Nicolai Tudeſchij Catinenſis, Siculi,

ABBATIS PANORMITANI

PONTIFICIAE DISCIPLINAE

CORYPHÆI,

Partis Primæ in Primum Decretalium Librum Commentaria.

Adnotationibus quamplurium Iuriſconſultorum illuſtrata, eiſdemq́; propenſo ſtudio ac labore, ex integro ad fidẽ veterum exẽplarium reſtitutis, præſertim Bartholomæi Bellencini, & Zachariæ Ferrerij, quæ magna ex parte multis ab hinc annis, non ſine iactura, fuerant omiſſæ.

Acceſſerunt his noſtris typis multa in ſtudioſorum gratiam & vtilitatem: QVAESTIO quædam in primis eiuſdem Abbatis ſubtiliſsima in vetuſto Parmenſi Gymnaſio anno 1418 diſputata.

Item REPETITIO ſiue Prælectio in c. Per tuas, De arbitris, cũ in alma Bononiẽſi Academia anno 1432 profiteret, quę diu malignitate hoſtum cũ Epimedine dormierãt, & quaſi ab inferis reuocatę, nũc recẽns nr̃a opera ĩ lucẽ editę.

Rurſum doctiſsimæ INTERPRETATIONES ad Clementinas epiſtolas, hactenus cum his Commentarijs ad Decretales non impreſſæ, quæ Typographorum incuria penè interciderant.

Additiones etiam Ant. Corſeti I. C. Clariſs. in Abbatis Repertorium, vtiles & neceſſariæ, in multis editionibus, non abſque iniuria, prætermiſſæ.

Loca verò deprauata, ſuoq; priſtino candori reſtituta, quæ innumera propè fuerunt, verbis exprimere ſuperuacaneum duximus, namq; ſi cętera exemplaria cum his conferes, exploratum erit cenſuram hanc omnibus pręſtare.

Petro Vendramano Corrigente.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS, Apud Bernardinum Maiorinum Parmenſem, MDLXIX

Bibliothecæ Domus Romanæ Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

13 17: D. 4

Rubricæ huius uoluminis.

De conſtitutionibus.fo.11.
De conſuetudine.fo.107.
De electione.fo.137.
De poſtulatione.fo.125.
De reſcriptis.fo.50.
De ſumma Trinitate,& fide Catholica.fo.13.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. IOANNI ANTONIO FACHINETO A' NVCE, NEOCASTRI EPISCOPO APVD SERENISSIMAM VENETORVM REMP. ORATORI PONTIFICIO.

Bernardinus Maiorinus Parmenſis S. D.

QVI *aliquid in literis elaboratum palàm omnibus exponunt; duo, Præſul ampliſſime, potiſſimum curare conſueuerunt. Alterum, vt oſtendant, ſe opus inutile non edidiſſe. Alterum, vt virum ex omnibus, cui illud dicarint, maxime idoneum delegiſſe videantur.* Ego *vero horum neutrum mihi elaborandum eſſe cenſeo. Quid enim laborem opus eſt, ut Nicolai Tudeſchij Abbatis Panormitani ſcripta vtilia eſſe demonſtrem, cùm ipſa per ſe ſatis abunde teſtentur, Chriſtianæ Reipublicæ vſui eſſe maximo: atque à doctiſſimis quibuſcunq; viris ita probari, vt noctu, diuq; illis inuigilent, atque omne ſtudium, omnemq; laborem libentiſsimè inſumant? Quidue cauſas afferam, quibus adductus, ea tibi potiſſimum conſecranda deſtinarim, qui adeo legum præſtantia, cæterarumq; dotium amplitudine præſtas, vt in Sacroſancto Concilio Tridentino, non ſolum Itali, verum exteræ quoq; gentes, exteræq; nationes vna omnium voce, omni ampliſſimo honore te dignum prædicauerint. Norunt enim ingenium tuum, rerum omnium cognitionem præ ſe ferre: norunt vitæ integritatem, cæteraſq; animi tui dotes, ob quas probi omnes in te oculos conijciunt. Quare Pontifex Optimus, Maximus, tua fretus probitate, doctrina, & ingenio, te ad hanc Sereniſſimam Venetorum Rempublicam, ingenti omnium applauſu, Oratorem deſtinauit, ad quam non niſi homines omni virtutum genere illuſtrati ſolent à ſummis Pontificibus eligi. In qua quidem adminiſtratione ſic habes grauitatem comitati coniunctam, ut principi tuo, & Illuſtriſſimæ huic Reip. ſis acceptiſſimus.*

Nemo eſt præterea, qui neſciat, præter inſignem legum peritiam tibi cum doctiſſimis nonnullis Iuriſconſultis communẽ te in ea philoſophiæ arcana penetraſſe, ut Reip. & ſtudioſis omnibus incredibilem utilitatem ſis allaturus, ſi tibi vnquàm dabitur ocium maturandi, ac edendi, quæ de legũ principijs, & de ipſarum ferendarum ratione, deq́; in illis tum digerendis, tum interpretandis methodo, prudenti conſilio, & certo circunſpectoq́; iudicio paraſti. Quo fit ut hæ tibi in primis lucubrationes debeantur. Verùm ut has tibi dedicem, meumq́; erga te ſtudium declarem, tria etiam me præterea excitarunt. Primùm, obſeruantia, qua Octauium Farneſium, meæ ciuitatis Ducem proſequor, cæteroſq́; Farneſiæ gentis Principes, quibus te chariſſimum noui. Deinde, ſumma beneuolentia tua erga Lucam Antonium Iuntam, virum animi candore perſpicuum, morum ſuauitate, cæteriſq́; excellentis naturæ dotibus amabilem & venerandum; cui, vt omnibus eſt exploratiſſimum, tantum equidem debeo, quantum hominem homini vix fas eſt debere. Poſtremò, quòd tuo præcipuè conſilio, & authoritate (qua nihil mihi debet eſſe grauius, aut ſanctius) hæc edenda curaui. Quare iure quidem optimo, ea tibi deberi videntur. Quæ verò me incitarunt, vt commentaria ipſius Panormitani, ſacrorum canonum interpretis accuratiſſimi, atq; alias quaſdam eiuſdem lucubrationes nunquam hactenus typis excuſas celeberrimo nomini tuo conſecrarem; eadem modo me reuocant ne pluribus uerbis tecum agam, ſed vt hoc amoris in te mei ſymbolum benignè complectaris rogem, & obſecrem. Quod pro incredibili humanitate tua, proq́; ſingulari mea in te obſeruantia libentiſſimè te facturum eſſe confido. Vale, Quarto nonas Septembris. M D LXIX.

ABBATIS PANORMITANI
IN PRIMAM PRIMI DECR. LIBRI PARTEM
COMMENTARIA PENE' DIVINA, QVA'MPLVRIVM IVRISCONSVLTORVM ADNOTATIONIBVS ILLVSTRATA,

Et hac omnium poſtrema editione ab innumeris propè mendis, quibus ſcatebant, ſic perpurgata, ut ſi cum alijs editionibus conferas, noſtram proculdubio diligentiam probabis.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium Dei in omni opere inchoando inuocandum eſt.*
2 *Teſtis loquens repentinè, præſumitur mendax.* *Si uerò loquatur moroſè præſumitur dubius.*
3 *Materia poſita in diuerſis locis, inducit difficultatem ſtudentibus.*
4 *Doctor debet in ſuis dictis eſſe breuis, & non ſuperfluus, & idem in aduocato.*
5 *Differentia inter epiſtolam decretalem, Decretum, & Conſtitutionem.*
6 *Studentium appellatione comprehenditur doctor in fauorabilibus; ſecus in odioſis.*
7 *Clericus, qui ex priuilegio poteſt ſtudere in iure ciuili, an poſſit in eo doctorari & ipſum legere.*
8 *Communis uſus loquendi præfertur proprio ſignificatui uocabuli; & ſtatuta intelliguntur ſecundum communem uſum loquendi.*
9 *Nepos non uenit appellatione filiorum de communi uſu loquendi, licet de proprio ſignificatu ueniat.*
10 *Nepos ex ſorore, uel fratre uenit appel. nepotis de communi uſu loquendi, etiam in odioſis, licet ſecus ſit de proprio ſignificatu.*
11 *Verba prolata à iure peritis, an intelligantur ſecundum communem uſum loquendi, an ex proprio ſignificatu uocabuli.*
12 *Statutum dictans, quòd uerba debent intelligi, nullo extrinſecus intellecto, intelligitur, quòd uerba debent intelligi ex proprio ſignificatu, non ſecundum communem uſum loquẽdi. Secus, ſi dicat, quod debent intelligi, prout iacent. Nam tunc intelligitur ſecundũ communẽ uſum loquendi ſupra nu. 10. in fi.*
13 *Legere an dicatur ille qui mẽte legit, uel qui nõ intelligit; quod facit ad multa.*
14 *Teſtis, qui dicit ſe ſcire, quia legit, ſufficienter concludit.*
15 *Sententia continens iuris errorem ex mente, uel interpretatione, nõ eſt nulla.* *Statutũ puniẽs legentẽ inſtrumẽtũ, an comprehendat illũ, qui legit mẽtaliter.*
16 *Argumentum à ſimili tollitur, ſi aſſignatur aliqua diſſimilitudo.*
17 *Carens aliquo ſenſu corporeo, utrum poſſit eſſe iudex.*
18 *Iudex dicitur iudicare ſecundum conſcientiam informatam uerbis partium.*

PROOEMIVM.

GRegorius Epſ. Qm̃ oĩs rõ ſupernæ creaturæ, uel æternæ ſciẽ in Deo eſt, qui eſt earũ caput & autor, & qcqd alibi quęrit, hic perfectè inuenit, qa hæc ẽ pfecta uirt⁹ & ſapia. 37. di. c. legim⁹. §. hic ẽt. 2. 1ő ipſi⁹ poſtulato pſidio, q dixit ad Moyſen Exo. 4. Perge igr̃, & ego ero ĩ ore tuo, docebóq; qd loq̃ris, fidẽtib⁹ h⁹ ſũmopeutilis libri ĩ ordĩe primi lecturã aggrediar. Et qm̃ đ more legẽtiũ, ac ſcribẽtiũ ẽ priò expedire gl. primã añ, q̃ fiat trãſitus ad textũ: qm̃ ipa eſt gñalis ad totũ librũ, 1ő, eã primò expediã cũ aliquibus utilibus ſuppletionib. & poſtea reaſſumã mãm gl. p alia uerba utiliora. Hæc igr̃ gl. 1. in effectu quærit de ſex, & ſextũ nõ pſeqr̃. Primò. n. q̃rit, q̃ fuit intentio dñi Gregorii in hac cõpilatiõe, & rñde, ut ĩ ea. Et ex hac prima pticula gl. qnq; notabilia eliciuntur. †Primò ꝙ teſtes di-
1 ſperſim & uario mõ loquentes. Hoc. n. aufert intellectũ, ſicut & Decretales olĩ poſitæ ĩ diuerſis uoluminibus ingerebãt[b] difficultatẽ, & auferebãt uerũ intellectũ
a de quo uide textũ[a] in c. ſi. §. ſed aliud. 5.
b q. 5. [b]vbi gl. dicit, ꝙ teſtis repentinè loquẽs pſumit mẽdax, q a pſumit ſubornatus. ſi uero loquat̃ moroſè, pſumit dubi⁹
c ł. di. c. põderet. An ãt teſtis examinator[c]

a SEB. SAPIA. Vide text. Hunc tex. reputat ſin. d. Ant. Sicu. conſi. 1. col. 90. uer. pterea eſt aduertendum, ſ 1. uol. ibi plura ad propoſitũ, de quo ẽt p Ale. in. l. 1. ff. & ſal. in apoſtillis. uide ẽt Bal. in c. 1. de inue. in ma. fa. i uſi. feu. ubi loquit̃ de arbitratore, q laudauit ex abrupto; & aliqua ad ꝓpoſitũ põit Rimi. in. l. 2. col. 7. C. de edi. & hæc iuuant ꝓ ſcholarẽ, q pauco tẽpe ſtuduit, ut pſumat̃ pauca ſcire, ut p gl. in c. cum ex literis, in uer. iſtructus, de in inte. reſti. Adde tñ, ꝙ qñq; pcipitatio cõmẽdat, ut p Ab. ĩ c. iurgãtiũ, de re iud dixi in repe. l. qđ Nerua, in mã doli pſumpti. ff. depoſi.
b Quinta. q. 5. Adde Rom. ſingularibus ſuis fo. 18. in prin. ubi dicit ſingularẽ illũ tex. Ber. La.

ZACHAR. Adde, ꝙ eſt ſingulare. 447. in ordi. & qđ icipit, an ille, q celeriter. Quib. adde d. An. d Car. iþm Pa. & Fel. i c. cũ tã. 10. co. mihi. 18. ſm nouã ipſſionẽ. Eũdẽ i c. eccleſia S. Mariæ. col. 14. đ cõſt.
c Examinator. adde pulchre Spec. in tit. de teſte. §. nunc tractandum in 2. co. ubi multa dicit Ber. Lan.

ZACHA. Dic breuiter uerũ eẽ, ꝙ notari⁹, uel examinator teſtis dẽat ſcribere qualitatẽ rñſiõis teſtis, puta, ꝙ uacillabat, qñ depoſuit tale dictũ, priò qualitatẽ uacillãtis, ẽt ꝙ ñ uiderit, punẽdo, index dixit mihi notario, ꝙ ſcribere debeã talia, ſ ꝙ uacillauit, uel timebat &c. ita ꝯcludit Lã. đ or. i c. qm̃ ꝙ. co. 5. uer. 1. gl. 2. ſ ſi. nec ob dictũ Bal. i. l. nullũ. C. đ teſti. qđ Fel. i d. c. qm̃ ꝙ. co. añp. ĩ ſi. adducit ꝙ Laſ. Nã ſi bñ in ſpiciat̃, nõ eſt ꝯ Laſ. Dicit. n. Pal. ꝙ notarius, q teſtẽ uacillare nõ uidit, nõ tenet̃ ſcribere, ꝙ ita ſit, ſed ſolũ, ꝙ iudex ita dixit, & alle. Inn. & Io. An. ibidẽ. Laſ. uero ẽt ibi dixit, ꝙ q̃uis notarius ñ uiderit teſtẽ uacillat̃, ꝙ dẽat ſcribere iudicẽ ſibi iuſſiſſe, ut ſcriberet &c. Si tñ teſtis audiẽs notariũ ſcribere, ꝙ uacillauerit, noluerit ſe defendere, dẽt audiri, ita not. dixit Inn. i alle. c. qm̃ ꝙ, quẽ ĩ loco ubi. ſ. refert & ſeqr̃ ide Laſ. de Oria. Nõ omitto tñ, ꝙ uacillatio teſtis ſcripta ſine mãdato iudicis, ñ ꝓbat, ut no. Fel. loco ubi. ſ. alle. Bal. in. l. qui falsò, uel uariè, & in apo. ff. de teſti. Ang. fin. in auth. ut ſponſalar. §. & hoc inſuper, col. 3. uer. eo modo, ſi tabellio, collatio. 9.

ANT. FRA. Adde, ꝙ uacillatio in teſte uitiat eius teſtimoniũ. l. 3. §. eo magis. ff. de teſti. & facit teſtẽ de falſo puniri. gl. eſt no. in c. q falſas. 3. q. 4 & no. Bar. & Ale. i. l. eos. ff. đ fal. & uacillatio teſtis ẽ ſufficiẽs indiciũ ad torturã, prout in terminis cõſuluit Alex. cõſi. ſuo 63. in. 1. uol. inc. breuiter omiſſis. Et adde, ꝙ uacillatio ita punitur

déat redigere in ſcriptis, ꝙ teſtis uacilla
bat, uel ꝙ moroſè, uel repentine loque
batur, dic, vt not. Inno. in c. quoniam, de
3 probatio, & ibi dixi. †Secundò ex gl. col
liguntur duo, quæ inducunt & ingerunt
a difficultatem ſtudentibus [a], & legenti
bus. Primo, quando materia ponitur in
diuerſis locis, quod facit multum con-
tra Innocen. qui unam & eandem mate
iam in diuerſis locis ponit vario modo
loquendo, ut patet exemplum in nota
4 per ſe, in capit. olim, el. 2. de reſtitutio.

in notario, ſicut in teſte, ita no. Bal. i l. ſcripturæ, in ſecũda colũ. C. ꝺ fid. iſtru. Et adde, qꝺ uacillãs põt torqueri ẽt ꝑ delegatũ Principis. Ita Bal. in c. 1. in. 2. col. ſi inter dn. & vaſ. lis oria. & idem Bal. in l. pſbyteri, 2. no. C. ꝺ epiſ. & cleri. teſtis aũt uacillãs corã arbitro debet torqueri ꝑ iudicẽ, ita no. uol. Ange. in authen. de teſti. in §. ſi uerò ignori, in. 2. no. & quod uacillatio debeat ſcribi in actis per notarium de mandato iudicis & alias non probetur per ſolam ſcripturam notarii, uide Barto. in l. de quæſtione. §. tormenta, in uer. & ex hoc dicit Inn. ff. de qõ, & eundẽ Bar. in l. 3. in ſi. prin. & in. §. ideoq; ff. de teſti. Et adde, ꝙ ille teſtis dicitur uacillare, qui unũ dixit in iudicio, & aliud extra, ut per Bar. i l. Leos, ff. de ſal. & per Alex. in cõſi. 43. in prima parte conſiliorum.

a Difficultatẽ ſtudẽtibus ingerunt. Signanter not. Abb. ꝯ teſtes vario mõ loquẽtes, quia per hoc auſertur ſenſus & itellectus uerus, ꝓ quo facit tex. i. §. ſed aliud. 5. q. 5. c. q ambulat, ubi teſtis repẽtinè loquẽs ꝓſumiẽ mẽdax, ſi uero moroſè loqtur, ꝓſumitur dubi⁹. 50. di. ponderet. Moderniores addũt tex. i c. §. ſi. 43. di. ibi, loquacitate incauta, & ꝙ uoluit ibi Do. & ꝑ eũdẽ in d. c. põderet, & facit op. tex. de pœ. di. 3. c. inter hæc hircũ, & tex. i c. ſciẽdũ. 29. di. & ibi Do. Et ꝙ uoluit Bar. i l. prolatam. C. de ſent. cum concor. poſitis per eos in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, de conſtit. & addunt Roma. in ſingu. ſuo. 456. incipi. an illi, ubi facit ſingul. tex. in d. §. ſed aliud, inferens, ꝙ ex hoc alii teſtes ꝓferuntur. Et vide Archi. & Domi. i. d. §. ſꝺ aliud. ubi exponũt repẽtinum, i. indiſcretè & inconſideratè loquẽtẽ dicẽtes hoc eſſe in arbitrio iudicis. Addunt etiã moderniores, ꝙ not. Bald. i. l. vnica. C. de emẽ Iuſt. Codi. vbi dicit, ꝙ fides teſtiũ dicit vacillare ꝓpter nimiam obſcuritatẽ, & Bar. i. l. ea. ff. de cõtrahẽ. emp. teſtẽ. obſcurũ ęquiparat tacẽti verũ. Et Domi. i. §. alias. 55. diſt. & i. c. erit autẽ lex. 4. diſtin. ꝙ poſitio obſcura excuſat reſpõdẽtẽ obſcurè, adeo, ꝙ hic reſpõdẽs poteſt ex internallo reſponſionẽ reuocare. Addunt etiã Bal. in. l. ſi. C. ꝺ ſen. vbi redarguit iudices verba obſcura i ſẽtẽtijs põentes. & do. Cardi. & Io. ꝺ Ana. i. c. ꝺ ſimoniacè, per illũ tex ꝺ ſimo. reprehendunt litigãtes faciẽtes poſitiones itricatas, & doc. nõ ponentes doctrinas claras. Addunt tex. hic i ꝓœmio, in ver. ſan: . Facit ꝙ voluit Bar. i. l. quicquid. ff. de verbo. obliga. vbi inuehit cõtra quẽdã ſcribã cui⁹ dictamẽ nõ intellexit Papa Io. quia obſcurũ. & gl. i. §. ſed hæc ſolẽnia, iſti. de verbo. obli. inuehit cõtra habẽtes vnũ i ore, aliud in corde. Hinc ẽ, quòd ꝺ eſſentia legis ẽ, ꝙ ſit clara, d. c. erit aũt lex. Iõ ſtatutũ ambiguũ nõ meretur allegari in cauſis. vnde ſẽtẽtia lata cõtra ſtatutũ, de cuius intellectu probabiliter dubitatur nõ dicit cõtinere errorẽ expreſſũ, vt no. Bal. ff. de re iudi. l. cũ ꝓlatie, & Bald. in c. ſi. l. 4. co. i ver. vlterius no. de cõſti. & idẽ de lege ambigua, vt non poſſit allegari ad deciſiõẽ cauſæ, dixit notãter Bart. i. l. ambliguo, i prin. ff. de re. du. & plene ꝑ Imo. & Ro. in. d. l. cũ ꝓlatis, per illũ tex. Et ideo ignoratia iuris obſcuri excuſat, per d. Card. i cle. r. i. 4. q. ꝺ regu & . i cle. 2. in. §. ſanè, i. 3. ob. de vſu. & cle. 1 i. 25. qõ. de reb. eccle. nõ alie. Et exceptio obſcura habetur pro nõ exceptiõẽ, ſecũdũ Bar. l. 3. §. ſi duobus, per illũ tex ff. de adi. le. ꝓbatur i. l. Titiæ textores, ꝑ illum tex. ff. de lega. 1. obſcurũ eſt. quod itelligi nõ poteſt. l. 2. ff. de his, quæ ꝓ nõ ſcriptis habent, & . l. ita fidei, ff. ꝺ iur. fi. & ꝑ gl. 2. ff. ꝺ pact. i. l. veterib⁹. Ego ꝓ primo dicto Abb. cõtra teſtes vario mõ. loquẽtes adduco bo. tex. i ſcta gl. i ver. varios extitiſſe, & i ver. vacillaſſe, i. c. cũ eccleſia, ꝺ ca. poſ. & ꝓp. & i l. q ſaleõ, vel variè. ff. de teſ. Limitarẽ tamẽ, niſi varietas teſtium tẽderet in vnum finẽ. & in ſubſtantia & ſenſu concordarẽt, licet eſſẽt varij in cortice verborũ. Ita pulchre dicit Alex. de Imo. i cõ. 78. incip. in cã & lite uertente, in. 4. col. in. 5. uol. conſi. & in cõ. 119. inc. in cã & lite uertẽte, in. 4. col. in. e. uo. & uobis dñs me⁹ Bar. i repe. d. c. cũ eccleſia, in. 27. co. & gl. eſt celebris in c. dudũ, i uer. ſubſtãtia, de cõuer. cõiu. & alia gl. in l ob carmẽ, i uerb. aſſiſtie, ff. ꝺ teſt. & eſt bo. tex. in l. qui ſniam, in uerſ. in unũ cõſpirãtes, cõcordãteſq; rei ſinẽ, C. de pœ. & uoluit Bu. in d. c. cũ eccleſia Sutrina. Cõtrariũ tamen ſenſerũt idẽ Bu. & Abb. in c. nihil obſtat, de uer. ſig. & Bal. in c. bonæ memoriæ, el. 2. in. 8. col. in uerſ. ſed q d dices, de ele. Et Bu. i d. c. eccleſia, diſtiguit, ꝙ aut ẽ uarietas in uerbis, ſeu i mẽte, & tũc uitiat dicta teſtiũ, & ita loquũtur iura ꝺ uarietate teſtiũ. Aut uarietas ẽ i uerbis, ſeu cortice uerborũ, retẽta tamẽ in mẽte, & tũc talis uarietas nõ uitiat dicta teſtiũ, ut in d. ca. nihil. Ego cõcordarẽ alio mõ, aut teſtes dicũt, ꝙ hęc fuerũt uerba formalia, ſed in effectu nõ cõcordãt, & nõ probãt, & ita procedat doctrina Bal. & d. An. & Abba. in ꝑalle. locis. Aut teſtes non dicunt, ꝙ uerba formalia fuerũt iſta, quę ipſi referũt, & tũc ſatis ẽ, ꝙ ꝯcordet ꝫ effectu, & ita ꝓcedat opi. Alex. i d. cõſiliis, & do. mei i d. c. cũ eccleſia, & gl. i c. dudũ, in uer. ſubſtãtia, & tex. i d. l. q ſentẽtiã, & in d. c. nihil. Limitarem. 2. niſi teſtes uariarent in mõ. Nam ad uarietatem

modi nõ uariatur finis. vñ facit, ꝙ ſi teſtes ſint cõcordes i principali dicto, licet diſcrepẽt in mõ & in cã dicẽdi, ꝑ hoc nõ ſit uarietas, uel contrarietas, ita pulchre dixit Bu. in c. qm̃, in uer. no. quarto, de offi. ord. per Inn. in c. qualiter, el. 2. de accuſa. Limitarem tertio, niſi iſta uarietas cõprehenderet diuerſitatẽ tẽporis, puta, quia teſtis in una inſtantia non depoſuit de die, i alia dixit recordari de die. Quia per hoc nõ uidetur eſſe uari⁹, ſeu contrarius, ita dixit Bart. in l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus in prin. ff. da dam. infec. Facit ſimile, ꝙ dixit Bal. in l. da tutela, C. de in integ. reſtitu. mi. & facit pulcherrimus text. in l. qdam tabularum, ff. de fur. ſm Ange. ibi, ꝙ ſi teſtis uno tꝑe nõ eſt recordatus, & alio tꝑe recordatur, nõ dr̃ cõtrarius nec uarius, nec periurus l. 5. §. quæ cãæ. ff. ad Bat. Et ingrũ moder. accumulãt aliqua de obſcuritate, ac comodatius dicã in c. ſi. ꝫ. de cõſti. poſt Abb. & alios. Adde tu poſt dicta do. Feli. relata hic ꝑ do. Ant. Cor. mihi patrẽ optimũ, ꝙ incauta locutio protrahat in errorẽ, Spe. in ti. de exce. §. 4. itẽ no. quoque ad repẽtinitatem. Adde, ꝙ uoluit Ro. con. 356. i. ꝙ cõfeſſio emanata poſt terminũ deliberatiuũ, nõ põt ꝓtextu erroris reuocari, ꝙ ſecus eẽt, ſi repentina eſſet Vnde aũt proueniat obſcuritas, & an poſitioni obſcuræ ſit reſpõdẽdũ, uide Spe. in ti. de poſitio. §. 7. uer. 3. & uer. 9 ubi dicit, ꝙ obſcure reſpõdẽs habet pro cõfeſſo, & obſcuritas i cõfeſſione facit, ut illa intelligatur de minimis. Ita Spe. in ti. de loca. §. 6. uer. lix. Et qꝺ teſtis obſcure loquẽs reprobetꝰ, uoluit Spec. in ti. ꝺ loca. §. 1. uer. itẽ ꝙ teſtis. Et no. ꝙ licet publicatis atteſtatiõib⁹, ẽt i cã ſũmaria, & i alia iſtãtia nõ admittat articul⁹ declaratiuus tꝑis articuli obſcuri dati a ꝓbandũ ꝓſcriptionẽ, tñ iudex eſt in culpa, ſi teſtis nõ examinat ſpecifice ꝺ articulo, & cõtinuatiõe tꝑis, & ꝺ bõa fide, ẽt ſi pars ſi dederit i articulo. Et poterit iudex didicitis teſtificatis ex offõ ſuo iterrogare teſtes, ut declarẽt illã obſcuritatẽ. ſm In. i c. ꝑ tuas, ꝫ uerbo, negligẽter, ꝺ teſti. & ita refert & ſeqt Ro. cõ. 479. & uide do. de Ro. i cõcluſione, de teſti. & dũ dicitur, qꝺ exceptio obſcura habetur pro nõ exceptiõe, Adde, qꝺ ſi obſcuritas uenit acceſſorie, quod illa nõ præiudicat, ſecũdũ Old. cõ. 207. in ſi. & uide Ang. conſil. 284. & ibi an ſufficiat teſtes concordare in unũ ſinẽ, & ꝑ Fulgo. conſi. 151. Io. de Ana. conſi. 78. ubi ſeqt Bal. Et an dictũ teſtis dubiũ iuuet per alium, uide Ant. de Bu. conſi. 45. Et an iuuetur ꝑ rõnẽ ſui dicti, uide Fulg. ubi ſupra. Et an teſtis dicatur contrari⁹ ex eo, qꝺ primò dixit ſe ſcire, deinde credere, uel a contra, adde Ang. allegato cõ. i ſi. Are. cõ. 44. Et qñ teſtis, q prio dixit ſcire, & p⁹ ea neſcire, probet, & non probet, uide Franc. Are. con. 71. in. 5. colũ. Et quando teſtis dicatur uacillare, uide Alexandrum conſilio. 63. ſecundo libro. Ber. Lan.

ANT. FRAN. Et qd ſit uacillatio, & qñ teſtis dicat uacillare, uide Ale. i cõ. 43. i 1. parte cõſiliorũ, ubi iter cætera dicit, qꝺ teſtis, q unũ dicit i iudicio, & aliud ex iudiciũ dr̃ uacillare. Et add, qꝺ teſtis uacillãs ꝓt ꝺ falſo puniri, ut ẽ gl. in c. q falſas. 3. q. 4. & habet ꝑ Bar. & Alex i l. Leos, ff. ꝺ fal. & talis uacillatio ita puniẽ i notario, ſicut i teſte, ut dixit Bal. i l. ſcripturæ, i. 2. col. C. ꝺ fideiuſtru & dixit Alex. i cõ. 63. ici. breuiter omiſſis, qꝺ uacillatio ẽ idiciũ ſufficiẽs ad torturã, & dixit Bal. i c. 1. i. 3. col. ſi itar dñm & uaſallie oriat, in uſib. ſeudo. qꝺ uacillãs ꝓt torqri ẽt ꝑ ꝺlegatũ Pricipie, ꝙ ẽt uoluit Bal. in l. pſbyteri. i. 2. no. C. ꝺ epiſ. & cleri. uacillãs aũt corã arbitro dẽt torqri ꝑ iudicẽ, ut no. uoluit Ang. i aut. ꝺ teſti. in. §. ſi uero ignori, in. 3. no. Et adde, qꝺ uacillatio teſtis dẽt ſcribi i actis ꝑ notariũ ſm Bal. in d. l. pſbyteri, & uoluit Inn. & Lãfr. Oria p⁹ eũ i c. qm̃ cõtra falsã, i gl. ſua. in uerbo, inſtrumẽtorũ, ꝺ ꝓba. & habet ꝑ Bar. i d. l. qõne, in. §. tormẽta, i uerſ & ex hoc dicit Inn. ff. de. q. & plus dicit Inn. & Io. And. i d. c. qm̃ cõtra, qꝺ licet notari⁹ nõ itelligat, qd ſit uacillatio teſt. s, ſi ſcribat de mãdato iudicis, probatur uacillatio, ꝙ ẽt uoluit Bal. in l. nulliũ, i. 1. col. C. ꝺ teſti De uariatiõe aũt qd ſit, & qñ admittat, & qñ nõ in teſte, & in diuerſis inſtantiis admittat, & quo, uide Spe. i ti. de ingſi. i. §. nũc tractemus, uerſ. ultimo q̃ritur, Et plene per Io. in l. qui falſo, uel uarie, ff. de teſti. De obſcuritate autem dicas, qꝺ illud dr̃ obſcurũ, ꝙ bñ nõ põt intelligi ſm Bal. in l. hac conſultiſſima, in. 3. colũ. C. de teſti. & in margarita ſua ſup Inn. i. 13. col. in uerbo teſtis, & habes ꝑ Spe. in ti. de teſte, in. §. 1. in uerſ. itẽ qꝺ teſtis obſcure, & in ti. de poſi. in. §. 7. in uer. 3. ubi declarat, ex quibus proueniat obſcuritas, & ibi dicit, qꝺ obſcure reſpõdẽs habet pro cõfeſſo, & ẽe ponit, qñ poſitioni obſcuræ ſit reſpõdẽdũ, & cõtra quẽ dẽat interꝓtari obſcuritas ſermonis in cõtractib⁹, habet in l. ueteribus, ff. ꝺ pac. & i l. Labeo ſcribit, ff. ꝺ cõtrahẽ. emp. & l. l. ſi arborẽ, in. §. hæc lex, & ibi ꝑ Bar. ff. de ſer. urb. ꝓd. & uide Bart. in l. inter ſtipulantẽ, i. §. ſi Stichũ. ff. de uerb. ob. & in l. ab executore, ff. ꝺ ap. ubi de obſcuritate uerborũ iudicis, & teſtiũ, quo & contra quẽ debeat interſpolia.

ꝑcetati, & an obſcuritas libelli & ſentētiæ dēat iterꝓtati, & ꝑ quē, habet in l. ſi qs intētionē ambigua. ff. de iu. & dixit Bal. i d. l. hac cō ſultiſſima, in. 3. col. qđ obſcuritas ſententiæ ꝑt declarari et ꝑ iudicē executionis. Et adde ēt Bal. in l. q ſe patris, in. 2. col. C. unde libe ri ꝙ obſcura reſponſio facta in iudicio, poteſt & debet declarari. & vide etiā Bald. in d. l. hac conſul tiſſima, in 2. col. vbi dixit, ꝙ obſcuritas viciat citationem.

a Secundò facit contra doc. diffu ſè loquentes. doctor debet eē bre uiloquus. Adde But. in d. c. cū ſit ars, in gl. ſi. vbi di cit illā gl. eſſe no. contra verboſos, & ibi Io. alleg. Senecā. 38. epiſtola ad Lucil. Nec multis opus, ſed efficacibus. & facit bo. tex. in c. nō mediocriter, đ cō ſe. diſt. 5. & bon. tex. in aut. de reſe rendarijs, circa finē col. ibi, multi tudo nihil habet honeſtum: & ibi, hæc lex nr̃a multi tudinem quidem expellens, cōiunctis ibi gl. in ver. honeſtū, & in ver. quoniā in paucis, & ibi Barto. facit bo. tex. in c. ſi Romanorū, i ver. q d membranas occu pas. 19. diſt. Addde tu Spec. in ti. de aduo. §. 1. verſi. itē quòd eſt nimium. & illud Horatij: Dū breuis eſſe laboro, ob ſcurus ſio. & dicit Ro. in ſingu. ſuis fo. 23. ꝙ verboſus aduocatus poteſt priuari officio aduocatiōis ꝑ glo. ſing. i. l. ex ea cauſa. ff. de poſtul. ZACHARI. Rom. in ſing. ſuis. fol. 23. Dictu, quòd eſt. 74 t. in ordine, quod incipit, an nimis verboſè.

Et quia ſumus in materia aduocatorum, qui verboſi eſſe prohibentur, Adde tu, ꝙ ſi iudex conſenſerit aduocato, vt unum ſolum verbum adhuc dicat, ꝙ poterit talis adoocatus impune dicere infinita ita no. Iac. Bu. poſt Odof. in l. ſi. quando, la. 3. & quod ibi no. in ad. di. ad eum. C. de bo. vac. lib. 10.

b ZACHAR. Appellatione ſtudētiū non cōprehēditur legēs, Et ſic nō cōprehendit doctor. poſt gl. cōclude, vt hic ꝑ iſtū, cul add do. meū And. Sicu in c. ſi. de prabē. & in c. ſi. de ſimo. & Pe. de Ancha. in pcoe. 5. in. 9. col. ubi utrū appellatione ſcholariū icludat doc. & ibi per Gemi. 2. uec. no. 3. & per omnes hic, pleniſſime per dominū meū in proœ. tle.

Adde tu Ro. conſil. 232. Ber. Lan.

c SEB. SAP. Doctor de ueritate eorum, quæ dicit hic do. Abb. late diſputat Ludo. Bologni. in commento Theodeoſiani priuilegij conceſſo Bononienſibus, in uer. omnibus ſtudentibus, quod priuilegium nō nulli exiſtimant eſſe ſictitium.

d Studium continet, Pōdera, quia ver. ſtudiū, adaptatur ad utrumq; licet ergo ibi dicat docētes & ſtudētes, nō tamen cōtradicit dictæ legi primæ. C. de excu. artiſi. Et eodē mō reſponde ad. c. ſup ſpec. imò ibi in ver. cupimus ſtudiū ampliare, patet cōtrariū. Nā verbum, ſtu.

ſpolia. & in c. cum deputati, de iudic. & in c. cum uenerabilis, de religio domi. †Secundò facit contra doctores diffuse
a loquētes.[a] nā ſupfluā ingerūt difficultatē, vt i textu, & i gl. vñ doctor dēt eē breuiloqu⁹. Pro hoc vide gloſſā i c. cum ſit ars de ętate & qualitate, q̄ redarguit aduocatos allegātes multa inutilr. Melius eñ ē pauca idonea effundere, q̄ i multis inutilib⁹ hoīes ꝑgrauare, vt dicit text⁹ i l. 2. §. ꝯr. ū. C. de vet. iure enu Et ſępe experiētia cōpertū ē, qđ bōa allegatio inficit, & obnubilat ob nimiā allegationē, & ſiniſtra orit ſuſpicio cōtra allegātem.
5 †Itē no. ex hac particula gloſſę differentiā inter Cōſtitutionē & decretalē epiſtolā. Et cōclude, qđ cōſtitutio eccleſiaſtica vacijs nominib⁹ nūcupat. Qñq; n. appellat Canō, qñq; Decretū, qñq; decretalis epiſtola, qñq; Dogma, qñq; Sanctio, qñque Mādatū, quādoq; interdictum, & de his vide 3. diſtinctio. in ſumma. Et pro intellectu gloſſę dic, qđ ꝓpriè decretalis epiſtola ē cōſtitutio, quā papa edit cum cōſilio cardinaliū, vel ſine ad alicuius cōſultationē. Decretū verò, qñ ad nulli⁹ cōſultationē. Conſtitutio autem quandoque capitur ſpecificè, & ē proprie, ꝙ Princeps ſtatuit, vt i c. cōſtitutio. 2. diſtictio. & dicam. ī. ſup rub. de cōſti. Item no. finale intētū huius compilationis fuit eñ intētū, vt ꝓuideret vtilitati legentium,
6 †Et ex hoc & ex glo. notabile collige dictū, qđ appellatiōe ſtudētiū ñ cōprehen
b dit legēs,[b] & ſic ñ comprehēdit doctor[c]
c ergo priuilegium ſcholaribus idultum, d
non videt doctoribus indultū. Et multò forti⁹, hoc ꝓcedit i ſtatutis diſponētib⁹ de ſtudentibus. d. An. dicit, ꝙ de proprio ſignificatu uocabuli, appellatione ſtudētiū cōprehendit doctor, maximè legēs, intēdit. n. ſtudio, inquātū legit. Ad hoc adducit tex. i ꝓœmio Digeſtorū in. §. il- e
lud verò. vbi dicit tex. qđ doctor dr̃ ſtudiū peragere, ſed ex cōmuni uſu loquendi ñ cōpcehēdit; & uſus loqnendi attendi dēt, ut in c. ex lr̃is. el. 1. & ꝙ ibi no. de ſpon. & i l. librorū. §. ꝙ tñ Caſſius, ff. de leg. 3. Aduerte primò, quia hæc ſolutio nō videtur indiſtinctè vera: pro ea tamē adduco tex. in c. aliquāti clerici. 26. q. 5. ubi patet ex pricipio iūcto fine, ꝙ appellatiōe ſtudii cōprehēdit doctrina. Item facit tex. in l. 2. C. đ excu. ar. li. 10. ibi, ſtudium docēdi atque diſcēdi, & maximè, qa docēdo qs efficit peritior, ut patet i illo ti. đ. l. ibi, & ipſi ꝑitiores fieri, & ſuos filios erudire &c. vñ gl. dicit ibi uers⁹: Diſcere ſi q̄ris, doceas; ſic ipſe doceris. Nā ſtudio tali tibi ꝓficis, atq; ſodali. Et itelli ge đ eo, q ꝓfect⁹ ē: qa null⁹ ꝑt i ſcientia ita eē ꝓfect⁹, cui⁹ ſciētia nequeat augeri, iuxta illud: Audiēs ſapiēs ſapientior erit &c. Nā min⁹ erudit⁹ alios docere ñ ꝑt, imò ſeipsū & alios i cōfuſionē ducit, vt i c. ſi clericat⁹. 16. q. 1. dū dicit ibi tex. i ſi. ꝙ cauet qs dēt, ne abſq; doctoē igrediat viā, quā nūquā igreſſus ē, & alibi canon: Qualis erit ædificatio diſcipuli, ſi magiſtro ſe itelligat eſſe maiorē. 8. q. 1. c. qualis. Et i ſūma, qualis dēat eſſe doctor alios docēs, vid bo. tex. i c oportet 8. q. 1. & i l. 1. C. đ ꝓfeſ. q in ur. Conſtā. li. 12. ubi tex. facit illos Comites, q legerūt iugiter ꝑ. 20. ann. Sed i ꝯriū faciunt multa, & priò c. ſi. ī. magiſ. vbi ſtudētes & docētes ponit tex. ut diuerſa, ergo appellatiōe ſtudētiū ñ cōmꝓhēdit doctor. Ad idē tex. in c. ſuper ſpecula, ne cle. uel mo. ubi patet, ꝙ ſtudiū ꝯtinet[d] i ſe auditū. Nā prio tex. ibi ꝑmiſit đ audiētib⁹, & poſteà ſubmittit, ꝙ Epi, i quorū diœceſi ſtudēt, &c. & ſic ꝓpriè ille dr̃ ſtudere, q alios audit. Ad idē tex. i c. ex ſtudiis, đ ꝑſūptio. iūcto principio tex. cū eo, ꝙ ſeqt ibi auditiōi ſapiētiū, &c. Fatēdū tñ ē, ꝙ ſtudiū[e] quādoque cōprehēdit alios act⁹ ꝑter meditationē ſcientię, ut patet in c.

dēs, ē indifferēs ad docēdū & ad audiēdū, ſeu diſcendū, & determinatur & ſpecificatur ſm materiam, cui adiungitur, nec mirum, quia idē uerbū ad diuerſos relatū diuerſimode capitur, c. cum dilecti, de conſue. c. cum olim, de reſcri. c. ab excommunicato, e. ti. facit c. non ne. 37. di. in uer. in ſuo ſtudioſus corde. And. Barb.

ANT. FRAN. Et an quod dicitur in ſcholare & ſtudēre, hēat locū i doctore, & legēte, & e cōtra, uide Bar. in l. i. i §. nec caſtrenſe. ff. đ col la. bo. & an priuilegia ꝯceſſa ſcholaribus habeant locū in doctorib⁹ legentibus, habes per Bal. & docto. in authen. habita, C. ne filius pro patre. & an liceat legere, uel ſtudere in diebus feſtis, & quando, uide do. Abb. & alios poſt eum in c. 1. infra de fer.

a Studium. Adde Angel. in l. 1. c. de athlet. lib. 10. in uer. ſtudio, ubi notat illud uerbum pro ſtatutis dicētibus, Si quis ſtudioſè percuſſerit aliquem, in tantū puniatur, quod ille dicatur ſtudio ſè percutere, qui percutit certo ꝓpoſito, uñ ſi caſu eſſet facta percuſſio, nō puniretur pœna ſtatuti, pro hoc eſt glo. ordi. in l. unica, uer. oc culcator. C. de his, qui ſe defenderūt, li. 10. & uide quod notat Bar. in l. 1. §. 1. ff. ſi qs teſt. liber eſſe iuſſus fuerit, & uide tex. l authen. de reſti. & ea quæ ponit, i uerbo, ſtudio collatione. 4. & ibi Ange. quod uerbum, ſtudium, denotat malitiam, & uide gl. ſin in uer. ex ſtudio, quæ incipit, id eſt dolo, uel fraude, in authent. ut exactione inſtante dotis, & ibi Angelus collatio. 7. & uide tex. l aut. de nup. in. §. ſi uero ab initio, in uer. ſtudio. Ang. collatione. 4. & ibi Bald. in principio, in authent. ad hæc, C. de latina libertate tollenda, quod iſta dictio, ex ſtudio, ſiue aduerbium, ſtudioſe, ſignat malitiam & doloſitatem. Et Bald. in l. prima in. §. huius ſtudii, in uerſiculo quæro, quid eſt dictum huius ſtudii. ff. de iuſtitia & iur. ubi diffiuit, quid ſit ſtudiū, & inducit illū textum in ar. ad ſtatutū, quod ſi quis ſtudioſè fecerit tale quid. Nā exponitur, ideſt uolūtarie cum applicatione animi. Et in maleficiis aduerbiū, ſtudioſe, ſignat malā animu, i. dolū. Sed in bonis actibus ſignat actū meritoriū, facit bo. tex. in l. unica, in uer. ſtuden. C. de rap. uir. & in c. ſicut, de coha. cle. & mu. & in c. cum ab omni, de uita & hone. cle. Et uide Inn. in c. prudentiam, de offi. delega. Quod ſi mandat papa delegato, ꝙ audiat ſtudioſe, uidetur ſibi dare formam.

ANT. FRAN. Et qñ aliqd dicatur fieri ſtudioſe, uide Angel. in aut. đ defenſo. ciui. i §. decreto, i ſi. & aut. đ nup. i. §. ſi uero ab initio, & Bal. i l. ex uerbis, circa finē ibi dicunt, ꝙ intelligit ſtudioſe, id eſt doloſe, fraudulēter, & appēſate, uide plene Ange. Are in ſuo tracta. maleficio, in gl. in uerbo, doloſe & appenſate, & ibi per Auguſtinū Ariminum in addi. ple.

3.p pac.ibi,ſtudioſe agēdū ē,&c.& ī.l.2.
ff.ď do.inter vi.& vxo.& Iudicū ult.c.In
gētique ſtudio prouidēdū ē, &c.Itē hoc
pbat diffinitio. Nā ſtudeř ē diſciplinæ ī
uigilare,& cū tota animi volūtate appli
care ad pficiēdū in ea ſm Hug quē ſeqī
Io.An & Archi.ī c.cū de diuerſis,de pri
uil.li.6.& hęc diffinitio ñ pprie cōpetit
doctori,q doct⁹ & erudit⁹ eē dēt,& pue
ct⁹,ut ī c.palle.ī ſi. de magiſt.& ī l.magi
ſtros,C.ď pfeſ.& medi.li.10 & ī c.cū ex
eo,ď elect.li.6.& ī pall.c.oportet.Itē do
ctor ñ dř pprie ſtudeř:ſď aliis viā apire,
& ipſā ſciētiā exponere,ſeu aliis tradeř,
vt dicit tex.ī pœmio ffforū pͤ pri. & ī §.
7 icipite.†Iō Io.An.ī rĩa,cū quid prohibe
tur,de reg.iu.li.6.in Mercu.multū dubi-
tanit ď illa qōne:Nūquid virtute priuile
gii, p q cōceſſū ē ſtudētib⁹ in Bononia,
licet à iure ſit phibitū,ut poſſint ibi au-
dire i⁹ ciuile,& in eo libere ſtudere,nun
qd poſſit tute hoc i⁹ legere & ī eo docto
a rari? Et añ factū ɔſuluit,qď caueat,[a]poſt
factū verò ñ credit illos incidiſſe ī cano
nē. Sď quantū ad pmiſſā qōnē bñ puto,
b q ſi priuilegiū eſt fauorabile, applĩone[b]
ſcholariū cōprehēdiř maxime legēs.Sď
ſi ē odioſū,tūc nō cōprehēhiř, quia non
proprie ſtudet, ut pdixi. Facit q dicā.j.
de ſalutatione in illa qōne,an applĩone
ſcholariū cōphēdař doctor. & ad tex.in
pœmio ffforū,quē allegat d.An. reſpon
deo, q ibi capiř ſtudiū p loco ſtudii.Nā
maxie ex doctorib⁹ pagiř ſtudiū,vt patet
ī d.l.magiſtros & ita ēt capiř ī c.cū ex eo
de elect.li.6.& c.cū de diuerſis,palle.Fa-
tēdū ē tñ,q act⁹ legēdi eſt cōmunis do-
e ctori & ſcholarib⁹[e],vnde ēt ſcholares di
cunř legere, ut apte patet ī c.cū magno,
ne cler.i.uel mo.& ī pal.c.cū ex eo de do
ctore pbař in cle.1.ď magiſ.& hoc uerū
ex pprio ſignificatu vocabuli:ſed vſus lo
quēdi hēt oppoſitū:q a tñ doctores legē
tes cōprehēdūř ex cōi uſu loquēdi. Et iō
8 ſcidēter examināda ē hæc utilis qō,†Nū
d qd[d] vſus loquendi[e] pfereř pprio ſignifica
e tui uocabuli.Et p itellectu pmitte,q ety
mologia dat ppriū itellřm verbis,ut pa-
tet ī c.for⁹.j.ď verb.ſign.& ī c.cleros.21.
di.optie facit tex.ī l.pupill⁹ §.territoriū,
ff.de uerb.ſigni Et cūclude breuiter poſt
Bar.ī pœmio ffforū,& ī l.inſtrumētorū.
ff.ď fide iſtr. Aliqd ēt p cū vide in aut.la
eramēta.C.ſi aduerſus vendi. qď uſus lo
quēdi pfereř pprio ſignificato uocabuli,
vt ī l.Labeo.ff.ď ſup.lega. & ī palle.§.q
n.Callius,& ī pall.c.ex lřis ēt in mā ſtri
cta,& hoc ēt ſeqř Bar.ī l. nō dubiū,C.de
leg.ubi no.dicit ſtatuta intelligenda ſm
9 cōem uſū loquēdi.† Hinc eſt,q licet ap-
pellatiōe filiorum, ex pprio ſignificatu
uocabuli ēt cōphendāř nepotes,ut dicit
tex.ī l.liberorū ff.ď uerb.ſigni.tñ ppter
cōem uſū loquēdi nō cōprehēdūř nepo
tes,vt eſt tex.inſti.q da.tu. poſ.in fi.uide
10 ibi p gl.† Hoc ēt dictum apte ſentit in ſi
mili Io.An. ī c.fundamēta,de elec.li.6.ī
nouella.ubi dicit,q licet applĩone nepo
tis tñ cōphēdař deſcēdens ex filio,uel
filia,ut patet ī l.1.&.l. iuriſcōſultus.ff.de
gradi. & ī c.ad apoſtolicā,alias ad ſedē.
35.q.5.& patet ēt ī arbore cōſanguinita
tis & affinitatis:tñ ex cōi uſu loquēdi cō
phēdiř ēt filius fratris,uel ſororis,& pp
iſtū vſū loquēdi ɔcludit ibi talē nepotē ī
cludi ēt ī diſpoſitiōe illi⁹c.q ē naldě odio
ſa.Fede de Se.ī cō.38.noluit deſcēdētes
ex fratre, uel ſororř cōphēdi applĩone ne
potū ī mā odioſa,licet aliqñ iproprienř
uocabula.Sď dñs Fe.puto reſtringēdū,

a Caueant. Adde tu uidendum pulchrum conſilium Cal.de magiſtris, ubi concludit,quod Abbas poteſt doctorari in legibus,& Abbas.la te conſilio.84.ubi ponit de monacho , & an poſſit petere expenſas ſtudii ab Abbate. Ber. Lan.

b SEB. SAP. Appellatione. Contra & appellatione doctorum ueniūt ſcholares in materia fauorabili,l.ult.ī l.1.in fi. ff.ſol.ma. ubi Alex.an.Roma.in l.2. in prin.eo.ti.ubi dicunt,q priuilegium conceſſum doctori eriendi tabrum,competit etiā ſcholaribus. ZACHARI.

c Eſt cōis doctori & ſcholarib⁹.Dic ad hoc, ut procedat, requirtur primò , quod uolens legere ſit idone⁹, ut not. Felin.poſt doct.in c.quoniā, de magi.Quod tamen limitat Inn. ibi,niſi iuſta cā,& rō hoc impediret puta nimia multitudo offerentium ſe legere . Aduerte,q uolens legere debet petere legēdi facultatē,ut no. Fel.ubi.ī.qui alleg.c.cum ex iniuncto,de hære.& dictum Bal.in l.ſi donationum,C.ď nup. & quid ſi nō fuerit admiſſus, utrum poſſit his non obſtantibus legere, no.Ia.Rebuf. in l. ſi quis, la.1.& ibi ī addi. C.de decu.lib.10. SEB. SAP.

d Nunquid. Adde quod etiā in uerbis diuinæ ſcripturæ communis uſus attenditur, Abba.io c. maiores,in.8.no.de bapriſ. Et qualiter probetur communis uſus,pulchra declarat Regius ſenator do.Rochus Currius in cepe.c.ſi.in.7.q.pcincipall,de conſue. Et quod in ſtatutis non attēdetur communis uſus loquendi,erguit Bal.in rub.ď ſuc.feu.co.pe. de quo etiam per Fulg. in l.ſi infanti. C.de iur.delibe. Quod eūr in lleturis ettendi debeat, multum probat Ludo.Bologni.in con.60.viſo puncto,col.2.

e Nunquid uſus loquēdi. Adde lectiſſimam apoſtillam Do. Fel.hic plura accumulantis,an communis uſus loquendi præferatur proprio ſignificatui uocabuli,do.meum And.Sicu.in repetiti. rubri.de fide inſtru.in.20.colum.& in repe.l.cū acutiſſimi,in.19.colum.&.20.C.de fideicom.docto.in c.ex literis,de ſpon.Pe.de Anch.con.183.incipi. apud me iſta.q.& con.321.inci. Quia primo quæſito,uerſus ſi. Bar. in l.1.C.de iur.calum.& in l.librorum §. quod tamen Caſſius.ff.de leg.3.cum aliis ſi allega.per Fel.hic.Amplie primo, ut habeant locum prædicta etiam in legibus pecitorum , & aliis diſpoſitionibus conditis etiam a iura peritis,ſecundum But.hic,cui adde tex.& ibi Bu.in c.quamuis,in uerb.uſus obtinuit,de uerb.ſig. Dy.Rey.& Bal. in l.quod ſi nepotes.ff.de teſta.tu & Bar in l.ſtipulatio §. hæc quoque,in fi.ff.de uerborum obligationi.Amplia ſecundo,etiam ſi ſtatuto caueretur, quod uerba ſtatutorum intelligantur prout iacent, quia adhuc recipiunt interpretationem à communi uſu loquendi ſecundum Iaco.Bu.in procemio ſtorum,Quem ſequuntur But.& Abba.hic,& noluit Bald. in l.omnes populi,in penulti.q.ff.de iuſtitia & iure ubi idem dicit,etiam ſi ſtatuta debeant intelligi ad literam, & idem dixit Bald.in.l.de quibus,in pe.char. ff. de leg. & in l. dara opera,in.5.char.C.qui accu. non poſ. Barto.in l.omnes populi,in fi. 6.q.ff.de iuſti.& iur.& Imo.in l.Cæſar. ff de pub. Et de dicto uerbo prout iacent,uide Pet.de Ancha.in conſi. 313.incip.uiſo puncto.Limita prædicta non habere locum,ſi ſtatutum diceret,quod uerba deberent intelligi , ſecundum propriam ſignificationem , quia tunc non attenditur communis uſus loquendi , quia communis uſus loquendi non eſt propria ſignificatio ſecundū Bal. in l. Labeo.ff.de ſup.leg.& no.Roma.ſingu.427.incip. communia doctrina. Limita ſecundo, niſi ſtatuto caueatur , q ſtatuta intelligātur nullo extrinſeco addito ſecūdum Bu. io dicto procemio. ff. & But. & Abba.hic, & Ro. ī dicto ſingu. & ſentit Bar. ī d.l.lebeo & Bal. in d.l.oēs populi 12.colū. Notabis etiā,q ad probandum communem uſum loquendi non ſufficit teſtes dicere,q communiter ſic dicitur,ſed bene debent dicere,ſe ita audiuiſſe dici,alias ñ cōcluderent tanq̄ de proprio ſenſu non deponētes, ſecundū Bec.ī d.l.Labeo, & Bal.in l.de quibus, circa finē,ff. de le. & Anto.de But. in repet.c.ſi. de conſuet. in ulti. colū. Notabis etiā, q ad cognoſcendū cōmunem uſum loquendi attēdiř maior pars ciuitatis uel loci ſecūdum Abb. in cap.ex parte.j.de cenſi. propter gl. ibi in uerſ.primo caſu.Nota etiam, ille,qui alleg. communem uſum loquendi, habet ipſum probare,& difficile eſſet hoc,ſecundū Io.de Ana.in c.uno, in.7.co. infra de ſagit.& Pau.de Caſt.con.294.inc.præſuppoſito quodam ſtatuto.
Adde tu poſt uerba domi.Fel. relata hic per d.And.Sicu.an in ſtatutis communis uſus loquendi peritorū ſit attendendus, Ant. de But. con.25.Cald.con.9. de cōſtitutin.Ro.con.4.&.32.&.309.Raph.Comen.con.146.Fulgo.con.40.119.&.154.Ange.con.36.Et an dicta teſtium debeant intelligi ſecundum communem uſum loquendi, uide Ro.con. 305.Et an uerba teſtatorum,per eundem con.178.& an uerba contrahentium,per Ang.con. 350. Qualiter teſtes debeant deponere de communi uſu loquendi,uide Fran.Are.conſ.72.& Raph.Comen.conſ.7.uide Alex.con.82.1. lib.Bec.
ZACHARI. Adde tu,ne fallaris per theoricam Bar. cōmuniter approbatam per ſcribentes in l.Labeo.ff. de ſupelle.lega.q non ſufficit probantem communem uſum loquendi in materia ſtatutaria fuiſſe & eſſe. 10.annis circa,ſed oportet,q probet,q erat tpe conditi ſtatuti,alias probatio non releuaret probantem. Illud fuit ſolenne dictū do.Fulgo.in l.1.in principio, C.de iuramen.calum.dicētis ſa ita io practice obtinuiſſe in ciuitate. Veronæ.Et hanc deciſi Fulgo.ſequitur & refert Vincētius Palleotus in l.1.in. 5.charte,uer.qa itē dictū eſt.ſ.de cōi uſu.ff.de reb.cre. & ſi cer.pet.Rō ait ē in propru.Nā qui uult ſtatutū interpretari,nō ſecūdū propriā ſignificationē,ſed ſm cōem uſum loquendi, nihil aliud uult inferre,niſi q concurrēte cōi uſu loquēdi,& proprie uerborum ſignificatione, debemus dicere ita uoluiſſe ſtatuēte ſecūdū cōem uſum loquēdi & intelligēdi ſtatuere, nō aūt ſecūdū propriam uerborū ſignificationē.Nā
quando

qn̄ hoc nō hēt cōis uſus loquendi, alias
autē dictū ſuū nō ꝓcederet ꝑ ꝓdicta, &
a dicit Bu. hoc ꝓcedeꝛ, ēt ſi ſtatutū[a] dicta
b ret uerba debere intelligi, ut iacēt:[b] † ſe
11 cꝰ dicit ī legibꝰ cōditis à iure peritis, qa
& tūc ſm eū verba regulanꝛ, nō ab vſu lo
quēdi, ſed a proprietate uocabuli, hoc ī
telligit uerū do. An. & puto bn̄, niſi eſſet
uſus loci cōditæ legis: qa tūc dēnt ītelli-
gi verba ſm cōmunē uſū. Secus aūt, ſi lex
cōprehēderet multa loca, vbi nō ē talis
usꝰ loquēdi: qa tūc verba intelligūꝛ pro
12 prie, & n̄ regulāꝛ ab uſu loquēdi. † Itē ad
dit & aliud notabile uidelicet, ꝙ ſi ſta-
tutū dictaret verba debere ītelligi nullo
extriſecꝰ addito, uel ītellecto, tūc qd̄ de
bēt ītelligi n̄ ſm vſū loquēdi: qa ille in
tellectꝰ ē extriſecꝰ, ſꝫ ſm ꝓpriū ſignifica
tū uocabulorū, & hæc no. qa faciunt ad
multa. Scd̄ò gl. pricipalꝛ q̄rit, q̄ ſit mate
ria ī hoc opere? Et reſpōdet, ꝙ ſunt ipſæ
ꝯſtitutiōes, & decretales epiſtolę ſub ſin
gulis titulis collocatę. Hęc particula gl.
pt dupꝛr intelligi ſm Io. And. Primò, ꝙ
ipſa collocatio cōſtitutionū ſit ma, & ſe
cūdū hoc gl. nō bn̄ diceret, qa hęc col-
locatio facit hic uolumē, & uolumē n̄ ē
ma ſuiipſiꝰ. Pōt & ſcd̄o intelligi de De
cretali prout primitꝰ extrauāgabantur,
& ſecūdū hoc gl. bn̄ dicit, ꝙ ipſe Decre-
tales extrauagātes fuerūt, & ſunt mā hꝰ
cōpilatiōis, ut exꝓſſe colligitur. j. ī pro-
œmio. §. ſane. Et aduerte, qa hoc ꝓcede
ret īquātū Grego. nihil d̄ ſuo poſuit, ſed
reſpectu iuriū ꝑ eū editorū mā eſt illa, q̄
ē ī hac ſciētia. Et dicūt qdā, vt refert hic
Io. An. ꝙ mā ē bonū cōe, ſicut ēt ī ſcien
tia morali, & ꝓ hoc. l. 1. ff. d̄ iuſt. & iure.
ibi, iꝰ ē ars bōi & æq, &c. Sꝫ ueritas ē, ꝙ
ma hꝰ cōpilatiōis, n̄ dico ſciētiæ, ſunt ip
ſę Decretales: ſꝫ mā ſciētiæ. ē ipſū bonū
cōe. Hoc. n. itēdit lex, ut ſeparet æquū ab
iniquo: & iuſtū ab iniuſto, ut ī p̄alle. l. 1.
& in c. ad fidē. 23. q. 5. & de hoc ēt infrà
tāgam. Tertiò q̄rit gl. quæ ſit vtilitas ex
hac cōpilatiōe. Et reſpōdet, ut his lectis
& ītellectis ſciamꝰ diſcerneꝛ iter ęquū &
13 iniquū, &c. † Et ex hac particula no. ꝙ in
c telligeꝛ n̄ ſeq̄ꝛ ad legere,[c] unde pt eē le-
gere ſine ītelligere. Nā multiplex ē lege
re, qn̄qꝫ. n. qa legit ad corticē, ut ſunt q
legūt ſuꝑficialꝛ, & n̄ ītelligūt. Eſt aūt le-
geꝛ oculo mētis & cordis, ut legētes & ī
telligētes. Aliqd̄ ē legere mētale, ut faci
ūt legētes ea, q̄ sūt deleta, ꝑ principiū &
finē, ad hoc c. iter dilectos, d̄ fi. iſt. & l. i.
14 §. ſꝫ ſi legi. ff. d̄ his, q̄ ī teſt. delē. † Et hęc
faciūt ad multa. Primò nūqd teſtia ꝯclu
d dat, ſi dicat ſe ſcire eò, ꝙ legit[d] vꝛ, ꝙ nō:
qa nō eſt ſufficiens cā ſciētiæ, qa potuit

ut Bal. in ti. de pace Cōſtā. in uer. Opiſoni, dicit, ois ſermo, qui non cōſonat auribꝰ uulgi, diciꝛ penitus extraneus: qa ſatebor cōſequentiā. Aſſūptū aūt negabo, ſ. ꝙ ſtatuens habuerit reſpectum ad communem uſum loquendi, cum ſit quod dicem, ꝙ tempore conditi ſtatuti non uigebat iſte communis uſus loquēdi, ergo alleganti incūbit onus probandi quia non ſequitur nunc eſt communis uſus loquendi & intelligendi, ergo ſtatuēs uoluit ita debere intelligi ſuā diſpoſitionem. Poſſibile enim eſt, ꝙ tempore facti ſtatuti nō erat iſte communis uſus loquēdi, ergo, ut dixi, allegās hoc fundamētum ſuæ intentionis, eſt neceſſariū ut probet.

ANT. FRAN. Circa communē uſum loquendi, quomodo inducetur ultra dicta Barto in l. Labeo, hic allega. uide eundem Bar. in l. 2. in pen. colū. uer. ex his ergo apparet. C. de digni. li. 12. Et adde, quod uſus cōmunis loquendi non dicitur ꝓpria ſignificatio ut dixit Barto. per illum tex in l. cum de lanionis. §. aſinum. ff. de fun. inſtru. & in l. 1. circa mediū, in uer. cōis enim uſus, ff. de ſuis & legi. Et adde, ꝙ talis uſus cōis loquēdi ꝓualet cōſtitutioni, ut ꝑ Bar. in l. oēs populi, in 6. q. pri. ff. de iuſt. & iur. Et an & qn̄ hēat locū in ſtatutis dubiis, uide ēt Bar. in l. ſi qd earū, ff. de leg. 3. & in rub. de no. oper. nūt. in 2. col. ff. de no. ope. nun. & ꝑ Alex. in l. 5. in princ. ff. de uet. obli. utrum aūt poſſit alterari ꝓpriā uocabuli ſignificationē, uide ī l. 2. ff. de uſufruct. earum rerum, quæ uſu conſumuntur, & ibi per Bar.

a SEB. SAP. Statutū, uide ad declarationem huius ſtatuti, quæ ponit domi. Fran. Curtius ſenior in conſil. 9. Ticinenſi, colum. 8. ubi multum not. quod licet ſit ſtatutum huiuſmodi, non tamen prohibetur fieri interpretatio, quod maſculinum concipiat fœmininum, uide etiam Feli. in c. tranſlato, colum. 3. infra de conſtitu. dum. Iaſ. in l. quamuis, col. 2. C de impu. & aliis ſubſtit. in l. iam hoc iure. ff. d̄ uulg. & pup. per Dec. in l. fi. col. 8. C. de edi. di. Adri. tol. Alex. in l. 1. col. 8. ff. ſi cer. peta. & in conſ. 50. in 2. col. in 1. uol. Feli. in c. 2. in 9. colum. infra de reſcrip. Angel. in conſi. 39. uolu. 1. & in conſi. 21. colum. 13. in. t. nolo. & in pluribus aliis, Ludo. Bolo. in conſil. 58. uiſo igitur, colum. 3.

b Vt iacent. Adde, qualiter intelligenda ſunt prædicta uerba, Franci. Areti. con. 109. Ber. Land.

c Quod intelligere non ſequitur ad legere. Adde Pe. de Anch. in c. appellatio, de appel. li. 6. ubi dicit, ꝙ legere eſt oculis conſpicere, quæ ſcripta ſunt, & allegat. l. 1. hic allegatam, & illud dicitur ſcriptum, quod legi poteſt, non quod poteſt intelligi & comprehendi ex ſcriptis, ut no. Bar. in l. quæ liberis. §. hæc uerba. ff. de uulg. & pup. in ulti. q̄ō. per. l. 1. in princ. ff. de his, quæ in teſt. delen. & no. Are. inſti. de actio. in §. quadrupli, in 6. char. dum tractat materiam l. fi. C. d̄ edi. diui Adri. tol. Adde tex. in l. 2. in §. inſpectio, & ibi Bal. & doc. quēadmo. teſta. ap. & tex. in l. 1. in fi. i. reſponſo, ibi, inſpectis cognitiſq; uerbis teſta. ff. e. ti. & quod ibi not. Abb. in c. contingit, in 2. no. de fide inſtr. in c. ultra tertiam, in ulti. no. de teſta. Et uide gl. in c. cum perſonæ, in uer. integraliter, de priui. in 6. & ibi Gemi. & Imo. in d. §. inſpectio, & Gemi. i c. ſciendū, in fi. 28. di. & Bald. in c. conſtitutis, d̄. ſecundo. j. de teſti. & in l. iuc: ule. ff. de leg. & in aut. qui ſemel, in pe. col. C. de ꝓba. Limita primo, niſi mā eēt talis, cuius ſubſtantialis effectus poſſet quodāmodo ictu oculi percipi. puta, qn̄ quis ſcit in genere, de qua mā tractat ſcripturæ, licet ignoret, ſecundū qd in indiuiduo, & ſtatim uidēdo cognoſcit, an ſit ſermo affirmatiuꝰ, uel negatiuus, & ꝑ hoc facile eēt cognoſcere indiſtinctè teſtes ſecūdū Bal. in dicto c. ultra tertiā, ꝙ dicta lex, inciuile, nō procedit, quando uiſa ē, ſubaudi, & intellecta, licet oia lecta nō ſint, ꝑ l. 1. §. primo. ff. de his, quæ in teſta. delen. Limita ſecūdo, quādo quis legeret ſuccinctè, & ultra lectionem faceret actū denotentē cōſenſum ſuper materie, quæ eſt ſcripta, quam antea non ignoraſſet, ita colligi pt ex notatis ꝑ Bartolū in l. cū tabernam. §. idem quæſiit, ff. de pignori & in l. quę enim. ff. rem ratā haberi, & i l. ſi abſentes. C. ſi certum peta. & Bal. in rubri. C. d̄ ſide inſt. in. 18. col. uerſic. quæro quid de literis. C. man. cum concor. & ꝑ Abb. in ca. non iniuſte, de procura. in. 3. co. in q̄bus locis habetur, ꝙ legens literas debiti, & eas ſimpliciter retinens, uidetur cōfiteri debitum, qd̄ intellige, dummodo teſtes, qui uiderūt legere, hebuerint prius earum copiam, ut uoluit Mattheſi. not. 28. in final. & facit ad prædicta. l. ſi filius, la. 2. ff. ad Macedonia, & ibi Ange. & uide bonum text. in c. legimus 37. diſtinctio. de pœna legentis rē, prohibitā legi, ut attendatur cauſa prohibitionis, ſecundū Abb. hic. Adde tu poſt do. Feli. pro dictis do. Abb. & aliorū do facere, ꝙ notēt doctores, maximè Bar. j. l. de bis. ff. de trāſactio. & l. l. q Romæ. §. duo fratres, d̄ ver. ob. vbi habeꝛ, ꝙ nō valet tranſactio ſuꝑ cōtentis i teſtamēto. niſi lectis & cōgnitis verbis teſtamenti: ꝙ clarè firmat Angel. con. 94. Et inquantum Corſe. hic dicit, ꝙ illud diciꝛ ſcriptū, quod legi poteſt, non quod comprehēdi pōt. Adde tamē, quòd illud quod cōprehēdi poteſt i aperto, habet ꝓ ſcripto ꝑ glo. ſing. l. 1. §. hoc interdictū, in verbo, imperfectā. ff. de ta. exhi. ꝑ quam dicit Rom. conſi. 41. poſt Old. ꝙ ſtante ſtatuto, quòd nulla exceptio opponi poſſit contra inſtrumentū, ꝙ tamen poterit opponi exceptio nullitatis apertè reſultās ex lectione inſtrumēti; ꝙ ſecus, ſi nullitas eſſet velata, ꝑ d. gl. ꝓ qua etiā facit dictū Inno. l c. pe. de of. deleg. hic alleg. Ber.

d ANT. FRAN. Et ad materiā. Adde, quæ voluit Bald. in. l. ſcire leges, ff. de legibꝰ. vbi dicit magis attēdēda eſſe, quæ cōprehenduntur ex mente, quā ea, quæ cōprehendūtur ex verbis: imò à verbis recedimꝰ, quādo de mēte apparet, vt l. l. nō aliter, cum materia. ff d̄. leg. 3. & uide etiam, quæ habentur in. l. nō eſt ferendus. ff. de trāſactis. vbi ille, q habet penes ſe ſcripturā, præſumitur habere ſciētiā de cōtentis in illa.

d Scire eo, ꝙ legit. Adde Car. i. c. cū cauſā. j. de teſti. & Bal. i. l. teſtium, in. 4. col. C. de teſt. & in. l. diē proferre. §. cōrā. ff. de arbi. & ibi Bar. & per eūdē in. l. hæredes palā, d̄ teſta. & Bal. i. l. 1. d̄ erro. aduo. ꝑ gl. ibi in ver. præſentibus, & Bald. in. l. ſi non ſpecialis, poſt pri. C. de teſta. & Gemi. in c. vt circa. §. 1. i pe. col. de elec. in 6. Inn. in c. ſuꝑ eo, de teſt. cog. ꝑ illū tex. in ver. quæ interfuerunt, & ibi Car. facit tex. in c. 1. in ver. præſētibus multis, de poſtu. præla. Abb. & Imol. ī c. peruenit. el. 2. de teſt. cog. & ibi plenius dicam, quid importat verbum, præſēs. Adde tu, an præſentia teſtis inducat intelligentiam, Alex. conſi. 134. & . 147. 180. 2. lib. & . 224. lib. Ber.

ZACHARI. Adde ad hoc domi. Anto. Corſe. ſingula. 371 in ver. minor, inc. ſi ex diſpoſitione ſtatuti. vbi expreſſè tenet ꝙ teſtis, qui dicit aliquē præſentem fuiſſe, nō ſequitur, ꝙ debet illū intelligēte fuiſſe. Ex quo infert hoc uerbū menti tenendū, quod notarius ſcribēs ꝓſentibꝰ talibus, & talibus teſtibus, ꝙ ſi ipſi nō ītellexerit, dēt puniri de falſo, ita notet In. Card. i c. ſi. de maiori. & obediē. nulle. Bal. & multos doct. & qualiter teſtes deponāt ſe vidiſſe iſtrumen-

legere,nō tñ intelligere. Sed ꝯriū eſt ve
rū,quia ſufficit, ꝙ reddat cauſam ꝓpin-
quā eēſui,ut uidi:qa præſens fui. & audi
ui,qa pſens.erā. Nā dictū teſtis dēt itel
ligi multū pingue, & ex hoc dicto decla
raē eā.Nā ſi priò dicit ſe ſcire, & poſteà
reddit cauſam,qa legit,uel præſens erat,
dēmus intelligere,ꝙ ipſe legēdo intelle
xit,& adhibendo pſentiā audiuit .Et ad
hoc,qđ not.Ioā.An.in c.2.de teſti. li.6.
& Bar.i.l.1.§ tutor.ff.de autho tur.& ui
de qđ dixi i c.cū cām,de reſt.Ad pdicta c
facit.l.diē pferre.§.corā.ff.de arbi.&.l.
corā.ff.đ uerb.ſig.& no.i c.corū.11. q.3.
Nō.n. dr̄ qs pſens actui , qñ nō audit,ut
ibi.Propriè tñ intelligere,importat le-
ctionē uſualē & intellectualem, ad hoc
a c.plectis.25.diſt.Et iō id,quod uenit[a]ex
b mente, [b]nō dicitur qs legere. † Pro hoc
15 quod notat Inn.in c.pe.de offō dele.ubi
notabiliter dicit ſniam nō eē nullā,ſi ex
mente & p interpretationē habeat in ſe
iuris errorem,ꝙ tñ,ſecus eſt,qñ ipſe er-
16 ror exprimitur in ipſa ſnia. † Faciunt ēt
prędicta ad ſtatuta puniētia legentē in
ltr̄m dānatū,& libellū famoſum,nūquid
comprehendat tm̄ legentē,uſualiter,ac
ēt mentaliter?& pond rāda ē cā ſtatuti.
Quartò gl.principaliter quærit, cui par
ti philoſophiæ ſupponatur hæc ſcia? Et
dicit,ꝙ Ethicæ,i.morali ſciæ . Et expo-
natis,i.morali ſciæ:qa Ethica,quæ tra-
ctat de morib. diuiditur in monaſticam
œconomicam,& politicā.unde Ariſtote
les cōpoſuit librū ethicorū,& librū œco
nomicæ,& librū politicorū . Monaſtica
eſt ſciētia tractans , qualiter quis debet
ſeipſum regere & uirtuosè niuere, & dr̄
à monos,qđ eſt unū.œconomica tractat d
de regimine familiæ, qualiter qs dēt re e
gere ſuā familiā honeſtè& uirtuosè.Po
litica uerò tractat de regimine ciuitatū.
vñ hęc ſciētia iuris cōprehēdit oīa iſta
tria,q tractat,qualiter qa dēt ſeipſum re
gere,ut patet.j.i ꝓœ.§.iōq;,ibi, vt hone
ſtè uiuat. Itē qualiter dēt reger familiā
& ſe hr̄e circa alterū,ut patet ibi, alterū
non lædat. Itē qualiter dēt alioe regere,
& ciuitates gubernare , ut patet ibi ius
ſuū,&c.&.ff.de of.pſi.l.cōgruit,& c.1.de
offi.ordi.cum ſimi. Aduerte tamen,ꝙ li
cet hæc ſcia iuris ſubiiciatur Ethicæ:nō
tamen propter hoc infertur , ꝙ ſcientia
moralis , quæ continetur in libris Ari-
ſtotelis ſit nobilior iſta : imo iſta nobi-
lior illa, inquantum magis ſpecificè tra
ctat de morib. Nā quod illa tradit in ge
nere & in confuſo , hæc ſcia iuris tradit
in ſpē,& in particulari,& iō hæc notabi
lior & nobilior eſt ſcia,qua cognoſco te
eſſe Petrū:quā illa,qua cognoſco te ho-
minē eſſe.Illa.n.moralis ſcia,quę conti
netur in libris Ariſtotelis,tractat de mo
ribus in confuſo , ut puta , ꝙ non liceat
alicui alium occidere:& ſcia iuris diſtin
guit,& an qñ licitū ſit aliū occidere.Itēꝙ
qs dēt alere filios.[c] & ſcia noſtra, an &
qñ teneatur alere, & qualiter alimenta
ſint pſtanda.Et iō conclude,ꝙ ſcia iuris
ſubiicitur Ethicæ,quia tractat de mori-
bus,ſicut Ethica: nō tñ ſubiicit̄ ei adeo,
ut dicatur nobilior. Itē conſidera maxi
mè hoc.procedere in ſcientia iuris Ca-
nonici,quæ ſimpliciter nō ſubiicit̄ Ethi
ce , ſed metaphyſicę & Theologiæ, i q̄
tractat de Deo,& ꝓ maiori parte tracta
tus h[9] ſcię dirigit nos in Deū, ut patet i
volumine decreti & in multis iurib[9] h[9]
cōpilationis,& clemētinarū,& ſexti lib.
maxime in c.fi.de pſcrip.c.cū contingat
de iureiu.& in c.licet,e.ti.li.6.cū multis
ſimilib[9],& maxime in c.1.in fi.j.de ſum
ma tri.nō tñ p hoc dicēdū ē, ꝙ hæc ſcia
ſit eadē cū Theologia,quia ut dicit Ioā.
Calde. Theologia tractat principaliter
de Deo,qualiter homo reparat̄, & glori
ficat̄ a Deo.hęc uerò ſcia iuris cano. tra
ctat principaliť de hoīe opatiuo , qualiť
bñ uiuēdo poſſit beatificari, ut in pal c.
1.de ſum.tri. Et ex hoc infert̄ quòd hęc
ſcientia iuris canonici nō eſt mera pra-
ctica,ſicut ius ciuile.quia partim eſt ſpe
culatiua, in qua aſſumit partē de Theo-
logia & Metaphyſica.Eſt ergo hęc ſcien d
cia[d] quoddam miſtum [e] partem capiens e
ex Theologia,inquantum tendit in finē
æternæ beatitudinis. Et partim eſt ciui-
lis,inquantū tractat de temporalibus,ſi
ne qb[9] ſpiritualia diu eſſe nō poſſent. 1.
q.3.c.ſi qs obiecerit. Et ex hoc patet ex
cellentia h[9] ſcię ad ius ciuile.hēnt.n.ſe,
ut anima & corpus.licet enim vtrūq; ius
intēdat inducere homines ad bonū cōe
differūt tñ in mō inducēdi. Nā ius ciui-
le intēdit hoīem dirigere in bonū cōe,
ſm quod congruit humanę ſocietati ci-
uiliter uiuenti , ſecundum quem modū
bonum commune habet uim promoue
ri p legalē iuſtitiā & ciuilē amiciā . Ius
verò canonicum intēdit dirigere homi

ANT. FRAN. Et ad prædicta uide Bal.in.l.teſtiū facilitati.C. de teſtibus.ubi dixit,ꝙ ſi teſtis dicat aliquem fuiſſe pſentem alicui actui,& ille,qui dicitur fuiſſe præſens,examinetur , & dicat ſe non fuiſſe preſentem,propter hoc non dicuntur eſſe contrarii, imò eorum dicta ad finem,ut euitetur falſitas reducuntur ad concordiam, ut dictum unius referatur ad præſentiam corporalem. Dictum uero alterius referatur ad præſentiā mentalem,tamen neu ter ipſorum probat. Quæ dicta ſequuntur Salice.& alii ibi ſcriben.

a Id quod uenit, Adde Butriga. & Imol.in c.tranſlato.j.de conſt.ubi plenè de hoc dicitur.

SEB. SAP.

b Ex mente. Contra hoc uř obſtare,ꝙ illud dicitur expreſſum , quod uenit ex mente, l.eg.prætor ait,in prin.ff.de ope.no.nun. facit text.in l.nominis , & rei §.uerbū,ff.de uer bo.ſigni. unde ad tollendas plures drīes eſt notādū, ꝙ illud,quod uenit ex mente,dicitur ꝓpriè expreſſum quantum ad mentem,ſed quantum ad uerbum dicitur fictè , & impropriè expreſſum , ut ſentit Bar. in.l.1. colū. 2.uer.ad iſtud op. fortius.ff.de ope. no.nun.clerius in l.tutela, in princ. de legi. tuto.

c Alere fillos. Sed quid ſi pater ſit exul,an filius debeat alere patrē exulem, Ange. in aut.de inceſt.nup. circa priu. col.2. determinat. ꝙ ſic per illum text. & idem uoluit Alb. Perga.in.3.parte ſtatu.in.q.7. inci. ſed nunquid fili[9]. ubi alleg.text. In dicta aut.de iceſt. nupt. in.§.ſi uero cōtigerit, in uer. paſcentes autem eum,& alia neceſſaria pbentes, & ibi hoc uoluit Bar.in uer.ulterius nota.tex.ubi alle.text. in aut. inceſtas,in ver. pater ab eis alatur,C.eo.ti.Contrarium tamen ſentit Bal.in c.1. in e. col.in uer. ſpondeant, de pace tenende . ubi dicit,ꝙ filius non pōt alimentare patrem bannitum,uel hoſtem,& ſi contrarium facit,punit̄ in amiſſione bonorū,quæ erant ſibi conceſſa ſub iureiur.ne patrē aleret.Et ſic no. patrem p p bānum priuari iure naturæ per illū tex.& ita tranſeunt ibi oēs,Alua.& Prapo.poſt alios. Sed dic hoc procedere in caſu illius c.2.§.ſi uero pacis,qñ bona mobilia violatoris pacis fugiētis à iudice publicātur,& hæredes ei[9]recipiūt hæreditatē tali conditione interpoſita,ut iureiur. ſpondeant,ꝙ ille uiolator pacis nunquā de cætero ipſorū uoluntate, aut conſenſu eliqđ emolumentū inde percipiat,ꝙ ſi aliter faciunt,puniūtur in amiſſione bonorum,ut dictum eſt.Et de materia plene per Bar.in.l.ſi qs à liberis,in.§.ſed utrū.ff.de libe.agno.& p doc.in.l.1.de hære.inſti. & in.l.fi.C.de iur. fi.lib.10.

ZACHARI.

Adde limitando niſi talis bannitus eſſet extra territorium. tunc enim poſſet impunè à filio ali. Ita no.Bal. in alleg.1.l.13.colum.& C.de hærd. inſt.& in.l.executionem,in.10. co. C.de execu. rei iudi. tetigit Fel. in ca.quæ in eccleſi. uer. octauus caſus eſt,col. 3.de conſt. Itē limito non ꝓcedere in bannito tolerato, ubi concludit idem Feliner.quartus caſus, ea. col. & Hippo. de Mar.ſingu. ſuo 77.incip.patiētia. Poſſet & addi alia limitatio, niſi talis eſſet iniuſtè bānitus,ut no.Bald. in c.1.col.1.hic ſinit lex Conra. & Ioā.And. in c. ueniens,in nouel.de accuſa.uel niſi talis filius eſſet ētbānitus,p ea,quæ notat in ſum. Bal.in l. cum mulier. 7. col.uer. ſtatuto ciuitatis cauet,ꝙ bānitus. ſt. ſo.ma.& Ray.in.l.uno,e.ti.

Addetu, an prædicta procedant, Abb.conſi.104. 2. libr.& an alere filios ſit de iure naturali, per eūdem conſi.70. Ber.

ANT. FRAN.

Et circa iſtam materiam, an præſtatio alimentorū ſit de iure naturæ & an,& quādo alimēte debeāt pſtari p patrem filio, & è contrà, & cui filio, maxime quādo eſt natus ex illicito coitu,& qđ ſi pater prohibeat alimenta præſtari filio in teſtamento, debeāt ei oino præſtari,uide Bal. in.l.id quod pauperibus,in ult.colum.in uer.6.quæritur.C.de epiſ. & cle.& uide Spe.in ti.de ſucceſ.ab inteſte.in uer.nūc dicamus.& uide d.Ant.d.Abb.& alios poſt eos in c.cū haberet,de eo,qui duxit in mat.quam pollu.per adulte.

d Hæc ſcientia. Adde iſtum in c.1.in 6.no.ibi no.diuinę & humanæ legis.J.de iura.c.& ibi plenius per do.meum And. Sicul.

e SEB. SAP. Quoddam miſtum. Hæc feciunt ad quæſtionem, quis debeat præferri, an doctor in Theologia , uel doctor in iure canonico,an doctor in artib.& in medicina,de quo p Abb.& alios

nem

nē ad bonū cōe, ſm qđ cōgruit humanæ ſocietati, qa nō ſolū ciuiliter uiuit, ſed ſm fidē ī Deū intēdēdo, & uitā aliā expectādo. Bonū aūt cōe ſic acceptū nō pt conſeruari p ſolā legalē iuſtitiā & ciuilē amicitiā: ſed ultra hoc reqrit̄ q̄dam cœleſtis amicitia, ſine qua ipoſſibile eſt hoiem in Deū[a] tēdere. Sicut ergo potiſ
a ſima uirtus, ad quā conat̄ ius ciuile, ē ipſa legalis iuſtitia & ciuilis amicitia, ita potiſſima uirtus, ad quā conat̄ ius canonicū, ē ipſa cœleſtis amicitia, quā charitatē uocam⁹, & de hoc p Io. An. in rſa, poſſeſſor, in Mercu. Et ex prędictis hēs uerū finē & ſubiectū ſciæ h⁹, & ī quo diſſerat Theologia, à iure ciuili, & à morali ſcia, q̄ continet̄ in libris Ariſtotelis. Quintò hęc gl. principal̄r q̄rit de mō agendi in hac cōpilatiōe, & r̄ndet, q̄ diuidit author opus ſuū in quinq; partes ad inſtar quinq; ſenſuū corporis, quoꝝ
d qlibet, q iudicat, hr̄e debet, alias nō eſt
e idoneus iudex ſm gl. Primo no. ex hac particula gl. q̄ ualet ſimilitudo à remotis. Nā iſtud ſit̄e, q̄ ſicut ſunt quinq; ſenſus in corpore humano, ita ī qnq; partes dēat diuidi hoc op⁹, ē ualde à remo
f tis. Simil̄r ī c. nō dēt, đ cōſan. & affi. & ī
17 pœ. ſforū. §. icipite. †Hoc tñ ar. de facili tollit̄ aſſignādo aliq̄ diſſimilitudinē, &
b vide modū deſtruēdi hoc ar. à ſili[b] ī c. p venerabilē, q fil. ſint leg. & dr̄ ī c. transla
18 to. j. đ cōſti. †Scđò collige ex gl. q̄ carēs
c aliquo ſenſu[c] corporeo nō pt eē iudex. Aduerte, qa de carēte ſenſu intellectus hr̄. 3. q. 7. c. iſamis. §. tria. De carēte ſenſu uiſus legit̄ & not. in. l. cū ptor. ff. de iudi. & ī c. ſi. de re iu. lib. 6. & vide aliqđ p Inn. ī c. ſciſcitat⁹, đ reſc. ſed đ carēte ſenſu odorat⁹, uel guſtus, uel tact⁹ ñ reperit̄ iure expſſum. q̄ ñ poſſit eē iudex. Vñ putat d. An. talē habilē ad iudicādū, niſi talis eſſet res, q̄ oporteat ipm iudicare p iſtū ſēſū, quo caret, qa tūc ñ eēt idone⁹ iudex. Hoc dictū nō puto verū, qa iudex ñ hēt iudicare ſm ꝓpriū ſēſū. Vñ licet iudex guſtādo dicat rē amarā, uł fętidā odorādo, ñ pp hoc ē ſibi credēdū, ut ſic
d iudicare[d] poſſit, qa dēt iudicare ſm ꝓba
e ta[e], & ſm cōſciā īformatā ex atteſtatiōib⁹, & aliis iurib. ptiū. Ad hoc. 2. q. 1. c. de⁹ oipotēs, & qđ no. 3. q. 7. c. iudicet, & ī c. qm̄, de ꝓb. Simile qđ dixi de notario ī c.
f cū cāni[f], j. de teſt. q ñ pt atteſtari de ſenſu

in c. clerici 'de iudi. ubi dicunt, q̄ Theologus debet præcedere ratione ſubiecti dignioris, deinde doctor iuris canonici, deinde ciuilis, de quo et p Moder. in. l. cum quid. ff. ſi cer peta.

a In Deum. Adde gl. ſing. in c. cum contingat, in uer. dēnt, ibi, ſed ca non conſiderat utilitatē animæ, de iureiu. & doc. moder.

Argumentum à ſimili. uide gl. in ca. non poteſt, in uer. curā animarū, de præben. li. 6. & gl. in c. ſicut urgeri, in uerſi. & ego. e. q. 1. dicetur plenius in c. tranſlato. j. de conſtitu.

c Carens aliquo ſenſu. & ibi de carente ſenſu uiſus, ſed an poſſit cæcus adminiſtrationem habere, ſi primitus erat apud eū, Breuiter dico, q̄ ſic per regulā, quæ habetur in. l. ſin. C. de nup. ubi matrimon. ocaſus ſuperueniens non nocet. gl. eſt, & ibi Io. An. in regula, factū, de regu. iu. li. 6. in Merc. Lud. Ro. in. l. ſi uerò. §. de uiro. ff. ſol. ma. in. 27. ſal. Albe. de Roſa. Pergamē. in quarta parte ſtatu. in q. inci. talis etiā qō fuit diſputata. text. in. l. cæcus. ff. de iudi. q̄ licet cæcus nō poſsit dari iudex, ut no. in. l. cū ptor. ff da iud. tamen ſi poſt creationem efficitur cæcus non priuatur iuriſdōne ſua, licet ibi gl. dicat retinere iuriſdōnem, ſed non adminiſtrationem. quam gl. Alb. de Ro. approbat ibi per uerbū, fortè, tñ Bar. & Bal. & Ang ibi reprehendunt eam, & uolunt, q̄ retineat ēt adminiſtrationē. Nec ob. gl. in. l. 3. in uer. nemo. C. de of. præfec. ori. quæ dixit, q̄ epiſcopus degradatur, ſi eſt inutilis. Et gl. in uer. inutilis, in c. cum ex iniuncto, de hære. quæ dixit q̄ debet remoueri, quia non ſunt ueræ. uel debent intelligi, ut detur coadiutor, ut habetur in c. 2. & 3. de cleri. ægro. & ibi Bu. poſt Io. An. dicit, q̄ nunquā pp morbū dēt q̄s priuari adminiſtratione ſua, ſed debet dari coadiutor, facit tex. & ibi Archi. poſt glo. in uerſi. regis, in c. grandi, de ſup. neg. præla. li. 6. & ibi plenè dixi in repe. mea.

Adde tu, q̄ Abbas conſil. 47. conſuluit, q̄ electus, & imbuſſulatus ad poteſtariā tēpore, quo habebat uiſum, ſi poſteà efficiatur cæcus ante adeptā adminiſtrationem, q̄ tamen non dēt officio priuari pp ius ante acquiſitum, quia & ſententiam ferre poteſt per eius uicariū. De Epo uero cæco, uel infirmo, qui de conſenſu capituli cepit coadiutorem, an ſi requiratur cōſiliū, uel conſenſus, debeat præſtari p epiſcopum, uel coadiutorem, & an coadiutor habeat generalē adminiſtrationē, & an poſſit conferre beneficia. uide Old. con. 44. Ber.

A N T. F R A N. Ad illud, quod dicitur de cæco. Adde, q̄ cęcus excuſatur à ſolutione collectarum, & ab oneribus pſonalib. ut in l. 1. & ibi per Bar. C. qui morbo, li. 10. & per do. Abb. in c. licet j. de cenſibus, & per Rom. in ſin. ſuis, quæ habentur per Alphabetum in uerbo, cæcus, in uerſi. quæro nunquid. Et adde, q̄ cæcus & carens utroque oculo non poteſt eſſe tutor, neque curator, ut in. l. 1. in. §. 1. ff. de tute. & per Nico de Neap. in addi. ad Bar. in. l. poſt ſuſceptā. ff. de excu. tut. qui ēt dixit, q̄ poteſt excuſari à tutela ēt ſuſcepta ſecundum glo. in d. l. poſt, & ibi per Bar. in. 1. oppo. ſecus autem, ſi ſit monoculus, quia tunc non excuſatur, ut in. l. luminibus, & ibi per Bal. C. qui da. tu. poſ. & in. l. frater, per illum tex C. de excu. tu. Et adde, q̄ cæcus pōt eſſe teſtis in aliis actibus, q̄ in his, quę uiſu percipiuntur, ſecundum Ang. in aut. da hæredi, & ſal. in. §. hinc nobis, in 3. colum. & habetur per dom. Abb. in c. cum cauſam, de teſti. Item poteſt eſſe teſtis inter perſonas, quarum uoces notas habeat, glo. eſt not. in c. teſtes. 3. qō. nona in uerbo, qui nouerunt & uiderunt, & no. Rom. in rubri. de arb. in undecima colum. & idem Bal. in. l. ſi non ſpeciali, circa princi. C. de teſte. & uide per Specu. in titul. de teſte, in. §. pimo in uerſi. ſed nunquid cæcus, & in uerſi. ſed qualiter, & per dominū Abba. in cap. cum cauſam, de probatio. ubi ponitur in quibus poteſt eſſe teſtis, & in quibus non, & uide Alex. in d. l. ſi non ſpeciali, utrum autem poſsit teſtari, & cum qua ſolemnitate, ſeu facere codicillū, uide in. l. hac cōſultiſsima, & ibi p Bal. 3. co. C. q teſt. fac. poſ. & p Spe. ī ti. đ iſtr. edi. §. cōpēdioſè, uer. 16. cæcus. & ſeq. & uide tex. l. §. cæcus, iſtit. q. nō eſt pmi. fa. teſt. & in. §. ſi. & ibi p gl. e. ti. & hr̄ per Bar. in. l. ſi quæramus, in ult. col. ff. de teſte. Et adde, q̄ poteſt eē nūtiari in pṗā cām ut per Alexā. in. l. iubemus, ubi tenet ꝯ Ange. C. da teſt. & adde, q̄ nō ſuccedit in feudum, ſm Bal. in. l. quoties, in ulti. col. C. da ſuis & leg. ſuccedit tñ in baroniā, & iuriſdōnē patris, licet de nouo ſibi cōcedi nō poſſit, ut p Bar. in l. cæcus. ff. de iudi. Et adde, q̄ legatū libri ſactum cęco non ualet, ut not. Bal. in aui. ingreſſi, in. 14. colū. C. de ſac. ſan. ec. & q̄n probetur aliquē eſſe cæcū, hr̄ per Bar. in. l. 1. in uer. itē ēt dico. ff. de bo. poſ. in ſan. uel furi. dela. Et an & q̄n morbus impediat promouendū uel deiiciat iā ꝓmotum, uide glo. ſummæ. 7. qō. 1. & ea, quæ habentur in c. tue, de cleri. ægrotan.

d S E B. S A P. Iudicare. Licet ita concludant cōiter legiſtæ & canoniſtæ, non eſt tamen ſecura opinio, quia uidetur de iure diuino iudicem debere repellere falſa teſtimonia, & per conſequens non iudicare ſm allegata & approbata, ut concludit Nicolaus de Lira in commento Exodi. 33. de quo per Fratrem Angelum in Angelica, in uer. iudex, & certè non uidetur quo ad animam poſſe aſſignari ratio differentiæ inter iudicem priuatum, & principem, qui poteſt iudicare ſm cōſcientiā, ut per Bar. in. l. unica C. ut quæ deſunt aduo.

e Secundum probata. Adde gl. & ibi plenè iſtum. in c. paſtoralis, in. §. q uerò, in gl. in uer. tenetur, in ſi. da of. dele. & ibi plenè p d. meū Andra. Sic. & p B. Tho. 2. 2. q. 77. arti. 2. per legiſtas in. l. illicitas, in §. ueritas. ff. de offi. pręſi. & ibi Ange. Quidam nobilis quendam interfecit in platea Bonon. & poteſtas de feneſtris palatii hoc uidit, tandem, quia homicidium illud non probatur, poteſtas noluit illum ad quæſtionem ponere, ut ſic ab ipſo per eius confeſsionem erueret ueritatem, fuit dubitatum quid iuris. Sed & Iuriſconſulti reſponderunt, q̄ hoc facere non poterat per. d. §. ueritas. & refert Spe. in ti. de ſen. § qualiter, in prin. ibi, q̄ facit. deinde allegat in contra. §. quando autem. Sed concorda, & diſtingue, ut ibi in glo. Nam ſi iudex pro tribunali ſederet, & contingeret te aliquid ibi facere, poſſet te ſtatim punire, ac ſi probaretur per teſtes coram eo. Melius enim probatur aliquid per ipſum factum, q̄ per teſtes. tt. de ſe. l. 2. in fi. de appel. c. dilecti, ſecus, ſi non ſederet pro tribunali, quia ex quo tunc uidit ut priuatus. & non ut iudex, nō poſſet punire ſine probationibus, ut ibi plenè dixi. Adde tu Specu. in titu. de diſpu. & alleg. §. 1. Ber.

A N T. F R A. Et pro hoc facit, q̄ dici ſolet, q̄ certior aure arbiter eſt oculus, & nulla probatio prefertur illi probationi, quæ ſubiicitur uiſioni oculorum, ut in. l. ſi arbiter. ff. de probatio. & id, quod declaratur ex facto, dicitur, eſſe clarum, etiam ſi ageretur de probando uoluntatem alicuius, ut in. l. reprehendenda, & ibi per Bar. & alios C. de inſti. & ſuſti. ſub condi. fac.

f Cum cauſam. Adde Bald. in rubr. C. de fid. inſtr. in quinta colum. in uerſi. ſed nunquid notarius, qui per tres, & in authent. ſed nouo iure, in ſecunda colum. uerſic. ſecundo. quòd ſicut in teſte, C. ſi cert. pe. & Ioan. Andr. addi. Spe. in rubr. de inſt. edi. in ver. de ſecundo, in. §. reſtat uidere, in uer. item nota, quòd quinque ſenſibus, & ibi, duo tantùm, ſcilicet uiſus, & auditus, propriè competunt notario. qui facit inſtrumentum, & per Butr. & alios in c. cum cauſam, ubi etiam dicam.

Adde tu Alex. conſi. 138. Ber.

guſtus, uel odoratus, ſed tñ de his q̃ uidit, uel audiuit. Et ꝑ hoc eſt expedita prima gl. & ñ ꝓſeq̃t ſextũ, uidelicet, q̃s ſit libri titulus, de quo tñ ĩ pri. q̃ ſiuit. Sđ dic, ꝙ titul[9] ẽ, Incipit cõpilatio dñi Gregorii Papę. 9. Et notãter dr̃ cõpilatio, & nõ liber: q̃a Greg. nõ edidit oĩa iura in hoc uolumine redacta: ſed cõpoſuit hoc uolumẽ ex uariis cõſtõnib. ſuorũ p̃deceſſorũ, aliq̃b. tñ additis, q̃ fuerũt ꝑ eũ edita, ut patet ĩ ꝓœmio. §. ſane, &. §. adiiciẽtes. doc. aũt reaſſumũt materiam gl. & inter cęteros clarius reaſſumit d. meus, & p[9] ipm dic, ꝙ oium entiũ unũ ẽ ſũmũ & pricipiũ, à quo cũcta depẽdẽt, qđ ẽ cãns & ñ cãtũ, ut De[9], q eſt æ tern[9], à nullo depẽdẽs, ut i c. 1. ĩ. de ſũ. tri. Cętera uero ab eo ſunt cãta, & horũ cãtorum q̃dã cãta ſunt, & nõ cã, ut res corporeæ, q̃dã ſunt cãta, & cauſæ, ut res ſp̃uales & intellectuales. Cũ ãt horũ cãtorũ uolumus hr̃e plenã notitiã, inq̃rimus cãm. Scire[a] enim eſt rẽ ꝑ cãm cognoſcere, ut primo lib poſteriorũ, & c. intelligentiã, de uer. ſig. 16, ſi uolumus hr̃e plenã notitiã huius ſciæ, debemus inquirere de cauſis, & tã in hac cõpilatione, q̃ ĩ aliis quatuor cãę ſolẽt reddi. Vñ aduertẽdũ, ꝙ de quolibet ꝓducto duplex hr̃ cõſideratio. Primo, quatenus producit, ſecũdo, quatenus eſt ꝓductũ. Nã ſm primã habemus duas cauſas, ſ. efficientẽ & finalẽ. ad has duas cauſas facit. 23. q. 5. de occidendis, & ca. nõ frustra. Et quærere de cã finali ĩ hac cõpilatiõe, ẽ q̃rere, q̃ ſit intẽtio, & q̃ utilitas, ut ĩ glo. Quærere, uerò de cauſa efficienti, eſt quærere, quis ſit libri titulus. Iuxta ſm modũ, quatenus eſt res ꝓducta, cõſideraſ cã materialis, itẽ & formalis, & ꝓ his duob. facit. 32. q. 2. quod uero, de cõſ. di. 2. c. panis, & c. quia corpus. Et quęrere de cã materiali, eſt quærere, q̃ ſit mã in hac cõpilatione. Itẽ cui parti Philoſophiæ ſupponatur, & ſic qđ ſit ſubiectũ in hac ſcia. Quærere uero de cã formali, eſt quærere de mõ agendi, đ quo in gl. Vñ primo q̃ritur, q̃ ſit cã finalis. Glo. r̃ndet, dum dicit, quæ ſit utilitas Sed aduerte latius, ꝙ quędam eſt cã finalis[b] impropriè dicta, quã, dicit impulſiuã qua ceſſante ſi ceſſat effect[9], ut i c. ex parte, de cõuer. coniu. & no. ĩ c. poſt trãſlationẽ, de renũ. Quædã eſt cã finalis[c] propriè, qua ceſſante ceſſat diſpoſitio,[d] ĩ c. cũ ceſſante, de app. Vñ, ſi q̃rimus de cã impulſiua in hac cõpilatiõe, dñt quidã, ꝙ fuit decre. corã. ĩ. de. ele. q̃a cũ fuiſſet allegata corã Grego. 9. & nõ fuiſſet inuẽta in aliqua cõpilatiõe, Gre. ut euitaret deinceps hunc errorẽ, fecit hãc cõ-

a Scire. Adde iſtum in c. literis, poſt io de Elig. in ult. col. ĩ. de iura. cal. & no. in. l. ſi pater. ff. de hære. inſt. & in. l. ſcire. ff. de. legibus.

b Quædam eſt cã finalis. Sed an io dubio præſumaſ cã finalis, uel impulſiua, uide gl. in c. poſt tranſlationẽ, i. §. cæterum, in uer. ceſſante, de renun. & ibi Io. An. in c. & ſi Chriſtus, ad ſioẽ, ꝑ gl. in uer. ceſſante, de iureiur. glo. in. §. his oibus, in uer. cã. 61. diſt. 19. q. 1. duę ſunt, uer. ꝑꝑ criminoſos. Bal. in. l. 1. ff. ſolu. mat. in. 4. colũ. in uer. itẽ an ceſſario rõnis. Cyn. & Bal. in. l. gñaliter C. de epiſ. & cle. gl. Bar. Imo. & oẽs in. l. 2. in. §. ſi. in ver. cauſa. ff. de do. & ibi Alex. io apoſt. & dicit Ioan. Andr. in. d. ca. poſt tranſlationem, Poſt plures diſtinctiones doctorum, ſe vidiſſe in iudiciis de feodi, quòd in dubio cauſa dicitur finalis ea ratione propriè, quia ſignificatio huius verbi cauſa ſapit finalem. Impulſiua vidrtur dicenda occaſio. c. ſolitæ, de ma. & obe. Et cauſa finalis dicitur, cum do 10. vt eas Romã, aliàs non daturus. Impulſiua verò, vt cũ do. 10. vt caligas emas, alias datur[9] Et uide Bal. in. l. id, qđ pauperibus, in. 1. co. C. de epiſ. & cle. ꝙ gerundium ſp̃ facit præſumi cãm finalẽ, & Bal. in. l. ſi repetẽdi. C. de condi. ob cau. & in l. dictã legẽ, in uer. mõ ꝓcedo ulterius. C. eo. ꝙ fauore eccleſiæ ſp̃ p̃ſumiſ cã finalis, ꝑ. l. cũ is. §. mulier. ff. de cõdi. inde. & idẽ Bal. in aut. ex teſtõ, in. 2. col. C. de col. ꝙ in donatione remunaratoria facta inter cõiũctos non p̃ſumiſ finalis cã in dubio, ſed potius naturalis effectus ex cã motiua. Nã cã finalis ẽ, qua ceſſante q̃s non eſſ facturus, ut ibi uoluit Bal. facit, qđ uoluit idẽ Bal. in l. eam quam, in. 2. col. in uer. porrò cã ſi. C. de fideicõ. & in. l. 1. in. 3. co. ibi oppono de. l. ſi pater. C. de falſa cã adiect. ꝙ cã finalis eſt obiectum intellectus, ſicut ſignũ eſt obiectum uiſus, & quicquid agimus, ꝑꝑ finem agimus. Et quot modis capiatur cã, uide Bu. in c. cũ dilecti, in ulti. col. in uer. ex cã, de accu. ꝙ cã ſumitur multipliciter in iure. Primò pro iudiciali cõflictu certarũ p̃ſonarũ, ut in c. forus, de uerbo. ſig. Secundò ꝓ utilitate. ff. de peri. hære. l. itẽ ueniũt, in prin. Tertiò pro ſpecie. ff. de tranſac. l. cũ hi, in. §. idẽ. Quartò pro titulo. ff. de peti. hære. l. nec ullam, io prin Quintò pro onere. C. đ diſtractio. pigno. l. ſi debitor. Sextò pro fructu. C. de inſtit. & ſubſtit. l. ſi mater Septimò ꝓ cõtractu, inſti. q. mo. col. obli. §. eſt autẽ, de li. ob. c. fin. de pl[9] petitio. c. uno. Octauò pro accuſatione. ff. qui ſatiſdare cogantur. l. ſi. Nonò pro iuratione, ut in d. c. cum dilecti, & dixit Io. mo. in c. ſi. de iur. cal. li. 6. ꝙ cã eſt impulſus aliquis ad agẽdũ, ſicut ſumiſ in. l. 1. §. ſexũ. ff. de poſtu. Sed ſm artiſtas cã eſt, ad cuius, eſſe ſequitur aliud. Et ſunt quatuor, duæ eſſendi, & duæ ſiẽdi, ut hic nota. Dicitur ẽt cã, ꝑꝑ quam ſit quodcũq; debitum. Etiam dicitur à chaos, qđ dr̃ principium oium rerũ. iuxta illud Ouidij. Quem dixere chaos, rudis indigeſtaq; moles. Et ẽt cã dr̃ modus, uel forma, ut cum dico, lego uxori, quæ eius cã paraui. ff. de au. & arg. leg. l. Quintus. Dicitur ẽt cã facti explicatiu. ff. ad. l. Aquil. l. ſi ex plagis. §. i cliuo. Nã iuris reſponſio poſita eſt io cã agendi ſm Io. And. cum ex cauſa, & facto ius oriatur.

Adde, quotuplex ſit cã, & quæ dicatur cauſa finalis, Pau. de C. conſil. 313. 10 antiquis ſecundò impreſſis. Ber.

ANT. FRAN. Ad illud, quod dicitur in hac apoſtilla de gerundio, an & q̃ñ importet cãm finalẽ & neceſſitatẽ, uide glo. Bar. & doc. in rub. C. de eden. & de in ius uocã. eũdẽ Bar. in. l. ſi tu ex parte ff. de acqui. hæred. & Bal. in. l. falſus, in. 3. & 4. colum. C. de furtis, ubi dicit, ꝙ iõ dr̃ gerundium, q̃a gerit actum uerbi, & habetur per Bal. in. l. ſi ex cautione, in. 5. q. C. de non nu. pec. ubi inter cætera dicit, ꝙ ſi quis accuſatur, ꝙ iuſiurauit unũ uulnerãdo, nõ uidetur eſſe deductum uuln[9] i accuſatione, de quo uide per Sal. poſt Ia. Bu. in. l. 1. C. de his, qui latro. & habetur per Spe. in ti. de lib. conce. in. §. iã nunc uidendũ, in prin. Et adde etiã, ꝙ gerundium importat quandoque condit. ut per Bar. in. l. 1. in ult. col. ff. de condi. & demon. & in d. l. ſi tu. ex parte. Et de mẽ gerũdij habetur etiam ꝑ Ange. Are. & moder. in rub. inſti. de act. & ad illud quod dicitur da cã, quæ dicatur finalis, uel impulſiua, uide Bar. in rep. C. de inſti. & ſubſtit. in uer. cã vero, in. 1. col. & q̃ño cognoſcatur una ab alia in teſtamentis, & in contractibus, uide Cy. in. l. cum te C. de pac. inter emp. & uen. uide Bald. in. l. 1. in. 3. col. in uer. quęro q̃ño cognoſcamus. C. de fal. cã adie. le. & uide Bar. in. l. metum, l. §. ſed licet. ff. quod metus cã, ubi dicit, ꝙ cauſa, quæ eſt poſita in lege, io dubio præſumitur finalis. Et quando ceſſante. cauſa, ceſſet effectus ultra ea, quæ habentur in c. ceſſante, de ap. uide Bal. in additione Spec. in tit. de alle. & diſpu. in. §. poſt hoc, in uer. ceſſante, & in uer. uel illud ſtatutum, & uide do. Car. in cle. 1. in uer. no. de iudi. Et quando plures cauſæ ſunt inductiuæ alicuius diſpoſitionis, æquè finales, ſi una ceſſet, altera remanente, an ceſſet effectus diſpoſitionis, uide quæ habentur in. §. affinitatis, inſti. de nuptiis, & in auth. ne inſtr. cau. & fi. & io. §. ſed & ſi quis, &. §. ſi uerò nullus. & uide Bal. in. l. 1. in 4. col. C. de condi. indebi. & per Bar. io. l. libellorum, in princi. ff. de infa. & in. l. 1. ff. ſo. ma. & in extrauagan. ad reprimen. in uerbo, nec ex eorum.

c SER. SAP. Finalis, quæ dicatur cauſa finalis. & quæ impulſiua decls. Bar. in. l. demõſtratio falſa. §. ſi. co. 3. ff. de condi. & demon. Fel. in c. poſtulaſti, col. 3. de reſcrip.

d ZACHARIAS. Qua ceſſante, ceſſat diſpoſitio. Adde quòd ad hoc ut dictũ ſit uerum, requiritur, ꝙ ita ceſſet ipſa cauſa, quòd nullę reliquiæ remaneant, aliàs ipſa ceſſante, non tamen ceſſaret effectus, ut pulchre not. Din. io regu. decet, & ibi in addi. ad eum addi. 4. de regul. iuris. ꝑ cuius notata decidunt Bartol. & Bal. in. l. ſi. deferiis, quòd ſi datur dilatio ad producendum unum inſtrumentum, quòd prima die producatur, ꝙ tunc finita eſt cauſa dilationis, & poſſet iudex tunc ad ulteriora procedere. Not. idem Bart. in. l. à filio. §. alumno. ff. ad Trebel. Angel. in. §. ſi minus, colũ. 8. inſti. de acti. nec hoc haberet locum in cauſa finali impulſiua, ut not. per Cyn. Bald. Ange. & Sali. in. l. generaliter C. de epiſ. & cle. Dyn. & Bart. in. l. 2. §. ſi. ff. de do. Ioannes Fabri, & Ang. Are. in. §. illis autem, inſti. de teſta. mili. Barto. in. l. omni. ff. de adop. & in. l. Titia. §. uſuras. ff. de leg. 2. Gloſſ. Ioan. Andre. & doct. in. c. poſt tranſlationẽ. §. cæterum, de renun. & in c. & ſi Chriſtus, ad fin. de iureiu. Card. Alexan poſt glo. in c. ſtatuimus. §. Neophytum. 61. diſtin. Ab. Præpo. & Cardi. Alexan. in c. cum ceſſante, colum. 1. de appel. Alexan. in addi. ad Bart. in alleg. §. fin. & in. l. fin. ff. de teſta. tu. Feli. in c. cum nuntius, in. 2. colum. uerſ. nota primò, de teſt. & per dom. Decium conſi. 24. colum. 1. & 2. nec omitto, ꝙ in dubio talis cauſa eſt impulſiua, & non finalis, ut notat Dy. in allega. regu. non decet. Pro quo eſt glo. communiter reputata ſin. in. l. ſecunda. §. ſi. in uer. cauſa. ff. de dona. Ex quo dicens effectum priuilegij debere ceſſare, quia ceſſat cauſa ipſius, debet probare, & dicere de cauſa finali per ſupradicta.

pillationem

a Non datur actio. Tu adde iſtum io c. cū inter vniuerſitas, in glo. pe. in vlt. col. de ele. vbi allegat Io. An. hic, inquantum uoluit, ꝙ poteſt agi ꝯ inuitantē de dolo ad intereſſe, quaſi ſentiat, ꝙ ſi non pōt ꝓtendere intereſſe, puta q̄a ꝓꝑ hoc nō fecit maiorē morā io loco, vel quid ſimile; tunc non pōt agi, & hoc latis ſecundum eū poſſet procedere de iure ciuili, ex quo non interuenit ſtipulatio, quia ex ſimplici pollicitatione non agitur de iure ciuili. l. 1. & 2. ff. de pol. Nec ēt ex pacto nudo, ut in l. iuriſgentium. ff. de pact. De iure cano. ſecus vbi interuenit pactū. in c. 1. de pac. Sed ī ſimplici pollicitatione non crede, ꝙ poſſit alius agere ꝓ intereſſe ſuo; q̄a c. 1. loquitur de pacto, cum pactum ſit duorū, pollicitatio unius, cū ſine aliquo pacto promitto tibi aliquid. Credo tñ retrocedētē. peccare iuxta illud, quæ ꝓcedunt ex labiis meis, & cęte. Ego crederem opi. Io. An. poſſe ſaluari, quando ex altera parte fuit acceptata inuitatio, & ſecutum ſit aliquod intereſſe inuitato, q̄a tūc ꝑt agi ad intereſſe cōtra inuitārē pœnitētem, & illud eſt de mente doctorum, inquantum dicunt iſta facere ad quæſtionem, Nunquid inuitās aliquem ad prandium, teneatur ex neceſſitate prādium exhibere, ex quo inuitatus acceptauit, de qua quæſtione uide ꝑ doc. in c. fi. de renunt. ex quo fuit impeditus itinerare, vel alias proſequi negotia ſua unde ſaltem ſecundum Ioan. And. datur actio de dolo ad intereſſe, argu. l. ſed actio. ff. ſi qs cautio. Nā promiſſa ſunt debita, ad hoc bon. text. in l. nemo. ff. de in in. teg. reſtitu. facit c. 1. de dona. in verſ. vt debere, & hoc uidet mihi veri⁹, Nec ob. dictū Abba. quia ultra pollicitationem interuenit acceptatio alterius, & per conſequens nō ſumus in meris finibus pollicitationis; unde credo hoc caſu ēt agi poſſe, q̄a trāſiuit in pactum propter acceptationem alterius, argumēto eorū, quæ not. Innocen c. fi. de ſucceſ. ab inteſtato, quem refert But. in c. fi. de confeſ.

Adde tu, an pactum nudum producat actionē de iure canonico, & quando, Alex. conſ. 41. 3. lib. Rom. 30. Ber.

pilationem. Hoc tamen non procedit: quia illa decre. fuit in quarta compilatione, ſed de hoc non eſt curādum: quia multiplex potuiſſet eſſe cauſa impulſiua, ſicut multis cauſis homines mouentur ad ſtudendum, de quibus per Hoſti. in prin. ſummæ. Deſcendo igitur ad cauſam finalem proprie, & eſt dicendum, quòd eſt duplex. Quædam propinqua, quædam remota. Propinqua eſt illa, quā ponit glo. ibi quæ ſit utilitas, ut ſciamus diſcernere inter æquum & iniquum, &c. Cauſa verò remota eſt felicitas, propter quam homines ſtudere dicunt. Ad hoc tex. in procemio ffotum ibi, omni æuo locóq; felicea, & hæc procedunt, dum quæritur de cauſa finali: quia debet mouere cupientes proficere in ſcientia. Sed ſi quærimus de cauſa finali, quæ mouit Grego. 9. dicendum eſt, quod duplex eſt, vna remota, alia propinqua. propinqua eſt illa, quam reddit gl. dum quærit, quæ fuit intentio Grego. Remota uerò eſt, vt faciat homines bonos. Ad hoc enim tēdit ſcientia, ut in l. 1. ff. de iuſti. & iu. ibi: ius eſt ars boni, & æqui, &c. Secundò quęritur de cauſa efficienti: dic, quòd eſt duplex. quædam principalis, quædam inſtrumentalis. Principalis eſt duplex propinqua, & remota. Propinqua fuit Greg. 9. & ex hoc habetur, quis ſit libri titulus. Remota uerò fuit Deus, à quo cuncta procedūt, & qui promulgat iura per Romanos pontifices, & Imperatores. 8. di. c. quo iure. 16. q. 3. in c. fi. &. C. de præſcri. lon. tē. l. fi. Inſtrumentalis uerò fuit Raymū. ut patet in procemio. & fuit iſte ſecundum Vin. uir ualde literatus oriundus de Cathalonia, vbi ſecūdum Vin. nō datur actio a ex promiſſo. hoc dixit Vin. ſecundum Io. An. quia Vin. fuit ibi inuitatus per quendam ſcholarem, quē poſt modum pęnituit, & ſic fuit impeditus itinerare, &c. Dicit tamen Io. An. quòd contra tales detinentes uiatores uanis & inutilibus inuitationibus, deberet dari taltē actio de dolo ad intereſſe, argu. in. l. ſed actio. ff. ſi quis cautio. Tertiò quæritur de cauſa materiali. dic, ut ſupra dixi. quòd aut quæritur, quæ ſit materia ſcientiæ, & per conſequēs quid ſit ſubiectum in hac ſcia, quidā ē ꝙ dñt, bonum cōe, vt ſupra dictū eſt. Io. de Lig. dicit, ꝙ ſubiectū ſcientiæ canonicæ b eſt homo catholicus, dirigibilis conſtitutionibus eccleſiaſticis in bonum ſimpliciter humanum, & diuinum. Ad hoc enim tēdit ſcientia iuris canonici. Subiectum uerò in ſcientia ciuili eſt homo politicus dirigibilis cōſtitutionibus legalibus in bonū ſimpliciter humanū. Vltimo quæritur de cā formali. & dic, qđ ē duplex, forma tractatus, & forma tractādi. Forma tractatus ponitur per gl. dum dicit, quis ſit modus agendi. Nam ipſa diuiſio in quinque partes eſt forma huius tractatus. Forma uero tractandi eſt modus procedendi in hac compilatione. Et iſte eſt multiplex, vt ſtatutiuus, præceptiuus, diſpoſitiuus, &c. prout colligitur ex corpore ipſorum iurium. Nam quędam iura procedunt ſtatuendo, quędam pręcipiendo, quędam conſulendo, &c. & ex his habetur materia gl. per uerba latiora & elegantiora, &c. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Papa hodie de ſtylo curiæ ex pompa eccleſiæ augmentata ſe antepo nit illis, ad quos ſcribit: alias litera non ualent, licet olim ex nimia humilitate ſe poſtponeret.*

2 *Papa volens non ab ordine, ſed a dignitate denominari, appellat ſe epiſcopum.*

Dignitas non debet generare ſuperbiam, ſed humilitatem.

3 *Prælatus non debet multum ſe humiliare circa ſubditos, ne contemnatur ab eis propter nimiam familiaritatem.*

Familiaritas nimia parit contemptum inter ſatuos.

Papa ex dilectione ſubditos appellat filios, & de ſtylo curiæ in literis non ponit in Chriſto, niſi ſcribat ad abbatiſſam.

4 *Doctores & ſcholares faciunt uniuerſitatem.*

Scholarium appellatione non comprehenduntur doctores, etiam in materia fauorabili: ſecus in alia undecima. 19.

5 *Reſcriptum non vitiatur, ſi Papa ſcribens uniuerſitati, appellat omnes filios, licet in ea ſint aliqui Epiſcopi.*

6 *Papa ſalutatio remittit peccata venialia, niſi adſit mortale.*

Originale peccatum nō remittitur remanēte actuali.

Gregorius idem eſt, quod vigilans; & ſuit perſpicaciſsimi ingenij, & eminentis ſcientia.

7 *Nominis proprij argumentatio non concludit, niſi aliqualiter præſumptiue: ſecus appellatiui, niſi obſtet communis vſus loquendi. 8. 10.*

8 *Nomina propria deberent cum magno precio, ſi venderentur.*

9 *Nominis proprij mutatio voluntaria in ſeruo probibetur in libro ſecus ceſſante dolo.*

11 *Nomen appellatiuum, ſiue impoſitum ab euentu, durat durāte potētia, & habitu nō omnino remoto. 12.*

13 *Etymologia, ſiue alluſio uocabuli ualide arguit, niſi in quinque caſibus.*

14 *Nomen Papæ in terris eccleſiæ, & Imperatoris in terris imperij, & in temporalibus, ſi non inſeratur in inſtrumento, inſtrumentum corruit, niſi aliud induxerit conſuetudo. 15.*

Solemnitatis omiſſio ex ſola conſuetudine inducta vitiat actum.

Penalis etiam conſtitutio, vbi eſt eadem ratio & commoda ſimilitudo, extenditur.

16 *Antipapa nomen ſi inſeratur in inſtrumento, non ualet inſtrumentum, niſi in terris antipapæ, vbi ipſe colitur & toleratur.*

17 *Antipapæ adhærentes ſunt excommunicati.*

Inſtrumentum confectum a notario excommunicato eſt nullum.

18 *Scholaris an & quando ſortiatur domicilium ex mora contracta in ſtudio, & an poſſit conueniri ex contractibus ibi geſtis.*

20 *In correlatiuis quod diſponitur in vno, diſponitur in alio etiam in materia pœnali.*

Statutum imponēs pœnam uendenti, imponit etiam emēti.

ZACHARIAS.

Dicas cōcludēdo, ꝙ ſic, vt not. Bar. Soc. i tra. ſuo fallentiarum reg. 9. fallē. 9. ſequitur Fel. in c. quæ in in eccleſiarū, col. 19. ver. tertius effect⁹ de conſti. & in c. 1. col. 4. uer. circa tertiū &c. de pac. vbi dicit eē cōem opi. Cui adde gl. 2. in c. 1. 17. q. 1. & tex. in alle. c. 1. & & c. 3. de pac. qđ eſt verum qñ eſt factum inter promittentem, & illum, cui promittitur, ſecus, ſi inter alterum, vt per dominū Fel. in alle. c. 1. ver. ſecunda declaratio & ſe. verſi. Quod amplio non ſolū in pacto unde ꝓcederet, ſed etiam in ſimplici pollicitatione. Ita tenet d. Ant. de Bu. in c. ex parte, in vlt. col. de cenſi. quem refert & ſequitur d. Iaſ. May. in l. iuris gentiū §. ſed cum nulla in fi. 1. colū. ff. de pac. Et licet ſit ſecus de iure ciuili in certis tamen caſibus in ſupra all. reg. poſitis fallit, vt ibi, & per Feli. io alle. c. eccleſia S. Mariæ, & c. 1. col. 2. ver. caſus aūt de pac.

ANT. FRAN.

Adde, quod ex pollicitatiōe ſimplici non acceptata, etiam de iure ciuili, non agitur quia non videtur eſſe deliberate facta, quoniam ſæpe homines promittunt volendo oſtendere magnā liberalitatem, quā, ſi crederent debere acceptari, non ꝓmitterent, ut io l. 1. & ibi per doc. C. de pact.

b Subiectum ſcientiæ canonicæ. Ad de. iſtum & doctores in c. clericis. j. de iudiciis.

a De ſtylo curiæ. Stylus curiæ facit ius. Bo. tex. eſt in c. ex literis, ibi; qm̃ moris noſtri, de cõſti. & ibi iſte in 2. col. & in c. ad hæc, de ſnia excõ. & in c. q̃ graui, de cri. fal. & in c. bonæ memoriæ, el j. in 6. col. de poſtu. p̄la. & in c. aduerſario, de exceptio. & in c. ſicut, de re iudi. per Fu. in c. ſin. de conſuet. per Cy. & alios in l. 2. C. quæ ſit lon. conſuet. & Ang. in l. ſin. C. de iniur. & not. in c. q ſuper his, de fide inſtrumen. tex. ſingu. & ibi And. de Baru. & Ange. in l. ſi. C. de cano. largi. li. 10. Et Gemi. in c. 1. in gl. ſuper uerbo, docuit, de ſum ma Trin. & fide catho. lib. 6. & per Fel. in c. 2. 10. col. ibi ſtylus curiæ. facit infra de p̄ſcript. dicam plenius in d. c. ex literis.

21 *Rector uenit appel. ſcholarium.*
Prælatus non comprehenditur appel. capituli.
22 *Notarius poteſt alteri ſtipulari, & ei acquirere citra aliquam ceſſionem, licet in uno caſu ſecus ſit.*
23 *Arbiter non acquirit partibus, niſi cum ceſſione.*
24 *Presbyter parochialis poteſt alteri aquirere ex rebus pertinentibus ad ſuum officium, ut in exemplis hic poſitus.*
25 *Stipulari alteri nemo poteſt, & an hoc procedat de iure cano.*
Iuramentum operatur, quod ualeat ſtipulatio alteri facta.
26 *Promittens etiam abſenti aliquid amore Dei, puta pro puella maritanda &c. efficaciter obligatur.*
27 *Comitatenſes an & quando ueniant appell. Beneuentanum, uel huiuſmodi.*

appellatur Ep̄s; quia non in partem ſolicitudinis, ſed in totam uocatus eſt. 2. q. 7. cap. de cætero de pen. & remiſ. c. cũ ex eo, in fi. Ber. ZACHAR. Adde, an electus Papa ante coronationem ſuam hodie appelletur Papa: & an ſe uocet Epiſcopũ, & ſeruũ ſeruorũ Dei. q ſic. Imò dicens contrarium eſt excommunicatus papali excõicatione per extrauagan. Cle. 6. inci. quia non nulli. Refert d. Fel. & ſequitur in c. cũ te. col. 4 nu. 7. de reſcrip. SEB. SAP.

PROOEMIVM GREG.

GRegorius. Diuiditur ĩ duas partes principales. In prima ponitur ſalutatio. In ſecunda exordium. Secunda, ibi; Rex pacificus. Prima ſubdiuiditur, quia. 1. ponitur quis ſcribit. Secũdò quibus ſcribit, ibi: dilectis. Tertiò ſalutat, & benedicit, ibi: *ſalutem.*
1 † No. primò q Papa anteponit ſe illis, qbus ſcribit,
a & hoc eſt hodie de ſtylo curię: [a] alias literę non ualerent, & de materia dic, ut in c. quã graui, & de crimine falſi, olim uerò propter nimiam humilitatem Papa ſe poſt ponebat, ut in c. dilectiſſimis. 12. q. 1. ſed hodiè creuit pompa eccle-
b ſiæ, [b] de conſecra. diſtinct. 1. c. uaſa. †
2 Secundò collige, q papa ſcribit ſe Epiſco-
c pum. [c] & hoc ideo, quia non ab ordine, ſed à dignitate uult ſe denominare, & dic, ut not. gloſ. in procœmio Sexti libri. Et ſic collige, q ex dignitate non debet quis ſcandeſcere in ſuperbiam: ſed potius humiliare. Dicendum tamen, quòd non debet Prælatus, ſeu aliquis præſidens ſe multum humiliare circa ſubditos, ne contemnatur ab eis propter nimiam familiaritatem, ut dicit tex in l. obſeruandum. ff. de offi. præſi. & q̃a dũ nimiũ ſeruatur humilitas regendi, frangitur authoritas, ut eſt text. in c. quando. 86. diſtin. unde illud vulgare: Familiaritas nimia contemptum parit. Sed dicebat Azo illud uerbum procedere inter fatuos: quia fatui tantum contemnunt præſidentem ex familiaritate, non tamen prudentes, imò magis commedant præſidem, de quo per gloſ.
3 in præallegato c. quãdo. † Item collige, quod papa ſubditos appellat filios, & hoc propter dilectionem. Et pondera, quia non dicit in Chriſto, niſi ſcribat
d Abbatiſſæ. [d] non enim eſt de ſtylo curiæ ponere in Chriſto niſi ſcribat Abbatiſſę, uel Regibus, ut in capitu. dilecta, de maior. & obedien. & de exceſ. prælat. capitul. dilecta, & uide per Speculato.
4 in titulo de reſcrip. præſentat. §. 1. † Nota doctores facere uniuerſitatem. Clarius probatur in capitul. ex literis, ubi tex. not. infrà de conſt. An autem ſcho
e lares [e] de per ſe faciant uniuerſitatem, gloſſ. iuris ciuilis tenet, quòd non, in l. finali. C. de iuriſdict. omnium iudicum: quia non exercẽt aliquam profeſſionẽ, ſed addiſcunt. Textus uidetur probare contrarium in capi. quia in cauſis, de procurato, & ſic interpretatur conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres, de conſuetu. capi. cum dilectus, & l. ſi de interpretatione, ff. de legi. Not. argu. q
f appellatione ſcholarium [f] non comprehẽditur doctor Nam hic ponitur copula inter doctores, & ſcholares, quæ licẽt cõiungere diuerſa, ut notatur in c. querelam, de ſimoni. & not. gloſſ. de iuris & facti igno. ff. ſuper rubri. & de hoc in-
5 fra latius tangam. † Item collige, quod cum papa ſcribit uniuerſitati, appel-
g lat omnes filios, [g] nec uitiatur reſcriptum licet ibi aliqui ſint Epiſcopi. Non eſt. n. veriſimile, quin ĩ ſtudio ſi fuiſſent Ep̄i ſtudentes, & tñ oẽs appellat filios.

Adde tu, q ſtylus Romanæ eccleſiæ debeat pro lege ſeruari, Specul. in titu. de teſte. §. 9. verſi. deinde. Do. Card. conſi. 30. & dicit idem Spe. in ti. de reſcr. præſenta. §. 4 uerſi. item excipitur, q ſtylus cancellariæ dñi Papæ fundatur in iure cõi, & dicit Barba. conſ. 47. q iudex deuiãs a ſtylo palatii, tenetur in ſyndicatu, & dicit Bal. in l. ſi nemo. ff. de hæredi. inſti. q non ualet reſcriptũ, in quo Papa ſcribit Abbatibus fratres & dixit Alex. conſi. 39. in fin. 3. lib. q ſtylus Principum & conſuetudo vniuerſalis populi pariſicantur.

Adde ampliando hoc dictum, ſ. q ſtylus curiæ ſic attendendus, imò ẽi q ſit obſeruandus, vt l. Labeo, uerſi. morem agentium ſequi debemus, ff. de ſtatuliber. & c. quam graui, de cri. fal. Not. Hypol. de Marſi. ſin. ſuo. 118. incl. ſtylus curię, ubi alleg. Ange. conſi. 30 p̄ncip. factum eſt tali Chriſtophorus, col. ſi. & Oldr. conſi. 318. incip. ad idẽ &c. in 2. colum. Ex quo infert dominus Angel. in l. ſi. C de canoni. largi. libr. 10. q citatus, qui non comparuit, quia citatio non erat ſecundum ſtylum curiæ, excuſatur. Illud dictum Angel. refert. & ſingularizat multum dominus Fel. in cap. quoniam contra falſam, in fine. 7. colum. de proba. & idem d. Hippo. ẽ. alle. ſing. 118. de quo adde eundem dom. Fel. in cap. ad hæc, de ſnt. excom. in 3. colum. in princ.

b SEB. SAP. Pompa eccleſiæ. uide Abba. in c. licet, colum. 3. ∫. de elect. in 6. not. Et q dicere ſe Epiſcopum, ſit nomen dignitatis patet, cum epiſcopatus ſit dignitas dignitatum c. venerabilis, ibi. culmina dignitatũ, de præb. quem tex. dicit ſiu. Car. in cle. 1. de renun. ad hoc; q in materia reſtringibili, appellatione dignitatis non venit epiſcopatus, & Andr. Sicu. in tract. Car. in prima baſilica col. 7. uerſi. ad ſecundam correlarium:

c Epiſcopum. Adde q Io. mo. in proœmio Sexti dicit, q meritò

d Abbatiſſæ. Contra hoc adduco tex. in c. ex parte 1. ∫. de uerb. ſigni. in c. ſi. de conceſſio. p̄ben. in c. cum dilecta. in princ. ∫. de reſc. cogita.

e Scholares. uide plenè per doct. & ibi per dom. meũ Andr. Sicu. in d. c. ex literis & in d. c. quia in cauſis. ubi utrobique pleniſſimè attingit iſtum paſſum.

f Appellatione ſcholarium. Adde Pal. & Imol. in. d. 1. circa fin. ff. ſol. matri. Petrum de Ancha. in p̄œmi. Sexti. in 6. colum. in 7. no. & ibi per alios doct. & maximè Gem. in tertio no. & per do. meum And. Sicu. in proœmio Cle. in 3. co. amplia & limita, ut hic pulchre per Fel.

Adde tu, q Alexan. in l. 1. ff. ſol. matri. in ſi. tenet q in aliis caſibus præterquam ſtudij appellatione doctorum, non ueniant ſcholares, rationibus de quibus per ipſum. pro quo tu adde Ro. conſil. 227. ubi dicit, q licet teſtm̃ militia non rumpatur præteritione poſthumi ſcienter præteriti: tamẽ teſtm̃ ingreſsi monaſterium rumpitur præteritione monaſterij, quod ſcit ingreſſurum. Et q nõ eſt bona cõparatio de milite iam facto, ad militẽ celeſtẽ qui eſt in fieri, ſicut priuilegiũ doctorum nõ extenditur ad ſcholares, qui debẽt doctorari. Et inquantũ do. Fel. tractat hic de correlatiuis, adde Ro. conſ. 180. & Rapha. com. conſi. 35. & inquantũ dicit, q appellatione monachorũ uenit Abb. dic, q non eſt ſimpliciter uerũ: ut uoluit Ro. cõſi. 259. pro quo facit quod uoluit Abb. conſi. 10. q in odioſis appellatione clericorum, nõ ueniunt canonici, & inquãtũ dicit, q Papa ſcribendo uniuerſitati ex certa ſcia, vr̃ approbare. Adde quæ ſcribit latè Lap. alle. 7. & Ro. cõſi. 369. in quantum ponit, an competat efficax remedium abſenti ex ſtipulatione alterius: adde Oldr. conſi. 30. & Ro. conſi. 299. Bar. conſi. incip. Gellus fuit confeſſus. Bernar.

g Omnes filios. uide gl. & doc. in c. 1. in uer. fratribus. de renun. in 6. & in c. 1. in eo uer. de of. dele. eo. lib. do. Card. in proœ. cle. in. 1. col. Do. in proœ Sexti. in pen. col. & in c. in nomine dñi. in nota. 23. diſt. & doct. in c. q graui. de cri. fal. & ibi plene per d. meum.

Vlti

6 Vltimò collige modũ ſalutãdi,& bñdi-
a cẽdi. †Quid aũt operet̃ hæc ſalutatio,[a]
& dic,qđ remittunt̃ peccata venialia,vt 7
no. ĩ ꝓœmio Sexti. Et hoc verũ ſm illã
gl. ſi non inſunt mortalia : quia veniale c
opponit̃ feruori charitatis,mortale ve-
rò opponit̃ ipſi charitati.Et qa illa glo.
qbuſdã vr̃ abſurda , dic ſenſum eẽ,quod
veniale extinguit feruorem charitatis,
quẽ hõ habet , ſeu hr̃e dẽt circa Deum
b vnde eoipſo,qđ quis peccat[b] venialiter, d
nõ diligit Deũ feruenter,vnde extingui
tur ille feruor, licet remaneat charitas.
Mortale verò nedũ extinguit feruorẽ,
ſed ẽt ipsã charitatẽ: qa eo ipſo , qđ qs 8
peccat mortal̃r,deſinit hr̃e charitatẽ er
ga Deum.vnde extincta eſt charitas.Ad
propoſitũ ergo non p̃t remitti veniale,
ubi adeſt mortale : quia ubi quis non ha
bet charitatem,quõ põt habere feruorẽ
charitatis ? certè minimè , & ideò non
remittitur , quia non poteſt reſtitui cha
ritatis feruor , ubi non ẽ charitas , ſicut
dicimus in ſimili de originali pc̃õ , qđ
non remittitur, niſi remittatur actuale,
ut infra de bap.c.maiores,& ibi vide ra-
tionẽ. Sed quæro,quia docto.etymolo-
gizando hoc nomen, Gregorius, dicũt,
ꝙ idẽ eſt,quod vigilans : quia bene uigi
lauit faciens,uel fieri faciens hoc opus
Vel dicitur quaſi gregẽ regens per bonã 9
doctrinã , & fuit iſte Gregorius ſecun- e
dum Vinc. perſpicaciſſimi ingenii, & f
magnæ ſcientiæ in vtroque iure ; & ſic
videntur doctores arguere ab etymolo
7 gia nominis proprii . † Item quæro ,
nunquid ſit licita iſta argumentatio à
c nomine[c] proprio . Barto. ſuper rubri-
ca Inſortia . tenet quòd non : quia pro-
pria nomina imponuntur ad benepla-
citum, & quotidie poſſunt immutari .l.
1. C. de mut. nom. Hoc tamen eſt
uerum , quòd ex nomine, bono oritur
d bona præſumptio, & ex nomine pra-
uo[d] & turpi nonnunquam oritur ſini-
ſtra. Ad quod not. Accu. in l.facta §.ſi in
danda. ff. ad Trebel. vbi exponit ſuum
8 nomen . † unde refert Io.And. in c.cum
ſecundum, infra de preben. vxorem ſuã
dixiſſe, quòd ſi nomina deberent emi,
magno precio bona nomina emi debe-
rent : quia, ut dixi , licet arg. ex nomi-
ne proprio neceſſario non concludat:
attamen ex turpi quandoque oritur ſi-
niſtra ſuſpicio, credentes nonnulli il-
lud nomen fuiſſe impoſitum ab euentu,
& ſic ſępe euitantur tales,ſicut experien
tia ſæpe compertum eſt . Vnde & Iu-
ſtinianus dicitur iuſtitiam faciens,ut in
procœmio ffſorum. Bonifacius quaſi bo-
na faciens , vel pontem faciens ſubditis
per bona exempla , & ſic de ſimilibus.
Ad hoc uide glo. primam in procœmio
9 cle.ubi Io. An. indirectè exculit nomen
e ꝓprium.† An autẽ licita ſit indiſtinctè
f proprii nominis[e] mutatio ,[f] conclude,

6 Salutatio,uide glo.in ꝓę.Sexti.in ver. bñdictionẽ, & adde Bal. in l.t.in prin.ff.de.lib.& poſthu.qđ ꝓbet̃ remiſsio iniuriæ p ſalutatio nẽ,alle.c.oĩs,q. 24. q. 1. & adde ꝙ è cõuerſo nõ ſelutãs præſumitur inimicus,ſm glo.fin.in c.cũ Adrianus 63. di. dũmodo prius fuerit ſolitus ſalutare,ſm iſtum in c.ad hoc, el.j.in pen.col.j̃. de appel.& in c. cũ ſuper , ſuper glo.1. de offi. dele.& in c.[?]repellantur,de accu. dixi plenius io dicto c. cum Adrianus , & de forma ſalutationis papalis in lr̃is ad quęcunq; , uide Spec. de reſcr.præſen.§. 4. circe princi. & quod idem Specu. uoluit in ti. de citata.§. iã de citatione,in verbo , porrò. & quid conferat ſalutacio Papæ, uide hic p Io. Cald.in 3.q. & uide bo.text.in c. ex ore , de his , quę fiũt à maio. parte cap. Quandoq; ſalutatio prohibetur,ut in ca.ſi eliquem, de ſentent. excnm.& in cle. ſi ſummus,& ibi no. eo.ti. Et qũo itelligitur illud : Neminem per uiam ſalutaueritis, uide Spe.in ti.de aduo. in §.conſequenter in uerſ.ad eius , & uide pulchram diſtinctionem Pet. de Anch.in proœ. Sexti in 5. co. ubi q̃rit an ſalutatio aliqd iportet.dicit,ꝙ ſalutetio qñq; ẽ ſpãlis,qñq; generalis.Primo caſu,aut loquimur de remiſsione iniuriæ,aut ſuiæ cẽſuræ,ſi iniuriæ, intelligitur ſacta remiſsio . Nẽ ſicut de facili contrehitur, ſ.cñ ad animũ reuocatur,ita de ſacili e boletur,vt per riſum,inſti.de iniur. §.ſi.& in d.c.cũ Adrianus.Si uerò loquimur in ſnĩa cenſuræ , tũc p ſalutationẽ non intelligit̃ ſublata, ſed p abſolutionẽ, ut in d. cle. ſi ſummus,in c.cum deſideras.Secundo caſu principeli,ſ.qñ ſalutatio eſt generalis,& tunc nunquã extẽditur ad maleuolos & odioſos. Beneficium enim Canonis , uel hominis nõ cõplectitur odioſos, ut in c. alma,in §.quia vero,& in §.illis,de ſent.exc.lib.6. & in l.Lucius Titius.ff.de leg.2.no.Bar.in l.ſi qs in grani.§.ſi ex ſtipulatu.ff.ad Sil. l.4.§.ſi tibi indiciũ.ff.de cõdi.ob.tur.cãm.Et de ſelute reperit̃ cautũ in iure in uarijs caſib. Nã qñq; loquuntur iura de ſalute patriæ , ut in l.aduoceti,in uer.patriã petentesq; ſalutarent C. de eduo. di.iu. Qñq; de ſelute cõi,ut in l 4.C.de maleſi.ibi ꝫ ſalutẽ hominũ multi. Interdũ de ſalute proximorũ l.prouinciarum C.,de fer.ibi multorum ſalute. Interdũ de ſalute dñi ſui,vt in l.1.C.de uete.li.1e. Interdum de ſalute rerũ.l.t.de uſufru. Interdũ de ſalute corporis , ut in l.s.§.eodẽ eũt tecto.ff.ad Syl. Interdũ de ſalute aię , ut in l.ſancimus C.de ſacroſan.ec.Salutatio ergo Papæ dẽt intelligi de oĩbus prædictis.Nã ad ipſum ſpectat cõmoda procurare,& noctes inſomnes ducere pro ſalute cõi, ut in c.t. de offi.dele.li.6. & in proœ.eiuſdẽ li. Itẽ aduerte,ꝙ maior porrigit ſalutẽ minori, ut ĩ c.t. in pri.de feu. col. Itẽ par pari.l.Publia.§.Titius,&.l.Quintus Mutius.ff.depo.Sed inferior ẽt ſupiori mẽdat ſalutẽ,Principe excepto, qa ab iſirioribus nõ ſalutat,exceptis, qbuſdã, qbus in priuilegiũ conceditur, de qb.in l. 3.C.de prox.ſecr.li.12.& in l.1.C.de ſilentia eo.lib.Et poſt ſalutẽ datur ptãs oſculandi oſculo pacis,excepto Imperatore.& Papa,q oſculãtur in pede.l.s.C.de domeſti.& prote.& cũ ibi notatis.

ANT. FRAN. Adde,ꝙ qñ ſalutatio fit iudici,uel ſuperiori,ſg ẽ faciẽda reuerẽter,ut per Spe.i tit.de aduo. in §.hoc dicẽdũ i prin. & in §.cõſequẽter,in ver.ad eius, vbi ponit,qũo itelligatur illa authoritas Xp̃i,Neminẽ p viẽ ſalutaueritis &c.Et de forma ſalutationis Papalis in literis ſcriptis ad quẽcũq; hr̃ Spe.in ti.de reſcri.pñta. §.1.uer.4.& qđ cõferat ſalutatio Papę,vide ẽt p Io. Cal.in proœm. Decre.in 4.q.Et qs dẽat primo in literis ſalutari, uide Spe. in ti.de cita.§.iã de citatione,in uer porrò.Et aude ẽt, ꝙ ꝓ ſaluendis cęteris p̃nt aliqua eiici more nauigantiũ, ẽt quæ diligimus,ut in l.t. & 2.ff.ad leg.Rhod.de iect.& in c.diſpẽſationes.1.q.7.Pro quo facit qa ꝓ ſalute multorũ pauci ſunt puniendi quãdoq;.23 q.4. in c. ecce , ꝙ criminas. & eãde , ꝙ aliqui ſaluãtur timore pœnæ,aliqui amore iuſtitię. 24.q.1 in c.cum ergo. Et adde etiam quòd ſalus alicuius eſt inæſtimabilis, vt in l.pe.ff.de dona. & ideo dicimus, ꝙ nullum cõmodum dẽt præferri propriæ ſaluti, vt in c.e.ſcimus. 1.q.7. unde ꝓpria ſalus dẽt eſſe curæ unicuiq;, nec al's aliqs p̃ſumit immemor, ſed potius memor, ut p Spe. in ti.de exce.& re pli.§. hi, uer. qđ ſi probetur , & in ti.de teſt.§.1. uer. itẽ oppono. & adde, ꝙ ſalutẽ ſuam quærentibus nunquam Deus deeſt ĩ his,quæ ſunt neceſſaria ad ſalutẽ uide B.Tho. in 3. ſent.diſt. 25. arti. 5. & quot modis perueniatur ad ſalutẽ, uide eundem Tho. in 4. diſtio. 25 art. 5. Et quomodo aliquid dicatur ſufficere ad ſalutem, uide eundem in 4.diſt.4.ar.3t.

b SEB. SAP. Peccat unde dicit d.Abb.in c.2.in ſecundo no.j̃. de adul.ꝙ mortaliter peccãs,dr̃ dormire, peccans uenialiter dr̃ dormitare,& quæ tollẽt peccatum ueniale,ponit in cle.s.q.9.de priuileg. in clem.ſi.in prin.eo.ti.& in 5.quæſt.

c Argumentatio à nomine. Adde notata in l.decernimus C.de epi.& cle.& iſti.de dona.§.eſt & aliud,& in proœ.ffoꝛũ in uer.diſcipuli.& iſtud argũ eſt ꝓbabile,non neceſſariũ,& notatur in c.cum ſecundũ Apoſtolum,de præben.& in rub.Inſortia. & in procœmio cle. in gl. s.in d.§.ſi in denda,hic allegeto,hic uide per Feli.

Ad illud Plutarchi de liberis educãdis.Primũ curare dñt patres, vt filiis bonis nominib.nũcupent,& an valeat argũ à nomine vide Rapha.Com.con.75.& 169.& Ful.conſi.51.& 104.Ber.Lan.

d SEB. SAP. Nomine prauo. uide And. Sicu. infra depoſiti.c.t. ubi poſt Inn.& Io.An.in uer.Beliel.no.qđ imputãdũ ẽ illi,q cõtraxit ſimile nomen,de quo p Sely.in l.s.ubi d.Iaſ. in ſecunda lect.co. 7.C.de ſum tri.per Mari.Soci.in c.dilecta,de exceſ. Præl.

e SEB. SAP. Proprij nominis ſicut mutatio nois ꝓprij inducit fraudis p̃ſumptionẽ,ita, & qñq; mutatio nois in dignitate . uel in aliqua qualitate. Bal.i.l.ſi dubiũ,co. 3.C.de legi.ubi dicit,ꝙ p̃ſumit̃ fraus de noie ad nomẽ , qñ quis prohibitus aliquid facere ſub uno nomine facit ſe alio uocari nomine, vt qui nõ p̃t tenere cõcubinã, uocãt eam ſororem . De quo etiam eſt tex. ubi Bal.no.in l. nemini C.de aduo.diuer.iudi. ubi decidit aliquas quæſtiones.

f Nominis mutatio. adde Pe.de Anc.in proœ.Sexti.in prin.& Bal.in prima cõſti.C.in 2.col.ibi iuxta hoc q̃rit d.Iaſ. utrum liceat alicui mutare ſibi nomẽ,& diſtingue,ut ibi per eũ,& per Cy. & alios in d. l.1.cũ cõcor. aliis poſitis hic per Fel. Fecit apoſtilla Alex. in l. eos in §.ſi.ff.de ſal.Et conclude,ꝙ mutatio nominis proprij ex cã permittitur ſm doct. hic, fallit in ſeruo per text. in l.1. & ibi Ang.& Bal. in princ. C. fallit ſecundo non procedere in mutatione facta in fraudẽ,ſm An.in d.l. s.& Ana. in c.ea , quæ de ſimo. Et an liceat mutare ſignum,dicam in c.dilectã,de exceſ. pręla.

Adde tu Oldr.conſi.259.& Noui.latè in l 1.ff. ſol. matr. & quę ſit ratio , ꝙ mutetur nomen Papæ in eius creatione , uide Archid. in

proœmio. Sexti, vbi ponit aliquas rationes. Nam à principio non mutatur nomen, ut ibi dicit Ber.

a A nomine uero appellatino, uide plene per Moderni. in d.l.2.§. appellata.

Adde qđ noluit Bar. in con. incip. Martinus Baronti, & inquantum dom. Fel. hic ponēdo, an ceſſante exercitio ceſſet nomē appellatiuū, tāgit, an eccleſia dicatur parochialis habitu, licet nō actu. Dic qđ Fed. conſi. 80. dicit, ꝙ c. de multa, nō hēt locū, qñ eccleſia eſt parochialis habitu, nō actu. & inquantū ēt ſupra dixit, an nuncupatus Paruſinus dicatur de Peruſio, Vid Bar. conſi. 42. & inquantum quærit, an unus actus faciat quem mercatorē, dic, quod ad hoc ut uti puſsit priuilegio mercatorum, neceſſe ē, qđ hēat maiorē partem fortunarū in mercantiis, ut cōſuluit Alexan. cōſi. 108. 4. li. Et an ſcholaris ceſſans à ſtudio, amittat priuilegium ſcholarium, vide Bar. conſi. 134. incip. Vniuerſitatis noſtræ ſtatuto. vbi conſuluit ꝙ ſcholaris, qui ſtetit abſens per quinquēnium poſsit priuari matricula, ſa cus, ſi minori tēpore. Et quanto tempore quis ſortiatur incolatum, uide Angel. conſil. 27. & an nomina uerbalia uerificentur unico actu, uide Romanum cōſ. 366. Ber.

ꝙ ex cā mutari pōt, vnde mutatur nomē Papæ, vt no. in proœ. Sexti. De Imperatore verò nō legiť, quòd mutet nomē ī coronatione. Itē alicubi ſeruať ī intrāti b[b] religionē. ſed cā ceſſante diſtingue inter liberū & ſeruū: qa liber ad placitum pōt ſibi mutare, dūmodo ceſſet dol⁹. Sed volūtaria mutatio ꝓhibeť in ſeruo: qa poſſet fraudare dominū per mutationē nominis. l. prima, & qđ ibi no. C. de mu.

10 nomi. † A noīe verò appellatiuo[a] licita

a ē argumētatio, ut not. Bart. in pluribus locis vt ī l.2. §. appellata ff. ſi cer. peta. & ī l.1. ff. de uerb. ſig. Probať in c. forus, de ver. ſig. & in l. pupill⁹. §. territoriū. ff. de uerb. ſign. Et hoc ideo, qa noīa appellatiua ſunt īmutabilia. l. ſi qs in fundi uocabulo. ff. de legat. 2. Niſi ex conſuetudine mutarēť. tūc. n. nō valet argumētatio à noīe appellatiuo, quaſi vſus loquendi ꝓferať. l. Labeo. ff. de ſup. lega. & in c. ex literis, ī. de ſpō & dic, vt plenè dixi. ſ. ſup

11 gl. † An aūt duret nomē appellatiuū, ſeu īpoſitū ab euentu ſi ceſſet exercitiū. Barto in ꝓœmio ſlorum dicit, ꝙ ſic. vñ Imperator dř Auguſtus ab augēdo: qa augere dēt rēpublicam, & ꝓmouere imperiū. & licet nū augeat de facto: nihilominꝰ dř Auguſtus, qa adeſt habit⁹ de facili reducibilis ad actū. Sic dicēdū in mercatorib⁹, ſtudētibus, & ſimilibus, ꝙ licet actu nō exerceāt illā ꝓfeſſionē: nō tamē ꝑdūt nomen appellatiuum, ex quo ſub-

12 eſt habitus. † Aduerte, quia non puto hoc indiſtinctè procedere in priuilegio indulto ſub nomine appellatiuo, ut ſi priuilegium, indulgeretur ſcholaribus ſub nomine appellatiuo, ut hic, & ī multis locis. Vnde uidetur diſtinguendum, quòd aut diuertit à ſtudio, animo tamē redeūdi, & tūc non diciť diuertiſſe, & remanet nomē, ēt ad effectū priuilegii cōſequendi. de pœ. diſt. prima, capitul. diuortium. Aut ſine cauſa diuertit a ſtudio, ut quia uagatur. & tunc certè non gaudebit priuilegio ſcholaribus indulto: quia non ſufficit quem in ſcholis mo

b rari[b], niſi inſiſtat ſcientiæ. Et optimè ꝓbat textus in capitul. cum eo, de electione, libr. 6. in uerſicul. ſtudio inſiſtentes, facit optimè. 16. quæſtio prima c. gene-

13 ralr, & idē tenet hic Collectarius. † An autem ſit licita argumentatio ab allu-

c ſione, vel etymologia uocabuli,[c] & dicendum, quòd ſic, ut not. in l. prima. ff. de tutela. & in prealleg. eto. §. appellata; & hocuerum, niſi diffinitio contradicat: quia diffinitio præfertur. Dat enim, ſeu exponit veram proprietatem rei. nō ſic facit alluſio, ſeu etymologia vocabuli, quia aliter declararet rem ſecundum genus, & non ſecundum ſpeciem. Exemplum in codicillo, qui dicitur mentis teſtatio, ſicut teſtamentum: & tamen ſtrictè non eſt teſtamentum, cum maior ſolennitas requiratur in uno, quam in

14 alio, ut uulgariter patet, & hoc nota.

d † Sed quæro, quia hic inſeritur nomen Papæ, nunqd in quolibet inſtrumēto ſit inſerēdū nomē Papæ:[d] Io. An. ꝙ ſic. Ad hoc, quod habetur in authenti. ut præpo. nomē Impatoris, colum. 5. do. Ant. cōcludit, qđ in terris imperii inſerendū eſt nomen Imperatoris, & hoc in tpalibus. In terris uerò eccleſiæ & in ſpiritualibus iſerēdum eſt nomē Papæ, ſalua tñ ſemp cōſuetudine. Nā cōſuetudo maximē ē attēdēda circa huiuſmodi ſolēnitatē. Ad hoc bona gl. in d. authent. ut ꝓpo. no. Impera. q̇ dicit, ꝙ licet de annis dñi nullibi caueať, ꝙ ſint inſerēdi, tamē quia de conſuetudine inſeruntur, ſi non apponunť, inſtrumētū corruit. Et ſic ſingu. not. ex illa gl. quòd omiſſio ſolēnita

15 tis ex ſola cōſuetudine īductæ hēt uitia

e re actū.[e] † Sed circūſcripta cōſuetudi-

F addi. ad Chriſtophorū Porcium, in uer. Imperator vbi reprehendit Bar qui in 1. conſti. ſſorum i princip. & in l.1. § per hanc, el 2. ff. de re uendi. dicebat Imperatorem dici ſecundum nominis ſui etymologiam nō ab imperādo, ut uoluerat gloſ. Sequeretur enim, quod dominus & pater, qui imperare poſſunt, deberent dici Imperatores, quod ē falſum. Sed dando aliam etymolog. dicebat ipſe Bar. ibi, ꝙ iō dř Imperator, quia imperat, & ſibi imperari non poteſt, qđ ſi eſſet uerum, ſequeretur, ꝙ Papæ ñ ſubeſſet, & imo poti⁹ deberet Papa dici Imperator, quam ipſe ꝑ c. ſolitæ, de mai. & obed. Idem iis doctore, nō anim omnis, qui docet, debet doctor appellari, ſed q poſt trinā approbationem annulo, bireto, oſculo, cathadr, libro, & benedictione per habētem ad hoc ptāte donatur, ut no. Car. in cle. 2. poſt gloſſ. de magiſt. Quare igitur ita dicantur, & quod non ſit bona ab eorum nominia etymologia argumentatio, recurre ad do. Iaſonē ubi ſ. ubi hoc proſequitur. Secundus modus, eſt quando nomen excedit etymologiā puta priuilegiū dicitur lex priuatorum. 3. di. c. priuilegium, & tamen poteſt eſſe lex exiſtentium in dignitate, ut ius per gl. Tertius modus eſt, quando etymologia excedit, & exceditur, puta Rex dicitur a regendo hic excedit a. ymologia nomen, qa multi non exiſtentes Reges, regūt. Item nomen tunc excedit etymologiam, quia hoc nomen Rex ſumptum eſt à regno, ſub quo includuntur oēs Regi inhærentes ſecundum Hug. & Gemi. in d. c. priuilegium. Fallit quartò, niſi nomē appellatiuum eſſet impoſitum ficitie ſecundum Gemi. hic dicentē eſſe text. not. in c. 3. de re. Fallit quinto, niſi eſſet impoſitum ab euentu, vt in Scipione Affricano, non quia Affricanus, ſed quia deuicit Affricam, vt not. gloſſ. 3. in c. licet, infra de ala. quam not. ibi Gemi. & hic.

b SEB. SAPIA. Morari. Notādum eſt, ꝙ ad propoſitū dicit Bal. hic. ꝙ licet ſcholari nō intranti nō cōpetat ſcholarium priuilegia, vt per Abbatem in c. ſi. ī. de iudi. ſi tamen intrat ad minus per quatuor menſes, licet poſteà reliquo tempore diſcurreret huc & illuc, dēt bīe fructus ꝓbēdæ totiuus anni, de quo aliquid per Pau. de Ca. in l. ſcriniarios C. de teſt. mil. per Bar. in l. ſi quis Titio, ff. quibus ex cau. maio.

c Ab illuſione, uel etymologia uocabuli, uide plene per doc. in d. §. appellata, & per iſtū & alios in c. cū ſm Apoſtolū, in 2. col. ī. de ꝓb. cōclude. ꝙ à noīe appellatino, & ab etymologia licite arguiť, ut in c. ſorus. ī. da uerb ſig. & in l. pupillus. §. territoriū. ff. e. ti. Fallit illa regula in quinq; caſib. Primò, niſi noīa appellatiua haberēt diffinitionē, & illa diffinitio repugnaret etymologię, vñ licet teſtamētū dicatur teſtatio mentis, nō tñ omnis teſtatio mentis, eſt teſtamētū qa repugnaret diffinitioni codicilli ſm Abb. in c. 2. in ſi. col. de iud. Fallit ſecundo, niſi nomē appellatiuū eēt impoſitū nō ex eſſentiali na rei, ſed ex eo, ꝙ deſideratur, & rōnabiliter dēt eſſe in nominato, qa tunc nō arguitur à noīe appellatiuo. unda licet Imperator dicať Auguſtus, quaſi augēs, tñ ſi nō auget imperium, nō deſinit eē Imperator, & ſic Pōtifex, quaſi pōtē morū faciēs, ſi nō facit, nō ꝑdit nomē, ſm Abb. in d. c. 2. in pen. colū. Fallit tertiò, ut procadat, qñ in ipſa etymologia uerbi non datur exceſſus in aliquo, & cōſonat diffinitioni. Secus ſi daretur exceſſus, & quādoq; plus tempor-

ADDE tu Abbatem conſi. 80. 2. lib. Ber.

d Inſerendū nomē Papæ. Adde iſtum & alios in c. a in 3. col. de fide inſtru. ibi, tertio nomē Imperatoris, uel Papę, & aliquid ꝑ Legiſtas in proœmio. ff. noui, & per do. meū do. And. Sicu. in repe. rub. de ſi. da inſt. in 44. col. Guid. de Suza. in l. cū de cōſuetudine. ff. de leg. & uide Ang. conſi. 292. inci. viſis omnib. actis & actitatis, & no. gl. ff. de pac. l. iuris gen. §. quod fere.

ADDE tu Rom. conſi. 283. Ang. conſi. 27]. Ber.

e SEB. SAP. Vitiare actū. Contra hoc multū videť obſtare illa

ne eſſee

vulgatiſsimã regula, ꝙ ea,quę ſunt de conſuetudine,hñr pro ex preſsis,ſi omittant,vt eſt gl. in l.ſi.C.de fideiuſſ.cum allegatis p d.Iaſ.in l.certi cõdictio.§.ſi nũmos.ff.ſi cer.pet. Sed oportet reſtringere,vt p Fel. in c.cũ M.Ferrarienſis.col. 3.ĵ.de cõſti.ex cuius verbis patebit ſolu.& ad hæc vide Fel.i c.vnico.ĵ.de litis ↄt.

iſtum & alios in c.j.de fi.inſtr.& in c.Abbatẽ ſanè. de re iu.lib.6. & quod voluit Ange.in conſi.232.incip. in Dei nomine ad hoc, vt ſcriptura ſit publi.& Barba. in repe.d.rub.de fid. inſtru. ADDE no.per Bar.& quæ ibi poſui in apoſtillis.C.de ſum. tri. & fide catho.in l.cunctos populos.Ber.

1 ſine eẽt ꝓbabiliter † dubitãdũ:nũqd ſi in terris ecclæ ſi inſeraẽ nomẽ Papę,vitieẽ a inſtrm? a Hoc dico,q̃a illa aut.vr̃ odioſa,inquãtũ inducit nullitatẽ actus:& cũ diſponit tñ de Imperatore, non vr̃ extendẽda reſpectu irritationis ad Papã: licet debeat extendi reſpectu diſpõnis. Sicut in ſimili tradit theoricã Io. And. in c.diſpẽdia.de reſcri.li.6.vbi dicit diſpõnem pœnalem extẽdendã pp ſimi-b litudinẽ rõnis,non tñ pœnã b in ea inſertã. Facit regu.odia.de regu.iu.lib.6. In cõtrariũ facit glo. ſing. in c.i.de tẽp. c ordi.li.6.q̃ dicit,ꝙ vbi c eſt omnino eadẽ rõ & omnimoda ſĩitudo,cõſtitutio ẽt pœnalis extenditur, q̃a nõ eſt ꝓpriè tũc extenſio,ſed interpretatio. Vnde cũ Papa ſit Imperator in terris eccleſiæ: vt in c.ſi duobus.ĵ. de app. ergo illa diſpõ vẽdicat ſibi locũ & maximè, q̃a iura ciuilia ſũt approbata,ex quo canonib⁹ nõ cõtradicũt,vt in c.1.ĵ.de no.op.nun. Itẽ illa cõſtõ illius auth.nõ eſt ꝓpriè pœnalis,cũ nõ in odiũ inducat irritationẽ actus,ſed pp defectũ ſolennitatis,vt dicã in c.cognoſcentes.ĵ.de conſti.¶Secũdò 16 †q̃ro,q̃d ſi apponiẽ in inſtro nomẽ An d tipapæ? d do. Ant.concludit,ꝙ aut cõficitur inſtrm in loco recognoſcẽte verũ Papã,& tunc inſtrm non valet. Nã etiã notarius cõficiens inſtrm inter Iudæos e debet innocare nomẽ Chriſti. e vt no. in proœ.ffor ũ. Adde & aliã rõnem. Nã in ſolennitatibus adhibẽdis inſpicitur locus, vbi exercetur actus, vt dixi in ca. q̃d clericis.de for.cõp.Probaẽ in l.1.C. de emã. lib. cũ ergo de ſolẽnitate actus ſit: vt inſeraẽ nomẽ veri Principis,ergo & c.Aut inſtrm conficitur in terris Antipapæ,& tunc inſtrm tenet,& facit fidẽ

in illis partibus,vbi cõficitur. Tũ q̃a Antipapa ibi toleraẽ: & hr̃ ꝓ vero Principe. Tum,quia eſt attẽdenda ſolennitas f loci, f vbi conficitur inſtrm. Idẽ ſi illud inſtrm producitur extra illas partes,q̃a ſufficit, ꝙ ſit adhibita ſolennitas illius loci,vt in p̃alleg.l.1.C.de eman.lib. Et aduerte,q̃a hoc puto verũ, vbicũq; Antipapa ꝓbabiliter toleratur à ſuis ſubditis,ſicut hactenus ꝓbabiliter dubitabatur de Benedicto, q̃a qõ ardua erat ĩ iure & in facto. Sed ſi ꝓbabiliter nõ toleretur: tunc puto inſtrm nõ valere. ad hoc cap.ad apoſtolicæ.de re iudi.lib.6. 17 †Itẽ,q̃a notarius & oẽs adherentes Antipapæ ſunt excõmunicati. 23. diſtin.in nomine dñi.de ele.c.licet.& inſtrm cõ-g fectũ à notario excõicato g eſt nullũ,vt no.in c.decernimus.de ſen.exc.li.6.Itẽ, q̃a nõ fuit adhibita vera ſolẽnitas à iu-18 re requiſita. ¶†Vlterius,q̃a hic ſalutantur vniuerſi ſcholares Bononiæ cõmo-h rãtes: h nũqd ex mora in ſtudio i ,ſcho-i laris aliqñ ſortiaẽ domiciliũ? Aegid.dicit hic, ꝙ ſic, ſi p decenniũ ibi moratus eſt. Io.And.dicit hoc ꝓcedere ex p̃ſumptiõe ex curſu tpis.l.2.C. de incolis.li. x.& q̃d ibi nota. Vult dicere,ꝙ ſi cõſtaret de aĩo ſcholaris,ꝙ non moratur ibi cã ſortiendi domiciliũ, q̃a tũc ex curſu tpis nõ cõtrahit ibi domiciliũ, q̃a req̃riẽ ibi animus. Sed in dubio hoc p̃ſumitur. do. Ant. hoc putat procedere tã in alio, q̃ in ſcholare:q̃a ſcholaris vr̃ commorari cã ſtudii. Aduerte,q̃a ſcdm dictũ probatur apertè in præalle.l.2.nã ibi diſponiẽ de cõmemorãtibus cã ſtudii: q̃a tales nõ ſortiuntur domiciliũ:& poſteã ſit ibi exceptio,niſi trãſactis decẽ annis. &c. Exceptio eſt de regula:vt not.in re-

a ¶Vitieẽ inſtrm. Adde, an nomẽ Papæ debeat neceſſario apponi in inſtris in terris ecclæ, p Ab. in c.1.col.2.ver. 3.de fi.inſtru. & ibi p do.Fel.eadem col.ver.itẽ req̃ritur. Pauci eñi doctores q̃rũt de hac q̃one, ſed verſaẽ in noĩe dñi & Imperatoris.de q̃bus vide eundẽ Fely. remiſsiuè in alleg.c.1.col. 1.ver.ſed ꝙ non ſit de eſſentia. & verſ.item requiritur. col.2.

b ¶Non tñ pęnã. dicam plenè in cap.1.ĵ. de loc. poſt iſtũ in vlt. col. Et iſtã opi. Io.An. ſequitur Do.in d.c.diſpẽdia. in 4. col.& Imo. poſt Butr. in c.ſi.in 5. col. ĵ.de reſcr.& iſte in d.c.1. in vlti. col.& idem no. Io.An. i c.ſi ſortẽ.de ele.in 6.Et ibi Do.in 3.col. & Butr. in c.ſi.in 23.col.ĵ.de cõſue. facit ſingu. dictũ Io. An. in c.tibi,qui.de reſcri.in 6. vbi dicit,ꝙ licet decretũ Papę afficiat ignorãtes,vt in c.1.de conce.p̃ben.c. lib.nõ tñ reſpectu pœnæ.facit gl.in cle.nolẽtes.in verſ.ex nũc.de hær. & p Imo.& alios in c.ſi.ĵ.de cõſti. vbi cõſtitutio q̃ al̃s extẽdiẽ ad p̃terita,nõ extẽdiẽ reſpectu pœnę. Intellige p̃dicta,qñ nõ ſubeſt p oĩa eadẽ rõ.ſecus vbi ſubeſſet eadem oĩmoda rõ:q̃a tũc fieret extenſio,ẽt reſpectu pœnæ.ad hoc tex.melior de iure,in c.1.§.porro.& ibi Bal.in ver.no.bñ hunc tex.in ti. q̃ fuit prima cã beneficij amitten.Fallit hoc in priuilegijs,in q̃bus non ſit extenſio data oĩmoda ſimilitudine.gl.eſt ordi.& ſing.inſti.de act.§.itẽ miſta.q̃ ĩcipit.i iudiciũ.q̃uã gl.Bal.in d.§.porro.dicit mẽti tenẽdã. ADDE tu,an ĩ pęnalib.fiat extẽſio,Barb.cõ.81.d.Car.cõ.60.Ber.

c SEB. SAP. ¶Quod vbi.idẽ voluit gl.in c.poſtq̃. ver.mẽte.de ele. li.6.cũ allegatis p Curt.ſen.i cõſ.9.Ticinẽſi ſtatuto.col.6. p Iaſ. in l.ſi.ff.de i ius vo.i l.à Titio.ff.de ver.ob.p Dec.i c.at ſi clerici. §.de adulterijs.col.6.ĵ.de iud.dixi i l.q̃d Nerua. in 3.no.ff.depo.

d ¶Antipapæ.vide Ro.in rub.ff.de op.no.nun.& do.meũ And.ſicu. in rep.rub.de fi.inſt.in 4.col.ibi: q̃d de noĩe Antipapæ. Et adde, q̃a Antipapa,nedũ nullã hẽt dignitatẽ,ſed ẽ minor oĩ Chriano. gl.a.ẽ ſing.in c.Acharius.23.q.1.facit notabile dictũ Bal.in l.impetrata.in prin.C.ſen.reſc.nõ poſ.ꝙ princeps illegitimè elect⁹ ẽ Diabolus in terra: & eſt apoſtata.79.di.c.ſi q̃s. & idõ nõ hẽt claues cęli,ſed inferni.facit tex.ſing.in c.in nomine domini a 3.di. ADDE tu d̃ Antipapa quot pęnis puniri poſsit Old.cõſ.65.Ber.

e ¶Nomen Chriſti. an hoc ſit verum,vide Noui.maximè Alex. in rubr.de oper.noui nun.Ber.

f ¶Solennitas loci.facit bo.tex.in c. cum dilectis.de cõſu.& no.p

g ¶A notario excõicato. intelli ge verũ, qñ fuit publicè excõicatus. Si vero excõicatio eẽt occulta, iterim in ſtr̃a confecta p eũ valeret. gl. e ſing. in auth.de tabe.in §.pen.q̃ vult ꝙ iſtrm cõfectũ à notario priuato offõ tabelli onatus, valet & tenet,ſi priuatio ẽ occulta. d̃ q̃ gl.ſin.exclamauit Bal.i l.cũctos ppl̃os.in 8. col.i ſi.C.d̃ ſum. tr.& i l.iubem⁹. §.ſanè.C.de ſac. ec.& in l.j.C.de iu.& fa.ign.& i l.j.C.d̃ ſec.nup. & i l.2.C.de ſen. & interl.om.iu. In q̃b. locis tenuit hoc i notario occultè excõicato, & occultè priuato. Facit ſing.dictũ Inn.in c.ſi vero. circa ſi. de ſent. exc. ꝙ ſnĩa lata à iudice occultè excõicato tenet.De quo vida q̃d leg. & no.in c.ad ꝓbandũ da re iu.& ita itelligic iſtũ domi. me⁹ i rep.d.rub. ADDE tu,an in ſtr̃a confecta à notario excõicato,valeãt,Fe. de.cõ.64.&148. Ant.Frã. ¶Verũ notari⁹ excõicat⁹ poſsit cõficere iſtr̃a,vide Bal. in l.in exercẽdis.C.de fi.inſtr.vbi dicit,ꝙ nõ, & vide gl.in c.decernimus.de ſent. exc.in 6.& Io.An.in c.pia.de excep.e.li.in nouel.& Bal.in l.1.in 5.col.C.de iuris & ſa.ign.& in add.Spe.in ti. d̃ inſtr.edi.in §.8.ver.ſed q̃d ſi inſtrm.& vide In.in c.cũ à nobis. de ele.& in c.auditis.de exce. vbi dicit hoc eẽ verũ,niſi de cõſenſu ptiũ cõficiaẽ.& vide Bar.in l.eadẽ.ff.ad leg.Iul.rep. & i l.2.C. de ſen.& inter.om.iu.& i l.Barbarius.ff.de of.p̃t.& vide do.Car. in c.ppẽdimus.in 39.q.de ſen.exc.& in cl,1.in 9.q.de exce.vbi dicit,ꝙ ſi ẽ publicè excõicatus,licet nõdũ condẽnatus p ſnĩam, ꝙ ñ p̃t iſtrm cõficere:al̃s ſic. Ad q̃d vide Bar i auẽ.credẽtes.C.d̃ hę. & Bal.in rub.C.q̃ acc.nõ poſ.& Alex.i l.lege Iulia.ff.ad leg. Iul. rep.& dicit Bar.in d.auth.credẽtes,ꝙ ſi eẽt excõicatus ꝓ hæreſi, & i ea excõicatione pſiſteret p annũ,ꝙ ñ poſsic cõficere iſtr̃a. & Adde Bal.i l.2.C.de ſec.tab.vbi dixit,ꝙ notarius ↄ quẽ opponiẽ excõicatio, p̃t probare p teſtes,ꝙ tpe rogitus fuerat abſolutus.

h ZACHARIAS.¶Bonõiæ cõmorãtes.Inferũt doc.ꝙ ſcholaris,q̃ ſtudet i ſtudio ñ ſolẽni:vel approbato,q̃lia ſunt Romanũ,Bononiẽſe,Piſanũ,Papiẽſe,Peruſinũ & Salamãtinũ:vt no.Car.i cle.1.d̃ mag.& Fel.i c.ſi.i pri.e.ti.ĩ aoẽ.alludẽtes ad hoc nomẽ Bononia. poſt gl.hic i ver.Bononiæ.iũcta gl.i l.ab antiq̃s.i ver.leges nr̃as. C.d̃ teſt. Q̃d tñ limitarẽ,ut p d.Fel.i ꝓx.all.c.ſi.d̃ mag.niſi ex cã notabili: puta ſi aliq̃s ſolẽnis & ſamat⁹ doctor legeret ex̃ locũ ſtudij gñalis,vł approbati.Ita ſin.litauit Hoſt.i c.tuæ.de cle.ñ reſi.

i ¶Ex mora i ſtudio. plenè vide iſtũ & ibi d.meũ ĩ d.c.q̃d clericis.

b gul.1.

gul.1. in 6. Et ad rationẽ d.Ant.reſpon d deo, ꝙ tollitur illa ꝓſumptio, ꝙ cã ſtudii, ex alia iuris ꝓſumptione: qa iura ꝓſumunt quẽ debere eſſe prouectũ in ſciẽtia Canonica in ſeptẽnio, & in qnquẽnio in iure ciuili, vel Theologia: vt in c. ex eo.de ele.lib.6.& ibi ꝑ glo. & fuit extracta illa glo.ex procœ. ſtorũ. vbi dr̃ de quinquẽnio: & olim hoc ꝓcedebat qñ nõ emanarãt tot ſcripta: nec doc.nec gl. ſed hodiè experiẽtia docet, ꝙ nõ minus tp̃s requirit̃ in iure ciuili, q̃ canonico. Si verò ſcholaris morat̃ vltra decenniũ, vr̃ ꝙ non principaliter cã ſtudii. Fateor tñ ꝙ poſſent eſſe aliç ꝓſumptiones fortiores de aĩo ſcholaris, q̃ haberent elidere hãc ꝓſumptionem. Ille tñ tex.in d.l.2. primũ optimè ꝓbat: & vide nũqd ſcholaris ſaltẽ cõtrahat quaſi domiciliũ, vt poſſit cõueniri ex cõtractibus alibi ge- a ſtis: [a] vide qđ dixi in c.quod clericis đ 19 fo.cõp. ¶ † Vltimò q̃ritur, [b] nũquid in- b diſtinctè appellatione ſcholariũ, cõpre c hẽdatur doctor. [c] Egid.dicit, ꝙ in materia indifferẽti & ꝓmiſcua appellatione ſcholariũ cõprehendit̃ doctor: ſicut appellatione monachorũ cõprehenditur Abbas, ĩ c.fi.de ſimo. Et appellatione familię cõphendit̃ dñs familię: vt in l.familię.ff.de verb.ſi.& appellatiõe populi cõprehẽdunt̃ ſenatores & patricii: vt in §.plebs.inſti.de iu.na.gẽ.& ci. ¶ Io.An. dicit hoc ꝓcedere ĩ materia fauorabili: vt ĩ priuilegiis nõ odioſis, & ſimilibus, ſecus in materia odioſa: vt in reſcriptis ad lites: & ſimilib.arg. ĩ regula odia.lib. 6. Fatemur tñ, ꝙ Rectores ſcholariũ bñ cõphendũtur appellatione ſcholariũ: vt in ꝓal.§.plebs.vel vbi eſſet doctor, vel ſcholaris in diuerſis facultatibus. Et aduerte, qa Io.an.aptè ſentit, ꝙ in materia ẽt odioſa ac ſtricta appellatione ſcholariũ cõphendãtur doctores & ſcholares ĩ diuerſis facultatibus: vt qa doctor in iure ciuili: ſcholaris in iure cano. Sed d.Ant.hoc vltimũ non placet ĩ materia odioſa: quia ĩ tali materia ſub ſimplici non cõprehendũtur miſta: [d] alle.not.in d.l.2.de ver.obl. In hoc puto attẽdendũ ſtatũ & qualitatẽ, ĩ quo magis ĩcaleſcit: vt ſi magis attẽdat doctrinę, q̃ diſciplinę ſcholaſticę: tũc nõ cõprehendat̃: aliàs ſecus. Sicut dicimus de hermaphrodito. Nã ẽt in materia pœnali & odioſa iudicat̃ ſecũdũ illũ ſtatũ, & illã qualitatẽ, in qua magis incaleſcit: vt habet̃.ff.de ſta. ho.l.q̃ritur.& 4.q.3.§.hermaphroditus. Sed quo ad primũ Io.de lig. & d. meus tenẽt ĩ materia fauorabili ẽt appellatione ſcholariũ doctores nõ cõprehẽdi: qa hñt ſe doctores & ſcholares correlatiuè: vñ ſignãtum vnius excludit alterũ: vt in c.fi.de inſtit.& quod not.in c.poſtulaſtis, de cõceſ.p.& hoc puto verius Et maximè: quia hoc habet vſus loquẽdi, q. attendẽdus eſt: vt dixi ſuꝑ gl.1. Et facit ẽt iſte tex.vbi ĩ materia fauorabili, vt in ſalutatione noluit papa cõprehendere doctores appellatiõe ſcholariũ. ¶ An ãt aliquo caſu cõprehendat̃ doctor appellatione ſcholariũ. Io.de lig. ꝙ non: niſi diſponat̃ circa actũ indiuiduũ: vt quia prohibet̃ ſcholaribus audire. Nã per conſequens prohibetur doctori lectio. in c.2. 20 ne cleri.vel mo.lib.6. † not.bene hoc cõtrariũ. Vult enim apertè & bñ, ꝙ diſpõ e circa vnũ ex correlatiuis [e] extẽdit̃ ad re f liquũ: [f] quod procedit etiã in materia pęnali qñ correlatiua vniformiter ſe habent: aliàs ſecus. Ad hoc qđ not.Bar.in auth. qui ſemel. C. qũo & qñ iudex. & Bal.in l.nemo.C.da ſacroſan.eccl.Et iõ ſi conſtitutio, ſeu ſtatutũ imponit pœnã vendẽti certã rem: illa pęna intelligitur repetita reſpectu emẽtis: quod not. Ad ꝓdicta facit. 32.q.1.c. ſi quis vxorẽ. & l. cũ emptor.ff.de reſcin.vẽ. Vel ſecũdum Io.de lig.põt ſecũdò cõprehẽdi doctor: quia ſcribit̃ ſcholaribus ſub nomine vniuerſitatis: qñ tunc doctores per interꝓtationẽ intelligunt̃, cùm ſint de vniuerſitate. Hoc dictũ nõ bene capio: cũ doctores faciunt vniuerſitatẽ de per ſe: vt in c.ex literis.de cõſti.& ſcholares ẽt de

vltimo no.& in c.ex parte.B.in ver.opp.tertio.ibi: & ex hac glo. in eo.ti. Adde Io.de Imo.& iſtum & do.meũ in c.pe.de offi. dele. ADDE tu Bar.conſil.134.& Ang.conſi.27.
ZACHARIAS. ¶ Adde tu Ang.Bar.& Odof.in l.nec ipſi.nu. 2.& in addi.ad eũ.C.de incol.& in quo loco &c.lib.10. & concludendo cũ Bar.in l.queſitũ.in pri. ff.de le.3. dic, ꝙ ſcholaris quiſꝑ mille ãnos ĩ ſtudio moraretur: nõ cõtrahit ibi domiciliũ, ſi cõſtat, ꝙ nõ habet aĩum ꝑpetuo ibi morãdi. Quẽ Ange.& Ale.in l.hæres col.3.de iud. ſecuti ſunt, dicẽtes, ꝙ q̃uis ꝑ annos mille cã ſtudij ĩ aliquo locomorareĩ ſcholaris, non tñ ſortit̃ ibi forũ, nec domiciliũ. Et de q.ſeq. additione vide Rebuf.poſt Ant.de Butrio, ĩ alleg.l.nec ipſi đ ĩco.& Fel. & Io. An.in c. ſi qs cõtra.Im.ĩ c.ex pte & Feli. poſt oẽs ĩ c.fi. de fo. cõp.

a ¶ Alibi geſtis. Adde Io.de Im. & Dec.ĩ l. hęres abſens.ff.de iud. & doc.ĩ c.pe. de of.le.& ꝑ oẽs in d.c.qm̃ clericis.
SEB.SAPIA.

b ¶ Quærit̃. Vide Lud.Bolo.in cõmẽto priuilegij Theodoſia.ĩ ver. oĩbus ſtudẽtibus co.3. vbi reꝑhẽdit d. Abb. hic.

c ¶ Cõprehẽdatur doctor. Vide hic plenè per Fel.an appella. Scholariũ veniãt doctor & rector: & appellatiõe collegij veniat caput collegij, & appellatiõe capituli, cõprehẽdat̃ prælatus, dic & limita vt hic ꝑ eũ. Adde q̃ poſui.ē.ĩ ver.appellatiõe ſcholariũ.

d ¶ Miſta. Adde tu Alex.con.116.2.lib.Per.de Anc.conſ.385.vbi ponit an mulier prohibita contrahere per ſtatutum, poſſit donare cã mortis.& vide Io.de Ana.conſi.95. vbi ponit, an ſtatutum habilitãs ſpurios ad ſuccedendũ, videat̃ habilitare ſpurios & inceſtuoſos, & an ſub ſimplicibꝰ cõtineãtur miſta. ꝑ Ro.cõſ. 398. Ber. Anto.Frãc. ¶ Adde, ꝙ iſta qõ vtrũ mulier prohibita cõtrahere ꝑ ſtatutũ: poſſit donare cã mortis, depẽdet ab illa q. an donatio cã mortis æquiparet̃ contractui, potius q̃ ultimę volũtati. de qua in l.tã is.ff.de do.cã mor.& per glo.& doct.in l.2.ff.de leg.1.& an & qñ ſub ſimplicibus cõprehendat̃ miſtũ, maximè qñ de vtroq; ſimplici eſt diſpoſitũ. vide q̃ ple.hñtur in l. Titię textores.ff.de le.1.

e ¶ Vnũ ex correlatiuis. Adde iſtũ in c.dilectus el.1.de ſi. & in c.qa clerici.de iurepa.in c.fi de iudæ.& in c.cũ contingat.in 8.col. de iureiu.& in c.1.in 3.col.in glo.in verſ.ſuꝑ excõicatione ibi, ideo collige, ꝙ pęna poſita in vno ex correlatiuis &c. de loca.& in c. ſuꝑ eo.& in Ana.de vſu.ꝑ Gemi.in c.1 in 4.col.ibi: fallit ſcđo de tẽpo.ord.lib.6.& ꝑ eundẽ in c.eos.in uerſ.nota, ꝙ pęna impoſita

uni ex correlatiuis.eo.ti.lib.6. ꝙ ſi actor obtinuit ſpẽlem cõmiſſionẽ, ꝙ in cã ciuili reus debeat cõparere ꝑſonaliter ĩ iudicio, tenet̃ ẽt ipſe actor cõparere ꝑſonaliter. facit gl.in cle.ſępe ĩ ver.voluerit.de verb.ſi.& quod no. Bal.in c.2 nobis.in vl.col. de exce.& vide eũdẽ domi.in c.cupientes.in ver.deniq;.de elect.in 6.per gl. in ver.decętero Bar.in l.fi. C.de indi.vi.to.ll.& ĩ l.fi.ff.de acce.& in l.j.C.de cuſt. lib.11.& in l. ſi cõuenerit. ff.de pac.& in l.ſi ab eo.C.de le.hęre. & in l.inuitus.§ j.poſt gl.ff.đ re. tu.Io.an.in rub. de ſpon. duo. gl.& ibi doc.in c.1.đ ſimo. Bal. in c.2.in vl.col. de prob.& in l. nemo. C. de ſacroſ.ecç. Pet.de An.in repet.1.in 11.char.đ cõſti. & ĩ cle.1. in pri. in 3.q.de vſu.cũ alijs concor. Et conclude, ꝙ vbi ẽ eadẽ oĩmoda rõ loquẽs ĩ vno ex correlatiuis hẽt locũ in reliquo, alias ſecus: vt ꝑ doct.in cle. j.per illũ tex.de cõſan.& aff. per Io.and. in c. nõ dẽt. de teſtã.per Cyn.& Ange. & Sali.in l. ꝓperãdum.§.1.C.đ iudi.& ꝑ Bal.in l. 1.C.cui.ſer.manu. Itẽ vbi vnũ correlatiuũ nõ ꝓportionat̃ alteri, qđ ĩ vno ex correlatiuis diſponit̃, nõ vẽdicat ſibi locũ in alio, ſcđm Butr. poſt Io.An.in c. vniuerſitatis.ĩ 2 col.j.de ſent.ex cõ. vñ lex diſponẽs de ꝓtereviti erga filios, non extẽdit̃ ad vxorẽ, qa hæc materia ei non proportionat̃.in §.itaq; inſti.de exhæreda.lib. Reliqua vide hic per modernio. & latius attingam in c. primo j. de loca.

¶ ADDE Ro.cõſ.180.Raph.Cu.cõſ.35.Ang.cõſ.81.& 110.Lap.alle.21.& alleg.116. dicic, ꝙ caput & mẽbrũ ponunt̃ correlatiuẽ, & unũ nõ ẽ reliquũ, iõ ꝓlatus nõ põt eẽ mẽbrũ đ quo ibi latius. Ber. Ant.Fran. ¶ Adde ꝙ correlatiua eodẽ tp̃e orta ſunt, ſm Bal.ĩ rub. C.de reb.cre.in ver.vlt.quærit̃. & iõ idẽ Bal.in auth. ex cã. in 13. col.C.de lib.præt.dixit, ꝙ correlatiuorum eadẽ eſt natura. & dixit gl.quã ibi doct.ſequunt̃ in l. ſi quis ſeruo.C.de furt. ꝙ correlatiuorum eadẽ eſt diſpõ.& iõ dicebat Bal.in l.3.in fi.C.de ſacroſan.eccl. ꝙ ſi vnũ ex correlatiuis eſt ꝓmiſſum vel ꝓhibitũ, alterũ ẽt videt̃ eſſe ꝓmiſſum, vel prohibitũ. & dicebat Bar.in l.1.in prin. C.de indi.vid.tol.& ĩ l.ſi ab eo.C.de legi.hę. ꝙ iſtud ẽt ꝓcedit in pęnalibus, & in correctorijs, hẽ ꝑ Gemi.in c.j.de tẽpo. ord. in 6.

f SEB. SAPIA. ¶ Reliquum vide latè ꝑ Curtium ſeniorẽ in cõ. 11.ſtatuto Parmenſi.col.2. ꝑ Hippolytum Marſi.in l.ſi qs viduã. col.5.ff.de quæſt.vbi latè hæc regula. Et not. ꝙ hæc regula procedit reſpectu eiuſdẽ actus. vt ſi aliqs ꝓhibitus ſit vẽdere, ceſſet ẽt per ſe

p ſe:vt in c.qa in cauſis de ,pcu.vñ & hic
ſcribiẽ ſcholaribus ẽt ſub noĩe vniuerſi
tatis:vt patet ibi: vniuerſis &c. Nõ.n.di
cit ſingulis,nihilominus exprimunẽ do
21 ctores. ¶†Not.ẽt ex ꝓdictis,ꝙ ẽt in ma-
teria ſtrictã appellatione ſcholariũ cõ-
prehendũtur eorũ Rectores.hoc ſentit
apte Io.An. Sed cõtrariũ facit gl.ſing.ĩ
cle.vt hi.de ęta.& qua.vbi maturẽ dr̃,ꝙ
a appellatione [a] capituli,de ,pprio ſigni-
ficato nõ venit caput capituli:vt ꝓlatus.
Sũt.n.hæc diuerſa:vt patet ex diuerſita-
te titulorũ:vt.ĩ.de his:q̃ fiũt à ꝓla.& in
ti. de his,q̃ fiũt à maio.pte capituli.Sed
ꝓt dici cõcordãdo, ꝙ appellatione capi
tuli,nõ cõprehẽdiẽ Prelatus:qa ille de-
finit eſſe canonicus, & efficiẽ caput, ſed
Rector nõ deſinit eſſe ſcholaris : arg.in
ꝓall.c.h. de ſimo. Hoc tñ dictũ do.Ant.
b eſt valde arduũ,[b] tene tñ ipſum mẽti,p
intelſu ſtatutorũ gñalr̃ diſponentiũ de
ſcholaribus.¶In gl.i ver.ſeruus. Not.ex
gl.duas cãs,q̃ re Papa,ſeu Imperator ap
pellat ſe ſeruũ : aſs cãs vide i ,pœmio 6.
lib.¶Itẽ not.ex gl.ꝙ licitẽ allegaẽ ptic.
deciſa. de hoc tñ dic, vt dicã.ĩ.in proœ.
¶Tertiò no. tres caſus in qbus põt qs al
c teri ſtipulari, [c] & oblõnẽ acqrere. Pri-
mus ĩ ſeruo qđ ,pcedit ſm doct. ẽt ſi ſer
uus ſit in fuga cõſtitutus:vt no.in l.j.§.p
ſeruũ.ff.de acq.poſſ.Quid aũt de mona
d cho? [d] hic,vt not.gl.in c.1.ĩ.de infan.&
lãgu. & p Inn. in c.cũ olim.ĩ.de priuil.
& qđ not.in c.Abbatẽ 18.q.2.vide tex.
cũ gl.in c.quãto de off.ord. ¶Secundus
caſus in Papa.põt.n.Papa oblõnẽ acqre
re cuiq; eccleſiæ. Idẽ dic de aliis Præla
tis reſpectu ſuarũ adminiſtrationũ:vt ta
citẽ ſentit Innoc.in c.cũ pridẽ. de pact.
¶Tertius in Imperatore, q põt acqrere
cuilibet ſubiecto:vt in iurib. alle. in gl.
Et ,p intelſu ꝓmitte, ꝙ regula iuris ciui
lis hẽt alteri p alterũ ñ acqri.vt inſti.de
inuti.ſtip. in.§.ſi qs alii.& §.alteri.& ff.
de ver.obl.in l.ſtiplõ iſta §.alteri. & ibi
reddiẽ rõ.Hæc regula fallit ĩ multis caſi
bus.quos excipit gl.in ꝓall.§.alteri.Sed
de ,pcu. regula eſt,ꝙ nõ acqrit dño ſine
ceſsione actionis:niſi ĩ caſibus no.in ꝓ-
all.§.alteri.p Bar.vide bo.gl.in c.q̃q̃.de
vſu.lib.6.in ver.poſſit acqrere. De nun-
e tio [e] vide text.cũ gl.in l.multũ intereſt.
cum l.ſequẽti.C. ſi qs alteri,vel ſibi.vbi
hr̃,qualr̃ dẽt concipere verba ,pcurator
vel nũtius : & qd ſi procurator ſe geſſit,
vt nũtius. De aliis iudicibus inferiori-
bus vide Inn.in c.dudũ.de cõuer.cõiug.
in fi.vbi tenet, ꝙ põt alii acqrere:vt in l.
pen.ff.de mag. conue. Et hoc intellige
reſpectu ſubditorũ:nõ aũt reſpectu alio
rũ:niſi in his,q̃ ſpectãt ad eius officiũ. &
22 vide qđ dixi in d.c.dudũ.¶†De notario
eſt dubiũ,nũquid poſſit alteri ſtipulari.
Inn.in d.c.dudũ.exigit quatuor:ꝙ in iu
dicio : & in his,in qbus ,pcedit iudex ex
officio: & ꝙ hoc faciat authoritate iudi
cis,& in defectũ eius,cui acqriẽ oblõ. Et
ſic ſentit,ꝙ ex̃ eos caſus ĩ oblõnibus cõ-
uentionalibus,nõ poſſit notarius alteri
acqrere.Sed gl.in d.c.q̃q̃.p illũ tex.& p
tex.in l.2.ff.rẽ pu.ſal.ſo. tenet,ꝙ tñ põt
alteri acqrere authoritate iudicis:aliàs
nõ.Sed gl.in ꝓalle.§.alteri. ſimplr̃ tenet
notariũ poſſe alteri acqrere ẽt ſine ceſ-
ſione. & illã opi.ſequiẽ Bar. in ꝓall.l.2.
vbi idẽ tenet in officiali.ad hoc.l.ñ alr̃.
ff.de adop.vbi p Gul.de Cu. & l.1.§.exi
gere.ff.de magi.cõue.& l.Caius.ff.de v-
ſuris.Facit ẽt auth.vt ſine ,phi.ma.de.&
cred.poſt prin.cũ multis ſimi.& hęc opi
nio vr̃ cõis. Sic ẽt interꝓtaẽ cõſuetudo.
nã quotidie notarius ſtipulaẽ alteri, ẽt
pñti.Sed opĩo Inn.& gl.in ꝓall.c. q̃q̃ ꝓt
,pcedere ſm do.Anto.in iudiciis,vel qñ
cautio eſt approbãda,vel moderanda p
iudicẽ. Tũc.n.notarius nõ dẽt alteri ſti
pulari: qa tũc nõ ptinet ad ipſum decla
rare cautionẽ,vel ipſam moderari,& ſic
põt ,pcedere tex.in ꝓalle.c.q̃q̃.Et ex his
hẽs intelſm ad illud c.vt reſpectu nota-
rii exigaẽ ibi authoritas iudicis, non ꝙ
notarius ñ poſſit alteri ſtipulari: ſed qa
iudex debet prius cautionẽ approbare.
23 ¶†De arbitro,nũqd poſſit acqrere par-
tibus,vide gl.in c.dilecti.de arbit.in l.li
tigatores.&.l.pen.ff.co.p Spe. in tit.de
arbi.§.fi.ver.qd ſi ſtipulatus. & cõis con
clusio eſt · ꝙ non acquirat ſine ceſſione.
24 ¶†De presbytero parochiali,tenent Le
giſtæ in l.1.ff.de iuſt.& iur.ꝙ poſſit acq
rere alteri in his, q̃ pertinent ad officiũ
ſuũ:& ſic ꝓt recipere oblõnẽ de vſuris re
ſtituẽdis . Eſt.n.perſona publica. 1.diſt.
c.ius publicum. Et ex quo cõceditur po
teſtas abſoluẽdi, cõcedi vr̃ poteſtas reci
piendi oblõnem. & pro hoc vr̃ text. in
præall.cap.quanquã.Et dicit ſingul.do.
Ant. illum tex.non intelligendum ſpã-
liter in vſuris, ſed generaliter in omni-
bus ſpectãtibus ad officium ſacerdotis,
quod no.Hoc ẽt reperio ſenſiſſe Colle-
ctarium hic:q tenet ſacerdotẽ poſſe ac-
quirere alteri, vt ſuus parochianus non
agat actione iniuriarũ, contra illum, à
quo iniuriã paſſus eſt,ẽt ſi hãc ,pmiſſio
nẽ in ęgritudine faciat,& poſteà conua
leſcat. & hoc ſiue oblõ,ſiue ,pmiſſio fue
f rit facta pñti,vel abſenti:qđ no.[f] ¶†Prę
25 dicta regula, [g] ꝙ alteri p alterũ nõ acq
g riẽ &c.indubiẽ ,pcedit de iure ciuili:vt ĩ
ꝓallegatis iuribus.Sed dubitãdũ eſt,qd
de iure can. gl.ĩ c.quoties cordis ocul⁹.
1.q.7. vr̃ ſentire ſecus eſſe de iure cano.
vñ ſi ,pmitto tibi,ꝙ dabo Titio cẽtũ.vr̃
ꝙ Titius poſſit agere cõtra me,maximẽ
ſi interuenerit iurm̃ ſm illam gl. & iſta
gl.eſt multũ no.& quotidiẽ allegaẽ.do.
Ant. hic dicit,ꝙ ſi non interuenerit iu-
ramentum , non põt agi via ordinaria.
arg.ꝓal.c.quanquam,quia oblõ non ha
buit initium in perſona,cui erat acqui-
renda.ſicut habere debet:vt.l.q̃cunq;.ff.
de actio.& obl. ſed per viã denuntiatio
nis Euangelicę poterit agi ſm eum.Sed
ſi interuenerit iuramentum , tunc pote
rit agi via ordinaria,qa iurm̃ pricipali-

ꝓhibitus emere
ſec⁹ ex diuerſo.
vñ ſi ſtatutũ di-
cit,ꝙ viri bãniti
dẽant ď ciuitate
expelli: ſi expel-
lentur bãnitorũ
vxores. Ita de-
cla. Nellus ĩ tra
ctatu bãnitorũ ĩ
ſc.3a pte ſecũdi
tpis. Bart.Soci.
ĩ cõſ.7 5.difficul
tatẽ.ĩ j.vo.nouo
rũ.col.pe. Fran.
Cur.Iu.ĩ cõſ.6.ꝓ
ſupponiẽ. col.2.
SEB.SAPIA.

a ¶Quòd appella
tiõe. Facit ad ſta
tutũ loquẽs ď af
finib.verũ cõpre
hẽdat maritũ &
vxorẽ:q faciunt
principiũ affini
tatis& ſic ,ppriẽ
ñ ſũt affines. De
quo per Pau. de
Ca.& alios.ĩ l.j.
C.vñ vir.& vxo.

b ¶ Arduũ. Adde
qđ dicit Abbas
in cõ.9.ꝙ appel
latione clerico
rũ nõ veniũt Ca
nonici in mate
ria ſtricta, & tñ
nõ deſinunt eſſe
clerici.

c ¶ Alteri ſtipula
ri. Adde gl. in l.
hmõi.in pric.ff.
de leg.j.& gl .in
l.pen.C.ſi qs al-
teri,vel ſibi.Ro.
in l. ſtiplõ iſta §.
ſi ſtipuler . in 9.
col.ff.ď ver. ob.
Bar.in l.2. ff. rẽ
pupill. ſal.fore.
Bal.in l.1.C.per
quas pſonas no
bis acqri . in 6.
col.& i l.1.§. hu
ius ſtudii. ff. de
iuſtit.& iu.& in
aut.gñalr̃. in 7.
co.de epi.& cle.
in c.1. i vlt.col.
de fi.inſtru.& in
l.2.i fi.vt in poſ.
lega.& in l. non
alr̃ vbi latiſsi-
mẽ.ff.de adopt.
& in l.1.§.exige
re.ff.de magi.cõ
ueniẽ. & in leg.
poſtq̃ liti. C. de
pact.& in §.ſi qs
in emancipati.
C.de don.& i §.
cũ aũt impubes.
inſti.de adop.&
p eundẽ Bald.&
Ang. in l. eũ, ,p
quo.ff. de in ius
vocãn.p Ang.&
Imo. in l. 5. §.fi.
ff. de verb.obli-
gatio. per Inno

centi.& Abb. in
c. dudum.de cõ
uer. coniuga. &
in cap. final. de
ſepultur. & per
Cyn. in authen.
ſacramenta.C.ſi
aduer.vendi.al-
teri ſtipulari ,
vel paciſci ne-
mo poteſt: vt in
ſtitu. de inutill.
ſtipula.§.ſi quis
alij.niſi ſit pro-
curator ꝓſentis,
vel niſi ſit ſer-
uus, vt in l.ſi ,p-
ocuratori ꝓſen-
tis. ff. de verbo.
obliga. contra-
rium no.j.q.vij.
c. quoties. in 4.
gl.in fi.ſol.iſtud
ſcđm habet lo-
cum de iure ca-
nonico , vt ibi
dicit gloſſ.
¶Adde tu,quod
Cardinalis ſti-
pulaẽ noĩe Papę
& ei acquirit,vt
voluit Oldrad.
conſil. 30. Ber.
ZACHARIAS.

d ¶Quid autẽ de
monacho.Adde
idẽ videri dicẽ
dũ qđ de ſeruo.
Ille.n. monach⁹
in acquiſitione
æqparaẽ vt ple-
ne no.Imo.in c.
Raynutius.char
ta.27.verſ.iuxta
prædicta de te-
ſtament. Bal.in
l. ex repudiatio
ne.C.de fideicõ.
Imo.in l.pater-
familias . ff. de
hære.inſtit.Bar.
pleniſsimẽ in l.
1.in princ.verſ.
ad oſtẽdendum.
ff.de ſtipula. ſer
uorũ . & diffuſẽ
per Fely. in c.in
præſentia.in vl.
col.verſic. circa
hoc , de proba.

e ¶Nuntio. Adde
qualiter nego-
tiorum geſtor
debeat concipe
re verba ſtipula
tionis cũ alteri
vult acqri, Ro.
conſil. 441.Ber.

f ¶ Quod nota.
Adde glo. fi.in-
ſtitu de iniur.
SEB.SAPIA.

g ¶Prædicta regu
la. Vide latẽ per
Fely. in c.ſi cau-
tio. col. 9.ĩ. de
fide inſtr.& latẽ
p d. Iaſ. in d. §.
alteri . & circa
glo. in d.c.quo-

ties vide Alexan.in l.iſ,qui hæres.ff.de acqui. hæredi.
a ¶Glo.illius.c.quoties. Idem Io10.poſt Bar.in c.cum contingat. in 11.charta.ĵ.de iureiur.in 6.& Pet.de Anch.in cle.t.e.tit. & in clem.1.in princ.de vſu.& in c.licet.in pen.col.de iureiur. in 6.& Io.Fab.inſtit.de inutil. ſtipul.in §.ſi qs.2.& Bal.in l.pactũ.in 9. col.C.de col.& in auth.ſacrã.in ult col.C.ſi aduer. ven.& Ro. in l. ſtipl̃o iſta. §. ſi ſtipuler. in vltim. col.ff.de verb.obl. ſentit Bar.io l.cum qs decedẽs.§. codicillis. ff. de leg. 3.ẽt ſi ꝓmittens diceret,faciã in veritate. ſcd̃m Bald.in rubr.C. res iter alios acta.in 3.col. ſed hoc remediũ ñ ꝓdeiſſet de iure ciuili,ꝑ text.cũ gl. in l.certũ.§. ſi qs abſente. ff. de cõfeſ. niſi in caſu legis, tõnes.& 1 auth.qd̃ obtinet.C.de ꝓba.& per Bal.in d. l. pactũ.C. de colla. videlicet in eo, q in ſuo teſtõ iurat ſe teneri Titio abſenti. Ex quo ſeqt̃ vnum ſingulare dictum hic,ꝙ ſi intuitu Dei ꝓmiſi tibi, ꝙ darẽ puellæ maritãdæ abſenti cẽtũ,tunc bñ obligor, q ꝓmiſſio ẽ facta Deo, q vbiq; pñs eſt. qd̃ ſingulariter not. Nec ob.ca. iuſi.2 j.q.5.contra hoc remediũ, q nõ differt,quoad Deũ ſimplex promiſſio & iurm. Eſt ẽt aliud remediũ,qd̃ ẽt nullo ꝓſtito iuro cogat promittens ad exonerãdum cõſciam, ꝑ viã denuntiationis euangelicæ. iuxta. c.nouit. de iudi. ſm̃ But. & Gem.hic,ꝑ quo vide ſ̃ pulchrè ꝑ do. Fel. Adde vidẽdum do.de Ro.deciſio. 410 in antiqs.Ber. SEB. SAPIA.
b ¶ Voluntatem ſuã.Contra hoc facit, ꝙ iurm non facit illud, quod eſt reuocabile, nõ poſſit reuocari.Pater, quia teſtm̃ quod eſt reuocabile, etiam ꝙ ſit firmatum iuro, poteſt reuocari,vt not.Bar.in l.ſi quis.in prin.teſtamenti.in vlt. col.ff.de leg.3.glo.& alij.in l.1.C.de ſacroſan.eccle.Bart.in l.ſi quis inquilinos.§.ſi.ff.de leg.3.& licet Old.cõſi.227.viſo inſtrumento, dicat,quod hoc procedit ſcd̃m Legiſtas,non ſecundum Canoniſtas: tñ contrarium firmat Imo.in d.l. ſi quis inquilinos.§.ſi. & in c. cum cõtingat. de iureiuran.de quo tñ per Bar. Veronẽſ.in cautel.116.ſi pater. per Alex.in l.ſtipl̃o hoc mõ. ff. de verb.obl.vbi cõcludit, ꝙ valet, ſm cogita.
c ¶Facta Deo. Ad de Bal.cõſ.277. j. libr. Et an ex ſtipulatione alterius acquirat actio abſenti,vide Spec.in ti.de ſatiſ.§.viſo.verſi.ſed quis recipiet.Ber.
d ¶Quod appellatione Bononiẽſium. Vide plenè per do. And. Sic. & Mod. in d.c.Rodulphus & ibi latius dicet, & oino videas Fely. in 4. concluſione.
¶ Adde tu, an appellatione ciuium veniãt comitatini, Frãci. Aret.conſil.77. Abb. conſil.52. 2.lib.Ber. ZACHARIAS.
¶ Adde multiplices modos, & drĩas ciuiũ. & quotupliciter ſiãt.& I quo ab incolis differãt,ꝑ Ia.Rebuf. in l.ciues. nu.4. & in addi.Item vbi debeat ſubire munera ibidẽ nu.9.& in addi. & qd ſi ſit pluriũ ciuitatũ.Itẽ ꝑ quæ verba cẽſeatur qs eſſe ciuis, an ſi noiẽt Bononiẽſis, vel de Bononia, an intelligat ꝑ illa verba eſſe ciuis Bononiæ,vel ꝙ ibi ſit oriũdus, aut domiciliũ hẽat.vide Bart. in l.prouinciales.i ti.ff.de ver. obli.Bal.omnino in l. ſiue poſſidetis. C.de ꝓba.& ibi Ant.& oẽs. C.ne uxor ius

ter dirigitur in Deũ, q vbiq; eſt pñs. ¶Hoc dictũ d.Ant.nõ puto indiſtinctè ꝓcedere.quia credo,ꝙ ſi nõ interuenit iurm,nullo mõ pt agi: ſecus ſi interuenit iurm. Rõ huius ſecundi eſt ꝙ iurm ſubſiſtit de ꝑ ſe, nec regularitur à facto ipſum recipiẽtis.Vnde & ſi recipiẽs turpiter recipiat, ex quo tñ iurãs turpiter nõ pſtat iurm,obligat. vt eſt tex. in c.debitores.iũcto.c.1.de iureiu.multò ergo fortius in caſu nr̃o, vbi nulla verſat̃ turpitudo ex pte recipiẽtis,nec ex pte pſtãtis.Et i hoc caſu,qñ interuenit iurm,pt
a ſaluari gl.illius[a]. c.quoties.Sed qñ interuenit ſimplex,ꝓmiſſio,tũc nihil puto actũ,qa ſtipl̃o nõ hẽt ſubſiſtere de ꝑ ſe, ſed cauſat̃ ex facto partiũ, vt in iuribus ſuperius alle.Facit preal le.c.debitores. vbi turpiter recipiẽs ſimplicẽ ꝓmiſſionẽ, nihil agit.Idẽ ſi ſua nõ itereſt,vt qa vult acqrere tertio. Nã regula iuris ciuilis hoc hẽt: nec repimus ab hoc iure deuiatũ ꝑ canonẽ.ergo ſtãdũ ẽ diſpõni legali:vt in c.1.de no.op.nun.Nã tñ reſpectu nudi pacti deuiat canõ à lege ſm cõem ſniam,vt in ca.1.de pa.Et hoc iõ, qa in pacto ẽt nudo adeſt conſenſus & nãlis obl̃o,q oritur ex conſenſu. Vñ de iure canonico agitur, ꝑp illã obl̃onem nãlem,ſed qñ alius recepit ꝓmiſſionẽ, tunc nulla eſt obl̃o,nec naturalis,nec ciuilis.nõ ciuilis, vt de ſe patet ex iuribus ꝑalle. Nõ naturalis,quia obl̃o non põt acquiri abſenti,ſed oportet,ꝙ fundetur in perſonã illius,cui acquirit, niſi ſit de perſonis exceptuatis:vt præall.l.qcũq;. Nã abſenti,nil acquirit: vt.l.abſenti.ff. de do.& in l.q abſenti.ff.de acq.poſſ. & in c.ſi tibi abſenti.de ꝑben.li.6.Et ideò vr̃, ꝙ iſte põt retrocedere ſine peccato, qa ſine alterius ꝑiudicio põt quis muta
b re voluntatẽ ſuã:[b] ut in regula,mutare. & in regula:qd' ſemel,lib.6. Hic.n.non tractat̃ de ꝑiudicio abſentis, cũ ſibi nulla obl̃o fuiſſet q̃ſita. aliàs diceremus,ꝙ nunquã poſſet quis mutare volũtatem ſuã,vt patet in cle.1. de renun.& in c.ſi. de ꝓcu.li.6.& in c.cũ Marthæ.de celeb. miſſa.Vbi patet,ꝙ ſi reliqui decẽ Titio i teſtõ, poſſum mutare volũtatẽ. & hæc ꝓcedunt,qñ ꝓmiſit abſenti, nõ intuitu Dei.Nõ ob.ca.iuri.23.q.5.Nã Deus nõ facit drĩam iter iurm & ſimplicẽ loquelã,qñ ſimplex loquela cõtinet perfidiã, ſeu mendaciũ:vt qa venit ad decipiẽdũ & ad fallendũ,& ſic ꝓpriè loquitur ille tex.ſecus ãt vbi iſta ceſſant,qa tunc ſimplex loqla nõ obligat, ex quo nõ aſſuit
26 pſona,cui acqreretur obl̃o.¶†Sed ſi intuitu Dei ꝓmiſi tibi,ꝙ darẽ puellæ maritandæ abſenti cẽtũ, tũc bene obligor,
c qa ꝓmiſſio ẽ facta Deo, [c] q vbiq; pñs eſt. & ſic ꝓcedit.c.iuri.& hoc no.ꝑ in-
27 teſtu multorũ iuriũ. ¶†In gl.in ver.*Bononiæ*. ibi: *& ita non in caſtris*.Not.ex gl.
d ꝙ appellatione Bononiẽſiũ [d] ſeu cõmorantiũ in Bononia, non cõprehẽdũtur Comitatiui.Cõtrariũ ſentit gl.in c.Rodulphus.de reſcri.& in c.1.de vſu.lib.6. Bart. in l.1.ff.ad munici.& illud verius r̃r.&dic,vt plenè dicã i c. Rodulphus. Fallit qñ aliqua qualitas adiicit̃ ꝓportionabilis ciuitatẽſib⁹, vt hic:vbi fit mẽtio de ſcholaribus.Nã ſcholares nõ morãtur in caſtris cũ in eis nõ ſit, nec eſſe poſſit ſtudium gñale: niſi in vrbibus regiis,vt in proœ ffforũ.&.C.de profeſſ.q in vrb.Conſtan.libro 12.& ſic põt ſaluari hæc gloſſ.quam ſic intellectam no.

S V M M A R I V M.

1 *Quotidiè debet fieri illud,quod etiam fit aliquo interuallo temporis.*
2 *Rubricæ ſunt authenticæ: quando habent perfectam orationem.*
Promittens ſcribere librum, vel textum, tenetur ſcribere rubricas.
3 *Teſtes, qui dicunt aliquẽ quotidiè poſſediſſe &c. non ſunt falſi, licet aliquibus diebus non poſſideat: vel aliquo interuallo.*
4 *Lex poſitiua, an debeat obſeruari in foro conſcientiæ, vide. num.6.*
5 *Fraudans gabellas tenetur in foro conſcientiæ, ſi fuerint licitè impoſitæ.*
5 *Pœnam vltra ſortem non tenetur quis ſoluere de iure canonico.*
7 *Lex deciſa ſiue reſecata, an & quando poſſit allegari.* 10.
8 *Rubrica, an à rubro ſit licita argumẽtatio, et qd ſi rubrũ eſt generalius nigro vel cõtrà.*
Rubricæ ad quos effectus poſſint allegari.
9 *Teſtes, qui dicunt omnes ita feciſſe, non reddunstur falſi, licet aliqui non fecerint.*
11 *Sententia lata contra extrauagantes, an ſit ipſo iure nulla?*

REX *pacificus.* ¶Primò ponit exordiũ, in quo cõcludit finalẽ intentũ iuris generalis.Secundò narrationẽ,in qua oſtendit intẽtũ finalem huius cõpilationis, ſeu iuris particularis,ibi: *ſane*.Tertiò cõcludit,ibi: *volentes*.Prima ſubdiuiditur, qa primò ponit finẽ viatoris.i. hoĩs ad quẽ,à Deo diſpoſitus eſt.Scd̃ò cãm denationis ab hoc fine, ibi : *ſed effrenata*. Tertiò,vt ad debitũ finẽ viator deducatur,concludit legẽ neceſſariã. & oñdit tres virtutes ac proprietates legis, ibi: *ideoq; lex proditur*. Scd̃a ps ſubdiuidit̃. qa primò ponit euẽtũ circa cõſtitutiones eccleſiaſticas correctioni ſubmittẽdas & ponit nãm & cãm impulſiuã hu

pro mari.glo.& Archi.in c.florentinus.85.diſt.latiſsimè per Feli.in c ſignificante.in pen.col.verſi.quærit.Compoſtella.de reſcrip. Anto.Francil.¶Ad hoc,an appellatione ciuiũ veniant Comitatiui. dicitur ꝙ non ex ſtricta ſignificatione.vt per Bald.in l.j.ff.ad muni. & per Bar.in l.vrbis.i ver. ſed quæro,quando ciuitas.ff. de verb. ſig. & io ſuo conſil. quod incipit: ciuitatis Camerini ſtatuto.& per Io. de Imo. io rubri. ff. ſolu. matri.Et idem etiã in materia odioſa, quã nõ cootinentur, vt io repreſaliis conceſsis contra ciues:& ſimilibus ſm Bald.in auth. omnino. in vj. col.C. ne vxor ꝓ mari. & in l. ſed ſi io aliquam. ff. de of. procon. & habet per Ro. in l. ſi finita. in §. ſi de vectigalibus, de dani. infect. & per Alex.in l.prouincialis.& in d. l.vrbis.de verbo. ſig. & l.qui ex vico.ff.ad mu. Et ꝙ dicatur propriè ciues,an originarij, an ex priuilegio, vide gl.in l. ciues.C. de appe. & ibi per Bald.& per Alex. in l. ſi maritus.in §.j.ff. de adulte. & per Alex.io con.156. in ſecunda parte conſiliorum.

a ¶ Qualis debet eſſe rex.Adde Gemi. in c. grandi. de ſup.negli. Prælat. poſt Petr. de Anch. allegãtem Ciceronẽ pro Rege Deiotaro, in oratione vltra medium, cum de frugalitate illum cõmendaſſet: ſubdit.ſcio hoc verbo Reges iã laudari ſolere: fortẽ, iuſtũ,ſeuerum,grauẽ,magnanimũ,largum,beneficuni,& liberalẽ,hæ ſunt laudes regiæ,illa priuata eſt,vt volet quiſq; accipiat.Ego tamẽ frugalitatẽ,id eſt modeſtiã,& tẽperantiã,virtutem maximã iudico. Ex qua authoritate nota qualitates requiſitas in Regibus, quas declara: vt ibi per doct.& ibi dixi in reperi.mea. & quæ qualitates in perſona adminiſtratoris illuſtriũ requirantur,vide ibidem per do. Pet.de Ancha. Ber.

¶Adde eundem Ciceronem in oratione,quam habuit pro Marcello reſtituendo.

b SEB. SAPIA. ¶Pacificus.qualis debeat eſſe rex,oſtendunt regum inſignia,quæ ſunt annulus,qui ſignat fidem. c.noſtrates. 30.q.5. Armilla manuum ornamentum,quæ ſignat bona opera. Sceptrũ,quod ſignat iuſtitiã.c. Regũ.23.q.5.Gladius, qui ſignificat vindictã. c.nõ ſolum.23.q.5. Purpura,diadema & corona quæ ſignant excellentiã. c.Cõſtantinus.96.diſt.c.duo.12.q.1.& hæc ponit eleganter Brixi. in ſuo repertorio.in verbo Rex.Adde & Alb.de Roſa.in l.decernimus. in prin.C.de ſacroſ.eccl.vbi dicit, ꝙ Rex eſt imago diuinæ maieſtatis,q non debet ſæuire in ſubditos,vel infimos. q̃ omnia elegantius proſequit Eraſmus Roterodamus in lib. de inſtitu. Princip. Chriſtiani. vide Corſe.in repe.c.grandi.col.xx.de ſup.neg. præla.lib.6.

c ¶Appetit eſſe. ¶Adde illud Tullianum,qualis in reputatione Princeps eſſet,tales & reliquos ſolere eſſe ciues.Ber.

d ¶Exercitio legis.Adde ſm Moder.hic gl.in cle.ad noſtrũ.in verſi.a. ꝙ ieiunare deberet.de cenſi.quæ dicit,ꝙ quis non poſſet adeò perfectus eſſe,quin ſubiiciat legi ſuperioris,ſaltẽ quo ad habitũ.quã alle. ibi do.Cardi.& Abb.io c.ſolitæ.in ij.col.de ma.& obe.in 7.not.ibi, ſuper bonos & malos.& Imo.in rub.ẽ.de cõſti.in 5.col. Et Domi.in d.c.de Conſtãtinopolitana.dicit,ꝙ viuẽs rectè nõ eſt ſubditus iudici,ſed æqualis. quod intellige verum,quãtum ad exercitiũ iuriſdictionis quod nõ cõpetit ẽ bonos.Et vide Inio.io l.cã is.§.j.ff.de do. cã mortis.& bo. tex.in c.omnis anima.de cenſi. & ibi Abb. & Ioan. de Lig.& Abb.in c.licet.de reg. facit c.nulla.94.diſt. Ego vltra eos adduco id,quod voluit Innocen.in c.j.ẽ.de conſti.ꝙ conditori canonis eſt ſubdita omnis creatura. Et adduco Bal.in c.1. in fin. vt lite pendente.vbi dicit, ꝙ ꝑꝑ meritũ vitæ non eſt recedendum à iuris diſpoſitione. Vñ ſurreptitia impetratio, nõ tenet etiam ſi ſanctus ſit ille, qui impetrat. Et adduco eundem Bal.in c. intrauit. in 3.col. de proba.quòd ſi eſſet aliqs ita ſanctæ vitæ,ꝙ nõ timeretur eũ ſubornari,tñ ꝑꝑ ſtatũ cauſæ non admitteretur poſt didicita teſtifica ta. Et vide gl. ſecundam.in cap.ſi quis.78.diſt. quæ colligit argũ nõ debere derogari iuri cõi propter perſonam. Et dixit gl.2. & ibi Innoc.& Abb. in c. paſtoralis.de of. ordi. in 4. col.ꝙ quantuncuoque. aliquis ſit bonus & iuſtus, ſupponitur iuriſdictioni iudicis, licet ſ eum nõ cõpetat iuriſdictiõis exercitium. Et iõ nõ credo ſimplr Ab. bene dicere, in c. quoniam cõtra. in vlti.not.de proba. quod quis non incurrat peccatum mortale veniens contra conſtitutionem,puta indicentem ieiunium: ſi finis ad quem principaliter tendit conſtitutio ieiunij, non violatur. Pro quo alle.Archidia.poſt beatum Thomam.in c.vtinam 76.diſt. Niſi ſalues iſtud dictum dato impedimento, & exiſtente rationabili cauſa impeditiua ieiunij,prout apertè ſentit Archid.poſt beatum Thomam.in d.c.vtinam.

ZACHARIAS. ¶Adde ſupradictis inquantum dicit do.Ab non bene dicere: dum dicit in c.quoniã ẽ falſam. verſic.vlti. hic not.de ꝓbat.ꝙ quis nõ incurrat peccatũ mortale veniendo ẽ conſtitutionem indicentem ieiunium, ſi finis ad quem principaliter tendit cõſtitutio, principaliter non violetur. ꝙ imò videtur eſſe indiſtinctè verum,etiam nõ data limitatione,quam poſuit.Dixit enim Abb.in præalleg.c.quoniam ẽ talem non incurrere peccatum:eſto,ꝙ veniat contra conſtitutionem indicentem ieiunium,ſi finis ad quem principaliter tendit ieiunium, non violetur,ſubdens dummodò conſtitutio nõ violetur.Soli.n. per contemptum conſtitutioni contrauenientes pœna debent mulctari,vt no.Ang.in auth. vt factæ no.cõſti. in prin.colla.5.& Spec.io tit.de conſti.§.aliæ verò cõſtitutiones. & per Pau.de Caſt. conſi.ſuo.87.in prin. Plus dico,ꝙ ſi aliquis conſtitutioni ex iuſta rationabiliq; cauſa contrauenienis non puniatur.vt no.Alex.in l.j.§.fin.ff.ſi quis ius dic.non obtem. & in addi.ẽ.proxi. minus debet puniri,qui non contempta conſti.aliquid facit contra illam:præſumitur enim iuſta cauſa ille obuiare.ita no. Alex.in l. Iulianus.ff.de cond.inde.per glo.in c.j.de elec.lib.vj.Idem tenuit Bal. in auth.omnes.C.com.de ſuc.Lud.Rom.in rub.de arbi.char.ta.omnino Alex.in l.ex conſenſu.§.fi.de appel.

Ant.Fran. ¶Tu adde, ꝙ quilibet eſt ſubiectus legibus & canonibus, & ab oĩbus debẽt cuſtodiri. iuxta tñ ea,quæ plenè tradũtur per Pec. de Anchar.poſt gl. & alios in capit. primo. in verbo, ab omnibus

ius cõpilationis. Scđò cõcludit cãm finalem:ibi:*ad communem*.Tertiò cãm coadiuuatiuã,ibi:*per dilectum*.Quartò formalẽ, ibi:*reſecatis*. & hæc diuiſio ſufficit ꝓ ſummario. ¶Caſus literalis. Præmiſſa ſalutatione,ſic expone caſum in iſta conſtõne. a Rex pacificus.i.dñs nr Ieſus Chriſtus ſua b pia miſeratione ab initio mundi diſpoſuit ſeu prouidit ſubditos ſuos fore pudicos,pacificos & modeſtos. Sed ex aduerſo ſurrexit effrenata cupiditas,ſui ꝓdiga, pacis æmula, mr litiũ,materia iurgiorũ, c q̃ quotidiè tot litigia generat:ꝙ niſi iuſtitia reprimeret conatus ipſius,& explicaret multiplices q̃ões, abuſus litigatorũ extingueret fœdus humani gñis,& cõcordia exularet ex̃ terminos mũdi,dato ſibi libello repudii,& iõ circa iſtã cupiditatẽ lex ꝓdita eſt,vt noxius appetit9 ipſius reſtringeretᷣ ſub regĺa iuris,ꝑ quã humanũ genus informatᷣ vt honeſtè viuat, alterũ nõ lædat,ius ſuũ vnicuiq; tribuat. ¶Scđò in ver.illo,*ſanè*.ponit do.Greg.caſum huius cõpilationis dicẽs,ꝙ ꝑ magiſtrũ Raymũdũ capellanũ ſuũ ad cõem vtilitatem ſtudentiũ fecit redigi in vnũ volumen diuerſas cõſtõnes & decretales epiſtolas ꝑdeceſſorũ ſuorũ,q̃ diſperſę erãt per plura volumina: quarũ aliquæ ꝑꝑ nimiã ſimilitudinem, q̃dam ꝑꝑ ẽrietatem, q̃dam etiã ꝑꝑ ſui prolixitatem confuſionem inducere videbãtur.q̃dam etiam vagabantᷣ ex̃ volumina.ſ.dicta,de quibus tãquam incertis frequẽter in iudicijs dubitabatur, adiiciens inſuper quaſdam cõſtitutiones & decretales epiſtolas ſuas, ꝑ quas quędam, q̃ in prioribus erãt dubia declaren-

tur.In fine ꝑcepit Grego.vt hac tñ cõpilatione vniuerſi vtantur in iudiciis & in ſcholis prohibens, ne aliqs ꝓſumat aliã facere compilationem ſine licentia ſedis Apoſtolicæ ſpeciali,Bernard. ¶Not.primò qualis debet eſſe Rex. a debet.n.eſſe pacificus, b q nõ vult pacem,nõ eſt hæres Chriſti, qui in teſtõ ſuo principalr reliqt pacẽ,dũ dixit pacẽ meã do vobis. &c. de quo in c.ad Apĺicæ.& ibi per gl.de re iud.i Sexto. Et no.ꝙ debet eſſe talis,quales ſubditos ſuos appetit eſſe c.Item collige,vnde,ꝓcedunt lites,iurgia,& cõtẽtiones.Procedũt.n.à cupiditate, q̃ eſt radix oĩum malorũ.& ꝓcedit ex carne infecta, ex materia originalis pctĩ. Vnde ꝑꝑ hãc infectionem,dicit Canon: ꝙ oĩs ætas ab adoleſcentia ꝓna eſt ad malũ.12.q.1.oĩs ætas.& alibi procliuus eſt curſus ad voluptatem & malũ:& natura eſt imitatrix vitiorum.20.q.3.c.ꝓcliuus.¶Item collige, qualis debeat eſſe hõ, ſi non vult ſubiici exercitio legis.d Debet.n.eſſe pudicus,pacificus,& modeſtus.Lex.n.nõ eſſet neceſſaria,ſi hoĩes rõne regerentᷣ.Nam per legem nemo compellitᷣ benefacere, ſed malè facere,ꝓhibetᷣ.23.q.5.c.ad fidem.Vnde dicit Inn. in c.paſtoralis.de offi.ord.ꝙ ſi hoĩes intñ poſſent,rõne regi,ꝙ nõ ſubiicerẽtur legi.i.exercitio legis. Ad hoc.c. de Cõſtantinopolitana.22.di.& per hoc declaratur illud, qui ſpiritu Dei agũtur, non ſunt ſub lege. de reg.c.licet. Nã non ſunt ſub exercitio legis:ex quo ducuntᷣ lege priuata.& vide bonũ tex.de lege priuata & publica. 19.q.2.cap.duæ ſunt leges.

¶ † Nota ibi:*quotidie*. quòd illud dicitur

quotidiè fieri, quod fit aliquo interuallo interpoſito. Nã non quotidiè lites generant̃, & facit ad teſtes, vt. j. dicam. ¶Item no. finẽ & intentũ legis. Intendit. n. reprimere cupiditatẽ & concupiſcentiã, & ipſam reducere ad limites rationis. ¶Item collige quoddã fœdus eſſe inter hoies, ſeu quandã obligationẽ naturalẽ ex charitate ꝓcedentẽ: qua tenet̃ qs alteri facere, quod ſibi vult fieri. 1. diſ. c. humanũ genus. ¶Itẽ no. tres virtutes & ꝓprietates legis, vt in tex. ibi: *vt honeſte viuat &c.* & ſic ſcĩa iuris docet mores: iõ dicimus, ꝙ ſupponit̃ ſciæ morali: vt dixi in gl. 1. ¶Not. quid propriè ſignificet appetitus, ſeu concupiſcẽtia. Nã ſignificat voluptatẽ, qua appetitus & cõcupiſcentia regunt̃ in malũ, & procedunt ex aia ſenſitiua rõne nõ regulata: volũtas non pt eſſe, niſi ad bonũ. ¶In ver. *ſane.* No. ſiſitudinẽ[a] eſſe reprobatã. non. n. eſt ſuperuacuis vtendũ.[b] l. 1. C. de no. Cod. cõpo. & in c. ſicut. de ꝓba. ¶Itẽ collige quinq; correctione digna: vt nimia ſiſitudo, contrarietas, ꝓlixitas, ſuperfluitas, & diſperſa locutio, ſeu ſituatio. oia. n. iſta inducunt confuſionem. ¶†Itẽ collige rubricas eſſe authenticas[c], & de tex. Nã Papa mãdat hic hac cõpilatione vti, & rubricę ſunt in hac cõpilatione. ergo ſunt pars compilationis. Qđ clarius ꝓbat̃ in proœ. 6. vbi glo. ſing. dicit, ꝙ ex eo, ꝙ ſunt de tex. ſcripto, q ꝓmiſit ſcribere librũ, ſeu textũ, tenet̃ ſcribere rubricas. Et an licita ſit argumẽtatio à rubro: dicã. j. ¶Itẽ collige, ꝙ in generali mandato nõ tranſit ptãs legis cõdẽdę. ¶†His notabilibꝰ expeditis, primò iſte tex. in eo: ꝙ infert quotidiè[d] fieri, qđ fit interuallo interpoſito, inducit̃ ad cõcordiã teſtiũ, qui dñt quẽ quotidiè poſſediſſe: vł quotidiè reſediſſe in eccła. non tñ vitiat̃, ſi aliquo interuallo nõ poſſedit: vł nõ reſedit. Idẽ dicit Dy. de dictione, ſp,[e] in l. 1. ff. ſo. ma. Conclude ergo, ꝙ iſtæ dictiones & ſiłes debẽt ciuiliter itelligi: & de dictiõe, ſine intermiſſione,[f] vide tex. cũ gl. in c. ſacro. 22. diſt. Itẽ ꝙ nunquã præterit dies, vide tex. in c. tenere. 31. diſt. De dictione, nunquã[g] vide tex. de conſ. di. 5 c. nunquam. Item pro teſtibus dicentibus, ꝙ oĩ tempore. &c. vide de conſe. di. 4. c. omni tempore. Et idem dic de aliis dictionibus, de dictione iugiter, indeſinenter,[h] aſſiduè, & ſimilibus. ad hoc. de conſecratio. diſtinctio. 2. cap. re vera. ¶†Secundò quæritur in verſiculo, ſanè. Nunquid lex po-

de conſtit. Imò ꝫ libertatem ſuperioris non præſcribit, quia nemo põt eſſe acephalus: vt in c. ad audientiã. de præſcriptio. Eſt tñ verum ꝙ qñque propter hominis excellẽtiã receditur a diſpoſitione legis diſpenſatioẽ: & mitigatur pœna, vt l. quid ergo. in §. pœna grau. & ibi doct. ff. de his, qui not. infa. & plenè per Roma. qui ponit multa exempla ad hoc in repetitione. l. ſi verò. in §. de vi ro. ff. ſolu. ma. Et ad illud quod dicit̃, ꝙ quantæcunque aliquis ſit dignitatis non pp hoc recedimus à iuris diſpoſitione, vel vt ſibi ſoli credatur. vel vt poſſit examinari poſt didicita teſtificata. Adde ꝗ hñr in c. nobiliſſimus. 97. diſtin.

a ¶Similitudinẽ. Similitudo tanꝗ ſuperflua eſt reiicienda, per iſtum textũ. Fallit in ſex caſibus quorum quinque ponit Gemin. hic. ¶Primus, quãdo aliqua dari poſſet diſſimilitudo quãtuncũque modica, per no. in c. fin. de exceſ. præla. & nota iſtum tex. in ver. nimiã ſimilitudinem. ¶Secũdus eſt, qñ diuiſione aliqua poſſet iuuari, vt in c. literas. de reſtitutio. ſpol. ¶Tertius eſt propter difficilem ſeparationem. vt ſi clauſula aliqua ſeparetur ab aliis connexis, totus intellectus confunderetur in l. 1. C. de no. Cod. compo. & lege. 2. §. ſi quis autem. C. de vete. iur. enu. ¶Quartus caſus eſt, quando reperitur, vt aliquid addatur, vel declaretur. c. ſuper quæſtionum. iuncto c. cum te. de officio deleg. ¶Quintus caſus eſt, qñ idẽ ponitur in diuerſis titulis pp diuerſum reſpectum. c. ſignificantibus. de lib. obl. & c. ſignificãtibus. de appel. ¶Sextus caſus eſt ſecundum Ioan. And. in cap. nobis. in prin. de iure patrona. quando euitaretur confuſio. ſicut principia capitulorum in hoc libro non reſecantur, quia fuit factum, ne cõfunderentur illi, qui tunc ſtuduerant prioribus compilationibus. ſicut hodiè eſſet confuſio, ſi mutata hac compilatione, mutarentur principia nobis nota: ſecundum ipſum Ioan. Andreæ. Et iſtæ fallentię ſunt vtiles ſecundum Gemi. hic: quia per ipſas poſſunt ſaluari poſitiones & articuli. ſi de nouo fierent in iudicio, vt non obſtante prima poſitione his reſpectibus poſſunt aliæ fieri ſecundum eum hic. & quando ſimile dicatur idem, dicetur in capitulo capitulum. de reſcrip. & de argumento a ſimili dicetur in c. tranſlato. ꝫ. de conſtitu. Antonius Franciſc. ¶Et multos caſus, in quibus non habet locum ſimilitudo, vide per dominum Antonium & Moderniores. in capi. tuæ. de ſponſa. in illa materia, quando valeat argumentum de matrimonio ſpirituali ad matrimonium carnale. & habetur per Legiſtas. in l. illud. ff. ad legem Aquiliam.

b SEB. SAPIA. ¶Vtendum. Vide Felynum in cap. ſolitæ. col. penult. infrà de maio. & obed. aliqua per Abbatem. in cap. venerabili. infra de offic. delega.

c ¶Rubricas eſſe authenticas. Rubricæ Decretalium, an ſint authenticæ: vide Spec. in titu. de diſputa. & allega. §. ſi. in fin. Archid. in c. quis neſciat. 1. diſtin. glo. in verſi. & hoc. in §. ſanè. in verb. titulus. in proœmio Sexti. gloſſ. in §. hic autem. de pœ. diſtinctio. 1. Et conclude, quòd ſunt authenticæ, quando continent orationem perfectam, quia cõtinent tunc ius, ſicut in rubrica, vt eccleſiaſtica beneficia: ſecus ſi nõ contineãt orationem perfectam, vt de præbendis, & de teſtamentis. Rubricę Decretorum non ſunt authenticæ: quia diuerſi fuerunt authores, quia quandoque falſæ reperiuntur, vt patet 3. quæſtio. 9. ca. chartæ. & voluit Spec. in d. §. ſi. & Archi. in d. c. quis neſciat. & Butri. hic. fallit in j. rubr. Decreti. quæ eſt authentica. ¶Adde tu Alexandrum in rub. ff. ſi cer. pe. & an cum rubrica eſt generalior nigro, vel econtrà, ſtetur in rubro vel nigro, vide Ab. cõſi.

decimoſexto, ſecundo libro, Roma. conſilio decimoſexto. & conſi. 804. & vide Paul. de Caſtro. conſil. 330. quem allegat Alexan. dicto loco. Ber. de Landria.

ZACHRIAS. ¶Adde quod debuit allegare Pau. de Caſt. conſi. 334. inci. in Chriſti nomine præſens caſus. &c. vbi loquit̃ de rubrica ſtatuti dicẽtis generaliter, ꝙ filia dotata nõ ſuccedat: nigrũ verò filiã dotatã a ſucceſſione matris & auiæ nulla facta mentione de patris ſucceſſiõe repellebat, & tñ pp rubricæ generalitatẽ cõſuluit filiã a patris ſucceſſione excludẽdam. latè per Fel. in rubr. de acc. & in c. 2. 5. col. ver. quę ſunt rubricę. de reſcr. Iaſ. poſt Alex. & ſcrib. in l. j. ff. ſi cer. pe. in rub. inſtit. de act. Ant. Franc. ¶Adde circa hoc quæ rubricæ ſint authenticæ: & quæ & qñ poſſint allegari pro text. ſeu nigro. Et ex quibus rubricis poſſiut ſumi argumenta, & quæ habent̃ per Bart. & Salyc. & alios poſt eos in rubr. C. ne fil. pro patre. & in rubri. C. ne fideiuſ. do. dentur: & vide Io. de Imo. vltra alios in rubrica. ff. de verb. obliga.

d ¶Quotidiè. Adde bonum textum in l. 1. §. quotidiana. ff. de aqua quotidiana & æſtiua. & textum meliorem de iure in cap. ſignificatum. in verſi. quotidiè. & in verſi. quanto frequentius. & ibi Innocen. Butri. & alij, infra de præben.

e ¶Semper. Adde Angelum in l. prima. ff. de flumi. & in authenti. de hære. & fal. in princ. per textum ibi, & glo. in authentica vt determinatus ſit numerus clericorũ. & Baldum in l. aduerſus. in fi. §. de vſur. Archidiaconum in cap. ſacerdotibus. 31. diſtinct. & gloſſ. in cap. ſi quis voluntate. 50. diſtinctione. & gloſſ. 1. in capi. ſi clericus laicum. de foro competen. & gloſſ. in capitulo primo, in verſi. iore minoris infra de in integ. reſtitu.

e ¶Adde tu de hac dictione, ſemper, & dictione, continuò. Ro. conſil. 264. vbi dicit, quòd licet quis iurauerit continuò ſtetiſſe in ciuitate, non dicitur. periurus, licet fuerit aliquo tempore abſens. & conſilium quod allegat Fely. præcedit iſtud, vbi colligit. Ber.

f ¶Sine intermiſſione. De illa dictione & ſimilibus, vide hic plenè per do. Fely. cui adde Bar. in l. ſi quis iſta. ff. de condi. & demonſtr. vbi dicit non eſſe neceſſe, quòd omni momento quis ſtet cum aliquo: cum quo ſtare iuſſus eſt. Quod facit ad quæſtionem notatam per Dyn. in l. prima. ff. ſoluto matri. facit etiam pro Rectoribus ciuitatum, qui debent ſecum ducere & tenere certum numerum famulorum. non enim requiritur, quod omni momẽto ſtent in domo. Vnde dicit ſe vidiſſe quæſtionem de facto. Quidam officialis voluit probare familiam continuè tenuiſſe, produxit teſtes, qui dixerunt, ꝙ dictos familiares viderunt ſecum in prandio & in cœna, dixit teſtes probare. Non enim debent dicere de quolibet momento, ſed ſatis eſt quòd probent, ꝙ apud Rectorem, ſeu officialem fuerant, per textum. in d. l. ſi quis ita.

g SEB. SAPIA. ¶Nunquam. Ex hoc colligitur, ꝙ licet negatiua neget vſque in infinitum; vt eſt gloſſ. not. in l. hoc genus. ff. de condi. & demon. & no. Old. in conſilio decimoſexto. thema & Deciſio. in conſilio tertio. in fine columnæ tertiæ, tamen reſtringitur ad congruam interpretationem.

h ¶Indeſinenter. vide textum, iuncta gloſſa, in capitulo ſi quis vult. 36. diſtinctione.

ZACHARIAS. ¶Adde pro elucidatione horum vocabulorũ. ſ. omni tẽpore, ſemper; & cæterorũ id genus, ꝙ ciuiliter debeãt intelligi, ideſt horis & tẽibus cõpetentibus, vt l. ſi cui. & l. ſi tã anguſti.

ſitiua

ff. de ſerui.& de offi. Archidiacono.capitu.2.ſic ſeruitus dicitur continua.ff.de ſerui.ur.prędio.l.foramen.& de aqua quoti.& æſti.l.1. §.quod autem. Et de hac dictione indeſinenter,ultra hic alle. uide Archidiacon.43.diſtinct.in princip.Hoſtien.in cap.unico.de offi. cuſto.Imo. in c. cautio. de fide inſtrumen.ubi expoſuit indeſinenter,ideſt,ſine cauſę adiectione. Ant.Franc. ¶Adde, quòd uerba quantúcunq; generalia ſemp̃ debent intelligi ciuiliter, & recipiunt reſtrictionem de habilitate,ut in l.1.§. generaliter. & ibi per Bar.ff.de leg. præſtã.& eſt bonus text. & ibi Bar.not.& reliq. poſt eum. in l.1. in §.item nunciatio omnibus. ff. de no. oper.nun.

a ¶Lex poſitiua. Dicetur in ca. 1. de conſtitu.poſt iſtum.

b ¶Gabellas.Adde Bald.in l.ueluti. in fi.ff. de iuſt.& iu. & in l.fi.C.de iu. annul. aureo. & in c.quanquã. de cenſi. in 6. & in l. ſecunda. C. de uect.& in l.cũ proponas.in fin. C.de naut. fęno. & in l. iubemus nullam.C. de ſacroſ.eccl.& in l. 8. in princ.C. de cadu.toll. Bar.& doct.in l.uectigalia. ff. de publi. Ioan. Andr.in c. eo. de immunit. eccl. lib.6.in nouell. & uide Bal. in cap.1.quę ſint regalia. ubi ponit, an ſit dolus malus fraudare pedagia adeò, q in foro conſcientię teneatur,& uide iſtum in c. 1. ĩ.de conſtitu. in 3.col. ibi, & adde dictam Bald. in l.uectigalia.& per Firma.in tractatu ſuo de gabell. in 9. parte principii.in 1. 2.& 3. queſtio.

tulo primo. de dolo & contumacia. & Bald. in cap. ſicut.el 3. in prima colum. ibi,reſtituat.de iureiurando. quòd cenſura eccleſiaſtica non curat de pœnis ciuilibus, ſed de mera reſtitutione. & Bal.in l. poſt deciſionem.C.de furtis.in fi.& l.iubemus.§. ſanè. in uerſiculo,ſed nunquid in foro conſcientię.de ſacroſan.eccle. & in extra ctis gl. Decret.& in l.id qđ pauperib.in uerſic. nonò quęrit. ibi, ſed pone teſtator.C.de epiſ. & clericis.Rom. in repetitione rubri. de arbit. in fi.& uideas iſtum in rubrica, de appella. in fi. & in capitulo tua. de uſuris. in fine. & in capitulo dilecti.poſt gloſſ. fi. ibi.de arbit.& limita dictam gl. procedere in pœna imponenda p iudicem, ſecus quando pœna cõmittitur ipſo facto, per l. commiſſa.ff.de publ. & dixi in notabilibus meis in uerſi.pœna.not.incipiente, in foro conſcientię.

¶Adde q illam gloſſ. in d.capi. fraternitas. ſequitur domi. Iaſo. & multi alij ibi allegati per ipſum in §. ſed iſtę. in 27. colũ. in uerſicu.& pœnę legales.&c.in ſtit.de actio. ubi attingit materiã conſcientię. Tamen ego ſolitus ſum allegare gl. quę in terminis cõtrarium uult, in capitulo, ſanè. in gloſſa ulti. decimaquarta queſtio. quinta. quę allegat textum apertum in capitulum deuotiſsimam in fine duodecimæ. quæſtionis ſecundæ. qui eſt textus Gregorij Papæ. Aeneas de falco.

a ſitiua a debeat obſeruari in foro cõſcien
tię:qa iſte tex.in fi. mandat hanc cõpila-
tionẽ obſeruandam in iudicio & in ſcho
lis.De hoc per Io.Cal. & Io. And.poſt b.
Tho.in c.quanquam.de vſu.li.6. p Fede.
de Sen.conſi.21. per Inn.in c.qa pleriq;.
de immu.eccle.& de ho.ſicut dignum.Et
cõis concľo vr̃, q aut lex poſitiua diſtin-
guit inter forum pniale. & iudiciale: &
tunc non obſeruat in foro pniali, & hoc
legis authoritate: vt ĩ c.tua.& qđ ibi no.
de ſpon. Aut nõ diſtinguit: & tũc ex quo
eſt condita ab eo:q habet ptãtem:& non
continet in ſe pctm̃ eſt,obſeruanda in fo
5 ro pniali.† Et ex hoc habes,nunqd ſit li-
b citum fraudare gabellas:b & non ſoluere
pedagia. Nam certè ſi ſtatutum eſt lici-
tũm:tunc teneť qs etiã in foro conſcien-
6 tiæ,ſecus ſi illicitum.¶†Vide etiam ad p-
c dicta gl.c ſing.d in c.fraternitatis.12.q.2.
d q̃ multum facit ꝯ hanc generalem theori
cam doct. Dicit tñ illa gl.ſing.q in foro
conſcientiæ non teneť qs ſoluere pœnã.
vnde ſi cõmiſit furtum occultũ,vel mani-
feſtũ,licet in foro iudiciali teneať ſolue-
re pœnam dupli,vel quadrupli: tamen in
foro conſcientiæ non teneť quis ſoluere,
ſed ſufficit reſtitutio.& eſt gl. valde ſing.
& facit ad oẽs pœnas legibus ſtatutas. Fa
cit ẽt qđ no.Inn.in palleg.c.ſicut dignũ.
& ſic non vr̃,q reſpectu pœnarum debeat
lex poſitiua ſeruari in foro conſciæ.& vi-
de quod no.Io.And.in pall.c.quanq̃.An
aũt conſtitutio, ſeu lex poſitiua liget pec
catum oĩno occultũ? dic:q ſic:vt eſt glo.
7 ſing.in clem.1.de hære.vbi vide.¶†Que-
ro,an ſit licitum allegare legẽ reſciſſam,
ſeu reſecatam? vide quod no.per tex.ibi:
reſecatis.& doc. reſpõdent:q aut lex fuit
reſciſſa ſeu reſecata,quia ꝯria iuri,& tunc
non eſt licitum illam allegare:imò incur
rit pœnam falſi. de quo in c.1.ĩ. de con-
e ſtitu.vbi tangam. Aut fuit e reſecata,quia
ſuperflua,aut nimis prolixa,& tũc ad de-
clarationem legis non reſecatę poteſt al
legari: & ita quotidiè allegamus reſciſ-
ſam decretalẽ :& ſic alleg.gl.s.in ſaluta-
tione. in verbo, ſeruus. ¶Vltimò q̃ritur,
nunquid conſtitutiones huius compila-
tionis debeant allegari præponendo ver
bum,extra? Pet. & Abbas q ſic:quia ſunt
ex̃ volumen Decretorum. Dñs Card.di-
cit,q cum hoc volumen hodiè ſit certum
& approbatũ, non expedit allegare con-
ſtitutiones per ver. ex. ſicut olim fiebat.
& hoc puto verius, quia ſuperfluis non
eſt vtendum. Nam per allegationes ſatis
agnoſcitur,q allegatur conſtitutio poſi-
ta extra volumen decretorum:quia alius
eſt modus procedendi in hoc volumine,
& alius in decretis.¶In gl.in verbo: *diſpo-
ſuit*.opp. p declaratione gl.Nam ſi Deus
diſpoſuit ſibi ſubditos fore bonos, ergo
non poſſunt peccare, cum Dei diſpoſitio
falli non poſſit. Solu.metu contrarii. gl.
exponit non neceſſitando, ſed per proui
dentiam & pdeſtinationem. & vr̃ primò
gl.ſumere iſta duo.ſ. puidentiam & pde
ſtinationẽ pmiſcuẽ.Differunt tñ,qa pde
f ſtinatio f eſt præparatio gratię,& pdeſti-
natus nullo modo damnari pt.vnde pde
ſtinatio eſt ad bonũ: pſcientia ad malũ.
Non tñ intelligas,q pdeſtinatio,vel prę-
ſcia neceſſitet ad bonũ,vel ad malum,ſed
quia Deus ſciebat aliquos eſſe caſuros:
ideò illos non prædeſtinauit: alios verò
quos ſciebat ad bonũ reuerſuros pdeſti-
nauit.dic ſubtiliter vt hr̃ de vtroq;.23.q.
4.c.vaſis iræ. cum.§.ſequenti.Sed hic ſu-
mitur in glo.pdeſtinatio largè, quia oẽs
homines largo modo pdeſtinati ſunt, i.
creati in bonitate, & præuiſi ad bonum:
ſed abutendo libero arbitrio committũt
malum. ¶ Secundò poteſt ſolui contra-
rium,exponendo ſubditos:ſcilicet pręde
ſtinatos:vt exponit glo.ſequens.Sed hæc
expoſitio nimis reſtringit literam, quę
videtur loqui de oĩbus hominibus. ¶In
gl.in verbo, *pudicos*. in fi.opp.contra tex.
Nam pudicitia,eſt virtus particularis.Dr̃
enim à pudore: in quo eſt verecundia.vn
de conſiſtit circa ea,de qbus verecunda-
mur.vt de deſponſa.impuberum. ca.pu-
beres.& tñ text.per hęc verba videtur in-
nuere: q Deus creauit homines vniuer-
ſaliter bonos.Solutio.gl.fortè metu con
trarii, exponit pudicos: ideſt caſtos.
g quia caſtitas g eſt generalior virtus, q̃

ZACHARIAS. ¶Adde de hoc dicto.ſcilicet de fraudante gabellas,an & qnando puniatur.& fallentias ad hanc regulam in c.1. col.4.nume.9.in fine.in addi. meis poſt alios.ĩ.de conſtitu.

c SEB. SAPIA. ¶Prędicta glo.de hac glo.plura per Andr.Sicul. in repetitione ca.Raynaldus. col.122.cum ſequen. de teſtam.

d ¶Gloſſ.ſingula. Illam glo. magnifecit idem Abbas in c.Raynald. de teſtam.in gl.in uerb. adijciens.& in c.quia pleriſque. de immu. eccleſia. in ulti. colum. in uerſiculo alia queſtio, quid ſi hęres. poſt Butr.ibi.& in cap.audiuimus. de ſimo. in uerſiculo,an autem in foro pœnitentię. & in capit. ſi egreſſus. de iniur. & in capitul. primo,de conſtitutio.in penultima columna.in uerſic.item. adde glo.notab.& in aliis pleriſque locis. Facit quod ipſe uoluit in ca. primo. de cuſto. Eucha. & illam gloſſ. allegauit Butriga.in capitulo primo. de dolo & contumacia.

e SEB. SAPIA. ¶Aut fuit.Vide Angelum Aretinum inſtitu. de teſtamen.in prin. Paulum de caſtro,& Modernos.in l.fin.C.de edi. di.Adrian.tollen.ubi ponunt,an poſsit lex abrogata allegari.

f ¶Prædeſtinatio. De materia prædeſtinationis, adde beatum Thomam in prima parte ſummæ, quæſtio.uiceſimaquarta, per totum. & in primo ſentent. diſtinctio. 40. & quadrageſimaprima. Nam in 40. agit de prædeſtinatione, & in ſequenti de reprobatione. & in quæſtionibus de ueritate. quæſtio. ſexta. & adde Sco. libro ſexto ſentent. diſtinctione quadrageſima quæſtione prima, & in libro tertio ſentent. diſtinctione ſeptima. quæſtio. ſecunda. & per eundem libro ſexto .ſentent. diſtinct. 41. quæſtio. prima. utrum ſit aliquod meritum prædeſtinationis & reprobationis.

g ¶Caſtitas. Adde de commendatione caſtitatis Specu. in ti.de aduo.§.5.vreſicul.commendet. Bernard.

pudicitia. Nã propriũ caſtitatis eſt repri c mere concupiſcentiam, ex qua oriuntur d oia mala.de conſtit.c.nam concupiſcentiam. Et de hac caſtitate ſic generaliter ſumpta in cap.ſi.n.de pœ.diſt.2.loquitur tex.qui dicit,ꝙ nemo gloriari pt ſe caſtũ habere cor.ſic ēt pt intelligi tex.in auth. de lenonib⁹.§.ſancimus colla.3.In gl.Nã hæc caſtitas ſola poſsibilis eſt Deo aĩas pſentare.ille tñ tex.nõ loquit̃ de caſtitate generat̃r ſumpta:ſed ,put eſt virtus particularis,prout eſt abſtinentia à commiſtione venerea.& licet ille tex.ſic allegeẽ cõiter per gloſ. ꝙ caſtitas ſola eſt &c. tamen nõ ſic loquitur: ſed dicit,ꝙ caſtitas eſt poſſibilis Deo aĩas præſentare: nõ tñ intelligas, ꝙ ſola caſtitas ſine aliis virtutibus a hoc poſſit, ſed dicit de caſtitate pp connexionem virtutum.Nemo enim pt habere vnam virtutem in actu, quominus habeat alias.32.q.1.cùm renũtiatur. Bene verum eſt,ꝙ vnum opus virtutis hr̃ ſine aliis virtutibus, & tũc nihil prodeſt: vt in capl.defleat.j.de regu.iuris: ſed virtutem veram habere non põt ſine aliis. vide bonum tex.cum not.gl.in ca. niſi.§. porrò.de renunt. de quo etiam per beatum Thom.2.2.q.151.Et ibi etiam dicit, ꝙ propriè pudicitia cõſiſtit circa extrinſeca, & circa ſigna venereorum: vt ſunt aſpectus impudici & oſcula. Caſtitas verò ſtricte ſumpta, concernit ipſam commiſtionem venerealem, vnde pudicitia non eſt ,ppriè virtus ſeparata à caſtitate: ſed reſpicit quandam circunſtantiam caſtitatis ad pdicta.32.q.5.cap.nec ſolo. & c. qui viderit.¶In glo.in ver.*per dilectum.* ibi, *quod quidem ſeruatur in præſenti compilatione.* Sed contra hoc facit:quia Decreta. Greg.9. authoris huius cõpilationis, non ſolum ponuntur in fine voluminis, ſed etiam in medio,vt patet in cap.G. ꝑpetuus.de fide inſtrum. & in c. mulieri.j. de iureiur.Solu.intellige,ꝙ ſeruatur iſte b ordo prioritatis & poſterioritatis b reſpectu titulorũ, non reſpectu voluminis. & ita etiam dicit gl.in l.prima.C.de no. Codi.compo. Vnde in e.ti.Decreta.quę primò emanauit,primò ponit̃:& hoc reſpectu diuerſorum authorum: non reſpectu eiuſdẽ: quia ſępe Decre.poſteà edita primò ponit̃.ex quo non denotat̃ diuerſitas in authore.& vide bonã glo.in c.ad 8 hæc.de off.Archi.† Et in eo,ꝙ attendit̃ ordo in rub.elicitur argũ, ꝙ licita eſt argumentatio c à rubro. d de quo per gl.in c. cùm dilecta.j.de cõfir. vtili vel inutili. in c.cum monaſterium. de elec.in l.1.C. ne fideiuſſ.do.den.& in l.prima.C.etiam ob chirogra.pecu.pig.da.poſ.& in auth. ad hæc.C.de vſu.in c.1.& c.ſi ſuper.de oſ. dele.lib.6.& in c.tibi qui.de reſcrip. li.6. cum ſimi.vide p Spe.in tit.de diſpu.& al leg.ad finem.& ibi per Io.An. in add. Et concl'o eſt, ꝙ aut quærit̃ de rubricis Decretorum, & in illis non eſt licita argumentatio,quia non ſunt authenticæ. Tũ qa non fuerunt additæ à magiſtro Gratiano ſed à quodam alio. Tum,quia aliquæ reperiunt̃ falſæ & corruptæ, vt dicit gl.in c.chartę.3.q.9.quam not.& hic,excepta prima rubr.q̃ eſt authenti.ſm Spe. & Io. And. ibidem. ſed non video, vnde ſumant authoritatem,'qa non apparet,ꝙ etiã ipſum volumen Decreti fuerit approbatũ.vt not.Io.And. in c.2.de reſcrip. & patet etiã ex inſpectione ipſius decreti, vbi nec in prin. nec in fine dr̃,ꝙ fuerit approbatum.Item rubrica.1.decreti nõ loquit̃ diſpoſitiuè, ſed tñ fuit poſita ad declarationem libri.Fateor bene,qa illa rubrica declarat finalem intẽtionem illius cõpilationis,vnde potius debet dici vera q̃ authentica. De rubricis verò decretaliũ legũ, dicendum eſt, ꝙ aut conſonãt nigro: & poſſunt allegari, vt nigrũ,& ſic quotidie allegam⁹,vt i rubro, & nigro.j. vt eccl.benefic.& C.vt nemo inuitus agere compel.C. ne quis in ſua cauſa ius ſibi dicat.Et hoc verũ,qñ oratio eſt perfecta: vt in pdictis & ſimilib.ſecus ſi eſt imperfecta oratio,ſm Io.And.vt in rubri.de off. dele.patet,& de reſcri.Sed dic ꝙ tunc nõ poſſunt allegari diſpoſitiuè, ſed bene ad alium effectum poſſunt allegari.& licita eſt argumentatio,vt.j.dicam. Si verò rubrum contradicit nigro: tunc ſtat̃ nigro, quia rubrum venit ad decl'onem nigri.Si verò latius loquit̃ rubrum: q̃ nigrũ tunc c vnum ſupplet per reliquum. & ecõuerſò, vt notat dñs Bart.in præallegata authentica ad hæc. Idem dic,ſi rubrum loquitur clarius & ſpecialius:q̃ nigrum, quia tunc nigrum intelligitur ſm rubrum. vide gl. notabilem.in l.1.C.de profeſ.qui in vrb. conſtan.lib.12.facit gl.in. c.cũ monaſterium.de electione. ¶Et aduerte,ꝙ rubricæ poſſunt allegari ad quatuor effectus. Primò diſpoſitiuè, ſicut allegatur nigrũ. & hoc procedit, quãdo oratio eſt perfe-

a ZACHARIAS. ¶Sine aliis virtutibus. videt̃ hic innuere Abb. ꝙ caſtitas ſit virtus dũ dicit ſine aliis virtutibus. dictio eñ ſine,eſt excluſiua dictio.ſcilicet vnius et eiuſdem ſpeciei.vt no.Gul.de Pig. in l.1.§.prętor.& in l.ſi eum.& quod ibi not. in additio.ad eum.ff. de pig.act. Quod tñ an ſit verum? dic ꝙ ſic,per c.vlt.& quod ibi no. Archid.11.q.11. Et vtrum ſit generalis. & an diſtinguatur à pudicitia & ab abſtinentia, quõq; ſe apud illas habeat,not. 2. 2.q. 4. Et inquantum dicit Abb. ſ. ꝙ glo. malè alleg. text. in authent. de leno. dum dicit: ꝙ caſtitas ſola eſt poſsibilis, &c. Dic qđ dic. ſola, in ordine literæ non debet cõiũgi cum dic. caſtitas, ſed cum dictione fiducia: erit que ſic & ſola & fiducia ablatiui caſus. & ſic perperam illum textum citauit gloſſ. Abſurdum enim eſſet multum, ꝙ ſola caſtitas viam paradiſi nobis reſeraret. Pauci enim caſti, & ſine carnali vitio inueniuntur, vt dicit text.in cap. quia tua.in fin.cum ſimilib. l. diſtin. & in caſtitatis cõmẽdationem. vide text.27.q. 1. c.2. vbi Hierony m⁹ interpretatur dictum beati Io. de caſtitate. Idẽ per Io.And.in c. quòd à te.de cleri.coniugat. Anto.Franc. ¶Et de cõmendatione caſtitatis.vide per Spec. in ti.de aduo. in §.hic dicendum.in verſi. commendet aũt. & vide eũdẽ Specu.in tit.de eo,q mitt.in poſſeſ.in verſicu.porro.Et adde, ꝙ caſtitas dicit̃ eſſe etiã in matrimonio, vt in cap.Nicena.& in cap.tenere 31. diſt.& vide gl.in ca. conuiuia. 44. diſt. & vide glo. & domi.Cardi.in clementi. penulti. de ſentent. excommunicat. in prima oppo.in fin.Et habetur.2.regum.cap.6. & ideò dicebat Angel.in authentica.de reſtitutio.& ea,quæ pa.in §.vnum.in ver.not. mulierem.quod mulier ſecundo nubens etiam intra annum luctus, dicitur, caſtè viuere, niſi iuraſſet amplius non nubere. Illa verò, quæ tertio nubit,non dicitur caſtè viuere,ſecundum Ang. in auth. quomodo opor. epiſco. in §. hæc autem de Deo. in fin. per illum textum collatione prima.

¶ Adde tamen,ꝙ verbum caſtè, prolatum à marito reſpectu perſonæ vxoris intelligitur de viduitate ſecundum Bald.in l.à Deo nobis.4.colum.in verſi.iuxta prædicta quæritur.C.de epiſco. & cleri. & habetur per gloſſ.& doctor.in authent.cui relictum.C.de indic. vidui.& per Angel.in authen. de non eligen. ſecundò nuben. in §. cum igitur. & p Bart.in authent. hoc locum. C. ſi ſecundò nupſe. mulier. & p Bar. in l.mulier.in §. cùm proponeretur, & ibi per Alexandrum qui multa allegat. ff. ad Trebellianum.

ZACHARIAS.

b ¶Ordo prioritatis & poſterioritatis.

¶Adde,quòd regulariter, quod eſt prius in ordine ſcripturæ,præſumitur eſſe pri⁹ in tempore. ita notat do.Bal. in l.prima.C.de impub. & alijs ſubſti.Idem in l.aduerſus.C. de furtis.Gemi.in cap. 1. de conſtit.lib. 6. inferens firmã hanc regulam, quod in dubio ē locus ordini verborum. quæ poſuit domi. Bart. in l.Gallus Aquilius. §. quidam. ff. de libe. & poſthu. Idem in lege hæredes.§.peto.ff.ad Trebell. & Felynus,in ca. cum dilecta. colum. 1.verſicu.ordo ſcripturæ qñ. de reſcriptis. & ibi Deo dante ampliabo. Eſt.n. materia illius capituli.

c ¶ Argumentatio à rubro. Adde iſtum in rubrica de ſagittarijs. & in cap.ad audientiam.de rebus eccleſiæ non alienandis, gloſſ. 2. & ibi iſtum in c. vnico. de cler. peregri. & iſtum in capit.illud.de præſumpt. Imol. in clementi.1. in tertia columna. in verſiculo, quid autem, ſi rubrum ſit generalius nigro, de electioni. dicam plenius in rubrica de conſtitutio, poſt dominum meum.

¶Adde tu,quæ poſui.ſ.in verbo. rubricas.& Abbas. conſilio ſexageſimoquarto.

d ¶A rubro.vide latè dominum Iaſonem.in rubri. de actio. in princip. Andræam Siculum in rubrica.j.de iudi. Modernio.in lege prima.ff.ſi certum petatur.

cta,&

a ¶Quod oẽs fecerīt. dicā in c.1.de cōſtit.in gl.in verbo,ab omnib. f

b ¶De modico: vide plene in d.c.ſi proponente.& in tractat.meo de minimis vbi plura accumulaui pro & contra.

¶Adde tu,quæ ſcripſit Alex.conſil.104.vbi conſuluit:an ſtante ſtatuto,falſificans monetam comburatur ; ſi aliquis cudit bagatinos, g an debeat coburi, & cōcludit,ꝙ non & multū deniat, & facit, ꝙ ꝓ modica læſione non dat reſtitutio:& cōiter te neſ. maxime per Spec.in tit.de in integ.reſti.§.2.ſ verſ.& ſcias, & q́ res dicaſ modica: vide ꝑ eūdem in titu.de furtis. ver.ſed qd ſi nauta.& dicit Alex. conſi.95.ꝙ teſtis in modico ꝯtrius non dicit falſus. Bernar.de Lādri. SEB. SAPIA.

ZACHARIAS. ¶Catholica.id eſt,vniuerſalis,& vbique porrecta: vt C. de ſumma Trinita. & Fide catho.in rubri. & ibi Gul.de Cu.& doct. poſt eum. ita etiam expoſuit Azo,in ſumma. eod.titu. §.item quid ſit.& Archi.& Gemi.in c.fundamenta. de elect. lib.6.

¶Diffinitionem.uide Pau.ad Heb.11.& Tho.in 2.2.q.1.& Scotum in 3.libro ſententiarum. diſtinct. 23. q. unica. ubi dicit, quòd eſt uirtus intellectualis ſupernaturalis immediata, à Deo infuſa inclinans intellectum uiatoris in aſſenſum credibilium reuelatorum, uel in propoſitiones propriè Theolo. Vel dic, ꝙ fides eſt donū Dei inſtruentis & mouentis hominem ad credēdum ea, quę nō uidemus. & unde cauſet fides, uide Tho.2.2.q.6.quod cauſatur à Deo interius mouente mentem per gratiam, quantum ad aſſenſum, qui eſt principalis actus fidei. unde Apo. ad Ro. ij. Gratia ſaluati eſtis per fidem. Et de materia fidei,uide Scotum in 3.lib. ſentent. diſtinc.13. uſque ad diſt.32. incluſiuè. & quæ differentia ſit inter fidē, ſpem & charitatē, per Tho. 2.2.q.1. Ant.Franc.¶Adde,quòd fides eſt una. cle. 1. in §. fin. & ibi Cardina. de exceſſ. Pręlat.& in clemen. prima. de ſumma Tri.& fide cathol. & de conſec. diſtin.1. in princ.

¶Et adde, quòd fidei nuſcę eſt caput ipſe Chriſtus, ut in c.1. in fi.de ſac.un. & in c.ueniēs de preſbyt.non bapti.

¶Et fides dicitur eſſe formata & informis ſecundum domi. Cardina. in d. clem. 1.in §.ad hoc in princi.de ſumma trini.

¶Et quot ſint arti. fidei. habeſ ēt per Hoſt. in c.1. de ſum.Trin.

cta,& conſonans nigro: vt rubrica,vt eccleſiaſtica beneficia:&c. ¶Secūdò allegaſ ſm modum,quem inducit glo.in c.ſuper gratia.ꝑ alle.& in c.bonæ.de confir. vtili, vel inutili.videlicet,ex quo materia executorum tractatur ſub rubr.de off.deleg. ergo executor habet delegatā. ¶Tertiò allegaſ,qñ ex vna lege, vel vno capite eliciunt variæ lecturæ: vt capiaſ illa,q́ congruit rubro vt dicit gl.in ꝑall. c.cum monaſterium.¶Quartò allegatur ex ordine ipſarum rubricarū, ſicut allegat Io. in c. 1.de mut.peti. & dixi in c.ex parte.de appel.& no.in l.1.de confir.tuto.

9 ¶†In gl.ſi. ibi:*non fuerūt mortui in deſerta*. No.gl.pro concordia teſtium dicentiū, ꝙ oēs fecerunt a aliquid:vt non vitieſ eorū dictū,ſi pauci ex illis illud non egerunt.Et in eo, qđ gl.tangit,an de modico: b ſit curandum: c dic vt in c.ſi ꝓponente.de reſcrip. Et quo ad principalē qōnem gl.breuiter ꝑt dici, ꝙ vtēdū eſt Decretalib9 huius cōpilationis in iudiciis & in ſcholis, ſm ipſarū intētū: qa ſi ē priuilegiū,debem9 vti vt priuilegio. Si verò ius cōe, & tunc ſm ius cōe:&ſic clara eſt lr̃a.¶In ea.gl.vi.ibi: *de fide inſtr c.paſtoralis*. Io.An.dicit,ꝙ reſpectu Decretaliū ſeu extrauagantiū, d q́ emanaue runt poſt hāc cōpilationē, tenēdum eſt id,quod hr̃ in proœ..6.lib.& qđ no.ꝑ gl.vnde ſm do.Car. procedit dictū glo.reſpectu eorum,q́ emanauerant ante cōpilationem. quod non ꝓcedit:qa oēs Decretales emanatæ ante hāc cōpilationem ſunt reſecatę per iſtā:vt patet in fin. text.vbi mādat hanc cōpilationē tm̃ obſeruandā.

10 † Aliæ ergo Decretales in hac cōpilatione non inſertæ videnſ reſecatę, vel tanquā ſupfluæ,vel tanquā contrarię, & ſic nō eſt licitū amplius aliquā ex illis allegare: vt diſponant,ſicut ante diſponebāt.¶Sed dic clarius, ꝙ aut q̃riſ de extrauagātibus editis ante hāc cōpilationē,& olim in illis habebat locū. c. paſtoralis. Nā illud emanauit ante illam cōpilationē:ſed hodiè ſunt reſecatæ:vt.ſ.dixi. Aut q̃riſ de extrauagātib9 editis poſt hāc cōpilationem. & hodiè etiā ſunt reſecatę ꝑ id,quod hr̃ in proœ.6.lib.Reſtat ergo neceſſario cōcludere,ꝙ.c.paſtoralis. habet locū duntaxat in decretalibus extrauagātibus editis poſt cōpilationem.li.6.

11 ¶†Et aduerte ad vnū,qđ colligiſ ex hoc tex.iūcta gl. ꝙ ꝓbabiliter in iudiciis dubitari ꝑt de extrauag.& idem ꝓbat tex.in ꝓœ. 6.Et facit hoc multum pro Bar.in l.cum prolatis ff.de re iudicata. & pro cōi modernorum ſententia in pręalleg.c.paſtoralis:vt ſententia lata contra extrauagantes ſit ipſo iure nulla. e cuius contrarium tenui in dicto ca.paſtoralis.& vide quod ibi dixi.

De ſumma Trinitate & Fide catho.Rub.

SVMMARIVM.

1. *Fides quid eſt,& quomodo differat à ſpe.*
2. *Articulus fidei quid ſit, & eius diffinitio, & quot ſint.*
3. *Baptiſmus non eſt articulus Fidei: ſed ſacramentum.*
4. *Implicite & explicite quid ſignificet.*
5. *Hæreticus non dicitur ille, qui errat in articulis fidei niſi pertinaciter ſuum errorem defendat: vide in numero. 7.*
6. *Differentia inter clericos & laicos circa ſcientiam articulorum.*

¶Gloſſa continuat rubricam & fit cōtinuatio ad oſtēdendum ordinem in volumine ſeruatū. Debent.n. conſtitutiones ſub congruis titulis collocari,vt notatur.ſ.in proœmi. libri ſexti. & C. de nouo Codice componendo, in prima conſtitutione. Poſſet & aliter continuari,ſed continuatio gloſſæ ſufficit.De materia rubricæ habetur 23. diſtinctio. qui Epiſcopus. vbi eſt pulcher textus continens ſuper quo ſit examinandus Epiſcopus in eius promotione, & incidenter tractat de ſumma Trinitate. Item habetur de conſecratione. diſtin. 3.in cap.fin. & diſtinct.vlti. in capit.penulti. & vlti. reperitur.in 6.& in cle. ¶Et pro intellectu rubricæ in qua dicitur de ſum.Trin.& ſide catho.quęro,quare dixit de ſumma,& quare de catholica? Quo ad primum dicendum, quòd dicitur ad differentiam aliarum trinitatum, quæ non ſunt ſummæ, ut eſt trinitas in candela, ubi eſt ſplendor, ignis & calor. Non enim intendit hic tractare de tali trinitate, ſed de ſumma. Item ſecundò adijcit catholica, ad reſtrictionem uerbi fidei. Nam fides ſm etymologiam uocabuli dicitur, quia per eam fit quod dictū eſt. Vnde ut reſtringeret hoc uerbum,quia nō intendit tractare de fide ſic generaliter ſumpta.adijcit catholica f. & catholica idem eſt, quod uniuerſalis. Nam Gręci catholicon uniuerſale uocant, ſecundum Boetium de Trini. hæc enim eſt fides uniuerſalis reſpectu diuerſarum regularum. & quia eius cultus per omnes mūdi terminos emanauit, iuxta illud Pſalmorum,In omnem terram exiuit ſonus eorum &c.

1 ¶†In gloſſ prima ibi,[unde uidetur inferendum, quòd fides eſt ſpes.] Iſta gloſſa nitiſ impugnare diffinitionem g Apoſtoli,tum,qa non eſt conuertibilis cum ſuo diffinito. quia fides eſt ſubſtantia ſperandarum rerum &c. tamen fides non eſt ſpes. Item, quia diffinitio Apoſtoli comprehendit tantum futura. Sed doct. communiter ſaluant diffinitionem Apoſtoli,maximè per id,quod dicitur in ipſa diffinitio.arg.non apparentium.&c. quæ uerba poſſunt ſe habere ad præterita, præſentia,& futura. Non

c ¶Curandū. Vide Deci.in c.de appel.ſ. de appell. Iaſ. in l. ſciendū in fi.col.4.ff.qui ſatiſ.cog.Feli.in c.quæ in eccleſiarum. col.18.ver. quarta declaratio.ſ.de conſtit. & Bal.& Iaſo.in auth.qui rem.C. de ſacroſ. eccle. Iaſ. in l.2.col.6. ver.4. lim.C.qui admit. ZACHARIAS.

d ¶Seu extrauagātiū. Adde,an ſententia lata ꝯ extrauagantem ſit nulla: & hoc qñ de illa ꝑt probabiliter dubitari, nec fuit ſuperior conſultus. Cōclude breuiter poſt Bar.in l. cū prolatis.ff. de re iudi. non eſſe nullam.quā opi. tenuerunt Anto.de But.Car.& Imo. in c. paſtoralis. & ibi Felin. poſt eos. col.2. Vltimò ꝑ iſtum text. de fide inſtr. vbi dicit eſſe cōem opi.Domi.de ſancto Gem.in c.intm̄.col.pe.21.di. licet. d.Ab. in c. paſtoralis tenuerit ꝯtrium.limitabis tn̄,ut per Fel. ibi poſt Bal.ibidem.in d.l.leges ſacratiſſimæ. in 2.quæſtio. C. de leg.

e ¶Iure nulla. Adde, quando ſententia lata contra extrauagantem ſit ipſo iure nulla. vide Ro.conſil.270.

¶Et fides poteſt etiam eſſe de demonſtrabilibus, ut per do. Cardi. in cle.1.in §.porro.de ſum.Trin.

a ¶ Diſtinctione 24. uide eundem di.27. uel ſecundum Angel. ſpes eſt uirtus, qua quis ſe ad id, qđ credit peruenturum præſumit.

b ¶ Etiam Dęmones. Adde Tho. s.2.q.5.art.2. & in quolibet. 18. artic. j. ad ſecundum argumentum. & per eundē In tertio ſententiarum. diſt. 23. q. 3. & Scotum ſecundo li. ſenten. diſtinc. 8. queſtione unica. in ſolu. primi argumenti.

ZACHARIAS.

c ¶ Fidem etiā informem. Adde d. Car. in clem. 1. §. ad hæc. in princ. eodem ti. ubi ponit fidem bimembrem. formem. ſ. & informem. Et quia uiſus eſt ſupra ſentire fidem eſſe de non apparentibus: dic, ꝙ etiam de demonſtrabilibus, dicit fides; ut no. idem Cardin. in alleg. cle. 1. uer. porro. eodem tit. 3. de ſum. Tri. & Fide cath. & ibi multa, quæ de fide poſſent peti, tractat.

d ¶ Quot ſunt articuli fidei. Vide Tho. 2.a.q.1.artic. 8. per totum & Sco. in 3. ſent. diſt. 13. uſque ad diſt. 32.

ZACHARIAS.

e ¶ Non eſt articulus: ſed ſacramentum. Adde, ꝙ baptiſmus eſt intēm ſacramentū neceſſitatis ut ſine illo qs nō poſſit ſaluari. ut no. ſin. do. Fely. in d. c. q̄ in eccleſiarū. nu. 28. col. 7. uer. idē In irregularitate. & qđ ibi not. in addi. de tōſti. Et an baptiſmus tollat pœnā tpalem; q̄a de ſpūali nullo eſt dubiū: uir. e i c. firmiter. uer. una uero. nu. 3. in add. mea: q̄ ſnt p, adeò ꝙ ēt pœn dimitt tur. in illo tit.

ra. Nō ob. quod in ipſa diffinitione præcedit: dum dicitur, quod eſt ſubſiſtentia ſperandarum rerum, &c. quia ſic exponit: fides eſt ſubſiſtentia. id eſt, fundamentum, ſeu firma ſubſiſtentia ſperandarum rerum: quia facit ſubſiſtere in nobis res ſperādas in præſenti per ſpē: in futuro per rem. Vnde nō comprehendit ſimpliciter futura: ſed res ſperandas, i. illas res, per quas ſperare debemus. Et hoc poteſt referri tam ad præſentia, quàm ad præterita & futura. Dum poſteà dicit, argumentum non apparentium. ideò ſic dicit: quia cum uolumus aliquid probare, dicimus: Abraham ſic dixit; Chriſtus ſic dixit &c. & ex his ſumimus argūm, id eſt probationem non apparentium. Et de hoc per magiſtrum ſentētiarum. libro tertio. diſtin. 24. a qui multipliciter diffinit ſpem: & dicit, ꝙ ſpes eſt uirtus, qua ſpiritualia & æterna bona ſperantur. id eſt, cum fiducia expectantur: & conuenit ſpes cum fide; q̄a eſt de inuiſibilibus, ſicut & fides. Nam quis non ſperat ea, q̄ uidet. ſed differunt ſpes & fides: quia ſpes eſt tm̄ de futuris. fides autem habet ſe ad omne tempus: ut in gloſſa. Item fides eſt bonarum & malarum rerum. Nam ex fide damnatio & uita æterna creduntur. Spes uerò eſt tm̄ bonarū rerum; quia nemo ſperat, ſeu deſiderat ſibi mala. Item fides eſt ſuarum & aliarum rerum. nā ex fide homo credit ſe ſempiternum, & Angelos ſempiternos. Spes uerò eſt ſuarum rerum, & ad ſe pertinentium; quia quis tm̄ ſperat, ſeu deſiderat ea, quæ ſunt ad ſui commodum: ut eſt uita æterna. Et ex prædictis habes defenſatam diffinitionem Apoſtoli, & quid ſit ſpes & quid fides: & in quo conueniunt: & in quo differunt. b ¶ In eadem gloſſa ibi; [& etiam Dęmones.] b uult ergo gloſſa, ꝙ Dęmones habent illam informem; quia non hñt illam informatā a charitate: & hanc fidem dicit glo. habere prauos & infideles homines. Iacobus de Albergo. refert magiſtrum ſentētiarū & alios Theologos c tenere Dęmones nō habere fidē, ēt informem: c quia fides pōt habitare in prauo illū in bonū inducendo: quod non eſt in Dęmone: quia non pōt amplius illum trahere ad bonum. Item fides informis prout eſt fides, ſapit naturā fidei informatę. & ſic fides ēt informis eſt uoluntaria certitudo; ut dicitur in diffinitione gloſſę. Vnde licet praui homines uoluntariè credant; Demon tñ credit; quia eius credere eſt contremiſcere. Nā deliberato uelle, non uellet Dęmō Deū eſſe; nec articulos fidei eſſe. & ſic in eo fides non cadit. Dñs Cardinalis nitit ſaluare dictum gloſſæ dicens, Dęmonem habere omnino fidem informem; ſed praui homines hñt informē: ſed non omnino. Nā Dęmon credit ſine aliqua inclinatione: ſed praui homines cū aliqua inclinatione. Puto primū dictū uerius: quia ut ſuprà dictū eſt, in fide requirit uoluntas, in credente: & hanc uolūtatem Demon nullo modo habet. uide tñ per magiſtrum ſententiarū in loco ꝑallegato. ¶ In eadem gloſſa ibi: [fides noſtra eadem eſt in ſubſtantia.] Aduerte, ꝙ ſm Iacobum gloſſa ꝯdicit ſibiipſi, nā hic in principio dicit unā eſſe fidem numero. & tñ. i. dicit, ꝙ diſtat fides noſtra & antiquorū in qualitate, & i eo, qđ dicit, diſtant, in plurali numero: apertè innuit plures eſſe fides numero; & iō eleganti dixiſſet, ꝙ in fide noſtra & antiquorū diuerſitas notari non ꝑt; cū in ſe non differāt. Sed notat diuerſitas in modo credendi. & qđ unica ſit fides noſtra & antiquorum, habet in capi. 1. eo. tit. in clement. Et inſtat hic Ioannes Andr. in expoſitione huius uerſiculi Oſanna; & refert Auguſtinum tenere, ꝙ eſt uox obſecrationis mentis affectum magis exprimens: q̄ rē aliquam deſignans: ſicut apud latinos heu: eſt vox dolentis. & pape, admirantis. iſta enim ſcribi non poſſunt. Et ideò Hieronymus & Au 4 gu. dicunt, quòd verbū Oſanna, non potuit trāſferri in latinum. Quidam exponunt, ſeu interpretantur, Oſanna, id eſt gloria: alij redēptor: alij ſaluifica. quæ conueniunt Deo, qui ſaluauit totum mundū. Alij, ꝙ idem eſt dicere, quod ſaluum me fac obſecro: ab oſi, quod eſt ſaluifica. & anna, quod eſt interiectio obſecrātis: ideò ſecundū Ioā. Andræam debet dici, oſi anna, ſed vocabulū corruptè profertur. ¶ In eadē gloſſa ibi: [principales aūt articuli fidei.] In hac particula gloſſæ principaliter duo ſunt examinā- d da. Primò quot ſunt articuli fidei. d Scđò, q̄a gloſſa dicit, ꝙ clerici tenent illos ſcire explicitè & laici implicitè. Quid ē ſcire implicitè, 2 & q̄d explicitè. † Et primò ꝓ itellectu pmitte, ꝙ articulus ſecundū Richardū de ſancto vict. eſt indiuidualis veritas ſupra rōnē nos arctās ad credendū. Exēplū in illo articulo cōceptus, ſeu Incarnatus. Nā ꝙ homo fuerit cōceptus ſine ſemine, eſt ſupra oēm rōnē: & nihilominus hoc credere debemus. Et quo ad principalem q̄ſtionē: videlicet quot ſunt articuli fidei: gloſ. hic dicit, ꝙ ſunt ſeptem, quos enumerat. Et aduerte, ꝙ ponit incarnationem & natiuitatē ꝓ vnu articulo. quod nō placet doct. q̄a ſunt diuerſi articuli: q̄a q̄libet eorū arctat nos ſupra rationem ad credendū. de incarnatione ſuprà dixi. De natiuitate patet, q̄a eſt ſupra rōnem ꝙ virgo pariat: & ꝙ poſt partū remaneat virgo. 3 † Itē, quia in eo quod gloſ. dicit baptiſmū eſſe articulū fidei: non bene dicit ſm doctores, & bene: quia baptiſmus nō eſt articulus: ſed ſacra e mentū, e vt hic, & in. §. ſacramentū. & ſic remanent ſeptem articuli tollēdo baptiſmū, & diuidēdo primū articulū in duos. Et aduerte, ꝙ iſti articuli enumerati in gloſſa, cōcernunt humanitatē: alij verò dicunt, vt refert gloſſa, ꝙ ſunt duodecim, & hoc reſpectu cauſe efficiētis, q̄a duodecim fuerunt Apoſtoli cōponentes ſymbolū: & quilibet appoſuit partē ſuā. Theologi cōiter tenent & refert Ioānes Andræas, ꝙ ſunt quatuordecim tenētes hoc ex parte materiæ, quorū ſeptē cōcernunt diuinitatē: ſeptē humanitatē. Ad hoc adducit illud Ioānis 17. Hæc eſt. vita æterna, vt cognoſcant te ſolū Deum & Ieſum Chriſtum, quē miſiſti &c. Et ſic patet, ꝙ in credibilibus & in articulis debēt eſſe iſta duo occultū Deitatis & myſteriū humanitatis. De reliquis ſeptē concernentibus humanitatē, habes hic in gl. In alijs. vij. cōcernētibus diuinitatē, primus cōcernit diuinā eſſentiā: dū dr̄ in ſingulari: Credo in Deū. in hoc enim debemus cognoſcere diuinā eſſentiā, & vnicā ſubſtātiā. Tres verò ſequētes reſpiciunt pſonas ipſius trinitatis: dū dicitur: Credo in Deū patrem: itē & in filium: item & in ſpiritū ſanctū. Reliqui verò tres cōcernūt operationes ipſius trinitatis: quarum prima conſiſtit in collatione naturæ, id eſt, in prima creatione. dum dicitur: Creatorem cæli & terræ. Secunda cōſiſtit in collatione gratiæ: dum dicitur: Catholicam ſanctorum communionem, remiſſionem peccatorum. Tertia conſiſtit in collatione gloriæ: dum in fine dicitur: Carnis reſurrectionem & vitam æternā. Et ex his iunctis illis enumeratis in gloſſa habentur quatuordecim articuli, ſeptem concernentes diuinitatem, & ſeptē humanitatem. Dicentes verò, ſunt ſeptē articuli, dicunt ꝙ articuli cōcernentes perſonas Trinitatis, nō ſunt tres: ſed quod faciunt vnum articulum: vt credo in patrem & filium, & ſpiritum ſanctum: & ſic remanent duodecim: ſex concernentes diuinitatē, & ſex humanitatē. & dicūt ꝙ incarnatio & natiuitas faciūt vnū articulū: & ſic faciūt ſex. quod nō ꝓcedit ſm rōnē ſupradictā. Itē, vt numerus ſit cōpletus, diuidunt articulū collationis gloriæ: vt carnis reſurrectionem, & vitam æternam, ſed præcedens opinio videtur verior, & magis euacuat myſteriū fidei. ¶ † Circa ſecundum principaliter examinādum, ſcilicet, quid eſt ſcire explicitè:

¶ Ad iſtam mater. de baptiſmo dicas, ꝙ abſque dubio eſt ianua omniū ſacramentorum: & eſt fundamentū fidei vt in c. veniens. de presby. nō bapt. ¶ Et adde, ꝙ fundamentum fidei principale eſt ipſe Chriſtus: vt per do. Car. in cle. j. in j. q. de ſum. Trinit. Imò dicitur ipſe Chriſtus eſſe caput ipſi⁹ fidei: vt in c. j. de ſa. vn. ¶ Et adde, ꝙ tale ſacramentum poteſt conferri etiā in articulo mortis: vt in c. ſanctū. de conſe. di. iiij. & eſt no. glo. in c. a nobis. el ij. in verbo relaxatū. de ſent. excom. ꝙ etiam ideò verū eſt: vt eo caſu poſſit a laico, etiam ſi ſit fœmina, ſi deſit ſacerdos, cōferri: vt in d. ca. ſanctum. xxx. q. j. in c. ad limina. & in c. quod quidā. j q. j. & xxx. q. iij. in c. ſup quibus. aliàs autem non poſſet conferri a fœmina: vt in c. mulier. de conſe. di. iiij. Pōt etiam conferri abſente ſacerdote à Diacono extra caſū neceſſitatis: vt plenè p do. Card. in cle. 1. de bapti. ¶ Et adde, ꝙ talis baptizatus in articulo mortis, non poteſt promoueri ad ordines: vt in c. ſi quis ęgritudie. lxxvij. diſtinctio. Baptiſmus etiam liberat Iudæum a patria poteſtate. vt eſt gl. in c. Iudæorum. xxviij. q. j. & no. in c. Iudæi, de iudæ. & talis Iudæus baptizatus nō perdit ſucceſſionē patris Iudæi: vt p gl. in d. d. r. Iudæorū. & i d. c. Iudæi. de Iudæ. & p baptiſmū delēt oia peccata mortalia: vt p. d. Car. in c. j. i. §. hic eſt. de te. & vene ſan. & in cl. ſi. §. j. de pœnis. & nota. in ca. ſute pœ-

nit.de conſe.diſt.4.& licet liberet à pœna ſpirituali, non tamen liberat reum criminis à pœna temporali,nec tollit accuſationem,ut per gl.& docto.de diuor. & in c.nec quenquam. de conſecr.diſt.3. & in c.deinde. ad fin.26.diſtin.

a ¶Explicitè. Adde Tho.2.2.q.1.& Sco.in 3.lib.ſenten.diſt.25.
SEB. SAPIA.

e ¶Sine plica.& ibi:ſed ſimpl'r.Adde Ro.&doc.in l.c.§.ſi qs ſimpl'r. in 1.col.ff.de uer.ob.ubi allegat iſtū tex.& Bald.in l.1.C.de ædil. act.& Bar.in l.de ætate.§.qđ aūt.& §.nihil.ff.de inter.ac.& in l.1. §.ſi accuſationē.ff.ad Turp.Bal.in l.manifeſtiſſimi.C.de fur.& ī l. Gall⁹.§.1.ff.de lib.& poſth.& in l.fi.C.de dotis pmiſ.& in l. iubemus.C.de app.& in c. ſup lr̃is . de reſcri. & in l.inteſtato.C.de ſuis & legi.p Bald.& doc. & Car.in c. pterea.poſt gl.in uerſi.ſimpl'r.poſt glo.per iſtū poſt Butr. in c.ex parte.el 1.de off. deleg.per Bar.in l. bona fides. l pri. ff.depoſi. & in l. ædē.C. locati.in 3.col.& in l.1.in prin.per illū tex. ff.de uul. & pup. per Imo.in cle.ſepe. de uer. ſig.in uerſi. ſimpl'r poſt glo.per iſtū poſt Bu. in c.dilecti.i 2.co.de iu. p Bu. in c. ex pte.j. de of.del. p gl.in c. ei cu.de præbē.ī 6.per gl.in uerſi. ſimpl'r.in cap. is, q. de electiō. libr.6. & hoc eſt utile pp ſtatuta, q̃ dicunt ut poſitionibus rndeat ſimpl'r &ad commiſſiones reſcriptorū dicentes: procedas ſimpl'r ſcđm Mod. hic. Quibus adde Ange.de Are. iſt.de iuſtit.& iu.§.his itaque.capit.ſcriptura in uerbo ſimpliciter . de conſec. diſtinct. 2. & Gemi. in c. 1.in 2.col.uer.quæro,quare ultimo caſu.de poſt.pla. li.6.& in c.pe.in uer. quæro,quando dicatur pcurator cōſtitutus ſimpl'r. de proc. e.li.c.cū contingat.ī uer.ſimpl'r. de of.dele. & ibi doct. c. poſtulaſti. in uer.ſimpliciter deponente. de homi.& ibi p d. meum Barb. & gloſſ.eſt nota. 4. q. 3. in teſtib. conſiderandum, in uerſic. ſimpliciter.& gloſſ.exponit ibi, id eſt, ſine adiectione, uel obſcur.& ibi Archidiaco. exponit.i. ſine plica. & c. ſicut in uer. ſimpl'r.& de pla-

b ¶Hæretici. Vide Bar.Vero.in cau. 155. bonum & utile. repetita in cau. 184. & Iaſ. in rub.C.de ſum. tri. ubi Bald.no. hoc dictum, q ad defendendum ruſticos & idiocas perſonas, qui ſæpe impetuntur ab inquiſitoribus hæreticæ prauitatis.

c ¶Epiſcopi uerò. Vide text. & ibi Innocen.& doct. in ca. cum cunctis. de ele.
ZACHARIAS.

¶Adde utrum illiteratus ex Romani Pontificis diſpēſatione poſſit eſſe Epiſcop⁹. uide do.Fely.qui ſing. de hac . q. decidit,quòd ſic, in c. ſi quando. nu. 1.col. 10.in fin. uerſ.dum gl. ubi etiam de qua literatura diſpenſet.& de Ro. Pōtifice,an propter defectū literaturæ poſſit deponi uer. nihilomin⁹. glo. col.ſequent.
ZACHARIAS.

d ¶Pertinaciter nō defendit ſuum errorem.Adde quæ not. in addit. meis. ad Panor. in c. damnamus. nume. 50.in add. quæ incipit, defendentem opi. reprobatam. vbi latè examinat an & quando, & propter quæ ſit dicendus, aut cenſendus quis hæreticus. Cui potes addere nota. per Fel.poſt Hoſt. in c. uergentis.col. fi.uer.no. caſum. & in c.3.in prin. de hæret.

a plicitè a, & quid implicitè, eſt dicendum ſm doc.q explicitè eſt ſcire explicare articulos fidei,diſtinguere & defendere. Implicitè uerò ē credere ſm quod eccleſia credit,ita,q ſuā fidē
5 ſubmittit fidei eccleſiæ.† Et intm ualet hæc fides laicis,q ſi ratione naturalis motus credāt patrem maiorem filio,uel aliter errent,nō pp
b hoc ſunt hæretici b,quia non eſt illa fides eorū,ſed fides eccleſię cui ſe ſubmittit. Et hoc uerū dummodo ptinaciter non defendāt errorē ſuū. Ad hoc c. dānamus.j.eo. in fi.& c.hæc eſt
6 fides.24.q.1. ¶†Et aduerte ſm Inn.quia ſm diuerſitatem hominū,quædā datur menſura credendi & ſciendi. Nam laici adulti debent credere unum eſſe Deum remuneratorem omniū, & credere articulos fidei implicitè.Hanc mēſuram debent excedere clerici habentes curā animarū. Debēt.n.ſcire articulos fidei explici
c tè.38.diſt.c.1.& 2. Epi uerò c debēt plus ſcire, ut omni poſcenti reddant rationem.36.di.c.q eccleſiaſti.§.ecce.38.diſt.c.oēs pſallentes. etiā deliberato conſilio,ſi oportuerit & habito cōſilio cū ſapiētibus.Clericis uerò inferioribus, qui non habent expenſas,ut poſſint intendere ſtudio,& habere magiſtros, ſed proprijs manibus ſibi nictū quærunt, uidet ſufficere ſm Inn. ſi credant implicitè ſicut & laici.Debēt tñ aliquid plus ſcire de ſacro altaris,in quo quotidie uerſant . Sed ſi habent expenſas, tunc peccant,ſi non inſtant ut plus ſciant,q̃ laici. Vnde ſacerdos in foro pñiæ debet perſcrutari, quare non profecerunt in cognitione fidei, an pp groſsitatem ingenij,an pp defectionem expenſarū, an quia prætulerunt cognitioni alia bona opera, puta, quia intendebant pauperibus. Nā licet ob hanc cām impunè ptermittere hāc cognitionē fidei. Itē ſcientiā iuris pñt pręferre cognitioni fidei, ſi addiſcant, ut defendant pauperes in iudicio, qa hoc eſt pietatis opus. Non tñ debent ita illā præferre,quominus pficiant etiam in cognitione fidei modo prædicto.Laicos uerò habentes talentū ingenij,non putat Inn.peccare,ſi nō inſiſtunt cognitioni fidei,quia ad hoc non uerſai eorū profeſsio. Satis.n.eſt, q talentū ingenij non abſcondunt in terra. Et prædicta pcedunt quo ad pcm incur-
7 rendum †:ſed quo ad hoc,ut qs iudicet̃ hæreticus,non uſ dñia : quia clericus etiam literatus errans in articulis fidei,non eſt hęreticus,ſi p-
e tinaciter non defendit ſuum errorem e, maximè ſi credit eccleſiam ſic tenere,ut in præalle. c.damnamus.& c.hæc eſt fides.pall.quod nota.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus reſpondetur per verbum credo.*
2 *Doctor qui promiſit legere ſcholaribus,an poſſit alium æque idoneum ſubſtituere? quod recipit diſtinctionem.*

CAP. I.

F*Irmiter.* Non ſolet ſummari:ſed pſumma diuidit̃ in duas ptes principales. ſecunda ibi: *una vero*. Primò tractat de ſum.trin.& eius operib⁹ de fi.catho.& articulis fidei. Scđa pars principalis tractat de ſacr̃is.Et primò đ ſacr̃o Euchariſt. inferens de ſacr̃o ordinis. Secūdò de ſacr̃o baptiſmi:ibi: *ſacramentum*. Tertiò de ſacr̃o pñiæ ibi: *& ſi poſt*. Quartò de ſacr̃o coniugii:ibi: *non ſolum*. ¶Caſus literalis.Not.q poſt ſymbolū Apſtorū,q dr̃,Credo in Deum.quatuor concilia prodita fuerunt olim à ſanctis patribus de ſumma Trin.& Fide catholi.contra quoſdā hæreticos: de quibus quatuor conciliis legitur.15.diſt.c.1.in quibus cōdemnati ſunt quidā hæretici,qui de Fide cath. & ſum.Trini.perperam ſentiebant. & de hac Fide catholica legit̃.23. diſt. c. 2. Eſt & aliud ſymbolū maius,quod cantatur in miſſa,in Nicena ſynodo factum, pp Græcos,qui non credebant,q ſpūſſanctus pcedat ab vtroque. Poſt illud,aliud ſymbolū Athanaſii,ſecutū eſt.ſ. Quicunque vult iſtud concilium poſſet appellari quartū ſymbolum,in quo id, qđ de Fide cath. & ſum.Tri.in prædictis conciliis & ſymbolis continet̃, confirmat̃, & repetit̃. Vt ergo intelligas melius caſum:diuide ī quinq; partes,ſm qđ ſunt ſignatæ.In prima dr̃,q firmiter credere debem⁹ & ſimpl'r conſiteri,q vnus ſolus eſt verus Deus æternus, immenſus, & incommutabilis, oīpotens, & ineffabilis.ſ.pater & filius & ſpiritusſanctus:tres perſonę ſed vna eſſentia ſimplex omnino.Pater à nullo : filius à patre: ſpiritusſanctus ab vtroque procedens abſq; initio,ſemper & ſine fine:creator omnium viſibiliū & inuiſibilium,ſpiritualium & corporalium . qui ab initio tpis vtranq; de nihilo condidit creaturā ſpiritualem & corporalem:angelicam uidelicet,& mundanā.& poſtmodū humanā quaſi cōem ex corpore & ſpiritu conſtitutam . Diabolus.n.& alii Dęmones a Deo creati ſunt boni, ſed ipſi per ſe facti ſunt mali : hō verò peccauit per Diaboli ſuggeſtionem.In ſcđa parte ibi: *hæc ſancta*. dr̃ : q hæc ſancta Trinitas,de qua pmiſſum eſt iuxta ordinatiſſimā diſpōnē temporū p Moyſen & prophetas,& alios famulos ſuos , humano generi doctrinā tribuit ſalutarem:& tādē vnigenitus Dei filius à tota Trinitate cōiter incarnatus ex Maria virgine, ſpiritusſancti cooperatione conceptus,verus hō factus ex aīa rationali & humana carne compoſitus,vna perſona in duabus naturis viam vitæ demonſtrans ſm diuinitatem immortalis: ſm humanitatem paſſibilis & mortalis⁹, ſubiiciēdo qnq; articulos fidei in pſona ipſius dñi,redditurus in fine ſeculi tā reprobis:q̃ electis ſm merita ſua. Ber. ¶No. primò, qualis debet eē fides:debet.n.eſſe firma.Eſt.n.firmitas aī cōſtātia:qa apprehēſione ita qs inhęret:vt aliquo impulſu ab eo euelli ñ poſſit. Vñ nō eſt vera fides, vbi eſt dubitatio:ſed dēt eſſe hō conſtās & firmus ī credēdo.Nā dubius in fide iudicat̃ infidelis:vt in c.1.de hære.Item debet eſſe ſimplex: quia debet quis credere
e ſine plica e.non aūt aliqd addere de ſuo, vel diſtinguere, ſed ſimpl'r credere : vt

no. de accuſa. c. j. in ver. ſimpliciter. de ſcru. c. accedens. in ver. de ſimplici. & ibi dñs meus Barb. de crimine falſi. Bart. in extrau. ad repri. in ver. ſummariè. per dominum meum Barb. in c. ex tuarum. in verſi. ſimplicitate. de ſortilegiis. ¶Et quot modis accipiatur ſimpliciter. vide per Ioā. de Imo. in d. l. j. §. ſi qs ſimpliciter. Nā aliqñ exponit. i. ſine malitia: vt l. d. l. j. C. de ædil. act. Alibi ponit: id eſt ſine diſtinctione. Aliqñ ponitur, id eſt nullo addito. Aliqñ id eſt, credibiliter, & verè. Interdū exponitur: i. ſine rigoroſa ſubtilitate: vt in d. c. dilecti. de iudi. Interdū: id eſt non cōtra propoſitū, nec extra poſitiones, ſecundum Bal. in l. fin. C. de do. promi. & doct. in l. ſi cui. §. j. ff. de leg. j. Interdum ſimpliciter, id eſt ad literā, ſecundū Bal. in d. l. inteſtato. Et an dicatur reſpondere ſimpliciter, qui cōfitetur factum, & negat qualitatē: vide Bal. in l. cōtra negantē. in ij. col. in verſi. quæro nūquid. C. ad legem Aquil. & vide Bal. in l. ea quæ. C. de condi. indeb. in xj. q. ¶Simpliciter non reſpōdet, qui dicit ſe habuiſſe rem, ſed reſtituiſſe. Bartol. in d. l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ad finem. & ibi Alexan. ¶Simpliciter reſpondere an dicatur, qui dicit ſe feciſſe ad ſui defenſionem: vide Bald. in l. iubemus. C. de appellationibus. & in d. l. i. in prima columna. in ſecūdo notabili. de ædili. actio. & in dicta l. ea quæ. in vndecima quæſt. & doctores in dicto §. ſi quis ſimpliciter. ¶Simpliciter, refertur ad vnam vicem tantùm. Specul. de arbi. §. excipitur. in verſi. ſed quid ſi fuerit. & vide Bald. in l. cum falſum. ff. de acquirenda hæreditate. ¶Et qui dicātur ſimpliciter reſpondere, notat gl. in d. c. j. de ſcru. & Iac. Butr. in l. tertia. C. de iuſto calumniæ. & in d. l. contra negantē. & in l. in teſtamento. C. vt in poſſeſſionem legatorū & Bar. in q̄ſtione per eū diſputata, quę incipit: Cōiter per Italiā ſunt ſtatuta. vide ēt Bart. de verbis, ſimpliciter & de plano. in l. j. ff. de teſta. nuli. & in l. neq;. §. deportati. ff. eo. titu. & vide Bar. in l. coiri. ff. pro ſocio. vbi exponit ſimpliciter: id eſt ſine diſtinctione.

credit eccleſia catholica. ¶Secūdò collige, ibi: *confitemur*, q̄ qs pōt cōfiteri nō ſolū ea, de qbus habet verā ſciam & cognitionē, ſed ēt q̄ firmiter credit:[a] ſicut etiā patet in poſitionibus, ad quas quis reſpōdet per verbū, credit: vt in c. 2. de cōfeſ. li. 6. & q̄d ibi not. per gl. & in c. cām. de iur. cal. & l. 2. C. eo. per Inn. in c. ex literis. de iureiur. ¶Not. quòd vnus ſolus eſt verus Deus. & dicitur verus ad dñiam fictorum, ſecun-

¶ Adde tu limitando, quod poſitionibus ſit reſpondendum ſimpliciter: q̄ illud eſt verū, niſi iudex ex cauſa admitteret reſponſionem duplicem, quod facere poteſt: vt voluit Bald. in l. iuſiurandum & ad pecunias. §. non ſemper. ff. de iureiur. & in l. prima. in prin. ff. de ædilitio edi. Cauſa poteſt eſſe: quia reſpondendo ſimpliciter quis caderet in captionem, vel quia reſpondens ſit ruſticus, vel idiota. Nam his caſibus non admittitur reſponſio ſimplex. ita voluit Alexander in l. prima. ff. de vulgari & pupillari.

¶ Et an ſtante ſtatuto, q̄ reſpondens poſitioni debeat reſpondere per verbū, credit, vel nō credit: an ſufficiat q̄ reſpōdeat per æquipollēs. vide Pau. de Caſt. conſi. 104 in ſecundò impreſſis in nouis.

¶ Et quæ requirantur ad hoc, vt poſitio habeatur pro confeſſata. vide Angel. conſil. clvij. Ber.

Ant. Franciſ. ¶Et adde, q̄ hoc verbum ſimpliciter remouet omnem ſubtilitatem, & reiicit omnem difficultatē, & aufert oēm duplicitatē, & omnem doloſam machinationem: vt plenè per Bar. in extrauā. ad reprimen. in verbo ſummariè, & per Ange. in allega. §. ſi quis ſimpliciter. vbi dicit, q̄ intelligatur remotus omnis rigor ordinis iudiciarij. ¶Et dixit etiā Bal. in l. fi. C. de do. promi. & in l. ſi cui. in §. 1. ff. de leg. 1. q̄ verbum ſimpliciter, intelligitur non extra propoſitū. ¶Et vtrum, qui ex forma ſtatuti tenetur r̄ndere poſitioni ſimpliciter, dicat r̄ndere ſimpliciter, ſi dicit ſe habuiſſe rem: ſed reſtituiſſe, vel hominem occidiſſe. ſed id feciſſe ad ſuā defenſionem. vide Bald qui dicit, q̄ non, in l. iubemus. C. de appell. qui tñ dixit ɔ̄trium in l. j. in j. col. C. de ædil. act. hic alle. vbi etiam dicit, q̄ iudex poteſt illum ſic r̄ndentem compellere, vt ſpecificet modum defenſionis, quod ēt voluit ipſe Bal. in l. ea quæ. in xj. q. C. de cond. ind. Et plus dicit in d. l. j. de ædil. act. q̄ iudex poteſt permittere, q̄ quis r̄ndeat cum modificatione, & cum adiectione, qñ videt calumniam partis ponētis, vel interrogantis. Pro quo facit, quia iudex nō debet permittere, q̄ ſimplices homines decipiantur: vt per d. Card. per illum tex. in cle. ij. in prin. & in j. opp. de pœ. & remi. ¶Et adde, q̄ in dubio in ruſtico, muliere, & minore pręſumatur ſimplicitas: vt per Bal in rub. C. de rerū permuta. in ver. item quæritur donatio. Tñ talis ſimplicitas excuſat iſtos in his, quę ſunt iuris naturalis: vt per Spec. in tit. de poſitionibus: §. xj. verſi. ſed nunquid. & per do. Cardi. in d. clemen. ij.

a ¶Firmiter credit. Adde, q̄ licet verbū, credo, ſimpliciter prolatū in atteſtationibus nō affirmet. l. teſtium. & ibi gl. & doct. C. de teſtib. & per doct. in c. quoties. eo. tit. illud eſt verum, niſi addatur verbum firmiter. ſecundum Bal. in l. j. in lect. antiqua. C. de fal. cau. adiect. leg. Et Lanfran. in c. qm̄ contra. in ver. confeſſiones. de proba. & Firmia. in repertorio ſuo. in ver. crede. & ita conſului apud Teruiſium in cauſa cuiuſdam doctiſſimi ſcholaris. d. Matthæi de Bombenis. ¶Secundò, niſi addatur verbum, bene: ſecundū Bal. & Lanfran. vbi ſ. & Bal. in l. ſi ſeruus. §. qui quinq. ff. de lega. j. Vel niſi tertiò per addatur ratio concludens, vt credo: quia vidi, vel interfui. ſecundum Bald. in d. §. qui quinque. & in l. fi. in ix. col. C. de edicto diui Adri. toll. & in l. ſolam. in v. q. C. de teſt. & in l. teſtium. & ibi Cy. e. tit. & in l. conuenticulam. C. de epiſco. & cler. & in l. data opera. C. qui accu. non poſ.

¶Vel limita quartò, niſi teſtis deponat veriſimile: vt qa vidit ſolū, cum ſola, in loco ſecreto: ex quo credit coiſſe, ſm Abb. in d. c. quoties. per c. præterea. e. tit. ¶Quintò, iuſta eſt cauſa credulitatis, ſi qs credidit id quod habet fama, & quod dicitur à fide dignis. Cy. in l. j. C. de ſerui. Bar. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi. ff. de no. ope. nun. ¶Sextò limita, niſi conſultor dicat in conſilio, ita credo. quod perinde eſt, ac ſi diceret, ita affirmo. bo. text. in l. ſi quis filio. §. irritum. ff. de iniuſto rup. & irri. teſt. & ibi Bal. & ſi alio t̄pe aliud crederet & conſuleret, talis varietas eſſet erubeſcēda. Bal. in l. de tutela. c. de in inte. reſt. mi. per l. eos. C. de mo. mul. ¶Septimò, niſi proferat a legiſlatore, vel à iudice in ſententia. c. j. de poſtu. ¶Octauò, niſi probabiliter quis credat credēdo peritis. Bar. in l. in bonorū. ff. de bo. poſ. ad hoc bo. tex. in l. ſemel. C. de re mili. lib. 12. ¶Nonò verbum, credo, in indiciis æquiualet verbo veritatis, ſm Bald. in l. j. C. de fal. cau. adie. leg. Credere enim, eſt cū aſſenſu cogitare. Tho. 2. 2. q. 2. art. j. & 2. diſt. 13. art. 8. Et credere eſt actus fidei, & diſtinguitur ſimpliciter. Tho. 2. 2. q. 2. arti. 1. & in 3. di. 23. q. 3. & in quolibeto. q. 6. arti. 1. & 4. Et de materia vide Abb. in c. cum cauſam. in 3. col. de iura. calum. & Bal. in l. 2. eo. tit. & Pet. de Anch. in c. 2. eo. tit. in 6. & Io. de Ana. in c. 1. in 5. col. de delict. pue. & Bal. in l. fin. C. arbi. tute. & iſtum in c. vnico. in vlt. col. de lit. cōteſt. Et gl. in ver. credere. in c. cū ad ſedē. de reſt. ſpo. & Bart. in l. 1. ff. de interd. acti. & Bald. in l. 3. C. quibus ad libertatem proclamare non licet. & Gemi. in c. fi. de iureiur. li. 6. ver. ſed nunqd. Io. de Ana. in c. cùm oporteat. in pen. col. de acc. Bal. in l. data opera. & iſtum in c. at ſi clerici. in prin. in 6. col. de iureiu. & Gem. in c. 1. de confeſ. lib. 6. in quibus locis habes, quando reſpōdens per verbum, credo. obligetur, ſicut reſpondens per verbum, ſcio, vel ita eſt.

¶Adde tu Spec. in tit. de poſitio. §. 1. circa principiū. vbi dicit, q̄ inter ſcire & credere, non eſt differentia quo ad partes: licet ſecus quo ad teſtes. An autem ſit differentia inter nō credere, & negare ſimpliciter: vide per eundem in §. 9. eodem ver. ſed nunquid. Et licet teſtis de credulitate non probet, tñ facit efficaciſſimū indicium: vt dicit Ang. conſi. 3. & teſtis, qui dicit, ſcio & credo, probat, quia non eſt veriſimile, quòd incontinenti velit ſe corrigere: vt dicit Ant. de Butr. in c. quoties. de teſti. Hoc tamen limita notabiliter, niſi poſt verbū, credo, ſit verbum limitatiuè poſitum ſignificās indicium vel credulitatem. ita limitat Franciſcus Aretinus conſilio 64. Et an firmiter credere & vehementer opinari, paria ſint uide Paulum de Caſtro in vltima impreſſione. conſi. 401. Ro. conſi. 125. Ber.

ZACHARIAS. ¶Adde, q̄ licet regolariter teſtis de credulitate non probet: vt no. Cy. & doct. in l. teſtiu. poſt gl. C. de teſti. & Spec. in tit. de teſte. §. 5. ver. item, quod depoſuit de credulitate: plenè per do. Anto. in c. quoties. de teſti. Etiam ſi diceret pro certo credere: vt not. Anto. in alleg. c. quoties. in fi. ver. quem refert: & ſequitur do. Alex. conſi. 73. mihi col. 1. volu. 1. Item no. Bal. in l. ſine poſſidetis. in pen. col. verſi. ſed quæro. de prob. Quod tñ limito, niſi adiiciat rationem & originē ſuę credulitatis. vt c. tertio loco. & c. literis. de pręſum. & no. in l. diem proferre. §. ſi plures. ff. de arbi. & no. do. Alex. conſil. 70. incip. viſo proceſſu. & conſi. 109. incip. viſis &c. in 2. col. vol. 1. & conſi. 113. 5. col. & 56. in 4. col. & 134. in 2. col. vol. 2. Sed facerēt aliquale indiciū: vt per Ber. dictū eſt. ſ. proximè dictū. Hoc tamen fallit in teſte deponente, q̄ aliquis occiderit, vel vulnerauerit aliquem ad ſui defenſionē credere: quia hoc caſu talis teſtis plenè probat. ita ſing. no. Bar. conſi. 500 incip. Vannutius Petri. &c. quem refert & ſequitur do. Alex. cōſi. 76. incip. viſa inquiſitione. in col. fi. in fi. vol. 1. & conſi. 109. in 1. & 3. col. in eo. vol. Idē no. Bal. & Saly. in l. ſolam. in 3. col. vbi ambo alleg. Bar. in d. conſi. C. de teſtibus. pro quo eſt text. optimus, quem ibi ad hoc not. doct. in c. vno. Ibi: quantum humana noſſe ſinit fragilitas. de ſcruti. in ordine facien. Item fallit, ſi dictū teſtis eſt iunctū cum rōne, vel præſumptione inferente ita credi debere: quia tunc probat. ita notabiliter dñs Iaco. de Are. & Cyn. in l. teſtium. C. de teſtib. & Bal. in allegata l. ſolam. in 2. col. verſi. & hæc not. eo. tit. & Ioan. Andr. in additione Specu. in tit. de teſte. §. 5. ver. item quod deponit de credulitate. & do. Alexā. prædicta referens in dictis locis. conſ. 185. incip. in hac cauſa & lite &c. in pen. col. vol. 2. Idē dicit eſſe in dicto teſtis deponentis per verbū, iudicio ſuo. Quod memori condendū eſt pectore. Teſtes enim, vt plurimū altero iſtorū verborum meo credere, vel meo iudicio vtuntur. De hoc plenè per Hip. de Mar. in rep. l. fi. in co. 55. & 12. C. de proba.

Anto. Frāci. ¶Adde his, quę dicta ſunt: quod credere nihil aliud eſt,

dum

dũ gl. vnde dicit b. Tho. in cõmẽto huius tit. iõ Deus dr̃ verus, q̃a eſſentiał̃r & nãliter ẽ Deus. Alij vero dñr Dij, ſeu Dei p̃ adoptionẽ: ſeu p̃ nuncupationẽ, & diuinitatis participationẽ: vt Pſ. 81. Ergo dixi, Dij eſtis. Non. n. ſunt veri Dei: ſed dñr Dij p̃ adoptionẽ: q̃a boni iudicant̃ filij Dei. & ibi ſeq̃t̃, & filij excelſi oẽs &c. Quidã verò dñr Dei ſm̃ opi. errãtiũ: vt Pſ. 87. Dij eorũ dęmonia &c. ¶ Itẽ no. q̃ verus Deus eſt æternus, ĩmenſus, & incõmutabilis, incõprehenſibilis, oĩpotẽs, & ineffabilis. & declara, vt in gl. ¶ Et ex eo q̃d dicit ineffabilis, patet: q̃a Deus, ſeu eſſentia nõ p̃t oñdi, nec demõſtrari p̃ aliquã ſĩitudinẽ. Nam ſm̃ Philoſophũ principiũ, q̃d eſt Deus, nõ eſt conceptũ ſub genere, nec ſub diffõne: nec ſubiacet demõſtrõni ex p̃te qualitatis, quãtitatis, & quotitatis, ubi, & q̃ñ, & motus: nec ẽ aliq̃d ſibi ſĩle, nec cõicãs, nec cõtrariũ: vnde nõ p̃t aſſimilari alicui creaturæ: licet aliq̃ñ hoc fiat ad eruditionẽ ſimpliciũ, attingere tñ nõ poſſumus: q̃a ñ p̃t dari tãta ſĩitudo inter creatorẽ & creaturã, q̃n maior diſſimilitudo ſit notãda. Et iõ dicebat Ariſto. q̃ prima cã ẽ ſup̃ior narratione: iõ deficiũt linguę in eius narratione. Nã rẽ quãlibet oñdimus p̃ cãs: ut dixi. ſ. in gl. proœ. Sed Deus nõ hẽt cãs: q̃a eſt prima cã cãns & nõ cãtus: & iõ uerè Deus demõſtrari nõ p̃t: licet aliq̃ñ demõſtremus p̃ creata & cãta ab eo: ſed hæc nõ ẽ uera cognitio. ¶ No. q̃ eſſentia diuina eſt inſeparabilis reſpectu ſubĩæ: ſed reſpectu pſonarũ eſt diſcreta. q̃d clarius p̃batur. ĩ. in uer. hęc ſancta trinitas. Vñ pr̃ & filius & ſpũſſanctus unã hñt ſubĩã: unã naturã & eſſentiã indiuiſibilẽ: ſed pſonę ſunt diſcretæ: q̃a pr̃ nõ eſt filius: neq; filius pr̃. Et dicũt Theologi, q̃ reſpũ ſubĩæ trinitatis, nullũ exẽplũ ſatis idoneũ ĩ creaturis repiri p̃t. Itẽ collige, q̃ pr̃ à nullo p̃ceſſit: filius uerò à pr̃e natus ẽ ab æterno: tñ ſpũſſanctus p̃ inſpirationẽ p̃ceſſit ab utroq;: q̃d ẽ ꝯ Græcos, dicẽtes ſpũmſanctũ tñ p̃cedere à pr̃e: de quo clarius in c. 1. ĩ. e. lib. 6. a ¶ No. in uerb. *mum.* q̃ oĩm creatorũ viſibiliũ & inuiſibiliũ, ſpũaliũ & t̃paliũ Deus eſt principiũ. q̃d eſt ꝯ multos b hereticos. ¶ Itẽ collige, q̃ Deus ſiĺ ab initio t̃pis cõdidit oĩa. de quo dic, vt in gl. ¶ Itẽ, q̃ creatura Angelica & mũdana. i. bruta fuit prius creata, q̃ humana. Primò. n. creati fuerunt Angeli, & aĩalia bruta, q̃ hõ, & rõnem. ĩ. dicã. ¶ Itẽ nota, q̃ Angelus hẽt naturã ſpiritualẽ tñ. Nõ. n. hẽt corpus, ſicut hoĩes hñt. Alia verò aĩalia bruta cõſiſtũt ex corp̃ibus tñ ſine aĩa. hõ verò tenet mediũ inter Angelos & aĩalia bruta. Quia cũ Angelis participat reſpectu aĩæ rõnalis. Cũ brutis p̃ticipat reſpectu corp̃is, ſeu aĩæ ſenſitiuæ: vñ dicẽdũ, q̃ hõ participat de oĩbus. Nã hẽt eẽ cũ lapidibus, & viuere cũ plãtis, & ſentire cũ brutis, & intelligere cũ Angelis. ¶ No. q̃ dęmones fuerũt creati boni: ſed p̃ ſe abutendo libero arbitrio facti ſunt mali. Et ex hoc collige, q̃ Angeli hñt liberũ arbitriũ: ſed vt dicit gl. ſing. in c. q̃ Ep̃us. 23. diſt. Angelus, Dęmõ, & hõ hñt liberũ arbitriũ. Angelus ſp̃ vtit̃ ad bonũ, & merei: Diabolus ſp̃ ad malũ: & iõ quotidie fit peior: hõ vtit̃ pariter ad utrunq;. ¶ No. q̃ dęmones peccauerũt p̃ ſe. i. ſine alicuius ſuggeſtione: iõ nõ hñt remediũ, ſicut hõ, q̃ peccauit ſuggeſtione Diaboli. Et ex hoc & ex tex. collige dr̃iam iter pcñ hoĩs & Dęmonis. ¶ Not. in ver. hæc ſancta. q̃ Deus tribuit legẽ generi humano p̃ Moyſen & alios p̃phetas. Ex hoc colligĩ, q̃ q̃s poſſit p̃ aliũ docere: ñ tñ p̃ aliũ addiſcere. Per q̃d arguit Goff. ꝯ nobiles & delicatos mittẽ
a tes repetitores ad ſcholas: ipſi verò iacent in lecto. † Sũt .n. q̃dã, q̃ ſic req̃rũt operã pſonalẽ, q̃ p̃ aliũ explicari nõ pñt. Ad hoc. l. inter artifices. ff. de ſolonibus. & c. ſi. de of.
deleg. Et p̃ illa iura & ſimilia Bar. Brixiẽ. tenuit in q̃õne dñicali: q̃ vide in regula, q̃ p̃ aliũ. lib. 6. ĩ mercuria. q̃ doctor, q̃ p̃miſit ſcholaribus legere p̃ annũ, nõ p̃t eis inuitis
b aliũ ſubſtituere b, ẽt æquè idoneũ. Cy. verò in. l. 1. C. de c
cad. tol. tenet cõtrariũ & vide plenius p̃ Io. And. in p̃all.

quã fidẽ habere: vt dixit tex. in c. nihil aliud. de cõſ. di. 3. Et iõ dixit tex. in l. 2. C. de ſum. trin. q̃ credere, eſt ex fide ſentire. & aliq̃ñ exponit̃ credo, i. cõſentio, vel p̃mitto: vt eſt tex in l. hac cõſultiſſima. §. at cum humana. C. qui teſta. fac. poſ. & alibi etiã exponit̃, credo, i. contraho: vt eſt tex. in l. eius, q̃ in prouincia. ff. ſi cer pet.

regula. ¶ Bart. in. l. nemo eſt. ff. de duob. reis. tenet, q̃ ſi doctor erat ſolitus ſæpè ſubſtituere ex cã, vr̃ tacitè actum eſſe, vt poſſit ſubſtituere, & ſic cõtractus recipiat interpretationẽ ex condõne pſonę. q̃d no. facit. l. excepto. C. lo. ¶ Idẽ ſi erat cõſuetudo ĩ ſtudio, vt poſſet q̃s aliũ ſubſtituere: q̃a hoc vr̃ tacitè actũ. ar in l. q̃d ſi nolit. §. q̃ aſſidua. ff. de ædi. ed. q̃d ẽt no. vt cõſueta intelligant̃ in ꝯtib. facit. l. cũ q̃d. ff. ſi cer. pe. & in l. ſi. C. de fideiuſ. & c. p̃p ſterilitatẽ, & q̃d ibi no. de loc. c His verò ceſſantibus tenet, q̃ nõ poſſit ſubſti

Et adde, q̃ credare & ſcire, q̃ñq; idẽ ſignificant: vt in c. cũ olim. & ibi gl. in ver. credimus, de re iudi. Et q̃ñ hoc verbum credo, p̃fert̃ à lege, dr̃ cõtinere veritatẽ: vt eſt text. in l. ſi q̃s. in §. ſi cũ funeris. ff. de reli. & ſump. fu. & dixit gl. pen. in ca. ex literis. de iureiu. q̃ cõfeſſio de credulitate ita præiudicat, ſicut de veritate. Et p̃pẽà dixit Sal. in l. 1. in ſi. C. de fal. cã. adiect. leg. q̃ in iudicijs verbũ, credo, ęquipollet verbo, veritatis. & iõ r̃ñdens põnibus p̃ verbũ, credit, ſi poſteà dicat ſe aliud credere, ẽ piurus: niſi aſsignet iuſtã cãm, quare nũc aĺr credit, q̃ prius. Ita Bal. ſingulariter in l. de tutela. C. de in integ. reſti. mino. vbi ẽt notabiliter dicit, q̃ ꝯ r̃ñſionem factam per verbum, credit, vel, nõ credit, ſp̃ põt probari ꝯrium. quia vt dicit ibi gl. hodiè poſſum credere vnum, & cras credere aliud. & vide Spec. in tit. de poſi. in §. 6. in ver. hoc tñ certum. vbi dicit. q̃ inter credere, & non credere, eſt dare medium. ſ. dubitare. Et ad illud, quod ſi conſulens in conſilio, vtitur verbo, credo. videątur affirmare id, quod conſuluit adeo, q̃ poſt nõ poſsit dicere contrarium ſine erubeſcentia: uide etiam Bal. in d. l. de tutela. pręall. & vide bo. tex. in l. planè. la picola. ff. de lega. 1.

a SER. SAP. ¶ Põnibus. Licet teſtis dicat firmiter credo. nõ tñ p̃bat dictũ ipſius niſi rõnẽ aſsignet p̃ ſenſum corporeũ. Iſtud ſentit. Bal. in l. ſiue poſsidetis in 2. col. C. de p̃b. vbi ponit de teſte, q̃ dicit ſe p̃ certo credere. & idẽ uoluit An. de Bu. ĩ rep̃ inq̃ſitionẽ. ĩ q̃nto no. ĩ. de ele. & ita ĩ ſpẽ cõcludit d. Ia. ĩ rub. ff. ſolu. matr. co. 2.
b ¶ Aliũ ſubſtituere. Adde q̃ non poſsit. Bal. in l. ſi. ff. de excu. tut. & gl. in l. 1. C. de manc. & colo. li. 11. Bal. & Sal. in l. 1. §. ẽt aũt. C. de cad. toll. Pe. de Anch. in c. is cui. in 1. col. de off. deleg. li. 6. & in c. extirpãdę. §. q̃ uero. de p̃bẽ. & gl. pe. l l. q̃ſq̃s. la 3. C. de ep. & cle. & Spe. in ti. de ſala. §. utrũ. uer. q̃d ſi doctor. & p̃ eũdẽ Spe. in ſi. in ti. de cã poſſ. & prop. in §. 1. ver. q̃d ſi p̃miſit. Et ſiĺe de uaſallo in ſeruiẽdo dño: ponit gl. in c. latorẽ. 33. q. 2. & Bal. in l. 2. c. q̃ſq̃s. Litat̃ hęc cõcluſio, niſi cõſuetudo aĺr ſe habeat. ut per iſtũ hic. & Bart. & Imo. in d. l. nemo. Limitat̃ ſcdo, niſi legeret p̃ ſubſtitutũ de cõſenſu eorum, quorum intereſt: ſecundum Car. in c. ſi. de off. deleg. Et ſm̃ iſtum hic in uerſ. eis inuitis à contrario ſenſu. Limitat. 3. niſi ſubeſſet infirmitas uel neceſsitas ſm̃ Bal. in d. l. ſi. ff. de excuſ. tut. arg. l. q̃ potuerunt. ff. de manu. teſt. Notabis tñ, q̃ caſu q̃no q̃s p̃t legere per alium, neceſſe eſt, q̃ legat per doctorẽ, nõ p̃ ſcholarem: ſm̃ Bal. in l. parabolani. C. de epi. & cle. Itẽ req̃rit, q̃ neceſſitas quę facit doctorẽ legere p̃ aliũ, ſit talis, quę cauſet impoſſibilitatẽ, & nõ ſufficeret, ſi cauſaret ſolã difficultatẽ; vt decidit Spec. in d. ver. q̃d ſi doctor. Facit q̃d voluit Spe. in tit. de ſta. mo. §. 1. in ver. 29. Itẽ req̃rit̃, q̃ ſubſtituat ęquè peritum ſm̃ Bar. in l. 1. C. de Prepoſi. laborũ. li. 12. & in d. l. nemo. Et p̃ iſtũ hic ſm̃ Mod. q̃bus adde d. meũ Barb. in c. ſi. in ver. pſonaĺr. de dilat. & c. ſi. de of. del. & gl. 3. in h. c. cũ dilecta. de reſcr. in 4. col. in ſi. & ibi iſtũ inducẽtẽ ad hãc q. & ibi ẽt p̃ d. meũ. adde Spe. in ti. de aduo. §. 1. ver. ſed pone Abb. & Bar. i l. 1. C. de Princ. agẽti. in reb. lib. 12. Litat̃ quarto, niſi doctor ſit antiquus, ſm̃ Bar. in l. in metallũ. ff. de pęnis. & vide Bar. in l. cõtinuus. C. ſi ab eo. ff. de ver. obl. & in l. agẽtes. C. de prin. agẽti. in reb. li. 12. & gl. i l. ſi q̃s exẽpti. C. de muneribus. & honoribus. & doct. in l. ſi conuenerit. cum l. ſeq. ff. pro ſocio. ¶ Adde tu Ro. ſing. ſuo inci. is, cui induſtria.

Ant. Fran. ¶ Et adde q̃ñ doctor cõductus ad legendum poſsit legere p̃ ſubſtitutũ. vide Bar. in l. pe. ff. de var. & extraor. cogni. & vide Spe. in ti. de aduoca. in §. 1. in ver. ſed pone Abbas. & in ti. de ſala. in §. ſi. ad ſi. niſi in caſu neceſsitatis, vt per Bal. in l. vnica. §. ne ãt. C. de cad. toll. vel niſi ſit antiquus. vt not. Barto. in l. metallum. ff. de pęn. & per Bald. in l. fin. de excu. tut. vbi dicit, q̃ ſi extra caſus permiſſos legit per ſubſtitutum, non debetur ſibi ſalarium. de quo etiam per Alex. in l. nemo. ff. de duo. reis.

c SEB. SAPIA. ¶ De loc. Aliã limitationẽ mirabilẽ ponit do. And. ſicu. in c. ſi. ĩ. de offi. dele. q̃ doctor põt legere p̃ ſubſtitutũ,

tuere,

qñ legit per 20.annos. Tūc.n.efficit̄ illuſtris,ſcđm Bar.& Bal.in pœ.ſtorū.in prin.& Bart.in l.ex eo.ff.de teſt.mil. Et illuſtres pñt deſeruire p ſubſtitutū.l.q ſq s.vbi Bal.C.de epi.& cle.l.nullus.qui nexu.C.de decu.li.x.tñ reprobat do. Iaſ.in l.j.in prin.col.3.ff.de off.eius, q vi.alte.licet apnſtillātes hic dicant, ꝙ licet deſeruire p filiū in his,q-bus ē electa induſtria ꝑſonæ. tñ videt̄ indubitabile: vt dubitat Are.in l. cōtinu⁹.§.ſi ab eo.col.2.ff. de ver.obl.vbi latè diſputat,qñ liceat dſeruire pſubſtitutū & vicariū.

a ¶ Per extranea uerba,ibi no.gl. cōtra loquētes ita obſcurè.uide plenè in c. fin.ĵ. de cnnſti. & ali qd. ĩ. in proœ. p Modernos & gl.4.q.2.c.ſi teſtes. in teſtibus cōſideradū eſt. in verſi.ſimpl̄r. ¶ Adde, ꝙ ſi qs cōfitet̄ obſcurè aliquid,ꝙ confeſsin cōtra eū Iterpretat̄. Cal. cōſi.7.de cōfeſ.& dicit Old. conſi.424. in fi. ꝙ articulorū nbſcuritas pōt declarari p reſponſionē: & dēt admitti. alleg.l.hæredes palam.§.ſed ſi ooram.de teſta. & c. dilecti.de accu. Ber. ZACHARIAS. ¶ Adde ꝙ imo rñdens obſcurè hr̄ ꝓ cōfeſſ. no.Spe.iu ti.depoſi.§.9.ver.verum tñ. Nocet.n.obſcuritas ei,qui fundat ſuā intentionē,in ver.obſcuris:vt nn.Bal.& Ang. in l.veteribus.ff.de pact.& Fel.In c.cū clamor. in prin.de teſti.Et adde, ꝙ libelln obſcurn qs rñdere nō tenet̄:vt no.Fel. in c.ſignificantibus.in 3.cnl.verſi.quinta decl̄o.de libel.obla. & p Lanfr.de ori. in c.qm̄ cōtra.§.petitiones.col.j.ver.veruntñ ſi qs porrexerit.de pba.vbi habes opt.cautelā.ꝙ ſi libellus ſit obſcurus, rñdeat reus ſe nō teneri illi libello rñdere:nec petat libellū declarari.Tñ.n.eſt obſcunitas,& in libellis potiſsimū, alijſq. iudiciarijs actib⁹ odio,vt nō ꝓcedat libellus ineptus:vt no.Pe.Ferr.Bar.& Ang.& Alb.io c.fi.de lib.obl.& Io.Imo.in d.c.fi.ſecutus eſt.Itē ꝙ nec nbſcuræ pōni ſit rñdēdū:vt no.Spe.in ti.depnſi.§.9.ver.9.Et ipſa ēt citatin prætextu obſcuritatis vitiet̄:vt no. Cal.in l. hac conſultiſsima.in 2.col.C.q teſt.fac.poſ.Et qđ dicat̄ dictū obſcurū,not. idē Bal.lo ſua marg.in ver.teſtis.ver.itē,ꝙ teſtis obſcurè.& Spe. iu tit.depoſi.§.7.ver.3.Archi.poſt gl. 22.q.2.ca.ne artificinſo. Ant.Franciſ.¶Contra quem verba obſcura debeāt interpretari, dicas,ꝙ in dubio cōtra proferentē, q in verbis nbſcuris fundat intentionē ſuā.vt in l.veteribus,& ibi p Bal & Ang. qui dicit,ꝙ in obſcuris ſꝑ dēt recipi,qđ minus ē.ff.de pac. & io l.Labeo ſcribit.ff.de conrrah.empt.& in l.ſi arborē.§.hæc lex.ff.de ſer.vrba. pręd.& de obſcuritate libelli, quæ dēt declarari antè,q̄ illi rñdeat̄ plenè hr̄,in l.ſi qs intentinne ambigua.ff.de iudi. Et contra quē debeat interpretari obſcuritas verborū,iudicis,& teſtiū: & habetur per Bar.in l.inter ſtipulantem.in §. ſi Stichum.ff.de verbor.obliga.& in l.ab executore.ff.de appell. Et adde,ꝙ nbſcuritas ſententiæ debet declarari per iudicē executionis, ſecundum Bal.in l.hac conſultiſsima.in tertia col.C. qui teſtamenta facere pnſſunt.Et adde etiam,ꝙ obſcurè reſpōdens habetur pro confeſſn,& aliquandn prn nō reſpondente,& cogitur clarè reſpondere: vt per Speculatorem in tit.depoſi.in.§.9.ver. veruntamen. & in ver.quid ſi quis.& in verſ.Et adde,ꝙ obſcura conceſsio intelligitur eſſe facta de modicis & minimis: vt per Speculatorē in tiu. de locationibus.in §.6.verſi. 59.& illud dicit obſcurum, quod bene non pnteſt intelligi, non autē quod intelligitur per naturam verborum, vel loquendi conſuetudinē: ſecundum Bal. in d.l.hac coofultiſsima.in 3.col.

b SEBASTIANVS SAPIANVS. ¶Obſcura.Dolus pſumit̄ ꝺ ir in obſcurè & inuolutè loquēte. Probat̄ in lege aut q a̅ r.§.j. ff.qđ vi aut clam.& in l. ea quę cōmendaodi.ff.de contrah. emptione. vbi gloſſa ponit exemplum in eo, qui dixit equum non aſcendere arborē:an teneatur,quia nnn aſcendebat pōtem.quod

tuere,niſi æquè bonū, ēt ſi in hoc cōtractu hoc fuerat expreſsè actū,qđ no.Bene facit.l.inter artifices.ꝓall.mag.tñ eſt dr̄ia inter doc.Nā & ſi vnus habeat eandē peritiā reſpectu diſciplinæ, fortè nō hn̄t peritiā docēdi & ipſam diſciplinā tradendi.¶ Itē not.ꝙ actus incarnationis fuit explicatus cōiter à tota trinitate: filius ſolūmō fuit incarnatus.Et pone exēplū in ſe veſtiēte duobus adiuuātibus:nā oēs veſtierunt, ſed vnus remanet veſtitus. vñ pp opera inſeparabilia trinitatis, actus fuit explicatus ab oīb. filius tñ ſolus fuit incarnatus. & dr̄ conceptus ex ſpū ſancto:vt.ĵ.ſequit̄.Qual̄r aūt Chriſtus fuit cōceptus à ſpūſancto: doctores hic al̄r non declarāt, ſed dicēdū eſt,ꝙ omnino fuit conceptus de ſpiritusancto· qa ſicut mēbra hominis formant̄ in vtero matris ex ſemine humano:ita mēbra Chr̄i ſine ſemine fuerunt formata ex ſpūſancto. Et ſic exponunt Theologi. qđ not. Itē collige,ꝙ Chr̄s fuit verus De⁹ & hō uerus. Fuit.n.ille cōpoſit⁹ ex duab. naturis:ex diuina.ſ.& hūana. Habuit.n.diuinitatē & ēt verā humanitatē:qa habuit verā carnē humanā, & verā animā rōnalē,& intel̄ſualē informātē corpus: ſicut hn̄t cęteri hoīes.cōcordat capi.cū Chr̄s.de hære.Et inquātū hō,erat paſsibilis & mortalis:vñ poterat pati oēs pœnalitates ſeu paſſiones,quas hō pati poſſet:vñ inquātū hō, paſſus fuit famē & ſitim,& acerrimā pœnā in cruce:& timuit mortē,quā qlibet hō nāliter timet. Vnde rogauit patrē ut transferret à ſe illā mortē acerbā. & hoc īquātū hō.Nāliter.n.hō timet:nec p̄t timorē expellere rōne. vide textū cū glo.c.nolite timere.11.q.3.Itē erat mortalis.vñ niſi expiraſſet in cruce,defeciſſet ſenio,ſicut & qlibet hō deficit.Sed poſt reſurrectionē illa caro,quā aſſūpſerat,nō fuit ampli⁹ paſſibilis:qa fuit glorificata. Et q̄tuor ſunt dotes glorificationis carnis.Dotat̄.n.caro agilitate,ſubtilitate,claritate, & impaſſibilitate. De his q̄tuor dotib⁹ dotabit̄ corp⁹ cuiuſcūq; hoīs adepturi æternā gloriā:qa poſt glorificationē n̄ poterūt ampliati corpora:vñ nō morient̄ amplius.& quare hoīes reſurgēt cū corpib. vide gl.in cle.1.e.ti.¶No.ibi: *cum ſuis proprijs corporibus &c.* arg.ꝙ poſt reſurrectionē linguæ loquent̄:de quo ꝑgl.in c.ſi qs Diaconus.50. di.& hęc colligunt̄ vſq; ad.§.vna.vñ primò expediā iſtā partē.¶Op.cōtra tex.in quātū dicit dęmones à Deo,bonos eē creatos.obſtat.n. c.1.16.q.2.de pœ.di.2.c.principiū.vbi dr̄,ꝙ Dęmō nequit hr̄e charitatē.Sol.dn̄t doc. ꝙ Dęmō nō habuit illā charitatē,q̄ deſeri nō p̄t:ſed aliā charitatē habuit:vñ fuerūt dęmones creati ī ſtatu innocētiæ & habuerūt liberū arbitriū,& p ſe facti ſunt mali. ¶Scđò q̄ro quale ē iſtud principiū, ꝙ ē creator oīum &c.ſol.hoc principiū ē cauſans n̄ cātū.Et ꝙ vnū ſit principiū, patet ex eo,qa al̄s iretur in infinitū.Nā vbi ponimus creatū, ponimus & creatorē:& ſic iremus ī infinitū.Oportet ergo neceſſariò fateri,ꝙ vnū ſit principiū,à quo oīa dependent.Nec cœpit Deus eē:qa ſi cœpiſſet, oportet dicere,ꝙ exiuerit de ptāte eſſendi ad actū: ſed alius eū nō eduxit,p ſ.dicta. Nec ſeipſe:qa ſm̄ hoc p̄ceſſiſſet ſuū eſſe,vel ſeipſum: qđ n̄ eſt intelligibile. Et ꝙ vnū ſit principiū,& n̄ plura,ꝓbat̄ ſm̄ doct.Nā ſi ponimus pl̄a principia,aut ſunt cōcordia,aut nō ſunt cōcordia. ſi nō cōcordia:tūc creatū vnus deſtrueret creatū alterius: ex quo hn̄t ꝯriā & oppoſitā nām. Si vero ſunt cōcordia: aut vnū ꝑfectū:& aliud min⁹ ꝑfectū: & tūc minus ꝑfectū ꝓduceret opus imꝑfectū: qđ ē ꝯ id, qđ hr̄ Gen.1.ibi:& erāt oīa valde bona.Si verò vtrūq; ē ꝑfectū,aut ſunt æqualia,aut inæqualia.ſi æqualia,alterū ſuꝑflueret:ſi inæqualia:ergo alterū n̄ eēt oīpotēs.¶Tertio q̄rit̄,q̄re hō fuit creat⁹ poſt mūdanā, ſeu brutā nām: cum hō poſt Angelos ſit nobiliſſima creatura?Sol.dicit Aug.hoc factū fuiſſe,ne hō ſumeret cām ſuꝑbiæ ex ordine primogenituræ. Nā cū hō fuerit creatus ad imaginē Dei,quo ad ꝓprietates aīæ:& ad ſil̄itudinē quo ad gratuita.i.ad uirtutes:poterat ex hoc augeri cā ſuꝑbiæ. Vñ hō primò fuit format⁹ ex limo terræ, ex agro Damaſceno: & poſteà fuit trāſlatus in paradiſum ad oſtēdēdū,ꝙ eſſe paradiſi,nō eſſet ex natura,ſed ex gratia. Secūda rō pōt aſſignari:qa cùm nō deberet præferri cæteris creaturis:iō ęquū fuit illas primò creari.Vel tertiò,oportet ꝙ primò dent̄ extrema ad hoc, vt poſteà det̄ miſtū ſeu medium.¶In gl.ī uer.*ſimplex*:ibi: *nunquā per extranea verba.* a No. gl.ꝯ loquētes ita obſcurè,ꝙ nec ſe intelligūt,nec ab aliis itelligi pn̄t, nitētes mutare uerba iuris de claris in obſcura b.Dn̄t oīa ꝓferri p verba vſitata:& nō p extranea ſeu magiſtralia.¶In gl.in ver.*ſimul.* in fi.Idē not.35. di.c.ſexta die.in 2.gl.& dicit Abbas hic,ꝙ ſil̄ creauit oīa in mā informi, quā cū dierū diſtinctione eduxit in formā:vt in cōtrario.¶In gl.iu verſi.Demones.ibi: *interpretatur ſciens.* Vel ſm̄ aliquos.i.deorſum ruens.vt ſic gerat

in nomine,

in nomine, quod habet in voluntate. Nam nititur homines, quos ſeducit, deorſum ruere: nō ãt admonet ſurſum aſcēdere, iuxta illud euãgelii. Si filius Dei es, mitte te deorſū. ¶In fi. gl. hęc gl. ſentit vnū contrariū, & nō pſe ctē ſoluit. Nã vr̃ q ex bono pcedat malū: qa Angelus ĩ ſe erat bonus, vt in lr̃a, & poſtmodū effectus ē malus. gl. dicit hoc eſſe falſum, q ex bono pcedat malū: qa Angelus peccauit p ſe: ſed hoc ñ vr̃ ſoluere cõtrariū, ſed poti' corroborare. Nã ſi peccauit p ſe: ergo malū pceſſit ex bono. Iõ dicēdū, q Dęmõ nõ ē effectus malus ex diuina diſpõne: ſed abutēdo libero arbitrio ſibi collato p Deū: & illud arbitriū de ſe nõ erat malū. ¶In gl. in verb. *ſuggeſtio*
a *ne. ibi: nõ debes teneri.* de hoc, an ex cõſilio a qs teneat dic vt plenè p gl. & Dy. ĩ reg. nullus ex cõſ. de re. iu. li. 6. No. bñ gl. q nõ meret, ſed demeret, & efficit peior, dū ſeminat mala ĩ cordibus hominū. Hoc tñ facit ex inuidia: qa ĩuidet, q hõ creat' ex limo terræ teneat charitatē, q̃ ipe retinere nequit. Eſt tex. cū gl. ĩ c. viſis. 16. q. 2. Dęmon. n.
b nūq̃ facit bonū: ſed vtit libero arbitrio ad malū, b & quotidie demeret, & efficit peior: vt no. gl. ĩ c. q Epus. 23. di. ¶In gl. ĩ verbo, *diſpoſitione.* ĩ fi. vel dic aſr ſm Hoſt. q creato Adã ad imaginē Dei. 33. q. 5. c. hęc imago. & in ſtatu virili. de pœ. di. 2. c. Romanos. & Eua formata de eius latere. 33. q. 5. c. mulierē. De' eis pcepit, dicēs: Creſcite & multiplicamini & replete terrã. & ex his deſcēdim' ſm carnalē cõcupiſcētiã: excepto Ieſu. Adã. n. fuit creat' ſine hoĩe & fœmina. Eua fuit formata ſine fęmina ex latere hoĩs: & vixerūt iure nãli. Hoc ius nãle erat duplex: nã quoddã erat ius nãle rõnale, qđ tm̃ ptinebat ad hoĩes: & cõtinebat ĩ illis duobus pceptis, de qbus in gl. Erat ét ius nãle cõe oĩbus animãtib': qa mouebant hoĩes ex inſtictu nãæ: ſicut & cętera bruta ad pcreationē liberorū, & ad educationē: & ſim. vt hr̃. 1. di. c. ius nãle. & hoc iure nãli regebant ét poſt eiectionē de paradiſo. Poſtmodū ĩcipiētibus creſcere hoĩb' habuit locū illud, Quodcūq; calcauerit pes tuus, tuū erit. ĩſti. de re. di. §. ferè. habuitq; locū ius gētiū ſm qđ diſtinctæ ſunt regiones: oblõnes ĩuētæ: ſeruitutes inductæ: & ſi. 1. di. c. ius gētiū. Et his iuribus vixerūt vſq; ad tp̃s quo data fuit lex Moyſi. Et ſic añ legē Moyſi habuimus tres leges. Nã fuit ius nãle rõnale: & ius nãle cõe: & ius gētiū. Poſtmodū repleto hoĩb' mūdo, multiplicata fuerūt ſcelera: & p cõſequēs neceſſariū fuit, vt lex daret hoĩbus: & emanauit lex Moſaica. Itē & pphetica. vt. 1. di. c. humanū genus. ĩ fi. Phoroneus Rex fuit prim', q legē cõſtituit: & qs ſecūdus, & qs tertius, & deinceps: vide. 7. diſt. c. fuerint. Nouę aũt leges emanauerūt à Cõſtãtino Impatore & ſucceſſorib'. ¶Et breuiter cõclude, q tota ſapia ciuilis cõſiſtit hodie ĩ 50. libris Pãdect. atq; Digeſtorū: ĩ quatuor libris Inſtitutionū. ĩ 12. libris Codicis. in. 10. collationib. authēticis: & ĩ lib. feudo. & ſic ĩ iſto tpe habuimus tres leges: legē. ſ. Moſaicã, Propheticã, & Ciuilē. & tpe gr̃æ. i. poſt aduentū Chriſti emanauit lex Euãgelica. Itē dicta Apl̃orū, in qbus cõſiſtit nouū teſtm̃: & in veteri & nouo cõſiſtit Theologia, q̃ regit aĩas, & religioſos in cõtēplatione viuentes. Sapia verò ciuilis regit ſeculares, ſiue laicos. vñ clerici ſeculares egebãt ſcia: vt regerēt ſpũalia & tpalia: iõ emanauit ſcia canonica, q̃ cõpoſita ē ex Theologia & ſapia ciuili: & ſic tpe gr̃æ habuimus tres leges, vt eſt lex Euãgelica, Apl̃ica & ſcia canonica. Hēm' ergo ex pdictis tria tpa & nouē leges. & ex pdictis hēs ordinē cuiuſlibet legis &c.

SVMMARIVM.

1 *Eucharistiã nõ põt conficere, niſi ſacerdos, ét ex pmiſſu Papæ. Papa non poteſt aliquid facere contra diſpoſitionem diuinam. Rite denotat ſolennitatem: rectè verò cauſam.*

2 *Sacerdos oĩs incontinens, q ordinatur hēt ptãtē ligãdi et perindè ſoluendi: licet hēat ligatã pp diſtinctionē parochiarum.*

etiam ponit glo. in c. nec artificioſo. 22. q. 2. Aliud exemplū ponit d. Ab. in c. iniuſtom. j. de rerū perm. Ang. in l. ſi quis cū aliter. ff. de verbo. oblig. dixi multa ad propoſitum. in repetit. l. quod Nerua. in materia doli præſumpt. ff. depoſi.

a ¶ Conſilio Adde Alex. con. 128. 4. lib. Bar. conſi. 47. Ber.

3 *Baptiſma tollit pcã & eorū pœnã: cõfeſſio et corpus Chriſti tollunt peccata, non pœnã.*

§ Vna uero. ¶Caſus literalis. Hic dr̃, q vna eſt vl̃is eccl̃a, extra quã nullus ſaluat. in qua ipſe, q eſt ſacerdos, ē ſacrificiū Ieſus Chriſt', cui' corpus & ſanguis ĩ ſacr̃o altaris veraciter cõtinet ſub ſpēbus panis & vini, trãſſubſtãtiãs panē in corp', & vinū in ſanguinē ptãte diuina: vt nos accipiam' de ſuo, qđ accepit ipe de nr̃o. & hoc ſacr̃m nemo pt cõficere, niſi ſm claues eccleſię ritè fuerit ordinatus, quas dñs cõceſſit Apl̃is, & eorū ſucceſſorib'. In quarta pte ibi: *ſacramentũ.* dr̃, q baptiſmus, qui ē ſcđs articulus fidei: ĩ noĩe pr̃is & filii & ſpũſſancti, cõſecrat ĩ aqua & ĩ forma eccleſiæ cõſecrat à quocūq; cõferr̃, tã paruulis, q̃ adultis pficit ad ſalutē: & ſi qs poſt baptiſmū p pctm̃ prolapſus fuerit, poterit p pñiam reparari. Vltimò dicit, q virgines cõtinētes & cõiugati p fidē rectã & p opationē bonã ad ęternã merent beatitudinē puenire. Bern. ¶Nota ex ſcđa pte, q vnica ē eccleſia vl̃is, licet habeat plura mēbra. vñ oēs eccleſiæ pticulares, ſunt mēbra eccleſię vl̃is, q̃ cõſiſtit ĩ collatione fideliū: vt in capitulo. j. pximo. ſicut ex vna arbore multi ramuſculi pcedūt: & ex vno corpe plura mēbra. Ad hoc. 7. q. 1. Nouatianus. & hęc ē
c illa eccleſia, q̃ errare nõ pt. c i. collectio oĩm: nec pt deficere: qa Deus orauit p eccl̃a. 24. q. 1. c. loqt. Scđ ò collige: q ſub

b ¶Ad malū. Adde, an Dęmones hēant liberū arbitriū: not. ĩ c. q Ep̃s. 23. di. Et an Dęmões cognouerint Chriſtū añ eius paſſionē. ĩ c. j. & ĩ c. ſi qd. 37. diſt. p d. Præpoſitū. Ber.
b Ant. Fr. ¶An ãt Diabol' cognonit Xp̃m eē filiū Dei añ eius paſſionē. gl. dicit, q nõ certitudinariè & plenè, qa aliqñ credidit, & aliqñ dubitauit. & dixit gl. in c. ſi qd. 37. diſt. & dicas, q Diabolus hēt liberum arbitriū tm̃ ad malū: vt dixit glo. in c. q Ep̃s. 23. di. Et an Dęmões poſſint ſcire, & qualiter futura? dicas, q p ſigna exteriora pñt citiſſimè cogitationes hoium cognoſcere ſed ea, de qb. nullū veſtigiū hēri pñt, cognoſcere nõ pñt. vt in c. ſciendū. circa fi. 26. q. 4. & in c. quodã loco. eadē cã & q. vbi ét dicit, q pp longū tp̃s eorū vitę maior eſt ipſorū experientia, q̃ hoium. & q acumine ſenſus & celeritate motus excedunt hoiem, & quæcunq; aĩalia. Et adde, q curioſitas humana dum appetit ſcire, qđ nõ ꝯuenit inueſtigare: q in arte magica: & in omni alia diuinatione, quæ arte Dęmonum eſt inuēta p Dęmonum fallaciam deludit: vt in c. nec mirum. 26. q. 5. & eã artē magicam & diuinandi Diabolus adinuenit: vt hoĩes faceret ſuæ dãnationis participes. 21. q. 2. in c. q ſine. Et alibi dicit, q Diabolus ſp bonum vertit in malum: & ſp illos tētat, quos reputat meliores: vt in cap. j. 11. q. 7. in c. nulli dubium. 3. q. 1. Et quo Diabolus dicat Princeps huius mundi: vide gl. 32. q. 2. in. c. 2. Et de multis nominibus Diaboli, vide Archi. in c. nerui teſticulorum. 13. di. & habetur per Pau. de Leazar. in clem. ad noſtram. de hære. ſuper ver. ſathanæ. & habetur per doct. in c. 2. ad fi. de ſumma Trin. Et adde, quod Diabolus habet mille modos nocendi hominibus: vt in c. viſis. circa princip. 16. q. 2. Et qualiter ſe transformet in Angelum lucis: vt nos homines decipiat. habetur in c. Epiſcopi. 29. quæſt. j. in c. j. & in capitu. licet. de reg. & in d. c. nec mirum. 26. q. 5.

c ¶Errare non poteſt. Adde Dominicum in c. decretis. in 2. col. 21. di. & intellige ſcilicet in fide, ſeu articulis fidei. Nã in alijs eccleſia vniuerſalis bene põt errare, vt declarat iſte text. in c. a nobis. col. j. in prin. de ſen. excõ. Et vtrū pt errare in canonizatione ſanctorū: vide Fel. in c. venerabi. de teſt. & Card. ſancti Sixti in tract. de ptãte Papæ. q. 41. & p Maluitium in tra. de canonizatione ſanctorū. ĩ 3. dub. in 18. & 19. col. ibi: ex qua concluſione ſequit corrolarium. ¶Adde quot modis capiat hoc nomē eccleſia. Fed. conſ. 217. Ber. Anto. Fran. ¶Adde, q eccleſia vniuerſalis non pt errare regulariter: imo eccleſia Romana nunq̃ errauit: neq; hæreticis vnq̃ inccubuit: imo potius oēs hæreſes deſtruxit, vt ē no. gl. q̃ declarat quo intelligat illa authoritas, q eccleſia ñ pt errare. in c. à recta. 24. q. j. & in c. loquit. & in c. pudendam. ea. cã. & q. j. Imo illud qđ tenet vniuer-

aet vniuerſalis eccleſia, tenendum eſt: vt eſt noc. glo. 23. q. 1. in c. niſi. & eſt bo. tex. in cap. illa 12. diſt.

a ZACHARIAS. ¶Nõ. n. ſufficit dicere: Sis presbyter. Dic hoc verũ in epõ, ne cõtraueniãs opi. Ang. i l. 2. C. de cri. ſacri. vbi dicit Ang. ſumenũ Põtificẽ poſſe vnico verbo ꝓnũtiare quẽ ſacerdotẽ. Pro quo facit, qđ not. Inn. in c. j. j. de ſacr. vn. ibi dicit: poſſe ſufficere dicere. Sis ꝑsbyter. abſq; alia ſolennitate, niſi eccl'a ſlica cõſtõ obſtaret. qđ tñ ẽt itelligẽde Epis, quos ꝯria eccl'ę cõſtõ vnico verbo quẽ creare, aut ꝓnũtiare ſacerdotẽ ꝓhibet, Papã ãt nõ: vt ſi git firmiter pe. dem d. Fel. poſt Ang. vbi. ſ. in c. 1. 7. mihi col. ſm Mod. nr̃am Italiæ ipreſſionẽ. ver. fallit q̃r tu. ibi. & hoc ẽ qđ ꝑ. &c. Põt & ẽt ſolo verbo epm facere: vt voluit idẽ Ang. in l. j. ꝑ illũ tex. C. de ſen. paſ.

b ¶Claues eccl'ę. Adde Gemi. 20. di. in ſum. & Pe. de Anc. in regula pc̃m. i 5. q. de re. iu. 1. 6. & Cal. in rep. c. nr̃o. in 18. char. de pœ. & remi. ꝑ Fal. in l. fi. in h. C. ſi à ſi cõpe. iud. ꝑ oſ. in ſum. de pœ. & re. §. 1. ꝑ Abb. pº gl. 1. i d. c. tãta. & in c. licet. i 1. col. de elec. & ꝑ Theologos i 4. ſen. di. 19. maximè ꝑ Richar. & Fel. hic: cui adde Hoſt. i c. q̃to. de trãſla. Epiſ. & Inn. in c. q̃to. & ibi gl. de iurei. & ibi notãt duas eẽ claues Petri: ꝑ vnã ſignificaſ ptãs. ꝑ alterã diſcretio, ſiue ſcia: vñ vna ſine reliqua parũ valet. & vide qđ no. Inn. in c. q̃to. de cõſue. Ant. Franc. ¶Et adde, ꝙ vtrũ eccleſia habeat duas claues, vel vnã tñ: qđ voluit Hoſt. in ſum. de pœ. & remi. & in c. noua q̃dã. eo. ti. vbi dicit ꝙ hẽt duas, vnã fori cõtẽtioſi: & alterã fori pniãlis. & ꝑ claues collatas Petro a Chr̃o notaſ ſcia & ptãs: vt in d. c. Decretales. 20. di. Et q negant claues eccleſiæ, ſunt diuiſi à Deo: vt in c. ꝑt fieri. de pœ. di. j. Et de hmõi clauibus & de eorũ ſignificatu, hr̃ ẽt ꝑ b. Thom. in 4. di. 18. q. 1. arti. 1. & an claues eccleſię, ſeu ptãs earum ſe extendant ad mortuos: vide Hoſt. q dicit, ꝙ non. in c. qa nonnulli. de cle. nõ reſi. & in c. à nobis. el grande. de ſent. excõm. & in c. qđ ãt. de pœ. & remiſ. & idem ipſe Hoſt. in ſum. de pœ. & remi. in §. quibus proſit. & in ſum. de exceſ. præl. in c. vlti. ¶Et adde, ꝙ cõtinẽs claues eccl'æ nõ ẽ alienus ab hæreſi: vt in c. tãta. de exceſ. pl. & in c. ſi. de pœ. & remi. & facit tex. in c. 1. 22. di.

c ¶Tã paruulis, q̃ adultis. tex. eſt hodie in cle. vnicam in §. ad hoc baptiſma. ibi: tam adultis, q̃ paruulis. de ſum. tri. & fide cathol. ¶Adde, an paruulus Iudęus baptizatus à ſolo ꝑsbytero nõ hñte q rñderet ꝓ paruulo, ſit baptizatus. Pet. de Anc. conſi. 196. Et an ſemiextractus de vtero poſſit baptizari. ꝑ l. apum allog. 48. Ber.

d ¶Quis autem. Adde iſtum in cap. cum quidam. j. de iureiur. & in c. magnæ. j. de voto. & Bar. in l. quod ſi minor. §. reſtit. in ſcđo notab. ff. de minorib. vbi dicit, qđ plus mereſ ille, q facit aliqđ ex neceſſitate, q̃ qui ex voluntate. allegat. l. cum poſtulaſſem. in ſi. de dam. infe. facit gloſſa in d. clem. 1. in verſ. ſeipſum.

ſpẽbus panis & vini in ſacr̃o altaris veraciter cõtinẽtur verũ corpº & ſanguis 2 Chr̃i: vnde eſt ibi illud corpus verũ, qđ aſſumpſit ex beata virgine. & hoc vult dicere lſa, dũ dicit hoc inductũ ad ꝑficiẽdũ myſteriũ vnitatis: vt accipiamus de ſuo. i. de ſua carne, quã ipe aſſumpſit 1 de nr̃a. i. de beata virgine Maria. ¶†Itẽ c 3 not. ꝙ hoc ſacr̃m Euchariſtiæ nõ ꝑt cõficere, niſi ſacerdos. Hoc. n. cõmiſit Deº tñ ſacerdotibus, dũ dixit Ap'lis: hoc facite in meã cõmemorationẽ. Et ex hoc dicit gl. no. ꝙ ẽt nõ põt Papa cõmittere nõ ſacerdoti: vt cõficiat corpus Chr̃i, in c. ꝑuenit. 95. di. Nõ. n. põt Papa aliqđ attentare ꝯ diſpõnẽ diuinã. 25. q. 1. c. ſunt qdã. ¶Et no. ꝙ ſacerdos cõficiẽs dẽt eẽ ritè ordinatus. & dic ritè. i. ſm ſolẽnitates eccleſiæ. Nã verbũ, ritè, denotat ſolẽnitatẽ, & rectè, cãm, vt no. gl. in l. 2. ff. de inof. teſ. Nõ. n. ſufficit dicere: Sis ꝑsbyter a: niſi ſit ordinatus ſm ſolennitates a eccl'æ. ¶Not. ibi: *ſecundum claues eccleſiæ.* b ar. ꝙ duę ſunt claues eccl'æ b. & dicũt q- d dã, ꝙ vna eſt ptãtis: altera verò ſciæ: qa dẽt eſſe diſcretus hñs exercitiũ clauis. Alii dñt, ꝙ vnica eſt clauis. ſ. ptãtis, ſed reqrĩ alia clauis ad exercitiũ. & ꝓ hoc c. tãta, ẽ clauis de exceſ. pla. vbi de ea ſit mẽtio i ſingulari. Alii dñt, ꝙ vna ẽ clauis in ſoro cõtẽtioſo: alia i pniali. & vide qđ no. 20. di. in prin. & 21. diſt. c. 1. ¶No. ibi: *quas ipſe conceſſit Apoſtolis. &c.* ꝙ ptãs ligãdi & abſoluendi fuit collata oibus Ap'lis, nõ tñ Petro: dignitas verò Põtificatus fuit collata ſoli Petro. & vide bonũ tex. cum gl. 21. di. in nouo. ¶Et no. ꝙ largo ſumpto vocabulo ſacerdotes dñr ſucceſſores Ap'lorũ: vt colligiſ ibi: *eorumq; ſucceſſores.* Nã loquiſ ibi de ꝑsbyteris, qa referſ ad id, qđ. ſ. dixerat, ꝙ ſolº ſacerdos poterat. & vide gl. no. in c. videntes. 12. q. 1. q̃ dicit, ꝙ Epi dñr ſucceſſores Ap'lorũ reſpectu dignitatis: religioſi reſpectu abdicationis ꝓprii: ſeculares clerici reſpectu adminiſtrõnis ſacr̃orũ. oia iſta tria fuerũt in Ap'lis: hodiè verò ſunt in triplici ſtatu eccleſię. Qđ no. †vñ quilibet ſacerdos icõtinẽti ordinatus, hẽt ptãtẽ ligãdi & ſoluẽdi: ſed illa eſt ligata. vñ nõ hẽt illã in actu, ex quo ꝑꝑlus nõ eſt ſibi cõmiſſus: ſed olim incõtinẽti habebat in habitu & in actu: qa nõ erãt diſtictæ parochiæ. 13. q. 1. c. 1. 16. q. 1. c. gñaliter. §. ecce. ¶No. ver. ſacr̃m, ꝙ baptiſmus collatus in forma eccleſię ꝓdeſt tã paruulis, q̃ adultis c. † Et no. ꝙ maximus ẽ effectus baptiſmi. nã tollit pc̃m originale. Itẽ actuale: adeò ꝙ ẽt pœna dimittiſ. vñ ſi incõtinenti decederet baptizatus, nõ ſentiret pœnã etiã purgatorii de pœ. di. 7. c. fi. & ſ hoc baptiſmus ẽ gñalior, & magis neceſſarius, q̃ pnĩa & corpus Chr̃i: qa ꝑ cõfeſſionẽ remittunſ peccata, nõ reſpectu pœnę: qa ſi qs nõ ꝑficit pniam, patieſ pęnã in purgatorio. 25. di, qualis. vide gl. in c. ſup eo. de rapto. Itẽ ꝑ corpus Chr̃i tñ remittunſ pcã venialia. vt no. 1. q. 1. interrogo. ſed ꝑ baptiſmũ remittunſ pc̃tã & pęnę peccati. & vide ꝑ gl. 32. d. c. ꝑter. §. verũ. & iõ ꝑꝑ neceſſitatẽ huiº ſacr̃i ꝑt à quocũq; recipi in neceſſitate. Et no. duos effectus baptiſmi. Primò tollit pcã mõ ꝑdicto. Scđò ꝑparat hoiem, vt nõ poſſit cadere, quominus repareſ ꝑ pniam. ¶Vlti. not. ꝙ non ſolũ virgines & cõtinẽtes ꝑñt ꝑuenire ad beatitudinẽ: ſed etiã cõiugati ꝑ fidẽ rectã, & operõnẽ bonã: & ſic non ſufficit fides ſine operibus. ¶Quis aũt d plus mereaſ, an laicus honeſtè viuẽs in cõiugio: an clericus ẽt honeſtè viuẽs: vide gl. no. i cle. 1. de reli. & vene. ſan. ¶In gl. in ver. vna. ibi: ꝑ duas nãs &c. hęc gl. obſcurè loqſ adeò, ꝙ Ber. gloſſator huius cõpilationis interrogatus, qđ vellet hęc gl. rñdet ſe ignorare: ſed eã poſuerat ꝓut inuenerat. & ſic hæc gl. nõ fuit Ber. ſed alterius antiq gloſſatoris: licet Ber. eã poſuerit in hoc volumine. Alii intelligunt & nõ bñ, diuerſimodè. ¶Io. An. dicit, ꝙ incluſio facta in arca Noe, ꝑ quã fuit ſaluatũ genus humanũ, habuit deſignare incluſionẽ diuinitatis & humanitatis, ꝑ quã fuit ſaluatũ genus humanũ. ¶Et dũ glo. dicit ꝑ duas nãs. Exponit. ſ. ligni & aquæ, qa in ſaluatione humanę nãę lignũ. ſ. arca Noe cõfecta ex ligno fuit: & aqua, q̃ regebaſ. Et dũ gl. ſubiicit quo ad opi. & veritatẽ: iõ ſic dicit ꝙ multi ſancti, vt Ambroſiº, & alii hoc opinati ſunt: & ita ẽt fuit veritas: vt poſteà patuit. ¶In gl. i ver. *impaſſibilis.* i fi. & ꝑ hiſtoriã, q̃ hr̃ in c. alle. i gl. intelliges hãc figurãdo ꝑ Iſaac diuinitatẽ · ꝑ Arietẽ humanitatẽ. ¶In gl. i ver. *ſub ſpẽbus.* i fi. & vide gl. i c. ſortè. de cõſ. di. 2. q̃ ponit multas alias cãs. ¶In gl. fi. ibi: *non expedit hoi &c.* & ſic vult gl. ꝙ ñ ẽ vtile hoi accipe vxorẽ: & hoc ꝑꝑ onera mr̃imonii: ſed alio reſpectu ẽ vtile. ſ. ꝑꝑ fornicationẽ euitãdã: vt ſic euitet maiº malũ. Hinc Ariſtoteles cõſultº à quodã adoleſcẽte, an expediret nubere: rñdit eũ pniam acturũ, qđcũq; fecerit. Vult dicere eẽ durũ ꝯhere mr̃imoniũ ꝑꝑ onera mr̃imonii: & qa ipedit cõtẽplationẽ. Itẽ durũ eſt non cõtrahere, ꝑꝑ ſtimulũ carnis. & iõ dicebat illũ pœnitentiã acturum, quodcunq; fecerit. quod no.

S V M M A R I V M.

1 *Sicut, iſta dictio non ſemper denotat omnimoda ſimilitudinem.*

2 *Prælatus non præiudicat capitulo, delinquendo, ſi illi delicto non conſenſit caps.*

3 *Maximè: iſta dictio quid importet.*

4 *Hæreticus ſi aliqs dãnatur: nõ ꝑ hoc dãnatur eius opa. et n. 9.*

C A P. I I.

DAmnamus. ¶Pr̃ & filiº & ſpũſſanctus vera uniõe, ñ collectiua, ſeu ſilitudinaria, ſũt vna eẽntia, ſbia, ſeu nã, qa ſubſtanti a

ſubſtãtia ñ ẽ gñans, nec genita, nec ꝓcedẽs, q̃a illi act⁹ ñ attribuũtur ſubſtãtię ſed ꝑſonis: nõ ꝑ hoc i Trinitate ꝯcludit̃ q̃ternitas. Cõtrariũ ſentiẽtes, vt hęretici ſunt cenſendi: niſi ab errore reſipiſcãt, & correctiõi Ap̃licæ ſedis ſe ſupponãt. h.d. Et diuidit̃ i duas ꝑtes principales. In prima reꝓbat doctrinã Abbatis Ioachim. In ſcd̃a ibi: *reprobamus*. dãnat illã Almeri. Prima ps facit qnq; . Primò reꝓbat opi. ipſius Ioachim ꝯ̃ magiſtrũ ſñiarũ, quã ꝓſequit̃ exprimẽdo motiua & rõnes ipſi⁹. Scd̃a ibi: *nos autẽ*. approbat & ꝓbat ſñiam magiſtri, quã dãnabat Ioachĩ. Tertia ibi: *cũ ergo*. rñdet authoritati, qua principalr̃ mouebat̃ Ioachĩ. Quarta ibi: *ſi quis*. dãnat tenẽtes opi. Ioachĩ. ¶ Caſus lr̃alis. Magr̃ Petrus Lõbard⁹ dixit in ſñitiis ſuis, q̃ q̃dã ſumma res eſt pr̃, & filius, & ſpũſſanctus. & illa ſumma res nõ eſt gñans, nec genita, nec ꝓcedẽs. Et pr̃, q generat: fili⁹ q gignit: & ſpũſſanctus q ꝓcedit. Contra illũ magiſtrũ Petrũ Abbas Ioachĩ ꝯpoſuit quẽdã libellũ, in quo appellauit magiſtrũ Petrũ hæreticũ & inſanũ, ꝑꝑ hãc ſñiam dicẽs, q̃ magr̃ Petr⁹ nõ tã Trinitatẽ, q̃ quaternitatẽ adſtruebat in Deo, videlicet illas tres perſonas, & illã cõem eſſentiã, q̃ſi quartã: aſſerẽs Ioachim, q̃ nulla res eſt, q̃ ſit pr̃ & filius & ſpũſſanct⁹: nec eſſentia: nec ſubſtãtia: nec natura, Tñ dicebat, q̃ pr̃ & filius & ſpũſſanctus ſunt vna eſſentia, & vna natura: verũtñ hãc vnitatẽ non verã & ꝓpriã eſſe dicebat: ſed q̃ſi collectiuã & ſilitudinariã, ſm̃ qd̓ multi homines dñr vn⁹ popłs: & multi fideles, vna eccleſia. Ad hoc ꝓbandũ inducebat plures authoritates. Primò illã: multitudinis ãt credẽtiũ erat cor vnũ, & aĩa vna. Scd̃o inducebat illã authoritatẽ: & q plãtat & q rigat vnũ ſunt: & oẽs vnũ corpus ſum⁹ in Chr̃o. Tertiò illã de li. regũ: poplꝰ meus, & populus tuus, vnũ ſunt. Vltimò iducit authoritatẽ euãgelii: volo pr̃, vt ſint vnũ i nobis: ſicut & nos vnũ ſumus. Sñiam iſti⁹ Ioachim dãnat cõciliũ iſtud hic vſq; ad verſ. illũ, nõ.n. Abinde incipit rñdere authoritatib⁹ illius Abbatis, quas inducebat ꝓ ſua ſñia: dicẽs, q̃ fideles Chriſti non ſunt vnũ .i. q̃dã vna res cõis oĩbus: vt dicebat Ioachim: ſed imò ſunt vnũ .i. vna eccleſia ꝑꝑ vnitatẽ catholicæ fidei: & tandẽ vnũ regnũ ꝑꝑ vnionẽ indiſſolubilis charitatis. Et ad hoc ꝓbandũ inducit cõciliũ authoritatẽ Io. apoſtoli in epiſtola ſua: tres ſunt q teſtimoniũ dãt in cælo: pr̃, verbũ, & ſpũſſanctus: & hi tres vnũ ſunt. ſtatim ſubiũgẽs: Et tres ſunt q teſtimoniũ dãt in terra, ſpũs, aqua & ſanguis: & hi tres vnũ ſunt. ꝯfitet̃ ergo cõciliũ cũ magiſtro Petro, q̃ vna q̃dã res eſt, q̃ veraciter eſt pr̃, & filius, & ſpũſſanctus. & q̃libet ꝑſona eſt illa res: & illa Trinitas tantùm, & nõ quaternitas eſt in Deo: quia q̃libet triũ ꝑſonarũ eſt illa res. ſ. ſubſtantia æterna, ſeu natura diuina: & illa res non eſt generãs: nec genita: nec ꝓcedẽs: ſed eſt pr̃, q gñat: filius qui gignit̃: & ſpũſſanctus q ꝓcedit: vt ꝑ hoc notet̃ diſtinctio in ꝑſonis, & vnitas in natura. Et licet dicat̃ alius pr̃, alius filius, & alius ſpũſſanctus: non tñ aliud: ſed id quod eſt pr̃, filius eſt & ſpũſſanctus, idẽ oĩno: vt in ipſa litera ꝓbat̃ ab illo loco: licet vſq; ad ver. illud, *cum ergo*. Et ibi rñdet illi authoritati: uolo pr̃, vt ſint vnũ. &c. dicens, q̃ hoc nomẽ vnũ, aliter accipit̃ ꝓ ꝑſonis diuinis: & aliter ꝓ fidelib⁹. Sed hoc nomẽ diuerſo mõ accipit̃ in authoritate illa: Eſto te ꝑfecti ſicut & pr̃ veſter ꝑfectus eſt. dicens, q̃ ſi qs ſñiam, uel doctrinã ꝑfati Ioachim ſeruare uoluerit uel defendere, tanquã hæreticus ꝯfutet̃, ꝑ hoc tñ nullũ ꝑiudiciũ generetur Florẽtino monaſterio, cuius ipſe Ioachim extitit iſtitutor. In fine reꝓbat ſñiam cuiuſdã hæretici noĩe Almerici. B.

¶ No. primò, q̃ uerba dãnamus & reprobamus, ponunt̃ hic, ut diuerſa: & dic q̃ ꝓpriè dãnare, eſt rẽ ſine remedio ſubleuandi tormentis, ſeu ignominiæ ſentẽtialiter deputare. Reprobare uerò rẽ rõnibus euidẽtibus reã facere. uel ponunt̃ ad maiorẽ exaggerationẽ, ſeu aggrauationẽ: ſed primũ eſt ſubtilius. ¶ Secundò collige uerã & catholicã opinionẽ circa eſſentiã Trinitatis. Eſt.n. vnica & uera eſſentia, ſubſtãtia, ſeu natura: vñ pr̃ nõ hẽt ſubſtãtiã ſeparatã à filio: nec filius à patre: nec ſpũſſanctus à patre & filio: nec ꝑ hoc concludit̃ q̃ternitas: q̃a q̃libet illarũ ꝑſonarũ eſt illa ſumma eſſẽtia, ſubſtãtia, ſeu nã. Vñ ꝑſonæ nõ differunt à ſubſtãtia: nec ſubſtãtia differt à ꝑſonis. Pone exẽplũ i igne, ſeu i lumine, in quo tria reꝑiunt̃: vz ſplẽdor, ignis, & calor. & licet vnicũ ſit lumẽ, diuerſimodè tñ oꝑant̃ illa tria. Nã igni attribuit̃ vſtio: ſplẽdori illuminatio: calori calefactio. Sic pr̃ fili⁹ & ſpũſſanct⁹ ſunt una ſubſtãtia: ſed differũt in ꝑſonis. Ideo legit̃, q̃ Deus apparuit i igne. ¶ No. duos errores iſtius Ioachim. Primus i eo, q̃ cõcludebat Petrũ Lõbardũ magr̃um ſñiarũ innuere quaternitatẽ. nõ.n. ꝯcludebat q̃ternitatẽ: q̃a ut dixi in ꝓcedẽti notabili: illa res ſumma, quã ponebat Pe. nõ eſt ſeparata à ꝑſonis: & ſic non ꝯcludit̃ quaternitas. Scd̃us error in eo, q̃ dicebat, q̃ pr̃ filius & ſpiritusſanctus erãt unũ: nõ uera unione ſubſtãtiæ: ſed collectiua, ſeu ſilitudinaria unione: ſicut & fideles dñr unũ: ñ uera unione ſubſtãtię: ſed unione charitatis & eiuſdẽ uolũtatis. qd̓ falſiſſimũ eſt: ſicut multũ cautè ꝓbat tex. in verſ. nos ãt. nã fili⁹ habuit ſubſtãtiã à pr̃e: ut ipſemet teſtat⁹ eſt, dũ dixit: qd̓ dedit mihi pr̃ me⁹, mai⁹ eſt oĩb⁹. Nõ.n. poſſum⁹ dicere, q̃ habuit partẽ ſubſtãtiæ, q̃a ſubſtãtia diuina ẽ indiuiſibilis. Nec poſſum⁹ dicere, q̃ habuit totã, ita q̃ pr̃ nihil ſibi retinuerit: q̃a ſm̃ hoc deſiiſſet ſubſtãtia pr̃is. ergo neceſſariò ꝯcludẽdũ, q̃ pr̃ totã ſubſtãtiã dedit filio: & totã ſibi retinuit. Ex quo infertur clarè, q̃ unica eſt eſſẽtia ueraciter pr̃is & filii & ſpũſſancti. Et ꝑt poni exẽplũ in lumine accẽſo aliud lumẽ accẽdẽte: & i doctore plenè transferẽte ſcientiã. Nã totã trãsfert & totã retinet. & ex hoc ꝯfundit̃ ſcd̃us error. Et ex hoc ſcd̃o ꝯcludebat tertiũ: dũ dicebat: q̃ nulla res eſſet, quę foret ſumma eſſẽtia, ſeu ſubſtãtia, ſeu nã. ¶ No. vlterius duplicẽ unionẽ. nã q̃dã eſt uera, q̃dã eſt collectiua unio: ſicut multi lapides. Et not. plures authoritates hanc ultimã unionẽ ꝓbãtes. & uide de multiplici unione, per B. De trino & uno. Nã multiplex reꝑit̃ unio. Eſt.n. collectiua unio: cũ mlti lapides ꝯſtituũt unũ aceruũ. Itẽ ꝯſtitutiua: cũ multa mẽbra ꝯſtituũt corpus & multæ ꝑtes unũ totũ. Itẽ eſt ꝯiugatiua, q̃ maritus & uxor dñr vna caro: eſt tñ illa unio nõ uera, ſed ꝯiugatiua: & uide gl. l. c. debitũ. de biga. Dñr.n. vna caro: q̃a ꝯiungunt̃ ad unã carnẽ ꝓcreãdã. Eſt unio natiua, q̃ ex carne & aĩa naſcit̃ unus hõ. Nõ .n. eſt hõ ſine aĩa, uel ſine corpore: ſed ex aĩa & corpore ſeu ex unione aĩę & corpis efficitur unus hõ. Eſt unio ꝑſtatiua, qñ hõ virtute nõ iſtabilis: ſed cõſtans ſibimet nitit̃ uniri. Eſt vnio cõſentanea, cũ ꝑ charitatẽ multorũ hoĩum eſt cor unũ. Eſt unio votiua, cũ hõ oĩb⁹ votis adhęret Deo. Eſt ẽt unio dignatiua, qua Chr̃us ex limo ſeu ex carne nr̃a aſſumpt⁹ eſt in ꝑſonã humanã. ¶ In ver. *nos autẽ*. No. q̃ eſſentia, ſubſtãtia, ſeu nã Trinitatis eſt incõprehẽſibilis. non.n. põt cõprehendi: quia hæc eſſentia nõ fuit creata. Scire [a] eñi, eſt ꝑ cauſas co

[a] ¶ Scire. Vide Philoſophũ primo Poſterio. & 7. Meta. & facit. l. ſcire. ff. de leg. & quod not. in l. ſi pater. ff. de hęredi. initi.

a ¶ Alius eſt pater. Sed non poteſt dici, q aliud eſt pater. Adde Pau. Pergulenſem in logica ſua in tract. de prob. termi. vbi infert aliud, non idem, in 2. concluſio. ibi: licet in diuinis pater ſit alius à filio, tamen pater non eſt aliud à filio.

b ¶ Dictio ſicut. Adde do. Ant. hic & vide gl. in c. vnico. de ſa. vnct. in ver. ſicut. & 21. di. c. cleros. i ver. ſicut. de cõfir. vt. vel inut. & i c. pe. de prin. c. ex ore. & de accu. c. inquiſitic 15. j. rñſo. in gl. 2. & hęc dictio ſicut: aliqñ facit ſimilitudinẽ per ꝯriũ. no. ff. ꝑ ſo. l. 3. i gl. ſi. ff. de off. ꝓco. l. ſolet. §. ſicut. de off. qũ. l. j. ibi, i ſi ſicut dicimus aliqñ ponit cauſatiuè: aliqñ ꝯditionaľr: vt no. in d. c. ex ore. & in c. qm̃ Abbas. i gl. vlt. de off. deleg. & in d. c. pe. & vl. de cõfir. vtil. vel inut. & in c. quia V. de iudi. & in c. Abbate. de verb. ſig. & ꝑ Bal. & alios in l. edita. C. de edẽ. & ꝑ Bar. i cõſi. incip. teſtõr legauit. Qñq; dictio, ſicut, denotat omnimodam ſimilitudinem: vt voluit Ant. de But. in c. Piſanis. de reſt. ſpol. & probatur in l. pe. ff. de ſun. inſtr. & in l. qua rõne. in 1. rñſo. ff. de acqui. re. do. & facit C. de act. & ob. l. ſicut. & plenè per Albe. Pergamen. in dictionario ſuo, in verbo, ſicut. & dixi in reperto meo ad iſtum in verbo: ſicut.

¶ Adde tu, an dictio, ſicut, importet omnimodam ſimilitudinem. Rom. conſ. 378. & de dictione, veluti. per eundem conſ. 195. Anto. de But. conſil. 19. Ber.

Anto. Franciſ. ¶ De ſignificatu huius dictionis, ſicut & ſicuti: vide not. per do. Ant. in c. dãnamus. in §. cũ ergo. Et adde, q qñ hoc verbũ, ſicut, ponit in cõfirmationibus & in iuris, intelľr condõnaliter. Qñ verò in priuilegiis, ſtat cauſatiuè. vt habetur in c. Abbate. de ver. ſig. Dictio aũt, ſicut qñq; ponitur ſimilitudinariè: aliqñ exẽplificatiuè: vt in l. quẽadmodũ. ff. de vſuſru. & in l. Pomponius. in §. ſpadonẽ. ff. de ædil. edi. & de huiuſmodi verbis, ſicuti, & ſicut, & ſimilibus habetur in l. j. ff. de re. diui. & in l. prædiis. in §. j. ff. de leg. 3.

c ¶ Maximè. Adde Bar. in extrauag. ad repri. ſuper ver. maximè. ꝑ glo. & doc. in c. ad abolendã. de fil presby. & gl. de nouo Codi. compo. in l. j. in ver. maximè. & plenè per Barth. ſextiẽ. in reper. ſuo in ver. maximè. Nã hæc dictio qñq, ſtat implicatiuè: vt in l. qui ſtatus. ff. de re mili. & ſic propriè aliqñ ſumitur pro tm̃. vt xj. q. 3. c. ſi quis Epiſcopus dãnatus. & in l. eũ, qui. ff. de dona. & ſic impropriè. Aliqñ accipitur pro valde: vt no. gl. pe. ff. ſol. mat. Qñq; ſignificat identitatẽ in caſu ꝯrio: vt in l. qđ ſi minor. §. reſtitutio. in gl. in ver. in vẽdõne. ff. de mino. Qñq; abundat: vt in l. 2. C. de reſcin. ve. & vide gl. & Flo. in l. illud. ff. ad leg. Aquil. & 12. diſt. in c. illud. & Spe. in tit. de diſpu. & alle. §. poſt hæc. in ver. & not. & plenè per Alber. in dictionario ſuo in ver. maximè. & vide illũ in c. qña frequenter. §. porrò. in verſ. nota ex eodẽ ver. capiendo verbum, maxime, propriè: & ibi per dominum meũ Barba. cũ aliis concor. vt lit. non conteſta.

ZACHARIAS. ¶ Adde, q hæc dictio, maximè ſtat nõnunquam cõparatiuè. l. qui ſe patris. & ibi Iaſ. poſt alios. C. vnde lib. & in l. ꝓuinciarũ. C. de feriis. ſuperabũdat quoque: vt not. Ang. in auth. de mã. prin. §. ſit ibi quoque. ibi: maximũ vitiũ. colla. 3. & aliqñ vt. ſ. dictũ eſt, implicat. ſed per maiorem tõnem: vt eſt tex. ſing. cum glo. in l. illud. ff. ad leg. Aquil. & glo. no. in l. quod ſi minor. §. reſtitutio. ff. de mino. Et vt latiſſimè de hac dictione videas, remitto te ad Bar. in extrauag. ad repri. in glo. in ver. & maximè.

Antoni. Franciſ. ¶ De iſta dictione, maximè, & eius materia: vide omnino Flor. in d. l. illud. ad leg. Aquil. & vide in c. illud. 12. diſt. & ꝑ Sp. in ti. de diſpu. & alle. in §. poſt hoc. in ver. & no. & vide do. Card. in cle. j. de renu. vbi dicit, qđ includit idẽ ius in caſu ꝯrio. & qñq; ei ponitur pro multum: & dixi in c. relatum. de offi. deleg.

St. B. SAPIA. ¶ Donato. Vide Fel. in c. cum clero. circa prin. intra mg. vii. punit, an abolito titulo Regis, ceſſat abolita ipſius ſtatuta.

gnoſcere. Nec in creaturis ꝑt reperiri ſimile neceſſariò cõcludens, & rẽ demonſtrãs: qa non põt tãta ſimilitudo notari inter creaturã & creatorem, quin maior diſſimilitudo ſit: ſed ut dixi, ꝑt ad corticẽ poni exẽplũ in lumine. ¶ Itẽ not. q nomina partitiua in maſculino & feminino gñe, denotãt diſtinctionẽ in ꝑſonis: i neutro verò gñe denotãt diſtinctionẽ in a ſubſtãtia. Vnde ꝑt dici, q alius eſt pater,[a] alius eſt filius, & alius eſt ſpũſanctus: qa ꝑſonæ ſunt diſtinctæ: ſed non põt dici, q aliud ſit pr̃, aliud filius, aliud ſpũſanctus: qa nõ ſunt diuerſæ ſubſtãtię: ſed eiuſdẽ. ¶ Itẽ collige, q filius habuit ſubſtantiã à pr̃e ab eterno, nõ partẽ, ſed totã: & pater ẽt ſibi retinuit totã. Vñ diſtinguẽdi ſunt tres modi gñationis. duo reperiuntur in humanis: tertius in diuinis. In primo modo ſubſtãtia daľ pro parte, & pro parte retineľ: vt in gñatione carnali. Nam dat pater partẽ ſubſtãtiæ, & partem ſibi retinet. In ſcđo modo per modũ refuſionis datur tota ſubſtãtia: & nil retineľ: vt cũ aqua cõuertitur in glaciẽ: iuxta illud: Mater me genuit, mox gigniľ ipſa ex me. In tertio mõ tota ſubſtantia daľ, & tota retineľ: ut in diuinis: & ꝑt poni exẽplũ ut. ſ. dixi, in docte & in lumine. ¶ † Itẽ no. q dictio ſicut,[b] non ſꝑ denotat oĩmodã ſĩlitudinẽ. ¶ Itẽ in uerſ. ſi quis. collige, q defendẽtes opi. reprobatã ſunt hæretici. Et dic, q grauius peccat defendens opinionẽ reprobatã, q̃ inueniens: qa defendens errat, & ultra ſuũ errorẽ ꝑbet aliis audaciã errandi. uide bonũ tex. 24. q. 3. c. qui aliorũ. ¶ † Itẽ not. in uer. *in nullo*. q delictũ Prælati ẽt circa fidẽ, cui non cõicat capitulũ, non ꝑiudicat ipſi capitulo, ſeu eccleſiæ. de quo plenè dixi i c. 1. de do. & cont. ¶ † Not. ibi: *maximè*[c]. q hęc dictio deſignat & denotat idẽ in caſu cõtrario. unde ꝓpriè iſta dictio, maximè, ſtat cõparatiuè, ponens idẽ in caſu cõtrario. uide gl. in c. ad abolendã. de fi. pſb. & in c. ſacro. de ſen. exc. in uerſ. ſi laudabilis. Qñq; tñ hæc dictio, maximè, ſtat impropriè: & ponitur ꝓ tñ. 12. diſ. c. illud. 11. q. 3. c. ſi quis Epũs. & utrobiq; reperies plures cõcor. Nã ſenſus huius literæ eſt, q delictũ Ioachim, non debet obeſſe monaſterio: cuius fuit inſtitutor: maximè cũ ipſe ſcripta corrigenda ſubmiſerit diſpõni ſedis Apľicæ, quaſi innuat ꝑ hanc dictionẽ, maximè, q idẽ eſt, ſi non ſubmiſiſſet ſe diſpõni ſedis Apoſtolicæ. qñq; hæc dictio, maximè ſuperabundat: ut in auth. de iud. in princ. ibi, ꝑ gl. col. 6. ¶ † Et ex hoc, & ex tex. no. q dãnato[d] authore, ut hæretico non dãnanľ oĩa eius opera. Nã tenendo dictionẽ maximè, ꝓpriè: patet q licet Ioachim fuit hæreticus, monaſteriũ tñ cuius fuit ipſe inſtitutor, non dãnatur: & hoc ideò, q a inſtitutio regularis nõ habet authoritatẽ ab inuẽtore: ſed principaliter à Papa, q inſtitutionẽ approbat: ut in c. fi. de reli. domi. & de hac materia dic, ut plenè not. in c. fraternitatis. de hæret. 37. diſ. ſi qđ ueri. & no. hic tex. ibi, *in hac parte*. &c. ¶ Not. ex fi. literæ, q Diabolus appellaľ pr̃ mẽdacii. & dr̃ pr̃ q̃ſi patrator, ſeu inuentor: dũ dixit, nequaq̃ moriamini, ſed eritis ſicut Dii. Gene. 3. & ſic Diabolus fuit prim⁹, qui dixit mẽdaciũ. Qñq; appellaľ antiqu⁹ hoſtis: ut in c. ſi magno. ne cle. uel mo. Qñq; uerſut⁹ hoſtis. 16. q. 2. uiſis. Qñq; lupus rapax. j. de ele. ne ꝓ defectu. qñq; inimicus hoĩum. in c. licet. de ele. Qñq; ſeminator diſcordiæ: ut in cle. ad nr̃m. de hęreti. Qñq; ſimpľr appellaľ Diabol⁹, ſeu Dęmon: ut. ſ. e. ꝓ xi. ¶ In gl. 1. in fi. hãc gl. declara ꝑ gl. j. in uer. neq; genita. ¶ In gl. 1. in uer. *non enim*. in fi. hoc nõ placet Io. And. & bene. uñ ueritas eſt, q rñdet. j. in uer. cũ ergo. & ibi ẽt hoc tenet gl. & fortè hæc gl. ꝓceſſit ex errore ſcriptorũ. & hoc teneas: licet Pet. & Abb. dicãt, q rñdet in uerſ. nos ãt. qđ nõ eſt uerũ: qa ibi ꝓbat & approbat opi. Pe. ſed rñdet i uerſ. cùm ergo. ¶ In gl. in uer. *neq; genita*. ibi: *notionalia*. & appellanľ notionalia, ſm̃ Io. And. qa ꝑſonas notificãt: ut patet ẽt i declaratione, quã ponit gl. in fi. ¶ In eadẽ gl. ibi: *teneatur adiectiuè, &c.* & dicendũ, q adiectiuè dr̃ teneri, qñ uenit ad qualificandũ & reſtringendũ: vt ſi dico Petrus albus: excludo ab alio Petro albedinẽ. Subſtãtiuè teneľ, qñ notat hoc eſſe in ſubſtãtia: vt ſi dico Petrus eſt qđ albũ, nõ nego i aliis albedinẽ: licet ſupponã in iſto. Ita ſi dico: pater eſt generans, bñ dico: ſiue teneaľ hoc nomẽ gñrãs adiectiuẽ, ſeu ſubſtãtiuẽ: qa ſi teneaľ adiectiuè, excludo generationẽ à filio & ſpũſancto. Si teneľ ſubſtãtiuè, eſt vera ꝓpoſitio: qa pr̃ eſt qđ generãs, & hẽt in ſe ſubſtantiã, in qua eſt qđ gñrans. Si verò dico: ſubſtãtia diuina eſt generãs. ſi gñrãs teneľ adiectiuè, eſt falſa ꝓpoſitio: qa ſubſtãtia diuina nõ eſt diuiſibilis, & excluderet gñationẽ à pr̃e. Si verò teneľ ſubſtãtiuè, vera eſt ꝓpõ: qa ſubſtãtia diuina eſt quid gñans: qa eſt ibi pr̃, q gñat. ¶ In gl. in ver. Florẽtino. ibi: *& ſi bona eſſent, reprobarentur &c.* põdero gl. quia vr̃ ꝯ̃ tex. Nã hoc monaſteriũ, cuius Ioachim fuit inſtitutor, nõ reprobatur: nec fuiſſet reprobatũ ẽt ſi Ioachim ſtetiſſet in pertinacia: vt colligľ in dictione, maximè, tenẽdo eã ꝓpriè, ſicut dixi in no. ¶ † Item vr̃ ꝯ̃ tex. *ſi quis*. ibi: *in hac parte &c.* Sed dic, vt ꝑdixi, q dãnantur in cõſequentiã oĩa opera authoris dãnat: vt nõ habeãt authoritatẽ ex authore dãnato: ſed

ſtato:ſed poſſunt recipi & defendi,ſicut recipiſtũr & defenduntur alia bona. Nam veritas nõ mutatur:licet author reprobatus in aliqua parte fuerit eam ſecutus. & dic, vt no.in præalleg.c.frater,& in d.c.ſi quid ueri.

De conſtitutionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio quibus modis ſumatur: & unde dicatur.*
2 *Conſtitutio,ſi eſt lata contra certam perſonam, licet per verba generalia: poteſt ab illa appellari per illam perſonam læſam: contra quam eſt lata.*
3 *Scriptura non eſt de ſubſtantia legis, ſiue conſtitutionis: quia poſſet probari per teſtes.*

¶ Hæc rubr. poteſt ad pcedentia & ſeqnẽtia ſic cõtinuari. Tractaturus author de iure,pmiſit de ſumma Trin. p ſui opis fundamẽto:qa vbi fundamentũ deficit,nihil ſuperędificari poteſt.j.qũ.j.cũ Paulus. & qa oẽ ius conſtat ex ſcripto,& nõ ſcripto,inſt.de iu.nat.gẽ.& ciu.
a cõſtat.&.j.di.c.conſuetudo.§.cũ itaq;.Ius aũt ſcriptũ eſt a certius & nobilius:& ideò author pmiſit de iure ſcripto,ſ.de conſtitutionib⁹.
1 & poſteà ſubnectit de iure nõ ſcripto, ſ.de cõſue. ¶†Circa rubr.pro declaratione ipſius & materiæ,q̃ro de tribus. Primò,quid ſit cõſtitutio.Secundò vnde dicat. Tertiò,an ad eſſe legis ſeu cõſtitutionis requirat ſcriptu: a¶Circa primũ dicendũ eſt,ꝙ cõſtitutio pòt capiſtricte & largè.Primo modo cõſtitutio propriè eſt, qd Priceps ſtatuit: ut in c.cõſtitutio.2.diſt.Largè uero ſumit pro omni iure ſcripto, ẽt inferioris:& ita ſumitur hic.Nã ſub rub. d cõſtitu.author tractat nedũ de ſtatutis Principũ,ſed etiã inferiorũ:ut.j.c.cum oẽs. &.c.cũ.M. Et quod ita largè ſumat cõſtitutio:clari⁹ pbat.j.diſtin.d.§.cũ itaq;. Poteſt etiam hic ſumi ſecundum primũ modũ: & tunc oportet dici, quòd nigrum ſit generali⁹ rubro:nec hoc inuſitatũ,ut patet.C. ẽt ob chirogra.pecu.pignus detineri poſſe.ſup rubr.& ſup rub.de offi. d le.lib.vj.juncto.c.ſi.¶Quo ad ſecũdũ unde dicatur cõſtitutio: dic, ꝙ à con,quod eſt ſimul,& ſtatuitio. & quatenus refert ad cõſtitutionẽ Pricipis:dic,ꝙ dicit cõſtitutio,quaſi cõmunis, uel ſimul ſtatuitio: qa lex dẽt eſſe cõmunis omnib⁹:& nõ cõtra certas perſonas. diſ.iij.
2 c.erit aũt lex.† Hinc nota.dicit Bar.i l.oẽs populi.ff.d iuſt. & iur. ꝙ ſi cõſtitutio ſit cõtra certã perſonã,ſi ptendit ex ea læſionẽ,licitè ap
b pellat b is,cõtra quẽ ſit cõſtitutio,ẽt ſi loquatur p verba generalia. arg.in l.j.§.ſolet.ff. qñ appel.ſit Et probabiliter dicit,ꝙ quanquam conſtitutio loquatur p verba generalia, ſi tñ ex coniecturis põt colligi,ꝙ ſit edita in odiũ certæ perſonæ,põt à tali conſtitutione appellari.arg.l.j.in ſi.ff.de doli excep.vbi ſuccurrit cõtra dolũ admiſſum in l.cõdenda.Et p hoc dicto Bar. allego bonũ tex.in arg.j.eod.cum oẽs.& hoc dictũ tene menti. Vel põt dici cõſtitutio à con, quod eſt ſimul:quia Princeps condit conſtitutionẽ de conſilio ſuorũ procerum & iudicũ:vt.l.humanũ.C.de leg.Si verò cõſtitutio ſumatur largè dic,ꝙ dr à con,quod eſt ſimul: quia oẽs de congregatione ſimul
3 ſtatuunt. ¶Quo ad tertiũ,† an ſcriptura ſit de ſubſtantia legis, c ſeu
c conſtitutionis:variæ fuerunt opi. etiã inter Legiſtas. tu pleniſſimè vide p Io.And.in reg.nemo poteſt ad impoſſibile. de reg.iu. lib.vj. in mercu.& p do.de Rota.deciſ.ccxxxviij.aliàs xxxiij.per Spe.in tit. de lega.§.ſuitur.ver.quid ſi legatus.& placet opinio: vt regulariter ſcriptura non ſit de ſubſtantia conſtitutionis: & ſic ꝙ poſſit pbari per teſtes. Pro hac ſententia optimè facit tex.in c.i.de renun.lib.vi. & inſti.de iure nat.ge.& ciu.§.ſed quod Princip.&§.cõſtat.præalle.

SVMMARIVM.

1 *Canonis appellatione venit omnis conſtitutio eccleſiaſtica.*
2 *Conſtitutio canonis ligat omnem creaturam.*
3 *Iudicia eccleſiaſtica ſunt regenda ſecundum canones. etiam quòd agitẽtur corã iudice ſeculari: nã tunc deciduntur ſecundum Canones licet ſecundũ eos non tractentur: quia pparatoria iudiciorũ debent tractari ſecundũ leges,ſori, in quo iudiciũ agitur.*
4 *Conſtitutio, quæ continet conſilium, & non præceptum: an & quando liget homines contrauenientes ad peccatum.*
5 *Papa non ligatur conſtitutionibus per ipſum aut per prædeceſſores ſuos factis.*
Infideles non ligantur canonibus, ſaltem in ſpiritualibus.
6 *Imperator adſtringitur canonibus in concernentibus animam.*
7 *Non appellatur ab imperatore ad Papam, niſi ratione peccati.*
Imperator obligatur iure naturali, & obligatur ex contractu iuris cum ſubdito.
Papa non poteſt tollere,quod eſt de iure diuino, & iurando obligatur.
8 *Græci,an teneantur ad obſeruationẽ canonũ.*
Imperator an liget per leges ſuas non obedientes ei de facto.
9 *Lex poſitiua,ſiue eccleſiaſtica ſiue ciuilis,an & quando liget in foro conſcientiæ.*
10 *Lex fundata ſup pſumptione quæ nõ eſt vera, non ligat contrafacientem in foro animæ.*
11 *Damnũ cõmiſſũ nõ ex pposito,uel lata culpa, nõ eſt in foro aĩæ reficiendum damnũ paſſo.*
12 *Lex canonica, an liget delictũ oĩno occultũ.*
13 *Arbiter,quando habet iudicare ſcdm ſenſum ſuum. quomodo interpretabitur iſte ſenſus.*
Verba ſi tibi placuerit, ſi tibi videbitur,& ſimilia: quomodo intelligantur?
14 *Iudex quid habet facere quãdo reperit caſum dubium, & opiniones doctorũ contrarias.*
15 *Communis opinio doctorum eſt ſeruanda, ſi non eſt euidenter falſa.*
In caſu dubio propter varietatem doctorum, bonum eſt habere iudicem propicium.
16 *Victus non cõdẽnatur in expẽſis, ſi ptẽnò habuit ſentẽtiã p ſe, quia habuit iudicẽ ei propiciũ pp̃ter varias opiniones & poſteà illa ſententia fuit per alium iudicẽ retractata.*
Iudex non facit litem ſuam iudicãdo pro vna parte, in caſu multum dubio.

CAP. I.

CAnonum. ¶Cõſtitutiones Canonũ ab oĩbus ſunt ſeruandæ.vel ſic. Iuris Canonici ſtatuta oẽs ligant:& eorũ ritu tàm in pnuntiando, q̃ in decidendo iudicia ſunt regulanda.Primò ſtatuit.Secũdò cõfirmando declarat. ibi:& *nemo*. ¶Caſus literalis.Præcepit cõciliũ Meldenſe, ꝙ ſtatuta canonũ cuſtodiantur ab oĩbus: & nemo in actionibus, vel iudiciis eccleſiaſticis ducatur ſuo ſenſu:ſed iudicet ſm canones & leges.Bern.
1 ¶†Nota primò,ꝙ appellatione Canonis
d d venit oĩs cõſtitutio eccleſiaſtica, vnde largo ſumpto vocabulo, canõ idẽ eſt, qđ conſtitutio eccleſiaſtica,vel canonica. Et dr à canõ,quod eſt regula,vt in iii.diſtin. c.canõ.& ſic dr, qa ducit hoĩem ad rectè regulateq; viuendũ. Strictè aũt ſumit p cõſtitutione cõſtituta i cõcilio generali: vt not.iii.diſtinct. in ſumma. & ibi ponit

SER. SAPIA. ¶Scriptũ eſt. Ex hoc, ꝙ ius ſcriptũ dicatur certius,inferuntur duo.primo ꝙ poſitioni iuris ſcripti, non eſt reſpondẽdũ qa certũ.ſed poſitioni iuris nõ ſcripti, quod eſt cõſuetudo,bñ eſt reſpond.qa non eſt certũ. ita Bar.in l.ii.in ſi.ff.de cõfeſ.Bar.poſt gl.in l.pſcriptione.C.ſi cõtrà ius.vl vti.publ.de quo p Lafr.de Oria. in c. quoniã contra falſam. i ver. reſpõſioni.col.ij. de proba. Secũdò infert, ꝙ ſi aliquis allegat ſtatutum, non tenetur illud pducere, qa certũ:ſecus ſi allegat conſuetudinem. Bart.in l. oẽs populi. in vir. col. ff. de iuſti. & iur.
b ¶ Appellæ. adde latè Alexã. conſi. exc.inc.ꝑemi numinis.ij.li. Ber.
c ¶De ſubſtãtia legis. Adde Io.An. in rub. de cõſtit. & in c.ſi·j.de conſue. & ibi d. Ant. in v.colu. Bart.& Raph.in l. humanũ.C.de leg.& Ange.i §.ex.nõ ſcripto.inſtit.de iure na.& Bal.i.§.oẽs. inſti. e.ti. Io.An. & Bal.i addi.Spe. I tit. de lega.i.§. finiẽ.ver. ſed pone legat⁹.Io. An. in c.j. de poſt. pla.in vj. Arc.in c. l primis.in v.col. ij.q.j.Pet.d Anc. I repe.c. canonũ. j.ix.charta.j.eo. facit qđ voluit Bal.in l.j.§. ſi.C. de cad.tol. Albe. Perga.i.j.pte ſtatu.q.xiij. & in l. de qb. poſt gl.ff. de legi. & in d.l. humanũ. & ibi Sali.p text.ibi,& in l.leges. C.eo. Idẽ Bal.in d.l.de quibus. in.x.op. Ge. poſt Arc.in c.lex eſt p illũ. text.j. diſt. & in c.cõſuetudinis p illum tex.xi. diſt. facit gl.i ver.interpretatus.in prin. i c. j.de poſt.pṙęla.& ibi per iſtũ. in 5. col.& p iſtũ i clendulũ.ad ſi. de ſepul.p Bal.in rub. qui feu. da. poſ. & per Pet.de Ancha. i reg. nemo. & per Bar.in d.l.de quibus.in iiij.col. & faciunt plures tex.alle.per Io.And.in d.reg.nemo.& tex.in.§.ſingulorum.in ver.tũc. & in ver. ſcribi.inſt.de re.diui.& in.§.cũ itaq;.j.di.& cõis opi.eſt:ꝙ ſcriptura non ſit de ſubſtantia cõſtitutionis.& plenius dixi hoc in lect.mea.
¶ Adde tu do.de Ro.deciſio.j.de conſt.in nonis.Ber.
¶Appellatione canonis.Adde Bal.hic & Cal. in ti.de reg.conſi.xix. inci.Abbas habet priuilegium. & in ti.iſto in conſi.xvi.inci. an canonis appellatione.& Pau.in cle.j.de priu.& ibi Car.in pri.in.in 26. q.& plene per Fel. hic dt hoc nomine & aliis.

a ¶De pragmatica ſanctione. Adde aliam gl. cj. diſt. c. j. in ver. ꝑ pragmaticum. & gl. 25. q. 2. c. reſcripta, ſiue ſint. in ver. pragmaticæ. C. de nouo Codi. compo. in fi. ver. pragmaticam.

b ¶Omnem creaturam. Vide Bald. in c. 1. qui feu. dare poſ. & Inn. in c. 2. de tranſla. & pulchrè per Fel. hic.

SEB. SAPIA.

c ¶Et ſecundum leges. vide latè per doct. poſt alios in c. decernimus. ĩ. de iu.

d ¶Lex fori. Vide glo. in cle. diſpendioſam. ĩ ver. vſuris. de iudi. & ibi Io. Cal. in q. inci. ſtatuto ciuitatis. Cyn. Bar. & gl. in l. i. C. de ſum. Tri. & i l. 1. C. de emã. li. & in l. 1. C. quę ſit lõ. cõſu. & Io. de Imol. in c. i. de ꝓbat. & i c. ad nostrã. in gl. fi. ĩ. de iureiu. & vide iſtũ in c. qualiter. i 2. notabil. ĩ. de iud. ¶Adde tu Paul. de Ca. cõſ. 75. in j. impreſſione, & qñ canonibus in iudicijs ſit vtendũ. Spec. in tit. de diſ. & alle. §. quinto. ver. ſed nunquid in cauſa. Franc. de Arc. in conſi. 25. Ber.

differentia inter canonẽ, decretum, decretalẽ epiſtolã, dogma, ſanctionẽ. Interdictũ: & mandatũ. Et de pragmatica ſanctione, a qd ſit: vide text. cũ glo. in c. i. de re. pmut. Et ſcias, ꝙ oĩs Canon ſeu cõſtitutio eccleſiaſtica põt vocari lex. Nã lex eſt cõſtitutio ſcripta. i. diſtin. lex. imò rectius Canones appellant̃ leges eccleſiaſticæ: cõſtitutiones verò iuris ciuilis ꝓpriè dicimus leges ſeculi. Vnde dr̃ ius ciuile, quaſi ius ciuiũ. xxxi. diſt. c. Nerua. iuncto. c. fili⁹. ĩ. de teſta. ¶†No. ii. ꝙ cõſtitutio Canonis ligat oẽm creaturã. b vñ dicit Inn. ꝙ cõditori Canonis & vicario creatoris oĩs creatura ẽ ſubiecta: & licet nihil alleget, põt tñ allegari illud euãgelicũ: Fiat vnũ ouile, & vn⁹ paſtor. neminẽ Chr̃s excipit ab hoc ouili, & à ſubiectione vnici paſtoris. & vide pulchrè ꝑ Inn. in c. quod ſuꝑ his. de voto. vbi ponit illã authoritatẽ quodcũq; ligaueris. & optimè facit illa authoritas ad propoſitũ: nihil excipit: qa dixit qđcũq;. ¶†No. ẽt, ꝙ iudicia eccleſiaſtica ſunt regulãda ſm Canones, &

e ¶Abrogata. Adde gl. in c. nouit. ver. quicunq; valet. ĩ. de iud. & de dr̃ia inter abrogare & derogare: vide gl. in c. i iſtis. §. leges. iij. diſt. & ff. de ver. ſig. l. derogatũ. no. ĩ c. fi. de cõſue. no. In. An. i. c. 1. de ver. ſig. ſuꝑ glo. vlt. lib. 6. & vide gl. & Bar. in l. 1. in prin. ff. de cõium. cum eman. lib. & Bal. in l. 1. in 2. no. C. de Lati. lib. tol. ibi: & eſt argũ, ꝙ reuocatis ſtatutis ſunt reuocatæ oẽs reformationes factæ circa ipſa ſtatuta: vt no. in 1. cõſt. C. & in l. 2. C. de vete. iu. enu. vide doc. ĩ c. authoritate. de cõceſ. ꝑbẽ. lib. vi. & aliqd ꝑ doc. ĩ c. quod dilectio. de cõſan. & affi. & gl. 2. q. 7. ſi qs. & glo. 11. q. 1. quicunq;. Et cõcluſio eſt, ꝙ lex abrogata nõ debet allegari: imò vtẽs ea, incurrit pœnã falſi. ſm gl. & Bar. in l. fi. ff. de fal. Pet. de Anch. conſi. 483. inci. prima facie. in 1. col. Fallit primò, niſi allegeť rõ: vt eſt glo. in d. c. nouit. in ver. qcunque. Fallit ſecũdò, qñ non adducit ad deciſionẽ. ſm glo. & Bar in d. l. fi. & in l. 1. in fi. prin. de coniun. cũ eman. li. & Gemi. in c. frequẽs. in ver. illi. in fi. de reſti. ſpo. in 6. & in c. authoritate. de cõceſ. ꝑbẽ. in 6. ad fin. Fallit tertiò qñ lex non eſt in totũ abrogata, quæ in parte nõ abrogata põt allegari: ſm Bald. in l. 1. in 4. col. C. de Lati. lib. tol. Facit quod voluit Paul. de Caſt. in l. 1. de Iuſt. Codi. confir. Fallit quartò, qñ lex abrogans reprobaret, ꝑ c. cũ oes. ĩ. eo. ibi: ſm priorẽ conſuetudinẽ. Fallit quintò, qñ lex abrogata tranſiuiſſet in priuilegiũ ſecundũ Inno. in d. c. nouit. ſuper ver. Theodoſius. & Io. And. in titu. de conſi. §. nunc dicendum. cum concor. Fallit ſextò, ſi lex abrogata eſt canonizata ſm gl. i c. I primis. in ver. l. Cornelia. 2. q. 1. quã ſequitur Abb. in c. 1. de ꝓſum. & Imo. in c. 2. ĩ. et. j. dũmodò ſit canonizata per Papã. ad hoc gl. in c. 1. in ver. tractatus. & ibi Gemin. in j. col. de reb. eccl. nõ alie. in 6. Fallit ſeptimò, niſi eſſet decidẽdus caſus ꝓterit⁹ ante legẽ abrogatã, ſm Bar. in d. l. fi. de fal. & Bald. in d. l. 1. C. de Iuſti. Cod. cõfir. niſi lex noua diſponeret expreſsè de ꝓteritis: vt ibi. Fallit octauò, ſi allegareť ad corroborationẽ legis nouę. ꝑ c. ſup eo. ĩ. de cogn. ſpi. Fallit nonò, qñ lex abrogata cõcordaret cũ lege noua: ſm Arch. in c. fi. de offi. lega. in 6. Fallit decimò, qñ lex non eſt correcta ĩ ſubſtãtia, ſed ſolùm in cortice ſm Butr. in d. c. quod dilectio. per illũ tex. iuncto. c. nõ debet. co. ti. Fallit vndecimò, ſi allegareť pars legis deciſæ ſeu reſecatæ ſolùm rõne ſuperfluitatis, ſm Gem. in c. ſi Romanorũ. 19. diſt. allegantẽ Archi poſt gl. in c. fi. de offi. dele. in 6. Fallit duodecimò, ſi allegareť, vt oſtẽdatur de eius errore, fortè ne creditor nouæ legis incidat in errorẽ, ꝓ quẽ lex fuit abrogata. Probat in c. legimus. 37. diſt. Fallit decimotertiò, ſi allegeť ad cognoſcendũ mentẽ latoris legis abrogatæ. iuxta gl. in ver. valet. in d. c. nouit. & gl. 1. i fi. in d. c. qcunq;. 11. q. 1. Fallit decimoquartò, qñ lex allegať ꝑ nõ recognoſcente ſuperiorẽ abrogantẽ legẽ: ſm Butrig. & Gem. hic per tex. cũ glo. fi. in c. cũ deuotiſſimã. 12. qo. 2. Fallit decimoquintò, ſi allegat, non vt obſeruet, vel probetur: ſed vt ſciat quis eam conſutaret, ſm Gemin. in c. legitimis. el ij. 37. diſt. vel vt plura ſciamus ſm

Anani. in rubr. de ſortile. in 2. col. & quod tactum fuit ſupra, ꝙ põt allegari ratio legis abrogatæ. Fallit etiã vbi rõ eſſet ſublata ſm Butrig. Imol. & Gemin. hic. & Gemin. in c. ſi Romanorũ. 19. diſt. Ex quo infertur, ꝙ correcta lege, non ſemper dicitur correcta eius ratio, nõ ſic econtrariò: vt traditur in d. c. nouit. & plenè per Imo. in c. poſt tranſlationem. in 19. col. de renun. & Sali. in aut. ingreſſi. i 2. col. C. de ſacroſan. eccl. & eſt glo. in l. 1. in ver. prouidentia. ff. de autho. tuto. Et text. optimus in c. miramur iũcto c. à multis. de ætate & qualit. Adde tu, quæ ſit pœna allegãtis legẽ abrogatã, vel falſam, vel iudicis ad hoc auxiliũ ꝓbentis: Spec. in ti. de aduoca. §. 6. ver. item ſi aduocatus. an ſublata reformatione, videatur ſublatum ſtatu: ſi: vide Pau. de Caſt. cõſi. 220. & an correcta lege ſit correcta ratio: vide Paulum de Caſt. cõſi. 275. Bernard.

nõ ſecundũ leges. c Per hũc tex. Guli. Naſo collegit argu. ꝙ ſi de re eccl'aſtica agiť etiã corã iudice ſeculari, debet cauſa decidi ſm canones, & nõ ſecundũ. leges. Et notanter dico decidi, & nõ tractari: quia quo ad ꝓparatoria iudicii debet ſemper ſeruari lex fori d, vbi iudiciũ agitaẽ: vt bñ tractatur in c. quod clericis. de foro cõp. & dic, vt plenè vbi tetigi. ¶In gl. 2. ibi: abrogata e. Dic id eſt ſublata per aliã legẽ, vel conſuetudinẽ contrariã: & an oẽs cõſtitutiones poſſint abrogari: vide quod plenè dici in c. nouit. de iudic. ¶†In fi. gl. aduerte eſſe duplex conſiliũ: f quoddã ꝑfectionis. i. vt hominis perfectiores reddant̃, g iuxta illud Euãgelicũ: Si qs ꝑcuſſerit te in vna maxilla. &c. de iſto cõſilio intellige gl. Non. n. ligat cõtrauenientes ad peccatũ, ẽt religioſos. de qbus dic vt ĩ clementi. exiui. de verb. ſign. niſi rõne cõtẽptus: qa tunc obligat ad mortale. Vide bonam gloſſam. x. diſtinct. c. quis. Idem dic, vbi cõſtitutio loquitur de honeſtate: quia tũc nõ obligat ad mortale: nec, vt pu

Antonius Franciſcus. ¶Adde, ad ꝓdicta, ꝙ lex correcta & abrogata dicitur eſſe falſa. & allegari non poteſt. vt voluit Bald. in l. fin. in 3. col. C. de edi. diui Adria. toll. tamen illius ratio bene poteſt allegari: vt voluit glo. & Innoc. in c. nouit. de Iudic. vtrum autem correcta ratione legis, dicatur eſſe correcta lex: vide Bal. in l. 1. C. qui admit. & glo. & Bart. in l. 1. de legi. tut. poſt Iacob. Butr. in l. 2. de condi. ob cau. & vide Ioã. de Imol. in l. 2. in fine. ff. de dona. & Alex. in l. quodcunque. in princ. de verb. oblig. vbi dicunt, ꝙ ſic. ſed Io. Andræas tenet cõtrariũ. in c. poſt tranſlationẽ. de renuntia. De quo vide per Roma. in ſing. ſuis per alphabetũ in verſi. ratio. in ver. quæro nunquid. Et an correctio legis, vel ſtatuti in vna perſona extendatur in aliam perſonam correlatiuam: vt puta ſi ſtatutũ, vel lex loquatur de viro, & corrigatur in viro, an cenſeatur correctum etiam in vxore, vide Bar. & Bal. in l. fi. in princ. C. de indi. vidui. tollen. Et vtrum pœna impoſita contrahenti cũ moniali, videatur etiã impoſita ipſi moniali, vide glo. & do. Card. in clem. 1. de conſang. & affinit. Et adde ꝙ allegans legem correctã clauſam in corpore iuris, licet puniatur: non tamen punitur de falſo: ſed allegans legem correctam non clauſam in corpore iuris, bene punitur de falſo: vt declarat Bart. in l. 1. in principio. de coniungen. cum emancipatis liberis. & probatur in cap. de authoritate. de priuileg. in 6. & habetur per Bart. in l. fi. ff. de falſis. & in l. omnes populi. in fi. ff. de iuſtitia & iure. Et adde, ꝙ lex correcta poteſt allegari in argumentum per habentes poteſtatem legis cõdendæ, vt in c. volumus. & in c. quęcunque. 11. quæſtione. 1. & per Alexand. in d. l. fin. de falſis, in apoſtillis.

f ¶Duplex conſilium. Adde iſtum in c. primo in 4. col. de vita & hone. clerico. & Feli. hic. Et de cõſilio reuerentiæ: vide text. cum glo. in clemen. de teſti. & glo. fi. iuncto textu. in c. ad aures. de ætate & qual. & glo. in verſi. humiliter. in c. teſtamentum. 6. diſtinct. & glo. in c. Marthæus. in verſic. conſulis. de ſimo. & Gemin. poſt Archid. in. §. hoc & ſi legibus. 4. diſtinct. & in d. c. teſtamentum, verſic. fin. & in c. ſponſus. a 3. diſtinctio. in c. generali. in penult. col. de elect. in 6. & iſtum in c. ad apoſtolicam. in 2. col. de regu. & Imo. in c. cum contingat: in 7. columna. de iureiurando. in repeti. Butrig. Imol. in c. dilectus. el ij. de præbendis. & Bart. in l. pater. §. Iulianus. ff. de legatis 3. Et lex conſilij dicitur, quæ conſulit, & non adſtringit regulariter. Fallit in tribus caſibus, de quibus hic per Moder. Conſilium reuerentiæ dicitur, quando materia eſt neceſſaria, ſed propter reueritiam eius, qui loquitur, vtitur lex verbo conſultiuo: ſecundum doctores hic. Conſilium perfectionis dicitur, quo homines perfectiores redduntur. & qñ aliàs permiſſum eſt alicui reſiſtere actui: ſed lex conſulit, vt aſſiſtat: vt magis Deo placeat: vt notat glo. in cap. ſolitæ. in verſi. propter Deum. de maio. & obedien. vt illud: ſi quis te percuſſerit &c.

g SEB. SAPIA. ¶Reddantur. Vide Bar. in l. creditores. col. 2. in fi. in repeti. C. de pig. & ibi alia: dixi ad propoſitum.

to ad

a ¶Scilicet ſubditis. Nota ex tex. iuncta gl. q dictio vniuerſalis re-
ſtringitur. adde gl. 1. q. 7. c. ſi qs oẽm. & gl. exponit. i. aliquã de oib⁹.
& gl. in c. ſi qs voluntate. in verſi. ſemp. & glo. exponit. i. horis ſtatu
tis l. diſtin. & gl. 1. in c. ſacroſanctæ. 22. diſt. & gl. 36. diſt. in c. ſi quis
vult. in ver. indeſinenter. & gl. in l. inter oẽs ff. qui ſatiſd. cog. & ibi
Ange. poſt alios:
q ſi teſtis interro
gatur de cã ſcien
tiæ dixit, q audi-
uit dici ab omni
bus hominib⁹ ci
uitatis, nõ incur-
rit periuriũ: neq;
incidit i falſum:
quia ſubaudit de
loquẽtib⁹ de ma
teria. & gl. in c. ſi
verò. el 13. in ver.
oẽs leges. ſ. d hac
materia loquen-
tes. de ſen. excõ.
& in c. oẽs leges.
1. diſt. & ibi ple-
nè per Moder. &
per Bar. & plenè
Moder. in l. 1. in
§. nunciatio. poſt
Iaco. de Aret. in
ver. venio ad quę
dam dicta Iac. de
Are. & videtur, q
iſta gñalitas re-
ſtringatur ad dies idoneos: dum dicit oibus &c. gl. a. & ibi doct. in
l. 1. in ver. vnuſquiſque. & gl. exponit. ſ. habilis. C. de ſacroſ. eccl. Et
eodem modo ſi inſtrumentum dicit, q Abbas de conſenſu omnium
fratrum, ſic fecit, non redditur falſum: licet quidam fuerint abſen-
tes: ſi oẽs præſentes conſenſerint, ſm Gul. i hoc tñ Ange. in d. l. inter
oẽs. tenet contrà, per l. 2. ff. de albo ſcrib. Moder. ibi reprehendunt
Ang. quia. in d. l. 2. hoc non probatur. & hanc opi. Gul. contra Ang.
tenent Pet. de Ancha. Fulg. Paul. de Caſt. Cyn. & Bar. ibi, vide Bal. in
l. 1. in 4. q. C. de teſta. & in l. 1. C. cõmunia de leg. facit quod voluit
Bar. in l. ſi quis ita. ff. de cond. & demon. & quod no. doct. in proœ-
mio Gregoria. & in l. 1. ff. ſol. mat. cum alijs concordant.
¶Adde tu latè Io. mo. in reg. in gñali. de reg. iur. Ang. cõſ. 177. Ra-
pha. conſ. 68. & 126. Fulg. conſ. 54. & 132. Roni. conſ. 180. Ber.
b ¶Ligare. Adde, q ſtatuentes liget ſtatuentes. Rom. conſ. 419. Ber.
c ¶Non ligãtur. Adde, quod legitur & no. in c. de infidelibus. de con-
ſan. & affi. & in c. fi. qui fi. ſint leg. & in c. fi. cum gl. de diuor. Ratio
eſt: quia de his, q foris ſunt, nihil ad nos. c. multi. 2. q. 1. Hinc eſt, q
in ſucceſſionibus vtuntur lege veteris teſtamẽti: vt p Cald. in ti. de
teſt. conſ. 30. & Floria. de ſancto Petro in l. maximũ vitiũ. C. de libe.
præte. vbi ſic refert fuiſſe conſilium in hæreditate. 30. miliũ duca-
torum Iudæi. Ad hoc vide Cald. in ti. de conſti. conſ. 103. incip. viſã
quadã ſcriptura. & Ro. conſ. 154. inci. in Chriſti &c. præmiſſum lau
dum. in fi. & idẽ de cathecumino ſentit Gemi. in c. audite. in 2. not.
34. diſt. ¶Excipiuntur certi caſus. & primò tres poſiti p Dñi. in d. c.
multi. in 4. colũm. Cuius dictis adde gl. ſing. in c. conſtituit. 17. q. 4.
¶Quartus caſus eſt, qñ delinquunt ꝯ legẽ ſuã veteris teſtamenti: qa
Canonica punit eos: vt p Io. An. in c. qđ ſup his. de voto. & Pet. de
Ancha. in repe. regulæ, ea quæ. in 9. char. in ver. ſextò quæro. de reg.
iur. lib. 6. in ſuo conſ. 15. inci. in Chriſti noie amen. ſpũalis iudex in
prouincia Romandiola. ¶Quintus caſus eſt, qñ delinquunt in oppro
brium Chriſtianæ religionis: vt in glo. c. ſæpe. 28. q. 1. & vide Oldr.
conſ. 36. incip. infrà ſcripti ſunt articuli. vbi conſulit, q inquiſitor
hæreticæ prauitatis põt procedere ꝯ Iudæos facientes aliquid in vi
tuperiũ Chriſti: puta, quia in paraſceue crucifigunt agnũ, ſiue ouẽ i
in crucẽ conſpuunt, & pedibus conculcant. & ẽt põt procedere ꝯ Iu
dæum, qui Chriſtianũ negantem fidem & cõdeſcendentẽ ad ſectam
Iudæorum recipit & occultat. Et qualiter puniatur Iudæus cogno-
ſcens Chriſtianã, vide Oldra. conſ. 333. incip. qualiter puniatur Iu-
dæus. vbi concludit, q debet puniri eo ordinariè i tñ illi Iudæo pro
quo conſuluit fuerunt inciſa virilia. Sed pro quæſtione Oldra. pon
dera tex. non aſle. hic, per Moder. in c. reos ſanguinis 23. q. 5. ibi: Iu
dæũ cũ Madianita coeuntẽ gladio transfigit. Regulariter tñ ſubij-
ciunt legibus ciuilibus: vt p gl. 2. in c. ius Quiritũ. 1. diſ. & in l. ne-
mo. & i l. Iudæi. qđ limita. niſi lex eorũ repugnet legi ciuili. Faciat
illud: legẽ habemus. & de alijs caſibus vide Dñi. in c. nulli. 54. diſ. &
aliquid in c. in præſenti. ea. diſt. & Arch. in c. ſi quis ſuadẽte. 17. q. 4.
¶Adde tu Pau. de Ca. cõſ. 40. licet Ang. cõſi. 94. videat ſentire, q Iu-
dæus teneatur ad obſeruantiã iuramenti. & idẽ vĩ ſenſiſſe Barb. con

to ad veniale. Vide Inn. in c. 1. de vita &
honeſt. cleric. & vide bonũ text. 4. diſt. c.
hæc & ſi. Quoddam eſt conſiliũ reue- c
rentiæ, & illud obligat. not. in c. ad aures d
de æta. & qual. vide tex. in Cle. 1. de teſti.
& dr̃ conſiliũ reuerẽtiæ, qñ materia con
ſilii ex ſe eſt neceſſitatiua: ſed pp reuerẽ
tiã eius, qui loquitur, vtitur verbo conſul
5 tatiuo, & non præceptiuo. ¶†In gl. in ver.
a ab ſic omnibus. ibi. ſ. ſubditis. a vult ergo
reſtringere tex. ad ſubditos: vt Canõ ſo-
los ſubditos coerceat. Inn. hic improbat
hãc expoſitionẽ: quia oĩs creatura ſubdi
ta eſt Papæ: vt. ſ. dixi. ſed Hoſtien. ſaluat. 7
Nam ipſe Papa, qui cõdidit conſtitutio-
nes, & ſucceſſores, nõ ligantur: qa nemo
b põt ſeipſum ligare b, vel ſoluere; vt l. pe-
nult. ff. de arbi. & in c. fi. de pœn. & remiſ.
Itẽ nõ ligant ſucceſſores: qa par in parẽ,
&c. in c. innotuit. de elec. & i l. ille à quo
§. tẽpeſtiuũ. ff. ad Trebel. & vide bonũ gl.

fi. 13. & vide Cald. conſ. 2. de Iudæis. de eo, q dixit Papæ, te vẽga, el
verme cane. p quẽ dẽt puniri. & dicit Pe. de Anch. cõſ. 274. q ſtante
ſtatuto, q nullus eligat ad officiũ, niſi ſit deuot⁹, & fidelis eccl'æ Ro
manæ: q poſſet eligi Iudæus: niſi rõne ſectæ reprobaret: quia Iudæi
dicunt deuoti & fideles eccleſiæ militãtis, ex quo illos tolerat. Ber.

iuncto tex. 12. q. 2. c. non liceat Papæ. Itẽ
ſm eũ põt procedere hæc reſtrictio, quo
c ad infideles, q non ligãtur c Canonibus,
d d ſaltẽ in ſpũalibus: vt in c. gaudemus. de
diuor. In tẽporalibus ſubiiciũtur Princi
pi: vt in l. Iudæi. C. de Iudæis. niſi in caſi-
bus, in qbus infideles laici ſubiiciunt ec-
cleſiis. & de his vide pulchrè p Inn. in c.
6 qđ ſu p his. de voto. †Et quatenus gl. exci
e pit Imperatorẽ & Papã, e intellige de Im
peratore reſpectu ſuarũ legũ. Nã canoni
b⁹ adſtringit in cõcernẽtib⁹ aĩam. 96. diſ.
c. duo ſunt. & in c. ſi Imperator. & i c. oẽs.
7 de maio. & obed. In † tpalibus verò vide
gl. no. in c. qñ. 10. diſt. vbi dr̃, q ab Impe-
ratore nõ appellatur ad Papã. Putõ illud
verũ, niſi rõne peccati contra iuſtitiã de-
negatã adiretur Papa contra Imperato-
rẽ. argu. opti. in c. nouit. de iudi. & uide
qđ ibi dixi. vnde Imperator ligat iure na
turali. & obligat ex ꝯtu inito cũ ſubdi-

ANT. FRANC.
¶Circa iſtã mate
riam Iudæorum:
adde, q licet eo-
rũ cura nõ perti-
neat ad Chriſtianos
qa de his, qui fo-
ris ſunt, nihil ad
nos. vt i c. gaude-
mus. de diuor. &
in c. qui ſyncera.
45. diſt. Tñ illud
eſt verũ, & proce
dit quo ad pœnã
ſpũalem: nõ quo
ad aliã: vt eſt gl. i
c. ſæpe. 13. q. 1. &
18. q. 4. in c. con-
ſtituit. & vide p
do. Car. in cle. 1.
in §. 1. de vſu. & p
eundẽ Car. in cle.
1. in 1. op. de teſt.
& in cle. 2. in 1.
col. de re iud. vbi
ponit qũo Iudæi
ſubſint Papæ. Et
adde, q Iudæi cũ Chriſtianis cohabitare non pñt. c. ad hæc oibus.
đ Iudæis. & 28. q. 1. in c. ſæpe. & ſeq. eſt tñ verũ, q Iudæi licet in teſti
moniũ fidei poſſint in locis Chriſtianorũ teneri, & debeant ex qua
dã humanitate foueri; vt in c. Iudæ. tñ poſſint ſine pacto expelli de
regno, vel de ciuitatibus per Regem, vel per ſuperiorem: vt voluit
Oldra. conſi. ſuo 87. vbi etiam dicit eis poſſe auferri bona: & q Pa
pa præcipuè hoc põt facere: ſed non debet ſi inde poſſet oriri ſcan-
dalum, ſi bene viuunt ſecundũ legem Moſaicã: vt per eundẽ Oldr. in
conſi. 64. & in ſuo con. vlt. Et adde q Iudæi in ſucceſſionibus debẽt
ſeruare legẽ Moſaicam. ſm Ioan. Cald. in conſi. 30. ſub rub. de teſta.
& per Alex. in. l. 1. in. 13. col. ſi cer. peta. Et adde, q quamuis Iudæi
per baptiſmum liberentur à patria poteſtate: ut in. c. Iudęorum. 28.
q. 1. in gl. 1. & in. c. Iudæi. de Iudæ. & not. doct. Moder. in. l. Deo no
bis. §. his ita. C. de epiſc. & cleri. tñ Iudæus baptizatus ſuccedit pa-
tri Iudæo, vt per glo. in. d. c. Iudęorum. 28. q. 1. not. in d. c. Iudęi. Tñ
aduertendum: quia Iudæus tanq̃ ſeruus Chriſtianorum, non habet
ptãtem in filios: quinimo Princeps põt auferre filios paruulos eis
ad baptizandũ: dummodò non faciat cauſa cogendi patrem ad ba-
ptiſmum, ſm Arch. in d. c. qui ſyncera. Sed ꝯrium tenet Car. in cle. 1.
de Iu. per gl. in d. c. Iudæorũ. de quo habetur per Alex. in l. 2 de his,
qui ſunt ſui vel alie. iu. poſt Bal. & p Ro. in l. multi. ff. de verb. ob. &
habetur ẽt per Alex. poſt Bar. in l. apud Iulianũ. in §. 1. ff. de lega. 1.
vbi dicunt, q habeat filios in poteſtate. Et adde, q Iudæus cogitur
alere filium etiam factum Chriſtianum: vt no. voluit Bal. in l. neque
mater. C. de iur. dot. Et pro hoc facit: quia Iudæus baptizatus non
perdit ius agnationis. & ideò ſuccederet attinẽtibus Iudæis: vt ple-
ne per do. Abb. & alios poſt eum in alleg. cap. Iudæi. de Iudæ. nec Iu
dæi baptizati debent dimittere bona ſua, niſi quæſita ex vſuris: vt
eſt gl. in c. Iudæi quorũ. de conſec. diſt. 4. & habetur p Alex. in conſ
55. in 4. parte conſiliorũ. Et adde ẽt, q Iudæi viuunt & ligãtur iure
cõi. l. Iudæi. & l. nemo Iudæorum. & l. nemo exterius. & l. quicunq;.
C. de Iudæ. & habetur per Io. An. in præalle. c. gaudemus. de diuor.
Et adde ẽt, q Iudæus per baptiſmum non liberatur à pœna tpali: &
ideo non euitat pœnam mortis, licet velit baptizari poſt delictũ:
vt voluit gl. & do. Abb. i c. gaudemus. de diuor. & facit tex. i c. dein
de 27. di. in fi. & Iudęus cõfugiens ad eccl'am, ſi hoc ſimulatẽ facit,
nõ gaudet immunitate: licet aliàs ſecus: vt in l. 1. & ibi p doct. C. de
his, qui ad eccle. cõfu. & p And. Sicu. in c. inter alia. de immu. eccle.
d SEB. SAPIA. ¶Canonibus. Adde, quòd ſecundum d. Ant. in c.
quanto. in 2. no. ſ. de vſuc. diſpoſitio etiam conciliaris non cõpre
hendit Iudæos. quod declarata vt per conſi. 158. & ſe. & per Soci. in
conſi. 219. præſupponitur. in 4. part.
e SEB. SAPIA. ¶Et Papam. Hic quæritur, an conſtitutio Papæ
liget Cardinales? aliqui tenẽt, q nõ: vt Pe. de Anch. in conſi. 296. p
clariori euidentia & in conſ. 298. efficacibus. And. Sic. in conſi. 23.
ſcripſit ꝓpheta. in. 1. vol. Sed contrariũ tenet Archi. in c. nemo de-
inceps. de elect. in 6. Gem. in c. 1. de ſchiſma. in 6. ſed diſtinguit d.
Abb. in cle. 2. de exc. prę la. Ro. in conſ. 498. in caſu.

a Liget in foro animæ. Adde Pet. de Anc. cõſ. 21. inci. vr̃ prima facie. & in repe. c. ſi pp tua debita. in 8. col. ver. ex pdictis diſtingue an lex canonica. de reſcr. in 6. Bal. in c. in omni. poſt prin. de teſti. gl. j. ibi, iure poli. & ibi Bal. & alios in c. q̃ in eccleſiarũ. j. eo. Cal. in ti. de cõſti. conſ. 20. inci. an ſi ſtatutũ ciuitatis, & in diſpu. ſua inci. vſurariꝰ emit. Butr. Ab. & alios in c. q̃a pleriq;. de imu. eccl. Abb. in c. j. in fi. de reſtit. in integr. ſummã Piſanam in ver. lex. §. vtrũ legis humanæ. Ioã. de Imo. in c. cũ contingat. i 14. char. j. de iureiu. Lud. de Ro. in l. is cui. in vlt. colũ. ff. de ver. obl. vbi nitit̃ pbare, q lex ciuilis non obligat ad peccatum: ſed rõnes ſuæ procedunt ſolùm, vbi lex non eſt iuſta, vl̃ repugnat legi diuinæ, vel canonicæ. Notabis tñ, q vbi lex nutrit peccatũ, eſt ipſo iure nulla: ſecundum Abb. iſtũ in c. fi. in 4. col. j. de præſcript. nec eſt opꝰ irritatione.

Adde tu cũ cõcur. alleg. Pet. de Anc. conſi. 51. qd̃ fortè non inuenies: qr̃ vide in cõſ. 412. & ibi Fed. cõſ. 21. quẽ forte voluit alle. Ber.

b Erit autem lex. Adde quando inſtitutio dicatur contra ius, Cald. conſi. 5. de conſtitu. Ber.

c ZACHARIAS. Debet illa lex ſeruari. Adde Mod. in c. 2. de præſcrip. i 53. ſpeciali. vbi cõcludunt, q lex ẽt iniuſta debet ſeruari in foro conſcientiæ, qñ eſt timor ſcandali. Idem no. Imo. in proœ. Decre. in fi. prin. Et rõ huius dicti eſt: quia in foro conſcientiæ veritas attendit: vt no. Inn. in c. pleriq;. de immu. eccl. veritas potius, quam ſcandalũ attendi debet. Nã vtilius ſcandalũ naſci permittit̃, q̃ q veritas relinquat̃: ergo vr̃ legẽ iniuſtã rõne ſcãdali debere obſeruari.

d De iure ſuo Adde pro hoc, quod dicit Ro. in ſing. ſuis. circa h. q ſi ex perſona Epiſcopi imminet ſcandalum ciuitati, vel eccleſiæ, põt cogi Epiſcopus ad renunciandum: debet tamen ſibi dari cambium. alle. ſingulare dictum Inno. in c. cum pridem. de renun. Ber

e Gabella. Adde illum ẽ. in proœ. Rex pacificus. in 3. col. Hoſtiẽ. & alios in c. innouamus. de cenſi. Bal. in l. 2. C. de iu. ann. aur. & in rub. ff. de re. diui. in 9. colũ. & in l. veluti. ff. de iuſt. & iur. & in l. cũ pponas. C. de nau. fœno. in rub. de conſue. ad li. & in rub. C. de fi. inſtr. in 10. col. & Pe. de Anc. in re. poſſeſſor. in 27. col. ver. quartò quærit̃. de reg. iur. li. 6. facit qd̃ voluit Hoſt. in ſum. de cenſi. §. ex q̃bus. ver. ſed qd ſi mercatores. plenè p Firmi. ſeu Bertach. in trac. ſuo de gabel. in 9. parte prin. ibi: nonò principaliter & vlt. Bal. in c. 1. in 1. col. in ti. q̃ ſint rega. in vſi. feu. Bal. in l. 1. in prin. C. de cod. tol. & Bal. in l. 1. i 2. col. ff. de re. diu. & Ab. in d. c. innouamus. & vide Fir. in reper. i ver. gabellarũ fraudes. Bal. i d. c. quãquã. de ce. i vl. & i l. 2. C. de vec. & i l. iubemꝰ nulli. C. de ſacroſ. ec. Io. An. ĩ c. eos. de imu. ec. i nouel. li. 6.

Adde intelligendũ, vt ibi intelligit Bar. q forẽſes nõ tenent̃ Deo, nec mundo: ſed ciues ſic: quia poſſunt ſuis rebus imponere gabellas. ZACHARIAS. Adde Hoſt. in c. innouamus. j. de cẽſ. & doc in c. ſup q̃buſdã. de ver. ſigni. Idẽ erit, ſi dicta gabella ſit nimis barbarica: vt ſi ſoluat̃ vltra tertiã octauæ partis. Ita no. Bal. in ru. ff. de re. di. in 9. col. p l. fi C. de vec. no. idẽ Bald. in l. 2. C. de iur. aur. ann. Potes addere & tertiũ caſum. ſ. qñ ceſſat cã licita ab initio illius ipoſitionis: vt puta, ſi p refectione põtis, quẽ aqua ſecũ trahẽs præcipitauit: illo refecto poterit̃ licitè fraudari gabella, ſi petat̃. Ita not. Hoſt. i ſum. de cẽ. §. ex q̃bꝰ. ver. ſed qd ſi mercatores. & Bal. i l. veluti. ff. de iu. & iu. & i ru. C. de fi. in. i 9. col. & i l. cũ pponas. C. de nau. fœ. no. Ab. j. i proœ. Rex pacificꝰ. 4. col. iu. 5. ver. & ex hoc hẽs. & ibi i addi. & p Pe. de Anc. i re. poſſeſſor. 27. co. ver. quartò q̃rit̃ &c. & his potes addere Iac. Rebuf. i l. apparitores. nu. 1. & qd̃ ibi addit̃. C. de exac. tri. li. 10.

to: vt in c. i. de prob. Nec põt tollere ea, q̃ ſunt iuris nãlis: vt in cle. paſtoralis. de re iudi. inſtit. de legi. agna. tute. in fi. Et idẽ dicit in Papa maximè in his, q̃ ſunt iuris diuini. vñ ſi iurat, obligat̃ Deo: nec ſine cã põt ſeipſum abſoluere, vel abſolui facere: cũ aliũ ſine cã abſoluere non poſſet: vt no. gl. in c. quanto. de iureiu. Inn. in c. cũ

8 inter. de renun. † An aũt Græci teneant̃ ad obſeruationẽ canonũ. vide gl. 20. diſt. c. de libellis. in fi. Et an lex Imperatoris coerceat nõ obediẽtes ei de facto: vide p Cy. & Bal. in l. cunctos populos. in prin.

9 C. de ſum. Tri. Sed quero, † an lex poſitiua, ſiue eccleſiaſtica, ſiue ciuilis, liget in foro aiæ. a vide p Cal. ſ̃. in proœ. & p bea. Tho. in 2. parte. q. 96. arti. 6. p Io. An. in c. quanquã. de vſur. lib. 6. Cõis concl'o vr̃ q aut lex diſtinguit inter vtrũq; forũ. & caſus eſt clarus. Exemplũ in c. tua. de ſpõ. Aut non diſtinguit: nec ſubeſt cã diſtinguẽdi: tunc ſi nõ eſt peccati nutritiua, eſt ſeruanda ẽt in foro aiæ. Nam ex quo lex eſt iuſta, authoritate Dei eſt edita: & ipſe Deus vr̃ edidiſſe p ſuos miniſtros. 7. diſt. c. quo iure & Prouerbiorũ. 8. Per me reges regnant, & legũ conditores iuſta decernũt. Hoc idẽ vr̃ ſenſiſſe Inn. in c. quia

pleriq;. in fi. de immu. eccl. Si aũt lex eſſet iniuſta, tunc nõ eſt ſeruanda in foro pœnitentiali: & põt eſſe iniuſta ex fine: quia nõ tendit in vtilitatẽ cõem, ſi Princeps eam edidit pp ſuam vtilitatẽ: vt 4. di. erit aũt lex. b Item põt eſſe iniuſta ex authoritate: quia excedit ptãtem cõdentis. facit. c. vt animarum. de conſti. li. 6. & l. fi. ff. de iuriſ. oi. iud. Vel ex forma: quia non diſtribuit æquè onera ſubditis: ſicut debet facere bonus paterfamiliãs. & hęc ſunt verba beati Tho. Dicit tñ, q pp ſcãdalum euitandũ & turbationẽ, debet illa lex ſeruari: c quia ratione ſcãdali euitandi debet quis cõcedere de iure ſuo: d vt in c. 2. de no. ope. nun. & c. nihil. de pſcrip. Et ad hoc adde dictũ Bar. in l. vectigalia. ff. de publi. vbi dr̃, q licitè fraudat̃ gabella, e q̃ licitè nõ eſt ipoſita. † Itẽ ad-

10 do ad pdicta aliã theoricã, q vbi lex poſitiua fundat̃ ſup pſumptione & certũ eſt pſumptionẽ illã nõ eſſe verã: nõ tenetur qs in foro aiæ illa ſeruare. Pone exẽplũ ĩ c. 15. q fidẽ. & qd̃ ibi dixi de ſpõ. ſic intelligit Inn. in c. q̃a pleriq;. in fi. de imu. eccl. facit c veritate. 7. di. Itẽ addo gl. no. quã f neſcio alibi 12. q. 2. fraternitas. f i gl. fi. i fi. vbi dicit, q pœna ipoſita p legẽ poſitiuã, nõ

ANT. FRANC. Vtrum ſit licitum fraudare gabellã ſine peccato: vide Bar. in l. 1. ff. de legi. & in l. vectigalia. ff. de publ. & in l. fi. in §. diuus. eo. ti. p Bal. in l. veluti. ff. de iuſt. & iu. & p Inno. & doc. in c. q̃a pleriq;. de imu. ecc. & p Archi. 24. q. 3. in c. ſi quis Romipetas. Et adde, q gabella nõ eſt licita: nec ſolui debet de his rebus, quas quis portat pro comedẽdo, vel cã victꝰ quotidiani, vt tenet gl. in cle. pñti de cẽſi. & eſt tex. in l. 4. ff. nau. cau. ſtabu. & eſt text. ĩ l. vniuerſi. C. de vecti. Et adde ẽt, q gabella nõ debet ſolui de ꝯ̃ctu inutili ſine inualido: vt not. voluit Sal. in l. 1. C. de eunu. Et an res cõfiſcatæ pp gabellã nõ ſolutam poſsit licitè emi ſine peccato: vide Ioan. An. in c. eos. de imu. eccl. li. 6. & Bal. in l. iubemus. C. de ſacr. ſan. eccle. vbi dicunt, q non. Et q poſsint imponere nouas gabellas ſine noua pedagia & noua onera: no. in d. c. ſi qs Romipetas. & in c. innouamus. de cẽſ. & vide gl. in cle. dudum. de iu. & in l. 1. & per totũ. C. no. vecti. & dn. Car. in cle. fi. de cenſi. Et vtrũ ius exigẽdi vectigalia & illa imponẽdi poſsint cõſuetudine induci, vel præſcribi: hr̃ p Cy. & Bar. in l. fi. C. de vec. vbi dicũt, q ſic: ſi conſuetudo ſit tanti tpis, cuius initij memoria nõ exiſtat. Pro quo eſt text. in c. ſuper quibuſdã. de ver. ſig. & hr̃ p Cy. C. no. vecti. & hr̃ in l. ſi publicanus. in §. fin. & in l. licitatio. in §. earũ. ff. de pub. & in l. vſum aquæ. C. de aquaduc. lib. 11. Et adde q gabella ad hoc, vt ſit licita debet eſſe æqua, & par inter oẽs perſonas: vt in l. pe. C. de vecti. Nec põt excedere octauã partem valoris rei p qua gabella ſolui debet: vt in l. ex pſtatione. C. de vecti. Et an miles excuſet̃ à gabella: no. gl. in l. ſi publicanus. palle. q̃ dicit, q nõ: niſi p rebus deputatis ad exercitũ: vt ĩ l. licitatio. in §. res exercitui. ff. de publ. Et vlterius adde, q exigẽtes gabellas de rebus eccleſiarũ & clericorum, incurrũt pœnas, de quibus in c. quanquã. de cenſi. lib. 6. & in cle. pñti. eo. tit. vbi gl. dicit, q q p hoc fortè tota Italia eſt interdicta, quod eſt valde pertimeſcendum. & eſt menti tenẽda gl. multũ not. in d. l. ſi publicanus. ff. de publi. quæ enumerat caſus, in quibus de his, quæ vehunt̃ non debet ſolui gabella. de quo ẽt per glo in l. vectigalia. in §. 1. ff. de pub. Et quæ ſint neceſſaria ad hoc, vt uectigal poſsit ipoñi: hr̃ p gl. mag. in l. munus. ff. de uer. ſig. & p Bar. in l. fraudati. alias ſi publicani. ff. de publ.

f Fraternitas. Adde iſtũ in c. iuũ. de pœ. ubi alle. illã gl. & i c. cũ cãm. de teſti. in 6. colũ. & in c. ſi egreſſus. de iniur. & in proœ. huius libri. in uer. Rex pacificus. & in c. dilecti. in 6. col. j. de arbi. & in c. fi. ult. col. de pſcr. & i c. fi. ult. col. j. de ſepul. & in c. audiuimus. de ſimo. & i c. Raynaldus. de teſti. & i c. q̃a pleriq;. de imu. ec. Ro. in repe. rub. ff. de arbi. i fi. uerbis. iſtũ i ru. de app. i fi. & ĩ c. tua. de uſur. i fi. Bal. i l. poſt deſ̃tionẽ. C. de fur. Ro. i rub. ff. de acq. hr̃. Bal. i auc. ad hęc. i 6. col. C. de uſu. & i l. iubemus. §. ſanè. C. de ſacroſ. ecc & in l. id, qd̃ pauperibus. i 9. q. C. de epiſ. & cle. & in l. q̃bus diebꝰ. §. dñs. ff. de cõdi. & demõ. & in l. 1. in fi. C. de uecti. & Pe. de Anc. in c. ſi pp. de reſcr. i 6. poſt prin. & in c. 1. de cõſti. eo. li. q iura inducta ad uindictã, ceſſant i foro cõſciẽtiæ. & idẽ Pe. de Anc. cõſ. 45. inci. p clariori. d. Aut. cõſ. 49. incip. caſus qd̃ nõ debet Prælatus priuare emphyteotã eo iure q̃ſito qñ ſtatim reuocauit alienationẽ. & pulchrè p illã gl. dicit Butr. in c. 1. in 3. col. de dolo & cõtu. q pœna l. ſi qs in tantã. C. unde ui. ceſſet ĩ foro cõſciẽtiæ. & Bal. in c. ſicut. el iij. de iureiu. But. in c. q̃a pleriq;. de imu. eccl. Bal. in extractis gl. decreti, dicit pœnas dupli, uel quadrupli ob furtũ à iure ciuili iductas iure canonico minimè peti poſſe. & gl. i d. c. fraternitas. Lita primò, niſi imponeret pœnã ipſo iure ſm illũ hic. Lita ſcdò, niſi reus eſſet cõdẽnatus de delicto: q̃a tenet i cõ eſt ſeruanda

ſcientia ſoluere condēmnationē:ſm Bal.in d.l.id,quod pauperibus in 9.q.Limita tertiò,vt non procedat:qñ pęna non deſcēdit à lege, ſed ex partiū conuentione:qa tunc pars ex arbitrio magis libero & ſpontaneo ſe obligat:ideò tenetur ſoluere in foro conſciētię ſm Petrū de Anch.in d.reg.poſſeſſor.Limita quartò, niſi pœna legalis eēt ſubrogata loco inæſtimabilia & impoſsibilis reſtitutionis: puta ꝓ mēbro, vel debilitato,vel truncato: qa cū illud ablatum reſtitui nō poſsit effectualiter, ipſa pœna ſubrogatur loco eius ablati. Vnde ſicut abſolō impeditur,non reſtituendo ablatum: ita non reſtituendo ſubrogatū loco illius ſm Pet. de Ancha. in reg. peccatū. in 24.colū.in verſ.ſed dubium remanet de reg.iur.li.6.Limita quintò, vt habeat locū in ſolutione pœnæ, q̄ ſit pœna ex parte vtriuſq; & pęna cōferens lucrū damnū paſſo:ſed ſi eſſet pœna ex parte ſoluentis: ſed nō ex parte recipientis: puta in ſatiſfaciendo dānum paſſo ſine lucro damnificātis: ſm Gem.pp gl.fi.ibi in c.cōmiſſa.§.fi. de elect.in 6.quod intellige,niſi damnū eſſet datū ex culpa leui, vel leuiſsima: iuxta not. per Inno.in c.ſicut dignū. de homicid.lib.6. Contra illā gl.in c.fraternitas.q̄ hic allegatur & tenetur, tenui.7. in prooemio.in ver.℞ ex pacifiens.ſuper apoſtillis.in ver.gl.fin. Adde tn̄ Matheſil.notabilibus ſois vbi idem dicit in 2.ſol. & in 4.fol. vbi dicit, ꝙ ſi per eccleſiā ſit impoſitū aliquid faciendum ſub pęna duorū dierū ieiunii,ꝙ illud nō faciens non incurrit peccatum mortale.alleg.Petr.de Anch.conſi.42.ego habeo conſil.117. Et quando eccleſia poſsit exigere pœnam:vide Ang.conſi.44.in fine.Et quæ pœnę exigi poſſunt,vide latè Roma.conſil. 510. Bern.

eſt ſeruāda in foro aīæ,ſeu pœnitētię:ſed ſatis eſt,ꝙ ſacerdos imponat pęnitētiā ꝓ delicto. & duplex illius dicti pōt eſſe rō Prima:qa pęna imponiť ꝑ iudicē in foro cōtentioſo.13.q.2.§.in hoc. Scd'a rō: qa pœna imponiť,vt cæteri metū habeāt: & vt multis craſſantib⁹ loc⁹ ſit exēplo. l.aut facta.in fi.ff.de pœnis. q̄ rō ceſſat in foro aīæ:qa imponit pnīa ibi: quia læſit Deū.

11 †Hinc ſinglr a dicit Inn.in c. ſicut dignū. de homici.ꝙ ſi qs infert dānū ꝓximo ex culpa leui, vel leuiſsima non ex ꝓpoſito, nec lata culpa,nō teneť reſarcire dānū in foro pnīæ. Sed ſatis eſt ꝓ delicto agere pœnitētiā: ſecus eſt in foro cōtētioſo: vt in l.in lege Aql.ff.ad le.Aql. Hęc limita rē,niſi lex imponeret pœnā ipſo facto: vt qa ipſo facto publicat bona alicuius: qa tūc nō puto,ꝙ ille poſsit retinere bōa publicata cū bōa cōſciētia: qa ius eſt ſtatim acquiſitū fiſco: vt no.in l.cōmiſſa b .ff.de

12 publ.& in c.2.de pſcr.li.6.† An āt canō liget delictū oīno occultū:vide gl.in cle.1. de her. In gl.in ver.in actionib⁹ c Opp.ꝓ intellectu glo.iſtius ca.ſic. Nā ſufficiebat dicere,iudicio: nā iudiciū cōprehēdit tā criminale,quā ciuile:vt no.in rubr.de iu. Gl.metu ꝯtri ſol.vt patet in ea. Vel dic,ꝙ verbū in actionib⁹ ꝯphēdit facta exiudicialia:ita,ꝙ nō ponit ꝓ actione,de q̄ inſtit.de act.ꝑ totū.ſed recipit factū. Verbū, cū iudicio concernit iudicialia:vt ſit ſenſus,ꝙ tā in extraiudicialibus,quā iudicialib⁹,nō debet qs duci ſuo ſenſu:ſed autho-

13 ritate legū. † In gl.fi.ibi.ſ.malo.aduerte, qa iſte text.cū gl.pt adduci ad qōnē. d cō promiſſum & data eſt ptās ꝓnunciandi ſm ſenſum ſuū: an pt pronunciare ſm voluntatē ſuā: an intelligatur de ſenſu bene organizato,& frœno rōni ſuppoſito? Dn̄s Ant.inducit tex.vt intelligat de voluntate ꝓpria:& ſic poterit ꝓnunciare ſecundū volūtatē ꝓpriā ſuā:qa hæc important verba hæc: ſuo ſenſu.Contrariū ego puto,ꝙ hæc verba e, nō ponunť hic propriè: ſed impropriè.& hoc voluit glo.in ſequētib⁹: dū dicit iudicē poſſe iudicare ſm ſenſum ſuū. ꝓpriè ſumpto vocabulo. Pōdera.n.verbū ꝓpriè,ꝓprius ſenſus eſt, vt iudicet,vt bon' vir.ꝓ hoc text.in auth. iuſiuran.quod pſtatur ab his. Itē hæc verba,ſi tibi videbiť f. ſi æſtimaueris:ſi arbitratus fueris:ſi tibi placuerit g .& ſimilia, importāt arbitriū boni viri. & nō ꝓpriā & nudā voluntatē,vt ꝓbať in l.fideicom. §.quanq̄.ff.de leg.3.& in l.Thais.§. ſororē.ff.de fideic.l.lib.vbi tex.de verbo, placet.vide tex.cū glo.in c.2. de cor. vitia.& gl.in c.Abbate.de ver.ſig. pleniſſimè per Bar.in extrauag.ad repr.& in l.alio.ff.de alimē.& ciba.leg.h.d.gl.de appel.c.vt debitus.in verſ.ex rōnabili.ꝙ iudex poſſit iu-

a SEB. SAPIA. Singulariter. Vide Corſe.in ſingu.ſuis in verſi.forum conſcientiæ.Bart.Veron.in conſil.70.circa primum col. 5.

b SEB. SAP. Commiſſa.Inducas hoc,vt per Abba. io c. dilecti. in 3.colum.ī.de arbi.

c In actionibus. Dicit hic do.meus Barb.ꝙ iſtud verbum actionibus: de ſuo largo ſignificato adaptatur cauſæ ciuili & criminali.l. 1.ad fi.ff.de ſepul.viol.l.agraria.ff.de termi.moto. ſicut verbum, accuſo, adaptatur cauſæ criminali & ciuili:vt eſt gl.in l.viro.ff.ſol. matr.& ibi Bal.in prin.alleg.Spe.de accu.verſic.qđ ſi primò.& d.l. agraria. & c.tuæ.de procu.vide omnino ibi Roma.

ANT. FRANC. Et vide,quæ habentur per Bal.& doc.in l.1.qñ act. ciuil.præiud. crimin. ubi uerbum,actio,refertur tam ad criminale q̄ ad ciuile iudiciū.& vide quæ habentur per Ang.Areti.inſt.de act.

d Ad quæſtionem.Vide hic plenè per Mod.poſt Ange.& Imo'. hic Domini.in c.relatum. 38.diſt. vbi tenuerunt contrarium eius, ꝙ tenet hic Abb.pro quo facit tex.in l.Diuus.in verſi.ſenſu ſaniori.ff.de offi.pſi.& in c.vtinā.io verſi.ſenſu ſun.76.diſt.facit.l fi.in ver.regalem ſenſum contēnat.C. de leg. & quod dicit Apoſt. ad Romanos. ca. 1. eradidit illos Deus in ſenſum reprobū.dicas ꝓ cōcordia, ꝙ iſta verba pronunties ſm ſenſum tuū:intelliguntur de ꝓpria voluntate ſm Butri.& Imol.hic & Gemi.in d.c.relatum. niſi dicta verba iungant cū verbis denotantibus iuris obſeruantiā:vt hic in verſ.ſed authoritate Canonū.vnde abſolutè ꝓlata ꝓpriā voluntatē importāt,& hic vide do.meū do. And.Sicu.poſt Bal.& poſter cōis opi. corroborari hoc fundamēto. Nā Bar.in extrauag.ad reprimen.in ver. videbitur. ponit regulam, ꝙ omnia important arbitrium boni viri, exceptis

his, quæ iure exprimuntur,quę important liberā voluntatē etiam non regulatam à iure. de quibus in l.cum quidam.ff.de leg.2. & in l.fideicōmiſſaria.ff. de fideicomm. lib. & in l.Thais.§. ſororē ff.eo. tit.& in l.fideicommiſſ.§.quaoquā.ff.de lega.3.cum ergo iſta verba ſuo ſenſu reperiuntur de caſibus exceptis, ꝙ importent liberā voluntatē: vt patet per iſtum tex.in verſ. ſuo ſenſu iunctis illis verbis ſed eorum authoritate. ergo.&c.

Adde tn̄ Rom.cō ſi.115. vbi ponit, ꝙ ſi dictum ſit: faciat ſm velle ſuū: an importet liberum arbitrium:& qualiter intelligatur ſtatutū dās liberum arbitriū poteſtati in procedendo:vide Anchar. conſil.166. Et qualiter intelligatur, ſi dicat, ꝙ poteſtas procedere poſsit prout voluerit etiā de facto: per Roma. conſil. 161. Bern.

ANT. FRAN. Verum iſta verba: tuo ſenſu: vel ſecundum ſenſum tuum,Et quæ alia verba importent liberam voluntatem, vel arbitriū boni viri: vide per dom.Alexan. de Imol. in l. ſi ſic.ff. de leg. 1. & in repet.l.1. ff.de leg.2. & vide per Fel.& ibi plenè dixi in c. ne innitaris. de conſtitu.

e SEB. SAPIAN. Hæc verba Vide latè per Geor.Natam in repet. cle.ſæpe.§.non ſit.col.13.de ver.ſign.& ibi plenè de iſtis verbis,ſi libuerit,ſi videbitur, & ſimilibus.

f Si tibi videbitur.Adde But.in c.cum ad ſedem. de reſtit.ſpol.& in c. quærenti.in pe.no.per illum tex.de verb.ſign. Lap. alle.69.& Gemi. in c.catholica.in notabilibus.11.di.& in c.relatum. 37.di. Io.de lig. do.Calde.& Imo.in cle.ſæpe.de verb.ſign.vbi Ioan. de Imol.tangit in 15.col.in ver.vltimus quærit hic. Ioan. de lig. & vide text. in l. Labeo.in ver. tractaſſe videbitur.ff.de ſtat.lib. ſed fortiter ſtringit tex.in d.c.relatum. Sed dic, quia illa verba ſunt prolata cum adiuncto includente regulas Canonum: ſecus ſi ſola & de per ſe exprimerentur: quia tunc important arbitrium boni viri. Idē dicas de his verbis: viſum fuerit.glo. in c.2.in verſi.viſum.de cor.vitia. & But. in c.ſignificauit.de pœ.& remiſ.Butr.& Imol.hic.Lap.& Domini.in c.2.de iur.cal.lib.6.& in c. ſuper his. io verſic.arbitrium. de accuſ. tex.in l.qualem.in verſic.dummodò dicat ſecundum quod ſibi videtur.de arbi.& glo.dicit ibi cum tamen,ſecundum l.quem tex. alleg. Bal.in l.ſi irruptione.in ver.item facit.ff.fi.regundo.

Adde Alexand. conſilio 13.3.lib.Roma. conſil.56. Abb. conſil.4.5. lib. Bertra.

g Si tibi placuerit.Bat.& doct.in l.ſi ſic.ff.de leg.1.Io. de Im.in cle.ſæpe.de ver.ſig.in pe.col.in verſi.vltimò quærit. ibi:omnia antē alia. Roma.in repet.rub.de arb.in 4.col. Bald.in conclu.ſuis in c.cū veniſſent. de inſti. circa fin. Et idē ſi dicatur ſm beneplacitum tuum:per iſtū.in c.verum.in 2.col.de ſo.com.& Bald.in l.fi.§.1.C.communia de le.:vbi dīc ꝙ important arbitrium boni viri. Vnum tn̄ ſingulare ſcias,ꝙ ſi peto,ꝙ tu dones mihi talem rem: & reſpondeas non tantum illud: ſed quicquid tibi placebit, ꝙ petens ex tali reſponſione non poteſt ſe fundare ad rem petendā: quia promiſsio nulla eſt ſm Bald. in d.capitulo cum veniſſent. circa fin. de iſtis verbis & alijs, vide plenè per doctores in l.ſi ſic.& ibi per utrunque Imol.& per dominum Andræ.Siculum & Felin. Bernard.

Adde tn̄ Matheſ. no.ſuis fol.1.vbi dicit, ꝙ verbum libet, importat liberam voluntatem.Quid autem ſi dicatur,iudicio tuo: vel diſcretioni tuæ.vide Alex.conſi.33.1.lib. Ber.

a SEB. SAPIA. ¶Quòd opi. Vide Bar. in l. admonẽdi. col. 4 ff. de iu rei. gl. in §. reſ ſa prudentũ. in ver. opiniones. inſt. de iu na. gen. & ciu.
b SEB. SAPIA. ¶Recurrere. Vide latè per Bal. in l. 2. C. de leg.
c ¶Ad principẽ. Adde, qđ Ang. cõſi. 110. dicit: ꝙ illi opinioni eſt adhę rendu, q̃ melioribus rõnibus fulcitur, ẽt ſi Imperatoris opinio eſſet ei ꝯria. Bernard.
d ¶Cõem opi: Optimè facit tex. in c. nouimus ibi. opinio à pluribus ꝑprobata. ꝟ. de verb. ſig. & ibi But. & c. de indicijs. 3. q. 3. ibi ī quo plurimi cõcordãt. & in l. 1. de off. q̃ſto. ibi: crebrior apud veteres opi. & gl. in c. fi. de pœ. di. 1. & in ver. decętero. de poſt. ꝑla. in 6. quos tex. alle. hic do. meus. Barb. & do. Fel. Tñ adde bonum text. in l. athletas. in princ ibi: & generaliter ita oẽs opinantur. ff. de his, qui no. infa. & facit tex. in l. 1. ver. adijcit Saturninus. ibi: quod nec vſq̃ relatũ eſt. iuncta ibi gl. in ver. relatũ. ff. de ſena. & dr̃ cõis, quã plures grauiores accipiunt. c. in canonicis. 19. diſ. & ideò iudicãs cõtra cõmunẽ, facit litẽ ſuã: nec excuſatur in ſyndicatu. per Bar. & Angel. in l. fi. C. de pœ. iu. qui ma. iud. per iſtum tex. in c. prudentiã. in princ. de offi. de leg. & in c. 1. de deci. Petr. de Anch. in cle. ne Romani. de elec. & Ang. in l. terminato. C. de fru. & li. expen. & Gem. in c. quis neſciat 11. di. no. Butr. in c. ex literis. in 1. col. de ſpon.
¶Adde, ꝙ opi. cõis ſit tenenda. Rap. Cu. cõſi. 36. & 197. & cõſi. 72. dicit, ꝙ opi. cõis facit ius. Fulg. conſi. 32. & 42. & 117. & 201. Barb. cõſ. 17. & quando opi. gloſ. vel communis ſit tenenda, vide.
ANT. FRANC. ¶Bal. poſt Iac. But. in l. vnica. C. q. ꝑ ſua iuri. & Bal. & alios poſt eũ, ī l. Bar. Philippus. ff. de of. ꝓco. vbi plenè tradit, an & qñ cõis opi. faciat ius: & vide etiã, quę habentur in l. minimè. ff. de legi.
e SEB. SAP. ¶Recedere. Vide d. Deciũ in conſi. 22. & pro tenui. vbi dicitur, ꝙ opi. communis non eſt attendenda, qñ opi. gloſ. eſt in contrarium: & quando contrario opi. innititur melioribus rationibus. vide etiam d. Iaſ. in l. vt vim col. pen. ff. de iuſti. & iur.
f ¶Conuinci. Adde Barb. conſi. 27.
g ¶Sed neq;. Idẽ eſt in c. capellanus in 5. col. ĵ. de fer. & in c. ex literis. el j. in prin. ĵ. de ſpon. & in c. cũ ſint. de deci. & in c. 3. de cenſi. & in c. vt debitus. in 14. col. ĵ. de ap. & in c. de libellis. 20. di. vbi per Gem. & Io. de Ana. in c. tua. de vſur. in 5. col. Imo. in l. cùm q dã. §. quod dr̃. el ij. de acq. hę. & Bal. in c. ne innitaris. ĵ. eo. Gem. in c. 1. in ꝓxima col. de ſum. tri. in 6. & in c. 1. in 5. col. de poſt. ꝑla. eo. lib. In q̃b. locis dñt, ꝙ ſtãdũ eſt cõi niſi opinio paucorũ, vel vnius fundet ſubtiliori rõne. ꝑ. d. c. capellanꝰ. Scđò limito, niſi cõis opi. ſit euidẽter falſa: ſm iſtũ & alios hic. Tertiò limita, niſi ꝯ cõem opi. ſi authoritas gl. ſm Ia. Bu. in l. vnica. C. q. ꝑ ſua iuriſ. & ſeq̃tur Imo. in c. cũ ꝯtingat. de iureiu. in 6. col. Car. & Bal. in l. hæreditas. C. depo. & in l. ꝓcibꝰ. C. de impu. & in ca. 1. de na. feu. & in aut. ceſſante. C. de leg. hęr. & But. in c. 1. in prin. de of. del. Sal. in l. traditionibus. C. de pac. Gem. in c. relatũ. 37. di. & Imol. in c. paſtoralis. in prin. in 3. col. ĵ. de reſ. & dixi plenè in rep. ad iſtũ in fin. & plenè ꝑ do. meũ. in d. c. capellanus. Quartò limita, niſi opi. ſingularis unius doc. vel minoris ꝑtis eſſet ꝓ mrimonio: qa illi ſtat ꝯ cõem, ſm Hoſt. in c. ſi vir. ĵ. de cog. ſpi. Quod dictũ magnificauit ibi iſte. & in c. 1. de re. in. & Imo. in l. 1. in 2. col. ff. ſo. ma. Limita. 5. niſi eſſet opi. Arch. ſup 6. q̃ ꝓualet alijs, ſm Rotã in antiqs, deci. 348. Limita, niſi vna opi. faueat ꝑtãi clauũ: qa ꝓualet nõ fauentibus, ſm Hoſt. in c. turius. ĵ. qui cleri. vel vo. & ibi Io. An. ꝓpe fi. Notabis ẽt ꝙ vbi gl. vel alius refert plures opi. in dubio vltimã ap ꝓbare ꝓſumit, ſm gl. in l. q. filiũ. § Sabinus. in gl. fi. ff. ad Treb. & Rom. in cõſ. 83. in l. q̃ro a te. & in l. 3. §. Neratius. ff. de ac. poſ. Imo. in c. fi. in pe. char. de ꝓcr. Hoſt. & Io. An. in c. 1. de ſent. exc. in 6. Bal. in c. 1. an apud iudice. & facit tex. in d. c. capellanus. in ver. poſterior ſnia, & per Fel. hic. Cui adde gl. magnã. in l. ea lege. in ver. allegaret. ibi, altera pars eſt vera: quia vult. C. de condi. ob. cau. Item ſententia contra communem opi. non eſt ipſo iure nulla: ſicut lata contra legem, ſecundum Ant. & Imol. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de ver. obl. & plenè per Mod. in c. 1. de ſent. & re iud.
ZACHARIAS. ¶Limita finaliter: vt ꝑ d. And. Sicu. cõſ. 70. in ſcriptũ eſt. niſi talis ſingularis, vel ꝯ cõem op. eſſet in fauorẽ libertatis, & teſtamẽti, & ſſib' fauorabilib. cauſis: ꝑ tex. quẽ ad hoc iducit in c. fi. de re iu. Tũc. n. vt dicit ꝓualeret dicta opi. ꝯ cõem. not. Idẽ cõſ 3. ici. ſcribiẽ ꝓclare. in pe. col. ver. nõ obſt. vol. 1. Idẽ vr̃ ſentire Abb. in alle. c. fi. de re iu. Limita & vltra oẽs, niſi cõſuetudo obſtaret: vt in Hiſpa. ac Anglia, in q̃bꝰ ſi doctores ſunt diuerſi, aut ꝯrij, ſtat opi. Bar. quãuis cõis ſit op. in ꝯriũ. Ita dixit ſolẽ. doc. do. Io. bap. de Cazalu. de ſancto Seuerino in ſuo libello, quẽ modũ ſtatuẽdi denominauit. Vult. Adde Ang. conſi. 65. Per.

dicare, ſm qđ ſibi videbiẽ. vide gl. in c. iudicet. 3. q. 7. q̃ dicit: ꝙ iudex põt iudicare ſm opinionẽ ſuã, & ſm voluntatẽ & dic, ꝙ opinio ᵃ cauſat in re dubia ex ꝓbabilibus coniecturis: vide Inn. in c. cũ ſpeciali. de ap. vbi dicit quẽlibet iudicẽ poſſe interpretari iura in cãis corã ſe vertẽtib. & ſic itellige iſtã gl. dũ dicit: iudicẽ poſſe iu

dicare ſm ſuũ ſẽſum. i. qđ ꝓt interꝓtari iura ſm rectũ itelle
14 ctũ & ſuũ ſenſum. ¶†Et vt habeas ꝑfectè hãc materiã: q̃liter iudex debet iudicare, vbi repit cãm dubiã, aut ꝯrias opiniones. Diſtingue: qa aut dubiũ eſt oĩno nouũ: aut poſitũ ī opinionibus doctorũ. Primo caſu, aut cõſuetudo loci interꝓtaẽ illud dubiũ: quia certo modo lex fuit ſeruata: & ſeruãda eſt conſuetudo. Nã in hoc caſu dicimus. ꝙ cõſuetudo eſt optima legũ interꝓs: vt in c. cũ dilectus. de conſuet. & in l. minimè. & in l. ſi de interꝓtatione. ff. de legi. Aut nõ conſtat de cõſuetudine: & tunc ſi verba ſunt clara nõ debemus recedere à ſignificato verborũ: niſi ſeq̃retur abſurditas: vt in c. fi. de verb. ſig. & in l. nõ aliter. ff. de leg. 3. & in c. ex ore. de priui l. Aut eſt intellectus multiplex, vel incertus: & ſi appareat de benigniori via, illa eſt ſequenda: vt in l. quod ſi Epheſi. ff. de eo, qđ certo lo. & in c. fi. de trãſac. ꝑ Bar. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. ſi nõ ſit via benignior: tunc ſi eſt dare ſiẽ in aliis legibus: ꝓcedendũ eſt de ſiẽibus ad ſimilia: vt in c. tranſlato. ĵ. eo. & in c. cũ dilecta. de confirma. vti. vel inuti. & in l. non poſſunt. ff. de legi. ſi non eſt dare ſimile: ita ꝙ iudex
b neſcit qd faciat: debet tũc recurrere ᵇ ad principẽ ᶜ. & hoc
c caſu intelliguntur iura, q̃ dñt eius eſſe interꝓtari, cuius eſt condere: vt in c. inter alia. de ſenten. exc. & in l. cũ de nouo.
15 C. de legi. & ibi Cyn. attingit ꝓdicta. ¶†Secundo caſu principali: qñ dubiũ eſt poſitũ in opin. doc. tunc eſt opus reꝑire
d cõem opinionẽ ᵈ: tunc nõ debet iudex ab illa recedere, qa vę ſoli. c. 2. de ſta. mo. & communiter maior pars melius inueſtigat veritatẽ. Hoc verũ ſm Hoſt. & Io. An. ꝙ non licet
e recedere ᵉ à cõi opi. doct. niſi cõis opin. ſit euidenter falſa:
f vel poſſet conuinci ᶠ probabilibus rationibus: quod bonus iudex acutiſſimi ingenii arbitrabitur. arg. in c. capellanus. de feriis. & no: hoc dictũ perpetuò. Pro quo ſoleo allegare text. ſing. iudicio meo in l. 1. C. de vete. iu. enucle. verſic. ſed
g neq; ᵍ. vbi tex. dicit, ꝙ ex multitudine authorũ nõ eſt iudicandũ, qa poſſet vnius forſan & deterioris ſentẽtia multos & maiores in aliqua parte ſuperare: & ſæpe Deus reuelat paruulis qđ abſcõdit ſapiẽtibus. ¶Si verò nõ eſt dare cõem opi. ꝑ ꝑ rões hincinde: tunc bonũ eſt habere iudicẽ ꝓpiciũ:
h qa põt ſeq quã vult. ʰ Dicit tñ Io. An. caueat à pœna. c. cũ
16 æterni. de re iu. li. 6. ſ. ꝙ nõ iudicet ꝯ conſcientiã †. & ſi ſententia retractareẽ per aliũ iudicẽ, tunc euitaret pars coodẽnationẽ expenſarũ, vt no. in c. finẽ. de do. & cõtu. Nec iudex facit litẽ ſuã, vt no. in l. ꝓlatã. C. de ſen. & interlo. omni. iu. Et ꝑ hoc habes an & qñ iudex põt iudicare ſm ſenſum ſuũ. Et adde hic, quod de hac materia. ſ. de interpretatione iurium tracto plenè in c. ad audientiam. de decimis. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Lex extenditur tantum ad futura niſi expreſſa caueatur, ut extendatur ad præterita 4.*
2 *Lex loquens per verba præſentis tẽporis non extenditur ad futura. quod habet locum ſi per hoc daretur materia delinquendi.*
3 *Propter vtilitatem publicam, quis priuatur dominio rei ſuæ.*
5 *Retractatio actus, an & quando dicatur damnoſa, vel pœnalis.*
6 *Lex, vel ſtatutum, an & quando liget ignorantes?*
7 *Statutũ, vel lex ad hoc vt liget, an requirat lapſum duorũ mẽſiũ.*
8 *An præſumatur quis ſcire leges, vel ſtatuta poſt duos menſes.*
9 *Volens probare ſe ignoraſſe ſtatuta, an admittatur.*
Et quæ probatio admittitur.
10 *Probans abſentiam à prouincia: an legitimè probet ignorantiam conſtitutionis, vel ſtatuti.*
11 *Bannimẽta ſufficit quòd fiant in principalioribus locis ciuitatis: & non requiritur, quod in omni tẽpore fiant ad hoc, ut ligent.*

C A P. I I.

COgnoſcentes. ¶Hoc d. in ſumma. Conſtitutio reſpicit futura, nõ ꝓterita. Diuidiẽ in tres ꝑtes. In 1. ponitur regula, ex qua ſumitur ratio. In ſecunda ſtatutum, ibi, *quoties*. In tertia declarando applicat ad factum rationem,

nem,q̃ ſumitur ex regula,ibi: *ne detrimentū*.¶Caſus literalis.
Primò ponit̃ regula generalis:videlicet, ꝙ nullus puniri de
bet ſine culpa. Secundò dr̃, ꝙ ſi conſtitutio aliqua de nouo
ꝓmulgatur,extēdit̃ ad futura tm̃ punienda,q̃ contra ipſam
cōſtitutionē cōmittunt̃: ita quod ꝑterita nō puniat, ne de-
trimētū añ ꝓhibitionē ſuſtineant ignorātes:qđ eos,ſi poſt
modū deliquerint,dignū eſt ſuſtinere. ¶Ber.¶No.primò ex
a princ.regulā ꝙ ſine culpa nō eſt aliqs puniēdus.de hoc in
1 regula ſine culpa.de reg.iur.li.6.& hoc in gl.1. ¶†No. ſcđò
naturā legis ſeu cōſtitutionis. Concernit.n.futura tm̃,non
aūt ꝑterita, ne afficiat aliquos ſine culpa. hoc intellige,niſi
caueatur in lege,vt extēdat̃ ad ꝑterita.& hunc articulū expe
2 diā.j.eo.c.fin. ¶†Ad vnū tm̃ ſingulariter aduerte,ꝙ vbi lex
ſeu ſtatutū aliquid indulget:& loquit̃ per verba ꝓſentis tem
poris nō extēdit̃ ad futura: ne det̃ materia delinquendi. De
hoc eſt tex.ſing.limitans hanc materiā in l.cū lex.ff.de leg.
ꝑ quā dicit ibi Bart.ꝙ ſi ſtatuto cauetur,ꝙ quilibet bānitus
ſoluēs x.extrahat̃ à bāno:nō habet locū in illo,q eſt bānien
dus in futurū.qa daret̃ materia delinquēdi. ſecus ſi ceſſaret
b hæc ratio:qa tūc licet ſtatutū loq̃tur b ꝑ verba ꝓſentia,vel ꝑ
c terita:tm̃ extendit̃ ad futura lex:qa ſemꝑ loquitur c.l.Arria
ni.C.de hæreti.& hoc bñ no. ¶In gl.1.in fi.declara hanc gl.
ꝓut no.gl.in c.antiqua.de priuil.& mens gl.eſt,ꝙ ſine culpa
d d & cauſa nō eſt qs puniendus:vt hic,& in dicta regula, ſine
culpa.ſed ſi ceſſat culpa dūtaxat: tūc pōt imponi pœna rōne
cauſæ ſubſiſtentis.Et intellige de cā legitima. nā ſi nō eſt le
e gitima,nō dr̃ cauſa,ſed occaſio:e vt in c.nouit. de iud.& c.ſo
3 litæ.de maio. & obediē.† Hinc eſt,ꝙ ꝑ vtilitatē publicam
pōt quis priuari dñio ſuæ rei:vt.l.itē ſi verberatum.ff.de rei
ven.& no.in c.q̃ in eccleſiarū.j.eo.ꝑ Inn. & ꝑ Bar.in l.fi.C.
4 ſi cōtra ius,vel vti.publi. ¶†In gl.i ver. *diſpendijs* No.bñ hāc
gl.cuius eſt ſenſus,ꝙ ſtatutū nō debet porrigi ad ꝑterita,nec
reſpectu dāmni:i.vt dānificetur,qui actū geſſit:nec reſpectu
retractationis actus:qa actus prius geſtꝰ nō debet retractari.
5 ¶†Et nota ſing.ex eo, ꝙ ponit retractationē actus & dānū,
f vt diuerſa.Ex quo infertur, ꝙ retractatio actus f non ſit da-
mnum,vel pœna. ¶In contrariū adduco glo.not.in c.decet.
de immu. eccl.li.6. q̃ dicit cōſtitutionē actus retractātē eſſe
pœnalē,& nō extēdēdā ꝑ idētitatē rōnis.Ideò ex hoc dicit,
ꝙ illud inquantū inducit nullitatē actus geſti in eccleſia,nō
extendit̃ ad cōtractus. Sed ꝓ prima parte vide Io. An.i c.fi.
de elec.li.6.in nouella. & in regula odia.de reg.iu.li.6.in
g Mer.vbi dicit illā cōſtitutionē eſſe pœnalē,q̃ diminuit g pa
trimoniū,ſeu tollit ius quæſitū:ſicut ſi inducit retractationē
actus.ꝓ hoc l.3.ff.de dā.inf. & in l.nō dubiū.C. de le. vbi.ꝑ
But.& ibi ꝑ Bal.q dicit cōcordādo, ꝙ aut nullitas alicuius
actus īducit̃ in odiū alicuiꝰ & tūc tale ſtatutū dr̃ pœnale.aut
h nō in odiū:ſed in defectū ſolēnitatis inducit̃ nullitas:h & ꝓ
cedit ꝯriū.Et in primo caſu ꝓpriè loqtur.c.nō decet. & hoc
6 no.¶†In gl.fi.no.bñ hāc gl.ex qua plura poſſunt notari.Pri-
mò,ꝙ lex,ſeu ſtatutū nō afficit verè ignorātes, licet ſtatutū
ꝓceſſerit. Scđò,ꝙ lex,ſeu ſtatutū incipit ligare poſt duos mē
ſes à tꝑe publicationis ipſius. Tertiò,ꝙ ſcientia ꝓſumit̃ poſt
lapſum duorū menſiū. Quartò,quod iſta ꝓſumptio ſcientiæ
nō eſt iuris,& de iure: ſed admittit ꝓbationē in contrariū.
Vnde poteſt qs ꝓbare, quod ignorabat conſtitutionē eſſe
editā. Circa primū difficilis videt̃ eſſe materia maximè eo
modo,quo explicat̃ hic ꝑ dñm Anto. ſed vide ꝑ Bart.in l.1.
ſi qs teſtam.lib.eſſe iuſ.fue.& in l.1.ff.de legib. ¶Sed decla-
ra cōcluſiuè ſic:ꝙ aut ignorātia eſt ſine oī culpa: & tunc eui
tat omnē pœnā legis,per textū apertū qui ma.accu.poſ.c.fi.
Sic intellige.l.fi.ff. de decretis ab ordine faciēdis. vbi text.
loqtur de ſtatuto municipali. Et ꝓ hoc dicto facit regula,q̃
ponit̃ in principio capituli. Aut ignorātia nō excludit om
i nē culpā,ſed ſolùm dolū: i tm̃ fuit in lata culpa,ex quo igno
rabat ſtatutū: qa cōiter homines illius loci ſciebāt ſtatutū: k
vt lege,latæ culpæ.ff.de verborū ſignific.Et hoc caſu dic,ꝙ ſi
ſtatutum requirat dolum expreſſe,vel tacitè,non habet lo-
cum in eo, qui fuit in lata culpa tantùm:
licet pro modo culpę aliter ſit puniēdus.
k hoc probatur in cap.ſi quis ſuadente. K
17.quæſtio.4. iuncto.c. ſi verò 2.de ſent.
excom.vbi ꝑcutiens clericum ignorāter,

¶Adde tu,ꝙ pro matrimonio ſtetur opi.ſing.Bar.conſi.3. & an vlti-
ma opi.cenſeatur approbata Raph.cu.conſi.102.tenet,ꝙ ſic.& idem
Ful.conſi.110.Barb.conſi.28. Bern.
a SER. SAPIA. ¶ Sine culpa.vide Ro.in cōſi.473.circa ꝓpoſitū.
b ¶Licet ſtatutū.Adde Inn.in cle.fi.in 7.co.ver.ſecūdo fallit.de reſcr.
& Do.in c.ne ali-
q.in 2.col.de pri
ui.in 6.vbi colli-
git ex dictis Io.
An.ibi, ꝙ cōſtitu
tio loquēs ꝑ ver-
ba preteriti tēpo
ris,extenditur ad
futura,quando verba & ratio cōſtōnis adaptentur futuris. Do.poſt
glo.in c.vt animatum.in vlt.col.de conſt.in 6. Cy.in d.l.cum lex. De
quo facit mentionē Bald.in l.talis ſcriptura. de lega.1. ꝑ Bar.in l.ſi
ita.in 1.col.ff.de auro & arg.le. & in l.illicitas. in prin.de offi.pſi &
in l.q fundū.§.fi.ad fi.& ibi ꝑ Imol.ff ad le.fal.ꝑ Bal.in d.l.cū lex.ff.
de le.& doc.in c.fi.j.eo.de cōſt.facit qđ voluit Bar. in l.Iulia. in fin.
ff.de cōd.ind.quē alleg.Ro.in l.1.in vlt.char.C.de hęre.inſt.facit qđ
no.Bal.in fi.l.illud C.de ſac.ſa.ecc.& i l.cū mulier.l 14.col.ff.ſol.mat.
¶Adde tu Ange. in terminis.q.propoſitæ per Abb.conſi.67.& quan-
do verba præſentis tēporis trahantur ad futurū per eundē cōſi.210.
per Paul.de Caſt.conſi.229.& 313.vbi ponit,an reformatio loquens
per verba præteriti temporis trahatur ad futurum,ſicut lex. Ber.
c SER. SAPIA. ¶ Semper loquitur.vide Iaſ.in l.vnica.in 1.col.in
fi.cum ſeq.ff.de condi.ex.l.Are. in c.fi.j.eo.
d ¶Culpa. De multiplici culpa,vide Lud.Ro.cōſi.406.incipiente:quo
ad primum & gl.1.in.§.præterea.inſt.qui.mo.re contra.ob.& Bal.in
l.pignus. C. de pigno.actio.
Adde,an appellatione culpæ veniat leuis.Rap.cu.cōſi.25.& vide Ab.
cōſi.4.vbi tenet,ꝙ ad incurrendū pœnā nō ſufficit culpa abſq; dolo.
e ¶Occaſio.Vide Io.An.in c. poſt tranſlationem.de renun. & iſtū in c.
vnico.in ver.nonò.vt ec.benefi. & ꝓbat̃ in c.ſolitæ. hic alleg.ꝑ iſtū.
¶Adde tu,quid operentur illa verba, quacunque cauſa & occaſione.
Ang.conſil 287.Ber.
f ¶Retractatio actus.Adde hic plenè per Moder. & ꝙ non ſit pœna,vi
detur tex.in c.ſi quis presbyterorū.de reb.ec.non alie. & in l.eius, q.
delatorē ff.de iure fi.& in c.pe.de poſtu. Præla.In cōtrariū ꝙ ſit pœ
na videtur tex.in c.ſi religioſus.de elec.in 6.& in l.ſenatus.ff.de cō-
trah.em.& in c.diſpēdia.iuncto principio cū fin.de reſcrip. in vj.&
in c.cū ſm.de ꝓbē.in ver.iniuriā.& in c.bonę.lo.ſecundo.de elec.& i
c.decēter.89.diſt.& in c.ſtatutū.2.q.1.& in c.petitiis.de priui.& in c.
fi.C.de fide inſtr.& in c.ſup literis.j.de reſcr.& in l.turpia.ff.de leg.
1 & ibi Bal.& Imo.vide iſtū.ī.in ꝓœmiò.in ver.Gre.in 4.co.& in c.
fi.in 8.col.de fer.Io. An.in c.fi.de elec.in 6.& i c.diſpēdia.de reſcr.in
6.& in regula odia.de re iu.in 6.& gl.in c.decet.in ver.proceſſus. de
immu.eccl.li.6.Bal.in l.memo.C.de ſac.ſan.eccl.& i l.nō dubiū.C.de
leg.Pet.de Anc.ī.c.ꝓxi.in repe.in 9.char.in ver.iuxta prędicta q̃ro.
Imo.in c.fi.in 10.col.j.de pac.Rom.in l.ꝑtor.in prin.ff.de ope.no.
nunc.Sentit Bar.in l.ſanctio.ff.de pœnis.Domi.in c. nemo deinceps.
in 2.col.de elec.in 6.Bal.i c.1.i 2.col.de reſcr.Card.in cle.1. in 2.q.
de reg.& Pau.in ꝓœ.cle.in ver.de cęterò.& gl.antepe.iuncto tex.i c.
1.de poſtu.præla.in 6.Inn.in c.ſi verè.circa mediū. de ſent.excō.vbi
dicit,ꝙ irritatio ꝯtus nō eſt naturalis pœna ꝯhentiū,§.l.1.ff.māda.
Naturalis aūt pœna eſt,vbi iponit̃ pœna corꝑalis,vel pecuniaria,vel
ꝓut iudici videbit̃:vbi pœna nō eſt i ſtatuto.& cōcludit,ꝙ retracta-
tio actus ꝓpriè nō eſt pœna:ſed latè ſumpto vocabulo. Et iſto modo
potes cōcordare opi.doctorū.vide do.Car.& Io.de Ana.in c.ex in-
ſinuatione.de ſimo.& Imo.i l.ſi verò.§.de viro.in 13.col.i ver.ſcđō
caſu principali ibi: quo caſu conclude, quòd aut diſpoſitio eſt pœ-
nalis ſolùm reſpectu nullitatis actus.
¶Adde tu, quòd licet annulletur inſtrumentum in quo continetur
contractus, tamen remanet validus, & poteſt per teſtes probari. ita
tenet Paul. de Caſt.conſi.101. in primo impreſſis. Ber.
g ¶Diminuit. Adde pro hoc glō.1.§. penul. inſt.de actio. vbi ponit
quot modis actio dicatur pœnalis.
h SER. SAPIA. ¶ Nullitas. Contra hanc diſtin. videtur text. in l.
fin.C.de libe.præte.vbi eſt nullitas actus propter defectum ſolemni-
tatis.& tamen ibi tex.appellat pœnam, & de hoc vide remiſſiones
per Alex.in l.prætor. in prin.ff.de ope.no.nunc.
i ¶Solum dolum.Vide Ang.in l.ſi quis id, quod.§.doli.ff. de iuriſdi.
omnium iud.vbi dicit per illū tex.quòd vbi dolus requiritur, igno
rantia iuris excuſat à dolo.
¶Adde tu de hac 1.q.an ꝓſumat̃ ignorātia ſtatutorū ꝓpriæ ciuita-
tis.Ro.cō.59.& 173.& 252.Et qđ de reformationibꝰ, vide Are.cōſi.
53.& ibi vide,an deducēs dolū,& ꝓbans latā culpā debeat obtinere.
k Si quis ſuadente. Adde quod cōſuluit Fede.conſi.167.ꝙ mulier quæ
commiſit fornicationem,putans cōmittere adulteriū:quia putabat
virum viuere,non debet puniri de adulterio. & vide Lap.alleg.27

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

nō incurrit ſententiā excōmunicationis 7 quia c.ſi quis ſuadēte.requirit dolū,dum dicit, ſuadente Diabolo. &c. & requirit dolū expreſsè, qn̄ verba ſtatuti hoc importāt, tacitè verò requirit dolū, qn̄ punit actū,qui fit in perſonā alterius. Exemplū.Dicit ſtatutū,a ſi qs ꝑcuſſerit clericū, vel alium,puniat̃ tali pœna.Nam iniuria nō pōt eſſe ſine dolo.xv.q.1.c.1.Idē eſt dicendum in caſibus, in qbus lata culpa nō b æquiparat̃ dolo, b qn̄ pœna eſt corpis afflictiua: vt in l.in actionibus.ff. de in lit. iur.plenè p Bar.in l.qđ Nerua.ff. depoſi. & in d.l.1.& vide qđ dixi ī c.2.de depoſi. Si verò ſum⁹ extra caſus ꝑdictos,tūc ignorās culpa lata,puniat̃,ſicut ſi doloſè feciſſet, qa regulariter lata culpa æquiparat̃ dolo,vt ī regula, magna negligētia.ff. de ver.ſig.& in d.l.quod Nerua. vbi de hoc. Quādoq; ignorās fuit in leui,ſeu leuiſsima culpa:& tūc tenet Cy.in l.ſi qs nō dicā.C.de Epiſ.& cler.& in l.data opa.C.q accu.nō poſ.ꝙ nō puniat̃ criminaliter,ſed ciuiliter puta ad reſarctionē dāni iuxta modū culpæ.Allegat bo.tex.in l. q ædes. ff.de incen.rui. nau. Glo. & Bart. tenent contraium in l.reſpiciendū.ff. de pœnis. dicentes per illum text.& in l.abſentem. in fi.ff.eod. tit. quod etiam criminaliter poteſt puniri, & debet pro modo culpæ. Et hanc opi. ſequitur hic do. Anto. Sed ego non video bonam reſponſionē ad l. qui ædes. Vnde pro concordia c dicerē ſic,ꝙ aut ꝓ leui, ſeu leuiſsima culpa poteſt quis puniri ciuiliter, & ꝓcedit dictū Cyn.quia leuis culpa leuiter eſt puniēda in c.cum dilecti.de accu.Et iſte eſt ꝓprius caſus illius.l.qui ædes. Aut nō pōt puniri ciuiliter,quia non dedit dānū,ſed aliter venit cōtra legem:& tunc procedit opin.contraria.vt ne delictum remaneat impunitum, puniatur criminaliter pro modo culpæ.& ſic procedat.d.l.reſpiciēdum. d Nam quēadmodū fit cōmutatio pœnę ex impotētia facti,vt in d.l.q ædes. vbi dicitur,ꝙ ſi non poteſt ſoluere dānū, puniatur in corpus, ita dicamus in impotentia iuris.ſ. ꝙ quando non pōt puniri ciuiliter,puniatur criminaliter. & ex his habes primū caſum determinatum. †Venio ad fin,an indiſtinctè exigatur lapſus duorū menſiū antè, q̄ cōſtitutio iniciat vinculum.Et cōcludēdo dicta doc. diſtingue,ꝙ aut cōſtitutio ponit tēpus, poſt cuius lapſum vult ligare,& ſtandū eſt tēpori determinato.ſic intellige.c.cū ſingula. de ꝑb.lib.6. Adeò,ꝙ ſi cōſtitutio dicat,ꝙ ex nūc e vult ligare; ꝙ immediatè ligat. Quod intellige reſpectu retractationis f actus,nō aūt pœnæ,qa abſurdum eſſet, ad pœnā ligare ignorantē,vt hic in prin.De hoc habes gl.in cl.2.de hære.in verbo ex nunc.Nā verba generalia debēt reſtringi ad hoc,vt abſurditatē nō includāt, vt no. in c.2.ſupra eo. Aut conſtitutio non apponit tempus,ſed ſimpliciter loquitur,& tunc aut eſt cōſtitutio inferioris à Principe, g puta alicuius collegii, vel ciuitatis & immediatè ligat oēs ſcientes. Reſpectu verò ignorantium,tempus eſt arbitrariū, quia non eſt congruum,vt dentur duo mēſes,ſicut in cōſtitutione Principis,quæ ligat vniuerſum.Hoc in effectu voluit Io.And.in data.lib.6.Hoſt.in ſumma eo.ti.§. qn̄. & Bal. in l.leges ſacratiſſimæ.C. de leg. & ſequuntur cōmuniter hic Moder. Dubitatur tamen in cōſtitutione prouincialis h cōcilii.Nam gl.in c. propoſuiſti.82.diſ. vult,ꝙ non liget ante ſex mēſes. quod dictum cōiter non recipitur,quia c.decernimus.18.diſt.p quod illa gl.mouetur,non loquitur de tēpore, quo illa cōſtitutio ligat, ſed de tempore præfixo ab Epiſcopo ad denunciandum ſubditis,q̄ ſunt facta in cōcilio ꝓuinciali. Nā abſurdum eſſet,dicere,ꝙ maius tēpus requiratur in cōſtitutione ꝓuincialis concilii,& ſic inferioris, q̄ in cōſtitutione Principis,ſeu generalis concilii.Et ideò dic, ꝙ in hac conſtitutione tempus eſt arbitrarium ſecundum qualitatē ꝓuinciæ & qualitatem conſtitutionis. de quo plenè per Ioānē And. & Pau.in ꝓœmio cle.& vide bonā glo.in verſi.de cæterò. quæ vult & latius ibi Paulus, ꝙ ſtatutū priuilegiatū immediatè liget, ſeu eſſe ctū ſuū porrigat,ſicut priuilegiū i qđ not. K Sed ego reqrerē ſciētiā priuilegiati,k qa

a SEB. SAPIA. Dicit ſtatutum. Vi le Areti.tenentem contrariū in l.iuſtè poſsidet.in pe.& vlt.col.ff.de acq.poſſ.

b Lata culpa nō æquiparatur dolo. Adde Roma.in l.in actionibus. ff.de in litē iur.& Bal.in l.data opera.C.qui accu. nō poſſ.in 5.col. & in l.quicūq;.in 6.col.C.de ſeruis fug.& in l.cunctos.circa vltimā chartā.C.de ſumi. trin.& in l.pign⁹ in 8.col.de pign. acti.Bal. & Pau.ī l.1.de leg.& Bal. in 52. ff. ne qs eū & Ange.in l.1.ff. ſi qs teſt.ꝓhib.& Pau. de Caſ.cōſi. 93. ꝙ vbi reqrit expreſsè dol⁹, nō ſufficit ꝓbare latā culpā. idē vbi agit de pœna corporali. Nec obſt. text.in l.milites. C.de cuſt.reo.& ī l.ſi qs.§. q abortionis. ff. de pœ. quia illa iura ponunt caſum ſpeciale: ꝓut ſentit Oldr.conſi.92.incipien. Rex habebat caſtrum.

Adde,an ī atrocioribus lata culpa ęqparet̃ dolo. Are. conſi. 165.

SEB. SAPIA.

c Pro concordia Vide per Cardi. Alex.in c.1.4. di.

d Dicta.l.reſpiciēdū. Adde notata in locis alleg. & Ang.in l.is. q cū telo.C.de ſica. & Inn.in c.ſicut dignū. de homi. & Bart. in l.2.ff. de off.ꝑfe.vr. Pet.de Anch.in cle.1.de homi. & in cōſi. 454.inci. ꝓ deci. quæſiti.& Sal. in l. q̄ fortuitis. C. de pi.act. & in l. data opera.C.qui accuſ.non poſſ.& Bal.ī l. ex morte. C.ad legē Aqui.

SEB. SAPIA.

e Ex nūc.De iſta clauſula ex nunc. vide Fel.ī c. licet cauſam. verſi.nota ſextò.ſ. de ꝓba. Bar.in l.ſi ita ſtipulat⁹ fuero ſi Titius. ff. de ver. obl. Bal.in auth.contra rogatus.in princ.C. ad Treb.Iaſ.in l.1.in fin. C.de codicil.

f Retractationis.Adde ad intelligentiam meliorem torum,quæ dicuntur in hac 2.q. Roma.conſi.330.in 4. & 5.col.

g A principe. Adde,quòd licet conſtitutio Principis ligare poſsit ignorantem,non tamen conſtitutio inferioris:vt voluit Compoſt. in c.capitulum ſanctæ Crucis. de reſcrip. quod dictum magnifacit Rom. conſi.228.

h Prouincialis.Adde tu uidendum d. Præpoſitum in c.quod dictis. 16.diſt.Abb.conſi.35.

i Quod no.Adde tu,quod Rom.alle.conſi.330. dicit mirari,ꝙ nullus Cano.aduertat, ꝙ contra illam glo.ſit text.not.ad arg.i l. diuæ memoriæ.in ti.C.de decu.lib.10.quod priuilegiū cōceſſum p viam uniuerſalis conſtitutionis ſtatim liget: vnde dicit ipſe, ꝙ quo ad eum, in cuius damnum cōcedit,ꝙ ſtatim ligat:non quo ad fauorem priuilegiati: quia ante notificationē nullum ius ei quæritur. & ſic ſentit idem quod Abb.hic, per iura per ipſum alle. quo ad confirmationem.Adde etiam Petr. de Ancha.conſi. 319. ubi uoluit, ꝙ ſi Papa faciat aliquem per ſuas literas familiarem & commenſalem ex nunc:ꝙ tamen illæ literæ nō patrocinentur illi ante notitiam talium literarum,per iura hic alleg. Et an abſenti ante notificationē acquirat. vide Ro. conſi. 295. quod voluit Bar. conſ. inci.ꝗritur.quod conſiliū ſequunt do. de Rot. dec. ſuis in antiqs. in ti.de ꝓcu.& Are. conſi. 78. vbi tenēt, ꝙ geſta p ꝓcuratorē ante, ꝙ habeat notitiam mandati,non ualeant.uide ēt Ro. conſi. 225.

ZACHARIAS. Adde,dū quærit̃, an ante notificationē ꝗratur,concludēdo poſt Pau. de Caſt. conſi. 1 e inci.in cauſa ꝑſenti.ꝙ non; ubi hoc indiſtinctè tenet. Idē tenet Bart. in l.Labeo.p gl.ibi, in verſi.ignorāti. ff.de iureiur. pro quo eſt bon⁹ tex. & ibi Bal.in l.ſecunda ibi ad notitiā,eius ꝓcedendo.C. ubi in rem act.de. Idē Bal.in l.1.C.de tēp.app. & gl.i Cle.appellanti.de ap.& Roma.cōſi. 345. Nec ob.l.magis puto. §.fundū.ff. de regu.eo. Loqtur.n. in legato, ꝙ ignoranti, licet reuocabiliter, acquiritur,cū ab unius tātum uoluntate dependeat.

ANT. FRANC. Adde,quòd legatum tranſit in legatarium recta uia reſpectu dominij a die mortis teſtatoris, uel a die aditæ hær. ſine alia illius agnitione uel appræhenſione: ut in l.a Titio.ff.de fur.& ideò acquiritur ignoranti, ut hic.

ZACHARIAS. Et dum hic ē in addi.& tex.concluditur,ꝙ ſtatutum priuilegiatum immediatè liget, infero:ꝙ tale ſtatutū publicatione non indiget:ut no. Bal.in l.leges generales.uer.tertiū,ſi iubetur.C.de leg.Idem tenet Iac.Rebuf.in l.qui fundus. & quod no. in addi.C.de omni agro deſer.li.11.In aliſs autem ſcientia nō ſufficit:imò publicatio requiritur,ut no.Bal.ī l.unicā.§.fi.p illū tex.C. de cad.tol.Ang.in §.fi.circa fi.ī auth.de nō eligē. ſe nuben.Abb.ī c. 1.de poſt.præl.& conſi. 35.& Alex.conſi. 39. in uiſis in fi.uol. 3.

K SEB. SAPIA. Priuilegiati.Vide Iaſ.in l.fi.col.9.uer.ſucceſsinè.ff.de conſti.prin.ubi dicit,ꝙ eſt cōmunis opi.Legiſtarum & Canoniſtarum,uide etiam Are.in l.qui abſenti.ff.de acqui.poſſ.

merum

merſi priuilegiū ñ opaꝛ effectū ſuū ante, quã veniat ad notitiã priuilegiati, vt eſt tex. in c. 1. de cõceſ. pbē. li. 6. & hoc ibi tenēt cõiter doc. optimè facit tex. in l. q ab ſenti. ff. đ acq. poſ. & in l. abſēti. ff. de do. & qđ no. gl 2. q. 5. q̃to. Aut loquimur de b cõſtitutione principis, ſm oēs danꝛ duo mẽſes, p auth. vt fa. no. cõſti. Sed diſceptatio eſt inter doc. qđ ſi añ lapſum duorū mẽſiū ꝯſtitutio veniat ad notitiã aliquorū; an immediatè illi ligenꝛ? Gl. quam 3 tene mẽti in c. 2. de reb. ecc. ñ ali. lib. 6. tenet, ꝙ ſic. vide tex. quaſi expſſum in c. 1. đ poſt. pla. & gl. in c. cū ſing. de pb. i verbo, peruenerit. in 6. quę tenet ꝙ ſic. Idē dicit Pau. in loco pręalle. & Hoſt. in d. §. qñ. d. Ant. ſentit ꝯriū: qa illa auꝛ. reqrit lapſū duorū menſiū, nõ tñ firmat pedes multū a in hac opi. Mihi ſemper a placuit prima opinio, quã ſeqtur Io. de Lig. hic. Nã fruſtra expectaꝛ euētus, cuius nullus eſt effectus, vt in c. cū contingat. de offi. dele. Ex quo ergo quis eſt certus de cõſtitutione, c fruſtra expectat lapſum duorū mẽſiū. Ad hoc regula, cū q eſt. de reg. iu. li. 6. & hoc quo ad ſm articulū. Sed pulchrū dubiū 4 eſt, qñ incipiant currere iſti duo menſes. tex. in d. auꝛ. vꝛ velle, ꝙ à tpe publicationis factę in prouincia. Alii dicunt ſufficere generalē publicationē in curia Romana, vt no. Pau. in loco prælle. & vide gl. ſuper data. lib. 6. ſup qua dꝛ Io. An. ꝙ aut loquimur in cõſtitutione Imperatoris; d & habet locū prima opin. Aut loquimur in conſtitutione Papæ: & procedat ſecun e da. Rō diuerſitatis: qa Imperator diſcurrit p ꝓuincias, ñ aūt ſic Papa. Dubito, an hoc dictū ſit verū: qa cū ius ciuile expſſè dicat de tpe publicationis in ꝓuincia, & ius canonicū ñ dicat oppoſitū. Quinimò de iure canonico, ꝙ idē ſit, b adduco bo. tex. in d. c. 1. de poſt. pla. & in c. qđ dicitis 16. diſ. & ſoleo inducere tex. ĩ d. c. 1. ad ꝓbãdū, qđ .s. dixi, ꝙ ꝯſtitutio ligat ſciētes añ duos mẽſes: ad idē c. ꝓpoſuiſti. in fine 82. diſt. † Ad tertiū, an pſumaꝛ ſcia con 3 ſtitutiõis poſt lapſū duorū mẽſiū, decide vt colligit ex .s. dictis. Nã in cõſtitutione inferioris, tẽpus pſumptæ ſciæ eſt arbitrariū ſm loci quantitatē, quã habet diſtingere. Nã viciniores citius pſumūtur ſciree: vt in c. quoſdã. & c. quanto. de præſumptio. in cõſtitutione Imperatoris pſumiꝛ ſcia pꝰ duos mẽſes à tpe publicationis factæ in ꝓuincia, vt in d. auꝛ. vt factæ nouæ cõſt. Idē dicerē in ꝯſtitutione Papæ reſpū ꝓuincię, in q̃ publicaꝛ. Si āt publicaꝛ Romæ, c dicerē tps fore arbitrariū, cū durū ſit extēdere illã auꝛ. ad ꝯſtitutionē Papæ Romæ dūtaxat publicatã, cùm habeat diſtrigere oēs ꝓuincias vniuerſi. & ſic limitare dictū Io. An. ꝓalle. † Venio ad quar 4 tū & vltimū, vtrū allegãs ignorãtiã ſtatuti, ſit admittēdus ad ꝓbãdã ignorãtiã, & qualꝛ debeat ꝓbari? & dicendū, ꝙ in dubio admittitur probatio ignorãtiæ: vt in c. ſi. qui ma. ac. poſ. & in l. ſi. ff. de decre. ab or. fa. Sed dubiū eſt đ qualꝛ probabitur? d duas reperio glo. no. quæ innuunt probationē ſufficere per propriū iuramẽtum e

¶ Mihi ſemp. Adde Bar idē tenētē & Alex. in apo. in l. oēs populi. in prin. 5. q. ff. de iuſt. & iu. & inq̃tū d. Feli. ponit de ſciēte, ꝙ frumentū d det inutileſcere. Adde Barb. cõſ. 55. vbi multa põit ad illã q̃ō. an ꝯducēs aliqđ ad minerã, debeat ſtare in cõditione, ſi ſciebat de minera. e Adde tu, ꝙ d. ꝓpoſitꝰ in c. qđ dicitis. dicit, ꝙ opi. Io. an. eſt verior. & ꝙ illã ſequitur Pau. in proœ. cle. & Io. mo. in c. in ḡnali. de reg. Fel. tranſit cū opi. d. Abb. cui inq̃tū limitat illã verã niſi ꝯſuetudo aliter induceret; Adde Alex. conſi. 19. 3. lib. vbi ponit 10 ſufnciat, ꝙ in formatio regiſtreꝛ abſq; eo, ꝙ publicetur ſono tubæ.

b Q̃ꝛ idē ſit. Idem voluit hic Imo. niſi cõſuetudo eſſet, ꝙ ſolū publicarenꝛ i curia; qa illis ſtareꝛ p c. cū dilectꝰ. de cõſue. vide Card. qui in cle. dudū. 1 §. nos etenim. 1 q. 5. ver. ſepul. limitat hãc ꝯcluſionē, ſex modis. de q̃bus hic pulchrè p do. Fe.

c Publicatur Romæ. Idē dicas in exñ agẽtibꝰ regulis cancellariæ, q̃ publicanꝛ ſolū i Romæ. Et qđ in edictis publicatis: vide hic plenè do. Feli. vbi ēt ponit, ꝙ ſi citatio p edicta ē facta in certo termino audiꝛ cõparēs poſt terminum, donec iudex imponat ſilentiū illis q non comparuerunt in termino, ſm Inn. in c. ſi. qui ma. ac. poſ. & no. in c. ſi. de maio. & obe. ſequitur Bal. in l. diffamari. C. de inge. manu. De quo fecit feſtū Ange. in l. 1. C. vt nemo priuatꝰ. ioferis. ꝙ audiꝛ talis volens ꝓbare, qđ intellige, dūmodo res ſit integra, vt in c. ſi. q ma. ac. poſ. Præterea intellige, niſi eſſet terminus legis, qa eo elapſo ñ audiꝛ, ſm Inn. in d. c. ſi. q ma. ac. poſ. per l. ad cõmiſſa. C. de adul. ſequiꝛ Bal. in l. ſi ꝓ ea. C qui accu. & in d. l. diffamari. & in c. 1. io prin. quo tpe miles. & Ang. in l. ſi inſulã ff. de ver. ob. & gl. io cle. ſæpe. in ver. non ob. de verb. ſign. & per Pau. de Caſt. conſ. 301. faciat quod voluit: Pau. de Caſt. in l. ſi pupillus. § proſcribere. ff. de inſt. & quod voluit Arch. in §. quia. in h. 22. q. 2.

Adde tu, an ſcia. vel ignorãtia ſtatutorū pſumat. & qñ. Ro. cõſ. 228. & vide. ĩ. in verſi. ſolū Deū. & poſt do. Fed. & Corſ. inquãtū inferunt ad citationē p edicta, qñ arctet illa. Adde Alex. conſ. 5. 2. li. Old. §. 3. & 195. in fin. Et inq̃tū cõcludūt, ꝙ vbi aduerſariꝰ eſt certus, ñ ſufficit citatio p edicta. Limita idē ē verū: niſi talis citatio venerit ad notitiã ipſiꝰ aduerſarij: qa tūc licet ſit i cõſ. illegitima, nocet tñ citatio ſciēti. Ita pulchrè liomat Ro. cõſ. 410. vbi voluit, ꝙ ſtãte ſtatuto, ꝙ heredes defuncti debeant citari expſſis nominibꝰ, & non p ꝓclama ḡnale: qđ tñ ſi per proclama fuerint citati, & notitiã citationis habuerint, ꝙ talis citatio piudicet p cle. càm de elec. pdicta faciunt ēt ad illud quod dictū eſt ſ. ꝙ ſcita conſtitutio ligat ante duos mẽſes.

ANT. FRANC. Et qđ ſit edictū, vide tex. in l. ne quicq̃. §. circa. ff. de off. ꝓcõ. & in l. obſeruare. io §. 1. e. ti. vbi dicit, ꝙ ē lex prętoria. Sed ꝓpriè eſt Regis, vel Imperatoris: vt hꝛ in Euangelio Lucæ. c. 2. exijt edictū à Cæſare Auguſto. &c. & hꝛ in c. conſtitutio. 2. d. & in c. cùm apud de ſpõ. vbi p do. Car. Aliqñ ēt ponit ꝓ citatione iudicis: vt in l. & pꝰ edictis. & in l. apud perēptoriū. ff. ꝺ iud. & in c. de illicita 24. q. 3. Et adde, ꝙ qñ neſcit certa pſona, q̃ citari debeat, ſufficit edictū ḡnale. vt in c. ſi. de elec. lib. 5. & hꝛ per Inn. in c. per venerabilē, q fil. ſint legi. Et an valeat edictum peremptoriū contra abſentē cauſa reipu. habetur per Bar. in l. ꝯ pupillū. ff. de re iu. & de materia edictorum & de eorum libellis: vide Spec. in titu. de do. & conta. in §. 2.

SEB. SAPIA. Sed dubium eſt. Vide Aret. in l. is poteſt. col. 9. cū ſeq. ff. de acqui. hære. vbi pulchrè loquitur.

Per propriū iurm. Adde gl. ordinariã io regula, pſumiꝛ. de reg. iu. in 6. & i c. ſtatutū ver. primū de reſcrip. eo. lib. & in c. 2. i ver. ſciēter. de tēp. or. eo. lib. & in c. p ſtoralis. đ excep. vbi tex. & in c. pretiū. de reſt. vbi tex. iuncta gl. in ver. iuro. & gl. in c. ſignificaſti. el j. in ver. eſt ita. de homi. & tex. iūcta gl. in c. ſi. qui ma. ac. poſ. text. & ibi doc. io c. pp. in §. illud. in ver. ſidē faciat iuro. đ ele. & tex. in l. ſi tutor C. de peric. tut. & in l. ſi pupillus. §. pſcribere. ff. de inſti. & in l. ñ oēs. §. à barbaris. ff. đ re mil. & p Arch. in cap. inprimis. 2. q. 1. In quibus oībꝰ locis habes, ꝙ ignorãtia regulariter ꝓbatur per iurm. faciat gl. I l. at q ma. §. cū me abſente. in gl. magna in ver. vide melius. ff. de neg. gſt. vbi expreſſè dicit, ꝙ ſtabitur iuro ſuo in depēdētibus ab aio: io gl. in l. 1. §. 2. ff. đ iti. actuque priuato. & ibi Bart. & no. gl. & doc. in l. 2. io gl. 1. in ſi. C. dꝛ ſerui. & no. gl. in l. ſi. circa med. gl. ma. C. ꝯ auna. exc & gl. ma. inſt. de act. in §. aliæ. ibi: cū ſit de ſua cõſcia. tñ ſm Arch. ibi illa gl. nullã mentionē facit de iuro. Fallit primò, niſi ignorãtia allegata poſſet alio mõ ꝓbari, quã p iurm. qa tunc nõ ſufficit iurm. Car. in cle 1. io 8 q. de cõſan. & affi. Fallit, niſi lex præſumatur ſcia: qa tunc ñ ſufficit iurm. Pau. & Do. in c. eos. in verſi. ſcienter. de tēp. ord. in 6. per tex. in d. c. vidua. Fallit 3. vbi agiꝛ de piudicio alterius, ſm Do. poſt Pau. in d. c. eos. p tex. in c. ex inſinuatione. de ꝓcu. Q̃ꝛ intellige, qñ iurm eſt ſolū: qa ſi iuuaꝛ aliquibus pſumptiõibus: vel qñ agitur de graui piudicio: ſecus de leui, ſm iſtū io c. quoſdã. ad ſi. j. de pſump. Fallit. 4. niſi ſtatutū ꝓhibeat allegare ignorantiã: qa valet ſm Bar. in l. Diuus. in prin. ff. de ſal. & Bal io l. 1. ff. de leg. & iſtū io c. ad falſariorū. in prin. de crimine falſi. facit tex. in d. c. vidua. & io §. pæ. in auꝛ. in medio litis ſacras iuſſiones ñ fieri. in verſi. neq; ignorantiã in ea ꝓponat. & in l. ſicut. in ſi. C. de pſcri. 30. anno. ibi, ēt ſi legis ignorantiam excuſare tentauerit. Ego ſoleo allegare tex. in l. ḡnali. ibi, cõſenſum n. nõ ignorãtiã volumꝰ obligari. C. de tabul. & ſcribis. li. 11. Fallit quītò: niſi agaꝛ de ꝓbãda iuſtitia ignorãtiæ, qa ñ ſufficit iurm ſm Bal. in l. 1. ver. ita apparet. C. ad Maced. Fallit ſextò, qñ allegaꝛ ignorãtia eius, qđ publicè notū fuit, & cuꝰ nõ eſt veriſiſis ignorãtia, ſm Rotã deciſ. 442. incip. ex rotã petebaꝛ conſi. Fallit ſeptimò: quia in cõſiſtentibus in aio alicuius nõ ſtatur eius iuro, qñ eſt pſumptio ꝯ eū, ut dicit Bar. in l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. & Bal. in auꝛ. cui relictū. C. de in. vid. tol. Bar. in l. oēs. la ij. C. de agri. & cenſi. li. 11. Fallit octauò, ꝙ in dependētibus ab aio, non ſtatur iuro alicuius, qñ ex facto ius pſumit de aio: dixi p illū tex. in c. 1. de pſump. Limita nonò, niſi clara indicia cõfundant aſſertionē alicuius, ſm doc. & Abb. in c. nouit. in gl. io ver. iudicare. de iud. Limita decimò, niſi aduerſarius ꝓbaret ꝯriū p legitimas ꝓbationes, quia tūc elidiꝛ ꝓbatio ignorãtiæ per iurm ſm Bar. in l. ii cui. §. iſ. dē. ff. de accu. & gl. in uer. affectata. in d. c. eos. de temp. ordi. in 6. quã alle. Inno. in l. q bona. §. q dãni. ff. de dã. inf. bene facit qđ no. Arg. in l. qui reſtituere. ff. de rei uen. & in l. qui uas. ff. de fur. & in authe. de

exhi.reis.in prin.dicã plenè in c.ꝓpoſuiſti.ī.de ꝓba.Limita vndecimò,niſi lex reqrat dilucidã probationē, ſm Abb.& alios hic: ꝑ ea, q̃ dicã in ſequēti apoſt.& de iſta ignorãtia,ſi ꝓbari poſſit iuro:vide Cald.cōſ.4.de ſen.excom.& Car.conſ.36.inci.lite in Romana curia pen.& Rotã deci.252.ſi pp negligentiã.& per iſtũ conſ.35.inci.facti cõtingẽtia in ciuitate Senarũ & per B. Thomã quolibeto 29.

Adde tu,ꝙ opi.Inno.ſequitur Ange.conſi.287.in penul.co.& quę dicatur legitima probatio:vide Alex.conſi.119. in 3.col.2.lib. & q̃ ſit ratio,quare nõ admittitur ꝓbatio ignorãtiæ ꝑ iuramentũ.cũ cõtra illam allegantem ſit vehemens ſuſpicio:vide Ro.conſi.481.

ANTO.FRANC. Et an,& quã ꝓbatio,q̃ ſit per iuramentum,dicatur eſſe ꝓbatio legitima liquida, vel clara: & illa dicat̃ ſufficiẽs,qñ lex vel ſtatutũ requirit in aliquo caſu fieri debere probationē: vide plenè ꝑ Alexã.de Imo.in l.licet Imperator.ff.de leg. 1. vbi multa dicit ad ꝓpoſitum.

Adde tu, quòd ignorãtia probet̃ per iurum. Rom. cõſ.54.& cõſ.273 & dicunt do. de Ro.ꝙ Ep̃s probat ꝑ iurm ignorantiã vacationis beneficij:vide deci.231. de proba. in antiquis.

ZACHARIAS. Adde etiã.ꝙ licet ignorãtia ſtatuti poſſit iuro probari,ſaluis diſtinctionib⁹ & limitatiõib⁹.ĩ.poſitis,poterit nihilominus ꝯtrium ꝓ aduerſeriũ ꝓbari. Ita not.Bar.in l.ſi cui.§.ijſdē.ff. de accuſa.ꝑ gl.in c.eas.in ver. affectata. cũ ſimi. de tẽpo.ord.li.6.Ad idẽ eſt gl.i c.1. in ver.caput. de fri. & maleſi. & in c. qd' aũt.in ver. ꝓbare. & ibi ꝑ Archi 27.No.Abb.i c.cõtinebatur.de deſpõ.impu.& in c. propoſuiſti. & ibi per do. Deciũ de proba. Alex.in l. qui bona.§.qui dãni. de dam.infe.& conſ.114.incip. in cauſa & lite.colu.1.4.volu. Adde gl.in l.1.§. ſi abſens. in ver. iudicio.quam ad hoc ibi no.Pan.& Caſt. & Alex. ff.ſi ex noxali cauſa agatur. Idem no. Domi.poſt Ioan. And.in c.ſtatutũ, §. ſi verò. col. 4.

vna eſt in d.c. ꝓpoſuiſti . alia eſt in c.q & c diuinis & humanis. 12.q.2. Et ꝓ illis facit.c.nulli.de elec.lib.6.& in c.ſi verò. de ſent.excõ. Scd'ò facit:quia ignorãtia, vel ſciã cõſiſtit in mẽte hominis: & ſic facilè d non põt probari ꝑ aliũ.Contrariũ huius dicti ſentit Inn. hic dicẽs,ꝙ nõ admittit̃ qs allegãdo ignorãtiã cõſtitutionis: niſi dilucidè illã ꝓbet. & ſic requirit ꝓbationē lucidã a :vñ non vr̃ ſufficere iurm proprium.Quinimo tenuit hic doc.Card.non ſufficere vnũ teſtẽ cũ iuro iſtius: quia hic nõ eſt lucida probatio. Facit gl.in c.tàm literis.de teſti.Hoc dictũ optimè procederet,ſi aliquis tex. vteret̃ hoc verbo lucido:ſed hoc dictũ Inn.non probat̃ iure.& vide tex.no.in c.1.de poſtu.Præla.qui dicit,ꝙ non facilè admittit̃,qui vult ꝓbare ignorantiã: ſed non facile admittit̃ ille, qui probat ꝑ vnũ teſtẽ & iurm propriũ. vnde dicit do. Ant.ſolum iurm non ſufficere: ſed concurrẽte aliqua probabili cã ignorantiæ põt deueniri ad iurm . quod ſatis vr̃ rationabile . Ego dicerẽ hoc eſſe arbitrariũ,ſm quãtitatẽ ꝑiudicij,& qualitatẽ perſonæ allegantis ignorantiã, & qualitatẽ ignorãtiæ & qualitatẽ facti,in quo ignorãtia prætenditur. pro hoc bo. tex.iũcta gl.in c.innotuit.de elec.& bene

10 facit.c.ſi.in ſi.de iureiur. † No.ex gl.vnũ legitimũ modũ ꝓbãdi ignorãtiã cõſtitutiõis.ſ.ꝓbãdo abſentiã loci:ſed gl.exigit abſẽtiã à ꝓuincia & multi dãnãt hãc gl. reſpectu legis principis,qa ei⁹ lex diſtringit vniuerſum, niſi tñ eos ꝓbaret̃ abſentia apud infideles,ad quos lex ñ extẽdit̃. Sed certè iudicio meo gl.ñ meret̃ rep̃hẽdi,qa refert ſe ad caſũ aut̃.vt fac.no.cõſt. ſm quã ꝯſtitutio ñ ligat,niſi p⁹ lapſũ duorũ mẽſiũ currẽtiũ à tp̃e publicationis factę in ꝓuicia.ergo ſufficit ꝓbare abſẽtiã ab illa ꝓuicia.Idẽ ẽt,vbi ꝯſtitutio diſtringeret tñ diœceſim, qa tũc ſufficit ꝓbare b abſentiã à diœceſi,vt eſt tex.no.in d.c.ſi. & idẽ dicẽdũ eadẽ rõne:vbi cõſtitutio ſolùm diſtrigeret ciuitatẽ,qa tũc ſufficit ꝓbare abſentiã a ciuitate. c & ſic intellige

11 glo.in d.c.ꝓpoſuiſti. †Ad vnũ no.dictũ Arch.aduerte,in c. qd' dictis.16. diſt.vbi dicit,ꝙ ad hoc,vt bãnũ diſtringat ciuitatẽ,oportet ꝙ vadat ꝑ totã ciuitatẽ: d nec illud re ꝓbat.d. Ant.Sed ego dubito, an illud ſit verũ,ꝑ c.1.de poſt.p̃la.qa ſatis ẽ, ꝙ cõſtitutio ſolẽniter publicetur in locis eminẽtiorib⁹ & cõſuetis. Nec eſt neceſſe diſcurrere ꝑ ſingulos vicos : qa hoc eſſet ſingulorum aures inculcare, cõtra d.c.1. ſed poteſt illud ſaluari reſpectu locorũ eminentiorum ciuitatis . & illud dictum ſic limitatum tene menti . Abbas .

SVMMARIVM.

1 *Lex ẽt pœnalis recipit interpretationẽ extẽſiuã ex ſimilitudine rônis, vel cõnexitate negotij.*

2 *Teſtes, quorum vnus dicit. quòd poſſeſſio fuit tradita Martino & alter dicit Petro reducuntur ad cõcordiam ſcilicet quòd fuit tradita vni poſt alterum ſucceſſiuè .*

3 *Argumentum a ſimili virtum tollatur, ſi aſſignatur aliqua diſſimilitudo. & quis habet probare diſſimilitudinem .*

4 *Lex, ſtatutum, vel conſuetudo extenduntur ad caſum ſimilem niſi ille caſus ſimilis decidatur per aliam legem .*

5 *Caſus ſi nõ reperitur deciſus, recurritur ad ſimilitudinẽ legis non aũt ad ſimilitudinem ſtatuti: vel conſuetudinis, vide ſupra de cõſue ĩ c.cũ elim nu 7.vbi videtur cõtrariũ.*

CAP. III.

TRanſlato. e Quod de vno ꝯnexorũ ſtatuit̃ ad aliud cõnexũ extẽditur . vel aliter ſm aliũ intellectũ.Poteſtas legẽ cõdẽdi & mutãdi eſt penes vicariũ Chr̃i : & qđ de vno cõnexorũ ſtatuit̃ &c.Primò põit verba Apoſt. Scd'ò Auguſtini illa exponẽtis,ibi:*quo enim*: Caſus lr̃alis.Quidã Hebrei licet facti Chriani ſuiſſe volebãt legẽ ad lr̃ã,q dicebãt p̃ceptũ de ſabbato eſſe ſeruãdũ,& circũciſionẽ eſſe ſuãdã:q hodie ad lr̃am ſeruari nõ debet.Hos rep̃hẽdit ap̃lus dicẽs,ꝙ poſtq̃

catur eſſe ꝓbatio legitima liquida, vel clara : & illa dicat̃ ſufficiẽs,qñ lex vel ſtatutũ requirit in aliquo caſu fieri debere probationẽ: vide plenè ꝑ Alexã.de Imo.in l.licet Imperator.ff.de leg. 1. vbi multa dicit ad ꝓpoſitum.

b SEB.SAPIA. Abſentiã.Vide Alex.conſi.31.põderatis in 5.vol.

c A ciuitate. Adde,ꝙ idẽ voluiſſe videtur Spe.in ti. de conſti.dũ format libellũ & articulos ꝯ nõ obſeruantes ſtatuta.

d Per totã ciuitatem. Adde Bal. in c.1. in 5. col.ĩ tit. de nulite vaſallo,q cõtumax eſt . & Domi. in d.c. quod dictis. quod intellige ſecundũ Abb. Hoc idẽ voluit Imo. ꝑ d.c.1. in ver.ſolẽniter. de poſt.p̃la.Moder.allega. per Abb. & Imo. gl.i ver. publicè. in cle.1.de ſepul. & in c. exceptionẽ. verſi.publicè. de exce. & tex.in l.ſi pupillus.§. ꝑſcribere.ff. de iſt. ibi:nõ in loco remoto, ſed euidenti.& bo.glo.in c. ſi.capitulũ. ver.ſi factã.ibi:ſufficit, ꝙ loco congruo. de cõceſ.p̃bẽ.lib. 6. Et in terminis de bãno,no. Fed. cõſi.211.in 1.co. inci. ſuper themate præmiſſo.licet principiũ illius cõſilij incipiat: factũ tale eſt. Placet mihi opi. Ab. Imo.& ſeqẽtiũ ꝑ tex.i arg. optiã l. 3.circa pri.ibi oẽs glebas ei⁹ circũambulat;ſed ſufficit q̃libet partẽ ei⁹ fundi introire.ff.de ac.po.

ver.ſed an cõtra iurm.de reſcr.lib.6.Quod tñ non haberet locũ, vbi iuramentum pro plenaria probatione haberetur . de quo per Alex. conſi.ſuprà allegato 114.vbi plenè diſtinguendo de hoc, illud no.

ANT. FRANC. Et ad hoc , an ignorantia probetur per iuramentum: vide gl.in l.ſi cui.& ibi per Bar.ff.de accuſa. & habetur per gl. 34.q.1.in c.in lectũ mariti.& habetur in c.eccedẽs.de cri.ſal.& in c. innotuit.de ele. & quia dicitur hic, ꝙ contra tale iuramentum poteſt probari contrariũ.ſ.ſcientia.vide gl.& Bar.in l.5.C.de peri.tuto.vbi ponuntur modi,quibus contra iuramentum probatur ſcientia,de quibus etiam per Bar.in d.l.ſi cui.in §.ijſdem.de accu. Et adde,ꝙ ignorantia probatur eo ipſo,ꝙ non probatur contrarium.ſecundum Bar.in l.ſuper ſeruis.C.de his,qui nihil.non poſſ.lib.12.

a Lucidam.Idem An.& Imo.hic per gl.in l.ſi.in prin.ff.qđ met. cau. Archid.& Domi.in c.pia ſuper ver.apertiſſimis.de excep. in ſexto. Abb.in c.cũ dilectus in ante pen.col.ibi:ſed vltimũ,vt in exceptione dilatoria ꝓbanda.de ord.cogn.& gl.in l.cũ de indebito.in ver.legitimis.ff.de prob.& gl.in l.2.in §.ætas.in ver.legitimis.ff.de excu. tuto.& in c.cupientes.§.quod ſi per 20.in ver. facta fide. de elec.in 6.

Adde tu,ꝙ dicta Arch.& Bal.in iurib⁹ hic allegatis ſequit̃ Aret. cõſi.110.vbi ponderat tex. in c.cũ in tua.quæ ponderatio facit pro limitatione Abb.hic.& inquantũ do.Fel. hic addẽdo illi q.an incipiẽs extrahere bladũ extra ciuitatẽ,ſi ceſſu deſiſtat, & ſiat ſtatutũ, ꝙ nullus extrahat,ſi ille ꝑſeueret,incidat ĩ pœnã;adducit alias q̃ones. Adde ẽt tu Alex.cõſi.73.li. vbi cõſuluit ſup ſtatuto Ceſennæ diſponẽte,ꝙ nullus extrahat vinũ,niſi ſoluat.xl. ſolidos ꝓ datio:ſi aliqs tp̃e primi publicani cœpit extrahere vinũ, & vi tẽpeſtatis in portu fuit impeditus:ita, ꝙ ſuperuenit ſcd's,cui debeat ſolui datiũ, ſiue vectigal?quo ẽt ad 1.q.q's poſſit ꝓclamata facere:vide Alex.cõ.124.4.li.

e SEB.SAPIA. Tranſlato.Ad iſtud c.vide vnum dictum Compoſt.quod refert Abb.in c.cum M.ĩ.eo.col.6. & vide quod per iſtũ tex.conſuluit Ludo.Rom.in conſi.218. & vide etiam quod per iſtũ tex.dixit gl.in c.ſi.in 10.diſt.de conceſ.p̃rẽb.in 6.& quod dicit do. Abb.in c.conſtitutus. ſuper gl.1.ĩ.ti.proxi.

a ¶ Ad reliquum. Adde Ro. latè conſi. 120.& 129.& 180.
b ZACHARIAS. ¶Per ſtatuta vel pcepta. Adde Abb.ita intelligẽtẽ I c.quanto.col.pe.de conſue.& p do.Fel.& Deciũ in c.1.in 3.co.ver. & de illa authoritate. ĩ.e.ti. in prima lect. Et declarant. ĩ.dicta verba:claue ñ errãte.& p eũdẽ Abb.ĩ c.licet de euitãda.ĩ prin.d elec.& in c. ppoſuit. de cõcel.pb.& And. Sicul.in c.nouit. col.7.de iud.Fel. in c.canonum.in prin.ĩ.eo. tit.

&c.dicã.J.in c.1.de poſt.pla.& in c.cũ in cunctis.§.clerici.de elec. ¶Adde tu Rom.conſ.94.& ibi quid operetur connexitas.& vide in alleg.in proxima præcedenti apoſtil.& vide notabile verbũ Inno. relatum per Alex.conſ.61.2.li.in 2. col.
Antn.Franc. ¶Et an.& qñ de cõnexis idem ſit iudicium: habetur in l.etiam.ff.de mino.& in c.quãto, de iud.& ĩ c. hoc quippe. 3.q.6. & no.in c. quo iure 8.diſt. & in l.qui proprio. in §.itẽ qritur. ff.de procu. & ĩ l.ſi cognati.C.de neg.geſt. & habetur p gl. ſi. in c. præterea. de off.delega. Et adde, q rõne cõnexitatis permitti,qd alias nõ p mitteretur: vt habetur in c. nolite 11.q.3.& c. q̃ magnum. 23 q. 3. & plenè per Spec. in ti.de ſen.excommu.in §.1 in ver. ſed pone.

c ¶ Interpretationẽ extẽſiuã Adde gl. ſing. in cle. 1. ĩ verbo.eligatur. de elect.& in cle. 1. in ver.præſidẽtes. in ſi.de reſcr. in cle. auditor. ĩ verbo beneficio. eo.ti. pro quibus gl. facit text. in l. regula.§.licet.ff. de iur.& fac.ign. & in l. cum pr.§. dulciſſimis.ff. de leg.2.& i l. pater filiũ. §. fundu. ff. de lega. 3.& in c. ſecũdo requiris. de appel.vide illũ in c.ſicut.de teſt. in c.ſi.de reſcrip. in c.penu.de immu.eccleſ.in c.ſi. in prin.9.col. de iureiu. in c. 1. in 8.col.de re iud. i c.de vxore.d ſep. in 5.colũ. & in c. eccſæ. & in c.qa pleriq; . circa hñe. d immu.eccl. & in ca.ſuggeſtũ. & l c. propoſuit. de app. & in c. p tuas. e.ti. & in c. inquiſitionis. in 4.col.de accuſ.in c.ſi. §.cæterũ. de elec.& vide bonã gl. in c.1. in ver. Italiæ.ibi:vbi.n. eſt eadem ratio, de tẽp.or.li.6. & per Bar. in l. 3.§. videndum. ff. ad Tertul. plenè per Imo.& Ro.in l.ſi verò. §. de viro. ff.ſol.mat.legitur & no. in l.non poſſunt.ff.de legi. & plenè per dominum meum Barba.in cle.1.de reſcrip.in gl.in verſi. præſidentes. ¶Adde tu do.Card.conſi.60.Barb.conſi.44.

ſacerdotiũ ẽ delatũ ad Chrianos:neceſſe eſt vt legis trãſlatio fiat. Aug. ſup illo loco pbat, q hoc facere ñ dẽnt: qa lex & ſacerdotiũ ſimul data fuerũt, & ab eodẽ.& ideò ſimul deſtruẽda: quia qd de vno dr cõnexorũ, de altero intelligi neceſſe eſt. Ber. ¶In gl.1.in ſi.pone caſum atr, vt cõueniat ti. Fuit qſitũ à Gregorio authore huius cõpilationis, an cõſtitutio, ſeu lex b deberet intelligi in ppriis terminis tan 1 tũm, an debeat extẽdi ad alios caſus. Et c Papa rñdet, q dẽt extẽdi ad cõnexa & ſi- d milia. Ad qd pbãdũ inducit authoritatẽ Apſi, q ex trãſlatione ſacerdotii intulit p cõſequẽtiã ad trãſlationẽ legis. Et cõſequẽtiã Apſi pbat beatus Aug.in ſecũda pte:qa ſacerdotiũ & lex erãt cõnexa. Primò, qa ſimul data fuerũt Moyſi. Scdò, qa ambo data fuerunt ab eodẽ .ſ. cõditore. Tertiò, qa ſub eadẽ ſpõſione.& ſic ex quo ſimul fuerũt vnita: diſpoſitũ in vno dr diſpoſitũ in alio. Idẽ dicẽdũ in interpetatione cuiuſq; legis, ſeu cõſtitutionis. Et iſta poſitio caſus multũ mihi placet. D.Ant. ponit caſum, q hic qrebat à Papa, apud a quẽ eſſet ptãs legis condẽdæ. Et rñdetur e ſm eum, q apud vicariũ Chri: qa ex quo in vicariũ Chri.ſ.Petrũ fuit tranſlatũ ſacerdotiũ: p cõſequẽs fuit trãſlata ptãs legis cõdendæ, p rõnẽ Apſi & Aug Hoc dictũ eſt verũ in ſe:ſed nõ cõgruit, vt arbitror mẽti Apoſtoli:qa vt colligit ex prima gl. nõ agebat tunc de ptãte legis condẽdę, ſed de obſeruatione legis antiquę. Sed aliis rõnibus ego pbo, q ptãs legis f condendæ ſit tranſlata hodie in eccleſiã. Nã ad ſummũ ſacerdotẽ ptinet authoritate diuina legis interpretatio: vt in c.p venerabilẽ. q fil.ſint leg.trãſlato ergo ſacerdotio, neceſſe eſt, vt hęc ptãs legis cõdendę & interpretandæ ſit trãſlata: quia quoties duo ſic ſe hñt, vt de vno pueniat ad aliud: diſpoſitũ in vno extẽdit ad reliquũ: a vt l.oratio.ff.de ſpon.vide gl.in c.

1.de poſt.pla.in ſi.& qd ibi dixi. Itẽ probatur alia rõne magis ſpecifica. Dico.n. q Chriſtus nõ ſolũ p cõſequentiã ſacerdotii:ſed p verba expſſa trãſtulit in eccleſiã ptãtẽ legis cõdẽdę, p illa verba: quodcunq; ligaueris.&c. 24.q.1.c.manet.& vide Inn.in c.qd ſup his.de voto.vbi exponit illa verba: quodcunq; ligaueris.ſ.per ſtatuta, vel pcepta b ¶† His pmiſſis no.primò, q lex recepit interpretationẽ extẽſiuã c ex ſimilitudine rõnis, ſeu cõnexitate negotii. d Qd procedit ẽt ſi cõſtitutio ſit pœnalis. vide bo.tex.in l.1.§.qui opas.ff. ad Tert. & tex.cũ gl.in c.ſi poſtq̃. in ſi.de elec.lib.6.& in d.c.1.de poſt. pla. in glo. penul. ¶No.2.q vbi duo diuerſa in iure pariſicant: diſpoſitũ in vno extẽditur ad aliud. ¶In gl.ſecunda, ibi. *in Petrum*. dicit Philip. q primò ſacerdotiũ fuit trãſlatũ in Chriſtũ, q fuit de tribu Iuda, d Aaron, e qui fuit de tribu Leui. Nã primò ſacerdotiũ erat apud illã tribũ, ſ.Leuiticã: ita, q de alia tribu nõ poterãt promoueri: ſed Chriſtus poſteà tranſtulit in Petrũ & ſucceſſores. † Et ſic not. p concordia teſtiũ, e pp multiplicationẽ actus: vt ſi aliqui dicunt, q poſſeſſio fuit tradita Martino. Et alii teſtes dicũt, q fuit tradita Sẽpronio. q debem⁹ intelligere, q vtriq; fuerit tradita ſucceſſiuè: vt teſtes reducant ad concordiã.arg.c.cũ tu.de teſti. Per q̃ ãt verba hęc ptãs fuit tranſlata in Petrũ, ſeu eccleſiã. Compo.inſtat. Sed dic breuius, q primò ante mortẽ Chriſtus promiſit Petro hãc ptãtem: p hęc verba: f Tu es Petrus, & ſup hanc petrã ędificabo eccſam meã: & tibi dabo claues regni cęlorũ, & ſic locutus eſt p verba futuri tpis. Poſtmodũ verò ẽt ante paſſionẽ hanc ptãtem dedit omnibus Apoſtolis, qñ dixit. Quæcunq; ligaueritis in terris, erunt legata & in cęlis. Matthæi 18. Poſt paſſionem verò & reſurrectionem expreſsè contulit oĩbus hanc ptãtem, per illa verba: Accipite ſpi-

e ¶Pro concordia teſtiũ. Facit c. 1. de cõſti.in 6.vbi dictio, per, denotat actũ mediatũ & immediatũ; & ibi Do. in 2. no. ĩfert ad ſaluationẽ teſtiũ, addẽdo gl.in verſ.ſed tertia. ĩ c.cũ Vintionẽſis. J.de elec. & tex.ĩ c.ſi. J.de exce.pla. facit gl. ĩ l. i operis ff.locati.q̃ dicit fieri ſimul, quod ſit cũ prioritate & poſterioritate tpis: & ita ad teſtes.uo. Bar.ibi.& glo.in cle. 1.ĩ ver.ſimul. de appel.& gl. in c. bonæ memoriæ.el 1.in gl. pe. ver.ad nos. dixit Lar ibi de verbo, pariter. de electio. Tu adde ad Moder.hic.inſti. de re.diui. §.ſingulorũ ibi:ſimul.& gl.exponit.i.ſtatim, poſt Cy. in l.teſtiũ.C.de teſti.in 5.q.Bal.in rep.l.petẽs.C.de pac.in pe.fo.& in c.cum dilectus. de cau.poſ.& prop.& do.meum in c.2.de ord.cog.in 10.col. Abb. in c.1.de mutu.pe.& Butr.& Imo.in d.cle.1.in verb.ſimul ſoleo allegare, tex.in l.1.C.ſi vnus ex pluribus appe.quam ad hoc põderat ibi Bal.& vide quod voluit Bar.de dictione, ſimul. in l. ſi quis ita. in ſi.ff.de cond.& demon. vbi debent ſimul viuere, & ſimul ſtare, ſi per aliquem non ſtat, quin per eum alatur.
¶Adde tu, q voluit Bal.conſ.442.in ſi.3.lib.quod ſi teſtis dicit, vidi patrem, & filiũ poſſidere; dẽt intelligi quo ad patrẽ: de poſ.iur. quo ad filiũ verò reſpectu cuiuſdã ire & agere.dę dictione, poſteà: ſi teſtis dicat, q inſtituit Titiũ, poſteà Sẽproniũ.vide Alex.conſ.c 38.
¶Per hæc verba. Adde Inno.in c.licet ex ſuſcepto, in gloſſa magna de fo.comp.& ibi illum in 9.colum.& in diſputa.ſua incip. Epiſcopus.in 19.co.no.gl.in verb.paſce.in c.ſignificaſti. de elect.& in c.in nono.in ver.commendare.& ibi Arch.& Dnni.20.diſt.& glo 2.in ver.conſiderandum.50.di.& gl.2. in clem. paſtoralis. de re iudica.
¶Cardi.ſancti Sixti in tracta.de poteſtate Papæ.q.23.Summa in Piſanam.in ver.Papa. Raynal.in 3.lib. in 27.ru. vide text. in c. in illis.80.diſt.in.Arch. in c.in ſcripturis.8.q.1.

d ¶ Connexitate negotij. Quod negotium dicatur connexum: vide Franciſ.Aret.Moder.in conſi.29.incip.in Chriſti nomine.&c.circa primum dubium.in c 3.col.in ver.his breuiter præmiſſis.ibi,& per conſequens, connexum,& cohærens,& Alex.conſ.58.incip.redem. &c.circa primum quæſitum.in ſi.& conſ.198.in 2.vol.repetito circa finem, ibi:quo ad vltimum dubium. Illum conſ.18.incip.in cauſa & quæſtione.4.col.in 2.vol. Bar.in l.eum actõ.§.1.in 2.no.ff.de neg.geſ.& facit tex.in l.ſi annũ.in verſi.dependentibus.de iud.li.6. & Butr. hic.q quando duo extrema ſeparata adinuicem ex aliquo accidente verè connectuntur: tunc diſpoſitũ in vno, extenditur ad reliquum. & dr connexũ illud, quod connectitur,& cohæret alicui rei, ſine quo illa res bene perfici non põt.dicitur ẽt aliquod connexum, quod comprehenditur intellectualiter ſecundũ But.hic: licet nõ exprimatur. Dixi plenè vltra Moder.hic in §.1.in gl.in ver.annexa. 1.q.3.& inquantum Abb.hoc dicit et ſi cõſtitutio ſit pœnalis Adde tex.meliorẽ de iu 1 ſm Bal.ibi in r.1 porrò. in titu.quæ fuit prima cã benefi.amit. Et inquãtũ dicit, q vbi duo æquparant 1 iure.

a ¶Debet explicari. Facit illud Marci in Euangeli. Ite, dicite diſcipu
lis eius & Petro. & ſic Petro tanq̃ capiti: vide gl. in c. nouo. 21. diſt.
b SEB. SAPIA. ¶Si Papa. Vide Fel. in c. quæ in eccleſiarum. col. 15.
verſi. per iſtam concluſionem. infrà eo.
c ¶Remouere. ¶Adde, ꝙ Ro. cōſ. 460. dicit, ꝙ Papa nō pōt aliquid fa
cere, ꝙ qđ decolorē ſtat⁹ eccl'ę. ZACHARIAS. ¶Adde Dom. in c. per principalē 9. q. 3. & in c. in iſtis. 4. diſt. Fel. in c. quæ in eccleſiarum. 16. co. poſt prin. ver. per iſtā declarationē. in eo. ti. Car. in cle. 1. in vlt. no. vt lite pendē. cōſ. 75. inci. venerabilis vir. Inno. in c. ad ſupplicationē. in vlt. no. ĩ. de renū. & Pe. de mōte in ſua monar. in 14. & 48. col. & Gem. i c. 1. i 3. co. 10. di. ZACHARIAS.
d ¶Mea. Epiſcopus & quidā Rector Parmenſis in 4. col. ver. non pōt autem Papa &c.
e ¶De ſimilib⁹ idē debet eē iudiciū. Adde Bal. in l. data opera. in 7. co. C. q accu. ñ poſ. Cy. & alios in l. nō poſſunt. ff. de le. in §. idē ſi ad huc. inſt. man. in c. cauſis. de re iudicata, in c. inter cæteras. de reſcr. gl. in l. ſi quis id qđ. ff. de iur. om. iud. Inn. in c. qualiter. el 1j. de accu. tex. in c. 1. §. porro. cum ſeq. q̃ fuit prima cauſa benef. amit. & ibi Bal. Idem Bal. in l. 1. C. de iterd. & in l. de quibus. in 20. col. ff. de legi. & in d. c. inter cęteras. in l. ſi quia ſeruo. C. de fur. in l. 2. in pen. col. C. de patr. qui in fi. diſt. in c. 1. circa fi. in ti. an agna. vel cogna. ſuc. in feu. i l. 3. C. de iu. do. in l. fi. C. de interd. ma. in aut. ex teſtō. C. de colla. per tex. in §. fin aūt. in aut. de nō eli. ſec. nub. facit gl. in c. fin. de iure pat. tex. in l. at ſi qs. §. idē Labeo. in ver. cū in eū pœna ſtatuta nō ſit. ff. de reli. & ſump. fune. 15. q. 8. in fini. Bal. in Spec. in ti. de diſpu. & alle & in l. ſi qs nō dicā rapere. in 1. col. C de 1 pīi. & cler. & l. 3. C. de inſt. & ſubſt. in l. ſi ēxnens. ff. de cō di. ob cauſam. in l. ſi te. C. de infa. in l. tranſigere. in 4. col. & in fin. C. de trāſa. in l. 2. in prin. C. quæ ſit lon. cōſue Bart. in l. Gallus. §. & qđ ſi tm̄. de libe. & poſt. Do. in c. relatū. 37. diſt. & 44. diſ. in ſumma: per iſtū. in c. de multa. ĩ. de præb. & in c. ad audientiā. de cle. nō reſi. & in c. cōſtitutus in 2. no. de appel. Io. de lig. in c. fi. in pe. col. de conſue. & ibi per But. in 12. col. p Imo. in l. ſi verò. §. de viro. ff. ſol. ma. p iſtum in c. quēadmodū de iureiu. per illū tex. p But. in c. nō dēt. de conſan. & affi. in pen. col. Notabis tñ. ꝙ vbi duo ſunt ſimilia: magis ſiſ'e eſt eligēdū. Bal. in d. l. data. Et no. ꝙ illa dicunt ſimilia: quorū qualitas eſt vna. Illa dicunt eadē, quorū ſubſtantia eſt eadē ſm Philoſophū. 6. Meta. refert Cy. in d. l. nō poſt. Iſ caſus exceptus extendit per ſimilitudinē rōnia, tex. melior ī iure i c. cū dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. ſm Abb. ibi: in d. c. ad audientiā. de cler. non reſi. & in c. cū oēs. in 5. col. ĩ. eo. ti. de conſti. & in c. paſtoralis. in 1. col. de reſcrip. & in d. c.

ritū ſanctū: quorū remiſeritis peccata e-
runt remiſſa eis. Io. 20. Et ad oſtēdēdū ꝙ
Petro tradebat vt capiti, dixit ei ſeorſū
paſce oues meas. Io. c. vlt. In Aſcēſione ve 4
rò ptāte prius promiſſam & traditā, dan g
do executionē confirmauit: dū dixit: Ite
& pdicate Euāgeliū oī creaturę. Mat. vlt.
cap. In feſto verò Pentecoſtes, q̄ prius tra
diderat, p miſſionē ſpūſſancti confirmat. h
Et ex his pōt colligi, ꝙ ptās nō fuit data
ſoli Petro: & ſic Papę duntaxat: ſed oibus
Apoſtolis repręſentātibus totā eccleſiā:
ita ꝙ hęc ptās eſt penes totā eccleſiā vni
a uerſalē: ſed debet explicari [a] per Papam
tanq̃ per caput. Alii tñ explicant ſm or-
dinationē Papæ. ad hoc bo. tex. 19. diſt.
ita dńs. 31. diſt. c. in nouo. & 24. q. 1. c. ma
net. & in c. noua. de pęni. & remiſ. & in c.
1. §. vna. de ſum. Tri. ¶Et ex his, & tex. con
b cludit ꝙ ſi Papa [b] vellet, non poſſet remo
c uere [c] oēs Epos: cū repræſentent oēs A-
poſtolos. 12. q. 1. c. videntes. & vide gl. in
c. p principalē. 9. q. 3. & hoc plenè exami
d no in quadā diſputatione mea. [d] ¶†In gl.
3 fi. i fi. no. gl. iūcto tex. Nā quotidie alleg.
tex. ꝙ de ſimilibus idē debet eſſe iudiciū
e [e] & dicit Abb. ꝙ iſtud ar. à ſimili ceſſat aſ
ſignata diſſimilitudine. 27. q. 1. c. nuptia-
rū. dicit ēt, ꝙ ille, q negat ſimile, debet p
bare diſſimilitudinē: quia negat ius. & vi
de Spe. i ti. de al. & diſpu. §. poſt hoc. ver.
f nunc [f] & ſic trāſeūt doc. Sed ego [f] dicerē,
ꝙ inducēs ſimile, hēt pbare ſaltē colora
te: q a nō eſt credēdū, nec ſtandū ſimplici
verbo arguētis. Ad hoc. c. cum dilecta. de
cō. fir. vti. vel inuti. & l. ei incūbit. ff. de p-
ba. & 6. q. vlt. c. accuſator, ꝙ aſſeuerat. Ne
gās verò ſimile coloratè īductū, dēt pba
re diſſimilitudinē. ad hoc. c. 2. ĩ. đ trāſla.
Epiſ. nec ſufficit allegare aliā diſſilitudi
nē i gñe: ſed dēt eſſe ſilitudo in eo, ad qđ
ſit cōparatio. vñ non expedit, vt tota res
ſit alteri rei ſimilis: ſed ſatis eſt, ꝙ ſit ſimi
lis i eo, ad qđ ſit cōparatio: vt pbaī in d.
c. cū dilecta. Idē pbaī rōne. Nā ſimilitudo
nō eſt aliud, niſi rerū inter ſe dñium cōpa
ratio. de quo p Io. And. in c. nō pt. de pb.
li. 6. Et ſic limita dicta doc. ¶†An aūt lex
ſemper poſſit extēdi [g] ad ſimilē caſum?
Dic, ꝙ vbi caſus ſilis haberet legē ſpecia
lē in cōtrariū, nō dēt fieri extēſio: q a nō
debet induci legū correctio ex ſimilitu-
dine rōnis: [h] vt no. Bart. in aut. quas act.
C. de ſacroſa. eccle. ſed vbi nō reperiī lex
cōtraria, bñ pt fieri extēſio ex ſimilitudi-
ne rōnis. & ſic intellige. l. ñ pōt. ff. de leg.
& iura ciuilia. Hæc not. voluit Bar. in l. ñ
dubiū. C. de legib. vbi dixit idē eſſe in cō
ſuetudinibus & ſtatutis p l. de quibus. in
prin. ff. de legib. Et ſic not. & tene menti,
ꝙ ſtatutū municipale, & conſuetudo pōt t
ad alios caſus ex identitate rōnis extēdi:
dūmodo illi caſus nō habeant legē con-
trariam: & ſic intellige, qđ not. in c. in no
ſtra. de iniur. vnde tenuerūt multi & ma
lē, ꝙ ſtatutū nunq̃ debet extēdi: quia eſt
ſtricti iuris: ſed vt dixi illud procedit, qñ
extenſio fieret cū legis correctione: alias
ſecus. Nec dēt extēdi ad caſum ſimilē ex
fictione. p l. 3. §. hęc verba. ff. de neg. geſt.
not. Bar. in l. oēs populi. ff. de iuſti. & iur.
5 ¶†An aūt, vbi lex nō reperiī in caſu im-
minenti, debeat primò recurri ad ſimile
legis, vel ſimile ſtatuti, vel cōſuetudinis?
Dic, ꝙ ad ſimile legis cōis: vt probatur
in d. l. de quibus. & ibi per Bart. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Lex prohibitiua non ſolùm comprehendit caſum expreſſum, ſed etiam extenditur ad omnes caſus, qui ſequuntur ex illo.*
2 *Qui facit, vel venit contra legem, vel regulam an & quando incurrat peccatū mortale: & ponit perfectam diſtinctionem.*
3 *Verba præceptiua exponuntur pro exhortatiuo, & econtra.*
4 *Verba Imperatiua, an ſemper ſint pceptiua.*
5 *Nullum peccatum eſt adeo veniale, quod nō fiat mortale ex conſuetudine.*

quemad. & vide gl. in l. 1. C de cōd. inde. facit. qđ voluit Bar. in l. ſerui. ff. de vſuca. tex. & ibi Io. de Imo. i c. cū dilecti. de do. & cōt. Inn. & vide, q̃ dixi i no. meis. in ver. extēſio. el. j. in no. incip. diſpō ſimplex.
¶Adde tu inquantū hic addens dicit, ꝙ caſus exceptus extendit pp ſimilitudinē rōnis: qđ ꝯ hoc dictū eſt gl. in c. in fidei fauorē. de hære. li. 6. & in regula, quæ à iure. de reg. iu. in 6. quas gl. allegat. & ſequtur Ro. conſ. 337. vbi tenet ꝙ regula exceptiua curialium Rom. curiæ nō extēditur ad curiales ſācti concilij per rōnis identitatem: tamē illam gl. in c. in fidei fauorē d. Alexan. improbat. in l. ſi cōſtāte ff. ſol. mat. de Ro. mentionem non faciens.
SEB. SAPIA. ¶Sed ego. Vide Cacialupū in repe. l. omnes populi. i char. antepe. ff. de iuſt. & iur. & cōtra Abb. hic, ꝙ non debet pbari, ſimilitudo per allegantem ſimile. Ego tenui i repeti. l. quod Nerua. in primo nota. ff. de depoſi. quādo ſunt tales caſus, i ter quos maior ē ſimilitudo, quam diſſilitudo. Nam tunc regula eſt p allegante: & allegāti regulā non incūbit onus probandi, & per Inn. in c. præterea. de dilatio. per Bart. in l. 2. ff. ſi quia in ius voc. nō ierit: & vide ad materiā Aret. conſ. 55. vbi ponit q̃s dicatur contractus ſimilis alteri.
¶An aūt lex ſemper poſſit extendi. Adde Imo. & Rom. in l. ſi verò. §. de viro. ff. ſol. ma. & Imo. in cle. 1. de elec. & But. in repe. c. fi. ĩ de conſu. & Do. in c. 1. de tem. ordi. lib. 6. & p Matthę. Matth. in ſuo tractat. de extenſione. & per Bar. in l. ſi conſtante. in 9. quæſtio. 1. partis. ff. ſoluto matr. & aliqnid hic per Moder. vbi rememorant 4. dicta, in quibus ſit mentio.
¶Adde tu, an propter identitatē rationis in ſtatutis fiat extenſio, Angel. conſi. 110. Alexan. conſil. 45. Aretin. conſi. 92. & 97. Si autem unus contractus aſsimiletur in quibuſdam alteri, & in multis alijs ſit diſsimilis: an debeat fieri extenſio per eundem, conſil. 55. Et an conſuetudo ſit extendenda: uide per eundem conſ. 100. triceſimotertio, & per Alexan. 67. conſi. 2. lib.
Antonius Franciſcus. ¶Et an, & quando ceſſet argu. à ſimili & de ſimilibus ad ſimilia procedatur: uide q̃ habentur in l. illud. ff. ad leg. Aquil. & in c. ſicut vrgeri. 1. q. 1. vbi concluditur, ꝙ argu. à ſimili nō procedit, ubicunque datur diſsimilitudo, & vide quæ habentur per do. Anto. & alios poſt eum in illo paſſu: an & qñ procedat argu. de matrimonio ſpūali ad carnale, quæ regulariter & ſimilia repetuntur, per Car. inter corporalia. de tranſla. Epiſcopi. l c. tuæ. De ſpon.
SEB. SAPIA. ¶Similitudine rationis. Quæ ſit ratio huius dicti, vide per Bal. in l. data. C. qui accuſa. non poſſunt & aliam rationem aſſignatam per Bal. in c. inter cæteras. ĩ. de reſcrip.

CAP. IIII.

Nam concupiſcentiam. ¶Conſtitutio certũ quid prohibens, oĩa prohibet q̃ ſequuntur ex illo. vel ſic: Omne ꝓhibitũ à lege, peccatũ eſt: & omne illud qđ ſequiẽ ex eo. Primò ponit dictũ Apoſtoli. ſcđò declaratio ibi: *hoc enim.* ¶Caſus literalis. Legiẽ in epiſtola ad Romanos: Peccatũ nõ cognoui, niſi per legẽ. Nã cõ-
h cupiſcẽtiã neſciebã, niſi lex diceret: nõ cõcupiſces. Aug. exponit hęc uerba Apl̃i. ſ. nã cõcupiſcẽtiã neſciebã, dicẽs, hoc ẽligit Apl̃us generale. ſ. cõcupiſcentiæ vitiũ, vnde oĩa mala oriuntur. Cõcludit, Au. ergo lex illa bona eſt, q̃ dũ hoc ꝓhi
1 bẽt, oĩa mala prohibet. Ber. ¶†Not. primò q̄ lex ꝓhibitiua nõ reſtringiẽ ad caſum expreſſum: ſed extendiẽ ad oĩa, q̃ ſequunẽ ex illo: & ſic. l. recipit interꝑtãtionẽ extenſiuãm hic. &. ĩ. cap. ꝓxi. ¶No. 2. q̄ ex cõcupiſcentia ꝓueniũt oĩa mala. c
Et ſi capis cõcupiſcentiã ꝓ animo deprauato, caſus eſt clarus: & ceſſant oẽs obiectiones, q̃ fiũt in gl. pen. ¶†Itẽ no. iun
2 ẽta gl. a 1. q̄ veniens contra ꝓhibitionẽ legis, b peccat c.
a Circa hoc qro, an ſit verũ generaliter, q̄ quis ſꝑ incidat in
b peccatũ, maximè mortale veniẽdo ꝯ legẽ poſitiuã: & idẽ ꝑt
c q̃ri de religioſis reſpectu eorũ regulæ, an oĩs contrauentes obligetur ad mortale. d. Ant. hic tangit primũ. ¶Sed declarando & multa addẽdo, maximè dicta per beatũ Tho. ſecũda ſecundæ. q. 86. ar. pe. & per Archid. 37. q. 1. c. 1. & in c. vtinã. 76. diſt. Diſtingue ſic: q̄ aut certũ eſt de mẽte legis, q̄ intẽdit ꝓcipere. & certũ eſt, q̄ obligat ꝯuenientẽ ad mortale: & ſic intellige illud, qui non obedierit Principi, morte moriaẽ, in c. 2. de maior. & obe. & in c. quod ꝓcipiẽ. 14. q. 1. Aut nõ cõſtat de mẽte legis: & tũc aut lex loqtur ꝑ verba ꝓcepti ua, aut ęqpollẽtia, vel imꝑatiui modi: vel ꝑ verba exhortatiua, vel ꝑ verba cõia. Et ſi loquiẽ per verba ꝓceptiua, tũc ꝯuenientẽ obligat ad mortale. Nã reſiſtendo ſuperiori, reſiſtiẽ Deo 11. q. 3. q reſiſtit. & c. ſi dñs. & c. Iulianus: niſi materia
d legis nõ eſſet neceſſitatiua, q̃a tũc verba imꝓpriant. d † vñ
3 verbũ, rogo, qñq; exponiẽ ꝓ ꝓcipio, reſpectu ſubiectæ materiæ. 11. q. 3. c. rogo. iuncta gl. Et qñq; ꝓcipio, exponiẽ ꝓ ro-
e go: e ita q̄ ſit verbũ exhortatiuũ: vt not. in procemio Decretorũ. Nã verba deſeruiũt intẽtioni: & nõ intẽtio verbis: vt in c. ſecũdò reqris. de appe. facit. l. nõ aliter. ff. de leg. 3. vbi patet, q̄ à ꝓprio ſignificato verborũ eſt recedendũ, ſi de mẽte ꝯria diſponẽtis conſtat. Aut loquiẽ lex ꝑ verba ęquipollen
f tia ꝓceptis, f vt per verbũ, inhibemus. & tũc idẽ, quod. ſ. Nã inhibitio cõtinet in ſe ꝓceptũ: vt not. Archi. 56. diſt. in ſumi
4 ma. † Aut loqtur per verba Imperatiui modi, & caſus eſt aliquãtulũ dubius. Dic tñ, q̄ hęc uerba Imperatiui modi ex ſe non ſꝑ æqnipollẽt verbis ꝓceptiuis. tex. eſt not. in cle. exiui §. nos itaq;. de verb. ſig. q ad hãc materiã eſt melior text. q poſſit allegar. facit qđ habeẽ in prin. Decreti. & ex. d. clem. colligẽ hæc diſtinc. q̄ aut cõſuetudo habet, q̄ illa verba Imperatiui modi importẽt ꝓceptũ in caſu, de quo eſt qõ. & tũc ſerua cõſuetudinẽ. c. cũ dilectus. de cõſue. & l. minimè. ff. de legi. Aut nõ apparet de cõſuetudine: & tũc recurre ad quali
g tatẽ materiæ. g Nã ſi materia eſt multũ põderoſa & veriſi̇l̃r cogitata, & põderata ꝑ ſuperiorẽ: tunc inducit ꝓceptũ, aliàs ſecus. Exẽplũ in dicto Euãgelii: ſi q̃s ꝑcuſſerit te in vna maxilla, ꝓbe ei & aliã. Nã illud verbũ nõ importat ꝓceptũ, ſed cõſiliũ: licet ſit Imperatiui modi: vt 23. q. 1. paratus. Aut lex loquiẽ ꝑ verba exhortatiua ſeu conſultiua: puta obſecramꝰ, vel cõſulimus: & non ligat ꝯuenientẽ ad peccatũ. 4. di. c. deniq;. §. & ſi legibus. & d. c. qđ ꝓcipiẽ. Quod limita, vt dixi. ſ. eo. c. 1. Aut loquiẽ ꝑ verba cõia: puta ſtatuo, decerno, vł qd h
ſiſe: & tunc nõ obligat ꝯuenientẽ ſaltẽ ad mortale. & eſt notabile dictũ Tho. vbi. ſ. ꝓbat rõne. Nã ſicut nõ oĩs ꝯuẽtio legis inducit mortẽ tꝑalẽ, ita non debet inducere mortẽ ęternã. Nã quodlibet peccatũ mortale eſt morte dignũ. 25. diſ. vnũ ora. §. aliàs demũ. Itẽ ex quo lex aliqñ loquiẽ per verba ſtrictiſſima, aliqñ ꝑ verba nõ ita ſtricta, debet eſſe dr̃ia

a SEB. SAPIA. ¶Iuncta gl. vide pulchrum dictum Fran. de Marone relatum per Fel. in c. ſi quando. col. 6. in princ. de reſcri.

b ¶Contra prohibitionẽ legis. Vide Bart. in l. ſi q̃s ꝓ eo. in 5. mẽbro. ff. de fideiuſſ. & Car. in cle. 2. in vlt. col. de vit. & ho. cle. & in cle. dudũ. §. fi. de ſepu. Do. poſt Arch. & Io. An. in c. deteſtãda. de ꝯceſſ. pb. in 6. no. in c. q̃s aũt. 10. diſ. gl. 3. in c. 2. & ibi Do. de cõſti. in 6. & ꝑ eũdẽ Dn. in c. ꝑpetuę. de ele. in 6. & in c. cõmiſſa. in fi. en. tic. & li. & in l. In nomine dñi. C. de offic. ꝑfeo. Afri. & in auth. ſacramenta pub. & C. ſi ad vẽ. in auth. decernimus. de arb. Adde d. prępoſitum, nunc verò. Car. in c. deniq;. §. hæc & ſi leg. 4. diſt. & in 1. diſtin. Pau. de Ca. conſi. 176. in 1. ſtampa.

in q̄ntitate peccati. & idẽ qđ. ſ. dixi in lege, dic idẽ in cõtrauentione reg. religio
h ſorũ. Nõ. n. oĩs idẽ cõtrauẽtio reg. h obligat ad mortale, vt vult b. Tho. vbi. ſ. adduco tex. apertũ in d. cle. exiui. ſed debemꝰ cõſiderare, per q̄ verba loqtur qđlibet capl̃m regulæ. Et idẽ in ſnĩa voluit Arch.

c ZACHARIAS. ¶Peccat. Limita iſtã cõcluſionẽ nõ ꝓcedere in iniuſto ꝓcepto legis: qđ ñ ligat. & no. in c. 1. ſ. e. ¶Itẽ ſi à tali ꝓcepto legis ꝑ ꝯrĩã conſuetudinẽ derogetur: vt no. In. An. in c. ſi. de cog. ſpiri. ¶Nec ob. gl. in c. deniq;. in ver. conſuetudine. q̃a loquiẽ in cõſuetudine, q̃ eſt ꝯ ꝓceptũ iuris naturalis, vel diuini: quo caſu non excuſanẽ à peccato. vt ꝑ d. Deciũ hic in pri. 2. col. ver. ſed rñderi põt. Et ꝓ iſta limita. adducit Dn. in alle. c. ſi. poſt Io. An. quẽ refert & ſequiẽ in gl. in ver. ꝯhiẽ. Idẽ no. Abb. in c. cũ venerabilis. in gl. 1. in ſi. ĩ. de ꝯſue. Bar. in l. q̃ ſit fugitiuus. §. apud Labeonẽ. ff. de ędil. edic. Pe. de Anc. cõſi. ſuo. l. inci. ꝯſuet. circa ſi. & qđ no. Io. An. & Ant. i c. 2. de ſi. inſtr. ¶Limito. 3. in ꝓcepto obſcuro, & qđ diuerſimodè ꝑt intelligi, vt nõ ꝓcedat cõclu. Ita no. Inn. in c. ꝑ tuas. col. 2. ĩ. de ſim. quẽ refert & ſequitur Bal. in l. ab eo co. pe. ver. ſed q̃d ſi ꝑꝑ intricationes. C. q̃n & q̃n iu. Abb. in c. capellanus. col. 3. ver. no. ex hac gl. ĩ. de fer. Et dũ dr̃ in hac cõcluſione, q̄ qui facit ꝯ ꝓceptũ legis. &c. Dic hãc regulã nõ habere locũ in ꝯuenicnte ꝓcepto iudicis tã ſecularis, quã eccleſiaſtici. Salua tñ diſt. d. Decij hic. Et pro primo. ſ. q̄ non habeat locũ in iudicis ſecularis ꝓcepto, eſt expreſſ. doc. In. de Imo. in c. 2. ĩ. de iu. & ob. Itẽ, q̄ nec in eccleſiaſtici iudicis ꝓcepto ꝓcedat no. idẽ Io. de Imo. in c. tũ contingat. in 10. charta. ĩ. de iureiur. Itẽ nec in ſummi Pontificis præcepto, quando eſt iniuſtum, aut ſtatus eccleſiaſticus lederetur, vel mala eſſent ventura: vt per Abb. in c. ſignificauit. & ibi ẽt doc. de offi. or. & d. Deciũ. in c. ſi quando vbi late de hoc. de reſcri.

d ¶Tunc verba impropriant. Et ibi. 11. q. 3. c. rogo. 16. q. 1. in c. reuertimini, iuncto. d. Arch. ibi dũ exponit, hortor. i. ꝓcipio. facit. c. 1. i ver. hortamur. de teſt. & gl. in cle. 2. in ver. hortamur. de te. & in c. ſicut inq̃t in eo. verſi. 2. q. 7. & bo. tex. in cle. exiui. in ver. itẽ quia. de verb. ſignifi. & Arch. in c. ignorantia. 38. diſt. & gl. in c. notũ. 2. q. 1. & per illum in c. quia indicante. in 2. no. de præſcript.

e ¶Qñq;. ꝓcipio exponitur pro rogo: ꝓbatur in c. dilectiſſimis. & ibi gl. in ver. ꝓcipimus. 12. q. 1. & in c. ſi q̃s ingenuus, cõiuncta gl. ñia ij. 19. q. 3. & in c. hac rõne. 31. q. 2. & gl. ſi. in c. nõ ſolũ. 28. q. 2. in c. qui partẽ. 60. di. & in c. dño ſancto. in ver. neceſſe. 1. diſt. & in c. mãdaſtis. 2. q. 5. & in c. Guiliſarius. in ver. mãdamus. 23. q. 4. ꝓbatur in c. magnæ, de voto. in ver. vouente, iuncto. c. 1. in ver. liberũ. eo. ti. & in l. age. C. de trãſ. & in l. 2. ff. de mãd. & inſt. eo. ti. in §. 1. Bar. i l. 1. in 3. co. C. de pac. Domi. in c. ſponſus. ad nnẽ. 23. di. Arch. in c. ignorantia. 38. diſt.

f SEB. SAP. ¶Præceptis. intellige, niſi cũ verbo præceptiuo eſſet adiunctũ verbũ ſonis indecentiã: vt per Aret. in conſi. 162. lõga eſt iſta cõſultatio. Aliã limitationẽ ponit d. Iaſ. i l. 2. col. 2. C. de in. eu. & in §. pœnales. inſti. de actio. vt nõ obliget lex ꝓceptiua ad mortale, q̃n alia pœna imponitur, de quo per Matthel. in no. 72. not. notabile doctrinã. Aliã limitationem poſuit d. Abb. in c. q̃n contra falſam. in vlt. no. de ꝓba. vide etiã ad hæc quæ no. Bar. in repe. l. creditores. col. 1. cum ſeq. C. de pign. & ibi multa dixi ad propoſitum.

g ¶Ad qualitatẽ materiæ. Dn. in. §. hæc ſi legibus. 4. di. Inn. in c. cum contingat. in 15. char. de iureiur. & per illum in c. 1. in 4. col. de vi. & ho. cle. & in c. clerici. el grande. in 1. col. eo. ti. & in cle. 1. de teſt. Adde ẽt Io. An. in c. ſi. ſuper gl. de cog. ſpi. in 6. & ibi. d. Arch. in c. violatores. 15. q. 1. tex. & gl. in l. cũ pater. ff. de leg. 2. Inn. in c. cũ contingat. in 15. ar. & do. An. hic. ĩ. de iureiur. Tho. ſecũda ſecundæ. q. 186. ar. 9 in reſponſione ad 2. articulũ. & per illum in c. licet ex quadam. in 3. col. ĩ. de teſt. & Bal. in l. ab eo. in 4. col. verſi. quid. C. quomodo & quando iud. vbi alleg. Inno. in c. per tuas. de ſimo.

h ¶Contrauentio regulæ. Dic, vt per d. Tho. 2. 2. q. 186. art. 9. quem refert & ſequitur Arch. in c. 1. 27. q. 1. & per Inn. hic. & per illũ in c. relatum. in 2. col. ne cle. vel mo. & in c. Deus, qui. in 2. col. de vi. & ho. cleri. & Bald. in l. ſi. in vlt. q. C. ſi ſer. extero. & Arch. in d. c. 1. de reli. do. in 6. & per Do. in c. 4. in antepenul. col. de condi. eo. lib. Arch. in c. de monach. 16. q. 1. Car. & doct. in c. cum ad monaſterium. de ſtatu mo. & no. in c. ſi. de condi. appo. cum alijs concord.

¶Adde Mat. in no. ſuis. in 1. to.

a ¶Vno tpe pro alio. Dic, vt io l. verbū erit. ff. de verb. ſig. & l. verbū oportebit. ff. eo. & in l. quod in rerū. in prin. ff. de le. 1. & io l. tal. ſcriptura. in princ. & in fi. ff. eo. Dicas tñ, ꝙ tēpus præteritū oon continet præſens ex propria ſignificatione. Bar. in l. ſi quis id quod. §. ſerui. in 2. col. in fi. verſi. venio. ad ver. quod ſi. ff. de iu. om. iu.

¶Adde Fel. conſi. 136. 37. & 113. Ro. conſi. 333.

b ¶Cōmitto prudētiæ tuæ. Dic, ꝙ importat arb. bōi viri, ſm Imo. hic & illū in c. j. ī 3. col. de ſeq. poſ. & fru. n ſi ꝑ alia verba a iudica importet de prudentia oīa la: ꝓut hic: licet aliter, & nō bene, v uluerit hic Bur. qa hoc addiť da dictis patrū. Et de virtute pruditiæ, & quotuplex ſit: vide Tho. 2. 2. q. 47. cum ſequen.

in d. c. 1. Et ſi diceremus ꝯriū, ſeqreť abſurdū ſm Th. nā vita religioſorū eſſet periculoſior vita laicorū. ꝯ. c. nos nouimus. 17. q. 2. nā cū multa cōtineanť ſub regula de facili religioſi icideręt ī mortale. Nec ob. ſi dicatur, ꝙ veniēs ꝯ regulā, veniat ꝯ votū, cū ſolēniter ꝓmiſit ſeruare regulā: qa vt dicit b. Th. quē ſeqtur Arch. in d. c. 1. ꝓfeſſio nō referť ad oīa cōtenta in regula, ſed ad tria ſubſtātialia regulæ ſuper qbus eſſentialiter eſt fundata oīs regula religioſorū. de qbus in c. cū ad monaſteriū. in fi. de ſta. reg. Oīa verò illa cōtenta in regula tendunt ad finē illorū triū. vñ ꝓmittens ſeruare regulā intelligiť ꝓmittere, vt ducat vitā regularē, q̄ q̄dē eſt eſſē

ZACHARIAS. ¶Adde, ꝙ iſta verba importāt arbitriū bo. vi. & nō liberā voluntatē. ita no. Ale. de Imo. in l. ſi ſic. io prin. ff. de leg. 1. Bar. io extraua. ad reprimēdū. in ver. videbiť expedire, licet in ꝓal. l. ſi ſic. tenuerit ꝙ importāt liberā uoluntatē. Bal. io l. voluntatis. in 2. col. C. de fidei. & in addi. Matthæi Matt. no. 16. ꝓ quo eſt tex. in c. forus. in ver. iudicio & in ver. iudex. de fo. comp. ſcribētes. io c. illud. de cle. excom. mi. & io c. inter corporalia. de tranſla. ꝑla. & io l. cum prætor. §. 1. iuncta gl. in ver. iudicis. ff. de iudi. ſequitur Fel. alia adducens in c. 1. col. 17. nu. 18. verſ. & ſi dicať diſcretioni tuæ. &c. ī. eo.

c SEB. SAP. ¶Nudam voluntatem. Vide d. Georg. Natram io re. cle. ſæpe. §. non ſic. co. 15. ver. verba prudentiæ tuæ. de ver. ſign.

d ¶Placet. Vide iſtum & doct. io c. 1. ī. eo.

e ¶Dicta ſanctorū patrū. Vide tex. 20. diſt. c. 1. & fi. & c. cum Apoſtolica. & ibi per iſtū. de his, q̄ fiont à Præla. No. Inno. in c. cùm venerabilis. in 1. col. de exce. tex. io c. ſunt nonnulli. in ver. ſanctorū patrum. 16. q. 1. & io c. ſancta. 15. diſt. & gl. in c. noli 8. diſt.

f SEB. SAPIA. ¶Seruanda. vide d. Iaſ. io l. 1. col. 6. ff. ſi cert. petat. vbi ponit cuius authoritatis ſint ſanctorum dicta: de quo per eundem in §. quædam. col. 13. inſt. de acti.

g ¶Retractata. Facit quod dicitur de ſtatutis & legibus correctis, da quibus io c. 1. ī. eod.

h ¶Vbi inter eos ſunt opi. Bal. in l. captatorias. in 6. col. in verſi. & cōi conſilo. C. de teſta. mili. Ang. in l. cū ꝓlatis. ff. de re iu. & in l. fi. C. de pœna iu. q̄ ma. iu. & Bal. in l. reſcr. in 2. col. C. de ꝑci. impe. offe. Ang. & Imo. in l. q Romæ. §. duo. fratres. ff. de verb. obl. & per b. Tho. in 4. ſen. diſ. 3. q. 2. art. 1. Et licet Io. de Fātucijs, io c. hæreſis. 24. q. 3. dicat, ꝙ eligens vnā opinioneoi errat, & ſequitur Anani. in c. 1. io 2. col. de hære. tamen pro communi opinione facit tex. io c. in quibus. 22. q. 2.

i ¶Damnatus. vide Arch. in c. Salomon. poſt glo. ibi. 32. q. 4. Hieronymus tamen in ſua apologia appellat eum ſanctum: dicens ita quibuſdam à domino reuelatuoi.

k ZACHARIAS. ¶Quæ magis ſunt ſeruanda. Cōclude vltra rñſionē, de qua. ī. addi. proxi. ꝙ ſanctorū dicta Papæ authoritati tunc pręponunť, q̄ñ noui, vel veteris teſtamenti ſunt authoritate munita. ita dicit gl. oo. io c. de libellis. io ver. illorū. Ro. ſing. 681. inci. dicas, q̄ authoritas. &c. & Panor. in c. qualiter & q̄ñ. el ij. io princ. de accu. & Io. de Im. io c. cū contingat. in 4. col. in 7. no. de iureiu. Et ſi doctores eccleſiæ diſcordēt, illi potius ſtabiť, q in ꝓfeſſione, de qua agiť, magis erit idone⁹: vt no. Do. & Arch. poſt gl. i c. veterū 9. diſt. alias poſſet vnuſqſq; dicere opi. qoā vellet in caſu cōtrouerſię inter doc. ecc. vt no. Bal. in l. captatorias. co. pe. ver. & ſcias. C. d̄ teſt. mi. & Mo. poſt Io. And. hic & Alex. cōſ. 5. vol. 2. & Io. de Ana. io c. j. de hęre. niſi opi. alterius illorū eſſet cōiter approbata: vt no. io c. 1. ī. eo. vbi aūt ſanctorū patrū dicta oon eſſent per veteris. aut noui teſtamēti authoritatē munita: aut de his nō eſſet facta eccleſiaſtica cōſtō, ſm obtinerent locū, videlicet poſt ſummos pontifices: vt in c. 1. in fi. 20. diſt. niſi quatenus canonibus obuiarent: vt per Abb. no. in c. cū ap̄lica. in 3. no. per illū tex. ī. de his, q̄ fi. à ma. par. ca. & in c. 1. de præſumpt.

l ¶Nō illis. Optimè facit cle. 1. §. fi. de ſum. Tri. vñ in deciſionib⁹ cāſū ꝓualent canones, vt eſt gl. in d. ſumma. No. Arch. & Domi. io §. c. accuſatus. 26. diſt. & facit. c. de libell. 20. diſt. Fallit in trib⁹ caſib⁹ in qbus dicta ſanctorum præualent dictis Papæ, de quibus per dñm Feli. hic.

¶Adde, quid ſi ſit vnus, q ſuit ſanct⁹ & Pōtifex, vt fuit Greg. alijs ꝓferrel. ꝓpoſitū in c. 1. 20. diſt. & vide p eundē in c. quis neſciat 11. diſt.

tialiter fundata ſup illis trib⁹. Hęc vera, niſi religioſus peccaret ex cōtēptu: qa tūc obligareť ad mortale, 10. diſt. c. 92. Vel niſi peccaret ꝯ votū. i. ꝯ vnū ex illlis tribus. vel niſi aſſu- 5 meret in conſuetudinē: † quia nullū peccatū eſt adeò veniale, qđ nō fiat mortale, dū placet. i. ex cōſuetudine. 25. diſt. c. vnū orariū. §. criminis. & adde ad ꝑdicta, qđ no. Arch. in d. c. vtinā. ¶In gl. in ver. oriunť. in fi. no. gl. iuncto tex. ꝙ qñq; a lex vtiť uno tpe ꝓ alio. a vnde ſm iſtā expoſitionē tp̄s præſens poniť ꝓ præterito. ſimile in l. nulli. C. de epiſ. & cle. vel potes exponere tex. ſm Io. de Lig. ꝓ appetitu deprauato: qa oīs appetitus deprauatus eſt concupiſcētia: & ex tali appetitu oīa mala oriūtur. & ex hoc facit ad ti. iſte tex. ꝙ lex ꝓhibens aliquid tacitè, ꝓhibet omnia, quæ ſequuntur ex illo.

SVMMARIVM.

1 *Si fuerit commiſſa cauſa prudentiæ alicuius, intelligitur commiſſa tanquàm viro prudenti.*

2 *Dicta Sanctorum, an ſint neceſſariò obſeruanda.*

3 *Dicta Pontificum, ſi diſcordant cum dictis Sanctorum, quibus potius eſt ſtandum?*

CAP. V.

NE innitaris: ¶Cōſtōnes decretorū ſingularibus opinionib. ſunt ꝑferēdę. Primò ponunť verba Salomonis. Sc̄dò verba Hieronymi & Aug. exponētiū illa verba ibi: *prudentiæ.* ¶Caſus literalis. In parabolis Salomonis ponunť verba iſta: Fili mi habe fiduciā in dn̄o ex toto corde tuo, & ne innitaris prudētię tuę: ne ſis ſapiēs apud temet ipſum. Hier. exponit verba iſta dicēs illū inniti ſuę prudētię, q ea q̄ ſibi videnť agēda, vł dicēda, ꝑponit ſtatutis ſanctorū patrū, authoritatib⁹ & legib⁹. B. Not. 1. iudicē nō debeť iudicare ſm volūtatē, ſeu prudētiā ſuā deprauatā: ſed ſm ſtatuta decretorū & aliorū hñtiū ptātē legis cōdēdæ. ¶No. ſc̄dò, ꝙ b hęc verba: cōmitto prudētię tuę. b importāt nudā volūtatē c c rōni & legi ñ ſubiectā. Nā ita hic capiunť iſta verba prudētię. &c. & ita intelligit hic d. Ant. Sed certè hoc nō eſt verū, quo ad corticē literę, qa illa verba ponūtur hic im ꝓpriè. i. malo ſenſu: vt ēt dicit gl. 3. hic a l's verbū prudētię. intelłr d̄ volūtate ſubmiſſa frœno rōnis. nō. n. eſt prudētia, ſed fatuitas: vbi deficit rō. iuxta illud: Fatu⁹ fatua loqť. 94. di. legim⁹. d facit. l. qdā i ſuo. ff. de cō. inſt. nā ſi verbū placet, d īportat arbitriū bōi viri. l. Thais. §. ſororē. ff. de fidei. liber. forti⁹ hęc 1 verba hic poſita. ſ. tuę prudētię: & † ideo intellige, ꝙ dř data ptās tanquā viro prudēti: iō ſi nō facit, vt prudēs, ꝑt peti reductio ad arbitriū boni viri: vt. l. fidei. §. q̄ q̄. ff. de le. 3. & ar. eorū, q̄ notātur in c. qntauallis. de iureiu. & p Bar. in extrau. 2 ad reprimēdū. ¶† No. vltimò, ꝙ dicta ſctōrū patrū e ſunt ſer e uāda. f De dictis aliorū ſctōrū, vide tex. cū gl. 84. diſt. c. 1. Et f hinc ſumpta occaſiōe q̄rit hic Inn. an dicta ſctōrū ſint neceſſariò teneda & obſeruāda. Et ꝯcludit ipſe & Cōpo. poſt eū, g ꝙ niſi ſint dicta retractata, g vt fecit Aug. q multa ex dictis ſuis retractauit. vł niſi ſint correcta p eccleſiā in his, in qb⁹ ſancti cōiter cōueniūt ſeruanda, ſunt eorū dicta, vſq; ad vnū h iota: ſed vbi inter eos ſunt opi. h poſſumus tenere qđ volumus. Ponit exēplū de Salomone, vtrū ſit dānatus, vel ne. q-i dā tenēt, ꝙ ſit dānat⁹ i ex nimia affectione mulierū. Alii tenēt, ꝙ ſaluat⁹: qa poſteā ſe correxit. de quo vide. 32. q. 4. Salomō. & de pę. diſt. 2. c. ſi. n. in ver. Salomō. Itē ponit exēplū in corpe B. Virginis. nā qdā tenēt, ꝙ fuerit aſſumptū in cœlū: alii ꝙ nō. Hoſt. dicit, ꝙ opi. cōis & approbata hēt, ꝙ ſit aſſumptū: & ita dicit tenere Aug. Hiero. tñ nō ita apte loqť. Imò dicit, ꝙ nulla ſcriptura aptè deponit de aſſūptiōe cor 3 porali. & vide p eū ī ep̄la ad Paulā & Euſtochiū. ¶† Vltimò qriť, qđ ſi reperiť diuerſitas īter dicta ſctōrū & ſummorū pō k tificū, q̄ mag s ſunt ſeruanda k vide gl. 20. diſt. in ſumma. & in c. 1. Et ꝯcludit ibi, ꝙ in expoſitionib⁹ ſcripturarū ſtať dictis ſanctorū. ſed in deciſionib⁹ cauſarū ſtať ſummis Pōtifi. l qa iſtis, & nō illis l data fuit ptās legis cōdēdæ. qđ not. Niſi

dictum

dictũ ſctõrũ iuuaret authoritate noui, vł veteris teſti, ſeu ali cui⁹ ꝯcilii. ꝓ hoc, qđ no. in c. ſi. 36. q. vlt. Primũ dictũ limita rẽ, ꝙ vbi tractaret de expõne neceſſaria: vt de ſacris vel arti culis fidei, poti⁹ credẽdũ eẽt Papę, q̃ eis: qa Papæ, & nõ ſctis fuit data ptãs interptandi legẽ dubiã: vt in c. ꝑ venerabilẽ. q fil. ſint legit. Sed ſi Papa erraret, deberet corrigi ꝑ ꝯciliũ

a gñale. vt ĩ c. nulli fas. ᵃ iũcta gl. 19. diſt. Cui magis ſit credẽ

b dũ ĩter doc. ecclię: vide gl. 9. di. vt ᵇ veterũ. & tene eã mẽti.

SVMMARIVM. (Abb.

1 *Conſuetudo talis, ꝙ canonici abſentes percipiant fructus beneficij, valet: de quo plenius. ĩ nu. 10.*

2 *Statutum præſumitur iniquũ quãdo ſtatuentes nolunt obſeruare.*
Statutum continens iniquitatem, an ſit ipſo iure nullũ: & ſunt opi.

3 *Dicta ſapientum poſſunt adduci in deciſionibus cauſarum.*

4 *Canonici non poſſunt ſine Epiſcopo aliquid ſtatuere regulariter.*
Et quid de eccleſiis inferioribus.

5 *Maior pars non poſſunt aliquid ſtatuere ſuper re communi omnibus, vt ſingulis: quibus ſit præiudicium.*
Maior pars poteſt aliquid facere, quando iſtud factum ſit ex neceſſitate: ſecus ſi ex voluntate.
Item requiritur, quòd vocentur abſentes.
Conſenſus in rebus collegij debet præſtari in communi, non in ſingulari: & omnia iſta plenè examinantur per Abb. hic.

6 *Collegiũ ſiue vniuerſitas an poſſit diſponere de re pticulari vnius.*
Item an poſſit aliquem eximere de banno.

7 *Caſus excepti a lege extẽdũtur ad alios caſus ex idẽtitate rationis.*

8 *Patroni, q habẽt iuſpat. nõ poſſunt aliquẽ pſentare ſingulariter.*

9 *Aequalitas victus & veſtitus, debet eſſe inter pares clericos: ſi verò aliqui ſint digniores, talis qualitas non ſeruatur.*

11 *Quot ptes vniuerſitatis debeant adeſſe ad hoc vt actus valeat? & ſufficiunt duæ. & ex iſtis duabus debet maior pars conſentire.*

12 *Pars contẽpta põt reuocare geſta facta ꝑ aliã partẽ, licet maiorẽ.*

13 *Vtrũ requiratur cõſenſus maioris ptis vniuerſitatis ad faciẽdũ aliquẽ actũ an ſufficiat cõſenſus maioris partis pſentiũ in cõcilio.*

CAP. VI.

C*Vm oẽs.* Cõſtõ canonica, q̃ nõ eſt oĩb⁹ cõis, & ꝑ quã tolliẽ ecclię ꝯſuetudo antiq̃, nõ valet. Ita cõiter ſummaẽ: vel alr. Nõ valet cõſtõ collegii in dãnũ aliquorũ & ꝯmodũ aliorũ ceſſãte rõnabili cã: vel ſic. Abſq; rõnabili cã nõ pt maior ps capli tollere ꝯſuetudinẽ, vtilitatẽ priuatã nutriẽdo. & duo facit. Nã in prima pte ponit duo ſtatuta ſucceſſiuè facta. In ſcđa pte duplici rõne hallegata ambo ſtatuta caſſari mandat. Scđa ibi: *cũ igitur*. Caſus lr̃alis. Canonici Trecẽſes tale fecerũt in ecclia Trecẽ. ꝯſtitutũ, ꝙ ipſi tàm in pñtia, q̃ in abſentia redditus ſuos pciperẽt integraliter: q verò poſt illã cõſtõnẽ inſtituerenẽ, nihil pciperẽt in abſentia: ſed tũc tñ, cùm fuerint reſidẽtes: cùm ꝯſuetudo ecclię erat, ꝙ oẽs ĩ hoc eẽnt pares. Inſup cũ ſingulę pbẽdę vineas haberẽt annexas, ſtatuerũt, ꝙ ipſi dũ viuerẽt ſuas vineas poſſiderẽt: & vineę decedẽtiũ nõ trãſirẽt ad ſucceſſores, ſed ꝓuẽt⁹ earũ inter ſingulos diuiderenẽ. Peruenit hoc ad notitiã do. Papę: ſup hoc ſcribit Papa Archiepo Senoñ. dicẽs, ꝙ qſq; iuris ĩ alterũ ſtatuit, ipſe vti eodẽ deat. Et cũ ſapiẽtis dicat Authoritas: patere legẽ, quã ipſe tuleris: mãdat ipſi Archiepo, ꝙ oẽs canõicos antiquos & iuniores in pceptione bñficiorũ tã pbẽdarũ, q̃ vinearũ faciat eſſe pares ſm priorẽ ꝯſuetudinẽ ſeruatã vſq; ad tps cõſtõnis pſtatę, vel ſm rõnabilẽ inſtõnẽ in poſterũ obſeruãdã.

a B. † Not. 1. iũcta gl. ſi. ꝙ valet ꝯſuetudo, vt canonici recipiãt

c fruct⁹ pbẽdarũ in abſentia. ᶜ & ad hoc quotidie allegaẽ iſta lr̃a. Idẽ no. in c. dudũ. 2. de ele. in gl. pe. & hodiè cõiter inoleuit hæc ꝯſuetudo ĩ ſimplicib⁹ bñficiis, q̃ hodie vr̃ approbatã in c. gr̃a. de reſcr. li. 6. iũcta gl. & cle. gr̃æ. eo. ti. & dic lati⁹, vt in gl. ſi. dicã. No. 2. arg. optimũ ex litera, ꝙ ꝯ talẽ ꝯſuetu-

d dinẽ ile nõ reſidẽdo valet ſtatutũ capli: ᵈ dũmodò ſit aliàs

e rõnabile: ᵉ vt colligẽ hic in ſi. lr̃e. Nã ſtatutũ fuit hic reꝓbatũ, qa nõ erat oĩbus cõe. & hoc ſp no. vt ꝓ vtilitate eccleſię

a SEB. SAPIA. Ca. nulli fas. Nihil facit ad propoſitum. voluit fortè allegare tex. in c. Anaſtaſius 19. diſt. vbi dicitur, ꝙ concilium eſt ſupra Papam in his, quæ tangunt fidem.

b Glo. 9. diſt. vt veterũ. Adde Lud. Ro. in l. ſi verò. §. de viro. in 25. fal. ſi. ſo. ma. & in l. 1. §. ſi. in 2. col. ff. de ver. obl. & in l. 1. in 5. col. ff. ſi cer. pet. vbi alleg. illã glo. & vide oĩno Do. in d. c. vt veterũ. inducentem illam glo. pro teſtibus, vt ſteẽ magis teſtibus in arte verſatis. puta circa vulnerũ q̃litatẽ. Nã ſi diſcordẽt Phyſici & chirurgici, magis ſtatur chirurgicis, tanquã magis in id verſatis: licet Phyſici idem profiteantur.

ANT. FRAN. Adde, ꝙ ſtandum eſt peritoribus in arte eius rei, de qua q̃ritur: vt in l. ſemel. C. de re mil. li. 10. & ibi ꝑ Bar. & Alex. & habetur in c. propoſuiſti. de ꝓbat. & in l. ſeptimo menſe. ff. de ſtat. hom. Dicas tñ ꝙ ſententia lata ex depoſitione teſtium deponentium de peritia artis, qui deponunt de his, quæ iudicio ſuo credunt, & arbitrantur potius, q̃ de veritate: nunquã tranſit in rẽ iudica. vt pulchrè declarat Bartol. in l. minor. 25. annis ex aſpectu. ff. de minor.

puta, qa ẽ deſtituta ſuffragio cãonicorũ, valet ſtatutũ ꝯ antiquã ꝯſuetudinẽ, qđ ap tius tenet Hoſt. & Io. And. poſt eũ in c. ad audiẽtiã. de cle. non reſi. ſed iudicio meo hic eſt tex. vt patet ex pdictis. No. 3. ꝙ ſingularia bona capli pñt annecti pbẽdis canonicorũ, ſi fructus pbendarũ ſunt minus ſufficiẽtes: & nil mirũ: qa ob cãm pñt capellæ annecti pbẽdis: vt ĩ c. expoſuiſti. de pbẽ. & c. extirpãdæ. §. q verò. de pbẽ. & ob hãc cãm neceſſitatis illæ vineæ fuerũt an

f nexæ pbendis. Not. ibi: *ad ſucceſſores*. ᶠ ꝙ canonici largo mõ dñr habere ſucceſſores. de quo in c. relatũ. de pb. & c. ꝙ ſicut.

2 de ele. † No. ſtatutũ dici iniquũ: cũ ſtatuẽtes nolunt illud obſeruare, qđ in aliis ſtatuerũt. Et facit iſte tex. ꝓ opi. Bart. ĩ l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iu. vbi dicit, ꝙ ſi ſtatu-

g tũ ſit in odiũ alicuius pticularis pſonę ᵍ, pt ab eo appellari. arg. in l. 1. in ſi. ff. de doli excep. Dic tñ, ꝙ appellatio nõ eſt neceſſaria, ſed ſufficit cõtradictio: vt voluit hic Vinc. & bñ ꝓbaẽ ꝑ iſtũ tex. qa hic nõ fuit appellatũ ab iniqtate ſtatuti, ſed ſupior fuit adit⁹ ꝑ viã q̃relę. Probaẽ rõne: qa ex-

c In abſentia. Adde eundem conſil. 96.

d ZACHARIAS. Valet ſtatutũ capituli. Idẽ not. Abb. in c. cum. M. in 2. not. ĩ. eo. tit. Alex. in l. ſi mihi & tibi. §. ſi. de leg. 1. Zab. in cle. ſtatutũ. in gl. in ver. conſuetudinẽ. de elect. Et ſic intelligi debet, quãdo eccleſia eſſet deſtituta ſuffragio canonicorũ. Tali. n. caſu clarũ eſt, ꝙ valet ſtatutũ. Nam tunc etiã ſolus Eps, capitulo nolente conſentire, hoc ſtatuere poteſt. Ita no. Abb. in c. ad audientiam. in 2. col. & in addi. ad eum. ĩ. de cleri. non reſi. facit tex. in c. pe. eod. tit.

e SEB. SAPIAN. Rationabile. Contra hoc facit tex. in l. de acceſſionibus. ff. de diuer. & tempor. præſcrip. ſolue, vt per Fel. in c. quod ſuper his. in l. fallen. de maio. & obed.

f Succeſſores. Adde iſtum in c. ex literis. in 5. col. ibi, ita accidit in canonico. ĩ. de proba. not. in c. præſenti. de offi. ordi. lib. 6.

g Perſonæ. Adde Ang. in l. impetrata. C. ſen. reſcin. nõ poſ. & in cõſ. 12. incip. nobilis miles. Bal. in rep. Inn. in verſ. ſtatutũ. 3. q. in l. iudicib⁹. in prin. C. de appel. & in l. q ſquis. C. quorũ ap. non rec. & in c. ad noſtrã. in ſi. de app. & in c. cũ ordinẽ. de reſcrip. & in l. 1. §. ſimiliq; mõ. in ſi. C. de Lati. lib. tol. & in l. 2. §. cum poſteã. ff. de ori. iu. & in. 1. conſtit. C. in. §. quibus. in ſi. & in l. 2. C. quibus ad liberta. ꝓcla. nõ licet. in l. 1. in 6. col. C. ne ex delicto defun. Ang. in l. 2. in prin. per illũ tex. ff. qđ quiſq; iur. in l. Antiochẽtiũ. ff. de priu. cred. Pet. d: Anc. & Ino. in c. ſi. de his, q̃ fiunt à ma. par. ca. & in cõſi. 64. inci. q̃rela expoſita. in 3. col. & in conſi. 150. inci. optimis rõnibus. & in cõſi. 11. & in conſi. 194. inci. ꝓ cõitate. & in c. ſi pp. in 10. not. de reſcr. in 6. Io. de Pla. in l. neq; Dorotheũ. C. de decur. li. 10. Alb. in 1. parte ſtatuto. q. 17. Bar. in l. Antiochẽtiũ. & in l. toties. ff. de pollici. & in l. ambitioſa. ff. đ decre. ab ordi. fa. Flor. in l. vẽditor. §. ſi cõſtat. ff. cõia pd. Bal. in l. 1. ff. de legi. & in l. leges generales. verſ. 4. C. de legi. iſtum in c. conſtitutione. el 3. ad ſi. ĩ. de appell. & ibi Imo. & iſtum in rubrica. ĩ. eo. & mod. in l. finali. in 3. col. ff. de appellationibus recipiendis. & no. in l. ſi priuatus. ff. qui & à quibus. & per iſtum in capit. iu. in tertia col. ĩ. eod. & Bald. in l. milites. C. de teſtament. milit. ad finem. & Hoſt. in ſum. de conſtit. in princ. & Bart. in 1. conſtitu. ſtorum. & in l. omnes populi. in 1. col. in verſi. vlt. quæro. ff. de iuſt. & iure.

Adde tu Alexand. conſilium 90. ſecundo libro. & cùm eſt irrationabile, reſtringitur: vt per Aret. conſil. 45. & 92. & dicit Lappus, allegatio. centeſimaprima. quòd ſtatutum generaliter editum habet præſumptionem iuris, & de iure, quod ſit irrationabile & vide, quando dicatur rationabile.

traiudicialia nō trāſeūt in rē iudicatā:vñ aduerſus grauamē extraiudiciale ɔpetit duplex remediū. Primū p uiā appellatiōis. Sm̄ p uiā q̄relę:ut ,pbaf in c. ɔcertationi. de appel.li.6. Et ex his,& ex tex.no.q ſtatutū editū ī odiū pticularis pſonę tenet:

ſed p ɔ̄dictionē pt reuocari. Sic tenet. VIn.hic,& doc.& eēt notabile dictū:ſed ego dubito,an hoc ſit verū:q̄a lex dēt eē rōnabilis,& honeſta & oib⁹ cōis.4.diſ.erit āt lex. Ideò dicit Bar.in d.l.oēs popl̄i,q ſtatutū iniq̄tatē ɔtinēs ē nullū ipſo
a iure.a & ad iſtū tex.rñdet,q de facto fuit facta reuocatio ſtatuti:q̄nimò ñ apparet ex tex.q Papa hęc ſtatuta annullauerit,ſed ſolùm ,puidit aduerſus iniq̄tatē. No.valere ɔſuetudinē:vt antiq canonici & iuniores canonici ſint ęq̄les in pceptiōe fructuū. Quid āt fieret ceſsāte ɔſuetudine,dicā.ĵ.
3 †No.q dicta ſapiētū pñt adduci in deciſione cāſū:vt hic fuit adducta auhoritas Catonis.& vide in c.pueniſt.84.diſ. In gl.1. ibi, *in p̄iudiciū aliorū & malo zelo, & ɔ̄ conſuetudinē eccleſiæ.* Pōdera ſol.gl. Adducit.n.mlta ad īferēdā iniq̄tatē ſtatuti. Nā malo zelo iſti fecerūt ſtatutū hoc:q̄a ñ ,pvtilitate eccl̄ę ſed vt ampliarēt ,pprios redit⁹:q̄a ps deficiētiū accreſcebat eis. Itē erat ɔ̄ ɔſuetudinē eccl̄e. Sed circa hūc primū intell̄m q̄ro,an ſi ceſſaret mal⁹ zel⁹,valuiſſet ſtatutū ɔ̄ antiq̄ ɔſuetudinē:Hoſ.dicit,q ſic. Nā ſi iſti ɔuertiſsēt pbēdas ñ reſidētiū in vtilitatē eccl̄iæ,valuiſſet ſtatutū:licet ipſi pciperēt in abſentia & in pñtia:q̄a nō ē iniquū,vt ſtatutū ɔcernat futuros canonicos,nō āt pñtes:q̄a hoc ,ppriū ſtatuti eſt ɔcernere futura.ſ.eo.c.2.hoc dictū mihi nō placet:quia vř ɔ̄ rōnē l̄ræ:q̄ fundat ſe ſup diſparitate,& ñ ſup vtilitate ,ppria:q̄a ſtatuē ter tenenf ſeruare ſtatuta:& qđ q ſq; iuris &c. Vñ nō pñt dici moueri bono zelo,ex quo nō reputāt idoneū in ,ppriis pſonis,qđ in aliis ſtatuerūt:ſed ſi ſtatutū fuiſſet oib⁹ cōe,valuiſſet ɔ̄ antiq̄ cōſuetudinē,ēt ſi aliq reſtitiſſent:dūmodò facerēt ad vtilitatē eccleſiæ:vt q̄a īdigeret ſuffragio miniſtro
b rū:b vt ſ.dixi. Dicit ēt Hoſt. q Ep̄s cū ɔſenſu cap̄li potuiſſet facere hoc ſtatutū inducēdo iſtā diſparitatē rōne pdicta. Et
c q̄a in Ep̄o ceſſat rō ſtatuti, c qđ not.vt poſſit fieri ſtatutū p ſupiorē ſtringēs ſucceſſores,& nō exiſtētes de pñti:qđ fit ratione ſcādali euitādi:vt nō p̄iudicef illis, q̄bus ius iā q̄ſitū eſt.& ex his habes declaratū primū intell̄m cap. Sec̄dus intellectus principalis eſt,q hæc ſtatuta nō valuerunt ex defectu ptātis:q̄a canonici nō pñt ſine Ep̄o ſtatuere ſup reſidētia,ſed ,ppriè pertinet ad Ep̄m,ſine cuius licētia, nullus clericus pegrinari debet. de cōſe.diſt.5.c.nō oportet. Vñ dicit Cōpoſt.q potiſsima cā nullitatis iſtorū fuit iſta. Nec ob.c.cū dilectus.de cler.nō reſi.vbi cap̄m ſtatuit,q̄a ibi nō diſputaf de validitate ſtatuti,ſed forte interuēit authoritas Ep̄i, vel ɔfirmatio Papæ. Hæc lectura eſt vera in ſe, ſed nō ɔgruit
4 l̄ræ,q̄ fundat ſe ſup iniquitate ſtatuti. † Not.tñ hoc dictū,q canonici ſoli nō pñt facere ſtatutū ſup reſidētia. Sed gñaliter dic,q ſuper ſtatu eccleſiæ nō pt cap̄m ſine conſenſu Ep̄i
d ſtatuere. d De quo p Inn. in c.cū cōſuetudinis. de cōſue. &
e ibi bo.tex.vide gl.q̄ā tenebis mēti.in c.2. e de ver. ſig.li.6. q̄ ponit ſup q̄bus cap̄m ſine Ep̄o pōt ſtatuere. Nunquid aūt
f eccleſiæ inferiores f poſsint ſine Ep̄o ſtatuere?dic q non in grauibus.ſic intelligit.Inn.in c.requiſiſti.de teſtamen.in fi. & in c.cū acceſſiſſent.ĵ.eo.cū Ep̄s eſt generalis ſponſus omniū eccleſiarū ſuæ diœceſis.vñ q̄libet eccleſia eſt regēda ,puidētia Ep̄i gñaliter.10.q.1.c.regēda.& not. illa duo dicta Inn. In ea.gl.ibi: *ſed non illis,qui ſunt naſcituri.* gl.not.ɔ̄rium. Nā quēadmodum ibi not. diuerſitas inter natos & naſcituros:ita hic poterat notari inter iā inſtitutos & inſtituēdos. Sol.dicit Io.An.q ibi admittif illa diſparitas: q̄a ignorabatur,q & quot eſsēt naſcituri. arg. in l. ſi pr̄.ff.de ſol. Vel dic aliter,q emācipati volentes ſuccedere pr̄i ab inteſtato vnà cū exiſtētibus in ptāte,tenenf cōferre illa, q̄ ipſi acquiſiuerunt duntaxat ſuis:ſed non pōt dici ſuus ille, qui nondū eſt natus:ideò ibi differtur collatio in euentū natiuitatis:nullū tñ præiudiciū in effectu fit illis naſcituris:ſed hic fiebat p̄iudiciū inſtituendis. In gl.ibi: *dicas.* Signa iſtam gloſſ.vſq; ad finē ſui: nā quotidiè ſolet allegari,& ex ea colliguntf qua-
5 tuor. †Primò q in re communi pluribus,vt ſingulis,vel ſuper iure ſingulari, non valet quicquid facit maior pars:ſed
g oportet, q omnes conſentiant, g quibus fit præiudicium.

a SEB. SAP. Ipſo iure Idē videtur velle Bar in l.fi.C.ſi contra ius vel vti.pub.vide eundem in l.1.in prin.vbi moder.ſt.,qđ quiſq; iur. vbi ſentit,q valet. Et ita communiter tenetur.& hic per Fel.col.2.

b Suffragio miniſtrorū. Facit tex.cū gl.2.in c.tenere.31.diſ.& glo.in verſ.in tēplo in c.propoſuiſti.82.diſt.& Inn.in c.fi.ĵ.de cle.nō reſi. Adde tu oino Anto.de But.cōſ.44. SEB. SAPIA.

c Rō ſtatuti. Cōtra hoc vř facere illud, quod no. Anto.de But. & Cardi.in c.cum acceſſiſſent.ĵ.eo. allegādo not. in c.2.de rebus eccl.non alie.niſi dicas,q pcedic ɔ̄rium, qñ red'tus eſſent applicandi menſæ capituli, vel Epiſcopi.ſed dom. Abbas hic loquitur,quando erant applicandi ſingulis canonicis.

d Sine cōſenſu Ep̄i ſtatuere. Adde Pet. de Anch.idē tenētē in repet.c.1. in 14.char.verſ.in 6.q.ſ.eo.Arch.& Do.in c.cathol.11.diſ.& in c.ɔtumaces.50.diſ.& Old.ɔſ.81.inci.de authoritate. But.in c.ɔſtitut⁹.i 19.col.verſ.oppono.1.ĵ.de reſcr.& Imol.in prima.& in 15.col.& p Iac.de Lig.& Pet.de Anch.& etiā p moder.hic latè,quos vide oino. Adde tu,q ɔſiliū Old.eſt.181.vt alleg.ēt Fel.hic & Abb.alle.cōſi.67. & vltra alle.tu vide Abb.ɔſi.7.a.li.&.cōſ.9.& p Cal.cōſi.2. de cōſli. vbi ponit,an tacitus cōſenſus Ep̄i habeat cōualidare ſtatutū factū p cap̄m eccl̄iæ cathedralis.de quo hic tāgit Fel.q inq̄ntū vnū intellectū hui⁹.c.firmat q̄tuor exēplis:adde q̄rtū.ſ.qđ voluit idē Abb.cōſil. 25.q iuriſdictio cōtētioſa in canonicos ex cōſuetudine ptineat ad Archip̄sbyterū:& ſi vicari⁹ Ep̄i ingrat ɔ̄ aliq̄nē c̄anonicū,q nō opponat declinatoriā fori,qđ vř tacitè ,progaſſe iuriſdictionē ordinarij q̄a de facili vnaqueq; res redit ad nam ſuā.qđ ſec⁹ eēt,ſi alteri⁹ iuriſdictionē ,progaſſet.p.c.ſignificaſti.intelligef tñ vř Abb. pdicta ,pcedere,vbi cleric⁹ eēt tm̄ ſubditus rōne nudi actus iuriſdictionis. An āt ſede vacāte cap̄m ſtatuere poſſit,vide Fed.cōſi. 16.Lapū alle. 20. ZACHARIAS. Adde,q nō ſufficit,q talis conſenſus Ep̄i ſuperueniat ſed in ipſo actu req̄rit.ita no.Do.in c.ſuſceptū.col.1.de reſcr. Idē tenet Iac.Rebuf.in l.s.nu.3.& in l.fi.nu.4.C.de pdi.ia curia. ſine decre. nō alie. Et eſt rō:q̄a talis ɔſenſus.Ep̄i p modū authoritatis req̄rit:vt no.Ant.in c.cū ɔſuetudinis.ĵ.de ɔſue.q̄ authoritas in ip̄o actu interuenire dēt.l.obligari.§.tutor.ff.de autho.tut.p gl.in c.1.de reb.ec.ñ alie.li.6.& not.Bar.in l.tā is.§.1.ff.de dona.cā mor.& Ale.in l ſi q̄s mihi bōa.§.iuſſū.ver.vidēdū eſt ad declarationē hui⁹ dicti.ff.đ acq. hę. Quinimo i hoc caſu ɔſenſus vicarii nō ſufficeret. Not.ſin Fed.ɔſ. 264.inci. licet canonici.aliàs ſi canonici. & Ro. & qđ ibi habef in addi.ſing.616.inci.ex lōgęua & inueterata ɔſuetudine. in fi.tex.in c. fi.de off.vic. Quod tñ eſt verū in vicario generali:vt ibi per eum.

e In c.2. Adde Butr.& Imol.& iſtum in c.cum conſuetudinis.de conſuet.& facit gl.1.in c.cum aliquibus.in ver.ſtatutis.de reſcri.li.6.&

f quod voluit Cald.in iſto tit.conſil.2.& 3.

Eccleſiæ inferiores. Vide But.idē tenētē hic & Imo.& Do. & But.in c.Imperatorū.in 2.col.ver.in cauſia inferiorū.ĵ.de iur.calū. & in c. conſtitutus.in 10.col.ĵ.de reſcri.& iſtum in c.1.4.col.de his, q̄ fi. à ma.par.capituli.& Bal.in rep.Inn.in ver.ſtatutū.in 2. q.Arch.& Domi.in c.catholica.in prin.11.di.Bal.in c.cū conſuetudinis.ĵ. de conſue.& Do.in c.2.in fi.de ver.ſig.in 6.& Gul.de mōre Lauduno in cl. 1.ſup verbo,inualeſcāt.de cele.miſ.& do.de Ro.deci.167.inci.đ col la.pb.in fi.tex.in cle.cupiētes.§.qđ fortè.ibi,ſtatuta pęnalia faciūt, de pœnis.& ibi Car.in not.& Car.in d.cle.1.in ver.ne igit.in 2.q.& Do.hic.p Io.An.& d.Ant.p⁹ Hoſt.i c.2.de inſti.facit qđ voluit Inn. ī c.veſtra.ĵ.de loc.quē referūt hic But & Imo.& Fed.ɔſ.17.& Arch.i c.,puātiādū.in fi.de cōſe.di.3.& iſte in c.fi.in 3.col.ĵ.de ferijs. & in ɔſ.72.inci.negotio Guidonis,& in c.ex literis.ĵ.eo.& But.in c. q̄ in eccl̄iarū.in vl.col.ĵ.eo.& Alb.in 2.pte ſtatutorū.q.200. Facit qđ voluit Do.in c.fi.in 2.col.de off.vic.in 6.& iſte in c.edoceri. in 2.co.ĵ. de reſcr.vbi dicit,q p̄lat⁹ inferior pt facef ſtatuta in eccl̄ia ſine authoritate Ep̄i,quando nō ɔcernūt ſtatū eccleſiæ, ſed modū viuendi. Adde Lap. alleg.7.vbi ponit, an prælati inferiores poſsint conſtituere vicarium perpetuum ſine conſenſu Epiſcopi.& vide,quod voluit Ro.ſing. ſuis. fol.4.vbi dicit,q ecc.inferiores non poſſunt cōſtituere ,pcuratorem in arduis ſine conſenſu Epiſcopi.

g Sed oportet q oēs cōſentiāt. vide glo.in c.qđ oīa.de reg.iur.in 6.& gl.& Dy.in c.in re cōi.eo.ti.& lib.& gl.3.in 1.ſi Archiep̄s.de ſēp.or. & in c.q̄a pp. in verſi.vice oīm. de elec.& ibi Butr.in 12.col.& per eūdē in c.in cauſis.in 1.& 2.col.eo.ti.& in c.cōſtitutos. Io.2.in 2.col. de appel. Imol.in c.1.de his,q̄ fiūt à ma.part.capi. Inn.in c.in nr̄a.de iniuriis.& in c.humilis.circa prin.de ma.& obe. Arch.in c. q̄a Ep̄i. 5.q.3. Dom.in c Nicena.50.di. Bar.in l.fiſtulā.de ſer.vrb.pd.bo.tex. in l.ſi q̄s hoc.§.quoties.ff.q & à q.& in l.fi.& ibi Bal. C. de autho. pſtan. Bar.in l.& iuū.§.fi.ff.de pac.& in l.nulli.ante fi.ff.q cuiuſ.vni. nomine. Old.conſi.303.incip.q.talis eſt. Lap.alleg.85.incip. vtrum

Secundò

a Secũdo,q̃ ĩ reb⁹ collegii a valet qcq̃d facit maior pars col-
b legii:b dũmõ diſpoſitio fiat ex neceſsitate:ſec⁹ ſi ex mera vo
lũtate:tũc.n.vn⁹ ſol⁹ põt oĩb⁹ reſiſtere.& hoc ẽ dictũ no.val
de,& nullibi expſſè ꝓbaẽ.Nã lex,p fundũ alleg.ĩ gl. loquiẽ
in re cõi plurib.vt ſingulis.Tertiò no.q̃ ad hoc,vt valeat di
ſpoſitiõ maioris partis collegii,d̃bẽt vocari abſẽtes. Quar
tò,q̃ cõſenſus ĩ reb.collegii dẽt pſtari ĩ cõi,& nõ ĩ ſingula-
ri.Nũc diſcutiẽdo oĩa p̃dicta venio ad primũ:& q̃ro , an ſit
verũ regul̃r;& dico ſic.q̃ aut habẽtes rẽ cõem,ut ſinguli,vo
lũt ſup illa re diſponere:& regul̃r nõ poſsũt,niſi oẽs cõſen-
c tiãt.Fallit primò,qñ vn⁹ex ſociis vellet d̃putare rẽ ad vſum
deſtinatũ. c Sic loqẽ verſ.ĩ cõe verò ſepulchrũ , alleg.in gl.
Itẽ ꝓcedit dictũ gl.ĩ re cõpetẽti plurib.iure ſingulari:ſec⁹ ſi
cõpetit iure eccleſiæ:licet cõpetat ſingulis.Exẽplũ ĩ p̃bẽd.q̃
cõpetũt ſingulis canonicis, nõ vt collegio , tñ cõpetũt iure
eccleſiæ & nõ iure ſingularĩũ. Sup illis.n.põt maior pars ca
pituli ſtatuere deputãdo aliq̃d ad vſum piũ:vt ẽ tex.no.quẽ
neſcio alibi ĩ c.fi.d̃ his,q̃ ſũt à maio.par.c.& ibi p Inn.itaq̃
mai. pars nõ ſolũ põt diſponere d̃ bonis capituli,vt hic vo-
lucrũt doc.ſed ẽt de ipſis p̃bẽd.cõpetẽtib.plurib.vt ſingulis.
Qd̃ intelligo,qñ diſponũt ſup reditib.ſupfluis:q̃a tunc ꝓ-
priè diſponũt d̃ re ad uſum deſtinatũ:q̃a qd̃ ſupfluit cano-
nicis de reditib.eccleſiæ,dẽt cõuerti ĩ vtilitatẽ eccleſiæ.12.
q.1.c.fi.Itẽ fallit fauore liberatiõis.Nam tũc valet,qd̃ facit
d mai.pars:d vt l.maiorẽ.ff.d̃ pactis.& l.fi.C.q̃ bonis ce.poſ.
Itẽ fallit fauore adminiſtratiõis bonorũ pupilli.l.3.ff.d̃ ad
mi.tu.§.apparet.Itẽ fallit fauore litiũ dirimẽdarũ.Nã valet
e ſñia duorũ e ex trib.iudicib ſeu arbitris:& tñ non habẽt ius
iudicãdi:ut collegiũ:ut no.ĩ c.prudẽtiã.de officio dele.Ad
hæc.c.fi.j.de re iudi.& l.duo ex trib.ff.eo.† Aut maior pars
vniuerſitatis vult diſponere de reb.ſingulorũ.& diſtingue:
q̃a aut illa uniuerſitas nõ hẽt iura regalia : q̃a hẽt dñum ſ.
ſe:& nõ põt.Vñ ſimilleſies uellet maior pars ſcholariũ, nõ
f poteſt obligare unũ ſcholarẽ, f ul̃ diſponere de re ſua : ut
no.gl.ĩ l.2.C.q̃ ſit lõga cõſuet.& aliq̃d p Inn.in c.ex pte de
cõſuet.niſi fortè ſm ea,q̃ no.Bar.in l.4.§.t.ff.de re iudi.Pu
ta,q̃a uniuerſitas eẽt obligata,& nõ eẽt ſoluẽdo:tũc põt im
g ponere collectã ſingulis: g ut eſt gl.no.in l.1.§.fin.ff.qd̃ cu-
iuſq; uniuer.Venio ad ſm & in eo qd̃ gl. excipit caſum ne-
h ceſſitatis: h ut tũc ualeat quicq̃d facit maior pars collegii.
Idẽ ſm Inn.& doc.in caſu utilitatis:ut ꝓbaẽ in c.1.de his,q̃
ſũt à ma.par.c.Itẽ ſi ex cã pietatis:ut in d.c.fi.de his,q̃ ſunt
à ma.par.c.Si uerò ex mera uolũtate,ceſsãte neceſſitate ma
ior pars uult diſponere de re ſingulari. gl. ſingul̃r uult hic,
q̃ nõ poſſit.Itẽ Inn.hic,& Io.an in regula,qd̃ oẽs.de reg.iu.
li.6.ĩ mercu.Et ſic uĩ ſm hoc ſingulare dictũ,q̃ maior pars
uniuerſitatis nõ põt unũ exhere de bãno,u l aliq̃ gratiã uo
lũtariã alicui faceẽ:niſi oẽs cõſentiãt.Sed do.Card.tenet in
diſtinctè,q̃ ex quo agiẽ d̃ iurib.collegii,ualeat , qcq̃d facit
maior pars:ſed certè caſus ẽ dubi⁹.Et dico,q̃ ubi diſpõ tẽde
ret ĩ dãnũ,ul̃ ded̃c⁹ uniuerſitatis,uel priuatæ cõſuetudinis :
un⁹ ſol⁹ poſſet reſiſtere:ut ĩ c.1.d̃ his q̃ ſũt à ma.par.ca.no.
Inn.ĩ c.accedẽtib.d̃ priui.Sed ſi act⁹ diſponẽdi tũc eẽt indiſ
ferẽs:tũc facit ꝓ gl.q̃a tũc ceſſat rõ:ut ualeret,qd̃ faceret ma
ior pars.Sed ĩ ꝯriũ facit:q̃a iura gñal̃r dicũt , q̃ maior pars
fictè repſentet totã uniuerſitatẽ.l.aliud.§.referĩ.ff.d̃ reg.iu.
& l.qd̃ maior.ff.ad muniei.& d.c.1. & fortè hęc pars eẽt ue
i rior.Venio ad tertiũ,an abſentes ſint uocãdi i ĩ diſpõc colle
gii.Gl.hic dicit ſimpl̃r,q̃ ſic.& ſi tu ĩtelligis abſentes illos ,
q nõ ſunt in c.ſunt tñ ĩ ciuitate:tũc gl.eſt uera , q̃a oẽs ſunt
p̃ſentes,ex quo ſunt ĩ loco:q̃a tũc debẽt uocari.l.2.C. de de
curi.l: x.facit.x.q.2.* c.ea eñ.§.* hoc i⁹.ĩ uerſ.ibidẽ ſeruiẽ
tiũ.Sed ſi intelligas abſentes ĩllos,q ſunt ex̃ ciuitatẽ & lõgè
agẽtes,eſt maius dubiũ.Glo.q̃ cõiter canoniſtæ allegãt ĩ c.
2.de teſti.li.6.dicit,q̃ ĩ trib⁹ caſib.abſentes tñ uocãtur.ſ. in
elect.Prælati.de elect.c. q̃a pp.& cũ uolũt ꝓuidere eccleſiæ
de canonicis:ut in c.cũ in eccleſiis.de p̃bẽ.li.6. & cũ uolunt
ceſſare à diuinis:ut in c.ſi canonici.& c.quãuis.de offic.or-
di.lib.6.In aliis caſib.abſentes de neceſſi
tate nõ ſunt uocãdi.& ꝓ illa gl. facit tex.
ĩ d.auẽ. hoc ius porrectũ.ubi ĩ alienatiõe
rei eccleſiæ nõ uocãẽ abſentes. Dñs Ant.
uideẽ hic uelle,q̃ in quolibet actu graui
abſentes ſunt uocãdi: quia in tribus ca-

ecclesia.Bar.in c.ſi diligenti.in 1.col.de foro compe.
Ad lẽ m,quod uolnis Ro.cõſ.352.& ſing.ſuis.fo.3.in ſing. 5.& vi-
de limitationẽ Ang.ad l.quod maior.e ius conſi.258. & aliam per
Roma.conſi.202.io 55.col.
a Maior pars collegij:uid tex.gl.& Bar.in l.qd̃ maior.ff. ad munici.
& gl.in c. j. i ver. tractatus.de re.ec-cle.nõ alie.ĩ 6.& ĩ c.paſtoralis.ĩ verſ. plures de reſcri. Card.ĩ cle.j.ĩ x.q. de rerum pmut. & hic & p iſtum. ĩ c. cum ĩ veteri. in 4.
col.1.de ele.& tex.in c.1.de his,q̃ ſi.à mai.par. cap.c.cum inter ca-
nonicos.c.dudum. el.2.in geneſi.c.cum in ueteri. & c. cõgregatio,
de el.tex.iuncta gl.in ver.cõſenſu omnium.& ibi Bar.in l.q̃cunq;C.
de omni agro deſer.li.11.l.imita hanc regulam,vt hic p doc.Mod.
& dixi ĩ no.meis,in ver.vniuerſitas.in no.incip. quod ſit à maiori
parte.& vide Rom.in repet.rub.de arbi.io 14.col. & 15.col.& vide
gl.& ibi Ang.in ver.cœtu.C.de Suſce.Præpo.& Arch.lib.10.
Adde tu per Bal.conſi.357.incip.ſtatuto venerabilis collegij.3.lib.
Abba.conſi.38.
b SEB. SAPIA. Collegij.Quid aũt ſi vna pars eſt maior reſpectu
pſonarum,alia pars eſt maior reſpectu diuitiarum: q̃ attendi dẽat ?
declarat Calde.ĩ conſ.vlt.ſub tit.de his,q̃ ſunt à maio.par.capi.
c Deſtinatum.Adde,vt p Pau.de Ca.conſi.394.in nouis.
d Maior pars. Adde,vt p Ang.conſi.213.
e Duorũ.Adde,vt ſingul̃r ſcribit p Ro.ſing.ſuis in 1.fo.l prin.2. col.
f Vnum ſcholarem.Adde qd̃ Ro.ſing.ſuis in 1.fo.in fi.4.col.
ZACHARIAS. In fi.ĩ 4.col.Dic, q̃ eſt ſing.45.inci.q̃a heri feciſtis
cõſiliarios.dicit,q̃ licet vniuerſitas ſcholariũ poſsit admittere ali
quẽ ad dãdum uocem:tñ vno reclamãte nõ poterit admitti.& dicit
fuiſſe dictum ſingulare Compoſt.in c.ſcriptum. de ele. relatum ibi-
dem per Io.An.in nouel. & an vniuerſitas poſſit obligare bona ſin
gulorum;vide Bal.conſi.265.2.lib.
g SEB. SAPIA. Singulis.Nõ tñ poſſet imponere collectã ad pu-
blicam vtilitatem,qñ nullis eſſet grauata debitis ipſa vniuerſitas
vt per Bar.in l.1.C.de mul.& in quo loco.lib.10.
h SEB. SAPIA. Neceſſitatis.Vide Abb.in c.ut ſup.de reb.ec.non
alie.& io c.fi.de eccl.ædifi.Vide etiã.d.And.Sicu.ĩ conſ.7.clemẽtiſſi
mi.io 1.volu.& in conſ.28.ſcribit Propheta in 2.volu.vbi dicit hãc
eſſe cõem opi.q̃ in voluntarijs maior pars præiudicat minori.
i An abſentes ſint vocãdi.Vid̃ Cal.ĩ ti.de cõſti.cõſ.3 Fed.cõſ. 202.in
ci.nobilis q̃dã.Albe.1.parte ſtatuto.q.163.gl.or.ĩ c.2.ĩ ver.ipſorũ.
de teſta.ĩ 6.Bal.in auẽ.hoc i⁹ porrectũ.C.de ſa.ſan.ec.Arch.ĩ c. hoc
i⁹.x.q 2.Bar.ĩ l.oẽs ppl̃i.in 3.co.ff.de iuſt.& iu. Imo.ĩ c.cũ apoſtoli
ca.de his,q̃ fi.à p̃la.& in c.fi.ĩ 3.co.d̃ maio.& obe.Old.cõſ.50. inci.
ĩpugnaẽ ele.in vl.co.Fed.cõſ.228.inci.ſi potero.Bal.in c.cũ olim ꝑ
pe fi.de re iud.Cal.in ti.de his,q̃ fi.à p̃la.cõſ.4.doc.in c.q̃to.de his,q
ſunt à p̃la. But.in c.cũ inter vniuerſas.in 2.co.d̃ ele.Fed.cõſ.143.in-
ci.caſus talis eſt:aliq̃ ſunt canonici.Iau.de Rodul.in repe.c.ſine ex
ceptiõe.in 22.col.inſup q̃ro.12.q.2.Inn.& But.in c.2.de op.no.nũ.
Bu.& Do.hic.& But.in c.licet de euitãda.in 3.co.de elec.& in c.hu-
milis.in 3.co.de ma.& obe.& ic. 1.ad fi.ne ſede vacã. & Do.ĩ d.c. 2.
in 9.co.d̃ teſti.in 6.Do.& iſte in d.c.2.& ĩ c.1.ad fi.de his q̃ fi. à ma
io.par.c.Et facit ibi gl.in ver.conſtitutũ.& p illũ ĩ c.bonæ.io. 1. in
1.no.d̃ el.Ang.cõſ.265.inci.nõ eſt dubiũ: cũ ciuitas Anchonitana.
Bal.in l.oẽs populi.in 6.col.ff.de iuſt.& iure.& in l.2.in 3.col.ff. de
iuriſ.om.iud.& in l.decernim⁹.in vlt.co.de ſac.ſan.eccl.& in c.1. in
prin.C.de pace tenẽ.But.in c.fi.in 35.col.de conſue.& Bal.in l.cun-
ctos populos.in 12.col.ver.ſed q̃rit.C.de ſum.tri Ancha.in lectu. in
c.fundamẽta.de elec.in 6.col.& p iſtũ in d.c.2.de no.oper.no. nun.
Adde tu,q̃ conſilium Oldra.eſt 258.
ZACHARIAS. Aliàs eſt conſi.259.qd̃ inci.ĩpugnaẽ elec.col.fi.& p
cõcordia horũ:q̃a in hac addi.ſubdit,q̃ in alienatione rei eccleſia-
ſticæ nõ ſint abſentes vocãdi:facit breuẽbrẽ concluſionẽ.ſ. q̃ abſen-
tes extra ciuitatem non ſunt vocãdi:vt p doc.ſ.& j.alleg.& iſta eſt
cõis opi.ſm Mod.hic,& Inn.in c.fi.in 2.col.de maio. & obedi. Sed
in arduis req̃rit abſentes debere uocari.Ita no.Imo.in c.2. de ope.
no.nuntia.quẽ ibi,& hic,Ant.de But.ſeq̃ẽ.& in c.fi.de maio. & obe.
Idem no.Ab.io c.1.io fi.col.de his quæ fi.à maio.par.capi.
Et qs dicaẽ abſẽs à ciuitate vid̃ Ro.cõſ.454.Et an citari dẽat,q̃ nõ
põt actũ ĩpedire.vid̃ p eundẽ cõſ.218. vide an abſentes ſint vocãdi .
Ale.ĩ l.oẽs ppl̃i.in apoſt. in ver. vna pars expectat aliã.& p Cal. cõ
ſi.4.d̃ cõſti.vbi tenet,q̃ i alienatiõe rei ecc.abſentes nõ ſunt vocãdi.
ANT. FRANC. Et an & qñ abſentes ſint vocãdi ad act⁹ collegij,vl̃
vniuerſitatis:vide no.gl.in c.p̃ſentium.de teſti.lib.6.& in c. cũ in ec
cleſijs.de p̃ben.eo.lib.& eſt bona gl.in c.q̃uis.de offic.ordi.lib.6.&
alia gl.io c.pactus eſt Cornel.7.q.1.& habetur p Bal. in l.omnes po

puli.ff.de iuſti.& iure. dicetur latius in c.cum omnes.ĩ.eo.

a SEB. SAPIA. Quòd caſus. Vide Felin.in c.quoniam frequẽter.ĩ ut lite non conteſtata.

b SEB. SAPIA. Diſtingue. Vide Bald. & Areti.in l.ſi quis a filio.§.ſi.ff. de legatis primo.

SEB. SAPIA.

c An cõſenſus. Vide late per do.Iaſ. in l.reſcriptum.in prin.ff.de pac. vbi tenet cõtra cõem. Nunqd aũt valeat a cõſuetudo, ꝙ conſenſus ſingulariter ſtet. vide Fel. in c. cũ te.col.9.ĩ.de reſcriptis.

d Praſtari in cõi. Adde Inn. Butr.& iſtũ in c.in Geneſi. de elec.Inn.i c.auditis.eo.ti. Bar.in l.oẽs populi. in 7. col.verſ.3. quærit. ff.de iuſti. & iure. & glo.in c.1.6 3.diſtin. & in c. nouationes.2.q.6. But. in c. qm.in 3. col. verſi.qro,an patroni.de iurepat. Inn. poſt Car.in c.cum acceſsiſſent.i 1.notabili. ꝑ illũ text. ĩ.eo.Io. de Ana.in c. fi. in 1.col.ff. de ſortile.Petr.de Ancha. in c.1. in 16. char. in verſi.qro, an cõſenſus ĩ.eod. Bal.i aut. hoc ius. in 2.col.in ver.ſed pone ꝙ aliqd. da ſacroſa.eccl. & in inſtit. de iure na. i repe.§.ius aũt ciuile.in 5.voluer. itẽ quæro,qa dictũ.& in l.1. in 5. col. ff. de off. cõſul. & in l.fi.in 2.col.C. qui bonis ce. poſ. Bal. & Ang. in l.nõ ambigit. ff. de legib. & Bal.in c.Imperatorum.in 1.col. de iur.ca. Cal. Ioã.de Lig.i repe.c.cũ dilectus.in 3.col. de cõſuet. & in cle. 1. de pœ.& ibi Imo.i 2.col.& ibi Car.in verſi.ciuitas.in 2.q.Dom.poſt Io.An.in c.felicis.§.fi.de pœ.in 6.in 3.col.Per iſtũ i c.dilectus. lo.ij. circa fi.de ſimo.& in c.cũ eccleſia.in 2.col.ſup gl.1.de cau.poſ.& ꝓprie.& i c gratũ.in 1.col.de poſtu.pl.Ang.i l.1.& i l.& ſuũ.§.fi.ff.de pact.Arch.in c.ſine exceptione.12.q.2.& ibi Lau.de Rodul. in rep.ſ 22.co.ve.qro octauò.Imo. in c.eã te.in 4.col. de reſcr. Ang.cõſi.ſuo. 243.gl.in l.ſed ſi ex dolo.§.ſed an i municipes.in verſ poſſunt.ff.de do.& in l.aliud.§.refert.ff.de reg.iu.& in l.metũ.§.animaduertẽdũ. in verſi.collegiũ.ff.qd me.cau.Pau.de Caſt.cõſi.86.inci.in Chri &c. In cauſa ſortij.Bar.in l.aut facta.§.fi. in vlt.col.ff. de pœ.Ang.cõſi. 163.inc.cũ multitudo.d.de Ro.i tit.de dolo & cõt.deci.1.in antiqs

ZACHARIAS. Adde,ꝙ in agẽdis ab vniuerſitate reqrit cõſenſus in cõi:ꝓ quo eſt tex.in c.cũ acceſsiſſent.ver.cõtra ſtatuiſſe.ĩ.e.& i c.cũ eccleſia Sutrina.de cau.poſ.& ꝓpri.no.Bar.in l.oẽs ppl'i.col.3. de iuſti.& iure.Pet.de Anch.in c.1.co.16.ver. vlteri⁹ qro poſt Bar.ĩ. eo.Bal.in aut.hoc ius porrectũ.i 2.col.ver.ſed pone.C. de ſa.ſan.ecc. Iac.Rebuf.latius, quã ꝑ aliũ in l.nouationũ.nu.1.2.& 3.& i addi.C. de decur.li.10.vbi latè de hac qõne.& qd ſi collegiũ,vel vniuerſitas ſit a caſu cõgregata,ibidẽ nu.4.& in addi.& verũ ſit neceſſaria citatio ſingulorũ:ꝓ quo adde Mãdagotũ in tract.de ele.in 1.parte.c.4.&

ſibus ſuperius exceptis ex grauitate ꝑiudicii vocanť abſentes: ergo in aliis grauib⁹ idẽ diceť:vbi repiť eadẽ rõ.Pro hoc dicto ſuo alleg.glo.no.in l.1.C.de cõdi.inde.q vult,ꝙ caſus a exceptus a lege debet extẽdi ex idẽtitate rõnis: vt eſt tex. nota.in c. cũ.dilecta.de confir.vti.vel inuti. qđ tenemẽti.& ſic nõ ſolũ lex cõis extẽdiť ex idẽtitate rõnis: ſed caſus excepti extenduntť. b

Diſtingue b tñ hũc articulũ latius poſt Bar.in l.oẽs populi.ff.de iuſt.& iur.ꝙ aut ſunt abſentes nõ habẽtes vocẽ:& indubiè nõ ſunt vocandi.ad hoc c.qa p.p. de elec. e Aut hñt vocẽ:& tunc aut ſunt abſentes ex neceſſitate, aut ex voluntate. Primo caſu ſubdiſtingue,aut ex culpa ꝓpria: puta,qa pp delictũ fuerunt expulſi,vel relegati: & nõ ſunt vocãdi arg.l.amiſſione.§. q deficiunt.ff.de cap.dimi. facit c.ꝑter.32. diſt. Aut ſine culpa puta,pp timorẽ Tyrannni nõ audẽt venire ad ciuitatẽ:vel regnat ibi pars cõtraria:& tũc ſiue negotia ſint grauia,vel leuia,ad hoc, vt ꝑiudiceť abſentibus,& vt valeat actus, debẽt iſti ire ad forinſecos:vel eos citare, vt ſaltẽ mittãt ꝓcuratores.facit.c.q̃to.63.diſt.not. Innoc. in c.2.de no.ope.nũ.vbi vide, ꝙ ponit pulchra dicta.& in c.bonæ.de elej. Scđo caſu principali,qñ detineně ex ſola voluntate,regulariter nõ ſunt vocãdi:& hoc tenet Bar.in d.l.oẽs populi:& facit.d.§.hoc ius porrectũ. Sed tu excipe caſus ꝑallega. Et nota,ꝙ alienatio rei eccleſiaſticæ non eſt adeò magni ꝑiudicii,vt vocẽtur abſentes, & ſic potes ex eo inſtrui, qñ caſus dř multum ꝑiudicialis. Ad vltimũ,an cõſenſus c debeat prǽſtari in cõi. d gl.hic dicit,ꝙ ſic. Sed alia gl.in c.1.de reb.eccl.non alie.li. 6.dicit aliud: quã vide. Sed tu tene hanc glo.quã ſequiť Inn.in c.in Geneſi.& c.auditis.de elec.& Io.Cal.hic & cõiter Mod. Nã aliàs non eſſet differentia inter cõſenſum collegii & cõſenſum priuatorũ.& vide gl.not.i l.ſicut.ff. quod cuiuſq; vniuer. quæ dicit,ꝙ ſi oẽs hoies ciuitatis eſſent in

platea & aliqd facerent, non diceret ille actus fact⁹ ab vniuerſitate,ſed a ſingulis. Ad hoc.n.ꝙ actus dicať geſtus ab vniuerſitate,oportet, ꝙ more ſolito congregeť collegiũ:& ibi fiat cõcluſio de explicatione actus. Et adde vnã not.theoricã Bar. e in d.l.oẽs populi,ponendo duas regulas. Prima,ꝙ in factis collegii cõſẽſus debet ꝑſtari in cõi, alleg.c.in Geneſi. de elec.& hoc eſt clarũ. Secunda regula eſt,ꝙ ẽt in ſpectãtib⁹ ad ſingulares pſonas, cõſenſus f debet ꝑſtari in cõi, qñ maior pars ꝑualet minori e parti: vt eſt caſus no.in l. & ſuũ hęredẽ.ff.de pactis.Et ẽ ratio: qa ex quo ex diſpõne iuris valent diſpoſita p maiorẽ partẽ,debet minor pars vocari:vt ſic poſſet minor pars ad ſuã ſñiam maiorẽ ducere:vt in ſimili dř in l. itẽ ſi vnus.ĩ fi. aliàs.l.ſi in tres.ff.de arb.& no.in c.2.eo. 8 ti.in 6. † Et p hoc dictũ ſoleo ĩpugnare cõe dictũ canoniſtarũ,q volũt,ꝙ patroni f poſſint pñtare ſinglř. f Nã cũ maior ps g patronorũ ꝑualeat:vt in c.3.de iurepatr. debet minor pars a principio vocari, ſm theoricã ꝑdictã. & dixi latius in c.3.e.ti. 9. †In gl.pe.ibi: *pares debent eſſe*. Innoc.aliter dicit:vult.n. ꝙ ſi apparet de cõſuetudine eccleſiæ,illa eſt ſeruanda. Si aũt nõ apparet, puta qa eccleſia eſt nouiter fundata:vel vario mõ ſeruatũ ẽ; tũc reſpectu eorũ, q̃ exeunt de cõi cellario ꝓ victu,debet eſſe æqualitas inter oẽs.Sed reſpectu eorũ,q̃ dãtur ꝓ veſtimẽtis & aliis neceſſariis, debet fieri diſtributio ſm merita pſonæ & cõditiones vtriuſq;:qa plus debet dari doctori,vel nobili,vel ſacerdoti, quã clerico minori,& parũ ſapiẽti:& maximè hæc qõ ꝓcedit in eccleſiis,vbi ꝓbẽdæ nõ ſunt diſtinctæ.Itẽ ꝓcedit reſpectu bonorũ cõium capři, q̃ diſtribuunť vltra ꝓbẽdas ĩ ſingulos canonicos: cũ hoc dcõ ſuo trãſeunt hic cõiter doct. Sed ego puto idẽ dicẽdũ in victualib⁹, qđ ipſe dicit in veſtimentis:qa ſm qualitatẽ pſonarũ eſt fienda diſtinctio inter cibos,g cũ ple-

ibi in gl.in ver.pñtes. Et in qb⁹ negotijs cõſenſus maioris partis requirať & ſufficiat not.Idẽ Iac.Rebuf.in l.nouationũ.nu.4.& in addi.idẽ.C.de decurio.li.10. vbi ẽt qualiter capiatur illa maior pars.

Adde tu,qñ act⁹ dicať geſtus ab vniuerſitate Fran.Are.cõſi.65.vbi multa pulchrè dicit.& vide quod voluit Old. cõſi.66. & vide oino quod uoluit Pet. de Anch.cõſ.157. ubi ponit qualiter dicatur geſtũ ab uniuerſitate,licet nõ more ſoli.

SEB. SAPIA. Præualet minori. Vide eundem Abb.cõtrariũ tenentem in conſi. 76. inuocato Chriſti ſuffragio.

f Singulariter Adde tu, ꝙ ſi pñſentatio heret iure ſingulari, nõ poſſet poſteà fieri iure collegii: ut uoluit Lap. alle.22. & an maior pars patronorũ dẽat reqrere minorẽ, vide Cal. de iure pat. cõſi.11. & ꝑ Abba. conſi.76.

g Eſt fienda diſtinctio inter cibos. Adde iſtũ in c.ſtatuimus.de mai.& obe.But.in c.nobis.de iurepa. Bal. in c. ad aures.ĩ. de reſcri.allegantẽ.d.l.ſed & ſi qd. q̃ hic alleg.& gl. in c.deniq;.4.diſ. & Bal. in d.l. ſed & ſi qd.ꝙ Abbas debet melius cæteris indui. gl.c. cõquerẽte.de cle. nõ reſi.& in c.cleric⁹.21.q.1.& gl. fi.in c.cũ adeò.& ibi.iſtũ de reſcri. tex. in l. habitatio.ff de vẽ.i poſ. mit. & ibi Nico. de Neapoli.ꝙ meliores expẽſæ debẽt fieri familiarib⁹ Cardinaliũ, q̃ aliis text.in c. vnũ orar.§.criminis.25.di.& gl.in l.idẽq;.§.idẽ Labeo.ff.mãd.Io.An.in ti.de teſte.§. qualiter.verſi.teſtes aũt exhibẽdi.Pal.in l.qm liberi.in pri.ff.de teſt. & in l.nimis graue.C.de teſt.But.in c.fi.in 20.col.ĩ.de dolo & cõtu. glo.in l.ſeruis vrbanis.in uer.cibariis.ff.de leg.3.gl.in c.vulteranæ. 12.q.2.in uer.locũ.gl.& Archi.in c.1.16.q.7. in uerſi.honorabilib⁹.

Adde tu Rapha.Comen.conſil.30. ubi dicit,ꝙ alimenta debentur ſecundum qualitatem perſonæ.

ANT. FRANC. Circa hoc qualia alimẽta, & q̃liter ſunt ꝑſtãda.Dicas,ꝙ ſunt ꝑſtãda ſm mores illorũ,cũ qb⁹ viuim⁹:ut l c.qſqs.& ĩ c. delitiæ.& i c.nõ cogant.41.diſ.ubi habeť,ꝙ aliter ꝑſtant diuitib⁹,& nobilib⁹:& aliter ꝑſtanť ruſticis:& ař ſanis:& ałr infirmis & debilib⁹.& uiđ do.Car.i c.cũ ſm Apřm.de ꝓb.& l c.de multa.e.ti.ubi dicit ꝙ hoies groſsiores& robuſti dñt hř alimẽta groſſa ex faba & legumib⁹.Nobiles ãt & delicati dñt hř alimẽta magis piguia,& magis delicata.Et adde ẽt,ꝙ alimẽta dñt ꝑſtari ſm q̃titatẽ fructuũ & redditũ bonorũ,ex qb⁹dẽt qs ali:ut i l.cũ alimẽta.& ibi Bar.ff.de ali.& ciba. leg.Et iõ ſi fruct⁹ nõ ſufficerẽt, nõ deberet vẽdi ꝓprietas bonorũ ꝓ ꝑſtatiõe alimẽtorũ.& tene mẽti tex.l l.iudices.C.de ep.aud.q dicit.ꝙ ꝓ alimẽto ad ſuſtẽtationẽ vitę dẽt vn⁹hõ hř duos,aut tres panes i die & nõ vltra.Et adde ꝙ us⁹oim ciborũ ẽ licit⁹abſolutè loqndo:dũmõ

runq;

a runq; aliqui ſunt valde delicati. a ꝓ hoc c. nō cogaſ 41. di. alle. gl. q̄ hoc tenet in c. Eps. 10. q. 2. Itē adduco tex. hoc ſa tis bn̄ ꝓbantē in l. ſed ſi qd. ff. de vſufr. Vbi text. dicit vſumfructuariū debere alere & veſtire mācipia ſm̄ cuiuſq; ordinē, & dignitatē. i. cōdōnē & qualitatē cuiuſq; & pōdera verbū alere: & verbū veſtire. Itē adduco tex. in c. cū ad monaſteriū. de ſta. reg. in ver. porro. vbi ēt inter religioſos ex cā ꝑdicta ſuperior facit dr̄iā in cibis: vt plurimū tn̄ de hoc ſtat cō
10 ſuetudini. † In gl. fi. in fi. no. gl. b vide qđ dixi ſ. i t. no. Hoſt.
b limitat iſtā glo. qñ qs deſeruit rei ꝑ vicariū: vel aliàs in abſentia deſeruiret eccleſię: aliàs nō valeret cōſuetudo tāquā oneroſa eccleſię: vt in c. 1. de cōſue. & ſic trāſeūt cōiter doct. Sed tu vide qđ dixi in c. extirpandę. de ꝑbē. vbi recitaui aliqua dicta aliquorū dicētiū valere cōſuetudinē, ēt vt nō deſeruiat ꝑ vicariū, dūmodò nō ſit ꝑiudiciū magnū eccleſię. & iſtud tene. Si verò eccleſia vigore cōſuetudinis deſtitueretur miniſtris, tene dictū Hoſt. Aliàs tene indiſtinctè hāc gl. Nā qlibet clericus ſaltē deſeruit eccleſię vl̄i. Facit qđ no Inn. i c. cū tādudū. de ꝑbē. Nā olim ſine ſeruitio ſpāli ſubueniebatur clericis indigētibus ex bonis cōibus eccleſiæ vl̄is. 12. q.
11 1. c. vidētes. † Quæro ad declarationē ꝑdictorū, quot de vniuerſitate debēt interuenire ad hoc, vt actus valeat? Sol. gl. iuris canonici variarūt: vide glo. in c. 1. de his, q̄ fiunt à maio. par. ca. & in c. cū nobis. de elec. Sed opi. Legiſtarū & Canoniſtarū eſt, vt interueniāt duæ partes vniuerſitatis: vt ī l. nulli. ff. qđ cuiuſq; vni. & l. noīationū. C. de decur. lib. 10. Et ex his duabus partibus debet ad minus cōſentire maior pars: & ſic debet intelligi l. qđ maior. ff. ad muni. & d. c. 1. Gl. ſentit hoc in l. aliud. §. referi. ff. de reg. iur. & gl. in d. l. nulli. & Bar. in d. l. oēs ppl̄i. ſentit Inn. in c. 2. de no. ope. nū. & ꝓbaī rōne. Duę partes repreſentāt totā vniuerſitatē, dictis legib⁹ nulli. & l. noīationū. Ergo ſufficit maior pars iſtarū duarū partiū. Si aūt cōueniāt plures, quā duę partes: tūc reqrit̄ maior pars oim̄ cōuenientiū: qa oēs tūc faciūt vniuerſitatē. Di-
12 co † ēt, ꝙ licet duę partes ſufficiāt ad validitatē actus, ſi tertia pars fuit cōtēpta: tūc pn̄t cōtēpti ꝓſeq cōtēptū, & facere
c actū retractari: c vt in c. qđ ſicut. de ele. vñ alibi dicit tex. ꝙ in talibus plus eſt cōtēptus vnius quā ꝯdictio multorū: vt in c. bonę. ſ. de elec. Et aduerte, qa in numero duarū partiū nō ſunt cōputandi illi, q nū ſp hn̄t vocē: vt in cle. ꝙ circa. & qđ
13 ibi no. de ele. Tn̄ † vnā diuerſitatē maximā repio inter Ca-
d no. & legiſtas: nec reperio eā tactā, d ſeu deciſam ꝑ aliquē. Nā ſm̄ Bar. in d. l. oēs populi. quē ſequit̄ cōis practica, nō ſufficit vniuerſitatē vocari: ſed oportet neceſſariò, ꝙ interueniāt duę partes. Ita intelligit l. fi. C. de ꝑdi. decu. li. 10. Sed Cano. cōiter diſtinguūt: qa aut ē aliqs, ad quē ſpectat cōgregatio vniuerſitatis: & tūc ſi ad mādatū illius nō veniāt oēs tūc pn̄t veniētes explicare actū &c. ēt ſi nō interueniat maior pars. colleg. hoc vult Inn. in c. 1. de ma. & obe. & i c. 2. de no. ope. nū. Quaſi cōuocatio ſupioris cōſtituat nō veniētes ī cōtumacia: & cōtumacia priuet illos facultate dādi vocē. Et ꝓ hoc alle. bo. tex. in c. cū nobis. de ele. vbi dicit, ꝙ ſi vocati ab hn̄te ptātē, nolūt venire faciūt ſe alie ios: ergo non debēt cōputari in numero duarū partiū. Et hoc ſentit gl. in d. cle. ꝙ circa. hoc tenuit qdā Io. Boñ. doc. in diſpu. ſua, quā recitat Io. An. in c. cauſis. de ele. vbi dr̄. Nā ponebat caſum ī vniuerſitate, in qua erāt cētū hoīes & vocati ab hn̄te ptātē cōuenerūt 30. & cōcl̄o ſua fuit, ꝙ ius vniuerſitatis reſidebat in illis 30. Si verò nō eſt aliqs ad quē ſpectat conuocatio: & tūc inſtat finis teri vniuerſitati ꝑfixi ad expeditionē actus: tūc pt minor pars vocare maiorē. & nolēte ea venire, pt minor pars ad actū ꝓcedere: qa nō dēt priuari pp cōtēptū maioris ptis. vt no. in c. cauſis: ꝑal. & d. c. cū nobis. Aut termin⁹ nō eſt ꝑfixus ad actū explicādū: & tūc debēt ſaltē interuenire duę ptes quācūq; velint. & monere tertiā partē. aliàs tertia pars pt agere de cōtēptu: vt ſ. dixi. hoc no. i d. c. 2. & c. ī cauſis. ꝓbaī ex mēte leg. noiationū. ꝑal. Et hāc opi. Cano. puto veriorē. & ad l. fi. ſup qua fundat ſe Bar. pt rn̄deri multipliciter: qa intellus illius eſt multiplex & obſcurus. & pt intelligi in factis grauibus, in qbus nō ſufficit cōuocare vniuerſitatē p tabellā, vel campanā: ſed p nuntiū, vel literas: vt notaī in d. c. in cauſis. Ab.

SVMMARIVM.

1 Statutum factum a non habente poteſtatē, eſt ipſo iure nullum n. 10.
2 Statuta laicorum non poſſunt diſponere aliquid ſuper rebus eccleſiæ: licet aliquo reſpectu ipſæ res ſpectent ad laicos.
3 Sublata vel caſſata conſtitutione, an & quādo caſſentur effectus per prius editi.
4 Actus non valet, niſi ſeruetur forma à iure inducta & in caſu permiſſo a iure.
5 Villa vel caſtrum recognoſcens ſuperiorem pōt ſtatuere ſuper rebus ſuis: non tamē ponere pœnam niſi hoc fieret ex pacto.
6 Ciuitas, quæ non recognoſcit ſuperiorem, pōt omnia facere in territorio ſuo. quæ poteſt in vniuerſo Imperator.
7 Vniuerſitas ſcholariū, vel aliquarū artium pt in iuribus ſtatuere & pœnā imponere.
8 Vtrum valeat ſtatutum, ꝙ propter neceſſitatem quis poſſit vendere rem laici, non eccleſiæ, quam fortè habet in emphyteoſim.
9 Prīceps vtrū poſſit ſtatuere circa ius diuinū
10 Statutum laicorum conuincens vſurarios ex certis coniecturis, non valet.
11 Princeps, an poſſit ſtatuere contra ea, quæ ſunt de iure gen. vel naturali.
Imperator licet ſit dominus mundi, tamen non poſſet auferre rem priuati ſine cauſa.
12 Infideles non poſſunt ſine cauſa priuari bonis ſuis. nec a Papa, nec ab Imperatore.
13 Imperator pōt tollere actionē, qa eſt de iure ciuili, ſed nō poſſet facere qn adminiſtraretur iuſtitia ex blōne, q̄ non pt tollere.
14 Princeps p̄ſumitur motus ex iuſta cā, adeò, quod non admittetur ꝓbatio in cōtrariū.
15 Princeps non poteſt priuare ſuum vaſallum feudo, ſine cauſa.
16 Papa ſi mandat laico ſibi non ſubiecto, non tenetur laicus ſibi obedire.
17 Princeps poteſt ſtatuere contra ius poſitiuū tamen ſi facit ſine legitima cauſa, peccat.
18 Vaſal. pt feudū, qđ hēt, alteri dare, niſi eccleſiæ, qa deterioraret cōdō prioris dn̄i.
Vaſallus an poſſit in teſtō relinquere feudū eccleſiæ, & quid ſi efficiatur monachus.
19 Vaſallus poteſt renunciare feudo inuito domino, tamen limitatur.

CAP. VII.

QVæ in eccleſiarū. Conſtitutio laicorum eccleſiam, ſeu eius

nō aſſumanī cū magna delectatione: qa tūc poſſet qs incurrere peccatū gulę. Pro quo uide bea. Tho. in li. 3. ꝯ gēti les. q. 15. & qs cibus ſit dimittēdus pp ſcandalū, & quis non: & qn̄ eſt dimittēdus: uide bea. Tho. 2. 2. q. 43. arti. 8. & qd cōtineaī noīe cibariorū: uide Bar. in tract. de alime. in 1. colū. Et an noīe cibi cōprehendaī ēt potus: uide in l. & ſi nō ſunt. in §. ſi autē ff. de auro & argē. leg. & Arch. in c. oio. 30. diſt & in c. in quibus. de conſe. cra. diſt. 2. & in l. uerbo uictus. ff. đ uerbo. ſigni.

SEB. SAPIA.

a Delicati. Adde text. opt. in l. cū alimēta. ff. de olimē. & ciba. leg. ꝑ quē dicit domi. Alex. in rubri. ff. ſolu. matr. col. 6. uer. ſucceſſiuē q̄finit Bar. ꝙ appellatione olimētorum ueniūt ēt ueſtes ꝑtioſæ, ſi cōueniunt dignitati & conditioni perſonæ.

b In gl. fi. in fi. no. glo. Adde Hoſti. Io. An. & But. ī c. ex parte. ſ. de cōceſ. ꝑbē. & Archi. in c. ſacerdotib⁹. 31. diſt. & ibi do. Moria. i c. ex tuę. in 34. colū. uer. 6. limitaī in ſua rep. de cleri. non reſi. & iſtū in ca. tuę. in fi. uo. ei. & in c. licet. in fi. de prębē. Lap. alleg. 36. inci. utrum. & do. Ant. in d. c. ex tue. in ulti. colū. poſt Inn. ibi circo medium in uerbo, itē oportet, ꝙ prædicti ſunt tn̄ quinq; caſus, in qbus nulla conſuetudo excuſat non reſidentē, de qbus hic pulchrè per do. Felinum. Adde tu Feder. conſi. 246. ubi dicit, ꝙ ualet etiā cōſuetudo, ꝙ fructus præbēdę debeantur mortuo ꝑ ſuo anniuerſario. Et ibi uide multos caſus, in qbus nō reſidēs debet habere fructus. in fi. eñ cōſilij eſt additio Lapi ſequētis Hoſt. & vide Anto. de But. ad intellectum huius deci conſi. 163. & adde quæ ſ. poſui in notabilibus.

c Retractari. Adde iuſper Oldra. conſil. 64. & eius cōtrarium uoluit Lap. alleg. 22. in fin.

d Nec repio ei tactā. Adde iſtū in c. cū nobis. in ult. char. ſ. de ele. & i c. i cauſis. i 5. col. i uer. ſed aduerte e. ti. Adde ea Cal. ꝯſ. x. ſ iu. pa.

a Statutum excedens fines. Adde quod legitur, & nota.c.cùm a nobis.el j.de ſent.excommu.

Adde, ut per Bart.in l.cunctos populos. in a.q.& ꝑoſti.ibid.C.de ſum.Tri.& aliquid ꝑ Cal.cõſi.7.de cõſti.Alex.conſi.16.5.lib.

b SEB. SAPIA. Nullũ.uide latè ꝑ Alex. 10 cõſil.151.ponderatis uerbis.in 1.col.& Bene.de Peru.cõſi.21.col.1.& 5.

g Vt eſt gl.no.in cle.1.de immu.eccl. Illam approbat iſte in c.cæterum.io 7.col.j.de reſcrip.poſt Card. & ibi ẽt Imo.& iſte in c.ꝑ uenerabilem.in 5.col.qui fil.ſint legi.& in c.ſi aliquando. de ſent.excom.& in c.non debet.in fi.de conſangui. & affi. & in c.paſtoralis.§.uerum.in 4.col.de appel.Pet.de Anch. in rep. c.1.in 32.char.uer.& licet iſta ſit cõmunis.j.eo. Car.& Imo.i d.clem. Cardi.in clem.1.i uerſic.duro. in 2.oppo.de hær.Pet.de Anc.conſ.157.incip. pro domina Paula. ad fin. Domi.poſt Ioan.Andr.in c.fi. in 2.col.de elect. in 6.& in c.1.io 4.col.de conſti.eo.libr. Card.in ti. de reſcri.conſil.52.incip.an ſi opponit Card. in c.ad petiti.de accuſ. & ibi Ana.17. col. Car.in c. quia diligentia.de elect. & ibi Imol.ad fin. Facit quod uoluit iſte conſi.84. incip. Illud in ſumma. in 4.colon.uer. non obſtant. Illum in c.cum te.de re iu.& Feli.in c.fin.in 1. fal.j.eo. & per iſtum in c. nulli. io fin. de ſent. excommu. Adde tu quòd per illam glo. noluit Petr.de Ancha. conſi.450. in a.column. circa medium.

bona nõ adſtringit. In prima parte ponitur cõſtõ:in ſcd'a eius caſſatio.ſecũda ibi: *volentes.* Caſus literalis. Ciues Taruiſini cõſtituerũt,q̃ ſi aliquis ad inopiã vergere ſe ꝓbabiliter allegauerit, liberã hẽat facultatẽ alienãdi feudũ, qđ ab eccl'a tenet. ꝑuenit hoc ad notitiã dñi Papæ: ſcribit ſuꝑ hoc eꝑo Taruiſino,uolẽs ſuꝑ hoc eccl'arum indẽnitati ꝓuidere. Decernit hmõi cõſtõnẽ & vẽditiones feudorũ factas ſine lẽimo clericorũ cõſenſu,vires aliquas nõ hr̃e. Ber. No.1.q̃ ciues hñt facultatẽ cõdẽdi ſtatuta ĩ ciuitate eorũ:dũmõ aliàs ſint honeſta & iuſta. Hoc ſtatutum fuit hic reuocatũ, ꝑꝑ illud:q̃a cõprehendebat eccleſiã.de hoc dic,vt in gl.1.

1 †No.2.q̃ ſtatutũ excedẽs fines [a] ꝑtãtis ſtatuentiũ, eſt ipſo iure nullũ. [b] Pro hoc l.fin. de iur.om.iu. [c] & in c.vt aĩarũ. de cõſti.li.6. †No.3.q̃ ſtatutũ laicorũ nõ põt diſponere ſuꝑ rebus eccl'aſticis, [d] ẽt ſi talia ſint bona,quorũ dñium vtile pertinet ad laicos: [e] vt erat hic ĩ feudis. Et ſic diſpoſitũ ſimpl'r in dñio, [f] habet locũ ẽt in dñio directo dũtaxat. Nã directũ dñiũ ſpectabat hic ad eccleſiã. Ad hoc quotidiẽ all. iſte tex. & examinabo latius hãc mam.j.

3 eo.c.eccl'a. †No.3.arg. q̃ caſſata cõſtõne nõ caſſat effectus ꝑ prius editus.hic.n.Papa caſſauit nedũ ꝯſtõnes, ſed uẽditiones inde factas.Hoc puto ꝓcedere,ubi ſtatutũ tenuit:niſi in caſſatione diceret,ut cõſtõ habeat ꝓ infecta.tũc.n.oĩs effectus ẽẽt ſublatus:ut eſt gl. [g] no.in cle.1.de immu.eccl.ſecus ubi ſtatutũ eẽt nullũ:ut hic & ꝓbat j.eo.eccl'a.& 96.diſt.bñ qdẽ. Vñ dicerẽ, q̃ caſſatio hic potius refert ad factũ, quã ad ius:q̃a de iure erãt ipſo facto caſſata ex defectu ꝑtãtis: ut in iuri.ꝑalle. No.ul. ibi: *ſine legitimo* arg.optimũ,q̃ ad hoc, ut ualeat alienatio rerũ eccl'arum, oportet q̃ cõſenſus ꝑſonarũ ſit lẽimus.i.ſm leges & canones ĩformatus. 4 †Ex quo infert, q̃ nõ ualeat alienatio,niſi ſeruata forma tradita à iure: & in caſu à iure cõceſſo: [h] aliàs aũt conſenſus non põt dici lẽimus. ad hunc intell'm adducit Calde. iſtũ tex.in c.1.de in inte.reſt.qđ eſt ꝯ gl. [i] 13.q.2.in ſumma.& ĩ c.ſine exceptione.q̃ uoluit ſufficere formã eſſe obſeruatã, licet alienatio nõ ſit facta ĩ caſu licitò.Sed ꝓ primo dicto uide text. in cle.1.de reb. eccl.nõ alie.& facit c.1.e.tit.li.6. [k] In gl. ibi, *tàm iure fori, q̃ iure poli.* [l] No.gl.uult.n.

c ZACHARIAS. l.fi. de iuriſ.oĩ.iud. Adde limitatẽ hoc dictũ.ſ.q̃ ſtatutũ extra iuriſdictionẽ ſtatuẽtiũ non extendit.& allega.l.fin.per ſingu. dictum do.Pal.cõſi. ſuo.397.inci. præmittẽdũ eſt ad euidẽtiam, q̃ quædam ſunt, quæ requirũt &c. volu.6.q̃ non eſſe ſculptũ d'ẽũ uolume.6.refert nihilominus & ſequitur Hipp. de Marſi.ſing.124. incip. uidiſti anou præteri. nbi ſta uꝺo dante præmiũ occidẽti bannitum, præmiũ recipit,q̃ illum extra territoriũ occidit. Et licet iſta ſit ſing. limitatio ad d. l. fi. illi tñ multum detrahit authoritas Bar. in l.cũctos pp'los.C.de ſum.Tri.& fi.cat.q̃ in ꝓprijs terminis ꝯriũ exꝑſſè tenuit,quẽ ſeq̃t ẽt Fel.hic co.3.uer octau⁹ caſus& ibi alle.doc.Addo eũdẽ Bal.ſibi ꝯriũ ĩ l.1.col.13.C.de hç.iſti.& ĩ l.executorẽ.ĩ x.co.C.de exe.rei iu.Cogitabis de illi⁹ litationis ueritate.

d ZACHARIAS. Super rebus eccleſiaſticis. Adde,q̃ non ſolũ ſtatuta laicorum ſuper rebus clericorum in eorũ ꝑiudiciũ nõ ualẽt:ut no.in c.fi.de immu.eccl.Bar.& doc.in l.1.ff.de in ius uoc. cũ ſimi. imò nec ẽt in eorũ ſauorẽ, ſi tale ſtatutũ fiat ꝑ minorẽ à Principe, & ſit ꝑceptiuũ,de hoc eſt caſus ſing. & q̃ non eſt alibi ſm Ro.ſingu. ſuo 444.inci.cap'm eccleſię S.Mariæ. in c.cõſtitutus.de in inte.reſt. Quod amplio non tantum nõ ꝓcedere tale ſtatutum in rebus eccleſiaſticis:ſed in cõnexis,eiſdẽ.Ita not.idem Ro.ſing.356.inci.reuerendus dñs Cardinalis &c. Cui adde tu do.Fel.in alleg.c.eccleſia ſanctę Marię.col.34.circa fi.& prin.ſeq.de cenſibus.

·Itẽ amplio eſſe verũ,nõ tñ in curia eccl'aſtica, ſed & ĩ ſeculari. ita no.Ale.cõſi.209.inci.põderatis his.in pe.col.vo.2. Hipp.de Marſ.in repe.rub.ff.de fideiuſſ.char.15.& ſing.29.inci.ſtatuta laicorum.

e SEB. SAPIA. Ad laicos.hoc anno habui q̃õnem de facto in hac ma,ſuper qua nolui cõſulere:q̃a hincinde ſunt vrgentes rõnes. Quæſtio talis eſt. Apud Inſubres,qui hñt prędia,ex q̃bus vinũ percipiũt: cum in penũ traduxerũt,ꝓ qualibet amphora tenent duci Mediolani ſoluere duos denarios:appellant hoc onus imbotaturas. Eccleſia locauit ad nouenniũ Titio ꝑdium: & ꝓ ꝑĩſione tenebat Titius dare 20.q̃rebat verũ Titius teneat ad illud onus ĩbotaturę ꝓ vino percepto ex fundo eccleſiæ poſt q̃ vinum eſt in penu reccõditũ,& vr̃,q̃ teneat: q̃a tale onus nõ reſpicit ꝓprietatẽ eccleſiæ. Nõ.n.tenetur,niſi poſtquã vinum eſt reconditũ io penu:& ad hoc facit qđ no.Feda.de Señ.in cõſi.21.qõ talis. vbi tenet, q̃ coloni eccl'arum tenent ad Gabellas ꝓ fructibus,quos colligunt io prædijs eccl'arum. tenet Albe. Brut.in tracta.de ſtat.exclu.fœmi.in 8.arti.q.22. hoc ẽt tenet Gemi. in c.quãqui.de cenſi.in 6.Are.in c.2. 11.q.1. In ꝯrium vrget,q̃ onus impoſitũ à laicis nõ põt aliquo mõ grauare eccleſias, vt hic no.oẽs. Sed ſi diceremus,q̃ coloni eccleſiarum tenerent ad illũd onus,eccleſia pro minori prętio locaret ſua prædia:vt de ſe patet,ergo coloni debent eſſe immunes,& facit q̃ ſtatuta laicorum non poſſunt grauare eccleſias ẽt per indirectum:vt no.in c.eccleſia.j.eo.not.Pet.de Ancha.in conſi.112.magnæ & illuſtris. Cogita.

f Diſpoſitum ſimpliciter io dominio. Vide l.1.ver.qui in perpetuum & ibi not.ff.ſi ager vect.vel emphy.pet.

Adde tu, an ſtatutum loquens in dominio, habeat locum in quaſi dominio. Are.conſi.29.

h ZACHARIAS. In caſu à iure cõceſſo. Dic limitãdo hoc dictũ, illud eſſe verũ, ſi in odiũ eccleſię: q̃a ſi in fauorẽ illius eſſet alienatio facta,nec forma,aut ſolẽnitas à iure tradita req̃rerent de neceſſitate.& illa ſi nõ interueniſſet,valebit tñ alienatio ita facta: vt voluit gl.io.in l.cũ hi.§.eam tranſactionẽ. in ver.alimẽtarius.ꝑ illum tex.ff.de tran.q̃ gl.q̃õnis ꝑ Iac.But.Bar.Alb.Pau.de Ca. & Mod.ibi reprehendat,eſt tñ illius vera opi.quã Bal.& Ang.ibi ſequunt. Idem Bal.in l.ꝯ iuris.io princ.ff de pac.Nec ob.Pau.de Ca.ratio ibi,q̃ illud ideò ſit,q̃ tex.vltra ꝓcedit.Conſiderandum eſt.n.q̃ non ꝑ viam extenſionis vltra ꝓcedat: ſed ꝑ viam declarationis à ceſſante rõne. iuxta c.cum ceſſante.de appel.Quod ita cõprobat: talis ſolẽnitas in fauorẽ eccleſiæ requirit,ne.ſ.eccl'a læderet, & vbi adhibet,preſumit factus eſſe actus in fauorẽ eccleſiæ; vt no. Bal.in c.1.col.2.ver.quærit.Iac.qui ſeu.da.poſ.ſeq.do.Alex.conſ.79. circa prin. col.3.vol.5. Si ergo cõſtat de vtilitate, ſumus in claro; nec eſt opus coniecturis. l.cõtinuus.§.cum ita.ff.de ver.obl.Et ꝓ iſta limitatione facit bñ gl. in c.1.in gl.fi.ne ſede vac.ita Inn.in c.1.de his,q̃ fiũt à prçlatis.Anto.de Bu.in c.ſi q̃s presbyterorũ.col.1.in fi.de reb.eccle.nõ alie.Idẽ Ang.in fi.in l.2.ff.de accep.& conſ.306.inci.ſtatutũ, q̃ mulier.Barb. conſ.35.col.pen.vol.2.& Moder.in c.cauſam quæ,de iudicijs.

i Contra gl. Adde Hoſt.in ſum.de reb.ecc.non alie.§.3.ad fi. & illas duas gl.ſ.in dicta ſumma.& io d.c.ſine exceptione,ſalua ꝯ gl. & per But.in c.cũ Apoſtolica.in ver.ꝓfuturũ.de his,quç fiũt a prçla.& ibi Imo.& eundem Imo.poſt Io.And.in c.1.de reſti.io integ. & gl.in c.ad noſtram. de reb.eccle. non alie. & not.Archi. in dicta ſumma. & Butr.poſt Io. And.circa princ.in c.1.j.de ſolut.

K Et facit c.1.eo.tit. Tu adde meliorem tex.in c.2.in ver.in forma, & caſibus à iure permiſſis.eo.tit.lib.6.& gl.in c.redire. in ver.1.de reſt.in integ.& ibi But.& iſtum.& ibi ẽt Imol.in vlt.& penul.col.& Imo.hic in 6.col.& Domi.poſt Io.And. & omnes io d.c.2.in princ. in 2.col.& per iſtum in c.nulli.in 3.col.de reb.eccle.non alie.& per iſtum poſt Hoſt.in c.tua.de his,quæ fiunt à præla.& Hoſt. in ſum.in tit.de reſt.in integ.§.ex quibus.ver.item in contractibus.facit l.magis puto.§.ſi ęs alienum.ff.de rebus eorum.

l Iure poli. Vide in ſimili elegantem gloſſ. in c.quicunq;.17.q.4.& Bal.hic;vel ex ęquitate naturali.id eſt,ex iure gentium,quod ius naturale appellatur. inſtitu.de rerum diui.§.ſingulorum. & tale ius ẽt naturale inductum ex ratione naturali, quandoque appellatur ius diuinum.1.diſt.humanum genus.

q̃ populus

ꝙ populus poſſit ſibi ꝯſtituere legē, nedū
ſm legē poſitiuā, & ſic iure fori: ſed etiā
ſm æquitatē nalē, & ſic iure poli. i. cœli.
de hoc tñ dicendū: vt plenè not. in l. oēs
5 populi, præall. † Et conclude tres caſus:
nā quædā ſunt vniuerſitates nō habentes
a iuriſdictionē: vt villa, ſeu caſtrū ᵃ cū reco
gnoſcant in ciuitatē ſuperiorē. Quædam
ſunt habētes iuriſdictionē: vt puta nō re-
cognoſcētes ſupiorē, ſaltē de facto. Quæ
dā ſunt habentes iuriſdictionē modifica
tā. Primo caſu pōt vniuerſitas ſibi facere
b legē ſup reb⁹ ſuisᵇ: ſed nō pt ſibi appone
re penā: qa appoſitio pœnæ deriuaȓ à iu-
riſdictiōe 33. q. 2. c. in hoc. & in l. fi. ff. de
iuriſ. om. iud. Pōt tñ ſe per pactū obliga-
re ad pœnā. hoc voluit Bar. in d. l. oēs po
puli. & Inno. j. c. proxi. & Io. An. ſ. eo. pce
6 denti. † Scđo caſu dic, ꝙ vniuerſitas pōt
oīa ſtatuere, quę pōt Princeps. vnde dicit
Bar. l. infamē. in fi. ff. de publi. iudi. Quòd
tantā ptātē hēt ciuitas non recognoſcēs
c ſuperiorē ᶜ in territorio ſuo, quantā hēt
Imperator in vniuerſo. Et p hoc facit. c.
p venerabilē. qui fil. ſiot legi. vbi patet, ꝙ
illuſtriſſimus Rex Franciæ q nō recogno
ſcit ſuperiorē, exercet oīa iura Imperato
ris in territorio ſuo: & idē in aliis regib⁹
nō recognoſcētibus ſuperiorem: vt dicit
Inn. ī c. cū. p. de fi. inſtr. An āt poſſint hoc
iuſtè & ſine peccato faceȓ: remitto ad ea,
q̄ dixi in d. c. p venerabilē. & vide qđ no.
Bar. in l. 1. §. fi. ff. de aqua plu. arcē. & in l.
ſi pualican⁹ §. in oibus. ff. de publ. Tertio
verò caſu dic, ꝙ ſm iuriſdictionē pt face-
7 re ſtatutū: & apponere penā. † An aūt vni
d uerſitas ſcholariū, ᵈ piſtorū, cerdonū, &
ſimiliū pt facere ſtatutū? dicēdū, ꝙ ſic in
e iuribus eorū. ᵉ Sed dubiū eſt, an poſſint
apponere penā: & cōcludo, vnū caſum. Si
vniuerſitas hēt rectorē, & vult apponere
pœnā cū ſuo Rectore: tunc pōt ad limites
iuriſdictionis Rectoris. ad hoc l. fi. C. de
iuriſ. om. iud. & qđ no. Inn. in c. cū ab ec
cleſiarū. de off. ord. Sed ſi ñ hēt Rectorē,
ſentit Inn. j. c. pxi. ꝙ nō. Cōtrariū uerò
ſentit Bal. ī d. l. oēs populi. qa ſi vniuerſi-
tas ñ hēt iuriſdictionē, nō pt dari ſuo Re
ctori: cuius ꝯriū pbaȓ in d. l. fi. Mihi pla-
cet, ꝙ poſſit ſtatuere & apponere pœnam
ad limites ptātis. p hoc bo. tex. j. eo. ex li
8 teris. † Sed quo ad terminos hui⁹ decre.
eſt dubiū: nūqd valeat ſtatutū reſpū laico
rū. Inn. Hoſt. & Cōpo. tenēt, ꝙ nō pt uni-
uerſitas ſtatuere in pìudiciū eorū, q̄ cōpe
tūt ſingulis đ iure gē. ut ſunt dñia. 1. di. c.
ius gētiū. Et hoc i⁹ gētiū pt appellari, nā
le, ſm Inno q̄ ſi nāli rōne inductū: qa ius
cīuc nō pōt tollere ea, q̄ ſunt de iure nali.
inſti. de iure natu. §. ſed nālia. & 5. diſt p
totū. Imò dicit Inn. ꝙ ñ pt Princeps ſine
cā mihi tollere dñiū rei meæ: ſed cum cā
ſic: ut l. it: ſi uerberatū. §. 1. ff. de rei uen.
Sicut dicim⁹ in ſili de iure diuino, ſuffi-
ciunt duo teſtes in oi re. iuxta illud dñi:
In ore duorū, uel triū. &c. ut ī c. licet uni
uerſis. de teſtib. Tñ ius ciuile ex cā aliud
ſtatuit: qa io qbuſdā reqrit pñtiā ſeptē,
uel quinq; teſtiū: ut io teſtō, uel codicil-
lis: ut l. hac cōſultiſſima. & l. ſi unus. C. de
teſta. cū ſimi. ergo eodē mō pt ſtatuere ſu
per aliis. Et quotidiè ad hoc alleg. dictū
Inn. Legiſtæ tractant, maximè Cy. in l. re
ſcripta. C. de pci. imp. offe. & Bal. p⁹ gl. in
l. fi. C. ſi ꝯ ius uel uti. pub. Et tractat Cy.
principaȓr tria. Primò, an Priceps poſſit
ſtatuere circa legē diuinā. Scđò, an circa
9 ius gētiū. Tertiò, qd circa ius ciuile. † Cir
ca primū ſit breuis ꝯcľo. ꝙ ſi vult ſtatuere
in eo articulo, q reperiȓ limitat⁹: & pt. ſ.
diſtinguendo interptando, & adiuuādo
f ius diuinū. ᶠ Exēplū: in lege diuina conti
neȓ illud pceptū: Non occides. tñ in lege
poſitiua eſt limitatū, ſi qs occiderit, occi
daȓ. & ſic patet, ꝙ primū pceptū nō eſt in
diſtinctè ſeruādū. Vnde princeps fecit: &
interptādo ſtatuit, q & qñ poſſint occidi
g ᵍ: ut C. qñ lic. unicuiq; ſine iudice ſe uīdi
ca. & ad leg. Cor. đ Sic. p totū. Si verò p-
h ceptū diuinū ñ reperiȓ limitatū: ʰ tūc aut

a Vt villa, ſeu caſtrum. Adde Bar. in l. s. ff. de dam. infec. & Pet. de Ancha. in c. nimis. de iureiu. & c. dilectis. de iudi. & dicam plenè in c. licet. de preben. & c. cum ad ſedem. poſt iſtum. de reſti. ſpo. & vide bo. tex. in l. 2. in verſic. caſtellorum territoria. C. de fun. limi. lib. 11.

b Super rebus ſuis. Adde Pau. de Caſt. conſ. 119. p iſtū Abb. conſ. 4. 2. lib. Ro. cōſi. 220. vbi an cōdere ſtatutā ſit iuriſdictiōis, & an pop. Roma. poſſit hodiè legē cōdere.

c Ciuitas nō recognoſcens ſuperiorē. Adde Bar. in l. hoſtes. ff. de capt. & in l. acta. §. de ampliāda. ff. de re iud. ſeu in populo habēte iura imperij: vt eſt populus Florētinus & ciuitas Piſana, ſm Bar. in d. l. hoſtes. Idē de Florētinis tenet Abb. conſ. ſuo 91. in 6. col. & conſ. vlt. & Rom. 466. & vide iſtū in c. paſtoralis, de off. dele. & de Rege, per Bal. in c. cū veniſſent. de eo, qui mit. in poſ. & in c. 1. in fi. §. fi. in ti. de pace iur. fir. in vſi. feu. vbi text. excipit perſonā Imperatoris, in quolibet iuro pſtito per inferiorem. Bal. ibi dicit, ꝙ eodē mō eſt excepta pſona regis. & And. de Iſer. in c. 1. in 3. col. qui feu. dare poſ. ꝙ diſpō legis cum multa. C. de bo. quę lib. concepta ī culmine imperiali, extenditur ad culmē Regium. & Bald. in l. fi. C. de do. int. vi. & vx. ꝙ diſpō legis loquens de Imperatore erga Imperatricē, habet locū in Rege donante ſuæ reginæ. aliter tñ locutus eſt Bal. in l. ſi quis maior. C. de tranſac. & in l. s. C. de ſerui. & vide d. meum. And. plenè in tractatu de præſtentia Imperatorum & Regū. & aliquid in c. licet ex ſuſcepto. de fo. compe. Adde tu Ro. loco pximè alleg. Abb. conſ. 104. vbi dicit idē, ꝙ hic Ro. conſ. 409. vbi ponit, an ciuitas nō recognoſcēs ſuperiorē poſſit donare rē alterius. per Fed. conſ. 275. vbi ponit, an valeat ſtatutū ciuitatis Peruſij, ꝙ ſpurij ſuccedāt. Et an ciuitates, vel Principes poſſint pſcribere merū imperiū, ēt ꝯ Papā. vide Anc. cōſ. 141. & an cōcepta in culmine impiali habeant locū in culmine Regio. vide Oldr. conſ. 69. vbi p plura cōcludit, ꝙ ante fuerūt Reges, quā Impatores.

d Scholarium. Adde, ut per Bar. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iure.

e SEB. SAPIA. In iuribus eorū. Et ideò dicit Bal. in l. fi. in 3. not. C. de iuriſ. om. iu. ꝙ mercatores pñt facere ſtatuta ſolum in dependentibus & connexis à mercātia. de quo ēt vide. d. Iaſ. in l. 3. in 2. no. C. de tranſac. in l. prætor ait. §. rationes. in fi. ff. de eden. Fel. in c. cæterum. in 2. col. in 6. fallen. j. de iud. Dec. in conſi. 4. in 2. col. ad fi.

f Ius diuinū. Vide Bar. in l. conſti. ſtorum. in 5. col. verſ. itē qro, qd. de teſcrip. & gl. fi. in l. 2. ff. de conſti. prin. & Bal. in aut. ad hæc. in 2. col. C. de vſur. & in l. 2. ad fi. ver. 2. quæritur, C. de preci. impe. offere.

g Qui poſſint occidi. Valet ſtatutū, ꝙ banit⁹ īpunè occidat. Bar. ī l. vt vim. & l. oēs populi 14. co. ff. de iuſt. & iu. & l. amiſſione. §. 1. ff. de capi. dimi. & in l. vbi pactū. C. de tranſac. & in l. 1. C. qñ liceat ſe ſine iud. vin. & c. ſi. p iſtū p⁹ alios. de ꝯſue. & p Pe đ Anc. in 3. prin. qūto, ī. eo. p Bal. in d. l. 2. & in l. data opa, C. q ac. nō poſ. & in l. decuriones, quib. cau. infa. irro. Albe. in 4. par. ſtatu. q. 17. p Bar. in c. ſi verò, lo j.) de ſent. ex-cō. p Do. in §. his itaque. circa mediū 6. di. & Bar. ī d. l. 2. & in diſpu. inci. Lucanæ ciuitatis ſtatuto: vide nouē caſus, ī qb⁹ ſtatutū nihil opatur, nec excuſat homicidā, p d. Feli.

Adde tu, an ualeat ſtatutū, ꝙ bānit⁹ impunè poſſit occidi. Bar. cōſi. 176. Alex. cōſ. 114. 1. li. Cap. cōſi. 5. & ꝯſ. 76. Pau. đ Ca. cōſ. 81. & 31 in prima ſtampa. ANT. FRANC.

Circa hoc an valeat ſtatutū, ꝙ bānitus poſſit impunè occidi: vide p Io. An. in addi. Spe. in ti. de cōſt. & vide Bal. ī l. ex hoc iure. & in l. vt vim, ff. de iuſt. & iur. & vide B. Th. 2. 2. q. 63. art. 3. & 4. Et an ſtāte tali ſtatuto, ꝙ filꝰ poſſit occidere patrē & e conuerſo: vide Bar. ī l. ſi adulteriū cū inceſt. in §. liber. in prin. ff. đ adul. Et an bānit⁹ ſtāte iſto ſtatuto poſſit occidere aliū bānitum impunè. vide Bart. in l. cū mulier. ff. ſol. ma. & ibi Bal. in rep. & Bar. in l ſi quis ī grani, ff. ad Syl. & Bal. in l. 1. C. đ preci. Impe. offe. Et vtrū ſtāte tali ſtatuto in eo cōprehendaȓ ille, q ignorās occidit bannitum. vide eundem Bar. in d. l. ſi quis in grau. in §. utrum. ad Syll. Et an poſſit occidi, vel offendi bannitus, qui appellauit à ſententia banni: vide per Bar. in l. 3. in §. ſi ſeruus ff. de acq. poſ. & in l. 1. ni l noua. appel. pen. & in l. qui à latronibus. in §. ſi quis. ff. de teſta. Et an ſtāte ſtatuto, ꝙ receptans bānitum puniatur in centum: an fratres vel coniuncti receptantes bannitum puniantur pœna ſtatuti: vide Bar. in l. eos. & in l. fi. de recepta. Et an receptans bannitum ignoranter, incidat in pęnā ſtatuti: vide Bar. in l. oēs. C. de agri. & cenſi. lib. 10. & verū ſtāte tali ſtatuto bannitus in una ciuitate poſſit impunè occidi in alia. vide gl. in c. 1. in tit. hic finiȓ lex. Conra. in uſi. feu. q̄ dicit, ꝙ bānitus de una ciuitate cenſeȓ bānitus de oibus, quæ ſunt ſub eodē dñio. De quo ēt uide Bar. in l. cunctos populos. C. de ſum. Tri. & Alb. de Roſ. in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor.

h SEB. SAPIA. Limitatū. Hoc facit ad qōnē ſup qua ſupiorib⁹ dieb⁹ fuit maxima ꝯtrouerſia, vtrū Papa poſſit diſpēſare, ꝙ Iudęi exerceāt uſuras. Nā vr, ꝙ ñ: nā đ iure diuino ſunt phibitę uſurę. nec reperiȓ facta aliq̄ limi. & ita tenet do. Iaſ. & latè d. Io. Bapt. de S. Seueriño in repe. l. cunctos populos. C. de ſump. Tri. & ſi. carho. & referunt aliquos tenentes ꝯtrium. & Alex. ſibi ꝯtrium. & ibi videbis, an ſit iuſta cauſa: ſi euitetur maius malum, ꝙ Chriſtiani non exerceant.

nulla pt ſubeſſe cā limitādi: & nō pt Princeps ſtatuer. Puta, ſi vult ſtatuer q qs poſſit ꝯhere matrium cū matre. ª Aut ſubeſt cā, & pt. Sed ſi dubitat, an ſubſit: & pſumē dū eſt tūc p lege Principis. ᵇ & nota hoc dictū. ᶜ Ego limitarē hæc. d. Legiſtarū 2. modis. Primò, q Princeps ſecularis pt interptari ius diuinū, ſtatuēdo i his, in qb' hēt iuriſdictionē. ſ. in reb' pphanis, ſed i ſpūalib' interptatio ptinet ad Papā, vt ē tex. in c. p venerabilē. alle. † Facit not. dictū Fed. de Se n. cōſi. 91. vbi dicit, n valere ſtatutū laicorū, ꝯuincēs vſurariū ex certis cōiecturis ᵈ: qa cū in talib' n habeāt laici iuriſdictionē, n pnt ſtatuere ēt interptando. facit. c. tuā. de ord. cog. & qd no. Bar. i l. Titia. ff. ſol. ma. Scdō ᵉ limitarē, vt in caſib' ſibi cōceſſis, q nō præſumat cā, inqtū vult ſtatuere ꝯ ius diuinū, ᶠ qa nō dēt inferior violare ſtatutū ſuperioris ſine cā apta. Vn not. dicit Inn. in c. qto. de cōſue. q ēt Papa nedū ꝯ ius diuinū: ſed ꝯ gnale ſtatutū vniuerſalis ecclæ ᵍ nō pt venire ſine cā rōnali. qd no. Et id qd dixi in Principe ſeculari, hēt locū in Papa ʰ reſpectu iuriſdictionis ſuæ: plus tn dico in eo, qd ēt reſpū laicorū pt ſtatuere ex cā graui concernente ſtatū totius Chriſtianitatis: vt in c. 1. de hom. li. 6. ⁱ † Circa ſm, an Princeps poſſit ſtatuere ꝯ ea, q ſunt de iure gentiū & natu. concl'o doct. eſt, q ex cā rōnabili pōt. Videmus. n. q p pſcriptionē inductā à iure poſitiuo priuat qs iure ſuo. Itē pp delictū confiſcani bona alicuius: ut in c. uergētis. d hær. & C. de bo. dā. p to. & ad idē. c. ita quorūdā. de Iudæ. ubi Papa certo caſu inducit ſeruitutē ꝯ libertatē, q ē de iure nāli. Si āt n ſubeſt cā, & eſt certū; nō pt Princeps ſtatuere, uel reſcribere in piudiciū priuati in his, q ſunt d iure nāli, ſcdm opi. Can. & Legi. ut in cle. paſto. de re iu. ubi dr Impatorē n poſſe tollere ea, q ſunt de iure nāli, & ſic n pt Impator alicui auferre rē ſuā ᵏ ſine cā: qa Impator licet hēat iuriſdictionē in uniuerſos; n tn dniū rerū priuatarū, q ab olī fuerūt ꝯceſſe occupātib': ut iſti. de rer. di. q ſi p totū. Sed cā exiſtēte pt: ut. ſ. dixi. & ē cā legitima fauor publicͤ ˡ: ut l. itē ſi uerberatū. §. 1. ff. d rei uē. & no. ī l. Antiochēſiū. ff. d pri.

ª Cū matre. Facit, qd noluit Bal. in l. n. 1 2. col. C. ſi ꝯ ius, uł uel. publ. & qd noluit But. & iſte in c. 1. ȷ. de ſpon. p Bal. in l. ſi ꝯ. ad fin. C. de nup. Fed. cōſ. 305. gl. in c. 1. 30. q. 3. Arch. & Do. in §. hic colligr. 2. q. 2. & p oēs in c. n. de ſec. nup. In qb' locis dr, q n pt Imperator diſponere ſup matrio, ēt ex cā rōnabili faciēdo, q n ſit matriū: qa n pertinet ad Imperatorē de talib' diſponere. Adde tu Pet. de Anch. cōſ. 20. ubi tenet n ualer ſtatutū q filia n poſſit nubere ſine ꝯſenſu patris. ZACHARIAS. Adde nō tm nō ualere ſtatutū laicorū. qd' ſup matrio diſponit: ſed nec illud, q diſponis ſup illi' eſſentijs, aufert libertatem ꝯhēdi matriū, & facit matriū iritū, ſi ꝯhatur, ēt ſi pœna apponat: cūm ſit matriū res ſpūalis, ō pnt laici ſup illo diſponere; ut plenè notat An. Cor. ſing. 310. in uerſi. ſtatutū. incip. ſtatuto cauet. Si tn in tali ſtatuto p ponat pœna, licet non irritetur matrimoniū: vt pdixi debebitur pœna pro ꝯuentione ſtatuti: vt plenè not. idē Corſ. vbi. ſ. ſing. ſe. incip. an ualeat ſtatutū, ubi multa alleg. ANT. FRANC. Ad hoc, an Imperator, uel ſecularis poſſit cōdere ſtatuta uel leges circa matria ꝯhēda, dicas abſq; dubio, q n, ex defectu ptātis, qa cū matriū ſit qd ſpūale, n ſpectat ad laicos d eo diſponere: imò in matrijs ſemp eſt atēdēdū ius canonicū, & ius pōntificū; ad qd ſpectat de ipſo matrio diſponere. prout eſt ēt ex mente gl. in d §. ſi. in ver. hacten'. inſti. dr grad. & in §. affinitatis. inſti. de nup. & ad illud qd dr, q ꝯhens matrimoniū ꝯ diſpōnem ſtatuti pœnalis, licet nō irritet matriū, tn ꝯueniēs ſtatuto incurrit pœnā; dicas hoc nō uideri uerum: quia cū matrimonia debeant eſſe libera, & metu pœnæ quis retraheretur à cōtrahendo matrimonium etiam ꝯtum ad pœnā, non habet locū ſtatutum per ea, quæ habentur in c. cū apud. & in c. cum locū. & in c. gemma. de ſponſa. & habetur per Legiſtas. in l. Titia. ff. de uerb. obli. Ideò cogitandum puto ſuper iſtis dictis.

ᵇ Pro lege Principis. Adde Gr. in c. lege. 10. diſt. bo. tex. cū gl. in cle. unica. d pb. & facit. c. cū à nobis. i fi. d teſt. & uide gl. ſing. in l. relegati. in uer. ex aliqua cā. & ibi Bar. ff. de pœ. Cy. in l. n. C. ſi ꝯ ius. & in l. reſcripta. in 2. & 4. q. C. de pci. Imp. offe. iſtū in c. qto. in 5. col. uer. ſi tn Papa. ȷ. de cōſu. in c. in cauſis. in 2. no. d re iu. i c. cū uenīſſēt. in 5. col. de iud. in cōſ. 84. inci. illud. ad fi. in c. cū inter. in 2. col. de excep. & in c. niſi 2. col. de offi. dele. But. in c. qa pleriq; de im. eccl. in c. cōſtitutus. de relig. do. Domi. in c. grandi. de ſup. negli. præla. lib. 6.

Adde tu an cā pſumat in Principe tā in reſcriptis, quā in ſtatutis, Alex. conſ. 2. & 94. 1. li. ubi ponit de hac materia, p Ro. cōſ. 383. ubi dicit, q cauſa præſumitur in principe. ſ. Papa, niſi reſcribat contra generalem conſtitutionem eccleſiæ: ut etiam hic dicit. Abb.

ᶜ SEB. SAPIA. Hoc dictū. Vide omnino d. Iaſ. in l. ſi teſtm C. de teſta. ubi ponderat illum tex. contra illud, quod dicit Abb. hic.

ᵈ Certis coniecturis. Adde Rom. fo. 7. in ſing. ſuis, ubi dicit ſe conſuluiſſe, q non ualent ſtatuta laicorum diſponentia, quòd in funere non expendatur, niſi certa quantitas.

ᵉ SEB. SAPIA. Secondò. Tu tenet du Abb. hic, q poſſit ius diuinū limitari ex cauſa. ubi reperitur limitatū, alias non vr uerū dicere, qa ius diuinū dicit: honora patrē. Nec reperitur limitatū. & tn reperitur limitatū per Principē. in l. ut inmoie. ff. de reli. & ſump. fu. Item decimæ fuerunt indubie de iure diuino: & tn reperitur derogatum in c. nouum genus. dr deci. facit q ool no. Abb. in c. per uenerabilē. qui hl. ſint legi. ubi ponit alium caſum. & in c. ſi. de tranſactio.

ᶠ ZACHARIAS. Cōtra 1' diuinū. Infero, q nec pp nec Impator poſſent facere: ut dicto uni' teſtis indiſtincte ſtet ꝯ partē. Caſus ē ſing. i c. iudicas Hermanū 3. q. 9. quē ſingulariz at Ro. ſing. 210. inci. an Papa quē ad hoc ēt allēg. Fel. in c. cōſtitutus. in uer. limita quadrupli. & uer. 2. limit. de reſcrip. col. 11. iure. n. diuino duo teſtes ad nun' requnt. & c. cū eſſes. cū ſimil. de teſt. refert & ſequit Fel. ī c. ſicut. circa prin. uer. & hoc eſt adeò uerū. de ſent. excom. & Ant. Corſe. ſing. 223. in uer. Princeps. incip. Princeps non poteſt ferre ſententiam.

ᵍ Vniuerſalis ecclæ. Adde iſtū in c. qto. ȷ. de cōſue. in c. ſi qn. ȷ. de reſcrip. & Bal. in l. 2. uer. ſed dubitat. C. de iur. annul. & iſtū in c. cū parati. in 2. col. de ap. dicam in d. c. quanto. Adde tu. Rom. conſi. 383.

ʰ Habet locū in Papa. Vide gl. in c. à nobis. ȷ. d decimis. Inno. in c. ſup eo. in fi. de biga. & in c. p' trāſlationē. in fi. d renū. Pet. de Anch. in repe. c. 1. in 4. char. ſ. eo. & ī regula poſſeſſor. in 4. & 8. col. de reg. iu. in 6. iſtū in c. licet. in 2. not. de fer. tex. ī cle. pnci. de cēſi. in uer. negotiandi. & in c. n nunͨ. ibi Epſ & clerus. ȷ. de immu. ecc. gl. in uer. diuino. in c. qq. de cenſi. in 6. Cal. in diſpu. ici. Bonoſ. ſtatuto cauet. in 4. col. Alb. de Roſa. in 1. par. ſtat. q. 46. Hoſt. i ſum. de reſcrip. §. quas vires ſub §. pt āt. Io. An. in c. cū ad monaſteriū. de ſta. mo. & in reg. ſemel Deo. de reg. iu. i 6. p Domi. in c. qeſcam' 42. di. & in c. vt ꝯſtituerēt. 50. diſ. p Bal. in §. ius āt ciuile. i 5 col. ver. deinde principalr. inſt. de iur. nat. p iſtū in c. ſignificatū. in 2. col. de reg. Et in matrio de pſēti ꝯtō diſpēſāt ex rā. gl. & dor. in c. ex publico. de cōuer. cōiu. & ēt in cōſummato. p Io. An. in reg. factū. de reg. iur. lib. 6. refert Bal. in l. 2. §. imperio. ff. de adop. Facit Pet. de Anc. cōſ. 366. incip. reuocat in dubiū. & in c. 1. in 1. col. de ſpōſa. in 6. Hoſt. in ſum. qui clerici, vel vo. §. qui vouēs. ver. vr igr, q ſummus Pontifex. Iac. Zocchus in c. ad diſſoluendū. in 5. char. cū qnq; ſeq. ȷ. de deſpō. impub. Adde tu Pet. de Anch. cōſ. 240. vbi ponit, an Papa poſſit diſpenſare ſuper matrimonio ꝯtō per verba dr præſenti. & an ſuper voto & iuramento. inci. in Chriſti nomine parum dubitationis.

ⁱ In c. 1. de hom. li. 6. Adde Ro. & Pe. de Anc. i cōſ. 301. inci. viſo & diligēter iſpecto. i 3. co. But. & Abb. ī rep. in c. cū eſſes d teſt. & ibi Imo. Ro. plenè, in rep. aut. ſi' c. in 34. priuil. vlt. voluntatū. C. ad leg. Fal. & aliquid p Inno. in c. 2. ȷ. de proba. Adde tu, q conſ. Anch. ſ. alleg. eſt 410. nec mihi vr, q multū hic in propoſito faciat; ſed melius Car. conſ. 9. de conſti. vbi dicit valere ſtatutum Archiepi & Epōrū factū in concilio prouinciali ſuper criminibus laicorū, illis nō vocatis.

ᵏ Auferre rē ſuā. Vide Arch. & Do. in c. ius ciuile. 1. di. Inn. in c. quia pleriq; paulo ante fi. de immu. eccl. Car. conſ. 167. inci. dñs Papa. ad fi. Domi. in c. 1. in 3. col. de ſum. Tri. in 6. no. in c. conſtitutus. de reli. do. & in l. bene à Zenone. C. de quadr. preſc. Adde tu, an Princeps poſſit tollere ea quæ ſunt iuris nalis; vt eſt defenſio, Oldr. conſ. 43. Are. conſ. 155. & 29. vbi allegat caſum ſingularē, q Papa nō cōmittit cām iudici ſuſpecto ex certa ſcia. & an ipſe Papa pſcribat ꝯ inferiorē: vide Abb. conſ. 47. & 94. 2. lib. & dicit Rom. ſing. ſuis. fo. 25. in prin. q licet Papa, vel Imperator nō poſſint ferre ſniam abſq; citatione: q tn ꝯ detinentes caſtra & terras eccleſię, vel imperij poſſent. Pro quo facit, q conſuluit Pe. de Ancha. cōſ 288. q legatus in prouincia pōt punire turbātes terras Romanæ ecclæ iuris ordine pter miſſo. & dicit Ro. ſing. ſuis, q in c. iudicas Hermanū 3. q. 9. eſt caſus ſingularis, q Papa, vel Imperator nō pt diſponere, q ſtet dicto vni' teſtis in piudiciū partis. Et an Imperator poſſit facere: vt ſtet dicto teſtis in eo, qd' dixit verū, & qd ſi partim dixit verū, partim falſum in ſubſtātialibus? vide Old. conſ. 37. & dicit idē Ro. in dictis ſingularibus q cū extet regula q quicquid plantatur ſerit &c. q Imperator non pōt in his præiudicare: quia dicta regula eſt de iure nali.
ANT. FRAN. Et an ea q ſūt iuris nalis, poſſit tolli p Principē, vr immutari ēt ex certa ſcia: vide q plenè tradunt p Aug. Are. ubi multa dicit ad propoſitū, in §. ſed nalia. inſti. de iur. nat. gētium & ciui.

ˡ Fauor publicus. per l. itē ſi verberatū. hic allegatā. Adde Bar. i pce. ſſorū. in 2. col. per tex. meliorē de iure in l. venditor. §. ſi conſtat. ff. credi.

cred. † Et hęc ꝓcedũt ẽt reſpectu bonorũ infideliũ.ᵃ Nã ſine cã, nec Imperator põt auferre bona eis. ď quo plenè dic, vt not. Inn. in c. qđ ſuper eis de voto. Põt tñ Princeps modicã læſionẽ ᵇ adſerre: vt puta dare debitori dilationẽ: vt nõ poſſit interim cõueniri à ſuis creditorib. vt l. quoties. C. ď pci. Imp. offe. ſec⁹, ſi ĩ totũ vellet cõcedeĩ: vt nõ poſſit cõueniri aliqñ: qa ſine cã hoc nõ põt: vt no. ibi gl. & Inn. hic.

13 † Licet eñ. ſcđm Inno. poſſit In ipa. mihi tolleĩ actionẽ, q̃ ẽ ď iu. ci. p l. 2. ff. ď orig. iur. & ẽ cõmunis opi. (licet qdã ꝯ vt no. ĩ l. ex hoc iure. ff. ď iuſt. & iure.) nõ tñ põt facere, qn iuſtit ia mihi reddaĩ: vñ rediĩ ad primæuũ i⁹, ĩ quo nõ erãt actiões: ſed manu regia adminiſtrabaĩ iuſtitia. d. l. 2. Et ſic hẽs caſum, ĩ quo ſine actiõe formaliqs põt agere ex ſola obligatiõe iuris gẽtiũ.

14 † Qñ dubitaĩ: an ſubſit cã auferẽdi, q̃ mihi cõpetũt ď iure nat. & tũc Cy. & cõiter Legiſtæ tenẽt, ꝙ pſumiĩ ꝓ Pricipe ꝙ iuſta cã fuit mot⁹. Et no. gl. fi. ĩ l. relegati. ff. ď pœ. q̃ aptè dicit ꝙ magna & iuſta cã ĩ Pricipe, ẽ ſola volũtas. Vñ dicit Pricipẽ poſſe ſcđm cõſciẽtiã ſuã iudicaĩ: & quilibet teneĩ ad mãdatũ ſuũ iniũcta adiplere: licet ſit ꝯ ius gẽtiũ. Et adeò pſumiĩ ꝓ Pricipe, vt nõ admittaĩ ꝓbatio ĩ ꝯriũ. Hoc dictũ ſeqĩ do. Ant. hic ᶜ adduco Cle. literis, ď ꝓba. Et p hoc dictũ Legiſta rũpoſſet illa Cle. ĩtelligi gñaliter, ẽt ſi Papa ſcriberet ꝯ illa, q̃ ſunt ď iure gẽtiũ: qđ no. Hoc dictũ videĩ ſatis durũ, & nullo iure aptè ꝓbaĩ: imò in ꝯriũ poſſet allegari dictũ Cle. paſtoralis. ď rẽ iud. tñ ĩ practica ſeruaret. Limitarẽ tñ iſtud dictũ multipliciter. Primò, vt nõ ꝓcedat: cũ ipſe princeps ſit obligat⁹ ĩ his, q̃ ſunt ď iu. nat. puta ex ſuo ꝯctu: aliàs ď facili poſſet euacuare oẽm ꝯctũ cũ eo firmatũ. qđ ẽ ꝯ. l. Cęſar. ff. ď pub. & ꝯ. c. 1. ď ꝓba. vbi bo. tex.

15 † Et ex hoc ſoleo dicere Pricipẽ nõ poſſe ſuo vaſallo ſine cauſę cognitiõe tollere feudũ: ᵈ qa ĩ feudo ẽ qdã ꝯct⁹, ĩ quo vltro citroq; naſciĩ obligati: vt ĩ c. ď forma. 22. q. v. iũcta. l. liber hõ. ff. ď ver. ob. Itẽ ď natura feudi ẽ, vt nõ auferaĩ ſine cã cognita: vt ĩ li. feudorũ. c. 1. ď na. feu. & ď feu. ſine cul. nõ ami. c. 1. Itẽ limito, vt pſumaĩ ꝓ pricipe reſpectu ſubditorũ ᵉ tñ, nõ aũt reſpectu aliorũ. Ad hoc no. dictũ Inn. ĩ c. ĩqſitiõi. ď ſen. ex.

16 † vbi dicit ꝙ ſi Pa. mãdat laico ſibi nõ ſubiecto tꝑaliter, ꝙ alicui det rẽ ſuã, non teneĩ ei obedire, ſi nõ apparet leg. cã obediẽdi: cũ nõ ſit ei ſubiect⁹ tꝑaliter. qđ dictũ facit ad multa. ᶠ Ad idẽ dicta Cle. paſtoralis. vbi põderaĩ ꝙ Rex Siciliæ nõ ſuberat Imperat. Item limito, quòd vbi ex mandato principis timeĩ ſcandalum futurum, ᵍ ſeu turbatio Chriſtianitatis, vel magnum peccatum: non eſt principi obediẽdum: nec pſumiĩ legit. cã dictũ eſt no. Inn. in d. c. inqſitiõi.

17 † Circa tertiũ, an poſſit priceps ſcribeĩ, ſeu ſtatuere ꝯ i⁹ poſitiuũ. & cõiter teneĩ, ꝙ ſic: ʰ qa ẽ ꝯ. i⁹ poſitiuũ vt c. ꝓpoſuit, ď cõceſ. pbẽ. & vide qđ lati⁹ no. ĩ d. l. reſcrip. & d. l. fi. C. ď pci. Impe. offe. Ego tñ dicerẽ, ꝙ vbi nõ ſubeſt leg. cã veniẽdi ꝯ i⁹ poſitiuũ, priceps peccat illud violãdo: qa dẽt facere, vt bon⁹ paterfa. qa data ẽ ei ptãs paſcẽdi oues: nõ aũt turbãdi, ſeu moleſtãdi: & dẽt ꝓceđre ex rectitudine iuſtitię & æqtatis, nõ aũt ex affectiõe ſpẽi: viđ, ꝙ dixi poſt b. Th. ĩ c. ď multa. ď pbẽ. ĩ gl. ĩ verſ. *ad ĩ opuã*. ibi: *ſi culpa ſua eget.* ⁱ

cõia pdi. Bar. in l. 1. ĩ fi. ff. de cõſti. prin. gl. Bar. & alios ĩ. l. venia. C. ď in ius vocã. Gemi. ĩ c. authoritate. ď priuil. ĩ 6. Bal. ĩ l. ſi teſtamẽtũ. C. de teſta. Are. in l. ſi cõſtat. ff. de app. Bar. in l. iubemus nullã. ĩ prin. C. de ſac. ſan. eccl. & plenè hic p do. Feli. ibi p̃ iſtã cõcluſionẽ infert ᵃ Bald. & Ang. ĩ d. l. itẽ ſi verberatũ. & in l. 3. §. ſi is, p quo. ff. qđ quiſq; iuris. & ĩ l. oẽs. ď quadri. præſcrip. & Fal. in l. fi. C. ſi cõtra ius, vel vtili publ. ¶ Adde tu Romanũ conſili. cccx. Alexan. latè conſilio. ij. j. libro.

a ¶ Infideliũ. Adde do. Præpoſitũ j. diſtin. c. 1. & latè Old. cõſi. 264. & etiam cõſi. 87. poſſunt tñ cogi ad ſolutionẽ decimarũ: vt idẽ cõſuluit conſi. xcj. ZACHARIAS. ¶ Adde, an infidelis peccãs ꝯ legem naturæ, vel ꝯ eorum legem in moralib. poſsit p Imperatorem puniri. ĩ l. Iudæi Romano. C. de Iudę. & an p Papã: vide Ioã. And. ĩ c. gaudemus. & ibi etiã Panor. de diuort. & diſting. concludit. ꝙ in criminalibus, quæ directè nõ perpetrant ĩ cõtẽptum fidei Chriſtianæ, põt p iudicem ſecularẽ puniri: in aliis ſecus: vt per Abb. in c. qđ ſup his. de vo. & voti redẽ. Sed ſecundũ quas leges? dic, vt per Cal. conſi. xj. poſito ſub rubri. de cõſti. qđ incipit. factũ tale ẽ. & cõſi. 30. poſito ſub rubri. de teſta. incip. an Iudæ⁹. ꝙ in caſib. vbi ius eorũ determinat, illi ſtabiĩ tãq̃ ſuo iuri ſpãlĩ, p gñali derogat: pu: dicim⁹ de ſtatutis, q̃ iuri cõi derogãt. vt no. ĩ l. oẽs populi. de iuſti. & iur. ſec⁹. verò de iure cõi. ita no. do. Feli. ĩ c. Canonũ ſtatu. col. x. ver. qntò ſallit ĩ iſto ibi. & in c. Iudæi. el. 2. ď Iudęis. vbi refert Flori. ꝯ ſan. Pet. dicẽtẽ. in l. maximũ vitiũ. C. ď libe. pteriti. ſe ita cõſuluiſſe, cũ Pe. de Anc. Rapha. Fulg. & Gaſp. ď Cal. in qdã cã triginta miliũ ducatorũ: & ita no. Car. Alex. ĩ c. de infidelib. de cõſan. & aff. & do. Iaſ. May. ĩ l. q ſe patris. in v. co. ver. & no. ꝙ inter Iudæos. C. vñ libe. ꝙ dũ alle. Old. cõſi. 87. đbuit allegaſſe cõſi. 36. ĩ prin. Et verũ ligent ſtatutis circa validitatẽ & obſeruatiã iuramẽti. not. Pau. de Ca. cõſ. 98. gl. ĩ aut. iuſiurãdũ. & ibi Bar. C. ď iurei. eũdẽ ĩ. l. ſpadonẽ. §. iã aũt. ď exc. tu. Spec. ĩ ti. ď iura. calũ. §. reſtat. verſi. ſed pone Iudę⁹.

b ¶ Modicã læſionẽ. Facit tex. vulgaris in l. theſaur⁹. ff. ad exhibẽ. quẽ text. allegauit Bal. ĩ l. q accuſare. C. de edẽ. & qđ no. Car. in Cle. cõſtitutionẽ. §. inſup. in 9. q. de elec. & iſte in c. veniẽs. lo. 2. in v. col. ver. nũc reſtat. de teſti. & in c. ex rõne. in 7. col. ver. ſed aduerte. ď appel. Pe. de Ancha. cõſ. 257. incip. ſubtiliter. Inn. in d. c. dilecto. de teſlib. Bal. in l. iudices. in 2. opp. C. de Iud. Bal. in rubri. j. de iudi. in 4. col. & in l. 1. ff. de cõſt. prin. vbi dicit, ꝙ ſi princeps excedit iuſtitiã partis, nũquã pſumiĩ velle excedere, niſi ĩ modico. alle. d. l. quoties. ¶ Adde tu Roma. conſi. 157. in fi. vel circa.

c ¶ Do. Ant. hic. Adde tu, ꝙ Ro. referẽdo illud limitat procedere, vbi princeps ſtatuit gñaliter, vel reſcribit ſpecialiter motu proprio. ſecus ſi ad poſtulationem partis. Ita dicit eius conſi. 336.

d ¶ Tollere feudũ. Adde an princeps ligeĩ ſuo cõtractu. Ro. cõſi. ꝓximè allegato, & an obliget ſucceſſorẽ: vide Bal. cõſ. ccxlj. 3. li. Et limitatio Abb. videĩ limitãda, vt ꝓcedat de ptãte ordinaria, nõ aũt abſoluta: qa tũc põt reuocare cõtractũ à ſe initũ: licet malè faciat. Ita voluit Bald. conſi. 436. 4. libr. Et an Princeps inuitis vaſallis poſſit illos cedere, vel de legare, vide Bal. conſi. 456. incip. tex.

e ¶ Reſpectu ſubditorũ. Adde Pau. de Ca. cõſ. 281. Incip. in Chri &c. primũ dubiũ ꝓcedit. in pe. col. & in cõſ. 216. incip. ꝓ ſuppoſito ſine ꝑiudicio. ĩ. 2. col. & ĩ cõſi. 156. incipi. ĩ Chri, &c. viſo & examinato. verſi. fi. Imol. in Cle. j. vt li. pẽ. in 4. col. Inn. ĩ c. nouit. de iud. in c. in nřa. de iurei. But. in c. conſtitutus. de religio. do. & ibi Abb. in 3. col. tex. & ibi Abba. ĩ 3. no. in c. cũ dilect⁹. ď iurepa. Car. cõſ. 86. inci. domi. Nico. Abb. cõſi. 41. incipi. ſaluatoris. iſtũ ĩ c. cũ à nobis. in 2. col. ď teſtib. & in c. Iter quatuor. ĩ 2. col. de maio. & ob. & ĩ c. ad audiẽtiã. in 3. col. de pſcri. & plenè p do. Fel. in pria đclaratiõe ſecundi mẽbri hic. ¶ Adde tu Alex. cõſi. 2. & cj. 3. lib. Bal. cõſ. cxc. 2. li.

f ¶ Facit ad multa. Adde, ꝙ facit ad id, qđ conſuluit Old. cõſ. 41. ꝙ nõ ſubdit⁹ Imperatori nõ cõmittit crimen leſæ maieſtatis. & Bal. conſi. 477. ꝙ nõ ſubdit⁹ appellat à ſnia regis Francorum.

g ¶ Scãdalũ futurũ. Vid. iſtũ ĩ c. ſi qñ. ď reſcri. & in c. cũ parati. ď ap. in 2. co. ĩ diſpu. incip. Ep̃s. in 21. col. verſi. venio ad tertiũ mẽbrum. in c. quãto in 4. col. j. de cõſue. Rom. conſ. 434. inci. ſaluatoris. ¶ Adda tu do. Præpoſitũ in c. pe. 19. diſt. & dicit Ro. conſi. 523. ꝙ ſi imminet ſcandalum magnũ, põt cogi renuntiare Papatui. & inſtra quæ permittunĩ cã ſcandali vitãdi, vide per eundem conſi. 332.

h ¶ Quòd ſic. Add Bal. cõſ. 16. li. 1. vbi multa dicit ď ptãa Imperatoris.

i ¶ Si culpa ſua eget. Adde tex. ſing. ĩ l. pe. ff. de iure do. quẽ Bal. hic allega. & Bal. ĩ l. ſi ſedes. j. de reſcrip. bo. tex. ĩ l. fi. ff. ď his q in fran. cre. ſing. ſcđm Ang. ibi. & in l. j. C. q bo. ced. poſ. & ĩ l. is, q bonis. ff. ď ceſ. bo. Bal. ĩ §. fi. inſtit. de act. in l. 1. in v. co. C. ſi qđ ĩ fran. pa. ad hoc. l. ei. §. licet. ver. ibi oĩs. ff. ſol. ma. Bar. ĩ l. ſi cũ dotẽ. §. poſt. ff. ſol. mat. Bal. ĩ auth qđ locũ. C. de col. ĩ l. ſcim⁹. & in l. omnõ §. ꝓputari. C. de inoſ. teſt. Bar. Ang. & Imo. ĩ l. mulier. §. cũ ꝓponereĩ. ff. ad Treb. Bal. ĩ aut. ſi captiui. C. ď Epiſ. & cle. in aut. ꝯ rogar⁹. C. ad Treb. Pau de Ca. in aut. res. q̃. C. cõia de le. & ĩ cõſ. 13. li. 2. tex. ĩ l. Imperator. ff. ad Treb. vñ iſta faciũt, ꝙ iura loquẽtia de captiuis redimẽdis nõ habẽt locũ in captiuis ex maleficio ſcđm Bal. in d. aut. ꝯ rogar⁹. per l. bo. fides. ff. depo. ex quo inferĩ, ꝙ d. aut. res q̃. nõ hẽt locũ in talib. Contrariũ tenuit gl. ord. in c. ſacrorũ. 12. q. 11. q̃ ſeqtur Ioã. de Ana. in c. ſignificanit. 4. co. de iudæis. & in c. ſuper eo. ĩ 2. & 4. co. de vſu. nõ apit mẽtẽ ſuã: tñ videĩ ſentire ꝯ Bal. ĩ l. illud. C. de ſacr. ſan. eccl. in dicta aut. ſimiliter. in prin. C. ad le. Fal. Bal. Imol. & Ro. in l. gñis. ff. ſo. mat. facit. l. ſi qs ꝓ redẽptiõe. in ver. piſſimã. C. de dona. & vide Bal. ĩ l. ſed & ideò. ff. ſo. ma. & Pau. de Ca. in aut. res q̃. in fi. facit, qđ no. gl. & doctores in c. ſtatutũ. §. j. in verſi. nõ audeas. de reſcrip. li. 6. & ibi Ioã. And. poſt Archid. & Domi. in 8. col. tex. in c. q aduerſitatẽ. de conceſſ. pbẽdæ. in verſi. ſed ex culpa ſua. & ibi iſta ad fi. Ang. in diſputatiõe incipiẽte, Bonon. à ſua ciuitate bãnit⁹. in 4. qõ. ꝙ excuſaĩ bãnitus, ſi

tꝰ, ſi .i. cōparet: nec mittit ꝓcuratorē, ſi timet vi iferri nedū ſibi, ſed it cauſæ: vt ſi eſt repulſus ꝓpter particularitates, vel hēat cōni cum potente, etiā ſi ſit bānitꝰ ex culpa ſua. cōcorda opi. ꝙ culpa nō prodeſt alicui, qñ eſt ordinata ad illud, vt ſit ſibi proficua. ſecꝰ qñ non fuit principaliter ordinata ad certū caſum: vt hic per Modernos.

ANT. FRAN. ¶ hoc verum il. 1. j. qui ſunt capti ꝓ maleficijs dicā tur eē captiui, vl. tre Bal. i l. illud. in prin. C. de ſac. ſan. eccl. vide Alexā. & Io. de Imo. in l. Marcellus. in §. res. q̃ in j. colū. in fi. ff. ad Trebel. vbi dicunt, ꝙ tales dicunt captiui: & ꝓpterea bona ſubiecta fidei cōmiſſo, poſſunt pro talibꝰ redimēdis alienari ēt, put voluit Bar. in authē. res q̃. C. cōmunia delega. Quem etiā ſequit Ange. in d. l. Marcellus. in §. res, q̃ & maximè qñ filiꝰ grauari d̄ ieſti tuendo eſſet captiuus.

Et eod. mō, qñ pſona grauata eēt capta & cōdēnata pro delicto de quo Bar. reliquit cogitādum, in d. §. res q̃: in quo loco Fulgo. tenet expreſsè, ꝙ ſic. vt plenè p Alex. in d. l. Marcellus. in §. res, q̃ in fi. & vide Bart. in l. ſi debitor. in §. veri ſimile. ff. de cōtrahen. empt. vbi ponit, an ſtante ſtatuto, ꝙ i feſto natalis, vel reſurrectiōis dēat relaxari de carceribꝰ vnus, q ſtetit i captiuitate p annū, ſi non reperitur aliquis, qui ſteterit tanto tempore vel non reperit niſi aliquis qui fuerit captus pro maleficio: quid tunc fieri debeat.

indignũ ei ſubueniri. hoc verũ quo ad ca-
1 ſum huiꝰ decre. † In gl. pe. ibi: *ſed alij*. No. gl. ꝙ vaſallꝰ pōt ſibi acqrere nouũ vaſallũ infeudādo ei feudũ, [a] etiā infeudādo ſine licētia prioris domini. [b] & videt̄ expſſum in tit. de l. Cōra. §. ſimiliter. in li. feudo. Et placet doct. hoc, dũmodò nō infeu det eccleſiæ: [c] qa tũc deteriorat̄ cōditio prioris dñi: vt no. ī c. ſi cliētulꝰ. alleg. in gl. Nec pōt vaſallꝰ relinquere feudũ eccleſiæ [d] i vlti. voluntate, ratione pdicta. An aũt trāſeat in eccleſiā, ſi vaſallꝰ efficiatur clericus, vel monachꝰ? dic vt no. ī c. ī pſentia. de ꝓba. In ea gl. ibi, *nec feudũ* [e] intellige, qñ vult cōcedere in ꝑpetuũ: puta dādo filiæ, vel alteri: ſecꝰ ſi in tēpꝰ vitæ ſuæ: [f] vt no. Inn. in c. nup. alleg. in gl. & bñ facit ibi textꝰ. In ea. gl. ibi. l. interdũ. ſed nō bñ facit ad ꝓpoſitũ. Solùm eñ dicit, ꝙ opæ ꝓmiſſæ p libertũ, poſſunt in futurũ nō deberi, ſi libertꝰ deueniat ad eũ ſtatũ, ꝙ nō decet eũ ut illas pſtet. † Doctores tñ cōiter tenēt uaſallũ poſſe renuntiare feudo inuito dño: dũmō nō interſit dñi: vł nimis cito non fiat renũtiatio. & expſſum videt̄ in ti. de vaſal. q ꝯ cōſti. Lotha. c. 1. dēt eñ fieri renũtiatio ī manibꝰ dñi ſm Hoſt. & ratio pōt eē: qa cōcedit̄ feudũ principaliter ī fauorē vaſalli: ideo poteſt renũtiare fauori ſuo: vt j. d̄ regu. c. ad Apoſtolicā. ſecꝰ ī aliis ꝯctibꝰ: qa ex poſtfacto ſunt neceſſitatis. l. ſicut. C. de actio. & obl. [g] In glo. fi. ibi: *circa formā*. hæc ſuppletio ad tex. nō erat neceſſaria: qa text. nō reqrit nudũ cōſenſũ, ſed legitimũ. nō aũt ē legitimꝰ, ſi iterponat̄ nō ſeruata forma tradita a iure in caſu non conceſſo: vt ſupra dixi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiũ poteſt vacare tāto tpe, quod eius collatio pertinet ad Papam.*

2 *Statuētes, an & quādo poſſint à ſtatuto à ſuperiore confirmato diſcedere, & redire ad ius commune.*

Statutum ſi concernit fauorē publicum, non poteſt illi renunciari.

3 *Statutũ tollitur ſi pſtatuentē vel eorũ ſucceſſores ſiat aliqs actus contrarius ipſi ſtatuto, etiam quòd ſit vnus actus.*

4 *Epūs, vel capitulũ an et quādo poſsit minuere, uel de nouo inducere dignitates in eccleſia.*

5 *Epūs nō poteſt diſpēſare cōtra īſtitutionē beneficij ſine licētia patroni, niſi cũ cā.*

Itē non poteſt vnire beneficium ſine conſenſu patroni.

6 *Priuilegiũ quāte tpe pdatur vide pulchrā diſtinctionem vſque ad finem.*

7 *Immunis à collectis, ſi ſemel ſoluit. ſibi pīudicat ī futurum, niſi fuerit proteſtatus.*

8 *Immunis à munerib. vel honorib. an vnum acceptando ſibi præiudicet in alijs.*

CAP. VIII.

CVm acceſsiſſent.

Dignitas ſublata de eccleſia p [e] ſtatutũ capi. cōfirmatũ p Papā, vlteriꝰ nō cēſet uacare: niſi p ꝯriũ actũ ſtatutũ fuerit reuocatũ. h. d. Diuidit̄ in tres partes. In pria ponit̄ allegatio ꝓ primicerio. In ſa ꝓ c. ibi: *fuit*. In tertia diffinitiua cōmiſſio. ibi, *quocirca*. Et icipe ſic caſũ literalē. Quidā ex canonicis Tulleñ. ꝓpoſuerunt corā pp, ꝙ primiceriatꝰ dignitas tāto tpe vacaſſet, ꝙ ipſiꝰ collatio ad Papā erat d̄uoluta. vñ pp d̄ hac dignitate ꝓuidit iſti Archid. vel fortè amico ſuo: cuiꝰ cām iſte Archid. ꝓmouebat. ꝯ hāc collationē allegat̄ p capitulũ, ꝙ illa dignitas nō poterat vacare: qa iā erat extincta per ſtatutũ capituli. & ꝓſequere, vt in litera. No. 1. ar. ꝙ dignitas, pſonatꝰ, & offm̄ ſunt [f] ſynonima. [h] i. idē ſignificātia. Nam idē

ZACHARIAS. Adde Alex. Imo. cōſ. mihi 32. in 2. col. in fi. ver. ſeptimo cōſidero. qd̄ ici. redēptoris &c. qm̄ oē datũ. &c. vbi allegat Hoſt. & Io. An. idē tenētē i c. ſi. de rebꝰ eccl. nō alie. & alle. gl. ī aut. niſi rogati. ī fi. C. ad Treb. & eundē in prælud. feudorũ. co. 16. Et verũ ſi vaſallꝰ fiat monachꝰ vł clericꝰ, tūc trāſeat feudũ i eccleſiā. vid̄ eūdē Bal. in tit. de mili. vaſal. q belli. ar. de po. & in l. j. C. de legi. latius p Abba. i c. in pſentia poſt Io. An. verſi. nūc dubitat̄ & ibi ēt Feli. col. xxiij. ver. quto q̃ro. de ꝓb. vbi cōcludit qd̄ feudũ francũ nō trāſit, aliàs ſic, maximè qñ ſeruitutes poſſunt p eccleſias, vel monaſterium pſtari. Itē in feudo poterno trāſitorio ad hæredē. ita no. Bal. & Sal. i aut. niſi rogati. C. ad Tre. & Io. An. i addi. Spe. in ti. de ſta. mon. §. j. ver. 45. Abb. & Feli. in alle. c. ī præſentia.

Nec feudũ. Adde oīs in d. c. nup & hic. & Rom. ī nouis. 199. incipi. pē. glo. & Hoſt. & Io. An. in c. 2. j. d̄ feu. Spec. eo. tit. §. 2. verſic. 19. Cyn. in l. volūtas. C. de fideicō. Sal. in l. fi. C. de re. eccle. nō alie. Bal. in c. j. in prin. an maritus ſuccedat. Ro. conſi. 457. inci. oīpotētis circa ꝓpoſitum. ad fi.

Adde tu Bal. conſi. 213. 2. lib.

ZACHARIAS. In tēpꝰ vitæ ſuæ. Infero ex hoc verũ ſing. dictũ, ꝙ ſi fœmina de feudo inueſtita monaſteriũ ingredit̄, retinebit ipſum feudum, donec vixerit. Ita no. Felin. in c. in pſentia. col. mihi. 24. ver. fallit. tertiò de proba. vbi multa alleg.

Et an vaſa ſacra ꝓ redimendis talib. poſsint alienari: vide etiam q̃ habent̄ in c. aurum habet eccleſia & in c. gloria Epiſcopi. 12. q. 2.

[a] Ei feudum. Adde iſtũ in c. ex tranſmiſſa. p illum text. in 3. not. j. de fo. compe. & Bal. in c. j. in prin. qui feudum dare. poſ. & vide hic per Moder. ſex declarationes, quas recipit glo. hic.

Adde tu Ro. conſi. j. & 414.

[b] SEB. SAPIA. Prioris dñi. Vide do. Curtiũ iuniorē in tractat. feudorũ. in 4. parte principali. in vlt. cā priuationis. feu. i 1. reg. vbi limitat & declarat qd̄ dicit. d. Ab. hic. x. modis. & nunqd vaſallus poſsit teſtari de feudo in eccleſiam. ponit idē. d. iun. in eodem tractatu in penult. q. primæ regulæ. in 4. parte principali. & vide etiam Feli. in c. inter dilectos. in prin. & col. 2. j. de fide inſtru.

[c] Infeudet eccl. Adde p Pe. d̄ Ancha. cōſ. 164. & meliꝰ p Are. cōſ. 14.

[d] Feudum eccleſiæ. vide Bal. ī l. volūtas. in 1. col. C. d̄ fideic. Ro. ī aut. ſimiliter. in 1 t. col. ver. 15. & ſeq. C. ad le. Fal. Bal. in l. ſi ſpōſus. §. cōceſſa. ff. de do. inter virũ & vxo. in l. fi. p illũ tex. C. de ſacr. ſan. eccl. ī c. imperialē. in prin. in 3. col. ver. q̃ro ergo de ꝓhibita feudi alienatione Bal. & Imo. hic. Bal. in l. 1. in lectura in antep. col. ver. q̃ro vlteriꝰ. C. de ſacroſan. eccl. & ī c. 1. §. donare. qualiter olim feu. po. alie. j 2. col. 1 verſ. ſed ego q̃ro. & Modernos hic limitātes q̃tuor modis.

Addo tu, quòd Roma. conſi. 199. referendo do. Anto. hic dicit, ꝙ de æquitate canonica pro anima relinquere poteſt.

[g] L. ſicut. C. de act. & ob. Hāc opin. tenet Arch. in c. de forma. 22. q. 5. Spe. in tit. de feu. §. qm̄. ver. 28. in fi. licet loquatur de conſue. expreſſè tenet Hoſt. in tit. de feu. §. fi. ver. eſt & in ſum. Bal. in l. j. 12. q. ff. de rerũ di. & in l. cũ Archimed. in fi. C. vt in poſ. lega. & iſtud eſt regula, ꝙ vaſallus pōt inuito domino renuntiare feudo. Fallit in quinque caſibus, de quibus hic per moder. & per do. Fel.

Adde tu. Roma. conſi. 27.

[h] Dignitas, pſonatꝰ & offm̄ ſunt ſynonima. Add̄ iſtũ & doc. ī c. d̄ multa. d̄ pbē. & doc. ī c. j. d̄ cōſu. li. 6. poſt Arch. vide ibi do. Bene. de Peru.

ZACHARIAS. Adde, ꝙ hoc eſt verũ largo mō ſumpto, ꝓpriè aũt differũt inter ſe dignitas, pſonatꝰ, & officium: vt no. Abb. poſt Ant. in c. d̄ multa. d̄ pb. Do. in c. j. col. 2. e. ti. l. 6. Adde Are. cōſ. 24. inci. in pſenti. col. 2. & idē in primiceriota. licet eñ hic appellet̄. largo mō dignitas, ꝓpriè tñ loquēdo nō dicitur dignitas. Ex quo infero, ꝙ habēs primiceriatũ, nō poſſet eſſe delegatus ſummi Pōtificis. cũ reqrit ꝙ ille habeat dignitatē: vt c. ſtatutũ. de reſcri. li. 6. ita no. cōcludit Ale de Imo. cōſi. 77. incip. in cō & lite. col. 2. vol. 2. ver. & ad iſtud oſtēdendũ, quod eſt ſecundum maio. mu. conſi. 219.

Adde tu Ol. conſi. cl. incip. in eccleſia Valentina. do. de Rot. deciſi. 172. in tit. de præben. in antiquis.

primice-

a primiceratus a appellať hic qñq; dignitas: qñq; pſonatus:
qñq; officiũ. ad hoc quotidie ſolet iſte text. allega. Sed dic
hoc ꝓcedeř largo ſumpto vocabulo: aľs ſtricto mõ, nõ: vt di
1 xi in c. de multa pbẽ. & p Arch. in c. 1. de cõſue. li. 6. † No. 2.
ꝙ dignitas, ſeu bñficiũ põt vacare tãto tpe, ꝙ eius collatio
deuoluať ad ſedẽ Aplicã. Et hoc cõtingit, qñ oẽs ſupiores
illius collationis, vnà cũ ipſo collatore habuerũt ſex mẽſes
ad ꝯferẽdũ & diſtulerũt ꝯferre. Nã vltimò collatio deuoluiť
b ad Papã, b qđ declarať vt latius hř in c. licet. de ſup. negl. pl.
No. 3. ibi, *donatio*. ꝙ collatio dignitatis pt largo mõ appel
c lari donatio. c & hoc ideo, qa ex pte ꝯferẽtis ẽ liberalitas,
in cui vult, ꝯferẽdo: ꝯtor. c. fi. de off. vic. li. 6. & c. relatũ. j. de
pb. & dic, vt ibi lati9 not. Not. 4. vnã legitimã cãm ſupprimẽ
di aliquã dignitatẽ in ecclia. ſ. vt reditus ꝯuertanť in vtilita
tẽ canonicorũ, qb9 ꝓprii reditus nõ ſufficiũt. & ob hãc cãm
dẽt & ſupprimi numerus pbendarũ: vt in c. ꝓxi. vbi de hoc.
2 † No. & tene mẽti ſp, ꝙ ſtatuẽtes pñt recedere à ſtatuto cõ
d ſfirmato p ſedẽ Aplicã, ſeu aliũ ſupiorẽ, & redire ad ius cõe
priſtinũ, nõ obſtẽta licẽtia à ſupiore. Et idẽ tenet Bar. in l.
oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. ſed Bal. ꝯ in l. oium. C. de teſta.
Soleo ſic ꝯcordare: ꝙ aut ſtatutũ ꝯcernit principalẽ fauorẽ
ſtatuentiũ: & ꝓcedat qđ primò dixi. Nã tunc ꝯfirmatio hẽt
vim cuiuſdã priuilegii, cui pñt ſtatuẽtes, vt priuilegio renũ-
tiare. Ad hoc adduco bonũ tex. in c. ꝓ illorũ. j. de pb. Si ve-
rò ſtatutũ concernit fauorẽ aliorũ, vel bonũ publicũ, ita ꝙ
nõ merè ipſos ſtatuẽtes: & tũc ꝓcedat opinio ꝯtra. Rõ: qa ex
e quo ſupior cõfirmat, vř diſpõnẽ ſuã facere: e qa oia nřa fa-
cimus, qbus authoritatẽ impartimur. in c. ſi Aplicæ. de pb.
li. 6. & in l. 1. circa mediũ. C. de veter. iur. enu. Inferior aũt nõ
pt legẽ ſupioris tollere: vt in Cle. ne Romani. de elec. Facit
qđ not. Inn. in c. accedẽtibus. j. de priui. vbi ſingulř dicit, ꝙ
ſi ſtatutũ ecclię ꝯcernit principaliter vtilitatẽ, vel honorẽ
ipſius ecclię, nõ poſſunt canonici expreſsè, vel tacitè illi re
f nuntiare. f facit qđ ibi dicã. † Vltimò induco iſtũ text. ad
3 aliud not. dictũ, ꝙ ſi ſtatuentes, vel eorũ ſucceſſores veniunt
ſcienter ꝯ ſtatutũ, videnť tollere ſtatutũ: ita, ꝙ p vnicũ actũ
g ꝯtriũ ſtatuto collegialiter factũ, tolliť g ipſum ſtatutũ. Qđ vř
velle Hoſt. & Io. An. in c. ad audientiã. de cleri. nõ reſi. facit
ad qſtionem Bart. poſt Cy. in d. l. oẽs populi. vbi qrit vtrum
p ſm ſtatutũ tollatur primũ: ſi in ſecundo nulla fit mentio
de primo, & cõcludit, ꝙ ſic: niſi primũ haberet clauſulã de
rogatoriã ad ſm. Tunc. n. eſt opus facere mentionẽ de pri-
mo. ar. in l. ſi qs in princ. ff. de leg. 3. & c. nõnulli. j. de reſcri.
4 † In gl. 2. ibi: *ſine authoritate Papæ*. Do. multũ inſtanponen
do varias opiniones. Sed colligendo pſtautiores, ſic diſtin-
gue poſt Io. Ca. Quòd aut qritur numqd Eps, & capm poſ-
ſint augere numerũ pbendarũ, vel ſupprimere dignitatẽ in
ecclia: Aut qritur, nunquid poſſint augere numerũ canoni-
corũ & pbendarũ: vel creare dignitatẽ in eccleſia. Et primò
pmitte ꝙ capm ſine Epiſcopo, & Eps ſine capitulo, iſta vel ſi
milia explicare non poſſunt: qa cũ ſint vnũ corpus, nõ debet
mutari ſtatus eccleſię ſine ꝯſenſu vtriuſq;. de quo vide, qđ
h dixi. ſ. tit. eo. c. cũ oẽs h & p Inn. j. de ꝯſue. c. cũ ꝯſuetudinis.
& per gl. in c. 2. de verb. ſign. in 6. Q̃o ergo reſidet in hoc:
nunqd ſine Papa poſſit capm cum authoritate Epi: uel Eps
cũ conſenſu capituli iſta facere? Diſtingue ergo ſic, ꝙ aut
numerus canonicorũ, ſeu pbendarũ nõ eſt ꝯfirmatus p Pa-
pã, nec iuratus: aut eſt iuratus, & nõ cõfirmatus. aut eſt cõfir
i matus & non iuratus. i Et primò ꝓſequar nunqd poſſit ca-
pitulũ cũ authoritate Epi augere numerũ prebendarũ & ca
nonicorũ. Aut enim numerus non eſt iuratus, nec cõfirma-
tus: & in dubio pt augere, ſi alia cã rõnabilis nõ obſtat. hoc
ꝓbať in c. dilecto. & in c. uacante. de pben. Aut numerus eſt
K iuratus, K ſed nõ cõfirmatus: & tũc aut canonici iurauerunt
ſeruare ſtatutũ, & poſſunt augere prius ſublato ſtatutò: ut
no. in d. c. dilecto. Aut iurauerunt ſeruare cõtenta l in ſtatu
l to: & tunc nõ poſſunt venire ꝯ abſq; authoritate Papę, ut in
d. c. dilecto. ſi tñ ꝯueniant, tenet creatio: ſed incidunt in ꝑiu
riũ: ut not. in d. c. dilecto. facit quod not.
Io. And. in regula, quod ſemel. de reg. iu.
lib. 6. in Merc. Aut numerus eſt ꝯfirmat9,
ſed nõ iurat9: tũc ſi ꝯfirmatio eſt ſimplex,
tenet creatio. arg. hic i fi. & i d. c. dilecto.
Aut confirmatio eſt facta cũ clauſula de-
m creti, m irritantis, n quicquid fieret in ꝯ-
n triũ. Et ſubdiſtinguitur: aut enim reditus
ex poſtfacto excreuerũt: & tũc tenet crea
tio: quia in illa confirmatione ſubintel-
ligitur clauſula, niſi reditus excreuerint:
ut. j. c proxi. Aut reditus non excreuerũt:
& nõ pñt de nouo creare. Si uerò numer9
o eſt iuratus, & etiã confirmatus, o tunc ca-

a SEB. SAPIA. Primiceriatus. An primiceriat9 ſit dignitas. vide Ale. in ꝯſi. 77. in cã & lite. in 2. vol. Rot. in deci. nouis. deciſ. 8. theſaurarius. ſub tit de pb. vbi tenet, ꝙ nõ. Cõtrariũ tenet And. Sicu. in ꝯſil. 39. clementiſsimi. in 1. vol. & Are. in cõſi. 23. in pñci conſideratione.

b Deuoluitur ad Papam. Adde no. in c. 2. j. de conceſ. preb. Adde tu Ro. cõſi. 361. vbi ponit, qualiter gradatim ad Papam deuoluitur.

c Donatio. Adde Ro. conſi. 336.

d Recedere. Adde Bal. Fulg. & Paul. de Caſt. in l. omnium. C. de teſta. p illũ text. & Bal. hic. & in extraua. de pace conſtan. in 9. col. verſi. de inde quæro. Pone, ꝙ Princeps cõceſsit. & in l. ex placito. in 4. col. C. de re. permu. Pet. de Anch. in c. cũ aliquibus. de reſcri. in 6. & c. ſuggeſtum. de deci. in repe. c. 1. ĩ. eod. in ver. ſed hic incidenter quæro, vtrum in reuocando. Angel. & Imo. in l. Paulus. in 2. col. ff. de re iudica. Et per iſtum & alios in c. dilecto. & per illum text. à contrario ſenſu. j. de pben. & per Imo. in l. teſtamenti factio. ff. de teſtam. Adde tu Anto. de But. conſi. 43. & vide quod in fi. voluit.

e Facere. Adde Ro. conſil. 116. & vide quod ibi voluit Abb. conſi. 25.

f Illi renũtiare. Idẽ voluit Ang. in d. l. oium. Car. ꝯſ. 130. incip. in quadã ecclia cathedrali. Inn. in c. accedẽtib9. in 2. col. de priu. Lap. alľ. 86. inci. in q. vertẽte. in 3. col. Adde Old. ꝯſ. 259. in prin. 2. col.

g Tollitur. Adde Ant. de But. conſi. 44. ĩ. allegato. & quando primũ ſtatutum tollatur per ſecundum: vide Alex. conſil. 126. 4. lib.

h Cum omnes. Adde, quod ibi addidit Calde. conſi. 2. de teſt.

i SEB. SAP. Nõ iuratus. Vide pro limitatione Fel. in c. cõſtitut9. in vlt. col. j. tit. 2. vbi vř velle, ꝙ ſi ſtatutũ contineat plura, debeat fieri derogatio ſpecifica de omnibus, & habilitatio expreſſa à iuramẽto.

K Iuratus. vide Car. in Cle. 1. in 2. charta. in verſ 3. quæro. per totã illã q. de re. & per Io. And. in Spe. in tit. de iurei. §. 1. in verſ. pe. add. inci. de ſtatuto. & Arch. & do. in c. vnico. de cler. nõ reſi. in 6. & in c. ſi à ſede. de pb. eo. li. & Bart. in l. oẽs popľi. in 15. col. ff. de iuſt. & iur. But. in c. cũ M. j. eo. in 2. col. Imo. poſt Car. & But. in c. ꝯſtitutus. in 8. col. de reſcri. Arch. in c. omnem. 22. q. 2. Alb. in 1. parte ſtatu. qõ. 17. Petr. de Anch. in rep. c. 1. ĩ. eo. in 35. char. ver. quęro vlterius. & Bal. in repe. §. ius autem ciuile. in 10. col. ver. vlterius quæro, inſt. de iure nat.

l Contenta. vide Io. de Lig. in Cle. 1. de re. & ibi Car. Bal. io proœ. feu. in 7. col. iſtum in c. dilecto. in pen. col. j. de præbend. & in c. 1. de his, quæ fi. à maio. par. cap. & p omnes in c. conſtitutus. de reſcrip. & Dom. in c. In his. 12. diſtin.

ZACHARIAS. Adde, ꝙ ſi tale ſtatutum cuius contenta canonici iurauerunt ſeruare, ſit iniuſtum, poterunt ipſi à prędicto ſtatuto reſilire, & illi non ob. tali iuramento contrauenire et abſq; Pontificis autho. per glo. not. in c. 1. in ver. veſtro. quod met. cau. & gl. not. in l. 1. & ibi Nic. de Neap. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. cui alleg. ſocia. in l. eos. de vſu. Pro quibus gl. eſt caſus. in c. ego. N. in ver. nulli. eo. ti. vbi conſiliarius, qui iurauit non reuelare ſecreta conſilii: ſi pt illud conſiliũ illicitum abſq; metu periurij reuelare. & illam gl. pro ſing. ad hoc alle. Ro. ſing. 508. idem tenuit Feli. in c. ego. col. pe. & ibi etiam. Pan. de iureiu. per gl. ibi in ver. nulli. pandam.

m Decreti. dicã plenè in c. dilecto. j. de pb. & vide hic per Fel. in tertia declaratione illius notabilis, ꝙ ſtatuentes pñt recedere à ſtatuto.

n SEB. SAP. Decreti irritantis. vide de hac clauſula latè per Fel. in c. cũ dilecta. in 12. col. j. de reſcri. & aliquid per And. Sicu. in c. ſi diligenti. in 10. col. de foro comp.

o Confirmatus. Vide But. in c. prox. in ver. ſedo pmitto. & etiã moder. intellige, dũmodò authoritas Epi interueniat: aliàs ſolũ capm non pt ſm Hoſt. in ſum. huius tit. §. qñ conſtitutio. ad fi. verſi. cũ qrit an capm. & Do. in c. 2. 23. diſt. Io. And. But. Imo. & Do hic: Inn. in c. reg. ſuii. i fi. gl. magnę. de teſta. Nec ſufficeret authoritas vicarij ſi hřet ad hoc ſpãle mãdatũ ſm Domi. poſt Io. de Deu, in ſuis. q. in c. ſi. in 2. col. de off. vic. 106. & Fel. cõſi. 264. inci. ſi canonici. & ſenſit Lap. all. vlt. in prin. Et ad iſtũ tex. dic, ꝙ ideò nõ interuẽit ꝯſenſus Epi qa reuertebat res ad ſtatũ antiquũ, quo caſu ꝯſenſus aliàs neceſſari9 nõ reqrit: & ſufficeret tacit9 ꝯſenſus Epi Cal. in illo ti. ꝯſ. 2. & ꝓ primo dicto vide Imo. hic. & Di. in l. in ꝯcedẽdo. ff. de aq plu. ar. Et intellige ꝙ creata dignitate cõſtituať ſibi dos: aliàs creatio nõ tenet, ſm do. Ro. dec. 704. inc. Eps. & Hoſt. i ſum. de eccl. ędi. §. 2. ver. ſed & primò

Adde tu q̃ ſ poſsit creare bñficiũ eccl'iaſticũ & dignitates in eccl'ia. do. Prepoſitũ in c.1.22.diſt.& Ro.cõſi.vlt.in 4.col.in pri. Car.cõſi. 30.de pb. Et ꝙ vicarius ſine ſpãli mandato nõ puſsit interponere authoritatẽ, voluit Cal.cõſi.3.de off.vica.vbi exponẽdo gl.in c.nemo. de cõſe.diſt.5.voluit, ꝙ vicarius gñalis habens ſpãle mãdatũ ad executionẽ teſtamenti, nõ poſsit interponere authoritatẽ ædificatiõi monaſterij per teſtatorẽ relictæ.& dũ dicit addens.3.ꝙ ideò nõ interuenit cõſenſus Epi, q̃a res reuertebatur ad naturã ſuã. Adde An. de But. conſi.vlt.& adde, ꝙ licet creans dignitatẽ, vel ędificãs eccleſiã, teneatur illã dotare, vt voluit gl. in d.c. nemo. & dom. de Rot.vbi.ſ.ſub ti. de eccl.ędi.tñ ędificans capellã nõ tenetur dotare.vt conſuluit Ioã. de Ana.conſil.24.
ZACHARIAS.

a Et non poſſunt. Dũ Abb.hic vr̃ innuere, ꝙ Eps & capitulũ poſſunt dignitatẽ ex cauſa ſupprimere & tollere, dic hoc eſſe verũ: niſi talis dignitas fuiſſet ab alio, q̃ capitulo facta. Ita limitat. hic ſing. do. Feli. hoc dictum Abb. col.7.ver.ad ſm, circa hanc glo.

b DictumCal. Idem Bu.Imol. Do.hic. Et pro hoc dicto vide Bald. in l. ſi quis præsbyter in 3. not. C. de epiſ. & cleric. quòd ſi Epiſcopus vult eccleſiã ſimplicem facere collegiatã requiritur cõſenſus patroni. Idem ſi vellet eã eligere in cathedralẽ, ſm Pet. de Anch. in c. cũ inferior. de ma.& obe.

alias deſũt verba C. de neg.

ſu, quo ſola cõfirmatio impedit: forti᷒ p̃ſtatur impedimentũ, cũ cõfirmatio & iuramentũ cõcurrunt. Sed vbi quodlibet p ſe nõ ſufficit ad impediendũ: nec ſimul iũcta impedient, quia iure nõ ꝓbatur. Aut c q̃ritur an poſsit capitulũ creare dignitatẽ in eccleſia: & tũc aut vult creare dignitatẽ oĩno nouã, & non poteſt: quia ad ſolũ Papã ꝑtinet creare dignitates: vt in c. primo.22.diſt.puta, ſi velint ſtatuere: vt ſint Cardinales in eorũ eccleſia. Aut vult creare vnã de dignitatibus prius creatis: puta Archidiaconatũ, vel Archip̃sbyteratũ: & põt.argum.hic in fi. Nã iſta dignitas erat hic extincta: & ex facto capituli fuit nouiter inſtituta ſine licentia Papæ. nec ob. dictum gl. ꝙ iſtud contingat ex conſequentia prioris dignitatis: q̃a cùm dignitas eſſet ꝓrius extincta, debet dici noua creatio. Et facit.21. diſt.c.in nouo. quod ẽt tenet Io. Andr.& ẽt moderni. Prædicta ꝓcedunt reſpectu augmẽtationis, ſeu d creationis. An ãt poſsint diminuere nũmerũ p̃bẽdarũ & canonicatuũ: ſeu ſupprimere dignitatẽ, q̃ iã eſt creata. Aut non a ſubeſt cauſa, & nõ poſſunt a: vt. ĩ eod. ex ꝑte. Aut ſubeſt cauſa: & tunc ſi à Papa, vel eius authoritate numer᷒ ſit p̃fixus, vel dignitas ſit creata: tũc nõ poſſunt diminuere. argũ in cap. cùm veniſſent. de iudi. & c. primo, & ſcd'o de cõfirma. vti. Et hoc dictũ tenent cõiter oẽs doctores. Ego limitarẽ hoc dictũ: videlicet, niſi cauſa diminuendi eſſet orta ex poſtfacto. Nã quemadmodũ põt fieri augmẽtũ excreſcentibus facultatibus. ĩ. eodẽ, capitulo proximo, nõ obſtante cõfirmatione Papę: ita & diminutio, diminutis facultatibus. Facit, quod in ſimili notat gloſ. in c. primo. de cõfir. vti. Aut ceſſat authoritas Papę: & 6 tunc ſi aliquis alius à capitulo inſtituit il e las p̃bendas, vel dignitates, nõ põt capitulũ diminuere ſine authoritate fundatoris vel hæredis. argumẽtũ. c. monaſteriũ. 16.q.7. quod eſt bene not.& originaliter 5 fuit dictũ Hoſt.† Et ꝑ hoc dictũ Cal. b dib cit ſe obtinuiſſe, ꝙ Eps nõ põt diſpenſare ꝯ inſtitutionẽ beneficii, vel ipſam imminuere, vel ꝯ eã venire ſine conſenſu patroni: quod eſt ſp not. Si ergo ex inſtõne beneficii collatio eſt fiẽda p̃sbytero, nõ p̃t Eps ſine licẽtia patroni diſpẽſare, c vt cõferaꝰ nõ p̃sbytero. Ad idẽ adduco not. dictũ Inn. in c. ſi. de cleri. non reſi. vbi dicit Epm nõ poſſe ꝯ ſtatutũ beneficii diſpẽſare. Facit q̃d not. in c. at ſi clerici. de iudi. io §. de adulteriis. Hoc limitarẽ, niſi diſpẽſatio hẽret fieri ex neceſſitate eccleſię & patron᷒ nollet cõſentire. Ad hoc adduco nota. dictũ dñorũ de Ro. deci. 296. vbi dñt, ꝙ ſi patron᷒ ſine cã nõ vult cõſentire ꝑmutatiõi bñficii, p̃t eps hoc facere neceſſitate vrgẽte ſine ꝯſenſu patrõi: q̃a patron᷒ nõ debet impedire magnã vtilitatẽ eccl'iæ. Facit c.1. de his, q̃ fi. ã ma. pa. c. Et ad primũ dictũ. Ho. adde q̃d no. Pau. i cle. ne in agro. §. ad hęc de ſta. re. ubi dicit Epm ñ poſſe bñficiũ patronatũ vnire ſine ꝯſenſu patrõi. d Facit. d. c. monaſteriũ. aut nõ ꝯſtat de fundatiõe alteri᷒, & tñ ſi bõa Epi & capl'i ſunt cõia ñ poſsũt ſupprimeꝰ: q̃a Eps authorizaret i facto ꝓprio. Sed dic ꝙ dẽt tũc recurri ad archiepm vel ad Papã; facit q̃d no. i cle. 2. de re. ecc. nõ ali. Et itellige q̃ñ ſuppſtio vẽit i eorũ lmiorẽ. Si bona eorũ ſunt diuiſa, tũc p̃t capm cũ authoritate Epi ſupprimere, ẽt dignitatẽ, ſi ſubeſt legiti. cã. arg. c. ſicut vnireꝰ de exceſ. Pręla. Predicta ꝓcedũt, niſi ꝯfirmatio Papę cũ clauſula decreti obſtet ſm p̃dicta. Non ob. p̃dictis. c. ſi. de ver. ſig. vbi i diminutiõe fuit recurſũ ad Papã: q̃a volũtariè ibi ceſſauerunt. Vel forte Eps & capm nõ ꝯcordabãt. Eodẽ mõ dic ad c. cũ oli. de ꝯſue. vbi vr̃ ꝓbari, ꝙ in creãda dignitate ẽ recurrẽdũ ad Papã. & ꝑ hoc habes mam gl. declaratã. † In gl. pen. in fi. e Ex gl. hẽs qnq; opiniões, q̃liter ꝑdaꝰ priuilegiũ: & vltra gl. ponunꝰ alię mltæ opiniones. vñ in hac ma tot ſunt opiniones, quot ſũt capita, ꝑ q̃ diſcurrit iſta ma. Sed mihi placet diſtinctio Io. And. aliq̃b᷒ additis: q̃a aut q̃riꝰ de reſcripto delegatorio iuriſdictionis q̃nto t pe ꝑdaꝰ. & dic, vt diceꝰ i c.

ſe ſup diaconatu. & ita debet limitari in c. cũ ex eo. cũ gl. in verſ. ſubdiaconatũ. circa fi. de elec. in 6. vbi Pe. de Anch. no. ꝙ p̃miſſa diſpenſatio in ſacerdotio & reſidentia non cõprehendit ſubdiaconatũ, quem promotus debet ſuſcipere.

d Vnire ſine conſenſu patroni. Adde Car. ꝯſi. 110. inci. Papa vniuit ad fi. vbi alle. Inn. in c. ſuggeſtũ. de iure pa. pall. Idẽ ſi vult authorizare permutationi ſcd'm Cal. in ti. de rerũ permut. conſil. 2. de quo per Do. in c. vnico. in vlt. columi. eo. ti. in 6. & Lap. all. 96. incip. bñficia vacantia. in fi. Et ꝑ Rot. deci. 307. inci. ꝑmutatio. Inn. ꝯſ. 321. incip. ſuppoſito. ver. tertio. Inn. & alios in c. quod ſ dubijs. ſ. de renũ. & ꝑ iſtũ in ca. cũ dilect᷒. in a. col. ſ. de iurepatr. & ibi glo. 1. & vide iſtũ poſſ. Inn. in c. vnico. in vlt. col. ſ. vt eccl. benefi. Pe. de Anch. conſil. 116. inci. ex narratis. & iſtũ in d. c. ſuggeſtũ. & facit tex. cũ gl. in verb. Applicæ. & ibi plenius ꝑ Car. & Imo. in Cle. q̃a contingit. de religio. Et reſtringe ſingulr̃ dictũ Cal. tribus modis, vt hic per moder. inter quos eſt vnus modus, q̃ñ patronus conſentiret, vt conditiones alterarẽtur, ſm oẽs hic. Et idẽ ſi hæres patroni cõſentiret: ita expreſsè dicit hic iſte. & per iſtã reſtrictionẽ obtinui Bononiæ. vt ꝑ vna vice poſsit Eps conſentiẽte hærede patroni cõferre beneficiũ nõ habẽti ordinẽ ſacerdotalẽ à teſtatore appoſitũ: vt iuſpat. cõferretur ſacerdoti, vt volente hærede Eps conferat nõ ſacerdoti. & ita dicunt hic moderni ſe cõſuluiſſe. Adde tu per Roma. conſi. 362.

Adde tu, quod Pe. de Anch. cõſi. 19. & cõſil. 365. duplicato tenuit, ꝙ habenti gratiã ad beneficia vacatura, ẽt vno curato, & dignitate, motu ꝓprio, & cũ clauſula, nõ obſtantibus, & diſpenſatione ſuper ętate, nõ debeaꝰ p̃benda ſacerdotalis, q̃ ex ordinatione teſtatoris requirit continuã reſidentiã, & ꝙ illã aſſeq nõ poſsit q̃ habeat aliud beneficium; motus ea potiſsimum ratione, ne fundatores retrahanꝰ à fundatione, vel dotatione eccleſiarũ. Et ꝙ clauſula, nõ obſtante, tollit ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ: non autem diſpoſitionem teſtatoris; & uide omnino quod uoluit Romanus conſil. 320.

c SEB. SAP. Diſpenſare. Sentit ergo do. Abbas. hic, ꝙ cum licentia patroni poſsit diſpẽſare, ꝙ collatio, q̃ fieri debet p̃sbytero, cõferat non p̃sbytero. Ex quo dicit. d. And. ponit in quibuſdã apoſt. ꝙ aliàs cõſuluit in q̃õne tali. quidã. 14. ann. ex diſpenſatione Epi & cõſenſu patroni ꝓmot᷒ fuit ad capellã, q̃ ex inſtõne bñficii nõ erat cõferenda, niſi p̃sbytero: dubitatũ fuit an ille ꝓmotus debeat priuari eccleſia, vel ipſo iure ſit priuatus, ſi intra annũ nõ eſt effect᷒ ſubdiacon᷒, dicit ſe cõſuluiſſe ꝙ nõ eſt priuatus, nec priuandus: q̃a doc. hic dñt ꝙ Eps cũ cõſenſu patroni põt cõferre beneficiũ non hñti qualitates in fundatione appoſitas: ergo Eps põt diſpenſare nõ ſolũ, vt nõ ſit p̃sbyter, ſed nec diaconus, vel ſubdiaconus. Et ideõ cũ Eps diſpenſauerit, ꝙ iſte. 14. ann. nõ poterat intra annũ habere ſubdiaconatũ: quia debet habere. 18. annos. Cle. generalẽ. de ęta. & qual. vr̃ etiã diſpenſaſſe ſup diaconatu.

e In gl. pe. in fi. Qualiter ꝑdaꝰ priuilegiũ. vide hic plenè ꝑ Fel. facientẽ tres regulas cũ fallẽtijs opportunis. Et no. iſtã gl. tanq̃ magiſtrã. Et de materia recurre ad l. quoties. C. de prec. imp. offer. & ad c. ſi de terra. & ad c. accendentib᷒. de priui. & ad l. voluntariè. C. de execu. rei. & ibi plenè ꝑ Cyn. & ad c. ſuggeſtũ. de deci. & ad l. generaliter. C. de Epiſ. & cle. & diſtingue caſus, vt hic ꝑ iſtũ, Barb. & Fel. Adde tu q̃liter perdatur priuilegium, Ale. ꝯſil. 135. 1. lib. al'. & 213. 2. lib. & a 52. ZACHARIAS. Adde eundẽ Ale. cõſil. 33. inci. viſis &c. vol. 5. & Lu. Ro. cõſi. 180. Di. in regula, decet. & ibi do. Boerij in apo. 2. ad eũ. de reg. iu. Iac. Rebuf. in l. ſi q̃s. la a. nu. 1. & i add. ad eã. C. ſ dicur. li. 10.

ſi ãt.& c.plerũq;.ĩ.d̄ reſcri. & ẽ tex.no.in l.falſo.C.de diuer. reſcr. & ibi maximè ꝑ Bal. Aut q̃rit̃ de priuilegio & tũc aut hẽt tp̃s annexũ,& ſtãdũ eſt tp̃i determinato:vt l.quoties.C. de p̃ci. Imp. off. q̃d intelligo niſi cõueniat̃ añ tp̃s, quo caſu dicendum eſt,vt ĩ.dicã. Qñq; priuilegiũ habet in ſe cauſam tacitã vel expreſſam,& ea ceſſante ceſſat priuilegium.Pone exẽplũ in c.ſuggeſtũ,de decim.melius in l.generaliter.C.de ep.& cl.canonizata 16.q̃one 1. Aut ſumus extra iſtos caſus: & tũc aut priuilegiũ cõcedit̃ circa iudicia:aut circa negotia. Primò caſu,aut ad agendũ, aut ad excipiendũ.Si ad agendũ: durat tãto tp̃e,quãto durat actio, vt l.ſi eũ §. qui iniuriarũ. ff.ſi quis cauti.Si verò dat̃ ad excipiendũ,tunc eſt perpetuũ: vt in l.purè.§.ſi.ff.de doli excep. Niſi cõprehendat̃ in culpa in nõ excipiendo tp̃e,quo agit̃ cõtra eũ.arg.in l.Põpo.§.ra-
a ti.ff.de ꝓc. Secundò caſu [a] principali:aut priuilegiũ datur ad aliquid faciendũ:& ꝑditur ſpacio 10. annorũ, ſi priuilegiatus eo nõ vtit̃:vt eſt tex.multũ notabilis in l.1.ff.de nundin. Vbi d̃r, q̃ ſi Princeps cõcedit ciuitati priuilegiũ nundinarũ:& ciuitas nõ vtit̃ eo ꝑ decenniũ:illud ꝑdit.Et ꝑ hoc dicit ibi Bar.q̃ ſi Princeps det priuilegiũ ſtudio gñali, quo ciuitas nõ vtit̃ ꝑ decẽniũ,illud ꝑdit.hoc tñ non ꝓcedit, ſi cõferẽt eccleſiæ:vt ĩ dicã. Aut dat̃ ad nõ faciendũ,& ſi aliqd reſeruauit ſibi princeps,nõ põt priuilegiat⁹ illi renũtiare: niſi quatenus particulariter eũ tangit:vt in c.cũ tp̃e.de arbi.Aut Princeps nihil reſeruauit ſibi.& tunc aut fuit cõceſſum ꝑſonæ priuatæ,aut cõi,vel eccleſiæ.Primo caſu perditur ꝑ vnicã contrauẽtionẽ.Et intellige ſi directè obuiat̃ illi priuilegio. Et iſte eſt caſus hui⁹ c.& optimè. facit l.2.C. de iu.do.ĩpe.& vide oĩno,q̃d no.Bar.in l.1.C.de his,q ſpõ.mu.pub.ſub.lib.
7 10.†vbi videt̃ velle,q̃ priuilegiatus ne ſoluat p̃ſtãtias, ſi ſpõ
b te ſemel ſoluit,p̃iudicat ſibi in futurũ:niſi fuerit ꝓteſtatus,[b] vt ibi. & nota hoc vltimũ de ꝓteſtatione. Itẽ pondera,q̃d
8 dixi ſi directè obuietur:q̃a ſecus,ſi nõ directè. vnde † ſi quis habet priuilegiũ generale, ne ſubeat aliqua munera publica,vt honores:& ſpõte acceptauit vnũ, nõ præiudicat ſibi in aliis ẽt in illo,ſi denuo eligat̃ ad illud,vt in l.voluntarie.C. de execu.tuto.niſi acceptaueri t decurionatũ, q̃a ex illo officio aſſumit̃ ad alia officia,ideò acceptãdo illud videt̃ ſibi p̃iudicare.arg.c.trãſlato.ĩ.co.Secũdo caſu nõ ꝑdit̃, niſi legitimo tp̃e p̃ſcribatur.& iſte eſt caſus in c.ſi de terra.& c.accedẽtib⁹.de priui.Et eſt ratio, q̃a ſingulares ꝑſonę nõ poſſunt ꝑ cõtrauẽtionẽ eorũ renuntiare priuilegio cõceſſo eccl'iæ, ideo expectatur legitima p̃ſcriptio.Et ꝑ hoc dico,q̃ attenta ratione eſt faciẽda differẽtia,an cõcedat̃ priuato,an eccl'iæ, q̃a ꝑ cõtrauentionẽ ꝑditur priuilegiũ ex tacita renũciatione.Ideò debemus cõſiderare , an & qñ cõtrauentio inducat renuntiationẽ validã.Nã in priuato quælibet directa cõtrauẽtio inducit renuntiationẽ validã. argumentũ in c.cum renuntiat̃.32.q.1.q̃a cõplectitur contrariũ Sed in eccleſia nõ põt inducere illã renuntiationẽ validã : quia ſicut expreſsè
c non poſſunt canonici renuntiare priuilegio [c] cõceſſo eccleſiæ,ita nec tacitè,vt nota.d.Innoc.in c.accedẽtibus . Ideo in eccleſia expectat̃ tẽpus legitimũ. Vnde idẽ dicendũ in alio, qui ex cõtrauentione nõ poſſet renũtiare priuilegio. Et ex his infert̃ ad limitationẽ huius c.q̃ ſi iſtud priuilegiũ reſpexiſſet vtilitatẽ eccleſiæ, iſta vnica cõtrauẽtio p̃iudicaſſet canonicis reſpectu vtilitatis eorũ dũtaxat,ſed reſpectu vtilitatis eccle.poſſunt allegare priuilegium nõ eſſe ſublatũ,vt no. vult Inn.in d.c.accedẽtibus.& ꝓbat̃ rõne p̃dicta.Idẽ dic,vbi priuilegiũ dat̃ reſpectu pluriũ rerũ, q̃a licet q̃s cõtraueniat in vno,nõ cẽſetur renuntiare reſpectu alterius.& ſic vr̃ velle tex.no.in l.voluntariè.C.de execu.tut. & ibi videas ꝑ Cyn. plenè de hac materia.Et hæc,vt dixi,ſufficiãt ad quãdã iſtructionẽ materiæ,q̃a lõgiſsimũ eẽt ꝑ ſingulas cauſas cõplecti, vt dicit gl.hic in ſi.& bñ. Et ꝑ p̃dicta dicerẽ, q̃ vbi canonici poſſent renũtiare priuilegio eccleſiæ indulto,ꝑ vnicã cõtrauentionẽ directã perderet̃ priuilegiũ, q̃a vt dixi cõtrauẽtio põderat̃ ad inferẽdã tacitã renũtiationẽ,& nõ eſt differẽtia

a Secundo caſu. Limita iſtud dictum non procedere,quando quis nõ eſt vſus priuilegio:q̃a nõ fuit data facultas utendi.ꝑ l.eſt ſolenis in c.Abbate ſancti Siluani. in uer.donec.ibi.ad fin.ĩ.de uerb.ſig. & faciunt q̃nq; ſimilia,q̃ ponit modernorũ Princeps do. Iaſ.in l.falſo.C.de diuer.reſcr. quæ omnino uide : quia facient tibi honorem. Aenęas Falcone⁹.

regul'r,an aliq̃d fiat expreſsè,vel tacitè.

ANT. FRANC. Qualiter perdatur priuilegiũ & an ꝑ nõ vſum illud ꝑdatur, uide Bar. poſt text. in l.1.ff.de nũdin. Et an destructo loco cui cõceſſum eſt priuilegiũ,intelligat̃ ſublatum eſſe priuilegiũ,vide glo.in c.& hic diximus.6.q.7.& habet̃ ꝑ Inno. & do.in c. cũ ex iniuncto. de op.no.nunti. Et adde,ꝙ cũ mens cõcedentis priuilegiũ in dubio ſit inferre leue pręiudicium tertio: ſi priuilegiũ incipit enormiter lædere, ipſum priuilegiũ ꝑditur & reuocat̃, ut in c.dilecti. de deci.& no.gl. ĩ c. ad audientiã. eo. tit. & habet̃ in c. in his de priui.Et uerũ priuilegium cõceſſum eccleſię perdatur propter

SVMMARIVM.

1 *Canonici ſunt tot inſtituendi in eccleſia,quot commodè poſſint viuere ex redditibus.*
2 *Statutum factum à capitulo continens priuatam vtilitatem, tollit antiquam conſuetudinem continentem fauorem eccleſiæ.*
3 *Collatio beneficij facta precibus alienius,valet,ſi preces iuſtæ ſint,alias ſecus.*
4 *Numerus certus canonicorũ,ſi fuerit ſtatutus & confirmatus à Papa,intelligitur,niſi facultates eccleſiæ excreſcant . Nam tunc poterit numerus augeri. 18.21.27.*
5 *Clauſula ſolita apponi in aliquo inſtrumento, ſi fuerit caſu omiſſa, habetur pro appoſita.*
Cõſuetũ quod eſt apponi,habetur,ꝓ appoſito.
6 *Statuẽtes poſſunt venire cõtra ſtatutũ,ẽt ꝑ ſuperiorẽ confirmatũ, licet contineat talẽ materiã,quòd ſine ſupiore ſtatutũ non valuiſſet.*
7 *Præbẽdæ q̃ poſtea inſtituũtur ĩ eccleſia,nõ debẽt eſſe minoris valoris, q̃ p̃bendæ antiquæ.*
8 *Redditus excreſcẽte ĩ eccleſia debet deputari ꝑ canonicis nouiter receptis, uel ut ex eis fiãt noue præbendæ , uel conuertantur in vtilitatem eccleſiæ .*
9 *Conſors eiuſdem litis põt agere pro cõſorte ſ—*

delictum canonicorũ,uide. gl.in c. priuilegiũ.11.q.3. & gl.in c.ita nos.25.q.2.& uide Spec.in tit.de inſtr. edi.in §. nunc uidendum.in uerſi.ſi in his.ubi enumerat caſus,in q̃bus perditur priuilegiũ.Et an priuilegiũ cõceſſum rõne religionis, ceſſante religione, ceſſet ipſũ priuilegiũ,uide no.in c.Abbate.de uerb.ſig. & habet̃ ꝑ gl.in c.gñaliter.16.q.1.& uide tex.in c.nup.de p̃bẽ.li.6,ubi habet̃ q̃ priuilegiũ ceſſat,& perdit̃ ceſſante cã priuilegij. quod intellige uerũ:niſi in reſcripto ſit appoſita clauſula , q̃ priuilegiũ ꝑpetuò duret : ut not.in Cle.2.de reſcrip.& ibi ꝑ gl.ſi.Et an cã ſuperueniẽs faciat ceſſare priuilegiũ,uide Io.And.in c.2.de immu.eccl. Et adde q̃ priuilegiũ durat ẽt finita dignitate,ut no.gl.in l.1.C.de magiſt.lib.12. & in l.eã legẽ ĩ.de excu.mu.& in l.Titia.§.uſuras.ff.de lega.2.Et adde,q̃ negãs id,quod eſt cauſa ſui priuilegij,perdit priuilegiũ, ut in l.ſi dubitet.i §.1.& ibi gl.& Bar.ff de fideiuſ.Et an deſtructa eccleſia, ſi reficiat̃,an priuilegiũ duret,uel reſurgat, uide Bar.in l.qui uſumfructũ. ff.de uſufructu.Et adde,q̃ ſi ſtudio Paduano concederentur oĩa priuilegia ſtudij Bononienſis deſtructo ſtudio Bononienſi,nõ ꝓpterea tñ ſtudium Paduanum perderet priuilegia,quæ ſolitum erat habere ſtudiũ Bononienſe iam deſtructũ,ut not.uoluit Iac. But.in l.oĩa.& ibi plenè ꝑ Bal.C.de epi.& cle.& uide no.gl.in aut.qua in ꝓuincia. C.ubi de cri.agi opor.q̃ dixit,q̃ priuilegium iuris communis, nõ tollitur per generalem caſſationem priuilegiorum, quod eſt notandũ.

b ZACHARIAS. Niſi fuerit proteſtatus. Adde iſtud dictũ Pan. eſſe intelligendũ de cõtrauentione uniuerſali reſpiciẽte actus futuros. & ita loquitur Bar.alleg.per eum in d.l.1.de his, qui ſpon.mu.pu.ſub.lib.10.pro quo facit tex.in l.ſi debitor.§.1.ff. quibus mod. pig.uel hy.ſol.& ibi Bar.idem in l.ille à quo.§.ſi de teſtamẽto.ff.ad Treb.Nam ſi contrauentio eſſet in actu particulari, non uidetur neceſſaria proteſtatio.de qua hic.Ita no. Bar.in alle.l.1.Bal.cõſi.338. inci.ſuper primo uol.3. Alex. conſi.103. uolũ.3.& conſi.115. col.3. §.nunc attingo.uol.2.& conſi.219.col.7.uer. ad idem.eo.uol.Mod. hic. & Rom.conſi.252. incipien. pro deciſione in fin.

c SEB. SAPIA. Renuntiare priuilegio. Adde prædictis,q̃ priuilegium conceſſum poteſt reuocari ex omni cauſa, ex qua poteſt reuocari donatio. Ita uult Imo.in c.prox.col.2. & ideo Bal. in l.2.in fi.C.de liber.& eo.lib.quod declarat Deci.in c.nouit.col.7.uer.quarto fallit.ĩ.de indi.ut procedat in priuilegio conceſſo ex liberalitate, ſecus in priuilegio conceſſo ex aliqua cauſa oneroſa, & ibi latè tangit , quando priuilegium conceſſum poſsit reuocari.

a Cōgruè uiuere. Adde per Oldra. conſi. 260.

b Abſque præbenda. Adde Fede. de Sen. conſi. 290.

SEB. SAPIA.

c Collatio beneficij. Adde quod dicit Bal. i l. tutor. §. q̃ tutoribus. ff. de excuſ. tuto. q̃ ſi Papa ꝓmouit ſuũ nepotē in Cardinalē, caro hoc ſibi reuelauit, non ſpiritus.

ZACHARIAS.

d De ꝓcib^9 carnalibus. Adde tu, ne fallaris ꝑ dictum d. Ab. hic, & in c. conſtitutus. de reſcri. dũ voluit, q̃ collatio bñficij ſi fieret ad ꝓces carnales alicuius nõ autē ſpũales, vt ꝑ eũ, & apoſ. q̃ ita crudè nõ ſunt intelligēda hæc verba, q̃ dicam^9 nõs nõ poſſe parentibus noſtris carnalibus, vt nepoti beneficiũ cõferre: q̃ a poſſumus. no. idē Abb. in c. dilecto. de ꝓben. Imò etiã filio ꝓprio. no. gl. & idē Ab. in c. q̃ a clerici. de inrepatr. & in c. cõſuluit. eo. tit. & c. fi. de illit.

e Spiritualibus. Adde gloſſ. in c. Moyſes. in verſi. rogauerit. & ibi do. 8. q. 1. & gl. fi. in c. in quibuſlã. 1. q. 1. & gl. i ſum. 8. q. 1j. & i c. 1. ea. qo. & cã. & in c. veniã. l. ver. vt deprecamini. 35. q. 9. & gl. in c. vt noſtrũ. in verſ. carnalitatē animi. & ibi Imo. poſt alios. j. vt eccle. bñfic. & B. Tho. 2. 2. q. c. ar. vl. † ad fi. & qđ habetur in ſum. Piſana. ī ver. acceptio ꝑſonarum. ver. vtrũ peccet Eps. & de ſententia lata ꝑ preces. vide gl. in ca. quatuor. ad fi. 11. qõ. 3. & Ang. in l. venales. C. qñ ꝓuoc non eſt ne. & tex. i l. furti. §. pactus. ff. de dã. inf. Ho. & Eu. i c. tuã. hic alle.

Adde Spe. in ti. de ſimo. ubi foe-

no mandata: dummodo caueat de rato: & iſtud conſortium quomodo contrahatur.

10 *Cõiuncta ꝑſona nõ admittitur ad agẽdũ ꝓ cõiuncta in his, q̃ requirunt ſpeciale mandatũ.*

Coniuncta perſona etiam pater non poſſet recipere ſolutionem citra mandatum.

11 *Exceptio competens poſt lit. conteſta. poteſt opponi lite conteſtata.*

12 *Coniuncta perſona dicitur reſpectu ſanguinis, & non alio reſpectu.*

13 *Allegans turpitudinem ſuam auditur, vbi vertitur periculum animarum.*

14 *Præbẽda. ſi fuerit collata duob. quis ꝓferatur*

15 *Proteſtationis materiam vide plenè hic.*

16 *Canonicus poteſt eſſe quis ſine præbenda 31.*

17 *Canonicus quis nõ poteſt fieri cum iſto pacto, vt non poßit petere præbendam. 21.*

18 *Proteſtatio non extenditur ad futura veriſimiliter non cogitata.*

19 *Proteſtatio, an & quando tollatur per actum contrarium.*

20 *Sponſus cognoſcens ſponſam carnaliter, & ꝓteſtatus quòd nolebat per hoc contrahere matrimonium: an valeat talis proteſtatio?*

22 *Laicus vtrum poßit habere præbendam.*

25 *Statutum dicens, quod eligendus in canonicum, ſoluat aliquid, eſt ſimoniacum, quando legitur tempore receptionis.*

Cõſuetudo nõ eſt ſimoniaca hoc dictãs et quare aliud ſit i ſtatuto et aliud i cõſuetudine.

26 *Canonicus receptus, qui ſponte aliquid dat alijs canonicis, non committit ſimoniam licet ibi ſit i ſtatutum, quòd aliquid det &c.*

28 *Eccleſia diues debet alteri eccleſiæ ſupplere.*

29 *Promiſſio canonicatus, vel præbendæ, non valet. ſed ſi primò recipitur in canonicum, tenet promißio præbendæ.*

Canonicus receptus vltra numerũ, q̃ iura habeat ĩ capitulo & an habeat portiones &c.

31 *Dominium non acquiritur ſine traditione, vel vſucapione. intelligitur circa temporalia: ſecus tamen eſt in ſpiritualibus.*

32 *Doctor receptus in collegium vltra numerũ, quam vocem habeat in collegio.*

33 *Papa, vel alius iudex ſuperior, ſi incepit cognoſcere ſuper aliqua cauſa: an videatur illam de manu inferioris tollere: adeò, vt proceſſus coram inferiore non teneat.*

34 *Proceſſus pendens corã duobus iudicibus ordinarijs et paribus, an vterq; proceſſus valeat & quid ſi ſint latæ duæ ſententiæ cõtrariæ.*

35 *Iudicium debet finiri, vbi eſt cœptum. quod intellige ſi excipiatur. ſecus ſi non excipiatur. Nam tunc valet proceſſus vtriuſque.*

36 *Sententia contra ſententiam an valeat.*

CAP. IX.

CVm M. Habes materiam ꝓlixã & ſubtilē. & hoc dicit in ſumma. Si capitulum contra ſuã conſtitutionē de certo canonicorũ numero, aliquos recepit in canonicos, de ſuperexcreſcentibus fructibus eis prouidere tenet. Vel aliter ad idē. Non obſtante certo canonicorũ numero, etiã per Papã confirmato, ꝓuidendum eſt receptis vltra numerũ de ſuperexcreſcẽtibus fructibus, maximè ſi voluntariè ꝑ canonicos fuerũt recepti. Diuidit in tres partes. In prima ponitur allegatio ꝓ M. & ſociis. In ſecunda pro capitulo, ibi: *verum.* In tertia diffinitio. ibi: *mandamus.* Caſus literalis. Canonici Ferrarienſes, vt maioribus reditibus abundarēt, ſtatuerunt numerũ 14. ꝓbendarũ in eccleſia Ferrarienſi ꝓter id, quod menſæ cõi deputarũt, vltra antiquã conſuetudinē ipſius eccleſiæ: poſtmodũ vacauit q̃dã ꝓbenda in ipſa eccleſia: canonici cõtra cõſuetudinē ipſam voluntariè veniētes. M. & quatuor ſocios ſuos canonicos receperũt nullis ꝓbendis aſſignatis eiſdē. Et quãuis reditus illorũ eſſent plurimũ augmẽtati, noluerunt eis de ſuperexcreſcẽtibus reditib^e ꝓuidere. Et ideò inter dictos quinq; & capl̃m q̃ſtio mota fuit ſuper hoc corã dño Papa. Tandē ad ſedē Apoſtolicã q̃ſtio eſt delata corã dño Papa. omnia iſta ex parte illorũ quinq; fuerũt ꝓpoſita. Ex aduerſo ex parte capl̃i fuit propoſitum, q̃ in Ferrarienſi eccleſia quatuordecim ꝓbendarũ numerus fuerat conſtitutus & a ſede apl̃ica confirmatus. Tandē cùm vna præbenda in eadē eccleſia vacaſſet, ad inſtantiã quorundã receperunt duos ad eã: & poſtmodũ ad preces epiſcopi dictum. M. & quendam alium ſine ꝑiudicio cõſtitutionis ꝓdictæ in canonicos receperunt: ita, q̃ ipſi de canonicatu nihil ꝑciperent, donec primi duo eſſent ꝓbendas integrè aſſecuti: & reditus, q̃ ꝑ ipſorũ induſtriã excreuerunt: deputauerunt cõi menſæ, q̃ minus ſufficiēs erat: quos dicti quinq; ſibi contra conſtitutionē ꝓdictã petebant in beneficiũ aſsignari. Iſtis & aliis allegatis, mandat Papa iudici. q̃ cũ in cõſtitutione ꝓdicta & cõfirmatione Apl̃ica vel fuerit vel eſſe debuerit, ſicut cõſueuit, expreſſum: niſi intantũ excreuerint eccleſiæ facultates, q̃ pluribus poſſint ſufficere cõpetēter, & ipſi canonici cõtra cõſtitutionē ſuã receperint quatuor ad vacaturas ꝓbendas vltra numerum conſtitutũ: faciant ſuperexcreſcētes reditus ꝓdictis qnq; canonicis aſsignari: ita, q̃, ſi ex eis ęquales cũ aliis poſsint habere ꝓbendas, quod ſuperfluũ fuerit, in cões vſus cõuertatur, antiquis canonicis ꝓbendas ſuas ꝑcipientibus cõſuetas: reuocato in ſtatũ priſtinũ q̃cquid ab alterutra partium in ꝑiudiciũ alterius poſt motam q̃õnem corã Epiſcopo Ferrarienſi circa ꝓbendas, vel preces fuerit attentatum. Ber.

1 †Not. primò vnã legitimam cauſam reſtringendi numerum ꝓbendarũ & canonicorum: qñ. ſ. reditus ꝓbendarũ non ſufficiunt ad ſuſtentandũ congruè canonicos. nam tot ſunt inſtituendi in eccleſia, quot poſſint congruè viuere ^a ex reditib^9 illius: vt in c. 1. de īſtitutio. & c. vnico. §. 1. de ſta. regu. lib. 6. Et puto ꝑ ea quæ dixi ſ. c. ꝓxi. q̃ Epiſcopus cũ capitulo poſſint numerũ antiquũ reſtringere, ex plurib^9 ꝓbendis cõſtituendo pauciores. Tendit. n. in dedecus eccleſiæ: q̃ canonici, qui conſtituunt vnũ corpus cum capl̃o, non poſſint ex reditibus cõgruè ſuſtentari.

2 †Not. ſecũdo, ibi: *contra antiquam conſuetudinē.* q̃ valet ſtatutum capituli priuatæ vtilitatis nutritiuum, contra antiquã conſuetudinem fouentē vtilitatē publicã & ſpiritualē. Quod intellige, qñ ſubeſt rationabilis cauſa ſic ſtatuendi: vt hic erat. Et ſic nota generaliter, q̃ cõtra antiquã conſuetudinē eccleſiæ pòt ex cauſa rationabili fieri nouũ ſtatutũ. Facit ratio ca. nõ debet. in princip. j. de cõſang. & affinitate. Nota tertiò, q̃ poteſt qs recipi in canonicum abſq; ꝓbenda. ^b pòt ergo ius canoniæ exiſtere ſine ꝓbenda: nõ tñ debēt multi ſic recipi: ne tendat in dedecus eccleſię. & vide ad hoc bonã glo. & qđ ibi dixi in c. dilectus filius j. de ꝓben.

3 †Quartò, no. ibi: *hãc inſtantiã.* & ibi: *ad preces.* q̃ tenet collatio beneficii ^c facta ad inſtantiã, vel ꝓces alicuius. & ītellige nõ de precib^9 carnalib^e, ^d ſed de iuſtis & ſpũalibus. ^e de quo vide bonã gl. in c. tuã. de æta. & qualit. & 1. q̃ſtio. 1. c. ſunt nõnulli. Nota quintò, quod licitè capl̃m vltra ꝓbēdas diſtinctas ꝑ ſingulos canonicos poſſidet bona cõia, q̃ dicunt de mēſa ipſius capituli. Nã ex illis ſuſtinet capl̃m onera cõia. Itē ſolēt diuidere fructus illorũ

bonorum

mat libellum tatione precum.& inquantum.Addens non videtur fa cere differentiam inter iudicem corruptum prece,vel precio? Ad- de tamen ꝙ eſt differentia: quia ſi quis rogat iudicem in crimina- li,vt iudicet pro ipſo punitur in centum aureis.per l.1.§.1.circa gl. ff.ad legem Iul.de ambi.ſecundum Roma.ſing.ſuis, fo.8.

tereſt,illas non intelligat. Puta, inſeruit notarius in aliquo inſtrõ inter ruſticos cõfecto:ꝙ alter renũtiabat cõdictioni indebiti,con- di.ſine cã.& oĩ iuri &c.Ita no.dixit Bar.in l.ſi.§.idẽ quę ſiţe,per illũ tex.ff.de cond.indeb. quod dictum pro valde no. refert & ſequitur do.Alex.conſ.42.incip.ſuper præmiſſo,col.4.in prin.vol.1.vbi pro hoc alleg. l.doli. ver. diuerſum, ff. de noua. Quibus adde glo. in l. ſi tutor.ff.de bono. poſſeſ.ti. gene.& Oldr. conſil.317. incip.factum tale eſt, col.2.

bonorũ in fine ãni ĩter ipſos canonicos.
Itẽ deputare ꝓ diſtributionibꝰ quotidia
nis.& de his uide bo.gl.in c.unico. đ cle.
ñ reſi.lib.6.
4 † Itẽ not.& tene menti,ꝙ in
conſtitutione de certo numero,ẽt ꝑ Pa-
pã confirmato,intelligiẽ clauſula: niſi re
ditus eccleſiæ intantũ creſcãt,ꝙ pluribus
ſufficiãt.Ex hoc inferẽ,ꝙ augmentatis fa
a cultatibus a eccleſiæ, dẽt numerus cano-
nicorũ augmentari:& ſic antiqua cõſtitu
5 tio tolli. † Not.ibi, *ſicut conſueuit*:b & te-
b ne mẽti,ꝙ clauſula ſolita apponicđ ſtylo
c curiæ dẽt ſubintelligi, ſi caſu nõ fuit ex-
preſſa. Sic dicimus in ꝯctibus ut uideanẽ
geri ẽm cõſuetudinẽ loci:licet hoc ñ ex-
primaẽ in ꝯctu. ad hoc.l.qđ ſi nolit.§.qa
aſſidua.ff.de ædil.edi.no.Bar. in l.nemo
eſt, q neſciat.ff.đ duo.re.vbi ꝑ hoc dictũ
dicit, ꝙ ſi in loco ſtudii doctores ſolcãt
qñq; legere ꝑ ſubſtitutos,intelligiẽ taci-
te hoc in ꝯctu cõductionis expreſſum: vt
poſſint ẽm conſuetudinẽ legere ꝑ ſubſti-
tutum. Et facit ad ꝑdicta bo.tex.in c.cau
ſam q̃.ĩ.de reſcrip.vbi clauſula ſolita ap-
poni in certo loco, ſi tranſponiẽ ꝯ ius,in
telligiẽ inſerta in loco ſuo.& eſt tex.not.
6 † Not.ibi,*in derogationem ſuæ cõſtitutionis*.
ꝙ ſtatuentes poſſunt venire ꝯ cõſtitutio
nẽ propriam: licet fuerit confirmata per
ſuperiorẽ: & licet contineat talem ma te

ANT. FRANC.

Et an,& qñ preces carnales inducant ſimoniã, vide not. glo. in c. ſciant.de electio. lib. 6. & habetur in c.cũ eſſent, de ſimo. & per Inn. in c.tuam.de æta. & quali.not.in l. obſeruare, ff. de offi. præſi. Et adde, ꝙ preces importunæ abſque dubio improbantur, quæ æquiparantur metui, vt no.Inn.in c.petitio.de iureiur. & not. in l. t.in §.q̃ onerandæ.ff.quarũ re.actio non datur, & ideo tales preces inducunt ambitionẽ & prohibentur regulariter:ut in l.ſi quẽquã,C.de Epi.& cle.& hẽ in l.arbitrorũ.& ibi ꝑ Bal.C.de arb. & per Hoſt.Io.An.in c.tua.de ęta.& quali.& ꝙ preces carnales importunæ inducant ſimoniã,vide gl.in c.ꝑ inquiſitionẽ.de elec. & no. ꝑ Bal.& alios in l.ſi.C.ſi qs aliquem teſta.prohi. Preces aũt iuſtæ non ſunt prohibitæ,ueque inducunt ſimoniã,imò ſunt exaudiẽdæ: vt in c.ueniam, 35.q.9.& in l.Attilicinus, ff.de ſeruitu.ruſti. præd.

a Facultatibus. Adde tria pulchra dicta Ang.i anẽ.ut deter.ſit numerus clericorũ,in uerſi.poſteà uerò.ꝑ illũ tex.ſed ultimũ eius dictum põt impugnari per tex.in l.id quod,ff.de peri.& commo. rei uen.

b Sicut conſueuit.Iſtũ tex.notant multũ But. Imn.& Bal.dicit nõ eſſe meliorẽ tex.in iure,ꝙ illud qđ ſolet apponi in ꝯctu, hẽ pro appoſito,ẽt ſi ñ fuit ſcriptũ.& tex.no.in l.ſi.in ñ.C.de fideiuſſ.& ibi Bal. & Bar.in l.1.ad ſi.ff.ſol.mat.& in rubr.C.de fide inſtr.in 3.col.& in l.fideicom.§.ſi ſeruo,ff.de leg.3.& in rubr. C.de his,q̃ in frau.cred. in ult.col.& in l.Imperator,in ult.col.ff.de ſta.ho.& in l.ita demũ, de proc.& Bar.in l.ſi prius,§.recte,ff.de aqua plu.ar.Inn.in c.olim, in prin.ĩ.de uer.ſig.Iſtũ in c.certificari.in prin.de ſepul.& in c.1.ſ. de ſum.Tri.tex.& do.in l.ꝙ ſi nolit,§.qa aliqua, ff.de ædi.edi.& in l.excep.C.loca.l.ſi pignore,§.ſi.i uer.uſu.& ibi do.ff.de pig.ac.& in l.uel uniuerſorũ,ff.eo.l.q ſenuſſes,ff.de uſur.c.cæterũ. in uerſ. terræ conſuetudo.de donatio. Bar.in l.ſi procurator.in prin.ff.de ioi.ſiſ. & in l.ſi.in prin.ff.de his, q̃ in frau.cre.& in l.bene à Zenone, C.de quadr.preſ.Bar.in rub.C.de exer.ad ſi.& Ro.conſ.114.in c.1.uiſis.Ange.in l.1.ff.de iuriſ.om.iud.& in §.emphyteoſim.in aut. de nõ alie. Bal.in l.1.C.ſi ob pub.penſi.& in l.liberti,in 5.col. C.de ope.liber. Bar.in l.1.C.de paſcu.publ.uel priua.lib.11. & in l.dũ prædiorum, C.de agri.& cenſ.lib.12.Pet.de Anch.in c.cum Ĩp̃s, de off.i.ordi. in 6.Inn.& Abb.in c.conſuluit,de offi.deleg.Inn.in c. cũ nobis olim, ultra medium,de elec.per iſtũ in c.s.de teſti.cogen.bo.tex. in c qđ tranſlationem,de offi.leg. Bal.in addi.Spe.in titu.de loca. & in l.ſi. poſt prin.C.de fideicom.& in l.ſi qñ.in prin.C.de inoffi.teſta.& plenẽ per Moder.hic, Bar. Ang. Imo.& Ro.in l.hæredes, §. cum ita, ff. ad Trebel.Pe.de Anch.in l.tres fratres,ff.de pact.Bal. in l.precibus, in 28.col.C.de impub.& Imo.in c. potuit ad finem de loca.

Adde tu Alex.cõſ.88. 3.lib.ubi ponit,an uotarius teneatur apponere in inſtrumento ea,quę ſunt de conſuetudine,& per eundem conſ. 28.2.lib.vbi ponit, an conſtitutum ueniat ex natura uenditionis.

ZACHARIAS. Adde tu,ꝙ illud dictũ do.Abb. notariũ poſſe apponere clauſulas cõſuetas: haberet locum in notario rogato qui fecit inſtrũ:ſecus aũt de alio,qui non fuit rogatus de illo inſtrõ: ſed ex officio vel ſtatuto extẽdit illud:quia ſolũ ꝑt ponere clauſulas,quas in originali cõpetit: aliae non.Ita not.do.Hipp.de Marſi.ſing.123. inci.in iure clarũ eſt,ꝙ alleg.ꝓ hoc Bal.ſing. in rub.C.de ſi. inſtru. col.6.uerſi.quartò q̃ritur,ꝓ quo ẽt vide Bal.remiſſiuè in c.2. co. 2. de ꝑca.vbi tenet expreſſe dictũ,de quo hic,ñ habere locũ in inſtris, c q̃ nõ ſunt in fieri. Adde tñ,ꝙ ẽt notarius rogatus, q̃uis poſſit ponere clauſulas conſuetas,ẽt ſi à partibus nõ fuerit dictũ,ut hic: tñ non poterit iuſtũ apponere,ẽt ſi ſit de conſuetudine, ꝙ apponatur: niſi apponatur, ꝙ poſſit illud inſtrumentum extendere ad conſilium ſapientis. Dictũ fuit ſing.Ant.de Bur.& Abb.poſt eum in c.pe. de iure iu.& Alex.in l.Gallus,§.idem credendum,ff.de libe.& poſthu. Nec omitto,ꝙ quamuis notarius,ſiue rogatus, ſiue non, apponat clauſulas in inſtrõ aliquo,nihil operantur dictę clauſulę,ſi pars,cuius in-

ANT. FRANC.

Quantũ ad præſentẽ materiam, qñ notariꝰ eſt rogatus conficere inſtrũ, qualiter debeat illud conficere: addas ꝙ dẽt ſcribere quatenus eſt rogatus & partes dicunt, non aliter: vt in §. non autem. in auth.de tabellio. & habetur per Bal.in auth. ſi quis in aliquo documento.C.de eden. & habetur per Io.de Imo. in l.ſciendũ,ff.de uerb.obli.& per do.Car.in cle.1.§.1. de iureiu.ubi dicit,ꝙ de neceſſitate dẽt eſſe rogatus à partibus. Et adde,ꝙ nõ debet ſcribere notarius, qñ cortina eſſet in medio ꝯhentium: ita ꝙ ipſe poſſit uidere & contrahentes,& deducta in ꝯctu. & ideo debet eſſe cautus.vt debeat uidere proprijs oculis: vt pulchrè declarat Bal.in rub.de fide inſtru.in 1.col. Non enim debet ſcribere,niſi quod vidit, vel audiuit.& tunc debet facere mentionem, ꝙ audiuit;ut not.Inno.in c.fraternitatis,de hæreti.& per Bal. in dicta rub.in 3.col.in c.cum precibus,C.de probatio.Et ꝙ notarius debet primò rogari, & poſtrà ſtipulari, & deindè publicare & conficere inſtrũ.ut per Bar.in l.generaliter in fine,C de tabu.lib.10. Et ſi notarius ſtipulatur pro alio, debet concipere uerba hoc modo. Talis promiſit mihi notario ſtipulanti pro Seio.Ita Bar.in l.nec ei,in §. eorum,ff.de adoptio.& debet eſſe cautus notarius: ut non rogetur in loco occulto:quia licet inſtrumentum ualeat: tamen reddit ſe ſuſpectum,ſecundum Inno.in d.c.1.de fide inſtrumentorum. Et adde, quòd notarius poteſt extendere protocollum ſuum:& in eo omnia ponere, quæ declarent mentem contrahentium, uel teſtatoris non mutata ipſa ſubſtantia. Et ſi inſtrumentum ſumptum ex protocollo breui, ſit plenius cum pluribus clauſulis & verbis extenſis; non dicetur falſum. Alius uerò notarius,qui non ſit rogatus de inſtrumento,non poteſt extendere protocollum alterius: ſed debet illud publicare de uerbo ad uerbum,nihil addendo,uel detrahendo de illo: ut per Bal.in rub.C.de fide inſtrumentorum,in 8.col.& habetur per Spe.in ti.de teſte.in §.primo,in uerſi.item ꝙ aliquid.Addendum tñ eſt, ꝙ notarius debet extendere protocollum ſuum ſecundum conſuetudinem ſuam, uel ſecundum cõſuetudinem generalem aliorum notariorum,ſi de ſua non conſtat. Ita Bal.in dicta authen.ſi quis in aliquo,& in l.contractus,in 5.col.C.de fide inſtru.& Bar.in l.ſi quis ex argentarijs.in prin.ff.de eden.& habetur per Alex. in l. ſi prius, in §.1.ff.de aqua plu.arc. Adde tñ, ꝙ notarius etiam rogatus de inſtrõ,ſi ex forma ſtatuti, vel ex officio ſibi incũbente debet releuare inſtrũ ex protocollo notarij rogati, non exemplum, poteſt illud extendere,& debet in forma cõi, ſi aliter non apparet de conſuetudine & modo extendendi ſimilia inſtrumenta per ipſum notarium rogatum,ſm Bal.in præalleg.rubr.de fide inſtru.in 11.col.in uerſi. ſed tertiò quæritur,& per Alex.in d.l.ſi prius, & ultra prædicta adde, quòd notarius præſumitur rogatus apponere in inſtrõ omnes clauſulas conſuetas apponi in ſimilibus inſtrumentis: vt declarat Pau.de Caſt.ultra hic alleg.in l.2.ff.de iuriſd.om.ind. Et ultra adde, quòd notarius addens pœnam in inſtrumento non adiectam à partibus,tenetur de falſo,ut per glo.& docto.in l.ex ea,ff.de uerbo. obliga.& per Bal.in l.fin.in 1.col.C.de execu.rei ind. Quid autem, ſi adderet hypothecam bonorum;vide Bal.in l.1. ff.ſol.mat.

SEB. SAPIA. Solita apponi. Vide dominum Iaſonem.in l.ut liberis,C.de collatio.in l.certi condictio.§.ſi numos,col.2. ff.ſi certum peta.multa per And.Sicul.in conſi.13.circa medium, in 2. uolu. ſed tamen ferè omnia videntur deſtrui per unum dictum Bal. in l.1.in 6.q.ff.de iur.codicillorum: dum vult,quòd ea quæ apponuntur de conſuetudine notariorum,habentur pro non appoſitis;quod an ſit approbatum,nunc non eſt diſputandum: vide etiam cumulata per Feli.in c.1.in 1.& 7.col.ĩ.ut lit.non conteſt.& limita,ut per Rom.in conſi.386. quæſtio eſt in ſi.

riā,qđ ſine ſupiore ſtatutū ñ valuiſſet:qđ
eſt no.& limitandū ſm ea,q̃ dixi.ſ.c.pro
xi. Itē not.ibi:*cum integritate*.ꝙ vbi nume
rus canonicorum venit ex cā ampliãdus,
non confunduntur ꝓbendæ antiquæ: ſed
eis in ſua integritate remanētibus, ex a-
liis reditibus cōſtituunt̃ nouæ præbēdæ.
7 † Itē nota ibi:*pares*.ꝙ oēs ꝓbendæ tpe in
ſtitutionis dēnt eſſe pares.vnde præbēdę
ſucceſſorū, vel nouiter inſtituendorū nō
dēnt eſſe minoris valoris, quā præbēdæ
8 antiquorū. † Itē no.quod faciendū de re
ditibus eccleſiæ ſuperexcreſcētibus. dēnt
.n. deputari pro canonicis nouiter rece-
a ptis, [a] ſeu facere ex illis nouas præbēdas,
9 vel cōuerti ad aliā vtilitatē eccľę.† In gl.
1.ibi:*haberet mandatum*.vult ergo gl. dice
re; ꝙ iſte. M. fuit admiſſus ꝓ aliis nouis
canonicis ad agēdū ex duplici capite.Pri
mò,qa habebat mandatū,& hoc patet in
antiqua. Scđò, qa erant ꝯſortes eiuſdē li
tis. Nā ſpeciale eſt in cōſorte:vt quem. d
modū cōiūcta pſona pt agere ꝓ cōiūcta
ſine mādato (pſtādo tñ cautionē ꝙ dñs
habebit ratū:vt in l.ſed & hę.ff.de procu.
& in c.nōnulli in fi.ĵ.de reſcrip.) ita con
ſors eiuſdē litis pt agere ꝓ conſorte ſine
mādato,pſtita tñ prius ſatiſdatione:non
tñ admittit̃, niſi primò cū oibꝰ fuerit lis
cōteſtata:vt in l.2.C.de conſor.eiuſ.lit.
& iſtud ꝯſortiū ꝯſurgit ex cōitate cauſæ & li
tis:vt not.in l.ſi petitor.ff.de iud.vide qđ
b legi.& no.in cle religio.[b] de procu. † nō
10 tñ admittit cōiuncta pſona ad ea,quæ re
quirunt ſpeciale mandatū.l.patri.& l.il
lud.ff.de minor Et iō alibi dicit gl.no.ꝙ
cōiūcta pſona nō pt petere ſol.ſibi fieri:

licet poſſit agere,vt ſoluat: qa in ſolutio
ne debiti recipiēdi reqrit̃ ſpeciale māda
tum,adeò ꝙ ēt patri nō pt ſolui:vt eſt gl.
no. quā ſequit̃ ibi Bar.in l.vero ꝓcurato
ri.ff.de ſolu.vř pulcher tex.in l.q hoiem.
§.ſi gener.ff.eo.ti.qđ not. Secundū ſpe
ciale in conſorte eiuſdē litis eſt, vt poſſit
peti cautio à conſorte,ēt poſt lit. cōteſt.
vt in d.l.2.Et rō eſt:qa conſors nō admit
tit pro cōſorte,niſi poſt litē conteſt.vt.ſ.
dixi vnde de nouo orta eſt hęc exceptio.
11 † Certū āt eſt,ꝙ dilatoria cōpetens poſt
litē conteſta.pt proponi,nō obſtāte litis
c conteſtatione, [c] vt in c.inſinuante.iñ.de
offi.deleg.vbi de hoc. Dicit tñ hic glo.ꝙ
hæc cā proprie non erat cōis: quia quili
bet habebat ius diſtinctū & ſeparatū. vn
de. M.fuit admiſſus pro aliis:qa habebat
12 mandatū:aliàs nō fuiſſet admiſſus.† No.
d ſemp hoc dictū,ꝙ canonicus,[d] nō admit
titur ad agendū ſine mandato pro conca
nonico:licet ſpūaliter ſit cōiuncta perſo
na.Intelligit̃ ergo ius ciuile de cōiunctis
rōne ſanguinis.optime facit c.1.de proc.
& c.cū dilecti.de do.& cōtu. dicā in c.nō
e nulli [e] de reſcrip.Pōt tñ dici,ꝙ iſti erant
conſortes rōne rei,quā ſimul petebāt, ut
vř velle poſt gl.do.Anto.& melius, rōne
ſtatuti, quod cōiter iſti impugnabant, &
rōne defenſionis capitali, & qlibet intel
lectꝰ ē bonꝰ in ſe. Et de iſtis ſatiſdatiōibꝰ
vide qđ not.in c.1. & in c.mandato.ĵ.de
ꝓcu. In gl.3.in fi.ex gl.habes tres ſolu
tiones ad ꝯriū. Prima,ꝙ allegatio ñ fuit
probata.q.d.ꝙ ſi duo reciperētur ad vnā
præbendā,non valeret receptio. pro hoc
c.dilecto.ĵ.de prębē.& hęc ſolutio bona.

c SEB. SAPIA. Receptis.Quare tex.hic ſemper vtatur verbo,Receperunt,& non Elegerunt:vide rationem per Card.in conſ.103.di.d ſcuti am præmiſſa dubia in 2.col.

b Religioſus.Hanc concluſionē limita primò, niſi cā eſſet criminalis:vt eſt gl.in c.cùm dilecti.ĵ.de do.& cōtu.& eā not.But.hic:& ibi in 6 co.& de ipſa meminit Bal. in l.2 C.de conſor. eius.litis. quia in criminali nō cōparet qs p aliū in c. ſeruſi quoq:.§. publicè.ff.de procu & ita do.hic i 3.col. ita intelliges glo. in d.c.cū dilecti.& i c. hoc quippe. 3.q.6. licet al.ud voluerit Bal. in d.§.publicè.ſed intellige qñ ageretur de delicto annexo, aut correlatiuo: vt puta adulterio,& inceſtu,ſm Maria. in c.venientes.ĵ.de accuſ. in pe.char.in 35. fallen.Et hoc placet mihi:q a multa licent p miſurā, q̃ nō liceret ſimplr p tex.ſingu.in l.ſi cōem.ff.quemad.ſer.amitt.l inita ſcđò,dūmodo lis ſit cōteſtata cum oībus cōſortibus ſm But. & ſequaces hic,per tex.in d.l.2.C.de cōſor.eiuſ.litis. Aliis tñ modis limitatur hæc concluſio:vt hic per doc. Moder. poſt But. & Imo.n.delicet dū modò eius cōſortiū ſit indiuiduū: ſecus ſi diuiduū: vt hic in gl.licet Bu.Cal.& Imo.ſ. Itē niſi conſors eſſet pſona aliàs inhabilis ad agendū. De quo p Imo.in d.cle.religio.& p mod. hic. Adde Spe.in ti.de actore.ver. itē cōſors.& ver.itē ad pñs.& i calibꝰ, qbꝰ qs pt p ꝓcuratorē cōparere ēt in criminali:de qbus in d.§.publicè.& p Cap.conſ.46.conſors admitteretur pro conſorte.

ANT. FRAN. An āt & qñ in cā criminali admittat̃ ꝓcurator,vida ordinariā gl.in c.veniens.ĵ.de accu.& hř in c.tux.de proc.& plen.p Bar.& doc.in l.pen.in §.ad crimen.ff.de publ.iud.Et an,& qñ cōſors poſſit ꝓ conſorte cōparere ſine mandato,vltra hic alle. hř p Spe.in ti.de act.in ver.itē conſors.& in ver.ad pñtis.& hř p Car.in cle.1.in 9.q.de proc. Et an conſors appellans, ſi detineat ſñiam,illa ꝓſit nō appellanti:vel ſi faciat cōpoſitionē, illa ꝓſit,vel noceat nō cōponēti.vide Spe.in ti.de app.in §.1.in ver.itē ſi plures.& in verſ.itē qd ſi illa. Et q dicant̃ eſſe conſortes,& q̃ ſit dña inter cōſortes,& ſocios; vide per gl.& Bal.in l.dudum.in fi.C.de ꝯhen.empt. in l.1. in 1.col. C.de cōi.ſer.ma.& per glo.inſti.de obliga. quæ ex quaſi contractu. in §.item ſi inter.per Bal.in c.1.quid ſit inueſti.in vſi. feud.

c ZACHARIAS. Lit.conteſtatione.Amplio iſtud dictū.Pa.nō tñ ꝓcedere poſt lit.conteſt.ſed ēt poſt terminū à iudice pfixū ad ꝓponēdum oēs dilatorias:qa nihilominus dilatorię de nouo ortæ,his nō obſtantibus,ꝓponi potuerunt.q̃uis ſine facto aduerſarij oriant̃.Ita no.Bar.in l.1.col. 3.ver.q̄ro quid.& in l.cogi.C.de peti.hære.Bal.in l.p hanc,C.de tēp.ap.Lud.Ro.& Mod.in l.ſtipulatio, §.habet, ff.de no.ope.nun. Iac.de Bellevi.& Ia.de Rauē.in auth.pñte, §.de fideiuſ. reprobant opi.Bald.in l.peremptorias, C.ſen.reſcinden. non poſſe. & Innocen.in c.paſtoralis, quam † Abb.ibidem col.9. ver. venio nunc,poſt gl.& ibi etiam Feli.col. 5.ver. itē q̄rit̃,de exce.plus dico, ꝙ ēt ſi ſuperueniret poſt pactū de nō litigādo.Ita ſing.Ant.de Bu.col. 22.de iud.in d.c.paſtoralis, col.7.ver. ſecūdū poteſt intelligi.& ibi etiam Fel.& Gemi.in c.1.§.illum,col.pe.de reſtit.ſpoliato.lib.6.

†deeſt hic, ꝓbat, aut q d ſit c.

d SEB. SAPIA. Canonicus.vide Fel.in c.edoceri.ĵ.de reſcrip.vbi reprobat vnam fallentiam,quam ponit ibi do.Anto.de But.& vide eundem Fel.in c.nonnulli.§.1.ĵ.de reſcri.

e Dicā in c.nonnulli. Ibi nihil tangit:cū gl.cōcordat But.& Do.hic & Spe.& Io.And. in titu. de reſcri. præſenti. §. ratione quoq; ver. ſed nūquid canonicus. Hoſtien.in ſum.ti.de reſcr.§. quæ poſſunt. in 7. char. verſi. 97. ibi:& nunquid ꝓ canonicis. iſtum in cap.corani. in 2.colum.de offi.deleg. & in c. fi. in 3.co. de depo. licet ꝯrium velit glo.2. ibi ad fi.& iſtum in c. cum dilectus, in 3.colum. propter gl. 1. ibi. ĵ. de conſue. Butr. Inno.& iſtū i c. fi. de ꝓcura.licet gl.ſiu.ibi in fi.& gl.2. in fi. in c.1.e.ti.voluerint ꝯriū. Arch. ſ c.ſtatutū, §.vero. de reſcr. in 6.vbi dicit ita eſſe de ſtylo curię.& Io.An. in d.addi.dicit ſe ita habuiſſe ab auditore ꝯdictoriarū.& ſic cōclude, ꝙ vbicūq: ſit mētio de cōiunctis, intelligit̃ de coniūctione carnali. Eſt verū, ꝙ q̄tum ad iꝰ reuerētiale, ñ minus, imò plꝰ cōſiderat coniunctio ſpiritualis,q̄ carnalis,c.qualis in ver. multo amplliori,2.q.7.& c.pitacium ibi,multo magis, 30.q. 3.Sed quo ad iudicialia & alios effectus, quibus attenditur ius ſanguinis;ſecus eſt.

Adda tu,an coniunctus agat pro coniuncto: & an ſolutionem recipiat & vſque ad quem gradum debeat eſſe coniunctus; Alex. conſi. 4. 5.lib.& an maior ſit conſanguinitas ſpiritualis, quam carnalis. per eundem conſil.125.& gloſſa hic dicit. Romanus ſingularibus ſuis fol. 18. vbi etiam concludit quòd amicus pro amico agere nō poteſt abſque ipſius mandato.

ZACHARIAS. Adde dum alleg. Ro.in ſuis ſing.dic,quod eſt ſing. 652.quod incip.Cy.in l.exigendi.& ſe.incip.tu ſcis bene, qs ſit amicus.& ſi vis videre ad ſaturitatem de iſta ma,vide per Alex.in l.non ſolum,§.qui alieno in apoſt.l.ma.ad Bar.ff.de procu.vbi plenè examinat ad vtranque partem:neutri tñ adhæret.eſt tamē cōis opinio, ꝙ abſque mandato non admittatur amicus pro amico,etiam ſatiſdans:vt per Ang.in l.ſed & hę,ff.de proc.Bal.in l.1.col.22.C.qui accu.non poſ.& Ludo.Romanum,in l.ſi verò, §.de viro.in 21. ſal. ff. ſo.mat.Ant.de But.& Imo.in c.fi.de poſtu.Io.And.in c.nonnulli,de reſcrip.Abb.in c.coram.verſi.ſed hoc dictum & ibi Feli.qui huic ēt cōi opinioni adhæret.col.1.ver.de amico. de offi.deleg. reprobata opinio. Cy.in l.exigendi, C.de procu.qui tenuit contrarium quem ſequi videtur Bar.in l.non ſolum,§. qui alieno.ſ.alleg.ff.de procu. & Salic.in præal.l.exigendi.col.2.ver.item liberti.& Spe. in titu.de aduoc.§.obijcitur,verſi.eſt & ordo.& Io.And. ſibi contrariū in alleg.ſ.c.fi.de poſtulan. Aduerte tamen, ꝙ licet agere non poſſet, admitteretur tamen ad defendendū data cautione: vt notatur,in l.qui proprio, §.ei, qui, ff.de prucurator. Imò etiam ſuper vno articulo cautione non data.ita no.Ange.in l.filiusfamiliàs,ff.qui ſatiſda.cogan.qui alleg.gl.ſing.in l.in eo,§.fin.ff.de reg.iur.quem refert & ſequitur Bart.Soci.in ſuo tracta.fallen.regula 83. fallen.2.

† Secun-

† Secunda ſol.ꝙ capitulũ non poterat hoc allegare: quia
a detegebat turpitudinẽ propriã.ᵃ Hæc ſolutio nõ placet: qa
vbi vertitur periculũ aĩarũ, admittit̃ quis allegãs turpitudi-
nẽ ſuã: vt c. lator. & c. cõſanguinei. de re iudi. dixi plenè in c.
cũ cauſam. de præben. & dic, vt ibi. Tertia ſolutio, ꝙ vacãte
præbẽda fuerũt recepti duo: nõ tamen ad eandẽ præbendã.
Vel quartò ſm Io. And. dic ad eã. i. ad eccleſiã & ſic eſt ſim
plex relatio. Vel quintò ſm do. Anto. ſi canonici recipiũt
duos ad vnã præbendã animo diuidẽdi illã præbẽdã, tenet
receptio. Nam ex cauſa põt fieri diuiſio: vt in c. vacante. j. de
præben. & in dubio pſumit̃ animus diuidẽdi, ſi reditus ſuffi
ciũt ad duos, ſm eum. Hæc ſolutio licet poſſet tolerari, qñ
expreſſè ſit diuiſio præbẽdæ: ſecus tñ qñ tacitè: quia cũ pre-
benda cõſiſtat in rebus corporalib⁹, oportet ꝙ interueniat
diuiſio actualis. Non. n. ſufficit animus: licet ſecus ſit in crea
tione canonicatus: vt no. Inn. in c. maioribus. de præb. Facit
qđ no. gl. in l. qđ in rerũ natura. ff. de leg. 1. & l. ſi qs duas. ff.
cõia præd. Tene ergo primã ſolutionẽ, vel tertiã, ſeu quar-
14 tam. † Cui aũt debeatur tunc præbenda, inſtant doctores.
Cõcluſio magis cõis videt̃, ꝙ debeat̃ primò recepto: vt in c.
ſtatuimus. de maio. & obe. & ſi ſimul ſunt recepti, locus eſt
gratificationi: vt in c. pen. de reſcri. lib. 6. In gl. in verbo: ſine
b præiudicio. ibi: *per contrarium factum*.ᵇ Et ex hoc habes vnã
ſolutionẽ ad cõtrariũ, ꝙ proteſtatio canonicorũ nõ profuit
hic: qa fuit ſublata p ꝯtrariũ factũ. ſ. recipiẽdo illos in cano
nicos. Et ad hoc quotidiè allegat̃ iſte text. iuncta gl. ꝙ per
cõtrariũ factũ tollit̃ proteſtatio. Dñs Anto. dicit & bene, ꝙ
corruptè ad hoc allegat̃ iſte textus: qa ꝓteſtatio nõ erat cõ-
traria facto. Nã canonici receperũt illos i canonicos, & vo-
lebãt eos eſſe canonicos. Nec ꝓteſtatio repugnabat, ſed ve-
niebat ad tollendũ ius cõſecutiuũ ad factũ geſtũ. Nã canoni
ci debẽt de iure habere pbendã ſaltẽ ex reditib⁹ ſuperexcre
ſcentibus: vt c. relatũ. de pben. ad hoc ius ꝯſecutiuũ tollendũ
tendebat iſta ꝓteſtatio. Vnde colligit̃, ꝙ proteſtatio tendẽs
ad tollẽdũ ius, qđ venit ꝯſecutiuè ad factũ ex iuris diſpõne,
non valet, ſeu tollit̃ p explicationẽ actus. Cõtra hoc opp.
de l. p ſeruũ. ff. de vſu. & ha. §. 1. vbi tex. not. vr̃ innuere cõtra
riũ. Si enim teſtator legat vſumfructũ alicui⁹ rei, ſine vſu, nõ
valet legatũ: qa vſusfructus nõ eſt ſine vſu. Ita receptio de-
bebat hic inualidari, ex quo tollebat̃ ſubſtãtia negotii. Sol.
hæc materia ꝓteſtationis eſt multũ prolixa & periculoſa. &
ſi vis plenè inſtrui, & fundamentaliter, vide p Io. And. poſt
Ioã. mona. in reg. in gñali. de reg. iur. in Mercu. & p Bar. in
l. nõ ſolũ. §. morte. ff. de noui operis nuntia. D. Ant. tractat
15 aliqua hic: ſed nõ ita plenè, vt tãgit̃ in pdictis locis. † Attin
gã ſuccinctè, nõ ad euacuãdã materiã: ſed pro aliqua gñali
inſtructione, quo ad declarandũ articulũ huius c. Vnde di
cendũ, ꝙ aliqñ ꝓteſtatio venit ad tollẽdũ id, qđ venit cõſe
cutiuè ad factũ. Exẽplũ: vt ſupra. Qñq; ꝓteſtatio eſt ꝯria fa-
cto: & dicit̃ contraria, qñ factũ & ꝓteſtatio ſe nõ cõpatiunt̃:
ſed ſunt oĩno cõtraria. Exemplũ: ſi proteſtor ꝙ nõ intendo
cõtrahere matrimoniũ cũ Berta: & tñ poſteà de facto con-
traho cum illa. Qñq; proteſtatio venit ad declarandũ factũ
multipliciter intelligibile, & ad dandũ intellm̃ ꝯtra cõem
intelligentiã. Circa primũ diſtinguit hic do. Anto. qa aut
ꝓteſtatio fit ſup dependẽtibus à mera facultate ꝓteſtãtis, c
& valet ꝓteſtatio: vt d. l. p ſeruũ. §. 1. & pone exẽplũ: vt ſup.
Aut ꝓteſtatio fit ſup dependẽtibus à cõſenſu & ptãte duo-
rũ. ſ. proteſtãtis & alterius. Tũc ſi fit ſine ꝯſenſu partis, tollit̃
proteſtatio p explicationẽ alterius actus: qa qui vult antece
dens, vult & cõſequẽs. Nec poſſum ego ꝓteſtari in piudiciũ
alterius ſine conſenſu illius. Ad hoc qđ no. in c. fi. de condi.
appo. Aut habet̃ ꝯſenſus partis, & valet ꝓteſtatio: vt ibi no.
Allegat etiã c. Diaconi. 28. diſt. vbi tex. dicit, ꝙ ſi ordinãdus
in diaconũ proteſtet̃ Epo, ꝙ nõ vult cõtinere, ſed vxorẽ du-
cere: & Eps cõſenſit: ſi ordinat⁹ poſteà ducat vxorẽ, remanet
in miniſterio, & excuſatur ꝓpter Epi licentiã. & ſic videtur
innuere do. Ant. ꝙ teneat matrimoniũ: qđ nõ puto verum.

Archi. ibi expreſſè tenet ꝯtrariũ: ſed pon
derat̃ ibi Epi licẽtia quo ad hoc: vt diaco
nus nõ deponat̃ pp delictum. Vnde non
dicit ibi tex. ꝙ remaneat in matrimonio:
ſed in miniſterio. Itẽ tenẽdo cõtrariũ, ſe-
queret̃ abſurdũ ꝙ Eps poſſet dare licẽtiã
cõſtitutis i ſacris ꝯtrahẽdi matrimoniũ.
16 † Et dic, ꝙ ſolũ ibi valet ꝓteſtatio reſpe-
ctu pœnę depõnis euitãdæ. Pone exẽplũ
in c. Cumana. de elec. vbi ſi hñs vocẽ ad-
mittit̃ ad electionẽ cum proteſtatione, ꝙ
vox ſua nõ cõputet̃ in numero, ſi cõſenſit
ꝓteſtatiõi, fit ei piudiciũ. Qñq; fit ꝓte-
ſtatio in nõ depẽdẽtibus à ptãte partiũ,
ſed ex iuris diſpõne: & nõ valet ꝓteſtatio.
& iſto caſu intellige iſtũ tex. Nã nõ depẽ-
det à ptãte canonicorũ: vt qs ſit canonic⁹
ſine præbẽda: vel nõ ꝓuideat̃ receptis ex
ſuperexcreſcẽtib⁹ reditibus: ſed hoc ꝓue
nit ex iuris diſpõne. ideò ꝓteſtatio in cõ
trariũ nõ valet. Hoc dictũ vr̃ ipſa veritas
prima fronte: ſed bene põderãdo multi-
pliciter põt impugnari. Nã ius nõ impu-
gnat: vt qs ſit canonic⁹ ſine pbẽda, ſi alias
poteſt ſuſtentari: imò laudat. Et hoc vult
Inn. aperte in c. fi. de ele. nõ reſi. & ad idẽ
tex. in c. ſctõrũ. 70. diſt. vbi dr̃, ꝙ nõ debet
qs eſſe canonicus pbendatus i diuerſis ec
cleſiis. q̃ſi innuat, ꝙ in diuerſis eccleſiis
poſſit plures canonicat⁹ habere: qa vtile
eſt eccleſiis hĩre plures ꝯſiliarios & defen
ſores. ar. 63. diſt. obeũtibus. vñ põt qs bo
na mẽte retinere pbendã, & acceptare ca
nonicatũ: nec ius in hoc reſiſtit. dũmodò
ceſſet oĩs fraus: & ſic ꝓteſtatio debuiſſet
hic valere: qa depẽdebat à volũtate ipſa-
17 rũ partiũ. † Circa hoc tñ aduerte ad ali
quos caſus. Aut. n. fit pactũ iter recipiẽdũ
& capl̃m, vt nihil poſſit peti: ita ꝙ iſte ex
cupiditate acquirẽdi canõicatũ renũciat
iuri petẽdi pbẽdã, & nõ valet receptio in
canonicũ, tanq̃ ſimoniaca: qa remittitur
ius tpale ſibi cõpetẽs: vt adipiſcat̃ ſpũale: c
vt eſt caſus in ſimili i c. p tuas. 3. de ſimo.
ita ꝙ hoc caſu dicerẽ hũc text. nõ habere
locũ: qa inficeret̃ ex toto actus. Aut ꝓte-
ſtatio fit bono aĩo: qa recipiendus habet
vnde viuat, & nõ ex cupiditate ꝓceſſit: &
tũc credo, ꝙ poſſit recipi: cũ hoc, ꝙ nõ pe
tat pbendã illo tpe, p ea, quæ. ſ. dixi. Ad
iſtũ tex. põt rñderi multipliciter: ꝙ cano
nici nouiter recepti nõ cõſenſerunt huic
proteſtationi: nec apparet ex tex. Ideò cũ
iſte actus depẽderet à facultate vtriuſq;,
nõ ualeret ꝓteſtatio, niſi pars cõſenſerit:
ᶜ ut no. glo. in c. Cumana. alle. ur text. ſm
unũ intellm̃ in l. cum in plures. in. §. loca
tor. ff. loca. tenet Bar. in d. §. morte. Item
põt ſecũdò iſte tex. intelligi, ꝙ ꝓteſtatiõ
fuit facta reſpectu pbendarũ antiquarũ,
uel reſpectu bonorũ cõmuniũ tũc exiſten
tiũ, & ita loquit̃ tex. Nunc aũt petebãtur
reditus ex poſtfacto excreſcẽtes, ut clarè
colligit̃ ex prima parte ca. ergo nõ uenie
18 bãt in aliquo ꝯ illã ꝓteſtationẽ, † qa ꝓte-
ſtatio nõ extendit̃ ad futura ueroſil̃r nõ
cogitata. arg. c. cũ inter. P. de renun. Maxi
me cum iſti reditus ſuperexcreſcẽtes ha-

SEB. SAPIA.

a Turpitudinem propriã. Vide ad hanc gl. no. per d. Iaſo. in l. iuſiurandum quod ex conuentione. §. fin. ff. de iureiu. vbi latè examinat quãdo quis poſſit allegare turpitudinẽ ſuam.

b Ibi per contrarium factum. De materia proteſtationis hic plenè per ſcribentes. per Innoc. & alios in cap. Cumana. de elec. & aliquid in ca. vidua. de regula. & in c. 1. quod metus cauſa. pleniſſimè p Moder. hic: & per Alex. & alios poſt Bar. in l. non ſolum. §. morte. ff. de noui ope. nũtia. & per Ioã. And. poſt Io. mona. in reg. generali. de reg. iur. in Mercuria. cum remiſſionibus datis per eos.

c Conſenſerit. Ad de vt per Roma. conſi. 311. per Alexand. conſil. 16. 3. libr. & conſil. 73. vbi ponit de proteſtatione inhibitoria.

beant hanc clauſulã annexã: vt prouideaẽ nobis ex diſpõne iuris: & p has duas expoſitiones remanet clarus & planus intellectus tex. & hoc quo ad primum. Venio ad ſm ſcilicet, qd iuris cũ factũ ſubſequẽs eſt cõtrariũ ꝓteſtationi: & diſtingue: vt. ȷ̃. qa aut fit ꝓteſtatio in dependẽtibus à mera poteſtate proteſtãtis: & valet proteſtatio.

Exemplum: ſi prius proteſtor, ꝙ nõ intendo aliquid dicere cõtra fidẽ. Si poſtmodũ dico aliqd cõtra fidẽ, defendit me proteſtatio: vt. 24. q. 1. hæc eſt fides. Itẽ pone exẽplũ in teſtatore, q dicit: cui bis legauero, ſemel legatũ eſſe volo. ſi poſteà bis legat, nõ valet: niſi vt vnũ legatũ: vt l. ſi qs. in prin. ff. de lega. 3. Itẽ facit d. l. p ſeruũ. Aut actus pendet à volũtate proteſtãtis & alterius: tũc ſi ille cõſentit ꝓteſtationi: iuuat
a a ꝓteſtatio: vt d. c. Cumana. & qđ no. in c. fi. ȷ̃. de cõd. appo. Aut ille nõ cõſentit: & tũc ſi ꝓteſtatio fit ex cauſa ꝓbabili,
b b tenet ꝓteſtatio. Exemplũ: inferẽ mihi metus, c vt cõtrahã
c matrimoniũ cũ Berta. ſi ꝓteſtor ꝙ nõ intendo cõtrahere: licet p metũ exprimã verba apta ad matrimoniũ, nihilominus valet ꝓteſtatio facta in ꝯriũ: vt in ca. Lotharius. 21. q. 2. & c. 1. qđ met. cau. Si aũt nõ ſubeſt iuſta cã proteſtãdi, tolliẽ ꝓteſtatio p cõtrariũ factũ. Nã quẽadmodũ cõditio in mẽte retẽta nõ prodeſt, ex quo purè cõtraxit cũ aliqua: vt l. ſi nõ repetendi. C. de cõdi. ob cauſam. ita & ꝓteſtatio facta parte ignorãte nõ debet ꝓdeſſe, ex quo poſteà purè gerit actũ cũ parte. Ex quo inferẽ ad qõnẽ quotidianã. Quidã ad inſtantiã amici, dixit ſe velle fideiubere pro illo: ille poſteà corã teſtib⁹ ꝓteſtat⁹ eſt, ꝙ illũ fideiuſſorẽ nolebat obligari. deinde fideiuſſit purè apud creditorẽ. Certè ꝓteſtatio tolliẽ tũc
d p ꝯtrariũ factũ, cui creditor nõ cõſenſit: d vt voluit Bar. in l.
20 nõ ſolũ. §. morte. ff. de no. oper. nun. † Quãdoq; ꝓteſtatio fit ſup actu, in quo ius facit pręſumptionẽ iuris & de iure: & ꝓteſtatio tendit ad tollendã illã pſumptionẽ. Pone exemplum. Ius præſumit, ꝙ ſi ſpõſus cognoſcit ſpõſam de futuro, immediatè cõtrahiẽ matrimoniũ de præſenti. in c. is, qui de ſpon. Pone ꝙ ſpõſus proteſteẽ, ꝙ nõ intendit eã cognoſcere animo cõtrahẽdi matrimoniũ, & mulier cõſenſit, nunquid proteſtatio tollitur p cõtrariũ factũ ſubſequẽs, in quo ego dico, ꝙ vbi ceſſaret turpitudo, valeret proteſtatio. Ex quo pars in cuius fauorẽ ius pſumit, cõſenſit proteſtationi. hoc probo argumẽto eorũ, quæ notanẽ. in aut. ſed iã neceſſe. C. de don. ante nup. vbi dicit Cy. & cõiter Iuriſtæ, ꝙ cõtra præſumptionẽ iuris, & de iure admittitur probatio, p cõfeſſio-
e nem e illius, in cuius fauorẽ ius pſumit, vt dixi in d. c. is qui. Si ergo ex poſtfacto tolliẽ pſumptio iuris p cõfeſſionẽ partis: multoforti⁹ vbi apparet de volũtate ante factũ: Facit qđ no. Inn. in c. plerũq;. de immu. eccl. ſed vbi turpitudo verſaẽ in ꝓteſtatiõe, vt in exẽplo pmiſſo, nõ valet ꝓteſtatio. dictũ eſt no. Inn. in c. veniens. de ſpon. & hæc breuiſſimè, quo ad ſecundũ. Quo ad vltimũ, qñ proteſtatio venit ad dandum certũ intellm facto multipliciter intelligibili: nõ tolliẽ per factũ ſequẽs: licet prima fronte videaẽ cõtrariũ: ſed debet intelligi ſm proteſtationẽ proteſtãtis. Et intelligo qñ proteſtatio eſt facta in pſentia illius, cui⁹ intereſſe vertiẽ. Exẽplũ: exiſtẽs corã iudice, recepto libello, dicit, ꝙ rñdere vult, nõ tñ animo lit. conte. hæc ꝓteſtatio ꝓdeſt: vt voluit hic Inn. Et ad hoc allegaẽ quotidiè dictũ Inno. & idẽ voluit i c. vnico. de lit. conte. ſequiẽ Bar. in d. §. morte. Nã ad libellũ põt reſpõderi multipliciter & aĩo litẽ conte. & aĩo iudicẽ informandi. vnde ex quo ꝓteſtatur ſm vnũ intellectũ, non debet intelligi ſm alium: licet alius ſit magis cõis. facit l. Neſen-
f nius. ff. de nego. geſ. Ad idẽ adde dictũ Inn. f in c. Cumana. de elect. in addi. vbi dicit, ꝙ ſi pars dicat in pſentia iudicis: ꝓteſtor, ꝙ nõ intẽdo cõſentire in vos, tanq̃ in iudicẽ cõpetentẽ. Et hac ꝓteſtatione ſalua, dico ſic: ꝙ valeat talis ꝓteſtatio, nec tolliẽ per verba ſubſequentia. vnde iudex põt illũ ſm Inno. condẽnare vt contumacẽ, qa non dicit cõparere: ex quo ꝓteſtaẽ, ꝙ nõ intẽdit conſentire vt i iudicẽ. & ideò ſis cautus, vt addas in ꝓteſtatione iſta verba: niſi quaten⁹ de iure tenear. tunc. n. defendiẽ à cõtumacia. Item aduerte, ꝙ hoc caſu & ſimilibus ꝓteſtatio iuuat, qñ cõcurrit cũ facto. Vnde niſi repetaẽ in quolibet facto, tolliẽ proteſtatio p factum purè geſtum. Exemplũ: cõpareo coram iudice, & recepto libello, reſpondeo cũ proteſtatione, ꝙ nõ intendo conſentire in eum, tanquã in iudicem cõpetentẽ. ſi poſteà facio

Iuuat. Adde ꝙ cõductor proteſtans, ꝙ nõ vult teneri de incendio, tenetur tñ ſi incendiũ fiat per familiã ſuã. calis eſt ſing. ſm Ro. in l. qui inſulã. §. colonus. ff. loca. licet locator proteſtationi cõſentiat. ZACHARIAS. Adde ꝙ in all. l. qui inſulã. dixit vt hic pmittiẽ, Lu. Ro. eũ caſum eſſe ſing. ꝙ cõductor: vt. ȷ̃. ſũ. ſuo. 29. inci. ſi qs promiſit vel expreſſit. Bar. tñ i ſimil. in l. fi. §. itẽ ſi pdixerit. ff. naut. cau. ſtab. videẽ ſentire ꝯtrariũ: dũ dicit, ꝙ ſi nautę vel caupones, priuſq̃ hoſpites recipiant, ꝓteſtenẽ ſe nolle teneri de dãno, qđ poſſent pati: ꝙ valet talis ꝓteſtatio, ſiue cõſentiãt hoſpites, ſiue nõ. Et illud eſt directò ꝯ dictũ Abb. & ſcribentiũ hic. dũ dicũt, ꝙ ꝓteſtatio nõ valet ꝯ illud, qđ ꝯſecutiuè ex diſpõne iuris depẽdet. Cõpetit enim d. hoſpitibus ꝯ caupones & nautas beneficiũ ex lege: vt i alle. ti. nau. caupo. & c. per totũ. Sed poſſes illos concordare, ꝙ verũ eſt, ꝙ ꝓteſtatio nõ poſſit derogare diſpõni iuris, prout intra p eos alla. dicũt. ſerus aũt ſi talis diſpõ iuris poſſit tolli. Ita dicit do. Abb. in ca. Cumana. col. 4. ver. cõtra prędi. p illũ tex. de elec. pro quo bene facit tex. in aut. excipiẽ. C. de bo. q lib. & qđ no. in c. verũ de condi. appo.

b Ex cauſa probabili. Adde Pau. de Caſt. cõſi. 45. in ſecunda impreſſione in antiquis. vbi ponit, an valeat proteſtatio contrahentis matrimoniũ, & dicentis, ꝙ non intendit contrahere, niſi dos ſoluatur.

c SHR. SAPIA. Metus. Nunquid aũt ſi aliquis cõtrahat p metũ & ꝓteſteẽ clam pp metũ potẽtis ante, & poſt, ꝯtractũ ſe facturũ coactè. an hęc ꝓteſtatio valeat: Bal. in l. clari. C. de fideicõ. vř velle, ꝙ ſic: vt cõtract⁹ reſcindaẽ, qñ ꝯtract⁹ eſt ꝯ bonos mores. & ad hoc ẽt vř ſol. reſtringere do. Alex. in cõſi. 16. ponderatis. in. 3. volu. verior opi. eſt, ꝙ indiſtinctè valeat, ſi eſt iuſtus metus. vt ſentit Pau. de Caſt. in l. qui in aliena. §. fi. ff. de acquir. hęred. & ꝯcludit Soc. in cõſi. 263. circa primũ. col. 4. in. 2. parte. & ita ego hoc anno cõſului in pulchro caſu.

d ZACHARIAS. Non conſenſit. Hoc eſt verõ, niſi talis proteſtatio facta fuiſſet ipſi creditori: vt voluit Bar. in alleg. l. nõ ſolum. §. morte. col. 7. cũ cõcor. quas tradit ibi Alex. col. 13. ver. itẽ ioquãtũ. & in l. pacta nouiſsima. col. 3. C. de pact. & Ang. in l. mora. col. 2. de vſu. vel niſi interueniret iuſtus metus reſpectu ꝓteſtantis, ita ꝙ corã creditore fideiuſſor nõ auderet ꝓteſtari: vt no. Bar. & Alex. in l. qui in aliena. §. Celſus. ff. de acquir. hæred. & Bal. in l. clari. circa fi. C. de fideicom. Alex. lariſsimè conſi. 16. incip. ponderatis. col. fi. vol. 3.

e Per ꝯfeſsionẽ. Adde in terminis iſtis Pe. de Anch. cõſi. 210. vbi ponit, an ſpõſa p verba de pſenti: q iuit ad domũ viri, & ſecũ ꝯcubuit, deinde aufugit in monaſteriũ. vt ibi ꝓfiteret: an pſumaẽ cognita, ſi præceſſerit ꝓteſtatio, & ſequaẽ ꝯfeſſio ĩt mariti, ꝙ nõ ſoit cognita. ANT. FRANC. Circa hoc, an mulier, quæ cohabitauit viro, præſumatur ab eo cognita, vel non puto diren lum, ꝙ ſi illi cohabitauit ſola cum ſolo, in loco occulto, nedum in eodem lecto: ſed in latebris & in locis ſuſpectis, inſurgit nedum violenta, ſed violentiſsima præſumptio: ꝙ fuerit cognita, vt io c. illud. & in ca. literas. de præſump. Poſſet tñ illa, quæ dicit ſe nõ fuiſſe cognitã, cõtra talẽ præſumptionẽ probare cõtrariũ, quam probationem poteſt facere per teſtes, ſecundũ quod voluit gl. multum notabilis ad hoc. in ca. dixit dĩs. 32. q. 1. putarem, etiã ꝙ talis probatio poſſet fieri p inſpectionẽ obſtetricũ & matronarũ honeſtarũ, quæ deponerent illã non fuiſſe cognitã: per ea, q habenẽ & no. in c. fratern. de frig. & maleſi.

f Ad dictum Inn. vide Ang. in l. non videtur. la. 2. ff. de in. & in l qui in aliena. ff. de acquir. hæred. & in cõſ. mihi. 225. & Bal. in l. 2. C. vbi quis decu. vel cohorta. in ver. ſciaut. vbi refert illud dictum Inno. pro quo dicie ibi eſſe tex. & Pet. de Ancha. in c. vt quis duas. de elec. lib. 6. Imo. in l. non ſolum. §. morte. ff. de no. oper. nun. & ibi Alex. in fi. & Imo. hic. & Bal. in c. 1. in fin. ver. an apud iudicem, vel curiam. & Ang. in authen. de exhib. re. §. 1. & in d. l. non videtur. dicit ſe practicaſſe hæc contra quendam magnum aduocatum, qui ex hoc ſatis fuit iratus & turbatus. & vide Imo. in l. quidam conſulebant. in vltima colum. ff. de re iud. & in l. ſi ita ſcriptum. ff. de leg. 1.

Adde tu, quid operetur reſponſio facta libello, dum dicit non animo conteſtandi litem. & c. Alexan. cõſi. 42. inci. in caſu & lite. col. 3. in prin. & ver. ex quibus infertur. vol. 3. Adde etiã Matthæ. Matt. 63. ſingu. ſuo inci. nota cautelã, ꝙ ſemper reus. Et quãuis iſta ſit optima cautela pro fugientibus reis: dic tu nihilominus, ꝙ iudex taliter reſpondenti reo põt præcipere, vt purè litem cõteſtetur, ꝙ ſi ille recuſet, eo ꝙ nõ poſsit talis iudex pronũtiare habere litem pro eo cõteſtatã: procedet tñ rõne cõtumaciæ ad. 1. & 2. decretũ. Ita ſing. voluit Bar. in l. cõſentaneũ. per gl. ibi in ver. cõtumacia. C. quomodo & qñ iu. vbi dicit gl. illã multis iuuenibus doctoribus ſæpe multũ verecũdiæ cauſare. Refert & ſequitur Matthæ. Matt. ſing. ſupra alleg. 63.

aliquos actus coram eo,& non repeto ꝓteſtationē:tollitur
prima ꝓteſtatio facta corã eo,per contrarium factū. Et de
hoc eſt textus notabilis ſm vnum intellectum in d.l. cùm
in plures.§.locator.ff.locat.tenet Bart.in d.§.morte.& Io.
Andr.hic.Quod intelligo,quando pars habuit liberã facul
tatē proteſtandi. Sed ſi propter iuſtū metū iudicis,quia ti-
muit eius tyrannidē,non fuit auſus toties replicare prote-
ſtationem:tunc credo, ꝙ prima proteſtatio ſufficit quo ad
totam cauſam,donec ceſſauerit metus.argumētum optimū
c.1 quod metus cauſ.& in c.ſi iuſtus metus.de appell.& hoe
21 ſufficit quo ad intellectū c.& gloſſæ. †In eadē glo.ibi:*ideò
poteſt dici*. Ex hac particula,vſq; ad finē,colligitur vna ſolu-
tio ad contrariū pręmiſſum.ꝙ proteſtatio hæc fuit reſpectu
antiquarum præbendarū, & reſpectu bonorum cōmunium.
Nam ſolùm prouidetur iſtis ex ſuperexcreſcentibus fructi-
a bus & reditibus.Quaſi glo.innuat. ꝙ ceſſante a proteſtatio
ne,iſti recepti vltra numerū habuiſſent partes ex antiquis p̄
bendis:quaſi ex receptione vltra numerū frangatur,nedum
numerus canonicorū,ſed etiam præbendarū.Sed hoc dictū
non placet:& apertè glo.infrà in verbo,integritate,in fine,
dicit contrariū:vt nō frangatur numerus p̄bendarum,ſed ca
nonicorū tñ.Et illud eſt cōmunius & verius;& ꝓbari videt̄
in c.pro illorū.de p̄ben.& ibi gl.fi. hoc tenet expreſsè : quã
no. Ad idē facit c.dilectus filius. eo.tit. Ex his infertur ad
q̄ōnem quotidianam:an ſuperexcreſcentia redituū frangat
numerū p̄bendarum ipſo iure.& videtur,ꝙ ſic,ꝑ cōditio-
nem ſubintellectã,de qua in tex.Et circa hoc multa poſſent
dici:ſed vera cōcluſio videt̄, vt non frangat̄ ipſo iure ꝑ c.fi.
de ver.ſign.ſed eſt in poteſtate rumpendi.ſic intellige con-
ditionē illã,de qua in tex.Itē ꝓbatur, q̄a tot ſunt inſtituen
di in eccleſia,quot ex reditibus eius poſſunt ſuſtentari,vt in
c.1.de inſti.Et ſi aliqui ſunt recepti vltra numerū, debet nu
merus p̄bendarū augmentari ex ſuperexcreſcentia redituū:
nō tñ antiquæ p̄bendæ cōfunduntur: ſed accreſcentibus fru
ctibus creantur nouæ p̄bendæ pares cū antiq̄s; & de hoc eſt
b tex.not.hic,& alibi nō ita bene ꝓbatur. b † In glo. in ver.
22 *in canonicos receperunt*. not.primò ex iſta gl.quod laicus pōt
habere p̄bendã in eccleſia:ſed non canoniã : quaſi velit glo.
ꝙ canonia ſit ius ſpirituale ꝓueniens eo ipſo, ꝙ aliq̄s reci-
pitur in canonicū.Præbenda verò eſt q̄d t̄pale debita cano
nico rōne officii,& canoniæ. Contra hoc oppo.de.c.dile-
c cto de p̄b.vnde p̄benda c appellatur ius ſpirituale & indiui
duū.Sol.intellige illū tex. q̄n p̄bēda habet annexū canoni-
catū.vñ rōne canoniæ dr̄ ius ſpirituale.Iſtã gl.intelligo,q̄n
d p̄benda eſt ꝑ ſe cōſiſtens in mera tēporalitate.Nã p̄benda d
ſingulariter cōſiderata cōſiſtit in mera t̄palitate: q̄a ex bo-
nis tēporalibus cōſtituitur p̄benda . ſic intellige Inno.in c.
maioribus,de p̄bē.Et ideò dubitatur,an in eccleſiis regula-
ribus poſſint eſſe p̄bendæ, ſeu portiones priuilegiatæ, quæ
e ſunt loco p̄bendarū. e De quo ꝑ Inno.in c.dilectus.el ii.de
p̄b.& quod ibi dixi,ꝑ Io.And.in regula,nō eſt obligatoriū.
23 de reg.iu. lib.6.in Mercu. †Secūdò no.ex glo.ꝙ licitè fiūt
ꝑ laicis in eccleſia p̄bendæ. Et refert Cōpoſt.hoc ſeruari in
eccleſia ſancti Martini Carnoteñ.vbi aſſignãtur aliquæ prę
bendæ nobilibus rōne paupertatis,vel alicuius ſeruitii tem
poralis.Pro hoc c.poſſeſſiones.16.q.1.vbi eccleſia pōt pau-
peri cōcedere vſumfructū alicuius poſſeſſionis.Vnde eccle-
ſia debet ſua bona cōmunicare pauperib⁹.16.q.1.c.fi. Dicit
etiã hic Cōpo.ꝙ propter cōionē, q̄ eſt inter p̄bendã & ca-
noniã,ſi præbenda ſolita cōferri canonico cōfertur clerico,
f videt̄ etiã collatus canonicatus. f quod bene no. ꝑ hoc fa-
cit optimè iudicio meo.c.trãſlato.ſ eodē. †In glo.in ver.
24 *nihil perciperent*.ibi:*ſimoniacum fuiſſet*. No.bene gl.,ꝙ ſi rece-
ptus in canonicū facit pactū,vt nihil omnino petat rōne ca
noniæ,cōmittitur ſimonia: ſed nō ꝓbatur ꝑ tex. quē.gl.al-
leg.ſed optimè facit.c.ꝑ tuas .3.de ſimo.& declara,vt ſ dixi.
In fin.gl.loquit̄ aliquantulū obſcurè:ſed fortè voluit intel-
ligere, vt intelligit Inno. ꝙ canonici fecerunt ſtatutū ꝑ ſe,
vt recipiendi vltra numerū,nihil percipe
rent de canonia.Nã ſiue ſtatutū ſit bonū,
ſiue ſit malum,nō cōmittitur ſimonia ſe-
cundum eum:& bene:quia cū nullo ſit pa
ctum : nec ex ſola editione ſtatuti vendit̄
aliq̄d ſpirituale : q̄a vēditio nullo modo
cōſiſtere poteſt ſine precio.in.§.preciſi.in
25 ſtit.de emp.& vendit. † Sed ſi ſtatutū le-
geretur t̄pe receptionis in canonicū:quo
cauetur,vt aliquid detur, vel ꝓmittat̄ ; &
recipiendus ꝓmitteret obſeruare: tūc bñ
b cōmitteret̄ ſimonia.quod bene no. Nam
ſm Hoſt. ſicut conſuetudo nō excuſat:ita
nec ſtatutū.ĩ.de ſimo.c.veniens.& c. non
ſatis.Et intellige ſm Hoſt. q̄n ſtatutū nu
triret priuatū cōmodū & tēporale : ſecus
c ſi publicū & ſpirituale. Et per hoc dicunt
doct.canonicos nō excuſari,ſi per ſtatutū
exigunt aliquid t̄pale a nouiter recipien
d do,ſeu recepto diuidendū inter eos:ſecus
ſi venit applicandū alicui operi:puta,pro
bono fabricæ, vel alterius vtilitatis eccle
ſiæ.Hoc dictū placet mihi rōne cōſuetudi
nis,non rōne ſtatuti.allego tex.apertū 1.
q.3.ex multis. vbi textus, quē neſcio ali-
bi,dicit nil debere exigi a bñficiando , et
vt illud cōuertat̄ in fabricã, vel aliã vtili-
tatē eccleſiæ: ne beneficia videant̄ precio
cōcedi. Sed dic tu,quare valeat potius cō
ſuetudo,q̄ ſtatutum?dico,ꝙ ſtatutū nō ha
bet principiū voluntarium,ſed neceſsita-
tiuū:& paria ſunt petere expreſsè , vel cū
editione ſtatuti . Sed conſuetudo habuit
pricipiū volūtariū.Nã ex pietate,vel libe
ralitate potuerūt r̄cepti nouiter aliq̄d da
re vtilitati eccl̄ię applicãdū.Et ex iſtis o-
bligatiōib.volūtariis poterit iduci hęc lau
dabilis ꝯſuetudo.Sic itellige text.no.i c.

Et an tollatur prima ꝓteſtatio facta iudici de incōpetētia,ſi actus
poſteà fiat abſq; ꝓteſtatione;Pau.de Caſt.cōſi.167.in nouis,in ſecū-
da impreſsione, dicit ꝙ ſufficit prima ꝓteſtatio.no.per Bar.poſt Ia
cob.de Are.& in l.pacta nouiſsima.C.de pact.iuncta.l.fi.C.de excep.
a SEB. SAPIA. Ceſſante.Et hoc probatur ꝑ illud,quod dicit idē
Abb.in c. dilect⁹.
de p̄bē. vbi dicit,
ꝙ ſi receptio fiat
hoc modo : reci-
pimus te ſupra nu
merum canonico
rum, non frangit
numerus canoni-
corū.Ita etiam vi
detur dicendū , ꝙ
per iſtã proteſta-
tionē nō frangat̄
etiam numerus ca
nonicorum.

b Et alibi non ita
ben · probatur.
Adde Butr. Imol.
& Dominic.hic q
latè ſe extendunt.
SEB. SAPIA.

c Præbenda. Vide
Card.in cōſi.126.
Nicodemus.

d Nam præbenda.
Adde Car. in cle.
fin.in 2.q. de p̄bē.
& in 11.q. vbi de
clarat pulchrè, ꝙ
duplex eſt præben
da. & ibi dē 14.q.
& per Imo. ibi in
prima charta ; &
iſtum in c. maio-
ribus.de p̄b. Car.
conſi. 141. incip.
ſanctiſsimus,ad fi
nem. vbi facit ſin
gulare. d. c. dile-
cto. De iſta gl.me
minit Domin.i c.
placuit 32.diſtin.
& Imo. in c 2. de
inſtitut. Archi.in
c. ſi quis el 3.
1. q. 3. & diffini-
tionem præbēdæ
ponit Archi. in c.
alienationes,ſuper ver.præbendæ.12.q.2.per Hoſt.in ſum.in titu.de
præben.§.i.Pet.de Anch.in rub.de conceſſ.præben.in cle. & in repe.
clem.1.eo.titu.& bo.glo.in c.is cui.in glo.fi.in fi. de ſent.excom.in
6.Rotam deciſ.447.incip.quidam habens. Innne. & plenè per Mo-
der.hic;per Archidi.in c.ſi clericus.de præben.in 6. & ibi per alios,
cum aliis concordan.hic poſitis per Moder.qui ponunt,an collato
canonicatu dicatur collata præbenda . vide hic per eos . Item an
præbenda ſit acceſſoria ad canonicatum.
Adde tu d.Præpoſitum in c.conſuetudinis.11.diſt.& quando laicus
ſit capax ſpiritualium,vide Rom.conſi.266.

e SEB. SAPIA. Præbendarum . Pro hoc eſt bonus textus in c.
quia nonnullis.verſi.ſanè.de mag.quem allegat Card. Flor.in con-
ſi.108. vacantibus.

f Videtur etiam collatus canonicatus.hoc dictum ſequuntur hic Ioã.
Andr.Butr.Imol.& Dominic.& Arch.in c.ſi clericus.de præb.in 6.&
ibi Do.in 2.colu. & Rot. deciſ.468. incip. quæritur quanti tempo-
ris.in 2.charta.Gul.de Monte Lau. & Zenze.in clem. fin.de præben.
& Feder.conſi.291.incip.quia in præſenti, in antepen.colu.Do.poſt
Lap.in c.ſi poſtquam.in 2.col.de præben.in 6. & Do.in c.fi. §.1.in 1.
no.de conſuet.in 6. & Card. conſi. 15.incip. dominus noſter Papa,
in prima charta.& iſtum in c.ex parte,lo 1.ad fi.ĩ. de ſpon.Card.in
cle.fi.in 1.col.ĩ.de reſcrip.Cōtrarium tenent Pet.de Anch.& Imol.
in d.c. ſi clericus. & Pet. de Anch.in repe. regu.acceſſorium.in 4.
col.de regu.iur.in 6.& Imo.in c.cùm te.in vlt.col.verſi.item etiam.
de reſcrip.& ibi Butr.variauit,ꝙ collata præbēda,non intelligi
collatus canonicatus, per illum tex.tene primum per glo.in c.pro
poſuit.in verſi.inueſtiuit.ĩ.de conceſ.præben. & per tex.in c peruenit.lo ij.ad fi.ĩ.de appel.& in c.propoſuit,de cleri.excom.mi.

a ad Apoſtolicã.[a] de ſimo.& vide qđ ibi di
26 xi:& tetigi in c.Iacob'.eo.ti. †Dicit etiã
b hic Inn.[b] q ſi nihil peteretur, vel ꝓmitte
retur:ſed receptus aliqd dat ſponte cano
nicis eccleſiæ,non cõmittit ſimoniã:licet
ibi ſit ſtatutũ aliqd exigẽs: quod no. Pro
hoc facit.c.& ſi q̃ſtiones. de ſimo.& c.cõ-
ſuluit.de uſu.& ſic videt̃ q tpe,quo qs re-
cipit ſpirituale,põt dare ſpõte aliqd tẽpo
c rale.[c] ad quod vide tex.no.1.q.1.c.emen
27 dari. †In gl.in ver. *induſtriã* no.finẽ gl.&
& p clariora verba dicit Hoſt.q ſi p indu
ſtriã canonicorũ augmẽtant̃ pbendæ: qđ
d ſupereſt,cedit eis.[d] Sed ſi bona capl̃i aug
mentatur,põt etiã augmentari pbendarũ
numerus,vt hic, quaſi in cõmunibus redi
tib' nõ referatur : unde ꝓueniat augmẽ-
tũ. Ego crederẽ,q ẽt ex pbẽda ſingulari
poſſet aliquid ſubtrahi , ſi aliquid ſupeſt
ex neceſſitatibus ipſius canonici:ut qa p-
benda multũ abũdat. Ratio,qa bona prę
bẽdarũ ſunt canonicorũ & eccleſiæ:& ca-
nonici poſſident nõ iure ꝓprio,ſed eccle
ſiæ:vt 12.q.1.c.ſi.cũ c.ſeq.ſi ergo vna pbẽ-
da multũ abũdat,& alia eſt multũ tenuis
põt Eps cũ capl̃o ex pbenda abundãti ſup
28 plere defectũ tenuis: † ſicut ex bonis vni'
eccleſiæ põt ſuppleri alteri,vt ĩ c.1.de reb.
eccl.non ali.lib.6. Nec eſt curandũ de in-
duſtria canonici:qa ad hoc tenebat̃.Item
ſuperfluũ debet deputari ad piã cauſam:
vt in d.§. ſi. ergo ſi fiat deputatio p Epm
& capitulũ ad piã cauſam modo pdicto,
cõuertit̃ res ad vſum deſtinatũ. In glo.in
ver. *ad vacaturas præbendas.* in ſi.Tene hãc
vltimã ſol.gl. & eã declara: vt no.gl.in c.
29 2.de cõce.pbẽ.lib.6. †Et cõclude,q ſi ꝓ-
mitteret̃ canonicatus,vel pbenda, nõ va-
let ꝓmiſſio:vt in c.2.de conc.pben. Sed ſi
quis de præſenti recipitur in canonicũ,&
ꝓmittitur ſibi pbenda de proximo vaca-
tura,tenet receptio : quia ius canoniæ eſt
q̃ſitum de pſenti. & debet habere pbendã
vacaturã,nõ ratione ꝓmiſſionis : ſed ca-
nonicatus habiti:& iſte eſt intellectus hu
e ius.c. In gl.in ver. *vltra numerũ.* [e] not.gl.
ad quã quotidiè ſit remiſſio: cùm q̃ritur
an recepti vltra numerũ debeant habere
ſtallũ in choro, vocẽ in cap. diſtributio-
nes quotidianas,& alia q̃ ſoliti ſunt cano
nici recipere?vltra gl.reperiunt̃ aliæ opi-
nionies variæ.Inno.& Cõpoſt.de directo d
ſequunt̃ contrariã opin. Diſtinguunt.n.
q aut in loco eſt cõſuetudo, q canonicus
inſtalletur:tunc ad limites inſtallationis
conſequit̃ vocẽ. Si.n.fuerit inſtallatus in
choro,habebit ea,q̃ ſunt chori : ſi in capi
tulo, habebit q̃ ſunt de capl̃o. Si aũt non
f ſubeſt cauſa,ſiue cõſuetudo inſtallatiõis,[f]
dicũt,q eo ipſo,q recipitur,ſeu inſtituit̃,
habebit plenũ ius canoniæ:†qa licet tẽpo
ralia non trãſferant̃ ſine traditione : vt l.
30 traditionibus.C.de pac.ſecus tñ in ſpiri-
tualibus . Pro quo vide bo.tex.in c.ſi tibi
abſenti.de pbẽ.li.6.Io.And.diſtinguit in
ter receptũ anthoritate ſupioris, & rece-
ptũ volũtate capituli. Primo caſu recept'
nihil cõſequetur. Scđo debet habere vo-
cẽ in capl̃o,& diſtributiões,& ſimilia. Et
ſit rõ diuerſitatis:qa ſubuenit̃ ei,q in ne-
ceſſitate cõſtitutus eſt:vt in c.ab arbitris.
& ibi gl.ſi.de offi. deleg.lib.6. Io.de Lig.
hoc impugnat:qa pinguius ius habẽt re-
cepti authoritate Papæ,q̃ capituli: vt pa-
tet in c.hi q.de pbẽ.li.6.Do.de Ro.deciſ.
453.aliàs 454.dicit,q de cõſuetudine cu
riæ approbatũ eſt, q iſti recepti vltra no-
merũ,nihil interim recipiãt:qa nõ habẽt
plenũ ius. Quinimò talis canonicatus va
cat poſt collationẽ pbendæ ſibi factã, cui
eſt annex' canonicatus:loquunt̃ tñ de re-
ceptis Papæ anthoritate.d.Ant.diſtiguit,
q autPapa mãdat aliquẽ recipi cũ pleni-
tudine iuris canonicalis : vt in c. dilectus
filius.de pbẽ.& in c.ꝓpoſuit.de ꝯceſ.pbẽ.
qa tunc talis debet habere oĩa. Aut man
dauit iſtũ ſimpliciter recipi vltra nume-
rũ:& tũc ꝓcedit gl. Aut qs recipit̃ autho
ritate capituli:&tunc debet talis oĩa iura
recipere,& cõſeq.arg.hic. Credo,q iſta
q.depẽdet a deciſiõe alterius.q an.ſ.p re
ceptionẽ vltra numerũ frangat̃ numerus.
Nã ſi numerus frãgit̃,nõ video,quare iſte
recept' nõ dẽt oĩa hr̃,licet nõ habeat pbẽ-
dã.Nã habere vocẽ i capl̃o,& ſtallũ i cho
ro,&diſtributiões quotidianas &ſimilia:
nõ ſunt iſta acceſſoria ad pbẽdã,ſed ad ca
nonicatũ.Nã i pricipio erãt canonici ſine
pbẽdis diſtictis: maximè qñ eccl̃ia nõ ha
31 bebat tpalia.12.q.1.c.vidẽtes.† Et põt qs
g pfectè eſſe canonic' abſq; pbẽda,[g] vt no.
Inn.i c.ſi.de cleri.nõ reſi.Ex ſeparis ergo

a In c.Ad Apoſtolicam.de ſimo.ille tex.ſolet ad multa dicta allegari: dicã ibi:& an iſtud quod dicit hic iſte, habeat locum in clericis,ut ualeat cõſuetudo,q clericus det clericis; dic, q non ſm eundẽ in c. Iacob.ad ſi.ĩ.de ſimo.& ibi Io.de Ana. & ponit ibi rõ per Abb.quã ſentit hic in ſi.Et eſt additio,& hanc conſiderationem ad d.c.cũ ad Apoſtolicam.habuit iſte in c.cum ab oi. in 3.col.de vita & hon.cleri. & hoc teneas. licet Io. de Ana.in c.ſicut,p certo.ad finẽ.ĩ.de ſimo. dicat ſe non videre differentiã: an petatur ratione ſtatuti, vel cõſuetudinis. nec procedit dictũ Alber.i prima par. ſtatu. q.90.dũ dicit valere ſtatutũ , q q recipitur in canonicũ, ſoluat pallium eccleſiæ.

Adde tu.q prætextu cõſuetudinis inueteratę,nõ valerit cõtractus iuriſpatronat' dati in feudum: q a ita cõmittitur ſimonia in annexis ſpiritualibus , ſicut in ipſis ſpiritualibus.& ita voluit Rom. conſi. 369. Et q nulla promiſſio , nulla pactio valeat pro obtinendo quid ſpirituale,conſuluit idem Ro.conſil. 317. vbi voluit , q nõ valeat promiſſio canonicatus facta alicui : vt det ai voces ad iuſpatronatus . & dicit Ro. ſing.ſuis,folio 9. referendo Archi. 72.diſtin.c. ſi q a. q nõ valet ſtatutum negatiuè cõceptum, q nullus recipiatur in confrataria, niſi ſoluat puta.x. per c. ad Apoſtolicã. tamen ſubdit q intendebat conſulere contrarium: & dicit ea.col.referendo Hoſt. & Io.And. i c.ad aures. de ſimo.q valet ſtatutũ Epi, q nullus excõmunicatus abſoluatur: niſi ſoluat decem ſingulo menſe.

b Dicit etiã hic Inno.hoc dictũ crederem verum,nullo ſtante ſtatuto. Si verò ſtatutum extaret,ut nihil peteret̃,& aliquid ſponte daretur, non habito reſpectu ad ſtatutum,nulla cõmitteretur ſimonia,ſi ſpõte faceret, & ceſſaret cõpulſio,& metus cõpulſionis:qa ex ꝓpoſito diſtinguunt̃ maleficia.l.verum.& l.qui ea mẽta.ff.de fur.c.cũ voluntate.de ſent.excõ.alii non ꝓcedit iſtum dictũ per tex.optimũ in c. dilectus.lo ij.& ibi iſta.de ſimo.& ibi Io.de Ana.& Maria.& p text. in l.nouiſſimè. in ver.cõpulſus.ff.quod fal.tut.autho.& ibi Bald.& Io.An.in regula,bona fides.de reg.iu.in 6.in Mercu.& i c. pterea.el ij.ĩ.de iurepa.& Io.de Ana.i c.2.14.col.de delic.pue.Pet. de Anch.i cla.pũti.in 5.no.de cenſib.Io.de Ana.in c.ſicut tuis.in 5.col.ĩ de ſimo.Bal.in l.falſus.ad finem.C.de fur.& in l.omnẽ.ad ſin.C.ad Tertu.Bar.in l.creditor.in ſin.princ.ff.de ſol But.& Imo. poſt Hoſt.in c. 1.de offi.deleg.Io.And.in c.ſignificauit.de cenſi.& Pet.de Ancha. conſi.60.incip.in cauſa, quæ vertitur.

c SEB. SAPIA.Tẽporale.vide omnino Arch.in c.eo.1.q.1.circa ſi.

d ZACHARIAS. Quod ſupereſt cedit eis . Adde qd in pbenda ſingulari,q̃ eſt vnius canonici , ſi p illius induſtriã fructus augeantur,an debeat aliquid de illis ſubtrahi & tenuiori. pbendæ applicari, p Feli. hic.col.13. i glo. i ver. p induſtriã.

e Vltra numerũ. Adde hic pulchrè p Feli.facit quod voluit Guliel. de monte Lau.in extrauag.Ioã ſedes Apoſtolica.in gl. incip. cõſerua. & Do. poſt Io.And. in c.ſtatutum . in princ.de reſcri.in 6.in 1.col. & Do. in c.ſi is, cui de pben.eo.lib. & Fede.de Se.cõſi.211. incip.quia in pręſenti. in 4.col.ver. ſi.an iſti recepti.

ZACHARIAS. Adde Bar. in l.ſi duas. §. grãmatici.in ſi.ff.de excu.tu. q latè de hoc tenet concluſiuè, q nõ, nec habeat priuilegiũ canonicorũ : nec eorũ gaudeat priuilegio.Ita notat An. Cor.ſing.ſuo 312. in ver.ſupernumerarius,dicens eſſe caſum . in l. 1. §. quod autẽ . C. de col.& numul.lib. 11.& ibi alleg. et Bar. in 5. allegata.l. ſi duas .

Adde tu Ro.cõſi.482. vbi dicit, q cc p cõpreſſionẽ annuli portæ eccleſiæ acquirit̃ poſſeſſio bñficij , ſi annulus tradatur per habentem poteſtatem .

f Cõſuetudo inſtallationis . An inſtallatio ſit de ſubſtãtia ad hoc,vt qs dicat̃ canonicus,dicã in c.2.in ſi.de cõſue.vbi p iſtũ i ſi.& i c.trãſmiſſa.in 3.col.ĩ.de ele.i.ver.cõclude.p eundẽ Imo.i c.ꝓpoſuit.i 11.co.ver.circa quartũ.de cõce. pbẽ. Pet.de Anch.in regu.ſine poſſeſsione. in 32.col.de reg.iur.lib.6.

g ZACHARIAS. Põt eſſe canonic' abſq; pbẽda. Adde,q talis canonic' abſq; pbẽda nõ dr̃ bñficiatus.ita not.Abb.in c.nra.in tertio no.de reſcr.qđ ꝓcedit tã in recepto de mãdato Papæ,q̃ ex volũtate capituli:vt no.hic Cal. quẽ ſequit̃ Inn.licet Abb.poſt Io.An.& Ant de But.vbi ſ.aliter dicãt.verior tñ mihi videt̃ Cal.opi.Mandatũ.n. Papæ ſm naturã capl̃i,ad qđ dirigit̃,regulari debet:vel ſm intẽtionẽ ei',q̃ veriſilr̃ videt̃ fuiſſe,vt nõ debeat eſſe deterioris cõditiõis, q̃ ſi eſſet ſimplr̃ receptus a capl̃o,ut no.doc.l c.cõllitut'.ĩ.de reſcr, non de-

a SEB. SAP. Canonici. Sed quid ſi quis ſe gerat ꝓ canonico & recipiat fructus ſcientib.& tolerantib.alijs canonicis;an ex hoc dicaẽ actus numerus canonicorum: vide Cardin.in conſi.209. dico quòd nobilis prædicto.

b In gl.ſi.Vide de materia plenè per doct.Moder. in c.vt noſtrum. de appellat.& ibi per Philip. Peruſinũ. Adde, quando res dicatur effecta litigioſa.Ro.conſi. 170.

te.in §.ſi.vbi per eundem Alex.ff.ſolu.mat.& tene mẽte dictum Bart. in l.abſtinendi,aliàs Iulianus.ff.de in[...]reſti.vbi dixit,ꝙ qñ commiſſum eſſet delictum,pro quo bona v[...]ne confiſcanda, qđ talia bona non dicuntur litigioſa interim pendente ꝓceſſu ſuper crimine.Et tene mẽti dictũ Bal.in auẽ.litigioſa.C.de litig.vbi dixit,ꝙ res nõ dr̃ litigioſa corã delegato ante reſcripti præſentationem, quamuis illud ſit impetratum & obtentum.

b ZACHARIAS. Adde eundem Ro. ſing.ſuo.113. incip.ꝗ quẽ actum.

ANT. FRANC. Aduertendum, ꝙ res non ſit litigioſa per proteſtationem, vel permuntiationem inualidam. lege prima. & ibi per Bald. C. de litig. neque dicitur ex eo litigioſa,quãuis poſſibile ſit ſuper ea remoueri litẽ,quę tamen adhuc non eſt mota. Ita Baldus notabiliter in lege 1.in fin. C.de diſtract. pign. & aduerte: quia in iudicijs mixtis res efficitur litigioſa per litis conteſtationem: in iudicijs autem realibus ſit litigioſa, per ſolam citationem: vt per Bartol. & doctor. in lege prima.C.cõmuni diuidun. Et quando res efficiatur litigioſa,vide per Cyn.in le. prima.C.de peti. hæred.& in l.t. in ſ. q.C.de condi.& in authenti. litigioſa. C. de litig. & in l.1. in §. quanquam.& aqua plu. ar.& vide gloſſ.in capit. eccleſia ſanctæ Mariæ. vt lite pend.& habetur in capit.cauſam,quę ul. 2.de teſti. & in capitol.1. de confirm. vti. vel inuti. vbi per domi. Abb.poſt gloſſ. & ibi habetur, quòd ſi quæſtio eſt tantùm de poſſeſſione, res nõ dicitur eſſe litigioſa.& in quibus caſibus res litigioſa poſſit alienari vltra glo. in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ: vide Spe.in ti.đ ceſſio.

nõ debet fieri illatio:vt ĩ c.2.de trãſlatio. Epi.& in l.Papinianus exuli.ff. de mino. cùm ergo iſta ſunt acceſſoria ad canonicatũ tranſlato canonicatu,etiã iſta trãsferunt,vt in c.tranſlato.ẽ.eo.Vñ ad ꝓpoſi- a tam quæſtionẽ dicerem:ꝙ aut canonici a receperũt aliquẽ ſimpliciter vltra numerũ & frangiẽ numerus: ut patet hic.ibi in derogatiõe ſuę ꝯſtitutiõis,&c. & ꝑ conſequẽs ſic recept⁹ dẽt habere oĩa iura canonicalia,& expectare ꝑbẽdã tp̃e ſuo. Nam videm⁹ in regularib.ꝙ ex ſola receptiõe, recipiũt ius capitulare, & q̃ ſunt de iure collegii. Aut canonici recipiũt aliquem hoc adiecto:vt ſit ſupnumerari⁹:& ſic patet,ꝙ noluerũt frãgere numerũ:ſed quodđã ius exordinariũ dare:& hoc caſu ꝓcedat gl.Quia ſic recept⁹ nõ hẽt i⁹ integrũ & ordinariũ:ſed eſt qđđã ius ꝑparatoriũ ad futurũ ius integrũ obtinẽdũ.Et ꝑ hoc potes inſtrui,† qđ dicẽdũ,cũ doctores & ordinarii collegii recipiũt aliquem vltra numerũ,q̃ ſe ius hẽat ĩ collegio. & an habeat vocẽ approbãdi, vel reprobandi doctorãdũ. Si verò ad mãdatũ Papę ſit receptio.aut ꝑꝑ ſcribit,vt cum plenitudine iuris canonicalis recipiaẽ: & ſerua opinionẽ do.Ant.q̃ ĩ hoc mihi placet. Aut ſimpliciter mãdat aliquẽ recipi: & depẽdet ab illa q̃õe,an frãgaẽ numerus? & cõiter teneẽ,ꝙ nõ:vt no.in d.c.illorũ.de ꝑbẽ. & hoc tenẽdo dicerẽ iſtũ nõ habere itegrũ ius. & hoc caſu ꝓcederet opinio Do. de Ro.Nã in dubio non vellet ꝑꝑ derogare numero:ſed poti⁹ creare qđđã ius exordinariũ & ꝑparatoriũ ad integrũ ius obtinẽdũ. Secus dic in recepto authoritate legati.Quia legat⁹ nõ põt neceſſitare canonicos ad recipiẽdũ aliquẽ ꝯ ſtatuta eccleſiæ & ipſi⁹ priuilegia:vt eſt gl.no.in d. b c.ꝓ illorũ.In gl.ſi. b ſed ꝯ hoc & ꝯ tex.op. hic.n.nõ agebãt iſti canonici actiõe reali:& ſic nõ debebat fieri reuocatio ex vitio litigioſi:qa tũc res dr̃ litigioſa,qñ vertiẽ q̃õ đ dominio.de quo dicẽdũ:vt habetur in auẽ.litigioſa.C.de litig.& no.in c. eccleſia.vt lite pend. Nec debebat fieri reuocatio ꝑꝑ pẽdẽtiã litis:qa pẽd.lite. põt ſucceſſor ſua poſſeſſiõe vti:vt ĩ.vt lite pẽdẽ.ꝑ totũ.Ideò potuit capitulũ conferre ꝑbendas & alienare poſſeſſiões cões.Pro c hoc facit,qđ dixi ĩ c.ex literis.đ iurepatr. Sol.duo ſunt principales itellect⁹ ad ſi.c. Primus eſt,ꝙ hic reuocenẽ oĩa geſta ꝑ al d terã partium poſt q̃õem motã corã Epo Ferrarien.Nã hæc.q. primò fuit attẽtata coram illo Epo:& ad ꝯria reſpõdet in effectu Inn. ꝙ ſit reuocatio propter perfidiam,q̃ notatur in iſtis canonicis antiqs: q cum tenerentur ꝓuidere nouis,trãſtulerunt præbendas, ſeu poſſeſſiones in ſeipſos.Si aũt trãſlatio fuiſſet facta ĩ aliũ, nõ fuiſſet facta iſta reuocatio.Et no.ſing. c hoc dictũ:eſt enim nouum remediũ reuocandi attentata lite p[...]d.vbi ſcilicet notatur ꝑfidia in attentãte:licet eſſent alia iuris remedia. Secũdus intellectus eſt, ꝙ hic reuocenẽ attentata per partes coram Epo Ferrarien.poſt litẽ motã corãm Papa:& rõ reuocatiõis eſt, defectus poteſtatis Epi.† Nã ſecundũ Inn.ex quo Papa incepit cognoſcere de aliqua cã, videtur illam ad ſe aduocare,& de manu inferioris tollere. Ad hoc.c.noſtrã.de app.poſtmodũ Inn.videtur ab hoc recedere: & dicit,qđ reqriẽ,ꝙ Papa expreſsè ad ſe reuocet cãm.Nõ enim ſufficit, ꝙ iure ordinario incipiat de aliq̃ cã cognoſcere.Hoſt. dicit nõ eſſe differentiã, an Papa cognoſcat de cã,vel ad ſe reuocet: qa cognoſcẽdo ſatis videẽ reuocare.d.c.nrũm.do.Anto.diſtinguit,ꝙ aut Papa ex certa ſciẽtia & ꝓprio motu ad ſe reuocat cãm: vel de ea cognoſcit, & alteri delegat: & vr̃ cãm eripe ab inferiore:ita ꝙ nõ tenet ꝓceſſus inferioris:dũmodò iſte inferior ſit certificatus,ꝑ quẽcunq;: quaſi ſecus ſit,ſi iudex inferior non ſit de hoc certificat⁹.alle. c. ſi duob.de ap. Aut Papa facit iſta ad inſtãtiã alterius partis: & tũc opus eſt, ꝙ iſta pars excipiat corã inferiore iudice: aliàs tenet ꝓceſſus.Quia Papa vr̃ reuocare, ſi & inquãtũ pars vult illa reuocatiõe vti: allegat bo.tex.in c.audita.de reſt.ſpo. Fateẽ tñ,ꝙ curia nõ recipit hoc dictũ:ſed facta reuocatiõe indiſtinctè curia tenet, ꝙ ꝓceſſus corã inferiore ſit null⁹.Hęc dicta mihi placẽt ꝑter primũ.Nã vbi ſupior reuocat motu ꝓprio & ex certa ſciẽtia, nõ reqriẽ vt iudex inferior certificeẽ:vt in c. 1.de cõceſ.ꝑb.li.6.Fateor tñ,ꝙ ſi aliqd attẽteẽ ĩ ꝑiudiciũ ignorãtis: ꝓbabilis ignorãtia hẽt illũ excuſare:& hoc voluit Inn. in d.c.1.vbi vide de materia huius reuocatiõis.Et ad c.ſi duob⁹.de app.dic,ꝙ poteſtas nõ erat reuocata à ſuperiore ab inferiore.Itẽ ſup ꝓceſſu cõtumaciæ puniẽ: nõ aũt ſup principali,& hoc no.qa quo- e tidianũ.† Quid aũt ſi duo iudices (n) habẽtes ſe,vt ſupior & inferior cognoſcunt pariter de vna eadẽq; cã:an teneat ꝓceſſus corã vtroq; fact⁹.Inn.dicit,ꝙ ſic.d Nã ex quo habẽt ambo iuriſdictionẽ in illa cã,imputãdũ eſt parti nõ excipiẽti.Si autẽ ꝓferũt contrarias ſententias, Compo. dicit,ꝙ non valet ſecunda lata ꝯ primã:

c Si duo iudices. Ad de Bal.in c.paſtoralis.ĩ.de reſcrip. & in l.1.ff.de offi. conſu. & Roman. in l.1.ff.de acquirend.hæred. & Angel.in l.ſi is,à quo ff.de rei vendic.& Petr. de Anch. in clem.quandiu. de app.ſentit Imo.in l. cum ꝓcurator. §.ſi dñs.in vlt.co. ff.de oper.no nũ. per Sal.in l.qui de crimine.in antep. col.C.qui acc. nõ poſ.per Imo. in c. cæterum. ad ſinẽ. ĩ.de reſcrip t.But. in c.[...]duobus.ĩ. đ appellat. & in capit.primo de cau. poſſ.& proprie. & de iſtis verbis Inn. meminit Ange. in l.penulti.ff.de peti.hæred. Bald. in l. nulli. ad finem. C.de iudi.quod dictum Innn. hic limitaẽ pulchrè: vt hic refert d. Fel. quem videas.

ZACHARIAS. d Innocen.dicit, ꝙ ſic. Dic tu, quòd licet valeat proceſſus coram vtroque,vt hic:ſi tamẽ contrarias ſententias proferunt nõ valet ſecunda contra primã:vt dicit Compoſt.quẽ alij ſequuntur.Et dum ſubdit hic Pan. ꝙ ſententia lata contra primam, quæ tranſiuit in rẽ iudicatam, non valet,etiam in diuerſa inſtantia & coram diuerſis iudicibus:dic illud dictum debere intelligi de ſententia, q̃ tranſiuit in rem iudicatam: vt per do.Anto. de Butr. hic, char. ſin. ver. no. hoc dictũ Cõpoſt. & per eũdem Ant.de But. conſ. 27.incip.viſis.& no.in c.inter monaſterium. hic per Abb.alle. quibus adde Alexand.conſi.33.incip.viſo themate.columna.1.ver.circa ſecundum.& ver.vnde per dicta. & in vlt.ver.ad quod oſtendendum.volumine primo.

a ctio.in §.1.verſi.ſi autem.
Adde tñ, ꝙ non prohibetur alienatio neceſſaria ſm Bar. in l. inter quos in §.ſi dominus.ff.de dam.infect.& habetur per Alex.in l.quãquam.in §.Iulianus. de aqua plu.arcen. & notatur in l. ſi conſtan-

a Limitationem ad l. vbi cœpeum. vide quæ dixi in nn. meis in ver. ſu dictum. in nn. inci p. regula eſt. & do. Felin. in c. ex tenore. de reſcri. poſt do. meum Ba ꝯ a. & vide Bal. in l. nulli. in ſi. C. de iudi. & Ioan. And. in addi. Specu. in ti. de compe. iud. adi. §. r. in ver. ſed pone.

b Ma huiꝰ c. clara. Iſte ī quadā additiōe tāgit vtrū moniales poſsint ſine peccat. morta li lucrū laborum ſuorū ſibi ap ꝓpria re, & ď eo uiuere. Addď Card. cōſ. ſuo 17. incip. authori tas. Card. ad finem In. And. i ca. 2. ſup gl. ꝓpriū, de ſtatu monachorū. & in c. ad monaſteriū. ſup verbo, depꝛhen ſus. & 1 ver. ꝓprie tatē. eo. ti. & ibi p illū i 2. col. & in c. edoceri. ſ 1. col. ſ. de reſcri. & in cōſ. 88. incip. facti cō tingēt 14. in 5. col. In. And. in regula ſi ē obligatoriū ď reg. iur. in 6. Cald. i 11. de regula. cōſ. 2. & col. 1. & conſ. 4. de conſue.
ANT. FRANC. Circa hoc verum monialis poſ. t ſi bi ap ꝓpriar lucrū laborū ſuorū, etiā vt ď illo viuat ꝓpu to, ꝙ ſi monialis fecit ꝓfeſsionē, ꝓ ut facere tenet, vt i manu Abbatiſſę, vel alteriꝰ ſupio ris iuxta gl. in ca. ſi. 20. q. 1. ꝙ nō: q a nihil ꝓprij pōt ha bere, ſed oīa ſunt apud monaſteriū: vt i c. cū ad mona ſteriū. ď ſta. mn. & i aut. igreſſi. & in aut. ſi q mulier. C. de ſac. ſan. ec. Imò nec poſſet ꝓ libi to ſuo cōſtituer ſi bi cellā i monaſte rio, iuxta gl. i c. ſ nicioſam. 18. q. 2. Imò vt ibidē, dent cōiter ſtare i dor mitorio & refectō rio: imò i monaſterio monialiū nō mēdicātiū nō debēt recipi niſi tot moniales, ꝙ poſſunt ex ꝓuentib. monaſterij viuere, & nō vltra, & abſq; penuria: vt in c. piculoſo. de ſta. reg. li. 6. & idem dixit gl. in c. ſi religioſus. de ele. li. 6. & habet i c. nolo. 12. q. 1. ꝙ monachꝰ ſiue monialis poſt ꝓfeſsionē nō hēt diſpōem bonorum, nec habet velle, nec nolle: de quo ēt p Spec. in ti. de ſta. reg. in ver. 35. eſt bū verū, ꝙ de licētia Abbatiſſæ, vel etiā Epi, aut alterius ſupioris poſſet mona chus habere licentiā ſtādi ex clauſtrum religiōis i domo quaſi ſua, & habere vſum rerū ſuarū: vt p Inn. in c. inſinuante. q cle. vel vouen. Monialis aūt ꝓfeſſa, vt dictū eſt, nihil ꝓprij pōt habere niſi forſan aliq moniales Alemaniæ, q videntur poſſe habere ꝓpriū, ſm qď no luit gl. in c. ſi. 12. q. ſi. & de iſtis forſan poſſet intelligi, qď hic dr: tū vt dixit ibi gl. talium monialium vita damnatur. de quo habetur in c. dilecta. de maio. & obe. & habetur in c. vidua. de regul.
SEB. SAP. No. primò. iuxta hūc tex. vidēda ſunt. q ponit latè Are. in cōſ. 25. viſo themate. vbi qrit, an ſtatutū laicorū ſit ſeruādū ēt in foro eccľiaſtico. Et cōcludit, ꝙ aut ſtatutū loqt i pſonā. puta, ꝙ nulluꝰ poſſit facere teſtm̄, niſi certo mō: & tunc tale ſtatutū nō ligat cle ricū ēt i foro ſeculari. Si aūt loquat in rē, dic, vt ibi p eum. Vidēda ēt ſunt q tradit Alex. in cōſi. 20. pōderatis. in 2. volu. vbi ponit an p ſtatutum laicorum ligentur clerici in minoribus conſtituti.

niſi pēdente app. ſup prima eſſet lata ſn̄a. Nā tūc de ſn̄a poſſet excipi corā iudice ap
3 pellatiōis. † No. plura ex iſtis dictis. & pri
a mò limitationē ad l. vbi cœptū. ff. ď iud. vt iudiciū dēat defniri, vbi ē cœptū: dic. ſ. ſi excipiat: ſed ſi nō excipit, valet ꝓceſſus ab vtroq;. ſic limita. c. ex tenore. ď reſcriptis. † Scďò no. ꝙ ſn̄ia ꝯ ſn̄iā non valet ēt i diuerſis inſtātiis & corā diuerſis iudicib. ꝯ opinionē Bar. in l. 1. C. qn̄ ꝓuocar n̄ ē neceſſe. Sed tu dic ď hac mā vt no. i c. iter monaſteriū. ď re iud. Tertiò no. ꝙ de iure ſupueniēti poſt appellationē, pōt qs expiri ad effectū cōſeqndi ſn̄iam ꝓ ſe. De quo vide qď legi. & no. i c. Abb. ſanè. de re iud. li. 6. & p hoc concluſiuè hr̄ mā huius capituli clara. Abbas.

SVMMARIVM.

1 Statutū laicorū ēt peccatū mortale non nutriēs. i nullo foro dēt ſeruari cōtra clericos.
2 Iudex ſecularis nō debet ſe itromittere inter pſonas eccleſiaſticas, etiā i cauſis icidentib.
Clericus non poteſt puniri de falſo à iudice ſeculari, ſi corā eo falſū teſtimoniū fecerit.
3 Religioſorum appel quæ perſonæ veniant.
Laici religioſi non poſſunt aliquo modo diſponere de rebus eccleſiæ.
4 Laici nō poſſunt ſtatuere etiā i fauorem eccleſiarū. qď intellige, vt ibi dicit. nu. 9. et 12.
5 Statuta laicorum reſpectu eccleſiarum ſolus ꝑꝑ pōt confirmare, et non alius Prælatus.
Cauſæ clericorum non poſſunt committi Laicis, niſi à Pa.
Excommunicatio pōt aliqđo committi laicis.
6 Papa non poteſt ſponte ſe ſubijcere iuriſdictioni Imperatoris: et non poſſet cauſas clericorum committere laicis adeò, vt iudicio ſuo iudicent clericos.
Papa poteſt delegare cauſas laicis.
7 Bona patrimonialia clericorum non gaudent illis priuilegijs: qb gaudent bona eccleſiaſtica: fallit in caſib à iure expreſsis. 21.
8 Sētētia lata ꝯ nō cōfeſſum, an & qn̄ valeat.
Sententia ſine citatione, et qbuſdam alijs de quib. hic, non valet.
Monitio iudicis ſedentis pro tribunali habet vim trinæ admonitionis. Citari non debet pars, quando eſt præſens in iudicio.
Citatio non requiritur in notorijs.
9 Lex principis præiudicialis eccleſijs non extenditur ad eccleſias, niſi expreſsè approbetur per Papam.
10 Lex ciuilis ſpecificè diſponens ſuper eccleſijs, an ſit ſeruanda in foro canonico, ſi non reperitur canon contradicens.
11 Lex ciuilis, quæ nō pōt ſeruari ſine peccato, i nullo foro ē ſeruāda.
13 Clericus hæres inſtitutus, ſi non facit inuentarium, tenetur vltra vires hæreditarias, ſed eccleſia non.
Lex ciuilis, ſi generaliter loquitur, nec canoni contradicit, an ſit à clericis ſeruanda.
14 Lex rōnabilis & deuiās à canone, eſt ſeruāda i foro ſuo ſed ſi ſumus in terris ſubiectis eccleſiæ etiam tpaliter, ſeruatur canon.
15 Lex ciuilis nullo modo poteſt diſponere contra libertatem matrimonij imponendo pœnam.
Mulier tranſiens ad vota ſcđa poſt paucos dies à morte primi mariti; an puniatur propter ſanguinis commiſtionem.
16 Dotis quæſtio eſt vtriuſq; fori, & eſt locus præuentioni.
17 Qn̄ lex ciuilis vnum ꝑſumit et lex canonica aliud, cui eſt dandū.
18 Statutum præſumens contractum eſſe vſurarium ex certis coniecturis, non ualet.
19 In præparatorijs iudicij obſeruatur conſuetudo, uel ſtatutum fori vbi cauſa ventilatur.
20 Vſuraria cauſa, ſi uertitur in foro ſeculari, tractabitur ſeruato ordine iudiciario: licet i foro canonico tractaretur ſimpliciter.
21 Laici non poſſunt ſtatuere ſuper bonis patrimonialib. clericorum.
22 Clericus nullo caſu poteſt conueniri coram iudice ſeculari.
Clericus poteſt trahere laicum in forum ſuum.
23 Feudum ſi habetur per clericum à laico, tunc clericus recognoſcit laicum in ſuperiorem.
25 Statutū laicorū cōpꝛhēdit clericos i fauorabilib. ſecꝰ i ꝑiudicialib.
Statutum quòd ſtantibus maſculis fœmina non ſuccedat, an & quando excludat monialem.
Statutum dicens, quòd primo genitus ſuccedat patri, an excludat ſecundo genitum, qui eſt clericus.
Statutum, quòd ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, comprehendit clericos maſculos.
26 Statutum laicorum inducens merum fauorem clericis ualet.

CAP. X.

Eccleſia ſanctæ Mariæ. ¶ Famoſum eſt ca. & tractabo hic materiā vltra alios: an & qn̄ ſtatutū laicorū, ſeu lex Principis extēdat ad eccľia vel ad eccľiaſticas pſonas: & cōiter ſūmat ſic. Cauſæ eccleſiarū p cōſtitutionē laicorū, diffiniri nō dēt. Ego generaliꝰ quo ad itellectū ſūmo ſic. Statutū gn̄ale laicorū ad eccleſias, vel eccľiaſticas pſonas, vel earū bona i earū ꝑiudiciū nō extēdit, nec ſpāle, ēt ſi earū cōmodū & fauorē cōcernat. Diuidit pricipaliter i duas partes. In pria ponit duplex diffinitiōis motiuū. In ſn̄a diffinitio: ibi, qď à ſenatore. Et ſcias, ꝙ hoc. c. & eccl. ſan. Mariæ. 1. & 2. vt lit. pē. ponūt idē factū. & vide gl. ibidē. q narrat ſeriē totiꝰ negotii. Sed q̄tū ptinet ad itellectū huiꝰ lr̄æ: pone ſic caſū lr̄alē. Eccľi. S. M. mouit. q. ꝯ Io. ď Archea ſup qbuſdā poſſeſsiōib. corā iudice ſeculari. Pēd. lit. iſte Io. cōuētꝰ trāſtulit poſſeſſiones petitas in qďdā monaſteriū. Sen. Rom. corā quo vertebat. q. vigore cuiuſdā ſtatuti laicorū dicētis, ꝙ ſi reꝰ trāſferat poſſeſſionē litigioſā i aliū, ďberet poſſeſſio ab eo tolli & dari petēti: ſpoliauit monaſteriū illis poſſeſsiōib. & tradidit, ec. S. M. monaſterio nō cōuicto, nec vocato, vel confeſſo. Demū monaſteriū egit corā Pa. petēdo ſe reſtitui ad illas poſſeſſiōes, quas ſenator vigor illiꝰ ſtatuti ſibi abſtulerat. Pa. verò motꝰ rōnib. de qb. in lr̄a, quod factum fuit p ſenatorē i præiudiciū eccl. reuocauit, et poſſeſſiones illas monaſterio reſtituit. † Not. 1. c

c

ſecundum

a Contra opi.Bar. Opi.Bar.communiter damnatur per doct. quos hic accumulatè refert do.Fel.in ver.8.quæro.in 14.charta. quem omnino vide: vbi etiam ſaluat opi. Barto.

b Verbum, religioſus. Vide Io. Andr.in rub.j.de re. & ibi per Butr. & per iſtū in c.dilecta.in 3.col.de maio.& obe. & c.cauſam lo. 1. in 2. col.de iud.Cardi. conſil. 39. inci.in aliquibus locis. & iſtō ꝯſ.25.inci. in Chriſti. &c. ꝓ euidétia.Ge.in c. vt off. §. verſ. de hære.in 6.Pet. de Anch.in d.rub.& ꝑ iſtū.ic.ex m̄rca. de voto.gl.& Do. in c.religioſus. & teſt.lib.6.gl. 1. & ibi doct. in cle.religioſus.de proc. & gloſ. & doc. in cle.1.de deci. Adde tu Cal.in 6. in titu. de reg. & de ſta. mon.

ANT. FRAN. Qui dicantur religioſi, & an clerici ſeculares veniāt appellatione religioſorū: vide gl.q̃ dicit,ꝙ non: in cle. in plerisq; de elect. & in cle. 2.de ſup.negl. ꝓl. & in cle.1.de cēſi. & in cle. cupientes de pœ.& in cle. 2.de ſent.excō. & qd ſit religio: vide gl.Io. Andr.in c.1.de regu.lib.6. & Arc. in c. ꝓſens clericus.20.q.1.& per B.Thom.ſcdā ſecundæ.q.35. at. 2.dicas tū,ꝙ religioſi dicūr non ſolū monachi: ſed ét clerici & laici, qui ſunt Chriſtiani largo modo: vt per gl. in c. ex inuita. de vo. & habetur in c. placuit. 18. q. 2. & in c.fin.de reb. eccle.nō alien. & in c.nos quidē.de teſt. Dixit tū B.Th. in loco ꝓalle.art.1. ꝙ religio importat ſtatū ꝑfectiōis,& ꝙ illa,q̃ eſt circa vitā cōtēplatiuā, eſt ꝑfectior,q̄ illa,q̃ ordinat̃ ad actiuā. De quo ꝑ eūdē ét eo. loco in eadē ſum.q.187.& idē dicit in q.81.art.6.in eadē parte.ꝙ religio eſt ꝓferenda cunctis uirtutibus moralibus.& deniq; quid ſit religio, uide per eundem beatum Tho.in. 3. diſtinct. 32.& 33.& 35.

ſm̄ caſus poſitionē ꝓcedentem tex. apertū ꝯ op.Bar. a in l. cunctos populos.C.de ſum.tr.vbi dicit, ꝙ ſtatutū laicorū gn̄ale, peccatū non nutriens,ſed rōnē cōtinens, debet ſeruari in foro tā ꝯ laicos, q̄ ꝯ clericos,dūmodò ſpecificè nō diſponat de eccleſiis,vel eccleſiaſticis perſonis: nec ſit ꝯ libertatē eccleſiaſticā. Hoc dictū reprobatur hic. Nā hoc ſtatutū,de quo ꝓdixi,erat gn̄ale:nec nutriebat peccatū:ſed veniebat ad obuiandū fraudib.nec erat ꝯ libertatē c eccleſiaſticā,cū eccleſia puniat incidentes in vitiū litigioſi:vt no.in c.eccleſia.vt lit. pen. & tn̄ hoc ſtatutū nō valuit reſpectu eccleſiarū. Quinimo,nec in foro ſeculari debuit ſeruari in ꝓiudiciū eccleſiæ,& hoc no. q̄a non ſolet ad hoc induci iſte text. Et ex hoc & ex tex. not.ꝙ cā eccleſiarū ét quatenus verſat̃ & agitat̃ in foro ſeculari, nō debet decidi, nec diffiniri ſm̄ ius ciui d le.& ſtatutū laicorū. Sic ét vr̃ tex. hic pro 4

2 dictis doc.in c.1.ſ.eo. † Tertiò habet̃ hic ar.opt.ꝙ iudex ſecularis non exercet officiū ſuū ꝯ eccleſiaſticas perſonas, ét in cauſis incidentibus corā eo. Nā iſtud negotiū monaſterii incidenter ortū fuit in cā mota corā ſeculari: & tn̄ nō potuit iudex 5 ſecularis in iſta incidētia iuriſdictionem ſuā exercere ꝯ monaſteriū. & hoc facit ꝯ gl.1.in l.nullū.C.de teſti.q̃ voluit,ꝙ ſi clericus teſtificando deliq̄rit corā iudice ſeculari,ꝓt puniri ét per ipſum iudicē ſecularē rōne incidentiæ. De quo vide, qđ di e

3 xi latius in c.verū.de ſo.cōp. † No. 3.ꝙ laicorū q̄dā ſunt religioſi,q̄dā non.& ſcias, f b ꝙ verbū, religioſus. b ꝓt capi largiſſimè, g & cōprehendit oēm Chriſtianū. vnde dr̄ Chriſtiana religio:vt in c.ꝓ humani. de h homici.in 6.qn̄q; dr̄ largè & ꝯprehendit i oēm Chriſtianū honeſte viuentē. Nā in

eo,ꝙ impēdit Deo debitā religionē, pōt dici religioſus. Et iſto mō ꝓt itelligi iſte tex.hic. Qn̄q; capit̃ ſtrictè: & tunc dn̄r religioſi,qui ꝓmittunt tria ſubſtātialia regulæ:vt no.i rub.de regula:& dn̄r religioſi quaſi Deo religati ꝑ ꝓfeſſionē: & hoc mō laici cōuerſi poſſunt dici religioſi, in c.nō dubiū.de ſent. exc.& hoc modo pōt ét intelligi iſte tex. q̄a laici ét cōuerſi nō poſſunt tractare ſpiritualia: ideò nō pn̄t intereſſe electioni ꝓlati vnà cū clericis: c vt in c.ex eo.§.1.de elect.lib.6. Senſus eſt: vt laici quātūcunq; religioſi ſiuè largè, ſiue ſtrictè, non poſſint diſponere de reb⁹ eccleſiaſticis ꝓpria authoritate. Et cū iſta litera loq̄at̃ generaliter, idē dic reſpectu Imperatoris,vel Regis.ad hoc 96. diſt.c. 1.& c.ſi Imprator.& c.cū ad verū.vbi tex. no vult,ꝙ ét Imperator non pōt intereſſe cōcilio generali clericorū. d qđ tū plenius examino in q̄dā diſputatione. † No. 5.ꝙ laici non pn̄t ſtatuere,ét in fauorem eccleſiarū & clericorum. Quod intellige, qn̄ ſtatutū eſt authorizatiuū: vt q̄a de reb⁹ eccleſiaſticis diſponit ꝓcipiēdo, vel vetādo,ſeu ꝓhibēdo: ſecus puto, ſi eſſet merè priuilegiatiuū:vt j.lati⁹ ſubiiciā. † No. caſum vnū reſeruatū Papę.ſ.ap ꝓbare ſtatuta laicorū reſpectu eccl'arū & eccl'aſticarū ꝑſonarū. Nō ergo ꝓt Prælatus citra Papā approbare ſtatuta laicorū circa clericos. Ratio eſt: q̄a nullus Prælatus debet ꝯmittere laicis negotia eccleſiaſtica: a vt ipſorū diſcretiōe agant̃:vt i d.c.2. de iud. Sed ꝓꝓ hoc ꝓt: f vn̄ dat qn̄q; laico ꝑtātē excōicandi: g vt eſt gl.no.32.diſt.c.ꝓter. §.verū. Itē cōmittit laico cām criminalē clerici. b 2.q.5.c.Mēnā. & ꝯfirmādo talia ſtatuta,facit ea ſua: i q̄a oīa nr̄a facim⁹. & c.l.1.circa mediū.C.đ vet.iur.enu.& c.

c Vnà cum clericis. Adde tu per Fede.conſi. ccxiij. & latius Rom. ſingul.ſuis folio decimo.

Z ACHARIAS. Dic tu,ꝙ eſt ſingu.in m. conſil. 665.quod incip.fuit à me quæſitū.quod ſingulariter refert & ſequitur Fel.in c. non dubiū.col.2.circa ſi de ſent.excōm.& Fede.conſi. 47. Aduerte, tamen,ꝙ licet nō habeant vocem in electione prælati tales cōuerſi, vt ſupra dictum eſt,per textū.in c. ex eo.vbi eſt caſus ſingularis pro hoc ſecundum Lud.Ro.ſin.prealle.de elect. Ex conſuetudine tamen præſcripta poſſent habere vocem in electione prælati: vt per eundē Ro.vbi ſ.qui alleg.ſing.dictum Inno.in c.ij.de teſti.lib.vj. Pro quo ego tibi allego bonā gl.in alle.c.ex eo.& gl.ſi.c.dilecti. quā Imo.in c.cum M.Ferrarienſis. ſ.proxi.dicit eſſe menti cōmendandā. & Fel. ibid.col.x.in prin.per Pan. aliquid in c. ij.prope ſi.de conſuetu. Et adde Domin.in præalleg.c.ex eo.in ſi.de elect.lib.vj.& pro hoc allego dictum Hoſt.in c.ea,quæ.de ſtatu reg.qui dicit, ꝙ de conſuetudine,priuilegio,vel pacto appoſito,clericus ſecularis in cap.regulari vocem habere poteſt,ſecus ex poſt facto per prealle.glo.ii.quā Imo. in cle.vt hi,qui,de æta.& quā multum ad hoc commendat.

d Generali clericorum. Adde vt per Calde.conſi.viij.

e Eccleſiaſtica. Adde, vt per Ro.conſil.246.

f Sed Papa hoc poteſt. Adde tex.in c.oſnc. 32.diſt.& tex.in d.c.Mennam.ad idem tex.in c.verum.de ſo. comp.in c.ſolitæ. de ma.& obe. in c.Romana.§.debet.de appel.in 6.& vbique per docto.

g ZACHARIAS. Ptātē excōicandi. Pōt ergo Papa ꝑ ſuū ꝑuilegiū laico cōcedere iura ſpiritualia. ſ.vt poſſit excōicate, beneficia cōferre, poſſidere decimas: vt eſt gl.no. in c.Adrianus.63.diſt. & gl. in c. imperiū. 10. diſt. & 25. di. in lum. d. Abb. in c. cām.col.j.de reſc. Io. Andr.in addi. Spe.in ti. de lega. §.nūc tractemus ver. ſed nunquid. do.Inn.in c.quod ſicut.de elec.Ant. de Butr. in c. nobis.de iurepatro. Pet. de Ancha. in cle.ꝑ lr̄as. de ꝓb. & Feli. in alle. c. cām col. 3.ver.dū dicit Abb. priuilegiū.de reſcript. Feli.in.c..2.de maio.& obed.

ANTO.FRANC. Adde huc, an Papa poſſit conferre laico facultatē excōicādi,& alia ſpūalia exercēdi: vide gl. pulchrā. in c. ad noſtrā.in uer. eccl. de here. & in c.lector. 33. diſt.l ver.Subdiacon⁹. & no.Hoſt. & doct. in. c.magna.de vo.q̃ gl.tenent,ꝙ omnia licet Papę cōncedere, & etiam facere ꝑter quām id, quod eſt peccm. & hoc adhuc ibi limitat Io.And. cōverum, qn̄ peccatum inſurgeret ex cōtrauentione legis diuinæ: tn̄ ſecus ſi ex contrauentione legis poſitiuæ.de quo etiam per Inno.& doct.in c.quod ſuper his.de vo.& in c.licet ex ſuſcepto.de ſo.cōpe. Et adde,ꝙ Papa pōt cōmittere, & mandare ſimplici ſacerdoti ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis,vt per gl.& doct.in c.quanto. de conſuetu.de quo tn̄ inter Theologos eſt diſcrepantia: vt ꝑ beatū Tho. in 4.di.vij.q.3.art j. Dicit tn̄ Inn.in c.aqua.de conſe.eccl.vel alta.ꝙ vidit pluries Papā mādare ſimplici ſacerdoti recōciliationē eccl'ę, q̄ ē ordinis ep̄alis:vt d.c.aqua.& vide bo.gl.in c.ꝑuenit.95.diſt.& in c.omni tp̄e.de cōſe.diſ.4.& eſt alia gl.in c. manus quoq; de cōſe.di. 5.& hr̄ ꝑ Spe.in tit.de leg.§.nunc oſtēdēdū.in verſi.61. & vide ꝑ bea. Tho.in 4.diſ.19.q.9. Adde tn̄,ꝙ licet Papa oīa poſſit, tn̄ debet ꝑmittere clauē diſcretionis,ante clauē ꝑtātis:vt eſt gl.in c.ab Apoſtolicæ. de re iud. li.6.& habet̃ ꝑ Inn.in c.qn̄.de iureiur. Eſt.n. Papa ſummus inter oēs:& ſupra oēs.c.a decreto.2.q.6.& c.q ſe ſcit.& in c.nō turbatur.24.q.1.& in c.eſt & aliud.& habet̃ in c. quinis.21.diſt.l.nc.&.6.c. & Matth.xi.17.& habet̃ in c.inter corporalia.de traſla. epiſc. Et an ſpiritualia ét poſſint cōmitti ſecularibus per Papā:habet̃ ꝑ mod.in c.decernimus.de iud.qđ tn̄ facere n̄ ſolet ſine adiunctiōe alicui⁹ clerici. Et an poſſit ꝓrogare i ſe iuriſdictionē iudicis ſecularis: vide gl. in c.nos ſi.2.q.7.& gl.i c nemo.9.q.3.& gl.ver. tecū⁹. in ſalutatione Sexti.& gl.in c.in ſynodo.63.diſt.ꝑ Hoſt.in c.cū ex iniūcto.de hæret. Clerici. Adde quod per Abb.conſi.25. an Papa clerico poſſit committere cauſam capitalem:vide Are.conſil. 58.

h Cōfirmādo talia ſtatuta facit ea ſua. Adde Bal.i l.ex placito.C.đ rerum ꝑmu.& Imo.in l.ex facto.ff.de vulg.& pu.& doc.in l.oim.C.de teſt.

Adde Roma. conſi. 216.

a Iuriſdictioni Imperatoris. Adde iſtū in c.ſignificaſti.in 7. co.da fo. cōp.poſt Io.An.& ibi Car.in 2.opp.& p iſtū in c.at ſi clerici. in pri. in 13.col.de iudi.& in c.pe.& gl.in pe.col.de off.del.gl.in c.ſynodo in c.apl'icā.63.diſt.& gl.j.in c.nemo.9.q.2.Dom.in c. nos ſi incōpetēter.2.q.7.Arch. ſin c. ſi quis ſuper his.2.q.7.Tho.in 4.ſen. diſt.19.q.1. art.1.vbi pbat,q Papa nō pōt dare alicui poteſtatē, q eū excōicet. Sequitur Card. S.Sixti in tractat. de ptāte Papę. q.25. Adde latē Rom. conſi.vlt.

Vt laici iudicio ſuo. Adde Car.in rep.c.ppendimus. in prin.de ſent.ex cō.& iſtū in c.2.d mai.& obed.& in c.literas.in 5.co. de reſti.ſpol.& in c.propoſuit.in 4. col. de cō.ceſ. pb. & plenē per Feli. hic.i 4.col.in ver. addatis do.Card. Adde q.ī Ro. ſingu. ſuis.fol.12.dicit,q dom.Card. Zab. ita obtinuit corā Papa:& vida Alex.conſi. 8.vbi ponit, an Imperator poſsit punire clericum volente epiſcopo ſuo, vel Papa delegante.

ZACHARIAS. Adde, dū allegat Ro.ſuis ſing.Dic, q eſt ſin. nu. 316. inc. ſed an poteſt Papa.alle. gl.ſingu. in c.ſi Imperator.96.diſt.quam idem alleg. in l.ſi verò.§.da vito. 17. ſallend.ff.ſolu.

6 ſi Apoſtolicæ.de præbend. libro 6. † Ex his infertur ad quæſtionem, nunquid Papa poſſit ſe ſubiicere iuriſdictioni a Impatoris,vel alteri⁹ laici: & vr̄ primò q ſic p tex.q quotidiē allegat.2.q.7. nos ſi icōpetēter.& p l.eſt receptū.ff.de iur.om.iu. vbi hr̄,q maior iudex pt ſe ſubiicere iudicio iferioris. Cōtrariū decidit hic no.Io. An.qa tēderet in piudiciū ſummi Apl'atꝰ:& ignominia irrogaret Deo, ſi vicari⁹ ei⁹ poſſet iudicari p ſecularē. Vñ pp ñ pt renūtiare illi priuilegio & honori:cū pricipalr ñ ɔcernat honorē,ſeu vtilitatē ſuā ſed Dei & eccl'æ.Et ad c.nos ſi incōpetenter dicēdū ē,q ibi iudiciū ſumit p diſcretiōe:& ex nimia humilitate pp ſubiicit ſe iudicio Impatoris:qnimo pl⁹ puto Papā nō poſſe facere:vt laici iudicio ſuo b iudicēt clericos:& ſic ſubiicer clericos iudicib⁹ laicis.Quia hoc priuilegiū fori hñt clerici à Deo:vt no.Inn.i c.2.de ma.& ob.vide bo.gl.i d.c.ſi Impator.96.diſ.& gl.i c. q̄q̄.de cēſi.li.6.ſ.q Papa nō pt tollere ea, q ſunt de iure diuino.25.q.1.ſunt qdā.Fateor tñ,q pt eos facere ſuos delegatos:vt no.in c.Mēnā.& in d.c.2. 7 † In gl.fin. in fi. c No.bñ gl.q bōa pr̄imonialia c clericorū, d gaudēt eodē priuilegio cū bonis eccl'æ. d Hoc tñ dictū ñ colligi ex tex.qa ſolū hic æqparāt quo ad excluſionē iuriſdictiōis ſecularis eccl'iæ & eccleſiaſticæ pſonę: de rebus āt hic nihil dr̄.Iō fortè gl. dicit hic fore ar.q ſicut pſonę eccl'iæ ęqparant:ita bona acceſſoria ad pſonā ſunt æqparāda bonis eccl'ię.De hoc hēs alias tres gl.ī c.ex lr̄is.de pig.in c.fi.de vit.& ho. cler.& in c.ſimiliter.16.q.1.Sed vide gl. in ɔriū. 16.q.4.c.poſſeſſiōes.q ſing.dicit, q bona pr̄imonialia,clericorū pſcribunt ſicut bo

mat & Old.conſi.83.col.pe.Et dū all.Alex.conſil.8.dic, q eſt vol.1. quod inc.videretur ſuper primo dubio.col.1.verſ.poteſt etiam Imperator.vbi ſentire videtur contrarium eius, quod hic dicitur.

c Bona patrimonialia.vide hic plenē per Bar.& Fel.in glo.2.in fin.& iſtū in c.ſi diligenti.de præſcrip.& in c.cum ſit generale.in 2.col.de fo.cōp.& in c.fi.de vita & hon.cleri.& in c.inſtitutus.de in iure.reſtit.& in c.ſi clericus.in 2.nota.j.de for.comp.in c.ex literis.de pigno.gl.in c.poſſeſſores.16.q.4.gl.2.in cle.1.de reſti. in integ. Spec. eod.tit.§.qualiter.ver.ſed nunquid.gl.in c.ſi tributū.in verſ. ptātē. 11.q.1.& gl.in c.ſi quis laicus.16.q.1.& gl.in c.ſimiliter. eadē cauſa &.q.iſtum in c.1.de conſue.& in c.venerabilis.in 6.col.in §.lectu.de iudi.Imo.in repe c.fi.in pe.col.de præſcri.& in alijs locis alle.hic p moder.Communis concluſio eſt,q clericus non gaudet in priuilegio in bonis patrimonialibus,niſi in caſibus à iure expreſſis.

ANT. FRANC. Circa hoc,an bona clericorum gaudeant eo priuilegio,quo gaudēt bona eccleſiarū.No.gl.in c.ex literis de pig.& in c.ſimiliter 16.q.1.& habet gl.in cle.1.in ver.de rebus pprijs.de vi.& ho.cler.& per gl in c.fi eo.ti.& no.do.in c ſi diligenti.de præſcr.& no.in c.1.de conſu.& no.d.c.pe.de cenſi.li 6.& in c.1. de imm.ec.& vr̄,q clerici pro bonis ēt patrimonialibus,nō debent collectari: qa bona patrimonialia clericorū ſunt obligata tacitē p mala adminiſtratione clerici facta in bonis eccleſię ſm gl.in d.c.ſimiliter.& d.c.ex literis.da pig.& in d.cle.1.de vi.& hon.cle.& q nō teneant ſoluere clerici p bonis patrimonialibus,tenuit Pau.de Leaz.in cle.1.de cenſi.& Gul.de mōte Land.in d.cle.1.de vi.& ho.cle.& vide no.in c.nō minus.& in c.aduerſus.de im.ec.& vide Bar.in ſuo ɔſi. quod inci.ſi qua poſſeſſio ... e æſtimata.Vbi ponit,an ſuccedis in bonis ali

cui⁹,ſi ſint clerici,teneat ſoluere collectas impoſitas poſſeſsionib⁹, q erāt ſuorū pdeceſſorū ſeculariū & laicorū.Dicit tñ Bar.quē ēt ſequtur Ang.in l.nullus.C.de cur.pu.& angari,& pangari.li.12.q clerici tenent ɔtribuere,qñ pecunię dant ſtipēdiarijs:ne deſtruat cōmitatus.& hoc ideò eſt,qa tūc vñr dare p ſuſtētatione paupū,cui magis dent intēdere, q ad ſabricā & ornamētū eccl'ię:vt in c.gl'ia Epi.& i c.aurū hēt eccl'a. 12.q.2. Pro quo facit: qa clericus tenet omni idigēti auxiliū pſtare: vt i c.nulli dubiū. & i c.De⁹ ergo.3.q.1.& ad hoc vide,q voluit Bar. I l.hi penes.C. d agri.& cēſi.lib.11.& in l.fi.C.de cur ſu pu.li.12.& qualiter collectæ poſſint imponi poſſeſſionibus clericorū. vide Bar. in l.reſcripto. in §. ſciendū.ff.de mune. & hono.

na laicorū:nō ſic bona eccleſię:ita q pſcriptio q̄dragenaria nō extēdit ad bona patrimonialia clericorū. Ad idē facit quod not.gl.& Archid.in d.c.quanquā.vbi dñt q nō eſt vniuerſaliter verū,q bona clericorū gaudeāt eodē priuilegio cū bōis eccleſiarū.Hinc dicit notab.Spec.in titu.de in integ.reſt.§.qualiter.ver.ſed nunqd.q clericus in bonis pr̄imonialibus nō petit reſtitution.in integ.ptextu læſionis,ſicut in bonis eccleſiarū.de hoc eſt bona gl.in cle.vnica.de in integ.reſt. Hinc dñs Ant. in c.ſi diligēti.de pſcri.tenet, q ſolùm in caſibus in iure expreſſis bona clericorum gaudent eodē priuilegio cū bonis eccleſiarū:& ſatis fuit de mente Spe.q in ti.de cle.cōiu.ponit iſtos caſus ſpāles.& Arch. in d.c.quanquā.& hanc concluſionē ſp tenui.Nec obſt.c.ſimiliter.palleg.Procedit .n.quo ad ptectionē.qa eccl'a dēt defendere bona clericorū:nec placet rō glo.ī c. d ex lr̄is:quia nō eſt vl'is. & dic quod ibi di 8 xi. † In glo.fi.ibi : *ſententia.* e not. bñ gl. e q ſnia lata ɔ non cōfeſſum,vel nō conuictū,eſt nulla. & facit tex.in c.nos ī quenq̄ allegat⁹ in gloſſa.Sed ɔ hoc facit. Nā ſententia lata ɔ ius litigatoris,etiā ɔ non cōuictū,vel non confeſſum,tenet & facit ius inter partes,& imputandū eſt non appellanti:vt in c.cum inter.de ſententia, & re iudicata.& l.res iudicata.ff. de reg. iur.& l.ingenuū.ff.de ſtatu hominum . Ideò tu a iſtā intellige gloſſam vt ſaluetur, q tunc ſententia eſt nulla, qñ ēt eſt lata ſine medijs,& ſine cognitione cauſæ lata eſt ſententia : vt in c.prolatā.C.de ſent.Et circa hoc dic latius,q aut ſnia lata eſt ſine citatione:& eſt ipſo iure nulla:vt in l.prima. §.itē cū ex edicto.ff.q ſent.ſine appellat.

SEB. SAPIA. Bonia eccl'iæ.Vide do.Abb.in c.j. in notabilib⁹.de cle.peregr. vbi tenet,q clerici gaudēt in pr̄imonialibus illo priuilegio, quo in reb⁹ eccl'æ.vide eundē in c.fi.de vi.& honeſ.cle.Iaſ.in aut. quas actiones. C. de ſacroſ. eccl.

In glo.fi. ibi ſnia nulla. Adde hic plenē Barb. & Feli.longè diſputantes, verū ſnia lata nō viſis actis, vel ſina cāæ cognitione ſit ipſo iure nulla,an verò irritāda: vbi p & ɔ argumentantur cū remiſſionibus,hic p eos datis. Cōcluſio cōis eſt,q ſententia lata ſine cauſæ cognitione ſit ipſo iure nulla:tamē habeas hos tex pro vna parte,tex.c.cū Bertol.de re indi. ante fi. & ibi Inn. & tex.in c.cū ad ſedē.da reſtit.ſpol.in ver.nos prioris.tex.in c.cū ex literis.vltra mediū.de.reſti.ſpo.tex.hic in ver.irritū.tex.in l.argentarius.§.cū aūt.ff.de eden.tex.in l.nec cauſas.C.de ap.per locū a ſpeciali.ex quibus pbatur,q non ſit nulla.Pro alia parta magis communi,videtur tex.in c.primates.2.q.1.tex.in cle.paſtoralis. ad fi.da re indi.ver.iudicantis præcipitatio. iuncto verb. dicita ergo meruit ſententia.& ibi Imo.in 3.col.tex.in l.ex ſtipulatione . ad fi.C. de ſenten.& interloc.omnium iud.tex. in c.ad audientiam.j.de ap. ibi,ſine cauſæ cognitione.& ibi denunties non tenare.tex. in authē. quomodo oportet Epiſcopos. in ver.pro nihilo.& ibi Ang.in primo no. Bart.in l.prolatam.in fi.C.de ſent.per illum tex.& in l.multū.ff.de condi.& dem.Pet.de Anch.conſi.29.incip. viſis diligenter. Bal.in l.captatorias.in 4.col.ver.tertiò quæro.C.de teſta.milit. Adde Pau.de Caſt.conſi.198.in primò impreſſis.Pet.de Anch.conſ. 188.& 212.& dicit Old.conſi.106.q ſententia lata abſq; cauſæ cognitione non habet nomen ſententiæ . Et quando ſententia eſt lata abſq; citatione & denegata copia inſtrumentorū productorū : vide Anch.conſil.260.& vide Cald.conſ.27.da re iudi.Et nota in hac materia,q licet ſententia lata ſina citatione nō valeat:tamen vbi profertur ſententia per ſuperiorem in retractationa ſtatutorū factorū contra libertatē eccleſiaſticā,illa pōt ferri ſine citatione fienda da ſeculari,qui ſtatutū fecit.Ita Arch.in c.Lotharius.2.q.5.refert Bar. In l.pſbyter.C.de epiſc.& cle.Sequitur Ro.ſing.ſuis. fol. 18.

ZACHARIAS. Dic q eſt ſing.nu.671.quod in 2.c.ſeculares fa-

reſcin

reſcin. Nã citatio eſt fundamẽtũ ordinis iudiciarii: vt dixit gl.pe.& eſt tex.inſti.de pœ.teme.lit.§.fi.facit.3.q.9.caueant.& c. d oĩa.& in cle.paſtoralis. de re iud. vbi bo. e tex. Quod tñ fallit a ẽm quoſdã in notoriis, b de quo plenè remitto ad c.vrã. de cohabi.cleri. & mul. & c.cũ olim.de ſen. & re ind.i fi. Et hoc intellige, niſi pars ſit pñs in iudicio: tũc nõ requirit citatio, qa ad hoc ſit citatio, vt pars ſit pñs, vt no. Io.And.in c.fi.de elec.li.6.& Bart.in d.l. plată. Quinimo admonitio iudicis ſedẽtis p tribunali habet vim trinæ monitionis, vt eſt gl.no.in c.cõſuluit.de off.de leg.& videtur tex.ẽm cõem intellectũ.C. quo & qñ iud.l.ii. Si verò citatio fuerit facta: ſed iudex pceſſit, nõ data copia parti ad ſe defendẽdũ, ſnĩa eſt nulla. Ita dicit Inn.in c.tua.de cohabi.cle.& mulie.in fi. vbi dicit hoc pcedere ẽt in notoriis. Idẽ eſt qñ iudex plenè nõ informatus de meritis cauſæ tulit ſnĩam: vt in c. cũ ex literis.de in inte.reſt.no.Bar. in l.cũ platis. ff.de re iudi. & vide quod no.in d.c.tua.

Extra gl. c op.ʒ tex.& gl.videt, ꝙ ſtatutũ laicorũ debeat extendi ad eccleſias & clericos ſaltẽ, vbi de iure canonico nõ reperitur ʒrium, ſicut in caſu huius c.& reſpectu ſtatuti videt tex.in c.cõſtitutis. de in inte.reſt.& in c.3.de eo, qui mit.in poſ.& in c.cũ cauſa. a cõtrario ſenſu. de ſenten. & re iudi. De lege Principis videtur text. in c.1.de no.o.p.nunc. & c.dignũ.4.qõ.9. & c.authoritate.de cõce.pbẽ.lib.6.10.diſtin.c.ſi in adiutoriũ. Sol. propter hæc cõtraria difficultatur materia huius cap. & uariè in diuerſis locis doctores vtriuſque iuris ſenſerunt: ſed gñaliter reperio duas theoricas traditas a canoniſtis. Vnã in c.fi.de ſol. †Vbi cõiter dicunt, d ꝙ lex Principis e piudicialis eccleſiis nõ extenditur ad eccleſias. niſi expreſsè approbetur p Papã. Sed ſi fauet eccleſiis, intelligitur approbata, niſi expreſsè reprobet, ſeu canon ſit in cõtrariũ. Et hæc theorica eſt fundata ſu p eo, qa eccleſia vtitur legibus ciuilib⁹, quatenus veniũt in fauorẽ eccleſiæ, & nõ in piudiciũ, vt in d.c.ſi in adiutoriũ. Si verò eſt cõſtitutio laicorũ inferiorũ, nõ extendit aliquo modo ad clericos, ẽt ſi ſit fauorabilis, niſi ſit approbata p Papã, & ad hoc adducũt tex.iſtũ. Alia theorica f tradit p Io.And.in c.1.de no.ope.nunc. vbi dicũt, ꝙ ſi lex ciuilis & canonica cõueniunt, poſſumus miſtim eis vti in vtroq; foro. vñ P. pa ſæpe fundat ſe ſup legib⁹ & canonib⁹ vt no.i d.c.1.ī.de no.op.nũ. Si verò leges & canones diſcordãt, aut lex nõ põt ſeruari ſine pctõ, g & debet ſeruari canõ i vtroq; foro, vt i c.fi.de pſcrip. qa nulla lex pcti nutritiua, valet, vt no.in reg.iur.poſſeſſor.lib.6. Si verò lex ciuilis põt ſeruari ſine pctõ, tũc ꝗlibet lex debet ſeruari in foro ſuo. Ponit exẽplũ in c.2. de arb.lib.6.& h hãc theoricã ſirmat gl.i d.reg.poſſeſſor.& Bar.i l.priuilegia.C.de ſa.ſan.ecc. Sed aliã reg.Bar.tradidit in l. cũctos ppłos.all.vt dixi i prin.& latius.ī.
10 dicet. †Ego latius pſequor hãc materiã p enumeratioñe caſuũ gñaliũ, ex quorũ deciſiõe põt inferri ad deciſionẽ multarũ qõnũ particulariũ. Primò pſequor in cõ

ciunt ſtatuta. vbi alleg.dictum ſing.Arch.in c. Lotharius.ī.proxi.alleg. Ad idem vide Lauſ.de Oria. in repe.c. quoniã contra falſam. in verſ.citationes.nu.12. & ibi in addi.ad eum.de proba.

a SEB. SAPIA. Fallit etiam in materia, in qua Princeps põt piudicare alicui inuito: Abb.in c. inter quatuor.in 1.col.ī. de mai. & obed.Ro.in cõſi.379. in 11.col. Abb.i c.cũ olim. de re iud.Feli.latè ibi. Fallit ẽtiã, vt p Rom.in cõſ.483.dubitat 1. ad ſi.videlicet qñ eſt certũ abſenti defenſionẽ non cõpetere. Et ad materiã vide p do. Andr.Siculum in rub.C. qui admi.colu.44.cũ ſeq.& latiſsimè p d.lat. in l. nec quicquã.§. vbi decretũ.ff. de off.pcõſ. & lega.

b In notoriis. Adde latè Fran.Are. conſil.165.

Adde iſtũ oĩno in c. bonæ memoriæ. in nu.5.ī. de elec. Aenæ. Falco.

c Extra glo. An & qñ ſtatuta laicorũ cõprehendant clericos, vel eccleſias: & generaliter, qñ ualeant in materiis ſpiritualib⁹, vel eccleſiaſticis: vide hic planè p Abba. in ſua famoſa repeti. & Barba.& Feli.longiſsimè apoſtillantes hunc paſſum.& Do.i c.dilecti. de foro cõpe. & in c.eos. de immu. eccl.lib.6. Hoſt. & Ioã.And. in c.fi. de ſolu. & in c. qđ clericis.de fo.cõpet. cũ aliis remiſsionibus datis hic p ipſos Moder. quos oĩno videbitis, ſ.Barba.& Feli.ex quo eorum lectura eſt impreſſa: vbi etiam per eos, quid in legibus Imperatorũ & in ſtatutis merè priuilegiatiuis, & quandò generaliter diſponant, & quando ſpecificè.

Adde tu, quæ latè poſui in l. cunctos populos, in apoſtillis poſt do. Alexan.in impreſsis da Tortis.

d SEB. SAPIA. Communiter dicunt. hanc doc.ſequitur dom. And.Sicu.in conſi.pe.ſapientis.in 1. volu.

e Lex principis. Adde plures text.ibi allegatos p Mod. Tho.in 1.2.q.96.quẽ ſequit in ſum.Piſana.in verſi.lex.vide Imo. in repetitione. c.cũ cõtingat.in 16.char.ver.& ſic p pdicta videt.de iureiu. Iſtũ i c.2.de no.op.nunt. Inn.in c.1.de rebus eccl.non alie.in 6. Iſtũ in c.inter alia.de immu.eccl.9.col.Ang. conſi.29 incip.Titius.in 2.col.

Adde Ful.conſi.6.vbi ponit, an ſtatutum Rauen.diſponens, ꝙ pro ſingula libra ſoluatur domino directo vnum bologninum pro laudemio: an extendatur ad eccleſiam.

ZACHARIAS. Adde Alex.de Imo.conſi.93.incl.viſis & ponderatis.in princ.vol.2.quod eſt ſecundum maiorem numerum conſi.225. Adde quę dixi in additio.Panor.ī.in c.quæ in eccleſiarum. nu. 2.in apoſt.in ver.ſuper rebus eccleſiaſticis. iſto titulo.

f SEB. SAPIA. Alia theorica. Ex hoc dicunt aliqui, vt hic p Felinũ ꝙ in terris eccleſiæ pr tenetur alere filiũ ſpuriũ, & dotare filiã. ſecus eſt in terris imperii. de quo p Alex.in l.1.ff.ſol.mat.p Aret.inſti.de iure nat.gen.& ci.in princ.col.3.vide etiã Aret. in cõſilio 48. reuocatur in dubium. Alex.in conſi.74. inter primum dub.in 3. volu.Ang.Are.in tract.da teſta.in uerſi. reliquit Franciſco filio ſuo.& videbis varias diſcordantes opiniones.

g Sine peccato. Bart.in l.fi.C.ſi contra ius, vel vtili.pub.& in l.1.C. de ſa croſan.eccle.glo.ordi.in regu.poſſeſſor.de regu.iur.in 6.Butr. in c.clerici.in fina.de iudic.iſtum in repetit.c.cũ eſſes.de teſta.in 2.col.oẽs.in c.fin. per illũ text.de præſcrip.& ibi Imol. in repet.in 2. notab. vbi hoc extendit, etiam ſi lex ciuilis nutriret peccatum veniale per id, quod in fine dicit de iuramento inductiuo peccati venialis: quod nõ tenet, vt p glo.& Archid.in c.ſi aliqnid.22.qſtio.4. Archidia. & Ioã. And.de pactis. in 6.i c. quamuis. & Butr.in c.ſi verò. de iureiuran. Nec lex pmittẽs adulterũ interfici ſeruanda eſt in foro eccleſiaſtico.glo. in c.inter hæc 32. q. 2. quam ſequit Abb.in c. veniẽs. el ij.de ſo.& in repetit.dicti.c.cum eſſes.in 2. charta. & Rich.in 4.diſt.37.q.2. arti.1.itẽ illa authoritas, q peccat legis authoritate nõ peccat; intelligitur quando nõ eſt nutritiua peccati, ſecundũ Bal. in ca. in omni. de teſti. poſt principium.

Adde tu Franciſcum Aretinum. conſi.48. vbi ponit, an ſpurius poſsit petere alimenta coram iudice laico. & Rapha.Commen.cõſil.148.

ANT. FRANC. Circa hoc, an lex ciuilis nutritiua peccati etiã venialis ſit ſeruãda in foro canonico: abſq; dubio dicendum eſt, ꝙ non: quia remittere peccatũ hoc ſolum ſpectat ad Deum: vt in c.verbum.de pœniten. diſtin. 1.& habetur in clem.ſi dominũ.de rel.& venera.ſanct. & in c.abuſionibus. de pœnit.& remiſ.& ibi plenè per do.Card.& Feli.in ſum.de pœni. & remiſ.in §.1.vbi etiã ponitur, quid operetur remiſsio ſacerdotis. & habet p glo.in c.2.de pœn.& re. Imò omnis conſuetudo, cõpoſitio, iuramentũ, priuilegiũ, lex, vel ſtatutũ, p quas & q̃ nutriri poſſit peccatũ, non valet: & ad Papã pro talium reformatione eſt recurrendũ: vt notab.voluit Io.And. in c.extirpandæ.de pben.in ver.cõſuetudine. Et propterea leges permittentes occidi adulterũ, de ꝗbus hic ſit mentio, nõ debent ſeruari in foro canonico: ſed ſolum intelligunt quãtũ ad pœnas introductas a iure ciuili: iuxta ea, q habent, in l.nec in ca.1.§.ius occidẽdi.ff.de adul.& i l.marito.& i l.ſi adulterũ.in §.Imperatores.co.tit.& in l.ſi qs in graui.§. ſi tñ.ff.ad Syll.

h In c.2.de arbi.lib.6. Adde Butr.in c.1.12.col.de no.op.nun.& iſtũ in c.clerici.in princ.de iudi. & per glo.in d.regula, poſſeſſor.de regulis iu.lib.6. Facit quod not.glo. in clemen. 1.in uer. eccleſiaſticus. & in ver.uſuris.de iud.& ibi Card.in 11.q.& Bal.in l.eos.in fi. C.de vſu.& iſtum in c.quod clericis.da fo.cõpet. Cald.in diſputa.incip ſtatuto. in penult.colum.

Adde Cal.latè conſi.18.de conſti. & uide per eundem conſi.2. de cõſang.& affin., vbi ponit an cõtrahens ſcienter cũ cõiuncta, in quarto gradu de iure canonico debeat puniri pœna.l.ſi quis inceſti.

ANT. FRANC. Ad hoc, an cõtrahens ſcienter, uel ignoranter cũ coniuncta in quarto, vel vlteriori gradu, de iure canonico, iuxta materiam.c.non debet.de conſang.& affi.incurrat pœnam.l.ſi quis inceſti.C.de inceſt.nupt.vide ea, quæ plenè habentur in c.ex tenore. qui filii ſint leg.& in c.cũ inhibitio.de clan.deſpõ. Et an ſpurij poſſint conſequi alimenta a parentibus coram iudice ſeculari, ſaltẽ ex æquitate canonica, quę ſeruari debet etiam in foro ſeculari: vide in c.cum haberet.de eo, qui dux.in mat.quam pol.pet adul.

ſtitutione principis. Scd'ò ĩ cõſtitutione laicorũ inferiorũ. Ad primũ dico, q̃ qñ lex ciuilis ſpecificè diſponit ſup eccleſiis & pſonis eccleſiaſticis, nec reperiť ɔ̃rium de iure canonico. Pone exẽplũ p totũ ti. de ſac.ſan.eccl.C.& ĩ aut.de ſanc. epiſ.cũ multis ſi. An aũt talis lex ſit ſeruãda in foro eccleſiaſtico: Io.Cal.ĩ c.1.pall.dicit, q̃ de neceſſitate nõ eſt ſeruãda: q̃a nõ adſtringit eccl'ias: ſed põt ſuari, ex quo canõ nõ ɔ̃tradicit. & dico, q̃ hæc q̃ſtio depẽdet ab alia. An lex ciuilis ſit approbata eo ipſo, q̃ canõ nõ ɔ̃dicit: ſed ſpecificè diſponit d' eccl'iis & pſonis eccleſiaſticis. Et credo, q̃ nõ ſit ſeruãda ẽt de honeſtate: q̃a talis lex eſt nulla tãq̃ ɔ̃dita à nõ habẽte ptãtẽ. Nã ſtatutũ aſſumit vires à ptãte ſtatuentiũ: vt ĩ l.fi.ff.de iuriſd.om.iu. & ĩ c.a nobis. de ſen.excõ. iń c. vt aĩarũ. de cõſti.li.6. certũ eñi eſt, q̃ Impator nõ habet ptãtẽ ſup eccleſias, nec pſonas eccleſiaſticas: vt hic, & meli^9 ĩ d.c.ſi Impator. & in c.cũ ad verũ. Imò hodie Impator recognoſcit imperiũ a ab eccleſia. vñ ab eccleſia coronaẽ & ɔ̃firmaẽ: & imperiũ de gẽte in gentẽ p eccleſiã trãſferẽ, vt fuit olim trãſlatum de Græcis ĩ Germanos: vt ĩ c.venerabilẽ. de ele. vt eſt tex.bo.ĩ extraua. Boni.3.de maio.& obe.q̃ icipit vnã ſctãm.& vide Bar.ĩ l.1.§.1.ff.de req.re.& qd' plenè dico, in c.nouit.de iud. Ideò nõ potuit Imperator leges ɔ̃dere ex defectu ptãtis. Et ideò not.d.Inn.in c.1.de reb.ec.nõ alie.li.6. q̃ ſolẽnitas ĩtroducta p Impatorẽ in alienatiõe rei eccl'iæ, ^b de qua ĩ aut.hoc ius porrectũ.C.de ſa.ſac.ec.nõ eſt ſuãda ^c neceſſariò: q̃a nõ potuit Impator diſponere hãc ſolẽnitatẽ. Pro hoc facit rõ gñalis hui^9 tex.vbi dr, q̃ laicis nõ ẽ tributa facultas.&c. Itẽ ex obſeruãtia illarũ legũ denotareẽ q̃dã ſupioritas imperii ad eccleſiã. Vñ ɔ̃ oẽm honeſtatẽ eſt, vt Impator ponat falcẽ in meſſem alienã: vt ĩ d.c.venerabilẽ. & ɔ̃fundiť ordo totius monarchiæ. Facit rõ c.ſingula & c.ad hoc 89.diſ. Dicerẽ tñ, q̃ ſi lex eſſet merè priuilegiatiua: tũc eſſet tenẽda: q̃a tũc ceſſat rõ ſupioris; cũ q̃s poſsit eſſe priuilegiatus ẽt nõ ſubdit^9. Si: intelligo c.nouit.de iud.vbi allegaẽ lex Theodoſii Imperatoris: iõ dico, q̃ ubi lex eſſet fundata ſup rõne nãli, põt iudex eccleſiaſticus illã ſeruare nõ rõne legis, ^d ſed rõne naturali. Ad hoc l.ſcire oportet.§.ſufficit.ff.de ex.tu. Deficiẽte .n. lege recurrendũ eſt ad rõnẽ nalẽ: vt ĩ d.l.ſcire & ĩ c.2.re-

q̃ris.ĩ fi.de ap.no.gl.1.diſt.c.ɔ̃ſuetudo. Ex his habes limitationẽ optimã ad illa iura, q̃ dicũt leges ciuiles ſuãdas, ſi ca-

11 nonib.nõ ɔ̃dicũt. †Scd's caſus eſt, qñ lex ciuilis diſponit generaliter nõ faciẽdo mẽtionẽ de eccleſiis & pſonis eccl'iaſticis. ſed ſi ipſa nõ poſſet ſuari ſine pctõ: vt pone exẽplũ in legib.inducẽtib.pſcriptionẽ cũ mala fide: talis lex nõ eſt ſeruãda, nec ĩ foro ciuili: q̃a nulla lex valet inducẽs pctm: ^e vt ĩ c.fi.de pſcr. Põt iudex ſecularis cõpelli ẽt, vt illã nõ ſuet: vt ĩ c.licet.de iureiu.li.6. hoc voluit Bar.ĩ d.l.oẽs ppl'i. de iuſti. & iu.& in l.fi.C.ſi ɔ̃ ius vel vtil.pub. p hoc in d.l.priuilegia.

12 †Tertius caſus eſt, qñ lex ciuilis eſt gñalis & rõnabilis: nec ɔ̃dicit canoni: tunc ſi eſt fauorabilis, eſt ſeruanda, ẽt quo ad clericos: ſecus ſi piudicialis: vt in d.c.1.& in d.theorica ſupe-

13 rius allega. †Circa hoc tñ cõtingit notabile dubiũ, qñ lex dicaẽ piudicialis clericis. Pone, q̃ clericus inſtitutus hæres nõ cõfecit inuentariũ: an teneaẽ vltra vires hæreditatis? ^f dico, q̃ vbi lex põt habere aliq̃d cõmodũ, & aliquod incõmodũ. ^g nõ põt dici piudicialis. Secus vbi ſimpl'r adfert aliq̃d incõmodũ. & iõ lex diſponẽs in ɔ̃ctib.ĩ locato, depoſito, emptiõe & vẽditione rei, & ſimilibus, oẽs iſtæ leges ex quo nõ ɔ̃dicũt canonib. ſunt ſeruãdæ quo ad eccleſiã.& eccleſiaſticas pſonas, ^h de hoc in c.1.de no.ope.nũ. vbi demoliť eccleſia nouiter ædificata ɔ̃ nunciatione noui opis inductã p legẽ ciuilẽ, tñ eo reſpectu lex põt eſſe piudicialis, ſed põt dici cõmodoſa, ſi clericus ageret ɔ̃ laicũ, & hoc videť de mente Io.An.& Hoſt.ĩ c.eccleſia.vt lite pẽdẽte. Probaẽ id in eo, q̃ agiť ɔ̃ clericũ vitio litigioſi, & tñ illud ius agẽdi fuit generaliter proditum à iure ciuili. Ad idẽ tex.not.in d.c.authoritate.vbi Papa adducit legẽ ciuilẽ in argu.in deciſione cauſæ ſpiritualis. Hoc pcedit, niſi eccleſia eſſet ſpecialiter priuilegiata, vnde qd' dixi in clerico hærede, nõ cõficiente inuentariũ, q̃ tenetur vltra vires hæreditarias, non extendiť ad eccleſiã, q̃ diciť priuilegiata, & licet de hoc nõ ſit textus, ſunt tñ rõnes & dicta docto.& tenet Bar.in l.1.C.de ſacroſan.eccl.& Bal.in l.fi.de iure delib.quia ſi fiſcus non teneẽ, vt in l.1.§.1. de iur.fiſc. Ita nec eccleſia, cũ ſit fiſcus ſpũalis. Itẽ, q̃a fiſcus non teneť aliq̃d relinquere eccleſiæ, ex quo eccleſia venit dãnificanda & obliganda, in authẽ.ſicut alienatio.C.de ſacroſ.eccl. ſecus in clericis, vt ſuprà dixi.& in iſtis poteſt ſaluari gl. q̃ tenet cõtrariũ in c.1.de teſta. & ibi dixi.

14 †Quartus caſus, ^i qñ lex ciuilis eſt generalis & rationabilis, ſed deuiat à iure canonico. Exẽplum in d.c.2.de arbit.lib.6.& tunc cõmuniter dicitur, q̃ lex ciuilis eſt ſeruanda in foro ſuo, & canon in foro ſuo, ſ.eccleſiaſtico, ut not. in c.cùm eſſes.de teſtam.& in regu.poſſeſſor. & ĩ d.c.1.de noui operis nunciat. niſi forum ſeculare eſſet de temporali iuriſdictione eccleſiæ: quia tunc debet ſeruari canon, & nõ lex ciuilis, vt in c.ſi duobus.de appell. & in c.quod clericis.de fo.

15 cõp. †Quintus caſus eſt, cũ lex diſponit de materia ptinente ad eccleſiã uõ diſponẽdo de illa materia, ſed tollẽdo ſu

crum,

Imperium. Adde Fran.Are.conſi.158. & Abb.conſi.34.

SEB. SAPIA. Rei eccleſiæ.videť tñ, q̃ tolerantia induxerit diſpēnſationẽ, iuxta gl.in c.q̃a circa.de cõſang.& affi.& p dictũ Sali. in l.nullũ.C.de Iudæis.quod ſeq̃tur.d.Alex.ĩ cõſi.c.p inueſtigatione.in 1.uol.& p d.Bal.ĩ l.decernimus.C.de ſac.ſan.eccl. Sed dici poteſt, q̃ Papa non põt tolerare, vel diſpẽſare, q̃ princeps poſsit ſtatuere ĩ cleri cos.vt pa tet ex pcedẽtib^9.

ZACHARIAS. Adde Old.cõſi. ſuo 96.gl.& Bal. in c.1.de pac.iur. fir. doc. ĩ l.digna vox.C. de legi.& ideo in ſua inſtallatione iurat Imperator Papæ fidelitatẽ: vt eſt text. in cle.1.ver. ego Henric^9.de iureiu. Car.ĩ c. venerabilẽ.de elect. & Feli.in c.cũ non liceat.col.pe.uerſi. 11.& vlt.de pſcri.

c Non eſt ſeruanda. adde eundem conſi.3.& 6.

d Non rõne legis. Adde ad hoc, qd' faciũt Veneti: q̃a non ut^r legib. imperialib^9: ſed rõnib^9 ſuis iudicãt & uiuunt. Ita ẽt dicit Raph. Co. conſi.140.

e Indu cẽs pctm. Adde Pe.de Anc.cõſi.139.Pau.de Caſ.cõſi.200.ĩ primò ipreſsis. Et qualiter debitor poſsideat debitũ, & creditor creditũ: uide Are.cõ.148.

f ZACHARIAS. Vltra uires hæreditarias. Adde idẽ tenuiſſe in ſing.M.t.Matthæ.ſing.ſuo 61.icip.no.q̃ clerici.& q̃d ibi no.ĩ add. ad cũ q̃ do.Io.Bap.de Caſtelliono.aliq̃d p Ab.in c.Odoardus. poſt Ancn.& Imo.in 3.col.de ſolu.& eundẽ cõſi.94.incip.in q̃ſtione hæredum.uol.2.& Feli.in c.cùm ex officij.col.2.circa prin.de pſcrip.

g SEB. SAPIA. In commodum. facit tex.no.In l.de fideicõmiſſo.C.de tranſac.ubi omnes no. q̃ non dicitur grauamen, quod poteſt ſe habere ad damnum & ad lucrum.

h Eccleſiaſticas perſonas. Adde eundem conſi.73.2.lib.ubi dicit, q̃ eccleſia tamen non conficiens inuentarium, non tenetur vltra uires hæreditarias, licet clericus teneatur.

ANT. FRANC. Addas ad hoc, utrum eccleſia, uel clericus teneantur cõficere inuentarium, ſi ipſis, eccleſiæ, uel clerico eſt delata hæreditas, ea quæ plenè habentur per d.Car.& Imo.in c.cum eſſes. de teſta. Dicas tñ, q̃ eccleſia, quæ accepit hæreditatẽ dãnoſam, ẽt ſine bñficio inuẽtarij, põt ẽt hæreditatẽ dimittere ſine alia reſtõne In inte. ut eſt tex. in auth.ſicut alienatio.C.de ſacroſan.ecc.quod dixit Bal.eſſe ualde not.in l.fi.in prin.C. de iure delib.de quo etiã p Bar. in rub.ff.de acqui.hær.& no.doc.in l.fin.C. de repu.vel abſti.hære.

Et adde, q̃ nec ruſticis, nec mulieribus non conficientibus inuentarium, uel minus ſufficienter conficientibus ſubuenitur: ſicut militibus: per l.fi.C.de iuris & fac.igno.& no.Bal.etiam in præalle.l.fi. C.de iur.deli. Fiſcus autem. & qui utitur iure fiſci, non tenetur facere inuentarium, ut per Bart.in l.1.§.an bona.ff.de iure fiſci.

Verũ aũt hæres qui non fecit inuentariũ, teneatur in foro cõſciẽtiæ ultra uires hæreditarias, habeť p Bar.ſup ru.ſ alle.de acq.hær. & In l.1.C.de ſa.ſan.ec.& p Bal.in l.filiũ quẽ habẽtẽ.C. fam.er.& p Ioã. An.in c.q̃q̃.de uſur.in 6.p Bal.in l.fi. in prin. & ibi etiã p Ang.in l. more.ff.de acqui.hær.& uidendus eſt omnino Bal.in l.1.C de his, q̃ pœ.no.in 9.q.& in l.uoluntatis.C.de fideicõ.& habetur p Imo.in c. pleriq;.de immu.eccleſiæ.p do.Anto.de But. & Mod in c.fi.de col. & in c.fi.de ſepul.& uide gl.in c. Eps, q̃ filios. 22.q.2. ubi glo.uideť tenere, q̃ licet ſm canones & leges hæres nõ cõficiens inuentarium teneatur inſolidum pro debito difuncti: ſecus tamen eſt in foro cõſcientiæ: quia non tenetur, niſi quatenus ad eum peruenit.

i Quartus caſus. Dicas, quod dixi in præcedenti apoſtilla. Adde Cal.conſi.13.de conſti.

a crũ,ª qđ a'ls dederat,vel ponat pœnã actũ explicãti.Exéplũ a
primi, ſi raptor ꝯhit matrim..cũ rapta:lex ciui.priuat ipſam
raptã oĩbus bonis ipſius raptoris, q̃ ſibi dederat ꝑꝑ delictũ
raptus:ius canonicũ indiſtinctè ꝑmitt.t matr̃iũ inter rapto
rẽ & raptam:vt in c.cũ cã.de rap.& in c.tria 36.q.vlt. An va
leat illa diſpõ legalis: gl.not.in c.cũ ſm leges de hære.li.6.
dicit,ꝙ ſic:qa lex potuit tollere lucrũ,qđ ꝯtulerat. Sed ꝯriũ 17
tenet gl.no.in c.de puellis 36.q.2.qa lex ciuilis non potuit f
directè,vel indirectè diſponere ſup matr̃io:& illã gl.vr̃ ſe-
qui Fed.de Se.conſ.36.Et hoc dictũ plus mihi placet : quia
auferendo lucrũ vr̃ intimidare matr̃iũ ita, ꝙ rapta non erit
adeò libera ad ꝯhendũ matr̃iũ timore pœnæ legis. Exéplũ
ſecundi,ſi lex punit ꝯhentẽ intra annos luctus : vt hr̃.C.de
ſecun.nup.quaſi ꝑ totũ.ſed canon permittit tale matr̃ium:
vt in c.pe.& vlt.de ſecun.nup. an valeant pœnæ legales . de
hac mã not.in l.1.C.de ſec.nup.& in l. liberorũ.ff.de his,q
b not.infa.& in l.decreto.C.e.dixi plenè in c.fi.de ſec.nup. b
Cõis concluſio Legiſtarũ & Canoniſtarũ eſt,ꝙ pœnæ appo g
ſitæ in odiũ matr̃ij, ſeu ꝯhentiũ ſint ſublatæ:ſecus ſi in fauo
rem filiorum.Fuit tamen vna opi.ſin.ſecundum quam con-
ſuluerunt Pau.de Lea.& Ray. ꝙ ſi ex ꝯtu ſecundarũ nuptia
rũ reſultat turbatio ſanguinis & incertitudo prolis , habẽt
locũ oẽs pœnæ legales.Exéplũ : Mulier peperit in 9.menſe
poſt mortẽ mariti. probabiliter pt̃ dubitari de partu, cuius
ſit.Nã pt̃ eſſe primi: qa in nono menſe.Itẽ & ſecundi.Nam
mulier pt̃ parere in 7.menſe : vt in l.ſeptimo mẽſe.ff.de ſta.
ho. Vnde cũ hoc caſu ſubſit cã rõnabilis ꝓhibendi matr̃iũ,
pœnæ legales habent locũ: qa leges ciuiles pñt diſtinguere
ius diuinũ:vt dixi.ſ.c.c.q̃ in eccleſiarũ.Nec de mẽte Apľi ta
le matr̃ium ꝯhi poſſet:qa pt̃ reſultare ſcandalũ,& in multis
aliis caſibus ꝓhibet̃ vſus matr̃ii:vt tpe mẽſtrui,& ieiunii, vt
5.di.ad eius,& 33.q.4.in ſum.& c.ñ oportet.Et hãc opi.re-
citat & ſequit̃ Bal.in d.l.liberorũ.ſed in d.l.decreto.eſt cõ-
tentus ſimplici recitatione,& hæc opi.prima fronte vr̃ mul
tum rõnabilis.Sed ego in d.c.fi.dico,ꝙ oĩs pena legalis eſt
c ſublata,ᶜ ẽt ſi ſit appoſita fauore filiorũ ſimpľr,niſi eſſet ap
poſita ex facto culpoſo ipſius mr̃is: motus pluribꝰ rõnibus,
& ꝓcipuè: qa lex ciuilis nõ potuit in ſpectãtibus ad eccleſiã c
ſtatuere directè,nec indirectè, cũ de his cognoſcere nõ poſ
ſit:vt in c.tuã.de ord.cog.& in c.lator.qui fil.ſint leg. & no.
Bar.in l.Titia.ff.ſo.mat.& in l.1.ff.de iur.om.iu.Item,quia
Apľs cõceſſit gñaliter & canon approbat,vt intra anuũ lu-
ctus poſſit mulier ꝯhere matr̃iũ.vnde no.dictionẽ, intra. q̃ d
cõprehẽdit quãlibet partẽ totius anni:vñ incertitudo ꝓlis e
ſupueniẽs nõ dẽt nocere mulieri , q̃ freta authoritate Apľi
& legis canonicæ ꝯhit: a'ls eſſet decepta authoritate legis.
qđ eſt ꝯ.l.Gracchus.C.de adul.& c.q peccat 23.q.4. & ꝯ re-
gulã,factũ legitimè.de re.iur.li.6. Itẽ tex. in d.c.fi. dicit,ꝙ
nullã dẽt mulier iacturã ſuſtinere. Nec ob.fauor filiorũ:qa
eſt irrõnabilis:cũ tẽdat in ꝑiudiciũ mulieris:& reſtringit fa
cultatẽ ꝯhendi matr̃iũ. & in fauorẽ vnius nõ dẽt alteri fieri
iniuſtitia,ẽt ſi eſſet vidua,vel pupillus : vt in c.ex tenore.de
fo.cõp.Secus ãt ſi ꝑꝑ culpã matris lex impoſuit pęnã. Exẽ-
plũ,ſi mr̃ agnouit tutelã filii, & nõ petito tutore trãſiuit ad
ſcđa vota: tũc punit̃ & tũc hẽt locũ l.oẽm matri.C. ad Ter.
Ad ꝓdicta adde no.q.Io.An.ĩ c.ſtatutũ đ hær.li.6.vbi dicit
ñ valere ſtatutũ laicorũ puniẽs ꝯhẽtẽ matr̃iũ ſine ꝯſenſu ma
d tris,ᵈvel pr̃is,vel agnatorũ.& ſic ꝯſului in iſta ciuitate Sena
16 rũ,vbi viget q̃ſi ſiľe ſtatutũ. † Sextus caſus,qñ lex ciuilis di-
ſponit circa accidẽtia tꝑalia ad actũ ſpũalẽ.Exéplũ in dote f
e ᵉ nũqd valeat diſpõ legis?Et in hoc ꝯcludo, ꝙ aut nõ ꝯ dicit
canõi:&valet,ꝑ hoc.c.Raynu.& c.Ray.đ teſt.&qđ leg.& no.
ĩ c.1.& 2.đ do.int.vi.& vx.& đ do.poſt di.reſt.Niſi vt dixi,ex
diſpõne ſua ſeq̃ret̃ turbatio , vel intimidatio matr̃ii. Sed ſi
ꝯdicit canoni: tũc depẽdet ab alia.q. cuius fori ſit cã dotis. g
tene opi.Inn.in c. đ prudẽtia.ĩ.de do.int.vir. & de do.poſt
diuor.vt ſit miſti fori. Et ꝑ hoc dico,ꝙ lex ſeruabit̃ in foro
ſuo:& canõ in ſuo,& locꝰ erit ꝓuẽtiõi:ſicut dicimus ĩ ſacrile

a Sed tollendo lucrum.Addas iſtum in c.filius.io 4.no.de teſt. per il
lum tex.quem dicit ad hoc ſing.facit c.dilecti,de iudi.& c.1.de do-
lo & contu.& ita dicit limitari in c.1. de op.no.nun.
Adde an valeat ſtatutum laicorum ſuper matrimonio: Pet.de An-
cha.conſi.20.Alex. conſ.87.

gio:de quo no.in c.cũ ſit gñale.đ fo.cõp.
17 † Septimus caſus, qñ lex ciuilis diſponit
f circa aliquẽ actũ ſpũalẽ,ᶠ ꝓſumẽdo:& lex
canonica reperit̃ in ꝯriũ.Exéplũ:ſi maſcu
lus & fęmina ſimul cohabitãt:ꝓſumit lex
ciuilis matr̃iũ.l.ĩ liberæ.ff.đ ritu nup.lex
canonica adulteriũ,vel fornicationẽ 30.
q.5.a'lr. Hoc caſu dico ſtandũ diſpõni ca
nonis in vtroq; foro: qa mã ꝑtinet ad ec
cleſiã.& in iſtis leges ñ dedignant̃.&c. vt
in c.clerici.de iudi.& in auth.vt cle.apud
ꝓprios Epiſ.§.pe. Et ex hoc dico,ꝙ licet
g ciuilisᵍ tollat Ep̃o cohabitationẽ cuiuſli
bet mulieris ẽt nõ ſuſpectę:vt in aut̃.Ep̃o
C.de epiſ.& cle.ſtandũ tñ eſt iuri canoni b
co,qđ dicit, ꝙ põt habere nõ ſuſpectã : vt
in c.interdixit.32.diſt. Per qđ cap.dico,
ꝙ matrẽ, vel ſororẽ nõ ſuſpectã pt̃ Ep̃s re
tinere in ſua cohabitatione. Si ãt lex nõ
ꝯdicit canoni ꝓſumẽdo,eſt maius dubiũ.
Sed crederẽ, ꝙ nõ valeat hoc caſu ꝓſum-
ptio legis, ex quo mã ſpectat ad eccleſiã:
quia cũ in iſtis nõ pt̃ ſecularis cognoſce-
18 re:ergo non ꝓſumere.† Ideò Fed.dicit in
quodã conſilio , videlicet conſi. 96. non
valere ſtatutum laicorum , per quod ex
certis coniecturis contractus præſumitur
vſurarius.Hoc diceré verũ, quãdo lex vel

ZACHARIAS.
Adde,ꝙ debuit al
legaſſe Alex. con
ſi.97. inci. princi
paliter dubitatur
vol.1. Adde eun-
dem conſ.1.col.5
ver. non ob. cum
duo.ver.ſeq. vol.
3.& aliqd ꝑ eũdẽ
conſ.152. vel ſm
maiorẽ nu. conſ.
294.col.1. in fi.&
ſeq.vol.2. Adde,
quę dixi.ſ.in c.q̃
io ecc'ariũ.in apo
ſtil.i ver.cũ nitis.

b Dixi plenè io c.
fi.de ſecũ.nup.Ad
de Bal.io c.cleri-
ci, in princip. de
iud.ꝑ illũ text.in
l. cũ oportet.§.fi.
in fi.C.de bo.quæ
libe. & in l.ſi qua
mulier.in fi.C.ad
Tertul. & in d. l.
decreto. Petr. de
Anch.conſ.97. in
cip. & ꝓdicto the
mate. in princ.&
& in rep.c.1.in 8.
char.ver.quę.ãn
vero leges .ſ.eo.
Bur.in c.i.in 2.co
lum.de ſpon.Gem.in c.placuit,in 2.col. 31.diſt.Bal.poſt Bar.in d.l.
1.C.de ſecun.nup.Ang.in auth.de non eligen. ſecundo nub. in prin.
2.col.iſtum in repe.huius c.
Adde tu Alex.conſ.136.4.lib.Ioan.de Ana. conſ.102.

c Pœna legalis eſt ſublata.contrarium videtur tenere Fran.Cremen
ſis ſingu. ſuo 74. incip. ſi maritus.dum excipit ſolũm duos caſus,in
quibus mulier intra annum luctus nubens,pęnã iuris non incurrat.
de quibus per enn. eſt tamen vera & communis Abb. opinio, ſcili-
cet,ꝙ ſunt hodiè ſublatæ vt tenuit expreſsè.d.Alex.conſ.131.incip.
vere crudelis videtur hic ſocer.in prin.vol.4.

d Matris.vide.ſ.in verbo,ſed tollendo lucrum.

e In dote.Adde Bur.in c.clerici.ad fin.de iud. & ibi Imo.& oẽs in d.
c.de prudentia,per Ang.& Moder.in l.1.ff.ſol.mat. Bal. in l.in con-
tractibus,in fi.C.de non nu.pe.Bal.in l.1.C.de do.promiſ.Pet.de An
cha.conſ.17.incip.pro ſolutione,ad fi.ibi, venio ad aliud dubium,
per gl.in ver.dependentibus.io c.fi.de iud.lib.6.per Cal. in cle.2. in
vlt.char.verſi. 30.quæro.de iud.Bal.in c.1.in 10.col.qui feu.da.poſ.
ꝙ Papa poteſt dare laicum inter duos laicos ſuper cã dotis . com-
muniter videtur concludi , quod quæſtio eis mota ſeparatim ſine
aliqua diſputatione matrimonij ſit merè ſecularis .
ZACHARIAS. Dic,ꝙ eſt verũ : ꝙ cã dotis ſit merè ſecularis,qñ ſe-
paratim ꝯſideraĩ ſine aliq̃ diſputatione matr̃ij:vt no.gl.in c.prudẽn
tia.in ver.acceſſoriè,de do.int.vir.& vx.Bal.in l.io ꝯtibus,C.de non
nu.pec.Ang.in l.1.col.fi.& ibi Alex.char.2.ff.ſol.mat.cum ſimilib.&
procederet iſta opi.potiſsimum in dote conſtituenda:vt no.Pet.de
Ancha.conſ.20.incip. pro ſolutione, in 6.dubio.
Adde Fede.conſ.136.reſpectu additionis prędictę : reſpectu verò q.
Abb.adde l.ap.alle.129.io 10.col.Pet. de Anch.conſ.36. vbi conſu-
luit,ꝙ ſtatutum prohibens alienationem in forenſes, non habet lo
cum io alienatione, quæ fit occaſione dotis.

f Circa aliquem actum ſpiritualem. Adde not.per iſtũ poſt ſcriben.
in c.illud.de præſum.cum concor.ibi poſitis per doct.quando coha
bitatio cum aliqua coniectura probat matrimoniũ:& vide ibi Bal.
ꝙ ſi quis petit aliquam in vxorem:& probat,ꝙ per 10.annos ſimul
habitauerunt,& fama viciniæ habet,ꝙ eam tenuit in vxorem ꝙ ob
tinebit.& allegat pro & contra & l.in liberæ.hic allegatã per iſtũ.

g Licet lex ciuilis. Adde not. ꝑ Arch.& Do.io c.quorundã 34.diſt. &
in d.c.interdixit,& ꝑ Hoſt in ſum.de coha.cle.& muli.§.1.cum ibi
alle.conſ.96.inci.apparet quędã lex.Adde iſtũ in c.cũ contingat,io
18.col.de iureiu.Pau.de Caſt.cõſ.69.inc.viſis & põderatis,in 2.col.

ſtatutū principalr nō diſponit circa actū ſpūalē: ſed ſup tpali, cui eſt annexus ſpūalis. Et p hoc ſaluo not dictū Bar. in l. oēs populi. præal. vbi dicit valere ſtatutū laicorū, ſi in certo caſu pſumit ꝯtū ſimulatū: licet ſit appoſitū iurm in ꝯtu. Quod intellige, qn̄ pſumit ex cā rōnabili: aliàs poſſet in fraudē iuri lex pſumere ſimulationē. & hoc voluit d. Ant. in c. cū contingat. de iureiur. ſecus āt, vbi ſtatutū irritaret iurm, nō pſumēdo ſimulationē ꝯtus vel aliā cām ꝯtus annullatiuā. vt voluit Bar. in d. l. oēs populi. vt diximus plenius in quadā diſputatione, q̄ incipit: ſtante ſtatuto. a Hæc oīa pcedunt, dū quæritur de validitate legis: vel de ui cōprehēſiua legis. Sed ſi cā agitat in iudicio ſeculari, vel eccleſiaſtico: in deciſoriis tene, qđ ſ. & j. latiꝰ ſubiiciā. † Sed in pparatoriis iu-
19 dicii, b tene hanc regulā: ꝙ ſemp ſeruabitur ſtatutū, ſeu conſuetudo illius loci: vbi cā ventilatur. Ideo, ſi cā clerici vertit corā iudice ſeculari, ſeruabit in præparatoriis ſtatutū, ſeu conſuetudo laicorū. c Ita intelligo gl. not. in d. c. qđ clericis. de ſo. cōp. nec hoc caſu ſtatutū laicorū extēdit ad clericos: ſed cā regulat ſm nam fori, vbi agitat. Ad hoc. l. 3. ff. de teſti. & quod no. in c. illa 12. di. & qđ no. ſup rub. de cōſue. & ab hoc nemo diſcrepat. Ex hoc infert, ꝙ ſi cā clerici eſt corā iudice ſeculari: recipiat ibi peremptionē inſtantiæ ſm leges & ſtatuta laicorū. Si aūt cā laici eſt corā iudice eccleſiaſtico, nō habebit ibi locū peremptio inſtantię: qa nō hēt locū de iure canonico: vt c. pen. de iud. ita voluit no. Cal. in quadā ſua diſputatione, q̄ incipit: ſtatuto cauet. Per hoc ēt dixit Archi. 2. q. 6. in c. nō ita, ꝙ ſi clericus litigat corā iudice laico, nō pōt appellare ante ſniam: niſi in caſibus, in qbus iura ciuilia admittunt appellationē. de qbus dixi in c. ſup eo. de ap. Et ſi laicus litigat in foro eccl'aſtico, pt appellare añ ſniam d idiſtinctè, ſicut canones pmittunt. in c. ut debitus. de ap & c. de appellationibus. eo. tit.

20 † Ad pdicta adde gl. in cle. diſpēdioſam. de iudi. q̄ dicit, ꝙ licet, iudex eccleſiaſticus poſſit ſup uſuris pcedere ſimplr & d' plano p illā cle, tñ ſi cā uſurarū agitatur corā iudice ſeculari, nō pcederet ſimplr & de plano: ſed ſeruato ordine iudiciario: qa lex canonica nō pt dare foro ſeculari modū pcedēdi. Et per hoc ſit expeditū primum membrum principale. Venio ad ſm: cū quęrit de ualiditate ſtatuti ſecularium inferiorū. Et primus caſus ſit, qn̄ ſtatutū ſpecificè diſponit ſup rebus eccleſiaſticis: vt diſponebat ſtatutū Baſilii. & dicendū ꝙ non valet ex defectu ptātis: ut hic. Et idē dic in oibus caſibus, in quibus dixi legē principis non ualere: vñ fortius
21 tūc nō ualebit ſtatutū inferiorū. † Et idē puto, ſi ſtatutū laicorū diſponit ſup bona patrimonialia clericorū. Nā hęc ñ ſubiiciunt foro laicorū. e ar. opti. in c. ſi clericꝰ laicū. de ſo. cōp. & in c. ſi. de ui. & ho. cle. & in c. 1. de immu. ecc. li. 6. & facit qđ no.
22 Bar. in l. reſcripto. de mu. & ho. † Tñ falſa eſt opi. quorundā dicentiū, ꝙ qn̄ agitur reali, pt clericus ꝯueniri corā laico: f q̄ ſi tūc ñ trahat pſona, ſed res. Facit c. ſolitę. de maio. & obe. ubi dr, ꝙ in tpalibus clericus recognoſcit Principē ſecularē in ſuperiorē. Sed, vt dixi, hæc opi. eſt falſa: qa clerici idirectè traherent ad forū ciuile, qđ eſt ꝯ aut. ſtatuimus. C. de ep. & cle. vbi dr, ꝙ nec in criminali nec in ciuili clericus trahi dēt corā iudice ſeculari. Quinimo ſup re ppria clericus pt trahere laicū corā eccleſiaſtico iudice: vt ē caſus ſingularis in d. c. ſi clericus. Bona. n. ſunt acceſſoria ad pſonas. facit. c. ſilr 16. q. 1. Et hāc opi. ſeruat curia: vt refert & ſeqt Collec. in c. qualiter. g & c. clerici. de iud. Nō e ob. c. ſolitæ. qa intelligit de rebus tpali-
23 bus feudalibus. † Nam ſi feudū habetur à laico: tunc eccleſia, uel clericus debet illū

a Incipit ſtante ſtatuto. Vide iſtum ibi: in 1. dubio, & in 33. col. verſ. 4. dubiū. cū ſe. & in d. c. cū contingat. in 14. col. ver. nunc ad pdicta applico dubia, & in repe. c. p tuas. i 10. col. de arbi. & i cōſ. ſuo 71. inci. in hac cā, q̄ ad pñs vertit, p Pau. de Ca. cōſ. 65. inci. viſis & conſideratis oibus, & cōſ. 96. inci. in Chri &c. & notandum eſt primò, ꝙ licet donator. ad ſi. p Car. cōſ. 94. inci. nobiles viri dñi d' Vincignera. ad ſi. p Ro. conſ. 14. inci. in Chri &c. viſo facto ppoſi. & cōſ. 527. incip. o. potentis, &c. in caſu pposito aduertendū cēſeo: p Pet. de Anch. cōſ. 326. inci. viſis ſacti narratiōe &c. in 3. col. per Fed. cōſ. 272. incip. in noie dñi amē. Statuto ciuitatis Peruſij cauet. p Bal. in repe. l. 2. in 20. char. verſ. ſup 5. ff. de iureiur. & in c. 1. 4. col. de proba. per Imo. in repe. d. c. cū contingat. in 16. & 21. chart. per Pet. de Anc. in repe. c. ea, quæ. in 40. col. in verſi. 3. quæro de iure, & in regula acceſſoriū, in 10. col. verſi. aduertatis dñi: quia iſta cōſideratio Bart. de reg. iur. in 6. & in repe c. 1. in 24. char. verſi. Ego ēt cōſului. de cōſti. cōſ. ſuo 222. incl. in Chriſti. &c. legit in canone. p Bald. poſt Bar. in d. l. oēs populi, in 8. col. per Bald. & Sali. in authen. ſacramenta puberū C. ſi aduer. ven. & ibi p Pan. de Caſ. in repe. in 16. col. per Bar. in quodā conſi. incip. q̄ro, dicit ſtatutum, ꝙ minor. p Bal. i l. iuriſgentiū §. & generaliter, ff. de pac. & in l. neq; patro. propè ſi. C. de op. li. & ibi Sali. per Ange. in l. de quibus, ad ſi. ff. de legi. per Bal. in l. 2. in 9. q. C. de reſcin. uend. per Bal. & Pau. de Ca. in l. ſi. ff. q ſatiſ. cog. per Bal. in l. pactum, C. de colla. & in ru. ff. de iureiur. & in c. 1. §. item ſacramenta, de pa. iur. fir. & in l. non dubium, C. de le. & in l. ſi quis inquilinos, §. ſi. ff. de lega. 1. & in l. 1. C. ſi aduer. do. in l. ſi. C. de non nu. pec. & in l. 2. in ſi. C. de iud. uide per Raph. & Pau. de Caſt. in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſ. Adde Alex. conſ. 39. inci. in Chriſti &c. uiſo ſtatuto & themate, in 4. vol. & Aret. conſ. 8. incip. in Chriſti nomine amen: abundè ſatis & ſufficienter, &c.

Adde tu Fulg. conſ. 146. & cōſ 157. Bal. cōſ. vlt. 5 lib. vbi ſequitur dictū Bar. in d. l. oēs populi, & ita cōſuluit ſuper ſtatuto diſponente, ꝙ contractus factus à minore non ualeat, etiā ſi ſit iuratus: niſi fiat in loco publico: vide etiam Pet. de Anch. conſ. 227. Ange. conſ. 160.

b In præparatorijs iudicij. Vide quæ dixi in c. 1. ſuprà eo.
Adde tu Raph. Comen. conſ. 41. Fed. conſ. 116. & vide Ang. conſ. 46. vbi ponit de ſtatuto, quòd declinanti forum non reddatur ius: an comprehendat clericum, & conſ. 261. in ſi. de ſtatuto, quòd non audiatur actor niſi offerat ſatiſdationem, an comprehēdat clericum. Abb. conſ. 34. 2. lib. ubi ponit de inſtantia & de ſententia lata contra duos, quorum unus erat clericus. Ancha. conſ. 22.

c SEB. SAPIA. Conſuetudo laicorū. Vide Arch. in c. continua. 11. q. 1. vbi dicit, ꝙ ſi libellus accuſationis clerici non hēt oēs ſolennitates, nō pptereà dēt deleri. Et conſidera qūo illud dictū ponit procedere: quia ꝯrium, ꝙ dēnt ſeruari ſolēnitates, de quibus p Bar. in l. libellorū, ff. de accu. ſentit Hoſt. in ſum. de accu. §. qualiter, & Spec. in tit. de ac. in prin. ZACHARIAS.

d Appellare ante ſniam. Idē no. iſte in c. qđ clericis. poſt Ant. de But. col. ſi. & i equali rer. in 2. no. de iu. Arch. 2. q. 6. c. nō ita. Pet. de Anch. in reg. ea q̄. Et rō eſt: poſſe. n. vel ñ poſſe appellari, reſpicit modū pcedendi, & nō deciſionē cauſæ, vt no. Alex. in l. 1. circa ſi. ff. de lega. 2. vbi alle. Anto. de But. in præal. c. de clericis. Idē cōſ. 166. inci. viſo toto proceſſu. circa ſi. qđ eſt ſm maiorē nu. 308. vol. 2. & hoc pcedit d' plano, qn̄ de appellatione añ ſententiā agit: & ſic d' appellatiōe ab interlocutoria. Ita. n. loquuntur do. pall. & ita eſt intelligēdꝰ Abb. hic. Si. n. tolleret appellatio à diffinitiua, videret reſpicere deciſionē cauſæ. & Ideo ſtatutū ꝙ talē appellationē tolleret, ñ pindicaret clericis i foro ſeculari litigātibꝰ: vt not. Arch. in d. c. qđ clericus. in 3. co. p dictas rōnes ibi p eū poſitas.

e Super bona patrimonialia clericorū: q ñ ſubijciuntur foro laicorū. Adde iſtum in c. ſi clericus. in 2. no. j. de foro compet. Inn. in c. cæterum 2. de iudi. Old. conſ. 82. in c. an Epiſcopus poſſit declinare forum, iſtū in c. qualiter. j. de iudi. & Maria. in c. ſanè, in antepe. col. de fo. comp. Pau. in cle. præſenti, & ibi Car. in 2. not. de cenſi. uide ibi Imo. in 2. colum. Iſtum in c. cum ſit generale. in 2. col. de foro comp. But. in c. uenerabilis, in penul. col. in uer. aduerte tamen, de iudi. & per iſtum poſt Inno. & But. in c. cæterum, in 10. col. in uer. nota ex omnibus prædictis, de iud. glo. in l. numerum, §. patrimoniorum, in uer. Pontifex, ff. de mune. & hon. & ibi Fran. Tigri. poſt Matth. in cle. 1. in 17. q. de uita & honeſta. clerico. Domi. in c. quanquam, in uer. ipſarum, de cenſi. lib. 6. bo. tex. in l. decernimus, in uer. ſiue de eccleſiaſticis, ſiue de proprijs. de Epiſc. aud. & bonus tex. in d. c. ſi clericus laicum, quem iſte reputat ſingu. & no. in c. unico, de cler. coniug. libro 6.
Adde tu Abb. conſ. 3. & vide Pet. de Ancha. conſ. 259.

f Laico. Adde quid ſi trahatur, an portet ſententiam pro ſe: an trahens poſſit dicere ſententiam nullam. Fede. conſ. 90.

g In c. qualiter. Vide iſtum plenè ibi in ver. quæro. quia tex. hoc indiſtinctè prohibet: & ita in facto obtinui in cauſa Reuerendi patris domini Andrioli de ſancto Vito Paduani, canonici Vincentini & rectoris eccleſię ſancti Andręæ ciuitatis Paduę: licet aliter uoluerit Hoſt. in ſum. in ti. de ſo. comp. §. ſin.

recognoſcere

a In ſuperiorem. Adde Oldra. conſi. 17.

b SEB. SAPIA. Statutum. nunquid autem ruſtici tenentes prædia ab eccleſijs poſsint conueniri coram iudice eccleſiaſtico: vide Abb. in cap. 2. verſi. quid autem de ruſticis. de foro comp. Mari. Soci. in c. 1. col. 2. verſi. quinta declaratio. eo. titu.

Adde tu Abb. cõſi. 83. inci. præſens d. Alex cõſi. 121. 1. li. & 208. 2. li vbi multa dicit: Fed. conſi. 85. ſuper ſtatuto Peruſino, quo diſponitur, quòd nulla ceſsio poſsit fieri in magnatem: an monialis poſsit cedere in clericum filium magnatis.

g Fœminæ nõ ſuccedant. ibi, ſi fœmina erat monialis. Adde iſtũ in c. qđ clericis in. 13. col. de foro cõpe. ver. & faciũt hæc. Pau. de Caſt. cõſ. ſuo. 325. incip. in Chri noie. &c. primũ dubiũ de quo quęrit. & in l. ſiqs id, qđ. ff. de iuri. om. iu. Bar. in l. fi. C. de pact. & Bal. in l. Deo nobis. C. de Epiſc. & cle. & Petr. de Ancha. in repet. ca. 1. in. 21. char. ver. quero etiã, an valeat. de cõſt. Bal. in l. oẽs popu li in. 12. colũ. ver. ſed quid ſi ſtatutũ dictet, q monachus. ff. de iuſt. & iur. Ang. in diſputatiõe ſua. inc. nobilis q. dã genere. in antep. col ver. ad veſtrũ tñ. Do. i c. quis in. 5. col. de pact. in. 6. & ibi Imo. Ro. i l. ſtipulatio hoc mõ cõcepta i. 5. col. ver. illud verò exẽplũ ff. de ver. ob. p iſtũ hic i repe. in ver. circa iſtũ caſum. p Nicol. de Vbal. in trac. de ſucceſſ. ab inteſta. foli. 189. ſed an valeat ſtatutũ Ent. & Pet. de Anch. & Franc. de Ar. in d. c. q. clericis in fin. Sal. in aut. caſſa. C. de ſac. ſan. ecc. & Lap. alle. 101. inci. in ciuitate Florẽtię.

c Quòd cõductores poſſeſsionũ. Adde Barto. conſi. 177. inci. domini priores artiũ. vbi cõſuluit, q ſtatutũ laicorũ dans licẽtiã cõductoribus poſſeſsionũ, vt liberè poſsint eas dimittere, nõ extendit ad cõductores rerũ eccleſiarũ per tex. hic. & in c. quę i eccleſiarum ſupra eo. Adde tu Barb. latiſſimè conſi. 14. vbi cõſuluit ſup ſtatuto Bononię. quo diſponit, q conductio, vel locatio itelligat facta his pactis, & coditionibus pro futuro niſi procesſerit per partes per tres menſes ante: an tale ſtatutũ liget eccleſiã. & vide in eodem caſu Ale. cõſ. 17. 4. li. & vide Anc. cõſi. 24. & dicit Rom. cõſi. 166. q valet ſtatutũ laicorũ dans formã actui cum eccleſia celebrando. & vide Bal. in caſu quo idiano conſi. 250. 3. lib.

a recognoſcere ĩ ſupiorẽ: a vt ĩ c. verũ. de ſo cõpe. ſecus ſi bona nõ ſunt ſeudalia: vt ibi
24 no. † Et p hęc decidit qõ. Pone, q dicat b ſtatutũ b laicorũ, q cõductores poſſeſsionũ c dñt dimittere poſſeſsionẽ certo caſu, quorũcũq; ſint poſſeſsiones, ẽt clerici: d an valeat ſtatutũ? Bar. tenet, q nõ: d qa laici nõ potuerũt ſtatuere hoc ĩ pjudiciũ clericorũ: vt patet ex prędictis. Obligatio. n. eſt data clerico, & acqſita, q̃ nõ põt ei tolli p ñ ſupiorẽ ſuũ. Et ex his dicerẽ, q ſtatutũ Seneſe, quo cauet. q ſemel cõducens apothecã, nõ põt expelli ſoluẽdo pẽſionẽ primò ſtatutã: nõ extendit ad apothecas clericorũ, ſeu eccleſiarũ. Itẽ facit ad q. pone cauet ſtatuto ſclariũ, q idẽ ius reddat e clericis e ĩ foro ſeculari; qđ reddit laicis in foro eccleſiaſtico. In foro ſeculari ſunt multa ſtatuta vtilia: an cleric⁹ poſſet illis vti. dicẽdũ, q nõ: qa nulla fit iniuria clericis, ſi rediguntur ad diſpõnẽ iuris cõis: vnde nõ poteſt dici ſtatutũ ꝯ libertatẽ eccleſię: f f vt no. Bar. in aut. caſſa. C. de ſa. ſan. eccl.
25 † Secund⁹ caſus principalis, qñ ſtatutũ laicorũ eſt gñale, nõ diſponẽs de clericis, vel eccleſijs: an extẽdat ad clericos? Dic breuiter ĩ hoc, q aut eſt pjudiciale: & nõ extendit. qa ſtatutũ gñale nõ extẽdit ad nõ ſubditos: vt ĩ c. a nobis. primo. de ſen. excõ. in c. vt aĩarũ. de cõſtit. li. 6. Et ideò fuit aliàs cõſultũ, q ſi ſtatuto cauet, vt ſtãtib⁹ g maſculis fœminæ ñ ſuccedãt: g ſi fœmina erat monialis, ſtatutũ nõ extendit ad eã.
h h In hoc tñ aduerte ad tres caſus. Aut ſtatutũ iniecit vinculũ añ clericatũ: aut poſt. aut orit ius agẽdi ex facto clerici, ſeu ꝗ ſi, ſiue ſtatutũ iniecerit vĩculũ añ, ſiue põſt. Primo caſu ſtatutũ porrigit ad clericum. Exemplũ: ſtatuto cauet, q primogenitus i ſuccedat pꝛiũ ſi ſecũdogenit⁹ fiat clericus poſt ſtatutũ, ligat illo ſtatuto: vt no. Ioã. And. in regula, ſine culpa. de reg. iur. li. 6. in Mercu. Sic põt intelligi vno mõ c. cõſtitut⁹. de ĩ integ. reſt. Si verò iniecerit vĩculũ poſt clericatũ: ſi ſtatutũ eſt pjudiciale, nõ porrigit ad clericũ. Ideò ſi tpe ſtatuti ſecũdogenit⁹ erat clericus, nõ det priuari ſucceſsiõe pꝛña: vt no. in d. reg. ſine culpa. Ideò ĩnit cõſultũ, vt ponit Lap. alleg. 7. q ſi ſtatuto cauet, q ſtãtib⁹ maſculis fœminæ nõ ſuccedat: ſi tpe ſtatuti filia fęmina erit ſclaris, repelli à ſucceſsione: licet intret monaſteriũ poſtmodũ: ſec⁹ ſi pri⁹ erat in k monaſterio. k Si verò ſtatutũ porrigit cõmodũ, põt cleric⁹ eo vti. Ita cõſuluit Io. de Lig. i q. facti: vt plenè recitat Lap. all. 106. ſequit do. Ant. in c. qđ clericis. pręalle. & Bal. in l. cunctos pplos. C. de ſum tri. Vbi dicit, q ſtatutũ laicorũ gñale cõprehẽdit clericos in cõſtõne fauorabili. Exẽplũ: dicit ſtatutũ, q extãtib⁹ maſculis fęminę nõ l ſuccedãt. Pone, q maſcul⁹ ſit clericus: l an põt vti ſtatuto excludẽdo feminã? & dicẽdũ, q ſic. Facit c. dilecti. de fo. cõp. Quidã tñ voluerũt hic ipugnare hoc dictũ p iſtũ tex. vbi innuit, q ẽt i fauorẽ ñ valuit ſtatutũ laicorũ: ſed teneo primã. Ad iſtũ text. dico, q pcedit, qñ ſpecificè diſponit ſup reb⁹ eccĩarũ phibẽdo. Vñ nullo mõ ſtatutũ cõprehẽdit clericos, qñ pcedit phibẽdo, pcipiendo, vel vetãdo, ſeu certã formã in agẽdis p clericũ ĩponẽdo: vt voluit

ZACHARIAS.

d Bar. tenet, q nõ. Dic, q eſt in cõſi. ſuo. 187. inci. dñi Priores. quẽ Pet. de Anch. in c. 1. char. 3. verſ. quęro etiam de. q. ſupra. e. ti. ſequit. Et q ſtatutũ Senarũ, de quo paulò poſt Abb. hic tangit, quod diſponit conducentẽ apothecam, etiam eccleſię, vel clericorum, non poſſe expelli, debitam penſionem ſoluendo, non valeat in præiudicium clericorum, vel eccleſiæ: vt voluit ipſe Abb. alle. Alex. conſi. 17. incip. viſo inſtrumento col. pe. vol. 4. ſed in caſu ſimili tradit And. Sicu. conſi. 14. inci. in ſecundo dubi. volu. 2.

e Idem ius reddatur. Adde Do. in cap. ſancta. 2. q. 7. vbi dicit, q valet ſtatutum vnius ciuitatis diſponens, q illud ius ſeruetur in ciuitate forenſibus, quod illi ſeruãt in ſua ciuitate ipſis ſtatuentibus: & ideò cum clerici non patiantur contra ſe allegari ſtatuta laicorũ, videntur ſimiliter laici poſſe recuſare: ne clerici allegent ipſa contra eos. Adde tu Bal. conſi. 14. 4. libr.

f Cõtra libertatẽ ecclię. Vide Cy. & Saly. in aut. caſſa. C. de ſacroſan. eccle. & ibi Bar. & Bal. in l. cunctos pplos. C. de ſum. tri. & conſi. 188. inci. dñi priores. & in. §. ius autẽ ciuile. inſti. de iur. na. gen. & ciui. in auth. ſtatuimus. in fi. C. de epi. & cle. in d. l. cũctos in. 37. col. verſi. nũc de tertio mẽbro. Bar. & Ang. in l. 1. C. quæ onerandæ. ff. quarũ re. ac. nõ dat. p iſtũ in c. nouerint. de ſen. excõ. & hic i repe. & Pe. de Anch. in rep. c. canonũ. in. 21. char. ver. quęro circa hæc, q̃ dicant. Car. in repe. c. cõpẽdioſe in. 3. char. verſ. nũc examinãda eſt. 2. q. de ſen. excõ. & in cõſ. 142. inci. ſtatuit ciuitas Viterbienſis. Lap. all. 92. inc. aut cõſtõ ſit ꝯ libertatẽ. & alle. cõſ. 101. inci. in ciuitate Florẽtię i fi. & p do. in c. fi. in. 2. no. li. 6. de imu. ec. p Bu. & Imo. hic & in c. cũ terra. de elect. & Fulg. in d. auth. caſſa. Et cõclude, q illa dñr ꝯ libertatẽ eccleſiaſticã ex qb⁹ tollunt, vel diminuunt priuilegia cõceſſa eccleſiis, vel eccĩaſticis pſonis à Papa, vel a Principe, ſcdm oẽs i d. auth. caſſa. vel illa dñr ꝯ libertatẽ, ex qb⁹ clerici efficiunt timidiores ſcdm Bar. & alios ibidẽ & in d. l. 1. §. q onerãdę. vel qñ impediunt clerici facere, q̃ ſunt ſibi cõceſſa à iure cõi ſecũdũ Bar. & Imo. hic & d. c. cũ terra. & Fulg. in d. auth. caſſa. & Bal. in d. l. cunctos. in verſi. nunc de tertio mẽbro.

Adde tu Abb. cõſi. 111. 2. li. Pe. de Anc. cõſi. 117. Pau. de caſt. cõſ. 387. in primo ipreſsis. Bal. cõſi. 116. 3. li. vbi ponit, an valeat ſtatutũ ꝯ igredientes monaſteria, latè p Ale. cõſi. 211. vbi alle. Lap. hic, p alios alle.

h SEB. SAPIA. Ad eam. Vide pulchrè p do. Bar. Soc. in l. 2. ff. de his, q̃ pęnę nomi. & vltra ea, q̃ ad ppoſitũ dicit, refert pulchrũ dictũ Pet. de Anc. q valeat ſtatutũ imponẽs minorẽ gabellã illis, q vadũt ad molendinũ cõitatis, q̃ ad molendinũ pꝛĩ. Et circa ea. q̃ dñt hic p Abb. vide ẽt q̃ no. latè Pau. de Caſt. in l. Titio. §. Titio. ff. de condi. & demon. vide ẽt Bal. in cõſi. 16. qdã nobilis. in. 1. col. Alc. in cõſi. 211. viſa facti narratione. in. 2. vol. & in cõſi. 44. videretur in. 1. volum.

i Quòd primogenitus ſuccedat. Adde Bu. & Imo. hic. & illũ in c. qđ clericis. de fo. cõpe. & ibi p alios & p Cal. in diſputa. inci. ſtatuto ciuitatis cauet. in vlti. col. & Pet. de Anch. in regu. ea quæ. de regu. iur. in. 6. & in repe. c. 1. in 28. char. verſi. accedat. q. diſputa. ſupra eodem.

K ZACHARIAS. Secus, ſi prius erat ĩ monaſterio. Adde Bar. ita diſp. in l. fi. col. 3. C. de pact. q̃ tñ diſputa. cõiter pſcribẽtes reprobãt. Non. n. valet ſtatutũ, quo religioſus, vel monialis ſiue ĩgreſſa, ſiue q̃ poſt ĩgrediet à ſucceſsiõe repellant: vt no. Bal. i l. oẽs pplĩ. co. 7. ver. qđ ſi ſtatutũ dictet. ff. de iuſti. & iu. Ang. i all. l. fi. col. pe. Pau. de Caſt. io l. ſiqs id qđ. ff. de iuris om. iud. & in cõſi. 335. inci. primũ dubiũ, col. 4. Ale. in l. ſtipulatio hoc mõ cõcepta. col. 8. vbi latè hoc pſequit ff. de ver. ob. & cõſi. 139. inc. viſo themate. col. fi. qđ ẽ ſcdm malo. nu. cõſi. 281. vol. 2. & Matthe. Matt. ſing. 145. incip. nota mirabile dictũ.

l Quòd maſculus ſit clericus: Vide Lap. alleg. centeſima. incip. in q. propoſita. &c. an ſtatutum excluſorium filiarum. & plenius alle. ſeq. in ciuitate Floren. Car. in repe. c. perpendimus. in. 23. colum. ver. ſed quęro quid ſi conſtitutio. de ſen. excõmu. illum in d. ca. quod clericis. 14. colum. verſi. hic verò ſecundũ Lap. de foro compe. & in repe. huius ca. in verſi. ſecundus caſus. in ca. conſtitutus. in. 9. col. de reſti. in integ. per text. ibi. & in ca. cum dilect. de fo. compe. & in ca. ſi in

adiutocinm.x.diſt.Bal.in l.cunctos populos.in lectura.in 11. col.in verſ.ſed hic vlterius qrit.C.de ſum.tri.Imo.hic.& Matth. no. 112. incip.no.lucroſam cautelã.Pet.de Anch.in repe.c.1.in 22.col.verſi. op.Bal.Ro.in no.451.incip.habeo factum in caſu Cardinalis. ZACHARIAS. Adde,ꝙ Matth.Matte.cocruptè hic alle.eſt tã no.ei⁹ ĩ ſing.111.inci.no. lucroſã &c.& Ro. ẽt in num. hic eſt mendoſus. Eſt enĩ ſing.ſuũ.444.& qđ inci. vt hic ꝑmittit.Sed faciut .ſ.di recto ꝯ opi. Abb. Tenẽt. n. ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ maſculis ſtantib.filia nõ ſuccedat,ꝙ ſtãtib. maſculis clericis, ꝙ nõ excludent ꝑ illos clericos: qa vt dicũt,non poſſunt tales clerici vel laicorũ ſtatuto,ẽt i eorũ vtilitatẽ vergẽti.Cõis tñ opi.eſt in ꝯriũ, vt ꝑ Feli.hic latè. col.27.in fi.ver.ſe ꝓtimò qro. adducit I ap.alleg. 99. inci.an ſtatutũ excluſiuũ fęminarũ. & ſe.alle. aliàs eſt 101.ĩci.in ci.Florẽ. Ant.de But.i c. q̃ i eccleſiarũ.col. 1.ꝯ. e. Adde And. Sicu.cõſi. 50.vo.3. Adde,ꝙ Bal.conſuluit clericũ admitti:& ibi refert ꝙ ita cõſuluit Ol. & ꝙ cleric⁹ in fauorabilib.cõphẽdatẽ in ſtatutis, dicit eẽ optimã gl. in c.nemo. đ reg. iur.uiđ ei⁹ cõſ.triceſimo.tertio lib. ANT. FRANC. Putarẽ ꝓ concordia eſſe dicedũ, ꝙ ſi ſtatutũ excludẽs fœminas ꝑꝑ maſculos,diſponeret faciẽdo expſſam mẽtionẽ de clericis:ꝙ reuera ex defectu ptãtis ſtatuẽtiũ clerici nõ cõphẽderent i tali ſtatuto:neq; ex eo, q̃ q̃ eis fauorabili, poſſent excludere fœminas.Et ita loquit ea opin.q̃ ſe liẽt,ꝙ in tali ſtatuto,nõ cõprehendunt clerici:ſed ſi ſit ſtatutũ excludẽs fœminas ꝑpter maſculos: qđ qdem valet ſm ea,quæ habent in l.maximũ vitium. vbi plenè de ma.C. de libe.ꝑte. tũc tale ſtatutũ,ex quo nõ expſsè diſponit de clericis,tãq̃ priuilegiatiuũ & concernens fauorẽ ipſorũ clericorũ cõprehendet etiã ipſos clericos per ea,q̃ ple.tradunt in d.c.quæ i eccleſiarum.& in c.eccl.S. Mariæ.hoc eo.ti.& in l.priuilegia.C.de ſac.ſanc.eccl.

a Sec⁹,vbi ſtatutũ ſimpľr.Adde Do.i c.fi.in prin.i 2.col.ĩ 6.de offi.de leg.Pau.de Ca.cõſ.136.inci.i Chři &c.Ad primũ dicẽdũ.text. opti. Cac.& doc.i c.dilecti.de fo.cõp.Bal.i d.l.cũctos populos.i 11.co.i lectu.vbi alle.tex.in d.c.dilecti.& vide eũdẽ Bal.i l.de qb. in 16. col. verſ.6.qro.ff.deleg.& i l.1.in fi. C.de ꝯhen.emp.Adde,ꝙ ĩ.allegata cõſilia ſufficiũt:maximè Alex.& Abb.in ꝑpoſita apoſtil. & ſi qđ deſit,vide in apoſt.ad Bar.in ſtãpa de Tortis.in d.l.cunctos populos.

b Sit merè priuilegiatiuum.Adde quę dixi i ꝓximè ꝓcedẽti apoſtil.

Io.de Lig.ĩ d.cõſ.qa tũc denotareẽ ſupioritas ſtatuẽtiũ i clericos:ſec⁹ ſi ſtatutũ ſimpliciter [a] ꝓcedit porrigẽdo cõmodũ: vt in exẽplo ꝑmiſſo.Quinimo dicerẽ,ꝙ valeret ſtatutũ laicorũ,ſi ſpecificè facit mẽtionẽ de clericis : dũmõ ſit merè priuilegiatiuũ,[b] & diſponat ñ ꝓcipiẽdo:vt ſ.ſi dicat,ꝙ cleric⁹ primogenit⁹ ſuccedat:vel ꝙ đ bonis defuncti conſtruaẽ hoſpitale,vel clerici hẽant certã ꝑtẽ.Nã nemo põt diceẽ hęc ñ valeẽ:qa laic⁹ põt priuilegiaẽ eccl.vt ĩ c.nouit. đ iud.Quo ad tertiũ caſũ: dic,vt plenè dicõ ĩ c.qđ cle.đ fo.cõ.Abb.

Solẽnis repet.L. Eccl. S. M.ꝑ do.Ab.Panor. nouiter edita.

1 *Statutũ laicale ẽt honeſtũ in nullo foro ſeruari dẽt cõtra clericos: ualet tamẽ ſi inducat merum fauorẽ clericis,& quãdo.n.37.*

2 *Laicorũ quidã ſunt religioſi,& quidam nõ. & qualiter accipiatur uerbum, religioſi.*

3 *Clericus non gaudet in bonis patrimonialib. priuilegio eccleſiarum,niſi in caſib.in iure expreſſus.& num.26.*

4 *Laici non poſſunt ſtatuere etiam in fauorem eccleſiarum,& quando.nu.14.& 17.*

5 *Statuta laicorum reſpectu eccleſiarum & eccleſiaſticarum,perſonarum,Papa poteſt approbare,& non alius Prælatus.*

6 *Papa poteſt dare facultatem laico excommunicandi. Papa non poteſt committere non ſacerdoti,ut conficiat corpus Chriſti.*

7 *Papa de iure non poteſt ſeipſum ſubijcere iuriſdictioni Imperatoris, uel laici.*

Papa poteſt ſe ſubijcere iudicio ſimplicis ſacerdotis in confeſſionis actu.

Papa an in foro contentioſo poſsit ab alio iudicari,vide remiſsiuè.

8 *Cã eccleſiarũ principaliter agitata corã iudice laico,nõ dẽt decidi ẽm ſtatutũ laicorũ.*

9 *Iudex ſecularis lite penden non exerces officium ſuum contra eccleſiaſticas perſonas, etiam in cauſis incidentibus.*

10 *Clericus nõ põt recõueniri corã iudice laico.*

11 *Sẽtentia lata contra non confeſſum:an & quãdo ualeat.&n.12.*

Sententia ſine cauſæ cognitione, & quibuſdam alijs, de quibus hic,non ualet & nu.12.

12 *Iudex põt procedere ad diffinitiuam ex præſumptione violenta.*

In notorijs,in quibus nulla poteſt abſenti competere defenſio, poteſt deueniri ad ſententiam ſine citatione : aliàs ſecus.

13 *Citatio,an requiratur,ſi pars eſt præſens,remiſsiuè.*

14 *Lex Principis præiudicialis non extenditur ad eccleſias:niſi expreſsè approbetur per Papam.*

15 *Leges ciuiles non ualent ſi ſpecificè nominant eccl. vel clericos,niſi ſint merè priuilegiatiuæ:uel fundentur ratione naturali.*

16 *Promulgator legis inducentis peccatum,tanq̃ contra ius diuinũ diſponens,conuincitur potius errare,quàm legem condere.*

17 *Lex rationabilis non contradicens canoni, & generaliter loquens,ſi eſt fauorabilis,eſt ſeruanda,etiam quo ad clericos.*

Lex illa dicitur præiudicialis clericis,uel eccleſijs, quæ eſt apta afferre ſemper incommodum : ſecus ſi poteſt habere aliquando commodum,aliquando incommodum.

18 *Clericus hæres inſtitutus, ſi non facit inuentarium,tenetur ultra uires hæreditarias.*

Eccl. vel pauperes ſi iſtituanẽ,nõ tenẽẽ ultra uires hæreditarias.

Auth hoc amplius C.de fideicom.titu.de his,quibus ut indig.& ſimiles,ligant clericos.

19 *Lex ciuilis generaliter diſponens ſuper rebus temporalib. & deuians a lege canonica, eſt ſeruanda in foro ſuo : ſed ſi ſumus in terris ſubiectis temporaliter eccleſiæ Romanæ, canones præualent legibus,etiam inter laicos in foro ſeculari.*

Lex ciuilis in materia ſpectante ad eccleſiam, dato, quòd de illa principaliter non diſponat ſed procedat tollendo lucrum, quòd alias dederat.non ualet.& nu.20 in fine.

Pœna tranſeuntis ad ſecunda uota,etiam fauore filiorum eſt ſublata. Idem ſi reſultat dubium turbationis prolis:ſecus in pœnis, quas mulier incurrit ex facto ſuo culpoſo.& nu.20.

Leges prohibẽtes matrimoniũ inter certas ꝑſonas nõ prohibitas à iure canonico:puta inter tutorẽ uel pupillã;uel inter rectorẽ prouinciæ & mulierẽ ſibi ſubditam,& ſimiles ꝑſonas;non ualent.

20 *Pater non tenẽ dotare filiã maritatã,ſi nullã ab initio ꝓmiſit dotẽ ſed ſi filia quando ſe maritauit,promiſit dotem, teneẽ pater.*

21 *Cauſa dotis eſt mixti fori.*

22 *Lex ciuilis,quando diſponit præſumptiuè in materia ſpirituali,ſtãte lege canonica in contrarium,non valet.*

23 *Hæres an teneaẽ ex delicto defuncti.et qd ſã de iure ciui.q̃ can.*

24 *In præparatorijs iudiciorum attẽditur forus,ubi litigatur: unde clericus agens in foro ciuili ligatur ſtatutis laicorum circa præparatoria 25.ſecus in deciſorijs.26.& 42.*

25 *Vſuraria cauſa ſi agitatur in foro ſeculari, tractabitur ſeruato ordine iudiciario;licet in foro canonico tractaretur ſimpliciter.*

26 *Statutum laicorum ſpecificè diſponens de eccleſijs. ſeu eccleſiaſticis perſonis,ſeu rebus earum,non ualet, etiam in fauorem ipſarum:ſecus quando ſtatutum in genere loquitur num.37.*

Laici non poſſunt ſtatuere ſup bonis patrimonialib.clericorum.

27 *Statuentes contra libertatem eccleſiaſticã quas pœnas incurrant.*

Statuta illa ſunt cõtra libertatem eccleſiaſticam,ex quibus clerici efficiuntur timidiores,& num 28.

28 *Statutũ,ſi ponit extra protectionem cõis omnem declinãtẽ forũ ꝑtãtis,an ſit ꝯ libertatẽ eccleſiaſticã,& an intelligatur de clericis.*

29 *Statutum ꝙ clerico declinante iuriſdictionem poteſtatis,conſanguinei teneantur ſoluere pœnam,non ualet.*

30 *Statutũ laicale dans licẽtiam conductorib. poſſeſsionum,ut liberè poſsint eas dimittere, nõ extẽdiẽ ad cõductores rerũ eccleſiaſt.*

31 *Statutũ laicorũ nec poteſt minuere utilitatem ꝑlatorum, vel eccleſiarum,quando percipere conſueuerunt ab ipſis laicis,per liberum acceſſum ad eorum molendina. Talis enim libertas non poteſt ſtatuto laicorum impediri,indirecte ſubditos aggrauando.*

Statutum

32 *Statutum laicorum, q̃ prior & fratres ſanctæ trinitatis poſſint pe a tere & exigere & diſtribuere legata ad pias cauſas, valet.*

Lex noua, q̃ venit ad corroboratione legis antiq̃, nõ vt eã corrigere

33 *Stante ſtatuto, quod clericus litigans in foro ſeculari id habeat & non plus, quàm haberet laicus in foro eccleſiaſtico ſi in foro ſeculari ſint ſtatuta inter laicos fauorabilia, quibus de facto non poſſint vti clerici, propter ſtatutum, an illud dicatur contra libertatem eccleſiaſticam. vbi, quod non.*

34 *Statutum excludens à ſucceſſione ſecundogenitum, ſtante primo, excludit illum etiam clericum effectum.*

35 *Statutum, quod ingrediens monaſterium, non ſuccedat, non valet.*

Subſtitutio facta filio, ſi decederet ſine filijs ab ipſo legitimè procreatis: expirat, ſi filius ingrediatur monaſterium.

Legatum factum filiæ de mille, ſi nuberet. & ſi monaſterium ingrediatur q̃ habeat quinquaginta, valet, & habebit mille.

36 *Statutum, quod primogenitus ſuccedat, non præiudicat ſecundogenito, qui erat clericus ante ſtatutum.*

Statutum non loquens ſpecialiter de ingredientibus, vel ingreſſis monaſterium, ſed generaliter, q̃ mulier non ſuccedat, extante maſculo, excludit etiam mulierem monacham, ſi aſſumpſit monachatum poſt ſtatutum ſecus ſi ante.

Statutum, quod non petens debitum per tantum tempus, non poſſit amplius petere, quomodo intelligatur, & an liget clericos.

37 *Statutũ laicorũ inducens merum fauorem clericis, quãdo valeat.*

38 *Statutum, q̃ fœmina non poſſit teſtari, vel ſe obligare ſine præſentia duorum cognatorum, non comprehendit caſum, quando mulier teſtaretur ad piam cauſam, vel donaret eccleſiæ.*

39 *Statutum, q̃ niſi teſtamentũ inſinuetur intra ſex menſes, ſit nullũ: non habet locum, quando clericus, vel eccleſia inſtituuntur.*

40 *Statuta loquẽtia de inſtrumentis guarentigiatis executioni mãdãdis, an habeant locũ in vtroq; foro & in perſonis eccleſiaſticis.*

41 *Clericus delinquendo non ſortitur forum ſeculare.*

42 *Statuto, q̃ ſolutio debiti non poſſit probari per teſtes, non ligabitur clericus volens debitum probare per teſtes, etiam ſi cauſa tractetur in curia ſeculari.*

43 *Præſcriptio. x. vel xx. anno. eſt communis clericis & laicis.*

Statutũ ſi cõcernit ſolẽnitatẽ actus adhibẽdã tpe cõtractus ſiue ſit ſtatutũ clerici, ſiue laici, vitiabitur actus ſolennitate nõ ſeruata.

44 *Iudex dẽt attẽdere ad ſtatuta et cõſuetudines litigãtiũ et n. 41. 52*

Statutum irritans ceſſionem actionum factam nobili contra popularem, trahitur ad ceſſionem factam nobili per eccleſiam.

45 *Teſtamentum laici, in quo clericus inſtituitur, non ſeruatis ſolennitatibus legis, vel ſtatuti, non valet.*

46 *Statutum, quod res dotalis non valeat alienari, extenditur ad alienationem factam in clericum, quia concernit rem.*

47 *Statutum concernens perſonam iubendo, vt aliquid faciat poſt contractum puta, apprehendat poſſeſſionem, vel aliquid ſimile, non ligabit clericum.*

48 *Primogenitus ſi ex forma ſtatuti debet ſuccedere, quo caſu ſuccedet in bonis extra territorium exiſtentibus.*

49 *Statutum q̃ dominus rei pignoratæ ipſo inſcio non recuperet à Iudæo, niſi ſoluto debito, non nocet clerico, nec alteri non ſubdito.*

50 *Statutum laicorum in modo pcedendi in cauſis, non ligat iudicem eccleſiaſticum, etiam quandò laicus litigat coram eo. & nu. 47.*

51 *Clericus, q aliquid p ſe allegat dẽt illud idẽ ↄ ſe adductũ recipe.*

52 *Statutum quod non ligat clericum, non ligabit in eius fauorem.*

CAP. XI.

ECcleſia S. Mar. &c. Famoſũ caplm pp magnã mãm ſibi adaptabilẽ: q̃ ex ĩ. dicẽdis apparebit difficilima, & valde ꝑplxa exiſtit: ẽt conabor hic inſerere tractatũ p doc. iuris vtriuſq;, humani & diuini, in varijs & diuerſis locis: An & qñ lex Imperialis, vel inferioris aliquo mõ includat eccl'iaſticas ꝑſonas, vel earũ bona: & ſu p qbus [a] hẽat ptãtẽ ſtatuẽdi ĩ ↄcernẽtib⁹ quoquo mõ eccl'iaſticas ꝑſonas, & ipſarũ bona. Et ſolet capm ſic ſummari. Cauſę eccl'iarũ p cõſtõnes laicorũ diffiniri nõ debẽt. Ego ſummo ſm intellectũ, quẽ. ĩ. tenebo. Statutũ gñale laicorũ, eccleſias, vel eccleſiaſticas ꝑſonas, vel earũ bona, in earũ ꝑiudiciũ nõ cõprehendit: Nec ſpãle, ẽt ſi earũ cõmodũ & fauorẽ cõcernat. h. d. Diuidit in duas partes. Primò ponit motiuũ diffinitionis. Scdò diffinit, duplicẽ rõnẽ aſſignãdo. Quarũ ſecundã exẽplo corroborat. Scda rõ. ibi: *à quibus*. Tertia ibi: *unde*. Scda pars principalis. ibi. *q̃ à ſenatore*. Et hoc debes ſcire, q̃ hoc c. &. ĩ. vt li. pẽ. c. eccleſia S. Marię 1. & 2. ponũt eundẽ caſum, & figurabo caſum, vt attinet dũtaxat ad c. noſtrũ, & ꝓut colligi ex gl. ꝑall. c. eccleſia. ĩ. vt li. pen. Eccl'a S. Mariæ in via lata mouit. q. ↄ Io. de Archea ſup quibuſdã poſſeſſiõib⁹ corã iudice ſeculari: q d. Io. poſſeſſiões illas oẽs trãſtulit in monaſteriũ S. Siluestri. demũ dict⁹ Senator occaſione cuiuſdã ſtatuti, quo cauebat, q̃ ſi qs rẽ litigioſam trãſferret in aliũ li. pẽ. poſſeſſio auferat ab eo poſſeſſore, & det petitori. Spoliauit monaſteriũ ñ vocatũ, nec ↄuictũ, nec ↄfeſſũ, poſſeſſionib⁹ illis: & eas reſtituit eccle S. M. demũ mõaſteriũ egit corã pp petẽdo ſe reſtitui ad illas poſſeſſiões: qs Senator vigore ſtatuti ſibi abſtulerat: pp ſnial'r mãdat reuocari geſtũ p Senatorẽ, ac eaſdẽ poſſeſſiones reſtitui monaſterio S. Siluestri. diffinit, addẽs principal'r duas rões, al's duplicẽ rõnẽ aſſignãdo: qa ſtatutũ laicorũ ex defectu ptãtis ñ cõphẽdebat ecclas, vel eccl'aſticas ꝑſonas, q̃q̃ gñal'r loquat. Scdò, qa ſi motu ꝓprio aliqd ſtatuãt laici, ẽt in fauorẽ eccl'ę: illud ſtatutũ ñ tenet ex dfectu ptãtis, niſi fuerit p Rom. Pon. approbatũ. & hoc ꝓbat exẽplo Baſilii. multo forti⁹ hoc caſu ſtatutũ valet ñ: dẽt, q̃ ñ afferebat cõmodũ: ſed poti⁹ ꝑiudiciũ. Scdò factũ Senatoris tacitè improbat ex defectu ordinis iudiciarii: q̃ mõaſteriũ i iudiciũ ñ fuit vocatũ, nec confeſſum. Et ſic fuit lata ſnia ſine cauſæ cognitione. Nũc lego literã: qua lecta colligo notabilia. † Et primò no. ſm [1] ꝑdictũ caſum & caſus poſitionẽ tex. aptũ ↄ opi. Bar. in l. cũctos populos. C. d ſum. Tri. vbi dicit, ſtatutũ gñale laicorũ diſponẽs ſup ↄctibus, vel delictis, ſeruãdum in vtroq; foro, ẽt ↄ eccleſias, & eccleſiaſticas perſonas: dũmodo ſit honeſtũ, & non ſit ↄ ea quæ ſunt eccleſiis in priuilegiũ conceſſa. hoc. n. ſtatutũ erat gñale, nec continebat pœnã, ſed ſolũ intẽdebat pœnã, ſeu punire delictũ litigioſi: & tñ nõ cõprehẽdit eccleſias, nec eccleſiaſticas ꝑſonas. Et hoc, qa ſtatutũ recipit interpretationẽ iuris, & ampliat ex iuriſdictionẽ ſtatuentis ĩ. d ſen. excõ. c. à nobis. & c. 2. ĩ. e. ti. lib. 6. & l. fi. ff. de iur. om. iu. Vñ cũ laici nõ habeãt iuriſdictionẽ i eccl'as, vl' clericos, ad [a]

[a] Vel clericos. Vide Pet. de Anch. conſ. inci. factum ſuper quo. vbi dicit, q̃ q̃uis laici non poſſint ſtatuere, ſuper iure quæſito eccleſiæ, tñ ſtatuere pñt ſup iure ex cã quærendo eccleſiæ. Phi. Cor. cõſ. 114. in c. q̃uis primo aſpectu, in 2. volu. vbi pleniſſimè, an & qñ ſtatutũ laicorũ liget clericos agẽtes in foro ſeculari. Et adde Lud. Ro. ſing. 414 incip. ſed an põt. vbi ſingulariter voluit, q̃ Papa ñ põt facere legẽ, q̃ clerici poſſint cõueniri corã iudice ſeculari: quia ante, quã eſſet Petrus nõ erãt clerici ſubiecti ſeculari, p illud verbũ Dei: nolite tangere. &c. per gl. quã dicit ad hoc eſſe ſingularẽ, in c. ſi Imperator 96. diſt. Et ideo not. dicit Bal. in c. at ſi clerici. de iudi. q̃ ſunt reprehenſione digni ptãtes terrarũ mittentes clericos cõfeſſos corã ſe ad epiſcopũ cũ actis, quia tales cõfeſſiones ſcribi ñ dñt apud acta: nec eſt adminiſtrõne dignũ: quia illud priuilegiũ indultũ clericis. vt non cõueniantur corã laicis, nõ habuerũt ab eccleſia diſpoſitiuè, ſed habuerunt declaratiuè, ideò dicit glo in d. c. ſi Imperator. q̃ añ, q̃ emanaſſet cõſtitutio eccleſiaſtica, clerici erãt liberi à iudice ſeculari: ideo dicit q̃ conſtõ eccleſiaſtica ẽ declaratio, & nõ diſpoſitio, & rectè hoc decidit text. ibi, dũ dicit: Deus o. potẽs voluit clericos diſcuti à põtificib⁹ & non à ptãtibus ſecularib⁹. Rectè adduci poſſet illud, qđ in ſacro ſcribitur Euangelio: Dijs non detrahes: Nolite tãgere Chřos meos &c. c. ſacerdotibus 11. q. 1. ſunt .n. Dij: vt dicit tex. in c. cũm ex iniũcto. de hære. Sunt ẽt Reges: vt dicit text. in cap. duo ſunt genera.

q.1.Fuit.n.genus regale ſacerdotiū:vt hr̃ leuitici. Et laicorū eſt obſequi:& clericorū eſt imperare,vt dicit tex.hic. vnde piæ memoriæ Conſtantinus Princeps, cū ſibi ꝯ Epōs accuſatores porrigerēt libellos, quos oīs accepit. & eoſdē, ꝗ accuſauerāt,Epōs & in eorū conſpectu libellos,quos ſuſceperat incendit dicēs.ite & inter vos diſponite cās veſtras: qa dignū non eſt,vt nos iudicemus Deos:vt refert Alex.conſ. 8.inci. viſa ꝑ primo.in 1.col. ver. pōt ēt, tin.1.vol. Pōt aūt Papa cōmittere cās criminales & ſpūales clerici laico; vt decidit glo.in c.2.de iud.& licet gl.ibi velit,ꝙ Epūs poſſit cōmittere cās pecuniarias ciuiles clerici laico: tñ vr̃ de iure dicendum,ꝙ non poſſit.& ē tex. in c.nullus in ver. ſine permiſſu Pontificis.de fo.cōp. vbi requirit permiſſio Papæ. Et rō ꝑt adduci hoc mō.de na iudicij eſt,vt ſibi pareat, l.fi.ff.de iur. om. iu. Sed laicorū ē obſequi. vt ꝓbatur hic: ſed ſi ſecularis eēt iudex, clerici tunc imperaret ille clerico: quod eſſe nō pōt vt in c. bene quidem 96.di. & ibi per Ioa.de Turre Cremata.in 3. cōclu. vbi dicit, ꝙ laicus non poteſt exercere iuriſdictionem in ſpiritualibus , etiā ex cōmiſſione Epi. vide Andr. Sicul. conſ.45. inci. mādato . in 3. col. ver. ita dicamus. in 2. volum. vbi dicit, ꝙ licet ſolus Papa poſſit laico cōmittere cauſam criminalem clerici;tñ cū clericus habeat à Deo,vt diſtinguatur ab eccleſiaſtico:vt d.c.ſi Impator. ſequit̃, ꝙ ex cā Papa deberet hoc facere, ar.eiꝰ quod hr̃ in c. per venerabilem,qui filij ſint legi. in verſi.diuerſis cauſis ſpecti- . HENRIC. FERRAN.

ipſos eorū ſtatutū nō extendit̃: ergo ñ va
let diſt.Bar.an ſtatutū ſit gñale, an ſpāle
ſup eccleſiis & eccleſiaſticis pſonis:quia
tale ſtatutū ſurgit aſs infringit̃ ex defectu
ptātis,& nō ex forma ſtatuēdi,vel diſpo-
nēdi: vt hic expſſe colligr̃ in vtraq; rōne.
Quinimo plus dico,tale ſtatutū gñale ñ
cōprehēdit ecclas, vel eccleſiaſticas pſo-
nas ,ēt ex mēte ſtatuētis:nec valet cōpre-
hēdere nō ſubiectos , ſibi ñ obediētes de
facto.ar.i l.fi.C.de legi.in l.1.C.de no.Co.
2 cōfir.Et de hac ma.ꝭ.lati' ſubiiciā.† Secūdò
colligo,ꝙ laicorū quidā ſunt religioſi,&
catholicè viuētes: qdā nō religioſi.Et pt
intelligi largè & impropriè iſtud nomē,
religioſi,& catholicè viuētes : qa debitā
religionē Deo deuotè impēdūt.Sicut.n.
parētibus debet̃ honor, ita Deo religio.
Itē pōt ſumi propriè,vt ſonat , & ſtrictè:
& tunc cōprehēdat̃ laicus cōuerſus, & in
3 vtroq; ſenſu verificaī hæc lr̃a. † Not.ibi,
ſuper eccleſiis & perſonis.&c ꝙ perſonæ ec
cleſiaſticæ gaudēt eodē priuilegio , ſicut
bona clericorū & eccleſiarū. ſed tex. hoc
nō dicit. ſed tñ facit mentionē de perſo
nis. Idē tenet gl.in c.ex literis.de pigno.
reddens rōnē, quare bona clericorū ſunt
tacitè obligata eccleſiæ ꝓ mala admini-
ſtratione. Idē & latius no.gl.in c.ſír 16.
q.1.& gl.in c.fi.ꝭ.de vita & ho.cle. ſed nec
dictū,nec rō indiſtinctè ꝓcedunt. Nō.n.
ꝑ oia,bona clericorū gaudēt eodē priui-
legio cū bonis eccleſiæ, ꝓ hoc gl.ſingula
ris in c.poſſeſſiones 16. q. 4. q̄ vult bona
patrimonialia clericorū nō gaudere eo-
dē priuilegio , quo & eccleſiarum bona.
Qđ ſentit ēt Hoſt.in c.ſanctorū, de præ-
ſcriptio.& ſic non requirit̃ quadragena-
ria præſcriptio. Ad idē c.q̄ q̄ de cēſi.lib.
6.vbi ꝑ Arch. q dicit non eſſe vr̃ verū,ꝙ
bona clericorum gaudeant eodē priuile
gio cū bonis ecclarū. Et idē ibi gl. & idē
dicit Spe.ti.de in integ.reſ.§.quatr. verſ.
ſed nunqd,clericū læſum in patrimonia-
libus nō audiri petentē in integrū reſti.
Qđ ſentit gl.in cle.vnica.de in inte.reſt.
& connumerat caſus, in qbus clerici gau
dēt in rebus propriis priuilegio eccleſia
rū.& Spe.in ti.de cler.con. facit qđ dixit
gl.in c.ex literis.de pig.quę reddit rōnē,
quare bona Pręlati gaudent eodē priui-
legio,ſicut res eccleſiæ:quia ſunt obliga-
ta, ſi malè miniſtrauerit . Ad hoc facit,
qđ no.in l.2. §.qđ de frumentaria, & qđ
ibi no.Bar.ff.de admi.rerū ad ciui. perti
nē. Iſta rō non eſt vera:qa multi ſunt cle
rici,non habētes beneficia. ex quo ſeque
retur,ꝙ illorū bona,quia in eis ceſſat rō,
nō gauderent in aliquo priuilegio eccle
ſiarū. Rō tñ in ſe mihi placet,vt bona cle
ricorū ſint in ſe obligata eccleſię pro ma
la adminiſtratione.Nō tñ apertè probat̃
iure,ſed identitate ratiōis.Sicut.n. bona
mariti ſunt tacitè obligata vxori ꝓ do-
te.l.fi. C.de pact.conuent.tā ſuper dote.

quā ſuper donat. ꝓꝑ nup.ita & bona clerici eccleſiæ.quæ dē
eius vxor:in c.ſicut 7.q.1.Item ſicut bona tutoris ſunt obli-
gata pupillo.C.in qui.cau. pignus taci. ꝯhi.l.ſi mater. ita &
bona clericorū q cōparant̃ tutoribꝰ.in c.fraternitatē de do
na.vide gl.5.q.3.c. qa Eps.Itē,qa bona vectigaliū ſunt obli
gata fiſco.l.ſꝑ.§.diuus quoq;.ff.de iur.immu.& eccla in pri
uilegio æqparat̃ fiſco.vide gl.in c.ſimilr̃.ꝑallegato.ideò di
co poſt do.Ant.in c.ſi diligenti.de ꝑſcr.ꝙ poſſit dici,ꝙ nū-
quā gaudēt,niſi in caſibus à iure expſſis. Ad iura, q̄ gñalr̃
loquunt̃:rñde , ꝙ gaudēt eodē priuilegio,quo ad defenſio-
nē:vt dicit Spe.in alle.§.verſ.ſed nunqd.An āt gaudeāt eo-
4 dē priuilegio,ad mām huius.c.ꝭ.ſubiiciā. † No.ſtatutū lai-
corū motu ꝓprio conditū ēt fauorabile eccleſiis nō valere.
Qđ intellige,qñ ꝑciſè diſponit de eccleſiis . ſecus ſi gñalr̃.
Tunc.n.valeret,ſi porrexit aliqđ cōmodū , ſeu priuilegiū in
eccleſiis,vel ecclaſticis pſonis.arg.c.dilecti. de for.cōp.qđ
5 intelligendū eſt:vt ꝭ.ſubiiciā. † Not.vnū caſum reſeruatum
Romano Pōtifici.ſ. approbare ſtatutū laicorū,ſup rebus ec
cliæ editū.Et ſic Epi & alii ꝑlati nequnt approbare tale ſta
tutū.qđ intellige inquantū intendit approbare:nec ligat tā
quā ſtatutū laicorū,qa nō pñt laicis hanc iuriſdictionē de-
6 mandare.argu.c.decernimꝰ.ꝭ.de iudi. † Aliud in Papa, qui
ꝑtātē excōicandi cōferre pt:vt no.gl.* in c.ꝑter.* §.verū.32.
diſt.in ver.ducibus.& no.in c.quāto.de conſuet. facit tex.in
c.Mēnā.2.q.5.63.diſt.c.Adrianus . Non tñ poſſet laico de-
mandare,vt conficeret corpus Chriſti : qđ ſolū Aplis & ꝑ-
ſbyteris à Deo cōmiſſū fuit & datū. Ait.n.diſcipulis:hoc fa
cite in meā cōmemorationē.in c.1.§.vna.de ſum.tri.Et po-
nit gl.in c.puenit.95.diſt.q̄ circa hoc plura dicit . & de iſta
7 ma ꝑ doct.in c.quāto.de cōſue. † An āt Papa poſſit ſe ſubii
cere iudicio laicorū?vr̃,ꝙ ſic:qa eſt ſup oē forū. & pt deſtrue
re,& addere,& diminuere totū. Quòd Papa poſſit ſe ſubiice
re iudicio laicorū, ꝓ hoc c.nos ſi incōpetenter.2.q.7. qđ ad
hoc ſolet quotidie allegari.facit.l.receptū.ff.de iuri.om.iu.
Io.And.notanter tenet oppoſitū:& dicit,ꝙ in ꝑall. c. ponit̃
iudiciū ꝓ diſcretione.& ſic apertè ſonat,ꝙ ēt iudicio mero
Imꝑatoris ſe ſubiicere nō pt,qa tēderet in ꝑiudiciū ſummi
apl̃atꝰ.Et iniuria irrogaret̃ Deo,vt ſuus vicariꝰ poſſit ab a-
lio iudicari.c.ſi diligēti.de fo.com. qđ ꝓcedit in Papa . Il-
lud āt certū eſt,ꝙ in foro cōſciētię Papa pt ſe ſubiicere iudi
cio ſacerdotis,cui pctā ſua cōfitetur.vt not.Hoſt. in ſum. de
pœni.& re.§.cui cōfitendū.ver.cui Papa.no.gl. in c.ſanè. 2.
de off.dele.& vide qđ no.Io.And.in c.ſignificaſti.de fo. cō.
& 9.q.3.c.nemo.An āt in foro cōtentioſo poſſit ab alio iu-
dicari,remitto ad no.in c.ſi pp.40.diſ.& 79.diſ.c.ſi qs pp.&
c.ſi qs pecunia.& 40.q.3.c.aliorū.& c.nemo.& c.ꝑ principa
lē.& c.cuncta ꝑ modū.& ꝑ Ar.in c.fidei fauorē.de hęr.li.6.
8 & c.ſi duo.79.diſt.& 21.diſt.c.nunc autē. † No.hic tex.pro
dicto doctorum in c.1.ꝭ.eod.ꝙ cauſa eccleſiarum inquantū
principalr̃ tractat̃ corā iudice ſeculari,nō eſt decidēda ſm
9 ſtatutū laicorū. † Nota ꝙ iudex laicus,ēt in incidenter con
tingentibus,lite pend.non extendit officiū ad pſonas eccle
ſiaſticas.qđ facit ad not.in l.nullū.C.de teſta. & per Inn. in
c.verū.de fo.cō.vbi de crimine clerici,nec principaliter,nec
incidēter poſſit laicus ſe intromittere.de quo ꝑ Archidia-
10 conū in c.1.de cler.coniug.lib.6.† Nota,ꝙ clericus non pt
recōtueniri corā iudice ſeculari.de quo plenè not. in c.at ſi
11 cleri.de iud. † Vltimò colligo cōiūcta gl.fi.nō valere ſñiam
latā in ñ ꝯuictū,vel ñ ꝯfeſſū. Et ſolet allegari,ꝙ ñ valet ſñia
ſine iudicio,ꝓbat glo.nr̃a & tex.in c.nos in quenq̄.2.q.1.in
ſumma.Inn.in c.tua.de coha.clerico.& mu. Et eſt huius rō,
qa inter cætera,q̄ requīrur ad ſñiam,exigit̃ cauſæ cognitio.
& hoc eſt de ſubſtantia iudiciarii ordinis.Et not. gl. ꝑall.2.
q.1.in ſumma.& ꝓbat̃ in iuribꝰ ꝑalleg. Si ergo fert̃ ex abru
pto,ñ valet tanq̄ lata ꝯ ſolitū ordinē iudiciorū.2.q.6.ei , q.
§.diffinitiua.& l.ꝓlatā.C.de ſen.& interl.om.iud. de quo ꝑ
Spe.in ti.de ꝑparatoriis iudici.in prin.Imò plus ſentit B t.
in l.prolatam.C.de ſent.& interl. ꝙ ſi iudex recipit proba-

tiones,attamen ſi ex tpis breuitate apparet,ꝙ ſnĩam tulit ſi
ne cauſæ cognitione,non valet ſnĩa. Exẽplũ,ſi apparet ꝙ,cũ
habuiſſet acta de mane,tulit ſnĩam de ſero,cũ cã eẽt ardua,
& valde intricata.arg.opt.de in int.reſt. c.ex lr̃is. & de pœ.
di.2.hęc q̃ d̃ charitate.Reddo ẽt aliã rõnẽ nullitatis.vbi.n.
ſnĩa contineret apertã & manifeſtã iniquitatẽ,iudiciũ non
ſubſiſtit,nec opus eſt appellare:vt eſt tex.no.in c. inter cæte
ras.de re iu.& Inn.in c.fraternitatis.d̃ frigi.& Arch. in c.ve
nerabilis.de ſen.exc.li.6. Sed iſta ſnĩa eſt lata ex abruptiõe
hmõi:igr̃ &c. Et p has rõnes dico ſnĩam eſſe nullã,nec eam
validat ptis pſentia:appellatio ãt oĩmõ tenet: Sed hic ſẽtit
do.Flo. ꝙ nullitas reuelat ab onere appellãdi: & quod.ſ.te
nui vr̃ ẽt ſentire Bar. in l.ꝓlatã, & l. ex ſtipulatione parta.
12 co.ti. † Hæc oĩa puto limitanda p tex.no.in c.afferte.de pſ-
ſump.ſi in cã prorſus nihil actũ eſt: ſecus ſi aliquid fuerit a-
ctũ:qđ præſumptiuè potuiſſet iudicis aĩum informare. Nã
ex pſumptione violenta põt iudex ferre ſnĩam ,licet illã nõ
redigat in acta: vt ꝓbat ibi tex. notabiliter. Et facit qđ no-
tat Inn.in c.poſt electionẽ.de conceſ.præb.propè finẽ.& in
c.qm̃ ꝯ falſam.de prob.facit tex.cũ ibi no.in c.cauſam.de re
iud.Et ꝓ declaratione pdictorũ & eorũ,q̃ dicuñ in glo.pe.
& vlt. diſtinguendũ eſt breuiter:ꝙ aut ꝓcedit ꝯ abſentẽ nõ
citatũ,vel conuictũ,nec confeſſum.Et tunc ſnĩa eſt oĩno nul
la: vt 2.q.1. c.nos in quenquã. & c. primates. & c.1. de cau.
poſ.& prop.& c.inter quatuor de maio.& obe.& l.prolatã.
C.de ſen.& inter.om.iu.& 3.q.9.c.caueant.& c.abſens.cum
ſimi.Qđ procedit ẽm Inn.in c.tua.de co ha.cle.& mu. ẽt in
facto notorio: qa ibi,& ſi p oĩa ordo iuris nõ eſt ſeruãdus,
dẽt tñ fieri citatio. Et ſic cõiter tenent gl.vbi attingunt iſtã
mam,vt in c.ad noſtrã 3.de iureiu.& de purga.cano.c.cũ di
lectus 2.q.1.c.manifeſta. cũ ſi. quod puto verũ, niſi factũ,ſit
adeò notoriũ,ꝙ certũ ſit abſenti defenſionẽ nõ cõpetere,vt
in c.cũ olim.d̃ re iud.vbi caſus notabilis, ẽm vnũ intellectũ.
Aut ſnĩa ferĩ ꝯ non citatũ,& non viſis actis in cã factis,& ſi-
ne cauſę cognitione,ſnĩa eorũ nõ valet:vt no.2.q.1. in ſum.
& in pal.l.ꝓlatã.& c.cũ Bertoldus. d̃ re iu.& c.cũ literis.de
in int.reſt.Idẽ ſi pſunctoriè vidit acta: qa non potuit iudex
plenè inſtrui ex tpis ipſius breuitate,ẽm Bar.in præal.l.ꝓ-
latã.Qñq; ferĩ ſnĩa ꝯ citatũ, nõ data ſibi copia defendendi:
& ſic prorſus excluſa eius defenſione:& non valet ſnĩa ẽt in
notoriis ẽm Inn. in pal.c.tua. qa ex hoc ꝙ citaĩ dẽt audiri,
& eius defenſio nõ dẽt ſibi auferri. facit qđ no. in gl.2. q.1.
in ſum.& c.nos ĩ queq̃.Qñq; daĩ copia parti ſe defendẽdi :
& audiunĩ exceptiones ſuæ:ſed iudex nõ vult admittere ꝓ-
bationes & exceptiones:& tunc dicit Inn.in pal.c.tua.ꝙ va
let ſnĩa.In nõ notoriis ponit duas opiniones:vnã,ꝙ valeat.
Aliã ꝙ nõ.& hoc vr̃ ſibi placere. Cald. tenet iſtã ſnĩam eſſe
aliq̃,licet iniuſtã,& hãc opi.ẽt ſequiĩ.d.Ant.hic, quia licet
hoc ſit de iuſtitia, tñ nõ de ſubſtantialibus. pro hoc qđ no.
Spe.in ti.de ppa.iud.§.1.circa prin. Et hoc puto verũ, p ea,
q̃ no.Inn.in c.poſt electionẽ.de cõceſ.pb.vbi dicit iudici tri
butã eſſe facultatẽ repellendi exceptiones,quas putat friuo
las & malitioſè ꝓpoſitas.ar. in c.interpoſita. & c.vt debit⁹.
de ap.vñ potuit non admittere ex cã. Ad hanc diffinitionẽ
13 pñt,& debent reduci oĩa pdicta. † An ãt requiraĩ citatio,ſi
pars eſt pñs,vt ſe defendat:vide p Io.An.in c.fi.de elec.li.6.
in fi.vbi cõcludit,ꝙ nõ.Et idẽ Bar.in l.ꝓlatã. His notabili-
ter expeditis venio ad mam diffuſam.Et vr̃,ꝙ hoc ſtatutum
debuerit ſeruari,ẽt in rebus eccleſiarũ & clericorũ : & nedũ
in foro ciuili, ſed in canonico,vt in c.1. de no.ope.nun.vbi
Papa mãdat cãm inter duas eccleſias vertẽtẽ decidi ẽm ob
ſeruantiã canonũ & legũ.& idẽ in c.ſi in adiutorium.10.di.
de cõceſ.pb.c.authoritate.lib.6. in fi.de in int.reſt.c.cõſtitu
tus.vbi ſpecificè tãgiĩ de ſtatuto laicorũ.Ad idẽ c.cũ veniſ-
ſent.de eo,qui mit.in poſ.cã rei ſeruandæ . & in c.in cauſis.
de re iud.à ꝯrio ſenſu.Ad elucidandã mam hãc, ipſam ꝓſe
quar per duo mẽbra principalia. Primũ,qñ lex emanauit à
14 Principe:ẽm,qñ ꝓceſſit ab inferiore.† Circa primum duas
theoricas reperio traditas p doctores in diuerſis locis. Nã
in c.fi.de ſolu. dicunt, ꝙ leges eccleſiis oneroſæ & dãnoſæ,
non ligant eccleſias,nec eccleſiaſticas pſonas: niſi ſint p ec
cleſiam approbatæ.Si aũt faueant eccleſiis vel eccleſiaſticis
pſonis, ſp intelliguñ approbatæ & receptæ p eccleſiã. 10.
di.c.1.& 2.Originalr̃ hęc fuit theorica Inn.quã ẽt refert &
ſequiĩ Archi.10.di.c.lege Impatorũ. & hoc qñ lex eſt Prin
cipis.Si verò eſt inferioris,ſiue piudicet, ſiue faueat ñ valet,
niſi expreſsè approbeĩ p Papã,vt hic. Aliã theoricã ponit
Io.And.in c.1.de no.ope.nun.ibi:ſic diſtinguens: aut leges
non ꝯdicunt Canonibus,& mutim allegant in vtroq; foro:
aut ꝯdicũt expſsè.Et tũc aut lex pt ſeruari ſine peccato:vt in
numero teſtiũ,in teſtãdo & ſimilibus.Et tũc ſeruabiĩ in fo-
ro ſuo,& canon in foro ſuo:vt not.in c.cùm eſſes. & c.rela-
tũ.de teſt.& c.2.de arbitris.lib.6. Si verò lex inducit pecca-
tũ,tũc indiſtinctè in vtroq; foro ſtaĩ canoni:vt in c.fi.& qđ
ibi notaĩ.de pſcrip.no.gl.in reg.poſſeſſor. de reg.iur.lib.6.
Et hãc theoricã ponit Bar.& ponit eã Bal. in l. priuilegia.
C.de ſacroſ.eccle.qñ caſus occurrẽs non eſt deciſus,ſed ſub
diſputationibus doctorũ caſus eſt poſitus.Et tunc ſi deciſio
reperiĩ legalis,eſt oĩbus opinio.pferẽda.Idẽ e ꝯ, ſi ſunt opi
niones d̃ iure ciuili,& reperiĩ deciſio canonica,ẽm Io.An.
15 in loco pal. † Ego expediã hãc mãm,vt clarius pateat:qm̃
diſtinctio prolixa obſcuritatẽ parit.Et primò qñ lex ſpecifi
cẽ diſponit ſup re ſpũali,vel eccleſiaſtica:vt ſunt leges,quæ
tractãt de ordinationibus & ꝓmotionibus clericorũ.C.de
ſum.Tri.l.fi.de ſacroſ.ec.l.oẽs.cũ ſimilibus.de epiſ.& cle.Et
hoc caſu dicit Cal.in c.1.de no.oper.nun.ꝙ de neceſſitate
ñ ſeruaĩ in foro eccleſiaſtico. Põt tñ ſeruari ibi,ſi nõ ꝯdicit
canõ ẽm eũ. deciſio huius caſus depẽdet ex eo,ꝙ aliqua lex
in quacunq; mã diſponẽs,ſit approbata,ſi canon nõ ꝯdicit,
arg.c.1.de no.ope.nun. Et tunc ſi dictũ dñi Cald. ꝓcedit ſo
lùm reſpectu Papæ,& nõ reſpectu inferioris:teneĩ de neceſ-
ſitate illã obſeruare:vt in præal.c.1.& c.dignũ.3.q.9.Si verò
nõ eſt approbata,tũc nõ ꝓcedit: qa ad ſolũ Papã ſpectat ap
probatio,vt hic.Et ꝙ talis lex expreſsè diſponẽs de ſpũali-
bus,nõ ſit approbata:patet hic caſus,intelligẽdo ꝙ iſte Ba-
ſilius,cuius ſtatutũ fuit,dicebaĩ Impator : ſed in veritate nõ
erat,ſed erat ſenator,& tenebat locũ Regis : vt dicit tex.ĩ c.
bene qdẽ 96.diſ.ſed nihilominus puto talẽ legẽ nõ tenere,
ẽt ſi canon non ꝯdicat , qa diſponit ſup mam nõ ſibi ſubie-
ctã:nec talẽ legẽ Papa vr̃ approbare:ſed potius improbare,
quia poſſent hoc alii in exemplũ aſſumere. & quodãmodo
notareĩ ſupioritas in ſpũalibus:vt apertè innuit tex. in pal.
c.bene quidẽ,maximè in fi.Vnde nec de honeſtate talis lex
ſeruãda eſt.cùm ſit res mali exẽpli. Nã qđ ad religionẽ cõ-
petit,diſcere cõuenit,& nõ docere:qa filius eccleſiæ eſt,non
pſul:vt dicit tex.in c.ſi Imperator.96.di.& eo ipſo vr̃ vſurpa
re iuriſdictionẽ alterius,& eſſe ingrat⁹ beneficii recepti ſub
adminiſtratione ſpũaliũ:vt ſubiicit tex.in pal.c.ſi Impator.
Ad ſacerdotes.n.voluit Deus,q̃ in eccleſia ſunt diſponẽda,
attinere,nõ ad ſeculi ptãtẽ. vnde in ſpũalibus recurrẽdũ eſt
ad ipſam.In tpalibus verò ad Imperatorẽ:vt in c.cum ad ve
rũ.& in c.ſatis.& in c.quædã. & in præal.c.ſi Imperator.96.
diſt.Et hoc aptè ſentit Inn.in c.2. de reb.eccl.nõ alie.lib.6.
& faciunt not.p doct.in c.qui tãta.q fil. ſint legit.vbi cõiter
tenent legitimari prolẽ p ſequens matrĩũ , nõ obſtante iu-
re ciuili requirente inſtrã dotalia. Et ꝙ ẽt de honeſtate ſer
uari nõ debeat,optimè facit tex.in c.ſingula.89.diſt.vbi ple
nè inter cætera dicit,ꝙ ſi varietas mẽbrorũ p diuerſa offi-
cia & robur corporis ſeruat, & pulchritudinẽ repreſentat :
ita diuerſitas perſonarũ p diuerſa nihilominus diſtributa
officia & fortitudinẽ & venuſtatẽ ſanctę eccleſiæ Dei mani
feſtat.Et ſicut indecorũ eſt in corpore humano, vt alterum
mẽbrũ alterius fungatur officio: ita nimirũ turpiſſimũ eſt,
ſi ſingula rerũ miniſteria perſonis totidẽ non fuerint diſtri
buta.Facit tex.in c.ad hoc.ead.diſt.Et procedunt hæc,qñ in
do Imperator facit legem motu proprio , non ad in can-

tiam eccleſiæ 97.diſt.c.2.Dicit.n.hæc eſ-
ſe vera:niſi lex Principis eſſet merè priui
legiatiua rerũ eccleſiarũ, ſeu clericorum.
Sic intelligo c.nouit.de iudi. vbi allegať
lex Theodoſii Impatoris . Itē ſi lex eſſet
inducta ſuper rõne na li: nec reperitur ca
nõ ꝯrius,poſſet illa ſeruari in foro eccle-
ſiaſtico,non rõne legis Principis,ſed rõ-
ne nali, ſuper qua fundatur.argu.c.paſto
ralis.de fide inſtr. Nã deficiente canone,
vel lege recurrēdũ eſt ad dictã rõnē nalē.
l. ſcire oportet.§.ſufficit ff. de excu.tu.&
in c.ſcđò requiris.in ſi.de ap.No.gl.1.di.
16 c.cõſuetudo. † Secundus caſus eſt,qñ ſpe
cificè nõ diſponit de ſpũalibus , ſed gña-
liter aliquid ſtatuit,& non inducit pecca
tũ:& oĩno valet in vtroq; foro : vt in c.ſi.
de præſ rip.& c.literas.de reſt.ſpo. Non
aũt pōt Imperator legē condere ꝯ legem
Dei: ſicut nec Papa 25.q.1.c.ſunt quidã .
vbi potius conuincitur errare,q̃ legē cõ-
dere . Similiter dicimus.11.q.3. c.ſi dñs.
& c.Iulianus.& c.qui reſiſtit. & in his le-
ges non dedignãtur ſacros canones imi
tari.de iud.c.clerici.de iura.cal.c.1. & in
auth.vt clerici apud proprios epiſcopos.
17 colla.6. † Tertius caſus eſt,qñ diſponit
gñaliter,nec continet peccatũ:nec ꝯdicit
canoni.& tunc ſeruatur in vtroq; foro,ſi
eſt lex fauens,& non præiudicialis. & eſt
iſte primus caſus c.1.de no.ope.nũ.& iu-
riũ ſimiliũ. & facit c.1.de conſue. Et not.
doct.in c.ſi.de ſolu. Sed circa iſtũ caſum
oritur dubiũ, qñ lex dicatur piudicialis ,
& qñ oneroſa . Nã ſunt quædã materiæ,
de quibus modicè & ſuccinctè tractať in
iure : vt in ꝯtibus bonęfidei & ſtricti iu-
ris : vt cõmodati, locati, depoſiti, empti
vēditi,de pig.de teſta.de iud.& ſi.De his
.n. & aliis hť in iure canonico : vt tangit
Arch.in c.quo iure.8.di. In iure ãt ciuili
habētur tractatus, & taľr diffuſi & plixi.
Dicemus.n. p his & ſimilibus iudicandis
arg.pſtitiſſe ſm leges. Ex quo deficiũt ca
nones,an debeãt haberi pdicta in cõſide
ratione ſicut oneroſæ vel fauorabiles ec-
cleſiis,aut eccleſiaſticis pſonis: vt palle.c.
ſi dñs.Pe.de Anch.in repe.c.1. de conſti.
credit , q eccleſiæ & pſonæ eccleſiaſticæ
poſt quã in acquirēdo,diſponēdo & reti
nēdo de bonis tpalibus, oĩum pdictorũ
tit. ſunt capaces:vt ſubiaceãt legib⁹, quę
pditę ſunt ſup talibus bonis acquirēdis,
retinendis,& diſponendis:& ſicut ſm no
ſtras actiones,& interpretationes Iurecõ
ſultorũ debēt eccleſiæ & clerici iudicari.
Nã Iuriſconſulti ſubtiliſſimo ac diuino
quodã motu ad iſtos act⁹ puenerũt. l.ſi.
C.đ lõ.tēp.pſcrip.Nec talis lex pt dici ec
cleſiis,nec clericis dãnoſa, licet clericus,
vel eccleſia,qa fortè venit ꝯ pmiſſa:quia
dolus ſine fraude in ꝯtu cõtineť : vel in-
terpretatio in ſeipſa æqua in damnũ ſuũ
cedit, & ſecũ trahet, ſi p talē ſibi accidit :
ſiľr ſi cõdēnareť:nõ dēt claudicare ꝯtus.
ſentit Io.And.in c.qđ qbuſdã.de fideiuſ.
vbi Inn.ad ſi.gl.magnę i fine. Sñ ergo fa
cti accidētiã legalis puiſio poſſet eſſe vti
lis,vť dãnoſa eccleſiis,vť pſonis earũ:quo caſu ille,q ſe hēt
inter dãnũ & cõmodũ,nõ pt ptēdere leſionē litis:licet fortè
euenerit.arg.l.ſi pť.C.de inoff.teſta.qđ not.in c.plerięq;.14.
q.3.& not.in c.p veſtras.de dote poſt diuor.reſti. Et hoc vť
veriſſimũ de mēte canonũ & oium Canoniſtarũ. Et apertè
ſentit Hoſt.in c.eccleſia.eo.lib.j.vt li.pē. ſup gl His.n.iidē
canones iuuanť p legē,vt dicit tex.in palle.c.1.de nou.ope.
nun.Intelligo legē præiudicialē,qñ ſimpľr infert oē pręiu-
18 diciũ,& ſine cã:ſecus ſi fuit cã 3.q.9.c.dignũ. † Et ex his in-
fert do.Pet.de Anch.q clericus inſtitutus,ſi nõ fecerit inuē
tariũ,teneť vltra vires hęreditatis.iuxta l.ſi.C.de iur.delib.
hoc dictũ dico in dubio procedere:puta in clerico. Etiã ſic
intelligo not.in c.1.de ſol.An ãt pcedat in eccleſia inſtitu
ta hære de,vel in fiſco ſuccedente alicui.Bal.in l.ſi.præal.di
cit,q ſi fiſcus occupat bona vacãtia nõ confecto inuentario,
nõ p hoc teneť vltra vires hæreditatis.ff.de iure fiſci.l.1.§.
an bona.Idē ſi fiſc⁹ ſuccedit pp delictũ alicui⁹: qa nõ dť tũc
fiſcus eſſe hæres,ſm doc.cùm ſuccedit ſp.de in inte.reſti.nõ
ſolũ.§.ſi.Et qñdocunq; ſuccedit fiſcus,non teneť vltra vires
hæreditarias:qa intelligiť ſibi delata hæreditas,qñ non eſt
oneroſa d.§.an bona.& l.nõ pñt.e.ti.;Et ſic idē in eccleſia,q
gaudet priuilegio fiſci:vt no.in c.1.de in integ.reſti. Et hoc
ſequiť do.Cardi.in d.c.1.de ſol.quē reperio apertè ſentien
tem ꝯriũ in c.1.de teſta.Sed primũ dictũ vť magis æquũ: ut
hoc ſit priuilegiũ eccleſiæ;ſicut & fiſci,ar.eius quod no.glo.
in l.miles.đ re iu.bona eccleſię alienari nõ debēt:ita nec in
directè.de reg.iur.c.cũ qd una uia.li.6.de pro.c.tuæ. Et idē
a reperio Bar. in repe. l.1. a C. de ſa. ſan. ec. ꝯcludentē, q ſi
eccleſia, uel pauperes inſtituanť, uel ſacerdotes intuitu ec-
cleſiæ,q omnis debeať hereditas ſine beneficio inuētarii:&
q nõ teneať inſolidũ ad ſimilitudinē fiſci. l.1.§.an bona.l.
nõ pñt.ff.de iure fiſci.Itē qa iura ciuilia nõ pñt obligare ec-
cleſiã & pia loca,vltra vires hæreditatis, cùm talis oblō nõ
ſit đ iure nali.Itē in exñeo hæc ē rõ: qa pſumiť vſurpare bo
na,in auť.de hære.& Fal.§.ſancimus. q rõ ceſſat in eccľia, &
in locis piis.Itē tex.in auth. ſicut alienatio.C.de ſacroſan.
ec.vbi eccľia nihil dēt acquirere, ex quo obligeť & onereť.
Ex qbus inferť, q ſi clericus nõ implet voluntatē defuncti,
priuabiť hæreditate.iuxta auth.hoc amplius. C.de fideicõ.
Itē in caſibus, in qbus qs vt indignus hæreditate priuabiť.
Nã priuabiť & clericus.l.1.ff.đ his,qui.vt indig.Itē ſi nõ pe
tit tutorē pupillo,priuabiť ſucceſſiõe. vt legiť in l. ſciãt oēs
C.de leg.hęre.Itē hæreditatē non aditã nõ trãſmittit,ſicut
nec q libet alius l.1.§.ĩ nouiſſimo C.đ cad.tol.Itē ĩ caſib⁹ in
quibus p ius ciuile eſt puiſum:vt perdať poſſeſſio, & cleri-
cus ſicut laicus eã pdet.l.ſi.C.de acq.poſ. no. in c. olim. de
reſti.ſpo.Et idē vť dicēdũ in caſibus pdictis, & ſimilibus de
eccleſiis,qđ de clericis,ſaluo reſtitutiõis beneficio , & alius
priuilegiis in ſuis caſibus factis eccleſiis.Faciũt ad pdicta,q
19 notant doc.in c.1.de teſta. † Quartus caſus eſt,qñ lex,quæ
diſponit gñaliter ſup rebus tpalibus , deuiat tñ à diſpōne
canonica:vt in c.2.de arbit.lib.6.& c.cũ eſſes. & c.relatũ.de
teſt.Et tunc cõiter dť legē ſeruandã fore in foro ſuo:vt cõi-
ter notatur in locis præal. niſi tpale forũ ſit de iuriſdictio-
ne tpali eccleſiæ : quia tunc ſeruabitur canon.de appel. c.ſi
duobus.& c.qđ clericis.de fo.cõp.& q fil.ſint leg.c.p venera
bilē.Hanc cõem theoricã circa extendendã legē ponunt in
c.cũ ſm leges de hæreti.lib.6.ēt qñ diſponit de mà,q prin-
cipaliter pertinet ad eccleſiã,tollendo lucrũ,quod aliàs cõ
tulerat:vel apponendo aliã pœnã.Tunc.n.ſeruabitur lex in
foro tpali, quæ priuat quē beneficio , quod contulit; licet
non ſeruetur principalis diſpoſitio.Et ideò cõcluditur,q ſi
rapta ꝯhit cum raptore ꝯ diſpoſitionē legalē, licet ſm per-
miſſionem canonicã teneat , nihilominus interim mulier
priuabitur bonis,quæ ſibi obueniunt à raptore,licet glo.in
hoc teneat ꝯriũ in c.de puellis.§.quibus 36.q.2. Similis eſt
qõ in ꝯhente matrimonium ꝯ diſpoſitionē legalē .j. tēpus
luctus niſi ſm permiſſionē canonicam: an puniatur pœnis
legalibus

a In repe.l.1. 4.q. quartæ ptis prin. vbi tenet , q non teneatur vltra vires hæreditarias eccleſia, vel eccleſiaſtica pſona, qñ eſt inſtituta contemplatione religionis. Sed ſi inſtitueretur eccleſiaſtica pſona nõ contēplatione religionis,ſed coniunctionis, vel alio reſpectu,teneatur tũc. idē tenet Bal.in auť. ſicut alienatio.C. đ ſac. ſan.ec.Contrariũ tenuit glo.in c.1. de teſta. quæ voluit,q eccleſia hęres teneatur vltra vires hæreditarias nõ confecto inuentario.& hãc partem ſequitur Sali.in auť.ſed cũ teſtator C.ad leg. Fal.licet illã glo. non alleget: & ēt Ro. in rub. ff. de acq.hæ.Bar. dubitauit,& tãgit hãc q.in d.authen.ſed cũ teſtator. & vide Moder.i.c.1. &

legalib.de qbus in l.1.& 2.C. de ſecũdis nupt. do. Fede. de
Sc.in vtraq; qõe tenet ꝯ gl.in c.ꝑalleg.cũ ſm leges.& ſequi
tur gl.ĩ ꝑalleg.c. de puellis. Cõcludit eñ poſt multa ĩ cõſi.
36.omnẽ pœnã legalẽ ceſſare: de qbus in l.1. & 2.C. de ſe-
cun.nupt.Ad hãc deciſionẽ mouet:qa cũm manifeſtum ſit,
vnũ eſſe de ſacramẽtis eccleſiæ ſm eũ:non iure fori,ſed iure
poli.i.nõ ſm leges,ſed ſm canones regi dẽt:vt 2. q. 3. hinc
colligit.Et in his omnib.ſpiritualib.põt lex intelligi: qa le
ges nõ dedignant ſacros canones imitari, de ſecun. nup. c.
vlt.& pen.Vñ qcqd dicant leges circa pmittẽdũ,vel ꝓhibẽ
dũ matrimoniũ,nõ ſtam⁹ illis (ſed canonib.) dicẽtib. ꝙ fi-
lia nõ põt cõtrahere ſine cõſenſu parẽtũ:nec rector ꝓuinciæ
cũ ꝓuinciali,vel tutor cũ pipilla:nõ ſeruat.Rõ eſt,qa iudex
laicus de hmõdi ſpiritualib. nec principaliter, nec incidẽ-
ter põt ſe intromittere,q. ſi l.ſint leg.c.lator.Idẽ ĩ ſimilib.ut
patet de hæreticis.c.vt inquiſitiõis.§.ꝓhibem⁹.li.6. Idẽ ĩ re
pudiis,diuortiis & ĩpedimẽtis matrimonialib. Stamus eñ
canonicis legib. ꝙ cõpater & cõmater cũ filia ſua ſpirituali
nõ poſſit cõtrahere,vel cũ ſpõſa ſui cõſanguinei : vt de eo q
cogno.cõſanqui.vxoris ſuæ.vel de eo,q dux.in mat. q̃ prius
po.p adulteri.Ex his ergo eſt cõcludẽdũ , ꝙ matrimonia &
acceſſoria & depẽdẽtia ab illis , iure canonico generaliter
terminant. Sed in ꝓpoſito Apoſtol⁹& Apoſtolicę ſanctio
nes volũt,ꝙ multipliciter mulier ſoluta à l. viri p mortẽ ip
ſi⁹ viri licite.ĩ.annũ luct⁹ nubat.ĩ. de ſecũ. nup.c. vl.*c. Eu-
themiũ.* §.hinc colligit.2.q.3.ergo,q ꝯhit licitè, pœnã nõ
meret.23.q.4.c.qui peccat.l.Gracch⁹.C.de adult.Si. n. ali-
ter diceret,iã mulier decipef : & legis authoritas laqueũ ei
pararet.qđ eſſe nõ dẽt.27.q.1.c de viduis. Tenẽdũ ergo eſt
ſm eũ oẽm pœnã legalẽ impoſitã ex eo,ꝙ nubãt.ĩ. annũ lu
ctus , eſſe remiſſam.& ſi nulla rõ hui⁹ dicti haberet ſecundũ
eũ,ſufficit authoritas patrũ ſanctorũ.Nã hoc tenet Accur. ĩ
l.1.C.de ſe.nup.ĩ gl.Et 1.q.3 .in fi.gl.& vltra addã & Hoſt.
in ſum.de ſecũ.nup. ĩ fi.Inn.ꝑꝑ.3.& Honori⁹, q licet dicant
alios dicere ꝯriũ , ſtandũ eſt opinioni tantorũ. Ita cõcludit
Fede.ĩ loco ꝑalle. † Per hæc dicta Fede.poſſet allegari gl.
20 ſing.in c.fi.32.q.2.ꝙ licet filia ꝯhat matrimoniũ ſine cõſen
ſu patris,& ſic ꝯ diſpoſitionẽ legalẽ; nihilomin⁹ tenet pr eã
dotare.Et ſic agẽs ꝯ legẽ,põt vti beneficio legis , q̃ cõpellit
patrẽ ad dotãdũ filiã.l.fi.C.de dot. ꝓmiſ. De hoc p doc.in
c.1.de deſpõ.impu.et p gl.ĩ c.1.de raptorib.36.q.1.Bar. tñ
ſingulariter hoc limitat,in l.obligamur.ff.de actio. & obli.
qñ filia ꝓmiſit dotẽ:ſecus ſi eſt maritata ſine dote: qa tunc
ceſſat rõ:qa pr cõpellit ad dotandũ,qđ ſatis placet. Et tunc
cum teneat marit⁹ alere,imputandũ eſt ſibi: qa duxit mulie
rẽ ſine dote.iuxta no.in c.p veſtras. de dote poſt diuor. re-
ſti.De hac materia pleniſsimè notat ꝑal.c.vbi Io. And. re-
fert no.in d.l.ꝑalleg.vbi etiã de hoc p Bal.& cæteros ſcribẽ
tes.Quædã pœnæ ſunt , q̃ fundant ſup odio ſecundarũ nu-
ptiarũ, vel feſtinatione trãſit⁹.Et tales pœnæ ſunt correctę:
vt in ꝑalle.c.pe.& fi.qa cõtrahere matrimoniũ nõ eſt odio
ſum,nec ꝓhibitũ,ſed ab Apoſtolo & canonib.pmiſſum. Et
ſic fundamẽtũ cauſæ eſt falſum,& iniuſtũ ſecundũ Deũ. Et
hoc caſu ꝓcedũt alle.p Fede. q ĩ veritate loqtur de talibus
pœnis.de his.n.loqtur.l.1.& 2.C.de ſecũ.nup.Hoc verũ, ni
ſi ex magna feſtinatiõe reſultaret turbatio ſanguinis,& in-
certitudo ꝓlis:puta:qa pepit in nono mẽſe poſt mortẽ viri
ſui:ita ꝙ põt eſſe primi viri: qa nat⁹ in nono mẽſe.& ẽt ſecũ
di:qa in 7.naſci põt,& eſſe ꝑfect⁹:vt l.7.mẽſe.ff.de ſtat. ho.
Et hoc caſu tenet,ꝙ mulier tenet pati oẽs pœnas: vt l. 1. &
2.Et refert Bal.in l.liberorũ.ff.de his,q no.infa.Pau.de Lea
za.& Ray.cõſuluiſſe.licet.n.Apoſtol⁹dicat mortuo viro nu
bat in dño:tñ dẽt intelligi,qñ nõ timetur de turbatiõe ſan-
guinis iure ꝑdicto.& ſic ius diuinũ diſtinguatur p i⁹ huma-
nũ.& ſimile ĩ multis caſib.contingit.vt no.in c.1.& ĩ c. q̃ in
eccleſiarũ.x.eo.Sed idẽ Bal.in l.decreto.C.de his,q no. in-
fa.hãc materiã attingit,& nõ ſeqtur conſiliũ iſtorũ, ſed eſt
cõtẽtus ſimplici relatiõe.ſed in d.l.liberorũ,eos ſeqtur. qđ
etiã placet dño Petro de Anch.in c.cano
num.x.c.Nõ eſt eñ veriſimile, ꝙ Apoſto
lus permittendo ſecundas nuptias mor-
tuo viro,cogitauerit de nup.pp quas poſ
ſet reſultare incertitudo ꝓlis, & ſcãdalũ
apud bonos & graues. Et hoc dictum pri
ma facie videtur ſatis probabile. Nam &
certo caſu ꝓhibet matrimoniũ , ſeu vſus
matrimonii ex certa cã: vt tpe quadrage
ſimali,& aliis tẽporib.de qbus in c.capel
lanus.de fe.& 33.q.4.c.non oportet.cum
tribus capitulis ſequentibus. Item abla-
ctatiõis & menſtruoſo tẽpore: vt in c. ad
eius verò.5.diſtin.multo ergo fortius pp
hunc caſum licitè ꝓhibet matrimoniũ .
Quædã ſunt pœnæ, q̃ fundantur ſuper fa
uore filiorũ primi matrimonii:vt ꝙ mu-
lier non nubat,donec reddat rõem. & in
hoc caſu leges nõ ſunt correctę : ſed ad-
huc hodiè durãt.de qb.ĩ l.hac edictali. l.
fœminæ.&.l.fi.C de ſecũ.nupt.l.oẽm ma-
tri.C.ad Tertul.& ĩ aut.de nupt.§.fin. Et
hæc ꝓcedũt,vt ꝑdixi, vbi nõ cõtingit tur
batio ſanguinis:puta qa rõ inhibeni eſt,
quia vetula , vel primus vir fuit abſens p
plures menſes: vel certum eſt iſtã non ꝑ-
gnãtẽ fore:aliter hẽnt locũ oẽs pœnę,vt
s.dixi,ſuper hoc editæ. Et quãquã habea
tur hæc opinio communis , vt iſtæ pœnæ
inſtitutæ filiorum fauore,non intelligan
tur ſublatæ p dictum Apoſtoli: vt no. gl.
& Bar.in l.liberorũ.alle.l.1.C.đ ſe. nup.
Imò gl.in l.decreto.C. ex qui. cau. infa.
irrogatur.tenet , ꝙ nulla pœna intelligit
ſublata.Dũ ergo diſputaui,tenui oppoſi-
tũ.ſ.ꝙ omnis pœna appoſita mulieri trã-
ſeunti ad ſecũdas nuptias;ſiue.ĩ.tẽpus lu
ctus , ſiue poſteà, vr hodiè ſublata.Et ita
tenui ĩ lectura.c.fi.& pe.de ſecũ. nuptiis ,
motus principaliter p primã rõem illius
textus:dũ dicit,ꝙ mulier dũ vtitur Apo-
ſtoli conceſſiõe , non dẽt ſuſtinere iactu-
rã legalis infamię: q̃ qdem non uendicat
ſibi locum in omni pœna legali , q̃ dicta
authoritate nõ peccat.l.Gracchus. C. de
adul.& 23.q.4.c.q peccat . Et clarius po-
nit ibi in deci.illius capituli.Nã ĩ autho-
ritate dicebat,ꝙ ad nullã pœnã, ſiue infa
miã dẽt allegari trãſitus ad ſecundas nu-
ptias.vñ textus ibi dicit , ꝙ infra annum
põt liberè,& in quẽcunq; mulier nubere.
Vñ pondero dictionẽ. ĩ. q̃ denotat libe-
rã facultatẽ in contrahendo in qualibet
parte anni:nõ ergo eſt,ꝙ ex icertitudine
ꝓlis poſte à ſubſequẽti , differri dẽat ar.
c.literas.de reſtitutione ſpoliatorũ.Ideò
tamen facit ratio generalis,q̃ ponitur in
fi.illius.c.dum dicit, ꝙ non dedignantur
ſacros canones imitari in iſtis .q qdẽ rõ
concludere dẽt ad omnes pœnas,quæ in
matrimonio videntur concedi:& p con-
ſeqns oẽs pœnas omnino ſubmouere.Itẽ
Imperator nõ põt ſup matrimonio ſtatue
re: qa ñ ſpectat ad iuriſdictionẽ ſuã.đ or.
cogni.c.tuã:nec pœnas apponere,p quas
intimidet matrimoniũ.facit qđ no.Ioa.
And.in c.ſtatutũ.đ hæretic. ĩ 6.maximè,
cũm lex nõ tollat hoc caſu lucrum, qđ i-

ſola.& in rub ff.
de acq. hære.Ab.
conſi. 33.ici.pri-
mum dubium in
2.col.ver. quæri
tur redeundo. in
primo li. & cõſi.
73.co pe. ver.cõ
cluditur tamen
in 2.li.vbi cõclu
dit ſpeciale eſſe
in eccl. ꝙ non in
currat pœnas ſta
tutas contra nõ
cõficientes inuẽ-
tariũ: ne eccleſiæ
bona alienarentur
per indirectum .
Et an heres in fo
ro conſciẽtiæ te
neat ultra vires
hereditarias in-
uẽtario nõ cõfe
cto,Bar.in d. rep.
l.1. in 9. co.3.q.
quartæ partis pri
ci.& ĩ ru.ff. de ac
q r.hære.tenet ꝙ
nõ. & ſeqt Gui.
Papæ in queſtio
nibus ſuis.q. 571.
inc. aliquid,cir-
ca finem. & vide
quod no.Bal. in
l.cum à matre.in
fi.C.đ rei vẽ. vbi
dicit,ꝙ đ iure ca
nonico,nõ reqri
tur inuentarium.

pſamet impēderit:ſed tollit rel.cta vxori
ab ipſo marito. & ſic ſum⁹ ex̄ gloſſ.c.cùm
ſm leges.d̄ hær.ī 6.gl. capituli d̄ puellis.
36.q.2.Itē ex pœna legali pōt ſubſeq ſaci
liter fornicat io: qa mulier nō audēs ↄ̄he
re,ne pœna legis aſficiat; ↄ̄het poti⁹ for-
nicationē. Nec dī obſtare fauor filiorū:
qa ē irrationabilis,& ↄ̄ matrimoniū, qd̄
eſt cōceſſum,& à Deo pmiſſum: facit de
dote poſt diuor.reſti.c.nup.Non tñ dico
ſublatas pœnas,a q̄s mulier incurrit ex fa
cto & culpa ſua:puta qa agnouit tutelā fi
liorū, & poſteà tranſiuit ad ſecundas nu-
ptias,ñ petito tutore filiis.l. oēm matri.
C.ad Tertul.& idē ī ſimilib.Sed illas pœ
nas eſſe ſublatas,q̄s incurrit mulier ex eo
ſolo,ꝙ trāſiuit ad ſcd̄as nuptias.de qb.in
l.1.& ī l.fœminæ.& l.hac edictali.& l.fin.
de ſecū.nup.Et hoc vr̄ ſatis humanū,& ſi-
militer placet.Et ex pdictis cōcludo aliū
quintum caſum,ꝙ vbicūq; lex diſponit ↄ̄
actū ſpiritualē,apponendo pœnā;ꝙ talis
lex nō eſt ſeruāda,niſi ſubſit euidēs cauſa
mō pdicto.Facit qd̄ no.Io.An.ī c.ſtatu-
tū.de hæret.ī 6.vbi concludit non valere
ſtatutū,p qd̄ pœna imponat̄ mulieri ↄ̄hē
ti ſine caſenſu patris,vl̄ fratrū, & ī hoc ꝓ
poſito. Vñ & ſi īponit pœnā tollendo lu
crū.l.aliàs datū, vt in ↄ̄hente cum rapto
re,ñ puto,ꝙ gl.c.cū ſm.d̄ hær.li.6.q̄ pmi
ſit ↄ̄hi matr̄iū cum raptore,procedat,niſi
cū ſponſa alterius rapit̄.& in c.cum cā.de
rap.non valet lex apponēs pœnā fundatā
ſup odio matrimonii, qa p hoc timidat̄
matrimoniū cū raptor̄. & ī hmōdi ſpiri-
tualib.& appēdētiis, nō dedignāī ſacros
canones imitari.facit qd̄ no.in c.Ray.de
21 teſta. † Sextus caſus eſt, qñ lex diſponit
circa prima accidētalia ad actū matrimo
nialē:vt de dote lucrāda, vel nō:vt no.ī c.
Raynuti⁹.de teſta.illud tñ.c.loquit̄ in cō
ſuetudine loci, q̄ piudicat canoni, ſicut
& legi:vt c.fi.de cōſue.Sed dubiū eſt de l.
impiali:quo caſu dico, aut non ↄ̄dicit ca
noni,ſicut & legi: & eſt ſeruāda. facit ad
hoc qd̄ no.ī c.1.& 2.d̄ do. poſt diuort.re
ſti.ēt, qa nō diſponit hoc caſu pciſè ſup
articulo ſpirituali, ſed ſup accidentib.&
his bonis, q̄ ſubiacēt impio viri aliquo
iure.Si verò ↄ̄dicit canoni,tūc deciſio pē
det ex alia qōe, cui ſubiacet cā dotis, an
iudici ſeculari,an eccleſię. de qua qōe p
gl.& doc.in c.de prudētia.de do.poſt di-
uortiū reſtit.gl.ſed a cōcludit,ꝙ aut agit̄
de dote incidēter:qa & cā principalis pē
debat corā iudice eccleſiaſtico ſup matri
monio:& iudex eccleſiaſticus d̄ cā cogno
ſcet. Aut mouet̄ cā dotis principaliter:vt
qa viro mortuo vxor repetit dotē: vl̄ vi-
ro vergēte ad inopiā,tūc cognoſcet ſecu
laris; & hoc de iure cōmuni.Fatet̄ tñ gl.
ꝙ de cōſuetudine ſpectat ad eccleſiā,ēt ſi
principaliter moueret̄. Illā gl. ſequit̄ ibi
Io.An. niſi ſit vidua oppſſa circa dotē &
victū & ēt tenet Bal.in c. nō eſt.de ſpōſa.
Inn.tñ in pall.c.de prudētia, tenet vtrun
q; iudicē poſſe cognoſcere ex eo,ꝙ ſit mi
ſti fori.Et hoc mihi plus placet per. c. 1.
& 2.palle.c.de prudentia.& c.p veſtras.de dote poſt diuor.
reſtit. quæ iura a ptē innuunt iudicē eccleſiaſticū poſſe ſup
cā dotis principaliter cognoſcere, & audire; & hoc pp ni-
miā cōnexitatē q̄ eſt inter matrimonium & dotē.Hoc pre-
miſſo ad caſum.ſ̄.dictū,videt̄ dicendū,ꝙ lex & canones cō-
22 cordant̄.c.qd̄ clericis.& qd̄ ibi no.de fo.cōpe. † Septimus
caſus,qñ lex circa actū ſpiritualē pſumit vnū,& aliud preſu-
mit canō,& tūc dicēdū canonē obſeruandū: vñ lex licet pſu
mat matrimoniū de cohabitatiōe maris & fœminæ.in l.li-
berè.ff.de rit.nup.canō tamen pſumit adulteriū,niſi alia in
teruenirēt:vt no.in c.aliter.30.q.5.& etiā puto, ꝙ licet lex
ciuilis tollat Epō cohabitationē cuiuſlibet mulieris. vt in
auth.Epō nullā.C.de Epi.& cle.ſtādū tñ eſt iuri canonico,
ſm qd̄ pōt habere nō ſuſpectā,vt in c.interdixit.32.diſtinc.
qa, vt ſ̄.dixi.in iſtis ſpiritualib.& dependentib. ſpectāda eſt
diſpō canonis & nō legis.& gñaliter dictū eſt,ꝙ in ſpectan-
tib.ad eccleſiā nō valet lex aliquid validè ſtatuere, vel pſu-
mere:cùm de illis nō poſsit cognoſcere de or. cog. c.tuā, q
ſi.ſint legi c.lator.& c.ſi iudex laicus.d̄ ſen.exc.in 6.& ſequi
tur illud dictū Fede.ꝙ lex nō poſsit pſumere, ꝙ ex certis in
diciis q̄s cōuincat̄ de vſura, ſeu pſumat̄ vſura pdictis ratio-
nib.facit quod no.Bar.in l.Titia.ff.ſolu.mat.& l.2.ff.de iu-
riſ.om.iu.Qd̄ puto ꝓcedere,niſi lex ex iuſta cā pſumat, nō
principaliter ſup actu ſpirituali,ſed tēporali ei annexo.Si-
cut pōt ſaluari dictum Bar. in l. omnes populi, pſumens ↄ̄-
tractum certo caſu ſimulatum, et iā ad finē validādi iuramen-
23 tum ſup eo appoſitum. † Octauus caſus eſt, qñ tangit ma-
teriam peccati:& tunc etiā in foro ciuili ſeruādus eſt canō,
& ad eius obſeruantiā pōt iudex ſecularis compelli p iudi-
cē eccl.de iureiur.c. licet.li.6.de ſent.excō.c.decernimus. c.
li & c.cùm ſit gñale,& qd̄ ibi no.de fo.cōp. & conſuluit do.
Ant.vt ipſe refert in c.quod clericis.de fo.comp. ꝙ ſi inua-
ſores bonorum eccleſiaſticorum conueniant̄ corā iudice ſe
culari,vel eorum hæredes,cā dēt decidi ſm canones, q ha-
bent, ꝙ ad exonerandā conſcientiā defuncti hæredes con-
ueniunt̄ ex delicto defuncti: licet ex tali delicto nihil puo-
nerit ad hæredem:dum tñ hoc patiantur vires hæreditatis,
& quod petit̄ tunc,non ſit pœnale, & qd̄ agēs dānum ſuum
ꝓſequat̄ & intereſſe,ēt dato,ꝙ ↄ̄ defunctum non fuerit lis ↄ
teſtata.In hoc,vbi agitur de exoneratione conſcientiæ,de-
bet ſeruari canon.de ſepul.c.fi.vnde per hoc do.Ant.ſequi-
tur communem opi.quā ſequit̄ Inn. ratione diuerſitatis in
ter ius canonicum & ciuile.Et no.tñ gl.in pal.c.fi.& in c.in
literis.de rapto.& de vſur.c.q̄q̄.li.6.de ſortileg.c.1.1.q.4.ec
cleſia.§.item peccato 12.q.2.c.Epūs,q filios.16.q.6.c.ſi Epi
ſcopum.facit.95.diſt.c.bene qdem.de vſuris.c.tua. & d̄ pig.
c.3.& gl.24.q.2.c.ſanè.quæ dicit, ꝙ in quocunq; crimine ci
uiliter poteſt agi;& hoc ſecundum canonis æqtatem. Hoc
etiā ſentit Fede.conſi.22.q dicit, ꝙ æqtas mouit legiſlato-
rem iure canonico ad ſt..tuendum,ꝙ hæres, q habet bona
defuncti illicitè q̄ſita tenet̄ ad reſtitutionem illicitè q̄ſito-
rum,ēt ſi illicita non pueniunt ad hæredē: & ēt ſi lis nō ſit
cont.cum defuncto.Ego in illo c. fi. tenui nullā differentiā
in hac forma inter ius canonicum & ciuile: & iura quæ ad
hoc ſolent communiter allegari, non ꝓbāt oppoſitū. in c.
fi.de ſepult.vt dicit Inno.non agebat̄ ↄ̄ hæredem ex delicto
defuncti:ſed ex cautione à ſacerdote recepta,q nō abſoluit
excōicatū,niſi caueat de ſatisfaciēdo.de app.c.q̄ fronte.§.ſa
nè.de ſent.excom.c.ex tenore.& illa cautiōe egēt quorū in
tereſt.d̄ vſu.c.q̄q̄. Nā pcipit ibi cautiōem d̄ vſuris reſtituen
dis,& oīb.illicitè acq̄ſitis.Pōt.n. ſacerdos gñaliter ſtipula-
ri in his,q̄ ad eius officiū ſpectāt,vt circa vſuras, & illicitè
acq̄ſita:ut no.Iac.d̄ Are.ī l.1.§.publicū.ff.d̄ iuſt. & iu. & d.
Ant.ī ꝓœmio:ut latius tetigi ī pal.c.fi.ille d̄ſunctus fuit ab
ſolutus,dū ageret ī extremis.uñ eſto, ꝙ cautionē expſſē nō
pſtiterit ſm iura,ut̄ mādaſſe de ſatisfaciēdo.Nā cū in abſo-
lutiōe reqrat̄ cordis ↄ̄tritio & penitētia, de directo,q vult
abſolui, & hoc petit, tacitè uidetur uelle ſatisfacere: ſine

qua

a Sublatas pœnas. Adde, ꝙ pœnæ quas incurrit mulier trāſeundo ad ſecunda uota, ꝙ non habent locum, quando de uoluntate filiorū trāſiret ad ſecunda uota: ut no. p gl.in aut̄.de nō eligē.ſecundò nuben.circa med.in verſi. copulātur. quam p ſingulari not. ibi Ang. ī prin. in verſi. & pdicta vera. vbi dicit, ꝙ mater ſecundò nubēs punit pœnis inductis in fauorē filiorum, quando

qua ſatisfactione abſolō nō pſtatur.ar.de ſen.exc.c.à nobis.
14.q.6.c.ſi res.vñ potius ibi agiẽ ex quaſi ꝯctu ex eo,quia in
abſolōne vĩ quaſi ꝯhi inter eũ,qui abſoluitur,& abſoluentẽ;
& hoc ſentit Io.An.in Spe.de appel.§.in qbus. ver.ſed nun
quid hoc.Concludo igĩ,ꝙ lex de iure canonico ſimpliciter
nō patitur agi ꝯ hæredẽ ex delictis defuncti : niſi cautio de
ſatisfaciẽdo ſit pſtita ſacerdoti. Nã talis cautio hẽt vim nō
ſolùm lit.conteſt.ſed ẽt quaſi contractus:vt actio fiat tranſ
miſſoria ad hæredẽ:vt no.Spe.in tit. de interrog. §.2.verſi.
qd ſi ẽt.Bar.in l.1.ff.de priua.deli. vel ſaltẽ pœnę eſt abſolō
à ſacerdote.quo caſu vĩ quaſi cõtrahi inter abſoluẽtẽ,& eũ
qui abſoluiẽ:vt ſ.dixi. Et ad pdicta bene facit pall.c.fi.quod
pondera,ꝙ ille fuit abſolutus iuxta formã eccleſiæ, & legĩẽ
de forma ꝯtexta ĩ pal.c.ex tenore.& c.cũ deſyderes.ĩ.ĩ ſen.
exc.vt dicit ibi gl.& vtrobiq; exprimitur, ꝙ abſoluẽdus dẽt
iurare parere mãdatis eccleſiæ: ſic p conſequens ſatiſfacere
his,quorũ intereſt.Idẽ ſentit in c.in lrĩs. de rapt. Et ꝓ hoc
induco gl.fi.in c.à nobis.de ſent.exc.q̃ notabiliter dicit , ꝙ
ex quo aliquẽ in morte pœnituit,& cõtritus fuerit,quãtũ in
ſe fuit,ſatiſfacit.Vñ hæredes pñt cõpelli ad ſatiſfaciẽdũ ꝓ
ipſo.&c.& ita dicit intelligẽda.c.fi.& c.in literis.& iſtis caſi
bus agi poterit ẽt de iure ciuili:tñ nõ ageẽ ex mero delicto
defuncti,ſed potius ex ꝯctu,vel quaſi.Hæc oĩa ꝓcedũt ĩn de
ciſoriis,& cũ lis eſt inter clericos , vel inter clericũ & laicũ
in foro eccleſiaſtico . Quid ſi lis eſt inter clericũ & laicũ in
foro eccleſiaſtico,vel ciuili? An iſtis foris de ſe repetentib.
& data validitate vtriuſq; in foro ſuo,ſteẽ ſic iudicãti ſm ca
nones,an ſm leges? Dicẽdũ eſt,vt dicã in ſcđo mẽbro:ꝙ vbi
24 lex Imꝑatoris contradicit canoni,& not.cõiter p doct.† &
daẽ regula in obſeruantia legũ & cõſuetudinũ & ſtatutorũ :
qa quo ad ordinationẽ iudicii, attenditur locus , vbi iudi-
ciũ exerceẽ.ſic dẽt intelligi gl.in c.quod clericis . q̃ dicit, ꝙ
ſi clericus ingerit ſe corã iudice ſeculari ; debet tũc tractari
ſm legẽ ciuilẽ & ſtatutũ vniuerſale.& ꝓ hoc: quia hoc caſu
nō diſtinguiẽ pſona : ſed debet terminari ſm formã illius
fori.ad hoc l.3.§.fi.ff.de teſt.l.1.C.de emã.lib.& l.2.qnẽad.
teſt.ape.& qđ no.gl.12.di.illud.p Arch.de mã in l.1.C. de
ſum.tri.p Inn.& Hoſt.de fer.c.2.per Gul.in Spe.de fer.§.1.
uer.quod pōt.de inſtr.edi.§.cõpẽdioſẽ.ver.quid de cõſuetu
dine.de ſnĩa.§.qualiter ãt dẽt informari.p Io.An. in Spe.ĩ
hoc ti.de cõſti.in prin.p Cal.in diſpu.q̃ inci. ſtatuto caueẽ.
Vbi limitare vĩ hãc reg.Dicit Cal.ꝙ cũ cleric⁹ litigat corã
ſeculari,cã recipit pereptionẽ inſtantiæ,ſicut q̃libet alia cã
ciuilis:tunc attendiẽ forus naturalis clerici, ſm quẽ cã non
25 recipit pereptionẽ inſtãtiæ:vt ĩ.c.pen.de iud.† Et ꝙ ibi cõi
ter no.gl.in cle.diſpẽdioſam.de iudi.dicit , ꝙ ſi cã vſuraria
tracteẽ corã iudice ſeculari, ñ tractabiẽ de plano & ſine ſtre
pitu,& figura iudicii,ſed ordine iur.ſeruato; & ſic ſm cõſue
tudinẽ & ſtatutũ illius fori,vbi tractaẽ. ad hoc aut. clericus.
ſignata ſup l.oẽs.C.de epi.& cle.& qđ ibi not.facit qđ not.
Arch.2.q.6.§.noĩationes.Quo ad appoſitionẽ ante ſnĩam:
dicit ex quo agiẽ ĩ foro ſeculari,ſeruabiẽ ius ciuile.& nō ad-
mitteneẽ appoſitiones, niſi ad inſtantiã legũ. Qđ eſt notãdũ
pp ſtatuta & inſtrumẽta guarẽtigię,q̃ in inſtrumẽtis guarẽ
tigiatis.i.cõfeſſionatis,tollũt facultatẽ appellãdi:vt ẽt cleri
co litigãte in foro ciuili,nõ admittaẽ recõuẽtio.& hoc ꝓce
dit iure recõuẽtionis:qa ex quo ibi cã tractaẽ,dẽt ordinari
ſm ſtatuta illius fori. Ad hoc qđ no.Arch. in pal.§.noĩatio
nes.vbi dicit,ꝙ ſi cã clerici in recõuẽtione tracteẽ corã ſecu
lari,nō poterit appellari añ ſnĩam:niſi vbi ius ciuile pmiſit.
Et idẽ dicit de laico recõuẽto corã eccl'aſtico: quia poterit
appellare qñcũq; añ ſnĩam . dicit, ꝙ primo caſu appellabiẽ
ad iudicẽ ſecularẽ p clericũ:& ſcđò ad iudicẽ eccl'aſticũ per
laicũ.qđ tñ notabis ad hoc,cap.ſm ſi duob⁹. de appel. Sp.n.
appellãdũ eſt ad ſupiorẽ eius,à quo appellaẽ:vt in c. Roma
na.§.dẽt.de appel.in 6.iũcta gl.in ver.alio.qđ eſt no.Et ſm
pdicta pt intelligi gl.in c.deniq;.96. diſt. q̃ dũ dicit ꝙ in cã
recõuẽtionis clericus ſubiiciẽ diffinitionib⁹ principũ & cle
ricorũ dẽt ĩtelligi, quo ad ordinatoria,ñ
ãt dẽt ĩtelligi,quo ad deciſionẽ:qa ſic in-
tellecta nō ẽet vera : vt ſubiiciã in ſeq̃nti
mẽbro.& hoc quo ad primũ mẽbrũ. Scđm
mẽbrũ valet,qñ lex ꝓceſſit ab ĩferiore.Et
26 ꝓſeq̃mur p enumerationẽ caſuũ.† Et pri
mò excludã min⁹ dubitabiles, & pmitto,
ꝙ ĩ pparatoriis ſuãdũ ẽ id,qđ ſ.ĩ ꝓximis
mẽbris dixi.In deciſoriis verò ſiľ, vľ iter
clericũ & laicũ ĩ fo.eccl'aſtico,vľ ciuili,di
cẽdũ vt ſtatĩ ſubiiciã,p caſuũ enumeratio
nẽ ad faciliorẽ ĩtelligẽtiã. Prim⁹ caſus ẽ,
qñ ſtatutũ ſpecificẽ diſpōit đ eccl'iis ſeu
eccl'aſticis pſonis,ſeu reb⁹ earũ: & tũc ſta
tutũ ñ valet,ẽt ĩ fauorẽ ipſarũ: qa diſpōit
in ñ ſibi ſubiis.& iſte ẽ ꝓpri⁹ caſus hui⁹.c.
ſm vnũ intelľm:& p hoc c.à nobis.đ ſen.
exc.c.1.& c.vt aiarũ.ĩ.e.ti.li.6.facit.l.fi.ff.
đ iu.om.iu.& l.1. C.de ſum.tr. vbi ẽt hoc
no.Bar.& Io.An.ĩ ad d.Spe.ĩ ti.de cõſt.in
pri.& licet doc.aptẽ nō dicãt de reb⁹ ꝓ-
priis ipſorũ clericorũ: tñ gl.ar. hoc colli
git,quã puto verã quo ad caſum hui⁹ ca-
pli.Nã & ẽt ſup reb⁹ ꝓpriis pñt cõuenire
laicũ corã iudice eccl'aſtico: ſicut ſup re-
b⁹ eccl'iæ:vt no. ĩ c.ſi clericus laicũ. de fo.
cõp. Facit.c.q̃q̃.de cẽſi.in 6. Clerici.n.cũ
bōis ꝓpriis ſub iuriſdictiōe iudicis eccl'a
ſtici ſunt:vt in pal.c.ſi cleric⁹.& 16.q.1.ſi-
miľr.& 96.di.c.deniq;.& vĩ caſus aptus ĩ
c.1.de im.eccl.li.6.ꝙ loquiẽ de acq̃ſitis p
clericos:vt de illis ñ teneanẽ ſolueẽ colle
ctas p ſtatutũ laicorũ.Facit qđ no.glo.&
Io.đ Imo.ĩ cle.pñti.de cẽſi.& Arch.ĩ pal.
c.1.Et hoc dico indiſtictẽ tenẽdũ : niſi in
re feudali.qđ qdẽ cõfert alicui iuriſditio
nẽ,qđ cũ agiẽ reali,pt clericus ꝯueniri co
rã iudice ſeculari:qa tũc pſona clerici nō
attrahiẽ.Hoc.n.dictũ nō placet:& vĩ expſ
ſẽ ꝯ tex.in c.fin.de iudi.vbi patet,ꝙ nedũ
clerici principaliter neq̃unt ꝯueniri corã
iudice ſeculari : ſed ex rōne cõitatis cãæ.
Nã dũ cã poſſeſſionis tractaẽ corã ſecula
ri clericis agẽtibus,nō pñt clerici cõueni
ri corã eodẽ iudice ſup ꝓprietate. Et q̃q̃
poſſit dici.c.loq de iure eccl'ę,& nō ĩ pri-
monialib. ipſius clerici : tñ idẽ vĩ dicẽdũ
ad hoc,qđ de in re clerici pal.c.ſi cleric⁹.
vbi patet,ꝙ reſpectu fori gaudẽt eodẽ pri
uilegio clerici in reb.eccl'æ.Ad idẽ.c.qua
liter.de iudi.vbi lex ꝓrſus oẽm clericum
trahit à iudice ſeculari.Vñ pōdero verbũ
oẽ.& facit qđ no.Arch.in c.vnico.de cle.
cõiu.in 6.facit aut.nullus.& aut.ſtatuim⁹.
C.de epi.& cle.vbi lex ꝓhibet clericũ tra
hi ad iudicẽ ſecularẽ,tã ĩ cã criminali,q̃
in ciuili,& imponit pœnã iudici. Nō ob.
ſi dicaẽ,ꝙ nō agiẽ , ſiue nō trahiẽ realiter
ad iudicẽ.Nã ſi realiter ad iudicẽ trahiẽ:
tunc aliàs nō ipſo iure perdat cauſam.ad
hoc palle. c.ſi diligẽti. de fo. cõp.& quod
in ſimili no.Io.An.in c.Romana.§.cõtra
liẽtes de fo.cõp.li.6.Itẽ ſi perſona eſt exẽ
pta à iuriſdictione iudicis alienus,& res
ẽt ſequentes pſonas vidẽtur exẽptæ.ff.de
cen.l.fi.& hãc partẽ tenet curia Romana:
vt refert Cal.in c.qualiter.& in c. clerici.
de iud. Et iſte primus caſus eſt min⁹ dubi

nubit filio inui-
to:ſecus ſi eo vo-
lente: quia tunc
nullas pœnas ſu-
ſtinet, per gl.ibi.
& ideò admonet
aduocatum,vt ſit
cautus,quãdo cõ
ſulit mulieri ſe-
cundo nubenti,
& filios habenti
vt faciat filios
cõſentire tali ma
trimonio: quia
hoc modo euita-
bit omnes pœ-
nas.Et hoc ſequiẽ
Lu.Ro. in conſil.
299. incip.ex the
mate. in 2. colũ.
ver. quarẽò idem
probatur. de quo
plenius in reper.
noſtro ad Panor.
in ver. cautela. &
eſt ſecunda in or
dine in nouis per
me recollectis.Et
an pœnæ vxori
intra annum nu-
benti illæ poſitæ
verificentur in vi
ro: vide omnino
Lu.Ro. conſil.52.
incip. in caſu.
HENR. FER.

tabilis:cùm ſtatutũ eſt ʒ̄ libertatẽ eccl'ia-
ſticã,quo caſu ſm vnũquodq; iꝰ eſt ſtatu-
tũ nullũ:vt in c.nouerit.& in c. graue. de
ſen.exc.& c.ſi.de im.ec. & in aut.caſſa, &
27 irrita.C.đ ſa.ſan.ec.† Sed hoc caſu cũ ſta
tutũ eſt ʒ̄ libertatẽ eccl'iaſticã, ſunt excõi
cati,& incurrũt a's pęnas,đ qbꝰ in iuribꝰ
allegatis.& iſte caſꝰ ꝓcedit,vbi verba ſta
tuti dirigunť in nõ ſubditos ſtãtuẽtiũ:dũ
tñ indirectè & in effectu ſit ʒ̄ libertatẽ ec
cl'iaſticã : vt ſunt oĩa, q̃ ſunt ʒ̄ priuilegia
vl's eccl'æ ɔceſſa, ſiue à Deo,ſiue à vicario
eius.ſ.Papa:ſiue ab Im patore:vt no.in c.
1.ẜal.c.nouerit.& refert Cy.in d.auť.caſ
ſa.& Bar.in l.1.§.q̃ onerãdę.ff.qua.re.ac.
ꝑ hoc gl.no.in auť.đ ñ ali.§.1.ſup verbo
28 degeneri.† Et ꝑ hãc certã theoricã ſeqť,
ꝙ ſtatutũ,quo caueť,ꝙ illis, q declinaue
rũt forũ Senatorũ,vel ptãtis,ñ reddať iꝰ,
ex quo pñt ĩpunè offendi.& ſic poſſet ꝓ-
cedeř opi.cõis,ꝙ tale ſtatutũ ſit ʒ̄ liberta
tẽ eccl'aſticã : qa reddit clericos timidos
ad allegandũ priuilegiũ fori, ſi ɔueniant
corã eis . & ideò ñ valet quo ad clericos.
đ quo ꝑ Bar.in d.§.q̃ onerãdę.Sed valet,
qđ ẽ ex alio capite:cũ ſtatutũ hoc ñ extẽ
dať ad clericos,ex đfectu ſtatuẽtis. Nõ.n.
intẽdebat ĩ dubio cõphẽdere ñ ſubditos:
vt.ſ.dixi.Sđ ʒ̄ iſtũ caſũ occurrũt aliq̃.qq.
dubitabiles. Prima dicit ſtatutũ,ꝙ cleri-
cꝰ declinãs iuriſditionẽ ptãtis, ſit ex̃ ꝓte
ctionẽ cõis:& impunè offendať,& ptãs đ
tali iure nullã hẽat iuriſditionẽ cogno-
ſcẽdi. vtrũ.n.ſi clericꝰ offendať, & agať ʒ̄
delinquentẽ,poſſit eũ audire?Bñ dicit,ꝙ
nõ, qa iſto caſu ñ hẽat iuriſdictionẽ,quã
ſtatutũ ſibi negat, & hũilis eſt,vt priuatꝰ:
ſed ſi ſtatutũ ñ diſpõeret,ſup iuriſdictio-
ne ñ ɔferẽda,ſed ſup iure ñ reddẽdo,puta
qa dicit ñ reddať ius:tũc qa pſuppono iu
riſdictionẽ,dẽt ius reddi;non valet ergo
ſtatutũ.Põderãda ſunt ergo verba ſtatuti
qa aut non ɔſtituit iuriſdictionẽ, aut adi
mit, &diſponit đ pęna,ſeu ꝓceſſu.Primo
caſu valet ſtatutũ . & ĩ iſtis nõ.& ita dicit
Bal.ĩ auť. ſtatuimus.C.đ ep.& cl.d.Pe.in
ẜal.rep. tenet ſtatutũ ñ valere,inq̃tũ ñ cõ
ſtituerit iuriſdictionẽ ptãti ſup iniuriis
illatis clericis declinãtibꝰ hmõi forũ, qa
eſt ʒ̄ libertatẽ eccl'aſticã:qa ꝑꝑ hoc ſtatu
tũ clerici timebũt offendi, & ĩpunè truci
dari:vt ĩ d.§.q̃ onerãdę.Vñ ñ vř,ꝙ à gñа
li iuriſdictiõe collata poſſit decipi hmõi
defenſio clericorũ; q̃ eſt đ iure publico. l.
1.ff.de iuſt.& iu.1.di.c.ius publicũ.Nã in
iuriæ vel offenſæ, q̃ inferť clericis,q libet
obuiaræ teneť cùm ꝑt:vt not.in c.q̃tæ.de
ſen.exc. ergo multò fortiꝰ ꝑ ſtatuta ſua.
Itẽ priuilegiũ declinãdi forũ iudicis ſecu
laris eſt ɔceſſum clericis in priuilegiũ.c.
ſi diligẽti.đ fo.cõp.96.di.ſi Imp.& d.auť.
ſtatuimus.ergo ſtatutũ in ɔ̃riũ eſt ʒ̄ liber
tatẽ eccleſiaſticã . nõ potuit ergo ſtatutũ
ɔferẽdo iſtã iuriſdictionẽ,petẽti iſtã cãm
ſubtrahere.ſed aliud ſenſit But. ponit tñ
29 Bal.in d.auť.caſſa. † ad hoc qđ no.Bal. l.
1.C.đ ind.vid.vbi dicit, ꝙ ſicut ſtatutũ ñ
ꝑt ꝓhibere clericũ,ne declinet,ita nec di

a Conſuluit Bart. Adde,ꝙ eſt conſ. Bart.187.inci.domini priores.

b Cõſuluit do.Petr.Adde, ꝙ eſt cõſi.Pe.de Anc. 21. inci. factũ ſuper quo.cum duobus ſeq.& cõſ.155.in ci. optimus rõnibus. HENR. ij FERRAN.

ſponere,ꝙ clerico declinãte forũ,ɔſanguinei eiꝰ teneať ſol-
uere pęnã.facit qđ legi.& no.in c.gẽma đ ſpõ.Itẽ,ſi ñ valet
iſtud ꝓhibitiuũ:ergo nec pęnale.ad hoc qđ no.in reg.acceſ
ſoriũ.đ reg.iu.li.6.in ſi.gl.Et qđ dř in reg.nemo ꝑt.e.ti.& ꝑ
30 gl.in c.ſignicãtibꝰ.đ oſ.de.& hęc opi.placet.† Scđa q.ĩ qua
a ɔſuluit Bar.a ſtatuerũt Peruſii,ꝙ oẽs ɔductores poſſeſſionũ
cuiuſcũq; fuerint,clericorũ,vel laicorũ,poſſint renũtiare cõ
ductionibus ꝓ futuro t̃pe,& ꝙ nullus officialis Peruſii poſ
ſit đ hoc cognoſceř,vel iuriſdictionẽ habeř ʒ̄ dictos ɔducto
res.Queriť an iſtud ſtatutũ poſſit clericis ꝑiudicare? Scđò,
an iudices eorũ Peruſii poſſint đ hoc cognoſcere:& qd ha-
beãt facere monaſteria,vel eccl'aſticę pſonę?Sup primo vř,
ꝙ ſtatutũ ñ poſſit ꝑiudicare ꝑ iura vulgaria,đ re.ec.ñ ali.c.
ñ.Scđò,qa ſtatuit đ rebꝰ ſuæ iuriſdictiõi ñ ſubiectis: puta đ
reb.eccle.ab aliis ɔductis.l.cũ vnus.§.is q.ff.đ bo.au.iu.poſ.
Tertiò, qa ʒ̄ libertatẽ eccl'aſticã.qđ patet: qa ꝑ ſtatutũ diſ-
ſoluiť oblõ ab eo, ĩ quo teneņť ɔductores ʒ̄ auť. item nulla
cõitas.C.de ep.& cle. Sup ſcđo dicit,ꝙ officiales ñ pñt co-
gnoſcere poſteà ꝑ ſtatutũ: qa deputata eſt eis iuriſd.l.iudi.
ſolui.& l.2.ff.đ iudi.ſm hoc melius vř dicẽdũ:vt ĩ ꝓxi.q.di
xi.Nõ.n.vř valere ſtatutũ ʒ̄ libertatẽ eccl'aſticã.ſed poſito,ꝙ
poſſit,adhuc dicit Bar. ꝙ clerici adeãt pſidẽtes ciuitatis:vt
dẽt eis iudicẽ:q cũ neglexerit, deuoluiť iuriſdictio ad iudi
cẽ eccleſiaſticũ & c.licet.& c.ex tenore.đ fo.cõp.Et ĩ iſto ca
ſu iudex eccl'aſticus ꝓcedet eo mõ,& forma,qbus ꝓcederet
iudex ſecularis.c.ſolitę.de ma.& obe.& ꝑ Inn.& Hoſ. Et ꝓ
hoc vlt.facit cle.qa regulares.đ ſup.neg.ẜl.& Io.đ Imo. ĩ c.
licet ex ſuſcep.ẜal.Nã ex quo eccl'aſticꝰ ſubrogať ĩ locũ ſecu
laris:dẽt vti eodẽ iure:vt ĩ ẜal.cle.qa regulares.& ɔſilũ Bar.
31 ici.d.Io.&c.†Tertiò q̃ro ĩ quo mõ ɔſuluit.d.Pe.b Archiep̃o
b Spoletano,q hẽt aliq̃ molẽdina ex̃ ciuitatẽ ex largitate Re
gũ Vngariæ . & cõe ſiſr Spoleti hẽt alia ex̃ ciuitatẽ ꝑdictã.
& hoĩes đ Spoleto ꝓut volũt, vadũt ad ea,vł ad alia,ſoluũt
certã mẽſurã.ſtatuit cõe Spoleti,ꝙ oẽs ciues,q cã molendi
vadũt ex̃ ciuitatẽ,teneanť ſolueř ĩ egreſſu portę mẽſurã, de
q̃.ſ.& alii ad eorũ molẽdina volẽtes accedere, ſoluere ñ te
neanť.Ex quo ſeqť,ꝙ hoĩes coacti ſoluere ĩ ingreſſu portæ,
vadunt oẽs ad molẽdinũ cõe: vbi talia ſoluere ñ teneņť.q ſi
irent ad molẽdinũ Archiep̃i habẽt ſoluere. Archiep̃s dicit
hoc ſtatutũ ñ valere đ iure.qd iuris ſit,q̃riť.& vř primò,ꝙ va-
leat:qa arctat ſuos ſubditos,& ſub territorio.Rõne ergo ꝑ
ſonarũ vř ſtatutũ poſſe diſponere.ff.de decr.ab or.fa.Itẽ cui
libet ẽ licitũ ſibi ꝓſpicere & ſuã cõdõnẽ facere meliorẽ cir
ca rẽ ſuã, ẽt cũ alteriꝰ detrimẽto.l.Proculus. ff.de dã.inf.c.
cũ eccl'a Vulterana.đ elec.Soluit.d.Pe.Nã cùm liberũ dẽat
eſſe iter,ſeu acceſſus ad molẽdina Archiep̃i,cogẽdo volen-
tes accedere ad ſolu. ĩ ingreſſu portæ, videņť eũ impedire ĩ
ſua poſſeſ.l.vim facit.ff.đ vi & vi ar.Itẽ lex dicit ꝓhiberi qs
vř,ſiue ꝑ locũ pferre ꝓhibeať,ſiue ĩ itinere qs arceať l.1.§.
1.ff.đ mor.infe. Et alia lege caueť,ꝙ his,q hẽnt ius ſepeliẽ
di, cõpetit ius ẽt ꝑ alienas ædes & territoria funera ipſa de
ferre.đ ſep.vio.l.1.§.ñ ꝑpetuę.Nõ ob.qa ĩ re ſua ẽ licitũ fa-
cere qđ libet,ẽt ſi ex hoc aliꝰ dãnũ patiať: qa ĩ laicis & rebꝰ
eorũ maximè deputatis ad vſum publicũ, hẽnt clerici ptici
piũ:vt ꝓbať ĩ c.1.& ĩ c.ſi.de im.ec.Itẽ licet verba ſtatuti diri
ganť ad ſubditos:tñ ex eo grauať Archiep̃s.vñ.ñ eſt curãdũ
cũ quo qs loquať, ſed ĩ quẽ loquẽtis intẽtio dirigať.l.cũ př
§.donationis.ff.de leg.2. Multoties.n.cõtingit,ꝙ ĩ diſpõne
vnus exprimiť,ad aliũ uerò effectus dirigitur ꝑ obliquũ.Et
hoc dẽt cõſiderari,ñ pſona interpoſiti uel expreſſi:ut l.4.§.
nũc đ effectu.& l.ſi qs reũ.§.1.đ lib.leg.& l.cũ dote. ad leg.
Fal.& c.q̃to.đ priui.& qđ ibi not.uel poſſumus ſanè intelli
gere ſtatutũ , ut hoĩes cogãtur ſoluere in egreſſu portæ,illi
ſ.q uolunt adire ad molẽdinũ ciuitatis, nõ ãt ad molẽdinũ
clericorũ:ad qđ dẽt eſſe liber acceſſus.Sic dñtur cogi ad de
clarãdũ gñalitatẽ ſtatuti:a's ſunt excõicati , tãq̃ ſtatuẽtes ʒ̄
libertatem eccl'aſticã:ut not.Io.An. in ſiři.c.ñ.đ im.ec.li.6.
32 †Quartò queritur,ꝑ ſtatutum laicorum Priori & fratribus
ſanctæ

S.Trini.ẽ ꝯceſſum,ꝙ poſſint petere & exigere & diſtribuere
legata ad pias cãs.Quęrit̃,an tale ſtatutũ valeat? & vr̃,ꝙ nõ
qa hoc ſpectat ad Ep̃m:vt ad patrẽ pauperũ l.ſi qs ad d̃clinã
dũ.§.vbi ãt.C.de epi.& cle.& c.ſi hr̃des. & c.tua.de teſta.vñ
vr̃,ꝙ ꝯceſſum Ep̃is ꝑ leges & canones ĩ priuilegiũ,nõ poſſit
adimi per ſtatutũ:qa hoc vr̃ ꝯ̃ libertatẽ eccl̃iaſticã ꝑ iura.ſ.
alleg.do.Pet.in præal.repe.c.canonũ.dicit ſe reperiſſe cõſul
tum ꝯ̃riũ:ꝙ ſtatutũ valeat. qa iſta iura,q̃ ꝯceſſerũt poteſtatẽ
Ep̃o,fecerũt hoc ĩ fauorẽ defunctorũ:vt eorũ volũtas facili⁹
cõpleret̃.in aut̃.de hær.& Fal.§.& null⁹. Ex quo põt magis
on⁹ iniunctũ Ep̃o,q̃ priuilegiũ appellari: cũ nullũ cõmodũ
inde ſequi dẽat:vt in d.l.ſi qs ad declinandã.Et ꝑ hoc ceſſat
cõtrariũ.ſ.formatũ,ꝙ hoc erat ꝯ̃ libertatẽ eccl̃iaſticã.Itẽ ex
quo nõ poſſit quaſi appellari priuilegiũ,ſed magis on⁹. Itẽ
per l.ſi qs.& alia iura ſuperuenientia,q̃ hoc cõmiſerunt Ep̃o,
nõ vr̃ adempta ptãs ciuili iudici ſil̃r exequẽdi, per l.hæredi
tas.ff.de peti.hære.vide ad ꝓdicta tex.in aut̃.de eccle.tit.§.ſi
quis ædificationẽ. Nã cũ lex noua venit ad corroborationẽ
legis antiquæ nõ vr̃ eã corrigere, ſed cũ ea cõcurrere, ita ꝙ
vtraq; locũ habet.in l.1.§.dixerit aliqs. de publica.& c.Feli
cis.§.ꝑ hoc quoq;.de pœn.in.6. Et per iſta vr̃,ꝙ ſtatutũ po
tuerit ſup hoc prouidere & accumulare Ep̃o & ciuili iudici
ptãtẽ:vt ſic inter eos ſit loc⁹ ꝓuentioni. Sic ꝯtingit ĩ plurib⁹
habẽtib⁹ iuriſdictionẽ inſolidũ l.1.de offi.cõſ.facit c.ꝑ hoc
& qđ ibi no.de hęr.in.6.& hoc placet. Et facit c.licet.de iu
reiu.li.6.vbi iudex ſcl̃aris cõpellit ad obſeruãtiã iuramẽti.
Et qđ no.Io.An.ĩ c.cũ laic⁹.de ſo.cõ.Et ꝑ hoc, idẽ cõpellit
ad reſtitutionẽ vſurarũ,vt no.in ca.cũ ſit gñale. de ſo.cõp.&
cle.diſpẽdioſam.de iu.facit ẽt c.ſi qs ꝓſbyterorũ.de re.eccl.
nõ ali. Itẽ hoc cõcernit vtilitatẽ publicã,vt deputata ĩ pias
cãs demãdent̃ executiõi.1.di.c.ius publicũ.potuit ergo ciui
33 tas ſup hoc ſtatuere. † Quintò q̃rit̃:ſtatuto cauet̃, ꝙ idẽ ius
reddat̃ clerico ĩ curia ſcl̃ari, qđ laico redderet̃ ĩ curia eccle
ſiaſtica. Pone ergo ꝙ ſint multa ſtatuta laicorũ multũ fauo
rabilia:puta ſup executione inſtrumẽtorũ in ordine ꝓcedẽ
di,& ſi.& cũ nõ vigeãt ĩ curia Ep̃i,ptãs nõ vult,ꝙ clerici par b
ticipẽt de ꝓdictis ſtatutis:vtrũ hæc ſint ꝯ̃ eccl̃iaſticã liberta
tẽ?Bal.in aut̃.caſſa.C.de ſac.ſan.eccl.tenet ꝙ nõ: qa reducit
clericos ad merũ ius cõe.& licet auferat priuilegiũ,illud tñ
priuilegiũ nõ ẽ cõceſſum ꝑ ius canonicũ,vel ciuile,vel ꝑ Im
peratorẽ & ideò non dr̃ ꝯ̃ libertatẽ eccl̃ię,ſi ſibi ex cã aufert
fauorẽ ſtatuti ſui.& placet. & ad hũc caſum poſſet reduci gl.
in c.cũ ſ̃m leges.de hęr.in.6. Scđs caſus prin.eſt,qñ ſtatutũ
gñaliter diſponit ñ facta ſpecificatiõe d̃ eccleſiis vr̃ eccl̃iaſti
cis ꝑſonis. Et iſte caſus põt ſubdiuidi ĩ tres partes. Prim⁹,
34 qñ ſtatutũ iniecerit vinculũ añ clericatũ. † Scđs, qñ iniecit
poſt clericatũ,ſ̃m ius agẽdi ex facto clerici, ſeu quaſi facto.
Primo caſu,qñ iniecit vinculũ añ clericatũ:& ſtatutũ ſequit̃
clericũ,& eũ obligat,& iudicat̃ in foro eccl̃iaſtico,ſ̃m ſtatu
tũ ſcl̃are:vt vult Io.An.ĩ reg.ſine culpa.de regu.iur,ĩ Mercu.
Scđò põt intelligi ſ̃m caſum c.ꝯſtitut⁹. de ĩ ant.re.ꝙ poſſet
ĩtelligi,qñ eſt cõis ꝯſuetudo clericorũ, vel laicorũ.tũc.n.nõ
iudicat̃ inter clericos ſ̃m ꝯſuetudinẽ laicorũ tñ, ſed ipſorũ
clericorũ:Ideò dicit Io.An.ĩ reg.ꝓal.ꝙ ſi ſtatutũ ſit, quo ca
uet,ꝙ primogenit⁹ ſuccedat ĩ hereditate & ſuit editũ añ cle
ricatũ,& ſecũdogenitus poſteà ñat cleric⁹,ligat̃ ſtatuto tali,
a ſeu ꝯſuetudine añ clericatũ ius primogenituræ,[a] ideò ñ dẽt
tolli ꝑ clericatũ ſuperuenientẽ. Facit qđ no.ĩ c.1.de obli.ad
rõci.& c.ꝑpoſuiſti.de ſo.cõp.& l.cũ q̃dã puella.ff.de iu.om.
iu.& ex his reſtringit̃ c.qđ clericis.de ſo.cõp.qđ ſingu.dicit
cãm clerici terminãdã ĩ ſo.eccl.ſ̃m iura canonica. Non.n.
ꝓcedit hoc,ſi ſtatutũ iniecit vinculũ añ clericatũ:reſtringit̃,
35 & aliter: vt.ĩ.dicã. † Circa iſtũ caſum orit̃ talis q̃ő,vtrũ va-
leat ſtatutũ,quo cauet̃, ꝙ ĩgrediẽs monaſteriũ nõ ſuccedat.
Bal.in l.fi.C.de pa.& ĩ l.Deo nobis.C.de epi.& cl.dicit, ꝙ c
ſic:ſi loquit̃ de ĩgrediẽte,puta ſi diceret ſtatutũ, ꝙ ĩgrediẽs,
vel ſi qs ĩgrediat̃ religionẽ,ñ ſuccedat. Nã hoc caſu ſtatutũ
non diſponit ꝯ̃ clericũ,ſed ꝯ̃ laicũ.Nã laicus ille,q ingredit̃,

eſt ſicut viuẽs, q morit̃ l.qui duos.§.1.de
ma.teſt.nõ ob.ſ̃m eũ aut̃.niſi.C.ad Treb.
qa ibi grauabat̃ ꝑꝑ ĩgreſſum,hic verò à lu
cro remouet̃.arg.l.Titio cẽtũ.§.Titio cẽ
tũ.1.d̃ cõd.& dem. Si verò ſtatutũ diſpo
nit de iã ĩgreſſo:& tũc ñ valet ſtatutũ:qa
nõ põt ei clerico auferre ius ſuũ. Statutũ
circa iã ĩgreſſum nõ põt diſponere:ſed in
grediẽtẽ põt ĩhabilitare: ſubaudi relicta
tali legitima,q̃ capit̃, ñ vt lucrũ,ſed vt de
bitũ:vt ĩ aut̃.hoc ampli⁹.C.de fideic.Pote
rit ergo ciuitas ſtatuẽdo circa ſubditum,
qđ põt pr̃ teſtãdo,ſ̃m Bal.in dictis locis.
Hoc dictũ Baldi ĩ dictis locis mihi ñ pla
cet:qa ꝓbet impedimẽtũ vitæ ꝯtẽplatiuę.
Nã fili⁹ timẽs remoueri à ſucceſſiõe pr̃na,
remouet̃ à voto religiõis & caſtitatis:ma
ximè cũ filius cẽſeat̃,q̃ſi dñs bonorũ pr̃is:
vt in.§.ſui.inſt.de hęr.qua.& diſ.& qđ ibi
no.Ideò vidẽs ſe ab illis repelli de facili,
retraheret̃ ab ingreſſu religionis.De hac
mate.not.in auth.niſi rogati.ad Treb.&
Rych.Malũ.ĩ l.ſi ita qs.ff.de leg.2.& cõi-
ter Mod.ĩ c.ĩ ꝓſentia.de ꝓb & c.Raynal.
de teſt.1.Dicũt.n.doc.ꝙ ſubſtitut⁹ excludi
põt ꝑ religiõis ingreſſum ĩ caſu illius §.
ſed & hoc pñti.ĩ aut̃.de ſanc.epi.ex eo, ꝙ
monaſteriũ hr̃ loco filii:ſed reiicitur illa
ꝯditio,& ꝓ nõ adiecta habet̃:qa ꝓbet im a
pedimẽtũ vitę cõtẽplatiuę.vñ cõcludit,ꝙ
ẽt ſi teſtator dixerit, ſi d̃ceſſerit ſine filiis
maſculis ab ipſo legitimè deſcẽdẽtibus,
volo,ꝙ reſtituat hęreditatẽ tali:ſi ĩſtitut⁹
intrat monaſteriũ,euaneſcit fideicõ. licet
qdã ꝯ̃.& no.in loco ꝓal.ſed primũ verius
& cõius.Et ita ꝯſuluit Bar. [b] Et ꝑ hoc,qa
inter monaſteriũ & monachũ nõ dr̃ ma-
trimoniũ ſpũale,cũ ſol⁹ Abbas dicat̃ ſpõ
ſus:vt in c.qa ꝑꝑ. de ele.ſed ſi fideicõ.re-
linquat̃ ſub cõdi.ſupradicta,ſi mr̃imo.cõ-
traxerit:& ille grauatus monaſteriũ ĩtra-
uerit,non tenetur ad fideicõ.vt d.§.ſed &
hoc pñti. Apparet ergo ꝙ nõ eſt rõ ideò,
qa vr̃ defeciſſe ꝯditio & fideicõ.ſed ideò,
ꝙ talis ꝯditio & grauamẽ ꝓ nõ adiecto,
& nõ ſcripto habetur,cũ vitæ cõtẽplatiuę
cõtrariet̃;& ita vr̃ dicẽdũ ad ꝓpoſitũ. Itẽ
vr̃,ꝙ ſiue aliqd relinquat̃ mulieri ſub cõ
ditiõe,ſi nõ nubat:& ſi nupſerit, reſtituat
tali,ꝙ tale fideicõmiſſum reſtituere ñ te-
net̃,ẽt ſi nupſerit,vt l.quoties.ff.de cõdit.
& demon.Ideò,qa ꝯdit.retrahit cõmodũ
in cõtrahendo & inducit viduitatẽ:ergo
multò magis ĩ caſu nr̃o,nõ dẽt valere ſta
tutũ,qđ eſt impedimẽto religioni & vitę
cõtẽplatiuę. Nec ob.dictũ Bal.ꝙ hoc ca
ſu ſtatutũ tollit dũtaxat lucrũ:qa hoc lu-
crũ eſt q̃ſi debitũ ex diſpõne legis. Et ex
his infertur ad deciſionẽ q̃õnis:ꝙ ſi teſta
tor reliquerit vni filiæ mille ſi nupſerit,
& ſi monaſteriũ intrauerit, reliquerit qn
quaginta.ꝙ in ingreſſu religionis dẽt ha
bere mille ꝑ dictũ.§.ſed & hoc pñti.& di
cit d.Ant.in c.in ꝓñtia. de ꝓbat.ꝙ abſq; b
dubio habebit mille, [c] per dictũ.§.ſed &
hoc pñti.qa ſi in quocũq; relicto nuptia-
rũ,vel dotis, reiicit̃ fauore mr̃imonii:ita c
reſpectu vitæ cõtẽplatiuæ. ſic ad ꝓpoſitũ,

a Ius primogenituræ. Et de iurib⁹ primogenituræ, vide Præpoſi.Medio.in cap.per venerabilẽ. verſi.qđ autẽ. co.30.verſi. poſtremò ad eandem.qui fi.ſint le. So.conſi.47.inci. facti narratione. in.2.col.ver.1.ar. in.3.vol.And.Sic. in conſi.10.col.4. ver.cũ ergo.in.2. volu.& ibi in.10. col.ver.prętereà. vbi dicit ꝙ ius primogẽituræ poteſt cedi. & ibi latè, an filius primogeniti dicatur primogenitus. vide etiam Ioan.de Turre Cremata ĩ cap.quam periculoſum.3.q.7.& ꝑ Car.Zabarellam. in cap.licet.in.2. co.verſi.14.de voto.& adde, quod vbi ſunt duo filij, & ignoratur quis ſit primogenit⁹, pater poteſt gratificari, cui vult de iure primogenituræ.Bald.in l. quibus. co.fi.ver. pone conſuetudo.C.de ſec.nup. HENRI. FERR.

b Conſuluit Bart. Adde, ꝙ eſt primum conſil.Bart.

c Habebit mille. Idem tenet Mat-

teſtil. nota. 3. inci. nota, q ſi teſtator. Nam reijcitur illa cõditio, ſi nupſerit tanq̃ turpis in caſu, in quo illa ingrediatur religionem, quę eſt impeditiua vitæ contemplatinę, ſaltem indirectè: vt eſt tex. in. §. ſed & hoc pręſenti. hic allega. & miratur, q monaſteria monialium non practicãt hoc. & idẽ tenet Bart. in l. 2. ff. de his. quæ pœ. no. & ibi dat cautelam, vt teſtator poſsit ſic grauare. Bald. in l. Deo nobis. in. 1. colũ. verſi. & ex iſtis. C. de epi. & cle. tenet cõtrariã opi. & dicit q ita ſeruat conſuetudo. & Paulũ de Caſt. in auth. niſi rogati. in. 2. col. verſi. & ideò dicit, q ita cõſuluit in facto, cum pluribus doctoribus & fundant ſe in intentione teſtatoris. vide tamen Felinum in c. in præſentia. co. 20. ver. & ex iſtis remanet, de proba. vbi dicit, q propter hoc non eſt recedendum à prima opin. & maximè: quia ſicut conditio retrahẽs à cõtrahendo matrimonio carnali, reijcitur l. Titiæ, ſi nõ nupſerit. ff. de condi. & dem. ita & à ſpirituali: cui rationi nõ bñ reſpondet Bal. in d. l. Deo nobis. & tenendo primã opi. dclara duob⁹ notabilib. modis. vt per Feli. vbi. ſ. HEN. FERRAN.

cum iſtud ſtatutum ſit cõtrariũ religioni abſtrahens indirectè ab ĩgreſſu, nõ tenet.

Nã & fauore religionis tolliť ingratitudo: vt ĩ c. pe. 19. q. vlt. Nõ ob. qđ dictũ eſt de pſe hoc nolẽte: qa illud accidẽtale nõ puto ipſum facere poſſe, hoc tali grauamine & cõditiõe adiecta: qa ſi nõ nupſit, nihilominus ſuccederet p dictũ. §. ſed & hoc pñti. & ea, q̃ ſuprà dicta ſunt. Et ſtatutũ eſt regulr̃ abſonũ ea rõne pp religiõis ĩgreſſum: vel ſaltẽ eſt ꝯ priuilegiũ, collatũ monaſterio p Imperatores, p illũ alleg. §. ſed & hoc pñti. ſm intellm̃, quem ponit do. Ant. ĩ pall. c. in pñtia. q dicit, q illud eſt priuilegiũ monaſterio indultũ ex quadã æquitate & fauore monaſterii, & ne ẽt p hoc cõtingat meli⁹ bonũ impediri. qđ patet: qa ſtatutũ ĩ loco poterat hoc fauore monaſterii ĩducere: vt illud habeať, ac ſi nuptias cõtraxiſſet: vel ſi liberos pcreaſſet. & ſm hũc intellm̃ poſſet dici tale ſtatutũ eſſe ꝯ libertatẽ eccleſiaſticã, cum ſit cõtra priuilegiũ indultũ monaſterio per Imperatorẽ. Scđs caſus diſtinctiõis eſt, qñ ſtatutũ iniecerit vinculũ poſt clericatũ, uel monachatũ. & iſte caſus põt ſubdiuidi ĩ partes duas. Prima qñ tendit ĩ clericorũ piudiciũ: ſecundus caſus in fauorẽ.

36 † Primo caſu, ſtatutũ nõ extẽdiť ad clericos. unde ſi facto clerico ſecũdogenito, ſuperuenit ſtatutũ diſponẽs, ut primogenitus ſuccedat ĩ hæreditate: nõ ligaret clericum ſm Io. And. ĩ reg. ſine culpa. pe. col. Idẽ ſi haberet ꝯſuetudo, q primogenitus legitimat⁹ ſuccederet: qa ſi act⁹ legitimationis fieret ſecũdo iã clerico effecto, nõ piudicať ſecundogenito. Non debet. n. retrahi cum piudicio clerici: vt in c. quãuis. de reſeri. li. 6. Sic pcedunt iura, q̃ dicũt, q ſtatuta ñ ligãt clericos. & c. q̃ in ecclˀiarũ. & hic. & 96. di. bñ qdẽ de re. eccl. nõ ali. c. ſi. no. ẽt in l. 2. C. que ſit lon. cõſue. Sunt enim ſupiores & nõ ſubditi iuriſditioni, nec habẽt poteſtatẽ laici ſtatuendi in clericos. in. 96. di. c. deniq;. Pro hoc qđ not. Bar. in auth. Itẽ nulla cõitas. Arc. ĩ d. c. 1. de immu. ecc. li. 6. vbi dicũt, ſi ius collectandi pueniret rem ĩ eccleſiã trãſlatã: illã aſſicit, put illa trãſit ad eccleſiã. Secus ſi ſucceſſit: tũc nõ extendiť ad bona iã acqſita, put hic Lap. dicit ĩ ſua. q. 8. q ſtatuta in hoc loquẽtia quãtũ ad ſucceſſorẽ, ſi pueniãt monachatũ, vel clericatũ ligãt. Sec⁹ ſi poſt. Nã ſtatuta, q̃ excludũt fœminas à ſucceſſione vſq; ad tertiũ gradũ cognatorũ, ſi forẽt mõachatę eis ñ piudicaret. ſic ĩ facto ꝯſuluerũt d. Ant. & d. Pet. Secus, ſi pueniręt ante monachatũ. Qđ intelligo pdicto mõ, qñ nullã mẽtionẽ faciũt clericorũ: ſed excludũt fœminas à ſucceſſione vſq; ad tertiũ gradũ. Prædicta ſunt vera, inquãtũ ſtatutũ iniiciẽs vinculũ añ clericatũ, vel puiſio principũ clerico ſit rõnabilis, & nõ inuitat ad pctm̃: aliàs nõ ſeruareť, nec p clericũ, nec ꝯ laicũ: nec ſi añ clericatũ, nec ſi poſt iniecisſet vinculũ. Et dicit Io. An. in c. ſi. de exce. li. 6. q l[illegible] fact⁹ clericus nõ poſſit ſe tueri exceptiõe pſcriptionis, qua nõ põt cõpelli debitor ad ſoluendũ debitũ certo tempore lapſum: quo debitũ nõ ſit petitũ, q talis pſcriptio cũ mala fide nõ dẽt iuuare clericũ in fo. ecclˀiaſtico: qa hoc nõ valebit in foro ſeculari. p d. c. ſi. de excep. quod vř ꝯ Bar. in l. ſeqtur. §. ſi viã. ff. de vſuc. & l. ſi. quẽadm. ſeru. amit. vbi vř velle tale ſtatutũ valere. Et p hoc dic. Bar. facit quod no. doc. in c. cura. de iurepa. & Inn. in c. qa pleriq;. de im. ec. Sed p cõcordãtia harũ opinionũ, diſtinxi in pall. c. q clericis, qđ aut debitor tenebať offerre debitũ creditori: & tunc fuit in culpa. & pſcriptio ipſum non iuuabit. ar. c. ſi. de pſcr. Aut debitor nõ tenebať ire ad domũ creditoris: vt qa erãt diuerſi fori. & tũc pcedat opi. Bar. qm̃ in iſto caſu in nullo dolo repiť debitor: ſed totaliter pſcriptio fuit inducta ex ſola negligẽtia nõ petẽtis. Et an & qñ debitor teneať ire ad domũ creditoris vel ecõuerſo; vide bo. tex. iuncta gl. in l. Titẽ illa. ff. de cõſti. pecu & qđ no. in c. ſignificãte. de pig. Bar. in

37 l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. aliàs ſtatutũ nõ valeret. † Secũdus caſus ſubdiuiſionis eſt, qñ ſtatutũ iniecit vinculũ poſt clericatũ ſed porrigit cõmodũ & fauorẽ. tunc dicit Io. poſt allegationẽ pall. q extẽdiť ad clericos, q̃q̃ ſtatutũ ſpãliter loquatur in rebus eccleſiaſticis, nõ pficiãt eis, nec valeãt talia ſtatuta: niſi ab eccleſia ꝯprobẽtur. 10. di c. lege. Et no. de ope. nun. in c. 1. & c. 5. de ſol. Præterea, qñ ſtatutũ in gñre loqtur afferẽs aliqđ cõmodũ: illud extẽdiť ad clericos: dũtñ nõ ſtatuat pcipiẽdo, vel vetãdo, vel phibẽdo, vel in agẽdis p eos formã dãdo. l. 1. C. de na. lib. ad hoc. ĩ. de fo. cõp. c. dilecti. vbi priuilegiũ Anglicis cõceſſum extẽdiť ad clericos: ſicut pt intelligi ex pal. c. ſicut cõſuluit latiſſimè do. Io. đ Im. in quadã lite. referẽs lapſum Abb. vbi cõcluſit, q ſtatutũ excludẽs fœminas à ſucceſſione, ſupſtite aliquo agnato, ſuper certũ gradũ fœminæ excludũtur. qđ cõſiliũ ponit Lap. alle. qõne. 8. & ſeqtur do. Io. And. in c. qđ clericis. de fo. cõp. do. Bal. in l. cunctos populos. C. de ſum. tri. vbi dicit, q ſtatutũ gñale laicorũ includit clericos incluſione fauorabili. Vnde ſi ſtatutũ dicit: fœmina nõ ſuccedit ſupſtite maſculo. includitur in iſto beneficio cler. & mon. ad hoc pal. c. dilecti. & 10. di. c. ſi in adiutoriũ. Itẽ ſi clericus hẽt inſtrũm guarentigiæ ꝯ me, pt vti bñficio ſtatuti circa paratã executionẽ. Sicut. n. hẽt actionẽ ciuilẽ de iure ciuili, ita hẽt officiũ iudicis cũ ſit de iure municipali: dñs Pet. in pall. repe. c. canonũ, vř tenere oppoſitũ p hoc caſum. vbi ponit, q ſtatutũ laicorũ fauorabile, ẽt eccl. & eccleſiaſticis pſonis, nõ valet, niſi ſit approbatũ p Papã. ſed primũ dictũ placet mihi. Et ad hoc, & inquãtũ dicit, nõ valere ſtatutũ; intelligť inquãtũ ſpecificè diſponit de eccleſiis, ſeu clericis. Tũc. n. nõ valet, ne noteť ſupioritas in ſtatuẽtibus. Et hoc aptè voluit ex iuris rõne: ibi à qbus, ſi quid motu pprio. &c. & hoc pcedit, qñ ſtatũ loqtur gñaliter, put diſponebat hoc ſtatutũ; nec affert cõmodũ ſimplr. Vel qñ loquur pcipiendo, vetando, vel prohibendo: quibus caſibus non cõprehendit clericos: qa vř habere poteſtatẽ in clericos, vel in eccleſias. Et hoc voluit. Secus ergo ſi ſimplr affert cõmodum. Et ex hoc colligitur diuerſitas inter ſtatutũ Principis & ſtatutũ inferioris: qa ſtatutũ Principis, quod pt ſe habere ad cõmodum & incõmodũ: licet liget clericos, ſecus in ſtatuto inferioris, vt hic no. Nã hoc ſtatutum parũ redũdaret in fauorẽ eccleſiarũ. vt ſi eccleſia litigaret, & alienatio facta eſſet in laicũ. & tñ nõ extenditur ad clericũ, vel ecclˀas. qđ eſt aptẽ ꝯ Bar. in pall. l. cunctos populos. Idẽ puto, q ſi ſtatutũ laicorũ diſponeret ſpecificè đ ecclˀiis, vel clericis: ex quo nõ pcipiẽdo, vetãdo, vel phibẽdo, vel formã in agẽdis p eos dãdo: q valet ſtatutũ: qa poti⁹ cẽſeť priuilegiũ q̃ ſtatutũ. Ex quo ſimpliciter porrigit cõmodũ: vnde potius aſſumit nãm priuilegii, q̃ ſtatuti. ad hoc gl. in verſi. decætero, in procemio clementinarũ, & ibi p Pau. Quid. n. ſi ſtatutũ dictaret, q clericus ſuccedat patri in totum relicta legitima alius filiis? Dictum ſtatutum, & ſimilia dicit non valere. Nec ob. ex quo loqtur, qñ diſponit vetando, vel precipiẽdo vel certã formã in agendis per eos dãdo, vt erat ſtatutum

Baſilij,

Baſilii,quod vetabat alienationes rerũ eccleſiaſticarũ, vt c.bene qdé.96. diſt. vnde ſumptus fuit finis huius c.

38 †Et circa iſtos d[illegible]os caſus dubitatur hic de his quæſtionibus. Eſt [illegible] mulieri ꝓhibens teſtari,vel bona ſua alienare ſine certa ſolẽnitate,an poſſit bona ſua offerre eccleſiæ ſine tali ſolẽnitate. Et dicendũ eſt,ꝙ ſic: ſiue offerat ſe & ſua dño. Nã pia cauſa eſt priuilegiata,& ꝯ priuilegiũ,quod reſpicit ipſum Deũ,nõ põt ſtatutum diſponere.Et hoc ſentit Bar.in præalle.l.cũctos populos.facit.c relatũ.& c.cũ eſſes.de teſta.l.1.C.de ſacroſanc.eccl. Sic.n. mulier ſe & ſua offerens transfert actum ſpiritualẽ, ſup quo ſtatutum nõ põt diſponere. Nã iſta eſt donatio , in qua eccleſiæ ſunt priuileg.atæ: vt in ꝓalleg.a.l.1.vnde non valent ſtatuta ꝯ priuilegiũ. & hoc etiã no. Bal.in l.generali.C. de ſacroſan.eccle.

39 †Secũdò eſt ſtatutũ,ꝙ teſtamenta nõ inſinuata p 6.mẽſes p hæredẽ nõ valeant,nunqd extẽdatur ad clericos. Bal.in aut.caſſa.C.de ſacroſa.eccle.dicit,ꝙ nõ,qa clericus,vel ẽt res eccleſiaſtica non ligat̃ tali ſtatuto, p ratioñe aſſignatã per eũ . Quæ ratio mihi plus placet, q̃ illa,quã ponit Bart.in l.cunctos populos.q̃ dicit talia ſtatuta ſup inſinuatione teſtamentorũ extendi ad clericos,niſi q̃tũ relinquatur in piã cauſam, qa hunc actũ non hñt ex priuilegio,ſed eis cõpetit de iure cõi tanq̃ cuilibet alteri hominũ.Dico enim nõ hac ratione extendi ad clericos teſtãtes,qa oẽs clerici,& ipſorũ actus non ſubiiciuntur ſtatutis laicorũ:vt hic no.& in c.cum eſſes.de teſt.Statutũ tñ vr̃ in tali teſtãto, qa in effectu ꝯcernit hęredẽ,& ipſum punit de delicto ſuo.&ex hoc puto, ꝙ ſit minus periculũ , ꝙ non habet locũ q̃ ꝙ hẽ locũ,quia nõn põt cõcernere teſtatorẽ , nec hæredem.

40 †Tertius caſus eſt quando ſtatutum fuit editum poſt clericatum,vel ante,ius autẽ agendi,ſeu obligatio oritur ex facto clerici,uel quaſi facto cũ eo,vt ex cõtractu: vel quaſi.& tenet Bart.in l.cũctos populos.C. de ſum. Trin.vt ſ̃. dixi in not.ꝙ ex quo lex,vel ſtatutũ non loquitur ſpecialiter de clerico, ſed gñaliter diſponit ſup cõtractibus delicti,vel quaſi contractibus,vel aliis actibus,vel ſuper ordinãdis,vel decidendis litibus,ex quo tale ſtatutũ nõ nutrit peccatũ,nec diſponit ſpecialiter de clerico,nec derogat priuilegiis eccleſiaſticis,nec eſt irrationabile;ꝙ ligat clericum.& ſm iſtud iudicandus eſt clericus, ſiue agatur in foro ciuili,ſiue in foro eccleſiaſtico.ĩ.de re iud.cũ cauſa.de in integ. reſti.c. cũ veniſſent.& in c.3.de eo.qui mit.in poſſ.Per quæ dicit valere ſtatuta:vt inſtrumentum guarentigiæ habeat executionẽ paratã ꝯ clericũ, & pro clerico in foro eccleſiaſtico & ſeculari. Ad quod allegatur dictum Hoſt. in ſumma tit.de conſue.§. & de veritate ipſius ver. ſed pone.ſed ſtatutum , quod voluit teſtamentũ inſinuari, debet extendi ad clericos teſtantes, inquantũ non relinquãt in piã cauſam. An hoc debeat ſeruari in quocunq; foro cauſa agatur.de hoc remittã ad diſtinctionẽ Hoſt.in ſumma de teſta.§.qualiter.ver.vnũ.q dicit, ꝙ ſtatutum debet ſeruari , ꝓut cauſa cognoſcitur: quo foro agatur: ꝓut vult Io. An.in addi.ꝓdi.& d.Anto.in ꝓalle.c.quod clericis.Nã ſi contrahentes,vel actũ agẽtes cũ clerico,vel clerici cũ aliis cõtrahentes tacitè videntur cõſentire legibus fori:in quo cauſa agitãda venit,cõuenіri poſſunt:ſtatutis ipſius ſubiiciunt̃ ex diſpoſitione legis canonicæ, q̃ ꝓ foro clericũ ſubmittit legibus,ex illa regula,ex quo ibi agit , ſm illas leges iudicandus eſt. Ideò ſm eum inſtrumentũ guarentigię habebit executionẽ cõtra clericũ, & contra laicũ in foro ſeculari:ſed nõ in foro eccleſiaſtico,quia ſic videtur cõſenſiſſe laicus,cũ clerico contrahendo.Idẽ putat in teſtamento clerici , ꝙ inquantũ cauſa diſcutitur in foro eccleſiaſtico iudicabitur ſm ius canonicũ,inquantum in foro ſeculari tractabitur ſm iura ſecularia.Itẽ,ſi eccleſia legataria agat ꝯ eccleſiã ꝓ legatis valebit teſtm̃ ſine inſinuatione: ſi inſtituto laico à clerico legatarius agat ꝯ laicũ:vel petit hæres hæreditatẽ à laico, nõ valebit teſtm̃ nõ inſinuatũ.ſic.n. ſm eũ videtur cõceſſum clerico teſtm̃,vt eius teſtm̃ ſubiiciatur legibus fori,vbi cauſa agitanda eſt. Et ſi dicat̃, quõ ſtatuta laicorũ ligent actus clericorũ.Rñdet̃: ꝙ ligãt actus clericorum, quos nõ faciunt,vt clerici,ſed vt alii hoĩes,vt etiã dicit Bar.hoc nõ mihi placet p ea,quæ ſ̃ dixi. Sed cùm non ligent actus clericorũ cõiter,ſed ex legis diſpoſitione ſcilicet canonica, q̃ actum in executione ſubiiciẽdo foro ſeculari ſubiicit ẽt legibus fori ex tacito ẽt cõſenſu actũ agẽtis.Idẽ puta ĩ teſtõ laici.vt inquãtũ habet executionẽ,& agit̃ in foro eccleſiaſtico,ꝙ ſubiiciat̃ legib. eccleſiaſticis.ideò puto,ꝙ ſi laicus inſtituta eccleſia decedat,legatarius ex teſtõ,cũ duobus teſtibus,& ſine inſinuatione poterit petere legata:maximè,qa teſtm̃ non poterit quo ad aliqd valere:& quo ad aliqd non,neq; audit̃ eccleſia hoc allegãs ĩ ꝯſequentiã,ꝙ teſtm̃ valeat inq̃tũ eſt inſtituta eccleſia:& nõ inq̃tum legata relicta ſunt: Et qa tale legatũ venit petẽdũ in foro eccleſiæ: q̃ pñt verificari i q̃tũ teſtm̃ ſubmittit̃ ex toto legi eccleſiaſticæ:qa pricipalis inſtõ eſt i piã cãm:vt qa inſtituta eſt eccleſia. Si autẽ totũ teſtm̃ ſubiiceret̃ legi ſeculari, quoad laicũ teſtãtẽ,& inſtituẽtẽ clericũ rõne piæ cauſæ,tũc q̃q̃ legatarii habeãt petere legata ĩ foro eccleſ. tñ teſtm̃ illud nõ iudicaret̃ ſm ius canonicũ,quo ad legata:ne diuerſo iure cẽſeãt. Idẽ ſm eũ,ſi ſola exceptio ꝓrogat nõ in parẽ cãm,eſt legatũ deuolutũ ad eccleſiã ex teſtõ laici, ꝙ fieret exceptio laicorũ corã iudice ſeculari,& nõ eccl'iaſtico. Adhoc,qđ legit̃ & no.i cle.qa regulares.de ſup.neg.ꝓla.& qđ ſ̃. dixi hæc oĩa puto vera inq̃tũ forus eſt regularis. Sed ſi aliquo accidẽti ex poſt facto daret̃ forus,ſeu accumularet̃ nõ ex originali ꝯtractu:vel actiõis geſtæ, vt qa clerico agẽte in foro eccl'aſtico ibidẽ recõueniret̃,tũc credit cãm agitãdã & decidẽdã ſm l.naturalis fori: & nõ accidẽtalis.adhoc l.q hẽt.ff.de tut.Nalis.n.cã abſorbet accidẽtalẽ, & ibi regula,ſi pactonudo recõuenirẽ laicũ corã eccl'iaſtico, nõ habet exceptionẽ,ſicut in foro ciuili; & ſic de ſingulis.Et ſi clericus recõueniret̃ corã ſeculari idẽ foret, vt legibus eccleſiaſticis iudicaret̃. Nec obſ.qđ no.Arch.2.q.6 .c.nõ ita,qa ĩ actibus Apl'orũ ab ĩterlocutoria ſatẽdũ ẽ ꝙ attẽdit̃ forus loci iudicis:qa ibi nõ determinant̃ deciſoria, ſed accidẽtalia ad litẽ ſeu ꝓparatoria, & ſic dicit tẽpãdũ eẽ qđ no.96.di.c.deniq;.i gl.fi. Hæc dicta ſunt formalia.d.An.q̃ ex toto nõ placẽt,vt ſtati ſubiiciã.Dicit tñ ĩ alio loco ĩ all.c.ꝙ clericis,hæc ꝓcedere ĩ eccl'a. Et tũc ĩq̃tũ tractat̃ ĩ foro ſeculari decidẽda eſt ſm ius canonicũ, vt dicũt doc.ĩ c.1.ſ̃.vbi dicũt eſſe caſũ,ſm intellectũ vnũ.Et idẽ ĩ aut. clericus. & ibidem p Cy.C.de Epi.& cle.hoc dictũ limitat.Hoſ.qñ agit reali.Et ſic đ re.eccleſiæ:ſed ſi ageret̃ pſonali, vt qa petita erãt legatũ, & hr̃ditas,ex tũc debet ſm leg. iudicari,hoc ponit ĩ ſumma eo.ti.c. 1.ver.qd ſi clericus. putat tñ hoc caſu inq̃tũ ſtatutũ diſcrepat à lege cõi & nali,ꝙ ĩ caſibus,i qbus ad pias cãs diſponit̃:iudicãdũ eſſe ſm ius canonicũ.alle.ꝓ caſu.c.cũ eſſes.de teſta. p q̃ putat,ꝙ ſtatuta loq̃ntia de inſinuationibus, vel relicta annullãtia,vel q̃ reqrãt in teſtãtis ſolẽnitatẽ,vel in ꝯtibus,nõ debeãt obſeruari,etiã in foro ciuili in cã eccleſiæ.Nã legibus,uel ſtatutis nõ eſt eccleſia iudicãda quoad res:q̃s petit.Ad hoc c.bñ qdem 96.di.ĩ c.fi.de re.eccl.ali.uel nõ qđ ẽt tenet Bal.ut ſ̃.dixi. Idem,ꝙ ſ̃.tenet̃ inq̃tum põt cadere in piã cãm,in ꝯtibus uerò,in qbus nulla eſſet liberalitas ex parte laici,ita ꝙ nõ põt dici diſpoſitũ in piã cãm:tunc idem dicendũ, ꝙ in ſequenti mẽbro dicit

ꝙ

ſcilicet qñ agitur de re patrimoniali clerici, ſeu eius
obligatione. hæc ſimpliciter nõ placét, maximé inquã
tũ vt iudicet̃ ſm legẽ fori, vbi cã ventilatur. Primò. n.
ex hoc dicto ſequit̃ maximũ abſurdũ, quia idẽ cõtract'
in vno loco, vel foro valebit, in alio nõ. Finge. n. ſtatu-
to cauetur, q nisi emptor apprehenderit poſſeſsionem
rei intra annũ, ſit cõtractus nullus, aut præſumatur ſi-
mulatus. Nam ſm theoricã prædictã ſi laicus agit cõ
tra clericum, lapſo anno ad preciũ in foro eccleſiaſti-
co nõ poterit allegare iſtud ſtatutũ: & ſic cõtractus ibi
erit validus. Si verò clericus prius agit contra laicũ in
foro ſeculari ad traditionem rei, poterit iſtud ſtatutũ
allegare: & ibi nõ tenebit contractus: ſecundò claudi-
cabit cõtra. l. ſi cũ dies. §. pe. Et quod ibi no. ff. de arbit.
41 & C. de reſcin. ven. l. 1. †Itẽ iudex habet iudicare, ſm
conſuetudinẽ litigantiũ, & eorũ ſtatuta, non ſua: vt no.
12. di. c. illud. & p Inn. ſuper rub. de cõſuetudine. Cy. in
l. 2. C. quæ ſit lon. cõſue. & in l. 2. C. de conſti. pecu. fa-
cit. c. 3. de eo, qui mit. in poſ. & nõ apparet rõ, quare ſi
contentio eſt inter clericũ & laicũ, debet iudex potius
iudicare ſm cõſuet. & iura laici, quã ſm cõſuetudines,
& iura clerici. Nec eſt verũ, q in cõueniendo eũ in foro
ſeculari, ſubiecerit actũ ſtatutis illius fori, qa hoc non
pcedit in deciſoriis, ſed i ordinatoriis, vt no. in palle.
locis. vt ſupradixi. Et no. Bald. in d. aut. clericus. Adit
enim ſecularẽ, vt faciat ſibi ius, ſm ius. cõe, & nõ muni-

a Teſtamentum nõ valebit. Circa iſtum articulum vide omnino Feli. hic in 37. co. poſt ver. quartus caſus.

42 cipale, quod nõ habet eũ ligare. Sicut. n. delinquendo
nõ ſortitur forũ iudicis ſecularis, ſed Epi loc. ita con-
trahendo. de fo. cõp. c. dilecti. & c. poſtulaſti. †Itẽ non
procedit dicta theorica. quid. n. ſi ſtatutũ ponit ſoleñi
tatẽ actus; dicemus ne, q eccleſiaſticus debet iudicare
ſpreto illo ſtatuto, cũ laicus omittẽdo ſolẽnitatẽ illã
requiſitã aliàs nihil ageret, licet cõtraxerit cũ eccleſia?
ar. l. cũ lex. ff. de fideiuſſo. & quod not. Feder. conſi. 78.
Itẽ, quid ſi ſtatutũ concernit perſonam: dices ne cõpre
hendere clericũ, licet agat in foro ſeculari? certẽ nõ: qđ
voluit apertẽ Cal. in ſua di. inci. ſtatuto cauetur, vbi di
cit, q ſi ſtatutũ laicorũ non admittit ſolutionis pba-
tionẽ per teſtes, clericus nõ arctatur illo ſtatuto, licet
agat in foro ſeculari, qđ nõ potuit cõprehẽdere ipſum
clericũ, ac per id quod no. Archi. alle. Cy. in l. 2. ppe ſi
nẽ. C. quæ ſit lon. conſue. Dñs Card. variẽ locutus eſt
in hoc 3. artic. ſed nouiſsimẽ in c. 3. de eo, q mi. in poſ.
præmiſſa diligentia & matura deliberatione, ſic bre-
uiter diſtinguit, q ſemp in deciſoriis tã in foro eccle-
ſiaſtico, quã in foro ſeculari ſeruabitur ſtatutũ, ſeu con
ſuetudo illius, cõtra quẽ inducitur. Ponit exẽplũ: ſi lai-
cus petit rẽ à clerico in iudicio eccleſiaſtico: & ipſe ex-
cipit, q preſcripſit, ſufficit pſcriptio. 10. vel 20. annorũ.
Si autẽ clericus agit contra laicum, & laicus excipit de
pſcriptione, nõ ſufficit pbare de præſcriptione. 10. vel
20. annorũ. ſed 40. quia tñ quadragenaria currit cõtra
eccleſiã. de pſcrip. c. de quarta. Et pro hoc, quia clerici
nõ ligantur ſtatutis laicorũ, vel ecõtrà: ſed hæc regula
mihi nõ videt̃ ſufficiens. Quid enim, ſi ſtatutum cõcer-
nit rem ſubiectã laico, dicemus ne, q non poſsit alle-
gari contra clericũ, ad effectũ concludendi cõtractum
nullũ? Itẽ quid ſi concernit ſolennitatẽ actus. &c. dic, vt
43 ſtatim ſubiiciam. † Itẽ iſtud exẽplum calumniari po-
teſt, quia præſcriptio 10. vel 20. annorũ eſt cõis tã cleri
cis, quã laicis: vt no. Io. And. in regula, qui ad agendũ.
de reg. iur. in Mercu. ſed in fauorẽ eccleſiæ introductũ
eſt ab vtroq; iure: vt cõtra eã non currat pſcriptio, niſi
40. annorũ. Sic in hoc exẽplo nõ reperit̃ diſparitas iu-
ris: niſi fortẽ intellexiſſet de eccleſia agẽte cõtra eccle-
ſiã. Ego verò in hoc articulo trãſibo ferẽ put diſtin
xi in c. quod clericis. in lectura, quã Deo fauẽte cõce-
pi. vnde dico, qñ duo diuerſæ iuriſdictionis cõtrahunt

in loco, nõ eſt dubiũ, q indicabitur ſm legẽ loci con-
tractus. de euict. l. ſi fundus. & p Cy. in l. 2. C. q ſit lõga
conſuet. & Inno. ſuper rubr. de conſuetu. quia rõne cõ-
tractus quis ſortitur ſibi forũ. Sed dubium maximum
eſt, qñ clericus cõtrahit, vel quaſi. Non enim põt dici,
q clericus ſortiatur forũ loci, aut cõtractus, ſeu iudicis,
ſecularis, nec econuersò, q laicus ſortiatur forũ eccle-
ſiaſticum, vel clericus forũ iudicis ſecularis. Et clericus
ſortitur forũ epiſcopi. Sed inſurgit dubiũ reſpectu ſta-
tutorũ, an iſte cõtractus iudicabitur ſm legẽ ciuilem,
an ſm legem eccleſiaſticam, cũ pſonæ non ſubiiciant̃,
niſi in foris ſuis. Sed hoc caſu diſtinguo, q aut ſtatutũ
ſeu cõſuetudo cõcernit actus ſolennitatẽ adhibendam
tempore contractus. Et tunc ſiue ſtatutũ ſit clerici, ſiue
laici: non valebit contractus niſi illa ſolennitas fuerit
obſeruata. Et hoc ideò, qa nõ potuit ſubditus cõtrahe-
re cũ non ſubdito ſpreta. l. ſui ſuperioris, imò peccauit.
de maio. & obed. c. 2. & ff. de leg. 1. l. nemo põt. & de te
ſta. c. requiſiſti. Et nulla contracta fuit obligatio, cũ lex
ſibi reſiſtit, & inhabilitat conſenſum ſuũ, vt in l. cũ lex.
ff. de fideiuſſo. Et not. in c. cũ cõtingat de iureiu. Sic cõ
tractus non potuit ex vna parte exiſtere, ſed vltro ci-
troq; obligatorius eſſe debet. l. Labeo. §. contractũ. ff.
de ver ſig. facit. c. admonet. & c. quod in dubiis. de re-
nunt. Sicut in ſimili videmus, q in donatione exigitur
inſinuatio, ſi excedit certã quantitatẽ à l. taxatam: cer-
tẽ licet fiat donatio non ſubdito: ſi non eſt facta inſi-
nuatio non valet. l. ſancimus. C. de dona. Inficit. n. po-
teſtatẽ donandi ex cauſa. Et iuxta hoc ſtatutũ iudica-
bitur inter clericũ & laicũ in vtroq; foro, qa ſi cõtra-
ctus nõ valuit, nõ debet ex eo ius reddi. Adhoc quod
44 no. Cyn. in l. 2. C. quæ ſit lon. conſue. † Debet. n. iudex
attendere ad ſtatuta & conſuetudines litigantiũ, vt ſu
pradixi. Nec hoc ſtatutũ laicorũ ligat clericos, cũ di-
ſponit circa ſubditos ſuos ad bonũ finẽ. Vnde ſi cleri-
cus, vult ſibi illũ obligare, debet obſeruare oĩa, ſine qb'
ille obligari nõ põt. facit quod in ſimili not. Feder. in
conſi. 77. vbi dicit̃, q ſi ſtatuto cauetur nobilem nõ poſ
ſe recipere ceſsionẽ actionũ contra popularẽ, nõ vale-
bit ceſsio facta nobili etiã per eccleſiã: quia ſtatutũ di-
ſponit in caſu licito, & inter ſubditos, & nõ in fraudẽ,
nec alio modo libertatẽ eccleſiaſticam reſtringendo.
45 †Et ex hoc infero, q laicus teſtando, debet adhibere
a oẽs ſolẽnitates ſuas: aliàs teſtm̃ non valebit, a q̃q̃ inſti
tuerit clericũ: niſi hoc faceret pro anima ſua. Nam in
iſtis diſpoſitionibus ad pias cauſas, ſufficit ſeruare ſo-
lẽnitates iuriſgentiũ, & ius canonicũ pualet: vt in ca-
pit. cũ eſſes. & in cap. relatũ. de teſta. & ſ. plus dixi. &c.
46 †Quandoq; ſtatutũ concernit rem. Exẽplũ, q res do-
talis nõ poſsit alienari. & tũc puto, q ſi clericus emat:
nõ valet alienatio, qa mulier inhabilitatur ad alienan
dum. vnde etiam obligatio naturalis non oritur. vt in
d. l. cũ lex. & C. de legi. l. nõ dubiũ. c. 2. de maio. & obe.
nec hoc ſtatutũ dicitur ligare clericos, ſed tantùm ſub
ditum. Et impedit obligationem oriri ex contractu: &
ſuper re ſua poterit quiſque ſtatuere. l. in re mandata.
C. mãdati. & de cõdi. appo. c. verũ. Et quod no. Bar. in
l. reſcripto. ff. de mu. & hono. Et ſm hanc. l. indicabi-
tur in vtroq; foro, quia ſi non valet contractus, nõ de-
bet ex eo iudicari, vt dixi in præce. ar. Et in his duobus
caſibus põt practicari opi. Bar. in d. l. cunctos populos.
Et ĩ dubio non videtur pcedere opi. iſtorũ doct. aliud
ſentientium. Sed fortẽ non conſiderauerunt iſtos ca-
47 ſus, quia arbitror q alter dixiſſent. †Quandoq; ſta-
tutum concernit perſonam, videlicet q aliquid debeat
facere poſt contractum perfectũ, vt apprehendere poſ-
ſeſsionẽ rei emptæ intra certũ tẽpus, vel pbare per te-
ſtes: & tunc non ligabit̃ clericus etiã in foro ſeculari.

Et idem

Et idē dico ī laico reſpectu ſtatuti Ep̄lis.Nō.n.pōt exne⁹ ar
ctari ad aliq explicādū,ſed ſubditū ſtatuētis bn̄ ꝯphēdit,vbi
cūq; litigauerit.Qđ dico verū,qn̄ eſt aliqd explicādū p ſub
ditū ex̄ iudiciū,vt ī primo exēplo, qa dēt iudex ēt eccleſia-
ſticus iudicare litigātē ſm legē ſuā.fac'tqđ no.ī l. 2. C. de
cōſti.pe.& ſtatim dicā. Secus vř ī ſcđo exēplo & ſimili, qn̄
aliqd eſt explicādū p partē ī iudicio:qa tūc nō arctař index
eccleſiaſtic⁹ iudicare ſm illā legē:qa nō potuit ſtatutū dař
modū ꝓbādi & ꝓcedēdi in iudicio eccleſiaſtico. Et ideo ſi
ſtatuto laicorū caueř, ꝙ ꝓbatio mutui nō poſſit fieri p te-
ſtē.ſi laic⁹ litigat ꝯ clericū ī foro eccleſiaſtico,nō adſtringiř
laic⁹ illo ſtatuto.Ad hoc qđ legiř & no.ī c.2.đ arbi.li.6.&
ad hoc qđ no.gl.ī cle.diſpēdioſam.đ iud.& ī regula,poſſeſ
ſor.li.6.& cū hoc tēpamēto poſſet ꝓcedeř opi.do.Cal. Ad
ꝑdicta faciūt no.p Bar.ī l.cūctos populos.C.de ſum.tri.vbi
dicit:ꝙ ſtatutū cōcernēs pſonā n̄ extēdiř ad forēſes,ēt ſi ha
beāt bona ī loco ſtatuti, ēt ſi ſtatutū īdirectè tāgat illa bo-
48 na.† Exēplū:dicit ſtatutū , ꝙ priogenit⁹ ſuccedat. certè ſm
eū nō extēdiř ad forēſes,licet habeāt ibi bona: ſec⁹ ſi princi
paliter cōcerneret bona:vt ſi diceret ſtatutū,ꝙ bona đferāř
ad primogenitū.ad hoc facit.l.1.ff.đ tut.& cur.da.ab his.Et
optimè facit.q.diſputata p.d.Ia. de Rāpo. q̄ recitat & ſeqř
Io. Aud.in addi.Spe.in ti.de emp.& uē.§.vlt.in 2.q. in iſtis a
terminis.Statuto Mutinēſi cauet:ꝙ ſi aliqua res mobilis,vł
īmobilis poſſeſſa ab aliquo euincař ab eo,ꝙ nō teneař poſ-
ſeſſor illā reſtituere,niſi reſtituto ſibi pri⁹ ꝑcio, quo oſtēde
ret ſe emiſſe.Nūc Bonon.litigat Mutinæ ꝯ Mutinēſem,& ob
tinuit ſentētiā ꝓ ſe;qriř nūqd Bonon.vigoř ſtatuti Mutin.
teneař ꝑciū reſtituere:dict⁹ doc. determinauit ꝙ nō.& hoc,
qa iſtud ſtatutū nō porrigit vires ſuas ad ex̄neos,licet ibi li
tigēt.ita.& forti⁹ dico ī clerico,cū ſit & intelligař ex̄neu: re
49 ſpectu ſtatuētis.† Ex hoc infero ad no.& quotidianā.q. cōi
ter,vbi ſunt Iudæi vſurarii,vł Chr̄iani exercētes damnabile
fœn⁹:& grauiſſima cōuētiōe facta cū dn̄o ciuitatis,viget ſta-
tutū,ſeu ꝓuiſio & cōuētio inter eos facta,vt nō teneař vſura
ri⁹ reſtituere pign⁹ ei,q ſe ꝓbauerit dn̄m rei pignoratæ,niſi
pri⁹ reſtituto debito ,ꝓ quo res fuit pignorata. Accid.t , ꝙ
res clerici, vł ex̄nei laici,fuit pignorata dn̄o iſcio. Nūqd te 1
neař reſtitueř debitū an̄ reſtōnē rei? Ad ꝑdicta vř ꝙ nō:qa il
lud ſtatutū n̄ potuit fieri ī ꝑiudiciū n̄ ſubditorū,maximè cle
ricorū.Nec pōt dici.ꝙ ſtatutū cōcerneret rē,ꝙ ſi res erit cle 2
rici,n̄ ſubiiciř iuriſdictiōi laicorū.c.ſi.đ vi.& ho.cle.& c.1.đ
ī mu.eccl.li.6.Si laici ex̄nei,adhuc idē,cū res fuerit đlata ad 3
locū furtiuè,& ꝯ volūtatē dn̄i.Et ſic nō pōt dici đ iuriſdictio
ne ſtatuētis,ſicut dicim⁹ đ re mobili,q n̄ eſt pmāſura in lo
50 co,vt no.in c.ſi.ĵ.đ fo.cōp.facit.l.hæres abſens.ff.đ re iu. † 4
Qn̄q; ſtatutū dat mediū đcidēdi cām,& tūc ſi ꝑſigit legē iu
dici.Exēplū ꝙ iudex ī iudicādo teneař ſeq mercatorum li- 5
bros.Et tūc in iudicio ſeculari faciet fidē in ꝑiudiciū ſubdi-
ti,ſed ī ꝑiudiū clerici n̄.qa cū tātū ꝑiudicet ſubdito , nō pōt
porrigeř effectū ſuū ad n̄ ſuppoſitū iuriſdictiōi.Et p hoc no 6
tabiliter facit tex.in c.qđ clericis.đ fo.cōp.ītelligēdo gn̄a
liter,n̄ localiter Pariſiis;licet aliter ſenſerit gl.ibi.Dicit. n.
tex. cās clericorū decidēdas ſm i⁹ canonicū , ēt ſi clerici a- 7
gāt ꝯ laicos.Sic ēt ſi in for.ciu.vētilař.q.ꝙ n̄ dēt lex allegari 8
ꝯ n̄ ſubditū.Fateor tn̄,ſi cleric⁹ vult recipe librū ꝓ ſe ; ꝙ te-
neař recipe,& ꝯ ſe.ar.c.cū olim.đcēſi.& c.ex eo.đ reg.iu.li. 9
6.Sed in for.eccl.iudex nō teneř ſeq illud ſtatutū,ēt ꝯ laicū 10
ibidē litigātē:qa n̄ potuit ſtatutū ꝑſigere legē iudici nō ſu- 11
51 biecto.Et hoc caſu opi.Car.n̄ ꝓcedit.† Si verò ſtatutū n̄ ꝑſi
git legē iudici,ſed loqř gn̄aliter,vt ꝙ fides adhibeař libris
mercatorū.tūc puto, ꝙ in vtroq; foro hēat locū nō ſtatuti ꝯ b
laicū ſubiectū: qa lex ipſius pōt vbicūq; allegari ꝯ eū , ſed ꝯ
clericū n̄,ex quo n̄ eſt ſubiectus,ſed ſi recipit ꝓ ſe; dēt reci-
52 pe ꝯ ſe. † Per hoc vř gl.n̄ bn̄ dicere in l.2.C.đ cōſt.pe. q di-
cit,ꝙ ſi hoīes alicuius ꝓfeſſiōis hēnt aliqđ ſtatutū deuiās à
iure cōi,ſm illud iudicabiř,ſi agūt corā ipſorū iudice , quē
hēt pūt ſm diſti.l.ſi.C.de iuriſ.om.iu. & no.Inn.in c.cū ab

eccleſiarū.đ off. ord. Secus, ſi agūt corā
alio:puta corā ptāte ciuitatis, qa ille hēt
iudicare ſm ius cōe , & n̄ ſm ius priuatū
ipſorum.Nā certè gl.illa malè dicit,ꝙ iu
dex hēt iudicare ſm leges & ſtatuta liti-
gātiū,& n̄ ſm propria.vt ĵ.c.ꝓx. & ſ.d.c.
ꝑced.& c.conſtitut⁹.đ reſcri.& c.delicto.
đ ꝑb. Optimè facit tex.in c.cùm oēs.ſ.e.
vbi vř tex. ꝯ illā glo.facit.l.die ſabati. C.
Iu.vbi priceps in iudicādo hēt reſpectum
ad ꝯſuetudinē,& ſtatuta litigātiū,vt ī c.3.
đ eo q mi.ī poſ.Aliàs poſſet đ facili fra⁹
inferri ꝯ c.q̄to. de diuor.& ſic repi poſt-
modū p Cy. reꝓbari illā gl.ī d. l.2. dicē
tē ꝙ iter hoīes ei⁹dē ꝓfeſſiōis valet ſtatu
tū ēt corā iudice totius ciuitatis,qa ēt ꝯ-
cernit de ciſoria.ar.ff.de euic.l.ſi fundus.
ſed iter aliàs pſonas n̄ valet, qa eſt i⁹ pri
53 uatū ipſorū đ vniuerſit.† Et fortè p hanc
rōnē vltimam poſſent ſatis ęquè limitari
oīa ſupius p me relata,vt qn̄ qō eſt inter
clericū & laicū,eo quo ſtatutū nō valet ꝯ
clericū,n̄ valeat ēt ī ei⁹ fauorē a cum ſta-
tutū fuerit editū,vt eſſet lex cōis ipſis ſub-
ditis litigātib.n̄ autē,ut n̄ ſuppoſit⁹iuriſ-
dictiōi vti poſſit eo ī fauorē ſuū ꝯ ſubditū
& n̄ in ei⁹ꝑiudiciū,qa hoc nūq̄ fuit đ mē
te ſtatuētis,cū lex dēat eē cōis,vt 4.diſ.c.
erit aūt lex , niſi eēt merè priuilegiatiua
pea,q ſupi⁹dixi. Ad ꝑdicta facit ꝙ no.In.
ī c.vt lit.pē.ī addi.& ī c. q ī eccl'iarū. ſ.e.
qp l.& no.ī l.cūctos popul.C. đ ſum. tri.
&c. Et ſic finis ad eſt ꝑſentis repetitiōis .

a In eius fauorem. Adde ꝙ clericus qui vtiř ſtatuto laicorum,nō poteſt eo vti,niſi cū oneribus prouenientibus ex eo. ſtatuto , licet alſ clericus nō ſit ſtatuto laicorum adſtrictus. Bal. in l. contra iuris. §.ſi filius p illū text. ff.de pactis. HEN. FERRAN.

Finis repetitiōis cap. eccleſia ſanctæ Mariæ.

1 *Doctores & ſcholares in cauſis concernentib totū ſtudium faciunt vnam vniuerſitatem nec alij ſine alijs poſſunt.*
2 *Scholares ſtatuentes poſſunt pœnam imponere ſcdum iuriſdictionem, quam habent.*
3 *Doctores , vel ſcholares poſſunt aliquem ex cauſa priuare à collegio.*
4 *Collegium ꝑſumitur eccleſiaſticum, quando ſunt plures clerici, vel pares, ſecus ſi ſunt plures laici.*
5 *Statutū recipit īterp̄tationē a iure cōi. et ſi eſt eccleſiaſticū. recipit interp̄tationem à iure canonico ſi eſt laicorū. a iure ciuili.*
6 *Stylus curiæ facit ius, & poteſt allegari ī deciſionib cauſarum.*
7 *Vniuer. pōt legē īponere ſīgulis de vniuer.*
8 *Monitio vna regulariter requiritur in actibus extraiudicialibus.*
9 *Appellari nō pōt à pœna legis, vel ſtatuti.*
10 *Pœna īpoſita alicui,ā ſit ꝑpetua vel tp̄alis.*
11 *Iudex ſi imponit, pœnam, an debeat eſſe perpetua,an temporalis.*

b Ex literis. vide Bal. in l. acce. C. de vſu.& in l. pereptorias.C. ſentē.reſcin.nō poſ. & in l. per diuerſas.C.man. ANDR. BARBA.

C A P. X I.

EX literis. b Pœna priuatiōis à cōione,q pp cōtumaciā ex cōſtitutiōe īfert,tp̄alis eſt,& non ꝑpetua. vel aliter . Pœna ſimpliciter appoſita pp cōtumaciā,ī dubio intelligiř tp̄alis,& n̄ ꝑpetua.Et eſt caſus . Prima pars ponit

a Scholares faciūt vniuerſitatē. vide iſtū & Imo. i d. c. q̄a in cauſis. ī 1. col. & iſtū i diſpu. inci. Grādulph⁹ i 5. & 6. col. & i ꝓœ. decretalium. ī ver. Greg. in 1. col. & ibi ēt Imo. ī 3. col. & iſtū ī c. ſi diligēti. i antep. col. de fo. cōp. & Bal. l auī. habita. ī 3. col. ver. ſed q̄d de collegio. C. ne filiꝰ ꝑ pře. refert & ſeq̄t Pe. de Anch. i repe. c. 1. ī 14. char. ver. q̄ro vlterius. s. e. Car. ē hic, & Sal. i d. l. fi. C. de iuriſ. om̄ iud. tenēt opi. gl. i d. l. fi. ꝙ ſcholares ꝑ ſe ñ faciunt vniuerſitatē: ſed cōis opinio eſt in ꝯr̄iū ꝑ d. c. q̄a in cauſis. & ita ēt tenet Sal. l d. auī. habita ad fi. niſi ſcholares eſſent i loco, vbi nō vigeret ſtudiū, vt ibi ꝑ eū. Et hāc ꝑtem tenet hic do. meꝰ. ꝑ cōi opi. facit proœmiū ſexti & ꝓœmiū cle. ibi, doctorib. & ſcholarib. vniuerſis, & voluit ēt hic Io. d Ana. Add̄, ꝙ ſcholares faciant vniuerſitatem, voluit Rom. ſing. ſuis. ſo. 20. vbi di. ꝙ ſcholaris, q̄a alios turbat i vniuerſitate ridēdo, vel rixando, i pœnā priuat ab vniuerſitate, & excōicatione triū dieū pati pōt. ꝑ c. in loco benedictionis. 5. q. 4.

ZACHARIAS.
Dic, dū voluit allegare Ro. in ſin. ſuis. ꝙ eſt ſing. in nu. 679. incipi. q̄ñ vniuerſitas ſcholarium. &c.

b In tāgētib. Adde q̄d voluit Ro. ſin. ſuis. ſo. x. incip. ru habes Senis. vbi dicit, ꝙ ille qui eſt doc. & miles, ſi vtitur actib. militaribus dēt vti veſte militari, ſi verò actib. doctoris: dēt vti veſte doctorea. allegat gl. ſig. 23. diſt. cap. eccleſiaſtica.

ZACHARIAS.

ſtatutū & factū, ex quo ſurgit dubū. Sc̄da dubōem ſoluit duas rōes īducēs. Sc̄da ibi, *quia tamen*. Caſus literalis. Magiſtri liberaliū artiū Pariſiis cōmorātes à cōſuetudine antiqua i q̄buſdā articulis receſſerūt: ipi volētes cōſuetudinē priſtinā reformare, iuramēto interpoſito ſtatuerūt, ꝙ ſi q̄s magr̄orū vniuerſitatis ipſorū duceret reſiſtēdū, & tertiò monitus intra triduū vniuerſitati parere cōtēneret, extūc cōſortio[b] aliorū ī magiſtralib. priuaret̄, ꝑ ꝑ qd' magiſter. G. cōione ipſorū fuit priuatus. Tandē voluit redir̄, & vniuerſitati obedir̄, vtrū deberet recipi, dubitabat̄. Quidā dicebāt, ꝙ ſic deberet remanere priuatus: alii[2] dicebāt ꝙ recipiēdus erat, ex quo volebat ſatisfacer̄. alii dicebāt: ꝙ ñ poſſe recipi ꝓpter ſacr̄m abſq; licētia dn̄i Papæ. Vñ pp̄ cōſultus r̄ndet, ꝙ cōſtitutū ñ fuit, vt hmōi priuatio i perpetuū ꝑduraret & tā de iure, q̄ de cōſuetudine eccleſiæ extitit, vt q ꝓpter contumaciā, aliorū cōione priuat̄, cū ſatisfacere voluerit, reſtitui d̄eat. Mandat dn̄. pp̄, ꝙ dictū magiſtrū obedire volentē admittāt in magiſtralib. ad conſortiū vniuerſitatis. Ber.[1] † No. 1. iuncta ḡ. ſcriptiōe, ꝙ doc. legētes faciunt collegiū licitum & ap̄ꝓbatum vñ poſſunt facere ſtatuta: & alia q̄ ſunt vniuerſitatis, explicare[c] poſſunt. Et nil mirū. exercēt. n. ꝓfeſſionē licitā: ergo faciunt vniuerſitatē vt ē tex. ī l. fi. C. de iuriſ. om. iud. Hinc dicit ibi glo. ꝙ doct. & nō ſcholares faciunt vniuerſitatē. q̄a doc. ſunt illi. q exercent ꝓfeſſiōem,[4] ſcholares verò ſunt diſcipuli exercentiū.[d] Sed illa gl. nō eſt vera: q̄a ēt ſcholares faciunt vniuerſitatē,[a] ex quo hēnt mām licitā ꝯueniēdi ī vnum. Et ꝙ ſit verū, allego tex. no. hoc aptè ꝓbātem, iuncta ḡ. ſcriptiōe, ī c. q̄a in cauſis. de ꝓcura. tenet Inn. ī c. cum ab eccleſiarum. d of. ord. & Bar. ī l. fi. ff. de col. illicitis. Et ꝓ hoc facit qd' habet̄. ḡ. in proœ. vbi ſcribit̄ doctorib. & ſcholarib. vniuerſis. &c. vñ pōdera, verbum, vniuerſis, relatum tā ad doctores, q̄ ſcholares. Per qd' verbum dico: ꝙ doctores & ſcholares ī cauſis cōcernētib. totum ſtudiū faciunt vniuerſitatē vnā: ita ꝙ ſcholares ſine doctoribꝰ nihil faciūt, nec eꝯ: q̄a qd̄ oēs tāgit, ab oībꝰ dēt ap̄ꝓbari: vt in l. qd̄ oēs. li. 6. & ī c. ad hec d of. Arch. & hoc aptè ſentit Bar. ī d. l. fi. & Bal. ī auī. habita C. ne fi. ꝑ pře. Per hoc potes decidere. q. quotidianā, ā ſcholares poſſit dare certā formā ī examinatiōe ſcholares examinādi ꝑ doc. vl̄ doct. ſtatuere ſuꝑ ſcholaribꝰ examinādis? Cōclud̄, ꝙ i tāgētibꝰ[b] merè ipos ſcholares, hn̄t ipſi ſtatuer̄, i tāgētibꝰ merè doc. ſtatuer̄ ꝑtieat̄ ad eos. Si āt īminet certū q̄d ꝯcernēs vtroſq;, dn̄t ſimul cōuenir̄. facit q̄d no. Inn. ī c. vr̄a. d lo. & tex.[3] ī cle. 1. d cēſ. † Sc̄dò no. ꝙ vniuerſitas inferior ꝑtſtatuēdo apponer̄ pēnā ad limites ꝑtātis illiꝰ vniuerſitatis. q̄d tetigi. ī c. cū ōs s. e. Et ex hoc potes inferre: ꝙ ſcholares faciētes ſtatutū pn̄t apponer̄ pēnā ſm̄ iuriſdictionē, quā hn̄t in doctorib. tñ legētib. ñ ē tāta dubitatio, q̄a ipſi hn̄t iuriſdictionē ēt ſuꝑ ſcholares vt auī. habit. ꝑal. C. ne fi. ꝑ pa. & ī ꝓœ. ff. §. pe. No. ꝙ collegiū doctorū licitè recipit aliq̄ emolumenta ex ſciæ exercitio, vt ī ꝯuētibꝰ & ſilibꝰ. Et hoc voluit ibi tex. cū dicit, bn̄ficio ſocietatis eorum magr̄alibꝰ. &c. No. ꝙ do. pn̄t ex cā priuare doctorē d collegio. q̄d no. idē d ſcholaribꝰ[c] eadē rōne. No. ꝙ collegia iſeriora ſubiiciunt ſuꝑiorībꝰ iudicibꝰ. vñ ſi collegiū eſt eccl̄aſticū ſubiicit̄ iudici eccl̄aſtico: ſi ſeculare, ſubiicit̄ iudici ſeculari. Ad hoc q̄d no. Inn. ī c. dilecta. d exceſ. ꝑla. Bar. i l. fi. ff. d colle. illici.[4] † Qūo āt cognoſcat̄ an collegiū ſit eccl̄aſticū[d], vel ſeculare. dic: ꝙ ſi plures ſint ibi clerici, ē eccl̄aſticū. ſi plures ſint laici: ē ſeculare: data paritate, ē dicēdū eccl̄aſticū, q̄a magis dignū trahit ad ſe minꝰ dignū: vt ī c. q̄d ī dubiis. d ꝯſ. ec. vel alta. Tenet Bar. ad ꝓpoſitū nr̄um, ī d. l. fi. vñ q̄a doc. Pariſi. ꝓ maiori ꝑte ſunt clerici: iō fuit recurſum ad Papā.[5] † No. ꝙ ſtatutū dubiū[e] recipit īterꝑtationē à iure cōi. ꝯcor. c. cū dilectꝰ. d ꝯſue. no. Bar. in l. oēs populi. ff. d iuſti. & iur. & Inn. ī c. cām. d ꝑſcri. Et ſi ſtatutum eſt eccleſiaſticū[f] recipit īterꝑtationē ēt à ſtylo

loca. i gl. 3. & ibi Abb. in 2. col. per iſtū. & vide Ang. ī l. fi. ff. d colle. il li. i ꝯriū & q̄d voluit Io. de Lig. in c. dilectus. lo 3. & ꝑb. verū in ſpatronatus, q̄d hēt vniuerſitas ſcholariū in aliqua eccleſia dicat̄ eccl̄aſticū: & cōcludit, ꝙ vbi maior, vl̄ par numerus ē clericorū, dr̄ eccleſiaſticū, aliàs āt ſeculare: d quo hic per Moder.
Adde q̄d voluit Ale. cōſ. 82. a. lib. vbi dicit, ꝙ cum duo ſunt iudices, vnus laicus, alter eccleſiaſticus, ꝙ appellari dēt ad eccleſiaſticū Ro. ꝯſ. 270. vbi idē dicit, cū petit̄ reductio ad arbitriū boni viri. de quo vide ēt Fe. ꝯſ. 355

ANT. FRAN.
Ad hoc, an & q̄ñ duo ſunt iudices, vnus clericus, & alius laicus, vel ſi forsā eodem modo ſunt arbitri: ſi contingat ab eis appellari, vel reductio peti ad arbitriū boni, viri vel ſi forſan ſint duo correi debēdi, quorū vnꝰ eſt clericꝰ & alter laicꝰ, corā quo ſint ꝯueniēdi? Dicēdū ē: ꝙ i oī caſu debebit adiri iudex eccl̄aſticꝰ & ñ iudex ſecularia, tāq̄ magis dignū attrahat ad ſe minꝰ dignū. vt ī c. aq̄. d ꝯſe. ec. vel alta. ad q̄d vide Bar. Bal.

Floria. in l. repetundarū §. Hermaphroditus. ī fi. ff. de teſt. & Bal. clare in d. auī. habita. in 15. co. ver. dicto de ſcholari. & Pet. de Anch. in reg. ea. quæ. in 57. col. ver. 16. q̄ro corā quo. de reg. iu. in 6. & Bar. ī l. cū ſenatus. ad fi. ff. de re du. Et iſtū in c. cū ab eccleſiarū. in 2. col. da of. ord. & Car. in c. accepimus. ad fi. de fi. inſtr. & eſt optima gl. i c. 1. d

Adde, ꝙ iſtud dictū ſing. Ro. q̄d eſt nu. 363. non multū facit ad ꝓpoſitum Panor. cui adde, ꝙ doctor nō cogit̄ ſemꝑ vti inſignijs doctoralib. vt no. Corſe. ſing. 83. ver. doctor. el. 2. Sed ad ꝓpoſitū redeundo dicit Abb. ꝙ ſcholares poſſunt ſtatuere in merè cōcernētib. eos. Et idē i doctorib. Dic tu, ꝙ ſcholares nō pn̄t ſtatuere in ꝑiudiciū doctorum, nec ediuerſo. Ita no. Bal. in auī. habita. col. 3. ver. ſc̄dò q̄ro. & ver. ſed q̄d in collegio. C. ne fi. ꝑ pa. Pet. de Anch. in c. 1. char. 23. verſi. vlterius q̄ro. ā. iſto tit. Et adde no. dictum Bal. in l. fi. ad excludēdā. C. de re. cred. vbi dicit non valere iuramentū à doctorib. ꝑſtitū, ꝙ ſcholares gratis nō poſſunt graduari, vbi inuehit ꝯ doctores, q excuſant ſe dicētes obſtāte iuramēto, ſe nō poſſe remittere portionē collegij. & q̄d no. iſte in c. 2. de magiſt. vbi dicit nō valere ꝓmiſsionē ſcholaris de iurando ſub aliquo doctore.

c Idē de ſcholarib. Adde Bal. in c. j. circa prin. de cōtrouer. feud. apud pa. termi. & in c. cū q̄dā. de iureiu. & in l. nemo. ad fi. C. de ſum. tri. & in l placet. C. de Epi. & cle. & in c. poſt trāſlationē. in h. de re iud.

d An collegiū ſit eccleſiaſticū. Vide iſtū in c. ſi diligēti. ī. d fo. cōp. &

Sal. & doc. in l. præcipimus. C. de appella. vbi ponūt. q. in terminis.

e Statutū dubiū. Adde doc. i l. ſi ſerui vr̄i. C. d noxa. & ibi Bal. & no. C. de iu. delib. §. i cōputatiōe. l. fi. Vō facit ad. q. Dicit ſtatutū, ꝙ homicida decapitet̄. nec diſtinguit an occiderit dolo malo, vel culpa, vel caſu, vel cū cā, q̄a repertū i adulterio. Nā licet ſtatutū ñ diſtiguat, tñ ipſum ſtatutū diſtinguit ꝑ iuſ cōe, vt diſtinguat̄, an dolo, an ex cer-[1]ta ſcia, an culpa, vel caſu. d quo vida ꝑ Bar. i l. 1. §. 1. ff. ſi q̄s teſt. li. eſſe. iuſ. fu. ſm̄ Bal. i d l. ſi ſui vr̄i. & ꝑ Sali. & oēs legiſtas i l. Cēlar. ff. d pq. Idē dicas d cōſue. c. cū dilectꝰ. d cōſ. Idē d reſcripto. c. cām q. d reſcr. & l. falſo. C. de diuer. reſcr. Idē d priuilegio. l. ſi q̄ñ C. de inof. teſt. Idē de indulgētia c. dilecto. de ver. ſig. Et ſtatutū gn̄al̄r loquēs in ma iuris recipit limitationes & interpretatiōes iuris, vt ſunt boni tex. in c. cū dilectus. de cle. ñ reſid. & in c. ex ꝑte. lo iij. de verb. ſig. & iſtū in c. cām, quæ. in 2. col. de dolo, & contu. & gl. in l. tale pactū, in §. fi. de pac. & Io. An. in regula, ſi poſſeſſor. de reg. iur. in Mercu. Adde, ꝙ oium cōſulētiū iſta eſt maxima: iō ſuꝑflue addēdū non eſt.

f SEB. SAPIA. Eccleſiaſticum. Vide Feli. latè. in c. a. 2 de reſcrip.

curiæ

curiæ.[a] vt aptè innuit tex. Et no. ꝙ hic ĩ
interpretatione ſtatuti ſolũ ſit mẽtio de
iure canonico & ſtylo curiæ. Ex quo infe
ro, ꝙ ĩ interpretatiõe ſtatuti eccl'iaſtici re
currẽdũ eſt primò ad ius canonicũ, ſcd'ò
ad ſtylũ curię. In ĩterp̃tatiõe verò ſtatuti
ſeĉlaris, recurrẽdũ ẽ ad ius ciuile.[b] † No.
6 ꝙ ſtyl⁹ curiæ[c] facit ius. & põt allegari in
deciſionib⁹ cãrũ: ex quo ius nõ reperit̃ in
cõtrariũ, qđ no. ad idẽ c. lr̃as. de iura. cal.
7 † No. ꝙ vniuerſitas[d] habet iuriſdictionẽ
in ſingulos de vniuerſitate, ita ꝙ licet nõ
poſſit qs ſibiipſi legẽ imponere. l. pe. ff. de
arb. facit c. ſi. de pœni. & remiſ. tñ vniuerſi
tas, vt corp⁹, põt ĩponere legẽ ſingulis de
vniuerſitate, & ſubditis corp̃i. Pro hoc fa
cit c. irrefragabili. đ of. ordi. Et ꝓ hoc põt
ĩferri ad ĩtell'm l. ſi. C. de iu. om. iudi. Nã
vniuerſitas, licet non habeat Rectorẽ, põt
ſibi legẽ ĩponere. Nã ad eſſe vniuerſitatis
neceſſariò non requirit̃, ꝙ ſit ibi Rector.
[e] facit l. 1. ff. qđ cuiuſq; vniuer. & no. Inn.
8 in c. cũ non ignores. de ꝑben. † In gl. 1. in
ſi. nõ intelligas: ꝙ ſemꝑ admonitio dẽat
eſſe trina[f] q̃nimo in actib⁹ extraiudiciali
bus ſufficit regl'r vna monitio,[g] vt eſt te
xtus cũ gl. in c. ſi Ep̃s. 17. diſ. & in cle. 1. de
hære. & ꝑ Innoc. in c. ad petitionẽ, de ac.
dicã in c. cõſuluit, de offi. dele. & l c. 1. de
ſup. neg. Præla. vide Bar. ĩ l. ſi finita. §. Iul.
ff. de dã. inſe. & gl. ĩ cle. 1. §. 1. de hære. In
gl. 2. in ſi. gl. vult refricare in dubiũ id, de
quo nõ fuit hic oppoſitũ. Nõ. n. conq̃rebat̃
hic de breuitate termini,[h] vnde iſte ter
min⁹ erat ſatis cõpetens: q̃a ſolũ erat ꝑfi
xus, vt qs recederet à ꝑtinacia ſua, & pare
ret ſuperiori. Aliud eſt in termino ꝑfixo
9 ad appellandũ. † nec intelligas ſi. gl. ꝙ ab
iſto ſtatuto potuit appellari, q̃a a pœna le
gis nõ appellat̃: vt dixi in c. q̃a nos de app.
& no. in l. ſi qua pœna. ff. de uer. ſig. Nec à
pœna[i] ſtatuti cõis appellat̃, ut no. Bar. in
l. oẽs populi. prælle. & dixi in c. 1. ĩ. eod.
10 † In glo. 3. in ſi. no. bene finem glo. cuius
eſt ſententia, ꝙ ſi pœna[k] imponitur pro
pter crimẽ, intelligitur Perpetua, ſecus ſi

vbi multa de ſtylo curiæ. & Ro. in conſi. 376. q. eſt.

a A ſtylo curiæ. Vide plenè ꝑ Marianũ in rub. infrà. de ꝯſue. & doct. in c. ſi. e. ti. & in c. q̃ graui. de cri. fal. tex. & ibi iſtũ i c. ad hæc, de ſen. exco. & in c. qđ ſuꝑ his. de fi. inſtru. & in c. cauſam. quę. el. 2. de teſtib.

b Recurrendũ eſt ad ius ciuile. Adde Bal. in l. ſi nõdũ. in verſi. ſed du bitat̃. C. de furt. & I l. 2. verſi. ſed hic quęro ſi continet̃ ĩ ſtatuto. C. de ſuc ceſ. edi. & ĩ l. 1. io ver. quęro ſi ſtatu tũ. ibi, nimirũ C. qui bo. ce. poſ. & per Ro. in d. l. 2. & ꝑ Io. An. in addi. Specu. in rubr. de ſucceſ. ab Inteſta. in. §. 1. in. 1. col. cũ ſeq. & Pe. de Anc. in c. 1. in 39. char. in verſi. occurrũt aliæ q̃ões. ĩ. eo. vbi refert & ſequ tur Bald. in d. l. 1. in. 2. col. in verſi. quæro ſi ſtatutũ. & facit gl. io regula, poſſeſſor. de reg. iur. l. 6. & no. in c. cũ eſſes. de te ſta. & i c. 1. de oo. oper. nun. Bald. In l. priuilegia. C. de ſacroſan. eccle. Et ꝑ iſtũ in c. clerici. de iudi. & glo. in cle. 2. in ver. eccleſiaſticis, & in ver. vſuris. ante, ſi. de iudi. & ibi Car. in. 11. q. & Bal. in l. eos. in ſi. C. de vſu. & ꝑ iſtũ in c. eccl. ĩ. eo. & i c. qđ clericis. in. 2. col de foro cõpe. Cal. in diſpu. inci. ſtatuto. in pen. col. De ma qualis debeat eſſe ĩterpretatio ſtatutorũ, vide no. ꝑ Bar. io l. oẽs populi. in ver. 6. principaliter q̃ro. ff. iuſti. & iur. & ꝑ Bal. in l. maxiõũ vitiũ in. 1. col. C. de lib. pręte. & in l. memi nimus. C. de leg. hær. & in l. 1. C. q̃ ſit lõga cõſue. & in l. cõtract⁹. in. 2. col. C. de fide inſtru. & l c. ita nobis C. de adul. & in l. acceptã. in vlt. col C. de vſu. & l. milites. in pe. col. C. de teſta. mil. & in l. co, ꝙ à mul tis. in ſi. C. ſi cer. peta. & i l. 1. C. de fide iſtru. & in l. 1. C. an ſeru⁹ ex ſuo facto & i l. 1. in ſi. C. ꝑ quas ꝑſonas & l. q cũq;. C. de ſer. fugi. & io l. cũ allegas. C. de vſur. & i aut. ad hęc. in. 2. col. C. eo. ti. & ꝑ Bar. in l. ſi qs ſub cõditione. ff. de cõdi. inſti. ꝑ Ang. cõſi. 166. inci. punctus, ſtatuto ciuitatis. in ſi. & cõſi. 66. inci. municipali. ad ſi. & aliq̃d per iſtũ in c. cauſam quę. ĩ. de reſcriptis. in. 3. col. in ver. tñ hic aduerte vltra eos.

c Stylus curiæ. Vide quæ dixi in apoſtillis ſuprà in ver. à ſtylo curiæ. ZACHARIAS. Adde Hipp. Marſi. ſingu. ſua. 181. inci. ſtylus curiæ. Ang. in l. ſi. quẽ ad hoc ſing. ibi alle. prælle. Hippo. & ibi ẽt Ia. Rebuſ. nu. 1. & qđ no. in addi. ad eũ. C. de can. lar. ti. no. 3. Aliq̃d poſt Panor. & alios. ſ. in proœ. Grego. in apoſtil. in ver. de ſtylo. i oonia.

d SEB. SAPIA. Quòd vniuerſitas. vide Areti. in l. qui Romæ. §. Seia. ff. de verbo. obliga.

e Sit ibi Rector. Vide Archi. in c. ſicut ĩ vnaquaq;, ſuꝑ verbo, caſtẽ re gat. 21. q. 2. & Bar. i l. ſi. in. 1. col. i ver. q̃ro, ꝑ quas ꝑſonas. ff. de colle. illici. But. in c. cũ oẽs. in pe. col. ſ. e. Et ꝑ iſtũ in c. 1. in. 2. no. ĩ. de ꝓcu. Car. i cle. 1. ĩ. 12. col. ver. 10. q̃ro. de reg. Bar. poſt gl. in l. nulli. i prin. ff. qđ cuiuſq; vniuerſi. nomi. Bal. in rub. C. pro ſocio. poſt prin. ꝑ iſtũ in c. accedẽtes. in. 1. col. de ꝑſcri. Car. cõſi. 32. inci. in hac dubia q̃one. Adde Inn. in c. dilecta. ĩ prin. de exceſ. Præla. & ibi But. io. 2. col. ver. circa primũ. ſed ꝯ Inn. in c. cũ nõ ignores. de præbẽ. tenuit Bal. ĩ aut. habita. in. 16. col. ver. ſcđò q̃rit̃, an vniuerſitas. C. ne fili⁹ pro pa. Pro quo facit gl. ĩ c. vnico. ĩ gl. ſi. circa me. de ſchiſma. io. 6. & ibi Do. ĩ ſi. ĩtelligit dictũ Inn. de capite ſp̃ali. gl. in d. c. vnico. ĩtelligit de capite vniuerſali. Et iſtud dixit Imo. in c. ſtatutũ. de ele. in. 6. vbi ad ſaluãdã opi. Inn. ab ĩpugnatiõe Bal. ĩtelligit Inn. đ capite ſp̃ali. & dictũ Bal. ꝓcedit in capite g̃nali, puta Ep̃o, vel Papa. ſequit̃ Do. in d. c. ſtatutũ in ſi. facit qđ no. Car. i cle. Paſto. ver. vt illud. in. 2. op. de re iu. & qđ notat. Arch. in tractatu de hęr. in. 15. char. i ver. & q̃a tãta eſt ꝑeminẽ tia. Sed aduerte, ꝙ Bal. io dicta auth. habita, vr̃ ſentire, ꝙ ipſa maior pars collegij eſt loco capitis, & ſic nõ eſt ꝯ Inno. ſed ſupplebit̃ ſic, ꝙ ipſa maior pars eſt loco capitis principalis, ſm Moder. hic. Tu adde Alex. in apoſtil. ad Bar. io d. l. ſi. io ver. q̃ro, ꝑ quas ꝑſonas. vbi dicit Bal. ibi limitare. poſteà dicit, ꝙ imò vr̃ tenere ꝯ Bar. Tñ reuera Bal. vr̃ ꝯcludere, ꝙ oõ cadit ĩ intellectũ, ꝙ aliqua vniuerſitas poſſit omno eſſe ſine capite. & ſic vr̃ tenere cõtra Bar. in d. l. ſi. ꝙ collegiũ nõ põt eſſe ſine prælato actu & potentia, q̃a caput eſt de eſſe corporis, ſm eũ: vnde tene intellectum Imo. & do. pro concor. Sed Bal. ampliat dictũ Inn. vt etiã maior pars dicatur caput. facit quod voluit Bal. in l. 1. in §. 1. ff. quod cuiuſq; vniuer. nomi. in ver. extra gl. q̃ro nunq̃d de eſſe collegii ſit habere prælatũ. & oo. lo l. Neratius. ff. de ver. ſign.

ZACHARIAS. Adde tu pro cõcordia horũ doc. ꝙ dictũ Inn. in c. cũ oõ ignores. ſ. alle. quod ſequit̃ Bar. in alle. l. ſi. C. de colle. illi. & ĩ l. nulli. io prin. ff. quod cuiuſq; vni. & Abb. ĩ c. 1. de ꝓcu. cũ ſi. eſt ĩ ſe verũ? ſi tñ intelligatur loqui de rectore ſpeciali, vt q̃a ſit vniuerſitas ſcholariũ ſine Rectore, vel collegiũ doctorũ abſque priore. ita ꝑ Moder. hic. dictũ verò Bal. dũ dicit, vniuerſitatẽ nõ poſſe eſſe ſine capite, intelligit̃ de Rectore vel capite vniuerſali, vt q̃a abſolutè oñlũ haberet ſuperiorẽ. Hoc. n. mõ ut voluit all. Bal. ĩ aut. habita. co. 16. ver. ſcđò q̃rit̃. C. ne ſi. ꝓ pa. & ibi. vr̃ reprehẽdere dictũ Inn. de quo ſ. ꝑ c. nulla rõne. 93. di. Ita no. Do. ĩ c. vnico. ĩ ſi. de ſchiſma. lib. 6. Idẽ p⁹ Io. An. ĩ c. ſtatutũ. circa ſi. de ele. e. lib.

ANT. FRANC. Circa hoc, an collegiũ, vel vniuerſitas poſſit eſſe ſine Rectore, vide omnino Bal. ĩ aut. habita. in 11. col. in ver. ſcđò q̃rit̃. & in 12. col. vbi dicit, ꝙ collegiũ non dꝫ, dũ caret ſuperiore, vel ꝑlato. tñ ideò Bal. in ru. C. ꝓ ſo. & Ale. poſt Bar. in l. ſi. de colle. illi. dicũt, ꝙ collegiũ de neceſſitate nõ dꝫ habere caput: & ꝙ tũc ꝓ eo põt agere ptãs ciuitatis, q̃n collegij laicorũ non habẽtis caput, ptãs ciuitatis eſt caput. & collegij clericorũ nõ habẽtis caput, Ep̃s ẽ caput: & vide ẽt Ale. ĩ l. ciuitas. ſi cer. pet. & Car. in cle. 1. ĩ pri. ĩ q. ſi. de reg'la.

f Eſſe trina. Vide ꝑ oẽs poſt Inn. in c. ad petitionẽ. de accu. ꝑ Bar. ĩ l. ſi finita. §. Iulianus. ff. de dã. inſe. ꝑ oẽs in c. cõſuluit. de offi. dele. ĩ l. tres denunciationes. C. q̃uo, & q̃n iudex. per Hoſt. & Butr. in c. ſi. de do. & cõt. & ibi Abb. in vlt. col. in ver. vlt. hic quæro poſt Hoſt. cum aliis ſi. ibi, per doc. adductis. Adde eundem Abb. conſi. 7. 2. lib.

g Vna monitio. Adde gl. in cl. 1. in ver. factã. in ſi. de deci. & ibi Imo. in 10. col. & Car. in 25. q. & no. Io. And. c. ego N. ſuꝑ uer. vocatus. de iurei. & ibi But. & iſtũ. & eſt gl. l c. cupiẽtes. ĩ §. qđ ſi ꝑ 20. in ver. ꝓpoſita. de elec. li. 6. & ibi do. in pe. col. uer. & no. eã gl. & ꝑ Inn. in c. cũ nobis ulim. i gl. inci. ſed nũq̃d eo ipſo. đ ele. & But. ĩ c. tua nos. de teſta. But. ĩ l. q Romæ. §. cohæredes. & §. Seia. ff. de ver. ob. Ro. ĩ l. ſi ex legati. i pri. eo. ti. & cõſ. 427. inc. uipotẽtis. ꝑ gl. or. ĩ l. ſi tpa. C. de ſi. inſtr. li. 10. & in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi ꝑtori. ff. de ope. no. nũ. Bal. in l. q crimẽ, in 8. col. uer. octauò q̃rit̃. C q acc. nõ poſſ. & in l. nã ita diuus. in 4. col. ff. de adop. Imo. in l. ex cõſenſu. §. ſi. ĩ antep. col. ff. de appe. & in l. ſi finita. §. ſi plures. in 8. co. ff. de dã. inſ. & Bal. i l. ad ꝑem ptoriũ. ff. de iud. & i aut. itẽ nulla cõitas. poſt pri. C. de epi. & cle. & i l. ſi. ĩ 15. co. i ver. 4. q̃ro. C. de edic. diui Adr. tollẽ. & i c. 1. ĩ. 5. col. ver. q̃ro verũ i denũtiatione, de nuli. vaſa. q̃ cõm. eſt Et hoc amplia, vt ꝓcedat ẽt in citatione iudiciali, q̃ nõ ſit litigatorib⁹. Ita colligit̃ ex gl. l cl. 1. de hæret. & ibi Car. & i c. ſi Ep̃s. hic allegato. & i c. ſi ꝯ vnũ. de off. dele. ĩ 6 & ꝑ doc. i c. cũ cauſa. de off. dele. Bal. i l. ſi. §. cũm igit̃. in 7. col. C. de iure deli. facit gl. in cle. 1. in ver. citationes. de iud. Archi. c. nõ ita. 2. q. 6. Bu. & iſtũ i. c. ꝓpoſuiſti de fo. cõp. & Fed. cõſi. 97. Limita tñ hoc omnẽ modis, de qb⁹ hic ꝑ mod. & maxiomẽ ꝑ d. Feli.

h De breuitate termini. dicam in c. 1. de dilationi.

i A pœna Dicam. in c. ſuper his. de accu. poſt gl. iſtum & Ana. Adde Roma. ſing. ſuis. fo. 5.

k SEB. SAPIA. Quòd ſi pœna. Circa hãc gl. q̃rit Bal. hic, verũ cõfinatus vſq; ad certũ tp̃s, poſt illud tp̃s poſſit domũ redire ſine ſen tentia declaratoria; & cõcludit, ꝙ ſic. & idẽ tenet in ꝓœmio ffor. §. hæc aũt tria. & in l. actione. §. Labeo, ꝑ illũ tex. ff. pro ſocio. & ſe quitur Franci. Cremenſis in ſing. 47. conſuluimus. idem tenet Bal. in conſi. 24. caſus talis eſt, ſecundum impreſſionem Brixienſem.

propter contumaciā; & hoc fuit de mēte
Inno.hic.Sed diſtinguēdo latius poſt di-
cta doc.ꝙ aut in appoſitione pœnæ expri
miē tp̄s, & ſtandū eſt tēpori ſtatuto, ar.à c
cōtrario in l. ſine p̄finito.[a] ff. de pœ.Aut d
tēpus nō eſt determinatū:& tunc aut fuit
dictū,ꝙ pœna eſſet temporalis,ſed aliter
nō fuit determinatū.& intelligiē,ꝙ duret
decennio vt eſt tex.no.in d.l.ſine p̄finito.
Aut ſimpl̄r pœna fuit appoſita, & tūc aut e
ꝓpter crimen, aut ꝓpter contumaciam. f
Primo caſu:aut fuit appoſita ſine cauſę co g
gnitione:puta per interlocutoriā iudicis,
& ſic intelligiē tēporalis,& durat durāte
officio iudicis.vnde ſi iudex ſine cauſæ co 11
gnitione interdixit alicui exercitiū artis
ſuæ,intelligiē ille interdictus durante of-
ficio interdictoris, vt eſt tex. not.ſm cō-
munē intellectū in l.fi.ff.de pœ.[b] Idē no.
Inno.in c.quod trāſlationē, de offi.lega. h
Et intelligo, qñ pœna fuit ſucceſſiua. Si
aūt pœna erat momētanea, qa cōdēnauit
ī pecunia,ſeu mulctauit,tūc eſt ꝑpetua.fa
cit.l.illicitas.ff.de off.p̄ſi. Si pœna ē appo
ſita cū cauſæ cognitiōe: & tūc aut delictū
merebaē,vt pœna eſſet ꝑpetua,& erit ꝑpe
tua.Idē ecōtra,arg.in l.ſi p̄ſes.ff.de pœ.Et
hoc fuit dictū Odof.quē ſequunē hic doc. i
in dubio verò intelligiē tp̄alis. arg.i l.hæ
.n.cauſæ.ff. de ſuſpe.tu. qđ voluit hic Io.
An.in nouel.qđ eſt notādū. facit.l.inter-
pretatiōe.ff.de pœ.& regula,& odia.& re
gula, in pœnis.de reg.iur.li.6. Scđo caſu
principali:qñ pœna eſt appoſita ꝑ ꝑ cōtu
maciā,[c] aut cōtumacia trāſiuit ī ſpecificū
delictū,[d] tūc ītelligiē ꝑpetua.Exēplū i c.
ex tuę, de cle.nō reſi.Puta ſi cleric⁹ ſit cō
tumax in reſidēdo ī bñficio ſuo,tūc pœna
priuationis eſt ꝑpetua.Aut nō trāſiuit in
ſpecificū crimē:& tūc ſi pœna eſt momē-
tanea,[e] eſt ꝑpetua,vt.ſ.dixi.Si ſucceſſiua,
eſt tp̄alis,[f] vt hic ī tex.iuncta gl.In dubio
aūt [g] an pœna itelligaē iflicta ꝓ crimine,
vel cōtumacia,dic,ꝙ pro cōtumacia,ſi ex
pri⁹ geſtis nō pōt haberi certitudo.ar.in
d.l.ſi præſes.iūcta.d.l.hæ eni cauſę. † Ad
vnū aduerte,qa vbi pena eſt apponēda ar
bitrio iudicis,dēt eē tp̄alis. Alleg.ad hoc
do.Car.Alb.de Roſ.allegātē l.1.de fur.
balne.& dixit alibi nō eſſe illū caſum.&
pōderabat ibi tex.in ver.tp̄arii.[h] Et ſm
hoc dictū,ſi eſt verū, pōt colligi ſingula-
ris limitatio ad oīa p̄dicta,vt pena ſimpli
citer impoſita p iudicē,q ꝓceſſit ex arbi
trio,ſit tp̄alis, vt ſic reſtringaē ad limites
ſuæ ptātis.argu.c.à nobis.infrà de ſentē.
excō.c.t.iūcta gl.ſ.eo.Sed ꝯ illā theoricā
allego.gl.not.inſti.de iniur.§.in ſumma.
i ꝗ vult iudicē poſſe īpedire pœnā capita
lē in actione iniuriarū, licet pœna ibi ſit
arbitraria. Itē adduco textū ſatis notabi
lē in ma,iudicio meo,in l.ſacrilegii.ff.ad
l.Iul.

a Sine præfinito.Vide Bar.ibi,& Bal.in l.1.poſt princ.C. de poſtul, & tex.in l.inter illa.§.fi.ff.de verb.ſig.& glo.vbi ſi dicatur,faciā in diebus,intelligaē de biduo.& gl.in l.cū qui calendis.ff.de ver.obli. & Bal.in l.vſurę.C.de vſu.vbi ſi dicitur ꝑ multa tēpora,intelligitur de duobus annis. tex.in l.excipiuntur.ff.ad Syllani.vbi ſm cōem intellectū ſi dr̃, non multū tp̄s, intelligitur ꝑ ſex mēſes, tex. & ibi Bart.in l.3.§. ſed ſi ita.ff. de an.leg.vbi ſi dicit, de tribus terminis, intelligiē de trib⁹ annis.de quo ꝑ Ro. in d.l. cū q calendis. facit glo.in c.pe.de cēſi.i ver. aliquot annis.dicēs,ꝙ verbū,aliquot annis: verificat de duobus.& verbum,in diebus, intelligitur de biduo.

Adde Ro.conſi. 401.vbi ponit de teſte,q dicit,ꝙ Titi⁹ ſolū poſſedit ꝑ plures & plures annos, an poſſit ſaluari,ſi Titius ſolū poſſedit ꝑ q̄tuor mēſes,licet annus qñq; ponatur pro menſe,vt ibi ꝑ eū. ANT. FRANC.

Adde,ꝙ appellatione termini venit annus. & ideò ſi qs ꝓmiſit facere in termino,vel aliqd ē obligat⁹ facere ī termino, nō aſr ðclarato ð quo termio,ītelligiē ð termio anni,vt voluit Bar⁹ in l.3.i pri.i 4.vo ff.de annu.leg.& habeē ꝑ Ro.i ru.ff.de arb.i.2.col. Adde etiā,ꝙ dies qñq; poniē ꝓ anno,& annus qñq; ꝓ ſeptimana, vt habeē per gl.in c.tenere.31.diſt.& habetur.33.q 2.in c.hoc ipſum. Et qñ incipiat annus,& qūo cōputent anni dñi an à natiuitate, au à circūciſione,vel à purificatiōe,vel ab incarnatiōe, vide ꝑ d.de Ro. deci.54 & dec.112.in nouis & vide Spe.l ti.de loca.i §. nūc aliqua.ī ver.41.vbi dicit,ꝙ ī hoc q libet ſeruat vſū ſuū, & cōſuetudinē loci. Et adde etiā,qđ dicaē eſſe tp̄s magnū,uel paruū,qđ uoluit gl. Bal.& Alex.i l.1.i.§.quod aūt.ī 1.q.ff.de ſuꝑfi.& Bal.ī l.q̄cunq;.1 2.q.C.de bo.q̄ li.Et cōcludiē,ꝙ itelligiē de tp̄e,qd eſt neceſſariū ad negociū, ð quo agiē,ꝑagēdū.Et qđ dicaē tp̄s nō modicū:Dicas,ꝙ dr̃ tp̄s qnq; annorū,ut uoluit Spe.i tit.de cā poſ.& ꝓprie.i pri.i uer.uerū.i poſitione actoris.& habeē ꝑ d.Car.i cle.1.1.§.fi.ī 4.q.de re.eccl.nō ali. ubi dicit:ꝙ modicū tp̄s ī locatione intelligiē,itra 10.ann.de quo uidendū ē ꝑ Alex.i l.ſi filio.i §.fi.ff.ſol.mat.& ꝑ eūdē i cōſi.ſuo.16.in 4.ꝑte cōſiliorū.Et adde,ꝙ ſi iſte termin⁹,tp̄s, ſimpl̄r ꝓferat,itelligiē de anno,ut l c.oi tp̄e,de cōſecr.diſ.4.Si ponaē termin⁹.tp̄a,i plurali,ītelligiē ð duob.ann.ut hic.tp̄s aūt mediū ītelligiē d ſex mēſib. de quo uide ꝑ Bal.i l.uſuræ.C.de uſur.& ꝑ Ale.ī l.ſine p̄finito.ð pœ.

b In l.fina.ff.de pœ.Adde glo.in l.& puto.ff.de poſtu.& Spec.in tit.de leg.in §.ſupereſt.uer.ſed nunquid poteſt ex aliqua cauſa.& Bal.in l.1.poſt prin.C.de poſtu.Et limita hoc ſm Inno. in c.bonæ.de æta.& qua.quē ſequiē Imo.hic,vt nō ꝓcedat,interlocutoria,per quā q s ſuſpendiē ab offō & bñficio,q a illa durat,donec ſatisfaciat.Limita ēt niſi imponaē pœna depoſitionis ab offō ,qa ſemꝑ intelligiē in dubio talē pœnā eſſe ꝑpetuò impoſitā ſm glo.& ut in c.1.l.diſt.Quas ſequiē Do.ibi.in fi.dicens,ꝙ in hoc ſunt notandæ, nec de facili reperiūtur ſimiles.Et facit optimè.c.ſm,ea.diſt. ſm eū,ubi hoc idē repetit.Limita,ut habeat locum in pœna ſucceſſiua, ſecus in momentanea pœna,ſi cōdēnaē ad certā quātitatē pecuniæ,uel ſimilē pœnā,intelligiē ꝑpetua.Nā facta executiōe nō recuperabit ſm But. & alios oēs hic,Arcbi.& doc.i dic.c.1.l.diſ.allegāt.c.ad audiētiā.de cri.fal. Adde Bal. conſi.49. 3.lib.

ANT. FRANC. Adde,ꝙ ī dubio pœna dr̃ eſſe impoſita ita,ut ꝑpetuò duret:ut plenè ꝑ Bal.q optimè declarat in l.ſi qs.ī.§.ſi qs.ff.de adul. Et adde,ꝙ pœna impoſita ad tp̄s, in dubio uideē eſſe remiſſa

poſt tēpus in l.fratres.& ibi Bar.ꝑ illū tex.ff.de pœ.& ī l.Imperatores.ff.de poſtu.Adde tñ,ꝙ Bal.in rubr.C.de cōdi.ob tur.cau.circa fi. dicit,ꝙ ſi tp̄e quo qs imbuſſulabiē ad offm̄, eſt bānit⁹,& tp̄e quo extrahiē ad offm̄,eſt poſit⁹ extra bānū, & ſic rebānitus repelliē ab officio. Et an pœna tranſeat ad ſucceſſorē,vel vniuerſalē,vel ſingularē, habeē ꝑ Bar.i l.t. ff.ð priua.deli.& in l.ex iudiciorū. poſt gl.ff.de accu. vbi ponit, quādo mortuo accuſato pœna tranſeat ad hæredes, vel ſucceſſores. & habeē ꝑ Bal.in l.cū fundo.ff.de ſerui.ruſti.prędi.& ꝑ eundem Bald.in l.pe. in.10.col.ſ.de cōdi.inſer.tñ regulariter pœna non tenet aliū, quā authorē ſuū, vt in l. ſancim⁹.C.de pę. & traditur ꝑ Bal. in l.1.in.5.op.C. de his,q̄ pœ.noie.

c Propter contumaciā. Adde Bal. in d.l.1.C.de poſtu. Bal.in l.ſi qs adulteriū.§.1.ff. de adult.Do.poſt Io.de Fantu.in c. quāuis.in fi.de pę. in.6. & in c.contumaces.in vlt.columi.l.di.Paul. de Caſt.cōſi.30.inci. in Chriſti &c.ſup primo q̄ſito. Bal. in d.l.1.C.de poſtu. Bald.in l.ita deniū.ad fi.C.de procu.in anē.habita.in.10.col.C.ne fi.ꝓ pa.& in l. acceptā.in.9.col.ver.19.queriē.C.de vſu.in l.2.q̄ſi in fi.C.de libe.& eorū libe.i l.a.circa mediū.C.de manu.vindi.ī l.puto.ff.fami.ercīſ. in aliqb⁹ lecturis.& Inn.i c.ſicut,gl.1.poſt prin.de cohab.cle.& mu.

d In ſpecificum delictum. Adde.Bu.Imo.& Do.hic.

e Momētanea.Adde,q̄ dixi.ſ.in alia apoſtilla ſuꝑ l.fi.ff.de pœ.Facit ad hoc qđ no.in ſimili i c.ꝯſtitut⁹, ꝑ iſtū de teſti.in ver.no.vltimò.

f SEB. SAPIA. Eſt tp̄alis.Adde tex.in l.ſi ideo i prin.ff.de euic.Et vide ad hęc q̄ no.And.Sicu.in cōſi.23.ſapiētiſſim⁹.in.2.vol.Et vide Alex.ꝯtrariātē in cōſi.122.pōderatis verbis inqſitiōis in.1.vol.vbi tenet.ꝙ vbi pena ē apponēda arbitrio iudicis,erit ꝑpetua,vł tp̄alis ſm q̄litatē delicti.& ita eſt cōis,licet do.And.Sicul⁹ in loco p̄alleg. ſentiat ꝯtrariū.& cōem firmat Are.in c.inquiſitionis.de accuſatio.

g In dubio aūt. Vide bo.tex.in l.ſi ideo.ff.de eui.& ibi Bar.& in l.cū fili⁹.in prin.ff.de ver.ob.& Bal.in l.abſentē.ff.de pœ.& in l.ſi ſuperatus.ff.de pig.& in l.Papinian⁹.§.meminiſſe.ff.de inoff.teſt.& in l.1. in vlt.col.ver.itē an cōdēnatus.C.de ꝯfeſ.& iſtū i c.in cauſis.in vlti. co.de re iu.& But.cōſi.29.quod intellige, niſi cōſtaret de delicto ex actis,qa tūc nō ꝓcedit d.l.ſi ideo.vt ꝑ glo.ſing.in l.2.in ver.abſens. C.de ꝯtra.iu.tu.de qua facit feſtū Bal.ibi,& in l.2.C.qb⁹ res iud.nō nocet.& i l.ingenuū.ff.de ſtatu.ho.& Io.de Ana.ī c.ſi æternitatis in 5.col.de hęr.& ē caſus ī c.cū olim.de re iud.ibi,& licet abſenti.&c.

h Tēporarij. Idē voluit Bal.in l.& ſi poſt tres.in.10.col.ff.ſi qs cau. Ro.in repe.rub.de arbi.in.12.col.verſi.itē an ſit ſtatutū. & Bal.i l.1. C.ſine iuſ.prin.& in c.1.de pa.tenē.in prin.in.5.col.ver.ſed hic q̄ro. Facit tex.in l.1.§.expilatores.ff.de effra.& l.2.iūcta l.pe.§.pœna aūt ff.de cri.ſtel.& facit l.ſi qua pœna.& l.aliud.ff.de ver.ſigni.& l.multa.C.de mō mulct.& gl.in c.inquiſitionis.in ver.alioquin.de accuſ.

i In ſumma.uide Bal.in l.1.ubi bo.tex.C.de ijs,qui latro.occul.Bar. in l.fi.ff.ubi pupil.edu.debe.Imo.in cap.inquiſitionis, in prin.infra de accu.& ibi Ana.in princi.allegat Imo.in l.1.ff.de pu.iud.Bald. in cap.1.§.iniur.de pa.iu.fir.in princi.Illum in cap.cum te.in.2.col. de re iudi.& facit gl.fi.in ca.dictum.81.di.quam ſequitur iſte in capitulo præce.prope fi.de pœ.facit Bal.in l.incredibile in fi.co.& tex.in l.ſaecularij.§.ſunt quidā.ff.de extraor.cri.& in l.2.C.de his, q la.occul. in uer.nō ignaro iudice,ibi,ſeueriſſima cōmotione.qa verbū,ſeueriſſima,iportat mortē.l.1.cū gl.C.ne lice.ſignū ſalua.& facit l.ſi qs

adulterii.in ver.ſeuerisſimè.C.de adul.iūcta.l.caſtitatis.& l quis,eo; ti.& gl.in l.ij.C.de eunu.& in l cū ſeruus i verſ.ſummo ſupplicio.ff. de cōd.ob cau.& tex.io d.l.ij.C.de his qui la.occul.in uer.acerrima pœna.& appellatione acerrimæ venit pœna mortis,tex.cū glo.C.de ſedi.Ad idē tex.in c.ad abolēdā.circa mediū.iuncto.c.excōicamus. de hære.ibi, debita animaduerſione. Nā animaduerſio mortē cōprehendit,vt ꝓbatur in l.imperiū.ff.de iuriſ.om.iu. & in l.reſpiciēdū.in fi. ff.de pœ. ad idem tex.in l.lex Iul.§. hodiè. in verſ.ex ordinē. & in ver. capite plecti debent.ff.ad l.Iul.repetū. vel idē in l. q cū maior.§.iſdemū.in ver.iudicāte placuit.ff.de bo.li.facit q̃ no. Bal.in l.eos.§.ſuper his.in ver.ex. no.C.de app. Adde tu Alex.cōſil. 111.Cap.conſil.72.

ZACHARIAS. Adde tu,qđ Alex. alle.conſil.11.qđ inc.pōderatis verbis,col.3.ver. nec pōt iudex. vol.1. ꝓbat de directo ꝯriū.dicit.n.ꝙ qñ pœna venit imponēda iudicis arbitrio,nō debet iudex de pęna mortis arbitrari ꝑ iura& rōnes ꝑ eū alleg. Sed ꝓ cōcor. doct. potes dicere, ꝙ qñ iudicis arbitrio relinquitur aliqua pœna, & tales ſunt circūſtantiæ delicti, ꝙ ꝓ illo de iure, vel conſuetudine mors ſeqret; tunc pt iudex arbitrari pœnā mortis; alias ſecus, ꝑ præall.& arg.eius,qđ hr in c.at ſicut dignū.de homi.& in alle.l.ſaccularii.§.ſunt qđā prędia.ff.de extraor.cri.ita no.Bald.io l.fi.de rer.diui.Ange.in l. nulles §.edictum.ff.de teſta.mil.Ant.de Butr.in c.de cauſis, per iſtum alle. de offi.deleg.& bo.tex.pro hoc in l.3.§.1.iuncto.§.penult.ff.de cri.ſtel.& ſecundum hæc ſaluatur gl.in l.ſacrilegij.la 13.in verſi. conſiderandum.ff.ad l.Iul.pecula.quæ voluit,ꝙ pœna arbitraria , ſeu extraordinaria non ſit pœna capitis.& Old.in l.1.per illum tex.Communis tamen opin.eſt,vt per iſtum hic,ita dixit Lud.Rom. in rubr. ff.de arbi.ante medium.vbi etiam ad hoc alle.not.per Bal.in l.conuenticulam.in 3.col.C.de epiſc.& cler.

ANT. FRANC. An, & quando iudici eſt conceſſum arbitrium imponendi pœnā,an eius poteſtas extendatur ad pœnam capitalē, hr per gloſſam ordina.in §.in ſumma,& ibi plenè per Angelū Aretin. inſti. de iniu.& ibi gl. vr tenere,ꝙ in tali arbitrio conceſſo iudici circa pęnam imponendā,nunquā veniat pœna capitalis.Quod vr eſſe verum,niſi contra vilem perſonā eſſet talis pœna imponenda, qa tunc etiam comprehenderetur pœna capitalis,ſecundum do. Flori. de ſancto Petro de Bono.in l.ſi itē obſtetrix, in prin.ff. ad l.Aquil. Quando aūt quis habet poteſtatem animaduertendi in facinoroſos homines,dr habere omnia,& quæ ſunt meri imperii,vt in l.1. in §. fi. ff.de off.eius,cui man.eſt iuriſd.& in l.congruit.ff.de off.præſi. Adde tamen,ꝙ omne delictum,ex quo oritur infamia, vel aliud extra infamiam, dr habere in ſe animaduerſionem.l.1.§.item ſolent. ff.de offic.præfe.vr.eſt tamen verum, ꝙ pœna debet imponi debita pro delictis,vt in l.reſpiciendum.ff.de pœ. & alibi dicitur, ꝙ pœna debet imponi ſm qualitatem culpę.vt in auth.omnes. & ibi Bal.in vlt.no.C.communia de ſucceſſ.Et eſt aduertendum , quod pœna dicitur eſſe arbitraria, quando à iure non reperitur certa pœna determinata. l. ſanctio legum. ff. de pœ. & in l. hodiè, & ibi ple.per Alex. eod.ti.& habetur per gl.& Card.in clem.1.in 12.col. de teſta.& ꝑ Alexan.in l.ſi quis id quod, de iuriſdi. om.iu.& per Spe. in titu.de accuſa. in §.1.in ver. demum autē, & per Bald. in l.1. C.ne ex deli. defun. & per do.Cardin.in cle.1.§. ſi quis de ſtat. mona.ꝑ c.de cauſis de of.dele. Et adde, ꝙ quando debet imponi pœna arbitraria, illa debet eſſe ſimilis pœnæ , q̃ in ſimilibus delictis conſueuit imponi, ēt ſi ſit pœna mortis, vt per dominum Anto. & Imo.i d.c. de cauſis.& per Imol.in c.ex his. de reſcr. & eundē in l.2.ff. de public. iudi.& ꝑ Ro.in rub.ff.de arbi.& per Bal.in l. ſi ſeuerior, in 2. col. C. de infam. Et dicebat Bal.in c.1.§. iniuria. de pace iura. fir. in vſi.feud.ꝙ ꝓꝑ exceſſum facinoris & delicti poteſt extendi pœna vſque ad pœnā mortis incluſiuè . Qđ ēt voluit Imo. in c.inquiſitionis,de accu.& dixit Bal.in l.1.C.de ſac.ſanc.eccle. ꝙ princeps ſemꝑ poteſt arbitrari pœnam mortis,qñ pœna eſt in eius arbitrio non ſtatuta,neq; determinata à lege.ſed ſi ſtatutum diceret, ꝙ pro delicto ſit pœna centum ducatorum , vel alia arbitrio iudicis, non intelligitur de pœna mortis,ſed de alia ſimili ſm Bal in l.quicunque.C.de ſer.fugiti.& in l conuenticulam.in 4.col.C. de Epiſc. & cle.niſi forſan ſtatutum daret circa pœnam plenum & liberū arbitrium iudici:quia tunc intelligeretur etiā de pœna mortis, quamuis in eo eſſet prius facta mentio de pœna pecuniaria, ſecundū Bal. in l.& ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.in 1 3.col.& per eundem in cōſ.ſuo incip.Francus confecit venenum: vbi etiam dicit, ꝙ pro delictis nō conſummatis non poteſt iudex arbitrari pęnam capitis.

Et adde,ꝙ pęna capitis triplex ē.ſ.mortis,ſeruitutis,& amiſſionis ciuitatis,vt ꝑ gl.in l.hos accuſare.ff.de accuſa.& ꝑ Inn. in c. qualiter & qñ.in 2.col.de accuſa.Et ideò, qñ fieret mentio de pęna capitis, poſſet iudex etiam eligere mitiorem,aut eam quam putaret magis timeri,citra tñ mortem,ſecundum Inn.in d.c.de cauſis,de off.deleg.

a SEB. SAPIAN. De quæſtione. Adde,ꝙ ſententia lata non requiſito conſi.illius,qui requiri debeat,ſententia eſt nulla, vt late traditur per Ab.& alios.in c.ſi pro debilitate ꝟ.de off. de.

b Vin.quē ſeqt. Adde gl.fi.in c.ſi eſt.de cōſue.in vi.col.li.6.& ibi Do. & late In.An.in addi.Spe.in tit.de requi.cōſi.§.1.ver.vt āt Bal.in l.

l.Iul.pec.vbi tex.impōit ibi pęnā arbitrariā;& tñ narratiuè ſubiicit,ꝙ qñq; fuit impoſita pœna mortis . vñ fortè illud dictū Alberi.nō eſt verū.Et tex.quē allegat,dēt reſtringi in caſu ſuo:vel ſaltē dare hāc limitationē,vt ꝓcedat,vbi ius in ſpāli crimine impōit pœnā arbitrio iudicātis. Quaſi ius tūc ſenſerit de pœna tpali:qa ſciuiſſet imponere pœnā perpetuā. Sed vbi ius ſpecificè non diſponit de crimine in dubiè credo , quòd pœna poſſit eſſe perpetua. Nam de iure canonico modicas habemus pœnas expſſas ꝓ criminibus. Vñ ſucceſſit arbitrio iudicū,vt in c. de cauſis. de offi.dele.Vnde iudex debet arbitriū ſuū informare ſm pœnas ſtatutas in ſi. criminibus:vt in c.tuæ.de pœnis. vbi dr, ꝙ pro magnis ſceleribus debet imponi pœna depoſitionis.Itē facit : quia pœna eſt apponenda ſm qualitatē & quantitatē criminis:vt in c.non afferamus.24.q.1.& in l.reſpiciendū.ff.de pœnis.& hęc duo iura multū faciunt cōtra dictum Alberici &c.

SVMMARIVM.

1 *Canonici non poſſunt tollere ſtatuta honorabilia eccleſiis.*

2 *Præbēdæ minuūtur,ſi reditus eccleſiæ minuūtur.*

3 *Actus,ſi debet explicari cū conſenſu alicuius qui non vult , vel non poteſt conſentire an poſſit explicari ſine illo conſenſu.*

4 *Periculum quādo timetur ex dilatione actus, poteſt explicari ſine aliquo conſilio , qui aliàs eſſet neceſſarius.*

5 *Conſilium, vel conſenſus,ſi debet haberi in aliquo actu explicando , ſi non interueniant , an vitietur actus.*

CAP. XII.

EX parte. Nō valet ſtatutū ꝑ qđ diuinus cultus ſine cā diminuitur,ēt ſi ſuper hoc interceſſerit in forma cōi Papę cōfirmatio. Vel ſpecialius. Nō pñt canonici ſine cā rōnabili reſtringere numerū canonicorum,ſeu numerū ꝓbendarū.In 1.narrat factū corrigēdū.In ſecunda corrigit.ſecunda ibi: *nolentes*. Caſus literalis.Eduē.canonici, vt maioribus reditibus abundarēt , numerū ꝓbēdarū in eccle.Eduē.ab antiquo ſtatutū reſtrinxerūt;licet reditus ipſorum nō fuerint diminuti. Significauit hoc Eꝑs Eduē. dño Pa. Nolēs igr Pa.cultū diuini Numinis diminui,ſed potius augmētari , mādat quibuſdā,vt antiquū numerū faciāt i eccla Eduē. ſeruari:& ſi qs ꝓbēdas à tpe vltimi ſtatuti vacaſſe inuenerint,ꝑſonis idoneis cōferāt de conſilio Eꝑi,nō obſtāte aliqua conſtōne ſuꝑ hoc à canonicis ipſis facta,
1 vel ꝯfirmatione a ſed.aplica. Ber.†No.1. ꝙ canonici nō pñt tollere ſtatuta honorabilia eccleſiis;& tex.iſte loquit indiſtinctè.Et intellige ēt de antiqs ſtatutis,q̃ antiq canonici fecerunt. ꝓ hoc facit qđ no. Inn.in c.accedētibus, de priui. † Not. 2.
2 arg.opti.à ꝯrio ſenſu iuncta gl.2.data diminutione redituū,pñt canonici , ēt ſine authoritate Papæ,reſtringere numerū ꝓbēdarū:ita,ꝙ ꝓbēdæ ſupreſſę nō cēſebunt amplius vacare.Et intelligo,ꝙ hoc faciāt cū authoritate Eꝑi ; vt plene dixi in c.cū acceſſiſſent.ſ.co.Not.ꝙ in actus diſpōne qñq; reqrit cōſiliū tertii : vnde Papa hoc cōmiſit illis delegatis:vt cōferāt ꝓbēdas
3 vacātes cū cōſilio Eꝑi. † Circa qđ q̃ritur
a de qōne, a q̃ pōt quotidie ꝯtingere : qd ſi iſte,q hēt ꝓſtare cōſiliū, nō vult cōſulere, vel ſit mortuus,vel abſens;an poſſit mādatarius ꝓcedere ad actus ꝯſummationē,ꝯ-
b ſilio nō habito?Vinc.quē ſeqtur b hic Io. An.& clarius in c.1.ne ſe.va.li.6.in effectu ſic diſtinguit:ꝙ aut ille eſt mortuus:& ſic ſi expſſo noīe ꝓprio hęc ptās ꝯſulēdi fuit ſibi attributa,expirat mādatū , ex quo nō pt ſeruari forma : ſed dēt expectari ſcđa iuſſio.arg.in l.diligēter.ff.man.& in c. cū

1.§.ſi plures.in 8.col.ver.4.q̄ro.ff.de exer.& Bal.in rubr. C.eo. in 2. col.in ver.vt ãt hæc materia liqueat,vbi latisſimè p eũ:& per iſtũ in c.ad apoſtolicã.in fi.de reg.& in c.cùm olim.in 3.col.de arbit. & in diſputa.ſua incipiente.Augeri⁹. in 25.col.verſ.moueor princip̄r.& in c.cũ in veteri.in 3.not.& in 7.& verſ.ſcdo q̄rit.& in gl.1.de elec. Io.Andr.in regu. nullus ex cõſil.in 3.col.in Metcu.d̄ reg.iu. in 6.& Archid.in c.obeuntibus.62.diſt.cum aliis concor.poſitis ibi p doc.& vide hic plenè per modernio. & Rotani in tit. de reſcr.deci.73. in antiqs incip.not. q vbi.& iſtũ in c.nõ pt in fi.de reg.iu. Ang.in.§. emphyteoſis.el ij.per illum text.in auth. de alie.& emphy. ZACHARIAS.

in l.ſi quis mihi bona.§.ſi coram.ff.de acqui.hære.

e In cle.1.de iurepa.Supple in verſ.inhibentes.quam approbãt ibi doct.& Card.in 7.quæſt.& Imol.in 3.col.& ibi per iſtum & per Ro. conſi.202.incip.in Chriſti &c.quo ad primum in 2. col. & per iſtũ conſi.91.inci. qunad primum dubium in 6. col.& in ſua diſpu. Augerius. in 20.col. ver.2. probatur. & Petr. de Anch. in c.ſtatutũ. §. fi. verſic. aduerte.de reſcrip.in 6. & in cle.1.de ſeq.poſſ. & fruc.in fi. & in regul. ea quæ. in 12.col.ver.ex quibus infertur. de reg.iu.in 6. & cõſi.6.inci. viſo thematе. & conſi. 31. inci.viſa quadam petitione. & cõſi. 416. viſo & diligenter ponderato.in 4. col. & in capitulo ꝓuida. de elec.in 6.& ibi Gem.in 2. col. & per iſtum in cap. cùm dilecta.in penult.col.de reſcr. & ibi Imol. in 4. columna. & Cardinal. in clemen. 1.in princ.in 6.q. in 2. argu. ſecundę partis. de ſup. neglig. prælat. & Domi. poſt Imo. in capitu. primò §. penul.de offic. ord.in 6.& in ca. fi.in tertia.de ſup plen.neg. prælat. en.lib.& vide ibi gloſſ. in ver.præmiſſa. Et pro doctrina glo. in dicta clementina prima.eſt deciſio Innocen. in capitu. prudentiam. in ſecunda column. ibi,ſecus eſſet; licet in contrariũ poſſint notari verba Baldi. in l. compacationis, in ſecunda colũ. uerſic. tertiò oppono. C. de fide inſtrumen.Et no. quòd vbi eſſet appoſitum decretũ, prædicta non procedunt, vt dixit ipſa gloſſ. & eſt text. in capitulo ſi eo tempore. de electio. in ſexto; qnicquid dicat Imol.in dicta clementina prima. Et in quibus caſibus non procedat dicta clementina prima, vide iſtum in capitulo dilectus, lo ſecundo de pręben.ad fin. & uide text. & ibi Cardin. in verſi. alioquin, de electio.& ibi iſtum in tertia colum.Et omnino in clementina prima,& iſtum in capitul. ad diſſoluendum, ad fin.de deſpon.impu. & Zenzelin. in clemen. 1.de ſeque. poſ.& fru. & ibi doct.& Paulus conſil.324.in Chriſti nomine, videtur dicendum.& Bar.in l.prima.§.ſi ſtatutum

dilecta.de reſcrip. Si verò fuit expreſſum a nomẽ dignitatis,dẽt expectari ſucceſſorã arg.in c.qm̃ Abbas.de oſſ.dele. Idẽ dicemus,ſi eſt abſens, ita q conſiliũ nõ pt requiri.Si verò eſt p̄ſens, & nõ vult cõſulere: vel eſt abſens,& nõ vult venire,ſeu cõſiliũ p̄ſtare:pt mãdatarius ꝓcedere ſine conſi 5 lio.Pro hoc bo.tex.in c.cũ veteri.de elec. Sed ꝯ primũ mẽbrũ facit.c.1.§.fi.ne ſe.va. li.6.vbi dr̃ q ſi cap̄lum habet cõferre beneficia cũ cõſilio Epi:ſi Eps eſt mortuus, vel lõgè abſens:pt cap̄lum beneficia conferre.Solu.dicit Cõpoſ. & ſequit̃ Io.An. clarius tñ loqtur in d.c.1.q aut cõſilium eſt requirẽdũ ex forma mãdati:& ꝓcedit primũ dictũ.Aut ex ſtatuto,vel cõſuetudine:& ꝓcedit.d.c.1. Et huius cõis dicti qdã antiquus doc.vt refert Io.de Lig. aſſignabat duplicẽ rationẽ.Prima, q fortius d ſtringit mandatũ hoĩs, quã legis,arg in l.Celſus.ff.de arbi. Itẽ ptãs ordinaria eſt magis fauorabilis, quã ptãs delegata, vt c in c.P.& G.de off.dele.Habẽs ergo reqrere cõſiliũ fretus ptãte ordinaria, non ita adſtringitur,ſicut hñs ptãtẽ delegatã. Vñ in illo c.1.cap̄lm ꝓcedebat ptãte ordinaria.Io.de Lig.vr̃ impugnare oĩa p̄dicta. q ẽt vbi p hñtẽ ordinariã ptãtẽ eſt conſiliũ petendũ,nõ valet actus conſilio nõ habito.allegat bo.tex.in c.nouit.de his quę fiunt à Præla.ſi.cõ.ca.Et ad c.1.p̄allegatũ rñdet,q loqtur in collatione beneficiorũ;ne ex nimia dilatione immineat picuлũ:ideo pt ꝓcedere conſilio non habito. Do.Ant.tenet primũ dictũ:qa cũ hñti ordinariã mandat̃, vt cũ ꝯſilio alicuius ꝓcedat:vr̃ potius qdã admonitio,niſi adiiciatũr,ut actus ꝯrius ſit nullus; ſic intelligit d.c.nouit.Sed certè hoc nõ eſt ſimp̄r verũ,qa in d.c.1.erat petendũ cõſiliũ Epi ex conſuetudine, q̃ pt reſtringere ptãtẽ ordinariã.arg.in c.conqueſtus. 9.q 3. Nec vr̃ procedere indiſtinctè opin.Io.de Lig.ad d.c.1.qa ſi bñ conſideret rõ illius.c.1.eſt gñalis ad omne periculũ imminens. Nã b ſm diſpoſitionis rõnem, b dẽt reſtringi c & ampliari diſpõ c, vt in l.cũ pater.§.dulciſſimis.ff.de leg.2.†Et ideò vr̃, q ubicun 4 que ex dilatione imminet piculũ,ſp põt ꝓcedi conſilio non habito,arg.in l.ſi longi⁹.ff.de iud.& in l.ſi cũ dotẽ.§.eo ãt.ver. ſed ſi latitet.ff.ſol.matr.Et hanc opi.iudicio meo ſentit Bar.in l.1.§.ſi plures.ff.de exerci.ubi ſic gñaliter allegat.d.c.1. Nec placet dictũ cõne antiquorum hic; ut fiat drĩa inter diſpõnẽ hoĩs & legis:qa dico,

q ſi ſupior mandat aliqd explicari cũ cõſilio tertii,dẽt mandatũ ſuũ intelligi ſm iura,arg.c.p̄cedentis.& in c.2.de reſcri.j. Sed de mente iuris eſt illud,vt ſi conſiliũ non pt haberi, ꝓcedat̃ ad conſummationẽ actus,vt in d.c.1.& in aliis iurib⁹ p̄all. †Nunqd ãt teneat actus, ſi pt habere cõſiliũ,& nõ fuit petitũ? Dico ſic,q aut ex forma mandati eſt reqrendũ cõſiliũ:& nõ valet actus,ut in d.c.cũ in ueteri. Aut ex diſpõne legis:& tunc,aut lex à principio poteſtatẽ tradidit, & mãdauit cõſiliũ tertii reqri:& nõ ualet actus ex defectu ptãtis. Nã habuit ptãtem modificatã & qualificatã.Sic intelligerem.d.c.nouit.ita, q ſine clauſula decreti,act⁹ ibi fuiſſet null⁹. Aut hñti prius ptãtem mandauit ſuperior, ut ꝓcederet cũ cõſilio Sẽpronii: & tenet actus ſine cõſilio:licet iſte trãſgrediẽs d veniat puniẽdus.arg. opti.in c.dilectus.2.d̄ p̄bẽ. Vide gl.ſingularẽ,q̃ ponit hãc theoricã in aliis terminis.in cle.1.de iur.pa.e Predicta ꝓcedunt in cõſilio:vbi autẽ reqrẽdus eſt conſenſus,p̄cisè dẽt haberi p id qđ habetur & not.in c.ſi ꝓ te. de reſcrip. lib.6.In gl.2.in fi.tene menti gl.iſtam:qa clarius loquit̃, quã in c.cũ acceſſiſſent.ꝯ. eo.ti.& ad c.fi.quòd allegat in ꝯriũ,reſpõde,vt dixi in d.c.cum acceſſiſſent. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Papa habet ſubditas omnes creaturas,& nemo poteſt declinare à ſua iuriſdictione.*

Præſcriptio nunq̃ currit cõtra poteſtatem Papæ.ſed contra poteſtatem Imperatoris ſic.

2 *Lex ſi reperitur multum dubia, excuſatur quis a iuris ignorantia.*

3 *Lex,vel ſtatutũ debent concernere futura,& non præterita niſi ea primatur. nu.4.& 9.*

Verbum in lege,vel ſtatuto importans præteritum & futurum,intelligitur de futuro.

5 *Papa habet iuriſdictionem etiam in infideles.*

6 *Iudices poſſunt interpretari iura in cauſis vertentibus coram ipſis.*

7 *Interpretatio Principis ſup aliqua lege dubia oẽs adſtringit, ſecus interp̄tatio inferioris.*

8 *Ius naturale & eius conſtitutio quomodo extenditur ad præterita.*

10 *Statutum.q ſtantibus maſculis filia excludatur, & q extendatur ad præterita,an habeat locum ſi hæreditas ſit diuiſa inter fratrem & ſororem.*

11 *Lex,vel ſtatutum ſimpliciter loquens, an & quando extendatur ad præterita?*

12 *Pœna vtrum ſit imponenda ſcd̃m quod dictat ſtatutum tempore cõmiſſi delicti: an ſcd̃m*

a Debet expectari ſucceſſor. Dic,q ſicut exp̄ſſio nois appellatiui nõ attendit̃,ita, qđ ſucceſſor debeat expectari,qñ ex aliqua alia coniectura ſpeciali colligitur, q ſit diſpõ p̄ſonalis.(Ita innuat iſte in c. qm̃ Abbas,quod alle. & in c.reqſiſti.in 5.not.& in c. nouit.col.fin.de off. leg. & in conſil. 93.incip. in qõne q̃ ad p̄ſens.vol.2. & Bar.in l. pe.co. 1.ff.de ſtip.ſeruo. nn. ẽt Do. in c. ſi gratioſè. co. 3.de reſcr.li.6.)ita nec ſi ſub nomine dignitatis, p̄d. concurrẽtiũ. Ita no. Dn.in c.fi.per gl. ibi in verſ.exp̄ſſerit,de teſta.li.6.q dicit, q officium executoris alicui ſub noĩe dignitatis iniunctũ, non porrigitur ad ſucceſſorem, qa pp affectionẽ p̄ſonæ illud factum vr̃. SEB. SAPIA.

b Rationem. Adde q rõne inſtantis piculi multa põt expediri, q̃ aliàs non poſſent, vt hic per Fel. Adde tex.in c. venerabilibus. §. ſanè. de ſen. excom.lib.6. do.Iaſ. in l.de pupillo.§.ſi quis rinos.ff.de npe.no.nun.Ro.in conſi.458. in re præſenti.& in ſin. 591.in hoc conſului pridie. vbi dicit, q 2. decre.poteſt proferri contra non latitantem, quando periculum eſt in mora.

c Debet reſtringi & ampliari diſpoſitio. Dicãm plenè poſt iſtum in cap.fin. de reſcript.

d SEB. SAPIA. Tranſgrediens. vide Anto. hoc reprobantem,

ſi plures.in 6.col.verſi.& pro hoc.ff.de exerci.& Bal.in rubri.C.eo. in 4.co.ver.& ex prædictis primo.
Adde tu,an cũ qs tenet req̃rere cõſiliũ ĩ aliquo actu,ſi illũ nõ petit. Pan.de Ca.cõſ.67.& ſe.And.cõſ.271.& cõſ.140.& conſi.136.
a Afficit omnes.vide quę plenè not.doc.in c.j.ſ.eo.
SEB. SAPIA.
b Clara. vide ad hãc mãm tex.in c.Abb. de verb. ſigni.gl. & Car. Alex.in c. priuilegia. j.diſt.
Multum dubia. Addē ꝑ re obſcura Bal.ĩ l. vnica C.dē emẽ. Iuſt.codi.& in l.fi.C. dē ſenten.& in l.io ambiguo.ff.dē legi.Bar.i l. ea. ff. de ꝯrahẽ. emp. & io l. q.cq.d. ff. dē ver.ob.Do.ĩ c. vnum ora.§ vñ Hier. 15. diſt.& in c.erit aũt lex. 4.diſt. Cardi. & Io.de Ana. in c. de ſimoniacè, ꝑ illũ text. j. de ſimo.gl.in §. ſed hæc ſolénia,ĩ ti. de ver.ob. Bald. hic in 4. col. io verſi.vlteri⁹ oo. ꝙ lex dēt eē certa & ñ ambigua. ꝑ Imo.& Ro. io l. cum ꝓlatis. ꝑ illũ tex. ff. de re iudi.ꝑ Car.ĩ cle. fi.in 4.q.dē regu. & ĩ cle.1.§.ſanè. to 4. oppoſi. de vſu.& in cle.1.in 25.q.de re. eccl. noo alie. & per Barto.in l.4.§.ſi duob.ꝑ illũ tex. ff.de alimen. le. probatur in l. Titiæ textores.ff.dē le. 1. & obſcurũ eſt,ꝙ intelligi ñ põt.l.2.ff. dē his, qui ꝓ non ſcrip.hab.& in l.ita fidei.ff.de iur.fiſci.& per gl.2.in l.veteribus.ff.de pactis.

ſtatutum tempore ſententia vigens.
13 *Conſuetudo irrationabilis defendit quẽ à pœna temporali.*

C A P. X I I I.

QVoniam. Hoc dicit : Cõſtitutio futura reſpicit,& nõ ꝑterita: niſi in ea de ꝑteritis caueatur. Primò ponit cãm cõſtitutiõis declarandæ. Scd'ò de a claratioñe.ibi:*declaramus*.⁵In tertia declaratiõis rõné.ibi:*cũ leges &c.* Caſus litera d lis:⁴Dñs Papa Gregorius fecerat quandã conſtitutionem in eccl. S. M. maioris de vrbe : in qua dr̃,ꝙ præsbiteri primũ locũ 1 obtineãt:diacòni ſm: ſubdiaconi tertiũ : & ſic de reliqs obtineat ordinatim. & ſic poſterius admittant̃ & q maior eſt ordine,in portiõe ꝑcipiẽda ſit potior;& ſi poſteri⁹ ſit recept⁹. Su p iſta cõſtitutiõe dubitabat̃ vtrũ cõſtitutio illa traheret̃ ad ꝑterita,vl' ad futura tñ. Dicit ꝑꝑ ꝙ ꝯſtitutio eccleſiæ oẽs adſtringit: & nihil dẽt obſcurũ,vl' ambiguũ cõtinere.Et ideò declarat cõſtitutioné ꝑdictã:dicẽs,ꝙ cõſtitutio illa ñ ad ꝑterita,ſed ad futura tñ dẽt extẽdi:qa & cõſtitutiões dãt formã futuris negotiis,& ñ ꝑteritis : niſi noĩatim dicat̃ in 1 eis dẽ ꝑteritis negotiis.Ber.† No.1.ꝙ con a ſtõ Papę afficit oẽs.ᵃ nemo ẽ.n.ĩter creaturas,q poſſit dẽclinar̃,ſeu† eximer̃ ſe à iuriſdictiõe Papæ,cũ ſit vicari⁹ Dei.ĩ c 2. dẽ trãſla.Epi.& qlibet ẽ ſubiect⁹ Deo. Vñ ẽt cõſuetudo ñ valet q̃tũq; tpe ſit obtẽta:ut qs nõ ſit ſubiect⁹ papæ:qa nemo põt ꝑſcribere ꝯ ptãté papæ:vt no.dicit Inn. † in c. bonæ.el.2.dẽ poſtu.ꝑla. Secus dic de ptãte Imperatoris : quia ꝯ eum põt præſcribi. Ad hoc,quod dixi in c.per venerabilem. qui fil. ſint legiti. & ad hoc quod notat Bart.in l.hoſtes.ff.de cap.& in l.1.§.fi.de aqua pluuia arcenda.Intellige tñ,qñ præſcriptio habet ſua cõcomitantia:vt bonã fidẽ.&c. No.2.ꝙ cõſtitutio debet eẽ clab ra ᵇ quo ad literã,& quo ad mentẽ. vnde verbũ,obſcurũ, hic poſitũ refertur ad literam : verbũ,ambiguũ,refertur ad intelſm & mentẽ. Ratio colligit̃ ex tex.ne ex difficultate intellectus legis, quis incidat in a promptũ periculũ. Vnũ tñ ſcias, † ꝙ vbi lex eſt multũ dubia,ᶜ excuſatur qs à iuris d ignorãtia:ᵈ vt eſt tex.in l.regula.ff.de iu. & fac.ign.vide † gl.in ca.vnico.de poſtu. præla.lib.6.in verſic.de cæterò. No.3.ꝙ 1 propriũ legis eſt cõcernere futura , & nõ præterita. Ratio rõnis ſumit̃ ex.c.2.ſ.eo. Ne ſcilicet aliqui puniantur ſine cã , qui actum ante legis editioné geſſerũt. Et ꝑ hãc naturã legis dicimus , ꝙ ſi lex editur ꝑ verbũ futurũ ſubiunctiui modi ᵉ ita , ꝙ põt habere duplicẽ intelſm reſpectu futurorũ & ꝑteritorũ,debet reſpici ſenſus ſonans in † futurũ. Exemplũ,dicit ſtatutũ,ſi quis cõmiſerit delictũ,puniat̃ &c.Non.n. cõprehenditur qui prius delictũ cõmiſit, licet ex vno ſignificato verbi poſſit cõprehendi . ad qđ no.Inn.in c.ſignificauerũt. de teſti.& Bar.in l.oẽs populi.ff.de inſti. 4 & iu. † No.vlti.ꝙ lex ſiue ſtatutũ põt extẽdi ad præterita,dummodò exprimatur in lege,ſeu ſtatuto,vt ad præterita fiat extenſio; quod an ſit verũ , infrà ſubiiciam.

† In glo.prima ibi, *omnium Chriſtianorũ*. f dic ꝙ etiã circa infideles ᶠ habet Papa iuriſdictionẽ. Quod tu tñ declara,vt notat Inno.de voto.ca.qđ ſup his . Et dic,ꝙ in † ſpũalib⁹ & cõcernẽtib⁹ aĩam ſunt ſubiectũ ſibi oẽs : ideo nõ eſt neceſſaria ſequẽs reſtrictio.glo.põt tñ ſaluari quo ad tpalia.qđ tñ limita,vt dixi in c.nou.de iudi.

ſcriptio contra Papã:ſecus aũt in his,q̃ ſunt ꝑſcriptibilia.de quo ẽt ꝑ Bal.in l.1.C.ne rei do.vel tẽ. & habet ꝑ Flo.in l.ſeruitutes.la prãde.in.17.col.ff.de ſerui.& ꝑ Spec.ĩ ſi.de ꝑſcrip.ĩ verſi.& illud addo. & vide d.Abb.in c.cũ nobis.de ꝑſcri. Et q ñ poſſit facere Papa ponit gl.in c.lrĩs.de reſti.ſpol.& do.Car.in cle.ſi Roman⁹.in. j.q.de ꝑbẽ.

Aduerte tñ q a nõ põt tollere orationes,hoc eſt ne oret̃ : qa illud eſt dẽ iure diuino:ſed bene põt facere, ne dicat̃ offm diuinũ ex tanto,ſed nõ ex toto,vt per eundẽ Car.in cle. ſi.ſ cele.miſ.& vide etiã do.Car.in cle.ſi.ĩ prin.in.6. ſ.de pœ.vbi dicit,ꝙ licet nõ poſſit tollere decimas:tñ põt concedere priuilegiũ , ne aliquis teneat̃ ſoluere decimas. & vide eũdẽ Car. in c.perpendimi⁹. de ſen.excõ.in reꝑ.vbi dicit,ꝙ Papa non põt facere legẽ, ꝙ oẽs clerici cõueniant̃ coram iudice ſeculari. Ad qđ vide gl. in c.ſi Imperator 96.diſt.& Roma. in ſingu.in litera P.io verſi.quæro nunquid.

† vide Felinũ hic in rubri. co.29.

† Quẽ vide ĩ c.q̃ in eccleſiarũ. col. 1. ſ. iſto tit.

† Et vide iſtũ in ca. cũ dilectus. col. 4. de conſuetu.

† Fallit in duob. caſib.ĩ c. 2. j. libr.6. hoc ti.

SEB. SAPIA.
Ignorãtia. Vide dicenda in c.nam cõcupiſcentiã. columi.2.in.1. lectu. ſ.eod.& Bar.in l. qđ Nerua. col.6. ff.depoſi.vbi latè dixi:& dixit Ale. in cõſi.1.in. j.col. in fi.in.2.volu.ꝙ in articulo dubio non peccat,q inclinat in alteram partẽ. Itẽ cõſuetudo excuſat à peccato:qñ eſt dubiũ, an aliquid ſit pctm̃:vt ꝑ Abbatẽ in c.venerabilis de cõſue.ſentit Bar.in l.qs ſit fugitiuus.§.apud Labeoné.ff.de ędi li. edict.& plura accumulat dñs Rochus curti⁹ Senator Regius i repeti. c.fi.col.1 1.verſ.tertiò limita.j.de cõſue.inducẽs plura ad excuſationẽ ludẽtiũ,vt nõ teneant̃ reſtituere lucrata i ludo,rõne variarũ opi. q̃ ſunt iter doct. De quo pulchrè ibi ꝑ eũ.vide ẽt Aret.in cõſi.7.accedente.& in cõſi.85.cõſideratis.& latè Feli.in c.humanũ gen⁹. 1.diſt.

† Vide eundẽ cap.1. col. 2. ſ.eod. & cap. gaudemus. j. de diuor.vbi contra tenuit.

e Subiunctiui modi . Adde Inno.in ca.ſignificauerũt.& ibi Cardi.de teſti. Bal.in l.leges.io. j.col.C.de legi.gl.in l.cũ tale.§.fi.in verſi dixerit.in fine.ff.de cõdi.& demõ.gl.2.in c.ad hæc. j.de reſcrip.& ibi iſtũ in.2.col.& dicit hic Imo.in.9.col.idẽ eſſe in omni verbo apto importare duo tempora , q̃ in ſtatutis interpretãtur ſolũ de futuro. Alle.gl.fi.in prin.in ca.vnico.de cleri.nõ reſiden.in.6.& in ca.2.in verſi.cõmiſerint. de cõſti.eo.li.& Dñi. io d.c.vnico in pen.col.& in d.c.2.in vlt.col.facit tex.io c.1.qđ me.cauſa.eo.lib.6.in verſi.extortas.& ibi oẽs.& iſtum in c.2.in.2.not.ſ.eo.& Imo.in clemen.ſi.17. col.verſi.ſecundò fallit.de reſcrip.& Dñi. in c.ne aliqui.in.2.col.de priuile.in.6.facit qđ voluit Bar.in l.Iulianus. in fine.de cõdi.inde. quẽ refert io repeti.l.1.in vlt.char.C.de hære.inſtit.& faciat qđ voluit Bal.in l.fi.C.de ſacroſan.eccl. Adde Fulgo.cõſi.136.in.2.col.

f Circa infideles. Adde quæ dixi in ca.ſuper eo.adde Oldr.conſi.36. inci.inſraſcripti ſunt articuli . & conſi.51.inci.Iudæus.& conſi.66. inci.quærit̃ an Princeps.& Pet.de Anch.in repeti.reg.ca,quę.in.14. & 15.colum.in verſi.ſextò quæro . de reg.iur.in.6.& io conſilio ſuo incip.ſpiritualis iudex in prouincia Romandiolæ , in ordine.15.&

Adde tu,q̃ poſui.ſ.in prin.decre.vbi dictum fuit de teſte obſcure loquente.& ibi adde Fulgo.conſi.131.
ZACHARIAS. Adde tu,ꝙ illud,quod hic dr̃ de ꝑꝑ,idẽ eſt in cõſtitutione Impatoris,cui,vt inqt tex.ĩ l.1.io prin.& ibi ꝑ Iac. Rebuf. & i addi.ad eũ.C.de cõdu.& ꝓcu.ꝑdi.fiſca.li.x. omne gen⁹ humanũ ſubdit̃.magis tñ vr̃ ꝑciſa Papæ authoritas,ꝯ q̃ ꝑſcribi nõ põt,vt hic e ſubdit iſte. De cui⁹ dicti veritate,dic vt ꝑ Car.in cle.ꝑſenti.col.pen. ver.ſeptimò q̃ro.dẽ cẽſi.& latè ꝑ Mod.in c.cũ nobis.de cẽſi.& dũ ſubdic iſte,ꝙ nemo eſt,q poſſit ſe eximere à iuriſdictiõe Papæ:nec valeret ꝯſuetudo in ꝯtrũ q̃tũcũq; tpe obtẽta;adde qđ ex priuilegio ipſi⁹ Papæ,an qs eximeret à ſua iuriſdictiõe,ita,ꝙ eũ excõicare ñ poſſit: Archi.in c.volum⁹.16.q.4.iſte in c.cũ inſtãtia.de cẽſi. circa ſi. Imo. in c.q̃to.de cõſuetu. Ang.in l.ſicut.de ꝑſcri. 30.an.eũdẽ.Imo. in c. 1. col.8.ver.fatet̃ tñ.de cõſti.Bal.io auth.qs actiões.circa.fi.ver.tu dic. C.de ſacroſ.eccl.ꝑ Pe.de Anc.cõſ.125.ici.clarior & breuior ꝑ Pau. de Ca.cõſ.230.inci.in factũ ꝑſenta.& Fel.in alle.c.cũ nobis.in prin.
A N T. F R A N. Adde,ꝙ ꝯ ptãtem Papę nihil põt opari conſuetudo:nec ꝯ eius ptãtem põt procedere aliqua ꝑſcriptio, vt in c.ad audiẽtiã. j.de ꝑſcrip.ꝑꝑ enim nõ ligatur aliqua l.canone vel ẽt ſua cõ f ſtitutiõe papali,vt eſt gl.in c.nulli.de ſentẽ.excõmu.& alia gl. i c.ſi aliq̃.e.ti.& eſt gl.in c.ſi inimic⁹.9 j.diſt.& habet̃ in c.ſtatuimus.ſen- eẽ.excõi.io 5.& vide Bal. in l.2.in 6.q.C.de ſeruitu.vbi dixit , ꝙ in his,q̃ tangunt plenitudinem poteſtatis,nulla poteſt procedere præ-

ibi, an Iudæi ſint de foro eccleſiaſtico, vel ſeculari. & no. in c. quanto. & in c. gaudemus. de diuor. & in ca. quanto de vſuris.
ZACHARIAS. Adde, q̃ cõmunis eſt opi. q̃ non ligantur conſtitutione apoſtolica in ſpiritualibus. in alijs verò ſic, niſi habeant caſum in lege ſua expreſſum. Ita notat Ioannes And. in c. ſuper his. de voto. Genii. in c. mulier, in 3. colum. 2. q. 1. Feli. in c. Iudæi. el. 2. de Iudæ. colum. 2. verſ. & de hac materia. quibus adde quę poſui in apo. ad iſtum ſupra in ca. quę in eccleſiarum, numero. 12. in ver. infideliũ. vbi latiſſimè examinaui hãc ar. & multos alios incidẽtes. ſ. iſto tit.

e & Bar. in l. fi. per illum tex. C. ſenten. reſcin. non poſ. gl. & iſtũ ĩ cle. de dũ. in §. nos etenim. ĩ ver. pacta. de ſepul. & ibi Car. ĩ 7. q. & iſtum in c. non dẽt. de conſan. & affini. Dñi. in c. 1. in 3. col. de conſtit. lib. 6. Sententia. Adde Bar. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iu. de tranſactione, no. Ang. conſ. 53. incip. q. ꝓpoſita. Idem de diuiſiõne Bar. l. l. j. §. fi. ff. ad Tert. & ſic quomõcunq; ſint deciſa ſm illum hic. Adde tu Franciſ. Aret. conſi. 104.

a In gl. 3. ibi: *ſine interpretari.* a nõ ĩtelligas indiſtinctè, vt ꝓ quolibet dubio iuris ſit recurrendũ ad principẽ. Nã & doc. datur ptãs interpretãdi iura. ĩ l. vnica. C. de profeſ. q̃ in vrbe cõſtãti. li. 12.
6 † Itẽ & iudices pñt interpretari iura in cauſis vertẽtibus d corã ſe, vt not. Inn. in c. cũ ſpãli. de appel. facit qđ habeẽ in auth. iuſiurãdũ. qđ præſtaẽ ab his. Sed ĩtellige gl. qñ inſurgit magna dubitatio: ita q̃, qñ Princeps ſol⁹ interpretaẽ iura, nõ põt cõmodè decidi per inferiorẽ, iuxta ea, q̃ dixi ĩ c. 1. ſ. eo.
7 † Vel g ſalua gl. quo ad interpretationẽ neceſſariã, q̃ oẽs aſtringit. Nã interpretatio inferioris nõ neceſſitat. vide gl. in c. 1. de poſtu. pla.
8 † In gl. fi. ibi: *niſi ſit conſtitutio iuris naturalis.* vult ergo iſta gl. q̃ cõſtitutio iuris naturalis extendaẽ ad ꝑterita. p ca. cũ tu. de vſur. & ſentit, q̃ ca. cũ tu. de vſur. ſit cõſtitutio iuris naturalis. Sed ↄtra hoc oppo. Nã naturale fuit editũ cũ rõnabili creatura, vt. 5. di. in princ. & qđ ibi nota. in ſumma. ergo fruſtra eſt dicere q̃ extendaẽ ad ꝑterita. Itẽ c. cum tu, eſt cõſtitutio papæ, & nõ iuris naturalis. Solu. intellige gl. q̃ cõſtitutio iuris naturalis, vel diuini declaratiua extendiẽ ad preterita. Ratio, quia ille q̃ declarat, nihil de nouo inducit, b l. hæredes palã. ff. de teſta. vnde potius ligat cõſtitutio antiqua, quam noua declaratoria. Nam hoc caſu ceſſat ratio c. 2. ſ. eo. Capitulũ verò, cũ tu, videẽ declarare ius naturale. i. diuinũ. Non. n. de nouo damnat vſurarios: ſed potius declarat eos à iure diuino improbatos: ideò extẽditur ad præterita. Sed aduerte: q̃a licet hoc dictũ ſit verũ in ſe: tñ põt calumniari quo ad illud c. cũ tu. Nam c. q̃a in oibus. eo. tit. impoſuit pœnã c de nouo ↄtra vſurarios. & ſic reſpectu pœnæ ↄſtitutio erat noui iuris editoria. Certũ. n. eſt, q̃ ibi cõſtitutio ẽ partim declaratoria: & partim eſt noui iuris editoria: licet cõcernat ꝑterita, inquantũ eſt declaratoria: nõ tñ inquãtũ eſt noui iuris editoria. Pone exemplũ: dicit ↄſtitutio, q̃ nemo audeat vſuras exercere, & q̃cunq; exercuerit, puniaẽ publicatione omniũ bonorũ. Nã certè licet factũ ſit damnatũ de præterito, tñ pœna publicationis, cum ſit de nouo edita, non extendiẽ ad eos, q̃ vſuras exercuerũt ante cõſtitutionẽ, vt in c. 2. ſ. eo. Et melius per tex. iuncta gl. in cle. vnica. in ver. de cæterò. de vſu. & in c. vnic. de cle. nõ reſi. lib. 6. vide gl. & Pau. in proœ. Cle. in ver. de cæterò. Ex q̃bus patet, q̃ iſte intellectus gl. nõ eſt bon⁹ ad c. cũ tu, ideò ĩtellige illud c. vt patebit ex. j. dicẽdis.
9 † Et vt materia huius c. habeaẽ ꝑfectè, cũ quęriẽ, an & qñ conſtitutio debeat extendi ad præterita, ſubmittã dicta do. Ant. & addẽdo multa dicta Bar. q̃ ipſe omiſit in l. oẽs populi. ff. de iuſti. & iure. in verſi. ſecundò quæritur, in. 13. col. Vnde ex oibus, aliq̃bus additis & declaratis, diſtingue, q̃ aut in conſtõe dr̃, vt extẽdaẽ ad ꝑterita: aut dr̃ vt extendaẽ ad futura: aut ſimplr̃ diſponit, nõ faciendo mentionẽ de ꝑteritis vel futuris. Primo caſu aut ꝑterita ſunt deciſa d aliquo remedio deciſiuo: puta trãſactiõe, ſolutiõe ſnia, e vel iuramẽto: f & tunc conſtitutio ñ extendiẽ ad ꝑterita: licet dicaẽ vt extendaẽ ad ꝑterita: q̃a dẽt intelligi đ ꝑteritis nõ deciſis, vt eſt pulcher tex. in l. cãs. C. de trãſac. g Rõ põt eſſe: q̃a per verba gñalia Princeps non vr̃ habuiſſe mentem inſtaurandi & reuocãdi q̃ſtiões deciſas, ad hoc tex. cũ gl. in c. ex multiplici. đ deci. Quid aũt ſi princeps dicat q̃ extendaẽ ad ꝑterita etiã deciſa? gl. ſing. in d. l. h cãs dicit, q̃ tunc ſit extenſio. Sed Bar. aliter dicit ĩ l. fi. C. ſi ↄ ius vel vti. publi. Ibi n. ſenſit q̃ aut ẽ conſtõ ſic dictãs & extẽditur, aut reſcriptum Principis; & non põt Princeps hoc facere cũ magno ꝑiudicio partium. ꝓ hoc qđ no. in l. quoties de ꝑci. impe. offe. & qđ no. gl. 25. q. 2. reſcripta. Et aduerte, q̃a prima fronte hoc dictũ non vr̃, vt fiat differentia inter ſtatutum & reſcriptũ ipſius principis: q̃a lex aſſumit vigorẽ à ptãte ſtatuẽtis, vt c. à nobis. de ſenten. excõi. Itẽ ſi poteſt legẽ condere, q̃ concernit oẽs: ergo forti⁹ reſcriptũ inter duos condere. Ego ſuſtẽdando hoc dictũ redderẽ hãc rõem diuerſitatis: lex eſt oib⁹ cõis, & ꝓ publica vtilitate edita. 4. diſt. c. erit autẽ. vñ ex cã rõnabili valet lex: cũ poſſit ex cã tollere i⁹ alteri q̃ſitũ; vt videm⁹ ĩ ꝓſcriptione & ſimilib. & dixi pleni⁹ ĩ c. q̃ in eccł'iarũ. ſ. e. Reſcriptũ verò cõcernit particulares ꝑſonas: q̃b. princeps ñ põt enormiter ꝑiudicare ĩ iure iã q̃ſito: vt dixi ĩ c. q̃ in eccł'iarũ. ſ. e. nã ſi putat hoc æquũ, dẽt facere legẽ gñalem. ad hoc facit qđ dixi. in c. 1. ſ. eo. q̃ à ſtatuto gñali nõ põt appellari, ſed à particulari ↄcernẽte certã ꝑſonã, ſic. Dicerẽ tñ, q̃ ſi ibi ſubeſſet cã rõnabilis, poſſet Princeps ẽt p reſcriptũ cõcedere, p ea, q̃ dixi in c. q̃ in eccł'iarũ. ſ. e. ti. Et rectè cõſiderãdo poſſet dici, q̃ in effectu nõ eſt differẽtia i inter reſcriptũ, & ſtatutũ: q̃a etiã ſtatutũ nõ valeret, ſine cã rationabili abſorbẽs i⁹ alteri⁹: vt dixi in c. 1. ſ. eo. & in d. c. quæ in eccleſiarum. Aut præterita non ſunt deciſa: tunc aut pendent per appellatiõem, & non ſit ad illa extenſio: quia cauſa debet decidi per iudicem appellationis ſm ius, quod erat in prima inſtantia: q̃a iſte iudex ſuccedit loco primi: vt in auẽ. vt cũ de appel. cog. vide gl. in c. licet canon. de elect. lib. 6. no. Bar. k in d. l. oẽs populi. Aut negotia ꝑterita pẽdet ĩ prima inſtãtia. & adhuc dicit Bart. q̃ ad illa nõ ſit extẽſio p id, qđ hẽ in auẽ. in medio litis ſacras iuſſiones nõ fieri. Sed illud poſſet limitari,

a Interpretari. Dicã in c. 1. de poſt. prela. & in c. venerabilem. de ele. & bona. glo. 11. q. 1. c. ſicut enim. §. ex his & no. in c. inter alia, de ſen. ex cõm. in l. 1. & l. fi. C. de legi. & vide bonũ tex. cum ibi not. in l. ita fidei. ff. de iu. fi. & vide Bald. in l. 2. ff. de orig. iu. in. 2. col. in ver. nota q̃ interpretatio neceſſaria eſt quodam modo de iure naturali, ideſt gentium. & ideo nulla conſtitutione poteſt prohiberi. Nam ſi eſt neceſſaria, eius cõtraria eſt impoſsibilis, & impoſsibile ſtatutũ nõ valet ſm eum. dicã plenius in dicto ca. 1.

b De nouo inducit. adde tu ꝓ hoc qđ voluit Roma. conſi. 45. vbi ponit, ſi iudex poſt ſentẽtiã adiiciat cauſam, an ſit à cauſa, neceſſaria appellatio: vel ſufficiat appellatio à ſententia.
SEB. SAPIA.

c Pœnã. Nunquid reſpectu pœnæ diſpoſitio trahatur ad futura, vide dñm Iaſo. in l. fi. ff. de i ius vocan.

d Præterita ſunt deciſa. Adde q̃ni quę alias limitationes hic poſitas, ꝑ Moder. maxime per do. Feli. & quantũ ad iſtã primã adde bonũ tex. cũ gl. in verſi. irritam. in c. ex tua de filij ꝑsby-

SEB. SAPIA.
f Vel iuramento. In ↄtriũ facit dictum Bal. in c. ſtuduiſti. j. de of. deleg. ibi: qñ ſupplicaẽ, vide ad hoc ꝓpoſitum tex. in l. Lucius. §. quæ marito. ff. de le. 2. Alex. in conſil. 98. in 4. colũ. vol. 4. Imo. in conſil. 49.

g ZACHARIAS. L. cãs. C. đ trãſ. vbi Bar. hoc dicit. idẽ in l. oẽs populi. in 2. q̃ſtiõe. ff. de iuſt. & iure. idẽ in l. Lucius. §. q̃ marito. ff. de leg. 2. latè ꝑ Ang. conſ. 249. incipi. ſup primo q̃ſito. & adducit rõnẽ ꝑ quam iſte ſubdit. & idẽ Pe. đ Anch. cõſ. 163. incip. de virib. col. 3.

h In dict. l. Adde Pe. de Anc. in c. canonũ, in 23. charta ĩ verſi. ex cã etiã. ſ. eo. & Moder. ĩ c. q̃ in eccleſiarum. ſ. e. in 16. col. in verſi. ꝑ iſtã concluſionẽ. & vide Card. & doct. ĩ c. q̃a diligẽtia, de ele. & no. in l. 2. C. đ ſen. paſ. & ĩ clem. 1. de immu. eccle. Cardi. & Ana. in cap. ad petitionem, de accu. Bar. & alios in l. Gallus. §. & q̃d ſi tantũ. ff. de libe. & poſthu.
Adde tu Franciſ. Aretin. conſ. 104.

i Non eſt differentia. Adde Alexan. conſilio 2. primo libro.

k Not. Bartol. Adde gloſſ. fina. in lege, ſancimus. C. ſacroſanct. eccle. & Paul. de Caſtr. conſil. 87. in cauſa fortij, ad fi. & Angel. in authentica in medio litis ſacras iuſſiones non fieri. §. ſuper hoc. not. in clementi. ſecunda de iudi. in fin. poſt gloſſ. fina. ibi no. Innocen. in rubr.

mitari,qñ ius emanat ad inſtantiã partis pẽdẽte lite:ſecus ſi proprio motu a Principis,& exprimeret,ꝙ vult ad pterita extendi,ad hoc quod no.Pau.in d.cle.diſpẽdioſam,de iud.Et eodẽ modo limitarem pcedens mẽbrũ.Aut negotia pterita non ſunt deducta in iudiciũ,ſed pendent, nec ſunt deciſa; & tunc cõſtitutio extendit ad pterita,ex quo caueẽ in ea de pteritis:& i hoc caſu ſerua iſtũ text.& l.leges ſacratiſſimæ.C.de legi.facit c.penult.de offic.lega.lib.6.

10 †Per pdicta determinaẽ qſtio, dicit ſtatutũ:extantib⁹ maſculis excludaẽ fœmina in ſucceſſione cõi parentũ:& volumus hoc extẽdi ad pterita . Si.n.frater & ſoror diuiſerãt hæreditatẽ ante ſtatutũ; nõ extendiẽ cõſtitutio ad illud negotiũ:ſecus ſi nõ diuiſerãt, ſed negotiũ pendebat.tunc eſt limitandum,vt ſupra dixi; vtrũ pendeat in iudicio , vel ne. Quo ad ſm mẽbrum principale:qñ cõſtitutio expreſſè dicit,vt extendaẽ ad futura:& tunc non eſt dubiũ:qa proprium ſtatuti eſt, vt cõcernat futura, nõ præterita,vt hic.& d. l.leges ſacratiſſimæ .

11 †Venio ad tertiũ, qñ conſtitutio ſimpliciter loquitur nõ faciendo mentionẽ de præteritis, nec de futuris. b Et tunc aut cõſtitutio venit declarãdo: qa eſt iuris antiq declaratoria, c & extendiẽ ad pterita,vt ſ.dixi : niſi partim eſſet declaratoria,&partim edictoria:tũc quatenus edit de nouo,dicendũ eſt,vt de conſtõne nõ iuris editoria,vt ſ.dixi. Aut cõſtitutio venit annullãdo actũ.d & tune dicit Bar. ꝙ aut cã annullationis eſt de pterito,&extẽdiẽ ad pterita,vt in l.fi.C.de pac.e aliàs ſecus. Hoc dictũ limitarẽ, qñ cauſa nullitatis eſt de pterito:ita,ꝙ inferebat nullitatẽ ipſo iure : ſecus aũt ſi act⁹ tenebat:ſed in odium inducitur de nouo caſſatio: qa tunc nõ debet extendi ad pterita, p id qđ dixi in c.2.ſ.eodẽ.facit tex. cũ gl.in ver.decæterò.i cle.1.de vſur. Aut conſtitutio venit cõfirmãndo: f & nõ extendiẽ ad pterita, p rationẽ huius literæ. Aut cõſtitutio aliquid de nouo edit:& ſi concernit pparatoria iudicii, g ſeu ordinatoria quò ad pceſſum, extendiẽ ad pterita negotia, etiã pẽdẽtia in iudicio quo ad pceſſum futurũ, l.2.C. de iura.calum. no.Bart.in l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iur. clarius glo.in d.cle.diſpendioſam,de iudi. Aut ſtatutũ ꝯcernit deciſoria negotii: & tunc aut reſpicit factũ & executionẽ de pterito: aut partim de pterito, & partim de futuro:aut factũ de pterito.& executionẽ de futuro.Primo caſu, qñ factũ & executio ſunt de pterito,certũ eſt,ꝙ cõſtitutio ad alia nõ extendiẽ,vt in c.2.ſ.eo. qđ eſt verũ,ſiue ſtatutũ de nouo inducat delictũ, ſiue factũ dãnatũ augmẽtet p pœnã, vt i d.cle.1.de vſur.Si aũt factũ eſt partim de pterito,& partim de futuro.Exẽplũ in cl.1.de teſta. Emanauit ibi ſtatutũ,vt Rectores hoſpitalũ teneanẽ reddere rõnẽ đ negotiis gerẽdis:aliq rectores tpe cõſtõnis aliqua adminiſtrauerãt:& aliqua i eodẽ anno erãt adminiſtrãda:nũqd teneantur reddere rõnẽ de toto anno,ex quo aliqua negotia illius anni erãt geſta & aliq gerẽda?Gl.h no.ibi dicit,ꝙ ſi gerẽda ſunt oĩno ſeparata à geſtis, teneneẽ reddere rationẽ de gerẽdis:ſecus ſi nõ ſeparata: ſed oĩno cõnexa cũ geſtis. Sicut.n.nõ teneneẽ de geſtis, ita nec de gerẽdis,ex quo oĩno habẽt depẽdẽtiã à geſtis. Et idẽ die in fi-

de conſue.gl.Arch.& Domini. in c.Illud 12.diſt.& hoc intellige in ſpectantibus ad deciſionem,& merita cauſæ:ſecus in his,quæ cõcernunt ordinem procedendi, & limita,aliis modis,vt hic per Moder.

a Si proprio motu. Adda Imol. hic in 8.col.io ver. ſed aduerte,quia Cõpoſtel.Aduerte tñ ad id, quod ſcribit Bal. poſt Bar.i l.ſancimus. C.de ſacroſa. ecc. per quod videreẽ reſtrigi opi. iſti⁹ & Imol.hic.tamẽ Imola hic nõ adnitrit hanc differentiã inter legẽ & ſtatutũ.& ꝑ ipſis facit glo. in l. q aũt.ff.ſi qs can. per quã nota. ibi Bal.ꝙ pars poteſt vti in medio litis priuilegio principis amanante motu proprio. & oo. Bar.i l.1.circa mediu. in ver.ſed qđ ſi eſſet lata.ff. de pœnis.& p Bar.& Bal.i l.2.C.vt lite pẽd. Sed põdera i, ꝑtiũ tex. indiſtinctè in d.aut.i medio litis:q loquiẽ de oĩ cõſtitutione ſm Mode. hic; & bene:quos omnino videbis : qa nõ firmant ſe. Adde tñ p Rom.conſil. 112. vbi quid operetur motus proprius.

ANT. FRANC. Circa iſtã clauſulam motus proprij appoſitam in reſcripto,aut alia conceſſione:quid operetur,dicas,ꝙ nõ tollit defectu pſonæ: vt eſt not. glo. in cle.ſi Romanus.in verſi.q̃cocunq:, de pben. & ideo dicebat ibi Card.ꝙ nõ operaẽ,niſi in his,quæ ſunt in iura expreſſa. & etiam dicit,ꝙ licet tollat ſubreptionẽ,tñ nõ ampliat gratiam. Et adde,ꝙ hæc clauſula nõ tollit qualitates intrinſecas; puta,curã bñficij:nec lædit ius tertij:nec inducit diſpẽſationẽ irregularitatis, vel alteri⁹ inhabilitatis.vt p do.de Ro.in deciſio.114.in nouis,q̃ inci.licet.& in deci.445.in antiqs incip.motus pprius. Nec ẽt tollit patronatũ laici:vt p eoſdẽ do.de Ro.deci.101.Et adde,ꝙ niſi hæc clauſula ponaẽ io reſcripto,priuilegio,vel cõceſſione regl'r oõ pſumiẽ: vt p d. de Ro.decil.335.in nouis & p do.Alex.de Imo. in l.3.in prin.ff.qđ q.ſq; tu.Et de materia hui⁹ clauſulæ habeẽ in c.ſi motu pp.đ pb.i 6.

b SEB. SAPIA. Futuris.Vide do. Abb.in cõſi.111.in 2. dub.in 2.vo. Præpoſi.in c.erit autem lex.4. diſt.Alex.cõſi.7.col.2.in 2.vol. & conſi.94.eodem vol.

c Declaratoria. Adde Bal.in l.nõ dubiũ.in 2.col.C. de legibus.Fede. conſi.112.incip.amice chariſſimè.in 2.col.& Domini.poſt Imo.in c.deliberatione.§.volentes.de off.lega.in 6.Iſtũ poſt alios in c.fi.in 16.col.de pſcrip.Card.& Anu.in c.cũ Chriſtus.de hæret.facit.c.cũ l cunctis.§.hoc ſanè.de electio.& ibi gl.& tex.io c.ex antiqs. 54.diſt. p quẽ dixit hic Vincen.ꝙ ſtatuta & iura diſponẽtia de libertate eccleſiaſtica,reſpiciunt præterita:qa nunq̃ licuit laico de his ſe intromittere.c.bene qdem.96.diſt. & ſequiẽ hic Io. An.in d.c.ex antiqs. Et p hoc facit bonus tex.in aut.de rap.mulie.ibi: tanq̃ ſi lex noſtra ab initio. quod intellige , ſi lex declaratoria vtereẽ verbo apto ad cõdendã legẽ nouã:vt eſt gl.in cle.1.uerſi.cenſemus, de conce.pben.

d Annullando actum. Adde But.& Imo.hic.& no.in c.2.ſ.eo.

e ZACHARIAS. C.de pac.ibi:ſm itaq; veteres regulas Ad idem eſt tex.in aut.de alie.& emph.§.omnia verò quæ contra.& §.& hoc qdẽ.& in aut.de inceſt.nup.& l.penul.C.eo.ti.q̃ iura Bar.p hoc adducit in l.omnes populi.in 5.q.principali. de iuſti. & iure.

f ZACHARIAS. Aut conſtitutio uenit cõfirmando.Dic tu iſtud dictũ debere intelligi de cõfirmatione actus nullius: quia tali caſu, q cõfirmat,de nouo dare uideẽ,ut not.p ſcribentes io l.adoptio nõ iure facta.ff.de adop.& per Bar.in l.& q.a.ff.de iuriſd.om.iud. Et eſt ratio: qa actos valet prout nunc, & nõ trahiẽ retrò in piudiciũ tertij:ut no Bar.in l. bonorũ.ff.rẽ ratam habe.& io l.ſi partẽ. §.i.ff.quemadmo.ſerui.amit. & iſte io c.dudum,in penul.notab.per illum tex. de decimis. ſecus uerò ſi actus ualidus confirmetur: qa ad pterita porrigiẽ,ut uo.Bal.in l.leges. col.iii.C.de legi.

ANT. FRANC. Circa iſtum paſſum an confirmatio tribuat nouũ ius. Idẽ per Imo. in c.dudũ,de decimis. & Bal.io l.3. in fi.C.ſi aduer.rẽ iudica. & Pau. de Caſ. in conſi.132. & p Old. in cõſil. 164. & per Bal. et in c.1.in prin.per quos fiat inueſti. & uide do.Car.in clem.1. in §.2. de iureiur. Et dicas, ꝙ cõfirmatio nihil de nouo tribuit regulariter, ut p Bart. latiſſimè io l.more: quã legit ſimul cũ l.& qui a.ff. de iuriſd. om.iud. in 2.col. ubi poſuit longã diſtinctionem. & nouiſſimi ibi dicunt faciendam eſſe regulam negatiuam, ꝙ nullum ius tribuat , quando eſt facta in forma communi:quam regulã dicunt eſſe limitandam quinque modis.ut ibi per eos; & uide omnino Spe. in tit.de lega.in §.nunc oſtẽdendum.in uerſi.nonò eximit Epiſcopus.& in titulo de reſcrip.præſen.in §. forma quoq;.in uerſi.ſequitur uidere. & ſequen. ubi ponit formam confirmationis, que fit in forma communi. & etiam que fit ſub alia forma . Et adde , quòd confirmatio tria operatur. naoi maiorem authoritatem tribuit actui confirmato. Secundò ſupplet,quod eſt inualidum io actu confirmato. Tertio operatur,quòd actus confirmatus non poteſt reuocari ſine licentia cõfirmantis; ut no.glo.in c.frater.17.quæſt. 3.& de forma etiam confirmationis habetur,in c.quia diuerſicatem, de conceſ.præben.

g Iudicij. & ibi in clement.diſpendioſam.Adda Imol.ibi in ultima col.Barto. & Baldum in l.2.io fin. hic alleg.& Baldum in titulo de pace Conſtan.§.hoc quod nos in ſexta colum. in uerſi. tertiò nota, quòd iudex.Butr.& Imol.hic, & Bal.in cap. fin.infrà.ut lite pendẽ. & in l.leges,in ſecunda col.C.de legib. & in l. ſancimus . in fi. C.de ſacroſanctis eccl. & Angel. conſil. 211. incipi. primùm eſt uidendum.& iſtum in cap. uenerabilis.in ſecunda column. de iudi. & iſta eſt communis opinio.

h Gloſſ.notabilis. Suppla in verſiculo,deputatis. adde iſtum in cap. paſtoralis.§.verum,in prima col.de appellationibus.& in dicta clementina prima,io principio.& ibi Card.in tertia colum. & Imo.in verſiculo.nota bene.& per eundem Imo.in clementina ſecunda . in 9.columna. in verſiculo,ſed contra prædicta.de æta.& qualit.& Domini. in cap. ex antiquis . quinquageſimaquarta diſtinctione . & pro illa gloſſa optime facit textus in capitulo finali.§. ſi autem . de conceſ.præben.in 6.

a In cle. vt hi, qui. Vide gl. & ibi Abb. in ver. in poſterum. & ibi Imo. in 7. col. & Card. in v. & Domini. in c. licet canon. in 5. col. de elect. ĩ 6. & gl. Guli. de Monte Lauduno in extrauag. Io. 22. ſuſcepti. in verſ. vacantium. facit qood voluit Bal. in l. ſi ita ſcriptum. §. fi. ff. de le. 2. & in l. illã. poſt medium, C. de dona. Domi. poſt Io. And. in c auaritiæ. i 2. col. de ele. in 6. & i c. fi. in 1. col. eo. ti. & lib. & glo. in verb. vtetur, in cle. 2. de vita & hone. cler. & ibi Imo. in 6. col. quã gl. alleg. Bal. in l. oĩs populi. in 8. col. ff. de iuſti. & iure. Idem ſenſit gl. in cle. 1. in ver. transferunt. de regu. gl. fi. in fi. in c. 1. de iniur. in 6. & ibi Domini. & gl. in cle. 1. de teſta.

Adde tu Franc. Are. conſi. 86.

b Ad futuram executionẽ. Vide Inno. in d. c. cum tu. & ibi latè p Ana. in 4. col. & Domini. hic ĩ d. c. ex antiquis, in 5. col. q illa pœna imponitur nõ reſtituenti vſuras, quod erat de futuro: & ſic non dabat formã præteritis, ſed futuris quo ad pœnã. & idem ſenſit Bald. in rub. C. de vſur. in 2. col. & bene facit tex. oppidus in c. cũ ſingula, in ver. circa eos. ibi: alioquin, de pbẽ. in 6. & qđ voluit do. Cardi. in cle. ſtatutum. in 2. q. de elect.

SEB. SAPIA.

c Capi. vide Ioan. de Ana. in conſi. 36. col. fi. Alex. in conſil. 14. col. penul. volu. 2.

d Perfectus. Adde Bar. in d. l. omnes populi. & Butr. & Imol. i hic per l. teſtamẽtum. C. de teſta. & l. penult. C. de vſu. facit qđ habetur i l. fiſcus. ff. de iure fiſci. & facit qđ not. Ange. in aut. vt cum de appel. cognoſci. in fi. princ. & ibi Bal. in l. leges. in fi. C. de legi.

e Pœna ſtatuti. Ad de Ro. conſi. 386.

f In l. penul. Adde Butri. & Imo. hic poſt Bart. in d. l. oẽs populi. & Pe. de Anch. in reper. c. 1. in 33. charta, verſiculo, quid in delictis. ĩ. co. Io. Andr. & doct. in c. fi. de elect. in 6. & per Albe. in 1. parte ſtatu. q. 8 5 & in 4. parte. q. 54. & Io. de Lig. in repet i. c. cum dilectus. in 9. col. de conſue. & Bal. in d. l. leges. C. de legibus.

Adde, quod Roma. in ſing. ſuis ſecundi anni, quærit, qualiter debeat puniri ſtatuliber: & dicit, quòd vt liber; & electus ad officium vt officialis puniri debet; & ita dicit ibi conſuluiſſe.

ZACHARIAS.

Dic tu, q eſt ſingu. 527. quod inc. ſcis, q doctor. ibi alleg. dictũ ſing. Barto. in l. 1. per tex. ibi in. §. fi. ff. de pœnis.

SEB. SAPIA.

g Hæ limitatiões. Vide do. Andræ. Sicn. in conſil. 29. altiſsimi. in 2. volumine.

h Deniq; Adde gl. aliam in c. 2. de tẽpo. ordi. & Rom. in ſing. 25. incip. an conſuetudo reprobata. & vide omnino Petr. de Anch. & do. meũ, in c. cum venerabilis. hic alle. per iſtum. & dixi plenè in d. c. deniq;.

Adde tu Pet. de Anch. conſi. 90.

ZACHARIAS.

Dic tu, q corruptè alle. ſing. Ro. in nu. 20. Eſt enim in nu. 19. & incip. vt ſupra ponitur. p quo addo Frãc. Cremon. ſing. ſuo 119. inci. mos puerorũ. alle. vtrique eandem glo. pro ſing. in c. cũ venerabilis. de conſue. & ibi dicit Fran. ſe aliàs enaſiſſe vnum puerum Bononiæ à pœna mortis. addit aliã gl. in c. ſanè. de tẽpo. or. & aliã. in l. ex cõſenſu. §. 1. & quæ ibi ponuntur remiſsiuè. ff. de appel. quibus adde Alex. cõſi. 22. incip. viſo proceſſu. col. 2. in 2. vol. & conſi. 107. alias ſecũdam maiorem nu. conſi. 249. pe. & vlt. col. vol. 2. Pet. de Anch. cõſ. 46. inci. conſuetu. & conſi. 171. inci. iure ſcripto & cõſuetudine. Roma. conſil. 466. & Zaba. cõſi. 132. co. 2. Feli. in c. 1. col. 6. de re iudi. dicã Deo duce, in c. cũ venerabilis, poſt iſtum de conſuetud.

militibus terminis. & tene hoc menti: qa facit ad multa. Si verò cõſtitutio reſpicit factũ de pterito, ſed executionẽ đ futuro: & tũc ſi cõſtitutio reſpicit executionẽ, extẽdiť ad ipſam executionẽ. Et pone exẽplũ in clem. vt hi, qui.[a] de ætat. & qual. & ibi bo. gl. & hunc dicit eſſe caſum do. Anto. in c. cũ tu. de vſur. Nã illud c. apponendo pœnã cõcernebat executionem actus. ideo dř in c. cũ tu, q debet extẽdi ad vſurarios, etiã pteritos. & iſte intellectus videť ſatis bonus. Sed poſſet calũniari: qa pœna delicti, licet veniat executiuẽ ad delictũ: tñ debet imponi ẽm legẽ exiſtentẽ tpe delicti, vt in l. 1. ff. de pœnis. & i c. fi. ĩ. de ſen. excõi. Et ideò darem aliũ intellectum, q ibi ſtatutũ cõcernebat ordinatoria iudicii. Nã ibi non dř qualiter debeat decidi cauſa vſurarum: ſed qualiter vſurarius debeat cõpelli ad reſtitutionẽ vſurarũ: & ideò illa cõſtitutio debet extẽdi ad futurã executionẽ:[b] ſicut in ſimili nota. dicit Bar. in d. l. oẽs populi. Si ſtatuto cauetur, q debitor p debito, de quo cõſtat p inſtrumentũ guarentigiatũ, debeat capi:[c] hæc cõſtitutio extendiť ad debitorẽ, & ad inſtrumentũ confectũ ante ſtatutũ: qa nõ dat modũ decidendi cauſam, ſed p parandi & ordinãdi iudicium: qđ qdem iudicium eſt de futuro. Ita dicendũ in pposito. Aut ſtatutũ pcedit de nouo dando ſolẽnitatẽ ad actũ: & ſi actus eſt ichoatus, & nõ pfectus, extenditur ad illũ actũ. l. contractus. C. de fide inſtru. Si autem actus eſt perfectus,[d] ſed pendet quo ad effectũ. Exẽplũ: ſtatutũ dat formã teſtamentis, ſi teſtamẽta ſunt cõdita, licet ſic pendeãt vſq; ad mortẽ teſtatoris, nõ tñ includunť in nouo ſtatuto, vt eſt tex. in l. iubemus. C. de teſt. Qñq; ſtatutũ dat exceptionem, vel tollit: & tunc ſi exceptio oritur tpe actus; nõ extendiť ad actum pteritũ: ſecus ſi exceptio oritur poſt ſtatutũ. Exẽplum: venit noua lex, qua cauetur vt fideiuſſor poſſit ſe defendere ꝯ creditorem, ſi debitor principalis pręſens eſt. Vel pone exẽplum: ſi ſtatutũ dicit, q contra inſtrm publicũ nõ poſſit opponi exceptio ſimulationis, nunqd extendiť ad inſtrã prius cõfecta. hæc & ſimilia poſſunt decidi p pdicta.

12 †Et ex pdictis oĩbus habes etiã incidenter deciſum, vtrũ pœna debeat apponi ẽm ſtatutũ antiquũ, quod vigebat tẽpore delicti, aut ẽm ſtatutum nouum, qđ viget tpe ſententiæ. Et de hac qſtione vide plene per Bart. recitantẽ multa dicta antiquorũ in d. l. oẽs populi. Finaliter cõclude ſic: q qdam eſt pœna ordinaria: & ĩ illa imponẽda debet haberi reſpectus ad tps delicti. ſic procedit. l. 1. ff. de pœnis. & in cap. fi. de ſent. excõi. Quędam eſt additio pœnæ, vel diminutio: q̃ fit ex cauſa: nã iudex põt minuere vel augere pœnã ordinariã, etiã ſi eſſet pœna ſtatuti,[e] vt in l. qđ ergo. §. pœna grauior. ff. de his, q notan. infa. & ibi expreſsẽ Bart. inducit ad ſtatutum. facit quod legitur & notatur in cap. licet. infrà, de pœnis. & 2. q. 3. in *capitulo, ſi quẽ pœnituerit. §. accuſatorum. verſiculo pœnæ verò. in gl.* & in hac pœna cõſideratur tps ſententiæ, & nõ delicti. & ita ẽm cum poteſt intelligi tex. q videtur multũ cõtrarius pdictis, in lege penult.[f] ff. ſi ex noxa. cauſa agať. vbi ſeruus delinquẽs in ſeruitute & accuſatus in libertate nõ punitur vt ſeruus, ſed vt liber. Nã in diminuendo vel augẽdo pœnã, habet iudex reſpectum ad ſententiã, qđ no.

Vnde ad ppoſitum, aut ſtatutũ antiquũ imponebat pœnã ordinariã: & debet imponi illa pœna: aut infligebat pœnã grauẽ, vltra quã mereť delictũ, puta p p guerrã: & tunc ex quo ſtatutum nouum reducit pœnã ad delictũ, & ceſſauit ille rigor: debet iſte puniri ẽm primum ſtatutũ. Ad vnum tñ aduerte: qa quatenus dixi, q conſtitutio declaratiua extenditur ad pterita: dicit dñs Ant. hoc verum, niſi reperiat cõſuetudinẽ eſſe in ꝯrium, alle. dictũ cap. primum, de poſtu. plat. in 6. in verſiculo, de exterò. Quòd limitat, niſi ſtatutũ declararet irrationabilitatẽ ſtatuti, vel conſuetudinis: qa tunc extenditur ad pterita: alleg. glo. in clem. 2. de re. eccle. non alie.

13 †Hę limitationes[g] ex toto nõ placent: qa cõſuetudo irrationabilis nõ inualidat actum: ſed defendit à pœna tpali: nec liberat à culpa. vide bon. tex. cũ glo. in cap. denique.[h] diſt. 4. & in c. cum venerabilis, de conſue. Vnde dicerem, q aut conſuetudo contraria eſt dubia: qa ius ꝯrium erat multipliciter intelligibile: & tunc poſſet pcedere dictum domini Antonii, & intelligatur glo. in d. c. 1. de poſtula. Aut apud viros doctos illa conſuetudo erat irrationabilis, & tunc licet fortè liberet à pœna, vt in d. c. cum venerabilis: non tamen validat actum, vt ibi. Abbas.

De reſcriptis. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptũ quid nã ſit, & qbus modis ſumatur.*

2 *Reſcriptum quid & in quo differat à priuilegio, & beneficio.*

3 *Quomodo cognoſcatur & diſcernatur reſcriptum à priuilegio.*

Viſo de conſtitutionibus, quia parũ eſt iura condere, niſi ſint miniſtri, qui ea exequãtur, vt in c. cõmiſſa, de electionibus, lib. 6. & in capitulo, vbi periculum. §. præterea, eodem tit. & libro. Ideo

a Eo.tl.& li. Adde tex.in l.2.in §.poſt originē,ibi:parū ē,ff.de ori.iur.
b Quid ē reſcriptū. Adde tex.& ibi Bal.in l.falſo.C.de diuer.reſcr.bonum: gl.in c.1.in verſ.non ſtatur.de ꝯſti.in 6.& ibi Domi. in 9.col. Adde Alex.conſi.135.3.lib.
c Strictè. Vide iſtū in c.nonnulli.& in 1.nota. ĩ.eo.& do. meū hic impugnantē dictum

bro, a ideo poſt rubricā prædictā author intendit tractare de miniſtris iuris.& quia vt plurimū dantur per reſcripta,ideò p̄mittit hāc rubricam. 1 † Pro cuius declaratione q̄ro qd eſt reſcriptū? b Hoſt.in ſum.eo.ti.ꝯcludit,ꝙ eſt illud,qđ ab Apoſtolico,i.à Papa, ſeu à Principe reſcribitur ad cōſultationē,relationē, ſeu intimationē alterius,vel alicui indulgēdo. Tñ dic clarius & melius, 2 † ꝙ reſcriptū p̄t ſumi ḡnaliter & largo mō:& tunc ꝯprehendit priuilegiū, & beneficiū Principis,& alia reſcripta,q̄ emanant ad iuris obſeruātiā,& ita ſumit in hoc titu. Nā ſub rub.de reſcr.tractat de priuilegiis, & literis beneficialibus,& de literis ad lites. Qn̄que ſumitur ſtrictè c reſcriptū: & tunc reſcriptū ꝓpriè ē id,qđ Princeps ſcribit ad iuris obſeruantiā: d vt qñ ꝯmittit cauſam decidendā inter aliquos. Priuilegiū verò ē,cū Papa aliqd reſcribit ꝯ ius. e & dr̄ priuilegium, quaſi lex priuata,& non cōis. 3.diſt. priuilegia. Beneficiū f verò eſt nomē ḡnale, ſed ſtrictè ſumit ꝓ gratia conceſſa à Principe p̄ter ius: & tale bn̄ficiū dēt latiſſimè interp̄tari vt in c.olim. & qđ ibi no.de verb.ſig.& in l.beneficiū.ff. de conſt. prin. Qualiter āt cognoſcit̄ reſcriptū g à priuilegio: dic:ꝙ ex forma vtriuſq; & modo dictādi.& de his p Cy.in l.reſcripta.C.de p̄ci.impe.offe.& per Bal.in d.l.beneficium. & per Io.An. in d.c.olim præall. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa non poteſt committi appellatione remota,niſi per ſolum Papam.*

Appellatio non pōt tolli ꝑ aliquē, niſi ꝑ Pa.

Legatus de latere non poteſt committere cauſam appellatione remota: nec committere cauſam ſimpliciter & de plano.

2 *Papa vel Princeps,an poſſit taliter appellationem tollere, etiam per viam querelæ.*

3 *Reſcriptum ſpeciale derogat generali prius impetrato; licet de generali non fiat mentio in ſpeciali. uide latè infra nu. 10.*

4 *Priuilegium, vt quis poſſit in quacunq; cauſa appellare, vel vt poſſit quis liberè appellare, quod impartet.*

5 *Princeps non præſumitur aliquid conceſſiſſe in generali conceſſione; quod in ſpeciali non fuiſſet conceſſurus.*

6 *Reſcriptum non tollit priuilegium.*

Priuilegium non tollit aliud priuilegium,niſi ſit clauſula derogatoria.

7 *Reſcriptū ſiue priuilegium continens id,quod ius commune, tollitur per ſecundum abſq; alia clauſula derogatoria.*

8 *Reſcriptū ſiue priuilegium impetratū contra ius cōmune valet: licet de iure canonico nō fiat mentio. vide ĩ.nu. 13. 15.*

9 *Priuilegiū conceſſum ſcd'm ius cōe, an dēat apari aliquid vltra ius cōe; vide. ĩ nu. 11.*

10 *Generi per ſpeciē, an & quādo derogetur?*

12 *Reſcriptum non præſumitur falſum, ſi non deuiat à conſuetudine curiæ.*

14 *Priuilegia plura, ſi ſunt impetrata à diuerſis ſuper eadem cā quod erit potius.*

Quod tēpus attendatur in priuilegiis, an tēpus præſentationis; an tempus datæ?

16 *Priuilegium & reſcriptum, ſi ſimul concurrant, quod præferatur?*

C A P. I.

Sicut Romana. Legit̄ variis modis: ſm intellectū magis cōem hoc intēdit. Priuilegio generali ſm ius cōe obtēto obſtat reſcriptū ſpeciale,ēt de eo mētionē nō faciēs. primò ponit̄ deciſum exordiū. Scđò cōſultatio, ibi: *quæſitum*. Tertiò reſpōſio, ibi: *inquiſitione*. Quartò reſpōſionis rō ibi: *quia*. Caſum literalē ſic pone, vt oīs tollat̄ dubitatio. Quidā ꝑ culpā ſuā, qa ſæpe deliquerat in appellādo, priuatus fuit bñficio appellationis, vt puniret̄, in quo peccauerat; impetrauit licentiā, vt liceret appellare: & ſic reſtitutus fuit iuri cōi, vt poſſet appellare, vt prius. Quidā alius impetrauit literas ꝯ iſtū, q habebat indulgētiā, ſuper aliqua cā, appellatione remota: vocatus fuit iſte ad iudiciū: cōfiſus de indulgētia ſua appellauit ad Papā: q̄rit̄ an tali appellationi ſit deferendū? Rñdet Papa, ꝙ tali appellationi nō eſt deferendū, poſt, quā eſt cā iudici appellatione remota cōmiſſa: qa ſpeciale mandatū derogat generali. Ber. † No. 1. ꝙ cā pōt cōmitti appellatione remota: qđ tñ ꝑ ſolū Principē fieri poteſt: h Inferior.n. i nō pōt remouere beneficiū appellationis, vt in c.ſuper quæſtionū.§.ſi verò. de officio deleg. & in l.1.in fi.ff.à qui.appell.nō li. Ex quo infero, ꝙ etiam legatus Papæ de latere non poteſt committere cauſam appellatione remota: quinimmo nec alium iuris ordinē tollere: vnde non poteſt cōmittere cauſam ſimpliciter & de plano: vt dicit

Inn.in c. Epiſcopi.de re.eccl.non alien. quod dictū ſaluat hic Feli. ꝑ plura dicta doct. quē omnino hic vide in 5. col. in verſi. cæterum.
d Iuris obſeruantiam. Adde Bald. hic & tex. & doc. In c. cauſam quæ. ĩ.e.& ibi dicetur.
e Contra ius. vide Io.An. in c.olim. de ver.ſig. & not. 25.q.2. in ſum. & Bald.in l.item lapilli.in 3.colum. verſi.ego dico,ꝙ. ff. de rer. diui. & vnam differentiā ponit iſte. ĩ.eod. c. plerunque.
ZACHARIAS. Adde, an Papa, vel princeps poſſit tollere per ſuū reſcriptū,ea, quæ ſunt de iure ciuili,vel gentiū. Alaxan.conſ.2. vo.5. ꝑ totū. & melius conſi.7.& 8. & cōſil. 62. in 3. colu. verſic.nec obſtat. vol.2.opus eſt tñ, ꝙ habeat clauſulam derogatoriā, vt ꝑ Fel. in c.nōnulli.col.2.ver.ſecunda regula, i. ſto titu.
f Beneficiū. Adde Io.An.in c. olim. hic all. Et de natura beneficii latè ꝑ Bal. in l.beneficiū hic all. & ibi ꝑ Alb.de Roſa.in ver. ſic ex p̄dictis patet. in 3. colu.
g Reſcriptum. Vide Cal.in hoc tit.cōſil. 5.& vlt. vbi ponit ſigna cognoſcendi. & vide ꝑ moder.in d. c. ad audiētiā el.2.circa fi. poſt Butr. & Imol.& iſtū e. ti.
h Fieri pōt. Adde Philipp.& Moder.in c.paſtoralis.in prin.de appell. & do.meū Anto.hic,cū aliis cōcor. poſitis ꝑ eos & uide iſtū in rub. de appell.in 4.col.& ibi latè dicā.ꝑ Bar in l.oēs populi. in 12. col. ibi; iuxta præmiſſa.ff.de iuſti.& iure.& Sali.in l.fi.C. de ſenten.
ZACHARIAS. Adde Fel.in c.cām q̄ col. 12.uer. ſimiliter dicit Bar. ĩ.e.ti. Aduerte tñ,ꝙ ſi ꝑ reſcriptū tolleret appellatio, intelligit̄ de iniuſta, q̄a iuſta nō poſſunt tollere.ita no. ꝑ Feli.ubi ſ. & hic. in 2. col.uerſi.amplius ſecūdo poſt Bar.in l.1.§.fi.ff.qui. appel. non li.
i Inferior.n. Limita ut nō ꝓcedat i nō recognoſcētibus ſuperiorem; per Phil. poſt Abb.in c.paſtoralis.poſt prin.Rom.in rub.de arbit.in 6.col.ibi.tu uerò.all. Bar.in l.lege.ff.à q.ſp.nō li. nec ꝓcedunt hæc in his,q habēt poteſtatē ſtatuēdi cōtra iura, q̄ poſſunt etiā committere app.remota. Bald.in l.fi.C.quo.appella.& Paul. de Caſt.cōſilio 25.inci.ſup primo dubio.in 4.col.ibi:quartò principal̄r. & Alex. in l.nemo pōt.in 1.col.de leg.1. Itē, vt hæc nō habeant locū in appellatione ab interlocutoria, q̄a illā p̄t remouere inferior à principe.l.fi.C.de ſen. ſm intellectū, quē ſequunt ibi Bar.Ang.& Sal.& do. meus in c.qđ ad conſultationē.in vlti.char.de offi.lega.& Vital.in lib.de clauſulis fo. 7. tñ iſte intellectus cōiter nō tenet vt ꝑ Bal.in c.l.fi. & i addi. ſpe. in ti.de appe.ver. clauſula appellationa remota. & Imo.in d.l.1.à q. app. in 5.col. & Phi.in.di.c.paſtoralis,in 4.col.vbi ꝯcludunt: ꝙ talis inferior p̄t hanc clauſulā apponer̄ vt deſeruiat iuri, .i.vt ap.nihil operet̄, niſi ſm iuris diſpōnē. Itē declara,vt ñ ꝓcedat in Epo,q ꝑ viā ſtatuti diſponeret ſup mō ꝓcedēdo ēt faciendo de nouo cāus ſummariam ſm Bal.i c. cū oēs in vlt.col. ſ.ti.ꝓxi. Contriū tenet do. me' in cle. na Romani 14.char. ibi: ego verò puto,de elec. ꝑ illū tex.i ver.tolli. inducit Bal.in l.oēs populi, in 6. col. ibi: ſed hic dubitat̄. de iuſti.& iu. Adde Ang. in diſpu. Aſtētis miles, in 25.co.ibi.de ſecundo,an valeat, & Fed.de Sen.cōſ. 18.inci. qō talis. cum cōco.poſitis per Ana.in c.cum in diœceſi in 5.colum. de vſur.

Adde tu,ꝙ licet legatus nō poſſit cauſam cōmittere appel. remota: tñ p̄t facere ſtatutum ꝙ appellatio īterpoſita ad quē cunque,ad ipſum deuoluatur, vt cōſuluit Romanus conſi. 2.

ANT. FRAN. Circa iſtā mām de clauſula, appellatione remota, addas ꝙ illa nō p̄t poni in reſcripto ꝑ inferiorē à Principe, ēt ſi ſit legatus de latere, niſi reſpectu interlocutoriæ, vt ꝑ glo. Bar.& do.in l.fi.in 1.col.& ver.& ſm hoc.C.de ſent.& hoc quo ad effectū, vt deroget iuri. Sed quo ad deſeruiendū iuri p̄t ſpponi à quocunq; ordinario ſm Bal.in addit. Spe.tit.de appel.in ver.clauſula, appel.remota. Et adde, ꝙ per talē clauſulā nō tollit̄ ius appellādi tertiò forſan ꝯparēti in iudicio ꝓ ſuo intereſſe Ita Bar.in l.1. in §. fi.in verſ.q̄ro, Impator, & ſeq.ff.à qui.app nō li.& no.in c.ſup eo.de offi.del. Et q̄ appellatiōes ꝑ talē clauſulā intelligant̄ eſſe ſublatæ, habet̄ ꝑ gl.in c.paſtoralis.de app.ꝑ Bar.in l.1.§.parui.ff. qđ me.cau. Et adde ꝙ talis clauſula ꝯperat̄ quo ad iudicē, à quo: vt ipſa nō teneat̄ deferre appellationi, ſi nō vult: nō āt quo ad partē: q̄a nō tollit ius appellandi ſm Bald.in p̄allē.add.ad Spe. Et adde,ꝙ ſi talis clauſula apponatur in ſtatuto, intelligitur, nō ſolùm de appellatione ab in-

terlocutoria,ſed de omni appellatione ẽt à diffinitina, ſm Bal.in l. ẽ.in prin.ff.de inof.teſt.& habeť p Alex.plenè In conſil.ſuo.76.in 4. pte conſiliorũ.Et ꝙ talis clauſula poſsit apponi in ſtatuto, ſicut & clauſula,appellationa remota;tenuit Bal.io l.neceſſariũ.de ori.iu.đ quo ẽt p Bal.in l.fi.C.quo.appel.nõ reci.& p Alex.de Imo.in 1.ↄſti. ſtorũ in §.oẽm,p⁹

Ita pulchrè p Imo.in c.ſi.in 2 no.da tranſ.p iſtũ tex. q bene facit.ſe quit Alex.in d.l.nemo þt.& vide Bal.in l.oẽs populi.in 5.co.in ver. ſed hic dubitať.ff.de iuſti.& iur.Refart iſta in c.fi.in 8.col. Ibi dicit tñ Bal.vnũ ſing.dictũ,p l.ſi hoĩem. &c.ĩ.de cõſue.& in c.at ſi clerici §.de adulteriis.in 5.col.in ver.pdicta limita.de iud.facie qđ no.iſte

Bar. qđ tñ intelli ga verum,qñ ciui tas cõdẽs ſtatuta, hẽret cãs appella tionũ primarũ & ſcđarũ:ſed ſi habe ret tñ primas ap pellationes,& ſe cunda appellatio deuolueret ad ſu periorẽ; tũc ñ poſ ſet ſtatuere,& per ſtatutũ remouere appellationẽ, ne tollať ius ſupio ris,vt nota. decla rat Bar.in.l. is cu ius.ff. de aqu.plu. arc.Et adde,ꝙ ta lis clauſula appo ſita in reſcripto, trahiť ẽt ad cãm recõuentionis, vt in c.2.& ibi p do. Abb.ĩ.de mu. pe ti. Addas ẽt, ꝙ ſi cã eẽt ↄmiſſa Car dinali, appellõne remota,nullo mõ poſſet ab ai⁹ ſñia appellari, vt vo luit Bal.i l.1.ff. đ off.pfe. ptor.& hř io Spe. de lega.§. ſupeſt,i verſ.illud ẽt. An ĩt cõprehẽ dat iudicis recu ſationẽ, vide per Bar. i l.fi.in 2.co. C.đ ſen. & interl. om.iu. Et vltimò addẽ,ꝙ p talẽ clau ſulã nõ tolliť, qn poſsit appellari à ſñia notoriè iniq̃ vt no.gloſ.in c.ex conq̃ſ.ĩ ver. poſt opponẽ,da teſtib. ſpo.& i c.inter cę teras, de re iudi.

a glo.[a] in c.fina. de hęret.lib.6.quã ſp te-
2 nebis mẽti.† Not.2.ex hoc tex.Principẽ
poſſe tollere defenſionẽ.nã appellatio ẽ
q̃dã defenſio & releuamẽ oppſſorũ,vt in
c.ſuggeſtũ.de appel.& ſic vř ↄ cle.paſtora
lis.de re iudi.vbi dř,ꝙ princeps nõ pt tol
lere defenſionẽ.Sed dic ꝙ hic tollit quo
ad formalitatẽ appellãdi, q̃ fuit iducta à
iure poſitiuo:ſicut dixi đ actionib.in c.q̃
in ecclřiatũ.ĩ.ti. pxi.Vñ poſſet dubitari,
nũq̃d priceps poſſet ita remouere appel
lationẽ:vt ẽt p viã q̃relę qs nõ audiať,vo
lẽs ſuã iuſtitiã pſeq. de q̃ mã vide qđ di
b xi in c.paſtoralis,de appel. b †Itẽ no.vnã
3 regulã i mã reſcriptorũ,vt ſpãle deroget
gñali pri⁹ impetrato:licet đ eo nõ faciat
4 mẽtionẽ.† Vltimò no.ꝙ pt ↄcedi priuile
c giũ alicui,vt liberè [c] poſſit in qualibet cã
d appellare [d], & qđ o peť tũc priuilegiũ,di
cet.ĩ.in gl.In gl.1.in fi.Ex hac gl.pñt eli-
ci tres ĩtellectus ad tex. Prim⁹ ad primũ,
ꝙ reſcriptũ vt poſſit qs liberè appellare,
intelligř,vt poſſit appellare in cãis inter
dictis à iure.& fuit hęc opi.Alani;qui tñ
fuit aliter locut⁹,quã gl.recitat. Dicit.n.
ꝙ p hoc priuilegiũ vř data facultas appel
lãdi in caſib⁹ ĩterdictis à iure:niſi pp de
lictũ qs priuareť facultate appellãdi vt ſi
appellaret à correctione.ĩ.de appel.c.ad
nřam.vř i caſib⁹ ↄtẽtis.2.q.6.c.ei q appel
lat [e].§.ſunt ẽt quorũ.& in l.2.C.quo.ap.
nõ reci.vt puta ſi eẽt ↄtumax. Nã ad iſtos
caſus ſm Ala.nõ extẽdereť priuilegiũ:qa
5 nõ ẽ veriſiře,† ꝙ priceps ↄcedat in gñre:
qđ in ſpecie nõ fuiſſet ↄceſſurus veriſiřer:
6 vt in reg.in generali. de reg.iu.in 6.† Sed
huic ĩtellectui obſtat,qa ſm eũ,cũ primũ e
reſcriptũ eẽt priuilegiũ,ex quo ↄcedit ali
qđ ↄ ius:ergo nõ dẽt tolli p ſm,ſiue ſit re
ſcriptũ impetratũ ſm ius, ſeu priuilegiũ:
qa reſcriptũ ñ tollit priuilegiũ in c.cũ or

dinẽ.ĩ.e.nec ſm priuilegiũ tollit primũ,
niſi de eo faciat mẽtionẽ vt ĩ c. veniẽs.ĩ.
7 de pſcri.† Ideo gl.trãſit ad ſm intel řm:vt
iſtud primũ reſcriptũ,ſiue priuilegiũ re-
ducat priuilegiatũ ad ſolũ ius cõe:qa for
tẽ pp delictũ erat ſibi interdictũ bñficiũ
appellõnis:&ſic in effectu ſolũ fuit ſibi cõ
ceſſũ ius cõe.iõ in ſcđò reſcripto, nõ fuit
b neceſſe facere mẽtionẽ de primo. Iſte in
tellect⁹ eſt bon⁹ in ſe:ſed diuinat ad tex.
c iõ trãſit ad tertiũ ĩtelřm: vt ĩtelligať tex.
ꝙ ſimpřer fuit iſti ↄceſſũ,vt ſimpřr in qua
libet cã poſſet appellare: nec aliqđ ↄ ius
ↄcedebať,& fuit impetratũ ad cautelã: vt
iudex facili⁹ admitteret appellõnẽ legiti
d mã:ideò ſm derogat primo:qa primũ ñ
pt dici merũ priuilegiũ, ex quo ↄtinebat
id,qđ ius cõe.Et hunc intellectũ ſequitur
Inn.dicẽs,ꝙ ſiue ſit reſcriptũ,ſiue priuile
giũ,ex quo cõtinet id,qđ ius cõe,non eſt
neceſſe ꝙ in ſecundo ↄrio fiat mẽtio de
primo,ſicut nõ ẽ neceſſe facere mẽtionẽ
e de ipſo iure;& ex eo collige duo notabi
8 lia.Primũ,† ꝙ reſcriptũ ſiue priuilegium
cõceſſum ↄ ius valet: licet nõ faciat men-
9 tionẽ de iure. Scm dictũ, † ꝙ priuilegiũ
conceſſum in terminis iuris cõis,intelli-
gitur merè,ſm ius cõmune: ita,ꝙ non de
bemus extendere verba, vt aliquid ope-
rentur vltra ius cõmune,ſicut fit interpre
tatio de iſto primo priuilegio hic.Con-
tra primũ dictũ eſt gl.aperta.in c.1. de cõ
ſti.lib.6. q̃ dicit non valere reſcriptum ↄ
ius:niſi faciat mẽtionẽ de iure, vt vř tex.
i c.ex parte. de ca.mo.& in l.reſcripta.C.
de preci. impe. offe. Contra ſm dictum
vř tex.in c.in his a ĩ.de priuil. Item quia
verba debẽt aliquid operari, vt in c.ſi Pa
pa,de priuil.li.6. Item ↄ generalẽ theori
cam: ſm quam dicimus priuilegium eſſe
interpretandum,vt aliquid afferat de no

in c.venerabilis, eo.ti.& in c.dilectis.de app.& in c. cum acceſsiſſent, ĩ.de conſtit. Adda Abb.cõſ.77 & 72.2.lib. Alex. cõſ.s 30.j. li.Lap. alle.202. Alexan. cõſil. 106.in 2.li.

b De appel.dicã ibi plene poſt Fil. & alios modet.

c Liberè. Dicã in c. 1.de of.or.& in c. irrefragabili.e.t. & in c. de multa, de pb. poſt iſtũ. SEB. SAPIA.

d Appellare. vide Are.in cõſi. 76.di ligẽter viſis.& ibi ponit, qñ p reſcri ptũ ſpãle tollatur gñala: licet de eo nõ fiat mentio; & qđ in priuilegio.

e In his.Adde Bal. i in auc.habita. i 4. no.C.ne fi.pro pa. & l.3.§. ſi is pro quo.ff. qđ quiſq; iur.& in c.cũ oli. ad fi.ĩ.ti.px.& in l.1.in 4. col.ibi. q̃ntò oppo. C. ſi ſer.exte.& ĩ l.nul lus.C.ad l.Iul.ma ie.& i l.ſi qs poſt-humos.in prin.ff. đ lib.& poſt.& in ti. de pa. cõſtã.in ver.caſſant.Pe.de Anc. cõſ. 182.in-cip. p pte eccłię in vlt.col. Cal.cõ ſi.1.de off.Archi. Aret.& Mod.cõſ. 15.in pe. col.ver. circa tertiũ.But.ĩ c.eã te.in vlt.col.

a Vt dicit gl.No.ibi ĩ.ver.figura.circa mediũ.ibi ſꝫ dubitari ſolet.ad de Domi.in c.q̃ in ecclřarũ.in 4.co.ĩ.ti.px.& ibi Imo.in pe.col.& ĩ c.iudex,in pe.col.đ of.del.in 6.p eundẽ Domi.& p iſtũ in c.dilecti, in 2.col.da iudi.in c.qđ ad cõſultationẽ,de cẽſi.in c.niſi.de of.dele. in c.ſup q̃õnũ,in prin.in 1.col.de of.deleg.& in c.1.in 1.col.de trãſ. & in c.fi.in 2.no.de cõfir.vti.vel inuti.& io c.qa diligẽtia.in 1.co.ĩ. de ele.& in c.mãdata,de pſump.Dñi.in c.2.de iudi.li.6.in gl.in ver. lĩtarũ.Card.in cl.2.io fi.de iudi.& in cle.ſæpe.q.10.& ſeq. de ver.ſig. Ana.in c.cũ in diœceſi.in 5.col.de vſur.Bal.in l.ne quicq̃.§.fin.ff.de off.pcõ.& lega.p Vitalẽ in libro de clauſulis. fol.7.poſt mediũ.per vtrũq;.Imo.in l.nemo pt.ff.de leg.1.p Philip.in c.poſtremo.in 4.co. de ap.Sal.io l.fi.C.de ſen.p Imo.& Ang.Are.in l.1.§.fi.ff.à q.app.nõ li.gl.ma.in fi.in d.c.qđ ad cõſultationẽ.& Rotã deci.6.in antiquis. Bal.in l.1.ad fi.ff.de off.pfe.pto.alle.Io.And.in c.nemo deinceps.de elec.lib.6.adde gl.fi.io fi.in cle.2.de reſcri.& in cle.ſæpe.in ver.man dam⁹.de ver ſi.& in c.indẽnitatib⁹,in ver.ſine ſtrepitu.de ele.in 6.vi de gl. in c.dilect⁹ filius,el.j.in ver.cũ facultas.da pbẽ.no.Spe.i ti.de leg.§.ſupeſt.ibi:ſed nũq̃d legat⁹. & dixit Spe. eo.ti.§.nunc oñdẽdũ. ver.legat⁹,ꝙ legat⁹ nõ pt cõmittere cãm,q alibi pẽdet:vt plenè per Phili.in c.vt nřum.circa fi.de app.& Feder.cõſi.200. qđ pmutatio. & Bal.in l.2.in 10.col.ver.& ideo licet Imperator.C.de ſer.& aqua. facit qđ idẽ Bal.voluit io l.1.circa med.C.de teſt.mil. Limita tñ d. gl.fi.da hære.in 6.cũ alijs pmiſsis,vt nõ pcedãt,qñ legat⁹ ex magna cã induceret ad cõmittẽdũ cãs ſine ſtrepitu attento ſtatu loci & rei. p iſtũ poſt Car.in c.fi.q̃ſi in medio,de pbẽ.& in c paſtoralis, in pri. in vlt.no. But.in c.at ſi clerici.§.de adulteriis,in 6.col.ibi.nũq̃d it, de iud.Phil.in d.c.paſtoralis.in prin.in 1.col.bonã gl.in l.poſtq̃.C. de pac.Rom.in rep.l.1.in 25.col.C.de hæt.inſtit. & in conſi.180.in ci.ſi admittimus.verſi.ſcđò principaliter.& vide tex. aureũ in l.fun d⁹,q locatus.ff.de fun. inſtr.quẽ all. Bal.in l.q̃bus dieb⁹.ver.dñs.ff.đ cõdi.& demi.& in l.ſi ita ſcripſiſſet,ff.de leg.2. Idẽ dicas in ſtatutis. vt plenè p Alex.in l.4.§.ptot,in 4.& 5.col.ff.da dam.iofe.idẽ in le-gatis:vt plenè p eundẽ in l.ſenatus.§.fi.ff.de leg.1. ponẽtẽ quinq; di cta,quorũ vltimo adda Pau.conſi.75.& vide Bal.in rubr.C.de ↄhen. emp.in 9.q.ꝙ in ↄctibus quodlibet verbũ debet ita interpretari, vt aliqđ operetur.& Bal.in ru.ĩ.eo ꝙ in reſcriptis nihil debet eſſe ſup fluũ.& faciat gl.in l.j.ff.qđ me.cau.& in c.ſolitæ,in ver.tanq̃,de ma io.& obed.& ibi per Mod.& pulchrè dixit Bar.in l.q Romæ.§.duo fratres.ff.da verb.obli.ꝙ omnia verba inſtrumenti ſunt intuenda. Adda tu Roma.conſi.334.& Franc.Aret.conſi.76.vbi.ſequitur Com poſtel.in verſi.venio ad ſecundum.

A ANT. FRAN. Addẽdũ eſt primo,ꝙ in teſtamẽtis verba ipſa ſunt at tẽdẽda,nec ab eis ẽ aliquo mõ recedẽdũ,niſi expſsè de ↄria mẽte te-ſtatoris appareat.l.ñ aliter.& l.ille aut illa.§.cũ in verbis.ff.đ le.3. & hř latè p Spe.in tit.de inſtr.edi.§.reſtat videre.verſic.qđ ſi in ali-quo.Et adde,ꝙ in teſtamẽtis verba debẽt aliqđ operari, vulgata.l.ſi qñ.ff.de leg.1.quod verũ,ẽt ſi minima ſint:vt dixit Bald.eſt in rubr. C.de contrahend.emp.in 3.col.in 8.q.& habetur per Alex. in conſi.

uo pri-

66.in.4.parte cõſiliorũ:& eodẽ mõ verba cõtrahẽtiũ ſemp debẽt intelligi:vt aliqd operenẽ, vt p Specu.in tit.de emp.& vẽdi.in.§.1.in verſi.ſed qd ſi in inſtrumẽto. Et ppterea dicebat Bal.in d.rub.de cõtrahẽ.em.in loco ꝑall.ꝙ verba cõtract⁹ & verba ſtatutorũ nõ debẽt intelligi eſſe ſuperuacuò appoſita. Sciendũ tñ eſt,ꝙ verba cõtractus debẽt ĩtelligi, ſm̃ meatẽ ꝯtrahẽtiũ ſm̃ Bal.in l.ſi.C.q̃ res pigno.ob.poſ. Et eodẽ mõ dicendũ ẽ de verbis appoſitis ĩ ſtatutis vt illa debeãt aliqd opari.vt ĩ l.1.ff.ad muni.& habet p Bal.ĩ rubri. C.q̃ accu.nõ poſ. & in l.ſi ꝯuenerit §.ſi nuda. de pigno.act.& p Bar. in l.4.in.§.prętor ait.ff. de dã.infe. Et eodẽ mõ dicendũ eſt de verbis in dicis eppoſitis in ſentẽtia,vel ĩ alio actu iudicieli.qm̃ illa ſemp debent intelligi,vt aliqd operent: tñ debẽt intelligi ſm̃ mentem ipſius iudicis ſm̃ Bal.ĩ l.1.in.1. oppo. C.de neg. geſ.& p Inn.in c. petitio,de procu. qd aũt ĩ verbis reſcriptorũ & gratiarũ dicendũ eſt ꝙ illa extẽdant,& largiſsimè debẽt iterpretari, vt habeant maiorẽ effectũ, q̃ poſsint, vt p domi.de Rota. in deci.453.incipiente, fuit dubitatum, in nouis.

SEB. SAPIA.

a Exemplũ. Cõtra hoc dictũ tenet expreſsè d.Abba.ĩ c. paſtoralis.§.qm̃ ĩ vlti.col.j.eodem.

ANT. FRAN.

b In ſumma. Adde do.meũ hic,& iſtũ in ca.veniẽs.in.4. col.j.de ꝑſcrip.& Frã.Areti.ꝯſi.77. inci.ĩ Chriſti.&c. diligentec viſis. verſi.circa ſcd̃m. Inio.in c.cũ ordinẽ.j.eo. in.5.col. & hic q dicit quęſtionẽ Hoſt.veriorẽ ꝯ illas gl.ſequere tñ iſtũ hic.& adde qd̃ no.Do. poſt Io.An.in c.1.in.4.col.ibi:quid ſi eſt cõceſſum, de pact.in.6.vbi alſ.gl.hic.& vide Butri.in c.dudũ,de deci.& oino Modernio.hic.

Adde te,quod voluit Roma.conſi.536 in princi.

no priuilegiato. De hoc bon⁹ tex.ĩ l.1.ff. ad munici.& in d.ca.in his. & ideo fortè Hoſt.ſenſit aliũ intel lm̃,ꝙ p illã indulgẽtiã,vt liberè qs poſſit appellare, ĩtelligiẽ ꝯceſſum: vt poſſit appellare ẽt vbi nõ grauaẽ,ſeu nõ ꝓbãdo grauamẽ,ſicut olim in diſtinctè admittebaẽ appellatio,niſi eſſet manifeſtè friuola: vt in c.ad Romanã.2. q.6. Itẽ poterit appellaẽ ex ĩteruallo ſine ſcriptis ꝯ id qd̃ no.in l.2.ff.de appel. Itẽ poterit appellare tertiò,vbi ceſſante idulgẽtia,nõ poſſet appellare,niſi ſcd̃ò:vt ĩ c. ſua.j.de appel.&.C.ne ĩ vna eadẽq; cau. li.ter.appel.in rubro.& nigro. Et ſm̃ hũc intel lm̃ tolliẽ motiuũ ꝓcedens. Et ad id, qd̃ dr̃ ꝙ priuilegiũ non tollit priuilegiũ, dicit hoc verũ,niſi ſm̃ ſit ſpeciale: primũ gñale. Vñ ĩtelligit,ꝙ vtrũq; reſcriptũ hic habebit vires priuilegii. De primo ẽ clarũ ſm̃ ꝓcedẽtẽ intel lm̃. De ſcd̃o ꝓbaẽ p clauſulã, q̃ remouebat appellationẽ. Nã hoc nõ cõcediẽ de iure cõi,ſed ex ſpeciali

10 priuilegio. † Et ſic vult ꝙ regula, generi p ſpeciẽ &c. habeat locũ ẽt ĩ priuilegiis. Per qd̃ dicit ſi Papa cõcederet vni oẽs decimas alicu⁹ parochiæ,& alteri poſtmodũ cõcederet decimas alicu⁹ ꝑdii illi⁹ parochiæ,vel exẽptionẽ à decimis, ꝙ p ſm̃ ſpãle derogaret primo, quantũ ad ſpeciẽ cõtentã in ſcd̃o. & ſic intelligit iſtũ text. Iſte intel lꝰ eſſet optim⁹ in ſe,ſi illud eſſet verũ,ꝙ ſpãle priuilegiũ derogaret gñali. hoc tñ dictũ ſequiẽ hic Imol.& do.Anto.

Sed in ꝯriũ eſt dictũ Cõpoſtel.hic,q dicit, ꝙ aut priuilegiũ gñale ꝯtinet oĩa vniuerſaliter & eodẽ actu:& tũc ſpãle nõ derogat gñali. Exẽplũ:cũ concedit gñaliter decimas alicui⁹ parochiæ:aut priuilegiũ gñale nõ cõtinet vl̃r oĩa vno actu:ſed dẽt verificari in aliq̃ ſpẽ cõtẽta ſub gñe:& tũc

a ſpeciale derogat gñali. Exẽplũ,ᵉ ſi mãdaẽ ꝓuideri vni de bñficio ĩ certa ꝓuincia:& ſcd̃o mãdaẽ ꝓuideri ĩ certa eccleſia illi⁹ ꝓuincię. Itẽ ꝯ hoc dictũ Hoſt.& ſequaciũ vltra do.hic alſ.gl.ordi.in re.gñi.de re.

b iuris. in.6.25.q.2.in ſumma. ᵇ In qb⁹ dr̃, ꝙ priuilegio etiã gñali, nõ derogaẽ pſequẽs priuilegiũ etiã ſpeciale: niſi de illo faciat mentionẽ. Adduco rõnẽ. Princeps p ſuũ priuilegiũ nõ intẽdit derogare iuri

c ZACHARIAS. Quæſito. Adde tu,an & qñ Princeps per ſuũ reſcriptũ aut priuilegiũ intelligatur derogare iuri alteri quæſito,vide per Alex.conſi.136.per totum. & cõſi.2.col.7.vol.1.& cõſi.219. vol.2.per Feli.in c.quæ in eccleſiarum,col.17.ſuprà de conſtitu.

ANTO. FRANC. Circa iſtã materiã adde, ꝙ licet iuri ſuo poſſit qs renũtiare, & illud remittere pro ſuo arbitrio l.ſi qs in cõſcribendo.C.de pac.& de epiſ.& cle.& in c.ad apoſtolicã.de reg.& in l. qd̃ fauore.C.de legi.& p Specu.latè in tit.de renũ.& cõclu.tñ ius p me quæſitũ tertio nõ poſſum reuocare, vt in l.cũ à ſocero.& ibi per Bal.C.de iur.do.& ius quęſitum in rebus publicis per cõtractũ non

põt reuocari:nec ẽt per Principẽ tolli ſine cauſa,vt p Ang.in l.cõtẽ ferro.§.1.ff.de publi.dicit tñ Spec.in tit.de lega.in.§.4.ĩ ver.ſed nunquid legatus,ꝙ ſolus Princeps põt tollere ius alterius.qd̃ eſt intelligendũ,qñ illud facit ex cauſa iuſta, vel ex cauſa publicæ vtilitatis, vt in l.itẽ ſi verberatũ.in.§.1.& ibi Bar.ff.de rei vẽdi.& ĩ l.Luci⁹.ff. de euic.& p Car. in cle.2.in ver.cęterũ, de iudi.& p Alex.in.1.conſti. digeſtorum.in.§. oẽm poſt Bar.vbi tradit, an Imperator cõdendo legẽ poſsit auferre dominium rei priuatię ꝑſonis:& habetur per Paulũ de Caſt.in cõſi.108. & 130.& 157.& p Oldr.in cõſi.123. & vide Cardi.in cle.1.vt lite pendẽ.vbi dixit, ꝙ Papa etiã ſine cauſa põt auferre beneficiũ beneficiato. Tamen Bal.in l.quoties. & ĩ l.ſi. C.ſi cõtra ius vel vti.pub. dixit, ꝙ nunquã potuit intrare caput ſuũ,ꝙ Deus dederit poteſtatẽ Papæ, vel Imperatori, aut alicui Principi, ꝙ poſsit aliquem priuare iure ſuo, & auferre illi rẽ ſuã ſine cauſa. Sed põt dici pro concordia,ꝙ quando Princeps id facit ex certa ſcientia, præſumitur in eo cã. de quo etiã habetur per Bald in l.1.in ſi.C.de iure aure.annu. & per Pau.d Caſt.ĩ cõſi. ſuo.94.in.4. parte cõſiliorũ, & habetur etiẽ per Inno. in c.quię pleriq; de immu.eccle.& per do.Abba in c. venerabilem, de elect.& p Alexan. in conſi. ſuo.136. in.1. parte conſi. vbi ponit quando ꝓſumatur cauſa iuſta in Principe.& habetur per Pau.de Caſt.in l. ex hoc iure.ff.de iuſti.& iu.& in l.ſi hæredis ſeruus.ff.de leg.1.& per Bal.in l.reſcripte.C.de preci.Impe.offe.& in.1.conſti. C.in.§.1.

c alteri q̃ſito:ᶜ vt in l.2.§.ſi qs à princ.ff.ne

d qd in loco publi.& in c.ſup eo.ᵈ de offic. deleg.quinimo ſola poſſeſſio alteri⁹ impedit vires priuilegii,ſi de illa poſſeſſiõe nõ ſit mẽtio:vt in c.dudũ.j.de priuile.no.gl. ĩ c.2.de deci.in.6.Sed p gñale priuilegiũ

e eſt ius quęſitũ in qualibet ſpẽ ᵉ cõtẽta ſub gñe:ergo per ſm̃ nõ debet derogari primo. Tamen cõtra hoc & pro prima opi. Hoſt.multũ facit c.dudũ.& c.quãuis.2.de ꝑben.li.6.vbi expreſsè dicit tex.ꝙ ſm̃ ſpeciale derogat primo,& multũ vrgent illa ca.in hac materia:Sed tenẽdo qd̃ dixi qd̃ videẽ multũ æquũ: põt rñderi dupliciter. primo,ꝙ in c.dudũ,nõ fuit directè ſm̃ cõtra primũ:quia Papa dando legato poteſtatẽ cõferendi beneficia, nõ videtur ſibi auferre, vt ibi.ideò collatio facta p eum, valet,licet nõ faciat mentionẽ de priuilegio legati.Et fuit hæc principalis ratio illius text.licet ad maiorẽ euidentiã Papa aſſignet ibi ſecundã rationẽ: qa ſpeciale derogat gñali:vel meli⁹ cõcordãdo opin. ꝙ aut p priuilegiũ generale eſt acquiſitũ ius in re,in qualibet ſpẽ cõtẽta ſub gñe:& tunc ſpeciale nõ derogat gñali: ne in ſpẽ derogeẽ iuri quæſito in re. Exẽplũ: Cũm Papa cõcedit oẽs decimas alicuius parochiæ:aut p priuilegiũ gñale nõ eſt acquiſitũ ius in re in qualibet ſpẽ: ſed ad rem: & tũc ꝓcedit dictũ Hoſtiẽ.& ita põt ĩtelligi iſte text. Nã p priuilegiũ,vt poſſit appellari in qualibet cauſa, nõ eſt acquiſitũ ius in re:ſed facultas appellãdi in futurũ. Idẽ cũ daẽ alicui priuilegiũ cõferẽdi bñficia certi loci. Debet.n.tũc valere ſm̃ ſpeciale,qd̃ nõ irrogat tm̃ ꝓiudiciũ: & princeps ẽt ſi ſciuiſſet de gñali,cõceſſiſſet ſpeciale:ex quo ius nõ erat acquiſitũ ĩ re. Et hęc diſtinctio mea magnã habet æqtatẽ.

11 † Et ex dicto Hoſtiẽ.no.ꝙ priuilegiũ cõceſſum ad limites iuris, dẽt iterpretari,vt

f aliqd cõcedat vltra ius. ᶠ qd̃ mihi placet: ex quo non derogat iuri priuatæ pſonæ.

12 arg.ĩ dicta l.1.ff.ad muni.† De alio nũqd reſcriptũ vel priuilegiũ debeat facere mẽ

g tionẽ de iure & q̃re ᵍ remitto ad no.ĩ c. nõnulli.j.eo.plenè p Io.And.in c.vnico. de exceſ.ꝑla.li.6.in nouel.p Bar.ĩ l.ſi.C. ſi cõtra ius; vel vtili.publ.Et inter cætera

d Super eo.uide ibi plenè Barbe.in.1.2.&.3.col.& Feli.hic.

e SEB. SAPIA. Qualibet ſpecie. Quæ ſit ratio diuerſitatis,ꝙ priuilegium ſm̃ non velet,non tollens primum:& tamen ſecus in conſtitutione:vel ſecus in teſtemento, vide pulchrè per Car.in cõſi.52. in præmiſſo caſu. Item quia doc.hic tractant de derogatione priuilegij ſpecialis,vide Alex.in conſi.101.uiſis inſtrumentis.in.1.vo.

f Vltra ius. Adde Cald.conſi.12.de priui.e.

g ZACHARIAS. Et quare. Adde tu vnũ ſing.dictũ:tu habes ꝙ qui impetrat reſcriptũ contra ius,debet facere mẽtionẽ de iure illo,vel lege,cui derogat,ut hic, & dixi.ſ.poſt iſtũ & alios ĩ rub.ĩ apoſtil.in ner.ꝯ ius.ut no.d.Alex.de Imo.poſt Bar.ĩ l.oẽs.C.de aquæ du.li.11. ubi alſ.gl.magiſtrã in aut.de hęredi.& Fal.in gl.1.& doc.in l.ſi.C.ſi

contra ius, vel vti.pub. Sed cautela eſt vt impetrās tale reſcriptū cū hoc, qđ fecit mentionē expreſſam fieri legis, cui derogat̃ p illud reſcriptū, ꝙ fiat mētio, ꝙ iudex illud debeat admittere. tex. eſt ꝓ hoc ſing. i l. neminē. & ibi Bar. C. de cano. fru. vr. Ro. li. 11. tūc. n. illud cogeret̃ iudex admitter̃, vt no. An. Corſe. ſing. 279. i ver. reſcriptū. lo. 2.

ANTO. FRAN.

Circa hoc dicas ꝙ qñ eſt impetratū priuilegiū contra legis diſpoſitionē, tale priuilegium nō valet: neq; iudex debet illud obſeruare, niſi habeat clauſulā, nō obſtāte tali lege: qa tunc, ēt ſi nō madet̃ iudici, ꝙ debeat obſeruare priuilegiū, oino iudex debet illud obſeruare: prout vr̃ ſentire Bart. in l. neminē. iūcta l. prece. hic allē. de can. fru. vr. Ro. li. 11. Imò nō videt̃ eſſe neceſſarium, ꝙ qñ Princeps reſcribit cōtra legē, ꝙ dicat, nō obſtāte tali lege: ſed ſufficit ꝙ dicat nō obſtāte aliqua lege in cōtrariū faciēte ſm Bart. in l. fi. ad fi. C. ſi cōtra ius vel vti. pub. & habet̃ per Bal. in titu. de pa. cōſtan. in. §. libellariæ. in. 1. col. in vſi. feud. & per Bar. i extrauā. ad reprimē. in verſi. nō obſtante. & in l. 1. ff. de vul. & pupil. & per Pau. de Caſt. in cōſi. 53. incip. paſſus iſte. & per Alex. in conſilio. 103. in. 4. parte cōſi. vide Bald. in l. humanum, in 1. col. C. de legi. vbi tractat, qñ ſufficiat generalis clauſula, nō obſtāte. ideo ſit neceſſariū, ꝙ fiat expreſſa mētio de lege, cōtra quā reſcribit, & habet̃ etiā per Bal. & alios in l. ſi non ſpeciali. C. de teſtamen.

vltra iſtos credo, ꝙ vbi ius eſt notiſſimū,
a & Papa eſt ſolitus ſcribere cōtra illud, nō eſt neceſſe, vt faciat mentionē de illo, & ſic pōt intelligi iſte tex. Nā clariſſimū eſt in iure, ꝙ pōt appellari. Itē Papa ſolitus eſt apponere iſtā clauſulā, appellatione remota, nō faciēdo mentionē de iure.
13 † vnde apparet, ꝙ reſcriptū nō ſit ꝑſumendū falſum, cū nō deuiat à cōſuetudine curię. arg. ī. c. ꝓxi. & in c. ex literis. ſ. ti. ꝓxi. & ꝑ hæc habes declaratā primā partē ca. b

In gl. fi. vt habeas clarā hāc gl. eā diuide. Nā primò allegat aliquas cōcordantias. Secūdò ꝓſequit̃ de prævaliditate pluriū reſcriptorū ad lites. Et primò, qñ impetrant̃ in prima inſtātia Secūdò qñ in cauſa appellatiōis. Tertio principaliter ꝓſequit, qñ cōcurrūt plura priuilegia ꝯtraria à diuerſis impetrata. Quartò, qñ priuilegiū cōcurrit cū reſcripto. Quintò, qñ concurrūt plures literę ad bñficia. Vltimò tacitè ſoluit ꝯtriū, qđ formari poſſet de c. ex tua. de fi. ꝑsby. & ī. đ c. ex pte. de offi. dele. Secūda pars principalis eſt ibi: circa reuocationē. Tertia ibi: ſu p priuilegiis. Quarta ibi: *ſi verò*. Quinta ibi: *in beneficijs*. Vlti- c d
14 ma ibi: *illa decreta*. † Et latius expediēdo materiā poſt doct. capiēdo potiora, ſic diſtingue: ꝙ aut quærit̃ de ꝑualiditate pluriū priuilegiorū: aut de ꝑualiditate priuilegii, & reſcripti cōcurrentiū. Quo ad primū ſubdiſtinguendū eſt, qa aut loquimur de prævaliditate pluriū reſcriptorū ad lites, aut ad bñficia. Et ſi ad lites, aut in prima inſtātia, aut in cā appellatiōis. Primo caſu, aut primū reſcriptū eſt generale, & ſm ſpeciale: aut ē cōtrariò: aut vtrūq; generale: aut vtrunq; ſpeciale. Primo caſu ſpeciale derogat gñali, vt i c. paſtoralis. ī. eo. niſi ante impetrationē ſecundi fuiſſet facta declaratio ad illud ſpeciale, vt puta, quia habēs gñale declarauit illā generalitatē: & ī hoc caſu loquit̃ c. ex tua. de quo gl. in fi. oppo. ad idē c. paſtoralis. ī. eo. Idē dic ē cōtra, qñ primū fuit ſpāle, & ſm generale. Semper. n. ſpēs derogat generi, ſiue ꝑcedat, ſiue ſequat̃, vt no. in c. reg. generi. ſ. allē. & in c. Abbatē. ī. eo. Tertio caſu ſi vtrunq; eſt gñale, ſemꝑ valet illud, ꝑ qđ in primo facta eſt ſpecificatio, ſm Hoſtien. & bene. argu. c. paſtoralis. ī. eo. Quarto caſu, ſi vtrūq; ē ſpāle: aut primū fuit impetratū de cōſenſu partiū: & nō valet ſm, etiā ſi faciat mentionē de primo: niſi faciat mētionē de cōi cōſenſu, vt. ī. c. cæterū. Si verò primū non fuit impetratū cōi cōſenſu: & tūc regula antiqua eſt, ꝙ ſm nō valet, ſi nō faciat mētionē de primo: [b] aliàs valet ſm: ita, ꝙ olim indiſtinctè ſtabamus datæ & nō præſentationi. Sed hodiè hæc materia inuoluit̃ ꝑ c. vt debitus. de appel. vbi tex. vr̃ velle, ꝙ cōuent⁹ ꝑ ſecundas literas, nō pōt opponere de primis, ex quo prius eas nō ꝑſentauit. Et ſic vr̃ innuere, ꝙ hodiè ſit ſtandū ꝑſentationi ſaltē ſecuta citatione: vt illę prius valeant, ſiue ſint primę, ſiue ſecūdę: q̇ primò iudici ſunt ꝑſentatę, & earū vigore facta eſt citatio. & iſte eſt vnus intellꝰ ad d. c. vt debitus. [c] ꝑ quē multa iura antiqua remanent correcta. Alius intellꝰ, quē vr̃ gl. hic ſequi eſt: vt ex toto illa iura antiqua nō corrigant̃. ſed diſtinguendū eſt, ꝙ aut primus impetrās fuit negligēs ī ꝑſentādo: [d] & valēt ſecūdę ſecuta citatiōe, & ſic loquit̃ c. vt debit⁹, de app. Aut prim⁹ nō fuit negligēs: ſed nequiuit habere copiā iudicis impetrati: & de hoc fuit ꝓteſtat⁹: & tūc dēt expectari prim⁹ vſq; ad annū, & nō amplius: nec ex facto primi ꝑiudicaret̃ ſcđo. Et i hoc caſu pñt hodie ꝓcedere c. ſi aūt c. plerūq;. ī. eo. Et iſte intellꝰ vr̃ ſatis ꝓbabilis, ne ex toto iura antiqua corrigant̃. Terti⁹ intellect⁹ vltra gl. ponit̃ ꝑ Hoſti. in d. c. vt debitus, vt ꝓcedat, qñ quis cōuenitur corā ordinario, vt nō audiat̃ volēs opponere de lr̄is pri⁹ impetratis ꝑ eū: & hoc fauore ordinariæ iuriſdictionis, vt ſic ꝑ ordinariū poſſit ꝑueniri delegatus. Et iſte intellꝰ nimis reſtringit iſtū tex. q loquit̃ gñaliter de oī iudice, ideò cōiter nō recipit̃. Quartus intellꝰ, quē ſentiunt ēt do. in d. c. vt debit⁹, vt attendat̃ forma excipiēdi de prioribus lr̄is. Aut. n. prim⁹ impetrās cōuētus ꝑ ſm excipit de priorib⁹ añ, quā eas ꝑſentet iudici, & nō audit: qa vr̃ hoc facere ī fraudē. & hoc caſu propriè loquit̃ c. vt debit⁹. Aut prius, quā excipiat, ꝑſentat ſuas, & poſtmodū excipit de ſuis priorib⁹, & pñt ſeruari antiq̃ iura vt ſtādū ſit primis & nō ſecūdis. Et intellm̃ iſtū approbat do. Ant. ibi, & hic, & mihi ſemꝑ placuit, vt euitemus iuriū correctionē, quātū fieri pōt. arg. i c. cū expediat. đ elec. li. 6. & l. 1. C. de inoffi. do. & hoc quo ad primū mēbrū. Quo ad ſm principale, qd qñ impetrat̃ in cā appellationis? dic vt in iuribus, ad q̇ gl. remittit, vbi plene hoc tradit̃. Si verò ſum⁹ in lr̄is impetratis ad bñficia, gl. hic in fi. ſe inuoluit: qa tꝑe ſuo ius erat ſatis dubiū. ſed hodiè dicem⁹, ꝙ regulariter ſtatur datę & nō ꝑſentationi. vñ illę ꝑualēt, q̇ primò ſunt impetratę. de quo dic vt in c. tibi q. de reſc. & in c. eū, cui. de ꝑben. li. 6. vide gl. de cōceſ. ꝑbē. in c. ſi ſoli li. 6. & hoc quātū ad ſm mēbrū principale. Venio ad tertiū, cū cōcurrūt plura priuilegia. & dic, ꝙ aut primū eſt gñale, & ſm ſpeciale: aut vtrūq; ſpeciale: aut vtrūq; gñale. Primo caſu gl. hic & clarius ī ꝑcedēti gl. voluit, ꝙ nunq̃ ſm deroget primo, ſiue ſit gñale, ſiue
a ſpāle, niſi de primo fiat mentio. [e] Tu dic de primo, vt plenè dixi. ſ. in ꝑcedēti gl. dicit tñ Hoſti. ꝙ etiā tenēdo opi. ꝙ ſpeciale derogat gñali, nō derogat tñ cū grauiſſimo ꝑiudicio primi priuilegiati, ſaltē ex tacita volūtate Pricipis. arg. i c. ſuggeſtū;. de deci. & no. bonā limitationē ad illā opinionē. Si verò vtrūq; eſt gñale, vel ſpāle: aut vtrūq; eſt ī corpe iuris clauſum: & ſm derogat primo: ſicut dicimus ī ſcđo iure primo cōtrario, vt in c. 1. de cōſti. li. 6. & hoc cōmuniter tenēt hic docto. Ratio ipſius dicti pōt eſſe, qa primū priuilegium nō tollitur per ſm· quia Papa cenſetur ignorare primū priuilegium, cum conſiſtat in facto, vt dicto ca. 1. Sed quando vtrūq; eſt clauſum in corpore iuris, præſumit̃ ſcientia Papæ

a Ius ē notiſſimū. Adde qđ in ſimili voluit Bar. in l. ille, aut ille. §. cū ī verbis. ff. de leg. 3. & facit l. pediculis. §. Lab. ff. đ au. & ar. leg. & tex. in auť. de iud. §. 1. & qđ i ſimili voluit Bar. in l elegāter, i prin. ff. đ cō di. inde. & q̃ no. in l. 1. C. de rela. & ī l. ancillæ. C. de fur. facit qđ not. Bal. ī l. 2. ff. đ legi. & qđ. no. Alex. i d. §. cū l verbis. in apo. Adde qđ voluit Alex. conſi. 1224. li. & ſpecialius Cald. conſi. 8. de reſcrip.

b ZACHARIAS. De primo. Adde, ꝙ nō ſufficit i impetratiōe ſecūdi reſcripti facere mentionē de primo reſcripto gñaliter, ſed de oi clauſula ipſi⁹ notabili. Ita no. Ant. de Bu. i c. cū dilecta, đ reſcri. & i c. cęterū, i vlt. col. eo. ti. Iſte poſt eū ī c. ex cōqueſtiōe, i. 4. not. de reſti. ſpo. & Old. cōſi. 324. inci. factū tale eſt dñs nr̄ Clemēs quintus col. 1.

c Vt debitus. Vide gl. 1. ī. eo. c. cæterū. & in c. paſtoralis. §. qm̄ iu ver. eneruat̃. ī. eo. & Butri. in c. plerunq;. in pe. col. & in c. ſi aūt, in prin. ī. eo. & in d. c. vt debitus. 16. col. & ibi Philip. Cor. 25. col. cū ſeq. Dñi. hic. & teno cōem intellectū, ꝙ regulariter attēdit̃ data, dūmodo primū reſcriptū prius pręſentet̃, q̃ de ipſo excipiat̃ corā iudice ſecūdò impetrato, niſi impetrator fuerit impeditus & fuerit proteſtatus.

d SEB. SAPIA. In præſentando. Circa hoc vide nōnullas quæſtiones, quas ponit do. And. Sicul. in c. cæterum. in. 3. col. ī. eo. & pulchrè totam hanc materiam reaſſumit Io. de Imol. in c. ſi autem. ī. eo.

Fiat mentio. Vide idem hic plenè per Feli. in. 13. col. in verſiculo, ſecunda diſpoſitio, cum ſex fallentijs, belliſsimè per eum reductis, poſt dominum meum hic.

cum cenſeat habere omnia iura in pectore, vt d.c.1. Aut vnũ eſt in corpore iuris, & aliud ex.volumen; & illud, qđ eſt ex corpus, ꝑiudicat incorporato: ita cõiter dicit. Sed ego
5 ſdubito, † an hoc ſit verũ: qa priuilegium ꝯ ius, maximè priuatum, debet facere mentioné de iure; vt in c.ex pte, de capel.mona. & ſ.remiſi ad multa iura. Ergo ſaltẽ priuilegium extrauagans dẽt facere mentionem de iure ſaltẽ in genere, vt dicat, nõ obſtante quocũq; iure in ꝯriũ dictante. Ad hoc qđ no. Bar. in l.fi.C.ſi ꝯ ius vel vtil.publi. Nã qñq; priuilegium emanat ꝑꝑ nimiã importunitatẽ: & ex nimia occupatione non fuit ponderatũ, qđ erat ꝯ ius, vel priuilegiũ alterius: ideò vt appareat de certa ſcientia Principis, debet fieri mentio ſaltem generalis mõ prædicto. Et hæc eſt rõ, quare in reſcripto debeat fieri mẽtio de iure, vt in iurib.ſ.alle. Si verò vtrunq; eſt ex corpus: & tunc ſemꝑ valet primũ, niſi in ſcđo mẽtio fiat de primo, vt d.c. veniẽs. hoc limita niſi primum
16 eſſet ſm ius cõe obtentũ, vt hic. † Vltimo mẽbro principali, qñ concurrũt reſcriptũ & priuilegiũ: aut priuilegiũ ꝓceſſit, & reſcriptũ ſubſequit; aut econtra. Primo caſu, ſi primũ priuilegiũ fuit ſm ius, valet ſm reſcriptũ, vt hic; licet nõ faciat mentioné de priuilegio: niſi eo caſu, quo de iure eſſet ſiẽda mẽtio: qa tũc dẽt facere mẽtioné de iure ſaltẽ gñaliter mõ ꝓdicto. Aut priuilegiũ nõ erat ſm ius: & tũc aut dabat formam reſcriptis impetrandis: vel parabat dilatoriã exceptioné ad reſcriptũ: & nõ valet reſcriptũ, niſi faciat mẽtioné de priuilegio; & iſte é ꝓprius caſus.c.cũm ordiné.ĵ.c. Aut priuilegium cauſabat ius peremptorium: puta quia cõcedebat exemptioné à decimis, & reſcriptũ fuit impetratum ꝯ priuilegiatũ ſolùm ad iuris obſeruantiam, & reſcriptũ valet quo ad hoc, vt iudex habeat iuriſdictionem in cã, ſed non ꝑiudicat priuilegio: qa in vim perẽptoriç poterit opponi de priuilegio ꝯ iſtum fortè Plebanũ, q impetrauit reſcriptũ ſuper ſolutione decimarũ ſm ius. Et eſt ratio: qa ſicut de ꝑemptoriis exceptionib. cõpetẽtib. aduerſario, nõ eſt neceſſe facere mentioné in reſcripto, vt in c.1.de lit.cõt.li.6. ita nec đ priuilegio cauſante perẽptoriã. ſic intellige no.ĵ.eo. cõſtitut⁹. Si verò ècòntra, reſcriptum ꝓcedit, & priuilegiũ ſubſequit, & erat facta lit. conteſt. ſeu aliter iudiciũ erat inchoatũ vigore reſcripti, & priuilegiũ poſteà impetratũ non ꝑiudicat reſcripto quo ad illã cãm; niſi faciat mẽtioné đ ꝓceſſu. Iſte eſt caſus in c.cãm.2.de teſti. & in c.dilectus.vt lit.pẽd. & ibi ꝑ Inn. in addit. Aut vigore reſcripti nõ pendebat lis, & priuilegiũ ꝑiudicat reſcripto: qa põt opponere priuilegiat⁹ de iure ſuo.arg.in l.ſi qs.ff.de iud. & qđ dixi poſt Cõpoſt.ſ.tit. ꝓxi.c.cũ M. qđ eſt verũ ſm Hoſt. niſi doloſè iſte impetraſſet priuilegiũ; vt ſupplantaret ſolicitudiné illius, quem ſciebat primò impetraſſe reſcr.ptũ, arg.in c.ſuggeſtũ.de app. & c.meminim⁹. & hoc de tertio, & vlti.membro. Abbas.

a SEB. SAPIA. Suſpectum. Vide ad hoc Bal. in conſ.44. dñm Baliardinum, in 1.volu.

b Periurij crimẽ. Vide Card. & Abb. in c.qrelã. de iurei. & Moder. hic: videlicet Barb. & Feli. i ?.& 2.col. & Iun. i c. iter dilectos poſt prin. de exce. Pręla. & Dñi. 8.di.c.quo iure. ad fin. Adde tu Rom. ſing. ſuis vbi dicit, ꝙ ratione iuramẽti illiciti, non priuatur qs dignitate, nec bñficio: niſi ſecundò iurauerit ꝯriũ eius, quod primò illicitè iurauerat: alleg. text. ſingu. in cap. tua. de iureiur.

ZACHARIAS. Adde dum alle. Rom. in ſuis ſingu. dic, ꝙ eſt ſin. 503. in ordine qđ incip. quid ſi vn⁹ iurat. pro quo ad de iſtud poſſe videri per Cardin. poſt alios i c. Archid. aliàs Florẽ. 85. di. doc. in cap. cum inter. de renũ. & in cap. debitores, de iureiur. Spe. in tit. de leg. §. nunc oſtendendum, ver. item Papæ. in fi.

ANT. FRANC. Tu adde, ꝙ qñ qs temerariè iurat, & ſuꝑ re illicita, pro tali temerario iuramento eſt ſibi pœnitentia iniungẽda iuxta ea, quę habentur in c. qui ſacramẽto.22.q.4. Eſſo enim, ꝙ ex tali temerario & illicito iuramento nõ oriat obligatio, vt in c. inter cæte-ra.22. quæſtio.4. & in authẽ. ꝙ eis. C. de nupt. tñ ex eo, ꝙ temerè iurauit, erit ſibi pœnitentia iniungenda, ut in c. verum. de iureiu. & in ca. criminis.35. di. đ quo etiam plenè tradit in c. quãto eo.ti.de iureiur.

CAP. II.

Ex parte. † In reſcripto Apoſtolico ſubintelligit clauſula: ſi ꝓces veritate nitant. & ſi reſcriptũ ꝓhibet cauſæ cognitioné, eſt đ falſitate ſuſpectũ. a In prima ꝑte ponit qrela: in ſcđa ꝓuiſio. Scđa ibi: *verum* Caſus literalis. Quidã clericus. G. noĩe impetrauit literas ad Epm Cõuẽtreñ. ꝯ quendã aliũ. F. noĩe ſuꝑ ꝓbẽda de nouali ſub hac forma: vt ſi conſtaret ipſum. F. de ꝑiurio eſſe cõuictũ, & ꝑpetuò illi renũtiaſſe ꝓbẽdæ, remoueret ab ea. Iudex in cã ꝓcedens, cui conſtitit de ꝓmiſſis, ipſum. F. eadẽ ꝓbenda priuauit: à qua ſentẽtia dict⁹. F. appellauit. & ad Archiepiſcopũ Cãtuarieñ. literas impetrauit ſub hac forma: vt ei ꝓbẽdã. d. Eps ꝓciſè abſq; cauſæ cognitiõe reſtitueret. Eps Cõuẽtreñ. hoc intelligẽs ſignificauit dño Papæ, qualiter in negotio ꝓceſſerat. Suꝑ hoc negotio reſcribit ꝑꝑ eidẽ Archiepiſcopo dicens, ꝙ nõ credit ita ꝓciſè ſcripſiſſe: & cum in hmõi literis hæc cõditio dẽat itelligi, ſi ꝓces veritate nitãt, etiã ſi nõ apponat; vñ mãdat ꝑꝑ eidẽ Archiepiſcopo, vt inſpiciat literas epiſcopo Cõuẽtreñ. directas: & ſi inuenerit, ꝙ ſm ꝓdictũ modũ ſcripſiſſet eidẽ, & i literis illius. F. nõ fuit habita mẽtio priorũ literarũ; ſententiã Epi Cõuẽtreñ. dẽat cõfirmare, & ipſum. F. cũ literis, quas impetrauit, ad ſedem apoſtolicã venire cõpel-
2 lat. Bernar. † No. duo, quorũ qđlibet ſufficit, vt qs remoueat à bñficio ſuo. Primũ
b eſt ꝑiurii crimẽ. b Cõcor. c. qrelã. de iure iur. & c. cũ nõ ab homine. de iudic. & c. ꝑuenit. de fideiuſ. Scđm, eſt ſpõtanea renũ-
c tiatio. c ad hoc. 7.q.1. quàm ꝑiculoſum. & c. audita. ĵ. de reſti. ſpol. cũ ſimili. † No.
3 1. ꝙ in reſcripto emanato ad inſtãtiã partis, ſemꝑ ſubintelligit clauſula, d ſi ſit ita:
d e i. ſi vera narrant in reſcripto. Ex quo infert, ꝙ ſi opponit narrata nõ eẽ vera, on⁹ ꝓbãdi incumbit impetrãti. qđ tenet Io. And. in c. 1. de lit. cont. li. 6. & vide qđ dixi in c. fi. de † ꝓſump. † Itẽ no. iſſicta glo. fi. ꝙ vbi reſcriptũ principis deuiat ab omni rõe, & cõmuni ſtylo curiæ, dẽt ille impetrãs tãq̃ de falſitate ſuſpectus remitti ad Principẽ vnà cũ illo reſcripto. facit 19. diſt. in memoriã. Et idẽ dici i priuilegio

c Spontanea renunciatio. Add. Imo. poſt Hoſti. in ca. quod in dubijs. in 324. col. de renun. Adde ꝙ etiã ſi ſit facta in manib. ſuꝑioris, vt cõſuluit Pan. de Ca. cõſ. 22 2. & obſtat ſpõtanea renũtiatio: licet ſuꝑior nõ acceptauit. qa q̃tũ ad renũtiãtẽ in eo nil remãſit; ita dicit. d. de Rot. deci. 352. in no. de renũtia.

† Et in c. cõſtitutus. col. 2. in hoc tit.

d SEB. SAPIA. Clauſula. vide quod in ſimili no. do. Abb. in c. ex parte. 2. ante fi. ĵ. de offi. deleg. & in c. ſuper literis. col. 2. ĵ. eo.

e Sit ita. Adde Bal. in c. ſuꝑ literis. in x. col. ĵ. e. ibi iſta clauſula. Sal. in l. ꝓſcriptiõe, in 3. col. verſi. iterato, ad idẽ. l. qa cõditio C. ſi ꝯ ius. & Aegidi. Bella. deci. 4. incip. falſi expreſsio. & Bal. in l. vniuerſa. C. de diuer. reſcri. & ibi per doc. Adde tu Raph. Fulgo. conſi. 2;.
ZACHARIAS. Adde Alex. cõſ. 136. incip. in cã & lite. verſi. vltra dico in ꝑtin. col. 2. vol. 2. qđ eſt ſcẽtus maiorem numerum. conſi. 268.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula. ſi preces veritate nitantur, ſemꝑ ſubintelligitur in reſcriptis, etiam quòd non ſit poſita, nu. 3. & nu. 9.*
2 *Periurus clericus priuatur beneficio.*
4 *Priuilegium, vel reſcriptum deuians à communi ſtylo curiæ præſumitur ſuſpectum: & non mandatur executioni: niſi Princeps ſecundò reſcribat.*
5 *Præciſè, iſta dictio quid importet.*
Statutum ſecundum non tollit primum, vbi cauetur aliquid ꝓciſè obſeruandum niſi de primo fiat ſpecialis mentio.
6 *Copulatiua an & quando ponatur pro disiunctiua, & è contra.*
7 *Appellans ſi non proſequitur appellationem intra tempus, poteſt iudex aliquo caſu ipſe proſequi.*
8 *Reus abſoluitur actore non probante, etiam ſi reus aſſumpſerit in ſe onus probandi, & non probauerit.*
9 *Decretum non eſt approbatum, niſi quo ad dicta ſanctorum, & Pontificum, quæ ibi ſunt inſerta.*

a Cōi ſtylo. Vide quæ dixi in c. ex literis. ſ. tit. proxi. & plenè hic per Feli. in 24. col. in verſi. ſtylus curiæ.
Adde tu Fede. conſi. 309.

b ZACHARIA. Scdā iuſsionē Principis. Dic tu, q rō eſt: qa quando reſcriptum ꝯ ſtylum curiæ conceditur, facit quòd præſumatur eſſe falſum. not. Ioc. Rebuf. in l. fi. rum. 1. & ibi Lucas de Penna, & in addi. ad do. Rebuf. de cano. largi ti. li. x. & Feli. hic. col. 8. verſic. ſtylus curiæ facit qđ ꝑ. ſinnit: iſte i c. cauſam, q el. 2. a 1. col. de teſti. & in c. q̄ graui, & ibi late poſt eū de crimi. falſi. & in d. c. ad hæc. de ſent. exco.

& hr per Archi. in c. 1. 61. diſt. & in c. ſine exceptione, 12. q. 2. & per dñm Card. in c. 2. de reſcrip. vbi dicit, multum eſſe aduertendū ad talia verba propter ſtatuta, q exiſtunt in plurib. locis, prout dicit multa eſſe Paduæ, in quib. ſunt iſta verba: q ſtatutū ſit ꝓciſum, quomodo talia verba intelligantur.

emanato ꝯ cōmunē curſum priuilegiorū. đ quo viđ gl. i c. cūm, 2. đ teſti. facit c. qđ ſup his, de fid. inſtr. vide qđ no. Cyn. in l. fi. C. ſi ꝯ ius, vel vti. publi. Ex his inferī, q vbi reſcriptū, vel priuilegiū deuiat à cōi
a ſtylo, a & rōe naturali, nō dēt cōmiſſari⁹ illud exeq: ſed expectare ſcđam iuſsionē
b Principis. b facit. c. ſi qñ. ĵ. e. qđ no. ī d. l.
5 fi. C. ſi ꝯ ius. vbi ꝑ Cy. † Vltimò pōdera di
c ctionē, ꝓcisè. c Nā idē importat, qđ abſolutè, & ſine cauſæ cognitiōe, vt hic innuitur. Et vide bonā gl. in c. ꝯ Chřianos, de hære. lib. 6. Et dicit Iac. de Are. notabile verbū in l. oēs populi. ff. de iuſt. & iu. q ſi iſta dictio, ꝓcisè, poniī ī ſtatuto, hēt vim clauſulæ derogatoriæ ad aliud ſtatutū ꝯrīū; vt ñ valeat ſm ꝯrīū; niſi fiat mētio de primo. ex quo ī ſtatuto dī, q hoc q ibi ſtatuiī, ſit ꝓciſum. Et eſt notabile verbū, ſi eſſet verū. vī tñ habere rōem i ſe, vt illud verbū aliqd opeī. Et no. ꝓdicta, qa ſæpe i reſcriptis Principiū poniī hæc dictio. ꝓci
6 sè. † In gl. t. in fi. no. bñ hāc gl. ad q̄ quotidiè fit remiſſio. Ex q̄ collige, q de natu
d ra copulatiuæ d eſt, q vtraq; pars ſit vera: đ natura diſiūctiuæ eſt, vt ſufficiat altera pars: ſed im ꝓpriant iſtę dictiōes: vt copulatiua reſoluaī qñq; ī diſiūctiuā, & diſiūctiua qñq; in copulatiuā, ſi natura materiæ ſubiectæ hoc iportat. Nā verba debēt deſeruire intētiōi, & ñ ècōtra, vt i c. 2. re-
e quiris. đ appellat. Et vt habeas e hāc mani ꝓfectè, diſtingue colligēdo dicta docto. q aut copulatiua, &, vel alia dictio copulatiua poniī inter impoſſibilia: ita q nō poſſūt ſimul eē vera: & tūc copulatiua reſoluiī ī diſiūctiuā: vt ſi teſtator dicit: volo teſtm̄ meū valere iure teſtamenti, & iure codicilli. Nā certum eſt, q valet iure co-
7 dicilli, ſi ñ pōt valere, vt teſtm̄: qa impoſſibile eſt, vt valeat tāq̄ teſtm̄, & vt codicillus: qa in teſtō reqrit neceſſariò hæredis inſtitutio: in codicillo verò ñeſt hæredis
8 inſtitutio. & de hac mā plenè legiī, & no. in l. fi. C. de codi. Aut copulatiua poniī inter ea, q̄ ſimul poſſunt eſſe vera: & tūc aut extrema copulata ñ ſunt oīno diuerſa: & tūc copulatiua ñ ſtat ꝓpriè, qa đ natura copulatiuę ē, vt copulet oīno diuerſa: & q vtrūq; copulatū veniat pricipaliter: vt no. gl. ſup rub. ff. đ iur. & fac. igno. & gl. ī
g c. qrelā. đ ſimo. Aut extrema ſunt diuerſa g & tūc ſi vnū venit ad alterū, vt accidēs, copulatiua reſoluiī ꝑ, i. ita † q ſi. bſtātiuum exponiī adiectiuè. Exēplū ī l. 1. cōiuncta gl. ff. de pac. vbi dī, q pactū ē duorū placitū & ꝯſenſus. dictio verò, placitū, exponiī adiectiuè. i. placit⁹ ꝯſenſus duorū. Si verò ñ ſic venit vnū ad reliquū. Aut poniī iter ſpeciē & gen⁹, aut inter ſpeciē, & indiuiduū: & dic, vt no. Di. l regula. generi, de reg. iu. li. 6. Aut poniī inter duo ſeparata & cōia: & tunc aut ſum⁹ ex iudicium, & ī ꝯtrſus volūtariis: & copula ſtat ꝓpriè. & reqriī, q vtrūq; copulatum verificeī: vt ſi ꝓmitto tibi. x. ſi Titi⁹ miles fact⁹ fuerit, & Sē, ꝓui⁹ Comes. nō. n. teneor dare niſi vtrunq; accidat, vt i l. ſi qs ita ſtipulatus. ff. đ ver. ob. Et hoc itellige, qñ copulatiua formaī affirmatiuè, vt in ꝓcedēti exēplo: ſec⁹ ſi negatiuè: qa tunc reqritur, q neu-
f trū accidat. Exēplū f ꝓmitto tibi. x. ſi Titi⁹ ñ fuerit fact⁹ cōſul: & Impator ñ venerit in Italiā. d. l. ſi qs ita. Aut ſum⁹ ī iudiciis: & tūc ē dubiū, vtrum ſi Princeps mādat duo copulatiuè: vī ſi pars aliquid poſuit copulatiuè i libello, vī i articulis: vtrū reqraī vtrunq;. & hoc caſu diſtingue, q aut plura copulata veniūt ad diuerſos effect⁹ ꝯſequēdos: & tunc ñ ſufficit alterū ad ꝯſeqndum oēs effectus. & iſte ē caſus ī c. olim. ĵ. e. vbi đ hoc. Aut plures copulātur ad vnum effectum ꝯſequēdum, & tunc aut: aſtrinxit qs ſe ad ꝓbādum vtrunq; f & ñ ſufficit alterum ꝓbare: licet aliàs ꝓſe ſuffeciſſet: qa iputādū ē ſibi, ex quo ſe ad vtrūq; obligauit: vt i c. licet. de ꝓba. no. ī l. diu⁹. ff. đ re iud. vbi đ hac ma. Facit. le. circa. ff. đ ꝓba. Hoc itellige verū, niſi vertaī fauor public⁹: qa ñ potuit pars ſeobligaī ad vtrunq; ī ꝓiudicium iuris publici. Vñ tunc, licet ipſe cōpellaī in ꝓbando vtrunq;: iudex tñ ex officio ſuo, ſi ꝓbatum eſt alterum ꝑ ſe ſufficiēs, dēt occurreī & ex offi. ꝓcedere. ad hoc vide bon. gl. in c. ſi fortè. † de ele. lib. 6. facit. c. cōſtitutus. ĵ. eod. de appellati. † vbi tex. no. dicit, q ſi pars appellans non fuit proſecuta appellationē in termino, pōt iudex ꝓſequi, ſi ibi vertitur fauor publicus. & hoc i actore. † Si verò reus ſe obligauit † ad ꝓbandum aliqd vltra, q̄ eēt neceſſe, ſi ñ ꝓbat; nō ꝑdit cām: qa ꝑ hoc non priuaī cōmodo poſſeſſionis. vnde actore nō ꝓbante, dēt re⁹ abſolui, vt notanter ponitur in dicta. l. circa. & in capit. vnico. vt eccleſiaſt. bñficia. Aut iſte ſe nō adſtrinxit ad ꝓbādum vtrunq;: & tunc aut vnum venit, vt
g q̄litas ad reliquum: g & ſufficit alterum ꝓbare: vt puta ſi excipio, q teſtes corrupti falſa dixerunt. & iſte eſt ꝓpri⁹ caſus. c. t. ſ. alleg. vt no. ꝑ Bar. in d. l. diu⁹. Aut nō venit, vt qualitas: ſed eſt æquè principale; & tunc, ſi neutrum per ſe ſufficit,

ANT. FRANC. An, & quando iudex debeat expectare ſecundā iuſſionem reſcribentis, etiā ſi ſit Princeps, ſi quando aliquid ſibi reſcribitur, quod eius mētem aliqualiter ꝑturbat; vide ea, q̄ habentur in cap. ſi quando, & in c. cum adeò, de reſcri. & in ca. cum tenẽamur, & in c. ad aures, de præben. & vide plenè per Ioan. And. in c. 1. de exceſ. prælat. lib. 6.

c Præcisè. Addē Card. hic Bal. & Barba. & Bald. in le. 2. in 2. colum. C. de execu. rei iudi. & Baptiſtam in l. oēs populi. fo. 15. ſequentem iſtum hic. & Bal. in auī. hodiè. C. de iudicijs. & glo. 1. in l. ſemper. in §. demonſtratur. ff. de in. immu. & Bald. in rub. ſ. titu. proximo. & in le. exceptionē. in vlti. col. C. de proba. & ī d. l. oīs ꝓpri. in vlei. char. & in c. 4. ſ. titu. proxi. & in le. cōmiſſoriæ. C. de pac. inter emp. & vendi. & ibi per Mod. Adde Alexan. conſil. 8c. lib. 1.

ANT. FRANC. Tu adde, q dictio præcisè, & abſolutè, idem ſignificāt, vt in c. ꝯ Chriſtianos, đ hær. lib. 6. & vide tex. in l. miles. in §. decem. ff. de re iud. vbi dictio, ꝓcisè, exponiī. i. neceſſariè. & in l. ſed & hær. in §. pen. ff. de ꝓcur. Adde tñ, q verbum, ꝓcisè, vel præciſum, recipit quandoq; limitationem, ſicuti verba generalia & vniuerſalia. vt per Bart. in l. ſi ſtipulatus ſim Damam, de verbo. obli. & in l. eum qui. in §. ſi parenti. ff. de iureiuran.

† Idē qñ venit de terminatio ꝓced. vt per eūdē I c. monaſteria. col. 1. đ vit. & honeſt. cler.

† Et ī d. c. licet cauſam.

† Viđ eūdē ī c. ꝓut I h. de do. & contuma. & c. cum ci, de re iudic.

d De natura copulatiuæ. Adde Lud. conſil. 166. incip. viſo diligenter. a 3. col. in clem. in plerīſq; de ele. & plenè ꝑ Mod. hic, & ꝑ Mod. in l. 1. ff. de iuſti. & iur. & aliàs in rub. vbi accumularūt de natura copulę. & plenè ꝑ Felin. hic. in 15. col. in ver. copula coniungit, & operatur, cum ſexdecim ſequētibus.

e SEB. SAPIA. Et vt habeas. vide dominū Soci. in l. ſi is, q ducenta. §. verū. ff. đ reb. dub. d. Iaſo. in leg. 1. in prin. ff. de iuſti. & iu. dñm Aret. in l. ſi quis ita ſtipulatus fuerit. ff. de verb. obl. Alex. in cōſ. 101. colum. 2. volu. 3.

f SEB. SAPIA. Exemplum. Hoc non videtur verum indiſtinctè: quia communis opin. eſt, ſi teſtator dicat: inſtituo Titiū, & Seiū: & ſi Titius & Seius hæredes nō erūt, ſubſtituo Caiū, quod ſi Titius ſit hæres, & Seius non; q non poteſt admitti Caius: & tamē verum eſt dicere, q Titius & Sei⁹ ñ ſunt hæredes. Ita tenet Bar. in l. hæredes mei. §. cum ita. vbi latè Alex. & Socin. ff. ad Trebel. idem Bart. & ibi latè Modern. in l. ꝑmultuma. C. de impube. & alijs ſubſtitu. Et dicit Bald. in capitulo primo, de duobus fratribus a capitulo inueſti. in vſibus feudorum, quòd ſtante ſtatuto, q quiſq; non habuit filium, & filiam, ſuccedat Frater: ſi quis habuit filiū tantùm, excluduntur fratres. Ex quo patet, quòd non ſemper eſt verum, quod dicit hic dominus Abbas, quòd requiritur quod neutrum illorum accidat. de quo vide do. Socinum, in l. ſi is qui ducenta. §. cum ita. ff. de rebus dubijs.

g SEB. SAPIA. Ad reliquum. Ex hoc infertur ad quæſtionem, quam
vtrunq;

vtrunq; eſt probãdũ, vt in c. cũ dilecta. J. eo. Si alterũ p ſe ſufficit, ſatis eſt illud ꝓbare: nec in dubio vr ſe adſtringere ad vtrunq; , ad hoc. c. cũ iaududũ, de præb. & c. exhibita, de iudic. Et in hoc caſu intelli ge deciſionẽ huius glo. & hoc tene; licet Archid. in c. 2. de teſti. lib. 6. dixerit, qđ ſi plura copulantur in eadẽ oratione, vr ſe tacitè qs adſtringere ad vtrunq;, qđ non eſt verũ, vt patet ex ꝓdictis. † Sed pp iſtas ambiguitates euitãdas cauti aduocati, & ꝓcuratores ſolent apponere in hue libel
a li, & articulorũ, qđ ñ adſtringunt [a] ſe ad ꝓbandũ, niſi ea q̃ neceſſario incũbunt; &
9 hoc notabis. † In gl. penul. in ſi. vult ergo gl. ꝙ aliud ſit ſm leges, ſm quas nõ valet reſcriptũ: niſi apponat illa clauſula, ſi eſt ita, vt hr in l. ſi. C. de diuer. reſcrip. & hr il la lex canonizata. 25. q. 2. c. dicenti. §. vni uerſa. Sed ſm canones valet reſcriptũ, & ſubintelligitur illa clauſula. Sed vr, ꝙ nõ debeat eſſe diuerſitas inter vtrunq; ius, cũ illa ſit canonizata in volumine Decre ti: ergo dẽt ſeruari vt canon: qa oĩa nr̃a facimus, qbus authoritatẽ impartimur, in c. ſi Apoſtolicæ, de præb. lib. 6. & in l. 1. C. de ve. iu. enu. ſol. illa lex fuit ibi incor porata p Gratianũ, q ñ potuit canoniza re legẽ in prẹiudiciũ Canonis: imò dicta Gratiani quotidie reprobant: ſicut dicta alteri⁹ doctoris, vt plenè hẽ in gl. Decre ti, & maximè in ſummis. Idẽ dicit Io. An. de dictis magri ſniarũ, vt no. in c. vt debi tũ. de biga. Nec ob. ſi dicat, ex quo leges ſunt in Decreto, & Decretũ eſt apꝓbatũ: ergo in vim cõſequẽtiæ leges ibi canoni
b zatæ, [b] ſunt approbatæ. Quia vt dicit Io.
c An. & bñ; nullibi legit, ꝙ liber Decreti [c] fuerit approbatus. Nã hoc ibi ñ ꝯſtat, nec ex principio, nec ex ſi. vñ nullũ authorẽ hẽt authorizãtẽ, quẽadmodũ habẽt alia iuris volumina. Et preſuppoſito, ꝙ fuerit approbatus, dẽt intelligi, ꝙ fuerit appro bat⁹ quo ad dicta ſanctorũ & Romanorũ
d Põtificũ, ñ ãt quo ad dicta Gratiani. [d] Et ex his vr, qđ dicta ibidẽ poſita, ñ faciãt in dubitatã fidẽ. Sed ego dico, ex quo ille li ber cõiter & à multis annis citra fuit publicè lect⁹ in ſcholis, & ipſi⁹ dicta cõiter recepta, ſunt hodiè tacite apꝓbata, & p
1 oẽs recipiẽda, ꝑut in ſili no. Bar. in l. 1. ff. ſi cer. pe. de dictis Hippo. Ariſt. & aliorũ medicorũ & Philoſophorum. Dicta verò Gratiani ñ legunt, vt apꝓbata: nec leges p eũ canõizatę hñt maiorẽ vĩ, quã ſi ſim plr eſſent ĩ volumine iuris ciuilis: ſec⁹ ãt,
2 vbi lex eẽt incorporata Canoni authori tate Pricipis: qa tũc faceret fidẽ, tanq̃ Ca non, vt eſt tex. cũ gl. [e] no. 2. q. 1. c. ĩ primis.

S V M M A R I V M.

1 *Quod tẽpus attenditur in reſcriptis: an tempus datæ, an tempus præſentationis?*
2 *Reſcriptum ſecundum tollit primum, ſi de eo fiat mentio: aliàs ſecus. 5.*
3 *Reſcriptũ impetratũ de cõi cõſenſu partium, non tollitur per ſecundum impetratum ex conſenſu unius partis tantũ: niſi de illo cõi conſenſu primi reſcripti fiat mentio in ſcdo.*
Clauſula oĩs, quæ poſſet mouere principẽ ad nõ cõcedẽdũ facilè reſcriptũ, eſt neceſſariò exponẽda ipſi principi, alias eſſet ſurreptitiũ reſcriptũ.
4 *Continuò, iſta dictio importat, vt non fiat temporis interuallum.*
5 *Secundum reſcriptum nõ faciens mentionem de primo, an ſit ipſo iure nullum.*
6 *Surreptio an vitiet ipſo iure reſcriptũ impetratũ ad lites, et qđ ſi ſit impetratũ ad beneficia.*
7 *Reſcriptum continens plures gratias, ſurreptio in vna non vitiat alias.*
8 *Nullum dicitur etiam illud, quod poteſt annullari, ſed largo modo.*
9 *Reſcriptum ſecundum an tollatur, ſi primus impetrans obiecit ſurreptionem: an vero requiritur, quòd appellet, ſi iudex non admiſit ſuam obiectionem.*
Paria ſunt non excipere, vel excipere, & a reiectione non appellare.
10 *Reſcriptum ſecundũ faciens mentionẽ de primo: an tollat primum ipſo iure, adeò quòd proceſſus factus ſuper primo ſit nullus.*
11 *Iudex delegatus an debeat dari de conſenſu vtriuſque partis.*
12 *Reſcriptum eſt ipſo iure nullum, ſi impetratur ab excommunicato.*

C A P. III.

CAeterùm. Si in ſecundo reſcripto per aduerſariũ impetrato non fiat mẽtio de primo, valet primũ, & nõ ſm; aliàs valet ſm. Et ſi primũ fuit impetratũ cõi cõſenſu partiũ, nõ valet ſm impetratũ p alterã partẽ, hoc tacito. Habet tria dicta. Secundũ ibi: *ſi vero*. Tertiũ ibi: *verum*. Caſus literalis. Aliqs impetrauit literas cõtra aduerſariũ ſuper aliqua cauſa: aduerſarius ille poſtmodũ obtinuit cauſam illã aliis iudicib⁹ cõmitti, nulla habita mẽtione de priori cõmiſſione, dicit hic. ꝙ primę literę valẽt, & nõ ſecũdæ. Si verò in ſecundis fiat mẽtio de primis ſecũdæ valẽt, & nõ primę. Vltimò dicit, ꝙ ſi de aſſenſu partiũ cã cõmitti & pars alterutra poſteà altera neſciente, tacito de cõmiſſione priori, cãm alii obtinuit delegari; literę nõ valẽt, & in expẽſis
1 debet alteri parti cõdẽnari. Ber. † Not. 1. tres regulas in materia reſcriptorũ. Prima, ꝙ in reſcriptis impetratis ad lites per vtrãq; partẽ ſtandũ eſt reſcripto habenti priorẽ datã, ita, ꝙ in tpe huius c. ſimplr ſtabat datæ, & nõ pſentationi; hodiè dic
2 vt plenè dixi ſ. eo. c. 1. † Secunda regula, ꝙ ſm reſcriptũ mentionẽ faciẽs de primo, tollit primũ: ſecus ſi mentionẽ non facit.
3 † Tertia, ꝙ ſm reſcriptũ nõ tollit primum impetratũ cũ cõſenſu partium: niſi faciat mẽtionẽ nõ ſolùm de primo, ſed etiã de illo cõi conſenſu. Ex quo infert, ꝙ nõ ſolũ fienda eſt mentio ſimplr de priori re
f ſcripto, ſed etiã de oĩ notabili clauſula [f] appoſita in eo. Adhoc quod leg. & not in c. ex lris, de dolo & cõtu. Ratio eſt. Quia
g omne tacitũ, [g] quo expreſſo, Princeps nõ

ponit. d. Bar. Vero. in conſil. 63. eſto, ꝙ in actis de eo, qui accuſauit aliquẽ, ꝙ fecit in ſultũ ad domum, & in perſonã. Et ẽt ad illud, quod ponit. d. And. Sicul. in conſ. 41. vi ſo proceſſu. in 2. volu.

a Nõ adſtringunt. Adde tu quid operetur clauſula libelli, non ſe adſtringẽs. &c. Alex. conſ. 61. 2. lib.

b Leges ibi canonizatæ. Adde gl. 2. ibi, aliàs ſecundum leges in c. 1. de excep. & glo. in c. ſuper eo. lo ſ. de teſtibus & ibi Abba. in fine, & glo. in c. 1. in verſi. tractatus, circa medium, de re. eccle. non alie. in 6. & ibi do. in 4. colum. Pe. de Anch. in cap. 1. circa 4. char. ĩ. tit. proxi. facit gloſſ. in c. ſi qua mulier §. nũc autem. ibi. proximã. 19. q. vlt. Caedi. in cle. 1. in fin. 2. oppo. de ſeque. poſ. & fruct.

Adde, an in reſcriptis ſubintelligatur clauſula, ſi ita eſt. Alex. cõſi. 135. 2. lib.

c Liber Decreti, Adde iſtum. ĩ. in proœmio. §. Rex pacificus, in 5. colum. & Io. An. in c. ex parte, in fin. de feu. Archid. & Do. in c. quis neſciat. 9. di. & in c. de his lo ij. 50. diſtinc. & iſtum in commento, quod incipit Baſilex. ſuper Decr. in 1. co. & Prępoſitum in arbore conſan. in 6. colum.

d Ad dicta Gratiani. Adde plures glo. reprobantes opin. Gratiani, quas enumerat hic Felin. 35. col. ibi opi. Gratia. reprobat glo. a 3. diſtin. in ſumma.

e Tex. cum glo. vide iſtũ de iudi. c. nouit. in 15. col. vbi eã alleg. & in c. 1. in 1. no. de p. ſump. Inio. in c. 1. in 1. col. ĩ. ti. pro. xi. & ibi etiã in 2. colu. ſequit dictũ Ioan. Andr. hic.

f De omni notabili clauſula. Adde Butri. in c. vt debitus in 5. col. in 3. effectu clauſulæ appre. de appel. vbi alleg. no. in c. ex cõqueſtione. J. de reſti. ſpo. & ibi p eũdem in 3. no. & p iſtum ibidẽ in 4. no. doc. in c. cũ dilecta. J. eo. p qbus facit cõſiliũ Car 137. factũ ſic ſe habet, vacãtib⁹. &c. vbi multũ extollit iſtũ tex. dũ requirit mẽtionem conſenſus partiũ. Facit etiam quod voluit Oldr. cõſi. 324. factũ tale eſt: dñs noſter Papa ꝙ non ſolũ ſufficit facere mentionẽ de gratia expectantis, niſi etiam fiat de clauſula, anteferri, qñ eſt ĩ ea inſerta. Quæ autẽ dicat notabilis clauſula, relinquitur arbitrio iudicis de ſurreptiõe cognoſcentis per iſtũ in d. c. ex conqueſtione; & vide etiã per Mod. in c. literis, de do. & cõtu. & ĩ c. inter monaſterium. de re iud. & plenè hic per Mod.

† ipſemet in c. licet cauſa. co. 12 J. de p ba.

Adde Alex. cõſi. 114. 2. lib. vbi dicit, ꝙ nõ valent literæ remiſſionũ condemnato, niſi de ſingulis, ob q̃ factæ ſunt cõdemnationes, fiat mentio. & ibi dicit notandũ dictũ Bald. quod ipſe alleg.

ZACHARIAS.
Adde quæ no. in addi. ad c. ſicut Romana, in 13. 1 apoſtil. ĩ ver. mẽtionẽ de prio, ĩ. iſto tit.

SEB. SAPIA.
g Omne tacitũ. vide ad hoc tex. ſm gu. i l. ſi. C. de ꝓci. imper. offe. q vult ꝙ debet fieri mentio de illa clauſula, ſuper qua principaliter diſputatur. quod eſt notandũ ad infringendas legitimationes, & reſcripta.

a Non ita facilè. Adde quòd id cognoſcitur ex ſtylo curiæ, vt dicit Lap. allega. 99.
b Continuò. vide no. & quæ ibi dixi. ſ. in proœmio in ver. Rex pacificus, poſt iſtum, tex. iuncta gl. in c. accedentibus, de priuile. faciat quod voluit Bart. in l. ſi quis ita. ff. de condi. & demon. Adde, ꝙ etiam ibi po.ui.

a ita facilè a dediſſet literas; reddit reſcri-
ptũ ſurreptitiũ, vt i c. poſtulaſti, & ibi no.
ȷ. eo. Certũ aũt eſt, ꝙ ſi Princeps ſciuiſſet
primũ reſcriptũ impetratũ cõi ꝯſenſu par
tiũ, non dediſſet ſm, ſaltẽ ita faciliter: qa
nõ debet iudex dari ad petitionẽ alteri⁹
4 partis, vt in l. obſeruãdũ, ff. de † iud. †Itẽ
b no. ſignificatũ huius verbi, cõtinuò. b Exi-
git. n. vt nõ fiat tpis interuallũ. Nã iſta po
nuntur hic, vt diuerſa. In hoc tñ recurrẽ
dũ eſt ad arbitriũ iudicis, arg. in l. quod di
cimus, & l. ratũ. ff. de ſol. & i c. qa pp. ȷ. de
5 elec. in gl. †Pro declaratione cap. & to-
tius materiæ q̃ro de trib⁹ q̃õnib⁹, put tria
ſunt dicta. Prima q̃ſtio, nunqd ſm reſcri-
ptũ nõ faciens mentionẽ de primo impe-
trato ſup eadẽ cauſa ab aduerſario, ſit ip-
ſo iure nullũ. Secũda q̃ſtio, nũqd faciẽdo
mentionẽ de primo, ipſo iure tollat pri-
mũ: ita, ꝙ nõ valeat pceſſus poſtmodũ ex
plicatus p primũ. Tertia q̃õ, nunqd iudex
poſſit dari cõi ꝯſenſu ptiũ; an verò poſſit
deputari ad inſtantiã vnius dũtaxat. Cir
ca primã q̃õnẽ reperiunt tres opi. Cõpo.
tenet, ꝙ ſm ſit ipſo iure nullũ. Et p hoc
optimè facit iſta litera, q̃ dicit, ꝙ ſecũdę li
teræ nõ obtinẽt alicui⁹ roboris firmitatẽ.
& cũ loquat p verbũ pſentis tpis. videt, ꝙ
nullitas ſurgat ipſo iure. Adhoc qđ no.
gl. in regula, i pœnis. de reg. iu. lib. 6. & in
l. i criminali. C. de iuriſ. om. iu. Scđa opi.
diſtiguit iter impetrãtẽ ignorãter, & ſciẽ
ter: & hęc fuit opi. Damaſi. Tertia opinio
eſt ferè cõis oim doc. & Inn. Hoſt. Goff. &
ſequẽtiũ q hic oẽs tenuerũt ſm reſcriptũ
nõ eẽ ipſo iure nullũ, ſed annullãdũ †ope
c exceptiõis: c ita, ꝙ p reſcriptũ dat iuriſdi
ctio; & ſi nõ excipit, valet pceſſus ſecundi
iudicis. Et licet multa dicant ad hãc opi.
fundãdã, tñ hoc optimè pbat i c. ſi aũt. &
c. plerũq;. ȷ. eo. ti. In qb⁹ patet, ꝙ ſi prim⁹
impetrãs dolo, vel negligẽtia vti poſtpo-
ſuit ſuo reſcripto, intra annũ poterit ꝯue-
niri authoritate ſcđi reſcripti. Et ſic ſm ñ à
pricipio nõ fuit nullũ: qa ſi fuiſſet nullũ, ñ
potuiſſet cõualeſcere ex negligẽtia primi
ipetrãtis: qa qđ nullũ eſt à principio, tra
ctu tpis nõ cõualeſcit, vt in regula. nõ fir-
mat tractu tpis. de reg. iu. lib. 6. Et hodie
iudicio meo videt tex. aptus ſm cõem in
tellectũ in c. vt debitus. de appel. vbi patet
expreſsè, ꝙ valet ſm reſcriptũ, & preualet
primo, ſi vigore illius emanauit citatio.
6 †Et ex his infertur ad vnã cõcluſionẽ ge-
neralẽ ad hãc materiã reſcriptorũ, ꝙ i re
d ſcriptis impetratis ad lites ſurreptio ñ vitiat ipſo iure, d ſed
op⁹ eſt exceptione, ad hoc qđ legit & not. in c. ad audiẽtiã,
2. ȷ. eo. Qđ tñ vr limitãdũ ſm opi. Inn. in c. cũ dilecta. ȷ. eo.
vbi facit dñiã inter ſurreptionẽ & obreptionẽ: vt ſurreptio
nõ vitiet ipſo iure: ſed obreptio ſic. qđ an ſit verũ, ibi dicet.
Itẽ limito, niſi in eodẽ reſcripto fiat gratia: & acceſſoriè de
tur iuriſdictio ad executionẽ grẽ. Nã tũc ſicut ipſo iure gr̃a
annulatur pp ſurreptionẽ, ita & iudicis datio, arg. c. ſi ſuper
gr̃a, de offi. dele. lib. 6. Nã ſcire debes aliã cõcluſionẽ in hac
ma reſcriptorũ, ꝙ in reſcriptis impetratis ad beneficia, qua
liacũq; ſint beneficia, ſurreptio vitiat reſcriptũ & gr̃am ipſo
facto, vt in c. ad audiẽtiã. ſ. alleg. & in c. cõſtitutus. ȷ. eo. & in
c. 1. & 2. de fil. pſby. lib. 6. Et hãc limitationẽ ſẽtit Inn. in d.
c. ꝯſtitutus. ȷ eo. & vide p Io. And. i c. 1. de lit. ꝯteſt. lib. 6. Po
ne exẽplũ: Papa cõtulit Titio eccl'iam S. Laurẽtii, & p exe-
cutione grẽ deputauit Sẽproniũ executorẽ: ſi ſurreptio in-
teruenerit, gr̃a eſt nulla ipſo facto; & p conſequẽs executo-
ris deputatio, cũ veniat acceſſoriè ad gr̃am. Quid ãt ſi iudex
daret ſeparatim à gr̃a? dic, vt dicã in d. c. ad audiẽtiã. Prædi
cta limita, vt habes tex. ſingularẽ in c. ſi eo tpe. ȷ. eo. tit. lib.
7 6. vbi dicit, †ꝙ ſi reſcriptũ cõtinet plures gr̃as, ſurreptio cir
ca vnã nõ vitiat als; quod eſt bene notãdũ. Et ad iſtũ tex. q
videtur obſtare primę cõcluſioni, dic, ꝙ ſm dicitur nullũ in
8 effectu. †Nã id qđ pt annullari, e pt dici largo mõ nullũ, vt
e eſt bo. tex. in l. ſi dari ſtipuler, ff. de ver. ob. †Sed circa pdicta
9 dubitat, nũquid ad euacuandũ ſm reſcriptũ, ſufficiat excipe
re de ſurreptione; licet nõ appellet ob exceptionẽ reiectã p
iudicẽ tacitè vel expreſſe. Videt primò, ꝙ ſufficiat ſola exce
ptio: qa iudex, pcedẽdo ad vlteriora venit ꝯ ordinẽ iuris, vt
f in c. paſtoralis f. ȷ. eodẽ. Vbi dat forma qualr debeat pcedi,
cùm de pualiditate pluriũ reſcriptorum dubitat. Inn. & Cõ
poſt. tenent iuſtius & ſecurius eſſe, vt appellet, ſi iudex non
vult admittere exceptionẽ. Nec ob. qđ dixi, ꝙ ſubuerſio or
dinis vitiat pceſſũ: qa illud pcedit i ordine ſubſtãtifico, vt
no. 2. q. 1. in ſumma. Io. de Lig. diſtinguit, ꝙ aut prim⁹ impe
trãs excipit corã ſcđo; & nihilomin⁹ pcedit corã eo; & tũc
tenet pceſſus. Aut excipit & petit, vt arbitri eligant ſm te-
norẽ. c. paſtoralis. ȷ. eo. nec ampli⁹ cõparet corã iudice, & ñ
tenet pceſſus ſcđi iudicis. Moderniores ſimplr ſequunt pri
mũ dictũ: qa paria ſunt ñ excipere, vl' excipere, & à reiectio
ne ñ appellare, vt in c. cũ dilectus, de elec. & in c. ex pte. 2. đ
ap. uide gl. in cle. unica. de dolo & cõtu. Ego ſic diſtinguerẽ
p cõcordia op. ꝙ aut agit de ſurreptiõe vni⁹ reſcripti: ita ꝙ
g nullũ aliud apparet impetratũ; & tũc pcedit cõis opi. doc. g
ut ñ ſufficiat excipere, niſi appellet. Rõ: qa iudex delegatus
pt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio, ut i c. ſup lr̃is. ȷ. eo. Vñ ſi
interloquit tacitè, uel expſsè, & ñ appellet, illa interlocuto
ria ualet, & trãſit in rẽ iudicatã, ut d. c. cũ dilectus. Aut agit
de pualiditate pluriũ reſcriptorũ: & tũc dico ſufficere, ꝙ pri
mus impetrãs cõpareat corã ſcđis iudicib⁹ & excipiat de 1.
reſcripto & petat arbitros eligi, ſi dubitat. Et rõ eſt, qa hoc
caſu, nec primi, nec ſcđi iudices habẽt p ſe ptãtẽ cognoſcen
di: iõ nõ pñt exceptionẽ reiicere; vñ tutus eſt excipiẽs ſi pte
ſtat, ꝙ nõ intẽdit cõparere corã eis: ſed pcedere ſm c. paſto
10 ralis. ȷ. eo. †Venio ad ſcđam q̃õnẽ nũqd ſm reſcriptũ faciẽs
mentionẽ de primo tollat primum ipſo facto. & in hoc Io.
An. recitat hic i diuerſis apoſtillis duas opi. Prima eſt opi.
Goff. q tenuit reſcriptũ primũ ipſo iure reuocari: ita, ꝙ pro
ceſſus primi iudicis eſt nullus, dũmõ habuerit undecũq; no
h titiã reuocationis h. arg. in c. ex literis. de offi. dele. facit c. ſi
duobus. de ap. Et optimè facit iſte tex. dũ p uerba præſentis
tpis dicit, ꝙ exẽpta eſt cã à iudicio priorũ. Scđa eſt opi. Cõ
i po. tenẽtis, ꝙ niſi excipiat i corã primo iudice đ reuocatiõe
ualet pceſſus: qa cũ reuocatio ſit facta ad inſtantiã alterius
ptis, potuit illa pars ſuis literis renuntiare, arg. in c. ad apo
ſtolicã. de regu. Et procedendo corã primo iudice, vr tacitè
renuntiare, argu. in c. gratũ. de offi. del. Inn. prolixè tractat
hanc materiã in c. 1. de cõceſ. preb. lib. 6. & aliquid in c. cum

c Ope exceptionis. Adde But. ȷ. eo. c. ex tenore. & Archi. i c. & ſi legib. 25. q̃õ. 2. & limita hãc cõmunẽ opi. duob. modis, de quibus hic per Moder. Adde Fulg. conſi 20. & Ro. cõſ. 410
d ZACHARIAS. Non vitiat ipſo iure. Adde tu ad hoc Feli. in c. ſup literis. col. 23. ver ſi. reſtringo ſecundo hoc dictũ iſto tit. Lud. Ro. cõſi. 330. incip. circa primum. & Bar. in l. præſcriptione. C. ſi cõtra ius, vel vti. public.
SEB. SAPIA.
e Annullari. Et ad hoc facit text. in l. 1. in prin. iuncta expoſitione Bald. in ver. nulla. ff. de off. eius, cui man. eſt iuriſdic.
f In c. paſtoralis. vide iſtum ibi in 5. col. ver. ſecundus caſus.
g Cõis opi. doc. Ad de Butr. in c. ſuper literis, in 23. col. & Ang. in l. 2. in 6. col. ff. ſi quis i ius vo. nõ ier. & Feli. in c. ſuborta, in 4. limita. ad regulã loquẽtem de proceſſu ad vlteriora, de reg. iur. Cõtrariũ verò videt probari in gl. in ver. pceſſus, in fi. in c. diſpendia, de reſcriptis, in 6. & in c. 2. ver. quoq; e. ti. & lib. & vtrobiq;. d. Ant. de Bu. in c. ſuper literis, in 23. col. ibi: ſed aduerte, tu diceres. & Imo. in l. ſi q̃rãmus, in 3. col. ibi. 3. fallit. ff. de teſt. & in c. 2. de dila. poſt Inno. & alios ibi. Dicas, ꝙ cõmunis opi. procedit, quando iuriſdictio erat exceptione elidibilis: tunc bene ſufficit. d. tacita pronuntiatio: contraria uerò procedit quando iuriſdictio erat funditus nulla. & uide hic per Imol. in 15. col.
h Vndecunque notitiam reuocationis. Vide iſtum in c. audita, in pen. col. & in c. 2. in uer. nouerit, de offi. deleg. & Ro. de offi. deleg. deci. 6. in nouis. & per Io. An. in reg. eũ, qui. & per Cal. cõſ. 4. in ti. de off. deleg. & glo. in uerſi. ſciuiſti. ȷ. eod. c. cum contingat.
i Niſi excipiat. uide hic Car. p c. cũ dilecti. in fi. de ele. & p c. ſolicitu

†Et in c. 1 & foro cõpe. & c. R. canoni. de off. deleg.

†Fallit et quando ſit ab excõicato impetrata. i c. Letibi p Domini. hoc titu. l. 6.

cōtingat.ī.eo.& refert varias opi. adeò, q vix firmat pedes.
Vr.n.primò diſtinguere, an motu ,pprio fiat reuocatio, an a
ad inſtātiā. Itē vr diſtinguere inter directā reuocationē &
indirectā.Itē,an prim⁹ iudex ſciuerit reuocationē,an igno
rauerit.& vide ibi latius Io.An. d.Ant. dicit hic ſe ñ facere
a dñiā reſpectu reuocationis,an motu ,pprio,ᵃ an ad inſtātiā
fiat:& an directè,vel indirectè fiat. ſed cōcludit, q reſpectu
tertii turbantis iuriſdictionē reuocatio hēt vires ſuas ipſo
facto.Ad hoc allegat Inn.in c.ex literis,de off.de.Reſpectu
partiū diſtinguit,q aut facta ē reuocatio motu ,pprio Prin
cipis,& tunc ipſo iure fit reuocatio,& hēt vim à tpe notitię
ipſius reuocationis,qualitercunq; ad iudicē reuocatū puc-
nit notitia ipſi⁹.alleg.c.audita de reſti.ſpo. Si āt eſt facta ad
inſtātiā:tunc reuocatio fit ipſo iure: ſed hēt vim à tpe exce
ptionis ,ppōnēdæ,p partē impetrātē. Quia cū hoc caſu ad
vtilitatē ptis fuerit facta reuocatio , dēt ipſa pars aīum ſuū
detegere,q velit vti illis lřis reuocatoriis;& hęc oīa videnť
de mēte Inn.pter primū,ī d.c.t.licet vario mō loquať. Ego
añr ſoleo dicere, q aut Princeps ī reuocatiōe appoſuit clau
b ſulā decreti,ᵇ vel alia verba,p q̄ appareat Principē velle re-
uocare extunc,qcqd fuerit agitatū p primos iudices.Et tūc
dico,q ,pceſſus ipſo iure eſt nullus,ēt data ignorātia iudi-
cis:vt ſi Princeps dicit,reuocamus cōmiſſionē tali p nos fa-
ctam : & decernit irritū & inane qcqd ex nūc fuerit agitatū
vigore illius cōmiſſionis:certè in his terminis & ſĩlibus ne
mo reqrat notitiā reuocatiōis.Et ad hoc facit tex.in d.c.t.
& ſentit ibi Inn.nec diſtinguo in hoc, an reuocatio ſit facta
motu ,pprio,an ad inſtātiā. Aut reuocatio eſt facta ſimplr:
& tūc aut nulla hř notitia reuocatiōis, & tūc tenet ,pceſſus
primi iudicis tā ꝯ partē,quā ꝯ tertiū turbātē, vt in c.audita.
pal.qđ ſic dēt intelligi,vt in c.ex lřis.de offi. dele. Aut orta
eſt ambiguitas de reuocatiōe:vt qa vtriq; iudices ,pcedunt,
uel hincinde excipiť.Et tūc,an ualeat ,pceſſus primi ꝯ tertiū
c ᶜ turbātē,dico hoc pēdere ex validitate reuocationis.Nā ñ
tenebit ,pceſſus,ſi reuocatio ualet:& iſte eſt ,pprius caſus.c. f
ex lřis.de of.del.& hoc ēt ſentit hic Inn.Aut qrit de ,pceſſu
primi inter partes: & tunc ſi ex nullitate act⁹ ñ inferť alicui g
pīudiciū, ñ tenet,qđ fit à iudice reuocato,ad hoc dictū c.t.
vbi dř,q ſi Papa indulſit vni, q ñ poſſit ab Epo excōicari, ñ
valet excōicatio lata ab Epo,ēt ſi ignoraret priuilegiū, vt ē
ibi tex.not.Aut inferť pīudiciū ex nullitate,ut qa ,pceſſum
d eſt inter ptes:& graue eſſet,q ,pceſſus eſſet nullus,ᵈ maximè
ſi teſtes eſſent mortui: & tūc ſerua diſtinctionē. d.Ant.quā,
11 vt dixi,ſentit Inn.ī d.c.1.†Quo ad tertiū,utrū iudex delega i
e t⁹ dēat deputari ad inſtātiā utriuſq; ptis,ᵉiſta decre.facit,p
& ꝯ.Nā ī principio iudex fuit deputat⁹ ad inſtātiā vni⁹ ptis h
tñ.In ſi.uerò loqť qñ fuit deputatus cōi ꝯſenſu. Sed ꝯclude
ſic,q aut utraq; pars ē pñs corā ſupiore, & ñ dēt ſupior da
re iudicē ad petitionē unius,ut eſt bo tex.ī l.obſeruandū,ff.
de iud. Aut vna pars eſt abſens,& alia eſt pñs.Et tūc đ ſtylo
curię,eſt ut deť iudex ad petitionē uni⁹ ptis,ſalua alteri pti
facultate recuſandi iudicē ex cā rōnabili, vt in c.cām q̄.2.&
c.inſinuāte,de of.del.Et ſi petit pñs apponi aliq̄ clauſulā in
pīudiciū abſentis,de ſtylo curiæ eſt:ut ſi aduerſarius dř eſſe f
in curia,ut fiat citatio,ſaltē p edictū gñale,ut not.doc.in c.
cū olim.ī.de re iud.& ibi bo.tex.Aut utraq; pars ē pñs : ſed g
ñ ꝯcordāt inuicē:& cōis ſtylus eſt ut q̄libet ps eligat unum,
12 & curia tertiū;& hoc not.gl.in d.l.obſeruādū.† In gl.ī uerſ.
ea compta.ibi:pditur ad tps p ea cōicationē.hoc uerum,ſi excōica h
tio ſupuenit poſt impetrationē reſcripti.ſed ſi tpe impetra
tionis impetrans erat excōicatus, reſcriptū eſt nullū in ppe
tuū,ut in c.1.de reſcrip.lib.6. & multos alios caſus,in qbus
pdiť reſcriptum,enumerant hic doc.ſed ñ oportet hic inſi-
ſtere:quia hoc facile eſt colligere ſm contingentias facti.

S V M M A R I V M.

1 *Filius ſacerdotis natus in ſacerdotio, priuatur ab eccleſia, nec ſuc cedit in eccleſia paterna, etiam ſi eſſet legitimus.*

2 *Alternatiua verificatur in aduētu vni⁹ ptis, ſi eſt affirmatiuè concepta. ſi vero negatiuè, tunc requiritur neutrum eſſe.*

3 *Argumentum à ſimili valet : & ſufficit dare vnum ſimile.*

4 *Alternatiua per quas dictiones inducitur.*

Seu, ſiue.iſtæ dictiōes nō ſemper inducunt alternatiuam.ſed aliquando copulatiuam.

5 *Pœna poſita alternatiuè à quo dēt eligi: & ſi cōſuetudo fuit, q ſemp īponatur vna pœna; an poterit alia imponi, nō obſt.cōſuetudine.*

C A P. IIII.

INter cæteras. Ex dī ſiunctiuè narratis in reſcripto ſufficit impetranti alterū ,pbareᵃ. Vel clari⁹ ſic.Si pp mādat ī reſcripto đ duob⁹
inqri alternatiuè ad certū effectū ꝯſequē
dū,ſufficit alterū ,pbari. Primò poniť cō
ſultatio.Scđò rñſio:ibi:*hunc*. Caſus liter. c
Ecce Papa mādat aliq̄ ſub diſiūctiōe,quo
rū vnū eſt verū,& alterū falſum , hoc mō:
ſi ꝯſtiterit,q talis ſit fili⁹ ſacerdotis, & in
ſacerdotio genitus· q ,pximè ī tali ecclia
miniſtrauit: vř q illicitè occupauit eādē
ecc'iā,qđ iuſtū fuerit exequaris . qriť qd d
iudex facere dēat?Rñ.Papa,qđcunq; iſto
rū cōſtiterit,eādē eccla ipſū priuet;&idē
in ſi.eſt ſeruādū.Ber.Not.1.q qs pōt eſſe
fili⁹ ſacerdotis,ᶠ & ñ in ſacerdotio nat⁹ vt
puta fuit natus añ,quā př ,pmoueref; ita
ꝯtingit ī pſonā Io.An. g Nā př ſuus erat
magiſter grāmaticæ,& genuit eū,qñ erat
laic⁹,& poſtmodū fuit ,pmot⁹ in ſacerdo
tē.Ita narrat Io.An.ī add.Spe.ī ti.đ ſi.ꝑ-
sby.ſup rub. vbi excuſat ſe ꝯ aliquos ſibi ī e
fligētes,q erat ſpuri⁹ fili⁹ ſacerdotis:ibi āt
ñ apparuit,q fuerit legitim⁹:ſđ apparuit
q ñ erat fili⁹ ſacerdotis.† No.2.duo,quo
rū qđlibet ſufficit, vt qs remoueať ab ec-
cleſia.Primū,ſi ē fili⁹ ſacerdotisʰ & ī ſacer
dotio genitus.Nō.n.ſufficeret,q ſit filius
ſacerdotis,niſi ī ſacerdotio genitus:quia
poſſet eſſe legitimus mō pdicto. tñ reſpe

dinem, infrà de appel.& per Imo. hic in 7. colum.
a Motu proprio.Adde Bu.& Do.hic & p iſtū in c.audita, in pe.co.đ
reſti.ſpol.p c.ſi duob⁹,cū gl.in ver.cognouerit,de ap. & p l.iudiciū
ſoluit.ff.de iu.p Inn.Io.de Lig.& Car.& ibi Imo.in 13.co.i c.paſto
ralis,& do.hic.& facit.c.ſi.de of.del.vbi ꝯſenſus partiū ñ mutat or-
dinē reſcripti da
tū à Papa ñ intui
tu ptium. & vide
Imo. ī c.cū cōtin
gat, verſus ſi.& p
Moder.hic in 18.
col.i verſi.prima
reſcriptio mag.
b Clauſulā decre.
Vide iſtū in c.au-
dita.in pe.col.de
reſti.ſpo. Do.ī d.
c.§.ex pte. in pe.
co.hic alle.& no.
ī c.pen.de pb. ī 6.
& in c.ſi eo tpe.đ
ele.eo.li. & c.du-
dū, ī 2.col. ibi:&
qdē đ pb. eo.lib.
gl.ī ver.attētori,ī
cle.1.đ ꝯceſ. pbē.
cum alijs ſi. olle.
hic p Mod. cū li-
mita.datis p eos.
c Cōtra tertiū. Vi
de iſtū i c.ex lřis,
& But.ibi ad ſi.&
Comp. ibi in 2.
col.& in d. c. au-
dita,in pe.col.
SEB. SAPIA.
d Eſſet nullus.Sed
ꝯ hanc opi.q ſm
ñ tollit primū ip
ſo iure, vř tex.in
c. paſtoralis.§.1.
in ver. penitus e-
neruatis . ī . eo.
pōderādo verbū,
penitus, qđ deno
tat ipſo iure , vt
no. Gemi. in c.1.
de reſt.ſpo.in 6.
e Ad iſtātiā vtriuſ
que ptis.vide Fe-
li.in c.cū olim,đ
re iu.i addi. inci.
ñ oportet regulr
ī impetratiōe. &
Pan.đ C.cōſ.51.
& Car.conſ.27.in
Dei &c.ī cā quon
dā excellētiſsimi
legū docto. & Ri
char.in 4.di.33.q.9.ar.3.& Car.hic, q q obtēto delegato de cōi cō
ſenſu litigat corā ordinario,dēt in expēſis cōdēnari p iſtū tex.& vi
de Io.An.in Spe.de reſcrip.ꝑlecta.§.rōne quoq;. ver. itē. q non fiat
mētio:q ſi curia dat tertiū iudicē,nō dř cōmiſſum de cōi cōſenſu.
f SEB. SAPIA. Sacerdotis. Vide tex.in c.Cœnomanēſem, 56. diſt.
qui appellat ſimplr filiū ſacerdotis illū, q natus eſt in ſacerdotio.
g In perſonam,Io.And.Adde Maria.in c.veniens.in 2.no. de accu.&
Imo.hic.Adde quod voluit Bal.in l.qui contra.C.de inceſt. nup. &
glo.in c.ſi.de clande.deſpon.& ibi Car.& Bal. in l.eam,quam. in 8.
col.ibi:& ſcias.C.de fideicom.
h Quòd ſit filius ſacerdotis.Sētiūt hic doc.natū ante ſacerdotiū poſ
ſe vocari filiū ſacerdotis,vt ,pbať i c.ad extirpādas,hic alleg. p quē
tex.dicit Albe.i 1.par.ſtatu.q. 162.fuiſſe decilum,q natus añ adeptū
regnū,dř primogenitus Regis.de quo gl.in c. ıā itaq; in ver reatū.
1.q.1.in l.im pialis.§.is illud.in ver.nati ſunt.C.d nup.& tex. cū gl.
in l.2.§.in filijs.in ver.ptinet.ff.de decurio.& in l.ſenatoris filiū.in
ver.nec intereſt.ff.de ſenat.& in l.ſi ſenatores.C.de digni. lib.12.cū
multis alijs.& dicit Io.Andr.poſt Hoſt.in d.c.veniens,quòd ex hoc
videtur probari quem eſſe filium ſacerdotis .
ZACCHARIAS. Adde tu in terminis huius qōnis Fel. hic,col.2.q
ad hoc allegat.c.ad extirpandas,de fil.presb.facıunt ad hoc not. p

Franc.de Are.ſingula.ſuo.l.incip.vide pulchrā quæſtionē.not.Iaco.
R.bu.& Ang.in l.priuilegio.& ibi in addi.ad eum,C.de dec.lib.10.
a Diſiunctiuæ,ſeu alternatiuæ.de diſiūctiua vide hic pleoē ꝑ Moder.
Adde Bal.conſ.101. 1.lib.Old.conſ.304.vbi de nā alternatiuæ.do.
de Rot.deciſ.486.i.. antiquis.in ti.de reſcrip.vbi dicunt, ꝙ valet cō
miſsio obtēta pp
cauſas, quarum
aliquæ ſunt veræ,
aliquæ falſæ, per
allegata hic.
b Vnum exēplum.
Vide tex. in l. ita
vulneratus. ff. ad
leg.Aquil.
c Subijcere exem
pla. Facit illud
Philoſophi.1.Po
ſteri.exempla po
ſita ſunt, non vt
ita ſint: ſed vt fa-
cilius aliquid ad
diſcatur.
d Vel. Adde Ra-
pha.Cuma.conſi.
97.& 127. vbi di
cit,ꝙ dictio, vel:
prolata à lege re
ſoluitur in coiun
ctā.Ro.conſ.84.
ANT. FRAN.
Circa hoc de di
ctione, vel, dicas
ꝙ qñ eā ſequitur
dictio correcti-
ua, exponitur ꝑ
imo:vt not.ꝑ do.
in c.cnoi decorē,
de vita & hone.
cle. qñ vero addi
tur dictioni ſal-
tem, denotat de-
nunciationem,vt
in c. ſtatutooi. §
cum verò. de re-
ſcrip. lib.6. Et de
ma huius dictio-
nis,vide d. Car. ī
c. pe.de do. inter
vir.& vxo.vbi di
xit, ꝙ eſt dictio
alternatiua ordi
nis, qñ adiungit
dictioni, ſaltem.
& vide quæ habentur in c.mandato.de præb.lib.6.& vide no.ꝑ Bar.
in l.inter.in §.officium.ff.de aqua plu.arcen. & in l.ſi is, qui ducen-
ta.in §.fi.đ reb.dub.& vide gl.i l.leges ſacratiſsimæ.C.de leg. Qñq;
tñ ſtat expoſitiuè,& ponitur pro.i.vt in l.pen.in §.nullo tñ C.de iu-
reiur.Qñq; ēt ſtat copulatiuè,&,ponit pro,& vt in c.vendentes.1.q.
3.in l.ſui āt,in §.ſi per filium,ff.de rei vend.& in l.ſæpe,ff.de ver.ſig.
& vide gl.in c.Cumana.de elec.& vide Io.And.in c.decet, de im.ec.
lib.6.Et adde,ꝙ hæc dictio eſt diſiunctiua regulariter, vel alternati
ua,inducens obſcuritatē & ambiguitatē, vt in l.prætor edixit.§.qđ
āt,ff.de iniu.& in l.vbi āt,in §.qui ff.de ver.ob.& vide gl.in §.cura-
re,inſti.de act.& vide Bar.in l.ſtipulationes ñ diuidunt,in vlt.q.ff.đ
verb.ſig.Et de dictione,ſeu:de qua hic ēt fit mentio:vide gl.& doct.
in c.bonæ,el j.de poſtula.prœla.in gl.fi.& vide Bar.in l.1.C.de naui
cu.lib.10.Et adde ꝙ regulariter hęc dictio ſtat ampliatiuè,vt in l.ſi
quie ita legauerit vxori,ff.de aur.& arg.lega. & in l.quintus, in §.
fi.eo.ti.adeo,ꝙ dixerit Bal.in l.pe.C.de ver.ſig.poſt gl.ibi,ꝙ ſi teſta
tor legat pecuniā, quā hēt Peruſij ſeu Paduæ:vtraq; pecunia venit i
legato.qđ dicit eſſe nouum dictuoi & menti tenendū. & vide ēt Io.
An.in c.licet.in verſi.exceſſus,de offi.vica.lib.6.& in c.cum nullus,
in 1.& e.reſpōſo.de tēp.ord.eo.lib.& vide oino Bar. in d.l.ſi is,qui
ducenta,in §.verum.ff.de reb.dub.& vide Archi.in c.1.de fi.preſby.
lib.6.& vide Cy.in l.conuenticula.C.de epiſco. & cleri.& do.Card.
in cle.1.in §.porrò.de ſumma Tri.& in cle.1.de vita & ho.cle.
e Seu & ſiue.Adde Bar.in l.1.ver.quæro qđ de cōiunctione, ff.de con
di.inde.& in l.ſi ita.ff.de aur.& arg.leg.& in l.ſi is,qui. in §.vtrū.in
6.oppo.ff.de reb.du.Cy.& Bal.i l.cū quidā.C.de ver.ſig.gl.in c. 3.ad
fi.de poſtu.prœla.Arch.in c.gñale,de elec.in 6.& in c.1.de ſtatu reg.

ctu eccleſiæ paternę ſufficit,ꝙ ſit filius ſa
cerdotis:qa ſucceſſio reprobat̄,ēt in filio
legitimo, vt ꝓbat̄ in c.ad extirpandas.ī.
de fil.preſb. Et ad iſtū tex.dū mandat in-
quiri,an pr̄ ꝓximo in illa eccl'ia miniſtra
uerit;ſupple,maximè: qa ſi erat ī ſacerdo
tio genitus,nō poterat habere ēt aliā ec-
cleſiā vt in c.1.de fil.p̄sby. Sm̄ eſt,ſi aliqs
occupauit eccleſiā,ad hoc c.ex frequētibꝰ
ī.de inſti.No.3.ꝙ ad veritatē diſiūctiuæ,
a ſeu alternatiuæ,a ſufficit alterā ꝑtem eſſe
verā vt in regula,i alternatiuis. đ reg.iu.
li.6.& in l.ſi qs ita ſtipulatus fuerit. & in
2 l.ſi ita qs ſtipulet̄,ff.de ver.ob.† Aduerte
tñ,aut qa alternatiua ꝯcipit̄ ꝑ verba affir
matiua:& ſufficit alterā ꝑtē exiſtere. Aut
ꝑ verba negatiua:& oportet,ꝙ neutrū ac
cidat. De affirmatiua habes exēplū hic.
De negatiua pone ſic exēplū: Promitto
tibi centū,ſi Impator ñ venerit in Italiā,
vel filiꝰ mihi ñ naſcat̄. Nō.n.ſum obliga
tus,ſi neutrū iſtorū accidat,vt in d.l.ſi qs
ita ſtipulatus.ſ.alleg.& l ſi is,q ducēta.§.
vtrū.ff.de reb.dub.& i d.§.vtrū. vbi plenè
expedit mā alternatiuę ꝑ Bar.& vide qđ
3 no.Din. i d.regula,in alternatiuis.† Vlti
mò not. ꝙ valet arg. à ſili,& qđ ſufficit ī
b ina dare vnū exēplū.bEt no.vtiliſſimā rē
c eſſe ſubiicere exēpla c. Nā & ꝑꝑ hic dedu
cit exēplū:& Iuriſcōſultꝰ in multis locis,
maximè in l. inde Neratius.ff.ad l. Aql. g
4 †Sed ꝓ intellectu materiæ ego quæro, q̇
ſunt dictiōes, q̇ ꝓpriè importāt alterna-
d tiuā.Solu. de dictiōe,vel d nō dubitat̄,vt
hic,& dictis legi.ſ.alleg. Sed qdā dubita
uerunt de dictiōe,aut,dicentes, ꝙ ꝓpriè
ñ eſt alternatiua:ſed hoc eſt falſum: vt pa
tet ꝑ arg. à ſpāli, in l.cum qdā.C.de ver.
ſig.&,ꝓbatur in d.l.ſi qs ita ſtipulatꝰ.Sed

e ꝓbabiliter dubitatur de dictione,ſeu e&
f ſiue. f Nā vr̄ tex.in l.ſi quis ita legauerit,
2.de auro & argen.lega. ꝙ iſtæ dictiones
ſunt potius copulatiuæ,quā alternatiuæ.
Dicit ibi tex. ꝙ ſi quis ita legauerit:lego
Sēpronio veſtem, meā, ſeu librū meum,
ꝙ dictio, ſeu,ponit augmentatiuè, & co-
pulatiuè: ita,ꝙ videor legare nodū veſtē,
ſed ēt librū. & de hoc per Cy. in d.l.cum
quidā. Sed in ꝯrium eſt tex. apertus in d.
l.ſi quis ita ſtipulatus fuerit, & in d. l. ſi
ita qs ſtipuletur. Bar.in d.l.ſi qs ita lega-
uerit,diſtinguit,ꝙ in fauorabilibus, vt in
legatis iſtæ dictiōes ſtāt copulatiuè. Secꝰ
in ñ fauorabilibus;& hoc placet. Nā qdā
ſūt copulatiuę alternatiuę,ꝓpriè.ſ.diſtin
guētes inter ꝑcedētia & ſequētia quo ad
verba,& quo ad ſenſum: vt dictio,vel, &
dictio,aut. Quędā ſunt habentes nam co
pulatiuæ,& ēt alternatiuæ: ita,ꝙ habent
nam miſtā: vt dictio,ſiue,& dictio,ſeu. q̇
qñq; diſtinguunt quo ad verba, ſed non
quo ad ſenſū. Qñq; quo ad verba,& quo
ad ſenſum. Et ideò in iſtis debemus ſace-
re iterpretationē ſm̄ nam ſubiectā:ſicut
dicimus in Hermaphrodito 4.q.3.* c. ſi
teſtes §.* Hermaphroditus.& l.quæritur
5 ff.de ſtatu ho.& hoc bene notabis. † Sed
quæro de vtili qō.certū eſt,ꝙ vbi duo al-
ternatiuè mandantur, ſufficit alterū ad-
g impleri. Sed nunc q̇ritur,cui dat̄ optio g
ſpecificè,qñ pœna ponitur alternatiuè ꝑ
legē, vel ſtatutū:vt ſi dicatur:ſuſpēdatur,
vel excōicetur, vel puniatur in mille flo-
renis:aut amputet̄ ſibi pes,uel qđ ſimile.
Et de hoc habes tres gl.notabiles & for-
tè plures. ſed de his tribus in pñti recolo
unā in c.ſicut.ī.de Iudę.Aliā ī c. à crapu
la,de ui.& ho.cle.Tertiā in c.fraternita- f

eo.lib.& in c.ſtatutū.§.cū verò.de reſcrip.eo.lib.& in c.Ro.§.cū ſtꝰ
de ap.eo.lib.& in c.ego Lud.63.diſt.Car. in clem.1.§.porrò.de ſum
me Tri.Bal.in c.1.in 2.col.in fi.de iud.Inn.& Io.And. in c.1.de lit.
cōteſt.io 6.gl.in c.in primis,in verſi.mota 2.q.1. Domi.in c. licet,
in 2.col.de offi.vica.in 6.& in d.c.gñali,in pen.col.& in d.c.Roma
na,i prin. & in c.
ad eius 5.di. glo.
i l.ea tñ adiectio,
ff.de leg. 3.Bar.in
l. cum quę dece-
cedens, §.fin. vbi
opti.tex.de lega.
3. & in rubr.ff.de
interdic.& gl. in
verſi. inſulam, in
clem.2. de vita &
hone.cle. Io.An.
& Hoſtiē. in c.ex
parte,lo iij. de re
ſti.ſpol. Tho.Fa-
ſtoli. dubio 16.
do. in c.1.de iura
men.calum.lib.6.
qbus locis repe-
ries, ꝙ aliqñ au-
gent,aliqñ expo-
nunt, aliqñ copu
lant ſecundū ſub
iectam materiā.
Adde tu de di-
ctione, ſeu,Rom.
cōſ.179. Ale.cōſ.
193. Cald. cōſ. 5.
de dictione, ſiue.
vide Ro.cōſ.194.
ZACHARIAS.
Adde, ꝙ iſtud
conſi.Alex. eſt in
vol.2.& incip.vi
ſo themate ſupra
ſcripto. ad idem
eſt conſi. Pau. de
Ca.nu.223. in-
cip.io Chriſti no
mine dicendū eſt
dictam hæredita
tem. & Petr. de
Anchar. conſ. 54.
incip.pro fratri-
bus defuncti.
SEB. SAPIA.
f Dictione ſeu. Vi
de dom. And. Si-
cu.in conſi.33.ſcripſit Pſalmi.col.6.in 2.uol.ubi concludit allegan
do plures authoritates,ꝙ dictio,ſeu,aut ponitur inter res,& ſtat co
pulatiuè,aut inter perſonas,& ſtat diſiunctiuè.vide ēt Fran. Cremē.
in ſing.57. lego digeſtum.vbi dicit,ꝙ ſi lego Digeſtum, ſeu Infor-
tiatum,vtrunq; debetur.allegat tex.duos quos dicit ad hoc ſingula
res:videlicet tex.in l.ſi ita,ff.de auro & argen.leg. in l.cū quis dece
dens.§.fi.ff.de leg.3.Et de hac dictione,ſeu,uide ꝑ Alex. in conſ 50.
incip.in cauſa & lite col.3.in 5. uolu. & in conſi.78. an arbitrator,
col.1.eo.uol.& in conſi.123. an ſi quis eſt immunis. eo.uolu.
g Cui datur optio.Adde gl.21.q.2.in ſumma, & gl.in c.ſicut dignū,
in uerſi.quinquennio,de homi.& ibi Ana.in 15.col.īmo. in c.cum
oēs,in 12.col.ibi in gl.pen.in fi ī.tit.prox.iſtum poſt Hoſt. in c.1.
de cohab.cle.& mu.& in c.ſicut eo.ti.& in c.at ſi cle. in prin. in 20.
col.de iud.& in c.ad apoſtolicā.ſup gl.1.de reg.Bal.in l.cunctos po
pulos,in lect.in 9.col.in uerſi.6.op.C.de ſumma Tri.& in l.data, in
7.col.C.qui accuſ.non poſ.Ang. in l.nunquam plura.ff.de priua.de
lic.Sali.in l.quicunq;.C.de ſer.fugit.Do.in c.1.in 2.col.de hære. &
in c.de cauſis.in 5.col.de off.del.Ang.Are. & Moder. in maleficijs.
fo.118.Hoſt.Io.And.Domi.in c.fi.de offi.vica.Pe.de Ancha.in d.c.
de cauſis.facit l.1.C.de hie,qui latrones occul.ibi, ſupplicio,aut fa
cultatum qualitate.& vide omnino iſtum in c.prout.in 7.col.in ver
ſic.ex prædictis etiam collige.de dolo,& contu. vbi dicit,ꝙ quādo
multa remedia à iure introducuntur alternatiuè,licet uerba nō con
cernant partem, ſed iudicem: nihilominus ex quo concernunt uti
litatem priuatam,optio eligendi alterum non datur iudici,ſed par
ti.quod ſingulariter eſt notandū pro limitatione dictarū gl. & d.l
quicunq;.& eius quod not.Bar.in l.1.de eſſra. Adde latè Capol .in;

cia.

tis.34.diſt. Quæ cõiter & abſolutè dicunt, q optio datur iudici: vnde põt imponere iudex, quã pœnã ex illis vult. Sed in ɔ̃rium facit, l. quicunq;. C. de ſer. fugi. & quod ibi not. vbi optio datur reo. Sed pró concordia diſtingue poſt Cyn. & poſt Bart. in l. 2. ff. de eſtractoribus, q aut verba alternatiuè diriguntur ad iudicẽ: & tunc habet eligere: vt puta, ſi dicaĩ, puniat eum iudex tali, vel tali pœna, ad hoc. l. ſi fugit. C. de ſer. fug. Aut verba diriguntur in reum: vt quia dr̃: ſoluat centum: vel recedat à ciuitate: & tunc optio datur ſibi; & ita lo- b quitur, d. l. quicunq;. Aut verba ſunt impſonaliter ꝓlata, vel aliter dubitatur. Et tunc Bart. dicit ſe dubitare. vr̃ tñ inclinare, vt optio detur reo, vt ſic eligatur pars mitior, arg. l. interpretatione. ff. de pœnis, & in regula, odia, de reg. iur. li. 6. Contrarium in hoc vltimo arbitror eſſe verũ. Nã iura nr̃a canonica ſuperius allegata cõiter loquuntur imperſonalr̃: & tñ gl. cõiter ſentiunt, vt optio detur iudici. & vltra authoritatẽ gl. noſtrarum, probatur in c. qm̃, in ſi. vt lit. nõ conte. & per. l. quærẽti. de ver. ſig. Nã regulariter iudex tanq̃ legis miniſter habet el gere, & imponere pœnã ẽm circumſtantiã loci, tpis & perſonę, vt in l. reſpiciendum, & in l. aut facta. in ſi. ff. de pœnis. Itẽ reus ſemper eligeret mitiorẽ pœnã; & ſic quaſi fruſtraretur alternatiua legis. Prædicta tñ limita ſingulariter, niſi vna pœna eſſet tranſlata in aliã: quia tunc iudex nõ haberet amplius electionẽ; pone exẽplum quotidianum. Dicit ſtatutum, vel ſentẽtia iudicis, q pro tali delicto reus ſoluat mille: &, ſi nõ ſoluerit intra 10. dies, amputetur ſibi pes; q̃ritur vtrũ poſt lapſum decẽ dierũ poſſit iudex exe-
a qui pœnã in bonis iſtius criminoſi. Et dicendũ. q non [a]: qa per lapſum 10. dierũ pœna pecuniaria fuit tranſlata in corporalẽ. & dicit Bart. ſe cõſuluiſſe in q. facti. vbi hoc ponit in l. cũ duobus, in §. idẽ rñdi, el ii. ff. p ſocio. & facit ibi tex. cũ aliis iurib. ibidẽ alle. & hoc bene not. Itẽ qđ. ſ. dixi, q ſi verba diriguntur in reũ, ipſe habeat electionẽ, limito qñ verba diriguntur in eũ actiuè, vt in exẽplo ꝑall. ſecus puto, ſi paſſiuè. Exẽplum: dicit ſtatutũ patiatur pœnã iſtã, vel illã; & de hoc alleg. bo. tex. iuncta gl. in c. ſicut, ꝑall. Itẽ dubito, ſi conſuetudo habet ab olim: vt imponatur ꝓciſè altera pœna vt puta, ſi dicat ſtatutũ, q puniatur pœna pecuniaria, vel corporali, tñ ſemper eſt obſeruatũ, vt imponaĩ pœna pecuniaria; nunqd ex hoc ſit inducta conſuetudo: vt iudex non habeat optionẽ, ſed debeat ſeruare conſuetudinẽ? De æquitate bñ vr̃, q conſuetudo ſit obſeruãda, arg. in l. hodiè, iuncta gl. 2. ff. de pœnis. vbi dr̃ in impoſitione pœnæ, q iudex nõ debeat venire ɔ̃ conſuetudinẽ; qđ not. Sed de ſubtilitate poſſet argui in ɔ̃rium. Nã in his q ſunt meræ facultatis, ex obſeruantia vnius, nõ eſt inducta cõſuetudo. Nã fortè ſemper placuit iudici eligere alterã pœnã, ex quo nihil eſt actum ɔ̃ legẽ. Ergo non eſt inducta conſuetudo legis derogatiua, vel abrogatiua, ad hoc qđ not. in l. 2. C. q̃ ſit lon. cõſue. p Cy. & dixi in c. ex parte Aſtẽſis, de cõceſ. pb. facit qđ not. in c. Ioannes, de cle. coniu. Quid autẽ in aliis alternatiuis, vt ſi legatũ eſt alternatiuũ, uel in cõtractibus, dic, vt not. in d. reg. in alternatiuis &c. & p Bar. in l. Lucio Titio. ff. de leg. 2. & in d. §. verũ.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum Principis, quod videtur ab honeſtate deuiare, non tenetur ſubditus immediatè mandare executioni: ſed debet expectare ſecundam iuſſionem.*

2 *Reſcriptum deuians ab honeſtate continens non obſeruanti excommunicationem incurrendam ipſo facto, an ſit immediatè mandandum executioni.*

Scandalum magnum vbicunque timetur, ſi mandatur executioni reſcriptum Principis, non eſt fienda talis executio.

3 *Papa reſcribens pro notoriè indigno, an ſit obediendum ei.*

Papa non habet poteſtatem peccandi.

4 *Ratio an ſit redenda de omnibus rebus.*

Princeps poteſt præcipere ſubdito in his, quæ ſpectant ad officium ſuum & non exprimendo cauſam præcepti.

repe. d. l. quicũq;. & Are. in trac. maleficiorũ, in gl. ɔ̃s ñ nõ ſoluerit.
a Quod non. Adde tu. Franc. Aret. conſi. 89. qui conſuluit contrarium etiam inuito criminoſo, & ibi dicit, q Bart. ita conſuluit.
b SER. SAP. Illi parere. vide ad iſtũ texe. qđ dicit Bal. in cõſil. 44. dñs Ballardinus in 1. vol. vbi cõcludit, q literæ Principis non ſunt ſp exequẽdæ, ſed Principi ẽ reſcribendũ. vide ẽt qđ no. d. Abbas in c. eã te. in 3. not. J. eo. & idẽ Abb. i c. accepimus in 2. no. verſi. ego J. de fid. inſtrum.

C A P. V.

SI quando. Is ad quẽ reſcriptũ Papæ dirigiĩ, dẽt illi parere, [b]vel cãm rõnabilẽ aſſignare, quare parere non põt. Et primò poniĩ dctũ. Scđò alternatiuè inſtruit, ibi: *qualitatẽ*. Tertiò alterius ptis alternatiuæ rõ. ibi: *quia*. Caſus lra. Ecce aliqs hñs beneficia impetrauit literas ɔ̃ Archieꝑm Rauẽnateñ. ſuper obtinẽdo beneficio in eccleſia Rauẽnaten. tacito de bñficiis ſuis. Archiepiſcopus multũ fuit cõturbatus. Papa ſcribebat ꝓ hñte ſufficiẽs bñficiũ; & ſup hoc ſcribit Papæ. Reſcribit pp ſibi dicẽs: frater, ſi aliqñ dirigimus tibi ſcripta noſtra, q̃ aĩum tuũ exaſperare vñr; turbari nõ debes, nec moueri: ſed debes ɔſyderare qualitatẽ negocii, ꝓ quo ſcribimus, diligenter: & aut mãdatũ diligenter adimpleas, aut p literas tuas cãm rõnabilẽ oñdas, q̃liter iſtud adimplere ñ poſſis: qa nos patiẽter ſuſtinebimus, ſi nõ feceris, qđ praua nobis fuit inſinuatione ſuggeſtũ. Ber. No. 1. q ex iniuſtitia, ſeu mãdato iniuſto
1 de facili qs exaſperaĩ, & turbaĩ. † No. 2. q vbi ꝓceptũ Principis, vel ſupioris prima frõte deuiat ab honeſtate, nõ tenet ſubditꝰ immediatè parere, ſed pt allegare, quare parere nõ dẽat. Nec ex iſta dilatiõe dẽt Princeps turbari. Et ex hoc tex. notabilr̃ colligiĩ, q officialis, vr̃ alius, cui Princeps
c p lr̃as ſuas aliquid mãdat, pt nõ parere [c] & reſcribere Principi, & expectare ſcđã iuſſionẽ: quia qñq; Princeps p nimiã importunitatẽ, vel p ſurreptionẽ, vel nimiã
2 occupationẽ cõcedit nõ cõcedenda. † Sed circa pdicta dubitatur, qđ ſi Princeps mãdat ſub certa pœna, puta excõicationis, quá incurrat ipſo facto, ſi nõ paruerit; nũquid pt mãdatarius differre & expectare 2. iuſſionẽ modo predicto? fuit aliàs in facto & vario modo fuit cõſultũ. Sed certè ſi p executionẽ mãdati timetur maximũ ſcãdalũ, vel alr̃ dubitaĩ de mẽte Pricipis, licitè pt mãdatarius nõ exeq, & reſcribeĩ Pricipi: qa hoc facit authoritate legis, vt hic, & i auĩ. vt nul. iud. & ad pdicta allego
d no. dictũ In. ĩ c. iqſitiõi, [d] đ ſen. exc. vbi dicit, q ſi mãdatũ Papę ɔtinet herefim., vel
e vehemẽter pſumiĩ ſtatũ eccłę pturbari [e], vr̃ alia mala vẽtura, nõ dẽt ſubditꝰ pareĩ: qa dẽt obuiare malo, & nõ adiuuare. qđ dctũ ſp tene mẽti. Ex quo inferĩ, q ſi Pri[d]ceps mãdat aliqd ex cuius executiõe pſumiĩ ſcãdalũ ueuire in ciuitate, ñ deberet ſubditꝰ parere. Itẽ dic, q ſi Princeps man

c Pót non parere. Adde gl. in verſi. núcians. in §. deinde ɔpetẽs, in autentica. de mãda. prin. quã alle. Bal. & Imo. hic, in gl. in l. puniri, C. ſi ɔ̃ ius, & ibi Bald. p eundẽ in c. cum teneamur, de pbẽ. in apoſtil. ad Inn. & facit gl. 3. in l. qm̃, la ij. C. de appel. & text. in c. ſi. de cle. non reſi. & glo. in c. ſacerdotes. 2. q. 7. quẽ tẽperat iſte in c. cũ nõ liceat. & pſcri. & Bar. in tract. de repſa. q. 6. & Bal. in l. ſi. in 1. col. C. ſent. reſcin. ñ poſ. Pet. de Anc. conſ. 508. niſi legib. & canonibus. Bal. 3. in proœ. in 3. col. Pet. de Anch. conſil. 191. pmitto p clariori. & conſi. 235. p pdicta ſubtiliter, ad ſi. Car. ɔſ. 147. dñs noſter Papa, ad ſi. & ɔſil. 105. quæſitũ ſæpe fuit. & Io. de Lig. in c. ad Apoſtolicã, i 2. col. de reg. in c. ad honorẽ, & au. & vſu pal. Hoſti. & ibi iſtũ in c. ppoſuit, de ɔceſ. pbend. in vlt. col. Bal. in c. 2. ad fin. ĩ. eo. Paridem de Puteo i li. de ſyndic. fol. 32. Io. de Lig. in c. ſententiã, in ſi. ne cleric. vel mon. Card. ɔſ. 112. ſanctiſsimus dñs noſter, & c. p iſtum in c. cum teneamur, de pręb. Innocent. in cap. inquiſitioni. dicam plenè pro illo d. c. cum adeò. J. eodem.
Adde Bal. conſil. 309. 3. libr. vbi dicit, q executor, cui reſcriptum fuit, vt ſententiam exequatur, poteſt non exequi, ſi cognoſcit illam nullã, & reſcribere principi. Si tamen dubitatur, an præceptum ſuperioris ſit iuſtũ, eſt exequendum. 23. qõne prima, cap. qui culpatur. Roma. conſi. 59.
e Perturbari. Adde Roma. conſi. 45.

2 dat aliquid ꝯ Deũ, [a] nõ eſt obediẽdũ ſibi
vt in c.ſi dñs,& c.Iul.& in c. q reſiſtit. 11.
q.3.&t ſi princeps credat iuſte facere:& iu
dici ſoli notũ ſit mãdatũ i ſe ꝯtinere pec-
3 catũ,vt ꝓbaĩ ĩ c.lr̃as.de reſ.ſpo.†Et ex his
ĩfero ad q.Pone,ꝙ pp̃ ſcribat ꝓ notoriè
b indigno [b] vt aſſignet ſibi certũ bñficium;
nũqd mãdatarius teneaĩ parere:ex dictis
Io.And. in c. cũ adeò.j.eo.c.ſignĩcauit.j.
de off.ordi.diſtinguo ſic:ꝙ aut nõ cõſtat
ꝑciſè de intẽtione Principis;& dẽt ſerua
re mãdatari⁹,qđ hic dr̃. Aut ꝑciſè cõſtat,
ꝙ vult huic indigno ꝓuidere:& tũc aut pt̃
pp̃ in illo actu diſpẽſare;& eſt ſibi paren-
dũ:q a vr̃ tũc diſpẽſare.*facit qđ not.in l.
Barbarius,ff.de off.pto. Aut non põt di-
ſpẽſare:vt q a eſt tanta indignitas,ꝙ ſine
pctõ nõ pt̃ fieri;& tunc ſibi nõ eſt parẽdũ:
q a Papa nõ hẽt ptãtẽ peccãdi.40.di.in c.
1.& hæc bene not. ꝑ q apitur vltra alios,
4 intellectus iſtius.c. †In gl.in verb.*rõnabi-
lem* in fi. Dic poſt Hoſt.cũ q̃rit̃,an de oib⁹
ſit reddenda rõ:ꝙ aut q̃ritur;nunqd qs te
neaĩ reddere rõnẽ: aut q̃rit̃ vtrũ poſſit rõ
reddi de omnibus. Primo caſu tenetur, ſi
ex officio hoc ſibi incũbit,vt teſtis.đ quo
dic,vt plenè no.in c.cũ cãm,de teſti.ſed ſi
ex officio hoc ſibi nõ ꝑtinet,nõ teneĩ vl-
trà,q̃ velit. Scđo caſu vtrũ poſſit reddi de
omnibus rõ;dicendũ eſt,ꝙ de ſecretis di-
uini iudicii,non pt̃ reddi rõ. Ita loquiĩ.c.
c Nabuchodonoſor [c], & §.de Tyriis,alle-
ga.in gl. Quædã ſunt, q̃ conſiſtunt in in-
genio,vel rõne naturali:& de illis pt̃ red
di rõ,vt hic. Quædã cõſiſtunt in volunta
te Principis:& de illis nõ põt reddi rõ. Et
hoc caſu ꝓcedit.l.non omniũ, ff. de legi.
vbi dr̃,ꝙ non omniũ, q̃ à maioribus nr̃is
ſtatuta ſunt,rõ reddi põt. Exẽplũ ꝑdicto-
rũ. Si q̃raĩ,quare fuit inducta vſucapio;rõ
eſt in promptu,ne dñia eſſent incerta, & vt
puniaĩ negligentia dñi,vt not. in regula,
poſſeſſor.de regul.iur.in 6.Sed ſi q̃ratur,
quare fuit ꝑfixũ trienniũ,& nõ maius,vel
minus tp̃s;non põt reddi rõ ſufficiẽs; ſed
ſic fuit viſum Principi. In gl.fi.ibi: *obedies
ergo ſubditus quãdoq;,etiã ſi cãm non reddat.*
Pondera verbũ,q̃nq;. quia ſp dẽt obedi-
5 ri ſuperiori: ſed diſtingue,vt s̃.dixi. † Et
d adde ad ꝑdicta, q̃ no.Inn.in c.ad aures, [d]
de temp.ordi.vbi inter cætera dicit vani
capitis eſſe exiſtimare ſupiorẽ non poſſe
ꝑcipere ſine cauſæ cognitione,vel ſine ex
preſſione cauſæ).qđ dictũ eſt no. Ex quo
habes,ꝙ ſuperior in ſpectantibus ad offi-
ciũ ſuũ,poteſt ꝑcipere ſubdito;licet nõ ex
primat cauſam præcepti,vel præcipiẽdi.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptũ impetratum contra religioſos valet, etiã ꝙ nõ fiat mentio,cuius monaſterij ſint.*
2 *Forma tradita ab aliquo priuilegio in impetratione reſcriptorum,debet ſeruari in reſcriptis aliter non valet.*
3 *Reſcriptum impetratum contra priuilegiatũ an debeat facere mentionem de priuilegio.*
4 *Priuilegiatus citatus ꝯ priuilegium ſuũ, tenetur cõparere,& allegare priuilegiũ ſuum.*
5 *Citatus quando notorium eſt,ꝙ non debet cõparere,non eſt reputandus, vt contumax.*
6 *Fratres medicãtes citati corã Ep̃o,non tenentur cõparere,et ſic nõ dicuntur cõtumaces.*

C A P. V I.

*C*Vm ordinem. Per re-
ſcriptũ Papę,ĩ quo ñ ſit mẽtio
de ordine Ciſtercieñ.religioſi
illius ordinis nõ teneñ rñdere. Vel ali-
ter & ſic.Ciſterciẽſes ſunt priuilegiati, ꝙ
nõ pñt cõueniri ꝑ reſcriptũ Papæ, niſi in
eo fiat mẽtio đ eorũ ordine.Et primò po
nit deciſum exordiũ:ſcđò dictũ. ibi: *ſi con
tra.* Caſus literal. Ciſtercieñ.vel alii reli-
gioſi hñt priuilegia ſuꝑ decimis,vel aliis
rebus.Dr̃ hic,ꝙ ſi aliqs lr̃as impetrauit ꝯ
iſtos religioſos ſuꝑ his, in qb⁹ ſunt priui
legiati,de ipſorũ priuilegiis mẽtione nõ
habita,ꝑ tales lr̃as nõ tenẽtur rñdere. B.
Et ꝓ intellectu tex.& gl.ꝑmitte,ꝙ iſti fra
tres Ciſtercieñ.in multis ſunt priuilegia
e ti [e] à ſe.Apo.vt ſuꝑ decimis:& poſtmodũ
obtinuerũt priuilegiũ,vt ſuꝑ his, qb⁹ ſũt
priuilegiati,ñ teneaĩ rñdere, ꝑ reſcriptũ
Papę;niſi in eo fiat mẽtio đ eorũ ordine.
Et hoc fortè fuit cõceſſũ:q a ſępe moleſta
banĩ ſuꝑ reb⁹ priuilegiatis corã iudicib⁹
delegatis:poſtmodũ obtinuerũt aliud pri
uilegiũ magis latũ,vt ſuꝑ nulla re teneãĩ
rñdere,niſi in reſcripto fiat mẽtio đ eorũ
ordine,& ſic intellige gl.1.No.1.ꝙ ſuꝑ de
cimis & aliis reb⁹ pñt rligioſi,& alii a pp̃
priuilegiari,ad hoc.c.ex pte,el j. de deci.
1 † No.2.ar.optimũ ex tex.valere reſcriptũ
impetratũ ꝯ religioſos,licet nõ faciat mẽ
tionẽ,cuius ordinis ſint.Satis.n.ẽ ꝑ reſcri
ptũ cõſtare ꝯ cuius monaſterii religioſos
ſit ĩpetratio.Hoc ꝓbaĩ hic ꝑ locũ a ſpe-
ciali.Nã ſi priuilegiũ hoc fuit inductũ Ci
ſtercieñ.vt nõ teneanĩ rñdere,niſi fiat mẽ
tio de eorũ ordine: ergo iuſ cõe eſt in ꝯ-
riũ aliis religioſis,vt ĩ c.ꝑſenti.§.loca, đ
ꝑben.lib.6.Et hoc nota, q a nullibi ita bñ
2 ꝓbaĩ.†No.3.ꝙ ubi priuilegiũ ſ dat gñali
f ter formã reſcriptis impetrãdis, nõ valet

a Contra Deum. Adde,quòd nec obediendum eſt,ſi timetur infamia, vel mors.vt not. latè Oldr.conſi. 93. ZACHARIAS. Adde Felin.in c.ſi quando.colum.2.verſic. ſed nunquid poterit,de reſcrip.iſtum in c.cum teneantur,de præben. dixi poſt addentes in c.firmiter.§.vna verò.in verſi.vnica eſt eccleſia, nu.1. de conſti.& in addit.cap.nam cõcupiſcentiam, nu.2. in apoſtill. in verſic. peccat. eod.tit. plenè per Iac.Reb.in l. prohibitum,nu. 1.& in add. ad ipſum. C.de iur. fi.li.10.

b Pro notoriè indigno. vide Imo. in c. ſignificauit, hic allegat.& ibi Io.Andr. Butr. & Do.in c.veniens. de fil.presb.licet aliter ibi Hoſt.& vide doct.in l. quã conſulebãt. ff. de re.iu.Ana.in c. 2.de ſchiſma.Ro. in conſil. 207. in caſu. & Butri. in pœ.decre. in vlt. col. ibi,eſt igitur cõſenſus. ꝑ mod. hic.in 7.col.verſ. cõſydera. 3.Et qđ de inferiore à Papa promouente ſcienter indignũ, vide Petrum de Anch. in cle.1.de ęta.& qua. in vlt. no.& gl.pen.in c. ad Apoſtolicã,de re.& gl.fi.in c.tales.23.di.& gl.in l.qui cum vno.in princ.in ver. temporalis. in fin. ff. de teſt. mil. Adde tu Old.latè conſil.325. vſque ad 332.

ANT. FRAN. Adde ad hoc de promouẽte indignum,ꝙ Prælatus promouens indignum,tenetur eccleſię,quã lęſit ex tali promotione, ad intereſſe ad inſtar magiſtratus, qui dedit tutorẽ minus idoneũ pupillo:q a ſibi tenetur ad intereſſe, vt in l.1.in §.nũc tractemus,ff.de tutel.& rõ.diſtra.& in l.1. & per totũ ff.de magiſtra.cõue. & vide domi. Cardi. & mod. in clem.1.de ætat.& qual.Et quis dicatur indignus ad obtinẽdum eccleſiaſticã dignitatẽ,habetur in c.cùm in cunctis, & in c.bonæ.de elect.& ꝑ Io.And.in regula,odia.de reg.iu.li.6.in q.incip.canonici Mutinenſes.Et Adde,ꝙ qui indignus eſt gradu inferiori,eſt etiã indignus ſupiore.c.geſta.74.di.& in l. qui indignus.ff.de ſena. Indignis.n.portæ dignitatũ patere nõ debent,c.licet,ex quadã, de teſti.& in l.1.& 2.C.de digni.lib.12. Et adde,ꝙ ſi in vna diœceſi exiſtant omnes indigni,excepto vno ſolo, illi digno omnia committi debent,vt in c.1.16.q.1.Ita notabiliter dicit Petr. de Ancha. in clemen.1.de æta.& qual.& Hoſt.in c.graue,de præbendis.

c Nabuchodonoſor. Vide ibi Archi. & per mod.hic.

d In c.ad aures. Vide ibi Hoſ. & Io. Andr. & ibi latè But.Inn.in c.2.in gl.& malè,de reſ. in integrũ & ibi iſtũ, in 6.col.Pet. de Anc.in reg.ea, quę.in 5. col. ibi. & hoc intelligo, de regul.iur.in 6. But.in c.ex parte, ad fi.lo 1.ibi, tertiò ꝙ licet,de verbo.ſigni.ꝑ gloſ. fi.ibi.Bar.in l.nõ fatetur,ff.de confeſ.& iſtũ in c. ꝑuenit,lo 2.de appel.Pan.conſi.39. in 3.vol.Bal.in repet.l.2.ff.de iureiur. fol.7.Din. & Imo.& Alex.in l. filiusf. §. Diui.ff. de lega.1.

e Sunt priuilegiati. Vide not. in c. ex parte,el j.& in c. ſuꝑ, de decimis. Adde tu,quod voluerũt do. de Ro. in deciſio. recollectis ꝑ do. Bern. de Biſigneto,hoc tit. incip. Papa.

ZACHARIAS. Adde tu, de iſtis Ciſterciẽſib.& eorum priuilegiis, per Spec.in tit.de reſcrip. ꝑſen.§. 4. ver.itẽ Ciſterciẽſes:doct.in c.recolentes,de ſta.mo. Cardi.in cle. dubium.§.nos,de ſepul.& Oldr. conſil.109.

ANT. FRAN. Adde qđ not. voluit Io.An.in c.2. in §.religioſos in prin.de deci.li.6. vbi ait, ꝙ Papa decorauit, & ditauit ordinẽ Ciſtercienſium multis honoribus & priuilegijs: & dicit ꝙ inter reliqua hñt priuilegium, vt electi poſſint ſine aliqua confirmatione adminiſtrare.de quo etiã vide not.per Ioã. And.in c.1.de ſupplen.neg. præl.Et aduertendum eſt, quia Ciſtercienſes non ſunt de iure cõmuni exempti ab ordinariis, vt probatur in c.ne Dei, de ſimo. & ideò,ſi dicunt ſe exemptos per priuilegium,debent illud oſtendere,vt in c.cum perſonæ, de priuil. in 6.quod etiam voluit Io.An.in præalleg.c.ne Dei. de ſimo.

f SEB. SAPIA. Priuilegiũ per iſtũ tex.not Alex.in conſi.101.viſis relatis.

inſtrumentis.in 1.vol. q per legem generalem nõ tollit priuilegiũ ſpeciale,ſed nõ bene probatur hic.vide etiã. Pau.de Caſtr. in conſil. d 316.quoniam adiectioni,ſecundum antiquam impreſsionem.

a Priuilegiũ ẽ hic incorporatũ.De priuilegiis inſertis in corpore iuris an regulenẽ,vt ius cõe,vide doc.in c.ignorantia. 38.di. & doc.in c. 1. & 3. eod.& ibi mod.all. Io. And. Bur.& Imo.& vid. not.io aut.qua in prouincia C. vbi d crimi.agi op.& vide Rot.in iſto ti.47. in anti.& in eo.ti. 12. in antiquorib. Faciat cõſi.Pau.d Caſt. 32.qñ adiectione. in 2. col. ubi in fauorem Charuſiæ Piſanæ cõſuluit p̃ · Lan. de Rodul. Faciat quod voluit Inn. so c.pro illorum, de preben.

Adde tu, vt per Alex. conſi.s 38. ANTO. FRAN. Aduertẽdũ eſt,q priuilegia tãq in ci 9ria ſũt ſtrictè interpetãda,vt no. c. qd dilectio. de coſang. & aff.& p glo.vlt.in c.ſi. de traſl.pla.& no.do cto.in c. paſtoralis,& io c.q.3.de priui.& i c. olim, de ver.ſig.& habetur p Inn. i c.rece pim⁹.de priuil.& in c.tua.el.j. 3 de ci.& p Io.An.i re gula cũ qd.d reg. iu.li.6.io Merc.& in c.ſi. de ver.ſig. & no.Arch.in c.j. 68.di. tñ priuilegiũ clauſũ in corpore iuris, dẽt interpretari ſm ius cõe, vt ẽ tex.in c. ſi verò,el.j.de ſen ten.exc.& tale priuilegiũ clauſum in corpore iuris æquiparatur iuri cõi, vt voluit gl. in c.ſi.de of.or.& alia gl.io c. 1. de ſti. li.6. & habeẽ per Hoſti.in c. ex parte, de deci. & p Io.An.in c. 1.de reſcrip.& in c.p̃curationes,de ce.

b Nõ tollitur p iua cõe.vide no. in c. 1.eod.an. & qñ reſcriptũ dẽt facere mẽtionẽ d priuilegio ad hoc vt tollatur, & plenè per Imol.hic.

c C.s.de lit. conte. ſi.6.vide 4.declarationes ad illud cap.per d. Feli.in c. 1. in 37. col. in ver.fallit.5.ĩ.co.

reſcriptũ ẽt ſpãle, nõ ſeruata forma tradita i priuilegio. Nã aľs illud priuilegiũ eẽt inutile,cũ cõcernat ſingľa reſcripta;& iſte ẽ ,ppri⁹ caſus iſti⁹ c.Vñ falsò allegaẽ p aliquos iſtũ.c.ad ,pbãdũ,q reſcriptũ impetratũ ꝯ priuilegiũ,dẽt facet mẽtionẽ d priuilegio.Nã hoc nõ ,pbaẽ hic,ſed poti⁹ ꝯriũ, qa hic ñ dicit,vt dẽat fieri mẽtio d priuilegio ſup decimis,vľ aliis, ſẽ ſolũ d ordine; & de hoc.ĩ.lati⁹. In gl.1.ibi, *pter hoc*, hñt aliud priuilegiũ.dicit Io.an.q hoc ñ ẽ illud priuilegiũ, d quo tex.loqẽ. ſed Io. Cal.hoc reprobat,& bñ:qa priuilegiũ de quo loquiẽ tex.erat limitate cõceſsũ.Cqñ iſti ꝯuenirent ſup reb. priuilegi. tis, & iõ nõ dẽt extẽdi ad impetrationẽ faciẽdã ſu c per reb⁹ nõ priuilegiatis,quia priuilegiũ dẽt purè obſeruari in reb⁹,in quib⁹ loquãtur vt in c.porro.d priui.ſed illud priuilegiũ d quo gl.loquiẽ,erat magis gñale: qa cõcernebat oẽm rẽ,rõne cui⁹ poſſint cõueniri.Dic tñ,q cũ de iſto priuilegio nobis nõ cõſtet,nõ tenereẽ iudex delegatus admittere exceptionẽ,niſi fiat fides de priuilegio,arg.in c.cũ pſonę,de priuil.li.6.ſed reſpectu priuilegij, de quo loquiẽ tex. ſufficit iſte tex. qa priuilegiũ ẽ hic A incorporatũ a. In gl.vlt.ibi: *ſuppoſito n dignitatis*, hæc rõ nõ eſt bõa:qa reſcriptũ hic annullaẽ,non quia ordo ſit dignitas,ſed vigore priuilegij,qd pp indulſit iſtis Ciſtercien. Et in eo,qd gl.dicit iſtũ text.extẽdẽdũ ad religioſos hñtes cõſimilia priuilegia, nõ intelligas de priuilegiis ſup decimis, vel ꝯſimilib. reb⁹.ſed d priuilegio,vt ñ teneaẽ rñdere,niſi fiat mẽtio de eorũ ordine. In b ea gl.ibi *priuilegiũ nõ tollitur p ius cõe*. b .i. per reſcriptũ impetratũ ſm ius cõe. Nã vt dixi ſup rubrica, reſcriptũ ſpãliter ſũptũ cõceditur ad iuris obſeruãtiã. Et aduerte, quia licet gl.ſit vera in ſe, nõ tñ funditus tollit ꝯriũ. Vñ dic poſt Io. An. & alios,q iſtũ priuilegiũ dabat formã reſcriptis ſingularibus impetrãdis.vñ ſi reſcriptũ valeret,nõ ſeruata forma,inutile eẽt illud priuilegiũ.Nec tñ itelligas,vt ſ.dixi, q ſit ſiẽda mẽtio in reſcripto de priuilegio. vñ ſi ipetraẽ ꝯ alios priuilegiatos ſup decimis, vel aliis,nõ eſt neceſſe, vt reſcriptũ faciat mẽtionẽ de priuilegio,ex quo priuilegiũ cõcernebat ius peremptoriũ ad merita cau 6 ſæ.Quia p hoc rẽſcriptũ nullũ ſit piudiciũ priuilegiato, cũ poſſit allegari ad merita cãe: pp.n.dãdo reſcriptũ nõ aliud facit, niſi q mãdat ius atq; iuſtitiã adminiſtrari:ſed in caſu hui⁹ c. priuilegiũ inducebat dilatoriã,& nõ cõcernebat merita cãe:vñ ſi reſcriptũ valeret, illud priuilegiũ eſſet 3 inutile.† Cõclude ergo,cũ qrit,nunqd reſcriptũ impetratũ ꝯ priuilegiũ debeat facere mẽtionẽ de priuilegio, q aut erat reſcriptũ ad beneficia obtinenda , vel aliter

cit. & ibi alle. iſtum hic poſt Imo.

SEB. SAP. Priuilegiatus citatus. Cõclude, q qñ citatio eſt nulla 4 rõne pſonæ,rõne tpis,rõne cauſę,& rõne loci,nõ tenet citaẽ ꝯpare re. Rõne pſonæ ẽt intelligi tripliciter. Primò rõne pſonæ agẽtis,vt qñ apparet agẽtẽ calũnioſè petere,de quo p gl.i c.veniẽs.i verſi.pp

priuilegiatũ:& tunc nõ valet,ſi venit in piudiciũ priuilegiatũ,& nõ facit mẽtionẽ de priuilegio,quia eẽt ſurreptitiũ:cũ ſit illi cõceſſũ.& ſi pp ſciuiſſet,ñ dediſſet reſcriptũ.& iſte eſt caſus ſm In. in c.cõſtitut⁹.ĩ.e. Aut eſt reſcr.ptũ ñ priuilegiatũ, ſed mere ad iuris obſeruãtiã cõceſſũ. Et tunc aut priuilegiũ aduerſarij cõcernebat merita cãe:puta,vt nõ teneret ſoluere decimas;& tenet reſcriptũ, licet ñ faciat mẽtionẽ d priuilegio.Rõ,qa nullũ piudiciũ ſit priuilegiato, cum poſſit de ſuo priuilegio excipe ad merita cãe. Vñ ſicut impetrãs nõ teneẽ facere mẽtionẽ d exceptione pemptoria ꝯpetẽte aduerſario, vt i c. c 1.de lit.cõt.li.6. c qa ſaluũ manet ius aduerſarij,ita nec d priuilegio cãnte exceptionẽ pemptoriã;& hoc tenẽt In. & Cõ poſ.& cõter doc.hic. Et vt dixi ,pbaẽ p illũ tex.nã & ſi pp ſciuiſſet de priuilegio nihilominus reſcriptũ cõceſſiſſet, qa fortè priuilegiat⁹ renũtiaret priuilegio,vel eẽt pſcriptũ,vel qd ſimile. Aut priuilegiũ aduerſarij cõcernebat exceptionẽ dilatoriã vľ dabat formã reſcriptis ipetrãdis,& nõ valet reſcriptũ,qa alias priuilegiũ eẽt inutile,ſi ñ poſſit excipi ꝯ reſcriptũ in vim dilatoriæ;& iſte eſt ,pprius caſus iſtius.c. & vid ad mãm,q dixi.ſ.c.1.†Et i ſi.gl.uo. 4 bñ caudã huius gl.ex q collige,q priuilegiat⁹ citatus d ꝯ priuilegiũ ſuũ tenẽt veni d re ad allegãdũ priuilegiũ e ſuũ: aľr tenet e ſnia ꝯ eũ lata. Hoſt.dicit, q excõicatio,vľ alia ſnia eẽt nulla. Sed ꝯcorda ſic ſm.Io. Cal.q aut ſumus in terminis huius ca. & tũc ſnia eẽt nulla:ex quo reſcriptũ ñ facit mẽtionẽ de ordine. Rõ,qa notoriè cõſtabat C iudici,q religioſi ñ tenebãt ꝯpareẽ & bñ loqẽ.† Nã dico gñaľr, q vbicũq; no 5 toriũ eſt citatũ nõ teneri ad ꝯparẽdũ, nõ ẽt iudex ,pcedere ꝯ eũ vt ꝯ contumacẽ,ad hoc bo.tex.cũ gl.in l.non vľ fruſtrãde iudicationis cã latitare,ff.de iudi.& vide tex. in cle.paſtoralis,in §.Piſana,& ibi bo.gl. de iudiciis.& gl.in c.veniẽs.de accu.& in c.ſi Eps.3.q.2.p Inn.in c.2.de dila.& per Bar.in l.2.ff.ſi qs in i⁹ vo. Sed in aliis terminis pter iſtũ tex.vbi notoriè ñ cõſtaret abſentẽ ñ teneri ad cõparẽdũ,pcedat illa gl.ſm cũ,vt ſnia teneat ꝯ priuilegiatũ 6 nõ cõparẽtẽ. † Et no.q dixi , qñ notoriè nõ cõſtat. Nã facit,q ſi Eps citat iſtos ſres mẽdicãtes,q notoriè ſẽ exẽpti,& ĩadudũ tolerati i priuilegio exẽptionis,q ipſi nõ tenenẽ ꝯparere ẽt ad allegãdũ priuilegiũ eorũ. Et no.qa in hoc multi ſimplices iudices decipiunẽ.Et ingtũ gl.dicit, & Cal. p⁹ eã,q ſnia teneret ꝯ priuilegiatũ ñ ꝯparẽtẽ;ego aľr dico.C qa ſnia cõtumaciæ punitiua tenerẽ,qa in alia eẽt iudex,vt in l. vnica.ff.ſi qs ius di.nõ obtem. & in d.l.2. & in c. ſup lris.ĩ.co. ſed ſuper principali

d Fe iõ eſt dũ de cõtumaciã, de ac tm i tu.Itẽ qñ bãnitus agere,ſtãte ſtatuto,q bãnito ñ detur,vt p Io.An. i c.i.de ſen.§.iuſta. ver.itẽ nõ. Itẽ qñ ſeru⁹ citaret dñm vt p Abb.i c.pẽcreã,de dila.p Bar. i l.3.col.1.ff.ſi qs in ius vo.nõ ie.Se cũdò rõne pſonæ rei cõuẽti,vt qa ſit clericus, vt hic p Abb.& p Bal.in l. gñaliter.col.1.C.de Epiſ.& cle.facit text. in l.ſi.cũ ibi no.ff.de iuri. om. iudi. Tertiò rõne pſonę iudicis,qñ ẽ incõpetens, q̃ duob.de app.hoc eſt ſi delegat⁹ aliquẽ citauerit, nõ tenet cõparere,vt p gl.in c. accuſatus, i verbo,manifeſte,de hęr. io 6. qui tñ repbat Feli.iu c.ſup lris,de reſcr. e verũ,q & ſi iudex notoriè ſit ſuſpectus,nõ oportet cõparere vt p Abb. i accedẽs. ĩ. vt lit. nõ cõteſta. Scdò principaľr nõ tenet cõparere,qñ eſt nulla rõne tpis , de quo p gl. l.1.in ver.nul li⁹.ff.de fer. in c. planè.1.5.q.1.Bar. in l. aut qualiter, in pri.ff.q.l vt aut clã,io l.ex quacũque,co. 2.ff. ſi qs i i⁹ vo.oõ ie.Abb.i c.ſi.de fer. Tertiò qñ ẽ nulla citatio rõne cãe, vt ſi iudex ſecularis citauerit i citauõe,q ꝯpat ẽ cã ſpũalis vt p Bar.i d.l.ex q cũq;.Quarto qñ ẽ nulla roe loci,l. ſi cũ dies §. ſi arbiter,ff.d ar.i c.hortamur.3.q.9.c. ex pte,d app.cle.paſtoralis § Piſana, & re iu.Fel.not in c.oll,de excẽ. Et hæc pcedut, qñ p dicta ſit notoria: ſec⁹, ſi aliqd ẽ dubiũ,vt hic p Fe. & latius io c.ſi duo bus, d appella. Ad allegandũ priuilegiu. vide nõc plene p mod.ve 3

e Fe io eſt dicen ſicut

h

& p Fel.in 10.co.in ver.ad allegãdũ priuilegiũ:& vide plenè p mod. in no.meie,in ver.iuriſdictio in no.incip.Do tibi pulchras.Et adde iſtũ in.c.ſi diligẽti,in vlt.col.de fo.ↄpe.& in.c.cõquerẽte,in.3.co.đ reſt.ſpol.& gl.1.in ſi.in.c.ſi.14.q.5.Nã dedi.12. limitatiões ad d.l. ſi b qs ex alien.ff.đ iud.& ad l.2.ff.ſi qs in iᵒ voc.nõ ierit,cũ ſi.vide oino in dictis not.

Adde quod voluit Old.conſi.283.vbi tenuit, ꝙ electus in Epiſcopũ non incurrit pœnam. c. auaritiæ licet benedixerit populum ante conſenſum expreſſum præſtitum electioni.

b Et confirmationis. Adde Cal.conſ.4.de elect.vbi dicit,ꝙ tali currit tempus conſecrationis à dta prouiſionis,ſi ſit præſens.

a Nõ vẽit electᵒ. Ad de tex.in c.tã lr̃is, de teſ.& ibi iſtũ i 2.no.Bal.l.ſi ſidũ, C.de fur.pᵒ prin. & vid gl.in c.1.đ reli.do.& ibi Do. & q̃ alleg. Do. in ꝓœ.Sexti, in Salutatione, in 2.col. Bal.in ꝓœ. Decr. in 7.co.tex.cũ gl. in ꝓœ.cle.io ver. põtiſicatus. & ibi iſtũ i gl.4.in data 6.li.Frã. Vercel. i c.accedẽtibᵒ.1.de exce.ꝓla. per illũ tex. Idẽ Arch. i c. 1.de pœn. & rem. in 6.tex.in c. nr̃is. in verſ. Ligonẽſis electus,de elec. & ibi iſtũ in 2. not. tex.i c.poſt trãſlationẽ, de renũ. & in c.cũ pᵒ petita, đ ele.& in c.ad audiẽtiã, de ſpon.& io c.1. de teſti.cogẽ.& in c.dilectᵒ, đ pur.cano.& i c. qđ ſicut, de ele & in c.cũ dilecti,de do.& cõt.& Putr. cõſi.19.i noie & c. qa hic agit i 2.co lũ.Ana.pᵒ Car. in c.meminimᵒ, i ſi. de accu.Old.cõſi. 14.in 2.co. do.in c.ſicut illi.40.di. p illũ tex.& Imo. in cle.1.de pœ.in 2.co.Arch.Pau.& doc.in c.pe.đ of. or.in 6.gl. in cle. 1.de ſi.ꝓb.Inn.& iſtũ in c. đ multa đ ꝓben.facit c.ad honorẽ.& c.niſi, đ auth.& vſu.pal. p iſtũ in c.cũ apoſtolica,in ſi.đ his q̃ ſi.à ꝓla.& in c.ĩ eos,de hære.facit tex.cũ gl.pe. in c. cũ Eps,cũ gl.đ of ſi.or.in 6.& tex. i c.ex lr̃is,de exceſ. ꝓla.ad ſi.Do.in c. ſi.de reg.iur.in 6. Do.poſt Arch. in c.illĩ in 3.col.23. diſ.gl.in cle.j.circa med. ver. ego. N.in ver.futurᵒ,đ de iureiu.Ang. & Sal. i l.bñ à Zenone,C.de quadri.ꝑſcri.Bald.poſt Old.in l.Athletæ.in prin.ff. de excu.in ver.doctoratũ,io cle.2.de magiſtris. In ↄ̃riũ vide gl.in cl.1.in ver.Epis,de for.cõp.& quod voluit Do.in c.1.de iureiu.lib.6.Dicas illas ꝓcedere,qñ in electo & confirmato eſt eadẽ ratio, q̃ eſt in cõſecrato.& ꝓdicta extende & reſtringe,vt hic pulchrè per Moder.

ſi valeret ſnĩa;eſto ꝙ eẽt caſus, ĩ quo poſſet ꝓcedeř lit.ſi nõ cõt.Et rõ,qa ẽ lata à iudice nõ ſuo,& iõ ſi iudex vult valere ſẽtẽtiã ſup pricipali,ꝓnũtiet ſe priᵒ iudicẽ ↄpetẽtẽ: & tũc & poſtmodũ ꝓcedat ĩ principali,qa illa ꝓnũtiatio authoritate iuris facit eũ iudicẽ,licet ñ eẽt; hoc ẽ de mẽte Inn.in d.c.2.de dila.& Bar.in l.2. ſi qs in ius voc.ꝑall.& hoc bene no.& vide quod no.Io.And.in regu. ſcienti.de reg.iur.li. 6.in Merc. vbi ſatis plenè đ materia iſta.

1 *Reſcriptũ miſſum capit.ſede vacãte, dẽt mandari executioni per Epũ poſtea electum.*

2 *Eps non ẽ ille,qui licet ſit electus et cõfirmatus,nõ tamẽ cõſecratus:et appellatione Epiſcopi non venit electus & confirmatus.*

3 *Eccleſiæ noĩe venit capitulũ & non Eps.13.*

4 *Mandatum & præceptum differunt.*

Mẽdato ſupioris q non obedit ſine cã, peccat.

5 *Data reſcripti eſt attendenda,dum quæritur de validitate,vel ſurreptione reſcripti.*

6 *Canonicus an poſſit ẽt eſſe Archidiaconus in eadem eccleſia & habeat duas voces.*

7 *Iudæus factus Xp̃ianus,ẽ capax beneficiorũ.*

8 *Mãdatũ factũ capitulo de cõferẽdo,nõ extenditur ad ſingulares canonicos habẽtes poteſtatẽ cõferendi alio modo, q̃ capitulari.*

9 *Capitulum non ſuccedit in ius Epiſcopi quo ad collationem beneficiorum.13.*

10 *Mãdatũ factũ alicui,vt executori & delegato,non expirat per creationem ordinarij.*

11 *Intellectus iuris non debent trahi ad gratiã.*

12 *Vniuerſitas,capitulũ,vel collegiũ,illud quod hẽt in mãdatis,an ſit obſeruãdũ p ſingulares perſonas:& an cõtrauenien̄s puniatur.*

13 *Capituli appellatione non venit Epiſcopus ex propria & ſtricta ſignificatione.*

14 *Vicegerẽs obtinet locũ illius,cuius vicẽ gerit et quicqd reſcribitur ſibi,eſt mãdãdu executioni p illum cuius vicẽgerit, etiã ꝙ ſit creatus poſt cõmiſſionem datã vicẽ gerẽti*

15 *Copia reſcripti debet exhiberi cũ noĩe Papæ.*

CAP VII.

EAm te. Legiť variis modis,ſđ cõiter ſummaľ ſic.Si ſe. va. ſcribať capľo vt ꝓbendã alicui ↄferat, Eps đ nouo creatᵒ,illđ adiplere teneť. † Vľ ſũma aľr & ſpãliter ſm lec. cõiter approbatã.Si ſe.vac.ſcribiť capľo, vľ gerẽti vices Epi,ut ꝓbẽdã alicui ↄferat:ſi creaľ Eps nõ dũ executo mãdato,&ad eũ ſpectet collõ ꝓbẽdarũ,illud adiplere teneť. Diuidiť in qnq; ꝑtes.ĩ prima põit mãdatũ, in ſcđa executionẽ capľi ibi:ipſi vero.Tertiò executionẽ epi,ibi:cũ itaq;. Quartò illiᵒ excuſationẽ re,ꝓbat.ibi:*qđ nullatenus*. Quintò antipophorizat.ibi:*p eo*. Caſus literalis. Quidã Iudæus de nouo ↄuerſus ad fidẽ,eccleſia Tornacẽ.vacãte,impetrauit lr̃as cõtra Decanũ & capľm eccleſiæ Tornacẽ.vt ipſum reciperẽt in canonicũ & ĩ fratrẽ:& & ꝓbendã ↄferrẽt eidẽ. ipſe verò lr̃as ſuas ꝓſentauit Decano & capľo.ipſi r̃nderunt, ꝙ ad eos nõ ꝑtinebat collatio ꝓbendarũ, ſed ad Epm Tornacẽ. ipſe ꝓſentauit lr̃as Epo.reqrẽdo ipm,vt qđ Papa mãdauerat adimpleret;& Eps r̃ndit,ꝙ nullũ recepat à dño Papa mãdatũ,& ſic infecto negotio rediit ipſe ad Papã.Modò ipſe Papa ſcribit Epo Tornacẽ.dicẽs,ꝙ ſi datã lr̃arũ diligẽtius attẽdiſſet,nullatenᵒ repuliſſet eũdẽ;qa tꝑe illo,quo literę datę fuerũt,ipſe erat de capitulo,tanq̃ q erat Archidiaconus eiuſdẽ eccleſię.Nec erat adhuc ĩ Epm cõſecratᵒ. vñ ñ poterat allegare,ꝙ ñ receeu piſſet mãdatũ.Ber.†No.1.ibi:*tuã ꝓmotionẽ* iuncto fine.ibi:*cõſecratus*. ꝙ añ,quã qs ſit cõſecratᵒ in Epm,ñ ꝑt dici ꝓmotus.facit c.trãſmiſſã.j.đ ele. Ita collegit hic Frãc. Vercel. Sed tu viđ tex.op.quẽ tenebis mẽti, in c. tua. de his,q̃ ſi.à ꝓla. vbi ꝓbať,ꝙ electus & cõfirmatᵒ ñ ꝑt adhuc dici Eps, ſi ñ eſt cõſecratus, ſed appellať electᵒ, q̃ ſi cõſecratio cõfirmet nomẽ & dignitatem epalẽ. Ad hoc c.niſi,de autho.& vſu.pal. vñ appellatiõe Epi ñ venit electus a & cõfirmatus,nõdũ cõſecratᵒ.vide tex.& gl.in cle.2.đ celeb.miſ.Et idẽ qđ dixi đ electo & cõfirmato, ꝓcedit ẽt in ꝓuiſo p Papã: qa talis ꝓuiſio hẽt vi electiõis & cõfirmationis b,vt no.Inn.in c.olim,đ cau.poſ.& ꝓpr.†No.2.ibi:*Decano & eccleſia*.ꝙ noĩe ecclię veniat capľm ſine Epo:ad idẽ c.reqſiſt.j.đ teſt.Alibi tñ dř,ꝙ Eps ẽ i eccľa 7.q.1.ſcire,ſed illud procedit largo ſumpto vocabulo,ad hoc,qđ no.gl.in cle. c vt hi,q.de æta.& qual.† No.3.ibi:*mandatum & præceptum*. d ꝙ dña eſt inter hæc.& capiť hic mãdatũ ꝓ literis monitoriis,præceptũ ꝓ literis ꝓceptoriis.Nã olim dabãtur tria paria lr̃arũ,vt monitoriæ,ꝓceptoriæ,& executoriæ;de qbus in c.mandatũ. & c.literis.j.eo. Et ex hoc infertur,ꝙ mãdatum nõ neceſſitat,ſed ꝓceptũ ſic. In ↄ̃rium facit.c.ſi qñ.ſ.eo.Iõ dico,ꝙ mandatũ ex ſe ñ iportat neceſſitatẽ, & ita capiť p totũ ti.ff.& C.mã.Sed vbi mãdatũ ſit à ſupore ſimplr, peccat qs ñ obediẽdo mãdato ſine cã rõnabili.Sic loqť c.ſi qñ.hoc ſentit Arch.pᵒ Vinc.ĩ c.ſi.§.qđ ꝓcipiť 14. q.1.†No.ibi: *ſi datã literarum.&c.* ꝙ in cõſiderãdo vim reſcripti, e & in ↄiecturãdo

c Glo.in cle. vt hi, q.in ver. tiſdẽ.vide iſtũ i ſalutatione Greg.in 7.col. & ibi plenè p do. Fel.qñ appellatione collegii venit caput,& appellatione capľi,nõ venit Præpoſitus Decanus, & ſimiles. Do.in c.ſi.i 4. co. de ꝓb. in 6.p text. hic, ibi: Decano & eccleſiæ; & tales nõ habent vocẽ, vt per Inn. in c.2.de inſti.p domeũ in c.cum deputari,de iudi.

d Mãdatũ & ꝓceptũ. qnq; differentias videas hic p moder.inter mandatũ & ꝓceptũ.glo. & Bar. vide in l. ſępe.ff.de off. ꝓſi. Car.in cle.1.in 7. no.de iudi. Io.de Imo. in cle. ſæpe, in ver.mãdatũ.de ver.ſign. Imol.in cle.ſi.in 4.co.ibi: ſcđò q̃ro.de ꝓcu. Bar.in l. & qa. in 2.col.ibi,declaro tibi.& ibi Angel. & Bal.ff. de iuriſ. omn.iud.per Archi.in c. quod ꝓcipitur.14. q. 1.& no.in l.1.ff.quod iuſſu. & vide Bal. docto. in l.fundi. §.item ſi amicus. ff. de acquir.poſ. Paul. Io. de Lig. Ioan.de Imo.Pet. de Anch. & alios in cle. procuratorem. de procu. Et vide glo. ad prædicta,inſti.de Aediti.ed.§. ſed hoc iure vtimur, in ver. iuſſione. Et pondera glo.non allegatam ab aliquo in clemenc. paſtoralis,in ver. de mor. de re iudica. & dixi in repetit. mea, cap. grandi. in ver. mandatũ, de ſuplen.neligen. prælat.libr.6.

SEB. SAPIA.

e Vim reſcripti. Vide ad hanc materiam nonnullas pulchras quæſtiones, quas ponit Bal.in c.conſtitutus.in 3.col.verſic.quæro vlterius.j. eod. quas adde ad no. per Feli.hic. & circa hoc in quibuſdam apoſtillis.Do. And.in Pon.a.ponit quandã quæſtionẽ, quæ contigit de facto. quidã fuit præſentatus hodie à dimidia parte patronorũ,mittit Romã

ſurreptio-

pro habẽda ꝓuiſione gratioſa,& narrat Papę ſe pręſentatũ à dimi-
dia parte patronorũ. Ante,q̃ ãt Papa concederet,ꝑ vnã diẽ ante,ma-
ior pars patronorũ variat;ita,ꝙ deſinit eſſe maior pars: Papa dein-
de cõceſſit: q̃rit,an valeat illa impetratio? vr̃ ꝙ ſic,q̃a nõ ꝑt impu
tari aliq̃d impetranti. Sed in ꝯtrariũ eſt veritas,ꝑ illud q̃d dicit Abb.

cõparere ꝓ cauſis vniuerſitatis, vide Io. An. in c. Romana, đ ſen. exc.
li.6. quinimò vniuerſitas tota poſſet cõparere,ſi vult,vt eſt tex. in c.
2. de trãſlatio. Epi. & an ꝓ debito vniuerſitatis poſſint capi ſingula
res ꝑſonæ. hr̃ ꝑ Bar. in l.4. in §. actor, ff. de re iud. & ꝑ gl. fi. in c. cũ di
lecta, de reſcri. & ꝑ Spe. in ti. de cenſi. in §. 2. in ver. q̃d ſi aliqua vni

in c. conſtitus, in
ſecundo no. ſ. eo.

a Datã reſcripti. Adde quod do. đ Rota in deci. ſuis anti. dicunt, ꝙ ex eo ꝙ inſpicit̃ tp̃s datę, valet ꝯceſſio facta canonico, licet deſinat eſſe canonicus.

b Archidiaconus. dicã in c. cũ olim hac alle. & in c. ex literis, de præb.

c Iudęus. Adde q̃d Roman⁹ ſing. ſuis inci. nũc veniam⁹ ad lucrũ panis, dicit, ꝙ Neophytus ñ ꝑt aſſumi ad officia eccleſiaſtica alleg. gl. ſing. 17. q. 4. c. ꝯſti. tu vid.

d Trahẽdi ad gratiã. vide Archi. & Io. An. in c. ſi cui. de ꝑbẽ. in 6. & ibi dn. iſtũ in c. q̃m, de deci. & in c. 2. i 4. co. de reſti. ſpo. Ange. in l. ſi. ff. de ꝑt ſtipu. Ro. in repe. rub. ff. de arb. c. 1. in ver. ad plenitudinẽ grãæ vos accepim⁹, i ti. de pa. cõſtã tex. in c. fi. in ver. ad grãm cõfirmationis ad mittim⁹, de ſorti leg. & i c. dilect⁹, l ver. nr̃am meruerit grãtiã, de tẽpo. ordi. & faciat gl. in c. ꝯſultatio ni, eo. ti. & in c. cũ olim, el ꝗ. de priui. & in c. 1. 1. q. 5. in ver. ꝓ magna miſericordia concedimus, c. veniẽs đ renũ. c. cũ olim de dolo & cõtu. in ver. miſericorditer: facit. l. Paul⁹, ff. đ fideic. lib.

ſurreptionẽ ipſius, debemus attẽdere ad
a datã reſcripti. ᵃ Ea ãt q̃ accidunt p⁹ datã,
ñ alterãt reſcriptũ, facit c. ſi eo tp̃e, de re-
6 ſcri. lib. 6. † Itẽ no. ꝙ ẽt ſ̃m iſta tp̃a q̃s po
b terat eſſe canonic⁹ & Archidiaconus ᵇ in
eadẽ eccleſia. An ãt đ iure cõi hoc poſſit
fieri, vide tex. cũ gl. in c. 1. de cõſue. lib. 6.
Et an talis debeat habere duas voces i ca
7 p̃lo. dic, vt dixi i c. cũ olim. de re iu. † Vlti
c mò no. ꝙ Iudæus ᶜ factus Chriſtianus eſt
capax bñficii eccleſiaſtici, & ꝑt impetrare
ẽt in eccleſia cathedrali, nec eſt cõtẽnen
dus: q̃a fuit Iudęus, ſed cõmendandus: q̃a
ad fidẽ cõuerſus. Opp. ꝯ tex. vr̃. n. ꝙ Ep̃s ñ
tenebat̃ aliquo mõ ꝓuidere iſti. Aut. n.
fuit ſcriptũ cap̃lo tanq̃ ordinario colla-
tori: & tunc lr̃æ debent eſſe nullæ, ex quo
cap̃lm de iure ñ habebat ptãtẽ ꝯferendi.
nec dẽt teneri Ep̃s ordinari⁹ collator, q̃a
mandatũ factũ vni ñ extendit̃ ad aliũ: q̃a
8 Papa nõ intendit illũ grauare † quinimo
plus dicit tex. no. in c. fi. de ꝑb. li. 6. ꝙ mã-
datũ factũ cap̃lo de cõferendo, ñ extendi
tur ad ſingulares canonicos habentes cõ
ferendi ptãtem alio iure, quã capitulari.
9 † Aut fuit ſcriptũ c. tanq̃ ſuccedenti i ius
Epi, & ſtare nõ ꝑt: q̃a cap̃lm nõ ſuccedit
Ep̃o in collatione bñficiorũ, vt in c. 2. ne
10 ſede vac. & clarius in c. vnico. eo. ti. li. 6. †
Aut fuit ſcriptũ c. tanq̃ executori delega
to apoſtolico: & tunc ñ dẽt expirare man
datũ ꝑ creationẽ Epi: q̃a ꝑ deputationẽ
executoris eripit̃ ptãs de manib⁹ ordina
rii, & trãſfert̃ in executorẽ, vt in c. ſi ſoli.
& c. ſi cap̃lo, de cõceſ. ꝑb. lib. 6. ergo malè
dicebãt ibi canonici, ꝙ collatio ñ ſpecta
bat ad eos. Sol. ꝑꝑ hęc ꝯria & ſĩlia hoc. c.
legit̃ variis modis. Gl. i verbo, infecto ne
gocio. Ponit primũ intellectũ, ꝙ đ hone
ſtate, ñ neceſſitate hic Ep̃s adſtringebat̃.
Hunc intellectũ ſecuti ſunt q̃dã, vt dicit
Inn. dicentes hoc. c. cõtinere gratiã in fa
uorẽ iſtius nouiter cõuerſi ad fidẽ. Iſte in

tellectus cõiter ñ recipit̃: q̃a nullũ verbũ
11 poſitũ in tex. ſapit grãm. † & intellect⁹ ite
d riũ ñ ſunt trahendi ad grãm, ᵈ vt not. i c.
ex ꝑte Adæ. de teſt. Itẽ q̃a hoc. c. ſuꝑflue-
ret hic, & de nihilo ſeruiret, ꝯ id, q̃d hr̃
ſ in proœ. Iõ gl. fortè poſuit ſ̃m intellm̃
dicens, ꝙ de iure tenet̃ Ep̃s ꝓuidere: ſed
ñ reddit rõnẽ quare. Solũ. n. reddit rõnẽ
reſpectu capituli, & nõ reſpectu Epi. Sed
12 ex gl. ſeq. † tu potes corroborare iſtã lec.
in eo, ꝙ dicit, ꝙ mandatũ factũ cap̃lo, vr̃
factũ cuilibet de capitulo. Et ſic ſi ñ ꝑt ad
ĩplere tp̃e mãdati, dẽt adimplere cũ ꝑt:
ita ad ꝓpoſitũ tp̃e mandati iſte Ep̃s erat
de cap̃lo, & iõ mãdatũ affecit eũ, vt ſingu
larẽ: & ſic tenetur nunc, cũ eſt Ep̃s, & ꝑt il
lud adimplere. Sed ꝯ hãc lec. facit. c. Ep̃s,
§. q manumittit̃. 12. q. 2. de quo gl. i fi. op
ponit & nõ ſoluit: vbi dr̃, ꝙ id q̃d eſt vni
uerſitatis, ñ eſt ſingulorũ. Et ſic vr̃, ꝙ mã-
e datum factũ capitulo ñ afficit ſingulos, ᵉ
quinimo, vt dixi, ad ꝓpoſitũ, vr̃ tex. in op
poſitũ in d. c. fi. Itẽ, ut notanter dicit hic
Inn. q̃ñ mandatur capitulo id, q̃d cõſiſtit
f in iure, ñ vr̃ mandatũ ſingulis, ᶠ vñ ſingu
li ſingulariter ñ pñt illud exequi: vt ſi mã
dat̃, ꝙ eligant, uel ꝙ ꝓbendã cõferant, uel
q̃d ſimile. Secus ſi mãdat̃ capitulo aliq̃d
g cõſiſtens in facto, ᵍ q̃a tunc quilibet ꝑt &
h dẽt adimplere mãdatũ, ʰ vt puta, ſi ꝓben-
da alicui collata ꝑ Papã, Papa mãdat, ut
illũ recipiant in canonicũ. Nã hæc eſt nu
da receptio facti, q̃ ñ expoſcit actũ colle-
gialẽ: iõ ſi collegiũ ñ vult ſimul facere, q-
libet đ collegio tenet̃ facere. Et no. ſingu
lariter hãc theoricã, q̃a facit ad oẽs uni-
uerſitates, q̃bus aliq̃d mandatur ꝑ ſuꝑio
rẽ. Hoſt. tñ hic aliud ſentit, ſed latius locu
tus eſt in c. bonæ. 2. de poſtu. ꝑl. Vbi dixit
primũ mẽbrum ꝓcedere, niſi collegiũ ſit
in negligẽtia: q̃a tunc totũ ius recidit in
uolẽtes obedire. Et eſt utilis ſ̃m eum, ut
appareat de negligentia, q̃d per executo

uerſitas, & in ver. q̃d ſi aliq̃s. Et an valeãt ſingulariter geſta ꝑ hoïes de vniuerſitate, ñ ſimul cõuenientes, hr̃ ꝑ Bar. in l. ſi q̃s à filio, in §. 1. ff. đ lega. 1. & an illi đ vniuerſitate debeãt expellere ſingulare excõicatũ vide Inn. i c. cũm Vintonienſis. de ele. Et an punita vniuerſitate ꝓ delicto, poſſint nihilominus ſingulares ꝑſonę culpabiles puniri đ eodẽ delicto, vide q̃ habent̃, & no. in c. fi. de pœ. li. 6. Et an q̃d facit vniuerſitas, videat̃ factũ à ſingulis, vide gl. in l. ſicut, ff. q̃d cuiuſq; vniuer. no. & ꝑ Bar. in l. aliud i §. referri ff. de reg. iu. & virũ vniuerſitas poſſit accuſari ꝓ homicidio vide Ang. in cõſi. ſuo 157. inci. ſuꝑ hoc. Et an in maleficijs q̃ facit maior pars vniuerſitatis videat̃ tota vniuerſitas feciſſe, vide q̃ habetur in l. metũ §. aïaduertendum, ff. q̃d met. cauſa, & vide gl. in l. 1. in prin. ff. đ magiſt. cõue. Et adde, ꝙ ſi vniuerſitas cõmittit delictũ, ex quo venit imponẽda pœna perſonalis, fit cõmutatio in pecuniariam, vt nota. voluit Inno. in c. grauem, de ſenten. excommu.

e Non afficit ſingulos, intellige ſecundum Rotam de conſti. 1. & de cõceſ. præben. 12. in antiquis. & ſequitur Do. in c. fi. de præben. in 6.

f Mãdatũ ſingulis. verũ actus cõcernat ſingulares de capitulo, an totũ capitulum per c. Ep̃s, §. qui manumittitur, hic alle. No. iſtã differentiã ad multa allegata hic per Fel. in 18. col. in ver. aliud ſinguli.

ZACHARIAS. Adde Iaco. Rebuf. latius, quam per alium in l. ſi cum te. nu. 2. & in additio. & nu. 4. & etiam in addi. C. de decu. lib. 10. eundem in l. actores, nu. 1. & in apoſtil. C. de exac. tribu. eo. lib.

ANT. FRAN. Aduertendũ eſt, ꝙ vbi aliquid eſt faciẽdũ ꝑ vniuerſitatẽ, ſiue ꝑ collegiũ, illud ñ ꝑt expediri ſingulariter ꝑ ſingulos de vniuerſitate, ſed dẽt expediri ꝑ vniuerſitatẽ ſpãliter ad ipm̃ actũ gerendũ cõgregatũ. Imo vbi agit̃ de ꝑiudicio vniuerſitatis, ñ ſufficit citare maiores de vniuerſitate & ꝑſidẽtes, niſi cõgreget̃ vniuerſitas, vt ꝑ Inn. in c. fi. de ma. & ob. & ꝑ gl. in c. ſi cap. de cõceſ. ꝑb. li. 6. Quamuis licet ãt ſingulares de vniuerſitate debeãt ſe opponere actibus, q̃ fiũt ꝑ vniuerſitatẽ, no. doc. in c. i gñali. đ elec. li. 6. Imo dixit Bar. in l. 2. C. de decu. lib. 10. & in l. actor, ff. rẽ ra. ha. ꝙ actus factus ab vniuerſitate, de cuius cõuocatione ad actũ ñ apparet, ñ valeret. & verũ ſingulares de vniuerſitate in actionibus & cauſis inſtitutis ꝯ vniuerſitatẽ poſſint excipere, q̃ñ exceptio cõpetit ſingularib⁹ ꝑſonis, vide Inn. in c. ad petitionem, de accu. Et an ſingulares de vniuerſitate poſſint

g Conſiſtens in facto. Adde Inn. in c. bonæ la 2. ſuper verbo, temerè recedit, de poſtu. præla. Arch. in c. 1. in fi. in 3. diſt. Fed. conſ. 291. qui in præſenti, in 5. col. ibi. Itẽ illã repeti. Pe. de Anch. in c. cum aliquibus, in 1. co. de reſcrip. in 6. Imo. in c. cum oẽs, in 11. col. ṽ. de conſt. Domi. in cap. cum qui, quaſi in fin. de dolo & contu. in 6. & in c. Romana, §. in vniuerſitatẽ, in 1. col. poſt Inn. & Io. An. ibi de ſen. excõ. in 6. Illum in ſermone incip. maximum, habito in conſilio Baſilienſi, fol. 27. ver. præterea in ſchedula dicebatur. But. in d. c. bonæ. in 15 col. ibi, nota gl. Inno. in c. irrefragabili, in prin. de offi. ordi. ſequitur Flori. in repet. l. ciuitas, in 4. col. ff. ſi certum peta. Franciſ. Pauin. in tract. de poteſtate Card. ſede vac. fo. 5. col. vlt. in prin. Io. And. in c. ſi capitulo, in 1. col. de conceſ. præben. in 6. & Bal. in l. ſicut, ff. quod cuiuſque vniuerſi. no. & Rotam de conceſ. præbẽ. 15. in nouis, in prin. licet aliter ſentiat Domi. in cap. ſi capitulo, 2. col. poſt Lap. Sed ſalua & dic procedere in actu iuris collatiui.

h SEB. SAPIA. Adimplere mandatũ. Vide Ro. in cõſ. 400. q̃rit̃. vbi ponit, an ſtatutũ cogens ad cõpromiſſum, cõprehendat vniuerſitatẽ, vide do. Iaſ. in l. ſi quis maior, C. de tranſac. vbi tenet, ꝙ pœna illius leg. hẽt locũ in vniuerſitate, q̃ñ illi de vniuerſitate iurarent; & ita dicit ꝑ multa ſe conſuluiſſe. Contrariũ tñ tenet ibi. d. Tho. Parpalia in prima q̃one ſuæ repetitionis ꝑ multa, de quib⁹ ibi ꝑ eum.

a Gerenti vices. De mä vices gerentis, vide Card. in cle. 1. in 6. oppo. de offi. vica. Ang. Are. inſti. de excep. in rub. fo. 2. in 3. col. Bar. in l. ſi filius, ff. de leg. do. meũ Barb. in c. ſanè, lo ij. de offi. leg. in 1. no. & in c. 1. in 14. col. de of. leg. & plenè p Alex. in rub. de of. eius, cui mãda. eſt iuriſdi. & Lud. Ro. ſing. 157. incip. nunquid vicerector. & faciat quod voluit hic Abb. antiqu⁹, quẽ refert hic Fel. quẽ oĩno vide, vbi limitat, & à limitatiõe excipit duos caſus.

Adde tu, ꝙ hunc intellẽm approbãt, d. Rota dec. 360 antiqs de reſcri. ANT. FRAN.

Quis dicatur vices gerẽs, & q̃ ſit drĩa iter vices gerentẽ, & vicariũ, vide Bar. in l. ſug gerente, C. de of. e. ⁹ ʒ vi. alteri⁹ ge. & an vices gerẽs poſsit facere oĩa, q̃ pt ipſe principalis, vide Bar. in l. 1. ff. de tut. & cura. datis ab his. Et ã vices gerens obliget principalẽ, p quo gerit vices, p geſtis ſuis, vide gl. in ver. poſtliminij, circa fi. inſti. de Attilia. tu. Et adde, ꝙ vices gerẽs alicui⁹ dẽt honorari, ſicut ille, cuius vices gerit, vt eſt gl. in c. cũ voluntate, de ſen. exc. & vr̃ tex. i c. fi. 93. di. & gl. in c. cum olim, el ij. de of. del. & facit tex. in c. accuſatio. 2. q. 7. & in c. Felicis, de pœ. lib. 6. & vide tex. in c. in nouo, 21. di. & in c. nobiliſſimus, 97. di. & in c. honor. 2. q. 5.

b Tempus dat. vide tex. in cle. fi. de reſcri. & in c. fi. ĩ. eo. & in c. tibi, q. & c. duobus eo. ti. li. 6. facit c. ſi ſup de of. del. eo. lib. & c. ſi eo tpe, eo. ti. in 6. facit gl. in c. ſtatutũ, in ver. canonicis, ad fi. de reſcr. lib. 6. Et dicas hoc eſſe verũ in beneficialib⁹, ſm Inn. in c. capitulum. ĩ. eo. in 5. col. & in c. in nr̃a, in 2. co. eo. ti. reprobando gl. 2. in prin. ibi. & in c. Abbate, in 1. col. ĩ. eo. reprobando gl. 1. ibi, fallit iſta regula in 6. caſib⁹ hic pulchrè diſcuſsis p Fel.

c In c. 1. de conſuetu. lib. 6. vide ibi Domi. in 3. col. in ver. eſt ergo videndum, & in 3. col. ibi, ex his deciditur, quid de plebanis.

d De nobilitate. vide hic do. meum Barb. & Fel. in 1. col. & not. in c. de multa, de præben. in ver. ſublimes, & Lud. Ro. ſing. 28. incip. nobilis: & faciunt plures regulæ cancellariæ pra ſupponentes nobilitatem potius iuuare, quam impedire.

ZACHARIAS. Adde tu in terminis pñtis q̃onis p do. Fel. in c. cũ adeò, col. 2. ver. ad idem plura, iſto tit. & dum alleg. Ro. ſing. 38. in-

rẽ, vel ordinariũ ſtatuaṫ terminus collegio, quo elapſo potuerunt adimplere volentes obedire; qđ eſt dictũ valde æquũ. Sed dictũ Inn. eſt ſubtilius, q̃a ex quo ſcribiṫ, vt collegio, ñ eſt collegiũ, ſi ibi eſt minor ps. Itẽ hęc lectu. gl. ñ ꝓcedit ex alio; q̃a pręſuppoſita obl õne in pſona cuiuſlibet canonici, ex quo illa obl õ cauſatur reſpectu certæ qualitatis. ſ. quia canonicus; dẽt deſinere, illa obl õne deſinẽte, & qualitate, vt eſt bonus tex. in c. venerabilẽ. ĩ. de elec. Tertia lect. colligiṫ ex fi. gl. ſequẽtis, ꝙ Eṗs hic obligaṫ, q̃a ẽ pars capli, cũ ſit caput capli; ergo mãdatũ factũ caplo extendiṫ ad eũ. Hæc lect. eſt falſa. Primò, q̃a p̃ſuppoſito ꝙ eſſet de caplo, tñ cõſideraṫ caplm, vt corpus; & ñ extẽditur ad ſingulares de caplo, vt in d. c. fi. Itẽ in iurib⁹ ptinentib⁹ ad ſolũ Eṗm ñ facit Eṗs vnũ corp⁹ cũ capitulo: imò p ſe explicat, vt c. 13 edoceri. ĩ. eo. † Itẽ & ſubtili⁹ ex ꝓpria & ſtricta ſignificatiõe vocabuli appellatiõe capituli ñ venit p̃latus: q̃a licet ſit caput, nõ tñ eſt de caplo vt dicit gl. no. in cle. vt hi, qui. de æta. & qua. quã tenebis menti, facit tex. in c. poſtulaſtis, de cõceſ. p̃b. & i 14 c. à collatione, de ap. lib. 6. † Quare quartã lect. poſuit Inn. multũ ſubtiliter dicẽs, hoc fuit ſcriptũ caplo, ñ tanq̃ executori, vel ordinario collatori, vel vt ſuccedenti in ius Eṗi, ſed tanq̃ gerenti vices [a] ipſius Eṗi: q̃a ñ erat Eṗs, cui poſſet ſcribi. Vñ licet caplm nõ ſuccedat Eṗo in ptãte cõferendi; tñ ſuccedit in iuriſdictionalib⁹. Et ſic ñ erat alius, cui cõmodi⁹ poſſet ſcribi, q̃ capitulo. Iõ, ſi mãdato ñ executo creaṫ Eṗs, teneṫ ipſe mãdatũ adimplere: q̃a in effectu mãdatũ fuit factũ ptãti ſuæ ita, ꝙ caplm ꝯtuliſſet ñ authoritate ꝓpria, ſed tanq̃ gerens in hoc authoritate Papæ vices Eṗi. Eṗo. n. creato ceſſat iſta ptãs extraordinaria, & dẽt hoc eṗs adimplere. Et ĩ dubio, ex quo ſcribiṫ gerenti ptãtẽ alterius, vr̃ ſcriptum tanq̃ gerenti vices, licet quo ad illud ñ gereret vices alteri⁹. vt ſingulariter ꝓbaṫ hic ſm iſtũ intellectũ. Et hoc pt extendi ad p̃cepta, q̃ fiunt gerenti vices alterius. & in hoc eſt multũ vtilis ꝓuiſio iſtius capituli. Et ſm hunc intellectum ñ refert, vtrum Eṗs nouiter creatus fuerit de capitulo tpe datæ: q̃a idẽ eſſet, ſi foret extraneus p rõnẽ p̃miſſam. Et ad iſtũ tex. q põderat, ꝙ tpe datæ iſte erat de capitulo; dic, ꝙ iſtud põderaṫ ad effectũ, vt iſte ñ poſſit ſe excuſare, q̃ re ipſi vt eṗo ñ fuit ſcriptum. Vñ ibi narraṫ factũ, & ñ poniṫ iuris miniſteriũ. Et idẽ dicit Inn. ſi ſcriberetur cuicunq; extraneo: dummõ poſſet apparere, ꝙ in defectum Eṗi ſibi fuerit ſcriptum. qđ no. Et p hoc habes clarum & vtilẽ intellectum huius capituli. Licet q̃dã alii aliter legant, tñ iſte intellectus Inno. eſt verior & cõiter approbaṫ & patitur minora ꝯ̃ria, quã alius intellectus. † In gl. pe. in fi. hæc gl. verſaṫ circa duo. Primò, nunqđ dẽt attendi ſp data lr̃arũ, an tps [b] pñtationis? dixi aliqđ ſ. c. t. ſed lõgè plenius in c. dilectus. 2. de p̃bẽ. ĩ. & dic vt ibi. Scđò tangit, nunquid copia reſcripti debet exhiberi cum die & conſule? & hodiè dic cum noĩe Papæ. & de hac materia plenè dixi in c. 1. ĩ. de proba. & dic ut ibi no. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans aliquod beneficium debet facere mentionem de dignitate, quam obtinet; alias non valet reſcriptum, etiam quòd Papa dixerit, non obſtante, quòd habeat aliud beneficium.*

2 *Impetrans aliquid à Papa an debeat de nobilitate & diuitijs facere mentionem.*

3 *Impetrans aliqđ beneficiũ an teneatur mentionẽ facere de qualitatibus beneficij impetrãdi, & illius qđ habet, vide infra 6. & 9*

4 *Omnis clauſula, quæ poſſet mouere Principem ad non facile reſcribendum, eſt ponenda in ſupplicatione.*

5 *Motus proprius Principis ad reſcribendum excludit ſurreptionem.*

Si Papa dat motu proprio aliquod beneficium, non expreſſa qualitate, non valet gratia.

7 *In gratijs & diſpenſationibus arguitur ex paritate, vel maioritate rationis.*

8 *Argumentum de maioritate, vel paritate rationis habet locum in gratijs fauorabilibus: ſecus in odioſis.*

10 *Mandatum non requiritur, quando quis impetrat literas ad beneficia pro alio: ſecus ad lites.*

CAP. VIII.

AD aures. Non valet reſcriptũ impetratũ ad bñficia, ſi i eo taceṫ dignitas impetrãtis. Cõs diuiſio. Scđa ibi: *cõſultationi.* Caſus lr̃alis. Quidã p̃lati, tacito noĩe ſuarũ dignitatũ, lr̃as impetrauerũt ſup minorib⁹ bñficiis ſimplici noĩe ſe appellãtes; q̃ritur, an tales lr̃æ valeant. Rñ. Papa, ꝙ ñ eſt ſuæ intẽtiõis, vt p tales lr̃as inquietari debeãt pauperes clerici, in q̃b⁹ actor nomẽ ſupprimit ſuę dignitatis. vñ tales lr̃æ nõ valent. Ber. No. 1. tria bñficia ſonãtia in nomẽ dignitatis, vt Decanatus, Archidiaconat⁹, & Pręcẽtoria. Et ex hoc inferi, ꝙ multi ſunt p̃lati citra Eṗm habẽtes dignitates in eccl̃ia. Et q ꝓpriè dicãtur habere dignitates in eccleſia; dixi in c. đ multa, de p̃b. aliqđ tetigi in c. nouit, de iud; vide p Arch. in c. t. de cõſue. li. 6. [c] † No. tex. ſatis apertũ, ꝙ impetrãs bñficiũ ẽt minimũ, dẽt facere mentionẽ de dignitate, quã obtinet. Et vr̃ notabilr̃ ꝓbare iſte tex. ꝙ ñ ſufficit impetrãti dicere, ꝙ hẽt aliud bñficiũ, niſi exprimat nomẽ dignitatis, ſi eſt dignitas. Et alibi iudicio meo nõ ita bñ ꝓbaṫ; & tene hoc mẽti: q̃a ñ ſolet ad hoc induci. Et ſic limitarẽ. c. ñ pt, đ p̃b. li. 6. vbi vr̃ innui ꝙ ſufficit, ſi dicaṫ, ñ obſtãte ꝙ habeat aliud bñficiũ. Nã credo, ꝙ ibi narraṫ factũ ĩplicitè, & ñ explicitè. Nã tex. hic ĩ h. dicit ñ valeṙ reſcriptũ, vbi actor ſupprimit nomẽ ſuę dignitatis. Et põdera nomẽ, ſuę dignitatis: ñ. n. exprimiṫ nomen dignitatis p illa verba gñalia: Nõ obſtãte ꝙ habeat aliud bñficiũ. Sed op. ꝯ̃ hoc, & tex. hic. n. vr̃ p̃p̃ ꝓuidcṙ, quñ fit ĩpetratio ſup minoribus bñficiis. ſed idẽ vr̃ dicẽdũ & forti⁹ ſup maiorib⁹. Primò, q̃a facili⁹ p̃p̃ cõcedit minora, quã maiora. 2 † Itẽ q̃a in oĩ impetratione dẽt fieri mentio de bñficiis habitis, aliàs gr̃a eſt nulla, ut in c. ſi motu ꝓprio de p̃b. li. 6. Solu. dicit Inn. ꝙ ad lr̃am ſup uerbo, minoribus, debet ſuppleri, maximè; quia, vt dixi, idem eſt, ſi fit impetratio ſuper maioribus. Dicit etiã Hoſtien. ꝙ etiã de nobilitate, [d] & de

diuitijs

ci. nobilis, mendosè all. undecūq;. Eſt. n. ſing. xxxvij. incip. utrū nobi a
lis. ubi loquiť de monacho, q̃ i impetratione reſcripti dicebat ſe no
bilē, cōtra quē fuit obiectū de ſurreptione illius. Aduerte inſup, ꝙ b
in quantū loquitur iſte, ꝙ mētio dēt fieri in impetratione reſcripti
de nobilitate, ꝙ dēt intelligi de nobilitate generis, nō aūt de nobi
litate, q̃ ab accidē
ti uenit, ꝑ no. per a
eundē Rom. ſing.
cccclxxxvij. icip.
heri fui iterroga
tus, & ſin. dcxlvj.
icip. nobilitas in
duxit ꝓſūptionē.

Adde tu ꝑ do.
de Ro. dec. dlxxx
vij. de reſcript. in
antiquis.

ANT. FRANC.

Circa iſtā nobi-
litatē, primò quis
magis cēſeať no-
bilis, an ille q̃ ſua
uirtute nobilita-
tē acq̃rit, an q̃ de
ſcendit ex nobili
gn̄e; habeť ꝑ Cyn.
in l. ꝓuidēdū. C. d̄
poſt. & ꝑ Iac. Al-
ua. in c. j. in §. cæ-
teri, quis dicatur
Dux, Mar. uel Co.
in uſi. feud. & tene
mēti quod dixit b
Bar. i l. fi. C. d̄ ſer.
fug. & nobilitas ē
q̃dā dignitas à pa
cētibus delibata,
q̃ denominatur à
potētiori. Bar. in
l. j. C. de incu. li. x. 3
dixit, ꝙ alio non
dato ex ſola origi
ne nemo pōt dici
nobilis. Pro quo c
ē bo. tex. in c. uene
rabilis, de ꝑben. &
tene mēti, ꝙ ſcīa
nobilitat hoiem,
ꝓut eſt tex. multū
notabilis in c. de
multa. de ꝓbē. ubi
æquiparātur nobi
litas, & ſcīa, imò
dicit Cy. in l. q̃ſ-
quis, C. de poſtu-
lā. quòd nobilitas
ſciæ ꝓfertur nobi
litati generis. Et de hmōi nobilitate uide per Bar. in l. j. in repeti. C.
de digni. li. xij. ubi diſtinguit triplicem nobilitatem. Tria enim in-
ducunt nobilitatem, natiuitas, honor, ſcīa, & diuitiæ. Sed quod dici
tur de diuitijs, non dicitur, quia illæ inducāt nobilitatem: ſed ꝙ no d
bilitati non detrahunt, ut eſt tex. in l. nobiliores. C. de cōmercijs &
merc. per quē tex. diciť, ꝙ nobilis pōt eſſe mercator: & ꝙ mercatura
nō detrahit nobilitati, ſi alia cōcurrant. Et de hmōi nobilitate mul
ta pulchra ponit Io. An. in c. uenerabilis, de ꝓb. Adde tn̄, ꝙ nō debet
attēdi tm̄ nobilitas gn̄is, quā morū, ut in l. ſcire. in §. fi. ff. d̄ tut. & cu
ra. da. ab his, & i c. uos q̃ & ſe. & i c. illud. xl. diſt. Et adde, ꝙ nobilitať
q̃s eo ipſo, ꝙ ſit clericus, ut no. Io. An. in c. eo libertus, de ſeruis non
ord. Dicas tn̄ nō ē multū curandum de nobilitate, dummō alia con
currant, & quo ad ꝓmotionē Regalem, et habetur. j. Reg. ix. c. ubi d̄
Saul, & de Dauid, q̃ erat cuſtos ouiū, ut ibi. & facit tex. in c. recurrat,
§. his ita. xxxij. q. iiij. Et circa illud, an ꝑ ingreſſum religionis ꝑdať
nobilitas, uide gl. xxvij. q. ij. i c. ſcripſit, & xx. q. iij. in c. ꝓſens. ubi uř
dici, ꝙ ſic: q̃a ꝑ monachationē perdiť Comitatus & Ducatus; de quo
per Spe. in tit. de ſta. mona. in §. j. uer. xj. & per gl. in c. ea, quę, de ſtatu
reg. & ꝑ Bal. in d. l. Deo nobis, C. de epi. & cle. tn̄ nō eſt hoc ſine du
bio, maximè, qn̄ clericus ingrediť monaſteriū: q̃a remanet miles cę
leſtis militiæ: & ideo quāuis ꝑdat ius ducat⁹: tn̄ remanet i eo i⁹ mili
tię, q̃ iducit nobilitatē, i c. gradi, de ſup. neg. ꝓl. in vj. ꝓ quo & facit
tex. in c. degradatio. de pę. eo. li. ad qđ uide Io. An. i c. j. d̄ ſer. nō or. c

diuitiis a impetrātis ē fiēda mētio. qđ nō
placet Io. An. & bn̄. Nā iure ſi caueť, ꝙ fiat 4
mētio, niſi de bn̄ficiis, ut in c. ſi motu ꝓ-
prio. Et iſte eſt cōis intellectus iſtius. c. ut
nō ualeat ipetratio ſup bn̄ficiis minorib.
uľ maiorib⁹, niſi fiat mētio de bn̄ficiis, q̃
ipetrās obtinet; & hodie clari⁹ ꝓbať i d.
c. ſi motu ꝓprio. Do. Car. ponebat hic aliū
itellectū, ꝙ iſta ꝓuiſio hui⁹ tex. ſolū uēdi
cat ſibi locū, qn̄ ſit ipetratio ſup minorib.
bn̄ficiis, ut tūc arcteť ipetrās exprimeř no
mē ſuæ dignitatis, ubi aliàs ſufficiſſet fa-
ceř mētionē in gn̄e. Et ſic ſentit, ꝙ impe-
trās bn̄ficiū nō modicū: nō arctať ad faciē
dā mētionē in ſpē de ſuo bn̄ficio, ad hoc d
qđ no. gl. i cle. 1. de ꝓb. Hæc lect. nō eſt ue
ra in ſe, utputo, ut j. dicā lati⁹, nec cōuenit
lfæ: q̃a hic nec d̄ qualitate dignitatis, nec
de bn̄ficiis i gn̄e fiebat mētio: ſed ſimpl'r
appellabāt ſe clericos. Nō ergo uenit iſta
ꝓuiſio ad ponēdū hoc nouū ius. Itē non
uř aduertiſſe, ꝙ hic Papa rn̄det ad cōſulta
tionē; b quo caſu nō poniť ius de nouo,
ſed rn̄deť ſcd̄m ius antiquū, ut not. gl. in
c. cōſultationi, de tēp. ord. & in c. ex tua, d̄
fil. ꝑſb. Itē, ꝙ ſit fienda mētio de qualitate
bn̄ficii obtēti: adduco bonū tex. ꝑ locum
à ſpeciali in cle. ſi Roman⁹, de ꝓb. ubi dř
ſpāle, qn̄ motu ꝓprio ſit conceſsio. † Sed
circa hūc articulū ualde utilē q̃riť, nunq̃d
ſit fienda mētio de qualitatibus bn̄ficii i- e
petrādi c & qualitalibus bn̄ficii iā obten-
tiuarias ultra materiā hic cōtentā repe-
rio opi. ſed cōcludendo & allegando ma
teriā, ubi tāgiť, dico ſic, ꝙ de qualitate bn̄
ficii ipetrādi eſt fiēda mētio, ubi illa qua
litas eſt notabilis. Et primò dēt fieri men
tio de cura aīarū, quā illud bn̄ficiū habet
ut in c. cū in illis, de ꝓb. li. vi. Itē de quali-
tate reſidentiæ fiēda eſt mentio, ſi bn̄ficiū
req̃rit reſidentiā, ar. c. fi. de cle. nō reſidē.
tenet Io. Cald. in c. in nr̄a. j. c. Itē dēt fieri

mentio, ſi illud bn̄ficiū ſit dignitas, text.
4 no. eſt hic. † Probať rōne: de oībus fienda
eſt mētio, q̃ poſſunt inducere Principem
ad nō cōcedendū, uel ad nō ſic facili⁹ cōce
dendū, ut eſt text. not. i c. poſtulaſti. j. e. &
ibi ꝑ Hoſt. ſed iſtæ qualitates pn̄t Pricipē
ſubtrahere à cōceſsiōe: q̃a difficili⁹ Papa
cōcedit dignitatē. ſeu curā aīarū, uel bn̄fi
ciū requirens reſidentiā, quā minora bn̄fi
cia. Quia nō q̃libet clericus eſt apt⁹ ad il
las q̄litates; ideò neceſſariò eſt fiēda men
tio. De ordine uerò annexo bn̄ficio, non
eſt neceſſariò fiēda mētio, tex. uř in c. ei, c
cui. de ꝓb. li. 6. tenet Io. Cald. in d. c. in no
d ſtra. De quātitate ualoris d eſt dubiū. Nā
nullibi expſſè ꝓbať, ꝙ impetrās teneatur
facere mentionē de ualore bn̄ficii. de quo
uide gl. in cle. 1. de ꝓb. poſt prin. & ꝑ do.
de Ro. deci. 172. aliàs eſt 81. ubi dicāt Pa
pā Vrbanū tertiū explicaſſe nō ualeř gra-
tiā, niſi fiat mentio de ualore bn̄ficii ipe-
trādi, & obtenti. Hodiè ita cōiter ſeruať:
tn̄ facilior eſt illa clauſula: Quòd nō exce
dit ualorē tātæ quātitatis. Nā periculoſū
eſt, ꝙ q̃s ſe adſtringat ad certū ualorē: &
on⁹ ꝓbandi incūbit ipetrāti. uide qđ dixi
in c. fi. de ꝓſump. In ar. tn̄ ꝓ & cōtra pōt in
duci tex. i c. cū adeò. j. e. & c. cū teneamur
j. de ꝓb. Puto tn̄, ꝙ circūſcripto ſtylo cu-
riæ nō ſit de iure ueteri neceſſariū facere
e mentionē de quātitate ualoris: e q̃a bn̄fi-
ciū debet pricipaliter cōferri ꝓpter ſpūa
lia; temporalia aūt ueniunt acceſſoriè ad
ſpūalia. Sed, q̃a hodiè ut plurimū cōferū
tur bn̄ficia ꝓpter temporalia; ideò fuit or
dinatū, & eſt d̄ ſtylo curiæ, ut fiat mētio d̄
ualore. Tn̄ bn̄ cōſiderando nō eſt ꝓuiſio
inutilis: quia diſpenſatio temporaliū nō
debet cuiq; cōmitti, ſed ſcd̄m qualitatem
perſonæ debet cōmitti diſpenſatio. Ideò
talis eſt aptus ad habendum bn̄ficium te
nue, qui eſt oīno ineptus ad habendū be-

a De diuitijs. Vide gl. & doct. in c. conſtitutis, de ap. in uer. impoten
tiam, & dicetur in cap. cum adeo in eo.

b Ad cōſultationē. Adde iſtū in c. ſi diligēti. de for. cōpe. i c. puenit,
de emp. & uē. & in c. cū ſimi. de reg. & in c. tuæ, de ſpōl. & in c. paſto
ralis, in prin. de excep. & in c. fi. de re iudi. uide tex. bo. in c. ex multa.
in uer. ꝙ i cōſulta
tiōe ius edit, d̄ uo
to, tex. et ibi Ge-
mi. in c. Rom. §. fi.
de ofn̄ ordi. li. vj.
facit qđ no. gl. in
cle. dudū. in prin.
§. hmōi, de ſepul.
& gl. in c. Roma.
§. cū aūt, de ap. li.
vj. in uer. qui pro
tēpore, & qđ uo-
luit Bart. in l. ne-
mo, C. de ſenrē. &
iterlo. omniū iu.

c De qualitatib⁹
beneficij impetrā
di. Adde Do. latè
in c. ſuper literis,
i v. col. uer. dū le-
gi Bononiæ Sex-
tū. ſ. eo. & i repe.
c. poſtulaſti, i xv.
col. uer. puto. ſ. e.
& ibi Do. Ma. i re
pet. in pen. col. &
Do. in c. dudū. in
v. col. uer. credo
ſic poſſe diſtingui
ꝑ illum tex. de ꝓ-
ben. l. vj. per gl. in
cle. j. i uer. alteri,
de præb. q̃ unit, ꝙ
nō tenetur impe-
trans facere men
tionem in literis
beneficialibus, ni
ſi de qualitatibus
in iure expreſsis:
& eā ſequitur Cal
de. in ti. de fil. ꝑſb.
conſi. j. & in c. in
noſtra. ix. col. in
iiij. q. ſ. eod. per
Moderni. ibi. xvj.
corolario. Vide
Rot. in hoc ti. cxx
iij. i nouis. & Cal.
in iſto ti. conſi. x.
& uide per Mod.
in c. ſuper literis,
In j. concluſione,
ubi omnino uide. & in d. c. in noſtra. & idem Cald. conſi. 2. i hoc tit.
67. Papa ſupplicat, in antiquis, per Modern. hic in x. concluſione.

Adde tu Ro. conſi. 362. & do. de Ro. deciſi. ſuis, de præb. in recolle-
ctis per do. Bernardum de Biſigneto.

d De quātitate ualoris. Adde Old. conſi. 58. quidam impetrauit. Cald.
in c. fi. de ꝓſum. & ibi per iſtū & alios do. per do. meū hic dicentē ſe
cōſuluiſſe, ꝙ onus ꝓbandi ueritatē ualoris incūbit opponēti. alleg.
Bal. conſi. incip. plura dubia ſunt examinãda, in 2. col. & uide 13. cō
cluſiones, circa iſtā expſſionē ualoris, ꝑ do. Fel. hic in 4. col. cū pluri
bus ſequētib⁹. Card. & Imo. in cle. j. de ꝓb. Card. & Imo. & Domi. ſ. e.
c. in nr̄a, cū alijs cōcluſionibus, alleg. hic ꝑ Moder. quos oīno uidebi
tis ad ſaturitatē. ANT. FRAN. Quō aūt probetur ualor uel beneficij,
uel alterius rei, habeť ꝑ gl. 2. in c. quāto in prin. de iureiur. & in c. ſi
pluribus, de ꝓb. li. 6. Dicas tn̄, ꝙ ualor æſtimatur ſcd̄m fructus, q̃ per
cipiunť, ut uoluit gl. in uer. fructuū, in l. ſed ſi quid. ff. de eui. & l. ſ ꝑ
gl. in l. pe. ff. de reb. eo. & ꝑ gl in c. cum cām, de teſti. in gl. 2. & gn̄ali
ter de materia quis dicat eſſe ualor rei, & quō probetur, habetur ꝑ
Legiſtas in l. ꝓcia rerū. §. nonnullā. ff. ad leg. Falc. & in l. 1. §. ſi hæres,
ff. ad Treb. & in c. q̃a uerò Leonis, in aut. de reb. ec. nō aliē. & in aut.
hoc ius porrectū. C. de ſa. ſan. ec. canonizata. 10. q. 2. in c. ea. n. §. hoc
ius porrectū. Et qualiter ualor rei dēat deduci i petitionē & i ꝓceſ
ſū habeť ꝑ Bar. i l. Pedius. ff. de incē. rui. & nau. & in l. 1. C. d̄ reſci. uē.

e SEB. SAPIA. Valoris. Vide d. Andræ. Sicu. in conſi. 33 clemen-

neficiū pingue;ideò quātitas redituū poſ
ſet Principē ſubtrahere à cōceſſiōe grāe.
ideò vr̄ vtile & neceſſariū,vt fiat expreſſio
arg.d.c.poſtulaſti.Hæc pcedūt vbi ad in-
5 ſtātiā fit grā. † Si verò motu pprio,tūc ē
magis dubitādū;qa motus ppri⁹ excludit
ſurreptionē,vt i c.ſi motu pprio,d̄ præb.
li.6.& cle.ſi Roman⁹.eo.ti.Sed ɔ̄riū eſt ve
rū,qa motus ppri⁹ nō operaꝫ circa itrinſe
cas q̄litates bñficii. Vñ ſi Papa motu pro
prio ɔcedit bñficiū, & ñ facit mētionē,ꝙ
eſt curatū;nō valet grā, ñ ex defectu ſurre
ptiōis, ſed qa ñ apparet de volūtate Prin
cipis,ar.in c.cū in illis, & c.is cui,de pbē.
li.6.Et hāc opi.tenet Io.An.i d.c.ſi motu
pprio,de pbē.li.6.& do.de Ro.deci.a 82:
a præalleg. a Vñ cōclude,ꝙ motus pprius
nō firmat gratiā ɔ̄ volūtatē cōcedētis,nec
in præiudiciū tertii. Vnde nō valet grā,ſi
b bñficiū eſt iuris patronat⁹ b, & de eo ñ fit
mētio, nec īcludit intrinſecas qualitates
bñficii.& aliqd de hoc p Cal.in c.māda-
to.j.eo.qd̄ eſt bñ notandū. Et adde gl.in
d.cle.ſi Roman⁹,& hoc quo ad primū mē
c brū,ſed reſpectu iā obtēti,c eſt maius du-
6 biū. † Nunqd ſi impetro ſm, debeā face-
re mentionē de q̄litatibus primi?In quo
dic,ꝙ aut impetro diſpēſationē, vt liceat
mihi tenere ſm cū primo:& ñ valet diſpē
ſatio,niſi ēt fiat mētio d̄ q̄litatib⁹ primi.
Exēplū.hñs Prępoſiturā,mō impetrauit,
vt poſſit habere aliū pſonatū:& ſimul re-
tinere cū ppoſitura:ſi nō fecit mētionē,ꝙ
ppoſitura erat curata,diſpēſatio nō valet.
Quia duo erāt impedimēta i primo,ſcili
cet dignitas,&cura.Sublato ergo vno im
pedimēto,remanet reliquū,vt in c.ex tua
rū.j.de auth.& vſu pal.hoc dictū vr̄ pbari
in cle.1.de pbē.tenēt Io.An.& Hoſti.i c.
poſtulaſti.j.e. Nec ob.ſi dicaꝫ, ꝙ ex quo
Papa ɔceſſit mai⁹.ſ.dignitatē,vr̄ ɔceſſiſſe,
qd̄ eſt min⁹,ſ.curā, ar.i c.ex pte.el.3.j.de
deci.Solu.eſt multiplex ſm eos.Primò,ꝙ
licet dignitas ſit honorabilior : cura tñ
7 periculoſior.12.q.1.ca.pcipimus.† Itē &
ſcd̄ò:in gratiis & diſpēſatiōib⁹ nō arguiꝫ
ex paritate vel maioritate rōnis, arg.c.p
venerabilē.j.q fil.ſint legi. qd̄ ſem p no.
8 † Vel tertiò in gratiis fauorabilib⁹ valet
ar.pdictū,vt in d.c.ex pte.ſecus in odioſis

diſpēſationib⁹;argu.i c.quis.de pbē.li.6.
Et p hoc pōt rñderi ad vnū tex.ſing.in
materia,quē neſcio alibi,in c.p venerabi
d lē,q fil.ſint legi.vbi diſpēſatio d extendiꝫ
de maiori ad minus,vt pcedat in diſpēſa
tione nō odioſa,puta,ꝙ nō legitim⁹ pro-
moueaꝫ ad ſacros.Secus i odioſa:vt qñ fit
diſpēſatio ſup pluralitate beneficiorū.Et
hoc dictū ſem p tenebis mēti. Et facit qd̄
no.Io.And.in addi.Specu.tit.2.§.fi.ver.
9 ſed illud qriꝫ.† Per hoc etiā dicas,ꝙ ſi qs
impetrat diſpēſationē ſup pluralitate be
neficiorū,& nō facit mētionē ꝙ illa bñfi-
cia prius tenebat illicitē, recipiēdo inde
fruct⁹, ñ valet diſpēſatio.Hoc firmāt An.
& Cōpoſt.d.c.dudū.2.de ele.Si verò non
impetraꝫ diſpēſatio, ſed ſimplr qs impe-
trat ſm bñficiū;& tūc gl.in d.cle.1.vr̄ vel-
le,ꝙ ñ ſit neceſſe facere mētionē de qua-
litatib⁹ bñficii,q̄ ſi ſatis eſt facere mētionē
de primo bñficio i gñe, p qua op.facit d.
c.poſtulaſti. Cōtrariū tenet Io.Cal.i d.c.
in nr̄a:qa expreſſiōes qualitatū primi be-
neficii poſſent mouere Principē ad nō cō
cedēdū ſm. Dicerē ſic, ꝙ aut p receptio
nē ſecūdi ñ vacat primū, ſaltē ipſo facto:
& tūc,ex quo pōt retinere primū cū ſcd̄o,
dēt facere mētionē de q̄litatib⁹ primi,ar.
p locū à ſpāli,in d.cle.ſi Roman⁹. Aut p
receptionē ſecūdi vacat primū ipſo facto,
& eſt mai⁹ dubiū.De ſubtilitate & rigore
tenerē opi.Cal.qa ſi fortè Papa ſciuiſſet
de q̄litatib⁹ primi,nō abſoluiſſet eū à pri
mo bñficio ɔcedēdo ſibi ſm,& facit rō d.
c.poſtulaſti. Nunqd aūt de reditibus ſit
fiēda mētio,vt dixi, cōſtō Vrbani & ſtyl⁹
curię habet, ꝙ ſic:ſed iure antiquo hoc ñ
pbaꝫ. Et tex.incōtrariū videꝫ hic iudicio
meo. Nā Papa hic facit mētionē d̄ rediti
bus,videlicet,ꝙ iſti impetrātes abūdabāt
in reditibus, & in fi.tex.caſſat lrās ſolū ex
eo,ꝙ ñ fit mētio de noīe dignitatis, & ni
hil dr̄ de reditibus,& loquiꝫ de beneficio
prius obtēto,& hoc tene mēti,qa nullibi
10 ita bñ pbaꝫ.† In gl.1.in fi.not.bñ iſtā gl.
& nō tradas eā obliuiōi:qa ñ habes alibi,
e niſi hic, & i c.nōnulli e.j.eo.vbi cōſimilis
f gl.ſ.ꝙ ad bñficia f qs pōt impetrare lrās
p alio ſine mādato ; ſec⁹ i lr̄is impetratis
ad lites,vt in d.c.nōnulli. Nico. Abbas.

tiſſimi.in.1.vol.vbi dicit,ꝙ ille q impetrat priuilegiū,vt poſſit teſtari de rebus acquiſitis ex reditu eccleſiæ,dēc facere mētionē de valore.Et ꝙ valor bñficij cōſidereꝫ detractis oneribus,vide Deci.in cōſi.556.& nunqd,ſi valor exprimaꝫ falſus,vitieꝫ reſcriptū,vide Rotam in deciſio.47.no.ſm dn.Card.in conſi. 34.milleſimotricenteſimo.

SEB. SAPIA.

a Præalleg.voluit allegare deci.14. licet ipetrās, i nouis,ſub ti.d̄ reſcr. vide ēt Car.Flor. in cōſi.98. Papa.

ZACHARIAS.

b Iuris patronat⁹. Adde ꝙ iſtud dictū debet itelligi de iurepat.laicorū,cui derogare p nullas lrās nō eſt mens Rom.Pōtificis,vt voluit Lap. de Caſtel.i ſua alle.85.incip.beneficia vacātia in curia Io.And.in ca. dilectus, de offic. deleg.Gemi. poſt alios in c.2.in gl. in ver.collatio,d̄ pben.li.6. Abb.in c.cum dilectus, & ibi bo.gl quæ dat iōnē hui⁹ dicti in gl.mag.d̄ iure pa. Fel.in ſuo tractat. qñ literæ apoſto. noceant patro.eccle.circa princ.& Card.ɔſi.96. inci. Papa voluit quandam abbaciā poſt med.verſi.quo ad cauſam ſecundā. Aduerte tñ,ꝙ tale reſcriptū de quo p iſtū,teneret,niſi patron⁹ ageret de cōtēptu,vt eſt caſus in d.c.decernimus,ibi:irritā eſſe nouerit.16.q.7. Abb.i c.illud,circa prin.de iurepa. & in c.ex inſinuatione,in ſcd̄o no. eo.tit.melius i c. cū Bertoldus,col. 3.ver.ex hoc notabiliter colligiꝫ,& ibi ēt Fel.remiſſiuè,i.5.co.de re iu.

ANT. FRAN.

Circa hoc,an Papa p ſuas lrās deroget iuri patronatus laicorū in dubio dicidū eſt,ꝙ nō,vt hic p iſtū:qm̄ nō intendit Papa derogare, ſiue tollere ius alterius:ne ēt ex hoc laici facilè retrahanꝫ à fundatione,dotatiōe,ſiue cōſtōne eccleſiarū,ex qbus actib⁹ erectia rōceſſit laicis ius patronatus iuxta ea,q̄ plenè tractā.p d.Abb.& alios i rub. de iure patro.Sed ſi Papa de hoc certificatus eſſet, ꝙ eccleſia,de qua prouidet,uel pvideri mādat,eſt de iure patronatus laicorū,& eo nō obſtāte prouideri mādaret de illa,uel ex certa ſcia,uel motu pprio, aut aliter derogādo tali iuri patronatus,ñ puto hæc dicta pcedere: qm̄,licet Papa gñaliter mādādo alicui pvideri de bñficio,in dubio nō videaꝫ in ſuo mādato ɔprehendere bñficiū patronatū,vt in c.cū dilectus,de iurepat.& i c.dilectus,de off.leg.& voluit gl.in cle.lrās, vbi ēt p Pau.de Lea.de pben.ca ſi dixit, ꝙ in tali mādato vult cōprehendi bñficiū patronatū,ēt laici,illud cōprehendiꝫ:alias eſſet dicere,ꝙ Papa nō poſſet derogare iuri patronatus laicorum;qd̄ nō eſſet bene dictū,neq; uerū,per pdicta.Sed bene uerū eſt,ꝙ in gñali mandatō de pvidēdo alicui de beneficio,ēt ſi dicatur de beneficio ſpectante ad præſentationē alterius , nō cōprehēditur beneficiū patronatū laici . Et in hoc allegatio Lap.eſt multū no.de quo ēt vide p Specu. in tit.de leg.in.§.nunc tractemus, in ver.ſed nunqd legatos.& vide Fede.de Sen.in ſuo cōſi.82.ubi etiā ipſe tenet, ꝙ in tali mandato generali de pvidendo nō uenire tale beneficium patronatū laici,niſi illud expreſſè dicatur in mandato. Et hoc modo eſt hęc materia intelligenda,ne tollaꝫ poteſtas Papę,circa potentiā derogādi iuripatronatus laici, qñ uult derogare,licet in dubio non præſumaꝫ alicui uelle tollere ius ſuum.

c Iā obtenti.Adde Io.An.in c.in noſtra,ver.ſi.j.eo.& ibi Cal.& Do.in 4.col.Bur.in.8. & Imo.in fi.Car.in cle.2. de offi. or. l.14.q.& ibi Imo. i vlt.col poſt Zenze. Mari.in repe. cap.poſtulaſti, in 14.col.ibi.15.trāſeūdo nūc ad qualitatē.j.eo. iſtum in d.c. in noſtra, in vlt.no.Rotam hoc tit.31. in antiquis no.ꝙ Pa. Nic.Mi.in reper. fo.73. in.2.colū. ibi,grā in beneficialibus.& fo.77. ad fi.ibi, gratiam beneficij.ꝙ de tribus qualitatibus obtēti debet fieri mentio, videlicet dignitatis, continuæ reſidentiæ, & curæ.alle.do.But. in ca.in nr̄a,in.8. col. ſecus de qualitate ordinis beneficio annexi p ca.ei cui, de præben. in.6. & vide Ro.deciſi.10.i nouis.Domi.in ca.ſi Apoſtolicæ, in fi. de præb.in.6.propter gl.penu.ibi, & in c.non poteſt in fi.prin.eo.titu. & lib.Cal.de reſcrip.in conſi.10.& de fil.presby.conſi.1.allegando gloſ.5.in clementina prima,de præben.& vide Modernio.hic , & in ſecunda columna,& in vndecima concluſione.

Adde quo ad primum membrum Di.Abb.Old.conſi.140.in fi.quo verò ad ſecundum Rom.conſi.362.ſuprà alleg.

ANTO. FRAN. Circa illud,qd̄ dicit,ꝙ de qualitate reſidentiæ bñficij eſt faciēda mentio, videꝫ hoc nō tranſire ſine dubio,cū hodiè beneficia quantūrunq; minima requirāt reſidentiā,vt in ca.finali,& in cap.tuæ,de clericis nō reſidentibus,ideo cogitandum relinquo.

d SEB. SAPIA. Diſpēſatio.dū dn.Abb.hic ſentit,ꝙ diſpēſatio,vt Baſtardus ad ſacros ordines pmoueaꝫ ſic fauorabilis, videꝫ obſtare tex.in ca.1.de fil.presby.vide pro reſolu.Fel.in c.poſtulaſti.j.eo.

e Nonnulli. Ibi dicetur.

f SEB. SAPIA. Ad beneficia.Vide latè per Abb.in cap.ex ore , de his,quæ fiunt à main.par.capituli.

a SEB. SAP. Allegãs dolũ. Hãc mãm latiſſimè ꝓſecutus fui in l. qđ Nerua, in materia doli ꝓſumpti, ff. depoſit. vbi poſui. 30. limitatiões ad regulã, l. quoties. §. 1. de ꝓba. Sed q̃tũ ad ꝓpoſitũ vr̃, ꝙ gl. hic poſſit ſuſtineri, ꝙ imò dolus ꝓſumatur poſt lapſum anni: q̃a q̃ nõ facit id ad qđ ſcit ſe teneri, dr̃ in dolo. l. dolus. ff. mandati. Bar. in l. tutor qui repertoriũ in princ. col. 2. ff. de admi. tutorum.

b Probatur ex cõiecturis. Fallit primò in omittente id, qđ ſcit ſe debere facere, l. ſi ꝓcuratorẽ. §. dolo. & l. dolus. ff. man. ſecus ſi ignoraret l. q̃ in alterius. ff. đ re iu. Fallit. 2. in faciẽte actũ ſimpl'r ꝓhibitũ: quia ꝓſumit dolus. c. 1. ĵ. de ꝓſum. ſec' ſi actus eſt ꝑmiſſus; q̃a ſtat regula. Fallit 3. qñ actus aliqñ eſt ꝑmiſſus, aliqñ ꝓhibitus, & fit clam. q̃a ꝓſumit dolus in caſu prohibito, ſec' ſi fiat palã, l. fi. ff. de rit. nup. l. non intelligitur. §. ſi quis palàm, ff. de iure fiſc. Fallit. 4. in cõmentarienſe: quia debet probare ſe dolo carere, quando carcerati aufugerunt, l. ad cõmentarienſem, C. de cu. reo. & l. milites, ff. eod. ti. ſm Flor. in d. §. q̃ dolo, hic allega. & Bart. in l. dolum, C. de do. & ꝙ dolus ex coniecturis ꝓbetur, adde Bar. in tracta. teſtiũ. 45. col. ibi, dolus. & gl. 2. in l. apud Celſum. in prin. ff. de doli excep. & ibi Bar. in gl. 1. in l. dolus, C. de reſci. ven. & Bal. in l. ſi cõſtante. §. ſi maritus, ff. ſol. matr. Bar. in l. poſt ꝯtractũ, ff. de do. Bart. Veronenſem in tract. ſimulati. ſanctum Bernar. in tract. de contract. ſermo. 29. arti. 2. c. 1. & Archid. Flor. in 2. parte ſuę ſummę. c. 7. incip. quia viuræ vorago, fo. 21. Pau. de Caſt. conſi. 329. viſa petitione. & conſi. 126. in cauſa mo. Pet. de Anch. conſi. 9. plurimæ cõiecturæ. & conſi. 52. ex ordine ꝯtractuũ. Ro. conſi. 404. ſunt. Pet. de Anch. cõſi. 223. ad corroborationẽ iſtã, conſi. 6. quidam dom. Franc. & conſil. 50. quidã maſſaritius. oẽs in d. l. poſt contractum, & ibi Alex. in apoſtil. & per eundẽ Alex. in d. l. dolũ. & ibi Pau. de Caſt. & probatur dolus eo ipſo, ꝙ quis contrahit ꝯ iura. C. de agri. & cẽſi. l. quẽadmodũ, lib. 11. & regula qui cõtra. lib. 6. & Bart. in l. ſed & ſi lege. §. ſcire ff. de peti. hære. & gl. 2. c. vulteranæ. 12. q. 2. per Hoſt. in ſumma, de do. & Are. in §. ꝓtereà. inſt. de acc. col. 14. & de excep. doli latè ꝑ eundẽ, inſti. de excep. in prin. in 4. col. cũ ſex foliis ſeq. Adde hic ad moder. Ang. in l. nup. C. de natura. lib. & in l. ſed & ſi q̃ſitũ. ff. de lib. & poſth. quẽ refert Alex. in l. ſi quis poſthumos. ff. e. ti. & qđ legitur & no. in l. filiæ meæ emancipatæ & ęgræ, ff. ſol. ma. Pe. de Anch. in c. ſicut, de regu. Bal. in auth. niſi rogati, C. ad Treb. circa fi. ver. q̃ro quid ſi rogatus, in vlt. vitæ ſpiritu facit ſe monachũ. & in c. in ꝓſentia, in ver. q̃d ſi quis ingreditur & ꝓfitetur in articulo mortis, in 12. colu. de prob. & Bal. in c. 2. de renun. lib. 6. & in d. l. filiæ meæ. & in c. 1. §. porro in ti. q̃ fuit prima cauſa bñfi. amit. & in c. 1. §. hoc quoq;. de ſuc. feu. & in c. 1. de alie. feu. & in l. fi. ff. ſi q̃d in frau. pa. & in l. ſi filia. ff. de diuor. & in l. q̃ ſerui pœnæ, ff. de manum. & in l. qđ ſi maritus. & in l. q̃ſitũ. ff. q̃ & à q̃b. & in l. 2. C. de repu. hęr. & in l. fraus, ff. de leg. & in c. q̃a veriſimile, de ꝓſump. Ci. & doc. in l. ſi q̃s poſthac, C. de bo. dã. Bar. & doc. in l. ſi vetri. §. fi. ff. de priui. cre. Bart. in l. fi. ff. đ do. inter vi. & vxo. Iſtũ in c. Raynut. in ver. integraliter, de teſt. Itẽ penſio cõſtituta de reditibus eccleſiæ ꝓ beneficio in fraudẽ nõ tenet, c. extirpandæ. §. quia verò in fin. de præben. & ibi doct. & iſtum in cap. expoſuiſti, eod. tit. & de differentia inter fraudem & dolum dicitur in c. ex tenore, ĵ. eo.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de prima valet, ſi primus impetrãs non eſt vſus ſuo reſcripto dolo, vel negligentia.*

2 *Reſcriptum ſurreptitiũ nõ eſt ipſo iure nullũ.*

3 *Reſcriptum ad lites perditur data negligentia impetrantis: quæ negligentia non conſideratur, niſi alius ſecundo impetret.*

4 *Dolus non præſumitur, ſed bene probatur ex coniecturis.*

5 *Exceptio an & quando ſit temporalis, vel perpetua.*

CAP. IX.

SI autem. † Hoc intendit. Valet ſm reſcriptũ impetratũ ab aduerſario, licet non faciat mentionẽ de primo, ſi prim' ĩpetrãs dolo, nõ fuit vſus illo. Primò ponit thema ſcđo q. tertio ſolutio, ibi: & ĩ eis. & ibi diſtiguit & ſm mẽ[a]brũ, ibi: ſi ãt. Caſus lr̃alis. Aliquis impetrat lr̃as ꝯ aduerſariũ ſuũ ſuper aliqua cauſa: poſt modũ aduerſarius ille ſup eadẽ cã [b] ad alios iudices lr̃as impetrauit, in q̃b' đ priorib. mẽtio nõ fiebat, & cœpat cõuenire aduerſariũ, q priores lr̃as impetrauit. ille corã iudicib' excepit lr̃as priores habere: de q̃bus in poſterioribus mẽtio nõ [c] hr̃: q̃ritur quid iuris ſit. Dr̃, ꝙ ſi prior impetrãs dolo, vel negligentia lr̃is ſuis vſus nõ fuerit, per poſteriores poterit conueniri. Si verò copiam iudicis delegati habere nõ poterit, per poſteriores nõ poterit ꝯueniri. Ber. † No. i. ar. optimũ & quaſi expreſſum, ꝙ ſm reſcriptũ nõ faciẽs mentionẽ de primo, nõ eſt ipſo iure nullũ. Nã ſi eſſet nullũ, nõ cõualeſceret data negligẽtia primi impetratoris, vt in regula, nõ firmat tractu tp̄is, de re. iur. li. 6. Et ſic hic eſt caſus, ꝙ ſurreptitio nõ vitiat lr̃as ad lites ipſo facto: qđ dixi lati'. ſ. e. ti. c. cęterũ. † No. 2. ꝙ reſcriptũ ad lites ꝑdit data negligẽtia impetratoris in vtẽdo. Intellige ſi impetrat poſtmodũ ſm ꝯriũ: alias aũt nõ data impetratiõe ſcđi, primũ eſt ꝑpetuũ. i. durat tãto tp̄e, q̃to durat actio, ſuper qua ĩpetrat, ut eſt text. ſing. in l. falſò C. đ diuer. reſc. & ſic limita iſtũ textũ ꝑ illũ, & illũ per iſtũ. Nota. 3. caſũ, quo dolus & negligẽtia æquiparãtur: regr̃ tñ differũt, vt ĩ c. ſup literis. ĵ. e. & no. ĩ l. qđ Nerua. ff. depo. † In gl. 1. ibi, *dolus ꝓſumitur*: ſed ꝯ hoc facit tex. ĩ l. quoties. in §. qui dolo. ff. de proba. vbi dicitur, ꝙ allegans dolũ, [a] habet ꝓbare: quia nõ pręſumit. Ideò dicũt doc. & meli', ꝙ per lapſũ anni ꝓſumit negligẽtia, arg. hic & in c. plerũque. ĵ. eo. ſed dolus ꝓbat ex cõiecturis, [b] cum cõſiſtit in aĩo, l. dolũ, C. de dolo, & ĩ c. 2. de renũc. li. 6. Et ĩ fi. gl. declara hoc dictũ gl. ſm qđ. ſ. dixi. Et idẽ dic in reſcriptis ĩpetratis ad beneficia: vt ſint ꝑpetua. Si ãt dat negligẽtea [c] impetratoris, & impetratio alterius eſt ꝯria, dic, vt legit & no. ĩ c. tibi q, de reſcriptis, li. 6. & ĩ c. ſi clericus, de ꝓben. e. lib. † In gl. 2. ibi: *& talis eſt.* Hęc gl. nõ ſoluit formaliter ꝯtrariũ: quia hoc eſt, de quo q̃rit: quare iſta exceptio

ANT. FRANC. Circa doli probationem, dicas, ꝙ dolus in dubio non præſumitur, l. dolum. C. de do. quia hoc eſſet præſumere delictum, quod in dubio non debet præſumi l. meritò. ff. pro ſoc. & ideo cũ talis dolus cõſiſtat & depẽdeat in aĩo, non ita facilè põt probari. Ideo in probatione doli oportet recurrere ad cõiecturas & præſumptiões, q̃ in ſimilibus in cõſiderando aĩum & mẽtẽ alicuius dicuntur eſſe manifeſtæ & liq̃dæ probationes, vt ĩ l. licet Imperator, & ibi plenè ꝑ Alex. đ Imo. ff. de leg. 1. & per Bal. in l. voluntatis quæſt. in ult. col. in ver. q̃ro ſi ſtatutum. C. de fideicom. & multa ſunt quę inducũt coniecturam & ꝓſumptionem doli. nam præſumitur ex violentia, vt in l. 4. ſi quis eũ, qui in ius vo. vi ex. Item ex teſtium ſingularitate, ſicut in teſtib' Suſannę, per Bal. in l. ſolã, in l. teſtium facilitatẽ, in l. iuriſiurandi, C. de teſta. Item præſumitur dol' in reddente valiſiam diſſigillatam, vt ꝑ Rom. & Alex. latè in l. in actionib. ff. de in lit. iuran. Itẽ ex clandeſtinate, vt in factis occultis ſm Bal. in l. error in 4. col. C. de iur. & fac. igno. & in l. fi. de ritu nup. & in l. 1. C. de interdi. ma. & in ca. cum inhibitio, de clande. deſpon. & generaliter ſemp ꝓſumitur dolus in his, quæ ſunt de genere ꝓhibitorum, & ſonant in delictum, vt no. in l. 1. C. de fal. & in l. 1. de ſic. ꝑ Bal. in l. dolum. C. de dolo. & in l. ſi non conuitij, C de iniu. & ꝑ Angel. in repe. l. ſi vacantia, de bon. vacan. lib. x. & ꝑ Alex. de Imo. in l. ſi quis teſta. li. eſſe iuſ. ſue. Aduerte tñ, q̃a dolus non ꝓſumitur in homicidio cõmiſſo in perſonam cõſanguinei, vel affinis, vel patris, vel amici, vt eſt no. gl. in l. prim. C. de ſica. no. Bal. in l. fi. in 20. oppo. de hære. inſti. quod tñ eſt verum ſm Sali. in d. l. 1. C. de ſica. ſi aliæ coniecturæ concurrant; alias ſola conſanguinitas non excluderet dolum. Et q̃ differentia ſit inter fraudẽ & dolũ, habetur per gl. & Bar. in l. iuriſgentiũ, in §. ſi fraudandi. ff. de pactis, & ibi plenè per Alex. & Bal. in l. q̃ fortuitis, in 5. col. C. de pig. ac. & concluditur, ꝙ fraus propriè dicitur, qñ aliquid fit contra fidem datam. Dolus autem qñ nulla eſt data fides.

c Negligentia. Adde hic plenè per Feli. in 4. colum. in verſic. negligẽtia probatur.

ANT. FRANC. Adde ꝙ negligentia in prælato cẽſetur eſſe crimen, vt per gl. in c. ea, quæ, de off. Arch. & expreſſè voluit Inno. in c. querelam, de ele. & no. gl. in c. fi. de renun. & per do. Car. in cle. 1. de ætate & qualita. in 7. q. & vide bo. tex. ĩ cle. 1. de vita & hone. cle. vbi dicit negligentiam eſſe damnabilem; quinimo negligentia ꝓlatorũ dicitur eſſe peccatũ mortale, vt dixit Arch. in c. dictum. 81. diſt. & tene mẽti gl. in c. ſæpe. 12. q. 2. q̃ dicit, ꝙ clericus negligens culturam agrorũ eccleſiæ, poteſt ab eccleſia remoueri. Et q̃s dicant negligens vel negligere, no. in c. ſi clericus, in ver. negligentẽ, de ꝓb. li. 6. & per Arch. in c. placuit. 16. q. 3. & habet per Inn. in c. nouit de ſen. excõ. in vl. gloſ. & per c. fi. de ſup. negl. præla. lib. 6. & no. in c. licet canon, in ver. negligens, de ele. eo. lib. & plenè tract. in c. ea, quæ de off. Archi.

a Temporalia ad agendum. Limita ſex modis, vt hic per mod.

b In l. ſi ꝯtendat. Vide ibi Imo. & Sal. in l. ſi pater C. q. bo. ca. poſ. Paul. in d. l. ſi cõtendat. & Ale. in l. ſi finita. §. eleganter. ff. da dã. infe. l. 3. §. miſſum. & ibi Bar. ff. da Carb. edic. gl. & Bald. in l. de pupillo. §. q. opus. ff. de ope. no. nun. Inn. in c. 1. de cõfir. vti. vel inut. Imo. ſ. eo. ex pte. S. in 7. col. & cõiter tenent iſtæ gl. & intẽtãs iſto remedio ꝑt vti in foro proprio, in quo eũ cõuenire hẽret actor: qa licet ſpõte veniat: tñ venit vt reus, ſed voluntarius: iõ forũ rei originalis ſequitur, Ant. in c. ſi clericus, in ſi. de fo. cõp. & ibi iſtũ in 1. col. Addẽ iſtũ ꝓ illis gl. in rubr. de exce. i ſi. & ꝑ do. meũ hic, quẽ omnino vid. Adde tu Ro. conſil. 90. & 412.

SEB. SAPIA.

c Admittendũ. Adde aliũ caſum, in quo poſſum deducere exceptionẽ añ, quã aduerſarius me conueniat, ſcðm caſum. l. diffamari, C. de inge. & manu. illud remediũ põt intentari per reũ corã iudice ipſius rei, vt no. do. Ant. in c. ſi clericus laicũ, de for. cõp. & do. Abb. in c. ſi quis ꝯ clericũ in no. eo. ti. de foro compet.

d Vt aſſerunt. vide hic Bu. ponentem cautelam, qñ quis nolit confiteri, ꝙ dicat, Prout aſſeritur. pro quo do. meus hic allegat plures text. Adde iſtũ in c. ex ore. 1. 4. no. de his, q̃ ſiũt à ma. par. capitul. Adde tu do. de Rota. hoc ti. in antiquis deci. 332. vbi dñt ꝙ ſi Papa dicat, Vt aſſeritur, q̃ ſupplicatio nõ eſt falſa, ſi ita nõ ſit, ſicut ſi dicat, vt aſſerit.

ZACHARIAS.

e Præſumendæ ſunt falſæ. Adde ꝓ hoc Fel. in c. ex parte, col. 8. iſto tit. & Abb. in c. cãm, q̃, el. 2. de teſti. in 1. col. & in c. ad hæc de ſenten. excom.

h Incertitudo. Intellige reſpectu iudicũ, ſecus ſi reſpectu partiũ. ſ. eo. c. paſtoralis. §. 1. Et limita niſi daretᷣ vnus iudex cũ facultate eligẽdi collegã, quẽ voluerit: qa talis incertitudo nõ vitiat. Do. ĩ l. di. c. ſin deat, ꝑ illũ tex. in ver. collegarũ numero. & ꝑ mod. hic facit Bar. in l. ſi merces, in prin. ff. lo c.

a ſit tpalis, ex quo tpalia ad agẽdũ, [a] ppetua ſunt ad excipiẽdũ. Cõclude breuiter dicta doct. ꝙ aut ius excipiẽdi nõ fundatᷣ principaliter ſup iure agẽdi, ſed ſup alia æqtate: & tunc licet tollatur actio, nõ tollitᷣ ius excipiẽdi: imo quãcunq; tu egeris, potero excipere. Exẽplũ in actione & exceptiõe doli. Nã actio fundatᷣ, vt doloſus puniatᷣ de ſuo dolo, & nullũ cõmodũ conſequatᷣ. Exceptio verò fundatᷣ ſup alia æquitate. ſ. vt iſte ſeruetᷣ immunis, & nullũ dãnũ ſẽtiat ex dolo aduerſarii: iõ hoc caſu, & ſi ſibi licet actio doli tollatᷣ ꝑ bienniũ: tñ exceptio durabit ꝑpetua, ꝙ ꝯ aduerſariũ agẽtẽ potero excipe de dolo, ſi quẽ adhibuit in illo ꝯtractu. Aut ius excipiẽdi ſi hẽt cãm diſtinctã à iure agẽdi, ſed ꝯpetit qa habeo ius agẽdi: tũc ſublato iure agẽdi tollitᷣ ius excipiẽdi. Hoc ẽ ꝙ eo tẽpe, quo filius excluditᷣ à q̃rela teſtamẽti, excluditᷣ ẽt à iure excipiẽdi, vt in l. Pap. §. ſi filius. ff. de inoſ. te. & iſte ẽ caſus iſtius. c. Nã ꝯ ſcðm reſcriptũ poſsũ excipe de primo: qa poſsũ agere vigore primi. ergo ſublato iure agẽdi ꝑ dolũ, vel negligẽtiã tuã, acceſſoriè tollitᷣ ius excipiendi. Et idẽ dicas in replicatiõe. Nã replicatio cùm deſcẽdat ex iure agẽdi, durat tãto tẽpe, quãto durat actio, & nõ amplius, vt no. gl. & doc. in l. licet. C. de exce. An ãt poſſit qs agere ſup exceptione ſua, licet nõ conueniatᷣ ab aduerſario, gl. hic vr velle, ꝙ nõ. Sed dic melius, ꝙ exceptionẽ hñtẽ vim actionis poſſum in iudiciũ deducere. Exẽplũ, cũ excipitur ꝯ electũ nihil petentẽ, vt in c. 1. de elect. li. 6. & dic, vt not. Inn. in c. dudũ. 2. & in c. cũ dilectus, de ele. Quædã ẽ exceptio ꝓpriè dicta, & ipſam poſsũ ẽt in iudiciũ deducere añ, quã ſim ꝯuẽtus ab aduerſario, vt in l. ſi cõtẽdat [b], ff. de fideiuſ. & gl. magis expſsè in l. Aurelius. §. cẽtũ. ff. de li. le. & hoc puto admittẽdũ, [c] qñ aliq̃ vtilitatẽ ꝑt ex ꝯuẽtione ipſe reus, ex ſua exceptione cõſeq. Ab.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptũ per quod incerti iudicas dãtur, val futura negotia committuntur, nẽ valet* 4. 5

2 *Reſcriptum denians ab omni honeſtate, non præſumitur vanira à curia Principis.*

3 *Reſcriptũ impatratũ ad litas dicitur odioſum reſpectu, quia præiudicat ordinariæ ptãti.*

5 *Verbum, quod poteſt ſe habara ad præteritum & futurum, axponitur. prout melius conuenit materiæ ſubiectæ.*

6 *Reſcriptum ax communi ſtylo non debet extendi ad negatia futura.*

7 *Clauſula, ex certa ſcientia, idem importat, quod, de plenitudine poteſtatis.*

Quomoda cognoſcatur, quòd Princeps vult vti plenitudine poteſtatis.

8 *Princeps nõ põt cõmittere cãm ſuſp. actio, de plenitudine poteſtatis ſine facultate recuſandi*

C A P. X.

1 AD hæc ſumus. † Legitur principalr duob. modis, ſed ſcðm cõmunẽ intellectũ hoc intendit. Non valent reſcripta, ꝑ q̃ incerti iudices dantur: vel futura negotia cõmittũtur. In prima parte ponit exceſſus. In ſecũda prouiſio ibi: *nos.* Caſus literalis. Quidã impetrabant lr̃as à ſede apoſtolica: ꝑ quas oĩa negotia ipſorum cõmittebantur arbitrio vnius iudicis, vel pluriũ, quos ſibi eligere volebãt: & ſi aliq̃ cõuenire volebãt, trahebant illũ ad iudices ſibi ꝓpitios, & parti aduerſæ ſuſpectos, nõ req̃rentes iudiciũ ordinariũ. Dicit Papa, nos volentes huic morbo obuiare remedio celeri, mãdamus Diœceſano: vt ſi tales lr̃as inueniat in ꝓuincia ſua, decernat illas vires aliquas nõ hr̃e. Alii ponũt caſum. ꝙ iudices certi dati erãt. & qa oĩa negotia impetrantiũ cõmittebantᷣ ꝑ illas lr̃as, nõ valebant. Bern.

2 † Nota primò ibi: *vt aſſerunt.* [d] nõ eſſe credẽdũ, ꝙ lr̃æ deuiãtes ab omni honeſtate ꝓceſſerint à curia Principis ex certa ſciẽtia Principis: ſed potius pſumẽdæ ſunt falſæ. [e] Et facit ad id, qð dixi. s. eod. c. ſi qñ.

3 † Itẽ no. quare lr̃æ impetratæ ad lites ſunt odioſæ, cùm veniãt ad obſeruantiã iuris: qa pjudicãt ordinariæ ptãti, cui pp ita enormiter pjudicare nõ intẽdit, vt in c. ꝑuenit. 11. q. 1.

4 † No. 3. duos caſus, in quibus reſcriptũ eſt nullũ. Primus, ſi ꝑ illud ꝯmittantᷣ oĩa vnius hominis negotia, tàm pñtia q̃ futura [f]. Scðus, ſi iudex impetratᷣ incertus. puta ſi ille, quẽ impetrator elegerit. In gl prima in ſi. Et dic, [g] ꝙ ꝯtraria loquuntur, qñ incertitudo [h] & gñalitas non pñt declarari ꝑ impetrantẽ; qa factũ non depẽdet a poteſtate ſua, ſed in caſu noſtro, iſte ĩpetrator poterat declarare negotia & ſpecificare iudicẽ; & iõ gñalitas nimia hic vitiat. In gl. ſecunda. ex hac gl. colliguntur duo intellectus.

5 † Primus, ꝙ nullitas reſcripti hic ſurgit ex gñalitate commiſſionis omnium negotiorũ. Nã iudex erat certus exponẽdo verbũ, elegerint, vt ſit pteritum ſubiunctiui. [i] Et not. hãc gl. vt in euitãdis abſurditatibus & odioſis reſtringẽdis, hoc exponatur, vt ſit pteritum

ANT. FRAN. An & qñ incertitudo vitiet ꝓmiſſionẽ, vel legatũ vel aliũ actũ, vide ꝑ Spe. in ti. de loc. in §. 6. in verſ. 59. & in ver. 71. & ꝑ eundẽ in ti. de tuto. in §. 1. in verſi. itẽ ꝙ eſt incert[e]. & per Bar. in l. q. dẽ, de reb. du. & ꝑ do. Bal. in l. id, qð pauperibus. C. de epiſ. & cler. & per doc. in c. cũ tibi, de teſta. Et tenementi perpetuò, ꝙ licet incertitudo vitiet ꝯtrũ vel ꝓmiſſionẽ de iure ciuili: tñ de æquitate canonica poterit agi, vt ſemꝑ talis incertitudo declaretᷣ arbitrio boni viri. dictum eſt ſingulare Archi. in c. ſunt nõnulli. 1. q. 1. & no. do. Anton. in c. ex parte, de deci. de quo dicto facit mentionẽ, & ſequitur Alex. de Imo. in l. ita ſtipulatus la grande. in 3. colum. de verb. obl. Præteritũ, ſubiunctiui. Adde hic Do. & glo. in c. 2. in ver. cõmiſerit, de conſti. lib. 6. & glo. in l. cũ tale §. ſi. in ver. dixerũt, in ſi. ff. de cond. & dem. quã exponit Bal. in l. leges. la ij. in 4. col. C. de leg. iſtũ. & Imo. in c. ſi. s. tit. ꝓxi. & ibi per Mod. in 1. ampliatione. Adde Inn. de teſt. c. ſignificauerũt [e] & ibi Card. in vlti. col. Bar. in l. cũ ſtipulamur, ff. de ver. obl. text. in l. ſi debitor. §. veriſimile, ff. de contrah. emp. Ang. & Imo. in l. qui Romæ. §. Augerius, ff. de ver. ob. Bart. in l. prima, 17. q. ff. de iure codi. & in l. ſi ita, ff. de au. & ar. leg. Old. conſ. 310. thema tale eſt, Rom. ꝯſ. 334. quo ad primũ text. in l. Plotiana, ff. de iure codi. textus in l. verbũ, erit. ff. de verborum ſignification. & facit gloſſa in clementina 1. ver. intra mẽſem. de conceſ. preben. Imo. & Paulum de Caſtr. in l. hoc articulo, ff. de heredibus inſtituendis. & Paulum in lege finali. C. de indicta viduitate. Paul. & Alex. in dicta lege cum ſtipulamur, Butr. in diſputatione ſubiun.

f Futura. Adde do. de Ro. deci. 148 hoc ti. in nouis. vbi dicunt, ꝙ reſcriptum ſuper cauſis motis & mouendis non trahitur ad futura.

g SEB. SAP. Et dic. Circa hæc notabilia, ꝙ licet reſpectu iudicũ reſcriptũ non poſsit eſſe generale & incertũ, tñ ſecus eſt reſpectu partium conueniendarum, tex. eſt in c. paſtoralis. §. qm. ſ. eo. & ibi do. Abb. ponit rationem diuerſitatis.

inci. quidam pater habens, Imo. in l. ſi ita legatum, la. 2. ff. de condi. & demõ. ad idẽ. l. hæc cõditio filiæ. §. fi. cũ l. ſeq. ff. de condi. & demõ. & ibi Imo. Cy. in l. cum vxori. C. quando di. leg. ce. & Bal. & Ang. in l. Titius. §. 1. ff. de lib. & poſthu.

Adde tu, quæ poſui in c. fi. ſ. tit. proxi.

ſubiũctiui, vel futurũ, ſm qđ melius conuenit materiæ ſubiectæ. Et vide in ſimili Bar. † in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iu. vbi dixit, ꝙ iſtud verbũ ĩ ſtatuto dẽt exponi, vt ſit futurũ ſubiũctiui: qa ꝓpriũ ſtatuti ẽ cõcernere futura. Cõtra hunc primũ intellectũ opponiĩ de l. cum ꝑtor, ff. de iudi. vbi cõmittitur vniuerſitas cauſarum. Et idẽ videmus in officiali foraneo Epi, q eſt delegat⁹ ad vniuerſitatẽ cauſarũ alicuius caſtri, vt no. glo. in cle. & ſi principalis, de reſcri. & in c. Roma. de app. lib. 6. Et alibi dicit glo. ꝙ iſte talis delegatus eſt quaſi ordinarius, vt no. ĩ. de app. in c. cũ cãm, in ver. delegat⁹ à Principe. in fin. Itẽ hodie, vt plurimũ daĩ ꝯſeruator locis religioſis, q habet poteſtatẽ ſup omnib. negotiis ꝑſentib. & futuris, vt in c. 1. & fi. de offi. deleg. li. 6. Ob hoc ꝯriũ datur in gl. ſecũdus intellectus, ꝙ incertitudo iudicis vitiabat reſcriptũ, nõ autẽ gñalis cõmiſſio negotiorũ. Et hãc partẽ gl. vĩ hic ſeq Hoſt. & dicit, ꝙ etiã nimia gñalitas cõmiſſionis negotiorũ, hẽt vitiare reſcriptũ. Sed cõclude cõcordãdo & capiendo primò verba Cõpo. Aut cõmiſſio fit ĩ forma iuſtitiæ: aut fit ĩ forma gratiæ. Primo caſu, ꝗlibet cã ex ꝑdictis eſt ſufficiens ad nullitatẽ reſcripti, intelligendo ꝙ cõmittanĩ oĩa negotia vnius ꝑſentia & futura, quãtũcũq; iudex ſit certus † qa reſcriptũ ex cõi ſtylo nõ dẽt extẽdi ad negotia futura, vt in c. fi. ĩ. eo. ſed oĩa negotia ꝑſentia vnius, bene poſſunt vni cõmitti, & eſt honeſtũ. Ad hoc. c. diſpẽdia. ĩ. eo. li. 6. Nõ ob. l. cũ ꝑtor, ꝑal. & qđ ſ. dixi. qa reſpectu diuerſorũ bene delegãtur ꝑſentia & futura, ſicut dixi in officiali foraneo Epi: qa ille eſt quaſi ordinarius, vt ſ. dixi. Et fit vt plurimũ ꝓ vtilitate reipublicæ, vt illi loco non deſit eſſe iudex: ſed negotia vnius tantũ ꝑſentia & futura nõ debẽt cõmitti: qa ꝑiudicaret ordinariæ ptãti, & eſt ꝯ ſtylũ & curſum iuſtitiæ. Aut iperraĩ reſcriptũ in forma gratiæ; & tũc valet. & ſic intellige qđ dixi de conſeruatore. Si tñ ſimpĺr cõmitterenĩ oĩa negotia, non intelligerenĩ đ futuris, ꝑ c. h. ĩ. e. niſi hoc exprimaĩ, vt bñ dixit Io. An. Si aũt iudex eſt incertus, [a] diſtingue etiã mõ ꝑdicto.

7 † Et vltimò no. fin. finem iſtius gl. in eo, quod dicit: ſi ex certa ſciẽtia ꝑp daret in certũ iudicẽ eligendũ ꝑ impetrantẽ, valet reſcriptũ, cũ habeat Papa plenitudinẽ ptãtis, ſaluo tñ iure recuſationis. Ex his ẽm infertur, ꝙ clauſula, ex certa ſcientia, idẽ importat, [b] ac ſi ꝑp dixiſſet, ꝙ faciebat illud de plenitudine ptãtis. [c] Ex quo

a Incertus. Adde an valeat impetratio executorũ incertorũ, Lap. alle. 27.

b Clauſula, ex certa ſciẽtia, idẽ importãt. Adde Lu. Ro. cõſi. 479. ĩ 11. col. dicã in c. nõnulli. ĩ. e. & Mod. ĩ c. cũ inter. ĩ. de excep. Adđ Ro. cõſ. 336. Car. conſi. 4. Abb. conſi. 62. Io. đ Ana. conſ. 114. & cõſil. 150. vbi ẽt ponit qs poteſt vti clauſula, non ob. ZACHARIAS. Adđ Ro. ſing. ſuo. 760. inci. dixi alias. vbi alleg. gl. ſing. in iſto. ca. in ver. elegit. Eandẽ allegat Vita, đ Cãba. in tracta. clauſul. in verſi. clauſula, ex certa ſciẽtia. SEB. SAPIA.

c Poteſtatis. Hoc etiã vult Bal. in l. eos, C. đ appel. Alex. in cõſ. 16. co. pe. in 5. uo. ꝙ hæc clauſula nihil operaĩ, niſi in his, de qb. Princeps ꝓſumiĩ habere ſciẽtiam, vt no. Alex. in cõſ. 125. aliàs. 267. in fi. in 2. vol.

d Vide gl. fi. dicam in c. nonulli. ĩ. e.

e In c. cũ iter. de exceр. Ibi dicã poſt iſtũ & alios Mod. Adde tu Frã. Are. cõſ. vbi dicit, ꝙ ille text. eſt ſingul. ꝙ ſedes Apoſtolica ſuſpectis iudicibus cauſam nõ cõmittit Ber. ANT. FRAN. Addas tu, ꝙ iſtud cõſ. ẽ cõſ. 29. ꝙ iſte apoſtillãs all. ĩ c. cũ iter. de exce. & eſt in 18. col. ZACHARIAS. Adde, ꝙ qcqd voluerit iſte, ꝙ communis opi. eſt in ꝯriũ, ꝑ gl. ĩ l. eos, C. de appel. gl. in l. apteſinni, ĩ ver. recuſare, de iudi. Sa. in l. fi. C. đ ſen. Lãfran. de Ori. in c. quoniam ꝯ. §. recuſationes nume. 5. & ibi ĩ apoſtil. ad eum, de proba. Philip. in rub. de appel. in x. cõl. & in ca. poſtremò, eo. tit. & Feli. in c. cum inter, per iſtum alle. col. 5. verſi. limita ſecundò, niſi. Nec procedit diſt. iſtius in d. c. cũ inter. vbi videt facere differẽtiam, qñ Papa cõmittit cauſam, in qua hẽt plenitudinem poteſtatis; quod tunc poſſit: ſecus ſi nõ depẽdeat à poteſtate ſua: quia indiſtincte cõis opi. eſt, vt ꝑdixi, cõtra eum.

f Prima facie. Facit tex. ĩ ſim. ĩ l. fi. ĩ ver. 1. fig. iũcta gl. C. đ edi. Ad. tol. ANT. ERAN. Adde, ꝙ iſta verba, prima facie, important id, quod primo aſpectu, ſiue prima cõſyderatione, apparet: qa ſicut facies hominis eſt ſupma pars corporis, & principiũ ipſi⁹ hominis: ita ꝑ ſimilitudinẽ, dicior⁹ aliqd prima facie ſic apparere. Et q dicat facies, vide Ange. in l. ſi qs in metallũ. C. de pœ. q dixit, ꝙ facies dicitur à frõte ad barbã, & de vna auricula ad alterã per text. in l. item Mela. in §. 1. ff. ad leg. Aquil. & habetur per Angel. Areti. in tractatu maleficiorum, in ver. in facie, & ꝑ Alexan. de Imol. in l. cùm in diuerſis, ff. đ religio. & ſum. fu. Et ꝓ hoc facit, qa illud, qđ iudicatur ex aſpectu, nõ dicitur inducere veram ꝓbationem. Vnde ſententia lata ex aſpectu non tranſit in rem iudica. ſecũdum quod voluit Bart. in l. maior. 25. an ff. de mino. & not. in l. ſi curator habẽs. C. de in int. reſt. mi. Et qa ſ. đ facie habita eſt mẽtio, dicas, ꝙ facies hoĩs dicit, eſſe excellẽtior ps ipſius, ꝓ quo vide tex. in c. ꝑp gloriã. de cõſ. di. 4. Et iõ dicim⁹ ꝙ facies hoĩs ẽ ad ſimilitudinẽ Dei: vt in l. ſi qs in metallũ, & ibi gl. no. dixit, q ibi ſequit Angel. ꝙ liber hõ nõ dẽt bullari in facie ꝑp reuerẽtiã creatoris. ꝓ hoc c. ad audiẽt. đ cri. fal. imò dixit ibi Bal. in d. l. ſi qs in metal. ꝙ ꝓ nulla pœna mũdi dẽt tãgi facies hoĩs, & deturpari, vĩ amputãdo naſũ, vel auriculas, vĩ euel lẽdo oculos, aut aliqua ſigna faciẽdo. qđ eſt verũ, niſi enormitas criminis induceret, ꝑ Io. de Ana. in c. ad audiẽt. de cri. fal. Et ꝑ Bal. in ru. C. de ma. vin. ꝙ qcqd ẽ diſcoptũ ab homeris ſ. dĩ eẽ facies. & qñ q d dicaĩ eẽ factũ ĩ facie eccĺæ, vide Spe. ĩ ti. đ clãd. deſpõ. & ea, q hĩr. & no. ĩ c. cũ ihibitio. e. ti. q oĩa no tãdã ſũt ꝓ ſtat. faciẽtib. mẽtio. đ facie, qũo ĩtelligãĩ, & qũo valeãt.

gñaliter infero vnũ ſing. dictũ, ꝙ vbicũq; in ma reqriĩ plenitudo ptãtis principis, ſatis eſt principẽ dicere, ꝙ illud facit ex certa ſciẽtia. Adde pulchrũ dictũ Inn. ĩ c. innotuit, de ele. vbi dixit, ꝙ ꝑp ñ dẽt ſine cã vti plenitudine ptãtis. Et alibi dixit, ꝙ 5 † vniuerſalẽ ſtatũ eccleſiæ ꝑp ñ eſt tolerãd⁹ ſine cã magna & aliis manifeſta; qđ eſt menti cõmendãdũ; & ponit hoc in c. q̃to. de conſue. De hac plenitudine ptãtis, vide gl. in c. vbi piculũ, de ele. ĩ. 6. & ꝑ Ioã. An. in c. ex publico, de cõuer. cõiug. & hãc ptãtẽ q hic vocamus plenitudinẽ, alibi vocam⁹ abſolutã, q̃ ſi diſpoſitioni legũ cõium nõ ſubiectã, vt no. in d. c. ex publico. Qñ aũt ꝯſtet de iſta ſciẽtia principis, vide gl. fi. [d] in cle. & ſi principalis. ĩ. e. ti. q ſing. dicit, ꝙ niſi exprimaĩ iſta clauſula, ex certa ſciẽtia, ñ ꝑſumiĩ; & vide gl. fi. q ad hoc põt adduci, ĩ c. ex multiplici. de deci. Sed Inn. aliter ſentit in c. ꝑſenti, de reſcrip. li. 6. ꝙ hodie incipit, ſtatutũ, dicẽs ſufficeĩ, ꝙ ex verbis reſcripti poſſit apparere de certa ſciẽtia, licet ſpecificè illa clauſula ñ exprimaĩ; qđ eſt no. dictũ & vĩ idẽ Io. an ſentire ĩ c. nõnulli. ĩ. e. Sm hoc intellige & limi. gl. ĩ c. 1. đ cõſt. li. 6. Vlt. ꝑt fin. adduci cauda gl. ꝙ Priceps ñ poſſit đ plenitudine ptãtis cãm cõmitteĩ ſuſpecto ſine facultate recuſandi & neſcio alibi ita expſſũ: qnimò cõiter doct. ſentiunt oppoſitũ, ĩ c. cũ iter, đ exc. [e] ſed primũ ibi ſequor; & bñ facit tex. in clem. paſtoralis, de re iudi. Abbas.

1 *Excõmunicato dicẽti ſe abſolutũ nõ creditur, niſi ꝓbet per aliquas legitimas probatiões.*

2 *Latinitas falſa vitiat reſcriptum Papæ, niſi poſſit aliquo mõ, vel per figuram ſaluari, vel niſi ſurgat ex modico defectu.*

3 *Latinitas falſa non vitiat inſtrumẽta notariorũ: & an vitiet literas aliorũ Principum.*

C A P. X I.

AD audientiã. Hoc intendit. Falſa latinitas vitiat reſcriptũ Papæ. Primò poniĩ dubitatio. Scđò ſolutio. ibi, *qb.* Caſus literalis. Quidã erat excõicat⁹ fortè ab ordinario: acceſſit ad curiã dñi Papę, & obtinuit lĩas ſupſua abſolõe: ordinari⁹ cui ꝑſentatę fuerũt, iuenit ĩ eis ĩ cõſtructiõe peccatũ: dubitauit vtrũ fides eẽt eis adhibẽda. cõſuluit Papã ſup hoc: & ipſe rñdet, ꝙ talib. lĩis ñ ẽ fides adhibẽda. Ber. † No. 1. ꝙ ñ ẽ credẽdũ aſſerẽti ſe abſolutũ fuiſſe, ſed oportet, vt đ hoc fiat fides ꝑ legitimas ꝓbatiões, ad hoc. c. ꝓpoſuit, đ cle. excõ. c. miniſtrã. No. 2. ibi: *prima facie* [f] pro vſu commu-

† Et ẽ gl. ĩ c. 2. ĩ verbo cõmiſerint, đ cõſti. lib. 6.

† Vide iſtũ in c. q in eccleſiaſ, col. 1. ſ. tit. proxi.

ni loq̄ndi. Et dic prima facie. i. primo a-
ſpectu. Nā in forma & aliis videbātur li-
2 a teræ apoſtolicę. Itē no. ibi: *peccatum.* a q᷑ q̄n
q; peccatū ponitur ꝓ defectu, vł vitio: nō
aūt hic ſumitur ꝓ peccato mortali, vł ve
3 niali.† Itē no. ibi: *manifeſtū.* & tene mēti,
b q᷑ ad hoc,[b] vt falſa latinitas[c] vitiet reſcri
c ptū pp̄, dēt eſſe manifeſta:[d] nō aūt ſuffi-
d cit, q᷑ ſit dubitabilis; dic, q᷑ ſi poſſit ſalua
ri ꝑ figurā ñ vitiaretur reſcriptū, ad hoc
c. 1. ȷ. de iudi. Et hæc faciūt ad qōem. Di-
cebatur ī quodam reſcripto Apłico, q᷑ re
ctores hoſpitalis & aliæ ꝑſonæ, q̄ degere
ꝯtigerit in eo, poſſent ibidē ſepeliri &c.
nūq̄d reſcriptū vitieť ꝑꝑ illā falſam lati-
nitatē? Nā vbi dicit, q̄, dēt dicere, q̄s, cum
referať ad illū infinitiuū, degere. Contra
riū conſuluit Io. An. qa pōt ſaluari ꝑ fi-
e gurā[e] ſyllepſim. Nā iſtud verbū, q̄, pōt eē
neutri generis & pluralis numeri, & face
re relationē ad verbū, ꝑſonæ, & ad verbū,
rectores; & ſic erit accuſatiui caſus. Itē ꝓ
ſuppoſito, q᷑ ſimpłr aſſumať illud verbū,
q̄, vt faciat relationē ad verbū, ꝑſonæ, tñ
cūm ſit modic⁹ defectus, ñ dēt vitiare li-
teras, arg. in c. ex ꝑte. de fid. inſtr. Nā ſi ha
beret, q̄ ꝯtig. rit, nō eſſet falſa latinitas:
qa tunc illud relatiuū, q̄, regereť ab illo
verbo: & ſic tantum deficeret titulus. No.
bñ hæc dicta, q̄ tñ Io. An. hic in lectu. ſua
non refert. Nā ex oib. ꝑdictis habes tres
concluſiones. Prima, q᷑ falſa latinitas vi-
tiat reſcriptū Papę, dūmō ſit manifeſta:
ſecus ſi dubitabilis. Scđa concluſio, q᷑ ſi
falſa latinitas pōt ſaluari ꝑ figurā, nō vi-
tiať reſcriptum. Et de iſtis figuris vid̄ bo.
gl. in c. forus. de verb. ſig. Tertia cōcluſio:
q᷑ ſi falſa latinitas ſurgit ex modico defe
f ctu[f] alicu⁹ lr̄ę, vel tituli, nō vitiat reſcri
3 ptū; & vide q̄ dixi in d. c. ex ꝑte.† In gl. 1. ī
fi. hæc vltima opi. cōiter teneť. vñ qualę-
cunq; ſit reſcriptum Papæ ſiue d̄ iuſtitia,
g ſiue ꝯtineat gratiā, ſiue ſit priuilegiū[g] ꝯ
ius, ſemꝑ vitiať ex falſa latitate: ſecus in
aliis īſtrumētis aliorū notariorū. Et no.
rōnē decidēdi, q̄ ponit gl. qa. ſ. reſcriptū
Papæ trāſit per multas manus. Itē cū ma
gna maturitate decoq̄tur. Per hāc rōnē ī
fert. d. Ant. q᷑ ſi reſcriptū Papæ emanaret
h ꝑ camerā,[h] & nō ꝑ cācellariā, q᷑ falſa lati
nitas non oīno vitiaret: qa tunc nō trāſi
ret ꝑ multas manus. & hoc dictū vř ſatis
æquum prima frōte. Sed ꝯriū ego teneo:
qa tūc oritur duplex ꝓſumptio ꝯ literas.
Primò, qa ñ emanauerūt ꝑ cācellariā ſm̄
cōmunē ſtylū. Scđo, qa magis ꝓſumitur
falſitas, qñ literæ ſunt quaſi clādeſtinæ,
& cōtinent peccatū in ꝯſtructione. Nā de
ciſio iſti⁹ tex. reſpectu nullitatis fundatur
ſuꝑ ꝓſumpta falſitate. Itē iſte tex. ñ funda
tur ſuꝑ cācellaria, ſed ſimpłr. loq̄ť & for
tè tꝑe hui⁹. c. ñ erat ita ordinata, ſicut ho
die. Priceps. n. ꝓſumiť habeť notarios do
ctos & ꝓbos. Per hoc ēt dicerē hūc text.
i ꝓcedere, ēt in literis aliorū Principū.[i]
Falſitas tñ citius ꝓſumēda eſt ī literis gra
K tiæ,[K] quàm de iuſtitia, arg. in cap. fi. ȷ. de
falſ. & tenent hoc doct. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia plebanalis, an poſſit tenere capellā po ſitā ī ſuo plebanatu, nō ponendo ibi rectorē.*

2 *Libellus in poſſeſſorio, licet faciat mentionem de proprietate tamen non extenditur ad iudicium proprietatis.*

3 *Libellus debet extendi in concluſione, non autem in narratione.*

4 *Reſcriptū primū, qđ pōt ꝑ exceptionē elidi nō requiritur, ut de eo fiat mentio in ſecundo.*

5 *Spoliat⁹ dř ver⁹ dñs rei: nō ille q fuit deiect⁹.*

6 *Appellans ſpolians aduerſarium ſuum poſſeſſione, videtur appellationi renunciaſſe.*

7 *Appellans, an poßit appellationi ſuæ renunciare, in uito appellato.*

8 *Appellatus, qui poſt lapſum bienniJ vult proſequi appellationem facit locum appellanti: qui alias non poſſet proſequi: habet tamen alia remedia dictus appellatus.*

9 *Remedium ordinarium, an & quando concurrat cum extraordinario.*

10 *Arripiens iter ad principem, & impetrans literas, habet locum appellationis, & id faciens videtur eam proſequi.*

CAP. XII.

E *X parte.* Contra ſm̄ re-
ſcriptū nō pōt
opponi de taciturnitat: primi
impetrati, ꝑ appellātē d̄ ſua ap
pellatiōe nō habita mētiōe, h. d. quo ad
titulū. In prima ꝑte narrat factū, diffini-
tionē, appellationē, & ſpoliationē. In ſe-
cūda vni⁹ ꝑtis ꝓſecutionē, & alterius ne
gligētiā, ibi: *quam.* In tertia finalem d̄ter
minationē, ibi: *ideoq;.* Caſus literalis. Ca
pella de Empetonen. ſubeſt eccleſiæ ma-
trici. q̄dam. O. diacon⁹ cœpit ꝯuenire ca
pellanū ipſius matricis eccleſiæ: ipſe. O.
appellauit ad ſedē Apoſtolicā. & poſt ap
pellationē à ſe factā ab ipſa capella expu
lit capellanū. Rector matricis eccleſię ꝓ
ſecut⁹ eſt appellationē, q̄ fecerat ipſe. O. i
ſed ipſe. O. appellationē ſuā ꝓſeq nō cu-
rauit. Cùm ille. O. fuiſſet ad iudiciū euo
catus, obiecit ſe priores literas habere, d̄
qb. in poſteriorib. mentio ñ fiebat: quas
ſuꝑpſſit ad tertiā citatiōem: & dolo, vel K
negligentia eis vti poſtpoſuit ex eo, q᷑
bienniū à tꝑe impetratiōis erat elapſum:
& de appel. ipſius ī literis ſuis mentio ñ
fiebat. Cōſultus pp̄ ſuꝑ hoc mandat, qua
tenus ſi ita eſſe cōſtiterit, q̄cq̄d factū eſt
poſt appellationem ipſius. O. debeat in
ſtatū priſtiuū reuocari: & illam capellam
reſtituat eccleſiæ matrici, eūdem. O. ī ex
expenſis cōdemnando, ſi cōſtiterit ipm̄
1 appellationem ꝓſecutū nō fuiſſe. Ber. †
No. 1. q᷑ eccleſia Plebanalis ꝑt poſſidere
& teneř capellā poſitā ī ſuo plebanatu, ñ
ponēdo ibi Recto. ſed capellanū, q eā of
ficiet, & teneat nomine plebis, & poteſt
intelligi iuxta no. per gloſſ. in c. eam te,
de ætā. & qua. Vel qñ habuit ex priui-
le. vel reſcri. capellam vt ſit de menſa ple
bis, iuxta no. in c. vt ſuꝑ, de re. eccl. nō a-
lie. aliàs de iure regulariter capella non
pertinet

a Peccatū. vide hic. d. nic. & Do. ī reg. peccatum. de reg. iur. li. 6.

SEB. SAPIA.

b Quod ad hoc. An falſa latinitas vitiet baptiſmū, vide text. & Abb. in c. fi. ȷ. de baptiſ. & nūquid verba ꝓlata groſſo mō, habeat vitiare, vide do. Iaſ. i l. ſi q̄s mihi bona. §. ſed q̄d ſi mandauit, col. 1. ff. de acq. hære.

c Falſa latinitas. Ad. de Ro. conſi. 377. qō eſt nūq̄d ad fi. & doc. i l. Plauti⁹. ff. de au. & ar. leg.

d Manifeſta. Adde Bal. in l. Plautius, in fi. Imo. Butr. & Do. hic, & ēt Bal. & faciūt no. in ca. cauſam. ȷ. eod.

e Per figuram. Addē iſtū in c. 1. i 5. col. de iu. ꝑ illum tex. cū gl. & Bar. hic al le. l. eā quam C de fideic. vbi idem tenet gl. 1. & An. in lectu. circa ꝓin. & in rep. in 2. col. & vid̄ gl. in c. vnico. in ver. vnctione, de ſac. vnc. ꝑ illū tex. & Ioā. 14. Sermonē, quem audiſtis, & apud Poetā: Vrbem quā ſtatuo. & in Pſal. Lapidē, quem reprobauerunt. & Bart. in d. l. Plautius. & vide bo. gl. de figuris, in c. forus, in verſi. parte ablata, de ver. ſig.

f Ex modico defectu. Adde Cat. cōſi. 7 5. nobilis & ꝓſtās amice. & Do. ī c. inter dilectos, & ī c. ex parte, de fid. inſtr. vbi per ꝓēs, & ꝑ Arch. 19. di. in memoriam.

g Siue ſit priuilegium. Add̄ Do. in c. 1. in 4. col. ibi q̄rit Lap. de reſcri. in 6. Inn. & Cōpo. ȷ. eo. ſuꝑ literis, iſtū in c. ex literis, de fid. inſtr. in vl. no. licet gl. ī c. apoſtolicæ, hic alleg. ī gl. faciat differētiā inter reſcriptum, & priuilegiū, cū quā ſimpliciter tranſit Bald. in. l. Imperator. la. j. in ꝓin. in 1. commen. ff. de ſtat. ho.

h Per camerā. Adde But. & Do. hic, & eundē Do. in c. in memoriā. 19. di. q᷑ tenent ꝯ iſtum. Et cū iſto cōcordat hic Imol. & ibi tex. in c. ꝓce. pōderat literas emanātes de cācellaria, i tetulit eñ ſe ad id, quod cōiter accidit: ſed non negat quin extra cancellariam poſsint cōcedi. Nā iſtæ ſunt magis ſuſpectæ. Adde q᷑ d. Præpoſi. in d. c. in memoriā, tranſit cū Do. & d. Benedi. Peru. hic dicēte, ēt qui breuiat, nō ꝓpterea falſat latinitatem.

ZACHARIAS.

Adde, q᷑ quamuis iſta ſit cōis op. q᷑ reſcriptum ex falſa latinitate vitietur, ꝑ doc. ꝑ iſtum & in addi. alle. nō tñ itelligas, q᷑ ita vitietur in reſcripto contentum i nec quō ī tollatur diſpoſitio, quę cōtinetur in reſcripto. Aliter enim poterit probari. Ita no in fi. Bald. de inſtrumentis, ī l. fi. C. d̄ fal. cau. adie. le. Bat. in l. ſi q̄s legatum, col. ñ. ff. de fal. Pau. de Ca. cōſ. inci. notā dum eſt. cum ſi. vt tradit Alexan. in l. ſeruū filij. §. eū. qui chirographū ff. de leg. 1.

i Principum. Adde Bar. in l. Plautius. in fi. ff. de au. & ar. leg. & Bal. in l. eā quā, in ꝓin. C. de fideic. & Mo. hic

K Literis gratiæ. Ad de Do. in c. in memoriā. 3. co. Hoſt. Bu. Imo. & Cat. in c. ex parte. de fid. inſtr.

pertinet ad plebē,ᵃ niſi iuxta no. in c.ad audientiā.ĩ.de eccle.ædi.& in c.dilectus, de capel.mona.Et verbū, de iure,ᵇ poſitū in textu,intelligiť largo modo. Secūdò no.ꝙ eccleſia h·bens ſub ſe capellas, pōt dici matrix ᶜ reſpectu capellarū.Concor. cle.t.de ſent.excōi. & c.ex trāſmiſſa,de ꝓ ſcrip.& hoc largo ſumpto vocabulo:proprie verò & ſtrictè eccleſia cathedralis,dť matrix,vt in c.venerabili.ĩ.de verb.ſig.Et ex hoc verbo not.nō vitiari ſnīam,vel libellū,ſi eccleſia inferior appellať matrix.
2 †No.3.ꝙ ī poſſeſſorio pōt fieri mētio de iure ꝓprietatis in narratione: nec ꝑ hoc libellus extēdiť ad iudiciū ꝓprietatis, vt patet ibi, de iure ꝑtineat. & tñ in fine fit reſtitutio, licet iſta verba cōcernentia ꝓprietatē nō verificenť.
3 †Ex quo inferť,ꝙ libellus debeat attēdi in cōcluſione,ᵈ nō in narratione:& q̄ narranť non ampliant cōcluſionē libelli.ᵉ Idē ꝓbať in c.ex parte,B.ĩ.de foro cō.vbi latius dico.Itē not. appellatū poſſe appellationē ꝓſequi,etiā appellatore nō ꝓſequēte,ad hoc 2.q.6.c. ei,q.§.appellatore.
4 †Itē no.ꝙ de literis elidibilibus ᶠ ꝑ exceptionē nō eſt neceſſe facere mentionē in ſecundis,& hoc tenēt hic cōiter doc. & ſatis ꝓbat hæc lr̃a. vide qđ dicā in c.ex tenore.ĩ.eo.
5 †Itē no.ꝙ ille dť ſpoliari,cuius noīe poſſidebať:& nō is, q fuit deiectus,vt in c. cùm veniſſet.ĩ. de reſtit. ſpol. Itē no. ꝙ vna eccleſia pōt aliā poſſidere: & ſi ea ſpoliať, pōt agere iudicio poſſeſſorio:ᵍ vel ꝑ viā attētati petere reſtit.abſq; eo,ꝙ ꝓbet tit.vel colorē tit.
6 †Pro declarat. materiæ huius c.primò op.Videť.n.ꝙ iſte O.q appellauit,nō debeat audiri ſuꝑ appellatiōe ſua:qa ſpoliando aduerſariū poſt appellōnē, vť illi renuntiaſſe,vt in c.an ſitʰ.ĩ.de ap.Sol.gl. 2.fateť ꝯriū,& in hoc bñ no.gl. Hoc ēt cōfirmat Inn. dicēs, ꝙ attentans aliqd ꝯ appellationē nō dēt amplıᵘ audiri,ēt ſi vellet lr̃as īpetrare ſuꝑ ea; qđ nota.Et ex his poſſet dici ad ꝯriū. ꝙ iſte ñ fuit admiſſus. Nā hic fuit ꝓceſſum vigore ſecundarū literarū,quas īpetrauit appellatᵘ& nō vigore lr̃arū,quas impetrauit appellās.Sed cōtra hoc ego op. de ſi.ca. vbi dř, ꝙ iſte appellans dēt cōdēnari in expēſis, ſi nō fuit ꝓſecutus appellōnē. ergo poterat ꝓſeq, nō obſtāte ſpoliatione prius facta. Sol. doc.nō tāgunt hoc ꝯrium: ſed pōt dici,ꝙ iſte poterat & tenebatur ꝓſeq:qa appellatus receperat appellōnē,& cā ꝓſequebať. & ideò nō licuit appellatori illā deſerere nec expſsè,nec tacitè,vt in c.ſæpe.ĩ.de ap. †Vnde notāter dicit hic Inn.ꝙ ſi appellatus recipit appellationē: vel aſs intereſt ſua,ne appellatio deſerať,nō ꝑt appellās illi renūtiare,arg.in l.nemo ff.de reg.iu. & in c.mutare,de reg.iur.lib.6. Nemo.n. dēt cum alterius ꝑiudicio conſiliū mutare:ſed ubi iſta ceſſarent, poſſet appellans renuntiare ſuę appellationi;& ſic loqtur ſm eum.l.ſi qs libellos. C.de ap.canonizata.2.q.6.c.ei,qui.qđ verbum not.Item tacita renunciatio inducitur ex attentatione in odiū attentātis: nō āt quatenus tendit in fauorē ſui ⁱ, & in odiū aduerſarii,q vult appellationē ꝓſequi,vt eſt tex. hic notab.iuncto principio cum fine. Ex his habes declaratā gl.fin. Oppo.& ſcđò principaliter ꝯ tex. & vť, ꝙ appellatus nō poterat hic ꝓſequi appellationem, cum bienniū eſſet elapſum à tpe ꝓſecutionis, vt dť in litera. Nā lapſus biennii firmat ſnīam,& appellatio eſt deſerta,vt in c.ꝑſonas.& in c cū ſit Romana.ĩ.de ap.& in auth.ei,qui appellat,C.de temp.ap. Sol. ꝑ hoc ꝯriū, illud.c.legitur duobus modis in gl.in ver.cum biennium. Primò,ꝙ iſte appellatus nō proſequebatur appellationē,ſed agebat interdicto, unde ui, ad reſtitutionē conſequendā; & ſm hoc nō obſtat ꝯrium. Sed ꝯ hanc ſol.facit apertè litera in uerſi. quā cum eſſet.S.ꝓſecutus. &c.ubi uerba clarè innuūt, ꝙ iſte appellatus ꝓſequebatur appellationē.Item ſi nō fuiſſet ꝓſecutus appellationē, nō cōdemnaretur ſibi ille. O.appellās in expenſis, ex eò,ꝙ nō fuit ꝓſecutus: qa nō intereſt appellati, appellatorē fuiſſe ꝓſecutū: ex quo nec ipſe fuit ꝓſecutus,maximè,quia cōdēnatio fit hic in neceſſariis expenſis. Ideò gl.tranſit multum cautè ad ſecundā lect.& loquiť nimis cōpendioſè. Sed ſenſus gl. eſt,ꝙ appellās nō admittiť volens ꝓſequi poſt annū,uel bienniū,vt in ꝯrio, ſed appellatus ſic. Rō diuerſitatis eſt:qa terminus anni datur principaliter appellatori,& non appellato,ut in d.auth.ei q appellat.Hinc eſt,ꝙ appellatus nō ꝑt appellationē qñcunq; ꝓſequi:ſed optio datur appellatori: ipſe verò appellatus non ꝑt ꝓſequi,niſi poſt finē termini, ut in d. auth.ei,qui.§.appellatore ceſſante. Et iō appellatus admittitur poſt annū. Et hæc eſt una lectura ſingularis, q̄ alibi non ita ꝓbatur. Et poſſet dubitari, vtrū ſit uera: qa iura ſimpliciter ꝑfigunt annū, nedum ad principiandū,ſed ēt ad finiendum appellationē,ut eſt tex.in clem.ſicut.de ap. & in d.auť.ei,qui. Aduerte tñ.aut.n.vult appellatus principiare, & finire appellationē poſt terminum; & nō dēt admitti.

a Capella nō pertinet ad plebē. Adde iſti ſi de ele.c.cū eccleſia,in 6.colu.& gl.3.in c.eā te,de æta.& qual. & ꝑ Mod.in c.cū venerabilis,de excep.Et de natura iſtorū altarium,ſiue capellarū, collige ex dictis C.ld.de iur epa.cōſi.vlt.Ro oo.ti.10.ad ſi de ꝓbē.17. in antiq Bal.in præludiis ante ru de iu.Rotā de ꝓdē.deci.8. in antiq.& 3. in antiq. Lapū in alle.111. in gl.extraua. execrabilis, ſuꝑ uerbo, diſpēſatione, quæ declarat optimè,c.1. de cōſuet. in 6. & ibi ꝑ Do. in 6.col.& iſtū cōſi.194.ad clarā deciſionē.Fede.cōſi. 120. q̄ſitū eſt, qd de canonico,glo. 2.in ſi.In cle.2.de deci.& ibi Imola, poſt Gul.in 3.col. Thomam Faſtoli dubio Rotę. 66. Pet. de Peruſio in 4.lib. conſi.7.col. 31.ibi qd ſi teſtator.But.in c.querelā.i 3.col.de ele. iſtū in c.1.ꝓpe ſi. de ſucce. ab inteſ. & ibi ꝑ do. meū. & vide Bu. conſi. 31.in feſto ſanctæ Mariæ maiore. & Ana.conſi.24. primò videtur.

b Verbum,de iore. Vide gl.in procemio cle. in ver.iure. & dicā in rub. de cenſi.poſt iſtū.

c Matrix .vide iſtū & alios I c.ex trāſmiſſa, in primo nota.de pręſcrip. & in 5.nota.

d In concluſione. Vide Inn.in c.ſuꝑ literis.ĩ.eo.quem refert Bal.in l. ꝓſcriptione.C.ſi cōtra ius, circa ſi.in ver. aduertatis in iſta materia &c. idem dicas de cōtractu; quia in eo attenditur cōcluſio. tex. eſt ſin.ī l. ſi voluntate.C.de reſc.vē.& ibi Bal. SEB. SAPIA.

e Libelli.vide Bar. ī l.Aurelius.§. Seicho. ff. de liber. leg. vbi dicit, ꝙ ex concluſione libelli apparet,qualiter præcedentia intelligātur.vide etiā Bal. in l.edita.i repeti.Paduana, col.11. C. de eden.& Ang.in cōſi.25.pro deciſiōe qōnis,ī 1.col.vbi volūt, ꝙ ſemꝑ debeat inſpici concluſio. & dicit Bal.in l.domū.col.1.C.de rei vēdi.ꝙ verbū gñaliſſimū poſitū in cōcľone reſtringit,ſm cōcľonē.Et qd ſi concluſio ſit gñalis, vide Alex.in cōſi.191.col.8.in 1,vol.& not.quod dicit Bal.l l.cōſentaneū,C.qūo,& qñ iud.in 1.q.ꝙ ſi aliqua verba neceſſaria apponanť, in narratione,& omittanť in cōcluſione, ſufficit.hoc dicit facere cōtra ꝓteruos aduocatos,qui literas & ſyllabas aucupanť.

f Elidibilibus.Adde Alex.conſi.214. 2.lib.

g Iudicio poſſeſſorio. An cappellanᵘ remotus poſſit agere poſſeſſorio,vide Gof.Bu.Imo.Do.& Fel.hic.in 3.col.ibi;itē inquātū dicūt.

h In c.an ſit.Nota pro declaratione d.c. an ſit.adde ēt ad illud cap.Rotā plenè, de ap.deciſ. 43. in nouis. Et dum dť, ꝙ ſpoliās appellās præſumitur renunciare appellationi, adde Ang.in c.ſi. C. de tēp. ap. obl alleg.Inno.hic & Bal.in c. ex parte Adz.in 6.colū. & ibi.& c.feries. de teſti.& Mat. not. 27. incip. not. ZACHARIAS. Adde,ꝙ dum voluit allegar Mat. ſing.25. quod eſt ſing. 27. qđ incipit no. qd actor, qui egit poſſeſſorio, ubi alle.c. an ſit. & c. cū tenzamur, de ap. qbus adde Ang. in l.ſi. §.illud. C.de tēp. ap.Bal. in l. præſcriptiōe.col.10. verſ.præmitte ad euidentiā, C. ſi ꝯ ius,vbi rōnem huius dicti dās alle. Inn.hic. & gl.i c. ſi ſolū,de ap.li.6. Adde,ꝙ ſoluens vigore ſnīæ vť appellationi renunciare. Ro.conſ.8.

i Tendit in fauorē ſui. Adde Inn. de accu.in c.licet in ſi.Cy.in l.ꝑ hāc C. de tēp.ap.Spe. de lit. conteſt.§. nūc dicamᵘ, ver. porrò, gl.& doc. in c.quanuis §.cęterū,de elec. in 6. Bar.in l.ſi quis libellos, C. de ap. Et qñ poſſit renuntiari appellationi interponēdæ vel interpoſitæ,vide But. Imolam & iſtū de ap. c. interpoſita, in §.ille denique. & ibi ꝑ Phil.& latè ꝑ Ana. in c. ſi. in 3. col. de cri. ſal. Car.cōſ.121.Ang. conſ.171. A.& ſi. ꝯxerunt.Are.in l. 1.§.1. ff.à qui.ap. non licet. Do. 2. q.6.c. ſi qs libellos.Rot.de renun.deciſ.2.de re iud.22.de ap.63.in nouis.& Ana. cōſi.6.& Alex.conſi.22.v:ſo inſtrumēto ſyndicatus,ad ſi.Bal.hic. & de mat.vide in maleficiis.fo.224.2.col. & ibi de renun.in criminali.
Adde an quis poſſit appellationi renunciare,Ro.conſi.41.

In cle.ſi appellationē.Adde Fe.cōſ.108.punctus talis eſt. Iſtū in c.
pſonas,in vlt.col.de ap.Bu.e.ti.c.ſæpe.in 4 co.& ibi Io10.in 6.& iſtū
in 4.adde Ro.eo.ti.in nouis 6.& 37.io nouis.Phi.in d.c.ſæpe.in 10.
col.ibi,tertius caſus,& plenè hic per Fel.in 6.col.cum 7.ſeq.

a ZACHARIAS. Dic tu, q ſi appellans intra terminū inchoauit pſe
cutionē : qa poſt terminum finire poterit,vt ſubdit iſte p⁹ alios,quos refert,& id Abb. i c.pſonas,col.fi. ver. & per hoc reſtringi intellectū cle.de ap.& idem Abb.in c.ſæpe co. 3 co.titu .& Pet. ibi.col.pe.ver.tertius caſus,cū ſi.ot tradunt hic Mod. Ang.in l.ſi 3̄, quē ibi ſequitur Pau. de Caſt. C. de ap. Idē Pau.de Ca.in l.eos.1 prin.c. ti. Bal.in auth. ſi qs litigāt. co.1.ver. quarius & vltimus caſus, C. de epi.audi. & Ang. cōſ.140.inc.ſtatutū pdictū cum fi.

b Attētatorū vide plenè,p Phi.dap. c.bonæ in 6. col.

SEB. SAPIA.

c Itē eſſet. Et quō cognoſcat, q qs intentauerit offi ciū iudicis,vel interdictū,vnde vi, ſt colligi ex oo. per Bar. in l.fi.in 1.q. C.de edic.diui Adri.& per ea, q dicunt ibi doc. videlicet : q qn petis partem aduerſam ꝯdēnari, dicitur intentatū interdictū ; ſecus ſi petatur à iudice, q tale quid faciat : quia quādo imploratur officiū iudicis,cōcludit iudici,de qoo etiā per Ange. de Are.in §. quadrupli.co.15.inſt.de ac.& iſta dria colligit ēt ex not.per Bar.i l.1.col. pe. ff.d iuriſ.om.iud.

d Multipliciter limito. Adde Bar. & alios in l. in puinciali.ff.de oo. ope. nun.

e Primò.Add iſtū de pſump.c.illud, in antepe. col.

f Cōtra ius, ideſt ꝯ regulam ioris.

g Secundò. Adde Car.de teſt.ſignificauit, in 2.op.p illum tex.& ibi p Bu. & Bal.Imo.& iſtū io pe.col.

& ſi admittitur,nō valet proceſſus,etiam
ſi proſequeretur cū appellatore.Sic intel
lige textū notabilē in clem. ſi appellatio
a nē a,de appellationibus . Aut appellatus
principiauit in termino : ſed vult proſe-
qui, & finire poſt terminū ; & dēt audiri, d
vt eſt textus notabilis hic ſm iſtum intel e
lectum. Vnde Goffr.intellexit, q iſte ap- f
pellatus impetrauit in termino : & certè
hoc innuit litera in verſic.quā cum eſſet:
ſed nūc tpe proſecutionis terminus erat
finitus.Hanc lectu.ſequuntur do. de Ro.
deci.62.& deciſ.280.aliàs 290.& Fed. cō g
ſi.103. Sētit breuiter.d.Ant.hic,& latius
in c.ſæpe.j.de appel.& ibi dixi. Ex his ha
bes vnā notabilē limitationē ad d. cle. ſi
appellationem, & ad iura.ſ.alle.Et puto
hanc lecturā procedere, qn non eſt quid
imputeſ appellato,quare appellationem
ſuā nō finiuit in termino.Fortè.n.erat re
motus à curia , & nō poterat impetrare,
vt ſ.dixi,niſi propè finē termini: & ante,
quā rediret cum literis ad patriā,& para
ret neceſſaria,terminus eſt tranſactus: le
cus putarē,vbi haberet iudicē appellatio
nis in loco pprio, & propè finē termini
nō adhibuit diligentiā,quā potuit . Hoc h
vr de mente illius auth.ei,qui. in fine, &
8 1.q.6.in fi.† Et aduerte ad vnum aliud di
ctum not.q vbi appellatus vult proſequi
p⁹ lapſum termini, dēt appellator ēt ad-
mitti ad pſequendū:qa literæ ſunt cōes.
& p p pſonā appellati impetrantis in ter
mino,appellatio n eſt deſerta.Vn appel-
lator cōſequeē ex pſona appellati, qd nō
poſſet cōſequi ex pſona ſua : ex quo ipſe i
fuit negligēs in termino,arg.bo.l.peten-
dæ.C.de tēp.in int. reſt. Ex his habes ſe-
cundā lectu.declaratā & ſuppletā. Tertiā
lectu.ſentit hic Inno.dicens,q iſte appel
latus nō agebat hic interdicto,vn vi: nec
directè pſequebaē appellationē, vt patet 10
in litera,in qua nō mandatur pnuntiari
ſup legitimitate appellationis . Sed iſte
appellatus implorabat offin iudicis petē
b do reuocationē attentatorū,b p aduerſa
riū pendente appellatione.Nā vtilius eſt
ſm eū implorare offin iudicis ſup reuo-
catione, q petere reuocationē p interdi
ctū,vn vi.Quia in interdicto eſſet op⁹ p-
bare ſpoliationē & poſſeſſionē,vt in c.cō
c ſultationibus,de of.del.Itē eſſet c op⁹ li. K
cōt.vt ibi.Sed in implorādo offin iudicis
n ē neceſſe pbare ſpoliationē, ſed ſatis ē
pbare, q poſſidebat añ appellationē : &
tūc aduerſarius reperitur in poſſeſſione.
Itē nō eſt neceſſaria lit.cōte. qa iudex p
cedit ex officio ſuo.Vide ad hoc gl.ī cle.
2 .vt lit.pen.Et not.hæc verba ; & vide ad
mam,qd latius dixi poſt eū in c.bonę.de
9 ap.† Et ex his habes,q is,cui cōpetit re-

& contu. ver. item aliàs non proceditur.

i ZACHARIAS. Reuocationē attentatorum.Adde vnum mēti
tenendū, q q fiunt poſt 10.dies à tpe plationis ſniæ , & ante pdictæ
appellationis interpoſitionē p iudicē, ſeu eius executorē valere , &
tenēt: nec poſſunt p viā attentati,ſeu nullitatis reuocari:ſecus p viā
iuſtitiæ,docto. de hoc & cognito in cā app.ita ſing.dicunt do.de Ro.deciſ.325. inci.licet ficte. in no. refert & ſequitur Hipp. de Marſil.ſing.87. incipiente etiam, licet fictè.

mediū ordinariū , vt eſt interdictū, vnde
vi,pōt implorare extraordinariū:vt eſt of
ficiū iudicis,cōtra.l.in cauſæ.ff.de mino-
ribus. vbi dr,q cui cōpetit remediū ordi-
nariū,nō daē extraordinariū.Solu.illā re
gulā multipliciter limito. d Primò, c q
pcedit in remedio,ſeu officio iudicis ex
traordinario ꝯ ius: f vt eſt reſtitutio ī in-
tegrū:ſecus in officio extraordinario ſm
ius,quale eſt iſtud , cùm petunē reuocari
attētata poſt appellōnē. Nā vtrūq; reme
diū pōt dici ordinariū. Et hoc voluit Io.
An.in c.nō ſolū,de appel.lib.6. Secūdò g
limitatur,q vbi extraordinariū pinguius
puidet,q ordinariū,nō habet locū illa re
gula,vt colligiē hic ex mēte Inn.& pbo p
text.iūcta gl.in c.2. de in integ.reſti.li.6:
Hinc eſt, q ꝯ ſentētiā reſtituiē minor,vel
eccleſia:licet habeāt remediū ordinariū:
ſ.appellandi, qa intereſt minoris, vel ec-
cleſiæ nō vexari litibus circa inſtantiā ap
pellationis,vt no. in c.cū ex literis, de in
inte.reſtit. Tertiò limitatur cū dubitaē,
an cōpetat remediū ordinariū . Nā tunc
pōt vtrunq; attentare alternatiuè , vt eſt
bo.tex.in c.cōſtitutus,de i inte.reſt.Quar
h tò limita, h q ordinariū & extraordina-
riū poſſunt ꝯcurrere,qn cōpetunt ꝯ diuer
ſos,vt no.in l.vnica.C. de ali.iud.mu.cau
ſa fac.& not.ī c.1.j̄ eo.tit.Et p hoc habes
tertiā lecturā declaratā.Ex qua infero di
ctū no.q volēs obtinere reuocationē at-
tētatorū,appellōne pendēte, habet duas
vias.Prima,pſequēdo ex toto appellatio
nē. Scda pſequēdo ſolū reuocationē at-
i tentorū, i implorādo offin iudicis,& fun
dando intentionē ſup pēdentia appella-
tionis,vt hic plenè pbatur.Et hæc via eſt
tutior: qa piculoſum eſt appellato pſeq
appellōnē.Nā ſatis ē ſibi,q, appellatore
nō pſequēte appellnē,rata manet ſenten
10 tia.†Ex pdictis & ex tex.no.q ex ſola ar-
reptione itineris ad curiā , ſeu ex īpetra-
tione literarū dr qs pſeq appellōnē ſuā,
vt hic benè pbaē in ver.quā cū eſſet . Ad
idē tex.in c.cū cā.de re iu.plenius tetigi ī
c.ex inſinuatione,de ap. Et ex pdictis po
tes ēt decidere,quare primę lræ nō value
rūt,& ſcdæ ſic,cùm tn ſcdæ nō faciāt mē-
tionē de primis.Et dic ſpēcialius. Nā pri
mæ nō valuerūt:qa appellās nō facit men
K tionē de appellōne ſua,K cui nō potuit re
nūtiare,cùm res nō eēt integra, & de lris
ſurreptitiis nō eſt neceē facere mētionē,
vt ſ.e.dixi.Itē primus īpetrās fuit ī dolo,
vel negligētia ī eo,qd nō fuit vſus lris in
tra bieniū. Tertiò qa bieniū erat elapſū:
& ſic quoad ipm appellātē illa ipa appel
latio erat deſta.Itē,qa ſpoliauerat appel
latū,& ſic tacitè renūtiauit appellōni:nec
de hoc fecit mentionē in literis . Abbas.

ANT. FRANC.

Ad iſtā materiā. 1.addēdum eſt, q via attētati nō cōpetit poſt deſertionē appellōnis, vt in c.ex parte.ci ij.de reſcr.& vide p Io.And.i c.licet de ſent.excō.in 6. Et adde, q remedium attentatorū nō cōpetit, qn qs pſequiē appellatione incidenter, & oō principaliter, no.glo. magiſtra.i cle. ſi aote, de do.& contu.Et an petitio reuocatiōis attentatorū de neceſſitate debeat,pponi i libello,Specu.in tit.de appel.in.§. nūt dicendū in princ.& ibi p Io.An.io ad di.Et adde, attentata per tertiū nō reuocantur ante oia, vt per glo.in c.oon ſolū,de appel.li.6. & ea,quæ ſunt attentata inter ꝯcluſionē cauſæ & ſententiā oīa veniunt reuocanda p viā attētati, vt per do.Anto.in c.2. vt lite pen. & hoc remediū cōpetit,ſi ſint attentata prætextu ſententiæ nullæ,vt do cto.ſ c.ex inſinuatione. de pcur. & eſt tex. in c. accedens,vt li.nō cōt. & an remediū attētatorū cōpetat ſi iudex à quo , ſcit iudicē,ad quē, pcedere,licet nō ſit ſibi inhibitū:vide Io.An.i c.nō ſolū, de ap.li.6. ſup gl. ī ver.inhibitionē. & vtrū ante reuocationē attētorū debeat præcedere cauſæ cognitio vide Ioan.And.in c.cum.M.de conſtit.In fi.

h Quartò limita.Adde,vt per ipſum in c.contingit, in 8.col. de do. K De appellatio.ſua. Ad hui⁹ materiæ luculētiſſimā excuſſionē vid

SVMMARIVM.

1 *Cauſa quando committitur pluribus, omnes habent iuriſdictionē in ſ lidum: ſed omnes habent ſimul exercitium.*

2 *Clauſula, quòd ſi non omnes &c. quid importet.*

3 *Iudex non poteſt eſſe aliquis, qui ſit ſeruus, vel infamis.*

4 *Verba reſcriptorum intelliguntur tam de iure, quàm de facto.*

Impotentiæ, iſtud verbum prolatum à lege, vel homine, intelligitur tam de impotentia iuris, quàm facti.

Impotentia an includat voluntatem.

5 *Impedimentum non ſufficit allegare, niſi probetur, quòd tempore impedimenti volebat agere, & non potuit.*

6 *Impedimentū ſuperueniēs pendēte iudicio, an tollat iuriſdictionē.*

7 *Ordinarius ex quibus impedimentis priuetur iuriſdictione.*

Infamia priuat iudicem ipſo facto iuriſdictione.

8 *Iudex non repellitur, ſi contra eum obijciatur aliquod crimen: ſecus in teſte, & quæ eſt ratio differentiæ.*

9 *Prælatus notoriè criminoſus, an poſſit per ſubditum corrigi i. vt ſubditus poſſit contra ipſum excipere de crimine.*

10 *Impedimentum, quod tollit iuriſdictionem, ſublato impedimento, an reſtituatur iuriſdictio.*

11 *Sententia lata, an retractetur prætextu occulti impedimēti quod erat tempore ſententiæ; & quid ſi impedimentum erat manifeſtum: non tamen fuit oppoſitum.*

12 *Taciturnitas partis nil operatur ad habilitandum aliquem, quem expreſſe non poſſet habilitare.*

13 *Impedimentū notorium, licet occultum ibi, vbi actus celebratur, an vitiet actum.*

14 *Iudex, an poſſit ſe excuſare quòd ſit infamis.*

Incapax patiendo ſe eligi ad dignitatem, an puniatur.

Homicida licet pœnitens, non poteſt adminiſtrare ſine peccato.

15 *Iudex illiteratus, cui eſt commiſſa cauſa, poteſt repelli.*

16 *Nuncijs publicis creditur ſine literis.*

CAP. XIII.

Sciſcitatus. Reſcriptū, quo ſcribiť pluribus cū clauſula, q ſi nō omnes &c. a intelligiť tā de impotentia b facti, q̄ iuris. Primò poniť cōſultatio. Scd'ò rñſio. ibi: *nos.* Tertiò q̄dā determinatio: ibi, *dummodo.* Quartò tacitæ qōnis ſolutio, ibi: *nec.* Caſus lr̄alis. Aliqñ Papa cōmittit cām duob' vel trib', cū illa clauſula, q ſi ambo in ea ꝓcedere nō poteſtis, alter eorū in cauſa ꝓcedat. vel ſic. Si oēs intereſſe nequeriʼnt, duo eorū in cauſa ꝓcedāt: q̄rebať de qua impotētia intelligebať? Rñdet Papa, q illa impotētia intelligiť tā de iure, q̄ de facto. de iure, ſi qs eorū ſit ſeru' vel infamis, vel alio ſimili impedimēto detentus: puta ſi eſſet excōicatus, vel remotus, vt ſuſpectus de facto, ſi aliqs eorū mortuus fuerit, vel ineuitabili impedimēto detētus, & tūc cōiudicib' ſuis ſignificet, vt in negotio ſibi cōmiſſo ꝓcedant. Sed ſi aliqs illorū nollet ſolūmodò īntereſſe, ꝑ hoc nō excuſať, quominus debeat cū alijs intereſſe; niſi in reſcripto diceret: ſi oēs ſimul ī cauſa ꝓcedere nō poteritis, aut nolueritis intereſſe. Ber.

1 †Et ꝓ intellectu pmitto, q cū cā cōmittiť ſimpľr plurib', quilibet hēt iuriſdictionē īſolidū, ſed exercitiū hñt oēs ſimul: ita, q vn' ſine alio ꝓcedere nō pōt, vt ī c. cām, & in c. vno. J. de offi. dele.

2 †Et vide bo. gl. in c. prudētiā. eo. tit. Qñq; cā cōmittiť plurib' cū clauſula expſſè ſonante impotentiā: vt puta, ſi oēs nequeritis ītereſſe, duo, vel alter ꝓcedat. Et hoc caſu dubitaī, vtrū hæc clauſula impotentiæ, verificeť in iure tm̄, vel in facto: & ꝓſeq̄re, vt in lr̄a, & vt J. latius dicā. Not.

c primò, ibi: *petitorio,* q petitoriū c qñdoq; poniť ꝓ ſcriptura ꝯtinēte petitionē, p quā qs petit declarari; & ita poniť hic: nō aūt ſumiť hic petitoriū, prout eſt ꝯtrū poſſeſſorio. No. 2. ibi: *exequendū.* q iudex delegat' pōt largo modo dici executor: d ꝓpriè tñ executor d differt à iudice. Nā executor ē

3 ille, q ſumiť ad exequendū rem iudi. vt in l. executorē. C. de exe. rei iu. Iudex verò eſt ille, q ſumiť ad cognoſcēdū & iudicandū inter ptes.

3 †No. 3. q ſeru', e vel infamis nō pōt eſſe iudex, ēt delegat'. Et plures cās impediētes quē fieri iudicē, vide 3. q. 7. c. 1. §. tria. & ī l. cū ptor. ff. de iu. & l. 1. §. caſū. ff. de poſtu. p Spe. ī tit. d' dele. ī. §. ſupeſt.

4 †No. 4. q verba poſita ī reſcripto ītelliguntť tā de iure, q̄ de facto, ſi vtroq; mō verificari pñt. Et ſic no. q verbū, ipotētia, f à iure, vľ ab hoie ꝓlatū, dēt verificari tā ī ipotētia iuris, q̄ facti; & vid' tex. cū gl. ī cle. qđ circa de ele. Itē no. q eťa ipotētie nō poia īcludit ī ſe nolūtatē: q a nolens intereſſe. nō pōt dici nō poſſe. Sed quo ad ꝯſolidādā iuriſd. aliorū cōiudicū, īcludit ī ſe ēt noluntatē: q a ſi vn' ꝑci ſe nō vult intereſſe, verū eſt dicere, q oēs nequerūt intereſſe, & de hoc eſt tex. in c. prudētiā, de of. dele. & de hoc J. i ſi. cū gl. ſi. Itē no. q ad purificādā cľam ipotētię, nō ſufficit ipedimentū facti ſubſiſtere, ſed oportet, vt ipeditus ipedimentū aliis ꝯiudicib' inſinuet. An āt valeat ꝓceſſus ſubſiſtente impedimento, & non data inſinuatione, g dic, vt no. in c. prudentiā. J. alleg.

5 †Et faciunt hæc ad q. quidā fuit impeditus ius ſuum proſequi: probat nunc impedimentum; ſed nō probat, q tpe impedimēti voluit agere: h nunqnid debeat excuſari, Inn. i c. ex trāſmiſſa, i de pſc. not. dicit, q nō: q a ñ ſeqtur, tali tpe affuit ipedimentū: iſte voluit agere, & nō potuit. Debuit. n. tūc ꝓteſtari, q agere ñ poterat: vt ſic appeat, q ipedimētū fuerit cā ius ſuū ñ ꝓſequēdi: & ꝓ hoc dcō optimè facit tex.

6 ī ver. dūmodò; qđ no. †In gl. 2. ī ſi. ex hac gl. eliciunť tres qōnes. Prima, qd ſi ipedimētū ſupuenit ī iudice, pēdente iudicio: nūqd hēt inficere iuriſdictionē? Scd'a q. ꝓ ſuppoſito, q hēat inficere, nūqd ſublato ipedimēto reſtituať iuriſdictio? Tertia. q. qd ſi ipedimētū ſuberat in principio, ſed erat occultū; nūqd ſi detegiť poſt ſñiam, dēt retractari ſñia? Quoad primā q. gl. ponit veritatē, vt iuriſdictio ipediatur ſupueniēte ipedimēto.

7 †Sed circa hoc dubitatur, nunqd poſſit excipi contra iudicem de impedimento? Inno. hic not. dicit, q k contra ordinariū k non poſſit excipi, ſed contra delegatum ſic. Ratio diuerſitatis eſt, q a ordinarius toleratur in officio: & ſi repelleret ꝑtextu exceptionis, ſeq̄retur abſurdū: q a in hac cā ñ eēt ordinarius; & ī aliis cauſis remaneret ordinari'. Nec pōt dici, q ꝓbata exceptiōe dēat priuari offō ex toto: q a, vt no. dicit Inn. in c. inter dilectos, de exceſ. ꝑla. p exceptionē nō dēt qs priuari offō ſuo, & vř ꝓbari in c. ſup his, de accuſ. & ī c. 2. de ord. cog. In delegato verò ceſſat hęc abſurditas: q a ex toto ipel

Phil. in c. oblatæ, in 9. col. in ver. 2. procedit, de app. vbi das reg. cū fallentiis. & no. in c. bonæ, de confir. vti. vel inuti.

a SEB. SAPIA. Quod ſi non omnes. De verbo ſciſcitari. vide p Arch. in c. præterea. 23. diſt. & ad hanc materiam vide extenſionem, quam ponit do. Abb. in c. dilecto, in ver. excluſio, J. de teſti.

b Impotētia. Dic ē ēt ipotentia ioris, qñ alter legitimè non pōt intereſſe: pota q eſt neceſſarius in teſtē ad cām illā, tex. cum gl. in ver. excluſo, ī c. dilecto, de teſt. p quē multū extēditur iſte tex. & in iſtum ibi, in 2. co.

c Petitoriū. Aliqñ dicimus pitatiū à petendo. dr̄ enim charta cōtinēs petitionē alicuius, gl. 1. in c. pitatiū. 30. q. 3.

d Propriè tñ executor. Vide gl. & ibi dicetur in c. paſtoralis. §. q a verò, in verſ. & ſi ſciat, de offō delegati. SEB. SAPIA.

e Quod ſeruus. Nā qđ aūt infamis ſ aliū infamē poſſit dari iudex, vid' Bal. argumentē ꝓ & contra, in l. cū mulier, circa 18. col. ff. ſolu. matr.

f Verbū, impotentia. Adde gl. in c. faciat hō. 22. q. 2. & q̄ no. in l. ſili', ff. de condi. inſt.

g Inſinuatione. Adde q Ro. ſing. ſuis in fo. vlt. q nō, b. ter, q̄ in beneficialibus. all. c. veritatis. 8. diſt. BER. SEB. SAPIA.

h Voluerit agere. Facit qō, quā ponit Bar. in l. nō ſolūm. 6. ſed vt ꝓbari. ff. de op. no. nū. in q. quā ponit d. Abb. hic vř q etiā debeat pprobari de tpe: q a qñ eſt fundamentū intētionis alicuius, ſemp debet ꝓbari, vt p Bar. in l. de ætate, in 3. qō. prin. ff. de mino. iu l. ſi quidem. C. ſol. mat.

i In c. ex tranſmiſ. Adde ibi plenè p Mod. & Alex. in l. 2. §. & qđ diximꝰ, ff. ſi qois cau. & in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi, ff. de no. ope. nunc. Phil. de appel. c. ex rōne.

A Etv de gl et in c prudētiā, de off. de le. & c. 2. đ or bi. li. 6 B Vid' iſtū in c. exhibita. col. 1. đ iud. et c. no uit. J. đ appel

K Cōtra ordinariū. Adde Bal. in l. cū fratrē, in 3. col. ibi: vnū ſcias. C. de his, q b. vt indig. vbi ponit etiā de notorie ꝓdigo, de quo p Mo. & ibi p Alex. in 4. co. in l. is cui bonis. ff. de verb. ob. Adde Arch. 7. q. 4. c. nūnc. & ibi Do. & Bal. in l. 2. §. miles, ff. de infa. & in l. Caſſius. in

prin.ff.de ſena.Ang.in l.cũ ꝓcor.§.non autẽ,ff.de iud. Bal.in l.Barbarius,ff.de offi.pręt.in 8.col.ibi,quid dicemus.& in repe.in 10.co. ibi.ſed quid de ſeruo religionis.& Ro.de exce.deci.1.in antiquis.& iſtũ in c.cũ noſtris,ad fin.de cõceſ.prab.licet d. meus hic aliter voluerit,& non bene:cuius motiuũ poſt mod.hic reſpondi in lect.

tore inhabili;ſi non opponatur.& ſimile dixit glo.in c.1.de iudi.in 6,& in l.quãuis.C.de adul. & in l.filiusfa.§. veterani.ff. de ꝑcu. vbi valet iudicium cũ procuratore inhabili,ſi nõ fuit oppoſitũ.Simile, vbi debet interuenire ſcriptura, ſi nõ fuit oppoſitum, vt pulchrè voluit Bar.in l.certi condi.in §.quoniã, circa ñ.iiii ver. ſed ponamus,

līſ ab officio iudicãdi ꝑ exceptionẽ. Qđ dixi de ordinario,fallit in exceptione excõicationis. a Nã ꝑpter excõicationis periculũ,põt excipi ꝯ eũ; & hoc voluit Inn.ĩ c.nihil,de ele.facit qđ no.gl.in c. cũ nõ liceat,de ꝓſc.Primũ tñ dictũ puto ꝓcedere, niſi excipiaĩ de crimine,vel alio impedimẽto,qđ iducit priuationẽ ptãtis ipſo facto:vt puta,ſi excipio ꝯ ꝓlatũ, ꝙ nõ põt eſſe ꝯ me iudex: qa fuit cõdẽnatus de crimine infamãte.Nã talis ſñia priuat quẽ officio publico ipſo facto,b vt ẽ tex.cũ gl.no. in l.2.in §.miles.ff.ex q.cau.irro.infa. Et facit qđ no.Inn.in d.c.inter dilectos. Nã
8 tũc ceſſat illa rõ abſurditatis. † Sed ſcđò circa hoc q̃riĩ, nũqd de crimine poſſit excipi ꝯ iudicẽ delegatũ:vt puta,ꝙ ſit criminoſus,piurus,vel homicida, vł alio crimine inuolutus? Inn.tenet,ꝙ de crimine nõ poſſit excipi ꝯ iudicẽ,ẽt ſi diceret,ꝙ ſit homicida,vt no.hic,& in d.c.ſup,de offi.dele.& ĩ c.cũ venerabilis,de exce.Quia hoc nõ reperiĩ iure cautũ,licet ſecus ſit ĩ teſte, q ꝓtextu criminis repelliĩ, in c.teſtimoniũ.ĩ.de teſt. Et rõnẽ diuerſitatis iter iudicẽ,& teſtẽ reddit Vin. in c.ſi.de ele.excõ.mi. dicẽs, ꝙ in teſte eſt magis periculoſum:qa à dicto ſuo nõ põt appellari.Et ideò iura volũt, ꝙ à principio ꝓtextu criminis poſſit repelli: ſed in iudice non eſt tm̃ piculũ,cùm ab ipſius ſñia poſſit appellari.Itẽ teſtis nõ hẽt offm̃ publicũ, vt no. Inn.in c.nihil,ꝓalle.ſed iudex ſic. Spec. in tit.de elec.in §.excipiĩ.ver. itẽ ꝙ cõmiſit,diſtinguit,ꝙ aut crimen, de quo excipiĩ,eſt morte dignũ, & debet exceptio admitti:aliàs ſecus.Primũ dictũ,ꝙ nõ poſſit repelli indiſtinctè,cõiter tenetur; & vide ad materiã bo. glo.3.q.2. in ſumma.Vbi rñdeĩ ad multa iura, q̃ videnĩ innuere cõtrariũ.Nã ex vitæ merito nõ põt criminoſus aliũ iudicare : ſed ex poteſtate officii
9 ſic;& facit opti.2.q.7.c.ſacerdotes. †Vnũ tñ dictum c mirabile poſuit Io. Aud.poſt Hoſt.in c.1.de cen.lib.6.dicens,ꝙ ꝯ ꝓlatũ notoriè criminoſum & incorrigibilẽ,põt ſubditus excipere, ꝙ correctio nõ ꝑtinet ad eũ;& ſi vult ad vlteriora ꝓcedere, poterit appellare Quod dictũ mihi nõ placet ꝑ ſupradicta.8.q.4.c.nõne. & vide gl: in d.c.cũ liceat. q̃ dicit,ꝙ in certis criminibus licitũ eſt recedere à ꝓprio Prælato: aliàs ſecus, ẽt ſi crimina ſint notoria. Et vide aliud dictũ mirabile in gl.2.q.7.c.ſacerdotes.d q̃ dicit,ꝙ à Prælato nõ ſeruãte canones,licitũ eſt recedere.Sed nõ puto,ꝙ indiſtinctè dicat verũ.Sed debet intelligi,qñ crederet eccleſiã nõ habere po

teſtatẽ cõdẽdi; ita,ꝙ canones ꝯtẽneret.& tunc põt dici hæreticus.19.di.c.nulli fas. & bo.gl.in c.gñali de ele.li.6.in ver. inhibemus. & vide qđ dixi ĩ d.c. cũ nõ liceat.
10 †Circa ſecundã qõnem gl.tene ipſius deciſionẽ,dũmodò reſtituaĩ ex toto ad priſtinũ ſtatũ:ſecus aũt ſi reſtitueretĩ famæ, & nõ ad dignitatẽ: qua fuerat priuatus, rõne cuius habebat exercitiũ iuriſdictionis.
11 In tertia q.vult gl.ꝙ ſi detegiĩ impedimẽtũ poſt ſñiam,nõ retractaĩ ſñia:ſecus dicit in excõicato: qa ſententia publici excõicati,eſt nulla . Aduerte,qa hæc gl.ineptè loqtur.Nã primò formauit.q.cũ impedimentũ erat occultũ. & poſtmodũ excipit excõicatũ , & loqtur de excõicato publico;& ideò illa nõ eſt bona exceptio. Sed declarãdo fundamentũ materiæ, duo sũt hic vidẽda.Primò qd ſi impedimẽtũ erat notũ, & non fuit oppoſitũ ꝯ iudicẽ? Scđò qd ſi fuerat occultũ, & poſt ſñiam detegitur?Quo ad primũ e Inn.&Cõpo.dicũt,ꝙ aut ſuberat impedimentũ nale : vt qa index erat furioſus:& nõ valet ſñia,q̃uis nõ fuerit exceptũ: qa naturalia ſunt immutabilia.5.di.in pri.& §.ſed nalia,inſt.de iu. nat. Aut ſuberat impedimẽtũ iuris , vt qa ſeruus,vel infamis,uel fœmina: & tũc tenet ſñia,niſi excipiaĩ añ lit.cõt. Quia exceptiones ꝯ iudicẽ ſunt dilatoriæ,vt in c. inter monaſteriũ,de re iud.& l.ſi.C.de exce.Refert tñ Cõpo. ꝙ in fœmina fuit ꝓnũtiatũ ꝯriũ,vt iudiciũ habitũ in fœmina eſſet nullũ;licet nõ eſſet exceptũ.Et idem eadẽ rõne dicebaĩ ĩ ſeruo:qa ſeruus & fœmina in hoc æqparanĩ d.l. cùm ꝓcor. ſed ipſe Cõpo.tenet primũ dictũ.dñs Ant.diſtinguit primũ dictũ : qa aut ſuberat tale ĩpedimentũ,qđ ĩpedit finẽ cognoſcẽdi & iudicãdi: & tunc nõ tenet ꝓceſſus:aut nõ
12 ſic ĩpedit.& tenet,ex quo nõ fuit exceptũ; & hæc videnĩ cõia. †Sed ego multũ dubito,an ſint vera: moueor multipliciter. Et primò,ꝙ vbi defectus nõ depẽdet à ptãte ptis,taciturnitas nihil opaĩ,vt no.gl.ĩ l.i. C.vbi de cri.agi opor.& ꝑ Io. An.ĩ regu. ſciẽti,ĩ Merc.de re.iu.ĩ 6.ſed ptes nõ poſſunt facere iudicẽ ſuũ,vel infamẽ,vel cæcũ,f vel alio impedimẽto legitimo detẽtũ:g ergo taciturnitas nõ põt inducere validitatẽ ꝓceſſus.Adde hic bo.tex.ĩ l.quos ꝓhibet,ff.de poſtu.vbi text.dicit,quos ꝓtor ꝓhibet,ſeu lex,indiſtinctè ꝓhibet, ẽt ſi nõ excipiaĩ. Adde idẽ 3.q.7.c.infa.§. tria.ĩ ver.verũ. vbi dĩ, ꝙ ſi cã fuit cõmiſſa ſuo,q putabaĩ liber,tenet ſñia ab eo dcã: licet poſteà detegaĩ ſeruus.ſecus ſi à principio habebaĩ ꝓ ſeruo.Nã rõne ignorãtię

a Excõmunicationis.facit c.pia, in ſi.de exce.li.6. cũ ibi nota. & plenè traditur ĩ c. ad ꝓbandũ,de re iudi.
ZACHARIAS.
b Ipſo facto. Adde, an ꝙ ẽt ipſo iure, vt plenè per Lud. Ro.ſing. 506. inc. fui interrogatus. vbi alleg.tex.in l. infamia.ibi:adducit, ꝙ eſt ꝑſentis ẽpis,C.de decu.li. 10.& gl.in l.i criminali. C. de iur. om.iud.aliũ text. in l.2. §. miles.ff. de his, q no.infa. de quo plenè per Ia. Rebu.ĩ l.ſi qs, nu.1. & in addit. C.de decu.lib.10.
c Vnũ tñ dictum.Vide Do.ĩ c.ſi Papa. 40.di. & Mod.hic in 3.col. in ver.& hẽt locũ opi.cõis.
d Sacerdotes.Vide iſtũ & Do. in d.c. cũ non liceat , & iſtũ in c.ego N.in 3.co.in verſi.ex 4. ar. de iureiur.
ZACHARIAS.
Adde iſtum iſtos duos caſus ponentẽ,in c.cũ nõ liceat.co.3. ver. adde alios duos caſus, de ꝓſcri. Secũdus aũt caſus hic poſitus, habet locũ in ꝓlato nõ obſeruãte leges ex contẽptu . ita no. do. Car.in cle. 1. q.9. de ætate & qual. Plus dico,ꝙ talis canonũ ex cõtemptu transgreſſor põt deponi. not. Imo.in proxi. alleg.cle.1.& Fel.in alle.c. cũ nõ liceat.co. 3.ver. adde, qa dixi,ꝙ ꝓlatus: requiriĩ tñ ad depoſitionem ipſius monitio,vt no.Fe li. vbi ſ. cui adde Imo.idẽ tenentẽ ĩ c. 1.in ſi.de cõſti. & Alex.in l.ita ſtipulatus. col.5. de verbo.obligat.
e Quo ad primum. Adde Inn. & But. Imo.& Do.hic,& Spe.de excep.ĩ §.2.verſi.ſed quero de his.& Arch. 3.q.3.in ſum.&Bar.in l.quidã.de re iud.in 1.col.ibi.& in iſtis caſibus,in 2.co.ibi:tu dic. & Pe.de Anch..hic.ꝓpter gl.in ſimili,in l.ita demũ,C.de ꝓcu.& ſentit Bar.in l.1.C. de teſta. inquãtũ dat practicã opponẽdi cõtra iudicẽ.& But.in c.1 de ac.valere iudiciũ cũ accuſatore inhabili

qđ eſt probatũ,ff. ſi cer.pe.Facit textus in c.1.de reſ. ſpol. & l. ſed & ſi ſuſceperit,ff.de iudi.& ff. de dã.inf. l.q bona.§. ſi qs iuxta,in verſ.ſteri paſſus,& C.de iure do.impe.l.2. & in c.ex parte Adæ,de teſtib. & in l.ſi qs teſtib.C.e.Et vide iſtũ in c. cum contingat. in 19.col. de off.deleg. ꝙ exceptio rei iud.ob. ſi opponatur: aũt ſecus. Limita hãc cõem opi. vt hic ꝑ Inn. & ſequitur Ang. in l.ſi.C. de except. & Ro. in rub. de arbi. in 7. co.ibi.16.pone.& Ang.in l. cũ ꝓcor, ff.de iudi. & Bal.ĩ l.bonorũ, la 13.in 1.col.C.q admit. facit dictũ Hoſti. in c.1.de trãſa.ſequit Arch. in ca. Cœnomanenſem, 96.di.Amplia,vt ꝑ Bar.in d.l. qdã cõſulebãt,l 1.col. & But.ĩ.co. ſup literis. in 24. colu. Idẽ dicas de omni exce.q̃ poſſit hoc operari, ne reddatur iudiciũ retro nullũ. Do.3.qõ.6. in c.ſi qs.§. excepti.alle. tex.opti. in c.ad petitionẽ, de accu.adde glo. pe.in l.licet,C.de ꝓcura.& c.in noſtra, in verſi.monenti,de ꝓcu. Sali.in l.1.C. de iuriſd.om.iud. & in l.exceptionem,in 1.col. C. de ꝓba. But.Imo. & illum ĩ c.exceptionẽ,de exce.Bald.in rub. C.qui accuſare,in 3. col. ibi: ſed an poſt litẽ.Et cõtra cõmunẽ inſurgit iſte.& do.me9. quos videbis cũ Moder.hic & Alexan. in d.l.quidã, in 17. colu.
f Cæcũ. vide quod le. & no.in l.cæcus.ff. de iudi. & ibi Albe. Bart.Bald. & Ange.& vide gl.1. in ſi.de cle.ægro. Adde tu Abb.conſi.16. & ibi quid de illiterato.
g SEB. SAPIA. Detẽtũ.Quod cæcus à principio nõ poſſit eſſe index,tenet gl.ĩ l.cæc9,ff.de iudi.in l.1.§.quis.ff.de poſtu.ſed Pan.de Ca.in l.cũ ꝓtor.c.nõ aũt,ff.de iud.tenet,ꝙ indiſtinctè cæc9 põt dari

toleratur

iudex.qa ſi prohiberetur, ſicut & alij, de eo fuiſſet dictum. in d.§.nõ autem. Et ad text. in d.§. quamuis, poſſet reſponderi, ꝙ loquitur in iuriſdictiõe ordinaria adipiſcenda, non autem in delegata. Nã ꝓhi-bet cæcum aſſumi ad nouum magiſtratum. & appellatiõe magiſtratus, intelligitur de ordinario, Leum q vbi Pau.de Ca. & Alex. ff. de iur.om.iud.

tationis, de iure pa. & ibi no.gl. & no.Inn.ĩ c.nihil, đ elec. & no.ĩ c. 1.de poſtu.ꝑla.li.6.& habet̃ p Di.in regu.beneficiũ, de reg.iur.li.6.

b Et ſeruo. Adde, ꝙ ideò conſuluit Bart.conſi.267.ꝙ laudum latum à tribus, quorum vnus erat frater minor, non valet.

c Exceptũ. adde Ro.cõſi. vbi dicit, ꝙ ei⁹ iuriſdictio ꝓrogari nõ põt.

a tolerat̃ ibi ſnĩa. Ad idẽ.l.Barbari⁹.a ff. đ off.ꝑto. vbi tolerãtur geſta pp cõem erro rẽ: ergo ſec⁹ ſi ĩpedimẽtũ erat patẽs. Ad idẽ facit iſte tex. q ſimpľr ĩnuit ſeruũ & infamẽ eẽ ĩpotẽtes ad iudicãdũ; nihil di cit đ exceptiõe ꝑtis. Sũt ergo ĩpotẽtes ip ſo facto, ad hoc.l.Pedi⁹.§.1.ff.de arb. vbi b patet, ꝙ ſnĩa lata à libero & ſeruo, b ñ te net: forti⁹ ergo ſi à ſeruo tñ. Add ad ꝑdi cta.c.ad ꝓbãdũ.ĩ.đ re iu. vbi ſnĩa publicè c excõicati ẽ nulla: licet ñ fuerit exceptũ; c & hoc quo ad primã.qõem. Quo ad ſcđa qd ſi poſt ſnĩam detegat̃ ĩpedimẽtum? Et ꝯclude, ꝙ ſi ſuberat ĩpedimẽtũ naturale: puta, qa furioſus: & ſnĩa ẽ nulla: qa tole-rãtia nihil o ꝑ it circa ĩpedimẽtũ natura le, facit.l.furioſo.ff.đ re iud. Aut erat ĩpe dimẽtũ iuris poſitiui: & tũc diſtingue, ꝓ ut ĩ excõicato diſtinguit Cal.ĩ d.c.ad ꝓ-bãdũ. Aut.n.ignorabat̃ cõiter illud ĩpedi mẽtũ: aut ꝑtes ignorabãt: ſed alii ſciebãt: aut ẽ ꝯ ꝑtes ſciebãt, & alii ignorabãt. Et 1.caſu, aut erat ignorãtia ꝓbabilis & ſu-ſtinetur pp ꝓbabilẽ ignorãtiã, vt ĩ iurib. alleg.ĩ gl. Aut ignorãtia ñ erat ꝓbabilis: ſed craſſa & ſupina, & tũc act⁹ ẽ null⁹, ſi ĩ pedimẽtum ex ſe ĩducebat nullitatẽ. Ad hoc.c.2.đ cõſti.li.6.& c.Ap̃ſice, đ ele. ex cõi. Exẽplũ, ſi qs fuit publicè excõicat⁹, & cõiter dicũt hoĩes illud ignoraſſe. Nõ.n. ẽ ꝓbabilis ignorãtia. 16.di.c.qđ dicitis, & c.1.đ poſt.ꝑla. † Sđ circa hoc vertitur 13 no.dubiũ, qđ ſi ĩpedimẽtũ erat notoriũ ĩ vno loco, & ĩ alio, vbi act⁹ fuit geſt⁹, erat occultũ? Refert Pau.ſe habuiſſe à Io.An. ꝙ act⁹ dẽt ſuſtineri pp ꝓbabilẽ ignorã-tiã, q erat ĩ loco; qđ ſemp mẽti ẽ tenẽdũ. h Et quanq̃ do.An. videatur dubitare: ego puto dictũ veriſſimũ, p d.l.Barbarius, & d.l.2.& §.verum.ꝑal. Nam veriſimile eſt ꝙ in partibus ſuis erat notorium illos i

eſſe ſeruos: & tamẽ actus ſuſtinetur, ſi in loco iudicii putabantur liberi. Et facit ad d hoc gl.2.in c.ad noſtrã d.3.de iureiur. Si verò ꝑtes ignorabãt, & alii ſciebãt, nõ eſt ꝓbabilis ignorãtia, vt ĩ l.latæ culpæ.ff.de ver.ſig. niſi allegarẽt ꝓbabilẽ cãm, iuxta not.in c.ſi.q ma.accu.poſ. Tertio caſu, ſi a ꝑtes ſciebãt, & alii ignorabãt, e dicit no. Cal. ꝙ geſta ab excõicato, q̃ ten⁹ ꝓcedũt ĩ fauorẽ ſciẽtis, ſunt nulla, aut retractãda: qa ceſſat fauor ĩ ſciẽte. qđ eſt verbũ valde f notabile, f & ſentit Io.And.ĩ c.dilect⁹.2. de ꝑb. & elegãter limitat no.ĩ d.l.Barbar. 14 † Vltimò, vt mã ĩtegrè habeat̃, q̃ro, nũq d is, cui fit cõmiſſio, poſſit ſe excuſare à cõ-miſſione ꝑtextu infamiæ? Inn. dicit, ꝙ nõ. Licet.n. poſſit excipi ꝯ eũ de ĩfamia, vt hic g patet: tñ ſe excuſare ñ poſſet ꝑtextu ĝ ĩfa-miæ. alle.l.nec infames.C.de dec.li.11. Et cũ hoc dcõ cõiter trãſeũt Canoniſtæ hic: ſed memini me legiſſe Bar. reꝓbãtẽ hoc dictũ, ĩ l.2.C.ſi ſeru⁹, vľ libert⁹ ad đcurio. adſpi.li.10. Vbi p illũ text. dicit, ꝙ punit̃ qs patiẽdo ſe ꝓmoueri ad dignitatẽ, cui⁹ eſt icapax, ſi ñ pãdit defectũ ſuũ. diſtiguit tñ circa hoc, ꝙ aut ĩpedimẽtũ erat đtectũ ab alio: puta, qa fuit ꝯdẽnat⁹ & tenet̃ dete gẽ. Aut ñ erat detectũ, & ñ tenet̃ pãdere crimẽ ſuũ ꝓpriũ. qđ no. Et ꝓ hoc vľt. dcõ põt allegari bo. tex.ĩ c.ñ tibi dico, vt te ꝓ das ĩ publico, đ pœni. di.1.ĩ ꝯriũ facit c.ſi qs viduã, & c.ex pœnitẽtib⁹, l.diſt.& c.qcũ q;.81.diſt. in qb⁹ habet̃, ꝙ ſi bigam⁹, vľ ho micida patit̃ ſe ꝓmoueri ad ordines, & ñ pãdit đlictũ ſuũ, dẽt deponi & puniri. Vñ ꝓ ꝯcordia ſic diſtinguerẽ, ꝙ aut ĩpedimẽ h tũ fuit ab alio đtectũ h; & teneo opi. Bar. Aut erat occultũ: & tunc aut impedimẽtũ erat tale, ꝙ impediebat ſundit⁹ exercitiũ officii, vľ dignitatis, quãtũcũq; eẽt occul i tum. Et tũc tenet̃ pãdere i: alias peccat, &

a L.Barbarius. hẽt locum ĩe in delegato ſm gl. & oẽs hic. Falli⁹ qñ ignorantia inhabilitatis eẽt ſupina, ſm Inn. & alios hic. Fallit.2. vbi ꝑtes ſciũt, ĩhabilitatẽ qa licet cæteri ignorent, tñ geſta in fauorẽ ſcientis ſunt nulla, aut irritãda. Cal. đ re iudi.c.ad ꝓbãdũ. & p iſtũ hic Fallit.3. qñ inhabilitas nõ cauſat̃ ex defectu ꝑſonæ delegati, ſed ex nullitate reſcripti: qa ꝓceſſ⁹ aris nullus. Imo. ĩ.e.cũ dilecta.18. col. ibi põt tñ dicere. & p iſtũ ibi ĩ 3.col. ibi, ſed ꝯ ꝑdicta. & vide Bar. ĩ l.actuarios.C de nu & ac.li.12. & ĩ l. de quibus. ff. de legi. & Baldum in l.2.de na. vin. Bal.Sal.& Ang.ĩ l. 1.C.đ teſti. Guid. de Suza. in l. decernious.C.đ ſac. ſan.eccl. per Ia.de Bel. in diſp. incip. cauetur aliquo iure, q̃ poſuit poſt. l. 2. C.qon. & qñ iud. Pau.đ Leaza. in c.cũ dilect⁹, de ſi.inſt. But.in c.cõ ſultationib. de iure pa. Imo. in l.ad teſtium.ff. de teſt. Bal.in l. 2. de ſer. & aqua. & in l. nõ ignorat, C.q accu.non poſ. per Io.Fab. in §.ſed cum aliquis, inſti.de teſta. Ang. in aut.de tabel.§.pe. & iſtũ in c.ad noſtrã, el. 3.de iureiur. in c.2.in 7.col. poſt Inn.de ſi.inſt. & poſt Io.An. in c.dilectus, el. 2.đ ꝑb. & iſtũ in c.apoſtolica, de presby.nõ bapti. & p Do.in d.c. nihil, de ele. & dixi in no.meis in litera.F.in ver.error cõis, in ſi. No. ibi ad limitationẽ datã ad l.Barbarius. Et an in notorio putatiuo ꝓcedat, d.l.Barba. vide Imo. & Bal.in d.l.ad teſtiũ, & Alex.in l.2. ĩ ſi. C. de teſt. & per d.meũ in repe.rub.de ſid.inſt. fo.26.cum 5.ſeq. & Bellez.i.in c.1.in 20.col.de ſi.inſtr. & oẽs in d.l.Barbarius.

Ad de tu, an l.Barbarius. ꝓcedat in notario putatiuo, Ang.in conſi. 293.& quid in iudice, Alex.conſi.67.adde Ro.conſi.273.

ANT. FRAN. Circa iſtã mam cõis erroris, & ſic ad mam.l.Barbar. adde 1.ꝙ error ĩ ꝑſonã iudicis delegãtis, vitiat ſnĩam, vt p Spec.ĩ ti. de ſen.ĩ §.quoniã.ĩ ver.qđ ſi dixit. Et adde, ꝙ licet cõis error cõcurrẽte publica vtilitate excuſet: vt d.l.Barba. tñ hoc nõ hẽt locũ, ſi ille, ĩ cui⁹ fauorẽ allegat̃ error, ſciuerit ipm errorẽ, vt p Io.An.ĩ c.dilectus, đ cõſue. & iõ ſi aliq̃ ciuitas cõi opi. crederet̃ habet̃ priuilegiũ ſtudij, cũ tñ nõ haberet, & ego ſcirẽ, ꝙ ñ haberet, & nihilomin⁹ facerẽ me ibi doctorari, nñ ꝓdeſſet mihi cõis error, p dictũ Io. An. vbi ĩ. pro quo eſt bo.tex.ĩ l.cũ qdã, ĩ §.ſuũ hæredẽ, ff.đ acq.hæ. Et adde, ꝙ tũc cõis error iducit validitatẽ actus facti à ñ habẽte ꝑtãtẽ faciẽdi actũ q̃ncũ cõi error̃ ꝯcurrit poſſeſſio vľ q̃ſi exercẽdi illũ, aut ſimiles actus: & iõ dẽt eẽ cautus ille, q actũ defendit: vt ñ ſolũ articulet, ꝙ ille, q actũ geſſit, habebat̃ ꝓ tali, puta ꝓ notario. ſed ꝙ ẽt erat ĩ poſſeſſiõe, vľ q̃ſi cõiciẽdi inſtra, & exercẽdi ſimiles actus, tex.ẽ ĩ c.cõ-

d In ca.ad noſtrã. Dixi.ĩ. in ꝑxce. apo.in.2.fal.ad l. Barbarius.

SEB. SAPIA.

a Ignorabãt. Vide Fel.in c.ad probãdum.ĩ.de re iudi.

f Notabile. Adda ꝓ hoc text.in l.& alegãter, ff.de dolo, in prin. vbi cõtractus, q veniret reſcindẽdus, ñ ꝑt reſcindi, ſi ille, in cuius fauorẽ deberet fieri reſciſsio, nõ vult, ꝙ reſcindat̃, dato ꝙ ille, q cõmiſit dolũ, allegaret dolũ interueniſſe ex ꝑte ſua, qa nemini dolus ſu⁹ ꝓdeſſe debet.

ANT. FRAN. Adde ꝙ iſtud forte ꝓcederet, qñ dolus ñ dediſſet cãm cõtractui, ſed qñ dediſſet cãm ꝯtractui iuxta ea, q̃ habent̃ in l.& elegãter.ff.de do. tunc, qa cõtract⁹ eẽt ipſo iure null⁹, ñ poterẽ, ꝙ iſtud dictũ ꝓcederet: qa act⁹ null⁹ nullũ poſſet ꝓducere iuris effectũ: qa adeò dol⁹ dãs cãm cõtractui bonæ fidei, reddit actũ nullũ: vt etiã hæc regu. ꝓcedat, qđ daret cãm diſtractui, hoc ẽ illitei, p quã recedit̃ à contractu, gl.eſt multũ ſing.in l.ſi maior, C.de trãſa.

de qua gl. Bar.ibi facit magnũ feſtũ. Et de mã habet̃ ẽt p gl.ĩ l.ſi mulier.§.ſi dos, ff.qđ me.cã. & vide gl.no.ĩ c.cũ dilectus, de emp.& ven.

g Prætextu. limita ſex modis, vt hic p Feli. in.7.co.ĩ ver.ñ ſe excuſat.

h SEB. SAPIA. Detectum. vide ad hanc mate. latè per Car.Alex. in ca.Petrus.39.diſt.

i Tũc tenet̃ pãdere. Adde tex.gl.& Bar.in l.tabularij.C.de tab.li.10. & ſequit̃ Ro.in ſing.360.ſi ſit aliquis notarius. aliàs in ver.notarius infamis. Ana.de vſu.q ꝑniciofum, in vlt.col. Bar.in d.l.2.C.ſi ſeruus vel liber. Iſtũ in c.ſi.de coniu.ſeruo. & in c.cõſulti, in pe.col.de procu. & in c.ꝑtereà.in pe.col.de teſti.cogen. & Mar.in repe.c.qualiter. lo.2.in q.5.arti 17.de accu. Bal.in l.Caſsius, in pe.col.ff.de ſenato.

Adde, quod Ro.conſi.73.dicit, ꝙ bannitus patiens ſe eligi ad officium, cuius eſt incapax, debet capite puniri.

ANT. FRAN. Dicas, ꝙ iſtud fortè ꝓcederet, qñ qa eſſet bãnit⁹ in ære. & ꝑſona, qa tũc forſan diceret̃ bãnit⁹ ad mortẽ ſm Bal ĩ l.data opa, C.q accu.nõ po. aliàs aũt nõ crederẽ, ꝙ ſimpľr bãnitus, ſi patiat̃ ſe eligi ad offm, cuius ẽ incapax, ꝙ debeat capite puniri, qa bãnitus nõ ꝑdit ea, q̃ ſunt ciuitatis Romæ & ciuiũ Romanorũ, ſed ſolũ ea, q̃ ſunt ꝓpriæ ciuitatis ſm Bar.in l.1.C.de hær.inſt. Nec ẽt ꝑdit ius funerãdi ſm eundẽ Bar.in l.certa forma.C.de iure fiſ.li.10. Et q̃ ꝑdãt banniti pp delictũ, vide per gl.no.inſt.quib.mo.ius pa.po.ſol.in.§. relegati. & verũ clericus bãnitus ꝑdat ſua bñficia, ſi ꝑſeuerat p annũ in banno, ſicut in excõicatione, habet̃ in c.cũ bonæ, de æta.& qua.& no.Bal.in l.1.C.de hær.inſt. & an bãnitus ꝑdat ĩ totũ priuilegia ciuitatis, vel iuris cõis, vide d.Ant.in c.p tuas, de ſent.exco.ſuper gl.1.

debet puniri. Exēplū in bigamo & homicida. Nā quātūcūq; ſunt occulti, ſunt incapaces & debēt puniri: q̄a, licet pœnitētes, nō p̄ñt adminiſtrare ſine pctō, vt i c. fi. de tē. ord. & de biga. per to. Aut nō erat tale impedimētū. Exēplū in infamia. Nā infamia ñ tollit naturale iudiciū iudicādi: &
15 pōt p̄cedere opi. Bar. † In gl. in ver. legitimo ipedimēto. No. hāc gl. ex qua habes, q̄ ꝯ iudicē delegatum pōt excipi, q̄ iudex
a eē nō pōt: q̄a eſt illiterat[a], & nō hēt peri
b tiā iudicādi: ſec⁹ aūt, vbi haberet [b] peritiā iudicādi ex cōſue. licet ſit illiterat⁹, vt eſt bo. tex. in l. certi. alleg. i gl. Et no hoc, q̄a ſæpe cā cōmittit̄ p ſedē Ap̄licā aliquibus maximè religioſis p̄latis, q̄ ñ hñt peritiā, vel practicā, nec theoricā iudicandi. Vt ꝯ tales poſſit excipi: q̄a iudices eſſe nō p̄ñt. Dic tñ, q̄ ñ requirit iudicē eē peritiſſimū cū ex defectu ſcię ſibi ꝯcedat, vt poſſit aſſumere aſſeſſorē expēſis p̄tiū, vt in c. ſtatutū
16 §. aſſeſſorē, de reſcr. li. 6. † In gl. i ver. *deſtinare. ibi: literatoriè.* Sentit ergo gl. ſolū nūtiū ſine līis nō ſufficere. Sed doc cōiter te
c nēt ꝯ̄riū: dūmō ſit nūtius public⁹[c], & canonicè deſtinat⁹. Nā nūtio publico ſine līis cred. ē, vt i c. cū parati. ꝭ. de app. Hinc ē, q̄ cū olim i antiq̄ diceret. vt literatoriè, fuit illud abolitū & appoſitū, canonicè, vt hic habet i l̄ra. vide tex. i c. prudētiā, đ of. del. q̄ dicit p certū nūt. ū, vel excuſatorē l̄rato riè deſtinatū. In gl. fi. cōiter tenet̄, q̄ illa ñ corrigat iſtā, ſed poti⁹ declaret: vñ ꝯclude, q̄ quo ad ꝯſolidādā iuriſdictionē
d d alteri⁹ iudicis, clauſula ipotētiæ icludit i ſe clauſulā nolūtatis. Nā ſi vn⁹ p̄ciſè itereſſe ñ vult, verū ē dicere, q̄ ambo ſimul itereſſe ñ poſſūt. Sed quo ad excuſandū iſtū đ inobediētia q̄ ñ vult itereſſe, clauſula illa inobediētiæ ñ icludit clauſulā nolūtatis: q̄a quo ad eū ñ ē adipleta volūtas ſupioris: q̄a ſi ñ vult itereſſe, nō p p hoc infert, q̄ ñ pōt intereſſe. Si aūt exprimit̄ cā nolūtatis: vt quia dr̄, aut noluerit intereſſe: tūc altero nolēte purificata eſt ꝯditio, quo ad cōſolidādam iuriſdictionē alterius, & quo ad excuſandū nolētē intereſſe ab inobediētia. Et p hoc vltimū ſolet addi hæc clauſula nolūtatis, vltra clauſulā impotētiæ. Et hodie vide clauſulam
e cōſuetā apponi in c. cū plures, de offi. deleg. li. 6. dic, vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Iudices diuerſi impetrati à diuerſis p̄ſonis ſup plurib. reſcriptis, ſi non concordant in cā; eſt eligendus tertius arbiter & ſi aliter eſt factum, an vitietur proceſſus; vide infrà nu. 6.*
2 *Reſcriptum ſecundum, quando tollat primum.*
3 *Reſcripta duo ſi inueniantur ſup eadem data, quid fiendum?*
4 *Reſcriptum ſecundum debet ſpecialiter de primo facere mentionē & non in genere.*
5 *Diſpoſitio huius cap quando habeat locum.*
7 *Quando duo collegia conueniunt ad aliquid explicādū, nō requiritur maior pars p̄ſonarum ſed maior pars vtriuſq; collegij.*

C A P. X I I I I.

PAſtoralis. † In q̄ōe reuocatiōis reſcriptorū recurrit̄ ad arbitros, ſi iudices in cognitiōe ſibi ñ deferāt, nec in vnā poſſint cōcordare ſniam. Primò ponit conſultatio. Sc̄do rñſio, ibi: *ad quod.* Caſus literalis. In prima p̄te ponit̄ talis caſus: ſi aliq̄s impetrauit literas ꝯ aduerſariū ſuū ſup aliq̄ cā ad aliquos iudices: facta citatiōe, ſaltē, vl̄ p̄ſentatiōe; alter poſtmodū obtinet eādē cām aliis iudicib. delegari: & in ſecūdis literis fiebat mētio đ primis. Dubitat̄ vtrū primę p ſecūdas ſint reuocatę. q̄rit̄ vtrū priores vl̄ poſteriores iudices dēant cognoſcere de hac reuocatiōe? Rñdet̄, q̄ ſi priores iudices nolūt deferre poſteriorib. vl̄ poſteriores nolūt deferre priorib. oēs ſimul cognoſcāt. & ſi fortè ſimul nequerint i vnā cōcordare ſniam, q̄uis plures ſint in vna cōmiſſiōe, q̄ in alia, hmōi dubitatio p arbitros cōiter electos determinet̄. Sc̄dò formatur talis q̄ō: q̄ñq; impetrātur literæ ſub hac forma: Cōq̄ritur Titius de Petro & q̄buſdā aliis ſup decimis & reb. aliis. Quæritur vtrū iudex ex tali delegatiōe hēat iuriſdictionē ſup p̄ſonis, & reb. cōprehēſis p clauſula illā, q̄buſdā aliis; & reb. aliis, antē, q̄ p̄ſonæ vl̄ res in iudicio ſint exp̄ſſæ. Et antē, q̄ ſoluat iſtā .q. ſubiicit aliā, q̄ oritur ex ſecunda q. Quæ talis eſt: Aliq̄s de p̄ſonis illis, q̄ poterāt cōueniri p clauſulā illā, q̄buſdā aliis, expreſſo p̄prio noīe, impetrauit literas ꝯ primū impetrātē literas gñales, deſignādo aliq̄ rē certā, q̄ includebatur p clauſulā illā, & reb. aliis, nullā faciēdo mētionē de priori cōmiſſiōe. Quæritur. vtrū ſcđæ literæ valeāt, cū de primis nullā faciat mētionē, nec p̄ſonæ, vel res adhuc fuerint in iudicio exp̄ſſæ: Rñdet Papa ad iſta. & primò ad ſc̄m dicēs, q̄ cū ſpeciale mādatū deroget gñali, iuriſdictio attributa p literas gñales, p ſpeciales l̄ras, q̄tū ad ea, q̄ in ſecūdis literis ſpecialiter ſunt exp̄ſſa, penit⁹ eneruatur; licet de priorib. ñ faciāt mētionē. vñ q̄tū ad hanc cām ſpecialiter cōmiſſam ſupflua relinqtur. 1. q. Quia ñ hēt p̄tā tē. Poſteà rñdet. 1. q. dicēs: q̄ iudex bñ hēt p̄tātē ſup p̄ſonis & reb. exprimēdis: ſed illā exercere ñ p̄t, antē, q̄ p̄ſonæ, vl̄ res fuerint exp̄ſſæ. Ber. No. 1. ordinē p̄cedēdi, cū ſup eadē cā impetrantur à diuerſis plura reſcripta, & dubitatur de p̄ualiditate reſcriptorum. Primò. n. debent iudices ex hōeſtate ſibi deferre, vt primi dūtaxat cognoſcāt de p̄ualiditate ſecūdi. Si aūt nolūt ſibi deferre, vt q̄a deputati p. ſc̄m reſcriptū, nō ſunt cōtēti q̄, deputati p primū cognoſcāt, nec ē cōtra; tunc

a Illiteratus. vide Spe. de delegato. §. excipit̄, verſi. itē q̄ eſt illiterat⁹. & ibi i c. ex līis, in. 1. no. de ſpō. gl. mag. i l. certi, C. de iud. gl. & doc. In l. fi. C. de ſent. ex peri. recit. gl. mag. circa med. ff. q̄d q̄ſq; iur. gl. 2. in c. ad noſtrā, ꝭ. de cōſue. gl. in ver. ſciat, in c. q̄ vult, de pœ. di. 6. Bal. in proœ. Inſti. in. §. oīs verò populi, in fi. Ang. in l. q̄dā cōſulebāt, ff. de re iud. Spe. de I. n. 6. ſequit circa prin. ſequitur hic Ino. & Arch. 11. c. 3. ſummoperè. Anch. i c. fi. de re iu. in c. alleg. Bar. in l. fi. C. de ſen. ex peri. reci. & ibi p Sali. do. 2. diſt in ſumma. Hoſt. But. & Abb. in ca. 1. de conſan. & affi. 10. An. in d. c. fi. Bald. in l. iubem⁹, C. de teſta. & i l. 1. i vlt. col. de ſen ex peri. reci. & in l. ſtatulib. C. de teſta. manu. Bal. & Sal. & Alexā in l. hac cōſultiſſima. C. q. teſt. fa. poſ. & ibi Ful. do. in d. ca. fi. Sali. in l. 2. C. de ſen. ex peri. recit. Cor. in d. l. hac cōſultiſſima. ꝭ. 3. co. Et q̄s dicat̄ illiteratus, vide Bar. in aut. ſed nouo. C. ſi cer. pet. faciat q̄d voluit Bar. i c. cū olim, de arbi. in vlt. col Et licet in laicis ſit tolerabilis ignorantia iuris, nō tñ ignorantia cōſuetudinis, vel iuris naturalis, gl. in c. ſi in laicis 38. diſt. & ibi Archid. q̄ etiā in laicis cōſtitutis in dignitate. &c. & vide Bal. in l. fi. in. 11. col. ibi. 16. quęrit̄, C. de bæ. inſt. q̄ cauſæ ſubtiles nō ſunt committendæ groſſis doctoribus: quia ſunt ſuſpecti propter ignorantiā; Adde tu do. de Ro. deci. 777. in antiquis hoc tit. vbi dicit, q̄ cauſæ debent cōmitti doctis canonicis, vel ciuibus, vt cauſæ expoſcunt. ZACHARIAS. Adde, quę dixi. ſ. in proœ. Gre. in apo. & Fel. hic co. 5. ver. illiteratus poteſt eſſe iudex. facit Matthę. Matteſi. no. ꝭ. q̄d incipit, primò no. Et adde vnū menti tenendū, q̄ coram tali iudice illiterato, ñ eſt neceſſari⁹ libell⁹ in ſcriptis, no. ſing. Lanfrā. de oria. in c. qñ cōtra, ver. petitiōes. verſi. ita no. iſtud. & ibi i apo. ad ipſum de proba. idē not. in apoſt. ad Rebuf. in l. expertos, C. de decu. lib. 10. ANT. FRAN. Circa hoc, q̄ quis dicatur literatus, quando iſtud verbum profertur, vel à lege, vel à teſtatore, vel à Principe, vide latiſſimè per And. Sicu. in conſi. ſuo. 34. incip. præclarè optimus dicit Pſal. in. 24. col. cum pluribus col. ſeq. vbi declarat multas ſpecies ſcientiæ & multos gradus literaturæ, in. 2. vol. conſiliorum.

b SEB. SAPIA. Vbi haberet. Dicit tamen Bal. in l. fi. in. 16. q. C. de hæred. Inſti. q̄ in ſubtilibus cauſis poterit peritus tamen reprobari, vide d. Iaſ. in d. l. certi, C. de iudi.

c Publicus. Adde, an credatur nuntio abſq; eo, q̄ appareat de commiſ. iudicis, Pau. de Caſt. conſi. 275. Roma. conſi. 454.

d Ad conſolidandam iuriſdictionem. An oporteat notum eſſe aliis collegis impedimentum collegæ ad hoc, vt valeat proceſſus eorū, vide hic Pet. de Anch. & do. meū & Ant. in c. prudētiā, de offi. deleg. & ibi etiā iſtum ad finē principij. & ibi dicetur. & Bar. in l. multū, ff. de cōdi. & demon. & in l. hæc autē, vbi bo. tex. in ver. conſtare & liquere prætori, ff. ex qui. cau. Dicā plenius in d. c. prudentiam, & an differāt iſta, vtrū agat̄ de danda, vel cōſolidanda iuriſdictione, vide Ro. de offi deleg. 4. in nouis, Itē ſi duo ex tribus: iuncta additione, q̄ eſt ibi facta ex dictis Bal. in l. falſus, in. 9. col. ibi: ſed pone, C. de fur.

e SEB. SAPIA. Clauſulam. No. circa hoc, q̄ ſi vnus ex iudicibus datis cum clauſula, de qua hic, notificauerit aliis, q̄ procedant, quia ipſe eſt impeditus, ceſſante impedimento, non poterunt alij procedere, vt eſt gl. in c. quoniā Abbas. ꝭ. de offi. dele. Similiter, ſi ſcripſerit q̄ non vult intereſſe, ſi poſteà ipſum pœniteat: tamen nō poterit alij procedere, vt per Alex. in l. Seius, qui meus erit, ff. de leg. 1.

tra;tũc dẽnt ſilr oẽs ꝯuenire,tã iudices pri
mi,quã ſcd̃i reſcripti:&ſilr cognoſcere,an
ſcd̃ꝫ reuocẽt primas.& ſi ꝯcordãt in vnã
ſñiam,bñ qdẽ:ſi ãt diſcõueniũt,licet plu-
res ſint ab vna parte,quã ab alia,recurren
dũ eſt ad arbitros;q quidẽ debẽt cõiter à
partibus eligi.Et ſunt iſti arbitri iuris,cũ
a deligunt authoritate huius c. a ideo ab 2
b eis ꝑt appellari,b vt in c.ab arbitris,de of
fi.dele.li.6.Et ex hoc,& tex. habes vnũ ca
ſum,in quo aſſumunt arbitri iuris Aliſi
hẽs in c.ſuſpicionis,de off.dele.& in c.cũ
ſpãli,de ap.aliũ in c.ſi clericus . 11.q.1.ſ.
gñ Epſ habet cãm ꝯ ſubditũ . Et dicit no.
Io.And.in c.pia, de excep.li.6.ꝙ iſti arbi
tri iuris nõ eligunt,niſi in caſibus à iure
c expreſsis. c qd̃ verbũ no. Sed ego credo,
ꝙ ẽt in aliis non expreſsis hñtibus eãdẽ
æquitatẽ cũ expreſsis, pñt eligi . Ad hoc
alle.gl.ipſius Io.An.in c.ſtatutũ.poſt pri.
ꝟ.e.li.6.q dicit,ꝙ ſi dubitat,an locus , vbi
ſit cõmiſsio, ſit inſignis poterunt arbitri
eligi.Et ꝓ hoc,qa A ꝓuiſio ſpãlis extẽdit
ex identitate rõnis,eſt tex.not.in c.cũ di-
d lecta, d de cõfir.vti.voluit gl. iũcto tex.
in l.1.C.de cõdi.indebi. No. ſcd̃ò,ꝙ non
e ſolũ iudices ordinarii e in cauſa dubii co
gnoſcũt,an ſua ſit iuriſdictio,vt i l.ſi qs ex
aliena,ff.de iud.& c.cũ ꝑſonꝫ,d̃ priuil.li.
6.ſed ẽt iudices delegati,vt patet hic & in f
c.ſuꝑ lr̃is.ꝟ.eo.Et ſcias, ꝙ vbi ſolũ emana
uerit vnũ reſcriptũ,& ꝯtẽdit d̃ ipſi⁹ validi g
tate,ſolus iudex deputatus ꝑ reſcriptũ co
gnoſcit,an ſua ſit iuriſdõ;& iſte ẽ ꝓprius
caſus.c.ſuꝑ lr̃is.ꝟ.e.Aut emãnauerũt plura
reſcripta,& dubitat de ꝑualiditate,& hẽt
locũ iſte tex.vt ſilr oẽs cognoſcant, ſi ſibi
nolũt de ferre mõ ꝓdicto;& hoc ẽt voluit
Inn.hic.In gl.1.hæc gl. ẽ multũ intricata
& nõ ſequẽdo ordinẽ gl. quo ad corticẽ:
ſʒ eã aſſumẽdo,quo ad mẽtẽ, diuido hãc
gl. in ſex ꝑtes.Nã in 1.ꝑte opponit,& re-
ꝓbato argumẽto ponit q̄tuor intelluſ ad
textũ,quorũ tres reꝓbat,vltimũ apꝓbat. 3
Scd̃ò princip lr format duo ꝯria, ad q̇ for
maliter nõ rñdet. ibi:ver. *ſed qualiter*.& il- h
le verſi.debuiſſet poni poſt illas quatuor
ſoluti.Tertiò princip lr gl.q̇rit d̃ rõne de
cidẽdi in tex.in verſ. *dici põt*. & debuiſſet

illa ꝑs poni poſt quartũ intellm.Quartò
gl.opponit de c.cũ cõtingat.ꝟ.e.& nõ ſol.
Quintò q̇rit,an deciſio hui⁹. c. hẽat locũ
in lr̃is impetratis in cã appellõnis in ver.
ſed hæc dubõ.Vltimò q̇rit,an hodie ꝓce
dat deciſio hui⁹ text. an verò ſit reuocata
ꝑ c.vt debitus.ꝟ.de appel. & hoc in verſi.
2 ſed hæc dubõ.† Venio ad primã. vr̃ .n. ꝙ f
iſtud.c.ſit fundatũ ſuꝑ impoſsibili . Nã ꝑ
iura antiqua ac noua patet qd dicendũ,
cũm ſ̃.n reſcriptũ impetratur ꝯ primum.
Aut.n.facit mẽtionẽ de primo , & tollit
primũ. aut nõ facit mẽtionẽ,& nõ valet ,
ſ.eo.c.cęterũ.Ergo nõ eſt opus,vt iudices
vtriuſq; reſcripti cõueniant,vel ꝙ arbitri
aſſumant.Sol.dicit gl.ꝙ neutra pars hu-
ius argumenti valet . Nã poſsibile eſt, ꝙ
ſ̃m faciat mentionẽ de primo : non tñ ꝑ
hoc indiſtinctè tollitur primũ. Et ꝓ hoc
allegat.c. Abbate,& c.ſæpe,de appell. ſed
melius allegaret.c.audita,de reſt.ſpo. Itẽ
ſecunda ꝑs nõ eſt vera:qa qñq; ſ̃m nõ fa-
cit mentionẽ de primo;& tñ valet. Exem
plu in c.ſi ãt,ſ.eo.& c.ꝑlerunq;.ꝟ.eo. Re-
ꝓbato ergo hoc argumẽto gl. ponit qua
tuor lec.ad tex.Prima,vt ꝓcedat qñ dubi
tatio cõſiſtit in facto,non in iure: vt quia
dubitatur,an ſit lapſus annus à tꝑe primi
reſcripti.Hãc lec. gl.reprobat:qa ad q. fa
f ctu f, nõ daret Papa rñſionẽ iuris.Vult di
cere,ꝙ ſuꝑ facto dubio Papa nõ daret cer
g tã rñſionẽ, vt in c.de muliere , g de ſpon.
Sed ſalua iſtum intellectũ:qa, vt dicit Io.
And.hic,&bñ,Papa hic nõ rñdet de iure:
ſed dicit qs debet cognoſcere de illo du-
bio.Et ſi diceres: & nonne ex reſcripti in
ſpectione ꝑt depħẽdi,an annus ſit lapſus? h
Sol.dic,ꝙ nõ:qa annus nõ cõputat à tꝑe
impetrati reſcripti,ſed à tꝑe negligẽtiæ,
vt ꝟ.eo.c.ꝑlerunq;.Vñ põt dubitari, quan
do incipit annus currere: & ſuper hac du
bitatione põt habere locũ deciſio huius
tex.& ita habes primũ intellectũ iuſtifica
3 tũ. † Secundus intellectus eſt , ꝙ poterat
dubitari:qa vtrunq; reſcriptũ erat ſub ea
h dem data.h Hunc intellectũ gl.reprobat:
quia ſ̃m hoc neutrum erat primũ ; & ſic
non habet locũ iſte text. Sed iſte intelle-
ctus ſaluari põt. Nã per teſtes poſſet pro-

a Authoritate huius.c.Adde,an arbitri electi vigore ſtatuti ſint arbi-
tri,vel arbitratores,Pet.de Anch.conſi.270.Abb.conſi.64.

b SEB. SAP. Appellari.vide Bar.hoc tenentẽ & dicentem hoc eſſe
menti tenendum,in l.1.C.de arb.& in l.3.ff.de arb.Sed ꝯrium tenet
Bart.ſibimet ꝯrius in prima conſi.C.in 1.col.vide Fed.in c.ſi.de re
iud.col.3.do. Iaſ.
in §.omniũ , col.
2.inſtit. de actio.
vbi allegat Imol-
in l. prima, colũ.
pen.ff.ſol.mat.cõ
cordantẽ contra
rietates Bart. ibi
ẽt magr̃aliter de-
cla.q ſint arbitri,
& arbitratores .

c In caſibus iure ex
preſsis.Adda Arc.
5.q.5.in prin. ibi,
tu diras,& ibi Do
mi.in 2.col. idẽ ꝑ
iſtũ da fo.compe.
verũ,in 5. col.Do
cto.in c. arbitris,
de off.dele. in fin.
in 6.& in d. c.pia.
§.2.ibi,ſecũda eſt
opi.& ibi Pet. de
Ancha. & Roma.
in fin.477.ſi alle-
gatur cauſa ſuſpi
cionis.ꝯrium pro
bat gl.in c.ſtatu-
tũ,in prin. in ver.
copia, ad ſi.da re
ſcript. in 6 . & ibi
Do.poſt Imol. in
fi.prin.& ſequitur
iſte hic,& i c. 1.in
2.not.de arb.& in
c.cũ ſpeciali.in 2.
not.de app. & ibi
Phil. 2.no. allegã
do iſtũ hic.faciat
gl.in verbo ipſo-
rũ in c.2. de teſt.
in 6. iuncto dicto
Inn.in c.2. de no.
ope. nun. & quod
not.Inn.in d. c.cũ
ſpãli,ſuper var.ſu
ſpecti.& ibi doct.
& Paul.conſi. 22.
Gul.de Cu. i auf.
licet,C.da li. ꝑte-
ri.& Alexã. in l.ſi
qs id quod in 4.
col.ff. de iuriſdi.
om.iu. & in conſ.
343.ſuper thema-
te & dubiis , licet
ꝯtrariũ voluerit
Hoſti. in ſumma,
de teſta. §. quali-
ter infirmẽtur, in
6.col.ibi.ſed & ſi alia cauſa.faciat glo.in.l.ſi.in ver. voluerit, C.de
reuoca.dona & ibi Salicet. & fallit quod ſcribit iſte,Ana.& Maria.
de ſimo.cum ſit,licet contrarium dixerit Vincen.in.c.conquerente,
de offi.ord.& Bu.in c.propoſuiſti,de conſecr.eccle.vel alta.facit.c.
cum dilecta,de confirma.vtili,vel inutili.Et quod no. iſte poſt Ioã.
Andree,in.c ex parte Adæ,in 10.col.ver.& ſic not.ex hoc dicto Ioã.
An.de teſti.& plenè per Bu.in.c.ſi.de conſue.tene hoc vltimum,quia
quando certi caſus ſunt ſpecialiter à lege expreſsi contra regulas
iuris extenduntur ad ſimiles ; vide hic per moderniores .

d Cum dilecta. Illum tex. facit ſing.iſte in pleriſque locis:dicam ibi;
& facit gl.in l. 1.C.de condi.indebi. & quod ibi no.

e Ordinarii.iſta tex.hẽt locũ ẽt in ordinariis ſ̃m Io.An.in reg. in ob
ſcuris,in fi.in Mer.& in c.1.de priu.in 6.& in c.ſanè.d̃ fo.ꝯp.facit.c.
cũ illos ſi,de ſen.exc.ibi,ſi Abbatis diſcretio.& gl.in ver.orē⁹,i l.nul
li.C.de epi.& cle.Cõtrariũ magis cõiter tenetur,vt iſte text.nõ hẽat
locũ in ordinariis,Inn.ꝟ.eo.ſuꝑ lr̃is , in 4.col.ibi,alij dñt, ꝙ ſimul
& ſeqtur Inn.hic in col.1.& But.in d.c.ſanè,poſt mediũ. & iſtũ vide
eo ti.c.verũ in 4.co.& ſentit Inn.de iud.cęterũ.& ibi Butr.in 4.col.
ibi,not.hoc. vide tñ But.in d.c.ſuꝑ literis.in pe.char.ibi, aduerte tñ
ad practicã,& in c. cũ cõtingat.in 6.col.ibi, vltimò q̇ro.ꝟ.e.Limita
tñ, niſi concurrat
eccleſiaſtic⁹ & ſe-
cularis , ꝑꝑ dictũ
Inno.in d.c.cęte-
rũ, ꝑꝑ eius autho
ritatem ,& ꝓroga
tiuam fori eccle-
ſiaſtici .

f SEB. SAPIA. Quæſtionẽ facti. Licet ſuper facto
Legiſlator nõ ſit
interrogandus l.
cũ quæ temere . §.
iudicibus,ff de iu
di.tñ dẽt de quali
tate facti infor-
mari;& hoc reſpe
ctu debet ſuꝑ fa-
cto conſuli . Ita
ꝓbat tex. in l.di-
uus,ff.da offi. ꝑſi.
& ibi Alberi. de-
clarat dices,ꝙ ibi
erat factum ambi
guũ, & non quali
tas facti dẽt nar-
rari . & idẽ dicit
idẽ Alberi.in l.ſo
lit,§. legatos,ff.d
off.ꝓcõ. & leg. Et
rõ eſt:q ex facto
ius oritur , l.ſi ex
plagiis.§.i clino,
ff.ad leg. Aquil.
In c. de muliere .
Adde in l. vt rñ-
ſum,C.da trãſact.
& in l. ſi defenſor
§. q interrogat⁹ ,
ff.de interro. act.
ra. inter dilatos.
§.cæterũ,de fi.in-
ſtru.cum ſimilib,
h eadẽ data . Adde
Rotã de ꝑſum. de
ciſ.1. in antiquio
ribus, ꝑꝑ gl. pen.
da ſent.exc.c.vene
rabilib.in 6. & in
cle.ſi.in ver.crea .
tus,de reſcr.q̇ vi
de. Cũ ad eſſentiã
ſubſtantialẽ actus
aliquid debet eſſe
prius altero, ſi v-
trunq; reperitur fa
ctũ eadem die,ꝓſumi-
tur in dubio ꝓceſ
ſiſſe id quod ꝓce-
dere debuit.& Alex.conſi.455.lecto & diſcuſſo laborioſo proceſſu,
in 5.col.alleg.Bal.in l.cũ in teſtõ.§.hæc verba,ff.de hære. inſtit. per
illum tex.ꝙ in dubio ille actus præſumitur præceſsiſſe, qui debebat
aſſe præambulus ad alium.& Ro.de exce.2.in nouis.vt lit. pen.13.in
nouis.& Aegi.Bella.deciſio 299.ſuppoſita.& Bal.hic,& in l.cũ ꝓpo
nas,C.de condic.ob.cau.& ibi Sal.& Bal.in c.2.de off.del. & in ꝓꝯ
nio.C.§.quibus,in 1.col.poſt Bart.ibi:& in l.de rebus , C.de do.añ
nup.& vide c. pen.de elect.in 6.Limita,niſi ex ordine intellectus ap
pareat inſtrm ſecundo loco ſcriptũ, debuiſſe ꝓcedere : qa ꝓſumitur
errore,ſecundo ſcriptũ,ſ̃m Bal.Ang.& Imo.in d.l.cum in teſtõ.§.1.
ff.de hære. inſtit.& de materia vide tex.in l.non puto,in prin. & ibi
Bar.ff.de iure fiſc. Et refert Mattheſi.no.76.no.vna regulam. Bald.
in l.dotis.C.da iure do.Iacob.de Bel.in l. vnica.in fi.C.da rad. tol.
per tex.in l.1.C.de iure fiſci.li. 10.ſecundũ vnam lec. quã ſequit ibi
Bar.& Sal.in l.ſi debitor,C.de pri.fiſ.& Alex.in l.5.in prin.ff. ſol.mat.

A Et ad hoc vide ... in c.a. ad an dictã i col. 1. de reſcriptis ... & i c. cũ o- mnes. col. 5. de cõſtit.

bari, quod alterum præceſſerit in tempore: vt quia Papa ſignauit meã ſupplicationẽ
a de mane,a & tuam de nocte. De quo vide bo.glo.cum textu.in c.pen.ĩ.eo.tit.lib.6. Et ſuper hac concertatione poteſt ſeruari, quod dr̃ hic in textu. Tertius intellectus, quod ſecundæ literæ faciebant mentio b nem de primis in genere, & nõ in ſpecie. Hunc intellectum glo.reprobat: quia iſte caſus eſt deciſus per. c.ex literis, de dolo
4 & cont.vbi† patet, quod ſecundę literæ debẽt facere ſpecialẽ mentionẽ de primis. Sed ſalua hunc intellectũ. Nã partes poſſunt contendere, vtrũ mentio ibidem facta ſit ſpecialis, vel generalis. Nã peritiſſimi docto. dubitant, qualis ſit fienda mentio de primis; & vtrũ de qualibet notabili clauſula cõtenta in primis, ſit fienda mentio in ſecundis, vt no. in d.c.ex literis, & in c. ex conqõne, de reſti.ſpol. Quarta ſolutio ponitur in ver. *vnde potes.* quod põt procedere dubitatio, qñ ſcd'æ faciunt mentionẽ de primis ſufficientẽ: ſed opponitur ꝯ ſecũdas, quod ſunt ſurreptitiæ: quia eas obtinuit p veri ſuppſſionẽ, vl' falſi expreſſionẽ. Nã parte negante ſurreptionẽ deueniẽdũ eſt ad ordinẽ huius.c.& hunc intellm̃ gl. approbat. & fuit Io.& Goſ. dicentiũ alia exẽpla eſſe ſupflua; & quod ſenſu indigẽt, q alia exẽpla ponunt. Sed vt vides ex pdictis, licet iſte intellectus ſit bonus in ſe, nihilominus alii pñt ſaluari. Quintò legitur ex gl. p Tan.& Inn.& cõiter doct. ſequentes gñaliter, quod iſtud c. habet locum, vbicunq; contingit dubitatio tam ſuper facto, q̃ ſuper iure: ẽt ſi ſit talis dubitatio, de qua ſapientes nõ dubitarent, ſed imperiti tñ. Et iſte intellectus eſt optimus & cõprehẽdit in ſe oẽs intellectus præcedentes, & ſi miles. Et ſi diceres, qũo põt dubitari de iure, cùm ius ſit certum? Reſpõdetur, quod ius in ſe eſt certum: quia illud, quod eſt certũ legi naturæ, eſt certũ legi, vt l. ſi pater. ff. de ſolutionibus. Sed inquantũ ius applicatur ad intellectũ humanũ, põt eſſe dubiũ.b Nã multi ſunt imperiti, & aliqui periti, & alii peritiores. Quinimò tanta poteſt eſſe iuris dubitatio, quod habeat excuſare etiã peritiſſimos, vt in lege, regula, ff. de iuris & facti ignorantia; facit quod no.glo.in c.vnico.de poſtula. Prælatorũ, lib.6. Et per hoc habes clarè expeditam primam partem glo. & apertum intellectum huius capituli. Venio ad ſecundã partem, cum qua oppo. videtur enim quod ex alio non poteſt iſte textus procedere: quia certum eſt naturæ & iuri, quod aut primi ſunt iudices, aut ſecundi: ergo non poſſunt ſibi deferre in commiſſione huius dubii: quia poſſet contingere, quod non habentibus poteſtatem fieret delatio. Itẽ dubitatur probabiliter, an primi, an ſecundi ſint iudices: ergo nec primi nec ſecundi poſſunt citare partes: qa rõe dubii neutri habent iuriſdictionis exercitium, arg. in l.duo ſunt Titii. ff. de teſtamenta. tutela. Vbi dr̃, quod ſi teſtator dederit Titiũ tutorem filio ſuo, & duo reperiantur, q vocantur Titii; quod neuter põt exercere tutelam: ex quo non apparet de quo teſtator ſenſerit; licet in veritate vnꝰ ſit tutor. Ad hæc ꝯria, ſicut dixi, gl. formaliter nõ reſpondet: ſed dicẽdum eſt ad primum, quod imò primi & ſecundi habẽt iuriſdictionẽ, licet elidibilem per exceptionẽ, vt dixi, in c.cæterum, ſuprà eodem. Et maximè habent iuriſdictionem ſup incidenti: quia in dubio iudex habet poteſtatem

Et no. quod vbi non cõſtat de prioritate, ſi vnũ inſtrm̃ continet obligationẽ dotis, præſumitur pceſſiſſe, Bar. & alij in d.l.1.ff. ſol.ma. Idẽ ſi vnũ loquat de cõducta, vel de ſalario alicuius doc. Bal. ibi: qa cã ſtu a dij & dotis ęqparant. colligit ibi Bar. ex gl.fi. vide ẽt plenè Domi. in c.pe. in 8.col. de reſcr. li.6. de duob. teſtamentis ꝯrijs ab vno eodẽ tẽpore cõfectis. & Ro. in auth. ſimiliter, in 29.co. ibi duodecimo, C. ad legẽ Fal. ſi vnũ eſt ad pias cauſas pſumitur poſterius & ſi vnus eſt inſtitutus in duobus teſtamentis, qũo debeat adire, per Ang.& Imo. in l. cũ qui, in prin. ff. de acq. hęre. Et ſi inſtrumentum eſt cęptũ ante mediã noctẽ, & finitum poſt, debet poni tp̃s actus conſummati, & ſic dici ſequentis, Innoc. de off. delega. conſulu t: ſequitur Bal. in l. ſi qua eum. §. 1. ff. de vulg. & pupil. quia ſp attenditur momentum quo actus perficitur: & vide Bart. in l.pe. §. ſi vir. ff. ſol ma. & quod ſi vnus cõtractus ſequitur aliũ inter eaſdẽ perſonas, eodẽ die, loco, & teſtibus, pſumuntur facti incontinẽti vnus poſt alium: & vide Bart. cõſi. 161. quod ſyndicus &c. quod qñ duo contractus ſequũtur vnus poſt alterũ incontinẽti, licet non dicatur inter partes, quod ſecundus fiat ppter primum: tñ præſumitur quod vnus ſit factus gratia alterius, & quod inuicẽ correſpõdeant. Addt Pet. de Anc. conſi. 53. dñs Nicolaus verus. Abbas & Bald. in conſilio thema pdictum, in quo de duobus q̃ritur, & Raph. cõſi. vr̃ prima fronte. & Bal. in rep. l. petens, in 20. col. C. de pact. & Bal. in c. primò, in prin. in 5. col. quid ſit inueſtitura, quod qñ apparent duæ inueſtituræ factæ eodẽ tp̃e, pręualet q̃ eſt plenior. Item cæteris paribus data duplici collatione eodem tẽpore duobus facta, illa pręfertur, q̃ primo fuit acceptata, Cal. de pręben. conſil.7. ad finem, & Bal. in l. ſi duas circa mediũ, ff. de excuſa.tuto. quod id, quod fit vna die, ſimul fieri vr̃, niſi appareat, quod prius, & quod poſterius. Quod dicit vtile ad plures impetrantes eadem die, fui eum, dicentem illum tex. non eſſe ꝯ c. ſi à ſede, de pbendis, in Sexto. quia illa Decretalis loquitur de beneficio & fauore. & illa lex loquitur in onere, vbi conſtat de ordine.

ZACHARIAS. Addt dum allegat Matthæum Mateſi. ſingul.76. Dic, quod eſt ſing.72. quod incipit no. vnam regulã. & ne te fallat dictũ Bar. per eum allegati, in l. non puto, ff. de iure fiſci, quem ſequitur Bald. in l. dotis, C. de iure dotium, quod illa l. dotis, intelligitur, quãdo tractetur de lucro fiſci, & dãno priuati: quia tũc pręſumitur pro in- b ſtrumento priuati eodem die, quo inſtrumentum fiſci, confecto: ſecus autem ſi de damno fiſci: quia in dubio pręſumeretur pro ſuo inſtrumento. Ita notat Iaco. de Bel. per tex. in l. vnica, in fi. C. de cadu. tol. per tex. in l.1. C. de iure fiſc. li.10. ſecundum vnam lect. quam ibi Bar. & Sal. in l. ſi debitor, C. de priui. fiſ. & Alex. in l.1. ff. ſol. mat. ſequuntur, de quo per Fel. in c. duobus. col.2. poſt medium, de re iud. Adde Bald. conſil. 244. 3. libr. vbi dicit quod ſi reperiantur duo inſtrumenta dotis eadẽ die confecta, & in vno appareat, quòd prędium dotale fuit ęſtimatum, in alio non ęſtimatum; quod electio eſt hæredum mulieris, quo vti velint.

a De mane. vnũ reſcriptũ pt dici poſterius. ratione horæ, licet habeat datã eiuſdẽ diei cũ alio, ſm Io. An. Butr. & Imo. & . Domi. vide glo. in verſi. ſi non appareat, in c.pen. de reſcr. in 6. & c. ſi à ſede, in verſi. appareat, de pbẽ. eo. lib. & vide gl. fina. in l. ſi ex pluribus. §. fina. ff. de ſol. quã extollit Bal. ſing. in l. Imperator, la j. in primo cõmento, in 5. co. ibi. & no. quod dies, ff. de ſtatu homi. & in l. pręſcriptiõe, in 8. co. C. ſi contra ius, et in l. fi. in 4. co. ibi, propter interdictum. C. de edic. diui. & in l. cũ proponas, in fi. C. de interdi. ma. & per do. meũ hic. & in c. cõſuluit, in 13. col. de offi. deleg. Addas Bald. in c. ego N. in princ. de iureiuran. & in c. licet, & in c. quoniam, de proba. & in c.1. de confeſ. & hic. & in d.c. cõſuluit. facit. l. Titius. §. Lucius, in ver. hora dici ſexta, & in verſi. caleſcente cœlo, aliàs albeſcente, ideſt in aurora, ſecundum gl. ibi, ff. de libe. & poſt. faciat quod voluit Io. de Pla. in l.1. C. de in. fiſ. lib.10 Mart Sil. Cyn. & Bal. in l. de rebus, C. de do. ante nu.

ANT. FRAN. Circa iſtam materiam, quãdo reperiũtur duæ ſcripturæ, ſiue reſcripta, ſiue teſtamenta, ſiue codicilli, ſiue alia inſtr̃a, quę videantur eſſe confecta uel data ſub eadem die & hora, quæ tñ continent ꝯria, nec aliter põt apparere, quæ diſpoſitio ex prædictis ſit prior, uel poſterior, quæ illarũ debeat præualere, & quæ ſit magis attendenda; an verò neutra valeat; vide gl. in l. fi. C. de edic. diui Adr. collen. in ver. miſſus eſt, circa medium. quæ loquitur de duobus teſtamentis ꝯriis, eadẽ die & hora cõfectis. & vide gl. in l. cũ proponas, in ver. ꝯrium, C. de codi. quæ loquitur de duobus codicillis ꝯrijs. Et habetur per gl. & Bar. in l.1. in §.1. ff. de bono. poſſ. ſecundum tab. & habetur per Cyn. in l. hac conſultiſſima, in §. ſi quis autem, C. de teſtamen. & per glo. in l. eum qui duobus, & ibi per Angelum, & Io. de Imo. ff. de acquirenda hære. & per glo. in l. ſi duas, in uer. eliget. ff. de excuſatio. tuto. & per Ang. in l. ſi ia qui nepotem, ff. de adoptionibus. Et concluſio eſſe uidetur, quòd quando non poteſt, uel per coniecturas uel ex affectione diſponentis, uel ex aliqua alia cauſa comprehendi, quænam diſpoſitio debeat præualere; quod neutra debet attendi: imò ratione incertitudinis utraque diſpoſitio uitietur, & habeatur perinde, ac ſi nulla facta eſſet diſpoſitio.

b SEB. SAPIA. Eſſe dubium. Hoc dictum refert & ſequitur Bartol. Socin. in rubrica, ff. de rebus dubijs. Ex quo notab. infert, quòd licet ſtatuta, quæ arctant ad compromiſſum, non habeant locum, quãdo factum eſt certum: tamen debent intelligi, niſi ius ſeu determinatio iuris ſit dubia: quia, quando lex multipliciter intelligitur, eius ueritas ignoratur, ut dicit Bal. in l. ſcire leges, ff. de legi. & ita declarat Bal. & Salic. in l. cum proponas, de rebus creditis. Infert etiam alia duo, de quibus ibi per eundem.

à lege

à lege cognoſcendi, an ſua ſit iuriſdictio, vt. ſ. dixi. Ad ſm ꝯriũ dic, ꝙ rõne huius dubitationis q̃libet ꝑt iuriſdictionẽ exercere in iſto incidenti authoritate legis. vñ quemadmodũ põt quis ꝓbare, de quo Titio teſtator ſenſit; ita põt nunc ꝓbari de quibus iudicibus Papa ſenſit. Et ſi nõ põt qõ decidi, põt vltimò recurri ad Papã, ꝑ not. in c. ſi. de of. dele. Venio ad tertiũ, quę fuit rõ decidendi: & dic ꝑ oĩa, vt hr̃ in gl. Nã timor vexationis partiũ corã diuerſis iudicibus, & intricationis & ꝯrietatis ꝓceſſuũ fuit cã & rõ decidendi, vt iudices ſimul cõuenirent, vel ꝙ arbitri eligerent. In quarta parte gl. opp. de c. cũ cõtingat. j. eo. vbi ordinarius, cui mãdantur ꝯria ꝑ delegatos, cognoſcit de ꝑualiditate reſcripti, & nõ ipſi iudices delegati. Gl. ñ ſoluit, ſed ſolutio eſt duplex. ibi. n. loquitur poſt factũ. ſ. cùm vtriq; delegati fecerunt ꝓceſſus ſuos, & mandauerunt ordinario ꝯria. iſtud verò cap. loquitur cũ à principio cõtenditur de reuocatione literarũ. Vel ſcd̃ò & melius: ibi ordinarius nõ ꝓnuntiat ſup reuocatione reſcripti: ſed ſolùm ad ſuã inſtructionẽ cognoſcit, qđ illorũ ꝑualeat. In quinta parte gl. q̃rit, an habeat locum iſte tex. in literis impetratis in cã appellationis, & dicit, ꝙ
a nõ: q̃a iudex appellationis ſolus hẽt cognoſcere. Aduerte, ª gl. eſt vera, vbi ſolùm impetrat̃ vnũ reſcriptũ in cã appellationis: q̃a nõ iudex, à quo, ſed iudex, ad quẽ, hẽt cognoſcere de validitate appellationis, vt in cap. dilectus. j. eo. Sed ſi in cã appellationis impetrarent̃ diuerſa reſcripta à partibus, & dubitaretur tunc de ꝑualiditate, optimè ſeruabit iſte tex. ad hoc, c. bonæ, de cõſi. vti. Itẽ, q̃a iſte tex. ñ diſtinguit inter cãm appellationis & cãm principalẽ: ergo gñaliter dẽt obſeruari, vbicunq; dubitat̃ de reuocatione reſcriptorũ 19. di. c. ſi Romanorũ, & c. ſolitę. j. de ma. & obed. Sextò & vltimò gl. q̃rit, nunq̃d hodiè ꝓcedat deciſio huius c. Rõ dubitandi eſt ꝑ ꝑ c. vt debitus. j. de ap. Dicit glo. qđ nõ hẽt hodie locũ re integra, ꝑ illũ tex. Dicit Io. An. ꝙ melius dixiſſet re ñ integra. ſed dic, ꝙ q̃libet habuit bonũ A intellectũ. Nã ſi teneremus, ꝙ ꝑ c. vt debitus, ſtandum ſit hodie ꝑuẽtioni, ſecuta citatione, & nõ datę; hoc. c. nõ haberet locũ re integra: quia ille eſſet iudex, q primò faceret citationẽ. Sed ſi negotium eſſet nõ integrum, puta, q̃a ꝓceſſus eſſet inchoatus corã primis, & poſtmodũ impetrarent ſcd̃æ facientes mentionẽ de ꝓceſſu primarũ, ſed reuocetur in dubiũ, vtrũ ſcd̃æ ſint ſurreptitiæ; & tunc ſuꝑ hoc dubio põt ſeruari iſte tex. Dicit ẽt, ꝙ re integra põt ſeruari iſtud. c. tenendo, qđ dictũ c. plerunq;. & c. ſi ãt, nõ ſunt ex toto correcta; de quo dic, vt dixi in c. 1. ſ. eo. Item tenendo ꝙ ſint correcta, põt ſeruari, ſi vtriq; iudices cõcurrerent in citatione: ita, ꝙ nõ haberet locũ ꝑuen-
5 tio. Ex ꝑdictis habes clariſſimè intellm̃ huius. c. & gl. † Vltra ꝑdicta ad maiorẽ declarationẽ q̃ro, nunq̃d indiſtinctè, dato dubio reuocationis literarũ, ſit locus huic c. intãtùm, ꝙ aliter ꝓceſſus factus nõ valeat? Sol. Inn. & alii ſcribentes multa & varia dicunt, ꝑ quæ obſcuratur intellectus. c. ſed ut clariſſimè habeatur ma, ponantur quinq; caſus. Primus, qñ d citatus ꝑ iudices alterius reſcripti cõparet, & aſſumit iudi-
b ciũ ſuꝑ principali, nec opponit de ſuo reſcripto. ᵇ Et tunc in dubio nõ eſt locus huic: q̃a pars nõ opponendo, vr̃ reſcripto renunciare, qđ põt iuxta no. in c. ex cõq̃õne, de reſt. ſpo. Itẽ ceſſat hoc caſu rõ huius c. & facit qđ dixi, in c. cæterũ. ſ.
c eo. Secundus caſus, ᶜ cũ retentis eiſdẽ terminis pars citata cõparet, & excipit de ſuo reſcripto, & patit̃ iudicẽ alteri⁹ co e gnoſcere de reuocatione. Et hoc caſu valet ẽt ꝓceſſus, licet ñ ſeruet̃ forma huius. c. q̃a ſi iudices pñt adinuicẽ ſibi deferre in hac cognitiõe, fortius pñt partes ipſæ: q̃a nil aliud dẽt velle ſuperior, niſi vt partes ad concordiã adducat, l. 1. ff. de no. ope. nun. facit 23. q. 5. c. ꝓdeſt; & ꝓ hoc qđ. ſ. dixi. & no. in 4. par. glo. Nã vtriq; iudices ꝑ ſe habent iuriſdictionẽ in hoc incidenti, licet elidibilẽ ꝑ cõflictũ exceptionis, ad hoc j. eo. c. ſuꝑ lr̃is. Terti⁹ caſus, qñ pars citata cõparet & opponit de reuocatione ſui reſcripti, & petit ꝓcedi, vt hic dr̃; & iſte caſus eſt multũ dubius. Inn. vr̃ hic velle, ꝙ ꝑ hoc ñ ſit locus huic c. Dicit. n. tunc eſſe ſeruandã forma
a mã huius c. cum vtræq; literæ ſunt iudici ꝑñtatæ & corã vtriſq; excipitur; & vtriq; b volunt ꝓcedere in cognitione. Si ãt corã alteris tñ excipitur, illi pñt cognoſcere, & diffinire ſuꝑ reuocatione, ad hoc alle. c. ſuꝑ literis. j. eo. Ego nõ pũto hoc dictũ ꝓcedere: q̃a iſte tex. dat formã ꝓcedendi, cùm de reuocatione literarũ ambigit̃. Sufficit ergo, ꝙ pars citata opponat đ reuocatione lr̃arũ, & rẽ deducat in dubiũ, & petat ꝓcedi, ꝑut hic dr̃. Hoc idẽ vr̃ ſentire Inn. in c. cæterũ. ſ. alle. vbi dicit ſatis eſſe excipere de reuocatione lr̃arũ, & ſi ñ admittitur exceptio, poterit appellare. Quinimo plus ibi dicit, ꝙ pars excipiẽs, ẽt ꝓteſtans, ꝙ nõ intendit cõparere, niſi ꝓcedatur, vt hic dr̃, ẽt ſine appellatione, cõſeruat̃ illæſa; & vide qđ ibi latius dixi. Quartus caſus: cùm retentis eiſdẽ terminis, pars citata cõparet, & excipit de ſuo e reſcripto, & iudices alterius incœperunt cognoſcere ſuꝑ hac cognititione; quia pẽdente iudices iſtius citati citauerunt ptẽ aduerſam, q̃ cõparuit, & oppoſuit de ſuis lr̃is; & ꝙ ſui iudices incœperunt de hoc cognoſcere: ita, ꝙ iſti ꝑuenti ſint in hac cognitione. Dubitat̃, nunq̃d iſti ſcd̃i ſint admittẽdi in illa cognitiõe, iuxta formã iſtius c. Inn. finaliter ꝯcludit, ꝙ ſic, firmãs hãc ꝯcluſionẽ, ꝙ q̃diu ꝑ illos iudices iſte articulus nõ eſt diffinitus, ſꝑ dñt iudices alterius reſcripti admitti tàm in cognoſcẽdo, quã in diffiniẽdo, ar. j. eo. c. cũ cõtingat· qđ mihi placet arg. hui⁹ lr̃ę. Quintus d & vltimus caſus eſt, qñ vtriq; iudices ꝑ ſe ꝓcedũt, & ñ obſtãtib⁹ exceptiõib⁹ vtriuſque ptis ſuꝑ ꝑualiditate lr̃arũ, ꝓcedunt ad ꝯrias ſñias. Vt puta: q̃libet iudex alterius reſcripti excõicauit ptẽ aduerſam ñ cõparentẽ, licet excipientem. Et hoc caſu no. dicit Inn. ꝙ dẽt inſpici q̃ lr̃æ ꝑualeant; & ſm ꝑualiditatẽ iudicabit̃ ꝓceſſus irritus, vel validus. Vñ valebit ꝓceſſus lr̃arũ ꝑualentiũ, & aliorũ iudicũ ꝓceſſus erit irritus; alle. tex. no. in c. ex lr̃is, đ of. de. vide ad hoc, qđ plenè dixi ĩ c. cęterũ, alleg. Et no. ꝑdicta: q̃a ſine iſtis vix intelligi ꝑt iſte tex. In gl. deferendum, in h. vult ergo gl. ꝙ iudices pñt ſibi deferre ſuꝑ incidenti abſq; partiũ conſenſu; ᵈ & hoc tenent hic cõiter doct. ꝑter Tan. & Gof. ſed prima pars verior eſt: q̃a iſte tex. dat hanc facultatẽ iudicibus, nulla de ptibus habita e mentione. Et plus dicit Inn. ꝙ licet ptes ñ cõſentiãt in hac delatiõe, tñ pars. ꝯ aut⁹ reſcriptũ iudicabit̃, nõ poterit appellare: e q̃a nõ ꝑt ꝑtẽdere intereſſe, cùm iuſtitiã ſuã poterit obtinere ita corã iudicib⁹ vnius, ſicut alterius reſcripti. Hoſt. tenet ꝯriũ: q̃a multũ ꝓdeſt iudicem habere fauorabilẽ, ſaltẽ in arbitrariis, vt in c. cõſuluit, de of. de. Audio, ꝙ aľs fuit ꝯſultũ ſm opi. Inn. ſed mihi plus placet opi. Hoſt. nã ſi non intereſt magis habere vnũ, quã aliũ iudicem, fruſtra fieret iſta cõtentio, quæ eſt hic. Itẽ ſi põt appellari à iudice vnius reſcripti, cũ ꝓnuntiauit ſuã eſſe iu-

a Aduerte. Adde Ro. conſ. 160. SEB. SAPIA.

b Suo reſcripto. Intellige iſtud, ẽt ſi ſm eſt pręſentatũ, & eius vigore eſt facta citatio, ſi citat⁹ à primis iudicibus non opponit: quia licet ceſſet prioꝛ rõ, q̃a ñ poſſit renunciar̃; militat alia, q̃a ñ tollitur primũ reſcriptũ, niſi excipiatur, vt no. in c. eã te. ſ. eo. vñ ſufficit, ꝙ vna rõ militet, licet alia ceſſet. §. affinitatis, inſt. de nup. & no. do. Abb. in d. cap. ex conq̃õne.

c Secundus caſus. Adde. Inno. ſ. e. c. cæterũ, in 4. col. Ang. in l. 2. i prin. in 4. col. ibi textò fallit, ff. ſi quis in ius voc. nõ ierit. vbi ex illo text. colligit caſum, a quo delegatus nõ cognoſcit, an ſua ſit iuriſdi. & ſubdit alios, de q̃bus vide ibi ꝑ eũ, & ꝑ Mod. hic in 9. co. ZACHARIAS.

A Habẽdo, ſ. reſpectũ ad tex tũ, ſed ſi quo ad gl. verba

d Abſq; partiũ cõſenſu. hr̃ rõ eſt: q̃a ibi iudices, q̃bus ab alijs fuit pri⁹ inhibitũ, cognoſcere poterãt, an ſua eſſet iuriſdictio, ſm reg. c. ſuꝑ lr̃is. j. eo. ti. nec in hoc partiũ cõſenſus requirebatur monitio in tali delatione partiũ cõſenſus adhiberi nõ dic de neceſſitate; q̃a ñ vr̃ eſſe deterioris cõditionis, q̃ eſſet prius: & vẽ illa delatio reſpectu iudicũ cõſiderari, vt per And. Sic. & Moder. hic.

e Non poterit appellare. Hanc partẽ tenuit Inn. Io. de Lig. & Car. hic dicentes dictum Inno. eſſe ſubtile. & ſm illud cõſuluiſſe Sali. ꝯrium tenent Hoſti. ibi, & ulte. ꝓ quibus facit gl. hic i ver. ſopiatur. & c. ab arbitris, đ of. del. in 6. per qđ tenet hic Abb. in not. poſſe ab ipſis arbitris appellari.

riſdictioné, vt ĩ c.dilecti,& c.ſignificauit, de excep. eo.mõ dicendũ eſt hic. Item qa a à quolibet modico grauamine põt appellari ſm̃ ius canonicũ, vt in c.de ap. j. de ap.

6 † In gl.ĩ verbo, plures. ibi: *loco vnius ſunt*. no. ſingulariter gl. ꝙ d̃putati ad vnũ offm̃, ſunt oẽs loco vnius: & iõ ſi habent cõuenire cũ deputatis ad aliud offm̃, cum illi ẽt ſint loco vnius; ñ ſtatur maiori ꝑti numeri ꝑſonarũ, ſi plures ſunt in vno officio, quã in alio. Tñ gl. in fi. vr̃ hic aliquatenus limitare, & Vin. multũ hic inſtat. Sed Cõpo. cui⁹ dictũ cõiter approbatur, & eſt veriſſimũ: dicit ſp eundũ fore ad arbitros, niſi ſaltẽ maior pars iudicum cuiuſlibet reſcripti cõueniat. Exẽplũ: ſi ſunt deputati tres iudices, in quolibet reſcripto, nõ ſtaſ eorũ diffinitioni, niſi ſaltem duo iudices vnius reſcripti cõueniant cũ duobus alterius reſcripti. Nã ſi hr̃ maior pars cuiuſlibet reſcripti, ꝑ cõſequens haberet interpretatiuè ꝯſenſus oium. Quia qđ facit pars maior, oẽs facere videnť, vt in c. 1. de his, q̃ fi. à ma. par. c. & in l. aliud §. refertur, ff. de reg. iu. Nõ ãt ſufficeret, ꝙ vnus ex iudicib⁹ vnius reſcripti, cõueniat cũ trib⁹ alterius reſcripti. Quia licet hoc caſu eſſet maior pars ꝑſonarũ, non tñ hr̃ maior ꝑs alterius reſcripti. Nã ille vnus ꝓ nihilo reputatur, ex quo maior pars illius reſcripti remanſit in ꝯdictione; & ſic limita fi. gl. aliàs malè diceret. Ex his habes vnũ dictũ multũ ſingulare, qđ alibi ñ ita bene ꝓbaſ, ꝙ vbi cõueniunt duo corpora b ad aliquid explicandũ, nõ ſufficit habere maiorẽ ꝑtẽ ꝑſonarũ; c ſed requiritur maior pars cuiuſlibet corporis. Rõ: quia nõ põt dici, ꝙ illa corpora hoc fecerunt, niſi habeatur maior pars vtriuſque, Et hoc firmat hic d. Ant. pro notabili dicto: & dictum, vt dixi, eſt verum; & patet ad ſenſum. Et ꝓ hoc alle. no. ꝑ gl. & Io. An. in c. vnico. ne ſe. va. li. 6. vbi cõcluditur, ꝙ ſi Eṗs & capl'm habent aliquid agere, nõ valet actus, niſi cũ Eṗo cõcurrat maior pars capituli: ſicut nõ ſufficeret maior pars capl'i ſine Eṗo. quare veniũt, vt duo corpora ſeparata, & plenius de hoc dixi in c. poſtulaſti, de cõceſ. ꝑb. Idẽ ſentit Io. And. in aliis terminis in c. ſtatutũ. j. de elec. li. 6. vbi uide. Sec⁹ dic, vbi ꝯuenirẽt duo corpa in vnũ, vt ad illũ actũ facerent vnũ corpus. Nã tunc ſtaſ iudicio maioris ꝑtis ꝑſonarũ; ita limito dictũ ꝓcedẽs. Pone exẽplũ d in ſtudio Bonoñ. vbi Artiſtæ faciunt corpus ꝑ ſe, & Iuriſtæ ꝑ ſe: & qñq; in factis cõcernentibus ſtudiũ cõueniunt ambæ vniuerſitates. nã tũc ꝯſtituunt vnã vniuerſitatẽ, & nõ duas rõne materiæ ſubiectæ. Tunc. n. ſtareť iudicio maioris ꝑtis ꝑſonarũ; & hoc ſentit Bar. in l. fi. ff. de colle. illi. Ita dicerẽ in hac ciuitate Sen. ꝙ ſi in factis cõcernẽtibus totũ ſtudiũ, ꝯuenirẽt doc. & ſcholares; nã hoc caſu faciũt vnã vniuerſitatẽ, & ſtareť iudicio maioris ꝑtis ꝑſonarũ; qđ tene menti: quia facit ad multa. & ex variis coniecturis, ac ex verbis ſtatuti & materiæ ſubiectæ poteris diſcernere, vtrum conueniant, vt corpora ſeparata, & faciant vnum corpus. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum reſpectu perſonarum eligendarum, poteſt eſſe incertum, ſed non reſpectu iudicum.*

2 *Iuriſdictio quæ habetur habitu tantùm, an poſſit delegari.*

3 *Iudex, qui ſtat extra territorium poteſt delegare cauſam ſubdito, qui ſtat in territorio.*

4 *Iudex, qui habet iuriſdictionem habitu reſpectu perſonarum, non poteſt ipſas citare ante, quam exprimantur.*

5 *Iuriſdictio ex quibus actibus perpetuetur.*

6 *Iudex delegatus ſuper pluribus cauſis poteſt primò diffinire vnam, & poſtea aliam.*

Arbiter poteſt pronuntiare per partes, ſi negotia ſint ſeparata; niſi actum ſit, quòd pronunciet ſuper omnibus.

S*Quoniam autem.* Hoc intendit: Per gñalẽ clam. poſitã in reſcripto ante expreſſionẽ rerũ & perſonarũ delegatus hẽt iuriſdictionẽ in habitu, & nõ in actu. Hoc 1. Spãles lr̃æ derogant literis gñalibus, ſup nõ ſpecificatis in eis; q̃q̃ de illis nullã faciant mentionem. Et 1. ponitur conſultatio. Scd̃ò rñſio. ibi: nos. Et ibi rñdet. 1. ſecundæ q. ex cuius ſol. infert ad deciſionẽ primæ: qa ſi penit⁹ eneruatur iuriſdictio priorum: ergo habebant iuriſdictionem. 1 † No. 1. nõ vitiari reſcriptũ, ſi cõueniendi includantur ſub clã generali, exprimendi poſtmodum per impetrãtem. Ex quo collige ꝙ reſpectu perſonarum cõueniendarum, reſcriptum põt eſſe gñale & incertum: ſecus reſpectu iudicũ, vt in c. ad hæc. e j. eo. Rõ diuerſitatis: qa maius præiudiciũ imminet circa iudices, quã circa cõueniendos. No. 2. ꝙ qñque quis hẽt iuriſdictionẽ in habitu, & nõ in actu. f Exẽplũ hic. Itẽ pone exemplũ. g cũ ꝓlatus eccleſiæ collegiatæ ñ hẽt de pñti collegiũ. Nã habitu & potentia hẽt iuriſdictionẽ: qa ſi hodiè aſſumerenť aliqui ad collegiũ, immediatẽ ꝓlat⁹ poſſet exercere iuriſdictionẽ. Sed prius nõ habebat in actu: qa deficiebat ſubiectũ, circa qđ exerceret iuriſdictio. Pone ẽt exẽplũ in ꝓsbytero parochiali habente parochiã diſtinctã, in qua nemo habitat. hẽt. n. talis rector curã in habitu, & non in actu: de quo vide quod dixi in c. de multa, de præben. Item pone exemplum in l. obſeruare, ff. de offi. procon. Nã ante, quã ꝓtãs intret territorium ſibi deputatũ, habet iuriſdictionem in habitu, & non in actu, vt ibi. No. 3. ex hoc, & tex. ꝙ habens iuriſdictionem in habitu tñ nõ põt illam exercere, vt in fi. literæ, & in d. l. obſeruare. Ad idem bo. tex. in c. Roma. de app. lib. 6. Ex quo infertur, ꝙ tenendo opi. ꝙ iuriſdictio tpalis ſit apud Papam in habitu, ut no. in c. nouit, de iu. & in c. cauſam, qui filii ſint leg. illã tñ exercere nõ debet; ꝙ an ſit verum vĩr, dic, ut plenè dico in d. cap. nouit. h Not. quòd in materia reſcriptorum h habet locum illa regula, ge-

a SEB. SAPIA. Itẽ quia. Pro reſolutione, an poſſit appellari ab his, quæ facit iudex ex officio ſuo, videnda ſunt, q̃ tradit do. Feli. in c. exceptionẽ, col. 1. vol. 3. j. de excep. vbi cõcludit, ꝙ ſi ſunt aliqua; quæ ſint de mero officio iudicis, nõ ꝑt pars appellare, l. nõ quicqđ, ff. de iud. no. Pau. de Ca. in l. vbi pactũ, col. vlt. C. de tranſac. Si verò ſunt aliqua, q̃ nõ ſunt ĩ mero arbitrio iudicis, ꝑt appellari, vt qñ lex vtiť verbis ꝓceptiuis, vt ibi latè ꝑeũ

b Duo corpora. Adde Bald. in l. ſi ad ſcribatum, ad ſi C. de ap. iſtũ 58. conſ. ex infraſcriptis literis, in 8. col. & in c. 1. in fi. j. de paroch. & in c. ſcriptũ. ꝑ illum tex. j. de elect. & in cõſ. 132. caſus in effectu talis ẽ. quidã teſtator. & in c. ſingulis. in 1. col. de ſtatu mo. & in c. fi. in 2. co. de maio. & obed. Bar. in l. fin. ff. de colle. illi. Bar. in repe. l. oẽs populi in 23. char. ff. de iuſt. & iu. iſtũ l c. cũ te vers⁹ fi. ꝯſ. de. Ro. ꝯſ. 99. viſo propoſito q̃õnis. Ang. in l. 2. ff. đ rei vend. ꝑ gl. 2. ibi, meliorẽ de iure, al leg. Inn. in c. dilecta, đ exceſ. ꝓla. Addã tu Fel. ꝯſ. 1. ZACHARIAS.

c Maiorẽ partem perſonarum. Dic tu diſt. aut illud, qđ dr̃ de duobus corporibus, reſpicit expeditionẽ actus, & tunc requiritur ad ipſius expeditionem totius corporis maior pars. Aut congregationẽ reſpicit: & tunc maior pars vtriuſq; corporis interuenire dẽt, dato ꝙ in expeditione actus maior pars poſtmodũ ſufficeret. Ideo cõcludo, ꝙ qñ plura corpora requiruntur, minor pars corporũ requiriť. Sed vbi maior pars ꝑſonarum ſimpliciter requiritur, ſufficit illa maior pars. Et qñ voces in vnum dantur, nõ põt dici, niſi conueniant tanq̃ vnum corpus, in quo maior pars attenditur, vt dicit iſte in c. ſcriptũ, col. 3. de elect.

d SEB. SAPIA. Exemplum. Vide do. Iaſ. in l. ſi. col. pe. C. de impu. vbi citat. d. Abb. hic & plura allegat, quando plures habeantur loco vnius, de quo etiam per ipſum in l. ſi pater. 1. ff. de vulg. & pup.

e Vt in c. ad hæc No. vnam limitationẽ ad illum text. per iſtum hic.

f In habitu. & ñ in actu. Adde gl. fi. in cle. 1. in verbo, ꝓsbyteri, de priuil. & qđ voluit ibi iſte in apõ. & in c. ſignificaſti. in 5. nu. đ fo. cõp. & Car. in d. cle. in 23. q. & in cle. 1. in §. verũ, de hæ. Do. in c. ſi à ſubdelegato, de of. del. lib. 6. Hoſt. in ſũm. de pœ. & re. §. cui cõfitendũ. do. mcũ hic & in repe. rub. de cã poſ. & propr. & ꝑ iſtũ in c. de multa, de præb. in verſ. vltimò quæritur, ibi quo ad ſecundum variæ ſunt opi.

g SEB. SAPIA. Pone exẽplũ. vide q̃ traduntur in l. 1. ff. de iud. vbi dicunt, ꝙ iudices chartularij habent iuriſdictionẽ in habitu. Item iudex ordinarius unius territorij hẽt iuriſdictionẽ in habitu reſpectu alterius territorij. Ex quo plura inferunt, de quibus ibi per Moder.

h SEB. SAPIA. Materia reſcriptorũ. Vide ad hæc pulchrã q̃õnẽ, quam ponit Bal. in l. emptorẽ, col. fi. C. loca. videlicet, in comitatu Eichonij eſt quædam planicies magna, quæ vocatur planum S. Criſpolti: Abb. S. Criſpolti locauit oẽs poſſeſſiones, quas habet Ab-

bătia in plano Eichonij; verum veniant & poſſeſsiones, quę ſunt ſub vocabulo ſancti Criſpoti? concludit, ꝙ non: quia quod ſpecialiter denoiatur, videtur à genere eſſe diuiſum, & ſub nomine generali non venit; & hoc qñ ſeparatim conſueuerunt locari, vt ibi per eum, vide etiam bonam glo. ibi: alii, in l. prima, ff. de rebus dub.

a In l. ſi domus. Adde ibi Paulũ de Caſt. vbi idem dicit, ꝙ Bar. ibi de illo, qui habet ex pectatiuã, & adde iſtũ in d. c. ex parte, de off. deleg. facientẽ feſtum de illo tex. pro opi. Bar. facit, ꝙ voluit Bald. in l. humanũ circa fi. C. de le. in ver. quærit verũ tñ, ibi: iſta verba nõ poſſunt adaptari, niſi ad vnam ſpeciem teſtamenti.

b Eneruatur. Et ſic ſentit iſta glo. ꝙ primum reſcriptũ generale non eſt ipſo iure reuocatum. Contrarium dicit hic d. Car. per verbum, penitus, hic poſitum.

AND. BARB.

ZACHARIAS. Adde Bar. in l. Mę uius. §. duobus in princ. ff. de leg. 2. Paul. de Caſt. in l. 2. §. mutui datio, ff. ſi cer. pet.

ANT. FRANC. Adde, ꝙ verbum, penitus, inducit nullitatẽ ipſo iure abſque alio decreto, vt eſt gl. in c. Romana, in §. in vniuerſitatem, in verb. penitus. vbi ẽt p Ge. poſt Io. And. de ſtim. ex conſ. in 6. & vide gl. in cle. 1. de ꝓb. & Io. And. & in c. 1. de poſt. ꝓlat. in 6. in nouel. & habetur per Alex. in l. qui vſumfructũ, ff. de ver. ob. & in l. Imperator, ff. de iure fiſc.

c Eam impugnat. Adde Io. Mon. in rub. de reſcrip. in 6. & Domi. hic: tñ Imol. dicit, ꝙ in practica difficile obtineretur contra glo. Io. An. & antiqui tranſeunt cum ea. & ſalua eam duobus mo. vt hic per Abba. Do. & mod.

SEB. SAPIA.

d Primæ. Pro hac gl. facit text. in l. 1. de offi. præfec. vrb. in c. ſup hoc

gula, gñri p ſpẽm derogat; facit. c. 1. ſ. eo. Et no. bñ, ꝙ ad verificationẽ illi⁹ regulę ñ reqrit, vt genus & ſpẽs capiant ꝓpriè. Nã gen⁹ ꝓpriè eſt, qđ ꝓdicat de plurib⁹ differẽtib⁹ ſpecie: vt aial. Species verò ꝓpriè eſt, q̃ ꝓdicat de pluribus dñibus numero, vt hõ. Ad hoc qđ no. in l. legato gñaliter de leg. 1. & inſti. de iure nat. in §. plebiſcitũ. Hic ãt in caſu nřo genus, & ſpẽs nõ ita ꝓpriè capiunt: ſed capit hic gen⁹ cũ multa ꝯprehẽdunt ſub vno ſigno vli. Species verò cũ res ſpecialiter exprimunt: & nihilomin⁹ vides, ꝙ vẽdicat ſibi locũ illa reg. generi p ſpẽm. &c. Vñ Iuriſtæ nõ capiunt ita ſtrictè genus & ſpẽm, ſicut Artiſtę: vt patet hic. & in c. 1. ſ. c. & no. gl. in d. l. legato gñaliter. & de his, & an, & qñ ſpẽs đrogat gñri; vide p Bar. in l. qſitũ, in §. penul. ff. đ fun. inſtr. vide ẽt p eũdẽ in l. ſi dom⁹,

a ff. de leg. 1. Vbi inter cætera dicit vnum notabile dictũ, ꝙ non dr̃ diſpõ gñalis, qñ venit verificãda ſolùm ſub vna ſpecie cõprehenſa ſub genere: ſed potius dr̃ diſpõ incerta. Pro quo ego alle. tex. cũ glo. ſ. de of. dele. c. ex pte. 1. p qđ dr̃, ꝙ ſi Papa mãdat ꝓuideri Titio de primo beneficio vacaturo in certa ꝓuincia, & ſcđò mandat ꝓuideri Sẽpronio de bñficio primò vacaturo in certa eccĺia illius ꝓuinciæ; iſtud mãdatũ ſpãle nõ ꝓiudicat primo: qa primũ nõ fuit gñale: ſed potius incertũ, cũ veniret ſolũ verificãdũ in vno bñficio. Pro quo facit tex. in d. l. dom⁹, & in l. ſi hæres ff. de op. leg. qđ verbũ no. In gl. in ver. p ſpãle. in fi. vel dic, vt dixi in d. c. cũ ordinẽ ſ. eo. Nã ibi gñaliter reſcriptũ, ſeu priuilegiũ dabat formã ſpãlibus, vel pticularib⁹ 3 reſcriptis impetrãdis: iõ non valet reſcriptũ ſpãle nõ ſeruata forma. Hic ãt primũ f reſcriptũ erat oĩno generale, nec dabat g formã pticularibus impetrãdis. In glo. in

b verbo, *eneruatur*. b in fin. No. ſingľer hanc gl. vř. n. velle, ꝙ c. vt debitus. ſ. de appel. habeat locũ nõ ſolùm, qñ cõcurrũt reſcripta gñalia & ſpecialia: ſed ẽt qñ concurrit reſcriptũ ſpãle & generale, vt ſit locus ꝓuentioni. Io. And. tranſit & gl. non reprobat:

c ſed do. Ant. eã impugnat c; dicẽs hoc c. nõ ꝓcedere, qñ primæ lr̃æ ſunt reuocatæ, ſicut contingit hic, cũ gñalibus ſit derogatũ p ſpãles; & vř dictũ ſatis æquũ, vt illud. c. vt debitus, corrigat minus, quã fieri põt. Sed ſi vis ſaluare gl. potes dicere, ꝙ quẽ-

d admodũ primæ d tollunt p ſolicitudinẽ ſecũdi impetratoris, vt in c. vt debitus. ſ. de app. ita & ſcđæ reuocatoriæ debẽt tolli ſaltẽ p negligẽtiã ſcđi impetratoris & p ſolicitudinẽ primi. Puto tñ, ꝙ vbi negligẽtia nõ poſſet adſcribi ſecundo impetra 4 tori, indiſtinctè ꝓcedat impugnatio do. Ant. aliàs primus ſp obtineret: quia facilius pt ad iudicẽ recurrere, cũ ſit prior in data. In gl. pe. in fi. dic clarius, ꝙ duob. mo

de hære. lib. 6. vbi per dationem ſpiritualis iudicis non eſt derogatum habenti iuriſdictionem generalem: ſed eſt locus prꝗuentioni; facit tex. in l. 2. iuncta gl. C. vbi & apud quẽ. vbi Ang. dicit per illum tex. ꝙ ſi ſit ſtatutum antiquum, quo caueatur, ꝙ omnes iudices poſſint cognoſcere de furto & adulterio, & fiat nouum ſtatutum, ꝙ ſolus capitaneus cognoſcat de furto & adulterio; ꝙ tñ omnes poterunt cognoſcere: quia per ſtatutũ illud ſpecialis iuriſdictionis non cenſetur derogatũ generali. & iſtud dictum dicit ſin. do mi. Iaſ. in l. Titiæ textores, in prin. col. 4 ff. de leg. 1. in l. quod in rerũ §. ſi qs poſt. ff. eo. Deci. latè in cõſi. 3. col. 5. de quo ẽt latè per Feli. in c. paſtoralis, col. 3. ſ. de off. ord.

dis ex ſolutione ſecũdę qõnis infert ad ſolutionẽ primæ. Primò, nã ſi per literas ſpãles derogat gñalibus, fruſtra qrit, vtrũ p ſecundas generales iuriſdictio attribuatur; & hunc intellectũ ponit hic glo. Secũdo mõ dic in ſolutione ſecundæ q. iuriſdictio tributa per generales lr̃as eneruatur p ſpãles: ergo p generales lr̃as tribuitur iuriſdictio: quia qđ non eſt, eneruari nõ pt, cùm priuatio ꝓſupponat habitũ, vt in c. ad diſſoluendũ, de deſpõ. imp. 32. q. 2. c. qđ verò. & l. decẽ, ff. đ ver. ob. & iſtud erat de quo qrebat. Ex quo pt cõſultor, vel rñſalis colligere ordinẽ cõſulendi & argumẽta ſoluẽdi, vt 1. incipiat ab eo, ex cuius deciſione pt inferri ad deciſionẽ aliorũ:

2 qa ſic fecit hic ꝑꝑ incipiẽdo à ſcđa q. † In gl. fi. in fi. hic gl. intricatè ꝓcedit: ſed in effectu format tres qõnes, & in medio vnã

e leuẽ oppõnẽ. Prima qõ, nunquid iſte qui recipit iuriſdictionẽ in habitu p generales lr̃as poſſit eã alteri delegare, ſicut põt circa expſſa? Scđa q. nũqd poſsit citare ante expreſsionẽ ꝑſonarũ, vel rerũ? Tertia nunqd ppetuata iuriſdictione quo ad expreſſa in reſcripto fiat ppetuatio ẽt quo ad cõprehenſa ſub clauſula gñali? Ad primã qõnẽ gl. finaliter ꝯcludit, ꝙ pt ꝯmitte re: e qa cõmittit id, qđ habet. Et no. bonã extenſionẽ ad c. paſtoralis, de of. deleg. vt delegat⁹ principis poſsit ſubdelegare, ne dũ iuriſdõnẽ, quã hẽt in habitu & actu, vt ibi: ſed ẽt illã, quã hẽt ĩ habitu tñ, vt hic. Nec ob. l. obſeruare, ff. de offi. ꝓcon. quia ibi volebat cõmittere ẽt reſpectu exercitii, ꝙ nõ habebat: ſecus ãt reſpectu habit⁹

3 tñ. † Hinc dicimus, ꝙ exiſtens ex̃ territorium pt cãm delegare ſubdito exiſtẽti in

f territorio f, vt habes bo. gl. in c. nouit, de

g offi. leg. Nec obſ. c. Roman. g de off. or. li. 6. vbi tex. no. dixit Archiepm nõ poſſe deputare officialẽ in diœceſi ſui ſuffraganei ſup appellõnibus interponẽdis ad eũ. Nã dicendũ eſt, ꝙ iuriſdõ ẽt in habitu adhuc nõ ꝯpetebat ante interpoſitã appellõnẽ. Et p illũ tex. limita mirabiliter iſtã gl. vt dicamus, ꝙ aut iuriſdõ purè cõpetit in habitu đ pſenti; & pt ſubdelegari, vt hic. Aut g venit purificãda ex actu de futuro, & dicẽdũ, ꝙ ante purificationẽ nõ põt, vt ibi. Nõ ob. ſi dicatur, ꝙ delegare eſt iuriſdictione vti, vt notanter dicit tex. in l. 4. ff. de iuriſ. om. iud. & no. gl. in c. ſi à ſubdelegato, de off. dele. li. 6. qa verũ eſt, ꝙ vtitur delegãs iuriſdictione, ſed non principali. Nã circa principale hẽt iſte iuriſdictionẽ habitu: ex quo ꝑſonæ nõ ſunt expreſſæ. ſed circa ꝑparatoria habet iſte iuriſdictionẽ in

4 habitu & in actu; & ita ĩtelligas ſinẽ. † Ad ſecundã quæſtionẽ, vtrũ poſsit citare. Cõmunis & vera concluſio eſt, ꝙ ante expſſionẽ perſonarum non poteſt citare: quia non pt diuinare ꝑſonas exprimẽdas: ſed

e Põt committere. Adde gloſ. fi. in c. ex tenore, de for. cõp. & gl. 1. in c. licet ex ſuſcepto, e. ti. & Io. And. in c. ſi confirmationẽ, de elect. in 6. Rot. de offi. vic. deciſ. vltima, in anti. & tertia in antiquioribus. Pau. in cap. Romana. §. 1. de off. or. in 6. Rota de off. dele. ſexta, in nouis. Aegi. cõclu. 12. ſin magnã partem. &c. & cõcluſio. 28.

ZACHARIAS.

f Exiſtenti in territorio. Adde quid in Papa, vel Imperatore, vtrũ ceſcribendo in terris ſuis habeant iuriſditionem in terris remotioribus? per Alex. conſil. 2. col. 4. ver. 2. præſuppono, & col. 7. ver. & not. dubium, & co. 12. ver. quintmo, & ibi quid in beneficialibus.

g Ca. Roma. Adde But. & Imol. hic. & Io. An. in. d. c. ſi confirmationem. & Paul. in. d. c. Romana. §. 1. iſtũ de teſti. ſignificarunt, in 2. col. & ibi Aret.

8 Cōtra gl. Cū gl. tenēt Io. An. But. & cōiter omnes, & Bal. in c. licet, hic alle. p l. quid tñ, ff. de arb. idē Bal. in l. mandatū, in 3. col. C. man. q mandatū factum ab officiali rōne officii finitus morte mandātis in his, q̄ non ſunt inchoata, p gl. in c. ne aliqui, in uer. cœpta, de hær. in 6. & idē Sal. ibi. 8. col. ibi opp. 8. Ful. & Ludo. & Alex. in l. & q. a. ff. de iu. oōi. iu. p q-bus eſt tex. in d. c. ne aliqui, per locū à ſpāli, & text. clarior i c. fi. §. officiū, de off. dele. in 6. ubi poteſtas cōſeruatoris, quæ præponitur uniuerſitati agendorū, extinguit mortē præponentis re integra, quo ad non cœpta. Contrarium tñ tenuit Bar. in d. l. quia, in vlt. col. Innoc. hic & Imol. in l. 2. §. ſed & ſi quis. ff. de do. Angel. & Sal. in d. l. & quia. & dom. meus hic: tamē prima pars communiter tenetur propter text. præalle. Fallit in 5. caſibus hic no. per doc. moder.

A NT. FRANC. Verum mandatū iuriſdictionis finiatur morte mādantis, quo ad iā cœpta, vide q̄ habentur latè p Moder. ſcriben. in c. gratum. & in c. licet de off. dele. & per do. Car. in clemen. fin. in 2. q. de procu. Et adde, q quando mandatū finitur morte mādantis, finitur ipſo iure, non ope exceptionis; adeò q ſi mandatarius ignoret mortem mandantis; nihilominus nō valēt geſta ab ipſo mādatario poſt mortem mandantis, & ignorantiā. Et ratio eſt: quia mādatum quod finit morte mādantis, non finitur tanq̄ reuocatum à dño ſed tanq̄ ceſſet voluntas dñi morientis, vt pulchrè declarat Bar. in l. & quia. in vlt. col. ff. de iuriſ. om. iudi. Et adde, q mandatū factum à prælato & capitulo ſimiliter finit morte ſolius prælati, ſecundum Inn. in c. ad hac. de teſt. circa prin. & habetur per Bar. in l. ſi per epiſtolam, ff. de acquirend. hæredit.

Et adde, q mandatum Papæ de exequendo grātiā ab ipſo Papa pſectè conceſſam, non expirat morte Papæ, vt no. Io. An. & do. in c. ſi ſuper gratia. de off. dele. li. 6. & hr̄ per Io. de Imo. & Ale. in l. ſi cū filius in §. ſed & ſi quis, de dona. & p Bar. in l. mandatum, in 4. col. C. manda. Et adde, q mādatū Papæ, q prouideat Titio de bñficio arbitrio talis Abbatis, finitur morte illius Abbatis ſm̄ Bal. in l. 2. §. ſed & ſi quis, in 6. col. C. cōmunia de leg.

b Cōnexa. facit qđ voluit Cyn. in l. mādatū, C. mād. & Bal. hic & facit De. cōſi. 4. q. talis eſt in fi. & Io. And. & But. & Im. hic, & qđ in alio propoſito notant hic Cōpo Io. An. But. & do. dicentes, q ſi executor habens ptātē prouidendi ad beneficia in puincia facit inhibitionē in duabus eccleſiis, poſteà moritur delegans, poterit iſte prouidere etiā in aliis eccleſiis, quibus nō inhibuit, dummodo inhibitio fuerit generalis: q a licet fueris in certis locis, tamē eſt vnicum negotiū, ſcilicet prouiſionis in prouincia faciendæ. Secus dicunt, ſi in vno, vel pluribus inhibuiſſet, dicens ſe velle in altera earū procedere: quia tūc nec mortuo, nec viuente mandatore poterit in alijs exequi.

c Per expreſſionē. Adde, q Io. de Imo. in d. c. cum in multis, dicit, q ante expreſſionē pſonarū iudex habet iuriſdictionē habitu, ñ actu. Dicit etiā ibi, q facta expreſſione Impator nō pt variare; & q pceſſus factus nō oppoſito de expreſſione nō valeat.

SEB. SAPIA. d Vel minores ſic, vide ad hæc pulchrā deciſionē, quā ponit do. Mar. Soci. i re. cap. ad audientiam, colum. penulti. de homici.

poſt expreſſionē perſonarū, & ante expſſionē rerum pōt citare, ut in c. ſignificātibus, alle. in gl. ſed citatus nō tenet rñdere niſi res exprimatur, ut in c. 2. & 3. de lib. oblatio. Et ſic reducas ad concordiā glo.

5 a Ad tertiā, Inn. hic tenet ꝯ gl. a ut iuriſdictio ppetuetur in nō expreſsis facta perpetuatione in expreſsis: ſed ꝯrium uoluit in c. licet. de off. dele. Io. An. ſentit hic, & clarius pōit in d. c. licet, q aut nō expſſa ſunt b cōnexa b expſſis: & ex ppetuatione expreſſorū infert ad ppetuationē cōprehenſorū ſub clauſula; ad hoc l. fi. C. de duo. re. Aut ſunt prius ſeparata; & tūc pcedat iſta gl. vt ſolū ppetuet iuriſdō in ea cā, in qua emanauit citatio. do. An. dicit hoc vltimū pcedere, ſi teneremus, q citatio ſit neceſſaria ad ppetuationē iuriſdōnis: ſed ſi tenemus aliā opinio. q qualitercūq; iudex incipiat vti iuriſdōne, ppetuat iuriſdic. & qua. in d. c. licet; tunc vr̄, q eligēdo ſibi notariū, & faciēdo alia pparatoria, cum iſta ſint cōia expreſsis & nō expreſſis, dicatur perpetuata iuriſditio quo ad oīa: & ſatis placet hoc motiuum. Recitat tñ Arch. tenuiſſe in c. cū in multis. ī. eo. ti. li. 6. q per c expreſſionē c pſonarū ſit ppetuata iuriſdictio. Sed apertè ꝯriū tenent hic Inn. & Cōpoſt. vt refert hic Io. And. Dñt. n. q ſi expreſsio ſit ſine citatione, nō eſt iuriſdō perpetuata; & hæc ſnīa mihi placet plus, tenēdo, q iudex nullū actū iuriſdictionalē exercuerit in expreſsione pſonarū: alr̄s pcedat op. Archi. Et ex his infert ad ſol. q. nunqd in expreſſione pſonarū & rerū ſint citādi aduerſarii. Inn. & Cōpo. q nō: & dñt, q expreſsio nūc fiēda corā iudice valet tm̄, quatū ſi à principio illa ſuiſſent 6 expreſſa in reſcripto. † Vltimò hic q̄ritur, nunqd iudex deputatus ſup pluribus cāis poſsit primò diffinire vnā, & poſteà aliā? Doc. & benè, tenēt q ſic. Nā niſi pnūtiet ſup oībus, nō pt dici functus officio ſuo: ſic non ob. c. a. in lr̄is. de offi. deleg. de hōc ego allego tex. expreſſum in l. qđ tñ, ff. de ar. vbi patet, q niſi ſit dictū, q arbiter pnūtiet ſimul ſup omnibus, pt pnuntiare p partes, ſi negotia ſint ſeparata. Reſtat tangere opp. gl. quā format in medio. Nam Papa non intēdit reuocare iuriſdictionē tributā p literas gñales, ex quo de eis nō fecit mentionē; dic, q imò intendit, ex quo concedit literas ſpeciales per regulā iuris, generi per ſpeciem, de reg. iur.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula, & quidā alij, & res aliæ, poſita in reſcripto comprehendit perſonas, vel res inferiores, vel æquales expreſsis. 6. 9.*

Et proceſſus factus contra maiores, an valeat ſi non opponatur. 11.

2 *Genus poſitum poſt ſpeciem reſtringitur ad ſpecies pares expreſſas. 9.*

3 *Clauſula, & quidam alij comprehendit tantùm quatuor.*

4 *Surreptio in vna re vitiat in reliquis. limita, vt hic plenè.*

5 *Primò nominatus præſumitur magis dilectus & dignus.*

7 *Procurator ad q̄dā negotia expſſa an ad alia. an cōprehēdat ſimilia, vel maiora expſſis.*

8 *Procurator ſup caſib. requirentibus ſpāle mādatum, non pōs ſe intromittere ſuper rebus aliis ſpeciale mandatum requirentibus.*

12 *Generi per ſpeciem, an & quando derogetur.*

13 *Alius, iſta dictio quas res includat.*

C A P. X V.

1 SEdes Apoſt. † Per generalem clauſulā, quidā alii, & res aliæ, multitudo effrenata nō includitur: nec perſonæ nec res maiores expreſd ſis, ſed pares, vel minores ſic d. h. d. Diuidit: nā primò ponit conſtōnis cām. ſecundò ſubmittit cōſtitutionē ibi: *nos*: in qua quatuor facit. Nā primò ſtatuit circa perſonas. Secūdò circa multitudinē, ibi: *ſed nec.* Tertiò circa res, ibi: *nec ſuper.* Quartò circa fraudulētā expreſſionē, ibi: *ſi qs.* Caſus lr̄alis. Cauſa cōmiſſa ſub hac forma. Cōquerit Titius de Petro & qbuſdā aliis ſup decimis, & rebus aliis. taliter impetrātes deſignabāt viliores perſonas, & minora negotia, vt facilius lr̄as impetrarēt. p clauſulā gñalē cōueniebāt digniores pſonas & ſup maioribus negotiis: q̄rebatur an poſſent? Volens Papa malitiis hoīum obuiare ſtatuit, q ſi minores & viliores pſonæ in cōmiſſioibus exprimunt ſolūmodo, maiores & digniores ſub clā gñali ñ intelliguntur includi, & ſic nō pñt ꝯueniri. Sed p talē gñalitatē multitudo effrenata ñ poterit in iudicio ꝯueniri: & q de minoribus negotiis tm̄ fecerint mētionē, ſup maiorib⁹ & grauioribus nulla ten⁹ audiantur. Scđ's. §. dicit, ſi aliqs pſonas aliquas expſſit in cōmiſſione, nō vt uelit eas ꝯuenire: ſed ut ad pares trāſire ualeat uel minores: qa fra⁹ & dol⁹ ei patrocinari ñ dēnt; tanq̄ mēdax pcator careat ipetratis. Ber. No. 1. q ſedes Apl̄ica debet ſe exhibere liberalē in cōceſſiōe gratiarum & reſcriptorū. Nā ipſa liberalitas vr̄ qđ propriū ipſius Principis. Ad hoc qđ leg. & not. in c. grandi, de ſup. negli. pla. lib. 6. & del . quis vti magnificentia, & liberalitate ſm̄ qualitatem ſuæ pſonæ, vt l. cum plures. §. cū tutor. ff. de admi. tut. & d 2 facit qđ no. in c. & ſi q̄ſtiones, de ſimo. † No. 2. q genus ſequēs enumerationē ſpecierū reſtringit ad ſpecies pares expſſis, & ſic ſpēs pcedēs reſtringit gen⁹ ſeqns; & ſic allegat quotidiè iſte tex. Cōc. tex. no. ī in. ciui. i l. fi. §. dulcia. & ſeq. ff. d vitri. & oleo leg. p iſtos text. pōt defenſari

notabile

a notabile & ſingulare dictũ Inn. ĩ c. ex lr̃is, a de iu. pat. ubi di a
b cit, ꝙ ſi dono b alicubi certã uillã & oĩa iura, q̃ habeo in ea,
nõ ueniũt ſpũalia, q̃a nõ ſunt æq̃ lia exp̃ſsis, ſed illa gñalitas
dẽt reſtingi ad tẽporalia ꝓpter ſpẽm tẽporalitatis p̄cedẽtẽ:
qđ uerbũ ſemꝑ no. Itẽ no. ꝙ in mã ſtricta uerba nõ capiunt
ita largè, ſicut pñt capi ex proprio & lat o ſignificato uerbo
rũ. Nã ꝑ illã clauſulã, & quoſdã alios, nõ cõprehendit multi
2 tudo effrenata. † Et hodie eſt declaratũ, ut nõ cõprehendant
ultra quatuor, ut in c. cũ in multis. e. tit. li. 6. Et ad primũ di-
ctũ uide tex. in c. cũ in cũctis, de elec. iuncto. c. ſi cõpromiſſa-
rius, e. ti. li. 6. no. Io. An. in regula, odia, de re. iu. li. 6. in Mer
cu. & uide qđ ipſe no. in regu. in pęnis, e. li. Itẽ not. ꝙ expri-
mẽs pſonã digniorẽ malitioſè, dẽt carere penitus cõmodo
3 reſcripti; & dic penitus, ſ. quo ad expreſſa & non expreſſa. †
Et ex hoc colligo unũ dictũ ſingulare ex tex. ultra alios, nec
ſolet ad hoc allegari ꝙ ſi reſcriptũ cõtinet plura negotia, ꝑ
ſurreptionẽ cõmiſſam in uno uitiat reſcriptũ in totũ. Sed ꝯ
c hęc & cõtra tex. fortiter opp. de. c. ſi eo tpe. c ĩ. e. li. 6. ubi tex.
d ſingulariter d ꝓbat oppoſitũ, ut ex ſurreptione ſolũ corruat
illud negotiũ, circa qđ fuit cõmiſſa ſurreptio. facit quod no.
Inn. in c. fraternitatis. ĩ. de hær. ubi uĩ uelle, ꝙ falſitas appo
ſita in uno inſtr̃o circa unũ articulũ nõ reddit falſũ inſtrum
in totũ. De quo tñ dic, ut latius ibi. Sol. credo ꝑ hũc tex. poſ
ſe dari duas no. lĩtatiões ad illũ. Prima, ꝙ aut ã negotio, cir
e ca qđ fuit cõmiſſa ſubrẽptio, depẽdent e alia negotia; & ha
beat locũ iſte tex. ut priuilegiũ, ſeu reſcriptũ corruat ĩ totũ.
Nã clauſula gñalis hic ſubiecta reſpicit claritatẽ & intelligẽ
tiã, à ſpẽ exp̃ſſa & p̄cedẽti, ut hic in prin. c. Si ergo ſubreptio
fuit cõmiſſa circa pſonã exp̃ſſam dẽt corruere reſcriptũ in
totũ: ſecus aũt ubi negotia ſunt ꝓrſus ſeparata; & ſic loquit
f c. ſi eo tẽpore. Scđa limitatio, f ut diſtinguamus inter ſurre
ptionẽ, q̃ cõmittit in falſum dicẽdo: & eã, quę cõmittitur in
uero tacẽdo, ut primo caſu corruat reſcriptũ in totũ in pœ-
g nã mẽtientis. Pro hoc iſte tex. dũ dicit mẽdax precator. g &
facit. c. deteſtãda, in prin. de cõceſ. p̄b. li. 6. ubi bo. tex. in arg.
h Scđo caſu habeat locũ. c. ſi eo tpe. nam non eſt ita odioſus h
tacẽs uerũ, ſicut exprimẽs falſum: q̃a potuit tacere ex ignorã
i tia. Põt dari & tertia limitatio, i ꝙ aut ſurreptio cõmiſſa in
uno negotio fuit cã obtinẽdi reſcriptum ſuper oibus, & dẽt
corruere in totũ reſcriptũ, ut in c. ſuper literis. ĩ. eo. Aut fuit
cã dũtaxat obtinẽdi grãm in illo negotio; & ꝓcedit. c. ſi eo
tpe, ꝙ ſic loquit; & notabis bñ has limitationes. uide aliã li
mitationẽ in c. ſuper literis. ĩ. e. In gl. 1. in fi. uel dic melius,
ut ſentiũt hic doc. aut Papa facit id, qđ de iure tenet, & non
dr̃ grãm facere. Aut cõcedit id, ad quod aliàs nõ tenetur; &
facit grãm. Vnde ad ꝓpoſitũ capituli, cõcedendo reſcriptũ,
facit grãm: quia potuiſſet remittere impetrantẽ ad ordina-
5 riũ. 11. q. 1. ꝓuenit; & ideo abutẽtes reſcripto, abutunt grã. †
In gl. 2. in fine. No. hoc ultimũ. Nã hoc non dr̃ in illa l. 2. al
leg. in gl. Sed gl. ibi arguit ab ordine literæ. Nã ibi primò fit
k mẽtio de patre; & ſic ualet ar. ab ordine lr̃æ. k Conſimilem l
l gl. notandã habes in c. quorundã, de elect. li. 6. quæ uult, ꝙ ſi
in aliqua ſcriptura exprimant duæ perſonæ, primò expreſſa
uĩ dignior. & facit tex. 17. diſt. in c. ſi. Hoc uerũ niſi nominen
tur circa turpia: q̃a tũc incipiendũ eſt à uilioribus, ut not. in
c. auaritiæ, de p̄b. In gl. 3. non. n. põt dari certa doctrina. No.
gl. & hãc opi. tenet & ſequit Spe. in tit. de reſcripti præſen. in
§. ſi. uerſi. ſed q̃ ſunt pſonæ. & ibi ferè per totũ illũ. §. tractat
mã huius c. & hanc opi. ẽt ſequũtur hic cõiter doctores. Di-
cit tñ hic Io. An. ꝙ in formãdo iudiciũ ſuũ dẽt iudex conſi-
derare ea, q̃ præmittunt in gl. Itẽ potentiã, diuitias, dignita
tẽ, & meritũ cuiuſcunq;; & ſcđm hoc arbitrabit quẽ dignio
6 rẽ, uel inferiorẽ. † Itẽ aduerte, q̃a gl. in ſequentibus uĩ uelle
m ꝙ de ꝓprio ſignificato uerborũ ſub illa clauſula gñali, m q-
dã alii, cõprehendant digniores exprẽſsis. Sed ſpãle eſt hoc
ꝑꝑ odiũ reſcriptorũ. Nã aliter ꝓceditur contra maiorẽ, &
aliter cõtra minorẽ: & ideò nõ eſt ueriſimile, ꝙ minoribus
expreſsis adiecta clauſula gñali, uoluerit Princeps cõprehẽ
dere digniores. Itẽ uult hic Inn. dicẽs, ꝙ
in ꝓcuratione & aliis ꝯtibus, non habet
locũ diſpoſitio huius c. qđ bene not. uult
.n. ꝙ ſi cõſtituo ꝓcuratorẽ expreſſo uno
negotio ſubiecta clauſula gñali, ſub tali
clauſula cõprehendunt ẽt maiora expreſ
7 ſis. † Sed cõtra hoc uĩ tex. ſin. in cle. non
põt, de ꝓcu. ſed ſolue, ut ibi habes gl. quã
ſemꝑ no. Et q̃a difficilis eſt intellect⁹, de-
claro eius mentem. Dicit. n. ꝙ aut in pro
curatorio exprimit unũ negotiũ nõ req-
rẽs ſpãle mãdatũ: & tũc ſub clauſula gñæ-
li ſequẽti cõprehendunt negotia, ẽt maio
ra expreſsis; & ita ĩtelligit dictũ Inn. hic.
Aut in ꝓcuratorio exprimit unus caſus
requirẽs ſpãle mandatũ, & ſubnectit clau
ſula gñalis; & tũc nõ ueniunt maiores ca
ſus exp̃ſsis; & in hoc caſu eſt intelligenda
illa clemẽ. Rõ diuerſitatis eſt: q̃a qñ expri
mitur cã nõ requirens ſpãle mandatum,

a Inn. in c. ex literis. Adde Bal. in l. à procuratore, C. man. ubi alleg.
Inn. in d. c. ex literis, & Bal. in rub. C. de contrahen. emp. q. 9. & in l.
fi. C. ſine cenſu, uel reliqu. & in c. quanto, da iudi.
Adde tu, an ius patronatus tranſeat cum uniuerſitate, Bal. conſi. 1.
5. li. Ro. conſi. 450. & uide, quando genus ſequitur enumerationem
ſpecierũ. Ro. cõſi.
371. Ful. conſi. 88.
& 158.
SEB. SAPIA.
b Quòd ſi dono ui
de ad hęc not. per
d. Iaſ. in l. c. §. fi-
tor, ff. qui ſatiſd.
co. ubi latè decla-
rat, an & quando
dictio uniuerſalis
poſita reſtringi
debeat. & uide ẽt
Alex. in cõſi. 155.
uiſis. in 6. uolum.
SEB. SAPIA.
c C. ſi eo tempore.
& per illũ tex. di-
cit not. d. Abba. ꝙ
ſi in libello expri
mantur multi mo
di, quorum aliqui
ſint inepti, ſuſtine
tur libellus. Item
dicit Abb. per il-
lum tex. in c. ex li
teris, in fi. ĩ. de fi. inſt. ꝙ ſi in inſtrumento eſſent diuerſa capitula, fal
ſitas in uno non uitiat alia, de quo in l. ſi ex falſis. C. de tranſact. ubi
Alex. in fi facit mẽtionẽ de hoc tex. dũq̃ ſint capitula ſeparata, uide
Bar. in l. Aurel. §. itẽ quæſijt. ff. de lib. lega. & facit quod no. Bar. in l.
græcè. §. illud, ff. de fideiuſ. ubi no. ꝙ quatuor modis dr̃ indiuiduum.
d Vbi tex. ſingulariter. Adde iſtum in c. cæterum, in 2. col. ĩ. eo. & in
cle. 1. uer. tertia lec. de præb. & in c. ad diſſoluendum, de deſpon. im-
pu. & in c. ex literis, l. fi. de fid. inſt. & Imo. in cle. fi. 32. col. ibi, ex quo
no. de reſcri. & Bu. in c. exhibita, in fi. de iu. & in c. conſtitutus, in 5.
col. ibi, no. tamen. ĩ. eo. & ibi Imo. in 5. col. & Do. in 2. col. propter
gl. 1. & ibi Bar. in l. filiusfa. §. ſequens quæſtio, ff. de fal.
ZACHARIAS. Adde tu pro concor. doctorum, quia Feli. cum aliis
quos alle. hic in prin. tenet, ꝙ ſi committatur ſurreptio in una par-
te, regulariter totum reſcriptũ non uitiat; & iſte uidetur contra hoc
tenere. Tu tamen dic, ꝙ ſi in reſcripto habente plura capitula ſepa-
rata committatur in uno ſurreptio, totum non uitiatur. Ita Bal. in
c. ad audientiã. ẽ. e. Iſte in c. ſuper literis. ĩ. e. col. 3. uer. ſecundò prin
cipaliter quæro. & And. Barb. conſi. 32. inci. ſcripſit p̄clarè, char. 5.
e Dependent alia. uide Do, in c. ſi eo tempore.
f Secunda limitatio. contrarium uidetur decidere But. in c. exhibita
in fi. de iu. allegãs Lap. alle. 24. incip. limitat, in fi. Dic, ꝙ ſola expreſ
ſio falſi non uitiat partes ſeparatas, niſi uel fiat cum dolo, uel dede-
rit cauſam conceſſioni in omnibus.
g SEB. SAPIA. Mendax precator. No. ꝙ dum tex. hic dicit mẽdax
precator, dẽt intelligi de mendacio doloſo, non aũt de mẽdacio ex
preſſo ꝑ ſimplicitatẽ. Ita declarat. d. Abb. in c. ſuꝑ literis. co. 2. ĩ. eo.
h Odioſus. Adde Lap. alle. 89.
i Tertia limitatio. Adde Butri. in c. exhibita. Et adde 4. limitationẽ.
per iſtum. ĩ. eo. ſuper literis, in prin. & per Cardi. pulchrè conſi. 137
factum ſic ſe habet, uacantibus, &c.
k Argumentum ab ordine literæ. Adde bo. text. in l. generaliter. §.
quid ergo. in uer. ordinem ſcripturæ ſequẽdum, ff. de fideicom. libe.
& in l. quoties, ff. de uſufru. & glo. in clemen. 1. in uerſi. regum. circa
medium. de bapti. & glo. in c. ſi plures, de offi. deleg. lib. 6. & text. in
c. mandato, de præb. eo. lib. Not. in l. nec enim. ff. de ſolu. & in c. cau-
ſam quæ ĩ. eo. l. c. §. prius, ff. de uulga. & pupilla. & per domi. meum
plenè in rubri. de ordi. cogni. ubi plene dixi.
l SEB. SAPIA. Conſimilem. Vide Bar. in l. qui duos, ff. de lega. 1.
ubi dicit, ꝙ datur electio legatario prius nominato. & uide Bar. in
l. hæredes, §. peto, ff. ad Trebel. ubi dicit, ꝙ ordo ſcripturæ reſpici-
tur inter perſonas, inter quas cadit affectio. & dicit Bal. in l. aduer-
ſus, C. de fur. ꝙ prior in ordine ſcripturæ, præſumitur prior in tẽ-
pore. uide Feli. in c. cum dilecta. in 3. col. in uer. ordo ſcripturæ. ĩ. e.
uide per Bar. & alios, in l. Gallus. §. quidam. ff. de libe. & poſthu.
m Clauſula generali. Adde Bart. in l. ſed ſi q̃a cau. in §. q̃ſitũ, ff. ſi quis
cau. & in l. q̃ſitũ, §. pe. ff. de fun. inſt. Butr. in c. quintauallis, in 24. co.
ibi: hoc uerũ eſt cõpromiſſum, de iureiur. Ang. conſi. 174. præmitten
dũ eſt tex. in l. fiſtulas. §. frumẽta. ff. de contrahen. emp. quẽ tex. alle.
Bar. in d. §. q̃ſitũ, quaſi in fi. & But. in c. 1. de cõmodato. & Bal. in l. 1.

C. depoſ. & Bar. in l. Seio. §. medico, ff. d̃ an. leg. Bal. & Sal. ĩ l. licet, C. loca. & Bal. ĩ c. cũ oli. ꝯ. d̃ cõſue. & Imo. ff. ad le. Fal. pretia rerũ, & doctores ĩ d. §. q̃ſitũ. Ale. cõſ. xxviiij. & lxxiij. uiſis & accuratè põderatis: Oldra. cõſi. cxxix. in q. qoa q̃rit. Pe. de Anch. io repe. c. ſi pp. in antep. col. in vj. d̃ reſcri. & Bal. in l. diuortio. §. qđ ſi in anno, ff. ſolu. mat. & ibi Imol. Paul. Ro. & Ale. & etiã Alex. in d. §. medico, ĩ apo. Inn. in d. c. ex literis, ad fi. de iur. patron. Ale. ĩ l. 4. in prin. in 3. col. ff. de acquir. poſſeſ. poſt Imol. Pe. de Peruſio in tracta. d̃ ſocietate. 8. parte quæſti. 28. Cy. in l. ſi filius C. de bonis dam. & ibi Ange. & Bald. & Ana. in c. 2. in 7. co. de deli. pue. Maria. de Senis, in titu. proxi. c. cum conſuetudinis. 17. col. uer. undecimus effectus. Bald. in l. 1. ad fi. ff. de ſtatu homi. & in l. 1. ad finẽ, C. de leg. Rotæ de procura. deciſ. 24. noe. quòd licet procurator, in antiquis, & de reſtit. ſpo. 15. no. ꝙ ubi aliquibus, in antiquis. Bald. in d. §. frumenta. Fran. de Crema. nota. 107. Bar. in l. 2. in 2. col. ibi, ſed ꝯ hoc oppo. ff. d̃ iuri. oi. iud. AEgi. concluſio. Rotæ. 338. ſi Papa ad inſtitiam. Io. An. in Spe. de teſt. §. nunc uidendum, ĩ ulti. addi. Bal. in l. de ætate, ꝯ 3. col. uer. ſed iuxta hoc quæro. ff. de mino. Car. cõſi. 105. dominus noſter Papa. Rotã de cauſa poſſe. & no. itẽ ſi cõuitur, in nouis. cle. 1. de præbẽ. & ibi gl. in uer. quãuis. illũ poſt Butr. in c. 1. 17. col. ibi, & mihi placet hæc opi. ꝯ. de iu. Lud. 180. ſi admittamus, ad fin. Old. conſil. 8. quod ſi teſtator. quẽ ſeq. tur ad literã Butr. in c. cũ dilecti, de dona. in 1. col. Rota de proc. 8. deciſio. item ſi quis conſtituet, in nouis. Lud. in l. dãni. §. ſi is, qui. ff. de dam. iofect. & in ſiog. 160. ꝙ ſi dico. & conſ. 42. Lap. alleg. 70. ſæpe uidi dubitari. Cal. de præb. cõſ. 13. ꝑ iſtum conſ. 212. in quæſtione nouenda inter Aot. in 3. col. Old. cõſ. 297. domina ſtella contraxit. Bal. in conſi. inci. ꝙ laudoni. Do. in c. cum in illis. §. cum autẽ. in fi. de ꝑb. in 6. Maria in c. poſtulaſti. in 36. col. ibi, quod arbitror. ꝯ. c. Cal. de arbi. conſ. 2. Alber. de Roſa. io l. 1. in 6. col. ibi: nũc uenio ad q̃ſtiones, ff. de off. ꝓc. Cæſ. & ibi Bar. ĩ ult. col. Rom. conſi. 383. triplici ex capite. & declarat regulam cum iſtis dictis 8. modis, de quibus hic, per Moder.

materia non eſt odioſa, ſed fauorabilis: quia fauorabile eſt, ut qs habeat ꝓcuratorem. l. 1. ff. de proc. Sed qñ exprimunt caſus requirentes ſpeciale mandatũ, mã eſt odioſa. hinc eſt, ꝙ ſub generalibus uerbis non ueniunt illi caſus, ut in c. qui ad agen

7 dum, de proc. li. 6. †Quinimo ubicunq; caſus requirens ſpeciale mandatũ, eſt adeò arduus, ut uerisimiliter nõ fuerit cogitatũ ſub generalitate; tunc nõ ſufficit, ꝙ in ꝓcuratorio ſit expreſſus caſus requirẽs ſpãle mandatũ, ſubiecta clauſula gñali. Unde dicit gl. fi. in c. fi. de proc. li. 6. ꝙ ſub tali cõceptione uerborũ non uidetur data poteſtas contrahẽdi matrimoniũ: quia requiritur mandatũ omnino ſpeciale propter ſuam grauitatẽ & præiudicium. Idem dicendum in conſimilibus caſibus, ut no. gl. in d. c. qui ad agendũ, de proc. li. 6. & in c. procurator, de ele. li. 6. quod uerbũ ſemp

8 no. & tenebis mẽti illas tres gl.† Sed contra prædicta & contra tex. facit tex. no. in l. fi. §. cui dulcia, prælleg. Nã in teſtamentis fit largior interpretatio, ut in c. cum dilecti, de do. & in l. in teſtamentis, ff. de reg. iu. Et tñ genus ſequens numerationẽ ſpecierũ, reſtringitur ad ſpecies pares expreſſis. unde ſi teſtator legat uinũ & omnia dulcia, ꝓpter illam ſpeciem uini præcedentẽ non ueniunt oĩa dulcia alterius ſpẽi, quam ſit uinũ: ut fructus dulces, & ſimilia: ſed ueniunt dulcia potabilia. ſecus aũt ubi genus eſſet prolatũ ſine ſpecie, uel aliquid indiſtinctè ꝓferretur: quia tunc ueniunt oĩa, quæ poſſunt cõprehendi ex ꝓprietate uerborũ: ut cũ ſimpliciter legãtur dulcia, uel omnia dulcia. Et tunc uidetẽ inferendũ, ꝙ ſiue mã ſit larga, ſiue ſtricta, genus ſequens dẽt reſtringi ſcdm ſpeciẽ præcedentẽ. do. Ant. uolens in hoc dare regulã gñalem concludit ſic, ꝙ aut ponit genus ſimpliciter ſine enumeratione ſpẽrum, & cõprehẽdit oĩa, quæ uenire poſ

a ſunt ſub illo gñe.ª alle. no. per glo. in cle. non põt, de ꝓc. & per Bar. in l. 1. ff. de no. ope. num. ſed ego alle. tex. apertum in d. l. cui dulcia. ubi dr̃, ꝙ ſi lego oĩa dulcia, ueniunt oĩa cuiuſcunq; ſpẽi ſint. Ad hoc facit c. ſolitæ, de ma. & obe. & c. ſi Romano. 19. diſ. Aut ꝓfertur genus cũ enumeratione aliquarũ ſpẽrum: & tunc aut ſub clauſula gñali uis cõprehendere ea, q̃ differũt

b a ſpecie expſſa in qualitate ᵇ & in quãtitate: aut ea q̃ differunt in quantitate tñ, aut in qualitate tñ. Aut habent cõuenientiã partim in quãtitate, & partim in q̃litate. Primo caſu ſit iſta cõcluſio, ꝙ ea, quæ differũt in qualitate & quantitate à ſpẽ expreſſa, nõ cõprehendunẽ ſub clauſula gñali, ad hoc alle. d. §. cui dulcia. Et ꝓ hoc inſero, ꝙ ſi impetrat ꝯ Titium laicũ & quoſdã alios, nõ ueniunt clerici: q a differũt in quantitate & qualitate à Titio laico expſſo. Itẽ ſi impetro expreſſo ꝑdio, nõ uenit ſub clauſula gñali decima: quia differt à ꝑdio in qualitate & quãtitate: q a decima eſt q d ſpũale, & dignior, q̃ ſit ꝑdiũ. Et ad hoc põt applicari illud dictũ Innocẽtii, in dicto cap. ex lr̃is, de iur. pat. Scd̃o caſu, q̃ differũt in quãtitate tãtùm: aut ſumus in mã larga; & cõprehendunẽ maiora in q̃titate. Exemplũ in ꝓcuratorio, intelligẽdo nt ſ. dixi poſt Inn. ſi ſumus in materia ſtricta, non cõprehendunẽ maiora in quantitate, ut hic. Unde dñt doct. ꝙ ſi impetra ui expſſa certa ſumma, nõ uenit ſub clauſula generali ſumma lõgè maior: ſecus ſi modicũ excederet. Tertio caſu, cùm differũt in qualitate; & ſimpliciter cõcludit ꝙ non cõprehenduntur per dictũ. §. cui dul

9 cia, prællegat.† Ex quo decidit, ꝙ ſi impetratur cõtra clericũ, & quoſdam alios, non cõprehenditur laicus: q a eſt alterius ꝓfeſſionis, quàm ſit clericus, & ſic differt ab expreſſo in qualitate; & hoc ultimum tenuit Abb. hic. & Io. And. tranſit ſimpliciter recitando. Sed in addit. Specul. tenuit contrariũ, ut infrà dicã. Quarto caſu dicit, ꝙ cõprehenduntur. Pro exẽplo po- b

nit dictũ Innocentii in dicto cap. ex literis. ubi dicit, ꝙ ſi dono tibi præbendam, & oĩa alia, quæ habeo in uilla, cõprehenduntur tã temporalia, quàm ſpiritualia. Quia præbenda quandoq; conſiſtit in tẽporalitate, quandoq; in ſpiritualitate: ut in decimis: quandoq; partim in ſpiritualitate & partim in tẽporalitate. Et ideò ꝓpter hanc conuenientiã cõprehendunẽ ſub clauſula generali tam temporalia, q̃ ſpiritualia. Et nota hoc dictum, quia facit ad multa. Et cum hac doctrina do. Antonii hactenus tranſitũ. Sed data nouiſſimè opportunitate latius inueſtigandi credo firmiter, ꝙ hæc dicta nõ pñt applicari ad mãm iſtius c. Nec ſimpliciter ſunt uera in ſe. Nec iudicio meo iſtud c. habet ſuũ intellectũ ꝑ ea, q̃ ſcribuntur hic per doc. Si .n. doctrina domini Antonii in ſe eẽt uera, ita ꝙ materia huius c. in ea poſſet cõprehẽdi, fruſtra Papa hic iduxiſſet ius no

a ..Sub illo genere Adde gl. in cl. 1. in uer. quanois, ibi: uidi etiam dubitari, de præb. quam ſequitur ibi Cardi. in §. ad hæc. in 3. col. & in conſi. 105. & ſequitur & Imo. in d. cle. 1. in 2. co. & Do. in c. cum in illis. §. 2. in 2. col. de præben. in 6. & Io. And. in c. 2. in 3. col. ibi: ego puto, de reſcri. in 6. & uide Dom. ibi poſt Io. de Lig. in 4. co. quamuis Io. d̃ Imo. ibi, & hic cõtrarium teneat mocus per rõnem illius tex. cui rñdet, ꝙ illa ratio adaptatur ad caſum ibi expreſſũ. & uide Io. io c. 1. in 1. co. de iudi. adde tñ pro communi declaratione Car. in cle. nõ põt. q. 24. de ꝓcu. Notabis tamẽ ꝙ ſi ſine expreſſione generis nulla ſpecies nominatur, procedit hæc declaratio: puta, cõtra quoſdã: ſecus ſi aliqua exprimetur: ut impetro contra quoſdam laicos: ita gñaliter: q a dato ꝙ añ genus, uel poſt ſit ſpecies: tñ non ueniunt maiores, pura clerici ſcd̃m Rotam hoc ti. de ciſ. octau. itẽ ſi clericus, in nouis.

In qualitate. Adde Imo. hic ꝙ expreſſo caſtro, poterit reus cõueniri ſuper prædio 2 q a res eſt minor, & tamen qualitates diuerſæ. & expreſſa decima poterit cõueniri ſuper quantitate pecuniæ: q a decima cõne ſpecialitatis dr̃ res maior ſecũdum eum hic. facit ſecundũ dominum meum hic quod no. Ange. in l. utimus, ff. de ſepul. uio. & in l. 1. ff. ad legẽ. Iu. maieſta. ꝙ ſecuritas data uni pro ſe & alijs ſocijs, prodeſt etiam Iudæo ſocio, & tamẽ eſt diuerſæ qualitatis & ſectæ: nec eſt prohibita ſocietas cũ Iudæis in mercimonijs: ut probat iſte, de uſur. c. poſt miſerabilem, per illum tex. Ex quo infert hic do. meus, ꝙ in caſu huius decre. poterit cõueniri Iudæus. Et adde hic Butr. & Imo. referentem Io. And. in addi. Spe. hic allega. dicere, ꝙ ſecũdum ſtylum curiæ expreſſis clericis & ſecuta generali clauſula, comprehenduntur etiã religioſi, licet ſint qualitatis diuerſæ. tñ nõ ſũt maiores nec multũ differũt, ar. 12. q. 2. duo gña. & facit ſcd̃m iſtũ. ꝯ. c. qui ad agendũ, in 2. reſpõſ. quod ad hoc inducit, de ꝓc. li. 6.

a uũ. a Nã vt patet ex hac litera, pp̄ induxit hoc i⁹ nouũ, vt ob a uiaret malitiis abutẽtiũ reſcriptis, vt patet ex text. maximè
b ex verbo, volẽtes, b qđ inducit ius nouũ, vt no. gl. in cle. vnica, de offi. vica. ergo clarè patet, q̀ añ, q̃ emanaret hoc capitulũ, cõp̄hendebant ſub clauſula gñali pſonæ dignoires & maiora negotia exp̄ſſis; aliàs dixiſſet hic pp̄, rñdem⁹ vel declaram⁹, vel ſimile. Ex quo infero, q̀ optimè locuta eſt hic iſta gl. dũ ſentit hoc c. ponere ſpecialẽ doctrinã i mà reſcri
1 ptorũ; & idẽ & clarius dicit Inn. † Ad qđ induco. c. q ad agẽdũ, de procu. lib. 6. vbi dr̃, q̀ exp̄ſſo caſu reqrẽte ſpeciale mãdatũ, ſub iſta clauſula gñali veniũt oẽs caſus requirẽtes ſpeciale mãdatũ: & abſurdũ eſſet dicere, q̀ non venirent caſus, q ſunt alteri⁹ qualitatis, q̃ expreſſi. Nã text. ibi indiſtinctè cõprehẽdit oẽs caſus; & nil mirũ. Nã ſi bene ponderet mã huius capituli, hic non exprimit ſpecies ſaltẽ talis, q̀ comprehendat ſub genere ſubſequenti, ſed exprimit indiuiduũ. Nã ſi impetro contra Titiũ & contra quoſdam alios, Titius nõ ẽ ſpecies, ſed indiuiduũ. Quia ſpecies p̄dicatur de pluribus differentibus numero: vt homo. Indiuiduũ ſolũ p̄dicatur de vno: vt de ſeipſo. Nã Titius nihil aliud ſignificat, quã ipſum Titiũ: vt no. Bar. in l. quæſitum. §. pe. & vlti. ff. de ſun. inſtru. Vñ nõ poſſumus dicere, quòd clauſula gñalis debeat reſtringi pp̄ ſpeciem præcedentem: quia nulla ſpecies p̄cedit, & omnes indiuidui ſunt æquales, ſm naturam, & comprehendunt ſub vna ſpecie. Nam ſub termino, homo, comprehenduntur omnes indiuidui, cuiuſcunq; pfeſſiõis ſint: vt Titius, Sẽpronius, Caius & cæteri. Ideò ex ꝓpria ſignificatiõe verborũ exprimẽdo Titium & quoſdã alios, ſub iſta clauſula gñali veniunt alia indiuidua cuiuſcunq; conditionis ſint; licet in q̃litate extrinſeca differãt. Et ideò niſi fuiſſet iſte tex. oẽs veniſſent; meritò ad obuiandũ malitiis impetrãtiũ pp̄ edidit hoc ius nouum in mà reſcriptorũ; vt nõ cõprehẽdant maiores exp̄ſſis. Per hoc etiam infero, q̀ cum iſte tex. ponat ius nouũ ꝯ ꝓpriam ſignificationẽ verbi, dẽt intelligi ſolùm in terminis, inqb⁹ loquit. Vñ cũ ſolùm dicat maiores & minores, negotia non cõprehendit: nihil p̄dicat de paribus, aut de inferiorib. alteri⁹ qualitatis, q̀ ſub illa clauſula gñali venient pares & minores, etiam ſi haberent aliquã qualitatem diuerſam ab expriſſis: qa nullibi ꝓbatur contrariũ. Per hoc dico Abbatem nõ bene dixiſſe; licet. d. Ant. fuerit ſecutus, q̀ expreſſo clerico nõ veniat laic⁹. Dico em̃ q̀ imò comprehenditur p rõnes p̄dictas: qa qualitas clericatus expreſſa non mutat ſubiectum, & fuit appoſita non cã reſtringendi genus, ſed cã demonſtratiõis indiuidui expreſſi. Sicut in ſimi. no. Bal. in l. pen. C. de iure delib. vbi dicit, q̀ ſi relinquitur aliquid Titio filio Martini pp̄ q̃litatẽ filiationis exp̄ſſã, nõ acqrit patri, ut relictũ uideatur factum cõtemplatione patris: ſed potius illa qualitas uidet expreſſa cauſa demonſtratiõis; qđ no. Et hanc ſententiã, q̀ venit laic⁹ ſub clauſula gñali, tenet Vin. vt refert, & ſequit Spe. in ti. de reſcri. præſen. in §. fi. ver. qđ ſi quis. in 1. & 2. co. Et idẽ ibi tenet Ioan. And. in addi. licet hic nihil dixerit. Quinimo voluit Spe. eo. §. verſi. ſed nũc. q̀ ſi impetro ꝯ Epiſcopũ & quoſdã alios, veniũt Comites & Duces & alii laici inferiores: qa ſunt minores Ep̄o; licet dubitauerit de Impatore, & de Rege; & ſic ſolũ vr̃ habuiſſe reſpectũ ad maioritatẽ, & nõ ad diuerſitatẽ in qualitate. Et ſatis facit illud. c. q ad agendũ inductũ. ſ. Ad idẽ facit qđ no. Io. An. in c. Rodulphus. ĩ. eo. vbi dicit, q̀ maiora negotia expreſſis cõprehẽdũtur ſub clauſula gñali ex propria ſignificationẽ verborum. Vñ pondera iſtũ tex. q quaten⁹ loquit de rebus, nõ dicit, q̀ maiores nõ cõp̄hendãtur: ſed q̀ q libet nõ teneatur rñdere ſup maiorib. quaſi voluerit inducere & p̄ſtare exceptionem
c dilatoriã c aucto. † Per qđ infero, q̀ ꝓceſſus habitus ſuper
2 maiorib. negotiis exceptiõe nõ oppoſita, d valet: ſed ꝓceſ-
d ſus habitus cum pſonis maiorib. nõ valet. Quia tex. hic in prin. loquens de pſonis dixit maiores nõ cõp̄hendi: & iuriſdictio delegata nõ põt ꝓrogari ad pſonas nõ expreſſas, vt in c. p. & g. de officio delegati; & hoc vltimum tenet Innocentius hic, & bene. Sed contra prædicta videtur obſtare fortiter tex. in clemen. nõ poteſt, e de procur. vbi in alia materia, quàm reſcriptorum, dicitur, quòd ſub illa generalitate, non comprehendũtur grauiora negotia exp̄ſſis. ergo iſtud. c. nõ inducit ius nouũ in mà reſcriptorum tãtùm. Itẽ facit illa cle. ꝯ illud dictum Io. Andr. quia etiã illa negotia grauiora nõ videntur cõprenhẽdi. Sol. dico, q̀ illa clemen. habet duos intellect⁹. Prim⁹, vt grauiora ſumãtur pro cauſis grauioribus: vt eſt cã fidei, epiſcopatuũ, & ſimiles: & ſecundũ iſtũ intellectum, quẽ ſuprà poſui, & placet do. Ant. obſtat illa cle. Sed ſm alium intellectum, quẽ iudicio meo ſentit ibi gl. & & aptius tenet ibi Laudinus, vt refert ibi Ioan. de Lig. non obſtat, vt intelligantur ibi cauſę grauiores, q̃ ꝯtinẽt diminutionẽ ſtatus: ſicut eſt opponere crimina, vel defectus ꝯ electũ. Nã deficiẽs in ꝓbatione grauiter punitur, vt in c. 1. de electio. li. 6. Ideo ille tex. diſponit, q̀ illa grauiora nõ cõprehenduntur ſub clauſula gñali ſequenti: qa iſta multum grauia & importãtia periculũ pſonarum & rerũ, nõ veniũt ſub generalitate, niſi ſaltẽ exprimeretur aliqs caſus conſimilis; & iſte videtur verus intellectus clemen. & glo. ſi bene põderetur. Pro hoc bonus tex. cum gl. in cap. procurator, de electio. lib. 6. & glo. in cap. fin. de procu. eodẽ libro. Quinimo tenuit Laudinus, quòd iſta omnino requirunt ſpeciale mandatũ. ſed mihi plus placet primũ p illã clem. nõ põt, in fine, Et puto, quòd in hoc illa cle. non ponat ius nouũ: quia nullum verbum eſt ibi hoc importans: ſed illud declarat ex præſumpta voluntate ꝯſtituentis ꝓcuratorẽ: & hoc bñ no. quia multi decipiunt ponendo varias theoricas p iſtum tex. & illum. Item dico, quòd ex alio nõ ꝓcedit illa theorica. d. Antonii: qa nõ eſt vera gñaliter, q̀ ſpecies adiuncta generi reſtringat genus: imò tex. eſt in ꝯriũ in d. l. q̃ſitum, in §. pen. vbi tex. dicit, q̀ ſi lego alicui fundũ inſtructum, & exprimo aliquã ſpeciẽ, q̃ cõtinebatur ſub illa generalitate, illa ſpecies nõ reſtringit gen⁹: ſed

a Ius nouũ. Põdera quia tex. hic dicit decernimus. Añd. Barb. ANT. FRAN. Adde, q̀ verbũ, decernimus, poſitũ in l. vel in conſtitutiõe, eſt noui iuris inductiuũ: vt in cle. 1. de cã poſ. & ꝓprie. & eſt gl. in cle. p lrãs, & ibi p d. Car. de p̄b. & p eũdẽ in cle. 1. in 1. q. de reb. eccl. non alie. & vide gl. & Car. in cle. eos, de regule. verum autem ſi proferatur à iudice: puta, quia iudex dicat, decerno ſic; an videatur induci ſentẽtia? videtur quòd non; vt in c. conquerente, de offi. ordi. & facit cap. in his, de ver. ſig. & vide gl. 8. q. 1. in ſum. q̃ dixit, quòd verbum, decerno, idẽ eſt quòd, de libero.

b Volentes. Adde aliam gloſ. in cle. vnica, in ver. volumus, de rer. permu. & gloſſ. in clement. 1. in ver. religioſi, de cenſi. & glo. in c. fi. in ver. reſpondemus, de ver. ſig. lib. 6. vide iſtum in ca. ex ratione, in vltimo no. de appella. & in cap. gaudemus, qui fi. ſint legi. vide Barto. in l. cunctos populos, in 2. colũ. C. de ſum. trini. & doct. in c. decernimus, de iudic. vbi per domi. meum & alios.

c Exceptionem dilatoriam. Tu pondera, quia text. dicit, non audiãtur; & ſic non eſt exceptio dilatoria.

d AND. BARB. Exceptione nõ oppoſita. Adde Butrio. & iſtum in c. Rodulphus, hic alleg. Innocen. in c. delicto, in 1. glo. de offi. Archi. per iſtum text. & facit iſte tex. in ver. nec audiantur: de quo verbo plenè per Alex. in l. 1. §. ſublata. ff. ad Trebel. & per iſtum in ca. cum ex iniuncto, in 2. colum. de operis no. nunciat. & capitulo, quia fruſtra, de uſur.

e Cle. non põt. vide ibi iſtum in apoſtillis & do. meum hic, & gloſſ. in capitulo final. in verb. ſpiritualem, de procura. in 6. & glo. in ca. procurator, de elect. eodem libro. Aegi. deci. Rot. 2. v. Alex. conſilio. 22. viſo inſtrumento ſyndicatus, ad fi. Do. in d. capitulo qui ad agendum, in 2. reſpon. in fi. Barto. in l. qui Romæ. §. Callimachus, ad fi. ff. de verb. obl. Car. & Imo. in d. cle. non poteſt, & plenè per Mod. hic.
Adde Petrum de Anch. conſi. 74. vbi conſuluit, q̀ habens mandatũ ad faciendum pacem ſuper vulneribus, & ad promittẽdum pœnã & iurandum in dicta pace, non poteſt aſtringere mandatarium, q̀ nõ vadat ad ciuitatem propriam, vbi ipſe & inimicus habitat: qa grauiſſimum eſt ciuitatem amittere.

vr̃ appoſita ex ſupabũdãtia; & ſic cã dubitatiõis tollẽdæ. hæc tñ ma eſt ardua & difficilis multũ: qa iura maximè ciuilia vario mõ in hoc videt̃ loq, & plenè hãc mam tetigit Bar. multũ tñ obſcurè, ĩ d. l. qſitũ.

12 † Sed quaten[e] facit ad ꝓpoſitũ, cõcludꝫ ſic clarè, aſſumẽdo mẽtẽ Bar. ꝙ aut ſpecies q̃ cõphẽdebat̃ ſub genere, exprimit̃ ab ignorãte: vt qa fortè ignorabat, ꝙ illa ſpecies cõphenderet̃ ſub genere; a & tũc illa ſpecies ñ reſtringit in aliquo gen[9]: vt puta, ſi ruſtic[9] ignorãs vtrũ cãdelabra, maximè argẽtea cõphẽderent̃ appel. ſuppellectiliũ, dixit, lego tibi ſuppellectilia mea, & cãdelabra argentea; & de hoc tex. in l. legata, in prin. ff. de ſupel lega. Aut exprimit̃ ſpecies à ſciẽte, & cõphẽdẽdo ſciam, vl̃ ignorãtiã recurrẽdũ ẽ ad qualitatẽ pſonarũ, ar. ĩ l. cũ de indebito, ff. de ꝓb. & qꝺ no. in c. fi. j. de ſol. Et iſto caſu qñq; ſpecies apponit̃ cã reſtringẽdi gen[9], ſeu limitãdi; & de hoc ꝯſtat, & caſus eſt clarus: vt puta, ſi dixi: lego tibi ſuppel. mea: videlicet pãnos lineos tãtũ. Aut apponit̃ ex ſupabũdãti, vl̃ cã demõſtratiõis: & hoc ꝯſtat; & ñ reſtringit. Exẽplũ: lego tibi ſuppel. mea, videlicet culcitrã, cãdelabra, & ſimilia. Nã p hæc verba vr̃ voluiſſe exprimere cã demõſtratiõis, & ñ cã reſtringẽdi, ad hoc. d. l. legata. 2. rñ. ſm vnũ ĩtellectũ. Qñq; & tertiò ſum[9] in dubio, an ſpecies ſit adiecta cã reſtringẽdi gen[e], vel ex ſupabũdãti, vel cã ꝺmõſtratiõis. & tũc aut genus ponit̃ p adiectiuũ neutraliter poſitũ; aut p ſubſtãtiuum certũ &, determinatũ. Primo caſu, aut ꝑcedit ſpecies, & ſequit̃ genus: aut ecõtrà. Si ꝑcedit ſpecies, reſtringit̃ genus, vt nõ cõphẽdat, niſi ſpecies pares expſſis: non tñ reſtringit̃ ad ſpeciẽ expſſam tãtũ: ſed cõphendit oẽs ſpecies pares cũ expſſam. Exẽplũ in d. §. cui dulcia. vbi teſtator dixit: lego tibi vina, & oĩa dulcia. ſub illo genere, & oĩa dulcia, veniunt oĩa dulcia, dũmodò ſint potabilia; & hoc pp ſpeciẽ ꝑcedẽtẽ: qa vinum eſt dulce potabile. & iſte eſt proprius caſus iſtius. §. & eſt rõ: qa cũ illud genus adiectiuè poſitũ veniat verificãdũ in ſubiectis ſuis: & apparet p illa verba, ꝙ teſtator ſenſerit de ſubiecto certæ qualitatis: vt de vino, quod eſt potabile; pſumim[9] ĩ dubio, ꝙ teſtator in genere ſubſequẽti intellexit de ſpecieb. ſimilib. ſpeciei expſſę. Si verò ꝑcedit gen[9] & ſeqt̃ ſpecies: & tũc ſpecies ex toto reſtringit gẽnus: ita ꝙ exponit̃ copulatiua; &, poſita inter gen[9] & ſpeciẽ, p ideſt. Exẽplũ, ſi duo coeãt ſocietatẽ, & dicũt, vt ſint pticipes lucri & q̃ſtus. illa qualitas q̃ſtus reſtringit gen[9], qꝺ eſt lucrũ: vñ exponit̃ lucri & q̃ſtus. i. q̃ſt[9]: qa aliàs fruſtra exprimiret̃ illa ſpecies, q̃ cõprehendit̃ ſub lucro. Scire eñi dẽs, ꝙ lucrũ refert̃ ad oĩa ꝓuenientia ex ꝓſperitate fortunæ qualiacũq; ſint ſed q̃ſtus cõprehẽdit ſolũ lucrũ ꝓueniẽs ex induſtria pſonæ, & de hoc eſt bo. tex. cũ gl. in l. ſed & ſi adiiciat̃, ff. ꝓ ſocio. vr̃ tamẽ mihi, ꝙ Bar. allegando illam legẽ errauerit in hoc mẽbro: qa ibi ꝑcedit ſpecies: qa ſit primò mẽtio de q̃ſtu. Itẽ genus ibi nõ ponit̃ p adiectiuũ, ſed p ſubſtãtiuũ certũ & determinatũ: vt eſt lucrũ. & ideò illa lex põt adduci ad mẽbrũ ſeqnẽs. Secũdo mẽbro principali, cũ genus ponit̃ p ſubſtãtiuũ certũ & determinatũ: & tunc ſi ſpecies ꝑcedit, & gen[9] ſeqt̃; reſtringit̃ genus. Exẽplũ in l. qſitũ. §. 1. de leg. 3. Si verò ſpecies ꝑcedit, aut ſeqt̃: & tũc ſi ſpecies refert̃ ad genus, vr̃ poſita cã ipſum reſtringẽdi, ſic ꝑt intelligi. l. cũ de lanionis. §. qdã. ff. ꝺ fun. inſt. Aut ſpẽs refert̃ ad actũ legãdi, ſeu donãdi, vel aliã diſpoſitionẽ: & tũc vr̃ adiecta ex cã; & vr̃ adiectũ ex ſupabũdãti, vt in d. §. pen. Di. tñ vr̃ aliter intellexiſſe hãc materiã in regula, generi. de re iu. li. 6. Qñq; generi addit̃ enumeratio indiuiduorũ, & tũc gen[9] nõ cõprehendit alia indiuidua nõ enumerata, q̃ ſunt eiuſdẽ ſpeciei cũ enumeratis: ſed reliquas ſpecies cõprehẽdit. Exẽplũ. ſi teſtator legat duas ſtatuas marmoreas & omne marmor; venit omne marmor ꝑter ſtatuas: qa ex quo teſtator legauit duas: vr̃ voluiſſe cõphẽdere illas ſtatuas marmoreas, & omne marmor ꝑter alias ſtatuas ſub illo genere, vt eſt tex. ĩ l. hæres, in §. 1. ff. ꝺ leg. 3. & in d. l. cũ de laniõis. §. cui fundũ. Hæc ꝓcedũt, cùm gen[9] & ſpecies diſtingũt̃ circa eãdẽ. Si verò vni legat̃ gen[9], & alteri legat̃ ſpecies, legatũ ſpeciei ꝺrogat generi, ſiue ꝑcedat, ſiue ſequat̃, vt ĩ §. pe. ꝑall. & de hoc pleni[9] p Di. & p Bar. ĩ locis ꝑall.

13 † Vlt. de hac dictiõe, ali[9], [b] ſcias; ꝙ illa facit poſitionẽ [c] eiuſdẽ qualitatis, qñ ponit̃ inter ea, q̃ ſunt eiuſdẽ ratiõis: vt ſi dicã: teſtamentũ, vel aliã voluntatẽ, intelligit̃ tãtùm de vltima, ad hoc qꝺ no. in l. qdã relegat[e], ff. de reb. dub. Si aũt ponit̃ inter omnino diuerſa, tũc ſec[9], vt in exẽplis gl.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcripta diuerſa contra vnum & ſuper eod. ad diuerſos iudices impetrata, & impetrãs vtroq; vtatur, non valent: quia impetrãs priuatur commode vtriuſque. 6.*

2 *Reſcriptum ꝙ eſt effectum commune, nõ tollitur niſi per conſenſum communem.*

3 *Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo. non eſt ipſe iure nullum.*

4 *Reſcriptũ aliàs validũ irritat̃ dolo ĩpetrãtis.*

5 *Reſcriptũ primum. ꝙ põt elidi ex ceptiõe, an requiratur, ꝙ de eo fiat mentio in ſecundo.*

7 *Citans aliquem ſuper eodẽ & caram diuerſis iudicib. an perdat cauſam.*

8 *Contumax in vno iudicio, citatus in alio, non poteſt opponere pendentiam litis.*

C A P. X V I.

1 EX tenore. † Qui ꝯ vnũ ſup eo. ad diuerſos iudices diuerſa reſcripta impetrat, & eis vtit̃, pdit cõmodũ vtriuſq;. Cõis diuiſio. Scꝺ ã ibi nos igĩt̃. Caſus lr̃alis. Quidã ſacerdos ꝺ Collouilla, ĩpetrauit lr̃as ad quoſdã iudices ꝯ Abbatẽ de Becco. Iudices citauerũt Abbatẽ: corã quib. dictus presbyter noluit reſpon-

a ZACHARIAS. Comprehenderetur ſub genere. Adde latè de hoc per Bar. & Alex. in l. 1. §. hoc aũt. ff. ꝺ no. ope. nũ. eundem cõſil. 13. co. ſi. ver. vltra ꝑdicta. volu. 2. Bald. conſ. 220. co. pe. ver. q̃dã alia fuerunt. volu. 3. Cyn. & al. Ang. Sal. in l. qui ſepulchra. C. de ſepul. vio.

b Alius. Adde gl. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fugiti. Do. plenè diſtinguentem. in cap. deinde, in 2. col. 26. diſt. & p eundem, c. 1. in fin. & in ca. ei, cui, in pe. char. de ꝑb. in 6. & i c. hinc etem 69. di. & in ca. oĩs leges. 1. diſt. & ca. qs neſciat 11. diſt. & in ſum. 24. diſt. & in c. Valentino. 34. di. per gl. in ꝓœmio ff. circa ſi. & in auth. vt defun. ſeu fu. & ibi Iac. de Bel. gl. & Imo. in cle. 1. i ver. alij. de reſc. Barto. in l. quiꝺã. de reb. dub. Car. in cle. dignũ. in 2. not. de cele. miſſ. per Enrr. & iſtũ in c. officij, in 2. no. de pœni. & remiſ. Alex. conſi. 205. conſideratis verbis dictæ inueſtituræ, in 4. colũ. 2. vol. Rocã de reſcrip. 48. in antiquis. & 22. in antiquis. gl. in cle. 2. in ver. alteri eccleſię, de re. ec. nõ alie. & c. 1. in ver. alius. ĩ. de ſum. tri. & in c. 2. in ver. alios, de ꝑben. in 6. Roma. cõſi. 42. & 92. Bal. in l. & ſi poſt tres. in 11. colum. ibi ſed qd ſi ſtatutum dicit, ff. ſi qs caut. per text. in l. 1. ad hoc notabilem ſecundũ eũ. ff. de re. du. & per eundem Bald. in l. cõuenticulã, in 5. colũ. ibi & illud not. C. de epiſco. & cle. & p eundẽ Bald. & Sal. in d. le. ſi fugitiui. & vide gloſ. & ibi Imol. in clem. 1. in ver. quãuis alia, de ſen. & re iu. & differt alter & alius: quia alter intelligitur de duobus, alius de pluribus, licet aliquãdo aliter capiãtur, vt per Pau. de Ca. in con ſilijs ſuis conſilio ſuo. & Lau. Vallẽ. ele. ſuarum c. 160. alter de duobus. Adde Alex. cõſ. 34. 1. li. Car. conſi. 91. Ro. cõ. 150. & 375. Alex. 107 2. lib.

SEB. SAPIA.

c Facit poſitionem. De hac dictione vide Ale. in conſi. 33. viſo themate, in 1. volumi. repetit. in conſi. 87. in 5. vol. vide etiã do. An. Sicu. in cõſi. 7. ſapiẽter, ni fallor. in 1. volum. & v. & Are. in conſi. 106. viſo puncto. Et limita illud, quod dicit Abb. hic, qũ cũ dictione, alius, eſt adiunctum ſignum vniuerſale: vt quilibet. tunc enim cõprehendit maiora expræſſis ſecundum Imo. in cle. 1. de re iud. ſequ tur Areti. per illũ tex. in l. pe. C. qui admit. & latè An. Sicu. in conſil. 23. ſapientiſſimus, in 2. vol. & in conſi. 21. præclarè, in 2. volu. & in conſil. 26. ſapienter, eod. vol. tamen hanc limitationem reprehendit Fel. hic, & Andr. Sic. in cõſil. 27. ſcripſit belliſſimè, in 1. volu. ſed pro ſol. vide eũdẽ. conſi. 23. in 2. vol.

reſpōdere. Poſtmodū impetrauit ālias li
teras ꝯ eundē Abbatē ad iſtos iudices, q
bus hic ſcribit, de prioribꝰ nō habita mē
tione;q cū citaſſent Abbatē, Abbas ꝓpo-
ſuit corā eis,ꝙ ꝑ lr̄as illas nō tenebat re-
ſpōdere dicto ꝑsbytero : qa per illas lr̄as
ad iudiciū fuerat euocatus,q̄ ꝑ poſterio-
res nō fuerāt reuocatæ. Iudices q̄ſi uerūt
qd iuris eſſet; & Papa rn̄det, ꝙ ſacerdos
ipſe carere dēt cōmodo vtriuſq;: qa frau
dulēter ſup eodē negotio ad diuerſos iu
2 dices literas impetrauit. Ber. †No.1.ar. e
opti.ex tex.ꝙ poſt ꝑſentationē lr̄arū, &
citatione ſecuta nō pōt impetrator renū
ciare illis lr̄is ſine cōſenſu rei.Sunt.n.lr̄æ
a ꝑ hūc actū effectę cōes.a De quo vide ple
nè ꝑ Inn.& alios in c.ex cōqueſtione, de
3 reſti.ſpo. †No.ii. ꝙ quēadmodū ſm re-
ſcriptū impetratū à diuerſa parte non eſt
ipſo iure nullū; licet nō faciat mentionē
b de primo;b ita & ſm reſcriptū impetratū
ab eodē: ſed opus eſt exceptione , vt hic.
Not.3.ꝙ ſi cōuentus corā vno iudice,cō-
uenitur corā alio; pōt excipere ꝙ nō te-
net ibi reſpōdere: qa vbi cauſa cœpta eſt,
ibi debet finiri,vt ī l.vbi cœptū,ff. de iud.
c No.4.ar.ꝓ & cōtra,ꝙ fraꝰ & dolus c ſunt
diuerſa . In ho c tn̄ multæ ſunt opi.de q-
bus in gl.no.in l.iuriſgentium,in §. ſed ſi f
fraudandi,ff.de pac. Et vna opi.habet,ꝙ
d fraus idem eſt,qđ dolus:& hanc tenet ibi
Bar. Alia opi.ꝙ fraus ineſt dolo,d ſicut
ſpecies generi.Nā dolus pōt eſſe ſine frau
de:ſed nō fraus ſine dolo.Vnde fraus eſt 6
dolus adhibitus ad cōmodū ꝓpriū,& ad
deceptionē alterius; & hāc opi. tenet ibi
gl.q̄ ſatis placet; facit l.fraudis.ff.de reg.
4 iur. †Not.vlt.ꝙ in pœnā doloſi & frau-
dulenti,q̄ñdoq; irritātur literæ aliàs va-
lidæ. Et facit iſte text. ꝓ his,q̄ dixi ſ.c.ꝑ- g
5 cedenti. †In gl.1.no.bene iſtā gl. qa eſt
magiſtra in ſua materia: & eſt addēda &

cōiungēda cū gl.in c.1.ſ.e.Et no.ex prin
cipio iſtiꝰ gl.ꝙ qs ꝑt impetrare plura re-
ſcripta ad diuerſos ꝯ eundē;dūmō nō vta
tur vtriſq;. Et ſic vult gl ꝙ ex ſola impe-
tratione diuerſorū reſcriptorū ꝯ eūdem
nō inſurgit annullatio vtriuſq; reſcripti,
ſꝫ ex ſolo vſu vtriuſq; reſcrip.Hoſt. dicit,
ꝙ ex ſola impetratiōe dēt qs priuari cō-
mō vtriuſq; reſcripti: qa vr̄ feciſſe in frau
dē. Nā ſi timebat mortē iudicis,debebat
īpetrare ſub noīe dignitatis.Sed doc.cōi
ter tenent opinio.gl.e Nā vt dicit Io.An.
nullū intereſſe ꝑt ꝑtēdere aduerſarius ex
impetratione ſcđi reſcripti,ꝑcipuè ſi im
petrator vtat̄ primo.Si verò vtetur ſcđo,
tunc poſſet ꝓcedere opinio Hoſti. Quia
potuiſſet īpetrare in fraudē ꝑꝑ lites exor
tas poſt datā primi reſcripti, & añ impe-
trationē ſcđi.Hæc limitatio Io.And.pōt
ꝓcedere,vbi ꝑt cadere fraus:alˀs ſecus.Po
ne.n. ꝙ ſup eodē negotio ſint impetrata
diuerſa reſcripta ab eodem : certe nulla
fraꝰ imminet, ſi impetrator vult vti.1.vel
ſcđo. Poſſet tn̄ dici,ꝙ ex quo habuit pri-
mū validū, ſi habuiſſet ſm,ſi feciſſet men
tionē de 1.ar.ſ.c.poſtulaſti. Et fortè hac
ꝯſideratiōe habita poſſet dici ſm ſcriptū
eſſe ſurreptitiū: ſed ſi incidit impetrator
in pęnā huius.c.niſi vtat̄ vtroq; f.Et ad li
terā,q̄ pōderat īpetrationē; dic,ꝙ pōde-
rat in effectu ꝑꝑ vexationē inde ſecutā .
In eadē gl.1.ibi: *mutuo ſe īpediāt*.Hoſt.di f
cit,ꝙ in hoc caſu ꝑꝑ eſt cōſulēdus, & hoc
verius.† Et in fine gl.no.gl.& tene eā mē
ti:qa quotidiè allegat̄.Ex q̄ hēs vnā regu
lā in lr̄is ꝯtētioſis,vt valeāt ſcđæ ſi facien
tes mentionē de primis, ſi primæ ſint eli
dibiles ꝑ exceptionē . Multò ergo fotius
idē dicēdū,ſi ſint nullę;& hāc opi.ſequū-
tur doc.in c.ex ꝑteg.ſ.e.ꝑ illū tex.Et hoc
idē vr̄ ꝓcedere in lr̄is bñficialibus, ut no
tat gl.in c.cū nr̄is,de cōce.præ.& in c.ſug

a Communes. Adde Alex.conſi. 34.1.li. Ro.conſi. 144.

b ZACHARIAS. Licet non faciat mentionem de primo. Adde Cald.conſi.92.inci.ſaciendo pupillis,col.6.ver.inſup, cum ſimi. Videtur.n.vt ſubdit iſte,ſatis velle vti tali exceptione impetrando ſm reſcriptū,ꝑ quod in effectu à primo recedere intendit.facit qđ not. Cal.de deci.c.nulla,conſi.14.eo.ti. Old.cōſi.219.inc. qdā Hug.in pric.

c Fraus & dolus. Adde Bal.in l.q̄ fortius,in ver. & præmitte ad euidentiā,C.de pig.acti. vbi proprie fraus dr̄ ꝯ fidē.dolus autē nō ſolum cōtra fidē,ſed etiā extra cōmittit : & ideò tanq̄ genus de pluribus ꝑdicatur.& ibi dicit, ꝙ duplex eſt dolus,alleg.notata.in §.ſi fraudādi, hic alleg.& vide gl. ī l.2.in ver. neq; dolus.C.de in litē iurand. & Alb.in dictio. ſuo in verſi. fraus.& in ver.dolus.& de dolo vide qđ not. Bar.in l.1.ff.de fideiuſſo. poſt gl. & in l.qđ Nerua. ff. de poſi. & ꝑ doc.in.c.vnico,de cōmodato. Nā dolus eſt crimen d.l.1.cū glo. & ibi Bar.ff.de fideiuſſo.tuto.

SEB. SAPIA. Ineſt dolo.ꝙ do-
d lus ſit tāq̄ genus, & fraus tanq̄ ſpecies, voluit gl. in l.2.C. de in lit.iurandū vult, ꝙ dolus clā, & palā cōmittit, fraꝰ tn̄ palam ſed cōfundit̄ hæc dr̄ia,ꝑ tex.in l.2.C. de appa.ꝑfect.lib.12.ibi clādeſtina fraude, iūcta l.1.ff.de offi.ꝑfe.vrb.ibi,euidēti fraude.Aliter ſentit.Bal.in l.q̄ fortuitis,col.2.C.de pig.act.ꝙ fraus dr̄ ꝓpriè,q̄ñ fit contra fidē:dolus,q̄ñ fit etiā extra fidē,c.in mādatis diſt.43.de his latè dixi ī l.qđ Nerua,13.no.ff.dpo.

Cōmuniter tenēt opinionē glo.Optimè facit.l.libertus,la ij.ff.de in ius voc.& ibi Bal.& Ang.& ꝑ eundē Ang.in l.1.ff.eo ꝑꝑ gl.vtrobiq;.ꝑ quos dicit fuiſſe conſultū in qōne arduiſſima, ꝙ ſola ꝓductio libelli,vel ꝓductio ſeu poſitio inquiſitionis in actis,nō inducit pendentiā ꝓceſſus.de quo remittit ſe ad l.1.C.de iudi. Adde Card. cōſi.27.inci.in Dei &c.in cauſa & qōne excellētiſſimi,in 3.col.ibi, g ſm diſcutiendum.vbi etiā allegatur gl.in uer. vexare.in clem.1. de reſcrip.& ibidē Card.dicit in ſi.per illam gl.ſi.Quod nō dr̄ contrauentū tranſactioni;donec aduerſarius vexet ſed illa gl.folùm dicit, vbi agitur de refectione expenſarū,nō ſufficit ſola impetratio:& vide ibi Imo.ad finē.Adde Do.in c.q̄ñ,in principio,de immun.eccle. lib.6.& Alex.in cōſi.304.viſo themate ſuprafcripto,& in l.ſi qs maior.in 2.col.C.de tranſactin.q tex.multū facit in contrariū. Sed reſpōdet illud eſſe odio iurātis,q violat iuramentū:nō attenditur ibi vſus:qa ſtatim quod ſupplicauit,eſt periurus:qa nimo iam receſſit à iuſo:& factis etiā incipit recedere.Quod intellige,q̄ñ ſupplicat cauſam cōmitti,nō facta mētione de iuiñ. aliàs ſecus ſm Card.d.conſi. 29. Nec obſt.l.3. in principio,ff.quod quiſque iur. quia ſecundum doct.ibi eſt ſpecialis prouiſio inducta in odium impetrantis ius iniquū,vt ſiat retorquitin,etiā ſi eo non ſit uſus.Nec obſt.cap.diſpendia,de reſcri.in 6.quia intelligitur illud , quod ibi dictū eſt cū effectu,quod fuerit vſus præſentando & faciēdo citare ēt reo non fatigato:& per cōſequens malè loquitur hic Hoſtien. ꝙ ſola impetratio abſque vſu inducit pœnā. Præterea d.l.ſi quis maior,& d.l.3.ponunt caſus ſpeciales ſm Archid.11.q.1.placuit.Nec obſtat.l.2.& ibi Bald.in l.1. C.q̄ñ libellus Principi datus. ubi habes, ꝙ ſola impetratio reſcripti interrūpit præſcriptionē : qa illud ꝓcedit quo ad ꝑpetuationē actionis annalis & ꝑtoriæ,ut not.gl.ī d.l.libertus, la.2. Facit etiā.l. ſi falſos , C. de fal. & qđ not.Bart.in l. Diuus.ff. eod. qđ not.in.l.ſi vteris. C. de fide inſtru. qđ ſentit iſte in ſummario ī c.accedens , de crim. fal.& vide tex.in cap.cum ꝯ in uer. uſum fuiſſe, de teſti.cog.& vide tex.& ibi iſtū in c. inter dilectos de exceſſ. Pręlat. in §. not. & non dr̄ qs uti inſtrō añ,q̄ ſit in iudicio ꝑductū.text. eſt & ibi ꝑ iſtū in a.nota.in c.imputari, de fide inſtrumē.

Adde Alexand. conſi.92. 1.lib.

SEB. SAPIA. Vtatur vtroq;. Videt verior opinio, quòd etiam ſi non vtatur ſecundo reſcripto, cadat in pœnam, per tex. in cap.ſi. infrà eo. vbi tex. imponit pœnam non ſolum , quia reꝰ fatigatur: ſed etiam quia malitioſe fuerunt literæ impetratæ; & ſic concurrit duplex ratio. Ergo licet vna ceſſet, ꝙ reus non fatigetur,non ceſſat ſecunda,videlicet ratio malitię.ergo debet puniri ꝑ regulam.§.affinitatis,inſtitu.de nupc. cum not.per Abbatem in capitu.q̄ñ frequenter, §.porrò.ſ.vt li.non cōteſt.Nec obſtat ꝙ in pœnalibus non ſiat extenſio. Nā ſit,q̄ñ militat ratio expreſſa,lege,nec in ea l.quod ait,in principio,ff.de adulte.cum ſimilibus,faciunt ad hæc notata & ſcripta in l.tertia, in princip. ff quod quiſque iuris.

In c.ex parte. Vide ibi Imo.& Butr.Card.But.Imo.& iſium de excep.c.dilecte.Cald.de præ.conſ.29. Iſtum poſt Hoſt. in cap.per ueſtras,in 3.colum.de donatio.inter virum & vxorem,& in c.oblatę, in vltimo nota.de app.Ro.conſ.383.incip.dubitatur primò verum electio,&c. in 6.col.allegat Cald.in hoc titu.conſ.53.& vide Card. conſi.94.nobile uiri.in uerb.quartò obijcitur. Domi. in c.quoniā. 3.columna , 18. diſtinctio. Oldra. conſi. 399. quidam Hugo , poſt princip.Iſtum conſi. 99. in cauſa & quæſtione. Barto. in.l.ſi filius, per illum tex.ff.de inter.actio. Rom.conſ.224.iſta capitula.& conſ. 220.circa primum,in.5.colum.Gul.de Cu.in.l.eum , qui,in princi. ff.de cōſti.pecu.refert Pau.de Caſt.in.l.ita demum , C.de procu. Rotam in hoc titu.63.in antiquis,no.quod de gratia,de appella.69.in antiqu.& in hoc titu.11.in antiquioribus.Aegi.deciſi.Rotæ. 191 ſi pars.& Alexan.conſi.97.incip. uiſis proceſſibus,in ſi.in 2. volumine,Bal.in.l.edita.in pen.colum. in reperi.Paduana,C. de eden.refert Alexan.in.l.1.C.de his,qui pœnę nomi.

geſtū, de iu.pat. & in c. in noſtra. ĵ.e. quas
gl. no. Sed Goff. tenet ɔ̃rium in c. literas,
de deſpō. impu. & refert gl. in regula, nō
præſtat, li.6. Do. tenuit mediam viam. Di
cit. n. ꝙ aut inualiditas primarum litera
rum ſurgit ex defectu impetrantis; & pro
cedat dictum gl. aut ſuīe ſuo defectu: pu-
ta, quia iudices mortui ſunt; & procedat
ɔ̃ria opinio. Aliter aũt no. Cald. poſt Io.
An. in d.c. in noſtra. Ego ſic d ſtinguerē,
ꝙ aut tēpe impetratiōis ſecūdarū, primæ
erant nullæ ipſo iure: & valent ſcd̄ę, vnde
cunq; ſurgat defectus, vt in regula, ſi præ
a ſtat [a], de reg. iu. lib.6. Aut primæ erāt ali
quæ, ſed ex poſtfacto inceperunt corrue
re. Et tunc ſi ſunt literæ ad beneficia, ſi va
lent ſcd̄æ tanq̃ ſurreptitiæ, vt A in c. ſi eo
tēpe. ĵ. eo. li.6. Aut ſunt ad lites: & tūc aut
ex defectu primi impetratoris literæ ſuæ
corruunt: & valēt ſecundæ. & ſic loquitur
c. plerīq;. ĵ.e. & ʒ.e.c. ſi ãt. Aut ſine ſuo de
fectu: & tunc puto, ꝙ ſecundæ pñt elidi ꝑ
exceptionem tanq̃ ſurreptitiæ habito re
ſpectu ad tēpus impetrationis, arg. ĵ. eo.
ſuper literis. Aut literę primę tenent, ſed
poſſunt annullari per exceptionem: &
tunc aut per exceptionem competentem
tertio: & non valent ſecundę, tanq̃ ſurre-
ptitiæ. Exemplū in materia c. mandatum
ĵ. eo. Aut per exceptionē cōpetentē ſcd̄o
impetratori: & valent ſecundæ, ar. in l. ſi
dari ſtipuler, ff. de ver. ob. & l. nō vr̄ latita
7 re, ff. de iud. † In gl. fi. in b. No. ſingulari-
ter iſtā gl. ex qua habes, ꝙ faciens aduer
ſarium citari corā diuerſis iudicibus, nō
debet regulariter perdere cām. Sed ſatis
eſt, ꝙ reo excipiente, cōdēnetur in expen
ſis ſecundi iudicii; & ſic intelligēda eſt l.
vbi cęptū [b], ff. de iud. vbi dr̄, ꝙ vbi iudiciū
cœptum eſt, ibi dēt finē habere. [c] Fallit fa
uore libertatis, vt tunc actor ꝑdat cām;
& ſic intelligit̃ l. 1. C. de aſſer. tol. Vltra-
mō. tenuerunt ibi ɔ̃ opi. huius. gl. vt regu
lariter perdat̃ cauſa: ſed cōiter tenet̃ op. huius gl. quã tenuit
8 Inn. hic. † Nunq̃d autē cōuentus corā ſecūdo iudice poſſit
indifferenter excipere de cōuētione prius facta corā alio iu
dice? Et credo, ꝙ ſi in primo iudicio fuit cōtumax, nec pur-
gauit cōtumaciā, nō pōt excipere corā ſecūdo. Quia nō pōt
vti bñficio primæ inſtātiæ; ex quo eã nō approbauit cōparē
do, ar. opti. in l. ſancimus. C. de iudi. Nā ſi in vna & eadē in-
ſtātia nō audit̃, niſi prius purget ɔtumaciā, vt ibi, fortius nec
in diuerſa audiri dēt. Et vr̄ de mēte Bar. in l. ſepulchri, ff. de
d ſepulchro violato. [d] Et ꝑ hoc dictū iſero ad no. limitationē
iſtius tex. ꝙ ſi citatus vigore vnius reſcripti nō cōparuerit,
nō poterit poſtmodum excipere, ſi citetur vigore alterius.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum ad beneficia debet facere mētionem de alijs beneficijs, quæ habet impetrans.*
2 *Impetrans beneficium, debet aſſerere ſe eſſe clericum.*
3 *Beneficium impetratum ab illo qui licet non ſit clericus, tamen vadit in habitu clericali, non poteſt per ipſum obtineri.*
4 *Papa ſi reſcribit pro indigno, an ſit ei obediendum.*
5 *Sufficientia alicuius beneficij pbat̃ ex nobilitate, ſciã, & dignitate.*
6 *Beneficia plura quis non poteſt tenere etiam ex diſpenſatione Papæ ſine rationabili cauſa.*
7 *Clauſula, ſi impetrans ſit idoneus, ſemper ſubintelligitur in literis ad beneficia.*

C A P. X V I I.

1 CVm adeò. † Nō valet reſcriptū ad bñficiū
impetratū, de beneficio impe-
trãtis nō faciēs mentionē. Cōis diuiſio. Scd̄a ibi:
cū enim. Caſus literalis. Quidā clericus P. noīe
impetrauit literas à dño Papa: vt Præpoſitus & clerici de
Grōzola reciperēt ipſum in fratrē & sociū: & Prępoſitus li-
teras iſtas oſtēdit Mediolan. Archiepo. Archieps multū mi
ratus fuit, ꝙ cū ipſe haberet ſufficiēs bñficiū in eccleſia Mo
docen. mādauit dñs Pa. vt reciperet̃ in dicta eccleſia de Grō
zola, ſcribēs ſuꝑ hoc dño Papæ. Scribit Papa Archiepo di-
cēs, ꝙ ſi lr̄arū ſeriē attēdiſſet, nihil inueniſſet in eis, qđ ipſi[9]
animū offendiſſet: qa in lr̄is de ꝑbenda ipſius nulla mētio
habebat̃: nec dicebat̃ Modecē. canonicus: nec ēt clericus no
minabat̃: & ī lr̄is talis erat cōditio, ſi dignus exiſteret ad ec
cleſiaſticū bñficiū obtinēdū. Et ex his oībus poterat Archi-
eps intelligere, qualiter fuerãt impetratæ, ſ. veritate tacita:
& ſic nō valebãt. Ber. No. primò prima frōte admirãdū de
Papa, cū mãdat ſufficiēter bñficiato de bñficio ꝓuideri. Nā
hic Papa nō reprehendit illã admirationē, niſi eo reſpectu:
qa nō mãdauerat ꝓ illo ex certa ſciã. No. ſcd̄ò, ꝙ nō ē ſcri-
ptura alicuius facilè redarguēda, niſi prius pōderet̃ tota vis
ſcripturę. qđ facit ɔ̃ ꝓperè rñdētes; facit. l. inciuile, ff. de leg.
Itē no. ꝙ nō ſufficit in impetratione bñficii mētionē facere
e de ꝑbēda, vł canonicatu: ſed oportet ꝙ fiat mētio đ vtroq;. [e]
Et in hoc nota iſtū tex. & tenet do. de Rota deci. 459. aliàs
459. & eſt rō: qa pōt qs eſſe ꝑbendatus ſine canonicatu, & ca
2 nonicus eſſe ſine ꝑbēda, vt no. in c. cū M. ʒ. de ɔſtitutio. † Itē
arg. ꝓ & ɔ̃, vtrū in impetratiōe ſit fiēda mētio de clericatu:
ſtylus curiæ, habet, ꝙ ſic. ſed credo, ꝙ de iure nō ſit neceſſe:
3 qa ſubintelligit̃ clauſula, ſi eſt idoneus. † Sed q̃ro, qđ ſi qs
defert clericā gerēdo ſe ꝓ clerico, cùm tñ nō ſit ordinatus;
nunq̃d valet impetratio beneficii, niſi dicit ſe clericū? Com
f po. dicit, ꝙ ſic: qa animi deſtinatione [f] eſt clericus: & largo
g modo dici pōt clericus: [g] qa aſſumptus in ſortē dñi, vt in c.
cū ſm, de ꝑbē. Sed tu vide not. gl. in c. 2. de inſtit. & c. fi. de ꝑ
h ſumptio. vbi cōcludit̃ contrariū; & illud verius. [h] Nā bene-
ficiū nō pōt conferri nō clerico: qa non eſt capax iuris ſpiri
4 tualis; vt in c. cauſam, de ꝑſcripto. † Vltimò hic q̃runt doc.
quid ſi Papa ſcribit ſciēter pro indigno; nunq̃d eſt ſibi obe
diendū? Et dicunt, ꝙ ī fronte reſcriptū ꝑſumit̃ falſum, argu
men. hic. & ʒ. eod. c. quando. Sed ſi apparet de certa ſcientia

Papæ, ſibi

---

a Regula, nō pſtat. Vide ibi Io. An. & dicam in c. venerabili, in 2. col. poſt illum de of. dele. Et gl. iſtam limita. 7. modis, vt hic ꝑ Moder.

b Vbi cœptum. limitatur ꝑ Moder. hic 11. modis d. l. vbi cęptum. & dixi plenè in not. meis, in ver. iudiciū, in notabili. incip. regula eſt.

c SEB. SAPIA. Finē habere. Vide aliqua ꝑ Dec. in rub. ĵ. de iudi. col. 7. in 1. lectu. And. Sicu. in c. ex tranſmiſſa, infrà de foro compe.

d In l. ſepulchri. ff. đ ſepul. vio. Ad de Io. And. in addi. Spe. in ti. de cō pe. iudi. adi. in §. 1. ver. ſed pone. Bar. in l. q̃uis, in 3. col. de dã. inf. Pau. in l. q̃uis. per illum tex. ff. de in ius voc. iſtū poſt But. in c. ꝓpoſui-ſti. ad fi. de fo. cō pe. Pet. de Anch. in tēpe. c. poſtula ſti, eo. ti. ver. 7. q̃ro. & in cōſ. 192. magnificè, in fi. iſtū in c. dilecti, in pen. col. de fo. cōpe. Bal. in l. de die. §. iubet, i lec. antiq̃, ff. q ſatiſd. cogã. & ibi Alex.

A Fe clari[9] in c. 2. de fil. presb. li.6. & cap. ſi mo[:]u ꝓprio de prę ben. & ī c. cō ſtitu[9] ĵ. eod.

e Mentio da vero que. Adde Rotã in iſto ti. 66. ī antiquis, & de præbē. ſecunda, in antiquioribus, & in iſto ti. 23. in nouis, itē quidã habēs: vbi idē tenet ɔ̃riū tenet Pet. de Anch. in te. acceſſoriū, col. 49. ɔ̃ q̃dã deciſionē Rotæ, de reg. iu. in 6. Moderni tñ tenēt hic cōem; & rñdēt ad rōnes Pe. & cū cōi trãſit Dñicus in repetitione. c. poſtulaſti. ĵ. eo. I 9. col. ibi, vñ cęteris omiſſis; & allegat iſtū text. & hanc partē tenet hic & dñs meus.

f Animi deſtinatione. Adde Pan. conſ. 350. vr̄, ꝙ dicta ſentētia. facit l. 1. §. fi. ff. de bo. poſ. ex teſta. mili. Spec. de act. & peti. §. ſuper actionibus. ver. ſed nunquid ſublatis. Rotã de proba. in 11. in antiquis, not. ꝙ clericus. Arch. in c. ſi quis ſuadente, in pen. col. 17. q. 4. adde l. 3. cū gl. ff. de fun. dota. Bal. in l. ex facto proponebatur, ad fi. ff. de hære. in ſti. facit conſ. Alex. 16. viſo tit. in pen. col. tex. in l. & ſi non ſunt. §. quid ergo, ff. de aur. & argen. leg. Rotã de teſta. 1. in antiquioribus. Domi. in c. ponderet, io fi. 50. diſ. & in c. cum in illis. §. 1. de præb. in 6. Maria. in c. de multa, in 2. col. de præbē. Pe. de Anch. conſ. 65. ɔ̃ donationem, ad fi. Alberi. in l. 1. §. 1. in 1. col. ff. de of. præfe. vrb. & ibi Bal. in 3. col. bo tex in clem. ne Romani. de elect. & Domi. in c. præſenti. §. porrò. de præben. lib. 6. Bar. in l. veſtimentū. ff. de aur. & arg. leg. do. meum in c. iuràuit, de probationibus.

g SEB. SAPIA. Dici clericus. Vide multa accumulata ad iſtam materiã per domi. And. Sicu. in cōſ. 20. præclarè dixit. in 3. vol. Et ɔ̃ terminos illius conſilij conſuluit Alex. in conſ. 98. in 3. vol. vide et ad hanc materiã eundem And. Sicu. in conſ. 7. in 1. volu. aliqua per do. Iaſonem in l. admonendi, col. 12. ff. de iureiur.

h Et illud veri[9]. Adde Cal. in d. c. 2. & hic, quē ſeq̃t̃ Do. hic ꝑ l. ex eo ff. de mi. te. & vide do. meū hic allegãtē l. nulli. C. ne ſacrū baptiſ. & ibi Bar. & Bal. in auth. ſi qua mulier in fi. C. de ſacroſ. ecc. quod bona morientis intra annū ꝓbationis, nō ſunt monaſterij, de quo plenè ꝑ

do.meum.in c.2.de teſta.& facit c.beneficiū,cū gl.de reg.iu.in 6. Et ꝓ hac veriori opinione vide tex.cū gl.in l.ſi nōdum,C.de fur.& ibi Bal.facit Rota de ꝑben.17.in antiquioribus, & de iurepat.10.in antiqs. Inn.de ſepul.c.abolēdæ.Car.in cle.fi.quaſi in fi.de reſcr.Domini.in c.1.ad fi.de reſti.in inte.in 6.facit c. ſicut ex literarū,de homi. & quod no. in c. eccleſia,de īmmu.eccle.& ibi do. Archi.2 q.1.§.fi.poſt Io. de Fāta. Poſt. in ſumma hui⁹ tit. §. q̄ poſſunt obiici,ver.pfeſſio certa. Iſtū poſt alios in c. ex literis, de a tranſac.p illū tex. facit l.certa.§.ſed ſi parauerit. ff. de b le.1.& ibi Bar.Ange. & Imol. & ibi Alex rñdet ad l. 3. §. qd ergo. ff. de ↄtra. & ut.ac. tut. de quo textu fecit feſtū Ro.in l.ſi ex legati cā,in 4.col. ff.de ver.ob.&do. c nre⁹ in repe.ru. de reb.eccle.nō alie. fol.30. ibi ,& in- d quē ſupius. & reꝓbat Alex.ī d.§.ſed ſi parauerit. dicta Albe.i 12 par.ſtatu.q. 105. itē habeo duas pulchras qōnes. vbi plura allegat in hac materia deſtinatiōis, quæ renera videt brocardica; vt dixit Alex. cōſi.95. incip.aliàs cōſultus, in tertio vol. & Franci.de Aret. cōſi.6. in vlt.col. ANT. FRAN. 6 Verū bona ingredientis monaſterii, ſi egrediat añ ꝓfeſſionē, vel infra annū ꝓbationis,recuperet bona;dicas,ꝙ ſic: q̄a licet p ingreſſum monaſterii bona trāſferant in monaſteriū,vt in aut. 7 ingreſſi,C.de ſac. eccl.cū ſi. tñ illud f eſt verū, ſi conſtit ꝓfeſſionē expreſſam vel tacitā,iuxta materiā.c. licet,de reg.imò poſito , ꝙ p ingreſſū 1 ſimplr bona applicarentur monaſterio:tñ eo egreſſo,dareī reuocatoria ↄ monaſteriū. Pro quo vide gl.fi.in c.in pña,de ꝓba & habet p Bar.in l.ſi mř, in fi.C.de ſuis & legi.& verū valeat ingreſſus cū reſeruatione bonorū,vide Bar.in d.aut.ingreſſi,in 2.col.in lect.& in repet.in 6.col.Et cōis opin.eſt,ꝙ ingreſſus valeat , non autem reſeruatio. de quo per Alex.in l.1.§.pen.ff.de ver.obl.& p Io.And.in c.fi.de cōdi. appo.& Bal.in l.ſi pater.ff.de adop.& in l.1.§.illo,C.de Lati.liber tollen.ut p Bal.Ang.& Imo.in l.ſi qs inſtitutus fuerit excepto fundo,de hæred.inſti.& habet p do.Card.& docto.in cle.fi.de re.& p do.Anto.& doc.in c.2.de ſta.mon.& p Io.de Imo.in l.ubi.ff.de dona.cau.mor.

a In d.c.ſi qñ.Vide ibi p Moder. & q̄ notantur in c.quanto.ī.de cōſue.in c.inquiſitioni,de ſent.excō.& in c.ad aures,de tēpo.ord.vide magiſtrū Rober.de Letio in ſuo quadra.ſermone.34.ubi.ſi qs voluerie maior fieri,allegantem Alber.magnum,ꝙ promouentes ad ordines,vel curam ſcienter indignum , abſq; dubio peccant mortaliter. ANT. FRANC. Circa hoc an promouens ſcienter indignū peccet,vel aliter teneaī eccleſiæ ad intereſſe,vide no.p Mod.in cle.1.de æta.& qua.& vide apoſt.qui poſui.ī.in c.ſiquādo in 1.col.hoc e.tit.

Papæ,ſibi eſt obtēperādū. 17.q.4.c. ſi qs. §.q aūt.Nā inſtar ſacrilegii eſt dubitare, an is ſit dignus,quē Prīceps elegit,vt ibi. hoc dicūt verū : niſi tāta eſſet indignitas, ꝙ ſalua cōſcientia ſibi obtēperari nō poſſet.Et nota hoc dictum ſinglr,qa facit ad multa.Hoc dictū allegaui & vario modo limitaui in d.cap. a ſi qñ; a & dic; vt ibi. 5 †In gl.2.in fin.nota iſta glo. & quatenus dicit, ꝙ † in cōſiderāda ſufficiētia, debet b haberi reſpectus ad nobilitatē,b ſciam & dignitatē;optimè loqtur & ꝓbaī,in c.de multa,in fi. ī.de ꝑben. Et ſi diceres,quare in rebus Dei habeī reſpectus ad iſtas qualitates extrinſecas?rñdetur ꝙ p has qualitates ꝓuideī bono vniuerſali.Nam ſine ſciētia mundus regi nō pōt:vnde eccleſia c vniuerſalis indiget viris lřatis, c vt ī c. cū ex eo, de elect.li.6.& in c.fi. de magiſt.facit aut.habita.C.ne fil.ꝓ pa. Sed q̄tenus d gl.dicit,ꝙ debet ſufficere ſibi & ſuis; d intellige de ſuis , quos ſecū neceſſario dēt habere.Nā ſi eſt doctor,vl̄ nobilis,vel habēs dignitatē eccleſiaſticā,nō dēt eſſe ſolus,nec ſine miniſtro.Itē q̄tenus gl.dicit, ꝙ dēt haberi reſpectus, ꝙ poſſit recipere aduenientes;intellige hoc ſm ſitū eccl'iæ. Nā pōt eſſe,ꝙ eccleſia ſit ex̄ ciuitatē , ēt ī itinere frequētato;ita,ꝙ nō pōt facere cū honeſtate, qn ſeruet hoſpitalitatē : ſecus aūt eſſet in ciuitate, vbi bñficiū eſſet ſimplex;ita,ꝙ hoſpitalitas nō ſeruaī.In ſumma cōclude,ꝙ ſm qualitatē pſonæ & ſm ſitū eccleſiæ iudicabiī ſufficientia bñficii. 6 Ad hoc vide bonā gl.in c.1.a 1.q.1. †Et valet hoc ad ſciendū,an & qñ qs bona cōſcientia poſſit tenere plura bñficia. Nam vbi nō ſubeſt cauſa rōnabilis , nō excuſaī e qs quo ad Deū etiā ex diſpēſatiōe Papæ, vt no.ſentit.Io.An.poſt doct.in c.dudū,el ii.de elec. In gl.in verb.*de ꝑbenda*.ibi: *debet inde facere mētionē &c*.hodie hoc eſt magis declaratū p c.ſi motu ꝓprio,de ꝑ- 7 ben.lib.6.dic,vt ibi. †Vltimò no.gl.fi.ꝙ in literis ad beneficia ſemp intelligitur, f clauſula,ſi imperans ſit idoneus, f etiam ſi nō exprimatur, ſicut intelligitur illa: ſi preces veritate nitantur,ſ.eo. in c.2.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum dubium debet reduci ad ius cōe, etiam quòd verba improprientur.*
2 *Proceſſus factus contra ius, quia iudex malè intellexit canonem, vel legem, eſt nullus.*
3 *Proceſſus, an & quando poteſt pronunciari nullus parte abſente.*
Iudex pōt parte nō citata ꝓcedere, q̄ñ de notorium eſt ipſum nullā habere defenſionem.
4 *Peremptoria citatio , quomodo fiat?*
5 *Clauſula in fine poſita, an & quando concernat præcedentia.*
6 *Statutum an & quando debeat interpretari ſecundum ius commune.*
7 *Priuilegium qualiter ſit interpretandum.*

CAP. XVIII.

1 *CAuſam quæ.* †Ordo reſcripti interpretationē recipit à iure cōi.vel ad idē ſic.1Clauſula in reſcripto poſita debet ad ſtatū iuris reduci,vbicunq; ſita reperiaī. In prima parte ponit partis cōqueſtio.In ſecūda rñſio,& iudicū inſtructio. ibi:nec. Caſus literalis. Inter eccleſiam Præmōſtraten.ex vna parte,& eccleſiā Pramō.ex altera vertebatur q̄dam cōtrouerſia ſup qbuſdā poſſeſſionibus. Cauſa fuit cōmiſſa ſub hac forma, ſi alterutra partiū legitimè citata nō venerit,vel iudicio parere cōtempſerit,recipiatis partis pſentis ꝓbationes; & q̄tum de iure poteritis, in cauſæ cognitione,ac deciſione ꝓcedatis . Orta fuit dubitatio ſup forma huius reſcripti ex eo, ꝙ dicebaī,ſi aliqua ps citata &c. recipiatis ꝓbatiōes alteri⁹ & cām terminetis. Dicebaī, ꝙ ēt lit.nō cōteſt.poterāt recipi teſtes, & ſnia ferri pp ↄtumaciā alterius ptis.Quę ſiuerūt iudices,qd iuris eſſet. Dicit Papa, ꝙ clā illa, q̄tū de iure poteritis, ꝑcedere dēt clauſulā illā, de ꝓbationū receptiōe, & ante illā fuerat inſerenda:vñ manet,vt clauſulā intelligāt ibidē, vbi ab initio debuit poni. & in cā ipſa iuxta tenorē lřarū priorū ꝓcedāt:ita tñ,vt ſi legitimè ī eodē negō ē ꝓceſſū,ſtabiliter pſeueret. Si verò occaſiōe illi⁹ clę aliqd in ꝑiudiciū ptis alterutri⁹ eſt attētatū,illud decreuit Papa ñ valere. Ber. Not.primò tria dcā notabilia & mēti tenēda,q pñt ex hoc tex.colligi. Primū dctū,ꝙ reſcriptū pricipis dēt ī dubio ſduci ad ius cōe, g ēt ſi oporteat id fa

b Ad nobilitatē. Ad de Inn.in c. dudū, el ij.ad fin. de ele. gl.in c.cōſtitutis, in ver. impotentiā, de app. & ibi Phi. poſt alios in 5.col.doct.in c.de multa,in fi.de ꝑb. in ver.ſublimes, & literatas. & Tho quoli.6.arti.9. In ↄtrium facit. tex. i c. venerabilis, d. ꝑbē. & gl.24.q.1 qm vetus. & Bal l. in l.in dādo,ff. de tut. & curato.da. ab his. & gl.i l.ſocietas, q eſt.l. 5.ff ꝓ ſocio.Cy.in l. ꝓ vendendū , p illū tex. C. de poſt. & Ro.in l. ſi verò. §. de viro.in 53.fallentia,ff.ſolu. m. Et de nobilitate vide pleo. Bar.C. pn. in tract.de Imperatore militū, alias de rē militari.dixi plenè in repeti.ca. grādi, de ſup.neg.pla.lib.6. Idē dicas in præſtādis victualib⁹, p iſtū ī.de conſti. cū oēs,in pen.col. & ibi dixi.& vide bn.gl.21.q.1.in c. 1. in uerbo,neceſſitatē & c. nō c[illegible] gantur 41. diſtin. Adde Rom.ſing. ſuis.fol.10. incip. nobilitas. ZACHARIAS. Dic tu, ꝙ iſte dn̄ voluit allegare Rom. in ſuis ſing. quod eſt ſing.446. quod incipit, nobilitas inducit ꝑſumptionē ; facit melius ſing. ſuis 487.inci. heri fui interrogatus. vbi legitur in terminis huius ca[illegible]e,in quibus add. Pau. de Caſt. cōſi.137. & conſil. 229. & Bar.in l.1.C.de dig.libro 12.

A Vbi idē q̄ſiuit. & in c.cū teneamur ī. de ꝑb. & c. ſignificauit. ut oīd. ordi.

c Viris literatis. Vide Ioan.monach. in cap. ſuper eo,de hære.lib. 6. ubi dicit , quòd eccleſia indiget uiris literatis , & non aſinis ferratis .

d Suis,vide iſtum in c. 1.in gl.pe.ad fi.de coha.cler.& mu.& gl.& do. cto.in c.ſtudeat.1. diſtinctio.

e In c.dudum.Vide ibi gl.in ver.retinere.& ibi doct.

f Sic idoneus.Vide quod legitur, & quod no.in c.fi. de præſump. & in clem.vnica.in ver.conſtiterit;de offi.deleg.

g Ad ius cōe.Adde tex.in c.licet,de præben.glo.in c. paratus,in ver. prodeſſe. 23.q.1.Oldr.conſi.268.quæſtio eſt verum per priuilegium, ad fi.ibi:& vlterius ſæpe compertum eſt. Card.in iſto titu.cōſi.3.& de ſenten.excōmu.conſilio 1. Bald.in l.1.verſus finem.ff.de conſtl.

princi.Domi.in c.licet canon.§.fi.in 2.col.de electio.in 6. poſt Io. mona.& Io.An.ibi. Bal.ĩ.eod.cùm ordinẽ.in 5.col.verſi.pone ergo Papa cõtulit.Rom.conſi. 350.ad fi.Hoſt.in ſumma huius tit.§.de ipſius interpretatione,per totũ illũ.§. Card.conſi.94.nobiles viri dñi de Vinciguerra.facit quod voluit Old.cõſi.38. quẽ ſequitur Ana.in c.fraternitatis,in pe.col. de hæret.& quod not. Cal.de reg. conſil. 22. & Bal.in c.ſup eo,in prin.de off.deleg. ꝙ reſcriptũ Papæ recipit limitationem à iure cõi, & oẽs clauſulę appoſitæ in reſcriptis reſtringunt ad litigãtes. & quæ no. in l.falſo.C.de diuer. reſcrip. Facit quod voluit Rota de app. 3. i nouis, ver.fi.& Aegi.deci.419. ſi auditori,& ſequẽti.& Ludo.conſi.362.quo ad primum artic. poſt prin.& Phil. in c.vt debitus,ad fi.i fo.pe.de appe. & per Mod. hic. Adde Rom.conſi. 330. Fulg. conſil. 61. Pet. de Anch. conſi.354.

SEB. SAPIA.

a Improprietatẽ verborum . facit tex. in l. ſi qñ, in prin.C.de inoff.teſta.vide do. Ia.in l.3.§. ſi is ꝓ quo.i prin.ff. quod q ſq; iur.Feli.in c.1.co. 4.ver. priuilegiũ, ã.co. Deci.in cõſ. 114.i 3.co. & ſeq. Scotũ in l.nemo põt. in pen.col.ff. de lega.j.

a cere ꝑ improprietatẽ verborũ,ᵃ ſeu ꝑ tranſpoſitionẽ clauſularũ.Et rõ hui⁹ dicti eſt: qa reſcriptũ cõceditur ad iuris obſeruãtiã,nec aliqd debet cõtinere ꝯ ius: qa tũc eſſet,priuilegiũ,vt no.dicit gl.ſup ver.naſcatur,in fi.in c.1.de cõſti.li.6. & ꝑ Cy.in l.reſcripta,C.de preci. Impe.offe.Ideò vt reſcriptũ nõ operetur cõtra naturã ſuam, debet ita & taliter intelligi, vt nõ obuiet iuri cõi.Quod intelligo,qñ verba hoc patiuntur.Nam vbi nulla eſſet ambiguitas, ceſſat illa cõmunis interpretatio, vt l. ille,aut ille.§.cũ in verbis,ff.de leg.3. & ex his habes clarã rationẽ decidẽdi ad hũc

2 tex. †Secundũ dictũ notabile eſt,ꝙ proceſſus factus vigore literarũ malè intellectarũ non ſuſtinetur ex errore malè intelligentiũ : ſed ſi reperiẽ proceſſus cõtra ius,debet ꝓnuntiari nullus.Et ex hoc infertur,ꝙ ſi iudex ꝓceſsit contra ius malè

b intelligẽdo ᵇ legẽ,vel canonẽ,ꝓceſſus nihilomin⁹ eſt nullus. Adhoc c.cũ dilect⁹, ĩ.de conſue.vbi bo.tex. Et ſm hoc debet intelligi gl.in c.vnico,de poſtula. Prælatis

3 lib.6.in verbo, de cætero. †Tertiũ dictũ notabile eſt , ꝙ proceſſus poteſt pronun-

c tiari nullus parte abſente.ᶜ Sic fecit hic Papa; quod dicit Abbas valde notandũ. Hoc dictũ nõ admitterẽ indiſtinctè:quia regulariter nihil debet iudex facere in ꝑiudiciũ partis abſentis,vt i c.oĩ 1.& i c.caueãt.3.q.9.& i c.1.de cauſa poſſ. & ꝓprietatis.Sed iſtũ tex. ſalua in duob⁹ caſibus.

d Primò, ꝓpter notorietatẽ.ᵈ Nã notoriẽ conſtabat Papæ in hoc nullã defenſionẽ cõpetere abſenti , cùm dubiũ ſurgeret ex

b Malè intelligendo. Vide no.per moder.in c.1.de ſent.& re iud.cum concor.ibi poſitis per eos.

Adde tu Pe.Anch. conſi.291.

ZACHARIAS. Adde de hac q.per Fel.in c.1.col.8.circa fi.ver. limitatio no.de re iud.eundẽ in c.cum ex off.col.11.ver.v. cõclu.de præſcri.Maria.de Se.in c.illa,in fi. quem ibi refert & ſequitur idem Feli.de accu.vbi alleg.Inn.in c.cùm ex offi.ſupra alleg.& Roma.ſingu.45. incip. iudex pronuntiat.

c Parte abſente.Adde Domi.in c.infantis in notabi.28.diſt.per illũ tex.in ver.abſque omni controuerſia, ad idẽ text. & ibi Do.in c.relatum. 5.q.2.licet contrarium firmet hic Imo.& do.meus.

d Propter notorietatẽ. Adde tex. ſm do.meum hic.in c.bonæ,lo j.in verſi.porro.de elect.& quod le.& no. in c. cũ olim,de re iudi. & eſt bona gl.in terminis in c.ſua.in gl.fi.de off.vica.vbi do ꝙ iudex põt pronũtiare ſuper nullitate ꝓceſſus etiã parte nõ citatã, nec vocata, qñ notoria eſt nullitas ex defectu impotẽtiæ iudicis. unde infert, ꝙ eccleſiaſticus poteſt pronuntiare nullũ eſſe ꝓceſſum habitũ per ſecularẽ contra clericũ coram eo factum, etiã parte non vocata,licet Imo.& do.meus hic aliter velint,& non bene; vt hac per Moder.

e Adde de hac materia videndum latè Fran.de Are. conſi.164.

f SEB. SAPIA. Sui reſcripti.Cõprobatur,ꝙ etiam non citato poſſeſſore iudex poteſt dare licentiam alteri ipſum expellendi , qñ conſtat notoriè ipſum poſſeſſorem fouere iniuſtitiã,vt per Abbatẽ poſt Inno.in c.accepta. j.de reſti.ſpo.no.Ro.in conſi.499.in ꝑmiſſa, col.2.Deci.in conſi.191.incip.in cauſa,quæ agitatur, col.4.ver.ſed tamen. Riminal.in l.ſi pacto,quo pœnam.col.4.C.de pac.

f Reſcripti. Adde Pau.de Caſt.pulchrè conſi. 51.in 3.co.& Inn.in d. c.olim.aliter intelligit eum ibi But.in 1.col.& hoc intelliga in Papa. In interpretatione autem ab inferiore à Papa iudicialiter benè requiritur citatio ſecundum Innoc. & But.in d.c.olim.

g In termino peremptorio. Tu adde Io. de Imo.in c.cũ dilecti.in ver. & no.ꝙ in pereptorio,& in ver.an antẽ facta citatione ſup tota cauſa.ĩ.de dolo & cont.& doct.in c.conſuluit,de off.deleg.& in c.audiſtis,de ꝓcu.& in c.tum ex literis,de in integrũ reſt. Subdit tñ Ioã.de Imo.in d.c.cum dilecti,cõiter ſeruari,ꝙ cominetur ſe proceſſurum ad vlteriora, etiã vſq; ad ſentẽtiã incluſiuè:& quando ſit opus perẽpeorio, & quo , vide pulchrè Sal.in l.ſi ea.i pe.co.C.q ac-cu.nõ poſ. & Bar. i l. ad perẽptoriũ ff.de iudi.& in l.ſi finita.§.Iul.hic alleg.ꝑ Abb.iſtũ, & ꝑ eundẽ in d.c.cõſuluit . vbi dixit, qđ regl'r nõ requiritur perẽptoriũ, niſi in prima citatione,q fit i ingreſſu litis. Irẽ ad ſententiã audiẽdã; in aliis actis iudicii; ſufficit vna citatio . Facit c.2. de teſt. vbi ad receptionẽ teſtiũ ſufficit vnica. & ita Bar.i d.§. Iul.niſi vbi agiẽ de ꝑiudicio graui in iudicio,vel extra : qa requirit trina , vt ꝑ Ino.in c.ad petitionẽ , de accuſa. exceptis 10. caſibus,q ponuntur ꝑ Mod.in d.c.cõſuluit. Et regl'r vbi reqrit trina , põt fieri vna ꝓ oĩbus, iuxta gl. i c.cõſtitutione, de ſen.ex cõ.in 6.Fallit tñ i 6. caſibus, de qb⁹ Alex.in l. cõtumacia.ff.de re iudi.

c tenore ſui reſcripti.ᵉ Et ſm hunc intellectũ habes hic caſum , ꝙ parte abſente nõ citata,põt iudex ꝓcedere, ſi notoriè conſtat nullã defenſionem cõpetere abſenti. Et in hoc caſu intellige.c. cũ olim, de re iud.& ibi dixi.Et vł bo.tex.in l.2.§.quod de frumẽtaria.ff.de admini. rerũ ad ciuitatis.

f pti.& ibi Bar.Secundò ſaluo,qñ nullitas ſurgit ex interpretatione reſcripti ᶠ apoſtolici.Nã queadmodũ ipſe Papa põt interpretari ſuũ reſcriptũ parte abſente,vt ĩ c.olim.de verb.ſig.& ibi not.ponit Inno. ita & decernere põt nullitatẽ actus acceſſoriè ꝓueniẽtẽ ex interpretatione reſcri-

4 pti. †In gl.2.ibi: *poſt ipſum terminũ peremptoriũ.* ꝑ hoc dictũ gl.dicit Inn.& Cõpoſt. ꝙ iſta clauſula cõminatoria appoſita in ſimplici citatione nõ hẽt vim perẽptorii

g cũ ſoleat apponi i termino perẽptorio,ᵍ ut in d.l.in perẽptorio,ff.de iud.Sed Bar. aliter diſtinguit in l.ſi finita.§.Iuli.ff. de dã.inſe.Dicit aũt:aut iudex cõminatẽ ſe ꝓceſſurũ,ꝙ tum de iure poterit,vel ꝑ verba

h ſimilia: & tũc nõ habet vicẽ perẽptorii:ʰ quia põt intelligi,ꝙ ꝓcedet ad aliã citationẽ . Aut cõminatẽ ſe ꝓceſſurũ ad deciſionẽ & cognitionẽ negotii:& tunc haberet vim pemptorii . Idẽ videtur velle do. de Ro. deci.237. Sed ꝯ hoc dictũ oppo. de d.l.in peremptorio. vbi dr,ꝙ iudex in pemptorio cõminatẽ ſe proceſſurũ ad cognitionẽ,& deciſionẽ &c.Ergo nõ habet vim peremptorii. Sol.reſpõdeo dupliciter ſuſtinendo Bar.ꝙ tex.ibi,nõ imponit neceſſitatẽ iudici,vt apponat illã clauſulã.Vnde dico, ꝙ illa clauſula ponitur ad

Adde, vt per Oldr.conſi.3.& quando ſufficit vna pro omnibus, vide Roma.ſing.ſuis. fol.23,in fine.

ANT. FRANC. Ad iſtã materiã de peremptorio, q̃ ſatis diffusè vbiq; traditur,vt in l. ad perẽptoriũ,ff. de iudi. & in l.ſi finita, §. Iulianus,ff.de dã.inf.& in l.cõſentaneũ.C.quõ & qñ iudex:adde ꝙ ſtatutio termini facta ꝑ iudicẽ,in dubio videtur eſſe peremptoria,vt in l.ſi.ff.de fer.& in l.i.C.de dila.& habeẽ ꝑ do.Ant.& Mod. in c.paſtoralis,de exte.Et an poſt terminũ peremptoriũ datum à iudice audiat volens opponere,no.doct.in c.quod ſicut,de ele.& in c. corã, de in inte.reſt.& ꝑ Io.An.Hoſt.& Inn.in c.cũ dilect⁹,de fi.inſt. & habeẽ in cle.1. de excep.& ꝑ Arch.30.q.3.in c.iudicant,& 22.q.4. In c.de illicita.& vide in gl.ſummæ.13.q.2.& an oĩs terminus dat⁹ poſt litẽ conteſtatã dicatur eſſe peremptorius ; habet in l.ceſſante, C. quõ & qñ iud.& in c.ſæpe.in c.ſuper eo.vbi ꝑ Inno.de appel.& tene mẽti,ꝙ in citationibus, q̃ fiunt a principio ante,q̃ aduerſarius cõpareat,requiriẽ peremptoria,ſi citari faciens vult adipiſci poſſeſſionẽ bonorũ, & ſibi ſatisfieri de damnis & ſumptibus:qm iſta ſunt grauis ꝑiudicii,vt no.voluit Ang.in l.ad peremptoriũ,ff.de iud. & voluit Inn.in c.ad petitionẽ,de accuſa. vbi multa dicit circa iſtam materiã. Adde tñ,ꝙ etiam ſi in citatione nõ adiiciatur aduerbium; peremptoriè,ſi iudex citat ter; ſubintelligiẽ illud aduerbiũ, peremptoriè,de quo vide gl.in c.ſi Epiſcopus. 17.diſt.& habetur in c.de illicita,& in l.tres denuntiationes. C. quomodo & quando iudex.

h Non habet vicẽ pemptorii.Adde Imo.in d.§.Iulianus,& ibi plenè ꝑ doc.& maximè ꝑ Alex & But.de ap.ſæpè,in 8.col.ibi,hoc puto.limita tñ hoc tribus modis.Primò niſi dicat,ꝓcedemus ad cognitionẽ & ꝓnuntiationẽ.Bar.in d.§.Iulianus.Ro.de re iud.x.in nouis.Itẽ licet in cauſis ꝓphanis.But.in c.qñ.§.ſi vero.vt lit.nõ cõteſt.& i d. c.cõſuluit,in 6.de off.dele.& in c.2.ne clerici vel monachi.& i c.cũ cauſam,de iur.cal.& ibi iſtũ i pa.col.Imo.i c. ad petitionẽ,de acc.& ibi

cautelam

cautelā, cùm exprimiť pēptoriū: qa terminus pēptori⁹ hēt vim trinæ citatiōis, vt ī l. tres denūtiatiōes, C. quo mō & qñ iud. & in l. cōtumacia. ff. de re iud. & 23. q6e. 3. de illicita. Et vide plures practicas p gl. no. ī c. cōſtitutionē, de ſen. excōi. li. 6. Et ſic quaten⁹ gl. hic dicit, q dēt poni illa clauſula in p emptorio, nō bñ dicit, ſi p verbū, dēt, intendit inducere neceſſitatē: ſecus de honeſtate. Sed ò & melius pōt rñderi, q tex. in d. l. nō dicit, q in pemptorio dēt exprimi illa clauſula: ſed poti⁹ declarat, qd importat pemptoriū. Nā dicendo, cito te pemptoriè; nihil aliud eſt dicere, q̄ cōminari de nō expectādo vlteri⁹ partē, ſed de ꝓcedēdo vlterius ad cognitionē & deciſionē, q̄tū de iure poterit fieri. Si ergo hoc importat ſignificatū pemptorii, debem⁹ dicere, q verba explicitè ꝓlata habēt vicē pemptorii: qa nō refert qd ex æqpol
5 lentib. fiat, ī c. licet ex quadā, de teſti. & l. certū. ff. ſi cer. pet. † In gl. i verbo, *inſerenda* ibi de *ap. inquiſitioni*. Aduerte qa gl. corruptè inducit illud. c. inqſitiōi, nā ꝓbat totū ꝯriū: & de eo pōt formari fortis oppoſitio ad iſtā reuolutionē clauſularū, q̄ ꝓꝓ hic fecit. Nā tex. ibi dicit, q clauſula, oī appella. remota, concernit oia ꝓcedentia: ergo iſta clauſula, quantū de iure poteritis &c. debet concernere oia præcedentia: & ſic qualificare id, qđ fuerat dictum de ꝓbatione recipiēda; & tunc abſurditas nulla ſurgebat. Sol. dico ſoluendo ꝯrium
a dupliciter. primò, q clauſula in fine poſita [a] cōcernit oia ꝓ
b cedentia, niſi illa habeant ſuā determinationē, [b] vt ꝓbatur in c. cùm dilectus, de dona. dixi in c. ſecundò reqris, de app. ſed illa clauſula de recipienda ꝓbatione determinabat verba ꝓcedentia, vbi fuerat dictū, de iure. ergo illa clauſula dēt referri ſolùm ad ſequentia. Vel ſcdò vbi clauſula poniť in principio alicuius oratiōis, eſt pars illius oratiōis, & ſolùm ꝯcernit ſeqntia, vt dixi in c. ſcdò reqris. vñ illa clauſula concernebat ſolùm ſeqntia: ideò fuit opus intelligere p trāſpoſitionē clauſularū, ne aliqd cōmitteret ꝯ ius cōe. Vide etiā de his p Bar. plenè in l. ꝓtor, ff. vi bo. rap. & in l. talis ſcriptura, ff. de leg. 1. dixi plenè in d. c. ſcdo requiris. Et ex ꝓdictis habes modū interpretandi reſcripta, vt in dubio ſemp redu
6 cantur ad ius cōe. † Et hinc occaſione ſumpta Inn. & Hoſti. & Compoſt. tractant de interpretatiōe aliarum diſpoſitionum; & inter cætera dicunt q ſtatutum debet interpretari ſecundum ius cōmune; pro quo videť tex. in c. cùm dilectus, de conſue. & in l. 2. C. de noxa. Tamen in hoc aduerte vltra eos. nā vbi ſtatutū eſſet priuilegiatiuū debet intelligi, vt ali
c qd addat vltra ius cōmune, [c] vt ꝓbať in l. 1. ff. ad muni. ſic dicimus de ipſo priuilegio, vt in c. i his, de priuil. Si verò eſt merū ſtatutū: & tunc quatenus ꝓiudicat iuri priuato, dēt intelligi ſtrictè, & p ſubauditionē, ſi opus eſt, debet reduci ad ius cōe, vt eſt tex. no. in d. l. 2. C. de noxa. Aut nō ꝓiudicat iuri priuato, ſed tātùm iuri cōmuni; & tunc dicerem aut loqť purè in terminis iuris cōmunis: & debet intelligi ſm ius cōmune: & ſatis operabiť inducendo nouū remediū agendi; ad hoc reducendus eſt Bar. in l. 1. ff. ad l. Fal. facit ca. ex parte. 3. de verb. ſig. hoc intellige, vbi ius cōe loquitur p verba ꝓpria. ſi verò loquiť per verba impropria, & ſtatutū in ead. materia loquiť per verba ſimilia; & tunc ſtatutū nō reduciť ad ius cōe, ſed intelligiť vt iacet: & ad hāc theoricā adduco doctrinam Bar. in l. 4. §. ꝓtor ait. ff. de damno infecto, vbi dicit quòd ſi ſtatuto caueť q fiat citatio ad faciē vel ad domum, ſufficit quod fiat in domo; vel perſonaliter. neq; intelligitur illa alternatiua, vt ſit ordinis quemadmodū in- b telligiť ius cōe, in l. ſcire oportet. §. oportet, ff. de excuſa. tu. Aut ſtatutū nō loquiť purè in terminis iuris cōis, & dico q dēt intelligi q aliqd addat ad ius cōe: nō aūt p impropriatiōem debet reduci ꝓceſſus ad ius cōe, ar. opt. in c. cū dilectus. ſ. alle. & aliud eſt in reſcripto, qa ſtatutū fit vt plurimū vt aliqd addat, & eſt lex municipalis. 1. diſ. ius ciuile. ſed na c reſcripti nō eſt vt aliqd addat; & ideò dēt reſcriptū ſtrictius
7 intelligi, q̄ ſtatutum. † In gl. in ver. *præcedat*. ibi *ſecus in priui*
d *legijs*. [d] hoc intendit gloſ. quòd priuilegium non debet ita d ſtrictè interpretari, ſicut reſcriptū. ſed tu uide qualiter ſit priuilegium interpretādū: qđ no. in c. olim. de uer. ſig. & p Bart. in l. fi. ff. de cōſt. prin. & uide gl. ī c. ordinarii, de off. ordi. li. 6. & aliqd per doct. hic.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio uitiat gratiam ipſo facto. 5. 6.*
2 *Onus probādi; quod unus actus præceſſerit alium, incumbit allegantı actū præceſſiſſe.*
3 *Actus ꝓſumitur factus legitimo tēpore, niſi cō*

Ana. in 8. col. Bar. in d. l. ad peremptorium, & ibi Bal. Spe. de cita. §. ut ſo. ibi, ſed quæro, an clauſula. Imo. & Rom. in d. §. Iulianus. Limita ſecundò niſi comminatio dicat aliàs elapſo tempore, te non audiemus; quæ importat peremptorium. Bar. in l. mancipiorum, prope fi. de opt. leg. & ſequitur But. de exce. c. paſtoralis, in 4. col. Limita. 3. niſi eſſemus in iudiciis ſūmarijs, Bal. in rub. C. comminationes, uel epiſtolas, licet cōtrarium teneat Lud. & Alex. in d. §. Iulianus.

a Clauſula in fine poſita. Adde Ang. in §. hinc oobis, in fine, in auth. de hære. & Fal. Bart. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus, ff. de uer ſi. Butri. in c. 1. de pactis. Bart. in l. ſi cui, la. 2. ff. de legatis, primò; & iſta alleg. hic do. meus.

Aduerte tñ, aut nos q̄rimus quo ad qualitatē poſitam in una clauſula, ao uideat repetita in alia; & iſta non eſt mā noſtra; ſed uocatur materia repetitionis. De qua uide per Bal. in l. quēadmodum. §. hæc uerba, ff. ad leg. Aquil. & Bar. in l. 4. §. erit, ff. ui bo. rap. & io l. doli, ff. de ſer. corrup. per Hoſt. & alios in c. fi. de proc. per Imo. in cle. unica de ſup. negl. prǽl. poſt Butr. Alex. conſi. 48. aliàs, lj. in 1. uol. Io. An. & do. in c. ubi periculū. §. nulli, de elec. li. 6. Ang. conſi. ſuo 28. Are. cōſ. 144. in gl. col. 1. in uerſi. appellare, & ibi per iſtom in apoſtil. de app. & per Aret. in l. talis ſcriptura, ff. de leg. 1. Aut quæritur, ut clauſula abſolute poſita, quæ ſtat per ſe, referat ad oia, uel ſimilia, & iſta dē ma relationis, de qua agitur hic. de qua uide plenè per doct. io l. talis ſcriptura, & in l. ſeruus pluriū. §. fi. ff. de leg. 1. & io c. 2. requiris, & in c. inquiſitioni. ſ. de app. & plenè per Mod. hic limitantes octo modis hanc mam; & per Bar. & Bal. in l. 1 per illū tex. C. de li. præte. per Bar. in l. Titia. §. idem rñdit, ff. de uer. obl. & in l. auia. in princ. & per illū tex. ff. de cond. & demon. & in l ſi quis ex argentariis. §. ſi initiū, ff. de eden. gl. & Arch. 3. q. 5. ſtatuimus. Domi. in c. quū. in princ. in 2. col. ibi, no. bene, de immu. ecc. in 6. gl. & doc. ſ. e. c. olim. in uer. ad oia p Bal. in §. fi. inſti. ad l. aquil. & in l. 1. io fi. ff. de cōſti. prin. & in l. 1. C. de leg. hær. plenè p doct. in l. ſi idē cū eo. §. fi. de iuriſ. om. iu. Ro. cōſ. 439. 1. col. & cōſ. 480. ad fi. & cōſ. 345. ult. col. Et aliquid p iſtum in c. eccleſia noſtra. in 3. col. de elec. gl. & do. in c. 1. de poſtu. præl. li. 6. gl. in c. 1. de ꝓſcrip. li. 6. gl. in cle. ne Romani. de elec. Card. & Imo. in c. cū dilecti, de dona. Bar. conſ. 83. incip. in facti cōtingentia. Bal. in l. oēs populi, in 11. col. in uerſi. & dixi, ff. de iuſti. & iure. not. inſti. de re diui. §. itē lapilli. Card. in cle ſępe, in uer. ſine figura, & uer. ſig.

Adde tu Ro. cool. 112. & 116. Are. conſ. 156. Alex. conſi. 51. Fulg. conſi. 42. & Raph. Comen. in conſi. 2. & 148.

ZACHARIAS. Adde, q clauſula in fine poſita refertur & concernit præcedentia, niſi fuerit reſtrictiua. ita Bar. in l. ꝓtor la. 2. §. 5. eritq; de cauſa, ff. ui bono. rap. idem cum Bal. in l. 1. de libe. præte. Floria. io l. ſi ſeruus. §. ioquit, ff. ad legem Aquiliam. iſte poſt alios. in c. cum dilecti, col. 2 & in apoſt. poſt eum, de dona. Alex. conſ. 11. aliàs ſecundū maio. no. conſi. 153. uol. 2 per Io. niſi tantū reſultaret abſurditas, ut in ꝓalleg. c. cū dilecti. & Cardi. in cle. 1. §. quia autē, de ſtatu mon.

ANT. FRAN. Circa iſtam materiam de clauſula in fi. poſita, an referatur ad omnia præcedentia, uel ad quæ, quia hic multa dicuntur p do. apoſtillantes; ſolū adde, q quoties mā eſt fauorabilis, & ampliāda, clauſula in fine poſita refert ad oia ꝓcedētia, niſi p talē relationē ma ampliāda reſtringereť, tex. eſt reputatus ſingularis, in c. ad liberādā, de Iudæ. p quē limitanť ea, quæ habētur in c. 2. reqnris, & in c. inquiſitioni, de ap. Et qñ clauſula gñalis eſt ſubiecta enumerationi certarū ſpērū, an reſtringať ad ſpēs eiuſdē quantitatis, qualitatis, aut p poſitionis; uide et Bal. io l. ſi in aliquā, ff. de off. ꝓcō. in ult. col. Et addē, q reſtrigiť ad ſpecificata tñ ſi pōt fieri ſalua rōne recti ſermonis ut no. i l. ſi & plurib⁹, ff. de ſol. & p Bar. in l. Aurelio, in §. Cai⁹. ff. de li. leg. Reliqua circa mām iſtā uide i locis hic allegatis p apoſtillātes.

b SEB. SAPIA. Determinationem. Quòd clauſula in fine poſita referatur ad præcedentia etiam in materia odioſa, tenet Alex. in conſi. 101. ſuper eo, de quo quæritur col. 4. in 3. uol. probat tex. in l. 1. C. de li. præte. ubi d. Iaſ. ponit regulam cum multis limitationibus: uide etiam pulchrè per Paul. de Ca. in l. fi. ff. de reb. du. ubi d. Bar. Soci. & per Deci. in conſ. 92. niſo puncto, & in conſ. 11. in 10. col. per Alex. in conſ. 25. uerſ. 2. reſpondeo, in 1. uol.

c Vltra ius commune. Vide plenè per do. meum hic & Alex. in l. 4. in §. prætor, ff. de dam. infe. & in l. fi. §. io computatione, C. de iur. delibe. & dicetur in c. cùm dilectus. ſ. de conſue.

d Secus in priuilegijs. adde Butri. & Imolam hic, & idem de fo. cō-

pe.dilecti, in 4.col. Bal.in l.nec anus, C.de emāci.libe.Ana. conſi.70. uiſis & ponde.& in c.ad petitionem, poſt Card.in 3.col.de accu.illū poſt Io.de Lig.in c.at ſi clerici.14.col.de iud.Cald. hoc tit. cōſ.12. Io.And.in c.dudum in ſi.de elect.Bal.in l.2.poſt gl. C. de in ius uocan.& in l.reſcripta, C.de preci.impera.offe.Domi.in c.authoritate de priui.in 6.& in §.notandū. 2.q.3. Oldr.conſil. 268. queſtio .iſt. Et uide hic plene per moder. ponentes aliquas declarationes circa mate riam priuilegiorum per 6 colon. Adde Alex.conſi.15.& 46.& 191. 2 lib.

ANT. FRAN. Circa hoc qñ mulier dicit virū frigidū, & vir dicit frigiditatē puenisse poſt matrimoniū, & poſt copulā carnalē, & mulier replicat q̄ nō, imo q̄ ſemper fuit frigidus; cui incūbat onus pbandi, dicas q̄ pſumptio eſt q̄ frigiditas ſuperuenerit poſt matrimoniū; & ideo mulier, quæ habet pſumptionem contra ſe, debet probare frigiditatem fuiſſe in viro antè matrimonium, vt eſt no.gloſſ. in ca. quod autem, el 1. 33.q.1.qualiter autem probetur hæc frigiditas in potētia coeundi, nota. in capitul. fraternitatis, de frigi.& intra quantum tēpus probetur, habetur de v roq; p Specu.in titulo de teſte.§.7. in verſicu. hoc quoque & in titulo de dilaſi. in §. primo. & adde quòd ſi mulier ſciuit virum ab initio fuiſſe frigidum, non poteſt ratione frigiditatis petere ſeparationem, vt in capitulo ſi quis acceperit, 33.quæſtione prima. & quibus modis etiam probetur frigiditas viri ad coitū, vide Innocentiū I capitulo primo, & in capitulo fin. de frigidi. & ea quæ habent in capitulo quòd autē cum duobus ſe.33. quæſtio. prima. & vide per gl.& doctō.in c. laudabilē de fri. & tene menti dictum Hoſtiē. in cap. 1. de frigi. quòd quādo tractatur de probanda frigiditate viri, parū aut nihil opat fama: ſed requirūt aliæ probationes. Tempore. Adde Petr.de Anch.in c. fundamenta, de elec.libr.6. Bartol. & legiſtas in le. cū ſeruus, ff. de verb. oblig. Salicet.in l. fin.C.de alī. pupi. præſtā, per illum text. & per doct. in l.2.ff. de condi. & demonſtra. per Bartol.in d.l.fina. & per iſtū in d.ca.cum virum, in 4.no.& per Ioā.de Imo.in c.in preſentia, in verſic.& ſic no.q̄ probato actu, de pbat.
Adde tu Pet.de Anch.conſi.114.

...trarium probetur.
4 *Reſcriptum q̄ ſit ſurreptitiū quis hēt probare.*
7 *Reſcriptū faciens mentionē de ſtatuto an dēat dicere de ſtatuto iurato, ſi ſtatutū ē iuratū an ſufficiat ſimpliciter facere mentionem.*
9 *In iuramentis intelligitur excepta authoritas ſuperioris: quod eſt uerum, quando præſtantur ſuper re ſubiecta ipſi ſuperiori.*
9 *Papa nō habet dominiū rerum eccleſiaſticarū ſed bene habet liberam adminiſtrationem.*
10 *Surreptio uſq; ad quātū tēpus poteſt opponi.*

C A P. X I X.

Conſtitutus. Hoc intēdit. Nō ualet reſcriptū executoriū impetratū ſup pbenda & canonicatu, ī quo nulla ē fcā mētio de ſtatu. uel certo canonicorū numero iuro firmato. uel ſumma ſ. aliquo ad intelliam. nō ualet īpetratio in eccleſia numerata ñ facta de numero mētione, ſi p eā frangit numer⁹ canonicorū; licet nō frangat numer⁹ pbendarū; & pceſſus ſup inde fact⁹ ē nullus. Primò ponit īpetrationē. Scdò exceptionē ꝯ ipſam. Tertiò diffinitionis cōmiſsionē. ſcda ibi: *uerū.* tertia ibi: *diſcretioni.* Caſus literalis. Quidam clericus. P.nomine obtinuit literas à domino Papa ad decanū & capitulū Bituricen. ut ipſum reciperent in canonicū & in fratrē, & pbendā, ſi qua uacaret, uel pxime uacaturā cōferrēt eidē, ſibi ſuper hoc executori 2 bus deputatis. ſed ex aduerſo Bituricē. capitulū ſe opponēs dixit negotiū ad ſedē apłam eſſe delatū, corā domino Papa di- c ctus cleric⁹ allegauit pdicta. capitulum ex aduerſo rñdit q̄ in Bituricē. eccła certus canonicorū ſit numerus inſtitutus, & iuramēto firmatus, & per ſed.apo. cōfirmatus; & q̄ de hoc dictus. P. nō feciſſet ī ſuis lrīs mentionē; & tacita ueritate lrāe fuerāt impetrātæ. Auditis hinc, & inde ppoſitis, mandat Papa, quaten⁹ ſi legitime cōſtiterit numerū canonicorū, q nunc ē in eccła, p decanū & capitulū iuramento fir 3 matū antè, quā dictus. P. lrās executorias d impetraſſet, quicquid factum eſt per literas illas, decernatur irritū, & inane: alioquin ſi qua pbēda uacet in iſta eccła, aſſignetur eidē. Bernar. Not. primò & maxi- 4 mè pro intellectu dicendorū, q̄ antiquis tēporibus cum Papa ſcribebat p aliquo bñficiādo dabat ſucceſſiuè tria paria lrāa a rū. a Primò monitorię dabāt, q̄b. monebat ordinariū collatorē, vt puideret ei, p quo pp ſcribebat. Scdò erāt literæ pceptoriæ, q cōcedebant ſi monitoriis ñ obtēperabatur; tertiò dabant lrāe executoriæ; p quas. ſ. deputabat executor ad puidendū loco Papę, vel ad cōpellēdū ordinariū collatorē. hodiè ſolùm dant executoriæ, & emanauit ſtylus antiquus: qa antiqtus ſummi pōtifices de facili non 1 grauabāt ordinarios collatores. † No. ſecūdo & tene ſemp mēti; qa neſcio alibi b ita bon. tex. q̄ ſurreptio vitiat b gratiam ipſo facto, etiā ſi ꝯſiſtat in tacēdo factum alienū, qd impetrās pbabiliter ignorabat. Nā ille impetrās, de quo hic, poterat pbabiliter ignorare ſtatutū numeri eccleſiæ, maxime ſi ſtatutū emanauit, dū ipſe eſſet in itinere, vel in curia. rō huius dicti pōt eſſe: qa in ꝯſyderāda validitate gratiæ nō aduertim⁹ ad culpā impetrantis, ſed potius ad intentionē ꝯcedētis, vt in c.poſtulaſti. j.eo. ſi aūt pp ſciuiſſet ſtatutū pceſſiſſe etiā p momentū, nō dediſſet ſaltē ita de facili lrās, p quas infringeret ſtatutū eccleſiæ. In ꝯtriū tamē facit text. ſingula. in capitu: gratia. j.eo. libro ſexto; ſed dic vt dicam in cap. ſuper literis, infrà eod. & ad hunc effectum Ioan. Andr. allegat iſtum textum in ca.penul. 2 infra eodem, libro ſexto. † Tertiò nota, & tene menti, q̄ vbi ſtatutum ex aliquo inualidat actū, & dubitat an ſtatutū pceſſerit actū, vel econtrà; dicenti c ſtatutū pceſſiſſe incumbit onus probandi. Nā vt vides, hic on⁹ pbandi, q̄ ſtatutū præceſſerit literas executorias, incumbit cap. & hoc ſequit hic dominus Antonius; & dicit hāc ſe quæſtionē habuiſſe de facto in conſimilib. terminis. Sed pro hoc ego allego gl. latā & notalib. in clemen. ſi. eo. d titulo; & facit textus in cap. in preſentia, de pba. & quod notat Cynus, in l. matrem, C.eod.tit. † Pro hoc facit qa actus præſumitur factus legitimo tpe, d niſi ꝯtrariū probetur, e vt in dicto, c. in pſentia. Et optimè facit. c. accedens. j. de conuerſi.coniuga. & c.cum virū, de regu. & vide qđ ibi dixi. † Itē no. quòd impugnās ex veri taciturnitate reſcriptum, habet

a Tria paria literarum. Adde aliquid per iſtum in c.ex inſinuatione j. eodem.

b Surreptio uitiat. Vide plenè nota in capit. ad audientiam, infrà eodem titu. Adde Lap.allega. 89. & Cald.conſi. 14.de præben.

c Dicenti. Vide Ioan.And. in cap. 1. de litis conte. in 6.& do. meum hic, & Imol. in c. ſuper, in ulc.chae. Cal. de probatio. conſl. 10. Angel. in conſi. 270. Boniſacium, ad fin. Cardi.& iſtum in cap.fin. in 4.colu. de præſum. ubi ſequitur dicta Ioā. Andreæ. in d.c.1. & ibi Do. in 4.colum. Inno. io cap. ex parte. lo.1.poſt prin.de priui. Oldra.conſilio.256. Clemens epiſcopus. iſtum in cap. quia circa. ad fin. de conſan. & affi. Ioan.And.in ſpecu. de clande. deſpon. in rubri. & de exceptio. in §. nunc uidendum ibi, licet autem ſecundum præmiſſa: & iſtum in c.ſi clericus, in ultim. col.de foro competent. de multis alijs caſibus, cui incumbat probatio, ponit aliquos Rom.in l.illa.in 13.colum.ff.de uerb.obligatio. in quo habes conſiderare quando pro aliquo ſit præſumptio; & tunc non tenetur probare: & qui ſint iſti caſus, in quibus præſumitur; uide multos p Bart. lo tract.de præſumptio.& Ro.in l.ſciendum, ff.de uer.obl. & per mo der. in c.ex literis, de probationibus.

Adde Alex.conſi.24.& 85.2.lib.Rom.ſing.ſuis.fo.7.ubi dicit quòd mulieri dicenti frigidum maritum ante contractum matrimonium incumbit onus probandi, & uiro, ſi dicat poſt matrimonium: & per eundem q̄ allegans anterioritatem uel poſterioritatem temporis illam probare debet, conſi. 358.

e SEB. SAPIA. Niſi contrariū probet. Vide quod eleganter not. Bart.in l.non ſolū. §.ſed vt probari, ff. de operi.no. nūti. vbi vult q̄ ſi actus pōt fieri tpe licito & illicito, pſumit factus tpe licito p tex. in l.merito.ff.pro ſoc.& licet Aret.in c.cum dilecti, in 7.no. limitet illud non procedere, quando præſumptio eſt ꝯ facientē; tamen hæc limitatio eſt contra ea, quæ dicit ibi Bartolus: quia loquit in homicidio facto, in quo præſumptio eſt contra facientem, l.prima.C. de probare

ſica. vide pro reſolutione Felin. in c. auditis, col. 6. verſic. obſtat tertiò, de præſum. & in c. nonnulli. §. ſunt & alij, col. 6. de reſcrip. Deci. in c. in præſentia, in 2. not. de proba. dixi in l. quod Nerua, in materia doli præſumpti, ff. depoſi.

a ZACHARIAS. Literas. Dic hoc eſſe verum in literis beneficialibus. Ita p Card. in cle. 1. per illũ tex. de pbẽ. iſte in c. ad audientiã, el 2. iſto tit. ſecus ãt in literis iuſtitię, vt per Car. vbi ſ. q. 12. vbi ponit rationem diuerſitatis. Et aduerte q viriat circa deciſiua, non aũt circa narratiua. not. Bal. in l. ſi vt proponis, la j. C. quo modo, & quando iudex. & Alex. in l. ſi quis obrepſerit, ff. de fal.

num & Salicetum, in l. finali. C. ſi contra ius. Rotam de iureiurand. prima, in nouis. Domi. in c. finali. in ſi. 11. diſtinctio. Et limita bis dictas gl. quinq; modis: de quibus hic per moder. in 4. col. in verſic. limita prædicta.

Adde, vt per Dom. de Rot. deci. 1. de iureiur. in nouis.

probare; & facit p his, q̃ no. Io. And. in c.
1. de lit. cõte. lib. 6. Vbi diſtinguit vtrũ allegeť ſurreptio ĩ vero tacẽdo, aut in falſo
exprimẽdo: & primo caſu pbet opponẽs
ea extitiſſe tpe impetrationis, de quibus
erat fienda mẽtio. ſecundo caſu hẽt pbare impetrãs, ea q̃ narrauit fore vera. Et eſt
eadẽ rõ in vtroq; dicto: quia onus pbandi incũbit aſſerẽti. 6. q. 5. c. fin. & in l. 2. ff.
de pba. & tene beñe mẽti pmiſſam regulã. † Vltimò nota, ibi: *vtrũm decer. iaus*, q
5 a ſurreptio vitiat gratiã & literas a ipſo facto; adeò, q pceſſus inde ſecutus eſt nullus. Sed quatenus dicit de literis, in ꝯriũ
facit qđ dixi in c. cæterũ. ƺ. eo. ſed rñde, vt
vt ibi dixi. Nã iuriſdõ & gratia ſimul continebantur in eadẽ litera: ideò ſurreptio,
q̃ vitiat gratiã ipſo iure, vitiat lr̃as acceſſoriè. Qnq; literę dantur poſt gratiã pro
executione gratiæ: q tunc nõ vitiať p ſurreptionẽ ipſo facto: qa poſſunt dici literę
ad lites. Sic pt intelligi, qđ not. Io. And.
poſt Inn. in c. 1. vt lit. cont. li. 6. & vide qđ
dicã. j. eo. ad audientiã. In gl. 1. ibi: *due in veritate mandauit Papa*. gl. procedit aliquãtulũ intricatè: vnde dic clarius q Papa mãdauit hic duo. ſ. vt iſtũ reciperent in canonicũ de pſenti. Secundò, vt cõferrent ſibi
pbendã vacantẽ, vel de proximo vacaturam. Vnde ſi literæ non fuiſſent ſurreptitiæ, tenebantur canonici iſtũ recipere de
præſenti in canonicũ, & ſic ſatisfacere inquantũ poterant. Nã qs pt eſſe, canonicus ſub expectatione pbendæ, vt in c. dilectus. & in c. relatum. j. de pb. Sed qñ literæ erant hic ſurreptitiæ in eo, q non faciebãt hic mentionẽ de numero iurato,
vitiabantur in totũ. Sed dices tu reſpectu
pbendę nulla erat ſurreptio: quia nõ mãdabatur, vt pbenda ſimpliciter conferreť
de pſenti; ſed ſi vacaret, vel eſſet de proximo vacatura. Per hoc. n. nullũ præiudiciũ
fiebat numero pbẽdarũ, cùm deberet ſurrogari in locum defuncti. Solutio, fatendũ eſt, q ſurreptio non erat reſpectu pbẽdæ, ſed reſpectu canonicatus: quia mandabatur recipi de pſenti, & non poterat ſine
6 fractione numeri. † Et ex hoc habes vnam
bonã regulã, q ſurreptio cõmiſſa in alterũ
b ꝯnexorũ, b vitiat gratiã in totũ. facit. c.
translato, de cõſtit. & adde hanc regulam
ad ea, q̃ dixi. ƺ. eo. c. ſedes. Sed q̃ro quid, ſi
canonicatus vacaret de pñti, nunqđ gratia ſit ſurreptitia nõ facta mẽtione de numero? Cõpoſt. vr̃ velle q ſic: quia non eſt
facta mentio de numero. Cõtrariũ tenet
hic Io. And. & Io. Cald. & cõiter oẽs doctores ſequentes; dicentes, q ſi nullũ præiudicium fit numero, nõ eſt neceſſe de eo
facere mentionẽ. Et hoc vr̃ verius: quia taciturnitas non vitiat; ex quo non eſt cã
inductiua gratiæ. Dic ergo, q aut canonicatus vacabat tpe impetrationis, & valet
gratia non facta mentione de numero.
Idẽ eſt ſi non vacabat tunc canonicatus,
ſed Papa mandabat puideri de canonicatu, vel pbẽda vacantibus, vel vacaturis. Nã
his caſib. nullũ piudiciũ fit numero. Sed
q̃ro quid econuerſo, nũquid facta mẽtione de numero poſſit puideri in eccleſia
non hñte numerũ? Iſte textus bene facit
q ſic: quia faciendo mentionẽ de pbenda
vacatura, tacitè fiebat mentio de numero
vt in c. dilecto, de pbẽ. & nihilominus debet puideri iſti, ſi ſtatutũ numeri nõ præ
c ceſſiſſet. Ad hoc vide bonã gloſſam c in
c. finali, de conceſſione pbendæ lib. 6. in
glo. magna; & dic, vt ibi. Et in fi. glo. nota
hanc concluſionẽ in gloſſa. q licet ſtatutũ non ſit iuratũ, tñ neceſſe eſt mentionẽ
facere de ſtatuto; & pro hoc, c. cùm non
7 deceat, in fi. de elect. lib. 6. † Quid autẽ, ſi
ſtatutum eſt iuratum? & fit mentio de ſtatuto, & non de iuramento? vr̃ ſufficere:
quia iuramentum eſt acceſſoriũ ad ſtatutum; ergo ſublato principali tollitur acceſſorium. Ad hoc, quod nota. in c. dilecto. j. de pben. vbi cõcluditur, quod canonici, qui veniunt collegialiter ꝯ ſtatutum
iuratum, non incurrunt periurium: quia
iuramentũ tollitur ſublato ſtatuto. Con
d trarium d determinat not. gl. in d. c. cùm
e non deceat; e & pro hoc facit optimè iſte
textus hic. Nõ obſtat ꝯrium. Procedit. n.
qñ ſcienter tollitur ſtatutum iuratũ: ſed
qñ tollens ſtatutum, ignorat iuramentũ,
non habet animum tollendi iuramentũ:
quia iuſm obligat Deo; pro hoc, c. debitores, de iureiurando; & tene hoc menti.
8 † In gloſſa, in verbo, iuramẽto, ibi: verius
videtur q cõditio talis ſubintelligatur;
dic, q etiam præcedens opinio Ioannis,
poteſt ſaluari, vt non ſubintelligatur conditio: quia conditio ſuſpendit actum in
euentũ ipſius, vt notatur in c. verũ, de condition. appoſit. Vnde iuſm non ligaret
ante approbationem Papæ; quod eſt falſum. Vnde iuramentum ligat: ſed intelli-
f gitur excepta authoritas Papæ: f quia Papa põt mandare contrariũ: ſed non preſumitur velle, niſi faciat mentionẽ de iuſo.
Et per hoc tota argumẽtatio gloſſę remaneti q authoritas ſuperioris facit licitum, quod aliàs erat illicitum, l. ait prętor. §. quid tamen, ff. de mino. & faciunt ea, quæ habentur in l. iuſte poſſidet, ff. de acq. poſſ. Imò dicimus, q authoritas ſuperioris interueniens in actu facit ceſſare omnem ſuſpicionem & præſumptionem fraudis & turpitudinis. l. furti. §. qui iuſſu, ff. de his, qui not. infa. & vide not. in l. 2. C. de reſcin. vend.

b In alterũ connexorum. Vide dicta in c. trãslato, & in c. ſedes, hic alleg. & not. pro limitatione c. ſi eo tempore, de reſcrip. lib. 6.

Adde, quod do. de Rot. deci. pen. in nouis, volunt q illud ſit verũ, vbi non ſit diſtincta prębenda à canonicatu: alias ſecus.

c Bonam glo. iſtam alleg. Bal. in c. Cumana, in 1. col. de elect. & Domi. & Innoc. ibi. & vide Lap. alleg. 14. in vltim. col.

SEB. SAPIAN.

d Contrarium. Vide Corſetũ in repet. rub. de iureiu. in 22. priuilegio iuramenti. vbi refert ea, quæ ponit Felin. hic.

e Gloſ. notabilis in dicto c. cũ nõ deceat. Adde glo. in clem. dudum, in ver. pacta, de ſepultu. & has duas gloſſ. allega. Romã. ſingu. 8. incipi. diſpoſitio emanans. Burrig. Imol. & iſtum in c. 1. de his, quæ fiũt à maiori parte capituli. & Alexandr. conſil. 38. incipien. viſa petitione. Adde Roma. conſi. 3. in tertio volumine. Petrum de Ancharano conſilio 308. niſi legibus & canonibus. Romanum conſilio 389. circa primum, in 4. columna. & Alexandr. conſil. per numerum. 345. viſis his, quæ narrantur, in fine. & conſil. per numerum. 604. incipiente, viſo puncto, & accuratè penſato, in tertia colum. Angel. in l. 1. ff. quarum rerum acti. non da. doctores, & ibi Innocent. in capitulo, dilectus, de præbendis. Cy-

f Excepta authoritas Papæ. Adde Card. in ſuis not. cauſarum, nnc. 109. incip. in dubijs Comitis, & Aegid. in concluſione Rota. 172. Oldr. conſil. 96. factũ tale eſt, quidam Abbas. facit quod not. Bal. in l. 1. in 10. col. ibi q. quæritur. C. de his, quæ pæ. nomine quem ſequitur Rom. in ſingu. ſuo. 492. teſtator mandauit. & quod no. Bald. in l. deberi, C. de fideicom. lib. quaſi iuſti. & vide text. & ibi Baldum, & alios in l. imperialem. §. fi. in fi. de prohibi. feudi alie. per Fede. vbi in quolibet iuramento intelligiẽ excepta perſona Imperatoris; & dicit Bal. idem in Rege. Simile dicas in voto, vt notat Ioan. Andr. & But. in c. non eſt. de voto, per illũ tex. & Richar. in 4. ſenten. diſt. 38. q. 9. arti. 3. & hæc amplia & limita, vt hic per docto. Moder.

Adde Oldradũ conſilio 94. incipien. magiſter ordinis.

ANT. FRANC.

An autem, & quãdo authoritas ſuperioris intelligatur excepta in voto, vel in iuramento, aut alijs actibus; vide notata in capitulo venientes, de iureiurando, & in capitulo finali. circa finem. 25. quæſtione prima. & in c. 1. 70. diſtinctione, & in capitulo 1. quæſtione quinta. & vide text. & gloſſ. in c. ſignificaſti, de electio. & tene men-

net declarata. Et nõ intelligas, ꝙ in quolibet iuro a ſit excepta authoritas Papæ; ſed dũtaxat, cũ pſtatur ſup re ſubiecta ipſi Papæ, uel ſup iuribus ptinẽtibus ad eum: Sic intelligiṫ. c. uenietes, de iureiur. Hoc patet: qa iurum eſt de iure diuino, & obligat Deo: Papa aũt nõ põt b impedire obligationẽ quæſitã Deo. hinc eſt ꝙ à iuro pſtito ſuper rebus nõ ſpectantibus ad Papã non pt Papa abſoluere ſine cauſa rõnabili. vt no. gl. in c. quanto, de iureiuran. & Innocent. in c. cum inter. p. de renuntiati.
9 † Itẽ no. ex gl. ꝙ capitulo nõ eſt conceſsũ dñium eorũ iuriũ, q̃ habet, ſed ſolùm administratio. c Et idẽ dic in quolibet plato: quinimo nec etiã Papa habet dñium rerũ eccleſiaſticarũ, ſed ipſe Deus: qa bona offeruntur Deo, ad hoc bon. text. in c. cũ ex eo. de elec. lib. 6. & vide qđ not. Inn. in c. cũ ſup. de cauſa poſſ. & ppriè. & glo. in c. cauſa. j. de verbor. ſign. Sed Papa præ aliis habet liberrimã adminiſtrationẽ, vt in c. ita dñs. 19. di. & in c. ad honorem, de
10 vſu pal. † Extra gl. q̃ro, intra quantũ tps d põt excipi de iniuſta ſurreptione? Sol. Dicit In. ꝙ cum ſurreptio concernat ipſam gratiã, & eã vitiet, et ſine literis, cum gratia pcedat literas, & põt fieri ſine eis; poterit opponi de ſurreptione vſq; ad ſñiam, cùm ſit exceptio peremptoria: ſecus vbi exceptio concerneret literas tantùm: vt ſi iurauit ꝯ te ſi impetrare literas, tũc debet excipi ante lit. conte. cùm ſit dilatoria; vt in c. inter. de re iudi. & in l. ſi. C. de excep. Et dic clari⁹, ꝙ qñ in lr̃is gratioſis interce dit ſurreptio, pt opponi de ſurreptiõe dupliciter. Primò ꝯ literas dilatoriè, vt in c. ad audientiã. j. eo. quia ſi literæ nõ valẽt, executor non recipit iuriſdõnẽ. Secundò pt opponi peremptoriè contra gratiam vſq; ad ſñiam, ſicut in aliis exceptionib⁹ pemptoriis, ad hoc qđ not. in d. c. ad audiẽtiã. In gl. in verb. *impetraſſet.* e in fi. vult in gl. ꝙ literæ monitorię, ſeu pceptoriæ, non hẽant afficere manus ordinariorũ, quominus poſsint ſtatuere in piudicium illarũ literarum. Nã ſolùm Papa hic mandat inquiri, vtrum ſtatutũ pceſſerit executorias, quaſi nõ curauerit de monitoriis, ſi ſtatutum emanauerit poſteà. Idẽ vr̃ velle Inn. dicens, ꝙ per monitorias non principiatur negotiũ, niſi de honeſtate, ſic intelligit. c. literis. j. e. Pet. dixit, ꝙ Papa in hoc grauauit iſtum impetrãtem: quia debuiſſet hẽre reſpectũ ad monitorias, ſed in alio releuatur: quia ſatis eſt, ꝙ fecerit mentionẽ de iuro, ſi nihil dixerit de ꝯfirmatione ap̃lica. f Hoſt. dicit, ꝙ iſte impetrator obligauit ſe ad probandum, ꝙ ſtatutũ fuit ſecutũ executorias. Hæc ſol. non valet: qa onus pbãdi hoc incũbit cap̃lo. Io. And. dicit, ꝙ hic q̃rebatur de pceſſu executoriarum: ideò Papa mandat inq̃ri de executoriis tm̃. Cõtra hanc opi. facit, qa Papa in fine nõ mandat puideri iſti, ſi ſtatutũ pceſſerit executorias; & ſic videtur nõ curaſſe de monitoriis. do. Ant. dicit, ꝙ monitoriæ hic erãt extinctę p mortẽ Papæ re integra. Nã pceſſus executorius erat nullus, ex quo lr̃æ erãt ſurreptitię; & ſic nõ habuit ppetuare monitorias, vt no. gl. in c. cùm plures, de off. dele. li. 6. Sed ꝯ hoc facit, ꝙ iſtæ literę erãt pñtatę, nec poterant aliter ppetuari. Vñ ſatis pt dici, ꝙ Papa potuiſſet, ſi voluiſſet, pſequi monitorias, vt in cap. literis. j. eo. Sed ps nõ põt proſequi: quia monitoriæ non neceſſitant, arg. in c. cùm in veteri, de elect. Sed hodie nõ eſt multũ de hoc curandũ: quia iſtæ lr̃æ monitoriæ non ſunt in vſu.

Abbas.

a SEB. SAPIA. In iuramento. Nõ intelligas, ꝙ in iuro tantummõ intelligatur excepta authoritas Papæ, ſed et cuiuſcunq; ſuperioris: qa in præiudiciũ ſuę ſuperioritatis nõ põt inferior iurare. Ita tenet do. Ant. hic. & Io. de Imo. & Fed. de Sen. in conſ. 81. quæſtio talis eſt: ſcholaris clericus, ubi cõcludit, ꝙ ſcholaris exiſtens in ſtudio, & iurans creditori nõ exire diſtrictũ Bononiæ, ante, quam ſatisfaciat, p Epiſcopũ, ſi eſt clericus, uel per partẽ reuocatur; põt recedere licentia petita, licet nõ obtẽta. uide Alex. in l. ſi. ff. q ſatiſd. cog. & Pau. de Caſt. in l. in operis. ff. loc. & Corſet. in repe. rubr. de iureiu. in 33. priuilegio iuramenti.

b Non poteſt. Adde Spe. de leg. §. nũc oñdendũ. verſ. 24. gl. magna & Arc. in c. authoritatẽ 15. q. 6. & gl. & omnes in d. c. quanto. Card. in cle. 1. ante fi. de iureiur. glo. & Archi. in c. Flor. 86. di. Arch. in c. q ſacramento. 22. q. 4. Dom. in c. 2. de renunc. Tho. ſecunda ſecũdæ q. 89. arti. 9. in reſpon. ad tertiũ argu. Card. ſancti Sixti in libello d poteſtate Papę q. 38. Arch. Flore. in 2. parte ſuæ ſummæ tit. 20. c. 5. 2. co. cum plurib. ſaquent. cõiter concluditur, ꝙ ex cã pt commutare, ſuſpendere, & ẽt relaxare, ſine cauſa autem vera & apparenti, non poteſt abſoluere. Innocent. in d. c. 2. in fi. de renun. & ibi But. Imo. & Do. p iſtum pulchrè in diſpẽ. ſtante ſtatuto ad fi. & facit gl. in c. non eſt voti, de voto. & qñ tollitur iuramentũ, dẽt fieri mentio de iuro per iſtũ tex. & per gl. in c. cũ non deceat, de elec. li. 6. & in cle. dudũ, in verſi. pacta, de ſepul. Adde q. do. de Ro. deci. vlt. de iureiur. (eſt in antiquis) dñt, ꝙ ſi Papa cõmittat auditori, ꝙ relaxetur iuramentum, prout venit relaxandum, ꝙ auditor poteſt remittere, non citata parte, ad effectum agendi.

ANTO. FRAN. Vtrũ Papa hẽat ptãtẽ diſpenſandi circa vota, & iuramenta ẽt ſine cã, videnda eſt primò pulchra gl. in cle. ad nr̃um, in ver. eccleſia, de hęr. & alia in c. lector, in ver. Subdiaconus. & vided⁹ eſt Hoſt. in c. magnæ, de vot. vbi fit cõcluſio, ꝙ oia liceãt Papæ, pterq̃ id, qđ ſapit peccatũ: quod ẽt limitauit Io. And. ibi, qñ peccatũ inſurgit ex ꝯuentione legis diuinæ tñ: ſecus ſi inſurgit ex ꝯuẽtione legis poſitiuæ, vt p Inn. & doc. in c. qđ ſuper his, de vo. & in c. licet, de io. cõpe. & plura de poteſtate Papæ accumulauit Bal. in. l. reſcripta, C. & pci. Impe. offe. & de auth. & ptãte Pa. vide pulcherrimos tex. in c. fundamẽta, de elect. li. 6. & in c. prn humani, de homi. eo. li. & in c. 1. de trãſla. pla. & in c. cuncta p mundũ. 9. q. 3. & adde ꝙ põt abſoluere vaſallos alicuius Principis à iuro fidelitatis ex cã, vt in c. grauẽ de exceſ. pla. & in c. authoritate, & in c. alius. 15. q. 6. Et an poſsit diſpẽſare cũ religioſo ſup voto obedientię, vide no. in c. cũ ad monaſteriũ, de ſta. mo. & Hoſt. in ſum. de vo. in §. pen. & plenè per B. Tho. 2. 2. q. 188. art. 8. Et adde, ꝙ ſemper p facto Papę, in dubio eſt pſumendum, vt in c. nõ nos 40. di. & licet alij inferiores renuntient in manibus ſuperiorum, vt in c. ſuper hoc, de renun. tñ ſolus Papa renuntiat in manibus Dei; quia ipſe in terris non hẽt ſuperiorem. 78. di. in c. ſi qa & no. in c. 1. de renun. & qui ſint caſus reſeruati ſoli Papæ in ſignum ſummæ ptãtis, vide per gl. in c. ſicut, de exceſ. Præla. & per glo. in c. qđ tranſlationẽ, de offi. legat. in c. propoſuit, de conceſ. præbẽ. & vide Spec. qui oẽs hos caſus enumerat, aut p maiori parte, in titu. de offi. lega. in §. nunc vi dendum.

c Sed ſolùm adminiſtratio. Adde But. & Card. in c. cũ ſuper, de ca. uſa poſ. & ppriet. & ibi iſtum in pen. col & iſtum in c. ex literis, de pba. & Maria. cõſ. 145. Prælatus &c. alias incipi. ex literis tranſmiſsis, in 4. col. glo. 2. & doc. in c. cauſa, de verbo ſig. tex. & glo. in c. puenit. gl. 1. de iureiu. Arch. in c. expedit. 12. q. 1. poſt glo. ibi. Do. in c. ad decimas. in 3. not. de reſti. ſpo. in 6. & in c. 1. 12. diſti. propter verba Archi. ibi: & facit gl. in c. 1. 12. diſt. ſui eum, Faciat quod voluit Bar. in l. 1. §. ſi. in fine. ff. de acqui. poſſeſ. vbi allegat Inn. in d. c. cum ſuper, Bar. in l. ſicut in ſi. ff. qđ cuiuſq; vniuerſi. nomine, & in l. cũ hæredes, in prin. ff. de acquirenda poſſeſ. & Specu. de peti. & poſſeſ. §. 1. ibi: ſed pone vacante. & per iſtum in c. cum eſſes. in 20. col. ibi, quintò principaliter, de teſta. Bal. in l. nam minus, ff. da hære. inſtitu. & Domi. in c. 1. in 3. col. de ſumma Trinita. in 6.

d Intra quantum tempus. Adde Butr. & Imolam hic & iſtum in cap. dudum, in 1. colum. de præſum. & in c. ex parte, in vltima colum. de foro compẽ. & in c. ad audientiam. j. eo. Butri. in c. ſuper literis, in 19. col. j. eodem. & in c. exceptionem, in antepe. col. de excep. Inno. in c. paſtoralis, 20. tit. Inno. in c. veniens, in 4. colum. de renun. Io. And. & Domi. in c. 1. de lit. conteſta. in 6. in c. ab excommunicato, in ſin. j. eod.

e Impetraſſet. Adde But. Imo. Do. & Moder. hic.

f De confirmatione apoſto. In contrarium facit glo. in c. dudum, ad fin. in ver. pacta, de ſepul. per quam glo. dicit generaliter, Ro. ſingu. 8. & conſi. 293. ad fi. & conſil. 303. ad fi. & conſi. 436. in 3. columna, quòd clauſula, non obſtantibus, nunquam tollit diſpoſitiones confirmatas. & illam glo. etiam ob ſtatuta confirmata allegat Alexan. conſi. nu. 266. uiſo tit. quæ. præmiſſæ. Niſi dicas ſecundum Mod. hic, ꝙ illa glo. procedit, ubi diſpoſitio nõ habet aliud robur maius cõfirmatione. ſed docto. hic loquuntur, ubi diſpoſitio eſt iurata & cõfirmata; & ſic habet maius robur, q̃ ſit confirmatio: quo caſu ſufficiet mẽtio maioris roboris. ſ. iuramenti: quia infertur ꝙ Princeps etiam præiudicaſſet ſtatuto confirmato: quod tamen moderni non affirmant. Pondera tñ pro Petro iſtum tex. cuius opinionem corroboraui, hic nonnullis medijs in lect.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio doloſa vitiat reſcriptū in totum, ſed ſi in ſimplicitate uenis, eatenus vitiat quatenus fuit cauſa conceſſionis. & an habeat locum in priuilegijs vide infrà 4. Et in dubio, an præſumatur ignorantia, vel dolus vide infrà 7.*

3 *Iudex, cui reſcribitur, poteſt cognoſcere de ſurreptione reſcripti.*

5 *Surreptio vitiat gratiam ipſo facto: ſed reſcriptum ad lites non. Simplicitas vtrum excuſet à ſurreptione in beneficialibus.*

6 *Impetrans aliquid dicendo eſſe dignitatem, cum ſit officium, non committit ſurreptionem.*

7 *Surreptio procedit ex taciturnitate beneficij, etiam tenuis.*

9 *Citatus nō dēt cōparere, ſi delegās nō hēt iuriſdictionē contra eum.*

10 *Iudex an poßit cognoſcere de ſua iuriſdictione, ſi ꝯ eā opponitur.*

11 *Proceſſus factus ſup reſcripto, quod dicebatur falſum, & fuit pronunciatū verū; an valeat, ſi poſteà reſcriptū reperitur falſum.*

CAP. XX.

1 SVper literis. Difficile eſt, & famoſum c. & eſt clauis totius tituli, & h.d. in ſumma.† Exprimens falſum, vel tacens verū in reſcripto, ſi malitioſe, caret ,pſus impetratis: ſed ſi p ſimplicitatē, vel ignorantiā, aut obtinuiſſet vero expreſſo, & ſuppreſſo falſo, ſaltē literas in forma cōi; & delegat[e] ,pcedit, ſeruato iuris ordine, & nō ſpāli forma reſcripti: ſecus ſi nullo mō literas habuiſſet. vel breuius ſic. Doloſa ſurreptio vitiat reſcriptū in totū: ſi āt ,pceſſit ex ſimplicitate vel ignorantia, eatenus vitiat, quatenus fuit cā cōceſſiōis. Diuidit in tres partes. Nā primò recitat caſum, ſup quo antiquitus erāt opi. Scdò illas p diſtinctionē bimēbrē ad concordiā reducit, ibi, *nos igitur*. Tertiò dat regularē doctrinā; ibi, *vt ſic*. Caſus lřalis. Quidā impetrauit literas à dño Papa p malitiā: alii p ſimplicitatē ſiue ignorantiā tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate. Quidā dicebant, ꝙ tales literę nō valent, cùm mendax pcator carere debeat impetratis. Alij dicebant, ꝙ & ſi forma literarū carere debeāt: nihilominus tñ iudex ,pcedere dēt ſcđm ius cōe. D. Papa diſtinguit inter illos, q p fraudē, vel malitiā, & illos, q p ſimplicitatē literas impetrant tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate. Illi q p malitiā, vel fraudē falſitatē exprimunt, vel ſupprimunt veritatē, nullū cōmodū de hmōi lřis ꝯſequant: ita, ꝙ poſtq̄ delegato ſup hoc fides facta fuerit, de cā vlterius nō cognoſcat, Inter alios, qui p ſimplicitatē literas impetrant, tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate, diſtingue: ſi talis veritas ſit ſuppreſſa, vel falſitas ſuggeſta, quæ ſi fuiſſet tacita, vel ſuppreſſa, Papa ſaltē in forma cōi, literas cōceſſiſſet; delegatus ſcđm ordinē iuris ,pcedat, & ñ ſcđm formā lřarū. ſi verò talis falſitas ſit expſſa, vel veritas occultata, q̄ ſi fuiſſet tacita vel expreſſa, Papa nullas literas cōceſſiſſet; delegatus nō ,pcedat per literas illas, niſi in hoc, vt ptes cōuocet ad pñtiā ſuā, & de qualitate precū cognoſcat: vt ſic in vtroq; caſu eadē rō, quæ delegantē mouerat, moueat & delegatū: & niſi delegans ſuas literas delegaret, delegat[us] offiīt ſuū nullatenus interponat.

2 Ber. † Not. 1. ꝙ ſurreptio doloſa, ſiue ſit in tacendo, ſiue in falſo exprimēdo vitiat totū reſcriptū: licet nō fuerit cā totius reſcripti, ſed fortè formæ ſpālis tantùm; & hoc in pœnā ipſius mēdacis. Et ex hoc nota textū apertū, ꝙ ſurreptio doloſa vitiat oīa contenta in reſcripto; licet reſcriptū cōtineat plura ſeparata, ēt ſi ſurreptio non fuerit cā obtinendi oīa; qđ eſt ualde nota. Nā ſi hoc habet locū in literis cōtentioſis, fortius dēt procedere in literis gratioſis, cùm ſurreptio magis vitiet literas gratioſas, vt dixi in cap. cæterum, ·ſ̄.eo. Ex quo collige limitationē notabilē, ad cap. ſi eo tpe ī.eo.lib.6. vt procedat ille tex. qñ ſurreptio nō fuit doloſa; ut tunc uitiet ſolū illā partem gratiæ, cuius fuit cā, & non reliqua cōtenta in reſcripto: & adde hoc ad ea quæ dixi.ſ̄.eo.

a ſedes. a Et not. ꝙ hęc parificantur quo ad hęc, taciturnitas

b veri, & ſuggeſtio falſi. b dolus tñ pſumit ex ſuggeſtione falſi; & ſic ſalua quod dixi in prædicto. c. ſedes. Not. ſcđò aliam

a Suprà eo. ſedes. Vide ibi alias limitationes ad d. c. ſi eo tempore.

b SEB. SAPIA. Falſi. Facit, ꝙ nō ſolū dicendo, ſed ēt tacēdo cōmittitur mendaciū. Lea, quę cōmendañ. vbi Bar. inducit ad teſtes. ff. de contrahen. empt. no. d. Iaſ. in l. præſcriptione, in 2. no. C. ſi ꝯ uec, vel vti. publ. facit qđ not. Bar. in l. ꝯ, ff. de legib. & in l. quæro, ff. de act. emp. & Pau. in l. 1. §. ſi. ff. eod. & hoc verū, qñ conſcio veri dictat aliquid dicere, ꝓ ut not. decla. Archi. in c. ne quis. 22. q. 2.

c not. regulā, ꝙ ſurreptio nō doloſa, c ſed ex ſimplicitate, uel ignorantia ,pcedens, eatenus uitiat reſcriptū, ſeu contenta in eo, quatenus fuit cā inductiua conceſſionis. Vñ ſi ſurreptio fuit cā iductiua ſoli[e] formæ reſcripti, vitiat ſolùm ipſam formā, & nō ſubſtantiā d reſcripti, cuius nō

d fuit cā. Sed ſi fuit cā inductiua totius reſcripti vitiat totū reſcriptū. Pone exemplū; impetraui reſcriptū ꝯ debitorē meū 1 & dixi, ꝙ de conſuetudine patriæ, cauſæ tractantur ſimplr & de plano. &c. Vnde Papa cōmiſit cām ſimplr & de plano tractandam. ſi. n. hoc eſt falſum, ut quia non viget talis conſuetudo in patria; tunc nō dēt uitiari reſcriptū in totū: qa Papa nihilominus literas dediſſet in forma cōi; & ideò delegatus procedit ſcđm iuris ordinē. Sed ſi malitioſe illud expreſſiſſet, dēt in pœnā carere cōmō totius reſcripti, vt in primo caſu. Not. 3. ꝙ ſurreptio qñque

e cōmittit ex ignorātia, e qñq; ex ſimplicitate, qñq; ex dolo. nec ignorātia excuſat ſurreptionē, ſi fuit cā inductiua cōceſſionis. Et facit optimè ad id, qđ dixi. ſ̄. eo.

f cōſtitut[us]. Quartò no. ꝙ rigor iuris f qñq; ponitur ,p ordine iuris. Nā id, qđ hic in prin. appellatur rigor iuris; poſteà appellatur ordo iuris. & dř ordo iuris, rigor reſpectu ſpecialis formæ contentę in reſcripto fundatę ſuper ęquitate. Exemplum. ſi Papa mādat ,pcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii, ordo iuris reſpectu iſtius formæ pt dici rigoroſus. Qñq; rigor ponitur ,p quadā iuris auſteritate, vt qñ ad terrorē in aliquo caſu i[us] extēdit ſe excedēdo modū in apponēdo pęnā. Qñq; ſumit rigor ,p ſubtilitate iuris, ut in c. literis, de reſti. ſpo. & de his uide bo. gl. in c. ut conſtitueretur. 50. di.

3 † Not. in iter. *niſi forſan*. aliā regulā no. ad quā quotidiè allegatur iſte tex. ꝙ iudex ēt delegatus pt cognoſcere in dubio de ualiditate reſcripti, vñ ſi opponitur exceptio ſurreptionis, delegatus dēt eſſe iudex iſtius incidentis. g Vltimò

g no. ꝙ delegatus debet ſe regulare ſcđm uoluntatem delegātis, ut ea rō, q̄ mouet delegantem, debeat mouere ipſum delegatū. Nā utitur uice delegātis, ut in c. ſanè, de offi. deleg. Deſcendendo ad declarationem iſtius. c. quoniam glo. ordinariæ nihil boni dixerunt, primò opponitur ꝯ tex. in eo, ꝙ diſtinxit, utrū ſurreptio fuerit cōmiſſa doloſe, an per ignorātiā, uel ſimplicitatem. uidetur. n. ꝙ omnis ſurreptio habet pariter uitiare, ad hoc c. ſedes ſ̄. eo. ubi dicitur, ꝙ mendax precator debet carere impetratis. Item decretum interpoſitum per ſurreptionem non tenet,

c Surreptio ñ doloſa. Adde Bu. Imol. Domi. hic & do. late in rep. c. poſtulaſti, i 15. col. ī. eo. Rotā de præb. 19. quidam obtinuit, in antiquioribus. Cald. in iſto tit. conſ. 2. bo. tex. in c. dudū in verſi. conſiderantes, de præbē. in 6. & c. ſi ,p clericis pauperibus eo. ti. & lib. Inno. & Hoſtie. de trāſac. c. ex literis. Rotā hoc tit. 67. Papæ ſupplicat in antiquis. & plenè hic per Mod. limitantes hoc quinque modis.

ZACHARIAS.

d Et non ſubſtantiā. Adde, quæ dixi i apoſt. ad iſtū in c. cōſtitutus, in apoſt. in verſ. nitiat gratiā & literas. nu. 5. ſ̄. eo. vñ nō debet ſequi iudex formā in reſcripto poſitam, ſed ſcđm iuris ordinē procedere, ut eſt text. in iſto c. Aduerte tñ, ꝙ ſequēdo iuris ordinē, nō debet recedere à verbis reſcripti: alias proceſſus eſſet null[us], & condēnatio ſ[...] qui non poſſet, vt ex hoc tex. eli.

e Ex ignorantia. vide hic omnino Mod. in vlt. co. in verb. 2. cōcludit.

f Rigor iuris. vide iſtū in c. in literis, de reſt. ſpo. l vl. no. facit tex. & qđ ibi not. in l. nulla iuris rō, ff. de leg. & vide illū in c. ſi cleric[us] laicū, de fo. cōpe. in 2. col. & no. in c. ut cōſtituerēt, 50. diſt. & in c. requiritis, § nuſi ri gor. 1. q. 7. & uide bo. tex. in c. fraternitatis, 34. diſt. quem alleg. iſte in c. non debet, de conſan. & affini.

g Incidētis. uide bo. tex. cū ibi no. in c. cæterū. ſ̄. eo. & in c. l. 2. r. eo. ti.

ut l.magis puto.§.fi. ff.de reb.eo. Item in quolibet reſcripto exprimitur aut intelligiť cōa,ſi preces ueritate nitantur, ut in c.2.ſ.eo. Si ergo preces fuerunt obreptitiæ,dēt corruere reſcriptū ex defectu conditionis. Itē facit ꝯ iſtū tex.l.præſcriptione, C.ſi ꝯ ius,vel vti.publ.vbi tex. loquiť de reſcripto impetrato per mendacium, a nec ex toto annullat reſcriptū; & tñ mēdaciū nō eſt ſine dolo: b quia vt ait Aug. mendaciū eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi,vt hř 22.q.2.in c.beatus §.ille.& tene menti illū tex. Solu. pp hæc ꝯria & ſimilia,& maximè qa duæ leges ciuiles videbantur in hac mā diſcordare,vt d.l.pſcriptione. & l. & ſi legibus. C.eo. ti.fuerunt opi. inter doct. iuris ciuilis, quarū duas hic Papa in princ. reci. in prima fuit Pla. ſecunda Iac. de Bel. & Azo. Et vide plures alias p gl. & doct. in d.l.præſcriptiōe. Per quā qdē leg.& rōnē ſ.dictā dicit ibi Cy. q diſtinctio iſtius,c. nō pcedit de iure in eo,qđ facit drīā inter mendaciū cōmiſſum ex dolo & ignorantiā:ſed certè neſciuit qd diceret.Nam vbi Cy. neſciebat ſoluere ꝯriū iuris canonici,imprudēter dicebat, q ex errore Canoniſtarū illa iura pceſſerant. Vñ meritò in hoc & ſimilibus redarguiť ab aliis doc.ēt iuris ciuilis. Et ñ inſiſtēdo in opi. antiquorū:qa hodiè habem⁹ hic tex.clarū,cui debent acquieſcere Legiſtæ p ea,q̄ no.in c.p venerabilē,q filii ſint leg.dicēdū ē,vt hic diſtinguiť. Nec ob.rō Cy. Nā mendaciū ſtricto mō captū,diffiniť, ſicut dictū eſt. ſed largo mō mendaciū pt dici ois falſæ vocis ſignificatio, ēt ſine dolo: c vt in c. 1. & in c. aīaduertendū, & in c. is aūt,qui 22.q.2. Vnde ſicut dicimus in dolo,q eſt dolus c ex pposito,& dolus re ipſa: d qñ.ſ.quis fuit deceptus nō ex propoſito,vt l.ſi quis cū aliter,ff.de verb.ob. Ita dicendū de mēdacio, q eſt mendaciū ex propoſito,& mendaciū re ipſa. Nā alias dicimus, q eſt dolus malus, & dolus bonus,vt in l.1.ff.de do. ita eſt dare mendaciū doloſum,& punibile e,& mendaciū ſine dolo & nō punibile, f vt in d.c.1.Item iſte tex.ñ dicit,q mēdaciū hic interuenerit ex ignorātia.g ſꝫ q veritas fuit tacita, vel falſitas ſuggeſta ex ignorātia. Nō ob. illa lex,pſcriptione,qa hēt multos intellectus: qa ſi intelligiť de mendacio nō doloſo,pt adduci ad ſm dictū huius.c.Si intelligiť de mēdacio doloſo,intelligiť ſinis illius leg.vt nō cognoſcat ille, cui reſcriptū dirigebať,ſed iudex aľs ordinari⁹ vel teneať alia lectura,de qua ibi. Nō ob. c.ſedes.qa dēt reduci ad primā regulā huius c. Nā loquiť de mēdacio doloſo. Nō ob.d.l.magis puto. qa decretū iudicis eſt maioris pjudicii,q̄ reſcriptū. Itē pt dici, q ibi ſurreptio fuit ex toto cā obtinendi decretū; & ſic pt adduci ad vltimū caſum huius capľi.Non ob.qđ dixi de cōa ſubintellecta; qa illa referť ad exercitiū iuriſdictiōis. Itē ad formā reſcripti.Vñ ſi ſubreptio fuit cā obtinēdi ſpālē formā,vitiat pſus illā formā: ſed remanet ſubſtantia reſcripti.i. ipſa iuriſdictio : ex quo ſurreptio nō fuit cā ſubſtantiæ reſcripti. Et ex his habes diſtinctionē huius cap. defenſatam.Et intellige, q iudex debet procedere ſm tenorem iuris, ſi mendacium fuit

a Mēdaciū. Ad le Allī.in dictionario ſuo in ver.mēdaciū.& B.Tho.2.2.c.de mēdacio,4.diſt.& Philoſophus,1.elenchorū dicit, q duplex eſt operatio ſapientis.ſ.non mentiri, & mentientē poſſe manifeſtare: quicunq; ergo mentitur,arguit ſe non eſſe ſapientē. & vide Raymun.in ſum.de mendacio,& in lib.cōfeſ.lib.6.ti.de mendacio, q.2. & mendaciū alteri non nocēs non punitur,ff.đ euic. l.fundum, §.fi. & p Albe.C.ſi ꝯ ius, vel vti.pub. l.pręſcriptiōe, in fi. & quid ſit mēdaciū, uide gl. i.l.de ætate. §. ſi cum eſſet, ff. de interroga. actio. & gl.22.q.2.nec artificioſo, & magiſtrū ſent. libr. 3. diſt. 37.& 38. Hoſt. in ſum. de iureiuran. §. quot comites, verſicu. dicit tamen & verſi. ſeq. & in ſum. de pœ. §. quæ interrogationes, verſ. hic tñ notādū. Et qñ dř reſcriptū fuiſſe obtētū p mēdaciū,quis debeat pbare,vel opponēs vel impetrans, vide Io.i addi. Spe. in ti.de cland. deſpon. ſuper rubr. Adde Spec.in ti. de cau. poſ.& pprie.in prin.& dicit Ro. q mendaciū præſupponit dolū ita conſ.70.

ZACHARIAS. Dic tu,ſecus eſſe in mendacio per ignorantiam. ita not gl.in l.Iul.§. qđ āt,ff.đ ac.emp. gl.& Arch.22.q.2 c.nec artificioſo.

ANT. FRAN. Circa hoc quod hic dř de mendacio,dicas,q oīs mendax eſt abominabilis apud Deum,c.ſi quis, 11.q.3.cum ſeq.& c, ſi quis hominē. Et alibi dř,q mendaciū nō eſt minus peccatum quā homicidiū,vt in c.nemo peritorū, 11.q.3.Et adde,q cā humilitatis nullus dēt mentiri : & qui facit,peccat 22.q.2. c.cā humilitatis, & c.nō ita. Et adde,q nullus dēt mentiri ēt pro corporali vita alicuius ſaluanda c.ne quis,& c.faciat homo, & c. oē genus, cum ſeq.22. c q.2.vbi dř,q licet nō liceat hoc caſu mentiri:tñ licet occultare veritatē:cuius tñ ꝯrium voluit gl.22.q.4.in §.ſed cum his,ſup ver.deceptū.de qua qōne vide p Hoſt in ſum.de pœn.§.quæ interrogationes,verſi.qd ſi aliquis quærat.& per B.Tho.ſecunda ſecundæ q.110. & vide tex.in c.quiſquis metu,11.q.3.vbi dicitur, q tam dicēs mendacium,q̄ occultās veritatē,reus eſt apud Deum,vt in cap. quiſquis metu,11.q.3. Et qñ mendacium ſit peccatum mortale, habetur, 22. q.2.cap.mihi autē.& cap.1.& c.ne quis arbitretur,& ibi glo.& vide glo.1.q.6.in cap.fin. & habetur per B.Tho.ſecunda ſecundæ q.110. artic.3. & 4. vbi dicit, q non omne mendacium eſt mortale , & per eundem in 3.ſententia. diſt.38.artic.2. & 4. Et adde, q mendacium, quod inducit mortale, eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi, & damno proximi : & habetur in c.beatus 22. q.2. de quo etiam per glo.in l.de ætate,in §.1.ff.de interroga.actio. Et ad mate f riam quid ſit mendacium,vide magiſtrum Sen.in 3.diſtinctio. 37. & 38.& per Hoſtien.in ſum.de iureiurando, §.quot comites , verſiculo.dicit tamen, & ſequen.& in ſumma, de pœn.prælleg. §. quæ interrogationes, verſi.hoc tamen notandum.Et adde,quod qui mentitur Papæ,etiam ſacrile[illegible] committit, vt in c.ſerpens, de pœniten.diſtin.1.& vide [illegible] ſum.de pœniten.in §.quibus,in ver- g ſi.quid ergo fa[illegible]cit,q lucrū, qđ quærunt artifices ex mendacio [illegible]alet,vel tñ mihi cōſtat,vel nō eſt

a melior in ciuitate,eſt reſtituēdū in foro cōſcientiæ. Et adde vltimò, q octo ſunt genera mendaciorū,de quibus hř in c.primum 22. q.2.

b SER. SAPIA. Sine dolo. Mendacium eſt cum dolo,ſi capiatur ſtrictè,vt hic p Abb. & ita ēt intelligit Bar.in l. quid ſit falſum,vbi Alex.in apoſt. ff.de falſ. quem ſequitur Alex. in conſ.73. non puto, co.3.in 1.vol. ſed ſunt plures ſpecies mendacij, & reperitur ēt ſine dolo,vt eſt gloſſ. magiſtra. in c. ne quis arbitreť, 22. q.2. & tex. in c.1. ea.q.& cauſa. Et ſi quæratur, an in dubio præſumatur cum dolo,diſtinguerē,q præſumitur,cū dolo, qñ ex eo mentiēs perciperet cōmodum : aliàs ſecus, per tex.no.in l.& eleganter. §.ſi.cū l.ſeq. ff. de do. & hoc ex multis pbaui in l.qđ Neruā, in materia doli præſumpti , ff. depoſiti.

c Quod eſt dolus. Adde not.in c. cū dilecti, de empt. & vend.

SER. SAPIA.

d Re ipſa.Quid differat dolus ex re ipſa , & dolus ex propoſito ponit do.abb.in c.cum cā.in fi.de teſti.q dolus ex propoſito reſcindit ꝯctū, etiam ſi ſit læſio citra dimidiā iuſti precij: ſecus ſi ſit ex re ipſa, de quo latè p d.Bar. vero.in tracta.de ſimul.contrac. in 3. caſu principali,in c.præſump.Aliam differentiam ponit Innoc.in c.quintauallis, ſ. de iureiuran. quòd pro dolo ex propoſito competit actio de dolo, ſed pro dolo ex re ipſa , datur exceptio : de quo dixi in rep.l.2. poſt notabilia.C.de reſcind.vendi. & vide quomodo æquiparantur per Alex.in l.ſi ſuperſtite,C.de dolo. per Curtium Seniorem in conſi.66. ſuper præmiſſa col.antepe.

e Punibile. Adde not.ff quod cum eo, l. ſed & ſi.§.1. & in l. cùm de indebito,in glo.indebiti,ff.de proba.& ff.ad leg.Aquiliam, l. inde Neratius,§.penul.in gl.in duplum,glo.fi.in l.fi.ff.de rei vend. gl.2. & ibi Cy.in l.ſed cum patrono,C.commu.vtriuſque iudi.l.ſi dubitetur,§.1.ff.qui ſatiſ.cog.ſ.de fideiuſ.Et in quibus caſibus mentiens puniatur.plenè p Bar.in l.1.C.de ſurt.in 5.& 6.colum. in l. præſcrip. C. ſi contra ius, vel vti.pub.& in authen.contra qui propriam, C.de non nume. pecu.not.21.q.5.primum Di.in regu.nullus pluribus,lib.6. Adde Specu in titu.de cauſa poſſeſ.& proprie.in prin.

ZACHARIAS. Adde eundem Spec.in titu.de excep. & replica. §.4.ver.eſt ergo.& verſi.quid ſi debitor. & in tit.de poſitionibus,§. 8.verſi.ſed ſecundum, & §.9.ver.item illud, Bald.in l.1. in ſeptima & octaua col.C.de ſurt.& in l.ſed ſi.§.1.ff.quod cum eo.gl.in l.cum de indebit.ff.de proba. Bar. in l.ſi.de rei vend.

f Non punibile. Vide Paulum de Caſtr.conſ.149.incipiente,in Chriſti nomine,videtur dicendum,quòd dictus presbyter. & vide Ange. per illum textum in l.eum qui,§.finali.ff.de iniurijs, & per eundem per illum textum, in l. at qui natura, §. cum me abſente, vbi etiam glo.ff. de nego. geſtis ; quòd licet mentiri in iudicio propter ſuum ius conſeruandum .

g Ex ignorantia.Adde notata in lege,Iulianus.§.quod autem, ff.de actione empti, quod mendacium doloſum plus punitur , quàm per ignorantiam.

causa

cauſa ſolius formæ; qn̄ mētio impetrātis pt includi ſub ver- a
bis reſcripti. Aliàs ſm Inn. & bene, reſcriptū annullat in to- b
tū. Pone exēplū: impetrās narrauit in reſcripto Titiū ſibi obligatū occaſione mutui: quare petit illū cōdēnari ad ſatisfaciendū ſibi de debito. Nūc verò vult agere ɔ eundē ex titulo donationis, & cōpelli petit aduerſariū ad tradendū, & dicit ſe narraſſe mutuū ex ignorātia. Certè nō eſt audiēdus: quia iſta cā, quā nūc vult intētare, nō pt cōprehendi ſub verbis reſcripti. Et ſic non pt iudex pcedere ēt ſm iuris ordinē. Sec⁹ aūt vbi intentio impetrantis pt includi ſub verbis reſcripti. Exēplū patet ex pdictis, qn̄ impetrans narrauit conſuetudi-
4 nē, &c. vt ſ. dixi. † Scdò principaliter q̄rit, vtrū diſtinctio huius capituli habeat locū in priuilegio, ſeu literis beneficialibus? Et hic eſt qō dubia & ſubtilis. Sed vt clarè habeantur, ſequentia pmitte, q ex deciſione huius c. pnt elici tres regulæ explicatæ. Prima regula, q ſubreptio doloſa vitiat reſcriptū in totū. Scda, q ſubreptio ex ignorantia, vel ſimplicitate, ſi fuit cauſa obtinēdi ſolius formæ reſcripti, nō vitiat ſubſtātiā ipſius reſcripti: ex quo Princeps aliàs expreſſa veritate, vel falſitate tacita, reſcriptum conceſſiſſet. Tertia regula, q ſi ceſſante ſubreptione, Papa nullo mō dediſſet reſcriptū, vitiaretur reſcriptū in totū, licet ex ignorantia vel ſimplici-
5 tate veritas fuerit tacita, vel falſitas expreſſa. † Quo ad primā regulā oēs cōueniunt, vt habeat locū in priuilegiis & literis beneficialibus. Nā ſi ſubreptio doloſa vitiat ex toto literas cōtentioſas, fortius habet vitiare literas gratioſas, cū ſubreptio magis inficiat gratiā, q̄ reſcriptū ad lites. Patet ex eo: qa gr̄a ipſo facto eſt nulla pp ſubreptionē, vt in c. 1. & 2. de filiis pſby. li. 6. & j. e. ad audientiā. Sed reſcriptū ad lites nō eſt ipſo iure nullū, vt in c. cæterū, & qđ ibi dixi. ſ. eo. Et p hoc, vt pdixi, ſingulariter limitarē illud. c. ſi eo tpe. j. e. li. 6. vt literæ, ſi cōtinent plures gratias, & ſubreptio doloſa fuit cauſa vnius tm̄, q in pœnā doli debēt vitiari literę in totū,
a vt not. innuit iſte tex. & facit, qđ dixi. ſ. eo. ſedes. ᵃ Quo ad ſcdam & tertiā regulā, eſt dubiū. Nā Io. hic vr̄ velle, q ſim-
b plicitas nō excuſat à ſubreptione ᵇ in iſtis beneficialibus p c. ſi motu pprio, & ibi gl. de pben. li. 6. Sed ignorātia pbabilis vr̄ excuſare, p tex. no. in c. gratia. j. eo. li. 6. Sed idē Ioan. And. in d. c. gratia, in nouella, dicit illud. c. gratia, fundatū ſup maxima rōne & æq̄tate potius: & q nō debet excedere terminos ſuos: & ɔ̄riū diceremus, ſi nō emanaſſet illud capitulū. Ad idē vide gl. in d. c. ſi motu pprio, q̄ dicit, q in literis gratioſis nō habet locū iſta regula. Nā papa daret benefi- c
ciū habenti paruiſſimū; & tm̄ ſi in impetratione non ſit mentio de paruiſſimo beneficio, non valet gr̄a, vt ibi. Nec diſtin- 6
guit ibi, an ex ignorātia, vel ex ſimplicitate tacuerit impetrans minimū beneficiū: quaſi velit, q ſurreptio vitiet lr̄as gratioſas; licet aliàs Papa cōceſſiſſet grām. D. Ant. dicit poſſe dici, q ſi gr̄a poſſet reduci ad terminos iuris cōis, q tunc poterit practicari iſta ſcda regula in literis gratioſis; & in hoc caſu intelligit illud. c. gr̄a. Sed certè ego nō video, q illud capl̄m aliquo mō reducat ad terminos iuris: imò ignorantia ampliat ibi gr̄am: qa ſi ſcienter ibi impetraſſet ſm incōpatibile cū primo, facta mētione de primo, nō daret ſibi optio retinēdi primū, vel ſm. Sed adepto ſecundo vacaret primū ipſo facto, vt in c. de multa. j. de pb. & tm̄ ibi pp ignorantiā datur optio. Itē de iure cōi quis debet eſſe cōtentus ea vocatione, qua primò vocatus eſt, vt in c. 1. & 2. 21. q. 1. Et ibi datur optio, vtrū velit accipere primū, vel ſm. Itē nō video poſſibile in iure, vt gratia reducatur ad terminos iuris pp ſubreptionē commiſſam in caſu expreſſo. Quia gratia nunq̄ excepit caſum propriū; adeò, q impetrans non pt illā gratiā trahere ad beneficiū magis tenue; & hoc quia mēs Principis nō fuit concedere gratiā in alio caſu, q̄ expreſſo. Ad hoc textus expreſſus in c. cui de non, maximè in fine, de pben. li. 6. & in c. ſuſceptum, de reſcriptis, eod. libr. Hoc etiā vr̄ ſentire dom. de Rot deciſ. 369. aliàs. 270. in antiquis. Vnde in hac materia cōcludere, q ſi hęc ſecūda regula ſubtiliter & mentaliter cōſyderet, poterit practicari in literis gratioſis & beneficialib⁹. Nā hęc regula nihil aliud vult in effectu, quā ſi ſubreptio nō doloſa fuit cauſa vni⁹ rei tm̄; habet vitiare illā rē duntaxat, & nō aliā, cujus nō fuit cauſa. Exēplū: regulariter reſcriptū conſiſtit ex duobus ex ſubſtantia, & ex forma ſubſtātia reſcripti eſt ipſa iuriſdō: forma. verò eſt ipſe modus pcedēdi, quē pn̄ pfixit delegato. Si ſubreptio fuit cauſa illius formæ tm̄, vitiat ſolū illā formā, & non ſubſtantiā reſcripti; ex quo fuit ſine dolo. Ita dicā in lr̄is gratioſis: q ſi litera gratioſa cōtineret plura, & ſubreptio n̄ doloſa fuit cā vni⁹ tm̄; ſolùm vitiabit illud & nō reliquū; caſum allego in d. c. ſi eo tpe. Et ſi hoc pcedit in beneficialib. vt ibi; forti⁹ hoc idē dicēdū in aliis gratiis, cùm lr̄æ ad bn̄ficia ſint multū ſtricti iuris pp ambitionē, vt in c. q̄uis, de pbē. li. 6. Hoc verū, niſi obtētū p ſubreptionē habeat cōnexitatē cū reliqs: qa tūc rōne cōnexitatis ſubreptio vitiat oia, vt eſt tex. in c. conſtitutus. ſ. eo. ſm intellectū, quē ibi dedi. Nunquid āt ignorantia aliquo modo excuſet in iſtis gratioſis, vt ſic c. gratia, poſſit trahi ad ſimile? Puto poſſe attentari, q vbi cōcurrunt quatuor, poterit trahi ad ſimile. Primò, q ignorātia ſit pbabilis, vt in d. c. gratia. Secundò, q nō pıudicetur iuri tertii, de quo nō eſt facta mentio: aliàs āt ignorantia nō excuſat. Et hoc caſu intelligo c. conſtitutus, ſ. eo. qa Princeps non intendit alteri præiudicare, ſi non exprimit, vt ibi dixi. Tertiò, q Princeps fuit cōceſſurus aliàs illā gratiā expreſſa veritate; licet non ita de facili, ut in c. gratia, iā dicto. Quartò, ᶜ q gratia nō excedat caſum propriū, ut in d. ca. cui de non. † Et ad prędicta adde notabilem qōnem, quam ponunt domi. de Rota, ubi ſ. Quidam impetrauit theſaurariam, ſeu ſacriſtiā. Senen. uacātem, & dixit cā eſſe dignitatē. in loco compertum fuit, q non erat dignitas, ſed officiū; nunquid ſubreptio uitiet? Fuerūt opiniones, ſed maior pars dn̄o. de Rota tenuit, ut nó uitiaret: quia illa falſitas non fuit cauſa inductiua gratiæ: qa Papa facili⁹ dediſſet, ſi dixiſſet,

a Sedes. Vide ibi alias limitationes, ad c. ſi eo tempore.

b ZACHARIAS. Simplicitas, non excuſat à ſubreptione. Adde de hoc per Spec. in tit. de poſitionibus. §. 11. verſ. ſed nunquid Berengarius latiſſ. p Card. in clem. 2. in 1. oppo. vbi ēt qn̄ excuſet, & in quib⁹ ſimplicitas, & qn̄, de pœni. & remiſ. & qui dicantur ſimplices, adde eundē Cardi. vbi ſ. gl. 22. q. 4. Inn. & Bal. ſuper rub. C. de rer. permutat. verſicu. item quæritur.

ANTO. FRAN. Circa hoc, an & qn̄ ſimplicitas ſit probanda, vel improbāda, & an repellat aliquē à pmotiōe; vide no. & plenā glo. in c. Pen. 39. di. & in c. qa frater. 7. qō. 1. Et cōcluſio eſt, q q̄dā eſt ſimplicitas ɔ̄ria prudētię; & iſta improbat. Pro quo vide gl. 16. q. 1. in c. ſi cupis. & vide ēt gl. in c. hborum. 74. di. & vide Hoſt. & Mod. poſt eū. in c. dilecti de iudiciis. vbi ponunt, qn̄ ſimplicitas ſit amplectenda, & ſubtilitas reſpuēda. Et adde q qui ſub ſimplicitatis nomine ſacerdotū ſtultitiā excuſant, reprehenſione digni ſunt. c. oportet, 36. di. & quo intelligatur illud dictū, q ſimplicitas eſt amica legū; vide glo. in verſi. ſimplicitas, in §. ſed quia, inſtit. de fideicō. liber. & glo. in l. manifeſtiſſimi in §. talis itaq;, in verbo, ſimplicior C. de furt. & gl. in verbo, pcedere, in §. ſi verò mouentur, in authē. de inſtru. cau. & fide. & vide gl. in c. veritatis, in verbo, ſimplicitatis, de iureiur. & quæ habentur in c. cū ſancta. 24. q. 3. Et quis dicatur ſimplex, vide text. in l. fina. C. de do. ante nupt. Et de ſignificatu verbi & dictionis, ſimpliciter, vide Barto. in l. 1. in princ. ff. de vulg. & pupil. & in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de liber. & poſt. vltra dicta per eum, in l. 2. in §. ſi quis ſimpliciter, de verb. obliga. & vide Bal. in l. cum falſum, ff. de acq. her. & in l. 1. in princ. C. de ędi. ac. & habetur per glo. & ſcriben. in clem. ſæpe, de verbo. ſignific. & per Bar in l. 2. ff. de teſtamen. militis. & in l. eaque. §. deportati, eo. ti. & habetur in c. ſi. de here. lib. 6.

c SEB. SAPI. Quarto. Sed iſta declaratio vr̄ dubitabilis per illud qđ dicit Arch. in c. gratia, de reſcr. in 6. q ſi tibi collatū fuit beneficiū, & pcurator tuus aliud impetraſſet, talis ignorantia excuſat, licet ɔ̄riū ibi teneat Io. An. & Franc. [illegible] qa corrigeretur hoc [illegible] ... & in correctoriis non eſt licita extenſio [illegible] per illud non tollitur tex. [illegible] ſed limitatur [illegible] limitatoria eſt licita extenſio, Barto. in l. ſi [illegible]

me partis,nu.42.ubi alij,ff. ſolu. matr. & ad hanc materiam uide per Felinum in c. ad audientiam ſecundo, col. 15.uerſi.literæ beneficiales,in fi.j.eo.

a Et illa qualitas.uide Mod.in c.ad aures,in 2.col.ibi,de qualitatib⁹ beneficij.ſ.eo.& not.in c.in noſtra.j.eo.& de iſta quæſtione in terminis,uide iſtum in c.ſignificante, in.fi.j. eo.

b Falſa demonſtratio. Adde tu domi. de Ro.deciſi. 561. in antiquis, ubi dicunt,q impetrans beneficiū quod dicit curatum, uel requirere reſidentiā, non debet carere gratia, ſi illud nō ſit curatū,vel non requirat reſidentiā. Et dicit Ro.conſ. 427. quòd falſā demonſtratio vitiat, licet de corpore conſtet, cū illa inducit diſpoſitionem;& vide Anchar. conſi. 286.Alexand conſil. 136.ſecundo libro.

a q erat officiū tantùm. Item conſtabat de corpore bñficii,& illa qualitas a dignitatis fuit expſſa cā demōſtrationis.Falſa.n. b demōſtratio b nō uitiat, ex quo cōſtat de corpore,ut in l.falſa demōſtratio,ff.de cōditioni.& demōſtratio. facit quod no.in frà.eo.c.ſignificante; & uide quod ibi dicā. Secus aūt ubi falſitas eſſet expreſſa nō cā demōſtratio, ſed cā taxationis gratiæ: qa tūc vitiaret,licet pp aliās ɔceſſiſſet: qa ſatis eſt,qđ nō cōceſſit in alio caſu: & iſte eſt caſus notabilis, de cuius deciſione nō ſubtiliter aduertēs miraꝛ in c. ſuſceptū.j. eo.li.6.Vbi dr̄, q ſi impetro beneficium, quod dixi vacare per renuntiationē non c debet,ſi vacat per mortē c, licet cōſtet de corpore beneficii; & licet renuntiatio & mors,quantū ad vacationem æquiparēꝛ.

ZACHARIAS. Dic tu pro reſolutione, q falſa demonſtratio nō vitiat reſcriptū,niſi dediſſet ei cauſam.ita concludit Bal. in.l.neque.in fi.C.de proba. Bar.in l.demonſtratio,in 5.q.in prin.ff.de cōdi.& demon.gl.in cle.1.de proba.& in c.ſignificante.j.iſto titu.

c Per mortem.Adde,vt per Pet.de Anch.conſil.116.

d Ex mente concedentis. Adde Imo. in ſimili,in c.cum eccleſiaſticæ.j.de exce.q reſcriptum recipit vires ex mente concedentis, text.in c.ſuper eo.j.de off.deleg.& in c. cum dilecti.j. eo.
Adde And.Sicu.conſi.126.4. lib.in conſi.Alex.

e Simplicitati,Limita,niſi ſimplex eſſet ſibi contrarius:quia tunc nō parcitur ſimplicitati:quia non poteſt eſſe ſimplicitas,vbi eſt cōtrarietas,vt not.Io.And.in c.cum Ioannes.j.de fide inſtr.Refert Salic. in l.ſcripturæ,in ver. quarto ab extra,C.de fide inſtru.vide no.in l.ſi quis.§.doli,ff.de iuriſd.om.indi.

f Ea ſunt exprimenda.Adde Lap.allega.89.duo Prælati,in 4.col.Thomā Faſtoli dubio Rot.64. eo.die.&c. qdā Archi. Rot.hoc tit.63.in antiqua,Inn.j.e c.in noſtra,in fi.& in c.cū in noſtris,de cōceſ.pbēdæ. & Ro.hoc ti.in antiquis.69. & de pben.11. in antiquioribus.Bal.ſ.uo.cap.cum ordinem. 10.col.ibi,vt ſcias.Romanum. ſing. 38. verum nobilis,in fine.Fede.de rerum permut. 3.col.q.4.& Petr.de Peru. in tractatu eius materiæ. 17.col.verſic.quarto tertiò.Rot.hoc titul. 3a. in nouis.Bald.in l.2.in fine,C.quæ ſit long.conſue.Aegi.conclu. Rotæ.333.in cauſa dñi Card.But.conſi.a.viſis literis. qđ eſt ēt 49.ad finem.Roma.conſi.80.confirmando profecto.iſtum de ſenten.excommu.cum pro cauſa,in 2.col.& in c.inter dilectos, in 3. col. ibi not. bonā,de fide inſtru.& in c.2.de treug.& pace.Bar.in l.1.ff.ad leg.Iuliam maieſta.Imo.contra Buttig.in c.de teſtibus, in 2.col. de teſtibus.Paulum de Caſt.conſ. 354.Rotā hoc tit.44.in antiquis, & 75. in antiquis.& quarta in antiquis,& nona in nouis.Aegi.conclu. 338.in cauſa mea.& 394.cum in commiſſione. Card.conſ.94.nobiles viri, Tho.Faſtoli dubio 44.eod.die,& c.quidam Arch.Rotam hoc ti.13. in antiquis,quod de pendentia litis debet fieri mentio in reſcripto ad lites.& plenè per Moder.hic in 13.col. in verſ. ſexta regula, poſt gloſſ.hic, & per gloſſ. & iſtum in 3.colum. & in cap. prudentiā, §. ſexta,in ver.cauſam,de officio delegati.Aegi.in conclu. 554.ſi facta. Thom. Faſtoli dubio Rotæ.27.Domi.in proœ.6.vltima col.ppter gloſſ.ibi in ver.filija, & in proœ. huius libri in verbo, iudicis, ppter gloſſ. ibi,iſtum de appellation.capitu.ad noſtram,ad finem.& Philippum in c.conſul.lo.1.in eod.titu.poſt illum,& Philippum in 3.c.in fi.eod.titu.Roma.conſil.334.in propoſita. Belenzin. in ca. cum cauſa,in fin.de appellatio.in apoſtil.Innocen.in c.præterea,in fi. de dila.Roma.conſil.483,dubitatur primò,in penul.colum. Oldra. conſil.277.aliās.323.quòd articuli. 3.col.facit l.2.in fin.ff. ſi quis in ius voc.& ibi Bar.iuncta.l.1.& 2.de ferijs.Ro.conſi.in 208. hæc impetratio,ad finem.
Adde tu Alex.conſi.114.1.lib.Pet.de Anch.conſi.286.

g SEB. SAPIA. Reſcripto Vide Felin.in d.c.ad audientiā.2.colū. 15.j.eodem:& limita,ut non procedat, quando fieret mentio incidenter de illo beneficio,ut in ſalutationib. Ita decla.Gemi.in c.nō poteſt.j.de præbend.lib.6.

Nā,vt dixi,Princeps taxauit gr̄am ad illū caſum expſſum:iō nō debet fieri extēſio ad aliū caſum; & p hoc apitur via ad multas ſimiles qōnes. Quo ad tertiā regulā do.Ant.diſtinguit:vt.ſ.q ſi pt reduci gratia ad terminos iuris cōis, nō vitiabitur:ex quo ignorātia pbabilis interceſſit;& alle.c.gr̄a, & fortè allegat ad caſum mēte ɔceptū.Nā ibi innuitur a ɔ̄rio,q ſi is cui abſenti & ignoranti beneficiū fuerit collatū p Epm,impetrauit beneficiū à Papa,nō facta mentione de collatione ſibi facta p Epm; q pt vtrūq; beneficiū retinere, ſi ſunt ɔpatibilia;Quaſi velit do.Ant. q ſi impetrās expſſiſſet,non habuiſſet ſm beneficiū.Sed ego nō video,q aliquo mō trahatur iſte caſus ad diſpoſitionē iuris cōis, cùm gr̄a cōſequatur effectū ſuū in totū;& de iure cōi beneficiatus nō debet reputari idoneus ad aliud beneficiū, vt in c.is cui,de pb.lib.6.Ideò dicerē,q hec tertia regula potius vendicat ſibi locū in literis gratioſis.Pro hoc l.& ſi legibus, ſm cōem intellectū,C.ſi ɔ̄ ius,vel vti.publ.& vr̄ bon.tex. in c.ex parte 1.de off.deleg.facit.c.conſtitutus.ſ.eo.Itē gratia aſſumit vires ex mente concedentis, d vt in c.cū adeò.ſ.eo.Sed conce- d
dēs nō fuiſſet ɔceſſurus expreſſa veritate;ergo gratia nulla. & hoc idē ſentit Io.And.in c.ad audientiā.j.eo.ti.& do.de Rot.vbi.ſ.Itē ceſſante cauſa gratię,gratia ceſſat,vt in l.gñaliter,C.de epiſ.& cle.canonizata.16.q.1.Ergo fortius debet ceſſare gratia,ſi cauſa expreſſa fuit falſa, licet p ignorantiā. Et p hoc habes declaratā mam intrinſecā huius ca.In gl.in ver.*ſimplicitatem*. in fi.Et dic,q lex loquitur in ignorātia iuris naturalis,vel quaſi:q tanq̄ improbabilis non excuſat,ad hoc.1.q.4.in c.turbatur.§.notandū,& qđ ibi not.& 38.diſt. c.qui ea.Ad.l.1.de falſ.mone.dic,q ēt loquitur de ignorantia nō pbabili:vt ſi falſ.mone. cuditur in domo alicuius, & dñs dicit ſe ignorare.Et no.gl.iuncto tex.q reg̃ter parcitur
e ſimplicitati. e & q aliter pceditur ɔ̄ doloſum,& aliter ɔ̄ idē
7 facientē ex ignorantia,vel ſimplicitate. † In gl.in verſi.priori modo.No.ſingulariter iſtā glo. & non tradas obliuioni. vult.n.apertè,q exprimens falſum,vel tacens verū in impetratione reſcripti,nō pſumitur prima fronte hoc facere ex dolo,ſed potius ex ſimplicitate,vel ignorantia. Idem ſentit Imo.hic.Dicit tñ,q dolus probabitur ex ɔiecturis. Hoſt.dicit,q ſi probatꝛ ſcientia impetratoris, pſumitur dolus, arg. l.verius.ff.de pba.Quod tñ dicit procedere, niſi ſint lr̄æ iuſtitiæ:qa in illis de facili non pſumiꝛ dolus,cū faciliter obtineantꝛ.Itē dicit poſſe diſtingui inter hominē ſimplicē & diligentē. Sed tu conclude,ex variis circumſtantiis iudex pſumet dolū,vel ſimplicitatē:& informando animum ſuū conſyderabit,ſi tū dixerit falſum in facto ſuo,vl̄ in facto alieno: & an factū ſit de ppinquo,an de lōginquo,vt in c.cū illorū, de ſententia excōicatio.& quod not.in c.ab excōicato.j.eo. Itē an literæ ſint pōderoſæ,vel faciles,vt in c.fi. de cri. falſi. Itē an falſitas fuerit inductio cōceſſionis gratiæ, & ſimilia. De quo vide qđ not.do.de Rot.deci.ſ.alle.& Inn.j.eo.dilectus.Dolus.n.non pōt pbari,niſi ex cōiecturis, cū conſiſtat in animo,vt in c.2.de renun.li.6.& in l.dolū,C.de dolo. In gl.in ver.expreſſa.ibi: *vel taci ſe decanum*. hoc exēplum non congruit literę,nec ēt exēplū ſequentis gl.qa Papa dediſſet reſcriptū ēi in forma cōceſſa,licet iſta fuiſſent expſſa;& dic, vt not.j.in gl.in ver.literas.vbi qrit gl.q̄ ſint exprimēda.&c. In gl.in ver.literas,ibi:q̄ mouere poſſunt animū Pricipis ad dādū.tene hic prin.cū fi.gl.Ex quo potes hāc regulā eliceꝛ.
f Quòd ea ſunt exprimēda f in reſcripto, q̄ poſſent mouere aium Principis ad ɔcedēdū,vel ad nō ɔcedēdū,vel ad difficilius ɔcedendū;& hoc vltimū pbaꝛ.j.e.c.poſtulaſti. pp.n.daret beneficiū hñti aliud tenue;ſed nō ita d facili,ſicut daret
8 nullū hñti.† Ideò taciturnitas tenuis bñficii inducit ſubreptionē vt in c.ſi motu pprio,pall.Et q̄q̄ gl. ponat multa e-
g xēpla,non intelligas,q in quodlibet reſcripto, g ſint exprimēda omnia,q̄ ponunꝛ hic in gl. Sed intelligas gl. in caſib. in qbus loquunꝛ iura,quæ allegat;& dic,vt in eis not. Et vide,qđ dixi in c.cùm ordinē.ſ.eo.vbi poſui, an de exceptione compe-

ne cōpetente aduerſario ſit facienda mē-
tio in reſcripto.& uide per Io. And. in c.
1.de lit.cō teſt.li.6.& plenè per Spe.in ti.
de excep.in §.dicto.In gl.in uerſ. *Niſi for
ſan ibi: quia ſi notoria eſſet exceptio*.No.ſin
gu.hanc gl.ex qua multa potes notare.Et
primò,ꝙ exceptio notoria poteſt opponi
ad proceſſum;& ſic ante lit. conteſt. licet
ſit peremptoria: & ſic intellecta,eſt ualde
no.dictum in ſe tamen eſt uerum: & not.
tenet Spe.in tit.de excep.in §.dicto. uer.
ſed pone.ſequitur Io. Andr.in c. 1.de lit.
conteſt.li.6.Et uide de materia per Bart.
in l.cum quærebatur,& in l. uir bonus,ff.
iu.ſolui.& per Archi.in c.ut circa,de ele.
li.6.ubi ponit ſingulare dictum,ꝙ omnis
peremptoria,etiam nō notoria poteſt op
poni ante lit.conteſt.dummodò excipiés
a offerat ſe incontinenti A probaturum, a
arg.in l.3.§.ibidem,ff.ad exhibendū. Iſtud
tñ dictum à multis mordetur:facit pro,&
9 contra,c.literas,de reſtit.ſpol.† Secundò
no.ex hac gl.ꝙ ſi non conſtat citanté ha-
bere iuriſdictionem in citatū,imò noto-
riè conſtat contrarium; non tenetur cita c
b tus comparere. b Et habes aliam gl.in c.
ueniens,de accu.& tertiam in c.ſi Epiſco-
pus.3.q.2.& dixi poſt Cald. in c.cùm or-
dinem.3.c.Videtamé ad hoc, maximè in
delegato,quod no. Inno.in c.2.de dila.&
in c.cū in iure,de off.deleg.& per Io. An.
10 in regula,ſcienti.li.6. in Mercu. † Tertiò
nota, ꝙ ubi notorium eſt reſcriptum eſſe
ſubreptitium,uel impetrantem eſſe excōi
catum, uel iudicem ordinarium nō habe
re aliàs iuriſdictionem in citatum;nō po
teſt cognoſcere,an ſua ſit iuriſdictio:quia
ex quo iudex eſt certus d e defectu iuriſdi
ctionis,nō poteſt procedere in cauſa. Ad f
hoc c.ſi duobus.ī.de ap.Et hic competen
ter poteſt annecti illa materia quotidia-
na,& utilis,an & quando iudex, ſi reuoca
tur in dubium de iuriſdictione ſua,poſsit
c de hoc cognoſcere: c de qua materia per
doct.hic.& per Io. And. in dicta regula,
ſcienti.& per Inn.hic.& in c.uenerabili,de
cenſi.& in c.ex parte,el.i.de uerb. ſig. per
Bar.& alios Legiſtas in l. præſcriptione,
C.ſi contra ius uel utili.publi. per eundē
in l.2.ff.ſi quis ius uoc.& in l. quidam cō
ſulebant,ff.de re iudi.aliquid in l. ex ſen-
tentia.ff.de teſta.tute.Et cauſa breuitatis
reduco totam materiam ad certos caſus.
Et primò ponam caſus,in quibus commu
niter tenetur,ꝙ iudex non poſsit cogno-
ſcere.Secundò caſus. in quibus pōt. Ter-
tiò caſus in quibus dubitač. Venio ad pri
mum,ſi exceptio oppoſita contra iudicē,
ſuggillat .i. notat ipſum iudicē infamia,
ſeu defectu,uel alio crimine ; non poteſt
ipſe cognoſcere: quia eſt ſuſpectus:ut pu-
d ta,ſi opponitur,ꝙ eſt excōicatus, d uel ſer
uus, uel infamis , uel quid ſimile. hoc te-
net Bar.in d.l.quidam conſulebant. Io.
And.ſentit in c.pia,de except. li.6.ſequit
do.Ant.& cōiter doc. licet Inn.dubitādo
aliud ſenſerit in c. cum in iure , & in c.ſi
ſuper,de off.dele.Secundus caſu ,quando

exceptio iuriſdictionis pariter concludit
in illo incidenti, ſicut in illo principali.
Exēplum . ſi oppono ꝙ iudex eſt minor ,
uel furioſus, uel mulier, uel alium natu-
ræ defectūm patiatur. Nam iſtæ exceptio
nes ſic excludunt eum à principali: ita,ꝙ
nō poſsit cognoſcere, an ſit iudex.Et iſta
eſt ratio,quare iudex,qui allegaretur ſu-
ſpectus, nō poteſt cognoſcere ſuper ſuſpi
tione:ſed eliguntur arbitri , ut in c.ſuſpi-
cionis,de off.dele. Nam ſicut eſt ſuſpect°
in principali,ita & in incidēti. Et hoc uo
luit Inn.in c.prudentiam,de off. deleg.&
ſentit Barto.in d.l.quidam.Tertius caſus
cùm opponitur de totali fundamento iu
riſdictionis & proprietate ipſius: ut quia
opponitur , ꝙ quis non eſt poteſtas , uel
Epus.Non.n. eſt idoneus in hac cognitio
ne:quia habet affectionem ad cauſam, ā-
nimo cauſā eſt ꝓpria.hoc uoluit no. Bar.
in d. l. ex ſententia,& Inn.in c.cæterū,de
iudi.Quartus caſus cum agitur nō ſolùm
de nudo exercitio iuriſdictionis,ſed de ꝓ
prietate ſubiectionis:ut quia citatus dixit
ſe eſſe exēptum, & iudex negat.e Multa.n.
ſunt commoda ſubiectionis; ideò iudex ē
ſuſpectus in hac cognitione . Hoc uoluit
Inn.in c.uenerabili, de cenſi.& uide quod
ibi dixi . Per quod notabiliter limitatur.
c.cū perſonæ,de priui.li.6.& gl.ibi poſita
quæ aliud ſentit.& uide quod dixi in d.c.
uenerabili.facit quod no.gl.in c.ad audié
tiam,de appel.Quintus caſus ;quando no
torium eſt eum non eſſe iudicem, uel ſal-
tem ipſe ſcit. Nam tunc non poteſt proce
dere in cauſa:de quo in c.ſi duobus,de ap
pellatio.& dic,ut ibi.Secus ſi iudex igno-
raret,& partes ſcirent; ut ibi eſt bon.tex.
Sextus caſus,quādo iudex f ſe ingerit:ita
ꝙ contendit pro iuriſdictione , ac ſi eſſet
pars.Nam ex hoc redd itur ſuſpectus, ar.l.
quæ omnia.§.1.ff.de proc. & eſt gl.fin.in
c.ſtatutum,in prin. in uer. copia.3.e.li.6.
Et tenebis ſemper menti hunc caſum, ꝑ
quem infertur ad quæſtionem quotidia-
nam.Nūquid iudex procedens ex officio
poſsit cognoſcere,an ſua ſit iuriſdi.ſi du e
bitatur?Et uidetur,ꝙ non:quia tenet locū
partis, & contendendo pro iuriſdictione
reddit ſe ſuſpectum; & in hanc opi. uidet
inclinare do.Ant.licet non firmet.Sed e-
go crederem oppoſitum, per l.2.ff.ſi quis
in ius uoc. quæ loquitur indiſtinctè, & ꝑ
tex.iūcta gl.in d.c.cum perſonæ. Nec hoc f
caſu poteſt dici,ꝙ iudex ſe ingerat,cū te-
neatur ex officio ſuo procedere, ut in ca.
qualiter & quando.2.de accu.ergo ceſſat
ratio ſuſpicionis:quia non ſe ingerit uo-
luntariè : ſecus quando quæſtio eſt inter
partes,& ipſe aſſumit defenſionem partis
ſtantis pro iuriſdictione. Caſus uerò , in
quo poteſt cognoſcere eſt,cum dubitatur probabiliter de cō
petentia iuriſdictionis , & exceptio non ſugillat perſonam
ſuam. Si ſumus extra omnes caſus prædictos, & tunc cogno
ſcit,an ſua ſit iuriſdictio:quia iudicare principaliter eſt on°,
ut in l.munerum,in §.iudicādi neceſsitas,ff.de mu. & hono
ribus,in c.paſtoralis,de off. dele. licet in conſequentiam ſit
honor,ut in c.ut debitus honor,de appel.Vide gl.in c.ſi cō-

a Probaturum.Ad
de Old.conſ.106.
Pau.de Caſt.cōſi.
143.Ro.cōſ.416.
Alex.cōſ.98.4.li.
ZACHARIAS.
Adde eūdē Alex.
in l.ſi.poſt Ange.
& Bart. C.de dil.
Bal.in auth. ei,ꝗ.
C.de tēp.ap. Adde
l terminis ꝑ Lāf.
de Ori.inc.quia cō
tra.uer. dilatio-
nes,& qd ibi not.
in 9. addi. ad eū,
de proba.

b Cōparere.Adde,
ut per Cald. conſ.
12.de iudicijs.

c Poſsit de hoc co
gnoſcere.Vide An
ge.ponenté.8. fal
len. in d.l. 2.hic
alleg.ꝗ colligun
tur ex dictis ulti°,
hic, inſpectis ſex
caſibus primis &
deciſione duorū
ultimorū. Et am-
plia iſtam regulā
tribus modis, &
limita.14 modis,
de quibus hic or
dinatè per Feli.in
20.col. uer.an ſua
ſit iuriſdi.& di-
xi plenè in no.meis
ī uer. iuriſdictio ,
in no. incip.do ti
bi pulchras.uide-
bis tū iſtum in c.
ſi diligēti. in ult.
col.de fo. comp.
& gl.celebrem in
c.ſi in gl.3.in fin.
14.q.6.& iſtū in c.
conquerēte, in 3.
col.de reſt.ſpol.

d Excōicatus. Ad-
de, ꝙ nec partes
poſſunt proroga
re iuriſdictionē
excōicati , ſcdm
Roma.conſi.48.
ZACHARIAS.
Dic ut eſſe uerū
de excōicato pu
blicè,ſecus aūt in
occulto & tolera
to.c. ad ꝓbandū.
& ibi doc. de re.
iu.gloſ.in 3.q. 1.in
fin. & in 3. q. 7.
uerū. & ibi Arch.
& in l. 1.C.de iur.
& fa.ign. Bal.ple
nè in l.ul,qd pau
peribus, col. 2.C.
de epiſc. & cle.&
Spe.in tit. de off.
dele.§. 6. uer. qd
ſi ſunt. Et cū dicto
occultū & tolera
tū poſſe eſſe; intel
ligē de laico ,
ꝙ ſolus poſsit ſer
re in prophanis ,
ut in d.c. ad ꝓbā-
dū, per doct. non
autē in ſpirituali

bus,ut ꝑ Cardi.in
cle.1.§. 1. uerſi.e ti.
Mouet, quia ꝑ a-
lium pōt in ſpiri
tualibus iudex ex
cōicatus, & maxi
mè excommuni-
care,ut not.14.q.
1.in ſum. & Car.
in cle.1. §. 1.q.8.
de relig.domi.
ANT. FRANC.
Et quid poſsit fa
cere excōicatus ꝑ
aliū, quando non
pōt ꝑ ſeipſum ex
plicare,q̄ excōi-
catus; uide q ple-
nè habentur per
doc.in c. intelle-
ximº, & ibi dixi,
de iud.& uide Io.
An.in c. decerni-
mus,de ſen. excō.
in 6.Et quis dicat
publicè excōica-
tus, uide gloſſ. in
cle. 1. de ſepul.&
gl.in c.exceptio-
nem,de ordi.ul.
tra ea, quæ haben
tur in c. ad probā
dum, de re iudic.
Et adde ꝙ excōi
cato etiam iniu-
ſtè ante,quam de-
claret de illa in-
iuſtitia, nemo de
bet communica-
re,ut in c.ſi Epi-
ſcopus.11.q.3.&
uide gl. in c.cum
uos,de off.ordin.
Et adde, ꝙ nullus
debet participare
cum excommuni
cato , etiam ſi ſit
dubium; uide bea
tum Thomam in
4.diſt.18.q.2. ar-
ti.4.& in quæſtio
ne de quolibet.q.
4.arti. 9. & q. 10.
artic.9.

e Et iudex negat .
Adde quis debeat
probare cauſam
ueram expreſſam
in citatione citā-
tis, cū citatus ne-
gat illam ueram;
Lap.alleg. 59.
SEB. SAPIA.

f Iudex.Vide Ab-
ba.in c. conquerē
te, da reſtitu. ſpo.
ubi ponit de iudi
ce,qui aſſumit de
fenſionem ſuæ iu
riſdictionis.

A Vi-
da a-
lios
caſus
per eū
dē in
c.1.ſ.
de or-
di. co
gn. &
Fel.
in ca.
exce-
ptio-
nē. de
excep.
col.2.

SEB. SAPIA.

a Primus caſus. Datur pulchra limitatio ad hæc omnia, quę ponit hic Abba. quòd quis non tenetur comparere, quando citatus nõ eſt de iuriſdi. uel citatio eſt nulla, quando iudex eſſet perſona prouida & honeſta. quod limitat ipſe Abb. in c. niſi eſſent, in 1. nota. de præbend. reputat hoc dictum ſing. d. Iaſ. in l. 2. col. 6. ff. ſi quis in ius uoc. non ierit, & ibi multa ad ꝓpoſitum.

ZACHARIAS.

b Commodũ ſportularum. Adde de hoc per Bald. in l. fin. C. de fruct. & lit. expen. eũdem & Ange. in auth. ut iudic. ſine quoquo ſuffr. in prin.

tra unum, de offic. delegat. libr. 6. Nec iudicat in facto proprio: quia cauſa non dicitur propria, ex quo commodum, uel incommodum ad eum non pertinet. 2. quæſtione 6. capitu. biduum, in uer. palam; & in hoc caſu intelligitur iſte text. & capitu. paſtoralis. ṡ. eodem & l. præſcriptione, & aliæ leges ſuperius allega. Caſus uerò, in quibus dubitatur, occurrunt ad præſens tres, ad quos tanquam ad principaliores poterunt reduci, ſi qui alii inueniri poterunt. † Primus caſus a cum excipitur, ꝙ locus contractus, uel delicti, non eſt de iuriſdictione citantis: ſed finaliter tenet Innocen. quòd poteſt cognoſcere: quia hęc ſententia non nocet alteri iudici. quinimo Barto. ſentit in d. l. 2. quòd hæc exceptio nõ poteſt opponi ad proceſſum, ſed ad merita cauſæ tantum: quia ſatis eſt in libello aliquid exprimi, quod fundet iuriſdictionem iudicis; licet illud non ſit uerum; quia debet inſpici quod petitur, & non quod debetur quod ad fundandã iuriſdictionem iudicis, per text. in l. penul. ff. de iuriſdict. om. iud. Contrarium tenet hic. do. Anto. quia illa lex non procedit, quando ex negatione petiti negatur principaliter iuriſdict. ut in caſu noſtro; & hoc uerius. Puto tamen, quòd poſsit recuſari, ut ſuſpectus propter affectionem, quam habet ad cauſam, arg. in c. inſinuante, de offic. deleg. Secundus caſus, quando iudex b eſt hãbiturus aliquod commodum ſportularum: b quo caſu gl. multum uulgata, in l. de iure, ff. ad muni. dicit, quòd non c poteſt cognoſcere. c Contrarium tenet Petr. & Cyn. in d. l. præſcri. quia commodum habet acceſſoriè. Bãr. ſequitur gl. quia ſola affectio ad cauſam eſt ſufficiens ad remouendum iudicem, d. c. inſinuante, & l. prætor, ff. de iuriſdi. om. iudi. Dicit tamen in l. 2. in hoc ſtandum conſuetudini. d. Ant. putat d attendendam quãtitatem commodi: & placet mihi, d quòd attenta qualitate perſonæ iudicis, & quantitate muneris in dicetur ſuſpectus, uel non, ad hoc allego bo. tex. in c. ſi quæ-
11 ſtiones, de ſimo. † Tertius & ultimus caſus, quando reſcriptum dicitur falſum, & iudex pronũtiauit, ꝙ erat uerũ; nunquid teneat proceſſus, ſi poſteà detegitur, ꝙ erat falſum? In no. Io. And. Compoſt. & d. Ant. tenent proceſſum non ualere: quia fabricator falſi reſcripti non potuit dare iuriſdictionem, nec in principali, nec in incidẽti. Bar. in d. l. præſcri. dicit proceſſum ualere, ſi falſitas erat latens: quia dubium poſuit iſtum in quaſi poſſeſsione iuriſdictionis, arg. in l. Barbarius, ff. de off. præt. Bal. tenet primam partem; & illa uidetur mihi uerior. Quia ex quo reſcriptum non emanauit à Principe, poteſt dici intruſus; & ſic non debent ualere geſta, etiã dato communi errore, ut not. in cap. nihil. j. de elec. per Inno. Faciũ c. alienationes. 12. q. 2. Nõ obſt. l. Barbarius: e quia e ille habuit poteſtatem à Principe, licet per ſubreptionem; ſed iſte a nemine. Et per hoc dic, quòd ſi reſcriptum eſſet ꝓrſus nullum, ſi tamen emanauit à Principe, & dato dubio, iudex pronuntiauit reſcriptum ualere; tenet proceſſus, ſi non fuit appellatum; hoc eſt ſingulare dictum Lapi. in c. 1. eod. f titu. f libr. 6.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum impetratum contra Prælatum ualet, licet ſuper bonis communibus Prælati & capituli.*

2 *Prælatus ſolus tenetur adminiſtrare ex officio ſibi iniuncto, negotia communia inter ipſum & capitulum.*

3 *Bona quomodo dicantur communia inter Prælatum & capitulum: & quando diuiſa: & quis poteſt facere iſtam diuiſionem.*

4 *Collegia inferiora nihil poſſunt ſtatuere circa ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu Epiſcopi. 14.*

6 *Prælatus poteſt agere & conueniri ſine licentia & conſenſu capituli; non tamen in arduis. 9.*

Prælatus ſolus poteſt alienare ex cauſa licita.

Qui non poteſt alienare, an poſsit rem in iudicium deducere.

7 *Conuentus nunquàm poteſt agere ſine conſenſu Prælati.*

8 *Prælatus ſolus poteſt conſtituere procuratorem: ſed ſi uult facere ipſum generalem, uel in perpetuum, requiritur conſenſus capituli.*

10 *Epiſcopus, an poſsit liberè uicarium remouere.*

11 *Conuentus an poſsit agere ſine Prælato ſede uacante.*

12 *Prælatus an poſsit ratificare geſta per capitulum.*

13 *Capitulum poteſt litigare cum Prælato, licet non detur curator.*

CAP. XXI.

EDoceri. Solet multum allegari. & hoc d. in ſumma. In cauſa monaſterii conuenitur Abb. per reſcriptum, in quo nulla fit mentio de conuentu: nec propter hoc appellari põt, niſi Abbatis & conuentus bona eſſent diſtincta oĩno. Primò ponitur duplex. q. 2. ſolu. ibi: *ſuper quo*. Tertiò rõ. ibi: *cũ ex officio*. Quartò exceptio. ibi: *niſi*. Caſus literalis. Aliqs impetrauit literas apoſtolicas appellatione remota contra Abbatem, nulla facta mentione de ipſius conuentu. Quærebatur, utrum Abbas teneatur reſpondere per literas illas, in cauſa quę communiter pertinet ad Abbatem & monachos? & ſi Abbas appellauerit, ne cõpellatur reſpondere ſuper cã illa: utrum ualeat appellatio? Reſp. ꝙ per appellationẽ Abbas ſe tueri non poteſt, quominus authoritate hmõi literarum rñdere teneatur; niſi alia rationabili cauſa inueſt: quia Abbas ex officio ſuo tenetur procurare negotia ſui conuentus niſi fortè Abb. & conuentus negotia eſſent omnino di-
1 ſtincta. Ber. † No. 1. quòd ualet reſcriptum impetratum contra ſolum Prælatum, licet impetretur ſuper cauſa communi ipſi prælato & c. dicit tñ Gul. de mõte Lauduno, in cle. 1. j. eo. ꝙ curia de facili non dat reſcriptũ ſuper rebus cõibus
2 contra Prælatũ, quin faciat mentionẽ de conuentu; dic tñ ꝙ de iure reſcriptũ ualet, ut hic. † Not. ſecundò ꝙ prælatus põt, & tenetur ſolus procurare negotia ſibi & cap. cõia. Nam ex officio adminiſtrationis ſibi iniunctæ ad hoc tenetur. Et ex hoc not. ꝙ ſolus Rector uniuerſitatis põt promouere, & procurare negotia totius uniuerſitatis. Imò ex officio ſibi iniũcto ad hoc tenetur, ut not. Inn. in c. ſi. de maio. & obed. niſi negotia eſſent multũ ardua, ut j. dicam. Itẽ nota ibi, negotia
g procurare, ꝙ prælatus non dr̃ dominus g rerũ eccleſiaſticarũ, ſed potius procurator. Et idẽ dic in Epiſcopo & aliis Prælatis, ut eſt textus apertus in capitulo ſecundo, de donatio: non tamen ex toto Prælatus æquiparatur procuratori, nec etiam tutori; ſed ampliorem, & honorabiliorem poteſtatem habet, quam tutor & procurator: uide ad hoc glo. no. 5. q. 3. in c. ſi. Vlti. no. unum quod neſcio alibi ita clarè, ꝙ inter Abba.

SEB. SAPIA.

c Cognoſcere. Sed dicit Imo. in cap. cæterum. j. de iudi. ꝙ illa glo. non eſt ſine ſcrupulo: quia non eſt præſumendum, quòd propter modicũ ſalarium iudex iudicaret aliter, q̃ ius uelit, arg. cap. & ſi quæſtiones, de ſimo. & ideò multi tenent contrarium. Vide latiſsimè d. Iaſo. in l. 2. co. 4. ff. ſi quis in ius uo. non ie. ubi ſuper hoc refert quinque opiniones.

d Placet mihi. Ad de Aret. idem tenentem conſi. 16.

e Lex Barbarius. Vide no. in c. ſciſcitatus. ṡ. eo.

f In c. 1. eod. titu. uide per Moder.

g Quod prælatus non dicitur dominus, uide quæ dixi. in c. conſtitutus. ṡ. eo. & plenè per iſtum in c. cũ ſuper, de cauſa poſ. & propriè, & in c. ex literis. j. de proba.

a Statutum Abbat. vide iſtū in fin. in quadā additiōe, in c. cum M. Ferra. ī. de conſti. & p do. Feli. ibi in 3 5. col. in ver. vlterius do. Abb. & voluit Car. conſ. ſuo. 17. incip. authoritas. Car. i regula monialiū, ad fi. Io. An. i c. 2. ſup gl. ppriū, de ſta. mo. iſtū conſ. ſuo. 88. incip. facti contingentia. Cal. in ti. de Reg. conſi. 2.
ZACHARIAS. Adde Inn. in c. vt famæ, i gl. in ver. prælatoꝛū, de ſen. excō. & in c. quanto, in gl i ver. cōmotiōe, de offic. or. & Spe. in titu. de arb. §. fi. verſi. ſed quæro.
SEB. SAPIA.

b Occaſio mali. Et hoc etiam tenet Abbas in capitu. cum ad monaſteriū, col. 2. de ſtat. monac. Cardi. in cle. 2. § 5. oppoſi. de ſup. negli. prælato. vide Deci. hic col. 1. verſic. ſecūda cōcluſio. Abba. in c. ex parte Aitenſis. col. 2. ī. de conceſ. præbend.

c Statum eccle. Ad de Cal. conſi. 10. de rebus eccle. nō alie.

Abba. & capitulū, bona monaſterii pſit eſ
ſe diuiſa, vt aliqua ptineāt ad mēſam Ab
ba. aliqua ad mēſam c. Hoc tñ nō ,pcedit
ex regula de iure cōi, cū oīa debeāt eis eē
cōia, vt ī c. cū ad monaſteriū. ī. d ſtatu re.
Sed ,pcedit de iure ſpeciali, puta ex ꝯſue
tudine, vł ſtatuto ex cā rōnabili facto, de
quo. ī. lati⁹. Et pōdera, ꝙ ꝯgregatio reli-
gioſorū appellaṫ ꝯuēt⁹; ſecularīu verò cōi
ter appellaṫ capl̄m. Nō tñ eſt inter hęc dif
ferētia, & aliqñ ꝯuētus religioſorū appel
laṫ capitulū; de quo dicā. ī. e. c. capitulū; et
etymologiā capituli, cœt⁹, ſynodi & ꝯci-
liī, vide in c. 1. §. fi. 15. diſt. De c. dicā. ī. eo.
c. capitulū. In gl. 1. ī fi. hāc gl. & dicta doc.
,pclariori doctrina reduco ad 8. qſtiōes.
Prima qſtio verſaṫ circa validitatē reſcri
pti impetrati ꝯ monaſteriū, vel pro. Scđa
qſtio circa facultatē agēdi in iudicio; &
nunquid Abbas ſine cōuētu, vel econtrà,
poſſit experiri? Tertia qſtio circa faculta-
tē conſtituēdi ,pcuratorē, ſeu ſyndicum,
ſeu œconomū. Quarta qſtio, nūquid ſede
vacante poſſit cōuentus agere? Quinta q-
ſtio pſuppoſito, ꝙ conuētus nō poſſit age
re ſine plato; nūquid platus poſſit habe-
re ratum factū p cōuentum? Sexta qſtio,
quid ſi vertiṫ lis inter Prælatū, & capitu-
lū; nunqd poſſit agere capitulū ſine cura-
tore? Septima qſtio, nunquid diſpoſitum
hic in Abbate & cōuētu habeat locū in
aliis platis? Octaua qſtio & vltima, qñ bo
na dicanṫ cōmunia, vel diuiſa inter platū
& cōuentū; & cuius authoritate hæc diui-
ſio fieri poſſit. Et hanc vltimā quæſtionē
tanquā pro fundamento aliarū qſtionū
3 prius expediā. † Sciendum eſt. n. ꝙ quan
doque bona eccleſiæ ſunt prorſus cōmu-
nia Abbati & cōuentui: qñq; ſunt diuiſa
quo ad rē, ſed non quo ad adminiſtratio
nem: vtquia certa bona ſunt deputata ,p
menſa cōuentus, & certa pro mēſa Abba-
tis. Adminiſtratio tñ non eſt diuiſa, ſed
Abbas adminiſtrat, ac ſi bona ex toto eſ-
ſent cōia. Qñq; & tertiò bona ſunt diuiſa
quo ad rē, & quo ad adminiſtrationē: vt
quia cōuentus p ſe, vel p aliū adminiſtrat
bona ſibi deputata: & idē facit Abbas de
ſuis; & de iſtis loquiṫ textus in fi. cùm re-
qrit, ꝙ bona ſint omnino diſtincta. Qñ-
que & quartò aliqua ſunt diuiſa, aliqua
verò ſunt cōmunia. Cuius aūt authorita-
te hæc diuiſio fieri poſſit, cū, vt ſ. dixi, re-
ligioſis oīa debeāt eſſe cōmunia; dicunt
docto. ꝙ in inſtitutione ſeu fundatione
monaſterii hoc potuit fieri ad inſtātiam
patroni. Et intellige, ꝙ Eps hoc fecit ad
inſtantiā patroni, argu. in cap. cum dile-
† ctus, † de conſue. & in cap. quanto, de cē-
ſi. qa cùm iſta cōcernant modū viuendi,
& ſpiritualitatē quādā, non poteſt patro
nus per ſe hoc ſtatuere etiā a prin. vt no-
tanter voluit Innocentius in capit. quo-
niā, ī. ne Præla. vi. ſu. Poſt fundationē ve-
rò hoc facit Epiſcopus, argu. in capi. quo-
niam, infrà de vi. & honeſta. clericorum,
& in cap. ſicut vnire, de exceſ. prælat. Ego
puto, quòd etiam ipſe Abbas cum con-
uentu poſſit hoc ex cā conſtituere, cùm
per hanc diuiſionē bona nō minus ſunt
monaſterii, quàm prius; ſed reſpectu vſus
fit hæc diuiſio. Ad hoc. 12. q. 1. in §. fin. &
c. vlt. & hoc idem vł ſentire Ioā. Andr. in
fortiorib. terminis in regula, nō eſt obli-
gatoriū, de reg. iur. li. 6. in Merc. Vbi poſt
quendā magiſtrū in Theologia cōcludit
a valere ſtatutū Abbatis a & cōuētus, cā vi-
tādæ murmuratiōis & ſcādali, vt ſingulis
monachis dēṫ decē ,p veſtimētis, & ibi vi
de lati⁹. Sine cā tñ hoc debere fieri nō eſt
b cōſulēdū, ne ſit occaſio mali b & idē dic ī
monialib. Vñ puto Abbatiſſam poſſe p-
mittere, vt lucra ex manib. poſſint cōuer
tere ī ,pprios & neceſſarios vſus: nec per
hoc dicunṫ habere ,ppriū. de quo vide p
Io. And. & Hoſt. in c. cū ad monaſteriū, d
4 ſtatu. reg & ibi dixi. † Cogita tñ nūquid
cōſenſus Epi debeat accedere p notabile
dictū Inn. ī c. reqſiſti, de teſta. & ī c. cū ac-
ceſſiſent, de cōſtitu. Vbi dicit collegia in-
feriora nō poſſe ſtatuere circa ſtatū eccle
c ſiæ c ſine authoritate Epi. Nā ſaluādo di-
ctū Io. And. poſſem dicere illud nō con-
cernere ſtatū eccleſiæ, ſed poti⁹ modū vi-
uēdi inter ſe. Facit qđ dicit gl. in c. 2. de
5 ver. ſig. li. 6. † Ad ſecūdam qō. q fuit prima
d in ordine, dic ꝙ ſi bona ſunt cōia d ex to
to, vł ſaltē quo ad adminiſtrationē: vt ſ. ī
2. mēbro, tenet reſcriptū ipetratū expſſo
noīe ſoli⁹ Abba. Hoc aptè vult iſte tex.
qa ad ipm Abbatē ptinet ,pcuratore ne-
gotia toti⁹ monaſterii. ergo ſatis eſt de
eo facere mētionē ī reſcrip. Nec obſtat il
la diuiſio quo ad rē tātū: qa ex quo ñ ē di
uiſa adminiſtrō, ,pcedit rō. c. Nec ob. finis
qa loqṫ qñ bona ſunt oīno diſtincta: vñ
in tertio mēbro, qñ. ſ. ſunt oīno diuiſa,
ñ valet reſcriptū ꝯ Abbatē ſup bonis ſpe
ctātibus ad capl̄m, nec ꝯ, vt ,pbaṫ hic ī fi.
text. Nā tūc ceſſat rō capituli: qa ex quo
bona oīno ſunt diuiſa, nō teneṫ Abbas ,p
e curare negotia conuēt⁹. Vlt. mēbro, qñ
aliqua ſunt diuiſa, aliqua cōia; ī diuiſis te
ne qđ. ſ. dixi, qñ oīno ſunt diuiſa. In cōi-
f b⁹ tene q. ſ. dictū ē, qñ oīno ſunt cōia. Et
hoc olī tenuit Frā. vercel. & vł magis pla
cere doc. Sed Boſian⁹ ꝯ. ſed tene primū:
qa ea. rō dēt eē de pte quo ad ptē, ſicut
de toto quo ad totū, vt l. q̄ d tota. ff. d rei
vē. & ī c. paſtoralis. §. Itē cū totū, d offi. de
le. Itē rō hui⁹. c. vēdicat ſibi locū ī iſtis ca
ſib. qa Abb. teneṫ ,pcurare eccleſiam; er-
go hēt locū diſpoſitio. c. cū dilecta, de cō
fr. vtil. vł inut. Si tñ ꝯuēt⁹ ēt ī cōib. impe
traret noīe eccl. p tale reſcriptū poſſet a-
gere Abbas, vt no. Io. An. ī addi. Spe. ī ti.
de reſcrip. pſen. §. rōe ej⁹ ꝯ quē. ver. itē ꝙ
6 vbi impetraṫ; vbi vide. † Ad tertiā qōnē
circa facultatē agēdi. Gl. hic, & ī c. 1. d ,p
e cu. e & vbicūq; tāgit hāc mām, ſēp tenuit
ꝙ nec ꝯueniṙ pt plat⁹ ſine ꝯſenſu ꝯuent⁹,
nec ꝯ. Et pp authoritatē gloſſatoris cu-
ria ñ admittit d facili platū ad agēdū, ſi-
ne ꝯſenſu ꝯuēt⁹, ſeu ,pcuratorē ipſi⁹ vt no.
ī cle. 1. ī. c. Sed Inn. & cōiter Docto. tenēt
f ꝯrium: & hæc opinio videṫ verior. f Vñ

d Bona ſunt communia. Adde But. Imo. iſtum & do. in ca. 1. de procur. Hoſtien. in ſum. de reſcri. præſen. §. quæ poſſunt. verſi. 99. Spe. in titu. de actore. §. 1. vlt. col. ibi: quid de ſacerdotibus. Cardin. conſilio. 333. B. & A. Germani, in 3. conſ. Auge. in l. fi. ff. qđ cuiuſque vni. nomine. Ro. de offi. Archi. 1. in anti. & eod. tit. prima in antiquiorib. & de except. 14. in anti. Hoſtien. in ſumma de trāſac. §. qs poſſit, in 2. colum. Bald. in l. vnica, in 24. colum. ibi modò ſequitur videre, C. de confeſ. Lap. allega. 49. Archi. ī c. fi. 68. diſ. Bal. in c. 1. in 2. colū. qui feu. dare. poſ. Maria. cōſil. 135. platus. & pleniè p Moder. hic.

e In cap. 1. de procu. vide, quæ dixi in præcedēti apoſtil.

f Verior. Add Fel. conſ. 100. vbi dicit, quòd ex conſuetudine poteſt induci, quòd prælat⁹ ſolus nō poſſit agere ſup his, quæ pertinet ad conuentum: & vide Lap. alle. 19.

† Vidi iſtū ī c. niſi eſſent in 1 n. ī. de pbend.

diſtingue ꝙ ſi bona ſint cōmunia primo & ſcđo mō, ſolus Prælatus pōt agere ſine cōſenſu cōuentus, & etiā conueniri. Nam vt dicit Inno. regula iuris habet, ꝙ habēs legitimā adminiſtrationem pōt agere ſine conſenſu alterius, vt in l. fi. ff. qđ cuiuſque vni. ſed prælatus habet legitimā adminiſtrationē; ergo &c. Itē ad hoc corroborādū adduco hic arg. incōuincibile: q̄libet ꝑlatus ſaltē eſt procurator legitim⁹ eccleſiæ ſuæ, vt in c. 2. de dona. & hēt liberā adminiſtrationē à iure, vt in. cū nobis, in fi. j. de ele. & i c. is cui e. ti. li. 6. & in Abbate, vide tex. op. & ſin. in c. nullā. 18. q. 2. vbi dī, ꝙ tota ptās monaſterii tā circa cultū diuinū, q̄ circa reliq̄s res monaſterii ē penes ipm Abbatē. Sed ꝓcurator ēt ſimplex pōt agere, & ſi hēt liberā ptātē, pōt explicare ea, q̄ exigūt ſpeciale mādatū, vt in l. ꝓcurator cui gn̄aliter libera, ff. đ ꝓcu. ergo fortı⁹ poterit ꝑlatus, q nō eſt ꝓcurator ſimplex: ſed hēt titulū honorabilē & dignitatē, vt no. gl. in c. ſi. v. quæſtione 3. ꝓbatur in cap. indemnitatib. de electio. lib. 6. Et ex hoc pōt argui, quòd ſol⁹ Prælatus poteſt etiam alienare ex cauſa
a licita, ᵃ per illam l. ꝓcurator, niſi ius ſpecialiter interdiceret ſibi. 12. diſtin. c. ſine exceptiōe, & c. Abbatib. & c. placuit. Non obſtat huic cōcluſioni capitulū primū, de procur. habet. n. ille tex. duos intellectus. Primus, vt clerici ibi ſubſcribāt, vt teſtes, nō tāq̄ ꝑſtantes cōſenſum. vn̄, vt dicit Hoſtien. Epiſcopus ſolus hēt conſtituere ꝓcuratorē. Secūdū aliū intellectū ſubſcribunt, vt conſentientes: & tunc dicit Inno. ꝙ poteſt procedere in arduis, in quibus debet Prælatus habere cōſenſum capituli, argu. in capit. paſtoralis. j. de donatio. & in capitulo, ſine exceptione, ꝑalle. Et
b tene mēti hác regulam, ᵇ quia in arduis
c ᶜ Prælatus nō dēt aliquid agere ſine conſenſu capituli. vide tn̄ quod legi. & no. in c q̄to, & in c. nouit, de his q̄ ſiūt a ꝑla. Nō obſt. l. ait ꝑtor, ff. de iure delibe. ſuꝑ qua ſe fundat gloſſa, quia ponit ibi caſus ſpecialis in hærede, qui voluit tempus ad deliberandū. Nā ante, qnàm adeat ille hęreditatē, nō pōt agere, nec aliqua alienare: vn̄ hæc regula nō eſt vera indiſtinctè, quòd ille non valet alienare, qui non poteſt rem in iudicium deducere. Exemplum in patre, qui ſuper bonis aduentitiis filii poteſt agere, tanquam habens legitimam adminiſtrationem à iure, & tamen non poteſt alienare, vt in lege, cū non ſolum, C. de bonis, quæ liberis, & in l. 1. C. de bon. ma. Item ꝓcurator ſimplex poteſt agere, vt in cap. qui generaliter, de procur. li. 6. & tamen procurator non poteſt alienare, ſi non habet liberā, vt in l. procurator totorū bonorū, ff. de proc. Dic ergo, quòd qui non poteſt alienare, non pōt rē in iudiciū deducere nomine ꝓprio. Et ſic ſecundo mō pōt intelligi illa. l. ait ꝑtor, ſed noīe alieno poteſt; ex quo hēt legitimā adminiſtrationem, vt l. dictis iur. b. & no. Cy. ī d. l. 1. Nō ob. §. & hoc nihilomin⁹, alleg. in gl. ſed poti⁹ facit ꝯ: qa dicit ꝙ ſolus œconomus pōt agere, licet in conſtitutione œconomi cōcurrat cōſenſus cōuētus; de quo dicā ī ſequēti q̄ſtione. Si verò bona Prælati & cōuētus ſunt oīno diſtincta, tunc Prælatus non agit ꝓ reb. cōuētus, nec e ꝯ, vt hic, in fin. Et in vlti. membro qn̄ ſunt partim diuiſa, & partim cōiūcta, dic ꝓcedendū, vt
7 s. dixi. † Cōuētus autē nunquā poteſt agere in reb. cōmunibus ſine cōſenſu Prælati: qa adminiſtratio eſt conceſſa Prælato & nō cōuētui, vt hic, & in c. cām, de iu. & d. c. nulla. Excipe à ꝑdictis, qn̄ negotia ſunt ardua: qa tūc de cōſenſu vtriuſq; dn̄t ꝓ moneri, vel niſi cōuēt⁹, vel ꝑlat⁹ vellet agere ſuꝑ renocatiōe rerū malè alienatarū, vt in c. ſi qs presbyterorū, ᵈ de rebus eccle. nō alie. & vide qđ no. ī c. cùm olim, de teſtib. Nūquid cauendo de rato poſſit alter eorū admitti? vide gl. no. in c. 1. đ ꝓcu. & dic, vt ibi. ᵉ Et pro his, q̄ dixi ſ. in 1. mēbro, vf tex. hic, ſi bene pōderet. Nā ꝙ poſſit ꝯueniri ſine cōſenſu ꝯuēt⁹, dico eē tex. hic no. in prima parte ibi: *querelantib. reſpondere* ꝙ poſſit agere ꝑ rōnē tex. dum dicit, ꝙ ex officio ſuo tenet Prælat⁹ ꝓcurare ᶠ negotia cōgregationū ſuarū: ergo agere in iudicio, vt in d. c. q gn̄aliter. In
4 qōe, nunqd ſol⁹ Prælatus poſſit conſtituere ꝓcuratorē, ſeu œconomū? ᵍ gl. hic ꝙ nō. Sed Inn. & cōiter doc. tenent oppoſitum. & hanc opi. credo veriorem: quia regula iuris ʰ habet, ꝙ qui poteſt per ſe

a Ex cauſa licita. Adde Ro. conſi. 35. & Calde. conſi. 3. de rebus eccleſi. non alie.

b SEB. SAPIA. Hanc regulam. Vide ad hoc remiſſiuè per dn̄m Iaſ. in l. placet, col. 3. circa prin. in prima lec. C. de ſacroſ. eccl. & ibi ampliar, vt etiā ꝓcedat, qn̄ bona ſunt diſcreta & ſeparata. vid eūdē do. Ieſ. in ca. 1. col. 8. verſi. q̄ro vltra alios, q feu. da. poſ. ibi ponit, ꝙ parua pōt alienere & infeudare. & dicit Fel. in cōſi. 155. Abbas exēptus, in prima ꝑte, ꝙ etiā ſi iuraſſet non alienare, potuit tamē alienare ea, quæ ſunt inutilia eccleſiæ. Adde ēt ꝙ dicit Bartol. & Bald. in le. ſi quis in tantam, C. vnde vi, ꝙ Abbas incedens rem, nō præiudicat eccleſiæ, niſi faciat communicato conſil. quia eſt quid arduum.

c In arduis. Adde Spe. & Hoſt. vbi ſ. i apoſtil. bona ſunt cōia. & Lap. alleg. 49. & Rom. conſi. 369. circa primū, 7. col. ibi, tertia eſt rō. Et adde plura hic in ſimili, in quibus propter arduitatem materiæ aliter diſponit. de quib. ꝑ do. meum hic, & in tract. de præſtentia Card. vbi diſputet. l 3. q. pricipali, verū poſſit introduci cōſuetudo, ꝙ Papæ exerceet aliqd ſine Cardinelium conſilio. & vide Inn. i c. per tuas. in ver. conſenſu, de arbitr. & in c. cauſam, lo. primo in ſecunda gloſſ. parua. in 2. ſolu. de iudi. & ibi iſtum. in 3. colū. & Butr. hic, in 3. co. verſi. tertio caſu. Imo. i d. c. eeu ſem. i 2 co. & ibi ſimiliter cōuēt⁹. Inno. in c. fina. in glo. 2. de maio. & obedi. & in ca. ad eures, in fi. de tēpo. ord. & in c. magnæ, de voto, & in c. nouit, de his q̄ ſiūt à Præle. & in c. quod in dubijs de renun. & ibi Butr. & Imol. & Archi. in c. hi qui. 15. quæſt. 8. & Ioen. And. in d. c. magnæ. & Abb. in cle. 2. de rebus eccleſi. non alienand. reſtringe tn̄ ſm doc. hic, niſi me, quæ aliàs eſt ardue, deducetur ꝑ viā poſſeſſorij: pure ſubiectio, quā prædicti reputant arduā. Adducit Rotā, q̄ hodie eſt de ofn̄. Archi. prima, in antiquoribus, & prima in antiquis.
ZACHARIAS. Adde plènè per Bal. in l. pupillorū, C. de repu. hæredi. & iſtū in c. 1. 2a, de his, q̄ ſiūt à ꝑla. & ibi do. Car. Feli. in c. cōtingit, in col. ſi. ver. in eadē, ibi: non eſt, de ſen. excom.
ANT. FRAN. Circa hoc, an qđ fecit ꝑꝑ ſine conſi. vel cōſenſu Cardi. valeat; vide gloſſ. in c. ad Apoſtolicā, de re iudi. lib. 6. & Archid. 25. q. 1. ſunt quidā vbi concluditur, ꝙ legē gn̄alem cōcernentē vniuerſalē ſtatum eccleſiæ nō pōt facere ſine conſenſu, nedū ſine conſi. dominorum Cardinaliū: quinimo licet Papa habeat largiſſimā ꝑtātem in annullādo ea, q̄ ſunt de iure poſitiuo tā facte, q̄ facienda: tamen non pōt ea, quę cōcernerēt vniuerſalē ſtatū eccleſiæ ſolus facere, vt per glo. in clementi. prima, de immuni. eccle. Et de poteſtate Papæ, eſt pulchra gloſſ. in clementi. ad noſtrū, in ver. eccle. de hære. & in ca. lector, in ver. Subdiaconus, 33. diſ. & per Hoſt. & do cto. in capitu. magnæ, de vot. Et de poteſtate quā habet in laicos, vid not. in ca. nouit, de iur. & in c. per venerabilem, qui ſi. ſint legitimi. & per do. Ant. in c. venerabilem, de elect. & in cle. ne Romani, eo. ti. in 3. quæſtio.

d Si quis presbyterorum. Vide ibi doc. & no. i c. cū olim, de teſt. vbi ꝑ doc. faciūt no. in c. 1. de his, quę ſiunt à maio. pte capituli.

e Et dic, vt ibi. ad de mod. hic in 5. col. in ver. tertia declaratio, & plenè ꝑ eos. in c. cū M. s. tit. proxi.

f Procurare. Et an ꝓhibitus agere, poſſit impetrare: dic, ꝙ ſic ſm Bu. & Imo. & Io. An. in ti. de reſcript. ꝑſentia. io §. rōe etiam eius cōtra quem, in vl. addi. in addi. Sp. & tex. & ibi do. meum, in c. cauſam. lo. 3. de iudi. Butri. & Imo. hic, Rotam deciſ. 5. in nouis. Aegi. dec. 330. cōmiſſio impetrata. Nec obſtat c. 2. de reſc rip. li. 6. iuncto. capi. quia de excep. eodem libro 1 quia ſumit robur a perſona inhabili, & exoſe iuri.

g SEB. SAPIA. Oeconomum. vide Bartolum, in l. filius, in princip. ff. de procura. vbi ponit regulam, ꝙ in his quæ quis ſolus poteſt facere, poteſt ſolus procoratorem conſtituere. Sed no. tu, ꝙ in dubio præſumitur conſtituere Abbas procuratorem de conſenſu conuentus. Ite tenet Imo. in c. ea noſcitur, de his, quæ ſiūt à pre. ſine cōſen. cepi. Et idem dicit in cap. veniens, in vltima col. in ver. ꝫ licet. j. de præſcript. de quo latè per Alex. in l. actor, in fi. ver. vlterius venio. ff. rē rat. habe. in apoſt. vide etiam no. per Abbatem, & alios. in ca. cum deputati, j. de iudi.

h Regula iuris. Adde Bar. in l. 1. hic alle & in l. etiā. §. ex ꝑterito tpe. ff. de manumiſ. vin. in l. ſeruos, ff. de alimē. & cib. le. do. in c. ſi. d m. li.

agere

agere,pòt p ꝓcuratorē,& procuratorē cōſtituere.l.t. de ꝓ
cur.& etiā in religioſis notāter ponit Inn.in c.cū I.& A.de
re iud. Adduco etiā bonū text.in c.petitio.j. de ꝓcur.ſm
primū intellectū. Quinimò, licet tutor nō poſſit dare ꝓcu-
ratorē ante lit.cōteſt.vt l.neq; tutores, C.de ꝓcura:Prælа-
tus tñ poteſt tanq̄ habēs liberiorē adminiſtrationē, q̄ tu-
tor,ad hoc tex.& ſignanter voluit ibi Inno.in c.pen. de iu-
a ramen.calu.quod tene mēti. a †Dicit tñ notanter hic Inn.
9 ꝙ ſi Prælatus vellet conſtituere officialem ſeu œconomum
generalem & perpetuum, qui omnia negotia pariter gerat
tàm in iudicio,q̄ extra,debet habere conſenſum cōuentus,
ſeu capituli:qa hoc pòt cōputari inter ardua. Nec talis pòt
eſſe laicus ſm eum per c. indicatum 89.diſt. Et hoc vltimū
confirmauit idē Inno.in c.2. de iudi. Hoc dictū intelligerē
verū, qñ iſte talis œconomus haberet etiā iuriſdictionē in
clericos, ſeu ꝑeminentiā in rebus ſpiritualibus; & ſic debet
intelligi illud in c.indicatū,vt no.ibi Archid. Sed,vt qs ꝓ-
curet negotia ruralia,& alia bona ſpatus ſine iuriſdictione
& ꝑeminentia in ſpiritualibus; puto, ꝙ talis pòt eſſe laicus:
b imò magis honeſtū eſt,vt ſit laic⁹. b ar.21.q.1.te qdē;& hoc
voluit gl.no.in d.c.idicatū. Et qđ dicit Inn.de ꝑpetuo œco
nomo,ſeu officiali,nō intelligas,ꝙ qs poſſit cōſtituere ꝑpe
tuū ꝓcuratorē,quominus ſibi liceat reuocare,vt no. Bar.in
l.cū ꝓcurario,ff.de ꝓca.qa nemo pòt ſibi legē imponere,à qua
ſibi nō liceat reſilire,vt ff.de leg.3.l.ſi qs in prin.& l.pen.ff.
10 de pac. †Et ideo puto,ꝙ Eps pòt liberè vicariū remouere,c
c ad hoc qđ no.in cle.ſi.de ꝓc.& in cle.& ſi principalis, de re
ſcrip.niſi aliqua ꝯcederet in vicariā ꝑpetuā cū cōſenſu capi-
tuli iuxta no.p Io.An.in c.venerabili,de cēſi.Hæc ꝓcedūt i
bonis cōibus:in diuiſis verò dic, ꝙ ad limites facultatis agē
di pòt qs cōſtituere ꝓcuratorē;& ſic cōuentus poterit in re
bus ſuis ꝓcuratorē ꝯſtituere ſine Prelato,niſi in arduis,vt ſ.
11 dixi.†Venio ad qntū,nūqd vacāte ſede d poſſit ꝯuētus age-
d re ſine Prælato?dic de hoc,vt no.in c.ſi.ne ſede vacā. & vide
12 gl.in cle.ſi.de ꝓcu.& Inn.in c.cū dilectus j.de cōſu. †Ad 6.
nunqd ꝓlatus poſſit ratificare geſta p ſolū cōuentū?glo.hic,
ꝙ ſic,quā ſequunt doc.dicētes,ꝙ hic reqritur cōſenſus, ſed
e nō authoritas,e q̄ pòt interuenire ante & pòſt.Sed in autho
ritate ꝓcedit.§.tutor.alle.in gl. Ego dicerē,ꝙ et vbi requi
rit authoritas,pòt Prælatus ad vtilitatē eccleſiæ eā interpo
nere,& actū ratificare & ex poſt facto p tex.no.in cap.ſi qua
f de rebus.f 12.q.2.Vbi patet, g ꝙ alienationē factā p capitu
g lum,etiā ſede vacante, poteſt Eps poſteà creatus ratam ha-
bere ſi expedit eccleſiæ;& vide gl.in c.1. ne ſede vacante. Et
tene ſemꝑ mēti hoc dictū: qa ſæpe ſit alienatio in abſentia
13 ꝓlati,q tñ cōſentit ex poſtfacto. †Ad ſeptimā qōnem,quid
h ſi ſperatur lis inter prælatum & capitulū? Sol.dicit gl.ꝙ cu-
rator h ad litē debet dari capl'o, ſicut datur minori volenti
agere contra tutorē.Inn. dicit hoc verū,ſi capitulū vult age
re noīe eccleſiæ:ſed ſi quælibet pars capituli,vult agere pro
iure ſuo,& noīe ꝓprio,nō eſt opus dare curatorem.Adhoc
pòt adduci.c.cū iter canonicos,cū gl.ſua de elec.Hoſt.Cōp.
& Spe.in tit.de ſyndico.& cōiter doct.ſequētes indiſtinctē
tenēt,ꝙ capitulū pòteſt agere contra prelatū ſine curatore,
vel cōtra aliū quēcunq; ;ex quo habet legitimā adminiſtra
i tionē.Ad hoc c.cū eccleſia Sutrina, de cauſa poſſ. & ꝓprie.
& c.cū veniſſent,de in integ.reſt.& hæc pars verior.Pro qua
facit.l.1.ff.quod cuiuſq; vniuerſi.& c.ex parte, & c.olim, de
accu:& vide quod le.& no.in c.ſignificauit j. de app.& in c.
i ſi.5.q.3. Ad octauā & vltimā qōnem, an in aliis prælatis
habeat locū iſte tex.cōiter doct.dicunt ꝙ ſic:qa eadē & for-
tior ratio eſt in aliis prælatis. Nam dubitatur de Abbate,
quaſi haberet minus ius in rebus cōibus,q̄ alius Prælatus ſe
cularis,argumentū:54.diſt.in c.Abbate. Vnde in omni præ
lato,quocunq; noīe nuncupetur habet locum,quod hic dr;
quod ſatis placet; quia ratio decidendi huius textus habet
locum in omnibus prælatis circa bona communia. Nā qui-
libet Prælatus tenetur procurare bona eccleſiæ ſuæ,vt in ca
pitu.2.j. de donat.ergo conueniri pòt &
agere,vt.ſ.dixi.Idē dicūt doct. in cōmen
datario, vt valeat reſcriptū ꝯ eum impe-
tratum tñ,cùm ipſe poſſit agere & cōue-
niri,vt in c.querelam,de elect.Idē in pre
k ſbytero Rectore k alicuius eccleſiæ,vt va
leat reſcriptum ꝯ eum ſolùm impetratū:
quia eccleſia dicitur cōmiſſa presbytero
32.diſt.in cap.presbyter; & poteſt dicere
eccleſiam eſſe ſuam, vt in capit. cum non
ignores,ſuprà de præben.& in cap. ſi tibi
14 abſenti,de præben.lib.6.† An autem Epi
ſcopus debeat interponere authoritatē,
ſi inferiores clerici conſtituunt ſyndicū,
Innocen. notanter in c. Imperatorum, a
de iuramen.calum.dicit,quòd non eſt de

6.Inn.in c.cū I.& A. de re iudi.Bal.in rub.C.de procu.& hic in apo
ſti.l.vbi alleg.caſum in l.ſed ſi vnius,§.filioſa. cum §. ſeq.ff.de iniu.
Bal.in l.curatorem,ff.qui petant tu.& in l.neque,C.de procu.& in l.
reos,in 10.col.C.de accu.Gul.Naſonem in c.petitio,de procu. Bene
dictum de Plumbi.in l.ſeruus,ff.de lib.cauſa.Inn.& do.meum in c.
telleximus,de iu.
per iſtum in c. cū
I.& A.in 4.col.in
verſi.& circa hoc
concludit Inn. &
in c. ex parte, de
reſti.ſpoli.glo.&
ibi iſtū in apoſt.
in cle.religioſus,
ſuper verbo,con-
ſtituere,de procu
ra. Rotā de re iu-
dica.11.in nouis.
Baldum in §. ſed
verum, in 1. q. ff.
de mino. & vide
iſtum in c. prox.
in primo nota.

a Tene menti. Ad
de Pau. de Caſtr.
conſ. 149.vbi te-
net,ꝙ non meri executores pñt ante lit.conteſta. conſtituere procu
ratorem,& Lap.alleg.76.vbi tenet,ꝙ œconomus, nec merus execu-
tor poteſt ante litem conte.procu.cōſtituere.& dicit Ro.conſ.261.
ꝙ in cauſis in quibus non conteſtatur lis, non pòt conſtitui procu.

b Laicus. Vide notata per doctores in capitulo primo,de cleri. con
iuga. libro 5.

c Vicarium remouere. vide iſtum in c. quoniam Abbas,in 7.col.in
ver.item Epiſcopus,de offi. deleg.

d Vacante ſede.Adde iſtum in c.verum,in 2.no.de foro compe.& in
c.2.in 3. col.ibi : plus etiam placet mihi, de præſcrip. & amplia. 3.
modis & limita quinque modis.

e Sed non authoritas. Adde Inno.poſt Bal.in l. ſi quis mihi bona.§.
iuſſum,ad finem,ibi : quid autem ſi ſtatuto,ff.de acquirend.hæredi-
tate.Bald.in l.prima, in antepenultima columna,C.qui admit.But.
Imo.& Domi.in capitu.cum conſuetudini.j. de conſuetudi. & dixi
plenè in no.meis,in ver.pupil.
Adde Roma. conſi. 50.

f In c.ſi qua de rebus.Addē gl.in l.2.de accepti.Ang.conſ.55.Bal.in
l.quæcunque,C.de bo. quæ lib.& Iacob in cap. cū conſuetudinis,in
pen.col.de conſue.iſtum in c.cum cauſam,in ſi.de re iud.& in c.cūm
in vlt.col.de in.& ibi plenè per Mode.& per eoſdē in c.cum dilecta,
in 6.ampli.j.eo.per Ro.conſ.306.circa ꝓpoſita. & Bellenzi.c.a.ne
ſede vacan. ponentem intellectum, d.c.ſi qua. & dixi in not.in ver.
pupillus.

f Si qua de rebus. Tu pondera,quia ibi valuit contractus, vt ibi di-
cit glo.probator ibi in uer.reſciſſo.And. Barba.

g SEB. SAPIA. Vbi patet. Vide latè per domi.And.Sic.in c.cau
ſam quæ.1.j.de iudic. cum alijs, quæ allegat Cortet. in reperto. ad
Abba.in ver.Abbas,verſi.6.vbi etiam dicit, quòd Abbas poteſt rati
ficare iudicium agitatum per monachum.

h Curator. Adde gl.de ap.ſignificauit,gl.in uer.œconomus,in §.ſpor
tularum, in authentica,de ſan.epiſ.Bar.in l.poteſt,ad finem,ff.de an
chu.oro.& domi meum hic. Communis opinio eſt contra gloſſam
hic,quòd non ſit opus curatore,& idem glo.magna,ibi : ſed an iura
noſtra,in c.ſi. 5.q.1.& ibi Archid.& Do.& Spec.de ſyndi.§.1.in pen.
colum.ibi:ſed quid ſi cauſa,& omnes hic.& iſtum in c.cum ſuper,in
prima columna,de offic.delega.per illum text.quem dicit ſin. à nō
mine adhuc ponderatum. & idem per iſtum poſt alios in d. capi.
ſignificauit.

i In alijs prælatis. Vide not.in c.ex literis, de proba.& in c. præſen-
ti,de offi.ordi.lib.6.

K In presbytero Rectore. Adde glo.in c.potuit,de loca.in ver.expel
li,circa mediū ibi:& ſi vnus ſit ſacerdos & ibi But.in 7. col.dicit ſe
neſcire eam alibi.& eam ſequitur hic idem But. in 3.col.& Imo.in
vlt.Lud.conſ.36.per iſtum in c.1.in vlt.col.de do.& contu.& in c.
Imperatorum,in 4.col.de iura.cal.& Spe.de procu.§.ratione quoq;
circa princip.ibi:porrò,ibi;in eadem eccle. & in ti.de loca.§.nunc
aliqua,ver.46.& iſtum in 2.not.de maio.& obe.& Ro.in l.ſi verò,§.
de viro 18.fal.ibi 9.ff.ſolu.mat.& facit gl.in cle.2.in ver.conſtitu-
tus,ibi,quid ſi nullus,de æta.& quali.& in c.relatum,§.4.ver.vbi &
de teſt.& vide Alb.in l.ſi in aliquam §.1.de of. procon. limita ita,
vt per iſtum in c.1.in ſi.de his,quæ ſi.a prælat.& vide Rotam de iu.7.
in nouis.& text.in c.primo,§.porrò.de ſta.regu. in 6.& ibi Domi.
in ſecundo not.

princi. Domi. io c. licet canon. §. fi. in 2. col. de electio. In 6. poſt Io. mona. & Io. An. ibi. Bal. ĩ. eod. cùm ordiné. in 5. col. verſi. pone ergo Papa cõtulit. Rom. conſi. 350. ad fi. Hoſt. in ſumma huius tit. §. de ipſius interpretatione, per totũ illũ. §. Card. conſi. 94. nobiles viri dñi de Vinciguerra. facit quod voluit Old. cõſi. 38. quẽ ſequitur Ana. in c. fraternitatis, in pe. col. de hæri. & quod not. Cal. de reg. conſil. 22. & Bal. in c. ſup eo, in prin. de off. deleg. ꝙ reſcriptũ Papæ recipit limitationem à iure cõi, & oĩs clauſulę appoſitæ in reſcriptis reſtringunt ad litigãtes. & qđ no. in l. falſũ. C. de diuer. reſcrip. Facit quod voluit Rota de app. 3. i nouis, ver. ſi. & Aegi. deci. 419. ſi audito-ri, & ſequẽti. & Lu do. conſi. 362. quo ad primum artic. poſt prin. & Phil. in c. vt debitus, ad fi. i fo. pe. de appe. & per Mod. hic. Adde Rom. conſi. 330. Fulg. conſil. 61. Pet. de Anch. conſi. 354.

SEB. SAPIA.

a Improprietaté verborum. facit tex. in l. ſi qñ, in prin. C. de inoff. teſta. vide do. Ia. in l. 3. §. ſi is p quo. ĩ prin. ff. quod q̃ ſq; tur. Feli. in c. 1. co. 4. ver. priuilegiũ. 5. co. Deci. in cõſ. 114. i 3. co. & ſeq. Scotũ io l. nemo põt. in pen. col. ff. de lega. j.

cere p improprietaté verborũ, a ſeu p trã ſpoſitioné clauſularũ. Et rõ hui⁹ dictũ eſt: qa reſcriptũ cõceditur ad iuris obſeruãtiã, nec aliqd debet cõtinere ꝯ ius: qa tũc eſſet priuilegiũ, vt no. dicit gl. ſup ver. naſcatur, in fi. in c. 1. de cõſti. li. 6. & p Cy. in l. reſcripta, C. de preci. Impe. offe. Ideò vt reſcriptũ nõ operetur cõtra naturã ſuam, debet ita & taliter intelligi, vt nõ obuiet iuri cõi. Quod intelligo, qñ verba hoc patiuntur. Nam vbi nulla eſſet ambiguitas, ceſſat illa cõmunis interpretatio, vt l. ille, aut ille. §. cũ in verbis, ff. de leg. 3. & ex his habes clarã rationé decidẽdi ad hũc tex.

2 † Secundũ dictũ notabile eſt, ꝙ proceſſus factus vigore literarũ malè intellectarũ non ſuſtinetur ex errore malè intelligentiũ: ſed ſi reperiĩ proceſſus cõtra ius, debet pñuntiari nullus. Et ex hoc infertur, ꝙ ſi iudex pceſſit contra ius malè intelligẽdo b legé, vel canoné, pceſſus nihilomin⁹ eſt nullus. Adhoc c. cũ dilect⁹. j. de conſue. vbi. bo. tex. Et ſm hoc debet intelligi gl. in c. vnico, de poſtula. Præla. lib. 6. in verbo, de cæterò.

3 † Tertiũ dictũ notabile eſt, ꝙ proceſſus poteſt pronuntiari nullus parte abſente. c Sic fecit hic Papa; quod dicit Abbas valde notandũ. Hoc dictũ nõ admitteré indiſtinctè: quia regulariter nihil debet iudex facere in p̃iudiciũ partis abſentis, vt ĩ c. oĩ 1. & ĩ c. caneãt. 3. q. 9. & ĩ c. 1. do cauſa poſſ. & pprietatis. Sed iſtũ tex. ſalua in duob⁹ caſibus. Primò, pp̃ter notorietaté. d Nã notoriè conſtabat Papæ in hoc nullã defenſioné cõpetere abſenti, cùm dubiũ ſurgeret ex tenore ſui reſcripti. e Et ſm hunc intellectũ habes hic caſum, ꝙ parte abſente nõ citata, põt iudex pcedere, ſi notoriè conſtat nullã defenſionem cõpetere abſenti. Et in hoc caſu intellige. c. cũ olim, de re iud. & ibi dixi. Et vr̃ bo. tex. in l. 2. §. quod de frumẽtaria. ff. de adminiſ. rerũ ad ciui. pti. & ibi Bar. Secundò ſaluo, qñ nullitas f ſurgit ex interpretatione reſcripti f apoſtolici. Nã queãdmodũ ipſe Papa põt interpretari ſuũ reſcriptũ parte abſente, vt ĩ c. olim. de verb. ſig. & ibi not. ponit Inno. ita & decernere põt nullitaté actus acceſſorię pueniẽté ex interpretatione reſcripti.

4 † In gl. 2. ibi: *poſt ipſum terminũ peremptoriũ*. p hoc dictũ gl. dicũt Inn. & Cõpoſ. ꝙ iſta clauſula cõmmatoria appoſita in ſimplici citatione nõ hẽt vim perẽptorii cũ ſoleat apponi ĩ termino perẽptorio, g ut in d. l. in perẽptorio, ff. de iud. Sed Bar. aliter diſtinguit in l. ſi finita. §. Iuli. ff. de dã. infe. Dicit aũt: aut iudex cõminaĩ ſe pceſſurũ, q̃tum de iure poterit, vel p verba ſimilia: & tũc nõ habet vicé perẽptorii: h quia põt intelligi, ꝙ pcedet ad altã citationé. Aut cõminaĩ ſe pceſſurũ ad deciſioné & cognitioné negotii: & tunc haberet vim pemptorii. Idé videter velle do. de Ro. deci. 237. Sed ꝯ hoc dictũ oppo. de d. l. in peremptorio. vbi dr̃, ꝙ iudex in pemptorio cõminaĩ ſe proceſſurũ ad cognitioné, & deciſioné &c. Ergo nõ habet vim peremptorii. Sol. reſpõdeo dupliciter ſuſtinendo Bar. ꝙ tex. ibi, nõ imponit neceſſitaté iudici, vt apponat illã clauſulã. Vnde dico, ꝙ illa clauſula ponitur ad

g In termino peremptorio. Tu adde Io. de Imo. in c. cũ dilecti. in ver. & oo. ꝙ in perẽptorio, & in ver. an anté facta citatione ſup tota cauſa. j. de dolo & cont. & doct. in c. conſuluit, de off. deleg. & in c. auditis, de pcu. & in c. tum ex literis, de in integrũ reſt. Subdit tñ Ioã. de Imo. in d. c. cum dilecti, cõiter ſeruari, ꝙ cõminetur ſe proceſſurum ad vlteriora, etiã vſq; ad ſentẽtiã in cluſiuè: & quando ſit opus perẽptorio, & quo, vide pulchrè Sal. io l. ſi ea. i pe. co. C. q. accu. nõ poſ. & Bar. i l. ad perẽptoriũ ff. de iudi. & io l. ſi finita. §. Iul. hic al leg. p Abb. iſtõ, & p eundẽ io d. c. cõſuluit. vbi dixit, qđ reqr̃r oõ requiritur perẽptoriũ, niſi in prima citatione, q fit i igreſſu litis. Itẽ ad ſententiã audiẽdã; in aliis actis iudicii; ſuficit vna citatio. Facit c. 2. de teſt. vbi ad receptioné teſtiũ ſufficit vnica. & ita Bar. i d. §. Iul. niſi vbi agiĩ de p̃iudicio graui in iudicio, vel extra: i q a requiriĩ trina, vt p Inn. in c. ad petitioné, de accuſa. exceptis 10. caſibus, q ponuntur p Mod. in d. c. cõſuluit. Et reqr̃r vbi reqriĩ trina, põt fieri vna p oĩbus, iuxta gl. i c. cõſtitutione, de ſen. ex cõ. in 6. Fallit tñ i 6. caſibus, de qb⁹ Alex. in l. cõtumacia. ff. de re iudi.

b Malè intelligendo. Vide no. per moder. in c. 1. de ſent. & re iud. cum concor. ibi poſitis per eos.

Adde tu Pe. Anch. conſi. 291.

ZACHARIAS. Adde de hac q. per Fel. in c. 1. col. 8. circa fi. ver. limitatio no. de re iud. eundẽ in c. cum ex off. col. 11. ver. v. cõclu. de præſcri. Maria. de Se. in c. illa, io fi. quem ibi refert & ſequitur idem Feli. de accu. vbi alleg. Inn. in c. cùm ex offi. ſupra alleg. & Roma. ſingu. 45. incip. iudex pronunciat.

c Parte abſente. Adde Domi. in c. iotantũ; in notabi. 2. 8. diſt. per illũ tex. in ver. abſque omni controuerſia, ad idẽ text. & ibi Do. in c. relatum. 5. q. 2. licet contrarium firmet hic Ioio. & do. meus.

d Propter notorietaté. Adde tex. ſm do. meum hic. in c. bonæ, lo j. in verſi. porro. de elect. & quod le. & oo. in c. cũ olim, de re iudi. & eſt bona gl. in termiois in c. ſua. in gl. fi. de off. vica. vbi do ꝙ iudex põt pronũtiare ſuper nullitate pceſſus etiã parte nõ citata, nec vocata, qñ notoria eſt nullitas ex defectu impotẽtiæ iudicis, unde infert, ꝙ eccleſiaſticus poteſt pronuntiare nullũ eſſe pceſſum habitũ per ſecularẽ contra clericũ coram eo factum, etiã parte non vocata, licet Imo. & do. meus hic aliter velint, & non bene; vt hic per Moder.

e Adde de hac materia videndum latè Fran. de Are. conſi. 164.

f SEB. SAPIA. Sui reſcripti. Cõprobatur, ꝙ etiam non citato poſſeſſore iudex poteſt dare licentiam alteri ipſum expellendi, qñ conſtat ootoriè ipſum poſſeſſorem fouere iniuſtitiã, vt per Abbaté poſt Inno. in c. accepta. j. de reſti. ſpo. no. Ro. in conſi. 499. in p̃miſſa, col. 2. Deci. in conſi. 191. incip. in cauſa, quæ agitatur, col. 4. ver. ſed tamen. Riminal. in l. ſi pacto, quo pœnam. col. 4. C. de pac.

f Reſcripti. Adde Pau. de Caſt. pulchrè conſi. 51. in 3. co. & Inn. in d. c. olim. aliter intelligit eum ibi But. in 1. col. & hoc intellige in Papa. In interpretatione autem ab inferiore à Papa iudicialiter benè requiritur citatio ſecundum Innoc. & But. in d. c. olim.

g Adde, vt per Oldr. conſi. 3. & quando ſufficit vna pro omnibus, vi de Roma. ſing. ſuis. fol. 23. in fine.

ANT. FRANC. Ad iſtã materiã de peremptorio, q̃ ſatis diffusè vbiq; traditur, vt in l. ad perẽptoriũ, ff. de iudi. & in l. ſi finita, §. Iulianus, ff. de dã. infe. & in l. cõſentaneũ. C. quõ & qñ iudex: adde ꝙ ſtatuitio termini facta p iudicé, io dubio videtur eſſe peremptoria, vt in l. fi. ff. de fer. & in l. 1. C. de dila. & habeĩ p do. Ant. & Mod. in c. paſtoralis, de exce. Et an poſt terminũ peremptoriũ datum à iudice audiaĩ volens opponere, no. doct. in c. quod ſicut, de ele. & in c. cõrã, de in inte. reſt. & p Io. An. Hoſt. & Inn. io c. cũ dilect⁹, de fi. inſt. & habeĩ in cle. 1. de excep. & p Arch. 30. q. 3. in c. iudicanĩ, & 22. q. 4. In c. de illicita. & vide in gl. ſummæ. 13. q. 2. & an oĩs terminus dat⁹ poſt litẽ conteſtatã dicatur eſſe peremptorius; habeĩ in l. ceſſante, C. quõ & qñ iud. & in c. ſæpe. in c. ſuper eo. vbi p Inno. de appel. & tene menti, ꝙ in citationibus, q̃ fiunt a principio ante, q̃ aduerſarius cõpareat, requiriĩ peremptoriũ, ſi citari faciens vult adipiſci poſſeſſioné bonorũ, & ſibi ſatiſfieri de damnis & ſumptibus: qm iſta ſunt grauis p̃iudicij, vt no. voluit Ang. io l. ad peremptoriũ, ff. de iud. & voluit Inn. in c. ad petitioné, de accuſa. vbi multa dicit circa iſtam materiã. Adde tñ, ꝙ etiam ſi in citatione nõ adijciatur aduerbium, peremptoriè, ſi iudex citat ter; ſubintelligiĩ illud aduerbiũ, peremptoriè. de quo vide gl. in c. ſi Epiſcopus. 17. diſt. & habetur in c. de illicita, & in l. tres denuntiationes. C. quomodo & quando iudex.

h Non habet vicé pemptorii. Adde Imo. in d. §. Iulianus, & ibi plenè p doc. & maximè p Alex & But. de ap. ſæpè, in 8. col. ibi, hoc puto. l. i oũta tñ hoc tribus modis. Primò niſi dicat; pcedemus ad cognitioné & pnuntiationé. Bar. in d. §. Iulianus. Ro. de re iud. x. in nouis. Itẽ licet in cauſis pphanis. But. in c. qñ. §. ſi verò. vt lit. nõ conteſt. & i d. c. cõſuluit, in 6. de off. dele. & in c. 2. ne clerici vel monac. & i c. cũ cauſam, de pur. cal. & ibi iſtũ i pe. col. Imo. i c. ad petitioné, de acc. & ibi

cautelam

cautelã, cùm exprimit pẽptoriũ: q̃a terminus pẽptori⁹ hẽt vim trinæ citatiõis, vt ĩ l. tres denũtiatiões, C. quo mõ & q̃n iud. & in l. cõtumacia. ff. de re iud. & 23. q̃õe. 3. de illicita. Et vide plures practicas p gl. no. ĩ c. cõſtitutionẽ, de ſen. excõi. li. 6. Et ſic quaten⁹ gl. hic dicit, q̃ dẽt poni illa clauſula in p̃emptorio, nõ bñ dicit, ſi p verbũ, dẽt, intendit inducere neceſſitatẽ: ſecus de honeſtate. Sed ò & melius põt rñderi, q̃ tex. in d. l. nõ dicit, q̃ in pemptorio dẽt exprimi illa clauſula: ſed poti⁹ declarat, q̃d importat pemptoriũ. Nã dicendo, cito te p̃emptoriè; nihil aliud eſt dicere, q̃ cõminari de nõ expectãdo vlteri⁹ partẽ, ſed de p̃cedẽdo vlterius ad cognitionẽ & deciſionẽ, q̃tũ de iure poterit fieri. Si ergo hoc importat ſignificatũ pemptorii, debem⁹ dicere, q̃ verba explicitè p̃lata habẽt vicẽ pemptorii: q̃a nõ refert q̃d ex æq̃pol
5 lentib. fiat, ĩ c. licet ex quadã, de teſti. & l. certũ. ff. ſi cer. pet. † In gl. i verbo, *inſerenda* ibi de *ap. inquiſitioni*. Aduerte q̃a gl. corruptè inducit illud c. inq̃ſitiõi, nã p̃bat totũ ꝯriũ: & de eo põt formari fortis oppoſitio ad iſtã reuolutionẽ clauſularũ, q̃ p̃p hic fecit. Nã tex. ibi dicit, q̃ clauſula, oĩ appella. remota, concernit oĩa p̃cedentia: ergo iſta clauſula, quantũ de iure poteritis &c. debet concernere oĩa præcedentia: & ſic qualificare id, q̃d fuerat dictum de p̃batione recipiẽda; & tunc abſurditas nulla ſurgebat. Sol. dico ſoluendo ꝯrium
a duplicitcr. primò, q̃ clauſula in fine poſita [a] cõcernat oĩa p̃
b cedentia, niſi illa habeant ſuã determinationẽ, [b] vt p̃batur in c. cùm dilectus, de dona. dixi in c. ſecundò req̃ris, de app. ſed illa clauſula de recipienda p̃batione determinabat verba p̃cedentia, vbi fuerat dictũ, de iure. ergo illa clauſula dẽt referri ſolùm ad ſequentia. Vel ſcd̃ò vbi clauſula ponit̃ in principio alicuius oratiõis, eſt pars illius oratiõis, & ſolùm ꝯcernit ſeq̃ntia, vt dixi in c. ſcd̃ò req̃ris. vñ illa clauſula concernebat ſolùm ſeq̃ntia: ideò fuit opus intelligere p trãſpoſitionẽ clauſularũ, ne aliq̃d cõmitterei ꝯ ius cõe. Vide etiã de his p Bar. plenè in l. p̃tor, ff. vi bo. rap. & in l. talis ſcriptura, ff. de leg. 1. dixi plenè in d. c. ſcd̃o requiris. Et ex p̃dictis habes modũ interpretandi reſcripta, vt in dubio ſemp redu
6 cantur ad ius cõe. † Et hinc occaſione ſumpta Inn. & Hoſt. & Compoſt. tractant de interpretatiõe aliarum diſpoſitionum; & inter cætera dicunt q̃ ſtatutum debet interpretari ſecundum ius cõmune; pro quo videt̃ tex. in c. cùm dilectus, de conſue. & in l. 2. C. de noxa. Tamen in hoc aduerte vltra cõs. nã vbi ſtatutũ eſſet priuilegiatiuũ debet intelligi, vt ali
c q̃d addat vltra ius cõmune, [c] vt p̃bat̃ in l. 1. ff. ad muni. ſic dicimus de ipſo priuilegio, vt in c. ĩ his, de priuil. Si verò eſt merũ ſtatutũ: & tunc quatenus p̃iudicat iuri priuato, dẽt intelligi ſtrictè, & p ſubauditionẽ, ſi opus eſt, debet reduci ad ius cõe, vt eſt tex. no. in d. l. 2. C. de noxa. Aut nõ p̃iudicat iuri priuato, ſed tãtùm iuri cõmuni; & tunc dicerem aut loq̃t̃ purè in terminis iuris cõmunis: & debet intelligi ſm ius cõmune: & ſatis operabit̃ inducendo nouũ remediũ agendi; ad hoc reducendus eſt Bar. in l. 1. ff. ad l. Fal. facit ca. ex parte. 3. de verb. ſig. hoc intellige, vbi ius cõe loquitur p verba p̃pria. ſi verò loquit̃ per verba impropria, & ſtatutũ in ead. materia loquit̃ per verba ſimilia; & tunc ſtatutũ nõ reducit̃ ad ius cõe, ſed intelligit̃ vt iacet: & ad hãc theoricã adduco doctrinam Bar. in l. 4. §. p̃tor ait. ff. de damno infecto, vbi dicit quòd ſi ſtatuto cauet̃ q̃ fiat citatio ad faciẽ vel ad domum, ſufficit quod fiat in domo; vel perſonaliter. neq; intelligitur illa alternatiua, vt ſit ordinis quemadmodũ in- b telligit̃ ius cõe, in l. ſcire oportet. §. oportet, ff. de excuſa. tu. Aut ſtatutũ nõ loquit̃ purè in terminis iuris cõis, & dico q̃ dẽt intelligi q̃ aliq̃d addat ad ius cõe: nõ aũt p impropriatiõem debet reduci p̃ceſſus ad ius cõe, ar. opt. in c. cũ dilectus. ſ. alle. & aliud eſt in reſcripto, q̃a ſtatutũ fit vt plurimũ vt aliq̃d addat, & eſt lex municipalis. 1. diſ. ius ciuile. ſed na c reſcripti nõ eſt vt aliq̃d addat; & ideò dẽt reſcriptũ ſtrictius
7 intelligi, q̃ ſtatutum. † In gl. in ver. *præcedat*. ibi *ſicut in priui*
d *legijs*. [d] hoc intendit gloſ. quòd priuilegium non debet ita d ſtrictè interpretari, ſicut reſcriptũ. ſed tu uide qualiter ſit priuilegium interpretãdũ: q̃d no. in c. olim. de uer. ſig. & p Bart. in l. ii. ff. de cõſt. prin. & uide gl. ĩ c. ordinarii, de off. ordi. li. 6. & aliq̃d per doct. hic.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio uitiat gratiam ipſo facto.* 5. 6.
2 *Onus probãdi; quod unus actus præceſſerit alium, incumbit allegãti actũ preceſſiſſe.*
3 *Actus p̃ſumitur factus legitimo tẽpore, niſi cõ*

Ana. in 8. col. Bar. in d. l. ad peremptorium, & ibi Bal. Spe. de cita. §. nunc uero. ibi, ſed quæro, an clauſula. Imo. & Rom. in d. §. Iulianus. Limita ſecundò niſi comminatio dicat aliàs elapſo tempore, te non audiemus: quæ importat peremptorium. Bar. in l. mancipiorum, prope fi. de opt. leg. & ſequitur But. de exce. c. paſtoralis, in 4. col. Limita. 3. niſi eſſemus in iudiciis ſũmarijs, Bal. in rub. C. comminationes, uel epiſtolas, licet cõtrarium teneat Lud. & Alex. in d. §. Iulianus.

a Clauſula in fine poſita. Adde Ang. in §. hinc nobis, in fine, in auth. de hęre. & Fal. Bart. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus, ff. de uer. ſi. Butri. in c. 1. de pactis. Bart. in l. ſi cui, la. 2. ff. de legatis, primò; & iſta alleg. hic do. meus.

Aduerte tñ, aut nos q̃rimus quo ad qualitatẽ poſitam in una clauſula, an uideat̃ repetita in alia; & iſta non eſt mã noſtra; ſed uocatur materia repetitionis. De qua uide per Bal. in l. quẽadmodum. §. hæc uerba, ff. ad leg. Aquil. & Bar. in l. 4. §. erit, ff. ui bo. rap. & in l. doli, ff. de ſer. corrup. per Hoſt. & alios in c. fi. de proc. per Imo. in cle. unica de ſup. negl. præl. poſt Butr. Alex. conſi. 48. aliàs, Ij. in 1. uol. Io. An. & do. in c. ubi periculũ. §. nulli, de elec. li. 6. Ang. conſi. ſuo 28. Are. cõſ. 144. in gl. col. 1. in uerſi. appellare, & ibi per iſtum in apoſtil. de app. & per Aret. in l. talis ſcriptura, ff. de leg. 1. Aut quæritur, ut clauſula abſolute poſita, quæ ſtat per ſe, referat ad oĩa, uel ſimilia, & iſta dr̃ mã relationis, de qua agitur hic. de qua uide plenè per doct. in l. talis ſcriptura, & in l. ſeruus pluriũ. §. fi. ff. de leg. 1. & in c. 2. requiris, & in c. inquiſitioni. j. de app. & plenè per Mod. hic limitantes octo modis hanc mam; & per Bar. & Bal. in l. 1 per illũ tex. C. de li. præte. per Bar. in l. Titia. §. idem rñdit, ff. de uer. obl. & in l. auia. in princ. & per illũ tex. ff. de cond. & demon. & in l ſi quis ex argentariis. §. ſi initiũ, ff. de eden. gl. & Arch. 3. q. 5. ſtatuimus. Domi. in c. q̃ñ. in princ. in 2. col. ibi, no. bene, de immu. ecc. in 6. gl. & doc. j. e. c. olim. in uer. ad oĩa p Bal. in §. fi. inſti. ad l. Aquil. & in l. 2. in fi. ff. de cõſti. prin. & in l. 1. C. de leg. hær. plenè p doct. in l. ſi idẽ cũ eo. §. fi. de iuriſ. om. iu. Ro. cõſ. 439. 1. col. & cõſ. 480. ad fi. & cõſ. 345. ult. col. Et aliquid p iſtum in c. eccleſia ueſtra. in 3. col. de elec. gl. & do. in c. 1. de poſtu. Præl. li. 6. gl. in c. 1. de p̃ſcrip. li. 6. gl. in cle. ne Romani. de elec. Card. & Imo. in c. cũ dilecti, de dona. Bar. conſ. 83. incip. in facti cõtingentia. Bal. in l. oẽs populi, in 11. col. in uerſi. & dixi, ff. de iuſti. & iure. not. inſti. de rediui. §. itẽ lapilli. Card. in cle ſæpe, in uer. ſine figura, de uer. ſig.

Adde tu Ro. conſ. 112. & 116. Are. conſ. 156. Alex. conſi. 51. Fulg. conſi. 42. & Rapha. Comen. in conſi. 2. & 148.

ZACHARIAS. Adde, q̃ clauſula in fine poſita refertur & concernit præcedentia, niſi fuerit reſtrictiua. ita Bar. in l. p̃tor la. 2. 55. critq; de cauſa, ff. ui bono. rap. idem cum Bal. in l. 1. de libe. præte. Floria. in l. ſi ſeruus. §. inquit, ff. ad legem Aquiliam. iſte poſt alios. in c. cum dilecti, col. 2 & in apoſl. poſt eum, de dona. Alex. conſ. 11. aliàs ſecundũ maio. nu. conſi. 153. uol. 2 per Io. niſi tantũ reſultaret abſurditas, ut in p̃alleg. c. cũ dilecti. & Cardi. in cle. 1. §. quia autẽ, de ſtatu mon.

ANT. FRAN. Circa iſtam materiam de clauſula in fi. poſita, an referatur ad omnia præcedentia, uel ad quæ, quia hic multa dicuntur p do. apoſtillantes; ſolũ adde, q̃ quoties mã eſt fauorabilis, & ampliãda, clauſula in fine poſita refert ad oĩa p̃cedẽtia, niſi p talẽ relationẽ mã ampliãda reſtringeret̃, tex. eſt reputatus ſingularis, in c. ad liberãdã, de Iudæ. p quẽ limitant̃ ea, quæ habẽtur in c. 2. requiris, & in c. inquiſitioni, de ap. Et q̃ñ clauſula gñalis eſt ſubiecta enumerationi certarũ ſpẽrũ, an reſtringat̃ ad ſpẽs eiuſdẽ quantitatis, qualitatis, aut p̃poſitionis; uide & Bal. in l. ſi in aliquã, ff. de off. p̃cõ. in ult. col. Et adde, q̃ reſtrigit̃ ad ſpecificata tñ ſi põt fieri ſalua rõne recti ſermonis ut no. i l. ſi & plurib⁹, ff. de ſol. & p Bar. in l. Aurelio, in §. Cai⁹. ff. de li. leg. Reliqua circa mam iſtã uide i locis hic allegatis p apoſtillãtes.

b SEB. SAPIA. Determinationem. Quòd clauſula in fine poſita referatur ad præcedentia etiam in materia odioſa, tenet Alex. in conſi. 101. ſuper eo, de quo quæritur col. 4. in 3. uol. probat tex. in l. 1. C. de li. præte. ubi d. Iaſ. ponit regulam cum multis limitationibus: uide etiam pulchrè per Paul. de Ca. in l. fi. ff. de reb. du. ubi d. Rir. Soci. & per Deci. in conſ. 92. uiſo puncto, & in conſ. 11. in 10. col. per Alex. in conſ. 25. uerſ. 2. reſpondeo, in 1. uol.

c Vltra ius commune. Vide plenè per do. meum hic & Alex. in l. 4. in §. prætor, ff. de dam. infe. & in l. ii. §. in computatione, C. de iur. delibe. & dicetur in c. cùm dilectus. j. de conſue.

d Secus in priuilegijs. adde Butri. & Imolam hic, & idem de fo. cõ-

pe.dilecti,in 4.col.Bal.in l.nec auus,C.de emãci.libe.Ana. conſi.70. uiſis & ponde.& in c.ad petitionem,poſt Card.in 3.col.de accu.illú poſt Io.de Lig.in c.at ſi clerici.14.col.de iud.Cald. hoc tit. cõſ.12. Io.And.in c.dudum in ſi.de elect.Bal.in l.2.poſt gl. C. de in ius uocan.& in l.reſcripta,C.de preci.impera.offe.Domi.in c.authoritate de primi.in 6.& in §.notandũ. 2.q.3. Oldr.conſil. 268. queſtio eſt. Et uide hic plene per moder. ponentes aliquas declarationes circa materiam priuilegiorum per 6 colum.

Adde Alex.conſi.15.& 46.& 191. 2 lib.

a Tria paria literarum. Adde aliquid per iſtum in c.ex inſinuatione ĩ.eodem.

b Surreptio uitiat.Vide plenè nota in capit.ad audientiam , infrà eodem titu. Adde Lap.allega. 89. & Cald.conſi. 14.de præben.

c Dicenti. Vide Ioan.And. in cap. 1.de litis conte. in 6.& do. meum hic,& Imol. in c. ſuper,in ult.char. Cal.de probatio. conſil. 10.Angel. in conſi. 270. Bonifacium, ad fin. Cardi.& iſtum in cap.fin. in 4.colu. de præſum.ubi ſequitur dicta Ioã. Andreæ. in d.c.1. & ibi Do. in 4.colum.Inno.in cap. ex parte.lo.1.poſt prin.de priui.Oldra.conſilio.256. Clemens epiſcopus. iſtum in cap. quia circa. ad fin. de conſan.& affi. Ioan.And.in ſpecu. de clande. deſpon. in rubri. & de exceptio. in §. nunc uidendum ibi,licet autem ſecundum præmiſſa: & iſtum in c.ſi clericus,in ultim. col.de foro competent. de multis alijs caſibus, cui incumbat probatio,ponit aliquos

tratium probetur.

4 *Reſcriptum q ſit ſurreptitiũ quis hẽt probare.*

7 *Reſcriptũ faciens mentionẽ de ſtatuto an dẽat dicere de ſtatuto iurato, ſi ſtatutũ ẽ iuratũ an ſufficiat ſimpliciter facere mentionem.*

9 *In iuramentis intelligitur excepta authoritas ſuperioris quod eſt uerum, quando præſtantur ſuper re ſubiecta ipſi ſuperiori.*

9 *Papa nõ habet dominiũ rerum eccleſiaſticarũ ſed bene habet liberam adminiſtrationem.*

10 *Surreptio uſq; ad quãtũ tẽpus poteſt opponi.*

C A P. X I X.

Conſtitutus. Hoc intẽdit. Nõ ualet reſcriptũ executoriũ impetratũ ſup p̃benda & canonicatu, i quo nulla ẽ fcã mẽtio de ſtatu. uel certo canonicorũ numero iuſo firmato. uel ſumma: aliter quo ad intel. ſm. nõ ualet ĩpetratio in eccleſia numerata ñ facta de numero mẽtione, ſi p eã frangit̃ numerus canonicorũ; licet nõ frangat̃ numerus p̃bendarũ ; & pceſſus ſupinde factus ẽ nullus. Primò ponit ĩpetrationẽ. Scdò exceptionẽ ꝯ ipſam . Tertiò diffinitionis cõmiſsionẽ. ſcda ibi: *uerũ.* tertia ibi: *diſcretioni.* Caſus literalis. Quidam clericus. P.nomine obtinuit literas à domino Papa ad decanũ & capitulũ Bituricen. ut ipſum reciperent in canonicũ & in fratrẽ,& p̃bendã,ſi qua uacaret, uel pximè uacaturã cõferrẽt eidẽ, ſibi ſuper hoc executori- 2 bus deputatis. ſed ex aduerſo Bituricẽ. capitulũ ſe opponẽs dixit negotiũ ad ſedẽ apl'am eſſe delatũ, corã domino Papa di- c ctus clericus allegauit p̃dicta. capitulum ex aduerſo rñdit q in Bituricẽ. eccl'a certus canonicorũ ſit numerus inſtitutus, & iuramẽto firmatus, & per ſed.apo. cõfirmatus;& q de hoc dictus. P. nõ feciſſet i ſuis lr̃is mentionẽ ; & tacita ueritate lr̃æ fuerãt impetrãtæ. Auditis hinc,& inde ppoſitis, mandat Papa, quatenus ſi legitime cõſtiterit numerũ canonicorũ , q nunc ẽ in eccl'a, p decanũ & capitulũ iuramento fir- 3 matũ antè, quã dictus. P. lr̃as executorias d impetraſſet, quicquid factum eſt per literas illas, decernatur irritũ, & inane: alioquin ſi qua p̃bẽda uacet in iſta eccl'a, aſsignetur eidẽ. Bernar. Not. primò & maxi- 4 mè pro intellectu dicendorũ, q antiquis tẽporibus cum Papa ſcribebat p aliquo bñficiãdo dabat ſucceſſiuè tria paria lr̃a a rũ. a Primò monitoriæ dabãt, qb. monebat ordinariũ collatorẽ, vt puideret ei, p quo pp̃ ſcribebat. Scdò erãt literæ p̃ceptoriæ, q cõcedebant̃ ſi monitoriis ñ obtẽperabatur; tertiò dabant̃ lr̃æ executoriæ; p quas. ſ. deputabat̃ executor ad puidendũ loco Papæ, vel ad cõpellẽdũ ordinariũ collatorẽ. hodiè ſolùm dant̃ executoriæ,& emanauit ſtylus antiquus: qa antiquitus ſummi põtifices de facili non t grauabãt ordinarios collatores.† No. ſecũdo & tene ſemp mẽti ; qa neſcio alibi b ita bon.tex. q ſurreptio vitiat b gratiam ipſo facto, etiã ſi ꝯſiſtat in tacẽdo factum alienũ; qd̃ impetrãs pbabiliter ignorabat. Nã ille impetrãs, de quo hic, poterat pbabiliter ignorare ſtatutũ numeri eccleſiæ, maximè ſi ſtatutũ emanauit, dũ ipſe eſſet in itinere, vel in curia. rõ huius dicti põt eſſe: qa in ꝯſyderãda validitate gratiæ nõ aduertitur ad culpã impetrantis, ſed potius ad intentionẽ ꝯcedẽtis, vt in c.poſtulaſti. ĩ.eo. ſi aũt pp̃ ſciuiſſet ſtatutũ p̃ceſsiſſe etiã p momentũ, nõ dediſſet ſaltẽ ita de facili lr̃as, p quas infringeret̃ ſtatutũ eccleſiæ. In ꝯriũ tamẽ facit text. ſingula. in capitu. gratia. ĩ.eo. libro ſexto; ſed dic vt dicam in cap. ſuper literis, infrà eod. & ad hunc effectum Ioan. Andr. allegat iſtum textum in ca.penul. 2 infra eodem, libro ſexto. † Tertiò nota, & tene menti, q vbi ſtatutum ex aliquo inualidat actũ, & dubitat̃ an ſtatutũ p̃ceſſerit actũ, vel econtrà; dicenti c ſtatutũ p̃ c ceſsiſſe incumbit onus probandi . Nã vt vides, hic onus pbandi, q ſtatutũ præceſſerit literas executorias, incumbit cap.& hoc ſequit̃ hic dominus Antonius; & dicit hãc ſe quæſtionẽ habuiſſe de facto in conſimilib. terminis. Sed pro hoc ego allego gl. latã & notalib. in clemen. ĩ. eo. d titulo;& facit textus in cap. in preſentia, de pba.& quod notat Cynus, in l. matrem, C.eod.tit. † Pro hoc facit qa actus præſumitur factus legitimo tpe, d niſi ꝯtrariũ probetur, e vt in dicto, c. in p̃ſentia. Et optimè facit. c.accedens. ĩ. de conuerſi.coniuga.& c.cum virũ, de regu.& vide qd̃ ibi dixi.† Itẽ no. quòd impugnãs ex veri taciturnitate reſcriptum , habet

ANT. FRAN. Circa hoc qñ mulier dicit virũ frigidũ, & vir dicit frigiditatẽ puenisſe poſt matrimoniũ,& poſt copulã carnalẽ,& mulier replicat q nõ, imò q ſemper fuit frigidus: cui incũbat onus pbandi, dicas q p̃ſumptio eſt q frigiditas ſuperuenerit poſt matrimoniũ;& ideo mulier, quæ habet p̃ſumptionem contra ſe, debet probare frigiditatem fuiſſe in viro antè matrimonium , vt eſt no.gloſ. in ca. quod autem , el 1. 33.q.1.qualiter autem probetur hæc frigiditas in potẽtia coeundi, nota. in capitul. fraternitatis, de frigi.& intra quantum tẽpus probetur , habetur de v roq; p Specu.in titulo de teſte.§. 7. in verſicu. hoc quoque & in titulo de dilati. in §. primo . & adde quòd ſi mulier ſciuit virum ab initio fuiſſe frigidum , non poteſt ratione frigiditatis petere ſeparationem, vt in capitulo ſi quis acceperit, 33.quæſtione prima . & quibus modis etiam probetur frigiditas viri ad coitũ , vide Innocentiũ ĩ capitulo primo , & in capitulo fin. de frigidi . & ea quæ habent̃ in capitulo quòd autẽ cum duobus ſe. 33. quæſtio. prima. & vide per gl.& docto.in c. laudabilẽ de fri. & tene menti dictum Hoſtiẽ. in cap. 1. de frigi. quòd quãdo tractatur de probanda frigiditate viri, parũ aut nihil operat̃ fama : ſed requirunt̃ aliæ probation. ſ. Tempore . Adde Petr.de Anch.in c. fundamenta, de elec.libr.6. Bartol. & legiſtas in le. cũ ſeruus, ff. de verb. oblig. Salicet.in l. fin. C.de ali. pupi. præſtã , per illum text. & per doct. in l.2. ff. de condi. & demonſtra. per Bartol.in d.l.fina. & per iſtũ in d.ca.cum virum, in 4.no.& per Ioã.de Imo.in c.in preſentia, in verſic.& ſic no. q probato actu, de pbat.

Adde tu Pet.de Anch.conſi.114.

Rom.in l.illa.in 13.colum.ff.de verb.obligatio. in quo habes conſiderare quando pro aliquo ſit præſumptio; & tunc non tenetur probare:& qui ſint iſti caſus, in quibus præſumitur, vide multos p Bart. in tract.de præſumptio.& Ro.in l.ſciendum, ff.de uer.obl. & per moder. in c.ex literis, de probationibus.

Adde Alex.conſi.24.& 85.2.lib.Rom.ſing.ſuis.ſo.7.ubi dicit quòd mulieri dicenti frigidum maritum ante contractum matrimonium incumbit onus probandi,& uiro, ſi dicat poſt matrimonium: & per eundem q allegans anterioritatem uel poſterioritatem temporis illam probare debet, conſi. 351.

e SEB. SAPIA. Niſi contrariũ probet̃. Vide quod eleganter not. Bart. in l.non ſolũ. §.ſed vt probari, ff. de operi.no. nũti. vbi vult q ſi actus põt fieri tpe licito & illicito, p̃ſumit̃ factus tpe licito p tex. in l.merito. ff.pro ſoc.& licet Aret.in c.cum dilecti, in 7.no. limitet illud non procedere, quando præſumptio eſt ꝯ facientẽ; tamen hæc limitatio eſt contra ea, quæ dicit ibi Bartolus: quia loquit̃ in bomicidio facto, in quo præſumptio eſt contra facientem, l.prima. C. de

probare

ſica.vide pro reſolutione Felin.in c.auditis,col.6.verſic.obſtat ter-
tiò,de præſum.& in c.nonnulli.§.ſunt & alij,col.6.de reſcrip.Deci.
in c.in præſentia,in 2.not.de proba.dixi in l.quod Nerua, in mate-
ria doli preſumpti,ff. depoſi.

num & Saliceum,in l.finali.C.ſi contra ius.Rotam de iureiurand;
prima,in nouis.Dom.in c.finali.in fi.11.diſtinctio.Et limita bis d
ctas gl.quinq; modis:de quibus hic per moder.in 4.col.in verſic.li-
mita prædicta.
Adde,vt per Dom.de Rot.decl.1.de iureiur.in nouis.

a ZACHARIAS. Literas.Dic hoc eſſe verum in literis beneficia-
libus.Ita ꝑ Card.
in cle.1.per illū
tex.de ꝓbē. iſte in
c.ad audientiā, el
2. iſto tit.ſecus āt
in literis iuſtitię,
vt per Car. vbi s.
q.12.vbi ponit ra
tionem diuerſita
tis. Et aduerte ꝙ
vitiat circa deci-
ſiua, non aūt cir-
ca narratiua.not.
Bal. in l.ſi vt pro
ponis,la j. C.quo
modo,& quando
iudex. & Alex. in
l.ſi quis obrepſe-
rit, ff.de fal.

b In alterū conne-
xorum. Vide di-
cta in c.trāslato,
& in c. ſedes, hic
alleg. & not. pro
limitatione c. ſi
eo tempore,de re
ſcrip.lib.6.
Adde, quod do.
de Rot. deci.pen.
in nouis, volunt
ꝙ illud ſit verū,
vbi non ſit diſtin
cta præbenda à ca
nonicatu: alias ſe
cus.

c Bonam glo.iſtam
alleg.Bal.in c.Cu
mana,in 1.col.de
elect. & Domi. &
Innoc.ibi.& vide
Lap. alleg. 14. in
vltim. col.

SEB. SAPIAN.

d Contrarium. Vi-
de Corſetū in re-
pet.rub.de iurein.
in 22.priuilegio
iuramenti. vbi re
fert ea,quæ ponit
Felin.hic.

e Gloſ.notabilis in
dicto c.cū nō de-
ceat.Adde glo.in
clem. dudum, in
ver. pacta, de ſe-
pultu.& has duas
gloſſ. allega.Ro-
ma. ſingu.8.inci-
pi. diſpoſitio e-
manans. Butrig.
Imol. & iſtum in
c. 1. de his, quæ
ſiūt à maiori par
te capituli.& Ale
xandr. conſil. 38.
incipien. viſa pe-
titione. Adde Ro
ma.conſl. 3.in ter
tio volumine. Pe
trum de Ancharano conſilio 308. niſi legibus & canonibus. Ro-
manum conſilio 389. circa primum, in 4. columna. & Alexandr.
conſil. per numerum. 345. viſis his, quæ narrantur, in fine. &
conſil.per numerum.604.incipiente,viſo puncto, & accuratè penſa-
to,in tertia colum. Angel.in l. 1.ff. quarum rerum acti. non da.do-
ctores, & ibi Innocent. in capitulo, dilectus, de præbendis. Cy-

probare;& facit ꝓ his,ꝙ no.Io.And.in c.
1.de lit.cōte.lib.6.Vbi diſtinguit vtrū al-
leget ſurreptio ī vero tacēdo, aut in falſo
exprimēdo:& primo caſu ꝓbet opponēs
ea extitiſſe tꝑe impetrationis, de quibus
erat fienda mētio.ſecundo caſu hēt ꝓba-
re impetrās,ea q̄ narrauit fore vera.Et eſt
eadē rō in vtroq; dicto:quia onus ꝓban-
di incūbit aſſerēti. 6.q.5.c.fin. & in l.2.ff.
de ꝓba.& tene bene mēti ꝓmiſſam regu-
5 lā.† Vltimò nota,ibi: *erroneum decer natus*.ꝙ
a ſurreptio vitiat gratiā & literas a ipſo fa
cto; adeò, ꝙ ꝓceſſus inde ſecutus eſt nul-
lus.Sed quatenus dicit de literis, in ꝯriū
facit qđ dixi in c. cæterū.ſ.eo.ſed rñde,vt
vt ibi dixi.Nā iuriſdō & gratia ſimul con
tinebantur in eadē litera:ideò ſurreptio,
q̄ vitiat gratiā ipſo iure, vitiat lr̃as acceſ-
ſoriè.Qnq; literę dantur poſt gratiā pro
executione gratiæ: ꝙ tunc nō vitiaẽ ꝑ ſur
reptionē ipſo facto:qa poſſunt dici literę
ad lites.Sic ꝑt intelligi,qđ not. Io.And.
poſt Inn.in c.1.vt lit.cont.li. 6.& vide qđ
dicā.j.eo.ad audientiā.In gl.1.ibi: *duo in*
veritate mandauit Papa.gl.procedit aliquā
tulū intricatè:vnde dic clarius ꝙ Papa mā
dauit hic duo.ſ.vt iſtū reciperent in cano
nicū de ꝑſenti. Secundò,vt cōferrent ſibi
ꝓbendā vacantē, vel de proximo vacatu-
ram.Vnde ſi literæ non fuiſſent ſurrepti-
tiæ,tenebantur canonici iſtū recipere de
præſenti in canonicū,& ſic ſatisfacere in-
quantū poterant .Nā qs ꝑt eſſe, canoni-
cus ſub expectatione ꝓbendæ,vt in c.dile-
ctus.& in c.relatum.j.de ꝓb.Sed qm̄ lite-
ræ erant hic ſurreptitiæ in eo, ꝙ non fa-
ciebāt hic mentionē de numero iurato,
vitiabantur in totū.Sed dices tu reſpectu
ꝓbendę nulla erat ſurreptio:quia nō mā-
dabatur,vt ꝓbenda ſimpliciter conferreẽ
de ꝑſenti;ſed ſi vacaret,vel eſſet de proxi-
mo vacatura.Per hoc.n.nullū præiudiciū
fiebat numero ꝓbēdarū,cùm deberet ſur-
rogari in locum defuncti.Solutio, faten-
dū eſt,ꝙ ſurreptio non erat reſpectu ꝓbē-
dæ,ſed reſpectu canonicatus:quia manda
batur recipi de ꝑſenti,& non poterat ſine
6 fractione numeri.†Et ex hoc habes vnam
bonā regulā,ꝙ ſurreptio cōmiſſa in alte-
b rū ꝯnexorū, b vitiat gratiā in totū.facit.c.
translato,de cōſtit.& adde hanc regulam
ad ea,q̄ dixi.ſ.eo.c.ſedes. Sed q̄ro quid,ſi
canonicatus vacaret de ꝑſti, nunqd gra-
tia ſit ſurreptitia nō facta mētione de nu
mero?Cōpoſt.vr̃ velle ꝙ ſic: quia non eſt
facta mentio de numero. Cōtrariū tenet

hic Io.And.& Io.Cald. & cōiter oēs do-
ctores ſequentes; dicentes, ꝙ ſi nullū præ
iudicium ſit numero,nō eſt neceſſe de eo
facere mentionē.Et hoc vr̃ verius:quia ta
citurnitas non vitiat; ex quo non eſt cā
inductiua gratiæ. Dic ergo,ꝙ aut canoni
catus vacabat tꝑe impetrationis, & valet
gratia non facta mentione de numero.
Idē eſt ſi non vacabat tunc canonicatus,
ſed Papa mandabat ꝓuideri de canonica
tu,vel ꝓbēda vacantibus,vel vacaturis.Nā
his caſib. nullū ꝑiudiciū ſit numero. Sed
q̄ro quid econuerſo, nūquid facta mētio
ne de numero poſſit ꝓuideri in eccleſia
non hn̄te numerū? Iſte textus bene facit
ꝙ ſic:quia faciendo mentionē de ꝓbenda
vacatura,tacitè fiebat mentio de numero
vt in c.dilecto,de ꝓbē. & nihilominus de
bet ꝓuideri iſti, ſi ſtatutū numeri nō præ
c ceſſiſſet. Ad hoc vide bonā gloſſam c in
c. finali, de conceſſione ꝓbendæ lib. 6. in
glo.magna; & dic,vt ibi.Et in fi.glo.nota
hanc concluſionē in gloſſa. ꝙ licet ſtatu-
tū non ſit iuratū,tn̄ neceſſe eſt mentionē
facere de ſtatuto; & pro hoc, c.cùm non
7 deceat,in fi.de elect.lib.6. † Quid autē,ſi
ſtatutum eſt iuratum? & ſit mentio de ſta
tuto,& non de iuramento? vr̃ ſufficere:
quia iuramentum eſt acceſſoriū ad ſtatu-
tum; ergo ſublato principali tollitur ac-
ceſſorium.Ad hoc, quod nota.in c. dile-
cto.j.de ꝓben.vbi cōcluditur,quod cano-
nici,qui veniunt collegialiter ꝯ ſtatutum
iuratum,non incurrunt periurium: quia
iuramentū tollitur ſublato ſtatuto. Con
d trarium d determinat not. gl. in d.c.cùm
e non deceat; e & pro hoc facit optimè iſte
textus hic.Nō obſtat ꝯrium. Procedit.n.
qn̄ ſcienter tollitur ſtatutum iuratū: ſed
qn̄ tollens ſtatutum, ignorat iuramentū,
non habet animum tollendi iuramentū:
quia iur̃m obligat Deo;pro hoc, c.debi-
tores,de iureiurando; & tene hoc menti.
8 †In gloſſa,in verbo,iuramēto,ibi: verius
videtur ꝙ cōditio talis ſubintelligatur;
dic,ꝙ etiam præcedens opinio Ioannis,
poteſt ſaluari,vt non ſubintelligatur con
ditio: quia conditio ſuſpendit actum in
euentū ipſius, vt notatur in c.verū,de con
dition. appoſit. Vnde iur̃m non ligaret
ante approbationem Papæ; quod eſt fal-
ſum.Vnde iuramentum ligat:ſed intelli-
f gitur excepta authoritas Papæ: f quia Pa
pa pōt mandare contrariū:ſed non preſu
mitur velle,niſi faciat mentionē de iur̃o.
Et per hoc tota argumētatio gloſſę rema

f Excepta authori-
tas Papæ. Adde
Card. in ſuis not.
cauſarum, not.
109.incip. in du-
bijs Comitis, &
Aegid. in conclu
ſione Rota. 172.
Oldr. conſil. 96.
factū tale eſt, qui
dam Abbas. facit
quod not.Bal. in
l.1.in 10. col. ibi
ꝙ quæritur. C. de
his, quæ pœ. no-
mine quæ.n ſequi
tur Rom. in ſin-
gu.ſuo.492. teſta
tor mandauit. &
quod no. Bald.in
l.deberi, C.de fi-
deicom.lib.quaſi
in ſi. & vide text.
& ibi Baldum, &
alios in l. impe-
rialem.§. fi. in fi.
de prohibi. feudi
alie.per Fede.vbi
in quolibet iura-
mento intelligiẽ
excepta perſona
Imperatoris; &
dicit Bal.idem in
Rege. Simile di-
cas in voto,vt no
tat Ioan. Andr.&
But.in c. non eſt.
de voto, per illū
tex. & Richar. in
4.ſenten. diſt. 38.
q.9.arti. 3.& hæc
amplia & limita,
vt hic per docto.
Moder.
Adde Oldradū
conſilio 94. inci-
pien. magiſter or
dinis.

ANT. FRANC.
An autem, & quā
do authoritas ſu-
perioris intelli-
gatur excepta in
voto, vel in iura
mento, aut alijs
actibus; vide no-
tata in capitulo
venientes,de iure
iurando,& in ca-
pitulo finali. cir-
ca finem.a 5.quæ-
ſtione prima. &
in c. 1.70. diſtin-
ctione,& in capi-
tulo 1. quæſtione
quinta. & vide
text.& gloſſ in c.
ſignificaſti,de ele
ctio. & tene men-
ti ꝙ authoritas ſuperioris facit licitum, quod aliàs erat illicitum,
l.ait prętor.§.quid tamen,ff.de mino.& faciunt ea,quæ habentur in
l.iuſte poſſidet,ff.de acq.poſſ. Imò dicimus, ꝙ authoritas ſuperio
ris interueniens in actu facit ceſſare omnem ſuſpicionem & præſum
ptionem fraudis & turpitudinis.l. furti.§.qui iuſſu, ff. de his, qui
not. infa.& vide not.in l.2.C.de reſcin. vend.

net declarata. Et nõ intelligas, ꝙ in quolibet iuřo a ſit excepta authoritas Papæ; ſed dũtaxat, cũ pſtatur ſup re ſubiecta ipſi Papæ, uel ſup iuribus ptinẽtibus ad eum. Sic intelligit. c.ueniẽtes, de iureiur. Hoc patet: qa iuřum eſt de iure diuino, & obligat Deo: Papa aũt nõ põt b impedire obligationẽ quæſitã Deo. hinc eſt ꝙ à iuřo pſtito ſuper rebus nõ ſpectantibus ad Papã non pt Papa abſoluere ſine cauſa rõnabili. vt no. gl. in c.quanto, de iureiuran. & Innocent. in c.cum inter. p. de renuntiati.
9 † Itẽ no. ex gl. ꝙ capitulo nõ eſt conceſſũ dñium eorũ iuriũ, q̃ habet, ſed ſolùm adminiſtratio. c Et idẽ dic in quolibet plato: quinimo nec etiã Papa habet dñium rerũ eccleſiaſticarũ, ſed ipſe Deus: qa bona offeruntur Deo, ad hoc bon. text. in c. cũ ex eo. de elec. lib.6. & vide qđ not. Inn. in c.cũ ſup. de cauſa poſſ. & ppriẽ. & glo. in c.cauſa. ĩ. de verbor. ſign. Sed Papa præ aliis habet liberrimã adminiſtrationẽ, vt in c.ita dñs. 19. di. & in c.ad honorem, de vſu pal.
10 † Extra gl. q̃ro, intra quantũ tps d põt excipi de iniuſta ſurreptione? Sol. Dicit In. ꝙ cum ſurreptio concernat ipſam gratiã, & eã vitiet, et ſine literis, cum gratia pcedat literas, & põt fieri ſine eis; poterit opponi de ſurreptione vſq; ad ſñiam, cùm ſit exceptio peremptoria: ſecus vbi exceptio concerneret literas tantùm: vt ſi iurauit ꝯ te ñ impetrare literas, tũc debet excipi ante lit. conte. cùm ſit dilatoria; vt in c.inter. de re iudi. & in l.fi. C. de excep. Et dic clari⁹, ꝙ qñ in lřis gratioſis ĩtercedit ſurreptio, pt opponi de ſurreptiõe dupliciter. Primò ꝯ literas dilatoriẽ, vt in c. ad audientiã. ĩ. eo. quia ſi literæ nõ valẽt, executor non recipit iuriſdõnẽ. Secundò pt opponi peremptoriè contra gratiam vſq; ad ſñiam, ſicut in aliis exceptionib⁹ pemptoriis, ad hoc qđ not. in d.c ad audiẽtiã. In gl. in verb. *impetraſſet.* e in fi. vult in gl. ꝙ literæ monitoriȩ, ſeu pceptoriæ, non hẽant afficere manus ordinariorũ, quominus poſſint ſtatuere in piudicium illarũ literarum. Nã ſolùm Papa hic mandat inquiri, vtrum ſtatutũ pceſſerit executorias, quaſi nõ curauerit de monitoriis, ſi ſtatutum emanauerit poſteà. Idẽ vř velle Inn. dicens, ꝙ per monitorias non principiatur negotiũ, niſi de honeſtate, ſic intelligit. c.literis. ĩ. e. Pet. dixit, ꝙ Papa in hoc grauauit iſtum impetrãtem: quia debuiſſet hẽre reſpectũ ad monitorias, ſed in alio releuatur: quia ſatis eſt, ꝙ fecerit mentionẽ de iuřo, ſi nihil dixerit de ꝯfirmatione aplica. f Hoſt. dicit, ꝙ iſte impetrator obligauit ſe ad probandum, ꝙ ſtatutũ fuit ſecutũ executorias. Hæc ſol. non valet: qa onus pbãdi hoc incũbit caplo. Io. And. dicit, ꝙ hic q̃rebatur de pceſſu executoriarum: ideò Papa mandat inq̃ri de executoriis tñ. Cõtra hanc opi. facit, qa Papa in fine nõ mandat pũderi iſti, ſi ſtatutũ pceſſerit executorias; & ſic videtur nõ curaſſe de monitoriis. do. Ant. dicit, ꝙ monitoriæ hic erãt extinctȩ p mortẽ Papæ re integra. Nã pceſſus executorius erat nullus, ex quo lřæ erãt ſurreptitiȩ; & ſic nõ habuit ppetuare monitorias, vt no. gl. in c.cùm plures, de off. dele. li.6. Sed ꝯ hoc facit, ꝙ iſtæ literȩ erãt pñtatȩ, nec poterant aliter ppetuari. Vñ ſatis pt dici, ꝙ Papa potuiſſet, ſi voluiſſet, pſequi monitorias, vt in cap. literis. ĩ. eo. Sed ps nõ põt proſequi: quia monitoriæ non neceſſitant, arg. in c.cùm in veteri, de elect. Sed hodie nõ eſt multũ de hoc curandũ: quia iſtæ lřæ monitoriæ non ſunt in viu.

Abbas.

a SEB. SAPIA. In iuramento. Nõ intelligas, ꝙ in iuřo tantummõ intelligetur excepta authoritas Papæ, ſed et cuiuſcunq; ſuperioris: qa in præiudiciũ ſuȩ ſuperioritatis nõ põt inferior iurare. Ita tenet do. Ant. hic. & Io. de Imo. & Fed. de Sen. in conſ 8 t. quæſtio talis eſt: ſcholaris clericus, ubi cõcludit, ꝙ ſcholaris exiſtens in ſtudio, & iuratus creditori nõ exire diſtrictũ Bononiæ, ante, quam ſatisfaciat, p Epiſcopũ, ſi eſt clericus, uel per partẽ reuocatur; põt recedere licentia petita, licet nõ obtẽta. uide Alex. in l. fi. ff. q ſatiſd. cog. & Pau. de Caſt. in l. in operis. ff. loc. & Corſet. in repe. rubr. de iureiu. in 23. priuilegio iuramenti.

b Non poteſt. Adde Spe. de leg. §. nũc oñdendũ. verſ. 24. gl. magna & Arc. in c. authoritatẽ 15. q. 6. & gl. & omnes in d.c. quanto. Card. in cle. t. ante fi. de iureiur. glo. & Arch. in c. Flor. 86. di. Arch. in c. q. ſacramento. 22. q. 4. Dom. in c. 2. de renunc. Tho. ſecunda ſecũdæ q. 89. arti. 9. in reſpon. ad tertiũ argu. Card. ſancti Sixti in libello đ poteſtate Papȩ q. 38. Arch. Florẽ. in 2. parte ſuæ ſummæ tit. 20. c. 5. 2. co. cum plurib. ſequent. cõiter concluditur, ꝙ ex cã pt commutare, ſuſpendere, & ẽt relaxare. ſine cauſa autem vera & apparenti, non poteſt abſoluere. Innocent. in d.c. 2. ẽn fi. de renun. & ibi But. Imo. & Do. p iſtum pulchrẽ in diſpu. ſtante ſtatuto ad fi. & facit gl. in c.non eſt voti, de voto. & qñ tollitur iuramentũ, dẽt fieri mentio de iuřo per iſtũ tex. & per gl. in c. cũ non deceat, de elec. li.6. & in cle. dudũ, in verſi. pacta, de ſepul. Adde qđ do. de Ro. deci. vlt. de iureiur. (eſt in antiquis) dñt, ꝙ ſi Papa cõmittat d auditori, ꝙ relaxetur iuramentum, prout venit relaxandum, ꝙ auditor poteſt remittere, non citata parte, ad effectum agendi.

ANTO. FRAN. Vtrũ Papa hẽat ptãtẽ deſpenſandi circa vota, & iuramenta ẽt ſine cã, videnda eſt primò pulchra gl. in cle. ad nřum, in ver. eccleſia, de hȩr. & alia in c.lector, in ver. Subdiaconus. & vidẽd⁹ aſt Hoſt. in c.magnæ, de vot. vbi fit cõcluſio, ꝙ oia liceãt Papæ, pterq̃ id, qđ ſapit peccatũ: quod ẽt limitauit Io. And. ibi, qñ peccatũ inſur e git ex ꝯuentione legis diuinæ tñ: ſecus ſi inſurgit ex ꝯdictione legis f poſitiuæ, vt p Inn. & doc. in c.qd ſuper his, de vo. & in c.licet, de fo. cõpe. & plura de poteſtate Papæ accumulauit Bal. in l. reſcripta, C. đ pci. Impe. offe. & de auth. & ptãte Pa. vide pulcherrimos tex. in c.fundamẽta, de elect li.6. & in c.pro humani, de homi. eo. li. & in c. 1. de trãſla. pla. & in c.cuncta p mundũ. 9. q. 3. & adde ꝙ põt abſoluere vaſallos alicuius Principis à iuřo fidelitatis ex cã, vt in c.grauẽ de exceſ. pla. & in c authoritate, & in c.alius. 15. q. 6. Et an poſſit diſpẽſare cũ religioſo ſup voto obedientiȩ, vide no. ẽn c.cũ ad monaſteriũ, de ſta. mo. & Hoſt. in ſum. de vo. in §. pen. & plenè per B. Tho. 2. 2. q. 186. arti. 8. Et an ſolus diſpenſet, in votis diſpenſabilibus, vide beatũ Tho. in 4. diſt. 38. artic. 2. & 2. 2. q 88. arti. 2. & arti. fi. Et qualiter Papa poſſit diſpenſare in voto continentiæ, vide per bea. Tho. 2. 2. q: 188. sec. 8. Et adde, ꝙ ſemper p facto Papȩ, in dubio eſt pſumendum, vt in c.nõ nos 40. di. & licet alij inferiores renuntient in manibus ſuperiorum, vt in c.ſuper hoc, de renun. tñ ſolus Papa renuntiat in manibus Dei; quia ipſe in terris non hẽt ſuperiorem. 78. di. in c.ſi qs & no. in c. 1. de renun. & qui ſint caſus reſeruati ſoli Papæ in ſignum ſummæ ptãtis, vide per gl. in c.ſicut, de exceſ. Præla. & per glo. in c. qđ tranſlationẽ, de offi. legat. in c. propoſuit, de conceſ. præbẽ. & vide Spec. qui oẽs hos caſus enumerat, aut p maiori parte, ẽn titu. de offi. lega. in §. nunc videndum.

c Sed ſolùm adminiſtratio. Adde But. & Card. in c. cũ ſuper, de cauſa poſ. & ppriet. & ibi iſtum in pen. col. & iſtum in c. ex literis, de pba. & Maria. cõſ. 145. Prælatus &c. alias incipi. ex literis tranſmiſſis, in 4. col. glo. 2. & doc. in c.cauſa, de verbo. ſig. tex. & glo. in c.puenit. gl. 1. de iureiu. Arch. in c.expedit. 12. q. 1. poſt glo. ibi. Do. in c. ad decimas. in 3. not. de reſti. ſpo. in 6. & in c. 1. 12. diſti. propter verba Archi. ibi & facit gl. in c. 1. 12. diſt. ſni eum, Faciat quod voluit Bar. in l. 1. §. fi. in fine. ff. de acqui. poſſeſ. vbi allegat Inn. in d. c. cum ſuper, Bar. in l. ſicut in fi. ff. qđ cuiuſq; vniuerſ. nomine, & in l. cũ hæredes, in prin. ff. de acquirenda poſſeſ. & Specu. de peti. & poſſeſ. §. 1. ibi: ſed pone vacante. & per illum in c.cum eſſes. in 20. col. ibi, quinetò principaliter, de teſta. Bal. in l. nnn minus, ff. de hære. inſtitu. & Domi. in c. 1. in 3. col. de ſumma Trinita. in 6.

d Intra quantum tempus. Adde Butr. & Imolam hic & iſtum in cap. dudum, in 1. colum. de præſum. & in c.ex parte, in vltima colum. de foro compẽ. & in c.ad audientiam. ĩ. eo. Butri. in c.ſuper literis, in 19. col. ĩ. eodem. & in c.exceptionem, in antepe. col. de excep. Inno. in c.paſtoralis, eo. tit. Inno. in c.veniens, in 4. colum. de renun. Io. And. & Domi. in c. 1. de lit. conteſta. in 6. in c.ab excommunicato, in fin. ĩ. eod.

e Impetraſſet. Adde But. Imn. Do. & Moder. hic.

f De confirmatione apoſto. In contrarium facit glo. in c.dudum, ad fin. in ver. pacta, de ſepul. per quam glo. dicit generaliter, Ro. ſingu. 8. & conſi. 293. ad fi. & conſil. 303. ad fi. & conſi. 436. in 3. columna, quòd clauſula; non obſtantibus, nunquam tollit diſpoſitiones confirmatas. & illam glo. etiam ob ſtatuta confirmata allegat Alexan. conſi. nu. 266. uiſo tit. quæ præmiſſæ. Niſi dicas ſecundum Mod. hic, ꝙ illa glo. procedit, ubi diſpoſitio nõ habet aliud robur maius cõfirmatione. ſed docto. hic loquuntur, ubi diſpoſitio eſt iurata & cõfirmata; & ſic habet maius robur, q̃ ſit confirmatio: quo caſu ſufficiet mẽtio maioris roboris. ſ. iuramenti: quia infertur ꝙ Princeps etiam præiudicaſſet ſtatuto confirmato: quod tamen moderni non affirmant. Pondera tñ pro Petro iſtum tex. cuius opinionem corroboraui, hic nonnullis medijs in lect.

Summar-

SVMMARIVM.

1 *Surreptio doloſa vitiat reſcriptũ in totum, ſed ſi in ſimplicitate ne nis, eatenus vitiat quatenus fuit cauſa conceſſionis. & an habeat locum in priuilegijs vide infrà 4. Et in dubio, an præſumatur ignorantia, vel dolus vide infrà 7.*

3 *Iudex, cui reſcribitur, poteſt cognoſcere de ſurreptione reſcripti.*

5 *Surreptio vitiat gratiam ipſo facto: ſed reſcriptum ad lites non. Simplicitas vtrum excuſet à ſurreptione in beneficialibus.*

6 *Impetrans aliquid dicendo eſſe dignitatem, cum ſit officium, non committit ſurreptionem.*

7 *Surreptio procedit ex taciturnitate beneficij, etiam tenuis.*

9 *Citatus nõ dẽt cõparere, ſi citãs nõ hẽt iuriſdictionẽ contra eum.*

10 *Iudex an poßit cognoſcere de ſua iuriſdictione, ſi ꝯ eũ opponitur.*

11 *Proceſſus factus ſup reſcripto, quod dicebatur falſum, & fuit pronunciatũ veri; an valeat, ſi poſteà reſcriptũ reperitur falſum.*

CAP. XX.

1 **S***Vper literis.* Difficile eſt, & famoſum c. & eſt clauis totius tituli, & h.d. in ſumma. † Exprimens falſum, vel tacens verũ in reſcripto, ſi malitioſe, caret ꝓrſus impetratis: ſed ſi p ſimplicitatẽ, vel ignorantiã, aut obtinuiſſet vero expreſſo, & ſuppreſſo falſo, ſaltẽ literas in forma cõi; & delegat⁹ ꝓcedit, ſeruato iuris ordine, & nõ ſpãli forma reſcripti: ſecus ſi nullo mõ literas habuiſſet. vel breuius ſic. Doloſa ſurreptio vitiat reſcriptũ in totũ: ſi ãt ꝓceſſit ex ſimplicitate vel ignorantia, eatenus vitiat, quatenus fuit cã cõceſſiõis. Diuidit in tres partes. Nã primò recitat caſum, ſup quo antiquitus erãt opi. Scdò illas p diſtinctionẽ bimẽbrẽ ad concordiã reducit: ibi, *nos igitur*. Tertiò dat regularẽ doctrinã: ibi, *vt ſic*. Caſus lrãlis. Quidã impetrauit literas à dño Papa p malitiã: alii p ſimplicitatẽ ſiue ignorantiã tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate. Quidã dicebant, ꝙ tales literę nõ valent, cùm mendax ꝓcator carere debeat impetratis. Alij dicebant, ꝙ & ſi forma literarũ carere debeãt: nihilominus tñ iudex ꝓcedere dẽt ſm ius cõe. D. Papa diſtinguit inter illos, q p fraudẽ, vel malitiã, & illos, q p ſimplicitatẽ literas impetrant tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate. Illi q p malitiã, vel fraudẽ falſitatẽ exprimunt, vel ſupprimunt veritatẽ, nullũ cõmodũ de hmõi lrĩs ꝯſequant: ita, ꝙ poſtq̃ delegato ſup hoc fides facta fuerit, de cã vlterius nõ cognoſcat. Inter alios, qui p ſimplicitatẽ literas impetrant, tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate, diſtingue: ſi talis veritas ſit ſuppreſſa, vel falſitas ſuggeſta, quæ ſi fuiſſet tacita, vel ſuppreſſa, Papa ſaltẽ in forma cõi, literas cõceſſiſſet; delegatus ſm ordinẽ iuris ꝓcedat, & ñ ſm formã lrarũ. ſi verò talis falſitas ſit expſſa, vel veritas occultata, q̃ ſi fuiſſet tacita vel expreſſa, Papa nullas literas cõceſſiſſet; delegatus nõ ꝓcedat per literas illas; niſi in hoc, vt ptes cõuocet ad pñtiã ſuã, & de qualitate precũ cognoſcat: vt ſic in vtroq; caſu eadẽ rõ, quæ delegantẽ mouerat, moueat & delegatũ; & niſi delegans ſuas literas delegaret, delegat⁹ offm ſuũ nullatenus interponat.

2 Ber. † Not. 1. ꝙ ſurreptio doloſa, ſiue ſit in tacendo, ſiue in falſo exprimendo vitiat totũ reſcriptũ: licet nõ fuerit cã totius reſcripti, ſed fortè formæ ſpãlis tantùm; & hoc in pœnã ipſius mẽdacis. Et ex hoc nota textũ apertũ, ꝙ ſurreptio doloſa vitiat oĩa contenta in reſcripto; licet reſcriptũ cõtineat plura ſeparata, ẽt ſi ſurreptio non fuerit cã obtinendi oĩa; qđ eſt ualde nota. Nã ſi hoc habet locũ in literis cõtentioſis, fortius dẽt procedere in literis gratioſis, cùm ſurreptio magis vitiet literas gratioſas, vt dixi in cap. cæterum, ſ. eo. Ex quo collige limitationẽ notabilẽ, ad cap. ſi eo tpe ſ. eo. lib. 6. vt procedat ille tex. qñ ſurreptio nõ fuit doloſa; ut tunc uitiet ſolũ illã partem gratiæ, cuius fuit cã, & non reliqua cõtenta in reſcripto: & adde hoc ad ea quæ dixi. ſ. eo.

a ſedes. a Et not. ꝙ hęc parificantur quo ad hęc, taciturnitas
b veri, & ſuggeſtio falſi. b dolus tñ pſumĩt ex ſuggeſtione falſi; & ſic ſalua quod dixi in prædicto. c. ſedes. Not. ſcdò aliam g

c not. regulã, ꝙ ſurreptio nõ doloſa, c ſed ex ſimplicitate, uel ignorantia ꝓcedens, eatenus uitiat reſcriptũ, ſeu contenta in eo, quatenus fuit cã inductiua conceſſionis. Vñ ſi ſurreptio fuit cã iductiua ſolĩ formæ reſcripti, vitiat ſolùm ipſam for-
d mã, & nõ ſubſtantiã d reſcripti, cuius nõ fuit cã. Sed ſi fuit cã inductiua totius reſcripti vitiat totũ reſcriptũ. Pone exemplũ: impetraui reſcriptũ ꝯ debitorẽ meũ & dixi, ꝙ de conſuetudine patriæ, cauſæ tractantur ſimplr & de plano. &c. Vnde Papa cõmiſit cãm ſimplr & de plano tractandam. ſi n. hoc eſt falſum, ut quia non viget talis conſuetudo in patria; tunc nõ dẽt uitiari reſcriptũ in totũ: qa Papa nihilominus literas dediſſet in forma cõi; & ideò delegatus procedit ſm iuris ordinẽ. Sed ſi malitioſe illud expreſſiſſet, dẽt in pœnã carere cõmõ totius reſcripti, vt in primo caſu. Not. 3. ꝙ ſurreptio qñque
e cõmittit ex ignorãtia, e qñq; ex ſimplicitate, qñq; ex dolo. nec ignorãtia excuſat ſurreptionẽ, ſi fuit cã inductiua cõceſſionis. Et facit optimè ad id, qđ dixi. ſ. eo.
f cõſtitut⁹. Quartò no. ꝙ rigor iuris f qñq; ponitur ꝓ ordine iuris. Nã id, qđ hic in prin. appellatur rigor iuris; poſteà appellatur ordo iuris. & dr ordo iuris, rigor reſpectu ſpecialis formæ contentę in reſcripto fundatę ſuper ęquitate. Exemplum. ſi Papa mãdat ꝓcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii, ordo iuris reſpectu iſtius formæ pt dici rigoroſus. Qñq; rigor ponitur ꝓ quadã iuris auſteritate, vt qñ ad terrorẽ in aliquo caſu ſ⁹ extẽdit ſe excedẽdo modũ in apponẽdo pœnã. Qñq; ſumit rigor ꝓ ſubtilitate iuris, ut in c. literis, de reſti. ſpo. & de his uide bo. gl. in c. ut conſtitueretur. 50. di. † Not. in uer. *niſi forſan*. aliã
3 regulã no. ad quã quotidiè allegatur iſte tex. ꝙ iudex ẽt delegatus pt cognoſcere in dubio de ualiditate reſcripti, vñ ſi opponitur exceptio ſurreptionis, delegatus dẽt eſſe iudex iſtius incidentis. g Vltimò
g no. ꝙ delegatus debet ſe regulare ſm uoluntatem delegãtis, ut ea rõ, q̃ mouet delegantem, debeat mouere ipſum delegatũ. Nã utitur uice delegãtis, ut in c. ſanè, de offi. deleg. Deſcendendo ad declarationem iſtius. c. quoniam glo. ordinariæ nihil boni dixerunt, primò opponitur ꝯ tex. in eo, ꝙ diſtinxit, utrũ ſurreptio fuerit cõmiſſa doloſe, an per ignorãtiã, uel ſimplicitatem. uidetur. n. ꝙ omnis ſurreptio habet pariter uitiare, ad hoc c. ſedes ſ. eo. ubi dicitur, ꝙ mendax precator debet carere impetratis. Item decretum interpoſitum per ſurreptionem non tenet,

a Suprà eo. ſedes. Vide ibi alias limitationes ad d. c. ſi eo tempore.

b SEB. SAPIA. Falſi. facit, ꝙ nõ ſolũ dicendo, ſed ẽt tacẽdo cõmittitur mendaciũ. l. ea, quę cõmendaſ. vbi Bar. inducit ad teſtes. ff. de contrahen. empt. no. d. Iaſ. in l. præſcriptione, in 2. no. C. ſi ꝯ ius, vel vti. publ. facit qđ not. Bar. in l. ꝯ, ff. de legib. & in l. quæro, ff. de act. emp. & Pan. in l. 1. §. ſi. ff. eod. & hoc verũ, qñ conſcia veri dictae aliquid dicere, ꝑ ut not. dec la. Archi. in c. ne quis. 25. q. 2.

c Surreptio ñ doloſa. Adde Io. Imol. Domi. hic & do. late in rep. c. poſtulaſti, i 15. col. ſ. eo. Rotã de præb. 19. quidam obtinuit, in antiquioribus. Cald. in iſto tit. conſ. 2. bo. tex. in c. dudũ in verſi. conſiderantes, de præbẽ. in 6. & c. ſi ꝓ clericis pauperibus eo. ti. & lib. Innoc. & Hoſtie. de tranſac. c. ex literis. Rotã hoc tit. 67. Papæ ſupplicat in antiquis. & plenè hic per Mod. limitantes hoc quinque modis. ZACHARIAS.

d Et non ſubſtantiã. Adde, quæ dixi i apoſt. ad iſtũ in c. cõſtitutus, in apoſt. in verſ. uitiat gratiã & literas. nu. 5. ſ. eo. vñ nõ debet ſequi iudex formã in reſcripto poſitam, ſed ſm iuris ordinẽ procedere, ut eſt text. in iſto c. Aduerte tñ, ꝙ ſequẽdo iuris ordinẽ, nõ debet recedere à verbis reſcripti: alias proceſſus eſſet null⁹, & condẽnatio ſo qui non poſſet, vt ex hoc tex. eli.

e Ex ignorantia. vide hic omnino Mod. in vlt. co. in verb. 2. cõcludit.

f Rigor iuris. vide iſtũ in c. in literis, de reſt. ſpo. i vl. no. facit tex. & qđ ibi not. in l. nulla iuris rõ, ff. de leg. & vide iſtũ in c. ſi clerici laicũ, de fo. cõpe. in 2. col. & no. in c. ne cõſtitueret, 50. diſt. & in c. requiritis, §. niſi rigor. 1. q. 7. & uide bo. tex. in c. fraternitatis, 34. diſt. quem alleg. iſte in c. non debet, de conſan. & affini.

g Incidẽtis. uide bo. tex. cũ ibi no. in c. cæterũ. ſ. eo. & in cl. 2. e. eo. ti.

a Mēdaciū. Ad le Alb. in dictionario ſuo in ver. mēdaciū. & B. Tho. 2. 2. c. de mēdacio, 4. diſt. & Philoſophus, 1. elenchorū dicit, ꝙ duplex eſt operatio ſapientis, ſ. non mentiri, & mentientē poſſe manifeſtare: quicunq; ergo mentitur, arguit ſe non eſſe ſapientē. & vide Raymun. in ſum. de mendacio, & in lib. cōfeſ. lib. 6. ti. de mendacio, q. 2. melior in ciuitate, eſt reſtituēdū in foro cōſcientiæ. Et adde vltimò, ꝙ octo ſunt genera mendaciorū, de quibus hr̄ in c. primum 22. q. 2.

b SEB. SAPIA. Sine dolo. Mendacium eſt cum dolo, ſi capiatur ſtrictè, vt hic p Abb. & ita ēt intelligit Bar. in l. quid ſit falſum, vbi Alex. in apoſt. ff. de falſ. quem ſequitur Alex. in conſ. 73. non puto, co. 3. in 1. vol. ſed ſunt plures ſpecies mendacij, & reperitur ēt ſine dolo, vt eſt gloſ. magiſtra. in c. ne quis arbitret, 22. q. 2. & tex. in c. 2. ea. q. & cauſa. Et ſi quæratur, an in dubio præſumatur cum dolo, diſtinguerē, ꝙ præſumitur, cū dolo, qñ ex eo mentiis perciperet cōmodum: aliàs ſecus, per tex. no. in l. & elegaorer. §. ſi. cū l. ſeq. ff. de do. & hoc ex multis ꝓbaui in l. qd Neratia, io contraria doli præſumptiō, ff. depoſiti.

& mendaciū alteri non nocēs non punitur, ff. de euic. l. fondum, §. fi. & p Albe. C. ſi ꝯ ius, vel vti. pub. l. præſcriptiōe, in fi. & quid ſit mēdaciū, vide gl. in l. de ætate. §. ſi cum eſſet, ff. de interroga. actio. & gl. 22. q. 2. c. nec artificioſo, & magiſtrū ſent. libr. 3. diſt. 37. & 38. Hoſt. in ſum. de iureiuran. §. quot comites, uerſicu. dicit tamen & uerſi. ſeq. & in ſum. de pœ. §. quæ interrogationes, uerſ. hic tñ notādū. Et qñ dr̄ reſcriptū fuiſſe obtētū p mēdaciū, quis debeat ꝓbare, vel opponēs vel impetrans, vide Io. in addi. Spe. in ti. de cland. deſpon. ſuper rubr. Adde Spec. in ti. de cau. poſ. & ꝓprie. in prin. & dicit Ro. ꝙ mendaciū præſupponit dolū ita conſ. 70. ZACHARIAS. Dic tu, ſecus eſſe in mendacio per ignorantiam. ita not. gl. in l. Iul. §. qd āt, ff. de ac. emp. gl. & Arch. 22. q. 2. c. nec artificioſo.

ut l. magis puto. §. fi. ff. de reb. eo. Item in quolibet reſcripto exprimitur aut intelligit̃ cl'a, ſi preces ueritate nitantur, ut in c. 2. ẽ. eo. Si ergo preces fuerunt obreptitiæ, dēt corruere reſcriptū ex defectu conditionis. Itē facit ꝯ iſtū tex. l. præſcriptione, C. ſi ꝯ ius, vel vti. publ. vbi tex. loquit̃ de reſcripto impetrato per mendacium, a nec ex toto annullat reſcriptū; & tñ mēdaciū nō eſt ſine dolo: b quia vt ait Aug. mendaciū eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi, vt hr̄ 22. q. 2. in c. beatus §. ille. & tene menti illū tex. Solu. ꝑꝑ hæc ꝯria & ſimilia, & maximè qa duæ leges ciuiles videbantur in hac mā diſcordare, vt d. l. ꝓſcriptione. & l. & ſi legibus. C. eo. ti. fuerunt opi. inter doct. iuris ciuilis, quarū duas hic Papa in princ. reci. in prima fuit Pla. ſecunda Iac. de Bel. & Azo. Et vide plures alias p gl. & doct. in d. l. præſcriptiōe. Per quā qdē leg. & rōnē ẽ. dictā dicit ibi Cy. ꝙ diſtinctio iſtius, c. nō ꝓcedit de iure in eo, qd̄ facit drīā inter mendaciū cōmiſſum ex dolo & ignorantiā: ſed certè neſciuit qd diceret. Nam vbi Cy. neſciebat ſoluere ꝯriā iuris canonici, imprudēter dicebat, ꝙ ex errore Canoniſtarū illa iura ꝓceſſerant. Vñ meritò in hoc & ſimilibus redarguit̃ ab aliis doc. ēt iuris ciuilis. Et ſi inſiſtēdo in opi. antiquorū: qa hodiè habem⁹ hic tex. clarū, cui debent acquieſcere Legiſtæ p ea, q̄ no. in c. p venerabilē, q filii ſint leg. dicēdū ē, vt hic diſtinguit̃. Nec ob. rō Cy. Nā mendaciū ſtricto mō captū, diffinit̃, ſicut dictū eſt. ſed largo mō mendaciū ꝑt dici oīs falſæ vocis ſignificatio, ēt ſine dolo: c vt in c. 1. & in c. aīaduertendū, & in c. is aūt, qui 22. q. 2. Vnde ſicut dicimus in dolo, ꝙ eſt dolus c ex ꝓpoſito, & dolus re ipſa: d qñ. ſ. quis fuit deceptus nō ex propoſito, vt l. ſi quis cū aliter, ff. de verb. ob. Ita dicendū de mēdacio, ꝙ eſt mendaciū ex propoſito, & mendaciū re ipſa. Nā alias dicimus, ꝙ eſt dolus malus, & dolus bonus, vt in l. 1. ff. de do. ita eſt dare mendaciū doloſum, & punibile e, & mendaciū ſine dolo & nō punibile, f vt in d. c. 1. Item iſte tex. ſi dicit, ꝙ mēdaciū hic interuenerit ex ignorātia. g ſđ ꝙ veritas fuit tacita, vel falſitas ſuggeſta ex ignorātia. Nō ob. illa lex, ꝓſcriptione, qa hēt multos intellectus: qa ſi intelligit̃ de mendacio nō doloſo, ꝑt adduci ad ẽm dictū huius. c. Si intelligit̃ de mēdacio doloſo, intelligit̃ ſinis illius leg. vt nō cognoſcat ille, cui reſcriptū dirigebat̃, ſed iudex alſ ordinari⁹ vel teneat̃ alia lectura, de qua ibi. Nō ob. c. ſedes. qa dēt reduci ad primā regulā huius c. Nā loquit̃ de mēdacio doloſo. Nō ob. d. l. magis puto. qa decretū iudicis eſt maioris ꝓiudicii, q̄ reſcriptū. Itē ꝑt dici, ꝙ ibi ſurreptio fuit ex toto cā obtinendi decretū; & ſic ꝑt adduci ad vltimū caſum huius capl̃i. Non ob. qđ dixi de cl'a ſubintellecta; qa illa refert̃ ad exercitiū iuriſdictiōis. Itē ad formā reſcripti. Vñ ſi ſubreptio fuit cā obtinēdi ſpālē formā, vitiat ꝓrſus illā formā: ſed remanet ſubſtantia reſcripti. i. ipſa iuriſdictio: ex quo ſurreptio nō fuit cā ſubſtantiæ reſcripti. Et ex his habes diſtinctionē huius cap. defenſatam. Et intellige, ꝙ iudex debet procedere ẽm tenorem iuris, ſi mendacium fuit

c Quod eſt dolus. Adde not. in c. cū dilecti, de empt. & vend.

SEB. SAPIA. d Re ipſa. Quid differat dolus ex re ipſa, & dolus ex propoſito ponit do. Abb. in c. cum cā. in fi. de teſti. ꝙ dolus ex propoſito reſcindit ꝯtrā, etiam ſi ſit læſio citra dimidiā iuſti precij: ſecus ſi ſit ex re ipſa, de quo latè p d. Bar. vero. io tracta. de ſimul. contrac. in 3. caſu principali, in t. præſũp. Aliam differentiam ponit Innoc. in c. quotoualis, J. de iureiuran. quòd pro dolo ex propoſito competit actio de dolo, ſed pro dolo ex re ipſa, datur exceptio: de quo dixi in rep. l. 2. poſt notabilia. C. de reſcind. vendi. & vide quomodo æquiparantur per Alex. in l. ſi ſuperſtite, C. de dolo. per Curtium Seniorem in conſi. 66. ſuper præmiſſa col. antepe.

ANT. FRAN. Circa hoc quod hic dr̄ de mendacio, dicas, ꝙ oīs mendax eſt abominabilis apud Deum, c. ſi quis, 11. q. 3. cum ſeq. & c. ſi quis hominē. Et alibi dr̄, ꝙ mendaciū oṗ eſt minus peccatum quā homicidiū, vt io c. nemo peritorū, 11. q. 3. Et adde, ꝙ cā humilitatis nullus dēt mentiri: & qui facit, peccat 22. q. 2. c. cā humilitatis, & c. nō ita. Et adde, ꝙ nullus dēt mentiri ēt pro corporali vita alicuius ſaluanda c. ne quis, & c. faciat homo, & c. oē genus, cum ſeq. 22. q. 2. vbi dr̄, ꝙ licet nō liceat hoc caſu mentiri: tñ licet occultare veritatē: cuius tñ ꝯtrium voluit gl. 22. q. 4. io §. ſed cōtra his, ſup ver. decepti. de qua qōne vide p Hoſt in ſum. de pœn. §. quæ interrogationes, verſi. qd ſi aliquis quærat. & per B. Tho. ſecunda ſecundæ q. 110. & vide tex. in c. quiſquis metu, 11. q. 3. vbi dicitur, ꝙ tam dicēs mendacium, q̄ occultās veritatē, reus eſt apud Deum, vt in cap. quiſquis metu, 11. q. 3. Et qñ mendacium ſit peccatum mortale, habetur, 22. q. 2. cap. mihi autē. & cap. 1. & c. ne quis arbitretur, & ibi glo. & vide glo. ꝯ. q. 6. io cap. fin. & habetur per B. Tho. ſecunda ſecundæ q. 115. artic. 3. & 4. vbi dicit, ꝙ non omne mendacium eſt mortale, & per eundem in 3. ſententia. diſt. 38. artic. 1. & 4. Et adde, ꝙ mendacium, quod inducit mortale, eſt falſa vocis ſignificatio cum intentione fallendi, & damno proximi: & habetur io c. beatus 22. q. 2. de quo etiam per glo. in l. de ætate, in §. 1. ff. de interroga. actio. Et ad materiam quid ſit mendacium, vide magiſtrum Sen. in 3. diſtinctio. 37. & 38. & per Hoſtien. in ſum. de iureiurando, §. quot comites, verſiculo. dicit tamen, & ſequen. & in ſumma, de pœn. prælleg. §. quæ interrogationes, verſi. hoc tamen notandum. Et adde, quòd qui mentitur Papæ, etiam ſacrilegium committit, vt in c. ſerpens, de pœnitētu. diſtin. 1. & vide Hoſtien. in ſum. de pœniten. in §. quibus, in verſi. quid ergo facit ſacerdos. vbi dicit, ꝙ lucrū, qđ quærunt artifices ex mendacio, dicēdo, iſta res tm̃ valet, vel tm̃ mihi cōſtat, vel nō eſt

e Punibile. Adde not. ff quod cum eo, l. ſed & ſi. §. 1. & in l. cùm de indebito, in glo. indebiti, ff. de proba. & ff. ad leg. Aquiliam, l. inde Neratius, §. penul. in gl. In duplum, glo. ſi. in l. ſi. ff. de rei vend. gl. 2. & ibi Cy. in l. ſed cum patrono, C. commu. vtriuſque iudi. l. ſi dubitetur, §. 1. ff. de fideiuſ. Et io quibus caſibus mentiens puniatur, plenè p Bar. in l. 1 C. de furt. in 5. & 6. colum. io l. præſcrip. C. ſi contra ius, vel vti. pub. & in authen. contra qui propriam, C. de non nume. pecu. not. 21. q. 2. primum Di. in regu. nullus pluribus, lib. 6. Adde Specu in titu. de cauſa poſſeſ. & proprie. in prin.

ZACHARIAS. Adde eundem Spec. in titu. de excep. & replica. §. 4. ver. eſt ergo. & verſi. quid ſi debitor. & in tit. de poſitionibus, §. 8. verſi. ſed ſecondum; & §. 9. ver. item illud, Bald. in l. 1. in ſeptima & octaua col. C. de furt. & in l. ſed ſi. §. 1. ff. quod cum eo. gl. in l. cum de indebit. ff. de proba. Bar. in l. ſi. de rei vend.

f Non punibile. Vide Paulum de Caſtr. conſ. 149. incipiente, in Chriſti nomine, videtur dicendum, quòd dictus presbyter. & vide Ange. per illum textum in l. eum qui, §. finali. ff. de iniurijs, & per eundem per illum textum, io l. at qui natura, §. cum me abſente, vbi etiam glo. ff. de nego. geſtis; quòd licet mentiri in iudicio propter ſuum ius conſeruandum.

g Ex ignorantia. Adde notata in lege, Iulianus. §. quod autem, ff. de actione empti, quod mendacium doloſum plus punitur, quàm per ignorantiam.

cauſa ſolius formæ; qñ métio impetrãtis pt includi ſub ver
bis reſcripti. Aliàs ſm Inn. & bene, reſcriptũ annullat in to
tũ. Pone exẽplũ: impetrãs narrauit in reſcripto Titiũ ſibi o-
bligatũ occaſione mutui: quare petit illũ ꝯdẽnari ad ſatisfa
ciendũ ſibi de debito. Nũc verò vult agere ꝯ eundẽ ex titulo
donationis, & cõpelli petit aduerſariũ ad tradendũ, & dicit
ſe narraſſe mutuũ ex ignorãtia. Certè nõ eſt audiẽdus: quia
iſta cã, quã nũc vult intẽtare, nõ pt cõprehendi ſub verbis re
ſcripti. Et ſic non pt iudex ꝓcedere ẽt ſm iuris ordinẽ. Secꝰ
aũt vbi intentio impetrantis pt includi ſub verbis reſcripti.
Exẽplũ patet ex pdictis, qñ impetrans narrauit conſuetudi
4 nẽ, &c. vt ſ. dixi. † Scđò principaliter q̃rit, vtrũ diſtinctio hu
ius capituli habeat locũ in priuilegio, ſeu literis beneficiali
bus? Et hic eſt qõ dubia & ſubtilis. Sed vt clarè habeantur,
ſequentia, pmitto, ꝙ ex deciſione huius c. pñt elici tres regu
læ explicatæ. Prima regula, ꝙ ſubreptio doloſa vitiat reſcri
ptũ in totũ. Scđa, ꝙ ſubreptio ex ignorantia, vel ſimplicita
te, ſi fuit cauſa obtinẽdi ſolius formæ reſcripti, nõ vitiat ſub
ſtãtiã ipſius reſcripti: ex quo Princeps aliàs expreſſa verita-
te, vel falſitate tacita, reſcriptum conceſſiſſet. Tertia regula,
ꝙ ſi ceſſante ſubreptione, Papa nullo mõ dediſſet reſcriptũ,
vitiaretur reſcriptũ in totũ, licet ex ignorantia vel ſimplici
5 tate veritas fuerit tacita, vel falſitas expreſſa. † Quo ad pri-
mã regulã oẽs cõueniunt, vt habeat locũ in priuilegiis & li
teris beneficialibus. Nã ſi ſubreptio doloſa vitiat ex toto li-
teras cõtentioſas, fortius habet vitiare literas gratioſas, cũ
ſubreptio magis inficiat gratiã, q̃ reſcriptũ ad lites. Patet ex
eo: qa grã ipſo facto eſt nulla pp ſubreptionẽ, vt in c. 1. & 2.
de filiis pſby. li. 6. & j. e. ad audientiã. Sed reſcriptũ ad lites
nõ eſt ipſo iure nullũ, vt in c. cæterũ, & qđ ibi dixi. ſ. eo. Et p
hoc, vt pdixi, ſingulariter limitarẽ illud. c. ſi eo tpe. j. e. li. 6.
vt literæ, ſi cõtinent plures gratias, & ſubreptio doloſa fuit
cauſa vnius tñ, ꝙ in pœnã doli debẽt vitiari literę in totũ,
a vt not. innuit iſte tex. & facit, qđ dixi. ſ. eo. ſedes. a Quo ad
ſcđam & tertiã regulã, eſt dubiũ. Nã Io. hic vr̃ velle, ꝙ ſim-
b plicitas nõ excuſat à ſubreptione b in iſtis beneficialibus p
c. ſi motu ꝓprio, & ibi gl. de pben. li. 6. Sed ignorãtia ꝓbabi
lis vr̃ excuſare, p tex. no. in c. gratia. j. eo. li. 6. Sed idẽ Ioan.
And. in d. c. gratia, in nouella, dicit illud. c. gratia, fundatũ
ſu p maxima rõne & æqtate potius: & ꝙ nõ debet excedere
terminos ſuos: & ꝯriũ diceremus, ſi nõ emanaſſet illud capi
tulũ. Ad idẽ vide gl. in d. c. ſi motu ꝓprio, q̃ dicit, ꝙ in lite-
ris gratioſis nõ habet locũ iſta regula. Nã papa daret benefi
ciũ habenti paruiſſimũ; & tñ ſi in impetratione non ſit men
tio de paruiſſimo beneficio, non valet grã, vt ibi. Nec diſtin
guit ibi, an ex ignorãtia, vel ex ſimplicitate tacuerit impe-
trans minimũ beneficiũ: quaſi velit, ꝙ ſurreptio vitiet lr̃as
gratioſas; licet aliàs Papa cõceſſiſſet grãm. D. Ant. dicit poſ
ſe dici, ꝙ ſi grã poſſet reduci ad terminos iuris cõis, ꝙ tunc
poterit practicari iſta ſcđa regula in literis gratioſis; & in
hoc caſu intelligit illud. c. grã. Sed certè ego nõ video, ꝙ il-
lud capĺm aliquo mõ reducat ad terminos iuris: imò igno-
rantia ampliat ibi grãm: qa ſi ſcienter ibi impetraſſet ſm in
cõpatibile cũ primo, facta mẽtione de primo, nõ daret ſibi
optio retinẽdi primũ, vel ſm. Sed adepto ſecundo vacaret
primũ ipſo facto, vt in c. de multa. j. de pb. & tñ ibi pp igno
rantiã datur optio. Itẽ de iure cõi quis debet eſſe cõtentus
ea vocatione, qua primò vocatus eſt, vt in c. 1. & 2. 21. q. 1. Et
ibi datur optio, vtrũ velit accipere primũ, vel ſm. Itẽ nõ vi-
deo poſſibile in iure, vt gratia reducatur ad terminos iuris
pp ſubreptionẽ commiſſam in caſu expreſſo. Quia gratia
nunq̃ excepit caſum propriũ; adeò, ꝙ impetrans non pt il-
lã gratiã trahere ad beneficiũ magis tenue; & hoc quia mẽs
Principis nõ fuit concedere gratiã in alio caſu, q̃ expreſſo.
Ad hoc textus expreſſus in c. cui de non, maximè in fine, de
pben. li. 6. & in c. ſuſceptum, de reſcriptis, eod. libr. Hoc etiã
vñr ſentire dom. de Rot deciſ. 369. aliàs. 270. in antiquis.
Vnde in hac materia cõcludere, ꝙ ſi hęc ſecũda regula ſubti
liter & mentaliter cõſydereꝶ, poterit pra
cticari in literis gratioſis & beneficialibꝰ.
Nã hęc regula nihil aliud vult in effectu,
quã ſi ſubreptio nõ doloſa fuit cauſa vniꝰ
rei tñ; habet vitiare illã rẽ duntaxat, &
nõ aliã, cujus nõ fuit cauſa. Exẽplũ: regula
riter reſcriptũ conſiſtit ex duobus ex ſub-
ſtantia, & ex forma ſubſtãtia reſcripti eſt
ipſa iuriſdõ: forma. verò eſt ipſe modus
ꝓcedẽdi, quẽ pp pfixit delegato. Si ſubre
ptio fuit cauſa illius formæ tñ, vitiat ſolũ
illã formã, & non ſubſtantiã reſcripti; ex
quo fuit ſine dolo. Ita dicã in lr̃is gratio
ſis: ꝙ ſi litera gratioſa cõtineret plura, &
ſubreptio ñ doloſa fuit cã vniꝰ tñ; ſolùm
vitiabit illud & nõ reliquũ; caſum allego
in d. c. ſi eo tpe. Et ſi hoc ꝓcedit in benefi
cialib. vt ibi; fortiꝰ hoc idẽ dicẽdũ in aliis
gratiis, cùm lr̃æ ad bñficia ſint multũ ſtri
cti iuris pp ambitionẽ, vt in c. q̃uis, de p-
bẽ. li. 6. Hoc verũ, niſi obtẽtũ p ſubreptio
nẽ habeat cõnexitatẽ cũ reliqs: qa tũc rõ-
ne cõnexitatis ſubreptio vitiat oĩa, vt eſt
tex. in c. conſtitutus. ſ. eo. ſm intellectũ,
quẽ ibi dedi. Nunquid ãt ignorantia ali-
quo modo excuſet in iſtis gratioſis, vt ſic
c. gratia, poſſit trahi ad ſimile? Puto poſſe
attentari, ꝙ vbi cõcurrunt quatuor, pote-
rit trahi ad ſimile. Primò, ꝙ ignorãtia ſit
ꝓbabilis, vt in d. c. gratia. Secundò, ꝙ nõ
piudicetur iuri tertii, de quo nõ eſt facta
mentio: aliàs ãt ignorantia nõ excuſat. Et
hoc caſu intelligo c. conſtitutus, ſ. eo. qa
Princeps non intendit alteri præiudica-
re, ſi non exprimit, vt ibi dixi. Tertiò, ꝙ
Princeps fuit cõceſſurus aliàs illã gratiã
expreſſa veritate; licet non ita de facili,
c ut in c. gratia, iã dicto. Quartò, c ꝙ gratia
nõ excedat caſum propriũ, ut in d. ca. cui
6 de non. † Et ad prędicta adde notabilem
qõnem, quam ponunt domi. de Rota, ubi
ſ. Quidam impetrauit theſaurariam, ſeu
ſacriſtiã. Senen. uacãtem, & dixit eã eſſe
dignitatẽ. in loco compertum fuit, ꝙ non
erat dignitas, ſed officiũ; nunquid ſubre-
ptio uitiet? Fuerũt opiniones, ſed maior
pars dño. de Rota tenuit, ut nõ uitiaret:
quia illa falſitas non fuit cauſa inductiua
gratiæ: qa Papa faciliꝰ dediſſet, ſi dixiſſet,

a Sedes. Vide ibi alias limitationes, ad c. ſi eo tempore.

b ZACHARIAS. Simplicitas, non excuſat à ſubreptione. Adde de hoc per Spec. in tit. de poſitionibus. §. 11. verſ. ſed nunquid Berengarius latiſſ. p Card. in clem. 2. in 1. oppo. vbi ẽt qñ excuſet, & in quibꝰ ſimplicitas, & qñ, de pœni. & remiſ. & qui dicantur ſimplices, adde eundẽ Cardi. vbi ſ. gl. 22. q. 4. Inn. & Bal. ſuper rub. C. de rer. permu. tat. verſicu. item quæritur.

ANTO. FRAN. Circa hoc, an & qñ ſimplicitas ſit probanda, vel improbãda, & an repellat aliquẽ à ꝓmotiõe; vide no. & plenã glo. in c. Pen. 39. di. & in c. qa frater. 7. qõ. 1. hæc cõcluſio eſt, ꝙ qdã eſt ſimplicitas ꝯria prudẽtię: & iſta improbat. Pro quo vide gl. 16. q. 1. in c. ſi cupis. & vide ẽt gl. in c. Epornm. 74. di. & vide Hoſt. & Mod. poſt eũ. in c. dilecti de iudicis. vbi ponunt, qñ ſimplicitas ſit amplectenda, & ſubtilitas reſpuẽda. Et adde ꝙ qui ſub ſimplicitatis nomine ſacerdotũ ſtultitiã excuſant, reprehenſione digni ſunt. c. oportet, 36. di. & quo intelligatur illud dictũ, ꝙ ſimplicitas eſt amica legũ; vide glo. in verſi. ſimplicitas, in §. ſed quia, inſtit. de fideicõ. liber. & glo. in l. manifeſtiſſimi in §. talis itaq;, in verbo, ſimplicior C. de furt. & gl. in verbo, ꝓcedere; in §. ſi verò moriantur, in authẽ. de inſtru. cau. & fide. & vide gl. in c. veritatis, in verbo, ſimplicitatis, de iureiur. & quæ habentur in c. cũ ſancti. 24. q. 3. Et quis dicatur ſimplex, vide text. in. l fina. C. de do. ante nupt. Et de ſignificatu verbi & dictionis, ſimpliciter, vide Barto. in. l. 1. in princ. ff. de vulg. & pupil. & in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de liber. & poſt. vltra dicta per eum, in. l. 1. in. §. ſi quis ſimpliciter, de verb. obliga. & vide Bal. in l. cum falſum, ff. de acqu. hær. & in l. 1. in princ. C. de ędi. ac. & habetur per glo. & ſcriben. in clem. ſæpe, de verbo. ſignific. & per Bar in l. 1. ff. de teſtamen. milita. & in l. neque. §. deportati, eo. ti. & habetur in c. ſi. de hære. lib. 6.

c SEB. SAPI. Quartò. Sed iſta declaratio vr̃ dubitabilis per illud, qđ dicit Arch. in c. gratia, de reſcr. in 6. ꝙ ſi tibi collatũ fuit beneficiũ, & ꝓcurator tuus aliud impetraſſet, talis ignorantia excuſat. ꝯ licet ꝯriũ ibi teneat Io. An. & Franc. Pu. qa corrigeretur hoc modo tex. iſte, & in correctoriis non eſt licita extẽſio; tñ facilis eſt rñſio, ꝙ per illud non tollitur tex. iſte, ſed limitatur: vnde ſuccedit, ꝙ in mã limitatoria eſt licita extenſio, Barto. in l. ſi conſtante, in opp. prin.

me partis,nu.42.ubi alij,ff. ſolu. matr. & ad hanc materiam uide per Felinum in c. ad audientiam ſecundo, col. 5.uerſi.literæ bene ficiales,in fi.j.eo.

a Et illa qualitas.uide Mod.in c.ad aures,in 2.col.ibi,de qualitatibus beneficij.ſ.eo.& not.in c.in noſtra.j.eo.& de iſta quæſtione in terminis,uide iſtum in c.ſignificante, in fi.j. eo.

b Falſa demonſtratio. Adde tu dom. de Ro.deciſi. 561. in antiquis, ubi dicunt,q̃ impetrans beneficiũ quod dicit curatum, uel requirere reſidentiã,non debet carere gratia, ſi illud nõ ſit curatũ,vel non requirat reſidentiã. Et dicit Ro.conſ. 417. quòd falſa demonſtratio vitiat, licet de corpore conſtet, cũ illa inducit diſpoſitionem:& vide Anchar. conſi. 286.Alexand conſil. 5 36.ſecundo libro.

a q̃ erat officiũ tantùm. Item conſtabat de corpore bñficii,& illa qualitas à dignitatis fuit expſſa cã demõſtrationis.Falſa.n. b demõſtratio b nõ uitiat, ex quo cõſtat de corpore,ut in l.falſa demõſtratio,ff.de cõditioni.& demõſtratio. facit quod no.in frã.eo.c.ſignificante; & uide quod ibi dicã. Secus aũt ubi falſitas eſſet expreſſa nõ cã demõſtrationis, ſed cã taxationis gratiæ: q̃a tũc vitiaret, licet pp aliãs ɔceſſiſſet: q̃a ſatis eſt,qđ nõ cõceſſ:t in alio caſu: & iſte eſt caſus notabilis, de cuius deciſione nõ ſubt:liter aduertẽs miraſ in c. ſuſceptũ.j. eo.li.6.Vbi dr̃, q̃ ſi impetro beneficium, quod dixi vacare per renuntiationẽ non c debet,ſi vacat per mortẽ c, licet cõſtet de corpore beneficii; & licet renuntiatio & mors,quantũ ad vacationem æquiparẽt.

ZACHARIAS. Dic tu pro reſolutione, q̃ falſa demonſtratio nõ vitiat reſcriptũ,niſi dederit ei cauſam.ita concludit Bal. in.l.ne que.in fi.C.de proba. Bar.in l.demonſtratio,in 5.q.in prin.ff.de cõdi.& demon.gl.in cle. 1.de proba:& in c.ſignificante.j.iſto titu.

c Per mortem.Adde,vt per Pet.de Anch.conſil.116.

d Ex mente concedentis. Adde.Imo. in ſimili,in c.cum eccleſiaſticæ. j.de exce.q̃ reſcriptum recipit vires ex mente concedentis , text.in c.ſuper eo.j.de off.deleg.& in c. cum dilecti.j. eo. Adde And.Sicu.conſi.526.4. lib.in conſi.Alex.

e Simplicitati,Limita,niſi ſimplex eſſet ſibi contrarius:quia tunc nõ parcitur ſimplicitati:quia non poteſt eſſe ſimplicitas,vbi eſt cõtrarietas,vt not.Io.And.in c.cum Ioannes.j.de fide inſtr. Refert Salic. in l.ſcripturæ,in ver. quæro ab extra,C.de fide inſtru.vide no.in l.ſi quis.§.do li,ff.de iuriſd.om.iudi.

f Ea ſunt exprimenda.Adde Lap.allega.89.duo Prælati,in 4.col.Thomã Faſtoli dubio Rot.64.eo.die.&c. q̃dã Archi. Rot.hoc tit.63.in antiqs.Inn.j.e c.in noſtra,in fi.& in c.cũ in noſtris,de cõceſ.pbedæ. & Ro.hoc ti.in antiquis.69. & de pben. 13. in antiquioribus.Bal. ſ. eo.cap.cum ordinem. 10.col.ibi,ve ſcias.Rumanum. ſing. 38. verum nobilis,in fine.Fede.de rerum permut. 3.col.q.4.& Petr.de Peru. in tractatu eius materiæ. 17.col.verſic.quarto tertiò.Rot.hoc titul. 38. in nouis.Bald.in l.2.in fine,C.quæ ſit long.conſue. Aegi.c.conclu. Rotæ 333.in cauſa dñi Card.But.conſi.2.viſis literis. qđ eſt et 49.ad finem.Roma.conſi.80.confirmando profectò.iſtum de ſenten.excom nũ.cum pro cauſa,in 2.col.& in c.inter dilectos, in 5. col. ibi not. bonã,de fide inſtru.& in c.2.de treug.& pace.Bar.in l.eſt.ad leg.Iuliam maieſta.Imo.contra Butrig.in c.de teſtibus, in 2.col. de teſtibus.Paulum de Caſt.conſ. 354.Rotã hoc tit.44.in antiquis, & 75. in antiquis, & quarta in antiquis, & nona in nouis.Aegi.conclu. 338.in cauſa mea:& 394.cum in commiſſione. Card.conſ.94.nobiles viri, Tho.Faſtoli dubio 44.eod.die,& c.quidam Arch.Rotam hoc ti.13. in antiquis,quod de pendentia litis debet fieri mentio in reſcripto ad lites.& plenè per Moder.hic in 13.col. in verſ. ſexta regula, poſt gloſſ.hic,& per gloſſ, & iſtum in 3.colum. & in cap. prudentia, §. ſexta,in ver.cauſam,de offic.io delegati. Aegi.in conclu. 354.ſiſacta. Thom. Faſtoli dubio Rotæ.27.Domi.in proœ.6.vltima col. pcter gloſſ.ibi in ver.filijs , & in proœ. huius libri in verbo , indicia, pcter gloſſ. ibi,iuinn de appellation.capitu.ad noſtram,ad finem.& Philippum in c.conſul.lo.s.in eod.titu.poſt illum,& Philippum in 3.c.in eod.titu.Roma.conſil.334.in propoſita. Belenzin.in ca. cum cauſa,in fin.de appellatio.in apoſtil.Innocen.in c.ſtorei,in fi. de dila.Roma.conſil.43.dubitatur primò,in penul.colum. Oldra. conſil.277.alias.33.quod articuli. 3.col.facit l.a.in fin.ff. ſi quis in ius voc.& ibi Bat.in.ſta.l.i.& ſ.de ferijs.Ro.conſi.in 208. hæc impetratio,ad finem. Adde tu Alex conſi. 114.1.lib.Pet.de Anch.conſi.286.

g SEB. SAPIA. Reſcripto Vide Felin.in d.c.ad audienti.§.2.colũ. 5 5.j.eodem:& limita,ut non procedat, quando fieret mentio incidenter de illo beneficio,ut in ſalutationib. Ita decla.Gemi.in c.nõ poteſt.j. de præbend.lib.6.

Nã,vt dixi,Princeps taxauit gr̃am ad illũ caſum expſſum:iõ nõ debet fieri extẽſio ad aliũ caſum ; & p hoc apitur via ad multas ſimiles q̃ones. Quo ad tertiã regulã do. Ant. diſtinguit:vt.j̃.q̃ ſi pt reduci gratia ad terminos iuris cõis, nõ vitiabitur:ex quo ignorãtia pbabilis interceſſit;& alle.c.gr̃a, & fortè allegat ad caſum mẽte ɔceptũ.Nã ibi innuitur ɔ̃trario,q̃ ſi is cui abſenti & ignoranti beneficiũ fuerit collatũ p Epm,impetrauit beneficiũ à Papa,nõ facta mentione de collatione ſibi facta p Epm;q̃ pt vtrũq; beneficiũ retinere, ſi ſunt ɔpatibilia; Quaſi velit do.Ant. q̃ ſi impetrãs expſſiſſet,non habuiſſet ſm beneficiũ.Sed ego nõ video,q̃ aliquo mõ trahatur iſte caſus ad diſpoſitionẽ iuris cõis, cùm gr̃a cõſequatur effectũ ſuũ in totũ;& de iure cõi beneficiatus nõ debet reputari idoneus ad aliud beneficiũ , vt in c.is cui,de pb.lib.6.Ideò dicerẽ,q̃ hec tertia ɔregula potius vendicat ſibi locũ in literis gratioſis.Pro hoc l.& ſi legibus , ſm cõem intellectũ,C.ſi ɔ̃ ius,vel vti.publ.& vr̃ bon.tex. in c.ex parte 1.de off.deleg.facit.c.conſtitutus.ſ.eo.Itẽ gratia aſſumit vi d res ex mente concedentis, d vt in c.cũ adeò.ſ.eo.Sed concedẽs nõ fuiſſet ɔceſſurus expreſſa veritate;ergo gratia nulla . & hoc idẽ ſentit Io.And.in c.ad audientiã.j.eo.ti.&do.de Rot.vbi.ſ̃.Itẽ ceſſante cauſa gratię,gratia ceſſat,vt in l.gſtaliter,C.de epiſ.& cle.canonizata.16.q.1.Ergo fortius debet ceſſare gratia,ſi cauſa expreſſa fuit falſa, licet p ignorantiã. Et p hoc habes declaratã mãm intrinſecã huius ca.In gl.in ver.*ſimplicitatem*. in fi.Et dic,q̃ lex loquitur in ignorãtia iuris naturalis,vel quaſi;q̃ tanq̃ improbabilis non excuſat,ad hoc.l.q.4.in c.turbatur.§.notandũ,& qđ ibi not.& 38.diſt. c.qui ea.Ad.l.1.de falſ.mone.dic,q̃ ẽt loquitur de ignorantia nõ pbabili:vt ſi falſ.mone. cuditur in domo alicuius, & dñs dicit ſe ignorare.Et no.gl.iuncto tex.q̃ reg̃r parcitur e ſimplicitati. e & q̃ aliter ɔceditur ɔ̃ doloſum,&aliter ɔ̃ idẽ facientẽ ex ignorantia,vel ſimplicitate. † In gl.in verſi.prio 7 ri modo.No.ſingulariter iſtã glo. & non tradas obliuioni . vult.n.apertè,q̃ exprimens falſum,vel tacens verũ in impetratione reſcripti,nõ pſumitur prima fronte hoc facere ex dolo,ſed potius ex ſimplicitate,vel ignorantia. Idem ſentit Imo.hic.Dicit tñ,q̃ dolus probabitur ex ɔiecturis. Hoſt.dicit,q̃ ſi probat̃ ſcientia impetratoris , pſumitur dolus, arg. l.verius.ff.de pba.Quod tñ dicit procedere, niſi ſint lr̃æ iuſtitiæ:q̃a in illis de facili non pſumit dolus,cũ faciliter obtineant.Itẽ dicit poſſe diſtingui inter hominẽ ſimplicẽ & diligentẽ. Sed tu conclude,ex varijs circunſtantiis iudex pſumet dolũ,vel ſimplicitatẽ:& informando animũm ſuũ conſyderabit,an dixerit falſum in facto ſuo,vt in facto alieno: & an factũ ſit de ɔpinquo,an de lõginquo,vt in c.cũ illorũ, de ſententia excõicatio.& quod not.in c.ab excõicato.j.eo. Itẽ an literæ ſint põderoſæ,vel faciles,vt in c.fi. de cri. falſi. Itẽ an falſitas fuerit inductio cõceſſionis gratiæ, & ſimilia. De quo vide qđ not.do.de Rot.deci.ſ̃.alle.& Inn.j̃.eo.dile ctus.Dolus.n.non põt pbari,niſi ex cõiecturis, cũ conſiſtat in animo,vt in c.2.de renun.li.6.& in l.d olũ,C.de dolo. In gl.in ver.expreſſa.ibi: *vel tacitis decanum*. hoc exẽplum non congruit literę,nec ẽt exẽplũ ſequentis gl.q̃a Papa dediſſet reſcriptũ ẽt in forma cõceſſa,licet iſta fuiſſent expſſa;& dic, vt not.j̃.in gl.in ver.literas.vbi q̃rit gl.q̃ ſint exprimẽda.&c. In gl.in ver.literas.ibi:q̃ mouere poſſunt animũ Pricipis ad dãdũ.tenc hic prin.cũ fi.gl.Ex quo potes hãc regulã elicere. Quòd ea ſunt exprimẽda f in reſcripto , q̃ poſſent mouere f animũ Principis ad ɔcedẽdũ,vel ad nõ ɔcedẽdũ,vel ad difficilius ɔcedendũ;& hoc vltimũ pbat.j̃.e.c.poſtulaſti. pp.n.daret beneficiũ hñti aliud tenue;ſed nõ ita d facili,ſicut daret 8 nullũ hñti.† Ideò taciturnitas tenuis bñficii inducit ſubreptionẽ vt in c.ſi motu pprio,pall.Et q̃q̃ gl. ponat multa g exẽpla,non intelligas,q̃ in quolibet reſcripto, g ſint exprimẽda omnia,q̃ ponunt hic in gl. Sed intelligas gl. in caſib. in q̃bus loquunt iura,quæ allegat;& dic, vt in eis not. Et vide,qđ dixi in c.cũm ordinẽ.ſ̃.eo.vbi poſui, an de exceptione compe-

ne cōpetente aduerſario ſit facienda mētio in reſcripto,& uide per Io. And.in c. 1.de lit.cō teſt.li.6.& plenè per Spe.in ti. de excep. in §.dicto.In gl.in uerſ. *Niſi forſan ibi: quia ſi notoria eſſet exceptio.* No.ſingu.hanc gl.ex qua multa potes notare.Et primò,ꝙ exceptio notoria poteſt opponi ad proceſſum;& ſic ante lit. conteſt. licet ſit peremptoria: & ſic intellecta,eſt ualde no.dictum in ſe tamen eſt uerum: & not. tenet Spe.in tit.de excep.in §.dicto.uer. ſed pone.ſequitur Io.Andr.in c. 1.de lit. conteſt.li.6.Et uide de materia per Bart. in l.cum quærebatur,& in l. uir bonus,ff. ſu.ſolui.& per Archi.in c.ut circa,de cle. li.6.ubi ponit ſingulare dictum,ꝙ omnis peremptoria,etiam nō notoria poteſt opponi ante lit.conteſt.dummodò excipiēs offerat ſe incontinenti A probaturum, a arg.in l.3.§.ibidem,ff.ad exibendū. Iſtud tñ dictum à multis mordetur:facit pro,&

9 contra.c.literas,de reſtit.ſpol.† Secundò no.ex hac gl.ꝙ ſi non conſtat citantē habere iuriſdictionem in citatū,imò notoriè conſtat contrarium; non tenetur citatus comparere. b Et habes aliam gl.in c. ueniens,de accu.& tertiam in c.ſi Epiſcopus.3.q.2.& dixi poſt Cald. in c.cùm ordinem.ſ.e. Vide tamē ad hoc,maximè in delegato,quod no. Inno.in c.2.di dila.& in c.cū in iure,de off.deleg.& per Io.An.

10 in regula,ſcienti.li.6. in Mercú. † Tertiò nota,ꝙ ubi notorium eſt reſcriptum eſſe ſubreptitium,uel impetrantem eſſe excōicatum, uel iudicem ordinarium nō habere aliàs iuriſdictionem in citatum;nō poteſt cognoſcere,an ſua ſit iuriſdictio:quia ex quo iudex eſt certus de defectu iuriſdictionis,nō poteſt procedere in cauſa. Ad hoc c.ſi duobus.ſ.de ap.Et hic competenter poteſt annecti illa materia quotidiana,& utilis,an & quando iudex, ſi reuocatur in dubium de iuriſdictione ſua,poſsit de hoc cognoſcere: c de qua materia per doct.hic.& per Io. And. in dicta regula, ſciēti.& per Inn.hic.& in c.uenerabili,de cenſi.& in c.ex parte,el.i.de uerb. ſig. per Bar. & alios Legiſtas in l. præſcriptione, C.ſi contra ius uel utili.publi. per eundē in l.2.ff.ſi quis ius uoc.& in l. quidam cōſulebant,ff.de re iudi.aliquid in l. ex ſententia.ff.de teſta.tute.Et cauſa breuitatis reduco totam materiam ad certos caſus. Et primò ponam caſus,in quibus communiter tenetur,ꝙ iudex non poſsit cognoſcere.Secundò caſus. in quibus pōt. Tertiò caſus in quibus dubitaē. Venio ad primum,ſi exceptio oppoſita contra iudicē, ſuggillat .i. notat ipſum iudicē infamia, ſeu defectu,uel alio crimine; non poteſt ipſe cognoſcere: quia eſt ſuſpectus:ut puta,ſi opponitur,ꝙ eſt excōicatus, d uel ſeruus, uel infamis, uel quid ſimile. hoc tenet Bar.in d.l.quidam conſulebant. Ioā. And.ſentit in c.pia,de except. li.6.ſequitē do.Ant.& cōiter doc. licet Inn. dubitādo aliud ſenſerit in c. cum in iure, & in c.cū ſuper,de off.dele.Secundus caſus,quando exceptio iuriſdictionis pariter concludit in illo incidenti, ſicut in illo principali. Exēplum. ſi oppono ꝙ iudex eſt minor, uel furioſus, uel mulier, uel alium naturæ defectum patiatur. Nam iſtæ exceptiones ſic excludunt eum à principali: ita,ꝙ nō poſsit cognoſcere, an ſit iudex.Et iſta eſt ratio,quare iudex,qui allegaretur ſuſpectus, nō poteſt cognoſcere ſuper ſuſpitione:ſed eliguntur arbitri, ut in c.ſuſpicionis,de off.dele. Nam ſicut eſt ſuſpectꝰ in principali,ita & in incidēti. Et hoc uoluit Inn.in c.prudentiam,de off. deleg.& ſentit Barto.in d.l.quidam.Tertius caſus cùm opponitur de totali fundamento iuriſdictionis & proprietate ipſius: ut quia opponitur, ꝙ quis non eſt poteſtas, uel Epus.Non.n. eſt idoneus in hac cognitione:quia habet affectionem ad cauſam, ꝙ nimo cauſa eſt ꝓpria.hoc uoluit no.Bar. in d. l. ex ſententia,& Inn.in c.cæterū,de iudi.Quartus caſus cum agitur nō ſolùm de nudo exercitio iuriſdictionis,ſed de ꝓprietate ſubiectionis:ut quia citatus dixit ſe eſſe exēptum, & iudex negat. e Multa.n. ſunt commoda ſubiectionis; ideò iudex ē ſuſpectus in hac cognitione. Hoc uoluit Inn.in c.uenerabili,de cenſi.& uide quod ibi dixi. Per quod notabiliter limitatur. c.cū perſonæ,de priui.li.6.& gl.ibi poſita quæ aliud ſentit.& uide quod dixi in d.c. uenerabili.facit quod no.gl.in c.ad audiētiam,de appel.Quintus caſus;quando notorium eſt eum non eſſe iudicem, uel ſaltem ipſe ſcit. Nam tunc non poteſt procedere in cauſa:de quo in c.ſi duobus,de appellatio.& dic,ut ibi.Secus ſi iudex ignoraret,& partes ſcirent; ut ibi eſt bon.tex. Sextus caſus,quādo iudex f ſe ingerit: ita ꝙ contendit pro iuriſdictione, ac ſi eſſet pars.Nam ex hoc redditur ſuſpectus, ar.l. quæ omnia.§.1.ff.de proc. & eſt gl.ſin.in c.ſtatutum,in prin. in uer. copia.ſ.e.li.6. Et tenebis ſemper menti hunc caſum, ꝑ quem infertur ad quæſtionem quotidianam.Nūquid iudex procedens ex officio poſsit cognoſcere,an ſua ſit iuriſdi.ſi dubitatur?Et uidetur,ꝙ non:quia tenet locū partis, & contendendò pro iuriſdictione reddit ſe ſuſpectum; & in hanc opi. uideē inclinare do.Ant.licet non firmet. Sed ego crederem oppoſitum, per l.2.ff.ſi quis in ius uoc. quæ loquitur indiſtinctè, & ꝑ tex.iūcta gl.in d.c.cum perſonæ. Nec hoc caſu poteſt dici,ꝙ iudex ſe ingerat,cū teneatur ex officio ſuo procedere, ut in ca. qualiter & quando.2.de accu.ergo ceſſat ratio ſuſpicionis:quia non ſe ingerit uoluntariè: ſecus quando quæſtio eſt inter partes,& ipſe aſſumit defenſionem partis ſtantis pro iuriſdictione: Caſus uerò, in quo poteſt cognoſcere eſt,cum dubitatur probabiliter de cōpetentia iuriſdictionis, & exceptio non ſugillat perſonam ſuam. Si ſumus extra omnes caſus prædictos, & tunc cognoſcit,an ſua ſit iuriſdictio:quia iudicare principaliter eſt onꝰ, ut in l.munerum,in §.iudicādi neceſſitas,ff.de mu. & honoribus,in c.paſtoralis,de off. dele. licet in conſequentiam ſit honor,ut in c.ut debitus honor,de appel.Vide gl.in c.ſi cō-

a Probaturum.Adde Old.conſ.106. Pau.de Caſt.cōſ. 143.Ro. cōſ.416. Alex.cōſ.98. 4.li. ZACHARIAS. Adde eūdē Alex. in l.ſi. poſt Ange. & Bart. C.de dil. Bal.in auth. ei,q. C.de tēp.ap. Adde i terminis ꝑ Laſ. de Ori.inc.qm cōtra. uer. dilationes,& qđ ibi not. iu 9. addi. ad eū, de proba.

b Cōparere. Adde, ut per Cald. conſ. 12.de iudicijs.

c Poſsit de hoc cognoſcere. Vid Ange.ponentē.&. fallen. in d. l. 2.hic alleg. q colligun tur ex dictis iſtiꝰ, hic, inſpectis ſex caſibus primis & deciſione duorū ultimorū. Et amplia iſtam regulā tribus modis, & limita.14 modis, de quibus hic ordinate per Feli.in 20.col. uer.an ſua ſit iuriſdi &.& dixi plenè i no.meis ī uer. iuriſdictio, in no. incip.do tibi pulchras.uidebit tñ iſtum in c. ſi diligēti. in ult. col.de fo. comp. & gl.celebrem in c.ſi.in gl.2.in fin. 24.q.6.& iſtū in c. conquerēte, in 3. col.de reſt.ſpol.

d Excōicatus. Adde, ꝙ nec partes poſſunt prorogare iuriſdictionē excōicati, ſcdm Roma.conſi.48. ZACHARIAS. Dic m eſſe uerū de excōicato publicè,ſecus aūt in occulto & tolerato.c. ad ꝓbandū. & ibi doc. de re. iu.gloſ.2 3.q. 1.in ſum. & in 3. q. 7. uerū. & ibi Arch. & in l.1.C.de iur. & fa.ign. Bal.plenè in l.ut,qđ pauperibus, col. 2.C. de epiſc. & cle.& Spe.in tit. de off. dele.§. 6. uer. qđ ſi ſine. Et cū dico occultū & toleratū poſſe eſſe; intellige de laico, ꝙ ſnīas poſsit ferre in prophanis, ut in d.c.ad ꝓbādū, per doct. non. autē in ſpirituali-bus,ut ꝑ Cardi.in cle.2.§. uerū.e ti. Mouet, quia ꝑ alium pōt in ſpiritualibus iudex excōicatus, & maximè excommunicare,ut not.24.q. 1. in ſum. & Car. in cle.1. §. 1.q.8. de relig.domi. ANT. FRANC. Et quid poſsit facere excōicatus ꝑ aliū, quando non pōt ꝑ ſeipſum explicare,q.a excōicatus; uide q plenè habentur per doc.in c.intelleximꝰ, & ibi dixi, de iud.& uide Io. An.in c. decernimus,de ſen. excō. in 6.Et quis dicaē publicè excōicatus, uide gloſſ.in cle. 1. de ſepul.& gl.in c.exceptionem,de excep.ultra ea, quæ habentur in c. ad probādum, de re iudic. Et adde ꝙ excōicato etiam iniuſtè ante,quam declareē de illa iniuſtitia, nemo debet communicare,ut in c. ſi Epiſcopus. 11.q. 3. & uide gl. in c.cum uos,de off.ordin. Et adde, ꝙ nullus debet participare cum excommunicato, etiam ſi ſit dubium; uide beatum Thomam in 4.diſt. 18.q.2. arti.4.& in quæſtione de quolibet.q. 4.arti. 9. & q. 10. artic.9.

A Vide alios caſus per eūdē in c.1.ſ. de ordi. cogn. & ꝑ Fel. in ca. exceptionē. de excep. cōl.1.

e Et iudex negat. Adde quit debeat probare cauſam ueram expreſſam in citatione citātis, cū citatus negat illam ueram; Lap.alleg. 59. SEB. SAPIA.

f Iudex.Vide Abba.in c.conquerēte, de reſtitu.ſpo. ubi ponit de iudice,qui aſſumit defenſionem ſuæ iuriſdictionis.

SEB. SAPIA.
a Primus caſus. Datur pulchra limitatio ad hæc omnia, quę ponit hic Abba. quòd quis non tenetur comparere, quando citatus nō eſt de iuriſdi. uel citatio eſt nulla, quando iudex eſſet perſona prouida & honeſta. quod limitat ipſe Abb. in c. niſi eſſent, in 1. nota. de præbend. reputat hoc dictum ſing. d. Iaſ. in l. 2. col. 6. ff. ſi quis in ius uoc. non ierit, & ibi multa ad propoſitum.
ZACHARIAS.
b Commodũ ſportularum. Adde de hoc per Bald. in l. fin. C. de fruct. & lit. expen. eſidem & Ange. in auth. ut iudic. ſine quo quo ſuffr. in prin.

tra unum, de offic. delegat. libr. 6. Nec iudicat in facto proprio: quia cauſa non dicitur propria, ex quo commodum, uel in commodum ad eum non pertinet. 2. quæſtione 6. capitu. biduum, in uer. palam; & in hoc caſu intelligitur iſte text. & capitu. paſtoralis. ſ. eodem & l. præſcriptione, & aliæ leges ſuperius allega. Caſus uerò, in quibus dubitatur, occurrunt ad præſens tres, ad quos tanquam ad principaliores poterunt reduci, ſi qui alii inueniri pote
a runt. † Primus caſus a cum excipitur, ꝙ locus contractus, uel delicti, non eſt de iuriſdictione citantis: ſed finaliter tenet Innocen. quòd poteſt cognoſcere: quia hęc ſententia non nocet alteri iudici. quinimo Barto. ſentit in d. l. 2. quòd hæc exceptio nō poteſt opponi ad proceſſum, ſed ad merita cauſæ tantum: quia ſatis eſt in libello aliquid exprimi, quod fundet iuriſdictionem iudicis; licet illud non ſit uerum: quia debet inſpici quod petitur, & non quod debetur quod ad fundandã iuriſdictionem iudicis, per text. in l. penul. ff. de iuriſdict. om. iud. Contrarium tenet hic. do. Anto. quia illa lex non procedit, quando ex negatione petiti negatur principaliter iuriſdict. ut in caſu noſtro; & hoc uerius. Puto tamen, quòd poſsit recuſari, ut ſuſpectus propter affectionem, quam habet ad cauſam, arg. in c. inſinuante, de offic. deleg. Secundus caſus, quando iudex
b eſt habiturus aliquod commodum ſportularum: b quo caſu gl. multum uulgata, in l. de iure, ff. ad muni. dicit, quòd non
c poteſt cognoſcere. c Contrarium tenet Petr. & Cyn. in d. l. præſcri. quia commodum habet acceſſoriè. Bar. ſequitur gl. quia ſola affectio ad cauſam eſt ſufficiens ad remouendum iudicem, d. c. inſinuante, & l. prætor, ff. de iuriſdi. om. iudi. Dicit tamen in l. 2. in hoc ſtandum conſuetudini. d. Ant. putat
d attendendam quãtitatem commodi: & placet mihi, d quòd attenta qualitate perſonæ iudicis, & quantitate muneris iudicetur ſuſpectus, uel non, ad hoc allego bo. tex. in c. ſi quæ
ſtiones, de ſimo. † Tertius & ultimus caſus, quando reſcriptum dicitur falſum, & iudex pronũtiauit, ꝙ erat uerũ; nunquid teneat proceſſus, ſi poſteà detegitur, ꝙ erat falſum? In no. Io. And. Compoſt. & d. Ant. tenent proceſſum non ualere: quia fabricator falſi reſcripti non potuit dare iuriſdictionem, nec in principali, nec in incidẽti. Bar. in d. l. preſcri. dicit proceſſum ualere, ſi falſitas erat latens: quia dubium poſuit iſtum in quaſi poſſeſsione iuriſdictionis, arg. in l. Barbarius, ff. de off. præt. Bal. tenet primam partem; & illa uidetur mihi uerior. Quia ex quo reſcriptum non emanauit à Principe, poteſt dici intruſus; & ſic non debent ualere geſta, etiã dato communi errore, ut not. in cap. nihil. ĩ. de elec. per Inno. Facit c. alienationes. 12. q. 2. Nõ obſt. l. Barbarius: e quia
e ille habuit poteſtatem à Principe, licet per ſubreptionem; ſed iſte a nemine. Et per hoc dic, quòd ſi reſcriptum eſſet prorſus nullum, ſi tamen emanauit à Principe, & dato dubio, iudex pronunciauit reſcriptum ualere; tenet proceſſus, ſi non fuit appellatum; hoc eſt ſingulare dictum Lapi. in c. 1. eod.
f titu. f libr. 6.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum impetratum contra Prælatum ualet, licet ſuper bonis communibus Prælati & capituli.*
2 *Prælatus ſolus tenetur adminiſtrare ex officio ſibi iniuncto, negotia communia inter ipſum & capitulum.*
3 *Bona quomodo dicantur communia inter Prælatum & capitulum: & quando diuiſa: & quis poteſt facere iſtam diuiſionem.*
4 *Collegia inferiora nihil poſſunt ſtatuere circa ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu Epiſcopi. 14.*
6 *Prælatus poteſt agere & conueniri ſine licentia & conſenſu capituli; non tamen in arduis. 9.*
Prælatus ſolus poteſt alienare ex cauſa licita.
Qui non poteſt alienare, an poſsit rem in iudicium deducere.
7 *Conuentus nunquàm poteſt agere ſine conſenſu Prælati.*
8 *Prælatus ſolus poteſt conſtituere procuratorem: ſed ſi uult facere ipſum generalem, uel in perpetuum, requiritur conſenſus capituli.*
10 *Epiſcopus, an poſsit liberè uicarium remouere.*
11 *Conuentus an poſsit agere ſine Prælato ſede uacante.*
12 *Prælatus an poſsit ratificare geſta per capitulum.*
13 *Capitulum poteſt litigare cum Prælato, licet non detur curator.*

C A P. X X I.

EDoceri. Solet multum allegari. & hoc d. in ſumma. In cauſa monaſterii conuenitur Abb. per reſcriptum, in quo nulla fit mentio de conuentu: nec propter hoc appellari põt, niſi Abbatis & conuentus bona eſſent diſtincta oĩno. Primò ponitur duplex. q. 2. ſolu. ibi: *ſuper quæ*. Tertiò rõ. ibi: *cũ ex officio*. Quartò exceptio. ibi: *niſi*. Caſus literalis. Aliqs impetrauit literas apoſtolicas appellatione remota contra Abbatem, nulla facta mentione de ip ſius conuentu. Quærebatur, utrum Abbas teneatur reſpondere per literas illas, in cauſa quę communiter pertinet ad Abbatem & monachos? & ſi Abbas appellauerit, ne cõpellatur reſpondere ſuper cã illa: utrum ualeat appellatio? Reſp. ꝙ per appellationẽ Abbas ſe tueri non poteſt, quominus authoritate hmõi literarum rñdere teneatur; niſi alia rationabili cauſa iuuet: quia Abbas ex officio ſuo tenetur procurare negotia ſui conuentus niſi fortè Abb. & conuentus negotia eſſent omnino di-
1 ſtincta. Ber. † No. 1. quòd ualet reſcriptum impetratum contra ſolum Prælatum, licet impetretur ſuper cauſa communi ipſi prælato & c. dicit tñ Gul. de mõte Lauduno, in cle. 1. ĩ. eo. ꝙ curia de facili non dat reſcriptũ ſuper rebus cõibus
2 contra Prælatũ, quin faciat mentionẽ de conuentu; dic tñ ꝙ de iure reſcriptũ ualet, ut hic. † Not. ſecundò ꝙ prælatus põt, & tenetur ſolus procurare negotia ſibi & cap. cõia. Nam ex officio adminiſtrationis ſibi iniunctæ ad hoc tenetur. Et ex hoc not. ꝙ ſolus Rector uniuerſitatis põt promouere, & procurare negotia totius uniuerſitatis. Imò ex officio ſibi iniũcto ad hoc tenetur, ut not. Inn. in c. ſi. de maio. & obed. niſi negotia eſſent multũ ardua, ut ĩ. dicam. Itẽ nota ibi, negotia
g procurare, ꝙ prælatus non dr̃ dominus g rerũ eccleſiaſticarũ, ſed potius procurator. Et idẽ dic in Epiſcopo & aliis Prę latis, ut eſt textus apertus in capitulo ſecundo, de donatio non tamen ex toto Prælatus æquiparatur procuratori, nec etiam tutori; ſed ampliorem, & honorabiliorem poteſtatem habet, quam tutor & procurator: uide ad hoc glo. no. 5. q. 3. in c. ſi. Vlti. no. unum quod neſcio alibi ita clare, ꝙ inter Abba.

SEB. SAPIA.
c Cognoſcere. Sed dicit Imo. in cap. cæterum. ĩ. de iudi. ꝙ illa glo. non eſt ſine ſcrupulo: quia non eſt præſumendum, quòd propter modicũ ſalarium iudex iudicaret aliter, q̃ ius uelit, arg. cap. & ſi quæſtiones, de ſimo. & ideò multi tenent contrarium. Vide latiſsimè d. Iaſo. in l. 2. co. 4. ff. ſi quis in ius uo. non ie. ubi ſuper hoc refert quinque opiniones.
d Placet mihi. Ad de Aret. idem tenentem conſi. 16.
e Lex Barbarius. Vide no. in c. ſciſcitatus. ſ. eo.
f In c. 1. eod. titu. uide per Moder.
g Quod prælatus non dicitur dominus, uide quæ dixi. in c. conſtitutus. ſ. eo. & plenè per iſtum in c. cũ ſuper, de cauſa poſ. & propriè, & in c. ex literis. ĩ. de proba.

a Statutum Abbat. vide iſtū in fin. in quadā additiōe, in c. cum M. Ferra. ī. de conſti. & p do. Feli. ibi in 5. col. in ver. vlterius do. Abb. & voluit Car. conſ. ſuo. 17. incip. authoritas. Car. i regula monialiū, ad ſi. Io. An. i c. 2. ſup gl. ꝓpriū, de ſta. mo. iſtū conſ. ſuo. 88. incip. facti contingentia. Cal. in ti. de Reg. conſi. 2.
ZACHARIAS. Adde Inn. in c. vt famæ, i gl. in ver. prælatorū, ď ſen. excō. & in c. quanto, in gl. i ver. cōmotiōe, de offic. or. & Spe. in titu. de arb. §. ſi. verſi. ſed quæro.
SEB. SAPIA.

b Occaſio mali. Et hoc etiam tenet Abbas in capitu. cum ad monaſteriū, col. 2. de ſtat. monac. Card. in cle. 1. § oppoſi. de ſup. negli. prælato. vide Deci. hic col. 1. verſic. ſecūda cōcluſio. Abba. in c. ex parte Aſtenſis. col. 2. ī. de conceſ. præbend.

c Statum eccle. Adde Cal. conſ. 10. de rebus eccle. nō alie.

Abba. & capitulū, bona monaſterii pſſt eſ
ſe diuiſa, vt aliqua ptineāt ad mēſam Ab
ba. aliqua ad mēſam c. Hoc tñ nō ꝓcedit
ex regula de iure cōi, cū oīa debeāt eis eē
cōia, vt ī c. cū ad monaſteriū. ī. ď ſtatu re.
Sed ꝓcedit de iure ſpeciali, puta ex ꝯſue
tudine, vł ſtatuto ex cā rōnabili facto, de
quo. ī. lati⁹. Et pōdera, ꝙ ꝯgregatio reli-
gioſorū appellaī ꝯuēt⁹; ſecularium verò cōi a
ter appellaī capłm. Nō tñ eſt inter hęc dif
ferētia, & aliqñ ꝯuētus religioſorū appel
laī capitulū; de quo dicā. ī. e. c. capitulū; et
etymologiā capituli, cœt⁹, ſynodi & ꝯci- b
lii, vide in c. 1. §. fi. 15. diſt. De c. dicā. ī. eo.
c. capitulū. In gl. 1. i fi. hāc gl. & dicta doc.
ꝓclariori doctrina reduco ad 8. qſtiōes.
Prima qſtio verſaī circa validitatē reſcri
pti impetrati ꝯ monaſteriū, vel pro. Scđa
qſtio circa facultatē agēdi in iudicio; & 4
nunquid Abbas ſine cōuētu, vel econtrà,
poſſit experiri? Tertia qſtio circa faculta-
tē conſtituēdi ꝓcuratorē, ſeu ſyndicum,
ſeu œconomū. Quarta qſtio, nūquid ſede
vacante poſſit cōuentus agere? Quinta q- c
ſtio ꝑſuppoſito, ꝙ conuētus nō poſſit age
re ſine ꝑlato; nūquid ꝑlatus poſſit habe-
re ratum factū p cōuentum? Sexta qſtio,
quid ſi vertiī lis inter Prælatū, & capitu- 5
lū; nunquid poſſit agere capitulū ſine cura- d
tore? Septima qſtio, nunquid diſpoſitum
hic in Abbate & cōuētu habeat locū in
aliis ꝑlatis? Octaua qſtio & vltima, qñ bo
na dicanī cōmunia, vel diuiſa inter ꝑlatū
& cōuentū; & cuius authoritate hæc diui-
ſio fieri poſſit. Et hanc vltimā quæſtionē
tanquā pro fundamento aliarū qſtionū
3 prius expediā. † Sciendum eſt. n. ꝙ quan
doque bona eccleſiæ ſunt prorſus cōmu-
nia Abbati & cōuentui: qñq; ſunt diuiſa
quo ad rē, ſed non quo ad adminiſtratio
nem: vt quia certa bona ſunt deputata ꝓ
menſa cōuentus, & certa pro mēſa Abba-
tis. Adminiſtratio tñ non eſt diuiſa, ſed
Abbas adminiſtrat, ac ſi bona ex toto eſ-
ſent cōia. Qñq; & tertiò bona ſunt diuiſa
quo ad rē, & quo ad adminiſtrationē: vt
quia cōuentus p ſe, vel p aliū adminiſtrat
bona ſibi deputata: & idē facit Abbas de
ſuis; & de iſtis loquiī textus in fi. cùm re-
qrit, ꝙ bona ſint omnino diſtincta. Qñ-
que & quartò aliqua ſunt diuiſa, aliqua
verò ſunt cōmunia. Cuius aūt authorita-
te hæc diuiſio fieri poſſit, cū, vt ſ. dixi, re-
ligioſis oīa debeāt eſſe cōmunia; dicunt
docto. ꝙ in inſtitutione ſeu fundatione
monaſterii hoc potuit fieri ad inſtātiam
patroni. Et intellige, ꝙ Eꝑs hoc fecit ad
inſtantiā patroni, argu. in cap. cum dile-
† ctus, † de conſue. & in cap. quanto, de cē-
ſi. qa cùm iſta cōcernant modū viuendi, 6
& ſpiritualitatē quādā, non poteſt patro
nus per ſe hoc ſtatuere etiā à prin. vt no- e
tanter voluit Innocentius in capit. quo-
niā, ī. ne Præla. vi. ſu. Poſt fundationē ve-
rò hoc facit Epiſcopus, argu. in capi. quo-
niam, infrà de vi. & honeſta. clericorum,
& in cap. ſicut vnire, de exceſ. prælat. Ego
puto, quòd etiam ipſe Abbas cum con- f
uentu poſſit hoc ex cā conſtituere, cùm
per hanc diuiſionē bona nō minus ſunt
monaſterii, quàm prius; ſed reſpectu vſus
ſit hæc diuiſio. Ad hoc. 12. q. 1. in §. fin. &
c. vlt. & hoc idem vł ſentire Ioā. Andr. in
fortiorib. terminis in regula, nō eſt obli-
gatoriū, de reg. iur. li. 6. in Merc. Vbi poſt
quendā magiſtrū in Theologia cōcludit
valere ſtatutū Abbatis a & cōuētus, cā vi-
tādæ murmuratiōis & ſcādali, vt ſingulis
monachis dēī decē ꝓ veſtimētis, & ibi vi
de lati⁹. Sine cā tñ hoc debere fieri nō eſt
cōſulēdū, ne ſit occaſio mali b & idē dic ī
monialib. Vñ puto Abbatiſſam poſſe p-
mittere, vt lucra ex manib. poſſint cōuer
tere ī ꝓprios & neceſſarios vſus: nec per
hoc dicunī habere ꝓpriū. de quo vide p
Io. And. & Hoſt. in c. cū ad monaſteriū, ď
4 ſtatu. reg & ibi dixi. † Cogita tñ nūquid
cōſenſus Eꝑi debeat accedere p notabile
dictū Inn. i c. reqſiti, de teſta. & i c. cū ac-
ceſſiſent, de cōſtitu. Vbi dicit collegia in-
feriora nō poſſe ſtatuere circa ſtatū eccle
c ſiæ c ſine authoritate Eꝑi. Nā ſaluādo di-
ctū Io. And. poſſem dicere illud nō con-
cernere ſtatū eccleſiæ, ſed poti⁹ modū vi-
uēdi inter ſe. Facit qđ dicit gl. in c. 2. de
5 ver. ſig. li. 6. † Ad ſcđam qō. q fuit prima
d in ordine, dic ꝙ ſi bona ſunt cōia d ex to
to, vł ſaltē quo ad adminiſtrationē: vt ſ. ī
2. mēbro, tenet reſcriptū ipetratū expſſo
noīe ſoli⁹ Abba. Hoc aptè vult iſte tex.
qa ad ipm Abbatē ptinet ꝓcuratore ne-
gotia toti⁹ monaſterii. ergo ſatis eſt de
eo facere mētionē i reſcrip. Nec obſtat il
la diuiſio quo ad rē tātū: qa ex quo ñ ē di
uiſa adminiſtrō, ꝓcedit rō. c. Nec ob. finis
qa loqī qñ bona ſunt oīno diſtincta: vñ
in tertio mēbro, qñ. ſ. ſunt oīno diuiſa,
ñ valet reſcriptū ꝯ Abbatē ſup bonis ſpe
ctātibus ad capłm, nec ꝯ; vt ꝓbaī hic i fi.
text. Nā tūc ceſſat rō capituli: qa ex quo
bona oīno ſunt diuiſa, nō teneī Abbas ꝓ
curare negotia conuēt⁹. Vlt. mēbro, qñ
aliqua ſunt diuiſa, aliqua cōia; i diuiſis te
ne qđ ſ. dixi, qñ oīno ſunt diuiſa. In cōi-
b⁹ tene ꝙ ſ. dictū ē, qñ oīno ſunt cōia. Et
hoc oli tenuit Frā. vercel. & vł magis pla
cere doc. Sed Boſian⁹ ꝯ. ſed tene primū:
qa ea. rō dēt eē de pte quo ad ptē, ſicut
de toto quo ad totū, vt l. q̄ ď tota. ff. ď rei
vē. & i c. paſtoralis. §. Itē cū totū, ď offi. de
le. Itē rō hui⁹. c. vēdicat ſibi locū i iſtis ca
ſib. qa Abb. teneī ꝓcurare eccleſiam; er-
go hēt locū diſpoſitio. c. cū dilecta, de cō
fir. vtil. vł inut. Si tñ ꝯuēt⁹ ēt i cōib. impe
traret noīe eccl. p tale reſcriptū poſſet a-
gere Abbas, vt no. Io. An. i addi. Spe. i ti.
de reſcrip. pſen. §. rōe ej⁹ ꝯ quē. ver. itē ꝙ
6 vbi impetraī; ibi vide. † Ad tertiā qōnē
circa facultatē agēdi. Gl. hic, & ī c. 1. ď ꝓ
cu. e & vbicūq; tāgit hāc mām, ſēp tenuit
ꝙ nec ꝯuenit ꝑt ꝑlat⁹ ſine ꝯſenſu ꝯuent⁹,
nec ꝯ. Et pp authoritatē gloſſatoris cu-
ria ñ admittit ď facili ꝑlatū ad agēdū, ſi-
ne ꝯſenſu ꝯuēt⁹, ſeu ꝓcuratorē ipſi⁹ vt no.
ī cle. 1. ī. e. Sed Inn. & cōiter Docto. tenēt
ꝯrium: & hæc opinio videī verior. f Vñ

d Bona ſunt communia. Adde Rot. Imo. iſtum & do. in ca. 1. de procu. Hoſtien. in ſum. de reſcri. præſen. §. quæ poſſunt. verſi. 99. Spe. in titu. de actore. §. 1. vlt. col. ibi: quid de ſacerdotibus. Cardin. conſilio. 333. B. & A. Germani, in 3. conſi. Auge. in l. fi. ff. qđ cuiuſque vni. nomine. Ro. de offi. Archi. 1. in anti. & eod. tit. prima in antiquiorib. & de except. 14. in anti. Hoſtien. in ſumma de trāſac. §. qs poſſit, in 2. colum. Bald. in l. vnica, in 24. colum. ibi modò ſequitur videre, C. de confeſ. Lap. allega. 49. Archi. i c. ſi. 68. diſ. Bal. In c. 1. in 2. colū. qui feu. dare. poſ. Maria. cōſil. 135. ꝑlatus. & plenè p Moder. hic.

e In cap. 1. de procu. vide, quæ dixi in præcedēti apoſtil.

f Verior. Add Fed. conſ. 100. vbi dicit, quòd ex conſuetudine poteſt induci, quòd prælat⁹ ſolus nō poſſit agere ſup his, quæ pertinet ad conuētum: & vide Lap. alle. 19.

† Vid. iſtū i c. niſi eſſent in 1 n. ī. de ꝑbend.

diſtingue ꝙ ſi bona ſint cõmunia primo & ſcdo mõ, ſolus Prælatus põt agere ſine cõſenſu cõuentus, & etiã conueniri. Nam vt dicit Inno. regula iuris habet, ꝙ habẽs legitimã adminiſtrationem põt agere ſine conſenſu alterius, vt in l. fi. ff. qđ cuiuſque vni. ſed prælatus habet legitimã adminiſtrationẽ; ergo &c. Itẽ ad hoc corroborãdũ adduco hic arg. incõuincibile: quilibet ꝓlatus ſaltẽ eſt procurator legitimꝰ eccleſiæ ſuæ, vt in c. 2. de dona. & hẽt liberã adminiſtrationẽ à iure, vt in. c. cũ nobis, in fi. ĩ. de ele. & ĩ c. is cui ę. ti. li. 6. & in Abbate, vide tex. op. & ſin. in c. nullã. 18. q. 2. vbi dr̃, ꝙ tota ptãs monaſterii tã circa cultũ diuinũ, q̃ circa reliq̃s res monaſterii ẽ penes ipm Abbatẽ. Sed ꝓcurator ẽt ſimplex põt agere, & ſi hẽt liberã ptãtẽ, põt explicare ea, q̃ exigũt ſpeciale mãdatũ, vt in l. ꝓcurator cui gñaliter libera, ff. đ ꝓcu. ergo fortiꝰ poterit ꝓlatus, q nõ eſt ꝓcurator ſimplex: ſed hẽt titulũ honorabilẽ & dignitatẽ, vt no. gl. in c. fi. v. quæſtione 3. ꝓbatur in cap. indemnitatib. de electio. lib. 6. Et ex hoc põt argui, quòd ſolꝰ Prælatus poteſt etiam alienare ex cauſa licita, [a] per illam l. ꝓcurator, niſi ius ſpecialiter inter diceret ſibi. 12. diſtin. c. ſiue exceptiõe, & c. Abbatib. & c. placuit. Non obſtat huic cõcluſioni capitulũ primũ, de procur. habet. n. ille tex. duos intellectus. Primus, vt clerici ibi ſubſcribãt, vt teſtes, nõ tãq̃ ꝓſtantes cõſenſum. vñ, vt dicit Hoſtien. Epiſcopus ſolus hẽt conſtituere ꝓcuratorẽ. Secũdũ aliũ intellectũ ſubſcribunt, vt conſentientes: & tunc dicit Inno. ꝙ poteſt procedere in arduis, in quibus debet Prælatus habere cõſenſum capituli, argu. in capit. paſtoralis. ĩ. de donatio. & in capitulo, ſine exceptione, ꝑ alle. Et tene mẽti hãc regulam, [b] quia in arduis [c] Prælatus nõ dẽt aliquid agere ſine conſenſu capituli. vide tñ quod legi. & no. in c q̃to, & in c. nouit, de his q̃ fiũt a ꝓla. Nõ obſt. l. ait ꝓtor, ff. de iure delibe. ſuꝑ qua ſe fundat gloſſa. quia ponit ibi caſus ſpecialis in hærede, qui voluit tempus ad deliberandũ. Nã ante, quàm adeat ille hæreditatẽ, nõ põt agere, nec aliqua alienare: vñ hæc regula nõ eſt vera indiſtinctè, quòd ille non valet alienare, qui non poteſt rem in iudicium deducere. Exemplum in patre, qui ſuper bonis aduentitiis filii poteſt agere, tanquam habens legitimam adminiſtrationem à iure, & tamen non poteſt alienare, vt in lege, cũ non ſolum, C. de bonis, quæ liberis, & in l. 1. C. de bon. ma. Item ꝓcurator ſimplex poteſt agere, vt in cap. qui generaliter, de procur. li. 6. & tamen procurator non poteſt alienare, ſi non habet liberã, vt in l. procurator totorũ bonorũ, ff. de proc. Dic ergo, quòd qui non poteſt alienare, non põt rẽ in iudiciũ deducere nomine ꝓprio. Et ſic ſecundo mõ põt intelligi illa. l. ait ꝓtor, ſed noĩe alieno poteſt; ex quo hẽt legitimã adminiſtrationem, vt ĩ dictis iur. ſ. & no. Cy. ĩ d. l. 1. Nõ ob. §. & hoc nihilominꝰ, alleg. in gl. ſed potiꝰ facit ꝯ: qa dicit ꝙ ſolus œconomus põt agere, licet in conſtitutione œconomi cõcurrat cõſenſus cõuẽtus; de quo dicã ĩ ſequẽti q̃ſtione. Si verò bona Prælati & cõuẽtus ſunt oĩno diſtincta, tunc Prælatus non agit ꝓ reb. cõuẽtus, nec e ꝯ, vt hic, in fin. Et in vlti. membro qñ ſunt partim diuiſa, & partim cõiũcta, dic ꝓcedendũ, vt ſ. dixi.

7 † Cõuẽtus autẽ nunquã poteſt agere in reb. cõmunibus ſine cõſenſu Prælati: qa adminiſtratio eſt conceſſa Prælato & nõ cõuẽtui, vt hic, & in c. cãm, de iu. & d. c. nulla. Excipe à ꝑdictis, qñ negotia ſunt ardua: qa tũc de cõſenſu vtriuſq; dñt ꝓmoueri, vel niſi cõuẽtꝰ, vel ꝓlatꝰ vellet [f] agere ſuꝑ renocatiõe rerũ malè alienatarũ, vt in c. ſi qs presbyterorũ, [d] de rebus eccle. nõ alie. & vide qđ no. ĩ c. cũm olim, de teſtib. Nũquid cauendo de rato poſſit alter eorũ admitti? vide gl. no. in c. 1. đ ꝓcu. & dic, vt ibi. [e] Et pro his, q̃ dixi ſ. in 1. mẽbro, vr̃ tex. hic, ſi bene põderetr̃. Nã ꝙ poſſit ꝯueniri ſine cõſenſu ꝯuẽtꝰ, dico eẽ tex. hic no. in prima parte ibi: *querelantib. reſpondere* ꝙ poſſit agere ꝑ rõnẽ tex. dum dicit, ꝙ ex officio ſuo tenetr̃ Prælatꝰ ꝓcurare ĩ negotia cõgregationũ ſuarũ: ergo agere in iudicio, vt in d. c. q gñaliter.

4 In 4 q̃õe, nunq̃d ſolꝰ Prælatus poſſit conſtituere ꝓcuratorẽ, ſeu œconomũ? [g] gl. hic ꝙ nõ. Sed Inn. & cõiter doc. tenent oppoſitum. & hanc opi. credo veriorem: quia regula iuris [h] habet, ꝙ qui poteſt per ſe agere

[a] Ex cauſa licita. Adde Ro. conſi. 35. & Calde. conſi. 3. de rebus eccleſi. non alie.

[b] SER. SAPIA. Hanc regulam. Vide ad hoc remiſſiuè per dñm Iaſ. in l. placet, col. 3. circa prin. in prima lec. C. de ſacroſ. eccl. & ibi ampliat, vt etiã ꝓcedat, qñ bona ſunt diſcreta & ſeparata. vid. eũdẽ do. Iaſ. in ca. 1. col. 8. verſi. q̃ro vltra alios, q ſeu. da. poſ. ibi ponit, ꝙ perus põt alienare & defendere. & dicit Bal. in cõſi. 155. Abbas exẽptus, in prima parte, ꝙ etiã ſi iuraſſet non alienare, potuit tamẽ alienare ea, quæ ſunt inutilia eccleſiæ. Adde ẽt ꝙ dicit Bartol. & Bald. in le. ſi quis in tãtam, C. vnde vi, ꝙ Abbas inedens rem, nõ præiudicat eccleſiæ, niſi faciat communicato conſil. quia eſt quid arduum.

[c] In arduis. Adde Spe. & Hoſt. vbi ſ. i apoſtil. bona ſunt cõia. & Lap. alleg. 49. & Rom. conſi. 369. circa primũ, 7. col. ibi, tertia eſt rõ. Et adde plura hic in ſimili, in quibus propter arduitatem materiæ aliter diſponitr̃. de quib. ꝑ do. meum hic, & in tract. de præſtantia Card. vbi diſputat. ĩ 2. q. pricipali, vtrũ poſſit introduci cõſuetudo, ꝙ Papa exerceat aliqd ſine Cardinalium conſilio. & vide Inn. ĩ c. per tuas. in ver. conſenſu, de arbitr. & in c. cauſam, lo. primo in ſecunda gloſſ. parua. in 2. ſolu. de iudi. & ibi iſtum. in 3. colũ. & Butr. hic, in 3. co. verſi. tertio caſu. Imo. ĩ d. c. cauſam. ĩ 2 co. & ibi ſimiliter cõuẽtꝰ. Inno. in c. fina. in glo. 2. de maio. & obedi. & in c. e. ad aures, in fi. de tẽpo. ord. & in c. magnæ, de voto, & in c. nouit, de his q̃ fiũt à Præla. & in c. quod in dubiis de renun. & ibi Butr. & Imol. & Archi. in c. hi qui. 15. quæſt. 8. & Ioan. And. in d. c. magnæ. & Abb. in cle. a. de rebus eccleſi. non alienand. reſtringe tñ ſm doc. hic, niſi ma, quæ aliàs eſt ardua, deducatur ꝑ viã poſſeſſorij, puta ſubiectio, quã prædicti reputant arduã. Adducit Rotã, q̃ hodie eſt de offi. Archi. prima, in antiquoribus, & prima in antiquis.

ZACHARIAS. Adde plenè per Bal. in l. pupillorũ, C. de repu. hæredi. & iſtũ in c. 1. 2a, de his, q̃ fiũt à ꝓla. & ibi do. Car. Feli. in c. cõtingit, in col. fi. ver. in eadẽ, ibi: non eſt, de ſen. excom.

ANT. FRAN. Circa hoc, an qđ fecit ꝑꝑ ſine conſi. vel cõſenſu Cardi. valeat; vide gloſſ. in c. ad Apoſtolica, de re iudi. lib. 6. & Archid. 25. q. 1. ſunt quidã vbi concluditur, ꝙ legẽ gñalem cõcernentẽ vniuerſalẽ ſtatum eccleſiæ nõ põt facere ſine conſenſu, nedũ ſine conſi. dominorum Cardinaliũ: quinimo licet Papa habeat largiſſimã ptãtem in annullãdo ea, q̃ ſunt de iure poſitiuo eĩ facte, q̃ facienda: tamen non põt ea, quę cõcernerẽt vniuerſalẽ ſtatũ eccleſiæ ſolus facere, vt per glo. in clementi. prima, de immuni. eccle. Et de poteſtate Papæ, eſt pulchra gloſſ. in clementi. ad noſtrũ, in ver. eccle. de hære. & in ca. lector, in ver. Subdiaconus, 33. diſ. & per Hoſt. & do ctto. in capitu. magnæ, de vot. Et de poteſtate quã habet in laicos, vid. not. in ca. nouit, de iur. & in c. per venerabilem, qui fi. ſint legitimi. & per do. Ant. in c. venerabilem, de elect. & in cle. ne Romani, eo. ti. in 5. quæſtio.

[d] Si quis presbyterorum. Vide ibi doc. & no. ĩ c. cũ olim, de teſt. vbi ꝑ doc. faciũt no. in c. 1. de his, quę fiunt à maio. par. capituli.

[e] Et dic, vt ibi. ad de mod. hic in 5. col. in ver. tertia declaratio, & plenè ꝑ eos. in c. cũ M. 5. tit. ꝓcoxi.

[f] Procurare. Et an ꝓhibitus agere, poſſit impetrare: dic, ꝙ ſic ſm Pau. & Imo. & Io. An. in ti. de reſcript. ꝓſentia. in §. rõe etiam eius cõtra quem, in vl. addi. in addi. Sp. & tex. & ibi do. meum, in c. cauſam. lo. ĩ. de iudi. Butri. & Imo. hic, Rotam decis. 5. in nouis. Aegi. dec. 330. cõmiſsio impetrata. Nec obſtat c. 2. de reſc rip. li. 6. iuncto capi. quia de excep. eodem libro: quia ſumit robur a perſona inhabili, & exoſa iuri.

[g] SER. SAPIA. Oeconomum. vide Bartolum, in l. filius, in princip. ff. de procura. vbi ponit regulam, ꝙ in his quæ quis ſolus poteſt facere, poteſt ſolus procuratorem conſtituere. Sed no. tn, ꝙ in dubio præſumitur conſtituere Abbas procuratorem de conſenſu conuentus. Ita tenet Inno. in c. ea noſcitur, de his, quæ fiũt à præ. ſine cõſen. capi. Et idem dicit in cap. veniens, in vltima col. in ver. ĩ licet. ĩ. de præſcript. de quo latè per Alex. in l. actor, in fi. ver. vlterius venio. ff. rẽ rat. habe. in apoſt. vide etiam no. per Abbatem, & alios. in ca. cum deputati, ĩ. de iudi.

[h] Regula iuris. Adde Bar. in l. 1. hic alle & in l. eiũ. §. ex ꝑterito tpe. ff. de manumiſ. vin. in l. ſeruos, ff. de alime. & cib. le. do. in c. fi. đ in. li.

agere,pôt p ꝓcuratorẽ,& procuratorẽ cõſtituere.l.t de ꝓ
cur. & etiã in religioſis notãter ponit Inn.in c.cũ I.& A.de
re iud. Adduco etiã bonũ text.in c.petitio.j. de ꝓcur.ſm
primũ intellectũ. Quinimò, licet tutor nõ poſſit dare ꝓcu-
ratorẽ ante lit.cõteſt.vt l.neq; tutores, C.de ꝓcura:Prælatus
tñ poteſt tanq̃ habẽs liberiorẽ adminiſtrationẽ, q̃ tu-
tor,ad hoc tex.& ſignanter voluit ibi Inno.in c.pen. de iu-
a ramen.calu.quod tene mẽti. a †Dicit tñ notanter hic Inn.
9 q ſi Prælatus vellet conſtituere officialem ſeu œconomum
generalem & perpetuum, qui omnia negotia pariter gerat
tàm in iudicio,q̃ extra,debet habere conſenſum cõuentus,
ſeu cap.tuli:qa hoc pôt cõputari inter ardua. Nec talis pôt
eſſe laicus ſm eum per c. indicatum 89.diſt. Et hoc vltimũ
confirmauit idẽ Inno.in c.2. de iudi. Hoc dictũ intelligerẽ
verũ , qñ iſte talis œconomus haberet etiã iuriſdictionẽ in
clericos, ſeu ꝓeminentiã in rebus ſpiritualibus; & ſic debet
intelligi illud in c.indicatũ,vt no.ibi Archid. Sed,vt qs ꝓ-
curet negotia ruralia,& alia bona cȭpatus ſine iuriſdictione
& ꝓeminentia in ſpiritualibus; puto, q talis pôt eſſe laicus:
b imò magis honeſtũ eſt,vt ſit laic⁹. b ar.11.q.1.te q dẽ;& hoc
voluit gl.no.in d.c.idicatũ. Et qđ dicit Inn.de ꝑpetuo œco
nomo,ſeu officiali,nõ intelligas,q qs poſſit cõſtituere ꝑpe
tuũ ꝓcuratorẽ,quominus ſibi liceat reuocare,vt no. Bar.in
l.cũ ꝓcurio,ff.de ꝓca.qa nemo pôt ſibi legẽ imponere,à qua
ſibi nõ liceat reſilire,vt ff.de leg.3.l.ſi qs in prin.& l.pen.ff.
10 de pac. †Et ideo puto,q Eps pôt libere vicariũ remouere,c b
c ad hoc qđ no.in cle.ſi.de ꝓc.& in cle.& ſi principalis, de re
ſcrip.niſi aliqua ꝯcederet in vicariã ꝑpetuã cũ cõſenſu capi- c
tuli iuxta no.p Io.An.in c.venerabili,de cẽſi.Hæc ꝓcedũt ĩ
bonis cõibus:in diuiſis verò dic, q ad limites facultatis agẽ d
di pôt qs cõſtituere ꝓcuratorẽ;& ſic cõuentus poterit in re
bus ſuis ꝓcuratorẽ ꝯſtituere ſine Prelato,niſi in arduis,vt ſ. e
11 dixi.†Venio ad qnẽ,nũqd vacãte ſede d poſſit ꝯuẽtus age-
d re ſine Prælato?dic de hoc,vt no.in c.ſi.ne ſede vacã. & vide
12 gl.in cle.ſi.de ꝓcu.& Inn.in c.cũ dilectus j.de cõſu. †Ad 6.
nunqd ꝓlatus poſſit ratificare geſta p ſolũ cõuentũ?glo.hic,
q ſic,quã ſequunt doc.dicẽtes,q hic reqritur cõſenſus, ſed f
e nõ authoritas,e q pôt interuenire ante & pòſt.Sed in autho
ritate ꝓcedit.§.tutor.alle.in gl. Ego dicerẽ,q ẽt vbi requi
rit authoritas,pôt Prælatus ad vtilitatẽ eccleſiæ eã interpo
nere,& actũ ratificare & ex poſt facto p tex.no.in cap.ſi qua
f de rebus.f 12.q.2. Vbi patet, g q alienationẽ factã p capitu
g lum,etiã ſede vacante, poteſt Eps poſteà creatus ratam ha- g
bere ſi expedit eccleſiæ;& vide gl.in c.1. ne ſede vacante. Et
tene ſemꝑ mẽti hoc dictũ: qa ſæpe ſit alienatio in abſentia g
13 ꝓlati,q tñ cõſentit ex poſtfacto. †Ad ſeptimã q̃õnem,quid
ſi ſperatur ſis inter prælatum & capitulũ? Sol.dicit gl.q cu-
h rator h ad litẽ debet dari cap'lo, ſicut datur minori volenti h
agere contra tutorẽ.Inn. dicit hoc verũ,ſi cap.tulũ vult age
re noĩe eccleſiæ:ſed ſi quælibet pars capituli,vult agere pro
iure ſuo,& noĩe ꝓprio,nõ eſt opus dare curatorem. Ad hoc
pôt adduci.c.cũ iter canonicos,cũ gl.ſua de elec.Hoſt.Cõp.
& Spe.in tit.de ſyndico.& cõiter doct.ſequẽtes indiſtincte
tenẽt,q capitulũ pôteſt agere,contra prçlatũ ſine curatore,
vel cõtra aliũ quẽcunq; ; ex quo habet legitimã apminiſtra
tionẽ.Ad hoc c.cũ eccleſia Sutrina, de cauſa poſſ. & ꝓprie. i
& c.cũ veniſſent,de in integ.reſt.& hæc pars verior.Pro qua
facit.l.1.ff.quod cuiuſq; vniuerſi.& c.ex parte , & c.olim,de K
accu.& vide quod le.& no.in c.ſignificauit j. de app.& in c.
ſi.5.q.3. Ad octauã & vltimã q̃õnem, an in aliis prælatis i
i habeat locũ iſte tex.cõiter doct.dicunt q ſic:qa eadẽ & for-
tior ratio eſt in aliis prælatis. Nam dubitatur de Abbate,
quaſi haberet minus ius in rebus cõibus,q̃ alius Prælatus ſe
cularis,argumentũ:54.diſt.in c.Abbate.Vnde in omni præ
lato,quocunq; noĩe nuncupetur habet locum,quod hic dr;
quod ſatis placet; quia ratio decidendi huius textus habet
locum in omnibus prælatis circa bona communia. Nã qui-
libet Prælatus tenetur procurare bona eccleſiæ ſuæ,vt in ca-
pitu.2.j. de donat.ergo conueniri pôt &
agere,vt.ſ.dixi.Idẽ dicũt doct. in cõmen
datario , vt valeat reſcriptũ ꝯ eum impe-
tratum tñ,cùm ipſe poſſit agere & cõue-
niri,vt in c.querelam,de elect.Idẽ in pre
k ſbytero Rectore k alicuius eccleſiæ,vt va
leat reſcriptum ꝯ eum ſolùm impetratũ :
quia eccleſia dicitur cõmiſſa presbytero
32.diſt.in cap.presbyter; & poteſt dicere
eccleſiam vtile ſuam, vt in capit. cum non
ignores,ſuprà de præben.& in cap. ſi tibi
14 abſenti,de præben.lib.6.† An autem Epi
ſcopus debeat interponere authoritatẽ ,
ſi inferiores clerici conſtituunt ſyndicũ ,
Innocen. notanter in c. Imperatorum , a
de iuramen.calum.dicit,quòd non eſt de

6.Inn.in c.cũ I.& A. de re iudi.Bal.in rub.C.de procu.& hic in apo
ſtil.vbi alleg.caſum in l.ſed ſi vnius,§.filiofa. cum §. ſeq.ff.de iniu.
Bal.in l.curatorem,ff.qui petant tu.& in l.neque,C.de procu.& in l.
reos,in 10.col.C.de accu.Gul.Naſonem in c.petitio,de procu. Bene
dictum de Plumbi.in l.ſeruus,ff.de lib.cauſa.Inn.& do.meum in c.
tellleximus,de iu.
per iſtum in c. cũ
I.& A.in 4.col.in
verſi.& circa hoc
concludit Inn. &
in c. ex parte , de
reſti.ſpoli.glo.&
ibi iſtũ in apoſt.
in cle.religioſus,
ſuper verbo,con-
ſtituere,de procu
ra. Rotã de re iu-
dica.rr.in nouis.
Baldum in §.ſed
verum, in 1. q. ff.
de mino. & vide
iſtum in c. prox.
in primo nota.

a Tene menti. Ad
de Pau. de Caſtr.
conſ. 149.vbi te-
net,q non meri executores pſſe ante lit.conteſta. conſtituere procu
ratorem,& Lap.alleg.76.vbi tenet,q œconomus, nec merus execu-
tor poteſt ante litem conte.procu.cõſtituere.& dicit Ro.conſ.261.
q in cauſis in quibus non conteſtatur lis, non pôt conſtitui procu.

b Laicus. Vide notata per doctores in capitulo primo,de cleri. con
iuga. libro 5.

c Vicarium remouere . vide iſtum in c. quoniam Abbas,in 7.col.in
ver.item Epiſcopus,de offi. deleg.;

d Vacante ſede.Ad.Io.iſtum in c.verum,in 2.no.de foro compe.& in
c.1.in 3. col.ibi : plus etiam placet mihi, de præſcrip. & amplia. 3.
modis & limita quinque modis.

e Sed non authoritas.Adde Inno.poſt Bal.in l. ſi quis mihi bona.§.
iuſſum,ad finem,ibi : quid autem ſi ſtatuto,ff.de acquirend.hæredi-
tate.Bald.in l.prima, in antepenultima columna,C.qui admit.But.
Imo.& Domi.in capitu.cum conſuetudini.j. de conſuetudi. & dixi
plenè in no.meis,in ver.pupil.

Adde Roma. conſi. 50.

f In c.ſi qua de rebus.Addẽ gl.in l.2.dẽ accepti.Ang.conſ.55.Bal.in
l.quæcunque,C.de bo. quæ lib.& Iacius in cap. cũ conſuetudinis,in
pen.col.de conſue.iſtum in c.cum cauſam,in ſi.de re iud.& in c.cãm
in vlt.col.de iu.& ibi plenè per Mode.& per eoſdẽ in c.cum dilecta,
in 6.ampli.ſ.eo.per Ro.conſ.306.circa ꝓpoſita. & Bellenz.c.2.ne
ſede vacan. ponentem intellectum, d.c.ſi qua. & dixi in not.in ver.
pupillus.

f Si qua de rebus. Tu pondera,quia ibi valuit contractus, vt ibi di-
cit glo.probatur ibi in uer.relictiſſo And. Barba.

g SED SAPIA. Vbi patet.Vide latè per domi.And.Sic.in c. cau
ſam quæ.2.j.de iudic. cum alijs, quæ allegat Corſet. in reperto. ad
Abba.in ver. Abbas,verſi.6.vbi etiam dicit, quòd Abbas poteſt rati
ficare iudicium agitatum per monachum.

h Curator. Adde gl.de ap.ſignificauit,gl.in ver.œconomus,in §.ſpor
tularum, in authentica,de ſan.epiſ.Bar.in l.poteſt,ad finem,ff.de au
tho.tuto.& domi meum hic. Communis opinio eſt contra gloſſam
hic,quòd non ſit opus curatore,& idem glo.magna,ibi : ſed an iura
noſtra,in c.ſi. 5.q.2.& ibi Archid.& Dn.& Spec.de ſyndi.§.1.in pen.
colum.ibi: ſed quid ſi cauſa,& omnes hic.& iſtum in c.cum ſuper,in
prima columna,de offic.delega.per illum tex.quem dicit ſin. à nõ-
mine adhuc ponderatum. & idem per iſtum poſt alios in d. cap.
ſignificauit .

i In alijs prælatis. Vide not.in c.ex literis, de proba.& in c. præſen-
ti,de offi.ordi.lib.6.

K In presbytero Rectore. Adde glo.in c potuit,de loca.in ver.expel
li,circa mediũ ibi:& ſi vnus ſit ſacerdos & ibi But.in 7. col.dicit ſe
neſcire eam alibi.& eam ſequitur hic idem But. in 5.col.& Imo.in
vlt.Lud.conſ.36.per iſtum in c.1.in vlt.col.de do. & conta. & in c.
Imperatorum,in 4.col.de iura.cal.& Spe.de procu.§.ratione quoq;
circa princip.ibi:porrò,ibi;in eadem eccle. & in ti.de loca. §. nunc
aliqua,ver.36.& iſtum in 2.not.de maio.& obe.& Ro.in l.ſi vnus d.§.
de viro 28.fal.ibi 9.ff.ſolu.mat.& facit gl.in cle. 2.in ver. conſtitu-
tus,ibi,quid ſi mulier,de æta.& quali.& in c.relatum,§.4.ver.vbi &
de teſt.& vide Alb.in l.ſi in aliquam §.1.de of. procon. limita iſtã,
vt per illum in c.1.in ſi.de his,quæ ſi.à præl.& vide Rotam de iu. 7.
in nouis.& text.in c.primo,§.porrò.de ſta.regu. in 6.& ibi Domi.
in ſecundo not.

neceſſitate, licet gl. ibi contrariũ teneat; Sed tene primũ; & per hæc habes quaſi expeditam materiam quotidianã iſtius capituli. Et no. gl. etiã in eo, quod dicit, a ꝙ reſcripta ſunt ſtrictè a intelligenda; licet aliud dixerit Inn. in c. Epiſcopi, de rebus eccle. non alienan. ſed tene primum: facit quod legi. & no. in c. ad hæc. ĩ. eod.

SVMMARIVM.

1 *Moniales non poſſunt clauſtrum exire ſed poſſunt procuratorem conſtituere.*
2 *Reſcriptum debet facere mentionem de alio in ſpecio, & non in genere.*
3 *Capitulum ſuccedit in administratione mortuo prælato; niſi eius administratio eſſet ſuſpecta nam tunc datur administrator.*
4 *Iudex ſi non ſeruat formam reſcripti, proceſſus eſt ipſo iure nullus.*
Forma reſcripti eſt, vt procedat iudex ſecundũ narrata in eo, ſcilicet vt expediantur primò narrata, & poſt reliqua per ordinẽ.
Primò nominatus præſumitur dignior.
5 *Proceſſus factus ſuper reſcripto ſubreptitio non eſt ipſo iure nullus: ſed factus contra formam reſcripti ſic.*
6 *Subreptio ſi non fuit oppoſita, an pars videatur acquieſcere literis. 8.*
7 *Differentia inter obreptionẽ & ſubreptionẽ.*
Obreptio vitiat proceſſum ipſo iure.
9 *Pars ſi omiſit opponere exceptionẽ aptã, põt iudex ex officio actũ irritare ſaltẽ ante, quã ſententia tranſeat in rem iudicatam.*
10 *Communis error, an faciat ius tam in ordinario quam delegato.*
11 *Doctor an poſſit legere per ſubſtitutum.*
12 *Ordo iuris appoſitus in reſcripto an inducat nouam formam.*
Religioſi in abſentia prælati, poſſunt conuenire, & maximè ſi ſunt in ſtudio.
13 *Religioſus eiectus monaſterio, poteſt petere ſe reſtitui in monaſterium.*
14 *Vniuerſitas, ſi non eſt ſoluendo debent ſinguli de vniuerſitate contribuere, & an debeat fieri collecta per librã, an in capita?*

CAP. XXII.

CVm dilecta. Proceſſus factus per literas ſubreptitias irritat: ſed factus ꝯ formã reſcripti irritus nuntiatur. ita cõiter ſummatur: ſed oportet aliter declarare, vt patebit ex. j. dicẽdis. Diuidit principaliter ĩ quatuor ptes. In 1. ſuccicte tãgit q. In 2. irritat ꝓceſſũ ſcdorũ iudicũ. ibi: *deplãdim⁹*. In 3. irritũ decernit ꝓceſſũ primorũ iudicũ. ibi: dictum. In 4. cõmittit cãm, & mãdat reſtitui ſpoliatos ibi: *ideoq;*. Caſus lřalis. uacãte monaſterio Heſiẽ. duę electiões ibi celebratę fuerũt, vna đ cuſtode, & alia đ G. moniali ipſi⁹ mõaſterii. Sup iſtis electionib⁹ cã fuit cõmiſſa 1. Hildeſen. ſcholaſti d co & iudicib⁹ ſuis, ſub hac forma, vt pſonałr ad monaſteriũ accẽdẽtes pſonę idoneę cõmitterent adminiſtrationẽ Abbatiæ, cui fieret reſtitutio quorundã ſubtra e ctorum ab vtraq; parte. Iudices iſti ꝯ for- f mã mãdati ꝓceſſerunt. poſtmodũ cã fuit cõmiſſa Abbati de Remech. & iudicibus b ſuis p ſubreptionẽ: qa in lřis ſuis pter cõſcientiã dñi Papæ, inſertus fuit articulus ille de reſignatione ſubtractorũ, q in lřis prioribus cõtinebatur: & iſti iudices cœ- c perunt ꝓcedere in cauſa: tandẽ negotiũ ad ſedẽ Apoſtolicã eſt delatũ. Papa cognoſcẽs de proceſſibus iudicũ pdictorũ inuenit lřas iudicũ ſecundorũ obtẽtas p d ſurreptionẽ: qa articulus de reſignatione ſubtractorũ pter cõſcientiã dñi Papæ inſertus fuerat in literis ſecundis, q in prioribus poſitus erat; de qbus in ſecundis literis mẽtio nõ fiebat; & ideo Papa caſſauit, qcqd factũ fuit occaſione lřarũ ſecun e darũ. Prætereà primi iudices ꝓceſſerunt cõtra formã mãdati: qa cũ deberẽt accedere ad locũ, & pſonę idoneę adminiſtrationẽ cõmittere Abbatiæ, cui fieret reſignatio ſubtractorũ hinc inde, ipſi hoc capło pternuſſo, de aliis inordinatè cognouerũt; pp qđ dñs Papa ꝓceſſum ipſorũ denũtiauit irritũ & inanẽ: qa ꝯ formã mãdati, & ꝯ iuris ordinẽ ꝓceſſerunt. Mãdat ergo Papa, ꝙ primò iudices reſtituãt quaſdã moniales, q̃ ſpoliatæ fuerant; & poſteà mãdati forma diligẽter obſeruata in negotio ipſo ꝓuia rõne ꝓcedãt. Ber. †No. 1 1. ꝙ in cã electionis põt monialis electa p ſe eſſe in iudicio ad ꝓſecutionem iuris ſui, vel ꝓcuratorẽ cõſtituere. Hodiè verò nõ licet monialib⁹ exire clauſtrũ, ſed bñ cõſtituere ꝓcuratorẽ, vt in c. mulieres, de iu. lib. 6. & in c. indẽnitatibus, de elect. eo lib. & in c. vnico. §. porrò, de ſtat. reg. li. 6. & ibi habes tex. mẽti tenendũ, in qbus caſibus liceat monialib⁹ exire clauſurã monaſterii. Reſpectu verò ꝓcuratoris cõſti- b tuẽdi, cape iſtã reg. b vbicunq; religioſus, vel religioſa põt eſſe in iudicio, põt ꝓcuratorẽ cõſtituere: qa magis eſt decẽs, vt cõpareat p ꝓcuratorẽ, q̃ p ſe. Hãc reg. not. 2 ponit Inn. in c. cũ I. & A. de re iu. †No. 2. ſm vnũ intellřm lřæ, ꝙ nõ ſolũ i ſcđis lřis eſt fiẽda mentio de primis, ſed de q̃libet c notabili cła, c ſeu notabili articulo ꝯtẽtis in primis. Et hoc voluit Hoſt. hic, q intelligit ꝙ ſcđę lřæ faciebãt mentione de primis ĩ gñe, ſed nõ de illo articulo reſtõnis ſubtractorũ, q prioribus iudicibus fuerat cõmiſſus. Et hoc notabile ꝓcederet, ſi in tex. vbi ẽ verbũ, de qb⁹, diceret, de quo: A ſed tex. iſte vř velle, ꝙ de lřis primis non fuerat fcã mẽtio in ſcđis. dictũ tñ Hoſ. eſt verũ in ſe & not. & facit c. inter, de re iud. & qđ legi. & no. i c. 2. de do. & ꝯtu. vbi vi- 3 de. †No. 3. ꝙ monaſterio vacãti dẽt dari p ſupiorẽ adminiſtrator idone⁹: ex quo vř inferendũ, ꝙ capłm nõ ſuccedit in adminiſtratione, mortua Abbatiſſa. Cõtrariũ ego puto verũ, p capłm, ne in agro. §. d Abbate, d de ſtatu reg. in clem. Et ad iſtũ tex. rñdeo dãdo pulchrũ & nouũ intellectũ: ꝙ vbi vacãte eccła ſcãdalũ naſcit̃ ĩter illos de collegio: ita, ꝙ ſuſpecta ẽ eorũ ad e miniſtratio, tũc ſupior e dẽt daŕ illi loco f adminiſtratorẽ; f & i hoc caſu ego ĩtelligo iſtum

Adde Ro. ſi. ſuis ſol. vlt. in c. i. an eccleſiæ inferiores, dicit, ꝙ põt cõſtituere ꝓcuratorẽ, niſi in arduis. & vide Lap. alle. 11. vbi ponit, an plati inferiores poſſint cõſtituere vicariũ perpetuũ.

a Reſcripta ſunt ſtrictè. vide bonũ tex. in cap. P. & G. de of. de. & qđ no. in cap. cãm. ĩ. eo. & in c. q̃uis, lo j. de reſcri. in 6. & p Fel. in d. c. cauſam, in 12. col. in ver. 3. declaratio. Adde Alex. conſi. 117. Ro. conſi. 326. & dicit idem Roma. ſingu. ſuis. fol. 8. quòd reſcripta latè interpretanda ſunt, niſi ſint contra ius cõmune; & dicit, ꝙ ſunt mille tex.

ANT. FRAN. Circa hoc, an reſcripta ſint latè interpretanda, adde, quòd reſcripta beneficialia tanquã ambitioſa ſunt reſtringẽda, vt eſt tex. in c. quamuis, de præben. lib. 6. & voluit Iun. in c. cum in noſtris, de conceſ. præben. & Io. An. in c. ſuſceptũ, de reſcri. eo. li. Et propterea dicimus, quòd reſcriptũ ad beneficia, nõ extenditur ad illa, q̃ aliquis colorate poſſidet, p ut notabiliter voluit Io. Cald. in c. capłm, de reſc. Et de interpretatiõe reſcriptorũ, quæ ſunt impetrata ꝯ ius commune, & quãdo per reſcriptũ tolluntur oẽs exceptiones, qualiter intelligat, & an virtute talis reſcripti obtenti contra ius cõmune, & quãdo ex illo infert magna læſio, quo intelligatur, & qualiter procedi debeat: vide Bal. & doct. in l. quoties. & in l. nec dãnoſa. C. de ꝓci. impe. offe. & hř in c. ex parte el ij. vbi plenè pſcribẽ. de offi. de. & in c. impiali

A Et tũc ñ poſſet bñ cõgruere: qa implicaret cõtradictionẽ, cũ pſens textus ꝯtrium dixerit.

25. q. 2. & in c. ſi quãdo, de reſcrip.

b Cape iſtam regulã. vide quæ dixi. ĩ. c. proxi. in apoſtil. regula iuris.

c Qualibet notabili clauſula. vide hic per Mode. & quæ dixi in c. 1. ĩ eodem.

d §. Abbate. no. p limitatione illi⁹ §. Adde an c. ſuccedat in adminiſtratiõe mortuo Epiſ. Feda. conſi. 300. & conſi. 200.

e Tũc ſuperior. Adde gl. & Io. c. cũ paſtoralis. 2. q. 7. tex. & ibi Arch. in §. œconomus, ſ aut. de aliena. & emphy. Spec. de actore. §. j. ver. cũ ſilř in ſi. gl. mag. ad ſi. in l. cum non ſolum, C. de bo. quæ libe. Bar. & iſtũ in c. nonit, de his, q̃ ſi. à præla. 1 2. col. ibi ſecudò dicit. Bal. in c. olim, ad ſi. ĩ. eo. gl. in c. irrefragabili. §. ſi. in ver. delegatus, circa medium, de offi. ordi. Bar. de his q̃ ſi. à præla. c. pelito. 3. col. Baldũ in l. viduæ, C. de nu. Bart. in l. 1. ff. de autho. tuto. Lu. in l. t. C. vnde vir & vxor. Iſtũ in c. ſicut noſtris, in ſi. de iureiu. Imo. & Rapha. in l. 1. §. fuit quæſitũ, ff. ad Trebe. Bart. & Bal. in l. trãſactionẽ, per illũ textũ, C. de tranſactio.

SEB. SAPIA.

f Adminiſtratorẽ. Facit optimè, ꝙ quando eſt timor ſcandali, & lis eſt inter aliquos, ne deueniant ad arma & rixas; iudex poteſt facere, ꝙ poſſeſſio & fructus ſequeſtrentur, vt ſingu. not. Barto. in l. ſi vſuſfructus. §. ſed ſi inter duos, ff. de vſufruc. Bal. in l. nullus, in princ. C. de ſumma Trinit. & alia alle. Alexan. in conſi. 7. in conſultatione præmiſſa, col. penul. in 5. vol. & latiſſimè tradit Franci. Cur. ſenior, in cõſilio. 61. ſuper eo

go iſtū tex. optimè facit in ar.c.ſi.de ſup. negl.ꝑla.li.6.ꝓ hoc,tex.no. ſm vnū intellectū in c.ſi.de ſta.re.vbi patet,ꝙ ſi monaſteriū vacat ꝑ remotionē Prelati factā ꝓpter ſuū delictū; debet adminiſtrator dari monaſterio:qa eſt ſuſpicio ꝯ monaſteriū in eo: ꝙ toleret Abbatē criminoſum;
4 & no.bñ iſtū caſum & illā:†Itē no.ꝙ ſi iudex delegatus nō ſeruat formā reſcripti, ꝓceſſus ſuꝰ ē ipſo iure nullꝰ;& adhoc allegaẜ quotidie iſte tex. Et no.vnū aliud ſingulare ex iſto tex.ꝙ vbi plura cōmittunẜ i reſcripto,vẜ data forma,vt.ſm ordinē narrationis actorū debeat iudex ꝓcedere:ex quo primo loco narrata,videnẜ ſtudioſiꝰ ꝑmiſſa. Vltimò not.ꝙ moniales poſſunt petere reſtitutionē.qđ prima frōte vẜ impoſſibile:qa reſtitutio nō daẜ niſi ſpoliatis,& his q poſſederūt, vt patet in c.cōſultationibꝰ,de off.deleg.& in c. cū olim.ʒ. de reſt.ſpo.Sed moniales nō poſſunt aliqua poſſidere: qa oĩa ſunt monaſterii,ēt veſtes,quas ferūt, vt no.gl.12.q.1.c.nō dicatis. ergo nō poſſunt ꝑtēdere ſpoliatio- 7
nē,cū ſpoliatio ꝑſupponar habitū poſſeſ- b
ſionis.32.q.2.ĩ cap. qđ verò. De hoc dic, vt latius diceẜ cū gl.ſi. In gl.1.ibi: & cancellarii. not.gl. & facit ſtylus hodiernus curię,ſm quē nō eſt neceſſe ꝓ lr̃is iuſtitię recurrere ad Papā, ſed ad vicecācellariū: c
q tñ ſcribit noĩe Papę , & apponiẜ bulla d
a Papę;& in hoc ſeruādus eſt ſtylus curię.a
5 †In gl.a. Pondera bñ iſtā gl.vult.n.ꝙ literæ ſubreptitiæ nō valēt,nec ꝓceſſus inde factus. Sed in ꝯtrariū facit tex.in eo,ꝙ Papa nō declarauit ꝓceſſum ſecundorū iudicū irritū : ſed irritauit.& ideo gl.penul.aliter dicit,ſ.ꝙ ꝓceſſus geſtus ꝑ literas ſubreptitias nō eſt ipſo iure irritus, ſed irritādus:ſed factus ꝯ formā reſcripti eſt irritus;& iſtud applaudet literæ;& ſm hoc ꝓceſſit illud cōe ſummariū, de quo
6 ſuprà. †Sed ꝯ hoc inſtatur fortiter:ſi lr̃æ ſubreptitiæ nō ſunt nullæ: aut nō fuit exceptum,nec appellatū;non debet ꝓceſſus irritari:qa pars videẜ acqeſcere illis lr̃is; & exceptio declinatoria cōtra iudicē nō poteſt opponi poſt lit.conteſt. Quinimo fuit opinio Bart.& plurimorū,ꝙ niſi opponat in principio,non pōt poſteà opponi:qa litigando corā iudice ſup aliis, videẜ approbare ꝑſonā iudicis.De quo dicendū, vt plenè nota.in d.c.inter, & in l.

articulo.& Decl.in l.ſi.col.2 iū ſi.C.de edic.dĩ.Adr.faciunt ꝗ in materia euitandi ſcandali cumulat Feli.in c. nihil prodeſt ĩ de ꝑlenip. c
a Stylus curiæ. Adde gl.in c.ſtatutū in prin. in ver.literarū,de reſcrip. in 6.Aegi.conclu.602.cancellaria.gl.1.ad ſi.c.ſi. de procu.Domini. poſt Imo.in d.c.ſtatutum,in 6.col. Hoſt.& Io.An.& do.hic.

ZACHARIAS. Adde quæ no. in proœ. Grego. ad iſtū nu.1.vbi alle. Hipp.de Marſ.ſin. ſuo 113.qđ incip. ſtylus curiæ eſt attendendus.& 10 c. ex literis, in apoſtillis, in ver.ſtylus curiæ.ĩ.eo.ti. & per Feli. in c.2. col.10.ver. ſtylus curiæ, de praſcri.

ANT. FRAN. Circa iſtā materiā de ſtylo curiæ, an & qñ ſit attēdēdus & ſeruari debeat; habeẜ ꝑ Cy.in l.2. C.ꝗ ſit lō. ꝯſue. & habeẜ in c.cū venerabilis,& in c. licet,& 10 c. ꝗ gratia,de criml.fal.& vide Hoſt. in c.ex literis,de cōſti.& in c.adhęc,de ſen. excō.& habeẜ i cl. ſi.de ver.ſig. & vide Io. And.in c.ſi. de cōſuet. in ſum. quā ibi ponit, in ver.de ſtylo.&no. in l.i C.de ſacroſ. eccl. & eſt bo.tex. ĩ l.3.C.de bo.uac. lib.10.Et ꝓpterea dicimus, ꝙ omiſſio ſtyli curiæ hēt vitiare gratiā . & habeẜ in ꝑalleg.c. licet,de cri.fal. & vide Spe. in tit.de app.l §.de of.ver. vt autē. vbi dixit; ꝙ ideò ſtylꝰ curię eſt attēdendus , & ſeruādus; qa diciẜ initi iuri cōmuni.

b Literas ſorripitias , & obreptitias.Adde Butr.10 c.ex parte in 2.nota.de capel.mo.& in c.ſup literis,in 10.co.ĩ.eo.ibi, vẜ dic ꝙ legiſtę. But. in c. cæterū.ĩ.eo.ĩ 4.col. tñ Inn.non dicit , ꝓut iſti innuunt , ꝙ ꝓceſſus ex literis obreptitiis,ſit nullꝰ:ſed ꝙ eſt irritādus , qñcūq; opponeret:nō ſic ĩ ſurreptitijs: qa niſi opponatur à principio, nō pōt poſteà opponi. Et adde Inn. ĩ.eo.c.ad aures,quaſi id ĩ ſin. vbi etiā dicit per iſtum tex.caſſandū eſſe q.cquid ſit per literas obreptitias.& vide Imo.hic & ĩ.eo.c.ad audientiā,in 4.col. impugnantem hanc differentiam: qa imò proceſſus valet mero iure vtroq; caſu tā per obreptitias,ꝗ per ſubreptitias: vnde in effectu non videẜ iſta differentia ſm Imol.referentem ſuprà eodem, ſuper literis, idē velle. Notabis tñ ꝙ licet ꝓceſſus factus vigore lrarū ad lites non irriteẜ, & ſi fuerint ſubreptitiæ,ſi à principio nō fuit oppoſitū;tñ fallit,vbi ꝓceſſus ꝑiudicat bono publico:qa pōt reuocari qñcunq;.Pro quo ē

2.ff.ſi qs in ius voca.& in l.qdam cōſulebāt,ff.de re iu.Sol.hoc ꝯrariū. vario modo intelligiẜ iſte tex.qdam intellexerūt, ꝙ literæ ſubreptitiæ ſunt ipſo iure nullæ; ideo ſine exceptione ꝓceſſus nō valet, vt ſentit iſta gl 2.Sed iſta opinio tolliẜ ꝑ ea que plenè dixi in c.cæterū ĩ.eo. Secunda opinio ſeu lect.eſt, ꝙ iſtæ literæ erāt furtiuæ,ſeu falſæ.hæc lectura nō cōgruit tex. qa diciẜ,ꝙ fuerūt impetratæ ꝑ ſubreptionem. Itē pōderatur,qa nō faciebant mētionē de prioribus. Tertia lect.eſt, vt intelligatur ꝙ hic fuerat exceptū & appellatū à prioribus iudicibus: ſed tunc oportet dicere,ꝙ ꝓceſſus fuit nullus ꝑ c.ſuper qſtionū,in ſi.de off.deleg.& c.ſi à iudice, & c.nō ſolū,de app.li.6. Ex ſatis pōt ſuſtētari iſte intelĺs. & ad iſtā lram,cū dicit irritādū,dic ꝙ referẜ ad factū, nō ad ius:qa ſæpe irritanẜ ea,ꝗ de iure ſunt nulla,vt in c.ex parte,de teſt. & in c. accedēs.1.iūcta. gl.vt lit.nō cōte. & hunc intellectū hactenus fui ſecutus. †Quartū intelĺm ſingu-
7 lariter ponit In. faciēs nouā drĩam inter
b lr̃as ſubreptitias & obreptitias. b Appellat ſubreptitias,qñ falſo expreſſo, vel veritate ſuppreſſa,lr̃æ fuerūt impetratæ; & in iſtis ꝓcedat ꝯriū quod.ĩ.formam.Obreptitias verò appellat , qñ ꝑ inuolutionē
c verborū,c puta ironice,d vẜ calide loquē
d do lr̃æ effugiūt deliberatā cōſciētiā Principis. Nā tunc iſtæ lr̃æ dolo ſunt obtētæ; ideo ꝓceſſus dēt eſſe nullus citra oēm exceptionē , ſicut in ſnĩa lata dolo pōtis ꝯ abſentē,vt tex.no.ĩ l.ſi ꝑtor.§.Marcellus, ff.de iud.Et hāc drĩam tenebis ſemꝑ mēti.Nā a pro iure nō ꝓbatur:imò leges ꝓmiſcuè videnẜ vti his vocabulis , vt in l.ſi qs obrepſerit,cū materia ſua.ff.de fal.iſte intelĺs nō multū ꝯgruit iſti lr̃æ:qa expreſſè hic dẜ,ꝙ fuerunt impetratæ per ſubreptionē. Itē pōderatur,ꝙ in ſecundis non fiebat mētionem de prioribus. Et in eo, qđ dẜ,ꝙ ꝑter cōſcientiā nr̃am,&c. pōt dici ꝙ ideo ꝑter conſcientiā Papæ:qa ſi Papa fuiſſet recordatus, ꝙ priorībꝰ illū articulū cōmiſiſſet; non delegaſſet illū ſcđis, ad hoc,ca.ex parte ĩ.de off.dele. Lectura tñ Inn.in ſe ſatis poteſt ſuſtineri ; ex quo literæ non ꝓceſſerunt de cōſcientia deliberata Papæ; & tu tenebis ſemꝑ iſtam le-
g ctură menti. †Cogitaui nunc dare quin
e tum intellectū . & nouū, e quē ego credo

tex.nota.hic ſm vnū intellectum iſtius,q eſt ēt de mente Imolæ hic.
ZACHARIAS. Per inuolutionē verborū. Adde de iſta drĩa per Bal.in l.&ſi.legib.C.ſi cōtra ius,& in l.1.C.ſi nup.ex reſcr.prin.per & ꝗ ſit eius pœna,no.Bar.in l.ſi qs obrepſerit, & ibi Alex.ff. de fal. & in l. ſi qs, de reb.eo. Bal.in l.qcunque,ad ſi.C.de ſeruis fugitiuis.

SEB. SAPIA.
d Ironicè. vide Fel. in c.ad audiētiam 2.col.13. ver. falſit.1.ĩ.eod.

e Et nouū. verè non eſt ſua inuētio:ſed habeo quandā lectu. quā qdam ſolennis doctor, diſcipulus do.Card. cōpilauit. & ipſe dat iſtum intellectū:& dicit, ꝙ motu ꝓprio Papa dedit illas lr̃as primas,& ad vtilitatē monaſterij. Et ita dicit:limitandū eſſe c.cęterū.& c. ſi aūt.ĩ. eod.vt nō habeant locū, qñ ſunt conceſſæ motu ꝓprio,& ad vtilitatē eccleſiæ, vel tertij.bene facit dictū Inn.in c. accedētibꝰ, de priuil.Tu pōdera: qa facit ꝓ dcō iſtorum.l. ſi cōmu.ſſ. quemad. ſer. ami. vbi ꝑꝑ cōmiſtionē qs hēt id, qđ ſi haberet ſolus. Itē pōdera,qa iſtud ē diuinare,ꝙ fuerit impetratū motu ꝓprio:nec ꝑſumiẜ c. ſi motu ꝓprio, de pb.in 6. Pōdera ēt,qa ꝗtūad ꝑiudiciū tacētis,debuit valere ꝓceſſus, licet nō ꝗtum ad ꝑiudiciū monaſterij. Cogita bñ, & pōdera dict.Inno.hic, ver. ordinem, vbi dicit.ꝙ iſtæ moniales, nō poterāt renūciare ordini appoſito ĩ primis literis , ex eo,qa Papa ex certa ſciētia illū appoſuerat in fauorē monaſterii. Nā ſi ſi poterāt renūciare ordini:ergo nō poterāt renūciare primis literis.Sed tacendo & nō opponendo ꝯ ſcđas literas de primis, videnẜ renunciaſſe primis ; & non poterant illis ipſis lr̃is renunciare,quia in fauorē monaſterij illæ emanauerunt:ergo ſequtur ꝙ dictū iſtorum fuit Innocētij.Pondera bene:& vide hic Ioanne.de Imola: q dicit,ꝙ licet ſnĩa interlocutoria tranſeat in rem iudicatā:tñ non tranſit quo ad ſuperiorē, vt no.in c.cū dilecti, de elect.Andr.Barba.
ANT. FRANC. Et an,& qñ rerū cōmiſtio opereẜ,vt vna trahat ad ſe aliā;vide ꝗ habentur in c.quod in dubijs,de cōſe.eccl.vel altā. & in c.cū Marthæ.in §.qſiuiſti,de celebra.miſſ.& in l.1.§. ite quis ſi qs,ff.de aqua quoti.& æſti. Et pcĺo eſt,ꝙ ſi cōmiſta ſunt ſeparabilia, vnū nō trahit ad ſe reliquū.Si verò ſunt inſeparabilia:& tūc aut ſunt

verũ.q aut lræ ſubreptitiæ cõcernũt ꝑiu-
diciũ priuatũ:& tũc hẽt locũ, q niſi exci-
piaẽ, ꝓceſſus tenet. Aut cõcernũt vtilitatẽ
a publicã:ita,q primæ lræ hic tã ad vtilita
tẽ priuatã,quã ad publicũ emanauerũt:&
tũc dico, q licet ꝓceſſus teneat geſtus ꝑ
ſcđas,ex quo iudices habebãt iuriſditio-
nẽ,licet elidibilẽ;tñ ſuperior ex offõ ſuo
9 põt illũ ꝓceſſum irritare. †Quia omiſsio
exceptionis à parte non debet ꝑiudicare
nec viã ꝑcludere, quomin⁹ iudex ex offõ
ſuo poſſit irritare qñcunq;, ſaltẽ ante,q̃
a ſnĩa trãſeat ĩ rẽ iudicatã. Pro hoc gl.no.a
ſup verbo,abſentia,in c.1. de elect. li.6.q̃
b dicit,q licet ps b nõ poſſit poſt lit.cõt.ex
cipe ꝯ ꝓcuratorẽ,& eũ onerare ad ꝓban
dũ mãdatũ p l.Põponi⁹.in §.rati,ff. de ꝓ
cur.iudex tñ ex offõ põt,ne iudiciũ ſit fru
ſtratoriũ. Et ſic iſte tex.põt ĩtelligi ꝓpriẽ,
dũ dicit,irritandũ; & habeẽ ſingularia &
not.limitati.i hac ma. Sed ꝯ ꝑdicta oppo
niẽ.Ex quo.n.iſti putabãẽ iudices, debuit
ex cõi errore valere ꝓceſſus, vt in l. Bar-
bari⁹,ff.de offõ ꝑtor. & in l.forte,ff.de of
10 fi.ꝑſi. †Solu.Inn.ponit vnã ſingularẽ li-
mitationẽ in hac ma. Dicit.n.q materia
legis,Barbarius, nõ habet locũ in delega
to.Rõ diuerſitatis eſt:q̃ corã ordinario
verſaẽ vtilitas plurimorũ,cũ multi ex ne-
ceſſitate habeãt adire ordinariũ; & ideõ
cõis error facit valere geſta:ſed in delega
to nõ vertiẽ niſi vtilitas duorũ, ſeu ptiũ.
Guli.de Cu.ſecutus eſt hãc ſniam in de-
legato ad vnã cãm , ſecus in delegato ad
vniuerſitatẽ cãrũ: q̃ ille cõparaẽ ordina-
rio,vt no.gl. in c.cũ cãm,de appell.& no.
in l.cũ ꝑtor,ff.de iudic. Moderniores hic
c cõiter impugnãt hoc dictũ Innocẽtij;&
nõ immeritõ.Nã tex.vr in oppoſitũ.3.q.
7.c.Iuli.§.tria.i ver.verũ.& l.2.C.de ſent.
& interloc.oĩum iud.vbi cã fuit delegata
ſeruo,q putabaẽ liber:& concludiẽ ſniam
nõ debere irritari;licet poſteà detegaẽ q
eſſet ſeruus,ad idẽ.l.1.C.de teſtam.vbi ſi
ſeruus fuerit in teſtẽ adhibitus in vno te-
ſtamento,nõ vitiaẽ teſtamentũ, ſi tpe cõ-
fectionis ille putabatur liber. Impugnat
etiã hoc dictũ Innoc.Bart.in repet.dictę
l.Barbarius,do. Ant. hic diſtinxit,q aut
defectus ſurgit ex pſona iudicis: & tole-
rantia operaẽ ita in delegato, ſicut in or
dinario,vt in iuri.ꝑalleg a. Aut ſurgit ex

cõmiſsione: & tũc tolerãtia ſeu error nõ
facit valere geſta in delegato;& ſic põt in
telligi iſte textus.Nã ſm eum,ſi tolerare
indiſtincter operareẽ in delegato, ad qd
requireretẽ, vt dato iuriſdictiõis defectu,de
beat primõ ꝓnũtiare ſe iudicẽ, vt not.in
c.2.de dila. p Inno? Aduerte ad hãc rõ-
nẽ, licet vera ſit in ſe,non tñ ponit aliqd
ſpeciale in delegato . Nã idẽ eſt in ordi-
nario . Nã ſi corã eo p errorem litigauit
aliqs de nõ ſua iuriſdictione, nõ valet ꝓ
ceſſus, niſi prius ſe iudicẽ ꝓnuntiauerit,
vt ꝓbaẽ in l.ſi p errorẽ,ff.de iuriſdictiõe
oium iudicũ. p Bar.in l.2.ff.ſi qs ius voc.
non ie. Et dubito multũ in hac materia,
quare cõis error facit valere geſta , in l.
Barbarius,& no.in d.l. ſi p errorẽ.Vnde
circa hoc poſſet ſic ad præſens dici,q aut
cõis error eſt circa talẽ fundamentũ iu-
riſdictionis:vt ĩpa putaẽ Poteſtas vel Eps,
q non eſt;& valent geſta iuriſdictionalia
propter cõmunem errorem,& vtilitatem
plurimorum,vt in d.l.Barbarius. Aut er
ror contingit reſpectu vnius pſonæ tan-
tùm; & tunc talis error non facit ualere
geſta: & ſic intelligerẽ dictam l.ſi p erro
rem;& hoc caſu non verſaẽ utilitas pluri
morũ, nec publica. Sed nunc incipit ma
ior q̃ſtio,quare non ita dicemus in dele-
gato ? Poteſt dici,q cũ ſuperior cõmittit
cauſam,in ipſa cõmiſsione uerſaẽ ius pu-
blicũ & utilitas publica:q̃ a cõmittit iure
publico.l.3.ff.de iuriſdict.om.iud.Notat
Bartolus in repet.dictę l.Barbarius,licet
aliud hic ſenſerit dñs Ant.ſed primũ ue-
rius.Vnde commiſsio facta à iure publi-
co,non debet uitiari propter uitium p-
ſonæ iudicis clandeſtinum.Sed qñ error
eſſet intrinſecus.ſ. circa commiſsionem,
tunc,cùm non ſit rei probabilis ignoran
tia; non debet tenere ꝓceſſus. Sed du-
bium eſt,qñ ignorantia eſſet probabilis:
& fortè poſſet dici ualere proceſſum;niſi
ius in pœnam ipſum caſſet , & ſic loquitur
cap. primũ, de reſcrip. lib.6.uel quando
altera partium fuiſſet in culpa ;& agitur
de ualiditate reſpectu ip ſius . Ad iſtum
textum poteſt reſpo deri intelligendo,
ꝓut ſuprà dixi, q ex officio ſuo ſuperior
irritauit;& quia impetrans fuerit in cul-
11 pa. †In glo. tertia in fine. facit ad quæ-
d ſtionem , an doctor d poſsit legere per

eiuſdem naturæ;& vnũ trahit ad ſe aliud: aut ſunt diuerſæ naturæ,& tunc vnũ nõ trahiẽ ab alio;licet ſit magis dignũ alio . de quo vide Car.in cle.1.de deci.in 2.opp.& vide no.in c.2.de cã poſ.& ꝓprie.& in c.a.de ord.cogn.& ea q̃ habẽtur in l. ꝑcipimus.p Bal. & alios.C. de app.vbi ponit illa q.qñ ſunt duo cohæredes, vel duo colligitan tes, quorũ vn⁹ eſt clericus, & alter laic⁹. qs iudex ſit adeũd⁹, an eccl'ia ſticus, vel ſeclaris.

a Gl.not. de illa ex clamat iſte i c.in-ſinuite,i var. poſt modu.ſ. de off.de leg. & doct. in c. cãm,q.el j.de iud. & vide Pet.de Anch.in c.j. de ꝓcu. vbi dicit aẽ ibi caſum ꝓ ipſa gl. in ver.abſetia.& plene p d. meũ i d.c. cãm.q,in 5.col.& in fi. vbi dicit eẽ caſum valde ſing. pro illa gl.in l.ni. §.ſed & ſi quis,C. de admin. tut.

Adde Rom.cõſi. 467. vbi dicit q iudex debet nul-liter agenẽ repel lere, ne eluſorij actus corã eo ſiãt parte nõ opponẽ te.& vide eundem conſi.227

SEB. SAPIA.

b Licet pars. Vide do.Alex. in l.4.§. hoc autẽ iudiciũ, ff.de dã. infec.vbi latè ꝯcludit, q iu dex põt offm im-partiri nõ petẽti, ne iudiciũ reddaẽ aluſoriũ. no.Pau de Caſ. & Mod.in l. vbi pactum, C. de tranſactio.

c Hic cõiter impu-gnãt.Adde Bal.in d.l. Barbarius, in lec.15.co. ibi:vnũ non omitto, & in l.2.in vlt.col.C.đ ſer. & in l.nõ du-bium,in vlt.char. in 15.opp.C.de le gi. & in d.l.2. & repet.d.l. Barbar. in 7.col.ibi:venio ad rõnẽ . Et iſtam opi. cõem, tenent ẽt Butr. & Imo.& Domi.ſ.eo.tit.ſci ſcitatus, vlti.col. & ibi dixi,& Maria.in c. fraterni-tacis, in v.col. de hære.& Imo.in l.q̃dam cõſulebat,in 13.col.ibi.& aduerte,ff.de re iud.idem Io.de Fan.in §.tria. hic alle.3.q.7.p d.l.2. de ſent.canonizatam ibi.& ſentit gl.in d.l.Barbarius,dũ allegat di-ctam.l.2.& do.meus hic,& alij moderni.Limitabis tñ hoc dũmodò error ſit circa defectũ pſonæ delegati: ſecus ſi reſpectu reſcripti im-petrati,vel circa cõcernentia gratiã:q̃a geſta non validantur,p tex. hic ſm Butr.Imo.& Dom.niſi iudices pronunciarent ſup cõpetentia ſm iſtũ hic. Itẽ niſi eſſet ꝓbabilis ignorãtia circa vitiũ cõmiſsiõis: d quia fortè valet proceſſus ſecũdum iſtum, niſi in caſibus, vt hic per eum.& omnino videbis hic per Moder.

Adde,q Rom.ſing.ſuis fol.pen.dicit,q licet ſnĩa lata ab infame,vel ſeruo communi errore ſuſtineatur; q tamen non habet locum , vbi partes ſciebant defectum iudicis.

ZACHARIAS. Adde q voluit allegare Ro.ſing.ſuo 763. quod in c.l. Barbarius. vbi alle.ſing.dictũ Cald.in c.ad ꝓbandũ,de re iu.& Ant.referentẽ in c.Sciſcitatus,de.ſ.iſto tit. Adde tu,q Card.ſeq.iſte l c. poſt ceſsionẽ, ver. Idẽ ſi erat oc cultũ, col.pen.de ꝓba.Imo.in c.di-lectus,lo ij.col. 5. & ibi iſte poſt eũ, de ꝑben. in 4.col. Gemi.in c. Sacer-dotes,2.q.7. Fel.ĩ all.ſ.c.ad ꝓbãdũ, col. 4. circa me-diũ,& Alex.in l.i. §.Si quis ita,ff.de verb. oblig.

ANT. FRAN. Circa hoc de actu facto,vel à iudice vel notario,q re-uera nõ erat talis; licet cõi opiniõe ſic reputaretẽ, ſi il la, in cui⁹ fauorẽ ſiebat actus , ſcie-bat defectũ faciẽ-tis actũ ; dicas, q hoc noluit Io.An. in c.cũ dilectus,& ſolue.& Io. Cal.ſ c.ad ꝓbãdũ, de re iu. ꝓ quo vide bo. tex.in l.cũ q̃dã.in §.ſuũ hæredẽ.ff. đ acq.hæred. Et ad das q ad hoc , vt actus valeat geſt⁹ ab eo, q cõi opi-nione reputaẽ ha bilis, ẽ neceſſe, q ꝯcurrat poſſeſsio vl' quaſi poſſeſsio faciendi tales a-ctus, iuxta tex.in c.cõſultationib⁹, & ibi ꝑ gl. & do. de iure pat. & no. Inn.in c.nihil, de ele. Et adde ẽt, q iſte error cõis o-peraẽ & ꝑſumitur ante,q̃ p ſniam de claretẽ, q talis iu-dex, vel notarius ſit infamis:q̃a to lerant geſta ante talẽ ſniam pp cõ munẽ errorẽ : ſed facta poſt ſniam latã non tolaran-tur:qñ ex ipſa ſen tentia reſultat no toriũ in ꝯriũ , vt voluit Bal.not.in auth.habita,in 7. col.C.ne ſi.ꝓ pac. per tex.quem dicit ſingularem,in auth.de tabellio.in §.pe. De quo vide etiã per d.Car.in cle.1.in §.5.in 13.q.de regula.& per Alex.ple nè in conſi.138.in 1.parte conſiliorum . Et adde, q talis communis error in ſpiritualibus,nihil operatur, niſi in cõtentioſis,vt p Arch. 11.q.3.in c.1.& no.Bal.in l.2.de ſent.& interlo.om.iud. Et adde,q etiam communis talis error nõ nocet pupillo eius fauore,vt voluit Spec.in tit.de tut. in c.5.in ver. quid ſi pupillus,in fine.

d An doctor.vide plenè p do.Car.& do.meũ & alios Mod.ĩ c.fi.de off. dele.& p Bar.i l. nemo,ff.de duo.re.& Bal.i l.ſi,ff.de duo.re.& Bal.ĩ l.ſi.ff.de exc.tit.Bal.& Sal.i.l.i.§.ne it.C.đ c.tol.gl.& do.i l.i.C.đ mã ci.& colo.li.11.Pe.đ Anch.i c.is,cui,de off.dele.16.& i c.ex tiſpãdę, ſubſtitu-

§.q verò, de ꝑbē.& gl.pe.in l.q̃ſquis, la.1.C.de epiſ.& cle.Spe.in tit. de ſala.§.utrū.uer.q̃d ſi doctor.& ꝑ iſtū in c.1.in 3.col. de ſum. tri. & per do.meū.in c.fi.in uer.perſonaliter.de dila.

a SEB. SAPIA. Per ſubſtitutū.uide do.And.Sicu.in c.fi.in pen.char. ad fi.ī.de offi.dele.ubi dicit, ut ipſe appellat, unū dictū nouū & inauditum: ꝙ licet doctor cōductus ad legēdū, nō poſſit legere per ſubſtitutū: tñ ſi legit ꝑ 20.an.pōt legere: quia efficit illuſtris, & perſonæ illuſtres poſſunt deſeruire per ſubſtitutū.l.quiſquis C. de epiſ.& cler. ſed reprobat do. In.in l.1. colū. 4. verſi. quintū exēplū.ff.de offi.ei⁹. & uide etiā Bar. ī l.1.C.de princ. agē.in reb.lib. 12. ubi dicit, ꝙ doctor dēt legere ꝑ ſubſtitutū, q̃ etiā ſit doctor, non ꝑ ſcholarem.

b Ordo iuris. In q̃ſtū hic docto.allegāt Fut.ī d.§.ſtari, illud originaliter fuit dictū cuiuſdā Card.Ottoniſquē refert & ſeq̄t Hoſt.in c.fi.de ꝓb.& vide Bar.ī l. ſocietatē.§. arbitrorū,ff.ꝓ ſocio. Hoſt.ī c.2.ð arbi. & cum Bart.tenet Raph.ī l.1.C.ð arbi.& uide iſtū ī c. cām, q̃ de re iudi. circa h.& plenè ꝑ domi. meum hic.

a ſubſtitutū,ᵃ de quo vide Io. And.ī regula, ꝙ ꝑ aliū, in Mercu.& ꝑ Bar.in l.nemo eſt 12 q neſciat,ff.ð re.dub.† In gl. ī verb. *iuris ordinem* ibi,*ꝓcipuè, quia illa fuit forma mādati*. No.ſingl̄r iſtū tex.ſcḋm iſtū intellectum b gl.ſi ordo iuris ᵇ apponiṫ in reſcripto; reſcriptū vṫ inducere ibi nouā formā Iuris. Sed ꝯ̃ hoc facit: nā ſi exprimiṫ, q̃d ineſt; nihil noui operaṫ exp̄ſſio, vt in l. conditiones extrinſec⁹.ff.de cōdi.& demon.& & no.in c.ſignificaſti.ī.de elec. Itē forti⁹ iſte ordo, vt prius cognoſcaṫ ð ſpoliatione, q̃ de ꝓprietate, vel aliis articulis, non eſt ſubſtātificus. Vñ ſi ꝑuertiṫ, & nō opponaṫ, tenet ſñia, vt in l.1.C.de appel. Generaliter traditṫ, ꝙ ꝑuerſio cauſę ad cām nō vitiat ipſo iure, vt no.in l.ꝓlatā.C.ð ſentē.& ꝓbaṫ in d.1.Si ergo iuris ordo non eſt in hoc ſubſtātificus, ergo nec forma appoſita ī reſcripto, q̃d cōtinet id, q̃d ius cōe. Sol.ꝯ̃riū eſt difficile.Do. Ant.dicit, ꝙ nō exprimebaṫ iſta forma ī reſcripto, ꝓut inerat de iure: q̄a à iure ineſt de iuſtitia, & ñ de neceſſitate. Si verò deduciṫ ī formā hoīs, tūc ineſt ille ordo ð forma & nō de iuſtitia tantū. Et tene mēti hoc dictū, ꝓ quo facit ſingulare dictū Bar. in l.diē ꝓferre, in §.ſtari.ff.de arb.vbi dicit, c ꝙ ſi ꝯ̃promittiṫ ᶜ in arbitrū, hoc exp̄ſſo, vt ꝓcedat de iure tātū: ñ valet ꝓceſſ⁹, ſeu ſñia, ſi arbiter ꝓceſſit ꝯ̃ ius: q̄a nō ſeruauit formā cōpromiſſi. Sed illud dictum d Bar.reprobauit Frā.de Are.ī l. ſi q̄s arbitratu.ff.de ver.obl. & ip̄m fuit ſecut⁹ do-

Cōtrariū videtur ſenſiſſe Bald.in c.cōſanguinei, in fi.ibi: & ꝑ hoc decidiṫ q̄ō.de re iudi.& voluit dominus Anto.in c.quintaualllis, in quarta differentia, de iureiur.& in c.ex inſinuatione, verſi.facit, ꝙ delegetur cā. & ibi faciunt ad illa, quæ Bar. dimittit indeciſa.ī.eo.tit.de reſcriptis.Tenet tñ in practica opinio.Bart.in dicto §.ſtari.& vide omnino Ioan. de Imo.in dicto c.ex inſinuatione, in ſecūda col.& Alex.in dicto. §. Arbitrorum, in epoſt.& Lud.Romanū, in rub.ff.de arbit.in 7.col. in ſua repe.& Imo.in d.c.quintaualllis, in 14.col.& in c.fi.in 4.colum. de emp.& vendi. Sali.in d.§.arbitrorū, & ibi Flo.de ſancto Petro, in in repe.& dicit Rapha.in dicta.l.1. quod licet in ſcholis tenuerit ꝯ̃ Bar.tamē in practica eſſet difficile obtinere contra eum.& illud idē tenuit Ang.in d.l.prima.Ego conſului ſecundum opin.Barto. apud Rauennam.& vide plenè per domi.Feli. pro & cōtra in ca.cauſam, q̃ de re iudi.in 4.col.ibi, quando in cōmiſſione hominis, cum duabus ſequentibus.Aduertas tamen, quod dictum Otto. relatū ab Hoſtien.in dicto cap.finali, de præbendis. ꝙ licet ſententia ordinarij in iuſta contra ius litigatoris tranſeat in rem iudicatā, cap. cùm inter vos, de re iudica.non tñ ſententia delegati: quia iudicat ꝯ̃ formam manda.de facienda iuſtitia, etiā ſi excōmunicet.& ita cōſuluit Ioā. de Lig. Lau. de Pinu.Car & Lap.Caſtel.vt ibi refert do.Car.Flo.& do.poſt Lap.in c.venerabilibus.§.1.in 2.colum. de ſenten. excōmu. in 6.& in c.1.in 5.col.de officio delegati, in 6.& Old. conſilio 81. quòd proceſſus, in principio & conſilio.113.magiſter.in 3.colū. & Lap.alleg.115.quidam expoſuit.& do.meus in cap. in literis. in 7. col.de offi.deleg.

Adde, ꝙ ſñiam Bar.tenet Fulgo.conſi.180.& an ꝑpoſteratio ordinis vitiet actū, Ro.conſi.404.& dicit Cald.cōſ.2. ð reſcript. ꝙ forma reſcripti eſt ſeruāda, niſi ꝑuertat ordinē iuris.& an ꝓceſſus factus contra ordinē iuris ſit nullus ipſo iure, vide Fran.Aret.conſi.74.

c SEB. SAPIA. Q̃d ſi cōpromittiṫ.Vide Bal.in le.iuſtitia, ff.de iuſti. & iur.vbi dicit, ꝙ ſi cōmittaṫ iudici, ꝙ ꝓnuntiet de veritate, iuſtitia & iure, debet obſeruare ius commune.& dicit Ange.in §.exhæreda-re.in auſ.de hære.& Falc.col.1.ꝙ ſi dicatur, iuſtitiam faciat, debet ſeruari ordo iudiciarius & pronunciari de iure.& tex.ibi iuncta gl. & hoc etiam uult Bal.in c.cum ueniſſet, de teſti.

d Nouam formam. Decē ſignant, quibus cognoſcitur, quando detur forma: uide hic plenè ꝑ Moder.in 10.col. in uer.de formæ obſeruantia & in 16.co.ponunt regulā ꝙ geſta ꝯ̃ formā ſunt nulla, ut hic.& in c.piſanis, de reſt. ſpo.& in c.uenerabili, de off.deleg. & in l.cū hi.§.ſi ꝑtor, ff.de tranſac. But.in c. cū olim in pe.col. ibi: oppono, ꝙ factū, de eli poſ. Imo.in l.ſi ꝗ̃ramus, in 3.col. ibi.hoc tñ limita ff.de teſt. Bal.in l. 3.§.Ofilius, in lectu. antiqua, ff.ne quis eū. Inn. in c. cū cōſuetudinis, de cōſu.Cal. in diſputa.ſtatuto ciuitatis cauetur, ꝙ ſi ab actor. in 1.co. Do.in c.2.& in 2. col.ibi: iſtud credo.ī.de reſcri.In no.c.fi.in 1. gl.de ſac.nō iteran. Rotā de re iud.in nouis. & de iud. 14. in nouis. Bald.in auth.habita, in 4. col.C. ne filius ꝓ pa. Thomā Fa.in dubio Rotæ. 24. Itē fuit conſultū ꝑ Aegi. & Bal.de app.nouit. Bar.in l.1.in 9. col. ff.de cond. ī ꝺdeb. Bal. in c.fi. in ult. col. de dol. & contu.

mi. Ant.in c.quintauallis, de iureiur. motus: quia illud ineſt à iure, ut arbiter ꝓcedat ſcḋm ius, licet ſecus in arbitratore. Ideo illa exp̄ſſio in cōpromiſſo nihil operaṫ. dicit tñ ibi, ꝙ illud ineſt à iure de neceſſitate. Et ſic poſſet cōcordari dictū domi.Ant.hic cū dicto illo in c. q̄ntauallis. ꝙ iſtud ð quo hic, inerat de iuſtitia & nō ð neceſſitate. Sed mihi hoc nō ſatisfacit: q̄ñ in arbitro ñ ineſt illud ð neceſſitate, ut ꝓcedat ſcḋm ius, ſed de iuſtitia tm̄. Patet, q̄a ſi iniquè ꝓcedit, tenet ꝓceſſus, ut in d.§.ſtari.& in d.c.ꝑ tuas.ī.de arb. Itē ñ inē à iure ꝓ forma maximè ſubſtātifica. Sed q̄ñ exprimiṫ in cōpromiſſo, uṫ apponi ꝓ ſubſtātifica. uñ ex quo exp̄ſſio eius, q̃d ineſt à iure, pōt aliq̄d operari ꝑter iuris diſpoſitionē; ſemꝑ dēt intelligi, ut aliq̄d opereṫ; q̄a uerba ſemꝑ dñt aliq̄d operari, ut in c.ſi Papa, de priu.li.6.& ī l.ſi q̄ñ C.ð inoff.teſt. Hoc uerò caſu pōt operari exp̄ſſio, ut delegat⁹ hēat procedere ſcḋm ius ꝓ forma; & ꝑ hoc ſubſtineo illud notabile & quotidianū d. Bar. In ꝯ̃riū tñ facit notabile & ſingulare dictū Io. An.ī c. prudētiā, de off.dele. ubi dicit, ꝙ ſi cōmittiṫ cā alicui hoc exp̄ſſo, ꝙ dēat cōdēnare Titiū reū, ſi cōſtiterit eū obligatū Sēpro. actori; ꝙ ſi iudex cōdēnauit, licet ſibi nō ꝯ̃ſtet de obligatione, tenet ſñia ſcḋm eū: q̄a illa exp̄ſſio, cū ineēt à iure, nō inducit d nouā formā, ᵈ ſed poti⁹ ſapit īſtructionē ad cām. Et ī hoc articulo q̄a docto. nihil poſuit, imò nihil ferè tāgūt hic, ego aliàs

Rn.cōſ.256.approbo ſnēas.& 266.iſte Petrus.Do.poſt Hoſt. in c.Romana.§.ſed nec, de ſen.excom.li.6.Bal.l.ordo.in 2.co.in uerſi.nota, ꝙ ſi ſtatuta ciuitatis, C.de execu.rei iudica. & in l.omnes populi, in penult. col.ff.de iuſti.& iur.Ang.in l.ius publicū, ff. de pactis.Car.in cle.1.in q.5.de iure patr.Inn.in c.2.de conſuetu. ꝙ forma debet obſeruari in faciendo & exprimi dicendo.quem ſummè pōderat Old. in conſi.130.Incip.omiſſa facti prolixitate, in 2. col.Probat etiam tex.in c.ſicut, de elect. Bal.in auth.quæ ſupplicatio, C.de preci.Impe.offe.Archi.in c.quorundā.53.diſt.But.in c.conſultationibus, de iur.pa.ꝙ plus eſt defectus formæ, quàm perſonæ. Bal.in l.ſi duo patroni §.ſi quis iurauerit, ff.de iureiur.& l.1.& ibi & per Imo.ff. de libe.& poſth.& in l.ſi creditor, C.de fideiuſ per eundē Bal.in l.ſi alterius, C. ſi minor ſe maiorē dixerit, & in l. fi. ſi mancipiū ita fuerit alienatū manumit.& in l.non oīs, in fi.prin.ff.ſi cert.pet.& in addi.Spe.in tit. de recu.uerſi.ſed quid ſi ſtatutū, in tit.de tutore, uerſi.ſi tutor non fecerit inuentā. & ibi dicit, ꝙ hoc procedit etiam ſi cōis error eſt in contrariū.& rñdet ad l.Barba.ff.de off. præto. & uide But.in c.Piſanis in 2.col.de reſti.ſpol. ꝙ omiſſio formæ in qualibet minima parte reddit proceſſū nullum. Et ſi dicatur, non refert, quid fiat ex ęquipollentibus, l.certū, ff.ſi certū peta.& c. Licet ex quadā, de teſti.& c. tua.de cōſan.& aſſi.dic, ꝙ ubi aliquid requiritur pro forma, refert quid ex æquipollentibus fiat, ut pulchrè dixit Bald.in l.ſi inſtitorē, ff.ſi cert.pet.& in l.2.in fi.C.de bo.poſ.ſcḋm tabul.& in c.1.§.ſi uerò uaſallus, de controuer.inueſtitu.& in c.1.quo tp̄e miles. in c.1.§.itē ſacramentū, de cōſue.recti feu.& in l.in bonæ fidei, C.de reb.cred.& iureiur. ꝓ quo uide Alex.de Imo.conſi.2.in uol.2.ubi alleg.bo.tex. in l.fi.ff.man.& uide Bal.in l.2.C.qūo & quando iudex.& in l.ſi uxor C.de condi.inſer.& in l.executorē.C.de exec.rei iudi. Et ꝙ forma debeat ſeruari, amplia iſtam regulam.12 modis.& limita.8.modis, ut hic pulchrè per Fel.& in materia uide Bal.in l.cū quis, in 4. col.ibi ſexto ꝓbatur.C.de iur.& fac.igno.& in l.1.in 23.col. C. qui admit. & in l.cōparationes, in 3.oppo.C.de fi.inſt.& in l.1. in primo uerſi.

C. ut in poſ.leg.& in l.obſeruare.§.proficiſci.14.q.ff. de off.procõſ. reliqua hic proſequere ut hic per Moder.

Adde, q̃ geſta cootra formã ſunt nulla. Old. conſ. 251. Fran. Are. cõſi. 69. Pau. de Ca. conſ. 129. in nouis. Ang. conſi. 116. & 85. ubi dicit, q̃ illud non dicitur de forma, quod poſt actum expediri poteſt.

nis in cõfeſſiõe pœnitẽtiali; an valeat cõfeſſio, vel abſolutio? vide gl. i cle. dudũ, in §. ſtatuim⁹, de ſepul. & ibi etiã p do. Car. circa fi. Et hr̃ p Inn. in c. ꝓpoſuit, de cle. excõ. mini. vbi dixit, q̃ forma in abſolutiõe pœnitẽtiarij eſt omnioo ſeruãda. Et ꝓpterea dicebat Bal. io l. pe. in 4. col. C. de cõdi. inſer. q̃ forma eſt idẽ, q̃ ſtatus pfect⁹ rei, vel diſpoſitiõis. Et qñ dicat̃ eſſe tradita forma à ſtatuto, vel à l. dicas, q̃ tũc dr̃ tradita, qñ añ actũ vel in actu reqrit̃ aliqd fieri: q̃a eo ſi facto, act⁹ ẽ null⁹ ipſo iure, vt io aut. hoc ius porrectũ. C. de ſacroſ. eccle. & in l. cũ hi, ff. de tranſactio. & in l. hac ꝯſultiſſima, i prin. C. de teſt. & vide gl. in c. dudum, de elec. & per Pau. de Caſt. i cõſ. ſuo. 72. vbi plura dicie ad ꝓpoſitum: & tene menti quod dixit Bal. in l. quæcunque. C. de onnis q̃ liber. q̃ forma nõ ſeruata in contractu minoris, vel eccleſiæ, non præſumitur eſſe vtilitas minoris, uel ipſius eccleſiæ. Et dixit Spec. in tit. de teſcri. præſenta. in §. 3. in prin. q̃ forma non ſeruata i literis apoſtolicis, arguit falſitaté ipſarũ literarũ, quod dicit eſſe notandum.

ANT. FRAN.

Circa hoc, q̃ dr̃ de forma, dicas, q̃ forma dẽt ſeruari ẽe à ruſtico, muliere & minore, ſm̃ Bal. in l. iuris, in ſi. C. qui admit. ad bo. poſ. Et illud qđ põt interuenire poſt actũ, nõ dr̃ eſſe de forma, ſcđm Bartol. poſt gl. in l. uniuerſæ, C. de preci. Imper. offe. & per Alex. io l. 1. ff. de libe. & poſthu. Et ꝓpterea dicebat do. Cardi. in cle. 2. in §. 1. in x. q. đ rebus eccle. nõ alie. q̃ forma non ſeruata facit actũ haberi ꝓ infecto. Pro quo ẽ text. in c. uides. x. diſt. Et ideo forma non ſeruata infringit alienationem rei ecclẽæ ut p Alex. ple. cõſ. 1 in quarta parte conſiliorũ. ubi dicit idem eẽ ẽt in alienatione rerũ ciuitatis. qđ adeò uerũ eſt, ut d. Bal. in auth. quæ ſupplicatio, C. de preci. impera. offer. q̃ ille, q nõ ſeruat tẽpus legis, uel ſtatuti, nõ dr̃ ſeruare formã. qđ ẽt uoluit Alexan. optimè declarans in l. qui Romæ. io §. Callimachus, ff. de aer bo. oblig. Et adde, q̃ formæ introductæ à iure nõ põt derogari, ẽt partiũ conſenſu, ut p Spe. in tit. de app. & ibi per Bald. in addi. in uer. cõſtitutio. Epi. circa fi. & forma data à ſtatuto prohibitiuo, licet ſtatutum non procedat oltra annullando, ſi forma non ſeroatur, actus non ualet, ut not. uoluit Bal. in l. non dubium, in 2. & in antepenul. col. C. de legi. & Bal. & Salic. io l. ſtatutis, C. de ſen. ex pericu. teci. de quo habetur per Alexand. in conſi. 35. & in cooſi. 23. in quarta parte conſiliorum. Et adde, quòd forma debet ſeruari ad unguem & ſpecificè, & non per æquipollens. & ideo una citatio peremptoria non ſufficit, quando ſtatutum requirit trinam, ut per Bald. in l. ceſſante, in ultima char. C. quomodo & quando iu. & per Alexand. in d. l. 1. de lib. & poſthu. & habetur per Bar. in l. nemini. C. de aduoc. diuer. iud. quod adeo uerum eſt, ut dixerit Inn. in hoc cap. cum dilecta, de reſcrip. quòd forma debet ſeruari à delegato, etiã in præparatorijs: aliàs ꝓceſſus eſt nullus. Aduerte tñ, quia in abſolutione ab excõicatione, licet forma abſolutionis nõ ſeruet̃, tñ ualet abſolõ, ut p d. Car. poſt gl. in cle. 1. io 6. q. in §. 1. de ſequeſt. poſ. & fruc. & p eũdẽ Car. in cle. 1. in 30. q. de deci. Quid autẽ ſi nõ ſeruet̃ forma abſolutio-

reducẽdo multa ad ꝯcordiã, feci hãc diſt. q̃ aut exprimit̃ illud, qđ inerat de neceſſitate; & tũc expreſſio nihil operat̃; & ſic intellige not. in c. ſignificaſti, ꝑalle. & in c. ad audientiã. j. e. & in c. olim. el. 1. de reſti. ſpol. plenè p Bart. in l. 3. de le. 1. Qñq; exprimit̃ illud, qđ inerat ex ſola uoluntate; & tũc ſupior uñ mandatũ nouũ cõcipere. Ad hoc uide bo. gl. iũcto tex. in c. cum aliquib⁹. j. e. li. 6. Exẽplum: Papa mandat Epo, ut cõferat bñficiũ Titio: ſi cõtulerit, uñ collatio facta authoritate aplica, & nõ Epi: quia, licet Epus teneat̃ cõferre; nõ tñ tenebat̃ cõferre Titio, niſi ex uolũtate. Nã in cõferẽdo habet liberã uolũtaté. ut not. in c. relatũ, de ꝑb. ideò nõ exprimit̃ nunc qđ inerat de iure: ad idẽ qđ no. gl. in cle. 1. de iur. pa. Qñq; exprimit̃, qđ inerat ex honeſtate; & tũc expreſſio inducit nouã formã. & ſic põt intelligi. c. uenerabili, de off. dele. Et qñq; exprimit̃, qđ inerat đ iuſtitia ut in caſu. l. 1. C. dẽ appell. & tũc eſt dubiũ. Sed puto ſic dicẽdũ, q̃ aut id quod exprimit̃, ſapit inſtructioné cauſæ; & non inducit nouã formã, ſed poti⁹ eſt q̃dã cõmemoratio, ſeu admonitio, uel iſtructio; & in hoc caſu intelligo dictũ Inn. ĩ c. prudẽtiã. Aut illud ꝯcernit modũ ꝓcedẽdi; & tũc inducit nouã formã; & in hoc caſu ſaluo dictũ Bar. in d. §. ſtari, & dictũ d. Anto. hic. Et ſup hoc mẽbro põt hic itelligi iſte tex. & adde ad ꝑdicta, qđ leg. & no. in c. ex inſinuatione. j. e. ubi q̃rit̃, qd operet̃ illa clauſula, q frequẽtat̃ in reſcripto: Rõne ꝑuia ꝓcedas. &c. nõ. n. inducit nouam formã, ut ibi. † In gl. fi. ibi: *quia non habebãt Abbatiſſã*. No. gl. fi. ex qua habes, q̃ religioſus ſpoliatus põt petere reſtitutioné in abſentia ſui ſuperioris. Et adde gl. no. ĩ c. nõ dicatis. 12. q. 1. q̃ dicit, q̃ monach⁹ ꝑt agere de iniuria ſibi illata, ſi ꝑlatus ſu⁹ eſt abſens. Ad idẽ qđ legit̃ & notat̃ in c. ex parte. j. de accu. & in c. 2. ne cle. uel mo. li. 6. ubi p Archidia. & Io. An. Et ibi concludit̃, q̃ religioſus exiſtens in ſtudio ꝑt oĩa facere & in iudicio exercere, ſine q̃bus in ſtudio cõmodè eſſe nõ ꝑt: q̃a ſuperior dãdo ſibi licẽtiã eſſendi in ſtudio, uñ oĩa acceſſoria ꝑmiſiſſe, argumẽtũ in c. prudentiã, de offi. de le. & l. ad ré mobilẽ. & l. ad legatũ, ff. de ꝓcu. & l. cui iuriſdictio, ff. de iur. oim. iu. Aduerte tñ, q̃a dico ultra doct. hic, q̃ tex. iſte ꝑt itelligi duob. modis. Priò, q̃ moniales iſtæ ñ petebãt reſtitutioné rerũ, ſed reſtitui ſe ad monaſteriũ, vñ fuerũt eiectæ. Et q̃ hoc ſit verũ, patet ĩ ver dictũ. vbi ꝑp mãdauit dari adminiſtratoré Abbatiæ huic, cui hincinde fieret reſignatio ſubtractorũ. Et no. illa verba, hic inde. Nã iſtæ moniales ĩ electiõe Abbatiſſæ diuiſerũt ſe ĩ duas ꝑtes: & q̃libet pars ſubtraxit aliq̃ đ mobilib. monaſterii. Vñ p vtrãq; ꝑté debebat fieri reſignatio huic adminiſtratori. Tex. igit̃ ĩ fi. dum mãdat moniales reſtitui, dẽt itelligi mõ ꝑdicto. & ſm̃ itellectũ iſtũ ceſſãt ꝯtra. ĩ. formata. Et no. bñ ex hoc intellectu, q̃ religioſus eiect⁹ iiuſtè de monaſterio, ꝑt petere reſtitui ſe ad monaſteriũ. Et q̃q̃ Hoſt. hic dicat, q̃ dẽt ĩ hoc officiũ iudicis iplorare, quaſi ñ cõpetat ſibi actio ad inſtar ſerui, cùm implorat officiũ iudicis ꝯ dñm ſequẽté i eũ, vt inſtit. de his, q ſunt ſui, vł alieni iu. in. §. ſed hoc tpe. tñ ipſe & Goff. i c. itẽ cùm qs. de reſti. ſpo. ſimpliciter dicũt eũ poſſe petere reſtõné; & in hãc ſñiam vr̃ tãdẽ incliuare Inn. in c. olim. đ j. de accuſa. Et hæc opinio mihi pl⁹ placet, argum. hic, & in dict. c. olim. Nã ſicut monachus obligat̃ monaſterio: ita monaſteriũ obligat̃ ſibi ad eũ alendũ, & ſuſtentandũ. vñ i⁹ collegii vr̃ ꝓ ꝑte reſidere penes ipſos monachos, ſeu ſingulares đ monaſterio. Vñ quẽadmodũ põt agere monach⁹ pro ſua electiõe, vt hic: ita põt agere & fortius ꝓ iure ſibi q̃ſito in ingreſſu monaſterii. Secundus intellectus principalis eſt, q̃ moniales iſtæ petebant reſtitutioné rerũ; & tunc oportet intelligere, q̃ Abbatiſſa dũ viueret, conceſſerat eis quædã vtenſilia, quæ tenebant ad vſum proprium, nomine monaſterii, quibus fuerunt ſpoliatæ mortua Abbatiſſa. Vnde quemadmodũ ſeru⁹ ſpoliatus abſente domino, poteſt petere reſtitutionem ſine expreſſo mãdato, vt in l. prima. C. ſi per vim, vel alio modo; ita iſtæ moniales. Et intelligo, q̃ agebãt nomine monaſterii, & nõ nomine ꝓprio

SEB. SAPIA.

Nouam formam. Vide de hac clauſula do. Geor. Natã, in repet. cle. ſæpe. §. nõ ſic. co. 31. de ver. ſig. vbi cõcludit, quòd talis clauſula ſonat in monitioné, ñ aũt in conditionem.

Eſt abſens. adde do. de Roc. in collectis Bernardi, deciſio. 7. vbi dicũt, q̃ monachus ſpoliat⁹ capa, vel breuiario, ꝑt agere nomine ꝓprio. & vide in titu. de reſti. ſpo. & vide eod. tit. in nouis deci. 80.

Eiectus iniuſtè. Adde quæ requirantur, vt quis dicatur eiectus de monaſterio; Pe. de Ancha. conſi. 353.

Inno. in c. olim. Adde do. de Ro. deci. 2. io antiquis. de reſtit. ſpo. vbi dicunt, q̃ monacho ſpoliato prioratu manuali, non datur reſtitutio contra Abbatem, ſed contra extraneum.

Conceſſerat eis quædam vtenſilia. Vide quæ dixi in c. cum. M. Ferrari. in addi. per totum.

SEB. SAPIA. Ad vſum. vide Abba. in capit. cum ad monaſterium, de ſta. reg. not. in cap. 2. de verbo. ſign. lib. 6. Abb. in c. edoceri, col. 2. j. eo.

Et non nomine proprio. Adde Bal. in l. preces. in vlt. qõe. C. de tranſact. Rotã de reſti. ſpo. l 6. in anti. gl. io l. ſi lõgius, ff. de iud. Cald. de reg. cõſ. 22. & de reſti. ſpo. vl. 10 anti. & de pœnis, prima. in antiq. Et regula eſt, q̃ monachus non agit. fallit in 8. caſibus hic notatis per

ſicut

ficut in ſeruo not. in d. l. 1. ꝑ gl. & Bart. Et
de his vide Spe. in tit. de actore. §. 1. verſ.
ité excipitur ꝯ actoré, ꝙ eſt monachus. Et
generaliter cum q̃ritur, nunquid religio-
ſus poſſit petere reſtitutioné, ſeu agere in
a iudicio; conclude poſt doct. a hic, ꝙ aut
vult petere reſtitutioné ad clauſtrũ; & pt
modo ꝑdicto. Aut reſtitutioné rerũ, vel
aliter agere ꝓ rebus monaſterii: & ſi ha-
bet adminiſtrationé alicuius prioratus,
hoc pót nomine prioratus, vt in c. cũ de- d
putati. j. de iudi. Aut non habet admini-
ſtrationé alicuius obedientiæ: ſed Abbas
ꝯmiſit ſibi adminiſtrõné alicuius villę ſeu
poſſeſſionis; & nõ pt agere, niſi fuerit ſyn
dicus ꝯſtitutus, ſeu ꝓcurator monaſterii.
hæc voluit Inn. ſ. c. ꝓx. Hoc verũ, niſi peri
culũ ſit in mora, & ſupior eſſet abſens, ar
gum. hic. & in d. l. 1. & Spe. in ti. de actore
in vltima char. Ité hæc ꝓcedunt, niſi vel-
let agere ꝓ iure inhærente pſonæ ſuæ, vt
puta ſup electione de ſe facta: vel eſſet in
14 ſtudio mõ ꝑdicto. †In eadé gl. ibi: *ſoluẽs*
b *ſinguli*, b *non quaſi ſinguli*. No. bene gl. ex
qua potes colligere, ꝙ qñ vniuerſitas eſt
obligata pecuniariter, & nõ habet vñ ſol-
uat; pñt ſinguli [cõpelli, vt cõtribuant &
redimant vniuerſitaté ſoluendo. Et ſic ha
bes vnũ modũ, per qué vniuerſitas efficic̃
ſoluendo. Hoc idé & clarius notauit glo.
in l. 1. §. ꝙ ſi nemo, ff. qđ cuiuſq; vniuerſi.
& vide, qđ dixi in c. cum oés, ſ. de conſti.
c Et an tunc debeat imponi collecta c per
ſolidum & librã, an per capita: id eſt, an
ſm numerum perſonarum, an ſm faculta
tem patrimoniorum, dic, vt not. Barto. in
l. 4. §. 1. ff. de re iudi. & vide quod no. Inn.
in c. graué. j. de ſen. excom. & vide de ma
teria per Spec. in tit. de cenſi. §. 2. verſi. qd
ſi aliqua vniuerſitas, & verſic. ſed quid ſi
aliquis. & verſ. ſequen. In eadé gl. ibi: *res*
monaſterij diuiditur. Non intelligas, vt mo
nachi accipiant partem, ut ſinguli, ſed ut
d collegiũ; & ſic loquitur in c. in nullo, d
alle. in glo. & dic, ut ibi. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum non faciens mentionem de primo, quo non fuit vſus impetrans intra annum, valet niſi interueniat dolus 7.*
2 *Annus dicitur multũ ſpũ: & ſatis pro ſtatutis.*
3 *Subreptio non vitiat literas ad lites ipſo iure.*
4 *Reſcriptum non tollitur per non vſum: priuilegium vero ſic:*
5 *Annus quando incipiat currere impetratori, vt ſciatur eius negligentia.*
6 *Impedimentum non ſufficit allegare, niſi probetur quod tempore impedimenti volebat agere, & non potuit.*

CAP. XXIII.

PLerunque. †Hoc d. Va
1 let ſecundũ
reſcriptum, e licet de primo
e non faciat mentioné, quo uti
noluit impetrãs intra annũ. Primo tãgit

Moder. quos omnino vide hic.

a Poſt docto. Adde quod pulchrè dixit Bal. in l. cum affirmes, C. de li be. cau. Andreæ Barba.

b Singuli. Adde glo. in §. ſi quis igitur ex qualibet, in verb. perſoluet, ſ auth. qb. mo. na. eff. ſui. & ibi Ang. & in d. l. 1. §. ꝙ ſi nemo, hic alle. & vide Bald. in l. ſolent, in fin. ff. de ali. & cib. le. & eſt bon. tex. in c. fi. de his, q̃ fi. à pl. qué ponderat Imo. pꝰ Pet. de Anch. ibi per gloſ. in d. §. ꝙ ſi nemo. & ibi Baldus dicit illã gl. eſſe notabilem, & dicit idem tenere Inn. in c. grauem, de ſent. excõ. poſt ea latè ponit Bal. an iſta collecta imponatur ꝑ capita, vel per æs & libra: & nunquid de nouo venientes teneãtur ad illa debita iã contracta. & verũ recedétes poſſint grauari ꝓ debitis iã ꝯctis. & quid de bonis ingreſſi monaſterium? & adde etiã Bar. in l. j. C. de ſo perindicto. li. 10. & in l. 1. in 5. col. ibi: & hic quærit primò ꝗs poſſit, C. de mulieri. in quo loco. li. 11. & Imo. & Ale. in l. 4. in §. actor, ff. de re iu. Ant. de ſimo. c. dilectus, lo ij. ibi, ſextò q̃ritur. Cal. de his, qoę fiunt à Præl. con. 6. Mod. in lib. maleſi. fol. 72. vlt. col. & ibi etiam quando nullus tenetur ad pœnam, vel ad damni emendationem, quomodo imponitur collecta, an per libram & ſolidum, an in capita. & per Alber. in 2. parte ſtatu. q. 66. verſic. item quæro quomodo fiat iſta emendatio per communitatem.

Adde Pau. de Caſt. conſi. 222. & 317. in ſecundò impreſſis, in antiquis. & vide Cald. conſi. 5. de cenſi.

ANT. FRANC. Circa iſtã mãm collectarum, quare imponi poſſit collecta; dicas, ꝙ pro debitis cõis perſoluendis, & vt ꝑ gl. in l. 1. §. ꝙ ſi nemo, in ver. ꝓconſul, in fin. ff. qđ cuiuſq; vniuer. nomi. & per Bart. in l. ſolent, in fi. poſt Di. ff. de alim. & cib. lega. & in ſuo cõſ. incipi. punctus q̃onis talis eſt. Qoidã Titius de Peruſio. & ꝑ Bal. in l. ét, in 6. col. C. de execu. rei iud. & in l. vnica, in 9. col. C. de ſent. q̃ ꝓ eo, qđ intereſt. & vide tex. in l. oés, C. de ope. pu. vbi dr̃, ꝙ pt imponi ꝓ omnibus neceſſitatibus cõis, & ét poteſt & debet imponi pro Pœna perſoluenda à cõitate, vel cõi, vt per Bar. in l. nequid. in 3. col. ff. de incen. rui. & nau. & per Ang. Imo. & Alex. in l. 4. in §. actor, ff. de re iu. & à quibus poſſit imponi, vide Bart. in l. 1. C. de mulieri. in quo loco. hic alle. & per Bar. in l. licet, C. de excu. muner. li. 10. Et adde ꝙ ét collecta pót imponi per villas & caſtra, vt per glo. in ver. perſoluat, in auth. quib. mo. natura. efficiuntur ſui, in §. ſi quis igitur, al ij. & ibi per Ang. & per Bald. Imo. & moder. in d. § actor. an collecta pro debito antiquo ſolui debeat per ciues nouos, vide Bart. qui dicit, ꝙ non in l. prouidendũ, C. de decur. lib. 10. & per Bal. in l. quidã, in fi. C. de fideicom. & in addi. Spe. in tit. de cenſi. in verſi. ité no. ꝙ nouus. vbi dicit, ꝙ forenſis non tenetur ad collectam impoſitã ante, q̃ ipſe eſſet factus ciuis. & vide Alex. in l. incola, ff. ad municipales. & per Bald. in l. 1. in 2 quæſtione, ff. quod cuiuſq; vniuer. nomi. vbi habetur, ꝙ de nouo veniens ad ciuitatem, vel vniuerſitaté, non tenetur ad collectas iã impoſitas; niſi forſan ſucceſſerit in locũ alicuius de vniuerſitate; puta, quia emerit res eius, ꝑ l. murileguli, C. de murileg. li. 11. quinimo collecta habet obligatũ antiquum, vel nouum poſſeſſorem ad electioné fiſci colligentis collectam, ſm gl. in l. Imperatores, ff. de publi. & habetur per Card. in clem. 1. in 11. quæſt. de cenſi. vbi dicit idem eſſe in poſſeſſore beneficij; & habetur per Federi. con ſil. 174.

c SEB. SAP. Imponi collecta. vide per Bal. in auth. defuncto. col. vlt. C. ad Orſi. & per Bar. in l. 2. C. de apo. li. 10. & in l. fi. §. miſta, ff. de mun. & hon. ꝑ Moder. Taurinenſes in l. placet, C. de ſacr. ſanc. eccle.

d In nullo. Vide do. Arch & gl. vbi variant, & iſtũ in c. recolites, de ſta tu mona. & Baldũ in d. §. quod ſi ne in 6. q. d. l. prima, ff. quod cuiuſque vniuer. nonune. no. Ale. in l. inter ſtipulanté, in. §. ſacrã, in fi. ff. de verbo. oblig. & in l. ſi grege, ff. de leg. 1. Bal. in proœm. ſtorum in 1. col. & in l. non ambigitur, ff. de legi. gloſ. maior in c. ſtatutũ, de electi. in 6. & Bartol. in Leius, qui §. ſi qs inſtructus, alias Celſius, ff. ad munici p. Do. in c. licet canon, in princi. in 4. col. de elect. in 6. Alexan. conſil. 42. de celerrima expeditione. in 1. volum. Bald. in c. 1. in 2. colũ. de electi. & in l. ſi hæreditas, in fin ff. de hære. inſtit. & Do. in cap. 2. in §. confirmatos, ꝑ illum text. in 5. nota. de religio. do. in 6. Quid autem ſi deſtruitur hoſpitale? vide latè Petr. de Peruſio in 4. canon. 59. colum. ibi quo ad aliam. q. qua quærebam.

ANT. FRAN. Circa hoc de hoſpitali deſtructo, ſi reficiatur, dr̃ eſſe idem hoſpitale, ſicut etiã dicitur idé grex, qñ pecudes antiquæ moriuntur, & aliæ ſupernaſcuntur: ita, ꝙ totus grex eſt renouatus, vt in l. grege, ff. de pigno. & in l. proponebatur, ff. de iudi. & in l. ſi cum teſtõ, in §. ſi petiero, ff. de execu. rei iudi. Et ꝓpterea ſi grex aſtimat ponatur per vnũ ſocium in ſocietate, & caſu pereat, vel hoſtiũ incurſu; & ſic periculum eſt cõe inter ſocios: & ſi alia renaſcantur animalia, illa ſunt cõia, & cenſetur idé grex. & per Bal. qui optimè declarat in l. 1. commo. Et inquantum hic fit mentio de hoſpitali deſtructo & refecto; dicas, ꝙ qñ hoſpitale eſt conſtructum ſine authoritate Epi, illud poteſt deſtrui ad libitum conſtruentis, vt not. gl. pen. in clem. quia contingit, de relig. do. & habetur in c. quidam. 18. q. 2. & Bal. no. in l. orphanotrophos, C. de Epiſc. & cle. Imò tale hoſpitale non dr̃ eſſe pius locus, nec religioſus, nec gaudet priuilegio pii loci. vnde ſi deſtrueretur & aliud in locum deſtructi reficeretur, nõ diceretur aſſa hoſpitale, nec haberet locum diſpoſitio facta de hoſpitali, vt eſt gl. ordi. in d. c. quidam. 18. q. 2. & habetur per do. Cardi. in cle. 2. de præb. & in cle. 2. de relig. do. per Paul. de Caſt. in conſi. ſuo. 495. & per Alex. in conſi. 71. in quarta parte conſiliorum.

Et adde, ꝙ ſi teſtator mandaret in domo ſua fieri hoſpitale, ſi illa vẽdatur, & de precio alia domus ematur; debet fieri in domo empta: quia illa cenſetur ſubrogata loco prioris domus, vt not. voluit Bartol. in l. placet, de lib. & poſth. & in conſ. ſuo. 43. & idem Bar. in ſimili, in l. ſi ſeruus, in §. qui quinque. ff. de leg. 1. & vide Bart. ſingulariter loquentem in l. ſi ita, circa h. ff. de aur. & arg. leg.

Et adde, quod hoſpitale conſtructũ authoritate Epiſcopi eſt tutum refugium confugientibus ad illud, ſicut eſt eccleſia, & in eo quis capi non poteſt, vt per Arch. in c. diffinimus. 17. q. 4. & per Bal. in l. ſi quis, in §. in omnibus, in 5. colum. C. de Epiſc. & cleri.

e SEB. SAPIA. Secundum reſcriptum. Limita hunc text. vt per Io. And. & Io. Ana. in c. quia fruſtra. ſ. de vſur. Item limita, vt per Felin. in c. cæterum, col. 11. verſi. 1. ſ. eod.

impetrantiũ malitiã. Scd̃ò adhibet medi
cinã cõpetẽtẽ, ibi, *cum igitur*. Caſus l̃ralis
Quidã impetrabant l̃ras contra aduerſa-
rios ſuos, ſed eis nõ utebanť. Poſteã ad-
uerſarii impetrauerũt alias l̃ras ſuper ea-
dẽ cã ad alios iudices: & tũc primò primi
impetrãtes exhibebãt ſuas l̃ras, * & pri-
mas: & eos, q impetrauerãt * ſcd̃as, cõue-
niebãt, dicẽtes ſcd̃as l̃ras nõ ualere, non
faciẽtes de priorib⁹ mẽtionẽ: q̃rebať qd
iuris ſit? qa malitiis hoium nõ eſt indul-
gẽdũ. ſtatuit Papa q ſi quis l̃ras impetra
uerit, & p malitiã, uel negligentiã nõ fue
rit uſus intra annũ poſt, q̃ habuerit copiã
iudicis; authoritate ſcd̃arum poterit con
ueniri; licet d̃ priorib⁹ nullã fecerint mẽ
2 tionẽ. Bern. †Not. primò, q annus dr̃ mul
a tũ tp̃s. a facit ad ſtatuta faciẽtia mẽtionẽ
3 de multo tp̃e in genere. † Nota ſecũdò ar
gumẽ. op. q literæ ſurreptitiæ ad lites nõ
ſunt ipſo iure nullæ. Nã ſi eſſent nullæ, nõ
conualeſceret ſecundæ p lapſum anni, vt
in regula, non firmať, de regul. iur. lib. 6.
4 †Nota tertiũ caſum, in quo tolliť reſcri-
ptũ ad lites per non vſum. ſ. qñ, impetrať
ſuper eodẽ ab aduerſario ſcd̃m reſcriptum:
& primus impetrans non curauit vti re-
ſcripto intra annũ: alias autẽ, ſ. non data
impetratione ſecundi, valet primũ reſcri
ptũ perpetuò; vt in l. falſo, C. de diuer. re-
b ſcriptis. Et ex hoc habes vnã dr̃iam b no-
c tabilẽ inter reſcriptũ & priuilegiũ. c Nam
reſcriptũ non tollitur p nõ vſum, licet ſit
datũ ad aliqd faciendũ. ſed priuilegiũ tol
liť ſpacio 10. ann. ſi fuit datũ ad aliqd fa-
ciendũ; & intra illud tp̃s priuilegiatus nõ
fuit illo vſus, vt in l. prima, ff. de nũdinis;
5 dixi plenè in c. cũ acceſsiſſent, ſ. de cõſtit.
†In gl. ſecũda ibi: *præſentationis literarum.*
Hæc opinio eſt euidenter falſa: qa ſcd̃m cã
eſſet in facultate impetrantis, qñ incipe-
ret annus currere. Cõpoſt. dicit vltra opi.
gl. q annus currit à tp̃e, quo potuit habe
re copiam iudicis, & compoſuit ſarcinu-
las; & cum hac opi. vñr tranſire doct. Ego
dico, q textus ſatis aperit hanc q̃õnem.
Nã dico, q duo requiruntur. Primum, q
non potuerit habere copiam iudicis. Se-
cundum, q nõ fuerit in dolo, vel negligẽ
tia: vnde dic, q ſi potuerit habere copiã
iudicis, tñ impeditus nõ potuit agere; nõ
currit ſibi iſtud tp̃s: quia fundať iſte text.
ſup negligentia, ſeu dolo. Et in eo, qd̃ gl.
dicit hodiè non ꝓcedere, quod hic dr̃ de
anno; dic verius, vt no. ĩ. in gl. ſeq. Et nõt.
bene hanc glo. qa ibi loquitur clarius de
hac materia, q̃ in alio loco, in eo, qd̃ exp̃ſ
sè tenet, q ſi primus impetrãs fuit impe-
6 ditus, non p̃t præueniri per ſcd̃m. † Dic tñ,
d q non ſufficit probare impedimentũ, d
niſi probetur diligentia tp̃e impedimen
e ti, quę ſatis probatur per proteſtationẽ e;
& nõ tradas obliuioni hoc vltimũ dictũ.
Habes. n. generaliter notare, q nõ ſufficit
in aliqua re allegare impedimẽtũ, niſi ꝓ
betur, q impedimentum fuit cauſa imme
f diata, quare non egit. f Et hoc probatur,
probandò diligentiã tp̃e impedimenti.

Et hoc notanť voluit Inn. ĩ c. ex trãſmiſſa,
de p̃ſcr. & Bart. in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi
p̃tori, ff. d̃ no. op. nũ. & facit, qd̃ no. in c. ad
audiẽtiã, de cle. nõ reſi. & in c. 1. de cle. ę-
gro. Vbi ꝯcludiť, q ad petẽdũ diſtributio
nes quotidianas nõ ſufficit, q canonicus
de p̃ſenti ſit infirmus; niſi appareat, q in-
firmitas fuit cã nõ intereſſendi diuinis; vt
puta, qa prius tp̃e ſanitatis reſidebat: ſec⁹
ſi prius nõ intererat diuinis. qd̃ verbũ no.
7 †Extra gl. opp. de c. ſup literis, ſ. e. vbi dr̃,
q mendax precator debet penitus carere
impetratis, & omni cõmodo literarũ. Er-
go ſecundus impetrans, ex quo nõ fecit
mentionẽ de primis; nõ debet audiri, ẽt
poſt anni lapſum, Sol. dñt doc. & bñ, q ꝯ-
riũ procedit, qñ dolosè impetrans tacuit
de priorib⁹. Iſte tex. ꝓcedit, qñ per ſimpli
citatẽ, vel ignorantiã. Nã qñ ſecũdus fuit
in dolo, debet valere potius primum, q̃
ſcd̃m: quia primus impetrans reperitur in
culpa in non vtendo: ſecundus reperitur
in dolo, in obripiendo Principi. Dolus ãt
p̃ponderat culpæ, vt in l. itẽ ſi obſtetrix, ff.
ad legẽ Aquil. Quid aũt ſi primus fuiſſet
in dolo in nõ vtendo, & ſecundus etiã in
dolo in impetrãdo? dicũt doc. q valet pri
mũ: qa dolus primi fuit in nõ vtẽdo; & ſic
nõ concernit reſcriptũ. ſed dolus ſecundi
fuit in impetrando; & ſic reſcriptũ eſt vi-
tioſũ: & ſic potius dẽt valere primũ. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus poteſt imperare ordinario in cau-
ſa ſibi a Papa commiſſa.*
2 *Proceſſus varij facti ſup varijs reſcriptis an
valeant; pendet ex validitate reſcriptorũ.*
3 *Euidens probatio, quomodo cognoſcatur.*
4 *Fama inducit iuſtam credulitatem.*
5 *Dictũ unius inducit iuſtã cãm credulitatis.*
6 *Iudex, cui fuit intimatum a parte, uel ab alio
iudice, q non procedat; quid habet facere.*
7 *Subreptio ſi ab aliquo allegetur, an iudex de-
beat ſuper ſedere.*
8 *Excõicatio miſſa ab uno iudice alteri, ut non
procedat ſuper cauſa; quę caſu ligat.*
9 *Limitatio ad le. Arrianus. ff. de act. & obl. &
ad c. ex literis infrà de proba.*

C A P. X X I I I I.

CVm contingat.

Quotidie practicatur hoc in
d executionibus gratiarum, cùm
executores diuerſorum mandant contra
ria capitulo, ſeu ordinario loci. Raro ãt
practicatur in terminis propriis. ſ. in exe
cutiõibus cauſarũ. & in ſumma hoc vult.
Nam inſtruit ordinariũ, quid facere de-
beat, cũ à diuerſis delegatis recepit man
data cõtraria. Vel ſummatur aliter, & ſpe
cialim. Si a delegato aliquid mandať or
dinario, dẽt humiliter exequi. ſed ſi dele
e gatus per alias literas poſt executionem
mandat contrariũ, uel ſi ante executionẽ
innotuerit ipſi ordinario inter delegatũ,
q mãdauit, & aliũ, cõtẽtionẽ eſſe de iuri-
f ſdictõe; faciet ſibi utrarũq; litterarum co
piã exhiberi, nõ ut iuriſdõnaliter cogno
ſcat, &

a Multum tempus. Adde gloſſ. fina. & doct. in clemẽ. 1. de re. eccle. non alien. & ibi Cardi. ad finem. Ana. poſt alios in cap. ſi. ne Præl. vi. ſuas gloſſ. in cap. 2. in verſi. ſic modicũ, de rebus eccle. nõ alienan. in 6. glo. in l. fin. ff. ſi ager vectig. & in l. ſi fi lius, C. de petitio ne hæredita. & in l. cum de in rem verſo, ff. de vſu. Bald. in l. iubemus, in princip. la ſecunda C. de ſacroſanc. eccleſ. Angel. Imol. & Ludoui. in l. ſi filio, §. finali, ff. ſolu. matrimonio, & ibi Alexand. in fine. & Alexand. in conſilio 7. inci pien. viſo inſtrumẽto locationis, in 4. volumi. plenè per dominum meum Andr. Barbat. in repetitio. rub. de rebus eccleſ. non alienan. fo. 5. ver. quando autem alienatio. Bart. in l. 1. § qd̃ autem, ff. de ſuper ficiebus. Petr. de Anchara. conſili. 53. Quædam ex prædictis. Bald. in l. 2. C. de ſeruitu. Alexã. poſt Imol. in l. ſi de eo. §. primo, in 3. colum. ff. de acquirenda poſſeſsio. & quando ſimpliciter dicitur, poſt annos, intelligiť de biennio, l. libertas. §. fi. ff. de manumiſ. teſtamen. Et ſi dicitur, in diebus, intelligitur de biduo, l. inter illã, in fi. ff. de verborum ſignificatio. Et ſi dicitur, aliquot annis, intelligitur de duob⁹, glo. prima in capitulo penult. de cenſibus per regulam, pluralis, lib. 6. cum concordã. Et ſi dicitur per tempus & tempora, intelligitur de triennio, glo. prima, in l. viuræ, C. de uſuris. Et ſi dicitur, promitto dare in tribus terminis, intelligitur in tribus annis, textus, glo. & Bar. in l. tertia, ff. de annuis leg. Adde Ang. conſi. 274. & 311. vbi dicit, q eſt arbitrarium iudici, quod dicatur longum & breue tempus.

ZACHARIAS. Adde tu plenè p Bald. in l. q̃cunq; in q. 1. C. de bonis, quæ libe. Can. in cle. 1. §. fin. q. 4. de reb. eccleſ. non alie. omnino per Alex. conſ. 133. in vltima columna, & in conſil. 133. column. penultima, volum. primo, & conſil. 74. colum. in prin. & conſil. 17. in prin. vol. 4.

b Differentia. Adde Bal. in l. falſo, C. de diuer. reſcr. & no. per iſtum & alios in rubr. ſupra eod.

SEB. SAPIA.

c Et priuilegium. Videtur hoc contra tex. in l. 1. ff. de nũdi. vbi Bar. no. quòd ſi Princeps dat priuilegiũ ſtu dij generalis, quo ciuitas nõ vtitur, perditur per decẽ niũ. Sed vide latiſsimè p Fel. in c. cũ acceſsiſſẽt, co. x. verſi. ſecũda regula eſt, de cõſtitu. vbi ponit regulã, q priuilegium datũ ad aliqd faciẽdũ, ꝑdiťr ſpatio x. annorũ, cũ ſuis limitationibus. Et ibidem qd ſi priuilegium ſõ dit ad aliquid nõ faciẽdũ; vide etiã domi. Iaſon. in d. l. falſo, C. d̃ diuer. reſcript.

d Impedimentum. Adde Moder. in c. ex trãſmiſſa, de p̃ſcrip. q limitant dicta iſtius, niſi conſtaret notoriè q impedimẽtum nõ potuiſſet remoueri: qa tunc nõ eſt opus probare de diligẽtia, vel de conatu in remouẽdo.

e Proteſtationẽ. Adde Ant. d̃ But. conſ. 28.

SEB. SAPIA.

f Quare ſi egit. facit, q ſi qs dicat

ſcat, & ꝓcedat: ſed vt ſe informet, an per ſecũdas reuocenẽ primæ. & ſi primæ reuocenẽ, exequaẽ ẽm mãdatũ. ſi ãt ñ reuocentur, vel de hoc dubitet; ñ exequaẽ ẽm mãdatũ, donec cõtentio de iuriſdictione ter- 1
a minetẽ. Primò poniẽ.q. ſcd'ò diſtinguens rñ. ibi: *ſup quo*. Tertiò duplex inſtructio, ibi: *ceterũ*. Caſus lr̃alis. Quidã ĩpetrauit lr̃as ad iudices ꝯ aduerſarios ſuos. Pars altera impetrauit cãm eandẽ aliis ſuis iu- 2
dicibus cõmitti. Quidã obtenti à pte altera mãdãt alicui, vt ptẽ aduerſam denũtiet excõicatã: alii poſt modũ mandãt, vt eandem denũriet abſolutã. Queriẽ qd ſit hic faciẽdũ? ꝓp dicit hic diſtinguẽdũ eſſe, cũ primũ mãdatũ recipit ille, cui hoc mãdaẽ; an ſibi innotuerit iter illos, q primò mãdant, & alios ſup iuriſdictiõe diſcordiã ſuſcitatã, aut nihil oĩno ſciuit. & ſi nihiẽ intellexit, cũ primũ mãdatũ recipit, illud exequaẽ. Si poſteà ab aliis ꝯriũ demãdaẽ, tũc dẽt peterẽ copiã vtriuſq; reſcripti: 3
& ſi euidẽter appareat, ita q ñ ſit dubitã- b
dũ, q lr̃æ illorũ, à qbus recipit ẽm mãda- c
tũ, reuocẽt primas; tũc mandatũ illud adimpleat, qđ ſcd'o loco mãdaẽ. Si verò cõſtet, q lr̃ę illorũ, q primo dederũt mãdatũ, ñ reuocenẽ p lr̃as aliorũ; illud nullatenus exequaẽ, donec inter eos hmõi cõcertatio ſopiaẽ. Et illud idẽ facere dẽt, ſi primo mãdato recepto, & nõdũ executioni mandato, ei innotuit q inter eos ſuper hmõi iuriſdictione cõcertatio eſſet obortã. In iſtis mãdatis diſcretus dẽt eſſe, q ea recipit, ne dicat ſe dubitare, vbi dubitan- 4
dũ nõ eſt; nec dicat ſe certũ, vbi certus nõ eſt. In fi. dĩcit, licet certa ĩ his deẽ doctrina, qualr̃ in his eſt ꝓcedendũ, nulla ptãs daẽ huic executori inter delegatos, aut partes iudicare de iuriſdictione. Bernar.
1 † Not. primò ordinariũ teneri ad paren-
a dũ mãdato à delegati. Repræſentat.n. delegatus vices Papæ in cauſa ſibi cõmiſſa; ideò ſicut ipſi Papæ obtemperandũ eſt. Ad hoc 94. diſt. in c. ſi. de of. de. in c. ſanè,
2 & in c. ſignificaſti, cũ ſimi. † No. ſcd'ò q ſi delegati impetrati à diuerſis, faciũt varios & ꝯrios ꝓceſſus; validitas proceſſuũ dependet à validitate literarum ẽt re exiſtente dubia: & hoc voluit apertè Inn. ĩ. co. c. paſtoralis, optimè ꝓbatur hic, & in c. ex literis. ĩ. de of. dele. Quod intelligo, qñ partes excipiunt, & nolunt cõtendere corã delegato alterius partis: ſecus ãt putarẽ, vbi partes rñderent corã vtriſq; iudicibus: q a tunc teneret ꝓceſſus vtrorũq; iudicũ per ea, quę dixi poſt Inn. in c. cùm
3 M. in ſi. ĩ. de conſti. † No. 3. q ex inſpectio-
b ne ᵇ ſola inſtrumentorũ pt elici euidens
c probatio. ᶜ Quod not. pro ſtatutis requirentibus euidentem probationem: & nil mirum. Nam etiam ex coniecturis præcipuis poteſt elici euidens probatio, vt eſt tex. not. in l. licet, ff. de le. 1. facit. l. ſciant cuncti, C. de probatio. Item not. caſum, in quo quis cognoſcit de cauſa, & non poteſt de ea iudicare. Vltimò not. quòd ſuper dubio reſcriptorum Apoſtolicorum ordinarius loci nullam habet iuriſdictionem, ſed ſolum cognoſcit ad effe-
4 ctum exquirẽdi, cui debeat obedire. † In gl. in ſi. No. 1. ex hac glo. q fama inducit

ſe occidiſſe hominem ad ſui defenſionem, non excuſatur, niſi probet ſe feciſſe ad defenſionem neceſſariam. Ita not. Bal. in l. vnica, colu. 12. verſi. item tu aſſeſſor, C. de confeſ. ſed vide do. Iaſ. in l. vt vim col. 1. ff. de iuſti. & iure, qui contrarium tenet.

a Mandato. Adde do. meũ hic inferentẽ ex iſto tex. inquantũ ꝓbat, q na mãdati eſt, vt fiat à ſuperiore. Adde dictũ Bald. in l. 1. in 3. col. ibi & iõ in quadã inqſitiõe, C. de ſer. fug. dũ dicit caſſatã fuiſſe quadã inquiſitionem, in qua dicebatur, q ſeruus mãdauerat dño: quia non eſt veriſimile. qđ dictũ impugnat hic ipſeq; dicit, q verbũ, mando, nõ eſt ſp imperatiuũ, l. cum pr, §. mãdo, de legat. 2. & tex. cũ gl. in c. mandaſtis 2. q. 5. & facit gl. in l. 1. ff. quod iuſſu. Sicut ergo verba libelli debẽt impropriari, vt ſaluetur, vt dicit But. poſt glo. in c. ꝯſtitutis, de religio. do. ita verba dictę inquiſitionis intelligãtur đ exhortatione, vel cõſilio, nõ de mandato. Sed hoc ñ placet Fel. quia intentio inqſitoris erat punire mandatũ. vñ exponẽdo verba aẽr, q̃ de mandato, ñ poſſet ſequi illa concluſio: qa ꝯ perſuaſorẽ, vel conſultorẽ aliter proceditur, vt dicit Bar. in l. ñ ſolùm, §. ſi mãdato, ff. de iniu. ibi: veniã ad perſuaſorẽ. Itẽ iſta ĩpropriatio induceret oĩmodã diſproportionẽ in ſenſu & in verbis, vt voluit Bar. in l. ſi mr̃, in §. eandẽ, ff. de excep. rei iud. Pet. de Anch. cõſ. 27. p ſtatutũ. But. in c. examinata, in 20. col. cũ duab⁹ ſeq. de iudi. Mihi placet dictũ Bal. p tex. & ibi doc. in c. qa veriſimile, de ꝓſump. & in c. ſup hoc, de renun. & in l. ñ eſt veriſimile, ff. qđ met. cã, quia illud quod non eſt veriſimile, eſt quædã falſitatis imago. Nec ẽt eſt veriſimile, q dñs capiat conſilium & exhortationem à ſeruo.
ANT. FRAN. Circa iſtã materiam de mandato. Adde primò, q mandatũ importatur nõ ſolùm p verba imperatiua, ſed ẽt p verba rogatiua: vt ſi rogo te, vt facias p me vindictã de tali: vel ſi quis loquatur ad aurẽ alicuius, & incontinenti poſt ſequaẽ delictũ, ꝓcedente inimicitia cũ eo, qui locutus eſt ad aures, vt p Bal. in l. 1. in 4. col. C. de ſeru. fugit. & p Alex. in l. ſi cũ dotẽ, §. ſi mulier, ff. ſol. mat. Et iõ dicebat Bar. in l. ſi negotium, ff. de neg. geſt. q paria ſunt mãdare & rogare, qñ effectus eſt ſecutus, p tex. in l. 1. §. ſi. ff. man. Et adde, q qñ mandatum ſit ab inferiore ſuperiori, & ab eo, qui non appretiatur; illud mandatũ hẽ pro cõſilio. & iõ dẽt eſſe cautus iudex, q formãt inquiſitionẽ ꝯ aliquẽ, tanq̃ ꝯ mandantẽ, q in inquiſitione apponat & illa verba, & conſulente, ſiue conſilium præbentẽ, vt not. voluit. Bal. in l. 3. C. de ſer. fugit. Vbi dicit, q ad hoc multum debent aduertere iudices formantes inquiſitiones contra delinquentes, ne ſi forſan faciant mentionem tantummodò de mandato, & illud emanaſſet ab inferiore, non probaretur inquiſitio. Sed ſi addantur illa verba, de conſilio: ſi inquiſitus non poterit puniri de mandato, poterit puniri de conſilio. quod dicit eſſe multum not. & aduertendum.

b Ex inſpectione ſola inſtrorum. ibi, euidẽs probatio Adde iſtum in c. ſuper qònum, in prin. ibi not. in ver. intentionis, ibi: liquido &c. de o fã. dele. & in c. 1. in 2. col. ibi. & nota hoc dictum, q id, quod cõſtat ex tenore literarum Papæ, de confir. vti. vel inuti. & in c. 1. circa ſi. in verſi. ego vltra ea quę, dixi de re iudi. & in c. 20. circa medium & in c. inter cæteras, eo. ti. in 2. col. ibi: ſed quæro. & facit tex. & ibi iſte poſt But. in c. auditis 2. not. de reſt. in integ. & vide iſtũ ĩ c. 1. in 2. not. de cler. non reſi. & in cle. cãm, in 11. not. de proba. But. & iſtũ, in c. cùm olim, in verſi. vlt. not. de cenſi. q probatio, q̃ ut per inſtrũm dr̃ patens, allegat Inno. in c. ex inſinuatione, de app. & vide iſtũ in c. cum dilecti, in 1. no. de donat. & p Rapha. Cuma. in l. 1. §. ex hoc reſcripto euidenti ẽ ſinie apparet, ff. đ ven. inſpi. & Imo. in l. quæſitum, ff. de re iud. bo. tex. & ibi doc. in l. licet imperator, ff. de leg. 1. facit qđ volu t Old. conſ. 56. incip. Tullius impetrauit gratiã. & conſ. 58. incip. quidã impetrauit, oẽs in c. interpoſita, de app. l. ſi pars, ff de inoff. teſt. in verſi. niſi aptè, bo. tex. in c. & ſi Chriſt⁹, in ver. patenter oſtẽdit, đ iureiu. c. cum tu, in ver. euidẽter excuſet, de viu. gl. ſing. in l. 1. §. hoc interdictũ, ſup verb. imperfectã, ibi: non habet aliquod vitium teſtis, quod eſt in aperto, &c. de tabu. exhi. Bal. in l. vnica in ver. denuo quæro, nũquid ſi ſententia eſt euidenter iniuſta, C. ſi đ momẽ. poſ. & in l. cõtentaneũ, in verſi. quæro nunqd à tali miſsione, C. qũo & qñ iudex. Pet. de Anch. conſ. 206. & p Bar. in l. 1. in prin. in verſi. venio ad qõnem, circa iſtã primã partẽ ibi, q̃ro qũo poẽ hoc eſſe certũ, rñdeo primò ex aliquo inſtr̃o confecto, &c. ff. de no. ope. nun. & vide ibi Alex. in 2. col. ibi: & ſimiliter an per inſtrũm legitima, &c. vbi plura ſimilia proſequitur, per Bar. in d. l. 1. in §. ex hoc reſcripto, in ver. vlti. hic inducitur, ff. de vent. inſpi. per iſtum in c. cum Bertoldus, in not. ibi ex tenore ſententiæ, de re iud. poſt But. Car. in c. tuam, de pœnis.
Adde Ant. de But. conſ. 28. Alex. conſ. 109. 2. lib. Pau. de Ca. cõſ. 50.
ANT. FRAN. Quid dicatur euidens, vide Bar. in l. 1. §. idem ſolent, ff. de offi. præfec. vr. vbi dixit, q illud dicitur euidens, quod eſt clerum & apertum, quod dicit eſſe notandum pro ſtatutis, quæ qñq; exigunt euidentem probationem. Et adde, q euidens & manifeſtũ idem ſunt, vt in c. conſtitutionem, de ver. ſig. lib. 6. & in c. eorũ 11. q. 3. & ibi per Arch. in c. ſi fortè, de elec. lib. 6. Et adde, q ea, quæ ſunt euidentia, non indigent alia probatione, vt in c. euidentia, de accu. l. ſi vero, §. qui pro rei qualitate, ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi alterius, C. ſi minor ſe maio. dixe. vide tamen tex. in l. ſi quis legauerit, ff. de leg. 1. qui dixit, q illud põt dici euidens, qđ conſtat ex aliquibus argumentis. Et de natura huius verbi, euidentiſsimè, vide gl. in d. §. q pro rei. in ver. euidentiſsimè: & vide Bar. in l. ſi conſtante, in 1. parte prin. ff. ſol. mat. & vide tex. in c. licet cãm, de proba. vbi dr̃ euidentiſsimè cõſtare, quod cõſtat ex inſpectione inſtrumenti, pro quo vide bo. tex. in c. cum dilecti, de dona. vbi hoc idẽ dicitur, & uide not. p Moder. in c. ueſtro, de coha. cle. & mulierum. uide bo. tex. in c. cum olim, de cenſi. circa ſin. ubi dicitur patere expreſſe, q comprehenditur ex inſtrumento; quod etiam probatur in l. ſi. C. de hære. actio.
c SER. SAPIA. Euidẽs ꝓbatio. uide Bar. i l. ſi. col. 5. C. de edi. di. Adr. tollẽ. ubi uult, q ex inſpectiõe teſtamẽti reſultat notoriũ. & q ſtatutũ requirẽs euidẽtẽ ꝓbationẽ uerificeẽ in ea, quæ uenit ex coniectu-

ris,voluit d.Alex.latè in d.l.licet Imperator,col.2.ff.de le.3.vidè p Bar.in d.l.ſi ꝯſtāte,col.3.vbi latè.d.Iaſ.ff.ſol.ma.& An.Sic.in cōſ.46 ꝑclari.co.pe.in 1.vol.aliqd p d.Iaſ.in l.ꝑtor ait,ī pri.ff.đ no.op.nū.

a Fama inducit. Adde Io.An.in Spe.de abol.§.ſi.ver.ſed pone,c.accuſauit,Bar.& Ang.in l.athletas,§.calumniator,ff.de infa. Bar.in l.1.§.1.ff.ad turp.Bn.& Ino. in c.2. de calū.& ibi Ana. ī 6.col.ver.quid ſi accuſator. Sali. in l.nī,C.de cal. Iſtū in c.ſi.circa, 2.col.đ iurein.In qbus locis habes qñ fama excuſat à calūnia. Et ꝙ fama inducit iuſtā cām credēdi,vide Bar.in l.Celſus,in 3.col.ibi,& ſi dicat qualiter,ff.de vſuc.Bar.& Bal. ī l.ꝓprietatis,in ſi. C.de proba. adde Bal.in l.pign⁹,in prin.C.de pig.ac. & do.meū hic, & qđ voluit gloſſ. maior.ibi, vel in iniſtis,in l.prima, C. vbi cauſa ſtatus,qđ bona fides cauſāt ex iniuſtis & temerarijs cauſis, & ibi Bal.Angel.in d.l.2. C.ſi ſer.hic alleg. vbi refert ſeruatā fuiſſe Peruſij opin. Bar. ad excuſationem accuſatoris, quē fama deceperit. Et intellige dūmō fama durauerit lōgo tpe, & dūmō non fuerit procurata ab accuſatore, vt dicit Bar.in l.miles, §.mulier, ff.đ adul. Et intellige dictū Bar.niſi tpe accuſationis,eſſet fama in ꝯrium: qa tunc ſtatur vltimæ famæ,& nō primæ.in ꝯrium Bar.in l.2. Bal.in d.l.q accuſare,ꝓpe ſi.C.de eden.& in l.ſi.in 7.col.ibi,ex hoc decidit, ff. de fer.& in l.diuus,ibi,quartò eſt arguendum, ff.de ini.teſta.ſeqt Pet.de Anch.in repe.c.1.48.char.ibi ſubijcio primā q.ī.ti.ꝓxi.not. p iſtum de ſpō.c.cum in tua.& Bal.in l.ſi tutor,C.de peri.tuto.in aliquibus lecturis.Io.An.& oēs in c.cum oportet,de accu.& Bal.in l.ſacroſan.C.de epi.& cle.& plenè p Maria.Soci.in rep.c.qualiter,el ij.de accu.q.9.art.41.& p Pet.de Anch.conſ.8 3.tribus de cauſis,in vlt.col.Et dicit hic Bal.ꝙ vbi tractaĩ de ꝑiudicio graui,nō ſufficit ſciētia p famā.qa ſciētia eſt verorum,& veritas nō pōt eſſe falſa, p d.l. miles,in §.mulier,ſed hic agiĩ de paruo ꝑiudicio,ꝓ quo facit quod no.Bar.in l.2.§.ſi dubiteĩ,ff.quēadmo.teſt.ape. & in l.ſed & ſi de ſua ff.de acqui.hære.& p Cy.in l.ſi quidē,C.ſol.ma.bo.tex.23.q.8.occidit.Et vide Bal.in l.ſi tutor,C.đ peri.tu.Notabis ēt ꝙ ad hoc, vt qs debeat credere ſe excōicatum,ſufficit certificatio per famam certā, & ſic probationē nō plenā,tex.eſt in c.illud,de cle.excom.mini.qui in hoc non habet parem,ſm But.ibi:& ad incurrendā pœnam reſpectu ſciētiæ ſufficit ſcire per famam,gl.& Bar.in l.1.in ſi.ff.de recep. & in l omnes,C.de agri.& cenſi.lib.11.& tex.in c.cum deſideres, de ſen.excom.Et dicit Bal.in l falſus,in 11.col.ibi:illud eſt notandum, C. de fur. quòd iuſta credulitas cum fama habetur loco veræ ſcientiæ,ſi conſonat etiam veritati,allegat l.cum quidā,§.quod dicitur, ff.de acqui.hær.Nihilominus iſta notitia,quæ haberetur per ſolam famam,eſt iuſta cauſa diminuendi pœnam cōtrafacienti, vt eſt tex. ſingu.in d.c.illud,ibi.cum eo miſericordiam facientes.

Adde Are.cōſ.73. vbi ponit, an fama excuſet iudicē inquirentem.

ZACHARIAS. Adde ad hoc Bar.in l.is pōt,ff.de acqui.hæ.eundem Bal.Ang.poſt glo.in l ſi tutor.ſ.alleg.Et pro dicto ſin. In præcedē.apoſtil.ſcieo.l.quod iuſta credulitas cum fama &c. adde Alex. conſ.46.in ultima col.& ſic ſtat.uol.3.& conſ.19.in 2.col uer. ſubſequenter,vol.1.& conſ.etiam 19.in pe.colum.poſt medium,ibi: quæ ſingula,& conſ.25.col.2.per totum,vol.4.

2 a iuſtā credulitatē.vñ habens aliq̄ ꝯſciam ex fama,dr habere ex ꝓbabili cā. & idem ſentit gl. in c.inquiſitioni.ī.de ſen. excō. Idem not.Bar.in l.2. C.ſi ſer.vel libe.lib. 10. Vbi ponit notabile dictū, dicens ꝙ ſi aliquis accuſauit publicè infamatū. & deficit in ꝓbando;nō dēt puniri pęna talionis,vel calūniæ: qa excuſaĩ pp infamiam ꝓcedentē. qđ eſt menti cōmendandū, & facit elegāter ad intellm.c.1.in ſi.de elec. lib.6.

5 † Scđò not.ex glo.qđ dictū vnius b ꝑſtat iuſtā cām credendi, c & vr glo.velle b ꝓcedere,ēt ſi ille ſit leuis opi. Hoc tñ nō c multum firmar. Sed Hoſt.vr placere,vt à quocunq; ordinarius adireĩ,honeſtū eſt, vt ſuperſedeat aliquo tpe, intra qđ certificet aliū iudicē, & partē, & petat copiā vtriuſq; reſcripti:qa in mora modici tpis ñ eſt ꝑiudiciū,l.ſi debitori,ff.de iud.

6 † Aduerte lati⁹ circa intellm hui⁹. c.Aut.n.iudices mādāt ꝯria ordinario añ executionē alicuius mandati; & indubiè hēt locū diſpō huius tex. Aut recepto primo mandato & executo, alius iudex mādat ꝯriū; & idē dicendū,vt hic in ver.ſed ſi poſteà. Aut ordinarius recepto mādato primo, ſolùm audiuit lr̃as ī eadē cā impetratas, & eſt dubiū, nūqd poſſit ſupſedere executiōi,& petere copiā vtrarūq; lr̃arū; Cōp. tenet,ꝙ ñ & refert Inn.quoſdā idē teneĩ, dicētes hoc c.ñ habere locū,niſi qñ iudices mandant ꝯria, ſeu inſinuant ptātē eis traditā.Et ad iſtū tex.in ver.& idipm,vbi dr, ꝙ dēt idē facere, cùm ſibi innotuit,ꝙ iudices cęperūt diſceptare de iuriſdictione; rñdet,ꝙ debet intelligi, qñ innotuit ordinario p literas iudicū. Sed gl.in ver. hæſitandū,ſentit cōtrariū, & idē Io.And. dicens,ꝙ ēt ante receptū ſm mandatū,pt ordinarius petere copiam vtriuſq; reſcripti,ſi audiuit iudices cōtendere ſup iuriſdictione.Et hæc opi.plus mihi placet; & vr magis applaudere lr̃æ, dū pōderat iſtū ordinariū debere exeq, ſi nihil oīno ſciuit,de contentione iuriſdictionis.Nā qđ infirmari,vel vituperari pōt,præcauendū eſt,vt in c.1.de ſer.non ordi.& melius eſt ante tps occurrere, q̄ poſt cauſam vulneratam remediū q̃rere, vt in l.ſi.C.in quibus cau.in integ.reſt.nō eſt neceſ. Aduertendū tñ, ꝙ nō ſufficit iudicem audiuiſſe alias literas fore impetratas:ſed oportet, ꝙ audiuerit cōtentionē eſſe ortā inter iudices delegatos de iuriſdictione. Et hoc ꝓbat apertè iſta lr̃a in duob⁹ locis,vt patet ibi:ſi ſup cōtentione,& ibi,cęperint diſceptare.Nā ſola impetratio ñ ſufficit.Et ex his decidiĩ qō: pone,ꝙ pars habens ſecūdas lr̃as, occurrit ordinario, q recepit mandatū priorū iudicū; & dicit,non procedatis ad executionē mandati:quia habeo lr̃as contrarias retractantes primas, quas in breui tpe volo ꝑſentare, vel volo idē facere de pñtatione.Hoſt.dicit honeſtū eſſe,vt ordinarius ſuperſedeat,& procedat,vt hic dicitur.Cōpo. cōtrà,vt.ſ.dixi d. Ant.cōcordando dicit ꝙ uirtute huius.c. nō pōt iudex ordinarius ſuperſedere:quia iſtud c. loquitur, qñ eſt cōtentio inter iudices de iuriſdictiōe: ſed ex tenore.c.cū in iure.ī.de offi. dele. poterit ſuperſedere,& videre,quæ literæ ſint potio-res.Quod

ANT. FRAN. Circa hoc qñ calumniator excuſetur à calumnia, & eius pęna,vr tex.in c.cum dilecti,de elec.ꝙ probans ꝑ vnum teſtē excuſetur à pœna calumniæ: cuius tñ ꝯtium uoluit Io.And.in c.1.de elec.lib.6.& in c. ſi.de cal.Et an nō probans crimen, in dubio præſumatur calumniator,uide gl.tenētem,ꝙ ſic in c.notandum, 2.q.3. & per Spe.in titu.de accuſa.in §.ſi. in ſi.& in tit. de expen.in §.4. in uerſic. quid ſi eſt talis, & hr̃ p Bar.in l.1. ff.ad Turp.& per gl.in l.athletas in §. præuaricator, ff.de infa. & in l.3.in §.2.ff. de teſtibus, & in l.2.in gl.ſi. C.qui accu.nō poſſ.& p Cy.in l.1. in 4.oppo. C.de aduo.diuer.iud.Et quę dicatur euidens calumnia,uide Bar. in l.ſi.ff.de publi. iud.& dicebat Inno. in c. dilectus, de calū.ꝙ calumniator puniĩ pœna extraordinaria: tñ tex.in c. inſcriptio.4.q.4. vr uelle,ꝙ puniatur pœna talionis,đquo per glo.in l.1. C. de calum. & per Hoſtiē.in ſum.de calum. in §.fin.& p Bar.in l.1.ff.ad Turpil.& p Cy.& doct.in l.ſciant,C.de excu.tuto. & de fama utrū excuſet à calumnia,& quid ꝓbet, & quantū probet, uide per gl.in l.2.in §.eiuſdē quoq;,de teſti.per glo.in c. ueniens,el j.eod.titu.de teſti.& uide plenè per Lanfran. in repe. l.admonendi, in 8.char.cum pluribus ſeq.ff.de iureiuran.ubi enumerat plures caſus,in quibus plenè probat,& plures,in quibus nō probat; & plures in quibus ſemiplene probat; & alios etiam,in quibus inducit præſumptiones & indicia,& ibi latè poteris uidere de materia.

b Dictum unius. Hanc gl.ſequitur hic Imo.ꝯtrium tenet hic But.Card.& iſte,& Moderniores hic diſputātes plenè,an dictum unius præbeat iuſtam cauſam credendi,& excuſet credentē,ponentes octo cōcluſiones,quas oīno hic uidebis,& adde Alex.in cōſ.28.inci.uiſis & accuratè ponderatis,in 1.uol.ubi allegat gl.in l.Titio fundus. & uide tex.& ibi iſtum in c.cum olim.de dolo & contu. & in c.cū olim, el j.in 2.col.ibi,ſecundò not.limitationem,de priuile.

Adde Roma.conſ.57.Paul.de Caſt.conſ.296.Abb.conſ.62. Lapum alleg. 15. & 32.

ZACHARIAS. Adde,an Papa,uel Rex non recognoſcens ſuperiorem etiam de plenitudine poteſtatis,poſſit ſtatuere, quòd dicto unius ſtetur. Et reſponde cum Lud.Rom.ſing.ſuo 318.inci.tu ſcis,ꝙ diſpoſitio eſt iuris,quòd non. Adde Fel.idem tenentem in c.conſtitutus,col.ſi.uer.nec dicas hoc eſſe clarum,ſ.e.qui alleg.tex.in c.indicas 3.q.9.Aduerte tamē,quod Lu.Ro. ponit duos caſus,in quibus uni ſoli creditur,ſingu.708.inci.dictum unius.cui adde tertium per Feli.in c.cum nobis,col.3.uer.inquantum Car.de præſcri.

c SEB. SAPIA. Credendi.uide quod not. dicit Ang. in l. plagij cri.accu.C.ad leg.Flaui.de plagia. ubi dicit,ꝙ ſi ſtatuti punit rapientē rē doloſe,excuſabitur rapiens,ſi iuret ſe crediḋiſſe ſibi licere eò, qa ita ſibi dixit unus aduocatus;licet ille aduocatus eſſet ignorans; & ita ēt tenet d.Bart.Vero.in coſ.21.ego Bartholomæus,col.10.

res. Qđ putat verũ, ſi ante executionẽ mãdati, ps cõparet, & vult ꝓbare illas priores lr̃as eſſe reuocatas. Hoc dictum mihi placet, ſi per ſecũdas lr̃as ipſo iure reuocentᷣ priores, ſm ea, q̃ dixi in c. cæterũ. ſ. eo. Sed ſi opus eſſet exceptione, & appellatione ꝯ priores lr̃as; tunc crederé ordinariũ nõ debere admittere iſtã exceptionẽ; qa illa eſt ꝓponenda corã iudicibus delegatis, iuxta materiã. c. paſtoralis. ſ. e.
8 Sed ordinarius dẽt parere mãdato delegati, ex quo aſr ñ cõſtat de reuocatiõe ipſorũ, arg. in c ſi qñ, & c. paſtoralis, in §. qa verò, de of. dele. An ãt ſufficiat, ꝙ ordinarius audiuerit ab vuo de cõtẽtione iuriſdictionis? puto, ꝙ ſic, ſi ille eſt fide dign⁹: a aſs ãt ñ credo ordinariũ ſuperſedere debere: qa dictũ vnius leuis, ñ inducit iuſtã cãm credẽdi, maximè, vt p tale dictũ qs retardet exeq mãdatũ ſuperioris, ad hoc c. licet ex quadã. ĩ. de teſti. iũcto. c. inquiſi
7 tioni, de ſen. exc. † Quid ãt, ſi vnicũ eſt reſcriptũ, ſed pars excipit corã ordinario reſcriptũ eſſe ſubreptitiũ; nunquid dẽt ordinarius ſuperdere mandato? Doc. dicũt, ꝙ nõ: qa hæc exceptio eſt ꝓponenda corã iudice delegato, cũ ſum⁹ extra terminos iſtius c. & ordinari⁹ dẽt parere delegato, d. c. ſi qñ. An ãt hoc c. habeat locũ in literis gratioſis: vt cũ executores ad bñficia 9 mãdant ordinario ꝯria; Io. An. ſentit hic ꝙ ſic. Dicit. n. ꝙ hoc. c. quotidiè practicatᷣ b ĩ literis gratioſis, & apertius hoc tenet. ĩ. eo. ti. in c. mandatũ. ubi aliqua dicunᷣ de mã. Tenet Spe. in ti. de act. & pet. §. ſuper petitionibus, ver. 1. & hoc no. An ãt hoc c. habeat locũ in duobus ordinariis mãdantibus ꝯria: vt ſi quis hẽt duos ordinarios, vnus mãdat illũ excõicari: alius mã c dat eũ abſolutũ, vel ñ ligatũ pronũtiari? dicit Inn. ꝙ ñ: qa par in parẽ ñ hẽt ĩperiũ. Iõ ñ pt vnus ordinari⁹ retractare geſta p aliũ, niſi alter eſſet maior: vt puta, qa legatus Papę, cui primò eſt parẽdũ. Vide tu ad hanc mam qđ uot. Inn. iu c. cum iãdudũ, de pbẽ. vbi tractat: qd ſi duo ordi d narii mandant ſubiecto ꝯria? & p hoc habes clarũ intelſm huius. c. In gl. 3. ibi: *ſi ãt aliquid*. obiicit vult gl. ꝙ in hac cognitiõe ordinarius, dẽt audire allegationes ptiũ. Sed Hoſt. & Io. An. ſentiunt oppoſitũ: &

hoc verius: quia lr̃a iſta innuit, ꝙ ſolùm inſtruatᷣ ex inſpectiõe literarũ: ita, ꝙ nihil habere debet à partibus, ne videatᷣ iudex inter eos. Et ſi ex inſpectiõe ipſarũ literarũ clarè percipit primas reuocatas p poſteriores; dẽt parere ſecũdis iudicib⁹. Sed ſi conſtat, ꝙ ſecundæ nõ reuocãt primas; debet parere prioribus. ſi verò dubitat, dẽt ſuperſedere, donec iſta cõtẽtio ſo
8 piatur, ſm tenoré. c. paſtoralis. ſ. e. † Sed circa hoc dubitatᷣ, qd ſi iudex delegatus, vel executor excõicat ordinariũ, niſi ſibi paruerit? Sol. dicit Inn. ꝙ aut ordinarius ꝓbabiliter dubitat de ꝑualiditate lr̃arũ: & ꝓcedere vult, ꝓut hic dr̃; & tunc nõ tenet excõicatio. a Quia in hoc caſu ordinarius cõtumaciter nõ reſiſtit delegato, nec turbat ſuã iuriſdictionem: ſed hoc facit authoritate legis. ſ. huius c. 23. q. 4. q peccat. & l. Gracchus. C. de adul. qđ dicit ꝓcedere ẽt ſi ſapiẽtior nõ dubitaret. Sed ſi improbabiliter diceret ſe dubitare, vbi dubitandũ ñ eſt: vel vellet exeq, tanq̃ certus de reuocatione, vbi certus ñ eſt; tenet ſñia excõicationis: qa turbat hoc caſu iuriſdictionẽ alteri⁹. & dicit hoc ꝓcedere, ẽt ſi poſtmodũ appareat iuriſdictionem primi iudicis eſſe reuocatã; & hoc, qa in dubio habebat iuriſdictionẽ. qđ bñ nota
9 bis. † In ea. gl. ibi, qa nõ cõſtat, an ille iudex habeat iuriſdictionẽ, not. bonã limitationẽ b ad illã literã, vt iudex in dubio potius abſoluat, q̃ condẽnet. Procedit. n. qñ certũ eſt de iuriſdictione debentis iudicare: ſed reſpectu illius, q haberet exequi, ex quo dubitat qs illorũ ſit iudex; ñ debet parere magis ad abſoluendũ, q̃ ad cõdẽnandũ. In gl. in verbo, *ſcđo loco*, in fi. dicit Io. An. ꝙ gl. nõ ſoluit ꝯriũ, c ſed potius repetit ipſum, quaſi dicat de hoc q̃rimus, quare, iſti denuntianᷣ abſoluti vigore ſecundarũ lr̃arũ; ex quo p primas fuerunt excõicati. Hoſt. ſoluit, ꝙ id, quod fit authoritate veri reſcripti, nõ debet reuocari, vt in d. c. andita. ſed id qđ fit authoritate putatiui, d vł reuocati reſcripti, dẽt reuocari, vt hic. Hæc ſolu. nõ eſt bona: qa c. andita, loqtur de geſtis authoritate reſcripti reuocati, ante cognitã reuocationẽ. Vinc. dicit, ꝙ iſte tex. loquitur in ſententia excõmunicationis, quæ nõ eſt per

a Nõ tenet excõicatio. Adde, ꝙ vr̃ valida per c. 1. 11. q. 3. vbi etiã iniuſta tenet. ſed dic, ꝙ delegatus excedit limites excõicando non turbantem, per c. 1. de offi. dele. ergo excommunicatio nulla, tanquam lata in illo exceſſu ab incompetenti, c. per tuas, de ſent. excom.

b Nota bonam limitationẽ. Adde ad illa iura, uidelicet ad l. Arrianꝰ, ff. de act. & ob. & ad c. ex literis, de ꝓba. vt illa iura nõ habeant locũ, qñ iuriſdictio non eſt fundata, ſm glo. & Imo.

c Gl. ñ ſoluit ꝯriũ. Adde plenè Mod. in c. cæterũ. in 2. corolario. ſ. e. ri.

d Putatiui. Not. drĩã inter reſcriptũ verũ, & putatiuum; de quo dicã plenè in c. iurauit, de ꝓbat. pꝰ do. meum, an matrĩũ, ſeu dos putatiua gaudeat eodem priuil. quo gaudeat verũ matrĩũ & vera dos. de quo vide Bal. in l. eã, quã, in 5. col. in ver. modo ego quæro, C. de fideicõ. & tex. in l. ſi ex voluntate, & ibi Bald. C. de do. int. vir. & vx. Ro. in l. ſi cum dotem, in §. 1. ff. ſol. ma. & in l. ſi donatione, C. de colla. tex. in l. cũ hic ſtatus, §. ſi quis ſpõſa, ff. de dona. int. vi. & vxo. Io. An. iſtũ & in c. 1. de do. pꝰ diuor. reſt. iſtum in c. 2. e. ti. tex. in l. dotale ꝑdiũ, §. dotale prædium, ff. de fundo do. iũcta l. ſi cum dotem, §. fi. ff. ſo. mat. & ibi p Imo. Pet. de Anch. in c. ex literis, de pig. & facit bo. tex. in c. tua de iureiu. dicam plenius in d. c. iuram. vbi Bal. dicit in 2. col. ꝙ ſtatutum de dote lucrãda nõ habet locũ, qñ matrimum eſt illicitũ, alleg. l. 1. C. de condic. ob cãm. Pro quo ẽ bo. tex. in l. falſus tutor, §. an it in pſem aſs eſt lex. ille, §. & ibi Bal. ff. qđ fal. tuto. autho. vbi plus dicit, ꝙ lucrũ dotis ex pacto, vel ex forma ſtatuti ñ habet locum in ſponſa decedente ante nubiles annos; licet decedat in domo ſponſi, & ſupportauerit onera matrimonij, & hoc in lucro proprietatis. Idem in lucro fructuum. quod eſt not. dignum: de quo vide not. ff. ſol. matri. in glo. fin. in d. l. ſi cum dotem, §. fi.

ANT. FRAN. Circa iſtã difficultatẽ, an maritus lucretur dotẽ ex pacto, vel ſtatuto, ſi matrium nõ fuit cõſummatum, hr̃ in l. pe. in §. fi. ff. qđ fal. tuto. autho. & in l. ſi verò ante, ff. ſolu. mat. & vide Bal. in l. Deo nobis, in 2. col. C. de epi. & cle. & in l. nõ ſine, C. de bo. quæ libe. vbi dicit, ꝙ maritus non lucretur; niſi fuerit conſummatũ matrimonium; quod eſt verum, niſi dolo dotantis impedita eſſet conſummatio, per glo. in d. l. ſi verò. tamen ipſe Bal. in d. l. ſancimus, C. de nup. tenet, ꝙ lucretur, ſi ipſam vxorẽ duxerit, ẽt ſi matrimonium non cõſummauerit. & vide Bal. poſt Bar. in l. nihil, ff. rerum amota. & ibi Bar. dicit, ꝙ lucratur ẽt ſi cum vxore non habitauerit. de quo vide Pau. de Caſt. in conſ. ſuo 1 3 c. & per eundem in l. ſi donaturus §. 1. ad fi. vbi etiam per do. Alex. qui multa alleg. ff. de cond. ob cau. Et adde, ꝙ maritus lucratur dotẽ ſm formã ſtatuti ciuitatis ſuæ, non ſm formã ſtatuti ciuitatis vxoris, ẽt ſi in ciuitate vxoris ꝯctus dotis eſſet celebrat⁹, vt p Bar. & doc. in l. 1. C. de ſum. Tri. & p Bar. Auge. & Alex. in l. exigere dotẽ, ff. de iudi. & p do. Ant. in c. 1. de ſponſa. & vide Archi. in §. illud, 32. diſt. Et hr̃ per Bar. in l vniuerſa, in fi. C. de precib. Imper. offe. qđ eſt verũ, niſi vxor duxiſſet virũ ad domũ ſuã, ſm Bal. in l. fi. C. ſi à nõ cõ p. iudi. cuius tñ ꝯriũ ipſe dicit ĩ l. cũ q̃dã ff. d iur. om. iu. de quo vide Bal. ĩ c. 1. in fi. ſi de inueſt. lis or. & in c. 1. in §. fi. de inueſtitu. de reb. alie. fac. & in auth. oẽs peregrini, C. cõia d ſu. c. & vide do. Card. ĩ cle. ſæpe, ĩ §. & qa in 3. q. de verſ. ſi. vbi dixit, ꝙ d̃ eperi tale lucrũ ſm cõſuetudinẽ, vel ſtatutum loci ꝯcti matrimonij, & non ſm conſuetudinẽ, vel ſtatutum ſponſorum. verum autem lucretur marit⁹ fructus dotis percepros, ſi nõ eſt matrimoniũ conſummatum, quod etiã tangit hic, dicas quod ſic, ſi ſubijt onera matrimonij, vt per glo. in l. 2. C. de iureiuran. & in l. dotis fructus, in §. primo, ff. eo. & in d. l. ſi viro, & ibi p Bald. Bar. Imo. & doct. ff. ſolu. mat. quod eſt verum, etiam pro tempore, quo vxor fuit puella, de æquitate, & non de rigore, ſecundum Bal. in d. l. pen. in §. fina. ff. quod fal. tuto. autho. & habetur per Spe. in titu. de donatio. inter virum & vxo. in verſi. quid ſi mulier, & ibi Bal. in addi. & vide do. Abb. in c. tertio loco, in 2. colum. de præſumptio. & tene menti duo. quòd lucrum dotis ex ſtatuto non habet locum, quando vir & vxor pariter decederent, puta ex ruina domus: nec tunc præſumitur vxor tanquam debilior prius mortua: nec & ſi vxor ingreditur monaſterium, vt per do. Præpo. in c. fi. in prin. vlti. char. de do. inter virum & vxo. & per Signoro. de Homodeis, in cõnſ. ſuo, incip. in nomine dñi, qđ præſupponitur in hac forma, de quo ibi idem Præpo. mentionem facit. Aliud eſt, quod etiam eſt notandum, ꝙ lucrum dotis ex ſtatuto habet locum, etiam ſi pater dotans ſtipulatus eſſet

dotẽ ſibi reddi in oẽm caſum ſoluti matrimonii, vt p Ray. & Ale. in l. poſt dotẽ, in fi. ff. ſol. ma. & hoc intellige verũ, ſi vir uindicet mortẽ vxoris occiſę: aliàs illud pdit, vt p Bar. in l. ſequens, in §. fin. ff. ad Syll. & in l. ei qui mortẽ, ff. de his, quibus vt indi. vbi dicit ẽt idẽ eſſe, qñ ipſe maritus occidiſſet. & tene menti, ꝙ tale lucrũ ẽt non aditũ, vel non agnitũ, tranſmittitur ad hæredes viri, ſm Bal. in l. ſi arrogatur, ff. de adop. & p do. Ale. in l. cũ antiquioribus, in 3. col. C. de iur. delib. cum cor. ibi ſignatis p eũ. & p eũdẽ in l. ſi inſanti, in vlti. char. C. de iu. del. & p Bal. in l. gñaliter. §. in his, de ſecund. nupt. q̃uis Ang. ꝯluluerit ꝯ̃riũ, in ꝯſi. ſuo 79. Adde tñ, ꝙ tale lucrũ dotis ex forma ſtatuti datũ viro ſuperſtiti, ita demũ debet ipſi viro, niſi ſupſint filij alterius mri. monij: q ſuperſtites tale lucrũ impediũt, vt p Bal. in aut. pterea. vbi ẽt p Ang. & Paul. de Caſt. C. vñ vir & vxor. & p Bar. in l. hac edictali, in princ. C. de ſecund. nup. & vide Paul de Caſtr. in conſ. 2 5 5. & in cõſil. 265. & ſequ. & p Bart. in l. eo lego. in 4. q. C. de cõdit. ob cauſ. & per Ango. in auth. de nup. in §. qa verò & p Bar. in l. ſi inter, de pac. do.

SEB. SAPIA.

a Olim ex literis. Hũc tex. dicit no. & ſin. Card. hic, & in c. ab excõica. eo. ĩ. eo. ad hoc, ꝙ verbum poſitũ iuxta plura determinabilia, determinat, prout natura vnicuiq; cõuenit, refert do. Iaſ. in l. ꝯ maiores, C. de inof. te.

b Seqſtrari. Adde, Arch. 11. q. 1. c. q a res, ſuper glo. magna, ibi, ſi aſit. Io. An. in regu. locuplerari, in 3. col ibi ſecundo mõ. Iſtum in c. 2. in 6. col. ibi, ex his, de ſequeſtr. poſſ. & fru. ubi allegat iſtum text. & vide plenè hic Bart. & Felin.

c SEB. SAPIA. Et contumacem. Vide Abb. in c. t. in 1. not. ĩ. de iudic. vbi vult, ꝙ omnis contumacia ſit excommunicatione digna, niſi ſit contumacia in non parendo, in re leui, de quo latè ibi per Modern. vide etiam Abb. in c. tenor. ĩ. de re iudi. qui vult, ꝙ etiam contumacia præſumpta ſit digna excommunicatione.

petu9, ſcd debet reuocari, ex quo excõicat9 vult parere. Contrariũ procedit in geſtis ſup principali, & hæc ſol. poſſet tolerari. Vel tertio ſm do. An. hic, iudices primi ſciebãt cãm iſtã cõmiſſam ſcd'is; ideo nõ tenet quicqd ipſi egerũt poſt notã reuocationẽ. Sed in pdicto. c. audita, primi iudices ignorabãt; & hæc ſol. eſſet bona ad ꝯ̃riũ. Sed ſaluando iſtã gl. ego dico, ꝙ hic ñ reuocat̃ factũ authoritate primi reſcripti, imò poti9 ꝯfirmat̃: qa ſecundi iudices abſoluẽdo, & mãdando partẽ pronuntiari abſolutã, vñr fateri excõicationẽ iã ab aliis tenuiſſe: qa abſolutio pſupponit vinculum, & ipſimet primi iudices ſtante eorum iuriſdictione abſoluiſſent, ſi pars voluiſſet parere iuri coram eis; & quicquid ſit de materia eſt dicendum, vt dixi in c. cæterum. ſ. eo. & d. c. audita. Abb.

1 *Iudex poteſt facere ſequeſtrari fructus rei petitæ, ſi eſt reus contumax. 4.*

2 *Clericus falſificans literas inferiorũ iudicũ, dẽt priuari beneficio, & pati alias pœnas.*

Clericus falſificans literas Papæ, traditur curiæ ſeculari.

3 *Clauſula, ſi ita eſt, an & quando referatur ad præcedentia. 13.*

5 *Miſſio in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ nõ fit in beneficialibus.* (niri.

6 *Falſificãs literas principis ẽt iniuſtas debet pu*

Iuſta cauſa iniuriandi mitigat pœnam, quam debet incurrere iniurians.

Iudices poſſunt eſſe teſtes in cauſa corã eis agitata, ſi illa cauſa agatur corã alio iudice

8 *Confeſſio criminis an & quando valeat.* b

9 *Cõfeſſio extraiudicialis de crimine an ſit ſufficiens, vt quis poſſit condemnari vel poni ad torturam.* c

Infamis an quis efficiatur propter extraiudicialem confeſſionem criminis.

Infamis an priuetur beneficijs.

10 *Confeſſio facta parte abſente an præiudicet in criminalibus.*

11 *Iudex ex officio ſuo poteſt ſupplere, quando partes delinquunt in iudicio.*

12 *Geſta coram aliquibus ex iudicibus delegatis non valent.*

C A P. X X V.

a OLim ex literis. a Qñ in reſcripto plura narrãt̃, diuerſos effectus operãtia, nõ ſufficit impetranti alterũ ſolũ pbare ad vtrũq; effectũ ꝯſequẽdũ. Et ſunt duæ ptes. Primò ponit̃ cõſultatio: ſcd'ò rñſio, ibi: *nos*. Prima ſubdiuidit̃ in tres. Nã primò põit relationẽ priorũ iudicũ. Scd'ò ibi: *nos igitur*. cõmiſſi onẽ factã ſecundis iudicibus. Tertiò 3 ibi: *verum*. dubitationẽ emergentẽ. Caſus literalis. P. clericus ſancti Remigii detinebat parochiã de Salice: quã. R. de Cliuo, dicebat ſe canonicè adeptũ fuiſſe. vñ idẽ. R. impetrauit cauſam ſup hoc quibuſdã Abbatib. committi: ipſi Abbates ptes ad ſuã pſentiã ſcd'ò & tertiò citauerũt: & qa dictus. P. per ſe vel per alium corã eis noluit comparere, excõicauerũt eũdẽ, faciẽtes fructus ipſius parochiæ ſeqſtrari. Poſtmodũ idẽ. P. ad eos accedẽs, pmiſit iuri parere; & ſic fuit abſolutus, & lr̃as abſolutiõis cõceſſerũt eidẽ, aſſignãtes locũ, & diẽ, ĩ quo faceret qd' pmiſit. Ipſe verò diẽ & locũ de lr̃is radẽs, & ĩ loco raſuræ ſcripſit, ꝙ ſequæſtrati fructus reſtituerent̃ eidẽ. & Hoc idẽ. P. cõfeſſus fuit corã duobus iudicib. tertio ſe excuſante. Iudices ipſi hæc oĩa ſignificauerũt do. Papę: & ipſe mãdauit iudicib. pſentibus, vt ſieret, ita ꝙ ipſi. P. ſup ipſa parochia ppetuũ ſilentiũ imponerẽt, & pfatã parochiã pfato R. reſtituerẽt cũ fructibus ſequeſtratis. Dict9 uerò. R. bñ pbauit falſitatẽ prædictã. unde petebat parochiã illã ſibi aſsignari. Iudices iſti dubitauerunt ſup clauſula illa, ſi eſſet ita, utrũ ad oĩa ſupradicta debeat referri, an tãtũm ad uitiũ falſitatis. cõſuluerũt dñm Papã; & ipſe rñdet clauſulã illam ad oĩa ſuperiora referri, ad hoc, ut ipſi. R. eccl'a cõferat̃: quia licet pp illam falſitatẽ priuãdus eſſet eccl'a; tñ propter hoc non eſt illa eccl'a aduerſario concedenda; niſi prius ſup aliis fuerit facta fides. Ber. †No. primò arg. iudicẽ poſſe facere rõne cõtumaciæ fructus rei petitæ ſequeſtrari, b & cõtumacẽ c excõicare rõne cõtumaciæ; & ſic à principio iponere duplicẽ pœnã, qd' eſt ꝯ̃. c. qñ. in fi. vt lit. nõ cõte. Ideò cõiter tenet̃, ꝙ iſti iudices in hoc nõ bñ pceſſerũt: ſed vt dicã ſup gl. 2. & modica poſsũt colligi ſup iſto tex. qa p maiori parte cõtinet facti narrationẽ. †Not. 2. ꝙ pp vitiũ falſitatis, ẽt cõmiſſæ circa lr̃as inferiorũ iudicũ, põt cleric9 priuari bñficio ſuo. Plus dico, ꝙ ſi ageretur criminaliter ſup hoc vitio falſitatis, clericus falſarius dẽt deponi, ẽt ab ordine, & priuari oĩbus bñficiis, & detrudi in monaſteriũ ad agendũ pniam, vt in c. ſi epſ. 50. di. & graui9 puniret̃, ſi falſaſſet lr̃as Papę: qa dẽret tradi curię ſeculari, ut in c. ad falſariorũ. ĩ. de cri. fal. Et ex hoc & ex illo tex. colligo ar. op. ꝙ licet delegat9 papę gerat uices ipſi9 papę; nõ tñ dẽt ita acriter puniri vitiãs, ſeu d falſans lr̃as legati, d ſicut falſans lr̃as ipſi9 Papæ. Quid aũt in falſante lr̃as Principis iferioris? dic, ut ĩ c. ad audiẽtiã, d' cri. fal. † No. 3. ꝙ cl'a, ſi ita eſt, in fi. poſita, dẽt re-

d Literas legat. no. perpetuò hoc dictum, ꝙ falſans literas legati Papæ non debet ita acriter puniri, ſicut falſans lr̃as ipſius Papæ. Sed qd de lr̃is cãcellarij, ſeu pœnitẽtiarij do. Papæ? vide Hoſt. Io. An. But. & alios in c. ex literis, de fid. inſtr. & ibi p Io. An. de Lig. p Fel. in c. 2. in 10. col. in ver. ſtylus, circa finẽ, de reſcriptis. & in c. nonnulli. §. 1. in 2. ampliatiõn, eo. titulo.

Adde Fulg. conſili. 133. vbi dicit ꝙ magis etiã punit falſificans monetam Principis, quàm alterius.

A N T. F R A N C. Circa falſificãtes literas Papæ, uel legati apoſtolici ſeu uicecãcellarii quo pęna puniãt, & quo earum falſiras poſsit perpẽdi, ultra ea, q habentur in c. ii Epiſcopus hic alleg. uide ea, quæ plene traduntur in cap. ad falſariorum, & ibi plenè dixi, de crimine falſi. Et adde, ꝙ ſi in literis iuſtitiæ reperitur falſitas admiſta, illa præſumitur errore, non dolo facta, ſecus autẽ in literis gratiæ, vt not. voluit Innocent. in capitulo, accedens, de crimine falſi. qui dicit hoc modo intelligendam eſſe legem, dolũ, C. de dolo. q dicit, ꝙ falſitas requirit dolũ ad hoc, ut quis poſſit puniri ordinaria pęna de falſo, ut in l. 1. in princip. ff. de fal. & l. qd ſit falſum, eod. titu. ubi etiam habetur, quot modis dicat̃ falſum, & ibi uide p Bar. & in l. ſi is, qui ducenta, in §. utrum, ff. de reb. dub. & in l. 1. ff. ſi quis teſt. liber eſſe iuſſus fuerit. & uide bon. tex. in l. nec exemplum, C. de fal. An autẽ falſificans literas priuatas, teneatur pœna leg. Corneli. de fal. habetur

Adde quando fructus ſequeſtrari poſsint, Rom. conſil. 312. Paul. de Caſtr. conſil. 336. Fulgo. conſ. 159.

ferri ad

ferri ad præcedentia ſcđm qualitatem ne
gotii. Nā ſi ſufficit,ꝙ referatur ad proxi-
ma ſcđm ſubiectam materiam , non con-
cernit ſuperiora. Secus aūt ſi materia ſu-
biecta expoſtulat,ut oīa concernat.Nā,ut
uides,hęc clauſula in fi.lrarū poſita,cōcer
nit ſolū uitiū falſitatis quo ad effectū , ut
falſarius priuet̄ beneficio.Sed quo ad hoc
ut conferatur impetranti, refertur ad oīa
præcedentia.Quid aūt in dubio? dicendū
ut plenè dixi in c. 2. requiris, de app.& ꝑ
4 Bar.in l.prætor.2.§.critq;. ff.ui bo. rap. †
In gl.in uer.ſequeſtrari.ibi:ut mitius aga
tur cum reo.uult ergo gl.iudicē poſſe fa-
cere ſequeſtrū rei petitę,ut mitius agatur
cū reo;quaſi ſentiat,ꝙ ſequeſtratio ſit mi
tior,q̄ miſsio in poſſeſsionē.Io.An dicit,
ꝙ nec hic,nec in c.ex lrīs, quod gl.alle.ꝓ
batur ſequeſtrum poſſe fieri ꝑꝑ contuma
ciā ; quaſi uelit dicere, ꝙ hic & ibi narrat̄
factū iudicū,& non diſputatur de uiribus
ſequeſtri. Sed tu uide notabile dictū Ioā.
An.in regula,generi, in Mercu.ubi dicit,
ꝙ ſi in miſsione fienda timet̄ ſcandalum,
a pōt fieri ſequeſtrū,a ar.in c.1. & 2.de iure
pa.qđ tene menti.facit.l. æquiſsimū,ff.de
5 uſufru.† Ita dicerē in propoſito,ꝙ,quēad
modū ibi in defectum miſsionis,fit ſeque
ſtratio;ita ubi cā non patitur ex ſui natu-
ra miſsionē,ſicut in bñficialibus,ut in ca.
eū,qui.de eo,qui mit.in poſ.cau.rei ſer.li.
6.unde credo,ꝙ ſi in bñficialibus reus eſt
cōtumax,& nō pōt procedi ad ulteriora :
puta,quia actor indiget ꝑſentia rei;ꝙ tūc
pōt fieri ſequeſtratio.Et ſcđm iſtum intel
lectū poſſet ſaluari ſequeſtrū, de quo hic:
uide tū ad materiā ea,quæ plenè ſcribo ī
c.2.de ſeq.poſſ.Secundo modo pōt ſalua-
ri iſtud ſequeſtrū:quia præceſsit hic excōi
catio;& hunc intellectū notāter ſentit hic
Collectarius. nam excōicato debent ſub-
trahi fructus bñficii per c.paſtoralis.§.1.ī.
de appe.& ibi plenius dixi. Et ex hoc poſ
ſes euitare contrariū,q̄ re hic iudex à prin
cipio impoſuit duplicē pœnā. Dicit. n. ꝙ
iſta ſequeſtratio fuit facta in conſequētiā
excōicationis. Sed ſi prius præceſsiſſet ſe
queſtratio, nō debuiſſet ſequi excōicatio,
per c.qm,in fi.ut lit non conteſt.Et ſcđm
iſtum intellectū potes ſaluare ſinē gl. qua
tenus dicit,ꝙ hic non fuit propriè ſeque-
ſtratio.Sed contra iſtū intellectum oppo

nitur. Si.n.ueniebat acceſſoriè ad excōica
tionē;ergo ſublata excōicatione, debuit
tolli ſequeſtrū,arg.c.qm.in §.in aliis.ī.ut
lit.nō conteſt.So. fatendū eſt contrariū :
ſed iudices in hoc malè ꝓceſſerunt,ut ſen
tit Pe.& bene. ſed ſi iudices malè ꝓceſſe-
rūt,non tñ debuit iſte clericus falſare lite
6 ras , ſed à facto iudicis appellare . † Et ex
hoc no.ꝙ nō debet quis falſificare ēt iniu
b ſtas lrās;b iudicis:& ſi falſaret, punirī,ac ſi
iuſtas falſaſſet.Puto tñ,ꝙ pœna in aliquo
eſſet tēperanda, quia ubicunq; quis iuſto
dolore mot⁹ cōmittit delictū;pœnā opor
tet aliquātulū tēperari, tex.eſt ualde not.
in l.ſi adulteri.§.Imperato.ff.de adul.Ad
idē facit.c.ſi uerò,el.1.in §.nec ille,đ ſen.
c excōi.Hinc dicit Spe.c ꝙ ſi qs prius laceſ
ſitus iniuria,proſilit in iniuriā, uel ī uer
bera cōtra iniuriantē;dēt pœna mitigari:
qa iuſto dolorī motus fecit. Extra gl.opp. d
cōtra text.iſte clericus fuit cōfeſſus crimē
falſi corā iudicibus delegatis;ergo ex ſo-
la illa cōfeſsiōe debebat puniri, ut in c. 2.
de cōfeſ.cuius ꝯriū innuit tex. Quia Papa
mādauit hic inqri đ illo crimine;& opor e
tuit aduerſarium hoc ꝓbare ꝑ teſtes.Sol.
multiplex.Prima,ꝙ hic nō cōſtitit, niſi ꝑ
ſolā relationē iudicū,qbus nō erat credē
dū,niſi q̄tenus cōſtaret ꝑ acta cauſę,ut in
7 c.qm,de ꝓb.Nō ob. † ſi dicat̄,ꝙ hic erant
plures iudices,& ſic debebat eis credi,ut ī
c.cū à nobis,de teſt.no.Inn.in d.c.qm.Nā
ſcđm Abb.cuius fuit hæc ſol.ꝯriū ꝓcedit,
qn plures iudices deponūt corā ſupiore,
d ut teſtes,d đ his,q̄ acta fuerūt corā eis:ſed
hic iſti iudices nō đponebāt,ut teſtes,ſed
ſimpliciter referebāt negotiū Papæ.quod
no.Et ex hoc habes, ꝙ iudices pñt eſſe te
ſtes,ſi cā poſtmodū agat̄ corā alio iudice:
ſup his tñ,q̄ fuerūt geſta corā eis , hoc tñ
tēperāt.no. maxime ꝑ Inn.ī.de arb. in c.
nō ſine,& Cal.in c.iter dilectos,de excel.
8 ꝑl.† Scđa ſol.fuit Philip. dicētis cōfeſsio
nē in criminalibus nō nocere,niſi deī ꝑ-
ſeuerātia,ꝑ l.1.ff.de q̄ſtio.Quæ ſol.nō eſt
uera:qa illa lex loquit̄ de cōfeſ.facta ī tor
mētis,ſecus ſi extra locū tormētorū,ut in
d.c.2.de cōfeſ.& in d.c.ꝑ inquiſitionē,de
elec.& in l.ſi cōfeſſus,ff.de cuſto.reo.Niſi
forte cōfeſsio emanaſſet calore iracūdiæ,
e ut eſt gl.e ſing.iūcto tex.in c. ex lrīs,de di
uor.facit.l.qđ calore,ff. de reg.iur.Tertia

in l.ſi quis tabulas,& in l.quidam,ff.de dolo,& plenè nota.in l.querela,C.de fal.

Et adde ꝙ clericus,qui chartam falſificauerit, aut falſum teſtimonium dixerit,debet deponi & perpetuo carceri mancipari, c.ſi Epiſcopus, quinquageſima diſtin.

Et adde,ꝙ falſificās priuatā ſcripturā, punit̄ ſicut falſificans publicā , ut in l. pen.C. de leg. & tene mēti gl. in l.in fraudem,in §. neq;,ff. de iure fiſci,quod falſificās acta cauſæ debet perdere cauſam.de quo ēt habet̄ in c. olim, de reſcript.& circa falſificātē monetam Principis, dicas quòd debet comburi, ut in l. ſecunda,C. de falſa mone. & nota. in c.quanto,de iureiurando . quid autem de falſificante monetā inferioris à Principe, ſeu ciuitatis habentis authoritatē cudendi monetam? uide in l. prima , C. de fal. mone. Et quæ plenè tract.in præallegato c. quanto. Et an mutans unā literam , dicatur eſſe falſarius? uide Ioannem Andræ. in cap.inter dilectos, de fid.inſtrument.& denique quæ ſit pœna falſariorum,uide gloſſ. in cap.memoriam.19. diſt. & not.in d. capit. olim, de reſcri. & in cap.cum olim, de offic.delega.& in titu. ff. & C.de fal. per totum. & utrū clericus falſarius, ſi eſt paratus corrigi , debeat tradi curiæ ſeculari;uide ea q̄ plenè tracta. in c. nouimus,de uerb. ſigni. & not. etiā in d.c.ad falſariorum.

SEB. SAPIA.

a Sequeſtrum . De hoc latiſsimè tradit domi. Franc. Cur.ſenior in conſ.67.ſuper eo articulo,& nota.eſt,ꝙ antequam fiat ſequeſtrum, debet conſtare iudici de tali timore ſcandali , & in tali ſummaria cognitione citatio partis requiritur,ut per Ang.in conſ. 407.Iacobellus,in fi.uide Decium in l.fi.col.2.in fi. C.de edi.di.Adria.tollen.qui multa allegat ad hoc propoſitum.

b Etiā iniuſtas literas.Facit dictum Bal.in rub.C.de fi.inſtr.in 12.co. ibi,incidenter etiam quæro, dum dicit , ꝙ contra petentem a me ex falſo inſtrumento non debeo uti falſo inſtrumento, ſic limitans gl. in c.cupientes,in pri in.in uer.malignantium,de elect.in 6.

c Dicit Spe.Vide iſtum in c.dilecti filij,de excep.in fi.6.col.& in ca. intelleximus,in fi.de adul.& in c.1.in 1.col.de iudic.& in c.cum te. in 9.col. in uer. ſed pone,de re iud. Ang.de Peru.in l.ut uim,ff.de iu. & iu. Ana.in c.ſignificaſti,in fi.el.ij.de homi. Alex.Imo. in l. 3. in 1. rñ.ff.de liber.& poſth.per iſtū in c.an ſit,de appel.Are.in trac. malefi.in uer.uerba iniurioſa & contumelioſa,in uerſi.quid plura.Flo.in l.1. §. cū arietes,ff.ſi quadrupes pau.feciſſe dicatur.Bal.in addi.Spe. in tit. de accu.in uerſi.ꝓuocatus ad irā. Io.de Ana. cōſ. ſuo 44.Rom. in l. cùm mulier, in 28.col.in fi.Et ex his deciditur quotidiana quæſtio,ff. ſolu. mat. Spe.in titu.de iniur. §. 1. in uer. ſi aūt uerſa uice. adduco bonū tex.in l.qui cū maior,in §. ſi libertus, in uer.ignoſcendum eſt enim ei, ſi uoluit ſe ulciſci ꝓuocatus, ff.de bo. libe.qui tex.allegauit gl.in c.cum inter, de excep.

Adde Fran. Are. conſi. 80.

d Vt teſtes . Vide no.in c. cum dilectus,de elec. & in c. 2. de arbi.

Adde Fulgo. cōſi. 136.

e Gl. ſingularis.Vide pulchrè ꝑ An. in no1.420.incip. nolo cōmētare. l. qđ calore.ubi allegat illam gl.ſing.

ZACHARIAS.

Adde ꝙ debuit allegaſſe Ro.ſin.510 ꝓ quo adde quod no.Lanf. de Ori. in ca. qm contra, uer.confeſsiones, uerſ. quæro iuxta ꝓmiſſa,in addi.ad eum,de proba.

Adde,an confeſſio facta extra locum tormentorū debeat eſſe perſeuerata,Ful.conſi. 136.Alex.conſi. 5. Cæpol. cōſi.40.& qn eſt facta calore iracundię, Ro. conſi.383.& ſing. ſuis. fol. 40.

ANT. FRANC.

Circa hoc de cōfeſsione facta in tortura , an ut ex illa poſsit ſeq cōdēnatio,requirat̄ perſeuerantia;dicas,ꝙ ſic;quia debet ratificari,& reus in ea perſeuerare ceſſante dolore tormentorum,ut per Bar.in l.de minore,in §. tormenta, ff. de quæſtio.& in l.ſi confeſſus,ff.de cuſt.reo.Et an & qn calor iracūdiæ excuſet,habetur in l.diuortiū,ff.de diuor.& in l.licitatio,in prin.ff. de publi.& in l.ſi nō conuitii, C. de iniur.ubi not.dixit Cyn.ꝙ non excuſat à toto,ſed à tāto,& habet in l.1. in §.diuus,ff.de ſica.Et uide Archi.in c.ſi quis iratus.2.q.3.& in c.fi.50.diſt .& ibi plenè loquitur de ira & iracundia.de quo hr̄ in l.quicquid calore,ff.de re.iur.Et adde,ꝙ ira impedit diſcretionē , ut in c.relatū. 5.q.2.& in c.ſeruādū,& in c.ira.& ibi ꝑ Arch.11.q.3.& uide be.Tho.prima ſcđæ.q.48.artic. 3. & eundē ſecunda ſecundæ q.72.arti.4. Et adde ꝙ iudex ductus ira

a ſol.eſt eiuſdē, ꝙ ex ſuperabūdanti ᵃ Papa
mēdauit iterum inquiri. Quæ ſol.non eſt
9 uerisimilis, per iura ſuperius alle.† Quar
ta ſol.fuit quorundā dicentiū, ꝙ hæc con
feſſio facta emanauit extra iudicium . Ex
qua ſolutione no. ꝙ confeſſio facta de cri
b mine extra iudiciū ᵇ nō ſufficit, ut qs pu-
niaṫ de crimine in iudicio.Poſſet tñ puni
c ri extra ordinē,ᶜ ſi tranſiret in ſpecificum
nomē delicti: ut q̄a aliquis gloriaṫ de cri
mine extra iudiciū. Nā tūc pōt puniri,nō
tanquā reus delicti cōfeſſati,ſed tanq̄ ma
d ledicus ᵈ & mali gloriator.Hoc eſt no.di
ctū Inn.in c.quàm ſit,de exceſ.præl.& pro
bat ibi tex.& hæc tenebis mēti. Sed in cō
trariū,ꝙ poſſit puniri directè de illo cri-
mine, ſentit Inn.in d.c.per inquiſitionē.
ubi ponit mirabile dictum, ꝙ per confeſ-
ſionem criminis extra iudicium, incurrit
quis infamiā, propter quā quis debet pri
uari bñficiis habitis, & inhabilitari ad ha
benda. Quod dictū oportet multipliciter
limitari ut ſalueṫ. Nā in infamia iuris nō
credo ſuū dictum eſſe uerum quia ꝑ con
feſſionē de crimine ēt in iudicio factam,
nō incurrit quis infamiam iuris:quia illa
infamia nō inſurgit,niſi quis condēnetur
de crimine,ut l.1.ff. de his, qui not. infa.
Cōfeſſus aūt in criminalibus,non hr̄ pro
condēnato, ſed requiriṫ ſñia, ut in d.l.cō
feſſus.Et hanc concluſionē firmauit Bart.
in l.ictus fuſtiū,ff.de his,qui no.infa.Sec⁹
ſi quis confitereṫ in cā ciuili famoſa,& in
iudicio:quia tūc cōfeſſus efficitur īfamis ,
qui tunc hr̄ pro cōdēnato,ut in l.1. C. de
confeſ.& hoc ēt uoluit Bar.in d.l.ictus fu
ſtium.Sed in infamia facti non pōt proce
dere dictum Inn. quia illa ſola non ſuffi-
cit,ut quis priuetur bñficiis habitis:ſed iu
dex debet ꝓcedere contra eum,ſcd̄m no.
in c.qualiter & quando,el.2.ǰ. de accu.&
ǰ.de purga.cano.c.2.& 2.q.5.in c.preſby.
Sed dictū Inn.ego ſaluo;cùm confeſſio fa
cta de crimine extra iudiciū, habet ſubſtā
tialia:ut quia confitetur ſpecificè, & præ-
ſente parte, quæ poſtmodū accuſat:ut pu-
ta in ꝑſentia mariti,quis fuit confeſſus a-
dulteraſſe uxorē . Nam tunc iſta cōfeſſio
e plene ꝓbat,ᵉ ſicut in ciuilibus,ar.in l.gña
liter,C.de nō nume. pec. Quia, ꝙ quiſqs
dilucida uoce,&c.ut ǰ.de ꝓb. c. per tuas.
Et tene mēti illud dictū ſic intellectū : q̄a
nō ſolet ita allegari ; & plenius examino
in c.at ſi clerici,de iud.Sed ubi cōfeſſio ñ
haberet ſua ſubſtātialia,pōt cōfitens ſubii
f ci torturæ.ᶠ Et in hoc caſu intellige Bar.
& gl.in l.capite 5.ff.de adul.& do.de Ro-
ta,deci.173.aliàs 180.Hic aūt iſte nō fuit
torturæ ſuppoſitus:q̄a non agebaṫ de cri-
mine criminaliter; & hic potes colligere
10 aliā limitationē ad no.in d.l capite 5.†
Quinta ſolu. ꝙ hæc cōfeſſio emanauit in
abſentia partis:& hanc ſol.dixit do.Ant.
no.ut quēadmodū in cā merè ciuili exigi
tur ꝑſentia partis,ut no.in c.fi.de cōfeſ.&
l.certū.§.ſi qs abſente,ff.e.ita & cū de cri-
mine agiṫ ciuiliter,ut hic.Hoc dictū ē ue-
rū in ſe,qñ.ſ. agereṫ oino ad effectū ciui-
lē;puta ad emēdā dāni. Sed nō ualet hæc
ſol.ad iſtū tex. quia hic adducebaṫ iſta cō
feſſio,ut clericus priuareṫ bñficio;& ſic ñ
agebaṫ ad cōmodū priuatum, ſed ad com
modū publicū , ut delictū non remaneret
impunitū,ut c.famæ,de ſent. excō. & in l.
11 ita uulneratus,ff.ad leg.Aquil.† Quo ca-
ſu iudex ex officio ſuo pōt ſuppleṫ,& maxi
mè qñ delictū fuit cōmiſſum in actis cau
ſæ . nā iudex ſemper pōt punire ex officio
ſuo partes uel extraneos,quos uidet in iu
dicio malè uerſari,ar.in l.nullū,C.de te-
ſti.Et hāc regulā poſuit Inn.in c.ex tenoꝛ
ǰ.e.& facit ibi tex.Idē firmat i c.dilect⁹, ď
12 pœ.& facit tex.in l.mortis,ff.e.& hęc no.†
g Sexta & ult. ᵍ ſol.ꝙ cōfeſſio fuit hic facta
duob⁹ ex trib⁹ iudicib⁹,ideò ñualuit,ut iu
dicialis: q̄a oportet oēs delegatos eē ꝑſē
tes,ſi ſimplr̄ ſunt dati,ut i c.uno,& c.cām,
ď off.dele. Tene mēti hāc ſol.ꝙ geſta co-
rā aliqb⁹ ex delegatis iudicib⁹, paſſiuè ñ
ualēt,quēadmodū ſi ipſi iudices ad aliqd
13 ꝓceſſiſſēt.† In gl.fi ibi. *de dona cū dilectis*.
dic ꝙ ibi ſupiora habebāt ďterminationē

nihil debet iudicare,ut in c.illa. 11.q.3.& no.in c.cū æterni,de re iudic.li.6.& qñ ſit peccatū mortale,uide bea. Tho.ſecunda ſecundæ q.158.art.2.3.4.& 6.& in q. de malo.q.12.art.2.3. & 4. Et adde, ꝙ ira in Deo non eſt animi perturbatio,ut eſt in hominibus, ſed eſt tranquila delictorū punitio,ut in c.productor,de pœnit.diſtin.1.& uide be.Tho.in prima parte ſummæ,q6.19.arti.fi.Et adde ꝙ Deus iraſcitur contra nos,nō ut ꝑdat , ſed ut conuertat, ut in c.ſed ecōtrariò,de pœn.diſt 1. Et dr̄ Deus iraſci nō hominibus,ſed magis uitijs, ut in c.quanī obrē,& in c.conſiliū,de pœni. diſt. 1. Et adde ꝙ ira Dei ex ꝑcibus malorum clericorū magis augeṫ & irritatur, quā placetur, ut in c.ecce à quib.49.diſt.& plenè not.Archid.in d.c.ira.9 q.3.

a Ex ſuperabundāti. Facit quod legi & no.in l.teſtamentū nō ideo infirmari, C. de teſtam.& gl.in c.q̄a propter,in uer.ſaniur, de electio.

b De crimine extra iudicii. An confeſſio extraiudicialis de crimine noceat, uide gloſ. 2. & ibi ſcribē. omnes in c.de hoc, ď ſimo. & uide reg. cū 9. fallētijs hic per domi. Feli.in 3.col. in uerſi.ſed omiſſa dſputatione harum ſolu.Et quid in ciuilibus, uide gl. in c.ſi cautio, de fid.inſtr.& in l.certum . §. ſi quis abſente , ff. de confeſſ.

ANT. FRANC.

Adde, ꝙ confeſſio de crimine extra iudiciū ſit efficax, Rom. conſi. 32. & 366.

Circa hoc de cōfeſſione extraiudiciali,an talis confeſſio facta in ult.uoluntate,uel inter uiuos,teneat;habetur per gl.pen.in l.1.ff.de interroga.actio.& in l.generaliter,C.de nō num.pec.& in l.cum de indebito, in §.pen. ff.de proba.& not.in l.tale pactum,in prin.ff.de pact.& per Bar.in l. non ſolùm,in §.ſi liberationis,ff.de libe. lega. & in l.rationes,C.de proba.& uide gl.in c.teſtes. 3.quæſt.9.quæ dixit,ꝙ talis confeſſio ualet,ſi eſt munita iuſta cauſa:aliàs non.habetur per Spec.in tit.de confeſ.in §.nunc uidendum.& uide bo.tex.in cap.fi.de ſucceſ. ab inteſt. ubi glo.in uer.confitemur.& ibi etiam per do.Anto. qui de tali confeſſione etiam tractat in c.ſi cautio,de fi.inſtr.ubi alleg.dictum c. fi. pro caſu ſingulari,ꝙ ualet confeſſio facta extra iudicium,etiā parte abſente,quando eſt facta ad exonerationē conſcientiæ;quod eſt multum notandū.Et adde ꝙ confeſſio extraiudicialis declararoria alicuius probat contra confitentem, ſecundum Cyn.in l.non epiſtolis, C.de prob.& uide gl.in l.inter chartulas,C.de conue. fi.debi.li.10. & talis confeſſio extraiudicialis coram honeſtis perſonis facta,facit indicium,ut l.quæro.in §.fi.ff.de ædi.edic. eſt tamen uerum , ꝙ confeſſio extraiudicialis poteſt reuocari,quando eſt facta parte abſente,& non acceptata:& ea reuocata non probat etiam præſumptiuè,ut not. gl.in l.error,C.de iu. & fac. ign.

c Extra ordinem. Adde Ange.conſi. 37.& 297.& 177.

d SEB. SAPIA. Maledicus.uide Ro.in l. admonendi, ubi do.Frā. Curtius ſenior in repet.col.81.uerſi.6.limita,ff.de iureiuran.ubi refert Abba. hic. & ponit plures effectus confeſſionis extraiudicialis.

SEB. SAPIA.

e Plenè probat.Sed aduerte ꝙ nō ſufficit partis præſentia,niſi etiam interueniat acceptatio, ut per Cyn.in l.1.in 6.q.C.de cōfeſ. & ſequitur Sali.col. 11.& idem Sali.in l.generaliter,in 2.C.de non nume.pec.Alex.in conſi.20. in cauſa & lite.col.2. in 4. uolu. & in conſil. 115.oiſo ſuperiore,col.5.in 3.uol. uide Fel. in cap.ſi cautio,col.5.ǰ.de fi.inſtr.in c. capitulum ſanctæ Crucis,col.1 .uer.fallit. 6. ǰ. hoc titu.

ZACHARIAS.

f Subijci torturæ. Adde , ꝙ iſta eſt communis opinio quam idem Bart. tenet in l.quoniā, ff.de infami. Bal. in l.ictus fuſtium, ff.eo.Ange.in l.1. ff.de cōfeſ. iſte & Ioan.de Ana.in c. de hoc,col.2.de ſimo. & in cap.at ſi clerici,de iudi.colum.4 uerſ.ſed q̄a ſuprà facta eſt mētio. & in c. quàm ſit graue. ď exceſ. prælat. cum ſimi. & Rota,quam iſte corruptè alleg deciſ.180. incip. licet cōfeſſio extraiudicialis, in no. & Ro.conſi.7.incip. uiſis neceſſarijs , &c. Aduerte tamen, quia ſi talis extraiudicialis confeſſio eſſet reuocata ; tunc non poſſet confeſſus propter hoc applicari torturæ,ita ſing.not.Bal.in l.unica, col.ult.uerſi. item dicit Inno.C.de confeſ.dicens cautos aduocatos debere ab eorū cliētulis talem extraiudicialem confeſſionem facere reuocari , etiam aliter non docto de errore.& illud refert & ſequitur Feli.hic col.2. uerſicu.ſecundo niſi reuocet.& in cap.at ſi clerici.ǰ.alleg.col.6.uerſiculo ſecundo reſtringe,niſi confeſſus,de iudi.& in cap.de hoc,circa prin.de ſimo.

g Sexta & ultima ſo.hanc impugnat hic do.meus per iſtū tex. ibi,ſui abſentiam, per literas excuſante. per quod apparet, ꝙ fuerunt dati cum clauſula,ꝙ ſi non omnes:& tertius ſe excuſauit,iuxta.c.ſciſcitatus.ǰ.e.quę placet Mod. dedit Per. de Ancha. aliam ſol.ꝙ confeſſio criminis hic fuit coram iudice, qui ſuper crimine cōfeſſato nō erat cōpetens;ideo non parit plenū præiudicium confitenti, ut per Bart. in l.ſi confeſſus,ff.de cuſt.reo.Et iſti iudices nō erāt dati ſuper crimine criminaliter,ſed ſuꝑ cā ciuilis bñficii. quā ſol. ēt impugnat hic domin⁹ me⁹:q̄a non quæriṫ hic de pœna:ſed quare Papa non ſit cōteṫ tus relationes iudicū affirmantiū conf[illegible]onem:tene tamen.4.ſolu.

ſuam;ideo

a Graues. Adde Alex. con ſi.72.a.lib.

b SEB. SAPI. Exceſſus. vide do. Abb. in c. ſi cōſtiterit, in 3. not. de accuſatio. no. in c. at ſi clerici, in prin. maximè per Dec. ibi col. 21. ꝫ. de iudi. & in c. cum non ab homine, eo. titu. & ibi declaratur, ꝙ ſine grauia crimina & graues exceſſus.

Cald. in cle. 1. in fi. de celebra. miſ.

e Poteſt priuare. Intellige pmiſſa citatione & legitimis citationibus di cuſſis, per Fede. cōſi. 55. per viſitatores, & cōſi. 145. Io. Epus, in 3. col per Cardi. in cle. attēdentes, in §. viſitatores, in 6. q. & ſtatu. mo. & ibi Imo. in 6. col. facit dictum Io. An. in c. 3. de homi. in 6.

c Septima. q. 1. c. pſentiū. Adde. Archi. in c. qa pſtula tus. 1. qō. 4. & i c. hoc qppe. 3. q. 6. & iſtū i c. licet ex ſuſcepto, in 6. col. de fo. cōp. & in c. ſi cōſtiterit, in 2. colū. de accuſa. & Archi. in dicto. c. pſentiū, & c. quorūdā. 74. diſt. Et p iſtis facit glo. pe. ad fin. in c. cū dilectus, qđ met⁹ cā, ꝙ iudex nō dicit alicui inferre metū. Et iſta amplian tur adeò, vt reſcriptū impetratum a ſpoliato ſit nullū, ſi tacuit cām amotionis per textum iſtum. & ratio eſt, quia præſumitur, pro iudice. limita niſi iudex procederet iudicialiter, & notoriè conſtaret de nullitate, vel iniuſta ſententia, qua ſpoliauit, text. in ca. ex inſinuatione, de procur. & ibi Butr. & Imo. Bal. & Ang. in l. meminerint, C. vnde vi. & Archid. in c. notum. 2. q. 1. Oldra. conſilio. 227. de toto themate. Ioan. Andr. in addi. Specu. in ti. de peti. & poſ. §. quoniam. Iſtum in d. cap. cū dilectus, in 8. columa. gloſſ. 2. in c. fi. de iur. cal. in 6. Archidi. 2. q. 2. in ſum. iſtum in d. c. conquerente, in 1. col. Limita etiam vbi iudex iudicialiter pcedēs caret iuriſdictiōe in actu, quem expedit. Ita probatur, in capitulo cum cauſam, & ibi per iſtum, de off. dele.

ſuā: ideo clā ī fi. appoſita refert ſolùm ad pximā ñ habētia determinationē: & iſte eſt caſus no. illius. c. Et de hac ma, an & qñ clā dēat referri ad oīa, dixi plenè ī c. ſcđò reqris, de appel. dic, vt ibi. Abbas.

1 *Reſcriptum non faciens mentionem de excōicatione impetrantis, eſt ſubreptitium.*

2 *Viſitās diœceſim hēt iuriſdictionē ēt cōtra clericos ſeculares. ſi commiſſio eſt generalis.*

3 *Clerici non debent priuari beneficijs, niſi propter grauia delicta.*

4 *Spoliatus aliquando non debent incontinenti reſtitui in poſſeſſionem. 7.*

5 *Viſitatores diœceſum, an habeant ptātem priuandi clericos beneficijs.*

6 *Iudex, an & quando teneatur defendere ſententiam, quam dedit.*

8 *Excōicatus nō pōt impetrare literas, ut admittatur ad agendum, quando erit abſolutus.*

9 *Diſpoſitio c. pia: de excep lib. 6. habet locum in iudicio agitata coram ordinario.*

CAP. XXVI.

1 Dilectus filius. † Nō valet reſcriptū ſu p reſtōe bñficii impetratū, qđ de cā excōicatiōis, & amotiōis impetrātis nō facit mētionem. in prima ponit̄ facti narratio. In ſcđa iudicū inſtructio. ibi: *nos igitur.* Caſus literalis. Abbas ſancti Stephani Bononieñ. dat⁹ fuit viſitator à ſede Apl'ica in ciuitate ac diœceſi Boñ. B. & A. pſbyteros pp ſuos exceſſus manifeſtos remouit ab eccleſiis ſuis, & excōicauit. iidē pſbyteri literas impetrauerunt in forma cōi à ſede Apl'ica, de cā remotiōis lit̄æ, & de excōicatiōe qua tenebant̄ aſtricti, nullā facientes mētionē; opponebat̄ eis, ꝙ lr̄æ nō valebāt pp cauſas pdictas. Cōſultus pp rñdet, dicēs, ſi eſt ita, literas nō valere, tanq̄ p ſubreptionē obtētas. Bernar. 2 † No. primò ꝙ qñq; cōmittit̄ gñale officiū viſitatiōis in tota diœceſi, et ꝯ clericos ſeculares. Fortè. n. Epus erat negligēs in viſitando. & de officio viſitatoris dic, vt habet̄ i c. 1. de cēſi. li. 6. & x. qſtione. 1. ca. placuit. No. ſecundò, ꝙ appellatiōe diœceſis non venit ciuitas. In ꝯriū facit, qđ le & not. in c. vnico, de re. pmu. lib. 6. dic, vt dicet̄. ꝫ. eo. Rodulphus. 3 † No. tertiò clericos non debere priuari bñficio ſuo, niſi pp graues a & manifeſtos exceſſus. b Hoc tñ nō probat̄ hic: qa factū narrat. ſed dictū eſt verū, vt eſt tex. no. in c. inuētū. 16. q. 7. vide qđ no. gl. 15. q. 8. in ſumma. Et quæ crimina ſunt digna depoſitiōe, dico plenè in c. at ſi clerici, de iudi. 4 † Itē no. ꝙ ꝯ iudicē ſpoliantē nō pñt impetrari literæ ſu p ſpoliatiōe, vel reſtōe in forma cōi, ſicut contra priuatū. Sed oportet, vt fiat mētio de cā amotiōis. Et rō eſt: qa iudex pcedēdo iudicialiter, non dr̄ aliquē ſpoliare. Ideo ꝯ eū nō cōpetit iudicium poſſeſſoriū; vide c tex. iūcta gl. no. 7. q. 1. c. pſentiū: c ſec⁹ ſi pceſſiſſet extraiudicialiter animosè tanq̄ pſona priuata, vt in c. cōquerēte, d & qđ ibi not. ꝫ. de reſti. ſpo. & ita reſtringo iſtū tex. 5 † Cōtra tex. op. de c. fi. đ ſta. re. vbi patet, ꝙ viſitatores nō pñt quē priuare bñficio ſuo. Sol. dicit Inno. ꝙ gñales viſitatores nō pñt, vt ibi: ſed hoc nō eſt ſoluere ꝯriū. Nā ille Abbas erat gñalis, cū eſſet datus in tota diœceſi, & ciuitate. Ideò alii doctores cōiter ſoluūt, ꝙ viſitator dat⁹ à pp pt priuar: e qa cū ſit dat⁹ ad corrigēdū & ſubditi aliter forte nō pñt corrigi; vt etiā data ptās priuādi. ſi aūt viſitator eſt dat⁹ ab inferiore, pcedit ꝯriū. Ego nō video bonā rōnē diuerſitatis. nā hæc ſol. diuerſificat caſum, ſed ñ reddit ſufficiētē rōnē diuerſitatis. f Nā rō pmiſſa vēdicat ſibi locū ēt i viſitatore dato ab iferiori. Ideo crederē, ꝙ ex quo viſitator dat̄ ad corrigēdū, poterit priuare ſubditos bñficii, ſi crimina hoc expoſcāt: qa ꝯceſſo vno, videt̄ ꝯcedi oīa acceſſoria ad illud, vt in c. prudētiā, đ offi. del. Et hoc ſi ille q cōmittit, hēat ptātē amouēdi à bñficio, vt hic. Et ad c. fi. allega. p ꝯrio, dicerē, ꝙ ibi ſpāliter fuit reſeruatū, vt viſitatores nō poſſint priuare. Itē loqt̄ de viſitatorib. deputatis p capitulū gñale religioſorū, qd capitulū nō hēt ptātē priuādi plātos. Ideo dēt recurri ad ſu piores: puta ad Papā, vel Epm. & hæc ſol. videt̄ melior; q̄ not. Non ob. pdictū cap. 2. de offi. vica. li. 6. g quod doc. hic allegāt: vbi vicarius ex generali

f Rōnē diuerſitatis. Tñ differunt aliqñ, vt in c. fina. de ſup. negligen. plā. in 6. vbi viſitator dat⁹ eccleſiæ vacāti a pp pōt cōferre bñficia: ſecus ſi ab inferiore; & corrigit opinio gl. pe. 61. diſt. c. fi.

g C. 2. de offi. vica. li. 6. de intellectu illius. c. vide pleniſſimè Mar. in c. qualiter. 2. q. 5. at ti. 15. & ibi et ponit, an vicarius Epi poſſit ſaltem cognoſcere de crimine digno depoſitione, vt referat ſuperiori. Adde de poteſtate viſitatorum religioſorum Fede. conſi. 55. & 292.

ANT. FRAN. Circa iſtam materiam viſitatorum, dicendum eſt, quòd viſitatores debent diligenter inquirere de vita & moribus ipſorum viſitandorum, vt in ca. Florentinum. 85. diſtin. Et an habeat iuriſdictionem ordinariam, vide per gloſſ. in cap. in ſingulis, de ſtatu mona. & habetur in c. cum I. & A. de re iud. & vltra conſilia. Fede. hic alleg. vide eundem cōſi. 152. & de tali materia habetur in clem. attendētes, & ibi per gloſſ. in verb. compelli, de ſtatu regu. vbi do. Car. in 6. quæſtiōe latiſſime tractat de ptāte horū viſitatorum. & vide ea, quæ habentur in c. ea, quæ, de ſta. reg. & vide tex. in c. cū venerabilis, de cēſi. Adde tñ, ꝙ accedentes ad eccleſiā cā viſitandi, debent honorificè recipi, ſm gradus ſuos, vt in c. Epi, vel pſbiteri. 7. q. 2. non tñ debent eccleſias viſitātes grauare, vt in c. cauēdū, & c. inter cætera. x. q. 3. Et quales expenſas poſſunt petere viſitatores ab eccleſijs viſitatis, vide ea, q̄ habent̄ in c. cū Apoſtolus, de cenſi. & in c. Romana, de cenſi. lib. 6. Et an viſitator poſſet procedere ꝯ citatū ex̄ locū viſitādū, habet per Fede. de Sen. in conſi. ſuo. 56. & in quo habitu debeant eſſe clerici, qui vadūt cū Epo ad viſitādū, maximè, qñ viſitāt monaſteria monialiū, vide Hoſti. in c. vt iuxta, de offi. ordi. Et adde, ꝙ hoſpitalia nō pñt ab Epis viſitari, nec ab eis recipi pcurationes, vt not. Pau. de Lea. & omnes ſequuntur in cle. qa cōtingit, de relig. do. & deniq; de ma lārum viſitationum vide ple. per Fran. Patauinū cōciuē meū olim Reuerēdū auditorem Rotæ in ſolemni tractatu, quē cōpoſuit de huiuſmodi viſitationib.

ANTO. FRAN. Adde, ꝙ p iudice & eius facto in dubio pſumit̄. l. Herennius. §. Caia, ff. de euic. l. iuſtè poſſidet, ff. de acqui. poſſ. qđ eſt intelligēdū, qñ iudex eſt diſcretus. qa pro talibus iudicib. diſcretis ſemp prima facie præſumendum eſt. Ita dicunt Inn. & Hoſt. in c. accedens, vt lite nō cōteſta. & no. in c. niſi eſſent, de pb. & in c. in nr̄a, de procu. imò interuentus authoritatis iudicis facit ceſſare omnē pſumptionē metus & læſionis, vt plenè trac. p Bald. & Sali. & alios in l. 2. C. de reſcin. ven. in illa quæſtione: an diſpoſitio illius leg. habeat locum, qñ venditio eſt facta iudicis authoritate. de quo et habet in l. magis puto. §. nō paſſim, ff. de reb. eo. & in l. lex q̄ tutores, C. de admi. tu. & in c. cum dilecti, de emp. & vendi.

d Vt in c. conquerente. Adde do. in d. c. pſentiū, & tex. in c. notū. 2. q. 1. & ibi archi. & do. & Hoſti. de reſti. ſpo. §. qñ faciendа, in princ. &

officio ſibi cõmiſſo, non põt quẽ priuare
bñficio ſuo: qa illud procedit, qa nõ hẽt
officium viſitãdi, ſeu corrigendi; licet cã-
rũ cognitio in eũ trãſferat. Sed i caſu no
ſtro viſitatori datur ptãs corrigẽdi; ideò
poteſtas priuãdi venit acceſſoriè. Secun-
dò op. cũ enĩ iſti pſbyteri negarent iuſtã
cãm amotiõis, nõ tenebãtur facere mẽtio
nẽ de cã ptẽſa p Abbatẽ, & de pceſſu ꝯ
eos agitato. Nã Papa taliter ſcripſiſſet, ſi
iſti narraſſent, ꝙ Abbas pceſſiſſet iudi-
cialiter: & ꝙ p exceſſib. ptẽſis p eũ priua
6 uit eos ſentẽtialiter bñficiis eorũ.† Vlti-
a mò colligũt. doc. hic ar. ꝙ iudex a põt ſe
offerre defenſiõi cauſæ, ſicut fecit iſte Ab
bas, q itimauit negotiũ Papæ. Sed tu ꝯclu
de breuiter, ꝙ aut iudex pceſſit ex officio
b & dẽt citari, vt defendat ſniam ſuã: tũ
qa tenet locũ partis: tũ qa ei⁹ intereſt, ne
poſtmodũ puniat̃, ſi dicat̃ cũ pceſſiſſe ini
quo aĩo, vel p imprudẽtiã, vt pbat̃ in ca.
venerbilib. poſt prin. de ſen. excõ. li. 6. fa-
cit 2. qõ. 6. c hoc ẽ t. & l. 2. C. de pœna iu-
di. q malè iudi. Aut pceſſit ad inſtãtiam
ptis, & de neceſſitate nõ eſt vocãd⁹, vt i d.
c. venerabilib. Põt tñ ſe offerre defenſiõi,
ſi vult: qa ex retractatiõe ſniæ aliq̃ preiu-
diciũ ſibi generat̃, ar. in l. ã ſnia, ff. de app.
& vide bo. gl. in c. ſacro, in ver. ꝯſliter. t. de
ſen. excõ. & p Inn. in c. in nr̃a, de pcu. & i
7 c. decæterò, de trãſa. † In gl. 2. ibi. arg. ꝙ q̃
ſtio ſpoliatiõis nõ ſit priuilegiata. Nõ in
telligas hoc gñaliter: qa hoc eſſet ꝯ c. fi. de
ordi. cogni. & c. frequẽs, de reſtit. ſpoli. li.
6. Sed reſtringe ad terminos. l. ꝙ non eſt
priuilegiata, vt excõmunicat⁹ admittatur
c petẽs reſtõem; c & in hoc tene mẽti glo.
ꝙ excõicatus ñ põt petere reſtõnẽ, ſi fuit
ſpoliat⁹. Idẽ & clarius no. gl in c. ex inſi-
nuatiõe, de pcur. & in c. in noie domini.
d d 23. di. no. Inn. in c. cũ noſtris, de conceſ.
pb. An poſſit petere reſtitutionẽ vxoris,
8 vide qd not. in c. qñ. 11. q. 3. † Et in eo, ꝙ
glo. ſequẽs dicit excõicatũ poſſe valide i
petrare lr̃as ſup aliis cauſis, vt admittat̃
ad agẽdũ eo abſoluto, non bene dicit, vt
e eſt tex. hodiè i c. 1. j. e. li. 6. e Nõ obſtat. c.
9 pia, de exceptio. li. 6. † qa loquitur in iudi
cio agitato corã ordinario. Illud enĩ va-
let, donec excõmunicatus repellat̃, vt ibi.
Rõ eſt, qa iudiciũ ſumit vires a pſona or
dinarii: ſed delegat⁹ habet iuriſdictionẽ
ex facto iſtius excommunicati impetrã-
tis: ideò cum reſcriptũ ſit nullũ, in ipſius
odiũ non põt tenere iudiciũ; & vide bo-
nã gl. in c. 1. de reſcrip. lib. 6. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Subreptio ſiue fuerit cauſa finalis, ſiue impulſiua, vitiat reſcriptum.*
Ceſſante cã impulſiua, an ceſſet effectus.
2 *Beneficij appellatione, an veniat præbenda, vel beneficium curatum.*
3 *In literis ad beneficia, an ſit fienda mentio de pat. imonio impetrantis.*
4 *Habens ſufficiens patrimonium, an cum bona conſcientia retineat beneficium.*
5 *Clerici poſſunt libere teſtari de patrimonio ſuo.*
6 *Epiſcopus per literas iuſtitiæ non tenetur prouidere habenti perpetuam vicariam, nec etiam per alias literas.*

CAP. XXVII.

Poſtulaſti. Hoc dicit cõprehendendo vtrunq; intellectum. Per literas iuſtitiæ non tenetur Epiſcopus prouidere habenti perpetuam vicariam, vel ſufficiens patrimonium: nec valent literæ gratiæ ad beneficium obtinendum: in quibus impetrans tacuit perpetuam vicariam. Primò ponitur qſtio. Secundò ſolutio. ibi: *ad quod*. Tertiò rõ. ibi: *non enim*. Caſus literalis. Quidã erat perpetuus vicarius in quadam eccle. habẽs inſuper bona paterna, de quibus poterat commodè ſuſtentari. impetrauit contra Epiſcopum, qui ipſum ordinauit, ſm illam formam communem. c. cum ſecundũ apoſtolũ. Quæſiuit Epiſcopus a Papa vtrum teneretur ei per formã illã in bñficio eccleſiaſtico puidere? rñdet Papa, ꝙ per formã illã ſedes Apoſtolica ꝯſueuit

a Quòd iudex. Adde Inn. in c. in nr̃a, de pcu. in c. decætero, de trãſac. But. Imo. & iſtũ, Phili. ppe fi. in c. cũ ſpeciali. §. fi. de app. Bal. i l. ſancimus, ad fi. ibi 13. q̃rit, C. de iu. & in c. 1. in 6. col. ibi: de iudice, an ſit citãd⁹, de milite vaſallo, q cõtumax eſt. & in c. a. in 8. no. j. e. & iſtũ in c. ſacro, io vlt. col. de ſen. excõ. pp gl. ibi. & But. in d. c. in noſtra, & in d. c. decætero, & ibi per Imol. & plenè p Mod. hic in 3. co. vbi ponit regul. & ſex not. declarationes.

b In officio. vide gl. in verſ. corã ſuperiore, in fi. io ca. cũ ſpeciali, de ap. & Ang. in l. ſi vacãtia, in 13. co. ibi ice circa pdictam ma. C. de bo. va. li. x. tex. in c. venerabilibus, in prin. de ſen. excom. in 6. Bal. in l. ſancim⁹, in 14. q. Bald. in l. edita, in 12. colũ. ibi, qd ſi reus, C. de edend. in repe. Paduana. But. in c. cũ ab eccleſiarũ, de offi. ordi. 14. not. p illũ tex. & ſequit Imol. allegãdo d. c. venerabilib. Idẽ no. But. in ca. qua frõte, in 4. col. ibi ex. 3. no. j. de ap. Et iſtã declarationẽ ſentit gl. i ver. cõſticerit, in d. c. ſacro, & ibi iſte firmat. Imo. in d. c. decæterò, in 3. col. ibi. extra glo. & declara pdicta duob. modis, vt hic plenè p Mod. Adde Ro.. a. cõſi. 344.

SER. SAPIA.

c Reſtitutionẽ. facit optimè, ꝙ licet, qñ actio eſt tẽpore pitura, cõcedat̃ aliq̃d priuilegiũ agẽdi. l. ſed & ſi reſtituat̃ §. ſed & ſi dies, ff. de iud. tñ excõicatus nõ poterit agere in iudicio, etiam ſi actio ſi cpe pericura, vt p Abb. vbi Feli. in c. cũ inter. j. de exce. Et no. ꝙ hoc procedit nõ ſolùm in publicè excõicato, ſed etiam in occulto: quia in his, quæ nõ gerũtur rõe publici officij ab excõicato nõ ſit differẽtia an ſit publicus, vel occultus, vt p Abb. in c. ad pbãdũ, col. 3. de re iu. Feli. io c. exceptionẽ. col. 16. de excep. vbi declarat, quis ſit excõmunicatus publicus, & quis occultus.

d In c. in noie dñi. Adde gl. mag. in fi. in §. 1. 12. qõ. 1. & ibi Arch. & gl. in fi. ibi, nullo, i c. infamis, §. verũ. 3. q. 7. Arch. 18. q. 2. Abb. ad fi. Spe. de peti. & poſſeſ. §. fi. ver. a t. Ro. in l naturaliter. §. nihil cõe. ff de acq. poſ. But. in c. fi. in 5. col. de ordi. cogni. Rotã de re iu. 24. in noti. Inn. in c. ſi Pap. i fi. de app. & in c. cũ nr̃is, ad finẽ, ibi hoc ipſum tñ, de cõceſ. pb. Imo. in l. is q reus. in 35. col. ff. de pub. iudi. verſ. tu potes dicere. ubi allegat gl. ſin. i c. ex inſinuatiõe, i ver. canonicũ, de pcu. q̃ ſequit oẽs hic. & vide iſtũ io c. à nobis, de exce. Fallit qd̃ dr̃ hic, ꝙ excõicat⁹ ſpoliat⁹ nõ reſtituit̃ i 6. caſib. hic enumeratis p Mod. i 7. co. & inquãtũ dãt. 55. fallẽtias: vbi ſpoliatio impediret implemẽtũ act⁹ puniſſi excõicato, & allegãt iſtũ in c. intelleximus, in 3. col. ibi: hoc dictum limito verum, de iudi. adde iſtum in cap. veritatis, in verſic. vlterius q̃rit, de do. & cõtu. Et adde etiã, ꝙ excõicatus non petit reſtitutionẽ vſurarũ: ſed officio iudicis deponent in ędem ſacrã, glo. a. in fi. in regula, peccatũ, de regu. iur. lib. 6. Laurentius de Rodul. in tracta. vſu. q. 112. Adde, ꝙ hæretico non datur reſtitutio, gl. a. prope onediũ, in c. quò iure. 8. diſt. & in c. 14. q. 1. quia excõmunicatus eſt. j. de hære. c. ex communicamus. Adde Cald. cõſil. 1. de arb. vbi ponit an excõicatus poſſit petere reductionẽ ad arbitriũ boni viri. et vid. Lap. allega. 55 Feder. conſi. 96.

ANT. FRAN. Circa hoc de excõmunicato, an poſſit petere reſtitutionẽ vſurarum ſibi fieri, abſq; dubio, vẽ ꝙ nõ: qa excõmunicat⁹ tãq̃ actor in iudicio ſtare nõ põt p ea, q̃ plenè habent in c. intelleximus, de iud. quinimò etiã ſi eſſet lata ſnia p ipſo excõmunicato, qñ forſan eſſet in iudicio conuẽtus, vt reus, nõ poſſet petere illã ſententiam executiõi mandari, vt notabiliter voluit In. in c. cum venerabilis, de except. Imò ſi excõmunicatus ppter cõtumaciam fuiſſet paſſus miſſionem i poſſeſſionem in primo decreto, iuxta ea, quæ habẽtur in c. quoniam frequenter, vt lit. non conte. & io l. Falcinius, in §. qd ſic latitare, ff. ex quib. cauſis in poſ. ea, nõ poſſet poſtea comparens petere reuocationem talis miſſionis i poſſeſſionẽ, vt p Inn. in c. cum inter, de exceptio. Imò dubitauit Sp. in tit. de excep. in §. 1. in verſi. item quæritur, an ipſe excommunicatus repellatur à triplicando. & generaliter a quibus actibus excludatur excommunicatus, & qui actus ſint ſibi permiſſi: plenè traditur & notatur in c. decernimus, de ſen. excom. in 6. & in c. pia, de excep, eod. lib. & per Inno. & Mod. in c. veritatis, de do. & cont. & plenè habetur per repetentes, & ibi etiam dixi in palleg. c. intelleximus; vbi etiã tradit̃, an excommunicato ſit danda eleemoſyna. Pro quo vide glo. in c. quieſcamus. 42. di. & in c. ſi cupis. 16. q. 1. & habetur in c. non omnis, 5. q. 5. Et verũ poſſit doctorari, & alias dignitates conſequi; vide plene per Ioan. de Ana. qui multa refert ad propoſitum, in rub. de magi.

e In c. 1. j. eo. li. 6. vide plenè Du. poſt alios ibi, & Fel. io c. fi. de exception. vbi poſuit ad illud. c. primum plures limitationes, & etiam plures ampliationes: & aliquid per eum hic in vlti. col. & vide iſtũ in c. quod ad conſultationem, io fi. de re iudi.

Adde do. de Ro. deci. a. de ſen. exc. in antiquis. q. dicũt, ꝙ curia admittit excõicatũ ipetrãtẽ cõmiſſionẽ; & an valeat reſcriptũ impetratũ à duob. quorũ alter non erat excõmunicatus, vide Ro. cõſi. 46.

pauperibus

pauperibus clericis, q nullū habēt beneficium, ꝓuideri. Et ideò ꝑpetuus vicarius de talibus lr̃is cōmodū habere nō debet, niſi de vicaria ſua fecerit mētionē, vtpote veritate tacita impetratis. Nō.n.dr̃ carere bñficio, cui ꝓuiſum eſt: & ꝓ habēte bñficii ſufficiētis ſubſidiū ex certa ſciētia ſup obtinēdo bñficio Papa nō ſcribit de leui, quin de ipſo faciat mentionē. Bern. a No. primò ibi: *ꝑpetuo vicario*. ꝙ vicariorū[a] eccleſiæ qdā ſunt ꝑpetui, & dicuntur hi, q inſtituunt̃ ſm ea, q̇ habentur in c. extir d pādæ, in §. q verò, de ꝑbendis; vide bonā gl. in c. ex parte, primò ĩ. de off. deleg. Tēporales verò dicunt̃ hi, q inſtituunt̃ ad tēpus: vtputa, ſi rector eccleſiæ tpaliter impeditus poſuit loco ſui vnū; & de iſto tēporali habes in c. ꝑuenit. ĩ. de ap. & in c. cū ex eo. de elec. li. 6. Et vide ibi ꝑ Io. An. nunqd Rector poſſit ad libitū ponere vicariū tpalē in eccleſia ſua: an verò ſit requirendus cōſenſus Epi; & in iſto tpali vicario nō habet locū iſte tex. vt patet hic in lr̃a; & tenēt doc. hic. Nā iſte cū ſit tpalis, non dr̃ habere beneficiū, nec ēt habet titulū in eccleſia; ſed ꝑpetuus ſic, vt habet̃ ĩ clem. vna, de officio vica. & hic. Et ex his infert̃ ꝙ hoc ca. non haberet locū in vicario Epi, q̃a non eſt ille vicarius ꝑpetuus e eccleſiæ, ſed eſt vicarius tēporalis Epi, & b pōt remoueri ad voluntatē Epi, [b] vt no. gl. in cl. & ſi principalis, in ver. electionē. ĩ. eo. tit. & cle. ſi. de ꝓcurat. & tene menti illas duas glo. Idē dic, vt nō cōprehendat̃ quo ad diſpoſitionē. c. de multa. ĩ. de ꝓb. vt ibi not. ꝑ Innoc. & vide quod ibi dixi c Not. ſecundò ibi: *cōmode* [c] *ſuſtentari*. ꝙ ad f hoc vt patrimoniū excludat petitionē ordinati contra Epm, debet eſſe tale & tm̃, ꝙ ex eo poſſit clericus cōmodè ſuſtētari. g Et pōdera verbū, cōmodè. nō. enim dicit, ſine penuria. differentia .n. eſt inter hæc,

maxima. Nam talis poſſet viuere ex quindecim florenis ſine penuria .i. ſine egeſtate, qbus nō poſſet cōmodè viuere alter. Ad hoc vide gl. optimam in c. vnico. §. ſanè, in verbo, abſq; penuria, de ſtatu regula. lib. 6. Et facit hæc litera ſic ponderata ꝯ Epos noſtri temporis; qui oēs, quantūcunq; egentes, promouent ſine beneficio ad titulum patrimonii. Non.n. deberet hoc fieri, ſi ex patrimonio non pōt ordinatus cōmodè viuere. Not. tertiò ibi: *formam communem*. d ꝙ literarū ad beneficia quędam dantur in forma cōi; & iſtę eędē appellãtur in forma, cùm ſm Apoſtolū. Item & literę iuſtitię. vnde oīa iſta idem importāt. Et dicuntur in forma cōi: quia olim Papa non ſolebat grauare ordinarios in collatione beneficiorū, nec cōcedere literas gratioſas; ſed ſolebat ſcribere ꝯ ordinatores, vt ipſi prouiderēt illis, quos promouerant ad ordines. Et quia hoc eſt iuſtum & debitū, vt. ĩ. de præben. in c. Eps, & in c. nō liceat; ideò hæ literæ ſunt appellatæ, de iuſtitia. Et q̃a ſunt fundatæ ſup illo dicto Apoſtoli: Qui altari deſeruit, &c. appellatæ ſunt in forma, cū ſm Apoſtolū. De hac forma habes. ĩ. de ꝑben. c. cū ſm Apoſtolū. Itē ſolent appellari in forma pauperū: [e] q̃a ſcribit̃ ꝓ pauperibus dūtaxat ſm illam formam, ut in cap. ſi pauper. ĩ. de præben. lib. 6. & hic in verbo, neceſſitatibus pauperum. Quædā ſunt literę gratioſæ, qñ. ſ. Papa, volens alicui facere gratiam confert ſibi beneficiū, uel mandat ſibi conferri non habito reſpectu ad ſupradicta, ut in clem. gratiæ, eo. ti. & in c. gratia, eo. ti. lib. 6. † Item no. ibi: *de leui non ſcribimus*. [f] & tene ſemper menti: quia non eſt alibi iſte tex. Ex quo collige, quòd ſurreptio g vitiat literas, nedum quando fuit cauſa inductiua & finalis gratiæ ſeu reſcripti: ſed ēt ſi fuit cauſa

a Vicariorum, Adde iſtū in repe. c. extirpandæ. §. q verò, in 3. col. de ꝑben. Card. in cle. 1. in 3. q. de off. vica. Ludo. conſi. 59. Alex. in l. 1. in 12. char. ff. de off. eius, cui man. eſt iuriſd. & plenè ꝑ Mod. hic Card. conſi. 33. in hoc dubio caſu. Anch. & Do. in c. ſup eo, de ꝑbend. in 6. Imo. in cle. 1. in 1. col. de ꝑben. Aegid deci. 165. & Rotam de præbē. 53. in nouis. gl. ſi. & ibi doct. de præben. ſi pauper. lib. 6. Cal. de reſcr. cōſi. 9. iſtum in c. cū nō ignores, in 5. col. de ꝑben. gl. in cle. 2. in verſi. electione, de reſcri. quā ſequit̃ iſte ĩ c. edoceri, ĩ pe. co. ĩ. eo. & in c. ſi q̃s cōtra clericū. 15. eo. ꝺ ſo. cōp. & in c. licet ex ſuſcepto, in 1. no. eod. tit. & de ſpecieb[9] vicariorū, vide iſtū in c. G. perpetuus, in 1. no. de fide inſtr. & glo. in c. ex parte, de offi. vica.

Adde Lapum alle. 7. vbi ponit, an Prælati inferiores poſſint cōſtituere vicarios perpetuos.

ANT. FRANC.

An & qñ, & in q̃bus caſibus poſſit deſeruiri eccleſiæ ꝑ vicarium; vide plures caſus, quos no. Hoſt. & doc. in c. extirpandæ, in §. q verò, de ꝑben. & idem Hoſti. in ſum. de offi. vica. & vide gl. & doc. in c. 1. eo. tit. & in cle. 1. eo. tit. & vide plures caſus, q enumerantur in ſom. Piſa. ſub dictiōe, vicarius, in prin. & q dicātur eſſe vicarij perpetui, vide ꝑ Inn. & Hoſti. in c. G. perpetuus, de fide inſtru. & vtrū vicarius poſſit poni in eccleſia ſine authoritate Epi, dic, ꝙ nō, intelligēdo de ꝑpetuo; ſecus aūt de tēporali, vt ꝑ gl. & doc. in d. c. a. de off. vica. & in c. ad hæc eo. ti. & habet̃ in c. de monachis, de ꝑben. & ꝑ do. Card. in cle. 1. de off. vica. vbi etiā ponit, an Eps conſtituendo ꝑpetuū vicariū in eccleſia inferiore, habeat neceſſe petere cōſenſum principalis Rectoris, vel patroni: & an poſſit illū reuocare ſine eiuſdem cōſenſu; de quo etiā ꝑ Hoſt. in ꝑalleg. c. ad hæc, de off. uica. Et an in eccleſia poſſint eſſe plures uicarij habentes curā illius, uide Inno. qui tenet, ꝙ ſic, in c. cū non ignores, de præben. & no. Pau. de Lea. in cle. 1. de off. vica. & quā poteſtatē habeat uicari[9] ꝑpetuus in eccleſia, in qua eſt uicarius, habet̃ ꝑ glo. & doc. in d. c. G. perpetuus. & ibi etiā d deciditur, ꝙ ſententia lata ꝯ uicarium, nō ꝑiudicat eccleſiæ. & an in eccleſia, q̇ habet uicariū, cura illius dicat̃ eſſe penes uicarium, uel penes Rectorē Principalē, uide ꝑ gl. in c. expoſuiſti, de ꝑben. & per do. e Card. in d. clem. 1. de off. uica. in 9. & in 10. q. & per Io. And. in c. pe. de offi. leg. lib. 6. & per Spec. in ti. de præben. & ibi ꝑ Io. An. in addit. ſup rub. in fi. Et an ſemper in eccleſia annexa debet poni uicarius ꝑpetuus, uide not. gl. in uer. ad menſam, in cle. 1. de exceſ. ꝓla. & an ordinarius inferior Epo poſſit ſibi uicariū conſtituere, uide gl. in c. 1. de offi. primice. & habet̃ in c. pe. de ope. no. nun. & uide tex. in c. Romana, in §. pe. de appe. li. 6. & in c. Romana, in §. 1. de ſen. exc. eo. lib. & uide gl. in uer. Archid. in c. perfectis. 25. diſt. Et deniq; tene mēti, ꝙ deſeruire per uicariū in eccleſia generaliter & regulariter eſt ꝓ- g

hibitum, vt eſt tex. in c. generaliter 16. q. 1. & in c. præcipimus, 25. q. 2. Et adde, ꝙ vicarius ēt tēporalis debet ſuſtentari de reditibus ipſius beneficij. perpetuus aūt vicarius debet habere congruā portionem redituum ipſius beneficij ſibi reſeruatā, vt in c. peruenit, de ap. de quo habetur ꝑ Inn. in c. ſicut, de coha. cle. & mu. & per glo. in c. clericus uictum, 91. di. & in cle. 2. in ver. ſuſpenſus, de ui. & ho. cle. & ꝑ d. Car. & Mod. in cle. 1. de of. ui.

b Voluntatē Epiſcopi. Adde Cal. cōſ. 2. de of. uica.

c Cōmodè. Adde iſtum idem tenentem in c. 1. de inſti. & Cal. in cle. 1. in §. ſanè, in 5. not. de iu:e pa. & uide gl. in cle. 1. in uer. cōmodè, de pręb. & tex. cū gl. in c. faciat 12. q. 2. Adda Cal. cōſ. 1. de ui. & ho. cle. ubi ꝑ plura cōcludit, ꝙ clerico nō licet mendicare.

ANT. FRAN.

Ad hoc, an clerico liceat mēdicare, vide quæ habēt̃ in c. nulli, & in c. Eps, & in c. cū ſm apoſtolū, & in c. tuis, de ꝑben. vbi hr̃, ꝙ clericus nō dz ordinari ab epo, niſi vel habeat ſufficiens patrimoniū, vel ſibi aſsignet̃ cōpetens beneficium, ex quo cōmodè uiuere poſsit: alr̃s eps d3 ꝓuidere de ſuo, donec ſibi de cōpetenti beneficio ꝓuideat, ne in opprobriū ordinis clericalis cogantur ipſi clerici mēdicare. Nā licet paupertas non reprobet̃, ut in cap. 1. & ibi no. per gl. tñ mendicitas in clericis reprobat̃, ut ꝑ gl. 2. in c. ad ſupplicationē, de renū. & in c. Diacoñ 93. di. & ple. tra. & no. ꝑ ſcribē in d. c. cū ſm Apoſtolum. vtrum āt mendicitas dicatur actus uirtutis, uel opus ſalutis, uide per B. Tho. in ſum. ꝯ gentiles, in lib. 3. Et q̃r ſit ꝑfectior ſtatus mendicantiū, vel ſi mēdicantiū, uide ꝑ do. Car. in c. ſanè, de regula. & in cle. 1. eo. ti. Et q dicantur eſſe mendicātes, uide quæ habentur, & no. in c. de reli. do. lib. 6. & in c. quorundā, de elec. eo. lib. & in c. 1. in §. ſanè, de exceſ. prę l. eo. lib. & ꝑ gl. in cle. ne ꝓfeſſores, de regula, & an religiones mendicantes ſint approbatæ per eccleſiam, uide in c. nimis, de exceſ. ꝓla. & in cle. exiui, de uer. ſig.

d Formam communem. Adde Io. And. in addi. Spe. ſuper rub. de conceſ. præben. in 5. col. ibi: & aduerte.

e In forma pauperum. Adda glo. in c. quamuis, de præben. lib. 6. & in c. recepimus, de æta. & qual. & not. in c. nonnulli, per illum in 1. no. & hic plenè per Mod. quòd literæ in forma pauperum, poſſunt dici gratioſæ duobus modis, in uer. poſſunt etiam dici.

f De leui nō ſcribimus. Adde Imo. de renun. poſt tranſlationē, in 11. col. cum 10. ſequentibus, ubi inuenies ampliſsimè, quæ dicat̃ cā impulſiua & q̇ finalis, & qñ ceſſante finali, ceſſet effect[9]. De quo ꝑ Bar. in l. 2. §. ſi. ff. de do. & in c. cū ceſſante, ꝑ doc. de ap. & uide bo. gl. in c. cupiētes, in prin. in uer. periculoſis, de ele. in 6. & in l. 1. §. ſi. ꝺ ff. de poſt. per Spe. de diſpu. & alle. §. poſt hoc, in 3. col. ibi, uel illud.

g SEB. SAPIA. Subreptio. uide Fel. in c. ſuper literis, col. 2. ĩ. eo.

a ZACHARIAS. Cauſa impulſiua. Dic tu, q regulariter cauſa impulſiua ceſſante non finitur effectus. no. Di. in regula, decet, in fi. de reg. iu. Cy. Bal. Ang. & alij in l. generaliter, C. de epiſc. & cleri. Di. & Bar. in l. 2. §. fi. de don. Io. Fab. & Ang. Are. i §. illic aut, inſti. de teſta. mil. Feli. poſt oës in c. cũ nuntius, col. 2. verſi. nota primò, de teſtib. ſup rub. & vide tex. in c. fi. de reſcr. lib. 6. q vult, q appellõne fructuũ includant quotidianæ diſtribõnes. Pro quo eſt bo. tex. in c. fi. de conceſ. pbẽ. lib. 6. Et qd veniat appellatione ſimplicis beneficij, vide in c. tua, de verb. ſig. & qd not. Arch. in c. alienationes. 12. q. 2. & p Zenze. in extrau. Io. 22. q incipit, execrabilis. Et an appellõne bñficij curati, vel ñ curati, de quo mãdat alicui puideri, comprehẽdaẽ bñficiũ patronatũ laicorũ, vel alterius cuiuſcunq; vide no. in c. 2. de pb. li. 6. Et p Lap. in c. cũ in illis, de pb. eo. li. De papatu aũt, verũ ſit bñficiũ, vt dicendũ, q nõ, cũ ipſe Papa ſit dñs omnium bñficiorũ; vt in c. cuncta per mundũ, & in c. p principalẽ. 9. q. 3. Et idõ nõ põt dici q appellatione beneficij veniat ipſe papatus: nec cuã poſsit dari caſus, in quo poſsit ipſe papatus cõtineri in mãdato de puidẽdo: ſup quo tñ cogitandũ eſt: qa forte poſſet dici, q largo mõ & ex largiſsima interpratione dicaẽ eſſe bñficiũ; de quo p Lap. i cle. 1. de ſup ple. neg. pla. Verũ aũt appellatione bñficij veniant pſtimonia, ſiue penſiones, no. Arch. i c. nõ põt, de pb. in 6. & vide glo. q dixit, q ſic. in cle. 2. de vi. & ho. cle. & notaẽ in cle. 1. de ſuppl. negl. pla. Et idõ dicebat d. Cal. in c. poſtulaſti, de reſcr. & in cl. fi. de off. ordi. in 9. q q impetrãs bñficiũ, nũ facta mẽtione de pẽſione, quam hẽt i alio bñficio; dr nulliter impetrare. & idẽ dicas, ſi haberet hoſpitale, qd nõ cõſueuit cõferri in titulũ iuxta ea, q habenẽ in cle. quia cõtingit, de reli. do. Niſi pbendæ. Adde iſtũ poſt alios in c. fi. de pb. & Arch. in c. alienationes, ſuper verbo, bñficia. 12. q. 2.

SEB. SAPIA.

b Ceſſante cauſa vide Matthæ. in tra. extenſionum in 2. col. vide Bar. in l. demõſtratio falſa §. cũ aiũt, col. 3. ff. de cõd. & demon. vbi decla. quæ ſit cauſa impulſiua, & quæ finalis.

c Appellatione beneficij. Adde gl. in cl. auditor, in ver. bñficio, de reſcri. & in cle. 1. ſup verbo, bñficio, vt lite pen. & in cle. ſi Romanus põtifex, ſup ver. bñficio, de pben. & glo. in cl. e. in ver. bñficiali, de cauſa. poſ. & ppie. & glo. in cle. diſpendioſam, in verb. beneficijs, de iud. & ibi Card. in no. & vide Gem. i c. ſi p clericis pauperibus, de pben. lib. 6. gl. & doc. in c. dudũ, in ver. bñficia, eo. ti. & li. & vide gl. in cle. vnica, de re. permu. & illu in c. ad aures, de pœnis. & appe. bñficij venit Papat9, tex. eſt i c. 1. de maledi. Notabis tñ q ap. bñficij largo ſumpto vocabulo venit pbẽda ſm iſtum hic. Adde Rotã de cõce. pbẽ. 8. in nouis, p c. tua, de ver. ſig. & allegant Arch. Io. An. i c. gratia, de reſcr. in 6. & ad de tex. ĩ. c. in nña. & Rotã de pben. 25. in nouis; ſecus in materia ſtricta: qa appell. bñficij nõ veniet pbenda ſm iſtũ hic poſt Inno. & alios in c. fi. de pb. & plenè p Moder. hic. Fallit in quatuor caſib9 hic notatis per Modernos.

a impulſiua: a vt qa princeps aliàs cõceſſiſſet ceſſante ſubreptione, ſed nõ ita de leui. Vñ ſubreptio fuit cã impellẽs: & ſic habes caſum notabilẽ & ſingularẽ, in quo ceſſante cã iductiua, ſeu cã impulſiua exiſtẽte falſa, corruit diſpõ: & hoc eſt i odiũ materiæ bñficialis pp ambitionẽ reprimẽdã, ar. in c. q̃uis, de pben. li. 6. Regr̃ verò ceſſante cã b impulſiua nõ ceſſat diſpoſitio, vt no. in c. poſt trãſlationẽ, de renũ. & in l. cũ tale, ff. de cõdi. & demõ. & C. de falſa cã adiecta lega. p totũ. 2 †In gl. 2. ibi: 4 *ſiue pbenda* Ex hac glo. relata ad tex. põt colligi dictũ no. q ſi mãdaẽ alicui puideri ſimplr de bñficio i aliqua eccleſia; põt puideri de bñficio pbendali. Sed tu dic c melius, q licet appellõne bñficij e largo ſumpto vocabulo veniat oẽ bñficiũ, vt in reg. prima, de reg. iur. li. 6. tñ vbi materia eſt ſtricta, vt in caſu nr̃o, appellatione bñficii nõ venit bñficiũ curatũ, vt in c. cùm ĩ illis, de pb. li. 6. nec pbẽda ſolita cõferri canonico, ſi in illa eccleſia ſunt alia bñficia d ſimplicia: ſecus ſi nõ forẽt, niſi pbendæ; d Inn. hoc no. & Io. An. poſt eũ. i c. fi. de pb. & ibi dixi. vide p Arch. i c. cui de nõ. e. ti. 3 lib. 6. †In gl. fi. ibi, *tenens literæ*. Aduerte, qa ex hac glo. põt inferri ad duas qõnes. Pria, nũqd in lr̃is ad bñficia ſit fiẽda mẽtio de primonio? e Sc̃da, nũqd hñs patrimoniũ ſufficiẽs poſſit cũ bona cõſciẽtia, petere, ſeu tenere bñficiũ eccleſiaſticum? Quo ad primũ variæ ſunt opi. Cõis opi. eſt, q in lr̃is iuſtitiæ eſt fiẽda mẽtio d patrimonio. Vñ p tales lr̃as non teneẽ Eps puidere habẽti ſufficiẽs primoniũ. Pro hoc c. tuis. ĩ. de pb. Dicit tñ Io. An. q hoc caſu obſtabit exceptio impetrãti in vim pẽptoriæ, ñ ãt i vim dilatoriæ. & no. hoc verbũ. Valẽt. n. lr̃ę iuſtitię ad bñficia, licet nõ faciãt mẽtionẽ de primonio: qa nõ ẽ neceſſe facere mẽtionẽ de exceptione pẽmptoria cõpetẽt i aduerſario. Ad hoc qd pleuẽ dixi in c. cũ ordinẽ. ſ. e o. ſed in lr̃is gr̃æ nõ eſt neceſſe facere mẽtionẽ de primonio; p hoc iſte tex. in fi. Et hoc voluit Io. An. hic. & clarius hoc ſentit. ſ. c. ad aures. vbi dicit q de diuitiis & nobilitate ñ eſt neceſſariò fiẽda mẽtio in gr̃a: qa hoc iure nõ caueẽ. Quidã tñ dicũt, q ſi impetrator fuit ordinatus ad titulũ primonii, q tũc de patrimonio eſt fiẽda mẽtio: qd ſatis de rigore põt admitti: ſed de ſtylo curiæ ſeruaẽ indifferenter prima opi. Et eſt rõ diuerſitatis inter primũ & ſm caſum. Nã per literas iuſtitiæ prouideẽ ſolùm pauperibus: ſed nõ diciẽ paup, q habet ſufficiẽs patrimoniũ. Itẽ Eps non tenetur puidere ordinato, niſi qñ non habet patrimoniũ, vt in c. tuis, & in c. Eps, & in c. nõ liceat. ĩ. de præben. Sed literæ gratiæ ſunt alterius cõditionis. Nã gratia nõ eſt fundata ſuper iuſtitia. †Venio ad ſm. f Nã Inn. hic dicit, q habens patrimoniũ, f non ſuſcipit indignè bñficium, dũmodo g bene expedat. g Idẽ videẽ velle Hoſt. Dicit tñ, q ſi clericus deſeruit bñficio, & bñ viuit, nec habet prauã intentionẽ theſaurizandi; põt cũ bona conſciẽtia viuere de reditibus beneficii: ſecus ſi non deſeruit, vel luxurioſè viuit: vel prauã intẽtionem theſaurizãdi habeat; & vide Inno. in d. c. Eps. vbi idẽ cõcludit & moueẽ principaliter p illã authoritatẽ Apoſtoli, q altari ſeruit, de altari viuere debet, vt ĩ c. cũ ſm Aplm. ĩ. de pb. Hunc articulũ plenius examinaui in quadã diſputatione, q incipit: Titi9 clericus: vbi pleniſsimè videas. Nã cõ hãc rõnẽ Inn. & doc. adduciẽ tex aptiſsimus in c. ſacerdos. 1. q. 2. vbi dr, q illa authoritas Apli pcedit in nõ habẽtib9 vñ viuere; & hoc pbaẽ ex ſeqntib. verbis Apli. Et in hoc artic. iura variè pcedũt. & vide gl. 12. q. 1. ĩ c. illi aũt, q. & 1. q. 2. ĩ c. paſtor. & c. clericos, & 16. q. 1. i c. fi. Pro cõcordãtia oĩum facio tria pſuppoſita. Primũ, q tpe primitiuæ eccleſiæ oẽs credentes in Chr̃o nõ poſſidebãt aliqd ppriũ: ſed oĩa erãt illis cõia, vt no. 12. q. 1. in ſum. & originaliter legitur in actibus Aplorũ. Sed poſtmodũ quieſcẽte feruore Chriſti incœperũt Chriſtiani tenere ppriũ: error tñ erat, vt clerici ſaltẽ ppria poſsiderẽt. Et fuit ſtatutũ etiam tpe Apoſtolorũ, vt bona, quæ prius habebant, deberẽt offerri eccleſiis cathedralibus: & ex reditibus ſubuenireẽ indigentibus tàm clericis, q̃ laicis: & horũ bonorum diſpenſator fuit deputatus Eps, vt eſt tex. no. 12. q. 1. c. videntes. Illo tpe, ſi clerici poſſidebãt propria, nullo mõ poterãt participare de reditib9 eccleſię: qa vſus illorũ bonorũ fuit de d

Adde tu per Lap. alleg. 84. & Cald. conſi. 4. de præben.

ANT. FRANC. Circa hoc, q bñficia veniãẽ appellatiõe bñficiorũ, & verũ veniãt bñficia maiora & dignitates; no. in c. pe. de ver. ſig. & habeẽ in c. ſi pp tua debita, de reſcr. & in c. fi. de pb. vbi diſtinguiẽ inter materiã fauorabilẽ, & odioſam. & vide gl. in c. 1. de rer. pmu. ĩ 6. & Arch. in c. ſi eo tpe, de reſcr. e. li. & p Inn. & Hoſt. in c. cũ olim, d pb. Et an appellõne bñficij cõprehẽdaẽ pbẽda, vide gl. in cle. 1. de cã poſ. & ppr. & i c. cũ in illis, de pb. li. 6. Et an veniãt diſtribõnes quotidianæ, dic, q nõ, vt in c. licet Eps, de pb. li. 6. & i c. ſup Spe. de magi. & vide gl. in c. 1. de cl. nõ reſi. li. 6. Et an in æſtimatione valoris bñficij cõputenẽ diſtribõnes quotidianę, habeẽ p Ol. cõſ. ſuo 117. & per do. de Ro. deci. 528. in anti. & p Io. An. in addi. Spe. in ti. de cõce. pb.

e De patrimonio. Adde Domin. hic in repe. in 13. col. Rot. de præben. dec. 11. in antiquioribus, per Mod. hic in 11. col. in ver. circa faciendo mentionem de patrimonio, & per Do. hic in lect.

f Quod habẽs patrimoniũ. Adde do. meũ in c. intib, de ſimo. & hic. & Inn. in c. qñ i fi. ne pla. vi. ſnas. Arch. in c. & ſi illi, q. 12. q. 2. illũ, in c. eps, de pben. beatum Tho. 1. 2. q. 185. arti. 7. & plenè per Mod. hic.

g SEB. SAPIA. Expẽdat. Facit q habere diuitias nõ eſt de ſe malũ: & diuites cũ operib9 bonis, & cũ iuſtitia nõ ſunt abiiciendi. c. hoc autẽ ſcripſimus. 3. diſt. no. in c. recnl, teo, in ver. paupertate, de ſtat. mo. Et qd ſi electio eſt facta de diuite, & paupe, qs pferaẽ? vide Inn. i cõſtit. 1. ĩ. de priui. p Albe. & Ro. in l. ſi qs ad declinãdã, C. de epi. & cl.

putatus

putatis pro indigentibus. Itē,quia videbatur qdam error, a ꝙ clerici poſſiderent propriū,cū deuiarent à veſtigiis Apoſtolorū. Vnde fuiſſet viſum longè indecentius,ſi cū hoc,qđ poſſiderent ꝓpria, vellent viuere de reditibus eccleſiarum. b Et ſm illa tēpora emanarunt multa iura;in qbus dicitur,ꝙ clerici habentes ꝓpria,non debent participare de rebus eccleſiæ. Sed poſtmodū & tertiò fuit ſtatutū, vt nulla eccleſia ædificaret̃ ſine dote ꝓ miniſtris & aliis neceſſariis eccleſiæ: & clerici ſine ſcādalo inceperūt poſſidere bona eccleſiæ. Ad hoc. 12.q.1.certè,de conſec. diſt.1.c.nemo. Et ſm hæc tēpa ꝓceſſit iura,q̄ videnẽ velle, ꝙ clerici poſſunt viuere de redi a tibus eccleſiæ. Nec pōderat̃ patrimoniū: qa hodiè bona eccleſiarū principaliter ſunt deputata ad vſum miniſtrorū,vt in c.paſtoralis,de his,q̄ fi.à Præla.& vide bo.tex.1.q.2.c.penul.vbi indifferēter ꝑmittit̃ clericis, vt poſſint viuere de bñficiis,ex quo eis deſeruiunt. Cōclude ergo,ꝙ ab eccleſia vniuerſali nihil poſſunt petere habētes patrimoniū. Sed ab eccleſiis particularib⁹,qbus ſeruiunt licitè poſſunt capere; ex
5 quo honeſte viuunt,& prauā intentionē non habēt. †Hinc d emanarunt iura hodierna,qbus diſponit̃,ꝙ habēs bñficiū,
a & pr̃imoniū poſſit liberè teſtari de bonis patrimonialib⁹, a
6 12.q.5.ꝑ totū & j̄.de teſt.quaſi ꝑ totū. †In fi.gl.opp. cōtra 3 tex in eo,quod innuit,ꝙ vicarius ꝑpetuus faciendo mētionē de vicaria ꝑpetua,debet habere beneficiū. Nā ꝑ lr̃as iuſtitiæ nō ꝓuidetur, niſi pauperibus;ergo ꝑ iſtas literas nō pōt
b cōſequi beneficiū,etiā ſi faciat mentionē de vicaria. b Nam reſultaret q̄dam repugnantia,cùm illæ literæ ſunt fundatæ ſuper paupertate. So.dicit Ioan.Cald.ꝙ text.in ver. perpetuus,mutat caſum,& incipit loq. de literis gratioſis; & hoc teneas. Vnde ſenſus literæ eſt,ꝙ per literas iuſtitiæ nō tenet̃ Epiſcopus prouidere habenti perpetuam vicariam,nec etiā per alias literas;ex quo nulla mentio fit de vicaria. Vltimò 4 ſcias,ꝙ doct.tractant hic materiā, nunquid in diſpēſatione ſit fienda mētio de beneficiis obtētis,vel de qualitate? Ego latius examinaui in d.c.ad aures; & dic,vt ibi. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Reus non poteſt conueniri extra ſuam diœceſim vltra duas dietas: niſi de conſenſu partium nu.3.8.12. & 13.*
2 *Dieta non computatur a domicilio rei, ſed à ſua diœceſi. nu.6.*
4 *Iudex ordinarius, an & quando poſſit committere,vel cognoſcere cauſam extra ſuam diœceſim.nu.7.*
5 *Communis vſus loquendi ſemper primo attenditur in interpretatione cuiuslibet diſpoſitionis.*
8 *Certa ſcientia Principis, ex quibus præſumatur in reſcripto.*
9 *Reſcriptū ex certa ſcientia non valet, ſi non ſeruatur forma à iure tradita:quod eſt,ſi reperitur ius dans certam formam reſcripto.*
10 *Reſcriptum, vel priuilegium aut conſtitutio,an & quādo debeat facere mentionem de iure, contra quod emanat.*
11 *Princeps ꝓmouēdo indignū ad dignitatē,videtur ipſum habilitare.*

CAP. XXVIII.

1 NOnnulli. Hoc dicit. c Per literas Apoſtolicas de hac cōſtitutione mētionē
2 nō facientes,† non pōt qs trahi vltra duas dietas h extra ſuā diœceſim , niſi de cōſenſu partiū literæ fuerint impetratæ.h.d.vſq; ad §.ſunt &. Iſtud principiū diuiditur in tres partes. Nā primò ponit abuſum impetrantium iudices remotos. Secundò ꝓuidet,ibi:*cùm autē.* Tertiò excipit ibi: *niſi.* Caſus lr̃alis. Quidā abutebant̃ gr̃a ſedis apl̃icæ, f lr̃as impetrantes ad iudices remotos:vt ſic reus fatigatus laboribus & expēſis liti cederet: vel ſaltē vexationē ſuā redimeret. Et qa ꝑ iudiciū iniuria fieri nō debet; ſtatuit cōciliū, g ne qs vltra duas dietas ꝑ lr̃as Aplicas trahi poſſit,niſi de aſſenſu partiū,vel niſi de hac cōſtitutione fecerit mētionē. B. h Not. primò,ꝙ Papa ꝯcedēdo reſcriptū ad lites dr̃ facere gratiā; licet nihil ꝯcedat,cùm ipſe ſit cūctorū ordinarius. 9.q.3.

a ZACHARIAS. De bonis patrimonialibus. Adde, an de bonis intuitu eccleſiæ quæſitis ex diſpenſatione Apoſtolica poſſit cleric⁹ teſtari;& conclude poſt Feli.in c. conſtitutus.col.12.ver.ad dicta ar dua,quæ ponit iſto tit. ꝙ non poteſt,vt ibi remiſſiuè,per eum.
b De vicaria. Vide hic Do.vulentem, quod hic non arguatur à cōtrario;quē impugnāt hic Mod. & bn. & vide Maria. in repe.hui⁹ c.i 34. co. vbi ꝯſiderat duos caſus,quos refert hic Fel. in 16.col.

c.cuncta ꝑ mundum. & c. per principalē. Sed ex eo dicitur gratiā impartiri : quia poſſet impetrantē de iure ad ſuū ordinariū remittere. Nā eccleſiaſticus ordo confundit̃, ſi ſua iuriſdictio vnicuiq; Epō nō ſeruat̃ 11.q.1.c.pcuenit. †Not ſecūdò ibi: 2 *extra ſuā diœceſim.* ꝙ dietæ,de quibus hic, c non cōputātur à domicilio rei; nec ab ipſius ciuitate,vl̃ oppido;ſed à fine ſuæ diœceſis. quod clarius ꝓbat̃ in cap. ſtatutū,in §.cū verò,ver.nullus. j̄.eod.lib.6. Et ratio eſt:quia nullum grauamen infert̃ ex im- d petratione itra diœceſim, cū poſſit trahi
d ꝑ totā diœceſim corā ordinario,d vt cap. cum Epiſcopus,de off.ord.lib.6. Solū ergo trahitur reſpectu ſuæ diœceſis;ideò fit
3 cōputatio à fine diœceſis. †Nota vltimò regulā,& duos caſus exceptos. Regula.n. eſt,ꝙ per literas Apoſtolicas non poteſt quis trahi vltra duas dietas cōputandas à fine ſuæ diœceſis. Hodie verò hoc eſt reſtrictum, & ſolùm poteſt trahi per vnam dietā,vt in d.c. ſtatutum, in §. cum verò. Et quod dixi de literis apoſtolicis; idem dic de lr̃is legatorum, vt in d.c.ſtatutum. Idē in legato papæ ; de quo dic,vt ibi, in
4 ver.in nullo. † De ordinario verò,vtrum poſſit cauſam cōmittere extra ſuā diœceſim,vide tex.cū gl.not. in c.vt litigantes, de off.ordi.lib.6. & ibi etiā habet̃ de Archiepō,in quibus.ſ.locis poſſit cōmittere cauſam appellationis;& hoc q̄tum ad regulā. Primus caſus exceptus eſt, cū literæ fuerunt impetratæ cōi cōſenſu partium;
e & intellige,ꝙ expreſſe conſenſerunt e in
f iudices remotos.f Vel ſm Inno.ſi impetrauerunt ad iudices, ſciētes eos valde remotos;& hoc caſu non eſt neceſſe, vt fiat mētio de iſta cōſtitutione ; quod patet ꝑ caſum ſequentē. Secundus caſus eſt,qñ reſcriptū facit expreſſam mentionē de iſta conſtitutione. Et ex hoc,& ex text.not.ꝙ
g vbi ius habet clauſulā derogatoriā g ad reſcripta;nō valent ipſa reſcripta,niſi expreſſam mētionē faciant de illo iure. De hoc tñ dicendū latius,vt dicā in gl.fi.huius principii. †In glo.in ver. *duas dietas.*
5 ibi:*cētra naturā vocis.*no.bñ gl.&vide Inno.i c.olim,de ver.ſi.vbi dicit,ꝙ ī interpretatiōe cuiuſq; diſpōnis ſꝑ primò recurrē
h dū eſt ad cōem vſum h loqndi;& idē Bar.

SEB. SAPIA. Hoc dicit. forma hic q̄ſtionē de eo, quod tangit Imo. poſt Pe. de Anch. in c.ſi.in 6. not.j̄. de re.permut.

d Corā ordinario. Limita niſi partes grauarent ex delegatione remota, vel cognitione ipſius ordinarij, nimis à lōge trahentis reū, ſm Pet. de Anch.hic, & in c. cū te, de off. dele. & in c.finem,in 3. not.de do.& cōtu. in c. cām, de teſt. facit l. mediterraneæ,C.de annonis & trib.li.11. & voluit Vinc. in c.ſanè,de fo. cōpet. & ſequit̃ ibi Barr. in fin. & Imol. dicit ibi eſſe æquū. & ſequit̃ hic do. meus in c. dilectus. j̄. e. & in d.c.ſanè. per tex.in l.cū poſt.C. de app. licet Inno. in d.c. ſanè dicat de iure hoc nō eē verū;& iſte ibi reprobat hoc dictū Vinc. & do. meus hic.& videas Maria.in d.c. ſanè, & Moder.hic. Et dicas,ꝙ dictū Pe.de Anch. & Vinc.ꝓcedit qñ cōcurrūt duæ qualitates, videlicet breuitas cauſæ, & itineris lōginquitas,vt iudex appellationis cogatur delegare cauſam in patria litigantiū:al.o.n non procedat dictum eorum.

e Expreſſè cōſenſerunt . Adde quod voluit Card.conſi.71.omnis à me. BERNAR.

f SEB. SAPIA. In remotos. An hodie tales literæ ſint ipſo iure nullæ,vide Are.in conſi. 58.diligenter.vbi tenet, ꝙ ſi pars nō opponit,valet proceſſus huiuſmodi delegati,et iā hodie:ſed malè loquit; & in contrariū tenent cōiter doct.per tex.in d.c.ſtatutum,in fi.de reſcri.in 6.& iura allegata per eum procedunt de iure antiquo.

g Clauſulam derogatoriam. Vide quod le.& not.in l.ſi quis in principio teſtamenti,ff.de leg.3.& ꝑ Bar.in extrauag.ad reprimen.in ver. non obſtantibus,Io.An.& alios in c.vnico, de exceſſ.prælа.lib.6.

h Ad cōem vſum. Vide Bar.in l.ſtipulatio iſta.§.hæc quoq;,ff.de verb. obl.& i l.Labeo,ff.de ſupel.leg.& i l.2.C.de iur.cal.& i l.notionē.§. iſtrorum,ff.de verb.ſig.& in rub.ff.de ope.no.nun.& in l.1.ff.de ſu.

& leg.& in l.librorũ. §. quod tñ Caſsius,ff.de le. j.& in cõſi.inci.in q.pdicta.Iac.But.in 1.cõſti.Digeſtorũ,& in l.1.ff.de ſid.inſtru. & in aut.ſacramenta pub.C.ſi aduer. vend. Bu.& doc.in proœ. Greg.doc. in c.ex lr̃is,de ſponſa.& ibi iſtũ.& in c.ꝑ tuas,de ꝓb.ꝑ iſtũ,ꝑ Io.An. in c.fundamẽta,de ele.li.6.Bal.in tit.de pace cõſtã.in ver.ſnĩæ. Inn. io c.cũ cauſam, & in c.cũ clamor,de teſti.bo.sext. in c. ꝓſenti.§. loca, de ꝓben.in 6.gl. in c. ſtatutũ.§.cu auſẽ, de reſcript. lib.6. Franc.de Rãpo.in quodã ſuo conſi. incip. ſtatuto Ferrarieſi cauetur poſito inter cõſilia. Io.Cal. in ti.de te ſta. in ordine. 34. Albe.de Roſa. in 1.parte ſta. in qõ. pe. & per do.meũ Barb. in repe.rub. de h.inſt.in 20.co lu.quod amplia ẽt ſi ſtatutũ populi diſponeret, ꝙ verba ſtatutorũ debeant intelligi, ꝓ ut iacent: q̃a tunc intelligerent ſm cõem vſum loquẽdi, ſm But. in d. proœ.Greg. Limita niſi verba ſtatuti deberent intelligi propriè, omiſſo extrinſecus addito: q̃a tunc non regularentur ab vſu cõi loquẽdi: quia ille eſt extrinſecus intellectus.alle.Iac. Bu.in d.l.1.& voluit Bar. in d.l. Labeo, ꝙ ſi ſtatutũ diſponit verba eius debere intelligi ſm propriã ſignificationẽ; non habebit locum cõmunis vſus loquẽdi,& alleg.Iac.But. in quadã ſua diſputatione. & idẽ voluit Bar.in l.cũ delanionis,in §.aſinã,ff.de fund.inſtr. Limita ẽt,niſi appareret de ꝓprio ſignificato iuris, vel ageretur de ꝓprio intellectu verbi,ꝓut ſonat in iure: q̃a ille intellectus eſt in pectore iudicantis,ſm But.in c.ex literis,alle.Inn.in c.cũ cauſam,de teſti.& in c.cũ oporteat,de accu.Limita ẽt, niſi in eod. loco eſſet vſus cõditæ legis,& cõis vſus loquẽdi aliter ſe haberet:tũc ſtaremus ſignificatui leg.iuris:& nõ ſtarem᷑ cõi mõ loq̃ndi.elegãs eſt dictũ But.in d.proœ. Greg.Limita ẽt niſi tractaremus de ſignificatione vocabuli: tũc ſtamus illi ſignificationi,circũſcripto vſu loquẽdi,ſm Bart.in l.1.ff.ſi cer.pet.licet aliter voluerit ibi Sali.& gl. vnica in mũdo ſm Nico. Neap. ibi in l.librorũ.§.qd̃ tñ Caſsius.Limita ẽt niſi verba ꝓferant à iuriſperito:q̃a dñt intelligi ſm morẽ loquendi ipſorũ peritorũ,& nõ ſm modũ vulgatiũ,tex.eſt in l.ſi dictũ,in prin. in ver.nõ ita vulgus opinat,ff.de euic.& in l.itẽ ꝑtor,in ver.non ꝓpriè,ſed ꝑ abuſionẽ accidit.ff.de ſuis & legi.& tex.in l.ita vulneratus,verſi.vulgo vr̃,ff.ad legẽ Aquil.& gl.in l.quod ſi nepotes,ff.de teſta.tut. facit tex.i l.ſicut,in §.1.in ver.oẽs periti,ff.ſi ſerui.vẽdi. & in l.quod vulgo,ff. quod cũ eo.& Bal.in l.inteſtato,C.de ſuis & legi.& in l.1 C.de ſucc.edi.& in c.1.de ſucc.feud.& in conſi.incip.ſi mater, & glo.in l.2.in ver.nũt.q̃a Papyrius,ff.de orig.iur.& gl.1.in l.quoties,C.fami.erc.

Adde quæ poſui in proœ.Gregor.

ZACHARIAS. Adde tñ,ꝙ iſta eſt cõis opi.ꝙ in omni materia, ſiue fauorabili,ſiue odioſa,ſiue pœnali , cõis vſus loquẽdi attendat: imò ꝙ ꝓferat ꝓpriæ ſignificationi verborũ, vt ꝓcisè dicit d.Abbas in c.2.no.2.de arbitris.de qua ꝑ Bal.in l. ꝙ ſi nepotes,ff.de teſt.tute. Bar.Alex.& Mod.in ru.ff.de op.no.nun.Barba.in repe.rub.de ſi.iſtr.i 51.char.ver.ſed quid ſi cõis vſus. Iſte latè.ſ. in proœmio.vbi latius proſequendo dedit modum probandi communem vſum loquendi.

ANT. FRANC. An & qñ cõſiderari debeat vulgaris modus loquendi vltra hic allegata ꝑ iſtos apoſtillãtes,vide Bar. in l.annicu lus,ff.de ver.ſig.& q̃ doc.not.in c.quẽadmodũ,de iureiu.& in c.ſi iudæos,& ibi ꝑ Io.de Ana.de Iudæ.& vide gl.q̃ alle.multa iura in cle. s.de reli.do.Et qñ ſit attẽdenda vulgi opinio,vide q̃ habent,& not. in tit. j.de purga. vulg.& in c.nõnulli,de rapto. in gl. 4.& vide not.in l. ſciendũ,i §.illud, ff.de ædil. edic.& tene mẽti,ꝙ vſus cõis loquẽdi idũ cit ex curſu longi tẽpis,vt ꝑ Bar.in l. 1.in pe.col.ver.ex his ergo apparet, C.de dig.li.12.vltra ea q̃ poſuit in l.Labeo, de ſuppel. leg.Et dicit Bar.i l.talis ſcriptura,in 2.col.ff.de leg. 1. & in l.oẽs pp̃li,in 3.q.6.q.prio.ff.de iuſt.& iur.Et an & qñ habeat locũ,in ſtatutis dubijs, vide Bart. in l.1. in pri.ff. de ſuis & le gi.& in l. ſi qd ea rũ,ff.d le.3. & i l. in §.pactis, i ver. in ſtatutis,vero licet debeant,ff.de pecu. & vide Bar. i rub.ff. de no.op. nun.vbi notabiliter dixit , ꝙ cõis vſus loquendi hic locũ ſtatutis, qñ vigebat tẽpe ſtatuti ; de quo ẽt ꝑ Alexã.in l.5. in prin.ff.de ver.ob. & de iſto cõi vſu loquẽdi,vide Bar. in l.2.ff.de vſufru. earum re. quæ vſu conſumuntur.

SEB. SAPIA.

6 j l.oẽs populi.ff.de iuſt.& iur.†Sc̃do not. c ex hac gl. ꝙ vbi in aliqua diſpõne ſit mẽtio de dietis; debet ſemꝑ intelligi de dietis vulgaribus;& hoc dictũ cõiter ſequũtur doct.Videtur probari per locũ à ſpe- 8 ciali in c.preſenti,in §.loca,de ꝓben.li.6. d Quid autẽ ſi in loco nõ apparet de vulgaribus?ſentiunt hic doct.principaliter Hoſti.ꝙ tunc recurrendum eſt ad arbitrium iudicis;vt tunc iudex moderetur & deter a minet dietas. a Aliter autẽ ſunt determinandæ in hyeme,q̃ in æſtate.Sed gl.in c. cupientes,in verbo,cõmodè,de elect.lib. 6.dicit in defectum vulgarium recurrendũ ad legales;& idem Archi.in d.c.ſtatutum. Hoc dictum mihi placet plus: quia arbitriũ iudicis ſuccedit in nõ determi- 7 natis à lege,vt in l.1.ff. de iure deli. & in c.de cauſis,j.de off.deleg. †Et in fi.gl.hodiẽ reſtringe hanc deciſionẽ gl.prout habetur in d.c.ſtatutũ. Nã iudex delegatus non poteſt exire locum cõmiſsionis:vt ſi deputetur in certa diœceſi,intra illam & nõ extra cognoſcere & ſubdelegare põt. Et ideò conclude,ꝙ ſi non exeundo locũ b cõmiſsionis,põt ſe appropinquare, b procedit deciſio gl.alias ſecus.Et dr̃,vt arbitror,deputatus in certo loco,cùm dignitas ipſius iudicis expreſſa in reſcripto eſt in illo loco:vt puta cõmittitur cauſa Epõ Senen. profecto videt in hac diœceſi deputatus;vnde extra illã diœceſim cognoſcere nõ poteſt. Niſi diceret in reſcripto, ꝙ cõmoraretur in alio loco:vt puta committimus hãc cauſam Epõ Senen.Romæ moranti.Nam tunc videtur Romæ cauſa cõmiſſa,ad hoc tex.not.& ibi per Io.An.

in c.ſi.de re.permu. c Et tene menti,vt ſis cautus cũ cõmiſsio alicui ſit: nõ reſidenti in ꝓpria dignitate,vt fiat mẽtio in reſcripto de loco moræ:alijs nõ poſſet ibi cognoſcere. †In gl.in verbo: *mentionẽ* ibi: *non obſtante tali cõſtitutione.* d Põdera gl.videtur enim velle,ꝙ reſcriptũ debet facere mentionẽ ſpecialem de ipſo tex.Ioan. And.dicit cõiter non ſeruari : ſed ſolùm dicitur nõ obſtante cõſtitutione de duabus dietis edita i cõcilio generali.†Et dic ſatis eſſe facere iſtã mentionẽ ſpecialem de iſto tex.Vnde bene dicit Io.And. hoc cõiter nõ ſeruari, ſed ſolùm vt prius fieri debet:quia nõ refert, quid ex æquipollentibus fiat,vt in c.licet ex quadã,de teſt.& in l.quoties, in §.ſi qs.ff. de hære.inſti.& in l.certũ.ff.ſi cer.pet.Dixit etiam hic Goff. ꝙ ſi poſſet probari Papã ſciuiſſe locorum diſtantiam,valeret reſcriptũ;licet non faceret mentionẽ de iſto c.quaſi videat tũc ex certa ſciẽtia e cõcedere; & idem ſentit gl.in ſimili in c.1.de cõſtit.lib.6.Vin.hic ꝯtrũ tenet.Io.An.dicit,ꝙ ſi ꝑ verba reſcripti poſſet apparere de certa ſciẽtia Papę ꝓcedat dictũ Goff.q̃a ſatis tunc apparet de mente principis : aliàs ſi impetrator vellet ꝓbare ꝑ teſtes certã ſcientiã,ꝓcederet opi.Vin. Et no.hoc dictũ ſic declaratũ:q̃a eſt valde notabile in practicá.Sẽtit.n.per hoc, ꝙ certa ſcientia Principis nõ ꝓſumiẽ, maximè cõtra ius ; niſi poſſet colligi ex verbis reſcripti.Hoc etiã ſentit Inn.in d.c.ꝓſenti.qd̃ hodie incipit, ſtatutũ,de reſcr.li.6.Et ſic eſſet tẽperãda gl.ſi. cle.2.j. e.tit.vbi dicit,ꝙ tunc dr̃ Princeps facere ex certa ſciẽtia,qñ hoc exprimitur

a Dietas.Vide ad ꝓpoſitũ Alex.in l.1.ff.ſi qs cautioni.vbi ẽt tra.ꝙ dieta intelligit ſm cõſuetudinẽ locorũ Facit q̃d dicit Bar.in l.3.ff. de ver.ſig.ꝙ pes intelligit ſm cõſuetudinẽ locorũ.De iure aũt pes intelligit 15.digitorũ,vt eſt gl.in c.ſicut 17.q.4.dieta ãt 30.millia paſſuũ ꝯtinet:vel 12.leucas ſm Abb.i c.ex pte.j.de ſn.cõp.Dieta aũt i mari cõſtat ex 50.millibus paſſuũ,vt per Bar.in trac.de inſula.in 3.colu.

b Poteſt ſe appropinquare. Adde gl.1.in c.olim.de excep.& Do.in c. ſtatutum.§.in nullo, in prima opposi. de reſcrip.in 6.

c In c.ſi.de re.permu. Adde illum idem tenentem in c.ſi.circa princ. de iud.& in c.olim,de excep.& Car.in cl.ſi 2.reſpon.2.q.de ſen.exc.

d Nõ obſtante tali cõſtitutione.Vide Io.An.in c.1.de excel.ꝓla.in 6. Legiſtas in l.ſi.C.ſi cõtra ius,vel vti.pu.Pau.de Caſt.cõſi.53.in prin. & conſi.313.But.in c.1.ĩ.eo.Do.in c.1.in 6.col.ibi credo,de conſti. i 6.Sali.i l.hac cõſult iſsima.§.pe.& in l.ſancimus,C.de teſta.Arch. in c.1.ſuper verbo,noſcatur,in ſi.ibi, vel dic plenius,de cõſtit.in 6. Do.in c.qm̃,in 3.col.27.diſtin.Anch.conſi.255.in q̃ſtio.quæ vertitur,in 3.col.& conſi.226.ex tenore,in principio.Oldr.conſi.248.fa ctum tale eſt,quidã tex.prope ſi.Caprani conſi.157.fuit diſpenſatũ, in 7.col.& pleniſsimè per do.Feli.hic,in 5.colu.in ver.regula, ẽtcum 46.col.& ſeq.& per Alex.in apoſt.in d.l.ſin.C.ſi contra ius,vel vti.publ.& in l.ſi quis in principio teſtamenti, per doct.ff.de leg.3. & Bar.in extraua.ad reprimẽ.& in l.ita Vlpianus,ff de excu.tut.Bal. in aut.hoc inter liberos,in ver,quærũ vlterius,C. de teſta.

Adde Alex.conſi.135.3.lib.Fran.Are.conſi.55.& ibi de clauſula,ex certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis.

e Certa ſcientia.vide iſtum in c.adhæc.ĩ.eod. & Alex.in l.quanquã, C.de teſt.cum alijs concordan.ibi datis per eos.

ZACHARIAS.Adde Alex.cõſ.59.co.3.ver.nec ob.& cõſi.89.co. 5.ver.circa ſextũ.vo.1.& cõſi.219.col.4.ver.facit qd̃ habet.& cõſi in reſcripto

in reſcripto: q̃d multi allegant, qñ in reſcripto dr̄, ex certa ſcia: ſed ſic intellecta illa gl. nō eēt vera, & foret ꝯ Io. An. & Inn. ī loco ꝑalle. Sed ſi tu reſtringis mō ꝑdicto, qñ ex verbis reſcripti pōt ꝑcipi certa ſcia Princ pis; tūc ꝯcordat cū dictis
9 allegatis. & vide qđ dixi. ī c. ad hæc. ſ. e. † Aduerte, hæc dicta poſſent ꝓcedere, vbi reſcriptū emanat ꝯ ius nō habēs clauſulā derogatoriā: ſed vbi iꝰ hēt illā clauſulā, & dat certā formā reſcriptis impetrādis; vr̄, ꝙ nō valet reſcripta, ēt ex certa ſcia emanata, niſi ſeruet̃ forma à iure tradita. p. l. ſi qs ī pri. ff. de leg. 3. & qđ no. Di. in regula, qđ ſemel, de reg. iur. li. 6. Sētit hic do. Ant. & iudicio meo ſentit idē Io. A. ī c. vnico, de exceſ. ꝓla. li. 6. vbi ī prīo mēbro diſtinctiōis reqrit, ꝙ reſcriptū faciat mētionē de iure, ſi illud ius habebat clauſulā derogatoriā. Nā ī alio mēbro, in quo ꝓſeqt̃, qñ ius nō hēt clauſulā derogatoriā; dr̄ valere reſcriptū ſi emanauit ex certa ſcia Papæ; q̃ſi innuat ī priori caſu certā ſciā nō ſufficere. &
10 no. bñ illud dictū: qa nō ſolet allegari. † Et de hac mā, an & qñ reſcriptū & priuilegiū ſeu cōſtō debeat facere mētionē
a de iure. ꝯ a qđ emanat; parū hic tractāt doc. Sed tu vide latè ꝑ Io. An. ī c. vnico, iā dicto in nouella, ꝑ Bar. ī l. fi. C. ſi ꝯ iꝰ, vl̄ vti. publ. & in extra. ad reprimēdū, in verbo, legib. nō ob-
b ſtantib, aliqd ꝑ Bal. in l. humanū. b C. de legi. Et qa diſtinctio Io. An. eſt dubia iuuenib. capiēdo ipſius mentē, ꝓſeqre breuiſſimè ſic ꝑ ſingula mēbra. Aut reſcriptū hēt clauſulā derogatoriā ad ius, & facit mētionē de iure; & valet ſm eū, ſiue fiat mētio ꝑ verba ſpecifica, ſiue æqpollētia, ſiue ꝑ verba gñalia. Aut reſcriptū nō facit mētionē de iure: & tūc aut illud ius habet clauſulā derogatoriā, vt hic; & ſimplr̄ tenet hic nō valere reſcriptū. Aut ius ñ hēt clauſulā derogatoriā: & ſi emanat reſcriptū in forma priuilegii valet; licet non faciat mētionē de iure, Aut emanat ꝑ modū reſcripti: & tunc aut motu ꝓprio Pricipis; & valet ſm eū ꝑ c. ſi motu ꝓprio de ꝓb. li. 6. Aut ad iſtātiā ptis & ſi ex certa ſcia Principis, valet; alˢ ſecꝰ. hæc ſunt ſua dicta ī effectu. Et vid̃ ibi iura, ꝑ q̃ nitit̃ ꝓbare hāc diſtinctionē. Mihi nō placent ſingula mēbra ſua. Et priò, quo ad primū, dū dicit, ꝙ valet reſcriptū ꝯ iꝰ, ēt ſi faciat gñalē mētionē. Nā hoc vr̄ ꝯ iſtū tex. vbi reqrit expſſam mētionē, & ideò ī hoc mēbro dicerē ſic: ꝙ aut ius hēt clām derogatoriā, & ſua formā traditā in iure. nā ſi reqrit ſpecialē mētionē, nō ſufficit gñalis: ſed dēt eſſe ſpecialis ſaltē ꝑ verba æqpollētia, vt in l. nō aliter, ff. de leg. 3. Hoc dictū ēt limita vt notāter voluit Bal. poſt Cy. in d. l. humanū, vt
† ꝓcedat ī reſcr pto: ſecꝰ ī cōſtōe. Nā cōſtō ꝯ cōſtōem † valet, facta mētiōe in gñali de cōſtōe ꝯria: vt ſi dicat̃, nō obſtante quacūq; cōſtōe in ꝯriū. Ad hoc cle. dudū. in fi. de ſepul. quia cōſtō. emanat cū maiori maturitate, q̃ reſcriptū. Aut ius nō hēt clām derogatoriā & tūc eo caſu quo eſt fiēda mētio (qđ qñ ſit, ſtatim dicet̃) nō ſufficit mētio multū gñalis: vt puta, ſi dicat̃, nō obſtāte quacūq; l. nec reqrit̃ mētio oīno ſpecialis; ſed ſatis eſt, ꝙ dicat, nō obſtāte quacūq; l. q̃ in ꝯriū loquat̃. Ita voluit Bar. cōcordādo multas gl. iuris ciuilis in d. l. fin. C. ſi ꝯ iꝰ; & hoc quo ad primū. Deinde voluit Io. An. in ſecūdo mēbro, ꝙ ſi ius habet clauſulā derogatoriā, nō valet reſcriptū ſub quacūq; forma impetratū, ſeu ꝯceſſum: niſi faciat de illo iure mētionē. qđ eſt notādū. Sā declara & limita, vt dixi in prin. huiꝰ gl. Nā ſentit aptè, ꝙ ēt priuilegiū cōceſſum ex certa ſcia nō valet; qđ ſatis placet, ex quo nō facit expſſam mētionē de iure derogāte. Tertiū mēbrū eſt, ꝙ priuilegiū ꝯ ius nō habēs clā derogatoriā valet. Dubito, an hoc ſit verū, & potiꝰ credo oppoſitū ꝑ c. ex ꝑte. ī. de capel. c mo. vbi dr̄, ꝙ ſi ꝑp cōfirmat prioratū religioſo clauſtrali, ñ valet nō facta mētiōe de iure ꝯrio. Nā ſæpe priuilegia emanāt ꝯ ius ex nimia occupatiōe Principis, vel ꝑp nimiā importunitatē petētiū. Et ideò niſi fiat mētio de iure ſaltē in genere, nō ꝑſumit̃ Princeps velle cōcedere cōtra ius: & hoc ſentit Bar. in extrauagāti, ad reprimēdū, & in d. l. fi. Et ideò
c alibi dicit gl. ꝙ non valet legitimatio ſpurii c facta ꝑ Prin
d cipem nō facta mentione de iure, d vt not. in auth. qui. mo.

125. col. fi. per totum. uol. 2. & conſi. 135. col. 4. in fi. uol. 4. Et ibi, quādo uideatur ex certa ſcientia conceſſiſſe reſcriptum concedens; & quid operetur clauſula illa.

Adde Abb. conſi. 62. ubi dicit, ꝙ eo ipſo, ꝙ Papa committit cām inter clericos illi, quem ſcit laicum, ur̄ ex certa ſcientia facere. & uide in conſilio proximè alle. & Ro. cō. ſi. 369.

na. eſſi. ſui, propè fi. col. 8. Et uide gl. in l. quo minus, ff. de flu. & ne qd in flumine publico, & in auth. hoc inter liberos, C. d̃ teſta. Quartū mēbrū, ꝙ reſcriptū emanās cōtra ius, proprio motu ualet; licet nō faciat mentionē de iure. Dubito, an hoc ſit uerū: quia ꝓprius motus ſolū excludit ſurreptionē: non aūt ampliat grām cōtra intentionē ꝯcedentis, ut no. Io. An. in d. c. ſi motu ꝓprio, ꝑalle. facit gl. in cle. ſi Romanus, de ꝓb. dixi in d. c. ad aures. ſ. e. De mēte Principis nō eſt ꝯcedere aliquid ꝯ ius nō facta mētione de iure, ut in d. c. ex parte. facit. l. reſcripta, C. ſi ꝯ ius uel util. publi. ergo &c. dictū tñ Io. And. fortè ſeruat̃
11 in practica. & tene illud mēti. † Prædictis obſtare ur̄. l. multū allegabilis, ff. de excuſa. tuto. l. idē Vlpianus. ubi dicit text. ꝙ ſi Princeps ſciēs aliquē eſſe tutorē dedit ſibi licentiā mutādi domiciliū: ur̄ eū abſoluere à tutela; licet de ea nō fecerit mētionē. Et ex illa lege colligit ibi not. Bart. ꝙ tm̄ ualet certa ſcia, quantū diſpēſatio. Et pōdera: quia nō loquitur, qñ in reſcripto fiebat mentio de certa ſcia: ſed ſatis eſt, ꝙ Princeps ſciebat illū eſſe tutorē. & multi Legiſtæ ꝑ illū tex. ſolēt dicere, ꝙ ſi Prin-
c ceps ſcieter ꝓmouerit indignū, e uel aliquid facit ꝯ ius; ur̄ diſpenſare: facit l. qdā

ANT. FRANC. Addas, ꝙ clauſula, de plenitudine poteſtatis, includit defectus ſolennitatis, nō autē inhabilitatis, nec alios naturales defectus, ut per Spe. in tit. de leg. in §. nunc oſtendendū eſt, uerſi. not. ꝙ ſi clauſula, & ibi ꝑ Bal. in addi. & ut de de hac clauſula Alex. de Imol. in conſ. 63. in prima parte conſi. & tene menti, ꝙ talis clauſula ō fuit in uſu ante cōceſſum imperiū Cæſari, ut no. Bal. in ti. de pa. conſtan. in §. libellariæ, in 1. col. circa fin. in uſi. feud. Clauſula autē, ex certa ſcientia, idem operat̃, quod clauſula, nō obſtante, l. idē reſcripſit, in §. fi. ff. de excu. tu. not. in

c. t. de æta. & quali. li. 6. & uide Inn. in c. ueniens, de fil. presb. Et quādo dicatur Princeps aliquid facere ex certa ſcientia, uide Io. And. in c. nonnulli, de reſcrip. & in c. porrecta, de confir. uti. uel inuti.

a De iure contra. Adde Raph. Comenſem conſi. 169. l alg. conſi. 154. & 157. & 170.

ZACHARIAS. Adde prædi Alex. conſi. 37. col. 2. per totum, & conſi. 136. per to. & conſi. 70. in prin. uol. 1. & conſi. 229. in fi. uol. 2. & conſi. 125. col. 2. eo. uol. 2.

b In l. humanū. Vide ibi de cōſtitutione cōciliari, pro qua alle. Arch. in c. 1. de cōſtit. in 6. & Rom. in l. ſi uerò. §. de uiro. in 13. fal. ff. ſolu. matri. Ana. in c. cū in diœceſi, in ult. co. de uſu. Alua. in c. 1. poſt pri. in ti. de cōſt. feu. Old. cōſ. 336. ꝙ articuli lati, & conſi. 328. ad idē primo. Ro. conſi. 436. 4. col. ib. ſexta principalis. Vitalem in lib. de clauſulis, folio 5. ante medium. Capram conſi. 157. fuit diſpenſatum.

c Legitimatio ſpurij. Adde Pe. de Ancha. cōſi. 226. ex tenore, in prin. Oldr. conſi. 247. factum tale eſt, quidam Rex, propè mem. Benedictū Capram conſi. 157. fuit diſpenſatum in 7. col.

Adde tu contra Old. ſ. alle. Ro. conſi. 184.

d SEB. SAPIA. De iure. Adde, ꝙ ſunt multi caſus, in quibus nō ſufficit dicere non obſtante lege in contrarium faciente, ut latè hic ꝑ Feli. Adde caſum, quem ponit Bal. in c. naturales. in 3. col. ſi de feud. contro. fue. inter do. & agna. in uſibus feudorum. Et domi. Abb. hic uult, ꝙ quando Princeps reſcribit contra legem habentem clauſulā derogatoriam, non ſufficit clauſula ex certa ſcientia, ſed eſt neceſſaria mentio illius iuris. Aduertendum eſt, ꝙ contra hoc uidetur etiā deci. Alex. in conſi. 300. in 5. uol. ubi uult, ꝙ ualet reſcriptum Principis cōcedens immunitatē, quando eſt appoſita clauſula, ex certa ſcia uel de plenitudine poteſtatis; licet nō dicat̃, nō obſtāte. l. uacuatis, C. de decurio. lib. 10. quæ lex habet clauſulā derogatoriā ad reſcripta.

e Scienter promouerit indignum. Adde Bal. in l. imperialis. §. ſi nuptiales, in principio, in uerſi. ex iſto tex. & in fi. ibi: not. etiam argumentum, C. de nup. & gl. in c. cùm autem, in uer. utrunque. 43. diſt. & Bal. in l. reſcripta, in 2. col. ibi item reſtituit ad famam, C. de preci. impe. offe. ubi dicit ex eo, ꝙ Papa promouet ſpurium ad gratiam, reſtituit ad famam. & alleg. d. c. cum autem. uide Bal. in l. impetrata, ibi, & ideo fuit quæſtio de facto, C. de ſent. reſcin. non poſ.

Adde tu latè Oldr. conſi. 325. uſque ad 331. Roma. conſi. 116.

ANT. FRANC. Circa hoc de ſpurio promoto, Primò dicas, ꝙ ſpuriꝰ eſt infamis: & ideò ad dignitatē promoueri non pōt: imò nec etiam

A Habentē ſ. clauſulam derogatoriam: qa ſi i conſtitutione prima nō eſſet clauſ. derogatoria, nā lere: ſcōa licere prima nulla faceret mētionē. c. 1. de cōſti. lib. 6.

exercere offm̃ notariatus, ut p Alex. ple. in cõſ. 80. in 2. parte. conſilio
rũ. Et iõ ad Epatũ pmoueri nõ dẽt, nec põt, ut in c. cũ in cũctis, de e-
le. & in c. niſi cũ pridẽ, in §. ne p defectu, de renũ. & in ſi. 51. di. & in
c. q Epos. 23. diſ. & in c. oportet. 9. q. 1. & in c. nũc aũt. 25. diſ. & in c.
fratrẽ. 86. diſ. & 37. & 38. diſ. per totũ. & uide tex. qñ opor. Epi. in §. b

Il. j. C. de pet. bo. ſub. li. x. & Il. 1. C. de bo. va. e. li. & ſ tex. in c. ſi mo
tu pprio, de pb. & in l. 3. in prin. vbi Bar. & alij. ff. qd q ſq; iu. & ideò
cła, ex certa ſciẽtia debet apponi in reſcripto; adeò, q uõ põt pbari
p teſtes, vt p Alex. & Iaſ. in d. l. 3. i pri. vbi ponũt qnq; limitati oẽs.
In cã appellatiõis. faciũt q ponit iſte. in c. dilecti, de excepc. Et pro

cõſulebãt, & qđ ibi not. Bar. ff. de re iudis
Sed pfecto illa lex uõ pbat id, ad qđ alle
gat. Non. n. loquit in priuilegio ꝯ ius: ſed
qñ abſo luit aliquẽ ab onere tutelæ, & i ſa
cto particulari; & ſic potiª eſt illud quod
dã bñficium abſolõnis ab onere, q̃ priuile
giũ ꝯ ius. Et hũc intellectũ incideter ſen-
tit Bar. ad illã leg. in d. extrauag. ad repri
mendũ, in loco alle. & in d. l. ſi. C. ſi ꝯ ius.
Et hoc bñ no. qa in d. l. idẽ Vlpianus, non
ponit uerus intellectus p doct. Aliud mẽ
brũ eſt, qñ reſcriptũ emanat ex certa ſciã;
& tunc ualet contra ius, ſcđm Io. An. Sed
ego multipliciter limito, ut apparet ex ſu
pradictis. Et adde notabile dictũ Bar. i d.
extrauagãti, ad reprimẽdum. ubi dicit, q d
ubi reſcriptũ emanat ꝯ ius in fauorẽ reip.
ualet; licet nõ faciat mentionẽ de iure. Et
tũc ur Princeps diſpẽſare ꝯ ius, ar. illius l.
qdã cõſulebãt, in ſi. ſecus ſi emanaret i fa-
uorẽ priuatæ pſonæ. Rõ diuerſitatis ẽ: qa
iura habẽt clauſulã derogatoriã in reſcri
ptis: qñ emanãt in fauorẽ priuati, ut in d.
l. reſcripta. Itẽ pſumit tunc reſcriptũ ſurre
ptitiũ, uel emanaſſe, ex nimia occupatiõe
a Principis: a ſecus ſi in fauorẽ publicũ. Et
pdicta bñ notabis: qa nõ habes in aliquo
12 loco ita bñ diſcuſſum hũc articulũ. † Que
ro extra gl. quid ſi reus ſuccubuit in cauſa
principali & appellat; nũquid in impetra
tione habebit reſpectus ad diœceſim ſuã,
b cũ ipſe ſit actor in cã appellationis: b an
uero ad diœceſim appellati, cũ ipſe ſit reº
in hac cã appellatiõis? Doc. hic cõiter te-
nẽt, q debet heberi reſpectº ad diœceſim
ipſius rei ordinarii; & ſic in cã applõnis
põt actor trahi vltra duas dietas. Ego exi
ſtimo, q ſit in optione iſtiª rei appellato
ris. Nã ſi uult, poterit impetrare in diœce
ſi ipſiº appellati: qa nõ habet de quo con-
querat ipſe appellatus. Põt ẽt impetrare I
loco nõ remoto ultra duas dietas à diœ
ceſi ſua: qa cũ ipſe ſit reus originariº & ne
ceſſitatus ueniat ad appellãdũ; nõ cõpel-
lit ſeq diœceſim ipſiº actoris ordinarii: qa
ſic indirectè traheret ad loca remota. uñ
quẽadmodũ actor originariº põt pſequi
appellõnẽ nõ obſtãte excõicatione: qa hn
c git reus ppter neceſſitatẽ appellãdi, c ut
in c. dilectæ, & q ibi no. de exceptio. Ita di
cerẽ in caſu nro: qa cũ ipſe reus origina-
rius neceſſitet ad appellãdũ, ut defendat
ſe aduerſus iniquitatẽ ſnïæ, nõ deſinit eſſe
reus; licet ipſe puocauerit; & ſic aliàs in
qõne facti rñdi: tene menti qa ſæpe acci-
dit. Idẽ dñt doc. in cã reconuentionis, ut
habeat reſpectus ad diœceſim rei origina
rii: qđ ſatis placet: quia qs teneret rñdere
in eo loco, in quo cõuenit aduerſariũ, ar.
3. q. 8. c. 1. §. cuius in agẽdo, & in l. Papinia
nus, C. de ſentẽ. & in c. 1. & 2. j. de mu. pe.
Idem dicit ſi actor pſentauit A libellũ, uel
ipſm reſcriptũ, & nõ curat amplius pſeq.

Nã põt reus petere q pcedat i cã iuxta id
qđ habet in aui. q ſemel, C. quõ & qñ iu-
13 dex, & in c. cãm, de dolo & cõtu. † Vlteriº
c q̃rit, qd ſi in reſcripto ſit mẽtio de hac cõ
ſtõe; nũqd reus poſſit indifferẽter trahi
ex ſuã diœceſim? Io. An. poſt antiquos vr
velle, q nõ: ſed ſolùm p quatuor dietas,
vt p iſtã mẽtionẽ ſolũ geminet illæ duæ
dietę, ar. c. ſedes. ſ. e.; vbi ſub cła gñali cõp
hẽdunt paria expſſis. Do. Ant. dicit, q cũ
ante illã cõſtõem nõ erãt dietę diffinitę:
ſed indifferẽter reª põt trahi: & p illam
cłam poſitã in reſcripto, nõ obſtãte con-
ſtõe, &c. tollat ius iſtius cõſtõis; ergo po-
terit reº indifferẽter trahi, vt olim. Fatet
d tñ q i practica ſeruaret op. d Io. An. Ego
ꝯcordãdo ſatis æquè diſtinguerẽ, q aut
Princeps cõmittit cãm loco ſatis noto: &
tũc idiſtictè pcedit vlt. opi. Quia ex quo
pp fecit mẽtionẽ de iſta cõſtõe, & cõmiſit
cãm in loco remoto; veriſimiliter ex cer
ta ſciã, vr voluiſſe, vt indifferẽter poſſit ꝯ-
ueniri, ar. in d. l. idẽ Vlpianº. Aut cõmiſit
in loco veriſimiliter ſibi ignoto: & tũc p
cedit opi. Io. An. qa ñ ẽ veriſimile, q per
verba gñalia voluiſſet pp reũ poſſe trahi
ad loca remotiſſima, ar. opt i c. cũ in mul
tis. j. e. li. 6. reliq̃ pſequere, vt hic p doct.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum requiritur in impetratione litera-
rum ad lites, ſecus ad beneficia.*
2 *Coniuncta perſona non admittitur regulari-
ter in caſib. requirentib. ſpeciale mandatũ.*
3 *Procurator generalis, nunquid poſſit impetra
re reſcriptum.*
4 *Ratificari nõ põt reſcriptum ſine mãdato im-
petratũ: ſecus geſta p falſum procuratorẽ.*
5 *Ratificari non poſſunt acta per aliũ, quæ ſunt
ipſo iure nulla.*
6 *Reſcriptum impetratum ſine mãdato, an ſit ip-
ſo iure nullum.*
7 *Proceſſus factus ſuper reſcripto nullo, retra
ctatur; licet pars nõ oppoſuerit falſitatem
reſcripti: quia ignorabat.*
8 *Mandatum q interceſſerit, vel non, quis hẽt
probare procurator, an dominus.*
9 *Verba enunciatiua plenè probant, vbi agitur
de modico præiudicio.*
*Clericus vtrum probetur quis ex eo, quia dici-
tur in reſcripto, ſalus clericus, &c.*
10 *Coniuncta perſonæ, quæ dicantur ad hoc, q
poſſint agere ſine mandato.*
11 *Spurij an dicantur coniunctæ perſonæ.*

Sunt & alij. Nõ valẽt
lr̃æ ad li-
tes impetratæ ſine ſpeciali dñi
mãdato; niſi ipetrẽt p cõiũctã
pſonã. h. d. Et i prima pte ponit abuſum
impetrãtiũ. In ſcđa prouidet, ibi: *cũ aũt.*
In tertia excipit, ibi: *niſi.* Caſus literalis.
In hac

r. & in 1. hac aũt
de Deo. & p Spec.
in tit. de ele. in §.
n. & in §. celebra-
ta. & uide 3 gl. &
Car. in cle. j. de cõ
ceſ. præb. in quibº
locis traduntur ea,
quę requirũtur in
Epo: quæ oia de-
bent interuenire,
& in eo adeẽ tpe
ele. & qñ creatur
in Epiſcopum, ut
in c. cum bonę, de
æta. & quali. & in
c. poſtulaſti, đ cle
ric. excom. mi. &
habetur per gl. in
c. dudum eccleſia
Rhotomagenſis.
de ele. ſi aũt pro-
moueatur quis in
Epm & ad digni-
tatẽ, qui ſit inha-
bilis; ur promo-
uẽs, ſi habet ſcien
tiã de inhabilita
te pmoti, ſecũ di
ſpẽſare, ut p Spe.
in loco præalleg.
& p Car. in d. cle.
1. de cõceſ. pb. p
quo facit rõ; qa q
uult cõſequens, ui
det uelle & ante-
cedẽs neceſſariũ,
data ſciẽtia inha
bilitatis, & ptãte
diſpẽſãdi, l. ad rẽ
mobilẽ, & l. ad le
gatũ, ff. de procu.
l. 2. ff. de iuri. om.
iud. c. præterea, đ
of. dele. q ergo p
mouet in Epm in
habilẽ, ſi habet fa
cultatẽ diſpenſan
di, & ſcit eũ inha
bilẽ tpe, quo pro
mouet; uidet ſecũ
diſpẽſare. de quo
uide ẽt per Bal. in
l. iperialis. in §. 1.
C. de nup. & in l.
eã, quam. C. de fi-
deicõ. ubi ple. tra
cta. de materia bo
rũ ſpuriorum. & c
quis dicatur ſpu-
rius, & qs baſtar-
dus, & qs natura-
lis, uide ea q ple-
nè tra. p Bald. &
doc. i l. j. C. đ nat.
libe. & i c. tãta, &
in c. p uenerabi-
lẽ, qui fi. ſint legi.
SEB. SAPIA.
a Occupatiõe prin
cipis. Hinc eſt, q
I dubio reſcriptũ
præſumitur cõceſ
ſũ ad poſtulatio-
nẽ ptis, ut p Bar.

A qa
poſteà
reſcri
pto ſi
põt re
nũcia
ri, ut
p eun
dẽ in
ca. ex
cõqſt.
de re-
ſtitu.
ſpoli.
& Fe-
li. hic
in Ru
bri.

opinione cõi vide
Cal. in diſputatio
ne, in c. ſtatuto ci-
uitatis, in 4. col.
c Appellandi. Adde
Cal. conſil. 1. de ar
bitris.
d In practica ſeruã-
retur opi. Io. And.
hic. Idem voluit
hic Io. de Imol. &
Pet. de Ancha. &
diſtinctionẽ iſtius
ſeqt hic do. meº,
licet contrariũ te
neat hic Do. refe-
rens Bal. hic dice-
re, q Bonon. fuit
obtentum contra
Io. And. licet opi.
eius habeat æqui-
tatem. Moder. ve-
rò hic ſequuntur
opi. Io. An. cũ di-
ſtinctione iſtius p
l. idẽ Vlpianus, ff.
de excu. tut. quos
omnino videbis: ſe-
quere tñ in practi
ca dictũ Io. Andr.
ar. t. s. de reſcrip.
in 6. niſi aliter ap
pareret de inten-
tiõe Papæ expreſ-
ſa, vel coniectura-
ta. Notabis tamen
11. caſus, in qbus
non habet locum
iſta exceptio, de
duabus dietis, &
hodiè de vna p. c.
ſtatutũ. §. cũ verò
de reſcri. in 6. per
Moder. hic in an-
tepe. char. in ver.
collige etiã. Inter
quos caſus ponit
decimum in exe-
cutorib. gratiarũ;
in quibus non ha-
beat locũ d. c. ſta-
tutũ. in §. cũ verò.
vbi per Archid. &
Bal. hic per iſtum
tex. in ver. ad iodi
ciũ. & p Butri. &
Imo. hic allegãtes
Rotã cũ alijs alle
gatis p eos: qulbº
adde Rotã deciſ.
369. incip. Item
ſi in cõi forma, in
hoc ti. in nouis, &
deci. 392. inci. no.
quòd ſi, in antiq.
& à contrario ſen
ſu in dec. ſeq. 393.
incip. not. ex hoc.
& Cardin. conſil.
303. diſcutiam p-
miſſa dubia, &
in conſilio. 232.
incip. duo, in ſecũ
da colun. in ver.
ad ſecundum, ibi;

dicimus. & Bar. Brixien. in repert. ſuo in verſi. de executore dato ibi an executor. Adde quòd c. ſtatutum, non habeat locum in executoribus gratiarum, Old. conſi. 97 ſ. exoren, Car. conſi. 6 ...

a Verba reſcriptorum ad lites. Vide bo. tex. in c. P. & G. de of. deleg. Adde Rom. conſi. 330.

lud, aut illud, de ver. ob. & eorum eſt concluſio, ꝙ in ſpiritualib⁹ cau ſis nõ poſsit coniunctus ꝓ coniuncto, ſed ſpãle mandatũ requiratur: quia in ſpiritualibus nõ cadit cautio rati. Sed aduerte, ꝙ iſta eorum rõ nõ uĩ bona. admittitur. n. in ſpiritualibus, qñ dubitatur de mãdato ꝓcuratoris cũ cautiõe rati, ut eſt gl. ſing. in c. corã. ſ. alle. de oſ. dele. & probatur in c. per tuas, de arb. & in l. ꝓcurator ad exhibendũ, §. ſi quis à procuratore, ff. rẽ rat. hab. & æſtimabit: quia ſi dominus nõ habet ratum, procurator promittet quid certũ, ut cẽtum, nomine pœnæ. Tu uide ꝗ hoc per iſtum & doc. in c. corã, ſ. alleg. ubi uidentur conſentire, ꝙ de iuris rigore admittat̃ i ſpiritualibus coniunctus ꝓ coniuncto: non tñ impugnãt rõnem aliorum, ut ego hic. ANT. FRAN.

In hac ſcḋa parte dr̃, ꝙ alii erãt qui nouũ genus mercimonii circa lr̃as Apoſtolicas exercebãt, ut finitas lites ſuſcitarent, uel nouas fingerẽt q̃ones. Fingunt. n. cãs, & ſuper illis impetrãt lr̃as ſine mãdato dominorũ; & illas exponũt uenales quocunq; reo, ne ab actore fatigeť; q̃cunq; actor agit reũ indebitè moleſtet. Sed quia lites ſunt reſtringẽdæ potius, q̃ ampliandæ, ſtatuit cõcilũ, ut ſi quis de cæterò lr̃as impetrauerit ſine ſpãli mandato Dñi, lr̃æ iſtæ nõ ualeant: & ille tanq̃ falſarius puniať; niſi forſitẽ ſit de illis pſonis, à quibus non exigiť mãdatũ. Ber. No. 1. ibi: *lites reſtringẽdæ*, iuncta gl. ꝙ uerba reſcriptorũ ad lites, ᵃ ſunt potius reſtringẽda & ſtrictè interpretanda, q̃ laxanda. Simile no. in c. ad hæc. ſ. e. & ibi dixi, & tene hoc mẽti; quia uĩ ꝯ Inn. in c. Epi. ſ. de reb. eccl. nõ alie. † No. 2. unũ caſum requirentẽ ſpãle mãdatũ. ſ. in impetratione reſcripti ad lites. Plures alios caſus requirẽtes ſpãle mandatũ uide p glo. no. in c. q ad agendũ, in gl. magna, de ꝓc. li. 6. Secus uĩ in reſcripto ad bñficia; quia 3 nullo iure cauet, ut ibi requirať ſpãle mãdatũ: imò potius uĩ probari ꝯriũ hic, p locum à ſpãli; Et hoc tenet hic gl. pe. in fi. q̃ f bene no. Aliã gl. cõſimi. habes. ſ. e. ad aures. & tene ſemp mẽti iſtas duas gl. ᵇ quia nõ ſunt alibi: quidã tñ uoluerunt ꝯriũ: ſed primũ uerius & cõiter teneť. † Vltimò no. unũ caſum, in quo cõiuncta pſona põt explicare ꝓ cõiuncta ᶜ id, qḋ requirit ſpãle mandatũ; tñ regulariter cõtra. Nã cõiuncta pſona põt agere ꝓ coniuncta ſine mãdato: dũmodò caueat de rato, & caſus nõ requirat ſpãle mandatũ, ut ꝓbať in l. ſed & hæ, ff. de ꝓc. iuncta l. Põponius, in fi. ff. e. & in l. illud, & l. patri, ff. de min. Hinc dicit Spe. in ti. de cõiuncta perſona, ꝙ cõiuncta perſona nõ admittiť in cauſis ſpũalibus: quia in illis requiriť ſpãle mãdatũ. ᵈ & idẽ no: do. de Rot. deci. 135. & no. Inn. in c. corã, de of. dele. ubi latius dicam. In gl. in uerb. *reſtringendæ*, ibi: *niſi indulgeant beneficia*. Io. An.ᵉ exponit bñficia. i. *priuilegia*. quia ſi p reſcriptũ impetrareť beneficiũ eccl'iaſticũ; tunc fieret ſtricta interpretatio, ut in c. q̃uis. ſ. de pb. lib. 6. Hoc ultimũ eſt uerũ, ſed in eo, qḋ exponit, bñficia. i. priuilegia; nõ procedit indiſtinctè, ſed debet intelligi de priuilegiis continentib⁹ grãm odioſam. Nã ſi cõtinerẽt aliqd ꝯ ius cõe, ut ueniret in ꝑiudiciũ tertii; deberet fieri ſtricta interꝑtatio, ut in l. 2. §. ſi qs à Principe, ff. ne qd in loco pub. & in c. ſup eo, de off. dele. & in c. 1. & 2. de filiis pſbyt. li. 6. & in c. qḋ dilectio, de cõſan. & affi. & plenè p doc. in c. olim, ꝺ uer. ſig. & p Bar. in l. fi. de conſt. prin. Et ſic ſolue ꝯriũ, quod põt formari de prin. huius. c. Nã papa cõcedẽdo reſcriptũ, facit grãm, & indulget bñficium: quia bñficium gñaliter ſumptũ eſt beniuola actio gaudiũ tribuẽs capiẽtibus, ut in c. 1. in qui. cau. feu. amit. ĩ li. feudorũ. Nã fatendũ eſt hoc eẽ gratioſum: ſed grã iſta eſt odioſa, inq̃tũ uenit in ꝑiudiciũ tertii, & præbet mãm litigãdi; & ideo dẽt ſtrictè interpretari. & uide gl. in c.* ordinarii, in uerbo diſpẽſationes,* de of. or. li. 6. † In gl. pe. diuide iſtã gl. in quatuor partes principales. Primò nãq; q̃rit, nunqd gñalis ꝓcurator poſsit ualidè lr̃as ipetrare; & cõcludit gl. ꝙ nõ: qa requiriť ſpãle mandatũ. Idẽ tenet Cõp. dicẽs, ꝙ ſi ꝓcurator habeat mandatũ ad agendũ, & ad defendendũ, nõ põt lr̃as impetrare. Et idẽ Spe. in ti. de reſcri. ꝑſentatio. in §. rõne quoq; ipetrãtis, in prin. ibi tñ dicit, ꝙ ſi quis habet mandatũ ad ꝓſequendũ appellationẽ, põt lr̃as impetrare: g quia per impetrationẽ ꝓſequiť appellationẽ, ut in c. ex parte. ſ. e. Ego aliter diſtinguerẽ, aut. n. ꝓcurator gñalis uult impetrare in pſonã dñi; & ꝓcedit dictũ gl. & docto. Aut uult impetrare in pſonam propriã tanq̃ ꝓcurator in cã, quã põt ꝓſequi ex generali mãdato, & tunc dico eũ poſſe impetrare; quia ſicut in gñali mandato põt agere ut in c. qui generaliter. de ꝓc. lib. 6. ita & impetrare. Nã Papa eſt ordinarius cũctorũ; ergo procurator põt corã eo proſequi uel coram delegato ab eo. Facit in arg. l. ad rẽ mobilem, & l. ad legatũ, ff. de ꝓc. &

b Iſtas duas gl. magis fecit. l. nie⁹ in rep. rub. de reſcri. & in rep. c. Raimaldus, de teſta. in 6. & cha. ubi per illas duas glo. dicit, ꝙ põt amicus impetrare bñficiũ ꝓ amico ſine mãdato. & dicit hic Hoſt. ꝙ ſic tenet cõſuetudo. & Io. And. dicit do. ſuũ ſic terminaſſe in ſua diſputatione; licet diceret curiã tenere ꝯrium. & dicũt hic But. Imo. & Doct. hodie iſtæ gl. ſeruantur de facto: & ꝙ coniunctus poſsit impetrare in bñficiali pro coniuncto, tex. eſt in c. ex ore, de his, q̃ fiũt à maio. par. c. & in eo; & ibi iſte ſequitur prædictas gl. in 1. no. Et procedit dictæ gl. in impetratione priuilegiorũ. & immunitatum ſcḋm Ro. in ſing. in uerſi. reſcriptũ. bene faciat glo. in c. q̃ ſit, in uer. petere, ibi: ſed poſſe, ꝙ amicus, de elect. in 6. quæ dicit, quòd amicus põt electi nomine petere cõfirmationem ſine mandato, dũmodo electus ratum habeat, & ſequiť ibi Do. facit etiã tex. cum gl. in ca. accedens. ſ. de pb. & ibi do. Aduerte tñ, ꝙ licet non requiratur ſpeciale mandatum ad impetrandum beneficiũ, requiritur tñ ad acceptandũ ſecundum Rot. in iſto tit. in deci. 62. incip. no. Paulus, in antiq. ubi dicunt, ꝙ procurator generalis, nec coniuncta perſona, non poteſt acceptare; niſi ſuper hoc habeat mandatum. & alle. Pau. in cle. unica, in uer. acceptãdum, de conceſ. pb. ubi idem ſentit gl. in uer. præſenti. & uide Ro. in tit. de proc. cõcln. 27. inci. an ꝓcurator, in antiquis, & e. ti. dec. ul. in antiquioribus. Sufficit tñ, ꝙ mandatũ dicat generaliter ad acceptandũ bñficiũ; licet non dicat de tali bñficio, ſm iſtum & Imo. in d. c. accedens. & Paul. in d. cle. unica, in 14. col. uerſ. an aũt requirať, & ibi ẽt latè, ꝙ laicus poteſt ad hoc conſtitui ꝓcurator. & eadẽ no. ibi Car. in uer. quẽ ẽt, uerſus fi. Notabis tñ, ꝙ coniuncta pſona nullum habens mandatum põt purificare grãm in caſu d. cle. unicæ, ſm Rot. in ti. de conceſ. præb. deci. 9. inci. itẽ quod purificatio, in nouis. De quo p iſtũ in d. c. accedẽs, in pe. col. & lati⁹ hic p Imo. in 3. co.

c Addе Lap. alleg. 70. ubi ponit caſus in qb⁹ requirit ſpãle mandatũ.

b ZACHARIAS. Adde pdictis Rot. dec. 142. inci. in cã beneficiali. in no. Fel. in c. corã. q ibi refert iſtũ, ꝺ of. in dele. Car. in cle. 1. q. 6. ꝺ ꝓc. & in cle. nõ põt. q. 4. e. tit. Bar. & Alex. in l. ſi ſtipulatus fuerim al.

Circa iſtã mate. an ad impetrãdũ uel acceptãdũ beneficiũ requiratur ſpãle mandatum, dicas, ꝙ impetratio nõ uenit i mãdato gñali, ut per Bar. in l. 3. in §. ſi procurator, ff. qḋ quiſq; iu. Ex quo dat nobis intelligi, ꝙ ſi impetratio nõ uenit, neq; comprehendit in generali mãdato, requiriť ſpãle mãdatũ: aliàs ſequeretur, ꝙ nec generale, nec ſpeciale ſufficeret. Et quæ uerba requirãtur in ſpeciali mandato, & quę ẽt requirant ſpeciale mãdatum ultra ea, q̃ habentur in c. qui ad agendũ, de ꝓc. li. 6. hr̃ p Bar. in l. ſi filiusfa. ff. de do. & in l. 1. §. inter filium, ff. de falſ. & de hoc an ſufficiat generale mandatum ad impetrandum beneficium, uide omnino Io. An. & alios poſt eum in c. accedens, de præb. ubi uĩ tenere, ꝙ ſufficit generale mandatum; de quo ẽt uide per do. de Ro. in deci. 284. in antiquis.

c Põt explicare ꝓ ꝯiuncta. Adde Car. in cle. unica, in uer. quẽ ẽt, ꝓpe. fi. de conceſ. pb. poſt Pau. ibi, & oẽs in l. exigendi, C. de proc. & plenè p Mod. hic limitantes ſex modis, in 24. col. in uer. fallit uctauò. Et uide alia priuilegia cõiũctæ pſonæ p Ro. in l. 1. ff. i ius uocati ut eãt.

d SEB. SAPIA. Spãle mandatum. uide oĩno. d. Iaſ. in l. exigendi, in uer. quinto fallit, C. de proc. ubi allegat tex. in c. accedens. ſ. de ꝓc. ubi pater in cã mrimoniali filiæ interuenit, ut cõiuncta pſona ad agendũ, & gl. in c. cũ pridẽ, in gl. 2. iũcto tex. ſ. de pac. ſup qb⁹ cogita.

e Io. An. Vide Io. An. in c. capitulum. ſ. eo. ubi dicit, ꝙ beneficia ſunt latè interpretanda, ſed ad lites ſtrictè. uide ibi And. Barb.

f SEB. SAPIA. Quòd non. uide Abb. in c. fi. ſ. de exce. ubi ponderat ibi tex. uide etiam Abb. in c. ex parte Decani, in ult. uerbis. ſ. eo.

g Poteſt impetrare. Adde, ꝙ habens mandatum ad impetrandum nõ poteſt litem conteſtari, ut uoluit Ro. conſi. 330.

a Sed dictum gl. & doc. Vide hic Cõpo. do. meũ, & Mod. faciat quod uoluit Spe. in ti. de reſcri. pſenta. §. rõne aũt impetrantis, uerſi. ſed nũ quid ꝓcurator, & Bal. hic in fi. poſt Collecta. & inquantũ iſte dicit, q̃ qđ ꝓcurator põt corã eo cãm proſequi, uel corã delegato ab eo, ar. in l. ad rẽ mobilẽ, ff. de ꝓc. in ſuperioribus uerbis poſitis ante hanc apoſtillam, adde hic Imo. q̃ mãda tũ extẽdit ad executiua, uel incidẽtia et exigẽtia ſpã le mãdatũ. & facit ſcdm cũ. c. ſciſcitata, de reſti. i integ. ubi eſt ẽr bo. gl. in uer. poſtulamur, & ibi ſcribẽtes. & uide Pau. de Caſtr. conſi. 26. & Mod. in c. cauſam, de re iudi. & aliquid per eos hic in uer. conſidera ben., in 17. col. huius. 9.

b In falſo cõmiſſo coram Prin. Vide hic Car. do. meũ poſt iſtum & pleniſſimè p Moder. hic in 3. ampliatione contra Bal. in d. l. falſus. & uide Bal. in l. Iulianus, io ult. colũ. in uer. qđ ego dico, q̃ iſta rõ. ff. q. ſatiſ. cog. An poſsit ratificari geſta p falſum ꝓcuratorẽ, qui doloſè mẽtitus eſt ſe eſſe ꝓcuratorẽ, ſiue corã Principe, ſiue corã inferiore. & niũqd ratificatio ſuperueniens ualidet ĩpetrationẽ? de quibus hic pulchre per Moder.

Adde latè Alex. cõſ. 32. & 110. ſ. li. SEB. SAPIA.

c Vnus iudex. uide Bar. in l. obſeruaſ, ff. de off. ꝓc. & leg. ubi dicit, q̃ quando aliqd non potuit à principio aliquo iure ualere; ratihabitio nõ pt retrotrahi, nec ꝯparaſ mãdato.

l. cui iuriſdictio. de iuriſ. om. iu. Itẽ hoc caſu ceſſat rõ huius. c. cũ ipſe has lr̃as ſi poſſet alteri tradere, cũ impetrauerit in pſo 6 nã ꝓpriã tanq̃ ꝓcurator. Ad hoc bo. tex. in c. cũ olim, & qđ ibi no. de cã poſſ. & ꝓpriẽ. Itẽ iſte caſus pt cõprehẽdi in fi. c. Nã iſte tex. loquiſ in penitus extraneo; & fortè. q̃ doc. aliter nõ ſenſerunt: ſed dictũ gl. a & doc. a debet reſtringi mõ pdicto. † In ſe 4 cunda parte, q̃ incipit ibi: ſed nõne. gl. opponit. uf enim, q̃ poſſit iſtę literæ ratificari p approbationem domini: qa ratihabitio retrotrahiſ & mandato cõparaſ, ut in reg. ratihabitio, li. 6. Itẽ iudicium agitatũ per falſum ꝓcuratorem, põt dominus ratificare, ut in l. licet, ff. de iudi. ergo & literas. Glo. ꝯcludit, q̃ nõ poſſit ratificare: d ſed formaliter nõ ſoluit ꝯrium; & concluſionẽ gl. ſequunſ hic cõiter doct. & tenet e Inn. in c. ex parte. ĩ. e. Bal. in l. falſus, C. de furt. dixit ſpãle eſſe in falſo cõmiſſo corã b Principe, b ut in deteſtationẽ actus ñ poſſit ratificari. Et ex hoc colligiſ ſolẽnis limitatio ad iura q̃ dñt, q̃ geſta p falſum ꝓcuratorẽ pñt rata haberi, ut nõ ꝓcedant in geſtis falſis corã Principe. Sed certè. l. 7 3. in §. falſus, ff. rẽ ra. ha. & l. licet, pal. hanc reſtrictionẽ non uſ admittere. Alij aliter 5 ſoluũt. † Ego puto, q̃ uetiſſima ſolut. ſit q̃ nõ poſsint ratificari: qa hoc nõ fuit inductũ in fauorẽ actorũ, ſed in fauorẽ conueniẽdi & reipublicę, ut ſatis colligiſ ex tex. Ideò non põt actor ſupplere ex poſt facto id, qđ non depẽdet à cõſenſu ſuo. Facit. c. f cõtingit. ĩ. de ſen. ex. & in c. ſi diligẽti, de fo. cõp. Et no. dictũ Inn. in c. prudentiã, de off. dele. ubi dicit, q̃ nõ oĩa geſta nomine c meo poſſũ rata habere. Vñ, ſi un⁹ iudex e noĩe alterius iudicis iudicaret inter ſubditos illius, nõ põt ꝓprius iudex illud iudiciũ habere ratũ ſcđm eũ: quia iudicium corruit ex defectu ſolẽnitatis, q̃ nihil ualuit corã ſuo iudice. Supplere aũt defectũ ſolẽnitatis ſubſtãtialis nõ dependet à facultate iudicis: ideò nõ põt ratificari; ita dicendũ in ꝓpoſito. Itẽ ſi dicemus ꝯrium,

nãna ẽẽt ꝓuiſio huius tex. quia actor lr̃as quodãmõ emẽdo ratificaret ĩpetrationẽ. 6 † In tertia parte, q̃ incipit ibi: ſed nunqd lr̃æ. Gl. q̃rit, an lr̃æ iſtæ ſint ipſo iure nullæ & cõcludit, q̃ tã in caſu pcedẽti, quàm in caſu huius. §. lr̃æ teneãt, ſed ſunt annullandæ p exceptionẽ; & ideò ſi pars nõ excipit, ualebit ꝓceſſus. Aduerte quo ad primũ caſum huius. c. Gl. olim dixit uerũ: ſed hodie lr̃æ ſunt nullæ p c. ſtatutũ, in fi. pal. Sed dubitatio remãſit in caſu huius. §. Io. An. & doc. uſq; ad tẽpus ſuũ tranſiuerunt ſimplr̃ cũ hac gl. ſed do. Ant. & do. Card. f cõtrà: qa cũ iſtæ lr̃æ nõ poſſint ratificari, ut dictũ eſt, ergo ſunt nullæ. Ego ſum ſolitus ſuſtinere gl. qa tex. loquiſ hic p uerba futuri tẽporis, & nõ pſentis, d ut patet ibi: nõ ualeãt. e ergo nõ ſunt nullæ ipſo facto, iuxta theoricã gl. in re. in pęnis, de re. iur. li. 6. & dixi plenè in c. ſi diligẽti, de for. cõpe. & per gl. & Bar. in l. in criminali, C. de iur. om. iud. Ad idẽ alle. tex. op. iuncta gl. & Bar. in l. uniuerſa, C. de pre. imp. of. ubi p uerbũ, non ualeãt, non inducit nullitas ipſo facto. Et ad hoc tenebis ſemp menti iſtũ tex. cũ illa gl. iuncto tex. † Poſſet tñ dubitari, qd ſi reus ignorauit, nunqd poſſit ſaltẽ poſteà facere retractari ꝓceſſum? & poſſet attẽtari q̃ ſic; quaſi iſtæ lr̃æ ſint obtentę dolo, & p obreptionẽ impetrantis, iuxta q̃ dixi poſt Inn. in c. cũ dilectus. ĩ. e. & qđ legiſ & not. in l. ſi ptor, in §. Marcellus, ff. de iud. Et ad id, quod dr̃ in text. qđ impetrator puniſ, ut falſarius: f quia uerè nõ eſt falſarius: quia lr̃æ ſunt ueræ. Vñ exponit Io. An: tanquã falſarius, i. tanq̃ impetrans p falſi expreſſionẽ; ego dicerẽ, q̃ iſte cõparatur falſario gñaliter ad hoc, ut puniaſ; ſed nõ in q̃titate pęnæ. Nã is qui obripit principi, dẽt puniri, ut in l. & ſi legibus, C. ſi ꝯ ius, uel uti. publi. facit l. ſi qs obrepſerit. g ff. de fal. † In quarta parte q̃ g inci. ibi: ſed qs debet ꝓbare? gl. quærit cui incumbat onus ꝓbandi, an domino aſſerenti dediſſe mãdatũ, an aduerſario negãti? Et primò arguit, q̃ incũbat dño: ſecundũ

ſnĩam, ut in l. iubemus, C. de ſacr. ſan. eccl. & in l. in criminali, C. de iuriſd. om. iu. & in l. ſi q̃s, C. uñ ui. Et aduerte, qa ꝯcor. Ang. hic allega. p iſtum. eſt conſil. 35. incip. in nomine domini amen, pro diuiſione quęſitorum præmiſſo, penul. col. ubi pulchrè loquitur in materia.

f Vt falſarius. Ad de Baldum, Butrigã. & Imolam hic & dicit hic Bald. inferens ex dicto Aegidij, q̃ ſi ſtatutum diſponit, ut aliquis puniaſ tanquã falſarius, nõ intelligitur d pœna legis Corneliæ, ſed de pęna arbitraria; quam referent hic Moder. in undecima col. in uerſi. dicit tamen Io. An. Tu uide d hoc dominum meum in capitulo, cũ olim, el. ij. in penul. col. uerſi. ite ego pondero, de of. ñ. delegati. ubi allegat dictum Bal. hic, & remittit ſe ad notata in capitulo, olim, ſuprà eod.

Adde Andræam Siculum, conſilio 46.

ANT. FRANC. Circa hoc, quando lex, uel ſtatutum, dicit, quòd aliquis puniatur tanquam talis, puta tanquam falſarius, uel tanquam homicida, an debeat puniri pœna ordinaria delicti, & ſit an dictio, tanquam, denotet omnimodam ſimilitudinem, uel potius denotet, ſimilitudinem in genere, & non in ſpecie; uidenda eſt gl. in uer. tanquam, in c. ſolitæ, de maio. & obe. & alię. gl. in l. ſi pater, in §. qui duos, ff. de adop. & habetur per Bar. in l. omnes populi, in 6. q. prin. in uer. nota dictionem, tanquam, ff. de iuſtitia & iure. & per Bal. in l. apud antiquos, circa medium, in uerſiculo, circa hoc, C. de furt. & in l. 1. in prima colum. C. de hære. inſtit. & in l. meminimus, in uer. nota dictionem, tanquam, C. de leg. hære. & per Bar. in l. 1. in ult. col. in uer. not. dictionem, tanquã, ff. de of. eius, cui manda. eſt iuris. & in locis prædictis dicitur, quod aliquãdo eſt expreſsiua ueritatis; aliquando eſt nota ſimilitudinis. de quo uide plenè per Alex. de Imo. in l. pecuniam, ff. ſi cer. pet. & in conſi. 29. in 4. parte conſiliorum. & uide d. Card. in cle. 1. in u. de uſur.

d SEB. SAPIA. Futuri temporis. Not. tamen, q̃ etiam uerba futuri temporis intelliguntur ipſo iure, quando ſunt aliqua uerba præciſa. no. Bar. in l. iubemus. §. ſanè, C. de ſacroſan. eccle. & in l. Imperator, ff. de iure fiſ. & d. Iaſ. in l. 2. col. 5. C. de iu. emphyteotico.

e Non ualeant. Nunquid hæc uerba importent ipſo iure, eſt deciſio Inn. Compo. & communiter doc. omnium in c. quia propter, de ele. q̃ ſic, per illum tex. in uer. non ualeat, & ibi per illum in uerſ. uel ſaltẽ, in 3. col. & ibi Do. in 6. col. uer. uenio, uerſi. uel ſaltem. Sed ꝓ opi. Bar. in l. uniuerſa, hic allegat. uide Io. An. in Spe. de fi. inſtr. §. compẽdioſè, uer. itẽ uide, ſi eſt ibi clauſula. ſup uer. nõ ualeat. Idẽ tenet Bal. in c. cũ ordinẽ, in 8. col. uerſ. itẽ ex pdictis habes. ĩ. eo. p d. l. uniuerſa. idẽ ſent. Tho. Faſtoli dubio Rotę. 32. inci. ſcđo dubitat. Idẽ do. Bar. dum allegat. l. diuus. §. licet, ff. de codicil. opi. tñ poſſunt concordari ſcđm Mod. hic, p do. Bar. in l. ſi qd, C. de can. fru. li. 11. Tu adde Mod. hic. ultũ in c. in noia domini, in ult. no. de teſti. gl. & Imo. in l. diſpẽdioſã, in uer. ualeat, de iudi. & dixi i no. meis. in lr̃a v. in uerb. ualeat

Adde Ang. cõſ. 37. Cal. cõſ. 10. d uer. ob. And. Sic. cõſ. 1a. Ro. cõſ. 427.

ANT. FRANC. De hoc utrum uerbum, non ualeat, importet act⁹ nullitatem ipſo iure, uel ope exceptionis; Dicas, q̃ importat ipſo iure: quia iſta uerba intelliguntur, non ualeat. ſ. in effectu, ut per gl. in l. uniuerſa, C. de preci. Impe. offer. hic alle. Pro quo facit quia uerba priuatiua, quæ ſonant in præſens, non requirunt ſententiam, ſed trahit ſecum executionem: quę autem ſonãt in futurum, illa bene requirũt

g L. ſi quis obrepſerit. Pro intellectu illius legis, uide Baldum in l. ſi ut proponis, in ſi. la. 2. C. quomodo & quando iudex, in fi. & in l. quicunque, prope finẽ, C. de ſer. fugi. quem ſequuntur Moder. in lib. maleſi. fol. 28. in 3. col. & uide eundem Bal. in l. debitores, C. de inſ 2. & Bal. in d. l. 1. in ult. col. uerſi. ſed ego dico, q̃ iſta ratio, qui ſatiſ. cog. dò ponit

dò ponit opi. Io. qui in effectu diſtinxit, ꝙ in caſu appellatiõis pſumat impetratorē habuiſſe mādatū. Sed in cā principali diſtinxit, ꝙ aut in reſcripto dr illū fuiſſe pcuratorē, & pſumēdū eſt mādatū: ſecus ſi nihil dr. Dicit Io. And. quo ad pcedens mēbrū ſiendā eſſe drīā inter verba aſſertiua, & verba narratiua, ſeu enunciatiua p id qđ hr in cle. lris, de pba. & in c. ſi pp de priui. li. 6. Quaſi dicat, ꝙ ſi dr pcurator, p verba enunciatiua, illa uerba ñ probant, vt in c. pdi. ſi Papa. Si verò p verba aſſertiua tunc pbāt, vt in d. cle. lris. Hoſt. inſtat, & tādem dicit hoc fore arbitrariū inſpecta qualitate pſonarū. Goff. dicit, ꝙ ſi à principio añ impetrationē obiicitur de defectu mandati, dēt tunc pbari mandatū, ſed ex poſtfacto admitt exceptio. Sed Vinc. & Pe. dicunt hoc verū, vt admittatur exceptio quo ad hoc, vt onus pbandi transferat in aduerſariū: ſecus, ſi obiiciens vellet poſt tactū pbare defectū mādati. Qđ poterit pbare p cõfeſſionē partis, vel pbando reuocationē pcuratoris. Et hoc vltimū dictū eſt quaſi cōe, & bene poſſet ſeruari in practica. Sic poſſet limitari dictū gl. huius in fine. Sed ego diſtinguerē, ꝙ aut impetrator narratur pcurator p verba aſſertiua, & hoc clarū. Aut p verba narratiua; & puto, ꝙ idem, quo ad hoc, vt trāſferat onus pbandi in aduerſariū.
9 †Et in hoc ſequor gl. a ꝯ Io. An. & mō
a teorīqa vbi agit de modico piudicio uerba narratiua ſeu enunciatiua plenè probant, maximè cū alia pſumptio ñ ſit in ꝯtrariū. De hoc eſt gl. no. in c. cū olim. ī. de cēſi. iuncto tex. & tenet ibi Inn. Facit no. gl. in c. illud, de præſum. & maximè pcedit in caſu, vbi narratū eſt de ſubſtātia actus, ar. in l. optimā. C. de ꝯ. & cōmi. ſtip. Et vide ad hoc pulchrā q. poſitā p Io. And. in reg. ñ licet actori, in Merc. vbi quęrit nunquid p lrās beneficiales, in qbus narratur qs clericus pbetur clericatus? Si verò in reſcripto nō dr illū impetratorē eſſe pcuratorem, ſed verba ſunt relata in pſonā dñi; & tunc prima frōte pſumendū eſt dominū impetraſſe: qa ſi pſumit ſubmiſſa pſona, ar. i l. ſi ita ſtip. in §. Chryſogon⁹, ff. ver. ob. Aut pbat aliū ipetraſſe illas lrās; & tunc puto, ꝙ de iure ēt ex poſtfacto deberet admitti exceptio defect⁹ mādati, & onus pbandi incūbit dño. Quia cū mandatū ſit quædā ſolennitas extrinſeca nō pſumit, niſi pbetur, ut in c. 1. de re. eccle. nō alie. li. 6. & in l. quæcunq;, ff. de publiciana, p Bar. in l. ſciendū, ff. de verb. ob. & p Inn. in c. innotuit, de eo, q fur. or. ſuſce.
10 †In gl. fi. ibi: *ſed & hæ.* ibi numerant liberti, liberi, parentes, fratres & affines. Et aduerte: qa iſte articulus eſt multū vtilis nō ſolùm ad mām iſtius capli; ſed ad mām illius legis, ſed & hæ. vbi dr, ꝙ coniuncta
b pſona pōt agere p cōiuncta pſona b ſine mandato. Et dubitatur, quę dicantur con
c iunctæ perſonę. c Nā dicunt aliqui, ꝙ tex. enumerat illas perſonas cā exēpli, nō āt ꝙ voluerit alios cōiunctos excludere. Nā ea quæ ponuntur cā exēpli, nō reſtringūt regulā, vt in c. 1. ne cler. vel mo. & in l. ita vulneratus, ff. ad leg. Aquil. & in c. inter cæteras. ſ. e. Vnde Inn. refert hic quoſdā dicere, ꝙ cōiuncti dicuntur quo ad illam leg. & iſtud. c. oēs cōſanguinei per lineā maſculinā & fœmininā, q admitterentur ad ſucceſſionem ab inteſtato. Et probant iſti hoc mō: illa. l. ſed & hæ, facit mentionem de affinibus ſine gradu; ergo fortius debēt admitti cōſanguinei citra fratres, qui ſunt nobis magis cōiuncti, q̄ affines. Et hanc opi. attribuit Bar. Inn. & eam ſequi vr in d. l. ſed hę. Sed certè Inn. nō firmat pedes, nec originaliter fuit ſua opi. vnde recitat aliquos tenere, ꝙ aſcendentes & deſcendentes admittantur in infinitū, per l. liberorum, ff. de verb. ſig. Et qa hoc vr velle tex. in d. l. ſed & hę: ſed in collateralibus ſolum admittuntur fratres & ſorores: quia de fratribus ſolùm cauetur in d. l. ſed & hæ. Nec ob. qđ dixi de affinibus: quia debet intelligi, ꝙ admittantur aſcendentes & deſcendentes duntaxat, vt

Adde Fuglo. conſ. 169.

a Sequor gl. Hanc partē tenet hic d. meus. & adde Pau. de Eleaza. in cle. 1. de pba. quā ſequitur But. & ibi Imo. in 6. col. & Vitalis in lib. de clauſulis, fo. 40. ver. ſi verò verba enunciatiua. ad idem faciunt verba Lapi alle. 7. inci. diſputat, an literæ. vbi adducit conſ. Fed. 107. in c. caſus talis eſt: Ioannes impetrauit, quē ſequitur hic But. & Do. & rñdet Lap. ad dictā clem ſi ſumus, de ſen. exc. li. ſuper qua ſe fundār Io. An. An. Bu. & Domi. hic ꝯ gl. mag. hic ad ſi. quam ſequitur etiā Imo. hic. & in c. ex pte. in pe. colu. ī. eo. Adde ꝙ Ro. conſi. 53. dicit, ꝙ verba aſſertiua, ꝙ aliquis fuit procurator, probantꝫ ipſum. Et an verba narratiua Papæ i reſcriptis pbent; vide Alex. cōſ. 87. Ro. conſ. 303. & ibi dicit, ꝙ Papa nominans aliquē ſub noīe dignitatis, nō cōſtituit illū in dignitate, & vide Alex. cōſ. 6.

ANT. FRAN. Verū verba enūtiatiua Papæ, vel narratiua, vel ēt ab alio plata pbent & inducant diſpoſitionē, videnda ſunt, q̄ plenè tractantur per ſcribentes poſt textum & gl. in cle. literis de proba. & per Bal. Sali. & Pau. de Caſt. in l. ex his verbis, C. de teſta. ma. vbi planè examinat iſta mat.

b Cōiuncta perſona. Vide ad iſtū ī. in 3. no. & Spec. in ti. de cōiuncta pſo. vbi ñ admittit cōiūcta pſona in cauſis ſpūalibus; de quo p iſtū in c. cora, de reſti. in int. & per Car. Poſt Pau. in cle. vnica, ver. quī ppè fi. de cōceſ. pb. & per doct. in l. exigandi, C. de proc. & in c. ex parte decani. ī. eo. & no. in c. fi. de poſtu. Et q̄ dicant cōiunctæ pſonæ, vide Alex. in d. l. exigendi, & d. meū in repe. l. cū acutiſsimi, ſo. 4. 15. & 13. C. de fidric. & Alex. in l. 2. ff. de accu. in apo. & Car. in cle. cāni, §. verū. 1. q. de elct. Adde vſq; ad quē gradū dicat ꝯiūcta pſona, Alex. cōſ. 4. 2. lib. & qs pferat cùm plures ꝯquē cōiuncti agere voluīt peundē, cōſ. 26. 2. lib.

ZACHARIAS. Adde eundem conſ. 60. col. 2. circa fi. volu. 2. & conſ. 2. col. 2. per totum. vol. 1. Dec. conſ. 8. incip. conſiderata. Paul. de Caſt. conſ. 181. & an tranſuerſales vltra fratrem. Bal. & doc. in l. exigendi, in fi. uer. quæro, quid in tranſuerſalibus, & ibi Fulg. C. de procu: Imo. hic in gl. fina. in uer. perſonis. ubi dicit, ꝙ veniunt oēs perſonæ, uſq; ad gradum ſucceſſibilē. Idē tenet Bar. in l. ſed & hæ in prin. in 1. q. ff. de procu. ubi dicit, ꝙ ueniunt oēs perſonæ numeratæ in l. 1. §. fi. ff. de poſtu. ſed debuit allegaſſe l. cui eorum, §. affinitates, eo. ti. & cum Imo. no. idem in l. cum rē alienā, in fi. & ibi Alex. C. de leg.

ANT. FRAN. Circa hoc de cōiuncta pſona, an & qñ admittat pro cōiuncta? Dicas, ꝙ admittit in caſibus, in qbus ſufficeret gñale mandatū, ñ aūt, ut plenè p Alex. in l. patri p filio, ff. de mino. & vide d. Card. in cle. 1. in 6. q. de procu. & in cle. 1. in §. quē ēt, de cōceſ. pben. Et adde, ꝙ qñ cā requirit ſpāla mādatū, cōiuncta pſona nō admittit p cōiūcta, ēt ſi habeat intereſſe cōe cū ea, & ēt cū cautione de rato, vt p Bar. in d. l. patri p filio. nec admittit in cā bñficiali, niſi ad defendendū abſentē citatū, ne priuet bñficio, vt p d. de Rota i deci. 24 ſ. inci. ſi cā, in no. & in deci. 434. inci. Si committatur: vbi ēt dicunt, ꝙ poſt litē conteſtatā non ſubſtituit. Et adde, ꝙ cōiuncta perſona nō admittitur p cōiuncta in his, quæ requirunt ſpeciale mandatum, vt dictum eſt, niſi talis cōiuncta perſona eſſet legitim⁹ adminiſtrator, vt tutor, vel pater, vel auus: quia tūc admittit ēt in requirētibus ſpāle mādatū, vt p Ang. p⁹ gl. & Bar. i l. 1. C. et p procu. & per Alexā. in l. patri, præalle. ff. de mino. Et gñaliter an & qñ cōiuncta pſona admittat p cōiūcta pſona, vide p Spec. in tit. de cōiunct. perſona. & in tit. de adaoca. in §. 1. in verſ. ſed iuſtē, & in tit. de reſcripti præſentā. in §. ratione āt impetrātis, circa prin. & per Bar. in l. maritus, C. de procu. & in l. nō ſolum, in §. qui alieno. & ibi gl. or. de procu. & vide omnino Alexā. in l. exigendi, in 1. no. hic alle. vbi ponit regulam affirmatiuā, & deinde ponit 11. nota. limitat. in quibus nō admittitur cōiunctus pro coniūcto. Et tene menti, ꝙ coniuncta perſona admittitur pro coniuncta, ēt ſine mandato, ad petendum cōiunctū eximi de carcere. Pro quo vide pulchrū conſi. Ro. inci. ſpectabilis &c. in vlti. col. vbi dicit de hoc alle ſingularē tex. in l. 3. C. ſi mulier, vel pupillus, ff. ſi ventris noīe. & qui veniant appellatione cōiunctæ perſonæ in pppoſita ma, & an ēt cōprehēdantur affines vltra ea, q̄ habentur in d. l. ſed & hæ, & in d. l. exigendi, vide tex. in §. cæterū, & ibi Ang. Aret. inſti. de leg. agna. ſucce. & no. p Bar. in l. reprehendenda, C. de inſti. & ſubſti. & in l. cū maritū, C. de ſolu. & in l. manifeſtiſsimi, in §. fi. C. de fur. vbi ēt ponit qđ de viro & vxore. & in l. cū rē alienā, C. de lega. vbi ponit quid de coniunctis cōiunctiōne ſacramentali. & vide Bal. in l. id qđ pauperibus, in vlt. col. in verſi. illud cōſtat, ꝙ appellatione cōiunctorū, C. de ep. & cle. & vide gl. in cle. 1. in ver. liberi, de bapt. & vide p Spec. in ti. de coniuncta perſona, in prin. & ibi Io. An. in additio. & Bal. in l. 2. C. qui accuſa. nō poſ. & per Imolā in l. ex facto, in §. ſi quis rogatus, il 1. ff. ad Trebel. & ibi par do. Alex. per multa ad hoc alleg. & per eundem in d. l. exigendi, in 2. col. in ver. quæ dicantur coniunctæ perſonæ.

c SEB. SAPIA. Coniunctæ perſonæ. Adde, ꝙ dr perſona cōiuncta

quilibet ex linea tranſuerſali, vſq; ad decimū gradū, no. Bar. in l. 1. ff. de accu. facit. l. patri, in prio. ff. de min. Itē q̄libet amicus nō leui amicitia cōiunctus, Bar. in l. nō ſolùm. §. qui alieno, ff. de procu. Nā f illud qd̄ diſponit̄ inter cōiunctos rōne ſanguinis, hēt locum ēt in g ter amicos iūctos magna amicitia, gl. in c. requiſiſti, cū gl. in c. 3 in gl. pe. ꝺ teſta. vide late do. Iaſ. in d. l. exigendi, col. 2. C. de procu.

de. not. in c. in præſentia, de proba. ſuper glo. 1. & in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, ff. ad Treb.

f C. ꝑ tuas. Vide ibi, an ꝑ coitū illicitū ꝯhaē affinitas, & in c. diſcretionem, hic alleg. vbi plenius dicetur.

g An hodie ſit licitū. Adde iſtis in c. quia nōnulli, in ver. aut quæritur.

ſocer, & proſocer, gener & progener. Vñ dicunt, q̄ affinis collateralis nō admittitur, & ſic ſororius. i. habens ſororē in vxorē, nō dēt admitti; & ſic tranſit Inn. nullā apertè opi. approbādo, vel reprobando. Cōpo. dicit curiam admittere cōſanguineos vſq; ad tertiū gradū incluſiuè. Hoſt. dicit, q̄ debent admitti vſq; ad quartum quo ad diſpōnē huius c. Sed nō ſic largè aſſumetur, quo ad illā. l. ſed & hæ: qa hic agit̄ de minori ꝓiudicio. Ego credo cōſi-
a derandā cōdōnē & cōſuetudinē patriæ.[a] Nā in aliquibus partibus diligunt ſe magis cōſanguinei in remotiori gradu, q̄ in alius locis in gradu ꝓpinquo. Nā lex nō
b cōſiderauit, niſi affectionē,[b] & ideò concluderē, q̄ vltra ꝑſonas expreſſas in d. l. ſed & hæ, ſit arbitrariū; inſpecta affectione, qui cōiuncti debeant admitti; ad hoc adduco theoricā doc. in c. poſtremo. j. ꝺ
11 ap. †Circa filios verò nales & ſpurios dubitat̄ ꝑ doct. & ñ bñ firmāt pedes. Nā alii qui dicunt, q̄ debent admitti, aliq ꝯ. Alii diſtinguūt inter nales & ſpurios. Ego ſic diſtinguerem, q̄ nales tantùm debent admitti, cū admittant̄ certo caſu ad ſucceſſionē, vt in aut̄. licet, C. de natu. lib. & no. in c. tanta, qui fil. ſint leg. vt̄ ꝓbari in l. pa
c rentes verò nales c, ff. de in ius voc. Spurii verò & nati ex dānato coitu; de rigore iuris nō debent admitti ꝓ cōiunctis ꝑ lineā maſculinā: quia nō ſunt agnati, nec pñt verificè oſtendere patrē, vt l. vulgo. ff. de ſta. ho. & in auth. ex cōplexu. C. ꝺ inceſt. vide bo. tex. 35. q. 7. in c. vno. Sed pro coniunctis per lineā fœmininā deberent admitti: quia adinuicē ſunt cognati. & ſi
d ibi ſuccedūt d, vt in §. vulgo, inſti. de ſucceſſ. cog. Sed inſpecta æquitate nali, credo, quod deberent admitti ēt pro cōiunctis per lineā maſculinā: qa inſpecta naā ſunt filii & cōſanguinei, & in eis cadit affectio nalis e. Hinc eſt, q̄ quo ad matri-
e moniū impediendū, dicunt̄ cōſanguinei,
f vt in c. ꝑ tuas f, de proba. & in c. diſcretionē, de eo, qui cogno. conſan. vxo. ſuę. Hāc opi. ſentit Bart. in l. 1. & 2. ff. de accuſa. & g hæc no. quia faciunt ad multa &c.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium quis ſortitur ratione beneficij.*
2 *Impetrare literas in cā appellatiōis et arripere iter ad principē hīs vim appellationis.*
3 *Dietæ computatio a quo loco debet fieri tam in actione reali, quàm in perſonali.*
Domicilium quis non ſortitur ratione domus, quam poſſidet in aliquo loco.
4 *Delegatus Papa pōt quem conuenire, vbi poſſet ipſe Papa, qui eſt ordinarius omnium.*
5 *Forū quis ſortitur rōne delictū, cōtractus, vel rei, non tamen efficitur ſubditus illius loci.*
7 *Iudex appellationis, an debeat ſtatim mittere inhibitoriam iudici a quo.*

CAP. XXIX.

Dilectus filius. Cū agit̄ actione reali, cōputatio dietarū fit a
h fine diœceſis loci, vbi ſita ē res, & de meritis appellationis ñ iudex cauſę principalis: ſed cui cōmiſſa ē appellatio, cognoſcere dēt. Ita cōiter ſummāt doct. Sed ꝑfecto prima pars ſummarii nullo mō ꝓbat̄ in tex. nec puto eā verā in ſe, vt j. latius ſubiiciā. Nā in tex. ſolùm diffinit̄ quis debeat cognoſcere de meritis appellationis; & ideo q̄tū ad literā ſummo ſic. Si occaſione duorum reſcriptorū, vnius ſ. in cā principali, alteri' in cā appellationis, ꝯtendit̄; nō iudex ſup principali, ſed deputatus ſup appellatione cognoſcere dēt de validitate appellationis; & hoc venit ad limitādū. c. paſtoralis. ſ. e. Diuidit̄ in duas ꝑtes. in prima ponit̄ q̄rela appellātis. in ſcd'a ꝓuidet̄ ibi: *quocirca*. Caſus literalis. Iordanus clericus Dulmē. Ipetrauit l̄ras ꝯ Ioannē Saracenū ſup eccleſia S. Nicolai Dulmē. Dictus Ioannes ad iudiciū euocatus excipiendo ꝓpoſuit, q̄ authoritate illarū l̄rarū, ñ poterat cōueniri ex eo, q̄ vltra duas dietas à diœceſi, vbi ſita erat ꝑdicta eccleſia, trahebat̄ ꝯ cōcilium gnale; de quo in l̄ra mētio nō fiebat. Ipſi iudices hāc exceptionē admittere noluerunt, ꝓ eo, qd̄ idē Ioānes in Rophenſi, & Helien. diœceſ. obtinet bñficia; quaſi ex hoc domiciliū haberet ibidē. Quare dictus Io. ad ſedē Apoſtol. appellauit; & appellationis cā cōmiſſa fuit Ep̄o Eboracē. & eius cōiudicibus. Sed primi iudices nihilominus in negotio ꝓcedentes inhibuerunt iudicibus appellatiōis, ne in negotio ſibi cōmiſſo ꝓcederent: vñ mādat ꝑſ primis iudicib', quatenus, ſi eſt ita, in ipſo negotio, ñ ꝓcedāt; qa ñ ipſi, ſed iudices appellationis cognoſcere debent, ad quos iuriſdictio dēat pertinere. Ber. No. 1. q̄ ēt ſm̄ hęc tp̄a poterat habere qs plura beneficia. Nā hic iſte Io. Saracen' poſſidebat plura beneficia. Qd̄ an hodie ſit
g licitū g; dic, vt in c. gratia, eo. ti. li. 6. & habes bo. gl. in d. c. dudū. 2. de elec. plenè p. Io. de Lig. in ele. gratiæ. j. e. Dixi pleniſſimè in repetitio. §. qui verò, de ꝓb. c. extirpandæ. Nota ſcd'o arg. ꝓ & ꝯ, q̄ † rōne be-
1 h neficii h quis ſortitur domiciliū, de quo aliquid. j. ſed plenè dixi in ca. poſtulaſti, de foro comp. & in cap. ex ore, de priuileg. vbi per Inn. aliquid, per Bar. in l. 1. ff. ad municip. &. j. aliquid dicam. Nota ter-
2 tiò. ibi: *proſecutus*. quòd † impetrans literas in cā appellationis dicitur per hunc actum appellationem proſequi; quod nota. Et idem probatur ſuprà in capitulo, ex parte: quinimo arripiendo iter eundi ad curiam, dicitur proſequi, vt notanter probatur in cap. cum cauſa, de rē iudica.

a Conſuetudinem patriæ. Adde Cardi. hic.

b Affectionem. Facit glo. 2. in l. vt vim, ff. de iuſti. & iu. dum dicit affectionē conſiderāri: quā alleg. Bal. in d. c. poſtremò, & facit text. in l. cū allegas, C. de ca. pec. lib. 12. in ver. affectioni paternæ, quē alleg. Bald. in l. 1. in 19. co. ver. ſuper tertio, C. qui accuſa. non poſ. Adde Bal. conſi. 119. 5. lib. vbi dicit, q̄ ſtante ſtatuto, q̄ illis de domo vſq; ad quartū gradū licitū ſit vindicare mortē ꝑtis, q̄ fili' ſpurii' poterit vīdicare.

c In l. parentes verò naturales. Adde Imo. ꝯ Inn. hic in l. ex facto. §. ſi qs rogatus, ff. ad Treb. & ibi Alex. 22. col. & Bar. in l. 1. & 2. ff. ꝺ accu. & Bal. in l. neganda in ſi. C. qui accu. ñ poſ. & Mod. hic, in 5. lioñt. in ver. excipiuntur, & in ver. ꝑdictis: q̄ declarāt quid veniat appellōne cōiunctorū & appellatione ſuorū. & vide Bal. in c. decætero, in ſi. de teſti. & in l. 1. in 2. col. C. qui accu. non poſ. & Bar. in l. hos accu. §. omnibus, ff. de accu. & in l. cū ſcimus, ad ſi. C. de agri. & cē ſi. lib. 11. & Ang. in l. vxor, C q̄ accu. nō poſ. & vide oīno not. ꝑ do. 10 c. in pñtia, ꝺ ꝓba. SEB. SAPIA.

d Et ſuccedit. Cōtrarium tenet Io. de Ana. in cōſ. 95. & alleg. ita tenere. d. Ant. in c. tanta, & eā col. q̄ alij ſint legi. & vide ad §. qd' vulgo.

e Et in eis cadit affectio nalis. Ad

aliquid poſſit qs tenere plura ealia bñficia ſimplicia j. de ele. ñ reſi. & in rep. c. cū eſſes. de teſta.

h Rōne bñficij. Ad de Ro. in ti. de app. deci. 9. inci. itē, q̄ in cā bñficiali, in nouis. & doc. ꝑ il lū tex. in c. cū nullus, ꝺ. tēp. or. li. 6. Io. And. in c. ſtatutū. §. cū āt, de reſc. in 6. Archi. 3. q. 6. in ſum. & 11. q. 1. ſi cleric', gl. 1. in c. quia intātū, de ꝓb. Bal. i l. ſenatores, ff. ꝺ ſena. Do. in d. c. ſtatutū, §. cū verò, i 7. co. & ſentit Bar. in l. hęres abſens, §. ꝓinde, ff. de iudi. hē ꝑ iſtū in c. ñ. i 2. co. j. de paro. Bal. i l. ne pſcdius, in 2. co. C. ꝺ ann. exce. Ang. cōſ. 28. dictū ſtatutū. in ſi. Do. I ca. ſi. in prin. in 2. col. de of. del. i 6. Ro. cōſ. 365. in 2. col. Bal. i l. ab eo, circa ſi. C. quo & qñ iud. & i l. oēs. in prin. C. de epi. & cle. Ro. in ti. ꝺ reſcri. deci. 70. inci. ſi aliqs ſit oriūdus, in anti. gl. in i c. primatus, 7 e. di. 10 c. qm̄ 21. q. 2. But. poſt Io. An. in c. ha. in 24. col. i ver. vnū ñ omitto, de fo. cōpe. & Bald. in l. 1. ff. ad mu. & ꝑ Mod. hic. Adde Ro. conſi. 376.

ACHARIAS. Amplia tu dictū iſtius, dum dixit q̄ quis ſortit̄ domicilium cōe in illo loco, vbi habet beneficiū; q̄ imò ēt ſit ciois ciuitatis, in qua eſt ſuū beneficiū, no. Bar. i l. j. licet hęc velit reſtringere Bar. in Abbate, & ibi Alex. ver. quæro etiā ſi aliquis, col. 4. ff. ad mun. Idē in l. ciues, & ibi plenè per Lac. Rebuf. & in apoſtil. ad eum, C. de incol. & quo loco, lib. 10.

& vide

a & vide q̃ plenè dixi in c. ex inſinuatiõe a
b ĩ.de appel. b No.vlt.regulã, q vbi cõtẽdi
tur de iuriſdõne inter iudicẽ,à quo, & iu
dicẽ,ad quẽ;nõ debent ſimul cõuenire ſu
per hoc articulo:ſed iudex,ad quẽ,dẽt co
gnoſcere ď meritis appel.ꝯcordat.c.vt de
3 bitus c.ĩ.de app.Oppo.ꝯ tex.vl.n. † q ꝑꝑ
c nõ debuit admittere iſtã appellõnẽ, cùm
eſſet notoriè fruſtratoria. Nã ex quo iſte
hẽbat domiciliũ in alia diœceſi rõne bñfi
cii,q̃ nõ diſtabat vltra duas dietas;indẽ de
d bebat fieri ꝯputatio dietarũ d : qa ẽ ſatis,
q nõ traherẽt ex̃ ſuã diœceſim vltra duas
dietas,vt ſ.c.ꝓxi.Solu.Glo.metu ꝯrii (vt
arbitror)ſentit duos intellꝰs ad tex.Pri-
mꝰ,q licet agaẽ reali: tñ ꝯputatio dietarũ
debet fieri à loco domicilii,& nõ à loco, 4
vbi res eſt ſita,ſi agiẽ reali. Ad ꝯrĩũ rñdeẽ, f
q iſte clericus ꝯuentus, licet haberet bñfi
ciũ in aliis diœceſibus, nõ tñ ibi ſortieba
tur domiciliũ: qa quẽadmodũ ſola domꝰ
quã qs poſſidet in alio loco,nõ facit eum
ſortiri domiciliũ,in §.ſola domꝰ, alle.in
gl. ita nec bñficiũ qđ poſſideẽ in alio lo-
co.Et ſic intelligẽdo iſte tex.nõ ꝑt aliqua
tenꝰ induci ꝓ opi. antiquorũ tenẽtiũ ſm
intellũm.ĩ.ſubiiciẽdũ.Scđò gl.intelligit
q vbi agiẽ actione reali,cõputatio dieta- g
rũ nõ debet fieri à loco domicilii,ſđ à lo
co rei ſitæ. Nã quẽadmodũ rõne rei qs h
ſortiẽ forũ,vbi res eſt,vt in c.fi. de fo.cõp.
ita & in impetratione ex̃ locũ debet fieri
reſpectꝰ ad diœceſim,vbi eſt res, & nõ vbi
eſt domiciliũ pſonæ : ſecus in pſonali a-
ctione:qa tũc habebiẽ reſpectus ad diœce
ſim domicilii.Et p hoc habes gl.declara-
tã,q̃ ſatis obſcure locuta eſt. Doct. aliqd
hic tãgũt,ſed lõgẽ plenius & clarius . ſ.c.
ꝓxi.Nã hic & ibi dixit Inn. q vbi agiẽ a-
ctiõe reali,vel pſonali in rẽ ſcripta ; (Exẽ
plũ,in interdicto vñ vi) tũc ſit ꝯputatio à
diœceſi,vbi ẽ res.Exẽplũ primi hic in iſto
tex.Exẽplũ ſcđi in c.ex pte.B.de fo. cõpe.
Si verò agiẽ pſonali:puta rõne ꝯctus , vel
delicti; tũc fiat cõputatio nõ à loco deli-
cti,ſeu ꝯtus,vt quidã dixerunt,ſed à loco
domicilii:qa quẽadmodũ rõne ꝯctus, vel
delicti,nõ ꝑt quis trahi ad illũ locũ, ſi ibi
nõ reperitur,vt in cle.paſtoralis, de re iu.
& in c.Romana,in §.ꝯhentes,de fo.cõpe.
li.6.Ita nec coram iudice delegato debet 5
trahi habito reſpectu ad illa loca. Idẽ in
effectu voluit Hoſt.hic ; addito , q ſi hẽt i
plura domicilia,& agiẽ pſonali,debet fie
ri ꝯputatio à domicilio principaliori : &
ſi nõ apparet,qđ eſſet principalius ; tũc à
loco delicti,vel ꝯctus.Et hæc dicit ſeruan
da ẽt in Regibus & Principibus , q ſolent
diſcurrere per loca regni, vel comitatus;
& ita olim cõiter tenebatur. ſed poſtq̃ ſu
peruenit.c.ſtatutũ,ꝑall.Io. And. mutauit
e ſniam, vt patet in gl.ſua e,q̃ incip.olim di
cebamus . vbi tenet , q hodiè indiſtinctẽ 6
debet fieri cõputatio à loco domicilii:qa
illud.c.ſimpliciter conſyderat tractionẽ.
Sed quis ꝓpriè trahitur de diœceſi domi
cilii, vbi facit reſidentiã. Ad idẽ text.ſ.c.
ꝓx.ſed illa gl.nõ ob. Io.de Lig.hic,& Gu

liel.de mõte Laud.in cle.1.e.ti.dixerũt,q
vbi agiẽ reali,debet teneri ꝑcedẽs opi. do
minus meus do.Cardi.tenet opi.vt optio
deẽ actori . Nã quẽadmodũ eſt in optiõe
actoris,vbi conueniat reũ, an corã iudice
rei ſitæ,an corã iudice domicilii,vt eſt gl.
no.in c.dilecti,de fo.ꝯp.& in l.fi.C.vbi in
rẽ act.ita pari rõne dicendũ eſt in cõputa
tiõe dietarũ. Nec ob.qđ dixi de tractiõe,
qa ex quo ſortitur forũ rõne rei;ſatis põt
dici inde trahi.do.Ant. non bene firmat
ſe;ſed dicit vtrãq; opi. ſuſtentabilẽ . Ego
aliter ſolitus ſum dicere reducẽdo ad cõ-
cordiã iſta iura , & dãdo nouũ intellectũ
ad illud.c.ex parte,de fo.cõp.Cõclude.n.
ſic,ponẽdo quaſi tres regulas, ſeu ꝯcluſio
nes.Prima ſit iſta,† q in eo loco , f vbi qs
ꝑt cõueniri corã ordinario,ſiue rõne do-
micilii,ſiue rõne ꝯctus, ſiue delicti, &c.in
eodẽ loco ꝑt conueniri corã delegato Pa
pæ.nec eſt curãdũ,q trahaẽ ex̃ domiciliũ
p plurimas dietas: quia nullũ grauamen
p impetrationẽ ſibi infertur.Nã Papa eſt
ordinarius cunctorũ. 9.q.3.c.cuncta per
mundũ.Sicut ergo poterat in loco ꝯctus,
vel rei cõueniri corã ordinario; ita & co
rã delegato Papæ Hæc cõcluſio probaẽ p
tex.no.in c.dilecti g . de fo.cõp.& hoc vo f
luit Inn.ibi,ſi bene põdereẽ. Et p hoc re-
probo vnã opi.mirabilẽ Vincent. h poſi-
tã in c.ſanè.ĩ.de fo.cõp.vbi dicit,q ẽt rõ-
ne rei ſitæ non ꝑt quis trahi corã ordina
rio in loco,vbi res eſt vltra duas dietas a
loco domicilii. & ita intellexit iſtũ tex.vt
pp hãc cauſam cõpellatur ordinarius ra
tione rei ſitæ delegare illã cauſam in lo-
co viciniori;& hanc opi.ẽt reprobo.& ibi
vide. Rõ eſt:quia iura volunt indiſtincte,
vt rõne rei ſitę quis poſſit conueniri corã
ordinario loci;& nullus tex. facit illã di-
ſtin.Nec ob.c.nonnulli.ſ.eo. quia loquiẽ
in alio caſu.Scđa cõcluſio, q vbi impetra
tio ſit ex̃ locũ rei ſitæ; ſeu ꝯtractus,vel de g
licti,ꝯputatio debet regulariter fieri a lo
co domicilii prĩcipalioris,& nõ loco,vbi
ẽ res.Hoc ꝓbo duob.motiuis.Primò tex. h
in d.c.nõnulli,dicit , q nõ debet trahi ex̃
ſuã diœceſim;& põdera illa verba, ex̃.ſuã
diœceſim.nã rõne rei,vel rõne ꝯctus,non
ꝑt dici illa ſua diœceſis ; licet ibi ſortiaẽ
forũ:ſicut alibi dicit gl.tenenda mẽti,† q
rõne cõtractus,vel rei,vel delicti , qs non
efficitur ſubditus i illius iudicis ; licet ibi
ſortiatur forũ.Ita no.gl.in cle.1.de fo.cõ
pe.ſentit gl.in c.à nobis ĩ.de ſen. excom.
Secundò probatur: quia ꝑdictũ c.nonnul
li,vbi eſt origo huius materię,in iſta tra-
ditione põderauit labores in itinerãdo ,
& ſumptus quos oportet facere. Iſta verò
attenduntẽ habito reſpectu ad diœceſim,
vbi pſona reſidet,& vbi res eſt ſita. Tertia
& vltima cõcluſio eſt,quaſi limitõ ꝑcedẽ-
tis cõcluſionis † q vbi qs hẽt plura domi
cilia,quorũ vnũ eſt principalius, ſed cũ ſi
ita principali cõcurrit res litigioſa: ita,q
in domicilio nõ principaliori ẽ ſita res li
tigioſa;& tũc ꝯputatio dẽt fieri ab iſto do i
micilio iferiori pp cõcurſũ rei litigioſę:

a In c.ex inſinuatio ne. Vide ibi Moder.
SEB. SAPIA.
b ĩ.de appel.Limita hæc vt per do. Abb. in c. perſonas.ĩ.de app.p d. Ant.& Im. in d.c. ex inſinuatione. Refert Fel.in d.c. perſonas , colu.2. ver.limita. vbi latè ď hac materia.
c Vt debitus. Vide ibi moder.
ZACHARIAS.
d Computatio dietarum.Tu adhere diſtinctiõi iſtius. Idẽ Io. And. in c. ſtatutũ,e.ti.lib.6. Rot.deci 644.incip.cõiter teneẽ, in antiq. Card. in cle.1.eo.ti.Bar.in l.1.ff.ſi quis caut. Et an intelligaẽ ſm diſpoſitionẽ legalem, an ſecundum conſuetudinem regionis;no. gl.in c. ſtatutum. & ſ.c.1.iſto ti.Et quid ſi vna via ſit lõgior altera? notat.Hoſt.& Ioan. And.in c.olim,de exce.Bu. & Imol. ſ.c.proxim. Bart. in l.imperator,ff. de ap.Io.de Imo. in l. continuus.§. cum ita , de verb. obli. & Alexand. conſi.22. in fin.1. col.vol.4.

e In gl.ſua.illam ſequitur Rot.in tit. de reſcri.deci.27. inci.communiter teneẽ in antiquis. & Bald.in l.fin.in 21.col.in ver. ſed hic quæritur,C.ď edic.diui Adr.tol lend.& per iſtũ in c.ex parte.B.in vlti.col.de fo.com. & Do.hic.& in d. §.cum verò. Car. in cle.1.in 1.colũ. de reſcr. Imo.ſ.c. ꝓx.in princ. in 9. col.& in c.1.in fi. 5.col.ĩ.eo. & iſta eſt cõis opi. ꝯ gl. hic.Gul. in d.cle. 1.de reſc. Ioan.de Lign.But. & Imo. hic.
SEB. SAPIA.
f Quod in eo loco. Iſta concluſ. non videtur poſſe procedere,niſi reus tẽpore cõmiſſionis delegati reperiaẽ in illis locis : qa illud quod dicẽ. q in loco rei ſitæ qs poteſt conueniri, licet ibi nõ habeat domiciliũ;ꝓcedit ſi reperiaẽ, aliàs non, vt not. Pau.de Ca.in l.fi. C.vbi in rem acti. & in l.2.§.legatis ff.de indi.
g Dilecti. hoc ſentit ibi.d. meus. & etiam Mod.ibi,& hic.
h Vinc. Vide plenè per d. Fel. in c.nonnulli,in princi.in ver. omnibus notabilibus.ſ.eo. poſt d. meum ibi referenti Pe. de Anc. ibi,& in c.cum te, de off.deleg.& in c.ſanè,in 4.not.de dol.& contu.& in c.cum cauſa,de teſti.per tex.in l. cũ poſt, C.de app. & per id , qđ voluit Bar.in l.mediterraneæ,C.de anno. & trib.libr.10. & Maria. in d.c.ſanè & ibi do. meũ. & in practi.ſequere dictũ Vin.& Petr. de Anch. qui innititur ſummæ æquitati .
i Subditus. Adde illum poſt gl.

a. in c. nup. & ſen. excõ. & in c. 1. de fo. comp. ad fi. & in c. 3. de appell. & in c. pe. de for. compe. in prin. & c. dilecti, de arbi. & p Io. in c. Romana, de ſen. exc. in 6. Bal. in l. ſi omnes, §. ſi verò apparitor, C. de epi. & cle. & Ioan. de Imo. in c. fi. de foro compe. ſentit glo. in c. à nobis, el j. de ſenten. exc.

a Ex parte. Vide ibi iſtum in 5. co. vbi ponit iſtas duas fallen. & eũ ſequuntur ibi cõſter Mod. & ſequitur etiã do. meus hic, dicens iſtum intellectum. do. Abb. fuiſſe Io. de Fantuc. in d. c. cum vero.

A Et ea eſt in rotis in tit. de appella.

b Iudex appellationis. Vide Bal. in addi. Spe. in ti. de appell. verſ. p appellationẽ ab interlocutoria, & Rot in no. concluſ. 412. incip. itẽ ſi appellectur, hodie de app. 58. & in tit. de App. deci. 69. inci. facta ſi de, in antiquis ec. tit. in antiquis. 6. Quod limi. quatuor modis, de q bus hic per Mod. & in d. §. quod ſi obiiciatur, hic al le. & de mate. per Ang. C. de temp. app. in l. §. hanc.

qa duo vincula rũpũt vnũ, vt in aut. itaq;, C. cõia de ſucceſ. & in c. primo, de treu. & pa. Et hũc intellectũ nouũ do ad illud. c. ex parte; a ſm quẽ nullũ verbũ ibi ſuperfluit, nec fit impropriatio, vt faciũt ibi doc̃to. & vide pleni⁹, & hoc no. In gl. fi. in fi. 7 nũqd ãt poſsit indifferẽter iudex appellatiõis b inhibere iudici, à quo, ne ꝓcedat ante exitũ appell. dicit hic Inn. ꝙ nõ: ſed pri⁹ dẽt ꝑmittere cognitionẽ, vtrũ appellatio ſit recipiẽda: & ſi eã recipit, velut emiſſã ex ꝓbabili cã; poterit poſteà ihibere iudici, à quo, ne ꝓcedat. Et ꝓ hoc vide tex. in c. Romana. §. qđ ſi obiiciaẽ, de appel. li. 6. Quidã tñ, vt refert Cõp. dixerũt, qđ ille. §. ꝓcedit cũ appellaẽ ad Metropolitanũ: qa cũ ille nõ habeat iuriſdõnẽ in ſubditos ſuffraganei, niſi ex cã appel. non dẽt prius inhibere, ꝗ̃ recipiat appel. velut emiſſã ex ꝓbabili cã: ac et eſt opus, ꝙ inceperit cognoſcere de veritate ipſius cauſæ; qđ vř velle tex. in d. §. quđ ſi obiiciaẽ. vñ vř ille tex. velle ꝙ prius Archieps debet approbare cãm in appel. ab interlocutoria expſſam, & incipe cognoſcere, vtrũ illa ſit vera. quo facto, licet adhuc nõ cõſtet de veritate cauſę; pt inhibere iudici, à quo, ne ꝓcedat. ſecus vř ſm iſtos in delegato deputato à Papa: qa pp cõmittendo appel. vř ipſo facto ſuſpendere iuriſdic̃tionẽ primi iudicis, vt in §. ꝓtereà, alle. in gl. iõ delegatus poterit illico ſine aliq̃ cognitione inhibitoriã mittere. Pro quo facit. c. audita, de reſti. ſpol. Sed Compoſ. ſequiẽ primũ dic̃tũ; & ad c. audita, rñdet, ꝙ nõ loquiẽ in iudicibus deputatis in cã appell. Hoc idẽ vř ſequi Spe. in ti. de app. in §. de officio, ver. ſed qrit; & vide et per Inn. in d. §. ꝓtereà. Do. Ant. dubitando tñ fecit hic diſtinctionẽ ꝙ aut iudex appell. vult mittere inhibitoriã ſup articulo, ſup quo fuerit appellatũ, vel illi cõnexo; & pt ſtatim ſine aliqua cognitione: qa ſup illo ſtatim fuit ſuſpenſa iuriſdõ iudicis, à quo. Adducit no. in c. ſup eo, de app. Aut vult inhibere, ne ꝓcedat ſup alio articulo; & non pt, niſi pri⁹ ꝑmittat cauſę cognitionẽ. Et credo, ꝙ hoc dixerit innitendo ſuæ opi. quã poſuit in d. c. ſup eo. Sed nec ibi, nec hic approbo. Nã vř aptè ꝯ c. nõ ſolũ, de appe. li. 6. vbi patet, ꝙ nõ illico p appellationẽ ab interlocutoria ſuſpẽdiẽ iuriſdõ iudicis, à quo, ẽt ſup illo articulo a quo fuit appellatũ: imò pt ꝓcedere ad vlteriora; & validitas ꝓceſſus depẽdet a futuro euẽtu: qa, ſi appellõ ꝓnuntiabitur minus legitima, valebit proceſſus, vt hic. Vñ iudex, ad quẽ, nõ pt inhibere, niſi pri⁹ receperit appellõnẽ velut emiſſam ex ꝓbabili cauſa modo ꝓdic̃to. Et quantũ ad ꝓpoſitũ noſtrum concluderẽ ſic. ꝙ aut Papa recepit appellationẽ ex certa ſcientia, & hoc conſtabat ex verbis reſcripti, & poterit delegat⁹ illicò mittere inhibitoriã: qa ex tali receptione ſtatim fuit ſuſpenſa iuriſdõ primi iudicis, vt in §. ꝓtereà, ꝓall. Aut Papa recepit appellõnẽ ſimpliciter, eã tñ cõmiſit expreſſo grauamine; & tũc vř idẽ dicendũ. Nã ſic cõmittendo vř approbaſſe grauamen; & ſic non eſt opus, ꝙ delegatus ꝑmittat cognitionẽ ſuper probabilitate cauſæ, ſed ſolùm ſup veritate. Et hanc opi. ſentit Abb. in d. §. qđ ſi obiiciatur, & ſentit Io. An. Idẽ vř dicendũ in appellõne à diffinitiua, ſiue eã exprimaẽ, ſiue no n: quia Papa eã cõmittendo vř appellationẽ recepiſſe; qđ ẽt ſentit Io. An. in d. §. ꝙ ſi. Sed ſi appellõnẽ ab interlocutoria Papa cõmiſit c nõ expreſſo grauamine, nec ex certa ſcientia; tunc pt procedere opi. Inn. & Cõp. hic. Si verò loquimur in iudice appellõnis inferiore à Papa; ſerua. d. §. qđ ſi obiiciatur, cũ ſeq. Hodie tñ, cũ Papa cõmittit alicui ex auditoribus cauſam appellõnis in Roma. curia; ſolet ẽt cõmittere cauſam principalẽ; & incontinenti ſolet auditor mittere inhibitoriã iudici à quo. De quo vide plenè p dños de Rota A deciſione vndecima, alĩàs. 10. cũ duab. ſequentib. &c. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Excõicatus poteſt iterum excommunicari.*
2 *Impetrans in eadem eccleſia beneficium, vno recepto, alter excluditur.*
3 *Quod tempus attenditur in reſcriptis, an tempus datæ, an tempus præſentationis?*
4 *Reſcripta quando mutuo ſe impediunt, recurrendum eſt ad Principem, qui conceſsit.*
5 *Negligentia non præſentantis literas ad beneficia, quando incipit currere, ſiue habeatur coimpetrator, ſiue non. & nu. 7.*
6 *Reſcripta ad lites ſunt ſtrictius interpretanda, quàm ad beneficia.*
9 *Terminus ſi aſsignatur ad acceptandum beneficium, an poſt terminum poſsit acceptari?*

CAP. XXX.

Capitulum ſanctæ. Si plures impetrãt in eadẽ eccleſia, ſtaẽ datæ, vt primus impetrans præferatur, & ſolus admittatur. Ita cõiter ſummant doctor. Et procedit iſtud ſummariũ ſm opi. cõem, ꝗ hodie in ualuit pp noua iura. Sed ſm aliã lecturã, ꝗ cõiter reprobatur, quæ certè cum modica ſuppletione poteſt ſuſtentari, ſummo ſic. In pluribus reſcriptis impetratis in eadẽ eccleſia ſuper conſimili beneficio, ſtaẽ præſentationi, & non datæ, ſi prior in data fuit negligens in proſequendo ius ſuũ h. d. Et iſte intellectus probatur in c. tibi, qui ꝯ. eo. li. 6. & in c. ſi clericus, de ꝓbẽ. eo. lib. Diuidiẽ. Nã in prima ponit ſacti narratio perplexitatẽ cõquerentis continẽs. In ſecunda diffinitionis cõmiſſio, illam tollens. Secunda ibi: *quocirca.* Caſus lſalis. Callimachus clericus impetrauit lr̃as monitorias ꝯ capitulũ ſanctæ Crucis Cameracen. ſuper obtinẽdo beneficio in eo rũ eccleſia: & demũ ꝓceptorias obtinuit. B. clericus ꝯ eoſdẽ ſuper conſimili beneficio in eadẽ ſibi eccleſia conferendo, ad Archidiaconũ Tornacen. & eius collegas lr̃as executorias impetrauit: ꝗ monuerũt

SEB. SAPIA. c Papa cõmiſit. Limi. vt non procedat in commiſſ. appe. ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ: quia de tali ſentẽtia idem iudicamus, quod de diffinitiua; & ſic de ei⁹ appellatione. vide per Bald. in l. minoribus, C. de his, qui. vt indi. cum alle. per Fe. in ru. j. de re iud. Itẽ limita, vt nõ procedat in commiſſione appell. ab interlocutoria continente ꝑiudicium irreparabile; vt puta de torquendo, prout no. in ſimili Bal. in ru. C. commu. vel. e pi. in 1. col. nec eſt bona cõſequentia: interlocutoria continet præiudicium irreparabile; ergo habet vim diffinitiuæ, vt per Are. in conſi. 20. in quæſtione.

capitu-

capl'm S.Cruc.vt dictũ B. recipet in canonicũ & in frem; à qb' iudicib.cap.appellauit.Sed iudices, nõ obſtãte appel. tulerũt ſnias ſuſpẽſiõis ĩ eoſdẽ.Poſtmodũ d.Callimachi' executorias lr̃as ſup executione mãdati ꝓ ipſo facto ad alios iudices ĩpetrauit: q tulerũt ſnias ſuſpẽſiõis & excõicatiõis in eoſdẽ.Cap.S.Cruc.factũ iſtud ſignificauit dño Papę.mãdat ꝑ Epõ & Archi.Legioñ.vt ille ĩ canonicũ recipiat̃, & bñficiũ aſſignet̃ eidẽ, q pri' mãdatũ apl'i cũ ꝑdicto c.reportauit, relaxantes ſnias ꝑdictas, alteri ſilẽtiũ ĩponẽdo.B. No.1.ibi: *capl'm.* a de ſignato hui' verbi. Ponit̃.n.hic ꝓ collectiõe, ſeu ꝓ collegio ipſorũ canonicorũ.hẽt tñ hoc verbũ mltas ſignat. de qb.dat̃ verſus.Diſtinguit, minuit, locat, & collectio fert.Nã qñq; ponit̃, vt diſtiguat vnã mat.ab alia; & ſic dñr capl'a hui' ꝯpilatiõis .: Nã qlibet d̃cretalis p ſe dr̃.c.Ad hoc,c.inter alia, & ĩ c.qd̃ indubiis.j.d̃ ſẽ. exc.& ſic intellige primũ modũ ĩ verſu cõtẽtũ.Qñq; ſtat diminutiuè. Nã pt dici capl'm, q̃ ſi puũ caput; & ſic itellige ſm.Qñque ſtat ꝓ loco capl'ari, vcʒ, vbi canonici c ꝯgregãt̃, vt in c.in cãis, de ele.Qñq; ponit̃ ꝓ collectiõe, ſeu ipõ collegio, vt hic; & ſic declara ꝑmiſſũ uerbũ.Sed ò no.ibi: *mõſtrauit*, iũcto princ.ꝙ iſtud uerbũ, capl'm, poſitũ b in ſingula.numero, põt iũgi cũ uerbo ſingu.numeri, ut patet ibi: capl'm mõſtrauit.Qñq; cõiungit̃ cũ uerbo pluralis numeri: ut puta capl'm ſigñ auerũt, ut patet ĩ d c.ſignificauerũt.j.de excep.& in c.in cauſis.j.d̃ ele.Et dicit Io.An.& bñ, ꝙ utroq; mõ poſſumus uti. Nã ſi habet̃ reſpect' ad e

uocẽ, poſſum' uti uerbo ſingulari, ut hic. Si ãt ad interclusa in hoc noĩe, poſſumus uti uerbo plurali.Et iõ dic, ꝙ nomẽ collectiuũ, ſeu hñs pluralẽ ſignationẽ põt iũgi cũ uerbo pluralis numeri, & cũ uerbo ſingularis.Dicit tñ hic Io.Cald.ꝙ ſi hoc nomen capl'm inugit̃ cũ verbis ſonantibus actũ, ſeu exercitiũ ipſius actus, debem' vti verbo plurali: puta, capitulũ dederũt voces, vel capl'm appellauerunt. Sed ſi iungit̃ cũ verbo ſonante in ius, debemus vti verbo ſingulari: vt puta, capl'm habet iuriſdictionẽ: vel habet ius eligẽdi; vel qd ſimile. Et eſt rõ ſm eũ: qa actus ſunt ſingulorũ; ius verò eſt penes ipſum corpus collegii. & hoc fuit de mẽte Inn.in c.irrefragabili, de of.or.& in c.ſi.de iure pat. Et hoc dictũ placet habito reſpectu ad cõgruitatẽ ſenſus: ſed quo ad cõgruitatẽ latinitatis, tene indiſtinctè primũ dictũ; & ꝓ hoc facit iſte tex.nã hoc verbũ, mõſtrauit, ſonat factũ; & nihilomin' ẽ ſingularis numeri.No.3.ꝙ ſm iſta tpa, cũ ꝑp ſcribebat ꝓ aliquo bñficiãdo, qñq; dabat tres lr̃as c ſucceſſiuè, vt monitorias, ꝑceptorias, & executorias; vt hic fecit ĩ pſonã Callimachi. Qñq; dabat à pricipio ſolũ executorias.i.ſcribebat deputãdo vnũ executorẽ ꝓ executiõe gr̃æ; & ſic facit ĩ pſonã iſti'.B. & hodie curia ĩdifferẽter dat executorias. No.4.ꝙ ſnia ſuſpẽſiõis, & excõicat.pt ferri ĩ capl'. & hoc ĩſpecta ſĩplicitate iuris antiq: d hodiè verò dic, vt ĩ c.Romana, in §.vniuerſitẽ, d̃ ſen.exc.li.6.† Itẽ no.ꝙ ſuſpẽs' pt iterũ ſuſpẽdi, & excõicari & qd operetur ſcd̃a ſuſpẽſio a no. in c.ita

a Capl'm. Adda ꝙ capl'm, cõuẽtus, cœtus, & cõciliũ ſunt ſynonima ꝑ iſtũ in c.edoceri.3.e.& in c.Oſius, & in c.cũ terra, & in c.ſac.ſan.ĩ 2. col.de ela.& in c.1.de off.or.bo.tex.in c.1.1 5.di.& ꝑ iſtũ in c.nobis, de iure pa.Qd̃ intellige in larga ſignatiõe: qa ꝓpriè capl'm dr̃ canonicorũ ſecularium.Itẽ capl'm venit app.eccl'iæ, in Spe. de inſtr.edi.§. nũc verò aliqua, ver. itẽ circa legitimos.Et ꝙ capl'm ꝓpriè dicat̃ eccleſiæ ſecularis, vide d e ꝑbẽ.c.ſignatũ. Qñq; tñ ponitur ꝓ collegio: qñq; ꝓ arti.vt no.Pau. in cl.1.de reb. ec. nõ ali.Qñq; ꝓ cõuentu, inter q̃ tñ ẽ differentia, vt no. Io.An.in c. qa ſæpe, in prin. de ele. li.6.Et capl'm dr̃, vbi eſt maior pſ, de ele. c. cũ inter canonicos, de ꝑb. c.ex parte.& vide iſtũ in c.1.in ſi.de teſti.& vide textũ in c.innotuit, de elec. & ibi iſtũ in a.not.& Imo.hic & facit.c.quis, da of.ord. in 6. text. in c.2.58.di.& ibi Do. & per eũdem in cap.qm, in ver. Epõrũ conuentus. 18.di.in.1.not. & per Bu.in c. cũ eccleſia, de cau.poſſeſ. & propri. par Fran.Patauinũ in trac.da ptãte c. ſede vacante, fol. 5. verſ.ꝑmitto quinto.vbi multa poſuit de materia c. quomodo conſtruant̃ & cẽſeatur talia corpora myſtica. & vide aliquid per Card.in clemen.2.in 14.qõ.de reſcriptis, vbi de hoc nomine, collegium, & conuantus.

ZACHARIAS. Adda Spec. in titul.de inſtru. edi.§.nunc verò aliqua, verſi. circa legitimatos.

ANT. FRAN. Circa hoc qd̃ hic dr̃ de cap.cõuẽtu, & collegio, ad d primo, q̃ de multiplici ſignificatu hui' dictiõis, capl'm, poſuit Io. An.in.c.capl'm S.Crucis, de reſcrip.& an appellõne capituli veniat caput ipſius, vida gl.in cle.vt hi, qui.de ætã.& qua.& vide not.in c. poſt electionẽ, de ꝯceſ.ꝑb.& in c.cũ te, de reſcr.& in c.reqſiſti, de teſt. & vide.d.Car.in cle.ꝑſtiſures, de regu.vbi cõcluditur, ꝙ non: tñ in ꝯriũ vr̃ tex.in l.Familiæ, ff.de ver.ſign.vbi appellatione familiæ venit domus.& tex.in l.2.in prin.ff.de his, qui no.infa.vbi appellatione exercitus cõprehẽdit̃ dux & Imperator illius. & in l.1.§.ſed & ſi ꝑſes, ff.qñ app.ſit.vbi appellõne decurionũ venit ꝑſes eorũ.& in c.ſi. de ſimo.vbi appellõne monachorũ venit Abbas: tñ ꝓ cõcordia vid' do.Car.in d.cle.vt hi, qui da ætã.& qua.Et an relictũ capl'o, videat̃ eſſe relictũ eccleſiæ, vide gl.& doc.in c.reqſiſti, de teſta.& Bart.in l. ciuibus, ff.da reb.dub.& vide no.p doc.in c.ſi diligenti, de fo.ꝯp.Et b adde, ꝙ capl'm dr̃, vbi eſt totũ, vel maior pars, vt in c.1.da his, q ſi.à mai.par.ca.& in l.2.ff.ad muni.& in c.cũ inter canonicos, de ele.& tene menti, ꝙ capl'm da iure, niſi hẽat ex ſpãli priuilegio, nõ hẽt aliquã iuriſdĩõnẽ, no. Inn.in c.qñuit, de his, q ſi.à ma.par.ca.Et adde, ꝙ capl'm dr̃ eſſe vnũ corpus; & ꝓpterea non debet diuerſo iure cenſeri c.cũ in tua, de deci.c.cognouimus.12.q.2.Et quot hoĩes faciãt collegiũ, vide Bart.in rubr.de colle.illi.& gl.in c.gratũ, de poſtulatio.ꝑ- c lat.& in l.Neratius, ff.da verb.ſign.& no.doct.in c.ſi.de ꝑlun.& vide d gl.in c.1.10.q.1.q̃ dicit, ꝙ duo, vel tres faciunt collegiũ; qd̃ ẽt not. gl.in c.1.de elec.Et adde, ꝙ tria ſunt ſigna collegii, cũ e ſigillũ, vt in c.ſignauit, de app.Cõis tractatus, vt in c.tertio loco, de ꝓba.cõis ar- e ca, vt in l.1.ff.qd cuiuſq; vni.no.& habet p Inn.in c.poſtulaſti, de iu-

pa.& in c.nobis, eo.ti.& uide gl.in c.ſtatutũ, de elec.li 6. p Hoſt. in ſum.de exceſ.ꝑla.in §.1.in uer.qñ ſciã, & in §.ſuborta. Et q̃ dicatur eccl'a collegiata, no.doc.Moder.in cle.ſtatutũ, de ele.& uida Io.An. in c.nobis, de iu.pa.& Hoſt.in c.dilecta, de exceſ.ꝑla.Et tene mẽti, ꝙ de ſubſtãtia & eſſe collegii nõ eſt, ꝙ habeat caput, ſiue rectorẽ: dictũ eſt ſing.Imo.in c. cũ nõ ignores, de ꝑb.Et illud refert & ſequit̃ do. Car. in c.cũ, omnes, de conſtitu.& no.Inno.in c.a.de noui ope.nun. & Paul. de Elea.in cle.1. de ætã.& quali.& Bart. in l.ſi.ff. de colle.illi.& an ius collegii poſſit cõſeruari in uno, ui de no.in l.ſicut, ĩ §.ſi.ff. quod cuiuſque uni.no.& no. gl.in l.de teſtõ, in §.inuitus, de uerbo.ſign.& gl.in c. gratũ, de poſtu.ꝑla.& alia gl.in c. bonæ, el 1j.de ele. vbi ꝯcludit ꝙ ſic. Tene tñ menti, ꝙ ſi collegiũ deuenit ad vnum, & deſiit ſpes reparatiõis, deficit ptãs collegij. Et propterea not.dicebat Cyn. in l.ſi ambigitur, ff.de legi.& ibi ẽt Bal.ꝙ hodie ſenator vrbis non hẽt ptãtẽ ſenatus: qa nõ eſt ſpes reparationis.& an in eodẽ corpre eccl'iæ poſſint eſſe duo collegia diuerſa, uide glo.in cle.1. de elec.in uer.monaſterijs. & quid ſit conuentus, & quæ ſit eius etymologia, uñ dicatur, uida gl.in c.1.& ſi.1.diſt.& tene menti, ꝙ largo modo quælibet congregatio poteſt dici conuentus. c.Diaconus.93.diſt.c.eccleſiæ.97.diſt.c.1.5.q.2.& c.quicunq; ſuffragio.12.q.2.Et quot modis ſumat̃ hoc nomẽ cõuentus, uide glo.in c. nos inquẽq;.2.q.1.Aliqñ.n.denotat populum, ut in c. poſſeſſio.17. q.1.& in c.nota.63.diſt.Aliquando dicimus conuentum .i. eccleſiã, ut in c.mulier, de conſecra.diſt.4.& in c.dilecta, de maio.& obed.Et utrum appellatione eccleſiæ conuentualis, ueniat eccleſia ſecularis collegiata: de quo hr̃ in c.contingit, de tranſact.& in c.niſi, de præb. c.cum eccleſia Sutrina, de cau.poſſeſ.& proprie.& per Hoſt.& Ioan. An.in c.nobis, & in c.poſtulaſti, de iurepat.In quibus omnibus loci concluditur, ꝙ propriè loquendo conuentus dicitur cõgregatio eccleſiæ regularis.Capitulum verò eccleſiæ ſecularis; licet iura quãque promiſcuè utant̃ iſtis terminis: de quo vide p Inn.in c.1.de ele.& per d.Ant.in c.inter cætera, de offi.ordi.& ĩ c.innotuit, de ele. vide no. ĩ cle.& ſi principalis, de reſcr.Et q dicãt eſſe priores ꝯuẽtuales, & de eorũ officijs & ptãte, vide gl.in cle.ne agro, in §.cæterũ, de ſta.mo.

b Capitulũ poſitu. vide Io.An.& Io.Calde.& de ſignificato huius verbi, capitulũ, adde Card.in cle.1.in prin.in x.q.de regu. poſt Paul.& vide Bal.in l.ſi.in prin.C.de impube.& alijs ſubſtitu.vbi pulchrè declarat, q̃ dicant noĩa collectiua, & quomõ cognoſcantur.Nã nomen collectiuum dr̃, quod in ſingulari numero multitudinem ſignificat. faciat illud Vergilij, pars in fruſtra ſecant. ſit etiam collectio per verba pluralis numeri.l.ciuibus, ff.de re.dub.

c Tres literas. Vide in c.ex inſinuatione.j.eo.

d SEB. SAPIA. Iuris antiqui.Vide de hac mã latè Feli. in c.dilecto, in 3.col.j.de exceptionib.vbi plene examinat quædam, quæ refert Imo.hic.

e ZACHAR. Secunda ſuſpen. uide per Baldum in ſua margarita, in uer.ſuſpenſus, uerſiculo.11.Imo.in c.cũ inter, in gl.ſua, in uer.licitu,

de cõſuet. & in c. ſicut,in uer. ſuſpẽdatis,de cohabit. cleri.& mulie.

a De deci. Adde iſtũ in c.1.de iud.in 3. col.& in c. ad aures. de ſimo. & in c.2. de ſortile,per illũ text. quem ad hoc ponderauit ꝑ illa gl.

b Datæ & nõ ꝓſentationi. Et ſic no.ꝙ lĩræ priores in data,regulariter ꝓualet ꝑ iſtũ text. ſm cõem intellec. Ad idẽ c. ſi duobus,& c.tibi,q,de reſcri. li.6. & c.cũ cui,de ꝓb.e. li. et ſi ſecundus impetrãs pri⁹ ꝓſentet,& prius recipiat in canonicũ, quàm primus; quia nihilominus prima uacãs debetur poſt impetranti per d.c.tibi qui, & in c. cũ, præall. Fallit hoc in aliq bus caſibus hic nota. per Mod.& uide de materia i c. mandatum. j. eo. ZACHARIAS. Adde Fel. in c.1. poſt illum. ſ.e.tit. Inn.in c.innotuit. de eo, qui fur.or. ſuſc. Bar. in l.non uidetur,la. 1.ff. de iudi. Bal. in l.ſi q ex conſenſu, co.2. C.de epi.aud.& in l. geſta,col.fi.uer. q̃ro nũq̃d ꝓ actis, C.de re. iu. Ro.cõ. 48. incip.ſuſpectis ſuprà conſultis.

c Verbum, prius. Vide gloſ. in d. c. duobus,in uerſi.ſi non appareat, & glo. 1.n. in d.cap. cũ cui. & uide doctor.in c.eam te. ſ. e.& Moder.hic.

d Strictius interpretãda.uide Moder. in c.cũm,q̃. ſ. e.& Io. And.hic, quem refe:unt hic Mod. dicentes, ꝙ inſpecta interpretatione, & expiratione uidentur talia reſcripta ad lites & ad beneficia habere ſe ut excedentia & exceſſa, ſecundum ſubiectam materiam.

e Negligentia. Adde us per Olra. conſi. 175. & conſi. 193. & conſilio 143.

2 quorundã.de iude.† Itẽ no.ꝙ ſi plures im
petrãt in ead.eccl'ia,uno recepto,alter de
bet excludi: q̃a nõ eſt de intentione Papę
grauare eccleſiã de plurib⁹,niſi exprimat;
ꝯcordat,c duobus. j c.li.6. de quo pleni⁹
in c.mandatũ. j.e.No.ultimò,ꝙ ẽt ſñia ex
cõicationis & ſuſpẽſionis dẽt relaxari,ſm
formã eccleſiæ;& ſic forma eſt ſeruãda in
relaxatione ſuſpenſionis . Hoc intellige,
ut hr̃ in c.uenerabili,de ſen.exc.& p Inn.
in c.cũ bonæ,de æta.& quali. & p gloſ.in
a cle.1.de deci.a in uer.donec.† Opp.ꝯ tex.
3 in eo,ꝙ Papa mandat recipi eum,qui pri⁹
mandatũ portauit,& aliũ excludi. Nã ſm
hoc uĩ Papa uelle,ꝙ ſtetur præſentationi
& non datæ lĩarũ,ꝯ c.ex parte. j. de off.de
leg.& c.cæterũ.ſ.e.Solu. gl.magna intrat
hoc ꝯrium;& in effectu ponit tres ſol.Pri
ma ſolu. ꝙ ꝯria loquuntur,qñ primæ lĩæ
erant præſentatæ.tunc.n. nõ ualent ſcdę,
ſi non faciunt mentionẽ de primis.Secus
aũt ſi res eſſet integra : quia tũc ſtaremus
præſentationi,ut hic,& in c. ut debitus. j.
de appel.Hæc lectu.hodiè reprobatur ibi
per c.tibi,qui.præal.ubi patet, ꝙ licet ſe-
cundus impetrans prius recipiatur,quàm
primus impetrator; præbenda tñ uacans
datur primo impetranti;quamuis ſecun
dus ſit receptus. Scd̃a lect.gl. eſt,ꝙ hodiè
ꝯria ſunt correcta per illud, c.ut debitus;
& tñ uult,ꝙ in lĩis ad beneficia ſtemus da
b tæ,& non præſentationi.b Tertiò glo.di-
cit,ꝙ in lĩis ad beneficia, poſſumus diſtin
guere,ut prior in data præferatur ; niſi ſe
cundus prius fuerit receptus , uel primus
fuerit negligens.Et in hoc glo.accedit ad
intellectũ.c.tibi,q; ſed nõ plenè explicat:
quia nõ uidit illud.c.nec.c.cũ, cui. de ꝓb.
li.6.Et ut clarè habeaĩ hæc mã,eſt aduer-
tendũ. Aut.n.primus & ſecũdus impetra-
uerũt ad idẽ corpus bñficii,& apparet de
prioritate tẽporis;& tunc ſecundus impe
trans nunq̃ põt aliquid obtinere uigore
illarũ literarũ:quia fuerũt ſubreptitiæ nõ
faciẽtes mentionẽ de prioribus;& ſic nul
læ:quia ſubreptio in beneficialibus uitiat
ipſo facto,ut in c.ad audientiã. j.e.& in c.
1.& 2.de fil.ꝓsb.li.6. Vnde negligẽtia nõ
ꝑt ius conſerre ſcd̃o; & in hoc caſu nõ ha
bet locũ diſpoſitio.c.pe. j.e.li. ubi dr̃, ꝙ ſi
non apparet quis ſit prior in data,locus ẽ
4 præſentationi.† Nã qñ lĩę ambæ referun
tur ad idẽ ſubiectũ,id eſt ad certũ corpus
beneficii,mutuò ſe impediunt,& recurrẽ-
dũ eſt ad ipſum cõcedentẽ. Nã ita notabi
liter uoluit Io.An.in c.ſi à ſede, de ꝓb.li.
6. Qñq; lĩæ iſtorum impetrantiũ referun
tur ad eandẽ eccleſiã, ſed non ad idẽ cor-
pus bñficii:quia quilibet impetrauit,ut ꝓ
uideret ſibi de canonicatu & ꝓbẽda in ta-
li eccleſia. Et tunc iſtæ lĩæ ſm opi. magis
cõem,non peccãt in ſubreptione:quia qli
bet gr̃a ualet.Et ſi capitulũ uellet ꝑt reci-
pere utrunq;: ſed nõ tenetur recipere niſi
unũ:quia Papa nõ intendit,niſi exprimat
grauare eccleſiã de duobus,ut in c.mãda-
tum. j.e.ubi plene. Vñ c.excludit aliũ uno
recepto, nõ per uiã nullitatis, ſed per uiã exceptionis graua
minis.Et ho c caſu cum lĩæ ambæ ualent, ꝓcedit ꝓpriè mã
nr̃a:& dicendũ eſt, ꝙ aut primus impetrans nõ deprehendiĩ
in aliqua negligentia;& indiſtinctè dẽt præferri primus im
petrans;licet ſcd̃us prius præſentauerit ſuas lĩas,& pri⁹ fue-
riĩ receptus.Hoc probatur in c.cum cui,& in c.tibi,qui,ꝓ al.
& hic,ſi bene ponderetĩ textus. Nã hic Papa mandat recipi il
c lũ,qui prius mandatũ reportauit. Nã ſiue uerbũ, prius, c ſtet
nominaliter,ſiue aduerbialiter,ſemper habemus primũ in-
tellectum ſubmota cõcertatione doctorũ hic contendẽtiũ,
utrũ dictio, prius,ſtet nominaliter, an aduerbialiter. Sed,ut
dixi,qualitercunq; ſtet,ſemꝑ reſultat ille intellectus, ut pri
mus impetrans ꝓferatur: Nã ſi ſtet aduerbialiter, hoc proba
tur. Nã Callimachus,qui fuit primus impetrator, ꝓſentauit
prius lĩas ſuas.ſ.monitorias,& præceptorias;& ſic ꝓferẽ pri-
mus. Idẽ intellectus reſultat,ſi ſtet nominaliter: ut ſic expo-
namus prius mandatũ.i.primum mandatũ; & hoc eſt clarũ.
5 † Sed dubitatio oriĩ,ubi primus impetrans retentis ꝓmiſſis
terminis,deprehendiĩ in negligentia;utrũ ſecundus debue-
rit hic ꝓferri?glo.dicit hic,ꝙ ſic:ſed non aperit per quẽ actũ
debeat conuinci iſta negligentia primi;& in hoc ſunt uarię
opi. Quidã dixerunt,ꝙ per lapſum anni,per capitulum,ꝑ le-
6 runq;,ſuprà eo. Quod non placet Io. An. † quia illud capi-
tulum loquitur in lĩis ad lites : ideò non debet extendi ad
beneficia,cùm non ſint ita amarè intepretãda, ar.in c.olim,
de uer.ſig.& in l.ſi.ff.de conſtit.principum. Et not. hoc uer-
bum:ex quo habes ſemper notare , ꝙ reſcripta ad lites ſunt
d ſtrictius interpretanda,d quàm reſcripta ad beneficia eccle-
ſiaſtica,& hoc eſt ualde not. per id quod habetur in c. quan
uis,de præb.li.6.ubi dicitur , ꝙ reſcripta ad beneficia ſtrictè
interpretãda ſunt. Alii dixerunt, ut Hoſt.ꝙ ſi primus eſt ne
gligens per annum, & poſt annum beneficium uacans cõfer
tur alteri; non poteſt primus facere reuocari illam collatio
nem: ſecus ſi poſt lapſum anni re integra primus petit præ-
bendã ſibi conferri;unde tunc præfertur ſecundo,& cuilibet
alii,negligentia annali non obſtante. Io. An.dicit hoc eẽ ar
bitrarium, qñ primus dicatur negligens; & idẽ tenuit in gl.
b in c.ſi clericus,de ꝓb.li.6.& in cle.unica,de conceſ. præb. in
gl.pen. Lap. Abba. recitat in c.tibi,qui.de reſcri.li. 6.cõſul-
uiſſe in hoc Io. An.& ſibi reſpondiſſe, ꝙ ſi primus impetrãs
habuit canonicatum à Papa,uel fuit receptus in canonicum
authoritate Papæ; tunc non conuincitur negligentia ſua in
aſſecutione præbendæ per actum citra collationem;quaſi di
cat,ꝙ donec præbenda conferatur alteri,poterit ſemper il-
le petere negligentia priori non obſtãte:ſecus ſi data negli-
e gẽtia e fuit collata alteri;quaſi per collationem præmiſſa ne
gligentia tollatur illud ius affectiuum ad præbendã,qd̃ ha-
bebat primus ex receptione in canonicum. Et hoc mẽbrum
ſic declaratũ uĩ probari in d.c. ſi clericus,in 2.parte. Aut pri
mus impetrans nondum fuerat adeptus canonicatũ; & tunc
per actum ꝯrium præſentationis conuinci põt eius negligen
tia. Quaſi dicat , ꝙ ſi primus fuit negligens in præſentando
ſuas lĩas,& ſcd̃us prius præſentauit ; debet ſcd̃us eſſe potior
in aſſecutione ꝓbendæ. Hoc uĩ probari ſm unũ modum in-
telligendi in d.c.tibi,qui, in primo caſu iuncto fine;& uĩ ſa-
tis probabilis intellectus. Et quãquã Lap. & do. Ant. aliqua
dicant, in idem recidunt in effectu cum iſta ultima opinio.
Io. And. niſi quia do. Anto. poſuit caſum dubitabilem,cum
Apoſtolicus,& capitularis ſimul concurrunt. Nam negligẽ-
tia impetratoris Apoſtolici, non conuincitur per capitula
rem.i.per receptum authoritate capituli,niſi per ſolã colla
tionem. Pro hoc c.hi,qui.& capitulum, ſi clericus,de præbẽ
dis,lib.6.facit etiam ad materiam ſecundum Lap.c. ſi abſen
ti,eodem titulo & libro. Vbi textus notabilis uult,quòd is,
cui facta fuit collatio beneficii,non conuincitur de negligẽ
tia irreuocabiliter per collationẽ alteri factam, ut ibi. Sed
per iſta uidetur,ꝙ opinio Ioãnis Andreæ hic,& in dictis lo
cis rema-

cis remaneat ſublata, vt ſi ſit recurrẽdũ ad arbitriũ ſupioris.
Ego dico ſaluãdo illã gloſſ. q licet pdictis modis conuin-
catur negligentia: tñ in mõ deprehendendi negligentiam
eſt arbitraria. Nam iudex habebit arbitrari, vtrũ fuerit ne-
gligens in non pſentando, vel non petendo. Forte.n. alleg.
iſte cãm legitimã dilationis; & in hoc ſuccedit arbitriũ iu-
dicis; & ſic ſaluo illas gl. Itẽ dubito circa primũ mẽbrũ, cũ
dixit Io. An. q vbi pceſsit collatio canonicatus, nõ conuinci
tur ipetrãs de negligẽtia ſua citra actũ collatiõis. Nã illud.
c. tibi, q. põt intelligi, q etiã p actũ citeriorẽ põt ꝯuinci. Nã
in prin. loquit, qñ primus & ſcdus fuerũt recepti, & pbenda
vacat de pñti; & dr ibi, q debei primò impetrãti, licet ſcdò
recepto; niſi negligẽtia poſſit ſibi imputari. Vñ text. nõ re-
fert ſe ad negligẽtiam cõmiſſam in actu in caſu pſentatiõis, c
ſed loqtur gñaliter. Ergo vr, q ſi vacauerit pbẽda & primus d
impetrans, licet receptus, fuerit negligens diu in petendo,
q ſecũdus impetrãs diligẽs dẽt pferri. Nec ob. d. c. ſi tibi ab
ſenti: qa ibi bñficiũ fuerat collatũ; meritò nõ excludit, niſi
per collationẽ alteri factã: qa nõ eſt dare actũ citra collatio
nẽ potẽtiorẽ primo. Sed in caſu noſtro pbẽda nõ fuerat col
lata primò, ſeu ſolũ canonicatus: meritò, ex quo vterq; eſt
canonicus receptus, dẽt negligẽtia in petẽdo obeſſe pri-
mo. Et quãto tpe reqrat iſta negligẽtia, dico arbitrarium:
qa tex. ibi nõ determinat: & in hoc caſu ſaluo ẽt opi. illã Io.
An. Prædicta pcedũt, vbi primus impetrãs hẽt aliũ coimpe
7 tratorẽ. Sed dubiũ eſt mihi, † qd ſi nõ habeat aliũ coimpetra
torẽ, nũqd p negligẽtiã excludat a gratia ſibi conceſſa? Et
p introductione ad rnãm ſcias, q vario mõ qs cõſequit ius
ex impetratione gratiæ. Nã per collationẽ conſequitur ius
in bñficio; ita, q poteſt dicere beneficium eſſe ſuũ, etiã ante
adeptã poſſeſſionẽ, vt in c. ſi tibi abſenti, palleg. & in c. ſi. de
conceſ. pben. libro 6. & in c. penul. de pben. eo. lib. Si verò qs
eſt receptus in canonicũ ſub expectatione pbendæ; tunc ius
nõ conſequitur in pbenda, ſed ad præbendã; vnde hẽt ius
ad rẽ, & nõ in re, vt in d. cap. pe. & vlti. Si verò qs nõ eſt re
ceptus in canonicũ, ſed ſolũ habet gratiã ſup bñficio ſibi ꝯ-
ferendo; & tũc ſolũ habet ius implorandi officium executo
ris, vt puideat, vel faciat ſibi puideri. Et de hoc vide bonã
glo. in c. veniens, de ren. facit qd no. gl. ĩ c. proxi. & qd ibi
dicã. His pmiſſis ꝯclude tres caſus Primꝰ, qn collatiõe fa-
cta, qs negligit petere poſſeſſionẽ; & tũc credo, q ex iſta ne-
a gligẽtia nõ pdit ius, a qd habebat; licet poſſit p ſupiorẽ pri
uari, arg. 18. d. c. ſi qs abbas, & qd no. glo. in ca. ea, q de offi.
Archi. Et hoc verũ, niſi alius bona fide & cum titu. putatiuo
poſſederit ſpatio decẽ annorũ. Nã tũc pſcribit ꝯ eũ, licet be-
neficiũ nõ acqrat pſcribenti. Ad hoc adduco vnã bonã glo.
b q alibi nõ eſt, in c. cõtingit, b de do. & cõtu. q mam diſcute
latius, vt ibi dico. Secundus caſus, qñ Papa mandat puideri
alicui de bñficio vacante. Et tũc puto: q ſi ille ẽ negligẽs, po
terit ordinarius alteri cõferre; & p collationẽ alteri factã
extinguitur gratia iſtius. Ad hoc. c. ſi clericus, palle. Idẽ pu-
to in tertio caſu, qñ authoritate Papæ qs eſt receptus in ca
nonicũ, & negligit petere pbẽdam vacantẽ. Nã p negligen
8 tiã valet collatio alteri facta, vt i d. c. ſi clericus. † Quid aũt
dicẽdũ hodie, cũ Papa aſſignat terminum mẽſis ad acceptã
dum, nunquid poſt lapſum menſis poſsit beneficiũ accepta-
ri? vide bonã gl. in cle. vnica, de cõceſ. pbẽ. in gl. intra men-
ſem; & hoc bñ notabis. In gl. ſi. ex gl. collige tres ſol. Prima,
q appellatio hic nõ fuit legitima; ex quo primũ nõ recepãt
ñ poterãt ſe defendere ꝯ ſm. Secunda ſolu. q reſpectu ſen-
tentiarũ latarũ poſt appellationem, abſolutio fit ad caute-
lã; quaſi non erat neceſſaria. Hanc. ſolu. gl. im pbat: qa nun-
quã Papa mandat aliquẽ abſolui ad cautelã, niſi hoc expri-
mat; & tene mẽti hoc dictũ gl. Tertia ſolu. q iſta relaxatio
ſentẽtiarũ, referi ad ſententias latas in fauorẽ Callimachi,
ꝯ quẽ nõ pceſſit appellatio; & hoc etiã voluit gl. pcedẽs, &
hoc tenẽdo ſilẽt ꝯria. Sed ꝯ hoc oppo. Nã ex quo capitulũ
impugnabat primũ impetrantẽ; ergo non poterat ſe defen
dere contra ſecundum ex perſona primi
vt in reg. ex eo, de reg. iur. lib. 6. & in ca-
pitulo, cum olim, de cenſi. Solutio. dicit
Innocentius, q tenendo appellationem
valuiſſe, poſſumus reſpondere, q iſti non
fundabant ſe ſuper iure primi, ſed ſup re
ceptione ſecundi. Vel clarius ſm Cõpo.
ſi obtinuiſſent iſti ꝯ primũ, nõ poterãt ſe
defendere ꝯ ſm: ſed ex quo contentio
vigebat cum primo, & dubius eſt litis e-
uentus; poterant interim ſe defendere cõ
tra ſm; ne ſi poſteà ſuccumberẽt cum pri
mo, compellerentur vterq: recipere; &
tene menti hanc ſolutionẽ: qa multum
limitat illam regulam, c ex eo. d Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Impetrans debet in reſcripto facere mentionẽ de penſione annua, quam habet, & de literis alias obtentis, licet eis literis impetrans renuntiauerit & nume. 4.*

2 *Appellatione beneficij non venit annua pẽſio.*

Annua penſio temporalitatis eſt, non autem ſpiritualitatis.

3 *Renuntiatio beneficij, non valet ſine licentia ſuperioris ſed literis ad beneficia poteſt ad libitum renuntiari. & nu. 7.*

5 *Subreptio in beneficialibus vitiat gratiam, et literas impetratas ad beneficia ipſo iure, numero 8.*

Subreptio, quãdo vitiat ipſo iure, etiã q non ſit oppoſita, tamen vitiatur proceſſus ſuper reſcripto nullo factus.

6 *Simonia vtrum indicatur, ſi aliquis renũtiat literis ad beneficia, & recipit annuam penſionem?*

9 *Omnis exceptio, quæ põt opponi poſt litẽ conteſtatã, poteſt opponi in cauſa appellationis.*

Exceptio non oppoſita per ignorantiam, poteſt iterum opponi.

Appellatio reſtituit quem in terminis, in quib. erat poſt litem conteſtatã in primo iudicio.

10 *Proceſſus factus ſuper literis ſubreptitijs, an & quando valeat.*

11 *Iudex põt ex officio ſuo annullare proceſſum factum ſuper literis ſubreptitijs, etiã quòd non ſit ſubreptio oppoſita.*

Beneficium impetratum ſubreptitiè nõ tenetur ſine peccato.

12 *Sententia in beneficialib ſubreptitijs, nunquàm tranſit in rem iudicatã reſpectu illius, pro quo lata fuit, ſecus reſpectu illius, contra quem eſt lata.*

13 *Canonicus per ſubreptionẽ receptus ab alijs canonicis, qui credebant ſubreptionem non obſtare, tamen poterit ab ipſis expelli.*

Subreptio vitiat gratiam, & quicquid conceditur propter illam gratiam.

14 *Subreptio vitiat omnia priuilegia, & beneficia Principum.*

Subreptio ignoranter & ſimpliciter cõmiſſa, vitiat literas.

Ratio quare ſubreptio magis vitiat literas ad gratias, quàm ad lites.

15 *Subreptionis exceptio, quãdo debeat opponi.*

SEB. SAPIA.
a Non perdit ius. Vide latè per Felin. in c. 1. de treu. & pa. vbi plura accumulat, an propter negligẽtiam magnam poſsit prælatus deponi a beneficio. Et quòd non debeat priuari, facit gl. in c. ſi. de iure patr. & in cle. 2. in ver. ſuſpẽſus, de vi. & hone. cleri. cum alle. p Feli. in c. 2. ĩ. eo. Sed q debeat priuari, facit q ex ſpatio decem annorum qs vr habere beneficium p derelicto, vt p gl. & doc. in c. cũ veniſſent, de reſtitu. ſpo. ergo dẽt priuari. & hoc ſentit dominus Abb. in c. cõtingit, de do. & ꝯtu. vbi dicit, q tunc perdit bñficiũ ex facto ſuo.

b Contingit. vide eum ibi, in 5. col.

c Regulam. Limitatur octo modis, de quibus hic per d. Feli. in 16. colũ. ĩ ver. regula. & vide Bart. in l. poſt legatum, ff. de his qui. vt indi. & Butri. in c. cũ olim. de cenſi. gl. & Io. An. in d. regu. ex eo. & Rot. de teſt. deci. 62. in anti. & Aegidium deci. Rot. 754. alſ 55. q incip. ſi facta.

SEB. SAPIA.
d Ex eo. Vide ad hãc reg. Feli. in c. examinata, colum. 2. verſi. & nota. ĩ. de iudi. & latius hic per eundem.

CAP. XXXI.

1 A d *Audientiā* † Si ha-
bēs lr̄as
Papæ ad bn̄ficiū, eis ꝓpter an-
nuā penſionē renūtiat, nō ualēt
lr̄æ bn̄ficiales, ꝑ eū hoc tacito impetratæ.
hoc dicit. In prima ponit̄ facti narratio.
In ſcd̄a ꝓuiſio, ibi: *fraternitati*. Caſus lr̄alis
Quidā impetrāt lr̄as à ſede ap̄lica, ut ꝓ-
uideat̄ eis in eccleſiis diœceſano ſubiectis.
tandē recipiūt annuas penſiones, ſeu alia
bn̄ficia; & renūtiant bn̄ficio lr̄arū. Poſteà
uerò impetrāt alias lr̄as ſup ſua ꝓuiſiōe,
nō faciētes mētionē de aliis, uel pēſione,
uel renūtiatione. Significatū fuit hoc dn̄o
Papæ. mādat Papa Archiep̄o Bituricē. q̄-
liter illos, qui poſt lr̄as taliter uenditas,
alias impetrarūt nō facientes de aliis mē
tionē, antè, q̄ īpetrarent; decernat carere
oī cōmodo lr̄arū, nec ꝑmittat eccl̄as per
tales lr̄as uexari, reuocādo in irritū quic-
quid illarū authoritate inuenit̄ eſſe lactū.
2 Bern. † No. 1. q̄ annua pēſio, a q̄ ſup redi-
a tibus eccleſiarū plerunq; alicui concedi-
b tur, non pōt dici beneficiū. b Nam hic an-
nua penſio & beneficiū ponūtur, ut diuer
ſa, ut patet ibi: *annuas penſiones, ſeu alia be-
neficia*. Et melius hoc ꝓbatur, in c. q̄uis. ī.
de ꝓb. li. 6. ubi patet, q̄ ſi mandatur alicui
ꝓuideri de bn̄ficio, ēt uſq; ad certā ſum-
mā; non pōt ꝓuideri de annua penſione;
niſi hoc in lr̄is exprimat̄. Dicerem tn̄ po-
nēdo ueritatē, q̄ annua pēſio ē bn̄ficiū ſu
mēdo bn̄ficiū latè, ꝓut eſt beniuola actio
gaudiū tribuēs capiēti. Sed nō eſt bn̄ficiū
eccl̄iaſticū ſpūale, q̄a nullā ſpūalitatē hēt
ī ſe. ſed ē q̄d merè tꝑale; ideò appellōne
bn̄ficii eccleſiaſtici, n̄ venit annui pēſio, &
hāc arbitror fore rōnē decidēdi in d. c. q̄
3 uis. † No. 2. impetratorē poſſe renūtiare
ꝓ libito lr̄is apoſtolicis ſibi ꝯceſſis ad bn̄
ficiū obtinēdū, nedū expſsè, vt hic hr̄, & ī
c. veniēs, & c. ſanè. ī. de renū. ſed ēt tacitè,
c vt in clem. gr̄a c ī. e. Et ex hoc & ex text.
no. q̄ licet nō poſſit q̄s renūtiare bn̄ficio
ſine licētia ſupioris, vt in c. q̄d in dubiis,
de renū. literis tn̄ ad bn̄ficia obtinēda pt
renūtiare, vt hic in dictis iurib. Rō diuer
ſitatis, q̄a recipiēdo bn̄ficiū obligat ſe bn̄
d ficio, & bn̄ficiū ſibi, d vt eſt tex ī. de renū.
in c. niſi cū pridē, in verſi. verū; q̄d n̄ ꝯtin-
git in impetratiōe literarū. Not. 3. quem
poſſe renuntiare literis Ap̄licis pro alio
bn̄ficio eccl̄iaſtico, vl̄ ēt pro annua pēſio
4 ne. De hoc tn̄ vlti. dic, vt ī. cū gl. †. Itē no.
q̄ nō ſolùm de bn̄ficio habito tenet̄ im-
petrās facere mentionem, ſed etiā de lr̄is
pri⁹ impetratis ad bn̄ficiū, licet renuntia
e tis. e Rō eſt: q̄a ex quo ꝑ literas poterat ꝯ
ſeq bn̄ficium, & ꝓ eo deficit; ꝑinde eſt, ac
ſi fuiſſet cōſecutus; q̄a q̄ actionē hēt, ipſam
rē habere vr̄, vt in reg. q̄ actionē, ff. d̄ reg.
iur. Itē omne tacitū, quo expſſo habuiſ-
ſet retardare Principē à cōceſſiōe; indu-
f c t ſubreptionē, vt ī c. poſtulaſti, f ī. e. Sed
ſi Princeps ſciuiſſet ipm habuiſſe lr̄as, &
eis renūtiaſſe, n̄ cōceſſiſſet ſaltē ita de fa-
cili ſecundas, maximè cū earū vigore ob
tinuit annuā pēſionē. Et dicit hic Io. An.
g q̄ ēt d̄ pēſiōe g ē fiēda mētio; q̄ ſatis cre

a Annua pēſio. Adde do. in d. c. q̄uis, licet do. meus hic teneat ꝯriū per aliqua motiua; quibus Moderni optimè rndent. Et an annua penſio cōputet̄ inter immobilia, ſeu annuos reditus, uide bo. tex. in cle. exiui, in uer. itē q̄ reditus annu⁹, de uer. ſig. & uide Bal. in l. hac edictali, in §. his illud. in 1. col. in uer. ibi annorū, C. de ſecun. nup. q̄ annui reditꝰ iter imobilia cōputant̄, q̄n ſunt ꝑpetui, uel ad longū tꝑs; aliàs ſecus. Primū ꝓbat̄ d̄ cle. c. ſtrelā. ſm̄ ꝓbat̄ ī l. ſi ff. quo. lega. & no. ꝑ Cy. in l. ſi certis annis, C. de pac. Bar. ī l. mouētiū, ff. de uer. ſign. Rom. in l. ſi cōſtāte, ff. ſol. mat. Bal. in c. 1. §. 1. de ꝯtro. feu. & Fede. de Sē. cōſ. 12. ici. fratres ꝑdicatores. ubi alle. d. cle. exiui, §. cupiētes, in uer. cūq; annui reditus itra imobilia cenſeant̄ à iure. Idē dicēdū in aliqua pēſione perpetua. Et q̄n ſit ſoluenda pēſio, uide hic pulchrè ꝑ Bal. in 1. col. i uer. q̄ro, q̄n ſoluēda. & uide gl. in l. defuncta, & ibi Flo. ff. d̄ uſuf. gl. & doct. in l. diuortio. §. 1. ff. ſol. ma. gl. in l. q̄ro §. inter, ff. loc. & in l. ſed addes. §. ſi q̄s eū, eo. ti. & ibi Bar. & idē Bar. in l. 1. ff. de migrā. & no. ī l. ꝗdē, C. loca. & ibi Bar. in t. q. & Spe. e. ti. §. nūc aliqua, uer. 88. Iſtum & Mod. in c. propter ſterilitatem, de loca & quid ſit penſio, uide Cardi. ꝓpoſt Inn. & Hoſt. in c. auaritiæ, de ꝓb. & in cle. q̄a regulares. §. ead. de ſup. neg. ꝓl. & appellatione penſionis ꝓpriè continet̄ penſio urbanorum ꝑdiorū, uel ædificiorum; ita dicit pulchrè tex. in l. apud Iul. §. 2. ff. de le. 1. Adde an annui reditus cōputetur inter immobilia, Ro. cōſ. 302. ZACHARIAS. Adde, q̄ non dicatur annua penſio beneficium, ut ꝑ iſtū no. Ro. cōſ. 257. & Car. in cle. 1. in prin. de pœn. & in cle. 2. de ꝓb. doc. in c. q̄ſitū, de re. ꝑmu. & Car. in cle. 1. q. 2. e. ti. & Ro. conſi. 312. Et an poſſit cū beneficio ꝑmutari, uide per præal. Car. ubi. ſ. & an dicatur uacare penſio, ſi pēſionarius ꝓmoueretur, eundē Car. in cle. 1. q. 5. & q̄d ſi pēſionarius ipetrat in forma pauperū? q. 7. de ſup. neg. ꝓla. ANT. FRANC. Circa iſtā materiam quid ſit penſio, unde dicatur & quæ ſint eius ſpecies, & an per ſacerdotiū, uel matrimoniū penſionarij expiret penſio, & an in impetratione de forma pauperū de pēſione ſit facienda mentio, & an penſio poſſit cū beneficio permutari, ultra no. per Inn. Hoſt. & doc. in c. auaritiæ, de præb. hic alle. uide do. Car. in cle. quia regulares, in §. eadē, de ſup. neg. prǽl. Et an pēſio, quæ ſoluitur pro beneficio, ſit aſſignāda clericis uel laicis, uide gl. 16. q. 1. in c. poſſeſſiones. & uide Archi. in c. poſtulaſti, de reſcri. & in c. ſi motu ꝓprio, de ꝓb. li. 6. & no. doc. ſup c. ſuper inordinata, de ꝓb. ubi dr̄, q̄ etiā poteſt aſſignari laicis; ex quo patet, q̄ talis penſio nō cenſetur bn̄ficium eccleſiaſticum: quod ēt refert & ſequitur Bal. in l. adē, circa prin. C. loca. & an in impoſitione nouæ penſionis ſit neceſſarius cōſenſus capituli & Rectoris illius eccleſiæ, quæ grauat̄ pēſione; uide q̄ habentur in c. 1. de re. ecc. nō alie. li. 6. & ꝑ Inn. & Hoſt. in c. auaritiæ, de ꝓb. & in præal. cle. quia regulares. Et ibi ēt uide gl. an & ex quibus cauſis poſſit prælatus nouas penſiones imponere, ſeu ueteres augere: de quo ēt habetur in c. prohibemus, de cenſi. & an ꝓlat⁹ poſſit alicui dare pēſionē ſine cōſenſu capituli; & ſi pōt, an poſt mortē ſuā poſſit eā ſucceſſor reuocare; uide in c. pēſiōes. 16. q. 1. & q. 6. i §. illud. & uide Archi 12. q. 2. ī c. ſine exceptiōe, & in c. alienatiōes. & uide Inn. in c. 1. de ec. ædi. & uide q̄ hn̄r in c. 1. de re. eccl. nō alie. i 6. & in c. q̄uis, de ꝓb. e. li. Et quo tpe dēat ſolui pēſio domus, vl̄ poſſeſſionis ꝯductæ, vide gl. & Bar. in l. ſi in leg. in §. ſi domus, ff. loca. & ea q̄ no. in l. defuncta, in gloſ. 1. ff. de viuſ. & per gl. & Cy. in l. ædē, ꝓ alle. & per Bar. in l. ſeruus cōis Meuij, in § fi. de ſtipu. ſer. & per Spe. in ti. de loca. in § poſtq̄, in ver. ſed q̄rit̄. & eſt ꝯcluſio, q̄ ſi eſt ꝯuētū de pēſione, & de tēpore illā ſoluēdi, ſeruabit̄ q̄d ꝯuentum eſt; alias intelligit̄ ſm̄ cōſuetudinem loci, vt no. voluit gl. fi. & ibi Cy. in l. excepto, C. loc. & gl. 1. & ibi Bar. in l. dn̄i ꝑdiorum, C. de agri. & cēſi. li. 11. & in l. a. C. ī q̄b. cau. colo. cēſi. do. accu. poſ. e. li. Et adde, q̄ ſi res nō pt laborari ꝓpter guerrā, q̄ colonus, vl̄ ꝯductor n̄ tenetur ad pēſionē; vide in l. interdū, in §. q̄ c q̄ d, ff. de acqui. poſ. & l. ſi merces, in §. vis maior, ff. loca. Et adde gl. in l. 3. C. loca. Quid aūt de emphyteota, an teneat̄ ad pēſionē, ſi ꝓpter guerrā, uel hoſtilē impetū n̄ potuit habere cōmoditatē utēdi, & fruendi re conducta? vide q̄ no. per doct. & maximè nouiſſimos ī l. 1. C. de iu. emphy. Et addi, q̄ ſi ſoluitur pēſio, ꝓ re aliqua ſpacio. x. annorū: ꝓbatur q̄ ſoluens ſit pēſionari⁹ recipientis: de quo vltra ea, q̄ habent̄, in l. ſi certis annis, C. de pact. & ī l. cū de in rē verſo ff. de vſu. & in c. ꝑuenit, de cēſi. vide gl. & Bar. in l. litib. C. de agri. & cēſi. li. x. Et an annua ꝓſtatio, vel legatū annuū itelligat̄ eſſe ꝑpetuū, vide q̄ habent̄, in l. ſi Stichū in §. ſtipulō, & ibi ꝑ gl. & Bar. ff. de ver. obl. Et an ſtipulō annua ſit vna, vel plures, vide Bar. in l. ſeruus Meuij, in §. cū ſeruus, ff. de ſtip. ſer. & an annui reditus ꝯnumerēt̄ iter immobilia, vltra hic alleg. per apoſtil. vide Bar. in l. iubem⁹, C. de ſacr. ſan. eccl. & gl. & Bar. in aut. vt hi, q̄ ſe obli. phi. hab. res mino. ī §. ſi verò. vbi dr̄, q̄ oēs reditus annui ꝯputātur inter immobilia. & deniq; an dn̄s cogat̄ recipe pēſionē ꝓ plurib. annis inuitus, vide Bar. in l. ſtatuliber, in §. q̄ ſi ſeruus, ff. de ſtatulibe. & q̄ dicatur eſſe iuſta pēſio, vide per gl. fi. & ibi per do. in aut. perpetua, C. de ſacroſan. eccle.

b SEB. SAPI. Bn̄ficiū. Ex hoc aliq̄ dicūt, q̄ habēs pēſionē ſup reditib. alicuis bn̄ficij pt illā cedere alteri, & valebit ceſſio pro tꝑe viuēcedētis. vide q̄d in ſimili dicūt doc. in c. ꝓtereà. ſ. de iure pat. vbi tenēt, q̄ patronus pōt vēdere pēſionē, q̄ hēt. Ex hoc etiā dicūt aliq̄, q̄ ſi imponat̄ onus ſup bn̄ficijs, tale onus ſpectat ad habēte bn̄ficiū, & ſic titulū, n̄ ad percipiētē pēſionē; vide Old. cōſ. 168. ad primam. q.

c Gratia. Vide ibi docto. & do. Card. in c. de multa. ī. de præb. Et pōt aſſignari ratio: quia facilius ab dicat̄ à nobis ius quærendum, q̄ q̄ſitum, l. qui autem, ff. de his, quæ in fraud. cred. & l. ſi ſponſus. §. ſi maritus, ff. de do. inter virum & vxo. cum ſimi.

d SEB. SAPIA. Beneficium ſibi. Hāc rationem ponit Cardi. in cōſi. 142. punctus q̄ſtionis; quem ſequitur Feli. in c. quoniam frequenter, §. porro. infrà, vt lite non conteſta. non memor do. Abb hic.

e Renuntiatis. Adde iſtum. ī. c. proxi. in vlti. col. ver. credo etiam, ubi tenet contrarium, & reſpondet ad iſtum tex.

f Poſtulaſti. Adde Moder. ibi.

g De penſione. De penſionum impoſitione, an & quādo ſit licita, vide hic plenè per Feli. in 3. col. cum 7. ſeq.

Adde q̄d Cal. cōſ. 30. de ꝓb. ī fi. dicit q̄ dēt intelligi de pēſiōe q̄ dat̄ in ti. bn̄ficij. & q̄ ita intellexit Io. all. hāc decre. & vide Ol. cōſ. 140.

co ratione

do rōe ꝓdicta.& licet tex.non dicat tñ credo interclusum in
tex.dū dicit poſt lr̄as taliter vēditas aliàs de illis mētione ñ
5 habita.†Itē no,ibi: *in irritū reuocā to.* tex.expſſum,q quotidie
allegaꝛ, ꝙ ſubreptio in bñficialib⁹ vitiat grās & lr̄as ipſo fa
cto.Qood clarius ꝓbaꝛ in cl.1.de ꝓb.quē tex.tene mēti,& ī
c.1.& 2.de fi.presbу.li.6.Et reuocari pōt,& dēt,qcqd inten
tatū eſt vigore illarū lr̄arū;licet tpe ꝓceſſus nō fuerit exce-
ptū de ſurreptione,vt hic ꝓbaꝛ;qđ bñ no.de hoc ĩ.latius cū
gl.fi. In gl.1.nō intelligas oēs penſiones reprobatas p iſtā
gl.vt ꝓbaꝛ in c.quis.ꝫ.all.Nā c.extirpandæ, quod gl.alle.lo
quiꝛ,qñ cōſtituitur in fraudē;vt qa deputaꝛ ei,qui nō eſt ca-
pax tituli bñficii;& de hoc latius ibi dixi.Et ꝓ hoc facit iſte
tex.vbi Papa nō expreſſè reprobat hāc penſionē. vide bonū
tex.in c.niſi.ĩ.de ꝓbē.vbi ꝓ bono pacis fuit alteri litigantiū
6 ſtatuta pēſio de reditib⁹ eccleſiæ in vita ſua. †In glo.2.ibi:
licitè deducuntur in pactū No.gl.qa ſi in ſpiritualib. exprimiꝛ,
a quod ineſt,a nō induciꝛ ſimonia:& aliā glo.ſimilē habes in
c.ſignificaſti,de ele.& c.olim.ĩ.de reſtit.ſpo. Sed hæc ſolu.
poſſet ꝓcedere,qñ renuntiaret lr̄is ꝓ bñficio eccleſiaſtico;
qa tūc exprimereꝛ,qđ ineſt,vt in hoc tex.cū gl. Quòd ſicut
bñficiū pōt pmutari cū alio bñficio , ita pōt ex pacto qs re-
nuntiare lr̄is,vt conſequaꝛ aliud beneficium.Quidā tñ dixe
runt,ꝙ pmutatio non debet habere originē à partibus, ſed
b ex officio ſuperioris explicari: quod tñ videꝛ eſſe falſum , p
c.1.de re.permu.lib.6. b & vide quod no.in c. q̄ſitū,eo.tit.ſed
reſpectu annuæ pēſionis nō videꝛ ſo.glo.ꝓcedere,ideo glo.
trāſit ad aliā ſolutionē,ſ.ꝙ hic interceſſit ſimonia; nec hoc
negatur hic. Tertiò dicit,ꝙ nulla ſimonia interceſſit;qa p
lr̄as nullū ius ſpirituale iſte habuit. Et not.in hoc mirabilē
gl.ꝙ p literas ad bñficia obtinenda,nō dr̄ qs cōſeq ius ſpiri
tuale;ex quo adhuc nō eſt receptus in canonicū , nec colla-
tio bñficii ſibi facta eſt. Et ꝙ hmōi literis qs licitè renūtiat
pro cōmodo tēporali,quod nunq̄ tradas obliuioni pp au-
c thoritatē gl.Sed cōtrariū c videꝛ verū: qa p has literas licet
nō cōſequatur ius in re,vel ad rē:cōſeqtur tñ quoddā ius ꝓ-
d paratoriū ad bñficium obtinendū,quod eſt ſpirituale, d vel
ſpirituali annexum.Sicut dicimus in ꝓſentatione patroni,q̄
eſt annexa ſpirituali: qa parat viam ad obtinendā inſtitu-
tionē,q̄ eſt qđ ſpirituale . Et ob hoc fortè dicit Hoſti. ſic,ꝙ
aut ex pactione partiū renuntiatur literis, & aſſignatur an-
nua penſio:& tunc eſt ſimonia,arg.hic.cum dicit tex.taliter
venditas &c. Sed ſi purè renuntiat ex officio ſuperioris,vel
interuenientibus amicis, & poſteà cōcediꝛ ſibi annua pēſio;
e nō eſt ſimonia:& ideò iſta,vt trāſeant ſine vitio, e ſunt expli
canda p ſuperiorē:& tene mēti ꝓdicta.Et fortè ob hoc Papa
expreſſè nō reprobauit iſtā penſionē:qa ſibi nō cōſtitit,qua
7 liter fuit impoſita. †Et qualiter debeat fieri renūtiatio bñfi
cii,vide bo.gl.1.q.1.c.ordinationes.Vbi tractaꝛ.an licitè qs
f renūtiet bñficio,vt cōferaꝛ alteri. vide gl.etiā in c.ex parte.f
de off.dele.& gl.1.in c.dilecto.ĩ.de ꝓbē.Et an teneat renun
g tiatio,vel collatio ſimoniaca,g vide p Inn.in c.cùm vniuer-
8 ſorū.ĩ.de rerū pmu. †In gl.fi.no.diligenter vltimā ſolu.gl.
in qua hoc intēdit in effectu,ꝙ aut ſubreptio fuit cōmiſſa in
lr̄is impetratis ad lites,aut in lr̄is impetratis ad bñficia. Pri
mo caſu tenet ꝓceſſus, nec dēt reuocari niſi à principio fue
rit oppoſitū de ſubreptione; ꝓ hoc c.inter monaſteriū.ĩ.de
re iud.†No.ꝙ ēt in cā appellōnis nō poterit opponi de ſub-
9 reptione,niſi opponēs prius ignorauerit. Et nota in hoc bñ
h iſtā gl.ꝙ exceptio dilatoria h nō pōt opponi in cā appella-
tionis:& nō tradas obliuioni:qa declarat & extēdit,l.ita de
mū, C.de ꝓc.vbi ſolū dr̄,ꝙ exceptio ꝯ militē ꝓcuratorē nō
pōt opponi in cā appellōnis , ſi fuit omiſſa in cā principali
añ litē cōteſtatā. Habes.n.p ꝓdicta illud ꝓcedere ēt in qua
libet dilatoria,qđ ibi tenet Bar.& cōiter doc.Et ſic nota,ꝙ
appellatio nō reſcindit oīa ſed ſolùm reſtituit appellātē ad
eū ſtatū,in quo erat poſt litē cōteſtatā:vnde nō extinguit ef
fectū cōteſtationis litis.Dicit tñ iſta gl.& bene,ꝙ ſi ignorā-
ter i fuit omiſſa,pōt opponi in cā appellōnis; & optimè lo-
quitur . Nā quēadmodū poterat opponi
ī primo iudicio poſt li cōteſt. ex quo fue
rat omiſſa p ignorātiā,ar.op.ī c.paſtora
lis,de exceptio.not. gl.3.q.6.c. ſi quis.ꝫ.
exceptio; ita & in cā appellationis:qa vt
dixi regulariter quicquid poterat oppo
ni in primo iudicio poſt lit.cōteſt. pt op
poni in cā appellationis,vt in l.p hāc,C.
de tēp.ap.& i c.cùm Ioānes, de fid. inſtr.
no.Bar.in d.l.ita demū.Limita hoc,vt di
xi in c.cū dilecta.ꝫ.eo.Scđo caſu cū ſubre
ptio fuit cōmiſſa in lr̄is ad bñficia , dicit
gl.ꝙ ſubreptio vitiat ipſo facto; & bñ lo-
10 quiꝛ,vt ꝓbaꝛ in d.cle.1.de ꝓbē.† Et circa
hunc articulū Hoſt.multū inſtat & inuo-
lutē,cuius dicta cōiter ñ approbanꝛ. Sed
Cāpo.hic ponit q̄dā pulchra verba ; quæ
quotidiè alleganꝛ, & ſunt magni effect⁹.
Proſequiꝛ.n.duo mēbra principalia.Pri-
mū ; an & qñ valeat ꝓceſſus factus p lr̄as
ſubreptitias . Scđm qñ pōt hæc exceptio
ſubreptionis opponi.Circa primū diſtin
guit inter lr̄as ipetratas ad lites bñficia-
les, (vt qa cōtēdiꝛ de bñficiis)& lr̄as im-
petratas ad bñficia obtinēda; itē & inter
priuilegia . Primo caſu ipſe ꝯcludit,vt in
gl.& hoc tene,vt dixi latius poſt Inno.in
c.cæterū.ꝫ.e. Scđo caſu,cū ſunt lr̄æ impe
tratæ ad bñficia ; aut executor ꝓceſſit cā

a Exprimitur,qđ ineſt.Adde gl.in c. cū M. in ver. perciperent,& ibi
But.in 38.col.ſ.de cōſti.vbi,alle.prædictas gl.& vide gl.& Arch.8.
q.3.in ſum.& gl.mag.in c.ꝯ morē,c.diſtin.ſm Dñ.hic,quā non re-
perio ad hoc,ſed eſt gl.1.in c.in ea ſynodo,ea.diſ.& vide gl.5.in c.
paſtoralis,7.q.1.quā alle.hic Dñi.quæ nō multū facit ad hoc. Et rō
eſt ſm eū, qa pp
curſum iuris qñ-
q; qđ annectitur
ad naturā alteri⁹.
Facit qđ no. in c.
ſignificatū, & ī c.
relatū, poſt gl.ſ.
de ꝓbē. & in c.cæ
terū,đ iudi. Limi
ta primò in ele-
ctione ſepulturæ,
q̄ ſi fiat ex pacto ī
loco,vbi aſs đ iu
re ſepeliri debat;
inducit ſimoniā
ſm Dñi. hic, per
duas gl.ſimul iū-
ctas in c.1.de ſep.
in 6. in ver. apud
quos,& in ver. fa
ciendā. Limita ſe
cundò: vbi dedu-
cit aliquid in pa-
ctū alio mō , quā
prius eſſet:puta ſi
ex pacto,quis de-
duceret in oblōnem
ciuilē id ad
qđ eſt obligatus
naliter tñ,vt pa-
tet ex eo,qđ noꝛ.
gl.2. in ſi.in c.ꝯſu
luit,de vſur.& gl.
in cle.1.i ver. one
ra,& ibi doc.e.ti.
& gl.in c.ſi fœne
raberis,& ibi Arch.in ſingu.14.q.3.Inn.& Butr.in c.tuam,de æta.&
qual.Tho.2.2.q.28.art.2.in reſponſione ſecundi ar.Hoſt.in ſum. de
vſuris.ꝫ.quæ pe ver.quid ſit,But.in c.cū M.de conſti.in 31.col ver.
nota hanc gl.Lau.de Rodul.in tract.de vſu.in 5.char. ver.oppo.2.
ANT. FRAN. Circa hoc,an expreſſio eorum,quæ tacitè inſunt
aliquid operetur,vltra ea,q̄ hic dicunꝛ, & q̄ habētur p Bar. & alios
in l.2.ff.de leg.1.dicas,ꝙ illud,qđ ineſt ſi exprimatur, operaꝛ, quo-
tieſcunq; poterat immutari aliter,quā ineſſet; qa tunc nō dr̄ ineſſe
ex neceſſitate,& i l.talis ſcriptura,ff.de le.1.& oo.ibi Bal.Ang.decla
rat in l.ſi arrogator,ff.de adop.& no.in l.3.ff.de li.& poſth.& in l.h
liū,ꝫ.ſed cū exheredacio,ff.de ꝯ ta.Et adde ēt ꝙ vbi illud,qđ tacitè
ineſt,exprimiꝛ; pinguius,quā inſit,operaꝛ vt in l.Titia, ff.ad le.Fal.
& p eundē Bal.in d.l.ſi arrogator,vbi plenè examinat iſtā materiā.
b Lib.6.Dñi,vide.ibi in 3.col.poſt In.Au.allegātē Fed.in trac.de re-
rū pmuta.q.13.& Gul.de Monte Laud.in exua.10.22. ſedes apl̄ica.
Rotā de ꝓbē.25 in nouis,itē ſi legatus,in 1.co.Imo.poſt Card. in c.
quæſitum,in vlti.col.de rerum permu.& in c.fi.in 8.col.ver.quintò
dubitatur,eo.ti.Butr.& illum in c.cum olim,eo.ti.vbi ſentiunt op-
poſitum;ſed reducas verba iſtios,de quo per Fede.in dicta q.13.
c Sed contrarium.Adde huc Bot.& Domini.& vide gl.ordi.in c.ve-
niens,in ver.iuri,ibi.nec aliquid,de renun.& ibi Inno.in 8.col.poſt
But.& illam gl.No.etiam iſte.ſ.c.proxi.in vlti.col. &.ſ.c.proxi. in
fi.& uide hic Mod.in 14.col.in uer. literæ.
d Eſt ſpirituale. Facit quod habetur in l.ab hoſtibus.ꝫ.ſed quod ſim
pliciter,ff.ex quibus cau.maio. AND. BARBA.
e Sine vitio.Pōdera:quia ſi ſine ſuperiore fiat,reſultat fruſtra ſuſpi-
cio,ergo ſeqꝛ, ꝙ ñ debuit approbari iſta renūciatio. AND. BARB.
f Ex parte.Vide ibi do. meum Barba.& ibi dicam.
g ZACHARIAS. Collatio ſimoniaca.Adde Arch.in c.1.& c.ſunt
nonnulli.1.q.3 & c.Moyſes,8.q.1.aliquid per Ang.in authen. quo-
modo oportꝫ epi.in ver.ſancimus.
g SEB. SAPIA. Simoniaca. An ſimoniacus dicatur intruſus,uide
pulchre per Fel.in c.in noſtra, in fi.primi corolarij.ſ.eodem.
h Exceptio dilatoria.Vide hic Imo.& Dñi.& Bal.in d.l.ita demum,
in 2.not.quod intellige,& limita quatuor modis,ut hic per Mode.
Adde tamen, quod ſi in cauſa appellationis exceptio opponatur ,
quæ non fuit oppoſita in principali, & illa admittatur non appel-
lando;quod præiudicat parti,ita Roma.conſi.384.
i Ignoranter. Ergo à ꝯrio ſenſu ſecus,ſi ſcienter per gloſſam hic,in

cognita; vt puta, quia impetrator petiit,
vt executor cõpelleret capſm ad eũ reci-
piendũ, & imponeret ſibi ſilentiũ ſuper
ꝯdictiõe, & iudicio ritè agitato executor
pronuntiauit, à cuius pronuntiatione nõ
fuit appellatũ; & ꝯcludit proceſſum tene
re; ex quo nõ fuit oppoſita exceptio ſub-
reptiõis, nec fuit appellatũ, quaſi tũc iſtæ
lr̃æ ſortiant̃ nãm lr̃arũ impetratarũ ad li
11 tes. † Dicit tñ, ꝙ ex quo in veritate literę
ſunt ſurreptitiæ, iudex ordinarius põt ex
officio ſuo irritare illũ ꝓceſſum: quia nõ
põt ille tenere bñficiũ ſine peccato, cùm
in iſtis ſpũalibus debeat adeſſe oĩs puri-
tas, & abeſſe prauitas. 1. q. 2. c. quã pio, &
in c. fi. j. de pact. Recitat tñ quoſdam di-
cęre, ꝙ iudex ñ poterit ex offõ ꝓcedere:
ex quo ſñia fuit iudicialiter lata. Sed iſte
q tenet bñficiũ cũ pc̃tõ, tenet̃ renuntiare;
& pt agi ꝯ̃ cũ ꝑ viã denuntiationis euan-
gelicę, ẽt ꝑ ꝑtẽ, niſi pars ſcienter recepiſ-
ſet ſciens lr̃as ſurreptitias. nã tũc valeret
12 receptio, tanq̃ facta à cap lo. † No. ſingula
riter primũ dictũ, ꝙ licet ſñia in bñficiali
bus tranſeat in rẽ iudicatã ꝯ̃ partẽ; tñ põt
pars vel alius agere ꝯ̃ eũ, qui iniuſtè obti
nuit ꝑ viã denũtiatiõis euãgelicæ; & hoc
ẽt voluit Inn. in c. ad aures. s̃. e. Alibi tñ
voluit Inn. ꝙ ſñia lata in cã bñciali ñ trã
ſit in rẽ iudicatã, ſicut nec ĩ matrimonia
a li, & hoc expreſſe voluit in c. cũ olim, a de
do. & cõtu. & ĩ c. cũ Bertoldus, de re iudi.
Sed veritas eſt in oppoſitũ. Nã dẽt diſtin
gui mõ ꝑdicto, ꝙ reſpectu illius ꝯ̃ quem
fuit lata, bñ trãſit in rẽ iudicatã, vt ſingu
lariter, & melius quã alibi ꝓbat̃, in c. cũ
dilectus, in fi. de ele. Sed ꝓ eo, ꝓ quo fuit
lata ñ trãſit in rẽ iudicatã: qa quo ad eũ
cõtinet peccatũ irremiſſibile ꝑ partẽ. Fa-
cit regula prima, & ibi ꝑ Io. An. in Merc.
ſic intellige gl. no. in c. 1. de cõceſ præbẽ.
13 † Dicit ẽt Cõpo. ꝙ ſi canonici ſciebãt fa-
ctũ, puta ſurreptionẽ lr̃arũ, & ignorabãt
ius; nõ pñt poſteà ꝯ̃dicere, quaſi recipien
do cõtulerint ius de nouo: & iuris igno-
rantia nõ excuſat. d. Ant. in hoc ꝯ̃; & cre-
do veri⁹: qa ex quo ignorãter receperũt,
nõ habuerũt animũ ius de nouo ꝯſtituen
di. Pro hoc alleg. l. nõ ignorãs, C. de do.
Si verò executor ꝓceſſit ſine cauſę cogni
tione (vt qa aſſumpſit viã meri executo-
ris, qđ pt iuxta no. ĩ c. paſtoralis, in §. qa
verò, de of. de.) tũc ñ tenet, qđ gerit̃ vigo
re illarũ lr̃arum ſubreptitiarũ; & poterit
qñcũq; retractari. Et ſic vr̃ intelliget̃ iſtũ
tex. Nã cùm lr̃a ſit loco tituli, & lr̃a tanq̃
ſubreptitia ſit nulla; teneret iſte bñficiũ
14 ſine titulo. † Mihi tñ ñ placet prima pars
diſtin. Cõpo. licet doc. cũ eo cõiter tran-
ſeant in eo, qđ dixit, ꝙ ſi executor depu-
tatus ꝑ lr̃as ſubreptitias, ꝓceſſit ut iudex;
tenet ꝓceſſus. Nam puto, ꝙ ex quo execu
b tor fuit deputat⁹ vnã cũ ꝯceſſiõe gr̃æ, b ꝙ
c ſubreptio ipſo facto c vitiauit gr̃am, & do
natione executoris: ita, ꝙ ſicut gr̃a eſt ip
ſo iure nulla, ſic executor nullam iuriſdi
ctionẽ ex literis recepit. Et pro hoc opti
me facit tex. hic, q loquitur indiſtinctè;
& mãdat ſimplr̃ in irritũ reuocari qcqd
geſtũ fuerat ꝑtextu illarũ lr̃arũ. Ad idẽ. s̃.
eo. c. cõſtitutus. facit theorica Inn. ibidẽ.
vbi dicit, ꝙ ſubreptio vitiabat gratiã, & li
teras. Itẽ executor nõ deputat̃ princip lr̃
ad lites; & ſic ñ poſſunt dici lr̃æ ꝯtẽtioſę:
ſed deputat̃ ad executionẽ gr̃æ. vñ, cũ gr̃a
ſit nulla, tanq̃ principale, ſeqtur nullitas
acceſſorii: vt ĩ reg. acceſſoriũ, de reg. iu. li.
6. vñ ꝓceſſus reperit̃ hic explicat⁹ à nõ ha
bẽte iuriſdictionẽ, cũ lr̃æ fuerãt nullæ, vt
s̃. dixi. ergo & ꝓceſſus fuit null⁹, vt in c. 1.
j. eo. li. 6. Ad idẽ adduco bonũ ſimile ĩ c.
ſi ſup gr̃a, de off. dele. li. 6. vbi ꝓbat̃, ꝙ cũ
datio executoris veniat acceſſoriè ad gra
tiã, imitat̃ nãm ipſi⁹ gr̃æ, & ñ nam iudicis
ĩpetrati ad lites. ergo ſicut ibi ſuſtinebat̃
datio executoris virtute gr̃æ ꝯ̃ mortẽ cõ-
cedẽtis; ta ĩ caſu nr̃o datio executoris eſt
nulla, ex quo deputat̃ ad executionẽ gr̃æ
nullæ. Si ãt deputaret̃ iudex princip lr̃ ſup
ꝯtẽtione bñficiali, tũc bñ ꝓcederet dictũ
Cõpo. qa proceſſus valeret; & ſi ſñia eſſet
iniqua, tũc oportet ꝓcedere ꝯ̃ tenẽtẽ bñ-
ficiũ iniuſtè remediis s̃dictis. Qđ ãt dixi
de lr̃is ĩpetratis ad bñficia eccl'aſtica; hẽt
locũ etiã ĩ aliis priuilegiis & bñficiis pri
cipũ. Vñ ſubreptio ipſo facto vitiat priui
legiũ, & alia bñficia principis, vt in l. 1. ff.
de na. reſt. & ĩ l. & ſi legib⁹ ꝯſentaneũ, C. ſi
ꝯ̃ ius, vel vtil. publ. & qđ ibi no. tenẽt hic
doc. & ĩ c. cũ dilecta. s̃. e. & hoc no. Et vitiat
ſurreptitio, ẽt ſi ignorãter, & ꝑ ſimplici-
d tatẽ d fuit cõmiſſa. Satis. n. eſt, ꝙ Princeps
ñ fuiſſet veriſĩr ꝯceſſur⁹, ſi ceſſaret ſubre-
ptio, vt in c. cõſtitut⁹, & qđ ibi dixi; & ple
nius tetigi ĩ c. ſup lr̃is. s̃. eo. Quæ aũt põt
e eſſe diuerſitatis rõ, quare ſubreptio ipſo
facto vitiat bñficia, priuilegia, & ñ ſic lr̃as
impetratas ad lites; nullo iure hoc expri
mit. Vñ diuerſimodè ſolet dici: tñ rõ ſa-
tis apparẽs eſt: qa ſubreptio magis vitiat
gratiã, ſeu bñficiũ, q̃ lr̃as de ſimplici iuſti
tia: qa facili⁹ ꝯcedunt̃ iſta q̃ illa, vt ĩ c. pe.
de cri. fal. Itẽ vr̃ iſte magis ĩgrat⁹, q nitit̃
obtinere bñficiũ cũ ſubreptione. item in
ſpũalib. dẽt eſſe oĩs puritas in d. c. q̃ pio.
15 † Circa ſcm mẽbrũ principale, qñ dẽat op
poni exceptio ſubreptiõis; diſtingue bre
uiter poſt Cõpo. & Inn. s̃. eo. ti. c. ꝯſtitut⁹.
Quædã eſt exceptio ꝯcernens lr̃as tñ; vt
qa ꝓmiſiſti ꝯ̃ me ñ ĩpetrare lr̃as, vel obti
e nuiſti illas ad lites ꝑ ſubreptionẽ. e & tũc
cũ iſta ſit exceptio dilatoria; dẽt opponi
añ lit. ꝯteſtati. vt in c. iter monaſteriũ, de
re iud. Aut exceptio ꝯcernit gr̃am & lr̃as,
q̃ ſunt ad bñficiũ ĩpetratæ; & tũc põt op-
poni añ lit. cõteſ. ꝯ̃ lr̃as in vim dilatoriæ,
& poſt lit. cõte. Itẽ ꝯ̃ gratiã ĩ vim ꝑempto
rię. Nã q̃tenus ſubreptio cõcernit gratiã,
& ſic negotiũ principale; cauſat ꝑempto-
riã exceptionẽ, q̃ põt opponi qñcũq; poſt
ſñiam, vt ĩ c. finẽ, de do. & cõt. & in l. ꝑem
ptorias, C. ſen. reſci. nõ poſ. Et de hac mã
vide qđ no. Io. An ĩ c. 1. vt lit. nõ cõt. li. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus nõ dicitur ille, qui habet canoni-
catum ſine præbenda.*

2 *Reſcri-*

nerſ. ſe ignoraſſe.
ſecundum But. &
Domini. hic per
gl. ſin. poſt prin.
ibi Ioan. dixit, in
c. inter monaſte-
rium, de re. iu. Idẽ
tenet iſte poſt Ho
ſti. Io. And. & Bu-
tri. in c. exceptio
nẽ, in 3. notab. de
exceptioni. & Fe-
de. conſi. 286. in-
ci. Petrus Rector
eccleſi. ad finem
ibi, ſoluendo inci
pit. & per iſtum
in c. 1. in 3. col. de
excep. & in l. ad-
monendi, in 7. co
lu. ver. 3. adden-
dum, ff. de iureiu.
& facit gl. fi. in c.
paſtoralis, de ex-
ceptio. & tex. per
locũ à ſpeciali in
c. exceptionẽ, eo.
ti. licet Inno. te-
neat hic ꝯ̃rium, &
in repeti. c. quin-
tauallis, in 5. co
lum. uer. circa ſex
tum, de iureiu. in
d. c. inter monaſte
rium. in 5. col. ſed
Abb. ibi. in 8. col.
approbat gl. hic.
Pro quo paſſu, ui
de hic Moder. in
uer. placuit mihi,
& doct. in d. c. in-
ter monaſteriũ; in
practica tñ nõ re-
cedas a gl. hic cõi
ter approbata.
Adde Alex. con-
ſi. 24. 4. lib.

a Cum olim. Ibi
plenè dicam in c.
2. de conceſ. pręb.
Adde quod ibi
etiam ponam.
SEB. SAPIA.

b Cõceſſione gra
tiæ. uide d. Abb.
in conſ. 34. ſuper
quæſtionis mate
ria, in 2. uolu.

c Subreptio ipſo
facto. Adde Inn.
s̃. e. c. ad aures, &
in c. cõſtitutus. s̃.
eo. per illũ tex. &
idem Imo. in d. c.
ad aures per not.
s̃. eo. in c. ad hæc
in ulti. no. s̃. eo. &
quotidiè ad hoc
allegatur iſte tex.
& tex. ultra alios,
all. hic per iſtũ, in
c. ſi motu. de præ-
ben. lib. 6. & Old.
conſ. 81. & con-
ſi. 257. & Car. con
ſi. 99. Cald. conſi.
13. de re. ec. non
alie. tex. in c. cum
olim, lo iſ. §. nos
igitur de priuil.

& text. in c. ꝙ ſup
his, de fi. inſtru. &
ibi per iſtum in 4.
not. & iſta eſt cõ-
munis opi. quam
amplia & limita,
vt hic ꝑ mod. Li-
teræ verò ad lites
ſubreptitiæ non
ſunt nullæ ipſo iu
re, ſed ope exce-
ptionis, vt probat̃
in c. plerũq;. s̃. eo.
Et iſtã regulã præ
ſupponunt oẽs eſ
ſe cõem. & Aegi.
dec. 84. inci. execu
toria. Rota, de of
fi. deleg. 13. in no
uis. But. in c. præ-
tereà, in 5. co. ver.
quartus caſus, de
dila. quam etiam
regulam facientẽ
communem opi. am
plia & limita, vt
hic ꝑ Mod. & cir
ca rationẽ diuer-
ſitatis vltra iſtũ,
Card. & Imol. hic
reddit meliorem
rationem, videli-
cet quia literæ ad
beneficia tribuũt
ius, ſed literæ ad
lites tribuunt iu-
dicem, & non ius;
& ſic literæ ad be
neficia ſunt maio
ris ꝑiudicij; ideò
facilius inficiunt̃.
Adde Roma. cõ-
ſil. 430.
ZACHARIAS.

c Adde Feli. in c. ſu
per literas, col. 3.
verſ. limita tertio
dummodò loqua-
tur, & ibi etiã iſte,
& qđ ei addidi. s̃.
eo. ti. Et dic, ꝙ in-
telligitur de do-
loſa ſubreptione;
qa de ignoranti
ſecus, vt hic per
iſtũ. quod amplia
etiã ſi pars cõſen-
tiat, Inn. in c. cum
olim, in gl. ita, in
ver. non obſtante,
de re iud. & in c.
cũ olim, de cauſ.
poſ. & propriet.

d Simplicitatem.
Adde Lap. alleg.
89.
SEB. SAPIA.

e Per ſubreptionẽ.
Sentit ergo do.
Abb. ꝙ valet pa-
ctum de non im-
petrando reſcri-
ptum. vide Ana. in
conſi. 6. & ibi Bo-
logni. in additio-
nibus.

a Nõnulli. Adde Pau. Pergulenſem in dubiis ſuis in dubio 7. reddentẽ rationem, quare duæ affirmationes non faciunt vnã negationẽ, ſicut duæ negationes faciunt vnã affirmationẽ. Reſpõdet: q̃a aduerbia affirmatiua nõ deſtruunt; ſed ex ſignificato & modo ſignificandi confirmant q̃cq̃d inueniunt; qualitercunq; ſit illud. aduerbia verò negãdi deſtruunt iuxta ſententiã beati patris Aug. dicentis, q negatio eſt tãtæ malignantis naturæ, q q̃cq̃d ĩuenit, deſtruit, & eius oppoſitũ ponit. Vnde iſta dictio vniuerſalis negatiua, nõnulli, æquipollet huic particulari. i. aliq. & q duæ negationes faciũt vnã affirmationẽ, probaẽ in l. duob. ff. de ver. ſig. & no. in l. 1. C. de ſer. fugi. gl. & Imo. in cle. vnica, in ver. nec nõ, de off. dele. & Cy. & doc. in l. q ſe patris, C. vñ lib. no. in c. & ſi Chriſtus, de iure. p Io. Cal. & do nicũ in c. in nr̃a, de reſcr. Bart. in d. l. duob. & in l. fœminæ, ff. de ſena. & Dñi. in c. 1. de iureiu. li. 6. Adde de negatiuis, Ang. conſi. 67.

ANT. FRANC. Adde, q negatiua aliq̃n ponit p affirmatiua, vt per glo. pe. in c. licet, de teſtã. Et adde, q q̃n q; etiã cõtingit, q duæ negõnes nõ affirmant, ſed vna habeẽ p ſuperflua, & alia manet in ſuo effectu. quod eſt, q̃n mẽs eius, q̃ duas negatiuas pponit; non põt aliàs eſſe ſalua, vt in l. 2. & ibi do. no. in §. ſi q̃s ſimpliciter, ff. de verb. obl. Et vide, q̃ habenẽ in l. cuiuſcunq;, in §. ſi fructuarius. ff. de vſufr. Et adde etiã, q affirmatiua, q̃nq; reſoluitur in negatiuã, l. nõ debet ff. de dolo, c. oẽs leges. 1. diſt. c. 1 27. diſt. c. propoſuiſti. 82. diſt. no. in c. gaudemus, in §. 1. de diuor. pbatur in c. ſup hoc ibi, dũ dicit tex. coactè. i. nõ ſponte, de renũ. & in c. 1. 25. diſ. dũ ibi dicit, vnius. i. non plurium. Et adde. q plus creditur data etiam paritate, imò etiam in inferioritate, teſtibus affirmantibus, quam negantibus, vt voluit glo. in l. diẽ pferre. §. ſi plures, ff. de arbi. & habetur in l. 1. circa princ. ff. de ven. inſpi. & p Inno. in c. veniens, de verb. ſign. & in c. inquiſitionis, de accu. & per Io. An. in c. cũ oporteat, eo. tĩ. & p Arch. 2. q. 5. in c. omnibus, & c Aitaldus. 8. q. 3. Et adde, q plus tollit negatio, q̃ inducat affirmatio, l. ſi ſic, ff. de verb. obl. l. hoc genus, ff. de condi. & demõ. & vide gl. mag. in c. cũ dilectus, de conſuet. & habetur per Io. And. in c. 1. de reſcri. lib. 6.

2 Reſcriptũ ad beneficia debet facere ſpãlẽ mẽtionem, nõ ſolum de beneficio qd quis hẽt, ſed de eo, quod quis expectat nu 4. & 7.

3 Moleſtare quid importet?

4 Specialis expreſſio obtentorum requiritur in reſcripto.

5 Impetrans diuerſas literas, an debeat facere mentionem in ſecundis de prioribus.

6 Ad idẽ beneficium poteſt impetrari alius titulus ad cautelam: non tamen, q ex vtroq; titulo quis habeat.

8 Impetrans ſecundas literas, ſurreptitias ſi eis vtatur, ex nullis conſequetur. ex primis validis non quia videtur renunciatum; ex ſecundis non, quia ſunt ſurreptitiæ.

9 Vtrum ſit facienda mentio in reſcripto de literis, quæ poſſunt annullari.

10 Impetrans beneficium debet facere mentionẽ de beneficio, quo ipſe fuit ſpoliatus.

Spoliatus de facto non perdit titulum beneficij, ſed poſſeſſionem tantum.

11 Gratia, an poſſit probari ſine literis.

Scriptura, an ſit de ſubſtantia gratiæ.

Epiſcopus poteſt fieri ſolo verbo Papæ citra aliquas literas: nẽ tamen poteſt ille ſe gerere pro Epiſcopo, niſi oſtendat p literas.

Titulus beneficialis an probetur per literas, aut per collationem.

CAP. XXXII.

IN noſtra. Intelligit vario mõ, ſed inherẽdo verbis lr̃ę. h. d. ĩ ſumma. Receptus p lr̃as apoſtolicas, licet pbẽdã expectet, p alias lr̃as hoc ſupprimẽtes ĩ alia eccleſia ei pvideri nõ dẽt. Primò ponit thema, ex quo ſurgit tacita. q. Secũ ò mandatũ. ibi, *mãdamus*. Tertiò exceptio. ibi: *niſi*. Caſus lr̃alis; Quidã clerici impetrãt plures lr̃as, vt in pluribꝰ eccleſiis admittanẽ, nõ facientes de aliis in aliis lr̃is mẽtionẽ, & ſic q̃nq; ſunt recepti in eccleſiis, q̃uis nõdũ habeãt bñficiũ; alias eccleſias moleſtãt ſup alia pviſiõe. Iſta pppoſita fuerũt ĩ pñtia dñi Papæ, vñ mãdat Archiepõ Mediol. vt faciat iſtos eſſe ↄtẽtos eccleſiis, in q̃bus taliter ſunt recepti, nec pmittat alias eccl'ias ab eis occaſiõe hmõi literarũ moleſtari, niſi de receptione ſua fecerint mẽtionẽ. Ber.

a No. primò ibi: *nonnulli*. a q negatiua ppoſita vniuerſali negatiuæ, facit ppoſitionẽ vlẽm trãſire in particularẽ affirmatiuã. vñ idẽ eſt dicere, nõnulli clerici, qđ aliq clerici, ad idẽ. 3. c. nõnulli, in 2. q. 7. c. ſunt nõnulli, & c. nõ oĩs.

1 †Secundò no. q receptus in canonicũ ſub expectatione præbendæ, non dr̃ aſſecutus beneficiũ eccleſiaſt. cũ. Et ſic potius ipſa pbẽda, q̃ ius canoniæ, appellaẽ bñficiũ eccleſiaſticũ. Nã ipſa ſpiritualia non poſſunt diu eſſe ſine tẽporalibus. 1. q. 3. c. ſi q̃s obiecerit. qđ eſt

b notabile, vt appellatiõne bñficiorũ, b nõ veniãt ſtrictè habẽtes canonicatus ſine pbẽda.

c c No. 3. & tene mẽti † q ſicut in impetratiõe dẽt fieri mentio de iure, qđ q̃s hẽt ĩ eodẽ bñficiõ obtẽto; ita de iure qđ

d q̃s hẽt ad rẽ. d Nã p rceptionẽ ĩ canonicũ

ANT. FRANC. Circa hoc quod dicit de canonico ſine pbẽda adde, q collato canonicatu intelligitur etiã collata pbenda, vt p Inn. in c. propoſuit, de cõceſ. pb. & p Archi. in c. cũ, q. de pbẽ. lib. 6. & vide tex. in c. tibi, q. & in c. duobꝰ, de reſcr. eo. lib. & vide tex. q. videẽ velle, q collato canonicatu intelligaẽ collata pbẽda, in c. ppoſuit, de cle. excõm. & vide Io. An. in c. ſi clericꝰ, de pbend. lib. 6. & Lap. in c. ſi poſtq̃, de pbẽ. e. li. & vide text. in c. pueuit, de appell. de quo paſſu habeẽ p gl. in c. ſi canonicus. 16. q. 1. & in c. ſi capitulo, & in c. cũ ſup de cõceſ. pbẽ. li. 6. adde tñ q ex collatione canonicatus, ſtatim q̃s nõ habet adminiſtrationẽ, donec ſibi aſſignareẽ pbenda: tñ eſt canonicus, & habet ius canoniç, vt Inno ĩ c. ex ore, de his, q̃. ſi. à maio. parte cap. & in c. ppoſuit, de cõceſ. pbẽ. vbi ẽt dicit Inn. q facta aſſignatione præbendæ canonico, habet ipſe adminiſtrationem, licẽt patiatur controuerſiam ſuper præbenda. Et adde, q canonicus non poteſt eſſe laicus, quia ius canoniæ eſt ius ſpirituale. Vide no. per Io. An. in reg. indulti, de reg. iu. lib. 6. & vnde habuerit ortum canonicatus, & ipſa canonia, vide do. Card. in cle. ſi. de pben. in 1. q. vbi etiã tractaẽ, an canonicatus ſit titulus ppetuus, de quo etiã habeẽ ĩ c. dilectus, de pben. & vide gl. in d. c. dilectus, an receptus in canonicũ vltra numerũ aſſequaẽ pbendã poſteà vacantẽ ex vi luæ creationis in canonicũ primò factæ; de quo plenè p do. Car. in cle. ſi. de pben. in 7. q. Et an numerus canonicorũ poſſit excedere numerũ pbendarũ, vide Inn. in c. cuius q̃ðnibus, de præb. Et adde, q canonici eligentes aliquem in canonicum vltra numerum, rumpant numerum; niſi illud faciant authoritate Papæ, q̃a tunc non videnẽ frangere numerum, ut p gl. in c. pro illorũ, de pben. & p do. Card. in d. cle. ſi. in 8. q. Putarẽ tñ, q et ſi iſto caſu, q̃n reciperent authoritate Papę aliquẽ vltra numerum, qđ ptẽſtarentur, q nõ intendunt recedere à numero. de qua materia ptеſtationis in ppoſito uide q̃ plenè tractantur in c. cũ M. de cõſtit. Et an appellatiõe canonici ueniat canonicus regularis, uide gl. quã do. Card. dixit eſſe ſingu. in cle. diſpendioſam, de iudi. q̃ gl. dicit q ſic. qđ tñ non tranſit ſine dubio, quando fieret mentio de canonico in materia, q̃ non cõueniret canonico regulari. Et adde, quod canonicus tenet ſcire grãmaticam adeò, q eius ignorantia repelleret eum à canonicatu, vt uoluit Archi. in c. ſtatutũ, in §. 1. & in c. ſi eo tpe, de reſc. l. 6. & vide plenè p do. Card. in cle. ne in agro, de ſta. mona. Et an canonicatus in eccleſia cathedrali ſit dignius beneficium, quã ſit cura, vide Hoſt. in ſum. de ſi. presby. in §. ſi. in ver. circa. & habetur in c. ſtatutũ, in §. 1. de reſer. lib. 6. & per Inn. in c. fraternitatẽ, de ſepul.

d Ad rem. Adde Dñi. in c. ſi motu pprio, in 2. col. de pben. in 6. poſt Io. An. & Io. de Lig. ibi cõtra Arch. in cle. ſi Romanus. in ver. obtinet, & ibi Imo. 2. col. Car. in cle. 2. in 12. q. de off. or. Rot. de renũ. 12. q. dã cardinalis, ad ſi. in anti. q̃ eſt & e, ti. in antiq. ori. & ſupradicta intellige Bal. in l. ſi is, q. §. ſi. ff. de exc. rei. Limita tñ ut latè p Imol. poſt Hoſti.

b SEB. SAPIA. Appellatione bñficiorũ. Vide Car. in cle. 2. 17. no. de iudi. vbi vult, q ſi q̃ratur, an cõſtitutiones loquẽtes de bñficiis habeãt locũ in canonicatibꝰ, diſtinguit an ſimus ĩ ma larga, & tũc ſic. Si verò ĩ ma ſtricta, & tũc nõ. vide de hoc verbo, moleſtia, Ale. ĩ cõſ. 52. viſo teſtãto, in 2. vol. p Feli. latè in c. cauſam q̃, col. antepe. ẽ. eo.

c Sine pbenda. Adde Rotã de pben. 25. in nouis, rẽ ſi legatus. Et facit rõ iudicio meo, q̃a canonicus ſine pbenda, dr̃ canonicus in herba, vt voluit Io. And. in c. relatũ, & c. dilectus, de pben. & in c. cũ nr̃as, de cõce. pb. & voluit Pet. de Anc. in c. cum, q. de pben. lib. 6. vbi dicit, q inane eſt nomẽ canonici ſine pbenda. Facit etiã q̃a tale ius ad rẽ non poterit permutare, vt plenè p Imol. in c. ſi. in 8. col. de rerũ permut.

ZACHARIAS. Ego puto dictum do. Panor. quod ille inceſſu reliq̃t, indiſtinctè nõ eſſe verũ. Nã habeo, q canonia ſub expectatiõe pbendæ intra numerũ eſt beneficium. ita no. Ludo. Roma. conſi. 447. Dic igitur, q aut loquimur de recepto in canonicum ſub expectatione pbendę ſcilicet intra numerũ, & tunc dicatur aſſecutus beneficiũ, per Rom. vbi. ſ. & iura ac rationes per eũ ibi alleg. Aut loquimur de recepto extra numerũ; & tunc ſi pbendæ non ſint diſtinctæ, etiã dicẽt habere beneficiũ, vt p Rom. ibidem, & per Card. in cle. 1. de pbẽ. ſi verò ſint diſtinctæ præbendæ, tunc habet locum dictum Abb.

ſub expectatione pbédæ;nõ ꝯſequit̃ rece-
3 ptus ius in pbéda,ſed ad pbendá. †No.4.
ibi:*impetunt & moleſtãt*.driam inter impe
a tere,& moleſtare. a & vt nulla ſit inculca
tio,poſſumus exponere ẽm Cald. ꝙ ver-
bũ,impetere,refert ad iudiciũ.vnde reus
abſoluit ab impetitione actoris,vt i c. cũ
eccleſia,de cau.poſ.& ꝓprie.verbũ verò,
moleſtare,refert ad moleſtationẽ extra-
4 iudicialẽ,facit c.dilectus.ĩ.de ſimo.†Vlt.
b not.ibi, *expreſſam fecerit mẽtionẽ*. b & tene
mẽti,ꝙ de bñficio habito in re, vel i ſpe,
eſt fienda mẽtio expſſa in impetratione
alterius gr̃æ Nõ ergo ſufficit gñalis men
tio; licet aliud dixerit Cõpoſt. q putauit
ſufficere ſi dicat̃,Nõ obſtãte,ꝙ heat aliud
bñficiũ , vel Quòd ꝓ eo in aliis eccleſiis
ſcripſerimus. Nã & hic colligit̃,ꝙ mẽtio
c dẽt eſſe expſſa,& ſic ſpãlis,c qđ tenẽt Ho
ſti.Io.An.& Cald.&cõiter doc.ſequẽtes;
facit cle.2.de off.ord.Nõ ob.c.nõ põt, de
pb.li.6.qa ibi nõ ponunt̃ verba reſcripti:
ſed ſunt verba iuris referẽtis i effectu ver
ba reſcripti;ſic põt intelligi.c.is cui,e.tit.
& lib.Debet ergo dici:Nõ obſtãte,ꝙ ꝑ li
teras nr̃as ſit receptus in tali eccleſia:vel,
ꝙ habeat tale bñficiũ curatũ.Et de hoc vi
de,qđ dixi.ſ.e.c.ad aures. Et ſic habes ca
ſum,in quo nõ opat̃ tñ genᵘ quo ad oĩa;
ſicut ſpẽs quo ad ſpeciẽ. Nã licet ſub gñe
cõprehédant̃ oẽs ſpẽs generis,vt no.in l.
iuriſgentiũ,in §.ſed ſi fraudãdi,ff. de pac.
Tñ vbi requirit̃ notabilis expreſſio ſpẽi,
nõ ſufficit facere mentionẽ ꝑ genus : qa
expreſſio ꝑ ſpeciẽ poſſet retardare Prin-
5 cipẽ à cõceſſione; & hoc no. †Op.ꝯ tex.
in eo, qđ vr̃ velle, ꝙ impetrãs ſucceſſiuẽ
plures lr̃as ad diuerſas eccleſias , põt vti
qbus vult.Vnde ſi recipit̃ vigore aliarũ li
teratũ,nõ põt receptio ſua impugnari; li
cet reſpectu aliarũ ſit excludẽdus.Hoc.n,
vr̃ iuri ꝯriũ. Nã ex quo ſecundæ lr̃æ nõ fa
ciunt mentionẽ de priorib⁹,debẽt eſſe ip
ſo iure nullę;& ſic nõ deberet tenere rece
ptio vigore ſecundarũ,ad hoc tex.ſ.c. ꝓ
xi.& ĩ.de off.dele.in c.ex parte,& ſ.e.t.t.
c.cæterũ. Sol.Glo.timore ꝯrii vr̃ velle,ꝙ
cũ plures lr̃ę impetrant̃ ab eodẽ,oẽs ſunt
in pẽdenti, & põt qs vti primis,vel ſcdis:
ſed eo ipſo ꝙ vtit̃ alteris,reliquę annihi
lant̃:qa intẽtio Papæ fuit,ꝙ iſte cõſeque
ret̃ vnũ bñficiũ;nec eſt vis fiẽda, ꝑ quas li
teras hoc cõſequat̃. Si tñ primæ lr̃æ pſẽn
tatæ annullarent̃ ꝑ exceptionẽ,poſſet im
petrãs ẽm glo.vti ſcd̃is. Et ad ꝯria poſſet
rñderi,ꝙ ꝓcedũt,qñ lr̃æ impetrant̃ à di-
uerſis;ſecus ſi ab eodẽ,vt hic. Dic clarius
& latius applicãdo dicta doc.ꝙ aut impe
trant̃ plures lr̃æ ſub eadẽ data, aut ſub di
uerſa . Primo caſu, ſi ĩpetrant̃ à diuerſis,
dic vt habet̃ in c.pen.ĩ.co.li.6.& vide qđ
dixi.ſ.eo.tit.c.caplm. Si impetrarent̃ ab
eodẽ,vr̃ gl.hic innuere,ꝙ oẽs valẽt:& eſt
in optione impetratoris,qb⁹ vult vti. qđ
etiã ſentiunt Inn.& Abb. Cõtrariũ tenet
Hoſt.dicẽs nullã lr̃am valere;qa vr̃ impe
trare fraudulẽter; & ſic q̃libet lr̃a reperit̃
d vitioſa.Et hãc op.d vr̃ approbare Io.An.

& Cal.ſeqtur etiã do.Ant.Niſi iſte impe
trãs excuſaret̃ iuſta ignorantia:vt qa iſte
impetrauit vnã lr̃am ꝑ ſe : aliã ĩpetrauit
ignorãter eius ꝓcurator.tunc.n.debet ſi
bi dari optio,arg.c.gr̃a.ĩ.eo.li.6. Si autẽ
ꝯſtaret,ꝙ fraudulẽter fuerint impetratę,
in dubio pſumendũ eſt ẽm eũ, ꝙ ꝓcedit
opi.Hoſt. quod ſatis placet. Et hoc ſæpe
cõtigit in coronatione Papæ, cũ vnus, &
& idẽ faciat ſe poni in rotulo pluriũ car
dinaliũ; ꝙ oẽs habẽt eãdẽ datã ad diuer
ſas eccleſias,vel etiã ad eaſdẽ . Hæc ꝓce-
dũt,vbi plures lr̃æ impetrant̃ ad diuerſa
bñficia.Si aũt ad vnũ bñficiũ,& hñt eãdẽ
formã,& datã;oẽs tenent,qa vna in effe-
ctu uidet̃ lr̃a,licet pluries exẽplata ; ſicut
dicimus in pluribus teſtamentis habenti
bus eãdẽ datã & formã,vt in l.unũ teſtm̃,
6 ff.de teſta. Nunqd aũt ad idẽ bñficiũ poſ
c ſit ex poſtfacto ĩpetrari alius titulus c ad b
cautelã? Videt̃ ꝙ ſic,ad hoc tex. bo.in c.
c poſt electionẽ,de cõce.pbẽ. & in c.ex par
te Aſteñ.co.ti.Nõ tñ,ut conſequat̃ ius in c
bñficio ex vtroq; ti.qa eſſet cõtra c.vt qs
duas de ele.li.6.ſed vt ſe poſſit defendere
ex vtroq;; qđ eſt notabile.vide qđ latius
dixi in d.c.poſt elect. Secũdo caſu prin-
cipali cũ impetrant̃ plures lr̃æ ſub diuer
ſa data, aut à diuerſis;& dic,vt dixi.ſ.eo.
ti.c caplm. Aut ab eodẽ,& eſt ma nr̃a; in
qua dic,ꝙ aut ꝑ primas lr̃as fuerit aſſecu
tus iſte bñficiũ , & poſtmodũ impetrauit
ſecundas ad aliud bñficiũ;& in dubio nõ
valẽt lr̃æ nõ faciẽtes mẽtionẽ de bñficio
habito,vt in c.ſi motu ꝓprio,de pb. Aut
impetrauit ſcd̃as poſt,q̃ fuerat receptus ĩ
canonicũ ꝑ primas,ante tñ,q̃ cõſeqretur
pbendã;& dic idẽ:ꝙ nõ valẽt lr̃æ,niſi ex-
preſſã mẽtionẽ faciãt de receptiõe facta
7 ꝑ primas,de hoc ẽ tex.hic i fi.† Qñdoq;
ꝑ primas lr̃as nondũ fuerat impetrator
aliqđ conſecutus,& impetrauit ſcd̃as ad
aliã eccleſiã ; & iſte eſt caſus dubitabilis.
Gl.hic voluit,ꝙ oẽs valeãt,&ſit in optio d
ne ĩpetratoris, qb⁹ vult vti,vt ſ.dixi. Sed
Inn.Hoſt.Cal.& cõiter doc.tenẽt oppoſi
tũ;qa nõ eſt veriſimile,ꝙ ſi Papa ſciuiſſet
de priorib⁹;ꝯceſſiſſet ſcd̃as.Vnde ſaltẽ ne
gari nõ põt qn talis veritas ſit ſuppreſſa;
q̃ ſi fuiſſet expſſa,reddidiſſet Principẽ ad e
difficili⁹ ꝯcedẽdũ.ergo talis taciturnitas
vitiat,ꝑ c.poſtulaſti,& qđ ibi dixi,ſ.eod.
Dicit tñ hic Inno.ꝙ ſi habens lr̃as expe-
ctatiuas impetrat lr̃as ad bñficiũ vacans,
nõ ad vacaturũ;ꝙ põt vti illis literis,dũ-
mòdo velit renuntiare prioribus.Sed cõ
munis opinio doct.eſt in oppoſitũ;quod
puto verũ; qa cũ literæ ſecundæ ſint ſur-
repticiæ,nõ poſſunt reuiuiſcere ex renun
tiatione primarũ ſubſequẽti.arg. in cap.
ſi eo tpe,de reſcri.lib.6.habens tñ plures
literas,põt vti primis: qa in illis nõ repe
8 rit̃ aliquod vitiũ. †Et dicit Hoſt.notabi-
le verbum , ꝙ ſi talia impetrans vteretur
ſecundis ante,q̃ primis; ꝙ non poſſit ali
qđ cõſequi vigore primarũ,qb⁹ tacitẽ re
nũtiauit vtẽdo ſcd̃is:nec aliqđ poterit fir
miter ꝯſeq ex ſcd̃is; cũ ſint ſurreptitiæ;ꝙ
eſt notan-

Io.And.& But. in vlt.col.1 c.relatũ, de præben. & per Moder. hic.

Et moleſtare.Adde glo.fin. in l. ſi ſeruũ.§.prior,ff.de acqo.hære.de qua facit ſeſſũ Bal. in l.1.l 4.col.in ver. itẽ quæro,ſi teſtator mandauit hæredi, ne moleſtet. C.de his quæ pœ. no. & vide eundẽ in ea l.in 2.col.in ver. & eſt ar. ꝙ ſi teſtator relinquit mihi ſũdũ. & vide eundẽ in l. 1.in 2.col.ver.ſed pone,ꝙ verba inſtrumẽti,C.de vſufru. & in l.1.C.de nũdi.Pau.de Caſt.cõſi.190. Imol. in l. Lucius.§.tres hæredes, & ibi gl. & Bar.ff.ad Treb.in l.1.§. oĩ aũt.ff. ſi qs te.li.eẽ iuſ.fue. & in l. ſi prius.in §.op.t. ptis,ff. de op.no.nũ.& plenẽ ꝑ Ro.in l.ſi ſeruũ.§.ſi.ff.de acqu.hære. vbi ſequit̃ dictũ Pal. i d.l.t. & ꝑ Rom.in l.t.§.ſi. ff.de pub ꝑ doc. ĩ c audita, de reſti. ſpo.ꝑ Imol.in l.ſi pater familias, ff. de hær.inſti.Aret. in c.intimauit,de teſti. Imo.in c. ꝓ illorũ,in 5 col. d pben.Pet.de Anc. cõſ.e 3.Et ꝓ dicto iſtiᵘ hic, facit bonus tex.in c. q̃rela,in fin. de ſimo. vbi ꝓhibet̃ moleſtia ſine ordine iodiciario;ergo à cõtrario ſenſu cũ ordine iuris eſt ꝑmiſſa. Facit qood voluit Rota dec. 401.itẽ ſi agẽti,in ti.de reſt.ſpo.i anti. & dixi in not. meis in litera,M. in ver.moleſtia.

Adde Raph.Cuma.cõſi.156. Ale. conſi.13. Paul. de Caſt.conſi.191. ANT. FRAN.

Adde, ꝙ ꝓmittẽs nõ moleſtare, ſeu nõ inferre moleſtiã,dicit̃ eã inferre eo ipſo, ꝙ trahit ad iudiciũ, vt H. die Sabbati,C, de Iudæ.Et d hoc verbo,moleſtare, vide i l.i.C.de theſau.li.10.& in l.2.

C.de ca.lar.eo.li. & in l.ꝓuidendũ, C. dedecu.& vide plenẽ ꝑ Ale.ĩ ſuo cõſ.52.in 2. parte cõſ. & vide Alex. poſt Bar.i l.i illa, 2.ff.de verb. obli. vbi dicit Bar.ꝙ q ꝓmiſit aliquẽ nõ moleſtare de ſcõ, vel iure ſub pœna, ĩcurrit pœnã, ſiue moleſtet iudicialiter , q̃ dr̃ eẽe moleſtia de iure: ſiue extraiudicialiter , q̃ dicit̃ eẽe moleſtia facti. de qoo etiã ꝑ Ale.in l. ampli⁹ nõ peti, ff. rem ra.habe.

Mentionẽ. Vide Moder. poſt iſtũ in c.ad aures,ſ. e.

Expreſſa. Adde Dñs c.qa ꝑiculoſum,i verſi.not.ꝙ vbi reqrit̃ expſſa mẽtio,de ſen. excõ.li.5.& vide gl. in l.negotiũ,i ver. ſpãli.C.d neg.ge. & i l.ſi. i ver. ſpãliter,C.eo.&quot modis capiat̃ expſſum, vide Bal.i. l.1.in 2. co. i ver. ad qđ ſciendũ eſt, ꝙ expſſum dr̃ tribus modis, ff. de vul.& pu.& ꝑ eun dẽ i.l.1.ff. ſi qs in ios vo.nõ ierit,in ſi. in ver. quæro, dicit̃ hic ſpecialiter.& gl. in c.vnico, de ſa. vnc. & Dñi.in c.quia periculoſum, de ſen. excõ.lib.6.

Et hãc opi. Dicas eẽ cõem: q̃ limita duobus modis, ut hic per iſtum poſt moder. ibi,niſi ſecũdo mõ,ibi: ſi ãt ad vnũ beneficiũ.

Alius titulus, ad cautelã, vide iſtũ i d.c.poſt electionẽ,in 3.not.ꝑ illũ bo.tex. & i c. 2.de arb.& i c.dilecto, de pbẽ. & in c.cũ olim,lo.2.ad ſi. & priui. & Lap.alle. vlt.ꝓpe ſi.& Car. in c.iter dilectos, ver.ſed ꝯ, ad ſi.de ſi.iſtr.& Imol.ĩ c. ex pte Aſtenſis, in 1.no.de cõce.pbę. & Roc. de reſcri. 43.in anti.dec. ic. no ꝙ vbi quis . & Car.cõſ.71.icã.vacãte quadã parochiali eccl'ia.Roma.cõſi.33 incip.

quo ad primũ, ad ſi. Cal. de ele. cõſ. 7. inc. an cap̃lm. Et intellige iſta ſm̃ iſtum, in c. cum olim, in 9. col. in ver. & no. iſtam gl. de re iud. & ſm̃ Ro. conſi. 150. inci. caſu propoſitæ, in 5. col. in ver. quo ad ſm̃. & ſm̃ gl. e. in prin. in c. ex tenore. ſ. eo.

gl. & ſimo. i gl. & Imo. i cle. dudũ. §. nos. n. i ver. verbo, aut ſcripto de ſtipul. Adde Old. conſi. 324.

SEB. SAPIA. Gratiæ. An ſcriptura ſit de ſubſtãtia grã. vide latè p Feli. in rub. de cõſti. vbi ẽt. pon it, an poſſint ꝓbari p teſtes: vide do. Abb. in c. ſi diligenti. ĩ. de ſimo. & ibi Feli. & Bal. in c. o. in ſi. ptin. g quos fiat inne.

a Qđ eſt notandum. Adde Bur. & Do. hic. & Io. An. in regul. ignorantia, de reg. iur. i ſexto in Mer. & dictum ibi Io. And. limitat i ap. all. 89. Incip. duo Prælati, & Mod. hic.

b De lr̃e primis inualidis. Adde no. ĩ. e. ex tenore. Card. Bur. & Do. hic.
ZACHARIAS. Adde glo. in cap. ex tenore, iſto tit. & in c. ſuggeſtum, de iure pa. & in c. cum noſtris, de cõceſ. præb. iſtum expreſſum in ca. per veſtras, de do. inter vir. & vxor. & Feli. in c. cæterum, col. 3. ver. limita tertiò. ĩ. iſto tit.
SEB. SAPIA.

c Quòd non. Adde Oldra. in conſilio 219. quidam Hugo, circa principiũ vbi tenet, ꝙ de pceſſu nullo non eſt faciẽda mẽtio: vide Abb. & Imo. i c. dilecti. ĩ. de ex ce. vbi tenent, ꝙ de attentatis poſt appellatiõem per iudicẽ, à quo, non eſt facienda mentio: quia veniunt retractatiua, vide Imo. & do. Ant. in c. ex parte. in vlti. colum. ĩ. eo. vbi tenet, ꝙ nõ eſt opus facere mẽtionem de appellatiõe deſerta. & vide pro reſolutio. d. Sal. in l. 1. C. ſi contra ius vel vti. publi.

d Ex propriis literis. Adde Cald. in ti. de ele. conſi. 14.

e Ipſo iure nullæ. Adde iſtum in ca. oblatę, in vlt. not. de ap. Rom. conſi. 484. inci. dubitat primò vtrum electio, & c. in 6. col. vbi alle. Cal. in ti. de reſcrip. conſil. 13. & doct. in c. ex tenore. ĩ. eo.

f Ille tex. a contrario ſenſu. Vide ibi iſtum.

g Spoliat⁹. Adde Io. An. Bu. & iſtum in l. cũ teneamur, de p̃b. & Io. An. i c. de multa, ſup ver. habebat, de p̃b. & vide hic p mo. i ver. ſpoliat⁹. Adde, quod voluit Cal. conſi. 11. de p̃b. vbi dixit, ꝙ de illicita ſua poſſeſſione quis teneatur facere mentionem.

h Sine literis. Vide moder. in rub. ĩ. de cõſti. & iſtũ i c. qualiter, i pri. & i c. noſti. i t. co. ĩ de ele. & i cle. 1. ď hær. & Rotã de of. del. i x. no. Do. i ꝑæ. 6. i ver. vniuerſitatis. Bal. i l. humanũ. C. de legi. & l. falſus. C. de fur. i l. idẽ Vlp. ff. de exc. rn. & i l. ſi q̃ p cal. C. de epi. & cle. & i c. 1. §. ſa cẽm. i ti. de pa. iur. fir. vſi. feu. gl. i c. duob. de reſcri. li. 6. iſtũ i c. ſi diſi

a eſt notãdũ. a † Sed circa hoc põt dubitari, 9 nũqd de literis primis inualidis b ſit ſiẽda mẽtio? gl. hic ſẽtit. ꝙ ſi: e Hoſt. tenet ꝯriũ. c Dicit. n. ꝙ ſi qs pẽdẽtib. primis impetrauit ſecũdas, licet poſtmodũ primæ annullent; nõ tñ valent ſecundę: qa ex quo pẽdebãt primæ, necdũ erãt annullatæ tpe impetrationis primarũ; non dẽnt valere ſecundę; ex quo non faciunt mẽtionẽ de primis. Qđ tñ limitat Cal. qñ nullitas, d ſeu inualiditas ſurgit ex ꝓpriis literis: ſed ſi lr̃æ aduerſarii eſſent nullæ, vel elidibiles p exceptionẽ; nõ eſt neceſſariũ ď illis facer̃ mẽtionẽ. Sic ĩtelligit gl. i e. cũ nr̃is. ĩ. de cõceſ. p̃b. & qđ no. ĩ. e. ex tenor̃. d. Ant. diſtinguit, ꝙ aut literæ ſunt ipſo iur̃, nullę e & ñ fuit neceſſe facer̃ mẽtionẽ de illis. Aut elidibiles per exceptionẽ; & tũc eſt neceſſe facere mẽtionẽ: qa de literis nullis nulla eſt vtilitas in faciẽdo mẽtionẽ. Placet mihi, cũ literæ ſunt nullæ, & cũ impetrator ſciebat eas nullas; nec credo, ꝙ i hoc Hoſt. ſenſerit ꝯriũ. Sed dubiũ eſt, qñ impetrator ſciebat eas validas & impetrauit ſcďas: poſtmodũ incœpit vti primis, & ab illis excluſus p exceptionẽ vti ſecũdis; & iſtud eſt dubiũ gl. & Hoſtiẽ. & i hoc forte poſſet ſuſtẽtari opi. Hoſtiẽ. Nã ex quo erãt i pẽdẽti, cõmiſit iſte fraudẽ i nõ faciẽdo mentionẽ, maximè, qa vtẽdo primis, vr̃ renũtiaſſe ſcďis. Itẽ quatẽn⁹ dicit. d. Ant. ꝙ ſi literæ ſint elidibiles, dẽt fieri mẽtio i ſcďis; hoc limitarẽ i lr̃is ꝓpriis, ſec⁹ i lr̃is aduerſarii, q̃s ipſe põt elidere p exceptionẽ: qa impetrãdo literã ꝯriã, vr̃ habere aĩm elidẽdi; & ſic loqr̃ gl. in d. c. ex tenore; & vide qđ ibi dixi. Credo ẽt, ꝙ de lr̃is pri⁹ purè renũtiatis, ñ ſit neceſſe mẽtionẽ facere i ſecũdis; qđ ſatis ſenſit hic Inn. i fortiorib. terminis, qđ no. Nec ob. c. ĩ. ꝓxi. qa ibi fuerat ꝯſecut⁹ pẽſionẽ, vl̃ aliud bñficiũ; ideò tenet̃ facere mẽtionẽ ď primis lr̃is, licet renũtiatis: ſecus ſi nihil fuiſſet ꝯſecut⁹; & ad f hoc facit ille tex. à ꝯrio ſenſu. f † Quærit̃ 10 ex gl. nũqd de bñficio, quo ipetrãs ſpolia g t⁹ g ẽ, teneat̃ facere mẽtionẽ? Io. Cal. tenet; ꝙ ſic, ad hoc qđ no. i c. cũ teneamur, & c. de multa, de p̃b. Probat̃ rõe. Nã ſi de iure q̃ſito ad rẽ tenet̃ ipetrãs facere mentionẽ, vt hic; forti⁹ de iure q̃ſito in re. Nã p ſpoliationẽ de facto agitatã. ñ pdit qs titulũ bñficii; ſed ſolũ poſſeſsionẽ, vt in c.

ꝯquerẽte, & c. in lr̃is, de reſt. ſpo. & qa q actionẽ hẽt ad rẽ, ipſam rẽ habere vr̃, vt hic k iũcta gl. & i l. q actionẽ, ff. de re. iur. facit 11 regula, q̃ poſui. ĩ. e. c. poſtulaſti. † Scďo q rit̃, qa hic ſit ꝓbatio gr̃æ p lr̃as, nũqd ſine h lr̃is h poſſit ꝓbari grã facta pñti p Rom. Põtificẽ? & hoc icidit i illã. q. nũq̃d ſcriptura ſit ď eẽ gr̃æ. de quo vide plenè p Io. An. poſt Arch. i ꝑæ. 6. li. Et ibi tãdẽ ꝯcludit, ꝙ ſcriptura req̃rit̃ ad ꝓbationẽ grẽ, ñ tñ ẽ ď ſubſtãtiã grẽ. i Vñ mortuo p̃p̃, q fecit grãm, lr̃is nũdũ executis, ñ expirat grã i; ſed ſucceſſor dẽt dare lr̃as faciẽdo mẽtionẽ de p̃deceſſore: facit c. lr̃is. ĩ. e. Et ex. h. d. Bal. i l. humanũ, i ſi. C. de le. ꝙ ſi p̃p̃ verbo ꝓnũtiauit aliquẽ Ep̃m vl̃ Abb. ꝙ ſtatim facta ꝓnũtiatiõe, ille ſic ꝓnũtiat⁹ ẽ K Ep̃s ſeu Abbas k qđ no. Dixit tñ ꝙ ñ dñt recipi iſti p p̃latis, niſi grãm ꝓbẽt p lr̃as Ap̃licas: alĩs tã ſic gerẽs, q̃ canonici eũ recipiẽtes, incurrũt graues pœnas, vt hr̃ i ex ua. g. Bonifacii. 8. q incipit, iniũctæ. Et hoc vltimũ bñ. no. qa multi i hoc errãt. Hoc idẽ ſentit Cal. hic i c. a q. nũqd lr̃a ſit loco l tituli i bñficialis; tenet Cõpoſt. i c. ſup literis. ĩ. e. ꝙ ſic. Are. tñ i c. a i: de lit. cõt. li. 6. hoc limitauit, vt pcedat i collatiõe ſiẽda: ſed i iã facta collatiõe collat. ẽ titul⁹, & ñ lr̃a Iõ. Cal. ꝯcludit & meli⁹ hic, ꝙ tã i collat. facta. q̃ ſiẽda, lr̃a nũq̃ ẽ loco tituli. vñ ñ ẽ titul⁹ remot⁹, nec imediat⁹: ſed ſicut collatio vbi ĩteruenerit, ẽ titul⁹: ita & mãdatũ verbale de ꝯferẽdo ẽ primordiũ tituli. Nõ. n. põt dici titul⁹: qa p lr̃as, vt ꝯferatur, nõ acq̃rit̃ i⁹ in bñficio, ſed ſolũ facultas implorãdi officiũ executoris. Ad qđ vide bo. gl. i c. venies, de renũ. Lr̃a vero ẽ ꝓbatio collatiõis. vl̃ iſti⁹ principii, quẽadmodũ ꝯtingit i ꝯtu, q pficit̃ ſolo ꝯſenſu. Nã ſcriptura ſupueniẽs ñ eſt de ſubſtãtia ꝯtr⁹, ſed fit ad ꝓbationẽ ꝯtr⁹. l. ꝯhit. ff. de p. g. & l. ꝯſenſu. ff. de actio. & oblig. facit qđ l. & no. ĩ. de re iud. i c. ſicut. Abbas.

SEB. SAPIA. Seu Abbas. vide Ang. in c. cum ſi. ligatus, C. de ſent. paſ. vbi dicit, ꝙ verba illa Imperatoris. iſte ſit doctor. incõtinẽti faciũt ꝙ quis ſit doctor.

l Loco tituli. Adde Imo. ĩ. c. proxi. in vl. col. poſt Card. Do. i c. 1. de lit. cõte. in 6. quaſi in ſi. q e q. d. dicat ibi Arch. & Roe. in nouis, deci. 496. inci. circa ſin. vbi alle. Cõpo. ĩ. e. c. ſtitit: ad ſi. vñ, ſm Ro. & Do. grã nõ eſt ꝯſũmatiua tituli, non creatọ eit. per collationẽ & ſemel ď lr̃is conſtito hic collatio cõſeruat̃ ſine literis. ideo ſi pderet lr̃as; nihilominus valeret grã, vt patet in c. cũ olim, lo. 2. & pri. ni. dimõ ꝓbaret, p̃p̃ hãc gratiã p literas. ſ. c. ille. facit tex. in c. ſane, ď renũ. & in gl. pa. i ſi. vbi ad ꝓditionẽ, vel ad renũtiationẽ literarũ nõ ſeqtur ꝓditio tituli.

ANT. FRANC. Circa hoc, an ad validitatẽ grẽ req̃rãt literæ, & an illis perditis perdatur gratia & titulus, ꝙ plicas, ꝙ gratia Ap̃lica ñ cenſetur perfecta ex ſola ſignatura ſupplicatiõis facta per Papã, ſed tũc demum perficit, qñ ſuper ea literæ ſunt expeditæ. Et ideo in bñficialib. non dicitur ante literas confectas, q̃s habere canonicũ tit. Quod intellige quo ad pñtem & iuriſdictionẽ dandã executori: quia de tali poteſtate & iuriſdictiõe loquit̃ deci. Rotę hic alle. q̃ alias eſt. 4 39. & ad hoc vide, q̃ pulchre no. Io. An. i ꝓæ. 6. in nouella, ſuper ver. tráſoitrimus. & vide ibi Do. de ſancto Gemi. q dicit, ꝙ licet in gratia motu ꝓprio facta, requiraſt literæ ad probationẽ gratiæ factæ: tñ ſecus eſt, ſi grã facta nõ motu ꝓprio: qa illa põt probari p teſtes per c. ſi motu proprio a ꝯrio ſenſu, de p̃b. li. 6. Dicit tñ ibi Pau. quẽ recitat ibi Do. ꝙ vbi p̃p̃ facit gratiã, ſuper qua mãdat fieri literas, nõ dr̃ gratia perfecta an̄ q̃ literæ ꝯficiant. Et utrũ ad eſſe & ſubſtãtiã gratiæ requirãtur literæ, an verò ſolũ ad ꝓbationem; vide quæ habentur & notant per Bal. in l. humanum, C. de leg. & per do. Feli. in rub. de conſtit.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio poteſt fieri per priuatã perſonam ex priuilegio eis ſucceſſo.*

2 *Capitulum non habet aliquam iuriſdictionẽ, ſed Epiſcopus: qui tamen debet ipſam explicare cum conſenſu capituli.*

Iuriſdictio poteſt acquiri ex conſuetudine.

3 *Index põt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio.*

4 *Actor põt fundare intentionẽ ſuã ſuper ex-*

ceptione aduerſarij.
5 *Fundare ſe quis poſſit ſup. qđ aliàs īpugnauit.*
6 *Sententia, quæ pronunciat ſe eſſe iudicē, eſt interlocutoria.*
7 *Procurator reuocatus ante certificationem reuocationis, quicquid agit, tenet.*
8 *Dominus ſi ratificauit geſta per falſum procuratorem, non poteſt ulterius contradicere.*
9 *Mandare videtur ille, qui patitur aliquē agere in cauſa ſua, & non contradicit.*
Appellatio uidetur facta noīe meo, ſi quis me præſente, & non contradicente appellauit.
10 *Procurator, an & quādo poſſit reuocari. 12.*
11 *Reſcriptū nullū aſſumit vigorē ſi iudex pronūtiauit validū, & ab hoc nō fuit appellatū.*
13 *Soluens procuratori reuocato, an liberetur.* 1
14 *Procurator habens ſpeciale mandatū, an poſſit literas impetrare.* a
Coniuncta perſona, non agit pro coniuncta in his, quæ requirunt ſpeciale mandatum.

C A P. X X X I I I.

EX parte Decani. 2
Legit̃ uariis modis, ſed ſm̃ lec.
magis cōmunē & literę ꝯuenié b
tē. h. d. Nō valet reſcriptū, qđ ꝓcu. reuocat⁹ & de hoc certificatus ex̃ iudiciū, impetrauit. Sec⁹ tñ ſi in iudicio, dūmō reuocatio ad notitiā aduerſarii, vł iudicis nō ꝑuenit. In prima ponit̃ facti narratio. In ſcđa iudicis inſtructio, ibi, *quia verò.* Vł ſic ſumma ſm̃ aliū intellectū ſatis notabilē. Quicqd ꝓcurator reuocat⁹, & de hoc cer 3
tificāt⁹ in iudicio facit in fauorē dñi, nō tenet, licet reuocatio ad notitiā iudicis, c
vł aduerſarii ñ ꝑuenerit: ſec⁹ ſi illud tēdit ad cōmodū aduerſarii. Caſus lr̃alis. Capitulū Laudunen̄. habebat indulgētiā à ſede Apo. vt forſitā poſſet excōicare quēcūq; ī eorū offenſam īcideret manifeſtā. occaſiōe hui⁹ indulgētiæ Decan⁹ & capitulū Laudunen̄. tulerūt ſniam excōicatiōis ī nobilē virū. I. ꝓp qđ orta fuit ꝯtrouerſia inter eos ſup ipſa ſnia, & qbuſdā aliis articulis. Vñ ꝓcuratores vtriuſq; ad ſedem Apo. acceſſerūt. & ſup ipſa ſnia & aliis articulis litē ſūt ꝯteſtati. Et qa de his ī ꝑ- 4
ſentia Papæ ñ poterat fieri plena fides; cōmiſit ꝑꝑ cām iudicib. ſine debito termīnādā: hoc adiecto ī cōmiſsiōe, vt ñ obſtarēt lr̃æ ꝑter aſſenſum partiū anteà īpetratæ. dict⁹ nobilis citat⁹ ꝓpoſuit, q̧ ꝑ lr̃as nō erat ꝓcedēdū ex eo, q̧ Gul. q lr̃as īpetrauerat, falſus extiterat ꝓcurator: qa añ im d
petrationē illarū mādatū ꝓcuratorium 5
fuerat reuocatū. vñ ꝑ tales lr̃as rñdere ñ e
tenebat̃. Ex aduerſo ex ꝑte capituli dicebat̃, q̧ ad Papā vel ad capitulū talis reuocatio ñ ꝑuenit iudices interlocuti ſunt ſe debere ꝓcedere ꝑ illas lr̃as. eādē petebat ꝓcurator capituli, vt iudices inſpicerent ꝑdictā indulgētiā. Procurator illi⁹ nobilis ex aduerſo rñdit, q̧ ꝑ lr̃as illas ꝓcedēdū nō erat, oſtēdēs illas poſterius īpetratas cōtinētes, vt ſi de partiū ꝓcedere vol ũ
tate, cām terminarēt eādē; aliòqn cām ſufficiēter inſtructā remitterēt ad ſedem Apo. Ex ꝑte capituli fuit allegatū illas literas ñ valere: qa īpetratæ fuerūt ꝑ eūdē Gul. poſt reuocatiōnē mādati. vñ lr̃æ nō valebāt. Iudices dubitauerūt, vtrū ꝑ primas, vł ſcđas lr̃as deberēt ꝓcedere. Conſultus ꝑꝑ rñdet, q̧ ſm̃ ſtatutū cōcilii lr̃æ apłicę īpetratæ ſine ſpāli mādato dñi, nō valēt; niſi eſſet de illis pſonis, à qb. ñ exigit̃ de iure mādatū. vñ mādat, q̧ ſi reuocatio mādati ad ꝓcuratorē illius nobilis ꝑuenit: ꝓcedāt in negō iuxta cōtinentiam priorū literarū, ñ obſtātib. poſterioribus: qa multominus valēt lr̃æ, q̄ impetrāt̃ ab illo, à quo reuocatū eſt mādatū, q̄ ſi nullū mādatū habuiſſet. Ber. † No. primò iſtā gl. 1. q̧ priuatæ pſonæ a ꝑt cōcedi priuilegiū excōicādi ſuos manifeſtos malefactores. Similis idulgētia hr̃ ī c. ex pte. ī. de verb. ſi. vbi plenè de effectu huius īdulgētiæ; & vide qđ no. Inn. ī c. venerabili, d ceſſi. vide tex. ī d. c. dilecto, de ſen. excō. li. 6. vbi no. verū habēs alś iuriſdictionē, poſſit in facto ꝓprio ſniam excōicatiōis fulminare. No. ſcđo ex hoc, & ex tex. q̧ capitulū etiā eccleſiæ cathedralis ñ hēt de iure cōi b ꝑtātē excōicādi, nec ēt iterdicēdi, vt ī c. ꝗuit, ī. de his, q̄ fi. à ma. par. c. Nā iuriſdictio de iure cōi eſt penes Epm̄, licet cā debeat explicare cū cōſ. capituli, vt in c. 3. de cōſue. li. 6. & 15. qō. 7. Eps, & ī c. nouit, & c. q̄to, de his q̄ fi. à Præla. tñ ex ſpāli cōſuetudine ꝑt capitulū acqrere iuriſdictionē; ſic itellige. c. irrefrabili. §. cęterū, đ oſſic. ordina. † No. tertiò & tene mēti, q̧ ēt vbi cōtēdit̃ de oīmodo defectu iuriſdōnis, e ꝑt iudex cognoſcere & ꝓnūtiare, an ſua ſit iuriſdictio; & hoc multū bñ ꝓbat̃ hic. Nā ſi exceptio iſtius ex toto fuiſſet vera, iſti iudices deleg. nullā hūiſſēt iuriſdōne ꝯ iſtū nobilē. Et tñ potuerūt iſti iudices de hac exceptiōe cognoſcere: & ſup ea pronūtiare: & ꝑ hoc multū limitat̃ & extēdit̃. c. ſup lr̃is. ſ. e. vt nō ſolū iudex cognoſcat, qñ iuriſdictio eſt elidibilis ꝑ exceptionē, ſed ēt qñ opponit̃ nullā cōpetere; & ñ tradas iſtū tex. in hoc oblimōi, & facit qđ ī. dicā ſup gl. † No. 4. q̧ ſup exceptiōe aduerſarii, ꝑt actor fundare intētionē ſuā, qñ fundat ſe ñ ſup incluſo in ipſa exceptiōe. Nā vt hic vides, nobilis iſte excipiēdo ꝓpoſuit ſe reuocaſſe illū ꝓcuratorē; & tñ ſup hac cōfeſſiōe ꝑ modū exceptiōis facta fundauit capitulū ītētionem ſuā ꝯ ſcđas lr̃as. Et hūc tex. no. ad hoc alleg. text. in c. cū venerabilis, d de exce. vbi pleniſſimè examino iſtū articulū. † Not. 5. q̧ qs ꝑt ſe fundare ſup eo, qđ īpugnat e quādo ad aliū effectū impugnat, q̄ reſpectu illi⁹, ſup quo ſe fundat. Qđ intellige, qñ nō impugnat ipſm̄ factū, ſed ſolennitatem facti; qđ eſt notādū. Et ꝓbat̃ hoc ex eo, qa capitulū īpugnabat illā reuocationē ꝓcuratoris reſpectu validitatis priorū literarū, & fundat ſe ſup ea ad inualidādas ſcđas literas. Pro hoc facit optimè iſte tex. ad hoc, qđ not. Bart. in l. nō vtiq;

ZACHARIAS.
a Priuatæ perſonæ. Adde pro iſto dicto Spe. in ti. de leg. §. nunc tractemus, ver. ſed nunquid, & ibi Io. An. in addi. ad ipſum, Anto. de Butri ca. nobis, in pe. co. de iure pa. Pet. de Anchar. in cle. literas, de præben. & Archi. in ſum. 25. diſt.
b Non habet de iure communi. Vide hic Fel. & Imo. quod intellige, nō vacāte ſede, alias ſic, ꝑ c. cum olim, de maio. & obed. facit etiā in ſimili glo. in c. præterea hoc. in ver. Ducibus. 32. diſtin. & in e. bene quidem in uer. Romanum pontificem. 96. diſt. & in c. Mēnā 2. quæſtio. v. quæ dicit, q̧ Papa pōt cōcedere laico ius excōicādi & interdicendi & ſuſpendendi clericos. & no. Innocen. in capitul. eccleſia, in 3. colum. de conſti. allegando gl. in d. capitu. bene quidem. quā etiam ſequitur Petr. de Monte, in tractatu de poteſtate Papæ & concilij, in 19. colum. & Ana. in capitu. ſicut in uno, in 1. colum. de hæreti. & Domi. in §. ad hæc. in 4. columna. 32. diſt. & gl. in c. r. in gl. 3. 94. diſtinct. & vide iſtum in cap. ab excommunicato, in 1. col. ī. eo. titu. Faciunt quæ habentur per glo. & docto. in ca. decernimus, de iudi. Et an laicus, qui non eſt in ſacris, poſsit abſoluere ab excommuni. vide gl. 1. & do in c. canonica, in ver. presbyter, de ſenten. excom. & Archidia. in d. c. bñ quidē, & Imol. in c. ab excōmunicato, in antepenule. col. in verſi. an aūt iſti executores. ī. eo. titu.
Adde, ut per Romanum conſilio, 366.
c De omnimodo defectu iuriſdictionis. Adde Mod. in c. ſuper literis, ſ. eo. in §. fal.
d Cum venerabilis. vide ibi moderno.
e Super eo: quod impugnat. Vide Moder. ſ. eodem, capitulum. vbi dederunt plures fallentias ad regulam, ex eo, de regulis iuris, in 6. ubi in §. fallen. fecerunt mentionem de iſto text. & de dictis doct. hic.
Adde quando quis poſsit ſe iuuare ex eo, quod impugnat, Roman. conſilio. 346.
f Eſt interlocutoria. Vide Modera in rubrica, de re iudica. & in cap. ſignificantibus, & ibi per do. modernos & alios moder. de offi. deleg. & do. poſt glo. in auth. habita, C. ne fil. pro patre.
Adde, quod licet talis ſit ſententia interlocutoria habens vim diffinitiuæ; tamen eſt differētia: quia lata a delegato, nō poteſt reuocari, ſed ab ordinario ſic, per c. ſignificantibus, de offi. delega. & ita tenet Romanus conſilio. 357.
ZACHARIAS.
Adde quod a tali ſententia tanquàm vim diffinitiuæ habente, poteſt appellari. Ita no. glo. ſing. in authen. habita. C. ne fi. pro pat. quam ſingularizat Lud. Roma. ſingu. 129. incipien. ſi iudex. & ibi an poſsit reuocari, cui adde Felin. in capitul. legebatur, in principio, de maiori. & obed. & in cap. cum ceſſante, & ibi aſtum de appellat.
ANT. FRANC.
Circa hoc de reuocatione interlocutoriæ, dicas, quod regulariter poteſt reuocari ꝑ iudicem: qui eam tulit, dummodò procedat ante diffi-

6 ff. d excep. †No. 6. ibi: *interlocutoria*, q ſnia qua qs ꝓnũtiat ſe iudicẽ cõʒeſt interlocutoria, non diffinitiua: hẽt tñ uim diffiniti f ue; adeò, q ẽt de iure ciuili ṗt appellari, de quo eſt gl. no. in aut. habita, C. ne fil. ꝓ pa. Et no. ex tex. practicã ꝓnũciãdi, cũ re- 7 uocat in dubiũ de ualiditate lrarũ. †Not. ibi: *ſi reuocatus mandat* &c. iũcta gl. q eqd agit ꝓcurator reuocat' añ certificationẽ reuocationis, ẽt in fauorẽ dñi, tenet: ita, 8 q aduerſarius nõ ṗt allegare illã reuocationẽ in ꝑiudiciũ reuocãtis. Et in hoc habeo iſtũ tex. ꝓ notabili, & hoc idẽ uoluit gl. hic & Inn. In gl. 2. no. & ex tex. q in eodẽ iudicio, & eodẽ libello ṗt agi ꝯ eundẽ a ſu ꝑ pluribus articulis. a Ad idẽ c. cũ dilectus, de cã poſ. & ꝓpric. c. dilectus j. de cape. mo. & ibi gl. 3. alleg. multas cõcor. In gl. 3. in fi. intellige ſm Cõp. q illæ ſcdæ lrę fuerũt impetratæ de cõſenſu ꝓcuratorũ utriuſq; partis. Vel forte faciebant mẽtionẽ de priorib' lris in cl'a ibi inſerta; in hoc tñ non eſt uis. † In gl. in uerbo: b *falſus procurator*. b Not. iſtã gl. iũcto tex. q ſolet freqnẽter allegari: & dicit Inn. q ſi c dñs tacitẽ, uel expſſè ratificat geſta c per ꝓcuratorẽ falſum, nõ ṗt vlteri' ꝯdicere, l. 3. §. falſus, ff. rẽ rat. hab. & i l. licet, ff. de iu 9 di. †Et ex hoc infert Inn. ad unũ d notabile dictũ, qđ quotidiè allegaſ; q ſi qs e ſcit aliquẽ ſe gerere ꝑ ꝓc. ſuo in iudicio, & ñ ꝯdicit, facit ſibi ꝑiudiciũ. Vnde ex illa taciturnitate uſ ille rẽ gerere ex uoluntate ſua, q̃ ſi uelit, q uideaſ ſibi dare mãdatũ; f uel ꝓſumẽdũ eſt eũ hẽre mãdatũ. Sic duo. mod. ṗt intelligi dictũ Inn. alleg. ad hoc l. ſæpe, ff. de re iu. Idẽ uſ ſentire. Inn. in c. cũ in iure, de off. del. & in c. in nr̃a, de ꝓc. ſequiſ Archi. in c. qui ad agẽdũ, de ꝓc. li. 6. & do. de Ro. deci. 467. aliàs. 462. & ſeq. Vbi ꝑ hoc dictũ Inn. dicũt, q ſi qs appel g lat ꝓ me pñte, & nõ ꝯdicẽte, ꝑ ualet appellõ, & ꝓceſſus inde factus. Idẽ dñt, ſi ꝓcurator patiſ aliquẽ ſe gerere ꝓ ſuo ſubſtituto, & non ꝯdicit. Sed Bar. in d. l. ſepe, & Cyn. in l. ſi pecuniã, C. de nego. geſt. tenẽt oppoſ. Moueſ Bar. Ex quo. n. iſte agit ad cõmodũ meũ, qđ finis declarauit, cũ ſuccubuerit in cauſa, nõ videor cõſentire, ſed potius ꝯdicere; & ſic nõ ob. tex. in d. l. ſæpe. Sed certè iſta nõ eſt bona rñſio: qa à principio agẽdo ñ apparet, q inutiliter & ad meũ dãnũ agat, cum potuiſſet obtinere; & ſufficit cãm utiliter eẽ ceptã, quãuis ꝯrius effectus ſequaſ, ut in l. ſed an ultro, ff. de nego. geſt. & qđ legi. & no. in c. cũ ꝓ cauſa. j. de ꝓcu. Itẽ ſi diceremus oppoſitũ, nunq̃ uel rarò ꝯpeteret actio neg. geſt. cũ à principio ſit dubiũ de euẽtu læto, uel aduerſo. Et ſic poſſet reſpõderi ad theoricã Inn. poſitã in c. in Geneſi, de ele. quam ſequitur gloſſ. in regula, is qui ta-

ſinitiuã, vt in l. q ꝓ tutſit, ff. de re. iud. & in l. poſt ſniam, & ibi ꝑ Bal. C. de ſent. & interl. om. iu. & per Bal. in l. fi. C. ſi minor ſe maio. di. & no. do. in l. dicere, ff. de arb. & ꝑ Lanſ. Ori. in repe. c qm̃ ꝯ, in ver. ſnia, de ꝓba. Adde tñ q interlocutoria mandata executioni non põt reuocari, niſi cum cauſæ cognitione; ita no. Io. de Imo. in c. cũ ceſſante, in 5. col. de appel. & ibi ꝑ Phil. Fran. in 9. limi. de quo etiã vide Inno. in c. ſacro, de ſent. exc. vbi plures limitationes & declarationes, & extenſiones ponit ad iſtam regulã. & vide Bar. in l. 1. C. ſent. reſcin. non poſ. & qđ hic dr̃ d deleg. nõ qđ non põt reuocare ſuã iterlocutoriã; dicas illud eſſe verũ, niſi eſſet ab illa appellatum, vt ſingulariter voluit Bal. in l. ſi ꝑ ſes, C. quo & qñ iudex. ꝑ text. in c. dilectus, el iiij. de ꝑben. & per Rom. in ſuis ſin. in ver. ſnia qua quis. Et qñ ſnia interlocutoria dicatur habere vim diffinitiuæ, vide tex. ſin. iuncta gl. in l. in tra utile, ff. de mino. quã Bal. dixit ſingularẽ in l. a. C. qn ꝓuoc. nõ eſt neceſſ. vbi habeſ, q qñ ſnia eſt lata ſuper vno articulo ſubſtantiali quoad negocium principale, dr̃ habere vim diffinitiuæ; ad quod vide gl. in cle. fi. de ap. & in cle. 1. de cauſa poſſ. & proprie. Et vide Alex. de Imol. in l. 5. in 2. col. ff. de verb. obl.

falſum ꝓcuratorẽ in conſiſtorio Principis nõ poſſunt ratificari, niſi ad ꝑiudiciũ dñi. & vide ẽt q̃ hãr per doct. moder. in l. qui proprio, in §. ꝓcurator, vt in cæteris, & in l. ꝓcurator, cui gñaliter libera, ff. d ꝓc. & vide ẽt no. ꝑ doct. in l. iter quus in §. q alieno, ff. d dã. inſe. Expreſſè ratificat geſta. Vide mod. in c. cãm q̃ el j. ad fi. de iud. poſt. iſtũ & do. meum, & in c. fi. de re iu. & no. in d. l. licet, & in l. pompo. §. rati, ff. de procu. & per Bald. in l. Iulia. ff. q ſatiſd. cogã. & Do. in c. nonnulli, ĩ. eo. Et an ſufficiat ratificatio poſt tẽpus datũ ad acceptandum, videtur q non per id, quod no. Bar. in l. bonorum, ff. rem ra. ha. & dicitur in ſummario deciſionũ Rotę. 13. in nouis in tit. de conceſ. præb. quod intellige, niſi ratificatio tendat ad præiudiciũ ſolius ratificãtis: quia tũc põt ratificare qñcunq; vt per Arc. in cap. vt circa, de ele. in 6. & ꝑ l. Põponius, la 13. & qđ not. ibi Bart. ff. de nego. geſt. Et adde iſtũ conſi. 102. incip. Ieſu Chriſti, &c. circa primum dubium, in 2. col. ZACHARIAS. Adde tu in quib. nec tacita, nec expreſſa ratificatio falſi procuratoris geſta confirmat, per Ro. ſing. 682. incip. tu audiuiſti. l. ſi tutor. vbi ponit. 3. fall. niſi iudex pronunciaſſet talem non eſſe procuratorem, aut mandatũ nõ habere: vel niſi ſtatuto caueretur, quẽ non habentem mandatum non admitti: vel niſi illegitimus procurator, de cuius dubitabatur mandato, admiſſus fuiſſet cum cautione rati, iuncta proteſtatione, q ſi apparuerit ipſum mandato non carere, geſta per eum poſſent haberi rata. Addit dom. Felin. in c. cauſam, col. fi. alleg. 9. rationes tamen approbando, in tit. de iudi.

a Super pluribus arti. Adde Alex. plenè in l. idem. in principio, ff. de iuriſdic. omnium iud. & plenius in l. edita, in quinta col. C. de eden. & per Roma. in l. 1. §. item ſi in facto, in 3. col. ff. de verbor. obligat. cum concor.

Adde Roma. conſil. 365.

b Falſus procurator. Adde Bal. in l. falſus, in 1. no. C. de fur. & Alex. in l. licet, circa prin. C. de ꝓc. & ꝑ Bertach. in ver. ꝓcurator falſus. Quibus adde, q qui habet mandatũ gñale & facit actũ requirentẽ ſpãle, dicitur fuiſſe falſus procurator ſm Bal. in c. nonnulli, in 1. col. ſ. eo. Adde quis dicatur falſus procurator, Io. de Ana. conſi. 116. & 104. ANT. FRAN. Circa hoc de falſo ꝓcu dicas, q falſus ꝓcurator dr̃ tripliciter, ꝓprie. i. propriiſſimè, & impropriè, vt Spe. in ti. de te. in §. j. vltra. Bal hic alle. in l. falſus, in 1. col. C. de fur. Et adde, q ꝓcurator falſus exigens tenetur ad duplã cond. furtiua, vt ꝑ Bal. in d. l. falſus. Itẽ ẽt tenetur de falſo, vt per gl. in l. ſi pupilli, in §. pe. & ibi per Bart. ff. de neg. geſto. Imo. gl. & Bar. in l. ſi procuratori, in 3. col. de condi. ob. cau. ff. tenetur etiam de furto, non tñ dr̃ cõmittere furtum manifeſtũ, vt in c. iniuria, in 3. col. per Bal. in ver. quæro, an falſus. in tit. de pa. iur. fir. & idẽ Bal. in l. falſus, in 1. op. C. de fur. vbi ẽt dicit, q tenetur condi. inde. per l. creditoris, C. de cõd. inde. Et adde, q factũ per falſum ꝓcuratorẽ, ṗt tacitè & expreſſè ratificari ꝑ dñm vt per dom. de Ro. in deci 433. q̃ inci. ſi habẽs. & in deci. 459. inci. fuit dubitatũ, & deci. 460. incipien. per prædicta, in nou. Et cõis eſt opin. doc. in l. ſi tutor, C. in q b. cau. in integ. reſt. non eſt neceſ. vbi omnino vide ꝑ Bart. in 2. oppo. & in l. licet, ff. de iu. & in l. licet, C. de procu. & l. ſi procuratori falſo, in prin. de condi. ob. cau. qđ eſt verũ, niſi iudex pronuntiaſſet procuratorẽ nõ habere legitimũ mandatũ, ſm Bar. in auth. ei, qui in 1. col. C. de temp. app. & voluit idem Bal. in d. l. licet, C. de iudi. quia tunc factũ per talẽ procuratorẽ, nõ poſſet ratificari ꝑ dñm; & multos alios caſus, in q bus geſta per falſum ꝓcuratorem non põt ratificari à dño, q̃uis ſint geſta nomine ſuo; vide per Bal. in l. ſi vxorẽ, in 2. col. C. de cond. inſer. & in d. l. falſus, in 13. col. & vide Inn. in c. ex parte Decani, de reſcrip. vbi dixit, quod geſta ꝑ

d Infert Inn. ad vnũ. Adde Ale. examinantem ipſum dictũ Inn. in repe. l. ſæpe, in 1. col. cum 10. ſeq. ff. de re iud. pro quo dicto facit gl. in c. tantis Daniel, in gl. fi. ibi, vel dic. 81. diſt. & Bu. in c. poſt ceſſionem, in antepenult. colum. de proba. & in c. inter dilectos, in eadem col. de fi. inſtru. & in c. cum in iure, in 9. col. in ver. no. iſtud dictum, de offic. delegat. & Alexand. vbi. ſ. in 5. ſaluatione, & Rotam in titu. de procur. 49. & ſeq. in nouis.

e SEB. SAPIA. Quòd ſi quis. Vide do. Abb. in conſi. 7. in 2. vol. vbi tenet ꝯ Inn. Idem tenet Ro. in conſi. 170. ſciebat Romanus, & Pau. de Caſt. in l. ſi tutor, C. in quib. cau. in inte. reſt. nõ eſt nec. & reſpondet ad illam regulam, quæ habet, q in his quæ poſſunt eſſe præiudicialia, tacens non uidetur conſentire.

f Dare mandatũ. Adde Rom. conſi. 170. latiſſimè. An. Sicu. conſ. 37.

g Pręſente & non cõtradicente. Adde in ſimili Rotã de proc. deci. 13. in anti. q ſi quis cõſtituit procuratorẽ pro ſe & alijs ꝑſentibus nõ ꝯdicentibus, valet procuratoris cõſtitutio. & vide Rotam deci. 417. Itẽ, ſi habes, in ti. de conceſ. ꝑb. 13. in nouis. facit bon. tex. in clemẽ. 2. de procu. & ibi Imo. tex. ſingula. in l. cum oſtendimus. §. fi. ff. de fideiuſſ. tuto. ſing. ſm R. & alios in l. 1. in prin. ff. de verb. oblig. & per iſtum in c. non iniuſtè. j. de procu. & bon. tex. in l. ſi filius, le 3. & ibi Angel. ſignat pro literis cambij, ff. ad Macedo. Bart. in l. quo enim, ff. rem ra. habe. & in l. Titius Seio, ff. de conſtituta pecun. facit quod voluit Matthæus de Mateſ. in not. 24. incip. notabilem modum, & quod legitur & not. in l. cum tabernam. §. idem quæſijt, ff. de pign. & in l. pub. §. fi. ff. depoſi. & quod voluit Bal. poſt Iac. de Aret. in l. 1. C. ſi cer. pet. & in l. ſi ex cautione, in 4. q. C. de non numer. pec. & per iſtum in c. non iniuſtè, in 3. col. j. de procu.

SER. SAPIAN.
a In amico. Hanc opi. q amicus pt agere ſine mandato, latè cõprobat d. Iaſ. in l. exigendis, col. 2. C. de pcu. & quid operetur talis amicitia ponit And. Sicu. in repet. l. cũ acutiſsimi, C. de fidei com. vbi tenet, q diſpoſitio illius l. pcedat in amico deuincto magna amicitia: de quo latè per do. Bar. Soci. in repe. l. cum auus, col. 4. ff. de cõd & dem.
b Prohibere. Vide gl. & doc. in c. nõne, de præſump.

ZACHARIAS.
c Poſsit reuocari. Adde tu. Barto. & Alex. in l. filius, & ſeq. ff. de pcur. & gloſ. Bart. Gul. de Cu. in l. procuratoribus, C. eod. Car. in clem. 1. in fi. eo. ti. Tu vide latius per Ro. ſin. incip. tu ſcis q procurator.
d Pronũtiauit validum. Adde Rom. conſil. 3[8]4.

cet, d reg. iu. li. 6. vbi dr̃, q ſi agit̃ de re ɔcu
piſcibili & honorabili, tacẽs hr̃ p cõſẽtiẽ
te, vt in l. q patit̃, ff. mãdati. Si verò agit̃ d
re onerosa, ſeu dãnoſa, tũc tacẽs hr̃ p ɔ̃di
cẽte. Nã iudicio meo hoc cõmittit̃ iudi-
cis arbitrio. Tertiũ mẽbrũ, cũ à principio
t pe geſtionis nõ erat certũ, an ſequeret̃ ef
fectus dãnoſus, vel ɔcupiſcibilis: vñ cũ poſ
ſet ſe hr̃e ad lucrũ & dãnũ, maximè qñ in
choatio ẽ vtiliter facta; tũc ſum⁹ ex̃ theo
ricã Inn. & rõnẽ Bar. Et q̃q̃ d. Ant. hic vi-
deat̃ ſeq Bar. dicẽdo, q vbi certitudinali-
ter agit̃ de fauore meo, tũc bñ videor dar̃
mãdatũ: ſed vbi agit̃ de dãno, vel pt tẽde
re ad dãnũ, nõ videor dare mandatũ. Hoc
dictũ nullibi pbat̃, ex quo, vt dixi, pt ſeq
idẽ cõmodũ. Nã agens p alio prima fron
te vr̃ agere ad vtilitatẽ illius. Patet ex eo,
qa ius admittit cõiunctã pſonã ad agen-
dũ ſine mandato; quã tñ non admittit ɔ̃
expreſſam voluntatẽ dñi, vt in l. Põponi⁹
in fi. de neg. geſt. Si. n. initiũ agendi eſſet
dãnoſum abſenti, non admitteret ius iſtũ
ad agẽdũ: quia tacitè vr̃ dñs cõtradicere.
Et q̃q̃ Cy. in d. l. ſi pecuniã, dicat, q in cõ
a iuncta perſona, vel amico a dñs vr̃ dare
mandatũ rõne coniunctionis, vel amici-
tiæ, ar. in l. ſi ſeruus cõis, ff. de do. inter vi.
& vxo. Tñ ego, dr̃ia inter has pſonas nõ
habita, in pppoſito diſtinguerẽ ſm ea, quę
plenè dixi in c. nonne, de pſum. Et diſtin-
gue ſic, q aut iſte q gerit ſe pro pcurato-
re, tẽdit ad obligandũ perſonã dñi; & dñs
ſciens & patiens non vr̃ cõſentire, vt in l.
filiusfa. §. inuitus, ff. de proc. Vbi dr̃, q ſi
quis conſtituit me procuratorẽ pſentẽ &
tacentẽ, non videor conſentire. Aut tẽdit
iſte certitudinaliter in fauorẽ dñi; & vr̃
dominus conſentire, & dare mandatum,
vt eſt tex. no. in d. l. qui patit̃. Aut tendit,
ſeu tẽdere pt in graue pjudiciũ; & tũc aut
b eſt caſus, in quo pt dñs phibere,[b] & nõ
prohibẽdo vr̃ conſentire: ſecus ſi de facto
phibere nõ poſſet. Ad hoc, qđ legitur &
notat̃ in l. Caius, ff. de pignoratitia actio
ne, & in l. fideiuſſor. §. pater, ff. de pignor.
& quod nota. in l. rẽ alienã, ff. de ɔ̃he. em.
per Dyn. in regula, is qui tacet, de reg. iu.
lib. 6. & per Bar. in l. q dotis, ff. ſol. matri.
10† In gl. in verbo: *propter ſuſpicionem*, ibi: *& ante lit. conteſta.* de hoc an & qñ pcurator
c poſſit reuocari,[c] vide tex. cũ gl. in c. 2. de
proc. li. 6. In ea. gl. ibi: *quare ergo non reuocatur?* Hæc gl. vſq; ad fi. inſtat circa intel
lectũ. c. quare primę lr̃ę valuerunt, & ſcđę
non, cũ ambæ fuerunt impetratæ ab eodẽ
pcuratore reuocato: nõ tñ gl. clarè loqui
ar; vr̃ tñ habuiſſe bonũ intellm̃; & clari⁹
loquunt̃ doctores, vt dicamus, q primæ li
teræ fuerũt impetratæ in iudicio. Ideò va
luerũt, ex quo notitia reuocationis nõ p-
uenit ad iudicẽ, vel aduerſariũ. Nã hęc eſt
regula in mã reuocationis reſpectu eorũ,
q̃ aguntur in iudicio, vt pbatur in c. man
dato, de pcu. vbi de hoc. Sed ſecundæ lr̃æ
fuerunt impetratæ ex̃ iudiciũ. ideò ſatis
fuit ad earũ nullitatem ipſum procurato
rẽ fuiſſe de reuocatione certioratũ: quaſi
velit gl. q in extraiudicialib. nõ ſit neceſſe reuocationẽ pcu
ratoris ad alios puenire, ſed ſatis eſt pcuratorẽ certioratũ
fore. Non tñ doc. aperiunt, quare primæ lr̃æ dicant̃ iudicia-
les, & nõ ſecundæ. do. Ant. dicit hãc lec. cõem ſibi nunq̃ pla
cuiſſe: qa non videt in hoc diuerſitatẽ inter iudicialia & ex̃
iudicialia: qa ẽt in ex̃iudicialibus debet aduerſarius certifi-
cari de reuocatiõe pcuratoris, cũ poſſit decipi, ſicut in iudi
cio: Itẽ ſm eum ẽt ſcđæ lr̃æ vĩr iudiciales, cũ fuerunt impe-
tratæ lite pendente. Sed pace ipſius ſalua lect. communis eſt
veriſſima, & dictũ ſuum poſſet ſaluari certo caſu; ſed nõ in
terminis literæ. Vñ declarãdo hãc lec. cõem dico, q primæ
literæ dñr iudiciales: qa fuerũt impetratæ ĩ iudicio: qa cã
pẽdente coram pp pcuratores vtriuſq; partis, cùm de meri
tis cauſæ nõ poſſet in curia liquere, impetrauerũt trãſlatio-
nẽ iudicis; & ſic obtinuerũt cõmitti cãm in partib. Et ſic o-
portebat, vt notitia iſtius reuocatiõis puenitet ad aduerſa-
riũ, vl ad iudicẽ. Aliàs poſſet aduerſari⁹ deludi. Sed ſcđæ li
teræ fuerũt impetratæ ex̃ iudiciũ: qa poſt primas, p quas ne
gotiũ erat cõmiſſum in partib. & ipſe ſolus pcurator reuo-
catus eas impetrauit. Vñ ñ ſequit̃, fuerũt impetratæ lite pẽ-
dẽte; ergo in iudicio, cùm multa fiãt ex̃ iudiciũ lite pẽdẽte.
Nec obſt. q dicit. d. Ant. ẽt in ex̃iudicialib. aduerſariũ fore
certiorãdũ đ reuocatiõe pcuratoris: qa illud nõ eſt vſque-
quaq; verũ. nõ. n. pcedit, cũ pcurator nõ deſtinat̃ ad certã
pſonã. nam in iſta ſcđa impetratione procurator nihil age
bat cũ parte, ſed p ſe in fauorẽ domini. Vñ ſatis erat ad nul
litatẽ actus ipſum pcuratorem fuiſſe certioratũ, ut eſt tex. in
cle. unica, de renunt. Sed ubi pcurator deſtinaret̃ ad ɔ̃hẽdũ
cum certa pſona, tunc fateor, q de reuocatione eſt illa pſo
na certiorãda, ut in l. ſi fideiuſſor, ff. man. Sequit̃ hic Io. An.
poſt Nico. Mat. & j̃. latius dicã. Et in hoc caſu pñt uerificari
dictũ do. Ant. ut nõ ſit differentia in hoc inter iudicialia &
ex̃iudicialia. Par. n. eſt rõ in utriſq;. Nã ideo, ut arbitror ĩ iu
dicialibus dẽt notitia reuocationis puenire ad aduerſariũ,
uel ad iudicẽ, q tenet locũ aduerſarii: qa in iudicio quaſi ɔ̃-
himus, l. 3. §. idẽ ſcribit, ff. de pec. Ex quo pcurator fuit deſti
natus ad q̃ſi ɔ̃hendũ cũ certa pſona, dẽt illa talis pſona cer
tiorari, đ reuocatiõe, ne deludat̃ ad libitũ aduerſarii. Et idẽ
ẽſt in ex̃iudicialib⁹ eadẽ rõne, cũ pcurator mittit̃ ad certã
pſonã: & nota bñ hãc rõnẽ. Et p hoc hẽs clarũ & defenſatũ
primũ intellm̃ iſtius capl̃i. Scđò principaliter pt tex. intel-
ligi, q vtraq; lr̃æ fuerũt iudiciales. & iõ tenuerũt primæ &
ñ ſ. đ æ: qa primæ tẽdebãt in fauorẽ aduerſarii, q ignorabat
reuocationẽ pcuratoris aduerſarii; & iõ ĩpetratio ñ tenuit,
vt ĩ c. mãdato. j̃. de pcu. Sed ſcđæ lr̃æ ɔcernebãt fauorẽ iſti⁹
nobilis, q reuocauit pcuratorẽ ſuũ. vñ ignorãtia capl̃i pro
deſt cap. ĩo ignorãti, & ñ iſti nobili ſciẽti, ar. in c. cũ vniuer-
ſorũ, de rer. pmu. & ĩ regula, cũ q. de re. iu. li. 6. Et iſte eſt no.
ĩtellect⁹ limitãs multũ. c. mãdato, pal. & ſm hũc ĩtellm̃, quẽ
ſenſerũt Ho. & Cop. ſũmaui ſcđo loco; & tene cũ mẽti. Ter-
ti⁹ eſt intellect⁹ pricipalis, q ambę lr̃ę fuerũt ex̃iudiciales; &
tũc rõ diuerſitatis ĩter primas & ſcđas lr̃as eſt: qa p primis
iudices pnuntiauerũt, à quorũ pnũtiatiõe nõ fuit appella
tũ: & ſic ſñia trãſiuit ĩ rẽ iudicatã. ſed ɔ̃ ſcđas lr̃as fuit exce-
ptũ, & iudicatũ. Et hunc intellm̃ aliquaten⁹ ſenſit iſta gl. in
eo, q põderat, q nõ fuit appellatũ. ſed apti⁹ hoc tenet Gul.
Naſo dicẽs, vtrũq; reſcriptũ ñ valuiſſe: ſed primũ aſſũpſiſſe
vigorẽ ex iudicis pnũtiatiõe. Et no. iſtũ intellm̃. nã neſcio
11 alibi ita expſſũ. † Nũc ĩferi ex eo clariſsime, q reſcriptũ nul
lũ aſſumit vigorẽ, ſi orta ɔ̃tẽtiõe ſup nullitate, iudex pnun
d tiauit validũ,[d] & ñ appellat̃. Et ſic pbat ea, q̃ not. p Lap. ĩ c.
1. j̃. e. li. 6. & ea, q̃ dixi ĩ c. ſup lr̃is. ſ. e. Intellige tñ, qñ reſcri-
ptũ ñ fuerat falſũ; hoc dico p ea, q̃ dixi poſt Inn. in d. c. ſup
lr̃is. Itẽ ſeqñdo pdictũ intellm̃, q ambæ lr̃æ fuerint ex̃iudi-
ciales, do quartũ & nouũ ĩtellm̃ ad iſtũ tex. q primũ reſcri-
ptũ iõ valuit: qa pcurator reuocatus illud impetrauit, cùm
pcurator aduerſę ptis ignoraret ŕuocationẽ. Cùm. n. ille p
curator fuerit deſtinat⁹ ad pmouẽdũ iſtã cãm cũ c. & incœ
perat

a Qualiter ſit reuocandus. Adde tu pulchrè Io. de Ana. conſ. 23. vbi ponit duas limitationes notabiles hic per alios non telatas, & ibi ponit, an valeat præſentatio reſcripti facta procuratore reuocato.

b Inſtitor. Adde Imo. in cle. 1. in 8. col. ver. ſi verò ſi fuit expreſſa, de renū. & Bar. in l. qui hominē. §. ſi Titiū, ff. de ſol. & Bal. in d. §. proſcribere.

SEB. SAPIA.

c Pro reuocato. Vide pulchrū cōſi. Alex. in cōſ. 44. aliàs 183. col. 2. in 2. vol. vbi principaliter tractat, quō poſsit intenta ſi aſſitoria: & ponit quinq;, quę requirunt ad hoc, vt cōpetat ꝯ dīm ꝓ mutuo facto in pſonā inſtitoris.

d Inſtitor. Adde qs dicet inſtitor, Abbatē conſ. 16. ZACHARIAS. Adde tu melius ꝑ Bar. in l. 1. & l. in inſtitor, ff. de inſtit. Et dic, q̄ dr̄ ille, q prępoinitur negotiationi vniuerſæ ſi quilariæ, et certi loci nō deſignati, vt ꝑ eūdē in l. ſi inſtitorem, ff. ſi cert. pet. & in rub. C. d cōſt. pe. co. ꝗ Bal. in l. mādatū, co. ſ. C. mandati, & Alex. in l. 1. ff. de inſtito. & cōſ. 44. in prin. volu. 2.

e Procurator ſimplex. Adde gloſſ. mag. in ſi. c. nec iſlud 30. q. 5. gl. magiſtrali in c. tibi dn̄o, in gl. c. poſt prin. 61. diſt. Inn. Io. An. Bu. & Imo. in c. qdā. ſ. de renun. & quid in maleficijs, vide Bar. poſt Gul. de Cu. in l. ſi pecuniam §. ſi ſeruum, ff. de cōd. ob cau. gl. in c. mulieres, in gl. ſi. circa mediū, de ſent. excō. & ibi doc. cōtra Inn. gl. ordi. in c. cum quis in ver. mandato, de ſent. excom. li. 6. & ibi Domi. Sali. in l. non ideò minus, in 7. col. ver. quæro quartò, C. de accu. & Ang. in l. 1. C. de Nili aggeribus non rumpen. Albe. in l. 1. in pe. colum. ff. de offi. procu. Cæſaris, & in trac. malefi. in verſi. Sempronium mandatorem, fo. 9.

f Si nō eſt certificatus. Fallit in caſu c. ſi. §. ſi. da procur. In quo tex. amplia quinque modis, de quibus hic per Moder. Itē fallit etiā, qñ eſt actus, qui non pōt ſortiri effectum citra conſenſum domini, ſicut eſt trāſlatio dominij, q tunc ꝑ ꝓcuratorē reuocatū nō transfertur dñium, licet reuocationē ignorauerit. Ita no. gl. magna, ad ſi. in cle. 1. de renū. & ponit Pau. de Ca. in l. eius qui in prouinciæ, in 6. col. ver. interdū mando tibi aliquid, ff. ſi cer. pet. & Imo. in d. cle. 1. in 6. col. & Bal. in l. ſi ꝓcuratorē, in vlt. col. ff. man. & Imo. in c. mādato, in 5. col. ſ. eo. licet Sali. aliter voluerit in l. mandatū, C. man. in 16. col. ver. quo ſcdō. ſol. vt ibi ꝑ eū in pe. col. ver. aut qrit ꝺ liberalitate. fallit hoc in caſu cle. 1. de renū. quā amplie, & limita vt hic ꝑ Mode. fallit et hoc fauore liberationis ꝑ glo. magnā añ ſi. in d. cle. 1. Et ſentit iſte paulò inferi⁹ i ver. q ſoluens ꝓcuratori reuocato liberanē. Fallit et hoc, vbi ſolūm agit de ꝑiudicio cōſtituentis: qa tunc valet reuocatio ꝓcuratoris, et nō intimata; & geſta ꝑ ipſum ſunt nulla, ſm Card. poſt Lau. in cle. 1. in 8. col. de renun. in ver. vnde pro pleniori.

ANT. FRAN. Circa hanc materiam de procuratore reuocato, an & qñ procurator reuocatus obliget dominum, vide quę habent in l. ſi pecuniam, in §. 1. ff. de cond. ob cau. & in l. mandatum, C. man. in l. ſi non fortē, in §. qui filio, ff. de cond. ind. Et an geſta ꝑ talē procuratorē valeant, vide plene per d. Car. in cle. 1. in 3. oppo. de renun. Et adde, q ꝓcurator reuocatus tenetur aduerſario ad intereſſe, ſi habens notitiā de ſua reuocatione nō notificat illi ſibi, vt eſt no. gl. & ibi doc. no. in c. ſi quis, de procu. lib. 6. Et adde q procurator conſtitutus ad tradendū reuocatus, ſi ignorans reuocationē tradat, nō transfert dominiū, l. 4. §. ſed & ſi quis donaturus, ff. de don. pro quo vide Pau. de Caſt. in conſ. 59. inci. venerabilis vir, in pen. col. circa fin. vbi ēt ponit de procuratore conſtituto ad renuntiandū beneficiū eccleſiaſticū, qui fuit poſteà reuocatus, & ignorās reuocationē renuntiauit; & ibi concludit, q valet renuntiatio: de quo ēt vide in clem. cum illuſio, de renun. Et verum debitor ſoluens ꝓcuratori reuocato liberet, niſi ſibi ſit notificata reuocatio: vt ꝑ Bar. in l. q hominē, in §. ſi Titiū, ff. de ſol. & ꝑ Bar. in l. ſi nō fortē, in §. q filio, de cond. inde. in & l. ſi ꝓcurator, in 3. col. de condi. ob cau. & no. B. l. in l. inuito, C. d ſol. aduerte, q talis debitor ſcienter ſoluens ꝓcuratori reuocato non ſolum nō liberatur à creditore: ſed nec pōt repetere ab ipſo ꝓcuratore, cui ſoluit: qa vr̄ illi donare, vt pulchrè declarat Bar. & doc. ſ. quū tur in l. illiꝯ ſator, ff. de ſolu. & in l. cum pater, in §. Meuio, ff. de le. 2. Et idē tenet Bal. in l. falſus, in 12. col. C. de fur. Vbi ponit ēt quid de ſoluēte falſo ꝓcuratori legitimato ꝑ ſententiā iudicis? vbi et per eum in vlt. char. & quid de ſoluente ꝓcuratori poſt mortē dni, quē ſciuit mortuū, an liberetur? & quid ēt ſi ignoret mortē diuēr de gl. Bar. & doc. in l. eius qui, ff. ſi cer. pe. & ad materiā ēt vide Bal. in l. ſi quis, in §. qui hominē, ff. de ſol. Et an, & qñ, ex qbus cau. & an poſt litē cōteſtatā poſsit ꝓcurator reuocari, vide per Spe. in ti. de actio. in pe. char. in ver. itē, qui ꝓcuratorē, & in ti. de lit. cōteſt. in §. ſi. in ver. itē poſt eam, & in ti. de cura. in §. vt autem, in ver. ſed nunquid, et 3.

SER. SAPIA.

Pat eā ꝓſeq., tenēt geſta ꝑ cap. l̄m, ſeu ꝓcuratorē ſuū cū iſto falſo ꝓcuratore. añ, q̄ certificaret de reuocatiōe, vt in d. l. ſi fide b iuſſor, & qd̄. ſ. dixi. Scd̄m verò reſcriptū c fuit īpetratū ꝑ ipm ꝓcuratorē reuocatū d duntaxat, & cōcernebat fauorē dñi reuocantis. Iō ad inualiditatē act⁹ nō fuit ne e ceſſe, niſi vt ipſe ꝓcurator certificaret, cū f alterius nō intereſſet. Ad hoc tex. in l. ſi mādaſſem, ff. mādati: fa. cle. vnica de ren. Et ob ꝑdicta pōderat i text. q reuocatio ñ puenit ad aduerſariū circa primas lfas: & nō ſic circa ſcdas: qa in ſcdis nulla captio fit aduerſario, ſed ī primis ſic. ſi reuocatio valeret. nā ſi diceremꝰ ꝯriū, poſſet multū dāmficari aduerſariꝰ; qa ñ haberet dñs, niſi clā reuocare ꝓcuratorē. Et hūc intel l̄m puto veriſſimū: & potes inducere ad iſtū tex. ſingulr̄ id, qd̄. ſ. dixi, q ēt in extraiudicialibꝰ reuocatio dēt ꝑuenire ad aduerſariū, ſi ꝓcurator fuerat cōſtitutus ad aliquid cū eo agendū. Et neſcio q alibi ita bene ꝓbeī: & multū facit ꝓ iſto intellectu: qa impetratio ꝓpriē nō pt̄ dici
12 a actus iudicialis. † Et gñaliter cū qrit̄, qualiter ſit reuocādus a ꝓcurator, qa ma eſt pulchra & quotidiana; non omittā. Inn. vt hic vult, q nō ſufficit ꝓcu. certificari quo ad hoc, vt aliis fiat præiudicium: ſed oportet publicè cōſcribere, vt nullus habeat eū deinceps ꝑ ꝓcu. vt in l. ſed ſi pupillus, in §. proſcribere, ff. de inſtitor. Et no. bene hoc dictū ꝑ authoritatē Inn. ſed Io. An. dicit dominū ſuū in legibꝰ dixiſſe, q illa. l. ſed & ſi pupillus, loquitur in inſtitore & nō in ꝓcuratore ſimplici.

vū diſtinxit ille in quadā diſputatiōe, cuius verba refert & ſequit̄ Io. An. hic. Aut b vult dñs reuocare inſtitorē, b & niſi publi c cè cōſcribat, nō hr̄ ꝓ reuocato. c Et quis d ꝓpriè dicat inſtitor, d vel exercitor, vide ꝑ Inn. plenè in c. qd̄ quibuſdā, de fideiuſ. e aut reuocat ꝓcurator ſimplex, e & tunc ſi f nō eſt certificatus, f nō valet regulariter reuocatio. De hoc tñ remitto ad plenè not. ꝑ gl. in cle. vnica, de renū. q ponit dicta Cy. in l. mādatū, C. mādati, ad hoc. l. ſi mādaſſem, ff. eo. aut ꝓcurator erat certificatꝰ de reuocatione: & tūc aut iſte falſus ꝓcurator ꝯxit dño ſciēte & patiente, & ꝑiudicat dño ꝑ ea quę. ſ. dixi poſt Inn. Et tene mētī hoc mēbrū. ego tñ limitarē & diſtinguerē ꝓut. ſ. dixi poſt Inn. quia ſcia & patiētia nō dēt indiſtinctè nocere dño, ex quo ſemel eū reuocauit. Aut ꝯxit dño ignorāte; & ſi dñs habuit ratū geſtū, vel partē geſtorū, ſibi ꝑiudicat, argu. in l. cū quærit, ff. de admi. tu. aut nō habuit ratū & ignorauit: & tunc aut miſerat eū primū ad ꝯhendū cū certa pſona; & nō valet reuocatio, niſi illa certa perſona certificetur, vt d. l. ſi fideiuſ. & optimè ꝓbat̄ hoc
g ſm quartū intell̄m. g Sed ſi nō deſtinabatur ad certā perſonā, tunc ſatis eſt ꝓcuratorē fuiſſe certificatū. vñ agat ꝯhēs ꝯ ipſum
h falſum procuratorē, h vt in l. ſi ꝓcurato-
i ri i falſo, de cond. cā dat. facit. l. ſi procurator, ff. de cond. ind. Debuit. n. ille ꝯhēs cum ipſo cogitare hoc euenire poſſe, arg. in l. ſi quis domū, ff. loca. Limita tñ hoc dictū ſm ea, quæ dicta ſunt in glo. in ver-
13 bo, falſus. † Nā ſoluēs procuratori reuo-

g Secundum quartum intellectum. Adde do. in d. cle. 1. & etiam in c. ex inſinuatione, in 2. col. de proc. & Pe. de An. in d. cle. & Ang. Are. in §. rectè, inſti. mandati, niſi in caſu, d. c. ſi. de procu. li. 6. ſecundum Bal. in d. l. mandatum, in 17. col. Item niſi procurator eſſet datus ad negotia vſque ad certum tempus, ſecundum Pau. de Caſt. conſ. 331. inci. viſis & ponderatis omnibus, in 2. colum.

h SEB. SAPIA. Falſum procuratorem. Quōmodo poſsit ratificari geſta per falſum procuratorem, vide latiſsimè per d. l. ſi in āliicet, C. de procura. vbi ponit regulam cum 13. fallen. & vide omnino Alexandrum in cōſ. 32. viſo puncto, in 1. vol. vbi refert pulchrū dictum Bal. in l. Iul. in §. quæſitio. ff. qui ſatiſda. cogan.

i Falſo procuratori: Adde Roc. de procu. loci. 2. in no. Bar. & Bal. in l. 1. C. de ſatiſ. Cy. in l. mandatū, in pe. col. Ca. ſtan. lo. Fab. in §. 1. huic, in pe. col. ver. quæritur iuxta hanc gl. inſti. mandati. Bar. & Pau. in l. qui hominem, §. ſi Titium, ff. de ſol. & Bald. in l. mandatum, in ver. ſi. C. man. & in l. ſi procuratorē, ad ſi. ver. quid ergo an ꝓcuratore, ff. de proc. Bar. in l. nō ſolū, §. morte, in 6. col. ver. qñq; per hāc proteſtationē me exonero, ff. de op. no. nū. & ibi Alex. i 10. col. ver. itē Bar. voluit. Sal. in d. l. mādatū, in 17. col. ver. aut in mādato nō continebat. Do. in c. ex inſinuatiōe, in 2. col. ver. hoc verū, niſi fuiſſet c'l. itus. ſ. e. Imo. in c. mandato, in pen. col. ver. in alijs eiꝰ cōclude, e. 1. ti. & in cle. 1. in antepe. col. ver. dicit ta nen Anto. de renu. & Fran. de Albe. in d. §. proſcribere. Et cōmunis opi. eſt, q publicè ſit notificanda reuocatio procuratoris, etiā non dati ad gerenda negotia cū

cato liberãtur; niſi reuocatio ſit publicè
a nota, vt in l. ei⁹, q in ꝓuincia, ff. ſi cer. pe.
licet tex. poſſit intelligi in inſtitore: tñ ſa
tis placet primũ dictũ tanq̃ ęqui⁹, & hoc
no. In gl. in verbo. *non valere dicebant*, ibi:
ſi quis teſtibus. & ibi ſoluitur iſtud 9riũ. Nã
ſpãle eſt in eccl̃ia, vt poſſit recipere ea, q̃
4 faciunt ꝓ ſe & reſpuere, q̃ faciunt 9 ſe. † In 1
glo. in ver. ſine ſpãli, in fi. de hac ma vide d
not. ſ. eo. nõnulli; & dic, vt ibi. Sed no. fi.
glo. in eo, qđ dicit, ꝙ ꝓcurator gñalis cũ 2
libera, pt iſtas lr̃as impetrare. Contrariũ
tñ tenet hic d. Ant. im ꝯ plus dicit in d. c.
nõnulli, ꝙ ſi ĩ ꝓcuratiõe exprimerent ali e
qui caſus requirẽtes ſpãle mandatũ, ſub-
iecta cl̃a gñali; nõ põt talis procurator li 3
teras impetrare: quia vbi requiritur nota
b bilis expreſſio, ᵇnõ ſufficit illa cl̃a gñalis
nõ prædicto, ad hoc, qđ no. gl. in ſiñ in f
c. fi. de procu. lib. 6. & in c. procurator, de
elec. li. 6. ſed nec illud dictũ, nec id, qđ di
cit hic, mihi placet: qm̃ nego, ꝙ hic requi
rat illa notabilis expreſſio, de qua in iu-
ribus. ſ. alle. ſed ſolũm requirit ſpãle mã
datũ, vt in l. procurator, cui gñaliter libe
ra, ff. de procu. & in c. qui ad agẽdũ, eo. ti.
lib. 6. Idẽ eſt dicẽdũ, qñ illa cl̃a gñalis ſe
quit caſum requirentẽ ſpãle mandatũ, ut
in d. c. qui ad agendũ; & hoc fortifico. Nã 4
cõiuncta pſona minorẽ ptãtẽ hẽt, q̃ pro
curatores pdicti. Hinc eſt, ꝙ cõiuncta pſo
na nõ pt agere ea, q̃ requirũt ſpãle man-
c datũ, l. illud, & l. patri. ᶜ ff. de mino. & no. g
in l. vero procuratori, ff. de ſolut. Itẽ hic
agitur de modico præiudicio; & ſic ſum⁹
ex caſum cle. nõ põt, de procuratoribus.
Imò videtur mirandum, ꝙ procurator
generalis nõ admittatur, cũm latiorem
ptãtẽ habeat, q̃ coniuncta perſona, vt pa
tet ex no. in d. l. vero ꝓcuratori. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum non extenditur ad perſonam in eo non expreſſam.*

2 *Index non aduittendo exceptionem legitimam grauat partes; & poſſunt appellare.*

3 *Subreptio per ignorantiam poſita, an et quando vitiet reſcriptum.*

4 *Error in expreſſione beneficij, an habeat vitiare reſcriptum, ſi conſtat de corpore.*

5 *Impetrans dignitatem, cum ſit officium, non committit ſubreptionem.*

6 *Impetrans beneficium vacans per mortẽ, committit ſurreptionem, ſi ſuis vacans per renunciationem.*

7 *Intellect⁹ verus ad c. ſuſceptũ, de reſcr. li. 6.*

C A P. XXXIIII.

SIgnificante. Reſcriptũ impe
tratũ 9 hominẽ alicuius diœ-
ceſis nõ extẽditur ad hominẽ
eiuſdẽ nominis alterius diœceſis. In pri-
ma ponitur appellantis narratio. In ſeda
appellationis cõmiſſio, ibi: *ideoq;*. Caſus
lr̃alis. Quidã noĩe R. impetrauit lr̃as 9.
V. ſub hac forma. Cõqueritur R. de. V. Re
menſis diœ. ſuper quibuſdã pannis. V. ci-
tatus corã iudicibus, excipiẽdo ꝓpoſuit,
ꝙ cũ nõ eſſet de Remenſi diœ. ſed de Leo f
dicñ. ꝙ per hmõi lr̃as nõ poterat cõueni
ri, cũm diœ. Leodicñ. nullã faceret mẽtio g
nẽ; & quia iudex hanc exceptionẽ admit
tere denegabat, ad ſedẽ Apoſto. appella-
uit. vnde Papa mãdat, quatenus, ſi ita eſt,
reuocetur in irritũ quicquid factum fuit
poſt appellationẽ. B. † No. 1. ꝙ reſcriptũ
nõ extenditur ᵈ, niſi ad perſonã in eo ex-
preſſam; nec præſumitur error in circum
ſcriptione perſonæ. No. 2. ꝙ iudex nõ ad
mittendo exceptionẽ legitimã, vr̃ graua
re partẽ, licet expreſſe nõ pronunciet; &
ex hoc põt appellari. ᵉ de quo in c. ex par
te. M. de ap. & per Bar. in l. à procedente,
C. de dila. † In gl. ibi: ꝙ *reſcripta ſtricti iuris ſunt*. No. gl. & idẽ not. gl. ſ. eo. nonnul
li. Secũdò not. ex gl. in eo, quod ponit ve
rũ intellectũ ad c. ſuper literis. f. ſ. eo. Et
intentio gl. eſt iſta, ꝙ tunc ſurreptio per
ignorantiã nõ hẽt vitiare, qñ id ad quod
volo vti reſcripto; cõprehẽditur in reſcri
pto: ſed expreſſi aliq̃ falſitatẽ ad haben-
dũ reſcriptũ: qua tñ tacitã, nihilominus
reſcriptum habuiſſem. ſecus aũt vbi volo
vti reſcripto ad caſum nõ cõprehenſum;
licet per ignorantiã exprimerẽ alium ca
ſum: & hoc ẽt voluit Inn. in d. c. ſuper lite
ris. † Sed extra gl. quæro nunquid indi-
ſtinctè procedat deciſio huius c. Inno. &
Cõpo. ꝙ nõ. Dicunt. n. procedere, qñ per
alia expreſſa nõ põt conſtare de corpore:
ſed ſi cõſtaret, ᵍ puta: quia dixi 9 Titiũ le
gentẽ Senis diœceſis Florentiæ, cũ tñ Ti
tius ſit diœce. Aretinæ; tunc valet reſcri-
ptũ: ex quo iſte ſolus Titius legit Senis,
qui eſt de diœ. Aretina. & tene mẽti hoc
dictũ: quia facit ad multa. Sed Pe. Abb. &
quidã alij, indiſtinctè tenuerũt oppoſitũ:
qa reſcripta ſunt ſtricti iuris; & iõ nõ de-
bent extẽdi ad hominẽ alterius diœ. quã
expreſſæ, arg. in l. i ambiguo, ff. de re. du.
& in l. quoties, ff. de hære. inſti. facit c. ſu-
ſceptũ. 9 eo. li. 6. Io. An. hic aliter dicit, ſe
cõiungendo cũ eo, qđ ipſe ponit in addi.
Spe. in ti. de reſcrip. pſen. §. vlti. ver. qd ſi
indubitatè. diſtinguit & bñ, ꝙ aut expſ-
ſa vera diœceſi lr̃as habuiſſet; & tunc er-
ror nõ hẽt vitiare, ſi cõſtat de corpore; &
ſic ꝓcedat prima opi. Aut expreſſa vera
diœceſi lr̃as nõ habuiſſet; & tũc error hẽt
vitiare. Exẽplũ: impetrauit iudicẽ remotũ
vltra vnã dietã à vera diœceſi à loco: ſed
expreſſi diœceſim propinquã. Secus aũt
vbi vera diœceſis non eſſet remota vltra
vnam dietã à loco impetrationis, Tñ ad
uertẽ, quia põt indiſtinctè teneri opinio
Inn. Nã in caſu quo traheret vltra vnam
dietã, reſcriptum põt annullari, nõ eo re
ſpectu, ꝙ ille non cõprehendatur in lite-
ris: ſed eo reſpectu, quia non põt trahi vl
trã vnã dietã. Et ideo dico aduertendum
ad modum excipiendi. Nã ex quo cõſtat
de corpore, nõ dẽt reus dicere: ego non h
cõprehendor in primo reſcripto: ſed dẽt
dicere, ego nõ poſſum trahi vigore ipſi⁹
h reſcripti. ʰ Sed in certo caſu ſaluarẽ opi.
Ioan. And. quando. ſ. in reſcripto appo-

certa perſona, & debe i ſeruari, d. §. proſcribere.

ZACHARIAS.

a Publicè nota. Adde Alex. in l. ſi ꝓcuratori, de cõd. ob cãm. Plus dico, ꝙ nõ poterit repetere, no. Bar. in l. diſpẽſatorẽ, ff. de ſol. & in l. cũ pater, §. Meuio, ff. de leg. 2. Bal. in l. ſaltus, co. 12. ver ſi. tertiò q̃ro, C. de fur. nec tali opitularet inſſus iudicis. Non. n. poſſet talis ꝓcuratoris falſi pſonã legitimare, vt not. Bal. vbi. ſ. col. pe. ver. vlterius q̃ro. Aduerte tñ, ꝙ talis poſius iudicis in ſolutẽ nõ excuſaret. facit tñ vt poſſit illud ſolutum cõdi. inde. repeti, vt per Bar. in l. licet, in fi. C. de procura. idẽ Bar. in l. nouiſſimè, ff. qđ falſo tuto. autho.

b Notabilis expſſio. Facit l. itẽ apud Labeonẽ, §. hoc edictũ, ff. de iniur. & c. q̃uis, de prab. li. 6. vbi ea, quæ ſunt ſpeciali notatu digna, niſi exprimantur, videntur neglecta.

c L. illud, & l. patri. Adde iſtũ in capi. nonnulli, §. ſunt & alij. ſ. eo.

d Non extenditur. Adde bo. textum in c. P. & G. de of ſi. deleg. Limita tamen in caſu, c. quia ſ. de iudi.

Adde Alex. conſi. 1: 5. 2. lib.

SEB. SAPIA.

e Appellari. Vide Feli. poſt alios in c. ſuborta. ſ. de re iudic. vltra Abb. No. ex hoc tex. ꝙ à pronũtiatione, per quã iudex tacitè, vel expreſſe ꝓnunciat ſe iudicẽ cõpetentẽ, põt appellari, quod ſine dubio procedit de iure canonico, imò etiã de iure ciuili, ſm gl. in authẽ. habita, C. ne fil. pro pat. quã reputat ſin. Imo. hic, de quo per Iaſ. in l. a. ff. ſi quis in ius voca. non ierit.

f Super literis. Vide ibi no.

g Si conſtaret. Tenetur cõmuniter, quòd in caſu iſti⁹ decretalis, ſi conſtaret de corpore, valeret reſcriptum, vt hic per illum poſt Bu. & Imo. & idem Do. & Hoſtiẽ. in ſum de reſcrip. præſen ta. §. qui poſſunt; in 4. colum. ueri idem ſi erretur & Spec. eod. titu §. ſi. ver quid ſi indubitatè, & Bart. in l. demonſtratio falſa 4. colu. uer. quæro, ff. de conditioni. & de monſtr. & ſentit Bart. in l. patronus, §. liber, ff. de lega. 3. Rotam de reſcrip. 16. in no. & 48. in anti. 1. colum. ibi: quia conſtat de certo corpore: quæ eſt etiã in titu. de reſcrip. ĩ antiquioribus. Facit Rota, de cõceſ. præben. 15. in antiq. & Aegi. de ci. 643. errorem, &c. Imol. poſt Step. in cle. ſi de beneficio, in 4. colum. uer. quærit Stephanus, de præben. quem Stephanum reprehendit ibi Card. in 4. oppoſitione. Faciat Io. And. in c. quãnis ad fi. de præbend. in 6. & ibi Do. in vlti. col. & Lap. alleg. 16. in fin. & Imol. poſt Cardin. in vlti. colum. per illum text. & Bald. in l. pen. ff. de reb. du. doct. in l. demonſtratio falſa. ff. de condi. & demon. & in l. ſi in nomine, C. de teſta. inſti. de le. §. ſi quis in nomine no. in l. ſi quis in fundi vocabulo, ff. de legatis primo. Et declara iſta ut hic per Modern. & vide omnino hic Petr. de Anchar.

Adde Alex. conſi. 135. 2. lib.

SEB. SAPIA.

h Reſcripti. Pro opin. Inno. facit text. in l. his verbis, §. ſi. ff. de hær. inſti. vbi error in

neretur

neretur illa clauſula, non obſtante conſtitutione, de duab.
dictis Nã túc ſi diœceſis falsò expſſa, eſt ꝓpinquior, quã ve-
ra diœceſis, puto ꝙ literæ ſunt ſubreptitiæ: qa ſi fortè Pa. ſci
a uiſſet diœceſim [a] illius eſſe remotiorẽ, non appoſuiſſet illã
cłam. Et not. hãc cõſiderationẽ: qa puto veriſſimã. Dicit ẽt
b Io. And. ꝙ ẽt error in nõie [b] vel cognomine nõ hẽt vitiare,
ſi ɔſtat de corpore Facit inſti. de leg. §. ſi qs in noĩe. & ſequũ
5 tur do. de Ro. deci. 125. † Sed vltra alios q̊ro, nunqd ꝓdicta
habeãt locũ in literis impetratis ad beneficia, vt falſitas ex
preſſa circa expreſſionẽ beneficii nõ habeat vitiare, ſi cõſtat
c de corpore bñficii? [c] Et hæc qõ eſt quotidiana & notabilis.
In qua cõclude, ꝙ ſparsè & incidẽter tetigerunt do. de Ro:
d deci. 368. [d] in antiquis. Quòd aũt falſa expreſſio nõ fuit cã
inductiua Principis: qa ea pariter ſupplia lĩas dedũſſet, nec
fuit appoſita cauſa reſtringendi gratiã. Exẽplũ in d. c. ſuſce-
ptũ; & tunc nõ hẽt vitiare ꝑ rõnẽ, c. ſuper lĩis. ĩ. eo. qđ eſt val
6 de notandũ. † Exẽplũ, quidã impetrauit Sacriſtiã Señ. & di
xit eã eſſe dignitatẽ: reperitur ꝙ eſt officium, & non digni-
tas; fuit cõcluſum per maiorẽ partẽ dominorum, ꝙ non ha-
bet vitiare: quia fortius dediſſet Papa, ſi dixiſſet, ꝙ erat offi
cium. Itẽ illa falſa expreſſio non reſtringit gratiã ad certũ
caſum: ſecus vbi reſtringeret: quia tunc vitiaret in alio caſu
7 licet conſtaret de corpore beneficii. † Et iſte eſt verus & no-
e tabilis intellectus, quẽ multi ignorant, ad c. ſuſceptũ. [e] vbi
dr̃, ꝙ ſi impetraui certũ beneficiũ, quod dixi vacare ꝑ mor-
tem; non venit illud beneficiũ, ſi vacat per renuntiationem;
licet cõſtet de corpore, & renuntians habeatur pro mortuo
quo ad beneficium. Nam illa expreſſio vacationis habet re
ſtringere gratiam ad illum caſum; ideò non extenditur ad
aliũ caſum; & hęc ꝑpetuò notabis: qa faciũt ad mĩta. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Ciuitas, an veniat appellatione diœceſis. nu. 3. & . 11.*
Reſcripta ad lites ſtrictè interpretantur.
2 *Clauſula, & quidã alij, non ſp comprehẽdũt pares vel minores. 10*
4 *Ciuitatis appellatione an comprehendantur ſuburbia.*
5 *Diœceſis appellatione an veniat ciuitas.*
6 *Ciuium appellatione an veniant illi de comitatu.*
7 *Comitatinorum appellatione an veniant ciues?*
8 *Natus ex ciuibus in comitatu, dicitur eſſe ciuis.*
9 *Natus ex parentibus per aliquem locum tranſeuntibus, non dici-tur ciuis illius loci.*

C A P. X X X V.

R*Odulphus.* Per reſcriptũ impetratũ ɔ̃ homines diœc. non pñt cõueniri hoĩes ciuitatis; & diuidiẽ vt ꝓxima decretalis.
Caſus ſtalis. Magr̃. R. impetrauit literas à ſe. Ap.
in hac forma. Conqueritur magiſter. R. ꝙ Eps Sagien. ſuꝑ
reditibus & rebus aliis iniuriaẽ eidẽ. iudices per cłam gñalem, & quidã alii, Rodulphum clericũ ſancti Chriſtophori
ſuꝑ ipſa eccleſia citauerunt. Idẽ Rodulphus excipiendo ꝓ-
poſuit corã eis, ꝙ cùm eſſet đ ciuitate Sagiẽ. & ſub illa cła,
qdã alii diœce. Sagiẽ. nullus de ciuitate Sagien. intelligẽ in
cludi; ꝑ cłam illã non poterat cõueniri. Et qa dicti iudices
exceptionẽ huiuſmodi admittere noluerunt, ad ſed. apoſt.
appellauit. mandauit Papa, vt ſi ita eſt, in irritũ reuocet qc-
1 quid poſt appellõnẽ inuenerit eſſe factũ. B. † Not. 1. & nunq̃
tradas obliuioni, ꝙ in mã ſtricta appellõne diœceſis nõ cõ-
f ꝓhẽdiẽ ciuitas; [f] ſecus ãt in mã larga & fauorabili, vel ſaltẽ
in mã indifferẽti. Ad hoc vide bo. tex. cum gl. in c. vnico, de
re. pm. li. 6. & in c. cũ cps, de of. or. li. 6. Et ex hoc ĩferẽ ꝙ ver
ba reſcriptorũ ad lites ſunt ſtrictæ interpretationis; qđ no.
gl. ĩ. c. prox. & c. nõnulli. & c. ad hæc. de hac mã latius infrà
2 ſubiiciã. † No. 2. ꝙ clauſula generalis, & quidã alii [g] ſequens
g enumerationẽ certarũ perſonarũ, vel rerũ, non ſemꝑ cõpre
hẽdit paria, vel minora expreſſis; ſed reſtringitur & amplia
tur ſm determinationẽ, quę annectitur clauſulæ. Hic enim
fuit impetratum reſcriptũ contra Epiſcopũ Sagien. & quoſ [g]
dã alios; nec tñ cõprehendit clericos ciui
tatis; & hoc ꝑꝑ determinationẽ illã, q̃ ſe
quebatur, videlicet, Sagien. diœce. ad hoc
3 qđ no. Inn. in c. fi. de off. Arch. † In gl. 1.
ibi: quia ciuitas & diœc. diuerſa ſunt. no.
bene hanc gl. in eo, quod dicit diœceſim
eſſe diuerſam & ſeparatã à ciuitate. In ɔ̃-
riũ facit: quia ciuitas eſt caput diœceſis.
vñ cõprehẽdi debet appellõne diœc. tãq̃
pars ſub vno toto, vt patet in c. 1 de off. or
di. & in d. c. vnico, de rer. perm. lib. 6. Hinc
eſt, ꝙ tota diœceſis vnà cũ ciuitate appel
latur parochia Epi, vt in c. Apoſtolicę. ĩ.
de do. Sol. ꝑꝑ hęc ɔ̃ria multi impugna-
uerunt deciſionẽ iſtius tex. dicentes, ꝙ nõ
fuit iuridica deciſio; ſed hoc aſſerere in
Principe, eſt temerariũ. Ideo cõiter dr̃, ꝙ
in odioſis nõ venit ciuitas appellõne diœ
ceſis: quia licet nomẽ diœc. in ſuo genere
ſumptũ, cõprehendat ciuitatẽ, vt in iurib.
in ɔ̃rriũ allegatis: tñ cũ capitur in ſua ſpe-
cie diœceſis, differt à ciuitate: qa diœc. re
ſpectiuaẽ ad ipſam ciuitatẽ. Vnde in mul
tis iuribus dr̃, ꝙ oẽs de diœceſi debent cõ
fluere ad ciuitatẽ tpe ſynodis epalis. Et
ex hoc tene menti, ꝙ vbi vnũ verbũ põt
capi in ſuo genere, & in certa ſpecie, ſi ſu
mus in materia odioſa, debet capi in ſpe
cie ſua, & non in genere; ſecus ſi in mã fa-
uorabili. Et uide ſimile in adoptione. Nã
adoptio gñaliter ſumpta, includit in ſe
arrogationẽ. Sed ſi ſumiẽ ĩ ſua ſpecie, dif
fert arrogõ ab adoptiõe, iuxta ea q̃ dixi ĩ
c. vnico, de cog. lega. & no. in l. prima, &

patria non vitiat diſpoſitionẽ, ſi cõſtat de corpore. & per illũ tex. dĩcit Ang. fuiſſe quendã decapitatũ, qui erat deſcriptus in lib. bãnitorũ, tanq̃ de vna patria, & tñ re vera erat alterius diœceſis; & excipiebat ſe non eſſe illũ bannitũ, de quo loquebatur liber bannitorũ, ex quo non erat de patria illa, de qua non loquebatur liber. & tñ non obſtante illa exceptione; quia conſtabat đ corpore, fuit decapitatus.

a Sciuiſſet diœceſim. Facit ad hoc, quod pulchrè ponit Do. in c. ſtatutũ, in princ. in gl. ſuꝑ uer. literarũ, ĩ ſi. a. no. ibi. quia ſemel ꝓpter hoc, de reſcrip. libr. 6. & illud dictũ habui in facto, & obtinui hoc Paduæ.

b Error in nomine. Vide quod legi. & no. ĩ. l. ſi ĩ noĩe. C. de teſta. ubi plenè per Moder. Adde, ꝙ errans in nomine proprio, uel patris, vel aui ꝓſumitur fatuus. ideò talis error vitiat. ita Roma. conſil. 179.

ZACHARIAS. Adde Bar. in l. ſi. C. de hæ. inſtit. & ibi. d. Alex. & Fel. hic. col. 2. ver. declara quinq; modis. vide melius in l. ſi quis infundi, de leg. 1. in l. in vẽditionibus, de ɔ̃h. emp. Bal. in l. non ideo, C. de hæred. inſti. Spec. plenè in tit. de libel. concep. §. 5. & Old. conſi. 356.

ANT. FRAN. Circa errorẽ noĩs ꝓprij, an & qñ vitiat, vltra hic alle. ꝑ apoſt. vide ꝑ Bal. in l. ſi Forcidianũ, C. de legatis, & ꝑ Bal. in l. non ideò, C. de hære. inſti. & inſtit. de lega. in §. ſi qs in noĩe. & vide ꝑ Spec. in tit. de libel. cõcep. in §. 15. & vide Bal. in l. ſi. in ꝓrin. vbi ẽt ꝑ Bar. C. de hær. inſti. vbi hr̃, ꝙ error in noĩe proprio loquẽtis ſine dubio vitiat: ſecus ãt eſt in errore noĩs ꝓprij tertiæ pſonæ: q̃ue nõ vitiat, vt ibi per eos, & ꝑ Alex. plenè in l. ſi in noĩe, ff. de verb. oblig. Quid ãt de errore noĩs proprij filij? dicas, ꝙ vitiat ſm Bal. in l. ſi. in 1. oppo. C. de hære. inſti. quẽ ſequitur Alex. in l. ſi in nomine, de ver. oblig. & etiã in d. l. ſi. de hære. inſt. vbi dicit hoc eſſe veriũ niſi filius eſſet natus & nutritus abſente patre. & hoc modo ꝑt intelligĩ, quod vol. Bart. in l. ſi in noĩe, C. de teſta. vbi vr̃ tenere, ꝙ error in nomine filij hæredis inſtituti non uitiat. Et adde, ꝙ error in nomine nõ nocet, qñ conſtat de corpore, ut plenè trac. in d. l. ſi quis in fundi uocabulo, de lega. 1. & per Spec. in tit. de lib. concep. §. 15. uerſic. quid ſi hominem. Et quid de errore in pronomine, uel in nomine appellatiuo, uel in nomine ciuitatis? uide per Spe. in tit. de iudi. deleg. in §. quinto, in uer. quid ſi Epiſcopus. & in tit. de cita. in §. 1. uerſic. item excipitur quòd citatio. & per Old. in conſil. 356.

c Si conſtat de corpore beneficii. Adde Moder. in c. ſuper literis, in 4. col. uer. limita. 4. ĩ. eo. poſt illum ponentem eadem in 6. col.

d Deci. 368. Hodie eſt. 19. in ti. de præbendis, in antiquis.

e Ad c. ſuſceptum. Adde illum in c. ſuper literis, in 6. col. ĩ. eod. faciat quod no. Ro. conſi. 33. inci. neſcio quid dubitationis, & quod not. per Bal. in l. ſi mater, C. d inſti. & ſubſti. ſub condi.

f SEB. SAP. Ciuitas. Ex hoc Mat. in not. 94. mirabilẽ regulã colligit, ꝙ ubi aliqđ uerbũ hẽt duo ſignificata, unũ largũ, aliud ſtrictũ, in materia exorbitanti capitur in ſtricta ſignificatione. De quo per Decium in repet. cap. primi, colum. quinta. ĩ. de proba. uide ad hæc Are. in l. cum lege, ff. de teſta. Bulga. Senenſem pulchrè in rubrica, ff. ſol. mat. col. pe. & ult. dom. Iaſ. in l. 2. in ſecunda lect. C. de in ius uoc.

g Et quidam alii. Vide no. ĩ. eod. c. ſedes.

4 2. ff. de adop. † Sed hanc mãm latius cæteris attingẽdo & clari⁹, formo quatuor articulos, ſeu mẽbra. Aut. n. q̃ritur nũqd a appellõne ciuitatis a veniat diœ. an ecõtra, nũqd appellõne diœc. veniat ciuitas? Tertiũ mẽbrũ, nunqd appellõne ciuiũ veniat diœ. vel comitatiui? Quartũ, qd econtrà, nunqd appellõne comitatiuorũ veniãt ciues? Ad primũ Io. And. in c. ſi ciuitas, de ſent. excom. li. 6. dixit, ꝙ appellõne ciuitatis b in priuilegio ꝯ ius, ſolũ venit, qđ ambitu murorũ cõtinei, & ſuburbia & cõtinẽtia edificia ciuitatis. Sed hoc dictũ vt ꝯprehẽdant ſuburbia & ꝯtinẽtia, nõ vr̃ regl'r verũ in materia odioſa. nã vt ꝓbat in d. c. ſi ciuitas, ex proprio ſignificato vocabuli ſolũ cõprehẽdit id qđ eſt intra mœnia. Et in mã ſtricta debem⁹ capere verba ſtrictè, & ſm propriũ & ſtrictũ ſignificatũ verborũ, vt in c. ſtatutũ, de ele. li. 6. Itẽ ſpeciale eſt in caſu illius. c. ſi ciuitas, vt cõprehẽdantur ſuburbia; ne pp fraudẽ interdictũ vileſceret. Dico tñ ar. opt. ex illo text. ꝙ vbi diſpoſitio cõcepta in ciuitate, vel appellatione ciuitatis, eſſet inutilis, vel poſſet fieri fraus, niſi cõtinerenẽ ſuburbia; ꝙ c tũc appellõne ciuitatis, veniũt ſuburbia; & in hoc caſu poſſet ſaluari dictũ Io. An. Et ꝑ hoc dico in ſimili, ꝙ ſi ꝑciperet ſub pœna alicui doctori, d ne legeret in ciuitate, nõ poſſet legere in ſuburbiis: qa frans fieret ꝑcepto. Dicit ergo, ꝙ regul'r, in materia ſtricta applſone ciuitatis venit id, quod ſ. dixi: ſed in materia larga, e ſeu ſaltẽ indifferenti, venit ciuitas cũ ſuo territorio, vt eſt tex. pulcher in l. 1. §. cũ vrbẽ ff. de offi. ꝑfecti vrbis.

5 † Ad ſm ſimiliter diſtinguo, ꝙ ĩ materia larga appellatione diœceſis venit ciuitas, vt in iuribus ſuperi⁹ alle. ſecus in mã ſtricta, vt hic. Et ex eis inſert ad deciſionẽ. q. nũqd in lr̃is impetratis ad bñficia f appellõne diœ. vẽiat ciuitas? Io. And. poſt Hoſt. tenet hic, ꝙ nõ. Idẽ glo. final. in cap. accepimus, de æta. & qual. & Compo. ĵ. eod. Abba. & Archi. in c. quanuis, de præben. li. 6. Sed contrariũ tenuit hic Io. de Lig. & ſenſit Pau. in clemen. ne Romani, de ele. quia ſi in priuilegiis venit ciuitas appellõne diœc. vt not. Io. An. poſt Hoſt. in c. primo, de offi. ord. ita dicẽdũ in reſcriptis ad beneficia. Sed primũ dictum eſt cõis & verius per prædicta, maximè iũcto capitulo, quanis, cum gl. de prçb. lib. 6. Et id quod dicit Io. An. de priuilegiis g reſtringerem ad priuilegia non odioſa: ſecus autem in odioſis, vel quando ſunt contra ius, vel in præiudicium tertii. Ad hoc quod notat gl. in cap. olim, de verbo. ſignificatione, & quod no. gl. in in c. ordinarii, de offi. ord. lib. 6.

a Ciuitatis. Adde Arch. in c. felicis, de pœnis, in 6. & ibi Io. And. in 7. col. verſ. ſed dubitat. hic & ibidẽ Do. in pen. col. de quo dicto Arch. & Io. An. in d. c. felicis, meminit Pe. de Anch. in rep. reg. acceſſoriũ. in 68. col. ibi. & pro, & contra faciunt not. de reg. iur. in 6. & Bal. hic & in l. 1. in 2. col. de of. præfect. vrb. & ibi Alb. & Bart. in l. 2. ff. de de verb. ſig. & gl. 1. in c. fi. de ꝓben. & ibi Inn. & iſtũ ad fin. allegantes gl. penulti. in fi. in c. accepimus, in fine, de æta. & qua. & vide Card. in clem. ne Romani. §. ſanè, in 7. & 8. q. de electione. Et circa diffinitionẽ ciuitatis, vide eundẽ in clem. dudũ, in ver. iuxta ciuitates, in 1. q. de ſepultu. Bal. in l. ex hoc iure, in 6. col. ibi, ciuitas ergo, ff. de iuſt. & iu. & Bart. in l. ſi hæres. §. vicis, ff. de legat. 1. in extrauaganti, qui ſint rebelles, in ver. Lõbardiæ, cũ concor. de quib⁹ per Alex. in l. 1. §. hinc aũt, ff. de no. op. nũ. & Arc. in c. ſtatutũ, in prin. in ſecunda col. de reſcri. in 6. & qualiter cõſtituatur ciuitas, vide Bar. in l. 1. in princip. C. de metropo. Berito. libr. 11. & Inn. in c. cum ab eccleſiarum, de offi. ordi. quem allegat Bartol. in l. fin. poſt prin. ff. de colle. illicitis. Adde Alexan. conſi. 90. 4. lib.

b SEB. SAPIA. Appellatione ciuitatis. Vide Car. in c. nullus. 61. diſt. Bologn. in commento priuilegij Bononienſis, quod appellat Theodoſianum, in verbo, comitatiuus.

c Veniunt ſuburbia. Adde iſtũ i c. fi. de ꝓb. & facit c. ſup ſpec. de priui. Adde, quod Rom. conſil. 354. vult, ꝙ in materia indifferenti appell. ciuitatis veniant ſuburbia.

ZACHAR. Adde, ꝙ de ſtricta ſighatione nõ veniũt cõmitat⁹, ſtrictè appellãdo ciuitatẽ, ut no. Inn. nec ẽt ſuburbia in ꝓhibitis & odioſis, nec diſtrictus nec recõmẽdati, ꝯfederati ãt ſic, vt plenè ꝑ Alex. in l. 2. de ver. ſig. poſt. Pau. đ Lea. in cle. ne Romani, & ibi doc. de ele. nec omitto vnũ ſing. dictũ, ꝙ ibi ſit ciuitas, caſtrũ, vl' oppidũ, cui ꝑꝑ, vl' Impator, ut ciuitati ſcripſit. no. Inn. in c. cũ ab eccl'arũ, in 1 col. I fi. ſup gl. ſua 1. mag. uer. itẽ hoc ipſo, ꝙ Priceps, & ibi In. An. đ off. or.

d Alicui doctori. Cõtrariũ tenet Sali. in l. cui pacto, ff. de ſer. expor. Tñ ꝓ iſto facit, qđ dr̃ in d. c. ſi ciuitas. & Bal. in c. px. ad fi. & oino uidebis moder. hic, uidelicet dn. meũ & do. Fel. & Cal. in tract. de eccleſiaſtico interdicto, primo mẽbro. q. 13. Facit ẽt, qđ uoluit Dn. poſt Inn. in ca. ut circa, in prin. in 3. col. de elect. in 6. & Matt. de Mat. in tractatu extenſi. in pe. col. ubi alleg. d. c. ſi ciuitas. & gl. fi. in c. q̃q̃, de uſur. in 6. & gl. in cle. 1. de ſepul. in uer. ſepelire. & uide Ana. in rubr. de Apoſta. ad fi. & in c. cũ ſit, de ſimo. & iſtũ in c. bonæ, poſt prin. de poſtu. Prçla. & plura hic accumularunt Moder. de effectu illuſionis euitandæ, & illuſionis deteſtatione, quos omnino uidebis.

e In mã larga. Facit. l. ędificia, ff. de uerb. ſig. & l. q ex uico, ff. ad mu. & in c. 1. de uſu. in 6. iũcta gl. in uer. alienigena. qđ uoluit Bar. in l. ea. l. ff. ad muni. & in l. nõ dubito, ff. de cap. & qđ uoluit iſte ꝯſ. 148. in q. Raynerij de Tuſcanis. & cõſi. 128. & oibus ꝑ partẽ narratis. & Ang. ĩ l. inſulæ, ff. de iud. & uide Card. in cle. ne Romani, in 7. q. de elec. & Bal. in l. 1. §. in initio, in prin. ff. de off. ꝑfe. urbis. Et an appellõne ciuitatis ueniat port⁹, & mare illi adiacẽs, uide gl. in c. ubi piculũ. §. porro, in uer. cũ ſua curia, de ele. in 6. & Ang. in d. l. inſulæ, cũ alijs allē hic ꝑ mod. in 8. col. in uer. 2. cõcluſio, & in ver. declarat, in 9. col.

ANT. FRAN. Nunqđ ãt appellatione ciuitatis ꝯtineat comitatus, Inn. in c. Rodulphus, de reſcri. dicit, ꝙ de ſtricta ſignificatione non comprehendit, & idẽ Bald. dicit in margarita ſup Inn. in ver. ciuitatis, in ver. 3. Nec etiã continent ſuburbia in prohibitis & odioſis, nec cõtinetur diſtrictus nec recõmendati; ſed cõfœderati ſic, vt plenè ꝑ Alex. in l. 2. de verb. ſig. Habetur ꝑ Pau. de Lea. in cle. ne Romani, de elec. Adde tñ, ꝙ ciuitas & caſtrũ in hoc ꝑificantur, vt non ſufficiat præſcriptio 10. annorũ cõtra vtrunq; etiam cũ titulo & bona fide, vt ꝑ Bal. in l. fi. C. de ſac. ſan. eccle. & ibi etiã per Sal. & per Alex. in conſi. 1. in 4. parte conſiliorũ in pen. col. Et adde etiã, ꝙ ciuitas efficit, ſi Papa, vel Imperator ſcribat caſtro, vel oppido, vl' ciuitati, vt nota. voluit Inn. in c. cũ ab eccleſiarũ in 1. co. in fi. & ibi dẽ ẽt Io. An. de offi. ordi. de quo ẽt vide ꝑ Car. in cle. fi. in §. ſi. đ ſen. ex. & per Bar. in extraua. ad reprimẽdũ, in uer. ciuitas. & hr̃ ꝑ Bart. in l. ſodales, in 2. col. ff. de colle. illi. Et an ciuitas veniat appe. ꝑſonæ, vide Bald. in rub. C. ad Treb. & in c. 1. §. conuenticula, in uerſi. ſcđo no. de pa. iur. fir. in uſib. feu. ubi tenet ꝙ ñ. Et adde, ꝙ ciuitas dr̃, q̃ muris clauditr: villa ãt q̃ eſt ſine muris, vt ꝑ Bar. in l. 1. in §. ſiue ãt, ff. de op. no. nũ. vbi ẽt ponit, qđ dicat caſtrũ. & uide Ras. poſt gl. in l. ſi hæres, in §. vicis, ff. de le. 1. vbi cõcludit, ꝙ villa eſt ſine muris & ſine Epo. caſtrũ cũ muris, & ſine Epo. ciuitas vero ẽ cũ muris & cũ Epo. de quo ẽt. hr̃ ꝑ Bal. in l. ſi duas, in §. grãmatici, i co. 1. & ibi ꝑ Ni. de Nea. in addi. ad Bar. ff. de exc. tu. & vide ẽt ꝑ Ale. i l. 2. de ver. ſi. & ꝑ Bar. in ti. de pa. cõſtã. in §. nos Ro. & in l. ſi aliq̃, de oſ. ꝓcõ. & lęga. Adde tñ, ꝙ i fauorabilib. appl'one ciuitatis veniũt ẽt ſuburbia, vt in l. vxorẽ in §. legauerat, & ibi ꝑ Bar. de leg. 3. & vide d. Ab. in c. ſi. de ꝓb. & Bal. in l. 2. in 2. q. C. qui adm. teſta. ap. & not. in l. nã qđ liqdæ, in §. ſi ita, ff. de penu lega, Et vide q̃ habent in c. ſi ciuitas, đ ſen. excõ. vbi hr̃, an interdicta ciuitate ſint interdicta etiã ſuburbia eius. Et qd ſit ciuitas, vide ꝑ d. Car. in cle. dudũ, in §. ſtatuimus, in 2. q. de ſepul. vbi dicit, ꝙ ciuitas eſt hominũ multitudo ſocietatis uinculo adunata: vel eſt cõitas cõſtituta ex pluribus vicis, habẽs in ſe terminũ ois ſufficiẽtiæ ad vitã. Et adde ꝙ ciuitates Metropolitanę dicũt, q̃ hñt Archiepm, vl' Patriarchã, vt ꝑ Bar. ĩ d. l. ſi duas. §. grãmatici, đ exc. tu. ꝑal. & i l. 1. C. de Metrop. Berito. li. 11. Et an ciuitas poſſit ędificare caſtrũ i ſuo territorio ſine lnia ſupioris? vide ꝑ Bar. in l. ſodales, de colle. illi. i 1. col. vbi dicit, ꝙ ñ, de quo vide ꝑ Gul. đ Cu. & P. de Ca. & ibi pleniſſimè ꝑ nouiſſimos in l. ex hoc iure, ff. de iuſt. & iu. Et an ciuitas pp delictũ ciuium perdat priuilegiũ ciuitatis, & priuetur Epo; uide per Spe. in tit. de inſtr. edi. in §. 6. in uer. opponitur, ꝙ priuilegiatus, & in ti. de dona. in uer. qd ſi aliquis Baro. Et adde, ꝙ ciuitas q̃ interficit duos Epos deſinit eẽ ciuitas, & ei amplius nõ det dari Eps. 23. q. 2. c. ita nos, & ibi ꝑ Archi. & no. Albe. de Roſa. in rub. C. de Epi. & cle. & hr̃ per dn. Car. in cle. 1. in §. ciuitas, de pę. Adde tñ ꝙ occidens electum Epm, nondum confirmatum & conſecratũ, non dicit occidere Epm, ut per Bal. in l. ſi nondũ, circa prin. in uer. item ſi ciuitas, C. de fur. & eſt bo. gl. in cle. 1. & ibi ꝑ do. Car. ĩ 5. q. de pę.

f In lr̃is impetratis ad bñficia. Adde Cõp. ĵ. e. c. Abbat. & Arch. in c. q̃nis, lo. 1. de ꝓb. in 6. & gl. fi. in c. accedimus, in uer. in eccleſia, in ti. de æta. & quali. Et probat in d. c. q̃nis, cũ ſua gl. & facit tex. iuncta gl. in c. fi. in uer. ciuitatis, de ꝓb. & ibi ꝑ Imo. & iſtũ allegãtes gl. in d. c. accepim⁹. & uide gl. 2. ĩ c. 1. & ibi Do. đ re. pro. ĩ 6. & iſtũ ĩ c. cũ ꝯtingat, in 2. no. de fo. cop. Do. poſt In. And. & Iu. de Fãtu. in d. c. quãuis. §. 1.

g De priuilegiis. Adde iſtũ in c. dilecti, in 4. col. de fo. cõpe. & Mod. in

Secus

a Secus uī in lřis de iuſtitia, ª cum mandat ei,qui erat obliga
6 tus;ad hoc,quod no.gl.in d.c.accepim⁹,& d.c.q̃uis.† Venio
b ad tertiū & cōcludo, b q̄ appellatione ciuiū c ueniūt nō ſo-
c lū illi de comitatu,ſed ēt illi de territorio,ut in l.qui ex ui-
co,ff.ad muni.& l.qui in cōtinētibus,ff.de uer.ſig.per Bar.in
l.1.ff.ad muni.& in l.2.ff.de uer.ſig.& in l. non dubito, ff.de
capti.Et uide bo.gl.in c.1.de uſur.li.6.Et hoc in materia lar
ga,uel ſaltē indifferēti: ſecus putarē in materia reſtringibili
p ea,q̃ ſ.dixi;licet alr ſentiat Bar.in d.l.2.ubi dicit,q̄ condē
nata ciuitate uidentur condēnati comitatiui : ſed illud pōt
7 pcedere in materia cōi ciuibus & comitatiuis. † Ad ultimū
d dic, q̄ appellatione comitatiuorū d nō ueniunt ciues : quia
comitatiui ſunt obligati ad ſtrictiora onera, q̃ ciues , l.2.&
qđ ibi no.C.ne ruſtica.ad ullū obſequiū. li. 11. no.in d.l.1.
8 Puto † tñ,q̄ in ma larga,ſi daī priuilegiū diœceſi ab homini
bus,uel comitatu;q̄ cōprehēdiī tot⁹ comitatus,ſeu tota diœ.
in ſuo gñe p ſ.dicta.An āt natus ex ciuibus in comitatu,di-
caī comitatiuus,uel ciuis;dic,q̄ ciuis : qa quo ad iſta onera
nō inſpicimus locū originis,ſed pſonas,ex qbus qs naſcitur
9 ita notāter dixit Bar.in d.l. 1. † Sed eſt dubiū notabile,utrū
e natus in aliqua ciuitate ᵉ ex parētibus,q nō cōſtituerunt ibi
domiciliū,ſed erāt trāſeūtes , uel ad tps trahebāt ibi morā ;
dicanī ciues illius ciuitatis? Bar.uī dubitare,in l.filios,C.de
munici.& ori.li.10.uī tñ magis inclinare,q̄ nō: qa oportet
ad hoc,ut acquirat ciuitatē,q̄ parētes cōſtituerint ibi domi
ciliū.qđ eſt dictū ſing.& ſemp mēti tenendū. Et p hoc ego
allego,ex quo qs hēt animū ſe trāſferēdi , fingiī eſſe in illo
loco,ut l.q̃ſitū,in fi.de leg.3.& in l.hæres abſens,ff.de iud.in
10 c.Romana,cū ſua gl.de fo.cōp.li.6.& p̄dicta no.† In ead.gl.
in fi.no.hāc ultimā.q.gl.cōcludit.n.pceſsū nō ualere,ſi fuit
actū ꝯ pſonas maiores;uel negotia maiora expſsis. ꝯriū te-
net Inn.i c.ſedes.ſ.e.& Cōp.hic.ſed Io. An.dicit,q̄ reſpectu
pſonarū,nō ualet pceſſus;ſecus reſpectu rerū.Mouet: qa ex
pprio ſignificato uerborū ueniūt maiores pſonæ & maiora
negotia.dic.c.ſedes, alle. qđ reſtringit hāc mām loquēs de
pſonis,dicit q̄ maiores nō cōprehēdunī.Tractās uerò de re
bus,dicit q̄ ſup maiorib⁹ reb⁹ nō teneī rñdere: & ſic res ma
iores cōprehēdunī:ſed cōpetit exceptio. Si ergo nō opponiī
tenet pceſſus:tū quia in maioribus rebus nō deficit iuriſdi-
ctio:tū quia uī progatio facta.Nā poſita iuriſdictione circa
pſonas,pt fieri progatio de re ad rē,ut in c.cū olim, de of.
dele.& no.gl.in c.P.& G.e.ti.Sed in pſonis maioribus, cū ñ
cōprehēdanī,deficit iuriſdō;nec pt fieri progatio de pſona
11 ad pſonā,ut in c.P.& G.† Et p hoc dicit ipſe Cōp.bñ dixiſſe
ī eo,qđ dicit,q̄ ſi daī reſcriptū ſup eccřia S. Nic.diœ.Sagiē.
ualet libellus,ſi nō excipiī ſup eccřia S.Nic.ciuitatis Sagiē.
Do.Ant. nō uī hoc ultimū apbare quo ad caſum iſtius.c.
quia ēt bona q̃ ſunt in ipſa ciuitate,nō cōprehēdunī;ex quo
fit mētio de diœceſi.Ego fateor,q̄ nō cōprehēdunī,ſed dico
f ualere pceſſum,f ſi nō fuit exceptū in progatione iuriſdō-
nis de re ad rē;ex quo non deficit iuriſdō quo ad pſonā.Sic
puto intellexiſſe Cōp.& Io.An.de hac tñ ma uide , qđ ple-
nè dixi in d. c.ſedes. Et no.ſing.iſtud dictū Io. An.in eo,qđ
dicit q̄ ex pprio ſignificato uerborū,ſub illa cřa gñali,& q-
dam alii,comprehenduntur maiora expreſsis tàm in rebus,
q̃ in perſonis;& hoc facit prò his q̃ dixi in d.c.ſedes.Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ad lites tranſit in ſucceſſores illius, contrà quē fuit im petratum ſi ipſe fuit conuentus,& ſic re non integra. 6.*
2 *Maſculinum concipit fœmininum in reſcriptis.*
3 *Fœmina non ſuccedit in feudum,in dignitatem uerò ſic.*
Dignitas non moritur.
Reſcriptum impetratum contra eccleſiam,an extendatur ad prælatum promotum poſt impetrationem.
5 *Iudicis datio nō ualet,ſi ē mortuus ante dationē ille,cōtra quē daī.*
7 *Priuilegium non tranſit in ſucceſſorem ſi mortuus eſt tempore datæ ei,cui conceditur.*

CAP. XXXVI.

Significauit. Si cōuenien dus p cřam moriaī re īntegra,ſucceſſor ꝯue niri nō pt. & diuidiī ut pximū. Caſus lřalis.G. & B.laici impetrarūt lřas à ſede Apřica ſub hac forma.cōqueſti ſūt nobis.B.& G. q̄ Epſ Tullē.& qdā alii cle rici,& laici ſup tali re,& reb⁹ aliis iniuriā tur eiſdē. Iudices p cřam gñalē citauerūt comitiſſā.Namutē. p eo,q̄ ipſa ſucceſſe-rat frī ſuo ī eo comitatu,cui q̄dā ſūmā pe cuniæ dicti.B.& G.mutuauerāt;& ſic eā tā q̃ hæredē conueniebāt.ipſa p pcuratorē ſuū fecit excipi corā ipſis,q̄ cū adhuc fr ip ſi⁹ mulieris uiueret, qñ eædē lřæ īpetratæ fuerūt , nec p illas lřas,dū uiueret,fr eius fuerit ad iudiciū euocat⁹,p lřas illas ñ po terat cōueniri.& qa iudices hāc exceptio nē admitteī noluerūt,ad ſe. Apoſ.appella uit.mādat pp q̄,ſi ita eſt, totū qđ poſt ap
1 pellatio.factū ē,ī irritū reuoceī.B.† No.1.
g q̄ reſcriptū ad lites trāſit ī ſucceſſorē g il lius,ꝯ quē fuit īpetratū,ſaltē re nō ītegra. & hoc pbat no.iſte tex.à ꝯrio ſenſu:ſecus uī ſi res eēt integra; qđ an ſit uerū ī diſtin
2 ctē.j.ſubiciā.† No.2.ar.ex tex.q̄ p illā gña
h lē cřam,qdā alii,h pt fœmina cōueniri ; &
ſic uī,q̄ ī reſcriptis ad lites,maſculinū cō
i phēdat fœmininū.i Text⁹ tñ iſte ē ex toto

c.cſam.9.col.ī uer. 3.declaratio. ſ.e.& Imo.ī cle.1.ī 2.col. đ ſequ.poſ. & fru. Bal.in.c.1.de offi.or. licet aliter hic Imo. tñ in c.fi.de præb. idē uoluit,quod iſte. Adde Bal.conſi.276.incip. Rex romanorum.
a In literis de iuſtitia.Vide Compo.& Imo.in c.Abbatem. j. eo.
b SEB. SAPIA.Et concludo.uide Bologni.ubi ſ.& in uerbo,quos ciues. & oīo uide And.Sicu. in cōſi. 186.in 2.uolu.ubi tenēt ꝯ Abb. hic.
c Appellatione ciuiū. Vide hic Car. & Bar.in cōſi.inc. ciuitati Camerini in ordine. 196. & plenè p mo.hic,in uer.quarta cōcluſio.in 13.col.& ut de doct. in proœ. Greg. ubi p iſtū ī ſalutatiōe, in fi.& doct.in ca.1.circa mediū , de uſu. in 6. ppter gl. ibi in uer.alienigenis . Adde Abbatē cō ſi. 52.Pau.de Caſt. cōſ. 455.in nouis. Areti. in cōſ. 134. ZACHARIAS. Dic,q̄ impropriè ſumpto uocabulo ciuiū,uerum eſt dictū iſtorū:qa propriè ciuis dī originarius,nō ex priuilegio, ut l. ciues & ibi doct. & Bal. in 1. col. uer. q̄rit glo. C.de ap.cū ſi. Et iſtis addē Alex. cōſ.20.col.fi.uerſ. & ꝯſtat. conſ.158. col.pen.in prin.uol.2.ubi habes qs pprie dicaī eſſe ciuis. Et an ciuis quo ad q̄dā ſit pprie ciuis,uide eūdē conſ.181.col. 1.in fi.eo.uolum.
d Comitatiuorum.Adde Bar.in d.conſi.196. ciuitas Camerini. & in l. 2.circa med.ibi breuiter diximus,ff.de uer.ſig.& in l.ſi quis,per ill. tex.C.de na.li.& in l.non dubito,in 1.no.ff. de capti.faciat quod uo luit Bal.in l.1.poſt prin.C.quæ ſit lon.conſue. pro quo eſt gl.fi.in l. ex ea,ff.de poſtul.
e Verum natus in aliqua ciuitate.Adde Nico.de Neapo.Bal.& Angel. Pau.de Caſt. in lectu.Bononien.in l.huiuſmodi.§.legatum de legat. 1.& ibi doc.lice.Imo.& Pau.de Caſt.in lect.Paduana. & Alex. in d. §.legatum,teneant contrarium,& Rapha.in l. cætera.§.fi.eo.tit.faciat quod not. Do.ca.1.§.1.ultra medium,de uſuris, in uer.no.in 6. Adde quod uoluit Anto.de Butr.conſi.21.in fi.
f Sed dico ualere pceſsū.No.q̄ ubi cōmittiī irritatio , actus tenet per iſtū tex.& in c. pcedēti,& ſequēti. Et de mō cognoſcēdi,qñ uerba īportēt actū eſſe nullū,& qñ īportēt annullādū;uide d.meū, in c.ſi diligēti,in 37.col.cū ſeptē ſequētibus,de ſo.cōp.& Alex.in apoſt.in l. Imperator,ff.de iure fiſ.& Mod.hic.in 29.co.in uer.uerba late ſniæ.
g In ſucceſſorē.Vide no.in c.qa.5.de iud. & nunqd intelligaī de ſucceſſoī uniuerſali,uel particulari;uide hic doc.& maxime do.Car. faciat qđ uoluit Bar.ī l.creditores,C.đ pig.& ī l.j.ī j.co.C.cōia đ le.& qđ uoluit Bar.ī d.l.credit.& Ang.ī l.actio,C.ſi un⁹ ex plurib.& Bar. & Ang.ī l.j.ff.de his,q̃ in teſt.delen.& Bal.in.l.j.C de execu. re.iud.
h Quidā alii.Vide no.ī c.ſedes.ſ.e.& ī c.2.e.ti.li.6.ubi p Io.An.& ali.
i Maſculinū cōprehendat fœmininū. Adde Bal.in c.ſedes. ſ.e.in uer. nūquid includanī.uide in 2.col.Io. An.& alios,in c.2.j.e. tit.li.6.& ibi p Io.de Fantu.& p do. meū hic dicētē hic non pbari cōem doctrinā doctorū,q̄ in reſcriptis maſculinū genus ꝯcipit fœmininū, put tenēt Io.And.Pet.Abb.antiquus,But.& Imo.hic, & Io.de Fātu.in d.c.2.Et hoc tene:quia idē do.meus hoc tenuit in cle. 1. de elec.ubi de materia poſt gl.ibi:in uer. hoies. Et an maſculinū cōcipiat fœmininū,uide gl.2.& ibi doc. in c. gñali,e.ti.li.6.& uideas Bal.& doc.in l.quicunq;,C.de ſer.fug.& in l.ſi ita ſcriptū,& ibi p Imo. hic all.& plenè p Archi.in d.c.ſi qs ſuadēte,& Bar.in l.iura,la.2. in uerſ.q̃ro, qđ ſi ſtatutū,ff.de leg.& p iſtū in c.mulieres in fi.de ſen.exc.cū aliis concor.Et placet mihi cōis opi.quia ar.a ꝯrio ſenſu in reſcr.ualidū eſt in iu.ſing.eſt gl.in l.ſi procuratorē.§.ſi ignorātes,in uer.duorum fratrū reſcripto intelligere licet,ff.man.quam reputauit ſingu. Ro.

4 hoc nõ ꝓbat: qa mulier cõueniebat̃,non ex pſona ſua,ſed ex pſona defuncti. Nã ꝑ illã gñalẽ clam intẽdebat iſte impetrator d includere comitẽ, & nõ iſtã mulierẽ. Sed qd dicẽdũ de iure, recurre ad mã m ſatis diſcuſſã ꝑ Arc.17.q.4.c.ſi quis ſuadẽte,ꝑ Bar.in l.1.ff.de uer.ſig.uide in Spe.in tit. de reſcr.pſen.§.ſi.uerſ.ſed qrit̃.Et ſatis puto eã includi in mã nr̃a,cùm non agat̃ de re multũ piudiciali.ꝑ reſcriptũ ad lites ſolũ dat̃ iudex, & nõ fit aliud piudiciũ par- a ti;& maſculinũ a regulariter cõcipit fœmi 3 ninũ,l.ſi ita ſcriptũ,ff.de lega.2.† No.3.q b fœmina ſuccedit in dignitatibus. b uñ iſta mulier ſuccedit fratri ſuo in comitatu.Dicit tñ Vicen. hoc ꝓcedere ſm cõſuetudinẽ Gallicanã: ſecus de iure cõi: qa ĩ dignitatibus feudalibus nõ ſuccedit mulier,niſi aliud ſit dictũ in cõceſſione feudi, ut in lib.feu.de ſucceſ.feu.c.1.§.filia.Aduerte ĩ c dignitatibus & feudalibus c hoc eſt indubitatũ:ſed ĩ dignitat. nõ feudali ur̃ ſecus, uidelicet q ḋ iure cõi ſuccedat fœmina,ad hoc,c.dilecti,de arbi.& 12.q.2. in c.cũ deuotiſſimã;& facit iſte tex. Nã hic nõ dr̃ q c 4 iſte comitat' eẽt feudalis.†Op.ↄ̃ tex.uſ.n. q iſtud reſcriptũ debebat extẽdi ad iſtam d comitiſſã:qñ dignitas non morit̃,d licet moriat̃ pſides,ut in c.libert'.12.q.2.& ic.ſi gratioſe.ↄ̃.e.li.6.Sol. tex. iſte pt intelligi duobus modis. Primò,q debitũ fuit ↄ̃ctũ noie comitat' ita,q ipſa dignitas eẽt obligata: ſed comes erat ↄ̃uenied' noie dignitatis;& tũc ꝓcedit ↄ̃riũ,qd̃ eſt ſatis difficile & uerũ ĩ ſe.Vñ dñt hic Inn. & Cõp.q ſi reſcriptũ ipetrat̃ ↄ̃ eccl'iã,pt ↄ̃ueniri q fuit ꝓmot' i p̄latũ poſt ipetrationẽ: qa dignitas nõ uariat̃ ꝑ ꝓmotionẽ pſidẽtis.Et no. bñ hoc dictũ;& tũc dic iſtũ intellectũ non ꝓcedere ad iſtũ tex. ſed intelligo,q pecunia fuit mutuata fr̃i perſonaliter, & actio erat dirigẽda ↄ̃ frem, & nõ ↄ̃ comitatũ;& ꝓ hoc iſte tex. cũ dicit q mutuauerat fr̃i. nec ob.q tex.hic ponderet, q iſta mulier cõueniebat̃:qa ſucceſſerat in comitatu:qa hoc põderat̃ ad cõcludẽdũ, q iſta erat hæres fr̃is ſui. nã cõiter comites nihil habẽt ultra comitatũ. ideò põderat̃ iſta ſucceſſio ad inferẽdũ eã eſſe hæredẽ uniuerſalẽ; e & ſic intelligẽdo euitatur ↄ̃rium.In glo.

in.l.ſi cũ dotẽ,ff.ſol.mat.circa ſi.prin. &.d.meus in rep. ru. de reſcr. in cle.circa ſi.& dixi in no.me.in.1.no.Adde ẽt q maſculinũ cõcipit fœmininũ,Sp.in ti.de alleg.& diſ.§.poſt hoc.uer.uel maſculinũ.Pet. de Anch.in l.tres fratres,ff.de pac.& Bal.in.l.cũ mulier, C. de do.añ nup.& in cõ.ſi.inci.ex reſcripto apparet,& in.l. Gallus, in prin.in.3. co.in gl.q inc.abũdat, ibi :contineri ſub maſculino, ff. de li.& po.in.l.2.1 pe.col.in uer. utrũ autẽ ſi ſtatutum loquit̃ de coniunctis in maſculino genere &c. C.q admit. Cy.in d.l.quicũq;. Iac. Bu.& Bal.in l. ſi quis in tantam, C.uñ ui:qa Bar.ĩ l. 1.§.de eo,ff.ḋ pac. & Bal.in c. ſi.de cã poſ. & ꝓprie.ubi alle.iſtum tex.q ſi caſtrum priuilegiatum trãſit ad fœmi nam debeat cẽſus, & non fidelitas.

a Adde, an maſculinũ concipiat fœmininũ, Ro.conſ.93. & 148.& Alex.cõſ. cc.& conſil. 80. & 135.

ZACHARIAS. Dic,q ſal.cõſ. dñi Alexan.ſunt uol.1. dic tñ, q uerũ eſt, q concipit fœmininum,ſed non ex proprio uerbi ſignificato, uerũ ex rõnis identitate,ut no.plenè Car.in cle.1. q. 5. de bap. Bal.in l.ſi. q.14.C.de hær.inſt. Et ꝓ dictis iſtius adde eundẽ Car.in cle.1.q.2.de ſepul.& Io.de Imo.in l.ſi ita,ff.de leg.2.& iſtum conſ.135.uol.1.

ANT.FRANC.Adde,q maſculinũ,qñ cõcipit fœmininũ,illud cõcipit ex quadã interpretatione & ꝓpter idẽtitatẽ rõnis.de quo uide plenè ꝑ d.Car.in cle.1.in 3.q.de ele.& uide Bar.in l.1.i prin.ff.de pe. & Bal.in l.ſi.in 14.q.C.de hær.inſt.& hr̃ ꝑ Imo.in l.ſi ita,de leg.2.& uide oino.d.Car.in cle.1.in prin.in 2.q.de ſepul.ubi dicit,q maſculinũ cõcipit fœmininũ in legibus & ↄſtitutionib.Pa.uel Epõrũ,in qb' pſumit̃ nihil iniquũ diſponi. Secus eſt in ſtatutis laicorũ Principũ; qa maſculinũ nõ ↄcipit fœmininũ.& uide d.Car.in cle.1.in prin.ubi ẽt ꝑ gl.in 7.q.de reg. ubi ſorores mẽdicãtiũ trãſeũtes ſine licẽtia puniuntur,ut mẽdicãtes.& uide d.Alex.in l.ſi extraneus, de cõdi.ob cau.& i l.qd̃ dr̃,in 5.char.de uer.obl.poſt Io.de Imo.& in cõſ.41. in 1.pte ↄſ. Et an cõcipiat fœmininũ in ſtatuto loquẽte de ui cũ armis,uel ẽt ſine armis,uide gl.& Bal.in l.ſi ↄſtãte,in §.ſi.ff.ſol.ma.& ꝑ Alex.in l.3.ff. ad l.Iul,de ui pub. Et adde,q maſculinũ cõcipit fœminã in his,i quib' diſpõ pt adaptari fœminæ,& nõ aliàs,ut ꝑ Bal.in l.ſeruus, C.cõia ḋ ſuc. Et adde, q maſculinũ ꝓlatũ à canone ↄprehẽdit fœminas,niſi ea dr̃ ↄſtitutiõe,uel alia excipiat̃ fœmina,ut no.gl.in c.gñali,de ele.li. 6.Et qd in emphyteoſi ↄceſſa nobilibus & eorũ gñationi, an ſub uerbo eorũ ↄprehẽdant̃ fœminæ:uide Bal.in l.2.1 2.col.C.de iu.emphi. Et de mã maſculini & fœmi.uide oino Bal.in l.Gallus, in prin.de li. & poſth.Alex.in l.1.de uer.ſig.& nellius in ſuo cõſ.145.in 1.pte cõſ. ubi inter cætera dicit,q ſtatutũ puniens furẽ famoſũ pœna furcarũ ñ cõprehẽdit fœminã furẽ. Itẽ dicit,q appellati doctoris ñ ueniũt fœmina doct.de quo uide ꝑ d.Card.in cle.cos,de cõſ.& af.& in c.gñali,ḋ elec.li.6.Et adde ẽt,q qñ ꝑ legẽ uel ſtatutũ puniret̃ poſteritas,nõ cõphẽderet̃ fœmina,ut i c.ubicũq;,de pœ.in 6.& hr̃ ꝑ gl.& d.Car.i cle. 1.in §.1.circa prin.de pœ.Et an eↄ̃ maſculinũ cõcipiat̃ a fœmi.uide ꝑ Bar.in l.ſi ita ſcriptũ,in prin.de leg.2. Et ideò monachi nõ ueniunt appellõne monialiũ.de quo ꝑ d.Car.i cle.1.de cõſ.& afſi. & ꝑ Bal.& Alex.in l.ſed ſi hac in §.liberos,de in ius uoc. & in l.iura,poſt Bar. ff.de legi.& hr̃ de hoc arti.ꝑ gl.inſt.q dare tu.po.in §.ſi.& ꝑ Bal.& doc.in l.ſi qs id,q ff.de iu.om.iu.& i l.qſqs,C.ad l.Iul.maie.& hr̃ ꝑ Io.An.in addi.Sp.in ti.de alle.& diſpu.in §.4.ubi ẽt ꝑ Bal.in uer.an maſculinũ.& ꝑ Bal.in l.ne paſſim,C.de iur.& fac.igno.& ꝑ d.Car.i cle.1.de reſcr.& in cle.2.de ele.& in cle.1.§.1.de reb.ec. nõ alie.& i cle.2.5.q.de priu.& uide Bar.in l.3.i§.1.ff.de neg.geſt.& plenè ꝑ eũ, in l.ſi qs in tãtã,C.uñ ui. Et an uerbũ,uirorũ,ꝓlatũ in ſtatuto concipiat fœminas,uide gl.in cle.1.de reſcr.& Bal.in l.ſcripturas,i ſi.C.q po.in pig.ha.& uide plenè ꝑ Alex.in l.1.ff.de uer.ſig.Et ẽt qũ hic ſit mẽtio de argumẽto a ↄ̃rio ſenſu, an habeat locũ in ll. uel ſtatutis;uide ꝑ gl.Bar.& ibi plenè per Alex.in l.1.in §.huius rei,ff. de off.eius, cui man.eſt iu.& per Bal.in l.cõuenticulã, C.de epiſ. & cler. Adde, tñ q tale argũm nõ hẽt locũ,qñ eſſet ↄ̃ caſum alterius legis, ut eſt not. gl.in c cupiẽtes.§.ſi ꝑ uiginti,in uer.cõmodè,de ele.li.6.& no.gl.in c.1.in uer.pmittim',de æta.& qual.e.li.& hr̃ in l.3.C.de cõdi.inſer. & eodẽ mõ ñ ſumeretur tale argũm i ſtatutis contra caſum l.& iuris cõis, ſm Bal. in l. ſi qs, in 2.col C.de fur. & ꝑ Pau. de Ca. in conſi.271.& in cõſi.334.& ꝑ Alexã. in l.oẽs populi,in pe. col.ff.de iuſti.& iur.& in aut ex teſtõ,C.de collat. & ꝑ Alex.in conſi. 76.in 3.parte cõſ. & in l. ſi eũ. §.qui iniuriarũ, ff. ſi qs cau.nec ẽt hẽc locũ tale argũm, qñ ex eo reſultaret aliqua abſurditas ſeu prauus intellectus, ut in l.cum patrẽ, & ibi ꝑ Bar.& Bal. in prin. C.de cõdi. inſer. & in l. apud antiquos, C.ḋ fur. & ꝑ Bar. in l.Marcellus, in 4. col. ff. ad Trebel. & uide Car.in cla.1. de indi.nec hẽt locũ in ſtatutis,qñ ſtatutũ uetaret interpretationẽ,ut uoluit Bal.in d.l.cum patrem,in 2.no.& per Pau.de Caſt.in conſi. 344. Et adde,q ar.à ↄ̃rio ſenſu dicitur mens coniecturata, ut per gl. Bal. & doc.in d.l.apud antiquos,C.de fur.& in l.1.ff.ſi tab.teſt.nullæ extã.& eſt ex interpretatione,non ex uerbis, ſecundum gloſſ. & Bart. in uer.coniecturã,in d.l.apud antiquos.ubi ẽt per Bal. Adde tñ, q tale argũm dicitur eſſe apertiſſima probatio,& dr̃ caſus apertiſſimus,ut eſt tex.in l.ſi quis locuples,in ſi.dum dicit tex.apertiſſimè,ff.de manu.teſta.Et an habeat locum,& qñ in contractibus , uide Alex. in d.l.1. de off.eius.& in conſ.129.in 2.parte.Et adde q tale ar.non hẽt locũ in diſpoſitione negatiua,qñ ex eo induceretur peccatũ,puta ſi ſtatutũ diceret, q uſuræ ñ poſſint recipi ultra duos denarios ꝓ libra:nõ ſumit̃ ar.q poſſit recipi duo denarij, ſm Bal.i aut.ad hoc.i 2 co.C. de uſu.& uide gl.in uer.facere,in cle.1.de uſu.& ibi ꝑ d.Car.i 12.q.

a SEB. SAPIA.Maſculinum.Hanc materiam,an maſculinum concipiat fœmininum,latè expedit.d. Iaſ.in l.ſi quis id quod,ff.de iuri.om.iu.& latiſſimè per Deci.in rep.l.fœminæ,ff.de reg.iur.col.13 & ibi etiam col.1.ponit an mulier poſſit habere dignitatem mag.ſt. & ponit q non regulariter:tñ fallit in Abbatiſſa, ut ubi latè per eũ.

b In dignitatibus.uide quod legitur & nota.in l. mulieres, C. de dig. li.12.& in l.in multis,ff.de ſtatu.homi.& in c.dilecti, hic alle.& in c.noua quædam,de pœni.& remiſſio.

Adde qualiter ſuccedat in dignitatibus,Ang.conſi.a 36. Pe. de Anc. conſi. 362.ubi latè alleg.conſi. 3.2.lib.

c Et feudalibus Adde c.1.§.hoc autem, qui feu.da.poſ.Pau.de Caſt. conſi.135.Spe.de feu.§.2.uerſi.24.& ſequenti. quod eſt uerum, niſi feudum ad nullum ſeruitium fuerit conceſſum,& maſculus non extet ſecundum Bal.in c.1.§.hoc autem,qui feu.dare poſ.& in §.ſimiliter,de capi.qui curi.uen.& Roma.in ſing.in uer.feudum.& in uer. fœmina.Et in quibus caſibus fœmina ſuccedat in feu. uide Bal.in d. §.hoc autem. & in c.1.in prin. quando maritus ſuccedit uxori,& in c 1.§.quin etiam,Epm uel Abbatem,& in c.1.de ſuc.feu. & in l.ſi.in ci.quoti.C.de ſuis & legi.& in c.1. §. fœmina quoque,per quos fiat inueſti.& in d.c.1.§.hoc aũt.& in c.1.§.1.in 2.col.de ſuc.feu.& ꝑ d. meũ hic poſt Bal.& alios & ꝑ Bal.in l.2.ff.de ſena.& uide hic Bal.ſi regina Apuliæ nubat cuidã militi ſimplici, an faciat eũ regẽ: & an deficiẽte rege gẽs libera poſſit creat̃ regẽ:uide hic eũdẽ Bal.& i l.ex hoc iure,ff.de iuſti.& iure. Adde Ro.cõſ. 368.& Ange.hic proximè.

d Dignitas non moritur.uide Bal.in l.centeſimis,in §.ſi ita ſtipulatus in 3.col.in uer.ult.formo hic unam quæſtionem difficilem,ff.de uerbo.ob.uide quod legitur & no.in l.annua,ff.de annu. leg.

e Hæredem uniuerſalem.uide quæ dixi.ſ.in apoſti.in uer.ſucceſſorẽ, & uide ad prædicta tex.in l.imperatoris,ff.de pub.gl.in c.paſtoralis,& in c.tua nobis,de decimis,Io.An.in c.cum homines,e.ti. cũ ſi. 1.in ſi.

1.in fi.vr̃ gl.cōcludere in effectu, ꝙ ſi defunct⁹ conueniēdus
erat expſſus i reſcripto ; ꝙ tūc reſcriptū extēdit ad ſucceſſo-
rē,ēt re integra, p c.dilecti.de fo.cōp. Vr̃ tñ gl.reſtringere ,
qñ fuit impetratū reſcriptū i cā dignitatis. Si verò defunct⁹
ñ erat expſſus in reſcripto,ſed erat ꝯueniēd⁹ ſub clā: tūc nō
extēdit ad ſucceſſorē re integra ; & ad hūc caſum reſtringit
hūc tex.Et hāc lec.tene:qa cōis ē & vera. ſed difficilē rede
re verā & ꝯcludentē rōne diuerſitatis:in cui⁹ redditiōe mul
tū inſtat hic.Sed cōclude breuiter,& clarè,ꝙ ideò in 1. caſu
extēdit, qm̃ reſcriptū habuit uires ſuas i pſonā defuncti, cū
uiueret t pe datæ.vñ extēdit ad ſucceſſorē:qa fingit ea. pſo-
na cū defuncto,vt i aut.de iureiur.a moriēte pſtitu,co.5. Scđ
i 2.caſu,qñ defunctus erat cōueniēdus ſub clā,nec fuit cōue
tus t pe vitæ ſuæ,reſcriptū corruit,cū ñ fixerit radices in pſo
5 nam cōueniēdi.† Nā ñ valet iudicis datio,cū ñ viueret is,ꝯ̃
quem iudex datur,ut in l.2.ff. quæ ſent. ſine ap.reſcin. Sed
iſte iudex vr̃ dat⁹ ꝯ cōueniēdū ſub clā,t pe,quo exprimitur.
Nā anteà ñ hēt iuriſdōem iudex i nō expſſo,vt in c.paſtora
lis.§.t.ꝫ. e. meritò corruit reſcriptū quo ad iſtū , ꝙ deceſſit
añ,ꝗ̃ exprimeret.Et ſi diceres eoipſo,ꝙ exprimit,fingit ex-
preſſus t pe dati reſcripti,ar.in l.potior, ff.q po.in pig. ha.
vbi ꝯditio trahit retro a t pe initi ꝯ̃tꝰ.Sol.duplex. Prima ,
qa hic ñ pt retrotrahi,cū deficiat ſubiectū p mortē. Sīle in
c.ſi p te.j.e.li.6.Scđa ſol.& melior:in eo.caſu ñ dēt cōcur-
a rere duæ fictiōes, a vt no.i l.1.C.de dot. pmiſ.Sed ſi reſcri-
b ptū b hoc caſu extēderet ad ſucceſſorē,cōcurrerēt duæ fictio
nes.Prima,ꝙ fingeret iſte expſſ⁹ t pe datæ.ſcđa,qa ſucceſſor
fingeret ea.pſona cū defuncto.Nā verè ſucceſſor ñ eſt ea. p-
ſona cū defuncto.Ex his lit.a.l.hæres abſens , ff. de iu.vbi dr̃
hæredē poſſe cōueniri,vbi defunct⁹ poterat.dēt.u. intelligi
in ordinario,& ñ in delegato,ſaltē dato,ſub illa clā gñali .
Rō eſt:qa reſcripta ſunt pſonalia & odioſa; meritò reſtrin-
6 gēda.ꝫ.e.c.ad hæc.† Et gñaliter cū q̃rit,an reſcriptū exten-
c datur ad ſucceſſorē. c diſtingue poſt Cal.hic.& lo. An. in re-
gula is,q i i⁹,de reg.iur.i Mercu. Quòd aut ma ſup qua ipe-
trat reſcriptū,ñ ē extēdibilis ad ſucceſſorē;& expirat reſcri
ptū p mortē.Exēplū in actore.Impetratū ē reſcriptū ſup bñ
ficio debito.nā ſi moritur,ñ pt hæres ei⁹ vti illo reſcripto: qa
ñ ſuccedit i bñficio,cū i bñficiis ñ hēat locū ſucceſſio, vt i c.
ex trāſmiſſa,đ fi.pſby.Exēplū i reo.Fuit ipetratū reſcriptū ,
vt re⁹ doponeret ab ordine,vel a bñficio;certū ē , ꝙ mortuo
reo ñ pt cōueniri ſucceſſor:qa crimina morte extinguūt. d
23.di.c.quorūdā,& i l.2.C.ſi re⁹,vel accu. mor. fue. Aut ma
cōcernit ſucceſſorē:& tūc aut res ñ ē integra:puta,qa defun
ct⁹ fuit citat⁹; & tūc reſcriptū extēdit ad ſucceſſorē,ar.hic à
ꝯ̃rio,ibi:ad iudiciū euocat⁹.Aut res ē integra:& tūc aut pde
ceſſor erat cōueniēd⁹ ſub clā:& tūc ñ extēdit ad ſucceſſorē,
vt hic,ex quo ñ fuit expſſus dū viueret.Et hoc verū , niſi re-
ſcriptū fuiſſet ipetratū ꝯ dignitatē,vt ſ. dixi. Aut cōuenien-
dus erat expreſſus in reſcripto:& tūc ſi fuit reſcriptū impe-
tratū in ma cōcernente dignitatē,licet nomē plati fuerit ex
pſſum;& tunc extēdit ad ſucceſſorē; & in hoc caſu loquitur
pprie dictum c.dilecti.Aut ñ cōcernebat dignitatē, ſed p-
ſonā;& tūc non extenditur ad ſucceſſorē ſingularē,niſi i tri
bus caſib.Primus ſi ſucceſſor ſuccedit in vitium; & i hoc ca-
ſu loqt.c.quia. v.de iud.Scđs caſus in c.t.de alie.iud.mutā.
Terti⁹, ſi emanat ſcđa iuſſio,vt in d.c.quia.v.ſm aliū intel-
lectū. Aut q̃rit,nūquid dēat extēdi ad ſucceſſorē vniuerſalē
& fuerūt multæ opiniōes:ſed opinio magis cōis hēt , ꝙ ſic,
qa cēſent eędē pſonę,vt ſ.dixi.Itē,qa agit de modico piu-
dicio.Et intellige hic, ꝙ defunct⁹ erat i rerū na t pe dati re
7 ſcripti:aliàs reſcriptū ñ valet,vt i d.l.2.† Et ita,nec priuileg.
e trāſit i ſucceſſorē,ſi mortu⁹ eſt t pe datæ is,cui ꝯceditur , vt
e eſt tex.multū notabilis in l.Neratius,ff.de reg.iur. . Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ executoriales valent etiã,ꝙ non præcedant monitoria.*
2 *Proceſſus factus contra rationem, non eſt ipſo iure nullus ; niſi ſit peccatum ex forma.*

ZACHARIAS. Dic eſſa verum,ſi tale reſcriptum ſit perpetuum [illegible] tūc ad hæredē vniuerſalē trāſit ita nu.Spe.in ti.de le. §.reſtat , ver. qd ſi impetrauit,& ibi Bal.in addi.ad eum.ver.ſi cōmittit. Ant. de Bu.in c.qa v.de iud.& Alex.in l.bñficium,da conſti.Principum.

ANT. FRAN. Circa hoc,an reſcriptū tranſeat ad hæredes,dicas ſi p re trāſmiſſibili ad hæredes trāſit, ſi res non eſt integra, vt qa citatio emanauit : ſecus ſi eſt integra: niſi in certis caſibus , de quibus hic per d. Abba. & ſcribent. ſuper re verò non tranſmiſſibili,indiſtinctè nō tranſit. de quo vida p d. Ant. & du. ſt. in c.dilecti,de fo.cōpe. & habetur per Spe. i ti. da reſcri. præſen. in §. 2. & in ti. de le.in §.reſtat, & in ver. qd ſi impetraui, & ibi per Bal.in addi. & uide tex.Bal. Ful. & nouiſſ.in la. 2. in prin. qñ lib. l. prin.datus,C.

a Duæ fictiones. Limita niſi ſurgant ex duplici fonte, l.ſi quis rē.§.1. ff. de polli. cum Bal. ñ.Cale ſact.iun.ſc cle. & p Car. i cle. quo i circa. 20.q. de ele. & in clem. 2.in 8.q.vt lit. p. Limita.2.niſi duæ fictiones ſint inductæ ambæ a iure communi,vt dicit Bal.in l.1.in fi. C. qñ lic.ab emp. di. Limit. 3. niſi vna fictio deſcēdat ab alia,vt p Bal.i l.1. C.de do. pmiſ. & Do.in c.nō oēs.2. q.7.p Bal.i l.in antep.co.C.de fur.& Bar.i l.ſi is q p emp.ff. d' uſuc. Fallit ēt fauore libertatis,l.cū quaſi,in 1.rñ.& ibi Ang. ff. de fideic. lib.vbi ponunt duo ſpālia.Primū eſt,ꝙ ſnīa lata p mortuum , tenet ꝯ regulam,l.furioſo,ff.de re iud.Scđm eſt,ꝙ decretum, quod non pōt vires habere in perſona defuncti,tranſit in eius hæredem.

ANT. FR. Qñ duæ fictiōes poſſint circa idē ꝯcurrere, vid tex.i l.captū,& ibi p Bal.C.de c.& poſtli.reuer.& vide Bar.in l.ſingularia, in pri.ff.ſi cer.pe.& in l.ſi verò ſi remunerandi,in §.Marcel.ff.mā.& in l.cum poſſ.in §.gener,ff.de iure do.& per Bar.in l.gerit,in vl.col.ff. de acq.hæ.vbi dicit,ꝙ qñ pcedūt a diuerſis principijs, pñt cōcurrere.Et vide de iſto cōcurſu duarū fictionum,per d.Car.in cle.qđ circa in 20.q.de ele.Et an & qñ duo ſpālia concurrant in eo. ſubiecto , vltra ea,q ponit Bar.in l.ſi is,qui pro emptore,in vlti.q.de vſuca. & in d.l.ſingularia; vide Old.in conſ.79.incip. quod duo ſpecialia.

b SEB. SAPIA. Sed ſi reſcriptū. Vide limitatiōes, quas ponit ad hāc regulā d.Fel.in c.cū M.Ferra.col. 5.verſ. lita.4. ſ.de cōſti.& d. Iaſ.in l.qm̃ in priori.col.vlt.C.de inoff.teſt.& amplia,vt p Iaſ.i l. ſi. in 7. col.in 5.limitāe,ff.da cōſt.priu.Vide etiā ad hāc regulā do.Soz1. in
c l.1.in 3.col.ver.2.cōclu.ff.de leg.1 Ale.in cōſi.30.col.3.in 1. volu.
d Ad ſucceſſorē.vide in c.qa.v.de iudic.& in c.dilecti,da for.compe.
Morte extinguunt. Limita per tex. iūcta gl.in fi.de hære. q ab inteſt. defe.in §.per contrarium,in ver.poſt mortem,cum ibi no. per doc.
e Nec priui. Adde Bal.i c.1.§.porro,i ti.q fuit.1.cā bñfi.amit.vbi alle. gl.iſti.đ act.i §.itē miſta,i ver.iud.& ꝙ legi.& no.in c.ſanè,de priu.
f SEB. SAPIA. Subreptio.adde tex.in c.capitulū.ſ. e. Et ꝯſydera , ꝙ hodiè ē iſte.tex.correct⁹. Nā qñ qs exprimit falſū,qđ ſi princeps ñ no ſciuiſſet,tñ lrās ꝯceſſiſſet,ſi exprimit per ſimplicitatē, vel ignorantiam,ñ vitiat reſcriptū,c.ſuper literis.ſ.e.Sed hodiè ita de facili

C A P. X X X V I I.

EX inſinuatiōe. † Non valent lrę executoriæ,i qb.impetrans falsò dixit monitorias pceſſiſſe. Primò ponit ptis deciſa q̃rela. Scđò p uiſio.ibi: *quo circa*. Caſus liter. Quidā clericus.I.noīe ipetrauit lrās pceptorias ſup puiſiōe ipſius ad Epm Ambiañ. & poſtmodū ad iudices iſtos lrās executorias ipetrauit ꝯ Epm ſ.dictū.i qb.cū de monitoriis fiebat mētio,Eps pposuit corā iudicib.ꝙ ipſe nullas monitorias receperat & ꝯſuetudo ē eccle.vt pceptorię ñ dēt,niſi monitorię pceſſerint. vñ p eas veritate tacita ipetratas pruidet ñ tenebat eidem. Cōſultus pp rñdet,ꝙ ſi ſup hoc nullæ monitoriæ pceſſerint,ſupſedeāt executoriis, dūmō executoriæ de monitoriis fecerint mētionē;alioqn pcedāt p executorias iuxta traditā ſibi formā.Ber.No.1.ꝙ lrę executorię valēt ſine monitoriis , dum tñ ceſſet ſubreptio. f hinc hodie cōiter ſolū dāt execut. monitoriæ & pceptoriæ hodie ñ ſt i vſu; niſi qñ pp reſcribit p receptiōe alicuius monialis.† Sed ē rō:hic pp mādat pcedi puia rōe: qd ſi iudices pceſſerūt ꝯ rōnē nūqd tenet pceſſus?vr̃, ꝙ ñ: qa ꝯ formā mādati,vt in c.cū dilecta.ſ. e. & c.venerabili,de of.del.& i l. diligēter, ff.mādati.In ꝯ̃riū facit.Nā pceſſus ꝯ ius litigatoris valet,vt i c.cū inter.j. de re iud. doc.hic dicūt pceſſum valere : qa iſta clā ñ limitat iuriſdictionē, nec dat formā pcedēdi:ſed poti⁹ ſapit monitionē & iſtructionē iudicis.Nā ſēp itelligit , ut iudex pcedat puia rōe.ideò ſi exprimit, nō dat noua forma ; quod bene no.quia facit ad multa , & hoc dictū allegaui in d.c.cū di-

Papa cõcedit literas executorias ſine monitorijs, ſicut cum eis;ergo vr̃ q̃ iſte tex.ſit correctus:ſuper hoc cogita.

a In d.c.cum dilecta. Vide ibi iſtum in 6.col.

b Hoc dicit. Vide ad quid alleg.d.Ant.Cõpoſt.& Io.An.hic in c.audita,de reſti.ſpo.vide ibi do.Abb.And.Barb.

a lecta. a vbi plenè expediui hãc mãm; & dic,vt ibi.In gl.1.ibi:ſcd̃ ordo & ꝯſuetudo curię;dic,q̃ olĩ obſeruabaṫ iſte ſtylus:hodiè ſecꝰ,vt ſ.dixi.Sed gl.retulit ad tps ſuũ.

S V M M A R I V M.

1 *Papa p̃ſumitur grauare eccl.ĩ minus q̃ poſſit.*

2 *Canonicus recipiendus ĩtelligitur cũ p̃bend.*

3 *Grauatur quis,dum beneficia confert.*

Collatio beneficiorũ cõputatur inter fructus.

4 *Soluta pons ĩ reſcriptis habentur p appoſitis.*

CAP. XXXVIII.

1 Mandatum Apoſtolicũ. † Hæc decretalis legiṫ principaliter duob.modis: & ſm intellectũ gl.h.d.Ceſſantib.clauſulis, ĩ dubio p̃p nõ intendit grauare eãdẽ eccleſiã,ſeu eũdẽ collatorẽ ſup ꝓuiſiõe duorũ.ideò ſcd̃us ĩpetrãs repelliṫ, ſiue primꝰ expectet,ſiue ſit iã grãm ꝯſecutꝰ. Sed ſm aliũ intellectũ.h.d. b Nõ itẽdit p̃p eundẽ collatorẽ grauare de duob. vbi ꝓ ſecũdo ſcribit,cũ clauſula, ſi ꝓ alio ñ eſt reſcriptũ, q hmõi grãm ꝓſequaṫ, ẽt primo tpe datæ,vel p̃ſentatiõis ſecũdi grãm aſſecuto.In prima ponit dictũ. In ſcd̃a eius rõnẽ:ibi:*cũ ſuper* Caſus lr̃alis. p̃p mandauit Ep̃o Nouieñ.vt magiſtrũ.S.faceret recipi in canonicũ & in fratrẽ eccleſiæ ſuæ, ſi ꝓ alio ibidẽ non ſcripſerit,qui hmõi grãm ꝓſequaṫ.ſed Ep̃us iã aliũ ad mãdatũ Papæ recepit: q bñficiũ obtinuerat. dubitauit,vtrũ teneret ꝓſequi mandatũ apoſtolicũ ex eo,q̃ dicebaṫ in mãdato:ſi ꝓ alio nõ ſcripſerimꝰ,q hmõi grãm ꝓſequaṫ, cũ

c In c.cum.M. Vide ibi iſtum.& quod legiṫ & no.in l. illud,ff.de acq. hæ.

d Non eſt grauare. Faciant no.in ca. tibi qui,& in ca. duob. de reſcrip. li.6.& quod in ſimili habetur in l. Titia.§. qui inuita,ff.de leg.2. vbi nõ eſt veriſimile, q̃ pater voluerit grauare filium duplici onere, & in l. ſi cũ dotẽ. §. ſi pater,ff. ſol. mat. & in le.planè.§.ſi duobus,ff. de leg. 1.& vide glo.in l. 1.in glo.fin C. de mulie. & in quo loco munera. lib. x.q̃ quis non debet pro eadem re bis grauari.

ANT. FRANC. Circa hanc materiam, an quis debeat duplici onere grauari, dicas r̃r quòd non: qa qui in vno grauaṫ debet in alio releuari,l.eum qui, ff. de in litem iuran. Qñq; tamẽ poteſt quis alio onerẽ grauari, ſi onus imponaṫ ex alia cã, quã fuerit impoſitũ primũ grauamẽ. & qua mã plenè hr̃ per Spe.in ti.de teſte.in §.1.in ver.ſed ſi admiſſus.& in tit. de inquiſitiõe,in §.5.in ver.itẽ põt,& in ti.de accu.in §.1.in verſ.illud quoq;.& vide Pa.de Ca.in cõſ.206. Et an onus iniũctũ legatario in vno legato,cẽſeaṫ repetitũ in alio eidẽ facto,vide in l.in repetẽdis, ff.de le.3.in l.is cui,ff.de ꝯd.& dem.Aduerte tñ q̃ onus adiectũ p̃legato,p̃t imponi ẽt vltra vires p̃legati,l.Pãphilo.§.fi.& ibi p Bar. ff.de le.3.Et adde,q̃ onus iniũctũ duob.hæredib. vel legatarijs, remanet totũ vni,cui remanet,vel accreſcit legatũ,vel hæreditas altero recuſante partẽ legati vel hæreditatis,l.ciuitatib.§.Lucius,ff.de l.1.& hr̃ p Bal.i l.quoties.la.2.C.de fideic.& in l.1.in §.1.C.de cadu.tol.Pro quo facit,qa onus iniũctũ legatario remanet apud hæredẽ,ſi legatũ efficiaṫ caducũ,l.Celſus,alias incipit,pr̃ meus,& ibi p Bar.ff.de le.2.

e ZACHARIAS. Sup ꝓuiſiõe duorũ. Adde in caſu diuerſo, quid ſi p̃p i ſuo reſcripto ꝓuiſiõis bñficij cuius collatio eſt ordinarij,apponeret cl'am nõ obſtante collatiõe alteri facta?vide p Cõpoſ.ſing. But.& doc.in c.cãm,q̃ in h.t̃.eo.Bar.Cepo.in tract.de ſer.ruſti.p̃di. q.3.In prin.& Alex.cõſ.247.incip.viſo.tit.& 34.volu.4.

f SEB. SAPIA. Quòd ordinarius. Habui de facto hoc anno pulchrã q̃õem.ſũmus Põtifex ꝯceſſerat lr̃as cuidã ꝓ duob.bñficijs vacaturis ſpectãtib. ad collationẽ Ep̃i Cremonẽſis & Brixiẽſis. euenit, q̃ duo bñficia ſimul vacarũt ĩ diœceſi Cremo. petijt ille ſibi ꝯferre uigore p̃dictarũ literarũ.dicebaṫ,q̃ ĩ diœceſi Cremo. nõ debebat haberẽ niſi vnũ,& aliud ĩ diœceſi Brixiẽſi; qa ñ videbaṫ ſũmꝰ põtifex grauare Ep̃m Cremo.in duob.bñficijs. Eſt.n.grauamẽ, vt dicit hic d.Ab. & i dubio cẽſet grauare minus,q̃ fieri poſſit. Ego dixi ꝯriũ,q̃a ꝯſiderauit p̃p bñficia,q̃ primò vacarẽt, & iõ cẽſeṫ ex verbis velle grauare. Et ad hoc bñ ꝯſydera verba.d.Ab.hic Fundamẽta cætera omitto.

g Dubitationẽ. Facit qd̃ no.iſte in c.rurſus,in vltimo no.qui cleri.vel vouen.q̃ q̃ſtio dẽt eſſe dubia, & qd̃ legitur & no.in l.ancillæ, C. de furtis,& in l.ille,aut ille.§.cũ in verbis,& ibi Bar.ff.de leg.3.

h Si ꝓ alio ñ ſcripſimus. vide ibi doc.& Arch.in ca. accepimus in ſuis reportatis.ĩ.de ætate & quali.& in c.ſi clericus pauper, de præb. li.

nullus ꝓſequaṫ hãc gratiã,ſed iam eſſet ꝓſecutus. Cõſultus p̃p rñdet,q̃ ex quo aliũ iã recepit ad mãdatũ ſuũ; mandatũ iſtud exeq non teneṫ:quia nõ eſt intentio Papæ grauare ecclesiã ſup receptione duorũ. Ber.†No.1.valere literas ſuper

2 receptiõe alicuius in canonicũ;licet nulla fiat mẽtio de aſſignatiõe p̃bẽdæ. Nõ tñ intelligas iſtũ debere remanere ſine p̃b.qa eſſet ꝯ c.relatũ.ĩ.de p̃bẽ.ſed p̃b.venit acceſſoriè ad canonicatũ,ut in c.ſi clericus,& c.ſi poſtq̃,de p̃b.li.6.Et q vult principale antecedẽs,vr̃ velle cõſequẽs & acceſſoriũ,vt in c.

c cũ M.c de cõſti.No.2. ibi: *faceres recipi.* q̃ p̃p qñq; dat executorẽ ad cõpellẽdũ ordinariũ,vt ꝓuideat iuxta mãdatũ ſuũ. Qñq; dat executorẽ ad ꝓuidẽdũ vice ſua,vt in c.Abbatẽ.ĩ.

3 c.& plenè de ma in c.ſi cap.& c.ſi ſoli,de ꝯceſ.p̃bẽ.li.6.† Itẽ

d no.q̃ intẽtio Papæ nõ eſt grauare d ordinariũ ſup ꝓuiſiõe

e duorũ. e Ex quo no.q̃ ordinariꝰ f dr̃ grauari,cũ p̃p confert

f bñficia ad ipſiꝰ collationẽ ſpectãtia. Et eſt rõ:collatio cẽſeṫ q̃dã donatio, cũ ordinariꝰ vtaṫ liberalitate alicui cõferẽdo, vt no.in d.c. relatũ.Hinc dicit glo.no.q̃ collatio bñficiorũ cõputaṫ inter fructꝰ, vt no.in c.cũ oli,de maio.& obe.vñ nõ p̃t dici nõ grauari,cũ priueṫ hac liberalitate & facultate donãdi.Ex quo inferĩ,q̃ hodie p̃nt ordinarii multũ cõqueri, cũ ex reſeruatiõe ſum.Põtificis & ex literis expectatiuis,ius cõferẽdi ſit q̃ſi abdicatũ ab ipſis ordinariis, qd̃ eſt ꝯ.c.ecce. 99.di. Quia ñ dẽt p̃p ita ꝓuidere ſuis cõmodis ſeu vtilitati Romanæ curiæ cũ tãto graui p̃iudicio ordinariorũ:& ordo eccl'iaſticꝰ cõfundiĩ,ſi ſua iuriſdi.vnicuiq; Ep̃o ñ ſeruaṫ, vt i c.p̃uenit.11.q.1.Pro i:roductiõe.gl.& materiæ op.ꝯ tex.

g Decr.dẽt cõtinere dubitationẽ g in ſc:qa dẽt edi in caſu dubio,vt in c.cũ in iure,de offi.deleg.& in l.1.in fi.ff.ad muni. & in l.qd̃ Labeo,ff.ad Carbo.Sed iſta decretalis nullã cõtinet dubitationẽ: qd̃ patet ex eo, q̃ p̃p ſcripſit ſub cõditione ꝓ ſcd̃o, ſi ꝓ alio nõ fuerit ſcriptũ;& cõptũ fuit, q̃ pro alio ſcripſerat. ergo iſta gr̃a eſt nulla ex defectu cõditiõis poſitæ.Qd̃ ꝓcedit,maximè,cũ cõditio eſt de p̃terito,cũ illa nõ ſuſpẽdat:qa certũ eſt naturæ,vtrũ ſcripſerat ꝓ alio, vel ñ, vt in l.cũ ad p̃ſens,ff.ſi cer.pet. Sol.dicit glo.1. & bñ, q̃ dubitõ potuit eſſe, qa gr̃a ſcd̃a videbaṫ cõditiõalis ex ſola pẽdẽtia

h primæ gr̃æ:qa dicebaṫ,ſi ꝓ alio ñ ſcripſimꝰ, h q hmõi grãm ꝓſequaṫ;ſed primꝰ fuerat grãm ꝓſecutꝰ, & ſic ñ videbaṫ habere locũ prima cõdõ,cũ ampliꝰ ñ pẽderet pr̃ia gr̃a. Et per hoc ponit gl.rõnẽ dubitãdi:ſed deciſio fuit i ꝯriũ.Et rõ decidẽdi ſm gl.eſt:qa cũ p̃p ñ intẽderet grauare eãdẽ eccleſiã ſup receptiõe duorũ;fortiꝰ grauamẽ eliciṫ pr̃ia gr̃a executa q̃ ea pẽdẽte;& ſic fortius obſtabat exceptio ꝯ ſecundũ impetrãtẽ. Sed ꝯ hoc opp. Nã de intẽtione Papæ ñ apparet, niſi per illã cl'am.ſed illa clauſula referĩ ad pẽdentiã priæ gr̃æ; ideò cũ illa eſſet executa, ñ habebat obſtare illa cl'a. Et ob hoc fortè gl.2.dicit,q̃ etiã ſine exp̃ſſione iſtius cl'æ,p̃p non intẽdit grauare eũdẽ collatorẽ ſup receptiõe duorũ,niſi ex primat. Vñ ſm gl.iſta cl'a;ſi pro eo,ſemp ſubintelligiṫ. Qd̃ patet ex eo,q̃ qñ Papa vult ſm recipi, apponit cl'am nõ obſtãte,q̃ ꝓ alio ſcripſerimus. Ad hoc bo.tex.i c.pe.i fi.ĩ.e.li. 6.alij tenẽt oppoſitũ dicẽtes, q̃ niſi p̃p apponat illã cl'am, ſi ꝓ alio,teneṫ ordinariꝰ recipere ſm,& tertiũ.&c. Nã ſi intẽtio Papæ eſſet, nõ grauare eccl'iã ſup receptione ſcd̃i niſi hoc exp̃ſſo:ſup̃flua eẽt iſta clauſul.ſi ꝓ alio nõ ſcripſerimꝰ. Io.An.hic.& i c.pe.ſ.alle. tenet primũ intellectũ:quẽ ſequitur gl.qa aliàs fruſtra poneret illa cl'a,ñ obſtãte. Nec ob. ſi dicaṫ,q̃ ſm intellectũ gl.ſup̃fluit illa cl'a, ſi ꝓ alio qa ñ eſt abſurdũ,ſi exprimanṫ ea,q̃ tacitè inſunt, vt in c.ſignificaſti, de elect.Sed abſurdũ eſt tollere nõ obſtãtia,vt obſtãtia, vt puta,ſi dicaṫ:recipias talẽ ñ obſtãte,q̃ ſit doctor,vel ñ obſtãte,q̃ habeat tps legitimũ. Hoſt.poſuit tertiã lectũ.q̃ aut prima gratia pendet,& non valet ſcd̃a: niſi apponaṫ cl'a conualidatiua:vt puta non obſtãte,q̃ ꝓ alio.&c. Et eſt rõ ſecũdũ eũ in odiũ vacaturarũ,ne plures ſint expectantes in ead. eccleſia,vel ſub eo.collatore,cum ſic daretur votum captãdi mortẽ plurimorũ. Itẽ ſi non apponatur clauſula, nõ obſtante,

ſtante,videtur iſtæ gr̄æ pẽdentes referri ad idẽ bñficiũ;& ſic quodãmodo induceret ſectio præbendæ,& ideò eſt opus ad hoc vt valeat ſecũda gr̄a, q̄ apponat̃ cl̄a,nõ obſtãte. Ad idẽ adducit c.p̄ſenti,de off.leg.lib.6.vbi dr̄,q̄ legatus nõ pōt facere duas gr̄as pendere ſub eodẽ collatore: ſed vna executa pōt facere ſecundã;ergo fortius hoc poteſt facere Papa. Aut prima gr̄a eſt executa,& tunc ſm eũ, valet gr̄a, niſi apponat̃ cl̄a inualidatiua;& in hoc caſu ꝓcedit iſte tex. & hanc lect. tertiã ſecutus eſt hic Io.Cald.in ſuo cõmento,& adducit ꝓ hac lect.ſtylũ hodiernũ Rom. Curiæ. Apponit.n. Romana curia illã clauſulã,nõ obſtãte,q̄ aliqui p̄ l̄ras n̄ras ſint recepti:vel vt recipiant̃,inſiſtant:vel aliqui, l̄ras n̄ras impetrauerint ſup ꝓuiſione de bñficiis eis fiẽda. Vnde põderat ipſe,q̄ iſtæ clauſulæ ſolũ cõſeruant pendentiã gr̄arũ, & nõ gr̄as executas:q̄a gr̄a executa nõ obſtat ſecũdæ,ſed exeq̄nda ſic rõne p̄dicta. Ad c.pe.p̄alle.r̄ndet dupliciter. Primò,q̄ ibi gr̄æ reflectebant̃ ad idẽ bñficiũ. Itẽ nulla erat executa,vel fortè in vtriſq; l̄ris erat clauſula,ſi ꝓ alio. Et ideò nõ valebãt vtræq; l̄ræ. Et hunc intellectũ Hoſt.& Cald.ſecutus fuit q̄dã doctor ſolẽnis,dũ hoc c.Paduæ repeteret; & adducebat iſtũ text.in ver.eccleſiã ante dictã. Nõ.n.Papa hic ſimpl̃r dicit,q̄ nõ in-
e tendit eccleſiã grauare de duobus:ſed retulit ſe ad illã eccleſiã,cui ſcripſerat,ſi ꝓ alio. Quaſi dicat reſpectu alteri' eccleſiæ,cui nõ ſcribit̃ cũ illa cl̄a;ceſſat intẽtio Papæ. Sed Ioã.de Lig.d.Ant.d.Cal.&cõiter alii ſcribentes hic ſequunt̃ primũ intellectũ gl.& approbãt do.de Rot.dec.35.vbi dicunt hoc ꝓcedere,ẽt ſi ambæ vel alteræ l̄ræ eſſent in forma pauperũ. Fũdamẽtũ iſtorũ eſt:q̄a l̄ra hic fundat ſe ſup grauamine,& nõ ſup pẽdentia primæ gr̄æ,vel ſup odio vacaturarũ. grauamẽ verò magis vrget gr̄a executa,quã ea pẽdente. Itẽ ſm d.
a Ant. ꝓbatur hoc alio reſpectu. Nã caſus omiſſus a relinquit̃ diſpõni iuris cõis,l.ſi cũ dotẽ,in princ.ff.ſol.matr.& c.ſuſpectu.j.eo.lib.6.ſed hic Papa cõditionauerat gr̄am ſecundã in euentũ pendentiæ primæ. Prima autẽ nõ pendebat hic: q̄a erat executa: & ſic erãt hic extra ꝓuiſionẽ Papæ. Et nihilominus Papa voluit ſm admitti. quod ꝓfecto nõ cõtingit vi clauſulæ,rõne p̄dicta;ſed ex diſpõne iuris cõis. Aduerte:nã hæc motiua ceſſarent,ſi teneremus opi.Cal.dicentis,q̄ cõſecutus p̄bendã pōt dici gr̄am ꝓſeq̄ ex eo, q̄ actualiter percepit reditus:& ſic virtute clauſulæ ſecũdus fuit expulſus,cùm exciterat ꝯditio. Sed hoc nõ obſtãte ſemꝑ tenui primã lec. & ſum motus ex nouo fundamẽto. Dico.n.q̄ iſta intẽtio Papæ inſurrexit ex ſtylo curiæ.b Nã à principio Papa nõ ſcri-
b bebat ꝓ aliquo bñficiando:vnde in volumine decreti, non reperit̃ has gr̄as vnq̄ fuiſſe cõceſſas. Sed poſtmodũ Papa incœpit ſcribere cũ moderamine,dãdo primò monitorias, ſecundò p̄ceptorias, tertiò executorias. Et alias nõ ſcribebat ꝓ ſecundo,q̄n apponeret illã cl̄am, ſi ꝓ alio nõ ſcripſimus, vt hic cùm duobus ſequen. †Nã ex ſtylo curiæ cõprehendi-
4 mus intentionẽ Papæ,adeò,q̄ ſolita inſeri in reſcriptis,habent̃ ꝓ expreſsis,ad hoc, c.ex literis,c de conſtitu.& c.cum
c cauſam,de elec.& c.2.ſ.eo. Et ex his colligit̃,q̄ iſta clauſula, ſi ꝓ alio,non ſuperfluè ponit̃: ſeu ſaltẽ antiquitus ponebat̃: q̄a nullo iure expreſsè cauet̃,q̄ Papa non intendat grauare eccleſiã ſup receptione duorũ.Sed,vt dixi,ex ꝯſuetudine Papæ inſurrexit illa p̄ſumptio tacitæ voluntatis. Et q̄ hæc lect. ſit vera,patet i c.capl̃m.ſ.eo.nõ diuinãdo ad illũ tex. Nã primo recepto excludit̃ ſecũdus i eadẽ eccleſia:nec apparet, q̄ ibi eſſet cl̄a,ſi ꝓ alio. Nec ob.q̄ tex.iſte ſe referat ad illã eccleſiã,vbi fuit reſcriptũ cũ cl̄a:q̄a dico hoc facere potius ꝙ illũ inducentẽ iſtã l̄ram ad hunc effectũ. Nã ſi intẽtio Papæ nõ erat grauare illã eccleſiã,niſi p̄ cl̄am, ꝓuidebat ĩ vno caſu tñ.i.in euentũ pẽdẽtiæ primæ:fortius vr̄,q̄ nõ intẽdebat grauare eccleſiã illã,vbi in ſecũdis l̄ris nullã cl̄am apponit; q̄a ꝓuidẽdo in caſu pẽdẽtiæ,videbat̃ tacitè velle,q̄ gr̄a exe f cuta ñ haberet obſtare,ar.c.nõne,de p̄ſum.& tñ hic ꝯtrariũ g decidit̃. Ad c.c.p̄ſenti de off.leg.li.6.multipliciter pōt r̄n 2 deri.loquit̃.n.in legato, q̄ tanq̄ habẽs ordinariã,ꝯcurrit cũ h

6.& quod not.in c.Abbatẽ,& in c.literis.j.eo.& in c.pe.eo.ti.lib.6.
a Caſus omiſſus. vide pulchrè per Bal.in l.ſi mater,C.de inſti.& ſubſtitu.ſub conditio.fact.vbi pulchrè,& in l.commodiſsimẽ, ff.de lib. & poſthu.& in l.ſi extraneus,de condi.ob cau.& Ioan. An. in d. c.ſuſceptum,in nouel.de reſcrip.lib.6.

quolibet collatore. vñ nõ dr̄ grauare eccleſiã,niſi ex ſola pendẽtia. Nã cõferẽdo, vtit̃ iure ſuo. Itẽ ibi ñ dr̄,q̄ valeãt ſc̄dæ literæ ñ facta mẽtione de prioribus.hic ãt loq̄mur in Papa, q̄ licet poſſit ꝯferre oĩa bñficia: ñ tñ vult vti hac p̄tãte ordinario c rũ;niſi hoc exprimat,arg.in c.p̄uenit.11. q.1.Quid ãt ſi in ſc̄dis l̄ris nulla ponitur
d cl̄a,nũq̄d annullant̃ vi ſurreptionis d? vide p̄ Io.An.in c.pen.præalleg. Ego credo indiſtinctè, q̄ non,ſed ſolùm vi exceptionis grauaminis cõpetẽtis eccl̃ie grauatę. ꝓ hoc facit cap.tibi,q.j.eo.lib.6.nõ diui d nando ad illũ text. Nã ſi l̄ræ ſc̄dæ fuiſſent ſubreptitię,ñ valuiſſet ꝓuiſio illarũ vigo
e re facta. Et de pluribus clauſulis,e& de earũ intellectu, q̄ verſat̃ in literis beneficialibus;vide p̄ Io.An.in c.pe.& in c.ſi bñficia,de præb.lib.6.& hic p̄ Io.Cal. Abb.

S V M M A R I V M. f

1 *Grauare non dicitur eccleſiã ille qui miſit executorias:ſed ille,q primò miſit monitorias.*
2 *Principiũ attenditur & non finis; licet principium non eſſet neceſſitatiuum finis.*
3 *Papa,an confirmet & ſequatur geſta per prædeceſſorem.*
4 *Gratia expirat. ſi moritur cõcedẽs re integra.*
5 *Literæ executoriales,uel monitoriæ non faciũt acquirere ius in beneficio; ſed collatio ſic.*
6 *Clauſula, ſi ad mandatum noſtrum alium non recepiſtis,quid importet: & quid differat ab illa, ſi ad mandatum Papæ, &c.* g

C A P. X X X I X.

1 LIteris. †Eccl̃ia in qua primus Papa dedit monitorias,& ſc̄ds executorias;ꝑ h primũ, nõ p̄ ſm intelligit grauata. Primò ponit mãdatũ,q̄d exequi iubet. Sc̄dò tollit exceptionẽ.ibi:*non obſtante*. Tertiò exprimit cãm.ibi:*cũ factũ*. Caſus l̄ralis. Honorius mãdauit quibuſdã canonicis p̄ l̄ras monitorias, vt.T.Subdiaconũ reciperent in canonicũ & fratrẽ. demũ mortuus eſt Honorius Dñs Greg.mãdauit p̄ l̄ras executorias, vt dictũ ſubdiaconũ reciperẽt in canonicũ & in fratrẽ;& ſic fuit receptus. Poſteà verò idẽ Gre. mãdauit eiſdẽ, vt.G.clericũ reciperent in canonicũ & in fratrẽ; niſi ꝓ alio p̄ ip̄m eſſet eorũ eccl̃a grauata. Dicebãt canonici, q̄ ñ tenebant̃ illũ recipere, cũ aliũ ad mãdatũ eiuſdẽ Gre.recepiſſent. Mãdat p̄p̄,vt illũ. G.clericũ recipiãt i canonicũ & i fratrẽ,nõ ob.q̄.T.Subdiaconũ p̄ l̄ras executorias ipſi' Gre.recepiſſent, cũ factũ Honorii potius,quã ſuũ fuerit proſecutus. Ber. No.1.q̄ ꝓnomẽ,vos,cõtẽplat̃ potius p̄ſonã,quã dignitatẽ;facit.c.ſi gratioſe.j.co. li.6.& q̄d no.in l.cẽteſimis f,ff.de ver.ob. No.2.q̄ nõ dr̄ Papa grauare eccleſiam ſuper receptione plurium g, ſi prædeceſſor grauauit pro primo. † Itẽ not. q̄ actus h

b Et ſtylo curiæ. uide no. in c. quã graui,de cri. fal. & in c. ex literis, de cõſti.ſ. & Moder.in c.1. in uer. ſtylus. ſ. eo.

c Ex l̄ris.ibi:i ver. cũ moris noſtri, & melius in c. cũ M.Fer.i uer. ſicut conſueuit fieri.ſ. & ibi plenè p̄ Moder. de conſti.

S E B. S A P I A.

d Vi ſurreptionis. Vide de hac q. p̄ Inn.& do.Ant. in c.capitulum ſanctæ crucis.ſ.eo.

e De plurib' clauſulis. Vide Vitale in tractã.ſuo clauſularum.

f Centeſimis.vide ibi Bar.in §.ſi ita ſtipulat', in 3.co. in ver. formo. & Pet.de Anc.hic & dñm meũ, & not. in l.Lucius. §.Meuia, ff.ad Treb.& q̄d not.i l.iuſpia, §.ſi.ff.de leg.1. in c.q̄m Abbas,de officio delega.

g Sup receptione pluriũ. vide quæ dicta ſunt.ſ.c.proximo, de ofa.dele.cum ſimi.

S E B. S A P I A.

h Quòd actus. Per hanc regulã decidit q̄õ, ſtante ſtatuto,q̄ ciues non poſsint alienare rẽ inter viuos,vel ex ꝯtu in forenſes, ſi hæres vẽdit rem forẽſi, vel in forenſem trãſfert alio titulo inter viuos;non cõprehenderetur ſub ſtatuto, ſi teſtator iuſſerat in teſtamento rem illam in forẽſem tranſferri: quia magis dr̄ vltima uoluntas,& ſolu.debiti ꝓcedentis ex vltima voluntate, q̄ ſimplex ꝯtus. Et hanc q̄õnẽ diſputauit Iaco.But.ut refert Io. And.in rub.de re. permu. & per hanc rõnẽ determinant Ange.& Imo. ubi alij in l.ſi ita quis, §.ea lege, ff.de uerb. oblig.

a attribuit principio.& nõ fini a:q̄ q̄ princi
piũ ñ eẽt finis neceſſitatiuũ,ſed exhortati
uũ;qđ patet hic. Nã receptio primi attri
buit Papæ,q dedit monitorias & ñ ſucceſ 5
ſori,q dedit executorias;& tñ certũ eſt q d
monitoriæ ñ neceſſitabãt ſed executoriæ
3 tñ.†Vlt.no.q pp dẽt ꝓſequi,ſaltẽ ex vr-
b banitate,ſcm̃ ichoatũ p pdeceſſorẽ b. Ho
diè tñ quo ad mam nr̃am ſit totũ oppoſi
tũ:qa oĩs pp nouiter creatus reuocat oẽs
gr̃as factas p prædeceſſores, ſi p eas ñ ſit
acquiſitũ ius in re,vt in c.fi.de cõceſ. pbẽ.
li.6.& hoc facit i odiũ vacaturarũ;ne tot
gratiæ expectatiuæ pẽdeant: & hæc cã eſt
honeſta: aut vt ipſe ꝓuideat;& forte iſta 6
c verior c. Opp. ꝯ tex. vr q receptio primi
4 erat oĩno attribuenda iſti,qui dedit exe-
cutorias:quia monitoriæ expirauerãt re
integra p mortẽ Papæ. Nã gratia fienda
expirat,ſi cõcedẽs morit re integra, vt in
c.ſi cui,de præb.lib.6.Sol.d.Ant.inſtat &
tandẽ fatendo ꝯriũ dicit,q ex vrbanitate
Papa fuit proſecutus factũ prædeceſſoris,
Sed iſta ſol.mihi ñ ſatisfacit:qa ſi moni-
toriæ in totũ expirauerant,non põt actus
attribui primo, ad hoc.c.cũ acceſſiſſent,
ſ.de cõſti.Nõ.n.reuiuiſcunt primę literę: c
ſed effectus cauſatur ex ſecundis. vnde di
cerẽ, q cũ iſtæ monitoriæ fuiſſent pſen-
tatæ, nec expectent aliũ ꝓceſſum poſt p-
ſentationẽ:nõ vr res integra: & ſic puto,
q nõ expirauerunt.†In gl.1.in fi.not.iſtã
gl.d q p lr̃as monitorias, pceptorias,vel
executorias,nõ tribuit ius in bñficio, vel
ad bñficiũ:ſed ſolũ dat facultas implorã-
di offĩn executoris, vel illius, cui ſcribit.
Ius.n.ad bñficiũ cõfertur ex receptiõe in
canonicũ: qa tunc habet ius affectiuũ ad
præbendã vacaturam, vt in c. poſtquàm,
de pben.lib.6.& in c.vlti.de conceſ.præb.
lib.6.Per collationẽ verò acquirit,ius in
bñficio. vnde põt dicere bñficiũ eſſe ſuũ,
6 vt in c.ſi tibi abſenti,de pben.li.6.†In gl.
fi.ibi:ſi ad mandatũ Papæ.hæc gl.loquit
icautè.Nã vt dicit Io. An.& b fi,aliud eſt
dicere,ſi ad mandatũ nr̃um aliũ nõ rece-
piſtis,q̄ ſi dicat,ſi ad mandatũ Papæ, &c.
Nã iſta verba vltima cõcernunt dignita-
tẽ: & ſic verificarent in receptione facta
authoritate cuiuſcunq; Papæ: ſed priora
verba cõtẽplantur pſonã: ideò nõ verifi-
cantur, niſi receptio prioris fuerit facta
ex authoritate mandatoris, ad hoc,c. ſi
gratioſè.ſ.alleg. Et in eo quod glo.dicit
e de legato, e videtur hodie probari in c.
hi,qui de præbendis. lib.6. Abbas.

Principin & nõ fini. Adde,q inſpicit magis cã ꝓxima, q̄ remota,
l.ſi mulier,& ibi no.ff.re.amo.Facit ẽt ad q. teſtator grauat hæredẽ
vendere fundũ forenſi:mortuo teſtatore,heres vẽdidit forẽſi fundũ.
Extat ſtatutũ,q in actu iter viuos ñ poſſit fieri alienatio i q valebit
iſta alienatio: qa cenſet facta ex cã vltimæ uoluntatis, & nõ ex actu
inter uiuos.Attẽ-
dit.n.cã mouẽs,& ñ cã f.nalis. & ſic
qui ordinat actũ, magis facere vr, q̄ qui ꝓſequit ordinatũ, per gl. fi.
in l. in æſtimationibus, ff.ꝺ pet.hę re.ſm Ang.ibi, & per eundẽ in l. ſi
ita qs, §.ea l.ff.ꝺ uerb.ob.& in l. 2. C.cõia de leg.& i l.ſi dignũ, & in l.
qui fundum,ff.ad le.Fal.& diſputauit hanc. q. Old. Iaco.But.Bonoñ.
quos refert Ioan. And.in addi.Spe. in ti. de rer.pmu. & p Di. in l.uxorẽ,
§. agri plagã, ff.de le. 1.Cy.in l. 2.C.cõia de lega. Bar.in l. ſi ita qs,
§.ea lege,ff.ꝺ uer. ob.Bal.in l.ſi hæres,ff.de act.emp. & in d. l.i æſtimationibus,
& in d. l.1.C.cõia de leg. & dicit hic Pe.de Anch. q act⁹ reci-
pit uires,& cõſideratur reſpectu ſui principij,non reſpectu finis. Q.ſ
inducit ad qõnẽ porrorũ,qui in una parochia ſeminant & naſcunt,
& in alia trãſplantant & creſcunt;cui decimæ debeant. de quo uide
p Io.An.i Merc.in regula,q prior,de re.iu.li.6.& uide Ro. cõſ. 366.
inci.quærit,nunqd maiore parte,in prin.dicente,q ſi unus ordinat,
& alter ordinationẽ exequit, ordinãti actus tribuitur, nõ exequẽti;
& dicit eſſe hic caſum expreſſum.& uide ibi no.& uide hic Bal.dicẽ
eẽ anteceſſoris & ſucceſſoris unicã eſſe gratiã,q̄ denominatur à ſuo
prin.& ſic alle.ad iſtũ tex.principiũ eſſe ſpẽctadũ,& uide gl.in l.mi-
noribus,C.de his,qui.ut indig.& in l.1.C.in qui.cau.re. in integ.nõ
eſt neceſ.ubi ſi minor nõ uindicauit necẽ defuncti,& interim efficit
maior,q reſtituit in integrũ:qa attendit principiñ quo erat minor.
& ñ attendẽ finis,quo erat maior.& Ang. in d.l.minoribus, inducit
ad qõnẽ de mře minore trãſeunte ad ſcdã uota,ñ petito tutore filio
ſuo pupillo:& morit pupillus:& in illud tps tũc efficit maior q re- b
ſtitueret in integrũ:qa attẽdit principiñ,& gl.in d.l.minoribus, &
d.l.1.magnifecit,Bal.in d.aut.ſi capti,C.de ep.& clx.& in l.q ꝯ, C.ꝺ
inceſt.nup.& in aut.iiſdẽ pœnis,C.de ſec.nup.facit opti.tex.& gl.in
c. p tuas,de do.tex. in l.qui cũ maior,in prin.ff.de bn.lib. & i l.ñ.ff.
de mor.inferẽ.& in l. 3.§. 1.ff.de mi.& facit elegãs dictũ Inn.in c.fi. c
de ꝓc.Ia.But.& Bar.in l. 3.§. s.da min. licet a?r ibi noluerit gl & p
hoc rñdet ad l.2.C.qđ me.cau.& ad l.pe.ff.de ꝯd.ob tur.cau. & ad l.
ſi fili⁹,ff.ad Mace.qa iõ ibi ñ attẽdit principiũ:qa incõtinẽti ſolut⁹
habebat exceptionẽ,cui vr renuntiare p actũ ſeq. Nec ob.l.itẽ Mela d
§.Celſus,ff.ad l.Aq.qa ibi loqt ꝺ actu ꝓhibito,quẽ qs facere ñ dẽt, e
nec tenet ſeq.& facit qđ uoluit An de Iſer.in c.1.q. mo.ſeu.an.it. &
intellige pdicta.ſ.attẽdi principiũ & ñ finẽ,ñ ſolũ qñ finis hẽt neceſ
ſariã cõſequẽtiã à principio, ſed ẽt qñ hẽt cõſequẽtiã à principio ñ
ex neceſſitate,ſed ex honeſtate,ut optimè hic ꝓbat. Nã in caſu hui⁹
decretalis de honeſtate & ñ de neceſſitate pp exeqt lr̃as monitorias
pdeceſſoris;& tñ executio denominat à princ.facit tex.ſing.in l.qđ
ait lex,in §.fi.ff.de adul. & qđ pulchrè uoluit Io.And.in addi.Spec.
in ti.de accu.in rub.ubi dicit:familia ptãtis Paduę inſequebat quen
dã delinquentẽ in territorio Paduano,q ingreſſus eſt territoriũ Ve
ronenſe;& familia ſequens eũ apprehendit in territorio Veronenſi;
qđ pp hoc nullã iniuriã vr intuliſſe dñio Veronæ, ex eo q attendit
principiũ licitũ,l.quis ſit fugitiuus,§.Celſus quoq;, ff.de ædi. edic.
& facit bo.tex.in l.q ſcit fundum,in §.prętereà,& in §.fi.ff. de vſu.
ubi ſi aliquis à principio fuit bonæfidei poſſeſſor , poſteà ſuperue-
nit malafides:q attenditur principium quo ad fructus lucrãdos, de

quin Bar.in l.ex diuerſis,in prin.ff.de rei vẽd.& p doc. in c.grauis.ſ.
de reſti.ſpo.facit quod habet p gl.in l.1.C.de vſuca. transfor. & qñ
debeat attẽdi principiũ & finis;vide bo.gl.in c.dudũ,el.ꝫ. in ver.ele
ctionis tpe.ſ.de elect.& in c.ſcientes,in ver.ab initio.ſ.de cenſib.fa
ciat ẽt quod dixi in gl.1.in princ.Decreti,poſt Domi.ibi;an opus at
tribuat cõpilãti,
vel ẽt addenti, & reducẽti;vide ibi.
Et no.mirabilem tex.i l.fi.§. ſed cũ antiquitas , C. de cur.fur.iuncta.l.ſi
quis in ſuo,C. de inof.teſt. q ſi fili⁹ cõmiſit ꝯ patrem ingratitudine, &
ex poſtfacto efficit furioſus; q pr̃ poterit eũ exhæredare;& ſic attẽdit
principiũ & nõ finis, ſm̃ do.meum hic ꝯ Bal.in l. furioſum,C.q teſta.
fac.poſ. facit,l.s. ff. de pœni. & qđ no.in l.libellorũ. ff.de accuſ.& plu-
ra intra alleg. hic do. meus principiũ ſpectãtia;vide eum hic in fin.
Adde quod voluit latè Alex.cõſi.24.2.li. vbi ponit de vulnerante
aliquẽ in domo, & proſequente eũ extra domum.qđ voluit Pau.de Ca.
conſi.251.de eo,qui cœpit proſequi malefactorẽ in diſtrictu Vero-
nenſi,& cœpit in territorio Paduano. & de muliere minore non pe-
tente tutorem,vide Ang.conſi.118.Ro.conſi.417.
ANT. FRANC. Circa iſtud brocardũ, de quo hic tangit,an ſit
ſpectandũ principiũ,& nõ finis,& qđ potius deat attẽdi;p Spec.in ti.
de in inte.reſt.in §.2.ver.cũ ẽt.& p Ang.poſt Bar.& ibi etiã p Alex.i
l.qđ ait,in §.qđ ait,ff.de adul. & Ang poſt Bar.in l.deniq;,i §.ſi qs,
ff.de minor.& p Bar.in l. 1.ff.q po.in pig.ha. & p Bal.in l.tutor,ff.de
tute.& rat.diſtra.& vide bo.gl.in l.3.§.Scio,ff.de mino.& vide gl.in
c.principatus.1.q.1.& vide Ang.Are.inſt.de iuſti.& iure.i §.his ita.
& vide do.Card.i cle.fi.de reſcr.& in cl.dudũ,de elec.Et adde,q prin
cipiũ extẽdit ſe vſq; ad mediũ,& deinde icipit finis,ſm gl.mag.i l.1.
ff.ſi qs ius dicẽ.nõ obtẽp.Et q̄liter ſumatur principium & finis;vide
Bar.in l.3.ff.de fur. vbi ponit plures q̄ſtiones circa iſtam materiã.
b Per pdeceſſorẽ.Facit.l.ſi ego.§. s.ff.de iur dot.& tie.q ſucc.teneant,
& l.verũ.§.ex facto,ff.de min.& quod no.in l.& qa.ff.de iur.om.iu.
i c.innotuit,de el.& in l.illed quo.§.tẽpeſtiui,ad Treb.& Bal.hic po
nenẽ,ſi ſcribat l.pp,q eſt mortuus;an ſucceſſor teneat illud pceptũ
executiũ mãdare.& Io.An.i regula.q prior,li.6.i ſolutione q̄ſtionis.
c SEB. SAPIA. Iſta verior. vide ad hoc vnũ pulchrũ dictũ Thomæ
Faſtoli,qđ refert d.Fel.i c.In nr̃a.in 39.colũla.in fi.ſ.eo.vbi dicit,q
reuocatoria lr̃arũ,quã facit nou⁹ Papa, ñ extẽdit ad expectatiuã ſup
dignitate & pb.ſi iã ſort ita ẽ effectũ i dignitate,& iã i pbẽ.ñ annexa.
d No.iſtam glo.Vide hic pulchrè per do.meum.
e De legato.verũ dicat recepiſſe mandatũ Papę ille,q recipit manda
tũ legati Papæ;cõclude,aut legat⁹ mãdat de ſpẽli commiſſione Papæ;
& illud mandatũ dr̃ eſſe Papale,l.vnũ ex familia.§.1.ff.de lega.2.c.ꝺ
cauſis.& ibi iſte.de elec.& qđ no.in l.Therup.pns,ff.de do.pl.ga.aut
ex gñali poteſtate ſuæ legationis;& tũc ſecus.vt in c.hi q.hic alleg.
ANT. FRANC. Circa iſtã materiã, an factũ à legato dicat eſſe fa
ctũ Papæ;adde primò,q legato Papæ eſt obediendũ tanq̄ ipſi Papę,
vt i c.cũ parati,de app.c.ſi Abbatẽ,ꝺ ele.i 6.no.i c.ſi.93.di. Et i? le-
gat⁹ dr̃ eſſe ordinarius,& ei⁹ iuriſdĩ durat ẽt mortuo Papa c.2.ꝺ of.
leg.li.6.& tenuit Bal.in addi.Spe.i ti.de leg.i ver.legat⁹ eſt ordina-
rius.& vide do.Car.i cle.pe.i 3.q.de pb.Et ꝓ hoc facit,q a legat⁹ Pa
pæ gerit vices Papæ,c.cũ venerabilis,de cõſue.c.mãdata,de pſum &
habet p Spe.in tit.de leg.§.2.i ver.patet. & i §.nũc oſtẽdẽdũ,in ver.
legatus igit.Et an legatus ſedis Apoſt.ſit aliud ab ipſa ſede Apoſt.&
an ſit aliud,q̄ eccleſia Romana,& an geſta legati dicant geſta ſedis
Apoſt.vide p Spe.in tit.de leg.in §.3.in prin. & ibi etiã vide in ſpe.

SVMMA-

1 *Abbas poteſt habere collationem beneficiorum in diœceſi Epiſcopi; & hoc ex aliquo priuilegio.*
Epiſcopus de iure cõi habet collationẽ beneficiorum in diœceſi ſua.
2 *Ius patronatus qui habet in aliquo beneficio, an debeat grauari ſi alius vult ſibi beneficium conferre?*
3 *Beneficium, ſi ſuit datum ſecundo impetratori ante quàm primus impetrator præſentes literas ſuas, quid erit agendum.*
4 *Executor datus ad beneficium poteſt contradicentes excommunicare, licet in literis nil dicatur de excommunicatione.*
5 *Delegatus Papæ poteſt excõicare, licet in literis hoc non dicatur.*

C A P. X L.

ABbatem. Diœceſanus, cui ſcribiť, vt in diœceſi ſua, vbi ꝓ alio ſcriptũ nõ eſt,
ꝓuideat, vel faciat ꝓuideri; nõ põt id exeq circa
bñficiũ ſpectans ad collationẽ alicuius iã ꝓ alio
grauati. & nõ diuidiť. Caſus lr̃alis. Dñs Papa mãdauit Ab-
bati S. Proculi, vt S. clerico in aliqua eccleſia ſui monaſterii
ꝓuideret. poſteà mãdauit Diœceſano p lr̃as gñales, vt alii
clerico faceret ꝓuideri in diœceſi ſua, vbi ꝓ alio ſcriptũ nõ
eſſet. Eps cõpellebat Abbatẽ, vt illũ clericũ in aliqua ſua ec-
cle. faceret recipi. Rñ. Abbas, ꝙ iã recepat mandatũ ꝓ alio.
vñ Eps nõ poterat cõpellere ipſum p lr̃as gñales ad ꝓuiſio-
nẽ illius. Cõſultus Papa rñdet, ꝙ Abbas ad hoc cogi ñ põt,
nec eũ Eps aggrauare ſup cõferẽdis eccleſiis, aut bñficiis, ẽt
1 ſi Eps facultatẽ habeat p eaſdẽ lr̃as ꝓuidẽdi. Ber. †No. 1. ꝙ
collatio bñficiorũ ſitorũ in diœceſi põt ptinere ad Abbatẽ,
& ſic ad ꝑlatũ inferiorẽ Epo; & hoc de iure ſpeciali: puta ex
priuilegio, vel ꝑſcriptione, ſeu ſtatuto facto tpe fundationis
eccleſiarũ: qa de iure cõi inſtitutio, ſeu ꝓuiſio bñficiorũ ſpe
ctat ad Epm. a 10. q. 1. in c. regẽda, & c. nouerint, & 16. q. 7. c.
a oẽs Baſilicæ. & in c. cũ ex iniũcto, in fi. de hær. & vide gl. ĩ c.
ſciãt cũcti, de elec. li. 6. & vide quod dicã ĩ. tit. ꝓxi. c. cũ dile-
b ctus. b No. 2. ꝙ grauamẽ ĩ receptione ſcd'i cõſiderať habito
c reſpectu ad indẽnitatẽ collatoris, c & nõ ad idẽnitatẽ eccle
ſiæ; & p hoc c. declarant capl'a ꝓximè ꝑcedẽtia. Nõ ergo cõ
ſiderať grauamẽ rõne redituũ, ſed rõne facultatis cõferẽdi,
cũ ꝑlatus nõ poſsit ꝓuidere ſuis, & maximè his, q ſeruiũt ec
cleſiæ. Itẽ no. tex. iuncta gl. pe. ꝙ qñq; executor dať ad ꝓui
dendũ: qñq; ad exequendũ; de quo in c. ſi capi. & c. ſi ſoli, de
2 cõce. ꝑb. † Sed q̇ro, nũqd reſpectu iuris pat. poſſit qs vti exce
ptione grauaminis? pone exẽplũ. Abbas ad mãdatũ Papę ꝓ
uidit Titio de bñficio ſpectante ad collationẽ ſuã. nunc Eps
executor vult ꝓuidere de bñficio ſpectante ad ius pat. Abba
tis; nũqd Abbas poſſit ſe defendere exceptiõe grauaminis?
Hoſti. dicit, ꝙ ſic, ſiue ſint de mẽſa Abbatis, ſiue ſpectent ad
collationẽ ſuã, ſiue ad ꝑſentationẽ ſuã; nõ debet ĩ eis de no-
uo grauari. Cõpo. tenet ꝯriũ: qa potius dr̃ grauari collator,
quã ꝑſentator. In hoc tñ diſtinguit, ꝙ aut Papa mãdat illũ
cõpelli ad ꝓuidẽdũ; & nõ põt fieri ꝓuiſio in bñficio patro-
nali, cũ collatio nõ ptineat ad iſtũ. Aut Papa dat poteſtatẽ
executori ad ꝓuidendũ; & tunc ſecus. & hoc dictũ eſt cõiter:
qđ tñ ego intelligerẽ in ꝑronatu eccleſiæ. Secus in patrona
tu laicorũ: qa p lr̃as gñales nunq̃ Papa intẽdit ꝑiudicare q
d iuri patroni laici, vt no. in cle. 2. de ꝑbẽ. & in c. cũ dilectus, de
iure pa. In gl. 1. ibi: *ꝙ primũ ſuũ mandatũ repſentat.* Hoc dictũ
nõ vr̃ verũ: qa in bñficialib' ſtamus datæ, & nõ ꝑſentationi,
3 vt plenè dixi in c. capl'm. ĩ. eo. & dic, vt ibi. †Sed quærit hic
e Hoſt. qd ſi ꝓuiſio e ſit facta ſcd'o antè, q̃ primus ſuas lr̃as ꝑ-
ſentaret: vr̃, ꝙ debeat ſecũdus remoueri, & prim' inſtitui, ad
hoc d. c. cap. ĩ cõtrariũ facit c. audita. ĩ. de reſt. ſpo. Cõcludit
Hoſt. in hoc Papã cõſulendũ. Io. Cald. dicit, ꝙ ſi primus im
petrãs ñ habebat ius affectiuũ, valet ꝓuiſio facta ſcd'o: aliàs
dẽt ſecũd' remoueri; & no. hoc dictũ. Tñ puto, ꝙ in caſu hu
ius capl'i, vbi ꝓ ſcd'o ſcribiť, cũ clauſula, ſi ꝓ alio; nõ ꝓcedat
dictũ Cal. ſi prim' ñ fuit negligẽs. Rõ, qa hæc conditio, ſi ꝓ
alio, cũ referať ad tp̃s ꝑteritũ; ñ ſuſpẽdit actũ: ſed incõtinẽti
facit actũ valere, vel nullũ eſſe, vt in l. cũ ad pñs, ff. ſi cer. pet.
Cũ ergo ꝓ alio fuerat reſcriptũ: ergo ſe-
cũda gr̃a nulla ex defectu ꝯditionis, & ſic
collatio repiť facta vigore lr̃arũ nullarũ.
4 Et ad mãm vide qđ dixi in d. c. capl'm. In
gl. pe. ibi: *excõicare cõtradictores.* no. glo. ꝙ
executor dat' ſimplr̃ ad faciẽdũ ꝓuideri,
põt excõicare ꝯdicẽtes: licet ñ exprimať ĩ
lr̃is. Et idẽ tenet Inn. hic. nã deluſoria vr̃
hæc ptãs, ſi correctionẽ aliq̃ iſte ñ habe-
f ret, vt ĩ c. ex literis, f de offi. deleg. & in l.
5 2. ff. de iuriſd. om. iud. †Ex quo infero, ꝙ
forti' poterat delegatus Papæ excõicare:
licet in lr̃is nõ dicať, vt poſſit cõpellere p
cẽſurã eccleſiaſticã. hic ñ ſunt alia. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Excõicatio licet lata ſine cã rõnabili, tenet.*
2 *Excommunicatus poteſt impetrare reſcriptum ſuper iniuſtitia excommunicantis*
3 *Cã relata ad diuerſos, ꝑt operari diuerſos effect'*
4 *Ignorantia non ꝑſumitur in facto proprio 18.*
5 *Excõicatio, quãdo teneat, & quãdo ſit nulla.*
6 *Laicus ex permiſſu Papæ poteſt excõicare.*
7 *Iudex excõicatus non poteſt alium excõicare.*
8 *Iudex occultè excommunicatus, an poſſit aliquem excommunicare?*
9 *Infans furioſus, & infidelis, ſunt incapaces excommunicationis.*
10 *Excõicatio an reddať nulla ꝓp neteriã iniuſtitiã*
11 *Excommunicatio iniuſta licet teneat quo ad homines; tamen non quo ad Deum.*
Excommunicatus iniuſtè ſi contemnat, ligatur apud Deum ex contemptu.
12 *Abſolutio iniuſta excommunicati, facta à ſuperiore, an teneat?*
13 *Archiepiſcopus non habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei, niſi per appellationẽ.*
14 *Excõicatus appellãs, an dẽat abſolui à iudice ad quẽ, an dẽat fieri remiſſio ad iudicẽ, a quo?*
Remiſſio non debet fieri ad iudicem ſuſpectum, vt cognoſcat, ſed bene, vt ita faciat.
15 *Iudex excõicat' minori pñs abſolueř excõicatũ:*
16 *Abſolutus ab excõicatione iniuſta, nõ tenetur dare illas cautiones quas dant alij &c.*
Iudex, licet non ſit ſacerdos, poteſt quem ab excommunicatione abſoluere.
17 *Terminus datus ad abſoluendũ aliquẽ an poſſit præteriri; & ſic ante terminum abſolui?*
18 *Nolo hoc facere non importat nolle facere in futurum, ſed in præſenti.*
19 *Ordo abſolutionis ab excommunicatione.*
20 *Excõicat', an poſſit inuit' vel nõ petẽs abſolui?*
21 *Hæreticus præſumitur, qui ſuſtinet excommunicationem multo tempore.*

C A P. X L I.

AB excõicato. Per reſcriptũ
directũ excõicatori, vt abſol-
uat excõicatũ, ſi ꝯ ꝯciliũ eũ ex-
cõicauit, datis executorib', ꝙ eo ñ parẽte
exequanť: ñ excõicatori, ſed executorib'
cognitio demãdať h. d. Primò ponit fa-
ctũ, ex quo qõ. Secũdò ſol. ibi: *excõicatori.*
Tertiò in ſolõne rõnẽ interſerit ibi: *de
facto.* Caſus lr̃alis. Quidã Prælatus excõi
cauit aliquẽ ſubditũ ſuũ ꝯ formã concilii
generalis, ſ. nulla monitione ꝑmiſſa. ille

cie, nunquid factũ legati dicať eſſe factũ domini Papæ. & in eo. tit. p diſcurſum habet, quæ poſsit facere ipſe legatus, & q̃ non, de quibus habetur, etiã per gl. in c. quod trãſlationem, & ibi plenè per doct. Mod. de offic. lega. vbi plenè tractat quæ poſsint exerceri per legatum, & quæ non.

SEB. SAPIA.

a Ad Epm, vide latè per Fel. in c. cũ venerabilis, de except. vbi facit regulam cum pluribus ampliationibus. & quinq; fallentiis.

b Cum dilectus. Vide ibi, & in c. cum olim, poſt glo. de ma. & obe. & in c. cum contingat, p iſtum, de foro compet. & per Ana. in d. c. cum ex iniuncto, & bo. glo. in c. quanquã, de elec. lib. 6. & per iſtum in c. relatum, de cle. nõ reſi. faciũt etiam not. in cle. vnica, de renũ. in glo. in ver. manibus, & quod no. Io. de Imol. in c. de multa, de ꝑbẽ. & Car. in clem. 1. de rer. permuta. Adde Io. de Ana. conſi. 62.

c Collator. Adde vt per Io. de Ana. conſi. 43.

d Intendit præiudicare. Adde illũ ĩ c. dilectus, el iij. in gl. 2. de præbe, & gl. & omnes in d. cle. 2. hic. alleg. in verbo, apoſtolicis.
Adde Roma. conſi. 352.

e Quid ſi prouiſio? Vide quod dicitur, & not. in c. tibi, qui, de reſcri. lib. 6. poſt doct. hic. & in c. ex parte, el 1. de of. de leg.

f In c. ex literis. vide in c. præterea, eo. tit. & quod no. per iſtũ, & alios, in c. pro illorum, de præbendis.

a Tenet. Vide not. 11.q. 3. in c. 1. & no. in c. per tuas, de ſent. excõ. & in c. cum contingat, de offi. deleg. & 11.q. 3. in ſumma, & io c. qua fronte, de app. & in c. ſoler, de ſent. excom. lib. 6. Cald. & do. nicum hic.
ZACHARIAS. Et in hoc a ſuſpenſione differt: quia monitione non præmiſſa nõ tenet, vt not. in c. reprehenſibilis, & ibi doc. de appel. & hãc di ibm ponit ibi Ant. Sed tu dic etiã monitione non pmiſſa ab hõie, ſi ppter crimẽ ad pœnam criminis pferaẽ: quia ſine monitione ferri poteſt, vt excõicatio. Ita no. Inno. ſingu. in c. 1. in glo. ſua, in ver. ſuſpendere, de excessi. Prælat. & in c. adhoc, circa medium, ver. itẽ qa ſuſpendiẽ, de app. pbatur. io c. tam literis, de teſti.
b Eadẽ cſa. Adde tex. in c. olim. ĩ. e. Facit bo. tex. in c. cũ dilectus, de cõſue. vbi verbũ relatũ ad diuerſa, diuerſimodẽ operatur. tex. & ibi Bar. in c. cũ ad ſedẽ, de reſtit. ſpo. & quod leg. & no. in l. iam hoc iure ff. de vul. & pupil. ſubſti.
Adde Old. conſi. 81. in fin.
ANT. FRAN. Circa hoc, an oio ſit in debeat pcedere excõicationẽ, vel ſuſpẽſionẽ, dicas q debet præcedere in excõicatione, vt is qui debet excõicari, cõſtituaẽ in cõtumacia, vt in c. ſacro, de ſent excõ. & in c. de illicita. 24. q. 3. & regriẽ trina admonitio vt i c. Romana, in verſi. ſed nec, de ſent. excom. Et habet per d. Abb. in c. ſi ſacerdos, de off. or. Et talis admonitio requiritur añ, q̃ feratur ſentẽtia excõicationis, & interdicti, vt per Spec. in tit. de teſte, in §. 13. in verſi. qualiter, & in tit. de 1. & 2. decre. in 3. ver. quid ſi reus. Et eodem modo dicas de ſuſpenſione, quæ non poteſt fieri niſi præcedat monitio, ſicut interdictum & excommunicatio, vt in c. reprehenſibilis, & ibi doct. not. de app. quod eſt verum, ſi talis ſententia ſuſpenſionis feratur ab homine pro contumacia: ſecus ſi feratur propter crimen ad pœnã: quia poteſt ferri ſine monitione, vt ſingulariter voluit Inn. in c. 1. in gl. ſua, in ver. ſuſpendere, de exce. pla. & in c. ad hæc q̃m, in ver. item, quia ſuſpenditur, de app. & pbatur in c. tã literis, de teſti. Et adde, q ſuſpenſio nõ reqrit abſolutionẽ, ſicut excõicatio: ſed ſufficit q iudex declaret ſuſpenſum ſatisfeciſſe. de quo vide gl. & do. Card. in cle. 1. in q. 10. de deci. & in cle. 1. in §. pe. de priui. Et tene menti, q ſñia interdicti nõ tollitur per ſatisfactionem, ſed requiritur q relaxetur, et per Card. in cle. 1. in §. 2. de pœ.

conqueſtus fuit dño Papæ. Vnde Papa mãdat illi excõicatori, vt ſi ita eſt, ipſũ ſine difficultate abſoluat: alioqn mãdat aliis, vt illũ abſoluãt, ſi excõicatũ ipſum nõ duxerit abſoluendũ. Super verbis iſtis, ſi ita eſt, orta eſt dubitatio, vtrũ iſta cognitio ptineat excõicatori, an aliis, qb⁹ hic mãdaẽ. dr hic, q iſta cognitio nõ demandaẽ excõicatori, q de facto ſuo certus eſſe debet; ſed aliis demandaẽ. Ber. †Not. 1. q 1
excõicatio lata ſine monitione, & ſine cã rõnabili, tenet. a Quod pbatur ex eo.
Nã iſte dicebat ſe ligatũ cõtra ſtatutũ, cõcilii generalis, de quo i c. ſacro. ĩ. de ſen. excõ. ibi autẽ dr q excõicatio debet fieri cõpetenti monitione pcedenti; & idẽ põt colligi ex tex. in c. ſacro, vt ibi dixi. Facit tñ in caſu c. cõſtitutionẽ, de ſent. excõ. li. 6. quod declara, vt dixi in c. ſacro. Not. 2. q excõicatus iniuſtẽ, remittiẽ ad excõicatorẽ ſuũ abſoluẽdus. Quod an ſit verũ indiſtinctẽ, dicã ĩ. ſup gl. No. 3. q excõicatus põt impetrare reſcriptũ ſup iniuſtitia excõicantis, ad hoc, c. 1. ĩ. cod. lib. 6.
3 †No. 4. q eadẽ clauſula b relata ad diuerſos, põt operari diuerſos effectus ſm ſubiectã materiam. Et ad hoc ſolet allegari iſte tex. Nã hæc clauſula, ſi ita eſt, relata ad excõicatorẽ, non ĩportat cognitionẽ, monitionẽ, & inſtructionẽ quandã, ſeu notionẽ: ſed relata ad iudices deputatos in defectũ excõicatoris, inducit cauſæ co
4 gnitionẽ. †Itẽ not. q in facto pprio c nõ pſumiẽ ignorantia: d ſeu in facto alieno indagato iudicialiter. Nã iſte excõicator pſumiẽ eſſe certus, vtrũ excõicauerat contra concilium, quia hoc conſiſtit in facto pprio; & ad hoc ſolet allegari iſte tex. ſ. q in facto pprio nõ pſumiẽ ignorãtia; &
5 de hoc aliqd ĩ. †Opp. cõtra tex. in eo, qd innuit excõicationẽ latã ſine cauſa rõnabili, & monitiõe nõ pmiſſa, tenere. Quòd aũt hoc colligaẽ ex tex. pbatur ex eo, qa iſte dicebaẽ ligatus ꝯ ſtatutũ cõcilii gñalis; de quo in c. ſacro. ĩ. de ſen. exc Vbi dr iudicẽ nõ debere aliquem excõicare ſine cã rõnabili & cõpetenti monitione præmiſſa. Vnde obſtat. c. vt nr̃um, ĩ. vt eccleſiaſt. benefi. & c. à nobis, el ii. de ſen. excõ.

c In facto proprio. l. ii. ff. pro ſuo, & quod legitur & not. in regula, ignorantia, de reg. iu. lib. 6. niſi factum proprium ſit valde intricatum, arduum, & antiquum valde, ſecundum doct. hic.
Adde Roma. conſi. 481.
ANT. FRANC. Circa hoc de ignorantia facti proprij, an illa excuſet etiã in facto antiquo? dicas, q regulariter ignorantia facti proprij, nõ excuſaẽ, vt p Bart. in l. ſi qs delegauerit, de oona. & in l. ſi res, ff. de leg. 1. & p Bart. & Alex. in l. nõ facit, de con feſ. & p Di. in regula, pſumitur, de reg. iur. li. 6. & habet p Spe. in ti. de poſi. io §. 6. quod tñ non pcedit, qñ qs eſſet in puncto mortis: qa tũc pſumiẽ ignorãtia, & in facto proprio, ſm Ang. in aut. de triẽ. & ſemiſ. in §. illud quoq;. & facit tex. i l. hac cõſult: ſſima. §. at cũ humana fragilitas, C. q teſta. facere poſſ. Itẽ excuſar etiã qñ qs eſſet multis negotijs occupat⁹ ſm Bar. in l. 1. da re iu. & in d. l. ſi qs delegauerit. & vide Alex. in cõſi. 214. in 2. parte cõſiliorũ. Itẽ etiã excuſaẽ in magno ãlute & i eo, q bona poſſidet in regione remota: qa nõ pſumuntur ſcire vires & facultates ſuas, ſm Bald. in l. 2. in 7 qõ. C. de reſcin. vend. & habet per Bar. in aut. ſed cũ teſtator, C. ad leg. Falc. Itẽ etiã excuſaẽ i facto pprio, qñ agiẽ de dano euitãdo, l. cũ is, in primo ri ſo, & ibi gl. & Bar. i l. ſed ſi me pati, ff. de c. di. indeb. & tenet Bar. in l. cu de indebito, in prin. de pba. vñ qñ qs ſ. ſoluit indebitũ, pſumitur ignorãter ſoluiſſe; & ideo ſæpe eſt etiã nõ pbata ignorãtia. de quo et p Bar. in l. de iui. ff. ad velle. & i l. ii. ff. pro ſuo. Et adde, q ignorãtia in facto pprio etiã antiquo, graui tñ & notabili, nõ pſumiẽ, neq; excuſaẽ, c. cu illorũ, de ſent. excõ. & vide plenẽ p Ale. in l. peregrẽ, in princ. ff. de acqu. poſ. & habetur per Bal. in l. 1. in 15. col. C. de cõfeſ. & per gl. in l. magnã, C. de contrah. & cõmit. ſtipu.

vbi dr, q eccleſia, debet ſe cõformare diuino iudicio. Ad idẽ. 2. q. 1. c. Deus oĩpotẽs. ſed ipſe De⁹ neminẽ dãnat iniuſtẽ, vt in c. 1. de re iudi. lib. 6. & c. lr̃as. ĩ. de reſti. ſpo. ergo nec eccleſia dẽt ligare aliquem iniuſte. Itẽ & ſcdõ obſt. c. cui eſt 11. q. 3. vbi pbaẽ excõicationẽ eſſe nullã. Itẽ ceſſante cã diſpõnis, debet ceſſare diſpoſitũ, vt in c. cũ ceſſante, de app. l. adigere. §. q̃uis, ff. de iure pa. Sed cauſa excõicationis eſt pctm mortale, vt 11. q. 3. c. nemo, & c. nullus. ergo vbi ceſſat pctm, nõ debet tenere excõicatio. Sol. cũm q̃riẽ, an & qñ teneat excõicatio, vel ſit nulla: diſtingue poſt Cald. q qñdoq; excõicatio eſt nulla: qñq; tenet, ſed eſt iniuſta: qñq; tenet, & eſt iuſta. Pro primo mẽbro cape regulã. vbicũq; datur in habilitas ſeu incapacitas in agente ſeu patiente, excõicatio eſt ipſo iure nulla. Exẽplũ primi: cũm excõicator nõ eſt capax, ſeu exercere nõ po
6 teſt iſtã iuriſdictionẽ ſpũalẽ. † Exẽplũ in laico, vt in c. bene qdem. 96. diſt. & in c. ſi Imperator, & in c. duo, ea. diſtin. Papa tñ
c poſſet dare laico e poteſtatẽ excõicandi: qa excõicatio eſt iuris, & nõ ordinis. Et de hoc habes gl. no. in d. c. bene qdem, & 32. diſt. c. preter. §. verũ, & in c. trãſmiſſam,
7 de electio. †Itẽ pone exẽplũ in iudice excõicato: nã excõicatus maiori nõ poteſt aliũ excõicare: qa cũ ſit ipſe ex eccleſiã; ponere nõ põt aliũ extra eccleſiã, vt in c. audiuimus. 24. q. 1. & ibi vide bonã gl. &
8 in ſumma eiuſdẽ cauſæ. † Cadit tñ notabile dubiũ, ſi iudex occultẽ f excõicatus aliquẽ excõicat, nunquid teneat ſñia? g Et glo. tenuit in dicta ſumma excõicationẽ eſſe nullã; licet dẽat obſeruari, donec cõſtiterit iudicẽ eſſe excõicatũ: & ita cõiter ſolẽt doc. tenere. Sed in ꝯriũ ego allego ſin. dictũ Inn. in c. ſi verẽ. ĩ. de ſen. exc. vbi tenet ꝯriũ. Et fortẽ illa opi. verior: qa excõicatio eſt iuriſd. & ea, q̃ fiũt à iudice ſi notoriẽ excõicato, tenent rõne publicæ vtilitatis, vt in c. ad pbãdũ, de re iu. & vid ad mãm, qd ipſe Inn. tradit i c. 1. de ſchiſ
9 ma. †Exẽplũ ſcdi, ſ. cũ incapacitas eſt i patiẽte, cũ iudex excõicat infantẽ, furioſũ, vel talẽ, de quo certũ eſt eũ delinqre nõ

d SEB. SAPIA. Ignorãtia. Vide q per hoc dicit l. 2. in c. cum olim, col. 3. infra de re iud. q valet collatio legati de beneficio reſeruato non facta mentione de reſeruatione, quando non diu antẽ ipſe conferens fecerat reſeruationem, cum in facto proprio & recenti non præſumatur ignorantia, nec obliuio, vt hic.
e Dare laico. vide ĩ. e. c. ex pte Deca. i apo. ſup ver nõ hẽt de iure cõi.
f Adde quod voluit Roma. conſi. 365.
Iudex occultẽ. Faciat quod voluit Io. mona. & Io. Andr. Pau. & Do. in c. 1. de reſcrip. lib. 6. & Io. Cald. in q. incip. excommunicatus, do. 2. in c. ad probandum, de re iudi.
g SEB. SAPIA. Teneat ſñia. Vide pulchrẽ p Feli. in c. ad pbandum,

poſſe,ad hoc qđ no. in c.Romana.§.vniuerſitatē,de ſen.exco.li.6.Itē pone exēplū ī infideli,q nō eſt capax hu'cēſurę, vt in c.gaudem'.j.de diuor.Itē eſt nulla,vbi error intolerabilis exprimit̄ in ſnia;vt qa excōicat̄ qs, qa facit bonū: vel qa nō cōmittit malū,vt in c.p tuas,de ſen.excō.& in c.venerabilib.ī §.pe.e.ti.li.6.& vide qđ no.gl.in c.pſenti,o.ti.li.6.

10 † Sed dubitari pōt qd ſi excōicatio nō cōtineat in ſe errorē expſſum:tñ notoriū eſt eā eſſe iniuſtā; a nūqd notoria iniuſtitia reddat eā nullā?nā in aliis ſententiis talis notorietas vitiat ipſo facto,vt no.dixit Inn.in c.fraternitatis, de frigi.Pro quo facit bo.tex.in c.inter cæteras, de re iudi.& qđ ibi dixi.Doc.hic nō attingūt iſtū caſum.ſed Arch.tetigit.in d.c.venerabilib.& vr̄ innuere,q nō ſit nulla:qa iura ſup hac nullitate loquunt̄,cū error fuit expſſus in ſnia.Hæc opi.pōt ſuſtētari,vt excōicatio habeat̄ in maiori reuerētia: ſed de iuris ſubtilitate crederē ſentētiā eſſe nullā:qa ceſſat b pſumptio iuſtitiæ,q̄ facit tenere ſniam iniuſtā. Ad hoc qđ no. in d.§.in vniuerſitatē.Itē fortius dēt eſſe nulla excōicatio,q̄ alia ſnia cū ɔtineat i ſe maiorē iniqtatē,cū agat iudex remouere quē à gratia Dei ex cā notorie iniuſta. Venio ad ſm in quo cōclude, q vbi dat̄ habilitas in agēte & patiente, & ceſſat expſſio erroris in ıdis pdictis;tūc excōicatio tenet, licet ſit iniuſta ex ordine:qa ñ fuit ordo ſeruat':vel ex cā,ſiue cā rōnabili: c vel ex animo: qa ſupior iniquo aio excōicauit.Et de his iniuſtitiis habes.11.q.3.in §.cū ergo,& §.ſi ergo.& vide bo.gl.11.q.3.in ſumma. Et in hoc caſu loqt̄ iſte tex.Dixerūt tñ qdā,q nulla i hoc eſt differētia inter excōicationē,& alias ſnias.Nā & alię tenēt,licet ſint iniuſtæ,vt in c.cū inter,de re iud.Sed tu dic melius, q reſpectu iniuſtitiæ cauſæ & animi pcedit hoc dictū:ſed non reſpectu iniuſtitiæ ſeu defectus ordinis:qa talis defectus reddit ſnias nullas.2, q.6.c.ei,q,§.diffinitiua,& i l.plată,C.de ſen.& interlo.om.iu.ſed p hoc excōicatio nō vitiat̄,vt hic,& in d.c.ſacro;licet excōicator veniat puniēdus,vt ibi.Quæ aūt ē rō?dic, q hoc fuit inductū vt claues eccleſiæ haberent i maiori reuerētia. 11.q.3.c.nemo cōtēnat; & vt p meritū obediētię iſte iuſtē excōicat' creſceret.11.q.3.c.qd ergo.Itē, q a excōicatio ſumit effectū & ſubſtātiā a ptāte clauū. Defect' ergo ordinis ñ pt eē ſubſtātialis.i.ordo reqſit' i excōicatiōe ſeda, nō eſt

11 ſubſtātialis;ſed d iuſtitia rōe pdicta.† Aduertēdū tñ, q licet excōicatio iniuſta teneat quo ad hoīes; nō tñ quo ad Deū, d d ſi nō ſubeſt cā rōnabilis.Quia niſi qs peccet,nō pōt priuari gra e Dei.11.q.3.c.temerariū,& ī c.lras,de reſt.ſpo.Sed ſi qs ɔtēneret excōicationē iniuſtā,tunc ligaret ex cōtēptu ēt apud Deū,vt ī c.p tuas.ſ.alleg.Sed ad ɔrīa. s. formata dic, q multa fieri nō dēnt,facta tñ tenēt,vt in c.ad apſicā,de re.Itē pcedūt quo ad Deū,& vide bo.gl.24.q.1.c.qđcūq;. vbi gl.tractat qd operat̄ excōicatio quo ad Deū.& vide qđ dixi in c.ita quorūdā,de Iudæ. Vlt.membro dic breuiter, q excōicatio eſt iuſta, & tenet qñ ceſſat oīs iniuſtitia & incapacitas modis pdictis.& ad d.c.cui.11.q.3.qđ facit ɔ ſm membrū;dic,q ibi lata fuit excōicatio ab hæretico;ideō fuit nul

12 la,vt ibi no.† In gl.1.ibi:*et quia p ſimplicē querimoniā*. Aduerte clari' & lati'.nā gl.in prima pte pſequit̄,qd dēat facere ſuperior excōicatoris,cūm pclamat̄ p excōicatū cōquerentē f de excōicatore.& diſtingue f cōprehendēdo gl.& dicta docto.q aut excōicator eſt ordinarius,aut delegatus. Primo caſu, aut nō fuit ab eo appellatū:ſed p ſimplicē qrelā excōicat' adiuit ſupiorē;& tūc dicit Calde. q ſupior dēt remittere excōicatū ad excōicatorē,vt eū abſoluat, ſi eū iniuſtē excōicauit;& pōt dare iudicē,q eo nolēte abſoluere,ipſe exequat̄,vt hic.Ad hoc c.ad reprimēdam.j.de offi.or. dicit tñ Calde.q ſi ſupior abſoluit ſine remiſſiōe, tenet abſolutio: qa cūm ſit iudex,nō curat̄,q male fecerit i ñ remittēdo: qa iniuſta abſolutio valet,ex quo eſt facta à ſupiore, vt in c.venerabilib.in §. vlt.de ſen.excō.in 6. Hoc dictū ego puto limitandū & diſtinguendū,prout habetur, ī d.c.venerabilib.

13 in princi.Nam † ſi appellatur ad Archiepiſcopū: quia ipſe nō habet iuriſdictionē in ſubditos ſuffraganei,ſine appel.ut in c.paſtoralis,de of.iud.or.ſed iſte fuit excōicatus ad petitionē alterius ſubditi, nō pōt Archieps ſe intromittere ſine appell. Secus ubi pceſſit ex officio: quia Archieps eſt iudex ordinarius Epi.Et ex hoc dic,q ubicunq; adit̄ ſuperior,qui pōt adiri per uiā qrelæ, hēt locū primū dictū.Cal.ut puta ſi aditur Papa, uel Archieps reſpectu Prælati inferioris ſibi ſubiecti,p ea, q̄ not.in c.cūm ab eccleſiarū,de of.ordi. Itē dic,q remiſſio debet fieri, niſi excōicatio ſit notoriè iniuſta ut in c.ſolicitudinē,de appel.& in d.c.uenerabilibus.§.ſanè:uel niſi periculū ſit in mora in remittēdo,ut ī d. §.ſane. Si uerò fuit appellatū; & tūc eſt in optione ſupioris,an uelit remittere, an uelit ipſe abſoluere:tñ honeſtius eſt,ut remittat,ut in d.

14 c.p tuas;ita cōiter dīit doct.hic.† Sed tu melius diſtingue tres caſus: qa aut certū eſt excōicationē eſſe iniuſtā,& non debet fieri remiſſio. Aut certū eſt eā iuſtā,& de c g bet fieri, niſi periculū ſit in mora: g uel excōicator requiſitus malitioſè deneget. Aut dubitat̄; & tunc eſt in optione ſupioris:ſed honeſtius eſt,ut remittat.Ita diſtixit text.in d.c.uenerabilibus,in §.ſanè,cū d duobus ſeq. Et ex his dic, q illa remiſſio non ſit ad ignominiā illius excōicatoris, ſed ad honorē ſeruandū:quia minor pudor eſt, q quilibet corrigat factū pprīū? q̄ corrigat̄ ab alio,ut in c.qualiter.j.de accuſ.Et p hoc iſte tex. in uerbo,deferat̄,& d.c.uenerabilib',ubi dr̄,q honeſtius & ɔgruētius ſit,&c.Et ſi diceres,quare ſit remiſſio ad iudicē ſuſpectū?dic,q nō ſit remiſſio,ut ipſe cognoſcat;ſed ſolū,ut abſoluat. Nā in abſolōne nō pt ptēdi ſuſpicio. Et eodē mō dicas,i c. accepta,de app.ubi dr̄, q nō dēt appellās remitti ad iudicē,à quo. Si uero excōicator fuit delegatus: & tūc aut fuit appellatū ab eo,aut nō. Primo caſu ſupior delegās nō tenet̄ remittere,ſi nō uult; cū poſſit reuocare delegatū qñcunq;,ut in l.iudiciū ſoluit̄,ff.de iud.& in c.ſup qſtionū,de off.dele. ſed ſi uult re f mittere pt diſtinguēdo mō pdicto.Si uerò nō fuit appellatū;& tūc aut excōicauit añ ſniam diffinitiuā,aut pōſt.Primo caſu g pt fieri ad eū remiſſio,ad hoc,c.prudētiā, de of.dele.& dēt fieri p aliū citra delegātem,ut ibi.Si uerò excōicauit poſt ſniam: aut nō ē lapſus annus;& ſit remiſſio. Aut eſt annus elapſus,& nō pt fieri:qa non remāſit in eo iuriſdictio,ut in c.qrēti,& qđ ibi no.de of.dele.Ipſe tñ delegās pt ſemp nō remittere,ſi uult: qa iudiciū ſoluitur, &c.In ea.gl.ibi:*ſed quid de cā principali*?Iſte articul' meli' expediet̄ i gl.ſi. ubi hoc

15 tāgit̄.ideō dic,ut ibi dicā.† In ead.gl.ibi:*et ita ſuſpēſus*. Aduerte,nā gl. ex tex.& pdictis infert,q excōicat' minori pt abſolue

de re iudi.ubi recitat authoritates pro & contra,an ualeat ſententia; & tenet opi.do.Abb.hic;& addit duas rationes,ut ibi per eum.

a Iniuſtam Vide do.Card.& do. meum hic plenè de hoc,& do.Ã.Moder.j.de re iudi.in c.ad probandum.Adde Cald.conſi.19.de ſen.exc.

b SEB. SAPIA.Quia ceſſat.Vide do.And.Sicu.in conſi.38.col.3. in 2.nolu. ubi probat opinio. Abba. ex eo, quod dicit Abb.in cap. quintauallis,de iureiu. licet dicamus, q ſententiæ arbitri iuſtæ uel iniuſtæ ē ſtandum: tamē nō habet locum, quā do notorie eſt iniuſta,de quo conſuluit Roman. in conſil. 41.uiſis cū alijs alleg.pær cū. uide Abb.c.cum inter.colum. 2.j.de re iud.in capit. ſuborti, eod.titu. & omnino uide Felin.in capit. inter cæteras, column. 7.uerſi.8.declaratio, de re iudic.& c.quando, col.12. uer. fall.ſ tertiò, de probatio.

c Cauſa rationabiſi. Adde in ſimili glo.in cap. quanto, de iureiuran.& in cap.non eſt, de uo.& uo.redēp.

d Non tamen quo ad Deum. Adde tu Ro.conſi.359.ubi ponit, an iniua excommunicatio ſit iuſtus metus ad aliquid faciendum. SEB. SAPIA.

e Priuari gratia. Ex hoc ſequitur, quòdqui obtinuit aliquid per ſententiam iniquam, in foro animæ tenetur ad reſtitutionem: de quo per Abba.in cap.quia pleriq;,column.7.uer. ſecunda concluſio,de immun.eccle. per Imol.in conſi. 147.in cauſa uertente.

f Diſtingue tres caſus. Vide hic melius per Cald.

g In mora. Adde, quādo periculum dicatur eſſe in mora abſolutionis, Old.conſi. 93.

re excõicatũ. Et dic, ꝙ colligitur hoc mõ. Nã ſi iſte excõicauit ꝯ conciliũ, incidit in penã illius, c. ſacro: per quã ꝑt diei excõi- b catus minori, cùm non poſſit adminiſtrare ſacramenta; & tñ põt abſoluere, ut hic. Eſt rõ, quia excõicatio minor ſolũ priuat à ſacramẽtorũ participatione, nõ ab exercitio iuriſdictionis; & idem in interdicto ab ingreſſu eccleſiæ, de quo in d. c. ſacro.

16 † In gl. in uer. difficultate, in fi. not. gl. nã ex ea relata ad text. habes, ꝙ excõicatus ꝯ formã, c. ſacro. l. ſine monitione, uel cã rõnabili dẽt abſolui ſine oĩ difficultate. Nõ .n. tenet̃ ꝓſtare iurium de parendo mandatis eccleſiæ, nec aliã cautionẽ, nec aliquod aliud mãdatũ ꝑt ſibi fieri in ſatisfactionẽ excõicationis. Et licet Abb. dixerit iuram eſſe ꝓſtandũ, ne frãgat̃ diſciplina eccleſiaſtica, ut in c. cũ deſyderes, de ſen. exc. tamẽ Hoſti. & cõiter doc. tenent glo. & melius. Nã potius eſt relaxatio iſta, q̃ ſit de iniu- a ſta excõicatione, q̃ abſolutio, a ut in d. c. ſacro. Vñ tenuit hic Hoſt. ꝙ iudex ẽt non c ſacerdos ꝑt abſoluere à tali excõicatione: d ſec⁹ dixit ſi excõicatio fuiſſet iuſta. Io. Cal. tenet, ꝙ in oĩ caſu iudex ꝑt abſoluere ab excõicatione, licet nõ ſit ſacerdos: quia excõicatio eſt iuriſdictionis. Ex quo infert̃, ꝙ uicarius Epi, licet non ſit ſacerdos, põt excõicare, & abſoluere. Et idem in legato e Papæ, qui nõ eſſet ſacerdos. De quo uide plenius in c. à nobis. 2. de ſen. exc. Et hanc opi. puto ueriorẽ reſpectu pęnæ, non aũt reſpectu culpæ. Nã reſpectu culpæ abſoluẽs dẽt eſſe ſacerdos, ut in c. oĩs. j. de peniten. & remiſ. & in c. noua, eo. tit. Põt tñ, & ſanctũ eſt, & honeſtũ ſeruare opi. Hoſt. ut ſic iudex imitetur ipſum ſaluatorem, qui non curauit aliquẽ pro parte, ſed in totũ. ſi .n. cõmittit abſolutionẽ ſacerdoti, poterit ille abſoluere à pena & à culpa.

17 † In gl. in uer. *exequatur*, i fi. aduerte lat[a]. Aut .n. f ſuperior ꝑfixit terminũ certũ excõicatori, aut nullũ. Primo caſu in dubio poſt lapſum terminũ, b põt iſte deputat[a] cognoſcere, & abſoluere: ſed an poſſit ante lapſum terminũ, gl. tenet hic, ꝙ nõ. Et idẽ ẽt Inn. ẽt ſi partes cõſentirẽt: qa cũ iuriſdictio ñ det iſti deputato, niſi poſt lapſum d termini; nõ pñt partes ante tẽpus iuriſdictionẽ tribuere, ar. in c. ſignificãtib. j. de of. dele. Hoſt. tenet ꝯr. ũ: qa i fauorẽ iſti[a] excõicatoris fuit ꝑfixus terminus: ergo dẽt illi poſſe renũtiare. j. de reg. c. ad Ap̃licã, & in l. ſi qs in conſcribendo, C. de pac. Ioan. Calde. ſequitur dictum Inn. qa licet remiſſio fiat in fauorem excõicatoris: præfixio tamen termini fit ad limitandum, & reſtringendum ipſius poteſtatẽ. e Vnde concludit cum Compo. ꝙ niſi excõicator committat ſibi vices ſuas, non poteſt deputatus abſoluere, niſi fortè intra terminum dixerit ſe velle abſoluere. do. Ant. dicit poſſe diſtingui, ꝙ aut excõicator dixit, nolo abſoluere; c & dẽt expectari finis termini: d qa licet noluerit abſoluere in pñti: nõ tñ negauit ſe nolle abſoluere in futurũ. Aut dixit nolo abſoluere, nec vnq̃ abſoluã; & tũc poterit abſoluere iſte deputat[a] ñ expectato lapſu termini; & ſatis eſt æqua diſt. Vel aliter põt dici, quòd aut in iudicio e dixit ſe nolle f abſoluer̃, & fruſtra expectat̃ lapſus termini. Aut dixit ex̃ iudiciũ; & tũc ſec⁹, cũ potuerit hoc ex iracũdia dicer̃. Ad hoc tex. cũ gl. i c. venerabilib in ver. ſec⁹, ꝑal. Aut nullus terminus fuit ꝑfixus p ſupiorẽ: & tũc deputat[a] nõ ꝑt abſoluere ante negligẽtiã excõicatoris. Cõuincet̃ autẽ negligẽtia p deputationẽ termini ab iſto d̃putato faciẽdã, ar. i c. irrefragabili. i §. exceſſus, de off. ord.

13 † In gl. in ver. *de facto ſuo.* No. iſtã gl. quia quotidiè allegat̃ iuncto tex. ꝙ in facto ꝓprio f nõ cadit ꝓbabilis

a SEB. SAPIA. Quàm abſolutio. De differentia inter relaxationẽ, & abſolutionem, uide Fel. in c. Apoſtolicæ. j. de excep. ubi tamẽ fuit memor de Abb. hic. uide etiam Abb. in c. ueniens. 2. ad fi. j. de teſtib.

b Poſt lapſum terminum. Facit quod in ſimili uoluit Bal. in l. fi. §. ſi quidẽ, C. de iure delibe. ibi; ſtatutum diſponit, ꝙ contumaci det̃ terminus decẽ dierũ, &c. qđ noluit idẽ Bal. in l. obſeruare, ff. de of. ꝓcon. & in l. id qđ pauperibus, C. de epi. & cle. in l. iubem⁹, C. de iud. & Ioan. Cald. hic. Butr. & Car. facit quod hr̃ in l. ſi quis hæres, ff. de acqui. hære.

c Nolo abſoluere. Facit quod not. in l. illa ſtipulatio, ff. de uer. ſig. & qđ hr̃ in c. cõmiſſa, ꝯ elec lib. 6. & dicit hic Petr. de Anch. ꝙ uerbum, nolo, ꝓlatũ ante finẽ termini nõ importat totalẽ abdicationem, ſed ſuſpẽſionẽ uoluntatis; all. not. in l. qui ſe patris, C. unde liberi, & ex. in l. filij. §. 1. ff. ad Tertul. & illum text. allegat hic But. & do. meus. Ego uerò adduco Io. de Imol. iſtum & omnes in c. finem litibus, de dol. & cõtu. ubi loquitur de uerbo, nolo, & uerbo, nolo. Adde facere quod not. Do. in l. ſi finita. §. Iulianos, ff. de dãn. infecto. quòd citatus qui dixit ſe nolle venire, nõ ſit expectandus.

ANT. FRANC. Circa hoc, quod dicitur de uerbo, nolo, & de uerbo, uolo; dicas, ꝙ uerbum, uolo, ꝓlatum à teſtatore in actu teſtandi: ut quia ad id uocauerit teſtes, inducit diſpoſitionem, l. Pamphilo §. propoſitum. & ibi Bar. ff. de leg. j. & Bar. in l. gerit, in 4. col. & ibi etiam Ang. ff. de acqui. hæ. & uide nouiſſimos in l. 1. in 9. col. C. de ſum. tri. & fide ca. & uide Bar. in l. ſerui electione, in prin. in ult. co. ff. de leg. 1. & ibi omnino uide do. Alex. ſimiliter in 5. col. ubi infinita alle. & uide Bal. in l. nẽdentibus, in 5. q. de ꝯhen. emp. & uide gl. & Bal. in l. uerbum, uolo, C. de fideicom. & Bar. in l. 1. in prin. ff. manda. Et adde, ꝙ ſi quis dicat, uolo talem in uxorem, intelligitur tũc contrahere cum ea: ſecus ſi dicit, uolo ꝯhere cum tali; niſi præceſſiſſet tractatus de ꝯhendo, ut per do. Card. in cle. 1. in 20. q. de conſan. & affi. Et ad illud, quod hic dr̃ de eo, qui citatus dicit ſe nolle uenire, ꝙ non eſt ulterius expectãd⁹; uide gl. & ibi Bal. ꝙ talis dr̃ uerè cõtumax, in l. ꝯſentaneũ, C. quõ & qñ iudex. & de eo, q dicit nolo adire, ꝙ nõ uideat̃ repudiare hæreditatẽ; uide Bar. in l. qa poterat, ff. ad Trebel. Et adde, ꝙ paria ſũt nolle & nõ poſſe, cle. 1. §. uerũ, & ibi gl. & do. Car. de hæreti. & uide p Spe. in ti. de inſt. edi. §. 13. uer. ſed ſi aliter. Et adde, ꝙ uerbũ, uolo, importat ꝯriũ uerbi, nolo, ut per Bar. in l. iam dubitari, in 2. not. ff. de here. inſti. Et qñ uerbũ, uolo, & uerbũ, nolo, ſimul proferũtur, quid importet; uide Bal. in l. quidã elogio, in 2. col. in uer. quid ergo ſi ſic dicat? C. de iur. delibe. Et dicas, ꝙ attẽditur, ꝙ uerbũ proferatur poſterius: quia ultimũ corrigit priorũ. Et adde ꝙ, uelle, & nolle, habent medium. ſ. nõ nolle, ut nõ. uoluit Bal. in l. uerbũ, uolo, C. de fideicõ. ubi dicit hoc eẽ mirabile: qa nõ nolle exponit̃ .i. uelle, cũ duæ negatiões faciãt vnã affirmationem, vt dictũ eſt. ſ. in alijs appoſtillis. Et adde, ꝙ, nolo, &, non volo, differũt: qa nolo eſt verbũ exigẽs cauſæ cognitionẽ, ſm do. Card. in cle. dudũ. in §. & ſi ijdẽ, de ſepul. Verbum aũt, non volo, denotat merã voluntatẽ, etiã ſine cã: de quo vide Bal. in c. 1. in 7. col. de mili. vaſal. qui contu. eſt & vide per do. Abb. in c. finem litib. de dolo & contu. & vide gl. in c. 2. de ſponſa. & vide Io. An. in c. prudentiam, in §. ſexta, de off. deleg.

SEB. SAPIA. Finis termini. Vide quæ latè dicunt Moder. in l. qui ſe patris, in gl. 1. C. vnde libe. vbi gl. tangit, an iſta uerba, nolo adire, inducãt repudiationem; & ibi multa dixi ordinariè.

e In iudicio. Faciat in arg. quod habetur in l. eum pro quo, ff. de in ius vocan. & in l. cũ oſtendimus. §. fina. ff. de fideiuſ. tut. & in l. ſi quis vxori. §. ſi ſeruũ fugitiuum, ff. de furt. & in c. a. 1. de iud. ſecũdum vrã lect. & tex. in l. manumiſſiones, ff. de manumiſſ. vind.

f Quod in facto ꝓprio. Adde Bart. in l. non fatetur, & in l. fidei commiſſum, ff. de confeſſis. & le. error C. de iur. & fact. ignoran. & in l. ſi res, ff. de leg. 1. & in l. ſi qs delegauerit, ff. de dona. faciat quod uoluit Bar. in l. 2. §. quod obſeruari, C. de iur. calum. & quod voluit Cy. in l. cũ falſum, ff. de aeq. hæ. & ibi Rom. tex. & ibi Ang. i aut. de triẽ. & ſemiſ. §. illud, & p. eudẽ Ang. in aut. ſed cũ teſtator, C. ad le. Fal. & Ang. in d. l. ſi qs delegauerit. faciat gl. in l. 3. §. duæ cãæ, ff. ad Carbonia. Limita ẽt ſm do. meũ hic: niſi eſſet aliqs nimis ſenex: qa ꝓſumeret obliuio in facto ꝓprio. faciat illud Senecæ in 6. tragœdia. Senũ lãgueſcit memoria. Et illud Cicerõis i Catone maiore. At memoria minuit̃, & faciat tex. in d. l. 3. §. duæ cãæ, & qđ hr̃ in l. quidã tabulariũ, ff. de furtis. & qđ voluit Bal. in c. cũ rẽ alienã, C. de leg. Limita ẽt ſi eſſet infirmus mortis cogitatiõe turbatus: qa tũc ꝓſumet̃ obliuio i facto ꝓprio. l. hac ꝯſultiſſima. §. at cũ humana fragilitas, C. q teſt. face. pñt; ita dixit Ang. in d. §. illud, in aut. de triẽte & ſemiſ. & Bar. in d. aut. ſed cũ teſtator, C. ad l. Falc. facit qđ no. in l. q qui, C. de reſcin. vẽdi. & in §. in fraudẽ, inſti. q manumit. ñ poſ. & i aut. de hær. & Fal. in §. ſi verò, ver. ſin autẽ. col. 1. & qđ diſtinguit Bar. in d. aut. ſed cũ teſtator. & vide hic do. meũ. Limita ẽt niſi eſſet hõ diues hñs multa mobilia, quorũ curã dimiſit ſuis factorib. vt ſunt Reges, Duces, & ſimiles habẽtes magna patrimonia, q̃ reguntur per miniſtros deputatos. In iſtis aũt ꝓſumit ignorãtia patrimonij: ſecus ſi eſſet pauper, iuxta illud Maronis in bucol. Biſq; die numerãt ambo pec⁹ alter & hœdos. Limita etiã, niſi eſſent aliquæ coniecturæ in ꝯtriũ: puta in mercatore habẽte totum ſuum patrimonium in mercantijs & noib. debitorum, & ſic in nominibus confuſis & inuolutis, ad quorum notitiã eſſet neceſſaria indagatio, l. ſi ita fuerit, ff. de manumiſſ. teſta. & in l. in teſtã, ff. de condi. & demon. Adde Ro. conſi. 273.

Ignorantia.

ZACHARIAS. Adde tu ſupradictis, ꝙ etiam in antiquo facto proprio, graui tñ, & notabili, nõ pſumitur ignorantia, nec excuſat. no. iſte in c. cũ illorũ, de ſent. excõ. Anto. de Butr. hic. Alex. in l. peregrè, ff. de acq. poſſ. gl. in l. magnam, de contrah. & commit. ſtipula. & Bald. in l. 1. col. 5. C. de confeſsis.

detur etiã tribuere poteſtatem pronunciandi executionem ſũdam. g SEB. SAPIA. Excõicatione. Hoc etiã procedit in eo, qui eſt excõicatus ad tps p Papã. Non enim poſt tps cenſetur abſolutus: niſi petat abſolutionẽ. Ita tenet do. Fel. in c. 1. ĩ. de iud. qđ nõ procedit ſm eũ, quando quis eſſet excõicatus per conſtitutionẽ, q̃ poſteà fuit

a ignorãtia. a vnde pſumit ſciẽtia, niſi ſubſint aliq̃ coniecturæ in ꝯriũ. Et concludit poſt doc. ꝙ in facto ꝓprio pſumitur ſcia, vt hic; niſi factũ ſit intricatũ valde, vel niſi ſit multũ de longinquo, vt no. in c. tertio loco, de ꝓba. niſi facti magnitudo aliud ſuadeat, vt in c. cũ illorũ, in fi. ĩ. de ſen. ex. & no. bñ hoc dictũ. In facto verò alieno b, regular nõ pſumit ſciẽtia, vt in regula, pſumit ignorãtia, de re. iur. li. 6. Fallit ſi hoc factũ ſit publicè notũ, vt in c. 1. de poſtul. pla. & in c. qđ dicitis 16. diſ. uel niſi qs tenetur indagare c illud factũ alienũ, vt in c. innotuit, d iuncta gl. de elec. & vtrũque dictũ ꝓbatur hic. Nã iſte excõicator pſumitur ſcire, utrũ excõicauerit ſine monitione, uel ſine cã: uel uerũ cã fuerit rõnabilis: quia licet hoc ultimũ ſit de facto alieno: tñ tenebat illud indagare. Et ſtr, an & qñ excuſet ignorãtia, e uide qđ no. in regula, ignorãtia, de re. iur. li. 6. & 1. q. 4. c. turbat. §. notãdũ, & in regula, cũ ſint,
19 eo. ti. in Mercu. † In gl. fi. in fi. ex hac gl. collige ordinẽ ꝓcedẽdi obſeruandũ per iſtos deputatos ſeu deleg. Nã excõicator nolẽte abſoluere, & prẽdẽte iuſtitiã ſuã; dẽnt iſti delegati abſoluere ante oĩa: nec aliter audire excõicatũ, niſi abſolõnẽ petat, pſtita cautione đ parẽdo mãdatis eccleſiæ, ſi cõſtiterit eũ eſſe iuſtè ligatũ; & iſte eſt primus actus, quẽ iſti facere dẽut. Nec ob. ſi dicat, ꝙ lra mãdat iſtũ abſolui ſine difficultate: qa illud refert ad excõicatorẽ in caſu, quo illũ excõicauerit ꝯ formã cõcilii. Sed quo ad iſtos delegatos illud nõ ꝓcedit: qa, ex quo eis nõdũ cõſtat de iiuſtitia excõicationis; ñ dẽnt abſoluere ſine cautiõe: nec eũ audire, niſi pri⁹ petat abſolutionẽ cũ oblatione cautionis: qa ex quo fatet ſe ligatũ, licet iniuſtè, nõ debet pſeuerare in excõicatiõe, ne uideatur eã contẽnere; de quo dic, ut plenè hr in c. per tuas, de ſent. exc. & in c. cũ cõtingat, de offi. deleg. Scđò facta abſolutione debent iſti cognoſcere de iuſtitia, vel iniuſtitia excõicationis; & ſi conſtiterit excõicationem iuſtam, puniẽt q̃relantẽ. Si uerò cõſtiterit eã iniuſtã, puniẽt excõicatorẽ ſm formam, q̃ traditur in d. c. ſacro. Tertiò ſm gl. ſi conſtiterit excõicationẽ iniuſtã, debẽt iſti delegati cognoſcere de negotio principali. Hoc tñ vltimũ non admittunt doctores indiſtinctè. Sed diſtinguit Io. Cald. poſt doctores, ꝙ aut nõ fuit appellatũ ab excõicatiõe, aut ſic. Primo caſu non pñt iſti delegati cognoſcere de cauſa principali: ſed eſt decidenda per iudicẽ propriũ; niſi ſuperior in cõmiſsione hoc expreſſerit. Aut fuit appellatũ; & tunc eſt ſeruanda diſtinctio gl. & uř bona & æqua diſtinctio. Sed quo ad primũ mẽbrum dicerẽ, ꝙ ſi excõicatio eſt annexa f negotio principali; videatur tacitè commiſſa cognitio ſuper principali in euentũ iuſtæ excõicationis, argumento in c. prudentiã, in fi. de off. dele. Sed ubi excõicatio non eſſet connexa negotio principali; puta, quia fuit excõicatus in negotio principali pro contumacia cõmiſſa; procedat tũc dictũ Cald. & per hoc habes gl.
20 totã expeditã. † Sed not. ultimò ex principi. gl. quẽ non debere abſolui ab excõicatione, g niſi petat h. Et idẽ not. glo. in c. ſignificaſti i, de eo. qui du. in matrim. & quod ibi dixi. Sed b. Tho. in 4. ſentẽtiarum, k quẽ alleg. & ſequitur Io. Andr. in c. 1. de ſent. excom. lib. 6. dicit, ꝙ ſi per excõmunicationẽ quis efficitur deterior, debet iudex illã tollere: qa ex quo videt illã nõ proficere, debet uti alio remedio. Et dicit etiã, ꝙ inuitus pt abſolui ab excõicatione: quia in excõicatione eſt conſyderare duplex malũ. ſ. malum culpæ, & malũ pœnæ. Malũ culpæ. ſ. ipſum peccatũ, cũ ſit ex nobis, nõ pt à nobis tolli ſine uolũtate noſtra, ut in regula, peccati uenia, de re. iu. li. 6. Malũ uerò pœnæ plerũq; eſt extra nos: qa ſine facto nřo ingerit. unde

SEB. SAPIA.
a Ignorantia. Vide ita limitationes, quas ad hãc regulã ponit do. Alex. i l. ſi res legata, ff. de lega. 1. limita, vt nõ ꝓcedat, qñ tractatur de dãno euitando, & probat ſe rem aliter ſe habere: q̃ tũc pſumatur error in facto proprio, ita no. in l. cum de indebito, ff. de ꝓba. & in l. ſed & ſi me putẽ, in prin. ff. de cõd. inde. Limita ẽt vt per Aret. in l. ita ſtipulatus, in §. notabili, ff. de ver. obli. & vide ad hanc materiã And. Sicu. in cõſi. 32. col. pen. in 1. vol. & Ro. in conſil. 275.
b Alieno. vide hic Bal. & Bart. in l. 2. §. quod obſeruari, C. de iura. calũ. & Bal. in l. cũ rem alienã, C. de leg. facit qđ voluit Ange. in l. qdã tabulariũ, ff. de fur. vbi dixit eſſe notabilẽ caſum: quia ſi teſtis interrogat⁹ vno tpe, vel in vno iudicio dicat ſe nõ recordari, & alio tpe dicat ſe recordari; ꝙ nõ ẽ ſibi ꝯrius, & ſtatur dicto vltimo. hæc. n. ſunt poſsibilia, ꝙ quis vno tpe meli⁹ recordetur, q̃ alio tpe; & dicit eſſe caſum ĩ l. 3. §. duæ cauſæ, ff. ad Carb. & idẽ voluit Bart. in l. qui bona. §. ſi quis ſtipulaturus, ff. de dam. inf. facit qđ hř in c. cauſam q̃, & in c. cũ cãm, de teſti. & Inn. in c. qualiter, el ij. de accuſã. vbi dicit, ꝙ in teſte non eſt tolerabilis obliuio in pſona; ſed bene eſt tolerabilis obliuio in die, & voluit Arch. in c. nihilominus. 3. q. 9. & Bal. in l. presbyteri, C. de epiſ. & cle. in 1. col. verſi. ex prædictis etiam dico. vbi alleg. Inno. in c. qualiter, in gl. magna. Adde Fulgo. conſi. 72.
c Indagare. Adde Ro. conſi. 451. vbi concludit, ꝙ impetratio dñi facta in curia eſt ſubreptitia, ſi non facit mentionem de acceptatione beneficij facta per procuratorem in partibus; ex quo erat interuallum ſex menſium inter impetrationem & acceptationem.
d Innotuit. Vide glo. in c. ad falſariorum, in ver. dixerint, de cri. fal. quod no. ſm But. pro cuſtodibus villæ, qui tenentur denuntiare maleficia. facit quod no. Bar. in l. 1. §. occiſorum, ff. ad Sylla. & Bal. in l. ideo, C. de his, quibus vt indignis.
e Ignorantia. Adde Bal. in l. iuris ignorantia, in ver. tu dic, C. qui admit. & qđ le. & no. in l. regula, ff. de in. & fac. igno. & qđ voluit But. & Imol. in c. 2. ĩ. de conſti. in vlt. col. & Cy. in l. fi. C. de teſt. & Ro. in l. ſi duo, ff. de acq. hær. Adde Alex. conſi. 71. 1. li. Ro. conſi. 59.
f Annexa. Adde quod voluit Ro. conſi. 353. vbi plura concludit, ꝙ ſtatutum, vel conſuetudo tradens officiali poteſtatem exequendi, vi-

reuocata, quod ẽt ſequitur Dec. ibi. & ex his limitat pulchrè reg. l. Imperatores, ff. de poſtulã. vbi ꝓhibitũ ad tempus, poſt tẽpus cẽſetur permiſſum, vt nõ procedat, cũ poſt illud tẽpus venit adimplendũ aliquid pro forma.
h Petat. Dicam. ĩ. in ſeq. apoſtil.
i Significaſti. Vide ibi iſtũ. Et an petens abſolõnẽ videat fateri ſe ligatũ; vide hic Ru. & gl. in c. exhibita, de homi. & gl. or. in c. venerabilẽ, de ele. & Bart. in l. de cẽ, ff. de ver. obli. & Hoſt. in c. 2. de ord. cogni. & Arc. in c. pia, de excep. li. 6. & iſtũ in d. c. 2. & Bal. in c. venerabilẽ, & in l. 2. C. de inge. ma. & in l. ad ſolutionem, C. de re. indi.
ANT. FRAN. Circa hoc, an petens abſolõnẽ videat fateri ſe excõicatũ, dicas, qñ petit ſe abſolui ad cautelã, nõ vř fateri ſe ligatũ; & ita loqt gl. in c. exhibita, de homi. hic alle. & qđ voluit Inn. i c. venerabilẽ, de elect. cũ alijs ẽt hic alle. tñ aduerte, qa abſolõ ẽt ad cautelã nõ debet ſtatim ꝯcedi: ſed dẽt iudex ſe ſũmariè informare pſente aduerſario, vel cõtumaciter abſente; dictũ eſt notabile Inn. in c. per tuas, de ſen. excõ. Qñ ãt petit ſimplr ſe abſolui, in dubio vř fateri ſe ligatũ; qa nõ ligato nõ eſt neceſſaria abſolutio, vt p; Inn. in c. venerabilib. de ſen. exc. li. 6. nec mirũ, qa abſolõ pſupponit vinculũ & ligamẽ, c. ad diſſoluendũ, de deſpon. impub. & iõ dicebat Bal. in l. fi. in 1. col. in ver. cõſulunt tñ aduocati, ꝙ abſolõ à iuro ĩp debet peti ad cautelã; ne quis videatur fateri ſe piurũ. Et q̃re abſolõ in foro pniã fiat p modũ indicatiuũ, & quare dẽat pmitti, miſereat. &c. vide bea. Th. in 4. 22. q. ar. 12. Et an ꝓ abſolone ab excõicatione poſsit qs pecuniã petere, vide eũdẽ Th. 2. 2. q. 100. art. 2. Et qñ ſacerdos poſsit, vř non poſsit abſoluere ſuum ſubditũ; vide eundem Tho. in 4. diſt. 10. art. 8. Et adde, quòd qui vult verè abſolui, ſi eſt ligatus pluribus ſententijs, vel vna tantum ex plurib. tamen cauſis; debet omnia exprimere: aliàs abſolutio erit ſurreptitia, vt in c. officij, de ſen. exc. & no. in c. ex parte, de off. ord. & quæ ſit forma abſolutionis ſacramentalis & fori pœnitentialis, vide bea. Thom. in 3. parte. q. 84.
k Sententiarum. Adde diſt. 18. q. vlt. arti. 2. & vide do. Io. Calde. hic in rep. Car. Zut. & do. meum hic, & Paul. de Leaza. in rep. c. fi. de poſtu. præla. & opi. Ioan. An. & Tho. eſt communis. & pro qua opi. eſt bonus tex. in c. de illis presbyteris, in ver. miſeratio Apoſtolica veniam ſolet præſtare correctis. 11. q. 3.

a Multas pœnas. Vida tex. & ibi doct. in c. ſacro. J. de ſen. excom. Ioar. And. & alios. in. c. t. eo. ti. li. 6.
b Quo ad eccleſiā militantem. faciat in ſimili gl. in. c. non eſt, de uoto.
c Præſumitur hæreticus. Faciat quod legi. & no. in. c. cū cōtumacia, de hære. li. t. & in. c. i. de iudi. & in. c. rurſus, & in. c. quicunq;. 11. q. 3.
in c. cum adao, col. 2. uer. item ex paruo defectu, J. eo Nā ubi eſt leuis ſolennitas, licet parui ſit effectus, attendi debet, ut tradit Ro. in conſi. 402. iu propoſita conſultatione. & ita tradit in ſpecie de doci. in c. de appellationibus, col 2. uer. tertius caſus. J. de appell. ubi tenet, ꝙ etiam de minimis curatur, quando requiritur pro forma.

ſicut pœna pōt ingeri in inuitū; ita & remoueri per abſolutionē. Par enim ius eſt in ligādo, & ſoluēdo, ut in. c. uerbū, de pœni. di. 1. Vn̄ ſicut qs pt excōicari iuitus; ita & abſolui. Et hæc opi. cōiter tenet: q̄ credo uerisſimā, non ut abſoluat a peccato, ſed ut abſoluat ab iſta pęna excōicatiōis. Nā excōicatio ingerit multas pęnas.
a Sed Io. Cal. nō ſequit hāc opi. Dicit. n. ſi quis fuit iuſtè excōicatus, & pſeuerat i ꝯtumacia ſua; nō debet abſolui, ēt ſi efficeret deterior: ne malitia ſua ꝓſit illi, & ne det cā malignandi. Itē, qa ſi ſine cōtritione relaxat excōicatio, nunq̄ fuit abſolutus. 24. q. 2. c. ligat. Fatet tn̄, ꝙ ſi abſolueret de facto, ꝙ teneret abſolō quo ad eccleſiā mi-
b litantē. b Dicit ēt, ꝙ inuitus pōt & dēt abſolui, qn̄ ſatisfecit, & non vult abſolui, vt magis mereat: vel qn̄ excōicatio fuit iniuſta. Sed primū dictū plus mihi placet, ar. c. ꝓdeſt. 23. q. 5. Tene tn̄ mēti dictū Cal. Nā faciunt pdicta cōtra iſtos tirānos, qui excōicati magis īdureſcūt, & deteriora cōmittunt. Habes. n. p prædicta, vtrū debeāt abſolui ſatisfactionē n̄ offerētes. Pro dicto tn̄ Cal. mltū facit. c. cū ſit Romana, in ſi. de app. & 11. q. 3. c. audi deniq;, & c. ſi. đ pœnis. Et occurrit mihi nūc media opi. p quā reducerē ad ꝯcordiā illas opi. ꝯrias. qa aut ē ſpes de correctiōe alio remedio, ſublata excōicatiōe; & ꝓcedit opi. b. Th. & Io. An. qa ſiue plectēdo, ſiue indulgēdo, hoc ſolū bñ agit, vt vita hois corrigat, vt dicit tex. i c. ꝓdeſt. 23. q. 5. Aut n̄ eſt ſpes đ correctiōe aliò remedio; & ꝓcedit opi. Cal. vt nō abſoluat: qa ex quo n̄ vult obedire eccleſiæ, debet hr̄i tanq̄ Ethnicus & publicanus. i. vt gētilis & infidelis, vt in c.
21 nouit, de iudi. † Et ſuſtinendo excōicatio-
c nē tanto tpe, præſumitur hæreticus, c vt in c. ſi. de pœ. & quod ibi no. & no. hanc diſtinctionē: quia puto veriſſimā. Abb.

1 *Impetrans beneficiū, ſi non facit mentionem de illo, quod habet, licet ſit minimum, committit ſubreptionem.*
2 *Nullū & minus vtile, quando æquiparentur.*
3 *Subreptio committitur, ſi quis impetrans beneficium non facit mentionem de patria ſua.*

CAP. XLII.

1 SI proponente. † Si impetrās reſcriptū ad bñficiū dixit ſe n̄
d bñficiatū, cū tn̄ hēret d bñficiū,
e licet exiguū; e n̄ valet reſcriptū. Et hodiè dicēdū ē, vt clarius hr̄ in c. ſi motu ꝓprio de pb. li. 6. Vbi indiſtinctè decidit ꝙ qualecūq; bñficiū hēat īpetrās, niſi đ illo fa-
f ciat mētionē, n̄ valet f īpetratio ſđi. Et diuidit iſta Decretalis i duas ptes. In pria, q. In ſcđa ſolō, ibi: *illud*. Caſus lr̄alis. Aliqs hēbat modicū bñficiū, de quo nō poterat cōmodè ſuſtētari. īpetrauit lr̄as ſup obtinēdo bñficio, ꝓponēs ſe nondū bñficiū aſſecutū, nullā faciēdo mētionē de illo bñficio, licet modico; dr̄, ꝙ lr̄æ non va-
2 lēt tāq̄ fraudulēter obrētæ. Ber. † No. pri-
g mò caſum, in quo nullū, & min9 g ꝯpetēs nō ęqparant: & hoc idem in caſu nr̄o, qa
h vr̄ fraudulēter h tacuiſſe tenue bñficiū, vt facilius hēret gr̄am ad ſm. Sed alio reſpectu nullū, & min9 vtile æqparant, vt i c. 2. de trāsl. Epiſco. Vltimò no. ex ſi. ꝙ ſubreptio in bñficialib. vitiat nedū gr̄am, ſđ reſcriptū; facit ad ea q̄ dixi. ſ. iu c. ad audiē-
3 tiā. † In gl. ſi. ibi ſi de terra illius eſt oriūdus. Signa gl. qa neſcio alibi, ꝙ ſi forēſis impetrat bñficiū, & nō facit mētionē de loco ſuæ originis; gr̄a eſt ſubreptitia; qa i dubio p̄p intēdit ꝓuidere cu. cūq; i patria ſua. i & q̄uis do. An. n̄ videat hāc gl.
i ap̄bare, p no. i c. ne ꝓ defectu, de elect. ego tn̄ dico hāc gl. veriſſimā. Et ad no. in c. ne ꝓ defectu, dic, ꝙ ꝓcedit i canonicis,

d Cum tamē haberet. Licet iſte text. exprimat de eo, q loquit falſum, dicens ſe non beneficiatū; Idē eſt in tacente ſe bñficiatū, licet beneficiū ſuū ſit tenue, ut hodiē eſt text. in. c. ſi motu proprio, hic al leg. Et nō eſt licitū decipere principē in impetratione; facit. l. ſi. in ver. mētem nr̄am feſellit, C. de his, q à non domi. manumi. & vida tex. & do. i c. cū olim, da re iud. Et an, & quādo liceat decipere, vide Bald. & do. meum hic.
Licet exiguum. An lex curet de minimis, vide hic plenè p dn. meū, & Bal. i c. cū adeò ſ. eo. & latius cæterit dixi in c. cū te, de re iudica. Adde, ꝙ lex non curat de minimis latè Ale. cūſ. 104.
ANT. FRAN. Adde, ꝙ regulariter lex. non curat de minimis, l. Seio, de in inte. reſt. vbi ꝓ minima læſione nō concedi tur reſtitutio, & in l. reb. in §. pſtſt. cōmo. Quòd tn̄ intelligat eſſe verū in his, q̄ cōcedunturꝯ ius cōe; ſecus in his, quæ ſunt ſm ius cōe, p l. ſi ꝓprietari9, in ſi. ff. da da. infe. & declarat Bar. in d. l. Seio. Itē hęc regula eſt vera niſi in appellōne, q̄ ēt pro minimo grauamine pt interponi, vt in c. de appellonibus, & ibi per do. Ant. & doc. de appel. Et adde, ꝙ res dr̄ minima ſm qualitatē rei & pſonæ, vt declarat Bar. in d. l. Seio. & habet per do. Flor. & doc. in l. res bona, de contrah. emp. & in l. 2. quod cum eo. & vide gl. in l. illicitas, in §. veritat, ff. de off. præſi. q̄ dixit, ꝙ porcellus ruſtici, eſt oculus ruſtici. Et adda ēt, ꝙ tertia pars non dicitur eſſ. minima pars, l. cū oportet. §. cum autē, & ibi per Bal. C. de bo. quę libe.
f Nō ualet. Adde in c. ſup lr̄is. ſ. eo. & in c. nōnulli, & in c. ad audiēti. el 2. & hodiè eſt expſſū in d. c ſi motu ꝓprio, & plenè hic p do. meū.
g Nullum & minus. Regulariter paruū & nihil æquiparantur, bonus tex. eſt in c. licet cauſam, in uer. nulla uel modica, de probat. & bona gl. in c. tenere, per illum tex. 31. diſt. & de conſecr. diſt. 2. re uera.
ANT. FRAN. Adde, ꝙ illud qđ minus eſt, ēt ſi parū ſit, dr̄ nihil eſſe l, 1. §. hæc uerba, ff. ſi cui plus quā p l. Falcidiā, l. illud, ff. de eri. habetur per Bar. in l. ſi ſeruus, in §. ſi ita, ff. de le. 1. & p Bal. in aut. ꝯ rogatus, C. ad Treb. & in l. illud, in §. ſi cuius dolo, & ibi p Ange. ff. de Trib. & ideo dicebat Spe. in ti. de accuſ. in §. 6. in uer. ſed qđ n pauꝑ, ꝙ qui nihil habet, nil pōt eius piculo eſſe. Et uide tex. in l. diuus, ff. de in integ. reſt. ubi dictio, parū, exponitur pro, nō. ideo, qui parum habet, dr̄ non habere, ut ibi. & habetur in l. 1. in §. ſi. ff. ad l. Aquil.
h SEB. SAPIA. Fraudulēter. Hoc ideo ur̄ ꝓcedere; quia qn̄ aliqd requirit ꝓ forma, ēt ꝙ ſit minimū, debet interuenire, ut ſentit Bald.

i Cuicunque in patria ſua. Vide tex. iūcta gl. in l. in eccleſijs, C. de epiſ. & cle. & per totū tit. de cle. peregr. quod eſt bene notadum ad excuſationē nōnullarū ciuitatū ſtatuētiū bñficia & officia nō eſſe dāda forēſib. & alienigenis; qđ bene ſeruant dñi ueneti. & nŕ Bal. hic & d. meū. faciat illud Cice. potiores nobis, i. qt, ſunt ciues, quā peregrini. & tex. ſin. in l. 2. C. de an no. ciui. libr. 2. in uer. pauꝑibus noſtris, & ibi Bar. & tex. in c. ſi. de clerí. pegr. & facit c. nullus. 61. diſt. ꝙ intellige, ſi reperiāt idonei; alias aapient extranei. Et ita intelligit. c. uenerabili, da præb. & quod no. in cap. inter canonicos, de ele. & in c. bonæ, el 1j. đ poſtu. ꝓl. & in c. iter quatuor ſ rel. do. Add An. Sic. ꝯſ 37
ANT. FRAN. Circa materiā ſtatuti prohibentis forenſem habere officia, ſiue acq̄re re ſimpliciter, ſiue acq̄rere imobilia ultra ea, q̄ plene tradunt p ſcribē. i l. i quorū, ff. de pign. videas q̄ habent p do. Ant. in cōſ. ſuo, incip. an valeat ſtatutū, & p Bar. & doc. in l. dubiū, C. de ꝯhen. emp. in l. ſi ita qs, in §. ea l. ff. de ver. ob. & p Pau. de Ca. in cūſ. 196. incip. poſſet qs dicere. & p Alex. poſt Bar. in l. ſi in emptione. §. omniū, de ꝯhen. emp. & p eundē Alex. in §. 1. de act. emp. & p Io. An. Bu. & doc i c. cōſtitutus, de in inte. reſti. & vide Bal. in l. ſi. in §. ſi. C. cōia de leg. vbi dicit, ꝙ tale ſtatutū eſt ꝯ ius cōe, & iō n̄ extendēdū tanq̄ odioſum. Et iō dicit, ꝙ in dubio n̄ operat in amiſſione pretij. Et adde, ꝙ ſtāte tali ſtatuto, forenſis ſingularis peritiæ & doctrinæ n̄ cōprehēderet in eo: imò talis forenſis ſtāte hmōi ſtatuto, n̄ ꝓhiberet acquirere, l. ſed & reprobari, in §. ſi. in ver. maximè diſciplinatus, & ibi p Ia. de Are. & Bal. ff. da exc. tu. qa talis forenſis ſingularis doctrinæ hr̄ ꝓciue, & gaudet priuilegijs ciuiū, vt no. ſcribē. in d. l. in quorū. Et adde ēt, ꝙ ꝓhibitus acquirere p tale ſtatutū n̄ poſſet acq̄rere ſub noie vxoris, vel filiorū: qa pſumeret facere in fraudē; ita Bal. no. i l. mācipia, C. ſi qs alteri, vel ſibi; de quo p ſcribē. in d. l. i quorū, & in l. acta, C. pl9 valera, qđ agi. Et adda ēt ꝙ ꝓhibitus acq̄rere p tale ſtatutū, ſi fiat ſibi legatū, licet n̄ poſſit habere rē legatā: tn̄ dēt habere æſtimationē, vt dixit Bal. in l. apud Iulianū, in §. cōſtat, ff. de leg. 1. & Bar. in l. filius, in §. ſi quid, eo. ti. vel dēt habere rē legatā, n̄ vt eā obtineat: ſed vt illam vendere compellatur, ſm Bal. no. in l. cum qō, circa ſi. in ver. vt ſcias, C. de le. & vide Cyn. in l. Deo nobis, C. de epiſ. & cle. & Fed. de Sen. in conſ. 12. & in conſ. 26. ꝙ per do. Abb. in c. in præſentia, in pe. char. da proba. Et adda ꝙ forenſis propriè dicitur, qui non eſt natus

qui ſcienter

in loco:ſed ſi eſt natus in loco, licet ex parte forenſi, nõ dr̃ ꝓprie forenſis. & vide Pau. de Caſt. in cõſ. 191. in ult. col. & per eundẽ in conſi. ſuo 9. Et adda ꝙ illi, q ſunt de caſtro ſubdito ꝓpatui ciuitatis, vbi viget tala ſtatutũ: ñ dicunt̃ eſſe foreſes; ita no. voloit Bal. in aut. qua in ꝓuincia, C. vbi de cri. agi opor. & vida Alex. in l. in ꝓuinciali, §. ſi. ff. de no. op. nũc. & per Bal. in rub. C. qui ac. nõ poſ.

q ſciẽter eligẽdo forẽſem, vr̃ renũtiare eorũ fauori. Sed iſta gl. ꝓcedit in ipetrãte à ꝑꝑ, q nõ ꝓſumit̃ ſcire natione huius impetrãtis. vñ taciturnitas natiõis inducit ſurreptionẽ a: q a ſi expreſſiſſet ſuã nationẽ, ꝑꝑ ñ cõceſſiſſet ſibi gratiã i ꝑtibus alienis; vel ſaltẽ ñ ita de facili, vt colligit̃ ĩ. de cle. pereg. ꝑ totũ. Ad idẽ bo. tex. ĩ c. bonę 2. ď poſt. ꝓl. dũ tex. ibi dixit: Nec vellem⁹ ei ꝓficere alienũ. & vide ẽt tex. no. ĩ c. null⁹ inuitis 61. di. & ad c. ad decorẽ. ĩ. de inſti. quod vr̃ ꝯtriari prædictis; dic, vt ibi oo. & vide qď ibi dixi. hic ñ ſunt alia.

S V M M A R I V M.

1 *Abutẽtes reſcripto priuãtur commodo ipſius.*
2 *Aequiuocatio nominis tam actoris, quam rei: an vitiet reſcriptum?*
3 *Reſcripta nõ poßũt alijs cedi qa sũt ꝑſonalia*
4 *Reſcriptũ impetratũ ad vnã rem non extenditur ad alias res creatas poſt ĩpetrationẽ,* 8
5 *Diuerſi iudices nõ debẽt ĩpetrari ꝯ eũdẽ, ſiue ſup vno negotio ſiua plurib⁹, nu 9.10.13.*
6 *Citatio facta ad locũ æquocũ, non ẽ nulla. ſed arctat citatũ, vt cõpareat in loco conſueto.*
7 *Expenſæ & damna, an ſint idem.*
8 *Seruus⁹ nõ ꝑt cõſtitui ſiua re; ſed bene ꝑt qs obligari ad cõſtituẽdã ſeruitutẽ quãdo res erit.*
9 *Reſcriptũ corruit, ſi ĩpatrans moritur tempore datæ. & ille contra quem impatratur.*
10 *Pœnalis diſpõ extenditur ex idẽtitate rõnis, vt ſeruetur diſpoſitio, non quo ad pœnam.*
11 *Ratio quando non poteſt reddi, niſi vna, illa habetur pro expreſſa.*
12 *Noua conſtitutio, an & quando reguletur ſecundum antiquam.*
14 *Iudex, qui pronunciat reſcriptum non valere; vel ſe non eſſe iudicem; poteſt condamnare partem in expenſis.*
15 *Iudax non tenetur aliquem condemnare in expenſis, niſi fuerit petitum.*
Iudex non impartit officium ſuum ad vtilitatem priuatam; niſi petatur.
16 *Statutũ ſi iudex nõ terminauerit cãm ĩtra certũ tꝑs, puniatur; non hẽt locum, ſi hoc non fuerit petitum à parte ſ. vt citò terminetur.*
Appellari non poteſt à iudice, qui non condemnauit in expenſis, ſi non fuerunt petitæ.
Appellari non poteſt à iudice, qui non facit id, quod potuit ex officio ſuo facere.
17 *Iudex dalegatus dalinquens, an poßit puniri per ordinarium loci?*
18 *Abutẽtes reſcripto an poßĩt puniri crĩaliter.*
Impetrãs ꝑ ſubraptionẽ ꝑt ĩi crĩaliter puniri.

a Inducit ſubreptionẽ. Vida Bal. in c. eã te, & ibi dixi. ĩ. ao. An. Bar.

b Abutentiũ. Vide c. ſedes, & c. nõnulli, in uer. abutuntur, ĩ. ao.

c Aequiuocatio nominis. Vide in c. inter dilectos, de fide inſtru. & in c. qm̃ Abbas, & ibi no. da of. dele. & Spe. ď cit. §. 1. uer. qd ſi. & ver. ſeq.

d Sunt. n. perſonalia. Vide. ĩ. in c. ſi gnificante, & ibi iſtũ in 1. no. & Io. And. Hoc limita, niſi reſcriptũ impetratũ ab vno et teri ꝓſit, ut in re indiuidua, vt in l. 2. C. de diuer. reſcrip. & facit bo. text. in l. ſi cõem, ff. quẽadmo. ſer. amit. Et multa ac cumulat hic do. meus circa iſtã nu. & uida eũ hic. & in repet. c. Rey. circa ſi. da teſta. SER. SAPIA.

e Quòd reſcriptũ Vida multe, q̃ ad ꝓpoſitum ponit Fel. in c. ſi. co. vlt. ĩ. de cõſti. & Cal. in cõſ. 1. ſub ti. de cõſti. & Prapo. in c. cũ hẽret, de eo q duxit in matrimoniũ, quam polluit ꝑ adulte. vbi ponit qd ſi Papa cõcaſſit lr̃as vni, vt poſſit abſolui ab excõicatione papali icurſa, ꝑꝑ aliqď delictũ; an poterit abſolui ꝓ tꝑe, quo ꝑſeuerauit in delicto poſt ĩpetratas lr̃es?

f Ad futuras. Vide q plenã no. in c. quia circa, de priuil. & ibi dicã. Limita tñ hũc text. niſi reſcriptũ ad futura: puta mercator impetrauit reſcriptũ, ꝙ poſſit conuenire ꝑteritos debitores & futuros, ſm̃ Io. And. in addi. Spe. in ti. de reſcri. ꝑſenta. §. rõne it cauſæ ver. excipit̃, in addi. q̃ incipit, cautius: tñ tales lr̃æ ſunt ꝯ ſtylũ curiæ, & ꝓſumũtur ſubreptitiæ: niſi appareat de certa ſcie Papæ. limita 2. iſtum tex. ſm̃ Rut. hic: niſi ſimus in caſu, in quo ex eadẽ inſtantie ſequi poſſet cõdẽnatio ꝑꝑ ius futurũ ſupueniẽs. qď putat ipſe procedere, qñ ius peruenit ex caſo de præterito: ſecus ſi oino ſuperueniret da nouo. Limita tertiò, niſi paulo poſt dati reſcripti cõtrouerſia fuerit orta, per gl. celebrem in cla. lr̃as. ĩ. eo. & voluit Hoſt. hic, q dicit illud ꝓcedere, nõ ſolùm in reſcripto ad lites: ſed ẽt in reſcripto ad beneficia; & ſic cle. literas, nõ hẽt locũ in beneficio paulo poſt datã creeto. Limita ẽt & quartò niſi agat̃ de modico ꝑiudicio: q e verba vniuerſalie includunt futura, l. ſi. §. quæ res pig. obli. poſ. & voluit Bal. in l. 2. ff. da procu. facit qď voluit Spe. eu. ti. ſ. de ꝓcu. §. rõne ãt, & voluit Ro. in l. dãni infecti, in §. ſi is, qui vicinas, ff. de dã. inf. Limita quintò, niſi lites futuræ ſint cõnexæ litibus ꝓñtibus; quia veniunt lites ortæ poſt mãdatũ, ſm̃ Di. in l. q hẽt, §. ſi. ff. de tute. & ibi ꝑ Bar. & do. meũ hic: qui alleget in ſimili gl. ſin. in cle. 1. in ver. deputatis, de teſte. facit gl. in cle. vt hi, qui, de æte. & quali. ſup ver. in poſterũ, & ꝑ iſtum in c. paſtoralis, in §. verum, de ap. Limita 6. niſi future ſint appendentia ꝓñtiũ, vt eſt pignus, vel hypothe. l. ſi. C. quæ res pig. obli. poſ. & ꝑ Gul. & Di. & Bal. hic in 2. col. Limita 7. niſi futura veniãt iure. ... reſcẽdi, ff. da inoſ. teſt. l. qui repudiãtis, §. vlt ſm̃ Bal. hic in 2. co. vel niſi futura veniant rei augmẽto, C. ď ap. l. ampliorẽ, §. ſi. ſm̃ Bal. hic. Qñq; tñ dicim⁹ futura nõ contineri ſm̃ Bal. hic, ꝑ not. ff. de cond. & demõ. l. nã ed aa, ff. man. l. ſi tibi mandauero, §. is cuius. Niſi ſit adeptus ſtatus ſimul cum bonis, ff. da leg. 3. l. ſi daportati ſuo. Quo caſu ẽt futura ueniunt; licet poſſeſſio futurorum nõ acqrat̃ fiſco ſiua apprehenſione, vt no. ĩf. mã. l. cũ duobus, §. idẽ rñdit, vbi eſt optima gl. & plenius dicã in d. c. q e circa, poſt iſtũ. Adde d. ď Rota dec. 570. i anti. ANT. FRAN.

Circa hoc, an ſtatuta extendant̃ ad caſus futuros, Adda, ꝙ reglr̃ ſtatuta & leges cõprehẽdunt caſus futuros, & ñ ꝑteritos, l. ſi. in ſi. C. ſi cert. pe. vbi ꝑ Bal. & ꝑ Bar. in l. oẽs populi, in 5. q. prin. in 17. colum. & ibi etiam Alexan. in 8. col. ff. da iuſt. & iu. & i l. illicitas, in prin. ff. de offi. ꝓſi. & hr̃ ꝑ Bal. in l. meminim⁹, C. ď legi. hære. & in l. vnice, in §. locum C. da cadu. tol. & per eundẽ Alex. in l. cum lex, ff. da legi. & in cõſ. ſuo 79. in 4. parta conſiliorũ, ubi dicit, ꝙ ſtatutum nõ trahitur ad præterita, ẽt ſi rõ ſtatuti poſſet trahi ad caſum præteritum. qď ẽt voluit Bal. in l. teſtium, in ult. no. C. de teſt. & in l. cõparationes, in ult. not. C. de ſi. inſtr. ubi dixit, ꝙ forma ꝓbãdi, quæ inducitur per ſtatutum cõprehendit futura, & nõ ꝑterita: imò nec ẽt ſm̃ eũ traheret ad cauſas præſentes, ĩ quo uida Bar. in d. l. oẽs populi, in 5. q. prin. Et ꝓpterea dicebat Pau. de Caſt. in l. iubemus, C. de teſt. ꝙ ſtatutum diſponens, ꝙ teſtamẽta fiant cum certa ſolẽnitate, intelligitur de teſtamẽtis futuris, ñ ãt de factis; licet mutari poſſint à teſtatore uiuo, & de nouo fieri cum ſolẽnitate ſtatuti. tñ Ang. in auth. ut nouæ conſtitutiones, & in auth. ut cum de appelle. cognoſcitur, in prin. in uer. ad uerte pro declaratione, vr̃ tenere ꝯtrium. De quo uide Bar. in d. l. oẽs populi, in 2. q. 5. q. prin. in uer. circa tertiũ, ff. da iuſt. & iu. & in l. ſancimus, in ſi. C. de ſac. ſac. ec. & uide ꝑ Pau. de Ca. in cõſ. ſuo 90. in ꝑ. in cauſa Sfortij. Et de materia iſta ſtatutorum, quæ cõprehendant, & ad quæ extenduntur, & quã extenſionẽ & interpretationẽ patiantur & recipiant, uide plenẽ per Bar. & omnes in d. l. omnes populi, & in l. ſi uero, in §. de uiro, ff. ſol. mat. & in l. ſi ſerui ueſtri, C. de uoxa

C A P. X L I I I.

1 Q*Via nonnulli.* † Abutẽtes reſcripto ap̃lico in caſib⁹ hic enumeratis, priuant̃ cõmõ reſcripti, & cõdẽnant̃ in ſumptib⁹ & dãnis aduerſario. Et ſi diuidit̃. Nã ponit 7. vel 8.
b vitia abutẽtium b reſcriptis Ap̃licis. Ca
2 ſus lr̃alis ponit̃ ꝑ Ber. in gl. 1. † Not. 1. ꝙ
c æquiuocatio nois c ñ uitiat lr̃as ap̃licas. Et eſt ꝓculdubio verũ reſpectu ipſius ĩpetratoris. Nã ipſe ꝓſumit̃ ĩpetraſſe, ex quo eſt in poſſeſſione lr̃arũ; licet reperiat̃ ali⁹ q ſit eiuſdẽ nois. Facit qď no. ĩ l. duo ſunt Titii, ff. de teſt. tute. & qď no. gl. in c. nonnulli. ĩ. e. Sed reſpectu rei cõueniẽdi poſſet cadere probabilis dubitatio; ex quo multi reperiuntur eiuſdẽ nois & cognomiois. Et ꝙ æquocatio uitiet, vr̃ bon. tex. in c. inter dilectos, de fid. inſtr. uide tñ ad mãm, qď no. in c. qm̃ Abbas, de offi. dele.
3 † No. 2. ꝙ reſcripta ñ ꝑñt aliis ꝯcedi. ſunt
d . n. ꝑſonalia. d vñ nõ excedunt ꝑſonas in eis contentas; cõcor. c. p. & g. de of. del. Et ex hoc dicunt doc. ꝙ cedens iura ſua alteri nõ põt ceſſionario cõcedere reſcriptũ.
4 † No. 3. ꝙ reſcriptũ e ſimplr̃ impetratũ ad
e lites, ñ dẽt extẽdi ad futuras f ꝯtrouerſias
f exortas poſt ĩpetrationẽ. Et ad hoc quotidie alle. iſte tex. Idẽ dicim⁹ de reſcripto ad bñficiũ uacaturũ, ut ñ extẽdat̃ ad bñficiũ creatũ poſt datã lr̃arũ, ut in cle. ſi. ĩ. e.
5 ti. † Itẽ no. quẽ ñ poſſe ĩpetrare diuerſos iudices ꝯ eũdẽ, ſiue unicũ ſit negotiũ, ſiue ſint plura; & de hoc dicẽdũ, ut hodiè clari⁹ hr̃ in c. diſpẽdia. ĩ. e. li. 6. & aliqd. ĩ. cũ

6 gl.† Itē no. ibi: *que tūc.* iuncta gl. in verbo: c
vel indeterminatè. ꝙ citatio facta ad locum
a æquiuocū,ᵃ ñ eſt ipſo iure nulla: ſed arctat
citatū ad cōparēdū in loco ſolito; de quo
7 quo dic, vt clariꝰ hr̄ in gl. † Vltimò no. ꝙ
expenſæ & dāna ſunt diuerſa; & hoc verū
ſtrictè ſumpto vocabulo: ſed largo mō nō
differūt; de quo dic, vt legit̄ & no. in c. in
8 noſtra, de iniur.† In gl. i verbo, *ad futuras,*
b ibi: *futuro ædificio.*ᵇ gl. nō ſoluit hoc ꝯtiū:
ſed dic, ꝙ rei, q̄ nōdū eſt, ſeruitus cōſtitui
nō p̄t: qa nō p̄t eſſe qualitas ſine ſubiecto,
vt in c. cū Marthæ, de cele. miſ. Sed pſona
bñ p̄t obligari ad cōſtituēdū ſeruitutē, cū
res erit in rerū na. Et hoc caſu loquūtur
ꝯria alle. i prin. gl. Vñ pp̄ cōcedēs ſimplr̄
reſcriptū, vr̄ habuiſſe reſpectū ad lites, tūc
exortas: qa cū reſcriptum ſit quædā quali
tas, q̄ dat̄ ad iuris obſeruantiā; oportet, ꝙ
c inhæreatᶜ alicui rei; & ſic ꝙ habeat aliqd̄
ſubiectū; & iſtā puto rōnē decidēdi i cle.
ſi. eo. ti. Qđ ideò reſcriptū ñ trahit̄ ad be
neficiū poſteà creatū: quia oportet, ꝙ tpe
impetratiōis ſit aliqd̄ ſubiectū, ſup quo
fundet̄ illa grā. Hinc eſt, ꝙ ſi mortuus eſt
tpe datæ is, cui ꝯcedit̄ priuilegiū, corruit
f ipſm priuilegiū, vt in l. Neratius, ff. de reg.
g iur. Idē eſt ſi tpe datæ mortuus eſt ille, ꝯ
quē cōcedebat̄ reſcriptū, vt in l. a. ff. quæ
ſen. ſine appe. reſc. in. Oia. n. iſta corruunt

9 ex defectu ſubiecti non exiſtentis tpe dati reſcripti. † Gl. in
ver. *ſuper vno negotio,* ibi: *imò videtur ꝙ cām debeas pdere.* Ad-
uerte tñ, ne iſta gl. decipiat te. Nā nō dicit hoc aſſertiuè: ſed
arguendo loquit̄. Et veritatē huius articuli poſuit gl. in c. ex
d tenore d. ſ. eo. Et ibi cōcludit, ꝙ trahens aliquē ad diuerſos
e iudices ſuper eodē negotio, nō dēt perdere cām;ᵉ licet poſ
ſit in expenſis cōdēnari; & lex hic alleg. ponit caſum ſpālē;
& latius hanc mām tetigi in d. c. ex tenore. Et iudicio meo
hic vr̄ caſus, ꝙ nō dēt perdere cām, cū papa mandat iſtū con
dēnari in expenſis & in perditione reſcripti. ergo ſecus re-
10 ſpectu cauſæ; & tene hoc vltimū menti.† In gl. in ver. *ſuper
pluribus pſonalibus,* in ſi. Ex hac gl. pn̄t elici duæ. q. Prima nū-
quid diſpō huius tex. habeat locū in realibus actionibus? &
& eo. mō p̄t quæri quò ad effectū. c. diſpēndia, de reſcrip. in
6. cū ibi reſcripta annullent ipſo facto impetrata ꝯ eundē ſu
per pluribus actionibus perſonalibus. Et in hac. q. gl. tenet
hic, ꝙ nō; & multi hic tenuerūt, ꝙ nō dēt fieri extēſio cōſtō
nis odioſæ & pęnalis. Sed Hoſt. hic, & in d. c. diſpēdia, diſtin
guit, ꝙ aut cōmodiꝰ pñt tractari apud iudicē; & hēt locū di
diſpō iſtorū iuriū, ēt in realibus. Secus ſi nō cōmodius: vt pu
ta, quia res & teſtes ſunt in variis locis; Io. And. dicit ibi, ꝙ
diſpō eſt obſeruanda in realibus. Sed nō hēt locum pęna il
lius. c. Et eſt hoc dictū ſingulare in mā extenſionis: vt dica-
mus, ꝙ diſpō pœnalis dēt extendi ex identitate rōnis reſpe
ctu ſtatuti. i. vt obſeruetur ipſum ſtatutum: ſed nō dēt exten
di quo ad pœnā: vt ſi de facto nō fuit obſeruata diſpoſitio,
cōmittatur pœna. Tñ in hac mā extenſionis Io. And. fuit ſi
bi multum ꝯrius maximè in glo. ſuis. & vide quod ipſe no.
in regula, in pœnis, de reg. iu. lib. 6. in Mer. & gl. in c. conſti-
tutione, de regularibꝰ li. 6. & in c. in ſidei fauorē, de hær. eo.
lib. & in cle. 1. de elec. Sed mihi placet, ꝙ ubi p̄t apparere de
rōne legis,ᶠ ꝙ tunc ex identitate rōnis dēt extendi, ēt quo
ad pœnā.ᵍ Ad hoc allego tex. not. in l. 1. in §. quid ſi curato
res, & in §. quid ſi deceſſerint, ff. ad Tertul. vbi hoc probatur
apertiſſimè. Ad idē bo. tex. in l. libertum, in §. ſenatus, ff. de
ritu nupt. Nec ex hoc dicas, ꝙ illa ſit interpretatio extenſi-
ua: qa imò eſt intenſiua, & intellectiua: quia lex nō eſt aliud,
quā ipſa rō legis, vt probatur in l. non dubium, C. de legi. &
ibi per Bal. & in regula, ſi. de reg. iur. lib. 6. & ibi per Di. Vn
de quēadmodū corpus regulatur ab aīa; ita & ipſa lex regu
h latur rōne legis.ʰ, & nō à verbis. Nā verba legis reſtringun-
tur & amplianttur ad limites rationis ipſius, vt eſt pulcher
tex. in l. cum pater. §. dulciſſimis, ff. de leg. 2. & tex. in l. pater
filium. §. fundum, ff. de leg. 3. & facit quod no. Bal. in l. ſcire,
ff. de excu. tut. Et licet Bar. dixerit in auth. quas actiones, C.
de ſacroſ. eccl. ꝙ ex idētitate rōnis nō dēt induci legū corre
ctio: multi tñ dixerunt ꝯriū. & tenet gl. in d. auth. quas actio
nes, ſeu in l. ſi. co. ti. Itē illud dictū Bar. procedit, qñ rō legis
nō eſt expreſſa; aliàs ſecus. Et ita ibi limitauit Bal. illud di-
11 ctū Bar.† Et plus ego puto, ꝙ ēt ſi rō nō ſit expreſſa in l. tñ
ex quo nō p̄t elici, niſi vna rō finalis & indubitata; dēt fieri
i extenſio ad limites illius rōnis:ⁱ quia pſumendū eſt legiſla
torē fuiſſe motum ex rōne finali, vt no. ſentit gl. in l. tale pa
ctum, ff. de pac. Et hoc, qđ ſ. dixi, vr̄ tenere notabiliter Bal.
in l. maximum vitium, C. de lib. præte. & Cy. poſt Pe. in d. l.
nō dubiū, & in l. 1. C. quę ſit lon. cō. & ita cōperi me in q. fa
12 cti cōſuluiſſe.† Ex his cōcludo primā qōnē: quia vbi eſt ea-
dē rō in realibus, quæ eſt in perſonalibus, hēt locum diſpō
illius tex. & c. diſpendia. Et adde ad prædicta gl. ſing. in c. 1.
k de tēp. ord. lib. 6.ᵏ quæ eſt ſingularis ad iſtā materiā exten
l ſionisˡ. Et hæc diſtinctio cōmoditatis, quā feci in realibus,
hēt locum ēt in perſonalibus; licet Compo. aliud hic ſenſe
rit. Sed Hoſt. & Io. And. poſt eum vidētur tenere hoc in d.
c. diſpendia. Et q̄q̄ ille tex. apponat pœnā ſine diſtinctione
cōmoditatis: tñ quia illud. c. diſtinguit, & fundat ſe ſuper cō
m moditate; non eſt abſurdum, vt illa cōſtitutio noua ᵐ reci-
piat interpretationē, & qualificetur ſecundum iſtam diſpo-
ſitionem antiquam, argumē. in l. non eſt nouum, & l. ſed &
poſterios.

a Ad locum æquiuocum. Facit quod leg. & no. in l. pen. ff. de iuſtitia & iure, & quod ibi no. per Moder.

b Futuro ædificio. Adde Apoſtillā dñi Bar. Bellenalni in c. ad audientiā, de eccl. ædifi. & d. Car. & alios in c. ad diſſoluendum, de deſpon. impub. & in cle. literas, de reſcrip.

c Inhæreat. Adde qđ uoluit Ro. cōſil. 377. ubi dicit, ꝙ n. [illegible] peccatoris cōſtituti in lite ad bñficiū cēſet tacitè renocatuꝫ p renūtiationē ſlari factā de ipſo bñficio: qa mādatum non hēt ampliꝰ qđ, ſu p quo ſe fundet.

d Ex tenore. Vide ibi dicta.

e Perdere cām. Ad de vidēdum Pe. de Anch. cōſ. 16. in ſi. SEB. SAPIA.

f Rōne legis. Vide Iaſ. in l. 1. C. de in ius uoc. ubi tenet, ꝙ in correlatiuis in pœnalibꝰ diſpō loquens in vno, extendit ad aliud quo ad pœnā, qñ eſt eadē rō. & de rōne legis, ꝙ ſit tanq̄ aīa, ad hoc ppoſitū uide multa p Cur. Sen. in cōſ. 9. Ticinēſi ſtatuto, col. 9. ubi ēt tenet, & pbat ex multis, ꝙ ubi eſt eadē rō, ñ dicitur fieri exenſio, uide etiam do. Ia. in l. penu. ff. de in ius uoc. ubi tradit, an diſpoſit in quæ extenditur ad unum caſum, extendatur quo ad pœnam.

g Quo ad pœnam. Vide bo. tex. & ibi Bal. in c. 1. §. porro, in tit. quæ fuit prima cauſa beneſi. amit. & plenè per Imo. & Ro. in l. ſi uerò, §. de uiro, ff. ſol. mat. & in c. cōſtitutionem, de regula. li. 6. cum cōcor. Adde do. Car. conſ. 60. And. Sic. conſ. 34. 48. & 51.

h Regulatur ratione legis. Vide per Din. in reg. ſin. de reg. iur. lib. 6. & per Bal. in l. non dubium, C. de legi. cum concor. ZACHARIAS. Et ultra illas adde Phil. Franc. in alle. reg. ſi. iſtum cōſ. 1. col. 3. uer. ult. adduco pulchrum motiuum uol. 1. qđ elicit ex dictis Cy. in l. nō dubium, C. de leg. Bal. in l. ſcire, de excu. tu. & conſ. 399. col. 2. uol. 1. Alex. conſ. 52. col. 3. uer. quinimo plus, uol. 4. & Lud. Ro. in rep. auth. ſimiliter, col. 27. & ſequen. C. ad l. Fal.
Adde qđ Bal. conſ. 2. li. 3. dicit, ꝙ rō legis, mens & uerba idē ſunt.

i Extenſio ad limites illiꝰ rōnis, Adde gl. & ibi Car. i cle. 1. in ver. eligat, de elec. & gl. i cle. 1. de reſcr. in uer. pſidētes, in ſi. & gl. i cle. auditor, in uer. būtucio, eo. ti. gl. in c. 3. de cōfeſ. li. 6. doc. in c. 2. regris, de ap. iſtū in c. ſicut, de teſti. & in c. pe. de im. ec. & in c. ſi. in prin. 9. col. de iureiu. & in c. 1. in 8. col. de re iud. & in c. de uxore, de ſep. in 2. co. & in c. eccleſiæ, & in c. qa plerunq;, de im. ec. & in c. ſuggeſtū, & in c. ppoſuit, de ap. & in c. per tuas, eo. ti. & in c. inquiſitionis, in 4. co. de accu. & in c. ii. §. cæterum, de elc. & in c. penul. in ſi. de cōſti. Do. in c. frequens, de reſt. ſpo. in 5. col. & in c. cum qui, in 3. col. de præb. li. 6.
Adde And. Sicu. conſ. 32. & quando in correctorijs ſit ſienda extenſio, uide Ro. conſ. 37. & 128.

k In c. 1. de tēp. ord. li. 6. uide q̄ plenè dixi in notabilibꝰ in uer. extenſio. Adde Bal. in l. maximū uitiū, C. de lib. pte. in 4. col. in uer. ulteriꝰ q̄rit de tali qō. & Pe de Anc. in c. ſtatutū, §. cū āt, e. ti. li. 6. ubi refert ſe ita ꝯſuluiſſe in facto apud Tertulliū. & Io. An. i addi. Spe. i ti. de ſen. §. cū āt, & l ti. de exec. ſen. §. poſtremò, faciat qđ no. Bar. i l. 1. §. & par ui, th qđ ui aut clā, & Bal. & ibi plenè p d. meū in c. 1. ſ. e. & in repe. c. Raynaldus, de teſta. in 68. char. lu uer. iſta gl. induci poſſet ad qōnē.

l SEB. SAPIA. Extēſionis, uide quæ addita ſunt ad Abbatem in pœ. Gre. col. 4. ubi d. Abb. reputat ēt ſing. gl. in d. c. 1. de tēp. or. li. 6.

m Conſtitutio noua. Adde duos bonos tex. ſimul iunctos in l. ut tamtum, ff. de ſer. cor. iuncta, l. ſi quis ſeruo, C. de fur.
Adde Roma. conſi. 345.

poſteriores,ff.de legi.Et no.hoc in mã in
terꝑtationis,vt ſi lex antiqua loquať qua
lificatiuè,lex ãt noua apponit maiorẽ pę
nã,&nõ replicat qualitatẽ legis antiq̃; il
la qualitas ſubintelligiť repetita. Satis.n. b
eſt,ꝙ ꝓuidet de grauiori pœna;qđ eſt ſin
gľer notandũ;& facit qđ no. Bart.in d.l.
ſed & poſteriores,ꝑall. Et ꝑ hoc ẽt expe-
diť ſecũda.q.q̃ tacite ꝑt colligi ex iſta gl.
13 †In gl.in ver. *literas*. in fi.Not.iſtã gl. ſin
gulariter.& in effectu q̃rit,nunquid corã
pluribus ordinariis poſſũ aliquẽ trahere
eodẽ tpe ſuper diuerſis actionib. vel ſup
vna trahere corã delegato, & ſup alia co
rã ordinario.Et ponit hic gl.opin. ɔ̃rias,
& poſtremò rñdet,ꝙ hoc fieri nõ ꝑt; ſicut
nec corã diuerſis iudicibus delegatis. Et
ſic gl.vult extẽdere id,qđ hic dř in delega
tõ,ad plures ordinarios,& ad delegatũ &
ad ordinariũ ſimul.Sed Inn.& Cõpo. te-
nent ɔ̃riã ſniam.Nã ſi cõuenio te corã de
legato ſup vna actione,ſi nõ poſſem te cõ
uenire corã ordinario ſuper alia; fruſtra
retur iſta mea actio,cũ non cõprehendať
in reſcripto; & ſic nõ poſſem te cõuenire
corã delegato,vt in c.cũ olim.j̃. de off.de
le.Ego ſic dicerẽ,ꝙ aut qs traheret eũdẽ
corã diuerſis ordinariis ſup pluribus a-
ctionibus,q̃ cõmodius poſſunt tractari a-
pud vnũ;& tunc hẽt locũ opi.huius gl. nã
ex idẽtitate rõnis debet fieri extẽſio hu-
ius c.maximè cũ hoc ɔ̃tineat in ſe magnã
ęquitatẽ,arg.in c.cũ dilecta a de cõfir.vti.
vbi bo.tex.Aut volo te cõuenire corã de-
legato & ordinario:& tũc aut prius cœpi
te conuenire corã ordinario;& obſtat ex
ceptio.Sic ſi volo ɔuenire te corã delega
to,ſup alio,dũmodo poſſim ɔmodè corã
ordinario iſtã actionẽ promouere, argu.
huius tex.Aut prius ɔueni te corã delega
to;& tunc habeat locũ opi.Inn.vt poſſim
trahere te ſuper alio corã ordinario; ne
actio mea interim fruſtrareť. Et maximè
hoc ꝓcedit, ſi volo te ɔuenire ſup actiõe
corã ordinario exorta poſt impetratio-
nẽ reſcripti.In gl.antep.No.gl.ꝓ intelle- 5
ctu illius autheuticæ; & cõſequẽter vide c
14 qđ no.Io.An.in d.c.diſpẽdia.† In gl.fi.
ibi: *quod iſti ij dem iudices*. Not. bene hanc
gl.q̃ cõtinuè allegať,ꝙ licet iudex delega
tus ꝓpẽdat reſcriptũ nõ valere: nihilomi
nus annullãdo reſcriptũ ꝑt condẽnare a-
b ctorẽ in expẽſis:b qa quo ad iſtud incidẽs
ẽ iudex. Ad hoc hodiè vř tex. cũ gl.in cle.
1.j̃.e.ti.Et idẽ potes dicere eadẽ rõne in
ordinario,cuius iuriſdõ declinatur à reo:
qa licet iudex ꝓnuntiet ſe nõ eſſe iudicẽ
rei,ꝑt nihilominus condẽnare actorẽ in
expẽſis:qa ſicut eſt iudex ſup illo incidẽ-
ti,an ſua ſit iuriſdõ,vt in caplo,ſup lřis,&
ꝙ ibi dixi.ĩ.eod.ita eſt ſup acceſſoriis ad
ipſum incidens,j̃.de off.dele.c.prudẽtiã.
Aduerte tñ ad vnã notabilẽ limitationẽ
Pet.quã ſequuntur cõiter doctores hic &
Spe.in titulo de expẽſis in §.iuxta. ver.9.
Dicit.n.cautũ eſſe,vt prius iſte iudex con
dẽnet in expenſis,& poſteà pronuntiet re
ſcriptũ nõ valere:nã ſi prius pronuntiaret
reſcriptũ non valere; non poterit poſteà
condẽnare in expenſis,quaſi per pronun-
tiationẽ deſierit eſſe iudex. Sed ego hoc
dictũ nõ ſoleo ſequi; & credo firmiter,ꝙ
de iure nõ ſit verũ. Et primò alle.caſũ for
tẽ expreſſum in ɔ̃riũ in c. cũ appellõnib⁹,
de appel.li.6.vbi dicit tex.ꝙ iudex appel-
lõnis ꝑt ꝓnũtiare appellõnẽ friuolã,& ɔ-
dẽnare appellatorẽ in expẽſis nedũ in eo
tpe, ſed ꝑ totã illã diẽ:qa in iſtis acceſſo
riis durat iuriſdõ iudicis, ꝑ totã illã diẽ,
vt ibi,& ĩ l.Paul⁹,ff.de re iu. Ecce ergo, ꝙ
ꝓnũtiãdo appellõnẽ friuolã, ꝓnuntiaret
ꝑ ɔſequẽs ſe nõ eẽ iudicẽ:ſed qa hẽbat iu
riſdõnẽ ſup illo incidẽti ꝑt ɔdẽnare ẽt in
expẽſis.Ita dico in ꝓpoſito,ꝙ nõ ſit neceſ
ſe,vt prius fiat ɔdẽnatio. Quinimo poſſet
fieri poſt ꝓnũtiationẽ ꝑ totã illã diẽ. Itẽ
ꝓbo rõne. Pronuntiando reſcriptũ non
valere,pronũtiat ſolùm ſe non habere iu
riſdi.in principali, non aũt in incidenti:
imò eo ipſo,ꝙ pronuntiat, videtur fateri
ſe habere iuriſd.in incidenti; ergo ꝑt con
dẽnare in expenſis, cũ iſtud ſit acceſſoriũ
ad illã quæſtionẽ incidentẽ, & hoc bene
5 not. † In ea. gl. ibi. *dũmodo petitũ c fuerit*
c *ab eis*. No.glo. quia ſingularis eſt,limitãs
multum.l.ſancimus,C.de iud. vt id quod

a Cũ dilecta. Ipſum tex.allegauit iſte in c.cum omnes, in 5. col. 7.de conſti.& in c.paſtoralis,in 1.col.de reſcri.& in c.quẽadmodũ, de iureiu.& in c.iurauit,de proba. 1.col.& vide quæ dixi no.in litera,e, in ver.exten.in no.incip. diſpoſitio ſimplex.

b In expenſis.Adde aliũ bonũ tex.in c.cæterum,& ibi doc.de reſcri. & vide do. Card. hic tenentẽ ɔ̃ Pe. & Spe.& ſic tenuit illud, ꝙ tenet hic iſte. & vide Ioan. de Imo. poſt Bar. in l.iudex poſtq̃. ff.de re iud.& Pe. de Anc. in repet. c.fine litibus, de do.& contu.vbi al leg.Fede.de Se.in conſiliis ſuis. & Ioã. de Imo.in d.cle.1.& do. meum hic mittentẽ ſuſtinere cautelã Pet. de Saxonia, Spec. & Ioã.An.tene ſñ, in practica opinionem illius. Adde Io.Mo.in c. diſpendia,eo.tit. Fed.conſ. 27.

c Petitũ.Adde iſtũ in c. fine litibus, de do.& contu. & in d. c. venerabilis,hic alle.& qđ voluit in c.licet cauſam, de ꝓbat. & adde Bal. in l. non quicquid, ff. de iudi.pro dicto Spe. hic alleg.per iſtũ.& Pe.de Anc. in c.ſeſſiſtatus. ẽ. eo.facit,quod voluit gl.& Bald. in l. 1. C.quomodo a & qn iu.& in c.1. §.iudices, de pa. iura fir.in vſi.feu. vbi dixit ꝙ ad hoc, vt iudex dicatur negligens, debet pars inſtare,& petere ab eo; alleg. text. in l.ſi quis ex argentariis.§.cũ autẽ, ff. de eden.& glo. in l.cum ſeruũ, C.de ſeru. fug. & adde do. Card. in c. cũ ſit generale, de fo. comp. vbi dixit, ꝙ debet peti iuſtitiã reddi, ad hoc, vt iudex dicatur negligẽs,per gl.huius.c.& vide iſtum in c.auditis, de procu.& vide Bar.in l.conſentaneum; in fin. C. quomodo & qñ iudex,& ibi Bal.in prin.in ver.item mandatũ,ibi:item hoc debet fieri ad petitionẽ actoris.& Bal.in l.1.§.magiſtratibus,ff.de magi.conueni.& qđ voluit But.in c.ſignificauerunt, de excep.& in c.ſup hoc, de renũ.& gl.in c.licet cauſam,de proba.licet do.meus dicat,ꝙ lex, ſancimus,loquitur in ordinario:& contrariũ decidit tex.in d.l.ſancimus,in ver.iciturus iudicibus noſtris,ſi hoc ꝑtermiſerint, ex ſubſtantia ſua læſis detrimentũ reſarcire. vbi verba diriguntur ad iudicẽ; & ꝑ cõſequẽs oritur iudicis officiũ,vt eſt gl.multũ ſolẽnis in l.ſi ſo tor,C.de col.& facit tex.in d.cle.1.vbi tex.dicit per iudicẽ.ergo iudex debet ɔdẽnare in expẽſis;licet nõ petať.Et no. illud qđ dicit iſte in d.l.ſancimus.tene tñ opi.iſtius,q̃ eſt cõis. Nec ob.d.l.ſancimus: quia debet intelligi ẽm tex.in d.cle.1.& in d.c.cæterũ,& d.c. cũ appellationibus,propter rationẽ illius,ad quam non rñdet d. meus.

ANT. FRAN. Circa iſtã materiã de negligentia iudicis,adde ꝙ iudex non dř negligens,ſi non facit,ex eo,quia pars non petijt:quia non tenetur impartiri officiũ ſuum,niſi petatur.l.4.§. hoc autem iudicium, ff.de dam.infect.pro quo vide notabilem glo.in l.cum ſeruum,C.de ſer. fug. & vide not. in l.argentarius,in §. cum autem,ff. de edend. & per Bald. in c.1.§.iudices. in 3.col.de pa.iu.fir.in vſib. feu.& eũdem in l. mãcipia,C.de ſer. fug.& in l.1.in §. magiſtratibus, vbi bo.text.ff. de magi.conue. Et ideò dicebat Bart.in l. dãni infecti. in §. Sabini, in fi. ff.de dã. infe. ꝙ negligentia iudicis,nõ ꝓbatur, niſi poſt proteſtationẽ ſibi factã,& niſi per interpellationẽ. & vide etiã Bald. in l.mancipia, C.de ſeru.fug. & in l.ſi qñ,in 1.colum.C. de teſti. ꝙ negligentia iudicis eſt lata culpa,uel dolus ꝓſumptus; & quod cõmittitur in nõ recipiendo libellũ querimoniarũ,& in nõ recipiendo teſtes,& partiũ probationes;& facit ipſum iudicem teneri.& alibi dixit Bal.in l.nõ ſolùm, C.de cõmer. & merca. ꝙ negligentia in iudice circa crimina deducta corã eo,facit eũ cõſcium criminum. imò dixit Bal. in d. l. mancipia, ꝙ non ſolùm iudex negligẽs tenetur parti ad intereſſe: ſed etiã eſt ſufficiens cauſa,vt ipſe iudex priuetur offic. & vide Spe. in tit. de compet. iudi.adi.in §.1.in verſi.23. ꝙ negligentia iudicis laici in non faciendo iuſtitiã inter ſubditos ſuos, facit ſecularem effici de foro eccleſiaſtico.

ZACHARIAS.

Adde prædi.gloſſ.Bart.Bald.& Guliel.de Suza.in l. fin. C. quando prouo. non eſt neceſſ.Bar.in l.4.§.hoc autem, de damn. infect.Bar. in l.non quicquid.§. ſi iudex, ff. de iudi. vbi concludit cum iſto. Item Nicol. de Neapol. in l.1.§. magiſtratibus, ff. de magi. conue. & Spec. in tit.de appell.§.2.ver. 34.& ſequen.& in tit.de donat. inter vi.& vxo.§.fi. ver.illud.Sed verum iudex,qui ob defectum condemnationis in expenſis petitia illas ſoluit; poterit illas à victo repetere? no. pleu. Iaco.Rebuf.in l.miſsi. nu. 3. & in apoſt. ad eum, C.de exacti. tribu. lib. 10.

ANTON. FRANC. In iſto paſſu. An iudex qui omiſit victum condemnare in expenſis, ſi victori ſoluat illas expenſas, poſſit illas repetere à victo; adde primò, ꝙ expenſarum condemnatio debet fieri pro victore contra victum, vt in l.properandũ, in §. ſiue ãt,C.de iud.& in c.fine litibus,de do.& contu.& in l. ſancimus, C.de iud.& in l.eũ quem temerè,ff.eo.& per Spe.in ti.de do.inter vi. & uxo.in §.fi.& in ti.de expẽ.qđ eſt uerũ,& procedit,niſi uictus ha-

habuiſſet iuſtã cauſam litigãdi, vt in l. 3. §. ſi rẽ, & ibi doc. no. ff. de leg. j. per Bar. in l. qui ſolidũ, in §. ẽt, ff. de lega. 2. & in d. l. ꝑperandũ, in §. ſinaliter, & p Bar. in l. ſi quis inficiatus, ff. depoſi. & per Bal. in aut. gñaliter, C. de epiſ. & cle. & idcò ſi pp iuſtã cãm litigãdi nõ condẽnauit victũ in expenſis, dato ꝙ illas victori ſolueret; non putarẽ eas poſſe repetere à victo: quia illas ſoluiſſet nimis debitẽ, ex quo victus pp iuſtã cauſam litigandi nõ debuit in expenſis cõdẽnari. ſed ſi debuiſſet victũ cõdẽnare & nõ condẽnauit, & poſtmodũ ſuẽt p victorẽ iudicialiter conuictus ad tales expẽſas; crederẽ eum poſſe repetere à victo qa iudex niſi malitioſè omiſiſſet condẽnationẽ expenſarũ, ſoluit illas expẽſas, ad quas victus erat obligat⁹, & in qb⁹ debuiſſet cõdẽnari p ea, q̃ voluit Cy. & Bal. in l. ſancim⁹, in vlti. col. & i aut. gñaliter, in pe. col. C. de iud. & in l. obſecuare, in §. proficiſci, ff. de of. procon. & le. & per Lanfrã. Ori. in re c. ꝑ e. c. qm̃ cõtra, in ver. expenſæ, de pb. Et an & qñ iudex procedit ex officio, habeat locũ condemnatio expenſarũ; vide ꝑ do. Card. in cle. ſæpe, in §. ſi in 7. q. de ver. ſig. & p do. An. poſt gl. in c. dilectis, de do. & cont. & per Alex. in l. 1. ff. ad Turp.

SER. SAPIAN.

a Quia iudex. Facit, qd̃ no. d. Ant. in c. venerabilis. j. de iudi. vbi vult ꝙ ſi ſtatutũ diſponat, ꝙ poteſtas debeat compellere agnatos ad ꝯpromiſſum; intelligẽ ſi petatur. ſequit Alex. in conſi. 72. in cauſa vertẽte. col. pe. in t. vo. Et qd̃ dicit hic Abbas infert, & ex multis cõprobat do. Iaſ. in l. vniuerſis, col. 1. C. de prec. Im. pera offerẽ. vbi adducit. 5. fũdamenta ꝓ corroboratione. & multa adducit idem do. Iaſ. in l. admonendi, in lectura, col. 5. ff. de iureiur. in 5. no.

b Non põ appellari. In contrariũ facit tex. in c. Rayantius, de teſt. vbi

A Hoc eſt gl. v̄l. in c. ꝓ decõſe. h̃. 6. Et vide Fel. in c. ſig. his col. 5. j. de ac cuſ.

dr̃ ꝙ iudex non condemnãs partẽ in expẽſis, teneẽ reſarcire de ſuo, hẽt locũ qñ expẽſæ fuerunt petitæ p partẽ. Et rõ hui⁹ a dicti eſt: qa iudex a nõ teneẽ officiũ ſuum impartiri nõ poſtulatũ ad vtilitatẽ priuatã, vt eſt tex. no. in l. 4. §. hoc ãt iudiciũ, ff. de dã. inf. vbi Bart. tenet iſtã opi. hui⁹ gl. & idẽ no. in d. l. ſancim⁹; facit qd̃ no. Inn. in c. ad nr̃am. 2. de iureiu. Et facit hoc di-
16 ctũ ad qõnẽ. †Statuto caueẽ ꝙ ſi iudex nõ finit qõnẽ intra certũ terminũ, dẽat ſoluere certã pœnã; ꝙ iudex nõ incidat in pœnã, ſi non fuerit petitũ à partib. vt decideretur intra terminũ; & hoc tenuit d. Ant. in c. venerabilis, de iu. ꝙ not. Et facit iſta gl. ad aliã qõnẽ, nunqd poſsit appellari à iudice, ſi nõ cõdẽnauit victũ in expẽſis in caſu, in quo nõ fuerint petitæ? Do. de Rot. deci. 361. multũ ſinglr̃ dixerũt, ꝙ ſic: qdã tñ ex eis tenuerũt ꝯriũ. In ꝯriũ tñ facit gl. iſta: qa ex quo iudex nõ dẽ grauaſſe, ñ debet eſſe locus appellõni. Et facit notabile dictũ Spe. in ti. de of. iudi. in §. ipedit, poſt b principiũ, vbi dicit, ꝙ nõ pt A appellari b à iudice, ſi ñ facit id, qd̃ potuit ex officio ſuo facere. Imputari. n. debet ñ poſtulãti; & tene ſp mẽti iſtã gl. quã cõiter ſequuntur do. noſtri in c. exceptionẽ c, de excep. Et ego plenè examino iſtã qõnem in c. ſi
17 gnificauerũt, de teſti. dic, vt ibi. †In ea gl. ibi: *poterũt iſti iudices conueniri corã ordinario.* No. glo. ſingulariter. nã facit ad qõnẽ d antiquorũ, nunqd delegatus d delinquẽs in legatione ſua, poſsit cõueniri corã ordinario loci? Legiſtæ antiqui hanc qõnẽ tractauerunt in aut. qua in prouincia, C. ubi de cri. agi oportet. & Io. An. hic. & cõcluſio ſit hęc. ꝙ aut delegatus deliqt in nõ ꝓcedendo; & tũc, qa ſolùm exceſsit ꝯ Papã in non parendo mãdatis ipſius; nõ pt per aliũ inferiorẽ puniri. Aut deliquit peruersè agẽdo; & tunc pt puniri per ordinariũ loci: qa non cõuenit, vt delegat⁹, ſed vt criminoſus. Sed dicit Io. An. ſe nõ e credere, ꝙ pẽdẽte cauſa e corã eo, poſsit conueniri corã ordinario ſaltẽ vbi impediret ꝓcedere in cauſa ſibi delegata. Nã reſpectu illius cauſę dũtaxat eſt maior or-
18 dinario, vt in c. ſtuduiſti, de of. leg. † Vltra f gl. q̃ro nũqd iſti abutẽtes f reſcripto apoſtolico poſsint puniri criminaliter? Nã hic ſolùm imponiẽ pęna ciuilis, ſeu cũ agiẽ ciuiliter. Inn. dixit, ꝙ ſic. Iſti. n. qui tradunt lr̃as aliis eiuſdẽ nois, & recipientes pñt puniri pęna falſi; ſicut illi, qui ſibi ſupponũt partũ alienũ; vt in l. falſi nois, & in l. q falſam, ff. de falſis. Alii verò aliter abutẽtes poterũt puniri de crimine ſtellionat⁹: Et eſt crimẽ ſtellióat⁹, cũ delictũ nõ ſumit ſibi ſpecificũ, nomẽ. Vñ puniũẽ iſti de-

iudex potuit ex officio ſuo pronunciare ſuper certa portione, & nõ pronũtiauit, nec fuit petitum à parte; nihilominus fuit appellatum; & ſic contra communem doctrinam doctorum: pondera tamen ad hoc illum tex. in practica tamen ſequere iſtum.

Adde tñ, ꝙ ſi facit id, qd̃ nõ tenebatur, & grauet partẽ; vt puta dãdo dilationẽ nimis breuẽ, quã dare ñ tenebatur, põt de iure canõico aliã repeti, ſecundum Bar. l d. §. hoc autẽ iudicium; & ſequitur Ro. conſil. 498.

c In c. exceptionẽ Vide ibi iſtum & modernos.

d Delegatus. Facit quod no. in c. prudẽtiam. §. adijcimus; de off. dele. & quod no. Sp. in ti. de inquiſitione §. 5. uer. ſed pone. & Ioan. An. hic. & Cyn. in aut. qua in ꝓuincia C. ubi de cri. agi opor. & ui de no. l c. uolẽtes in §. notarij, de hę re. & Fede. de Sen. cõſi. 510. & Cal. in repe. c. 1. de rap. in vlt. q. & do. Card. hic diſtinguentẽ. & vide Pet. & Bal. in d. aut. qua in ꝓuincia, & ibi Rap. Fulg. & per dominum meum hic.

e Pendente cauſa. Et hoc propter regulã, ꝙ lite pendẽte nihil debet innouari, faciat in arg. quod legi. & not. in c. legebat, de ma. & obed. & in l. nec magiſtratus, ff. de iniu.

f Abutentes. Vide quę dixi. ꝯ. i apo. i uer. abutẽtium.

g Obrepſerit. Vide Moder. & quæ ibi dixi i c. nõnulli, §. ſunt & alij, 16. col. ibi, poſſet ẽt reſpõderi, ẽ. e. in apoſt. in uer. ſi qs obrepſerit, & Bal, in l. ſi vt ꝓponis, la. 2. in fin. C. qũo & qñ iudex, & in l. quicunq;. prope finẽ, C. de ſer. fugi. & in l. debuit, ff. de infami.

h Conſue. Vide Ar. Gof. & Hoſtiẽ. in eorum ſummis in hoc ti. & do. meũ hic in ru. Ang. in ſua repet. §. ex nõ ſcripto, inſt. de iu. natu. & Bar. de Sa. in l. 2. i 13. col. in ver. nũc accedo, ibi: ideò q̃ro, C. q̃ ſit lon. conſue. But. & Imo. in c. ſi. j. eo.

i Secũdum iura. Adde gl. & ibi iſtũ in apo. in ꝓœ. clem. in ver. iuris & derem, hæc

linquẽtes ex ordinariẽ; de quo dicẽdũ, vt habetur, ff. de crimi. ſtellio. per totũ. Per hoc ego dicerẽ, ꝙ impetrans reſcriptum Apoſtolicũ, vel priuilegiũ per ſubreptionem doloſam, ꝙ non ſolum punitur cõmodo reſcripti, ſed etiam poterit aliter puniri criminaliter; ꝓ hoc bo. tex. in l. ſi g qs obrepſerit, g ff. de fal. & in l. ſi legibus, C. ſi ꝯ ius, uel uti. pub. vbi uẽ expreſſum.

De conſuetudine. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quid ſit.*

2 *Appellatione iuris, an ueniant ſtatuta & conſuetudines.*

3 *Verba generalia debẽt uerificari in qualibet ſpecie cõtẽta ſub genere in materia nõ odioſa.*

Hæc rubrica continuaẽ ad ꝓcedentia hoc ordine. Viſum eſt ſ. de iure ſcripto, qd̃ cõſiſtit in cõſtitutionibus, & i reſcriptis; meritò ſubiiciẽ de iure nõ ſcripto, qd̃ cõſiſtit i cõſuetudinib⁹.
1 h †Quid autẽ ſit cõſuetudo, h vario modo diffinitur. habes bo. tex Iſido. in Decre. vbi dr̃, ꝙ eſt quoddã ius moribus vtentium approbatũ, qd̃ ꝓ lege ſuſcipiẽ, cũ deficit lex, vt habeẽ, prima di. c. cõſuetudo. Io. An. ponit varias diffõnes in tractatu cõſuetudinis, quẽ poſuit. j. in ſi. huius tit. & inter cæteras diffinitiones ponit diffõnẽ Iac. de Ra. q̃ videẽ placere Bart. in l. de qbus, ff. de legi. vt dicam⁹, ꝙ cõſuetudo eſt quoddã ius, quod eſt moribus, ſeu vſibus populi totius, vel maioris partis rõne initiatũ, cõtinuatũ & cõſtitutũ, legis habẽs authoritatẽ. Vel breui⁹ ſm Io. An. Cõſuetudo eſt quoddã ius morib⁹ illius introductum, q̃ authoritate publica legẽ cõdere põt. Hæc ãt ultima diffinitio aliquãtulum poſſet calumniari, p tex. in c. ſi. j. e. ubi patet, ꝙ cõſuetudo põt induci ꝯ canones p inferiores Papa; & tñ inferiores nõ pñt edere legẽ, ſeu ſtatutũ ꝯ canones 25. q. 2. in c. inſtitutionis. j. de ma. & obe. in c. qd̃ ſup his. No. Io. An. in c. ſi. de of. Archipresb. & vr̃ hoc mirabile; ſed uide qd̃ circa hoc dicã in d. c. ſi. †Ex cõtinuatione rubricæ
2 & ex dictis diffinitionib⁹ inferẽ ad qõnẽ quotidianã & notabilẽ. Fuit cõpromiſſum in quoſdã arbitros, hoc adiecto, vt ꝓnuntiarent ſm iura, i nunqd poterunt ꝓnuntiare ſm conſuetudines & ſtatuta loci? Gul. de Suza. i q. ſtatutorũ, dicit fuiſſe determinatũ, ꝙ nõ ſaltẽ ſm cõſuetudines & ſtatuta iuri ꝯria. Moueẽ p auth. ꝓſides, C. de epiſ. aud & pet l. rẽ nõ nouã, C. de iu. Itẽ qa appellatiõe iuris intelligiẽ de iure cõi Romanorũ, inſt. de iu. na. gẽ. & ciui. in §. ſed quoties. & hoc dictũ refert Io. An. i addi. Spe. ti. de arb. §. excipiẽ, ver. itẽ, ꝙ corrupt⁹. & ſeqẽ hic Io. An. dicẽs ꝙ arbitri poterũt i ordinarijs iudicijs, vti ſtatutis & ꝯſuetudinib. loci, ex quo reſpectu ꝓnũtiatiõis tãtũ fuit ptãs ceſtricta ad i⁹. Sed ſi fuiſſet dictũ, vt dẽrẽt ꝓcedere & ꝓnũtiare ſm iura; eẽt illud valde piculoſum: qa in ꝓcedẽdo & ꝓnuntiãdo tenetur obſeruare iura cõia, & nõ ſtatuta, vel cõſuetudines loci. Hãc opi. retulit & ſecut⁹ fuit dñs Car. j. e. ti. c. ſi. Sed ꝯriũ repi tenuiſſe do. Ant. i c. qncanallis, de iurei. & anteq̃ eũ vi-

iſtū in c.cumana, in 11.col.i uer.d iure. ſ. d ele.& in c. ex pte i 3.no: ā.c.ubi dixi, q uerbū, d iure, poſitū ibi i tex. intellit largo mō. Ang. in ſua.q.inci.duo inuicē litigātes. Bar. in l.rerū, ff.rer.amo. Ro.in re pe.rub.ff.de arb.in 5.co.in uer.13. Bal.hic, & in c.cū ueniſſent, de eo, q mit.in poſ.in uer.in tex.ibi, ſm ius, iſtud uerbū ſimpl'r prolatum; & ibi But.& Imo. Bal.i l. cōſtitutio nis nouę, circa fi. i uer.plus dico, C. de bo.q libe.ſequi tur Ro.i l.poſt do tē, ff.ſolu. matr. & Bal.in l.unica, i 11. col.i uer.quinimo dico, C.de cōſe.& i ti. de pace cōſtā. in uer. nos Roma norū. & Bal.in re pe.§.qſitū, l.ſed & ſi q5, in 11.col.in uer. qro ulterius, ut rum iſte, qui re nunciat omni iuri & beneficio, ff. ſi quis cau.& in l.il la inſtitutio, circa finē primi reſpon ſi, in uer.ſed pone, q fuit cōpromiſ ſum i aliquē, &c. ff.de hære.inſti.& p iſtum in c. cum nobis, de ele.in 3. co.& per Bal.in l. Gallus.§. ſi ei9, ff. de lib.& poſth. Iu noc. & alios.in c. cū ad ſedē, de reſt. ſpo. & per iſtū in c. cām, de pba.& p Bal.in l.quicun que, C. de ſer.fug. teſtator inſtituit filios in ea parte, quæ eos tangit de iure: modò aliter debet filijs de iure cōi, ſpeciali mu nicipali, ſm quod ius intelligetur ipſe decidit, q intel ligitur ſecundum ius cōe, & non ſe cundum ius mu nicipale. Et adde gloſſ.in c.Roma na.1.reſpon.in uer.de iure.(& gloſ.ibi dicit de conſuetudine ſecus) de app.lib.6.faciat gl.in c.s. in uer.d lege, d trāſ.& in c.fi.in uer. de iure. j.de pac.licet aliquæ decretales nō habeāt has duas gl. ul.uide licet in uer.de lege, & in uer.de iure. Et cōcluderem q appellatione iuris uenit oē ius, ut eſt gl.in dicto pœ. cle.in uer.iuris, niſi materia ſubiecta nō patiat; uel aliud eliciatur ex uerbis & mēte diſponentis. In dubio uero intelligim9 de potiore, d.§.ſed quoties, hic allegato.

Adde quæ ponā in c.cum nobis, in x.no. j.de elect. Aeneas falco.

ANT. FRANC. Circa hūc articulū qō intelligāt illa uerba, de iure, uel ſm ius, & an ueniat i9 cōe, uel cōſuetudinariū, uel i9 municipale, uide Spec.in ti.de appel.i §.4.& Bal.i l.q cūq;, i 3.col.C. d ſer.fug. ubi fic cōcluſio, q iuris appellatiōe i reſcriptis, uenit et i9 municipale p tex.cū gl. reputatū ſingularē, i c.1.ut lite pē. Imò dixit Inno.in c.cū ueniſſet, de eo, qui mit. in in poſſeſ. rei ſeruan. qd illud dr fieri ſm ius uel de iure, qd ut ſm cōſuetudinē loci: quia conſuetudo loci dr eſſe ius cōmune, qñ eſt legitime introducta, ut in l. de quibus, ff.d legi.& in l.omnes populi, ff.de iuſt.& iure.& ideò nor.dixit Bal.i l. illa inſtitutio, ff.d hære.inſt. Et idē do.Ant.i c.quæuallis, d iureiu. & Lud.d Ro.in rub.d arb.q arbiter elect9 cū clauſula, q arbitret de iure, uel ſm ius cōe; q poterit arbitrari ſm ius municipale, uel ſm cōſuetudinē loci; cui9 tñ cōtrariū ui uoluiſſe Ioa.An.in addi.Spe. in ti.de arbi.in §.recipit.de quo habet p Ang.in q.ſua.quæ inci.duo, ad inuicē litigantes.& uide p Alex.in l. poſt dote, in penul.char.ff.ſol. ma.& p nouiſſimos in l.oēs populi, in 11.col.& ſeq.ff.d iuſt.& iu.&

deretn, hęc opi. ɔ̃ria mihi plus placebat. Et primò adduco, qd. ī.dixi, uidelicet q cōſuetudo ē 3 quoddā ius nō ſcriptū.† Itē cū nō ſumus in mā odioſa, uerba gñalia debent uerificari in quali bet ſpecie cōtēta ſub gñe, ut in.c.ſciſcitatus, de reſcri. Cū ergo ſtatuta & cōſuetudines ſint qdā iura, ut. ī.dixi; ergo ueniūt appellōne iuris. Itē iura mādāt iudicari ſm ſtatuta & cōſuetudines locorū, ut in.c.3 de eo, qui mit.in poſ.& in c.il la.12.diſt.& in l.an in totū, C.de ædificijs pri uatis, cū ſi. Ergo ſi iſti arbitri pronūtiāt ſm cōſuetudines, et iuri ɔ̃rias, uidētur iudicare ſm iura. Ad idē bo.tex.iūcta gl.in c.j. ut lite pen. ubi dr de iure cōpetere id, qd cōpetit de iure ſpāli. Ad idem c.licet, in princ. A de proba. Pro & ɔ̃ facit.c.Cumana, in uer.id eis de iure, de elec.& in d.c.3.Sed id, qd ſtatim dixi, puto uerius, ma ximè cū ſtatuta locorū & cōſuetudines ſūt ius ciuile.a 1.di.c.ius ciuile, & in l. oēs populi, ff. de iu.& iu. Et ad.§.ſed quoties, Bal.pt uideri, q loquit, qñ unico iure diſpoſitio eſt intelligēda, Secus āt qñ uerbū gñale pt uerificari i qualibet ſpecie ſua: qa tūc nō apparet rō reſtringēdi ge nus ad certā ſpēm lrē & ſubtili9 ſuppoſito, q appellōne iuris intelligeret de cōi duntaxat: tñ ſatis puntiat ſm ius cōe; ex quo ius cōe mandat ſeruari cōſuetudines, ar. opti.in l.ſi ita ſcri pſero, ff.d cōd.& demō. Et hęc bñ no. qa faciūt ad multa. Aliqua tacta hic p doc ſup rub. expe diui i c.1 & c.eccl'ia. ī.de cōſt.ideò dic, ut ibi. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Cōſuetudo item ſtatuta non ualēt contra eccleſias: ſed ſi fortè ab initio ualebant, tunc officio iudi annullantur. ſi ueniunt contra eccleſiam, ſed ſi grauamen eſt modicum, ualent.* 4.

2 *Decima debetur, nihil ſoluto ipſis, qui debent decimas, quod conſuetudo ſit in contrarium.*

3 *Conſuetudo quo ad bona patrimonialia clericorum, an ualeat.*

Bona patrimonialia clericorū, an ſint priuilegiata.

4 *Cōſuetudo ut canonici teſtētur de rebus acquirendis ſuæ præbendæ poſt eius mortem, ualet.*

5 *Reſtitutio in integrum, an poſſit peti à clerico tam in bonis patrimonialibus, quam redditibus ſuæ præbendæ.*

per do.Car.in c.fi.de conſue.& per do. Abb.in rub. de conſue. & per Bar. cepo. Veronen.in l.nominis, in §.uerbum, ff.de uer.ſign.

a SER. SAPIA. Ius ciuile. Cōtra Abb.tenet Andr.Sicu.in conſ.66. illud in mediū, col. 3.in 3.uol. uide Fel.in c.ius gñale.1. diſt. Iaſ.in l. præſcriptis, C.ſi contra ius, uel utili.publi.ubi dicit, quod opi. Abb. hic, ē magis cōis. De quo et latè p Iaſ.in l.oēs populi, in utraq; lectura, ff. de iuſt.& iu. probat opi. Ab.in c.Rom.in prin.cū gl.in uer. de iur. d appe.in 6.& in c. fi.cum glo.in uer. de iure debita, de conſue.in 6.

CAP. I.

Conſuetudines. Pōt legi duob9 modis, & ſm primū & cōem intellectū hoc intendit. Cōſuetudo inferēs grauamē eccl'is, uel eis grauoſa, nō tenet. Vel ſm aliū intellectū magis ſingularē. Conſuetudo inferēs grauamē eccleſiis, dēt iudicis officio tolli; & nō diuidit. Caſus lēalis. Cōſuetudines, q eccleſiis grauamē inducūt, penitus ſunt ex- b tirpādę. B.†No.1.& tene mēti unā regulā 1 gñalē & notabilē in fauorē eccl'iarū, ut i earū piudiciū, & grauamē nō modicū cōſuetudo induci nō poſſit. b Per qđ arguo idē dicēdū i ſtatuto. Nā cōſuetudo & ſtatutū nō differūt, niſi ſicut tacitū & expreſſū: c qa in cōſuetudine iteruenit tacit9 cōſenſus, in ſtatuto uerò expſſus, ut in l. de qbus, ff.de leg. Et pōdera iſtū tex. qa loquitur gñaliter, nec reſtingit ſe ad cōſuetudinē ɔ̃ libertatē eccl'iæ: ſed pōderat grauamē. Et ſic facit, ut neq; ſtatutū, neq; cōſuetudo eccl'is grauoſa teneat. Et ſi qreret d rōne decidēdi, poſſet reddi duplex rō. Prima fauor religionis: nā multa ſpālia ſunt inducta fauore religionis, & eccl'iarū, ut i l.ſunt pſonæ, ff.de reli.& ſūp.fu. Scđa rō c & ſubtilior. Cōſuetudo eſt qdā lex, ut dixi. ī.ſup rubr. ſed lex dēt eſſe rōnabilis & cōuenir fini æterno, & ſic religiōni. Et ſic ɔſuetudo grauoſa eccl'iis eſt ɔ̃ finē legis, cū ſit ɔ̃ debitā religionē Deo & ſanctis; ideò cōſuetudo talis non ualet. Et ex his uerificat. 1. lect. ut tex. iſte intelligat d cōſuetudine abuſiua, q tanq rōne carēs nūq tenuit. j.e.c.fi.& 68.diſt.coepi. Scđa lec. magis notabi. q nō ſolet dari ad iſtū tex. eſt, ut intelligat, q cōſuetudo tenebat in ducta fortè ex aliqua rōne, ſeu neceſſitate. Quæ qdē cōſuetudo cū grauamē inferat d ipſis eccleſiis, dēt ex officio iudicis d

b SER. SAPIA. Nō poſſit. uide d. Abb. in c.eccleſia ſanctæ Mariæ, circa fi. de cōſtit. ubi ponit plura exempla ad hoc notabi li. And.Sic.in rub. ī.de re.eccl.nō alie.in 3. dubio. Et ad ſatietatē uide illationem præceptoris & dñi mei do. Roch. Curtij, ſenatoris Regij. i repe.c. fin. col.73. uer. quæ ſit ɔclu ſio. ſ.e. ubi ponūt 61.illatiōes, & octo limitationes ad regulā huius text.

c Tacitū & expreſſum. Vide d. meū. ī.i rub. hui9 tit.& qd legi. & not.in l. cum quid. ff. ſi cer. pe.

Adde Ful. cōſ. 33. ZACHARIAS.

Adde Inn.in c.1. in 1.col.in fi. uer. oēs populi, de conſue. Bal.in tra. de tabe.q. 0. & in l.de quibus.q. 19. ff.de leg. Bar.in l. oēs populi, in 3. col.in fi. in uer.expeditus de ɔ̃rijs, ff.de iuſt.& iur. Flo.in l.uenditor.§.ſi conſtat, ff.communia prædi.& iſtum in c.fi.uer.tertiò cequiritur, poſt gl.& ibi in apo.ad eū, ī.e.ti.

d Quæ quidem conſuetudo cum grauamen inferat. Adde l.ex facto, ff.de uul.& pu.& c.pe.de cle.non reſi.& c.cum ueniſſent, de inſt. pulch.tex. & ibi Bar.in l.ſub prætextu, ff.de uar.& extraor.cri. & no. Bal.in l.1. C.de mono.& facit bo.tex.in c.ex frequētibus, de inſtit. ubi ſupior ex officio ſuo poteſt tollere malas conſuetudines & graues eccleſię. Adde, quando conſuetudo oneroſa eccleſiæ ualeat, Abb.conſi.67.

ANT. FRAN. Circa hoc, an cōſuetudo grauās eccleſias debeat tolli, dicas q conſuetudo, quæ ſeruari nō pōt ſine pctō mortali, illa debet p ſupiorē caſſari, ut no.doct.i c.fi. d preſcr. Imò etiā ſi nō pōt ſeruari ſine ueniali pctō, ut p And.Sicu.ibidē in 1. col.in uer.no.abolēdā, per no.in c.2.de pact.li.6.& in c.ſi uerò, de iureiurā.& habetur p gl.in ſum.14.di.& in c.ſi aliqd. 22.q.4.& ibi p gl.in uer.priorē, & p Archi. Et adde, q cōſuetudo ſuper uſuris, non debet ſeruari etiā per eum, qui iurauit illam ſeruare, ut no. Bal.in l.eos.in §.ſuper.uer.quæro, quid ſi aliquis iurat, C.de uſu. Et q cōſuetudo nutritiua peccati, non debeat ſeruari, no.etiam in c.ex parte, de conſuet. Ea.n. q mala eſt, nō eſt ſeruanda: nec dr conſuetudo, imò potius corruptela, ut in aut.ut nulli iudicū, in §.1.& in c.1.i fi.de alie.feu.& in c.1.de cogni. feu.& i c.pe.& fi.de cō ſue.c.q ɔ̃ mores, c.mala cōſuetudo.8.di.c.qq, de cēſi.li.6.& hr p Bal.in ru.C.quæ ſit lon.cōſue.circa fi. Alias nō cōſuetudo eēt ſeruāda, l.minimè, ff.de leg.l.de qbus, e.ti.cle.dudū, in §. uerū, de ſepu.& ibi p d.Car.c.licet ex iuſcepto, de fo.cō p.c.1 in uer.ab

antiquo,de pa.conſtan.in uſi.feu.& in l.1.& 2. C. quæ ſit lon.cõſue.

a Contra quoſdam ruſticos. Vide hic Cardinalem & do.meum.

Adde tu ꝙ tales ruſtici ꝑſcriptione.40.ann.cũ ti.uel ſine tit.ꝑſcri- d
pti cuius memoria nõ extet in ꝯtriũ,tueri ſe poſſent:uel ſi maior pars e
eccl'iarũ ita fuaret,ꝑ ea,ꝗ uoluit Fed.cõſ. 155.ubi ponit,an ꝑochia-
ni rigor cõſuetudinis poſsit ꝯuenire plebanũ, ut det cãdelas bñdictas i die purificatiõis.

ANT. FRAN. Adde circa hoc, an parochiani poſſint ex ꝑſcriptiõe lõgi tpis agere ꝯ plebanũ, ſeu ſacerdotẽ ꝑochialẽ,ut det cãdelas cõſuetas, & alia ꝗ ſunt cõſueta dari, & ꝙ ipſi ꝑochiani ex ꝑſcriptione tanti tpis, cuius initij memoria in ꝯtriũ nõ exiſtit; pñt ꝑſẽtare Rectorẽ, ẽt ſi cõſtaret à principio eccl'iam fuiſſe factã liberã,ut per d.Car. in cle.2.de iure.cũ tñ uerũ,ꝙ ipſi ꝑochiani tenẽtur facere uiã añ eccl'iã ꝑochialẽ, ut no.uoluit Bar.i l. ad iſtructiões, C. de ſac.ſan.eccl.Et adde ꝙ ꝑochiãi tenent alere ſacerdotẽ ſuũ ꝑochialem pauperẽ, c.ſtatuimus.16.q.1.c.cũ ſicut,de conſe.eccl. uel alta.No.do.in c.relatũ,de ꝑbẽ.& tenenẽ ẽt ad reſectionẽ ſuæ plebis; ꝗuis ꝑochiani eccleſię ſubiacentia plebi non teneãt ad reſectionẽ plebis, ut per Pau.de Ca.in l.de conſuetudine,ff.de leg.& parochianis ꝑt uẽdicare eccleſiã & rẽ ipſi' eccl'iæ iniuſtè alienatã,l.iubemus,in §. ſanè, el 2.& ibi ꝑ Bar.C.de ſa. ſan.ecc.& uide tex.& ꝙ ibi no.in cap.ſi q ꝑſbytero-
rũ,de re.ec.nõ ali.ꝗ dicat̃ eccleſia parochialis & plebania,'uide quæ
ple.no.in c.ſi.de paro.& ꝑ Inn & doc.in c.ꝗmulta,de ꝑb.& ꝑ Bal.in
l.ſi quis ad declinandã,C de epi.& cle. Et an parochia poſsit diuidi
ꝑ Epm inuito parochiali Rectore ẽt ex cauſa, habetur per gl.& d.
Ab.in c.ad audientiã,de eccl.ædi.& ibi dicit d. Abb.ꝙ ſi ſubeſt iuſta
cã,ꝑt fieri talis diuiſio,ut per gl.in c.1.10.diſt.& uide gl.93.di.in c.
nulla,& d. Abb.in d.c.ad audientiã,dicit,ꝙ cã una & ſufficiẽs eſſet,ſi
parochia,uel plebs eſſet ita ampla,ꝙ in eccleſia nõ poſſent tẽporib'
debitis cõuenire parochiani:q̃a tũc poſt fieri noua eccl'ia, ꝗ habeat
partẽ parochianorũ primæ eccl'iæ; & eodẽ mõ dicendũ ut idem an
Papa uolẽte diuidere ẽpatum in plures epiſcopatus,ut ibi per eum.

b Patrimonialia. Adde gl.& plenè per Mod.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ,de conſti.& ibi plenè dixi. Adde tu Pau.de Caſt.conſi. 423.

c SEB. SAPIA. Clericorũ. Vide Car.in cle præſenti,in 2 no.de cẽn
ſi.ubi dicit,ꝙ bona clericorũ nõ habentia onus annexũ,ſequunt̃ per
ſonã,tanꝗ acceſſoria;& ideò gaudẽt eo.priuilegio,quõ ad forũ,quo
ipſi clerici;de quo per Abb.in c.cum ſit gñale,col.2.j.de foro comp.

tolli & caſſari.Et hęc lec. magis cõuenit uerbis lr̃æ. Nã applõne cõſuetudinis ĩtelligit̃ de ea ,ꝗ tenet, & ꝗ iã ꝑſcripta eſt,ut no.j.de ele.Cuma.Itẽ tex.dicit,ꝙ dẽt remitti ꝯſideratiõe nr̃a &c.ꝗ uerba clarè ſonãt, ut iudicis offõ remittant̃ illa. Nõ.n. eẽt op' offõ iudicis,uel remiſsiõis,ſi conſuetudo ꝓrſus nulla eẽt. Et maximè hoc ꝑt ſuſtẽtari,qñ a principio ꝯſuetudo ñ erat i tm̃ grauoſa:ſed ex poſt ſcõ icepit iducere grauamẽ ñ paruũ.Nã tũc idubitãter dicẽdũ ẽ,ꝙ iudicis offõ illa remittat̃. Ad hoc bo tex.i ſi.i c.q̃to,de cẽ. & i c.ſuggeſtũ.j. de deci. Nã iudex ex offõ ſuo dẽt ꝓuidere indẽnitati eccl'iarũ,ut in c.cũ uenißẽt,in ſi.de iud.ſacit ꝗ no.i l.4.§.hoc ãt iudiciũ ff.de dã.iſc.† Et ex his habes declaratã 2. [2]
lec.Et ſacit iſte tex.ſm utrãq; lec.ꝯ quoſdã ruſticos [a] nolẽtes ſoluere decimas eccl'iæ; niſi pri' aliqꝺ mun' eis à ꝑſbyt.tradat̃; & ad hoc allegãt ꝯſuetudinẽ,ꝙ eſt ꝯ c.decimas,el.3.16.q.7.Et fuit his dieb',& credoꝗ adhuc uigeat diſceptatio magna i caſtro Cortiani iter plebanũ illi' caſtri & hoies:q ex antiqua cõſuetudine dñt,ꝙ añ ſolõnẽ decimarũ,dẽt dare ꝑſby.certas libras carniũ porcinarũ cuilibet pochianorũ.† Sed q̃ro,nũqd diſpõ hui' tex.uẽdi- [3]
cet ſibi locũ,quo ad ipſos clericos,& eorũ bona ꝑrimonialia? [b] Hoſt. uꝫ uelle,ꝙ ſic. Nã ſup uerbo,eccl'iis,addit idẽ i clericis; all.c.cler.j.de iu. Et ꝑ hoc iſert d. Ant.ꝙ cõſuetudo ñ ualet i graue ꝑiudiciũ bonorũ ꝑrimonialiũ ipſorũ cleric.[c] uñ quẽadmodũ bona eccl'iarũ ñ pñt collectari per laicos;ita nec bona clericorũ.Gaudẽt.n. ſm eũ e.priui.cũ reb.ecc.ut no.i c.ex lr̃is, de pig.Sed tu aduerte.nam doc.hic nihil dñt de ꝑrimonio cleric.ſed ſolũ de clericis.& alleg.illud c.clerici.ꝗ ꝗdẽ.c.nõ ꝓbat,niſi reſpectu priuilegij ipſis clericis tributi, i ſauorẽ toti' ordinis clericalis. Nec ualet ſundamẽtũ,ꝙ gaudẽt e.priuil. Nã ipſemet d. Ant.firmat regulã i ꝯtriũ,in c.ſi diligẽti,[d] de ꝑſcri.ubi dicit, ꝙ ſolũ in caſibus à iure expſsis,gaudẽt e.priuile.& hoc multi uoluerũt, ut dixi in c.eccl'ia.S. Marię,de cõſt.Fateor tñ,ꝙ collecta nõ ꝑt

ĩponi reb' ꝑrimonialib' clericorũ, ſed ñ ꝑ iſtũ tex.ſed ꝑ c.ſi.de ui.& ho.cle.ubi plenè dixi.& ꝑ Bar.i l.reſcri.ff.de mu.& ho. uñ puto,ꝙ iſtud.c.ñ ſit extẽdẽdũ ad bona ꝑrimonialia ipſorũ cler. ꝑp regulã ſupi' all. Itẽ, qa i ſili uidemus, ꝙ bona clericorũ ñ gaudẽt eo. priuilegio cũ eccleſiis in ꝑſcriptione: qa ꝯ eccl'ias nõ currit ꝑſcriptio,niſi quadragenaria,ut j.de ꝑſcri.i c. de quarta,& i aut.quas actiones,C.de ſa. ſan.ecc.ſed ꝯ bona ꝑrimonialia clericorũ currit ꝑſcriptio,ſicut ꝯ bona laicorũ,ut ẽ gl.ſin.16.q.4.c.poſſeſsiões.Fa. ꝗ no.Io. An.i reg.q ad agẽdũ in Merc.Hoc idẽ uꝫ uelle aptè Io.An.i reg. nemo ꝑt,i Merc.
[4] † Vbi format.q.nũqd ualeat ꝯſuetudo,ut canonicus poſsit teſtari de fructib.ſuæ ꝑbẽdę ꝑcipiẽdis poſt mortẽ,uſq; ad annũ? & cõcludit ꝙ ſic;& ita fuit ap,ꝓbatũ ꝑ q̃dã ex̃ua.ut ibi no.Et ad iſtũ tex. iſidet,ꝙ illa cõſuetudo ꝑiudicat ſucceſſori i ꝑbẽda & ñ eccl'iæ.Et ſic aptè uult ualere cõſuetudinẽ grauoſã ꝯ clericos,nedũ i ꝑrimonialib',ſed ẽt in reditib' eis debitis occaſiõe eccl'ię.Et tene hoc dcm̃ mẽti:qa ñ ſolet allegari,ſed ſinglr̃ reſtrigit iſtũ tex.Itẽ offõ iud.ñ ita ꝓuidet bonis ꝑrimonialib' clericorũ,ſicut eccl'arũ.Hinc ẽ,ꝙ i bonis ꝑrimonialib' cleric' ñ petit reſtõnẽ i ĩte. rõne leſiõis,nec i reditib.eccl'iarũ eis debitis,ut ſentit gl.no.i cle.uni.de i ĩte. reſti. Sp.i ti.de reſt.i ĩte.§.qualiter.uer. ſed nũ
[5] qd cleric',ubi oĩno uide.† Et ꝗ dixi de cõſuetudine grauoſa eccl'iæ,ñ intelligas ꝙ oĩs cõſuetudo ꝯ eccl'iã reprobet̃ rõne cuiuſcũq; grauaminis. Sed dẽt ĩtelligi,qñ affert magnũ grauamẽ: [e] alrãs tenet ꝯſuetudo.[f] ad hoc.c.cũ dilect'.j.e.c.cũ oẽs,de cõſt.& c.Ab.j.de uer.ſi. Fa.ꝗ no.Inn.in c.ꝗ ſicut,de ele.Vbi no.dicit poſſe ĩduci ex cõſuetudine,ut eccl'ia uacãte canonici ñ ꝓcedãt ad electionẽ;niſi pri' morte ꝑlati Regi nũciata, [g] & poſtulato aſſẽſu regio de ꝓcedẽdo ad nouã electio. ꝗ no. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione eccleſiarum non ueniunt monaſteria,uel alia loca pia.*

2 *Hoſpitalia & alia loca religioſa gaudent pri*

uide etiam d.Abb.in c.1.in no.j.de cle.peregr.ubi dicit ꝑ illũ tex.ꝙ
clerici in patrimonialibus gaudẽt illo priuilegio,quo in rebus ecc.

d In c.ſi diligenti. Vide ibi iſtum.

e Magnũ grauamẽ.ſaciat in ſimili bo.tex. & ꝗ ibi uoluit Io.An.in
c.ſi.de don.ꝑpter uerba poſita ibi in tex. ſeu graue rerũ ſuarũ dãnũ, & tex.i c.frequẽs, de reſt.ſpo.li.6.& in l. ꝑpter litẽ,ff. de excuſa. tut. & tex.in l.ſcio,ff.de in inte.reſt.& tex. iuncta gl. in c. 1. in uer.detrimentum,eo.tit.

ANT. FRAN. Quæ dicantur eſſe grauia onera, ſeu magnũ grauamẽ, dicas id cõmẽtũ randũ eſſe ad cõmodũ, quod quis ſentit:qa non põt qs grauari,niſi in quantũ eſt honoratus,l.ab eodem C.de fideicom. Et ideo ſuccedit illa regula, ꝙ in uno grauatur,debet in alio releuari,l.cũ qui,ff.de iureiu.l. 1.in ſi.C. de his,ꝙ ante aper.ta.noc.,c.1.de paroch:.Et adde ꝙ in peccatis illud dicit eſſe graue, ꝗ eſt mortale.& illd dr̃ grauiter peccare,qui mortaliter. peccat,c. ſi celebrat, & ibi not.de cler. excõ.mini. Et quę dicantur perſonæ graues, uide not. in c. licet ex quadã,de teſtibus. Et ꝗ dicãtur negotia grauia, not. d oc. in c. ad hoc,de offi.Archi.& quæ dicant̃ graues inimicitiæ,uide notabilẽ gl.in c.cũ oportrat,de acc.& quæ dicant̃ onera grauia,uide ẽt glo.& doc.in c. querelã, de procur. & not. do.in c. ſi pro debilitate,& in c.ſi. in §.is cui, de offi cio deleg. & uide
gl.in c.ſi ægrotãs. 5.q.3.& hꝫ per Hoſt.& Ioan.An.in c.ſi. de cri.fal.
& uide gl.& doc.& ibi per do.Car.in 11.q. in cle.non põt, de proc.

f SEB. SAPIA. Tenet conſuetudo. hoc modo poteſt procedere ꝗ
dicit Federi.de Senis in conſi.155. quæſtio an laici.ubi dicit,ꝙ ualet conſuetudo, quòd presbyter debeat dare in die purificationis cãdelas ex cera alba:quia parum eſt præiudicialis.pro quo facit gl.in c.ſi. 5.diſt.quæ uult,quòd Prælatus poteſt dare aliqua bona eccleſiæ, ſi ita ſe habet conſuetudo.uide Curtium ſenatorem in dicto. c. fin. col.8o.uerſi. limita modò.j.eo.

g Regi nunciata. Adde,quod uoluit Inn.in c.ſuper his,de accu.quem iſte refert in c.ex parte Adæ,de teſti.in 6.col. in uer.ſi. plenius per Inn.in c.ſuper his. ibi: & inter cætera ponit unum notabile dictum. & uide iſtũ in c.cum terra,in uer.item no.& in c.cũ inter uniuerſas, in uer.no.ibi uice regia,de elect.tex.& ibi iſtũ in c.nobis,de iure pa.

Adde tu,ꝙ dictum Inn.dicit ſingulare Ro.ſm.ſuis.fol. 17. in ſi.

ZACHARIAS. Dic tu quòd illud eſt ſin.Ro.in nu.288.quod incip.c.cum terra,de elect.

a No. 1. Vide tex. in c. cum dilecta, vbi uenit monaſterium appellatio ne eccleſiæ, de reſcrip. And. Bar.
ZACHARIAS. Adde, ꝙ i ſtricta appel. eccleſiæ, ñ uenit monaſteriũ; ſecus aũt largè ſumpto vocabulo: q̃a uenit ẽt monaſteriũ & oĩs loc⁹ pius app. eccl. vt no. Io. An. & ibi doc. in c. 2. in prin. de reſt. i integr. li. 6. in nouel. Idẽ i fauorabilibus vt. plenè per Car. in cle. 2. in 3. q. de in. ANT. FRAN. Quid veniat app. eccleſiæ, & quot modis dicat̃ eccl. vide gl. i c. ſi. ne ꝓ la. vices ſuas, & aliã gl. in ca. cũ dilecti, de vec. ſig. & vide tex. & q̃d ibi no. in c. eccl. de cõſecr. diſt. 1. & vide Io. An. i addi. Spe. in ru. de immu. eccle. Et an appel. eccleſiæ veniat hoſpitale, vid̃ no. in cle. ſtas, de ꝓb. vbi vr̃ inuui, ꝙ nõ veniat, de quo in c. ſi qs oĩm. 1. q. 7. & 23. q. 1. in c. ſancimus. & hr̃ in aut. de alie. & emph. i §. 1. & vide bo. tex. in c. de xenodochiis 23. q. 1. & hr̃ in cle. q̃a ꝯtingit, de relig. do. Et an appel. eccleſiæ, veniant monaſteria, vide gl. in c. 1. grãdi, de ſup. neg. pla. in 6. Et hĩc per Io. An. in c. certificari, de ſepu. Et an appel. eccleſiæ veniat baſilica, ſiue eccle. ñ cõſecrata, vide tex. iũcta gl. in c. 1. de religio. do. & in c. 1. de cõſecra. eccl. vel ol. ta. in 6. Et an app. eccleſiæ ciuitatis, vel prouinciæ veniat eccle. cathedralis, vel metropolitana; vide tex. & ibi no. in c. ꝗuis, el. 1. in §. t. de præb. li. 6. Et adde, ꝙ eccleſia quandoq; dicitur vxor, q̃nque dicitur filia, & quandoque dr̃ mater, vt no. in c. quorum vices. 17. diſt. & in c. cum clerici, in ver. ſignũ. Et adde etiã quòd eccleſia cõtinetur appellatione pauperum; tex. eſt in l. omnes, in prin. C. de epi. & cle. & ideò legata incerta, quæ debent diſtribui per executores teſtamẽtorum inter pauperes, poſſunt dari fabricæ eccleſiæ pauperis: de quo vide per Ioan. An. in c. ſi. de teſta. lib. 6. in nouella.

priuilegijs eccleſiarum.

3 *Conſuetudo põt inducere, vt poſſeſſio transferatur abſque aliqua traditione. 16.*

4 *Teſtis debet deponere in actu, qui poteſt percipi viſu & auditu vidi & audiui.*

5 *Teſtis, qui audiuit aliquẽ loquentẽ, licet non viderit; plenè deponit ꝑterquàm in teſtã.*

Cæcus utrum poſſit deponere de auditu, ſi hẽt notas voces contrahentium.

6 *Poſſeſſio an acquiratur eccleſiæ ſine traditione ſi de hoc non ſit conſuetudo.*

7 *Pẽſio, quæ recipitur ex aliqua re, trãſfert poſſeſſionem illius rei in accipientem. 15.*

8 *Publiciana nõ cõpetit eccleſiæ ſi ſibi nõ ẽ tradita poſſeſſio: q̃a publiciana ad hoc, vt competat, reqritur poſſeſſio; licet ꝑceſſerit contractus habilis ad tranſlationem dominij.*

9 *Poſſeſſio ĩ plurib. caſib. trãsfert ſine appꝛ̃heſiõe.*

10 *Poſſeſſio ſine inueſtitura beneficij tam abſentis, quã præſentis, quomodo fiat.*

Diſpõ legis q. meo, ff. de acq. poſ. loqt̃, qñ ille q tradidit verbo et oculo, erat ĩ poſſeſſiõe.

11 *Poſſeſſio beneficij utrũ poſſit accipi propria authoritate ab habente titulum in beneficio.*

12 *Clauiũ traditio iia demũ transfert poſſeſſionẽ verũ, ſi fiat apud illum locũ, vbi ſunt res.*

13 *Dominiũ transfertur abſq; traditione, ſi res erat penes contrahentem.*

14 *Poſſeſſio transfertur per conſtitutum.*

C A P. II.

EX literis. Valet cõſuetudo, p q̃ eccleſia acqrit dñiũ & poſſeſſionẽ rei ſine ſolẽnitate legali. Vel ſũma aliter, & ſic ex ꝯſuetudine pt introduci act⁹, ſiue ſolẽnitas, p quẽ ſine apphẽſiõe realĩ trãſfert poſſeſſio rei abſentis. Et ẽ caſus ſingularis, & ſcda pars ibi: *diſcretioni*. Cas⁹ c legalis. Talis erat ꝯſuetudo in Dacia, ſi ali- 4 qs ĩ ſanitate ſeu ẽt in vlti. volũtate vult ꝓ remedio peccatorũ ſuorũ ꝯferre locis religioſis aliquas poſſeſſiões: accipiebat modicũ terræ in extremitate pallij, q̃d manu ꝓlati ſuſtinet, & ponit ſup altare, ſub teſti d monio vidẽtiũ & audiẽtiũ; & hmõi donatio vulgariter appellat̃ ſcotatio. q̃dã malitioſè nitebant̃ hmõi donatiões ĩfringere ꝓ eo ꝙ ſolẽnitas teſtiũ in hmõi vlti- e mis volũtatib. ñ ſeruabat̃. Significatũ fuit hoc dño Papæ. vñ mãdat q̃buſdã, ꝙ hmõi donatiões, q̃ ꝓtextu talis ꝯſuetudinis fiũt locis religioſis, vel ẽt ſt̃ collatæ, faciãt inuiolabiliter obſeruari: q̃a hmõi ſignũ, ꝙ appellat̃ ſcotatio, ñ ſolũ eſt ar. factę dona
1 tiõis, ſed ẽt traditæ poſſeſſiõis. B. † No. t.
a ᵃ ꝙ appellatiõe eccleſiarũ, ñ veniũt mona
b ſteria,ᵇ nec alia loca religioſa; vt puta hoſpitalia. Nã tex. ĩ verbo, diſcretioni, ponit iſta, vt diuerſa; & hoc verũ ſtrictè ſumpto vocabulo, aĩs ſec⁹. de quo dic, vt leg. & no. ĩ c. grãdi, de ſup. ne. Prę̃la. lib. 6. & 54. di. c.
2 Abb. §. hac aũt authoritate. † No. e. arg. ꝙ
c hoſpitalia & ſimilia locaᶜ religioſa gaudẽt priui. eccleſiarũ. Clariᵉ ꝓbat̃ in l. oĩa priuilegia, C. de epi. & cle. vbi tex. & Bar. Et tene hoc mẽti. Hinc dixit. Io. An. ĩ c. e. de ĩ integ. reſt. li. 6. ꝙ hoſpitalia pñt petere reſtõem in integrũ rõe læſiõis, ſicut eccle.
3 † No. ꝙ ꝯſuetudoᵈ pt inducere aliquẽ a-
d ctũ, p quẽ artificioſè trãſferat̃ poſſeſſio ſine aꝓhẽſiõe corporali. Nã de iur̃ cõi licet poſſeſſio acq̃ſita poſſit retineri ſolo aĩo; nõ tñ pt acqri, niſi interueniat actus corporalis, l. licet, C. de acq. poſ. Nã dr̃ poſſeſſio, quaſi pedũ poſitio: q̃a tũc naturaliter hr̃, cũ pedib. calcat̃, vt in l. 1. ff. de acq. poſ. Et vide gl. in c. cõqueſtus. ĩ. de ſo. cõpe. ſed cõſuetudo pt inducere aliquã formã in ſi-
c gnũ traditæ poſſeſſiõis; & iſte eſt ꝓprius
4 caſus iſtius cap.ᵉ † Itẽ not. ibi, videntium

1. §. hoc aũt, de ele. li. 6. & in trac. de ſynodo. q. 40. & 57. ĩ l. orphanotrophos, C. de epi. & cle. gl. in c. quidã. 18. q. 2. & Do. in c. grandi, de ſup. negl. Præla. li. 6. & ꝑ do. meũ hic in c. ſi. de teſt. & diſtingue, vt ꝑ Do. in d. c. grãdi. Lud. Ro. conſi. 407. incip. cũm præſupponatur.
Adde Ro. cõſ. 409. ubi dicit, ꝙ fugiẽs ad hoſpitale, ẽ ita tutus, ſicut fugiẽs ad eccleſiã. Cõſiliũ aũt. ĩ. allegatũ per aliũ apoſtillantẽ loquitur de reſt. in integrũ. SER. SAPIA.

d Quòd cõſuetudo. vide do. Curtium ſenatorẽ in d. c. ſi. col. 17. ver. non ꝯ infertur. ĩ. eo.

e Iſtius c. Vide Bal. ĩ l. ſi. C. de ſa. ſan. ecc. & ĩ l. traditionib. C. de pa. & ĩ l. ſancim⁹. §. cũ aũt, C. ad Tre. ad ſi. & ĩ l. 1. C. cõia de leg. ĩ pe. col. & in l. 3. C. de ſuc. & in l. 12 q̃b. ff. de le. in pe. col. in ver. viſo de cauſis, & ĩ. e. ĩ rub. in 3. col. io qu b. locis allegabat i. ſt. i. i c. ratio mõ ĩ telligẽs. & vi d. Lu. Ro. ĩ l. 1. ff. de acq. poſ. ꝯ Bal. in ꝓdictis locis. & dom. meũ hic allegãtẽ tex. & Bar. in l. raptores, C. de epi. & cle. & tex. & gl. in c. cum veniſſent, de ceſt. ſpo. & tex. in c. 1. ĩ. de do. & ꝯtu. & ibi Pet. de Anc. & tex. in c. cõtingit, e. ti. & ibi Car. & ꝯ Bal. facit tex. ĩ l. ꝗuis, ff. de bo. aut. iu poſ. & Bal. hic in apo. in q̃b. oibus iſtis locis, tãgit verum ſtatutum, vel conſuetudo poſſit transferre poſſeſſionẽ ſine aliquo actu corporali apprehenſiuo, ſeu figuratiuo poſſeſſionis apprehenſæ.
Adde tu Alex. conſi. 83. 2. lib. & noui. in d. l. cum hæredes.
ANT. FRAN. Adde, ꝙ poſſeſſio, q̃ trãsfert ex diſpoſitiõe ſtatuti; puta, ſi ſtatutũ dicat, ꝙ poſſeſſio trãsferat ad aliquẽ ſine apphẽſiõe: dr̃ eẽ poſſeſſio ciuiliſſima, ut no. volunt Bal. i l. ſi. ĩ 3. col. i ver. vnõ t ſi ſi õ omittẽdũ, C. de ſac. ſan. ec. allegãs c. 2. de ꝯſue. & idẽ Bal. i l. ĩ. i 2. co. C. ſi plures vna ſen. fue. ꝯdẽnati. & Ang. & Ale. i l. t. ff. de diſtra. pig. & P. de Ca. in l. ſeruũ. C. de rei uẽ & in l. ſi ſoror. de iure deli. Bal. tñ i. l. 1. C. cõia de le. i ver. ſed ne q̃d eo mõ. dicit poſſeſſionẽ ñ trãsferri p ſtatutũ, ſine corꝑali apphẽſiõe, q̃d ẽt tenuit P. de Ca. cõſ. 1. Ang. aũt in l. ſi vacãtia, C. de bo. vacã. dicit, ꝙ ex forma ſtatuti ſic diſponẽtis trãsferri poſſeſſio ſine tñ. de quo dicto facit mẽtionẽ Ale. i l. cũ hæredes, ff. de acq. poſ. Adde tñ, ꝙ illa poſſeſſio ciuiliſſima trãslata p ſtatutũ, dr̃ ei poſſeſſio ficta, & ex ea ñ tribuit interdictũ recupandæ, vt voluit Bal. in aut. defuncto, in 2. col. i ſi. C. ad Tert. Et addẽ, ꝙ iſta poſſeſſio ciuiliſſima inducta p ſtatutũ appellat̃ poſſeſſio artificioſa, vt dicit Bal. io rub. de cõ poſ. & ꝓprie. De quo dicto meminit Ale. in l. 1. in v. char. ff. de acq. poſ. Illa aũt poſſeſſio, q̃ acq̃rit̃ p traditionem rei corꝑalẽ, dr̃ ẽt vera poſſeſſio, vt p Bal. in l. 1. C. cõia de le. Dr̃ etiã vera poſſeſſio ea, q̃ q̃rit̃ ex tradõe ficta; vt puta ex cõſtõe ꝓcarij, q̃ñ q̃s ꝯſtituit ſe alteri⁹ noĩe poſſideri. quo caſu q̃uis tradõ ſit ficta tñ trãsferri verè poſſeſſio, vt p Bar. & Ale. i l. 1. i prin. i pe. co. ff. d acq. poſ. p tex. in c. 2. de ꝯſue. Et adde, ꝙ poſſeſſio trãsferri p tradõem clauium domus, l. clauibus, & ibi Bar. ff. de ꝯtrah. emp. & vide oino Bar in le.

b Nõ veniũt monaſteria. Adde hic Car. & Do. in c. grãdi, hic alleg. & ibi dixi plenè in mea repe. & vide c. reg. ſiſti, & c. ſi. de teſta. c. gñali, & c. ſcriſt. cũcti, de ele. lib. 6. & aut. hoc ius porrectũ, C. de ſac. ſan. ecc. & in aut. de alie. & emphy. in §. ſi verò q̃dã. in quib. iurib. hæc verba ponunt̃, vt diuerſa. facit. c. 1. & 2. de in integ. reſt. li. 6. & vide do. meũ hic, q̃ ad hoc põderat, l. oĩa priuilegia, C. de ſac. ſan. eccl. Adde Fed. conſi. 271. vbi etiam tenet, ꝙ appel. eccleſiarum & monaſteriorũ in fauorabilibus, nec odioſis, venit hoſpitale.

c Loca. Adde Hoſt. in c. cõqueſtus, de fo. cõp. c. accedentib. de priui. & ibi iſtũ Ang. in d. §. ſi vero q̃dã. Bal. in aut. licẽtiã, C. de epi. & cleri. ſcribẽtes oẽs in c. de quarta, de ꝓſcrip. Bal. in l. ſi q̃s ad declinãdã, C. de epi. & cle. in 1. col. Arch. 18. q. 4. c. diſtinauit. Bal. in d. aut. hoc ius porrectũ. Inn. in c. cũ ad ſedẽ, de reſti. ſpo. iſtũ in c. cum ſit gñale, d̃ fo. cõp. Pet. de Anch. in cle. diſpẽdioſam, de iudi. & in cle. 1. de in integ. reſti. & in cle. cãm, de ele. illum in c. ſi. de teſta. & in d. c. accedentib. Pau. in d. cle. diſpendioſam, & in cle. conſtitutionẽ, de ele. Lap. in ca.

& audiẽtiũ, a q vbi teſtes deponũt ĩ actu ꝑceptibili ſenſu viſus & audit⁹, dẽt depo- 5 nere cũ redditiõe cauſæ ꝑ vtrũq; ſenſum. Nã teſtis interrogat⁹ b quomõ ſcit, dẽt dicere, q͠a vidi & audiui, ſi res illa ſup qua deponit, percipiť ſenſu viſus & auditus. Et idẽ dicas in reliqs ſenſib. Nã forma de qua hic, cõſiſtebat ĩ dicẽdo & f. ciẽdo. Nã volẽs dare, capiebat modicũ terræ; & dicebat: Do tali eccleſiæ talẽ poſſeſſionẽ meã ꝑ remedio pctõrũ meorũ. Vñ reſpectu verborũ, reqriť ſenſus audit⁹: ſed reſpectu facti, ſeu traditiõis terræ, reqriť ſenſus viſus; & ſic habebãt iſti teſtes deponere ꝑ v- c truną; ſenſum; & ad hoc põt allegari iſte tex. & tenet Io. An. & Hoſtien. † Dicit. n. Hoſtien. quòd vbi qs habet deponere de actu innisibili; vt puta ſup expreſſiõe verborũ; non eſt neceſſe, q teſtis deponat de viſu. vñ valet dictum teſtis, q ſolũ audiuerit verba, licet non viderit pſonã; & ponit exẽpliũ in quæſtione facti. Quidã tabernarius ſubtraxerat ganeæ ſuæ furtiue ſcyphum ſuũ argenteũ, quẽ nolebat reſtituere, nec in pſentia teſtium confiteri; licet ĩ pſentia ipſius mulieris ñ negauerit. Mulier illa notariũ & quoſdam alios teſtes poſuit poſt parietẽ: c & ipſum taber-

q. in prin. ff. de acq. poſ. Et ibi vide p Alex. multos caſus, in q̃b. transferri poſſeſsio ſine corporali traditiõe. Et adde, q poſſeſsio bonorũ ingreſsi monaſterium, qriť monaſterio ſine aliqua apphẽſiõe; ita Bar. i l. ſi adoptauero, ff. de pca. & Bal. i aut. niſi rogati, i fi. C. ad Tre. & i aut. ingreſsi, i 3. op. & i l. pe. i §. cũ aut, i fi. C. de ſac. ſan. ecc. & p Bat. i aut. ſi qua mulier, e. ti. i pe. col. & vi a de gl. reputarẽ ſingulari ad hoc i c. ſi qua mulier. 19. q. ñ. & no. doc. Ca b moniſtæ i c. i pſentia de pba. quod eſt verum ſm oẽs i locis pal. qñ qs ſimplr dedicat p ſonã ſuã monaſterio. Sed ſi dedicaret ſe expſſè, & bona ſua monaſterio; tũc nec poſſeſſio, nec dñiñ acqreret eccleſiæ ſine traditione, vt ſin. voluit d. Ant. i c. ſi. in 3. char. de cã poſ. & ppri. quẽ refert & ſeqť Frã. Are. in d. c. in pſentia, in 2. col. & nouiſsimi Legiſtæ i d. aut. ingreſsi, C. de ſac. ſan. eccl. & ppterea dicebat Bal. in l. 1. in fi. C. de rer. perm. referendo Inn. in d. c. in pſentia, q poſſeſsio p ſolũ titulum acqriť eccleſiæ ſine apphẽſiõe; quod vť eſſe ex mẽte gl. ſi. in fi. in c. 2. pall. de cõſue. Et adde, q quis in legatarium tranſeat dñiũ recta uia à die mortis teſtatoris, vt in l. à Titio, ff. de fut. tñ poſſeſsio rei legatæ nõ trãſit ſine apphẽſione, vt tenet gl. & Bar. in l. 1. in §. veteres, ff. de acqr. poſ. & no. Bal. in l. pen. in vlt. col. in §. fi. C. ad. Treb. niſi fortè legatũ eſſet factũ eccleſiæ, vel paupib. q͠a tunc in eos trãſit & dñiũ & poſſeſsio ſine apphẽſione, vt in l. 1. & ibi Bal. C. quorum lega. Dicit tñ Io. An. poſt Cõpoſt. in c. 1. de conſue. & in c. trãſmiſſa, de ele. & d. Ab. in c. cum aliquib. de re iud. & i c. authoritate, in vlt. col. de inſtitu. q poſſeſsio bñficij trãsfert per inueſtiturã, ſiue per collationẽ factam in facie ipſius beneficij abſq; alia apprehẽſioe; de quo etiã p Alex. in l. c. in prin. in antep. col. ff. de acq. poſ. Quod tñ intelligendum eſt eſſe verum, qñ nullus eſſet in poſſeſsione talis bñficij: quia tunc eſſet neceſſaria corporalis apphẽſio, vt no. oẽs in ca. cum Bertoldus, de re iud. & no. gl. in ver. & ſi mandatum, in c. ex ore, de his, quæ ſi. à maio. parte c. & gl. in ver. poſſeſsionem, in c. per tuas, de dona. & plenè per do. Abb. in d. c. authoritate.

Videntiũ & audientiũ. Facit illud Maronis: vlla tuarũ audita mihi, nec viſa ſororum. & Bal. hic. & qđ no. in l. ſolã, C. de teſti. & ca. cum cãm, e. ti. & in c. bonæ memoriæ, de ele. & But. hic, & quod no. in c. teſtes. 3. q. 9. & in c. pſentiũ, de teſtib. li. 6. But. i c. auditis, de ele. & in c. auditis, de pcu. & in pœ. Greg. Bal. in l. teſtiũ, C. de teſtib & in l. hæredes palã, ff. de teſta. in l. 2. §. uolũtatẽ, ff. ſol. mat. & in l. ſolã, C. de teſti. Bar. in l. 1. ff. de aut. tu. p But. iſtũ & alios, in c. puenit, de teſt. cog. gl. & ibi do. i c. vt circa, de ele. li. 6. & eũdẽ Do. i d. c. pſentiũ. & Ang. in d. l. teſtiũ. facit qđ voluit gl. ſin. in l. Titius, ff. de bo. poſ. ti. gñali, quẽ allegat Car. in c. ſi. de maio. & obe. facit tex. i c. ſicut, de reg. & i c. cũ Io. Heremita, de fid. inſt. & tex. i c. cõqrẽte, de oſ. or. & tex. in c. 1. de poſtu. Præla. & tex. iũcta gl. in c. i primis, in ver. pñte. 2. q. 1. vide ad hoc ple. q ibi dixi. & no. iſtũ tex. ſm But. hic, q q̃dã pcipiunt duplici ſenſu, ut hic eſt tex. Et iſto caſu opus eſt, vt reddat cãm duplici ſenſu; & allegat ad hoc Inn. hic. ipſe verò dicit ſe putare, q ſufficiat, ſi teſtis reddat cãm ſoluo altero ſenſu; & de h. d. eſſe tex. ſin. i c. ſi. de b ſuc. ab inteſta. Tu alle. Bal. i l. vnica circa ptin. C. de cõfeſ. vbi tenet, q teſtis i re pceptibili duplici ſenſu, teneť reddere teſtimonium, ſeu cãm dicti duplici ſenſu. Fallit ſm eum in teſte groſſo & idiota; q͠a plerunq; ponit vnum ſenſum p alio; & de h. d. eſſe tex. ſin. in d. ca. ſi. c no. But. & iſte i c. quoties, de teſt. & facit i ſimili gl. multũ ſolẽnis in l. ſtipulatio iſta, §. hæc quoq;, ff. de ver. ob. & qđ i ſimili voluit gl. i l. c. C. de vſur. & i l. quoties, C. fa. her. ergo ſec⁹ i teſte docto & pito, ar. eius, qđ voluit gl. i l. qđ ſi nepotes, ff. de teſt. tu. & ad pdicta facit gl. in c. teſtes. 3. q. 3. i ver. de his q vident; & dixi ple. i d. l. quoties. Adde Alex. conſ. 41.

ZACHARIAS. Volu. 1. col. 2. ver. accedit, & 3ſ. 20. col. 1. circa medium vol. 4.

ANT. FRAN. Circa hoc, an teſtis ad hoc, vt pbet, debeat reddere rõem dicti ſui vltra ea, q ple. tra. in l. ſolã, & in l. teſtiũ, C. đ teſti. hic alleg. dicas, q teſtis depoñes đ his, q oculo mẽtis et ñ ſenſu pcipiũt, ñ probat ſine redditiõe cauſæ, et ſi de cã non interrogeť, vt no. Inn. in c. cum cãm, de teſti. & ibi etiã per d. Abb. & no. d. Abb. in cap. conſuluit, de app. & d. Pau. de Ca. in cõſ. 273. vbi dicit ñ pbari dominiũ p teſtes ſine cã deponẽtes, licet ñ fuerint interrogati; q͠a dñiũ eſt res ꝑcepibilis oculo mentis, & nõ ſenſu corporis. ſed de his, quæ ſenſu corporis pcipiũt, teſtis pbat ſine cã, ſi nõ fuerit de cã interrogatus: ſed interrogatus dẽt reddere cãm; aliàs ñ pbat, vt p Bar. in l. cũ hi, in §. vult igit, in 1. notabili, & ibi ẽt Bal. q legit illũ, § cũ. §. eã tranſa. in ver. & hoc inducit gl. ff. de trãſ. & idẽ Bal. in l. furioſum, vbi ẽt p d. Pa. de Ca. & Ale. in vlt. col. C. q teſt. fa. poſ. & Pau. de Ca. in conſi. 177. & vide omnino Alex. in l. de minore. i §. tormẽta, in 4. co. ff. de q̃ſti. & in l. 1. in princ. poſt gloſ. de ope. no. nũ. Aduerte tñ qñ teſtis deponit ſup notorio, vel ſup fama, vel ſup re miraculoſa, debet reddere cãm ſui dicti, ẽt nõ interrogat⁹, vt pla. p And. Sicu. in c. cõſuluit, el. 2. in 2. notabili, de app. Et adde etiã, q teſtis deponẽs de cõſcientia, ẽt ſi deponat ſuper negatiua, pbat abſq; redditiõe cãæ p ſenſum corporis, ita Bal no. in c. 1. in §. fi. in 2. col. ẽn ti. ſi de inueſti. inter do. & vaſal. lis ori. aliàs deponẽs ſup negatiua dẽt reddere cãm ſui dicti; aliàs ñ pbat, vt vol. Bal. i l. cũ hi. § 1. ff. de trãſac. & i l. 2. C. de 9hen. emp. in repe. & idẽ Bal. in l. 9 ad fi. C. de teſti. & tenet Ale. in l. 1. in fi prin. de ope. no. nũ. & tene mẽti, q teſtis dẽt reddere cãm dicti ſui aliter, q̃ p verbum, credo, vt no. volu. Spe. in ti. de poſi. in §. 6. in ver. hoc tñ. Et adde, q teſtis deponẽs de re ꝑceptibili ſenſu corporis, ſi dicat ſe ſcire, q͠a percepit ſenſu corporis, nec declaret quo ſenſu corporis pcepit, ñ pbat. Ita no. voluit Bal. i l. teſtiũ, C. de teſt. & Alex. i l. 2. i x col. ff. ſi cer. pe. ſec⁹ aũt ſi ſimplr diceret teſtis, res ita fuit. no. ita vol. Bal. poſt gl. i l. ſi paterfa. ff. de hære. inſtituẽ. & Alex. i d. l. 1. ſi cer. pe. & Ale. poſt Bar. in l. q bona, in §. ſi alieno, i vlt. col. ff. de dã. infe. Et tene mẽti notabile dictũ Bal. in l. edita. in 26. col. C. de edẽ. vbi dicit, q teſtis deponẽs de aliquo facto, ñ reddẽs rõem dicti ſui, ẽt ñ interrogatus, dř deponere, vt pecus, & non vt hõ. Et vlterius ẽt adde, q ſi iudex examinãs, ñ interrogat teſtẽ de cã ſciẽtiæ, teneť parti ad intereſſe, vt no. do. Abb. i c. cum cãm de teſt. Et ad illud qđ dř, q teſtis deponẽs de re perceptibili duplici ſenſu, dẽt reddere cãm p vtrunq; ſenſum, dicas hoc verum, qñ vn⁹ tãtum ſenſus, p quem teſtis deponit, nõ redderet rẽ certã & claram, vt p Bal. in l. iueticula. i v. col. C. de epi. & cle. & in l. ſi ñ ſpãli, i vlt. col C. de teſta. & p Bar. in l. 1. §. 1. ff. de aut. tuto. & p Ang. in aut. de inſ. ru. cau. & fi. in §. 1. in 2. col. & in authẽ. niſi rogati, ad Trebel. in prin. in fi. 1. col Et deniq; adde q licet duo teſtes faciant plenã probationẽ, vt in l. vbi minor, ff. de teſti. & in c. in omni negotio, eo. ti. de teſti. & vnus teſtis omni exceptiõe maior faciat ſemiplenã pbationẽ, ita, q poſsit pueniri ad delationẽ iuramenti in ſupplementum probatiõis iuxta mam, l. admonendi, ff. de iureiur. & c. ſi. de iureiur. tñ vnus teſtis etiã non interrogatus de cauſa ſcientiæ, ſi nõ deponit de cã; non pbat etiã ſemiplene. ita not. voluit Bal. in cap. ſacramẽtum, in 2. columna, in ver. & vnum ſcias, de conſue. recti. feu. & vide Specul. in titul. de teſte, in §. c. ver. ſed nunquid ſufficit, & habetur p gloſſ. in l. Lucius, in verb. debeat, ff. de infami. & p Bar. in d. l. de minore, in §. tormenta, ff. de q̃ſtio. & per Alexan. in d. l. 1. in prin. de ope. no. nuntia.

SEB. SAPIA. Teſtis interrogatus. Nunquid autem ſufficiat teſtem deponere p ſenſum auditus, vide accumulata latiſsimè p Alex. in l. quod meo. §. ſi per venditorem, ff. de acquiren. poſſeſsio. per domi. Iaſo. in rubri. ff. de iureiuran.

Poſuit poſt parietẽ. Vide hic do. meum in 17. col. vbi dicit ſe in facto conſuluiſſe & in facto defendiſſe quendã accuſatũ de crimine capitali, q poſitus ſeueriter ad tormẽta cõſtanter negauit, ſe illud delictum comiſiſſe. Sed cum eſſet ſolus cum Ptãte, cõfeſſus erat delictum, ſed corã teſtib. nolebat cõfiteri. Ptãs poſuit teſtes & notarium poſt parietẽ, & blando ſermone extorſit confeſsionẽ ab illo. & rogauit Ptãs notarium & teſtes de illa cõfeſsiõe; & ſic fuit [illegible] decapitari; & nihil aliud alle. Tu alleg. iſtũ in c. pterea, in 4. col. ĩ ale teſti. & vide Cyn. & doct. in l. teſtiũ, C. de teſti. & p Ang. & Moder. in l. ſi ñ ſpeciali, C. de teſt. & vide Imo. & do. meum in d. c. pterea. vbi Goff. dicit idẽ eſſe in loco obſcuro. Per qđ infert, q ſi teſtes erãt i domo obſcura, & teſtator erat infirmus, & vox eius erat [illegible] teſtib. pſit deponere ipſi teſtes de ipſo teſtatõ; & ita ĩ terminis cõſuluit dñs meus. ꝑpter dictum Goff. ibi, & vide etiã ad pdictum apoſtillam Alex. in d. l. 2. §. idem Labeo, in ver. vnde cõtra, & in d. l. ſi nõ ſpeciali. & Spe. i tit. de teſte. §. 1. ver. qd ergo ſi viro & muliere. Bal. in l. ſi vnus, C. de teſta. glo. no. in d. ca. præterea. Adde tu Alexan. conſilio. 94. & 97. e. 2.

nariu

nariũ calefactũ induxit ad cõfitendũ, q ſubtraxerat ſibi ſcy-
phũ; & pmiſit ſe reſtituere; quo audito, mulier rogauit tabel
lionẽ & teſtes ſup ꝯfeſsiõe tabernarii, quaſi velit, q cõfeſsio
põt pbari p teſtes; licet ipſi ñ viderint pſonã loquẽtẽ; qđ ẽ
notabile verbũ. Idẽ voluit Bart. poſt gl. i l.2. §. idẽ Labeo, ff.
de aqua plu. arc. Et facit ad q. nũqd cęcꝰ poſſit deponere ſup
verbis ꝯhentiũ, ſi hẽt notas illorũ voces. Dic vt no. i d. §. idẽ
Labeo. & vide bo. gl. i c. teſtes. 3. q. 9. dixi plenè i c. cũ cãm. j.
de teſti. Vñ ſcias, q cõiter tenet̃ p Legiſtas, q ſpeciale ſit in
teſtõ. Nõ. n. valet teſtũ, niſi teſtes viderint & audierint teſta
a torẽ loqntẽ,[a] vt i tex. i l. ſi nõ ſpãli, C. de teſt. Et hoc ideo ar
bitror: q a vox teſtatoris pp infirmitatẽ ſolet mutari. I aliis
aũt caſibꝰ fuit ſin. opi. quorũdã modernorũ in d. l. ſi nõ ſpãli,
q dictũ talis, q nõ vidit pſonã, nõ eſt oĩno integrũ: qa de fa
6 cili põt decipi qs in voce; & latius dico in d. c. cũ cãm. †In
gl. 2. in fi. in verbo cõſuetudinis. Aduerte ad fi. gl. in eo, q di
cit, q donatio iſta valeat, etiã citra ꝯſuetudinẽ. Nã adducit̃
ad q. Nũqd poſſeſsio ceſſante cõſuetudine trãsferat in eccle
ſiã ex ti. habili ad trãsferendũ dñium? Hæc gl. potius ſentit,
q nõ, dũ dicit, q valebat donatio; & nihil dicit de tranſla-
tiõe poſſeſſionis. Clarius hoc ſentit gl. ſeqnẽs, ppe fi. in eo,
qđ dicit, q licet eccleſia nõ apprehẽdat poſſeſsionẽ, tñ acq-
rit dñium rei ſibi collatæ. Et not. glo. illã ſic intellectã. Nã
facit ad intellectũ l. ſi. C. de ſac. ſan. eccle. nã p illã l. eccleſia
hẽt inſignia priuilegia, vt ex ſolo ti. acqrat ſibi dñium; licet
in priuatis nõ acquirat̃ dñium ſine traditione poſſeſsionis,
b vt in l. traditionibꝰ,[b] C. de pac. & i l. quoties, C. de rei vẽdi.
Nã vr̃ dicendũ, q illa l. ſi. ſolũm puideat reſpectu dominii,
& nõ reſpectu poſſeſsiõis. Et hoc aptè voluit Inn. hic, dicẽs,
q vigore huius cõſuetudinis eccleſia acqrebat poſſeſsionẽ
rei ſibi donatæ. & cõiter moderniores vñr hoc dictũ ſequi.
Arch. tñ in c. moderamine. 16. q. 1. multũ inſtat; & finaliter f
vr̃ cõcludere oppoſitũ. ſ. q fauore eccleſiæ trãſferat̃, ẽt poſſeſ
ſio; & adducit iſtũ tex. Sed hoc dictũ certè mihi non placet;
& iſte tex. pbat oppoſitũ: qa fundat ſe ſup ꝯſuetudine. aliàs
enim de nihilo puideret iſte tex. & hoc eſt tenendũ.[c] †So-
7 c let tñ allegari vnũ dictũ Inno. in ꝯtrariũ in c. cũ veniſſet, de
reſt. ſpo. vbi dicit ſpãle eſſe in eccleſia: vt ſi aliqd datur noie
poſſeſsionis, transferat̃ poſſeſsio. ſed aliq libri hñt noie pẽ
ſionis; & ita habeo in lect. mea; & videt̃ melius cõuenire illi
lrẽ, q facit mentionẽ de pẽſione. ſed in eo, q dicit, q eſt ſpe
ciale in eccleſia; nõ bñ loquit̃: quia cuilibet etiã priuato ac-
quiritur poſſeſsio, ſi dño cõſentiente, vel poſſeſſore rei, re
cepit pẽſionẽ ex illa re vigore locationis, vt eſt gl. & Bar. in
d l. quis, ff. de acq. poſſ. dico plenè in d. c. cũ veniſſet.[d] †Et ex
8 his infert̃ ad qõnem notabilẽ & ſubtilẽ, nunqd publiciana
cõpetat eccleſiæ ante traditionẽ poſſeſsionis ex ſolo ti. ha-
bili ad trãſlationẽ dñii? Et eſt publiciana quoddã remediũ
introductũ in fauorẽ illius, q habuit rẽ ab eo, quẽ putabat
verũ dñm, cũ non eſſet dñs. Nã ſi cadit à poſſeſsione, cũ non
poſsit rẽ vẽdicare, quia nõ eſt dñs, poteſt agere publiciana,
& recuperare poſſeſsionẽ. De hac publiciana habes gl. latã
in c. Abbate ſanè, de re iud. lib. 6. & tex. cũ gl. inſtit. de act. in
§. aliæ, ff. de publiciana, p totũ. Spec. in ti. de loca. in §. nunc
aliqua, in ver. 58. tenet, q nõ; q a cũ illud ſit remedium exor
bitans à iure cõi, nõ debet extendi. Do. Ant. dicit hic poſſe
attentari contrarium: quia regula iuris ciuilis eſt, q vbi ex
cõtractu cum vero domino transfertur dñium; ex eo q fuit a
cum eo, qui putabatur dñs, transfertur vſucapiendi condi-
tio, vt l. clauibus, ff. de cõtrahen. emp. Sed alia regula habet,
q vbi cõpetit vſucapiendi conditio, datur publiciana, ff. de b
publi. quaſi p totũ. Ergo eccleſiæ cõpetit publiciana, quaſi c
rem habuerit ab eo, qui putabatur dñs: quia ſi habuiſſet à
vero dño, habuiſſet dominium, vt in d. l. ſi. C. de ſacroſan. ec
cle. Et ſcias, q hanc opi. tenuit Inn. in c. in præſentia. j. de p d
e bationi. licet ipſe nõ alleget.[e] Sed ego tenui ſemp primũ
dictum, vt nõ cõpetat eccleſię publiciana, eo caſu, quo nõ eſt e
trãſlata poſſeſsio. Moueor primò p tex. expreſſum i l. cũ, q f
in fi. ff. đ pub. vbi dr̃, q ad hoc, vt cõpetat
publiciana oportet, q pceſſerit ꝯtꝰ habi
lis ad traſlationẽ dñii, & q fuerit tradita
poſſeſſio; & qđ vtroq; tpe recipiens ha-
buerit bonã fidẽ. Et licet in eccliã ex titu
lo transferat̃ dñiũ, nõ tñ poſſeſſio, vt. s. di
xi. Ergo nõ põt cõpetere publiciana. Mo
ueor ſcđò ex defectu cauſæ, quare fuit in-
troducta publiciana. Nã pp maximã ęqui
tatẽ, ne cadẽs à poſſeſſione recepta bona
fide, oĩ remedio fruſtraret̃, vt in d. §. aliç.
Quæ qdẽ rõ deficit in ecclia, eo caſu, quo
nõ eſt adepta poſſeſſionẽ. Nõ ob. motiuũ
do. Ant. quia iura ciuilia introduxerũt il
las regulas habito reſpectu ad ius cõe: qa
dñiũ nõ acquirit̃ priuato ex ſolo titulo:
ſed oportet, q interueniat traditio poſſeſ-
ſionis, vt in l. traditionibus, ꝑal. Vñ ſeque
bat̃ neceſſario, q ex quo habuit poſſeſſio
nẽ ab eo, qui putabat̃ dñs, cõpetit ſibi vſu
capiendi cõditio. Sed hoc nõ põt cadere
in eccleſia ante, q̃ habeat poſſeſſionẽ: qa
ſine poſſeſſione nõ pcedit vſucapio, vt in
regula ſine poſſeſſione, de reg. iu. lib. 6. Er
go p cõſequens deſtruit̃ ſecunda regula:
quia cũ non poſſit cõpetere vſucapio; er-
go nec publiciana[f]. Fateor tñ q in caſu

li. Franc. Are. conſi. 37. & 45.

ANT. FRAN. Vltra hic dicta de teſtibus, q exiſtẽtes poſt corti
nã vel parietẽ aliqd audierũt, & vltra gl. hic alle. in c. pterea, dicas,
q Io. de Imo. in d. c. pterea, dixit illã gl. eẽ ſingularẽ & in iure cano-
nico ſolitariã, q qñ agit de pbãda copula ad effectũ impediẽdi ma
triũ ꝯhendũ, oon. pbabit̃ copula p teſtes, qui audiue runt iuuenẽ & mu lierẽ ſe ad inuicẽ cõmiſceri intermedio pariete, vel cortina. in religs ãt dicit cõem opi nio. eſſe in ꝯtriũ & eſſe verã. Et ꝑpte rea dicit gl. repu tata ſingularis, in l. in ſumma, in §. idem Labeo, ff. de aqua plu. ar. q teſtes q habẽt notas voces ꝯhentiũ, licet audiant inter medio pariete, vel cortina, pbant ꝯtũ. & illa gl. hẽt locũ in ꝯtibus. ſ. i nõ hẽt locum i teſtamẽtis: q a nõ ſufficit, q teſtes audiuerint teſta torẽ loquẽtẽ & ſtãtẽ intermedia cortina, vel inter medio pariete, vt no. volunt Cyn. & Bar. in l. ſi ñ ſpãli, hic alle. Et adde,
q pro illa gl. in d. l. in ſumma in §. idẽ Labeo, eſt bona gl. in c. teſtes,
3. q. 9. in ver. quæ viderit: quæ dicit, q cæcus põt eſſe teſtis, ſi hẽt no
tas voces ꝯhẽtiũ. & q regľr valeat teſtimoniũ de auditu ꝑprio, cor
tina vel pariete intermedio, qñ quis hẽt notas voces retro ꝯhentiũ;
tenet expreſsè Arc. in c. vt 22. q. 5. qui ab hac regula excipit 8. caſus.
Et adde, q in criminalibus nunq̃ valet teſtimoniũ de auditu p cor-
tinã intermediã, vel tenuẽ parietẽ, vt tenet Imo. in d. l. in ſumma, in
§. idẽ Labeo, p quo facit optiõe tex. in ſimili in auth. de inſtr. cau.
& fi. in §. ſed ſi quis, de qua ma oĩno vide Ang. in d. l. ſi nõ ſpãli, & p
do. Ant. in c. tã lris, & ibi plenè p nouiſsimos, de teſti. Et de cõfeſsio
ne facta in tortura, qd & qrũ pbet, relinquitur arbitrio iudicis, qui
hoc hẽt arbitrari ex coniecturis, vt no. uol. Bal. in l. interpoſitas, in
1. col. C. de trãſa. & p Alex. in l. 1. in §. diuus, ff. de quæſt. & per Cy. &
Sal. in l. 2. C. de cuſto. reo. & per Pe. de Anch. in cle. 1. de hære. & tene
mẽti, q cõfeſsio facta in tortura, & ẽt ratificata intra diẽ & noctem
ad banchũ iuris, nõ ſufficit ad cõdẽnationẽ, vt no. in l. 2. ff. de cuſt.
reo. & in l. 1. in §. diuus, & in §. ſi qs ultro, & ibi p Bar. ff. de q. qd ue
rũ intellige, niſi ſit cõiũcta cũ fama publica: q a tũc faceret indiciũ
indubitatũ, q ſufficeret ad cõdẽnationẽ, vt p Bal. in l. ſi. in 1. col. C.
de pba. & p Bal. in l. 2. in 3. col. C. qđ me. cã. & uide Alex. in cõſ. 45. in
4. pte cõſiliorũ. Et adde, q ꝯfeſsio facta i tortura & delicto, qñ fuit
geminata, probat, ut eſt gl. ſiog. & ibi Alex. in l. capite quinto, ff. de
adul. & p Bar. & Alex. in l. 1. §. q. ff. de q. Et adde, q cõfeſsio criminis
ẽt extorta dolo, uľ blãditijs aduerſarij, uel iudicis hẽt præiudicare
cõfitenti ſm gl. in uer. probata, ff. de mi. & per Bal. in l. de tutela, in
3. col. C. de in inte. reſt. & hoc ſine dubio procedit, qñ iudex erat cõ
petens, & ſedebat ad hoc: alĩs non probaret; licet forſan cõfitens poſ
ſet cogi perſeuerare in illa, vt plenè tradit in c. at ſi clerici, de iudi.

a SEB. SAPIA. Teſtatorẽ loquentẽ. uide Mat. in no. 105. no. qđ li
cet regľr. ubi dicit, q i codicillis ualet dictũ teſtiũ deponẽtiũ, q an
diuerunt teſtatorẽ, & qd io alijs actibꝰ inter uiuos, uide Alex. in cõ-
ſi. 100. io caſu prædicto, col. 2. in 3. uol. repetitũ in cõſ. 29. in 4. uol.

b Traditionibus. Vide ibi doct. & inſti. de rerum diui. §. traditæ.

c Et hoc eſt tenendum. Vide hic Car. & Imo. & quod no. io c. in præ-
ſentia, de proba. & quod le. & no. in l. ſi adoptauero, ff. de precario.
Adde Old. cõſ. 30. & cõſ. 278. in fi. ubi vr̃ tenere, q poſſeſsio rerum
eius, q ingredit̃ monaſterium, trãſeat in ipſum p d. l. ſi adoptauero.

d In d. c. cum ueniſſet. Vide ibi But. & Inn. in c. in lris, de reſt. ſpo. ubi
vr̃ dicere ꝯtrium in d. c. cũ ueniſſet, & ꝯcordat cũ eo, qđ hic uoluit.

e Ipſe oon alleget. imò allegat.

f Nec publiciana. Adde Car. hic & Bal. i l. ſi. in 1. col. in uer. ſed poſt

prædicta quæro, utrum ſicut eccleſiæ &c. C. de ſacroſ. ec. & oēs hic, & uide bo. gl. in l. ſine āt, in §. ſi duobus, in uer. uī ſi quidē, ff. de pub. & ibi Bal. allegat Di. in l. ſi finita, §. ſi de uectigalibus, ff. de dā. inf. & p eundē Bal. in l. 1. §. 1. ff. de pub. & in l. eū, qui. §. ꝑtor, ff. eo. Ange. in l. quęcunq;, ff. eo. & in d. §. ſi duob⁹. Lap. Abb. in d. c. Abbate ſane, ſup gl. ī uer. largitiona, & ibi doc. & vide dom. meū hic. SEB. SAPIA.

a Exēplum. not. ꝙ ſi in initio eſt appoſita cl̄a, uendidit & tradidit, vī data licentia apprehēdēdi poſſeſſionē propria authoritate, vt tenet Bar. in l. ꝑdia, circa fi. ff. ď acq. poſ. & hoc qñ non eſt res in cōſpectu ꝯhētium. Si. n. eſſet in rōſpectu, inducitur traditio, vt not. Bar. in l. 2. in fi. ff. de acq. poſ. & d. Abb. hic, & Bal. in l. indicia, co. 1. C. de rei uend. & Alex. i l. 1. §. ſtipulatio, ff. ď ver. ob. vbi dicit, ꝙ ſi dico: Dono tibi fundū, quē tradidi, ſi fi fit tradit⁹; vī da ta licētia apphendēdi ꝑpria authoritate; de quo pau lō. ī. per Abb. hic.

b Inueſtitura. Adde iſtū & ibi dicā in c. transmiſſam, ĩ. de elec. But. & Inn. hic. Bal. hic ĩ lec. & ĩ apoſt. Bal. in rub. C. de ꝯhen. emp. in ver. 7. quæro, & i l. quoties, C. ď rei vē. in qua dā addi. & Guid. de Suza. in l. ſi. C. de ſacroſ. eccle. & But. in c. rū veniſſent, de reſti. ſpo. vbi alle. no. p Io. An. in addi. Spe. ĩ ti. de emp. & ven. §. ſciēdū, in addi. inci. hic dubitat, ſi iſte vēdat, Bar. in cōſ. incl. Pe. Io. Bal. in c. 1. §. ſi facta, ſi de feu. fuerit ꝯtrouer. Ang. l cōſ. 104. inci. ſup dicto facto & in cōſ. 155. inci. viſo dicto libello, ad fi. & Pau. de Ca. ī cōſ. 363. inci. viſis actis & actitatis inter dictas ptes, & inſtr̄is hincinde ꝑductis, in qbus locis tenet id qď tenet Bal. in d. rub. in 17. q. quaten⁹ loquū de traditione p rōſtitutionē precarij. & vide eundē Bal. in l. voluntas, C. de fideir. in ver. quæro nunqd dicať alienare, & ibi Alex. in apoſt. & vide eundē Bal. in l. traditionibus, in ver. p inueſtitu ā īe, & ibi Sal. & Moder. C. de pac. & vide eundē Bal. in l. 1. C. de do. in ver. ꝯo. p traditionē, & in c. 1. §. nulla, in ver. quæro, dř hic, p quos ſi. inueſti. & in l. ea lege, C. de cōd. ob cām, & in d. c. 1. §. ſi facta, & in c. 1. in ti. qd ſit inueſtitura, & p ſummiſtas i c. 1. de noua forma fidel. & in ti. de cōſue. recti feu. ubi p Iac. de Bel. & in c. 1. in ti. qd ſit inueſti. & p Pe. ď Anch. poſt Di. in rep. c. 1. de re. iur. lib. 6. Et quot modis fiat inueſtitura, & qd iporter; vide Bal. & Mod. C. de acq. poſ. in l. licet & in l. traditionib⁹, in prin. & in l. 1. ad fi. C. de re. ꝑmu. Et an inueſtitura trāſferat poſſeſſionē, vide Imo. C. de acq. poſ. in l. licet, & Bal. in c. 1. qd ſit inueſti. & But. in c. h. dat ī poſ. & ꝑp. Bal. & Ang. in l. ſi dā, ff. de rei uē. & in l. 1. C. de his decl. & eundē Bal. in ſi. feu. in 4. diuiſione, & in l. de qbus, ff. de leg. & per eundē Bal. in l. 1. in 4. q. ff. de re. diui. & in l. ab emptione, ff. de pac. & per Oldr. in conſi. 17. incip. ſuper eo, qd quæritur, quod con-

8 † huius. c. vbi vigore cōſuetudinis acquirebat poſſeſſionē ſine traditione; ꝙ tūc ſi eccl̄ia habuiſſet rē à ñ dño, potuiſſet agere publiciana, ſi decidiſſet à poſſeſſiōe iā 9 habita; & hęc dicta puto veriſſima. † In gl. fi. ꝑ clariori itellectu gl. op. ꝯ tex. i eo, qď in fi. innuit, ꝙ p iſtā ſolēnitatē transferebať poſſeſſio rei abſentis ſine apprehēſione corporali. Hoc. n. vř ꝯ l. licet, C. ď acq. poſ. & c. paſtoralis. ĩ. de priui. vbi patet, ꝙ c ſine apprehēſione corporali, nō transfert poſſeſſio. Nec ob. ſi diceres, ꝙ in eccl̄ia eſt ſpāle, ꝙ ex ſolo titu. trāſferť dñiū, ut in d. l. ſi. Quia ad trāſlatione dñii nō ſequitur poſſeſſionis trāſlatio, vt i d. c. paſtoralis, & in l. cū hæredes, ff. de acq. poſ. Vbi tex. not. dicit ꝙ licet hæres adeundo hæreditatē acquirat dñiū rerū hæreditariarū: poſſeſſionē tñ nō nāciſcit, niſi corporalis fiat apprehēſio. Sol. dic ordinādo gl. ꝙ licet reglr ꝑcedat oppoſitio; tñ qñq; transfertur poſſeſſio ſine apprehēſione corporali p certos act⁹ artificioſe itroductos iuris diſpōne; & de hoc gl. ponit multa exē-
10 pla notabilia. † Exēplū⁹ primū eſt in inue a ſtitura, b quæ fit de certo bñficio. Nā quis b inueſtitur qñq; per traditionē annulli; & transfertur poſſeſſio rei abſentis, & in hoc not. iſtā gl. Nā ꝯriū no. gl. in c. authoritate, de inſti. & in c. per tuas, de doua. & in c. ex ore, de his, quæ fi. à maio. par. cap. Gloſ. dubitauit in c. ſi quis deinceps 16. q. 7. Io. And. hunc articulū plenè examinat poſt Cōpo. in c. tranſmiſſam. ĩ. de elec. Et q̄ ſunt dicta quotidiana, & notabilia; diſtingue ſic poſt eos. Aut inueſtitura fit añ oēm iuris trāſlatione: ut puta dicit Eps, inueſtio te ď tali bñficio; & tūc inueſtitura hēt ſolùm vim collationis bñficii. Satis. n. operatur in trāſlatione iuris. Aut fit inueſtitura poſt electionē & hēt vim cōfirmationis, vt in d. c. ex ore, & qď ibi nota. Et quandoq; fit poſt tranſlationem iuris; & tunc aut in conſpectu beneficii, aut ĩ abſentia. Primo caſu trāſferť poſſeſſio per inueſtiturā, vt in l. quod meo, ff. de acqui. poſſeſ. Nam oſtendendo rem oculo, & tradēdo verbo per inueſtiturā, videtur tranſlata poſſeſſio. not. bene hūc caſum. Hoc tamen nō procederet, ſi nuntius à iudice vel ab epiſcopo hoc faceret, vt ſingulariter dicit Spe. in titulo de primo & ſecundo decreto, in §. iam de effectu, c in prin. Vbi dicit, ꝙ ſi nuntius miſſus à iudice, vt mittat aliquē in poſſeſſionem pluriū rerū; poſuit illū in poſſeſſionem vnius: alias verò voluit poſſeſſiones trāſferre oculo & verbo: puta dicēdo, pono te etiā in poſſeſſionē illarū rerū, ꝙ ꝑpter hoc nō eſt trāſlata illarū rerū poſſeſſio: qa eſt ꝯtra regulā iuris, de qua ſuprà. Nec obſtat, l. qđ meo; qa loquit qñ ille qui tradidit verbo, & oculo, erat in poſſeſſione: ſed nuntius nō eſt in poſſeſſione. & eſt dictū ſingulare & nō tradendū obliuioni. Ita ego vltra alios lunito illud di ctū Cōpo. & Io. Andr. Sed diceres tu, idē videť in collatore, nā collator non eſt in poſſeſſione bñficii; & tñ volunt do. ꝙ per inueſtiturā factā in conſpectu beneficii, transferať poſſeſſio. Ad quod ſaluādo illud dictū, reſpondeo, ꝙ collator reglr habet cuſtodiā bñficii vacantis; gl. eſt notabilis & ſingularis in cap. cum vos, de offi ordi. Itē intellige, ꝙ oculo & verbo trāſferatur poſſeſſio, qñ alius non eſt in poſſeſſione. Nā per illā traditionē fictā, nō poteſt priuari tertius poſſeſſione ſua; ita notabiliter voluit Cōpoſt. Et facit tex. in d. l. quod meo, in §. ſi vēditorē; niſi prius fuiſſet lata ſnia cōtra illū poſſeſſore, ſm eundē Cōpo. Aut inueſtitura fit in abſentia bñficii; & tūc nō transferť poſſeſſio, ꝑp regulā ſuperius dictā. Et tenet hoc Inn. allegans. l. ſi ex ſtipulatione, ff. de acq. poſſ. q bñ facit: ſed meli⁹ facit iudicio meo. l. ꝑdia, ff. eodē. Vbi plus ꝑbať, ꝙ ſi extra cōſpectū rei ego dico: Do tibi talē rē, & tra

filiū refert hic Card. & hic do. meus ſe in facto habuiſſe. q. de facto. pone ꝙ anteceſſor inueſtiuit aliquē p annulū de feudo. Poſteà inueſtiuit aliū de eodē feudo corporaliter; quæ inueſtitura ſit ꝑferenda.

Adde, an poſſeſſio acquiratur per inueſtiturā, Raph. Comē. conſi. 137. vbi dicit, ꝙ per aſſignationē ſtali in choro, & loci in cap. acquiritur poſſeſſio canonicatus, & etiā per annuli portæ eccleſiæ apprehēſionē, dummodo annulus ſit traditus ab habente poteſtatē. & vide per eundē pulchrè cōſi. 316. & inquantū ſuprà ſcriptus addens allé. Old. vide tu Roma. cōſilio 409. ZACHARIAS.

Adde, ꝙ ſi cōperiatur duæ inueſtituræ eodē die factæ, & nō apparet de prioritate alterius illarum; ꝙ preualet illa q eſt plenior; ita no. Feli. i c. paſtoralis, col. 5. verſ. da duobus autē teſtamentis, ibi: & ſcias, ꝙ quā do apparet, ſuprà de reſcriptis. ANT. FRANC.

Circa inueſtituram quid ſit, & quibus verbis fiat, & q̄ ſit eius forma, & quomō peti debeat: vide per Io. And. in addi. Spe. in rub. de iſtr. edi. ad fi. & vide q no. glo. & Bal. in c. 1. qd ſit inueſti. & in ca. 1. in §. ſin. per quos fiat inueſti. in vſi. feu. & vide no. p do. Anto. & doc. in c. authoritate, de inſtit. Et adde ꝙ inueſtitura facta p annulū de re vendita, vel donata, quæ ſit in abſentia, operať ſolum licentiam occupādi eam ꝑpria authoritate, vt ſing. vol. Inn. in c. 2. de conſue. & Bal. in l. 1. in ti. C. de re. ꝑmu. in 17. qſtio. & p Cyn. & Bal. in l. 1. C. de dona. & p Alexan. in l. 3. & in l. ſi ex ſtipulatione, ff. de acqoir. poſſ. & no. in c. per tuas, de dona. & p Io. And. in cap. cōmiſſa, de elect. & p Ang. in l. ſi vacantia, C. de bo. varan. lib. 10. in lect. & p Bal. in c. 1. in 2. col. quid ſit inueſti. & in d. rubr. de contrahen. emp. in 17. q̄ſtione. vbi dicit, ꝙ ſi inueſtitura fiat in loco, vbi poteſt fieri vera traditio, ꝙ illa trāſferť poſſeſſionē. Et adde, ꝙ quando reperiuntur duæ inueſtituræ de eadem re, ſi appareant eodem die factæ, illa debet præferri, quæ eſt plenior. pro quo etiā vide Bal. in c. 1. in 5. col. quid ſit inueſt. in vſi. feu.

c In §. iam de effectu, in prin. vide iſtū in c. cū aliquibus, lo pen. col. de re iudi. Tu dic, ꝙ opi. Spe. ſequitur Butri. in c. cum veniſſent, ad lo. verſi. vnum non admitto, de reſt ſpo. Bal. & Pau. de Caſt. in l. non eſt nouum, ff. de pig. acti. Ang. in repe. l. ſi quis. §. differentia, ff. de acqu. poſſ. Bar. & Ang. in l. cum vnus. §. ſi. ff. de bo. autho. iu. poſ. Bar. in l. 1. in prin. in pē. col. ver. quid ſi executor, ff. de acq. poſ. & ibi Ro. Alex. & Aret. & do. meum hic in 14. col. & But. & Imo. hic & Alex. conſi. 214. viſa facti narratione, in 1. col. & hanc partem tene. ad cōtraria motiua per iſtum in d. c. cum aliquibus, reſpōdet Alex. in d. l. 1. & d. Fel. in d. c. cum aliquibus, in ver. non obſtat, quem omnino vide.

Adde Alex. conſi. 73. 3. uol.

do, non

a SEB. SAPIA. Propria authoritate.Vide Alex. in d.l.prædia, circa fi.& d.Iaſ.in l.ſi ex ſtipula.ff.de acqui.poſ.vbi dicunt,ꝙ ex ſolo titulo cenſetur data licentia apprehendendi poſſeſsionem ꝓpria authoritate, quando poſſeſsio non erat apud tradentem.

b Clauium. Adde Bal.& Moder.in l.traditionibus,C. de pac. Adde Old. conſi. 209. in cauſa hoſpitalis.

ZACHARIAS. Adde eundē Old. conſi. 208. Bar. in l. clauibus, ff. de cōtrah.emp. & vē di.oīno ꝑ eundem Alex. & doc. i l. 2. in prin.ff.de acqui. poſſ. & in l. 3. in princ.& ibi Alex. eo.ti. Et an in ſpiritualibus, ꝑ Ant. de Butri.in c.fi.de cauſa poſ.& ꝓpri. Ampliat d.Inn.in c.2.de fid.inſtr. ꝙ etiā dominiū trāſferatur ꝑ clauium traditionē. Quod eſt verū ſi titulus ſit habilis: quia ſi ſecus, viderentur traditæ claues in dubio cauſā cuſtodiæ, nō dñij trāſferendi, vt no. doc. in l.cū pater. §.pater pluribus,ff. de leg.2. & ibi gl in ver.pluribus, Bar. & Di.in apoſt.no. Pet. de Ancha. in clem.1.§. ſanè, de hære.& Alex.in alle.l.clauibus.

ANT. FRAN. An per aſſignationē clauium acquirat poſſeſſio, vide etiā Inn.in c. 2.de fid.inſt. Et adde, ꝙ aſſignatio clauiū cameræ facta ꝑ hoſpitē hoſpitato in ſuo hoſpitio, dño terti, nō liberat hoſpitē à cuſtodia, vt ꝑ Bar. in d.l.fi. ꝑ eā gl.in §.itē ſi, in fi. ff.nau. cau.ſta. Et adde, ꝙ claues ſerarū debent ſtare apud ſeniorē, vt i l.cū pater. §.pater pluribus, & ibi ꝑ Bar.ff.de lega.2.et habet ꝑ Bal.& docto.in l.ꝓcurator, C. de eden. per l. fi.ff.de fi. inſt. vbi habetur, ꝙ inſtrumenta debent ſtare penes ſeniorem. De quo etiam vide Bal.in tractatu ſchiſma.in 13.col. Et adde ꝙ claues & ſeræ dicuntur eſſe pars domus;& propterea veniūt in legato,vel vēditione domus,Bar.in l.q̄ſitū,in prin.ff.de fund.inſtru.& in l.fundi,in prin. de act.emp.& ideò Bal.in l.2.C.de ve.ſig.dixit,ꝙ vēditor tenetur eas tradere emptori;de quo ēt ꝑ Alex.i l.claūibꝰ, de ꝯtrah.em.hic alle.

c Lex,ꝙ meo.De hoc caſu & alijs hic numeratis à doc.vid.Bal.i d.l. traditionibus.& adde Inno.in c.inter cætera, de ꝓbē.vbi dixit,ꝙ in ſpūalibus eſt ſpeciale,vt interueniente authoritate ſuperioris abſq; alia traditione,acquirat ius ꝑmutare volētibꝰ in rebus ꝑmutatis.ꝓ quo iſte ibi alle.c.ſi tibi abſenti,de ꝓb.li.6.& adde Bal.in l.ea lege,

C.de cōdi.ob cau.in 3.art.ibi:ego do tibi aliam cautelā meliorē,in 3.col.in c.c.oppōne,dicentē,ꝙ cū dñium poſsit corporaliter dari ꝑ contractū & vltimā voluntatē,ſimiliter poſſeſsio,vt eſt caſus no.C.de leg.in l.fi.vide Alex.in apoſti. ad Bal.in d.l.ea lege, & ibi Sali.& vide ēt Iac.de Are.in l.ꝓdia,ff.de acq.poſ.ꝙ ꝑ inſtrūm,in quo cōtinetur aliquē tradidiſſe, nō ꝓbat traditio, ſed illa verba important licentiā intrādi poſſeſsionē ꝓpria authoritate;de quo vid hic ꝑ Io.Cald.Pet.de An.Io.de Imol.& do.meū.i antepe. col.i ver.vlt.q̄rit. Ang.i l.qdā,ff. de rei ve. & ex gl. & dictis doc. habes, ꝑ quos actꝰ fictos transferat poſſeſſio ſine corporali apprehēſione. Ad de ſimilē gl.& meliorē in l.1. C. de acqui. poſſeſsio.

d Cōſtituti. Adde Bal.& Ang in l.ab emptio.ff. de pac. Bald.i c.1.§.ſi facta,i tit. ſi de feu. fue. contro. inter dñm & agnatū,&c. in rub.C.de cōtrahē.emp.i 17.q.Angel.in l.q tibi,C.de hæred. vel act.vē. Mode. i l.quæro, ff.de acq.poſ.Ang. inſt.de act.in ver. q̄ro qd ſi illi,& i ver.q̄ro ſi duob.i §.de ꝯſtituta.ꝑ eūdē Ang.inſt.de ac. §.actionū,ver.vēditio;i n.& Bar.in l. 3. C. de pi.& in l.ſicut.§.ſuperuacuū,ff.q̄bꝰmo.pi. vel hyp.ſol.& i l. 3.§. incerta,ff. de acq.poſſ. & in eo. ſi.inci. Petrꝰ Nic. d.Ant.in c.cū veniſſet,de reſt.ſpo. Inno.in c. ex lris, eo.ti.Bal.in l.1.C. de ſent.q̄ ſine cer. qnā. & in c 1.§. ſi qs,de feu.d.2.in vi cē.l.cōme. & in l. ex teſtamento. C. de fideic.& in d.l. ab emptione,& in rub.C.de cōtrah. emp.i 22.q.Ang. i l.ſtipulatio hoc modo cōcepta,ff. de verb.obl.Sal.in l.actione,ff pro ſo.& l.poſt perfecta,C.de ac.em. An.& Bal.in l.fi.C de acqu.poſ.& per do.meū in c.fi.de preca.Adde Alex.cōſi.81.3.li.& ibi,an titulus inīt nullus,& an ſimilr cōſtitutū.

e SEB. SAPIA. In illū.Vide d. Iaſ.in l.ab emptione,col.6.ff.de pac.vbi admonet notarios,ne dicant ꝙ conſtituit ſe poſsidere ꝑ. 6 illius ū,& ꝓcurario noīe allegat Ang.Aret.in §.actionū,col. 3.inſt.de actio.de quo dixit i l.creditores,circa ſcdam q.plenè Bar.C.de pig.

f Certæ.Illū tex.ad hoc Nic.de Nea.ibi magni fecit,& do.meꝰ,i repe. rub.de cā poſ.& ꝓpr.circa finē.& vide Bal.in l.1.C.de acq poſ & ſecit qđ ipſe voluit in l.ea lege,C.de cōdict.ob cām,poſt Pet. & Cyr.

g Penſio.Adde Alex.cōſi.134.li.Pau. de Caſt. conſi.304.in antiquis

do;nō transferē ꝑ hoc poſſeſsio:ſed videē
data poteſtas intrādi poſſeſsionē ꝓpria
authoritate,vt d.l.ꝓdia;& ita voluit Bar,
poſt alios ibi & in l.2.C.de acq̄rēda poſ-
ſeſsione.Idē dicit Azo, vt refert hic Inn.
in inueſtitura, vt ꝑ eā detur ptās ingre-
diendi poſſeſsionē ꝓpria authoritate;qđ
11 bñ no. †Nunqd aūt obtinēs titulū bñfi-
cii poſſit ſine inueſtitura ingredi poſſeſ-
a ſionē ꝓpria authoritate, a no.in d.c.trāſ
miſſam,& ibi dico; & hoc quo ad primū
12 exēplū.†Secūdū exēplū in traditione cla
b uiū,b vt in l.clauibus,ff.de cōtrah.emp.al
leg.i gl.Aduerte,debes.n.intelligere, qñ
claues tradunē apud ipſam ſtationē, ſeu
apud ipſam domū.nā tunc vř trāſlata poſ
ſeſsio corū,q̄ ſunt ſub clauibus; licet ali-
ter corporaliter nō apprehēdanē. Tertiū
exēplū in viſu;& loquiē glo.nimis gñali-
ter.ſed debes intelligere,vt ſ.dixi, qñ vi-
c ſu oſtēdiē,& verbo tradiē; & ita loquitur
13 lex,quod meo,c alleg.in gl.†Quartū exē
plū,ſi rem meā penes te depoſitā tibi ven
do.& idē dic, ſi alio titulo erat penes te,
vt inſti.de re.diui.in §.interdū.Et ex hoc
habes caſum & quaſi regulā,in quo ex ſo
lo titulo trāſferē dñium, etiā in priuatū,
qñ.ſ.poſſeſsio,vel detētio erat penes cō-
14 trahentē.†Quintū exēplū in titulo cōſti-
d tuti;d & iſte eſt caſus quotidianꝰ.Nā ſi qs
rē ſuā,quā vēdidit,vel donauit,vult poſ-
ſidere noie alterius,incōtineti trāſfertur
e poſſeſsio ciuilis in illū, e vt in l.qdā,ff.de
rei vē. Et ideò notarii quotidie apponūt
in inſtrumētis iſtā clam;& dicūt, ꝙ trāſ-
ferē vera poſſeſsio & dñium adeò, ꝙ ſi iſte
poſtmodū vēderet,vel donaret alteri, &
traderet ſibi poſſeſsionē; nihilominꝰ pri
mus eſt potior.Et ita voluit Io.An.in ad
di.Spe.i ti.de emp.& vēd.i §.i.ver.& hoc
ſcias.notāt aliq doc. i l.quoties,C.de rei
vē.& Bar.i l.ſi is, q ꝓ emptore,ff. de vſu-
f cap.& vi tex.no.in l.certæ f,ff. de ꝓcurato.
vbi ꝓbaē,ꝙ verè trāſferē poſſeſsio ꝑ ti-
tulū cōſtituti. Sextū exēplū;ſi qs cōducit
rē ſuā ab alio. Iſte tñ caſus pōt cōprehen
di ſub ꝓcedēti; qa cū ipſe poſsideat noīe
ꝓprio, cōducēdo ſciēter ab alio, vř velle
poſsidere noie illius.Secus dic, ſi ignorā
ter.Non.n.valet cōductio rei meæ igno-
rāter facta,vt i l.q rē ꝓpriā,C. locati.Vi
de plenè ꝑ Bar. in l.ſi rē aliquā,ff.de acq.
poſ. Adde aliud exēplū, cū qs trāſfert rē
in aliū,retēto ſibi vſufructu, vt in l.qſqs,
15 C.de dona.†Adde aliū cū recipiē pēſio g
g de cōſenſu poſſeſſoris,vt i c.cū veniſſet,ꝑ
al.& ibi pleniſsimè iſtū caſum diſtinguo.
Ad ꝓpoſitū ergo,cū multis caſibꝰ ſupra-
dictis artificio iuris trāſferaē poſſeſsio ſi
ne apprehēſione corpali; ita potuit ꝯſue
tudo,q̄ eſt altera lex, iducere trāſlationē
poſſeſsionis inducēdo iſtā ſolēnitatē,de
qua hic.Nec credas hoc ſpāle in eccleſia.
Nā idē eſſet ſi inter laicos hoc induceret
ꝯſuetudo;qđ ſentiūt hic doc.& clarius d.
Ant.hic tenet. Hoc ēt vñr cōcludere rō-
nes ſupius dictę;& ꝑ hoc habes clarē ma
teriā expeditā huius c.q̄ ſolet difficilis re
16 putari. †Ad ꝓdicta adde dictū Inn.in c.i
lris,de re.ſpo.Vbi notabiliter dicit,ꝙ ho d
die ex gñali cōſuetudine ꝑ inſtallationē
factā i certa ſede, videē acq̄ſita poſſeſsio
illiꝰ dignitatis,ſeu bñficii.Dicit tñ,ꝙ vbi
cōſuetudo nō ſeruaē ad vnguē, nihil trāſ
fertur: & ideo ſi inſtallaretur in alia ſede,
quā ſolita;non transfertur poſſeſsio,&c.
Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à non ſuo iudice lata, non valet, etiā quod conſuetudo ſit in contrarium.2.*
2 *Cōſuetudo attribuit iuriſdictionē non habēti.*
3 *Iudex pōt ferre ſententiā ad cōſiliū ſapientis.*
4 *In, iſta dictio capitur multipliciter.*
5 *Clericꝰ ſpōte litigās corā iudice nō ſuo, nil agit.*

CAP. III.

1 AD noſtram. †Nō valet ꝯſuetudo,
vt ſententia à nō ſuo iudice la
ta teneat.vel ſic. Nō valet con
ſuetudo, vt i cauſis eccleſiaſticis dictū po
puli ꝓ ſnia teneat. Cōis diuiſio. Secunda
ibi: *nos igitur* Caſus lralis. In diœceſi Pi-
ctauēſi talis erat cōſuetudo i cauſis ecclē
ſiaſticis,ꝙ cùm aliq cā tractaē,ibidē audi
tis allegationibꝰ vtriuſq; ꝑtis,ab his;q ꝑ
ſentes ſunt ſapiētibus & inſipiētibus,q̄rit
qđ iuris ſit ſup eā illa.& qđ illi dicūt,vel
aliq̄s eorū de cōſilio ꝓſentiū,2 ꝓ ſnia ſer-
naē. Peruenit hoc ad notitiā dñi Papæ.
ſcribit Papa Epo Pictauēſi,dicēs ꝙ talis
ꝯſuetudo canonicis obuiat iſtitutis:& nō
nullꝰ dēt eē momēti: qa ſnia à nō ſuo iu
dice lata, ſi tenet Vñ mādat eidē Epo,vt

ī cauſis ſubditorū ſuorū poſt,q̄ ſibi de me
ritis ipſarū cōſtiterit, ſniam proferat ſm
quod poſtulat ordo iuris, ꝑmiſſa cōſuetu
2 dine nō obſtante. Ber. †Not.1.ꝙ licet ex
cōſuetudine poſsit acquiri iuriſdictio, vt
in c.cū cōtingat,a de ſo.cōp.& 9.q.3.c.cō
queſtus:nō tñ valet ꝯſuetudo,vt ſnia à nō
ſuo iudice lata teneat. Eſt.n.irrationabile,
vt valeat ſnia lata à nō habēte iuriſdictio
nē. †Not.2.quod ſnia nō debet ferri ad
3 cōſiliū ſapientū & inſipientū.a ꝯrio ergo
facit iſta lra,vt ad cōſiliū ſapiētis b poſſit
ꝓprius iudex ferre ſniam; de quo plenè
dicem' in c.ſi ꝓ debilitate, de offi.dele.
4 & p Bar.in l.1.§.ſi plures,ff.de exer.†No.
3.ꝙ dictio,in,c qñq; ſtat priuatiuè,vt hic
in verbo, *inſipientibus*. quaſi nō ſapientib'.
qñq; ſtat augmētatiuè,vt in c.1.ĩ.de fide
in.iūcta gl.i l.Gall'.§.ille caſus idifficilis,
ff.de lib.&poſt. Qñq; nihil operat̄,vt no.
in c.nobis.ĩ.de iure pa. No.vlt.ꝙ cōſuetu
do inimica canonib' ꝑſumit̄ irrationabi
lis prima frōte. Et ad hoc tene mēti iſtū
tex.facit ad ea,q̄ dicā.ĩ.in c.fi. Op.cōtra
tex.in eo,ꝙ in fine Papa cōcedit faculta-
tē ipſi Epo liberè iudicandi. Nā ſi cōſue-
tudo erat irrationabilis, nō erat opus ali
qua cōceſſione:qa fruſtra ꝑcibus iplorat̄,
quod iure cōi ꝯceditur,l.1.C.de theſ.u-
ris,li.10.& in c.1.ſ̄.de reſcr. iūcta gl. Sol.
Io.An.exponit tex.ibi ꝯcedimus,i.à iure
ꝯceſſū eſſe oſtēdimus: q.d. ꝙ Papa nō cō
ceſsit de nouo, ſed declarat eā cōpetere
cōſuetudine nō obſtāte. Et fortè Papa fe
cit hoc ad cautelā iſtius Epi,vt ſic eſſet tu
tus apud populū. In gl.1.ibi: *nec iſtud eſt
incānenſes*. No.bñ gl.ꝙ qñq; eſt vtile in fa
cto dubio exquirere cōſiliū à pluribus tā
lratis,q̄ illiteratis,tàm ſapientibus,q̄ in-
ſipientibus. Nam qñq; parū ſapientes ha
bent in certa re eleuatū intellectū & in-
geniū, & acutius ſciunt diſcutere & deci-
dere vnū caſum,q̄ oēs ſapientes,ſicut nar
d rat hic Io.And.de fatuo Pariſien.d q de-
cidit qōnem miro modo inter taberna-
riū & quendā pauperē:à quo tabernarius
volebat extorquere pecuniā, q comede-
rat panē ad odorē aſſati. Nā ſoluit illi ex
ſono vnius denarii Turonēſis. quā qōnē
nō potuiſſet Cato melius decidere ad ſa
tisfaciendū animis imprudētiū:ſed ſolue
5 hoc ꝯriū,ꝑut habet̄ i gl.ſeq. †In gl.fi.ibi:
niſi in cauſa reconuentionis. Aduerte,qa gl.
nō cōgruè excipit iſtū caſum, & ſequētē:
e qa p reconuentionē e & ꝓrogationē iu-
riſdictionis efficit̄ ille iudex; & ſic nō re-
perit̄ ſnia lata à non ſuo iudice. Sed pōt
excipere caſum ſm Hoſt.contentū in c.ſi
diligenti,de foro cōpe.& 11.q.1.c.inoli-
ta,& c.placuit.vbi ſnia lata à iudice ſecu-
lari cōtra clericū ſponte ibi litigantē,nō
pōt haberi rata à iudice eccleſiaſtico in
odium ipſius clerici;& dic,vt ibi. Abb.

a In c.cum cōtingat. vide ibi dicta & quod le.& no.ī l.1.C.de emāc. li. & in l.fi.& ibi gl. in verb.cōſuetudine.&.& in l. viros, C.de diuer. off.li.12.& ibi per Bart. cum alijs cōcor.

b Ad conſilium ſapientis. Limita,vt per Bart. in l. ille aut ille.§. cum in verbis,ff.de leg.3. & per no. in l.ancillæ,C. de fur.& in l.1.C. de rela.

c Dictio,in. Adde Bal. per illū text. in l.ſi pater.2.oo. C.de vſofru.ꝙ dictio,in,poſita ſup tempore, ponitur pro vſque. vnde idē eſt dicere i tēpus, quod vſq; ad tempus.

Adde to pleniſsimè Ro.conſ.276. ANT. FRAN.

De dictione, in, dicas ꝙ habet varios ſignificatus. nam aliquādo ponitur ꝓ valde, vt in l.Gallus, in §. ille caſus indifficilis,ff.de li. & poſthu. Aliquādo denotat modū,vt in l. quibus diebus, in §.Termilius,ff. de cond.& demō. & ibi per Bart. & habetur in l.1. in §.in flumine,ff.de flum. & in l.1. in §.hoc interdictū, ff. de cloa. & in l. 1.in §. meritò, C. de ſuſti.codi.confir. & per Bar. in conſi. ſuo inci. in Chriſti noīe amē. inſultus.&p Hon io l.1.§.hæc verba,de his, qui deie. vel effu. & per Spe.i tit.de diſpu. & alle.in §.4.uer. vel in. & per Old. in conſi.49.& per Alex.in cōſil.1.in 4.parte cōſiliorū. Et adde, ꝙ denotat aliquid nō eſſe principale, vt cū dicitur, talis dignitas eſt in tali eccleſia, ita dom. Car.in cle.1. in §.1.in 9.q.de æta.& quali.vbi notabiliter dicit,ꝙ ſi n.ā datur alicui prouideri in tali eccleſia, nō intelligitur ꝙ poſsit ſibi ꝓuideri de illa

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo non valet, vt clericus exerceat actus epiſcopales 2.*
2 *Præſcriptio etiā vetuſtiſſima,non præiudicat, quando præſcribens non eſt capax illarū rerum quas vult præſcribere.*
Conſuetudo non facit quem capacem.
Laicus nunquā pōt ꝑſcribere actū ſpiritualē.
Poſſeſsio tāti tpis,cuius nō extat memoria, habet vim tituli, qñ datur capacitas in exercēte.
Præſcriptio rerum, quæ ſunt dignitatis, vel iuriſdictionis epalis,valet facta à clerico.
3 *Ordines reſeruati Epiſcopis.*
4 *Sacramenta eccleſiæ aliqua ſunt neceſſitatis, & aliqua voluntatis.*
Chriſma quid ſignificet:& quare fit in fronte?
6 *Perfectio actus reſeruatur ſuperioribus.*
7 *Sacramenta reſeruata ſolis Pontificibus non delegantur; niſi a Papa; niſi delegentur alijs Pontificibus, ideſt Epiſcopis.*
Delegatio eorum, quæ ſunt iuriſdictionis epiſcopalis, poteſt fieri ab Epiſcopo; ſecus eorum, quæ ſunt ordinis.
8 *Laicus de mādato papæ an poſſit dare chriſma*
9 *Papa poteſt delegare collationem ordinum;licet confectionem Euchariſtiæ non.*
Abbas an poſſit conferre minores ordines.
12 *Delegatus poſt prohibitionem ſibi factam nil poteſt agere.*
13 *Papa verum poſſit prohibere Epiſcopis, ne cōferant ſacramenta?*
Papæ non obediendum, ſi attentat contra vniuerſalem ſtatum eccleſiæ.
14 *Laici an & quæ ſacramenta poſſunt miniſtrare tempore neceſsitatis?*
15 *Clericus hæreticus, vel excommunicatus an poſſit fidelibus adminiſtrare ſacramenta.*
16 *Cum excommunicatis licitè participatur propter neceſſitatem.*

CAP. IIII.

1 QVanto. †Non valet cōſue
tudo permittens
presbyteris,vt chriſment. Vel
generalius ſic. Cōſuetudo nō
poteſt operari, vt clericus nō Epiſcopus
poſsit exercere ea,quæ ſunt reſeruata or-
dini epiſcopali;& eſt caſus notabilis. Et
ſunt duæ partes. In prima præſumptuoſa
cōſuetudo. In ſecunda ipſius reprobatio,
ibi: *diſcretioni*. Caſus literalis. Quidam
ſacerdotes apud Conſtantinopolim cōfe
rebāt ſacramentū cōfirmationis chriſmā
do in fronte baptizatos. quod ſacramen
tū tpe Apoſtolorū ſoli Epiſcopi cōferre
debēt,per manus impoſitionem. ſed ipſi
ad ſuā excuſationem ſolam cōſuetudinē
allegabāt. Papa mādat vicario ſuo,vt oi-
bus presbyteris diſtrictè ꝓhibeat, ne de-
cætero talia ſacra conferre præſumant:qa
licet non ſint à fidelibus contēnenda, tñ
tutius eſt omittere ſine ꝑiculo ex neceſ-
ſitate,q̄ legē non habet, q̄ illa recipe ab
his,q ea cōferre nō poſſunt: qa vmbra q̄-
dā ſolummodò oſtēdit̄ in opere; veritas
2 autē in effectu non ſubeſt. Ber. †No.1.vnā
regulam menti tenendam,ꝙ ea,quæ ſunt
ordinis epiſcopalis, non poſſunt acquiri
per inferiorem ex conſuetudine, quantū
cunque

eccleſia, ſed de aliis beneficiis cōtentis in eccleſia; de quo in c. cum olim, de præben. Quandoq; etiam ponitur pro ante: pro quo vide gl. 10 cle. cauſam, in ver. in domo, de elect.

d De fatuo Pariſiē. Adde dom. meum Barb.in conſi.57. incip.cle. &c. capio primam dubitationem,in 1.vo. & in cōſi.57.loci. illud in mediū, in 1.col. in fi.2. vol. ZACHARIAS.

Adde eundē Barba. in l. is cui bonis, co.2.ver. & ſi diceret in furioſo,ff.de verb. obl. facit quod voluit Bal.Ang.& ſequa. in l. furioſum, C. qui teſta.fac.poſ. & Cal. in c.fin. de renun. & de alio fatuo Romano,q diſputauit contra Græcū ſapienter, meminit diffuſè glo.in l.2. in ver. conſtitui,ff.de origi.iu.

e Per reconuentionem. Vide plenè per iſtum in c. at ſi clerici.ĩ.de iud. in 1.col. in ver.re ſtat ergo examinare, & in 9. col. in verſi. quæro expediēdo ſecundū, ibi, aduerte, iſte paſſus. & per do. in c.1. de mutuis peti. & 3. q.8. cuius in agendo, & in aut.& cōſequēter,C. de interlo. om.iud.cum alijs concor.

a Io.An.in c.2. Adde iſtū in c.Apoſtolica,circa fi.in ver.no.tñ bñ, de his.q̃ fi.à p̄la.& in c.cãni q̃,in 1.no. & ibi latè p Moder. de p̄ſcri. & in c.ad aures,e.ti.& in c.nnuit,in 11.col de ind. But.in c.p̄uenit, in 6.col.de ciſi. Bal.in l.oẽs,in fi.C.de p̄ſcri. 30.an.Do.in c.catholica. 11.diſ.& i d.c.2.in 6.co.Ab.& Ana.in c.de hoc,de ſimo.Car.cõſ. 58. propoſita.q. Arc. Spalatẽ.conſ. 27. Mutius quidam. & facit gl.de hoc nõ vſitata in c.nobis,in ver.iuriſdictiõe,in fi. de iure pa.& in c. quod ſicut,in ver.impedlri,& ibi iſtū de elec.& Car. conſil. 89.capitulum Ciultatẽle. Et limita prędicta,vt per moder.in d.c. cam ſam q̃.& add̃ Bal. in l.1.C. de máci. & pondera,qđ voluit idẽ Bal.i rub. C. de preci. Imp. offe.& domi.meū hic.

Adde Cal.conſ. 2. de præſcrip.

SEB. SAPIA.

b Actum ſpirituale. facit quod nn. Abbas,in c. accedẽtibus.j.de exce. Prę a. vbi vult,q̃ valeat cõſuetudo, q̃ p̄lati poſſunt cõcedere indulgẽtias: qa talia ſūt iuris: ſecus non poſſunt ex ꝯſue. cõcedere ea,quæ ſunt ordinis.Contrariū tñ, q̃ non pñt concedere indulgẽtias, tenuit Cal. in repe.c.poſtulaſti,alias incipit, nro. j.d pœn.& remiſ.

c Poſſunt præſcribi.Adde Archi. & Io.And. in c.cum Epiſcopus, de off.or.li.6.& quod leg.& no.l c.dilectus,eo.ti.in anti. & 16.q.3.c.quicūq;.& Lap.alle.92. & faciat gl.in capit.dilectus. j. de appel.

Adde Bald. conſi. 93.v.li.Rom. conſil. 371.in fi Cald. vbi.ſ.

d Ordinem epiſcopalẽ. Vide Do. & alios dn. poſt gl. in ver.Epiſcopos, in proœ.6.& glo. in c.omni,l ver. a capite. 32. diſt. & Hoſt.in c.cum cõtingat,de ęta.& quali.facit.c.1.de teſt.& per Summiſtas i ti.de ord. ab Epo.& ſunt.9.ad ſimilitudinem ſuperioris Hierachiæ: quia ſunt 9.chori angelorum.Theologi contra, ut p Richar.4. ſente. 24.diſt. & Ioã.de Lig. in.d.c.cum contingat.& ibi Car.& Gul.de mõte Lau. in clem.in pleriſq;,de elec.& ibi But.& Imo.& Do.in ca. clerus.21. diſtin.& d.o.meum hic in 4.diſtin.

Addę do.Prapoſitum in c.1.21.diſtin.& c. perlectis.25.cal.

cunq; vetuſtiſsima.Rõ eſt: qa ꝯſuetudo ñ facit quẽ capacẽ.Hinc dicit Io.An.in c.2. ^a^ de p̄b.li.6. q̃ quãtūcūq; lõgo t̄pe laicus exercuerit actū ſpirituale,^b^ nunq̃ tñ illū põt p̄ſcribere.Nã poſſeſſio t̄pis,cuius initii nõ eſt memoria, habet vim tituli, qñ daƭ capacitas in exercẽte;aliàs nõ,qđ verbũ tenebis mẽti.Et ſic limita & reſtringe capitulū primū,de p̄ſcrip. li.6. & in l.hoc iure.§.ductus aquæ, ff. de aqua quoti. & æſtiua. Secus dicit in cõpetẽtib. Ep̄o rõe iuriſdictiõis, vel dignitatis Epiſcopalis. Nã illa pñt p̄ſcribi ^c^ p inferiorẽ clericū, vt i c.auditis,& c.cū olim de p̄ſcrip.Dixi i c.accedẽtib.de exceſ.Præla. & plenè in c. cū cõtingat,de fo.cõp. Et ex his potes ſumere ſcđam regulã. Itẽ no. q̃ ritus Apoſtolorū circa ſacramẽta habẽt impedire characteris impreſsionẽ. Nã immediatè poſt mortẽ Chriſti oẽs p̄sbyteri in cõmuni regebãt eccleſiã: non ſic erãt inter eos Epiſcopi: ſed idem presbyter, quod epiſcopus,& pariter cõferebãt oĩa ſacramenta,vt in c.olim.95.diſt.& in c.legim⁹,93. diſt. Sed poſtmodū ad ſchiſmata ſedãda fecerũt,ſeu ordinauerũt Apoſtoli, vt crearenƭ Ep̄i, & certa ſacramẽta eis reſeruarũt,illa interdicẽdo ſimplicib p̄sbyteris. Et vides hic,q̃ talis ordinatio hẽt impedire & impreſsionẽ characteris: qa ſi preſbiteri illa de facto cõferũt,nihil cõferũt; q̃ ĩ facit ad j.dicẽda.Et ex his & ex tex.di ſ.gẽter no.,p opi.Canoniſtarū ꝯ opinionẽ Theologorū, q̃ eſt dare ordinẽ Epiſcopalẽ ^d^ ſic,q̃ nouẽ ſint ordines. De quo vide gl.in p̄œ.6.in verbo,Ep̄us.& ſi vis tenere opinionẽ Theologorū, vt nõ ſit ordo;dic,q̃ hoc operaƭ ordo p̄sbyteratus iūctus cū dignitate epiſcopali, & intercedẽ-

3 te ordinatiõe eccleſiæ.† Itẽ not. q̃ q̃dam ſunt ſacramẽta reſeruata ſolis Ep̄is, q̃ inferiorib.nõ licet attingere,vt chriſmare: ordines ſacros cõferre:virgines bñdicere: eccleſias cõſecrare;& ſimilia;vide ſup his

4 tex.in c.q̃uis.68.di.† No. q̃ ſacramẽtum cõfirmatiõis, ^e^ nõ eſt ſacramẽtū neceſſitatis. vñ põt qs ſaluari;licet ñ ſit chriſmat⁹,dũmõ illud ſacr̃m nõ ex cõtẽptu dimiſerit. Nã ex ſeptẽ ſacramẽtis eccleſiæ, q̃dã ſunt neceſſitatis;q̃dã volũtatis;de qb. vide p gl.in c.veniẽs,de trãſa. Quæro ,p declaratiõe hui⁹ ſacramẽti ꝯfirmatiõis,quare hoc ſacr̃m fuit inſtitutū,cū nõ ſit neceſſitatis? Sol.dic.vt habes tex. no. de cõſec. diſt.5.& in c.1.& 2.Nã baptiſm⁹ neceſſarius eſt moriẽtibus; quia ſine eo etiã infans unius diei ſaluari nõ põt,de cõſecr. diſt.4.in c.firmiſsimè,& i.c.regenerante. Sacr̃m uerò cõfirmationis,eſt neceſſariū uicturis.Nã cum homo militet quotidiè inter hoſtes inuiſibiles,p illud ſacr̃m cõfirmationis cõfirmaƭ & roboraƭ miles,& efficiƭ fortis ꝯ agones & inſidias Diaboli. Vñ fortior eſt ad reſidẽdū inſidiis diabolicis,q eſt cõfirmatus,q̃ baptizat⁹ dũtaxat, ut in d.c.Cõferƭ.n.ſpiritusſanct⁹,quẽ Apoſtoli olim cõferebant ex ſola manus ĩpoſitione. Et qa hodiè Prælati non ſunt ita beati,queadmodū Apoſtoli;fuit iſtitutū, ut ip̄i cõferrẽt hoc ſacr̃m cū collatio-

5 ne chriſmatis.† Et qd ſignificat chriſma, & quare chriſmatio ſit i frõte;dic, ut no. in c.unico,de ſacra unc. Scđò principaliter q̃riƭ nunqd cõferaƭ character in iſto ſacr̃o? Collectarius hic poſt bea.Tho.tenet q̃ ſic;aliter tñ,q̃ in baptiſmate. Nã p baptiſmū qs participat ſp̄ualia, & diſponiƭ aĩa ad facilius ſuſcipiendū gr̃am Dei, ut dixi poſt Inn.ſup rubr. de baptiſ. Sed ĩ iſto ſacr̃o cõfirmationis efficiƭ fortior, & infundiƭ gr̃a ꝯ inſidias Diaboli, ut ſu-

6 prà dixi.† Tertiò q̃ritur quare hoc ſacr̃m reſeruetur Ep̄is duntaxat, cū baptiſmus, qui eſt ianua oĩum ſacr̃orum, ut in c.fin. de p̄sbytero non baptizato; permittatur ſimplicibus ſacerdotibus? Solu.perfectio actus cõiter reſeruãtur ſuperior.iudes.n. q̃ electio pertinet ad canonicos,& cõfirmatio ad ſuperiores,in c.nihil,de elec.Ideò cū iſtud ſacr̃m ſit confirmatio baptiſmatis, & ſic p̄ficiƭ ipſe baptiſmus; dignū fuit reſeruare ipſius ſuperioribus ĩ ſignū

7 p̄eminentiæ.† In gl.prima in fi. hæc glo. quo ad effectū p̄t reduci ad duas q̃ões. Prima,nunquid iſta ſacr̃a reſeruata ſolis põtificibus poſsint delegari inferiorib⁹, & per quẽ? Scđa q̃õ, præſuppoſita ualiditate delegationis,ſi delegans poſteà ,p̄hibet, nũquid imprimaƭ character ex ſacr̃o exhibito ꝯ interdictū delegantis? Ad primã q̃õnem ampliando uerba gl. eſt concludendum,q̃ per inferiorem Prælatum à Papa,non p̄t fieri iſta delegatio nõ põtificibus:quia non poſſunt iſti diſponere ꝯ ſtatutū & ordinem eccleſiæ. Hoc probatur in c.aqua,de conſecr. eccleſi.uel alta. uide gl.in c.peruenit.95. diſt. quæ ponit ibi notabilẽ regulam; q̃ nihil habet Epiſcopus,quod ſit iuriſdictionis: quod non ſit delegabile per eum:ſecus in cõpetentibus rõne ordinis epiſcopalis,ut dicit hic gl.in fi.& bene. Reſpectu Papę reperiunƭ

ZACHARIAS.Adde in quãtū dicit ep̄atū eſſe ordinem,dic q̃ eſt uerū largo mõ,ut per Car.Alex.andrin.in cle. 3.in opp.7.de æta.& quali. ubi dicit,q̃ largo mõ Subdiaconatus,Diaconatus,Presbyteratus,& Ep̄atus,ſunt ordines ſacri;ſtrictè uerò à Subdiaconatu ſuprà.Qui aũt dicantur ſacri ordines,uide Inn.in c.1.de ſchiſma.& in c.prout,de do.& cõt. Do. 32. diſt.c.erubeſcant, & præalle. Car.in clemen.1.2 3. q.de conſan.& aff.

ANT. FRAN. Circa hoc, quot ſint ordines eccleſiaſtici & clericales, & de hac differentia inter Theologos, qui dicunt tantū eſſe.7.& Canoniſtas, qui dicũt eſſe.9.uide Io. An.in ſalutationa lib.6.in glo.ſuper uer. Ep̄s. & uide q̃ habentur per do. in cap.quoties,de pur.cano. Et quid ſit ordo ſacer, uide Inno. in c.1.de ſchiſma. & per magiſtrum Sen. diſt. 24.ubi ẽt per bea. Tho. Et quib⁹ modis quis compellatur ad ſuſceptionẽ ſacri ordinis, uide tex.in c.quæris,& ibi plenè nota. de æta.& qual. & in c. ſi qui clerici,& ſũ. 74. diſt.& uide gl.in c. licet canon,de ele.li.6. Et quæ habẽtur in c.cū ex eo eo.ti.& li. Et adde,q̃ licet olim Subdiaconatus non eſſet ordo ſacer, tamẽ hodiè ſic,ut i c. à multis, de æta.& qua.& in c.miramur,de ſer. nõ or.& in c.1.de cle.cõiu. Et an ualeat collatio ordinum, ſi omittatur celebratio miſſæ; cõmunis opi. eſt, q̃ ſic,ut in c. q̃ ſicut,in §. ſuper eo, & ibi gl. de ele.& no.in c.1. 75.diſt. & in c. literas, de tempo.or. & uide d.Car. in cle.generaliter, in penult. q.de æta. & quali. Et utrū omnes ordines poſsint uno die conferri,dic, q̃ omnes minores ſic,ut eſt glo.in c. 3.de tempo. or. & habetur per gloſſam in c.2.de eo,qui furti.or.ſuſce.& in.c.ordinationes.75.diſt.imò omnes minores ordines & ſubdiaconatus non poſſunt eadem die cõferri,ut per gl.in.c. 3.77. diſt.& habetur in.c. 2. de eo,qui furti. or. ſuſce.Et an prima tonſura ſit ordo,uide gl.in c.1.77. diſt.& Arch.in c.non oportet.43. diſtin.& uide omnino bea. Tho.in 3. ſen.diſt. 24.

e Sacramentum confirmationis.uide docto. in c.ueniens,hic allegato.& 1.q.1.c remiſsionem,§.ſed notandum.

tres opiniones. Prima, ꝙ Papa collationem horũ ſacrorum pt delegare presbytero duntaxat. Secunda opi. quod etiam ſimplici clerico, dummodò habeat illud ſacrm, quod alii conferre uult; & in hac
8 opi. uř reſidere gl. † Tertia opi. ꝙ ēt laico poteſt hoc Papa demandare, dunmodò laicus receperit illud ſacrm. Et hanc opi. refert hic Gul. & Inn. apertè tñ non approbando. Glo. in c. manus, de conſec. diſt. 5. uř illam approbare in eo, quod po
b nit regulam dicens, ꝙ ex delegatione Papæ quilibet pt conferre ſacrm, qđ ipſe receperit. Communior tñ opi. uř, ut lai-
a co hoc demādare non poſſit; a & uř opi. iuſtior, maximè quia ex hoc denigraret
c ſtatus eccleſiæ, ꝙ Papa facere non pôt. 1.
9 q. 7. in c. & ſi illa. † Sed dubium eſt quid in collatione ordinum? gl. in d. c. manus, uř uelle, ꝙ idem dicendũ ſit, quod ſuprà. Sed collectarius hic poſt bea. Tho. dicit ꝙ collationē minorum ordinum poſſet
d Papa delegare ſimplici ſacerdoti; ſecᵘ in collatione ſacrorũ: quia ſacri ordines habent actus & exercitiũ in cōfectione Euchariſtiæ. Nã, ut dicit gl. notabilis in d. c. puenit, non pt Papa cōmittere nō pſbytero, ut ɔficiat corpus Chri: qa Chriſtᵘ hoc cōmiſit ſolis pſbyteris, ut ibi. Ita uř dicendum in propoſito: ut ſicut in confectione Euchariſtiæ nō diſponit ɔ̃ inſtitutionem Chri; ita nec in ordinatione miniſtrorũ ipſius ſacramēti. Ego potius putarē ut ſacerdoti hoc poſſit delegare indiſtinctè; quia licet de ſacro Euchariſtiæ ſit diſpoſitũ inſtitutione dominica, q habeat illud adminiſtrare; hoc tñ non eſt diſpoſitũ in collatione ordinũ. Nã oli pſbyteri in cō

muni regebāt eccleſiā, & ordinabāt ſacerdotes. Vñ quēadmodũ olim poterāt, ita vř, ꝙ poſſit Papa hoc concedere ſacerdoti, maximè delegādo, cum nihil exerceat delegatᵘ noīe ꝓprio, vt in c. ſanè, de offi. de leg. l. 1. ff. de of. eiᵉ, cui mā. eſt iuriſdi. Quinimò dico, ꝙ minorũ ordinũ collationē poſſet pp̃ ſacerdotib. ꝓprio iure cōcedere. Nã ſacerdos pôt hodie ɔ̃ferre primā tonſurā, dũmō habeat ſubiectum, vt
b not. Hoſt. in c. cũ cōtingat, ᵇ de æta. & q̃l. Et Abbatib. cōceſſum eſt, vt poſſint cōferre minores ordines, vt leg. & no. i c. Abbates, de priui. li. 6. & i c. 1. de ſup. negl. Prælа. 69. diſt. in c. 1. Quidā tñ voluerũt dice
e re, ꝙ hoc faciũt Abbates e vigore benedictiōis, quā recipiunt: quæ partim videtur ſimplex, partim ordinaria. i. in parte accedit ad cōſecrationē Epiſcopi, vt quaſi videaī cōferri quidā ordo. Plus tñ mihi placet, vt hoc habeāt ex priuilegio, qđ alibi
d dico latius in tit. de æta. & qual. d & hoc
10 quo ad primā quæſtionē. † Quo ad ſecundā, aut ꝓhibitio fit habēti collationē ex delegatiōe; & gl. dicit, & bñ ꝙ poſt ꝓhibitionem * nihil cōfert, & idem tenet gl. in d. c. manus. * & eſt cōis opin. Probaī rōe: qa ſublata ptāte delegata, nulla poteſtas remanet i ipſo delegato, vt i l. iudiciũ ſoluit, ff. de iudi. & in c. ſup q̃ſtionũ, de offic.
11 dele. † Sed dubiũ eſt qđ ſi ꝓhibitio fieret Epo per Roman. pontificē, nũqd ɔ̃ferret ſacrm poſt ꝓhibitionē? Inn. refert hic tenere quoſdā, ꝙ nō: qa licet pp̃ non poſſit tollere ſacrm baptiſmi vř alia neceſſaria:
e ᵉ pt tñ circa illa diſponere, vel dando formā, vel diſponēdo de pſonis, a qb. & qb. ſint cōferēda, vt no. in c. 1. de baptiſmo.

a ·Non poſſit. faciat quod no. in c. propoſuit, de conceſ. præb. in c. 2. de iudi. & doct. omnes hic, & maximè per Imol. & quod not. in c. hã quidem. 96. d. 10 c. Mēnam. 2. q. 5. & in c. præter hoc. 32. diſt. & Bal. in l. rei ſcripta, C. de preci. Imp. offe. & in c. aqua, de conſec. et c. uel al. & bea. Tho. 10 4. ſen. di. 6. q. 3. ar. 5. & per But. in c. cum ad monaſteriũ, de ſta. mo. & qđ uoluit gl. in c. ubi periculum, de ele. lib. 6. & planè fuit dictum in ca. q̃ in eccleſiarũ, ſ. de cō ſti. & no. in c. ſunt quid. in 25. q. 1.

b ·In c. cum cōtingat. uide ibi plenè per doctores. SEB. SAPIA.

c ·Faciũt Abbates. Vide Card. in cle. 2. §. ſtatuimus. q. 9. de ſta. mona. ubi dicitur, ꝙ Abbates nō poſſunt cōſecrare ueſtes, calices, cruces, & ueſtimẽta eccleſiæ, niſi ex priuilegio, uel ex conſuetudine. Dicit etiā Gemi. in c. ut Apoſtolicæ, de priui. l. 10 6. ꝙ non poſſunt cōſecrare uirgines.

d In tit. de ætat. & quali. ſupple. in d. c. cum contingat. ZACHARIAS.

e Vel alia neceſſaria. dic, ꝙ nec etiā circa illorũ eſſentiā diſpēſare pôt. & non poteſt Papa diſpēſare, ut qs ſine baptiſmo aut cōfeſſione ſaluet; ita dicit no. Fel. in c. 1. col. 14. uer. ſeptima & ultima declaratio, ſ. de conſti. poteſt tamen diſpenſare, ꝙ differat ad tempᵘ, ut ibi per eum, ubi ille multa allegat.

ANT. FRAN. Ad iſtā mam de baptiſmo. Dicas, ꝙ baptiſmus eſt de neceſſitate ſalutis, adeò, qđ tā adulti, q̃ paruuli ſine baptiſmo moriētes dānanī, c. firmiſſimè, de cōſe. diſ. 4. Et ideò dř baptiſmus eē ianua oīum ſacrorũ: qa ante baptiſmũ nulla ſacra pñt recipi, c. cupientes, de pſby. nō ba. c. 2. de cogna. ſpũ. in 6. c. cũ Pau. 1. q. 1. & c. pter. §. uerũ. 35. di. & hř per gl. in c. quicũq. 77. di. Et ideo dicimus ꝙ oīs hō, q̃tumcũq; ēt ſanctificatus in utero, tenet ad baptiſmũ, eſt bo. tex. in c. q ſqs, de cōſe. di. 4. & hř per bea. Tho. in 4. di. 6. & in 4. di. 4. Idē ſanctᵘ doc. dicit, ꝙ baptiſmus debet pueris cōferri quanto citius pt; adultis āt non debet ſtatim cōferri, ꝓpter multas cauſas, quas ponit idē ſanctus doctor in 3. parte ſum. q. 68. arti. 4. Iudæi tñ baptizādi debēt per 60. dies abſtinere, & pœnitentiā agere, c. ne quod abſit, de conſe. diſt. 4. Et an effectus baptiſmi ſit æqualis in omnibus, uide gl. in ſum. de conſe. diſt. 4. & ibi per Archi. & uide ſanctum Tho. in 4. diſt. 4. & 5. Et an baptiſmus Io. fuerit à Deo, uide ſanctũ Tho. in 3. parte ſum. q. 38. ar. 2. Et quæ ſit forma baptiſmi, quam ſeruat eccleſia, & an illa ſit de ſubſtantia, & ſit exactè ſeruanda, gl. in c. 1. de bapt. uř tenere, ꝙ non, per ea, quæ habent in c. à quodam, & in c. multi, de conſec. diſt. 4. Tamē in contrarium uř eſſe opi. Theolo. ꝙ illa ſit exactiſſimè ſeruanda adeò, ꝙ ſi diceretur: baptizo te in nomine Chriſti, uel in nomine trinitatis; nō eſſet quis baptizatus, ut per bea. Tho. in 4. diſt. 3. arti. 2. & ideò dicebat Inn. in c. 1. de bap. poſt gl. ꝙ cum forma baptiſmi ſit, ut quis baptizetur in nomine patris & filij & ſpiritusſancti: ꝙ ſi omitteret illa copula, &, uitiaretur baptiſmus. & adeo eſt ſeruāda forma, ꝙ nec in latino, nec i uulgari licet puertere ordinē uerborũ, neq; aliquid addere, uel ſubtrahere, ut p Ion. & Hoſt. in c. 2. de bap. p Hoſt. in ſum. ma de baptiſ. in §. quæ ſit eius forma, in uerſicu. quid ſi aliquid, & ver. quid ſi ordo. & vide ēt beatum Thomā in vlti. parte ſummæ, q. 66. arti. 5. & ad materiam vide gloſſam de cōſecra. diſt. 4. c. ſi nō pontificali. Et quæ ſit pœna paruuli decedētis ſine baptiſmo, ilic, ꝙ eſt pœna perpetuæ carentiæ viſionis Dei. quod theologi alijs verbis dicũt, ꝙ habeāt pœnā dāni, & non ſenſus: q a ipſi aliter nō cruciatur, niſi quia caret viſiōe diuina; de quo habetur in c. firmiſſimè, & in ca. regnante, & in c. nulla, de conſec. diſt. 4. & vide no. gl. in ca. maiores in §. ſed adhuc, in ver. caritia, de bapti. Et adde, ꝙ baptiſmus debet exhiberi in eccleſia, & nō ip riuatis domibus, aut alijs locis, niſi in caſu neceſſitatis: q a tūc pôt baptizari q e in domo priuata. Et ideò mulier ēt in articulo mortis, pōt infantem baptizare, vt in c. mulier, de conſecra. diſt. 4. Filij ēt regum & principum pñt in priuatis domib. baptizari, vt i clem. 1. de bapti. Et adde, ꝙ baptiſmus tam adultis, q̃ paruulis remittit culpā, & infundit gratiā, vt in cle. 1. de ſum. trini. & fide catho. Et adde, ꝙ baptiſmus plᵘ valet, q̃ pœnitentia: q a p pœnitētiam cū contritiōe, licet deleaī peccatũ, remanet tñ ſatisfactio tpalis. p baptiſmū verò vtrūq; tollit, gl. eſt notabilis, i c. ſine pœnitentia, de conſe. di. 4. Et adde ꝙ paratus & diſpoſitus baptizari, ſi morte pūentus, non potuerit baptizari: debet ſaluus reputari. vide tex. in c. debitũ, de bap. & in c. catechiſmus, & c. non dubito, & in ca. ſicut de cōſe. di. 4. Et quare baptiſmus tollit peccatũ originale, vide gl. in c. 2. de cōſe. di. 4. Et adde, ꝙ ſi Papa, vel Epũs ꝓhiberet aliquē baptizari, nihilominus valeret baptiſmus, ſi baptizaret, vt not. volunt Inn. in c. q̃to, de cōſue. Et an poſſit noua cōſtitũ fieri per eccleſiā circa baptiſmũ, & an poſſit tolli p Papā, vide q̃ plenè habeīt in c. 1. de ba. Et adde ꝙ ſacrm baptiſmi fuit inſtitutũ in baptiſmo Chri, vt per gl. in ſum. de conſe. diſ. 4. & in c. per aquā, & in c. ex quo circũciſio. Et dicit illa glo. ꝙ baptiſmus Io. nō fuit ſacrm: & ideo multi baptizati ab eo, fuerũt poſteà rebaptizati. vide bo. gl. in c. aliud, ea. di. q̃ dicit, ꝙ Io. baptizauit i noīe dni vētori ad mortē, ad paſſionē, & ad iudiciũ. p quo vide bo. tex. in c. nō ginabat, de ɔſe. di. 4. de quo pulchrè hř in c. dedit. 1. q. 1. Et adde ēt, ꝙ baptiſmᵉ collatᵉ a laico, ēt ꝓ̃ caſum neceſſitatis valet, licet cōferēs peccet. Pro quo vide gl. in c. Subdiaconᵘ. 34. q. 1. & hř in c. de ſum. tri. & fi. cat. & vide gl. i c. ſanctũ, de cōſe. di. 4. & p bea. Tho. in 3. pte ſum. q. 63. ar. 4. Et adde, ꝙ baptiſmus nō pt reiterari, vt in ti. ne ſacrũ bap. reite. C. & hinc ē, ꝙ baptiſmus pt inferri ſub cōdōe, ſi alias ñ fuit baptizatus & de ɔſuetudine ē practica i his, q ꝑe natiuitatis ſt i pīculo mortis, baptizāī ab obſtetricib. ꝙ dicūt ſacerdotes, cũ ad eccleſiā portāī & baptizāī: ſi ñ es baptizatus, ego te baptizo, ſi es baptizatus, ego te lauo, ut no. Bar. & cæteri ſequunī i d. l. 1. C. ne ſacrũ ba. reite. Et adde, ꝙ ſi qs baptizaret i caſu neceſſitatis i litore maris, vel i flumine: ꝙ tñ ſi ri ñ dēt citra neceſſitatē, ñ ē neceſſe, ꝙ tota aqua bñdicaī, vel ɔſecreī, ſed ſolũ tāta q̃ta ſuſſicit ad baptiſmũ cōferēdũ, vt ē gl. i c. detrahe. 1. q. 1. & hř p In. & doc. i rub. de bap. Et adde, ꝙ tāta dēt ei aqua, quāta poſſit pen-

Nam Pa-

ſundi ſuper maiori parte corporis, vt ꝑ Hoſt. in ti. de ba. §. q̃ ſit for me. vbi dicit nõ eſſe baptizatũ illũ, cuius pes, vel manus tm̃ baptiza retur, & ꝑ conſequens talis non poſſet in eccleſia ſepeliri, cũ anima non baptizati ſit dãnata, de conſe. diſt. 4. c. nulla, & in c. Limina. 30. q. 1. de quo vide ꝑ do. Car. in cle. i. c. ad hæc, de ſum. tri. & fi. ca. & vi de ſt. d. Car. I cle. 1. in fi. de rer. per. vbi dixit, q̃ ꝑ Papã nõ pt tolli, vel impediri baptiſmus. Et quotuplex ſit baptiſmus, vid gl. in c. 1. & in c. baptiſmi vicẽ, de cõſe. diſ. 4. & vide q̃ hñr & no. in c. pe. de bapt. & quæ no ꝑ gl. & doc. in c. 3. in gl. 2. de pe q̃ sby. non bapti.

[a] In c. ſi qñ. Adde aliquid in c. cum adeò. per iſtũ. e. ti. & latius ꝑ Mod. in c. quæ in eccleſiarũ. ẽ. de conſti.

SEB. SAPIA.

[b] Characteris. vide Fel. in c. ſi qñ, col. 6. ẽ. de reſcr.

SEB. SAPIAN.

[c] Cauſa. Vide Ol. conſi. 87. quẽ ſequitur Ro. in cõſ. 484. dubitat primò. & Abb. in diſputatione ſua incip. Eps. col. 11. Feli. in c. q̃ in eccleſiarum, in 22. col. de conſtit.

[d] Ligaueris. Adde Inn. in c. quod ſuper his. ẽ. de uo. & uo. redemp.

Adde. d. Præpoſitũ in c. noun. 11. diſtinctione.

[e] SEB. SAPIA. Et præcepta. Vide Abb. in c. tranſlato, ẽ. de cõſti. ubi allegat Inn. in alio loco. Et facit ad hoc qđ dicit Bal. in c. olim ex literis, in fi. de reſcri. q̃ contra Papã ſcandalizantẽ eccleſiã primò utendum eſt uerbis, deinde herbis, tertiò lapidibus. & ubi non ſufficit uirtutis ingeniũ, ibi ualeat armorum præſidium & tutela. uide etiam Abb in c. cum teneamur. ẽ. de præben.

Nã Papæ ſm iſtos eſt obediendũ in oĩb᷒ ſpũalibus in concernentib᷒ periculũ aĩæ, niſi illa reperiant̃ expſſè interdicta, vł ſint ꝯ fidẽ. Et no. hãc regulã quã vł ſeq Hoſt. ĩ c. quãto, de trãſl. Epi. Sed tu adde notabile dictũ Inn. in c. inquiſitioni, de ſen. exc. [a] vide in hoc, qđ dixi in c. ſi qñ. ẽ. de reſcr. Ipſe tñ Inn. cõcludẽdo dicit, q̃ aut pp̃ facit legẽ, per quã tollit hanc ptãtẽ Epis, & nihil ageret Eps, poſteà cõferẽdo. aut ſimpl'r ꝓhibet epis, ne facerẽt; & tũc ꝓhibitio nõ ĩpediret impſſionẽ characteris[b]. Dicit tñ Inno. no. verbũ obliuioni nunq̃ tradendũ q̃ ſine cã rõnabili, & aliis nota nõ eſt pp̃ ſuſtinẽdus, attẽtãdo iſta, vł ſimilia cõtra uł'em ſtatũ eccłię; & põdera ex his verbis duo. Primò, q̃ nõ pſumit̃ in pp̃ cã rõnabilis, ſi vult venire ꝯ vł'em ſtatũ eccleſię: ſed oportet q̃ cã[c] ſit aliis nota; facit qđ no. doc. in c. nulli, de ſen. exc. Sedò põdera, q̃ nõ dicit Papã non poſſe, ſed eũ non ſuſtinendũ. q. d. q̃ eccleſia vł'is debet Papæ reſiſtere. Tñ eccleſia nõ reſiſtente, vł actus valere; & tene mẽti hoc dictũ ſic intellectũ. Et ſic hẽs caſum, in quo eccleſia vł'is pt reſiſtere Papæ, licet nõ veniat ꝯ fidẽ. Vnde ãt Papa habeat hanc ptãtẽ, dicit hic Inn. q̃ ex illa ptãte tradita Petro [d] ꝑ Chriſtũ: Quodcunq; ligaueris[d] ſuper terrã, &c. & exponunt quidã, vt ipſe refert, quodcunq; ligaueris ſup terrã. ſ. ꝑ conſtitutiones & pcepta.[e] Et not. hoc dictũ: ex [e] quo pt inferri, q̃ pceptũ principis[f] tm̃ va [f] let, quantum conſtitutio. In contrariũ tñ facit illa diſtinctio Inn. dũ diſtinguit inter legẽ & ſimplicẽ ꝓhibitionẽ. q̃ diſtinctio non placet do. Ant. hic, dicenti ſe nõ

[f] Præceptum principis. Adde Ang. in l. 1, ff. de teſ. in 2. col. in gl. quæ incipit, Imo. & qđ in inferiore à principe dicit ibi Ang. eſſe ſecus. Cõtrariũ tñ determinat idem Ang. in l. ſtẽ veniunt. §. cæterũ, in uerſ & ex his habes, ff. de peti. hęre. ubi Ang. dicit, q̃ epiſtola trãſmiſſa ꝑ Principẽ debet ſeruari ꝓ lege in omnibus caſib. Idẽ dicit eſſe in eo, qui hẽt potentiã legis cõdendæ. & dicit uigere hoc de facto in ciuitate Teruiſij; ad cuius ptãtẽ q̃dã epiſtola per Ducem Venetorũ fuit tranſmiſſa eo tpe, quo per Venetos illa ciuitas regebat̃. & uertebat̃ quæſtio, an ius faceret in omnibus caſibus; & certè faciebat, ſi ſolus Dux habuiſſet facultatẽ legis faciẽdę. de quo dicit eſſe caſum in l. 1. ff. de cõſti. Princi. & hoc ſequitur do. meus in c. 1. in 2. col. de ꝓbat. vbi dicit, q̃ vbicũq; eſt talis dñs terræ, cuius mãdatũ in terra illa ſeruatur pro lege, q̃ epiſtolę illa hẽt locũ legis. & vide eundẽ in rubri; ẽ. de cõſti. in 15. col. & ibi d. me᷒ allegat Bal. in l. certũ, C. vñ cogn. q̃ vbicunq; mãdatũ Baronis ſeruatur pro lege, & ſic hẽt ptãtẽ legis condẽdæ, eſt monarcha in baronia ſua. quod tñ dictũ nõ reperio in lectura ſua. faciat. c. cõſtit. 2. diſt. & qđ uoluit Bal. in l. receptitia, C. de conſtit. pecu. ubi dixit, q̃ Comes in ſuo comitatu magis aſsimilatur principi, q̃ præſidi. unde eius ſtatutum eſt ius ciuile, & non prætorium, & vide Bal. inſtitu. de iu. na. §. ſed & quod principi.

[f] Adde Roma. conſi. 260.

ANT. FR. In hoc paſſu, an epiſtolã Principis vel Papę hẽat vim legis, ẽt ſi fortè reſcribat in caſu particulari; dicas, q̃ epiſtolę ſummorũ Pontificum & Imperatorũ et extra corpus iuris exiſtẽtes, ꝓ-

bant, & habent vim canonũ & legũ, vt in c. ſi Romanorũ. 19. di. & hr̃ in c. paſtoralis, de fid. inſtr. Et hinc eſt, q̃ dicimus, q̃ epiſtolæ decretales connumerentur inter ſcripturas canonicas, c. in canonicis. 19. diſt. Epiſtolæ ãt & literæ q̃ ſcribũtur per alios Principes ſuis officialibus vel alijs inferioribus nõ hñt vim legis; tum quia ad talẽ Princ. ꝑ non pertinet legẽ condere tum etiã quia potius cẽſentur eſſe, vt literæ priuatæ, & in caſu particulari ꝯſcriptæ: quę quid & quãtum probẽt & de earum effectu; habetur in. l. non epiſtolis, & ibi ꝑ Bal. & Salice. C. de probatio. & in l. iubemus C. de lib. cauſa. Et qñ ſit credendum epiſtolæ; habetur per gl. in l. ſi ꝓcuratorẽ, ff. de procuratorib᷒. & habetur in l. ue ſatiſdatio, ff. rẽ ratam habe. & ꝑ gl. primã, in c. ea noſcitur, de his, q̃ fiũt à plato ſine cõſen. c. Et tene menti, q̃ recipiẽs epiſtolã, eo ipſo, q̃ eã recipit; cõſentit cõtẽtis in epiſtole. & ideo ſi cõtineret contractũ, naſceret̃ obligatio, niſi recipiẽs ſtatim proteſtaretur ſe non velle obligari, l. ſi filiusfa. mi. abſente patre ff. ad Macedo. & habet̃ in l. Titius Seio, ff. de cõſtit. pecu. & vide tex. & ibi Bal. ponit ĩ l. Publia, ff. depo.

[g] Tẽpore neceſsitatis. Quę liceant neceſsitatis tẽpore, Pet. de Anch. hic alle. l. 2. C. de patr. qui fi. diſtra. & c. 3. ẽ. de fur. cle. 1. de ho. l. ſi quis fumo, ff. ad l. Aqui. Adde eundem Pet. conſ. 84. inci. ex theoricis. vbi contra fugientem non poteſt allegari exceptio incõpetentiæ, & hoc propter neceſsitatẽ: quia res eſt tempore peritura, & illud dictũ refert do. meus in rub. de fo. cõp. in 5. col. & in c. cũ non ab hoie, in 19. col. de iudi. & in c. fi. eo. tit. in 16. col. & Ro. cõſi. 228. & in l. 2. & ibi Alex. & Moder. ff. de iuri. om. iud. licet Franc. Aret. illud dictum Petri impugnet, in conſi. 95. incip. reſpõdeo breuiter. facit tex. pro Pet. de Anc. in l. 1. C. vbi q̃s decur. vel cohorta. facit l. ait prætor. §. ſi debitorẽ, ff. q̃ in frau. cre. gl. in l. nullus C. de Iudæ. & facit l. 1. C. de ope. lib. ĩ fi. & ibi Bal. ꝓ tpe neceſsitatis, in ſeruitijs pſonalibus, pt dñs imponere ſubdito ſuo charitatiuũ ſubſidiũ vſq; ad valorẽ operarũ: vel mãdare ſubdito, q̃ ſeruiet alteri in eiſdẽ operis, vt ff. eo. l. ſi libert᷒ artẽ. Qđ not. ꝑ limitatione eorũ, q̃ no. Bal. in l. 2. de don. & Bar. in l. ſi is, qui. §. fi. ff. de pig. faciat qđ voluit Bal. in l. iubemus nullã, C. de ſacroſ. eccl. & priuilegiũ exemptionis, nõ prodeſt in caſu magnæ neceſsitatis reipu. Et qñ ẽt ſine neceſsitate poſsit dominus mandare liberto, uel famulo, q̃ alteri ſeruiat, uide Bar. in l. ſi non ſortem. §. libertus, ff. de condi. inde. in ulti. col.

An ãt in caſu neceſsitatis poſsit dñs vẽdere rẽ vaſalli, vł ſibi imponere collectas; vẽ Bal. q̃ ñ in l. pe. C. de bo. q̃ libe. Et adde Cy. in l. 1. C. de nova. No. ẽt, q̃ q̃ facit ex neceſsitate, nõ meret̃ pmiũ, & ſic pmiſſũ ordinatũ capiẽti banitos, ñ debet preſtari q̃ tenet̃ illud facere ex neceſsitate officij, ut ff. ad Syl. l. 2. §. verũ. ãte uoluit Bal. in l. 2. in 2. no. C. de ope. lib. & in l. ab hoſtibus, la 13. C. de cap. niſi nominatim ſtatutũ loqueret̃ de officiali capiente. Facit. c. cũ Apłus, de cenſi. & c. licet, de ferijs, ubi licitũ eſt piſcari diebus feſtiuis pp̃ neceſsitatẽ; eſt gl. ſing. in l. 2. C. de fer. in uer. fideiuſsioni. & q̃ diebus feſtiuis licitũ eſt capi facere debitorẽ fugitiuũ ꝓpter neceſsitatẽ; faciat gl. ſin. in l. 2.

12 vidère differentiã inter legẽ, & preceptũ, vel prohibitionẽ in ipſo Principe. Sed tu vide ſimilem differentiã: quã facit Bar. in l. fi. C. ſi contra ius, vel vti. pub. Et credo, q̃ vbi concurrunt in præcepto ea, quę cõcurrũt in l. tũ ligat pceptum Principis, quãtũ lex: qa qđ Principi placet, legis habet uigorẽ. inſt. de iur. na. gen. & ciui. in §. ſed & qđ principi. Puto q̃ In. habuit optimã ſniam in hac ſua diſtinctione. Nã faciẽdo legẽ, & auferẽdo ꝑ legẽ ptãtẽ Epis, nihil ptãtis quo ad actũ ꝓhibitũ remanet ipſis Epis. Sed qñ ſimpl'r ꝓhibet, nõ tollit ptãtẽ: ſed interdicit exercitiũ. Meritò hoc caſu imprimit̃ character nõ obſtante ꝓhibitione Papæ: qa ſimplex ꝓhibitio ñ impedit impoſitionẽ characteris in habẽte ptãtẽ, ẽt ſi in ꝓhibitione apponat̃ cla Decreti, irritãs, &c. Ad hoc uide bo. text. cũ gl. in cle. pleriſq;, de ele. Et hęc opi. Inn. ſic itellcta pl᷒ placet, q̃ opi. d. An. q̃ ñ faciẽdo dñiã iter legẽ & ꝓhibitionẽ, dicit q̃ in factis, ĩ qb. iprimit̃ character, nec lex, nec ſimplex ꝓhibitio ĩpedit ĩpſſionẽ characteris, cũ Epi alr̃ hñt ptãtẽ; ad hoc alleg. d. cle. in pleriſq;, & gl. in c. ꝓuida, de el. li. 6. Sed ego intelligerẽ mõ pdicto. Loquũt̃ n. illa iura, qñ ꝑ legẽ nõ eſt ſublata ptãs. Quòd ſit verũ, ꝓbat ꝑ iſtũ tex. iũctis ſupius dictis. Nã ſimplices ſacerdotes hẽbant olim ptãtẽ ſacramẽta illa ꝯferẽdi; ſed ex ritu & diſpõe Apłorum ſublata ptãte, nihil iuris ꝯferũt, vt hic. Ergo idẽ dicẽdũ in Epis ſi ꝑ ſummũ Põtificẽ, quo ad certũ ſacramẽtũ eis auferat̃ illa ptãs; & ꝑ hoc habes expeditã q̃õnẽ ſecũdã. †Sed q̃ro, nunquid laico liceat tpe neceſsitatis[g] cõfer-

re uel ſacra adminiſtrare?[a] uř primò φ nõ. Nã ſicut nõ licet ſacerdoti cõferre ea, φ ſunt Epis reſeruata; ita pari rõne non debet laicis licere attẽtare reſeruata ipſis ſacerdotibus. Sed cõcludendo primò pone regulã, φ ď ſpectãtib. ad clericos, illud ſolũ licet laico, qđ reperiť ſibi expſſė cõceſſũ; & hãc regulã ponit hic Inn. originaliter poſuit gl. 24. q. 1. in c. ſi. & tene eã mẽti. Quæ ãt ſunt ꝯceſſa laicis tpe neceſſitatis, dic, φ ſacrum pniĩ ẽnã tpe neceſſitatis pt qs, & dẽt cõfiteri laico: nõ tñ p iſtũ pt abſolui, ſɜ ex ꝯtritiõe & obediẽtia ex tali cõfeſſione ẽ dign⁹ venia, vt eſt tex. notabilis, Augu. de pœ. di. 1. quẽ pœnitet & viđ bo. gl. in c. paſtoralis, in §. pterea,[b] de off. ord. & tetigit Inn. hic. Itẽ licet laico[c] cõferre ſacrũ baptiſmi tpe neceſſitatis, ẽt ſi ſit mulier,[d] ɜ ꝯſe. di. 4. i c. mulier, & 1. q. 1. qđ qdã. Eſt tñ dñia inter clericũ & laicũ in collõne hui⁹ ſacri. Nã clericus licitẽ baptizat, licet neceſſitas nõ vrgeat; laic⁹ verò licitẽ nõ attẽtat, niſi inſtãte neceſſitate. Sed tñ ſi pter neceſſitatẽ baptizat, tenet baptiſm⁹; & ipſe laic⁹ puniẽd⁹ eſt, qa vſurpauit officiũ clericis deputatũ vt in d. c. qđ qdã. Dubitaŕ de ſacro Euch. nũqd laic⁹ i neceſſitate poſſit illď adminiſtrare; uť puta decedit qs, & ñ re pñẽ pſbyter, nũqd laic⁹ poſſit cape Euchariſtiã de eccľa, & exhiber infirmo? Quidã, vt refert hic In. dñt, φ ſic: vt, ſicut in pcedẽtib. ſacris pt laic⁹ ſe ingereŕ neceſſitatis tpe, ita & in iſto. Nec ob. c. ſi. 24. q. 1. qa loqť de hęretico, à quo nõ eſt licitũ recipe Euchariſtiã ẽt neceſſitatis tẽpore. Et no. ad hoc illũ tex. qnimò dixerũt pleriq;, q tpe neceſſitatis pt qs p ſe illud ſacrm recipe. Sed Inn. nõ firmat hãc opinionẽ: ſed vẽ recedere dicẽdo, φ c. pter. §. verũ 32. diſt. qđ ſolet allegari ad pdicta; nõ loqť ď laico, ſed de clerico aliàs pciſo ab eccľa: vel qa eſt ſimoniac⁹, vel notori⁹ fornicator. Collectari⁹ verò p⁹ Inn. vř firmare, φ nedũ laico, ſɜ nec ẽt Diacono licet illud ſacrum attẽtare; qđ no. & ꝯ laicũ facit regula, quã .ſ. poſui. & p hoc ſoluiť. q Quid ď extre. vnct. & licet qdã voluerint, φ laic⁹ poſſit illã cõferre neceſſitatis tpe; cõiter tñ hoc ñ teneť p regulã ſupi⁹ dictã. reliq̃ verò impẽdere nõ pt; licet poſſit infirmo
13 niũ ꝯhere. †Vltimò põt dubitari qd de clericis pciſis[e] ab eccleſia? vt ſunt hæretici, excõicati, ſuſpẽſi ab hoie, vel à iure. De his dic, vt habes tex. cũ gl. in d. c. verſi. Et reſpectu ſacri baptiſmi, habes hic gl. ſi. q̃ dicit neceſſitatis tpe ẽt ab hæretico recipi põt; & tene mẽti gl. & ẽt tex. cũ gl. i d. §. verſi. Sed colle. ſfert ſe audiſſe cle. 7. dũ Piſis legeret quartũ ſñiarũ i minorib⁹ cõſtitutus, tenere ꝯriũ. Mouebaŕ, qa excõicatis & hæreticis nõ poſſumus cõicare ſine peccato, vt in c. nuper, de ſent. excõica. Nõ ergo debet cõmitti malũ pp ſequẽs bonum

§. cũ in eadẽ, in uer. cõferret, ff. ad l. Rhodiã de iact. Quæ dicit φ oĩa ſunt cõia. i. cõicãda tpe neceſſitatis. & ibi Ang. arguit φ ſtipẽdiarij dãtes operẽ rei bellicę licitẽ pñt accipeŕ ppter neceſſitatẽ uictualia ad uiuẽdũ. & uide gl. in l. p hærede. §. qđ ſi tũ, in uer. maximẽ futura rũ, in ſi. ff. de acq. hæ. & φ pp neceſſitatẽ pt capi debitor, ut ſatisfiat ſuo credit. & ibi Bar. ŕfert ſe dixiſſe i ma repſaliarũ, φ ſicut pp inopiã creditor pt capeŕ pſonã liberã dibitoris, ut ſibi ſatis faciat in opis; ita erit pp delictu ciuitatis nõ redden tis ius, ſi copia ſupioris hři nõ poſſit, ut rapiãt hoies illius ciuitatis, in quos ciuitas hẽat iuriſdčnẽ, & ꝯpelli ad opas & ſatiſfactione in opis. facit. c. 1. de pign. & ibi p do. meũ. & qđ hř i c. licet ex quadã de teſti. & in l. ſi alius §. belliſſimẽ, & ibi Bar. ff. qđ ui aut clã. & gl. in c. ueniẽs, de tranſla. tex. in c. e. de obſer. ieiu. ubi neceſſitas excuſat ẽ ie iunio. & tex. i c. diſcipulos, ď cõſe. di. 5. & tex. in c. qđ non eſt licitũ, de reg. iu. & plenẽ p Ana. in d. c. 3. de iur. e. x. & ibi plenẽ p do. meũ, in c. 1. de ſer. ubi pp neceſſitatẽ licitũ eſt opa ſeruilia facere dieb. feſtiuis, ſm dñicis. & uide Ang. cõſ. 278. in 3. col. φ neceſſitas ſoluta eſt omni lege. Et qñ dicaŕ neceſſitas & caſus neceſſitatis, uide iſtum conſi. 17. in 1. uo. Et adde q̃ paulo inferius per iſtum ponunť, quæ ſacramenta neceſſitatis tempore conferri poſſunt per laicum.

Adde do. Prępoſitũ in §. qm 47. diſt. Pet. de Anc. ꝯſ. 99. & dicit Bal. ꝯſ. 70. 3. li. φ neceſſitas eſt magna uirtutis. Et an rõne neceſſitatis poſſit ipõi charitatiuũ ſubſidiũ, uiđ Cal. ꝯſ. 3. & qđ uoluit cõſ. 2. de ciſi.

ANT. FR. In iſto paſſu de neceſſitate imminente cõclude, φ neceſſitas non ſubiacet legibus, ut hic p iſtũ. & hř in l. his cauſis, ff. de condi. & dem. & in l. 1. ff. de off. conſu. & in l. e. ff. ſi cer. pet. & in l. 1. & ibi per Bar. C. de oper. lib. Et ideò dicimus, φ illud qđ non eſt licitũ, neceſſitas licitũ facit, ut in regula, φ non eſt, de regul. iu. in 6. Et ppterea dicit d. Car. in cle. 1. in 29. q. de reb. ec. nõ alie. φ ſi ſit neceſſitas ecl[...] & imminens; pt res eccleſiaſtica alienari ſine ſolẽnitatib. iuris. Aduerte tñ, φ neceſſitatis cã iuris diſpõ ſuſpendiť, uel relaxaŕ in pte, nõ ẽt in totũ tollitur, ut in l. ceſſus, C. de teſt. ubi Bal. dixit, φ ſnie q̃ aliàs ferri nõ pt de nocte, pt tñ ferri in caſu neceſſitatis, cũ ſolẽnitatibus tñ à iure traditis, de qb⁹. in §. ſedebũt, in aut. de iudi. Et in d. l. caſus, ẽt dicit, φ miſſa inchoata ex cã neceſſitatis pt ſuſpẽdi, puta ſi ſupueniret excõicat⁹. Et ibi ẽt dicit, φ neceſſitas facit pbabile id, qđ aľs eet improbabile, de quo in l. ſi teſtiũ, C. de teſta. ũn dicimus, φ actus neceſſari⁹ naturæ nõ dř eſſe actus extrane⁹, ut in l. cũ antiquitas, C. de teſta. & tene menti, φ neceſſitatis cã, puta in articulo mortis, illi, q aliàs eẽnt abſoluẽdi p Papã, pñt abſolui p quẽlibet inferiorẽ. de quo vide p Spe. in ti. de ſen. in §. 6. in ver. illud quoq; . de quo hř ẽt in cle. 2. de pœ. & per Inn. in c. de cętero, de ſen. exc. & p d. Abb. in c. ſi. de ſepul. & in c. ea noſcitur, de ſen. exc. & in c. paſtoralis, de off. or. & vide gl. in c. ſi. de ſen. exc. in 6. Imò ẽt in tali caſu neceſſitatis poſſet abſolui à mero laico, ſi cleric⁹ hři nõ pt, vt voluit gl. in d. c. paſtoralis, & habet in c. ſanctũ, de confec. di. 4. Et verũ, φ ſi conualeſcat, vel aliter euadat illud periculũ, debet p abſolõne accedere vel ad Papã, vel ad eũ, q hẽt ptãte abſoluẽdi in illo caſu; aliàs reinciderct in excõicationẽ, neq; eſſet abſolut⁹, vt in cle. 1. in ſi. & ibi p d. Car. ď pœ. Et tene mẽti, φ excõicatus, q ante mortẽ petijt pniam, & oſtendit ſigna contritionis, ſi morte pũentus, nõ potuit habere, de-

bebit abſolui poſt mortẽ à pp, aut ab alio, à quo potuiſſet abſolui viu⁹, & nõ ab alio, vt in c. à nobis, ad ſi. de ſen. exc. & vide gl. in c. ſ. 26. q. 6. Et aduerte, φ ea, q̃ dicta ſunt pcedũt in neceſſitate, ſine q̃, nõ ãt in alia neceſſitate. & ita intelligit id, qđ dř, φ in neceſſitate oĩa ſunt cõia; & in tali neceſſitate licitũ eſt alicui aliena cape, vt hř in c. ſi. de fur. & in l. iti q̃uis, in §. 1. ff. cõia pdio. Et iõ tpe neceſſitatis & cariſtiæ, pt paup. iudicis officio cõpellere habentes blada & alia comeſtibilia ad cõicandum de iure, vt tenent doct. in l. e. in §. cũ ãt, hic alleg. per apoſt. ff. ad leg. Rho. de iactu. & vide gl. i c. ſæpe, de reſt. ſpol. & in d. c. 2. de fur. & vide quæ habentur in c. ideò. §. his ita. 25. q. 1. vbi habeť de Dauid⁹, qui comedebat ex neceſſitate panes ppoſitiõis, quos non licebat comedere, niſi ſacerdotib⁹. Et quo modo attendatur iſte neceſſitas, uide b. Tho. 2. 2. q. 141. artic. 6. & in ſumma contra gẽtiles. lib. 2. q. 29. & uide b. Th. 2. 2. q. 32. artic. 2. ubi dicit, φ tpe neceſſitatis licitũ eſt accipere aliena. Et adde φ qui aliqd facit ex neceſſitate, nõ meretur pręmium, neq; pœnã, 18. q. 2. in §. quę ſunt, & in l. pximẽ, ff. de ritu nupt. Et adde φ neceſſitas eſt iuſta cã diſpenſandi, ut per gl. in c. expoſuiſti, de præb. & hř per Inno. in c. eã te, de æta. & quali. & hř in c. unico 10. q. 3. Adde tñ, φ nulla neceſſitas excuſat à fornicatione, vt in c. diſcipulos, de conſe. diſt. 5. & no. in c. ſicut ſanctus 50. q. 4. Et en denique illud, quod fit propter neceſſitatem, aut permittitur ex neceſſitate, ceſſat ceſſante neceſſitate, c. φ pro neceſſitate. 1. q. 1. c. quod pro remedio, 1. q. 7. & 9. q. 1. in c. ordinationes.

SER. SAPIA. Adminiſtrare. Quę ſunt licita tpe neceſſitatis ponit d. Iaſ. in l. principalibus, ff. ſi cer. pe. And. Sicu. in rub. j. de fer. Feli. in c. cum in eccleſia. j. de ſimo. & in c. querelam, in ſi. de iureiur.

In §. pterea. Adde gl. ſi. in c. 2. de pœ. & remiſ. in 6. & in c. à nobis, lo ij. in uer. potuerit, de ſen. exc. & in c. ueniens, de trãſ. & in c. inferior, 21. di. & Spe. in ti. de pœ. & remiſ. §. nunc aliquis, circa prin. qđ declara, ut p gl. & oẽs in d. §. præterea. et Hoſt. in ſumma, de pœn. et remiſ. §. contendũ. 2. col. li. 6. p tpe neceſſitatis. et Tho. in 4. di. 20. q. 1. art. 1. dicit, φ talis actus pdeſt quo ad dãnationẽ æternã, non tñ diminuit de pœna purgatorij, vt faceret abſolutio ſacerdotis. & hinc eſt ẽt, φ tranſito piculo, dẽt cõfeſſio reiterari ſacerdoti, ſm eundem Tho. in 4. diſ. 17. q. 3. art. 3. & Hoſt. vbi. ſ. & vide Imo. in l. 2. 6. col. ver. adde in eo, qđ dicit, ff. de publi. iud. Quòd ex quo ſi eſt abſolut⁹ q̃tum ad eccleſiã per ſin. gl. in d. §. pterea, ſi ſepeliet corp⁹ eius i cœmiterio tãq̃ corpus excõi cati, ſi erat excõicatus p c. ſacris, de ſepul. niſi apparuerint ſigna ꝯtritiõis; & ď illis ꝯſtet. Nã tũc poſt mortẽ declarabit abſolut⁹, de ſen. exc. lo. 2. ſm eũ. Tu dic, φ ſi cõſtat, φ fuit cõfeſſus laico, videntur apparere ſigna contritionis: ſi verò ſuperuixit per tempus poſt periculum, tunc certum eſſet illũ actũ confeſſionis expiraſſe per prædicta.

Licet laico. etiam patri carnali; vide tex. in c. ad limina. 30. q. 1.

Etiam ſi ſit mulier. Adde Spe. in ti. de pœ. & re. §. nunc aliquas circa prin. & Moder. in d, §. præterea, & c. paſtoralis, de of. ord. Qđ intelligas, qñ baptizandus eſſet cõſtitut⁹ in extrema neceſſitate, vñ non ſufficeret q̃libet neceſſitas, niſi eſſet extrema, per tex. in d. c. quẽ pœnitet, de pœni. diſt. 1. ſecundum do. meum hic, quem omnino vide.

Pręciſis. Adde d. Prępoſitum, in c. ſuper. §. ad hoc. 22. diſt.

ZACHARIAS.
a Cõicare excõicato. Addẽ his ceſſã tib9, an pp cõicãs cum excõicato ſit excõicat9, & dic, vt p Fel. in c. nulli, col. fi. uer. & q Papa nõ poſſit, d ſm. exc. reprobando glo. ibi, q ſic.
b In c. qſiuit, vide ibi d. & iſtũ, & qd no. ĩ c. dilect9 d ap. Adde Io. de Li. in trac. de eccleſiaſtico iterdicto.
c Pœna maior. Iõ dicit Ro. cõſ. 369 q excõicatio iuiuſta ẽ iuſt9 metus.
ZACHARIAS.
Adde tñ text. c. cũ medicinalis, d ſen. exc. li. 6. q excõicatio ñ eſt pœna capitalis, ſed medicinalis. Idẽ no. Bar. in l. fi. C. ſi à nõ cõp. iud. Bal. in l. 1. col. 10. C. d hære. inſti. & Spe. in tit. de poſ. §. 8. uer. q d fi. Et inq̃. tũ dicit iſte q in eccleſia Dei gre uior ñ inuenit pœna, vñ tacite inuere Papã nõ habere gladiũ ſanguinis. Dic tu, q Papa ſtatuẽdo pt imponere ʒ facientibus pœnã mortis, nõ tñ exequendo, vt p Fel. in c. ſi qñ col. 1. ver. vnde dicit Bal. ſ. d reſcr.
ANT. FRAN.
Circa hoc, an eccl'ia poſſit ĩponere pœnã corporalẽ & ſanguinis, vide Inn. in c. qualiter & qñ, de accu. el ij. & vide quod no. doc. in c. 2. de Apoſta. & uiđ bo. gl. 12. q. 2. in c. in anti. & c. cum deuotiſsimã, & in c. ſi nos. 14. q. 5. & ibi glo. & uide in c. irrefragabili, i fi. de of. or. Et eſt cõcl'o, q eccleſia hẽt pœnã corporalẽ; quã tñ p ſe ñ exercet, ſed alteri exequendã cõmittit, d quo vide gl. in c. ſæpe 28. q. 1. & quæ habent in c. ſniam ſanguinis, ne cle. uel mona. & uide quæ habent p gl. & doc. & maximẽ Io. de Ana. i c. in Archiepatu, de rapto.

bonũ, maximè ex quo iſta neceſsitas non nocet adulto omiſſo illo ſacro, qa ſuccedit baptiſm9 flaminis. j. de bapt. in c. debitũ, & c. ſi quẽ 24. q. 1. Et ad id qđ facit in ʒriũ, rñdet, q loqt, qñ iguorabat, q ille eſſet heretic9. Et ad tex. Gratiani, §. verũ, dũ dicit q melius eſt recipere ab hæretico, quã in æternũ perire; Rñdet, q ille nõ perit, ex quo ñ reperit idoneũ, à quo recipiat ſacrm. Et q̃q̃ hæ rões videant vrgere; tñ in primã ſniam, quæ Canoniſtis eſt cõis, me vehemẽter ĩpellit dictũ c. ſi quẽ. vbi tex. Aug. clatè præſuppoõit illũ fuiſſe hæreticũ, & de hoc cõſtare volẽti recipe-
4 re ſacrm. † Itẽ ſi pro corporali neceſſitate
a licitũ eſt cõicare excõicato [a], vt in c. qm 11. q. 3. & in c. ſi verẽ. j. de ſent. excõ. ergo fortius hoc debet licere pro neceſſitate ſpirituali. Ad idem facit. c. 1. propè fi. ſ. de ſum. Tri. vbi dicitur, q à quocunq; cõferatur hoc ſacrm, proficit ad ſalutẽ, dummodo ritè & ſm formã eccleſiæ, & idem vr velle Inn. in c. 1. de baptiſmo. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſine capitulo, nec econuerſo, nõ hẽt ptãtẽ in iuriſdictionalibus, niſi pſcripſerit.*
2 *Conſuetudo non valet per quam violatur ſententia eccleſiaſticæ cenſuræ.*
3 *Epũs vtrum poſſit contra exẽptos ferre ſniam.*
Exẽptus nõ efficitur illius fori, vbi delinquit.
Proyciens lapidẽ ex vno loco, ſi offendat vnum, qui erat in alio loco; in quo loco dicitur commiſſum maleficium.
4 *Iudex non debet pronuntiare ſup non petito.*
5 *Iudex non tenetur pronuntiare ſuper exceptione peremptoria, ſed poteſt, ſi vult.*
6 *Iudex poteſt ſupplere ex officio ſuo, quando defectus conſiſtit in iure.*

CAP. V.

CVm inter. Non valet cõſuetudo p quã interdicti ſnia violat. In prima ponit q̃rela. In ſcđa exceptio ibi: *procurator*. In tertia ſnia, ibi: *nos*. Caſus lrãlis. Canonici S. Petri de curia, habebãt priuilegiũ, vt tpe interdicti poſſet celebrare diuina. occaſione huius priuilegii tpe interdicti poſiti in ciuitate Cenoma. celebrauerũt diuina pulſatis cãpanis, & alta voce, ac ſi nullũ eẽt interdictũ. vñ orta eſt cõtẽtio inter ipſos & canonicos Cenomaneñ. Sed canonici S. Petri allegabãt q eccl'ia ſua libera erat & exẽpta, q tpe gñalis interdicti de ʒſuetudine celebrãt diuina pulſatis cãpanis, ĩterdictis & excõicatis excluſis. Dñs pp ʒſiderãs, q ex tali ʒſuetudine, ſi q̃ foret, frãgeret neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ, decernit illã
1 ʒſuetudinẽ decetero ñ ſeruãdã. Ber. † No: primò, q epũs ſolus, & ẽt capl'm p ſe pt ponere gñale interdictũ in ciuitate. Hoc tñ intelige de cõſuetudine, vel priuilegio. Nã d iure cõi capl'm ñ hẽt ptãtẽ interdi
b ctũ pmulgãdi, vt in c. q̃ſiuit, [b] de his quæ fi. à ma. par. c. nec Epũs ſine cõſilio, vel cõſenſu capli, vt in c. 1. de exce. pla. & dic, vt ibi. Credo tñ. q ſi Epũs pſcripſiſſet in iuriſ

dictionalibus ʒ capl'm, qđ pt, vt in c. 4. de cõſue. li. 6. & tũc ſolus poterit pmulgare d
interdictũ. Not. 2. q ſnia cẽſuræ appellat neru9 eccleſiaſticæ diſciplinæ. Nã quẽadmodũ vires hoĩs cõſiſtũt in neruis; ita in ſnia cenſuræ cõſiſtunt vires eccl'iæ. Vñ alibi dixit tex. q in eccl'ia Dei ñ reperit pœ
c na maior [c] 24. q. 3. corripiant. Itẽ pt dici neruus; qa ſicut neruus flectit, ſed ñ rũpit;
2 ita & ſnia cenſuræ. † No. 3. q ʒ vires ſniæ cenſuræ nõ pt induci cõſuetudo, nec ʒ eccleſiaſticã diſciplinã. vñ nulla eſt cõſuetudo ʒ honeſtatẽ, vt in c. cũ decorẽ, de vita
3 & ho. cler. † Vlti. no. q exẽpti tenent ſeruare ſniam gñalis interdicti ab Epõ promulgatã. Et hodie religioſi ẽt exẽpti nõ ſeruãtes interdictũ, cũ eccleſia matrix ſer
d uat illud; ſunt excõicati; [d] de quo eſt dicẽdũ, vt in cle. ex frequentibus, de ſen. excõ. Sed ʒ hoc oppo. Epũs nullã ſniam pt ferre ʒ exẽptos. 16. q. 1. c. frater; ergo nõ tenent ſeruare exẽpti interdictũ pmulgatũ ab Epõ. Sol. dicit Io. An. ſe credere. q vinculũ interdicti extẽdit ad exemptos, nõ ex ſnia hoĩs, ſed diſpõne iuris: & hoc fuit inductũ, ne vileſceret cenſura eccleſiaſtica; & hæc ſol. bona. Nã debes ſcire, q Epũs nõ pt ſpãliter ioterdicere eccleſiã exemptã, e
ſed ferendo gñale interdictũ in loco tenent exẽpti p quãdã cõſequẽtiã illud ſeruare. Vel alr ſm eũ attentari põt, q ſnia hoĩs extẽdat ad exẽptos: qa ex pulſatiõe cãpanarũ & plationevocũ, lædantur nõ exẽpti: & ſic rõne delicti Epũs hẽt ĩ eos iuriſdictionem, vt in c. 1. de priui. li. 6. Hæc f
ſcđa ſol. ñ placet, & eſſet periculoſa, cum hodie religioſi exẽpti habeãt priuilegiũ, q ẽt rõne delicti, nõ pñt puniri ab epõ. & ſic ſequeret ex rõne ceſſante, q hodiè tales religioſi ñ tenerent ſuare ſniam gñalis ĩterdicti; qđ oĩno falſũ eſt, vt in d. cle. ex frequẽtib9. Itẽ rõne delicti exẽp9 ñ efficit ſubdit9, nec loc9 ſubiicit Epõ, vt ĩ cle. vnica, đ fo. cõp. licet poſſint delinquẽtes ex locũ exẽptũ puniri p Epm. Vñ tene primã ſol. ñ tñ ex rõne ſua, q ex illicita pulſatione cãpanarũ, ſeu vocũ platiõe, p quã lædunt audiẽtes exiſtẽtes ex locũ exẽptũ poſſint exẽpti ab ordinario loci ʒueniri & puniri rõne delicti cõmiſſi ex locũ exẽptũ. Nã licet ipſi pulſent in loco exẽpto: tñ ex quo ſon9 ptẽdit ex locũ exẽptũ, delictũ cauſat in vtroq; loco. Exẽplũ in eo: q ex loco exẽpto mittit lãceã ſeu lapidẽ, & lædit exiſtẽtẽ in loco ñ exẽpto, vt no. ĩ regula, in obſcuris, li. 6. in Merc. dixi in c.
e 1. de pſum. [e] † Opp. ʒ tex. in eo, q Papa p-
4 ountiauit hic ſpecificè ſup cõſuetudine, cùm tñ hoc ñ fuiſſet à pte petitũ; & ſic eſt ʒ c. licet Hely. de ſimo. Snia. n. dẽt eſſe cõformis petitioni, vt ibi. Et alibi dicit tex. q fatuus eſt iudex, qui ſententiat ſup nõ
f petitis, vt in l. fi. C. de fideic. liber. [f] Solu. dicit Inn. q Papa ex offo ſuo hanc conſuetudinẽ irritauit, potius vitia extirpãdo, q̃ ſententiãdo. Et ſolet quotidie allegari
5 iſtud dictũ. † Alii alr dicunt. iudicio meo hæc diſceptatio nõ cadit in iſto tex. quia

SER. SAPIA.
d Sunt excõicati. Vide Card. in cle. 1. in prin. in 4. oppo. de ſen. exc. ubi dicit, q licet religioſi ñ ſeruantes interdictum ſint excõicati; non tñ ſiunt irregulares. Et adda q licet quis ſit exẽptus à iuriſdictione ordinarij, vel maioris ſui; nõ tñ cenſet exẽptus ab obſequio reuerentiali, l. fi. in fi. C. de bo lib. No. Ange. & Imo. in l. filia, §. alegãrer, ff. ſol. matr. not. in c. uenerabilis. j. de elẽ ſi. no. Alex. i l. ſed & ſi har. §. patronũ, ff. de in ius vo. Et hæc fortè eſt cã, quare exẽpti tenentur obſeruare interdictũ. hoc .n. tendit ad reuerentiã epiſcopi.
e In c. 1. de pſump. uide ibi illum in 2. not. & facit q voluit Bal. in l. ſi quis nõ dicã rapere, C. de ep. & cle. in 3. col. in uer. & iõ iuxte pdicta.
f Vt in l. fi. C de fideic. lib. Adde Maria. in repe. c. qualiter, el ij. đ accu. Mod. inſti. de act. §. curare, & in l. uinum, ff. ſi cer. peta. & limita, vt ibi p eos, & per Bal. in d. l. fi. in uer. itẽ q̃ro, & Ale. ibi in apoſt. Bal. in l. & ſi ſeuerior, in uerſ. circe ultimum. Et dicas regulã eſſe, q ſnia dẽt eſſe cõformis libello, l. ut fundus, ff. commu. di. & d. c. qualiter. Qđ intelligẽ uerum, nõ quo ad cõclutionẽ libelli: q. e. ſm hoc quælibet ſnia eſſet cõdẽnatoria. ſed dẽt eſſe cõformis quo ad tria, ſ. quo ad rẽ, quo ad cãm, & quo ad actionem intentatã. 1. q per ſniam debet determinari res deducta in libello, ſm cãm, ex q̃ ẽ petita res, ſm modum agendi deductũ in iudicium, & ſic ſnia debet eſſe conformis libello quo

ad modum decidendi, ſm Bal. in l. 2. ibi, ex libello, C. de ſen. ex peri. re. & in d. l. fi. uer. itē quæro quid eſt dictū. Refert Lāfrā. in c. qm̄ ꝯ, in uer. interlocutiones, in uer. ulterius ſciēdū, de ꝓba. & in cle. ſæpe, in uer. iuxta petitiōis, de ver. ſig. Dic clarius, ꝙ ſnia dr̄ eſſe cōformis libello in modum decidendi. i. ꝙ ꝑ ſniam dēt determinari id, qđ eſt petitū in libello, cōdēnādo, vel ab ſoluendo. Limita ſ. hāc regu. nō habere locū ſup incidenti uel emergenti, quia ualet ſnia nō cōformis libello, ſm Bal. i l. & ſi ſeuerior, in ver. vl. circa iſtud ibi, tu dic. facit. l. ædiles, §. ſciendū, ff. đ ædi. edi. & qđ uoluit Bal. in d. l. fi. uer. itē quæro, & Alex. ibi in apo. Limita 2. non hr̄e locū in ſnia interlocutoria ſm Bal. in d. l. fi. in 2. opp. Limita 3. qñ ſnia eſt cōdēnatoria: quia iudex in cā pōt modificare libellū, ff. de pet. hære. l. cū is, qui legatū, & Bal. in d. l. fi. in 2. oppo. Limita 4. niſi plures fuerint cōuenti inſolidū eodē libello, cum cēa, ꝙ agens unica ſolutione ſit cōtentus: qa tunc inſpicit libelli forma, tex. & ibi Bar. & Bal. in l. 1. C. ſi plures una ſnia. Ang. & Imo. in l. ſi qui ſeparatim. §. quoties, ff. de ap. Nec ob. ꝙ ſnia dr̄ eſſe cōformis libello. qa illa regula ꝓcedit reſpectu rei, uel perſonarū, uel ſummę in iudiciū deductę: ſecus reſpū qualitatis adiectę i libello, utputa inſolidū ſm Bal. & Ang. & oēs in d. l. 1. & Bal. i d. l. fi. Limita 5. niſi diuerſitas ſurgat ex qualitate ꝓbāſ. Nā ſi petit res diuidi, pt̄ uni adiudicari. vñ magis inſpicit na iudicij, q̃ modus agēdi ſm Bal. in d. l. fi. ver. op. & vr̄. Limita 6. in cā applr̄onia ſm Bal. in d. l. fi. uer. itē opp. Limita 7. in iudicio diuiſorio: qa ſi petat diuiſio bonorū, pt̄ iudex uni adiudicare rē, alteri uſumfructū ſm Flo. in l. 5. ff. de uſufruc. Itē alteri æſtimationē & alteri rē ſm doc. & Bar. in l. Aquiliana, ff. de trāſac. per l. arbor, §. de ueſtibulo, ff. cōi di. facit qđ no. p Bar. in rub. ff. ſol. mat. Limita 8. niſi agat q̃to minoris: quia ualet ſnia in redhibitoria, l. bouē §. aliquando, ff. de ædi. edic. & optimè facit tex. in l. ſi is, qui hæres, §. 1. ff. de excep. rei iudi. quos tex. alleg. Bal. in c. 1. in prin. ut lit. nō cōteſt. ꝙ ubi una actio cōtinet aliā, lis cōteſtata incōtinēti vr̄ cōteſtata ſup cōtenta in effectu, nō in forma ſpecifica. Limita 9. niſi ſnia ferat ſup eo, qđ tacitè ineſt ex nā rei in iudiciū deductæ, tex. & ibi But. & Imo. in c. cū ad ſedē, de reſt. ſpo. Bal. & doc. in d. l. fi. Limita 10. niſi ſnia ferat ſuꝑ cōcomitātijs, puta loco & tp̄e, qñ agit in gn̄e nō ſpecificata aliqua cā; ſecus ſi cā ſpecificaret, tex. eſt in c. Abbate ſanè, de re iud. lib. 6. uoluit Bal. in l. 1. in uer. mō quæro, C. ſi plures vna ſnia. Limita 11. niſi iudex ferret ſniam ꝑ æquipollēs ſm Bal. in d. l. fi. in ver. nā nō vr̄. Limita 12. niſi iudex in ſnia ſuppleat de re, data ineptitudine libelli, & ille ſit articulus iuris: vel extat cōſuetudo ſ allegata, bo. tex. in c. Raynutius, cir. fi. ibi ſm Thuſcanæ cōſuetudinē ciuitatis, de teſt. & ibi Inn. Faciat qđ voluit iſte in c. afferte. ꝭ. de ꝑſum. vel ſi ꝓnūciat ſtatutū, vel cōſuetudinē corā ſe allegatā, nū valere ſm Bal. in d. l. fi. verſ. itē quæro, quo valet ſnia. Limita 13. niſi ꝓnūtiatio fiat iuxta libellū ſm Bal. in l. fi. in uer. itē not. Limita 14. niſi ſnia ferat in his, quæ ueniunt in conſequentiā petitorū: vel ſint correlatiua, uel correſpondentia, uel ex eodē fonte deſcendāt, ſm Bal. in l. cū eorū, in uer. ſed ꝯ immediatè op. C. de ſen. & interlo. om. iu. Et intellige oenīētia in cōſequētiā, ſiue iure actionis, ſiue offō iudicis. Sunt. n. de tacitis appendentijs libelli ſm Bal. in d. l. fi. in uer. itē ſup hoc articulo. Limita 15. ꝙ ſi in libello fuit actū ad reſtitutionē poſſeſſionis, & iudex cōdēnauit ad reſtitutionē fundi, ſnia pt̄ ſuſtineri. Nā vr̄ ꝯdēnaſſe ſm petitionē, ita pulchrè uoluit Speculator in tit. de reſt. ſpo. in §. ſpoliat⁹, in uer. & no. ꝙ quidā & alleg. l. pen. C. ſent. quæ ſine cer. quan. Refert ibi Bald. in 2. col. in uer. quid ſi iudex locutus eſt. facit qđ uoluit Bal. in l. pe. in prin. C. ſi à nō cōpe. ſeqt̄ But. in c. cū ad ſedē, de reſt. ſpo. & vide Bal. in addi. Spec. in ti. de reſt. ſpo. verſ. ſi peto. ꝙ ſi petat reſtitutio poſſeſſionis, ualet ſnīa de reſtituenda re. Limita 16. in Principe, ſeu in Papa; qa pt̄ ꝓferre ſniam ſ cōformē libello, ſm Inn. & doc. in c. cū veniſſent, de inſti. Limita 17. ꝙ ſnia ualet ēt quo ad unū, non no. atū in libello, abſolutū tñ à iudice, ſm Sal. & Frā. Are. i cōſi. inci. an ſnia ſit nulla. Et ita ſuperiorib⁹ diebus in ſacti cōtingentia conſului. Nā cūm⁹ nō notatus in libello fuit cōuentus, & fuerunt factæ approbationes; & lata ſnia abſolutoria ꝓ eo, dixi ualere. allegaui Firma. in uer. ſnia ſine libello. Limita 18. quia fallit in cauſis ſummarijs, ubi ꝓcedit ſine figura iudicij: quia ſufficit, ꝙ ꝓnūtiet iuxta petitionē, & ſufficit ꝙ in aliquo cōueniat, licet in oībus nō cōueniat. vñ ſi petitus fuerit equus, qui fortè eſt mortuus, & cōſequēter ſuccedit æſtimatio, ita pulchrè dixit Bar. in extrau. ad repri. in uer. & ſine figurā iudicij. ubi ad hoc allegat tex. ſingulariter in cle. ſæpe. in uer. iuxta petitionis formam, de uerbo. ſign. Refert Lanfranc. ibidem.

ZACHARIAS. Adde inquantū dixit, ꝙ Papa & Princeps poſſint ſniam ferre ſ cōformē libello, an ualeat eorū ſnia ſine citatione; & cōclude, ꝙ nō, ut per Feli. in c. quæ in eccleſiarū, col. 26. ver. limita ſextò ibi, & īfert, ꝙ Princeps, ꝭ. de conſti. licet poſteà ſubdat ſe putare, ꝙ ualeat. ita no. Bar. C pro 3. opi. in l. fi. C. de leg. & in l. 1. uer. ſed hic quærit, C. qñ & qñ iu. Idē in pluri. ſen. ſecutus eſt Ange. in l. omnium, C. de teſti. & Io. And. in c. cum olim, de re iudi.

isti canonici deduxerūt cōſuetudinē per a viā exceptionis perēptoriæ. ſed certū eſt ꝙ licet iudex nō teneat ꝓnūtiare ſup exceptione perēptoria, qa ſatis ſup ea pronuntiat ꝓnūtiādo ſup principali, vt in c. 1. de or. cog. tñ ſi vult ſpecificè pronuntiare, ſ ex hoc pt̄ redargui, vt in c. cū Io. 6 de fi. inſt. & plenè dixi in c. 1. ꝑal. † Et ſi diceres, ꝙ pars aduerſa nō allegabat prauitatē conſuetudinis; dico, ꝙ ex quo iudici b cōſtat exceptionē nō cōcludere, maximè cùm defectus cōſiſtat ī iure; pt̄ ex officio c ſuo ſupplere,[a] vt in c. Raynaldus, de teſt. & qđ ibi dixi, & ꝭ. e. cū dilectus, & C. vt q̃ deſunt aduoc. l. 1. ſicut cōtingit ī petitiōe actoris. Nā ſi notoriè nō cōcludit, dēt iudex libellū lacerare ex offō ſuo 11. q. 1. c. 1. de oſ. vic. Ita dicēdū eſt in exceptione; & no. hoc dictū Inn. ſic ītelli̅m. Fateor tñ, ꝙ vbi ꝯſuetudo ſ faceret ad cām, & cōſtaret iudici de irrōnabilitate; tūc ſpāle eſt in pp̄,[b] vt poſſit illā tollere; ſed ali⁹ iudex dēt inchoare nouā īſtātiā, & ſ ſup illa ꝓnūtiare, ſicut i ſiſi no. Io. An. ī c. mādatū[c]

ANT. FRAN. Adde, ꝙ q̃uis regl̄r ſnia debeat eſſe cōformis libello, vt i l. fund⁹, ff. cōi di. cū ſi. Tñ hoc intelligit quo ad rē, quo ad cām, & quo ad actionē, vt pulchrè declarat Lanfr. Ori. in c. qm̄ ꝯ, in uer. ſnia, & in uer. alteri⁹ eſt ſciēdū, de ꝓba. Itē intellige hoc uerū, niſi in qualitate ſit diſformis: qa tūc ualet. Tenēt Bar. & Bal. in 2. col. & ibi ēt Ang. in l. 1. C. ſi plures vna ſen. fu. cōdē. Itē hoc verū, niſi petitio ſit ſup intereſſe iuris publici, vel de re cōcernēte periculū aiæ; qa tūc ſnia pt̄ ferri ex ueritate, ſ ſeruata forma petitionis, ut no. d. Car. in cle. ſæpe, in §. a. đ ver. ſig. Itē niſi ſit ſnia interlocutoria, vt ꝑ Bal. in l. fi. in prin. in 2. op. C. đ ſideic. li. Itē niſi i iudicio diuiſorio: i quo licet petat diuiſio bonorū, pt̄ iudex alteri aſſignare rē, & alteri uſumfructū adiudicare, ut uoluit Flo. de S. Petro l. 5. ff. de uſuſ. Et eodē mō uni aſſignare rē & alteri æſtimationē, qñ res eſſet indiuiſibilia. Itē ēt niſi iudex ꝓnūtiaret dāda eē pignora fideiuſſorib⁹: licet ſ ſit petitū, ut i l. cū eorū, ubi caſus notabilis, C. đ ſen. Itē ēt niſi agat q̃to minoris: qa ualet ſnia i actiōe redhibitoria, qñ ſ eēt ꝯformis libello, ut i l. bouē, in §. aliqñ, ff. đ æd. ed. & alios plures caſus, i qb⁹ valet ēt ſi ſ ſit ꝯformis libello; vide ꝑ Alex. de Imo. in l. unū, in ſi. ff. ſi cer. pe. & tene menti, ꝙ ſnia in dubio pſumit cōformis iu libello iu tm̄, ꝙ ex ea ꝓbat tenor libelli, ſi de eo alr̄ ſ apparet, vt eſt gl. in uer. prohibem⁹, reputata ſingularis, & ibi ꝑ d. Abb. in c. dudū, in ult. col. de deci. Et adde ēt, ꝙ ſi petat reſtitutio poſſeſſiōis, ualet ſnia, đ reſtituēda re, vt no. voluit Bal. in addi. Spe. i ti. de reſt. ſpo. in uer. ſi peto. Et ingt̄ū hic dr̄ de ſnia Papę vl̄ Principis, adde ꝙ ſnia Principis ēt ſ cōformis libello valet, vt in l. Aemilius, & ibi ꝑ Bar. & Alex. ff. de mi. & no. d. Ant. in c. licet Hely, de ſim. & no. Arc. in c. 2. de reſt. ſpo. li. 6. & ꝑ Io. de Imo. in c. cū veniſſent, de inſt. & no. Spe. in ti. de lit. cōt. in §. 1. in ver. pe. vbi notabilr̄ dicit ꝙ ſnia ſine libello ferri ſ pt̄ ab inferiore à Principe, ēt de ptiū cōſenſu. de quo ꝑ Ho. & Io. An. in c. 1. de lib. ob. & ꝑ gl. in c. fi. đ re iu. & ꝑ Alex. de Imo. in l. ius publicū, ff. de pac. pp̄ tñ pt̄ ferre ſniam ſine libello, vt ꝑ Spe. i ti. de li. ꝯce. 1 §. nūc vidēdū, i ver. 22. Et ad pdicta facit, qa ſnia Principis ēt ſine ſolēnitate valet, vt no. in c. in cauſis, de re iu. & hr̄ ꝑ Pau. de Ca. in l. ſi qs Impatorē, C. q teſt. fa. poſ. & vide Bal. in c. 1. in 3. col. ad ſi. in ver. obſeruet, in ti. ſi inr̄. do. & vaſ. ori. in vſi. feu. Et adde ēt ꝙ licet ſine ptis citatiōe ſ valeat, vt in l. de vnoquoq;, ff. de re iu. & in l. nā ita diuus. ff. de adop. & plenè ꝑ Inn. in c. dudū, el ij. in 2. col. de elec. plenè ꝑ d. Car. in cle. 2. in §. deniq;, in 1. op. de re iu. vbi ponit & latè diſputat, an ſit nulla, vel reſcindēda ꝑ appellationē; tñ ſnia lata à Papa ꝯ tenētes res eccleſiæ tenet, nulla precedente citatione vel monitione. Ita not. vol. Bal. in pl̄u. feu. in 12. col. in 1. diuiſione feu. in ver. pt̄ ēt pp̄.

a SEB. SAPIA. Supplere. vide Pau. de Ca. & Mod. in l. vbi pactū, C. de de trāſa. & Mod. in l. 1. ff. de oſ. aſſeſ. vbi eſt gl. ꝙ ineptū libellū dēt iudex dentibus lacerare. & idē dicit Abb. in c. examinata, col. pe. ꝭ. de iud. vbi alij: & in c. ſi cleric⁹ laicū, de ſo. cōp. & in c. fi. de lib. obl.

b Spāle eſt in Papa. Tu dic: ꝙ ēt inferior à Papa per bon. tex. in c. ex frequentibus, de inſti. in ver. ex offō tibi cōmiſſo tā iniquā conſuetudinem de prouincia tua uelis, &c. ubi But. ad hoc alleg. bo. tex. & uide tex. in l. ſub prætextu, & ibi Bar. ff. de extraord. cri. ubi dicit, ꝙ ptās ex offō ſuo pōt facere ſibi apportari ſtatuta iſtorū diſciplinatorum, & uidere ſi ibi eſt aliquod ſtatutum ſapiens ꝯ religionē. &c.

c In c. mandatū. Adde But. & iſtū, in c. cām q̄, el j. in 3. col. ibi: aliā limitationē ponit d. Ant. de teſt. Adde iſtū in c. 2. de cōceſ. pb. in prin. & c. cū parati, in fi. de ap. & in c. cum dilectus, de ord. cog. in fi. in 20. col. & in c. itē cū quia, in 4. col. & in c. ex conqōne, in 10. col. de reſt. ſpo. Limita, ut per iſtum in c. ueritatis, in notabili. ibi, conſideraro. de do. & cōtu. & uide Pau. & do. in c. fi. de iureiu. lib. 6. & Io. de Imo. in c. cum olim, de rer. ꝑmu. & iſtū, in c. at ſi clerici, in 13. col. de iud.

ſ. de

a In d.c. cum acceſſiſſent. vide ibi plenè per iſtum & d. meum, & per eundem d. meum hic.

b In honorib. deferẽdis. faciat qđ legi. & no. in l. 1. ff. đ albo inſcribẽ. & in c. ſtatuim⁹, de ma. & ob. Et in quãtũ dicit ad ↄſuetudines vicinorũ, alle. tex. ſin. in l. 1. C. de canon. largiti. ti. li. x. vbi ſi deficit theſaurari⁹ ꝓuinciæ, recurrit ad theſaurariũ vicinę ꝓuincię. & facit tex. i l. 4. §. ſi tñ viciosi, ff. de dã. inf. & l. diu⁹, ff. đ tut. & cur. da. ab his & bon⁹ tex. in l. q̃ ſæpe. §. ſi. ff. đ ↄ̃h. em. & in tex. in l. ꝓ locis, C. de anno. & tribu. li. x. & allego c. quãto, & c. quoſdã, de ꝑſũp. & l. ſi vicinis, C. đ nu. & l. cũ naucle. rũ, C. đ naui. li. 11. & l. 2. C. de anno. ciuili. co. li. & l. ſi qs ad declinãdã, ver. ſi ãt, C. de Epi. & cle. & tex. in l. q ſi ſtab. ff. de le. 1. & facit qđ pulchrè voluit Bart. l. 2. ff. ſi cer. pet. q̃ oĩa nõ tradas obliuioni ꝓp vicinitatẽ, de qua loqᷓ text. & omnes docto. hic. Adđ Lap. all. 123. vbi põit, an cõmiſſio, q̃ dẽt fieri in vno loco, poſſit fieri in alio ꝓp vicinitatẽ, vbi ẽ copia pitorũ. Ro. cõſi. 413. vbi late ponit, an publicatio acceptatiõis bñficii, q non pt fieri ꝓp guerras, poſſit fieri in loco vicino; & vide Fede. conſi. 201.

& cõſuetudinẽ notariorũ. reperiunẽ diuerſi ritus notariorũ circa ipſa inſtrã; inſpicitur ritus rationabilior, & minus ꝑiudicialis alteri. ZACHARIAS. Tu adde ad hanc materiam plenè per Car. in cle. 1. de iudi. & Fel. poſt alios, in c. inter dilectos, in ſi. de ſi. inſtr. & Gemi. in c. 2. de off. lega. lib. 6.

ĩ. de reſcrip. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo aliarum ciuitatum eſt attendenda ſi in propria ciuitate non eſt, dummodo ſit rationabilis. 4 7.*

2 *Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, an poſſit conſtituere nouam dignitatem in eccleſia ſua ſine licentia Papæ. 3. 6.*

5 *Ad inſtar &c. qñ aliqd cõmittitur ad inſtar alteri⁹, capitur illud, qđ eſt magis rõnabile.*

7 *Caſus ſi non reperitur deciſus, ad qđ eſt recurrendum, vide. ſ. de conſti. c. trãſlato nu. 5.*

8 *Studiũ. ſi hodiè erigeretur in aliqua ciuitate, haberet oĩa priuilegia authenti. habita, licet in aliis ſtudiis non ſeruentur.*

CAP. VI.

1 Cum olim. † In attribuẽdis officiis no a
uę dignitati, ſeruatĩ ↄſuetudo vi 3
cinarũ ciuitatũ: q ſi diuerſa fue
rit, ſeruabitẽ magis rõnabilis & aliis nõ ꝑ- 4
iudicãs. h. d. cõis diuiſio. Scđa ibi: quocir- b
ca. Caſus talis. Epũs Lõdoñ. petiit à dño
pp licẽtiã, vt poſſit ĩ eccl'ia ſua ↄſtituere 5
Præcẽtorẽ. dñs pp petitã licẽtiã cõceſſit, c
dũmõ in cõferẽdis ſibi reditib⁹ nulli face d
ret ꝑiudiciũ: ita, q Pręcẽtor ille in ſeſſioni
b⁹, ꝓceſſionib⁹, & aliis hẽret illã dignitatẽ in eccl'ia Londoñ. quã hñt alii Præceptores in eccl'iis Anglicanis; & tũc Epũs cõſtituit Præcẽtorẽ. Præcẽtor ille taliter inſtitut⁹ occaſione lr̃arũ dñi pp, qdã in ꝑiudiciũ aliarũ dignitatũ nitebaẽ vſurpare. vñ alii pſonatũ hñtes in eccl'ia Lõdoñ. cõ e
ſti fuerũt dño Papæ. mãdat pp Epõ Helieñ. ſi ſm diuerſas cõſuetudines locorũ Præcẽtores alii diuerſas hñt dignitates ĩ eccl'iis Anglicanis, faciat illũ Præcẽtorẽ eẽ ↄtẽtũ illa dignitate, quã pt hẽre ſine ꝑiudicio aliorũ, ſaluis rõnabilib. & ap. ꝓba
2 tis ↄſuetudinib. eccl'ę Lõdon. Ber. † No. 1. Archiepm nõ poſſe inſtituere dignitatẽ ĩ eccl'ia ſua ſine licẽtia Papę; lʒ illa dignitas nõ ſit noua, ſed iãdudũ creata. Nã ꝓcẽtoria hæc erat in aliis eccl'iis, & ſic ñ erat noua dignitas. Sed tu dic, vt pleni⁹ dixi ĩ c. cũ acceſſiſſent, ſ. de cõſti. vbi cõcluſi oppoſitũ. & ad iſtũ. tex. rñde, q forte capl'm nõ cõueniebat cũ Epõ. & hoc voluit peterẽ à pp, vt euitaret opi. ↄ̃rias, q̃ in hoc articulo vrgẽt, vt no. hic in gl. & in d.c. cũ acceſ
a ſiſſent. a † No. 2. Epm nõ dẽre nouã digni
3 tatẽ, vł bñficiũ cõſtituere cũ graui alteri⁹
ꝑiudicio: imò vř, q reſpectu redituũ nullũ
ꝑiudiciũ pt afferre aliis bñficiatis; qđ no.
4 & đ hoc. j. cũ gl. † No. 3. q vbi in honorib.
b đferẽdis b nõ apparet in iuř, nec ex cõſuetu
dine ſpãli qđ iuris; recurrẽdũ ẽ ad ↄſuetu
5 dines vicinorũ. † Itẽ no. & tenebis ſp mẽti
c q vbi c aliqd mãdaẽ fieri ad inſtar d alteri⁹
d q ſi illud, iſtar, reperiẽ diuerſũ, ñ dẽt ſimpl'r
capi mediũ, nec minimũ, ſeũ maximũ, ſed
magis rõnabile, alteri min⁹ ꝑiudicãs. Cõ
tra iſtũ tex. op. de c. catholica. 11. di. vbi dř,
q qlibet eccl'ia regiẽ ſuis ſpãlib⁹ ↄſuetudi
nib⁹ & cõſtitutionib. ergo vř, q Epũs & ca
pitulũ poterãt iſti præcentori dignitatẽ
certã ꝓferre tã in ſeſſionib⁹ & ꝓceſſioni
e bus, e quã in aliis. Solu. dñt hic cõmuniter

ANT. FR. Qñ aliqd cõceditur ad inſtar alterius, ſine dubio intelligit ad ſimilitudinẽ eſſe cõceſſum; ita; q id, qđ uni eſt cõceſſum, intelligatẽ eſſe ↄceſſum alteri: de quo uide q̃ plenè tra. p Ale. & do. in l. 1. ff. de leg. 1. & uide per mod. io l. ſufficit, ff. đ ↄdi. inde. & p Arch. ĩ c. ſi pp, de priuileg. lib. 6.

5 Tã in ſeſſionib. & ꝓceſſionib. Adde hic Bal. p illũ tex. q cõſuetudo deſignat loca ſedẽdi, & q nũ dẽnt ꝓpoſterari; & antiquiores clerici & doctores dẽnt hẽre primũ locũ, deinde cæteri. & dicit Bal. in l. obſeruaẽ. §. ãteq̃. ff. de off. ꝓcõ. p illũ tex. q ate. dit cõſuetudo circa iſta; & q in Tuſcia fratres minores oadũt ante ꝑdicatores; q a ibi eſt cõſuetudo, q digniores ſequuntur. & altior loc⁹ ſm eũ eſt, qui magis eſt ꝓpinquus dño, alleg. gl. 1. §. aliã, inſtit. de bo. poſ. in uer. altiori loco. & in eccl'iaſtico ſcribiẽ: loquere maior natu. te n. decet primũ loqui, ſm eũ. & dicit Bal. in c. 1. §. Marchio, in 3. col. q feu. da. poſ. q Barones dẽnt ſedere penes Regẽ ordine cõſueto. Iſte honor appellaẽ priuilegiũ, ut no. de Arch. Rauẽnę, & Mediolani, l. de cernim⁹, C. de ſac. ſan. ec. ſm eũ ſubdẽtẽ in una additione, q attẽdiẽ cõſuetudo, in quo loco ſedere debet cantor in choro; & dicit iſte cõ ſi. 22. Fuit à oĩe poſtrẽ q̃ſitũ nõ ualere de cõſuetudine, q Arch. ꝓcedat uicarium Epi, alle. c. legimus 93. di. ubi reprobaẽ inſolentia quorundã Diaconorũ, q ſe maioribus ꝓferebãt. & Adde bo. tex. io l. ſi. C. đ of. ꝓfe. urbis, in uer. locũ is, q iuxta militiæ ueritatẽ ſeqᷓ, obtineat. & tex. in c. ſi. §. uerũ & ibi do. 58. diſt. & qđ hř in c. ſtatuim⁹, de ma. & obe. & in l. 1. ff. de albo ſcriben. Limita niſi poſterius matricula⁹; uł poſterius ordinat⁹ eſſet doctior & melior, gl. eſt notab. in §. ordinatione, in uer. omo, in aut. de monachis, quã ſeqᷓ Ang. ibi & Lud. in l. cũ qđ, ff. ſi cer. pe. & ibi Ale. in 2. col. & not. Sal. in l. ꝓuidẽdũ, p illũ tex. C. de poſtu. & Lud. in l. ſi uerò. §. de uiro. 53. fall. ff. ſol. ma. add is tex. in c. Epõrũ 84. di. & in l. unicuiq;, C. de ꝓximis ſacrorũ ſcrinioꝝ, li. 12. gl. in l. 1. C. de anno. ciui. li. 12. Car. in cle. 2. 2. q. ver. 8. de magi. facit tex. in l. ſed & reprobari, ff. de excu. tut. in uer. ualde diſciplinatos, & ibi Bal. & p Lud. in l. ſi cũ dies. §. ſi arbiter, ff. đ arbit. p illũ tex. in uer. qđ puto uerũ, ſi & eius ſit authoritatis arbiter, & c. ubi cõcediẽ arbitro magnæ authoritatis, q poſſit ꝓnũciare io receſſib. l. in uiridariis uel aliis locis delectabilib. qui ſunt ex ciuitatẽ ſm gl. §. moſtræ, in uer. edic. in aut de teſt. & Alb. in d. §. ſi arbiter, in ſi. Alias primò licẽtiatus & poſteà doctoratus ꝓcedit illũ, q medio tpe fuit doctorat⁹, Ang. Are. io §. q̃dã, in 10. col. de act. inſt. p tex. ſin. in l. 1. C. đ cõſuli. li. 12. quę tene mẽti, q a ſuit in facto ſm eum: cuius uerba ponit Alex. in l. 2. ff. de obſequiis, in apoſt. facit qđ no. do. in c. à collatione, ad ſi. de ap. in 6. quod uoluit Bal. in cõſi. inci. Arch. ubi dicit, q Archidiaconus ꝓfertur Præpoſito, & plenè p doc. moder. in r. ib. de maio. & obe. in c. ſtatuimus, e. ti. & uide Do. in d. c. Eporum. & tex. in d. l. decernimus, in uer. in ſedendo, & ibi gl. & gl. io c. q̃ piculoſũ. 7. q. 1. & Bal. in l. ex hoc iure, ff. de iuſti. & iur. & tex. in l. quoties, in

ANT. FR. De cõſuetudine loci vicini, an illa ſit ſuãda ĩ loco vicino, dicas, q ſic, ſi nõ eſt iuri cõi ↄ̃ria, vt p Inn. io c. dilecto, đ of. Arch. & in c. cũ olim, đ ↄſue. & vide plenè p Pau. de Ca. i cõſ. 159. in 2. col. Et adde, q cõſuetudo ciuitatis dẽt ſeruari in caſtris & locis illi ſubis, & ẽt ĩ curia Epi, vt p Bar. i l. ex ea, in pri. ff. đ poſtulã. vbi ſe remittit ad ple. no. p eũ i l. cunctos ppl'os, C. đ ſũ. tr. Et hř p Bal. in l. 2. in 2. q. C. q teſt. fa. poſ. Propterea dicim⁹, q ↄſuetudo feudorũ ↄ̃ 1⁹ cõe, ñ ſuaẽ in aliis caſis nõ feudalib. vt p Bal. io aut. ſi q̃s, C. de ſa. ſan. ec. & in l. 2. in 7. q. C. đ reſcin. vẽ. & in c. impialẽ, de ꝓhi. feu. alie. p Fed. & p Ange. in l. de q b⁹, ff. de legi. & p Alex. io l. q. Romę, in §. Flaui⁹, ff. đ ver. obl. Et ad id qđ dř, q illud, qđ debet fieri in vno loco, pt fieri in loco uicino, ſi forſan ibi adeſt copia pitorũ, adde q talis locus, vbi eſt copia pitorũ dř eſſe locus inſignis: & in eo poterũt cauſę delegari, & ſi ſit caſtellũ, vel alia villa, dũmõ hẽat merũ imperiũ, vt p Bal. in l. in bonorũ, ff. de bo. poſ. ti. gñali. & p Bar. in l. iuris, in 1. q. C. qui admit. ad bo. poſ. & vide Spe. in ti. de cita. in §. 1. in ver. itẽ qđ ad locũ.

c SEB. SAP. Quod ubi. Vide pulchrũ tex. in l. 10 teſtõ, el j. ff. de cõdi. & demõ. ubi no. Pau. de Ca. q q tenet aliqd facere ſub certa forma & ſub pœna, ſi nõ pt illã formã obſeruare ſine ſui culpa, non incidit in pœnã: tenetur tamẽ illud facere, vt poteſt arbitrio boni uiri; & illum tex. dicit ſin. do. Iaſ. in l. 4. col. 5. circa mediũ, ff. de uulg. & pup.

d Ad inſtar. Vbi aliqd poniẽ ad inſtar alteri⁹, illa æquałr recipit oẽs, ↄdĩones illi⁹, io aut. de her. ab inteſt. §. ſinaut. Et expone ad iſtar. i. ad effectũ, vł ad ſimilitudinẽ, ff. de ↄdi. ind. l. ſufficit. facit. l. inſtar, C. đ iuř ſiſ. Inn. in c. inter dilectos, ver. cęterũ, de ſid. inſtr. de off. del. c. 2. li. 6. in cle. 1. de iud. ff. de pub. l. eũ, q. §. l publiciana. ff. de ꝓto. ſtip. l. 1. §. 3. Arch. đ priui. c. ſi pp, li. 6. & vide Alb. đ Roſ. io ſuo dictio. i uer. iſtar, vbi alle. Arch. i d. c. ſi pp, in 2. co. de priui. impetratis ad inſtar. facit qđ voluit Fel. hic, ubi dicit iſtũ tex. eẽ in arg. q ſi in eod. uol. ſtatutorũ reperiunẽ diuerſa & uaria ſtatuta, q equi⁹ & iuſti⁹ ſeruãdũ ẽ; & ſic prius alio nõ uitiaẽ ſtatutũ, q a ſupponiẽ interptõni ſapiẽtũ, l. 2. §. 1. ff. de ori. iu. Itẽ inducitẽ ſm d. Ant. ad q. inſtãn debet extẽdi ſm ritũ

ver. ſedenti, C. vbi ſenato. vel clariſſimi. tex. io c. pręcipimus. 13. di. c tex. & ibi Ang. in l. cum ſalutatus eſſet, C. de ſen. paſſis.

Adde tu Fran. Are. conſi. 22. vbi ponit, an valeat conſuetudo, q non habens dignitatem præferatur habenti. & vide de doctorato & li- d centiato, quis præferri debeat, Ro. conſ. 333. in fi.

Attendi ius commune. Facit in ſimili dictum Inn. in c. in literis, de reſt. ſpo. & quod uoluit Cy. & Sali. in d. aut. habita.

Adde tu Lap. all. 42. Fed. cõſ. 201. in prin. & vide qd voluit Cal. cõſ. 6.

SEB. SAPIA. Particularem vide Pau. de Caſ. in conſi. 162. in pręſenti cauſa, in 2. col. ſecundum antiquam impreſſionem.

A NT. FR. Circa hoc qs ſedeř dẽat Idigniori & altiori loco, dicas, q loc^e eſt aſsignandus ſm dignitatẽ ordinis, & ex qualitate loci, & ordine arguiť ordo dignitatis, vt eſt tex. in l. 2. in §. p^9 originẽ, in ver. & uelut in locũ, ff. đ orig. iur. Et đ iſta pcedẽtia, maximè inter religioſos, vide plenè p d. Fe li. in rub. de mai. & obe. vbi ponit, an debeat attẽdi prior approbatio regulæ, vel aliæ dignitates q̃ ſunt apud ipſos religioſos, puta dignitates Abbatiales. de qb^9 oĩb. plenè habei in cõſ. redditis ferè per oĩa collegia Italiæ in q̃one pcedẽtiæ inter monachos b. Bñdicti, & cãonicos regulares, q̃ quia ſunt impreſſa nõ puto vlterius inſiſtẽdũ; qa facilè hñi & videri põt. Et qs ſit loc^e ſignis, dictũ eſt in apoſt. pcedenti, & ponit Spe. in ti. de citat. in §. 1. in ver. itẽ q ad locũ, ibi all. & p doc. in c. ſtatutũ, de reſcr. li. 6. Circa locũ ãt iudicii, dicas, q ſiue loquamur in iudice, ſiue in arbitro, loc^9 debet eſſe honeſt^e & tut^9, l. 2. in §. pe. ff. ſi qs cau. l. ſi cũ. §. ſi arbiter, de arb. c. cũ pſonę de priui. li. 6. & c. ſtatutũ. §. cũ verò de reſcr. e. li. & c. ver. crabilibus. §. hoc, de ſen. exc. in 6. & per Archi. 3. q. 9. in §. ſi. & in quo loco poſſit arbiter cognoſcere & laudare, vide per Spec. in ti. de arbi. in §. 8. in ver. de loco. & in tit. de cita. §. 1. in ver. ſed nunquid arbiter. & econtrà, quia dicatur locus incongruus, no. in c. ab eo, de appel. li. 6. & in cle. quis, in §. ſimilr, & ibi doct. oo. de ap. & hr p Bar. in l. 1. in §. adeũdi, ff. qñ ap. ſit. & p Arc. in §. bidui. 2. q. 6. & de forma appellationis, quando locus non eſſet tutus & congruus, ſi forſan per iudicem aſſignaret, vide per Spe. in tit. de app. in §. 1. in uer. ſi ãt, & io §. reſtat, io ver. & no. & habeorr per do. Card. in cle. 1. in 22. q. de fo. comp.

do. q Eps & capl'm hic fortè nõ cõueniebãt: aſs ãt pcedeřt ɔ̃riũ; qđ ſatis mihi pla b cet. Quidã tñ tenuerũt oppoſitũ: qa non c debet iſta ecclia deuiare à ɔ̃ſuetudine eccliarũ, & violare cõſuetudines vicinorũ. qđ mihi nõ placet: qa in ecclia Dei, nil officit diuerſa ɔ̃ſuetudo, vt in c. de tri. de cõſe. di. 4. qnimò pp nõ pcepit, vt ſequamur cõſuetudines Ro. eccl. niſi in cõcernentib. fidẽ, vt in c. 1. de ſũ. tri. li. 6. in ver. docuit. Nec violař aliarũ cõſuetudo, cũ illa remanet valida in loco, vbi viget. Nã vides hic q reſpectu eiuſdẽ dignitatis varię pñt eẽ cõſuetudines eccliarũ in eadẽ puincia.

6 †In gl. in uer. *pıudiciũ*, in fi. tenebis menti ſp fi. gl. Ex qua hẽs notabile dictũ, q Eps nõ pt p libito cõſtituere nouã dignitatẽ ſeu nouũ bñficiũ, ſeu nouã ecclĩã in piudiciũ aliarũ dignitatũ, ſeu eccliarũ; ſec^9 ſi iu d ſta cã interueniẽte. Et p hoc vlt. dicto gl. adde bo. tex. ĩ c. ad audiẽtiã. ĵ. đ ec. ædi. Et facit hic gl. ad q. nũqd poſſit Eps oĩ cã ceſſãte cõſtituere ecclĩã in parochia alteri^9; vel cõſtituere dignitatẽ in ecclia ? d. Ant. a multũ inſtat^a, & finaľr vř cõcludere, q pt, ex quo nõ uult afferre alteri piudiciũ. Nã hoc tẽdit ĩ augmẽtũ cult^e diuini. Ego hoc dictũ admitterẽ reſpectu dignitatis erigẽdæ in ecclia cathedrali: qa illud tẽdit in augmẽtũ cult^9 diuini, & nẽini nocet. Sed q poſſet cõſtituere ecclĩã ĩ parochia alte e rius, ceſſante cã, ñ admitterẽ indiſtinctè: qa ex cõſtructiõe nouæ ecclię gñaĩ piudiciũ antiq̃, ſaltẽ de rẽtõ, vt reſpectu oblõnũ q̃ fiũt in ecclia noua. Qđ hoc ſit verũ, adduco. c. 1. de ope. no. nũ. ubi ecclia pochialis p denũtiationẽ noui operis obtinuit, vt deſtrueret capella ibidẽ ędificata. qđ pfe f cto ñ obtinuiſſet, niſi piudiciũ pẽdeř potuiſſet. Et uide ibi ad hoc gl. fi. q̃ hoc ſatis vř ſentire. nec vř augeri cult^9 diuinus. q ſi illa ecclia nõ eſt neceſſaria, poti^e vileſcit ex numeroſitate, ar. in c. 1. de priui, in fi. & 8 93. di. c. legim^9. facit. d. c. ad audiẽtiã, & c.

7 paſtoralis, đ his q̃ fi. à pla. †In gl. in uer. *illã.* ibi: *q minorẽ*, dic, q hoc nõ dř ɔ̃riũ: ſed eligiř illa cõſuetudo, q̃ minus eſt alteri p iudicatiua, & magis rõnabilis; & intra al.

in ɔ̃riũ loquuř in aliis caſib. Et dicit Vin. e ĵ. c. in c. ſi. q primò debet attẽdi^9 ius cõe^c. ſi verò i^9 cõe nihil diſponit; tũc attẽdẽda eſt cõſuetudo gñalis, uel ſpecialis illi^e loci, vt in d. c. catholica. ea deficiente recurrendũ eſt ad cõſuetudinẽ vicinarũ eccliarũ, vt hic. Si verò cõſuetudo ẽ difformis, attendiř cõſuetudo min^9 nociua, ut hic, & ĩ ver. quocirca, & ĩ c. ex pte. ĵ. de cenſi. oĩb. deficiẽtib. reccurrẽdũ ẽ ad c. ſi. a q. di. vt. ſ. cõgregẽř ſapiẽtes & ſeniores, quorũ cõſi. ſteř; & no. hoc dictũ. Eſt enĩ gñaliter f obſeruãdũ vbicũq; agiř de tribuendis honorib. alicui dignitati: vř vbi dubitaretur qualiter Prælat^9 ſe dẽt habere ĩ ſubditos, vel qd ſimile, vt in c. ſu p eo, de cenſi. Vnũ tñ mihi ñ placet ex dictis Vin. ĩ eo, qđ dicit primò reccurẽdũ eſſe ad i^9 cõe, & ſecũdò ad cõſuetudinẽ particularẽ ^d loci. Nã uř primò recurrendũ ad cõſuetudinẽ: qa cõſuetudo derogat iuri cõi, ut in c. ſi. ĵ. e. Sed ſaluãdo Vin. potes ſic diſtinguere. q aut cõſuetudo uerſař circa illã dignitatẽ, de cuius honore cõferẽdo q̃riř; & ſerua illud qđ. ſ. dixi. ſicut patet p totũ ti. de off. Arc. ubi cõſuetudo pualet iuri cõi. aut cõſuetudo uerſař circa cõſilẽm dignitatẽ; & tũc põt ſaluari dictũ Vin. ut ſi dignitas ſimilis de nouo erigiř, prius recurrendũ ſit ad ius cõe, q̃ ad conſuetudinẽ, q̃ ſeruař in alia eccleſia particulari. Pone exẽplũ, ^e q ſint tres Archidiaconi in diuerſis eccliis, non in eadẽ ciuitate, habentes uarias cõſuetudines, ſi cõſtituiř de nouo Archidiaconatus ĩ alia eccleſia; credo q ĩ honoribus deferẽdis ſit prius recurrendũ ad ius cõe, quã ad cõſuetudinẽ aliarũ eccliarũ: f qa ɔ̃ſuetudo ſpãlis ^f nõ piudicat iuri vlr, ſed tñ ſpãliter. Et ĩ hoc caſu debet intelligi. l. q̃ dicit, q licet cõſuetudinis nõ ſit parua authoritas, nõ tñ vincit legẽ. ſ. vlr, ut in l. 2. C. q̃. ſit lõ. cõſue. & 8. diſt. cõſue- tudo. †Et p hoc iſero ad notabile dictũ, qđ ſi hodie de nouo erigereř ſtudiũ gñale in aliquo loco; deberet illa vniuerſitas hre it. gĩa priuilegia auř. habita, C. ne fi. p pa. ut ẽt in criminalib^9 haberẽt ſcholares, iudices pprios, nõ obſtãte, q ibi gl.

SEB. SAPIA. Pone exẽplũ. Facit, q qñ cõſuetudo pt cõcordari cũ iure cõi, cõſuetu. nõ derogat iuri cõi. Goffre. in ſumma huius tit. p tex. in c. cum dilecti^e. ĵ. eod. facit tex. ĩ c. cum expediat, de elec. in 6. in l. vnica, C. đ in off. dona.

f Cõſuetudo ſpãlis. Adde, q conſuetudo ñ extẽdit ſe, ue volunt Bar. in authen. qui rẽ, C. de ſacroſanc. ecc. Cy. & Bar. in l. 1. §. 3. ff. đ iti. actuq; pri. & plenè per do. meum io c. quod tranſlatione, de of. leg.

Adde, an conſuetudo extẽdař Frã. Arc. cõſ. 133. Pau. de Ca. conſi. 161. in prin.

ZACHARIAS. Dic tu, q ɔ̃ſuetudo ẽ ſtricti iuris, ideò regř nõ extẽdiř p ſiĩa, No. Bal. ĩ c. 1. ĩ ſi. prĩ. de cõſu. feu. & in aut. ſi quas ruinas in 1. col. C. de ſaſan. ec. qđ eſt uerũ, maximè in ea ɔ̃ſuetudine iuri ɔ̃ria, vt no. Inn. ĩ c. dilecto, ĩ ſi. gl. ſuæ ĩ ver. ſdic. de off. Arch. Flo. ĩ l. vẽditor. §. 1. ff. cõ. pd. Pau. de Caſt. cõſi. 161. Ol. cõ. 236. & Alex. cõſ. 68. vo. 2.

ANT. FRANC. Tu adde circa hoc, an ɔ̃ſuetudo extẽdař, id, quod voluit do. Abb. in c. ſi. de cõſuet. vbi dixit, q extendiř, niſi ſit erronea, & uide ẽ Pau. de Ca. cõſ. 159. ĩ 2. col. ubi dicit q cõſuetudo, q primogenit^9 ſuccedat in regno, extendiř & ut, ſuccedat in feudo, & uide ẽt Alex. in cõſ. 16. in 1. par. cõſ. ubi dicit, q cõſuetudo ɔ̃ria iuri cõi nõ extendiř ex identitate rõnis. Et adde Bal. io l. qcunq;, in 5. col. C. de ſer. fug. & in c. 1. q feu. da. pot. ubi dixit, q cõſuetudo eſt ſeruãda ad unguẽ, ſine extẽſione aliq̃. & iõ dixit Bal. in l. in adoctiõe, in pe. col. C. đ ado. q cõſuetudo militaris eſt ſeruãda inter armigeros tñ, & ñ dẽt ad alios extẽdi. cõſuetudo ãt nutritiua peccati, nedũ excuſar à peccato, ſeu à pęna, ſed illa ñ dẽt ſeruari, ut no. io c. ex par. de cõſue. Pro quo facit, qa mala cõſuetudo nõ dř cõſuetudo, ſed poti^9 corruptela, ut in aut. ut nulli iudicũ, ĩ §. 1. c. 1. in fi. de alie. feu. c. 1. de cog. ſen. c. pe. & ſi. de cõſue. c. q̃ ɔ̃ mores, & c. cõſuetudo. & c. mala 8. di. c. q̃q̃, de cẽſi. in 6. hř latẽ p Bal. in rub. C. q̃ ſit lõ. cõſue. circa ſi. Et adde, q cõſuetudo, quæ ſeruari nõ põt ſine peccato mortali, illa dẽt caſſari, ut in c ſi. & doc. no. de præſcri. Imõ ẽt ſi nõ põt ſeruari ſine peccato ueniali, dẽt caſſari, ut plenè per And. Sicu. in d. c. ſi. per not. in dicat,

a Multum inſtat. Vide hic do. meum poſt Imo.

b SEB. SAPIA. Debet attendi. Hoc idẽ dicit do. Iaſ. in l. de quibus, col. 1. ff. de leg. vide Io. An. in rub. huius ti. & ibi d. Ant. circa ſi. & Car. io c. li. ĵ. eo. q. 1. Et qũo conſuetudo unius loci attendatur in altero loco, tradit Cal. in conſi. 2. quidã nobilis, col. 20. & illuſtris Curtius io d. c. ſi. col. 1. ver. quinetò limitatur, & col. 88. ver. ſecundò amplia; & ibi latè, an conſuetudo ciuitatis attendi dẽat in caſtris.

e.1.de pac.in 6.& in c.ſi uerò, de iu re iur. & hī p gl. 14.di.in ſum. & p gl. in c.ſi aliquid, in uer. priorē, & ibi p Arc.22.q.4.

a Legatus iuriſdictio. adde gl. l c. qđ trãſlationem, de offi.leg. & ibi iſtũ, & Pet.de Ancha.in c.1.hic alle.& Pet. de Anc. in c.cum ex of.de reſcript.

Adde ut per Ro. conſi. 498.

b Amittit nomē. facit text. in c.cũ in eccleſiæ, l uer. quia legem mortis,de ſim. & tex. iuncta gl. in c.ad monere,in princ, 33.q.2. ubi ponit uerſus,Si re priue ris,nec nomē habere mereris.

c Quo ad pœnam huius ſeculi.Add Lud.Ro.in notabili. 20. incip.an cõſuetudo reprobata.& gl.in uer. antiqua, in c.2.ſt eip.ordi. & dicit hic Pet.de Anch. ſe in facto obtinuiſſe, Rector uil læ fecit multos poni i cippis.fuit formata inquiſitio ꝯ eũ de priuato carcere.ipſe pbauit, ꝙ eius pdeceſſores fuerũt uſi iſto iure; licet fortè minus iuſtè fuit excuſatus pp cõſuetudinē,licet prauã. facit tex.i l.1.ff. de abigeis. & qđ noluit Bal. in conſ. incipi.in Chri noie amen. qn aliquid conce ditur.ubi conſuluit ſtatũtũ pmittebat ludũ i certo loco, & eũ illis locis phibebat. mõ & cõſuetudine qlibet ludebat eũ illum locũ. fuit excuſatus pp conſuetudinē. & uide Pet. de Anc. 2oſ. 285. incip. iure ſtricto, & conſuetudine. & in cõſ. ſo incip: in Chri noie: &c. Conſuetudo, quę habet in ꝯriã põdera. c. inter dilectos de exceſ. pla. Sed dic, quòd iſte text. loquit de actu reprobato,nõ ſolùm à lege na-

dicat,ꝙ doc.& ſcholares renũtiauerũt illi aut.in criminalib. p nõ uſum,ſeu p conſuetudinē oppoſitã.Dico. n.ꝙ cõſuetudo nocet dũtaxat in illis locis,ubi uiguit.ſed ex quo ſtudiũ erigiť de nouo,dēt prius recurri ad ius cõe;& ſic pcedat iſtud notabile dictũ Vin.ꝙ ſic intellectũ & limitatũ tenebis mēti,qa ad multa facit. Nec ob.tex. iſte: ubi nõ recurriť ad ius cõe,ſed ad conſuetudinem uicinarũ ecclíarũ. hoc ideo, qñ in iure cõi nihil diſponiť de iſta pcentoria.& ideò fuit opus recurrere ad cõſuetudinē: ſec⁹ ſi fuiſſet ꝯſtituta dignitas, cuius offm̃ diſponereť à iure cõi,ut ē Archidiaconat⁹,& Archipreſ.& ſimiles : qa tunc obſeruabitur dictũ Vincētii. Abbas.

1 *Conſuetudo, p q̃ Prælatus ſolet dimittere platurã ſine conſenſu ſuperioris,non ualet.6.*
2 *Prælatus an & quando poſsit eligi ad aliam prælaturam.*
3 *Legatus de latere pt dare Prælatis exemptis licentiam tranſeundi ad alias dignitates.*
4 *Conſuetudo mala dicitur corruptela.*
5 *Faciens actum contra ius prætextu prauæ conſuetudinis,an excuſetur in utroque foro.*
7 *Neceſsitate ceſſante, ceſsat omnis actus conceſſus propter ipſam.*

C A P. VII.

1 Cum uenerabilis. †Nõ ualet cõſuetudo, p q̃ platus ſine ſupioris licētia pt dimittere platurã,ēt ſi uellet trãſire ad aliã dignitatē. Vel aliter & ſic.Nõ pt induci ex cõſuetudine, ut qs poſſit dimitteť dignitatē ſine ſupioris licētia: uel ut poſſit elect⁹ adminiſtrare nõ habita cõfirmatione à ſupiore. In prima pte poniť temeraria trãſlatio, in ſcda trãſlati excuſatio.ibi: *poſtmodum.* Tertiò excuſationis reprobatio, ibi,*cũ igitur.*Caſus lr̃alis.Eps Hoſt.& L.S.crucis pſbyter Cardinalis erãt legati in Alemania.inueneriit ꝙ qdã Ab.monaſterii Hermoñ.qđ ad Romanã ecc. ptiet,nullo medio trãſiuerat ad monaſterium Corbien. qđ eſt ſilr ſedis Aplicæ ſpãle; ſine licētia dñi Papæ,uel ei⁹ legati,nec petita, nec habita cõfirmatione. Abb. in ſuã defenſionē allegabat gñalē cõſuetudinē illius terræ. Cõſultus pp ſup hoc rñdet ꝙ talis ꝯſuetudo canonib. inimica,corruptela poti⁹ debet dici.& ideò pp mãdat eã decætero nõ 2 ſeruari.Ber.†No.1.ꝙ Abb.pt eligi i Abbatē alterius monaſterii. & ꝙ iſte fuerit electus, denotat iſtud uerbũ,cõfirmatiõe,poſitũ in tex.Et hodie ē cas⁹ notabilis & magis clarus,i c.ſi Abbatē,de ele.li.6. p quē tradit notabilis regula, ꝙ qlibet plat⁹ citra Epm,q̃tũcunq; ſit ſuę platuræ alligat⁹, pt eligi ad aliã platurã; ita,ꝙ nõ eſt opus, ꝙ poſtuleť: nõ tñ pt iſte cõſentire ſuæ electioni,niſi habita licētia à ſuo ſupiore,ut hic;ſecus ē in Epo. Nã ipſe nõ pt eligi ad aliã dignitatē,ſed dēt poſtulari,ut i c.ſi.đ 3 poſt.pl.ubi de hac ma.†No.2.ibi, *Romanæ* e *eccleſiæ.*ꝙ licet oēs ecclíæ ſit ſubiectæ Ro f manæ curiæ,ut i c.cũcta p mũdũ.9. q.3.ecclíæ tñ exēptæ dñr ſpãles ipſius Romanę ecclę;de quo i c.ſi pp,de priui.li.6.Itē no. ꝙ legatus de latere pt cõfirmare electiões exēptorũ,& dare platis exēptis licētiã trãſeundi ad alias dignitates;ꝯcor.d.c. ſi Abbatē,ēt ſi ſit electio ad aliquē epatũ.uñ licet legat⁹ de lateť nõ poſſit trãſferť Epm, ut i c.qđ trãſlationē,de of. leg.pt tñ cõfirmare electionē factã ad epatũ et exēptũ, ut pbai in d.c.ſi Abbatē.Hēt ēt legat⁹ iu a riſdõnē [a] in exēptos,ut in c.1.de uer.ſi.li. 4 6.& qđ ibi no.†No.ibi:q̃ *corruptela*,ꝙ con b ſuetudo irrationabilis amittit nomē [b] cõſuetudinis,& appellať corruptela; & diciť corruptela,qa mala conſuetudo aſſumiť, ut priuilegiũ ꝯ mētē Canonũ, ut i c.mala āt cõſuetudo.8.diſt.Et no.ꝙ cõſuetudo,q̃ ē inimica canonib. prima frõte pſumiť irrõnabilis,ꝯcor.ꝭ.c ad nram,& dicã in c.ſi. ĵ.e.Op.ꝯ tex.in eo,ꝙ innuit ſatis eē peteť licētiã trãſcũdi,licet nõ obtineať. qđ ē ꝯ c.admonet,& c.qđ i dubiis,& c. niſi. ĵ.de ren.Sol.dicit Io.An.& bñ,ꝙ hic factũ narrať,& ad maiorē aggrauationē iſti⁹ Abbatis,dř ꝙ ēt licētiã ñ petiit;uñ de iuř ſtãdũ 5 ē ꝯrio.† In gl.1.i ſi.no.ſignãter gl.& ñ tradas obliuioni.Fa.n.ꝙ gerēs actũ ꝯ ius prętextu conſuetudinis prauæ,ex quo adhuc prauitas cõſuetudinis ñ erat p ius declarata;ñ dēt puniri tanq̃ legis trãſgreſſor,ſed dēt tolerari pꝛtextu cõſuetudinis. Et uide conſiľem gl.4.di.c.deniq;,q̃ dicit, ꝙ licet praua ꝯſuetudo excuſet quo ad pęnã hui⁹ ſeculi; [c] ñ tñ quo ad Deũ, [d] qđ no.Sed hoc d ĩtelligo,qñ ignorãtia prauę cõſuetudinis eēt craſſa,& ſupina,ut puta,q a ꝯ ius naturale.32.q.7. c.flagitia. ſecus putarē ubi eēt pbabile dubiũ ſup ualiditate cõſuetudinis.Nã tũc ignorãtia legis ñ ē pctũ, ad hoc tex.i l.regula,ff.de iu.& fa. ig.& i c.ĵ. px.ſa.qđ no.Inn.i c.p tuas,de ſim.& add c.gaudem⁹,i ſi.ĵ.đ diuor.& gl.i c.1.đ poſt. pl.in uerb.de cæterò,li.6.An uerò geſta p textu prauę cõſuetudinis debeãt tolerari, uide qđ dixi i c.ſi.ꝭ.đ cõſt.& ſa.c.ſi.đ ſpõſ. 6 duo.i uer.de cętero.†In gl.i uer.*cõſuetudinē.*ibi:qđ eē ñ dēt.dicit Io.An.ꝙ meli⁹ dixiſſet, quorũ neutrũ eē dēt q.d. ꝙ nedũ ñ ualet ꝯſuetudo ut plat⁹ trãſeat ſine licētia ſupioris:ſed nec ualet,ꝙ elect⁹ admĩiſtret añ habitã ꝯfirmationē à ſupioř. Et refert Cõp.ꝙ ob hoc fuit caſſata electio cuiuſdã Prioris S.crucis. & hoc idē no. Arc.i c.eũ q.de pb. li. 6.p priuilegiũ tñ hoc pp qñq; aliqb.ꝯcedit,ut frib.Carthuſiē. & no.hoc dictũ.Et i ſi.gl.aduerte:qa hoc dcñ gl. fa. ꝯ tex. Nã iſte Abb.erat exēpt⁹,& ultramõtan⁹ diſtãs multũ à Romana curia;& tñ ñ potuit adminiſtrare ñ habita pri⁹ ꝯfirmatiõe.Sol.dñt.doc.hic ꝙ c.nihil.de ele.ñ pfuit in iſto caſu:qa i illis partib.erãt tunc legati,à qb⁹ poterat iſte petere ꝯfirmatio 7 nē.†Et no.bñ iſtud dictũ:qa notabiľr litat f illud.c.nihil.Et ex his duob.capĺis, potes colligeť,ꝙ ubi aliqd cõcediť pp neceſsitatē;durat ꝯceſsio,q̃ ten⁹ uiget neceſsitas, [f] & ñ aliter.fa.16.q.1.c.gñaliter.Itē dicerē ultra doc.ꝙ hic ex alio capite ñ habebat lo

tura, ſed & a lege poſitiua, & de actu, qui in ſe eſt malus, & multa i ſili hic accumulat do.meus; q̃ ponit Ro. i rep.rub. de arbit.i 27.col. in uer. ſed an iſta eã redactionis. Quib⁹ adde Bal. in c.cũ Bertol. de re iudi. & in c.cũ parati, in ſi.de ap pel.& in rub.đ co ſti.in inte.& Bar. in c.2.eo. tit.

Adde tu Alex. conſi.1254.lib.& 7.2. lib.

S E B. S A P I A.

d Quo ad Deũ. Vide d. Iaſ.in l.de qbus,ff.de legi.ubi ponit ad hoc multa exēpla,& idem tradit in l. ſingularia,col. pe. ff.ſi cer.pet.& Corne. Peru. in cõſi.184 hac conſult. in 3. uol.Are. in conſi. 11.pcedēdi.Anc. in conſi.51.cõſuetudo,ad n.Cardi. Flor. in conſ.152. pſbyter.col.2.Alex. in cõſi.107.p inueſtigatione,in 3.uo.Fel.i c.1.18. lim.ĵ. de re iud.

e Durat cõceſsio. Adde Bal.in l.ne luti, ff.de iuſti.& iur.& i l.cũ ppones,C.de mut.tę. & in rub. de conſue.adſi. & in rub. de ſi.inſtr.& Pet. de Anc.in regula, poſſeſſor, in 27. col.in uer.4.q̃rit, de reg.iur.uide,q̃ dicit in gl.1.in c. qđ pro neceſſitate.1.q.1. & ibi eſt induci ad q. ꝙ ſi aliqua collecta ē impoſita ciuib:p neceſsitate urgente; ea ceſſante ceſſare dēt collecta. qđ not.ꝯ Principes iponētes collectas ſubditis, q̃ ceſſante ipſa grauamina tollereñ curant.

Adde tu de Iſte dic.c.nihil,uiden dũ O l.cõ.9.ubi latè explicat.ici.poſito ſine pꝛiudicio

S E B. S A P I A.

f Neceſsitas. Facit optime text. in l. cura. §. deficientiũ,ff.de mune & hono.ubi priuilegiũ cõceſſum ob

paupertatẽ, ſuperuenientib. diuitijs ceſſat. uide Ro. in conſ. 459. in ꝓpoſita cõſultatione, ubi uult ꝙ priuilegiũ ciuilitatis conceſſum à Senen. Piſanis ꝓpter concordiã inter eos exiſtentẽ, ceſſat ea rupta. & uide eundẽ Ro. cõſ. 417. in propoſito caſu. ubi uult, ꝙ ſi aliquis popu lus cõuenit ſoluere certũ cẽſum ſuperiori ꝓtegenti terrã eius, & illa terra demoliat, nõ cogit ampli' ſoluerẽ illũ cenſũ. & multa ad ꝓpo ſitũ adducit d. Ia. in l. 1. in prin. in 5. not. ff. de offi. eius.

a Cum dilecta. ui de ibi dicta.

b Licentiã. uide tur iſte ſentire, ꝙ licentia poteſt ꝓ ſtari uerbis taci tis; & idem uĩ ſen tire Inn. & oẽs. in c. 1. de iur. cal. ubi dñt, ꝙ clericus de bet ꝓſtare iuramẽ tũ de licencia ſui Prælati. tũſi cle ricus eſt corã Præ lato ſuo, & iurat corã eo non ꝓſtã do aliter licẽtiã; uĩ data licentia. & uide iſtũ in c. non, in 5. col. de præſum. Contra rium tñ tenet Io. An. in c. ſi abbatẽ, in prin. de ele. li. 6. i nouell. Refert Lap. alle. 36. inci. in cauſa, in 5. col. ibi. quia ubi req rit licentia. & Ro ma. in l. 2. §. uolũ tate, ff. ſolut. mat. Bal. in l. obſerua re. §. fin. in fin. in uer. extra no. ff. de of. procon. & leg. cum alijs cõcor. Dicas, ꝙ licentia debet ꝓſtari uer bis expreſſis, qñ quis cõtrahit cũ alio, quam cũ ip ſo prælato, à quo debeat licentiam conſequi. & iſto modo potes redu cere opiniones ad concordiam ſm do. meum hic. Adde, ꝙ concor dantia, de qua in ſuperiori ꝓpoſito. ſunt An. de Butrio c. cum conſuetu dinis. ſ. eo. ut re fert & ſequit Ab ba. conſi. 40.

A N T. F R A N. Circa hoc de li centia, an requira tur ꝙ præſtet ex preſſe, uel ſuffi ciat illam præſta ri tacitè: adde ꝙ in dubio licentia præſumitur eẽ de ſubſtantia actus, in quo requirit, ut no. uoluit, & de clarat Barto. in l. fin. in §. 1. uer. neceſſitate in 7. col. C. de bo. quæ li. de Caſt. in l. ſed ſi. l. in §. prætor, ff. de in ius uo. A. F.

hil. nam ſolùm diſtantia loci ſupplet de fectũ cõfirmationis. ſed in caſu nr̃o erant duo defectus. ſ. defectus cõfirmationis & uinculum, quo iſte Abbas erat ligatus Ab batiæ ſuæ. unde nõ poterat deſerere ſuam Abbatiã prætextu c. nihil: quia ubi inſunt duo impedimenta, uno ſublato remanet & reliquũ, ut in c. ex tuarũ, de auth. & uſu pal. in l. ſi domus, ff. de ſer. urb. ꝓdi. Abba.

1 *Conſuetudo, quòd Abbas unius monaſterij eli gatur de alio monaſterio; ualet.*

2 *Monachus electus in Abbatem, an & quando requirit cõſenſum in electione à ſuperiore.*

3 *Electio Prælati ſpectat ad collegium illius ec cleſiæ, ubi prælatus eligitur.*

4 *Patronus eccleſiæ non ꝑt etiã tempore, quo ſun datur, diſponere de iuribus eccleſiæ in præ diuium Epi: ſed bene hoc poteſt Epiſcopus fa cere ad requiſitionem patroni.* 5. 11

6 *Verbum unum prolatum in una diſpoſitione, poteſt diuerſimodè intelligi.*

7 *Conſuetudo tribuit intellectum legi, cui eſt ſtã dum, licet non ſit bonus.*

8 *Iudex, an & quando poſsit per partes pronun tiare. i. pronunciare ſuper uno articulo, & ſuper alio ſuperſedere.*

9 *Monachus ĩ cã monaſterij, nõ agit ſine mãdato.*

10 *Epũ, ꝑt creare nouũ beneficium, & imponere maiorem pœnã, quàm imponat ius cõmune.*

12 *Titulus ẽs iniuſtus dat cauſam præſcribendi.*

13 *Snĩa lata contra ius ita demũ eſt nulla, ſi eſt cõtra ius clarũ, ſecus ſi illud ius eſt dubiũ.*

14 *Epũs non ꝑt ius unius eccleſiæ alteri tribuere.*

16 *Alternatiua aliquando importat ordinem, & aliquando ſtat in ſua natura.*

17 *Electus & non conſecratus poteſt exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis epiſcopalis.*

18 *Prælatus ſuſpenſus, utrum poſsit exercere iu riſdictionalia in canonicos.*

19 *Moniales habent electionem.*

20 *Abbatiſſa habet iuriſdictionem, & poteſt ha bere collationem beneficiorum.*

21 *Statuti uerba dubia debent interpretari, ut mi nus lædãt ius commune, quàm ſit poſsibile.*

22 *Titulus non requiritur ad inducendam con ſuetudinem, ſed ſolus uſus.*

C A P. VIII.

1 CVm dilectus † De con ſuetudine 2 ꝑt induci, ꝙ una eccleſia de gre mio alterius teneat ſibi prælatũ eligere. & conſuetudo eſt optima legum interpres. ita cõiter ſummatur. Sed poſſet ſummari notabilius, ut patebit ex infrà dicendis. & ſunt duæ partes principales In prima narrat duplicem qõnem electio nis cum partium allegationibus. Secũda ibi, quia nobis. unam diffinit, & alterã diffi niendam cõmittit. Caſus ſtatus. Vacante mona. Andren. electus fuit quidã mona chus eiuſdem monaſterij Gu. noĩe in Ab batẽ. monachi Charoſe. monaſterij huic electioni ſe opponentes, dicebant electio nẽ Andren. cœnobij de ſuo monaſterio fa ciendã. propter quod quæſtio tàm ſuper electione prædicta, quã ſuper iure eligẽdi Abbatem delata eſt ad ſedem Apoſto. In ꝓſentia Papæ proponebat dictus Gul. mo nachus, ꝙ tàm de iure cõi, quàm de priui legio ſpãli ad capl'm Andren. monaſte rij pertinebat electio. unde petebat electio nem de ſe factam confirmari. Procurator monaſterij Charoſæ. propoſuit ex aduer ſo, ꝙ olim ad petitionem patronorũ mo naſterij Andren. fuit à Diœceſano Epo cõ ſtitutum, ut ſi locus ipſe intantum creſce ret, ut Abb. conſtitueretur ibidem, electio Abbatis ipſius penes fratres eiuſdẽ loci, & capitulum Charoſ. penderet. & obten tu huius ſtatuti ſic fuit longis temporib' obſeruatum, ut monaſterio Andren. uacã te monachi eiuſdem loci de gremio Cha roſ. ſibi eligebant aliquem in Abbatẽ. un de cũ electio ipſa fuerit ꝯ ſtatutum prædi ctũ & conſuetudinẽ, quæ eſt optima legũ interpres celebrata; meritò caſſari debe bat: & mãdari fratrib. Andren. ut de cæte rò eligãt ſibi Abbatẽ de monaſterio Cha roſ. Inſuper allegauit, ꝙ electio ipſa facta erat de ſuſpẽſo, & à ſuſpẽſis; & ideo et ele ctio nõ tenebat. Dñs Papa auditis hincin de propoſitis, quia cõſtitit ei, ꝙ electio fa cta fuit de ſuſpẽſo & à ſuſpẽſis; eã caſſauit iuſtitia exigente. i. caſſam & irritã nuntia uit. Veruntamen, quia ꝓdictũ ſtatutum ita poſſet intelligi, ꝙ per illud nõ derogetur iu ri cõi, nec priuilegio, hoc mõ, ut electio ꝑ tineat ad capl'm And. & confirmatio ad capl'm Charoſ. mandat Papa quibuſdã, ꝙ ſi monachi Charoſ. talẽ conſuetudinẽ ꝓbauerint. per q̃ præiudicet iuri cõi, uide licet, ꝙ monachi Andren. eligerẽt ſibi Ab batẽ de monaſterio Charoſ. ſm illã con ſuetudinẽ debeant iudicare electionẽ An drea. monaſterij de cætero faciẽdã. Quòd ſi talem conſuetudinẽ non probauerint, adiudicent monachis Andren. ius eligen di Abbatẽ, ut liberã habeant ꝑtãtem, uel de gremio ſui monaſterij, uel aliunde eli gendi ſibi Abbatẽ, ꝓſentando ipſum Cha roſ. ut ſi canonica fuerit electio, à c. Cha roſ. confirmetur. Bern. † No. 1. ꝙ monachus electus in Prælatũ ꝑt electionem de ſe fa ctã proſequi et in iudicio cõtentioſo, con cor. c. cum dilecta.[a] ſ. de reſcrip. Aduertẽ dũ tamẽ puto, ꝙ aut eligitur ab extraneo collegio, & nõ ꝑt conſentire electioni de ſe factæ ſine licentia ſui ſuperioris, ut in c. ſi religioſus, de ele. li. 6. Aut eligitur à col legio proprio, & tunc eo ipſo, ꝙ eligitur, uidetur ſibi data poteſtas acceptandi. un de in acceptatione nullius conſenſus exi gitur, ut hic. Nam illum eligendo uide retur ſibi dare licentiam.[b] acceptandi. Et

& uide Bald. in l. fin. C. de ero. milit. anno. lib. 12. ubi dicit, ꝙ licentia præſtanda debet præſtari in ſcriptis, & ſic uidetur neceſſarium, quòd expreſſe ꝓſtet. Adde tñ ꝙ licẽtia trãſeundi ad aliã eccleſiã eiuſdẽ epa tus, ſufficit, & ſi tacitè ꝓſtet, qũ ſufficit ꝙ ſuperior ſciat & ꝙ nõ ꝓ hibeat. c. 1. & 2. 81. di. no. d. Car. in cle. ſi. de ele. ubi et dicit, ꝙ in trã ſitu ad aliã eccl'ã alterius diœceſis, uel epatus requirit expſſa, & nõ ſuffi cit tacita, no. i c. admonet, & renũ. & ibi dixit dom. Card. ꝙ talis lice tia debet eſſe ſpē lis de trãſeũdo ad talẽ eccl'iã, ut ibi dixit l 11. q. aliàs uacaret primũ be neficiũ ꝑ trãſitũ ad ſm. Et adde, ꝙ li cet monach' poſ ſit tranſire ad ar ctiorẽ religionẽ petita licẽtia ſu perioris, licet ſi ob tẽta; tñ ſi uult trã ſire ad minorẽ, uel parẽ ñ ſufficit li cẽtia Abbatis ſi expſſa, ut p d Car di. i cle. 2. i 9. q. & cle. Et adde ꝙ qñ monach' uult age re uel accuſar, uel ꝓcuratorẽ cõſti tuere; expſſe req rit licẽtia Ab. cõ ceſſa; aliàs ꝓceſſ' non ualet et ſi et poſt ratificet, ut p d. Car. in cle. re ligioſus, in 2. op. de pe. & in cle. 1. i §. uolum'. de fo. cõ. l 3. q. Adde et ꝙ qñq; licẽtia ꝑt ꝓſtari proprio iu ramẽto, ut hĩ in c. ſignificaſti, & ſi bi ꝑ gl. de hær. Et adde et ꝙ i proga tione iuriſdõis facienda ꝑ clericũ in Epm ñ ſuſt de bet eẽ expſſa neq; ſufficit tacita, ut no. Inn. in c. dile cti, de fo. cõpe. & uide p d. Paul. de Ca. i l. 1. ff. ſi q. ſ ius uoc. non ie. Et adde et, ꝙ qñ mo nach' uult ire ad curiã pricipis, re quirit licẽtia ſpālis & expſſa. cle. 1. §. quia uerò, de ſta. mo. ſicut et requirit in adminiſtrãdis factis, ut no. gl. i cle. 1. de priui. Et adde et ꝙ licẽtia, q dẽt ꝓſtari ꝑ iu dicẽ aliquo actu faciẽdo, d3 ꝓſtari cũ cauſę cognitio ne; aliàs actus nõ ualet; & ideo re quiritur, ꝙ ꝓſta tetur expreſſe, ut noluit Bal. & Pa-

a SER. SAP. Et facit. Vide Fel. in c. cum nuntius, in fi. J. de teſtib. vbi multa ponit ad propoſitum.

b Vr ſibi dare cōſenſum. Tu adde Io. An. in c. nōne, de pſum. in ver. & ſic facit ad q̄ōnē, & ibi p iſtū & alios. & Bal. in l. 15, q. §. neq; i verſi. & facit ad ſtatutū, ff. de acq. hæ. & i l. ſi filiusfa. ver. q̄ro hac ď tali, q. C. ď pet. hær. & ibi Ang. & Bal. i l. ex ceptiões, in verſi. no. q illo. & i uer. op. & i ver. iſta lex facit ad q. C. ď eui ctio. & i l. fi. i ver. q̄ro dicit ſtatutū, C. ad Mace. & vid bo. tex. in l. Pomponius, al's in l. ſi grammatica. §. ſi quis ſideiubeat, ff. i q. cau. pig. vł hyp. ta citè ꝯhat. & facit tex. in l. Titius, ff. qui. mo. pign. vel hyp. ſol. & ibi Ange. p illum tex. Ibi n. pbat, q i suo cōſenſu includitur ratificatio, Qđ ſi ex diſpōne ſtatuti, vt dicit ibi Angel. filius non poteſt obligare ſe ſine licentia patris, & ambo obligant ſe in cōtractu, quòd vr data licētia. & alibi in iure non ita bñ pbat ſm eū. facit qđ voluit Sali. in d. l. fina. poſt Bal. C. ad Maced. & Pet. de Anc. in c. fi. de cle. ægro. & ibi Io. de Imo. & qđ voluit Ho. in c. poſſeſsiones, de re. eccl. nō alie. & adduco Bal. in l. filium, in fi. uer. ... de his, q ſunt ſui, vel alie. in. vbi dixit, q patria tunc patrem conſentire filio: vel ſe ſimul obligare cū filio. Qđ facit ad ſtatutum Peruſinum. alle. d. l. cùm př. §. libertis, hic alle. & ibi Flo. de ſancto Pet. in fi. dixit, q cu filius nō poſsit agere ſine conſenſu patris, l. fi. §. 1. uer. neceſsitate, C. de bo. quæ lib. & ſimul agant, q uidetur alter alteri cōſentire, arg. hic facit d. l. Titius, in pñn. ſm Bar. facit quod voluit do. Car. in c. olim, el. 1. de reſti. ſpo. & facit, quod no. in l. ſi qs mihi bona §. iuſſum, ff. de acqui. hære.

Adde Raph. Comen. conſi. 40. Abb. conſi. 11. vbi dicit, q ex quo clericus locat Epiſcopo, videtur ſibi dare licentiam.

c Ad collegiū illi' eccľię. vide qđ legi. & no. i c. 1. de el. & 18. q. 2. c. Abbatē. 16. q. vł. c. fi. Lita, niſi oēs ď ꝯuētu eēnt mortui: q₃ tūc ſpectaret ad illū ꝑlatū, ad quē ſpectat ptās ꝯfirmādi, ut no. i cle. 1 pleriq; ď ele.

Adde Roma. conſi. 332.

d SEB. SAP. Ipſius eccleſiæ. Vide Abb. & Imo. in c. 3. J. de eccle. ædi. & Abb. in c. ſignificaſti. J. de præben. & omnino per Fel. in c. cum venerabilis, in 2. col. J. de excep.

e Nō ꝑt patronus. Faciat quod legi. & no. in l. nemo poteſt, ff. de le. 1.

Adde Cald. conſi. 1 de eccle. ædifi.

f Anꝗ eccl. ſit fundata. Facit qđ no. in c. pię mētis. 16. q. 7. & qđ voluit hic Pe. de An. q in fundatiōe monaſterij, pōt apponi cōditiones & pacta cōdōnalia, ut in cōdōis euētū talis eccl. ædificāda dēat aliquā alteri ſeruitutē, & ſic rei, q nōdum eſt, pōt apponi on', ſicut in rebus poſſeſsis ab hoſtib. ſi ꝯtingit recuparí, vt in c. Ab. ſanè, de re iu. li. 6. Adde qđ Fe. ꝯſ. 247. tenet, q nec tpe fundatiōis poſsit Eps ſine conſenſu eximere eccleſiā a iuriſdict. ſua; licet nō pōt tpe fundationis, ꝯ ...

a facit[a] qđ no. i reg. q tacet, de re. iur. li. 6. i. Merc. & facit iſtud, qđ j caſu, i quo i actu filii requirit cōſenſus pris, q pt ꝯſēdo cū fi-
b lio, vł ſibi dare cōſensū,[b] ad hoc, qđ no.
3 i l. cū př, ff. ď l. 2. † No. 2. qđ priui. ꝑt ꝯcurrere cū iure cōi. In ꝯriū tñ facit, qđ no. gl. j c. ꝯ morē, c; di. ſed vidē q le. & no. i c. 1. J, de reſc. No. 3. q i' eligēdi ꝑlatū, ſpectat
c dūtaxat ad collegiū illi' eccľię,[c] & qđ ē ꝯ i' cōe, q aliq forenſes hēant ptātē cū eis eligendi; qđ aptè pbat iſta lra, & facit ꝯ opi. Io. An. i c. cū eccl. de cā. poſ. & ꝑprie. & ibi doct. † No. 4. & tene mēti q patro-
4 nus eccľiæ ēt tpe fundatiōis, ñ ꝑt diſpōere
d ď iurib. ipſi' eccľię[d] i ꝑiudiciū ipſi' l ꝑi. vñ ñ ꝑt trāsferre i aliū ꝑlatū i' ꝯfirmādi: ſed hoc ſtatuere ptinet ad Epm, & ad petitionē patrōi. Ad hoc bo. tex. cū gl. x. q. 3. i c. 2. & tene mēti: q₃ ſæpe patrōi excedētes metas ſuæ ptātis ꝯriū ſtatuūt. Et vide In. J. ne ꝑla. ui. ſuas. i c. qm. 2. vbi dicit, q ñ ꝑt qs ēt i tradōe cuiuſcūq; rei appo-
e nere cōdōnē ſpualē. Nā ñ ꝑt patron'[e] cū ſit priuata ꝑſona mutaꝛ ordinē canonum & ordōem toti' eccľię, vt in c. tua. & c. reqſi-
5 ſti. ď teſt. † No. v. & tene ēt mētiq₃ neſcio alibi ita bo. tex. q Eps pōt i fundatiōe eccľię ad petitione patrōi trāsferre i aliā i' ꝯfirmādi ꝑlatū illi' eccľiæ; licet illud ius ꝯpetat ipſi Epo. 16. q. 7. c. oēs baſilicę. & 18. q. 2. i c. 1. Et ſic ꝑt Eps i hoc ꝑiudicare ſuo eꝑatui. Et aduerte, q ꝑ cā hui' ꝑiudicii, ſeu ālienatiōis hui', ſufficit ſola petitio patrōi. Qđ admitto añ, ꝗ eccl. ſit fun-
f datā:[f] ſed poſt fundationē eccľiæ ñ puto q ſine cā hoc poſsit Eps ſtatuere ēt ad petitionē patrōi; licet aliud videaꝛ hic ſentire d. Ant. Nā negari ñ ꝑt, qn ſit iſta alienatio hui' iuris ı ꝯpētētis eꝑatui, q ſine cā fieri ñ dēt. Facit qđ no. i c. ꝯſtitutis, de ele. Sed añ fundationē eccľiæ nullū i' cōfirmādi ē acqſitū Epo; meritò ꝑt ad petitionē patrōi, q forte aliter ñ uellet eccľā fundare, hoc ſtatuere. † Itē no. aliud not.
6 dictū, q idē verbū relatū ad diuerſos diuerſimodè ꝑt, & dēt interꝑtari, ſi uniformiꝛ ſumēdo ꝑiudicareꝛ iuri cōi.[g] Et eſt i
g hoc tex. multū ſin. ad interꝑtationē ſtatutorū. Nā ſtatutū Epi hic diſponebat, vt electio ꝑlati pēderet penes frēs eiuſdē loci, & ea. Charoſenſi. & quaten' verbū electio cōcernit fratres eiuſdē loci, ſtat propriè: quatenus verò cōcernit ea. Charoſeñ. ſtat ꝑ cōfirmatiōe. Nā cōfirmatio largiſsimè ſumpto vocabulo ꝑt dici electio. eſt. n. pars & finis electiōis. Et ſit iſta interꝑtatio: q₃ ſi verbū, electio, quo ad verumq; caſum ſtaret ꝑpriè & ſtrictè, ꝑiudicaretur iuri cōi: q₃ de iure cōi electio ptinet dūtaxat ad collegiū illi' eccľiæ. Et ex hoc & ex tex. no. verbū nūꝗ obliuiōi tradēdū, q verba ſtatuti dēt intelligi largiſsimè, vł ſtrictiſsimè, ſi ita interꝑtādo euitaꝛ cor-
h rectio iuris cōis.[h] Vñ ſtatutū hoc largiſsi-
i mè i interꝑtaꝛ: q₃ verbū, electio, ſumiꝛ ꝑ ꝯfirmatione. Et ſic, qđ dici ſolet, q ſtatutū dēt ſtrictiſsimè interꝑtari; intellige, qñ ꝑ illā ſtrictiſsimā interꝑtationē min' receditꝛ a iure cōi. vñ quo ad iſtū effectū ꝑt interꝑtari ēt largiſsimè, vt hic. & quotidie ad
7 hoc. all. iſte tex. † Itē no. q ꝯſuetudo ē legū interꝑtatrix optima. & q l. exiſtēte du-
k bia[k] debem' recurrerꝛ ad ꝯſuetudinē loci; & ſi de ea appet, ñ ē recedēdū ab illo intellectu, quē cōſue. tribuit, ēt ſi ex poſtfacto appet, q iſte intellect' i ſe ñ ſit bo. Nā dēt illud ſaltē valere rōe ꝯſuetudinis; & tene mēti hoc dictū. Facit qđ l. & no. i l. minimè, & l. ſi de interꝑtatiōe, ff. de le. Et no. ex hoc & ex tex. virtutē ꝯſuetudinis. hēt enim vim interꝑtatiuā. Itē habet vim[*] abrogatoriā, ſeu derogatoriā. Nā derogat legi, vbi eſt ꝯ legē, vt in c. fi. J. e. Habet & tertiò vim imitatiuā: q₃ imitatur legem, vbi

cedere laico, q habeat vocē in eccleſia colleg. quod eſt minus.

g SER. SAP. Iuri cōi. Vide Are. in l. iā hoc iure, in v. no. ff. de vulga. & pup. vbi dicit, q qñ eſt impoſsibilis talis determinō ꝑ diuerſam naturā rerū vel ꝑſonarū, ſit difformis interꝑtatio. Idē vult Ale. in l. teſtamenti, col. 2. C. de teſta. mili. & ibi Dec. latè col. v. in ꝯ. limi. Adde etiā ad hęc do. Abb. in ca. maiores. J. de bapti.

h Euitaꝛ correctio iuris. facit glo. in c. cupientes. §. q ſi p. 20. de ele. li. 6. & gl. in aut. ex teſtō, C. de colla. legit & no. in le. ex facto, ff. de vul. & pu. & in l. ſi ſeruum, C. de nox. & in l. cōſtōnib. ff. ad mu. & i l. vt gradatim. §. & ſi l. ff. de mu. & ho. & vide Bal. in l. 1. i 3. col. in uer. itē no. ff. & cōſt. prin. q cōſt. & edictum ſcīn dūt interꝑtari ſm rōnē & ius cōe. al leg. hūc tex. & ſic ext. dictū tex. ad edicta. & vide eūdē Bal. in l. nēs populi, in uer. mō q̄ro, verū vnū ſtatutū, i 14. co. ff. de iuſt. & iu. & faciat bon. tex. i c. dilecto. J. ď ver. ſig. & qđ uoluit Bal. in l. cum quē i ver. vl. q̄rit, hic. C. ď rei vē. vbi al. iſtū tex. facit q voluit idē Bal. in aut. niſi tricēnalis C. de bo. mat. quē refert & ſeqꝛ Anc. j repe. c. 1. de ꝯſti. & q uol. idē Bal. i l. 2. C. ď ceſ. bono. quē refert Anc. in d. c. 1. & q vol. idē Bal. i aut. oēs pere gri. C. cōia de ſuc. & i l. data opa, C. q ac. ñ poſ. & in l. 2. C. e. vbi all. iſtū tex. ꝯ rn. C. e. i l. acce. l vl. q. C. ď uſu. & Bar. i l. fi. C. ď ſpō. & Bal. i aut. ſi ea, C. de epi. & cle. & Ang. & Io. de Imo. i l. poſt, ff. ad Tre. faciat. c. licet, de of. or. & vide hic plenè p d. meū. vbi all. aliꝗ ꝯ iſta & ſoluit.

i Largiſsimè. Adde nn. in l. 2. C. de nova. & in l. Cæſar, ff. de pu. & hoc qñ interꝑtatio larga ſit a l. vel qñ ſuꝑfluitas verborū reſultat, ar. l. 3. §. 1. ff. de iureiu. Itē niſi diſcordet a iure cōi: q₃ ꝑ ꝯcor. ſt extēdenda & largè interꝑtāda, c. ad audiē. de cle. ñ reſi. & ibi Bu. & doc. in c. fi. de ꝯſue. in 6. Itē ſi tractet de fa. pu. l. hoc mō, ff. de cōd. & demo. i l. cętera. §. pe. ff. de le. 1. & p Bar. i l. quēadmodū, in 2. co. ver. ex hoc patet, C. de agri. & cē. li. 11. & P. de Ca. in cōſ. 2 ꝑinci. uiſo pūcto, in 13. co. p d. l. vt gradatim. §. ſi l. & p Ale. cōſ. 6. poſt me. primæ col. & in uer. 4. q₃. & in cōſ. 142. in prin. quartæ col. in v. vol. & in cōſ. 76. in prin. 2. co. & in cōſi. 9. in 1. col in prin. in v. vol. per Are. conſi. 29. & in cōſ. 97. & in cōſ. 109. & in cōſ. 133. dicit an conſuetudo extendaꝛ. & plenè per Ale. in cōſi. ſuis. ꝑ quo recurras ad tabu. ſuorū conſi. Itē niſi ſint ſm vel ꝯtra ius cōe, d. c. ad audiē. & ibi p Bu. & Imo, in d. c. fi. de cōſue. J. & plenè p Fr. in rep. ſuo. in ver. ſ. a torū extē. uer. 7. ea uer. 7 3. vel niſi ſit cōfor. iuri cōi ſm Pau. de Caſt. in l. ius ciui. ff. de iuſt. et iu. et in 2. cōſi. Co. Faciat ēt ad ꝑdicta, qđ voluit Bal. in l. ab ex. cu. i 2. co. ibi, itē appet ex ꝑdi. ibi, nā ſtatu. C. quo. ap. ñ rec. Bal. & Ang. in d. l. 2. et do. poſt gl. in l. fi. i §. cōputatiōe, C. de iu. deli. Bar. in l. fi. C. de recep. Aug in repe. l. ſi uacantia, C. de bo. vacan. li. 10.

K Lege exiſtente dubia. Adde iſtum poſt Io. An. in ſimili, in c. 2. i uer. et ut habeas perfectè hanc materiam, de conſti.

deficit lex,vt 1.di.c.cõſuetudo; & vid̃ bo.
8 gl.inſt.d̃ iu.na.ĩ §.ex ñ ſcripto.† Itẽ not.
ꝙ vbi libellꝰ cõtinet plures artic.[a] ſepara
tos,ſi priꝰ cõſtat de uno,q̃ de alio; ꝑt iu-
dex priꝰ ꝓnũtiare ſuꝑ illo,& ſuꝑ alio ꝓ-
cedere;ita facit hic ꝑꝑ.Nã hic diſputabať
ſuꝑ elec.iã facta,& ſuꝑ iure eligẽdi:& qa
priꝰ cõſtitit de inualiditate electiõis,priꝰ
ſuꝑ ea ꝓnũtiauit:& ſuꝑ alio arti.cõmiſit
cãm decidendã. An aũt rľr iudex poſsit
ꝑ partes ꝓnũtiare,plenè no.ĩ c.cũ ex of.
de ꝑſc.& dic,vt ibi,ſeu ĩ c.cũ iter,de re iu.
qa ñ bñ recordor.In gl.1.ibi hẽbat mãda
tũ a e.gl. hic ſoluit tacitã oppoſitionem.
Nã ñ poterat iſte Gul.licet eſſet electus,
agere de iure eligendi,cũ illud cõpetebat
9 monaſterio.†Et ex hoc & ex gl no.ꝙ mo
nachꝰ[b] ñ ꝑt agere ꝓ iure monaſterii ſine
mãdato, licet ſit cõiũcta ꝑſona cõiũctiõe
ciuili,[c] ut in c.corã,de off. dele. vbi cano
nicꝰ ñ agit ꝓ eccl.ſua ſine mãdato. Sed ĩ
eo qđ gl.no.ſubiicit,ꝙ hic uacabat ſedes;
ñ ſoluit ɔ̃riũ,qđ poſſet formari de c.ſi. ne
ſe.va.vbi hr̃,ꝙ vac.ſe.ñ ꝑt cã ĩ iudicio agi
tari.Inn.dat hic nouã & mirabi.ſol.q̃ ne
ſcio alibi.Dicit.n.aliud eſſe in eccl.cathe
drali,& aliud in eccl. inferiori: qa mor-
tuo Epõ,capľum ñ ſuccedit ĩ adminiſtra-
tiõe bonorũ ptinẽtiũ ad Epm: ſed mor-
tuo Abb. cõuentꝰ hẽt adminiſtrationem
oĩm rerũ;& ꝑt inſtituere ſyndicũ, & ꝑ eũ
agere,alle.l.1.ff. quod cuiuſq; vni. no.Et
hoc dictũ ſẽꝑ tenebis mẽti.Nã nullibi ꝓ
bať hæc dĩia:nullꝰ tñ doctor auſus ẽ hoc
dictũ aptè reꝓbare:ſed,vt dixi,nullibi ꝓ
bať.Nã maior cõio ẽ inter Epm & capľm
ſuũ,q̃ iter Prælatũ iferiorẽ & ſuũ capľm,
vt in c.nouit,& ĩ c.q̃to,d̃ his,q̃ ſi.a ꝑla. fa
cit.c.reqſiſti,de teſt. vñ pleriq; voluerũt,
ꝙ mortuo ꝑlato inferiore capľm nõ ſuc-
cedat in ipſius iuriſdictione. qđ ſentit i-
dẽ Inn.in c.cũ acceſsiſſent.ɔ̃.de cõſtit. vñ
inter iſtos ego ñ puto aliq̃ dĩam q̃tũ ad
hoc;qđ vr̃ ſentire idẽ In.ĩ c.1.j̃.ne ſe.va.
ibi vid̃.Videas ẽt ꝑ gl.ĩ c.1.d̃ reb.ec.ñ ali.
ĩ ver.ecc.li,6.q̃ no.dicit,ꝙ ti.ne ſe.va.hẽt
locũ,[d] ẽt ĩ iferiorib. eccleſiis. Sed credo,
ꝙ ꝓ tãto In.facit hic illã dĩiam: qa cõi-
ter bona Epĩ & capľi ſũt diuiſa:iõ mortuo
Epõ,ñ hẽt capľm liberã adminiſtrationẽ
bonorũ Epĩ:nec illa ĩ iudiciũ deduceř ꝑt,
vt ĩ dic.c.ſi. Sed inter Abbatẽ & cõuẽtum
bona ſunt cõiter cõia.iõ mortuo Abbate
ca. nõ recipit adminiſtrõem bonorũ Ab-
batis,ſed cõium.Tñ nõ puto ꝙ poſsit ĩ iu
diciũ deducere cãm ꝑiudicialẽ ipſi Abba
ti.Et de hoc vide gl.in cle.ſi. de ꝓcu. Ad
iſtũ tex.dic,ꝙ agebať de iure eligẽdi: qđ
iꝰ ptinet ad ipm collegiũ, & ñ ad Præla-
tũ.Itẽ cõmodiꝰ agiř ſe.va.qa aľs ñ poſſet
ɔ̃ueniri ad electionẽ ꝑlati,ad hoc qđ no.
idẽ In.ĩ c.edoceri,de reſcr.& ĩ d.c.1.ne ſe.
10 va.† In gl.ĩ ver.*conſtantii*.No.plura ex hac
gl.& 1.ꝙ Epſ ñ ꝑt ſtatuere ɔ̃ ius cõe[e] pro
hoc.c,qđ ſuꝑ his.j̃.d̃ ma.& ob.& ĩ c.inſti
tõis.[f] 25.q.2.vide plene ꝑ Io. An. in c.ſi.
de of. vicar. Põt tñ ſtatuẽdo adiuuare ius
cõe.[g] ſ.apponẽdo pœnã,vbi iꝰ ñ apponit,
vľ aggrauãdo pœnã a iure appoſitã,vt ĩ c.
2.de cõſti.li.6.Et uide gl.ĩ cle.ne Roma-
ni.† de elẽ.Itẽ ꝑt ſtatuere creãdo bñficiũ
de nouo;& ſic ſtatuere ꝑter iꝰ,ĩ c.2.de ɔ̃ſtl.
li.6.& uide qđ no.Io.An.ĩ regu.ea,q̃. li.
6.ĩ Merc.facit.c.catholica.11.di.No.2.ex
ñ.glo. no. & ſingularẽ limitationẽ ad ꝓ-
dicta.Procedũt.n. qñ iꝰ cõe eſt ꝓductũ in
eſſe:& ꝑ illud eſt alteri iꝰ acqſitũ:ſecꝰ aũt
vbi iꝰ ñ eſt alteri adhuc acqſitũ,ut in fun-
datiõe eccleſiæ. Nã tpe fundatiõis poteſt
Epſ ſtatuere, vt illa eccl. eligat ſibi ꝑlatũ
11 de aliena eccl.uel quid ſimile.† No.tñ gl.
in eo,qđ dicit,ꝙ hoc dẽt ſtatuere cũ cap.
& de cõſenſu patroni.Et ſic vr̃,ꝙ in ꝑiudi
ciũ eccleſiæ inferioris,[h] nõ poſsit Epſ ſta
tuere ſine cõſenſu capituli, nec ſine volun
tate patroni, ĩ ſi ẽ patronata; & tene hoc
12 vlt.mẽti:qa neſcio alibi.† No.3.ex glo. ꝙ
minꝰ iuſtꝰ titulus[k] dat cãm ꝑſcribẽdi.vñ
ſtatutũ Epĩ ñ debebat intelligi,ꝙ electio
actiua,vel paſsiua,ptineret ad c.Caroſen
ſe; & tñ illud ſtatutum gñaliter loquens
dedit cãm præſcribendi capitulo Charo-

a Libellꝰ ɔ̃tinet plures articulos. Adde iſtũ ĩ c.cũ inter,ĩ 6.co.ĩ ver.nã & ſi plurib.capitulis,j̃.de ſen.& re iudi.& ad ſaturitatẽ.d.Feli.ibi in 4.col.in ver.de ſent.vbi ponit regu.cũ 14.fallẽ.& ꝑ Mo.ĩ l.1.§.ſi ſti ꝑulãti,in 2.& 3.co.ff.de ver.ob.& doc.in l.q̃dã mulier,ff.fa.her.& ĩ l.ex hoc iudicio,ff.e.& bo.tex.& ibi Ab.in t.no.in c.cum Io. de fid. inſtrũm alijs cõe.

b Monachꝰ. uide qđ l.& no.in cle. religioſus, d̃ ꝓc. & in c.cũ, q̃ el. r.de iu.& in c. in ſuꝑ,de teſti.& ibi ꝑ iſtum in no. Adde. d. de Ro. deci.434.ĩ nouis, inci. monachus, ubi tenẽt,ꝙ abſq; mandato poſsit monachꝰ ageř ꝓ defenſa monaſterij & Abb.& ꝓ ɔ̃firmatiõe Ab.ſub dunt tñ, ꝙ cautiꝰ eſſet, ſi haberet licentiam ab Epõ.

c Cõiũcta ꝑſona cõiũctiõe ciuili. Vide not.ꝑ iſtum poſt gl.in c. cum M.Ferra.ĩ gl.3.ibi habebat mãdatũ, de cõſti.& ibi plenè ꝑ d.Feli.& per Io.An.in ti.de reſcr.ꝑlen.§. ratiõe quoq; impetrantit,verſ.ſed nũqd & Hoſ.latè in ſũ. de reſcr.§. q̃ pñt. in 6.chat.uer.97. ibi.& nũqd ꝓ canonico. & ꝑ iſtũ in d.c.corã, in 2. co.& ĩ c.ſi.ĩ 3.co. de poſtu.ꝑ Bu. Imo.& iſtũ ĩ c.ſi.d̃ ꝓc. cum aliis ɔ̃c.

d Hẽt locũ.Adde, an hoc ſit verum Cal.conſi.1.ne ſe de vacan.

e Contra ius cõe. Limita,niſi ex cã, vt ꝑ Bal.in l. oẽs popu.in 6.col.in ver.niſi fortè ſiat ex euidenti & neceſſaria cauſa.Refert & ſeqť iſte ĩ c.ſi.j̃.e. in 7. col. & in c.at ſi clerici,in §. de adulterijs,in v.col.ibi ꝑdicta limita,de iudi.& ꝑ Feli.in c.quod ſuꝑ his,in 4.col.in uer.fallit primò,de maio.& obe. vbi etiam ponit alias ſex limitationes;de quibus vide ibi per eum.Ad de Rõ.conſi.325.

f SEB. SAP. Pro hoc.vide Ab.in cõſi.31.in ciuitate Maſſana,ĩ prin. vbi dicit,ꝙ Epſ ꝑt remittere quartã debitã,& nondũ datã,& ſucceſſor talẽ remiſsionẽ ñ ꝑt reuocare.& ſimiles, deci. adducit Feli. in c.q̃ ĩ eccľiarũ,col.17.de ɔ̃ſt.& And.Sicu.ĩ c.ut ſuꝑ,de re.eccl.ñ alie. & pleniꝰ in rub.e.ti.in 2.dub.in 7.co.& de hac ma.ad ſaturitatẽ tradit illuſtris ſenator.d.Rochꝰ Cur.ĩ c.ſi.co.36.j̃.e.vbi facit x.casꝰ ad diſcuſionẽ huiꝰ art.an.& qñ ipſiꝰ iferiores poſsit ſtatueř ɔ̃ canones.

g Adiuuare iꝰ cõe.Vide tex.& ibi iſtũ ĩ 2.no.ĩ c.ſi.de eo,ꝙ fur.or.rece. & d.meũ.in c.1.ĩ.de ɔ̃ſt.in 47.col.& ĩ c.ſi.de or.cog.& qđ plenè no. Io.An.in c.ſi.de of.Archiꝑſb.& uide Car.in cle.ne Romani.ĩ prin.ĩ 8.q.de ele.& in cle.ſi.§.qđ ſi.in prin.de pœ.ꝑ iſtũ tex.& gl.ĩ cle.2.de eta.& q̃l.Hoſ.& Io.An.ĩ c.ex pte,el.1.de ver.ſi.Do.ĩ c.11.in 9.col.d̃ cõſti.in 6.Iſtũ in c.quoniã.§.porro.in 7.col.ut lit.ñ cõe.& in c.cum dilectꝰ,de cõſue.Fed.cõſ.182.Cal.de cõſti.cõſ.13.Bu.ĩ d.c. innotuit. notarẽ ex illo tex.ꝙ Epſ ꝑt roborare pœnas canonũ & ſtatueř excõmunicatio.ɔ̃ ñ ſeruſtes ipos,& uid̃ oĩno Fel.ĩ d.c.qđ ſuꝑ his,ĩ 7.fal. Adde Fed.conſi.17.

h Eccleſiæ inferioris.Vide no.in c.cum omnes,de conſti.

i Sine uoluntate patroni.uide no.per iſtum,do.meum.& Feli.ĩ c.cum acceſsiſſent.

k Minus iuſtus ti. Minꝰ iuſtꝰ titulꝰ. Adde ĩ ſimili bo. tex.ĩ c.tua, de iureiu.ibi,idẽ indicat d̃ iurõ putatiuo, ſicut de vero, c.Apľica,d̃ ꝑsby. ñ bapti.& vide iſtũ in c.cũ cõtingat,de reſcri. vbi notat,dĩiã iter reſcriptũ uerũ & putatiuũ. & ꝙ priuilegiũ dotis hẽat locũ ĩ mrĩmonio putatiuo, ſentit gl.& Bal. ĩ l. ſi vt ꝓponis,C.de cõdi.ob cau.& uide iſtũ in c.2.de do. poſt diuor. reſti. & Io.An.ĩ c.1.coti.& Pe.d̃ Anc.in c.ex litt,d̃ pig.vbi tractãt, an mrimoniũ putatiuũ, & dos putatiua gaudeãt priuilegio quo gaudeat uerũ mrĩmoniũ, & vera dos.& vid̃ bo.tex.ĩ l dotale ꝑdium,ff. de fun. dot.iuncta.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi.ff. ſolu. ma. vbi dos putatiua gaudet priu. verẽ dotis,ut ſicut fundꝰ uera dotis alienari ñ ꝑt, ita & fundꝰ dotis putatiuæ. & uide d. meũ ĩ.c.iurauit,d̃ ꝓba.ĩ v. co. facit qđ uoluit Bal. in l.falſus tutor. §. an ẽt ĩ patrem,ff. qđ fal.tu.auth.& vid̃ no.dictũ Bal. in l.eã q̃, ĩ v.co.& ver. ma ego q̃ro, & in ver. demũ, C.de fideicõ. tex. & ibi Bald.in l.ſi ex voluntate, C.d̃ do.iter uir. & vx. & Ro.in l.ſi cum doct.§.1.ff.ſo.ma.& in l.ſi donatione,C.de colla. ANT. FRAN. Verũ matrimoniũ putatiuũ & dos putatiua hẽant priuilegiũ ueri mrĩmonij & ueræ dotis;uide Ale.ultrã hic all.ĩ l.iterdictũ,ff.de fun.do.& Bal.ĩ l.1.in 4.col.ff.ſo.ma.ubi dixit,ꝙ dos putatiua dr̃ eẽ dos ciuilis tãtũ.& vide Bal.ĩ l.2.de cõdi.ob cau.q. dixit,ꝙ inſtrũm dotis putatiuæ hẽt executionẽ paratã,ſicut inſtrũm uer̃ dotis. Et uide gl.reputatã fin.ĩ l.pe.ff.qđ fal.tutho.tex.q̃ dixit,ꝙ dos putatiua dẽt marito ex pacto uel ſtatuto & lucrãda dotẽ,ſi dotaſuit ĩ dolo;alias ñ.Et adde ꝙ uxor putatiua cõmittẽs adulteriũ ꝑdit dotẽ, ſicut uxor verè adultera.de quo hr̃ in c.pleriq;,de do.iter vir.& uxo. & gl.in l.cõſenſu,C.de repu.& no.in d.l.1.C.de cõdi.ob cau.Qđ uerũ intellige,ſi uir eã accuſet de adulterio & cõdẽnatã fecꝰ, ut quoꝙ Spe.in ti.de dote poſt diuortiũ reſtituẽda,in §.2.in ver.qđ ſi mulier.& in ti.de excep.& replic.in §.dicto de dilatorijs,verſ.ite q̃ritur.& ꝑ Bar.in l.1.§.illud,poſt glo.de rei vxo.actio.& uide Pau. de Ca.in cõſ.99.vbi dixit,ꝙ matrimoniũ etiã putatiuũ ñ eſt violandũ; ſicut nec debet uiolari verũ matrimonium.Adde tñ,ꝙ quantũcunq; tpe vir & mulier cohabitauerint in figura matrimonij, & per ɔ̃ſe

ſteterint in matrimonio putatiuo, ſi deregaē inter eos non potuiſſe eſſe matrimonium aliquo impedimento forſan ſubſiſtente; nunquā poteſt allegari præſcriptio: quia matrimonium nullo tempore præſcribitur, vt no. voluit Bal. in l. 1. in 4. col. C. de eman. lib.

a Snia lata cōtra ius. Vide doc. Mod. in c. 1. de iudi. & in l. cū ꝓlatis, ff. eo. Bar. i c. paſto. in prin. de reſcri. & in c. ab excōica. to, in 5. col. eo. ti. & i c. cū ſpeciali, in 7. col. de app. & Bar. in l. 3. i pc. co. C. de emē. Iuſtini. Cod. Do. in c. ſin. 21. di. & iſtū i c. cū, Hertold⁹, i 11. co. I ver. 2 lec. d re iu. SEB. SAPIA.

b Secus. Ex hoc dicit Bal. in l. ſi infanti, col. 4. C. de iu. deli. ꝙ ſi iudex tulit ſniam, ꝙ hæreditas pſis delata filio ñ trāſmittit ad extraneos; nō dr̄ cōtinere errorē expſſum. vid Bar. i l. qd̄ Nerua, col. 4. ff. depo. vbi latè poſui qd ope rēt dubietas iuris.

c Cōſtitutus. Vide ibi gl. in ver. quocūq;, & ibi doc. & adde plenè q̄ in fi mi. no. d. Fel. i c. q̄ i ecclīarū, in 18. col. i ver. prima d claro primi membri, cū. 2. ſe. 3. d ꝯſ.

d Tertio mō pt capi electio. Not. ꝙ q̄ cōfirmat, vr̄ eligere, tū indirectè loquendo, ſm d. meū hic. vide eundē hic in euidētialibus, & Inn. in c. 2. de teſti. in inte. cū eligere & cōfirmare cōpetāt diuerſis iudicib. & diuerſa nō ſunt idē: ſed qñq; tēdūt ad idē. l. 1. §. ſolēt, ff. qñ ap. ſit no. in c. poſtulaſtis, de cōce. pb. Sicut q cōfirmat teſtm̄, ñ facit teſtm̄, l. omnium, C. de teſt. faciūt q no. i c. inter dilectos, de fi. inſtr. & in c. fi. d inſti. & in c. ꝑ vr̄as, de iure pa. & facit qd̄ no. Cy. in l. ex his verbis, C. de do. inter vi. & vx. & Bal. i l. ſi dotatio, C. de do. & qd̄ habet in l. g i ꝓuincia. §. 1. ff. de ri. nu. ubi ponit ꝯfirmatio ꝓ legitimatione. & ille tex. eſt valde ſin. ſm Bal. in c. iurauit, j. de ꝓb. & i c. lator, de re iu. ꝙ filiꝰ illegitimꝰ tractu tpis nō efficit legitimꝰ, ſed p priuilegiū Imp. & qd̄ fauore ꝓlis Impator diſpēſat cū iceſtuoſis. faciat qd̄ no. ille i c. quoties d pac. & qd̄ no. oēs i c. 1. de ele. & Aug. i l. & q 2. ff. d iu. o. iu. ZACHARIAS. Adde tu ꝓ primo dicto huius Inn. in c. ex pte, in 3. col. in gl. ſua. in ver. inhibere, de arb. Cy. in l. 2. in prin. in apo. & ibi i addi. ad eū ff. de exc. tu. Ber. de Fir. in tract. de epi. in 2. parte, lib. 2.

e Iuri cōi. Vide Bal. alleg. iſtū tex. in l. 1. ff. de cōſti. prin. i 3. col. i ver. itē. no. ꝙ ꝯſtō, & edicta ſemp debēt interpꝑtari ſm ius cōe; & ſic Bal. extēdit iſtū tex. loquentē de ſtatuto & cōſuetudine ad edicta. & vide eundē Bal. in l. oēs populi. 16. col. in ver. aduerte ergo, ff. de iuſt. & iu.

f SEB. SAPIA. Significatio. No. hic Abb. velle, ꝙ largiſsima ſig. nō eſt impropria. qd̄ eſt no. ad plura. & faciant no. p Ab. i c. ſedes, in 1. no. & in c. Rodulphus, 3. de reſcr. ſed idē Abb. in hoc. c. ſentit ꝯriū.

g Si ſtatuto cauet. Adde Bu. & iſtū in c. cām q̄. j de do. & cōt. & iſtū in c. ex pte, el 2. i 1. co. de ver. ſig. & i ru. de reg. in fi ſed dictū Bar. hic alle. rep̄hēdit Frā. de Rāp. i l. fi. §. cōputatiōe, de iure delib. C. & ille in d. c. cām q̄. tñ dicit dictū Bar. ꝓcedere in icā leuis ꝓiudicij; ſecus ſi eſſet magni, cum qua concordia tranſiuit Imo. in d. l. 4. in §. ptor ait.

h A ſuſpenſis. Vide de materia huius gl. bo. gl. in cle. cupiētes, in ver ſuſpēſi, circa me. & i ver. & qa ſ. poſui, de pœ. & ibi i prin. illiꝰ gl. de multiplici ſuſpēſione: & an ſuſpēſus ab offō ſit ſuſpēſus à bñficio ꝑ cōſequētiā, ſeu debeat ſibi bñficiū ſubtrahi; dicas, ꝙ aut qs eſt à iure ſuſpēſus ab offō; & cēſet ſuſpēſus à bñficio; hoc vr̄ ꝓbari in c. ꝓter. 32. diſt. Aut ab hoie; & tūc aut in ſnia exprimit, & ſerua ſniam. Aut ſimplr̄ ſit de offō mētio, & nō apparet de mēte ꝓferētis, an voluerit vel nō cōp̄hendere bñficiū: & tū aut fert ſuſpēſio pp crimē, ſeu aliā graue cām; & cēſet ſuſpenſus ēt à bñficio, de purg. cano. c. inter. Aut ſit ſuſpenſus pp infamiā ſeu ſcandalum, uel aliā leuē cām; & tunc talis ſuſpēſio ñ extēdit ab bñficium, ar. 2. q. 5. c. pbyter ſi & c. 2. de pur. ca. qa ſine magna cā bñficiū ſubtrahi ñ dēt 15. q. 6. inuctū. Si tñ hoc caſu ſuſpēſus cōtēneret ſuſpenſionē ſeu eſſet in mora ad abſolutione petendā, dēt ei dē bñficiū ſubtrahi, ut c. cū bone, d æt. & qua. facit. c. fi. de ele. & c. vnicū, §. cum verò, ne ſe. uac. lib. 6. Quid autē de excōicato ſimpliciter, an debeāt ſibi reditꝰ eccīaſtici ſubtrahi vide bo. tex. in c. paſtoralis, in fi. d ap. & ibi gl. i ver. ſubtrahuntur, & uide gl. in cl. 2. in uer. ſuſpenſus, de ui. & ho. cle.

Adde qd̄ Ol. cōſ. 286. tenet, ꝙ ſuſpēſus ab hoie ſit ineligibilis actiuè & paſsiuè; & ita dicit debere intelligi hāc decre. ſecus in ſuſpenſo à canone. Dicit etiā ibi, ꝙ nō ualet ar. ab excōicato ad ſuſpenſum: ꝙ ſi ſuſpenſi fuerint admiſsi ad electionē cū alijs, qñ uitiat electio: ibi vide. ZACHARIAS.

Dic tu hoc eſſe diſcriminis inter ſuſpenſum à canone & ab hoie, q a ſuſpēſus à canone pōt eligere, & nō eligi, vt no. Bal. in ſua marg. in uer. ſuſpenſus, nu. 8. & Inn. in c. cum in cunctis, col. vlt. in glo. ſua in uer. ſuſpenſionis, de ele. Suſpenſus uerò ab homine tā actiuè, q̄ paſsiuè eſt ineligibilis, vt hic, & glo. in c. Apoſtolicæ, in ver. retardari, de excep. Aduerte tñ, ꝙ Car. in cle. 2. q. 11. & ſeq. de æta. & qua. ampliando primum dictum, tradit, ꝙ ſuſpenſus à voce, pane, & vino, poteſt eligi, & eligere.

ANT. FRAN. Circa iſtum paſſum, an ſuſpenſus ab offō dicaē eſſe ſuſpenſus à bñficio, & ē̄, & qñ quis eſt ſuſpenſus ab hoie, uel à iure, uel eſt ſuſpenſus à crīe, uel ex alia cā; adde, ꝙ qñ aliquis eſt ſuſpenſus à iudice, donec pœniteat, uel ſatisfaciat; magis vr̄ eſſe ſuſpenſus à Deo, q̄ ab hoie: q a nō exprimit illud, qd̄ tacitè ineſt ꝑ legem, ut pulchrè no. & declarat Inn. in c. ꝓpoſuit, d cle. exc. mi. Et adde, ꝙ ſuſpēſus à canone, ſi celebrat, nō efficit irregularis; ſecus ſi ab hoie. Excōicatus āt qualitercunq; ſit excōicatus, ſiue à canone, ſiue ab hoie celebrans, bñ efficit irregularis, ut no. voluit Inn. in c. ſicut, de coha. cle. & mul. Et adde ꝙ ſuſpēſus ab eccleſia, uel à bñficio, non dēt intereſſe tractatibus eccleſiæ, ut ꝑ Inn. in c. Apoſtolicæ, de exceſ. pla. Adde ēt ꝓ ſuſpenſus ab offō pp crimen liquidū, eē eſſe ſuſpenſus à bñficio; ſecus ſi nō pp crimē liquidū, ſeu pp ſuſpicionē criminis, vl̄ infamiā, ut no. uoluit Inn. in c. cum decorē, de ui. & ho. cle. Et an ſuſpenſus ſit capax bñficij, uide glo. in c. cum Vintonēſi. & in c. ꝑ inquiſitionē, de elec. Et qs ſit effectus ſuſpēſionis à bñficio, vide ꝑ Inn. in c. cū in cunctis, in §. fi. de elec. & in c. paſtoralis, in fi. de ap. Et an ſuſpenſus ab officio, dicaē eſſe ſuſpēſus à bñficio ultra ea, quæ hic alleg. uide ꝑ doc. Mod. in c. latores, de cle. exc. mini. Et an talis ſuſpēſus ab offō intelligaē eſſe ſuſpēſus ab offō diuino, uel ab adminiſtrōne, uel ab ultroq;, uide, q̄ not. ꝑ gl. in cle. 1. & ibi, ꝑ Scrib. de deci. & ꝑ d. Car. in cle. 1. i §. ſi qs, in 8. q. de re. ec. nō alie. Et an ſuſpenſus ſimplr̄ intelligaē eſſe ſuſpēſus ab offō tñ, not. in c. ſi quē, de ſen. exc. & in c. at ſi clerici, de iud. & in d. c. latores, & in c. cū dilectus, de cōſue. Et qs poſsit abſoluere à ſuſpenſione ab offō, uide gl. in cle. 1. de hære. in uer. excō. ſen. Et uide, q̄ hñr in cle. 1. in §. ſi qs de re. ec. nō alie. Et an ſuſpenſus ab offō poſsit priuatim dicere horas, uide Io. An. in c. 1. de re iud. li. 6. Et an ſuſpenſus ab offō poſsit audire diuina, uide Arch. in c. teſtm̄ 8. diſt. & no. in c. 1. de ſen. exc. in 6. Et adde, ꝙ pt quis ſuſpendi ab of-

ſenſi, vt haberet electionē paſſiuā. Sed cōtra hoc fortiter opponit. nam capitulū Charoſenſe ita intelligēdo ſtatutū errabat in iure: qa, vt vides, Papa aliter iterp̄tat. ſed error iuris impedit pſcriptionē, vt eſt tex. in l. nunq̄ i vſuca. ff. de vſuca. & eſt tex. cū gl. i c. dudū, de deci. & vide bo. gl. in c. Aplicæ, de do. So. dic cōtrariū ꝓcedere, qñ erraē in iure claro & indubitabili: ſecus vbi ius eſſet dubiū & multiplr̄ intelligibile, vt hic; & eſt caſus multū no. 13 † Et ex hoc pōt elici vnū dictū not. ꝙ tūc ſnia lata ꝯtra ius[a] eſt nulla, qñ illud ius eſt clarū & idubitabile. Secus[b] ſi dubiū ē & multiplr̄ intelligibile; qd̄ tene mēti; ad hoc facit tex. in l. regula, ff. de iu. & fa. ig. facit qd̄ no. Inn. in c. cū ſpāli, de app. & 14 i c. P. & C. de of. del. † Vlt. no. ex gl. ꝙ eps nō pōt ius vnius eccl'iæ alteri attribuere; de quo vide qd̄ plenè no. i c. cōſtitutus,[c] 15 de rel. do. & ibi dixi. † In gl. in verb. electio, ibi: æquocē. Dic clarius & latius, ꝙ verbū, electio, hēt tres ſignificatiōes. Nā pōt capi ꝓ electione actiuè. vñ hñtes eligere, dicunē hr̄e actiuā electionē; & ita ca pit j. de elect. ꝑ totū. Itē ſcd̄ò hēt ſignificationē paſſiuā. Vñ ſi de neceſſitate dēt eligi Prælatꝰ de aliquo collegio: tūc illud collegiū dr̄ habere electionē paſſiuā. Et ita ꝯſuetudo interp̄tabatur iſtud ſtatutū Epi, ꝙ verbū, electio, relatū ad frēs illius loci, importaret electionē actiuā: ſed relatū ad capl'm Charoſenſe, iportaret electionē paſſiuā; & ſatis ſuiſſet admiſſa iſta iterpretatio, niſi derogaſſet iuri cōi. Tertio mō poſſet capi electio[d] ꝓ ꝯfirmatiōe; & ita pp interpretaē ſtatutū, quatenus illud verbum referē ad Charoſenſe capl'm. Nā cōfirmatio largiſſimè eſt pars & finis electionis. Et ꝑ hoc ñ dicas, ꝙ ſtatutū dēt interpretari improprie, vt ñ ꝓiudiceē iuri cōi[e]; qa iſta nō fuit impropria verbi ſignificatio[f], ſed largiſſima. 16 † Vñ puto, ꝙ verba ſtatuti ñ debet impropriari, vt iura cōi ñ ꝓiudiceē. Ad hoc no. dictū Bar. in l. 4. in §. ptor ait, ff. de dā. inf. ubi dicit, ꝙ ſi ſtatuto caueē,[g] ꝙ iudex poſſit ꝓcedere facta citatiōe ad faciē, vel ad domū, nō dēt alternatiuè impropriari, vt ſit ordinis; licet ꝑ hāc ipropriationē ſtatutū cōcordaret cū iure cōi. Sed dēt intelligi ꝓpriè, vt ſufficiat adimplere alterā ptē alternatiuæ; qd̄ eſt bñ notādū. 17 † In gl. in uerbo, à ſuſpenſis.[h] Pro intellectu huiꝰ gl. q̄ valde intricata eſt, op. vr̄. n. ꝙ electio facta à ſuſpēſis dēt tenere. Nā eligere nō eſt ordinis, quēadmodū nec iudicare, nec excōicare, & bñficia cōferre: qa iſta ñ ſunt ordinis, ſed potius iuris, vt ꝓbaē in c. trāſmiſſam, iuncta gl. de elec. Nā electus confirmatus & nōdū cōſecratꝰ pōt iſta exercere, ſed ſuſpenſio ab offō tollit ſolū ea, q̄ ſunt ordinis. ergo debēt ualere iſta geſta à ſuſpēſo ab offō. Gl. ponit in hoc princ. paſſr̄ duas

ficio & beneficio
pp ſolá contuma
ciá, ut no.doct.in
c. cum bonæ, de
æta. & qual. & in
c.veritatis,de do.
& cōtu.& p Arch.
4.q.5.in c.1.Et de
effectu ſuſpenſio-
nis à beneficio; vi
de gl.in c. cum di
lectus,de cōſue.&
gl. in c.cum Vin-
tonienſis , & per
Inn.& Hoſt. in c.
ſicut, de coha.cle.
& vide gl. in ver.
beneficiorũ, I cle.
ſi. de ui.& ho.cle.
Et an ſuſpēſus ſim
plr̃ videat ſuſpen
ſus ꝑpetuò, uel ad
tp̄s ; uide Inno. &
Io.An.in d.c.cum
bonæ, de æta. &
qual. Et de multi-
plici pœna ſuſpē-
ſorum uide glo.
mag. in c.nihil,ď
ele. & adde, ꝙ ſu-
ſpenſus à canone
percipit fruct⁹ be
neficij;ſecus ſi ſu-
ſpenſus ab hoie.
Vide nota.gl.1.in
c. præter hoc 21.
diſt.& quæ hñr &
not. p Scrib.in c.
paſtoralis, præl.
de app, Et quæ ſit
dña inter ſuſpen-
ſioné, & excōica-
tionem,& interdi
ctum,& in quibus
conueniant ; uide
not.in c.dilectus,
de appe. & Inn.in
c.ad hoc, & in c.
quoniam,eo.ti.&
& in c. ut priuile-
gium,de priuil.&
in c. uenerabili ,
de ſen.exc. & vide
no.per Arch.in c.
adhuc 32. diſt. &
in c. ſacerdos 50.
diſt. Et de multi-
plici ſpecie ſuſpē-
ſionis uide gloſſ.
ma.quę enumerat
25. ſpecies ſuſpen
ſionum,in cle.cu-
pientes, de pœ.

SEB. SAPIA.

a Beneficia confer
re. Vide text.in c.
quia diuerſitatē,
ȷ.de conceſ.præb.
vbi Imo.no. ꝙ ſu
ſpenſus non po-
teſt beneficia con
ferre.

b De maiori. Fa-
ciat glo. in c.pia,
in ver.ſpeciem,de
ſen.exc.li.6.quam
alleg.iſte in c.ſo-

18 opi.†Prima,ꝙ ſuſpēſio ab offō nō priuat
ptāte exercendi iuriſdictionalia in cano
nicos : tñ fatet̃ hæc opi.ꝙ talis ſuſpenſio
priuat facultate eligēdi. Alia opi. princi
palis,in qua gl.finalr̃ reſidet,hēt oppoſi-
tũ.ſ.ꝙ ſuſpēſus ab offō, nō pt iuriſdictio-
nalia exercere, nec eligere,nec bñficia cō
a ferre. [a] Et ꝓ hac opi.facit iſte tex.& c.cũ
inter.R.de elec.& tex. à ↄ̄rio in c. ſi cele-
brat,de ele.exc.mi. Et hæc opi.vr̃ placere
cōiter doc.maximè Inn.& Cōp.q dñt, ꝙ
ſuſpēſus ab offō & bñficio, vl ab offō tñ,
uel ſimplr̃, intelligit̃ ſuſpēſus ab oib⁹ ꝑdi-
ctis: qa appel.ſuſpenſionis in gñe, intelli
b git̃ ď maiori [b] ſuſpēſione,ar.in c.ſi quē,de
ſen.exe. Secus dñt in ſuſpēſo à pōtificali-
bus,uel in eo , cui eſt interdict⁹ ingreſſus
eccl̃iæ. Nā iſta interdicta nō extēdunt̃ ul
tra in eis expſſa; ſed ꝓ hoc ñ rñdet̃ finalr̃
ad ↄ̄ria.Io.An. in fi.ſui apparatus dicit,ꝙ
hoc operat̃ miſtura officii & iuriſdictio-
nis,quá hēt ſpũalis iuriſdictio ad offm̃.i.
ordiné.Et no.hæc verba.vult.n.dicere,ꝙ
pp iſtá miſturā & connexitatē q̄dā,q̄ eſt
inter ordiné & iuriſdi. ſpũalē, ſuſpenſus
ab offō intelligit̃ ſuſpēſus ēt ab oī iuriſdi
c ctiōe.Sed ↄ̄ [c] hāc ſolu.pt inſtari.Nā colla
tio,uel electio nō eſt iuriſdictiōis: nec ēt
vr̃ ordinis ep̄alis; & tñ ſuſpēſio ab offō in
ducit ſuſpēſioné ab illis.Itē ñ eſt tāta mi
ſtura, quin poſſit ſeparari,ſaltē ab ordine
epiſcopali, vt in d.c.tranſmiſſam.d. Ant.
dicit, ꝙ ꝑdicta ſunt iuriſdict. in electo &
cōfirmato ; ſed poſt ↄſecrationē depēdēt.
ab ordine.Nā cōfirmatio fit in fine cōſe-
crationis:iō ſecuta cōſecratiōe ptās cōfir
mationis trāſfundit̃ in ptātē ordinis ; &
ſic oia iſta iuriſdōnalia depēdēt ab ordi
ne. Sɖ certè hæc ſol.vr̃ nimis exqſita;nec
eſt gñalis.qd.n.in aliquo ſuſpēſo, q ñ eſt
19 ep̄s.†Itē moniales habēt electionē, vt in
c.indēnitatibus,de ele.li.6. & tñ ñ habēt
20 ordiné,vt in c.noua q̄dā,ď pę.& re.†Itē
Abbatiſſa hēt iuriſdictionē.pt ēt hr̃e col
lationē bñficiorũ, iuxta no.in c.dilec. de
exceſ.pla.& in c.dilecta, de ma.& obe. &
tñ nullũ hēt ordiné. Cũ ergo iſta pñt ſta
re ſine ordine;ergo in mate. pœnali non
dēt fieri illatio de vno ad aliũ , vt in c.2.
de trāſla.epi.Nec ꝓbat hoc eſſe qď ab hoc
cōtingit abeſſe,ut in d.c.2.& in l.neq; na
tales,C.de ꝓba. Vñ in hac mā ego alr̃ &
meli⁹ dicerē;& lati⁹ extēdēdo ma. cōclu
do ſic, ꝙ aut qs eſt ſuſpēſus minori ſuſpē
ſione, q̄ infligit̃ pp participationē cũ ex-
cōicato; & illa nō priuat facultate exercē
di iuriſdōnalia, nec facultate eligēdi,ſed
ſolùm pticipatiōe ſacrorũ; & pp hunc ef
fectũ ñ pt eligi in ꝑlatũ,ď hoc eſt tex. cla
rus,i c.ſi celebrat,ď el.ex.mi.& dic vt ibi.
Aut eſt alicui interdict⁹ ingreſſus eccl̃ię;
& tũc ſolùm ē priuat⁹ ptāte exercēdi or
diné in ipa eccl̃ia. Vñ ſi celebrat interim
in eccl̃ia,efficit̃ irregularis,ut eſt tex. i c.
is cui,ď ſen.ex.li.6.vñ ſi ex̃ eccl̃iā celebra
ret,ñ incurreret pęnā; ď quo tñ dic vt ibi
not. Nec priuat hoc interdictũ facultate
exercēdi iuriſdōnalia, vl̃ eligēdi,ad hoc

c. ſacro,de ſen.exc.iūcto.c.ab excōicato,
ȷ.de reſc. Aut ſuſpēdit̃ ep̄s à pōtificalib⁹;
& tũc ſolũ cēſet̃ ſuſpēs⁹ ab illis,q̄ depēdēt
ab ordine pōtificali,& ñ ab aliis,vt volue
rũt ꝑdicti do.Hoſt.& Io.An.i c.1.de ſen.
c exc.li.6.Quare puto,ꝙ ſic ſuſpēs⁹ pt exer
cere iuriſdōnalia:qa,vt dixi,iuriſdōnalia
ſunt ſepata ab his,q̄ ſunt ordinis pōtifica
lis,vt i d.c.trāſmiſſā,& i c.aqua,ď cōſ.ec.
vel alta. Qñq; qs ſuſpēdit̃ à bñficio,& nō
itelligit̃ ſuſpēſus ab offō,vel à iuriſdōne. d
vñ canonic⁹ ſuſpēſus à ſuis bñficiis, pt ele
gere,vt ꝓbat̃ i d.c.cũ Vintonēſis,iūcto c.
cũ i cũctis,de ele. Qñq; ſuſpēdit̃ qs ab of
ficio& bñficio ſimul,& ſuſpēdit̃ ſimplr̃;&
tũc ſiue ſit ſuſpēſio ab hoie,ſiue à canone
īferēte pęnā i caſu.c.1.ď re iu.li.6.dicerē,
ꝙ talis ſuſpēſio priuat facultate exercen
di iuriſdō.ſpũale,& ↄferēdi bñficia,& eli
gēdi;qď itellige durāte ſuſpēſiōe. Nā qa
iſta ſunt fundata ſup ordine eccl̃iaſtico,
laic⁹ ñ pt iſta exercere,vt i c.2.ď iu.96.di.
e.bñ q dē.& 63.diſt.i c.qa §.verũ. Si ergo
qs ſuſpēdit̃ à fundamēto,vr̃ ſuſpēs⁹ ab oī
ædificio,qď eſt ſ fundamētũ,vt 1.q.1.c.cũ
Paul⁹;&ſic pt ſaluari illa op.Io.An.dũ di
cit ď miſtura īter ordiné & iuriſd.eccl̃ia
ſti.Nā ↄſidero,ꝙ verbũ,officii,ē valde la-
tũ.Nā qcqd hēt electus,ē officii pp bñfi-
ciũ. ergo ſuſpēdēdo te ab offō, videor te
ſuſpēdeř nedũ ab ordīe,ſed ab oī offō cle
ricali.Si ergo ſuſpēſio fieret ſimplr̃ ab or
dīe;& tũc dicerē,ꝙ aut qs ſuſpēdit̃ ab or
dine pōtificali; & ſolũ credo illũ ſuſpēſũ
ab illis q̄ ſũt ordinis ep̄alis, ñ āt ď his,q
ſũt iuriſdōnis,ar eorũ q.ȷ.dixi,qñ qs ē ſu
ſpēſus à pōtificalib⁹.aut ſimplr̃ qs ē ſuſpē
ſus ab ordīe; & tũc dicerē pp quādā ↄſe-
quētiā,ꝙ cēſet̃ facta ſuſpē.ab oib⁹,q̄ ſunt
fundata ſup ordine,vt à iuriſdōne ſpũali,
& oib⁹ ſimilibus.Et facio iſtā cōſiderōnē
vltra alios,ꝙ ſuſpēſus ab offō cēſeat̃ dire
ctè ſuſpēſus à iuriſd.ſpũali & facultate eli
gēdi & ↄferēdi,ꝓ q̄dā ↄñtiā. Nec obſtant
ea,q̄ ȷ.dixi ď Abbatiſſa & monialib⁹.Nā
ſũt r̃ligioſę pſonę:vñ religio facit eās ca
paces:ſed i ñ r̃ligioſis ptās eccl̃iaſtica eſt
21 fundata ſup ordine; & ꝓ hoc habet̃ clarē
d ma hui⁹ gl.†In gl.i ver.*nec iuri.*i fi.no.gl.
ꝙ vbi verba ſtatuti ſunt clara, [d] ñ debem⁹
illa īpropriare,vt r̃ducant̃ ad ius cōe.Sed
vbi uerba ſũt dubia,vel hñt duplicē intel
lectũ, quorũ alter ē ꝓpri⁹,& reliqu⁹ ipro
pri⁹;tũc bñ debem⁹ facere interꝑtationē,
& capę intellm̃ īpropr.ũ,ut min⁹ recedat̃
à iure cōi,q̄ fieri pt, ut ꝓbat̃ notāter hic.
& i l.2.C.de noxa. Vide p Bar. i l.oēs po
puli,ff.ď iuſt.& iu.p Io.An.i reg.ꝓ poſſeſ
ſore,i Mer. & uide qď dixi i c.cām,ȷ.ď re
ſcr.In gl.ñ.i fi.aduerte.nā licet iſte tex.fa
ciat mētionē de ↄſuetudine:iſta tñ nō ut
ꝓprie ↄſuetudo. Nā ꝑ ↄſuetudinē acqrit̃
ius vſe:qa cōſuetudo eſt quoddā ius,ut di
xi ſup ru.Sed ꝑ iſtā cōſuetudinē,de qua i
tex.detrahebat̃ iuri uni⁹ collegii,& cōmo
dũ applicabat̃ alteri collegio:ergo ñ ē cō
ſuetudo,ſed poti⁹ pſcriptio. Nā iſta ē ſub
ſtātialis dña inter conſuetudinē, & præ-

licitā,de reſt.ſpo.
& in c. In præſen-
tia,in ver.no. vl-
terius,de proba.

SEB. SAPIA.

c Sed contra. Vide
tex.i c.ſi.ȷ.de cle.
excō.mini. vbi d.
Ant.no.in ſpecie,
ꝙ ſuſpenſus ab of
ficio dicit̃ ſuſpen
ſus ē à iuriſdōne.

d Sunt clara. Not.
cōtra multos iudi
cēs capioſos,q ſę
penumero appo-
nūt dubia i ſtatu
tis claris, & mani
feſtis: ↄ̄ quos loq
tur,l.2.C. de le.&
c.cũ cōtingat,ȷ.ď
reſcri. & facit ad
q.ſtatuto cauet̃,ꝙ
index ad petitio.
nē partis , tenet̃
iudicare ſm cōſi.
liũ ſapientis : ꝙ ſi
de illa cā eſt caſus
clarus; & indubi-
tabilis, nō dēt eā
cōmittere cōſilio
ſapiētis.l. ille aut
ille §.cũ i verbis,
& ibi Bal.ff.de le.
3.Adde quod i ſi-
mili dixit Bar. in
l.legātor,in princ.
de codi.inde. & q̄
dicunt̃ in l.1.C. ď
relationi.& Bal. i
l.meille,C.ď fun.
& i l. 1. in fi.i ver.
quæro eſt relatio
C.de leg.& i l.1.i
ver.ex hoc vltimo
no.C.de rela.& in
l.volūtatis,i 2.co.
in ver.q̄ro ſi ſtatu-
tũ ciuita.C. de fi-
deic.Bal.& Imo.i
l. ſi ſtipulatus, ff.
de ver.obl. Bal.in
l.ab executore, in
2.q.in fi.ibi:ſi ver
ba erāt oino cla-
ra,ff.de ap. Bal.&
ibi Alex.i apo. in
ſi placet, in princ.
ibi,quod conſiliũ
nō dēt habere ali
qđ dubiũ,C.de ſa
croſa.eccl. faciat
qď voluit Ang.cō
ſi.254.in c do.An.
&c. in 2.co.& fa-
ciat quod ipſe vo
luit cōſ.234. & vi
de Ro.in ru. de ar
bi.in prin.i.char
te. & vide omno
apu Alex.in d l.il
le,aut ille,§ cũ in
verbis. faciat qď
voluit Bald. i l.
vnica,C.ne liceat
in vna eademque
cau a tertiō pro-
uocare, in 3. col.
in ver.extra quæ-
ro.

ſcriptio-

a Titulus. vide d. Ant. in c. 1. de probat. vbi refert, ſe in facto cõſuluiſſe, q Epiſcopus tenetur edere librum collationum & inſtitutionum factarum per eum, ex eo: quia cenſeretur eſſe actus publi.

b SUB. SAPIA. In cõſuetudine inducenda. Aliter ſentit gl. in c. cum eccleſia Sutrina, in ver. tẽporis. j. de cauſa poſ. & ppri. Sed malè dicit; qa hæc opi. quã tenet Ab. hic eſt cõis. vide Cal. in cõſ. vlt. ſub tit. de cõſuet. Alex. in conſi. 134. ſup primo q̃ſito. co. 1. 4. vol. Alex. & d. Iaſ. in l. de qbus, col. 12. ff. d legi. Alex. in cõſi. 6. viſo co. lu. fin. 10 1. volu.

c Nõ eſt leuia, imò magna. Adde q cõſuetudo vim habet decreti; & tenaciter obſeruata hẽt vim inſtitutæ, Bal. in c. 1. in prin. in 2. col. q feu. da. poſ. Itẽ dat iuriſdi. l. viros, C. de dl uer. off. li. 12. c. cũ contingat, de for. cõp. Itẽ det mãdatũ, vt ff. quod cuiuſq; vni. no. l. nulli, & facit. C. de in. fi. l. ſup creandis. & no. 10 l. fi. C. da agri. & cen. li. 11. & in c. cũ clerici, de ver. ſign. in no. & Bal. in d. c. 1. in priu. Inn. & Barb. in c. ex literis, de pba. & Inno. in c. edoceri, de reſcri. & vide ſing. tex. ſm Ang. in l. cũ prætor, in ver. ia quoq;, ff. de iu. vbi cõſuetudo dat poteſtatẽ delegandi. & dicit Inn. in c. cũ ab eccleſiarũ Prælatis, de offi. dele. q cõſuetudo dat iuriſdictio. arbitris. & no. ĩ c. 1. de cepe. mo. i no & de of. Ar. ad hæc l no. & in c. tua, de cõ. vti. vel inni. p Inn. & dicit gl. in c. 1. 60. diſt. q in quo ordine debet eſſe cantor, vel primicerius, cõſuetudini relinquitur. Et dicit ẽt gl. in d. c. 1. ĩ ver. Eps, q licet confirmatio ſpectet tñ ad Epm, & electio ad capitulũ, tñ ſeruanda eſt conſuetudo. Et pulchrè dixit gl. 30. diſt. ſi quis virorum, & 21. q. 4. in ſumma, q clerici poſſunt vti veſtibus precioſis ſm conſuetudinẽ ſuæ prouinciæ. & poſſunt ferre veſtes ſodratas de cendalijs; adeò, q dixit Benedictus Capra doctor Peruſinus in c. pe. in gl. in ver. deauretis, de vi. & hon. cle. q in veſtibus attendenda eſt cõſuetudo locorũ. vnde ſi conſuetudo non haberet diuerſitatẽ aliq̃ inter habitũ clericorũ & laicorũ, ipſe eſſet attendenda: adeò, q clericus tũc diceret incedere in habitu clericeli, qñ incedit in habitu honeſto & clericis cõſueto. qđ facit ad no. in, c. ſi iudex laicus, de ſent. excõ. li. 6. hinc eſt. q vltramõta. excuſantur, ſi vtant pellis diſi. bulatis: qa ſic eſt cõſuetudo vltre mõtes, put voluit gl. in d. c. ſi qs virorũ. p quo etiã facit, qa ſm Car. poſt Inn. & Po. veſtes veriant de ætate ad ætatẽ, & ex cõſuetudina. facit qđ no. Capol. in cõſi 10. & 11. Alex. cõſi. 8. inci. videtur ſup primo dubio, in vlt. col. in 1. vol. Et ita ſuperioribus diebus defendi quoſdẽ nobiles Brixienſes clericos accuſatos de homici. qa ſatia dicunt detuliſſe habitũ clericalẽ, ex quo deferebãt habitũ ſcholaſticũ, ex quo eſt cõſuetudo ſcholariũ & clericorũ in minorib' deferre habitũ ſcholaſticũ. Nã clerici ſeculares nõ hñt certũ habitũ. vnde lergè dicimus habitũ clericalẽ cõuenientẽ & nõ phibitũ clericis, vt dicit gl. pe. in cle. 1. in ver. ſecularis, de ele. Nã q̃ veſtia dicat ſeculeris, relinquit arbitrio iudicis. Nã in dubio interpretabit magis veſtẽ eccleſiaſticã, q̃ ſecularẽ, pp pœnã ſm gl. & Imo. in cle. 2. in prin. de vi. & ho. cle. Etiẽ ſi clericus portaret veſtẽ phibitã, puta de roſato, vel ſcharlato, nõ cõtinuè, nec cauſa vſus pprij, ſed ex alia ob feſtũ licitũ doctorale, vel vxorele, vel ob honore alicuius magiſtratus, ſm Imo. poſt alios in d. cle. 2. in 4. col. & ita in ſfacto obtinui. Et Inno. in c. 1. de libel. oblati. dicit, q conſuetudo põt remittere ſolennitatẽ offerendi libellũ poſt litẽ conteſtatã, vel quẽlibet ordinẽ iudicialẽ. Itẽ conſuetudo eſt tantæ authoritatis, q non requirit confirmationẽ ſuperioris: qa cõfirmatur legitimo tpis cur

ſcriptionẽ, vt no. in c. vlt. j. eo. Et ideò dicit Io. An. in d. c. fi. ſuper vltima gl. q impropriè ponit hoc cap. in iſto tit. qa iſta eſt potius pſcriptio, q̃ ꝯſuetudo; quod ẽt ſentit glo. 4. Dic tñ, q reſpectu patronorũ, vel aliorũ, quorũ iuri nõ detrahebat, poterat eſſe cõſuetudo: ſed reſpectu iſtorũ monaſteriorũ erat pſcriptio; ita no. in
22 ſimili Io. An. in c. 3. j. eo. li. 6. †Et valent iſta ad ſciẽdũ, nunqd in iſta cõſuetudine requirat titulus. [a] Nã in cõſuetudine inducenda [b] nõ requirit titulus, ſm cõem opi. ſed ſufficit ſolus vſus, licet ſit contra ius, vt j. eo. c. fi. & ibi per do. Sed in pſcriptione ꝯ̃ ius, requirit tit. putatiuus; vt in c. 1. de pſcri. li. 6. Sic intellige gl. no. in d. c. 3. dũ in cõſuetudine reqrit tit. Nã intelligit in ꝯſuetudine impropriè ſumpta, vt ibi no. Io. An. & ideò in iſto tex. in iſta pſcriptione requirebat tit. & bona fides; & titu. fuit ſtatutũ Epiſcopi, q ſic credebãt ita intelligendum, prout habebat cõmunis vſus; & iſta ſufficiant. Abbas.

SUMMARIUM.

1 *Capitulum ſine Epiſcopo non põt inducere nouas cõſuetudines, nec antiquas immutare. 3. 4.*
2 *Authoritas cõſuetudinis nõ ẽ leuis, ſed magna.*
3 *Eccleſia regitur non ſolum à iure canonico, ſed etiam à conſuetudine.*
Tranſgreſſor conſuetudinis rationabilis punitur: ſicut tranſgreſſor legis.
5 *Epiſcopus, an & quæ poteſt facere, ſine ſtatuere ſine cap.*
6 *Epiſcopus. ſi præſcripſit iuriſdictionẽ contra capitulũ. i. quod nõ ſoleat requirere eius conſenſum, poterit ſine eo ſtatuere: quia ſtatuta condere eſt iuriſdictionis.*

CAP. IX.

Cum cõſuetudinis.

1 †Capitulũ ſine Epiſcopo conſuetudines nouas facere, ſeu ſtatuta, vel antiquas immutare nõ põt; & eſt textus notabilis, & multum allegabilis. Primò ponit rationem inhibitionis. Secundò inhibitionem ibi: authoritate. Caſus literalis. Canonici Pariſien. irrequiſito Epiſcopo ſuo, & ſine ſuo cõſenſu quaſdam conſuetudines eccleſiæ ſuæ immutauerunt, & quaſdã fecerunt de nouo. Dicit Papa, q authoritas conſuetudinis nõ eſt leuis, & nouitates qñq; diſcordiã inducũt. Vnde pcipit, q ſine cõſenſu Epi, canonici non dimittãt cõſuetudines eccleſiæ, nec nouas inducãt; qđ ſi fecerint decernit irritas & inanes. Ber.
2 †No. primò, q authoritas ꝯſuetudinis ñ eſt leuis imò
c magna, [c] adhoc c. i his, & cap. conſuetudi

ſu, l. an in totũ, C. de ædificijs priuatis. & Bal. in l. qcunque, in 4. col. in ver. ſcias aũt, C. de ſer. fug. dicit, q id quod conſuetũ eſt fieri, nõ dr arbitrariũ, ſed neceſſariũ, l. ſaecularij, ff. de extraord. crimi. & nota. in l. qd ergo. §. pœna grauior, ff. de his, q notã. infamia. & qa cõſuetudo eſt actus practicus; ideò eſt ſeruãdus ad vnguẽ. & in l. 2. in 3. col. C. de fruct. & litium expẽſis, dixit, q illud, quod cõſuetudine cauetur, p expreſſo habetur, ff. de ædil. edicto. l. qđ ſi nolit. §. qa eiſidna. & l. pen. Itẽ conſuetudo inducere põt, q credat ad plenum ſcripturæ priuatæ diſcretorũ virorũ; licet ſi poſſint creare tabelliones generales, de fi. inſtru. c. cum P. tabellio. p Innoc. & p Baldũ in l. 1. C. de ſum. Trin. & fid. cat. in 10. col. in ver. vlterius q̃ro. Licet ibi Bal. loquatur de ſtatuto: tñ facit inquantũ allaget. c. cũ dilectus, de fid. inſtru. & in l. vnica. C. de conſeſſ. p eundẽ Bal. io 4. col. in ver. cõſideranda eſt etiã cõſuetudo loci. & p illũ in c. bonæ, el ij. de poſt. prel. & in rub. j. eo. & doc. in l. qdem. §. nummularios, ff. de eden. & Ro. in l. admonendi, ff. de iure iur. Fede. de Se. conſi. 19. Bu. in c. 1. de appel. & Ang. in qõ. inc. Aſt miſ. s miles. & Bal. in l. cõparationes, in 4. col. in ver. ego addo ſeptimã ſcripturã, & ibi Alex. in apoſt. C. de fide Inſtru. Item conſuetudo dat priuilegium, vt no. Innoc. in c. nouit, de iu. Item declarat & extendit teſtam, Ita dixit Cynus in l. licet, C. loca. Itẽ ſuper conſuetudine poteſt funderi libellus, c. dilectus. de off. ord. tam ſup poſſeſſorio, q̃ ſup petitorio. Ii. no. in c. cũ eccleſia, de cauſa poſſ. & propr. Item per reſcriptũ Principis non tollitur conſuetudo, niſi de ea fiat mentio, Arch. 10 c. in his. 11. di. Itẽ conſuetudo dat licentiam vtendi rebus alienis, detractã pactio; puta p lignis, vel lapidibus, l. venditor. §. ſi conſtat, ff. cõia prædiorũ. Itẽ conſuetudo dat iuriſdictionẽ qñq; realem. Nã territorium ſequit iuriſdictionẽ: qe eſt ius cõtinuus, & iuriſdictio eſt ius. contractũ, & effectus, l. fi. C. vbi & apud quẽ. Qñq; dat priuilegiũ pſonale, ſicut priuilegiũ cõceſſum Comiti ſup eo, qđ non eſt de iure cõi, q̃ nõ eſt in territorio. Ita no. Cy. in l. ergo, ff. de acq. re. do. Itẽ conſuetudo terminat territoria, l. qcunq;, C. de fun. limitro. li. 11. Itẽ notarium dat apponere in inſtro clauſulas cõſuetas, tex. eſt ſin. ſm Bal. in l. gñaliter, C. de fideiuſ. Quod intellige procedere, qñ inſtrũ, vel ꝯtractus eſt in fieri: ſed poſtq̃ eſt cõpletũ nõ poterit ſm Bal. io ru. C. de reuo. his q̃ in fraude cre. in ver. denuò q̃ro. Itẽ cõſuetudo attendit magis, q̃ mera verborũ ſignificatio, l. librorũ. §. quod tñ Caſſius, ff. de le. 3. Itẽ põt ꝯſuetudo imponere pœnã rei licitæ, vt pute in matrimonio, ſi ex eo ſequat illicitũ, pute, qa ſeminat diſcordia & tumultus, ita no. i c. ſtatutũ, de hær. li. 6. i no. & eſt expſſũ i l. libertũ, i prin. ff. de ri. nu. Itẽ cõſuetudo dẽt ſeruari i ingreſſu officij, l. nec q cõ. §. obſeruare, ff. de of. pcõ. Itẽ cõſuetudo valet, vt qs ſubijciat ſe pœnæ capitis, gl. eſt ſin. i c. cũ hõ, in gl. fi. 23. q. 5. quã fecit ſin. Ro. no. 129. certũ eſt, & d. me' i ru. de fideiu. & Mo. i c. legebat, de ma. & obe. & dixi. 1. q. 1. in ſum. Itẽ cõſuetudo põt idẽ qđ pactũ. vñ põt nalẽ obligationẽ inducere & tollere, ſi hoc dicat cõſuetudo. Iſta eſt gl. fi. i ru. C. đ decte. decur. li. 10. Itẽ cõſuetudo põt fecere, vt qs puniet i terris cõfederatis; caſus eſt ſingularis i l. nõ dubito, ff. de capt. Itẽ põt qs citare i territorio alieno. ſi hoc dictat cõſuetudo, l. 3. §. fi. ff. đ teſti. Itẽ valet ꝯſuetudo, q p vno ſextario frumẽti ſoluant duo ſextaria alteri' bladi, Bal. i ru. s. eo. Itẽ ſi ſacerdos cãtat Euãgeliũ, dẽt ſtere i apparatu diaconali, gl. ẽ ſin. i. c. eccl'iaſticã, i ver. ceruicẽ. 23. di. Niſi cõſuetudo diſponat ꝯtrũ, q̃ bñ notabis p

eo, ꝙ eſt rex & Dux: qa in actibus, quos geret tanq̄ Dux, ſtabit in apparatu ducali, puta cū bireto & ſcepto ducali: & i actibus quos geret, vt Rex, ſtabit in apparatu regali; vt puta cū inſula regia. Et idē dicas in milite & doctore, vt in actibus militaribus vtant̄ veſte militari: in actibus doctoralibus veſte doctorea; niſi aliter ſe habeat cōſuetu[do] & illā gl. aſſe. Ro. ſing. 366. icit. doctor miles. & Io. And. in c. vt qſq;, de vita & ho. cle. Itē ꝯſuetudo, licet iniqua, excuſat à pœna tpali, gl. in c. deniq., in ver. cōſuetudine. 4. diſt. fin. ſm Ro. in. 20. gl. i c. cū venerabilis. ſ. eo. & gl. i c. ſanè. in ver. antiqua, de tē. or. Bal. in cōſ. incī. in Chriſti noie amē. qn̄ aliqd cōcedit. Pe. de Anc. ꝯſ. 285. ic. iure ſcripto & ꝯſuetudine. Alex. cōſi. 90. ꝓ inueſtigatione ꝑdictorū. Bal. in c. 1. de feu. cog. & in l. vnica, in 10. co. C. de cōfeſ. no. Hoſt. & Io. An. & But. in c. 2. de fi. inſtr. In contrariū pōdera tex. in aut. oēs pegri. C. cōmu. de ſucc. vb ſtatuta & conſuetudines iniquȩ nō excuſant delinquētē à pœna. & i aut. naug. C. de tur. Dic ad illa cōtraria, ꝙ cōſuetudo ō excuſat, imò nec valet, qn̄ ꝑcedit lex derogatoria ad cōſuetudinē, vt voluit iſte i fi. huius cap'li. Itē cōſuetudo in pœnalibus extendit̄ de ſimilibus ad ſimilia, tex. eſt ſing. in c. 1. §. porrò in ti. q̄ fuit prima cauſa beneſi. amit. Itē cōſuetudo pōt facere, vt res inter alios acta ꝓſit alteri, vt qn̄ eſt cōſuetudo, ꝙ extraneus emptor cōſorti reuēdere teneat̄, tex. eſt ſing. in c. cōſtitutus, de i inte. reſti. ità dixit Bal. in ru. C. res inter alios acta, in ver. no. ꝙ ex cōſuetudine, & idē voluit i l. 1. i prin. C. cōi diui. Itē cōſuetudo & ſtatutū pōt efacere, ꝙ cōſortes teneant̄ ſoluere pœnas pecuniarias bannitorū, ſm Bal. i d. rub. & ibi Sal. & Bal. i l. 1. C. ne filius ꝓ pa. & Albe. i 1. parte ſtatuto. q. 6. & 67. Itē ſtatur cōſuetudini antiq̄ in paſcuis, molendinis, pōtib', & cōmoditatib' aquarū. Bal. ꝑ illū tex. in c. 1. i ver. ſicut ab antiquo, i ti. de pa. cōſtan. Itē cōſuetudo ꝑſtat ius dādi vocē i electione imperatoris, gl. fi. i c. ad Apl'icæ, de reg. iu. li. 6. vbi vn' de doctorib' impij de cōſuetudine hēt vocē i eligēdo, vid. ibi i ver. illi āt.

Adde, ꝙ conſuetudo, cuius in ꝯriū memoria non exiſtit, tribuit priuilegiū, & æqpollet veritati; & illa eſt potēs ad acqſitionē pedagiorū & aliorū iuriū fiſcaliū, vt dicit Bal. cōſi. 187. & 107. 1. li. Abb. cōſ. 7. 2. lib: Car. cōſi. 57. And. Sic. cōſi. 26. illa æqpollet iuſtitiæ & cōſuetudini, dubietaſq; declarat̄. Dicit Bal. cōſ. 131. cōſuetu. reddit inualidū, qđ de iure cōi erat ualidū. Dixit Ol. cōſi. 105. cōſuetudine declarant̄ & iterpretant̄ ſtatuta. Dicit Car. cōſ. 60. cōſuetudine idnei pōt, ꝙ fœminæ ſuccedāt i feudo, ſm eundē cōſi. 63. & dixit Ang. cōſi. 187. ꝙ verba inſtrorum & inueſtiturarū declarant cōſuetudine. & dicie Bal. cōſi. 185. 1. lib. qđ cōſuetū eſt, innatū eſt. & illa pōt inducere alienatione feudi: illi, ſicut matri, adhibēda ē reuerētia; illa æqparat̄ in ri nali, qđ eſt quodāmodo imutabile; illa eſt potētior ꝑſcriptiōe; & latius i d. 1 l. de q̄us, ff. de leg. i apoſt. meis, ad ſtar. in ſtāpa đ Torris.

ANT. FRANC. Circa hāc mate. de habitu. Dicas, ꝙ clerici ſeculares nō hn̄t à iure certū & determinatū habitū, ꝑ quē ab aliis diſcernant̄, licet certæ formæ habitus & certi colores ipſis ꝓhibeant̄, ut dixit no. gl. i c. l. 1. de elec. hic alle. & ple. no. i c. pe. de ui. & ho. cl. Et adde, ꝙ habit' clericalis cōſiſtit tn̄ in duob', uidelicet i ueſtib' honeſtis, & in tōſura, ut no. Io. An. in c. ſi iudex laicus, de ſent. exc. li. 6. &

3 nis. 1 1. di. †No. 2. ꝙ capl'm ſine Epō non pōt facere ſtatutū i eccleſia, nec imutare antiq̄ ſtatuta, vel cōſuetudines. Et ex hoc & ex tex. no. ꝙ in eccleſia pñt eſſe ſtatuta & cōſuetudines antique; & ſic n̄ ſolū iure canonico regit̄ eccleſia, ſed ſtatutis ꝑticularibus locorū, & cōſuetudinib' antiqs. Cōcor. c. catholica. 11. di. Et trāſgreſſor cōſuetudinis dēt puniri, ſicut trāſgreſſor legis,[a] vt i d. c. i his. Qđ itellige de ꝯſuetudine rōnabili. Nā irrōnabilis ē extirpāda, vt ſ. e. c. cū venerabilis, & c. q̄to, & 8. di. mala

4 cōſuetudo. †Sed ꝓ itellectu hui' c. q̄ro nūqd idiſtinctè cap. teneat̄ habeŕ ꝯſenſū Epi i ſtatutis edēdis? Sol. hic dicit Inn. ꝙ cōſenſus Epi reqrit, ſi cap. vult ſtatuere in ꝑſona Epi, vel circa iura ipſius, vel circa cōem ſtatū eccleſiȩ, vel i negotiis magnis & arduis; q̄ ſi ſecus, ſi cap. vult ſtatuere ſup. reb' exiguis ꝑtinētib' ad cap. puta quał'r cap. dēat cōgregari, & quał'r diſtribuant̄ quotidianæ diſtributiōes, vł mēſa groſſa diuidi dēt, vel qd ſimile; de quo vide bo. gl. in c. 2. de ver. ſig. li. 6. & tene illā mēti. Idē vr̄ dicēdū i eccl'iis iferiorib' ſub ectis Epō, vt in magnis & arduis n̄ poſſint fieri ſtatuta ſine cōſenſu Epi; & hoc no. voluit Inn. i c. reqſiſti, de teſt. & i c. cū acceſſiſſet, ſ. de cōſti. & i c. cū oēs,[b] eo. ti. Et rō eſt: qa Eps eſt gn̄alis ſpōſus oium eccleſiarū ſuæ dioc. Vn̄ tota dioc dr̄ ſua parochia, vt l c. Apl'icæ, de do. Hinc eſt, ꝙ agit ꝓ eccl'ia ſibi ſubiecta, vt i c. fi. & qđ ibi no. đ ſucce. ab ite. & canō dicit, ꝙ regēda eſt eccl'ia ꝑ miſſione Epi. 10. q. 1. c. regēda. Iō n̄ dn̄t clerici iſeriores ſup arduis[c] & magnis negotiis facere ſtatuta ſine ꝯſēſu Epi; alš cū cōſenſu pn̄t facere.

5 †Sed nūc q̄ro, qd đ Epō? an eps cū cōſenſu cap'li poſsit facere idiſferēter ſtatuta? gl. 18. diſ. i ſum. dicit, ꝙ ſu ꝑ maiorib' negotiis, n̄ pōt Eps facere ſtatutū, ēt cū cōſēſu cap. Et illā gl. hic ſequit̄ do. Ant. de Bu. Sed certè n̄ intelligit ita gn̄aliter. Pōt. n. itelligi primò de maioribus negotiis reſeruatis Papȩ. nā ſicut de his n̄ pōt eps cognoſcere, vt i c. maiores, de baptiſ. nec forti' ſup ea ſtatuere; & ſic itellige illā gl. Vel itellige ſcđo, qn̄ ſtatuta ꝯcernūt aliorū ꝑiudiciū. Nā tūc illi ſūt vocādi, vt no. dicit Inn. i c. 2. đ loc. & in c. fi. de of. le. & iſto mō itellexit Fed. cōſ. 17. ſed 1. intell'x pl' mihi placet. Cōclude ergo, ꝙ i reſeruatis Papȩ n̄ pt Eps facere ſtatutū, nec ēt regł'r ꝯ ius cōe, vt dixi. ſ. c. ꝓxi. ſed ꝑter ius, vel adiuuādo ipm ius pōt ſtatuere. Dicit tn̄ Gof. ꝙ reqrit ꝯſenſus cap'li. Sed Arch. poſt Hoſt. dicit ſufficere, ꝙ reqrat̄ ꝯſiliū. i. ſi cap. ſine cā rōnabili n̄ vult ꝯſētire, valēt ſtatuta. Hoc poſuit Archi. i c. 1. de cōſt. li. 6. & 18. di. i ſum. & vid. qđ ipſe no i c. Eps. 24. diſ. Qñq; tn̄ reqrit cōſēſus, vt ſi vult ſtatuere i ſpectātibus ad epm & capit. Sic poſſet itelligi ꝯria op. & hȩc mihi pl' placet. Nā queadmodū i corrigēdis exceſsib' ſubiectorū. & i iuriſd. exercēda n̄ teneť hr̄e eps ꝯſenſū cap. ſed ſufficit ꝯſ'l. ſi, vt i c. 3. ſ. e. li. 6. & i c. nouit, & i c. q̄to, de his, q̄ fi. à p̄la. ita in cōdēdis ſta-

uide Bal. pulchrè declarantē in l. ſi qua ꝑ calūniā, C. de epi. & cle. Et adde ꝙ talis ꝑſumit̄ q̄s, q̄lē habitū defert, ut dixit Bal. i l. directè, C. de mana. teſta. & h̄ tbet i l. 2 & ibi ꝑ Bar. C. de ſer. expor. & ple. ꝑ Ale. in l. itē. §. ſi q̄s uirginē, ff. de iniur. & ideò dicit' ꝙ ſi q̄s ō portat habitū ſuū, & offendat̄ ab aliquo, n̄ teneť offendēs taq̄ offenderit talē, ut no. Bald. in l. ſi ignorās, ff. loca. & idē Bal. poſt gl. i d. l. ſi qua ꝑ calūniā, & gl. & Bart. idē volunt in d. §. ſi q̄s virginem. Et adde, ꝙ clericus q dimiſit habitū clericalē, ſi monitus nō reaſſumit, puniť tanq̄ apoſtata, vt ꝑ gl. i c. tuæ, de apoſta. & ēt aliis pœnis, de q̄bus habet in c. ꝑpēdim', in glo. pe. de ſent. exc. & no. ēt gl. in c. pe. de uit. & ho. cle. ꝑalleg. & uide tex. in c. ſi qua mulier. 30. diſt. q dixit, ꝙ habitus viri nō debet aſſumi à muliere, nec econtrà. & ideò dicim', ꝙ mutatio habit' cū laruis, aut cū talibus ludis, n̄ eſt licita: imò eſt pc̄tm mortale, vt i c. cū decorē, de vi. & ho. cle. in c. ꝑſbyteri, 24. di. & in c. non oportet, de cōſecr. diſ. 5. & eſt bo. tex. Deute. ca. 22. & in epiſ. Pau. ad Cor. 6. c. & no. Io. An. in reg. ea, q̄ de reg. iu. lib. 6. in Merc. Et adde, ꝙ ſicut maſculi diſtinguuntur à fœminis per habitū: ita Iudæi debent diſtingui à Chriſtianis, vt no. gl. & doct. in c. in nonullis, de Iudæ. Qualis autē debeat eſſe habitus Epiſcoporum, dicas, ꝙ debēt vti veſtibus deſuper clauſis, non tn̄ rubeis, vel viridibus, c. clerici, de vi. et ho. cle. nec debet vti veſtibus laicorum; nec ſine ꝓprio habitu et rocheto debet ire ad domū. c. epi. & c. ſine ornatu, & ſe. 21. q. 4. & nedū nō debēt ipſi laruari, vt in d. c. cum decorem, & in aut. de ſanct. Epiſco. in §. fi. & in cle. 2. vbi ꝑ do. Card. in 3. q. de vi. & hon. cle. & in c. fucare, de conſecr. diſt. vlt. ſed nec debēt laruas ad ſe venientes recipere: imò debēt illas expellere, vt in c. nullus, de conſec. diſt. 5. Et qđ dictū eſt, ꝙ Epiſcopus debet deferre rochetū extra domū, dicas hoc eſſe verū, niſi ſit monachus, vt in c. clericus, de vi. & hon. cle. Adde ꝙ Eps non debet vti epulis nimis lautis, vt in c. eccleſiæ. 35. di. nec dēt inuigilare conuiuijs. 43. di. c. multis. & c. ſeq. & c. nō oportet. & inter epulandū debet vti lectionibus ſacrarū ſcripturarū. c. ꝑ reuerentia. 44. di. & debet ꝓhibere fieri in cōuiuiis ludos, & cātilenas cātari, & planſus & riſus fieri, vt in c. nullus presbyterorū, de conſec. diſt. 5. & in c. clericum. 22. q. 1. Nec poteſt Eps ludere, vt in c. Epiſcopus. 35. diſt. & in c. clerici, de vi. & ho. cler. & in aut. interdicimus, C. de epi. & cle. Et adde ꝙ Epiſcopus debet habere vilem menſam, ſuppellectilem, & victum pauperem, vt in c. Epiſcopus, cum gl. 45. diſt. quæ gl. tamen dicit, quòd hæc hodiè malè ſeruantur.

a SEB. SAPIA. Tranſgreſſor legis. Vide Felinum in c. 1. col. 9. infrà de ſponſalibus vnde dicit Archi. in c. vtinam. 76. diſt. ꝙ ſi quis ieiunaret die dominico, diceretur traſgreſſor conſuetudinis populi Chriſtiani, quæ pro lege eſt obſeruanda; & ſubiicit dicentem ſanctū Thomam, quòd conſuetudo etiam in foro conſcientiæ eſt ſeruāda.

b Cum omnes. Vide ibi Inn. & doct. & quod no. 3. di. c. regula. §. porro, & in c. 1. de maio. & obe. & 18. di. in ſum.

c Super arduis. Vide qđ voluit Hoſt. in c. ex geſtis, de clericis nō reſidē. & Imo. in l. rem. ff. đ pub. ind. vbi ad hoc allēgat bonū tex. in c. eccleſia ſenatū habet. 16. q. 1. & plenē per dominū meum Barba. in tractatu ſuo de præſtan. car. & dixi in c. edoceri, hic allegato.

tutis

a A iuriſdictiōe.vide Inn.ī c.cū acceſſiſſent,de cōſt.& Bar.ī l.oēs populi,de iu.& iur.in 4.q.prin.tu vide gl.ī l.1.in ver.pt,& ibi plenè ꝑ Alex.& Mod.ff.de iu.o.iu.ī 4.co.in eadē,ibi ꝙ ꝗratis ſtatuēdæ,& Bal. in l.oēs popu.in 5.col.in ver.dico ergo,ꝙ ſtatuta cōdere eſt poti⁹ď quadā iuris ꝓuiſione,ꝗ ſit annexū iuriſdictiōi,& ꝑ eūdē ibi ī a.co.

Adde ꝙ ſtatuta condere ſit iuriſdictionis, tenet Ro.conſ.220.

b De ſtricto iure. Adde ꝙ ꝑ opi.Pe. de Anc.q nunc eſt in facto corā Patriarcha Veneto Ī cā Archiepi Spalateñ.& ſui capl'i:facit qđ voluit Cal. cōſ.11.de cen.Ol. conſ.172.io 4.co. ppe ſi. & c.1.de re li.do.cū no.p Ro. cōſ.368.in h.ca.& cōſuluit idē Abb. cōſ.71. 2.lib.ſi bñ pōderet. Nec ob. ꝙ cōdere ſtatuta, qđ eſt acceſſoriū, ſit magis arduū, quam hr̄e iuriſdictionē:qa licet acceſſoriū ſit digni⁹ & potiti⁹ ſuo principali:tñ illi⁹ natā ſeqr̄, ut ē tex.no.i l.& ſi ñ ſint.§.quoniam⁹,ff.de au.& ar.leg.& ita dicit Lu. in cōſ.330. Et an Eþs poſsit præſcribere,ꝙ i exercēda iuriſdictiōe nō teneat reqrere cōſ.capl'i,uid Io. Mo.& Arch.io c. non eſt.ǰ.eo.ti.in 6.Oldr. conſ.195.

c Conſilium. Vide Bal.in l.1.§.ſi plures,ff.de exerc.& doc.in c.cū ī uete ri.ǰ.& ele.& i c.cū oli,de arb.& dixi in c.ex parte,ǰ.de cōſti. & Eu.& do. meū,ut bie plenè. Adde Aug.conſil.181.

tutis regl'r nō requirit cōſenſus capl'i:ſed
ſortè ſup arduis deberet interuenire cōn 1
ſenſus; facit qđ no.Inn.de reſcri.c.edoce
6 ri.† Aduerte tñ ad vnā ſing.opi.quam po
ſuit.d.Pe.de Anc.in repe.c.1.de cōſti. Di
cit.n.ſe credere,ꝙ ſi eþs ꝑſcribit ꝯ capl'm,
ꝙ in exercēda iuriſdictione nō teneat re
quirere ipſi⁹ cōſi.quia in ſtatutis cōdēdis
nō eſt neceſſe habere cōſiliū capl'i: qa ſta
2 tuta dependent à iuriſdictione ᵈ.vñ præ-
ſcriptio ꝯ vnū extendit ad reliquū, vt in
regula,acceſſoriū,de reg.iu.li.6. qđ eſt ꝓ
babile dictū,& ſp memoriæ tenendū:Tñ
b de ſtricto ureᵇ nō teneo iſtud dictū:quia
editio ſtatuti eſt qđ ſeparatū,& magis ar
duū ab exercitio nudæ iuriſdictionis. Nā
ſtatuta ſunt certa & ꝑpetua, vt in c.ſi. de
oſ.le. Iuriſdictio verò,ſeu exercitiū varia 2
tur ex tpe.vñ not.dicit Bar.in d.l.oēs po
puli,ff.de iuſt.& iu.ꝙ ptās habēs arbitriū d
imponēdi pœnā,nō pt à princi. ꝑ ſua ſta
tuta declarare pęnas: qa cū iſta recipiant
varietatem ex tpe,& cōdōne ꝑſonarū,nō
dēt fieri declaratio añ tþs,ar.in l.cum pa
ter §.à filia,ff.de le.2. qđ eſt bñ no.Hinc
not.cōſi.Fed.d.cōſ.17.ꝙ Eþs nō pt ſtatue
re in his, in qbus haberet ptātē diſpēſan
di : qa diſpēſatio variat ſm neceſſitatem
tēporū,& ꝓrogatiuā ꝑſonarū:ſtatutū ve-
rò ē firmū & certū,& no.hoc. Itē q̄ro,qñ
c dēt q̄ri cōſenſus,vel cōſiliū ᶜ alterius? vi- 3
de qđ dico in c.ex parte.ǰ.de conſti.& in e
c.cū nos,de his,quæ ſi. à præla.ſine cōſen f
ſu.c.& hic per d.Ant.de Bu. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo, ꝑ quā quis īducitur ad peccādū, vel ad ſua bona diſsipandū, non valet.* 2.
2 *Verba pro ſuæ voluntatis libito, importāt liberā voluntatem. freno rōnis non ſubmiſſā.*
4 *Declarans aliquā rem, nihil de nouo inducit.* 4
5 *Laici in concernentibus peccatum, habent iudices Papam, & Imperatorem.* g 5

ZACHARIAS. Adde quid ſi ille cuius cōſenſus, uel cōſilium requirit,nolit ꝓbere cōſenſum? & an & qñ iudex poſſit dare licētiā omittendi talē cōſenſum,uide cōſ.Alex.cōſ.57.uel ſm maio.nu. eſt 199.col.2.uerſ.3.ꝓſuppono.d.An.Cor.ſin.ſuo 68.in uer.conſenſus, ubi concludit,ꝙ poterit adiri ſuperior.ſed ultra prædicta,tu dic,ꝙ decretū iudicis,ſi in actu in quo cōſiliū,uel cōſenſus alicoi⁹ q̄rebat, interuenit,ꝙ tunc illud decretū ſupplet illum conſenſum,uel conſi. omiſſum,ſiue negatum.Ita no.ſing.Iac.Rebuf.in l.1.num.5.& ibi io additione ad eum, C.de decre.decurio.ſu.imm.quib.cooc.lib.10.

d Pro ſuæ uoluntatis libito.Adde iſtū in c.2.in 3.no.ibi, no.bene,tene mēti ſignificatū,de ſe.poſ.& fruc.& uide l.fideicōmiſſaria libertas,la ij.ff.de fidei.li.Imo.in l.ſi ſic,ff.de le.1.& Bar.in l.alio, in 2. col.ff.de ali.& cib.le.& Bar.in d.ex ua. ad repri.in uer.uidebitis, & Fel.io c.canonū,in 35.col.de conſti.ibi, & ſic dicat ſm libitū ſuum. Adde tu Ro.conſi.112.& latius in rub.de ar. per eundem cum his, quæ ibi poſui apoſtillando.

e SEB. SAPIA. Quòd ſtatutum. Ex hoc dicit Abb.io c.irrefragabili,& io c.nouit,de his,quæ fiunt à ꝑla.in 2.col.ꝙ nō ualet conſuetudo ꝯ correctionē,uel morū reformationē. Et plura exēpla ponit pulchrè domi.me⁹ Rochus Curtius io repe.c.ſi.ǰ.eo.col.7.uer.tertiò amplia.& plura pñt colligi ex bis,quæ accumulat in 28: & 29. col. ubi infinita ponit exempla, qñ conſuetudo dicatur irrationabilis.

f Pronitatē ad peccādum.Facit bo.tex.in l.conuentio,ff.de pac.do.

g Qui declarat. Addo Io.An.in pœ.decr.ſup uerbo,declaran.⁹.Et doctor, in c.1.de ſum.Tri.li.6.& in proœ.6.ibi:ſacroſanctæ.Bal.in 1.cōſtit.C.§.qbus,& io l.ſi.C.de teſt.ver.q̄ro nunqd teſtes,& in l.1.§.huius ſtudij,ff.de iuſt.& iu.& i ru.C.de re.pmu.& in l.1.poſt prin.C.de teſt.mi.& i l.cū teſtāto,iu ſi.C.eo.Arch.1 3.q.2.in ſum.ꝑ iſtū i c.paſtoralis,i princ.de exce.& io c.ſup qōnum,in 2.no.de offi. deleg.& in c.cū dilecti, de accu. & in c. cum olim,de arb.in 3. no.vbi alleg.Bar. in l.oēs populi,ff. de iuſt.& iur.Vnū tñ ſcias, ꝙ ꝯditio declarādi nō tranſit in hrēde,tex.eſt ſing.i l. q Romæ. §. Augerius,ff. de ver.ob. ſm Bal.in c.ſignificauit, i 3. col.de reſcr.facit qđ no.in l.idē Pōponius,ad ſi.ff. de rei vē. Nec ob.dictū Bal. in c. ea q̄, de re iud. ꝙ inferior ñ pōt de ſua cōfirmata ꝑ ſuperiorē iudicare,itē oēe declarare: qa illo caſu interpretatio,ſeu declaratio legis, operat, idē, ꝙ ipſa lex,l. ita fidei,ff.de iure fiſ.Et ei⁹ eſt interpretari cui⁹ eſt cōdere, l.ſi.C. de legi.& c.inter alia, de ſent. excom.

Adde, ꝙ per hoc ꝯſuluit Ro.cō.1 5. ANT. FRAN.

Circa hoc, an & qñ & ad quē ſpectet declaratio,dicas,ꝙ in hic,ꝙ pēdēt ex aio alicui⁹, ſtatur declarationi illius; & ideò declaratio libelli obſcuri ptinet ad libellantē,l.ſi qs in tētione ambigua, ff.de iu & hoc uerū ſi libellans eſt viuus.Eo aūt mortuo declaratio nō pōt fieri ꝓhēdē,vt no.gl.ī l.idē Pōponius ſcribit,ſi frumētū,ī §.ſi.ff.de re.vē.Adde tñ, ꝙ ſi ageret de declarāda volūtate teſtatoris dubia,mortuo teſtatore, hæres,q verisſr nouit aium deſuncti ī bis, ꝗ depēdēt à mera voluntate deſuncti,& eius aio pōt ellū declarare cū iuramēto,ſm Bar. in l.gerit,ff.de acq.hęr.ī 2.col.ī ver.venio ad q̄ſitū,& in 8.col.ī ver. venio ad quartū.Et an & qñ ius declarādi trāſeat ad hrēdē, vide per Bar.ī l.inter ſtipulātē,ī §.1.de ver.ob.& ī l.ſi qs à filio,ī § ſi plures, ff.de leg.1.& vide Bal. & doc.ī l.1 vidētis,& in l.ſi.ad h.C.de cōtra. emp.& ī l.ſi ſtipulatus fuero illud aut illud,ff.de ver.ob.Et an appellatione declarōnis,veniat ſuppletio,& correctio; ita,ꝙ cui data eſt ptās declarādi,poſsit ſupplere & corrigere,vide no. ꝑ doc.in c.ſup qōnū,in prin.de off.deleg.& ī c.le.ne Romani,de elec.& ī l.hrēdes palā.§.ſi qđ poſt,ff.de teſta.Et adde, ꝙ declarō teſtāti dubij pt fieri ꝑ teſtatorē corā duob.teſtib.tm̄,vt ī d.l.hrēdes palā,in §.1.& ibi ꝑ Bar. ff.de teſta.& ꝑ Bar.in l.1.C.de codici.Et verū iudex poſsit declarare ſniam ſui ꝓdeceſſoris,vide Bar.ī d.l.inter ſtipulantē,in §.1.de verb. obl.q dicit,ꝙ nō:imò ꝙ ius declarādi eſt ꝑſonaliſsimū. Et adde, ꝙ declaratio verborū dubiorū teſtāti, fieri pōt ēt poſt longū tþs, vt no.volu.Bal.ī l.volūtatis,C.de fideicō.& ī d.l.hrēdes palā, ī §.1 ff.de teſta.qa ius declarādi nō ꝑſcribit,vt dicit Bal. ī l.petēs, in 3.col.C. de pact.Et tñe mēti gl.ſingu.in l.qcqd adſtringendæ,ff.de ver.obl. q dixit,ꝙ declaratio libelli ſemel facta,nō pōt variari; de quo per Bal.in l.no.in 4.col.C.de fideic. & per Ang.in d.l.ſi quis intentione ambigua.Et adde, ꝙ declaratio ſnīæ obſcuræ pōt fieri ēt ꝑ iudicem

C A P. X

EX parte. †Nō valet cōſuetudo,ꝑ quā
qs inducit ad peccandū,vel ꝓ
pria diſsipandū.Prima ps reci-
tat duas conſuetudines irrōnabiles,quas
ſcđò reprobat,ibi: tenere. Caſus lrā lis.In
quadā terra ſeruabant duę cōſuetudines.
Prima erat, ꝙ ſi aliqs deueniret ad ino-
piā quocūq; caſu,ſiue aliquo mō amitte-
ret bona ſua;poſſet alienare bona vxoris
ſuæ ꝓ voluntate ſua . Alia erat,ꝙ ſi vxor
alicuius fidē coniugii violaret,& ipſe ꝑꝑ
hoc dimitteret;accipiebat medietatē bo
norū viri ſui , cū potius priuāda eſſet oi-
bus bonis mariti, & etiā dotē ꝑdere de-
beret.mādat Papa,ꝙ decætero iſtæ cōſue
2 tudines nō ſeruent.Ber. †No.1.ſignifica-
ta horū verborum,ꝑ ſuæ voluntatis libi-
d toᵈ &c.Nō.n.importāt arbitriū boni vi-
ri:ſed īducūt volūtatē liberā freno rōnis
nō ſubmiſſam;qđ no.ꝑꝑ ſtatuta.Et no.ď
verbo;libito. nā īportat liberā volūtatē:
& idē tenet Bar.in ex.ad repri.in ver. vi-
debit.Et facit iſte tex.ſic intell'ſ ꝑ ſtatu-
tis vniuerſitatis ſcholariū hui⁹ ſtudii al-
nię ciuitatis Senarū.Dicūt.n.īter cętera,
ꝙ rector ꝑ licētia habēda ī examine ſuo
ñ teneat aliqd ſoluere,niſi ꝓut ꝓceſſerit
ex ſuo libito volūtatis:& ita als ī ſctō rñ
3 di.† No.2.ꝙ ſtatutūᵉ inducēs ꝓnitatē ad
e peccandūᶠ,nō valet.Nā quēadmodū ñ va
f let cōſuetudo,vt hic;ita & forti⁹ ſtatutū.
nil mirū:qa lex dēt eſſe rōnabilis, ſctā &
honeſta.3.di.erit aūt lex. Vlt. no.quē ſe
poſſe defendere ꝯ antiq̄ cōſuetudinē alle
gādo ipſi⁹ irrōnabilitatē.Nā Papa hic ñ
reuocauit iſtas ꝯſuetudines de nouo, ſed
declarauit iſtos ñ teneri ad obſeruantiā
4 iſtarū ꝯſuetudinū.†Ille.n.q declarat,ᵍ ni
g hil de nouo agit,vt in l. hrēdes palā,ff.de
5 teſt.& no.ī c.cū tu,de vſu.†Sed ꝯ hoc,& ꝯ

tex.op. Nā iſti erāt laici; ergo nō ad Papā ſed ad Imp. recurrēdū erat, ut in c. cām, q fi. ſint lēgi. & 96. diſt. in c. duo ſint. Sol. dicit Io. An. q rōne peccati, qd nutriebant iſtæ cōſuetudines, Papa fuit aditus. Nā decernere rōne peccati ſpectat ad Papā, & nō c ad imperatorē, ut in c. nouit, de iudi. & in aut. ut clerici apud pprios epōs, in §. ſi uero. Et no. bñ hoc dictū, q ubi cōſuetudo & ſtatutū nutrit peccatū, uel pſtat pronitatē peccandi, pt adiri iudex eccleſiaſticus, ut declaret talia ſtatuta, uel cōſuetudines nō tenerſ. Ego puto. q ēt iudex ſecularis [a] pt ſuper hoc adiri. Nā ad ipſum ēt ptinet obuiare peccato, ut in l. ſenatus, ff. de off. pſi. & in ca. Rex debet. 24. q. 5. Vñ cōpellit ad obſeruātiā iuramēti; ut in c. licet, de iureiu. li. 6. & ſic locus erit inter iſtos puentio d ni. Fateor tñ, q in caſu dubii preferendus e eſt eccleſiaſticus, ar. i c. uenerabilē, de ele. facit qd no. Bar. in l. Titia, ff. ſol. ma. In gl. 2. ibi: *largus mediū tenet.* No. gl. q quotidie allegaſ: ex qua habes, q pdigalitas & auaritia ſunt extrema, & ambo uitioſa: largitas uerò tenet mediū; & ſic eſt uirtus: qa in medio cōſiſtit uirtus. Et dicit Philoſophus, q mediū attigere difficilimū ē. [b] uide gl. de pœ. diſt. 3. c. hæc quæ de charita-

excutionis, ſm Bal. in l. hac cōſultiſſima, in 3. col. C. q teſta. fa. poſ.

a Iudex ſecolaris. Facit bo. tex. cōiuncta doctr. Bar. in l. ſed pœtexto, ff. de extraor. cri. q ptās & capitanei terrarū pñt uidere ſtatuta & ordinamenta iſtorū diſciplinatorū; & ſi ibi reperiunt aliquid, qd nō ſpectet ad religionē, pñt iſtud collegiū diſſoluere; & hoc dictū ſequit Bal. io c. 1. in §. in cōuenticulam, de pa. iura. fir. ubi ēt dicit, q cogenē ēt iſti edere ſua ſtatuta epo, & Epā 3 malas cōnetiones hēt iuriſdictionē à iure, ut io d. §. cōuenticulam; qđ aſt notandum ſm Bal. & cū Bar. trāſit Bal. in l. 1. C. da monopo. & i l. collegiā, C. de hæ. in fi. facit lex, potio a ris, C. de of. rec. p uinc. Adde tu Ro. ſing. ſuis fol. 9.

b Mediū attiogere difficiliorū eſt. uide gl. in c. 1. i uer. modū. 3. đ of. cuſ. q all. uerſus ouid. & inſt. de re. di. in §. cum aliena, ibi: placuit media ſententia. & inſt. q ma nu. nō poſ. i §. ſed cum libertas, ibi: nos mediā quodā mō uiā eligentes. & in l. antiqui, ibi b medietatē qdam ſecuti ſunt, ff. ſi pars hær. pe. Et quot modis capiatur mediū, uideas iſtum & alios in c. 1. da proba. & not. q medium capitur dupliciter. Vno modo, quod eſt inter duo puncta & extrema. Alio modo dicitur medium puncta le. quod æqualiter diſtat à quolibet extremorum, ſecundum Ariſt. li. Ethicorū. & refert Bal. in l. q ſella. §. in ruſticis, i fi. ff. de ſer. ruſt. pdi.

Adde quod uoluit Pet. de Anch. conſi. 221.

c Parcus. inquātū doc. hic poſt gl. loquunt da parco & prodigo p iſtū tex. Bal. hic colligit arg. q pater nō teneſ dare alimēta filio pdigo. Sed 3 eū facit tex. multū ſolennis io l. impe. ff. ad Tre. q pbat q pſi pdigo filius nō pt denegare alimenta. ergo eodē mō nec pr filio pdigo pt deoegare alimenta; facit tex. in auth. de inc. nup. in prin. & in l. mutus. §. manite, ff. de in. do. Do. meus. Barb. hic alle. tex. iu indiuiduo 3 eū, in l. tutor pupilli, ff. de tore in. q parū facit. & Ia. de Are. in l. libertus, q operarū, ff. de ope. li. ſm. t. lect. poſita ibi in gl. in uer. diuerſa. ubi licet patronus pdiderit ius ſuccedēdi; nō tñ pdit ius alimētorū. ergo idē in filio: qa ſi pr aſsignauit filio alimēta, & diſſipauit illa in ludo; decidit, q pr teneſ ad alimēta & all. Bal. in aut. ſi capti. in fi. C. de epi. & cle. & i l. ſcim°, in prin. in 3. q. C. de inof. teſt. & rñdet ad iſtū tex. q erat cōſuetudo, q marit° diſſipās bona ſua alianaret p uolūtate bona uxoris: quo caſu ſi erāt dotalia, remanebat indotata; qđ erat 3 publicū bonū, l. 1. ff. ſol. ma. Nō āt eſt ſic inter prem & filiū. nā filius quodā mō dr dñs in reb. pſis, l. in ſuis, ff. de l. & poſt. argo Bal. nō potuit colligere hoc ex tex. Ego addo p d. meo. Bal. in l. a. §. 1. ff. ſol. ma. & Alex. in l. ſi cū dotē. §. ſi poſt ſolutū, in 3. col. ibi dicit tñ Bal. ff. e. ubi dicit. q nō ob. q filius legitimā pdiderit; ñ pt tñ pr denegara alimēta filio. p bo. tex. in ar. & ibi. Ia. de Are. in d. l. libert°, q operarū. qđ ſin. litat Bal. in d. aut. 3 rogat°, in uer. & facit ad duas. qq. C. ad Tre. niſi fili° partē ſuā dolo, uel lata culpa diſſipauerit, qa tūc ēt alimēta pdit. & ita ſaluarē Bal. hic; ſec° ſi culpa leui, al. l. ēt. §. 1. ff. ſol. ma. Idē tenet Sp. i ti. q fi. ſint le. §. 1. uer. ſed pone. ubi dicit, q licet iuri alimētorū renūciari nō poſſit, iuxta l. cū hi, ff. de trāſ. tñ p dolū & delictū ſuū pdit qs ſua alimēta. Et ad maiē uidē bo. tex. & ibi p Alex. i d. l. Io. p. Addē Ro. i d. aut. qđ locū. & Ang. i l. pi. ff. đ eui. faciat qd no. Bar. i l. cū oportet. §. ñ āt, C. đ bo. q li. & uidē Alex. i apo. ad Bal. i d. aut. 3 rogat°, i uer. peculiū, & Pau. de Ca. cō. 13. & d. Fel. in c. q in eccſiarū in co. 44. ibi: & inquantū ſentit Io. An. de cōſt. ANT. FRAN. Circa iſtā mate. alimētorū, q pr tenet pſtare filio; addē. 1. q in oib. caſib. in qbus pr pt filiū exheredare, de qbus hr in §. cās, & in §. aliud quoq; capitulū, in aut. ut cū de app. cog. & enumerant p gl. or. ad hoc in c. qotanallis, de iureiu. in illis eiſdē pt filio denegar alimēta: ſi tñ eū pœniteret đ peccato, teneret eū alimētare, ut per

te: q dicit, q in oib. ſeruari medium vltra hoīnē eſt; quaſi dicat magis eſt diuinū, q humanū. Nā res penè 3 naturā eſt, q aliqs ſit ſine pctō. 25. diſ. in c. vnū. §. criminis. Hoſ. vltra gl. ponit aliū verſum. Parc° c ſic retinet, ſed numū plorat auarus. Et dic, q inter parcū & largū hæc drīa ē: qa parco pl° placēt retenta: largo verò data pl° placēt. & vide ad mām pulchrè p Tulliū in ſcdo de off. vbi inter cætera dicit. Nec ita claudēda eſt res familiaris, vt eam benignitas apire neqat; nec ita apiēda, vt oib. pateat. et ibi. habēda eſt rō rei familiaris, q qdē delabi ſinere flagitioſū ē: ſed ita, vt illiberalitatis auaritięq; abſit ſuſpicio. Et Hier. ad Pau. Chri ſubſtātiā ne tu prudēter effundas, ne liberali. liberalitas peat, [d] qđ no. In gl. i ver. *alienat.* ibi: *in cā primipilarij.* [e] No. illū caſū, i quo bona mulieris ſt obnoxia p culpa mariti, & ēt i bonis filii ēt emācipati, i l. fi. C. đ primipilo, li. 12. Et dicūſ primip. illi, q deferebāt in bello primip. i. tela. Et pp magnū piculū, qđ i eis vertebaſ, cū erāt primi i bello fuit iducta iſta ſpālitas, vt ſi ipſi ſdēnati q ſe prauè geſſerūt in offō. ñ hēnt vñ ſoluāt, pt manus extēdi ad bona vxoris & filiorū. Et dicit Nico. Mata. q hoc fuit ſtatutum

Io. An. & p d. An. In c. qnt auallis, ſal. in ver. op. q parēdū &c. Et addē q pr tenet alimētare filiū egētē, et ſi fili° haberet aliū diuitē, ut no. voluit Cy. in l. 1. C. de alē. li. & no. Bar. in l. pe. ff. de l. ag. Et tene mēti, q alimēta, q debēt iure ſanguinis, put ſunt iſta, q debēt à pre filio & tā; ñ pñt peti iure actionis, ſed off. iudicis, vt no. Bar. in l. ſi qs a liberis, i prio. de le. ag. Nec pñt peti p tpe pterito, ſed p tpe futuro dūtaxat, vt no. Bar. i l. libertis qoou §. 1. ff. de ali. & ci ba. l. & adeò vt da bita à pre alimēta filio, vt etiā debeāt filijs orttis ex illicito coitu, p ea, q hnr & pleraq; tractā. in c. cū haberet, de eo, q dux in mat. q pollu. p adul. Qđ pcedit ēt ſi pr io teſtō p hibuiſſet illa dari filio, vt p Bal. no. in l. id qđ pauperib. in vlt. col. in ver. vlt. qritur, C. de epi. & cle. & p Spe. i ti. de ſucceſ. ab inte. i ver. nūc dicamus. Et puto, q ēt filio pdigo debeanſ; qa alimētatio filiorū eſt de iure natu. vt no. Bar. in l. 2. in §. ſtudij, i 2. col. in ver. qro vtrū, ff. de iuſt. & iu. & idē Bar. in l. ſi qs a liberis, Bal. in §. ſi vel parēs. & Bal. in l. cū ſolum, in §. ipſum, C. de bo. q li. & ea q ſunt iuris naturalia, ñ videntur eſſe pdigo interdicta, vt in l. is cui bonis, de ver. ob. & in l. ſi qra mus ff. de teſt. Et addē, q alimēta debita filio iure ſanguinis, ſi forſan ſe aluit ex ſuis opis, ñ repetunt: ſed ſi accepit pecuniā mutuò, vt ſe aleret, cōpetit actio mutuāti 3 patrē p talib. expenſis factis filio, ſm Bar. in l. libertis. in §. 1. ff. de ali. le. in 2. q. Et ad pdicta facit qa alimenta ſemel pſtita, & cōſumpta dēnt iterum pſtari, p gl. quā ibi Bal. pondetat, in l. ſi cum dote, in §. 1. ff. ſo. ma. & hr p ſpe. i eit. q fi. ſint l. in uer. ſed pone qdā, & ibi p Bal. in addi. in uer. an fili°. Et proptereà dicebat Ang. in l. cum hi, in §. cauſas, de trāſ. q alimēta pſtanda, qñ eſt dubium, ne diſſipentur, nō debent pſtari ſimul eod. eſſe. Et adde etiam, q alimenta pñt denegari filio nolenti laborare; niſi eſſet ſibi verecundia laborare, vt qa eſſet nobilis, ſm Bar. in l. 1. io fi. 1. col. in ver. itē hæc lex facit, C. de mendi. validis. li. 11. Et adde etiā q cā alimētorum pōt agi etiā die feriata in honorē Dei, qñ alimenta dātur offō iudicis, vt in his, q debenſ à patre filio; ſecus ſi deberētur iore actionis, puta ex teſtō, ut in l. 2. & ibi plenè per Alex. poſt alios, ff. de feri. Et qñ petuntur alimenta p filium a patre q cauſæ cognitio requiratur; vide p Spe. in ti. de off. iud. in §. 1. & §. poſt reuoi. i ver. 3. dicendum. Et an a ſnia lata ſup alimentis debendis & alimentorū decreto poſſit appellari; uide Spe. in ti. de app. l §. 2. in uer. ſed nunquid. Et adde, q alimentis futuris etiā cum iurō ñ pt renūtiari, ſed pteritis ſic, ſm Bal in l. pactū, in vlt. q. C. de Co. & idē tenet Bal. i l. cum hi, circa prin. ff. de trāſac. & Raph. Fulg. in l. q fidē, io prin. eo. ti. ſed idē Bar. in l. ſi quis p eo, circa fi. in prin. ff. de fideiuſ. & Imo. in c. cū cōtingat, in pe. char. de iuretur. de quo p nouiſſimos in l. de alimētis, C. de trāſa. Puto tñ verrorē eſſe primā opi. quia denegare alimenta, nihil aliud eſt, q hominē necare, vt in l. necare, & ibi Bar. ff. de libe. ag. & no. in c. 1. 83. di. Et ideò dicimus, q pendēte cā ſup alimentis, puta ſup filiatiōe, interim dēt filius, ſi eſt i quaſi poſſeſſiōe filiationis, alimentari; ne interim fame pereat, ſecundum gl. & Bar. in d. l. ſi quis a liberis, in §. ſi uel parens, & in l. ſi neget, ff. de lib. agno.

d Liberalitas peit. Facit bo. tex. in l. of. in ver. modus aūt, ff. vbi. pup. edu. dēat. vbi in expēſis ſeruādus eſt mod°, licet Di. ibi dicat: maledicat q fecit illā legē: ſed Rav dicit ibi: imò bñdicatur. Nic. de Nea. ibi dixit ex huc appere Di. fuiſſe largū, & Rav. fuiſſe auarū: ſed ſm. do: meū hic malè loqſ: qa laudat emediū, ē laudare virtutē, & ñ uitium.

e Primipilarij. vide gl. in ru. C. de primipilo. li. 12. & vide quod le. & no. in l. non ſolùm. §. qui primipilum, ff. de excu. tu. & in l. ſed & milites. §. ti. ff. eo. in ver. primipilarij. & in uer. exercent.

a Et dãno filiorũ. Facit qđ no. in c. Raynu. de teſta. ubi q̃ritur, nunqđ ualeat ſtatutũ, vel cõſuetudo tollẽs legitimã debitã filio, de qua qõne Cy. in l. ſancim⁹, C. de nup. Bar. & Mod. in l. Titio centũ. §. Titio gñro, ff. de cõdi. & dem. & in conſ. incip. ex facto ꝓponit, ꝙ nobilis. Bal. in l. 1. §. 1⁹ nale, ff. de iuſt. & iur. & ibi p Ang. p Din. in regula, in dultũ, de reg. iur. in 6. & in l. cũ rõ, ff. de bonis dãna. & Bal. in l. cũctos populos, in ver. ſubſequẽter q̃rit, C. de ſum. tr. & in l. lege, C. de leg. hæ. & in l. fi. §. ipſum ãt, C. de bo. q̃ lib. & in aut. nũc ãt, C. de ſacr. eccl. & in l. hac edicta li, in prin. C. de ſe cun. nupt. cũ alijs q̃ſitis dãdis in d. cap. Raynutius. & cõis opi. doc. eſt, ꝙ licet ſtatutũ nõ poſsit in totũ tollere legitimã; põt tñ eam minuere.

ZACHARIAS. Adde ad prin. huius apoſ. Lud. Ro. ſin. ſuo. 612. incip. qdã Cardin. & ad ſeq. apoſt. addã gl. & Car. Ale. i c. ſtatuim⁹. §. Neophytũ. 61. di. ſecundò in c. cũ ceſſante, col. 1. de appel. Bar. & Alex. in addi. ad eundẽ in l. 2. §. fi. de dona. & Fel. in c. cũ nuntius, col. 1. ver. no. 1. & col. ſeq. de teſtib.

Adde, ꝙ ceſſante rõne, ſtatutũ ceſſet, Rom. cõſ. 266.

ANTO. FRAN. Circa iſtũ paſſũ an p ſtatutũ poſſit in totum tolli, vel minui legitima, & eo. mõ ſm cõſuetudinẽ; Pau. de Caſ. in aut. nouiſsima, C. de ioſ. teſt. & d. Card. in cle. 2. in prin. in 7. q. de re iudi. & in c. Raynuc. in uer. quinerò. i 2. opp. tenent, ꝙ non poſſit tolli in totum ſm Dy. in regula, indultũ, & reg. iu. li. 6. Sed Cyn. in l. ſancim⁹, C. de nup. dicit cõſuetudinẽ eſſe in ꝯtriũ; & ꝙ illa ualet. Et dicit ẽt ualere ſtatutũ tollẽs in totũ ipſam legitimã, ſi tñ aliqd relinquat loco legitimæ; puta ſi ſtatutũ excluderet filiã ab oĩ ſucceſsione paterna relicta ſibi dote loco legitimæ. qđ ẽt vĩ voluiſſe Bart. in l cũ lege, & in l. ſi q̃s pbyter, in fi. cũ aut. ibi poſita, C. de epiſ. & cl. & Bal. in aut. hoc amplius, in 38. q. in lect. antiqua, C. de fideic. & idẽ Bal. in l. 1. in §. ius nale, de iuſti. & iu. in l. maximũ vitiũ, in 7. q. C. de lib. pte. & Ang. in l. qđ de bonis, in §. fi. ff. ad leg. Fal. & i aut. de hære. & Fal. ad fi. & in l. Papinianus, in §. quarta, ff. de inof. te-

ne p p gemit⁹ vxoris & filiorũ malè gereſẽt eorũ officiũ. Et no. bñ iſtũ caſũ. Nã ex ꝯſimili rõne potes defẽdere m̃lta ſtatuta q̃ maximè vigẽt Florẽtię, vt bõa filiorũ & vxoris & ẽt ipſi filii poſſint capi, p delicto fallentiæ. ſ. qñ pr̃ fallit, ſeu cedit foro. Et idẽ in ſi̇lib⁹ caſibus arduis & valde piculoſis. Nã amore cõiugis & filiorũ, ſæpe homines retrahũt ab illa fallẽtia. Illa tñ ſtatuta iniqua ſũt, qñ ex neceſsitate inducit̃ q̃s ad fallẽdũ. Sed q̃a multi fallũt ex propoſito, vt videmus; ideò emanauerũt illa ſtatuta. An ãt ceſſante rõne ſtatuti, ſit obſeruandũ illud ſtatutũ cũ tãta iniquitate
2 & dãno filiorũ[a] & uxoris? uid̃ q̃d̃ no. Inn. in c. quia pleriq;, in fi. de imm. eccl. Abb.

1 *Conſuetudo contra ius naturale, cuius tranſgreſſio eſt peccatum, non valet.*
2 *Cõſuetudo nõ excuſat in peccatis quo ad Deũ.*
3 *Ius diuinum poteſt limitari, minui & augeri, vel diſtingui, ſi ratio ſuadet, ab ipſa lege poſitiua: ſecus ſi ratio non ſuadet.*
Conſuetudo ꝯ. 2. pce. non valet; niſi rõ ſuadeat.
Statutum quòd pro homicidio imponatur pœna pecuniaria, an valeat.
Statuta, quòd liceat occidere conſanguineos ad vindictam, ſunt illicita. (let.
4 *Statutũ ꝙ bannitus poſsit impunè offendi; va*
5 *Conſuetudo rationalis, uel irrationalis quomodo cognoſcatur.*
6 *Duo contraria poſſunt eſſe ſimul vera conſyderatis diuerſis finibus.*
7 *Requiſita ad conſuetudinem inducendam.*
Præſcribi utrum dicatur conſuetudo.
8 *Cõſuetudo inducitur ab habẽte ptãtẽ legis condẽdæ, & non pcedit in viris eccleſiaſticis.*
Mulieres non poſſunt inducere conſuetudinẽ.
9 *Conſuetudo ꝯ canones ualet: ſed ſtatutũ non.*
Seculares pſonæ poſſunt ſtatuere contra leges: eccleſiaſtica verò non; & quæ eſt ratio.
10 *Noua cauſa ſuperueniens inducit actum, qui alias non poterat fieri.*
Procurator generalis ex noua cauſa ſupueniẽte, mutat quæ ſpecialiter dominus cõmiſit.
Delegatus ſpecialis Papæ in illa cauſa eſt maior legato generali.
11 *Quantũ tp̃s requiratur ad conſuetudinem inducendã tam de iure canonico, quam ciuili.*
12 *Conſuetudo inducitur ex ſciã, non p errorem.*
De ſimilibus ad ſimilia proceditur in conſuetudine; licet aliquando ſecus.
13 *Conſuetudo inducitur etiam ignorante illo, qui habet poteſtatem iura condere.*
14 *Præſcriptio nõ minuitur in tp̃e à iure conſtituto; licet fiat ſciente illo, ꝯ quem pſcribitur.*
15 *Cõſuetudo inducit̃ illorũ. q̃ pñt aliàs pſcribi.*
Laici neq; præſcriptione, neq; conſuetudine acquirunt ſpiritualia.
Papa poteſt facere laicos capaces ſpiritualiũ.
Forma dat eſſe rei.
16 *Conſuetudo ad hoc vt valeat, non requiritur, quòd ſit obtenta in contradictorio iudicio.*
Actus ĩ iudicio obtẽti qñõ ĩducũt ꝯſuetudinẽ
17 *Conſuetudo ex quot vicibus introducitur.*
18 *Conſuetudo ad hoc, vt ſit valida, an requiratur quòd ea vtatur maior pars populi.*
19 *Conſuetudo utrũ tollatur per vnicum actum?*
20 *Præſcriptio et conſuetudo, in quib. differunt.*
Titulus requirit̃ ĩ pſcri. ſed ĩ cõſuetudine nõ.
21 *Conſuetudo ſi habet id, quod habet lex, an ſublata lege ſit ſublata conſuetudo.*
22 *Conſuetudo contra legem diuinã, vel naturalem non valet; & quid contra aliàs leges?*
23 *Legitima utrũ poſsit tolli, uel minui p ſtatutũ*
24 *Conſuetudo ſemel reprobata, an poſsit amplius induci.*
Conſuetudo an tollatur per legẽ ſequentem.
25 *Ciuitas ſi facit ſtatutũ ꝯ ſuã cõſuetudinẽ, tollitur cõſuetudo, licet de ea nõ faciat mentionẽ.*

vbi dñr, ꝙ põt minui, ſed non in totum tolli. de quo ẽt uide Feder. de Sen. in conſil. 75. & Oldra. in conſil. 170. & do. de Rota in deciſ. 18. in anti. & Rom. in cõſil. 132. Albe. de Roſ. in opere ſtatutorum in 2. parte. q. 104. & Io. de Imo. in c. cum cauſam, de iureiuran. & Io. Petr. de Peruſi. in l. ſi emancipati, C. de colla. & Pau. de Caſ. in conſ. 76. & in conſi. 118. in q. b⁹ locus dñr. ꝙ põt in totũ tolli; ſed idẽm do. Paul. in conſil. 132. dicit, quòd non poteſt in totũ tolli: ſed bñ minui. do. Alex. in ꝯſ. 66. in prima pte cõſiliorũ. dicit, ꝙ legitima de iure cõi non põt tolli in totũ, nec minui, p l. qm̃ in priorib. C. de ioſ. teſt. Sed p ſtatutũ ſic, qñ extarent agnati p ſtatutum vocati ad ſucceſſionẽ; aliàs autem nõ. Idẽ autẽ Alex. in l. poſt dotẽ. in v. charta. ſol. ma. poſt Bar. in l. Titio cẽtũ, in §. Titio genero, ff. de cõdi. & demõ. dicit ſtatutũ poſſe illã minuere. Bal. ãt in l. fi. in §. ipſum, C. de bo. q̃ libe. dicit, ꝙ põt minui, quatenus ſufficit ad alimẽta, nõ ãt, ut ea nõ ſufficiat ad alimẽta; qđ ẽt tenet d. Abba. in c. Ray. de teſta. ubi dixit, ꝙ ſi ualet ſtatutũ tollẽs legitimã in totũ, q̃a filius aliàs nõ haberet, vñ viueret; aliàs ſic. Et pdicta pcedũt in legitima, q̃ debet deſcẽdentibus de bonis aſcẽdentiũ, q̃a illa vr̃ eſſe debita iure quodam naturæ: ſecus autẽ eſt in legitima, q̃ debet aſcẽdentibus in bonis deſcendentiũ; q̃a cũ illa ſit de iure poſitiuo, põt etiã in totum tolli p ſtatutũ. Ita Bal. no. i. l. 1. §. ius nale, ff. de iuſti. & iur. & in l. lege. C. de leg. hæ. & Ro. in cõſ. 232. & Ang. i cõſ. 103. incip. ſtatuto cauetur. ubi dicit, ꝙ ſtatutum excludens matrẽ à ſucceſsione filij pp maſculos, intelligitur ẽt excludere eã à legitima: quæ hoc caſu põt in totum tolli p ſtatutũ, cum ſit de iure poſitiuo.

CAP. XI.

Vm tãto. Habet mãm amplã & multũ ſubtilẽ; & multa ſunt ſcripta in materia cõſuetudinis. Et uidebis pleniſſimè in tractatu, quẽ poſuit hic Io. An. poſt lecturã huius. c. in quo interſerit ferè oĩa dicta legiſtarũ uſq; ad tp̃a ſuum; & p Legiſtas pcipuè tractat̃ ĩ l. 1. & 2. C. q̃ ſit lõ. cõſu. & p Di. & Bar. ĩ l. de qb⁹, ff. de legi. & vide gl. & p Arch. ibi. 11. diſ. cõſuetudinis. Ego ſolũ ꝓſequor ea, q̃ ſunt neceſſaria ad intellm̃ capl̃i, & gl. Nã reliq̃ relinquẽda ſũt ſtudio cameræ. hoc dicit iſtud c. in ſumma. Cõſuetudo nõ derogat iuri nãli, ſeu diuino, cui⁹ trãgſreſsio pctm̃ inducit: nec poſitiuo, niſi ſit rõnabilis & pſcripta: & hẽt duo dicta. Scd̃m, ibi. licet; & q̃libet ps põt ſubdiuidi. Caſus lr̃alis. In prima pte dr̃, ꝙ quãtò amplius q̃s in pctõ pſeuerat, tantò grauius peccat. vñ ꝯ ius nãle nulla cõſuetudo excuſat: q̃a trãſgreſſio iuris nãlis piculũ ſalutis inducit. Scd̃ò dr̃, ꝙ cõſuetudo lõgæua ſi ẽ uilis: tñ ſi adeò ualet, ut pˀiudicet iuri cõi, ſiue poſitiuo; niſi illa cõſuetudo ſit rõnabilis & pſcripta: q̃a pˀiudicat iuri cõi ĩ loco, vbi ꝯſuetudo illa ſeruat̃. B. No. 1. ꝙ ex diuturnitate peccãdi, peccatũ aggrauat̃,[b] ad idẽ c.

b Aggrauat̃. facit tex, in l. 3. ad fi. C. de ep. aud. & ibi Gul. de Cu. & Bal. & tex. 15. di. in c. vnũ orar. §. criminis. Odo. & Bal. ĩ l. apud antiquos. C. de fur. Bal. in c. 1. §. furtũ, de pace iur. fir. Cy. in d. l. apud antiquos. Bal. in auth. ſed nouo iure, C. de ſer. fug. & in c. de appella. ĩ. de app. gl. ſing. in l. lege Corne. ff. ad Syl. p iſtũ in c. 1. de cle. percu. In ꝯtrium

imitare. 6. q. 1. ɔcordat. c. cū héret. ĵ. de eo ꝙ dux. in matr. de quo ibi dixi. No. ibi: in felicē [a] aīam, ꝙ aīa infelicitaſ ex pctō. & ē rō: qa ꝑ peccatū ſeparaſ à Deo. 32. q. 1. c. cū renūtiaſ. Itē no. ibi: alligatā, ꝙ aīa alligaſ [b] ꝑ pctm̄. †Itē no. vnā regulā ex prima pte, ꝙ cōſuetudo nihil pt ꝯ ius nāle, qn̄ ē tale, ꝙ ipſius trāſgreſsio inducit peccatū; [c] qđ qn̄ ſit ĵ. ſubiici. m. Et no. ꝙ ius nāle [d] qn̄q; poniſ pro iure diuino, vt hic. Tn̄ puto ꝙ ꝯprehendiſ tā ipſum ius diuinū, [e] quā ipſum ius nāle. Nā neq; i⁹ nāle, neq; ius diuinū pt immutari ꝑ cōſuetudinē. [f] Et quatuor modos, qbus ſumitur ius naturale, vide ꝑ gl. no. 1. di. in c. ius nāle.

2 †Itē no. ꝙ conſuetudo nō excuſat in peccatis quo ad Deū, ſed fortius accuſat: qa quātò peccata ſunt diuturniora, tātò ſūt grauiora, vt in tex. facit. 32. q. 7. c. flagitia; & vide bo. gl. cū tex. 4. diſt. c. deniq;. Not. in §. licet, ꝙ cōſuetudo ꝑualet iuri poſitiuo, ſi eſt rōnabilis & ꝑſcripta. A ꝯrio: conſuetudo rōne carēs, nō derogat iuri. Et ratio eſt: qa cōſuetudo cū ſit q̇dā lex, debet habere rōnē in ſe; aliàs nō eſt lex. 4. diſt. c. erit aūt lex. ſi ergo amittit ſubſtātialia legis, nō pt ꝑiudicare legi. Vltimò nota, ꝙ i⁹ humanū appellaſ ius poſitiuū. Et dr̄ ius poſitiuū ad drīam iuris nālis. Nā manu poſitū ē, & pt variari ex tꝑe; vt in c. nō debet, de cōſan. & af. Ius verò diuinū, ſeu nāle ꝓcedit à rōne & inſtinctu nāli. vnde ſicut nalia ſunt immutabilia 5. di. in pri. & ipſum ius diuinū. Et ſcias, ꝙ ius diuinū appellaſ qn̄q; ius nāle: qa rōne nāli inductū; vt not. Inn. in c. q̇ in eccleſiarū, de ꝯſt.

3 †In gl. 2. hæc gl. verſaſ circa itellm̄ primę ptis; & nimis breuiter ſe expediuit. Vn̄ ꝓ clariori intellectu primò op. ꝯ text. ꝙ vr̄, ꝙ ius nāle ſit ius mutabile. Nā circūciſio erat de iure diuino; & tn̄ poſt aduentum Chriſti illi ſucceſsit baptiſm⁹, vt in c. maiores. ĵ. de bapt. Itē đ iure diuino mulier ceſſabat ꝑ plures dies poſt ptū ab igreſſu tēpli, vt 5. di. in pri. & tn̄ hodie pt mulier liberè ingredi eccl'iā qn̄cūq;, vt in c. vno, de purgatione poſt ptū. Et multa alia fuerūt ſm legē Moſaicā inducta, q̇ hodie ꝓrſus ceſſant, vt in oblig̃one Sabbati & ſimiliū. So. gl. metu ꝯrii intelligit tex. de ꝑcepto morali. & vt clari⁹ intelligas, ſciēdū ē ꝙ ꝑceptorū diuinorū q̇dā ſūt moralia. i. qb⁹ mores informanſ: vt eſt, nō occides: nō furaberis: nō mœchaberis: honora pr̄em & mr̄em. Quędā verò ſunt myſtica. i. figuralia. Iſtorū q̇dā ſunt ſacſalia, de qb. poterat reddi rō ad lr̄am: vt ſacrum circūciſionis: & vt mulier ceſſaret ab ingreſſu tēpli poſt ptū. Quædā verò cerimonialia, de qb⁹ verè n̄ pt reddi rō quo ad lr̄am, ſđ quo ad intellm̄; ſicut ē illud ꝑceptū. Nō arabis in boue & aſino. Nō indues veſtē lino lanaq; ꝯtextā, de elc. cū cām, cū ſi. Præcepta moralia ſunt immutabilia tāq̄ fūdata ſuꝑ rōne nali: myſtica verò ſunt mutabilia: qa ꝑ aduētū Xp̄i ceſſauit figura; & illuxit veritas. Et đ his dic, vt ple. no. 6. di. c. n̄ eſt §. his itaq;. vbi bn. gl. Itē nō itelligas, ꝙ ī ꝑceptis moralib. indiſtictè reprobeſ ꝯſuetudo. Nā iſte tex. loqſ cū limitōne, vz, ꝙ tūc ꝯſuetudo nō valet cū trāſgreſsio iuris diuini inducit pctm̄. ſi ergo nō induceret pctm̄, valeret ꝯſuetudo. Qn̄ āt hoc pt ꝯtingeſ, dic, vbi regula iuris diuini eſt gn̄alis, & pt nāli rōne cape limitōnē. Nā vt, hic notabl'r dicit Inn. ꝯſuetudo pt augeſ, diminuere, & diſtinguere i⁹ diuinū; quēadmodū pt ipſa lex poſitiua, cū ꝯſuetudo n̄ ſit aliud, quā lex n̄ ſcripta, vt in l. de qb⁹, ff. de legi. & in c. cōſuetudo. 1. di. Certū eſt āt, ꝙ i⁹ poſitiuū ēt ciuile, qn̄q; diſtinguit ius diuinū. nā regula illa iuris diuini: In ore duorū, vel triū ſtat oē verbū, repiſ limitata ꝑ ius ciuile & canōicū: qa in mltis caſib. reqrūſ plures teſtes & in aliqb. pauciores, ut 2. q. 4. in c. 1. & no. in c. licet vniuerſis, de teſt. & in c. cū eſſes, de teſt. dixi ī c. nuꝑ, de teſt. in l. hac ꝯſultiſsima, & in l. ſancim⁹, C. de teſt. Itē illđ ꝑceptū gn̄ale: Nō occides, repiſ varijs modis limitatū. Nā ēt in multis caſib. hodiè ꝑmiſſū ē occidere, q nō ſunt expſsè ꝓhibiti ī iure diuino. facit c. ꝓ hūani, de homi. li. 6. & C. qn̄ li. ſine iud. ſe vin. l. 1. & 2. cū alijs ſi. Vn̄ cōclude, ꝙ ubi rō nālis ſuadet ius diuinū diſtingui & limitari. tūc trāſgreſsio nō inducit pctm̄. Qđ & ꝑſumiſ hoc uoluiſſe ipſum Deū, cū noluerit oēs caſus diſtinguere. Sed dedit reglas gn̄ales & ptātē gn̄alē tribuit uicario ſuo, ut, qđcunq; ligaueris

facit l. ſi diuturno, ff. de pœnis, l. q̄rela, C. de fal. l. adulter. C. de adul. Rn̄deſ ꝙ ꝓcedūt in foro cōtētioſo: ſecus in foro Dei ſm d. meū hic. & vide ꝑ 1. l. q̇cunq;, C. de ſer. fug. vbi geminatione delictorū pœna multiplicaſ, qđ eſt verū ſm Bal. ibi, qn̄ vnūquodq; delictū hēt in ſe terminū & finē, vt ibi ꝑ eū in 2. no. Et itelligit ibi Bal. iſtud verū, qn̄ qs vult ꝑſcribere ipſum actū delinquēdi ꝑ diuturnitatē tpis: qa non pt. qa quādiu ꝑſeuerat in peccato, tātò magis puniſ: ſecus ſi delictū eſt iā commiſſum; qa tunc pœna infligēda tpis præſcriptione aboleſ, l. querelā, C. de falſis. & vide elegantē tex. in l. lex Iulia, ad leg. Iul. repe. quē tex. allego ꝓ ſingulari Bald. in l. 1. C. ne ex delic. defun. & Bar. in l. ſi coi, in §. cū ſacrilegiū in ver. omiſi hic vnā qōnem, ff. de accuſa. quē refert iſte in d. c. 1. de cleri. percuſ. Adde Anch. conſil. 4.

A ANT. FR. Circa hoc de geminatione delictorū ſiue multiplicatione, adde ꝙ abſq; dubio in foro conſcientiæ, ſiue delicta plura cōmittūtur, ſiue vnū & idē plories reiteraſ; magis & grauius debet qs puniri: qa quātò diutius qs ꝑmanet in peccato, tantò grauiꝰ debet puniri; neq; excuſaſ ex conſuetudine peccādi, vt eſt text. in c. ſi. de conſuet. Pro quo & eſt text. in c. cū in eccl. de ſimo. & in c. cū haberet, đ eo qui do. in mri. quā polln. ꝑ adul. te. In foro āt contentioſo multiplicatio delicti eiſdē loco & tpe cōmiſſi, facit cēſeri eſſe vnū & idē delictū. & iō ſi qs ſæpius cū eadē in vno & eodē loco & die cōmittat adulteriū, vel ludat, vel veſtes ꝓhibitas portet, non tenei, niſi pro vno delicto, vt no. vol. Sal. poſt Bal. in l. q̇cunq;, in 2. col. C. de ſer. fu. Neq; ex iſta geminatione act⁹ ꝓhibiti roboraſ ipſe actus, vt in aut. ſi qua mulier, & ibi ꝑ Bal. C. ad velle. Adde tn̄, ꝙ geminatio actuū validat actū priorē inualidū, l. talis ſcriptura & ibi ꝑ Ang. & doc. ff. de leg. 1. l. legata inutil'r, & ibi ꝑ Bar. e. ti. & ꝑ Bal. in tract. ſchiſma. in 19. col. vbi multa dicit circa geminationē actuū, qđ opeſ, & quē effectū inducat. Et tene mēti, ꝙ licet mulier obſtāte Senatuſcōſulto velleiano nō poſsit ꝓ alio fideiubere; ſi tn̄ geminatè fideiuberet, & labaſ bienniū, & ſi nō fuerit certiorata de bn̄ficio velleiani, ſibi cōpetēte: nō poterit opponere talē exceptionē, l. ſi mulier, & ibi ꝑ Bal. ff. ad vell. Et adđ ēt, ꝙ lz ſn̄ia interlocutor. poſsit reuocari, vt in l. qđ iuſsit, ff. de re iu. tn̄ qn̄ eſſet geminata, nō poſſet reuocari, vt eſt gl. reputata ſingularis in cle. cū à repulſione, de appell.

a Infelicē. Facit tex. de pœ. di. 2. c. ſi. n. ingt, & Boeti⁹ de cōſo. Phi. in 3. ꝙ peccator apud Deū eſt monſtrū, ſpectāte Deo ſimile monſtrum.

b Alligaſ. Alibi dr̄, ꝙ aīa captiuaſ ꝑꝑ peccatū, c. niſi cū pridē, de renun. & ſm Fran. Vercel. dr̄ ad ſil'itudinē corporis ligari, qđ ꝑ uincula ligatur. c. 1. de depoſi. & dū hō peccat, augmentaſ vinculū animæ. Nā dū aīa noſtra eſt in corpore, eſt in carcere & ī vinculis, iuxta illud: ſolue de carcere aīam meā. & Cicero de ſomnio Scipionis, volant ad celū ex corpe, quaſi ex vinculis aīæ. & dicit hic Pet. de Anch. ꝙ in delictis eſt dare oblig̃onē nālē, et quoad fiſcū: qa illa qui delingt, vr̄ conſentire ad pœnā, l. 1. §. beſtias, ff. de poſtulan. D. meus hic allegat tex. in l. Imparatores, in ver. ipſe te pœnę ſubdiſti, ff. de iure fiſci. Ego allego gl. in l. cū ꝓbatio, quæ dicit peccatū tuū te punit, ff. de ꝓb. & facit gl. in c. ſi. de accu. ubi ſtultus in culpa, ſapiēs in pœna, q̄ alle. tex. in c. qui ea. 38. diſt.

Adde illud Pſalmiſtæ: aīa noſtra, ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium. laqueus cōtritus eſt, & nos liberati ſumus.

SEB. SAPIA.

c Peccatū. Ex hoc concluſio vr̄ poſſe iāferri, ꝙ non valet cōſuetudo, ꝙ Iudæi poſſunt mutuare pecunias ſub vſuris Chriſtianis: qa vſurę ſunt ꝓhibitæ, etiā de iure diuino. Dicit tn̄ illuſtris do. meus Cur. hic co. 10. ver. limitatur mō, ꝙ imò valet: qa ex ea nō inducit peccatū, imò euitatur peccatū; qa tollit occaſio fœnerādi Chriānis; & ita tenet Paul. de Caſt. in conſi. 394. nō vr̄ expediens, ſm antiquā impreſsio. & Alex. in conſi. 53. in 2. vol. Alex. fuit ſibi ꝯrius & ꝯriū conſuluit, ut refert. d. Iaſ. in l. cūctos populos, in vtraq; lectu: C. de ſum. tr. & ibi tenet & infra allegat, ꝙ imò nō valet talis ꝯſuetudo, & idē cōprobat ex multis do. Io. Baptiſta da S. Seuerino; & ita eſt tenendum.

d Naturale. Quot modis capitur ius naturale, vide bo. gl. in c. ius naturale. 1. diſtinctio.

a Ius diuinum. Vide Bar. & doct. in l. ſi. C. ſi contra ius, & in c. quæ in eccleſiarum, de conſti. per doc. & ibi per do. Fel. plenè & pulchrè in 7. col. ibi: expedita. Petr. de Anch. in rep. c. 1. ĵ. de cōſti. in 11. q. principali. Bal. in l. 1. ff. de conſti. & inſti. de iu. nat. gent. & ciui. §. ſed naturalia, & quod no. in c. nobis, de deci.

f ZACHARIAS. Per conſuetudinē. Adde ꝙ in totū verum eſt, ꝙ tolli nō poſsit. Pro parte āt & ex cauſa rationabili ſic, vt per glo. &

ſuper

ibi Cy.in l.fi.C.ſi ꝯ ius, vel vtil.pub.& in l.1.de cōſt.Prin.Ang.in l. cū mulier,ſol.mat.& La.Ro.fin.ſuis, in ver.teſta.ver.q̄d ſit ciuitas.
a SEB. SAPIA. Statutum. Vide Feli.in rub.ī.de homi.Aret. in conſi.58.diligenter,col.6.Alex.in l. 1.col.3. ff.quod quiſque iur.
b Pronitatē peccandi.Adde.Hoſt.in ſum.huius ti.§.4.verſ.q̄d ergo.

ſup terrā,&c.24.q.1.q̄d cūq;.Sed vbi nulla rō na lis ſuadet ipm i⁹ diuinū mutari, ſeu limitari;tūc nulla lex,nulla ꝯſuetudo valet: puta ſi hr̄et cōſuetudo,vt nō liceat honorare patrē & matrē. Tūc ēt ꝓcedit rectè diſpō iſtius tex.Vñ ꝓꝓ dr̄ poti⁹ erra a re,quā legē cōdere, q̄n diſponit circa ius diuinū ſine cā;ſic intellige 25.q.1.ſunt q-dā. Et gn̄aliter,an & q̄n lex poſitiua poſſit diſtinguere & diſponere,circa ius diui b nū; dic,vt no.Bar.in l.fi. C.ſi ꝯ ius vel vti. pub.dixi i c.q̄ in eccl'iarū,de cōſti.Nō ob. ꝑdictis.c.gaudem⁹,in fi.de diuort.vbi Iudæ⁹ excuſaẗ,ſi miſerit repudiū vxori ꝯ ius diuinū,cū maximè ſit rōnabile.Nā ibi excuſaẗ à peccato.Sed nō p̄t opponere exce c

& Bald. hic pulchrè loquentē. & Hoſt. & doc.in c. 2.de del.pueroꝝ.& tex.& ibi do.in c. factæ ſunt āt leges 4.diſ. vbi ꝓbaẗ ex illo text. ꝙ pœna ꝓ delicto dēt eſſe talis,ꝙ illā coerceat audacia delinquentiū.Ergo per pœnā pecuniariā, vel ſimilem coerceẗ audacia. & ibi d. reprehēdit cōſuetudinē Venetorū, ꝙ percutiēs cleri. de nocte, ſoluat quinq; ſolidos;vt nō valeat: q a dat mam delinquendi;& hoc voluit Arch.quē ſequunẗ Pet. de Anch. & doc.in c.Ep̄s,ne cle.vel mo.lib.6.& iſte in d.c.2. & Bal. in c.1.§. vel furtū,de pa.iur.fir. dicit nō valere ſtatutū imponens pœnā cōtēptibilē ꝓ delicto.& idē voluit Bal.hic in 2.col.in ver. ſcias, & q̄d voluit idē Bal.in l.cunctos ppl'os,in 5.col.in ver.ſeq̄t in cā h.C.ꝺ ſum. Tri.V.g.ſi ſtatutū ſine cā,vl' ex praua occaſione,ꝑmittit homicidiū, iſta eſt turpis ꝑmiſſio;& iō ſtatutū nullū,& allegat no.ꝑ Hoſt. Sed cū cā.ſ.magna,ſic:vt q a eſt bannitus ꝑꝑ enormitatē delicti,iſtud bñ poſſet ſtatui,l.3.§.trāsfugas,ff.de ſic.& in l.raptores,C.de ep.& cle. Et ex his apparet,ꝙ nō valet ſtatutū, ꝙ creditor poſſit occidere debitorē ſibi n̄ ſoluentē,vt no.in l.1.C.de ceſ.bo.Sed bñ valeret ſtatutū,ꝙ bānitus ex graui crimine poſſit occidi,vt in l.raptores, & idē voluit Do.in c.2.de cōſue.lib.6.& ꝑ iſtum tex. reprobaẗ cōſuetudo, in prin.2.col.Et hoc voluit Tancre.de Corne. in ſua cōpendioſa,in 12.rub.in vlt.q.in fi. vbi allegat Arch.in c.fi.ne cle.vel mona. lib.6. vbi dicit tale ſtatutum nō valere, q a eſt ꝯ legē Moſaicā veteris teſta c menti,& ꝯ iura Decretorū, ſm̄ quæ pœna homicidij eſt mors 23. q. 5.c.miles,& c.cum hō,& in c.ſi homicidiū,& eſt bonus tex. in c.oīs āt lex 3.di.in ver.q cædē fecerit,capite plectaẗ.Et licet hic Imo.dubitet,quæ pœna imponebaẗ de iure ſ̄forum ꝓ homicidio; tene tñ,ꝙ erat pœna capitis.ꝓ quo vide Ang.in cōſ.14.inci. nos Carolus. vbi multum eleganter examinat,ſi de iure ſ̄forum imponebaẗ pęna mortis ꝓ homicidio.& Hoſt. hic ſequiẗ d.Galuan⁹ doctor antiquus,dū hic Paduæ legeret,in reg.huius.c.In ꝯriū tñ vide Alb. in ſua 2.parte ſtatutorū,in q.122.incip.itē q̄ro, an valeat ſtatutū,q̄d eſt in multis ciuitatibus,vbi cōcludit totū mundū hoc ſeruare,ꝙ valeat.& idem ſentit Bar.in l.1.ff.de pub.iud.& Ang.in l.is,q cum telo,C.de ſica.& Bal.in l.gracchus,C.de adul.dū dicit Peruſij vigere ſtatutū,ꝙ occidēs vnū,p̄t ſe redimere ſexcētis libris.& idē Bal.i d.c.1.§.vel furtū. & idē ſentit hic Io.de Imo.& in d.l.1.ff.de pub.iud.Do.meus hic ꝓ cōcordia dicit,ꝙ aut loq̄mur añ factū;& tunc non valet ſtatutū,ſeu cōſuetudo,vt homicida ſoluat pœnā pecuniariā; & iſto mō ꝓcedat opi.Hoſt.& ſequaciū.Aut loquimur poſt factū;& tunc ꝓcedat dictū Alb.& aliorū.Et moueẗ ex doctrina Io.An.in c.2.ꝺ teſta.li.6.vbi facit ſilem diſtinctionē, cū illo caſu n̄ inducaẗ q̄s ad homicidium ꝑꝑ peccatū;& ſic tollit illud incōueniēs adductū ꝑ Hoſt.Vel poſſet aľr dici ſm̄ eum,ꝙ ſtatutū ſit validū, vbi imponit pœna pecuniaria magna,q̄ dr̄ eſſe vita hoīs,vt dixit gl.in l.aduocati,in ver.vitā,C.de aduo.diuer.iu.& tunc ꝓcedat opi.Alb.& aliorū,ꝑ id q̄d voluit Bal. in l.parentes,C.de teſti.æquiparās cām magnē ciuilē & pecuniariā cauſæ criali.Nec ob.dictum Tancre.q a lex Moſaica eſt ſeruāda inter Iudæos.Nec ob.ꝙ iura decretorū imponāt pœnā mortis; ergo ſtatutū nō poterit illā pœnā alterare: q a iura Decretorū nō dānant ſtatuta aľr diſponētia. Itē ꝓcedat hoc in populo tp̄aliter ſubiecto eccl'iæ ſecus in populo ſubiecto imperio: q a talis populus nō pōt cōdere ꝯ iura & cōia ſtatuta,vt in d.l.oēs populi,ff.de iu.& iur.& dicit nunq̄ reperiſſe illū paſſum ita bñ examinatū.Ego adduco Arc. in conſ. 59. inci.diligenter cōſideratis oībus in 8.col.in verſ.quis āt, vbi refert Hoſt.in c.2.in fi.de delic.pue.But.ibi. & hic in 11.char. ꝙ nō valet ſtatutum,vel cōſuetudo,per quā pro homicidio imponit pœna pecuniaria,vel vilis.Et idē tenet Bal.ſm̄ eū, q̄n hoc fit ſine cā in d.c.1. §.iniuria,circa fi.in uer.pone ꝓ homicidio,& in uer.quarto,ſtatuto caueẗ.De pace iur.fir.Credo in puncto iuris opi.Hoſt. ſe veriorem: quia negari nō pōt,quin tale ſtatutum, vel cōſuetudo inducat ad delinquendum,per d.l.cōueniri,ff.de pac.dot.& per d. c. factæ ſunt āt leges, & quod uoluit Do. maximè nō cōcurrente aliqua iuſta cauſa.

ANT. FRAN. Ad iſtū paſſum,an ualeat ſtatutū,vel cōſuetudo,ꝙ ꝓ homicidio imponat pœna pecuniaria, vel ꝓ alio magno delicto imponaẗ modica pœna;dicas,ꝙ pœnæ debēt cōmenſurari ad delicta,

ptionē adulterii ꝯ vxorē,ex quo dedit libellū repudii ſm̄ legē ſuā. De quo tñ dicendū; vt ibi plenè no.& ꝑ hoc habes declaratā primā ꝑtē cap'li.Et ꝑ hoc pōt ſaluari dictū Hoſt.in eo, q̄d dixit nō valere a ſtatutū [a], vel cōſuetudinē,ꝑ quā homicida, vel ſimilis criminoſus puniẗ pecuniariter;vbi de iure diuino uenit puniendus ꝑſonaľr. Nā inducit talis cōſuetudo, uel b ſtatutū ꝓnitatē [b] peccādi;facit tex.ꝯ.c.ꝓximo,& in aut.ꝺ mā.Prin.i §.oportet;q̄d bene no. Dicit ēt hic Abb.ponēdo exemplū ad primā ꝑtē nō ualere cōſuetudinē, vt liceat interficere interfectorē patris, vel percutientē in facie. No.primū dictū. c Facit.n.cōtra ſtatuta, [c] quæ uigent in mul

vt in l.reſpiciēdū, ff.de pœ.& iō pōt dici, ꝙ cū de iure cōi pœna homicidij ſit pœna capitis,vt i l.1.ff.& C. ad l.Cor.de ſic.& ēt iure canonico ſit grauis pęna introducta, ut in c. 1.ꝺ homi. vr̄ tale ſtatutū nō tenere; vt dixit Arch.i c. dno iſta 51.q.4.& in c.fi.ne cler. uel mo.lib.6.& idē ēt uol.Hoſti.& Ioā. An.in c.fi. de conſue. q̄d ēt uoluit Bal.in c.1.in §.iniuria, de pac.iur. fir.invſi.feu.& vide Bar.in l.1.in 3.col.ff.de publ.iud.& vide Ange. Arc.in trac.maleſi.in uer.ex interuallo mortuus. & uide Ang.in l.ſi uacantia,C.de bo.ua.li.10.ubi dixit,ꝙ cōdēnatus in pœna pecuniaria in loco domicilij, ex ſtatuto exiſtēte i eo loco, p̄t decapitari in loco delicti.& uide Bal.in aut.q ſemel,C.quō & q̄n iu.& in l.1.in 3. col.C.de ædi.act.ubi dixit,ꝙ ſi ſtatutū dicat,ꝙ cōmittēs duo homicidia,decapiteẗ,& aliud ſtatutū dicat,ꝙ ꝓ primo homicidio ſoluaẗ pęna pecuniaria;ꝙ licet primū homicidiū n̄ cōputeẗ i numero:tñ ēt ſi ꝓ primo homicidio ſit ſoluta pęna pecuniaria,ille homicida dēt decapitari;& hoc ne deẗ mā delinquēdi,q̄d ēt uoluit Bal. inſt.ꝺ uſuc. i §.aliq̄n,& i addi.Spe.i ti.ꝺ loc.i uer.ꝓ primo anno. Et ꝺ hmōi mā homicidij,& q̄ pęna puniaẗ, & q̄le homicidiū ſit punibile pęna capitali;uide Spe.i ti.ꝺ ho.& i ti.de iniu.& dā.da.in uer.occidēs, ꝓ toto.Et adde,ꝙ primū homicidiū cōmiſſum,fuit cōmiſſum ꝑ Caim in ꝑſonā Abel f̄ris ſui.de quo uide gl.in l.ſi q̄s homicidij, C. de ac.

c Contra ſtatuta.uide hic Bal.in 3.col. in uer.ſed.

ZACHARIAS. Adde tñ tale ſtatutū nō ualere ſaluis dictis iſtius in c.q̄ in eccl'iarū,in uer.nota primū,& ibi dixi in apoſt. poſt alios.ꝯ. de cōſti.cui addas aliā gl.fin.in l.cū fundū,in uer.poſteà, ff.de ui & ui ar.uidelicet,ꝙ tale ſtatutum de uindicta,dēt intelligi,ꝙ q̄s illam faciat ꝓprijs manibus;ſecus ſi ꝑ alium.uide no. Bal.in c. ad noſtrā, in 1.col.de ꝓba.ꝙ ptās priuato cōceſſa occidendi nō pōt delegari, quem Feli.in præal.c.quæ in eccleſiarum, col. 3.uerſ. procedit ergo dictum ſtatutum,refert & ſequitur,limitādo tamen, ut ibi per eum.

Adde Bal.conſ.190. 5.lib.& Bar.conſ.586.ubi ponit de ſtatuto dictante,ꝙ offendens debeat ſe ponere in manibus offenſi,ſi tutor nomine pupilli ſoluat pecuniā, ne pupillus ſe ponat in manibus offenſi; an ualeat ? & dic,ꝙ non: quia dicit,ꝙ melius eſt pati pœnam corporalem,& pacē cōſequi,quā pecuniā ſoluere, & in odio remanere.

ANT. FRAN. Circa hoc,an uindicta ꝑmiſſa ex forma ſtatuti,put ē in ciuitate Senarum,poſſit alteri cōmitti,uel mādari:uide Bal. in c.1.in §.1.in 1.col.in uer.& hoc facit ad ſtatutum,de pa.iur.fir.& in l.3.in fi.C.cōi diui.ubi dixit,ꝙ nō ꝑ l.cum fundum,in §.fi.ff.ꝺ ui & ui ar.& idē uoluit ipſe Bal.in l,accuſatiōis, C.q̄ꝫ met.cau.& in l.ut uim,ff.de inſt.& iur. & in l.1.C.vñ ui.In rep.tñ Bal.in l.gracchus,C. de adul.vr̄ tenere ꝯrium.de quo uide Pe.de Anch.in c. canonum ſtatuta,in repe.ad fi.de cōſti.& ꝑ Alex.& Pau.de Caſ.in l. ſi cum dotē, in §.tranſgrediamur,ff.ſol.mat.& ꝑ Ro.in l.3.in §.ſi maritus, ff.ad Syl.& in l.1.in fi.de op.no.nun.& ꝑ Alex.in l.nō ſolùm, in §.ſi mandato,ff.de iniu.& ꝑ Bal.in l.2.in 18.col. C.de ſerui.ubi examinat illum paſſum,an uindicta ꝑ alium ſit ꝑmiſſa,& uide Pau ꝺ Ca.in l.refectionis,ff.cōia ꝑdio.ubi dicit,ꝙ ſi ſtatutum ꝑmittat uindictā, dēt ſic intelligi,ut ille ꝑ ſe faciat; q̄uis ēt poſſit cōuocare amicos ad faciendā talē uindictā impunè.Adde tñ ꝙ ſi ſtatutum ꝑmittat cōpetentē uindictā, ꝙ ſi ꝑcuſſus ꝑcutiaẗ à ſolo cū multitudine tñ amicorū; teneret ꝺ exceſſu,ut dixit Bal.in l.ſi familia,ff.de iur.o.iud. Et adde ēt,ꝙ ſi ſtatuto ꝑmittaẗ uindicta,intelligiẗ vſq; ad quartū gradū,ſm̄ Bal.in l.abdicatio,C.de pat.pot.Et tene menti,ꝙ licet de iure uindicta nō ſit ꝑmiſſa,cū n̄ poſſit q̄s ſe ſine iudice uindicare:imò ſcriptū eſt,nihil eſſe uindicta grauı⁹,ut in c.q a ſuſpecti 3.q.5. Imò nedū eſt faciēda uindicta,ſed nec ēt deſiderāda,ut in c.de occidendis 23.q.6. tñ p̄t à ſtatuto ꝑmitti,ut plenè ꝑ Bal.in l.is penes,C.depo.& ꝑ Alex. in l.1.in §.uſq;,ff.de iniu.Et q̄uis nō ſit ꝑmiſſa uindicta de iure cōi, ut etiā hr̄ in l.ſcientiā, in §.qui cum aliter, & ibi plenè per Floria.

ff.ad l.Aq.tñ ſunt multi caſus, in qb⁹ ẽt eſt ꝑmiſſa uindicta, de qb⁹ hr̃ p Spe.i ti.de ac.in 7.ch. in fi.1 uer.itẽ q vult, & in ti.de of.om.iu. in §.ꝑe, in prin.& io ti.ð accu.in uer.ſed pone.& tene mẽti, ꝙ uindicãt ſe, qñ id facit laceſſitus & prouocatus, ignoſcitur, ut plenè per Spe.iu ti.de crimi.in modum excep.oppo.in uer. ſed quæro.

a Vt hoc limitari, Adde mod.in c.q̃ io eccľiarũ, & ibi d.Feli.in 5.col.de cõſti.Richar.in 3. ſen.q.2. ar.1. Inn. in c.dudũ 2.io gl. inci. qđ electioia ꝑpe, ð elec & ſeqꝫ Arch.io c.q̃reodũ 2.q.7.& plenè per d. Feli. in d.c.q in eccľiarũ 6.co.ubi oino uideas rũ, an ꝑtis occidẽdi poſ ſit delegari, & an ſtatutũ loquẽs de occidẽte, ꝓcedat iñ mandãte, & qđ in foro conſ.iæ.

b Bãnit⁹. Rõ eſt qa bãnit⁹ eſt trãsfuga & hoſtis ciuitatis d.l.amiſsiõe, §.1. hic allega. hoſtis ãt ciuitatis ꝑt impunè occidi, l.1.ff. de ſica. Adde Bar. in l.ut uim, & i d. l.oẽs populi. i 13. col.ff.de iuſt.& in. & in d.§.1.& in l. ubi pactũ, C. ð trã ſac.& in l.2.C.qõ lic.ſe ſine iud.vin. & ibi Bal.in l.data opera, C.q acc. ñ poſ. & in l.decurionẽ, C.q.ex cau. iſa.irro.ꝑ Alb. in 4.par.ſtatutorũ q. 17.ꝑ But.in c.ſi ve rò, el 1.ĩ.de ſen.ex cõ.ꝑ Gem.in c.nõ eſt, c.his ita, circa mediũ, 6.di.& Pe. de Anch. in c.1.in 3.prin. q̃ſito.ã.de cõſti.& ꝑ eundem ibidẽ, q 11.q.prin. Imò dixit Bar. in d.l.2. C. qñ lic.ſe ſine iud.uind. ꝙ ñ ualeat pactũ factũ cum bãnito de eo ñ offendendo, qđ eſt ꝯ utilitatẽ publicã, ut plenè ipſe diſputauit i q.io-cip.Lucanæ ciuitatis ſtatuto. videas tñ nouẽ caſus collectos ꝑ d Fel. in c.q̃ in eccleſiarũ, in 3.col.ibi: ꝑ iſtã cõcluſionẽ, de conſti. In qbus ſtatutum nihil operaẽ, nec excuſat homicidã, & uideas hic Bal.in 2. col. in uer.vñ banitus. Adde, ꝙ cõis eſt cõiulctiuui opi.ꝙ valeat; de quo ꝑ Bar.cõl.281.Aog.conſ.87. Abb.conſ.104.Alex.in multis ſuis conſilijs, prout in tabula dictorum conſiliorum uidere potes.

ZACHARIAS. Tu dic ꝙ de iure cõi ſtatutum permittens impunè occidi, nõ ualet, ut per Feli.latè in c.quæ in eccleſiarum, col.2. ver.ex ũla gl.infertur, & ibi per eum cõcor.ubi ẽt not.aliquid poſt iſtum.ſ.de conſti.quibus adde Bal.io l.cum mulier.uer.ſed an de iure cõi, ſl.ſol.mat.& Bar.in l.ut uim, ff.de iuſt.& iur. Nec etiã de iure canonico; ita no.Hoſt.hic. Et qualiter intelligatur ſtatutum, ꝙ bannitus impunè occidatur, uide per Alex.conſ.77. per totum, uolu.2.

c SEB. SAPIA. Occidi. Ego du legere, l.qđ Nerua, circa primã q̃ſtionẽ Bar.ff.depoſiti, deprehendi maximã ꝯtrietatẽ inter Theologos & inter canoniſtas, an in foro cõſciẽ liceat ꝑmittente ſtatuto bãnitũ oc-

tis locis, ꝑmittẽtia cõſanguineis vindicare mortẽ, ſeu iniuriã ꝯſanguineorũ. Hęc .n.ſtatuta vñr illicita: qa qđ dẽt fieri per viã iuſtitię, nõ dẽt exerceri cũ rancore aĩ, maximè, qa ꝑbent mãm peccari & ſcãdali, ar.in l.nõ ſinguli, ff.de reg.iu.& in l.cõuenire, ff.de pac.dot. De quo vide per Io. An.in addi.Spe.in ti. de cõſti. vbi vr̃ hoc limitari[a], qñ ſtatutũ dat hãc ſacultatẽ, vt ex rãcore aĩ faciant uindictã. Sec⁹ ſi daẽ, ut miniſtro legis ſeu iuſtitiæ: qa ſtatutũ põt illos cõſanguineos miniſtros iuſtitię facere 23.q.5.c.ñ eſt crudelis; & dic lati⁹, ut ibi no.

4 † Per ꝑdicta ꝑt ẽt ſolui qõ, nunquid ualeat ſtatutũ, ut maximè bãnitus[b] ualeat impunè occidi[c]. Et dicendũ ꝙ ſic, ſi ſit ex cã rõnabili: qa bãnitus eſt hoſtis ciuitatis, de quo ꝑ Bar.in l.oẽs populi, ff. de iuſt.& in.& in l.amiſſione, ff.de cap.dimi. Et bñ facit tex.in l.minimè, ff.de reli.& ſump.fune.& tenet Io.An.in loco ꝑal. In gl.in verbo: *non ſit vilis*. Aduerte in hac gl.quæ eſt ſup.§.licet, uſq; ad finẽ, tractaẽ ma cõſuetudinis. Et quo ad ꝯrium gl.dic ſm doc. ꝙ principiũ huius.§.ꝑt intelligi dupliciter. Primò, ut intelligaẽ de cõſuetudine in gñe, & in abſtracto, ut ſit ſẽſus, ꝙ authoritas cõſuetudinis, ñ eſt uilis: ſed dũ uenit applicãda ad actus particulares, fit diſtinctio, de qua in fine, ut nõ habeat ꝑiudicare iuri poſitiuo; niſi ſit rõnabilis & ꝑſcripta. Vel ſcđò põt intelligi principiũ de bona & mala cõſuetudine.[d] Nam apud illos, inter quos uiget, ñ eſt uilis authoritas, ẽt ſi ſit mala. Nã ſolet aſſumi ꝓ priuilegio, ut in c.mala cõſuetudo 8.diſt. Tñ nõ eſt intm̃ ualitura, ut ꝑiudicet legi niſi ſit rõnabilis, & legitimè ꝑſcripta.

5 † In gl.in uer. *niſi fuerit rationabilis*. hæc gl.inſtat, quæ dicaẽ rõnabilis cõſuetudo, uel irrõnabilis: & i effectu ponit duas regulas, q̃ bñ põderatæ, ſũt multũ aduerſæ. Prima regula, ꝙ ois cõſuetudo ẽ rõnabilis, quã iura ñ reprobãt; & ſic q̃libet cõſuetudo ꝑt induci, ſi ñ hẽt iuris reſiſtẽtiã. Sed ꝯ hãc reg.facit tex.in c.ad audiẽtiã nr̃am, & in c.cũ inter.ſ.e.ubi tex. reprobat cõſuetudinẽ, q̃ ñ fuerat ꝑ prius dãnata. Scđa regula ẽ, ꝙ illa dr̃ rõabilis, q̃ ñ obuiat canonicis inſtitutis. Et i effectu hæc regula vult, vt nulla cõſuetudo valeat ꝯ legẽ; qđ eſt ꝯ iſtũ tex.& l.de qb⁹, ff.de leg. Vlt. gl.ponit vnũ caſum gñalẽ, ꝙ cõſuetudo ꝯ neruũ eccleſiaſticę diſciplinę, uel ꝯ libertatẽ eccleſiæ, ñ tenet. Et no.hũc caſum. qa cõprehẽdit i ſe multos caſus ꝑiculares; & hoc dictũ tenet Bar. in d.l.de qb⁹, & facit tex.in aut.caſſa & irrita, C.de ſac.ſa.ec.& i c.j.& i c.vlt. ſ.e. Ex gl.reperiũẽ aliæ opi. Inn.dicit, ꝙ ſi cõſuetudo ꝯ legẽ hẽt legis aſſiſtẽtiã, ualet: ſec⁹ ſi lex reſiſtit. Hoſt.dicit hoc relinquendũ arbitrio diſcreti iudicis. Nã ñ poſſet dari certa doctrina; & idẽ tenuit gl.in uer.rõnabilia, in c.1.de cõſt.li.6. Sequiẽ Io.An. hic, dicẽs ꝙ iudex ꝯſiderabit caſus habẽtes iuris aſſiſtentiã. Et ſi cõſuetudo, ð qua q̃riẽ, magis accedit ad caſum ꝯſilem habẽtẽ iuris reſiſtẽtiã, nõ iudicabiẽ ꝑ cõſuetudinẽ. ſi ñ accedit ad caſũ habentẽ iuris reſiſtẽtiã, iudicabiẽ ſm cõſuetudinẽ. Quaſi uelit in ſñia dicere, ꝙ cũ in iure ñ habeam⁹ determinationẽ, q̃ cõſuetudo dicaẽ irrõnabilis, ſed habem⁹ aliq̃s cõſuetudines improbatas; ꝓcedit iudex in caſu dubii de ſĩlibus ad ſĩlia, ut in l.nõ pñt.ff.de leg.& in c.cũ dilecta, ð cõfir.vti. vł inut.d.Ant.de Bu.ponit aliã theoricã dicẽs, ꝙ cõſuetudo rõnabilis ſm unũqđque ius, accedit ad finẽ illi⁹ iuris. Vñ finis iuris canonici & diuini, eſt felicitas aĩæ: finis uerò iuris ciuilis eſt bonũ publicũ. Vñ ſi cõſuetudo tẽdit ad felicitatẽ aĩæ, ẽ rõabilis ſm ius canonicũ & diuinũ. Si uerò repugnat fini æterno, ꝯſuetudo ẽ irrõnabilis. Ad hoc bo.tex. t.di.c.cõſuetudo i fi.ubi tex.dicit, ꝙ cõſuetudo dẽt cõgruere religioni & diſciplinæ eccľiaſticæ. De iure uerò ciuili cõſuetudo ẽ irrõnabilis, ſi ñ tẽdit ad bonũ publicũ: qa finis iuris ciuilis ad hoc tẽdit. Et iõ leges ꝑmittẽtes uſuras & ꝑſcriptionẽ tũ malafide, erãt rõnabiles ſm ius ciuile: qa oĩa iſta ꝑmittebãẽ i fiuẽ boni publici. Sed ius canonicũ improbat, qñ lex repugnat felicitati ęternæ: qa ad legẽ canonicã ſpectat dirigere hoiem in Deum. De quo uide, quod no.

cidere. Fel.n.in c.q̃ in eccleſiarũ, col.3. tenet ꝙ ſic, & allegãt Richardum diſt.37.q.2.art.1.ſed ꝯrium tenet Bal.in l.1. C.ſi à nõ cõp.iud. vbi dicit, ꝙ oẽ homicidiũ ẽt ꝑmiſſum à ſtatuto hẽt in ſe dolũ. & Albe.de Roſa.in 4.par.ſtatutorum q.19.refert audiuiſſe à multis religioſis, ꝙ occidens bãnitũ authoritate ſtatuti teneaẽ. Refert & ſequiẽ do.Iaſ.in l.ubi pactũ, col.6.C.de trãſac. Nell⁹ in trac. bannit.q.11.in 2. par.2.tpis.vide ẽt Bal.i l.decuriões, C.ex q.cau.iof.ir.

d Mala cõſuetudine. Bal.hic dicit, ꝙ prauæ cõſuetudines nõ ſunt ſeruãdæ, nec imitandæ; & licet nihil alleget, facit tex. in auth. nauigia, C.de fur. & auth. oẽs peregrini, C. cõta de ſuc. Et ſubdit hic Bal.ꝙ praua eſt cõſuetudo. quæ punit totam villã, vel totã parochiã ꝓ delicto vnius, cum cæteri ñ ſint i culpa, all. gl.in authe. nulli iudicũ, §. ut qñ, licet per linguas aſſeſſorum diuulgata ſit: tu limita niſi culpa & negligentia inhabitantium aliqđ maleficiũ ſeu dãnũ datum ſit in villa, & agnoſcereẽ malefactor, ꝑ ea q̃ notant docto.in c.ſi. poſt Inn. qđ met. cã, & in l.ſi qñ, C. vnde vi. qa tunc ualebit cõſuetudo, ſeu ſtatutum.

Adde, an valeat ſtatutũ, ꝙ villa teneaẽ ad emendam dãni. Ro. conſ.7. ANT. FRAN.

Adde, ꝙ ſtatuta iniqua ꝑ habẽtes gñale arbitrium ſtatuendi fieri nõ pñt, vt per Bal. in l.1. in prin. C. de mona. Imò pœnã eſt cõdere ſtatuta iniqua, & væ conditoribus illorũ, ut in cle. 1. & ibi per do.Card.de uſu.& habetur Eſaiæ 10.cap.ubi ſunt præciſa verba. væ vobis, qui conditis leges iniquas. Et ideò ſtatutum tollens defenſiones, non ualet, l.ut uim, ff.de iuſti.& iur. Quod tamen intelligenerom, niſi ex iuſta cauſa, uel propter demerita, uel propter contumaciã tolleretur defenſio, ut in l. ſed ſi per prætorem. §.ſed ſi cum decreto, ff.ex qui.cau.maio. De quo etiam per Pau.de Caſt.io d.l.ut uim, & per Bar.& ibi etiã per dominum Paul. in l.cum mulier, in 2. col.ff.ſolu.matri. Et propterea dicitur, quòd ſtatutum, quòd etiam inculpabiles poſſint capi pro repreſalijs, uel quòd inculpabiles teneantur ad emendationem damni; non ualet ſecundum Bald.in authent.ſed omnino, in 2.colum.in uerſicu.non dubitatur, C. ne uxor pro mari.& uide Bartolum, in l.ſi in rixa, in 2.colum.ff.de ſicarijs, & in l.ex maleficijs, in §.is quoque, ff de actio.& obliga. ubi ponit de ſtatuto, quòd uicini, uel illi de uilla teneantur ſub certa pœna capere malefactorem, uel teneantur damnum emendare; quomodo illud debeat intelligi.

Ioan.

Io. An. in regula, poſſeſſor, in Mer. vbi po
a nit finē vtriuſq; iuris.[a] Quā̃q; hæc theori
ca d. Ant. ſit vera i ſe, & ſatis exq̃ſita: tñ p
eā ñ poſſumus diſcernere & diſtinguere,
q̃ cōſuetudo dicat̃ rōnabilis. Nā ſæpe cō-
ſuetudo nō tēdit in fœlicitatē æternā; &
tñ approbat̃, vt patet in c. cùm dilect⁹. ſ. e.
& c. cū eccl'ia, de cā poſſ. & ꝓ. pri. cū ſimili
b⁹. Vñ ſatis eſt, q̃ ꝯſuetudo ñ nutriat pec-
catū. do. Card. poſuit aliā theoricā, q̃ cō
ſuetudo, q̃ non eſt ꝯ ius nale, gentiū; vel
poſitiuū, p̃ſumit̃ rōnabilis; niſi ꝓbet̃ ꝯriū.
Sed ſi eſt ꝯ aliquod iſtorū iuriū, p̃ſumitur
irrōnabilis; niſi ꝓbetur ꝯriū. Et hęc theo
rica vr̃ prima fronte bona; q̃nis iuris reſi
ſtentia inducat p̃ſumptionē contra con-
ſuetudinē, ar. bon. in c. 1. de p̃ſcri. li. 6. Sed
hęc theorica mihi ex toto nō placet: qa
cùm cōſuetudo cōſiſtat in iure, nō habet
pars ꝓbare ipſius rōnabilitatē; ſed iudex
habet hoc diſcernere. Et cōcordando oīa
p̄dicta dicerē, q̃ hoc relinquendū eſt ar-
b bitrio iudicis,[b] vt voluerunt Hoſt. & Io.
c And. Sed iudex[c] informando aīum ſuū
habebit reſpectū ad theoricas p̄dictas. Nā
ponderabit vtrū finis cōſuetudinis ſit bo
nus, vel malus. Itē vtrū ſit ꝯ ius, vel p̄ter: &
an ex aliqua rōne iuſta fuerit inducta: &
vtrū ius approbet ſilē̄m conſuetudinem,
6 vel reprobet; & hoc tene mēti. † Sed ꝯ hoc
& cōtra p̄dicta fortiter opp. Nā vr̃, q̃ nul
la conſuetudo cōtra ius poſſit eſſe rōna-
bilis: qa ius eſt fundatū ſup rōne. 4. diſt. c.
erit āt lex, & in l. leges ſacratiſſimæ, C. de
legi. & in c. cōſuetudo. 1. diſ. ergo cōſuetu
do huic legi rōnabili cōtraria non p̄t eſ-
ſe rationabilis: qa ſi vnū cōtrariū eſt bo-
nū, ſeu rōnabile; aliud eſt malū, ſiue irrō-
nabile, vt in c. intellecto; de iureiu. & in c.
hoſpitio lū. 32. diſt. Sol. dic poſt Io. And.
q̃ cōſyderata vnica rōne, & vnico fine cō-
ſuetudo cōtra legē nō p̄t eſſe rōnabilis.
Sed conſyderatis diuerſis rōnibus p̄t eſſe
cōſuetudo rōnabilis cōtra legē, ēt rōnabi
lē. Pone exēplū: ius induxit, vt Ep̄s tractet
negotia cū cap̄lo, vt in c. nouit, & in c. q̃n
to, de his, q̃ fiunt à Prēla. Et ideò lex fuit
bona & multiplex: qa Ep̄s & canonici fa-
ciunt vnū corpus. Itē, qa firmius eſt iudi-
ciū, quod plurimorū ſententia confirma
tur, ut in c. prudentiā, de offi. dele. Tñ cō
ſuetudo p̄t induci cōtra legē; vt in c. 3. de
confue. lib. 6. q̃ eſt ēt rationabilis alia rō-
ne cōſyderata, videlicet, vt facilius expe-
diantur negotia. Vnde duo cōtraria poſ-
ſunt ſimul iuncta eſſe vera, cōſyderatis di
d uerſis finibus, vt nubere & nō nubere[d] 27.
7 q. 1. c. nuptiarū. † In gl. fi. hæc gl. diuiditur
principaliter in duas partes. In prima po

nit requiſita ad conſuetudinē inducēdā.
In ſecunda parte ponit multiplices drīas
inter conſuetudinē, & p̄ſcriptionē. Secun
da ibi: *ſed quam differentiam*. Redeūdo ad
primū quęri p̄t, quot & quę requiruntur,
vt poſſit induci cōſuetudo? Sol. glo. enu-
merat ferè decē, vl' vndecim requiſita. In
fine tñ vr̃ recedere à prædictis, & ſolùm
exigere rōnabilitatē & curſum tēporis.
Primò ſecundùm gl. hic, in prin. requirit̃,
vt ſit rōnabilis; & quæ dicatur rationabi-
lis; dic, vt dixi in præcedenti gl. Secundò
requiritur, q̃ ſit præſcripta, & in hoc ſunt
multę varietates, & maximè, qa Cy. poſt
Pet. reprobauit quodāmodò verba iſtius
e tex. dicens q̃ conſuetudo nō p̄t p̄ſcribi[e]:
quia p̄ſcriptio reſpicit ius formatū: cōſue
tudo eſt quid diſponens; ergo nō p̄t prę
ſcribi. Sed tu dic, q̃ tex. non debet intelli
gi, vt conſuetudo p̄ſcribatur: ſiue p̄ſcribat̃
f dñium alicui⁹ rei: ſed debet eſſe p̄ſcripta[f]
. i. obtenta per curſum t̃pis requiſiti ad
p̄ſcriptionē. Itē & ſecundò ius canonicū
g requirit conſuetudinē eſſe p̄ſcriptā[g] ſo-
lū, qñ eſt contra ius poſitiuū. Nā inferio-
res nō p̄nt ſtatuere ꝯ ius canonicū, vt dixi
ſ. eo. c. cùm dilectus. vnde ſi volūt tollere
aliquē canonē oportet, q̃ concurrat q̃dā
præſcriptio cōtra ius, vel legē ſuperioris.
Debes. n. ſcire, q̃ ius ciuile nunquā requi
rit ꝯſuetudinē eſſe præſcriptā ēt ꝯtra ius:
ſed ſolū ius noſtrū canonicū facit mētio
nē de iſta præſcriptione. Et puto, q̃ iſta
ſit diuerſitatis ratio: qa ſeculares p̄ſonæ
habent p̄tātē ab Imp̄atore condendi le-
ges ēt cōtra legē Principis, vt in l. oēs po
puli, ff. de iuſt. & iur. Vnde, ſi inducunt cō
ſuetudinē contra legē, non eſt opus, q̃ ip
ſi præſcribant cōtra legē Principis: qa il-
lā legē Principis poſſent directè tollere
p contrariū ſtatutū. Vnde in conſuetudi-
ne inducenda ſ̃m ius ciuile ſufficit tacit⁹
conſenſus populi, non āt, vt dixi, requirit̃
aliqua præſcriptio, vt in d. l. de quib⁹. Sed
de iure canonico, non eſt p̄miſſum viris
eccl'aſticis ſtatuere cōtra canonē, vt in c.
q̃d ſup his, de maio. & obe. & in c. inſtitu
tionis. 25. q. 2. Ideò oportet, vt tollat̃ ca-
nō Papæ, quaſi per quādā præſcriptionē,
vnde præſcribitur nō ꝯſuetudo ſed potius
illa lex Papę: ſed cōſuetudo dr̃ præſcripta
8 mō prędicto. † Et eſt vnū mirabile,[h] q̃ cō
h ſuetudo poſſit induci cōtra canones p in
feriores, & p ſtatutū ab eis nō poſſit fieri.
Nā cōſuetudo nō pōt induci, niſi ab hñti
bus p̄tātē legis cōdēdæ, vt in d. l. de quib.
& dixi. ſ. ſup rub. Hinc not. dicit Bar. in l.
i 1. ff. de legib. q̃ vſus & mores mulierū[i], i
nō introducūt cōſuetudinē: quia non poſ

a Finē vtriuſq; iuris. Vide Io. de Lig. & iſtū. ſ. in p̄œ. Greg. gl. & doc. in c. cum contingat, de iureiur. glo. & doct. in c. clerici, de iudi.

b Arbitrio iudicis. Hāc opinionē tene tanq̃ cōem, quā ſequit̃ hic Inno. alleg. gl. in c. 1. in ver. rōnabilia, de cōſti. li. 6. & Arc. 10. di. leges, & in c. fruſtra. 8. di. p qua opi. facit tex. iūcta gl. in d. c. 1. & tex. in c. ad ap̄ſicā in ver. p Ep̄m loci veritate cognita, de ſi mo. vide p Bal. in 4. col ibi, rōnabilis, in l. de quibus & in verſi. alii dicunt, ff. de legi & vide hic do. meū i 9. co. vbi ſup hoc diſtinguit: teneas tñ cōmunē opin. Adde Ful. conſi. 157. in fi.

SEB. SAPIAN.

c Sed iudex. Hæc opi. vr̃ cōis p Cal. ꝯſ. 18. an ciuitas, ſ. ti. de ꝯſti. Fel in c. eccl. S. Marię, col. 3. ſ. de ꝯſti. p And. Sicu. in c. at ſi clerici. §. de adulter. col. 3. ſ. de iud.

d Nubere. Vide iſtū poſt Io. And. & alios in procemio Grego. & vide do. meū hic. in 18. co. in ver. tu pōde. & in l. maximum vitiū, C. de lib. p̄te.

e Non p̄t p̄ſcribi. Adde Ang. in l. ſi ſi quis emptionis C. de præſcri. 30. ann. vbi dicit: ſal ua reuerētia Canoniſtarū, nō eſt bñ dictū, q̃ conſuetudo preſcribat̃, cū diuturnitas t̃pis non inducat in ea p̄ſcriptionem, ſed tacitū conſenſum populi. Et ideò dicit, q̃ drīa eſt inter p̄ſcriptionē & cōſuetudinē: quia p̄ſcriptio p̄cedit ex conſenſu p̄ſcribentis, & eius contra quē p̄ſcribit̃. Sed cōſuetudo reſultat ex cōi aſſuefactione toti⁹, vel maioris p̄tis populi. & vide Bal. in l. 1. C. de ſerui. in verſi. vnde no. hic, q̃ p̄ſcriptio vocatur conſuetudo. in 5. col. & in fi. illius l. dicit, q̃ equiparantur prę ſcriptio, cōſuetudo, & pactū. Et dicit, q̃ ille tex. facit p Canoniſtis, qui ponunt præſcriptionē in diffinitione cōſuetudinis. tñ impropriè loquunt̃, cū vbi nō eſt poſſeſſio, ibi nō eſt p̄ſcriptio. Adde eūdē Bal. in l. 2. in 55. opp, C. de edi. di. Adr. toll. & in l. de qb⁹, in 7. co. in 8. oppoſ. ff. de legi. & p Ang. ibidē in 2, co. in ver. q̃uo p̄ſcribit ꝯſuetudo. & in ver. 3. q̃rit̃, igit̃ q̃d eſt illud lōgū t̃ps, & in 8. col. ibi: iſta q̃ō pēdet ex hoc, vtrū in ꝯſuetudine interueniat ꝓpria p̄ſcri. & vide Bal. in d. l. de qb⁹. in 8. oppoſ. vbi exponit p̄ſcripta. i. roborata, ſeu firmata & uide gl. apud Legiſtas in l. nemo. §. tp̄alis, ff. de reg. iur. ſing. ſ̃m Bal. in c. 1. §. ſi. qui feu. da. poſ. & in c. cum acceſſiſſent, ſ. de cōſti. & dom. meus hic in 25. col.

f Præſcripta. Ita expone Bal. in d. l. de quibus, in 8. opp. ff. de leg. Adde Alex. cōſi. 126. 2. lib. & vide Spe. in ti. de cauſ. poſ. & proprie.

g Prēſcriptā. Vide bo. tex. in c. cū eſſes, d̃ teſta. & in c. Cumana, de ele. & in c. fi. in princ. de off. or. li. 6. & c. ſi eſt, de ꝯſue. li. 6. cōtra Legiſtas dicētes, nō eſſe dādam ꝯſuetudinis p̄ſcriptioni: qa in ꝯriū urgent illi tex. & gl. in d. l. nemo. §. tp̄alis, ff. ſ. reg. iu. & Bal. in c. 1. in 1. col. de feu. cogni. Adde tñ, q̃ appellatione conſuetudinis intelligitur de p̄ſcripta, ut uoluit Fed. conſi. 92.

h Mirabile. Adde Bal. in l. de qb. in 2. co. ff. de legi. in uer. patet quartū ſubſtātiale. ſ. q̃ talis ſit populus, q̃ poſſit ſtatuer̃. Nā ſi nō p̄t in expreſſo, nec in tacito, cū utrobiq; req̃ratur par potentia cāæ efficientis. Et iō ſi ſtatuto ciuitatis cauet̃, q̃ ſyndici uillarū teneātur denūtiare maleficia, & q̃dā uilla ſtetit p cētum ann. q̃ in ea ſi fuerūt maleficia dnūtiata: tñ illa cōſuetudo eſt inualida; cū illi d̃ illa uilla nō hēant p̄tātē illa tuēdi; niſi illa cōſuetudo eſſet expſ̃ſè approbata p ſupiore, l. fi. C. de te ſta. dicas tñ, q̃ licet p̄ſonæ eccl'iaſticæ ñ p̄nt ſtatuere ꝯ i⁹ canōicū, ut in c. q̃d ſup his, d̃ mai. & obe. tñ bñ p̄nt facere cōſtitutionē, ut in c. 2. de conſtit. lib. 6.

i Mulieurm. Adde Ro. idē dicentem ſin. ſuis fol. 1.

ZACHAR. Adde q̃d eſt ſing. 42. in ordine. q̃d inci. ad hoc, ut ſecunda cōſuetudo, in fi. Adde eundē cōſi. 98. & Are. conſil. 22. in prin. & Feli. plenè in c. cum acceſſiſſent. col. 4. in fi. uerſi. ſeptimò limita.

a SEB. SAP. Cōdere legē. Vide Fel. in c. ſup his. ʒ. de mai. & obe. vbi leciſſimè, q͂ pñt inducere cōſuetudinem, vel ſtatuere ꝯ canones.
b Canones. bñ facict dictum Inn. in c. cum P. tab. de fid. inſtr.
Adde Ro. ſing. fo. 5. vbi tenet, q͂ non valet cōſuetudo ꝯ ius canonicū, ꝓhibens ſportulas, ꝯ Spe. in ti. de ſalario. §. dictū. licet Pe. de Anc. cōſi. 202. in prin.

quēter, & in c. qđ trāſlationē. dē off. leg. & in c. ſicut vnire, de exceſ. ꝓla. & eodē modo in qb. caſib. ab inferiore ab Epō poſſit diſpēſare (q͂a regulariter nō eſt ꝑmiſſa talis diſpēſatio, niſi in caſib. à iure expreſſis, vide Car. in cle. 1. in 26. q. de off. vica. & eundē in cle. 1. in §. ſi q. in a. opp. d̄ priui. & vide no. ꝑ Bal. in l. reſcripta, C. de ꝓci. impe.

ſunt mulieres cōdere legē,[a] vt in d. l. 1. qđ no. Et ꝑ hanc rōnē intelliges impugnationē, quā faciebā ad diffinitionē Io. An. quā poſui ſup rub. Quia vides, q͂ à viris eccl'aſticis ꝑt induci ꝯſuetudo ꝯ canones; & tñ nō pñt facere legē ꝯ canones. Vnde oportet te dicere, q͂ iſta cōſuetudo aſſumit vires nō ſolū ex tacito eo cōſenſu virorū eccl'iaſticorū, ſed authoritate Papę ꝑmittentis induci cōſuetudinē ꝯ Canones.[b] Sed pulchrū eſt videre, †quare valet
9 cōſuetudo ꝯ canones, & nō ſtatutū: & quare ꝑſonis ſecularibus fuit indultū, vt legē poſſint cōdere ꝯ legē Imꝑatoris: & nō ſic fuit indultū viris eccl'aſticis, vt poſſint ꝯ canones ſtatuere? & eſt ſubtilis inueſtigō.
c Credo illā fuiſſe rōnē:[c] q͂a ius ciuile finaliter tēdit in bonū publicū, & in vtilitatē priuatorū. vñ ſi popl's vult ſibi ꝑiudicare ꝯriā legē cōdēdo, Imꝑator ñ curabit: q͂a ꝑt popul9 in hoc renūtiare fauori ſuo, vt i c. ad Ap'licā, de regula. Itē, q͂a mores hominū ſūt diuerſi, iō voluit Imꝑator, vt q'ſque popl's poſſit ſibi facere legē, nō tñ ꝯ honeſtatē; nec ꝯ iura reſeruata Principi, ſed in ſuū ꝑiudiciū duntaxat; ad hoc. d. l. oēs popl'i, & qđ ibi not. Bart. Sed i9 canonicū principl'er intēdit hoīem dirigere i Deū, & venit ad bonū publicū eccl'aſticū. Vñ ſtatutū ꝯriū editū ab inferioribus, ꝑſumit temerariū, & ambitioſum, & fini ęterno ꝯriū. Ideò nō ꝑt Papa dare ꝑtātē clericis ſtatuendi ꝯ canones. ſed cōſuetudo tolerat: q͂a ſurgit ex tacito ꝯſenſu, & nō ꝑſumit tanta ambitio. Itē, q͂a magis ſcādalū orit ex cōſuetudinis reprobatione, cū currat tacitus cōſenſus & lōgo tꝑe cōtinua-
10 t9. †Dicit tñ Bal.[d] vnū ſingulare dictū ꝑ l. ſi hoiem,[e] ff. māda. q͂ ex cā vrgenti,[f] & veriſiml'er nō ꝓuiſa à canone ꝑt fieri ſtatutū ꝯ canonē; & multū bñ facit illa lex. Ibi. n. dr̄, q͂ ſi dedi mandatū ſpāle alicui, vt manumittat aliquē ſeruū certū; ꝑt procurator gñalis dñi ex noua cauſa interdicere ꝓcuratori ſpāli, ne manumittat; quaſi ex noua cā ꝑ dñm non cōſyderata poſ
ſit ꝓcurator generalis venire ꝯ mādatū ſpāle ipſius dñi. Ita dicēdū in inferiorib. vt poſſint ex cauſa noua & vrgenti ſtatutū edere ꝯtra ſpāle ſtatutū ſuꝑioris. Et ꝑ hoc dictū & illā l. tene mēti aliud dictū ſingulare: q͂a ex cā noua ꝑt legat9 gñalis in ꝑtib. ꝓhibere delegato Papę ſpāli, ne ꝓcedat in cā ſibi cōmiſſa; q͂q in illa cā delegat9 ſpālis dicat maior delegato gñali, vt not. c. ſtuduiſti, de offic. leg. ſed vt dixi hoc vltimū admittit ex noua cā, nō cōſy-
11 derata ꝑ Papā: & hoc bene not. Quātū ve-
g rò tꝑs requirat ad cōſuetudinē inducēdā. Variæ ſunt opi. Gl. hic in prin. reqrit tꝑs decē annorū, ſicut in ꝑſcriptione. Alii reqrūt tꝑs de cui9 initio memoria nō ſit, vt ſtatim ſubiicit in gl. Sed tu conclude ſic mam: aut q͂rit de iure ciuili, aut d' iure canonico. Primo caſu cōiter tenet, vt ſufficiat tꝑs decē annor. ēt ſi conſuetudo ſit ꝯ ius. Quod ꝓbāt Legiſtę hac rōne. Iura reqrunt lōgū tꝑs ad inducēdā ꝯſuetudinē, vt C. q̄ ſit lon. cōſue. in rubro & nigro, & in l. 2. C. de ſerui. ſed lōgū tꝑs dr̄ decē annor. vt C. de ꝑſc. lon. tēp. ꝑ totū. ergo &c. Et hāc opi. ſeqt Bart. in d. l. de qb9, & Cy. in d. l. 2. De iure verò canōico dic, q͂ aut cōſuetudo eſt ꝑter ius; & ſufficit tꝑs decē anno. ad hoc gl. no. in c. fi. ʒ. e. li. 6. & in c. cōſuetudo. 12. di. Qđ vr̄ limitādū, niſi cōſuetudo veniat ad detrahēdū iuri alicui9 eccl'iæ: q͂a tūc ſicut in ꝑſcriptione eccl'iæ reqrit tꝑs. xl. ann. ita in cōſuetudine. Et hoc eſt not. dictū Inn. ʒ. eo. cū dilectus; qđ eſt bñ not. Vr̄ tñ ibi Inn. reſtringere, q͂ñ cōſuetudo eſt ꝯ eccl'ā particularē; ſecus ſi cōtra eccleſiā vniuerſalē. Non tñ ad hoc video bonā rōnē diuerſitatis: quia nō debet eſſe minus fauorabile totū corpus eccleſiæ, quam aliquod membrū ipſius eccleſiæ. Aut cōſuetudo eſt contra ius canonicū; & tunc reqritur tꝑs xl. annorū & in hoc caſu requiritur, q͂ conſuetudo ſit pręſcripta; vt hic & in c. 3. eo. tit. lib 6. Et rationē diuerſitatis inter ius canonicū & ciuile. ʒ. dixi; & quare maius tempus requi

ſequatur dictum Spec. ꝓ quo facit eiuſdē Spec. dictū in tit. de loca. §. ſexto. verſi. 5. vbi dicit, q͂ ad valorem cōſuetudinis, ſufficit ſi eccleſia Romana conſuetudinē diſſimulet. Et an contra canones valeat conſuetudo, vide Calde. conſil. 4. eo. tit.

ZACHARIAS. Adde, q͂ debuit allegaſſe ſing. 183. quod inci. in ſcis, q͂ ius canon. cum. Ego nihilominus adhærerē opi. Spec. de qua hic: pro quo adduco gl. t. in aut. de iudi. & in aut. offerat in ver. ſportulis, & ibi Bar. C. de lit. cont. gl. in §. triplici, in ver. libello, ibi, ſed hodiè, inſtit. de act. quā Ang. Io. Fab. & alij ſcribentes tenent. & ibi dicit Iaſ. eſſe cū Spe. & illa gl. cōiorem opin. Idem tenuit Imo. in l. Pōpon. alias eſt. l. vnij, de te iud. potes tñ videre Ant. Corſet. ſingu. 193. in ver. ſportulæ, vbi diſtinguendo nitit hoc concordare.

e Fuiſſe rationem. Adde aliam rationem per Butri. & Imo. in c. 1. de trāſla. Prælato. quos refert hic dominus meus in 43. col. & vide aliam rationem Lapi, allegatio. 101. in ſexta col. ibi, ergo Princeps, qui ſingulas circumſtantias facit, &c.

d Dicit tñ Bal. in l. omnes populi, in 5. col. in ver. ſed hic dubitatur, ff. de iuſti. & iure. Refert etiam iſte illud dictū in c. at ſi clerici. §. de adulte. in 5. col. in ver. prædicta limita, de iudi.

e Si hominē. Pro ornatu illius leg. vide do. meum in repe. rub. C. qui admit. vbi poſuit multa dicta circa mediū, q̄, eo tacito, reaſſumpſit Fel in c. canonū, in 25. col. in ver. bene facit, d. l. ſi hominē, de cōſti.

Adde Rom. conſi. 325. vbi per illam leg. dicit, q͂ Epiſcopus poteſt ex cauſa vrgenti contra canones diſpenſare.

ANT. FRAN. Circa diſpēſationē faciendā dicas, q͂ ſolus ꝑꝑ diſpenſat ꝯ canones: q͂a ipſe ſolus eſt ſupra ius poſitiuū; & Eꝑs non ꝑt diſpēſare, niſi in caſibus in iure expreſſis, q͂bus caſib. ꝑt facere diſpēſationē ſolus ſine capitulo, vt ꝑ gl. in c. cū ex eo, de elect. lib. 6. & in q͂bus caſib. poſſit Eꝑs diſpenſare, vide Spe. in tit. de diſpenſ. in §. nūc de Epiſcoporū, vbi plenè hoc tractat. & vide gl. in l. miror, l. diſ. & ꝑ do. Card. in cle 1. in §. 1. de reli. do. & in quib9 caſibus valeat diſpēſatio Patriarchę, vide ꝑ Spe. in ti. de diſpe. in §. ſunt quoq;. & in quib. poſſit ēt diſpenſare legatus de latere, vide ꝑ Spe. in eo. ti. in §. conſe

offe. & vide Spe. in eo. ti. de diſpē. vbi ponit, in quib9 caſibus Papa poſſit diſpēſare, & in q͂bus nō, in §. nunc breuiter, & in §. nunc vidēdū. Et q͂ nō poſſit diſpenſare ꝯ ius diuinū, nec ſuper iure diuino ꝓhibitis, vide q̄ habent in c. ſup eo. de uſuris, & ibi ꝑ Io. An. vbi dicit, q͂ non ꝑt diſpēſare ſup ꝓhibitis in no. & vet. teſta. & ibi ēt vide d. Ant. q͂ tenet q͂ nec contra Euangeliū ꝑt diſpenſare, vt in c. deinde 27. diſ. & i c. ſicut 14. diſ. & vide gl. in c. literas, de reſti. ſpol. Et eo. mōdicas de Imperatore, licet ſit dei vicarius in tꝑalibus; tñ nō pōt diſpenſare cōtra legē diuinā, vt per Bald. in l. 1. C. de iur. au. annu. Nec mirū, q͂a ſi talē diſpēſationē nō pōt facere Papa, lōgè minus ꝑt Imperator, q͂ eſt inferior Papa, & illi ſubeſt, ut in c. Imꝑator, & in cap. duo ſunt. 96. diſt. & hꝑ ꝑ d. Abb. in c. nouit, de iud. & in c. venerabilē, d' ele. Et adde, q͂ Imꝑator, licet oīs ꝑtās ſit à Deo, vt in epiſtola Pauli ad Romanos. c. 14. tñ habuit iuriſdōnē à populo Ro. & nō immediatè à Deo 93. diſt. in c. legimus. Hodiè āt habet ab eccleſia, vt plenè ꝑ Card. in cle. ſi. in 7. q. de ciſi. & dixit Bald. in l. fi. C. de quadri. præſcrip. alleg. Inn. in c. licet de fo. comp. q͂ Imperator eſt aduocatus eccleſiæ & Papæ; pro quo vide glo. & Card. in cle. 1. in §. fi. de iuraiur. & vide tex. & do. Abb. in c. venerabilem, de elect. & in c. tibi domino, & in c. Ego Ludouicus. 64. di. & idem dñr doc. ibi in alijs Principibus, per ea, quæ habentur in c. Principes, & in c. regum. 23. q. 5. vnde poſſunt deponi per Papam ſi non tueantur eccleſiam. de quo vltra dicta per d. Abb. in d. c. venerabilem, vide gl. in cle. ad noſtram, de hæret. quæ habentur. & not. in c. a. 22. di.

f SEB. SAPIA. Ex cauſa urgenti. Ille text. ad hoc reputatur ſing. ꝑ Iaſ. in l. nō ſolū. §. morte, col. 21. ff. de ope. no. nū. vbi plura refert, q̄ ꝑ illū tex. deciduntur; de quibus ēt vide per Iaſ. in l. 1. C. de preci. Imper. offe. in l. oēs populi. in lect. Papienſi, col. 3. ff. de Iuſt. & iur. & latiſſimè per Marſilium Bononien. in l. 1. §. fi. col. 9. ff. de quæſtioni.

g Quantum uerò tꝑs. Vide Bal. in l. de quibus, in 7. col. in uer. quæro ergo quantum tꝑs, & ibi Ang. in 6. col. in uer. quæritur igitur.

Adde Ale. cōſ. 69. 2. li. Pe. de Anc. cōſi. 221. in fin. Ro. ſin. ſuis ſol. 3. do. de Ro. deciſ. 2. in nouis. ubi ponunt quantum tꝑs requiratur ad

ritus,

inducendam conſuetudinem,de optando in eccleſia.

a Vnũ tñ puto. Adde But.hic in 34.col.in uerſ.p quæ puto,& in uerſi. idẽ puto. ubi limitat alio mõ:niſi cõſuetudo ꝓcedat ex actib⁹, illi⁹ qui pt ius tollere:quia tũc ſufficit ſpatiũ.10.anno. & ideò ſi ex actibus Papæ induceret conſuetudo,ſufficerent decẽ anni,p iſtũ tex.iuncta gl. q̄ intelligit, qñ Papa ſciuiſſet , & uſus fuiſſet iſta conſuetudine ſm doc.hic i quarto requiſito, poſt d.Ant. Add Alex. cõſ.6.& ſeq.1.lib. & 227.4.lib.

b Ex certa ſciã.uide omnino Iuc d.Cardi. & Bal. in l. de qbus,in 5. opp.ff. de legi.in 6.col.

SEB. SAPIA.

c Quòd conſuetudo. V.de Cor.Peruſi.in cõſ. 155.ex quo ſtatutũ, in penul. col.in 4. uol. & in cõſ.293. multa in mediũ adducunt co.9.in 3.uolu. Alex. in cõſ.6. colu.fin. in 1.uol. Card.Alex.c.fruſtra.8.diſt.

d Si eſſet uerũ. Adde, q illud tãquã ſingulare in ſing. ſuis. fol. 3. poſuit Ludo.de Roma.

ZACHARIAS.

Dic, q eſt ſingu. Roma.nu.101.qd inci. quarto ſcdo, qd lex.ſed iſtd nõ eſt uerũ , ut p iſtũ diffuſè hic, & per Moder.i l. d qb⁹, co.15. ibi bonam rõnẽ, ff.de legi.in de plenẽ Alex.cõſ. 166.col. 3.uolu.2. Ang. cõſ.204.Are. conſi.47.& Zabarel.cõſi. 53.col.2.

e Sed ꝯ primũ. Vi. d bonũ tex.ꝯ But. Et p iſto in l.fi.in uer.antiquitus,C. q ſit lon. cõſue.& uide tex. iũcta gl. in auth. de reſt.& ea q̃ pa: it.in uerſ. & facta lex iã quodãmodo lõgęua , col. 4.& ibi gl.in uer.lõgęua,exponit.i.inueterata,q̃ capit p ſpatio decem ann.uel unde cim: nihilominus realiter importat ſpatium centum ann.alle.l.fi. C.de ſacroſan.eccl. quod eſt mirabile pro intellectu huius.c.in uer.longæuæ conſuetudinis.Pro Butr.tamen facit tex.in c. duo ſimul, in uer. ab antiquo,de of.or,& in c.cũ contingat,de deci.in ti.de pa.cõſtan.in c.1.in uer.ſicut ab antiquo.Dicas,q attẽdi debet ma ſubiecta:qa aut iſta uerba, antiqua,&,ſicut ab antiquo,proferuntur ſimplr ſine alio adiũcto;& tunc importaut tps,cuius non extat memoria in ꝯtrariũ; & hoc caſu ꝓcedat doc. But.& iura allegata pro eo.Aut exprimunt cũ alio adiũcto,ut cõſuetudo antiqua;& tũc ſpecificant p illud adiunctũ, puta p cõſuetudinẽ,uel p alias leges: qa in ma cõſuetudinis talia uerba nõ intelligunt pro tpe,de cuius initio non extat memoria in ꝯtriũ,ut in d.l.de qb⁹,& i l.diuturna.Et ille tex. itelligit de cõſuetudine pſcri-

rit̃,qñ ẽ ꝯ ius q̃ qñ eſt pter. Vnũ tñ puto a uериſſimũ,q ubi conſuetudo uenit ꝯ ea, q̃ ſũt reſeruata Pricipi i ſignũ ſpãlis priuilegii;tũc utroq; iure reqrit̃ tps,de cuius initio nõ eſt memoria,ut eſt tex.no.in c.ſup d qbuſdã,de uer.ſig. Ceſſat.n.in illis caſib⁹ rõ,q̃.ſ.dixi,p q̃ de iu.ciui.ſufficit tps decẽ
12 ann.† Tertiò requirit̃ ſm gl.q cõſuetudo ſit iducta ex certa ſcia,b & nõ p errorẽ; al le.l.qd ñ rõne,ff. de legi. Aduerte,qa illa lex facit in ꝯriũ.Nã ibi dr̃,q ſi p errorem fuit iducta cõſuetudo,nõ dẽt extẽdi ad caſũ ſilẽm.Et ille tex. eſt no.in hoc, q licet aliàs ꝯſuetudo extẽdat̃ ad caſũ ſilẽm; itel lige ſi nõ hẽt ius in ꝯriũ,ut in l.de qbus & qd ibi no.ꝑal. Secus qñ ꝯſuetudo fuit iducta p errorẽ. Nã tũc tenet quo ad illũ caſũ:ſed nõ extẽdit̃ ad caſum ſilẽm.Et ponitur ex plũ. in qbuſdã locis ẽ cõſuetudo,ſi dñs uini apponat manũ ad plauſtrũ, quo uinũ portat,q ruſticus nõ tenet̃ de periculo ; & tñ nõ dẽt extẽdi hæc cõſuetudo ad alia liqda:tñ ſeruãda eſt i caſu ſuo,ex quo populus cõſenſit in illa cõſuetudine, credẽs fortè hoc eẽ iuridicũ & rõnabile.Sed ubi eẽt tãtus error, q tolleret cõſenſũ populi,tũc ꝓcederet gl.& nõ eẽt cõſuetudo introducta:qa deficeret cã efficiẽs, ſ. ipſe
13 cõſenſus populi,ut in d.l.de qbus.† Quartò requirit̃,q cõſuetudo c ſit inducta ſciẽte illo,q pt ius cõdere;all. l.de qbus,in fi. ff.d leg.& multi tenuerũt hãc opi.Sed Io. 1.di.c.cõſuetudo.& 4.di.in c.in iſtis.§.leges,& 8.diſt.in c.fruſtra.tenet q cõſenſus Pa. ſeu ſcia nõ reqrit̃ ad cõſuetudinẽ inducẽdã; aliàs rarò uel nunq̃ induceret̃ ꝯſuetudo.Et hæc opi.uſ cõior;& mihi placet. Primò,p iſtũ tex.q ſolũ requirit,q ſit rõnabilis & pſcripta.Itẽ p c.1.de cõſt.lib.6. ubi dr̃,q Papa cẽſet̃ ignorare ſtatuta & cõſuetudines locorũ.Dicit tñ hic.d.Ant.notabile uerbũ, ſi eẽt uerũ, q ubi cõſuetudo induceret̃ ꝯ ius ſciente Papa,q tũc ſufficit tps decẽ ann. quia hr̃ cõſenſus illius, q pt legẽ ꝯrĩã cõdere; dictũ eſt notabile, ſed ñ bñ iure ꝓbat̃. Illud tñ fateor,qñ Papa ſciuiſſet,& uſus fuiſſet illa conſuetudine.ſed ubi ſolũ pſtat patiẽtiã,nõ uſ hoc dictũ ꝓcedere:qa multa p patiẽtiã tolerant̃,ut c.
14 cũ dudũ,de pb. † Itẽ, qa iſta eſt quaſi q̃dã pſcriptio ꝯ legẽ ſuperioris . unde ſicut in

pta,ſ.quadraginta ann.ſm doct.hic. & uide Alex. in apoſt. ad Bal.in auth.quas actiones,in fi.ſuper uer.antiquiſſimis,C. de ſac.ſan.eccle.

ANT.FRAN. Factũ dr̃ eſſe recens & de recenti,qñ ſumus intra biẽnium,ſm Hoſt.in c.cũ inter,& ibi p doc.de re iud.& p conſeqns tantũ tranſcendens bienniũ diceret̃ eſſe factum antiquũ: tamẽ antiquũ dr̃,ut ẽt ille dicit, ſm ſubiectã mam: & aliqñ poſt cẽtũ annos,ut not.Archi. 16.q.2.in c.ſi plures,& per Ioã. Ant.in c.1.de iur. pat.li.6.Aliquãdo poſt quadraginta annos, ut no.in c. ueniens, de teſt.& uide Alex.q multa dicit in propoſito,in conſ. 58.in 4.parte conſi.

pſcriptione ſcia illius ꝯ quẽ pſcribit̃, non minuit tps à iure ſtatutũ; ita nec in cõſuetudine inducẽda ꝯ legẽ Principis . Poſuit ẽt hic d. Ant. aliud dictũ notabile,ſi eſſet uerũ: d qd tñ fuit originaliter.Io. mona. & Archi.in c.gñali,de ele.lib.6.q ubi ius reqrit antiq̃ cõſuetudinẽ , uel ubi obuiat oĩno iuri;requirit̃ tps,d cuius initio nõ ẽ memoria. Sed ꝯ primũ e apertè facit text. iũctis dictis doc. in d.l.de quibus.ubi conſuetudo dr̃ inueterata; licet ſit obtenta p tps decẽ ann.Nã nõ plus importat uerbũ, antiquata,q̃ uerbũ,inueterata. In ꝯriũ facit ille text.ſolũ.n. requirit conſuetudinẽ tũc pſcriptã,cũ eſt ꝯ ius. Itẽ quia cũ de iure ciuil.regulariter ſufficiat tps decẽ ann. nõ debemus deuiare à diſpõne legali;niſi quatenus reperit̃ in iure cautũ , ut in c.1. de no.ope.nunt. Et hæc duo dicta melius
15 fuiſſẽt collocata.ſ.in 2.requiſito.† Quintò requirit̃ ſm gl. q ſit tale ius, qd poſſit pſcribi.f nã laici nõ pñt acquirere ſpũalia ex pſcriptione,ſeu conſuetudine.Pro hoc c.cãm,de pſcri.& c. Maſſana, & c.ſac.ſan. de elec.Et no. q ſicut ex pſcriptione laic⁹ nõ pt acquirere ius ſpũale; ita nec ex conſuetudine.Et dico, q ẽt nõ ſufficeret tps, g de cuius initio nõ eſt memoria, ut no.uoluit Io.An.in d.c.2.de pb.li.6. optimè facit.c.quãto.§ ſ.e.Poſſet tñ attentari,q in his,in qbus Papa pt facer̃ laicos capaces;h q tũc poſſit induci cõſuetudo,nõ dico,pſcriptio,ut laici poſſint attẽtare ſpũalia,ſi Papa ſciuit cõſuetudinẽ induci, & nõ ꝯdixit,ar.opti.in l.de qbus.ꝑal.niſi dicas cõſuetudinẽ tolli,uel ipediri pp irrationabilitatẽ.Et forte hoc ultimũ ueri⁹. Nã rõ ẽ quaſi cã formalis ipſi⁹ cõſuetudinis. for
16 ma ãt dat eẽ rei,ut i c.qa pp,de ele.† Sextò requirit̃, q cõſuetudo ſit obtẽta in ꝯdictorio iudicio;i alle gl.l.cũ de cõſuetudine,ff.de leg.& c.Abb.k ĩ.de uer.ſig.Quòd parte ꝯdicẽte,uel ſemel ſaltẽ fuerit iudicatũ cõſuetudinẽ eſſe.Et licet aliqui hoc tenuerint,tñ cõis opi.Canoniſtarũ & Legiſtarũ eſt in oppoſitũ, ut iſtud neceſſariò ñ requirat̃. Probat̃ rõne. cõſuetudo inducit̃ ex morib.& uſib. hoium,ut in d.l.de qb⁹; & i d.c.cõſuetudo,& inſt.de iu.nat.§.ex ñ ſcripto.ergo nõ requirit̃ neceſſariò actus iudiciarius.Itẽ ſi dictũ gl. eẽt uerũ, nunq̃

f Præſcribi.faciat quod uoluit Bal. in l.1.in 2. col.ff. de conſt.prin. q ſi principi placet,q nullus pater teneatur alimentare filiũ, non ualet. Itẽ ſi Principi placet, q lex na: ure non habeat locũ i ſuis actis, tale bñplacitum nõ eſt lex, ut in cle.paſtoralis, de re iud.ergo eo. modo non poteſt conſuetudo.

g Quãto. Vide iſtũ ibi.in 1. not.& in c.cum apoſtolica, circa fin. de his q̃ fiunt à Pral. & in c.dilecto,in 1.no. de teſti. & ibi do. meum & Aret.

Adde Abb. cõſi. 40. & do.de Rota deciſi.222.e.ti.in antiquis. ubi ponũt, an ualeat conſuetudo, q laicus præſcribat ius patronatus ; & uide d.Card.conſi. 57.

h Laicos capaces. Vide Bal. in l. reſcripta, in 2.co.in uer.ite committit ſpiritualia, C. de preci.Imp. offe.q Papa cõmittit ſpirituaia etiam mero laico.22. di.nerum. ubi glo.& in c. bene quidẽ. 96. diſt. & in c. Miſnam. 2. q. 2.ideo Rex Anglorum,& Rex Vngariæ conferunt in ſuis regnis præbendas ex priuilegio Papæ.Facit quod no.in c.ueniens,ubi doct. tractant , an Reges poſſint dare priuilegia ſuper decimas;& ibi loquuntur de illo ſancto Rege Stephano Regni Vngariæ.

i SEB.SAPIA.Cõtradictorio iudicio.Vide Alex. in cõſi.236.in cã & lite,col.pe.in fi.in 2.uol.Iaſ.in l.de quibus,col. 12.ff.de legi.Cor. Peruſi.in conſi.293.circa ſupradictã conſultationem.col. 3.in 1.uo.

k Abbate.Vide ibi gl.in uer contradictorio iudicio, & ibi iſtum.notabis tñ, q per ſniãs arbitrorum non confirmatur cõſuetudo.Io.An. ibi in nouel.refert Bal.in c.1.in 2.co.de feu.cog.in uerſ.ex gl.& Ro. in fin.ſuo in litera S.& dixi in c.cũ I.& A.in gl.ſuper uerb.dilata,de re iud.Adde Abb.conſi.26.& conſi.53.1.lib.& conſi.73. 2. lib.

a Sint uſi. Pro hac gl. facit. L. 1. C. quæ ſit longa conſuetudo.
b Quot uices. Vide gl. & doct. & ibi dixi in c. conſuetudo. 1. diſtin. & not. in l. 3. C. de epiſ. audien.
c De qbus. Vide ibi Bal. in 7. co. in uer. circa primũ quærit̃, nunqd ex uno facto, & p Ang. ibi in 5. co. in uer. de frequẽtia actuũ, in 6. co. in uer. iuxta hic no. Adde d. Card. cõſi. 62.
d Maior pars populi. Adde Ang. i d. l. de qbus, i 1. co. & uide d. meũ hic in 52. col. in uerſ. tu add. inq̃tũ iſte q̃rit parũ, & i uer. ſed qro nunquid unicus actus, &c. SEB. SAPIA.
e Illa cõſuetudine. Vide Fel. in c 1. co. 6. uel limita ſecũdò. ĩ. de treu. & pa. & Hoſti. in cõſ. 7. nunc q̃ſitũ. col. 3. in 1. parte.
f Poſſent aliæ. Vide Hoſti. in ſum. huius ti. in uer. ex tra ſummam notanda eſt differentia inter præſcriptionẽ, & conſuetudinẽ, ubi plenè de hoc. Alex. in l. more, in 4. co. uer ſi. nec ipſa lex, ff. de iuriſ. om. iu. p Iun. in. c cum eccleſia, de cau poſ. & ꝓprie. & in ca. d lecto, de of. Archi. & p Io. An. i c. 3. de cõſue. li. 6. in nouel. p Cy. & Bar. in rep l. 2. C. q̃ ſit lon. cõſue. & p Bal. in l. ſi quis ad declinandã, in 9. col. C. de epi. & cle. & in l. 1. ad fi. C. de ſeruitu. & in aut. quas actiões, C. de ſac. ſan. eccl. in pe. co. & in l. de qbus, in 5. col. ff. de leg. & ibi Moder. p Bal. in l. fi. i 15. op. C. de edi. diui Adri. tollẽ. per Spe. in ti. de præſcrip. §. 1. uer. ſed q̃ ett differentia. Adde Alex. conſ. 6. 1. li. & Abb. conſ. 17. 2. lib. ZACHARIAS. Adde dum alle. Alex. conſil. 6. eſt in 1. & 2. co. uo. 1. & conſil. 124. in fi. 1. col. in princ. 2. uol. 4.
g Conſuetudinis. Vide Bal. i d. l de quibus. 21. col. in uer. uiſo de cauſis uideamus de aliquibus effectibus conſuetudinis.
h Tollatur cõſue-

poſſet ita introduci cõſuetudo: qa oportet, q habeat initiũ; & ſic nunq̃ poſſet iudicari ꝓ cõſuetudine, ex quo nũq̃ fuit obtẽta in iudicio. Fatent̃ tñ doc. utriuſq; iuris, q ex actu iudiciario introducit̃ cõſuetudo: puta: qa iudex iudicauit ꝯ legẽ populo ſciẽte, & nõ ꝯdicẽte. nñ actus iudicialis ſufficit ad ꝓbandũ cõſuetudinẽ, nõ ut actus iudiciarius; ſed qa p illũ actũ detegit̃ cõſenſus populi; & ſic ꝓcedũt all. i gl.
17 † Septimò requirit̃ ſm gl. q hoĩes ſint uſi[a] cõſuetudine uariis uicibus aĩo introducẽdi cõſuetudinẽ. Hic cadit alius articulus, quot uices,[b] ſeu actus requirunt̃ ad inducendã cõſuetudinẽ. Multæ ſunt opi. in hoc Canoniſtarũ & Legiſt. Sed cõis opin. eſt, q requirunt̃ tot actus, & ita notorii, ut uериſiſr tranſiuerint in notitiã populi. Nã, ut ſæpe dixi, nõ actus, ſed tacitus conſenſus populi, inducit cõſuetudinẽ. uñ ubicunq; ex cõiecturis hr̃ tacitus cõſenſus populi; tũc nõ curat̃ de magna frequentia actuũ. Dubitat̃ tñ nunqd unicus actus notorius introducat cõſuetudinẽ? Quidã dixerũt, q ſic. Bar. cõtrà, in d. l. de qbus:[c] quia cõſuetudo introducit̃ ex frequẽtia moris; ſed ceſſat frequẽtia, ubi eſt unicus act[9]. Itẽ eſt ꝯ ſubſtãtiã & ſignificationẽ uocabuli. Nã cõſuetudo ẽ quaſi cõis aſſuefactio. Itẽ ex uno actu q̃tũcunq; notorio, nõ p̃t elici cõſenſus populi: qa forte p errorẽ, uel cã uitãdi ſcãdalũ populus prima uice nõ ꝯdicit; & hoc mihi placet. Diſtingue tñ, q aut ille unicus actus hẽt cãm ſucceſſiuã; & ſufficit, ſi habuit cõtinuationem p tp̃s, intra qđ iducit̃ cõſuetudo; tex. all. ſin. in ma in c. cũ de bñficio, de p̃b. li. 6. Nã ſi bñficiũ ſeculare cõferẽ regulari, & poſſideẽ p regularẽ tp̃e habili ad cõſuetudinẽ inducẽdã; efficit̃ illud bñficiũ regulare; licet unica collatio interueнerit. Et ita eꝯ, ſi regulare cõferẽ ſeculari, & illa collatio hẽt actum ſucceſſiuũ, ſ. poſſeſſionẽ cõtinuatã p ſecularẽ. Et idẽ dic, ſi ædificareẽ pons in publi-
18 co; & haberet cãm ꝑmanẽtẽ. † Octauo requirit̃ ſm gl. q maior pars populi[d] utat̃ illa cõſuetudine:[e] qa ſicut minor pars populi nõ p̃t facere legẽ; ita nec inducere cõſuetudinẽ. Intelligo glo. de maiori parte populi habẽtẽ cõſenſum habilẽ ad introducẽdã legẽ, ſeu ꝯſuetudinẽ. Nã mulieres & infantes & furioſi nõ cõputant̃ in numero: qa iſti nõ p̃nt legẽ cõdere, ut in l. 1. ff. de legi. Itẽ intelligo gl. de cõſuetudine, q diſtinguit totũ populũ. ſed ſi tractaremus de ꝯſuetudine introducẽda in aliquo collegio, ſufficit maior pars iſti[9] collegii. Hoc tñ ego litarẽ. nã maior pars nõ ſufficit ad introducẽdã legẽ: qa oportet faltẽ, q ſint duæ partes uniuerſitatis, ut in l. nulli, & i l. planè, ff. quod cuiuſque uni. Sed maior pars iſtarum duarum partium ſufficit ad diſponendum, ut in l. quod maior, ff. ad muni. & in cap. 1. de his, quæ fi. à maio. par. cap. Et ideo dicerem, quòd ſaltem duæ partes illius uniuerſitatis, ſeu collegii, debẽt eẽ ſciẽtes, q illa cõſuetudo introducit̃; & p hoc ẽ
19 expedita prima pars gl. † Sed qro circa iſtam partẽ de qõne quotidiana, nũquid unicus actus interueniẽs ꝯ cõſuetudinẽ interrũpat ipſam cõſuetudinẽ? Cõclude, q aut cõſuetudo nõ erat adhuc cõpleta & ꝑfecta; & interrũpit̃ cõſuetudo; ita, q eſt opus de nouo incipere: qa p hoc apparet de tacito cõſenſu populi, q nõ uelit inducere cõſuetudinẽ, cũ fecerit actum ꝯtriũ, ar. in l. ubi repugnãtia, ff. de re. iur. & c. ſolicitudinẽ, de appel. in fi. Sed ſi cõſuetudo erat cõpleta & ꝑfecta; tũc unicus actus in ꝯtriũ nõ tollit cõſuetudinẽ: ſed oportet, q tollat̃ eo tp̃e & mõ, qbus fuit inducta: qa iã lex eſt; ideò dẽt tolli tanq̃ lex. Credo tñ indifferẽter ſufficere tp̃s decẽ ann. & ſic intellige gl. in l. nemo alieno noĩe. §. 1. aliàs inci. tẽporalis, ff. de
20 re. iur. † Et Io. An. hic circa ſcđam partẽ gl. inſtat in reddenda rõne diuerſitatis inter p̃ſcriptionẽ & cõſuetudinẽ; & eſt notabilis qõ, & magni effectus. Gl. in hac qõne nihil ꝑfectè dicit. Sed tu poſt doc. dic, q pricipalis & fundamẽtalis dr̃ia eſt: qa ex p̃ſcriptione acquirit ius priuato, ſiue illud ius trahat̃ ex publico, ſiue ex priuato. cõſuetudine uerò nõ acquirit̃ ius alicui priuato, ſed in publico, undecunq; cauſet̃, ẽt ſi ius trahat̃ ex priuato, ut in l. uẽditor. §. ſi cõſtat, ff. cõi a p̃dio. ubi patet, q p̃t introduci cõſuetudo, q qſq; poſſit dato p̃cio fodere lapides ex fundo alterius; uñ ius iſtud trahit̃ à priuato, & acquirit̃ in publico & in cõi. uñ ſi acquireret̃ certis pſonis nõ eẽt cõſuetudo, ſed p̃ſcriptio. Nã cõſuetudo eſt lex, q̃ dẽt eſſe cõis, ut 4. diſt. c. erit ãt lex. ſi ergo acquirit̃ priuato, ñ p̃t dici lex: qa nõ ẽ cõis; & ideò no. dicit Io. An. hic: q c. cũ dilectus. ſ. e. impropriè ponit̃ in hoc titulo: qa loquit̃ potius de p̃ſcriptione, q̃ de cõſuetudine, ut ibi dixi: qa ius ibi ſubtrahebat̃ illi collegio, & acquirebat̃ certo collegio. & not. bñ hoc dictũ: qa nõ dr̃ ꝯſuetudo, ubi ius acquirit̃ certo collegio: qa collegiũ tenet uices unius. Eſt. n. quoddã corpus fictũ & rep̃ſentatũ, ut in l. mortuo, ff de fideiuſ. & in l. ꝓponebat̃, ff. de iud. Scias tñ, q qñq; unũ & idẽ p̃t eẽ p̃ſcriptio reſpectu certorũ, & cõſuetudo reſpectu aliquorũ. Pone exẽplũ: qđ no. ponit Io. An. in d. c. 3. ĩ. e. li. Si Ep̃s acquirit, ut ſolus poſſit corrigere ſubditos ſine cõſilio capituli; quo ad cap. & Ep̃m, eſt p̃ſcriptio: qa detrahit̃ cap̃lo, & acquirit̃ Ep̃o. Et ſic nõ p̃t dici cõſuetudo, cũ acquirit̃ uni: ſed reſpectu ſubditorũ, qui ueniũt corrigẽdi p ſolũ Ep̃m, dr̃ cõſuetudo; & idẽ reſpectu Ep̃i quo ad ſubditos: qa ſubditis nihil detrahit̃: ſed eſt eis q̃dam lex, ut p ſolũ Ep̃m iudicent̃. Et ideo dicit ibi not Io. And. q quatenus Ep̃s contendit ꝯ cap̃lum debet habere titulũ: quia eſt p̃ſcriptio, & in præſcriptione ꝯ ius requirit̃ titulus, ut in c. 1. de præſcr. li. 6. Et ſic intellige gl. cũ tex. in d. c. 3. in uer. canoni. ſed quatenus litigat ꝯ ſubditos, non tenet̃ allegare titulũ: quia contra illos eſt conſuetudo, ut dixi; & in conſuetudine ẽt ꝯ ius non requiritur titulus: quia hoc nullo iure cauet̃: imò potius ur̃ oppoſitũ, ut hic. Nã in conſuetudine cũ ſit q̃dã lex, inſpicit̃ ſola uoluntas, ſeu tacitus conſenſus. Et ex his habes aliã dr̃iam notabilẽ inter p̃ſcriptionẽ & conſuetudinẽ: quia in prima requirit̃ titulus, & in ſecunda non requiritur. Poſſent aliæ[f] aſſignari dr̃iæ ſpeciales: ſed iſtæ ſunt p̃ſtãtiores & fundamentales; & tene mẽti. † Vltimò concludẽdo mãm cũ q̃ritur de effectu ꝯſuetudinis,[g] diſtinguo poſt Bar. in d. l. de qb[9], ubi clarius loquit̃, q̃ doc. nr̃i hic; & reformabo ĩ aliquib. habito reſpectu ad ius nr̃um. Quòd aut cõſuetudo ẽ ſm legẽ, aut p̃ter, aut ꝯ. Primò caſu ualet cõſuetudo; duob. modis p̃t eſſe ſm legẽ. Primò, interpretãdo ipſam legem, ut in c. cũ dilectus, ſ. e. & & in l. ſi de interpretatiõe, & in l. minime, ff. de legi. Scđò cũ cõfirmat ipsã legẽ; uñ ſæpe in iure allegat̃ tex. & cõſuetudo circa idẽ, ut ſ. e. cũ dilectus, & i c. ſopite ĩ. de cẽſi. ubi bon[9] tex. Et facit ad mãm qđ no. gl. i c. 1. de
21 cõſt. li. 6. ubi q̃rit̃: † nunqd ſi cõſuetudo hẽt id, q lex; ſublata lege tollat̃ cõſuetudo:[h] & dic, ut ibi. & aliqd tetigi i c. 1. & c. ſu p eo, de cog. ſpiri. Scđò. qñ ẽ p̃ter legẽ, ualet cõſuetudo, ut

a in c.catholica,& ĩ c.ĩ his.11.di.& 1.diſ.c.cõſuetudo.Tertiò
22 caſu dic,† q aut ẽ ꝯ legẽ diuinã;& ñ valet, [a] niſi ꝓcedat rõ
b nabiliter diſtinguẽdo;qđ declara, vt ſ.dixi lati⁹. Aut eſt ꝯ
legẽ naturę;& ẽt ñ valet;quia naturalia ſunt immutabilia.
v.diſ.in prin.& ĩ §.ſed naturalia.inſti.de iure nat.Pone exẽ
b plũ,ſi haberet cõſuetudo,vt filii, [b] ñ educarenĩ à parentib.
Nã de iure natu.ſunt eis debita alimẽta.1.diſ.c.i⁹ naturale.
23 † Et facit ad illã qõem, [c] nũqd p ſtatutũ,vl cõſuetudinẽ poſ
c ſit tolli, vel diminui legitima debita filio; de quo plene di
xi in c.Raynuti⁹,& Raynal.ĵ.de teſta.& dic,vt ibi.Aut eſt ꝯ
i⁹ gẽtiũ,& ẽt ñ valet:qa i⁹ gẽ.ꝑt dici ius natura. qa naturali
rõe inductũ vt in d.l.oẽs popu.ff.de iuſti.& iure.Et hoc in-
telligo niſi cõſuetudo diſponeret ꝯ ius gẽtiũ,diſtinguẽdo,ſi
cut.ſ.dixi. Hoc ꝓbaĩ. nã ius poſitiuũ põt ex cã diſponere ꝯ
ius gentiũ,& ꝯ ius naturale:vt inducendo ſeruitutẽ,vt in c.
ita quorundã,de Iudæis.Itẽ priuãdo quẽ dominio ſuæ rei,
vt de ꝓſcri.p totũ.ita cõſuetudo hoc ꝑt facere, cũ ſit q̃dam
lex.Et ꝓ declaratiõe horũ terminorũ ſcias,q ius natura.eſt
nomẽ gñale,& cõphẽdit in ſe legẽ diuinã,& legẽ naturę,&
legẽ gẽtiũ,& i⁹diuinũ; & i⁹ gẽtiũ appellanĩ iura naturalia:
quia naturali rõe ſunt inducta,vt in d.l.oẽs populi;no.Inn.
in c.q̃ in eccleſiarũ,ſ.de cõſtit.Qñq; verò i⁹ naturale ſumiĩ
in ſua ſpecie & ꝓpriè.Quo ad ꝓpoſitũ ius naturale dr̃, qui
dã inſtinctus naturæ ex rõe ꝓueniens;de quo videbis gl.1.
diſt.in c.ius aũt naturale.vbi poniĩ quot modis ſumiĩ i⁹ na
turale;& tene illã gl.mẽti.Ius diuinũ quid ſit,habes.1.diſt.
c.ius gentium.Et de iure naturali, ead.diſt.c.ius naturale.
Aut cõſuetudo eſt ꝯ legẽ poſitiuã,vt ꝯ leges,canones,ſeu ſta
tuta.Et ſic aut eſt ꝯ libertatẽ eccleſiæ;& nõ valet,vt in aut.
caſſa & irrita,C.de ſac.ſan.eccl.& in c.1.& in c.cũ inter,ſ.e.
Aut ẽ ꝯ vtilitatem publicam;& etiã nõ ualet:quia ſicut non
valet lex,vt in l.fi.C.ſi contra ius,vel vti publi. ita nec con-
ſuetudo;qđ no.Aut eſt ꝯ vtilitatẽ priuatã:& tũc aut ꝓcedit
lex derogatoria ad conſuetudinẽ; & ñ valet cõſuetudo ſe-
quẽs,ſm Bar.in aut.nauigia,C.de fur.& l.eos,C.de uſur.&
24 no.hoc dictũ.† Ex hoc.n.inferĩ,q ꝯſuetudo ſemel reꝓbata
d [d] à lege,ñ ꝑt ampli⁹ induci.Sed ego ſoleo allegare gl. ſiu.i
ꝯtriũ,in cle.ſtatutũ,de ele.& vide illã gl. Et credo q ſi ſubeſt
rõ noua,q̃ ñ ſuberat tpe legis dãnãtis ꝯſuetudinẽ:q tũc po-
terit de nouo induci;ar.optimũ in l.ſi hoĩnẽ,ff.mãda.& ĩ c.
ñ dẽt,de cõſan.& affi.in prin.& plenè hoc examino ĩ c.2.de
ꝓbati. Aut ñ hẽt legẽ derogatoriã; & tũc aut lex ꝑcedit, &
ſeqĩ cõſuetudo, aut eꝯ.Primo caſu,ſi ꝯſuetudo ẽ gñalis,uin-
cit legẽ gñaliter,& vniuerſaliter.Intellige tñ ſ.n i⁹ canoni-
cũ,dũmõ ſit rõnabilis & ꝑſcripta,vt hic. Aut conſuetudo eſt
particularis;& tũc ñ vincit legẽ vniuerſaliter,vt in l.2.C.q̃
ſit lõ.cõſue.ſed ſolũ vincit legẽ,vbi ꝯſuetudo viget,ut in d.l.
vẽditor,in § ſi cõſtat.Scđo caſu,qñ ꝑceſſit cõſuetudo, & lex
ꝯtria ſequitur;tenet Bar.q tũc cõſuetudo ñ vincit legẽ, imò
tollitur p legẽ ſequẽtem;alle.l.3.ff.de ſepul.vio.Dicit tñ q
Canoniſtæ tenent oppoſitũ;& certè caſus eſt in ꝯtriũ ĩ c.1.đ
cõſti.li.6.vbi dr̃, q lex papæ ñ tollit cõſuetudinẽ certi loci
ꝯtriã; niſi de ea fuerit facta mẽtio: qa pp ñ ꝑſumiĩ ſcire iſtas
25 ꝯſuetudines.Ex †quo ego infero,q ſi ciuitas facit ſtatutũ cõ
tra ſuã cõſuetudinẽ,tollitur conſuetudo;licet de ea ñ faciat
mẽtionẽ:qa ciues ꝑſumũtur ſcire ſuã cõſuetudinẽ,vt no. in
l.oẽs populi,ff.de iuſti.& facit c.qđ dicitis.16.diſt.& ſic ceſ
ſat rõ.d.c.1.& p hoc hr̃ ſatis declarata ma huius c.tam quo
ad primã partẽ,q̃ quo ad ſecundam.hic non ſunt alia.

De poſtulatione Prælatorum Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Poſtulatio quid ſit.*
2 *Electio quid ſit.*
3 *Electores.i.qui hñt ꝑtãtem eligendi,non poſſunt eligere illum,qui ꝑ ſolam poſtulationem põt eſſe Prælatus;aliàs electio eẽt nulla.*

Viſo de iure ſcripto & ñ ſcripto, quia parum
eſt iura cõdere,niſi ſint miniſtri, qui eadẽ iura
tueanĩ,vt in l.2.ff.de origi.iur.& in c. vbi ꝑicu
lũ.§.ꝑtereà,de ele.lib.6.ideò de ipſis miniſtris
& eorũ aſſũptiõe meritò erit videdũ.& qm̃ aſſu
muĩ altero ex trib.modis.ſ.per poſtulationẽ, a
electionẽ,& trãſlationẽ; ideò de oĩb. iſtis trib.
ĵ.ſubijcit;& qoĩa poſtulatio innititur grẽ,præ
1 mittit titulũ de poſt.Præla.† Quid autẽ ſit po-
ſtulatio;vide per gl.in c. vnico,eod.ti.li.6. quæ
dicit,q eſt petitio gratiæ a ſuperiore facta.iſta
tñ eſt potius deſcriptio,q̃ diffinitio,cum ñ eua b
e cuet ꝓrſus nam diffiniti, nec eſt conuertibilis
cum ſuo diffinito,ſicut dẽt eſſe ẽ q̃libet bona
diffinitio,ut no.gl.ſuper rub.de ſum. tri. & in-
ſtit. de obli.in prin.Ideo latius ꝑt diffiniri ſic,
q poſtulatio eſt quædam gratiæ petitio à ſupe
riore facta de promouendo aliquem ad prælatio-
nem;ad quam de iure cõi propter defectum
aliquem, vel impedimentum eligi,ſeu ꝓmoue- c
2 ri non poterat.† Et ex hoc tacitè infertur drĩa
f inter electionem,& poſtulationem.Nã poſtula
tio innititur gratiæ, ſ vt in cap.pen.ĵ.eo.elec.
verò innititur iuri.Vñ electio ſolet ſic diffini-
ri,q eſt alicuius perſonæ ad Prælationẽ,vl fra d
ternam ſocietatem canonicè facta uocatio. Et
licet olim promiſcuè iura uterenĩ his vocabu-
lis,ut in §.his oĩb.61.diſ.& 63.diſ.literas; ho-
g diè tñ eſt maxima drĩa g inter poſtulationem,
& electionẽ,ut colligitur ex præmiſsis. Vñ ille,
qui de iure poteſt eligi,ñ debet poſtulari; & ſi
electores illum poſtulant,nihil agunt:qa dẽnt
ꝓuidere eccleſiæ de meliori,quẽ põt,& melio-
ri mõ.Vñ illi.qui eligunt, conſentiunt in ele-
ctum, veluti ſponſum; & p electionẽ initiatur
vinculũ matrimoniale,vt in c. cum inter cano
nicos.ĵ.de ele.& in cap.fi.de transla.Epo.Sed il
li,qui poſtulant,non conſentiunt in poſtulatũ,
vt in ſponſum,nec initiatur aliquod cõiugiũ,
ſed uota ſua dirigunt in ſuperiorẽ, vt ſuperior
de gratia debeat admittere poſtulatũ; de quo
vide quod no.in d.c.vnico,eo.tit.lib.6.in glo.
tertia.& per Innocent.infrà,capit.proxi.Nam
oportet primò uidere fundamenta materię;po
ſteà meliora dicemus. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Violans interdictum papæ non poteſt poſtulari ad prælaturam.*
2 *Negans videtur confiteri & nu. 6.*
3 *Abbas põt eſſe procurator ꝑ eccl.cathedrali.*
4 *Poſtulatio dependet a gratia,& debet humiliter peti.*
5 *Quaſi, iſta dictio eſt aliquando ueritatis expreſſiua,& aliquando non.*
6 *Taciturnitas procuratoris habetur pro confeſſione in præiudicium domini, niſi confeſſio ſit erronea & nu. 15.*
7 *Cõfeſſio põt ꝑ parte acceptari,& ꝑ parte non.*
8 *Proficere, & ſufficere differunt. nam multa proficiunt quæ non ſufficiunt.*
9 *Conſtitutio ſiue edictum ligat,dummodo ſolenniter,id eſt publicè promulgetur.*
Citatio non poteſt proponi per edictũ,niſi quãdo incertum eſt quis debeat citari.
10 *Conſtitutio, ſiue lex, ſiue ſtatutum ſolenniter edita,vel editum,ligant;licet non promulgentur publicè.*
11 *Conſtitutio ligat ſcientem non expectato curſu duorum menſium.*
12 *Volens probare ſe ignoraſſe ſtatutũ,an admittatur cum iuramento.*

tudo, uide Bar.& legiſtas in l.1.§.lex Falcidia,ff.ad legem Falci.
ZACHARIAS.

a Nõ valet. Adde Alex.conſil. 107. in prin. aliàs ſm maiorem numerum eſt 249.colũ mine 2.

b Vt filii. Facit qđ voluit Bal.in l.1. in 3.col.ff.de conſti.prin.vbi princeps nõ poteſt facere, q alimenta non denegentur filijs.

c Ad illam qõnẽ. Vide q̃ dixi. ſ. in alia apoſtilla, in verſi. & damno filiorum.

d Conſuetudo ſemel reprobata.vide hic plenè ꝑ do. meum 1 conſi.28. in uerſi.item oppo.& vide Cy. in l.2.C.q̃ ſit lõ. cõſue. & in l. dudũ, C. de contra. em. & Pet. de Ancha. & Ioã. de Ana. in ca.qm̃, ne ꝑla.vi. ſuas. & p eundem Pe.in cle.1. de reſcri. & in c. extirpãdę.§.1. de præbẽ.& in c. ad noſtram,de prob. & d.clem.ſi vna, de re.eccl.Sal.in d.l. dudum. Cardi. & Imol.in d.cle. ſtatutum.oẽs in d.c. 2.de proba.& ibi p iſtum in 6. not. ibi:& ꝓbat opin. Bal.in l. de quib. in uer. quarto cõtra hanc ſol.ff.de leg.Bar.in l. cunctos populos, in 7.colum.in verſi. circa primũ paſſũ, ibi, ñ obſtãte, C.đ ſum.tri. & in l.teſtamẽti factio ff. de teſt. & ibi p Ang.& in l.ſi mihi & tibi.§. 1.de leg.1.& per Ang. in te.§. ex nõ ſcripto, inſti. de iure na.cũ aliis cõcor.

e Sicut debet eſſe. Vide Bart.in l. 1. ff.de teſt.& in l.3. §.dolũ,ff.de do.

f Gratiæ oĩde bo. tex.in c.1.ĵ.eo.in ver.pium & iſtum ibi in 2.nota.
ZACHARIAS.

g Maxima differentia. Vide tu qualis ſit iſta differentia inter ele

ctionẽ,& poſtulationẽ,ꝑ Mãdago.in trac.ſuo de ele.in pte.1.c.65.in apoſtil.in verſ.ferè.Dñi.i c.1.§.ſed ſi.& ibi Philip Frã.de ele.li.6.& in c.circa,e.ti.gl.& Zabarel in cle.ſi.e.ti.ſi latè ſumat hoc nomẽ electio,cõprehẽdit & poſtulationẽ & ꝓuiſionẽ,vt per alleg.in d.c.1.

a Cathedr.facit tex.iũcta ſ.ſcriptione,i c.ꝑ venerabilẽ,q̃ fil.ſint legi.

b Quaſi.vid bo. gl. 1.in l.3.ff.de traſ. & gl. in l. in pſonã.§.q pecuniã, i ver. quaſi fideiuſſor,ff.d pec.& gl. in l.1 facto,in ver. quaſi tripcitã, ff. de ↄdi.& dem.gl. & ibi iſtũ i c.put, de dolo & contu. & in c.cũ eccl. Sutrino,in ver quaſi poſſeſsionẽ,&cau. poſſeſ.& ꝓprie.& in c.ad noſtrã, el. 3.i ver. quaſi ꝑ extorſionem, & ibi iſtũ de iureiu.tex. & ibi Bar.in l. itẽ Mela,§.ſi pln.ſeruũ,ff.ad l.Aq̃li.& in l.fideic.§.nũq̃, in verſi q̃ſi bono viro, ff. de le.3. ꝑ iſtũ in c.q̃ſiuit,de ver.ſig.& plenè ꝑ Firma. in reperto r o ſuo in ver.q̃ſi. Bar.i l.ſi rixa,i vlti.col.in prin.ff.d ſic.& in l.diuortio §.ſi fundũ, in r.opp.& ibi Din. ſolu.mat.Bal.in l. hoc colore, ff. de inof.teſt.Ol.cõſi. 155.inci.q ad ſormã electiõis.gl.in l.ſi mulier.§.ſi.ad Tre.& ꝑ Bart.Brixiẽ. in ſuo repto. in ver.quaſi , i gl. in l.ſi ante,in ver. quaſi dotis,ff.ſol. ma. & ibi Bart. & doc.& ꝑ iſtũ in c. q̃nfrequẽter.§.ſi. in ver.no.1.ex gl. ſi ictotex ↄdictio, q̃ſi, vt liteñ ↄteſt. Add & hoc dictio ne ꝑ Alc.cõſi.77. ZACHARIAS.

c Tenet̃ rñdere.Ad de Bar.i l.1. C. de relatio,tenet Bal. in l.3.C.quo & q̃n ind. Et ↄclude cũ eis,ꝙ iterrogat⁹ i iudicio tacẽs,conſentire vr̃.eũdẽ,& & poſt eũ Feli.i c. nẽ ne,& ibi ſallẽ. ad iſtã reg.de præſu.m.eunde, i c.veniens,de ſimo.& in c. cãm matrimonij, verſi.ſecunda declaratio, de offi.de le. & Lãfr.de Oria.in ſuo tra.ar.ſup ver.homologatio.

ANT. IRAN.Add ad hoc de taciturnitate,ꝙ taciturnitas i iudicio ad iterrogationẽ iudicis iducit cõfeſsionẽ;ſed ad interrogationẽ ꝑtis,iducit negationẽ,vt ẽ gl.i l.certũ,in §.1.ff.d ↄf.& no.Bal.& doc. i l.3.in 1.no C.q̃n tiſ.vr̃ pi iua.vbi dr̃,ꝙ tacẽs vr̃ negare , niſi ꝓcedat monitio iudicis:q a tũc vr̃ fateri;de quo vide ꝑ Spe.i ti.de poſi. i §. ↄ.tagẽdũ,i verſ.itẽ illud.Et add.ꝙ taciturnitas apud acta hẽt vim ſit pſonis,l.cũ oſtẽdim⁹,in §.ſi.ff.de ſideiuſ.tu.Et de ma,an & q̃n tacitur

Præſũptio ꝙ qs ſciat ſtatuta ñ ẽ iuris et d iure.
13 *ꝓmulgatio edicti ſatis apparet ſi vr̃ obſeruari.*
14 *Appellatio interpoſita ſine iuſta cã,nõ valet.*
Appellantes,an & quando poſſunt deſiſtere ab appellatione in cauſa electionis.
16 *Homines vnius prouinciæ præſumuntur ſcire edictum promulgatum in vna parte illius ꝓuinciæ, ſi edictum concernebat totam prouinciam, ſecus ſi partem tantum.*
17 *Fama ſola ſufficit ad ſciendum edictũ eſſe promulgatum.*
Fama facit plenam probationem, vbi agitur de modico præiudicio.
18 *Legatus poteſt interpretari reſcriptum Papæ.*
Dubium magnum, ſi reſultat ex reſcripto Papæ, eſt recurrendum ad papam.
19 *Scriptura vtrũ ſit de ſubſtãtia legis,vel ſtatuti.*
20 *Iudex poteſt interpretari leges quo ad cauſas decidendas per eum.*
21 *Sententia interlocutoria non eſt reddenda in ſcriptis,niſi vt innoteſcat.*
22 *Iudex vtrum poſſit interpretari ſententiam ſuã poſt,quam tulit.*
23 *Arbiter,an poſſit interpretari ſententiam ſuã poſt,quàm tulit.*
24 *Communis opinio doctorum inducit probabilẽ errorem,& iudicans ſecundum eam,non tenetur ad pœnam.*
25 *Scholaris, q iudicat ſecundũ ſingularem opinionem magiſtri ſui, nõ tenetur in expenſis.*
26 *Genitiuus an importet dominium. & nu. 30.*
Pronomẽ,meũ et tuũ,an iportet dñiũ.nu. 30.
27 *In pœnalib. quomodo fiat larga interpretatio.*
Auxiliantes debent pati eam pœnam, quã principales patiuntur.
Participans cum excommunicato incidit in eãdem excommunicationem.
28 *Adhærentes,an veniãt appellatione ſuorum.*
29 *Pax facta inter principales,an extendatur ad adhærentes ipſorum.*
31 *In pœnalib quomodo,& quando fiat extenſio.*
Eligentes,vel poſtulãtes indignũ, ſunt ipſo iure priuati poteſtate aliũ eligendi ꝑ prĩa vice. Qd q̃n intelligat̃ ꝑ prima vice. ỹ.de electionib. l c.cum Vintonenſis.ĩ nu. 11.13.et ad fi. om.
32 *Pœna appoſita contrahenti matrimonium, non extenditur ad contrahentes ſponſalia.*
33 *Elec.ſine ſtipite fcã i loco iterdicto,an valeat.*
34 *Poſtulatio ſolemnis , ſi eſt admiſſa , habet vim electionis.*
35 *Clauſula, ſi reperitur idoneus, &c. verificatur facta generali inquiſitione abſq; qd examinentur, vel iurent teſtes, &c. vide in c cum nobis,in 7.nota.& ſequen infra,ti. 1.*
Idoneus quomodo quis probetur.

C A P. I.

A D hæc in beato. † Impoſtulabilis eſt, qui violat interdictũ h.d.quo ad titulũ.hẽt.n.multa alia dicta,q̃ nõ faciunt ad mam.Diuidit̃.Nam primò ponit̃ iniuſta poſtulatio,& ipſius pſentatio.Scdò ꝯ poſtulatũ obiectio,ꝓcuratoris cõfeſſio,& excuſat.ibi:*vera*.Tertiò ibi:*quod nec ex*cuſationũ reiect.Quarto poſtulatiõis caſſatio,ibi:*nos*. Quinto,gratioſa eligẽdi vel poſtulãdi ꝑmiſſio,ibi:*licet*. Caſus literalis.Eccl.Senonenſ.vacãte,canonici Senonẽ.licet ab initio in diſcordia fuiſſent,tãdẽ ꝯuenientes in vnũ,Altiſiodorẽ epm in ſuũ archiepm poſtularũt. poſtmodũ ꝑ magiſtrũ. R. pceptorẽ ſuũ petierũt à dño pp,vt poſtulationẽ admitteret & eidẽ Epo daret licẽtiã trãſeũdi ad eccleſiã Senonẽ. Sed dñs pp ante,q̃ dict⁹ magiſter ad ipm accederet,intellexit ꝓ certo,ꝙ dict⁹ eps iterdicti ſniam, q̃ dñs pp ꝓtulerat i terrã Regis Frãciæ,ñ ſeruauerat:qd idẽ magiſter ñ negauit in pſentia Papæ requiſitus;allegãs, ꝙ ſniam ipſam ſeruare ñ tenebat.q a ñ ꝑuenerat ad notitiã ipſius Epi ꝑ literas Papæ, nec ꝑ literas legati,q ſniam ꝓmulgauit,nec ꝑ mãdatũ alicuius executoris. Inſup allegauit ꝙ dict⁹ Rex in Altiſiodorenſi diœceſi terrã ꝓpriã ñ habebat;vñ iterdictũ ñ extẽdebat̃ ad dictũ Altiſiodorẽſ. Sup hoc ſcribit c. Senonẽ. dicẽs ꝙ prĩa allegatio ñ ſufficit, nec ꝓficit ad excuſationẽ Epi Altiſiodorẽ.q a Cardinalis ſniam interdicti publicè promulgauit multis pſentib.& ſñia illa in regno Frãciæ à multis publicè ſeruabat̃.Et q̃n aliqua cõſtõ publice ꝓmulgat̃,ñ eſt neceſſe, ꝙ ſingulorũ aurib.intimet̃:ſed ſufficit ad hoc,vt q libet eam ſeruare teneat̃, ꝙ ẽ publicè ꝓmulgata.Et ꝙ ita ſit,probat̃ ꝑ ꝯciliũ Sardicen.cuius verba hic ponunt̃. Ad aliã allegationẽ rñdet,ꝙ ñ valet,ꝙ dictus Rex i Altiſiodorẽ.diœceſi terrã ꝓpriã dr̃ ñ habere:q a totã terrã Regis Frãciæ mandauit ſubiici interdicto,& Cardinalis interpͭtat⁹ fuit mãdatũ Papæ,& ſniam iterdicti ꝓmulgauit i terrã illã,q̃ regi tũc tpis adhærebat.Et terra illa Altiſiodorẽ.adhærebat tũc ipſi Regi.pterea ex alia cã excuſari ñ potuit , ex quò nouerat Metropolitanã eccleſiã ſuã ſeruare ſniam interdicti. vñ ipſe eã ſeruare debebat.Dñs pp his pmiſſis , q ẽni Apoſtolũ omnẽ inobediẽtiã dẽt punire,cõſiderãs inobediẽtiã illius Epi, p dictã poſtulationẽ repulit,vt indignã, ñ ꝑꝑ poſtulãtẽ eccleſiã,ſed ꝑꝑ poſtulatã pſonã,cũ obediẽtia ñ ꝓdeſſet humilibus, ſi ꝯtẽpt⁹ cõtumacib.ñ obeſſet.In ſi.dicit,ꝙ cũ hoĩẽ poſtulaſſent indignũ,amiſiſſent ptãtẽ eligẽdi:de grã tñ concedit eiſdẽ,vt de pſona idonea eccleſiæ Senonẽ. dẽant ꝓuide

2 re.Ber.† In tex.ibi:*non negauit*.ñ dicit,fuit cõfeſſus,ſed nõ negãdo vĩ ꝯfiteri,de quo.ỹ.dicã.Et ỹ.ſub iſto.ỹ.continebat̃ , ꝙ terrã Frãciæ ſubiecit interdicto:ſed iſta ñ fuit terra Frãciæ. Et ibi:*nec ſufficit*.imò nec ꝓficit.No.lrãm,ꝙ ñ oia ꝓſunt, q̃ ſufficiũt.Et ibi:*non facile facultas credendi tribuitur*. No. ñ de

3 f: cili;ergo ſi vult ꝓbare ignorãtiã, admittit̃.† No.ibi:*ꝓ Ab*

a *bate*,ꝙ Abbas pt eẽe ꝓcurator ꝓ eccl.cathedrali.a Ita colligũt doc.ex tex.& facit c.ſopitæ,de cẽſi.& vide qd dixi i c. in

4 nrã,de ꝓcu.& in c.cũ I.& A.de re iudi.† No.2.ex prin. practicã porrigẽdi poſtulationẽ factã de epo. nã dẽt cõcludi , vt pp digneẽ trãſlationẽ faciẽdo piũ pbere aſſenſum. Et põdera illud verbũ,piũ.Nã q a poſtulatio depẽdet à grã,vt dixi ſup rub.oportet,ꝙ via ſupplicatoria, ſeu petitoria petat̃

5 admiſſio poſtulatiõis.† No.3.ibi *quaſi pro certo*.ꝙ dictio,q̃ſi,

b b ñ ſẽp ẽ expſsiua veritatis, ſed diminuit aliqd de ſignificato ei⁹,cui adiicit̃:vñ ſenſus lrẽ eſt,ꝙ totaliter ñ cõſtabat, ꝙ epus ñ ſeruabat iterdictũ:ſed q̃ ſi ꝯſtabat.q̃nq; tñ hæc dictio, q̃ſi,ẽ expſsiua veritatis;d quo vide gl.i c.parochianos,d de

6 ci.& i c.potuit,d dolo & ꝯtu.vbi dixi.† No.4.ibi:*nõ negauit*.

c ꝙ is, q interrogat̃,tenetur rñdere,c & ſi non rñdet , habe-

tur pro

nitas indicat conſenſum, vel negatione͂, vide in reg. q tacet, de reg. iur. in 6. & vide p Bar. & Alex. in l. q̄ dotis, in pe. col. ff. ſol. mat. & vide de Bar. poſt gl. in l. Titia, la 1. §. Lucia, ff. de leg. 2. & Bal. in l. ſi fine, in 2. col. C. ad vellei. & p Sali. in l. innitus, de pcu. & no. in l. Caius, ff. de pig. act. & habetur p Inn. & doc. in c. ex parte, de reſcri. & tene menti, q tacēs nō videtur adire, vbi nulla reperit geſtio p hærede. Ita Bal. not. in l. ſi certis annis, in fi. C. d pac. quē etiā vide in l. cū antiquiori bus, in 2. col. C. de iure delib. E adde, q taciturnitas nō arguit cōſenſum, qn qs cōtradicēdo nō poteſt obuiare, vt in l. ſæpe, & ibi doct. ff. de re iudi.

SEB. SAPIA.

a Suū ꝓiudiciū. Et ex hoc ſumit cautela ad excludendū dilatorias exceptiones, vt per Abba. in c. 1. j. de iud. in no. & not. Bar. Ve om̄ i cau. ego nouā cautelā. quod pcedit etiā ad fundandā inte͂tione͂ aduerſarij, vt no. dn. Iaſon. i l. admonēdi, col. 21. ff. de iureiur. & etiā poſt concluſione͂ in cauſa, vt per Feli. in c. cum Ioannes, col. 3. j. de fide inſtru.

b In ꝓiudiciū dñi. Vide Bar. in l. certū. §. ſed an & ipſos, ff. de cōfeſ. p Cy. in l. vna, C. eo. p Cōpoſt. in c. per inquiſitionem, de elect. p Spec. in ti. de cōfeſ. §. poſtremō, ver. ſi vero ſit p pcuratorē. & p Hoſt. in ſum. de pcu. §. 1. ver. ſed nū qd cōfeſsio. p Butri. & iſtū in c. 1. i ver. venio nūc ad tertiū membrum, vt lit. non conte.

c De cōfeſ. An illud. c. loquens in principali pſona, hēat locū in pcuratore, vide hic Pet. de Anch. & do. meū, in 13. col.

Adde, qn factum procuratoris noceat dño, Alex. conſi. 84. 2. lib.

ANT. FRAN. An & qn factū procuratoris noceat dño quo ad exceptionem perandam contra ipſum ex facto procuratoris, & an quo ad actionem mouendam contra ipſum ex facto ipſius procuratoris vide Bar. & doc. in l. 1. in §. ſi pcurator, ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. Et quid de contumacia procuratoris, an noceat dño? vide Bal. & doc. in l. eum qui res agit hæredū, C. de pcu. Et adde qn factū pcuratoris diſplicet dño, debet ab eo reuocari: aliàs nocet ipſi dño, vt not. Inn. c. ex parte Decani, de reſcr. Et adde etiā, q factum pcuratoris facientis, vt nuntij, cūm ſit procurator, non valet. Ita Bar. in l. qui autem, in §. conſtituere, de conſti. pecu. Et tene menti, q factū ſimpliciter per procuratorē, licet non procuratorio nomine domini, videtur factum vigore præcedentis mandati, vide Bar. ſing. in l. ſi pupilli, in §. icē ſi procurator, in vl. col. ff. de negotiis geſtis.

d Pōt aduerſarius. Vide iſtū i c. bonæ, el 2. in fi. j. eo. & i c. ꝓtereà, el 2.

in 1. no. de tranſac. Bal. in l. q dā, C. de trāſac. & in rub. C. de fid. inſtr. in 2. co. & in l. 2. C. de do. ante nup. & in l. 1. C. ut quæ deſunt aduoc. & in l. 1. §. editiones, ff. de eden. Bar. in l. quædam, §. fi. ff. eo. & in l. ſi quidem, C. de rapto per Butr. Card. & ibi latè per Imo. in d. c. bonę.

Adde Alex. conſi. 37. 1. lib.

tur p cōfitēte in ſuū ꝓiudiciū;[a] ad hoc facit c. ſi tibi abſenti, & qđ ibi no. de ꝓben. lib. 6 & l. de ætate. §. q tacuit, ff. de interro. act. Et no. q hoc habet locū ēt in pcuratore tacēte, vt taciturnitas eius habeat p cōfeſſiōe in ꝓiudiciū dñi.[b] Nā iura interpretant, q tacitè cōfiteaт; ad hoc vide bonū tex. in c. 2. de cōfeſ.[c] li. 6. & qđ dixi in c. pen. de int. calu. Itē not. q cōfeſsio facta p vnū ex duob' pcuratoribus nocet dño; quod an ſit verū indiſtinctè, dic, vt habes tex. no. iūcta gl. in c. ſi dno, de pcu. lib. 6.

7 †No. q qn cōfeſſio fit ſub eodē cōſtructo ſen qualificato, pōt aduerſarius[d] recipere partē cōfeſsiōis,[e] quatenus facit p ſe: aliā partē cōfutare, ſeu repellere per rōnes pbabiles, ſeu p pbationē. Ita facit hic Papa. nā iſte pcurator cōfitebat ſaltē tacitè, q Eps nō ſeruabat interdictū: l. d dicebat, q illud ignorabat. Papa verò ſup nō obſeruātia, fundat ſe ſup cōfeſſiōe pcuratoris; & ignorātię allegatione͂ cōfundit p pbabiles rōnes. Simile qđ legiт & no. in c. ex parte Deca de reſcr. ſic limita no. in c. 1. de cōfeſ. li. 6. & p Bar. in l. Aurelius, in §. idē q̄ſiit, ff. de lib. lega.

8 † No. in ver. *quod nec ſufficit*, & tene meti driā iter ſufficere,[f] & pficere. Multa. n. proficiunt, q̄ nō ſufficiunt. ſed Io. And. alle. c. ſacris, quod me. cauſ. Et dic, q verbū, pficere, ſonat in quoddā adiumentū; vt cū aliqd prodeſt quo ad qd, ſed nō quo ad totum. Illud verò dicitur ſufficere, quod ad perfectione͂ actus non indiget alio adminiculo. Et ad hoc vide gl. not. q̄ tacitè hoc ſentit in c. ſtatutū, in prin. in ver. canonicis, de reſcr. li. 6.

9 † Not. q ad hoc quod cōſtitutio liget contrauenientes, ſatis eſt q ſolēniter edatur, id eſt fiat: aut publicē pmulgetur.[g] Nō aūt eſt neceſſe, q vt cuilibet ſigillatim nuntietur. Et ex hoc no. vnam differentiā inter citatione͂, & conſtitutione͂, ſeu edictū. Nā citatio non pōt pponi p edictum; ſed debet perſonaliter fieri, vt in cle. 1. de iudi. & no. in c. cauſam, de do. & cōtu. & in l. 4. §. prætor, de dā. inſe. Sed cōſtitutio poteſt promulgari p edictū: & eſt ratio: qa cōſtitutio eſt gñalis: ideò ſatis eſt, vt gñaliter pponaт. Et idem eſt & in citatione, vbi eadem ſubeſſet rō. Vnde dixit ſing. Inn. in c. ſi. qui ma. accu. poſſ. q ēt hodie admittitur[h] citatio per edictū,[i] qn neſciт quis perſonaliter ſit citandus; facit quod legitur & no. in d. cle. 1. de iudi. & in auth. ſi oēs, C. ſi vt ſe ab here. abſti. vbi tex.

10 † Et no. in alio ſingulariter iſtū tex. ibi: *ſolenniter editur aut publice promulgatur*. Nā per illā alternatiuā, aut, pōt colligi argumentū optimū, q cōſtitutio ligat ēt ante, q̄ ſolenniter,[k] aut publicè promulgetur, dūmō ſolenniter fuerit edita: ſecus aūt ſi fuerit edita ſine ſolennitate. Nā tunc expectaт promulgatio. ſic pōt limitari, & intelligi quod not. in c. ſcđo, de conſti. & 4. diſt. in c. in iſtis. §. leges. Et ex hoc pōt inferri, q cōſtitutio ſolēniter edita in conſilio populi liget; licet non fuerit publicè promulgata.

11 † Not. ibi: *ſed id ſolum ſufficit, &c.* & tene menti, q cōſtitutio ligat ſcientes, non expectato lapſu duorū menſiū,[l] vel alterius tpis; quod tenet gl. in c. 2. de reb. eccl. nō alie. lib. 6. dixi in c. 2. de conſt. Multi tñ ꝫ. ſed ego ſoleo hunc tex. quaſi pro caſu adducere. Nā probatur hoc per verbū, ſufficit, in eo q tex. dicit ſufficere ad obſeruantiā cōſtitutionis, q habeatur cōſtitutionis notitia; ergo per verbū, ſufficiēs, includitur, quod nō eſt neceſſariū aliud adminiculū ad ipſius obſeruantiā, vt. ſ. dixi de ſignificato huius verbi, ſufficit.

12 † No. ibi: *non facile*[m] *facultas credendi*. & tene mēti tex. Probat. n. notabiliter, q præſumptio quę oriт ex promulgatione ſtatuti, nō eſt iuris, & ſuple de iure: ſed admittiт quis volens probare ipſius ignorantiā; nō tñ ſibi allegan ti ignorātiā de facili creditur; vnde pondera illud verbū, non facilè; de quo vide quod dixi poſt Inn. in c. 2. ſ. de conſti. Ex hoc pōt inferri, q nō ſufficit iuřm[n] allegantis ignorantiā cōſtitutionis. Contrarium tñ ſentit gl. in c. propoſuiſti 82. diſt. quod an ſit verum indiſtinctè, dic vt dixi in d. c. 2.

13 † No. in verſi. *ſed inde liquide*[o]. q etiā ſuffraganei tenētur obſeruare generale interdictū, cū vident eccleſiā me-

SEB. SAPIA.

e Partem cōfeſsionis. Vide Lāfrā. de Oria in rep. c. qm̄ ſ falsā, in ver. cōfeſsiones, col. 6. j. de pba. & ibi . uq ponunт i apoſtil.

f Sufficere. Vide iſtū i c. cū dilect°, de ſucceſ. ab inteſta. & in c. cū dilect°, i col. 20. in gl. 1. i ver. reſtitutio faciēda, ſ or. cog. & in c. ſi. de ſpon. duo. & in c. cum apud, & i c. tuæ, & in c. cū locum, de ſponſa. & in c. qm̄ ꝫ, in 22. col. de pba. & Ro. in l. cū mulier, in 17. col. in prin. ff. ſol ma. dixi in notabili. in ver. ſufficit.

g Non āt eſt neceſſe. Vide bonū tex. in l. iubemus, in ver. frequētiori. b' ciuitatis locis, C. de defen. ciu. & tex. in l. 2. §. ex actis deinde regib', ver. p roſtris, ff. de orig. iuris,

h Hodie admittiт. Adde doc. i l. ii eo tpe, C. de diſtra. pig. & in auth. q ſemel C. quō & qn iudex. & not. vnā ſing. decl. d. Frāc. de Alb. in exuag. ad repr. i ſuis apoſti. ad Bar. q licet pſonæ ſint certæ, q debēt citari, tñ ſi ſcit illas citari p pcone͂, qn ē multitudo. Et ita dicit ibi ſētire Bar. ſup ver. citatū. qđ dictū aſs practicari fecit Baptiſta, put ipſe refert in l. cunctos populos, C. de ſum. Tri. qđ dicit eſſe nutandum: quia paucis innotuit.

i Per edictum. Adde Pau. de Caſ. cōſ. 51. & vide dñm Cardi. conſ. 74.

k Solenniter. Vide iſtum in c. paſtoralis, in 2. col. de fide inſtru. gl. in data 6. libri, in uer. anno quarto.

l Duorū mēſiū. Vide gl. i data 6. lib. i ver. an. 4. Fel. l c. 2. đ cōſti. Adde qualiter cōſtitutio noua liget, & qn ligare incipiat, d. Car. conſ. 59.

m Non facile. Facit tex. in c. veniens, el 13. in fi. de teſti.

n Iuřm. Vide tex. in c. nulli, de elec. li. 6. & in c. ſi verò aliquis, in ver. ignorauerat, de ſen. exc. gl. iuncto tex. in c. ꝓſentiū, de teſti. tex. & gl. in c. paſtoralis, de exce. cū ſimi. & uide iſtū in c. 2. uer. uenio ad quartum, de conſti. Adde do. Car. conſi. 33. ubi dicit, q allegans ignorantiam conſtitutionis, auditur, ſi illam dilucidè probare poteſt.

o Liquido. Vide iſtū & doc. in c. 2. de cōſti. vbi pbatio requiriт lucida, & ſm Inn & ibi Bur. dicit, iuřm ſolū nō ſufficere; ſed ille dicit ibi hoc eſſe arbitrarium. Vide eum oīno ibi in uer. uenio ad quartum, & uide doc. in c. innotuit, de elec. & in c. ſi. qui matrimo. accu. poſ.

tropolitanã illud obſeruãtẽ; licet ꝗ̃ ſnĩa
interdicti aliã ꝓbationẽ nõ hẽant. Facit
qđ hr̃ in cle. 1. ꝗ̃ ſen. exc. No. ĩ ver. nos *igi*
tur. ꝙ ꝓlatus dẽt eſſe promptus in vlciſcẽ
do & puniẽdo inobedientiã ſubiectorũ.
Et ꝙ peccatũ eſt, nõ ſubſiſtente cã rõnabi
li, parcere inobedientibus & cõtumacib⁹.
vide tñ tex. no. 2. q. 5. c. q̃to. vbi dr̃, ꝙ ſicut
in cõtumacia perſiſtentibus ſeueros nos
eſſe cõuenit; ita humilibus & pœnitenti-
a bus locũ veniæ [a] negare nõ debemus. Se-
neca in lib. de virtutibus. Honeſtũ & ma-
gnũ vindictæ genus eſt ignoſcere; qđ no.
Itẽ no. ibi: *vlciſci*. ꝙ capit̃ hic in bonã par
tẽ, ꝓ pœna. ſ. iuridicè imponenda, iuxta
no. ibi: *ne nil obediẽtia ꝓdeſſe videretur. &c.*
Et tene ſp̃ menti, ꝙ pœna malorũ vr̃ pro
deſſe bonis; & hoc iõ, quia magis relucet
iuſtitia bonorũ ex punitione malorũ. Vñ
in Pſalterio. Letabit̃ iuſtus, cũ viderit viu
dictã: manus ſuas lauabit in ſanguine pec
catorũ. Ex quo dicunt qdã Theologi, ꝙ
pater exiſtens beatus gaudet videre filiũ
in inferno; & ecõtrà. Not. in fi. lr̃æ ibi: *non*
conueniebat ꝓpoſito veſtro, ar. ꝙ qs dẽt elige
b re ſociũ cõuenientẽ [b] ſuo ꝓpoſito [c] & ſuis
c moribus. nã corrũpunt bonos mores cõ-
14 ſortia mala 28. q. 1. ſæpe. † In gl. 1. in fi. ex
hac gl. põt tolli ꝯriũ qđ formari poſſet ꝯ
tex. qualiter tenuit hęc poſtulatio pẽden
te appellatione. Sol. põt primò dici, ꝙ iſta
appellatio nõ tenuit: qa fuit interpoſita
ſine iuſta cã, vt in gl. Scđò põt dici ex̃ gl.
ꝙ vnanimiter poſtulãdo vr̃ receſſiſſe ab
d appellatione, [d] aut poſtulatione, arg. in
c. ſolicitudinem, in fi. de appe. & quęlibet
ſol. bona. Et an & qñ poſſint appellantes
recedere ab appellatione in cã electiõis,
vide bonũ tex. in c. quãuis, de elec. lib. 6.
15 † In gl. 2. in fi. & plenè hũc articulũ expli
caui in c. 1. hic alle. & in c. fi. de confeſſis;
& dic, vt ibi. Ad l. ſi defenſor, hic all. dic,
ꝙ loquit̃ in defenſore, q nõ habebat mã
datũ. Ad l. certũ, in §. pen. dic, ꝙ loquit̃,
qñ confeſſio ꝓcuratoris erat erronea: vt
qa fuerit cõfeſſus dñm occidiſſe illũ, qui
16 tp̃e cõfeſſionis viuebat. † In gl. 3. in fi. no
bene hãc gl. iuncto tex. & extra glo. colli
e ge ſubtiliter ex tex. ꝙ qlibet de ꝓuincia [e]
ꝓſumit̃ ſcire ea, q̃ publicè fiunt in aliqua
f parte ꝓuinciæ. [f] nã ſnĩa interdicti fuit pu
blicè ꝓmulgata in certa parte ꝓuinciæ;
& tñ oẽs de ꝓuincia ꝓſumuntur ſcire; qđ
intellige de factis cõcernentibus totã ꝓ-
uinciã: ſed in factis cõcernẽtib⁹ vnã diœ-
ceſim tñ, ſolũ ꝓſumunt̃ illi ſcire, q ſunt ĩ
diœceſi, ñ aũt iſti q ſunt ĩ ꝓuincia. Vñ exi
ſtẽs ex̃ diœceſim ꝓbabiliter allegat igno
rãtiã eorũ, q̃ ſunt ſcã ĩ diœceſi, vt eſt tex.
no. ĩ c. ſi. q. ma. accuſ. poſ. Idẽ dic in his, q
g ꝯcernũt ciuitatẽ, ꝙ exiſtẽs ex̃ ciuitatẽ ꝓ
ſumit̃ ignorare ea q̃ fiũt ĩ ciuitate: qa ex
quo factũ ꝯcernit certũ locũ dũtaxat, ñ ꝓ
ſumit̃ notitia, niſi quo ad exiſtẽtes ĩ illo
loco; facit qđ no. Inn. ſup rub. de cõſue. &
Bar. & Cy. ĩ l. cũctos pp̃los, C. de ſum. Tr.
17 & fi. cat. † In gl. ĩ *ver. publicè*, ibi: *& ideo nõ*
excuſat. No. ſin. iſtã gl. vſq; ad fi. ex qua ha
bes ꝙ ſola fama facit ꝓbõnẽ ſufficiẽtẽ, vt
interdictũ ſupioris obſeruet̃, ſicut dicim⁹
quo ad excõicationẽ, vt ĩ c. illud all. ĩ gl.
Et ẽ rõ, qa vbi agit̃ ꝗ̃ modico ꝓiudicio, fa
h ma facit plenã ꝓbõnẽ, vt dixi ĩ c. veniẽs. [h]
ĩ. ꝗ̃ teſt. Itẽ, qa ĩ iſtis ſpũalib⁹ debem⁹ te-

a Locum veniæ. Facit tex. in c. alligant 26. q. 7. Adde quod Archid. in c. 3. de cõſue. ita dicit, ꝙ prælatus debet eſſe in correctione beneuolus: in iudicio iuſtus: in punitione miſericors.

b Sociũ cõuenientẽ. optimè facit cle. 1 de elec. & in c. diuerſis fallacijs, de cle. cõiug. & facit ad qõnẽ, an voo ex ſcholaribus recedenre poſſit ipſe recedẽs ponere alium loco ſui ĩ domo, vł camera, inuitis ſocijs: de qua per gl. inſt. loca. in fi. & p iſtũ in c. inter dilectos, ĩ uer. ult. ſcias de fide inſtr. Bal. in l. nemo, C. loca. Pau. ꝗ̃ Ca. in l. & hæc diſtinctio, §. cũ fundũ, ff. eo. faciat qđ uoluit Bald. in l. 1. C. qui reſt. fac. Adde, ꝙ ideò qdã Philoſophus dicebat: noli habitare, vbi toi ſiꝶes nõ inuenies. SEB. SAPIA.

c Suo propoſito. Vide gl. in l. non aliter, ff. de uſu & habita. vbi dicit̃, ꝙ ſcholaris ſoci⁹ nõ pt̃ inducere ganeas. De quo per Bar. Veronẽ. ĩ tracta. ſeruitutũ, ſub tit. de ſerui. vſus.

d Appellatiõe. Facit text. & qđ ibi not. in c. gratum de offi. deleg.

e De ꝓuincia. Dicit hic Bal. ꝙ reg. l. verius, ff. de probat. in qua dr̃, ꝙ ignorãtia ꝓſumit̃ niſi ꝓbet̃ ſcia, fallit ĩ his, quæ ſunt no. p ſe. i. naliter, ut C. ꝗ̃ in ius uoc. l. uenia. Nã homo præſumitur ſcire ea, quæ ſunt manifeſta, vel quaſi. Item fallit regu. in his, quę ſunt publicè nota, quæ nemo ignorare debet, nec licet; niſi ꝓbaretur ignorantia per ipſius ætatem, uel abſentiam, C. de falſ. mo. l. 1. io fi. & ff. de decre. ab ord. faciend. l. fi. & in c. 1. quo tempore miles, quod plenius dic, vt nota. in c. propoſuiſti, per Arch. 81. diſt. & in reg. præſumitur, per Din. & Io. And. notabis tamen, ꝙ quidam ſunt, qui præſumuntur ignorantiam ſimulare, ut uxor, & alij domeſtici qui præſumuntur ſcire res, quæ erant in domo mariti, ut ſing. not. in l. 2. C. c ſi & qui. quarta pars debe. lib. 10. Item ad probãdam ætatem propter aſſiduam conuerſationem, l. de tutela, C. de in iote. reſt. mino. Item ratione officij, ut ff. de confir. tut. l. tutores. Adde quod do. Car. conſi. 114. dicit, ꝙ eſt ſtultitia ignorare id, de quo cõmuniter eſt fama. ANT. FRAN. Circa hoc an ignorantia ꝓſumat̃, dicas, ꝙ ignorãtia facti rr̃r ꝓſumit̃, l. uerius, ff. de ꝓba. l. ſi fideiuſſores, & ibi Bar. ad vel leia. l. fi. ff. pro ſuo, l. qui in alterius, de reg. iu. Vide plenè p d. Car. in cle. 1. io 6. q. de cõſan. & affi. qđ intellige uerum, niſi ꝓbet̃ ſcia; ut puta, ꝙ fuerit domi denunciatum, ut no. gl. in l. 1. C. de ſatiſ. & in lege, ſi tutor, & ibi Bar. Bal. & Ang. C. de peri. tut. Item niſi io uicinia ſit fama publica, ut p gl. Bar. & doc. in d. l. ſi tutor, & p Sali. plenè in l. qui de crimine, C. de acco. & in l. 1. C. de his qui latr. & uide Bar. in l. ſi cui, io §. 1. de accu. & in l. qui Romæ, in §. duo fratres, de uer. ob. Itẽ, niſi factum ſit publicũ, uel notorium, ut plenè p d. Car. io cle. 1. de cõceſ. ꝓben. Et ꝓdicta ẽt intellige uera in facto alieno, nõ ãt in facto ꝓprio, ut in l. fi. ff. pro ſuo. & hr̃ p Spe. in. ti. de poſſ. in §. 6. ver. item nõ eſt niſi factum proprium, ẽt ſi eſſet antiquum, ut p Bar. in l. ſi quis delegauerit, ff. de oona. Et eodem mõ, qñ quis eſſet in puncto mortis: quia ignorantia facti præſumeretur, ut per Ang. in authen. de triente & ſemiſſe, io §. illud quoque. Ignorantia autem iuris non præſumitur: & ideò debet allegari, & probari: imò potius præſumeretur mala fides, l. quẽadmodũ, C. de agri. & cenſi. li. 10. reg. qui cõtra iura, de reg. iu. & vide gl. io c. ſi diligenti, de fo. cõpe. & Bart. & Ang. in l. ſed & ſi lege, in §. ſcire, de peti. hære. vbi dicunt, ꝙ mala fides ꝓſumitur, qñ non ꝓbatur ignorantia iuris. Et adde ꝙ ignorantia iuris non excuſat ꝓlatos, vt not. Inno. io c. cõſtitutus, de appel. Et adde etiã, ꝙ ignorãtia iuris nõ excuſat mulierem, q̃ potuit cõſulere peritiores; aliàs ſic, vt no. doc. poſt Bald. & Alex. in l. iuris ignorantia, C. q. admit. & ibi etiam dicũt poſt Bart. ꝙ ſi mulier eſt ĩ loco, vbi nõ eſt copia peritorũ, ꝓſumit̃ ꝓ ea, ſ. ꝙ nõ potuerit cõſulere peritiores; aliàs ſecus. Adde tñ, ꝙ ignorãtia iuris naturalis neminẽ excuſat, vt hic. Et quod dicimus, ꝙ ꝗs nõ ꝓſumit̃ ignorare ius, l. leges ſacratiſſimæ, & l. ſi. C. de legi. & eo. modo ignorantia iuris diuini non excuſat, vt p Card. in cle. 1. i 6. q. de cõſang. & affi. Et ꝙ bus ꝓmittat̃ ignorare ius, & q̃bus non, vide Alex. in cõſi. 112. ĩ 1. parte cõſiliorum. Et de ignorantia iuris naturalis, ꝙ neminem excuſet, vide etiã p Spec. in tit. de ſum. Trin. & fi. catho. Et adde, ꝙ ignorantia etiam excuſat à pœna & delicto, niſi ſit ſupina & craſſa; vt per Bal. in c. 1. in §. vaſallus, ſi de feu. fue. cõtrouer. inter domi. & vaſal. & in l. error, in 4. col. C. de iuris & facti ignoran. & vide p Bar. in l. ſi ff. ſi quis teſta. lib. eſſe iuſſus fue. Et adde, quod ignorantia ꝓbetur iuramento, nota. glo. io l. ſi cui, in §. iiſdem criminibus, ff. de accu. & per Archid. 2. q. 1. c. in primis. & vide Car. in d. cle. 1. de conſangui. & affin. q. 8. vbi dicit probari iuramento, quando aliter non poteſt probari. & dicit Bart. & poſt eum Alex. io l. ſicut, in §. ſimilem, de accu. ꝙ quamuis probetur iuramento, poteſt tamen probari contrarium; de quo vide gl. in c. 2. de temp. ord. in 6. & vide Io. de Imo. in l. qui bona, in §. quidam, de dam. infecto.

f SEB. SAPIA. Parte prouinciæ. Vide gl. in l. ſi tutor petitus, C. de per. tuto. Alex. conſi. 36. in 1. vol. do. Iaſ. io §. ſed iſtæ, col. 20. inſti. de actio. & in l. ſi error, in 3. col. de iur. omn. iud.

g Exiſtens Adde, vt per Roma. conſi. 59.

h Veniens. Vide ibi do. Hoſt. Io. An. & iſtum in c. inter dilectos, de fide inſtr. Et vide alium caſum, in quo fama probat in factis multum antiquis, gl. & ibi Ange. io l. at qui natura. §. cũ me abſente, ff. de negotiis geſtis. Sali. in l. proprietatis dominium, C. de probationibus. Bal. in l. conuenticula, io 5. col. in verſi. ex his etiam, in rep. C. de epiſco. & cler. & plenè per Sali. in l. ea quidem, in ſua repet. in 4. col. in ver. accedamus igitur ad quartũ & vltimum. ſ. ad materiã famæ, de accuſ. & Bal. in aut. quas actiones, in vlt. col. in verſi. 4. & vlt. C. de ſacroſan. eccl. vbi dicit, ꝙ in factis antiquis multum operatur fama; al leg. Inn. in c. veniens, de verb. ſig. Adde quando fama probet, Alex. conſi. 66. 3. lib. & conſi. 208. 3. li. Rom. conſi. 76. & 106. Are. conſi. 61. & 103. Roma. in terminis, de quibus hic, conſi. 387. ANT. FRANC. An, & qñ fama ꝓbet, vel nõ, & inquãtũ ꝓbet; vide Bar. io l. de minore, ĩ §. tormẽta, ff. de quæ. & vide Ang. Are. ĩ tra. maleficiorũ, in glo. in ver. fama publica ꝓcedente. & vide Iaſ. Oriã.

tenere

a nere in dubio quod tutius eſt,[a] vt in c.iu
uenis,de ſpõſa.no.gl.i c.vnico,de ſcrut.I
18 ordi.facié.†In gl.in ver.*interpretatus*,ibi:
interpretatur,mandatũ papę.no.gl.ꝙ lega
tus põt interpretari mãdatũ papæ: & idé
not.gl.in c.ſicut.§.ex his.11.q.1.& Spec.
ĩ tit.de leg.§.ſupereſt,ver.legatus quoq;,
& in §.nũc oſtẽdẽdũ,ver.44.Sed aduerte,
ꝙ gl.oppo.de qbuſdã iurib⁹, in qb⁹caue-
tur,ꝙ eius eſt interpretari,cuius eſt cõde
re;& ñ ſoluit.Hoſt.ſol.tripliciter.primò,
ꝙ legatus hoc fecit ex plenitudine lega-
tionis.Scdò,ꝙ legat⁹ fecit ex ſpãli mãda
to papæ.Tertiò, ꝙ ſine mãdato ꝓceſſit;
ſed papa habuit poſteà ratã iſtã interpre
tationé.Et ex his duab⁹ ſol.vltimis vr̃ vel
le,ꝙ de iure nõ poſſet legatus interꝑtari
mandatũ,ſeu priuilegiũ Papæ.Inn.dicit,
ꝙ ſicut iudex põt legẽ interꝑtari i cã ver
tente corã eo,vt in l.nõ pñt,ff.de legi.ita
põt legatus interꝑtari reſcriptũ.Et puto,
ꝙ iſta ſol.ſit bona.Nã vt ꝓbaſ in c.ſup li
teris,de reſcr.iudex interpretaſ reſcriptũ
ad ſuã ptãtẽ certificandã,& vt ꝓnuntiet,
an ſit iudex,& ad q̃tũ extẽdaſ iuriſdictio
ſua, ita potuit iſte legatus interꝑtari re-
ſcriptũ papæ,vt appareat quã ptãtẽ reci-
peret ex eo mãdato . Itẽ puto,ꝙ vbi ori-
reſ aliqđ dubiũ difficile, deberet recurri
ad Papã;& i hoc caſu poſſent intelligi iu
ra hic allegata ꝓ ꝯriis.Itẽ principr̃ not.
ex gl.q̃tuor ſpẽs interꝑtationis.Nã inter
pretatio principis eſt gñalis, neceſſaria,
& in ſcriptis redigẽda.Et dicit,ꝙ eſt gña
lis:qa extẽdiſ ad oẽs.Eſt neceſſaria,quia
neceſſariò tenemur ſeq interpretationẽ
principis.eſt in ſcriptis redigẽda : qa ſm
vnã opi.lex dẽt redigi in ſcriptis,vt diciſ
19 ſm quoſdã allegando.†Et ex hac gl.ha-
b bes,ꝙ ſcriptura [b]eſt de ſubſtãtia legis,ſeu
c ſtatuti.[c] De hac materia vide late qđ po
nit Io.An.in reg. nemo põt ad impoſſi-
bile,de reg.iur.li.6. in Mercu.& p do. de
Ro.deci.38.p gl.& Cy.i l.1.C.de legi.Et
opi.cõis vr̃, ꝙ ſcriptura nõ ſit de A ſubſtã
tia legis; ſed vtile eſt eã redigere in ſcri-
ptis,vt cõſeruet illius memoria.Et ꝓ hac
opi.quã teneo, adduco bonũ tex.in c.1.
de renun.li.6.vbi ſucceſſor redegit i ſcri-
ptis cõſtitutionẽ pdeceſſorũ,ne traderet
obliuioni ; ergo valebat prius conſtitutio
ante,q̃ redigereſ in ſcriptis. Vnde ſcriptura
ibi poſteà interuenit nõ ad validitatẽ le-
gis ; ſed vt cõſeruareſ eius memoria.Ad
idẽ adduco ſcdò inſti.de iure nat.i §.ſed
& qđ principi.vbi dr̃ qđ principi placuit
legis hẽt vigorẽ. Ergo ſola volũtas Prin
cipis cũ effectu facit legẽ.Eſt alia ſpẽs in-
terpretationis,q̃ fit p cõſuetudinẽ.Nã cõ
ſuetudo eſt optima legũ interpres, vt i c.
cũ dilectus,de cõſue. & iſta eſt iterꝑtatio
eſt gñalis:qa extendiſ ad oẽs, in qb⁹ vi-
get illa cõſuetudo . Itẽ eſt neceſſaria mõ
pdicto;ſed nõ redigiſ in ſcriptis:qa cõſue
20 tudo cõſeruaſ in memoria hoium. †Ter
tia ſpẽs interꝑtationis fit ꝑ iudicẽ. Nã iu
d dex põt interꝑtari leges,[d]quo ad cãs de-
cidedas ꝑ eũ,vt no.Inno.in c.cũ ſpãli,de
appellatio.facit tex. in auth.iuſiurandũ,
quod ꝑſtaſ ab his.vbi iudex iurãs iudica-
c re ſm id , quod ſibi videbiſ,[e] ſcilicet non
ſm voluntatẽ,ſed ſm bonũ iudiciũ infor
matũ à legibus. Et hæc interpretatio nõ
eſt gñalis:qa alii iudices nõ tenentur iu-
dicare, ſm quod iſte iudicauit : qm̃ non
f exẽplis,[f] ſed legib⁹ iudicandũ eſt,vt in l.
nemo,C.de ſent.& inter.Itẽ hæc interꝑ-
tatio iudicis eſt neceſſaria:qa neceſſariò
ptes teneñ illã ſeq.vñ ſñia trãſit in rẽ iu
dicatã,niſi appelleſ, vt in c. qđ ad cõſul-
tationẽ,de re iud.Et eſt hæc interꝑtatio
in reſcriptis redigẽda,ſm gl.intellige re
ſpectu ſuæ diffinitiuæ,q̃ ꝓfert,vt in c.ſi.
21 de re iu.li.6. †Sed ſñia iterlocutoria nõ
ferẽ in ſcriptis;& tñ p p notoriũ cauſę eſt
redigenda in ſcriptis,vt in c.qm̃,de ꝓba.
22 †An aũt iudex poſsit interpretari ſuam
g ſñiam poſt, q̃ eã tulit,[g] ſi de nouo circa
eã oriaſ aliquod dubiũ? Glo.iſta arguit,
ꝙ ſic:& tene mẽti in hoc gl.ſed vide lati
ꝑ doct.in c.ex pte 3.de ver.ſig.plenius p
Bar.in l.ab executore,ff.de appel.vbi cõ-
cludit ꝙ iſti maiores iudices poſſunt . vr̃
23 tex.in d.l.ab executore.†De arbitro,[h] an
h poſsit ſuã ſñiam interꝑtari poſt , quã eã
tulit,vide p Spe. ĩ tit.de arbi.§.ſi.ver.ſed
nunqd verbũ,& ver.ſeq. Vide tex. ꝙ non
poſsit,in c.cũ olim.j.de arb.§.ſi.vbi papa
fuit aditus ſup dubio ſñiæ, & nõ arbiter:
& vide quod ibi dixi, & quod habeſ in l.
qd tñ,ff.de arbi. Quarta ſpẽs interpreta-
tionis fit p magiſtrũ ſeu per doctorẽ.Nã
qlibet magiſter ſeu doctor põt interꝑta
ri dubia illi⁹facultatis,in qua eſt doctor,
vt in l.vnica,C.de ꝓfeſ.q in vrb.Cõſtan-
tino.li.12.Et ob hoc dicim⁹,ꝙ añ docto
ratũ qs nõ põt magiſtraliter legere, nec
diſputare.Nec obſt. ꝙ lectura deſ ſchola
rib⁹ in aliqbus ſtudiis :qa potius daſ eis,
vt addiſcãt,q̃ vt doceãt.Et hæc interꝑta-
tio magrorũ nõ eſt generalis, ſm gl. nec
neceſſaria,nec in ſcriptis redigẽda: q̃ ver
ba declara,vt ſ.dixi.Nã interpretatio do
ctoris nõ neceſsitat nos ad illã ſequẽdã:
ſed intantũ ſtatur illi interꝑtationi, qua
tenus ꝓbaſ lege,ſeu rõne. Et in eo,quod
gl.dixit, ꝙ hæc interpretatio nõ eſt redi
gẽda in ſcriptis;dicũt doc. hoc intelligẽ
dũ de neceſsitate vel in ſcriptis publicis,
ſeu authenticis.Sed bñ poſſunt redigi in
ſcriptis ,vt videm⁹ ſeruatũ olim in lectu-
ris doctorũ:& hæc iterꝑtatio eſt ſeqnda;
& de ea fecit mentionẽ tex.in c.1.de deci
i mis,[i] & in c.capellanus,de feriis, & in ca
24 pitulo lr̃as,de reſt.ſpo.cũ ſimilibus.†Ex-
cuſat etiã hæc opinio magiſtrorũ à pœ-
na. Nã ſi cõis opinio habet certum intel
lectum legis: licet ille intellectus non ſit
verus in ſe:nihilominus ſeqns illũ in iu-
dicãdo,vel extra iudiciũ,nõ incurrit pœ-
k nã legis: qa cõis opinio [k] doctorũ indu-
l cit probabilẽ errorẽ.[l] & ad hoc vide tex.
iuncta glo.in cap.vnico,eodem tit.lib.6.
facit textus in l. regula,ff. de iuris & fa-
cti ignorantia.Bart.in l.de eo,C.de pœ-
na iudicis,qui malè iud. Et vide quod di

in repeti.l.admonendi,ff. de iureiur. in antepen.& vlt.char.vbi enumerat caſus,in qbus fama plenè ꝓbat,& illos,in qbus ſemiplenè, & illos, in qbus nihil ꝓbat,& in qbus faciat idiciũ.

a Quod tutius eſt. Adde Ro. conſil. 387. ꝓximè alle. vbi conſuluit , ꝙ rõne dubij abſolutionis, eſt tutius, ꝙ excõicat⁹ euitetur ; nec põt agere iniuriarũ,ſi ſaquã excõicatus euiteſ ab aliquo.

b Scriptura . vide plenè per iſtũ , & plenius per dom. meũ,& do.Feli.in rub.ſ. de conſtit. & ibi dixi.

SEB. SAPIA.

c Statuti. Vide Sali. & alios in l.humanũ,C.de legib. Pe.de Anch. in reg.nemo, de reg. iu. lib.6. & argumentatur ad partes Deci. in rubr. de conſtit.vbi latiſſimè per eum.

d Leges.Adde Ro. conſi.193.

e Sibi videbitur. Vide Bar.in extrauag.ad reprimen. in ver. videbitur. Butr.in c. cũ ad ſedem, de reſti.ſpo. & in c.quærẽti, in vlt.not.p illũ tex. de ver.ſigni.Laal le.69. Domi.in c.catholica.11.diſ.

f Non exemplis. Limita niſi eſſent approbata, vt voluit glo.in c.ſi. in ver. exempla. 20. diſt. qua dicit, ꝙ exemplis publicę perſonæ ,ſine authenticæ vtẽdum eſt , vel exemplis plurium ; & vide alium in c.afferte, in 1.no.j. de præſump.vbi dixit ꝙ exemp. Principũ approbatis rectè iudicare poſſumus.& ita dicit limitandam d.l.nemo. Limita ſecundò, niſi eſſent exẽpla veteris teſtamenti ꝓprobata tamen per nouũ: quia licitè ſecũdũ illa iudicatur ſecundum aliquos in d.c.afferte.Limita etiã tertiò, niſi ſint exempla virorum magnæ authoritatis ; quia in dubio ſunt ſequẽda ſecundum Bal.in d.l. nemo; & ibi dicit glo.ꝙ ex conſiliis virorum prudentium, & ex conſultationibus principum naſcitur conſuetudo; quod procedit, quando talia ſunt producta ſine deducta in notitiam populi. Limita etiam, ꝙ licet exemplis non ſit iudicandum , inquantum inter alios eſt iudicatum : tamen bene videtur poſſe iudicari exemplis , inquantum inter eoſdem eſt iudicatum, licet in diuerſa inſtantia ſm Eut.& Imo.in c. cum inter vos, de re iudicata.

g Poſtquam eam tulit.Vide gl.2.in l. ſi vt proponis, C.de exec.rei iud. & in l.ea, quæ.C. cõmina.vel epiſt.

h De arbitro.Vide gl.ſing. & ibi per Moder.in l.1.ff. ſi cer.pe. ſuper ver. interpretationẽ , & Imo.in c.qntauallis, de iureiur.

i De deci. Dicit tex. ſing.i l. ſi idẽ cum eo,in prin. I ver.Sabino & Caſſio,ff. de iuri.om. iu.& ibi Ange.colligit , ꝙ pro deciſione dubij , vbi lex deficit , ſufficit allegare authoritatem maiorũ;facit quod voluit Hoſt.c.inquirendũ, de pec.cle.

A Vide iſtũ in ru. de cõſtitut. in ſi.

k Cõis opi. Facit bonus tex. in l.1. in verſi. crebrior apud veteres opi. ff.de offi.q̃ſto. & bo.tex. in l.athletas, in prin.1 ver. gñalr̃ ita oẽs epi nantur, ff. de his, qui no.infa.

SEB. SAPIA.

l Errorem . Vide per Feli.in c.nam cõcupiſcentiam , ſ. de conſtitu. in c.1. in vlt.col.eo. tit. & latè tetigi, in l.quod Nerua, i materia lata culpæ, ff. depo.

a Sui doctoris Intelligē,q̄ñ ille eſt ſolennis doctor per id,quod habetur in c.cū beatiſsimus.24.q̄one.1.Intellige etiā dūmodo ille doctor non ſit ſolitus tenere opiniones inſolitas,Bal.in l.1.in 2.col.in ver.q̄ro,nūq̄d imperitia i iudice p̄ſumat,C. de pœna iud.q̄ malè iu. Adde Pet. de Ancha.conſi.224. in fine.

ZACHARIAS. Adde Barb.in repe.rub.de fi.inſtr.char.7.ver.& p̄ illum tex. dicit ibi Nico. de Neap.& dom.Amadeus de Caſt.i ſuo tra.ſyndi.in ver.itē eo q̄ plures innocētes cōdenauerunt. & Bolo. i ſua re.auē.habita. conſi. 25. verſ.ſimiliter,qui tulit ſn̄iam, C. ne fi.p̄ pa. vbi limitat,vt in 1. apoſt. dicēs iſta eſſe verba do.Bal. in l.fi. liñ quē habētē,C. fam.erc.Tu vide Feli.in c.1.col.fi. ver.5.no.q̄ iudex ī.de cōſti. quibus adde pro hoc bo. glo.in c.nunc beatiſsimus.24.q.1.

Adde Ang.cōſi.296.ibi, vide q̄ dicātur adhærentes,qui cōplices. ANT. FRAN. Adde,q̄ illi dicunt adhærētes,q̄ ſunt eiuſdē voluntatis,cuius eſt principalis,vt p̄ Ang.i auē.de hær.& Fal.i p̄ri.i 2.col.ī fi.& i auē de alie.& emphy.in §.œconom⁹,i 9.col. & vid Bal.i l.fi.i vlt.co.C.de ædil.act.Et adde,q̄ adhęrētes terrę offēdētis p̄priū eſſe incidūt in interdictū,ſicut ipſa terra principl'r offendēs; vide Car.i cl.1.i §.terra,i fi. de pœ. & vide eundē Car.i el.1.de reli.do. & adde q̄ pax f̄cā à p̄cipalib⁹ ligat ēt adhærētes, tex.ē i c.1. de poſtu.p̄la.& ibi p̄ Inno.& p̄ Io.An.i c.ad Ap̄licæ,de re iu.i 6. quod eſt verū ſm̄ Ang. & do.i l. q̄ religioſis,ff. de rei vē.ſiue exp̄ſſè fiat mētio i pace de adhærētib⁹, ſiue nō:q̄a ēt de ipſis vr̄ eſſe actū;ſed tutius eſt q̄ exprimant,vt p̄ Ang.in locis p̄alle.& p̄ Alex.i l.ſi ꝯuenerit, in §. ſi mulier. de pig. actio. & tenet Ang. in d. §. œconomus,q̄ adhærētes n̄ dicunē ſubditi, ſed poti⁹ ſocij. Et q̄ dicanē ēt ſequaces cōplices & attinētes,& q̄d iter ſe differant, vide Ang.in p̄alle.auē. de hære. & Fal. in prin.i ver. ex hoc no. cū trib⁹ ver.ſ.

25 xi in c.vt debitus,de appe. & in c.finē litibus, de dolo & cōt. & hoc indubitatū in cōi opi.†Sed vide no.dictū Ol.in,l.q̄ſitū.§.1.ff.de fun.inſtru.vbi dicit,q̄ motus ad opinionē ſui doctoris,[a] debet excuſari à condēnatione expenſarū:q̄a p̄babiliter q̄s ſequiē opinionē ſui doctoris:imò dēt diſcipulus in practica ſeq̄ doctorē ſuū,ſeruata tn̄ veritate, & defendere opinionē ſui magiſtri,ad hoc l.dicere,§. & Sabin⁹,ff. de arb. Vñ ferē Ariſtotelē, reprobādo tn̄ opinionē Platonis mag̃ri ſui dixiſſe: Amicus Plato: ſed magis amica veritas.

26 †In gl.in ver.*terrā p̄pria*.ibi:*domino damus actionē*.Senſus gl.eſt,q̄ iſta p̄noīa meū,[b] tuū,& ſuū, & his ſimilia denotāt dn̄ium. Et idē in genitiuo[c] cū diciē,talis equ⁹ eſt Petri. Et de p̄nominibus vide bonū tex. cū glo.in c.quo iure.8.diſt.De genitiuo, mō p̄dicto eſt bo.tex. in l.2.§.i locū,ff.de reli.& ſump.fun.Et ad hoc tene mēti iſtā gl.cū iurib⁹ p̄alle.Sed hoc dictū vr̄ ꝯ principiū gl.& ꝯtra tex.Ex quo.n.Papa mādauit terrā Regis ſubiici interdicto,debuit intelligi de terra p̄pria ipſius Regis,& n̄ de terra ſibi adhærēte in p̄ſtādo auxiliū & fauorē. Sol.duplex pōt intellectus colligi ex iſta gl.q̄ iſte tex. p̄cedat ex larga & impropria ſignificatione vocabuli.Nā ſm̄ p̄priā &ſtrictā ſignificationē illa verba importāt dn̄iū.

27 †Sed dices tu:cū hic ſimus ī pœnalib⁹, quare hic fuit facta iſta larga interp̄tatio ꝯ regulam, in pœnis,& regulā,odia,de reg.iu.li.6.& c.ſtatutū,de ele.li.6?Sol.ꝯtrariū eſt difficile & pleriq; ſoluēdo diciē, q̄ hic nō tractabat de mera pœna.[d] Nā interdictū,ſicut excōicatio eſt medicinale.Nā ferē interdictū,donec fuerit ſatisfactū, nec diminuit p̄rimoniū alicuius.Illa.n.eſt vera pęna,q̄ eſt corporis afflictiua: vel q̄ diminuit p̄rimoniū alicuius,vt ī l.ſuorū,ff.de pœnis,& in l.3.ff.de dā.inf.Vñ tū q̄a hæc ſn̄ia erat medicinalis,tū q̄a auxiliātes dn̄t eadē pœna coerceri,vt ī c.1.de off.dele.legat⁹ fuit interp̄tatus largè hoc mādatū, vt terra regis diceret n̄ ſolū p̄pria, ſed ſibi adhærēs auxilio& fauore;videm⁹ ſil'e ī excōicatiōe.Nā cōicātes excōicato ī crimine dānato,p̄p̄ q̄d fuit excōicat⁹,icidūt ī eād.excōicationē,[e] vt ī c.ſi ꝯcubinæ.ī. de ſent,exc.

28 †Ex p̄dictis no.ſingl'r,q̄ vbi ceſſat[f] iſta larga interp̄tatio, terræ adhærētes[g] nō veniunt appellōne terrarū ſuarū.

29 †Et facit ſingl'r hoc ad q̄ōnē:Duo principes fecerūt pacē adinuicē & p̄miſerunt ſub certa pœna n̄ offendere ſe, nec terras alterutrius, verū adhærētes,ſeu bona adhærentiū illius includanē in cap̄l'is pacis?credo q̄ nō:q̄a in cōtractib⁹ ceſſat[h] iſta largiſſima iterp̄tatio,vt in c.cū dilecti,de don. Itē alle.tex.ibi,valde notabilē & menti tenēdū,in c. ad Ap̄licæ,de re iudicata,li.6.ī verb.*nolebat*.vbi clarè p̄baē,q̄ iſti adhęrētes nō includunē i cap̄l'is pacis,niſi exprimanē. Et vide notabile dictū Inn. ibi,q̄ p̄ illū text. cōmēdauit fidelitatē eccleſiæ Romanæ. Dicit.n.q̄ nunq̄ Rom.eccleſia voluit habere pacē,nec pacis tractatū; niſi p̄mitterēt de adhærētib⁹ & impunitate eorū.ex quo colligiē,q̄ īfideliter agūt illi,q̄ faciūt pacē,& illos,q̄ ſibi p̄ſtiterūt auxiliū,non

30 includunt in tractatu pacis. †Vide tn̄ ad principale dictū,quod no. Bar.i p̄œmio.ff.vbi dicit,q̄ genitiuus modo p̄dicto, & illa p̄nomina denotāt dn̄ium[i] ex p̄pria & ſtricta ſignificatione verborū. Et ideò in ſtatutis deberet fieri talis interp̄tatio: ſed ſm̄ cōem vſum loquēdi cōprehēduntur non ſolū dn̄i & poſſeſſores,ſed etiam ſimplices detentores, vt depoſitarii, cōmodatarii,& ſimiles.Nā habēs equū cōmodatum,dicit,iſte equus eſt meus;& coloni ſolēt appellare poſſeſsionē ſuā,quā colūt;ad hoc bona gl.ī l.2.ī pri.ff de ori.iuris.Vbi eſt ergo hæc cōſuetudo ſeruanda,idē eſt etiā in ſtatutis,ar.in l.librorū, in §.quod tn̄ Caſsius,ff.de leg.3.& quod no.Bar.in l.oēs pp̄l'i,ff.de iuſti. & iu.Sed ceſſante ꝯſuetudine ſerua,q̄d dixi, diſtinguēdo,an materia ſit reſtringibilis,an fauorabilis;& p̄ hoc habes primā ſolutionē gl.declaratā. Secūdò gl.ſoluit,q̄ iſta terra adhærēs erat Regis, quo ad iuriſdictionē,ſed nō quo ad p̄prietatē, vt eſt videre in terris iſtorū baronū ꝯſiſtētiū ſub aliquo Principe. Et ex hoc ſc̄do ītellectu no.q̄ genitiuus poſitus mō p̄dicto verificaē nō ſolùm quo ad p̄prietatē, ſed etiā quo ad iuriſdictionē.Vñ ciuitas pōt dici mea,licet nō habeā p̄prietatē oīum,quę ſunt in ciuitate,ſed ſolū iuriſdictionē.Et hoc mō totus mūdus dr̄ ſacratiſſimi Imperatoris,vt ī l.bn̄ à Zenone,C.de q̄driē.p̄ſcrip. & quod ibi no.& p̄ Bart.in l.1.ff. de rei vēd.Extra gl. dantur aliæ ſolutiones; ſed p̄dictæ ſufficiunt.

31 †In glo.fi.ver. *priuare*,ibi:*ad poſtulationē extenditur*.Nota iſtam gl.ſingularem iuncto tex.q̄ cōſtitutio pœnalis extenditur.[k] Nā cōſtitutio

b Pronomina,meū. Vide gl. in c.quo iure. 8. diſt. & in c.p̄ illorum,in 1. no.per iſtū de pręben. & p̄ eundē in c.null⁹,de iureiu. Bar.& doc. in ru. de no.ope.nun.& vide Bar.in l.q̄ntus,ff.de aur.& ar.le.& Bal.in ru. C. de ver.ſig.& in l.1.C.e.& p̄ Fede.de Se.in cōſi.179.inci.quidā in ſuo teſtamento, & vide tex.in l.4.& in lectu.Bart.in l.2.ff. de manumiſ. Adde Fed.conſi.219.

c Genitiuo.Vide plenè per legiſtas in ru.ff. de no.op.nun. & in l.2.§.in locū,ff.de reli. & ſum.fune. & vide iſtū in c. q̄a v. in ver. & ex hoc no. q̄ genitiuus,& ibi Martinū Laudenſem.ī.de iud.& Sali.in proœ.C.in 4. oppo. & plenè p̄ doc.in d.rūb.& p̄ me in repe.c.grandi, in verſi.Regis Portugalliæ,de ſup.neg.Præla. Adde Alex. conſi.136. & pluribus alijs conſilijs.

d Mera pœna.Vide Io.And.in c.fi.de elec.lib.6.& vide iſtū in c.inter alia,in ver.& ex hoc & ex tex.no.de immu.ecc.& doc.in c.2.de cōſt

e ZACHARIAS. In eandē excōicationē. Adde an Papa cōicans cū excōicato incidat in excōicationē, quæ poſui in addi.ad iſtum in c.quanto,in apoſt.in ver.cōmunicare excōicato,in fi.ī.de cōſue.

f SEB. SAPIA. Vbi ceſſat.Vide no.p̄ Fel.in c.Rodulp.ā.de reſcri.

g Adhærentes.vide Do.in d.c.ad apoſtolicæ,in 2.col.ver.not.q̄ pax.

h Ceſſat.Adde Bal.conſil.58. vbi dicit, q̄ ꝯtractus pacis eſt ſtricti iu.

i Dn̄ium. Adde,q̄ in priuilegiis genitiuus ſemp̄ importat dn̄ium,ſm̄ Ro. conſi.180.

ZACHARIAS. Latius p̄ Alex. ī rub.ff. de no.ope.nun. & ibi Bar. & doc.Frā. Para.in 1.cōſti.C.Alex.in ru.ff.de iur.om.iudi.& in cōſi. 5.vo.4.Bal.oīno ī l.vt p̄riuatorū,C.ſi à n̄ cōpe.iud.& iſtum in c.q̄a.v. de iud.

k Cōſtitutio pœnalis extendiē. Vide bonū tex. ī c.1.§.porrò,& ibi Bal.dicit illū tex.meliorē de iure,in ti.q̄ fuit prima cā bn̄fi.amit. & gl.in cle.auditor,i ver. bn̄ficio,de reſcr.& gl.i c.fi.i ver. electione.d elec.li.6.& gl.i c.1.ver. talis,de tēp.or.li.6.& gl.i auē.ſacra puberū,C.ſi aduer.ven.& Bar.in auē.ſed cū teſtator,C.ad leg.Fal.Et rō aſsignari pōt,q̄a vbicūq; duo æq̄parant à iure,ius exorbitās,& pœnale loq̄ns de vno,hēt locū i reliquo,maximè vbi eſt eadē rō:faciat gl.in cle.1.in ver.eligat,d elc.& vide Bal.& Alex.in l.ſi q̄s id,q̄d in 6.col.in ver.colligit ēt Bal.ex hac gl.ff.de iur.om.iu.& plenè p̄ Imo.in l.ſi verb.§.de viro,ff.ſolu.

edita

mat. & in c.cõſtitutionẽ, de regu. lib.6.per docto. Adde Ro. conſil. 406.

SEB. SAPIA.

a Conſtitutio edita. Hoc ẽ regulare, vt not. in l. ſi quis id, quod,ff. de iuriſdi.om.iu. tradic Are. in ca. qualiter 2.§.fi.j. de accuſatio.& in conſi.144. Barba. i cõſ 30.in 4. vo. Sed limita, vt nõ procedat quando pœna eſt irrationabilis, vt no. An. in §. ius aũt. col. 7.in inſti. de iur. nat. gẽ. & ciui. & no.in d. l. ſi quis id,quod. Itẽ quãdo ĩ pœnalis materia & correctoria, vt p do. Ant. de But.in ca.fi.in materia extenſionis, j̃. de conſue. traditur in c.trãſlato,de conſtitu. Item quando pœna eſt inducta reſpectu alicuius perſonæ, vt not.in l. fi.ff. de in ius uocan.in §. item mixta,inſti.de actio. Item in mã priuationis, vt per Iaſon.in l.illam,C. de colla.& i l.qd te,ff. ſi certum petatur.

SEB. SAPIA.

b Hoc caſu. vide Bal.in l.1.C. ſi rector prouin. & Alex.in cõſi.194. in 2. vol. vbi reprehendiƚ Abb. hic.

ZACHARIAS.

c Contrahentes, ſponſalia. Dic, ꝙ quãuis iſtud dictum ſit verum, etiam in ſpõſa de pſenti, vt p Petr. de Anch. in repe. c.1.cha.47. verſi. q̃ro de quæſtione, q̃ mihi occurrit,de cõſtitutio. vbi dicit ſe vnã cum dño Anton. cõſuluiſſe,ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ filia nupta ñ admittaƚ ad ſucceſſionem, nõ habet locũ in deſponſata de pſenti. Refert & ſequiƚ Hippol. de Marſi. ſingu. ſuo 206. incip.qui de proximo. Idem not.ibi i c.tertio

a edita [a] ꝯ eligẽtes ĩdignũ,extendiƚ hic ad poſtulãtes:vt ſicut eligẽtes idignũ sƚ ipſo iure priuati ꝓ pria uice ptãte eligẽdi, vt ĩ c.cũ ĩ cũctis. j.de ele.ita poſtulãtes ſciẽter indignũ.Et ꝙ poſtulãtes ſint ipſo iure priuati,ſentit Io. An.hic ĩ verbo,priuare,exponẽdo.i.priuatos hac vice ab elec. repellere.Idẽ ſentit ĩ c.pxi.Sed ĩ regula, odia,de reg.iur.li.6.in Mercu vbi tetigit mãm extẽſiõis,dicit ꝙ ſi vis ñ ĩſeraƚ huic lr̃æ,tex.iſte pbat ꝯriũ.ſ. ꝙ ñ ſint priuati, ſed p ſnĩam priuãdi p literã ibi: priuare; & ſic ñ fiet extẽſio ꝯſtitutiõnis pœnalis: ſed mihi pl[9] placet dictum gl. & iudicio meo aptiſſimẽ pbaƚ ĩ c.ſequẽti,& ĩ c.ſcriptũ,ĩ fi. j.de ele.& vtrobiq; dicã. Vñ ꝯclude, ꝙ vbicũq; extrema ſic ſe habẽt, ꝙ de vno puenit ad reliquũ, vel ad eũdẽ ſinẽ; tũc ẽt in mã pœnali & reſtringibili fit extẽſio;ita,ꝙ diſpoſitũ in vno,habet locum ĩ reliquo. Ad hoc tex.iũcta gl. ĩ c.ſi poſt, d

b q̃,de elec.li.6.in fi.Et hoc caſu [b] ĩtellige iſtã gl & optimẽ facit, l.orõ, ff. de ſpõſa. vbi dr̃ ꝙ vbi phibeƚ matrimoniũ, videnƚ e

32 a phibita ẽt ſpõſalia. † Tu adde,ꝙ licet ꝓhibito matrimonio videãtur ſpõſalia ꝓhibita: attamen pœna appoſita ꝯhentib. matrimoniũ nõ extẽdiƚ ad cõtrahentes

c ſpõſalia. [c] Gl. eſt ſingularis ĩ cle.1.de cõſan.& affini.qa de ſpõſalib. pueniƚ ad ma

33 trimoniũ.† Sed ex gl. q̃riƚ uunqd valeat 35 elec.vel poſtulõ facta in loco interdicto? Hugo Vercellẽ.vt hic refert Ioã. An.tenuit ꝙ ſic:qa p iterdictũ ſolũ ſuſpẽdũƚ diuina & eccleſiaſtica ſacramẽta,vt ĩ c.fi.de ſen.excõ.li.6.Sed electio ẽ,q dã ꝯct[9], ſiue q̃dã obligatio ; ideò ñ vr̃ phibita tpe interdicti.Arch.tñ ĩ c.in noĩe dñi. 33.diſt. tenuit contrariũ. Sed primũ dictũ ſequiƚ Io.An.hic & cõiter doctores poſt eũ. Et vr̃ pbari hæc opinio p illũ tex. ĩ ver. ſed inde liqdo. Nã iſta eccleſia Metropolitana erat interdicta pp gñale interdictũ, & nihilomin[9] pceſſerat ad poſtulõem,q̃ pp nõ recipit,nõ pp eccleſiã poſtulãtem, ſed pp pſonã poſtulatã,vt dr̃ in tex.Nec obſt.c.vbi piculũ,ĩ §.porro,de electione. li.6.vbi dr̃ , ꝙ electio Papæ ñ dẽt fieri in loco interdicto.nã illud eſt ſpãle in elec. Papæ. Itẽ ibi nõ diciƚ , ꝙ electio per hoc reddaƚ nulla;imò mero iure tenet, vt ibi no.& hic p Io. An. & notabis hãc q̃õnẽ:

34 q a põt adduci ad multa. † Scd̃ò q̃ritur, quid operaƚ admiſſio poſtulatiõis? Solu. dicunt doctores , ꝙ de iure vr̃ poſtulatus habilitatus , vt poſſit elegi:ſed curia Romana,vt euiteƚ circuitus & eccleſiarũ diſpendiũ,ſeruat ꝙ admiſſa poſtulatiõe poſtulatus cõſequiƚ ius , acſi fuiſſet elect[9] & cõfirmatus; vñ nõ indiget alia confirmatiõe,vel elect.vt pbaƚ hodie. j. c. ſeq. Et hoc intellige ĩ poſtulatiõe ſolẽni. Nã duplex eſt poſtulõ.ſ.ſolẽnis & ñ ſolẽnis.ſolẽnis dr̃ qñ poſtulaƚ ab eo,q pt ſup oĩ impedimẽto poſtulati diſpẽſare. Nõ ſolẽnis verò dr̃,qñ poſtulaƚ ab eo,q nõ põt diſpẽſare ſuper impedimẽto; requiritur tamẽ eius conſenſus in promotione ratiõe ſui

intereſſe. Pone exẽplũ. Canonici uolunt eligere monachũ in Epm: ſed quia monachus nõ pt conſentire ſine licentia Abbatis,ut in c.ſi religioſus, de ele.li.6.canonici poſtulant ab abbate, ut cõcedat eis illũ monachũ. Si.n.Ab.cõſenſerit, hæc admiſſio poſtulationis nõ hẽt uim electionis & cõfirmationis:ſed dẽt de nouo eligi & peti cõfirmatio electionis:qa Abbas nõ habebat ptãtẽ puidẽdi eccleſiæ cathedrali. Idẽ dic,qñ canonici petũt filiũ familias à pr̃e:qa uolũt petere in Epm;& idẽ in ſimilibus. Vltimò hic opponiƚ ꝯ tex.in eo,ꝙ Papa formauit inquiſitionẽ ꝯ iſtũ Epm non pcedente infamia; & ſic obſt.c.qualiter & qñ,de accu. Sol.dicit Inn. multũ notabiliter,ꝙ ꝯriuni procedit,qñ fit inquiſitio cõtra promotũ,ut puniaƚ. Sed in inquiſitione contra promouendũ,q̃ fit ad finẽ,ut ꝓ d moueaƚ,uel repellatur,non exigitur infamia. [d] Nã debet ſuperior ex officio inquirere,ne pmoueaƚ indignus, ut in c.cũ nobis. j.de elec.Dicit tñ ꝙ iſta inquiſitio fit e ſine ſolẽnitate,neq; recipitur iurum, [e] neque debet fieri inquiſitio de certo crimine,ſed in gñe: puta interrogando de ætate,de moribus,de legitimitate, de ſcia,& ſimilib.Dic ẽt,ꝙ non ſunt in hoc neceſſarii teſtes;intellige.ſ.iurati.Nã iſta inquiſitio fit ſolùm ad informationẽ iſtius ſupe

35 rioris. † Et ex prædictis ſingulariter not. practicã,quã debet obſeruare executor deputatus ad prouidendũ alicui de certo bñficio cũ clauſula , ſi per eũ fuerit repertus idoneus,&c.Non.n.tenetur executor pcedere cũ ſolennitate iudiciali,nec recipere à teſtibus iurum:ſed poteſt formare gñalem inquiſitionem modo prædicto. Sed contra hoc ob.iſte tex.ubi papa inquiſiuit de certo crimine, cũ dicatur in tex. ꝙ ante,quàm procurator ueniſſet ad papã, cõſtabat papæ quaſi pro certo,quòd ipſe Epiſcopus uiolauerat interdictũ,&c.Abba.

SVMMARIVM.

1 *Innouantes poſtulationem caſſatam,priuantur poteſtate eligendi. 3.*

2 *Eligẽtes ſcienter indignũ,ſunt priuati ptãte eligẽdi ipſo iure.10.alios caſus uide. j.14.16.*

4 *Abutentes priuilegio,priuantur cõmodo ipſius.*

5 *Priuati ſunt aliqui aliqua poteſtate illa poteſtas remanet penes non priuatos, licet numero pauciores,qui repræſentant totum collegium,etiam ſi fuerit unus. 8 9.*

6 *In delictis illud,quod facit maior pars,non uidetur factum ab oĩbus.ſi illis alij expreſſe ꝯdicunt ſecus ſi tacent, quia tacentes habenƚ pro conſentientibus in eorum præiudicium.*

7 *Vniuerſitas ſi committit rebellionem, an omnes homines illius uniuerſitatis puniantur.*

Vniuerſitas tunc peccat,quando factum eſt delictum collegialiter.

9 *Vniuerſitas, uel collegium poteſt remanere & conſeruari in uno ſolo , ſi alij ſunt mortui , uel priuati. 15.*

11 *habens ptãtem eligendi non poteſt ſeipſum eligere,uide quæ ſcribo hic & in cap.primo,*

loco, de pſum. & ibi Moder. dicẽs ſe ita de facto Senis cõſuluiſſe, de præſump. & in c. ex publico, de cõuer. cõiu. cum alijs per eundẽ alle. Si tamen eſſet ad domũ uiri ducta, ut et coniungeretur, ſecus eſſet; ita ſing.dixit Sali.in c. cum te,in uerſi.fi. C.de do. ante nu. quod ꝓ ualde ſing. refert & ſequitur Fel.in alleg.c.tertio loco,col.4.uerſi. & retenta &c.

d Nõ exigitur infamia.No. pro limitatione,c. qualiter & quãdo,el. 2.de accuſa.

e Non recipiƚ iuramentum. Vide glo. & ibi Bal.in c.1.§. ſi duo poſt glo. ibi in uer.teſtimonium,de pace.ten.& uio.eius ubi dicitur,ꝙ informatio põt ſumi ẽt à teſte non iurato; & illã gl. dicit eſſe ſing.alle. etiam gl. in c. cum olim eſſem[9] in uer. fratrum , de priuileg.

Adde, ut per Oldra. conſi. 41.

ANT. FRAN.

Circa hoc dicas ꝙ iſta informatio poteſt capi à iudice ſine iuramento ad inquirendum : & dixit Bald. in l.in quorum, de pigno.ꝙ talis informatio habita ſine iuramento facit præualere teſtes,cum quibus cõcurrit. Ad quod uide Alex.in conſi.93.in quarta parte conſiliorum. Et adde ꝙ talis informatio poteſt dari iudici etiam in camera ſecundũ Inno.in cap.cum in tua, qui matri.accuſa.po.& per Alexan. in l.capite quinto,de adulter. Et adde,ꝙ iudex poteſt informari de ſtylo & de cõſuetudine , & de fama, ut per Bar. Hor.& Alex.in l. lege Iulia , ff. de teſta.

a ZACHARIAS. Eligendi & poſtulandi. Adde, an tales q poſtulaue runt indignũ, poſsint uariare, quouſq; pſentata fuerit ſuperiori poſtulatio prima; p iſtũ in c.1.ĩ.e.& io c.bonæ, el.2.iſto ti.gl.Io.An.in nouel.Pet.de Anc.Dõ.& Phip.Frã.in c.ſi cõpromiſſarius, §.ſi uerò, e.ti.li.6.eũdẽ Pet.de An.cõſ.115.in prin.& Cal.cõſi.5.col.2.in prin.

in numero.6.ĩ.de electio.

12 *Collegiũ, uel ius ipſum utrũ ſit extinctũ. ſi ſunt mortui, uel abſentes oẽs de collegio.*

13 *Poſtulatio admiſſa per ſuperiorem, habet uim electionis & confirmationis.*

15 *Geſta per habentem authoritatem ualent, ẽt non uocatis illis, qui erant inhabiles.*

17 *Habentes authoritatem aliquem actũ explicandi, ſi non legitimè explicant, non priuantur tali authoritate.*

C A P. I I.

1 GRatũ.† Qui poſtulationẽ caſſatã uitio pſonæ innouat, ẽ eligẽdi & poſtulãdi ptãte priuatus; & ↄtinuatᷣ hoc c. ad pcedens. tractatᷣ.n.de illa mã Diuiditᷣ. nã primò ponitᷣ narratio duplicis poſtulationis, & alterius admiſſio, ac alteri⁹ derogatio. Sciõ ponitᷣ papalis apꝓbatio, ibi: *nos*. Caſus lrã lis. Canonici Senonẽ. receptis lris caſſationis poſtulationis pdictæ fraudulẽter ſuppſſerũt lras ipſas: legat⁹ tñ Aplicæ ſedis, q ſup hoc mandatũ Aplicũ receperat, mandauit pdictis canonicis, ut ad electionẽ ꝓcederẽt canonicè celebrãdã. qdã canonici Senonẽ. poſtulationem 3 caſſatã à dño pp iterũ ĩnouauerũt. quidã alii canonici licet eſſent num. pauciores, poſtulauerũt Epm Cameracẽſem. Cardinalis intelligẽs, q illi qui poſtulationem caſſatã innouauerãt, eſſent eligẽdi ſeu poſtulãdi poteſtate priuati, & ideò ad alios licet nu. pauciores eẽnt, poſtulãdi authoritas eſſet deuoluta, poſtulationẽ factã d Cameracẽſi admiſit. dñs Pa.& pdictũ Cameracenſ. abſoluit a uinculo, quo tenebatur, eccleſiæ Cameracẽ. & ↄfirmauit factũ

2 legati. B.† No.1.tex.hic aptũ, q poſtulãtes ſciẽter idignũ, sũ priuati ipſo iure ptã

3 te eligẽdi & poſtulãdi.ᵃ Probat.n. hæc litera, q canonici, vt in c.pcedẽti, fuerunt ipſo iure priuati ptãte eligẽdi & poſtulãdi: qđ colligitᷣ ex eo, q iſti canonici inouãdo poſtulationẽ caſſatã pdiderũt priuilegiũ eis ↄceſſũ p Pa. Itẽ dicit tex. q iſti canonici fuerũt abuſi benignitate ſedis aplicæ: q a pp in c.pcedẽti gratioſẽ ↄceſſe

b rat iſtis, q poſſent denuo eligere.ᵇ nã de iure ñ poterãt. Et ſic facit iſte tex. ꝓ his, q̃ dixi in c.pcedẽti: puta, q ſicut innouantes poſtulationẽ caſſatã, ipſo facto priuãtur, ita & poſtulãtes a prin. ſciẽter indignũ.† No.2. q ſicut habẽtes ptãtẽ eligendi & poſtulãdi a iure cõi, priuantᷣ eoipſo ptãte eligẽdi poſtulãdo indignũ, ita pri-

b . Denuo eligere. Facit iſta tex.i ar. ſm Bal. luc ad qõnẽ, an notari⁹ depoſitus à tabellionato poſsit p Cõmitẽ palatinũ iterũ creari? & determinat q no. alle. qđ not. in aut. de armis. §.ſi. colla. 6. ubi dicit eũ gl. no. de hoc; & hoc motiuum format Oldr. in conſilijs ſuis. ſubdit ẽt eiſdẽ ar. q ſnĩa arbitratoris caſſata ĩnouo ferri non poſſit. pro quo uide qđ no. in l.ſi ut ꝓponis, C. quo & qñ iudex, & in l. iudex poſt, quã, ff. de re iudi.& in c. in lris, de of. de le. Adde Hoſti. in ſumma de pœni. & remiſ.§. cui cõfitendũ, q Cardinalis priuatus nõ ſic in Cardinalat⁹ nõ poteſt iterum creari Cardinalis. & uide textũ juncta gl.1. io l.2.C. de oindi.li.& apud conci.manu.& ibi Bald. in principio, dicit per illam legem determinari quæſtionem domini Oldradi, de eo, qui creatus eſt tabellio, & poſteà deponitur ab officio; q non poteſt de nouo creari per Comitem palatinum, etiam ſi per principem eſſet reſtitutus ad famam, non tamen ad officium. Et idem dicit in ſacramẽto baptiſmis; quia licet quis ſit effectus hæreticus, & Papa indulgeat: non tamen poteſt iterum baptizari: quia non eſt quid reiterabile, ſecundum glo. in dicta l.2.& uide p Pet. de Ancha. in cle.1. de exceſ. præl. facit quod habetur in l. ſi aliquid, C. de ſuſceptori. & arcã. lib.10.& ibi Bar. & doct. & dictum Bal. in d.l. 2. ſequitur Roma. in d.l. ſi uerò. §. de uiro. fallen. 33. ff. ſoluto matr. maximè per l. indices, C. de digni. lib. 12. & uide Baldum, in l.2. in uerſi. ultimò no. C. de liber. & eod. lib. ubi dicit, quòd doctor priuatus doctoratu propter delictum, non poteſt iteratò iterando examẽ redoctari: unde uidetur facilis deſcenſus &c. & ponit uerſus. Quem ſemel horrendum maculis infamia nigrat, Ad bene tergendum multa laborat aqua. Et uide Bal. in proœ. Greg. in 8. col. ubi dixit, q ſemel remotus propter delictum, iteratò eligi non poteſt; alleg. no. in aut. de armis. §.ſi. col.6.& idem uoluit in c. at ſi clerici, in 4. col. de iudi. ubi dicit, q tabellio perpetuò depoſitus ab officio cum infamia, dicitur extinctus, & nunquã redit ad illud; & non poteſt denuo creari tabellio; gl. dicit eſſe ſing. in aut. de armis, in glo. fin. in uer. denunciamus. Limitarem omnia prædicta, niſi de licentia Principis per textum, in d.l.2.C. de lib.& eo. li. quia princeps poterit de nouo creare, & adduco pulchrum tex. in l. nullus ex his, C. de dioer. offic. lib.12. ubi eſt tex. quòd reſolutus à militia ad eandem non aſpirabit ſine licentia Principis. ex quo textu infertur, q Cardinalis priuatus officio cardinalatus, poterit permiſſu principis, id eſt Papæ, iterum aſſumi ad cardinalatũ; & uide ad prædicta textũ, & ibi Bart. in d. l. ſi aliqd; & facit l. ſi quis ex argẽtarijs. §.1.& ibi gl. ff. de edẽ. Adde qñ electione prima inualida poſsit alia fieri, Ro. conſ. 392.

ANT. FRAN. Circa hoc, an ſi notarius propter delictũ cõmiſſũ in offõ uel aliquid aliud luit, priuatus offõ tabellionatus; poſsit ad illud iterũ aſſumi, & ipſũ exercere; uide gl. io l. ſi qs ex argẽtarijs, hic all. in uer. editionis, & Bar. in l. eadẽ, ff. ad leg. Iul. repetũd. & uide Sp. io ti. de inſtr. edi. §. reſtat, in uerſ. ſed nũquid tabellio. Et adde q notarius priuatus offõ nihil pt addere prioribus rogationibus, etiam de mandato iudicis, l.2. in §. miles, & ibi no. ff. de his, qui notant infa. & not. in l. quid ergo, io §. pœna grauior, e o. ti. Eſt tñ uerũ, q iudex ante, q̃ eum priuet, poterit mandare, ut quod omiſerat in inſtrumẽto, ſuppleat. Sđ poſtq̃ priuauit, ẽ impoſſibile, q tali ſic priuato off. mãdet, ut addat q̃ omiſerat. q a tũc cũ ñ ſit notari⁹, additio eſſet facta a pſona priuata, ut plenè tractauit in d.§. pœna grauior. Et adde, q notari⁹ cõdẽnatus de falſo, ñ pt decætero ↄficere inſtrumẽta, niſi iudex eã cognita ſibi reſeruauerit talẽ facultatẽ; qđ facere poteſt, ſi uult ſecundum Bal. not. in l. depoſitum, C. depo. & io l. in bemus, in §. ſanè, C. de ſacroſan. eccle. & tenet Bart. in l. ſi qs in principio teſtamenti, in §. ſi. de lega. 3. & in l. ex militari de teſt. mili. & hẽ per Bal. in l. 2. C. de manu. vin. & in l. ſi quis ex argentarijs, in §. cogentur, & ibi per Alex. ã. ff. de eden. Adde tñ, q qñ notarius eſt cõdemnatus de falſo, inſtrumẽta facta ante cõdemnationẽ valẽt: ſed poſt nõ valẽt: Ita Bal. in l. 2. C. de fi. inſtr. & in l. in exercẽdis, e. ti. & in aut. ſed nouo iurẽ, C. ſi certũ pe. & vide gl. i §. i his, in aut. de fide inſtr. Et idem uoluit Bart. in l. Barbarius, in vlt. col. ff. de off. prærto. vbi etiam dicit, q notarius accuſatus vel inquiſitus de falſo, pendente ꝓceſſu & cã falſitatis; poteſt inſtrumenta cõficere; imò priuatus offõ tabellionatus pp falſitatem, poteſt publicare inſtrumenta ſua anteà facta, & ea pficere, vt no. doc. & Pet. de Ca. poſt eos, in l. ꝑtor. §. ſed ſi dñs, ff. de eden. & in l. ſi arbiter, C. de ſen. & Bar. in l. ad teſtium, in §.1. ff. de teſta. De Cardinalibus autem priuatis, de quibus hic ſit mẽtio, adde, q ab alio iudicari non pſit, niſi à Papa, vt pulchrè voluit Io. An. io c. dilecto, de pb. Et adde q in depoſitiõe Cardinalis Epiſcopi requiruntur. 72. teſtes. In Cardinalibus autem Preſbyteris requiruntur. 54. In Cardinalib. autẽ Diaconis requiruntur 27. vt habetur in c. præſul. 2. q. 4. Et quis poſsit eos deponere, & depoſitos reſtituere, vide glo. & docto. in c. ex geſtis, de cleri. no reſidẽ. & in c.1. de ſchiſma. li.6. Et adde, q Cardinales cum delinquunt, debent acrius puniri, q̃ cæteri, cùm ipſi aſsiſtant do. Papæ. q eſt vicarius Chri, exẽplo Adæ, de quo dicit ſan. Aug. q quanto erat Deo ꝓximior, tãtò grauius peccauit, vt in c. conſideret, de pœni. diſt. v. & exẽplo ẽt Luciferi, de pœni. diſt. 2. c. Princeps, & c. principiũ: & ideò dicebat Hoſt. in ſumma, de pœni. & remiſ. in §. cui cõfitendũ, in uer. cui Cardinales, q debent cauere, ne ſint nebulæ ſine aqua deuotionis lachrimarũ turbinib. agitatæ. Et adde, q Cardinales tractãtes de eligendo futuro Papa incidunt in crimen læſæ maieſtatis ſm Inno. & Io. An. in ca. veniens, de accu. qđ dictũ refert & ſequitur Bald. in tit. de leg. Corad. in vſib. feud. & in l. quoniã liberi, in verſi. & adde, q Papa, de teſt. & Alexander. in l. prima, ff. ad legem Iuliam maieſtat. De hæretico autẽ, de quo hic ſit mẽtio, an debeat rebaptizari; puto non eſſe difficultatẽ: quia ſacramentum baptiſmi nõ eſt aliquo pacto reiterabile, vt io tit. C. ne ſanctum bapti. reite. Adde, tñ q hæreticus, qui nunquàm fuit baptizatus, uolens baptizari, ſi nõ pôt quia aquam non habent, habetur pro Chriſtiano quo ad remiſſionẽ peccatorum, ñ aũt quo ad matrimonium ↄtrahendum, nec quo ad ordines ſacros recipiẽdos: quia baptiſmus eſt ianua omnium ſacramẽtorũ; pro quo uide gl. in capi. cauſæ. viceſimaoctaua quæſtione prima. Et deniq; adde, q hæreticus, ſi conuertatur ad fidẽ, recuperat bona: ſed debet incarcerari ad pœnitentiã agẽdã. hodie autẽ inquiſitores imponunt pœnã ex arbitrio eorum, per cap. vergentis, de hæret. & per capit. vt cõmoniſſi, io §. & illorum, eodem tit. libro ſexto. Itẽ recuperãt ius patronatus eccleſiæ; niſi per ſententiam fuerint eo priuati, vt p Gem. in cap. in principio, de iure patrona. lib.6. & de prædictis vide Cardinalem in clementina prima, in §. fina. in vltima quæſtione, de vſuris.

uantur

a Ex priuilegio. fac. l. ſi qñ, & qđ ibi no. C. đ inof. te. & l. ſi cui, ff. đ ſer.
b Abutentes priuilegio. Vide tex. & ibi plene no. in c. cum acceſſiſſet, de conſti. & in c. cum illorum, de ſen. excom.
c Priuati & inhabiles. Vide doct. in c. fi. de procu. & ibi iſtum, & in l. ſicut, ff. quod cuiuſque uni. nomine.

conſi. 153. inci. ex narratis, col. 7. uer. & ſi dicatur. eundem Feli. ubi ſ. uer. ſecundo limita, uel niſi populi delinquentis detegeretur uoluntas, ut d. col. uerſi. tertio limita.
h Ad compromittentes. Adde, ut per Cal. conſi. 6. eo. titu.
i Et in c. cum inre. Vide ibi doctores.

Adde Ro. conſil. 591.
d Quod in delictis. facit quod no. in c. graue, de ſen. ex co. & gl. i l. aliud §. referri, ff. đ reg. ior. ubi bo. gl. Adde, ut per Fel. conſi. 315.
SEB. SAPIA.
e Ab oibus. Vide Bal. in l. 1. in uer. & hoc facit ad plura, ff. de mag. cõuẽ. Ang. & Mo. in l & ſnum. §. hodie, ff. de pact. Pe. de An. 10 conſ. 10. uer eſficaciter. Andr. Sico. 10 conſil. 7. in 1. col.
f Cõmiſit rebellionẽ. Vide Ioan. de Lig. i cle. 1. đ pœ. & ibi Imol. in 2. col. & d. Cardi. in uer. ciuitas. i 2. q. Idẽ ic tenet Do. poſt Ioa. An. in c. felicis. §. fi. đ pœ. in 6. in 3. colũ. & d. Abb. in c. dilectus, el. 2. circa fi. ĵ. đ ſimo. & Ang. in cõſ. 163. inc. cũ multitudo, & plenẽ p do. Feli. in c. cum omnes, io 26 col. ibi, & iũ Ange. de cõſtit. facit quod uoluit Pau. de Ca. conſil. 86. inci. in Chriſti, i cauſa fortii.
g Collegialiter. Vide d. Feli. in d. c. cum omnes, in d. col. 26. Adde late Franc. Are. conſi. 164.
ZACHARIAS.
Adde iſtũ in c. dilectus, el. 2. col. 3. uer. no. hanc gl. de ſimo. Ange. 10 l. ſed ſi ex dolo. §. ſed an, ff. de do. Ia. Rebu. late io l. 9 nq;. nu. 1. 2. & 3. & in addi. ad eũ, & quaſi p totã, l. C. de decur. li. 11 eidẽ ſup ru. đ mu ne. patr. c. li. Qđ uero eſt i delicto faciẽdo; ſecus aũt in omittendo, ut ibidẽ. & p Sal. i l. 2. C. đ ſeruit. & Fe. i præal. c. dilect⁹, 1. uer. ſed hic cõcluſionẽ. Itẽ in delicto cõtinuato, ut p Pe. de Anch.

a uant hñtes ptãtẽ eligẽdi ex priuilegio,[a] ſi poſtulãt ſciẽter idignũ. †No. 3. q abutẽ
4
b tes priuilegio[b] ſibi cõceſſo, ſũt illo priua-
5 ti, ſeu ſaltẽ debẽt priuari. †No. 4. unã reg. in mã electiõis, q aliqbus priuatis ptãte eligẽdi, illorũ ptãs deuoluit ad alios canonicos, licet nũero pauciores. Et ſic unũ totũ i⁹ collegii reſidet in ñ delinquẽtes. Et idẽ dic eadẽ rõne in aliis actib⁹ capitularib⁹. Nã ſi oẽs eſſent ihabiles; puta, qa excõicati, uł ſuſpẽſi, tota potẽtia capitularis reſidet penes habiles; licet illi faciant minorẽ ptẽ collegii, ut hic: qa hoc caſu iſti rꝑſentãt totũ collegiũ, cũ priuati & i
c habiles[c] ñ ſint cõputãdi i nũero; ad hoc, qđ leg. & no. i c. illa. ĵ. đ elect. uiđ bo. gl. i
6 cle. qđ circa; eo. tit. †Itẽ no. 5. ex hoc & ex
d tex. q i đlictis[d] illud qđ fit à maiori pte,
e ñ cenſeĩ factũ ab oibus[e]: imò maior pars uenit puniẽda dũtaxat. Minor uero pars q ꝯdixit, ñ iuoluiĩ peccato aliorũ, nec pœna peccati, ut ſatis colligiĩ hic. Et uide ad hoc Inn. i c. 1. đ his, q fi. à maio. par. c. ubi no dicit hoc ꝓcedere, qñ minor ps expſſe ꝯdicit: ſec⁹ ſi tacet. Nã tũc inuoluiĩ peccato & pœna peccati, unà cũ expſſè conſentientibus, qđ dictũ ſing. not. Et pt eſſe rõ: qa ex quo qs uocaĩ ad uniuerſitatẽ, debet aut cõſentire, aut cõtradicere. Vñ cũ tẽneaĩ loq, ſeu cõſulere aſſirmatiue uł negatiuè; tacendo hĩ ꝓ cõſentiente i ſuum ꝑiudiciũ, ar. in c. præc. & qđ ibi dixi, & in c. 2. de cõfeſ. li. 6. & melius i l. đ ętate. §. q tacuit, ff. de inter. act. facit. c. ſi tibi abſenti iũcta gl. đ ꝑben. li. 6. Et aduerte, qa prædicta ꝓcedũt, qñ pœnà apponenda cõcernit ſingulos. tũc .n. pauciores ꝯdicentes non
7 puniũĩ. †Sed dubiũ eſt, qñ ex đlicto uenit pœna imponenda cõcernens ipſã uniuerſitatem: ut puta maior pars uniuerſitatis
f alicui⁹ ciuitatis cõmiſit rebellionẽ[f] ꝯ pricipẽ: minor uero pars in cõſilio ꝯdicit: nihilomin⁹ maior ps rebellauit totã ciuitatẽ; nũqd debeat puniri tota ciuitas, cũ nõ poſſit fieri ſine diſcrimine minoris ptis, q nõ cõſenſit? De hac no. q. uide p Inn. i c. grauamẽ, đ ſent. exc. plenius p Bar. i l. aut fcã. §. fi. ff. đ pœ. tetigi i c. dilect⁹, de ſimo. ubi tractaui, an & qñ uniuerſitas poſſit accuſari, & quałr ſit puniẽda; uide aliqd ẽt p Bar. iu tractatu đ tyrãnide. Vnũ tñ tenemẽtu, q ñ dr uniuerſitas, ſeu ciuitas aliqd facere; niſi illuđ đliberatũ fuerit collegiali
g ter[g]. vñ ſi maior ps hui⁹ ciuitatis faceret aliqm iſultũ, vł rebellionẽ; nõ dẽt dici, q ciuitas fecit; ex quo ñ fuit illud đliberatũ collegialiter. Ita dicit gl. no. & bene i l. ſicut, ff. qđ cuiuſq; vniuet. ſeqĩ Bar. i d. l. aut fcã; facit qđ no. gl. i c. 1. đ re. eccl. nõ alie.
8 li. 6. †No. ulterius, q ſicut ptãs partis đlinquẽtis, reſidet i alia pte, qñ eligentes habent ptãtẽ a iure cõi, ut i c. cũ i cũctis, & i c. cũ Vintonenſis, đ elec. ita deuoluiĩ ptãs qñ eligẽtes habent ptãtẽ ex priuilegio, ut hic. Et ex his iſero ad qõnem. Pone, q ptãs eligẽdi fuit data p caonicos trib⁹ cõpromiſſariis; quorũ duo ſciẽter elegerũt indignũ, tertius elegit idoneũ; quæriĩ nũ qd valeat electio iſtius tertii? vr q ſic: qa ptãs duorũ reſedit in iſto, arg. hic. Sed ꝯriũ eſt uerũ: qa iſtud capĩm loquiĩ, qñ ali q eligunt collegialiter; iõ ptãs reſidet penes eligẽtes idoneũ: ſed in caſu ꝑmiſſo cõpromiſſarii nõ eligũt, ut collegiũ, ſed ut ſinguli, hñtes ptãtem à collegio. Vñ ptãs cõpromiſſariorũ eligẽtiũ indignũ deuol
h uit ad cõpromittẽtes[h], vt in c. ſi cõpromiſſarius, de ele. lib. 6. Repiĩ ergo electio ab uno tñ fcã. & hãc opi. ſenſit Io. An. i d. c. ſi cõpromiſſarius, & i c. cũ in iure[i], & in c.
i
9 qa p p. 1. de ele. †In gl. pe. in fi. no. ſingulr iſtã gl. ad quã quotidie fit remiſſio, cũ qriĩ, nũqd ius uniuerſitatis poſſit remaneĩ
K in vno ſolo[k] oibus aliis mortuis, uel priuatis? Cõcludit iſta gl. q ſic. Vñ tota potẽ
l tia collegii reſidet i iſto ſolo[l]; & hãc opi. gl. tenẽt Inn. & Hoſ. & cõiter doc. & vr ꝓbari p l. ſicut. §. fi. ff. qđ cuiuſq; vni. & hãc opi. tenet ibi gl. & Bar. Iſte tñ ſolus ñ po
m terit ſeipſũ eligere[m]: qa notareĩ ambitione, vt in c. p nřas, de iure pa. Nõ ob. qđ dr de grege aĩalium: qa illud ꝓcedit in vniuerſitate rerũ inanimatarũ, q quidẽ vniuerſitas nõ hẽt bona, ſeu iura. Nec eſt ibi animus hoĩs, i quo cõſeruet illud ius collegii. Meritò extractis capitibus aĩalium deſinit vniuerſitas, ſeu grex. Sed nos loqmur in uniuerſitate ꝑſonarũ, q hẽt bona, & iura; iõ ius collegii reſidet in vno ſolo.
10 †Ad c. bonæ, all. i gl. rñde clarius ſic. q illi qñq; de collegio eligũt ſciẽter idignũ; & tũc ipſo iure ſunt priuati ptãte eligẽdi pro ea vice; & ideo ptãs reſidet in eis, qui nõ deliquerunt, ut hic, & in d. c. cũ Vintonẽſis. Quandoq; eligũt indignũ ꝯ formã; & tũc eligẽtes nõ ſunt priuati, ſed priuandi ptãte eligendi, vt in d. c. quia p p; & ibi notabiĩ, an valeat electio iſtorũ, ſi iterum eligunt ſeruata forma ante, q priuentur; & eis tñ priuatis per ſñiam deuoluiĩ poteſtas ad illos, qui nõ peccauerunt in forma. Quandoq; tres eligunt idoneum, & ſeruata forma, tñ contẽpſerunt aliquem de vniuerſitate, qui deberet vocari; & iſto caſu electio tenet: ſed inſtante contẽpto, debet electio iſta caſſari: nõ tñ priuantur ptãte eligẽdi; licet aliud ſenſerit hic glo. Et ꝯriũ huius tenuit gl. in d. c. bonæ, in fi. pe. gl. q fuit additio; & iſta opi. cõiter teneĩ, & iſte caſus cõtingit i d. c. bonę. Ideo ille ſolus, qui fuit contẽptus nõ potuit ꝑ ſe eligere: qa alii non erant priuati ptãte eligendi. ſed nos loquimur, qñ alii ſunt
11 priuati, vel mortui ꝑter unum. †Pondera tñ gl. in eo, quod dicit, q collegiũ non eſt in vno. Nam deeſt ibi ſignificatum uocis:

Adde limitandũ, ut per Per. de Anch. conſi. 156.
ZACHARIAS.
K In uno ſolo. Adde Iac. Rebuſ. i l. actores, nu. 1. & ibi i apo. ad eũ, C. đ exac. tri. li. 10. & Alex. conſ. 95. uolu. 4. & cõl. 97. in prin. uol. 2.
l In iſto ſolo. uide Inn. i c. illa. ĵ. de ele. q ſi omnes de capitulo ſunt excõicati uno excepto, & eligũt ꝑlatũ, ſi ille ignorauit ipſos excõicatos, uł ſciẽs ꝓceſſit⁹ ẽ, q eos non admittebat ad eligẽdũ; ut electio ꝑ illũ unũ, i quo reſidet totũ ius capitu. ualeat; qđ ẽ ſingul. notandũ. Limitat hoc d. meus non habere locũ i uitio ſimoniæ. uñ nõ ualet electio ſimoniaca, licet aliqs ex eligẽtibus ignorauerit fuiſſe commiſſam ſimoniã. & uide Phil. in c. bonę, ĵ. ti. 1. Bar. Bri. in c. ſi forte. 65. di. Et an collegiũ remaneat in uno, uide Inn. in c. cũ ex iniũcto, de no. ope. nũ. & Bal. in l. ſi grege, de leg. 1. & qđ not. Inn. in c. cũ nobis, & in d. c. illa, de ele. Et ad gl. iſtã adde no. i l. pater filiũ, §. Tuſculan⁹, ff. de le 3. faciat qđ unlate Bar. in l. qđ in rerũ. §. ſi i uer. quaritur ſi collegiũ, ff. de leg. 1. Adde Abb. conſi. 25.
m Eligere. Limita ſec⁹ ee, ſi ſunt duo, qbus eſt dãda poteſtas eligendi. Nam poſſunt unũ ex ipſis eligere ſecundũ iſtũ in c. 1. nu. 6. de ele. & elec. po. Item limita, niſi ille ſol⁹ noĩe collegii daret alteri ptãtem eligẽdi, q tãquã cõpromiſſarius poterit illũ ſolũ eligere, ut aľs hãbeĩ

per iſtum in c.licet de vitanda, de elect. in fi. AENEAS DE FAL.
a Si oēs ſunt mortui. faciat qđ no. iſte in c.đ multa, in fi. in ver. quo ad
ſmi, de pb. & vide Bar. in d.l.fi. in uer. q̄ro, an deſtructo collegio, ff. de
colle. illi. Bar. & doc. in l. inter ſtipulāti. §. ſacrā, ff. đ ver. obl. Io. An.
in c priuilegiū, de re. iur. in 6. Din. in l. pr̄ filiū. §. Tuſculanus, ff. de le
go. j. Bal. & Imo. i
ē. l. ſi grege. Ang. i
l. ꝓponebat, ff. de
iu. & in l. ſeruitu-
tes. §. ſi ſublatū, ff.
de ſer. ur. pd. & in
d. §. ſacrā, & in l. q̄
res §. areā, ff. đ ſol.
Bal. in tit. de poc.
cē ſtā. in uer. nos,
& in aut. habita,
C. ne fil. ꝑ pa. & in
d. l. ſicut, qđ cuiuſ
que vni. no. & i d.
l. ſuitutes. §. ſi ſu-
bla. & gl. i d.c. pri
uilegiū, circa me.
& vide iſtū pº Io.
An. in c. Abbate, i
gl. fi. de uerb ſig.
ZACHARIAS.
Addo Bercho. de
Fir. in trac. đ Epi.
in 3. pte. li. 1. q. 31.
uer. qd ſi ſi mo-
ior ps, & q̄ poſui
in addi. in uer. in
uno ſolo. ſ. ꝓxi.
SEB. SAPIA.
b Si geſſerit. ꝙ pœ-
na priuationis ſi
imponat, niſi ſpā-
liter à lege expri
mat: eſt caſus in §.
opeinsū, ibi, nec q̄
libet eſt lex aliq̄d
tale dicēs, in out.
deuō eli. ſecū. nu.
Corſe. in ſing ſuis
co. 6. uer. ſi alicui
ſtatuto. ff. in ꝯriū
ē tex. in c. 1. §. por
ro, q̄ fuerit prima
cā bene. amit. & in
c. auaritiæ, de pb.
in 6. glo. in l. ſi q̄s
in tāti, C. unde ui.
c In c. fi. Vide bon.
tex. in l. at ſi q̄s. §.
idē Labeo, uer. cū
in eū pœna ſtatu-
ta nō ſit, ff. de rel.
& ſum. fu. & 15. q.
8. in ſum. ubi gl. &
facit text. in aut.
de non eli. ſecun.
nub. in uer. nō eſt
qualibet lex tale
q̄d dicens: Addo
Oldr. conſi. 64.

12 Sed iº collegiū cōſeruaē in vno. † Quid ſit
a ſi oēs ſunt mortui; ª vel expulſi de colle-
gio, nunqd ſit extinctū collegiū & ius ip-
ſius? vide Inn. in c. 2. de no. ope. nūc. & qđ
not. in c. cū ſup. de cauſ. poſ. & ꝓpri. vide
bo. gl. & tene eā mēti in c. ſtatutū, de ele.
li. 6. Per gl. & Bar. in d. l. ſicut, p eūdē in l.
fi. de colle. illi. & in l. 1. §. fi. ff. de acq. poſſ.
Et cōcluſio eſt hic, ꝙ aut collegiū fuit de
ſtructū anthoritate ſupioris; & ipſo facto
extinguūē oīa iura & priuilegia collegii.
Aut deceſſerūt hi oēs de collegio, uel ex
pulſi fuerunt ꝑꝑ eorū delictū; & tunc in
collegio ecclīaſtico conſeruanē oīa iura
collegii apud ipſam ecclīā. Sed ī collegio
ſeculari eſt dubiū. Nā gl. in d. l. ſicut, tenet
ꝙ extinguiē collegiū, ac peunt iura colle
gii. Alii tenuerūt idē in collegio ſeculari
qđ in eccleſiaſtico, vt cōſeruet iº apud pa
rietes. Præcedēs tñ opi. vr̄ cōis. Poſſet tñ
dici, ſi iº collegii eſt collatū loco, tūc non
extinguiē ius; licet deſint collegiati. Pōt
poni exēplū, qñ deſineret ꝑꝑ guerrā, vel
peſtē vniuerſitas ſcholariū. Iura. n. colle-
gii cōſeruāē apud ciuitatē, cui priuilegiū
13 ſtudii collatū eſt. † In gl. fi. in fi. No. ex gl.
duos modos, qbº pt ſuperior ꝓcedere ꝓ
admittendo poſtulōnē. Primus, ut dicat 1
ꝓuidemus eccleſiæ veſtræ de tali pſona,
ꝓut poſtulaſtis. Et pro iſta practica facit
iſte tex. in ver. ꝓuidiſti. Aliº modus eſt, vt
ſupior dicat poſtulōnem veſtrā admitti-
mus &c. & hæc admiſsio hēt effectum ele
ctionis & cōfirmōnis, ut dixi. ſ. c. ii. & po-
nit Innoc. iſtos duos modos. Dicit tñ ſm
modū magis iuri cōgruere: qa ꝓuiſio ſpe
ctat ad ſupiorē; hēret ergo ſupior poſtu
lōnē admittere, vel repellere. Ad hoc c.
ſeq. & c. 1. ꝓpe fi. ſ. eo. Nunq̄ tñ ſupior de
bet dicere: poſtulōnē cōfirmamus: qa uer
ba poſtulatorū diriguē in ipm ſupiorē;
nec ius acqriē poſtulato. Qualiter autē ſe
debeāt hr̄e poſtulātes apud ſupiorē, uide
bo. gl. in c. ꝓxi. in uerſ. qua gr̄a moueaē, in
14 fi. † Extra gl. Inn. ponit hic aliquos caſus,
in q̄bus eligētes ſunt priuati ptāte eligē-
di. Et primus caſus, qñ poſtulant ſcienter
indignū. ſ. c. 1. Scd̄s, qñ poſtulōnē caſſatā
vitio p one innouant, ut hic. Tertiº, qñ eli
gunt per abuſum ſecularis ptātis, vt in c.
quiſq̄s. j. de ele. vbi de hoc. Quartus, qñ
eligunt ineligibilē, ut in c. innotuit. j. de elec. Quintus, qñ
recipiunt poſtulatū, uel electum, ut ꝓlatum, cuius electio uel
poſtulatio eſt nulla, ut in c. bonæ. j. tit. ꝓxi. Sextus ſi ſunt ex
cōicati, vel ſuſpēſi, vt in c. cum dilectus, de conſue. & in c. cū
inter R. j. de elect. Septimus, cùm nō eligiē infra tps à iure
ꝓfixū; de quo in c. ne ꝓ defectu. j. de elect. Octauus cū poſtu
lāt poſt appellōnē, vt in c. bonę. j. ti. ꝓxi. ſecus dixit Inn. in
electiōe facta poſt appellōnē: qa electionē, cū ſit uia ordina
ria, nō pt appellō impedire; niſi ex cā iuſta ſit interpoſita, ut
in c. cū nobis. j. de ele. Sed poſtulōnē impedit appellō, ēt ex
cā fruſtratoria interpoſita. Rō ſm eū, q. poſtulō debet eſſe
cōcors, ut in c. ſcriptū. j. de ele. Refert tñ quoſdā dicere non
eſſe in hoc dr̄iam inter poſtulatiōnē & ele. Hoſ. cōcordādo
dicit, & bñ. Aut poſtlō fit ſine cā, vel ñ a duab. ptib. & uera
ſit opi. Inn. Si verò ſit ex cauſa, & à duabus partibus, ꝓcedat
ꝯria opi. vt app. fruſtratoria talē poſtulōnē ñ īpediat: qa ta
lis poſtlō vincit electionē, vt ī d. c. ſcriptū. ergo ē fortior, q̄
ele. & uide plures alios caſus p Hoſ. in ſum. ti. đ ele. §. quāi,
uerſi. cauendū, & ſeq. & ponit circa pdicta Inn. duas reglas.
15 Prima ē, ꝙ valet electio facta nō uocatis illis, q ſunt priuati
uel inhabiles ad eligēdū, licet primò nō ſit diſcuſſū, an ſint
priuati. Satis. n. eſt, ꝙ poſteà poſsint cōuinci: qa ſi ī ueritate
nō hēbāt ptātē eligēdi, nō erat opus eos uocare; facit. c. fi. đ
ſup. neg. pl. & quod legitur & notatur in c. illa. j. de ele. Et i-
dē dic in aliis actibus particularib. ut ualeat actus expletus
p habentes uocē in c. licet inhabiles, & priuati non fuerint
16 uocati; nec fuerit diſcuſſū ꝑ prius, an ſint priuati. † Scđa re-
gula eſt, ꝙ caſſata electione uitio pſonæ, eligentes ſunt pri
uati ea uice ptāte eligendi, ut in c. cū in cunctis. j. de ele. Qđ
intellige, qñ elegerunt ſcienter indignū; ſecus ſi ignorāter,
17 ut in c. innotuit. j. de ele. † Sed dubiū eſt q̄d in aliis actib. ca
pitularibus, nunq̄d diſponētes rē non legitimè, ſint priuati
ptāte explicandi talem actū legitimè; ita, ꝙ ptās deuolua-
tur ad alios, licet numero pauciores? credo, ꝙ nō: quia hoc
nō reperiē iure cautū, niſi in actu electionis. Vnde cū priua
tio uocis dādæ ſit pena; nō debet extēdi ad caſum in iuē nō
expreſsū. Pro hoc facit. c. quia pter. j. tit. prox. vbi eligentes
ꝯ formam non ſunt priuati; ad idem c. bonæ, el. 2. j. de elec.
ubi patet, ꝙ eligētes aliquo ſpreto & cōtēpto, nō ſunt priua
b ti; ergo pœna priuationis nō habet locū reglr; licet minus
c lītimè maior pars ſe geſſerit; ᵇ fac. gl. in c. fi. ᶜ de iure pa. Abb.

1 *Poſtulatio facta à minori, quàm tertia parte collegij, non valet.*
Poſtulatio, per quam priuata vtilitas præfertur cōi, non valet.
2 *Clericorum appellatione regulariter non veniunt canonici.*
Spēs vbicūq; ponit aliqđ vltra genus ſuū, ñ cōp̄hēdiē ſub illo gñe.
3 *Pœnalis diſpoſitio debet largè interpretari, ſi aliter nō hēt effectū.*
4 *Laicus non poteſt eſſe canonicus.*
5 *Cardinalis, vel Eps. an debeat eligi, an poſtulari ad aliā dignitatē.*
6 *Cardinalis non poteſt eſſe Epiſcopus.*
7 *Index poteſt allegare pro vtraq; parte, & aperire dubia pceſſus.*
Romana eccleſia quid ſignificet.
8 *Poſtulatio, ſiue nominatio ſi ſunt legitimè factæ, acquirunt ius po-
ſtulato ſiue nominato.*
*Poſtulantibus non licet à poſtulatione recedere, ſi poſtulatio repræ
ſentata eſt ſuperiori.*
9 *Iudex, an & quando poſſit ex officio ſuo ſupplere.*
10 *Sententia lata utraq; parte præſente ualet, licet non appareat, ꝙ
iudex protulerit ad inſtantiā partis ſi verò pars eſt abſens; iu-
dex non ſupplet, niſi petente parte præſente.*
11 *Priuatus nō tenetur pferre bonū publicū ſuo cōmō, licet iudex ſit.*
12 *Poſtulōnē uerū dēat admitti, ſi numerº poſtulātiū non ē maior duplo.*
Stylus Romanæ curiæ facit ius.
Non conſueuit facere eſt idem, ac ſi diceret, non potes facere.
Conſuetudo Romanæ curiæ, non extenditur ad alias.
13 *gratia ſi eſt iuſta, princeps poteſt compelli ad ipſam faciendā.* 14.
15 *Baſtardus licet aliquis ſit, tamen poteſt in Prælatum poſtulari, ſi
non reperitur alius per quem eccleſiæ bene conſulatur.*
Poſtulatio debet admitti, ſi eſt neceſſaria & iuſta.
16 *Poſtulantes debent prouidere de aliquo ſtipendio illi, quem fece-
runt ordinare, vt poſtularent, & non poſtularunt.*
17 *Seu, iſta dictio quomodo ponatur.*

C A P. I I I.

B*Ona memoria.* † Poſtulatio, per quā priuata uel minor utilitas cōi uel maiori præfertur, vel quæ fit a minori q̄ tertia parte collegii; admitti nō debet. Et prima pars ponit duas diſcordes poſtulationes. Secunda vtrūq; repellit cauſas exprimēs, ibi: nos. Tertia monet nouā ꝓuiſionem

fieri, ibi: *mandantes*. Caſus literal. Eccleſia Rauennate uacante, quidā canonici Rauennaten. poſtulauerūt Epm Imo. quidā verò poſtularunt S. Praxedis pſbyterum Cardinalē. Poſtulatiōes iſtæ delatæ ſunt ad ſedē Apoſtolicā. Papa auditis allegationibus vtrinſq; ptis tā de iure, q̄ de facto, ēt allegauit plenius ꝓ utraq; parte. pp cōſiderās, q pñtia Cardinalis utilior eſſet, nō ſolū eccleſiæ Romanæ, uerū etiā eccleſiæ gñali, q̄ eccleſiæ Rauennaten. & iō uolens pferre cōem utilitatē priuatæ; poſtulationē Cardinalis nō admiſit. Ex alia pte cōſiderās, q eps Imo. à minori, q̄ à tertia parte fuerat poſtulat⁹, & hmōi poſtulationes in diſcordia factas Romana eccleſia admittere nō cōſueuit, qa qñ 3 etiā in cōcordia fiunt, nō tā ex iure q̄ ex gſa moueaẽ; poſtulationē Imo. nō admiſit, mādās caplo Rauennati, vt in pſonā 2 idoneā cōuenire ꝓcurent. Ber. † No. 1. ex tex. iuncta ſuprāſcriptione, q appel. clericorū ueniunt canonici[a]. Nā Papa hic ſcribit clericis Rauēnatis ecclīæ, nec loqē de clericis n canonicis, ſed de canonicis: qa ipſi ſunt, q habent ptātē eligēdi prælatū. b Alii uerò, qui nō ſunt canonici, licet habeāt ibi bñficia: nō tñ ſunt de caplo, nec faciunt collegium, vt in c. dilecta, de exc. præla. & in c. qa pp. ĩ. ti. ꝓxi. & Inn. in c. 2. de inſt. & faciunt hæc ad q. nunquid in oi mā appel. clericorū ueniant canonici? 4 d. Car. cōcludit q ſic, alle. ultra tex. iſtū c. p exēptionē, de priui. lib. 6. ubi tex. no. dicit, q ſi Papa eximit clericos alicui⁹ eccleſię, ēt canonici intelligunẽ exempti: & tñ 5 ma exēptionis eſt reſtringibilis, cū p eā præiudiceẽ ptāti ordinarii, ar. 11. q. 1. c. peruenit. Itē, qa eſſe canonicū nō ponit aliquid ſup alios clericos, niſi quaten⁹ à c iure ſpecialiter eis conceditur. ergo debēt canonici uenire appellatione clericorum, cùm nomen, clerici, ſit nomen generis, & genus infert ſuas ſpecies. Cōtrariū tenui ſup rub. de vi. & ho. cle. vbi concludo, q in ma reſtringibili appellatiōe clericorū nō veniūt canonici, nec alii in dignitate cōſtituti: quia ubicūque ſpecies ponit aliquid ultra genus ſuum, appella- 6 tione generis non uenit illa ſpecies, tex. eſt ualde not. ĩ. c. ſtatutū, de elect. li. 6. ubi appellatione ecclīę parochialis, non ue d nit eccleſia parochialis collegiata: quia ſemper habet qualitatē collegii ultra parochiā: & ibi dicit textus hoc procedere in ma odioſa, ſecus in ma fauorabili, uel e indifferenti, ut ibi no. per Ioan. An. Ad f idē no. dictū Iun. in c. ſedes. ĩ. de reſc. ubi dicit, q ſi Papa dat reſcriptum ꝯ Titium clericū & quoſdā alios, ſub illa clā gñali n ueniūt canonici: qa ſūt digniores ſimplicibus clericis. Cū ergo canonicus habeat q̄litatē canonicat⁹ ultra alios clericos, nō dēt venire appellatione clericorū in ma reſtringibili. Secus dicit ĩ ma fauorabili, vt ſentit Fed. de Sen. cōſ. 71. vbi dicit, q ſi Papa cōcedit priuilegiū Cardinali, vt poſſit cōferre bñficia clericorū ſuorū decedentiū &c. q veniūt bñficia canonicorū, ſi canonici aliqui ſunt ſui cōmenſales: quia iſtud priuilegium nō eſt odioſum, ſed fauorabile. Ad c. p exemptionē, qđ vr multū ſtringere; dic, q ibi fit larga interpretatio, vt euitetur abſurditas. Nā abſurdum foret, q exemptis clericis eccleſiæ non forent exempti canonici, qui ſunt principaliores in eccleſia. Item poſſet cōtingere, q illud priuilegiū aliās nil operareẽ; vt puta, quia in eccleſia nō ſunt alii clerici pter canonicos. † Et diſpō dēt largè interpretari, quantūcunq; pœnalis, ſi aliter n poſſet habere effectū, vt eſt tex. no. in c. ſi ſnia, de ſen. ex. li. 6. Ad iſtū tex. dic, q ma iſta nō erat odioſa; nec poterat intelligi, niſi de canonicis. Sed iō appellauit hic eos clericos & nō canonicos: qa in eccleſia Rauēnaten. ſunt duo collegia ex priuilegio Papę. Vnū Card. (appellan d tur. n. Cardinales pp honorem[b], licet nō ſint Cardinales.) Aliud eſt collegium canonicorū. vñ vt Papa cōprehenderet hic oēs, vſus fuit hoc noīe generis: qa oēs canonici ſunt clerici. Sicut. n. ex quo qs eſt hō, eſt aīal; ita ex quo quis eſt canonicus † eſt clericus: qa ius canoniæ nō cadit in laicū, vt no. gl. in c. cū M. de cōſti. eſt tex. in c. 2. d inſti. & ibi p Inn. & hæc notabis ad als mas. † No. 2. q Cardinalis nō eligiẽ, ſed poſtulaẽ. Nā cū ſit alligat⁹ ecclīæ Romanæ, nō hēt liberū volatum. vñ ſicut Eps nō pōt eligi ad aliā ſedē, ſed dēt poſtulari, vt hic, & in c. ſi. ĩ. eo. Ita ēt Cardinalis[c] nō dēt eligi, ſed poſtulari; & hanc opi. tenuit Hoſt. & optimè ꝓbat iſte tex. capiendo verba ꝓpriè. Sed Abb. & Aegi. tenuerūt ꝯriū dicentes, q Cardinalis nō Eps pt eligi. Et ad iſtū tex. rñdent, q verbum, poſtularunt, ponitẽ hic impropriè quo ad Cardinalē; ꝓpriè quo ad Epm. vñ dicunt, q Cardinalis fuerit hic elect⁹, e & nō poſtulatus. De hac mate. dic, vt plenè dicā in c. eccl̄ia, el ii. ĩ. ti. ꝓxi. † No. 3. hic arg. opti. q ꝓmotus in Cardinalem, nō dēt tenere epatū, ſaluē in ti. Nā Cardinalis dēt aſſiſtere Papæ[d]: quia pñtia ſua, eſt ſibi magis utilis, q̄ in alio epatu. Epatus āt requirit reſidentiā cōtinuā. Nā durū eſt dimittere ecclīā ſine ſponſo. Paria . n. ſunt[e] non habere ſponſum, vel prorſus f inutilē[f], ut in c. 2. de trāſ. ep. Vñ vides hic q Papa noluit admittere poſtulationē factā de iſto Cardinali, qa oportuiſſet, aut deſerere Romanā curiā aut morā trahere ex epatū. Vtrunq; āt erat incōueniens; meritò Papa poſtulationē n admiſit. Et ſic colliẽ argu. ex text. q Cardinalatus, &

a Canonici. Adde Lu. Ro. in l. 2. ī prin. ff. de ver. ob. vbi tacito iſto, dicit illud, qđ dicit iſte & uide Lap. & Do. i c. 1. §. hæc āt, de elec. li. 6. & uide iſtū in c. ad abolēdā, in gl. 2. de hær. & in c. n dubiū, in 1. no. d b ſen. exc. tex. & ibi d. Car. & Bal. in c. ad aures, qđ me. cā. & p d. meum c hic. Et cōclude, q vbi ma ſiue pœnalis & exorbitās, ſiue fauorabilis cōgruit tā ſimplicib⁹ clericis, q̄ canonicis, appellatione clericorum uenīūt canonici, ubi uerò mate. nō cōgrueret, & eſſemus in ma pœnali, appellatiōe clericorū nō uenirēt canonici. Si uerò eſſem⁹ ĩ ma larga & fauorabili: tūc uenirent, ar. nigri iuncto rubro, in ti. de ui. & ho. cle. Add. Abb. cōſ. 9.

Adde, an appellatione clericorum ueniāt epi, vide d. meum. d. Vinc. de Herculanis de Perus. vulgariter dicto, el Feitio, i ſua diſpu. ſolēni inci. 2 in noīe Ieſu Chriſti, uidi & q̄uem, 2 &c. ubi p 26. fundamenta tenet q non in mate. ſtricta & pœnali.

AENE. DE FAL. ANT. FRAN.

An appe. clericorū ueniāt canonici, arbitror deciſionē, de qua hic fore uerā, & maximè in pœnalibus, in qb⁹ eſt faciēda reſtrictio, ut in regula, odia, & in regula, in pœnis, de re. iur. in 6. Adde eū, q appellatiōe clericorum nō ueniunt monachi, nec cōuerſi monaſteriorū, ut not. in l. oēs, in §. pterea, C. de epi. & cle. & uide do. Abb. in c. 1. ne cle. uel mo. & p d. Car. in cle. 1. d cel. miſ. Quid ſit de presbyteris, diaconis, & ſubdiaconis & aliis inferioribus? dicas, q ſic. p glo. & d. Car. in cle. 1. de ci. o. & p d. Abb. in c. nō dubiu, de ſent. exc. & p Spe. in ti. de ſente. ex. §. nunc uero aliqua, [illegible] qd de ſponſis. Eps āt n ueniāt appel. clericorū, ut p Spe. in ti. de reſc. [illegible] ſi. ueni qđ in reſcripto, & in ti. de leg. [illegible] qd ſi diſpenſatum. &

no. in c. ſi. de præb. & in c. ſolent, de ſen. exc. Quid āt de canonicis, de quibus hic dubitatur, hr etiā per d. Car. in c. nō dubium, de ſen. exc.

b Card. pp honorē. Vide gl. ĩ c. pudor, in ver. Principē mūdi. 32. q. 2.

c Ita ēt Cardinalis. No. caſum, in quo Eps & Cardinalis ęquiparanẽ. Scias tñ q Cardinalis eſt maior Epo in ofti. Abb. in c. qđ ſup his, in fi. de fi. inſt. Hoſt. in c. eccleſia, el ii. de elec. Imo. in c. dilect⁹ filius, el j. de præben. & vide bo. tex. cum gl. in c. q̄q̄, 2. q. 7. facit qđ voluit Io. mona. in c. ſup eo, de hær. li. 6. & tex. in c. p venerabilē, §. rōnib⁹, q fi. ſit le.

ZACHARIAS.

Adde, q cardinalatus dignitas eſt maior, poſt Papatū, no. Fel. in rub. de maio. & obed. col. 5. ver. & limita. iſtū in c. eccleſia, el ii. de elect. Bar. in l. 1. §. ſi qs, in 1. col. ff. de ap. Fel. in c. qđ ſuper his, col. fi. ver. ult. dicit hic, de fide inſtru. dic. & Gem. in c. ęſ, 17. di. aliter ibi ſentiat.

d Aſſiſte Papæ. Quia Cardinales nedum conſulunt Romanæ ecclīæ, ſed vlī. Sunt. n. vnum corpus cum Papa, ſicut canonici cum Epo. facit quod no. in c. eccleſia, el ii. de elec. & Hoſt. in c. antiqua, de priui. & Bal. in l. cū multa, C. de bon. quæ libe. quod Cardinales ſunt capitalum vl̄e. alle. Arc. 12. q. 2. cum redeptor, & c. Abbatib⁹. uolunt doc. in c. ſuper eo, de hære. li. 6. & Alex. in c. 1. in prin. Epm, uel Abbatem.

Adde latè Rom. cōſ. 418. & cōſ. vlt.

SEB. SAPIA.

e Paria. n. ſunt. In ꝯtrium tñ facit, q mulier ſterilis, & ſic inutilis quo ad ſobolē, habet dotis priuilegia, ut traditur l. 1. tē in l. 1. ff. ſol. ma. Sed illud eſt actum uitio accidentali, ut ibi no.

f Vel prorſus inutilem. Facit text. in l. quoties, ff. q ſatiſ. cog. & gl in l. ſi pater, C. ne de ſtatu def. & text. aureus in l. accuſator⁹, ff. de adul.

& pulcher tex. & ibi Bal. i l. ſ. C. de emu. tex. in c. ſ. de cri. fal. Bal. in l. ſi vt pponis, la ij. C. quõ & qñ iu. Do. in c. pia, de exce. li. 6. gl. ſing. & ibi Sal. in l. ſi. C. ad le. Flani. de pla. tex. in l. nõ putauit, §. ſi quẽ, iuncta gl. & ibi Bal. ff. de bo. poſ. ꝯ ta. Sal. in ru. C. de pb. gl. in c. vera 45. di. & gl. in l. a. C. de hær. & l. 4. §. condemnatum, ff. de re iu. cum ſi.

ſtat. in c. ex parte. 1. de reſcr. p illũ tex. ꝙ ſi pars adſtrinxit ſe ad duo, iuxta no. in l. Diuus, ff. de re iud. & in c. licet cãm, de pba. & nõ pbauit, niſi vnum; ꝙ ad petitionẽ partis nõ põt iudex ferre ſniam: ſed iudex ex offõ põt ferre ſi illud pbatum tendat ad publicã vtilitatẽ, vt voluit Bal. in l. 1. aľs ſecunda, C. de cond. ind qđ no. p litni. dictæ, l. Diuus, & c. licet.

ANT. FRAN.

eſpatus nõ ſunt cõpaſſibiles in eadẽ pſo-
na. Nouiſſimis aũt tpibus ſeruatũ eſt, ꝙ
Eps pmotus in Cardinalẽ, nõ perdit ip-
ſo iure epatũ: imò retinet illũ tũ. vt pri⁹;
niſi Papa aľr diſponat: & ita ſeruatũ fuit
in Cardinali. S. Crucis, quo ad epatũ Bo
noñ. & in Cardinali. S. Marcelli quo ad
epatũ Senen. Et hoc, qa pleriq; conſulue
runt, ꝙ c. de multa, de pb. nõ hẽt locũ in
epatibus, cardinalatibus, & ſi. Et verũ dñt
quo ad verba iuris: ſed quo ad mentẽ, pu
tarẽ ꝯriũ: quia potius dẽt vacare ipſo fa-
cto vnus epatus p adeptionẽ alterius, vel
cardinalatus, q̃ vacet vnus Archidiacona
tus p adeptionẽ alterius dignitatis infe-
rioris. De mate. tñ vide qđ no. in c. dile-
ctus, de cõceſ. pb. vbi eſt ppria ma, & bo.
tex. p 1. parte. No. 4. ibi: *de facto, & de iu-
re*, ꝙ allegationũ, q̃ fiunt in iudicio, q̃dã
cõſiſtunt in iure, & qdã in facto. Ex facto
.n. ius oriť, vt in l. ſi ex plagis, in §. in cli-
7 uo, ff. ad l. Aq. † No. 5. ibi, *curauimus allega-*
a *re*, ꝙ iudex pt[a] in cã vertente corã eo al
legare p vtraq; pte. Põt ergo iudex ape-
rire dubia pceſſus, & allegare plenius iu-
ra facientia p vtraq; parte, quã fecerunt
aduocati; & ad hoc quotidiè allegať iſte
tex. & concor. l. 1. C. vt quæ deſunt aduo.
par. iud. ſupple. No. 6. ꝙ Cardinales cõſti
b tunt nedũ Romanæ eccleſiæ[a], ſed toti ec
cleſiæ vľi. Sunt. n. vnũ corpus cũ Papa, ſi-
cut canonici cũ Epo; de quo plenius dicã
in c. eccleſia. j. ti. pxi. No. 7. ꝙ appel. Ro-
manæ eccleſiæ, qñq; intellr de Roma. ec
cleſia particuľr ſumpta, qñq; ſumitur p
c vľi[c] eccľia. Nã vnica eſt eccľia totius or-
bis 24. q. 1. loqť, & in c. vnico, de ſchiſma.
lib. 6. Eccľiæ verò pticulares ſunt mẽbra
iſtius eccľiæ vľis; & cõſiſtit eccľia vľis ex
collectione fideliũ, de cõſ. di. 1. c. eccleſia.
No. 8. tex. ibi: *non immeritò præferentes ſpe-*
d *ciali vtilitati &c.* ꝙ vtilitas cõis[d] eſt præſe
renda ſpãli, & maior minori. Quid aũt ſi
cõcurrit cõis vtilitas in diuerſis pſonis?
8 dic, vt no. in l. 1. ff. ſol. ma. † Vlti. no. tres
modos prouidendi eccleſię vacãti . ſ. per
electionem, poſtulationẽ, & noiationẽ.
& dicit Hoſt. ꝙ electio dẽt eſſe canonica;
quia dẽt capľm in ea ſeruare formã à ca
none præfixã, vt in c. quia pp. j. ti. pxi. Et
ſi eſt legitimè facta, acquiriť ius electo,
vt in c. cum inter canonicos. j. de elec. Po
ſtulatio verò debet eſſe concors; & poſt,
q̃ eſt præſentata ſuperiori, nõ licet poſtu
lantibus ab ea recedere, vt. j. c. pxi. Noia-
tio verò debet eſſe ſolennis; & fit ſm eũ,
qñ duo vel tres, q ſunt excellentiores in
capľo, vel alibi noiantur Papæ, & petiť p
collegiũ, vt Papa prouideat eccľiæ de ali
quo illorũ. Et per hanc noiationem quo
e dãmõ ius acquiriť noiatis[e], ar. 16. q. vlt. ꝯ
ſanctorum. Nec pñt noiantes recedere à
noiatione poſt, q̃ facta eſt ſuperiori, ſm
eũ; ſicut dicimus in poſtulatione: qa vtro
biq; eadem rõ. Fatentur tñ Inn. & Hoſt.
ꝙ ſi poſtulãtes, ſeu noiantes, & ſuperior,
à quo petitur poſtulatio, cõueniunt; põt
poſtulantes reſilire, nõ obſtante ꝯdictio-
ne poſtulati, ſeu noiati: quod not. Et q̃q̃
Inno. dixerit, ꝙ inter poſtulationem &
nominationem eſt dña: quia poſtulatio
fit cum ſolennitate: nominatio verò ſi-
ne: tñ placet Hoſt. dicenti, ꝙ poſtulatio
propriè fit de vno: nominatio de pluri-
bus. Vel poſtulatio fit, qñ plures ſunt in
collegio: nominatio uerò qñ unus eſt ſo
lus: qa propriè in unn nõ cadit electio:
dic tñ, ꝙ cadit ius electionis, vt dixi. ſ. c.
proxi. Et ſatis põt teneri illa opinio, ut
poſtulatio fiat de uno: nominatio de plu
ribus. Et intellige in noiatione ſolenni,
quæ fit mõ prędicto, qñ datur libera ptãs
ſuperiori prouidendi vni ex noiatis. Nã
quædam eſt nominatio nõ ſolennis. ſ. qñ
ante ſcrutinium fiendũ aliquis nomina-
tur inter canonicos tanq̃ bonus & ſuffi-
ciens. Illa. n. nominatio nõ tribuit ius no
minato, vt in c. quod ſicut, de elec. ſed ſo
lũm proponitur in collegio, vt eligatur,
ſi placet collegio. Solent. n. noiari plu-
res, & poſteà fit ſcrutinium de oĩbus: &
habens maiorem partem uocũ remanet
electus, vt in d. c. quia pp, & hoc plus pla
cet, q̃ hoc, quod ponit glo. ſi. Quid aũt ſit
propriè electio, ſeu poſtulatio, dixi ſuper
9 rub. † In gl. 1. in ſi. No. ſinguľr iſtã gl. quæ
ſolet iuncto text. quotidie allegari cùm
quæritur, an & qñ iudex poſſit ex officio
ſupplere. Et de materia uide aliquid per
Inn. in c. ad noſtram. el iij. de iureiur. ali-
quid dic, per glo. 33. diſt. in c. priuſquam
& 30. q. 5. iudicantem, & in Spec. de di-

Adde gl. in l. ſi. C. ad leg. Flan. de pla. ubi dicit, ꝙ vidua dř, q̃ habet uirum inutilem.

a Iudex põt. Vide, qđ le. & not. in c. cum Io. Eremita, de ſi. inſt. & quid ſ notario, nũquid poſſit allegare p utraq; p̃te? vide gl. 45. di. c. diſciplina, in uer. gladijs.

b Romanæ eccleſiæ. Adde Bald. in aut. quas actiões, in ult. col. i uer. & i. hic q̃ro, qđ eſt dicere eccleſia romana? C. ſ. ſa. ſan. ec. ubi dicit, ꝙ eccleſia Romana capitur tripliciter. Primo p dño Papa: quia Papa eſt eccleſia aĩata: qa vbi ẽ Papa, ibi eſt eccleſia, ſm Inn. & doc. i c. ego. N. de iureiurã. Scđo mõ ponit Romana eccľia pro ſuo patrimonio. vñ quicquid eſt de iuriſdictiõe eccľiæ Romanæ pricipaliter, & p ſe tanq̃ patrimoniũ. b. Petri. Tertio mõ dř eccleſia Ro. eccleſia Lateranẽ. quę eſt epatus ſummi Pontificis, & eſt maior eccľia vniuerſi orbis, ut no. i c. nemo 16. q. 3. per Arch. Et quot modis capitur eccleſia, uide glo. & do. in c. ij. ne prel. vi. ſuas. Bal. in ru. C. de ſac. ſan. ec. & in c. 1. 73. di. & 8. q. 1. c. ſcire, & in c. ſicut, & tex. cũ gl. ibi prima, in c. cũ clerici, de uer. ſig.

Vniuerſali. Adde Old. conſ. 62.

d Vtilitas cõis. Vide tex. & ibi doc. in c. licet, de reg. & l. vnicã, ad ſi. C. de cad. tol. & in auth. de nõ ali. §. quia verò, col. 1. & l. actione. §. labeo, in ver ſp. n. ff. pro ſo. & bo. tex. in l. nullis, C. de eſo. mi. anno. lib. 15. vbi creditor differens recipere debitum à repu. cadit à iure exigendi. & tex. ſing. in l. 1. C. de cõd. in hor. pu. li. 10. vbi fauore publicæ vtilitatis cõpelliť quis emere merces corruptas. & tex. in l. nullus penitus, C. de cur. pu. li. 12. vbi pp publicã vtilitatẽ grauanť perſonæ priuilegiatæ. facit c. nõ min⁹, de im mu. eccl. in prouinciali. §. ſi. cum l. ſeq. ff. de no. op. nun. & qđ uoluit Bal. in rub. qui ac. nõ poſ. & tex. in l. ſi pendentes. §. ſi qd cloacarũ, ff. de vſufru. & tex. melior de iure, in l. ſi quis in grau. §. is quoq;, ff. ad Syl. vbi libertas dať ſeruo fauore publicæ vtilitatis in caſu prohibito dari. & facit tex. in l. 1. C. ne lice. in emp. ſpecierũ ſe excuſare, lib. 10. vbi cõpelliť quis emere frumentum à repu. Et no. vnũ ſin. dictum

Circa hoc an qs compellatur emere, vel uendere rõne publicæ utilitatis, vel alia rõne; dicendum eſt, ꝙ regulariter nõ compellitur quis inuitus emere, vľ uendere, aut aliquem ꝯtractum facere, ut in l. nec emere, C. de iu. delib. & in l. in alieno, in §. ſi quis, de ſidei. libe. Tñ rõne publicæ vtilitatis compellitur quis emere & uendere frumenta, & alia uictualia, ut per Bar. in l. Imperatores, ff. ad l. Iul. de anno. & p Cyn. in l. 2. C. de epi. au. & per Bar. in l. non dubium, in §. ſi. ff. de leg. 3. & l. 1. in §. cura carnis, ff. de offi. præf. vr. & in l. annonã, ff. de exor. tri. & in l. 1. C. de Lati. liber. tol. & uide gl. in d. l. nec emere, & in l. inuitũ, C. de ꝯtrahen. emptio. in quibus locis enumerantur multi caſus, in quibus quis cõpellitur contrahere. & uide Bar. in l. 1. in uerſic. not. ꝙ pro utilitate, C. de debito. ciui. lib. 11. & uide do. Alexã. in apoſti. ad Bar. in l. quod ad præſens, C. de muril. lib 11.

Adde ꝙ quis cogitur uendere eccleſiæ, uel ſiſco, qñ eorũ intereſt; vt per Flori. poſt Gul. de Cu. in l. ſi quis ſepulchrũ, & in l. 2. in §. locum, ff. de reli. & ſump. fune. & per Ang. in l. 1. in ſi. ff. ſol. mat & per Io. de Lig. in c. ad Apoſtolicæ, de dona. & uide ſingularem tex. ad hoc in c. 1. ibi per d. Abb. de rer. permu. vbi quis cõpellitur uendere ſeu permutare cum ſiſco. Et adde, ꝙ quis etiã compellitur uendere conſorti, uel coniuncto offerenti idem precium, quod offerret alius potius, q̃ extraneo, ut in l. ad officium, C. cõi diuid. ubi etiam Bal. notat, & per eundem Bal. in l. 2. in fine, col. C. de reſcind. uend. & per Boma. in l. 1. in 2. columi. ff. in ius uocati, ut eant, & do. Alex. poſt Bar. & doc. in l. qui Romæ, in §. cohæredes, ff. de uerb. oblig. & habetur per Io. And. in additio. Spec. in titu. de empt. & uend. in §. penul. in uerſ. ſed pone, in additione magna, in fine.

e Nominatis. Adde Anch. conſ. 215. & an poſtulatione præſentata liceat uariare, per Ro. conſ. 385.

ſputa

a Hoc aūt iudiciū. Vide ibi plenè p Ro. & utrūq; Imo. & per Archi. in c. iudicanti. 30. q. 5. & docto. in c. ad petitionē, in c. cū dilectus, & in c. inquiſitionis, de accu. in c. p tuas, & in c. cū clamor, de teſti. & in c. cōſtitut⁹, de ap. & in c. cū dilect⁹, de ↄſue. & inſti. de act. §. ſi min⁹, & i §. curare, & in c. cū nobis. ī. đ elect. & in c. cū Ioānes Eremita, đ fide inſt. & uiđ oī no Bald. & dñm meū hic. & uide Bar. i l. ſi qđ ex Pāphila, ff. de leg. 2. ZACHARIAS.

b Pōt de iure ſupplere. Adde, an poſsit a iudice nolente ſupplere appellari, p Spec. in ti. de of. iudi. §. ipedie, uer. qđ ſi iudex. Et an, & qñ iudex non ſupplēs, cū poſsit, faciat litē ſuam, ita ut teneat; uide p Bar. i l. 1. co. 1. C. q̄uo & qñ iu. ubi dicit, q̄ tūc demū facit litē ſuā, ſi ñ ſupplet, qñ ius ēſt uerum; ſecus ſi eſt falſum. Idem per Spe. in tit. de allegatio. & diſpu. §. ſi. uer. qđ ſi nolit.

c Sibi nota, ut iudici. Vide tex. ſingularē ſecūdū lectu. Azo. in l. ubi pactū, C. de tranſact. Nā iudex procedit in facto ſibi noto, qñ ei cōſtat cōpetere actionē agenti ipſo iure, per text. ſingu. in d. l. ubi pactum. Faciat qđ legit & no. in l. 1. in ſi. ff. de peti. hære. & qđ uoluit Bar. in l. lecta, ff. ſi cer. petat. & in l. eū, qui ita, ff. de uerb. ob. & in l. exceptionē, C. de proba. & in l. ſi unus. §. pactus, ff. de pact. & doct. i c. exceptionem, de excep.

d Vt in noto, uide iſtū in c. afferte, de preſum. in ult. no. in uer. ex prædictis, & tex. in c. cū uenerabilis, in uerſiculo, quia uero cōſtitit, de exceptionibus. ubi Baldus in poſitione caſus, & iſtum in ultioio notabili ibidem.
Adde Rō. ↄſ. 228.

ſputatiōe & allegatiōe. §. ſi. quaſi p to tū. & p Bar. & Bal. i l. t. C. ut q̄ deſunt adno. a plen⁹ p eūdē Bal. ī l. 4. §. hoc āt iudiciū[a], ff. đ dā. infe. p gl. in c. cupiētes. §. cæterū, in uerb. cōtumacia, đ ele. li. 6. & in c. pia, đ excep. eo. lib. in uer. publice. Et p declaratiōe materiæ pſequar pri⁹ aliquos caſus quotidie occurrētes. Scđò ſubmittā unā reg. Et primò dicēdū ē, q̄ iudex ſemp pt b đ iure ſupplere[b] ſiue cā ſit publica, ſiue priuata, inducēdo legē, uł canonē ſeu ſtatuta loci, ut uoluit hic gl. & bñ. Pōt ēt induci lex à ſimili, ut no. gl. Bar. & Bal. in d. l. 1. palle. Scđò pōt ſupplere de facto in his c q̄ ſunt ſibi nota, ut iudici[c]; ut puta, ſi ex actis patet aliqđ i⁹ cōpetere parti, qđ ppter ignorātiā ps omittit, ut in c. Raynaldus, & ibi p Inn. ī. đ teſta. Tertio ſupplet d ī facto ſibi noto, ut i notorio[d], ut no. per gl. & doct. in l. 1. C. q & aduer. quos. & p gl. i d. c. pia. Quartò ſupplet i exceptiōe, q̄ reddit iudiciū retro nullū. Exēplum in c. cām, q̄. ī. đ iud. no. gl. i d. c. 1. [e] đ elect. li. 6 e & Bal. ī d. l. 1. Quīto ſupplet, ubi uertit̄ pi f culū animarū[f], ut in c. exceptionē. ī. đ excep. no. p gl. in d. c. cupiētes. Sextò ſupplet circa repulſionē teſtiū. Pōt. n. iudex ex officio ſuo mittere p uicinis, ut uideat ex relatiōe eorū, an teſtis ſit idone⁹, ut in aut. đ teſti. §. 1. no. Bar. in d. §. hoc āt iudiciū. Cōcernit. n. honorē & dignitatē iudicis, & bonū publicū, ut idign⁹ ñ admittat̄ i teſtē. facit. l. quos phibet, ff. de poſtu. Tu uerò hoc intellige, niſi ſit talis exceptio, q̄ g poſsit p ptē omitti [g]; ut puta, ſi teſtis eſt alˢ idone⁹, ſed ē familiaris aduerſæ ptis. Ex quo. n. ps ñ excipit, iudex ñ dēt ex officio repellere. Facit qđ in ſimili no. in c. accedēs, el 1. ut li. ñ cōt. & hoc no. Io. An. ī add. Spe. in ti. de teſte. §. t. Septimo ſupplet in fauorē publicū, pſertim cū pcedit h ex offō nobili[h], vt in d. §. hoc āt iudiciū, & qđ ibi nota. Idē fac. ad utilitatē eccl̃iarū, ut i c. cū uenisſēt, de īſti. & ad utilitatē miſerabiliū pſonarū, pupillorū & viduarū ut not. i d. §. hoc āt iudiciū. Itē ſm gl. hic ſupplet de ſcō qñq; altera pte abſēte; all. l. ſi. C. de app. & iō dixit gl. qñq; : qa aliq intelligūt illā leg. q̄ ponat caſū ſpāle in cā appſonis; qđ no. ibi gl. Sed Bar. in d. l. ſi. & in d. §. hoc aūt iudiciū, uoluit ponere 12 in hoc r̃am, q̄ ubicunq; iudex pōt procedere ↄ̄ abſentem, pōt ſupplere de facto ad vtilitatē abſentis: ut teſtes pducere: pro abſente excipere; & alia facere, q̄ incum-

e Gl. in c. 1. Vide ibi in uer. abſentia, ſing. ſecundum iſtum in c. Inſinuātę, in gl. in uer. poſtmodum, de of. dele. & in c. quoniam contra, circa ſi. de proba. & plenè per d. meum in c. cauſam quæ, el. 1. de iudi.

f SER. SAPIA. Periculū animarū. Hoc firmat Bal. in l. mulierē, C. ſi manci. ita uenerit, in l. ne quicquam. §. ubi decretū, col. 10. ff. de of. pconſ. & leg. in l. unica, col. 17. de confeſ.

g Per ptes omitti. uiđ bo. gl. i aut. đ teſti. § & licet, & ibi Ang. đ teſti. in col. 6. & doct. p illū tex. in c. ex lr̃is, de trāſa. & in c. ex parte Adæ, Specul. in tit. de inſtrum. edi. §. 4. uerſic. quid ſi abbreuiatura, plen⁹ in tit. de alleg. & diſpu. §. 6. per totum, & de offic. iud. §. 1. uerſ. ante litem & uer. poſt ſententiam. Io. de Imo. in l. eum qui ita. §. qui ita, de uer. ob. Alex. in l. 3. §. hoc autem, ff. de dam. infe. Ang. in l. ſi pars, de inoff. teſt. & in l. ñ. ff. de peti. hær. & Car. in cle. 1. in 3. q. de off. or.

de teſti. & in c. ſuper eo, de teſti. & Bal. in l. quos phibet, ff. de poſtu in l. 1. §. ſi curatores, ff. de magi. conue.

h SER. SAPIA. Officio nobili. Nota tñ, q̄ nunquā iudex pōt ſupplere, niſi pars illud poſſet opponere; ut p Bar. in l. nō ſolum. §. quāquā, ff. de iniur; faciūt no. p Bal. in l. decuriōes, de his, qui no. inta. & per gl. in l. ita de mū, C. de procu.

būt abſenti, arg. d. l. ſi. & in auth. q ſemel, C. q̄uo & qñ iud. & hæc opi. quaſi cōiter hodie tenet̄. Sed Bal. cā nō approbat in d. l. 1. dicens, q̄ illa lex ſi. debet intelligi, qñ iudex ſupplet pro abſente in facto ſibi noto ut iudici; ut puta per inſpectionem actorū. Nā nulla lex eſt, quæ clarè dicat iudicē poſſe inducere teſtes p abſente; & hæc opi. uł uerior de rigore iuris: ſed op. Bar. ē æquior & cōmunior. Illud tñ ſcias, q̄ iudex pōt in omni cā ex officio teſtes iā inductos interrogare, qui hoc obſcurè i k depoſuerunt.[i] Itē interrogare partes qñcūq; uiſum ſibi fuerit[k], ut c. cū Ioannes, de fi. inſt. no. gl. in c. pſentia, đ pb. & Bar. in d. §. hoc āt iudic. ū. Et potes circa predicta ponere regulā, quā faciūt Bar. & Bal. in d. l. 1. q̄ in his, quæ radicātur in perſona iudicis, poteſt iudex ſemper ex officio ſupplere utraq; parte pñte. Ad officiū. n. l iudicis ptinet libellū examinare[l], ut in l. 1. ff. de off. aſſe. iurm calūniæ deferre: dila 10 tiones dare: itē pnūtiare in cā. † Vnde cōcluditur, q̄ ualet ſententia lata utraque parte pſente, licet ñ appareat, q̄ iudex cā ptulerit ad inſtantiā ptis: ſed altera parte pñte iudex nō ſupplet, niſi petente pte pñte, ut in l. pperandū, C. de iudi. & in l. ad perēptoriū, ff. eo. tit. In his uero, quæ radicantur in pſona partis: ut excipere, petere, & pbare, & ſimilia, iudex regulam riter ñ ſupplet[m]: qa nō dēt aſſumere officiū partis & ſupplere cōmodū priuatū, ut no. Inno. in d. c. ad nr̃am: fallit in caſibus 11 palle. † In gl. in uer. *cōmunē*. Not. bñ finem huius gl. q̄ qs nō tenet̄ pferre bonū publicū ſuo priuato, ſi priuatū bonū nō includit̄ ſub publico. Et idē no. gl. in c. licet, de regu. Ratio eſt, quia prima charitas incipit à ſeipſo. Iudex āt dēt pferre bonū publicū priuato; licet priuatū nō includatur ſub publico: qa bonū publicū eſt melius priuato; hoc caſu pōt intelligi iſte tex. & n qđ no. gl. in l. unica [n], C. de ſtu. lib. urbis Ro. li. 11. Vbi no. q̄ ſi Faber hēt apothecā, iuxta ſcholas, ita, q̄ impedit exercētes ſtudiū, dēt p iudicē expelli pp bonū publicū, qđ nutrit̄ in ſcholaribus; ut in aut. habita, C. ne filius p pře. Plen⁹ tñ dic de iſta. q. & de materia, ut no. p Bar. in l. 1. ff. ſol. mat. † In gl. in uerbo, *in tāta*, ibi: *numerus poſtulātiū ſit duplo maior*, hoc pcederet qñ poſtulō cōcurreret cum electione alterius partis. Tūc. n. non debet admitti poſtulatio, niſi numerus poſtulantiū ſit

i Obſcurè depoſuerunt. Vide text. & doc. in c. cum clamor, de teſt. & uide de quæ dixi in c. ſi. ſ. de cōſti. & uide gl. in aut. de teſti. §. qa uerò. & no. ī. c. p tuas, eo. tit. & in c. in pſentia, i uerſi. dubiū, de proba.

k SER. SAPIA. Fuerit. Vide Feli. in c. exceptionē. ī. de excep. col. 1. 2. & 3. ubi ponit, q̄ poſsit facere iudex etiam iuitis partibus.

l Libellū examinare. Vide Baldū in ru. C. de iudi. li. ī ſi. 1. co. & gl. 11. q. 1. in c. ſacerdotibus, in uer. īcēdit, q̄ dicit, q̄ iudex dēt đſtruere libellū, q nō eſt legitimè cōpoſit⁹, & dētibus lacerare ut uoluit Inn. ī c. 1. de offi. uica. & uide Abb. ī c. examinata, in pe. col. in uer. nūc uenio ad gloſ. de iudi. uide Bart. & ibi Alex. ī l. phibitum, C. de iu. fiſ. ubi alle. gl. ī l. 1. ff. đ off. aſſe. Limita, niſi eſſemus in caſibus, in quibus non requirit̄ libell⁹: quia licet pduceret̄ ineptus, teneret; licet poſſet lacerari, ut eſt gl. ſing. in l. uinū, ī ſi. gl. magnę, ff. ſi cer. pet. & uide Bar. in extrauagā. ad reprimēdū, in uer. ſine figura.
Adde Ro. conſi. 69. & 119.
ZACHARIAS.

m Regulariter non ſupplet. Adde tñ, qñ poſsit đ facto uel de iure iudex ſupplere, plenis ſime p Bal. & doct. ī l. 1. C. ut q̄ deſūt aduo. pa. iud. ſup.

n Glo. in l. unica. Vide de iſta quæſtione, & pro illa gloſ. iſtum poſt Hoſtien. in c. 1. in uerſi. extra gl. de iudi. & plenè per doct. in d. l. 1 ff. ſolu. mat. poſt Bart.

a Duplo maior. Adde nt per Ro.conſi.330.& 483.
b Non conſueuit. Facit in ſimili tex.in l.apud Iulianum.§. ſi.in ſi.uer. diſtrahi non ſoleant,ff.de leg.1.
c Imponere legem. Vide bo,tex.in c,pro illorum,de præb.
d Pro opi.Goſ. Tu pōdera iſtū tex.ī uer.unanimiter, quaſi poſtulō debet fieri nemine diſcrepante, ad hoc, vt dicam⁹ q Papa cōſueuerit eā admittere. qđ ē ɔ̄ doct.hic & de hoc dicet ī c. ſeq. ī uer. unanimiter

e Iuſta cā. Faciat. gl.1.q.7.c.reqriris. §. niſi rigor, & gl.2. ī c. qnāto đ iureiu.gl. 1.ī c. nō eſt, de uoto,& no.doc.& ibi per iſtū.ī c.ſi. de trāſ. Adde tu Old.cōſil.202.

f In c.2. Docto.hic errant:debuiſſent allegare.c. null⁹, eod.ti.& uide ibi iſtū in 3.no. inducitē hoc ad qō.q ubi in aliquo caſu ex forma ſtatuti reqritur cōſenſus unius in fauorē alterius,ſi non uult cōſentire ſine cā legitima;pt haberi recurſus ad ſupiorē.& uiđ iſtū in c. qđ Dei timore, ī ſi.đ ſta. mo. & uide Bart. ī l.ſi cū dotē.§.eo aūt tēpore, & ibi plenè p Mod. ff. ſol.ma.& in l.tranſactione,C. de trāſac.& in l.turpia. §.1.ff. de lega.1. optime facit, qđ uoluit iſte in c.2. de re. pmu. & ī c. relatū,de cle.non reſi.& in c.tuæ,& in c. auſ ritiæ,đ p b..& Bald. in l.in cōiunctione,in ſi. uer.qro. gd ſi iſti duo,C. de nup.Et faciūt no. p eūdē in l.uidnę,in uer. pone,C. e. & Pet. de Anch. in repe. c.canonū ſtatuta, ī uer. trāſeo adſtatuta,q̄ qñq; phibēt,de conſti.& uiđ iſtū in c.poſtquā,in ſi.ꝫ đ elect.

a duplo maior.ᵃ Sed dubiū ē,qd ſi nō ɔcurrat electio,ſđ ſola poſtulō, q̄ ſit à maiori pte capituli dūtaxat;nunqd talis poſtulō poſſit admitti p ſupiorē inuita minori pte Goſ.hic tenet q ſic:qa rlr ualet, qđ ſit à maiori pte capituli,ut ī c. qa pp, de elect.& in c.1.de his,quæ ſiūt à maio.pte capit. & 65.di.ī c.1.& 2. Nec ob.iſte tex.ī eo q dicit,q Romana ecclia nō ɔſueuit ī tāta diuiſione poſtulōnē admittere: qa ſm eū litera ſi dicit,q nō pt,ſed q ſi ɔſueuit.Hoſt.dicit,q quo ad alios ſuperiores tm̄ ē dicere,q Papa no cōſueuit;ᵇ q̄tū,q nō dēt:qa ſtylus Romanæ curiæ facit ius quo ad alios,ut in c.ex litteris, de cōſtit. Papa tñ ſibi & ſucceſſorib⁹ ſuis, nō pt imponere legēᶜ,ſed aliis ſic,ut in c.innotuit de elec.& ſic ſenſit Hoſt.q ali⁹ ſupior citra Papā nō pt admittere poſtulōnē factā à maiori pte:ſđ oportet,ut cōcurrāt duę partes collegii.Et uo. ſing. hoc dictū p p authoritatē Hoſt. Sed mihi pl⁹ placet opi.Goſ.Et ad iſtū tex.rñdeo aliter, q̄ ipſe faciat.hic .n. loqī in poſtulōne fcā à minori parte,q̄ tertia parte. Et pp hoc dicit litera, q Papa nō cōſueuit ī tāta diuiſiōe admittere poſtulōnē.Ergo ſec⁹,ſi poſtulō fuiſſet fcā à maiori parte capituli, uł collegii; & ſic facit hæc litera optimè p opi.Goſ.ᵈ à ɔ̄rio ſenſu.Præterea in his q̄ ſi tāgūt articulos fidei, cōſuetudo Ro. ecclīæ nō extēdiī ad alios; niſi Papa hoc
13 diſponeret,ut in c.1.de ſum.tri. li. 6.† In gl.in uerbo,*tāta diuiſione*.& no. gl. in eo, qđ dicit iniuriā fieri poſtulato, & poſtulatorib.ſi poſtulō nō admittiī ſine cā.Idē not.in c.ſeq.& pe. Nā gr̄a qñq; ē debita: ut qñ ſubeſt iuſta cāᵉ illā faciēdi.Pro quo uiđ gl.1.q.7.exigūt, & in c, dño ſācto, & & in c.ut.cōſtituerei l.di.& in c.cupiētes in §.pe.ī gl.ī uerbo, gr̄a,de ele. li.6.& bonus text.iūcta gl.l.d iſtin.in c.ſi. † In glo.
14 in uer.*q̄ ex gratia*.ibi: *debēt cōpelli p ſuperiorem*. No.iſtā gl.& tene eā mēti:ex qua colligiī,q ubi ſubeſt iuſta cā, pōt ſupior cōpelli ad diſpēſadū, & gr̄a faciēdū: p hoc qđ dixi ī gl.præc.Quis āt dicaī ſuperior hoc caſu,uiđ Arc.in c.q̄ ſit, de ele.li.6 & i

f quod no.in c.2.ᶠ de iure patro. Et potes ī hoc pōere duas reg. Pria ſit iſta:q ſi pt diſpēſare ſup īpedimēto,uel defectu,quo tenet poſtulatus; nō pōt poſtulationem admittere, licet ſit ipſe ſupior īmediat⁹ poſtulātiū. Sed ſēp dēt adiri ſupior, q pt ſu p illo impedimēto diſpēſare; ad hoc uiđ
15 bo.gl.ī cle.1.de ele. † Scđa regula:ſupior illi⁹, q pōt poſtlōnē admittere, pt eū cōpellere ad admittēdā poſtlōnē, ſi ſubeſt iuſta cauſa ipſam admittendi. Et intellige quando cauſa concernit vtilitatē eccleſię: puta qa poſtulatus eſt potēs ad defendēdā eccleſiā, aut bñ doct⁹, aut morigerat⁹;licet ſi ſit legitimè nat⁹, nec repiī alius, p quē ita benè conſulaī eccleſiæ.Secus aūt vbi cauſa ſolū cōcernit pſonā poſtulati: ut puta eſt ita doct⁹ & morigeratus,vt mereaī diſpēſationē;hoc caſu ſupior ſi ɔpelliī: qa ſi teneī de ſuo facere gratiā. Et ſic reducas ad ɔcordiā dictas gl. Et ex pmiſſis iſerī,q ī Papā ſi cadat ɔpulſio, cū nō hēat ſuperiorē,ut in c.licet,de elec.
16 † In ea gl.ibi: *de iurepatronatus*,c.paſtoralis.hāc particulā gl. doc. nō approbāt:qa illud.c.paſtoralis, loquiī in pſentato à patrono, cui qriī ius ex pſentatione, g iuxta no.in c.cū Bertoldus,de re iud.ſed nos loqmur in poſtulato,cui nullū ius qriī,cum ſit inhabilis.Sed poſſet iudicio meo glo. ſaluari quo ad ipſos poſtulātes,ut ſi fecerūt aliquē ordinari, ut eū eligerēt,& poſt modū eo ordinato, aliū elegerūt.tenet.n. iſta electio,cū nullū ius fuiſſet illi acqſitū. Sed iſti ſic eligētes poterunt cōueniri, ut puideant primo in ſtipendio ʰ cōpetēti, ut habeat vñ uiuere poſſit, ex quo fecerūt eū ſic ordinari. Et hoc uoluit gl.no.ī c.Oſius.§.ſed aliud.61.diſt. & uide oīno iſtā gl. qa pſequiī qdā alia pulchra i materia poſtulatiōis. Et in ſi.gl.no.bñ ſi.gl. ex qua habes qualr ſe hr̄e debeāt poſtulantes,cūm petūt à ſupiore poſtulationē admitti. Debēt.n.ſe fundare ſup gr̄a; ſed tu intellige,vt eſt gl.no.in c. cupiētes,§.
17 pe.in uer.gr̄a,de elect.li.6.†In gl.ſi.in fine.No.bene ſi.gl⁹pro ſignificatu huius dictionis, ſeu.ⁱ Nā vult gl.q nō ſit vera diſiuncta,& eius nā eſt ampliare:puta,ſi dico:dono totā pecuniā,quam habeo Peruſij,ſeu Paduæ;q vtraq; pecunia veniat in legato;& vide do.in c.1.de iurō calum.li.6.Bar. in l.1. C.de naui.li.11. & in l.ſi is, quī ducenta.§.verum,ff.de reb.dub.& in cōſ.ſuo inci. dñs Sabinēſis. & in l.ſi quis ita,ff.de au.& ar.leg.& l.ad protegendā, C. de libe.cā, Cy.in d.l.cum quidā,& in l.cōuenticula,C.de epi.& cle. Bal. in c.1. vt li.nō cōteſt.& in c.qm̄,de teſt.& in c.cum ɔ̄,de teſt.cog.Do. poſt La.in c.licet,in 4.col.de oſ.vica.li.6.Arch.in c.1.alias, 2.đ re.iur.li.6.& in c.ſtatutum,§.cum uerò,de reſcr.eo.li.& in c.Romana.§.cum āt,de ap.eo.lib.& in c.ego.Lud.63.di.Car.in cle.1.§.porrò,de ſum.tri.& h.cat.per iſtū & alios in c.inter cætera,de reſcrip.& ibi dixi.
Adde quæ poſui in c.inter de reſcrip.

§.inſſum,in 2.col.& ibi ēt p Ang.ff.de acq.hæ r.& no. Bar.ī l.q hēt, in §.ſi pupil⁹,ī 1.col.ff.đ tute.ubi dixit,q cōſenſus reqſit⁹ certo limitato tpe in actu,nō ſufficit ſi pſteī poſt actū, nec, ēt prodeſt ratificatio.qđ etiā uoluit Bar. in l.obligeri,ī § tutor,ff. đ autho.tu. Bal.ī l.cū ipſe,in 2.col.C.de ɔ̄.emp.& uide Inn.in l,prudētiā,đ offi.deleg. in 3. col. & hī p Spe.in tit.de his, q̄ ſi. a Præla. ſine conſen. capi. in uer. ſed pone Epiſcop⁹, & ī titu.de cōtra. emp.ī §.2. in ver. ſi verò abſens. & vide do. Car. in cle.1.in §. verū,in 1.q.de hære. & eundē Car. in clemen.1.de re. eccl.nō ali.vbi dicit, q ſufficit etiā pſtari poſt actum. & vide Bal.in l.executorē,in v.co. C.de exe.rei iudi.

g Ius ex præſentatione. dicā.ꝫ.c.ſe.

ZACHARIAS.

h In ſtipēdio. Adde, q ēt poſt poſtulationē ſiūt impēſæ p confirmatione cōſequēda, & cuius ſumptibus aut bonis,maximè ſi poſtulatio eſt diſcors: p Mādago. in ti.de elect.c.58.in glo. in uer.pertinentibus,in 1.pte.Bal. & iſtū in c. præteritæ,col.1.uerſ.in gl.ibi,uel alias,đ cle.Phil.Frā. Pet. de Anch. in c.cupientes. §.ſi.alle. ſ.pxi.ti. Et de.q. qua iſte tāgit hic, uide Bert. de Firma.i trac.de Epo, in 1. parte li. 3.q. 39.Bar.Io.de Plā. Lucā de Penna, & Iac. Rebuf.in l.2. & ibi in addit.ad do.Rebu.C. de decu. li.10. & l.vna, C.de ſum.recu.

i Seu adde Bal.in l.cū q.dā,in 9 oppo.C. de verb.ſig. q dictio,ſeu,quādo cadit iter res, ponitur pro coniuncta

ANT. FR. Qñ ſtatutū reqrit cōſenſum pppinquorū,aut alicui⁹ alterius ī cōtractu faciēdo p minorē,uł muliere; dicas, q ex iuſta cā pt denegari,alſ dēt pſtari,ut ultra hic alle.uoluit Bal.ī l. i coniūctiōe, uer.qro q.d.ſi,C đ nup.& uiđ Ang.Are.ī §.ɔſis,ī ſi.inſt.đ inſpe.tuto. & uiđ plene p Ale.in §.eo āt tpe,hic alle.ubi all. mltas cōcor.& ēt aliqualiter limitat.& ſi nō uult pſtare ɔſēſū reqſitus ille, q dēt ɔſētire p ſtatutū,adeūd⁹ ē ſupior,ut eū cogat ad ɔſetiēdū; uł q ipſe ſupior ei⁹ loco ɔſentiat.đ quo uiđ p.d,Abb.ī c null⁹, đ iure pa.& ī c. qđ.Dei timore,hic alleg.Et adde, q ɔſēſ⁹ p ſtatutū reqſit⁹ in contractu filiifamilias,nō reqriī,qñ filius cōtrahit cū pre, ſed ſolū,qñ cōtrahit cū extraneo. & ēt reqriī talis cōſenſus nō ſolū in ɔ̄ctu,ſed ēt in renūtiatiōib⁹ & diſtractu, ut p Bal.in l.pactū qđ dotali,in 21. q.C.đ coll.& uide Alex.in cōſ.106.in 1.pte col. Et adde,q qñ p ſtatutū reqriī cōſēſ⁹ī actu,uł ɔtractu gerēdo,p filiūfamilias, dēt pſtari ī ipſo actu,uł poſt icōtinēti,ut p Bar.& doct.ī l. ſi qs mihi bōs,ī

SEB. SAPIA. Dictionis,ſeu. De hac dictione tradit Bar. in l. ſi quis ita,ff.de auro & arg.leg.Abb.in c.inter cætera,ꝫ.de reſcriptis. Bar.in l.generaliter,C.de ſacroſanct.eccle.Ro.in conſi.179.ampliſſimè doctor.

iuncti-

iũctiua, ſed potius dictionis ꝓcedentis expoſitiua: cõiter tñ ſolet poni diſiunctiuè. Sed gl. ꝓcedere ꝑt, qñ ponitur inter duo oĩno ſimilia. Et circa hanc dñiam inter poſtulationem & nominationẽ placet mihi magis dictũ Hoſt. quod ſuprà retuli, q̃ dictũ gl. licet dictum gl. poſſet etiam ſaluari. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus poteſt in aliam prælaturam poſtulari.*

Poſtulantes non poſſunt à poſtulatione recedere, ſi eſt præſentata Papæ, niſi cum uoluntate ſuperioris. 12.

2 *Vnanimiter & concorditer, iſta dictiones important, quòd nullus diſcrepauerit.*

3 *Archiepiſcopus debet eligi à canonicis cathedralis eccleſiæ, & non à ſuffraganeis; niſi ex conſuetudine ſimul admittantur.*

4 *Præſcribens ius eligendi, præſcribit etiam ius poſtulandi.*

5 *Electio ſiue poſtulatio facta contempto, & non uocato illo, qui debebat interuenire, uenit irritanda. 6. 25. 26 27. et habet locum in omnibus actibus capitularibus ſecundum iſtum in c. cum in. ter. el. 2. in uerſi que ad tertiam, infrà nu. 1.*

7 *Habere ius in aliqua re, an ſignificet reſpectu proprietatis, an reſpectu poſſeſſionis.*

8 *Mandata diuerſa, & diuerſæ formæ, ſi emanant à Principe, agitur ex primo, ante receptionem ſecundi; licet ſecundum mandatum emanauerit, antè, quàm actus expediretur ex primo.*

9 *Collegium, an conſiſtat in his, qui ſunt congregati; licet pauciores, ſi alij nolunt uenire. 25.*

11 *Variatio non admittitur in electione poſt publicationem ſcrutinij; ſecus in poſtulatione, dummodò non ſit præſentata. 10. 23.*

Variatio admittitur antè quàm ſit ius alteri quæſitum.

13 *Poſtulatus utrum poterit repetere expenſas, quas fecit ſequuta uariatione.*

14 *Expẽdẽs ꝑ me aliqd ſimoniace nõ repetit, etiã ſi ſibi mãdaſſẽ, quia Mandati actio non oritur ex turpi mandato.*

15 *Eligentes debent eligere perſonam notam: nam ignotus non poteſt eligi, niſi ſuper idoneitate recipiãtur teſtes.*

16 *Eligi debet potius in loco, q peregit uitã ſuã ibi q̃ alius extraneus.*

17 *Iuſtum & honeſtum ſi concurrunt, præfertur honeſtũ. (bus. 27.*

18 *Poſtulatio poteſt confirmari ex cõſenſibus ſingulariter ſuperuenienti*

19 *Præſumitur, quod aliquis habeat aliquid iure ſuo, non de gratia, niſi in caſu quia gratia non præſumitur.*

Allegãti gratiam incumbit onus probandi.

Spoliatus ante omnia debet reſtitui.

20 *Poſſeſſio iurũ incorporalium ad hoc, ut quæratur, quæ ſint neceſ-*

21 *Fides in dubio, an præſumatur bona uel mala. (ſaria.*

22 *Papa ſi aliquid facit ex plenitudine poteſtatis, non præſcribit.*

24 *Minor pars nõ tenetur ſequi iudiciũ maioris partis ꝯ conſcientiã.*

28 *Inuerſa dicitur fieri, quando non conceditur ſucceſſori id, quod erat conceſſum prædeceſſori.*

Emphyteoſis ſi eſt reuerſa per mortem uaſalli, debet potius concedi hæredi ipſius uaſalli, quàm extraneo.

29 *Cõfeſſio, an & qñ poſſit ꝑ parte acceptari, et pro parte non. nu. 31.*

30 *Libri mercatorum faciunt fidem pro eis in parua quantitate.*

Conſuetudo, quòd credatur libris mercatorum in magna quantitate, an ualeat.

CAP. IIII.

1 a BOnæ memoriæ. † Archiepſ in Archiepm poſtulat;[a] & ex quo poſtulati o præſentata eſt Papæ, nõ pñt poſtulantes ab ea recedere: ſed debet ſuperioris iudicium expectari. h. d. quo ad tit. Diuidit decretalis in ſex partes. In prima ponitur poſtulationis admittendæ petitio, & ꝯ eam exceptio & replicatio. In ſcda Apłica trimembris prouiſio. Scda ibi: *nõ tãt.* uſq; ad §. cæterũ. In tertia temeraria & iniuſta poſtulatio, & eius repulſio: ꝓuiſionis faciendæ monitio, & eiuſdem cõminatoria cõtentio, uſque ibi: *uerũ.* In quarta ſuffraganeorũ ad cõcordiã reuocatio, canonicorũ diſſenſio, duplicis poſtulationis iniuſta innouatio, uſq ibi, *nec nocebat.* In quinta ponit tacite obiectionis rñſio. uſq: ibi: *intelleximus.* In ſexta ponit diffinitiua prouiſio, archiepalis tranſlatio, ac palii utendi ꝓuiſio. Caſus lite. Eccłia Strig. uacãte, canonici Strig. poſtulauerũt Archiepm Colo. Quidã ſuffraganei Strig. eccłæ. ſ. Quinque eccleſien. Eps & quidã alii huic poſtulationi ſe oppoſuerũt, dicẽtes, q eis cõtẽptis & excluſis, q ius i electione habebãt, hmõi poſtulatio facta fuit; ꝑꝑ quod nũtii utriuſq; partis ad ſedẽ Apłicã acceſſerũt. ſed nuntii capituli cõ rñdebãt, q ſuffraganei de gra ſoluimodò fuerant requiſiti: ſed ipſi ſuũ cõſiliũ denegarũt, & alia ẽt proponebãt ꝯ ipſam poſtulationẽ. qa de his nõ cõſtitit dño Papæ, ita ſup hoc duxit ꝓuidendũ, ſi ſuffraganei ſubſiſtere uoluerint in ꝯdictione ſua & canonici Strig. uoluerint inſtare ſuæ poſtulationi, utraq; pars ꝓcuratores idoneos ad ſedẽ Apłicã deberet deſtinare. Si uerò ſuffraganei uolunt deſiſtere à ſua ꝯdictiõe, & canonici uolũt in ſuo ꝓpoſito ꝑmanere; mittãt perſonas idoneas, q̇ d. Papã reddãt certiorẽ ſup negotio poſtulationis. Si aũt ſuffraganei in ꝯdictione ꝑſiſtere uoluerint, & canonici diffidãt de iure ſuo; aliã ꝑſonã ſibi prouideãt canonicè in paſtorẽ. Iſtud fuit primũ mãdatũ: ſed añ, q̃ iſtud mãdatũ ad capłm ꝑueniſſet, qdã canonici temerè recedẽtes à poſtulatione, q̃ do. Papæ ꝑſentauerant, aliis ꝑſiſtentib. in ſua poſtulatione prædictũ. Quinq; eccleſien. Epm poſtularũt, poſtulationẽ d. Papæ ꝑſentantes. ſed dñs Papa eã non admiſit, cũ facta fuiſſet in maiori ꝯdictione, q̃ prima, & ꝯ formã mandati ꝑdicti. mãdat capło, ut ꝑſonã idoneã ſibi ꝓuideãt in paſtorẽ, requiſito ſuffraganeorũ aſſenſu, ſi de cõſuetudine antiqua eſſet requirẽdus: alioqn Papa ꝓuideret eccłiæ de paſtore. Iſtud ſm mãdatũ cũ ad capłm ꝑueniſſet, canonici ĩnitẽtes mãdato priori ſuffraganeos ad cõcordiã reuocarũt, ꝑter Epm Quinq; eccleſien. quo facto receperunt ſm mãdatũ. & illi qui Colocen. poſtulauerũt, eandẽ poſtulationẽ innouarũt reuerſis quibuſdã, qui dictũ Epm poſtularũt. Alii uolẽtes ꝓcedere iuxta tenorẽ ſecũdi mandati, ad capłm cæteros cõuocarũt: ſed illi noluerũt cõuenire cũ illis. Illi credẽtes penes ſe remanſiſſe ꝑtãtẽ eligendi dictũ Epm iterũ poſtularunt, ꝑꝑ quod utraq; pars ad ſedẽ Apłicã acceſſit. Auditis rõnib. & allegationib. utriuſq; partis, ſcribit Papa ſup hoc capitu. Strig. dicẽs, q non nocet diſcordia illorũ; q ꝑdictũ Epm poſtularũt; qa primò in poſtulatione Colocenſi oẽs cõuenerũt & cõſenſum ſuũ ꝓpriis ſubſcriptionib. roboratũ ad ſedem Apłicã trãſmiſerunt; unñ nõ potuerunt poſteà ſuũ cõſenſum mutare. Si. n. poſt, q̃ poſtulatio ꝑſentat d. Papæ, poſſẽt ab ea recedere poſtulãtes; ſibi frequẽter illuderent, & ipſius iudiciũ ab illorũ arbitrio ꝓcedere uideret. & iõ Papa, licet neutrã poſtulationẽ admittere teneret; tñ quia oẽs, licet diuerſis tẽporibus conuenerunt in Colocen. poſtulationẽ ipſius admiſit, abſoluẽs illũ à uinculo, quo tenebat eccleſię Colo

ZACHARIAS.

a Poſtulat. Adde qd in Abbate exẽpto, an eligatur, uel poſtuletur? & dic, ut per Mandagotum in tracta. tu ſuo elec. in prima parte c. 54. & ibi in gl. 2. quod poſtulari debet à Romano pontifice, aut eius legato, ita. no. Inn. & Ber. Compoſt. in c. ſi. iſto titu. Pro quo eſt argumentum. in c. cum uenerabilis, ĩ. de cõſue. Sed tu dic, q exemptus Abbas eſt eligendus, c. ſi Abbatem, de ele. li. 6. tex. in c. ſi religioſus, & in ca. nullus, eo. ti. li. 6. & ubique per Archi. Pe. de Ancha. Domi. Philip. Frãcum & doc. in c. cum in ueteri, eo. ti. quibus plenius per Berta. de Fir. in tracta. de Epo, in 1. parte fo. 2. q. 29. cum ſequen.

a Vnanimiter. Vide iſtum in c. ad aures, in 1. not. quod metus cauſa, poſt Butri. & Cardi. ubi tenet contra Butrig. ibi & in c. fi. in primo nota. ȷ̄. eo. & in c. licet, in primo not. de of. lega. & uide tex. in c. tertio loco, de proba. in uer. uox fuit unanimis. & uide tex. in c. cum ecclesia Sutrina, de cauſ. poſſ. & proprie. & ibi per d. meum in repe. Butri. in c. dilectus, circa prin. de temp. ordi. & in d. c. cum eccleſia. 1. mo. in d. c. ad aures, & in d. c. fi. Feli. in ca. non pōt, in fi. de re iud. Et no. iſtum text. ſecūdum. d. Car. ad licentiam, quę danț examinatit: in qua dicitur, ꝙ talis fuit approbatus unanimiter, & addit nemine diſcrepante: ꝙ illud uerbum eſt ſuperfluū: ſed fit ad maiorem cautelam, ne putetur quòd à maiori parte. facit tex. in fi. in authē. de deſen. ciuitatis, in §. fi. in uerſi. nemine reluctāte, ſm Ange. in l. maiorē, ff. de pac.

cen. & dat ei licentiā tranſcēdi ad Strig. eccleſiam, ſibi poſtmodū pallium trāſmiſſurus. Ber. †Not. 1. ibi: *unanimiter*, [a] iūcto
2 uerbo, *nec nocebat*. Ex quo collige, ꝙ illud dr̄ fieri unanimiter, quod nemine diſcrepante fit. Dicuntur. n. unanimes, cùm nemo diſcrepat. Ad idem c. fi. ȷ̄. eo. & c. cum dilectus. ȷ̄. de elec. Idem dic de aduerbio, concorditer, [b] ut no. gl. in clem. ne Romani. §. 1. de elec. dixi plenè in c. non poteſt, de re iudi. Et in hoc tene menti iſtū text. quia alibi non ita bene probatur. Nam in principio hic dr̄, ꝙ unanimiter poſtulanerūt Archiepm̄ Colocen. Et in uer. nec nocebat, dr̄, ꝙ pariter [c] uniuerſi conuenerūt
3 in illum. †Secundò no. ꝙ ius eligendi Archiepm̄ nō ſpectat ad Epos ſuffraganeos, ſed ad canonicos [d] ipſius eccleſiæ cathedralis duntaxat: unde Epi ſuffraganei nō dn̄t de iure intereſſe electioni, ēt cū canonicis: tn̄ tenet cōſuetudo, ut ipſi eligāt unè cū canonicis, ut hic patet expreſſè. † No.
4

b Concorditer. Adde gl. in c. cupientes, in uer concorditer, de ele. li. 6. But. & Inno. in c. 1. de maio. & obe. iſtum in d. c. licet, de off. leg. & in d. c. ad aures, quod metus cau. & plenè in c. non poteſt, de re iudi. ubi pleniſſimè per Fel. in 7. col. in uer. uerbum, concorditer. Bal. in c. licet, in prin. de ele. & in c. cum inter canonicos, in prin. eo. tit. & in c. cum olim, de re iud. & in c. fi. in penul. col. uer. ſextò quarto, de præſum. Car. in cle. ne Romani, de elec. in uer. concorditer. Arch. in c. dilectionis. 76. di. Domi. in c. multis, in fi. 16. diſt. & in c. 2. in ꝓ. colum. in uer. 1. uidendum, de arb. in 6. & in c. Apoſtolica, ultra med. 66. di. c. Romanum, in l. 4. §. Cato, in fi. ff. de uer. obl. Pet. de Anch. in l. & ſuum. §. fi. ff. de pact. per iſtum in c. in ſingulis, in ulti. col. ff. de ſtat. mona. & in c. in cauſis, in 4. col uer. poteſt etiam notari, de ele. Alex. conſi. 265. in cauſa & lite uertente. Et licet doct. fuerint uarij ſuper hoc uer. concorditer; tamen concluſio eſt iſta, quod uerbum, concorditer, prolatum cum iſtis uerbis ab omnibus & ſingulis, intelligitur nemine diſcrepante, per gl. in c. ubi periculum, in §. ijdē quoque, in uer. ſingulis, de ele. in 6. Item quando materia tangit ſingulos, ut ſingulos, requiritur omnium conſenſus, per l. Sabinus, ff. cōmuni diui. Item & tertiò, quando ſumus in materia ſtricta & ſtatutaria ſecundum Bal. in c. cum olim, de re iud. quia tunc omnes requiruntur, & non ſufficit maior pars. Item ſi eſſemus in materia cōpromiſſaria, ſm Alex. in d. conſ. 265. Item ſi eſſemus in materia contractuū ſm Pet. de Anch. & Alex. in d. l. & ſuum. §. fi. Si uerò eſſemus in mate. pertinente ad collegium: puta, quia uerba referuntur ad collegium, ut uniuerſos; & tunc licet de propria ſignificatione uocabuli, uerbum concorditer, importet actum fieri omnibus conſentientibus, ut eſt gl. in d. c. cupientes, in §. ad hæc, in uer. concordem; tamen iſta eſt communis opi. ꝙ requirit omnium conſenſum; niſi tale uerbum proferatē in diſpoſitione noua, ſuper negotio uniuerſitatis, in quo alias ſufficiebat maior pars: quia ſi Princeps ita diſponeret ꝑ uiā mādati: q. a diceret aliq̄d hendū eē in plena cōcordia; exponeretē. i. à maiori parte, ſm Ab. in c. cū olim, in fi. de re iu. ꝑ illū tex. cū gl. fi.

Limitarem etiam, niſi materia ſubiecta requireret maiorem partē. Et ita intelligerem Bal. in d. c. cum inter cano. & in d. c. licet, in d. c. cum olim, & Car. in d. c. non poteſt.

Limitarem ēt niſi diceretur in inſtrumento: Ab. concorditer cum oībus monachis conſtituit ſyndicum. tunc uerba uerificarentē in omnibus, qui erant præſentes, per id quod uoluit Sp. in ti. de ſyndi. §. 1. in 4. col. uer. porro. Facit quod uoluit Bu. in proœ. decre. Rex pacificus, uer. ſanè, ante fine. ꝙ ſi teſtis dicat actū ꝑſentib. hominib. de uicinia, ualet dictū; licet aliqui eſſent abſentes, dūmodò oēs præſentes interfuerint actui; & ita cōcordo doc. uaria loquentes ſuꝑ hoc paſſu. Adde tn̄ i eo, ꝙ addēs ſupraſcriptus ſequēdo Ab. dicit, ꝙ illud dr̄ cōcorditer fieri, qđ fit a maiori parte. qđ reprobat Ro. cōſ. 51 a. ꝑ c. in cauſis. ȷ̄. e. ubi ponunē, ut diuerſa, concorditer, & factū à maiori par.

c Pariter. Vide But. in c. cū in iure peritus, de ele. in 3. col. Alex. conſi. 265. incip. in cauſa & lite uertente inter Franciſcinam. But. in c. nō poteſt, circa fi. de iudi. & facit tex. in d. c. cum in iure, in uer. pariter uer. maior pars. uide gl. in c. bonæ, el. 1. uer. ad nos, de elect. & uide tex. in c. cum olim, el. 2. uer. pariter conquerentes, de of. dele. ubi exponitur. i. cōiter. Quandoq; exponitur, pariter. i. eadem die, diuerſis tamen momentis, uel eodem momento, l. ſi fundus. §. ſi duo, per gl. & Bart. ff. de pig.

4. ꝙ ꝑſcribēs ius eligēdi [e] in certa eccleſia d
dr̄ præſcripſiſſe ēt ius poſtulādi. [f] hæc no.
ꝓbat iſta lr̄a in prin. Nam iſti ſuffraganei
dicebāt poſtulatio. attētatā eis contēptis
q̄ ius habebāt eligēdi unà cū canonicis;
& ſic ex iur eligēdi inferebāt ad ius poſtu e
lādi. Per qđ infero, ꝙ ſi extraneus à collegio ꝑ 40. ann. ſemꝑ elegiſſet unà cū collegio, & tūc inſtaret poſtulatio ſiēda; dēt admitti ad poſtulādū unà cū aliis. Et rō pōt
eē, quia ꝑſcribēs ius eligēdi, hēt reſpectū f
ad acquirendū ius in gn̄e. Poſtulatio āt ē quaſi pars electionis; & ꝑ poſtulationem ꝑuenitur ad effectū electionis. facit optimè. c. in cauſis. ȷ̄. de ele. & qđ dixi in c. 1. ſ. eo. & in c. cū in tua. ȷ̄. de deci. qđ c. optimè facit. Nā ibi dr̄, ꝙ præſcribēs ius decimandi in certa terra, ur̄ ꝑſcripſiſſe quo ad oēs fructus, qui poſſunt ex illa terra prouenire, licet tp̄e præſcriptionis ſolum receperit de certis fructib. quia alii fructus n̄ fuerunt inde collecti. Secus āt ſi fuiſſent alii

d Ad Canonicos. vide bo. tex. & ibi doc. in c. cū eccleſia Sutrina, & cau. poſ. & proprie.

SEB. SAPIA. Ius eligēdi. Vide Io. Fran. Balbum Taurin. in tract. ꝓſcrip. i prima parte quintæ partis principa. q. 8.

Etiam ius poſtulādi. Idem uoluit Bald. hic. pro quo facit, ꝙ idem ius ſtatuit in utroq; q. a pœna ſtatura, ſeu ipoſita eligēti indignū hēt locum in poſtulāte indignum, ſecundum gl. & doc. in c. 1. ſ. e. & d. meū hic. & facit etiā quod uoluit Pet. de Anc. in c. 1. de conſti. Aliquis præſcripſit iuriſdictionem in certo loco, ꝙ uidetur præſcripſiſſe poteſtatem condendi ſtatuta in illo loco. Sed contra Bald. & iſtum hic non probatur hoc ex iſto tex. quia fuerunt uerba partis, in uer. aſſerentes. quæ non inducunt iuris miniſterium, gl. fin. in l. 1. in gl. mag. circa med. ſecundum Ro. ibi in l. unica, C. quando non per partes. uoluit Io. And. in c. dilecto, de prab. & contra eos eſt tex. hic in uer. per electionem, uel poſtulationem ſuffraganeorum aſſenſu requiſito. Nec ob. ꝙ ap. electionis uenit poſtulatio: quia olim ſic; ſecus hodie, cum diuerſis ponantur tituli, diuerſa forma, & diuerſus modus. Et pondera tex. hic in fi. ubi Papa in deciſione complectitur utrunque; & contra eos facit, ꝙ præſcriptio non extenditur, Bar. in aut. qui rem, C. de ſacroſa. ec. in l. 1. §. 3. ff. de itine. actuq; priua. Cy. in l. 1. C. quæ ſit lon. conſue. in 4. oppo Inn. in c. paſtoralis, de deci. Pet. de Anch. in c. cum ex officii, de præſcri. Abb. per illum textum in c. cum olim, eo. tit. Inn. in c. in literis, de reſti. ſpol. Arch. in c. Reatina. 63. diſtinctione. tex. in l. ul. m paſſam. §. præſcriptione, ff. de adulte. & doc. in c. quod ad conſultationem, per illum text. de of. deleg. Inn. in c. cum dilectus, de capel. mo. Tenere tamen potes dictum eorum per rationes ſuas. Item quia eadem ratio eſt præparatorij & præparati, l. fi. C. ad exhib. l. ordinarij. & ibi Bal. C. de rei uen. Item rei principalis & præambuli ad rem principalem, l. oratio. ff. de ſpon. Et quia uno permiſſo uidetur permitti id, per quod deuenitur ad illud iuribus uulgaribus. & ita limitabis iura docto. inquantum dicunt, ꝙ præſcriptio non extenditur; uerum eſt ad omnia extranea; ſecus ad præambula & connexa implicitè in præſcri. Item, quia præſcribendo totum, uideor præſcripſiſſe partem per id, quod habetur no. in c. cum in tua, de deci. Limitatur etiam prædicta regula, ꝙ ꝑſcriptio non extendatur, niſi præſcribatur pars, q̄ ſit indiuiſibilis ab ipſo toto. Nā cū ius decimandi ſit ur̄e & indiuiſibile, ꝙ præſcripta parte, uideatē totū præſcriptū, dummodò alter non ſit in poſſeſſione totius ꝑ id, qđ no. in d. c. cum in tua. & Inn. in d. c. dilectus.

Adde Ro. conſi. 243. ubi conſuluit, ꝙ præſcripta iuriſdictione exequendi lauda, uidetur præſcripta iuriſdictio pronunciandi ſuper executione. & uide in c. conſuetudinis, ȷ̄. de conſuet.

ANT. FRAN. Circa hoc, an uerbum, aſſero, inducat diſpoſitionē & effectū diſpoſitiuū, ſiue affirmatiorē, dicas, ꝙ ſic, ſi proferatur ab habente ptātē legis cōdendæ, uel ab habente ptātē interpretandi, & gloſſandi, ut in doctore, ſicut dicimus de uerbo, credo, ꝑ ea, q̄ habentur in l. planè, la picola; ff. de leg. 1. Et adde ꝙ aſſerēs ſe debitorē Titij in centū ex cā depoſiti, ur̄ promittere, licet uerbū, ꝓmiſſiuū ñ ſit in ſcriptura expſſū, ut no. uoluit Bal. i l. ſ̄ctus, in 4. col. de fi. inſt. ubi dixit, ꝙ ſubaudiē uerbū, ꝓmiſſiuū. & alibi dixit Bar. in l. 2. in §. 1. in 2. opp. ff. à q̄bus ap. nō l. licet, ꝙ aſſertio fcā in iudicio hēt uim pacti.

Et tene menti, ꝙ aſſertio teſtatoris nō hēt mutare ueritatē; & ideò ſi teſtator dicit: lego nepoti meo pauperi; nō ꝓbatē ex hoc pauptas, nec talis aſſertio facit legatū dici eſſe factū ad piā cām, ſi ſit diues. Ita Bal. notabiliter in auth. ſi ſ̄ites. in 1. col. in uer. quid ſi legatē, C. ad

fructus

fruct⁹ pcepti, ex qb. iſte ñ pcepiſſet deci-
a mã.[a] Ita dicẽdũ ĩ ꝓpoſito, ꝙ ſi poſtľo fuiſ
ſet qñq; facta ĩ eccľia, & iſti ſuffraganei ñ
fuiſſēt admiſſi, niſi tñ ĩ actu electiõis; tũc
pſcripſiſſēt i⁹ eligẽdi dũtaxat, ñ aũt poſtu
5 lãdi.† No. 4. ꝙ ſicut electio attentata ali-
quo ↄtẽpto venit irritãda ↄtẽpto ꝓſequẽ
b te ↄtẽptũ,[b] vt ĩ c. qđ ſicut, & ĩ c. bonæ. j. ti.
ꝓxi. ita & poſtľo dẽt irritari, ſeu nõ ad-
mitti iſtãte ↄtẽpto, q debebat de iure vo-
6 cari.† No. v. ꝙ electio ſiue poſtľo dẽt irri
tari ñ ſolũ, qñ fuit ↄtẽpt⁹ aliqs, q dẽbat ĩ-
teruenir̃ de iur̃ cõi, ſed ẽt ſi fuit ↄtẽpt⁹ il-
le, q dẽbat intereſſe de iur̃ ſpãli, pũta de
ↄſuetudinẽ, ut hic. No. 6. ꝙ exercẽs aliqđ
i⁹ ex gr̃a, ñ acqrit poſſeſſionẽ illius iuris.
vñ ſi poſteà ñ admittir̃ ad exercitiũ illi⁹ iu
ris, ñ ꝑt dicer̃ ſe ſpoliatũ: qa q grãm ↄceſ
ſit, ꝑt illã qñcũq; reuocar̃, vt ĩ l. cũ ꝑcario,
ff. de ꝑca. & in c. ſi e. ti. & 16. q. 3. in c. cleri.
7 † Itẽ 7. no. ꝙ ꝓcedit iſte libell⁹, peto talẽ
electionẽ caſſari, qa fuit facta me ↄtẽpto;
c qa habeo i⁹[c] eligẽdi vnã cũ electorib. Vr̃
n. ꝑ hæc verba ĩferre. ꝙ ẽt ſit ĩ poſſeſſione
eligẽdi. Nã aĺs iſte libell⁹ ñ ↄcluderet; qa
ille, q ñ eſt ĩ poſſeſsiõe eligẽdi, ñ dr̃ ↄtẽni,
ſi ñ uocar̃: qa i⁹ uocis dãdę ſequir̃ magis
poſſeſsionẽ, q̃ ꝓprietatẽ, vt ĩ c. cõſultatio
nib. de iu. pa. & ĩ c. qrelã. j. de ele. & ĩ c. cũ
oli, de cã poſ. & ꝓprie. no. In. ĩ c. Cuma. đ
ele. & ĩ c. in lr̃is, de reſ. ſpo. Et no. hic dili
gẽter iſtũ tex. qa alibi ñ ita bñ ꝓbar̃. Illa
n. verba, qa i⁹ habeo. &c. videnr̃ pria frõte
cõcludere i⁹ ꝓprietatis, & ñ poſſeſsionis,
vt no. in c. cũ eccl. de cã poſ. & ꝓprie. Sed
hic fit larga interꝑtatio: qa libell⁹ dẽt la
d tẽ ĩterꝑtari,[d] vt cõcludat ĩtẽtionẽ libellã
e tis,[e] vt ĩ l. ſi qs ĩtẽtiõe ambigua. ff. de iud.
8 le. & no. ĩ c. ↄſtitut⁹, de rel. do.† Itẽ 7. no.
ꝙ vbi a ſuꝑiore emanant duo mãdãta di
uerſæ formę, valet qđ agir̃ ſm primũ mã-
datũ añ receptionẽ ſcđi; licet ſm mãdatũ
emanauerit añ, q̃ act⁹ expediret̃. Sunt. n.
iſti excuſandi, ex quo nõdũ receperãt ſm
mãdatũ; & ad hoc vide bo. tex. ĩ c. audita,
f [f] de re. ſp. & ib i plenè dixi.† No. 9. ĩ ver. *ne*
9 *vñ. ꝓpe ñ. ipſi⁹ ver. ar. ſop.* ꝙ vbi vniuerſitas
ltime ↄgregar̃, nolẽtes venir̃ ad vniuerſita
faciũt ſe alieos, ita ꝙ totũ i⁹ vniuerſitatis
reſidet penes veniẽtes; licet fuerit minor
ps vniuerſitatis. Hic aũt ñ ualuit factũ mi
noris ꝑtis; qa fecerũt ↄ̃ formã mãdati, vt
j. dicã. ſec⁹ ſi feciſſẽt ſm formã. Et hoc di
ctũ ꝓbat ali⁹ tex. multũ no. ĩ c. cũ dilectus
j. đ ele. & optimè facit qđ no. Io. An. ici. ĩ
cauſis, e. ti. Legiſtè tñ hoc cõiter ñ admit
tũt. dicũt. n. eẽ neceſſariũ, ut ſaltẽ duæ par
tes collegii ſint oẽs pſentes, ut no. Bar. ĩ l.
oẽs populi, ff. de iuſt. & iu. Sed tu vide, qđ
dixi ĩ c. cũ oẽs, ſ de ↄſt. & aliqd dicã in d.
g c. ĩ cauſis.† No. x. ĩ ver. *nec uocebat*. vnã re
10 gulã ĩ mã electiõis, q̃ ſingulr̃ ꝓbar̃ hic, &

ñ alibi, ꝙ poſt q̃ poſtľo ẽ pſentata Rom.
põtifici, ñ pñt poſtulãtes ab ea receder̃, &
aliũ eligere, vł poſtulare; ſed dñt poſtulã
h tes expectare iudiciũ Papæ ſuꝑ admittẽ-
do, vel ĩ ꝓbãdo illã poſtľonẽ. Et idẽ dicũt
doc. cũ pſentar̃ alteri ſuꝑiori: q ꝑt illã ad
mitter̃. qđ ſatis mihi placet ex identitate
rõnis, ne. ſ. ↄ̃riũ agẽdo illuder̃ videãr̃ ſuꝑio
ri. Facit cle. cũ illuſio & uariatio, de renũ.
Et ex hoc ĩfert̃ à ↄ̃rio ſenſu, ꝙ añ, q̃ poſtľo
ſit pſentata ſuꝑiori; poſſit poſtulãtes ua-
riare ĩuito poſtulato, adeò, ꝙ dicit In. hic
& ſequũtur cõiter oẽs doc. ꝙ nũti⁹ miſſ⁹
ad poſtľonẽ pſentãdã ſuꝑiori, ꝑt reuoca-
riãte, q̃ poſtľo ſit pſentata. Tũ qa ſufficit
ꝙ reuocatio ꝑuenerit ad ipm nuntiũ, ſeu
i ꝓcuratorẽ, vt ĩ c. ex ꝑte Decãi, de reſcr. & ĩ
ĩ c. mãdato, de ꝓcu. Tũ, qa ex quo poſtľo
ñ ẽ pſentata, admittir̃ variatio, vt hic a ↄ̃-
11 rio. Et ex hoc hẽs unã drĩã quo ad facul-
tatẽ variãdi iter poſtľonẽ & electionem.
Nã ĩ elec. ñ admittir̃ variatio p⁹ publica-
tionẽ ſcrutinii, ut ĩ c. publicato j. de ele.
Sed ĩ poſtľõe admittir̃ variatio, q̃tũcũq;
ſit publicatũ ſcrutiniũ, & poſtľo ĩde ſit ſe
cuta. Satis. n. ẽ, vt nõ ſit ſuꝑiori pñtata, vt
hic. Diuerſitatis rõ eſt, qa ꝑ poſtľonẽ nul
lũ i⁹ acqrit̃ poſtulato, cũ ſit ĩhabilis. Vñ ñ
hẽt de quo cõqrar̃, nec ſuꝑior ꝑt conqri,
ex quo ſibi ñ ẽ facta pñtatio. Et ex hoc &
h ex tex. collige vnã regulã,[h] ꝙ qs ꝑt ſæpe
i variar̃, ĩ añ, q̃ i⁹ ſit alteri q̃ſitũ, ſec⁹ ſi i⁹ ẽ
q̃ſitũ a lteri, vt ĩ d. cle. & ĩ hoc caſu hẽt lo-
12 cũ regula mutar̃, de re. iur. li. 6.† No. 11.
aliud dictũ notabile litãs ꝓcedẽtẽ regulã
ꝙ ſi ſuꝑior & poſtulãtes cõueniũt, admit-
tir̃ variatio, ẽt ſi poſtľo ſit pñtata ſuꝑio-
k ri.[k] Nã hæc poſtľo erat pſentata, & tñ ꝓp
dedit ꝑtãtẽ ab ea recedẽdi ſub certa for-
ma; & ſic tex. eſt hic ꝓ notatis ĩ c. ꝓceden
ti. Nec hẽt poſtulat⁹, de quo cõqrar̃, cum
13 i⁹ ñ ſit ſibi q̃ſitũ, vt ſdixi.† Quid aũt ſi fe
ciſſet aliqs expẽſas pſertim cũ cõſenſu po
ſtulãtiũ, nũqd poſſit illas repetere ſecuta
variatiõe? In. & cõiter doc. ſequẽtes dicũt
ꝙ ñ: qa cũ ñ hẽret i⁹, fecit illas, ñ eſt ſine
14 n ta ambitiõis.† Et no. bñ hoc dictũ, nã fa
cit ad qõnẽ; amic⁹ tu⁹ expẽdit aliqd ſimo
niace, vt ibi cõferret̃ certũ bñficiũ: nũqd
poſſit à te repeter̃ illas expẽſas? dicẽdũ ẽ,
ꝙ ñ: qa ĩiuſtẽ illas fecit: nec ẽt hẽret actio
nẽ mãdati, ſi tu mãdaſſes illi, vt illas ex-
pẽſas faceret: qa ex turpi mãdãto nõ orir̃
actio, vt ĩ l. ſi remunerãdi, ĩ §. rei, ff. mãda
ti, & ẽ gl. no. ĩ l. q̃ vtiliter, ff đ ne. ge. Et te
ne mẽti hoc dictũ: ſed reſpectu expẽſarũ
poſtulãtiũ, vide qđ legir̃ & no. ĩ gl. ſi. c. cu
15 piẽtes, đ ele. li. 6. & diſtingue, vt ibi.† No.
12. ꝙ eligẽtes ñ ſaluãt cõſciẽtiã ſuã eligẽ
do illũ, cui⁹ plenã notitiã ñ habẽt. Et no.
tex. in eo, qđ dicit plenam. vnde dicit Io.
An. & bene, ꝙ ignota perſona nõ eſt eli-

leg. Fal. & de aſſentione facta a teſtatore, uide quæ habentur in l. ne que profeſsio, C. de teſt.

a Percepiſſet decimã. Adde Ab. cõſ. 71. 2. li. ĺci. caſus talis, q dã cle & la tẽ uide Ro. cõſ. 366. ubi ponit, an maior natu, ꝙ pſcripſit ius pſentã-di in una eccl. uideat̃ ẽt pſcripſiſſe in aliis, in quib. agnati uel cippus ſu⁹ habebat ius pñtandi.
ZACHARIAS.

b Proſeq̃nte cõtem ptum. Adde ꝙ ſolus abſens cõtem ptus ꝓſequir̃ ſuũ cõtemptum, ut ꝑ Mand. in ſæpe alleg. tract. de ele. in 1. parte. c. 33. ĩ gl. in verſi. ſi uoluerit, & ibi rõnem quare ſolus cõtẽptus, nec ali⁹ ab eo cõtemptum proſequir̃. cui adde Fede. de Señ. conſi. 135. & cõſ. 104. & Old. cõſ. 27. & Feli. in trac. đ indul gen. incip. hodie mecũ eris in paradiſo, in x. amplia. & in c. cũ Bertol. col. 4. uer. uel lita quto, de re iudic. Et ſic non tranſit ad ſucceſſores cõtemptorum, ut ꝑ gl. & doc. in c. qđ ſicut. Imo. & Do. in c. cupiẽtes. §. ſi verò, col. ſi. & ibi Phuli. Fran. de ele ctio. lib. 6.

c Quia ius habeo. Not. iſta uerba in practica, qñ ponuntur in libello.

d Latè interpretari. uide iſtum ĩ d. c. cõſtitut⁹, in vlt. col. & c. examinata, de iudi. in 11. col. & in c. ꝓ illorũ, de præb. & in cæterũ, de iud. & ĩ c. 2. de ord. cog. & in c. cũ ad ſede, de reſti. ſpol. & in c. cõqueſt⁹, de fo. cõp. in 3. col. in c. cum veniſſent, de in integ. reſt. & in c. auditis, de pſcr. No. legiſtæ ĩ l. ſolemus, & ĩ l. ſi qs intentione ambigua, ff. de iudic. & ĩ l. edita, C. đ edẽ. & uide bo. tex. in l. j. §. 2. ſi ſer. uen.
Adde Rom. conſil. 345.
SER. SAPIA.

e Libellantis. De hoc latè per Modes. in l. ſed & ſi poſſeſſori, §. itẽ ſi iurauero, ff. de iuriuran. & ibi bo. tex. ad hoc.

f Audita. Vide ibi doc. & in c. cum contingat, de reſcri. & in c. ex literis, de off. deleg.

g Cũ oẽs. in ult. col. in uer. eñ unã diuerſitatẽ maximã reperio inter Canoniſtas & Legiſtas. Inn. in c. 1. de maio. & obediẽ. & in c. 1. de opis noui nuntia. & in c. cũ nobis olim, de elect. & ibi ꝑ iſtum ĩ vlt. char. & vide gl. in cle. quod circa, de ele. & in c. in cauſis, in v. col. in uerſ. ſed aduerte, e. tit. & Pe. de Anc. in 10 pe. c. j. in 16. char. de conſtitut.
SEB. SAPIA.

h Vnam regulã. Pro hoc bñ facit tex. ĩ l. ſi. C. đ repud. hære, vbi mod. no. Facit regula, l. patre furio. ff. de his, q ſunt ſui, vł alie. cũ no. ꝑ Feli. ĩ c. ſuper his, col. 2. đ accu. ꝑ Iaſ. ĩ l. 1. in princ. co. 3. ff. de no. operis nũ. & ꝑ Fel. ĩ c. q̃ ĩ eccleſiarũ, co. 13. uer. ſecundus caſus, de conſtitu.

i Sepe uariare. Facit cõſi. Cal. 17. in ti. de iure pat. ĩ ver. an laic⁹. & l. ſi qs iuſiurã. C. đ re. cre. & ibi Bal. & ĩ aut. habita, ĩ uer. tertiò q̃ro. 12. co. C. ne fili⁹ pro pře. Et illud quod dicit iſte, ꝓcedit in caſu poſtľonis, & non in pñtatiõe. Itẽ loqr̃, qñ nullũ ius eſt acq̃ſitũ: ſed facta pñtatiõe eſt i⁹ acq̃ſitũ ſaltẽ ad rẽ, c. cũ Bertol. de re iudi. & ibi per iſtũ in ↄ̃riũ facit gl. ĩ cle. plures, in ver. pñtare, đ iure pat. & c. cũ aũt. e. ti. & vr̃ caſus in l. q abſenti, ff. đ do. & in c. 1. de cõceſ. præb. li. 6. & ĩ l. q abſenti, ff. de acq. poſ. & ꝑ Imo. ibi, q rñdet ad iſtum tex. uide ibi Ale. in apoſ. ĩ ver. ſed electio ꝓria ps eſt uerior, ꝑ no. per iſtũ ĩ c. cũ uos, de of. or. & in c. dilect⁹, de of. leg. & ꝑ Bellẽ. ĩ c. a nobis, de iure pa. & uide no. ꝑ doc. ĩ d. l. q abſenti, ff. đ do. & vide Bal. ĩ l. 2. ĩ 6. col. in uer. 18. q̃-ro, an poſtulatiõe pñtata poſtulato, vel ſuperiori habeat locũ pœnitẽtia, C. de ſeru. & aqua.
Adde latè Pet. de Anch. conſi. 102.
ZACHARIAS.

k Pñtata ſuperiori. Adde, quod poſui ĩ apoſtilla ad

iſtum in c.gratum,in ver.eligendi & poſtolandi,in nu.2.ſ.eo.ti.

a Io loco,facie bo.tex.l.i eccleſijs,C.de epi.& cle.& vide bo gl.in c. ſi ꝓponēte,in gl.2.ibi,itē ſi de terra illa,de teſt. vbi i iſtū,& d.meū,li cet But.ibi ꝯ.& ē t Pet.de Anch.hic.& vide,c.hortamur,& c.nullum 7 1.di.& c.null⁹ inuitis.61.diſ.& facit bo.tex.i l.e.in uer.ciuib.nr̄is, C.de anno.ciu.li.11.Et ibi Bar. dicit argu.ꝙ officiales poſſei ſuper faciendis eleemoſynis publicis,ñ debent illas dare ex craneis pauperib. quod uoluit Ioā. An.ī ti.de iſtr.edi. §.ſi uerò aliq̄,uer. ſed an paupes. Facit ꝙ Eṗs,qui debet diſpēſar bona inter pauperes; ñ debet dere exneis pauperib.C. de epi.& cle.l.nulli.& uide tex.in aut.de eccl.ti. § ſi q̄s aſit ꝓ redēptione, & gl.1.ſin.io c.ſi pr̄, de teſ.li.6. & uide bo.tex.in l. q̄ conditio, in §.ñ. uer. ſi ñ eppear,ꝙmortu⁹ ſenſerit in ei⁹ municipii foro, ff.de ꝯdi.& demo. & vide do.meū,in ca. licet, de ferijs. vbi diſtributio eleemoſynæ eſt facienda paupib.uicinis & ñ alienis.

Adde tu per Federi.conſi.33. vbi ponit de uſuris erogandis.

ANT. FRAN. Circa hoc cui erogāda ſit eleemoſyne,dicas,ꝙ debet fieri oib.pœnitentibus, tñ poti⁹ fideli,quā infideli,potius captiuis,q̄ aliis & potius cōiunctis,quā extraneis,& potius ſenib.q̄ iuuenib.& potius infirmis,quā ſenis,& potius nobili,quā ignobili,& debebit fieri de inſtè q̄ſitis & ſine pōpa. ꝓ quo vide plene p d.Cer. in cle.1.in §.ideoq;,de reli.& vene.ſanc. nec dēt fieri meretrici,ut cōſentiet in coitu,ut ibi p eū, nec mēdicātib.ualidis,ut ī ti.C.de mēdi.uali.Et vide bo.tex.i c.eleemoſy.14.q. 5.vbi dicit tex.ꝙ de malè acq̄ſitis & illicitis lucris ñ dēt fieri eleemoſyna.& uide Arch.i c.ñ eſt.1.q.1.& bo.tex.in c.ex trāſmiſſa, de deci. ubi dr̄,ꝙ de bonis alienis ñ pt̄ fieri.& uide do.Ab.in c.olim, & in c. innoueni⁹,de cēſ.ubi,ꝙ eleemoſyna,ñ pt̄ fieri de iiuſtè extortis p gabellarios.& vide P.de Ca.in cōſ.ſuo.72.& uide pulchros tex.ad hoc 14.q.v.p totā.q.Et adde,ꝙ eleemoſy.facta in ſtatu pecceti mortalis ñ ꝓdeſt ed ſelutē,ſed ad mitigādū Deū,ut in c. ñ ē. & ibi pulchrè p Arch.1.q.1.Et addde,ꝙ eleemoſyna dari dēt pſonis, uel eccleſiæ de diœceſi,quibus dari cōſueuit,ut in l.priuilegie,C.de ſec.ſan.eccl.qd̄ verum eſt,etiam ſi ſtatuto cauet,ꝙ dēt elteri eccleſiæ, vel alteris perſonis;q̄a talem ſtatutum non ualet,ſcd̄m Ber.ibi in ñ. p c. ad Aplicam,de ſimo.& uide Io.An.in addi.Spe.in ti.de inſtru. edi. in §. nūc verò aliqua.& uide etiam Spe.io ti.de loce.in §. nunc verò aliqua, io ver.68.ubi multa dicit de eleemo.& inter cætera dicit,ꝙ diues cogitur facere eleemoſynam per ſuperiorem.

Et adde, ꝙ vxor pt̄ fecere eleemoſynā de bonis viri moderatè, & ſm̄ cōſuetudinē,niſi uir expreſſè ꝓhibeat,vt voluit Bar.in l.s.ff.re. tū emo.& hebetur p Flo.in l.mulier,ff.ad legē Aquil.& vide d.Cat. in cle.e.de vi.& ho.cleri.& uide bo.tex.in c.quod Deo.33.q. v.

Et adde, ꝙ eleemoſyna dēt fieri de fregmitis menſæ Prælatorum pauperib.in loco exiſtentib.ut cle.2.in §.1.& ibi per do.Car.decēſi. & habetur in c.nō cogantur.46.diſt.& de meteria eleemoſynæ vide in c.miror,& in c.medicina,& ſe. de pœ.diſt.3.& in c. fratrem. 86. diſt.& per Hoſt.in ſum.de pœ.in §.ſi quis.

gēda,ad hoc.ſ.de cler.pegri.quaſi p totū. Et ob hoc ſeruat in Romana curia,ꝙ ſup idoneitate pſonæ, ibidē ꝓmouēdæ recipiant teſtes.† No.13.ꝙ vbi i loco a repiūtur idonei,nō dēt pficì exnc⁹.Eſt.n.q̄s honorād⁹ & ꝓmouēdus in eo loco,vbi ſuam pegit ætatē:neq; dēt alius obripere ſtipēdia aliis debita;licet hodiè m̄alè ſeruet. Et vide in hoc canonē antiquū pulcherrimū.ī c.null⁹ inuitis Eṗs det.61.diſt.† No. 14.ꝙ vbi ꝯcurrit honeſtū & iuſtū,pferēdū eſt iuſtū honeſto. b Hic.n.ꝯcurrebāt iſta. Nā honeſtas cōcurrebat ex pte Eṗi Quinq; eccleſiē.q̄a honeſtū erat vt poti⁹ ꝓmoueret ad ſuā ſedē Metropolitanā, q̄ ꝙ vn⁹ Archieṗs pficeret alienæ ſedi. Item honeſtius eſt,vt q̄s ꝓmoueat ad maiorē dignitatē q̄ ꝙ trāſferat de pari ad parē. Sed ex parte Archieṗi Colocē.cōcurrebat iuſtitia,cū ipſe fuiſſet poſtulatus ab oib. q̄ habebāt ius poſtulādi,licet diuerſis tpib. cōſenſiſſent,vt in lr̄a.† Vltimò no.ꝙ poſtulatio pōt approbari ex cōſenſib.ſingulariter ſuperuenientib. Nā poſtulatio iſtius Archieṗi Coloceñ.fuit corroborata ex conſenſibus ſuffraganeorum poſteà ſingulariter accedētibus; qd̄ an poſſit de iure indiſtinctè fieri,dicā ſup gl.pe.†In gl.i uer. *de gratia*,ibi; *nec præſumat ſibi ius creare in poſterum.* No.bñ hāc particulā gl.uidet.n. ſentire,ꝙ non dēat pſumi gratioſa ꝯceſſio in exercitio alicuius iuris, ſed potius dēt pſumi,ꝙ utēs intēdebat uti iure ſuo. Et facit ad hāc q̄ōnē, pone ꝙ aliquis fuit ī poſſeſſiōe iuris eligēdi,uel alteri⁹iuris. demū excludit ab exercitio illi⁹iuris. petit iſte nūc ſe reſtitui; obiicit,ꝙ gratioſè fuit admiſſus ad exercēdū illud i⁹.Iſte uerò negat gr̄ā, & dicit ꝙ ſuo iur̄ fuit uſus. q̄rit cui incūbat onus ꝓbādi, an agēti,an uero excipiēti? Inn. refert quoſdā diſtinxiſſe iter iura corporalia; & icorporalia, ut primo caſu pſumat gratioſa ꝯceſſio; ſecus in ſcd̄o.Sed ipſe Inn.tenet idiſtinctè, ꝙ allegāti gr̄ā c incūbit on⁹ ꝓbādi;q̄a ex quo q̄s ꝓbat ſe fuiſſe i poſſeſſiōe,& d̄mū d̄iectū ab ea;dēt añ oia reſtitui,cū & pdo añ oia ſit reſtituēd⁹; ut i c.i lr̄is,d̄ reſ.ſpo. Et hāc opi.Inn.ſequunt cōiter doc.Et mihi placet itelligēdo,ꝙ exercuerit tale qd, qd̄ d̄ gr̄a nō ſolet ꝯcedi.uñ i iſtis,q̄ nō ſolēt d d̄ facili ꝯcedi,nō pſumit gratioſa ꝯceſſio,ut uoluit ipſe Inn.i prima par.ſuæ gl. & Bar.i l.1.§.hoc iterdicto,ff.d̄ iti.actuq; priu.In his uerò,q̄ ſolēt gratioſè e ꝯcedi, nō pſumit ꝙ q̄s itēderit uti iur̄ ſuo,niſi ꝓbet ſaltē p idicia.Pone exēplū: f amic⁹ Florētin⁹,qñ ueniebat ad hāc ciuitatē Senē. ſolit⁹ erat hoſpitari i domo amici;dicem⁹ ne ꝙ pp aliquas uices acq̄ſiuerit poſſeſſionē hoſpitādi? certè dicēdū ē, ꝙ nō. Quia hoc ſolet ꝯcedi ex quadā amicitia. vñ nō ē pſumēdū,ꝙ iſte fuerit paſſus illū uti iur̄ hoſpitādi,tāq̄ iur̄ ſuo,ut no.Inn.i c.cū eccl̄ia,d̄ cā poſ.& ꝓpri.Et idē dic,qñ exneus à collegio fuiſſet admiſſus ſolū i ca.ſed ñ dedit vocē in electiōe.Nā p hoc ñ debem⁹ pſumere,ꝙ iſte intēdat uti iur̄ ſuo,& ꝙ poſſeſſionē q̄ſiuerit intereſſēdi: q̄a d̄ gr̄a ſolet ꝯcedi nuda itereſſētia ſine datiōe vocis.Et fac.qd̄ no. Bar.i d.§.hoc iterdicto. Et inſtat hic Inn.circa acq̄ſitio

16 (piant) · 17 (mū) · 18 (ſenſiſſent) · 19 (de gratia)

b Honeſto.Sed q̄d in caſu,in quo ꝯcurrat licitū & honeſtū?dic.ꝙ attēdi dēt id,qd̄ ē honeſtū,vt ē gl.iūcto tex.i l.ſēp i ꝯctib.ff.de reg.iur. & vide bo.tex.i l.ſemp in ꝯiunctionib.ff.de ritu nup.& facit gl.2.q. 2.i c.ea,n.§.hoc i⁹ porrectū,i uer.& pl⁹. Et quamuis liceat ꝯhentib. inter ſe decipe,ut in l.io cauſæ,la.2.§.idē Pōponi⁹,ff.de mino.& i l. itē ſi pcio.§.quēad modū,ff. loca. tñ honeſto & bono uiro ñ ꝯgruit,ut ē gl.ſin.i d.l.ſemp ī ꝯctib.ſm̄ Ana.i c.cām q̄ iter œconomū, de teſti. Itē licet pmittat ī pcio poſſe ſe decipe; ñ tñ i vicio & q̄litate rei.gl.i l.Iulianus,in §.ſi uerò ignorās,i gl.mag. ff.de ecti.emp.Itē ñ licet i quātitate rei,tex. iūcte gl. ī c.p tuas, de do. & vir ꝓbari.i l.ſi ſeruū.§.1. ff. de ecti. emp.& uide Io. & Ana.in c.i ciuitate,de uſur.17.col. vbi per d.le. ſemp ꝯſulēdo Ferreriæ dedit bonam cautelam.

ANT. FRAN. Qñ honeſtū & licitū cōcurrūt,q̄d ſit pferidum,uide Io.An.in c.bone,el. 2. circa fin. de poſt.plato.& uide beat.Tho.2. 2. q. 103. arti. 1. & 2. vbi dicit, ꝙ honeſtū,idē eſt qd̄ virtuoſum. & uid̄ eū in 1.diſ. i art. 3.& e.q.145.arti.4. Et adde ꝙ ñ ſolū qd̄ licet,ſed ēt qd̄ eſt honeſtū ꝯſyderari dēt, de quo in c.magnæ,de uoto.Et quare ñ oē qd̄ licet,ē honeſtū, vide Arch. in c. aliud.32.q.1.& ꝓptereà dr̄ q̄s poſſe facere, qd̄ honeſtè pt̄ fecere, l. ꝙ vulgo,ff.de ſte.ho.l.fili⁹,ff.de cōdi.inſti.l.ſi cū dies.§.cōꝓmiſſo, ff.d̄ erbi.Et q̄d ſit honeſtas,& vñ dicat,vide Io.An.i ru.d̄ uita & ho. cleri.& vide bo.gl.i l.iuſtit.ff.d̄ inſtit.& iur.q̄ dixit,ꝙ honeſt⁹ hō dr̄ hō morigerat⁹,aliena ñ tollēs,& q̄tū i ſe eſt i alijs virtutē opans.Et qñ dicat aliq̄d eē honeſtè ectū,uide gl.i l.q̄ vtiliter,ff. de neg. ge. Et adde ꝙ honeſtas dēt pferri oi lucro,vt dixit Bal.i l.rephēdēde, C. d̄ iſti.& ſubſt.ſub ꝯdi.ſec.Et dixit ipſe Bal.i l.qd̄ ex liberta,C.d̄ ope. li.ꝙ i⁹ honeſtatis eſt exceptū ab oi ſupioritate.& dicebat Alex.io l. nepos Proculo,ff.de ver.ſig.ꝙ pp honeſtatē recedim⁹ a ꝓprio ſignificatu verborū.Et adde,ꝙ honeſt⁹ hō hēt ꝓ ſe pſumptionē, ꝙ nihil dolo faciet,ut notabi.uoluit Spe.i ti.d̄ cel.ac.i §.1.i uer.ſd̄ opponit.

c Alleganti gratiā.uide Arch.in d.c.ſi cui,de præb.li.6. ꝙ qui allegat gratiem,habet illam probare.& ibi Io.An.in c.ex parte Adę.d̄ teſt. & iſtum in c.2.in 4.col.de teſt.ſpo.& in c.eam te, de reſcript. Adde,quod uoluit Oldra.conſi.156.

d Quæ ñ ſolēt.Vid̄ bonū tex.i l.apud Iulianū in ſi.ff.de le.1.& ibi doc.

e Quæ ſolēt gratioſè.Rō eſt,q̄a in his,q̄ ſunt liberæ facultatis,ñ præſcribunt,& nō obligāt,vt legit & no.in l.1.C.d̄ ſerui.& aqua.p Bar. in l.cum de in rē uerſo,ff.de uſu.p Cy.in l.1.C.q̄ ſit lō.conſuetu.p Io. An.in c.Ioan.de cle.cōiu.per illum ibi in ſi.& in c.q̄m, de ui & ho. cle.in 2.co.& in c.ſua nobis,& in c.ad Apoſtolicā,de ſimo.& i c.inter ceteras,de reſct.in ſi.& in c.ex pte Aſtē.de cōceſ.pb.in 2. col. Limita tñ niſi aliqua pſtent in piā cām,ita pulchrè dixit Pau.in c.in literis,in 2.col.in uer.mō q̄rit,de reſt.ſpo.alle.tex.in c.ad Apoſtolicā,& voluit Ab.in d.c.ſue,in e.col.in uer.tertiò poteſt ſolui.

f SEB. SAP. Pone exēplū.uid̄ d.Ab.i c.cū eccl.Sutrina.ſ.de cā.poſ.& ꝓpri.& i c.ſua.ſ.de ſimo.vbi ēt ponit hoc exēplū.vid̄ ad hoc d.meū. d.Rochū Curtiū ſenatorē i c.ñ.co.56.uer.ſeptimū req̄ſitū.ſ.de ꝯſuetudinem iu-

nem iuriū incorpaliū.quā mām tractauit in uariis locis,p- a
ſertim hic,& in c.i lr̄is,de reſt.ſpo.& ī c.cū eccleſia,de cauſa
poſ.& ,ppr.& in c.2.d e in inte.reſt.& in c. dilectus filius.de
30 cape.mona.& i c.cōquerēte,de off.ord.† Sed circa materiā b
nr̄am pōt poni hæc regula,q adhoc, q qs q̄rat quaſi poſſeſ-
ſionē iuris incorpalis,oportet neceſſariò, q cōcurrāt duo.
Primò,q iſte intēdebat vti iure ſuo,& ñ iure alteri⁹,vt ī l.ſi.
ff.queādmodū ſer.amit.Rō eſt:qa ad acqrendū poſſeſſionē
neceſſariò reqrit aīus acqrētis:qa ſine aio & corpe reqr̄r ñ
acqrit poſſeſſio,vt in l.licet,C. de acq.poſ.ponit in c.cū no
ſtris,de cōceſ.pb. Secūdò reqrit,q exercuerit illud ius ſciē
a te & patiēte [a] aduer ſario,in cuius pindiciū acqrebat poſſeſ
ſio:qa poſſeſſio iſtorū iuriū icorporaliū inhæret oſſib⁹ iſti⁹,
q poſſidet.Ideò nō pōt acqri ſine ſcīa & patiētia illi⁹, cū ex
ſola patiētia oriat illa poſſeſſio,vt ī l.quoties,ff.de ſerui.Et
vr̄ tex.,p pdictis in l.2.C.de ſerui.& ibi cōiter tenēt doc. Et
ſi pluriū intereſt,reqrit ſcīa & patiētia oīum, ſm do.Inno.
hic;& bñ:ſecus eſt in reb⁹ corpalibus; qa ibi nō requirit dñi
ſcīa,vt in l.ſi.C.de pſcri.lō.tēp.dixi in c.vigilāti,de pſcr. An
aūt ſit neceſſe,q credat vti iure ſuo,an ſufficiat, q hoc intē
dat? dicit Inn.ſufficere.q hoc intēdat,licet nō credat.Hoſt.
dicit hoc verū,niſi in bñficialib⁹. Sed tu dic,& melius,q ad
acqrēdā iuſtā poſſeſſionē neceſſe eſt, vt credat,vti iure ſuo;
aliàs eſt in mala fide; qa nō poſſidet cogitatione dñi,vt in
c.ſi virgo.34.q.2.Sed ad acqrendā poſſeſſionē,nō reqrit,q
credat vti iure ſuo:ſed ſatis eſt,vt hoc intēdat;qa & pdo pōt
31 acqrere poſſeſſionē alteri⁹,vt i d.c.in lr̄is. †An aūt i dubio
pſumat bona fides,vel mala;dic,vt plenè dixi ī c. ſi diligēti,
de pſcr.& in c.2.de in inte.reſti.Et q̄tū ad ,ppoſitū nr̄m,di-
cendū eſt,q vbicūq; poſtulō eſt ɔtra ius,nō pſumit iuſta;niſi
ex aliqb⁹ cōiecturis iuſtificet,tex.eſt notabilis in c.ad deci-
mas,de reſt.ſp.i 6.facit.l.queādmodū,C.đ agri.& cēſi.li.11
vn̄ i caſu huius capl̄i nō pſumet, q iſti ſuffraganei eſſent in
b poſſeſſione eligēdi bona fide:qa hoc eſt ɔtra ius: [b] qa ſi eis
moueī qō ante,quā eligāt, dñt oſtēdere ſaltē coloratè quo
iure ptēdūt ius vocis dādæ;& hoc caſu intellige hāc gl.in ſi.
qđ no.Si tñ fuiſſent diu in poſſeſſione,pſumit bona fides,vt
no.Inn.in d.c.2.& ī hoc caſu intellige.c.cū eccleſia Sutrina,
de cā poſſ.& ,ppr.nō tñ dñt interim ſpoliari illa poſſeſſiōe,
vt no.Inn.i c.in lr̄is,de reſt.ſpo.in c.Cumana,de ele.ſed pōt
32 eis moueri qō modo pdicto.†Vnū tñ ſinglr̄ no.ex dictis In
no.dicit.n.inter cætera, q Papa vtēdo aliquo iure ex pleni e
tudine ptātis,nō acqrit poſſeſſionē illi⁹ iuris, nec pſcribit.
Rō,qa dñs ñ dr̄ pati,cū pp̄ hoc faciat ex plenitudine ptātis;
ergo pſcriptio nō hēt locū cū ſolū currit ɔ̄ negligentē. Sed
ſi Papa, vel Imperator ex plenitudine ptātis ɔcederet aliq̄ f
iura alicui,& crederet Princeps de iure poſſe ɔcedere;& tūc
ille,q recipit,bñ pſcribit,ſi habet bonā fidē.In gl.in ver.*diffi
dere*,ibi: *conſtituat aliū defenſorē*.Iſtud cōſiliū glo.non placet
c cōiter doc.qa parū refert, an qs faciat p ſe,an p aliū, [c] vt i c.
pe.de pecu.cler.& in reg.q p aliū,de re.iur.li.6. Et ideò ɔſu
lunt doc.q ſi Prælatus diffidat de iure eccleſiæ ſuæ,q cōica
to cōſilio capl̄i derelinquat illā rē, vel cedat liti.Si aūt nol
let caplm̄ cōſentire,tūc dicat,mūdæ ſunt man⁹ meæ, vt ī c.
Epheſii.43.diſt.De hac ma vide qđ dixi poſt gl.ī c.ſi.de pſc.
33 & qđ no.Inn.i c.2.de teſt.li.6.†In ea gl.ibi: *niſi iā publicatio
ſcrutinij, &c.* doc.cōiter ipugnāt hāc glo.p tex.ā ɔ̄rio ſenſu,
vbi innuit,q añ,quā poſtulatio ſit pſentata ſupiori,pñt po
ſtulātes ab ea recedere;nō ergo obſtat variationi ſola publi
catio ſcrutinii.Et c.publicato,qđ allegat gl.loquit ī electio
ne,ñ i poſtulōne.Nā electio innitit iuri;poſtulō grāæ;iō faci
li⁹ pmittit receſſus à poſtulōne,quā ab electione. Nā poſtu
lātes deliberāt grām peteī à ſupiore.vñ añ,quā pñtet papę
ipſa poſtulō.pñt abſq; alicui⁹ iiuria velle grām ñ petere.Sed
qñ ɔſentiūt ī aliquē eligēdo,tūc vñr ɔſentire ī illū.vt in ſpō
ſum:iō nō pñt ſine illi⁹ iuris iiuria recedere,publicato eorū
ɔſenſu.In gl.ī ver.*temerè*.Hæc gl.i pri.ſentit oppōnē ɔ̄ tex.ī
eo,qđ dicit,q hi,q poſtulauerūt Quinq; eccleſi.Epm,teme

re receſſerit à prima poſtulōne.Nā vr̄,q
ñ temerè,imò iuſte,cū pp̄ đ diſſet eis mā
datū,q ſi diffiderent de iure eorū,puide
rent ſibi de pſona idonea. Sol.Gl.primò
rñdet,q alia ps appellauerat.Scđò dicit,
q poſtulatio fuerat pñtata Papę, iō ñ po
tuerunt à prima poſtulōne recedere.q ſo c
lutiones ñ ,pcedūt. Nā hic ñ cōſtat de ap
pellōne ſaltē lĩima.Nō ob.pñtatio facta
Papę.qa Pa. dederat iā eis ptātē recedē
di ab illa poſtulatione.Iō ſolue meli⁹, vt
ſentit Inn.q facultas recedēdi fuit eis da
ta ſub cōdōne.ſ. ſi diffiderēt đ iure eorū.
Sed ñ videbanī diffidei,ex quo maior ps d
capl̄i ñ diffidebat.Nā reſcriptū fuit oib⁹
vt caplo, iō nō videbanī variaſſe ex diffi
dētia iuris,ſđ poti⁹ ex incōſtātia;qa ſi du
bitaſſent đ iure eorū, reqſiſſent ſuffraga
neos,quorū cōtēplatiōe pp̄ pmiſit eis fa-
24 cultatē variādi.†Et p hoc ſoluit,ſi dicat,
q minor pars ñ teneī ɔ̄ cōſciam ſeq iudi
ciū maioris partis. Nā,vt dixi,nō fecerūt
hoc ex diffidētia. Itē ſatis ē,q hic hēbāt
formā mādati, vt eo caſu recederēt, quo
25 de iure eorū diffiderēt.† Et in ſi.gl.no.q
ad hoc, q electio valeat , oportet q duæ
d ptes uocādorū [d] ſint in caplo.Et idē dic,
quo ad alios act⁹ explicādos, quo ad uni
uerſitatē . Nā potētia caplaris cōſiſtit in
duab⁹ ptib⁹,ut ī l.nulli,& ī l.planè,ff.qđ
cuiuſ. uni. Valet tñ qcqd facit maior ps
illarū duarū ptiū;& ita itelr̄.c.1.ĩ. đ his
q̄ ſi.à ma.parte capl̄i, & l.qđ maior,ff.ad
muni.& no.gl.in d.l.nulli. Aduerte tñ,q
licet ualeat geſtū,qñ duæ ptes fuerunt in
collegio:tñ ſi aliqs fuit cōtēptus;pt ,pſe-
e quendo cōtēptū,facere retractari [e] id qđ
fuit geſtū eo abſente,vt i c. bonæ.ĩ.đ ele.
In gl.i uer.*cōſuetudine*,ibi:*vel iō dicit*.No.
hāc ſcđam ſolo.gl.n.vr̄ recedere à pcedē
f ti ſolōne,ut ſola poſſeſſio [f] iuris eligendi
nō ſufficiat,ut qs dēat admitti ad eligen
dū,ex quo nō eſt de collegio,ſed dēt iſtā
poſſeſſionē ſuā colorare aliquo titulo le
gitimo. Sed itellige iſtā gl.ut dixi.ſ̄.ſup
gl.3. In gl.in uer.*ante quam*,in ſi.,p intel
lectu hui⁹ gl.& tex.op.ɔ̄ lr̄am in eo,qđ in
uer.intelleximus,dicit,q ſi neutra poſtu
latio approbāda &c. vr̄.n.q imò poſtulō
facta de Collocen.erat approbāda: quia
fuit facta unanimiter à toto caplo,& ſuf
fraganei poſteà cōſenſerāt, ut dr̄ ī uer.ue
rū. Neq; dēbat obſtaī ſola ɔ̄dictio Quin
q; eccleſieñ. Epi, cū ſatis ſit q poſtulō ſit
ſcā à duab⁹ ptib⁹,ut in c.ſcriptū, de elec.
hic āt oēs cōſenſerūt,pter illū ſolū.gl.in
ſtat & ñ clarè ſoluit. Sed colligēdo dicta
doctorū,& clari⁹ ad hunc intellm̄ expli-
cādū, dic, q ex quadā æqtate poſtulatio
Colocē.uidebaī admittenda:qa,ut dixi,
oēs ɔſenſerūt pter unū,licet diuerſis tpi-
bus,& de diſcordia unius,ñ uidebaī mul-
tū curādū,ar.eorū, quæ no.gl.ſ̄.in proœ.

a Sciente & patiente. Vide gl.1.in l.1.ff.de act.emp. & uend. & iſtum
in c.cum Ioannes.in 6.col.in ver.an autē ſufficiat de ſi.inſtr.& uide
plenè p Bal.in l.2.in 3.col.in ver.ſed quia materia poſſeſſionis,&c.
C.de ſeru.& aqua. vbi plenè de poſſeſſione iurium incorporalium.

b SEB. SAPIA. Cōtra ius,de hac ma latè tradit in c.cum eccleſia Su
trina.ĩ. đ cā poſ. & ,pp. ubi ponit, an i pſcriptiōe iu ris elgēdi, reqraī titul⁹, đ quo et p d. Io.Frā.Balbū ī trac.pſcr. i 2.par. 5.partis prin.q.3.

c An p aliū. uide iſtū i c. mulieres, đ ſen.ex.& doc.in l.ſi qs id,qđ ff.de iuri.om.iud.& l. ita tñ, §. geſſiſſe, ff.de admi.tut.

ZACHARIAS.

d Duæ ptes vocādorū. Adde,q nō ſufficit eligentes eſſe i maiori pte, ut no. Inn.in c.cū nobis olim,& ibi iſte col.5.uer. ſed dubiū ē, iſto ti.& Fel.i c.cū oēs,co. pe. & ſeq.uerſi.ex gl.ſ̄. de cōſt.& in c.1.col.1.uer.q̄ ſit uerior, de ma. & obe.Imò ſe ictiunt duas partes pñtiū debeī vocari. Ita p d. Car. Alex.in c.q̄to,col.6 3.uer. not. ſucceſſiuè,& col. ſi.ante ſi. Ita etiā no. Bar. Bal. & Ang. i l. nulli, & in l.planè, ff.q cuiuſ.vni.no. Ange.Are. in §.ſi itē teſtō.col.2.ver.& aduertas,iſt.de ſa tiſ.tut.iſte in c.ec leſia, col.2.ver.7. quæritur,ex gl.ĩ. de elect. & Ang. Peruſi. in conſil. 45. in princi.

e Facere retractari. Adde tu per Oldra. conſ. 64.

f Sola poſſeſſio. uide no.i.c. i lite ris,de reſtit.ſpol. & in cap. cōſulta tiōibus,de iu.pa. uide Cald.cōſi.6. quæ requirātur, ī ti.đ cā poſ.& ,pp. & in ti. de iu.pa. in conſ.12. ubi al le.not.p Io.And. hic.& not.in cap. cum eccleſia, de cā poſ.& prop. & uide do.meū,hic. l 14.col ubi dicit ſe i facto cōſuluiſ ſe Permæ, & Bar. I l.2.C.đ ſer.& aq. Adde d.Cat.con ſi. 133. & uide in cap.in literis, de reſti. ſpol.

Neq; obſtat, ſi dicat̃, ꝙ qdã receſſerãt ab
illa poſtulatiõe; qa nõ poterant ab ea re
cedere, ex quo poſtulatio erat p̃ntata Pa
pæ. & hoc voluit tex. in ver. nec nocebat.
Neq; ob. ſi dicat̃, ꝙ pp̃ dederat eis facul-
tatẽ variãdi, nõ obſtãte p̃ntatione; qa vt
dixi, hanc p̃tãtẽ dedit capl̃o, & ſub certa
forma. ſ. ſi diffiderent de iure ſuo. vñ mi-
nor pars ñ potuit recedere; qa ñ facit ca-
pl̃m. Itẽ, vt p̃dixi, ñ receſſit ex diffidẽtia
iuris, ſed ex incõſtãtia, cũ nõ requiſierũt
ſuffraganeos. ſed de rigore & ſubtilitate
iuris neutra poſtulatio videbat̃ admittẽ
da. Nã illa fcã d̃ Colocẽ. poterat ĩpugna
ri; qa Eps̃ Quinq; eccleſien. nunq̃ illi cõ-
ſenſit, neq; fuit diſcuſſum an h̃ret vocẽ in
26 electiõe. † Ex cõtẽpt' vni' ſoli' ẽ ſufficiẽs,
vt retractet̃ electio, vt ĩ c. bonæ. 2. de ele.
Nõ ob. qd̃ dixi, ꝙ valet poſtulõ fcã à dua
bus ptib'; qa illud ꝓcedit, qñ minor ps a
ñ fuit cõtẽpta. Poſtulõ verò fcã d̃ Quinq;
eccleſiẽ. Epõ ex multiplici capite nõ erat
admittenda. Primò, qa erat fcã in diſcor
dia. Itẽ à minori p̃te: neq; cõſenſerãt ſuf b
fraganei, neq; fuerat diſcuſſum an h̃ent
uocẽ in electiõe, ueq; poterãt recedere à
priori poſtulatiõe rõne p̃dicta. neq; lĩct
obſtat̃, ſi dicat̃ ꝙ maior ps fuit ĩ negligẽ-
tia; ergo tota p̃tãs recidit in minorẽ p̃tẽ.
Ad hoc. n. r̃ndet̃ multipl̃r. Primò, qa mi-
nor nõ p̃t cõuincere maiorem p̃tẽ de ne-
gligẽtia: ex quo ñ inſtabat termin' iuris,
vl̃ hõis ad electionẽ faciẽdã, vt in c. cũ di
lectus. ĩ. de elec. Vel ſcd̃ò & meli', maior
ps ñ erat ĩ negligẽtia cũ innouauerit po
ſtulõnẽ fcãm d̃ Colocẽñ. q̃ tñ innouatio
ñ valuit: qa fuit fcã in diſcordia, neq; fuit
req̃ſit' ꝯſenſus ſuffraganeorũ. Et pp̃ iſta,
q̃ poterãt allegari ꝯ vtranq; electionẽ &
poſtulationẽ, pp̃ dixit in verſi. intellexi-
mus, ꝙ & ſi neutra eſſet poſtulatio appro
27 bãda, ad eũ tñ erat deuoluta p̃tãs. &c. † In
gl. pe. ĩ fi. doc. ſoluit & bñ, qa aut electio
à principio nõ tenuit, & tũc nõ p̃t cõuali
dari ꝑ cõſenſus ſuperuenientes: & ita lo- c
quunt̃ ꝯria; & clarius ꝓbat̃ in c. auditis, d̃
elec. Aut electio a principio tenuit, puta,
qa fuerunt p̃ntes duæ p̃tes vocãdorũ, ſed
tertia ps fuit cõtẽpta; & tũc cõtẽpti p̃nt
cõſentire ex poſtfacto. Rõ, quia iſtorũ cõ
ſenſus nõ uenit ad ualidãdã electionẽ, cũ
tenuit à principio, ſed põt fieri ne retra-
ctet̃ electio eis ꝓ ſequẽtibus cõtẽptũ. Vñ
iſti cõſenſus ſuperuenieẽtes, nõ augẽt nu-
merũ eligentiũ, ut not. in c. qd̃ ſicut, & c.
eccleſia, el 2. ĩ. ti. proxi. & de cl̃a prædicta
latius dicetur in d. c. auditis. In gl. fi. ibi,

pallio quod ibi inueniet. Io. An. dicit, ꝙ nul
lũ ibi ĩueniet remittẽs ad no. ĩ c. ad hoc
de vſu pallii. Nã eſt opinio quaſi cõis, ꝙ
Archieps̃ trãſlatus ad aliũ archiepatũ, de
fert primũ palliũ ſecũ; nõ tñ eo vtet̃ in ſe
cũda eccleſia, ſed habebit aliud de nouo,
vt dr̃ in fine lr̃æ, ſed ſepeliet̃ cũ vtroq; qa
palliũ ſeq̃t̃ pſonã: & de quo dicet̃ in d. c. ad
28 hoc. † Et in fi. gl. Nota ex iſta gl. ꝙ iĩuria
fit ſucceſſori, ſi denegatur ſibi priuilegiũ,
qd̃ p̃deceſſori fuit cõceſſũ, licet pſonal̃r:
qa ex quo fuit cõceſſum p̃deceſſori, eadẽ
rõne oportet cõcedi ſucceſſori. & vide bo
nũ tex. cũ gl. c. diſti. c. fi. & bñ ꝓbat lr̃a in
l. 1. §. pe. p̃alleg. in gl. vbi dr̃, ꝙ ſi aliq̃s h̃et
priuilegiũ pſonale ducẽdi aquã ad fun-
dũ ſuũ, ꝙ iniuria fit ei, q ſuccedit ĩ fundo,
ſi denegat̃ ſibi ꝯſil̃e priuilegiũ. Et ꝑ illũ
tex. dicit ibi Bar. notabile verbũ, ꝙ ſolet
multũ allegari, ꝙ ſi fundus, a vel res em-
phyteoticaria reuertit̃ ad eccl̃iã ꝑ mortẽ
vaſalli, vel emphyteotæ, Prælat' facit ĩiu
riã hæredi, ſi petẽti ñ facit r̃nouationẽ, b
ſeu ꝯceſſionẽ, ſicut habuit defunct'. Vñ di
cit, ꝙ heres poterit adire ſupiorẽ illi' p̃-
lati, & facere eũ cõpelli ad ꝯcedẽdũ. Hoc
dictũ ego limitarẽ, qñ p̃lat' eſſet aliàs cõ
ceſſur' ex nũeo: ſed ſi vellet retinere penes
eccleſiã, ñ credo, ꝙ poſſet cõpelli, ſaltẽ ſi
ceſſat nunc neceſſitas, q̃ cõpulit eccl̃iã ad
faciendũ primã cõceſſione. Vel fortè, qa
eccl̃ia ĩdiget nũc, & tp̃e ꝯceſſionis ñ ĩdi
gebat, ar. ĩ c. ñ dẽt, ĩ prin. de cõſan. & affi.
Aliàs fruſtra ꝓuidiſſet lex, vt res eccl̃ia-
ſtica ñ daret̃ ĩ feudũ, niſi recipiẽti ꝓ ſe, &
duob. ſucceſſorib. ꝑ lineã maſculinã, vt in
aut. de nõ alienã. ĩ §. emphytheoſim. Qd̃
an ꝓcedat hodiè hoc vltimũ, dixi ĩ c. ĩ p̃-
29 ſentia, de ꝓba. poſt Io. An. † Extra gl. op.
§ principiũ capl̃i. vr̃. n. ꝙ intẽtio ſuffraga
neorũ erat fundata ex cõfeſſiõe nũtiorũ
capl̃i. Nã iſti nuntii ꝯfitebant̃, ꝙ ſuffraga
neorũ ꝯſenſus multoties fuerit de gr̃a re
quiſitus. vñ debuit ualere cõfeſſio, quate
nus c p̃iudicabat canonicis ĩ eo, ꝙ cõfite-
bant̃, ꝙ eorũ ꝯſenſus fuerat req̃ſit' in ele-
ctione. Quatenus aũt ꝯfitebant̃, ꝙ de gr̃a
fuerũt req̃ſiti, ñ faciebat illa ꝯfeſſio fidẽ;
qa q̃s p̃t cõfiteri ꝯ ſe, nõ ãt ꝓ ſe. 14. q. 2. §.
1. ergo ſuffraganei poterãt recipe iſtã cõ
feſſionẽ, q̃ten' faciebat ꝓ eis, r̃ſpuere qua
ten' faciebat ꝯ eos, & ꝓ aduerſarius. facit
c. cũ ueniſſent, de inſti. & c. p̃tereà, il ii. de
trãſla. Sol. dicit Abb. ꝙ iſti, q fuerũt cõfeſ
ſi, erãt nũtii, & nõ ꝓcuratores: vñ eorũ cõ
feſſio nõ debebat nocere canonicis. Vel
ſcd̃ò, itẽtio canõicorũ ꝯcernebat ꝓprieta c

a SEB. SAPIA. Quòd ſi fundus. vide d. Iaſ. in l. 2. col. 7. ver. item quinto, C. de iure emph. vbi limitat nõ ꝓcedere, qñ emphyteoſis eſt finita propter canonem nõ ſolutum, ſed procedit, qñ eſt finita ꝑ generationem. Et ſubdit ꝙ dictũ Bar. in d. l. 1. §. pe. cõiter approbatur.

b Renouationẽ. Idẽ voluit Bar. in l. 1. ff. de pri. cred. & Bal. in l. ne cui, C. loc. Ro. ĩ ru. ff. de ar. in 19. col. in ver. 11. q° emphyteoſis, & in l. 2. in prin. ff. ſo. ma. & ĩ cõſ. 22. ici. ꝓpoſitæ mihi ꝯſultationis h̃nda veritate ĩ ver. quo ad vlti. &c. ꝑ iſtũ ĩ c. 2. de ſo. Bal. ĩ add. Spe. ĩ ti. d̃ loc. ĩ 11. co. ĩ ver. ẽphyt. dẽt poti' renouari. & idẽ tenuit Ang. ĩ §. ꝑmittit, in d. l. 1. & Gof. ĩ d. c. 1. d̃ loc. & gl. 1. & Car. ĩ c. pe. ĩ e. ti. d̃ poſt. p̃la. vbi ſeq̃t Bar. ĩ d. §. ꝑmittit & d. meũ ibi, & hic ꝯ-riũ tñ tenet Imo. in l. ſi mihi & Titio, ĩ fi. prin. ff. de ver. ob. ĩ c. 2. ĩ ver. liberè, de feud. & hic, & Bal. in c. 1. quẽadmodũ feu. ad fili. ꝑtineat, circa fi. & ibi Iac. Alua. & Pe. d̃ Anc. cõſ. 133. ĩci. plenè & ſubtiliter allegatũ reperio. & cõis opi. e cũ Bar. put atteſtat̃ Ro. ĩ d. cõſ. 22. Quã ĩtellige ꝓcedere, qñ ipſi d̃ agnatiõe petẽtes ſe renouari, ſũt inſtituti, ſec' ſi extranei eẽnt ab illo ĩſtituti, qa extranei illi p̃ferunt̃, l. ex facto. §. fi. ad Tre. & l. vt iuriſiurãdi, §. ſi liberti, ff. de ope. liber. Ita pulchrè ꝯſuluit Imo. in cõſ. inci. quidã Thomas de Pan. Limi. 2. opi. cõem ꝓcedere, cũ ſuper ſunt deſcẽdentes pſonæ defunctæ, ĩ cui' pſona finita ẽ emphyteoſis, ſecus qñ ñ ſupſunt ſm̃ Pe. de Anc. in ſuo conſ. 133. Limita 3. ſm̃ iſtũ hic, qñ p̃lat' eſſet aliàs cõceſſur' extraneo: ſecus ſi vellet retinere penes eccleſiã. Limita 4. ſi hæredes illi' emphyteotę, vl̃ vaſalli petierunt renouationẽ itra annũ ſibi fieri: ſec' ſi elapſo anno, qa illud i' renouãdi durat anno. c. 1. §. Titi', ſi de feu. fue. cõtr. Limita 5. opi. cõem poſſe ꝓceder̃ re exiſtẽte itegra, & nemini adhuc fcã ꝯceſſiõe, ſec' ãt ſi alteri fuerit fcã cõceſſio, ar. eorũ, q̃ no. in c. quis, d̃ reſcri. li. 6. Faciat ad p̃dicta, qd̃ voluit Cy. & Bal. in l. Imperator, ff. de pac. in 2. col. ibi ex iſta lec. no. arg. ubi dñt, ꝙ ſi teſtator relĩqt bona ſua diſtribuẽda iter paupes ꝑ miniſtrũ fratrũ de p̃nia, & priorẽ fratrũ p̃dicatorũ, & vn' eorũ vult eligere in paupes ꝯiũctas pſonas teſtãtis, q̃ veræ ſint pauperes, & alter vult eligere alios paupes: ꝙ Eps̃ dẽt magis cõiũctis fauere. Nõ dicũt ꝙ iſtud ſit de neceſſitate: ſed ſicut lex alibi gr̃am facit, ſi hoc facit, tñ iſta eſt gr̃a quodãmodo debita, allegãt. l. 1. §. permittit, ff. de aqua quot. & æſti. & vide Bar. ĩ l. 1. ĩ 5. col. ĩ ver. ex hoc ſequit̃ ibi: itẽ ex hoc cõcludit, ff. de iuriſ. om. iu. ꝙ illud, qd̃ ꝑs petit, ſibi ñ debet; licet q̃nq; eſſet iniuria, ſi denegaret̃, & allegat d. l. 1. §. ꝑmittit. Limita et. 6. niſi res fuerit ſuorũ maiorũ. l. ſi in emptionẽ, ff. d̃ minori. & voluit Ro. ĩ d. cõſ. 22. in verſi. quo ad vltimũ, ibi vltimò ad hoc ſpecialiter induco.

Limita ſeptimò doctrinã Bar. ꝓcadet̃, qñ emphyteoſis eſſet finita ꝑ generationẽ finitã, nõ aũt qñ expiraſſet pp̃ canonẽ nõ ſolutũ, ita ſingl̃r cõſuluit Lud. Ro. cõſ. 202. inci. quo ad primũ, quo q̃rit̃ in primo dubio. Refert Mod. repetentes, in l. 2. in ver. no. circa fi. ibi, an verò dña. & aliq̃d ibidẽ in gl. magna, in ver. repellere, ad fi. C. de iure emphy. & habes nunc iſtum paſſũ melius collectum ꝑ me, quã ꝑ alium Deo fauẽte. CORSETVS.

Adde tu, ꝙ licet ſuprascriptus addens more ſolito plenè locut' ſit, tñ ñ vidit Pe. de Ancha. cõſi. 173. vbi dicit, ꝙ ſiue emphyteoſis ſit finita ꝑ canonẽ nõ ſolutũ, ſiue ob aliã cãm, dũmodò dolus emphyteotæ abſit, dẽt renouari emphyteoſis, & inferiorib' terminis firmauit licet nõ ita aptè conſi. 421. circa fi. & dicit Ro. d. cõſ. 212. ꝙ ĩ illo caſu ñ vendicabãt no. ꝑ Bar. in d. §. permittit. Cõfeſſio q̃ten'. vide q̃ dixi ĩ c. 1. ĩ. e.

ZACHARIAS. Adde p̃dictis Bar. in l. ſi quidẽ, C. de excep. Bal. in l. age cum Geminiano, C. de tranſ. gl. in c. cupientes, & ibi Gemi. de ele. li. 6. Bar. in l. nõ vtiq;, & ibi Alex. in addi. ad ipſũ, ff. de exc. Fel. ĩ c. examinata, & ĩ addi. ĩ ipſum, col. 2. de iud. Lud. Bolo. in l. ſi te, C. de inge. & manumiſ. Lanfr. de Ori. in c. qm̃ cõtra, ver. ꝯfeſſiones, nu. 12. in apoſt. in ver. acceptari, de ꝓbatio. & Alex. ꝯſi. 2. col. pe. ĩ fi. ĩ vol. 4.

tem: con-

tē:rōſeſſio aūt iſtorū ɔcernebaī poſſeſſio nē. Sed moderniores ſoluūt aliter,& melius,dicentes,ꝙ iſta cōfeſſio emanauerat qualificatè:& vn̄ in effectu erat vnicū factū qualificatū:ideò ñ poterāt ſuffraganei recipe & approbare cōfeſſionē illā,ſine q̄litate;[a] & hoc dictū teneī ꝑ legiſtas &Canoniſtas,& no.ī l.Aureli⁹,§.idē q̄ſiit,ff. de lib.leg.vbi plenè ꝑ Bar.& ī l.ſi qdē,C. de exce.& ꝑ Canoniſtas ī c.1.de cōfeſ.li. 6.facit.c.cū oli,de cēſi.Sec⁹ eſt,qñ ɔfeſſio cōtinet duo facta ſepata.Tūc.n.pt aduerſarius recipere vnū factū, qđ facit ꝓ ſe,& aliud qđ ɔ̄ ſe facit,reſpuere, vt no.ī loco ꝓalle. Pone exēplū ī primo caſu, cōfeſſus ſū recipiſſe centū à te,q̄ mihi debebas ex e cā mutui.Nō potes tu diceī tuā itētionē eſſe fundatā,ꝙ mihi tradidiſti cētū,& ꝙ mihi incūbat onus ꝓbādi,ꝙ ex cā mutui recepim:qa, vt dixi, iſta cōfeſſio cōtinet vnicū actū qualificatū.nō.n.cōfiteor fecepiſſe à te cētū ſimpl̄r,ſed illa cētū,q̄ mihi f debebas. Vn̄ debes aut totā cōfeſſionē recipe,aut totā reſpuere: & idē dic quo ad terminos hui⁹ lſę.Exēplū ſcđ ī,petis à me cētū occaſiōe mutui. Ego rn̄di,ꝙ bn̄ mutuaſti cētū,ſed tu teneris mihi ī mille ex alia cā;hoc caſu tu bn̄ potes fundare itētionē tuā ſup ɔfeſſiōe mea,& reſpuere aliā ptē cōfeſſionis: qa cōtinet factū ſepatū. Sed d.Car.voluit limitaī hoc vltimū,qñ cōfeſſio emanauerat viua voce;ſec⁹ dicit, ſi ꝑ ſcripturā; qa cū ſcriptura ſit qd īdiuiſibile,ñ pt ps eā approbare,ꝑ ſe,& reſpuere ɔ̄ ſe;allegat dictū c.cū oli,& gl.ī l.Publia, ff.depoſiti. Sed hoc dictū nunq̄ mihi placuit,& Bar.aptè ſētit ɔ̄riū ī d.c.idē q̄ſiit, &Bar.&Bal.ī l.vnica,C.đ cōfe.& optimè facit tex.ī l.Publia, qcqd ſēſerit ibi gl.& ī c.ſi qd veri.37.di.Nō ob.c.cū oli:qa loquiī đ ſcriptura publica,ſed nos loqmur đ priuata.Nā priuata pſona bn̄ pt ſcribeī ɔ̄ ſe:ſed ñ ꝓ ſe,vt ī l.exēplo,đ ꝓbō.

30 †Viđ tn̄ notabilē litationē, q̄ ponit Bal.ī d.l. b vnica.[b] dicit.n.hoc dictū ñ ꝓcedere īdiſtīctē ī libris mercatorū; qa ex quo ſcribūt ꝓ aduerſario,dēt eis credi,q̄ten⁹ ſcribūt ɔ̄,dūmodò q̄titas ſit pua.Mouetī:qa offīn iſtorū cōiter ē approbatū; & tacite vr̄ eis mādatū,vt cōficiāt codicē rōnū. vn̄ offīn ſcribēdi nō dēt eis eſſe dānoſū.Et placet mihi hoc dictū;facit qđ no.ī l.qdā,& ī l.ſi qs ex argētariis,ff.de edē.Sec⁹ dicit ibi Bal.ī magna q̄titate;qa tūc ñ dēt eis credi in fauorē eorū, licet liber ɔtineat aliq̄ ɔ̄ eos,& ī fauorē aduerſarii:qđ bn̄ notabis.Dicit ēt valere ɔſuetudinē, vt credaī libris mercatorū ēt ī magna q̄titate,accedēte tn̄ iudicis ɔſciētia.i.ſi iudici viſū fuerit,vt qa habebit ɔſiderare q̄litatē mercatoris,& grauitatē pīudicii.Sec⁹ dicit ſi cōſuetudo hēret,vt īdiſtictè crederet̄ libris mercatorū ī eorū fauorē:qa talis ɔſuetudo dat occaſiōē malignādi,arg.ī l.ɔuenire,ff.de pac.dotalib⁹.& ī c.q̄to.đ diuo. Et no.hoc dictū ſingl̄r. Cōtrariū tn̄ ipſe ſentit ī l.cūctos pplos,[c] C.de ſū.Tri.& fi. cat.vbi dixit ſingl̄r valere talē cōſuetudinē,vl̄ ſtatutū, allegauit.c.cū dilectus,[d] de fi.iſtr. Sed mihi plus placet primū dictū, qđ ī veritate fuit ꝑ eū magis examinatū, & iō illa dēt dici ſua opinio.Nec ob.c.cū dilectus: qa loquiī,cū ſcriptura ɔficiī,nō ad cōmodū ꝓpriū,ſed alterius. Nā cōſuetudo pōt īducere, ꝙ ſcriptura priuata ſit authētica,ñ tn̄ ad ꝓpriū cōmodū,niſi cū pdicta diſtinctione,ſ.accedēte iudicis cōſcīa:& hoc ſp notabis.

31 †Adde ad pdicta vnā limitationē bonā,q̄ ten⁹ dixi,ꝙ ſi cōfeſſio fuit fcā q̄lificatè, ñ pt aduerſari⁹ recipe ptē q̄tenus facit ꝓ ſe, & aliā ptē reſpuere q̄tenus facit ꝓ aduerſario.Procedit.n.niſi ɔ̄ illā ptē, q̄ facit ꝓ cōfitēte ſit e vrgens pſumptio.[e] Ad qđ vide bonū tex. iūcta gl.ī ver. donec ꝓbatū.j.de iſti.c.cū veniſſent.hic dicit Bar.ī d.§.idē q̄ſiit,ꝙ ſi qs confiteī ſe interfeciſſe hoīem ad ſui defenſionē, pt ɔdēnari de homicidio ex ſua ɔfeſſiōe;niſi ꝓbet,ꝙ ad ſui defenſio- f nē[f] fecerat;qa pſumptio eſt ɔ̄ rōnē ōpis ppetrati,cū ſit factū a iure dānatū.Itē qa veriſiſe ñ cōtingit, ꝙ aggreſſus iterficiat ſuū aggreſſorē; & idē dic in ſiſibus. Pōt dari & alia limitatio.Nā ɔ̄ partē quā impugnat,pt adducere,pbabiles cōiecturas, & recipe cōfeſſionē,quatenus facit ꝓ ſe; & ꝓ hoc.c.1.ſ.e.& c.2.j.de trāſla. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Per poſtulationē nullū ius acquiritur poſtulato etiam ꝙ ſit præſentata Papæ, & tunc non poſſunt partes a poſtulatione recedere, ne illudatur ſuperiori.*

2 *Poſtulatio non admiſſa, an & quando inferat iniuriam poſtulato, vel poſtulantibus.*

3 *Citatus, vt præſentet ſe conſpectui iudicis, poteſt per procuratorem comparere.*

4 *Elect⁹ acqrit plenū ius et p̄t facere ſe cōfirmari Papa nō recognoſcēte ſupiorē ad quē recurreī.*

Præſentatus a patrono eccleſiæ acquirit aliqđ ius, licet mutabile per præſentantem.

5 *Variatio,an admittatur in electionibus factis de aliquibus officialibus.*

Electi ad aliquā dignitatē,an illam conſequātur.ſi electores receſſerunt a tali electione.

6 *Beneficium collatum alicui abſenti,an poſſit ei tolli ante acceptationem.*

C A P. V.

POſtulationem. Poſtulatio dependet à gra.vel ſpālius ſic. Poſtulatio ɔ̄ quā agiī de cōtēpto,pōt ſine pīudicio alicuius reiici:pōt tn̄ de ſpāli grā admitti.& habu ſtī in effectu hūc tex.ſ.c.pxi. Loquiī.n. de eodē facto,& cōtinuaī in ver.nuntiis,ante ver.ſeq.ſi autem.Nam contradicentibus ibi ſuffraganeis, P. p.ī rn̄det prout ibi dr̄,in ver. nuntiis; & etiā mandauit prout hic dicitur.Caſus literalis. Dicit Papa, ꝙ per hmōi poſtulationē nullum ius acquiriī poſtulato;& ideò ſine pīudicio alicuius poterat poſtulationem pdictā repellere:tn̄ de gratia mandauit,vt partes mitterent procuratores ſuos ante ipſum,vt vtraq; parte pſentē, quod iuſtū fuerit,decernaī.Ber.

1 †No.primò,ꝙ per poſtula- g tionē ēt ſupiori pſentatā,nullū iuſ acqriī poſtulato,vel alteri.Quod autem dicitur,ꝙ poſtulātes nō poſſunt ab ea recedere,intellige poſt præſentationem ſuperiori factam, vt dicitur ſupra cap. proxi. iſtud non fit ratione iuris alicui quæſiti, ſed ne illudatur ſuperiori, vt ibi dicitur in ver-

a Sine qualitate. Vide apoſti.Alex. in l. Aurelius, §. idē quæſiit, ff. de lib.lega. hic alle. & vide Bald. in l. vnica, C. de confeſſis, in 3. colu. ver. 3.ſi quidem. Adde Rom. con ſi.167. & 453.

b Vnica. In 3.col. ibi,nā ſi mercator eſt notabilis &c. Adde Franciſ. Aret.cōſil.45. vbi dicit, ꝙ fortè illud dictū Bal. eſt de iure verū; & ꝙ tale ſtatutū debet intelligi de pertinentibus ad mercantiam.

c Cunctos populos. In 10.col.in verſi. & vlterius quæro,ibi,quæro ergo primò.

d Cū dilectus. No. pro ſingulari intellectu ipſius c. Sed certè Bal. ibi ī 10.col.in d.l.cūctos, dicit valere ſtatutū, ꝙ ſtetur libris mercatorū, ſeu ſcripturę campſoris, vel mercatoris, tanquā publico inſtro; ſed nihil dicit de cōſuetudie. Et iſtud idē voluit in l.cōparatiōes,ī 3.col. ver. ego addo ſeptimā ſcripturā, C.de fide inſtru. SEB. SAPIA.

e Vrgens præſumptio. vide Lanfr. de Oria.in repe.c. quoniā cōtra falſum,in verbo,cōfeſſiones,col.6.j. de probatio.

f Ad ſui defenſionem. vide Bal.in l.ſi filius.§.in exceptionib⁹, de interroga.act.& in l.vnica,C. de confeſſ.in 3.col.& in l.nec codicillos, C.de codic.Bald. & Imo. in l.decē, de ver.obl.Bal.in l.ſi qdē,C. de exce. & in l.2.C. de do.ante nup. & ꝑ illū in c.cū veniſſent, de iſtitutio. & ꝑ illū tex.& ibi etiā Imol. & Bal. in l.1.§. editiōes, ff.de eden. & in l. ea,q̄, C. de cōdic. inde. & in l. ſi q. dē,C. de tranſac. Arch.in c.1.de cōfeſ. lib.6. Butr. & alios in c.pterea, vel ii.de trāſa. Speti. de depoſito. Adde, quod voluit Bar.cōſi.210. & Ludo. Rom.ſingu.ſuis.fo.4. ZACHARIAS. Dic tu, ꝙ eſt ſingu.28. quod incipit, accuſatus de homicidio. &c. all.in eo caſu Hippoli. de Marſi.ſingu.185. quod incipit,cōfeſſio in.q̄ſiti.Tu vide melius per Lanfr. de Oria.in c. quoniā contra falſum, in ver.confeſſiones, in apoſt.in ver.defenſionem, nu.12. de probatio.

g Nullum ius. vide iſtum & alios, ī.c.proxi. Per procuratorem. vide iſti in c.fi.in 4.no. de eo qui mit.in poſſeſ. in verū. noſtro et conſpectui repræſentes, iuncto n.licet ad illū tex.poſſet dici, ꝙ fuit expreſſus ibi procurator.& vide in c.expoſuit,de dila. c.cū eſſent,de ſimo.& c.1.de iud. lib.6.& debet mitti procurator inſtructus,c.cupientes.§.denique, de electio.lib.6. Adde tu,quando citatus poſſit cōparere per procuratorem,& quando non. Calde.cōſi.3.de dila.

2 nec nocebat,in fi. †Secũdò no.ꝙ poſtulationẽ põt ſuꝑior reiicere, ſine alicuius ꝓiudicio.Ex quo inferẽ, ꝙ nullã iniuriã irrogat ſuperior poſtulationẽ nõ admittẽdo.Cõtra quod facit,qđ no.in c.bonæ,el i.ſ.eo.& hic in gl.1.Sed dic,ꝙ iſte tex.ꝓcedit,qñ poſtulatio nõ eſt cõcorditer ſa- b cta,ſeu agiẽ cõtra eã de cõtẽptu.Vñ põderã lrãm ibi:,ꝓ poſtulationẽ memoratam, vñ refert ſe tex.ad illã poſtulationẽ. De qua in c.ꝓcedenti, cõtra quã ſe opponebãt ſuffraganei.Secus aũt dicendũ eſt qñ poſtulatio fit ꝑ ꝑ vtilitatẽ,ſeu neceſſitatẽ eccleſiæ & cõcorditer ſaltẽ à duabꝰ ꝑtibꝰ collegii. Nã talis poſtulatio nõt põt reiici ſine iniuria poſtulantiũ, & eccleſiæ,in qua facta fuit poſtulatio,vt no. in d.c.bonæ.& ꝑ Io.An.poſt Hoſt. ĩ c.cũ ad monaſteriũ infra,de elec.& vide bonã gl.ĩ c.cu- 5 pientes,§.deniq; in ver.gr̃a,de ele.lib.6. No.ibi, *de ſ/ ãli gratia*.ꝙ poſtulationis ad- c miſſio depẽdet à gr̃a ſpãli.Sed intelligo mõ ꝑdicto,qñ poſtulatio non eſt facta in d cõcordia.Tunc.n.interueniẽte cõcordia depẽdet à gr̃a nõ ſpeciali,ſed g̃nali,vt notat,in d.c.cupientes.†Itẽ no.ꝙ citatus,vt 3 ꝓſentet ſe cõſpectui iudicis põt cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ,ᵃad idẽ vide bonũ tex.&qđ e ibi dixi in c.pe.de iur.cal. †In gl.ibi:niſi 4 publicatio ſcrutinii.gl.1.proſequitur hic opi.ſuã quã tenuit in c.ꝓcedẽti,ſed vt dixi.doc.hoc cõiter reprobant: qa cap.publicato,loquiẽ in elect. Nã dr̃ia eſt inter poſtulatũ,ꝓſentatũ à patrono, & electũ. Electus.n.innitiẽ pleno iure, & petendo cõfirmationẽ in nullo petit gr̃am. vñ, vt dicit hic Io.An. põt ſuperbè accedere añ ſuperiorẽ, etiã caputio,vel bireto nõ eleuato,ſi ꝯfidat de idoneitate ꝑſonæ ſuę,& cõminari,ꝙ niſi ipſe cõfirmet,habebit recurſũ ad ſuꝑiorẽ.Et ĩtellige hoc vltimũ ĩ ſuꝑiore hñte ius ꝯfirmãdi citra Papã.Nã Papa ꝑt ex ꝑ'enitu dĩne ptãtis ꝯfirmationẽ ipedire;facit 9.q.3.ꝑ pricipalẽ,&c. cũ cta ꝑ mũdũ; neq; hẽt ſuꝑiorẽ ad quẽ recurraẽ,vt ĩ c.licet,đ ele.Pñtatus verò conſeqẽ ius,ᵇ vt ĩ d.c.cũ Bertoldꝰ,đ re iu.no. Inn.ĩ c.dilectꝰ,đ off.leg.tñ qa pñonꝰ põt d variare aliũ ꝓſentãdo,vt ĩ c.qđ aũt,de iuꝛpa.dẽt cũ humilitate peteẽ inſtõnẽ,vñ petit gr̃am expedõnis.i.vt expediaẽ cito, & ne aliꝰ interim ꝑ ꝑſonũ pñteẽ;vñ dẽt leuare caputiũ,& ſe curuare. Poſtulatꝰ aũt ðino innitiẽ gr̃æ;ideò dẽt genua flectere .i.cũ maiori hũilitate petere,vt admittaẽ poſtulatio.Et in effectu verba ꝑdicta hoc itẽdũt:qa poſtulatꝰ nullũ ius,acqrit:ꝓſentatus verò acquirit aliqđ ius,ſed ñ ita firmũ,ſicut electꝰ. †Ex gl.qriẽ,nũ indiſtinctè 5 ĩ aliis dignitatibꝰ, ſeu officiis ſit locus variationiᶜ Pone exẽplũ,ꝯciliũ huiꝰ ciuitatis c ꝑ ſe,vł aliquos ciues fecit electionẽ đ aliquo ptãte,ᵈ nũqd pñt variare & recedere d ab illa electiõe,ſicut faciũt poſtulãtes?an verò teneanẽ ꝑſiſteẽ,ſicut eligẽtes?Et idẽ g̃nałr ꝑt qri ĩ oĩbꝰ officiis,q̃ aliqbꝰ deferunẽ,aut ꝑ dñm terræ,aut ꝑ vniuerſitatẽ ꝑp̃li,ſeu collegiũ inferiorũ.De hac qõneᵉ e vide ꝑ Bar.ĩ l.abſenti,ff.de A do.ꝑ cuꝰdicta latis iura canonica limitanẽ & declaranẽ.Et ꝯclude poſt eũ ſic:qđã ſũt officia q̃ teneẽ deputatꝰ ex neceſſitate ſubire, vt offĩn tutelæ,curæ,vel alteriꝰ magr̃atus publici ĩ ciuitate ſua.Nã teneẽ ciuis,vel icola ſubire hæc onera ĩ loco, niſi hẽat iuſtã excuſationẽ,vt ĩ l.munerũ, in §.indicãdi quoq; neceſſitas,ff.de mun. & ho.& ĩ l.incola,ff.ad muni.no.Inn.ĩ c.1.đ his,q̃ fi.à ma.par.capi. Et ĩ iſtis acqriẽ iꝰ electo q̃tũcũq; abſenti añ oẽm acceptationẽ,vt ĩ

a ANT. FRANC. An & qñ citatus poſſit cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ, ꝙ citatus ꝑſonałr cõpareat;ñ põt mittere ꝓcuratorẽ ſm gl. in ver. delegatũ,in c.1.de iudi.li.6.& no.in c.cũ dilecti, de do.& contu.qđ tñ intelligit Bal.verũ in l.fi.C.de ꝑ.in 1.notabili,niſi cã cõparitionis exprimereẽ in citatione, & eſſet talis, ĩ qua ꝗs poſſet cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ:q a tũc poſſet cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ;ſ quieẽ ſit citatus,vt ꝑſonaliter ꝯpareret; & plus dicit ibi Bal.in 1.col.ĩ ver. & ꝑ hoc iſtud principiũ,ꝙ citatus,vt ꝑſonaliter cõpareat, ñ ꝑt poni in bãno, ſi cõpareat ꝑ ꝓcuratorẽ ſtãte ſtatuto, ꝙ citatus poſſit cõparere ꝑ ſe vł ꝑ ꝓcuratorẽ.

Et adde, ꝙ citatus ſimpłr põt cõparere & ꝑ ſe,& ꝑ ꝓcuratorẽ,l. ꝓſenti.§.cũ autẽ,C. de his, q ad eccl.cõfu.l.1.§.vius,ff. đ ꝓc.& c.cũ parati, de appel. & ibi ꝑ doc. in c. Eps.18. diſt. Quod intellige verũ,niſi qualitas cauſę reqreret ꝑſonalẽ cõparitionẽ, ſm Bald.in d.l.fi.C.de ꝓcu. ĩ ver.qriẽ verũ, & ĩ verſ. venio ad ſecundã partẽ: puta ſi cã ad quã citaretẽ,eſſet cauſa criminalis, in qua ñ poſſet ꝓcurator interuenire,iuxta ea q̃ habenẽ, ꝑ gl. in c.veniẽs,de accuſã.& in c.tuæ, đ ꝓcu.& in l.pe. in §.ad crimen,ff.de pub. indi. & in l. ſeruũ quoq;,in §. publicẽ,ff. de ꝓc.

A Et Sal. in l. bñ.ſi ciũ,co l.1.ẟ.đ ecſti. Prici.

Et adde, ꝙ citatus ſemper debet cõparere legitimè,etiã ſi in citatione nõ ſit hoc dictũ.Ita no.voluit Bal.in l.1.C.q pe.tuto.& Bar.poſt gl.in l.ſi minor, ff.de bo.au.in.poſſ.Et ideò dicebat Bal.in l.1.in §.vius.poſt gl.ꝑalle.ꝙ mittens procuratorẽ inhabilem , non debet amplius citari:q a cenſeẽ verus contumax,ac ſi dixiſſet nolo venire,iuxta gl.in l.cõſ.ntaneã,C.quo &qñ iud.de quo vide Bar.in l.ſi finita,in §.Iulianus,in 4.col.ff.de dã.infecto. Et adde,ꝙ citatus etiã ſimpłr,ſi non cõparet ꝑ ſe,debet mittere ꝓcuratorẽ inſtructum,etiã ſi ſit ĩ carcere,vt not. voluit Inn.in c.querelã,de ꝓcu.& habeẽ ꝑ Inn. in c.dilectus,e.ti. Tene tñ menti,ꝙ citatus ad vnum actũ & ad aliũ, ſeu alios ſucceſſiuè, non tenetur mittere procuratorẽ,niſi ad illũ actũ,ad quẽ eſt principaliter citatus vel monitus,vt no. voluit Inn.c. cõſtitutus,de ꝓcur. Et adde etiã,ꝙ citatus cõparens per ſe,vel per ꝓcuratorẽ,non debet ſtatim recedere,ſed dẽt expectare,donec iudex ſedeat ꝓ tribunali,vt eſt gl.in ver.expectarẽ, in c.cum in veteri,de elec. & habeẽ in c.certũ.11.q.3.& in c.ſi qs aũt.18.di.& in c.1.9.q.5.& plenè habeẽ in c.cõfuluit,de offi.dele. Et adde ꝙ ſi citatꝰ tardè arripit iter veniẽdi ad iudicẽ:ita,ꝙ nõ põt in termino cõparere,nõ excuſat:q a nimiũ ſe arctauit,vt eſt gl.in ver.imputari,in d.c.cũ in veteri,& habeẽ,in l.2.in fi.ff.ſi qs cau.& in.l.cũ poſtulaſſem,ff.de dã.infe. Et adde deniq;,ꝙ citatus g̃nałr ĩ principio litis põt petere ſe citari ad ſingulos actꝰ, vt voluit Fed.de Se.in cõſ.ſuo 161.vbi dicit ꝙ practici cauſidici ſẽp ſolẽt de hoc ꝓteſtari.Et ad mam qñ qs ſimpłr citatus poſſit cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ,habeẽ per do.de Ro.in ſuis deci.104.q̃ inc.ſi citatus.

b Conſequitur ius.vide ſ.c.proxi.

c Sit locꝰ variationi.Vide Pe.de Anc.hic,& Bar.ĩ l.ex eo,ff.de teſt.n.ĩ li.facit quod dixi.ſ.c.ꝓxi.in ver.ſæpe variare.& vide ꝑ Io.An.in c.publicato,de ele.in q.12.& ibi ꝑ iſtũ in 4 col.in ver. & ꝑ hoc dicit no.Bar.& Pau.de Ca.ĩ l.cũ furioſus,ff.de iudi.& Ia.de Bel.in auẽ.de colla.§.adhoc ꝓhibemꝰ,ĩ diſ.ibi poſita. & q̃rit notãter Bal.in ru.C.de cõd.ob tur.cau.Quidã tpe,quo eſt inhabilis,imburſaẽ ad offin,ꝗ tpe quo extrahitẽ, & publicaẽ,eſt habilis; videtur tenere ꝙ repellaẽ.

Adde Pe.de Ancha.cõſ.115.Ro.conſil. 116. Abb. conſi.9.

ZACHARIAS. De aliquo poteſtate. Tu adde plenè de hoc Iac. Rebuf. in l. ſi quos, nu.1.& ibi ĩ apoſ. ad ipſum ibi,C.de decur.li.10.& eundẽ latius in l.ꝓcepit,nu.7. & ibi ẽt in apoſti. & Lucã de Pẽna ibi, C.de cano. largi.ti.eo. lib voi plenè examinaẽ q.q̃ hic ſubdiuidiẽ.ſ. vtrũ Papa, vel dñs ſecularis poſſit bñficiũ, vel offĩn quod abſenti ꝯtulerat,mutare ſine illius iniuria añ receptionem ad officium.

ANT. FRAN. Circa iſtã materiã, an & qñ admittaẽ variatio, vel mutatio, dicas, ꝙ variatio regulariter reprobat tam in laicis, quã in clericis,vt in cle.1. & ibi ꝑ gl.& d.Car. de renũ. vbi dixit do. Bar. ꝙ ꝓſumptio eſt ꝙ variatio vel mutatio fuit, cũ variãdi à veritate & ibi dicit, ꝙ eſt propriũ mulierũ. iuxta ilud:Varium & mutabile genus ſemper fœmina,iuxta tex.in c.ita nos.§. ſed obijcitur.25.q.1. & ideò dicebat Spec.in tit.de rela.in §.2.in uer.ſed pone, ꝙ uariatio ſemper habet contra ſe ꝓſumptionẽ.Et de mutatione,uel uariatione, aut correctione circa libellũ & actionẽ ꝓpoſitã,plenè tra.ĩ l.edita,C.đ edẽ.Et an uariatio actionis reqrat nouã inſtãtiã,uide Bal.ĩ l.curatoris,in 2.col.C.đ ne.geſt.

Et adde,ꝙ ex varietate tẽporum etiã permittitur uariatio diſpoſitionũ & ſtatutorum & legum,ut in c.non debet,de conſan.& affinu.

An autem in electionibus admittatur variatio,& quando,uide gl. In c.bonæ,el ij.de poſtul.ꝓla.& in c.cum inter canonicos,& in c.publicato,de elect.& per Io.An.in c.contingebatur, de his, quæ fiunt à Præla.& uide per Di.latẽ in regula, quod ſemel,de reg.iu.lib.6.

Et adde ẽt,ꝙ ſuꝑior eligẽs abſentẽ ad offĩn,ab illiꝰ acceptatione põt uariare. De quo uide ꝑ d. Abb.ĩ c.ã nobis,de iure pa.& habeẽ ꝑ Bar. in l.ſed & reprobari,ĩ pri.ff.de exc.tu. & uide d.Ab.ĩ c.accedẽs đ ꝑb.

Et tene menti,ꝙ ſapientis eſt mutare propoſitũ,de bono tñ in melius,vt in l.nonnunq;,de colla.bono. & in l.ſi ſterilis,in §.ſi.de act. emp.& in l.ſi.in fi.de diuortiis,& in §.generaliter,de nõ numera pe.& in l.contra maiores,C.de inof.teſta.& in l.Papin.in §. ſed nunc ꝓpu.ff.eo.tit.Nunquid aũt liceat patrono uariare in ꝓſentatione clerici ad eccleſiam patronatam,vide quæ habentur in c quod autẽ,de iure pat.ubi ſit differentia inter patronum laicum & clericum.

Et deniq; adde,ꝙ uariatio ĩ electiõe Imꝑatoris admittiẽ,recedẽdo ab eo,ĩ quẽ ñ cõſenſit maior ꝑs electorũ imꝑii. & noiando aliũ,ſicut fit ĩ elect.Papæ,ut ĩ c.licet,& ĩ c.uenerabilẽ,đ ele.&utrobiq; ꝑ d.Ab.

SEB. SAPIA. De hac q̃ne. Vide etiã per Aug.de Aretio § his l.illud

l.illud cũ.l.ſe. ff.de tu.& cu. da.ab his. Iõ
poſt electionẽ fcãm non põt illud officiũ
ſibi tolli. Facit.C.in q.ca.lra.tu.quaſi per
totũ.Ex qbus inferi,ꝙ ſcholari electo in
Rectorẽ,acqrit ius ꝑ ſolã electionẽ q̃ tun
cũq; abſenti, nec pñt ampli⁹ electores ab
electione recedere.Quædã ſunt officia,q̃
a nõ tenet q̃s ſubire, niſi uelit,ᵃ ut ſi eligit
ad magratũ alteri⁹ ciuitatis;& in iſtis eſt
diſtinguẽdũ.Aut.n.electores elegerũt iu
re ꝓprio,ut puta in cõcilio hui⁹ illuſtriſ-
ſimę ciuitatis Seneñ.& tũc añ receptionẽ
officii,pñt electores uariare: qm añ acce
ptatlonẽ non eſt acqſitũ ius electo, ut in
pall.l.abſenti.& i l.q abſenti,ff.de ac.po.
facit c.ſi tibi abſenti,de pb.lib.6.ſed poſt
acceptationẽ nõ pñt uariaf:qa quaſi qdã
ꝯct⁹ eſt init⁹ inter eligẽtes & electũ,ut in
c.cũ inter canonicos.j.de elec. Qñq; ele
ctores nõ eligũt iuř ꝓprio, ſed alieno:ut
qa à ſupiore hñt officiũ eligẽdi ptãtem,
uel aliũ officialẽ;& iſti poſt,q̃ elegerunt,
b nõ pñt ampli⁹uariare,ᵇ nõ qa ius ſit acq-
ſitũ electo abſenti , ſed qa functi ſũt eorũ
officio,ut in c.in lr̃is,de of.dele. Et hęc ẽ
rõ,quař canonici eligẽdo abſentẽ,nõ pñt
uariare:qa functi ſunt eorũ officio, cũ ele 2
gerũt iuř nõ ꝓprio,ſed ex officio eis à iuř c
delato.Hæc ẽt eſt rõ,quare Ep̃s nõ p̃t ua-
riare ꝯferẽdo bñficiũ abſenti, ẽt añ acce-
ptationẽ,ut in d.c.ſi tibi abſẽti:qa funct⁹
eſt offõ ſuo. Ex quo ĩferť aliud dicẽdũ in
dño ſeculari,uel Papa,q abſẽti ďputauit, 3
ſeu ꝯtulit officiũ,uel bñficiũ.põt.n.añ ac- d
ceptationẽ mutare ſine ei⁹iiuria. Poſtulã
tes uerò licet; ure alieno nitanť,pñt à po
ſtulationerecedere;qa adhuc nõ ſũt fũcti
eorũ offõ:qa poſtulãdo diſponũt ſolũ po
ſtulare gr̃am à ſupiore. vñ nõ ſunt functi
offõ;qa poſtulatio nõ hẽt uim electiõis ,
ſƌ ẽ qƌ dã ĩchoamẽtũ ad effectũ electiõis e
obtinendũ;iõ pñt retrocedere,ar.bo.i c. 4
qƌ aũt,de iuř patr. An aũt elect⁹ad digni
tatẽ eccleſiaſticã teneať illã acceptare,di
cã in c.ſeq. & p̃dicta bñ notabis. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus non poteſt ad aliam prælaturam eli gi ſed poſtulari 4.5.*
2 *Vnanimiter ſit illud.ꝙ fit nemine diſcrepãte.*
3 *Libere quis poteſt facere aliquem actũ, quando non requirit conſenſum alterius.*
Perſonæ quæ dẽnt poſtulari et quæ dẽnt eligi.
6 *Clerici habẽtes eccleſias,nõ poſſũt iſtas dimittere,et ad alias trãſire ſine licẽtia ſupioris.*
7 *Epiſcopus,qui renuntiauit epiſcopatui,an debeat eligi, uel poſtulari.*
Electus tãtum ad epiſcopatum, an ad alium epiſcopatum debeat eligi, uel poſtulari .
8 *Cardinales utrum debeant eligi,uel poſtulari in aliquem epiſcopatum .*
9 *Poſtulantes aliquem,debẽt omnem defectum poſtulati exprimere ; aliàs non ualeret.*
10 *Confirmatio poſtulationis, ad quem ſpectet.*
Ep̃us nõ põt diſpenſare ſuper defectu ætatis.
Archidiaconus debet eſſe maior 18. annorũ.
Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper omnibus caſibus à iure expreſſis, licet nõ ſint expreſſi
11 *in perſona Epiſcoporum ſed generaliter.*
Poſtulatus,an dẽat cõſentire ſuæ poſtulatiõi.
Electus in Epiſcopum poteſt ab initio non acceptare , ſed ſi ſemel eſt Epiſcopus, non habet ulterius uoluntatem. 12.
Epiſcopus non poteſt renuntiare epiſcopatui ſine licentia papæ.
12 *Epiſcopatus tranſlati an uacet à tempore tranſlationis factæ per papam,an à tẽpore acceptationis factæ per ep̃m tranſlatum .*

CAP. VI.

1 ET ſi unanimiter.† Ep̃us
nõ eſt eligendus ad aliã dignita
tẽ,ſed poſtulãdus . Diuidit quo
ad mentẽ.Nã primò recitat factum.Scƌò
caſſat electionẽ & rõnẽ ſubmittit . Caſus
lřalis . Canonici Calaritani concorditer
elegerũt in ſuũ Archiep̃m Ep̃m Sutrinũ ,
petentes ipſum ſibi concedi à dño Papa .
Rñdet Papa,& dicit, ꝙ q̃uis concorditer
ſit electus, cũ ipſe ſit alligatus eccřiæ ſuæ,
ſine ꝑmiſſione Papę eccleſiã ipſam dimit
tere non poſſit;electionẽ ipſam irritauit,
quia nullo mõ debuit eligi;ſed tñ poſtu-
2 lari.Ber.† No.1. ꝙ illud ſit unanimiter,ᶜ
c qƌ ſit nemine diſcrepãte;qƌ clarius ꝓbať
s̃.c.bonæ,el.2.ubi dixi.No.2.ꝙ poſtulan-
dus nõ p̃t eligi , q̃tuncunq; cõcurrant oĩa
uota capituli . cõcordia uerò unanimis ñ
hẽt tollere defectũ poſtulandi,ut ꝑꝑ con
3 cordiã poſſit eligi.†No.3 .ibi.*liberũ non habeat* , ꝙ nõ dř q̃s habere liberã facultatẽ ᵈ
d alicuius rei,qñ ſine alterius cõſenſu nõ p̃t
de illa diſponere . Liberã ergo ptãtẽ hẽt
q̃s,qñ p̃t ſine alterius cõſenſu diſponere,
ut no.in c.licet Ep̃s,de pb.li.6. & in c. de
multa,e.ti.Not.4.ꝙ geſta ꝯ canones,ſunt
nulla,ſeu irritãda. hũc articulũ plenè exa
e minaui in c.2.de teſt.ᵉ ubi uide.† Itẽ no.
4 rõnes,quare Ep̃s nõ p̃t eligi ad aliã digni
tatẽ, ſed debet poſtulari. Eſt.n. alligatus
mřimonialř iuri alterius eccřiæ.uñ opor-
tet , ꝙ primò gratioſè abſoluať à priori
uinculo.Et no. dřiã inter poſtulationẽ &
electionẽ. Nã multi pñt poſtulari,q non
pñt eligi; & q ſunt iſti dicã ſtatim cũ glo.
diuide hãc gl. in quatuor partes capiẽdo
eius mentẽ. In prima q̃ritur de rõne hui⁹
lr̃æ,quare Ep̃s non debet eligi,ſed potius
poſtulari.In ſcƌa parte ibi:*ſed eſt dicendũ*,
quærit , an ſint alii citra Ep̃os, q debeant
poſtulari,& nõ eligi? In tertia incidenter
tractať a quo debet peti,ut poſtulatio ad
mittať.i. quis eſt ſuperior in admittenda
poſtulatione , ibi: *& ideo poſtulari*. & illã
q̃õnẽ interſerit glo. in medio ſcƌæ q̃õnis
ibi:*& ideo*.qa incidẽter eã formauit,& nõ
princip lr.Vñ aptius illa particula ponere
tur poſt finẽ ſecũdæ q̃õnis.In quarta & ul f
tima parte gl.q̃riť,nunqd eligẽdus poſſit
poſtulari,cũ poſtulandus nõ poſſit eligi?
& quarta pars ibi:*et nota ꝙ ſicut poſtulaans*.
Quo ad primã partẽ dic clarius, q̃ glo.ꝙ
Ep̃s non p̃t ideò eligi , quia matrimonio
f ſpũali ᶠ eſt alligatus eccleſiæ ſuæ.† Vñ ꝓ-
5 priè mřimoniũ ſpũale ñ eſt,niſi iter Ep̃m

itaq;,inſti. & inſt. & in. Et de docto rib. ooriantibus, tradit do.Iaſ.in l. edita, colum. 4. C.de edẽ.in l.prætor ait.§.ſi aliqñ, co.3.in prin.ff. de op.no.nun.& in l.1.io prin.co. 3. ff. quod quiſq; iur. & dicit Bald.in l. Labeo , ff. de ſer. & aqua, ꝙ talis variatio ẽ erubeſcenda. tñ dicit idem Bal.in l. de tutela C.de in inte.reſti. mi. ꝙ ñ dř q̃s contrarius , licet hodie credat unũ, & cras credat aliud.

a Niſi velit . Adde Bar.in le.quoties, §.data,ff.ƌ optio. lego.& faciũt notata per eundem, in l.L abeo, ff.de iureiurand. & quod no. in capit. quia cunctis , de conceſ.præben. li.6.& quod no.in l. qui abſenti,ff.de acq. poſſeſ.

b Variare . Adde quod ideo conſuluit Old.cõſi.184. quod cõpromiſſarius electionis , qui dixit , damus vobis . G.in Epiſcopum , non poteſt corrigẽdo dicere,do.Gul.in Epiſcopum, de quo latius ibi.

c Vnanimiter. Vide.s̃.cap.proxi.in ver.vnanimiter.

d Liberam facultatẽ. Vide text. in c. quæ in eccleſiarũ, in ver. liberam facultatẽ,& ibi dixi ō. de conſti. et in c.t.io ver.liberè , s̃.de reſcrip.gl.in cle.generalem, in ver.liberè,de æta. & quali.& in c. 1. ver.liberè, de reg. lib. 6. & ibi Gemi.in cle.dudum, in ver.liberè,de ſepul.& tex. in c. 1. in ver.liberam poteſtatem , de offi. ordi. & ibi Butri. Imol. & pleniſſimè ibidẽ per do. meũ in 3.col.cum nouẽ ſequentibus; vide eũ ibi omnino & uide Bal. in l.2.in 6.col. C. de ſer.& aqua , quòd liberum dicitur tribus modis.Primo modo , quod non cogitur,ff.de arb. l. 3.§. 1. Secundo modo, quod non corrigit, ff. de le. 3.l.fideicommiſſa.§.q̃quam.Tertio modo dicitur liberum, qƌ ęquæ legis libertate ferať, l. itẽ ſi unus . §.ſi in duos, & §. principaliter , ff. de arbi.& l.creditor, §. Lucius, ff. manda. text. & gl. in l.1.in uer.liberè,C.de ſo.ſamnẽ. & l.ſi quis maior in verſ.libero arbitrio,C.de trãſ. & ibi Bal.& text. in l. magis pu.co. §.ſi ęs alienum; in ver.non.n. prætori liberum arbitrium,ff.de reb.ii eo.tex.& ibi do. in c. 1. de arbi.in 6.& c.2.§.ſanè, in teſta. li. 6.& in c. ſi quem, de proc. e. li.c.ſtatuimus, in uer. libero, de reg.iui.omnes peregrini, & ibi Ange poſt gl.C.cõia de ſucceſ.c. imperialem.§.collidi de phi. feu. alie per fed. per Old. cõſi. 125.in c.grauamina, & p iſtũ. in c.in cunctis. §. cum uerò. j. de elec cum alijs ſi. ZACHARIAS.

Adde prædictis Bald. in trac. ſuo ſchiſmatis, 5.& 8. col. eundem in l. ſi quis maior, C. de tranſ eundẽ in l. 2.§.2.C.cõia de lego.& Alex. conſil. 129. in 1.col. volu.1.

e In cap. 2. de teſtibus . Vide etiam in 2 col.Barto.& Bal.poſt Di. in l. non dubium , C. de legi. Bar. in l. prætor ait, in primo reſponſo , ff. de operis no.nuntia.in l. cum lex, C.de fideiuſ.in l. uniuerſe,C.de ꝓcib.Impe.offe. & in l.ii. ff.de diuortio, & per doc.in c.uides. 10. diſt.

f Matrimonio ſpirituali. Vide tex. iuncta gl. in c. cũ inter canonicos,in ver. cũ ingole. j.ƌ ele.& bo. gl. 1.in c.quanto. 63. diſtinctio . & quod

& eccleſiã ſuã;[a] ad hoc.c.ſicut 7.q.1.c.in-
ter corporalia,de trãſla. Epiſ. & in ſignũ
huius mr̃imonii defert annulũ,ut in c.cle
rici.j̃.de ui.& hon.cle.Ideò cũ hẽat coniu-
gẽ,nõ p̃t cõſentire in aliã cõiugẽ;qa com
mitteret adulteriũ,ut no.ĩ d.c.ſicut.Eligẽ
tes ãt cõſentiũt,ut ĩ ſpõſum,& p electionẽ
initiat̃ mr̃imoniale uinculũ inter eccl'iã
& electũ,ut ĩ c.fi.de trãſl.Epi. Oportet er
go,ut pri' abſoluat̃ ab illo uinculo mr̃imo
niali,añ,q̃ aliud mr̃imoniũ initiet̃ cũ alia
eccl'a.Et ideò dẽt poſtulari:qa poſtulãtes
nõ cõſentiũt ĩ poſtulatũ,ut in ſpõſum;ſed
ſolũ petũt gratioſẽ,ut tollat̃ uinculũ & de-
fectus.Vñ quẽadmodũ habẽs uxorẽ carna
lẽ,nõ p̃t cõſentire ĩ ſcd'am, ſed oportet ut
prius gratioſẽ abſoluat̃ ab illa,aliàs com
mitteret adulteriũ;ita dicẽdũ eſt in cõiu-
gio ſpũali.Ita.n.ꝯiugia ſpũalia & carnalia
iudicant̃ ad paria,[b] ut ĩ c.iter corp̃alia,de
trãſ.Epi.& hoc quo ad 1.qõnẽ.Ad ſcd'am,
an.ſ.ſit alii poſtulãdi p̃ter Ep̃os,ponit hic
q̃tuor cõditiones p̃ſonarũ,q̃ ſunt poſtulã
dæ.Alii cũ gl.uoluerũt dar̃ regulã, q̃ oẽs
q ñ p̃nt cõſentire electioni ſine cõſenſu al
terius,ſunt poſtulãdi,& nõ eligendi.Quæ
regula cõiter dãnat̃,ut patet in religioſis,
q nõ p̃nt cõſentire electioni ſine cõſenſu
eorũ ſuperiorũ,ut in d.ca. ſi religioſus,de
ele.li.6.& tñ p̃nt eligi in Ep̃os,ut in d.c.ſi
religioſus,& c.quorũdã,e.ti.& li. Alii ue-
rò uoluerũt tradere aliã regulã,ſ.q̃ nõ ua
lẽtes trãſire ſine licẽtia ſup̃ioris, dẽat po
ſtulari,& ñ eligi.Et ſic ſumebãt ar. ex uer
bis hui' l'rẽ in rõne ſui,dũ dicit,q̃ Ep̃s tãq̃
alligatus,& nõ hñs liberũ uolũtatũ,nõ p̃t eli
6 gi.† Sed hæc regula ẽt nõ recipit̃ à docto
rib.Patet.n.eius falſitas in clericis haben
tib.eccl'ias,q nõ p̃nt dimittere eorũ eccle
ſias & trãſire in alias ſine licẽtia ſup̃ioris,
& tñ p̃nt eligi,ut j̃.de ele. in c.dudũ.& i c.
cũ inter,cũ multis ſi'ibus.Ideo Inn.& alii
doc. antiqui uidẽtes difficultatẽ in dãdo
regulã,p̃ceſſerũt hic p enumerationẽ ca-
ſuũ,ſeu p̃ſonarũ numerãdo multas perſo-
nas,q̃ dñt poſtulari,& ñ eligi;quas uideas
hic p Io.An. Alii moderniores uoluerũt
dar̃ alias regulas;ſed mihi placet hæc bre
uis regula,ut dicam',q̃ Ep̃i & ſup̃iores ñ
p̃nt eligi,ſed dẽnt poſtulari p ſupra dicta.
7 †Dubitat̃ ãt circa iſtã regulã,primò ĩ Ep̃o
q renuntiauit ep̃atui, nũquid poſſit eligi,
an dẽat poſtulari? De qua q̃õne uide q̃d
not.in c.poſt trãſlationẽ.j̃. de renunt.ſed
opi.uerior uĩ,q̃ poſſit eligi;qa deficit rõ
hic poſita.Talis.n.nõ ẽ alligatus alicui ec
cleſiæ mr̃imonialr̃. hr̃.n. ille q renuntiat
quo ad eccl'iã p mortuo.16.q.1.c.gñali-
ter.§.ecce.uñ abſolut' ẽ à priori uinculo.[g]
Scd'ò dubitat̃ in electio[c] in Ep̃m nondũ
cõſecrato:in quo dic,q̃ ſi ñ eſt cõfirmatus
p̃t eligi,cũ poſſit priori electioni renũtia
re,ut no.in c. ſi electio,de ele. li.6.uñ ceſ-
ſat in illo rõ huius l'ræ.ſi uerò eſt elect' &
cõfirmatus ſunt opiniones;ſed ſatis mihi
placet,q̃ nõ p̃t eligi;qa p cõfirmationem
mr̃imoniũ eſt ꝯtũ & cõfirmatũ,licet non
dũ ſit conſumatũ per conſecrationem, ut
in d.c.inter corporalia,p̃alle.vbi bo.text.
nec põt renũtiare ſine licẽtia Pãpæ,vt ibi.
† dubitatur ẽt ĩ cardinalib.q quo ad offi
ciũ[d] reputãt̃ maiores Ep̃is, nũq̃d poſſint
eligi,an verò poſſint poſtulari, ex quo ſt̃
Cardinales,ñ Ep̃i? Nã q̃ poſſint,facit qa
ĩ eis ceſſat rõ cõiugii ſpũalis. In ꝯ̃riũ fa-
cit,qa ĩ eorũ titulis hñt ep̃alẽ iuriſdõnẽ
vt dixi ĩ c.his,q. de maio. & obediẽ. & ſt̃
alligati Romanæ eccleſiæ,& de his aliq̃d
in c.bonæ,el.1.ſ̃.e. dicã latius q̃d tenẽdũ
in c.eccl.el.2.j̃.ti.p̃xi. & p hoc ſit decla-
rata hæc prima regula. Scd'a regula. oẽs
clerici citra Ep̃os ñ p̃hibent̃ eligi ex eo,
qa hẽnt eccleſias, ſeu dignitates inferio-
res.Hæc regula p̃bat̃ in c.ſi Abbatẽ.j̃. de
ele.li.6.vbi p̃bat,q̃ Abbas p̃t eligi ĩ Ep̃m
& ad idẽ c.cũ inter,& c.dudũ,el.1.j̃. ti. p̃
xi.vbi p̃poſiti & habẽtes dignitates ĩferio
res,p̃nt eligi. Ad idẽ.c.ſi religioſus,p̃al.&
c.quorũdã,e.ti.& li.vbi hr̃,q̃ religioſi[e] ẽt
mẽd.cãtes p̃nt eligi,ñ tñ dẽnt iſti tranſire
ſine licẽtia ſup̃ioris,[f] nec electiõi cõſen
tire,vt in dictis iurib.p̃nt tñ poſtulari po
ſtulatione ñ ſolẽni. Ante electionẽ d̃ eis
ſiẽ dã poterũt poſtulari ab eorũ ſup̃iori-
bus, vt eos licẽtiẽt ſeu cõcedãt eligẽdos
p eos,vt dixi ĩ c.1.ſ̃.e.tit. Et d'riam inter
illos & Ep̃os eſt:qa p̃priẽ,vt p̃dixi, mr̃i-
moniũ ſpũale nõ cõſiſtit,niſi inter Ep̃m,
& eccleſiã ſuã. Inter alios verò habentes
dignitates inferiores & eccleſias eorũ, ñ
ꝯ̃h.ĩ p̃priẽ mr̃imoniũ, ſed quaſi mr̃imo-
niũ. Et q̃ ſit quaſi matrimoniũ, p̃bat̃ in
c.qa p̃p,iũcta gl.j̃. de e'cc. Magis latẽ dr̃
quaſi mr̃imoniũ inter Rectores eccleſia-
rũ & ipſorũ eccleſias,& latiſſimẽ põt dici
matrimoniũ ꝯ̃hi inter canonicũ & p̃bẽn
dam ſuã. Cũ ergo iſti inferiores nõ dicã
tur ſtrictẽ habere ꝯiugẽ,p̃nt eligi ad aliã
dignitatẽ,licet cõſentire,vel trãſire ñ va
leãt ſine ſup̃ioris licentia. Tertia regula
magis gñalis.Patiẽtes defectũ,p̃p quem
nõ p̃nt exercere officiũ,ad quod p̃mouẽ
tur,vel alias inhabilitant̃ a iure, ad illud
officiũ ſeu dignitatẽ,nõ p̃nt eligi,ſed de-
bent poſtulari. Et ſub iſta regula comprehenduntur oẽs pa
tientes defectum in ordine,vel ætate. Item irregulares, cri-
minoſi, & intruſi per potentiam ſecularem, vt infrà, titul.
proxi. c.quiſquis. Item qui ſemel fuit hæreticus, ſeu ſchiſ-
maticus,vt 1.q.7. capit.conuenientibus,cum §.ſeq.& infrà,
ti. proxi. quia diligentia, & multi alii conſimiles. Ratio
huius regulę patet. Nam ex quo non poſſunt de iure ex-
ercere illud officium, ſeu dignitatem, non poſſunt cano-
nici in eos conſentire, tanquam in ſponſos; ex quo non
ſunt habiles ad illud matrimonium contrahendum. Ergo
oportet, quòd prius gratioſẽ tollatur per poſtulationem
illud impedimentum. An autem omnes indigni poſſint
poſtulari[g]? dic quòd non, ut in capitulo primo, ſupra,
eodem. Sed dicendum eſt,quòd aut ſunt indigni in dignita
te indiſpenſabili; puta, quia ſunt hæretici, uel criminoſi
perſeuerantes in crimine, uel quid ſimile; & tunc non va-
let etiam poſtulatio de his facta; & poſtulantes iſtos ſcien-
ter priuantur pro ea uice poteſtate eligendi & poſtulandi,
vt in cap.1.& 2.ſ̃. eod.titu. Quædam ſunt indigni indigni-
tate diſpenſabili;& tunc ſubdiſtingue; qa aut indignitas eſt
magna, ita, quòd durum ſit aduerſus illam diſpenſare; &
tunc non debent etiam poſtulari; ad hoc uide bo. text. in
c.poſt

legitur & notatur in c.requiſiti, de teſta.& in c.fin.de transla. Epiſcopi. Adde Calde.con ſi.1.de transl.Epi. & Abb.conſi.101. SEB. SAPIA.

a Eccleſiam ſuam. Adde, & q̃ Abbas dicit̃ ſponſus, ut per Bar. in l.ſi ita quis.§.1. circa fi. ff.de leg.2. not.in c.quia pp.j̃. tit.1. ZACHARIAS.

b Iudicantur ad paria. Dic tu quod matrimonii appellatione nõ ſolũ intelligit de carnali iuxta.l.1.ff.ſolut.ma.ſed etiã de ſpirituali tãquam de digniori,ut p tex. in c.nuptiarũ bonum.27. qõ.1.per quod Dionyſ. de Peru. in ſuo conſ. anci.& ſi doctrina cæcum illuminet, quem Abbas antiquus refert in reperi.c. qualiter & q̃ñ,lo.5.q.8.in pe. ait.q̃ ſtatutum diſponens aliquid ꝯ̃ cognoſcentẽ mulierem nuptam, habet locũ in cognoſcente moniam, cuius matrimonium indubitãter eſt dignius; facit quod bñ no. Hippo. de Marſi. ſingu.ſuo.129.incipi. dum eſſem, alleg.ſing.dictum Bal.in ca.iurauit, in 3.col. & ibi Feli.de proba.

c In electo. uide gl.in d.c.quanto, & do.meus hoc limitat, niſi Epiſcopus fuiſſet priuatus ep̃atu ſuo, p̃p demeritum; quia tunc nõ poſſet eligi ad ep̃atum p̃p eius demerita,per ea q̃ dixi in c.bonæ,el.1.ſ̃.e.in uer. denuo.tñ cum diſpenſatione ſup̃ioris de gratia poſſet per ea, quæ ibi dixi. Et adde Bal. in l.acceptã, in 6. col. C. de uſur.in uerſ.19.quæritur, ſcholaris priuat' ẽ d̃ matricula,&c.

d Quo ad officiũ. Vide iſtũ in c. q̃d ſup bis,in ñ. de ſi de inſt. Hoſt.in c. eccleſia, lo. 2. de electione. Imol.

in c.dilectus el. 1. de præb.text.iuncta gl.in c. quanquam.5.q.7.

e Religioſi. Tu vide tex. & ibi iſtũ in primo no. ĩ c. cum venerabilis,ſ̃. de cõſue. & in c.ſi religioſus, & in d.c.quorundam,de ele.lib.6. Adde, vt per Oldra.conſi.26. SEB. SAPIA.

f Sine licentia ſuperioris.Sed dubitatur quid ſi clerici promoueantur ad eccleſiã ſecularẽ,an poſſint cogere ſup̃iorẽ aliquo remedio ad cõſentiẽdũ? vide d.Ab.ĩ c.q̃d Dei, in ñ.j̃.de ſta.monachorum, cõcludentẽ, q̃ ſic. Et ibi refert ad ſtatutũ, q̃ mulier vel minor ñ poſſit cõtrahere ſine conſenſu propinquorũ, q̃ p̃pinq. poſſunt cogi ad conſentiẽdum; & hæc intelligit, q̃ñ vtilitas & neceſſitas hoc ſuggerit, vt ibi p eum. ZACHARIAS.

g Poſſunt poſtulari. Adde do.Card. Manda in ſepæ àl le.tra.de ele.in a. poſt.in ver.irregulares,c.57.in prima parte,& latius Petra. de Fer. in tract. ſuo de Epiſcopo, in prima parte,libro 2. per totum.

c.poſt trāslationē, ī fi.de renū. Aut nō ē
ibi tāta īdignitas, vt qa patiūr defectū in
ætate, forte reſpectu uni⁹, vł duorū anno
rū, & tūc pcedit, qđ dixi, q pnt poſtulari.
9 †Tn̄ ītellige, dūmō ī poſtulōne exprimāt
a oēs defectus.ᵃNā ſi aliq ſubticerēt, tūc ta
lis poſtulō ń eſſet admittēda, & ſciēter ta
lē poſtulātes eſsēt priuati, mō prædicto,
ar.in c.ínotuit.j̄.tit.ꝓx. dixit poſt doc.ſ̄.
10 c.1.†Venio nūc ad tertiā ptē gl.ſ. à quo
ſuperiote ſit petēdū, vt poſtulō admittať.
Et dic latius.q̄ gl.quia aut poſtulať qs in
Ep̄m; & tūc ad ſolū Papā ptinet poſtulō-
nē admittere.qa, ut dicūt doc.& bene; cā
Ep̄orū numerať inter maiores cās, & cau
ſę maiores reſeruāť Papę, vt ī c.maiores.
j̄.de bap.& in c.vt debit⁹, ī fi.j̄.de ap & ī
c.qđ trāslationē, de off.leg.cū ſimi. Aut
ſit poſtulō ad īferiores dignitates, ſeu ec
cleſias; & tūc ad eū, quē ſpectat confirma
tio, ēt ſpectat poſtulōnis admiſsio:qa ad
miſsio poſtulōnis hēt vī cōſirmatiōis, vt
dixi ī c.1.ſ̄.e. Hoc ītellige dūmō apud i-
ſtū cōſirmatorē cōcurrant duo. Primū, q
poſſit diſpēſare ī illa dignitate, rōne cui⁹
ſit poſtulō. Nā ſi ń pt diſpēſare, nō pt po-
ſtulōnē admittere, cū ibi reqrať diſpēſa-
tio. Et iō ſi cāonici poſtularēt, puta ī Ar-
chidiaconū, aliquē habētē. 16. annos dū-
taxat, nō potuerūt ab Ep̄o petere, ut iſta
poſtulō admittať; licet ad eū aľs ſpectet
cōſirmatio electiōis. Rō, qa ſup iſto defe
ctu ætatis nō pt Ep̄s diſpēſare, vt in c.vni
co, đ æta.& quali.li.6. Scđō reqriť, q iſte
ad quē ſpectat confirmatio ſit Ep̄s. Nā, vt
dicūt hic doc. (& fuit originaliter dictū.
Inn.ī c.2.đ eo, q furtiuè ordinē recepit)
īferiores ꝑlati citra Ep̄os ń pnt diſpēſare
niſi ī caſib. ſpecificè eis pmiſsis, vn̄ ſi cas⁹
ē ſpecificè pmiſſus, poterit tūc ab iſtis īfe
rioribus poſtulari, ex quo hēnt ptātē cō-
firmādi. Et dr̄ia inter Ep̄os & īferiores ī
materia diſpēſādi, hæc ē: qa ep̄i ſemp di
ſpēsāt; ubicūq; à iure pmittiť diſpēſatio
an gn̄e; licet ſpecificè nō pmittať ep̄is, vt e
no. Inn.ī c.dilectus, de tēpo.or. dixi ple-
nè ī c. at ſi clerici.§. de adulteriis, de iu-
di. Sed inferiores ep̄is nō diſpenſant, niſi
in cauſis ſpecificè eis pmiſsis, vt no.in d.
c.2.& dixi ī d.§.de adul. Quo ad quartā
& vlt. ptē gl.de hoc dic hodie, ut hř in c.
vnico, c.ti.li.6. Et gl. in effectu ponit hic
veritatē. Nō.n.dēt eligi poſtulād⁹: qa de
bēt canonici, ꝓuidere eccľię meliori mō,
quo pnt. Ex quo ergo iſte eligibilis ē, de
bet eligi, & ń poſtulari. qa ꝑ electionē i-
nitiať mr̄imoniū ſpūale, ń āt ſi ꝑ poſtulō
nē, ut dixi ī c.1.ſ̄.e. Si tn̄ dubitať, vtrū ali
quis ſit eligibilis, vł poſtulabilis; tūc pōt
teneri theorica hui⁹ gl.& dic plenius, vt
11 hř ī tex.& gl.in d.c.vnico. †Extra gl.q̄ro,
nūqd poſtulatus poſsit cōſentire poſtulō
b ni ſuę,ᵇſicut electus cōſentit ſuæ electiōi?
vt in c.q̄ ſit, de elec.li.6.dic, q nō. Nā an-
te, q̄ poſtulō admittať ꝑ ſupiorē, nō pōt
iſte cōsētire:qa cū nullū ius ſit ſibi q̄ſitū,
notaret đ ambitiōe:ᶜdēt tn̄ declarare in
tētionē ſuā. Si verò uult ꝯſentire, bn̄ pote

terit dicere:nō diſſentio. Sed ep̄s poſtula
tus nō dēt diſſētire, neq; cōſentire; ſed đ
bet dicere:neq; ꝯſentio, neq; diſsētio; ſeđ
diſpoſitiōi dn̄i Papę me cōmitto; de quo
uide bo.tex.iūcta gl.ī c.cupiētes, in §.de-
niq; de ele.li.6. Dicit.n.hic Io. An.q ep̄s
nō hēt in hoc cōſenſum nec diſſensū: qa
ex quo ſemel paſſus ē ep̄ari, pōt trāsfer-
ri ēt inuitus ad aliā dignitatē. licet.n. à
principio qs nō cogať inuitus acceptare
ep̄atū, tn̄ ex quo ep̄s ē, & ſemel cōſenſit;
nō pōt amplius ꝯdicere. Vnde in hoc ſ̄m
Hoſt.cōparať monacho, q ń hēt poteſta
tē ꝯdicēdi ſuperiori ſuo. 12. q. 1.c.nolo,
& c.nō dicatis. Et hoc uerū ſ̄m eū, ſi ē cō
ſecratus. Si.n. eſt tm̄ confirmatus, tūc īui
tus nō trāsferť; qa nō pt inuitus cōſecra-
ri:ſed ſatis eſt, q dignitati cedat, ſi ń vult
cōſecrari, ut in d.c.2.de trāsla. ep̄i. nō tn̄
pt cedere ſine licētia Papę, ut ibi. Sed p̄ſ- b
byter parochialis pt inuitus trāsferri ad
aliā eccľiā, ſ̄m eū, alle.c.q̄ſitū, de re. per-
12 mu.†Aduerte: nā ex iſtis pt ſolui q̄ſtio,
an qs cōpellať acceptare dignitatē eccle
ſiaſticā; & pt hæc q̄ſtio diuidi in duo mē
bra: Aut qriť de eo, q nōdū eſt ꝓmotus,
aut de ꝓmoto, utrū inuit⁹ poſsit trāsfer
d ri. Quo ad primū dicit hic.d.Anto.q ſi ē
laicusᵈnō compelliť, vt no.in c.cū mona
ſteriū, de elec. Si eſt clericus, pt ꝑciſè cō-
pelli per Papā:ſed alius ſuperior citra Pa
pā, ń pt eū cōpellere, ut ſic inuitus efficia
tur Prę latus:ſed pt eū cōpellere, ut de no c
lente fiat uolens, quaſi cauſatiuè, puta ꝑ
excōmunicationē, uł aliis remediis, al-
leg.glo. q̄ hoc tenet. 7.q.1.c.ſcias. Idē tn̄
quo ad primū ſentit hic Pau. de Elea. in
repe.huius.c. Sed quo ad ꝓmotū trāsfe-
rendum trāſit do. Ant.cū dicto Io. An.&
Hoſt.quæ.ſ̄.retuli. Do. Car. tenuit hic ſi-
pliciter, q nūq̄ pt qs ꝑcisè cōpelli, ut effi
ciať ꝑlatus: qa ad cōtrahendū iſtud mr̄i-
moniū reqriť conſenſus, ut in c.cū inter
canonicos.j̄.ti.ꝓxi. Itē nō cōpelliť qs bn̄
e ficia acceptare,ᵉut in c.ubi iſta, & c.geſta.
13 74.di.†Et hęc q̄ō pt eē multū utilis ad ef
fectū, dū q̄riť, ínūqd ep̄atus ipſius trāslati
uacet à tp̄e trāslatiōis factæ ꝑ papā, an à d
tp̄e acceptationis factæ ꝑ ep̄m trāslatū?
Et fuit olim ardua q̄ō in ep̄o Florentino
ꝓmoto ī abſentia ī Cardinalē. Nā dubi-
tabať, utrū ante acceptationē cardinala e
tus uacaret ep̄atus à tp̄e, quo fuit ꝓnun-
tiatus Cardinalis; an uerò a tp̄e accepta
tiōis dūtaxat. Et uide tu đ hac not. q.qđ
no. Io. An.ī r̄la, qđ ob gr̄am, de re iu.li.6
ī Mercu. Nā doc.fuerūt uarii, ut ibi no.&
reſpectu ep̄i trāslati placet mihi hæc op.
q̄ tenet gl. Io.mo.ut ibi no.q aut pp trās
fert ep̄m ad aliū ep̄atū pp neceſsitatē, vł
utilitatē eccľiæ; & tūc ſi de hoc cōſtat, ua
cat ep̄atus poſteà à tp̄e trāslatiōis, qa ń
dēt ī hoc expectari cōsēsus ep̄i, ar.op.ī d.
c.ſcias. Et placet mihi, q efficiať iuitus ꝑ
f lat⁹ᶠalteri⁹ eccľiæ: qa ń dř de nouo mr̄i-
moniū ꝯhere. Eccľia.n.uniuerſalis ē unū f
corp⁹ myſticū. uñ ex quo ſemel conſenſit
ep̄ari ī hac eccľia uľi, ń pt reſiſtere papæ,

ᵃ Omnes defectus. Facit Innoc.in c. dudū, el. 2.de ele. facit. c. primū & ſm, de fi. ꝑsby.li. 6. & qđ uoluit iſte in c.cū nātius, de teſt. & in c.nō dēt, de conſan.& affi. ubi diſpēſat⁹ in uno, non uř diſpenſatus quo ad aliū defectū, niſi oēs exprimātur. ANT. FRAN.

Qn̄ aliquis eſt diſpenſatus circa unū defectū, talis diſpenſatio non porrigiť ad aliū defectū, de quo in diſpēſatiōe nō eſt facta mētio, ut ē gl.ī c.nos cōſuetu dinē. 12. diſt. ubi dř, q diſpenſatus ad unū ordinē nō pōt ad alium ordinem ſuperiorē promoueri. Pro hoc. c. lector. 23. diſ. & hř in c. 1. 1. q. 5. & in c. ſaluberrimum. 1. q. 7. & hř ꝑ Bar. ī. l. cū ꝑꝑ, de le. p̄ſt. Nec mirum, quia cum diſpenſatio ſit iuris cōis relaxatio & rigoris mitigatio, uel pœnalitatis moderatio facta per habentem authoritatē; illa nō uř eſſe extendēda, cū ſit poti⁹ odioſa, nec dēat fieri, niſi ex utilitate, uł ex alia rōnabili æquitate; & eā lex ciuilis ſdulgētiā uocat, ut ꝑ Bal. in addi. Spe. in tit. de diſpēſa. in §. 1. in uer. 1.& hř in ti. de leg. in §. 9.& ſequ. & iō debet fieri cū cā; aliàs non ualet, nec tutus eſt, qui diſpenſať quo ad Deū, ut ꝑ gl.in c. nō eſt, de uo. Imò peccat qui diſpēſat ſine cā, ſecundū Inn.in c.diuerſis fallaciis, đ cleri.cōiug. & ī c.ueniēs, de fil. ꝑsby. & hř per Paul. de Caſt.in conſ. 117. Et eodē mō nō ualet, ſi fiat ex cauſa falſa; & q facit, peccat, ſicut q diſpēſat & diſpēſať ſine cā, ut ꝑ Old. pulchrè in conſil. 255. Et ꝑ hoc facit qa diſpēſatus

ad beneficium nō pt illud permutare cum alio, etiā ſimili, niſi hoc ſibi ſpecialiter cōcedať, ut uolunt dn̄i de Rota. inde ci.ſuis. 332.& 442. in no. Et ideò dicebat Bald. in l.ſi qs ſeruo, C.đ fur. quod cum diſpenſatio ſit odioſa, ń extendiť ad futura. & de materia diſpenſationis uide late per Spec.ī d.tit. de leg.in §. 9.& ſeq. & in tit. de ſen.in §.ſexto, in uer.poſtremò, & ſeq.uſq; ad fin. ZACHARIAS.

ᵇ Poſtulationi ſuę. Tu adde de hoc per ſæpe. alleg. Card. Māda. in d. tra.ſuo.de ele.ī 1. parte, c. 56.ī gl.in uer.in ele.& ī ap. D.Nic.Boerii. ad eū. Ad idem uide Gemi. & Card. Alexand. in §.ſed aliud. 61. diſti.ad quos in hac materia recurrito. SEB. SAPIA.

ᶜ Ambitione. Facit ad illud, q ingrediēs monaſteriū ſpe conſequendi Abbatiam, ſi proteſtatus eſt ſe ingreſſum fuiſſe cū hoc aīo; non pōt eligi. De quo per Abb.in c.cum ad noſtra.j̄. ti.prox. in c.pen. in gl. ſi. de uo. cum concor. de quibus ꝑ do.Iaſ.in anthen. ingreſsi, col.7.C. de ſac. ſan. eccl.

ᵈ Si eſt laicus. Vide Inn.Card. & domi. meū hic poſt Lap.& Ioan.Calde.

ᵉ Bn̄ficia acceptare Facit. bonus tex. j̄.e.c.ſi tibi abienti, de ꝑbē. lib.6.& uoluit Cal.in cōſi. 1.ī 2.co. de trāſla.epiſc. ubi allegat iura alle.hic. & 32. q. 1. c. integritas, in uer.uoti, & ibi gl.& no. in c.licet canō, đ ele.li.6.& l. inuitis, ff.de reg.iur.l. 2.ff. de decu. & l. hi, qui ad ciuilia, C.de appel.

ᶠ Inuitus Prælatus. Vide hic Pet. de Ancha. & do.

ſ

Card. hic. & do. meũ, ubi dicit ſe uidiſſe quãdã cõſtitutionẽ factã in ſacro cõcilio Cõſtãtieñ, in qua cõtinebat, ꝙ Papa nõ poſſet trãſferrẽ Epm inuitũ: niſi interueniret certa ſolẽnitas. & do. Cal. dicit ſe reſpõdiſſe cuidã Card. ꝙ poterat ñ acceptare Cardinalatũ, differẽdo ꝯſenſũ, & interim erat eps: qa intelligebat ꝓmot⁹ inquãtũ uellet, ꝑ not. per Io. And. in c. quod ob gratiã, de reg. iur. lib. 6. & refert docto. Bono. & Florent. ita cõſuluiſſe. & uide Bald. in l. reſcripta, in fin. 2. co. C. de pci. Imp. off. ꝙ oia bñficia mũdi sũt obediẽtialia & manualia reſpectu papalis poteſtatis; iõ pt ꝓ libito uolũtatis Epm de ſuo epatu ad aliũ trãſferre. Diſtinguit tñ, aut ꝓcedit ꝓuidẽdo, & nõ cogitur prouis⁹ trãſire; qa pſumitur factũ ei⁹ fauore. Aut procedit iubẽdo; & cogitur tranſire: quia pſumitur factum fauore eccleſiæ. 7. q. 1. c. omnis. & uide Io. Cald. in ti. de trãſla. Epiſc. i conſil. 1. ubi pulchre conſuluit, ꝙ Eps in dubio promotus in Cardinalẽ, nõ cogit inuit⁹ acceptare cardinalatũ, & prouiſio facta de ſuo epatu alteri, nõ tenet ipſo non acceptante cardinalatum. Fatetur tñ ꝙ Papa inuito Epo põt eum promouere in Cardinalẽ, & cogit acceptare. Subdit ꝙ cardinalat⁹ ñ ẽ ſimilis epatui, & ꝙ potius eſt offm, 1 nec ꝑ illũ efficit 2 ſponſus eccliæ: & olim Epi ꝓmoti in Cardinales, nõ cõſueuerũt retinere epatũ. Dicit tñ ſe ſcire, ꝙ ꝯriũ tenet curia. Et ad pdicta uide bo. gl. in c. diſplicet, in uer. inuiti. 23. q. 4. & gl. in c. omnis, in uer. coacte. 7. q. 1.

ſi ꝓ bono publico uult eum transferrẽ ad aliã eccliã particularẽ qa ſolũ hic alteratur loc⁹, ñ ãt dignitas reſpectu eccliæ uniuerſalis. b Ad hoc facit optimẽ text. in d. c. ſcias. Aut Papa trãſfert Epm pp meritũ pſonæ; & tũc ñ uacat prius epatus, niſi à tpe acceptationis: qa ex quo Papa fecit ob grãm ſui, dẽt expectari ſuus cõſenſus, 2 arg. i d. regula, qđ ob grãm, & ſentit Ioa. An. poſt Io. mo. in d. regula. In aliis uerò, ſi nũquã qs fuit ꝓmot⁹ ĩ Epm; puto, ꝙ c ñ poſſit pciſe cõſtitui eps ẽt ꝑ papã: qa ñ pt de nouo ꝯhere mrimoniũ ſpũale ſine cõſenſu, ut in d. c. cũ inter. Sed pp poſſet illũ cõpellare ad acceptandũ ſi hoc facit ꝓ bono publico, ſaltẽ qñ nõ reperit ali⁹ ita æquè idone⁹. uñ dicit Io. An. notabile uerbũ ĩ d. c. ſi ele. de elec. li. 6. ꝙ peccat elect⁹ ñ acceptãdo dignitatẽ, ad q̃ eligit ſi nõ repit ali⁹ æquè idone⁹, ꝑ quẽ poſſit illi ecclæ conſuli. Placet ẽt mihi, ꝙ pſbyter parochialis poſſit trãſferri inuitus, dũmodo ſubſit cã ſufficiẽs; puta, qa ñ pt priori eccliæ pficere pp duritiẽ plebis, uel qd ſimile. In concilio tñ Piſano, cui pſuit Alex. pp ĩprudẽtiã quorũdã ſũmorũ Põtificũ fuit ſtatutũ, ut Epi & Abbates nõ poſſint transferri inuiti; niſi ſubeſſet cã euidens & rationabilis. Abbas.

De ele. et ele. ptãte. Rub.

1 *Poſtulatio ſolẽnis hꝫ uim electionis et confirmationis.*

2 *Nomina uerbalia habent duplicem ſignificationem, ſcilicet actiuam et paſsiuam.*

Cõtinuat hec rubrica ad pcedẽtẽ hoc ordie, qa poſtulõ ẽ pãbula electiõi, (fit. n. ut ꝑ eã ſublato impedimẽto efficiat qs habilis ad eligẽdũ) merito p⁹ rubricã pcedẽtẽ ſubiicit iſta đ electiõe. Aduerte. hæc cõtinuatio doctorũ hẽt locũ reſpectu poſtulõnis nõ ſolẽnis, aut ẽt ſolẽnis ſm 1 diſpõnẽ ĩtriſecã iuris. † Sꝫ hodie, ut dixi. ſ c. 1. 2 ẽ. ti. ꝓxi. ut euitet circuit⁹ a admiſsio poſtulõnis ſolẽnis hẽt uĩ electiõie & ꝯfirmatiõis & iu

Adde tñ de materia iſta uidẽdum do. Car. conſil. 81. Cal. conſi. 1. de transla. Epiſc. Abbat. conſi. c. 5. Rom. conſi. 365.

ZACHARIAS. Adde idẽ eſſe in officiis ſecularibus. Inuitus em̃ ac- acceptare cogit officiũ, ad qđ eſt electus, tex. eſt ſing. in l. ſi ad magiſtratũ, & ibi Iac. Rebuf. & in addl. ad ipm, C. de decu. li. 10. quẽ dicit ad hoc eſſe ſingularẽ Ro. ſing. 193. qđ icip. qua pœna punit. Tu adde eũdẽ Rebuf. in l. ex omnib⁹, in prin. & ibi etiã in apoſt. ad eũ, e. tit.

ANT. FRAN. Verũ Eps poſſit inuitus trãſferri, Dicas, ꝙ quẽadmodum non põt eligi inuitus, ut in c. ubi, & in c. honoratus, & in c. geſta. 74. diſt. & no. Bal. i l. nec emere, C. de iure delibe. & in l. ſi ad ſcribatũ, C. de appe. & ꝑ doc. in c. ſi. de poſtu. Præla. & hr̃ in c. omnis. 7. d q. 1. & in auth. q̃lo opor. epi. in §. ſed ẽt. Tñ puto, ꝙ poſſit transferri ẽt inuitus: Imò & ſibi epatus dari, ſi hoc uiderit ſuperior & papa utile eſſe eccliæ, cui pfertur: quinimo qui pfertur epiſcopatui, dẽt eſſe idoneus, ut in c. cum in cunctis, de elect. Eſt bñ uerũ, ꝙ ſufficit, ꝙ ſit idoneus, etiam ſi magis idoneus poſſit haberi, ut in c. metropolitano. 63. diſt. & in c. cũ inter, & in c. cũ dilectus, de elec. & i. §. nec ãt. 25. diſt. & eſt bo. gl. in c. licet. 8. q. 1. & hr̃ in c. dudũ, el. 2. đ electione, & in c. ſi. de offi. cuſto. & hr̃ ꝑ gl. & Bart. in l. cũ quidã, de leg. 2. Imò d

ambitioſus nõ poteſt, nec debet eligi, nec ad epatũ trãſferri, c. nullus itaqꝫ. 1. q. 1. c. ſicut. ĩ. q. 6. c. q̃ epatũ. 8. q. 1. & habetur in l. ſi quãquã, de Epis & clerici. & habeẽ ꝑ d. Abb. in c. ꝑ noſtras, de iure pat. & ꝑ do. Car. in cle. in pleriſque, in 7. q. de electio. ubi ponit illam quæſtionem, an deſiderans dignitatem uel epiſcopatum, peccet.

hoc caſu eẽt bona. Et melior ẽ ꝯtinuatio, q̃ pt colligi ex his, q̃ dixi. ſ. ti. ꝓxi. ſup rub. Nã ẽ. visũ ẽ đ uo mõ, ꝑ quẽ ꝓuidet eccliæ ꝑ uiã grẽ b hñc ſubiicit aliũ modũ, ꝑ quẽ ꝓuidet ꝑ uiã iuris: qa poſtulõ initiẽ grẽ, & electio iuri ut dixi ſ. c. pe. ſ. ti. ꝓxi. Et qa ĩ tractatu electiõis pt dubitari de ptãte electi; iõ ne author hẽret materiã ponẽdi rubricã ſpãlẽ, ſubiecit ẽt đ electi ptãte. 2 qd ãt ſit electio dixi ſup ru. ſ. ti. ꝓx. † & ſcias, ꝙ electio ẽ nomẽ verbale, & noia verbalia hñt duplicẽ ſignificationẽ actiuã. ſ. & paſsiuã, ut no. in c l. 2. c ff. de duob. reis. Vñ tñ eſt dicere de ele. q̃tũ de his, q pñt eligere, & his, q pñt eligi. Item de forma electiõis & de tpe eligẽdi, & de his oĩbus hic tractatur in nigro. Nicolaus Abbas.

1 *Eccl. collegiata dẽt ſibi prouidere de plato & nullus alius, citra Papã, põt hoc facere.* 2.

3 *Q̃uo cognoſcitur, ꝙ eccleſia ſit collegiata.*

4 *Eps põt eligi aliquis, licet nõ ſit presbyter, dũmõ tempore debito efficiatur presbyter.*

5 *Collegium fit ex duabus, uel tribus perſonis.*

6 *Collegiũ reſeruatur in uno, ſi alij ſint mortui.*

Collegiũ ad hoc, ut ualeat, ñ reqrit pſẽtia plati.

7 *Habentes ptãtem eligendi prælatum, poſſunt unum ex eis eligere, etiam quòd ſint duo.*

8 *Populus fit ex decem hominib. idem in plebe: idem ĩ gente. qd in familia, turba & cœtu?*

Populus, ſi ñ cõſentit electioni factæ in aliquem Epm, illa electio irritat, ſi ex hoc oriẽ ſcãdalũ.

9 *Pricceps pt reſiſtẽ electiõi factæ đ aliquo ĩ epm ſi ipſe nõ fuit requiſitus, put erat ꝯſuetudo: uel ſi habet electũ ſuſpectũ, etiã ſi papa elegiſſet.*

10 *Ius eligendi ſiue pſentãdi deuoluit ad eũ, qui habebat electũ, uel pſentatũ cõfirmare, ſi oẽs đ collegio, uel patron⁹ ſine hæredib. mortui ſint.*

11 *Canonici ſoli cum Epo faciunt capitulum, non autem alij beneficiati, licet ſint perpetui.*

12 *Rectores aliquorum collegiorum, quã iuriſdictionem habeant; & à quibus debent eligi.*

C A P. I.

Nullus in eccleſia. d

Cõgregatio eccleſiaſtica, ſeu collegiũ eccliaſticũ debet ſibi

Adde tñ, ꝙ Epiſcopus non debet dari, q ſit ſuſpectus populo, uel Pricipi, ut uoluit Inn. in. c. ſup his, đ accu. & i. c. niſi cũ pridẽ, de renũ. ubi dicit, ꝙ talis, q eſſet ſuſpectus deberet renũtiare, uel pmutare. Et de materia trãſlatiõis Eporũ habetur in c. mutationis. 7. q6. 1 & per Spe. titu. de not. crimie. i §. 8. a Et euitetur circuitus. Cle. auditor, de reſcri. cum cõcor. ibi poſitus in gl. pe. & in l. dñs teſtõ, ff. đ ꝯd. ind. Addẽ, q̃ poſui I a. poſt. ad Io. đ Imo. in d. cle. auditor. b Gratiæ. Vide bo. tex. ſ. tit. proxi. c. 1. in uerſi. piun. c Vt no. in l. 2. Vide ibi Bar. & Ang. ibi, uiolenter. de quo ẽt ꝑ Bart. in l. filiusfa. el. 1. ff. de teſta. & in l. ſi uxor. §. ſi qs uxorẽ, in fi. ff. ad legẽ Iul. de adult. & ꝑ iſtũ in c. dudum, el. 2. in 16. col. de electio. & ꝑ Matthæ. de Mateſi. in notabi. incip. no. ꝙ ſi Titius. ubi limitat dictũ Bar. i d. l. 3. niſi cõis regionis uſus loquẽdi accipiat illa verba actiua ĩ violentia iuris. Et de noibus verbalib⁹, vide iſtũ in c. 1. in vlt. col. ĩ. de iud. Pet. de Anc. Imo. & Gemi. in c. 1. de vi. & ho. cle. li. 6. Bar. in ꝓœmio ffforũ, & in l. mariti. § q̃ſitũ, ff. de adult. & in l. 1. § illud, ff. de tribu. in rub. C. de naui. lib. 11. & ibi Alex. in apoſti. & per do. meum in c. quia. v. de indi. dixi in repet. ad iſtum in ver. violẽter.

A N T. F R A N. Verbũ, violẽter, põt accipi actiuè & paſsiuè, ſm qualitates perſonarũ, ad quas refert, & cui adijcit, & ſm ẽt qualitatẽ negotij, in quo tale uerbũ profert, ut ꝑ Bar. in l. 2. in fi. col. & ibi uide omo. Alex. ff. de duob. reis. & eundẽ in l. ſi ita ſcriptũ, la 1. ff. de manu. teſt. & in l. ſi uxor, in §. pen. in uerſi. ultimò uolo uos ſcire, ff. de adulte. & uide eundem Alex. in l. 1. ff. de acq. poſ. ubi dicit, ꝙ põt intelligi, ut ſuprà actiuè & paſsiuè; niſi ſit conſuetudo, ꝙ intelligatur actiuè tantum; & uide Ang. in l. euni tes, C. ui bo. rapto.

d In eccl̃ia. Faciet. c. cũ terra. ĩ. e. vide ibi. d. Ant. facit qđ no. Io. An. poſt alios ĩ c. bone, el ij. ĩ. e. Sed ꝙ poſſit fieri qđ ſpectat ad alios, facit, c. ſacro, à ꝯrio ſenſu. ĩ. e. & facit c. p⁹ trãſlationẽ, đ re iu. c. cũ m, & c. cũ dilect⁹. ĩ. e. & hr̃ ꝑ oẽs ĩ c. ueſtra, de loc. đ ſtatuto fiẽdo maximè ſi apponeret uerbũ, poſſit. & qđ uoluit Bar. cõſ. inci. capitane⁹ patrimonij. tũ qa pp pt diſtinguere ius doiñũ; faciat cle. hi, qui, de æta. & qua. & qđ voluit Fed. cõſ. 17. ubi alle. c. ex parte, el iij. de uer. ſig. ſed hic eſt cõſuetudo, ꝙ ius eligẽdi ſpectat ad aliũ. vide doc. i c. 2. de in inte. reſt. Facit qđ voluit Io. An. ĩ c. cõſtitut⁹, de elec. AND. BARB.

d SEB. SAPIA. Nullus in eccleſia. An diſpõ iſtius. c. poſſit tolli

prælatum

per contrariā cōſuetudinem, uide Abb. in c.a. ̄j. de teſti. ib integrū.
a Si verò aliter. Facit in ſi. gl. fin. & ibi Car. & Imo. in cle. ut hi, qui, in verbo, cōcedatur, de æta. & qua. Ang. & Imo. in l. ſi quærant, ff. de teſt. & p tex. in l. ſi. C. de teſt. mil. in verbo, nullo modo. & p Imo. & d. meum Barb. in c.a. de teſt. Ro. cōſ. 335. inci. quoad primū cōſultationis articulū.

b In eccleſijs cathedralibus, c. cū eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſ. & prop. & in plerisq; c. huius titu.
c Vt collegium. d. c. cū eccleſia, cum ibi no. uide q̄ dixi in c. cū oēs. ̄s. e.
d Presbyter. vide bo. tex. in c. porro, 84. diſt.
e Collegium. vide glo. in rub. ff. de colle. ill. & Bal. in rub. C. pro ſocio. Bart. in l. fin. ff. de colle. illi. doct. in c. dilecta, de exce. præla. poſt glo. 2. ibi, & uide Bart. in d. l. prætor, in princ. hic alleg.
f Populum. quid ſit populus, uide Bal. in l. Lectiā in 3. col. C. de exec. rei iudi. & facit verſ. Popul⁹ eſt arbor, popul⁹ collectio gentis. Et quot faciāt parochiam, dic 20. vt 10. q. 3. in c. vnio. Et quot faciunt familiā, vide Bal. in l. iubemus §. ſin autē, in ſi. C. ad Treb. vbi dicit, q̄ eſt nomen collectiuum, & uerificatur etiam in vno. SEB. SAPIA.
g Et hoc facit. vide etiam Bart. in l. ſicut, §. 1. ff. qđ cuiuſq; univer. 10 in l. 1. ff. de prob. Car. in cle. in pleriſque, in prin. q. vlt. de elec. Bal. in authen. quod locum, col. 2. C. de colla. Et qui ueniant appellatione populi, ponit Feli. in c. eccleſia S. Mariæ, col. 28. uerſi. tertiò quæro. ̄s. de conſtitu.
h Gente. Adde Bart. in l. 1. C. de proba. & in l. 1. in ſi. ff. de iuſti. & iu.
i Cœtu. Adde Cy. & Bal. in l. 1. C. de tut. & cura. illuſtrium perſonarum. ubi dicunt, q̄ 10. faciunt cœtum. uide in d. l. prætor, in prin. & ui bo. rap.

prelatum eligere, & al̄r adeptus eccleſiā,
expellendus eſt. Vel ſumma aliter, & ſic.
Eccleſiæ collegiatæ nō dēt prouideri de
p̄lato p collationē, ſeu prouiſionē, ſed p
electionē canonicā fiendā p ipſum colle
giū. h. d. Primò p̄hiberi & ſcđo q̄ id factū
5 vitiat. ſecunda, ibi, *ſi verò.* † No. 1. unā re-
gu. in mā ꝓuiſionis eccleſiarū. Nā ſi eccle 6
ſia eſt collegiata, nullus citra Papā p̄t ibi
p̄ficere p̄latū: ſed dēt fieri electio p illos
de collegio, & electus cōfirmari per ſupe
riorē, vt in c. transmiſſam, & in c. nihil. ̄j.
a eo. Nā pondera lr̄am ibi, ſi verò al̄r.[a] ex-
cludit ergo oēm aliā ptātē. Et de legato
Cardinali eſt tex. in c. pe. de of. le. li. 6. vbi
patet, ꝙ ſi p̄t ſe impedire in eccleſiis col-
legiatis quo ad p̄latū ipſarū ecclīarum:
olim uero ꝓuiſio ep̄atuū ptinebat ad pa
pā, ut in c. 1. & 2. 22. diſt. Prouiſio verò in
feriorū ecclīarū pertinebat ad ep̄m. Sed
poſtmodū hęc ꝓuiſio fuit innouata, & in
b eccleſiis cathedralib⁹[b] & collegiatis fuit
data ptās ipſis collegiis eligēdi p̄latū. In
aliis uerò non collegiatis fuit data ptās
p̄ſtandi patronis. Et uide de origine hu
ius facti bo. gl. quā tenebis mēti, in c. q̄q̄
de elec. lib. 6. & qđ not. Io. An. in regula,
qđ alicui gratioſe, de re. iu. li. 6. in Merc.
2 † Not. 2. ibi, *fuerint in congregatione*, ꝙ ad
hoc, ꝙ clerici in eccleſia bn̄ficiati habeāt 7
electionē p̄lati, oportet ꝙ ſint in ecclīa,
c vt collegiū:[c] ſecus āt ſi ſunt ibi ſingl̄r bn̄-
ficiati, ut ī c. dilecta, de exc. p̄l. ubi bo. tex.
3 cū gl. † Qualiter āt cognoſcaē an clerici
ſint, ut collegiū, an ut ſingulares; vide per
Inn. in c. cū nobis. ̄j. eo. ti. & ibi dixi. Not.
d 3. ibi. *presbyter,*[d] ꝙ quilibet p̄latus pōt ap
pellari p̄sbyter. Eſt. n. hoc nomen digni-
tatis, ut c. cleros, ver. præsbyter, 21. diſ. &
tex. cū gl. in c. nō p̄t. ̄j. de re iudi. Et col̄r
hoc notabile exponēdo lr̄am, p̄sbyter. i.
p̄latus. Nā olim nō erat dr̄ia in noībus:
ſed eligebaē vnus p̄sbyter, q p̄erat oībus,
qui hodie uocaē ep̄s, ut in c. olim. 95. diſ.
4 † Scđò tex. exponiē ibi, p̄sbyter, vt p̄sby-
ter eligaē. ſ. in p̄latū: quia q p̄eſt collegio
eccleſiaſtico, dēt eſſe p̄sbyter, cū habeat
curā aiarū, reſpectu collegii, ut in c. 1. de
ęta. & qua. nō tn̄ reqriē neceſſariò, ut tpe
electiōis ſit p̄sbyter: ſed ſatis eſt, ꝙ tpe de
bito efficiaē p̄sbyter, ut in d. c. 1. & in d. c.
cū in cunctis. §. inferiora. ̄j. eo. Vlti. no. ꝙ
adipiſcens eccleſiā al̄r quā p viā electio-
nis, præſumiē p ambitionē & cupiditatē
adeptus illā, & hoc ꝓcedebat olim aū, q̄
ſummi pōtifices reſeruarent ēt ſibi ptātē
ꝓuidendi eccleſiis collegiatis. Hodiè āt
ceſſat iſta p̄ſumptio, cū electores hodie
nō cōferāt ius virtute reſeruatiōis: ꝓdeſt
tn̄ multū electio canonicorū: qa facilius
p̄p mouet ad ꝓuidēdū, ubi cōcurrunt uo
5 ta canonicorū. † In gl. 1. ibi: *tres collegium.*[e]
e pōdera gl. Nā vr̄ uelle facere dr̄iā inter

cōgregationē, & collegiū, vt duo ſufficiāt ad cōgregationē
faciēdā, vt hic. tres uerò requiranē ad faciēdū collegiū. Sed
gl. inquantū habuit hunc intelſm, nō bn̄ loquiē: qa cōgrega
tio capiē hic ꝓ collegio. Si. n. nō facerent collegiū, n̄ ſuffice
ret cōgregatio pluriū, ut in c. dilecta, de exc. p̄la. uide gl. 10.
q. 3. c. 1. q̄ rectius loqē dicēs, ꝙ de iure canonico duo faciūt
collegiū: de iure ciuili requiruntē tres, ut in l. Neratī⁹, hic al
leg. Et fortè potuit eſſe diuerſitatis rō: qa nō reperiunē tot
clerici bn̄ciati, ſicut laici; & hæc opi. eſt magis cōis. Poſſet
ſcđo mō lr̄a intelligi, ꝙ duo eligūt p̄latū. ſ. tertio mortuo.
vn̄ à principio requirunē tres, ſicut de iure ciuili. Standū. n.
eſt iuri ciuili, ex quo nō reperiē expreſſè correctū p ius ca-
6 nonicū. † Sed hæc opi. nō vr̄ ſuſtentabilis: qa ius collegii cō-
ſeruaē ēt in uno aliis mortuis, ut hic dr̄ in gl. & in c. gratū,
̄s. ti. ꝓxi. Vn̄ ſi tex. habuiſſet reſpectum ad mortuos, feciſſet
mentionē ēt de uno. gl. tn̄ hic in ſi. uoluit reſtringere tex. vt
duo faciāt collegiū. Sed Io. de Lig. & Pe. uīr reprobare hoc
dictū gl. Mouenē primò qa ad eſſe collegii nō reqriē, ut ibi
ſit p̄latus, vt no. Inn. in c. cū nō ignores. ̄j. de p̄b. vn̄ ſicut duo
clerici pn̄t facere collegiū, ut hic: ita p̄latus & clericus. Sal-
uādo gl. & dicta doc. diſtingue ſic, ꝙ aut à principio ſtatui-
tur, ut ibi ſit collegiū duorū, quorū unus ſit p̄latus, & ali⁹ cle
ricus, & nō puto hoc fieri poſſe: quia p̄latus nō eſt ꝓpriè de
collegio, nec uenit appellatione collegii, cum ſit caput col-
legii: de quo uide gl. notabilē in cle. ut hi, qui, de æta. & qua
lit. ergo oportet, ꝙ præter prælatū cōſtituantur in eccleſia
ſaltem duo, qui faciāt collegiū. Nā à principio nō pōt colle
giū cōſtitui in uno, & in hoc caſu ſaluo iſtā gl. Aut à princi
pio fuit ſtatutū ſimpl̄r, vt in eccleſia eſſent duo clerici colle
gialiter: & tunc iſti faciunt collegiū, ut hic. & cum habeant
iura collegii, pn̄t ſibi eligere prælatum ēt ex ſeipſis. De quo
vide quod no. Io. An. in regu. in toto, de re. iu. lib. 6. in Mer
cu. Et ſi eligunt unum, ex tunc ius collegii remanebit in al-
tero: quia nō pōt prælatus eſſe caput collegii, & ipſum colle
7 gium: & ſic pōt ſaluari dictū illorum doctorū. † Scđò princi
paliter no. gl. in eo, quod dicit, ꝙ decē hoīes faciunt popu-
f lum.[f] Idē no. gl. in c. 1. 10. q. 1. & Bar. in l. prætor, alle. in gl.
g Et hoc facit[g] ad ſtatutū, quo punitur is, qui cōgregat popu
lū de nocte, ut ſi cōgregauit decē hoīes, dr̄ cōgregaſſe totū
populū. Idē dic de plebe. Nā decē faciunt plebē, ut in c. unio
h 10. q. 3. Idē dic de gente,[h] ut no. Bar. in d. l. prætor. Vn̄ dicit
ſe cōſuluiſſe in ſtatuto, quo puniebatur, qui cōgregaret gen
tē de nocte, ut ſi congregauerit decem, incidit in ſtatutum.
hoc probatur per l. oēs populi, ff. de iuſt. & iur. iuncto. §. oēs
populi, inſt. de iu. nat. vbi vr̄ probari, ꝙ gens & populus ſunt
ſynonima. Dicit tn̄, ꝙ ſi hoīes eſſent equites, ſufficerēt pau
ciores ad faciendū gentē, puta quinq; numero, per l. oues,
ff. de abigeis. Vbi dr̄ abigeus reſpectu quinq; ouium; ſed re-
ſpectu equi, quod eſt aīal magnū, dr̄ abigeus, qui ſubtraxit
unum. Et in eo, quod gl. dicit, ꝙ plures, q̄ decē, aut quinde-
i cim faciunt turbā: idem dic de cœtu[i], ut probaē in l. prætor,
præalle. Reſpectu uerò familiæ, dic ꝙ ſaltē requiruntur tres
ad faciendā familiā, ut in l. deteſtatio. §. ſi. ff. de uerb. ſig. no.
gl. in d. c. 1. Op. q̄ tex. in eo, ꝙ collegiū eligit ſibi prælatum.
Nā cap̄lm eccleſiæ cathedralis nō hēt prælationē ep̄alem;
ergo nō pōt eligendo illā trāsferre in aliuin: qa nemo dat,
quod nō habet, ut in c. quod aūt, de iure pa. Sol. dicit Io. de
Lig. ꝙ collegium non habet ius prælationis formaliter: ha
bet tn̄ uirtualiter. Simile in dn̄o fundi, qui formaliter non
debet ſibi ſeruitutem, cum res ſua nemini ſeruiat. Tn̄ pōt in
fundo ſuo alteri cōſtituere ſeruitutē, ut in l. per fundum, ff.
de ſerui. ruſt. præd. Hoc dictum mihi nō placet in oībus col
legiis. uñ cap̄lm eccleſiæ cathedralis nō pōt dici, ꝙ uirtuali
ter habeat ius ep̄ale, cum à ſolo papa procedat hæc ptās 22.
di. in c. 1. & 2. Sed pōt dici, ꝙ cap̄lm hoc facit nō authorita
te propria: ſed ex ptāte officii ſibi tributi à canone. Non. n.
eligunt iure proprio, vt dixi in c. pe. ̄s. ti. proxi. Sed in iſtis
collegiis inferioribus, & maximè popularibus, poſſet proce

a SER. SAPIA. Electione collegij. Vide Ro. in conſ. 311. in ultima colum. Feli. in c. nihil cum ſcandalo, col. 1. uer. decimo propter ſcandalum. ĩ. de præſcrip.

b Singulariter no. Adde Ro. ſin. ſuis fo. 18. & conſ. 232.

ZACHARIAS. Adde quod voluit allegare Ludo. Roma. ſing. ſuo 799. quod incip. an epiſcopus. ꝓ quo adde iſtũ in diſpu. quæ incipi. Epiſcopus & quidam rector. & Imo. in c. ad ſupplicationem, de renun. ſecus tñ eſt in Papa, ut per Felin. in c. ſuper eo, diſt. 7. poſt Inn. & Card. in cap. niſi cum pridem de renun.

Adde inquãtum dicit de bono cãbio, iſtum in cap. cum in cunctis. §. 5. in numer. 3. infra eod.

AENAEAS FAL.

c De principe. Vide quæ dixi in c. 1. de confue. ĩ.

Adde vtrũ iſtud dictum Inno. habeat locum in papa. ſ. vt ipſe teneatur requirere conſenſum principis? & iſte tenet quòd non, in c. cum inter, in penul. not. infrà eod.

AENAEAS FAL.

d Mortui. Vide iſtum in cap. cum eccleſia Vulterana, in pen. colum. in uerſi. quid autem ſi eſſent mortui, &c. de elec. Compo. in c. ne pro defectu, eod. titu. & Feder. de Sen. conſ. 13.

e Quòd non. Adde Roma. ſingu. ſuis fol. 19.

SER. SAPIA.

f Pia cauſa. Vide Bart. in l. cum ſenatus, ff. de reb. dub. & dicit ibi Paul. de Caſtro, quòd talia collegia, licet ſint ad piã cauſam, ſunt tamen ſecularia, & poſſunt ſub iudice laico conueniri; & ita dicit ſe conſuluiſſe. Et idem dicit Paul. de Caſtr. ubi latè Alex. in l. collegium, C. de hære. inſti. de quo per Card. in conſ. 13. & in cle. quia contingit, de religi. domi.

dere dictũ Io. de Lig. Secũdò opp. ꝯ tex. de c. obeuntibus, 63. di. vbi non ſolum collegium, ſed ẽt religioſi vocant̃ ad eligendũ epm. Sol. dicit Cõpo. ꝙ religioſi vocant̃ nõ ad eligendũ, ſed ad cõſiliũ impendendũ; & eſt illud de honeſtate ſm eũ. ille tñ tex. vr̃ irritare electionem aliter factã; de cõſuetudine tñ nõ ſeruat̃, qđ ibi dr̃. populus ãt vocat̃ nõ ad eligendũ, ſed ad cõſentiendũ electioni. 63. di. in c. plebs, cũ ſeq. Princeps ẽt vocat̃, vt defendat ab oppreſſionibus, vt in c. vota. §. principibus, ead. diſt.

8 † Sed aduerte. pone, ꝙ populus non vult cõſentire electo per collegium, nunquid dẽt irritari electio? vide gl. notabilẽ, 62. di. c. 1. quæ dicit, ꝙ nõ: ex quo non hẽt cãm rõnabilẽ ꝯdicendi, niſi ſcandalũ gñaretur. Et not. ſinglr̃ hoc vltimũ, ꝙ cũ ſcãdalo populi nõ dẽt qs preſici, ẽt interueniente electione collegii.[a] Pro quo facit optimè, c. cũ teneamur, de præb. c. niſi cũ pridẽ, de renun. & vide ſingulare dictũ Inn. ibi: vbi dicit, ꝙ ſi populus perſequitur prælatũ iã inſtitutũ, nec põt cõpeſci à tali pſecutione vt populus quieſcat, & eccleſia ſtet in quiete, dẽt prælatus cedere, vel remoueri p ſuperiorẽ, aſſignato tñ ſibi alibi bono cãbio; qđ ſinglr̃ no.[b]

9 † Itẽ reſpectu eius, qđ dixi de Principe,[c] vide no. per Inn. in c. qđ ſicut, de ele. vbi dicit, ꝙ pt ex cõſuetudine induci, vt canonici nõ ꝓcedant prius ad electionẽ, q̃ denuntient Principi mortẽ plati, & petant ipſius aſſenſum in electione futuri prælati; aliter caſſabitur electio attentata ꝯ cõſuetudinẽ, arg. bonũ ĩ c. lectis, 63. di. Itẽ pt Princeps obiicere ꝯ electũ, ꝙ ẽ ſibi ſuſpectus in regimine. Nõ. n. tenet̃ admittere prælatũ, de quo nõ poſſit confidere; ne fortè reuelaret aduerſario ſecreta regni. Hoc dictũ poſuit Inn. in c. ſup his, de ac. qđ eſt ſinglr̃ not. Per hoc. n. dictum, ſatis ęquè poterit Princeps nõ admittere prouiſum p Papã, ſi ꝓt ꝓbabiliter oſtendere

10 illũ ſibi ſuſpectũ. † Quæro tertiò, quid ſi oẽs de collegio ſint mortui,[d] ad quẽ ſpectabit tunc ꝓuiſio eccleſiæ? doc. in cle. in plerisq;, de ele. & Arch. in c. cũ ſimus 9. q. 3. dñt, ꝙ ad epm, q eliget noie collegii. Sed tu limita hoc dictũ, qñ ad epm pertinebat ius confirmandi electũ à collegio. Vñ in hoc pono meliorem regulã, ꝙ pp negligẽtiã collegii, vl̃ mortẽ oim de collegio, ius ꝓuidendi deuoluit̃ ad eũ, qui habeat ptãtem cõfirmandi electũ, ſiue ſit epũs, ſiue ſit alius plat'. Idẽ dic, quo ad ius inſtituẽdi, vt patrono negligẽte, vel mortuo ſine hærede, ius ꝓuidendi deuolnat̃ ad illũ, ad quẽ pertinebat inſtitutio. Ad hoc uide gl. notab. & tene illã ſp mẽti, in cle. unica, de ſup. negl. præla. in verbo, diſpõnẽ. Quæritur quartò qualiter ꝓuidet̃ iis bñficiis, ſeu eccleſiis nõ collegiatis?

So. dicit hic Cõp. ꝙ ad pñtationẽ patroni, ſi habent patronũ, ut in c. nobis de iure pa. Si ãt nõ habent patronũ, ꝓuidebit epũs 16. q. 7. c. oẽs baſilicæ. Sed tu dic lati', vt dicã in c. cũ eccleſia Vulterana. ĩ. eo. vbi tractabo gñaliter de ptãte cõferendi oĩa bñficia, ſiue ſint in eccleſia cathedrali, ſiue in alia. Quærit̃ quintò, q̃ forma debeat obſeruari in electiõe, qñ in eccl'ia nõ ſunt plures, q̃ duo, uel tres? Sol. dicit Gof. ꝙ eligant more antiquo: quia pp defectũ perſonarũ, nõ pt ſer-

11 uare formã. c. quia pp. ĩ. e. Tu dic, ut latius ibi dicã. Quærit̃ ſextò nunquid bñficiati in eccleſia vltra canonicos, habeãt vocem in capl'o? Doct. cõiter tenent, ꝙ nõ[e] quantumcunq; ſint ibi perpetuò beneficiati: qa ſolũ canonici faciunt collegium, & vnũ corpus cũ epo, vt in c. nouit, de his, quæ ſi. à pla. & idẽ not. doc. in c. 2. de inſti. vbi dixi. Et idẽ dic in eccleſiis collegiatis inferioribus, vt canonici ſolũ faciant collegiũ, nõ ãt ibi habẽtes altaria, ſeu capellas, uel alia bñficia, vt ꝓbatur in d. c. dilecta, iuncta gl. 1. de exceſ. præla. Vltimò hic quæritur, nunquid qđ hic dr̃, habeat locũ in collegio ſeculari, ut illi de collegio poſſint ſibi eligere vnũ rectorẽ? dic, ꝙ ſi exercent aliq̃ ꝓfeſſionẽ, vel negotiationẽ licitã & honeſtã, pñt ſibi eligere rectorẽ, q habebit iuriſdictionẽ in ciuilibus, in his tñ, q̃ oriunt̃ occaſione illius ꝓfeſſiõis ſeu negotiatiõis. tex. eſt notabilis ĩ l. fi. C. de iur. o. iud. & no. Inn. in c. cũ ab eccl'iarũ, de of. or. & in d. c. dilecta, & Bar. ĩ l. fi. C. de colle. ill. Idẽ dic in facientib' collegiũ ex aliqua pia cã[f]: vt ſunt iſti diſciplinati: vel facientes collegiũ ꝓ maritandis puellis, uel ſimilib' piis actibus. Nã iſti faciunt collegiũ approbatũ, vt in l. fi. ff. de colle. ill. & p Bar. ibi: dixit. n. idẽ in d. l. fi. ꝙ rector iſtorũ non habebit iuriſdictionẽ, ſed ſolùm põt diſponere in uolentes. Põt tñ aliquem caſſare de collegio, ſi non vult obedire; facit c. ex literis, de conſtitu. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Statutum intelligitur factum à populo, ſi interrogetur populus, an ſit facienda aliqua res, & acquieſcat.*

2 *Papa, an habeat totam poteſtatem ipſe ſolus, an vna cum vniuerſali eccleſia.*

3 *Bonus licet quilibet præſumatur in ſingulari, tamen in populo collecto ſecus, etiam reſpectu ſingularum perſonarum. Nam aliquæ præſumuntur corruptæ, & quòd aliquis ſit bonus, ad quem ſpectat probare, vide infrà c. proxi. nume. 7.*

4 *Populus non poteſt ſibi eligere aliquem in prælatum.*

5 *Populus non poteſt habere ius præſentandi.*

6 *Argumentũ à communiter accidentibus valet, etiã in malo ꝓſumen(do.*

CAP. II.

OSius Epiſcopus. Populus nõ dẽt Epm vel aliũ prælatũ eligere. vel ſic. Electus ad clamorẽ populi, nõ dẽt p ſuperiorẽ ꝯfirmari. Primò ponit narratio: ſcđò approbatio, ibi: *ſynodus*. Caſus lr̃alis. Oſius Eps in cõcilio Sardicenſi, dixit ſi aliquis oſtẽdit lr̃as populi, p quas lr̃as populus ipſum petat in ſuũ prælatũ: qa præſumptio eſt ꝯ ipm, ꝙ populũ corruperit pmio & mercede; dicit ꝙ pro hmõi fraude dãnaret̃; ita, ꝙ laicã cõionẽ in fi. nõ recipiat; niſi pœnituerit, & ſynod' ipſius ſñiam approbauerit. Ber. † No. 1. modũ & practicã cõdendi canones, ſeu cõſtitutiones in cõcilio gñali. Nã vnus ex platis cõcilii ꝓponit totã mãm cõſtõniſ ſiendæ, & interrogat totũ cõciliũ, vtrũ velit ſic ſtatuere: & ſi cõciliũ acquieſcit, hr̃ illud p ſtatuto. Et hoc idẽ obſeruat̃ in iſtis vniuerſitatib' ſecularibus, vt no. Bar. in l. oẽs populi, ff. de iuſt. & iur. ubi dat aliã practicã, ut ꝓponat̃ mã in cõfuſo: ut puta dicet unus, placet ꝓuidere ſup tali mã? poſtmodũ inſurgent cõſultores dãtes ſup illa mã uaria cõſilia ſtatuendi: & illud conſiliũ qđ obtinebit in uniuerſitate, erit lex, ſeu ſtatutũ ipſi' uniuerſitatis. † No. 2. & tene menti, ꝙ ſynodus, ſeu cõcilium gñale facit qñq; conſtitutiones citra materiã fidei. Ex quo infertur, ꝙ ptãs eccleſiaſtica eſt in Papa & in tota eccleſia. In Papa eſt tanq̃ in capite: in eccleſia autem

tanquam

tāq̄ i corpore. Vn̄ uide tex. notabilē i c. ita dn̄s. 19. di. ubi dr̄ a
q̄ ptās n̄ fuit data ſoli Petro, ſed toti eccl'iæ. Petro tn̄ tāq̄ ca b
piti eccl'iæ; hoc tn̄ n̄ ē ſine opiōnib. Nā multi uolūt dicere,
q̄ tota ptās fuit collata Petro, & p ꝯn̄s reſidet i ſolo pp̄; de
quo pleniſſimè dixi i quadā diſputatiōe; & aliqd dicā i c. ſi
gnificaſti. j. eo. Tertiò no. q̄ lex edita i cōcilio pt publicari
a noīe cōcilii, a licet nulla fiat mētio b d̄ pp̄, ut patet ibi: ſyno-
b d' rn̄dit, &c. & idē pbat i c. 1. de ſpō. & i c. aduers'; d̄ imu. ec
cl. In multis tn̄ c. dr̄, ſeu actus attribuit papæ cū cōſilio cōci
lii; & cōcorda; ut dixi in c. 1. A d̄ ſpōſ. Intellige tn̄, q̄ pp̄ hic
cōph ēdit appellatiōe ſynodi: qa n̄ pt fieri cōciliū gn̄le ſine
3 pp̄, ut i c. multis 27. diſ. † Quartò no. q̄ ſynod' c qn̄q; capit p
c cōcilio gn̄ali; & ē ſynod' nomē græcū, qd̄ latine idē ē, qd̄ cō
gregatio. Solet tn̄ cōiter capi ſynodus p cōgregatiōe, q̄ fa-
cit ep̄s ex clericis ſuæ diœceſis, ut j. d̄ accuſ. c. ſicut oli. Vnde
cōiter dicim' q̄ ep̄i faciūt ſynodū. Archiep̄s facit cōciliū p-
uinciale, uocādo oēs ep̄os ſ puiciæ. & d̄ his plenè p Inn.
i c. graue j. d̄ pbē. pp̄ dr̄ facere ꝯciliū gn̄ale reſpū p̄latorū to
ti' orbis. Dubiū tn̄ ē d̄ iure q̄s dēat itereē i cōcilio gn̄ali, &
dare nocē; plenè dixi in dicta diſputa. Itē no. q̄ in pp̄lo p-
ſumūt exiſtere aliq nō habētes ſyncerā ſidē, ſed puti' pmio
& mercede corruptibiles. & ut i hoc mirabilis iſte tex. qa q
libet i ſingulari pſumit bon', ut in c. fi. de pſum. & cū i pplo
3 collecto n̄ ē iſta pſumptio reſpectu ſingulorū ut hic. † Vltiō
d no. q̄ popul' d nō pt ſibi eligere p̄latū, ſeu rectorē eccl'aſticū,
q̄tūcūq; uideat eligere unanimiter & cōcorditer; neq; ſuf-
ficit, q̄ clamor ppl'i ēt iſurrexerit i eccl'ia petēdo aliquē in
p̄latū: qa potuit hoc fieri i fraudē; ut dr̄ i lr̄a. Sed q̄ro, qd in
tēdit tex. ibi: *lr̄as populi*. &c. Sol. Pōt itelligi iſte text. duplici
ter ſm̄ doc. q̄ cū q̄reret d̄ iſta iſtōne ſua ad ep̄atū, n'l aliā p-
laturā; rn̄debat, q̄ hēbat lr̄as ppl'i, q ſurrexerat i eccl'a unaī-
ter eū eligēdo. Vl' ſcd̄ò petebat iſte confirmationē à ſupio
re, & d̄ electiōe ſua faciebat ſidē oſtēdo lr̄as ppl'i, q cū ele
git. q̄ qdē electio n̄ ualet duplici reſpectu. Prio, qa ſcā p lai h
cos, ut in c. Maſſana. j. e. 2. qa fuerat ſcā ad clamorē ppl'i. &
no. q̄ min' pſumit p toto pplo, q̄ p aliqb. prudētib' d̄ pplo
qa i toto pplo repiūt multi uiles nō hn̄tes rectū iudiciū rō
5 nis, ſed corruptibiles. † Et limita hūc tex. p c. q̄relā. j. e. Nā
qn̄q; pplus pt hēre i' pſētādi, ut ibi. n̄ tn̄ eligēdi, ut hic, & i c.
6 nobis, d̄ iu. pa. † In gl. i uer. *corrūpi*, ibi: *qa freqnt'*. & hoc fac.
e q̄ ualet ar. e a cōiter accidētib. ēt i malo pſumēdo, i c. 1. j. de
el. n̄ reſi. Vl' ſolue ar' ſm̄ Hoſt. i malo, & i his q̄ ꝯ ius ſiūt, nō
pt niſi malus aīus pſumi, vt i c. 1. j. d̄ pſū. & i c. ſi Xp's, d̄ iure
iu. ſec' i dubiis; & hoc caſu loqt ꝯriū formaīū in gl. Abbas.

1 *Electus dēt neceſſariò cōfirmari, ſi p ſupiorē repit idoneus. 4. 5. 8.*
2 *Electus non dicitur habere plenum ius ante confirmationem.*
Electio ſcā à ſecularib. an requirat confirmationem ſuperioris.
3 *Conſuetudo qd̄ electio eccl'iaſtica nō confirmet p ſupiorē, nō ualet.*
4 *Confirmatio quō eſt facienda p ſuperiorem in electo et præſentato.* 5
Idoneus ad aliquod officium, quomodo quis præſumatur? K
6 *Inquiri de fama alicuius debet in loco, ubi eſt conuerſatus.*
7 *Idoneum quem eſſe, ad quem ſpectat probatio.*

CAP. III.

POſtquam. Electio canonica ꝯfirmāda eſt: dēt tn̄ ſupior ante cōfirmatio-
nē inq̄rere d̄ cōuerſatiōe, & uita electi, ubi fuit cō
uerſat'. priò ponit unū dictū: ſcd̄o aliud, ibi: *cuius*.
Cas' lr̄alis. dr̄ i c. iſto, q̄ qn̄ cōfirmatio electiōis petit à ſuo
ſupiore, ſupior iq̄rere dēt d̄ uita & morib' electi i loco, in
quo cōuerſat; & ſi dign' iueniat & electio ſit canonica, cōfir
1 mari dēt ſine dilatiōe. Ber. † No. primò, q̄ cōfirmatio ē ne-
ceſſitatis; licet electio à pricipio fuerit uoluntatis. canoni-
ci. n. nō tenent eligere certū, ſed pn̄t eligere quē uolūt dū-
mō idoneū, ut i c. qa pp. j. e. Supior āt ad quē ſpectat ele-
ctiōis cōfirmatio; tenet ex debito electionē cōfirmare, ſi ni h
hil ipedit electū. Hīc ē, q̄ ptās ꝯfirmādi, ſeu iſtituēdi ptinēs
ad ep̄m, trāſit ad cap'lm ſede uacāte, ut i. c. cū oli, d̄ maio. & l
obe. & i c. 1. d̄ inſt. li. 6. ſecus i ptāte cōferēdi ſeu eligēdi, ut i K

2 c. unico, ne ſede vacā. li. 6. & i c. fi. de reg.
eo. li. nā diuerſitatis; rō eſt: qa ꝯfirmatio,
ſeu iſtitutio, eſt neceſſaria, & nullā liber-
tatē ſupior i ea exercet: ſed vtit iuriſdi̇ō-
f ne neceſſaria: ſed collatio f ſeu electio eſt
2 libā; d̄ quo uide, q̄ dixi i d. c. cū oli. † Scd̄ò
ex hoc & ex tex. no. q̄ electio nō tribuit
g plenū ius g an̄ ꝯfirmationē ſiēdā p ſupio
rē. dēt ergo electio pri' neceſſariò cōfir-
mari, & p ꝯfirmationē acq̄rit elect' exer
citiū iuris cōpetētis p̄laturæ. An̄. n. ꝯfirma
tionē hēt ius ſolū i habitu: n̄ āt in actu; d̄ c
quo uide bo. gl. 63. di. c. q̄to. & i l. priua-
torū, C. de iu. o. iu. dicā plen' i c. trāſmiſ
ſā. j. e. Et idē dic in electiōe facta p colle
giū ſeculare. dēt. n. de iure cōfirmari p ſu d
piorē, ut no. p gl. & do. i d. l. priuatorū. &
p illā gl. & iura i ea alle. dixit Bal. in aut.
hita, C. ne fi. p p̄re. q̄ electio ſcā p uniuer
ſitatē ſcholarium de Rectore, ē de iur' p ſupe
riorē ꝯfirmāda. Fateē tn̄ i ꝯſuetudine poſ
ſe iduci, ut ſine cōfirmatiōe adminiſtret;
& ita uidem' hodie cōiter practicari i ſtu
3 diis Italiæ. † Puto tn̄ cōſuetudinē n̄ ualere
quo ad eccl'iaſtica collegia: qa talis ꝯſue-
tudo poſſet eſſe dānoſa multū ipſis eccle
ſiis: qa poſſēt trāſire indigni, n̄ habita cō
firmatiōe à ſupiore. Et nihil ē qd̄ magis
h eccleſiis noceat, quā q̄ idigni h aſſumant
ad regimē ipſarū, ut dicit tex. i c. nihil. j.
eo. Cōſuetudo āt dānoſa multū eccleſiis
n̄ ualet, ut i c. 1. d̄ cōſ. & ſpecificē ꝯ hāc cō
ſu. fac. tex. i c. cū uenerabilis, d̄ ꝯſ. & c. aua
4 ritiæ. j. e. li. 6. † No. 3. q̄ ſupior ad quē ſpe
i ctat cōfirmatio, n̄ dēt ex abrupto i electio
nē cōfirmare: ſed dēt pri' inq̄rere de uita
& morib' electi. & hodie dēt in cōfirma-
tiōe ſeruari forma, d̄ q̄ in c. fi. j. e. li. 6. al's
cōfirmatio ē nulla, ut ibi. Et idē dicit ibi
gl. ſing. quo ad inſtitutionē ſiēdā d̄ p̄ſen
tato p patronū. Nō. n. dēt ſupior iſtitue-
re iſtū, niſi pri' emittat edictū, & in aliis
ſeruet. qd̄ ibi hr̄. & no. ſing. hoc ultimum.
5 † Qualiter āt dēt ſupior informari k re-
K ſpectu ſubſtātiæ pbatiōis, prio dicit hic
Inn. q̄ n̄ oportet neceſſariò q̄ ſupior re-
cipiat teſtes, ul' iurm̄; ſed pt inq̄rere p fa-
mā & p lr̄as teſtimoniales. Cōp. tn̄ dicit,
q̄ imò recipiat teſtes, inſtr̄a, iuramēta, &
etiā adminicula famæ. Io. An. vr̄ approba
re primū, ar. c. tua, d̄ coha. cle. & muli. ſed
uide tu qd̄ dixi in c. 1. j. e. ti. pxi. Et puto,

a Concilij. Vide iſtum in c. 1. de pact. & ibi per do. menm.

b SEB. SAPIA. Nulla fiat mentio. Vide Deci. in c. 1. in prima le
ctu. col. 2. j. de iud. vbi dicit, q̄ ſi cōſtitutio ſit principal'r à Papa ap
probante cōciliū dr̄ conſtitutio papalis facta in concilio, vt in c. ſi
cut. j. eo. cū ſimilibus. ſi verò principal iter ſit ab ipſo cōcilio, dic. ē
ꝯcilioris, vt hic, d̄ quo p Fe. poſt Ab. in c. 1. j. de ſpōſalibus. Arguit tn̄ d̄. Deci. vbi ſ. q̄ ſi p debeat dici papalis: qa cōciliū cū ſentit, & Papa pri cipal'r noiat. & q̄ alteri facienti cōſentit nō dr̄ facere, l. ſi pater, in fi. ff. de manu. uindi. & ibi per eum.

c Synodus. Vide bo. tex. de his oībus. 15. diſt. c. ſicut, & iſtum in c. ego. N. de iureiu.

d Populus. Vid' no. in c. cura, de iure patro.
Adde, aduerte tn̄ licet populus nō poſſit ſibi eliger' p̄latū debet tn̄ electioni ꝯſentir', ut i c. plebs, cū trib. ſeq. 63. di. adeò q̄ electio facta ſine ꝯſenſu populi, pōt irritari, ſi ex hoc ſequit ſcādalū 63. di. c. 1. & ibi not. facit dictum ſing. Inn. in c. cum pridem, de renun.

AENEAS FAL. ZACHARIAS.
Tu dic, inquantum iſte ponit, q̄ electio facta ſine conſenſu populi, pōt irritari, ſi ex hoc ſeqt̄ ſcādalū, ut no. ē. c. ꝑcedē. in apo. in verſ. ſingulariter not. num. 9. Et adde q̄ hodie laicis ius eligēdi prælatos ex conſuetudine & priuilegio cōpetit, ut no. iſte & doct. in c. Maſſanam. in c. ſacroſancta, & ibi Deo duce, notabim', j. e. no. Fel. in c. apoſtolicæ, co. 4. ver. cęterum limitabis, de exceptio.

A Vbi vid' Fel. in. & D. c. i c. 1. de iudic.

B Et cn laici debeat i teruenire, uid' gl. & ſtā in ca. li. j. de his q̄ fi. à p'.

e Argum. Vide bonā gl. & ibi doct. in l. neq; natales, C. de pba. in l. certi cōditio. §. ſi numos, ff. ſi certum pet. l. certæ. §. fi. ibi quotidiè enim peccariò, ff. de peccario. Bar. in l. quis ſit fugitiuus. §. apud Labeonem, ff. de edil. edi.

f Sed colla. ibi libera. Vid' tex. iūcta gl. i uer. liberaliter, d̄ pb. c. relatū. Adde, ut per Fede. conſi. 30.

g Plenum ius. Vide q̄ ſcripſi in c. poſtulationem, in num. 4. in uer. pleno iure, ſ. de poſtu. prælato. ubi concordo unum dictum, quod uidetur huic contrarium. Aeneas Fal.

h Indigni. hoc dixit Io. Mo. in c. ſuper eo, de hære. lib. 6. quòd eccleſia indiget uiris literatis, & non aſinis ferratis.

l Abruptò. uide in c. cum nobis olim. j. eo.

K Informari. uide quæ dixi in c. 1. ſ. de poſtu. Præla.

a SEB. SAPIA. Per cõtradictorẽ. Vide Abb. in c. cũ nobis. ĩ. eo. ubi uſ uelle, ꝙ in caſu quo petens electionẽ cõfirmari, deberet probare certam ætatem; ſi apparet cõtradictor, non debet probare. cuius tñ cõtrariũ ſentit Abb. in c. in præſentia, in gl. in uerbo, ſecũdæ, de probati. & tenuit contrarium in l. de ætate, in 3. q. Bar. ff. de minori.

b C. ſi. de præſum. Vide ibi Domi. & doct. in cle. unica, in uerb. cõſtiterit, de offic. del.

c C. nullus. de iur. pat. Vide q̃ dixi ĩ c. bonæ, el 2. ĩ. ti. ꝓxi. ĩ apo. in ti. 2.

d Per aliũ. Vid. Archi. & Io. An. ĩ c. ut circa, de elect. li. 6. & in c. licet ex quadã, de teſt. & pulchrè; p Lu. Romanũ ſuo cõſ. ĩci. an iurm teſtis.

a Tranſlato. Vide ibi docto.

SEB. SAPIA.

f Nota ſeptimo. Plura ꝑdita fuerũt cõſilia ſuper hac materia ſuperioribus annis. extãt duo dñi Decii cõſ. 151. maximi põderis, & in ſequẽti cõſilio ubi latiſſiſsimè ɔ ptã te ſummi põtificis; & ad quos ſpectet congregare cõciliũ. multa ẽt de negligẽtia Papæ tradit acutiſſimus & copioſus doctor, do. Ioan. Igneus, in diſputatiõe ſua, an rex Frãciæ recognoſcat Imperatorẽ, co. 7. aliq̃ ẽt p Deci. ĩ c. porrecta, da ɔfir. uti. uſ inuti.

g Cõcilia. An & qñ concilium ſit ſupra Papã. & uide iſtũ in diſpu. Eps, & q̃dã rector, & Archiepi. Flor. ĩ ſcda parte tertiæ partis ſuæ ſummæ, ti. 24. inci. ũ abſcõdi mĩãm. ubi multa de ɔcilio, & de eius inferioritate ad Papã. & p iſtũ in ɔcilio facto ultimo loco Baſileæ, trãſlato poſtea Ferrariã, poſteà Floren. & p iſtũ in ſermone habito Baſileę, incip. maximũ. & p Lud. Ro. ĩ ultimis tribus cõſ. in q̃bus locis ẽt noluerũt, ꝙ Papa nõ hæreticus, ſed ſcãdalizãs, poſſit deponi à cõcilio, ſecuti gl. ĩ c. ſi Papa. xl. diſ. ſed p maioritate Papę ad cõciliũ & ɔ dictã opinioẽ Pe. de Mõte, Epm Brix. ĩ libello d ptãte Papæ & cõcilii. & Arch. Florẽ. ĩ ſcda pte ſuæ ſummæ ti. 3. c. 11. dũ ponit d ſchiſmate. vbi multũ inſtitit p Eugenio ɔ cõciliũ Baſileę. Poſt iſtũ ſcripſit ẽt An. Barb. in cle. ne Romani. fol. 17. da cle ubi p pp ſacit. 87. arg. & refert Platina, in li. de uita põtificũ, do Io. 23. fuiſſe deciſum ĩ cõci. Cõſtãtieñ, ꝙ cõciliũ gñale legitime cõgregatũ, hẽt ſtatim ptãtem à Chriſto: quo fundamẽto cõceſſo, dicebãt ipſum põtificẽ ei ſubiici. Rñt ẽt ad mã in cõſ. Lud. 380. dũ cõſuluit ɔ collationẽ Papæ factã ɔ ſtatutũ cõcilii Baſilieñſis. Plenè ẽt ſcribit Lu. ulẽ cõſ. 523. ſecutus latè gl. in d. c. ſi pp. & uide Ang. de Ancona in li. de ptãte eccle. q. 5. arti. 4. & uide Lud. Ro. cõſ. 332. quo ad primũ, in ſi. & Bal. in c. olim, ad fi. de reſcr. & Do. in c. pp, lo 1. in ſi. 28. diſt. ꝙ in caſu neceſſitatis põt prælati cõgregare cõcilium irrequiſito pp. & uide Pe. de Mõte, in d. tract. de ptãte Papę. 10. col. ꝙ licet, clemẽ. ne Romani. §. irritum, d elec. irritet geſta p Cardinales ĩ ſpectãtib⁹ ad papã uacãte papatu, & ſic ñ uideãt poſſe cõgregare cõciliũ, p c. 1. 17. diſ. Tñ illud itelligit, niſi ſe ipediãt d talibus pp regulãda citi⁹ & clari⁹ electionẽ Papæ factã in diſcordia uſ pducẽtẽ

ꝙ ſi ɔdictor appareat, tenet ſupior recipere ꝓbatiões oblatas p ɔdictorẽ,[a] ut in d. c. ſi. Eo uerò deficiẽte, reliquerẽ hoc arbitrio ſuo. Nã ſcm famam electi recipiat ꝓbatiões. Nã poſſibile ẽ, ꝙ elect⁹ ita notorie ſit idone⁹, vt nulla alia ſit ſiẽda examinatio, ut eſt bo. tex. ĩ c. cõſtitutus, el 2. de ap. & uid bo. tex. cũ gl. 24. di. ĩ c. nul

6 lus. †Vltimo no. ꝙ inq̃ſitio famę dẽt fieri ĩ loco, ubi q̃s ẽ ɔuerſat⁹. & dicit alibi lex ꝙ q̃s eſt hñdus ꝓut æſtimatur in ciuitate

7 ſua, ff. de q̃onib⁹. l. 5. † Sed ꝓ declaratiõe l̃ræ q̃ro, cui icũbit onus ꝓbãdi idoneitatẽ, uſ dignitatẽ electi, cũ tex. hic mandet electionẽ cõfirmari ſub cõditiõe, ſi nihil electũ ipediat. Solu. dñt doc. ꝙ electus ꝓ

b ſumit idone⁹ ut ĩ c. ſi. de pſum.[b] ſupior tñ dẽt ex officio inq̃rere. Puto primũ dictũ ꝓcedere quo ad bonitatẽ intrinſecã, q̃ in eſt hoĩ à natura: quo ad extrinſecã uerò & accidẽtaliter ꝓueniẽtẽ, ceſſat pſũptio. Vñ ſi dubitat d tali idoneitate, nõ dẽt ſupior cõfirmare talẽ; niſi ipſe doceat ſe eſſe idoneũ, ut a ptẽ ꝓbat ĩ c. cũ dilect⁹ ĩ. e. meli⁹ ĩ c. cũ nobis, e. ti. ubi fuit dilata cõfirmatio: q̃a ñ potuit cõſtare, ꝙ elect⁹ hẽret ætatẽ à iur reqſitã. Et uid ad mam oĩa, q̃ no. Io. An. ĩ r̃l. i, iſ. mib⁹; d re. iu. li. 6. ubi proſeq̃t mam, qñ ɔdictor apparet, & opponit, utrũ ſibi icũbat on⁹ ꝓbãdi iſtã idoneitatẽ extriſecã: an uero elect⁹ tenea ꝓbare; & uid de utraq; idoneitate

8 tex. cũ gl. ĩ c. ſi fortè. ĩ. e. ti. li. 6. †Vlt. q̃ritur, q̃d ſi ſupior renuit electionẽ ɔfirmare nulla legitima cã ĩ ɔriũ exiſtẽte? Sol. dicũt doct. & bñ, ꝙ dẽt recurri ad ſupiorẽ, ut ipm cõpellat electionẽ cõfirmare,

c arg. in c. null⁹, d iure pat.[c] Dic tu melius, ꝙ ſupior poterit ɔfirmatori pfiget certũ terminũ ad ɔfirmãdũ, & ſi itra terminũ ñ cõfirmauerit, ptãs deuoluit ad eũ. Nã licet ad ɔferẽdũ & eligẽdũ ſit tps a iure pfixum; tñ ad cõfirmandum uel inſtituendũ non reperitur tps pfixum à iure; ideò oportet, ut modo prædicto procedatur, ut dixi poſt do. de Roca. in c. 2. de conceſ. præben. Abbas.

1 Iuramentum poteſt quis exigere per procuratorem.
2 Papa nihil poteſt diſponere contra euangelium.
3 Papa quando eſt, & in quibus caſibus contra concilium, et in quibus concilium contra papam.
4. Papa qui eſt in notorio & incorrigibili peccato, & in eo perſiſtit, poteſt tanquam hæreticus puniri.
5 Beneficia debent purè conferri; & an habeat locum in papa. 7.
6 Expreſsio eorum, quæ tacitè inſunt, quando aliquid aperatur.
8 Iuramento excipitur authoritas ſuperioris, hec quõ intelligitur.
9 Papa non poteſt quem abſoluere a iuramento, niſi legitima cauſa.
Diſpenſatio papæ ɔ ius diuinũ, non facit tutum diſpenſatum corã (Deo.
10 Digitus non eſt membrum, ſed pars membri.
11 Compenſatio non admittitur in depoſita,

CAP. IIII.

SIgnificaſti. Electo in Archiepm. ſedes Apoſtolica pallium non tradit; niſi prius pſtet fidelitatis & obedientiæ iuramentũ. Et pertinet iſtud. c. ad ſecundã partẽ rubricæ. Primo ponit admirationẽ, q̃ confundit. Secũdò duplex admirãdi motiuũ, cui rñdet. Tertiò cõcludit. Secũda ibi: *aureme.* Tertia ibi: *cum igitur.* Caſus l̃ralis. Dñs papa p nũtios ſuos miſit palliũ Archiepo Panormitano tali cõditione, ſi ipſe ſacramẽtũ pſtaret, ſcm formã, q̃ ipſe pp illi trãſmiſerat p apochriſarios: pp q̃d mirati ſi Reges & regni maiores, ꝙ papa pp hoc, iuramẽtũ exegerit; dicẽtes, ꝙ nõ eſt iurãdũ authoritate Euãgelii, vbi dr̃: Nolite iurare oĩno; q̃d amplius eſt, a malo eſt; nec ab Apoſtolis, nec in cõciliis inuenit, ꝙ ſit iurãdũ. Archieps ſignificauit hoc dño papæ. ipſe reſcribit ei, dicẽs: mirent ſup hoc dñm Ieſum Chr̃m, q eadẽ cõdõnẽ appoſuit, dũ dixit: Simõ Petre, ſi diligis me, paſce oues meas. argumẽtat pp ex facto dñi. ſi ergo dñs, q conſciẽtias omniũ nouit, hac cõdõe fuit uſus; multo forti⁹ & pp potuit apponere hãc cõdõnem, q hominũ cõſciẽtias nõ nouit. Poſteà rñdet authoritati Euãgelii: Nolite iurare. &c. q̃d ampli⁹. Et dicit, ꝙ incredulitas eorũ, q nolũt credere, niſi iurei, facit, ut hoc malũ, id eſt iuramẽtũ exigat dño pmittẽte; & multi ẽt poſt iurm pſtitũ ab vnitate eccleſiæ & ab obedientia ſedis, Ap̃licæ receſſerũt: q̃d malũ eſt. Et pp hoc malũ, iurm ꝓ fide, ꝓ obediẽtia, ꝓ vnitate, dẽt pſtari. Dicũt ẽt, ꝙ in ɔciliis non inuenit, ꝙ ſit iurãdũ. ſed hoc nõ obſtat: q̃a Rom. eccleſia pſtat authoritatẽ conciliis, & p eius authoritatẽ robur accipiunt, & in cõciliis ſemp excipit eius authoritas. In fine dicit, ꝙ q inſignia ſuæ dignitatis à ſede Ap̃lica petunt, dignũ eſt vt ſigna ſubiectiõis Ap̃licę ſedi exhibeãt: p q̃ declaret ſe hr̃e & ſeruare capitis vnitatẽ Ber. No. 1. ꝙ palliũ põt mitti electo in archiepum p nuntiũ. †Not. 2. quẽ poſſe exigere

d iurm p aliũ:[d] puta p ꝓcuratorẽ, vel nuntiũ: & ei videt iuratũ, cuius noĩe iurat, concor. c. ſi diligẽti, de pſcrip. No. 3. illa verba, p q̃ Chriſtus cõſtituit Principẽ & Papã B. Petrũ. ſ. paſce oues meas, &c. nõ aũt p illa: Tu es Petrus, & ſup hãc petrã, &c. Nã p illa uerba Chriſt⁹ ꝓmiſit ſibi pontificatũ, cũm fuerit locutus in futurũ. &c. Itẽ iſta uerba: Paſce oues meas, fuerunt dicta Petro poſt paſſionẽ, quo tpe Petro fuit collatus pontificatus, ut in c. cõſiderandũ 50. di. Vbi dr̃, ꝙ Petrus fuit factus põtifex poſt delictũ abiurationis p eũ cõmiſſũ.

e Et uide q̃d hr̃ in c. fidelior, ea. di. dixi plenè in c. tranſlato,[e] ĩ. de cõſti. No. 4. ꝙ Chr̃i actio, dẽt eẽ nr̃a inſtructio, concor. 2. q. 1. c. Deus oĩpotens, & c. qualiter & qñ, ſcdm, de accuſ.

2 †Nota quintò, ꝙ Papa nõ pt aliq̃d diſponere ɔ Euãgelium; de quo uide bo. tex. in c. ſunt quidã. 25. q. 1. No. ſexto, ꝙ pro fide, obediẽtia, & unitate, eſt licitũ iurare. Adde alios caſus,

f qui hic habentur in glo. Nota ſeptimò,[f] ꝙ concilia g generalia non ſunt ſupra papam. vnde non poſſunt ſtatuendo

g præfigere.

ſchiſma. quo caſu p̄ſt cōgregare conciliū, licet ſit actus ſpectans ad Papā, & pcima facie alienus à facto electiōis, all. Car. hic, ubi ēt iſte idē tenet allegās Hug. in c. ſi duo. 79. di. & idē ēt ponit Car. cō. 150. q̄ſitū ſæpe fuit à me, in uerſ. tertiò q̄ro. ubi ponit eadē uerba forma liter mādādo ad §. ir cjti. & uide d. meū in c. q̄ trāſlationē, in 58. col. ibi: & ſi alleget, & oſ. leg. ht uid Pe. de Mōte in tract. ſuo d cōgreg. cō cilij. dicentes hāc cōgregationē ſpectare ad collegiū Cardinaliū, quibus negligētib. Imperator cōgregabit cōciliū, & eo negligēte prælati ipſi cōuenient petēdo licentia ab aſſerto Papa, & ea ēt nō obtenta diſcedēdo. Et facit iqlētus ordo ſeruatus in cōcilio Cōſtantienſi in depoſitione Io. Papæ 23. de quo p̄ Platinā poſt alios hiſtoricos, in li. de uita pōt. ubi dicit à ɔcilio fuiſſe deputatos uiros peritos, q̄ iudicauerūt 40. capitula ei obiecta eē digna depoſitiōe: q̄a in aliquib. erat adeo meterat⁹ & p̄p incorrigibilitatē ſapiebat hæreſim, & aliqua erāt ſcādali parituria, ſi amplius fuiſſet toleratꝰ. Et ſic cōciliū cognouit de qualitate criminū ipſius Papæ. An āt hēant iſti de cōcilio ordinariā, uel delegatā, uide Marti. de Laude, in trac. de cōci. q. 24. q̄ inci. q̄ro an cōgregato cōcilio, poſt Io. An. & Imo. in c. graue, de p̄b. & pulchrè dicit Bal. in d. c. olim, ad fi. de reſcr. q̄ ubi tractať de authoritate Papæ, & ſua cā, non requirit eius authoritas in cōgregatione cōcilij. Et ſic limitať, quod hr. 17. diſt. quaſi per totā: & in cōgregatione gn̄alis concilij minor pars eorū, qui dēnt intereſſe, p̄t citare maiorē: data eius cōtumacia, p̄t minor pnūtiare ſe cōſtituere conciliū gn̄ale, & in ſe iuriſdictionē. Ita dixit Pe. de Mōte, in ſuo libello de Papa 16. col. ibi ſextò q̄ro quos ponit. Ex quo infert, q̄ ſicut cōciliū eſt iudex cōpetēs, ubi agiť de crimine Pa. ſaltē qualificato, illis modis, quos ponit gl. i c. ſi Papa; ita ſit cōpetēs in cognoſcēdo, an ipſū crimē, q̄ opponitur Papæ ſit tale, quale eē oportet, ut cōciliū iudicare poſſit p̄ illud dictū Petrū ſcdō p̄ regulā, q̄ hēt, q̄ iudex cauſæ p̄parātis eſt ēt iudex cauſæ p̄paratæ, l. ordinarij, uer. ab eodē iudice, C. de rei uendi. & ibi Bal. in l. minor in ſi. prin. ff. de mi. Pa. de Ca. in l. 2. ad ſi. C. ubi & apud quē, & Marianus in c. 2. 40. co. uer. 12. fallit, de mutuis peti. Et utrū Papa poſſit nō cōgregato cōcilio deponere Cardinales, uide d. meū in trac. ſuo de p̄ſtā. Car. in 8. q. principali: & uide oīno Card. in d. cōſ. 150. ubi ponit, q̄ cōciliū eſt iudex inter cōtēdētes de papatu. Itē q̄n Papa accuſať de hæreſi. ſ. 1. co. & in 2. col. ponit q̄s hēat cōgregaṙ cōciliū. & uide ſtiū i c. licet, d uitāda. ſ 2. co. i uer 2. colligit. e. ti.

Adde Pau. de Caſt. conſi. 387. in ſecundò impreſſis.

p̄figere legē papæ: imò in oībus ſtatutis cō cilii, intelligiť excepta authoritas papæ. Et ē iſte tex. ſatis in hoc notabilis, & quo tidie allegať, p̄ſertim ubi diſputať de potē tia papæ & cōcilii. & uide duos tex. 9. q. 3. c. aliorū, & c. nemo, ubi dr̄; q̄ nemo poteſt

ANT. FR. Circa iſtā ſcrupuloſā & periculoſā mam de cōcilio, puto an oia eē cōſiderādū, q̄ aliq̄d ē cōciliū p̄uinciale: & illud cōgregaṫ de mādato Papæ, uel Patriarchæ, ſeu Metropolitani, ut hr̄ in c. Regula. §. porro. 3. di. & in c. multis. 17. diſ. & hoc cōciliū ſic cōgregatū ē maius, q̄ ſingulares p̄lati de p̄uincia, ut i cle. j. §. q̄d ēt in interdictis, & ibi plenè p̄ d. Card. de ſen. ex. ubi ē dicit, q̄ ē maius ipſo Archiep̄o & ipſo Metropolitano, à quo ad ipſū cōciliū p̄uinciale appellaṫ, ut ibi p̄ d. Card. i d. §. porro. 3. di. Et adde, q̄ tale cōciliū p̄uinciale, p̄t cōgregari ēt ſine Metropolitano, q̄n ibi ñ eſt Metrop. ut in c. placuit, & ibi p̄ Arc. 16. di. Et adde q̄ talia cōcilia p̄uincialia dēnt cōgregari añ quadrageſimā, & circa autūnū, ut in c. decernimus. 18. di. & in c. ſicut olim, de accu. Et q̄ſ in talib. cōcilijs tractari dēat, hr̄ in c. qualiter & q̄ñ, el. 2. de accu. & in c. ſeq. & hr̄ in c. graue, de p̄b. & In no. in c. in ſingulis, & in c. ea, q̄, de ſta. mo. ubi ēt tractat de cōgregatione capitulari, q̄ ut p̄ religioſos uel ſingulis annis, uel ſingulo bīēnio, & q̄ in illis tractāda ſint: & de cōcilio p̄uinciali, hr̄ ēt in c. 1. de md. De cōcilio āt gn̄ali, ſiue uřli, q̄d dr̄ repræſentare uřem eccleſiā, ut uř eſſe optimus tex. in c. maiores. 24. q. 1. unde ſumpta eſt practica, q̄ ſeruat in modernis concilijs, dū dr̄: Sacroſancta ſynodus Lateran. uřem eccleſiā repræſentās. De quo ēt eſt tex. in c. ſynodum. 12. diſ. In hoc puto multū eē aduertendū & conſiderandū, cum agaṫ de uřli ſtatu eccleſiæ, & de p̄tāte & ſuperioritate ſummi pont. ad concilium, & ɔ̄: & de p̄tāte & authoritate reuerendiſſimorū do. Car. & aliorū p̄l. ad tale uřle concilium conuenientium: & ſuper qua mā nouiſſime p̄ excellentiſſimos iuriſconſultos, ut uidi, & plegi, fuerūt edita tpe Iulij pōtificis max. qui poſtea indixit p̄ſens Lateranen cōciliū, q̄d adhuc nō uř eſſe p̄fectū, ſubtiliſſima cōſilia. & ideo dixi ſcrupuloſā & periculoſam eſſe mam: quia de maximis & arduis in ſiřibus cōcilijs rebus agiť, & pertractaṫ. Et primò cōſiderandum eſt ad quē ſpectet congregatio talis cōcilij uřis. & nō credo dubitandū, q̄ rřr debet fieri a ſummo pōtifice, ut in d. §. porro. 3. di. & in c. a. p̄ totum. 17. diſt. & ideo dixit gl. in c. q̄d tranſlationē, de uſ. leg. q̄ cōgregatio talis gn̄alis cōcilij eſt de reſeruatis Papæ. quod ēt uř uoluiſſe Io. An. in c. nemo, de ele. li. 6. in nouella, ſup gl. 2. & ita ēt uoluit Bal. in trac. ſchiſmatis in 5. col. ubi dicit, q̄ cōciliū ſacrū totius orbis, nō p̄t cōgregari, niſi p̄ Papā. Et de tali cōgregatione cōcilij gn̄alis ad quē ſpectet, hr̄ in c. ſignificaſti, hoc e. ti. & in c. eccleſia, de cōſec. di. 1. & in c. mādatis. 2. q. 7. & in c. bene quidē. 96. diſt. & in cap. Adrianus. 64. diſt. & facit bo. tex. ſūma gl. in uer. uniuerſali b. 1. q. 7. in c. cōuenientib. & alia gl. in uer. legatus, in c. regula. 17. di. q̄ dn̄t, q̄ ſolus Papa cōgregat cōciliū, aut legatus Ap̄ſicus de mādato Papæ: & idē ēt uoluit gl. in c. ſicut unire, de exce. p̄l. & Sp. in ti. de leg. in §. ſupereſt uidere, in uer. ſed nūqd. & ſentit b. Tho. ſcda ſcdæ. q. 1. arti. 10. & in 1. parte ſummæ. q. 36. arti. 2. & ut dixi, non credo de hoc dubitādū: q̄a rřr talis cōgregatio gn̄alis cōcilij ſpectat ad Papā; quod ēt ſentit Io. de Ana. in c. fraternitatis, de hære. circa 1. co. & eſt bo. tex. & forſan melior de iure, in c. ideò. 2. q. 6. q̄ dicit, q̄ p̄tās cōgregandi cōcilia ad ſolū Papā & ſed. Ap̄ſicā ſpectat. Et p̄pterea dicere ſolemus, q̄ cōciliū gn̄ale factū ſine authoritate Papæ nullum hēt firmamentum, ut in c. 1. & ſe. & quaſi p̄ totam di. 17. diſ.

Difficultas āt eē uř, nunqd aliquo caſu cōgregatio cōcilij ſpectet ad reuerendiſſ. do. Car. ſiue ad eorū ſacrū collegiū, uel aliquos ex ipſis reuerēdiſſ. dn. Cardinalib. & ut ſingulis in unū conuenientib. maximè illis caſib. quibus Papa p̄t accuſari, & accuſatus iudicari p̄ cōciliū, tanq̄ eo caſu, ſiue illis caſib. authoritas Papæ in p̄pria eius cā, ñ uideaṫ eē requirēda, cū ēt ſi reqreret, ſciēs tractādū eſſe de cā ſua, tale cōciliū cōgregare denegaret. Et dixerūt quidā ēt nouiſſimè cōſulentes, q̄ iſto caſu nō requirit authoritas Papæ: ſed q̄ cōgregatio cōcilij tali caſu ſpectat ad reuerēdiſſ. do. Car. & ſufficit maior pars eorū in tali cōgregatiōe faciēda. Nec hēt eo caſu locū diſpoſitio, c. licet de uitāda, de ele. freti primò authoritate Bal. in c. olim, circa ſi. de reſcri. & eiuſdē Bal. in e. c. pe. col. ubi dixit, q̄ in p̄pria cā Papæ nō requirit eius authoritas, dicētes idē uoluiſſe d. Car. in cōſ. 150. in 3. dubio & Arch. Flo. in 3. parte ſuæ ſummæ in ti. 23. c. 5. §. 7. & dn̄t cū iſta opi. cōcordare d. Ab. in c. p̄al. licet. ubi all. Hug. idē tenentē in c. ſi duo. 83. di. & in eo loco dicit ibi d. Ab. ita practicatū fuiſſe Piſis, ubi Cardinales cōgregati ſcripſerūt ad Pricipes & p̄latos. & plus dicit Car. in d. cōſ. in 4. dubio. q̄ ſi Cardinales nō cōcordarent in cōgregatiōe cōcilij, q̄ eo caſu talis cōgregatio ſpectaret ad Imperatorē, & i e. cō. inducit ad hoc tex. in c. ſi. 63. di. quod ēt uř eſſe de mente Arch. Flo. in loco p̄al. ſuæ ſummæ. Dubiū tñ eſſe uř, nunquid eo caſu, quo ad cardinales ſpectaret cōgregatio cōcilij, talis cōgregatio ſpectet ad eos ut collegiū, an uerò, ut ſingulos. & Bal. in d. c. olim, in 2. col. de reſcr. uř ſentire, q̄ ſpectet ut ad collegiū, & ideò dicit q̄ maior pars ipſorū requiriť, allegādo. l. quod maior, ff. ad muni. ſubdēs, q̄ maior pars p̄ſentiū requiriť, dūmodò adſint duæ partes, p̄ ea, q̄ hr̄ in l. nulli, ff. q̄d cuiuſq; uniuer. Et p̄ hoc fuit regula, q̄ ē, q̄ in actib: collegialib. maior pars collegij attendiť, ut p̄ gl. in c. cū oēs, de cōſt. & in c. 1. in uer. tractatus, de reb. ec. nō alie. in 6. & hoc idē ēt uř uelle d. Card. in p̄al. cōſi. 150. ubi in 3. & in 4. dubio cōcludit, q̄ ſi collegiū Cardinaliū, ad quos ɔtinet cōuocare cōciliū ſic diuiſum, & nō cōcordet in tali cōgregatione, q̄ deuoluit hæc p̄tās cōgregādi ad Imperatorē, nec uř, q̄ una pars Cardinaliū poſſit aliā ɔgregar, ſi ſic minor pars, q̄ uelit maiorē partē cōgregare. Et p̄ hoc facit illa cōis cōcluſio, q̄ in actib. uniuerſitatis, uel collegij, dēnt duæ partes intereſſe, & ſufficit maior pars illarū duarū partiū, d. l. q̄d maior, ff. ad muni. & hoc mō ē intelligēda, ut cōcludit d. Ab. in c. cū oīs p̄al. & in c. 1. circa ſi. de his, q̄ ſi. à maio. par. capi. & idē uoluit ēt Bar. in l. q̄d maior, p̄al. tñ, ut dixi, nouiſſimè cōſultū fuit ɔ̄riū in eo caſu, in quo agiť de intereſſe Papæ: quo caſu in cōgregatione cōcilij eius authoritas nō requirit, ut dixit Bal. in d. c. olim, de reſcri. q̄a nō eſt uerīſimile, q̄ ipſe uelit cōſentire tali cōgregatiōi: ex quo, ut uidemus, cōcilia ita gn̄alia ñ ita facile cōgregantur, ut dicit Car. Alex. in c. ſciēdū. 17. di. & principale fundamētū huius partis uř eſſe; q̄a nos habemus in ſiřī, q̄ q̄n in aliquo caſu cōſenſus p̄lati requirit iuxta ea, q̄ hēr in c. cām q̄. de iudi. ſi agaṫ ɔ̄ p̄latū, nō requirit eius cōſenſus, ut no. doc. oēs in c. edoceri, de reſcri. all. gl. in c. cū paſtoris. 2. q. 7. & ſa. gl. mag. in ſi. in l. cū nō ſolū, C. de bo. q̄ libe. Et plus dicebāt nouiſſimè cōſulētes, q̄ eodē mō reuerēdiſſ. Cardi. q̄ remāſerant Romæ cū ſum. pont. ēt ſi multi eſſent, nō erāt requirendi in tali cōgregatione: q̄a ex quo Papa tanq̄ caput eſt ſuſpectus, ēt alij qui uerīſir caput ſequunť, ſunt ſuſpecti, & de illis debet iudicari, ſm quod iudicať de capite, p̄ not. Vin. quē do. Abb. poſt alios refert & ſequit in c. 1. de iudi. & idē no. Bal. in l. 1. in 1. col. C. ſi Rector p̄uin. & facit tex. & q̄d ibi no. d. Ab. in c. accedēs, ut lit. nō cōte. Idē. n. dēt eſſe iudicādū de adhærentib. q̄d iudicať de principalib. c. ad Ap̄ſicæ, de regula. li. 6. no. in c. 1. de poſtu. p̄l. l. quæ religioſis, & ibi Ang. ff. de rei uendi. quemadmodum ergo Papa hoc caſu tanquā caput ſuſpectum excluditur à tali congregatione; ita ēt debent excludi reuerendiſſimi dñi Cardinales eum ſequentes, & illi adhærentes.

Mouebanť ēt dicti cōſulentes ex alio fundamēto: ubicunq; agiť de intereſſe particularis eccleſiæ, ſi p̄latus eſt negligens in cōgregando capřm, p̄tās cōgregandi deuoluit ad capřm, & a capřo negligēte deuoluiť ad particulares canonicos eccleſiæ, ut no. d. Ab. in c. cū olim, in 3. col. de teſt. alle. Inn. in c. dilecti, de maio. & obe. & ibi hoc idē uř uoluiſſe d. Ab. poſt Hoſt. & alios. & d. Ant. & Imo. in d. c. cū olim. Et

q̄ deta iſte negligentia ꝑlati ptãs deuoluat̃ ēt ad particulares de ca pl'o, uel collegio oī' oῦaiſſe gl. in l. ut circa, in uer. uliqui, de ele. li. 6. ut hr̃ in c. ſi quis ꝑsbyterorum, de reb. ec. non alie. & in c. nõ ſit eat e 2. q. 2. & per gl. in c. conſtitutum, el. r. 16. q. 1. & per gl. in c. ſacerdotes, in uer. monendo. 16. q. 3. & in c. quia cõtingit. in uer. indebito, de

iudicare primã ſedem. ſ. Papã, nec Auguſtus, nec populus, nec clerus, & ſa. c. cũcta per mũdum, & c. per principalem, ead. cã

teli. do. quãto magis id dicere debemus, ubi agitur de intereſſe uſis eccleſiæ, quod uſ eē maioris periculi? Ideò cautius uſ eſſe incedendum. c. ubi periculum, de ele. li. 6. ideò uſ, q̄ perticulares ēt cardinales talem congregationem facere poſsint, & q̄ talis ptãs cõgregandi ſit ad eos deuoluta pp negligentiam ſum. pont. & aliorum do. Cardinalium ipſi pontifici adhærentium negligentium talem congregationem facere. & quãuis aliàs hæc ptãs congregandi conciliũ aliquo caſu ſpectaret ad reuerẽdiſſ. Cardinales, ut collegiũ: tñ quia ipſum collegiũ deprehendit̃ in negligentia: hæc ꝓuincia uſ deferri ad Cardinales particulares arguendo à ſiſi de eccleſia particulari & illius intereſſe ad eccleſiam uſem, in qua agit̃, ſeu agi uſ de maiori intereſſe. Et iõ potius uſ argumentari à minori ad maius iuxta mam. c. cum in cunctis, de ele. & uer. multò magis, C. de ſa. ſan. ec. & in l. q̄to magis, ff. de iureiu. Ego āt adhærendo opinioni, q̄ magis ueram & catholicã eſſe puto, dico q̄ congregatio uſis concilij rr̃ ſpectat ad ipſum Papam: nec alius ꝑt talem uſem ſynodum congregare abſq; ipſius authoritate, & hoc eſt ſingulare ſum. pont. priuilegium, ut uſis conuentus ſine ipſo non fiat. hoc. n. primò ꝓbatur authoritate ſacræ ſcripturæ in li. 1. Machabæ. in 4. c. ubi inter alia, quę ſimoni ſacerdoti magno totius populi oium ſacerdotum conſenſu attributa ſunt, hoc eſt primum & ſingulare, ut conuentus ſine ipſo in regione non fieret. Cum āt iuxta Apoſtoli ſniam ſacerdotium ueteris legis ſit figura noui teſtamenti, & ſummus ſacerdos noui teſti ſit longè excellentioris dignitatis, q̄ eēt ſummus ſacerdos ueteris teſti; tenendum eſt, q̄ hoc idẽ priuilegiu in noua lege diuina inſtõe hēt ille ſummus ſacerdos. i. Papa, ut. ſ. eius ſolius authoritate talis ſynodus dēat congregari. Et iõ tunc dr̃ legitimè congregata, qñ de mandato Papæ ipſo interueniente, uel alio de eius ſpāli mãdato fuit congregata, ut legit̃ & notatur in c. Regula. §. porro. 3. di. & in c. c. & 1. 17. di. & hãc partẽ tenuit b. Tho. in locis ſ. alleg. & d. Arch. Flo. in 2. part. 3. partis ſuæ ſummæ, in ti. 24. ſub rub. qõ dr̃ concil. legi. cele. hnc ēt tenuit. d. Car. Six. de Turre cre appellatus in ſua ſumme de eccleſia, intitulate, li. 3. c. 6. hoc ēt patet ex authoritatib. multorũ ſanct. patrũ, quas Gratia. inducit in li. decr. di. ꝑal. 17. queſi p totã di. hãc partẽ ēt tenuit Arch. Reme. in li. ſuo de ſynodis. ubi multe cõmemorat. in c. 18. inter cętera dicit̃ n̄ eē mirãdũ, q̄ ipſorum uſiũ conciliorũ authoritatem Ro. pont. aſcribamus. nã nulla concilia rate legunt̃ q̄ apſica authoritate fulſulta nõ fuerint, cõmemorando multa concilia, quib. ſum. pont. authoritatem ꝑſtiterunt. & inter cætera redarguit Io. Conſtantinop. Ep̄s, qui q̄dã uſem ſynodum congregauerat abſq; authoritate Ro. pont. illudq; cõprobat authoritate Pelagij Papę, q̄ de hmõi illicita uocatione omnib. Ep̄is ſic ſcribens inquit: Relatũ eſt ad apſicã ſedẽ Io. Conſtantinop. Ep̄m uſem ſe ſcribere: uoſq; ex hac ſua ꝑſumptione ad ſynodũ cõuocare gñelẽ, cum gñalium ſynodorũ conuocandi authoritas Apſicæ beati Petri ſedi ſingulari priuilegio ſit tradita: & nulla unq̄ ſynod9 rata legit̃, q̄ apſica authoritate nõ ſit fulſulta: & hac pars ab eodem cardinale S. Sixti in ꝑal. ſua ſumma, de eccleſia in ꝑal. li. & c. pluribus rõnib. & fortiſſimis argumentis & iurib. cõprobat. Iſl ēt firmando. Car. in d. c. licet de mirãda, in q. 18. ubi dicit, q̄ olim Imperatores cõgregabant concilia, ſ ut de Conſtantino legit̃ in c. habeo librũ. 16. di. & de Iuſtiniano, q̄ fuiſſe ſextã ſynodum cõgregauit, ut in c. ſexta ea. di. & de Conſtantino, q̄ Nicenã ſynodum ēt congregauit, ut in c. ſancta. 15. di. & ibi ēt legit̃ de multis alijs concilijs, q̄ facta ſunt mediantib. Imp. & q̄ Conſtantinus ēt ꝑſederit in Nicena ſynodo, hr̃ in c. continoe. 11. q. 1. legit̃ ēt de Carolo Imp. q̄ ſimul cũ Adriano conciliũ cõſtituit, ut in c. Adrianus. 63. di. Tñ poſtea conſtitutũ eſt, q̄ ad ſolum Romanum pont. talis congregatio ſpectet, ut in c. ideo. 2. q. 7. & in c. e in §. hinc eſt. 17. di. & hr̃ in c. mãdaſtis. 2. q. 5. & c. in regula. 17. di. & in d. §. porrò, dr̃, q̄ ēt legatus de latere, nõ habet ius conuocandi conciliũ, niſi ſpecialr̃ ſit ſibi demandatũ p Papã, uel qñ eius celebratio eſt ſibi cõmiſſa, p tex. in c. 1. de iudi. li. 6. Et p illã regulã, q̄ tale conſequens, uſ uelle & antecedens, l. ad rem mobilẽ, & l. ad legatum, ff. de ꝓcu. & ꝓ hoc facit ratio: qa conuocatio debet fieri per maiorẽ de uniuerſitate, l. 1. & ibi no. ff. de albo inſcri. l. 1. C. de decurio. li. 10. c. in ſynodo. 64. di. no. Inn. in c. 1. de maio. & obe. & Io. An. in c. in cauſis, & in c. eccleſia, & c. cum nobis, de ele. ſed inter fideles nullus eſt maior Papa ꝑter Deum. igit̃ ad ipſum debet ſpectare conuocatio fidelium, ꝑſertim, quia in conuocatione cõcilij. ꝑlati & fideles citant̃, & eis ꝑcipit̃, ut ueniant, ut dicit gl. in uer. ꝑcepiſſet in d. §. hinc ēt, 17. di. meritò hæc facultas non uſ cõpetere niſi illis, q̄ hēnt ſuperioritatẽ & imperiũ, alias citatio nõ arctaret. l. ſi qs in aliena, ff.

de iud. l. 2. ff. ſi quis in ius uoca. nõ ierit. c. ſup lr̃is, de reſcr. c. ꝑterea, de dilat. Sed nullus hēt iuriſdõnẽ, uel imperiũ ſup oẽs fideles, niſi Papa. c. cũcta p mũdũ. 9. q. 3. ideò nullus cõuocat cõciliũ gñale, niſi Pa. ipſe. n. oium chriſtianorũ & eccleſiæ militãtis eſt caput & pr̃: & oẽs chriſticolæ ad ipſum tanq̄ caput & pr̃em dñe habent recurſum, c. nec liculæ. 17. di. c. rogamus. 24. q. j. nã ſi ſine licẽtia Papæ cõuocaret conciliũ, eẽt acephalũ

& q. Et per iſta arguit hic Io. And. q̄ ſniæ Papæ eſt ſtandum, ſi contradicat ſniæ totius ɔcilii. Remittit ad no. 4. di. c. in iſtis,

& ſine capite, & eſſet quoddã monſtrum ꝯ nãm aliorum conciliorũ, q̄ cõſtant primò ex capite, deinde ex alijs mẽbris, c. ſubmittit̃. 11. di. c. qñ. 18. di. c. ſi Ep̄s. & c. ſi qs Ep̄orum. Nã ſi à ſynodo gñali excluderet̃ caput ſeu capitis authoritas, eo ipſo capitis & membrorũ unitas diſsiparet̃ & cãret̃ ſchiſma. Pro quo facit illud, qd̄ dixit Philoſoph9 Polit. primò, q̄ in oĩ iuſta pluriũ congregatione magna, uel parua, neceſſe eſt unũ regulare & regere, & alios regulari & regi. Sed cõuocato cõcilio ſine pontificis authoritate nõ erit, q̄ alios regulet & regat. Et cõfirmatur hæc: qa cum conciliũ ſit collectio oium fidelium, ut in c. eccleſie, de cõſec. di. 1. ergo cõprehendit ipſum Papã, qui eſt fideliũ caput, ut in d. c. rogamus. 24. q. 1. Patet ēt, q̄ talis cõuocãs iudiciũ & lmani diceret de Papa, & ipſum ſibi ſubmitteret, uel inferiorẽ faceret: qa conuocatiõ ſemꝑ eſt facienda ab illo, qui hēt aliquã iuriſdõnẽ, uel authoritatẽ, uel ſuperioritatẽ ſupra uocatos in cauſis, quare ſit uocatio, ut in c. quoniã, & in c. placuit, & in c. ſi qs Ep̄m. 18. di. & in c. uocatio. 5. q. 1. Et puto, q̄ ſi qs ab iſta ueritate catholica deuiaret, non parũ diſtaret ab hæreſi. ꝑſuppoſita tñ iſta regula ꝓ uera, illã puto multipliciter limitandã & declarandã. Primò ſic quidẽ dico, q̄ licet authoritas cõgregandi conſiliũ uſe ſit apud Papã: tñ ꝑt ipſe Pape illud cõgregare ex conſilio fratrũ & reuerendiſsimorum Cardinalium; nec pp hoc diceret̃ concilium malè congregatũ. Dicit̃ enim actuũ. 6. c. Conuocantes ēt duodecim multitudinẽ diſcipulorũ dixerunt, nõ eſt æquum &c. p quẽ tex. dicebãt aliqui ꝓbari, q̄ authoritas cõuocandi conciliũ, non erat ſolius Petri, ſed totius collegij Apſici: & eodẽ mõ ptãs conuocãdi concilium, nõ eſt ſolius Papę, q̄ locũ Petri tenet, ſed ēt reuerendiſſ. Cardinaliũ, qui Apſos tanq̄ eccleſiæ cardines repræſentant. Nã dico, q̄ non ſequitur conſequẽtia: Duodecim Apoſtoli ſimul cũ Petro dñi turbã diſcipulorũ ad ſynodum conuocaſſe, ſicut ēt nunc faceret Papa, ſi ſimul cũ Cardinalib. conuocaret, non tñ ſequeretur, q̄ talis conuocatio nõ eſſet facta authoritate Papæ, ſicut nec ibi ſequit̃, q̄ illa cõuocatio nõ fuerit facta authoritate Petri, licet hoc ibi non exprimat̃ expreſsè. Maior. n. fuit reuerentia Apſorum ad b. Petrum, utpote ad caput & principẽ eorũ: quod maximè comprobat ex authoritate beati Cirili in li. theſauro rum ubi dicit, q̄ Apoſtoli in Euangelijs & in epiſtolis in oĩ doctrina Petrũ eſſe loco dñi, in eius eccleſie dantes eidẽ locum in oĩ capitulo & cõgregatione & in oĩ electione & confirmatione. Et ita illã authoritatem et declarat idẽ Cardi. S. Sixti de Turre cre. in d. lib. 3. de eccleſia. c. ſ. in ꝛñſione. c. ar. quod fecit ad alterã partem. Sicq; nõ ſequitur Pape unã cũ do. Cardinalibus conuocat concilium gñale, ergo concilium non conuocatur authoritate ſolius Papæ. imò ſequitur oppoſitũ, quia ſi Papa nõ faceret talẽ conuocationẽ, & in illa authoritatẽ ꝑſtaret, ſoli dñi Cardinales facere nõ poſſent, niſi ut j. declarabit̃. Sed bñ ſolus Pape poſſet facere ſine ipſis Cardinalibus. p ea, q̄ ſ. alle. ſunt, ꝓbando, q̄ ſolus Papa congregat. Sed̄ò limitatur & declaratur ꝑdicta regula, ut non ſolũ Papa, ſed ēt Imperator authoritate Papæ poſsit ipſum uſe concilium congregare; & ideò in eccleſia Dei multa concilia, utpote Nicenũ, Conſtantinũ, Epheſinũ, Chalcedonenſe, & alia multa legunt̃ fuiſſe congregata p Imperatores, ut in c. canones. 15. di. & in c. ſexta. 17. di. Et de tali congregatione ipſi Imperatores nõ reprehenduntur tanq̄ uſurpatores alienæ authoritatis, imò potius cõmendantur quaſi talẽ congregationem fecerint zelo fidei & chriſtianæ religionis; ſed ut dixi illa cõgregatio facta p Imperatores ad talia concilia, fuit facta authoritate Romanorũ põtificũ, ut dicit Arc. in c. mandaſtis. 2. q. 5. ubi tex. dicit hæc formalia uerba. Valentinianus Auguſtus nr̃a authoritate ſynodum cõgregari iuſsit. Et ibi dicit Arch. ſuper uerbo, noſtra authoritate, ubicunq; inuenies Imperatorẽ congregaſſe concilium, intellige, q̄ congregauit ſm formã illius. c. mandaſtis. ſ. authoritate Romani pont. & ſic Imperatores concilia congregantes magis fuerunt executores uoluntatis & authoritatis Romanorum pont. q̄ q̄ illam congregationẽ fecerint ex eorũ authoritate, & ideò in illo c. ſexta ſynodus. 16. di. dr̃ hæc formalia uerba. Synodus uſis Conſtantinopoli celebrata eſt, & græco ſermone conſcripta, tpibus Papæ Agathonis exequente piiſsimo Principe Conſtantino. Illis. n. temporibus eccleſia nõ erat potẽs ut de facto poſſet cõpellere nolentes uenire ad conciliũ, neq; erat potens dare cum acceſſum uocatis de lõginquis partibus & congregãdis. & ideò ſedes Apſica per principes & Imperatores faciebat, ſæpe, quod p ſeipſam facere cõmodè nõ poterat. Poſteà uerò diſponẽte dño potuit per ſe talẽ congregationẽ facere, & illa per ſe, & nõ p

& c. ſicut

Principes & Impatores facit, & fecit, quis ſ. c. Adrian⁹. 63. diſ. dicat, ꝙ Carol⁹ rex ꝯſtituerit ſynodũ cũ Adriano pp̄, nõ eſt intelligend⁹ il la tex. ꝙ ei⁹ authoritas in cõuocatiõe ſynodi cõcurrerit cũ authoritate Papæ; ſed ꝙ ipſe exequẽdo authoritatẽ Papæ & ei⁹ uolũtatẽ, illã ſynodũ cõgregauerit, ut ꝓximè dictũ & declaratũ eſt. Ea. n. q̃ ſunt facta authoritate Papæ; illa dicitur eſſe facta ab ipſo Papa; q̃ a ea nr̄a eſt, q̃bus authoritate

& c. ſicut. 15. di. & i d. c. aliorũ. Vid. ẽt gl. i c. legim⁹. 93. di. ubi tex. Hieronimi facit i ꝯrĩu dicẽtis, ꝙ orbis eſt maior urbe. In-

noſtram impartimur, ut in l. c. circa ſi. de Iuſti. Cõdi. cõfir. Et aduertatur, q̃ a ſi inueniat aliqñ iuſſu Imperatorum Epōs conueniſſe, cũ tales Epõrũ cõuent⁹, uniuerſalia concilia ñ ſunt dicẽda, niſi tales conuent⁹ eſſent ſuffulti authoritate Rom. pontificis, ut in c. bñ qdẽ. 96. diſt. & in c. multis. 17. di. ſicq; ergo dicendum eſt, ꝙ ſi aliqñ Imperatores vniuerſalia concilia congregarunt, talẽ cõgregationem fecerũt authoritate Papæ, & ñ ex ſeipſis: & iſtud ſine dubio facere potuerũt & debuerũt exeq̃ntes mandata Aplĩca; ſed principl'r & ex ſe nõ põt illud facere, niſi forſan aliquo caſu, de quo ẽt. ĩ. ſiet mentio. Tertiò puto limitandam eſſe regulam, de q̃ ſuprà, qñ aliqs caſus occurreret, in quo imminenti piculo eccleſiæ ñ poſſet obuiari, niſi mediante cõcilio uniuerſali, & Papa nollet illud in ueritate cõuocare; tunc aliud a pp̄, ut ĩ. declarabit, poterit concilium cõuocare: al's in manu uni⁹ hoĩs eſſet fidẽ Chrĩanã & ſtatutũ eccl'iæ uniuerſalis ſubuertẽ. Hoc. n. caſu, ſi uniuerſali eccleſiæ piculum immineret, & Papa requiſit⁹ p d. Card. & p alios eccleſiæ p̃latos & p Principes nollet cõgregare uniuerſale ꝯcilium, neq; dare authoritatẽ ꝯgregandi: q̃ a tunc talis habendus eſſet, ut ſuſpectus de hæreſi, & redderetur ſuſpect⁹ in fide; poſſet cõgregari conciliũ p reuerendiſſimos do. Card. ut fieret debita & neceſſaria prouiſio, ut uĩ apertè probari ex tex. in c. error. 83. diſt. Error em̃ cui non reſiſtit, approbatur; & cum ueritas minimè defenditur, opprimitur. Nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſiit obuiare. Tñ non nĩ, ꝙ iſte caſus poſſit occurrere, cũm eccleſiæ ſtatus piclitari ñ poſſit: licet forſan poſſet nauicula Petri aliq̃liter naufragari. Vñ dr̃ Matthæi ulti. c. Ego aũt vobiſcũ ſum uſq; ad cõſummationẽ ſeculi; niſi forſan pp bellorum diſſidia & diſcordiã inter Chr̃ianos, ſicut dr̃ eueniſſe & factũ eſſe añ tpa Cõſtãtini, ut hr̃ in c. canones. 16. diſ. ita ꝙ ex talib. diſſidijs & diſcordiis facilè poſſet imminere piculum eccleſiæ & eius ſtatui. Qd, ut dixi, non uideo quomõ poſſit accidere, cũ ſemp in maiorib. cauſis ſtatuerint antiqui patres eſſe ad eccleſiã recurrẽdũ, ut in c. rogamus. 24. q. 1. tñ ſi caſus occurreret, uel ꝙ eſſet piculũ alicuius erroris inter Chr̃ianos, uel ꝙ ſtatus eccleſiæ piclitaret, tũc putarem, ꝙ cõgregatio cõcilii uniuerſalis, qñ Papa reqſitus ñ uellet hoc facere; ſpectaret ad reuerendiſſimos d. Card. Quartò etiã dico p̃dictã regulã, ꝙ ſol⁹ pp̄ cõgreget cõciliũ uniuerſale, uel eius authoritate p aliũ cõgregetũ, ñ habere locũ, in caſu quo pp̄ apud graues & doctos uiros eſſet diffamat⁹ de hæreſi: q̃ infamia ſine ſcandalo eccleſiæ, uel piculo fidei diſſimulari, aut tolerari nõ poſſet. Hoc. n. caſu talis practica uideret eſſe ſeruãda, ut primò ipſe pp̄ p d. Card. reqreret ſup cõgregatiõe talis concilii: aut ipſis reuerendiſſimis cardinalib. negligẽtib. p aliquos alios fideles reqreret, ut ipſe pp̄ aboleret a ſe talẽ infamiã publicè cõfitẽdo catholicã fidẽ. maximè circa articulũ, uel articulos de quo, uel de q̃b. diffamabat. & hmõi cõfeſſionẽ p bullas & papales lr̃as denũtiaret illis, apud quos talis ĩfamia decurriſſet. Et hmõi practica & mod⁹ uĩ fuiſſe obſeruata & obſeruat⁹ circa Paulũ Apoſto. ut hẽ i actib. Aplõrũ. 20. c. ubi hr̃, ꝙ cũm Apoſtol⁹ eſſet diffamat⁹ apud credẽtes ex Iudæis, ꝙ ipſe p̃dicaret legẽ Moyſi nõ eſſe ſeruãdã, cõſi. beati Iacobi & ſeniorũ, q̃ Hyeroſolymis cõgregati erãt cũ eo, ingreſſus tẽplũ more Iudæorũ ibi purificat⁹ aboleuit ĩfamiã, eo mõ, quo, ĩ. narratũ eſt. Si uerò a̋tingeret, ꝙ pp̄ ita reqſitus nollet hoc facere; tũc reqrẽd⁹ eſſet, ut uel cõgregaret uniuerſale cõciliũ, uel alteri illud cõgregãdi authoritatẽ p̃beret: & tũc cõcilium hoc mõ cõgregatũ habebit inqrere de ueritate ei⁹, de quo eſt infamat⁹. Vbi aũt nec cõgregare, nec alteri authoritatẽ cõgregãdi dare uellet; tũc reuerẽdiſſimi d. Card. ut p̃ſtãtiora mẽbra eccleſiæ Romanæ, q̃b. potiſſimè incũbit neceſſitatib. uniuerſalis eccl'iæ ꝓuidere, & piculis imminẽtib. obuiare; dẽrent cõgregare, & cõuocare p̃latos eccleſiæ ad inqrẽdũ de ueritate infamiæ, & an ſi pp̄ eſt ueraciter hæretic⁹. Qñ aũt Card. hoc nollẽt facere; tũc Imperator, aut Principes Chr̃iani Imperatore hoc nollẽte, poſſent hoc facere; uel ipſimet Prælati eccl'iæ, itelligẽtes talẽ uehemẽtẽ ſuſpicionẽ de pp̄, poſſent ſeipſos cõgregare, ſicut legit fuiſſe tpe Marcellini Papæ, ut hr̃ in c. nũc aũt. 21. di. & iſto caſu cõgregatis ipſis Prælatis & aliis, q̃ eſſent uocati i aliquo loco; eſſet reqrẽd⁹ pp̄, ut ſua authoritate autorizaret illã cõgregationẽ, ſicut legit factũ tpe Symmachi Papæ, ut hr̃ in c. hinc etiã. 17. diſt. ꝙ ſi Papa faceret & authorizeret ipſam cõgregationẽ, ſicut fecit Symmachus; tunc legitima foret cõgregatio & authorizata a Papa. Si aũt nollet, tũc congregatio Prælatorũ, q̃ iam eſſet facta, mõ ſuprà, deberet ꝓcedere ad inquiſitionem ueritatis, ẽt pp̄ nolẽte; & hoc fieret tã authoritate iuris diuini, q̃ humãi. De authoritate iuris diuini, hr̃ Io. 12. vbi dr̃: qui ſpernit me, & nõ accipit verba mea; habet, qui eũ iudicet, & ſermo quẽ loquut⁹ ſum, iudicabit eũ i nouiſſimo die. Et ꝓpterea Pau. Apoſt. in epiſt. ad Gal. 1. a. dicit. Si quis nobis Euãgelizauerit p̃ter id, qd̃ accepiſtis, anathema ſit.

fert ẽt Io. An. p iſtũ tex. ꝙ ſol⁹ pp̄ pt interptari ſtatuta ꝯcilii: nec mirum ſm eũ, cũ poſſit ẽt tollere & limitare, ut i c. ſtatutũ,

q̃runt illam epiſtolam declarantes, cum par in parem non habeat imperium, & multò magis inferior in ſupiorẽ, ut in c. innotuit, de ele. & i l. nã & magiſtratus, ff. de arbi. nĩ, ꝙ Apoſtol⁹ ñ potuerit excõicare Apoſtolos, q̃ erãt ſibi pares, neq; Angelos, q̃ erãt ſupiores; tñ dẽt, ꝙ Apoſtol⁹ protulit hãc ſniam, ñ ꝓpria authoritate, ſed authoritate Euãgelicę doctrinę, cui⁹ authoritas ẽ, ut q̃ cũq; ꝯ illã dñt, excludẽdi & repellẽdi ſunt, p illã authoritatẽ Io. 12. de qua. ſ. Authoritate iuris humani, hoc ꝯ pbat, iuxta ea, q̃ hñt in c. ſi pp̄. 40. diſ. ubi eſt ille tex. Bonifacij Papæ & martyris; in quo decidit, ꝙ ſup hoc crimine hæreſis i pp̄, ſol⁹ & dũtaxat cõpetẽs iudex ut eſſe cõciliũ: & eoipſo, ꝙ Papa ñ uult dare authoritatẽ cõgregationis p̃latorũ, i tali caſu, ipſum ius intelligit ſibi dare iſtã authoritatẽ ipſo facto, ut in d. c. hinc ẽt. 17. di. al's fruſtratoriè ius diſponeret, ꝙ in caſu hæreſis cõciliũ uniuerſale poſſet iudicaſ Papã hæreticũ, ſi pp̄ ptinaciter pſiſtẽs i hæreſi ſua, negaret cõuocare cõciliũ; nec authoritatẽ cõgregãdi alteri dare uellet: nec cõgregatiõi iã factæ uellet authoritatẽ p̃ſtare. Nã fruſtratoriũ eẽt iura cõdere, ſi ñ aſſignaret miniſter, q̃ iura ſeruari faceret, ut dicit tex. i c. ubi piculũ, de ele. li. 6. & ẽ optim⁹ tex. i l. 2. in §. poſt originẽ, ff. d origine iur. Et iſto caſu inqſitiõe debitè facta, & inuẽto, ꝙ pp̄ ueraciter in hæreſim lapſus fuerit, cõciliũ, ſic ut ſ. ꝯgregatũ dẽret illum informare de ueritate, & oſtẽdere illi p ſacrã ſcripturã, aut p uniuerſalis eccl'iæ determinationẽ, ipm eſſe in errore & eſſe erroneũ, qd̃ ipſe met tenet; & illũ charitatiuè admonere, ut dictũ errorẽ abiuraret, ſiue illũ reuocet cõfitẽdo publicè fidei ueritatẽ, aſſignãdo ẽt ſibi terminũ, intra quẽ illud faciat. ſed ſi intra terminũ ſibi aſſignatũ fecerit, cõciliũ hoc caſu nihil ultra hẽt ꝯ ipm Papã facere, ut expſsè uoluit Hug. in c. nũc aũt. 21. di. & in c. ſi pp̄, in uer. a fide deuius. Et iſto caſu ipſemet Papa in foro cõſciẽtiæ q̃ũ culpabilẽ ſe ſciuiſſet, p ſuũ cõfeſſorẽ aiæ ſuæ ꝓuideri faciſſe, ut i palle. c. nũc aũt. qd̃ ſi facẽ noluerit, tũc ꝯ eũ ꝓcederet, ſm qd̃ ĩ. declarabit. Et hæc ꝓximè dicta ꝓcedũt, qñ Papa eſſet diffamatus de hæreſi tãtũmõ. Vlterius & quinto loco, ñ hẽt locũ p̃dicta reg'la, qñ notoriũ eſſet Papã eſſe hæreticum: puta, q̃ a incidiſſet in hæreſim dãnatã, illã publicè aſſerẽdo & p̃dicãdo. Tũc. n. do. Cardi. aut alii Prælati catholici illũ charitatiuè debẽt monere, ut abneget p̃dictã hæreſim, in quã lapſus eſſet, catholicã ſ. fidẽ inuiolatã integrãq; ꝓfitendo; ſicut facere tenet quilibet bonus & fidelis Chr̃ianus, oſtendendo illi per ſcripturã ſacrã, aut uniuerſalis eccleſiæ determinationẽ errorem ſuũ; & illud qd̃ tenet, eſſe alienum a fide catholica, & ſi paratus ſit corrigi, & abnegato errore, fidem Chr̃i tenere & cõfiteri; tũc, ut ꝓximo caſu dictũ eſt, cõciliũ ĩ eũ nõ habet aliquã authoritatẽ. Sed ſi nollet reuocare errorẽ, ſed pertinaciter in eo pſiſteret, nec uellet ſe corrigere; tunc Cardinales primò deberent ab eo recedere, iuxta authoritatem Io. in epiſtola canonica ſecunda, in cap. 1. vbi loquens de fide Chr̃i, dicit: ſi quis ad uos uenerit, & hanc doctrinam ſcilicet Chriſti non habet; nolite illum recipere in domũ; nec ei dixeritis, aue. & ibi gl. ordinaria dicit, nollte &c. i. ñ tñ nõ aſſentiatis ei, ſed nec ad horã recipiatis; & iſtud idem colligit ex tex. in c. Anaſtaſius, decimanona diſt. Sc̃dò ipſi Cardinales debẽt prælatis eccleſiæ hunc caſum denunciare, & eos cõuocare, ut ueniãt ad ſuccurrẽdũ eccleſiæ i hoc horribili & periculoſo caſu, & ad ꝓuidendũ ipſi eccleſiæ: q̃ a ipſe Papa a petra fidei, ſup quã fundata eſt eccl. vt hr̃ Matth. 16. c. ptinaciter & incorrigibiliter cadẽdo cecidit. Et tunc conciliũ Prælatorũ hoc mõ & ordine cõgregatum, debet iuris authoritate procedere uel ad illius depoſitiõem, uel ad declarationem, ꝙ ille nõ ſit amplius Papa, & ꝙ Apoſtolica ſedes uacet, & illi amplius tãq̃ Papæ nullus adhæreat, uel obediat. Hmõi. n. criminis hæreſis notorię ꝓprius eſt iudex cõciliũ, p ea, quæ habentur in d. c. ſi Papa. 40. diſt. Sexto etiã caſu, uidelicet qñ duo cõtendãt de papatu, iuxta tex. in c. ſi duo. 79. di. tũc abſq; dubio eſt neceſſaria congregatio cõcilij uniuerſalis, ut in eo decernat q̃s eorũ ſit uerus Papa. & iſto caſu, ſi certũ ſit, ꝙ alter cõtendẽtiũ ſit uerus Apoſtolicus (puta, q̃ a ſit elect⁹ a duab. partib. Cardinaliũ, & p ꝯñs, ꝙ alter ſit intruſus, & potius Apoſtatic⁹, q̃ Aplĩcus, ut i c. fact⁹ eſt. 7. q. 1.) tũc cũ ñ occurrat rationabilis dubitatio, q̃ſ ſit uerus Papa, nõ eſt neceſſaria cõuocatio uniuerſalis cõcilij, ut dijudicetur de electiõe illius, quæ præſumatur eſſe canonica: ſed eſt neceſſaria ad condẽnationẽ intruſi, & ad mandãdũ, ꝙ oẽs obediant Apoſtolico, & nõ apoſtatico, iuxta tex. in c. ſi quis pecunia. 79. diſt. ſicut legitur factum fuiſſe tẽpore Damaſi Papæ contra Vrſinũ, & tempore Cornelij ꝯ Nouatianũ. Si uerò cõtentio eſſet inter duos ſuper iure electionũ, q̃ illarũ fuerit canonica, & ipſi contendentes uellent ſe ſubmittere iudi-

cio alicui⁹ ſapiētis,uł aliquorū ſapiētū,ut ſtaret illorū iudicio; tūc ſm aliquos ſi uideret eſſe neceſſaria ꝯuocatio ꝯcilij; ſicuti uř fuiſſe factū tpe,quo Symach⁹ & Laurēti⁹ ꝯtēdebāt de papatu vbi cū neutra pars alteri cedere uellet, ꝯſtituerūt,ut lis iudicio cuiuſdā Regis Theodori finiret & tādē Rex exiſtēs apud Rauennā, auditis legatis utriuſq; ptis,decreuit,ut q prior ordinat⁹ eēt,aut quē maior ps cleri & populi ſimul elegiſſet;ille ſederet in ſede Apoſt. Vbi aūt cōtēdētes nollēt ſe ſubmittere,tūc ꝯgregādū foret cōciliū, ut d iure electiōis diſcernat, & iudicet; q̄a hoc caſu talis ꝯtētio ē p cōcilīū dirimēda.hæc cōuocatio dēt fieri p ambos ipſos cōtēdētes, ita, ut q̄libet eorū cōgreget Prælatos ſuæ obediētiæ,ad aliquē locū;ita ꝙ ab ambob.cōciliū cōgregatū iudicet de tali cōtētiōe. Vbi aūt tales de papatu cōtēdētes,nolēt hoc facere,tūc reuerēdiſſimi dni Cardinales dērēt ēt ꝯdicentib.cōtēdentib.cōciliū cōgregare. vbi uerò ipſi do.Card.nolēt cōgregare,aut forēt i hoc negligētes;ipſi Prælati eccľie habētes zelū Dei,poſſent ſe cōgregare ad ipm icendiū extinguendū.Aut ipſe Impator,cui⁹ intereſt,ut pax ſit ń ſolū i urbe,ſed ēt in toto orbe.q pax eſſe ń pt ſtāte cōtētiōe ſup ſummo pōtificatu, iuxta authoritatē Chři,q̄ hř Matthæi.12.c.dū dicit, ꝙ oē regnū i ſe diuiſum deſolabit.ſicq; illo caſu erit ꝓcedēdū ad cōuocationē cōcilij uniuerſalis;& erit caſus i quo ali⁹ a pp poſſet cōuocare cōciliū. Septiò poſſet illa regula limitari eo caſu, quo Papa eſſet mortu⁹ naliter,aut ciuiliter,uel renūtiaſſet pōtificatui,& d.Card.nolēt ꝓcedeř ad electionē;tūc cōciliū uniuerſale eſſet cōgregādū, ut hoc caſu ualde neceſſario eccľæ ꝓuideret de paſtore;& ex quo pp ń adeſſet , qui cōgregaret cōciliū,& ēt d.Card.ń uellent cōgregare,& aufugerent, uel deficerent,tūc recurrēdū eſſet ad ea q̄ habēt in c.fundamenta, de elec.li.6.& i cle.ne Ro.de elec.& erit cōgregādū p Impatorē,aut p clerū Romanū,ut i eo ſic cōgregato ꝓuideat neceſſitati eccľæ, cū i talib.neceſſitatib.q̄ reſpiciūt totā rēpublicā Chřianā,deficiētib.ordinariis,q̄ hēnt ꝓuidere;ꝓuiſio uř ſpectare ad ipſam rempublicā;& prouiſio fiet hoc mō authoritate iuriū ꝓdictorū.Alio etiā & 8. caſu poterit cōciliū cōuocari ab alio,q̄ Papa;uidelicet qn̄ Papa deueniſſet ad inſaniā & demētiā; ita ut demens factus redderet inhabilis ad regendā uniuerſalē eccleſiā.Hoc.n.caſu cōciliū nō poterit cōgregari p Papā,qn̄ talis demētia,q̄ incurriſſet,eſſet incurabilis p naturā. quo caſu eſſet iudicādus quaſi mortuus, cū ń poſſet exerceř aos act⁹, q̄ off.ſummi pōtificatus incūberet,arg.tex.in c.1.de cleri.ægro.lib. 6.Et iſto caſu d.Card.deberent hoc denūtiare Prælatis eccľie, ut in unū cōuenientes cōſulāt,qd agēdū ſit.An ſ.ſit eligendus, uel quid faciendū:uel forſan ſit ei dādus coadiutor;quaſi tunc eccl.prius uacare uideať.iuxta ea,q̄ habenť in c.1.& 5.& ferè p totā.q.& per gl.ſummæ.7.q.1.ubi plenè de ma. Nono etiā caſu puto cōciliū poſſe cōgregari ab alio,q̄ a Papa,ſi forſan accidat , ꝙ ſimul cū Papa oēs Card. morerenť puta,q̄a occiderenť.hoc.n.caſu ꝓuidendū eſſet eccľiæ, & neceſſariū eſſet cōgregare conciliū , quod nō poſſet cōgregari nec per Papā,nec per Card.tūc cōcilium erit cōgregandū,ut ꝓuideatur eccleſiæ neceſſitati,per ipſum Imperatorem;& ad illum ſpectat talis ſolicitudo,cū ipſe ſit aduocatus & defenſor eccľiæ.ut in c. uenerabilē,de ele.& idō ſeruādū erit,quod hř in c.fundamenta,de elec.li. 6.& in cle.ne Romani,e.ti.ſicut etiā dictū ašt in ſeptima limitatiōe. Decimo etiā caſu uř cōciliū cōgregari poſſe p aliū,quā per ipm Papā , qn̄.ſ.cōtingeret cām aliquā agitari ꝯ Papam,quo caſu in propria cā ń uideť,ꝙ ipſe poſsit eſſe iudex,ut in titu.C. ne quis in ſua cā , & in l.qui iuriſdictioni,ff de iuriſ.om.iudi.cum ſimil.Et ideò illo caſu , ſi cauſæ nō pſit ſine cōcilio terminari,q̄ ꝯ Papam obijciunť;congregabit cōciliū ad ſolicitudinē Imperatoris.authoritate tñ Papæ,iuxta illum tex.in §.hinc etiam.17.diſt.Et aduertendū puto ; quia qn̄ dictum eſt,ꝙ per reuerendiſſimos Card.congregabitur concilium , qn̄ Papa non uellet congregare,ut in caſib.de quibus ſuprà; intelligendum eſt,ꝙ talis congregatio ſpectabit ad eos,ut collegium : q̄a collegiū d.Cardinaliū,cum ſit in poſſeſſione eligendi Papam,ut in c.licet,de elec.& in c.ubi periculū,eo.tit. lib.6.ad ipſos ut collegiū uidenť ſpectare omnia , q̄ ſunt neceſſaria & cōſequentia uel ad electionem,uel prouiſionem eorū,q̄ cōcernūt ipſam eccleſiā uniuerſalē,modis tñ & formis a iure ſtatutis & ordinatis,iuxta ea,q̄ hēntur in c.ut pteritæ,de ele.& i c. cōpientes.§.ad hæc,& in §.ſi uerò, de ele.li.6.& hř per gl.in.c.ſi.63.di.ne q; putādū eſt ꝙ ſingulares Cardinales eorū aliq particulariter poſſint conciliū,cōgregare.etiā in caſibus,in quib.Papa non uellet cōgregare,ut uoluit Bal.in c.olim,de reſcrip. Nā collegiū Cardinaliū habet cum Papa continuationem & coronam maximam,ut per Hoſti. & Io.An. in c.requiſitis,de teſtae. adeo , ꝙ ipſum collegiū Cardinalium eſt unum corpus cum Papa , habens Papā pro capite ſpeciali; licet Papa ſit caput generale eccleſiæ uniuerſalis , ut not.Hoſt.& docto.in c.antiqua,de priui.& ideò

d reſcr.li.6.uid turbo.gl.i c.vbi piculū,d ele.li.6.q̄ dicit,ꝙ licet hōeſtū ſit,q. pp nō reuocet ſtatuta cōcilij ſine cōſ.ipſius ꝯcilij; pt tñ ſi vult. Pro quo facit tex.ibi, & tex.hic. Sed tex.iſte & oīa ꝓdicta dēnt limitari & reſtringi ad ea,q̄ pēdēt a plena diſpōe papæ.Nā i his,q̄ ſt iuris poſitiui , idubitāter pp eſt ſupra ꝯciliū: q̄a ipſe eſt

dicebat Io.de Lig.i ſuo trac.de bello, ꝙ collegiū Cardinaliū dēt regere totū orbē,p ea,q̄ habenť,in c.1.& 2.de of.de le.li.6.& no. in c. fundamenta,de elec.eo.li.Et habet p Spe.in ti.de le.in §. ſeq.tur uidere,circa prin.& hoc maximè uerū eſt in cōciliis & ordinis negotiis, p ea,q̄ habent in c.uenerabili,de off.or.& in c.expoſuit,in ſi.de dila ti.Fateor etiā,ꝙ ſingulares Cardinales pñt requirere collegium Cardinaliū,ut Papa nolēte cōgregare ꝯciliū,ipſum collegium congregent.Et ipſo collegio nolente congregare,p tali congregatiōe recurrendum eſt ad Imperatorē,ut uidetur eſſe caſus, in c.ſi.63. diſtin. ubi negligente illo,ad quem deuoluitur cōgregatio uicinorum Epiſcoporum , ipſi populi conuocent conſolcinos Epos. Ipſe autem Imperator repreſentat totum populum Chřianū,cum in eum tranſlata ſit iuriſdō & poteſtas uniuerſis orbis,l.2.§.nouiſſimè ff.de origi.iuris,l.1.§.cū enim,C.de ue. iu.enucle.loco ergo ipſorū populorū,ipſe Imperator conuocat cōcilium.Et p hoc facit;q̄a cōuocatio cōciliorū,ꝑut dictū eſt.ē.ab initio fiebat p Impatorē ; ſed poſteà fuit reſeruata Papæ. Deficiēte aūt ipſo iure pp ſeu ń cōuocante,deficiētibuſq; his,q̄ ſuccedit loco Papæ.ſ.collegio ipſorū Cardinaliū,ſeu ipſo collegio nolēte cōgregare,reuertimur ad ius priſtinū ſ.ut Imperator congreget:q̄a res de facili reuertit ad naturā ſuam , & ad ſuū primū principiū,ut in c.ab exordio.35.diſt.Et ꝓdicta confirmanť,q̄a cōgregatio cōcilij de na ſit,ubi agiť de his,q̄ ſpectāt ad ſidē catholica,ut ſi q̄ reperiātur forſan errare in ſide,corriganť p cōciliū;& in eo.cōcilio ſtatuať,qd ſit tenēdū.Sic.n.in Nicena ſynodo dānatus fuit Arrius,in Cōſtātinopolitana Macedonius,in Epheſina, Neſtori⁹,in Chalcedonēſi Eutice,ut hř in c.1.15.diſ.Sed cū agiť de ſide,pt Impator intereſſe cōcilio,nō ad poteſtā oſtēdēdā,ſed ad ſidē cōfirmādā,ut in c.nos ad ſidē.96.diſ.Intereſt.n.Impatoris fidem defendere,& ideò ſi Papa eſt de hæreſi ſuſpectus, aut de aliquo graui crimine,ex quo poſſet induci ſcādalū in eccle.& inter Chřianos; pt ab Impatore exigi,ut iudicet,qd ſentiat,ut in c.ſatagēdū.25.q.1. iunctis ibi notatis p Arch.Et idō dicendū eſt, ꝙ cū Imperator ſit ps cōcilij & in eō habet intereſſe ſuo iure & nō ex gr̄a,ut hř in d.c.nos ad ſidē.96.diſ.Dicēdū erit,ꝙ nolēte Papa cōgregare cōciliū;nolente ēt collegiū Cardinaliū illud facere (ꝙ collegiū pp cōmunionē, quā habet cū Papa , ſubrogať in tali pte) ptās cōgregādi illud deuoluit ad proximū ſupiorē,argu.eorum, q̄ habenť in c. nulla eccleſiaſtica miniſteria,de cōceſ.pb.ꝓximus aūt ſupior eſt ipſe Impator. Et p hoc ēt facit qd no.Inn.in c.1.de maior.& obe.vbi dicit,ꝙ qui maioris eſt dignitatis in eccl.uel ſi ń ſit ibi dignitas, ille q̄ ē maioris ordinis,uel ſi ſunt æqualis ordinis,ille q̄ prius eſt ordinat⁹, dēt nominare,uel eligere,uel ꝯuocare capřm,eo caſu,quo deficit is, ad quē de iure ſpectat ipſa cōuocatio,p ea, q̄ habēt i l.ſi.ti.de ſid. inſtr. & in l.1.de albo.ſcri.& i c.ſi.17.diſ.q̄ iura ibi all.In.Sed dubiū ingerit in hac ma,& ń paruū inſurgit,ſi pp nō uelit ꝯgregare cōciliū requiſit⁹,ut ē.ſi ēt ń uelit ꝯgregari collegiū Cardinaliū,ſi forſan ēt cū eis aſſentiens Impator requiſit⁹ ń uelit & ipſa cōgregare;& nihilominus immineret uel cā hæreſis extirpādæ de eccle. aut de maiori parte alli⁹,uel aliq̄ alia cā puta,q̄a forſan grauia crimina & multū ſcādaloſa & notoria obijcerenť Papæ;q̄ ſi tolerarenť, facilè poſſent grauiſsimū ſcādalū inducere;ſi nulli⁹ eſſet,q̄ cōciliū uellet ꝯgregare,uel illud ꝯgregare ſi poſſet;& hoc caſu , ſaluo ſemp iudicio ſaniori , & maximè ſanctæ mřis eccleſiæ,putarē; ꝙ requiſitis oībus,ad quos ſpectaret gradatim ꝯgregatio,ſm ea,q̄ dicta ſunt ſuprà; ꝙ etiam Prælati inferiores,poſſent in unū cōuenire , & ſeipſos congregare p hmōi ſcādalis tollendis,& hæreſi forſan q̄ ſubeſſet,extirpanda. Et qn̄ ipſi Prælati nolent ꝯuenire,putarem ꝙ Principes Chřiani,etiā ſeculares poſſent, qn̄ eſſent cōcordes requirere oēs Chřianos & eccleſiaſticos , & ſeculares,ut cōuenirent ad hmōi ſcādala tollenda,& hæreſim extirpandā,ſi qua ſupereſſet aut dubitaret,ne illa ſuperueniret.nec eſſet incōueniens,ꝙ hoc caſu Principes ſeculares ſe de clericis intromitterent.Nō.n.ſimpliciter prohibetur laicis ſe intromittere de clericis,& de his,q̄ ad clericos ſpectare uidentur:ſed ēt ꝓhibet hoc laicis,qn̄ nō ſubeſt aliqua ratio in ꝯrium,ſicut uidemus; ꝙ ex ratione ſpeciali,ratione ſcāli permittitur laicis ſe impedire de clericis, ut in c.uerū,de fo:cōp.& in c.Romana,in §.debet.& ibi p gl. de appe. li.6.In hoc aūt caſu nedū ſubeſt rō ſpecialis ſed ſpecialiſsima,ne ſi des catholica ꝑiclitet:ne ſtatus eccleſiæ ruat,& maximū naufragiū patiatur nauicula Petri, ſi forſan plures cōtenderent de pōtificatu ne maxima ſcādala inter Chřianos oriantur propter grauiſsima & notoria crimina obiecta Pontifici , uel de quib. ipſe eſſet plurimū infamatus;& hanc opinionem etiam uidetur ſentire d.Card.in ſalle.c.licet,de elec.in 33.q.cum duab.ſequentib.Nec puto aliquo pacto duos ; aut tres Cardinales a pontifice & a collegio Cardinaliū diſſentientes poſſe talem cōgregationem cōcilij ſua authoritate fa

caput

capiti eccleſiæ. ᵃ vñ licet poteſtas fuerit data Papæ & toti eccleſiæ; Papæ tamen fuit attributa tanq̃ capiti. vnde debet moueri corpus ad diſpoſitioné capitis. Et vide ad pdicta bo. tex. in c. ita dñs. 19. di. & in c. in nouo, & in c. q̃uis, 21. diſ. & 24. q. 1. c. loquitur, & c. pudenda, & c. quodcunque. Sed in his, quæ nõ dependent à plena pṫate Papæ; nõ eſt ſimpľr dicendũ, q Papa ſit ſupra conciliũ. Ideò in cõcernẽtibus fidẽ, cõciliũ eſt ſupra Papã. vnde nõ põt Papa diſponere ↄtra diſpoſitũ p conciliũ. vide bonũ tex. & gl. in c. Anaſtaſius. 19. diſt. Hinc eſt q ↄciliũ põt condẽnare Papã de hæreſi, vt in c. ſi Papa. 40. diſ. vbi dicitur q Papa põt eſſe hæreticus, & de hæreſi iudicari. Et dicũt doc. in c. in fidei fauoré, de here. li. 6. q conciliũ eſt iudex. puto tñ q ſi Papa moueretur meliorib⁹ rationib⁹ & authoritatibus, quã cõciliũ, q ſtandũ eſſet ſniæ ſuæ. nã & conciliũ poteſt errare, ſicut aliàs errauit ſuper matrimoniũ contrahendũ inter raptoré & raptã. Et dictũ Hieronymi melius ſentiẽtis poſteà fuit p̃latũ ſtatuto cõcilii, vt pbatur. 36. q. 2. in c. tria, iuncto c. placuit; facit quod leg. & no. 20. di. c. 1. Nã in cõcernentibus fidẽ etiã dictũ vnius priuati eſſet pferendũ dicto Papæ, ſi ille moueretur meliorib⁹ rõnibus noui & veteris teſtamenti, quã Papa. Nec obſtat ſi dicat, q conciliũ nõ põt errare: qa Chriſtus orauit p eccleſia ſua, vt nõ deficeret, vt in c. maiores, in prin. de bapti. & no. 24. q. 1. à recta, & in c. pudenda: qa dico q licet cõciliũ generale repræſentet totã eccleſiã vniuerſalẽ: tñ in veritate ibi non eſt vere vniuerſalis eccleſiã, ſed repreſentatiuè: qa vniuerſalis eccleſia ↄſtituitur ex colle- 4
ctiõe oium fideliũ. vnde oẽs fideles orbis b
conſtituunt iſtã eccleſiã vniuerſalé; cuius caput & ſponſus eſt ipſe Chriſtus. Papa ãt eſt vicari⁹ Chriſti, & nõ uerè caput eccleſiæ, ut no. gl. in cle. ne Romani, de ele. quæ notabiliter dicit, q mortuo papa, eccleſia ñ eſt ſine capite; & iſta eſt iſta eccleſia, quæ errare nõ põt: p hoc, de cõſ. diſt. 4. eccľia. vñ poſſibile eſt q vera fides Chriſti remaneret in uno ſolo; ita, q uerũ eſt dicere, q fides nõ deficit in eccleſia; ſicut ius uniuerſitatis põt reſidere in uno ſolo alijs peccantibus, ut no. gl. in c. gratum, ẽ. ti. proxi. Hoc patuit poſt paſſionẽ Chriſti. nam fides remanſit duntaxat in beata uirgine: quia oẽs alij ſcãdalizati ſunt: tñ Chriſtus ante paſſionem orauerat pro Petro, ut non deficeret fides ſua; ergo nõ dicitur deficere nec ẽt errare, ſi remanet uera fides in uno ſolo. Et forte hinc dixit glo. not. a 1. diſt. cap. quamuis, q ubi ſunt boni, ibi eſt eccleſia Romana. Item dic, q in concernentibus uniuerſalem ſtatum eccleſiæ non poteſt Papa diſponere contra ſtatuta concilii, ſi ſtatuendo contrarium decoloraretur ſtatus ipſius eccleſię, ut dicit tex. 1. q. 7. cap. & ſi illa. Et in hoc caſu intelligo multas gloſſ. quæ uidentur uelle, q Papa non poteſt diſpenſare ↄ uniuerſalem ſtatum eccleſiæ, ut not. in c. literas, de reſti. ſpo. & uide quod not. Inn. in c. quanto de conſue. Vbi dicit: Papa non permittendus uenire ↄ ſtatutum generale eccleſię ſine cã rõnabili, & aliis not. ſecus dicerem, ubi non decoloraretur ſeu diffamaretur eccleſia; ut quia ex cã rõnabilis, puta vult uenire limitãdo ſtatutum eccleſię, ſeu tollendo ſtatutũ collegii ſup ſtatu eccleſiæ. Sic intelligo qđ no. gl. in c. quæ ad perpetuã 25. q. 1. †Itẽ adde ad prędicta gl. ſingularẽ ᵇ in prædicto capľo, ſi

cere prout quandoq; nouiſſimis tẽporibus factũ fuit. ſed bene puto p eos poſſe moneri, vel vt rectius dixerim, requiri ſummũ põtificẽ, & in eius defectũ collegiũ Cardinaliũ, & illis renuẽtibus Imperatoré p ↄuocatione talis cõcilij. & oibus pdictis nolẽtibus id facere, qđ cæteri Prælati factis requiſitionibus prędictis poſſint conuenire ex ſeipſis pro conci-lio faciendo; & in a defectũ omnium poſſint Chriſtiani Principes, qñ concordes eſſent, ad obuiandum talibus ſcãdalis etiã conuenire, & eccleſiaſticos Prælatos ad pdicta requirere. Et illud nõ omitto, q qñ inter principes Chriſtianos eſſent grauia bella & ſeditiones, & reuerendiſſimi dñi Cardinales videntes rempublicã Chriſtianã eſſe in magno periculo, eorumq; ſacrũ collegium debere ſuadere ſummo pontifici, ſuamq; ſanctitatẽ requirere, vt pacem inter Principes Chriſtianos ponat, iuxta ea, q habenť i c. nouit, de iudi. Et aduertendũ ẽe puto, q in ↄcilio generali i multis caſibus notatis p glo. in c. ſi. de his, q ſi. à Prælat. ſine cõſenſu capľi, poſſent interuenire & intereſſe etiã laici & ſeculares, nõ vt iudicẽt, vel diſponãt, niſi pout ſuprà dictũ eſt; ſed vt cõſulant, vt plenè p do. Abba. & alios poſt eũ in c. 1. de iud. Quæ aũt ſint in ↄcilio peractãda, & q ſolẽnitates ſeruãdæ in inchoatione cõcilij, & alijs actib⁹. no. ĩ c. qualiter & qñ, el ij. de accu. & in c. ſeq. & p Inno. in c. graue, de pben. & in c. in ſingulis, & in c. ea, q de ſtatu mona. & de ſolenitatibus ſeruãdis in cõcilio habeť p Inn. in c. cũ nobis olim, de ele. & in c. quod ſicut, eo. tit. & in c. cũ eccleſia Sutrina, de cã poſ. & pprie. & notať in c. vt Apľicæ, de priuilegiis, li. 6. Et qualr debeãt notari acta cõcilij, dicas, q ſni ſormã tex. in c. ad Apľicæ, de re iud. li. 6. & in c. ſacro, de ſent. excõ. & in c. fin. de bapti. & vide notabilẽ tex. in c. de laicis. 12. q. 2. De diuerſis formis ſeruãdis in actis ↄcilij habeť in c. de his. 12. di. & i c. placuit, ea. diſ. & in c. illud ſtatuẽdũ. 14. di. & i multis alijs locis, q cã breuitatis omittanť. & qualr plati ſint vocãdi ad ↄciliũ, vide gl. in c. ſi Epũs 18. di. & ibi p Arch. vbi dř, q iſto caſu ſufficit vnica citatio; & habetur p Io. An. in c. ego. N. & in c. breui, de iureiu. & in c. nõ minus, de immu. eccl. & vide Inn. in c. cũ nobis olim, de elec. Et qua pœna puniant nõ venlẽtes ad cõciliũ vocati, notať in c. puenit. 18. diſt. & in c. placuit, & in c. ſeq. & vide gl. in c. Epũs ad ſynodum, ea diſt. 18. Et adde, q iuſta cauſa excuſandi Epm, ſi nõ venit ad conciliũ vocatus, eſt quando eodẽ tpe vocať à Rege; vide gl. in c. ſi ægrotans. 5. q. 3. Et an plati poſſint ante finem concilii recedere, vide tex. in c. ſi quis aũt. 18. diſt. & in c. certũ. 11. q. 3. & vide, q notanť in c. 1. de iudi. & i c. ſi poſtq̃, de ele. li. 6. Et an cõciliũ legitimè cõgregatũ poſſit recuſari, vt ſuſpectũ; pẽdet ex notatis p doc. & gl. in c. 1. de iudic. & in c. in ſingulis, de ſta. mo. cõcludiť q ſic, p ea, q habenť in c. qa ſuſpecti. 3. q. 5. vbi habeť, q Ioannes Chryſoſtomus recuſauit iudiciũ cõcilij. Et an cõciliũ generale congregatũ poſſit p Papã diſſolui ex iuſta

cã uide gl. reputatã ſingularem, in c. ubi periculũ, in uer. cõcilio de elec. li. 6. q̃ vr tenere, q ſic; & vide bo. tex. in c. bñ qdẽ 96. di. circa finem & facit c. licet, in ſi. de elec. & vr fuiſſe practicatũ tpe Eugenij quarti, q diſſoluit cõciliũ Baſilieſe, ſeu illud trãſtulit: noluit tñ illã cõciliũ cõſentire; & ſtatuit Pa. id nõ poſſe facere; & altercatiõe orta fuerũt multa mala in eccl. & tãdẽ ſchiſma pernicioſum. Et an conciliũ poſſit diſpẽſare, abſoluere, & alia facere, quę ſpectant ad ſolũ Papam, & ipſi ſoli Papæ ſunt reſeruata; uide gl. in c. ↄ. de ele. exco. minnũ. & habetur in c. mutationes, & in c. Epũs de loco. 7. q. 1. & in c. presbyter, 82. di. Et adde q qñ Papa deponit Imperatoré, non eſt neceſſe, q cõgreget cõciliũ; imo ſol⁹ põt facere, ut eſt glo. in c. ad Apoſtolicæ, de re iud. lib. 6. Et ſi conciliũ ↄ dicit Papæ, cui ſtetur, uide gl. in c. Anaſtaſius 19. q. 3. & per Arc. in c. ſicut 15. di. & uide Hug. 9. q. 3. in c. cũcta per mundum. Et puta rẽ, q in his. in quibus cõciliũ eſt. ↄ. Papã, ſtetur ipſi concilio; in alijs aũt ſtetur Papæ. Nunquid aũt ſoli Epi ſint de numero facientiũ gñale cõcilium, uide tex. in c. 1. & in c. ſancta 16. di. & in c. hanc cõſuetudinẽ 10. q. 1. & in c. ſeptuaginta 16. diſtin. & uide gl. in c. cõcilia, 100. di. & in §. hinc etiã ſuperius allegat. & in c. ſi quis diaconus, 50. diſt. Et de cõuocatione cõcilij, & de modo citandi, & de alijs, quæ ad materiã conciliorũ pertinent, ultra ea q dicta ſunt. ĩ. uide p Io. And. d. Car. & alios ſcribẽtes poſt eos in c. licet, preal. de elec. & in c. 1. de renun. lib. 6. & p Hugo, in c. ſi duo 73. diſt. Et hæc dicta ſint ita pfunctoriè, & longius q̃ decreuerã ad inſtructioné aliqualẽ circa pñtem materiã.

a SEB. SAPIA. Caput eccleſiæ. Dicit Bal. in c. 1. qualiter do. pro- prie. priui. q Papa eſt oia, & ſuper oia. & idẽ Bal. in c. cũ ſup. col. 1. de cã poſ. & prop. q Papa eſt. ſ. ius, & ↄ ius, & ex ius. & dicit Hoſti. in c. cũ uenĩſſent. ĩ. de iud. q põt Papa æquare quadrata rotundis. Et ideò dicit Bar. in l. Barbarius, ff. de of. prçto, q Papa eſt ſolutus legibus; ita, ut nõ cõmittat ſimoniã recipiendo pecuniã pro collatione bñficiorũ; de quo per Feli. in c. ex parte 1. in prin. de of. dele. & multa d laudibus Papæ ponit Fel. in c. 1. col. 2. & 3. de cõſti. ubi tñ imminet peccatũ, nõ ẽ obediẽdũ ipſi Papæ, uide Fel. in c. ſi qñ, in prin. de reſcri. adeò, q dixit Bal. in c. olim ex literis, in ſi. de reſc. q ↄ Papam ſcandalizantem eccleſiam, utendum eſt primò uerbis, deinde herbis, tertio lapidibus; & multa circa ea, quæ poteſt Papa, ponit elegãtiſſimè do. Io. de Sylua. in trac. de iureiur. in 4. parte priuile.

b SEB. SAPIA. Glo. ſingularẽ. Hæc gl. ſcandalizauit eccleſiã tpe Eugenij quarti, ſm Card. Alex. in d. c. ſi Papa; & de ea fuit maxima altercatio ſuperioribus annis regnante Iulio II. & cã fuit, q à multis approbatur, à multis improbatur. Approbatur per Abb. hic, & ẽn diſputatione ſua, Epũs & quidam rector, col. 9. & in c. cũ uenĩſſent, in 3. col. ĩ. de iud. & in c. fraternitatis, in 1. no. ĩ. de hær. & in c. quo-

cies, vbi Io. de Ana. ĩ. de ſimo. & p Ro. in cõſ. 52 3. quo diſcutien. in 5. col. Improbat p Car. d. Alex. in d. c. ſi Papa, & in ſumma 15. di. col. 31. & alios improbantes refert Fel. in c. nõnulli, in prin. col. 4. de reſcrip. & in c. 2. ver. 22. ſi Papa, col. 2. de præſcr. & ideo Car. Alex. in c. ſyr. o. lum, in 1. col. ad ſi. 17. di. intelligit illã gl. q Papa poſsit ſuper alio crimine, quàm ſuper crimine hæreſis, accuſari, admonẽdo, ſi corrigẽdo uid. ĩt Dec. in præal. cõſ. 151. & ſeq. ĩ quę cõſuluit do. Iaſ. ſed nõ dũ prodierunt in lucẽ eius cõſilia. ZACHARIAS.

a In aliqqo citra Papam. Tu adde cum iſto, q ſolus Papa poteſt beneficium ad tempus conferre, & ſub conditione, not. plenè Feli. in c. ſi. in ſi. col. 3. verſi. inquantum dicitur officia non eſſe, de iudi.

b In l. 3. Vide ibi plenè p Legiſtas, & in l. non rectè, C. de fideiuſſ. SEB. SAPIA.

c Diſpoſitio. Papæ. Vide Oldr. in conſ. 57. factum tale eſt. & adde q etiam in voto intelligit̃ excepta authoritas Papæ, vt not. d. Ant. per illum tex. in c. nõ eſt. ĩ. de voto. vide Corſe. in repe. rub. ĩ. de iureiur. in a 3. priuilegio. vide d. Io. de Sylua, in tractatu de iureiur. in 3. quæſtio. princ. ZACHARIAS.

d Et in ea eſſet incorrigibilis. Adde q licet do. Hſi ſtien. & Car. in c. 1. de ſimo. teneãt cõtra iſtam opi. Tu dic tamen iſtã eſſe communiorem, quam tenet ſanctus Tho. 2. 2. q. 100. art. 1. & in 4. ſenten. diſt. 25. q. 15. Card. Sancti Sixti in tracta. de poteſtate Papæ, quæſt. 65. & Feli. poſt iſtum, in dicto c. 1. colum. 1. ver. inquantum do. Abb.

papa; quæ dicit, q ſi papa eſt in peccato mortali notoriè, & ſcãdalizat alios, nec eſt corrigibilis; qa in tali peccato ingiter pmanet, q pt tanq̃ hereticus puniri: quia vr malè ſentire de fide. Et no. perpetuò illã gl. quæ tenetur per oẽs, & hæc ſufficiãt in tranſitu electionis; quantum ad hanc 7 materiam. In gl. t. in fi. vel dr ſm doc. ab apos, qđ eſt nuntius, & Chryſis, qd eſt aurũ, quaſi nũtii deaurati. Dicunt tñ, q nuntii Papæ non ſunt tales, ſed plumbati: ſed dic, q nihilominus pñt dici deaurati: qa daut plumbũ, & reportãt aurum. In gl. 2. in fi. hæc gl. inuolute loquitur: in effectu tñ ſentit tres ſolut. ad ꝯrium formatũ, de c. quã pio. vbi dicit ſpũalia eſſe tradenda oĩ conditione ceſſante. Prima ſolu. eſt, q 8 iſta nõ fuit conditio in effectu, ſed potius quædam talis monitio. Nam monuit, vt iuſm præſtaret: quia pallium ex antiqua 5 ordinatione nõ eſt aĩr tradendum. † Secunda ſol. q à ſuperiore põt apponi cõditio: nec tñ inducitur ſimo. hæc ſol. nõ procedit in aliquo citra Papã:[a] quia quiſq; inferior debet ſpũalia purè cõferre, ſicut iura diſponunt, vt in c. ſi. de pac. & in cap. quæſitum, de rer. permutatiõi ſini. & vide gl. iuncto tex. in c. 2. ĩ. eo. lib. 6. Vbi diſcutitur, an valeat collatio beneficii, quã facit Eps ſub cõditione, ſi vacat. Et cõcluditur ibi, q debet Eps, quãtum põt purè beneficia cõferre. Vnde ibi retractantur ele 9 ctiones, quę fiũt ſub cõditione; facit reg. actus legitimi, de reg. iu. li. 6. & quod ibi no. maximè per Din. In Papa verò põt dici, q in his quæ ſunt ſimoniaca de iure poſitiuo, põt apponere cõdõnem, vt vult: d quia eſt ſ. ius poſit. vt in c. propoſuit, de cõceſ. præb. Sed in his, quæ ſunt ſimoniaca de iure diuino, nõ põt Papa apponere cõdõnẽ, per quã inducatur ſimonia. Ad hoc, qđ no. gl. in c. ex pte. ĩ. de oſ. de. & in c. cũ pridẽ. ĩ. de pact. Sed als cõdõnes ex nã earũ peccatũ nõ inducentes, põt Papa apponere ẽt alterando nãm beneficiorũ, ut in c. ſi gratioſè, & qđ ibi no. de reſcri. lib. 6. & 7. q. 1. c. paſtoralis. An aũt poſſit Eps apponere onus bñficio uacanti, tractat hic Hoſt. ſed mã eſt hic impertinẽs; & ideo dicendum, vt plenè no. in c. ſignificatum, de præb. & in c. unico, ut eccleſia. 6 benefic. † Tertiò ſoluit gl. q ea, quę tacitè inſunt, pñt exprimi in traditiõe ſpiritualium ſine aliquo uitio ſimoniæ. & hãc ſolut. not. tanq̃ ueriſſ mam, & quotidie allgatur inncto tex. & idem no. in c. olim. ĩ. de reſti. ſpoli. & in d. c. ad audientiam, de præſcri. Hæc. n. eſt regla iuris, q ſi ea, quæ tacitè inſunt, exprimantur, ut inerant, nihil operantur in l. 3.[b] ff. de leg. 1. & in l. l. conditiones, ff. de cond. & dem. Et intellige, ut dixi, qñ exprimuntur, ut inſunt, aliàs ſecus; & ſic ſoluitur ꝯrium, quod formari poteſt, de l. ſi ita relictũ in §. illi, ſi volet, de legatis primo. vbi dicitur, q ſi relinquo illi centum, ſi volet, legatũ eſt conditionale: ſecus eſt ſi relinquo ſimplr; & tñ illa cõditio, ſi volet, tacitè ineſt legato, cùm legatarius poſſit repudiare legatũ. Sed dic, q non fit ibi expreſſio, put tacitè inerat. Nã qñ relinquo, ſi volet, ſuſpendo virtutẽ legati in euentũ conditionis. vnde nihil acquirit legatario ante, q̃ declaret voluntatẽ ſuam, vt ibi. ſed qñ ſimplr ſit relictũ, acquirit legatũ, etiã ignoranti; licet cõmutabiliter, ſi non voluerit acceptare; qa diſpoſitio eſt pura, & nõ ꝯditionalis, vt l. cũ pater, §. ſurdo, ff. de lega. 2. Et vide ad pdicta bonã glo. in c. vno, de ſpon. lib. 6. † Et ex pdictis deciditur qſtio, epiſcopus cõtulit vni eccleſiam curatã ſub conditione, ſi reſignauerit primã; nunqd teneat talis collatio? Collecta. hic, q ſic: qa hæc conditio tacitè ineſt, arg. in c. de multa, de pben. Et dic, q ineſt tacitè cũ effectu. Nam tenetur reſignare primã, vt in d. c. de multa. Ad ppoſitũ ergo iura antiqua diſpoſuerunt, vt palliũ nõ tradatur, niſi iuramento pſtito. nil ergo noui hic deducebat in cõditione, ſed exprimebat illud, quod inerat ex diſpoſitione iuris. In gl. in ver. *pro vnitate*, in fin. Idẽ not. in c. nullus. ĩ. iureiur. & 1. q. 7. quoties. Sed an, & qñ generalr ſine peccato iurare liceat? dic, vt dixi in c. & ſi Chriſtus, & in c. ſi verò, de iureiu. † In gl. in verbo, *excipiatur authoritas, ibi: in iuramento*. hoc intellige ſecundũ quod dixi in c. venientes, de iureiu. ſcilicet de his, q̃ depẽdent à plena diſpoſitione papæ.[c] In aliis autẽ non intelligitur excepta authoritas in iuramento. Imò dicimus, q papa non põt quenq̃ abſoluere à iuramento ſine cauſa, vt not. gl. in c. q̃to, de iureiur. q̃ cõiter tenetur. & Inn. in c. cũ inter P. de renun. Et idẽ eſt in oĩbus, quæ ſunt de iure diuino. Nã contra illa ſine cauſa papa non põt diſpenſare. vnde nõ eſt tutus corã Deo ille, cũ quo papa diſpenſauit, vt eſt gl. ſing. in c. non eſt. ĩ. de voto. Pro hoc facit tex. in c. ſunt quidam. 25. q. 1. Idem dic, quo ad cõcilia generalia, vt intelligat̃ excepta authoritas, papæ, ſ. in his, quæ depẽdent à plena ptãte papę, & in his, in qbus conciliũ non eſt ſupra papã; quod declara. vt ſ. dixi, & latius tetigi in quadã diſputatione. † & ſm ea, q̃ ſuprà dixi, puto limitandã gl. in c. ſi quis pecunia. 79. diſt. q̃ diſputat, vtrũ papa poſſit accuſari de ſimonia. Et cõcludit, q nõ: qa ſimonia nõ eſt ſtrictè hæreſis, de qua papa poſſit accuſari. Sed limita, vt pdixi, niſi eſſet talis ſimonia, q̃ induceret peccatũ notoriũ, & ſcãdalizaret alios, & in ea eſſet incorrigibilis,[d] vt no. p gl. in d. c. ſi papa. In gl. pen. ſuper ver. *aſſumuntur*. in fi. vel dic clarius poſt doct. q ideo tex. dicit, q palliũ aſſumit̃ tantùm de corpe B. Petri: qa traditio pallii imediatè depẽdet à Romana eccleſia. Ideò tex. vtit̃ hic illa dictione, tãtùm. nec ob. q Patriarchæ dant palliũ Archiepis ſibi ſubiectis, vt in c. antiqua, de priuile. qa illud nõ fit ſine authoritate papæ. Vel dr aſſumere de corpore B. Petri: qa cõſecrat̃ in quodã altari, quod eſt conſtructũ in honorẽ B. Petri, & cõſecratũ. Hoſt. tñ dicit, nõ referre in cuius honorẽ altare ſit cõſecratũ. Nã dicit ſe hoc expertũ in receptione pallii: qa vnus ex diaconis Cardinalibus de mandato papæ pallium ſibi tradidit; & dicit verba q̃ habent̃ in c. ad honorẽ. ĩ. de auth. & vſu pallii. Quare aũt dicit tex. q Archiepi ſunt membra de membro? Sol. dicunt doct. q vnica eſt eccleſia vniuerſalis. 24. q. 1. c. ſequitur. Cuius caput eſt ipſe Deus, ſeu papa loco Dei: cæteri verò prælati & eccleſię particulares ſunt mẽbra huius capitis, vel mẽbra ex membris. Nã ſicut in humano corpore à brachio pcedit man⁹, à manu digitus, à digito vnguis; ita à capite Romanæ eccleſiæ pcedunt ſedes patriarchales, ab iſtis Archiepales, ab iſtis epales, ab eis inferiores prælati. eſt ergo in ſumma vniuerſalis eccleſia vnũ corpus; & prælati & eccleſiæ 10 particulares ſunt mẽbra huius corporis. † Et aduerte quia ſentiunt p hoc tacitè doct. q digitus ſit mẽbrum. Sed tu dic melius, vt not. Bart. in l. 2. de pub. iud. Dixi in c. 1, qui clerici vel vo. Et in ſumma conclude, quod illud propriè dicitur mẽbrum, quod habet officium per ſe diſtinctum in corpo-

re

a re.vnde propriè manus eſt mẽbrum,ſed nõ digitus;[a] ſed di-
11 gitus eſt pars mẽbri; facit optimè.c.fi.89.diſt. †In gl.fi. in
fin.dic,ꝙ illud eſt ſpeciale in depoſito,in quo non admitti-
tur cõpenſatio,propter ratione,quæ ibi redditur. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Schiſmaticus non poteſt amplius ꝓmoueri ad epatum, niſi diſpenſa*
2 *Schiſmaticus vtrum ſit hæreticus.* *(tur.* 3.
Papa non poteſt puniri, niſi de ſola hæreſi.
4 *Electio ipſo iure nulla, aliquando confirmatur per ſuperiorem.*
5 *Subditi non tenentur obedire ſuperiori ſchiſmatico.*
6 *Pnia quam quis agit pro peccata, reſpicit Deum, & non mundum.*
Incidens in peccatum notorium, non poteſt ſacramenta adminiſtra re ſine diſpenſatione.
7 *Schiſmaticus non poteſt diſpenſari, niſi à ſolo Papa.*
Legatus Papæ poteſt confirmare electionem factam de promouende in Epiſcopum; tamen non poteſt diſpenſare ſchiſmaticum.
8 *Infamia vtrum tollatur, ſi infamatus fuit abſolutus.*
9 *Hæreticus rediens ad fidem, an recuperet, quæ prius habebat.*

CAP. V.

QVia diligentia. Schiſmatic⁹ ad vnionẽ eccleſiæ reuerſus,ſi eligit̃ in Epm,electio nõ tenet;ſed ex diſpẽſatione põt cõfirmari.In prima ponit̃ q̃ſtio iuris.In ſcd̃a rñſio,ibi: *diximus.* q̃ tria facit. Primò cõfirmari gratioſè ꝑmittit,ſi tria cõcurrãt.Scd̃ò de ꝯſecratione ꝓuidet,ibi: *mandantes.* Tertiò ꝓteſtat̃,ibi: *ſalua.* Caſus ſtalis. Quidã ſchiſmaticus reuerſus ad catholicã vnitatẽ,electus fuit in Epm Aqleiẽ.eccleſiæ ſuffraganeã,q̃ tũc ſchiſmatica erat.Quidã Cardinalis legatus Aplicæ ſedis,q̃ſiuit.an electionẽ ipſius debe ret cõfirmare.Rñdet Papa,ꝗ ſi à ſchiſmatico nullũ ordinẽ recepit,& ipſius electio facta fuit ſcdm formã canonũ,dũmodò nihil adſit,qd̃ impediat; ꝑmittit Papa diſpẽſatiuè ipſius electionẽ ꝯfirmari,mãdãs,vt eũ faciat à catholicis Epis ſuffraganeis Aqleiẽ.eccleſiæ cõſecrari, ſalua debita iuſtitia,& reuerẽtia eiuſdẽ eccleſię,ſi ad catholicã redierit vnitatẽ.Bern.
1 †No.1.ꝙ incidẽs ſemel in ſchiſma, ſeu adhærẽs Antipapæ, nõ ꝑt ampli⁹ de iure eligi,ſeu ꝓmoueri ĩ Epiſ.diſpẽſatiuè tñ poterit,vt hic,& ĩ c.nos cõſuetudinẽ.12.di.& 1.q.7.c.ꝯueniẽ
2 tib⁹,cũ.§.ſe. †An aũt ĩcidẽs ĩ ſchiſma ſit hæreticus.vide gl. fin.24.q.1.c.1.Eſt 1.gl.poſt gl.ſummę,q̃ dicit,ꝙ nõ,ſi credit papatũ eſſe apud illũ,cui adhæret. Et idẽ dic ĩ eo,ꝙ tenet ſe ꝓ Papa;& allegabat̃ multũ ꝓ ſingulari gl.illa ĩ ſchiſmate ꝑterito.Nã dicebãt illi,ꝙ ſe gerebãt ꝓ ſũmis põtificib⁹,ꝙ nõ poterãt ꝑ cõciliũ iudicari:qa Papa ñ põt accuſari,niſi de hæ b reſi.vt ĩ c.ſi Papa.40.di. Sed ĩ caſu iſto ſchiſma ẽ ſine hæreſi,
b vt dicit illa gl.ſing.[b] Sed ex aduerſo rñdebat̃,ꝙ gl.illa pote- c rat ꝓcedere ĩ ſchiſmate ñ ĩueterato:ſed cũ iſtud ſchiſma fuiſſet antiquatũ,nec darẽt operã efficacẽ,vt tolleret̃;ñ erat ſine grauiſſima ſuſpiciõe hæreſis.Itẽ poterãt rñdere,& meli⁹, ꝙ ꝯriũ ꝓcedat in Papa ĩdubitato.ſed ex quo ĩter Chrĩanos dubitabat̃,qs eſſet verus Papa:hæc ptãs diſcernendi cõpetit
3 cõcilio,vt eſt tex.ſing.in c.ſi duo fortè ꝯ fas.79.di. †Not.2. ibi: *abiurato ſchiſmate* vnũ caſũ,ĩ quo criminoſus penitus dẽt
c crimẽ abiurare.[c] i.cũ iuro renũtiare.Et idẽ ſit in caſu hære- ſis,vt ĩ c.quoties.1.q.7. hæretici ergo & ſchiſmatici,nõ dñt d
4 recipi ad vnitatẽ eccleſiæ,niſi prius abiurato crimine. †Tertiò not.caſum,ĩ quo electio nulla tanq̃ facta de ineligibili, diſpẽſatiuè admittit̃,& cõfirmat̃ ꝑ ſuperiorẽ; reg͂r aũt ꝯ,vt
5 ĩ c.inotuit.j.eo. †No.4.ꝙ ſubditi ñ tenent̃ obedire ſuꝑiori e ſchiſmatico,nec ab eo recipe ordines,nec aliqd̃ ſacrm̃:imò f pñt ꝓpria authoritate ab eo recedere,vt eſt gl.in c.cũ nõ li- g ceat,de ꝑſcr. Vñ Patriarcha Aqleien. q erat ĩ ſchiſmate,nõ reqrit̃ hic ad ꝯſecrãdũ ſuffraganeũ ſuũ: ſed fit cõſecratio ab aliis ſuffraganeis catholicis. Et ex hoc & ex tex.no caſum,ĩ quo ſuffraganei ſupplẽt deſectũ Metropolitani. An aũt hoc ſit de iure,an verò hoc ꝓceſſerit ex ſpẽli mãdato Papæ;credo,ꝙ de iure;qd̃ ſentit gl.in c.1.c.diſ.Facit qd̃ no.ĩ c.ſuſtra ganeis.j.eo.& dic,vt ibi,& c.2.de tẽp.or.
6 li.6.†Itẽ ñ.ĩ h.gl.ꝙ eccleſia[d] nõ ꝑdit iura
d ſua:licet ĩciderit ĩ ſchiſma:ñ tñ illa exercet,donec redierit ad vnitatẽ; & hoc ſit, ne eccl̃ia puniat̃ ꝑꝑ delictũ ꝑſonarũ. Sed ꝯ tex.opp. de.c. ferrũ.1.di. vbi dr̃, ꝙ poſt
e pniam qs efficit̃ nou⁹ hõ;[e] vñ nõ dẽt ĩ eo inſpici,qd̃ fuit.Ergo ex quo iſte abiurato ſchiſmate redierat ad vnitatẽ eccleſię,debebat de iure poſſe eligi.Sol.dicit Hoſ.ꝙ licet quo ad Deũ ñ dẽat pctõr d̃ſpici poſt pniam:tñ quoad eccl̃iã militãtẽ ꝑꝑ pcm̃ ĩ qd̃ notoriè ĩcidit,deſpicit̃,& ĩhabilitat̃ ſine diſpẽſatiõe,vt hic,& in c.qa circa,de biga.Vid̃ tu tex.meliorẽ ĩ c.fi.de tẽp.or. vbi ꝓbat̃,ꝙ ĩcidẽs ĩ pcm̃ notoriũ nõ põt ampli⁹ adminiſtrare ſacr̃a ſine diſpẽſatio
f ne.[f] Sufficit diſpẽſatio epi ĩ illo caſu, cũ ꝑꝑ ñ reſeruet ſibi illã diſpẽſationẽ,& tex. ibi ꝑmittat diſpẽſationẽ,iuxta no.p Inn.
7 ĩ c.dilect⁹,de tẽp.or. †Sed quo ad caſũ huius ca.puto,ꝙ ſol⁹ ꝑꝑ poſſit diſpẽſare:qa iura antiq̃ ꝓhibẽt ſemel ſchiſmaticũ ꝓmoueri:& iſte tex.loqt̃ de diſpẽſatiõe papæ;& patet,ibi: *diſpẽſatiue ꝑmittimus,* &c. Vñ licet legat⁹ papę poſſet aĩs ꝯfirmat̃ electionẽ factã de ꝓmouẽdo ĩ epm, vt ĩ c.ſi Abbatẽ,e.ti.l.6.ĩ hoc tñ caſu ñ poterit diſpẽſar̃,ar.hic ĩ ver. *ꝑmittimus,* & ꝯ orũ,q̃ no.
8 gl.ĩ c.fi.de hær.li.6.†In gl.fi.ibi: *hinc colligit.* ubi dr̃,ꝙ ĩfamia ñ tollit̃ ꝑ pniam;ergo ꝑ abſolõnẽ ab excõicatione ñ r̃cupat famã,& priſtina iura.Solue clari⁹,q̃ glo. ꝙ ĩfamia canonica,q̃ eſt ſequela excõica
g tionis tollit̃ ꝑ abſolõnẽ:[g] & vide qd̃ plenè dixi ĩ c.teſtimoniũ, de teſtib.ſed infra

a Digitus.Vide plenè in repertorio meo ad iſtũ ĩ litera in ver.mẽbrũ. vide Io.de Ana.ĩ c.ad audientiã,de cri.fal.& ĩ c.cũ ex iniũcto,d̃ hęr. Adde Bar. latè conſi.191.

ANT. FRAN. Ad hoc de digito,dicas,ꝙ nõ ẽ mẽbrũ,ſed eſt offim mẽbri vt in l.nõ ſunt,ff.de ſta.ho.ĩ gl.fi.& in l.Offili⁹,ff.de ædil.edi. & ibi Bar. no.& ĩ l.2.ff. d̃ pub.iu.& ille cui eſt abſciſſus digit⁹,ñ dr̃ debilitat⁹ ĩ mẽbro. vñ ſtatutũ loquẽs de debilitate mẽbrũ,ſeu ĩcidẽte, ñ hẽt locũ ĩ ĩcidẽte digitũ, vel debilitate man⁹,vel pedis, p d. gl.ĩ d.l.ſi ſunt,ff.de ſta. ho. Qd̃ tñ ĩtellige verũ,niſi ĩcideret talis digit⁹, ex quo tota man⁹ redderet inutilis; puta pollex, vt ibi per Bar.& ĩ d.l. Offilius,& in d.l.2.de publ.iu.vbi dicit, ꝙ tunc mẽbrũ dr̃ debilitati, qñ ca⁹ offm aliqualr̃ impedit̃. De quo ẽt vide p Io. An.ĩ.c. fi.& ĩ c.2.d̃ corp. vi.vbi põit,an talis cui ẽ abſciſſus pollex,poſſit ordinari, & an ille, ꝙ hẽt ſex digitos vel q̃tuor ĩ manu, poſſit ordinari. & an digit⁹ dicat̃ mẽbrũ,vid̃ ẽt Bal. ĩ aut. ſed nouo iure,C.de ſer.fugi.ĩ 1.col.& in c.1.de nou. for. fide. in vſib.feu. & eundẽ Bal.in l. data opera, in 15. col.C.ꝙ accuſa.non poſſ.& in d.aut.ſed nouo iure, ponit q̃ ſint officia digitorum diſtincta.& vide ple.per Io.de Imol.poſt Bart.in d.l.2.de pu. iud. & per Ange.Are.in trac.maleſi.in glo.in ver.membrum.

b Glo. fin.Vide iſtum poſt alios in tub.de ſchiſmia.
Adde quod voluit Oldra.conſi.62. & melius.65.

c SEB. SAPIA. Abiurare.No.tñ,ꝙ vbicunq; ꝓſumit̃,ꝙ aliquis ſit facilis ad iurãdũ,nunq̃ cogit̃ abiurare.i.cũ iuro renũtiare, put ſi clericꝰ teneat cõcubinã,nõ dẽt cogi abiurare; ita Abb.in c.clericos,in pri.de cohab.cle.& mulie.cũ ſimilib⁹,de qbus p Deci.in c.qñ.in fi. de appell.Et ideò dicit do.Abb.in d.c.clericos, ꝙ nõ dẽt rector deferre iurm̃ ſcholaribus,vt obſeruẽt ſtatuta,ex quo ſunt faciles ad iurãdũ.Et ſcias,ꝙ verbũ,abiurare,aſr accipit̃ apud humaniores,apud quos interpretat̃ abiurare.i.rẽ creditã negare periurio, vt apud Vergi.li.8.Aene.abiurataq; rapinæ,& ita huius interpres explicat,& ĩ ſimilẽ,ſenſũ ponit̃ ĩ l.rẽperit,C.d̃ veſt.olobe.li.11.ibi,abiurato ꝑcio.

d SEB. SAPIA. Quod eccleſia.Vide tex.& q̃ no.ibi p Abb. & Fe.in c.eã te.ĩ.de reſcr.vbi not.ꝙ Iudæus fact⁹ Chriſtianus,eſt cõmẽdãdus,& eſt capax bñficij.vide gl.in c.obeũtibus.§.fi.ĩ gl.magna ad fi.61.diſ.q̃ vult,ꝙ emẽdatus ꝑferat̃ illi,q̃ ſemp fuit bonus, facit tex. in c.fidelior,vbi gl.50.diſt.vide do.Iaſ.in rub.ff.de iuſti.& iu.col.1.

e Nouus homo. Adde quanto tempore dicatur quis effectus nouus homo,dimittendo vitia. Ro.conſi.236.

f Sine diſpẽſatiõe.Vide q̃ dixi ĩ c.bonæ,el j.ĩ ver.denuo.ĩ.de poſt.ꝑl.

g Per abſolutionẽ.Adde ꝙ excõicatus ex antiqua lege indiget abſolutione,etiã poſt reuocatã legẽ;niſi in reuocatione dicat̃,ꝙ antiqua lex debeat haberi pro infecta. Tunc.n.ois effectus antiquæ legis eſt ſublatus;ita,vt excõicatus nõ indigeat abſolutione,vt eſt gl.in cle. 1.in ver. infectis,de immu.eccl.& illã gl. allegauit Card.hic,& iſte in c.nõ debet,in fi.de cõſan.& affi.in c.cum te.de re iud.& in c.nulli,de ſent.excõ.plenè per do.meum in c.quæ in eccleſiarũ,in 15.col. de cõſtit.Mod.in c.fi.eo.tit.Card.in c.ad petitionem,de accuſa.

Adde ꝙ id, qđ dicitur, ꝙ excommunicatus eſt infamis, debet intelligi cũ grano ſalis, vt dicit Ro. ſingu. ſuis. fol. 4. vbi vide.

a Per contrarium actũ. Faciat quod voluit Bal. in l. diuus Traianus, ff. de teſt. mi. & in l. qui accuſare, C. de edẽ. & quod no. doct. in c. cum in tua de ſpon. c. inquiſitionis, in fi. de accuſatio. vbi mala fama probata tollitur per bonam famam probatam.

ANT. FRAN.

Circa hoc de bona, vel mala fama, adde quod voluit Bal. in l. fi. in vlti. co. C. de proba. & d. Alex. in l. fin. ff. de q. in 2. & vlti. col. vbi dicunt, ꝙ bona fama probata elidit indiciũ ad delictũ. & ibi etiam dicunt, ꝙ indicium non ſufficit ad torturam contra perſonam honeſtam & grauem, & bonæ famæ, ſed contra pſonã vilẽ. de quo etiam per Ange. in l. milites, C. de q. Et ad prædicta vide pulchrũ conſil. Ange. 308. qđ. incip. Factũ eſt tale, Chr̃ophor⁹ &c. vbi dicit, ꝙ magis credẽdum eſt teſtibus de bona fama, q̃ deponentibus de mala fama, etiã ſi ſint pauciores numero: qa habent, qui deponunt de bona fama pſumptionẽ naturæ pro ſe.

Et adde, ꝙ teſtes deponentes de fama, debent deponere de cauſa ſciẽtiæ. & generaliter quomodo probetur fama per teſtes, vide Bart. & Ang. poſt eũ, in l. de minore. §. tormenta, ff. de q. & Bal. & Sali. in l. ea quidẽ, C. de accu. & per Io. An. Inn. & do. Ant. in c. cũ oporteat, de accu. & per Archi. in c. omnibus, & in c. presbyter. 2. q. 5. & per Bart. in l. 3.

mia facti, cũ cõſiſtat in facto, nõ põt tolli
ex ſola pñia: ſed oportet, ꝙ p ꝯriũ actũ[a]
a tollat à mẽtibus hoĩum. Infamia verò iu
ris, q̃ irrogat, nõ põt tolli, niſi p Princi- t
9 pẽ, vt plenè dixi in c. cũ te, de re iudi. †Et
adducit hæc lr̃a in argumẽtũ, vtrũ hære-
ticus rediẽs ad fidẽ, recuperet ius pat. qđ
prius habebat? gl. ĩ c. maximũ. 1. q. 7. & Io.
hic, tenẽt ꝙ ſic. ſed Bar. diſtinguit, vtrum
fuit lata ſentẽtia, vel nõ, vt primo caſu nõ
recuperet; ſecũdo ſic. Sed dic meli⁹, & cla
rius, ꝙ vbicũq; pceſſit bonorũ publicatio
ab hoĩe, vel à iure, nõ recuperat qs bona
p pñiam; qa ſemel cõmiſſum non retra-
ctat; facit c. vergentis, iuncto. c. pe. ĩ. de hæ
re. & l. cõmiſſa, ff. de publi. niſi Princeps
de gr̃a rẽſtitueret eũ ad priſtina bona. An
aũt talis reſtitutio trahat ad bona prius
alienata p Principẽ, dic, ꝙ nõ, vt no. Bar.
b in l. fi. C. de ſentẽ.[b] paſ. Si aũt publicatio
bonorũ, ñ eſt fcã, ſed ſolũ pdidit qs exer
citiũ iuriũ ſuorũ, vt ꝯtingit ĩ excõicato &
ſchiſmatico; tũc iſti integrè recupant bo
na ſua, ex quo redeũt ad vnitatẽ; & ĩ hoc
caſu intelligit iſte tex. Nã eccl'ia nõ pdit
iura ſua: ſed ſolùm exercitiũ, ſi plati, & ele
cti labunt in hæreſim; ideo p reuerſionẽ
ad vnitatem exercent priſtina iura. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Papa debet eligi ſaltem a duabus partibus Cardinalium: alias electio eſt nulla. 5.*
2 *Papa poteſt facere conſtitutionẽ ſup electione ſui ſucceſſoris, quẽ tñ non põt eligere ipſe.*
3 *Concordia non dr̃ interuenire ſi vnus diſſentit*
4 *Papa, ſi reperitur ꝙ ipſe ſua electionis erat vxoratus: tamẽ debet remanere in papatu.*
Diuus Petrus habebat vxorem, cum promotus eſt ad papatum. Continentia vero proceſſit ex conſtit. eccleſiæ.
Græci presbyteri habent vxorem.
Vxorat⁹ ſi facit ſe promoueri ad ſacros ordines, licet illos recipiat: verè tñ non habebit illorũ executionẽ ſi vult cum vxore pmanere.
6 *Epiſcopatus non habet maiorem dignitatem ſupra ſe; ſed habet officium.*
7 *Subiaceat excõicationi, intelligitur ipſe iure.*
Verba futuri tẽporis indigent executione, non autem important ipſo facto.
8 *Electio Papæ licet nulla poteſt conualidari ſi ſuperueniunt conſenſus Cardinalium, qui aſcendant ad perfectum numerum.*
9 *Sententia non poteſt fieri de futuris, ſi obligatio non eſt orta de præſenti.*
10 *Electio Papæ vtrum poſſit per aliquam exceptionem elidi.*
11 *Statutũ excludẽs oẽm exceptionem contra inſtrumentũ publicũ, vel contra ſñiam, non excludit quin poſſit excipi, ꝙ inſtrumentũ nõ eſt publicũ, vel quòd ſententia non eſt ſententia.*
Sñia lata à non ſuo iudice, non dicitur ſñia.
12 *Electus metu ipſo iure nullã habet iuriſdĩonẽ.*
13 *Elect⁹, an cõputet vocẽ ſuã ĩ numero eligẽtiũ.*
14 *Maior pars intelligitur de maiori parte præſentium in concilio.*
15 *Cardinales omnes ſi mortui ſunt, ad quem ſpectat electio Papæ.*

CAP. VI.

Licet de vitanda.

1 †Electus in Romanũ Pontifi-
cẽ à duabus partib⁹ Cardina-
liũ nulla. exceptione obſtante eſt Papa.
Electus aũt à minori numero gerẽs ſe p
papa, incidit vnã cũ ſibi adhærentibus in
pœnas hic cõtẽtas. hoc dicit. Et ſunt tres b
ptes. in prima ponit cõſtõnis cã. In ſecũ-
da cõſtitutio. In tertia q̃dã ꝓteſtatio. Se
cunda ibi: *ſtatuimus*. Tertia ibi: *ex hoc*. Ca
ſus lr̃alis. In ordinatione Romani Põtifi
cis eccleſia ſæpe paſſa eſt ſciſſurã pp mul
torũ ambitionẽ. Ad malũ hoc euitandũ
in poſterũ, ſtatuit Alexãder ĩ cõcilio La
teran. ꝙ ſi in ordinatione ſummi põtifi-
cis plena oĩum Cardinaliũ nõ potuerit
eſſe cõcordia, & duę ptes cõcordauerint,
& tertia noluerit conſentire duabus, vel
ſi aliũ noĩare pſumpſerit; ille, q à duabus
partib⁹ eſt electus, ſine oĩ exceptione, Ro
manus põtifex habeat. Si qs verò de ter-
tia parte cõfiſus epatũ vſurpare pſumpſe
rit, excõicationi ſubiaceat, ita, vt etiã via
ticũ ſibi denegetur, niſi reſipuerit. Præte-
reà, ſi à paucioribus, q̃ à duabus electus
fuerit, niſi maior cõcordia interuenerit, e
nullatenus aſſumat; & pdictæ pœnæ ſub-
iaceat. Et ex eo, ꝙ de ordinatione Roma
ni põtificis ſtatuit, nullũ fit piudicium ca
nonicis inſtitutis, & aliis eccleſiis; in qb⁹
ſñia maioris, & ſanioris partis debet pua
lere: qa qđ eis in dubiũ venerit, p ſuũ ſu-
periorẽ poterit diffiniri. ſed in Romana
eccleſia ſpeciale quid ſtatuitur: qa ibi nul
2 lus ſuperior inuenit. Bern. †No. primò,[c]
ꝙ papa poteſt facere conſtitutionẽ ſuper
c electione ſui ſucceſſoris; habet ergo iuriſ
dictionẽ ſup explicandis poſt mortẽ ſuã.
Et hoc ꝓcedit ex poteſtate ſibi à Chriſto
tradita, dũ in perſona Petri ſibi dictũ eſt;
Quodcunq; ligaueris ſup terrã, erit liga
tũ & in cœlis. &c. vt habet in Euangelio,
tranſumptiuè. 24. q. 1. c. quodcunq;. & ex-
ponunt illa verba, quodcũq; ligaueris, ſ.
d p ſtatuta,[d] vel pcepta, vt not. Inno. in c.
quanto, de cõſue. Et ponderandũ eſt hoc
verbũ, quodcunq;, qđ eſt vl'e affirmatiuũ.
Nihil. n. excludit, dũ dicit, qđcunq;, vt in
c. ſi Romanorũ. 19. diſt. & in c. ſolitæ, de ma. & obe. Et intel
lige claue diſcretionis nõ errãte, vt in c. manet. 24. q. 1. not.
Hoſt. in c. quanto, de tranſ. Epi. & Inn. in c. quãto, de iureiu.
Hinc dicimus duas eſſe claues Petri, p vnã ſignificat ptãs: p
aliã diſcretio ſiue ſcia. vnde vna ſine reliqua parũ valet: de
quo legi. & no. 20. diſt. in c. 1. cũ. c. ſeq. & c. fi. de exce. pla. Nõ
tñ papa pt ſibi eligere ſucceſſorẽ, vt no. gl. 1⁹ c. Ap'lica. §. hie
oĩb⁹. 8. q. 1. & ſequit Io. An. hic, & Arch. in c. ſi tranſitus. 79.
diſ. & tenet hoc dictũ cõiter p doc. Et eſt rõ: qa effect⁹ hm̃ōi
electionis refert ad tp̃s, quo nõ eſt futurus papa, l. cũ q. ff. de
iuriſ. om. iu. ſed cõſtitutio, quã facit ſup electiõe, admittit;
qa ꝓuidet futuris ſcãdalis, & in caſu, quo alius pter eũ ꝓui-
uidere ñ pt. Poſſet tñ papa dare ptãtẽ alicui plato eligẽdi ſi
bi ſucceſſorẽ, vt ĩ c. petiſti. 7. q. 1. & tũc fit electio authoritatẽ
papæ & ñ ꝓpria. No. 2. ꝙ papa ſæpe facit ſtatutũ approbãte
cõcilio dũtaxat, nõ diſponẽte, ac ẽt de ꝯſilio Cardinaliũ. Et
vide quod dixi. ſ. ĩ c. Oſius, & in c. 1. de ſpõ. & vl' honeſtũ, vt
iſta, quæ concernunt electionem futuri Pontificis, explicen
tur in

in §. eius, ff. de teſti. & per Alex. in conſi 19. in 4. parte cõſi. & vide plenè per An. Are. in trac. maleficiorũ, in gl. in ver. famã publica pcedẽte, & ibi per apoſtillam.

b In l. fi. C. de ſent. Adde gl. fi. & ibi Bar. & alios in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ, ff. de li. & poſthu. vide ibi plenè per Alex. in 3. col. Imol. & iſtã in c. iter quatuor, de maio. & obe. & ibi p do. Fel. in 4. col. in ver. inquantum cum aliis cõcordã. ibi poſitis p eũdẽ, in c. vergẽtis, in 2. col. de hære. Imol. in cle. 1. eo. ti. in fi. & in c. in nr̃a, de procur.

Ad. le Alexã. conſi. 101. 2. lib.

SEB. SAPIA.

No. primò. Vide Card. in cle. 2. in 5. q. de elec. vbi dicit, ꝙ licet Petr⁹ elegerit ſibi ſucceſſorem, tñ eius exemplum nõ eſt trahendum ad cõſequentiam. & ibi quid ſi cũ Cardinalibus facit conſtitutionem circa electionem ſucceſſoris, an valeat? Et vide etiam excellentiſsimum Iureconſultũ do. Ioannem de Sylua, in trac. de iureiur. in 4. par. co. 7. ver. 39

d Per ſtatuta. Adde Innocen. in c. quod ſup his, de vo. & vo. redemp. & not. Moder. in c. 1. de conſtitu.

3 tur ĩ cõcilio, vt hic, & ĩ c.ĩ noĩe dñi.23.di.† No.3.ꝙ cõcurrẽ
tib.duab.ptib.collegii, nõ dr̃ intercedere plena cõcordia. Et
pl⁹ dico, ꝙ ẽt ñ pt dici cõcordia, ubi un⁹ ſol⁹ diſcrepat, ut
a no.in cle.ne Romani.ĩ.e.ti.dixi in c.nõ pt ᵃ.ĩ. de re iudi. †
4 No.4.ibi: *abſq; ulla exceptiõe*. caſum, ĩ quo remouet̃ oĩs exce-
ptio ꝯ electũ: ergo a du. b. partib. ñ poterit opponi, ꝙ ñ ſit d̃
collegio Cardinaliũ; licet aliud iura antiqua viderẽt̃ inue-
re, vt ĩ c.oportebat.79.di.& c.ſolet. vł ꝙ ſit vxorat⁹, uel mo
nach⁹, ut no.gl. in c.ſi qs pecunia, ea.diſ.& in c.q̃ ſit.18.q.2.
Qualiter aũt fiat, ſi ĩ ueritate elect⁹ in Papã hẽat vxorẽ, ui-
de gl.ſiu.in d.c.ſi qs pecunia, q̃ dicit, ꝙ ſi refricat̃ ĩ dubiũ, pt
dicere, ꝙ nemo pt cognoſcere, cũ ĩ hoc ñ hẽat ſu piorem. Si
verò cõſtat clarè de mr̃imonio, tũc aut vxor inducet̃ ad cõ-
tinẽtiã: aut ſi noluerit cõtinere, reddat debitũ, & nihilomi
n⁹ ſtet in papatu: qa nõ repugnat ſubſtãtiæ papat⁹, ſeu cleri
cat⁹. Nã & Petr⁹ hẽbat vxorẽ, cũ fuit ꝓmot⁹ ĩ Papã: ꝯtinen-
tia aũt ꝓceſſit ex cõſtõe eccleſiæ. Vñ uidem⁹, ꝙ presbyteri
Græci ſine pc̃tõ ꝯhũt mr̃imoniũ, vt ĩ c.Nicena.21.diſ.& no. ĩ
c.cũ olĩ, de cle.cõiu.& facit qđ ĩ fi.no.In.in c.placet, de con
uer.cõiug.& ꝑalle.glo.de quo alſ dubitaui, q̃ ap ꝓbat hic.d.
Ant. Et ad ꝑdicta facit iſte tex.q dicit ꝙ elect⁹ a duab. par- c
tib.dẽt hẽri ꝓ Rom.Põtifice abſq; vlla exceptiõe. Vł ergo
hic ꝑꝑ ap ꝓbãte cõcilio abſtuliſſe oẽ ĩpedimẽtũ iuris poſiti
ui.ſec⁹ eẽt, vbi cõiugat⁹ faceret ſe ꝓmoueri in ſacerdotẽ, li-
cet.n.iſte recipiat verũ ordinẽ, vt no.In.ĩ d.c.placet; tñ ſi re-
ſtituit̃ vxori petẽti, ñ hẽbit executionẽ ordinis: qa eccle. cũ
iſto ñ legit̃ diſpẽſaſſe, & p has rões pt ſaluari gl. in d.c.ſi qs
5 pecunia; q̃ ppetuò tene mẽti.† Quintò no.ibi: *electus fuerit*.
b ꝙ ex ſola elec. ᵇ duarũ partiũ Cardinaliũ, elect⁹ ꝯſeqt̃ papa f
tũ. vñ ñ appellat̃ elect⁹, ſed Roman⁹ põtifex: nec indiget ad
exercitiũ põtificat⁹ ꝯfirmatiõe, ſeu cõſecratiõe, vł introniza
tiõe. Et hoc ꝓbat aptè iſte tex.& clari⁹ no.In. Et ad verbũ, g
recept⁹, poſitũ ĩ tex.qđ vr̃ obſtare, q̃ ſi ultra electionẽ, reqra
tur receptio; dñt doc.ꝙ copula, &, pt exponi ꝓ.i.ᵃ vł intelli
git̃ recept⁹ habito reſpectu ad cõſuetudinẽ: qa elect⁹ itroni
zat̃. Itẽ pt uerificari verbũ, qñ qs hẽt duas ptes p acceſſum
aliorũ Cardinaliũ; licet a prin. ñ habuerit duas ptes, vt ĩ. di
6 cã.† Sextò no.ibi; *nomẽ Epi*. ꝙ ꝑꝑ appellat̃ Eps. Nã denomi-
nat ſe ab ordine tãq̃ digniori, & ñ ab offĩ. Nã ſu p epatũ, nõ
eſt dare aliũ ordinẽ; licet repiat̃ maior dignitas; de quo vi-
c de gl.in ꝓœ.6.in prin.ᶜ † No.7.varias pœnas, qb.afficit̃ ge-
8 rẽs ſe ꝓ ꝑꝑ ꝯ cõſtitutionẽ huius capi. Nã primò eſt excõi-
cat⁹ ipſo facto vnà cũ ſibi adhærẽtib. & hoc tenẽt doctores
exponẽtes textũ ibi: excõicatiõi ſubiaceat .ſ.ipſo iure. Et ꝓ
hoc facit ultra eos: qa p iſta uerba, excõicatiõi ſubiaceat, fer
tur excõicatio ipſo facto, ut hẽs gl.no.ĩ c.unico, de iniuriis,
li.6. ꝓbat̃ ĩ c. ſi qs ſuadẽte, 17.q.4. iũcto tit.de ſñia excõica-
tionis. Nã in c.ſi qs ſuadẽte dr̃, ꝙ ꝑcutiẽs clericum excõica
d tiõi ſubiaceat: ᵈ & tñ iura cõiter iterꝑtãt̃, ꝙ p iſta uerba fe- h
rat̃ ipſo facto excõicatio, ut patet ĩ toto ti.de ſen.exc.& hoc
latı⁹ tetigi, ut credo ĩ c.aduerſus, de ĩmu.eccle. Sc̃a pœna
uenit iponẽda p ſñiam, ſ. depoſitio ab ordine, vt patet ibi,
mulctentur. q̃ uerba sũt futuri tꝑis; & ex ꝓprio ſignificato req
rũt executionẽ ordinis, ut notat gl.in regula, in pœnis, de
reg.iur.li.6.dixi in c.ſi diligẽti, de fo.cõp. Tertia pœna, qa
denegat̃ eis in uita cõio corporis Chriſti. Quarta, ꝙ niſi re
ſipnerint, incurrũt ꝑpetuã dãnationẽ poſt mortẽ cum Da-
thã & Abyrõ, quos terra miraculosè uiuos abſorbuit. Et
tãgit̃ hic hiſtoria, q̃ hr̃ Numeri. c. 16. Nã iſti duo & Chore
terti⁹ inter eos inſurgẽtes cõtra Moyſen & Aarõ, volebant
ſibi uſurpar̃ põtificatũ: nec obẽdiebãt Moyſi & Aarõ. Tãdẽ
miraculosè dũ oẽs offerrẽt icẽſum, terra dirupta ẽ, ubi iſti
& familia ipſorũ cõſiſtebãt, & eos uiuos abſorbuit; & ignis
exiuit terribilis & cõbuſſit ducẽtos & qnq̃ginta uiros, q i-
9 ſtos ſeqbãt̃ ĩ eorũ facinor̃, & pleni⁹ dic, vt hr̃ ĩ d.c.16.† Octa
uò no.ꝙ elect⁹ a maiori pte Cardinaliũ, ñ dẽt ſe gerere ꝓ
ꝑꝑ: alſ incurrit pœnas ꝑdictas: niſi maior cõcordia interceſ
ſerit, i. niſi alii Cardin. accedãt ad iſtũ electũ a maiori pte;

Ita, ꝙ cõputatis iſtis poſteà accedẽtib. ha c
beat duas partes. Et eſt iſtud ſpãle in ele-
ctione Papæ, ut poſsit cõualeſcere per ac-
ceſsũ aliorũ, & qđ accedẽtes ex poſt facto
cõputent̃ ĩ numero, ita ꝙ augeãt numerũ
eligẽtiũ, ſecus in electione aliorũ ꝑlat. ut
no.in c.auditis, & c.qđ ſicut, & c.eccl'a, el.
2.ĩ.e. Not.ergo regulã, ꝙ in explicãdis p d
collegia inferiorũ eccl'arũ, ſufficit maior
& ſanior pars collegii. Et no.ꝙ duo req-
runt̃ copulatiuè; nõ ergo ſufficit, ꝙ ſit ma
ior pars, niſi ẽt ſit ſanior. Nec ẽt ſanior, ni
ſi ſit ẽt maior, cõcor.c.quia pp. ĩ.e.& c.1.
ĩ.de his, q̃ fi.à ma.par.capi. Et p hũc tex.
& iura ꝓximè allc.dic, ꝙ ẽt in ſtatutis cõ
dẽdis ᵉ ſufficit maior pars collegii, nec re e
quirunt̃ duę partes cõſentiẽtes, cũ tex.iſte
ponẽdo regulã, requirat ſolũ maiorẽ par
tẽ; & ſequit̃ Bar. ꝓpriè in qõne ſtatutorũ
in l.oẽs populi, ff.de iuſt.& iu. Et hoc tene
qcquid ſenſerit gl. in c.1.de his q̃ fi.à ma.
par.ca. Itẽ no.finẽ lr̃æ, & tene eã mẽti. Ex
qua colligunt̃ duo dicta notãda. Primò, ꝙ
papa ᶠ nõ hẽt ſuperiorẽ. uñ dixit Io.An ĩ f
c.olim.ĩ.de reſtit.ſpol. ꝙ papa oĩno nulli
ſubeſt. Idẽ ſentit Hoſt.in d.c.q̃to, de trãſ.
epi.ubi dicit, ᵍ ꝙ papa & Chriſtus faciunt g
unũ cõſiſtoriũ, ita ꝙ excepto peccato, põt
papa quaſi oĩa facere, q̃ pt Deus; & niſi cir
ca fidẽ à nemine pt iudicari. Ad idẽ uide
qđ no.Io.An. in c. ad honorẽ, de auth.&
uſũ pal.ubi quaſi idẽ ſenſit. Et facit qđ hr̃
9.q.3.c.nemo, & c.aliorũ, & c.cũcta p mũ
dũ, & in c.p principalẽ. Sed tu lĩta, ut di-
xi in c.ſignificaſti.ſ.e. Scđò colligit̃, ꝙ ſu-
per ſchiſmate nõ pt cõgregari cõciliũ. Et
ad id quod tex. hic dicit; dic, ꝙ ideo ſpãle
ſtatuit̃ hic in duabus partib. Cardinaliũ:
quia non pt ad ſuperiorẽ haberi recurſus.
Et uı̃ hoc dictũ tenere hic d. Ant. Sed tu
uide tex.fin.in ꝯtriũ, in c.ſi duo fortè ꝯ fas.
79.diſ.ubi apertè ꝓbat̃, maximè iũcta gl.
ꝙ in diſcordia duorũ electorũ, debet con
gregari cõciliũ ʰ gñale; & ille remanebit h
papa, quẽ cõciliũ approbauerit. Et fuit il-
lud.c.ualde ſingulariter alle. Piſis & Con
ſtãtiæ, qñ fuit cõgregatũ cõciliũ ꝯ illos cõ
tendentes de papatu. Quis ãt cõgregabit
tũc cõciliũ, cũ ad ſolũ papã ꝑtineat con-
gregatio cõcilii, ut 17.di.multis, & quaſi
p totũ? Dicit Hug. notabile uerbũ in d.c.
ſi duo, qđ notabiliter retuli Arc.ꝙ ad col
legiũ Cardinaliũ ſpectabit cõgregatio. &
illud dictũ Hug. multũ fuit allegatũ in il-
la cõgregatione concilii & practicatũ. uñ
Cardina.cõuenientes Piſis, ſcripſerũt ad
uniuerſos Principes & ꝑlatos orbis. Et ꝓ
hoc facit. nã ex quo electio papę pertinet
ad Car. ergo oĩa p q̃ peruenit̃ ad electio-
nẽ unici & ueri paſtoris, debent ad eos ꝑ-
tinere, ar.in c.prudentiã, & c.ꝑtereà, de of
fi.dele.& in l.oĩo, ff.de ſpõ. & in l.ad lega
tũ, & l.ad rem mobilẽ, ff.de ꝓc. & l.cui iu

a Non poteſt. uide ibi Moder.

b SEB. SAPIA. Ex ſola electione. Vide Bal.in l.ſi.col.2. uerſi.& d
cit Inn.C.de quadri. præſc.& in c.1.qui feu.da.poſ.ubi tenet, ꝙ Pa
pa poſt electionem poteſt adminiſtrare. Spe.in tit.de reſcri.præſen
ta.§.9. uerſ. Item quòd obtentum.

ZACHARIAS.

c Glo.in proœ.6. in princi. Adde ꝙ ibi poſui i apoſt. ad iſtum poſt alios, & ſ. in c.bonæ, el.2. in apoſt. in uer. ita ẽt Car. poſt alios. nu. 5. ſ. de poſtu. Præl.

d Excommunicationi ſubiaceat, Adde iſtum in c. clericus, i ult.co. ne cler.uel mona. & do. meum do. Andr. Sicu.in c.ſi diligenti, de for. cõp. ubi plenè de hoc.& Di.& d.Feli.in c.Rodulph⁹. in 28. col. in uer. uerba latæ ſententiæ, ibi: ſubiaceat, in 13.col.& ſequ. ubi de hoc uerbo ſubiaceat, & alijs de reſcrip.& uide iſtum in ca. cũ in cunctis.§. fi.in ulti.col.ĩ. eo.

e In ſtatutis condẽdis. uide not.in c. cum omnes, de conſti.ſ. poſt gl. & ibi per do.Fel. poſt alios in 16. col.ibi: in ea.gl. ſi uerò ſunt plures, ut collegiũ.

f Papa. Add' qđ uoluit pulchrè Bal. in l. reſcripta. in 2.co. in uer.de papa aliqd dicã, C. de prec.imp.offe.

SEB. SAPIA.

g Vbi dicit. Vide q̃ addidi. ſ.e. c.ſignificaſti.& uide Car.ĩ cle.j.§.ſi.q.17.de iureiur.ubi dicit, quid poſsit Papa. Fel.in c.cõſtitutus, de reſcr.

h Concilium. Vide quæ dixi. ſ.eo.ſignificaſti, in uer. concilia.

ZACHARIAS.

Sit iſta firma cõcluſio, ꝙ ubi agit̃ ꝯ Papam; tunc cõciliũ eſt ſupra eũ, & illum iudicare pt, ut plenè not. Arch.& Do. in c. in fidei fauorem, de hęr.li.6.& iſte in ca.ſignificaſti. ĩ.eo.tit.& in c.ꝓ poſuit, de cõceſ. præb. & in c.fraternitatis, & ibi Fel.de hære.

A In- telli- ge.bi eſt qö de pa- patu i ter du os.Sed ſi un' eſt pa pa in- dubi- tat', tune null' eſt ip ſo ſu- perior, ut per iſtu in ca. ſi- gnifi- caſti, s. eo.

a Poſſe. Adde c.faciat homo. 22.q. 2.& l.filius, ff.de condit. inſtit. & quod leg.:& not. in ca. ſciſcitatus, s. de reſcrip.

SEB. SAPIA.

b Vltimò. uide Barto.in l.1. ff.de iu ru.rupto. Alex.cõſi.53. col.fin.uer. quinimo uolu.1. Georgium Natã in clem. ſæpe, in prin. in 4.not.de uer.ſignifi.

c Vnus. uide quod leg.& no.in ca.1. de his, quę fiunt à maio. par. capi.

SEB. SAPIA.

d Vbi dicitur. Vide de hac regula Ange. de Aret.in §. præiudiciales, in 5.colum ubi remiſsiuè d.Iaſ.colum. 11.inſtit.de actio. Et limita ſingu. per Lanfr. de Oria. in cle.diſpendioſam, col. 4.uer.prima eſt iſta, de iudi.

e Tractus. Adde Bald.& But.in c. auditis, de proc. But.& Imol.& alios, in c.finem litibus, de dolo & contumia.

Adde tu Ro.conſi. 136.

riſdictio, ff.de iuriſ.om.iu. Et ad iſtũ text. in eo, qđ dicit ad ſuperiorẽ non pt haberi recurſus. dic ſ. A cõmodè: quia cõciliũ gñale nõ pt de facili cõgregari, & interim eccl'ia pateret grauiſſimũ pͥiudiciũ. Nõ.n.dicimur poſſe, a qđ cõmodè nõ poſſumus, ut in l.nepos Proculo, ff. de uerb. ſig. Vltimò b ex pdictis & ex tex.no.ꝙ electio Papę ſpectat ad Cardinales dũtaxat. Nõ ẽ ergo opus, ut expectet Imperator, uel ẽt ipſius nũti', ſicut olim.63.di. c.qa .§.uerũ. Et licet. ſm iura antiqua Epi Cardinales haberent p aliis ꝓrogatiuã: quia ipſi pr.' tractabant de electione, poſteà uocabãt Cardinales pſbyteros & diaconos, ut hr in c.in noĩe dñi.23.di. Hodie tñ ex conſuetudine oẽs Cardinales pares ſunt. Puto tñ, ꝙ de iure deberet ſeruari primũ: quia iſte tex. nõ derogauit priorib. conſtitutionib. ſed adiũxit. ut patet in prin. ibi: *decreuimus adiungendũ &c.* A lege ãt antiqua nõ recedit: niſi quatenus reperit cautũ ĩ noua, ut l.pcipimus, in fin. C.de ap. Sed aduerte ad unã notabilẽ obiectionẽ, q̃ fecit cõcilium Piſis & Cõſtãtiæ. dicebant.n.ꝙ iſta iura, q̃ tribuũt Cardinalib. electionẽ pp, loquunt qñ eccl'a uacat p mortẽ, uel renũtiationẽ Papæ. Qñ ãt p depoſitionẽ factã p ꝯciliũ, uel qa cõciliũ cõgregatũ ſup diſcordia decreuit nullũ eſſe Papã; tũc electio dẽt ſpectare ad totũ conciliũ: qa iura antiqua nr̃ hoc uelle, ut d.c.ſi duo, cũ ſi. cõtẽtis in ea. di. q̃ iura in hoc caſu nõ reperiunt correcta p iura noua; ergo ab eis nõ eſt recedẽdum, ut s.dixi. Placet mihi in iure hęc obiectio, ex quo cõciliũ eſt ꝯgregatũ. Pro cuitanda tñ diſcordia fuit obtẽtũ, ut ꝯciliũ ꝓ illa uice trãſferret ptãtẽ ſuã in collegium Cardinaliũ; & ita Cardinales elegerũt ex ptãte ꝓpria & cõcilii; & hæc diligẽter nõtabis. Sed ꝓ declaratione tex. q̃ro, dr hic ꝙ ſpãle aliqd ſtatuit in electiõe Romani pont. circa cõcurſum duarũ partiũ, nunqd ſint & alia ſpãlia? dic, ꝙ ſic: qnorũ q̃dã colligunt ex iſto tex. & miſcẽdo ea q̃ cõſiſtũt in iur & in facto, dic poſt Io. An. ꝙ eſt ſpãle in ſcrutatorib. uocũ. Eligunt.n. duo gña ſcrutatorũ. Et primò tres q dẽnt ſcrutari nota oĩum Card. Itẽ alii tres, q dẽnt ſcrutari pri' uota iſtorũ triũ ſcrutatorũ; & eligunt iſti tres ſcrutatores đ quolibet ordine Cardinaliũ. ſ. unus Epſ, alius Presb. tertius Diacon'. Et hoc cõſiſtit in facto, nõ ĩ iure: qa Card. ꝯſueuerũt ſic facere: ñ ãt adſtringũt a iuris ĩpoſitiõe, qa ut j. dicã, nulla for'a ẽ eis à iure ĩpoſita. Scđm ſpãle, ꝙ qlibet Cardinaliũ pt nominare quos, & quot uult; nec refert utrũ qlibet Cardinalis, dicat, eligo, uel dicat, noĩo, ſeu cõſẽtio ĩ talẽ. Iſte.n.tex. aliqñ appellat electionẽ, aliqñ cõſensũ. Vñ ſatis ẽ ut habeat cõſẽſũ duarũ partiũ Cardinaliũ, p quẽcunq;, dũmodo intẽdãt eũ eligere in Papã: ſec' eſt in electione aliorũ pl. qa dẽt fieri electio p unũ, noĩe totius collegii, ut in c.ſicut, de ele.li.6. ut le.& no.in c.in Geneſi. j. e. Tertiũ ſpãle, quia non eſt dr̃ia in ordine nominationis. Nõ.n. eſt uis, utrũ ultimò nominatus fuerit electus. Satis eſt.n.ꝙ ſit electus a duab. ptib. Sed certè idẽ eſt in electiõib. aliorũ platorũ: qa p noĩationẽ ñ acqrit i' priò noĩnato, ut in c.qđ ſicut. j.e. Quartũ ſpãle eſt in acceſſu. nã durãte ſcrutinio, q̃tũcũq; publicato, pñt alii Cardinales acceder ad electũ p alios, & reſilire ab elec. q̃ fecerãt, ut ſic habeat cõſenſus duarũ partiũ, ut s.dixi. Vñ ſi repit qs elect' ẽt ab uno ſolo, ex quo nemo repit electus a duab. ptib. pñt Cardinales accedere ad iſtũ, & augmẽtare numerũ eligẽtiũ, ar.hic in §.pterea; qđ ñ eſt in electionib. aliorũ, ut s.dixi. Tñ dicit Hoſ. hoc ꝓcedere, niſi noĩat' a minori parte geſſerit ſe ꝓ pp: qa cũ tũc ſit ipſo facto excõicat', ut s.dixi, ñ vr̃ de mẽte h' tex. ꝙ poſſint alii ad iſtũ acceder, & ſuã electionẽ validare; qđ mihi ſatis placet. Quintũ ſpãle colligit ex pdictis, & ſpecifice, cũ Cardinalis vult uariare publicato ſcrutinio. Nã dicit Hoſ. ꝙ ñ pt ſipr reſilire ab elec. q̃ fecit, ẽt ſi reperiat ab ipſo ſolo elect': ſed bñ pt uariare p acceſſum. i. accedẽdo ad electũ p alios, ar. hic in ver. pterea. Qđ ñ cõtingit in elec. aliorũ: qa publicato ſcrutinio ñ pñt electores variare, ẽt p acceſſũ, ut in c.publicato. j.eo. Sextũ ſpãle, ꝙ in elec. Papæ ñ fit collatio: niſi quo ad numerũ, ut hic. in aliis uerò electiõib. fit ẽt collatio quo ad meritũ, &c. vt in c.eccl'ia.2. j.e. Septimũ ſpãle eſt ꝙ in iſta elec. ñ admittit aliq̃ exceptio ꝯ electũ a duab. partib. ſecus in aliis, vt ĩ c. ſi. j.e.li.6. Qđ an ſit verũ indiſtinctè, j. latì' dicã p' gl. Octauũ ſpãle in expectatiõe abſentiũ Cardinaliũ. dẽt.n. abſens expectari, ꝓut dr in c.ubi piculũ. j.e. li.6. Nonũ ſpãle, ꝙ a iure nulla forma eſt tradita in iſta elec. Papæ. vñ pñt Cardinales eligere, vt uolũt, dũmõ cõſentiãt duæ ptes ut hic. Pñt ergo eligere p ſcrutiniũ ſecretũ, ſeu publicũ, vl' facere cõpmiſſũ. Dicit tñ Io. An.& bñ ꝙ c unus ſolus Cardinalis poſſit reſiſtere cõpromiſſo, ne pͥudicet iuri ſuo: qa in re cõi potior ẽ cõdõ ꝓhibẽtis, ut in reg. in re cõi li.6. Idẽ tñ ẽ quo ad hoc vltimũ in elec. aliorũ platorũ, vt no. ĩ c.ſcriptũ & in c.qa pp. j.e. Decimũ ſpãle: qa electiões aliorũ platorũ reqrũt confirmationẽ, ut s.e.ti.c.poſtq̃, & j.e.nihil. ſed electio papæ ñ reqrit de alio adminiculo, vt s.dixi. Vndecimũ ſpãle, ꝙ ĩ elec. Papę reqrũt duæ ptes collegii: ſed ĩ elec. aliorũ ſufficit maior ps, ut hic. Duodecimũ ſpãle quo ad pſonas hic cõtẽtas, p ñ hñt locũ ĩ electiõib. aliorũ. Tertiũdecimũ & ultimũ circa exceptionẽ excõicatiõis, ſuſpẽſiõis, vl' iterdicti ñ admittẽdã ꝯ eligentes. Nã Cardinales, ut citò prouideat eccl'iæ vr̃i, nõ pñt repelli p exceptionẽ pmiſſã, ut ĩ cle. ne Romani, j.e. Sđ electores aliorũ plato. pñt repelli, ut no. ĩ c. illa. j.e. pñt ẽt adduci alia ſpãlia, q̃ colligas p te ex tex. c.ubi picu.& cle. ne Ro. pal. In gl. t. ĩ ſi. Et dic, ꝙ ſup elec. papę emanauerunt qnq; iura. Primũ i' antiquũ, đ quo exẽplificat iſta gl. Scđm ius nouũ h' capl'i. Tertiũ fuit magis nouũ ĩ q̃dã extrauaganti In. quarti, q̃ ĩcipiebat, freq̃nter; & hodiè illa ẽ ſublata p pcõpilationẽ Sexti. Quartũ fuit ius magis nouũ, ut ĩ c. vbi piculũ. j.e.li.6. Quitũ fuit i' nouiſſimũ, qđ hr ĩ cle. ne Ro. j. e. † d In gl.2.ĩ ſi. vbi dr, d ꝙ tract' e futuri tpis ñ ſpectat ad iudicẽ; e ergo ñ potuit pp hic cõder ſtatutũ ſup futuris cauſis. Doc. ꝓ ſolũne remittũt ad no. ĩ c. ĩ nr̃a, đ ſepu.& ĩ c. platis, đ ho. li.6. Sed dic clari', ꝙ ꝯriũ loqt ĩ iudice q ñ pt ſñiare ſup futuris, ſi obligõ ñ ẽ orta de pñti; ſec' eſt ĩ ꝯſtitiõe, q̃ fieri pt, vt obuiet futuris malis: qa cõſtitõ nõ iudicat de pñti, ſed ſñia ſic. Iõ aliud ĩ ſñia, q̃ ĩ cõſtitõe. & uide ad pdicta tex. iũcta gl. ĩ c. Ro. §. caueãt, de ſen. exc. li.6. In gl.3. in ſi. vl' expone ſm Io. An. inimico hoĩe. i. hoĩ. Nã diabol' inimicat hoĩbus pp ĩuidiã. De quo vide bo. tex. 16.q.2. ĩ c. uiſis. & de pœ. di.2. in 10c. Priceps. † In gl. ĩ uer. *exceptiõe*, ibi: *niſi de hæreſi*. Põdera bñ. vult.n.ꝙ ꝯ electũ a duab. ptib. Cardinaliũ poſſit opponi de hæreſi, p viã exceptiõis. In.& Cõpo. dñt ꝙ licet pp poſſit accuſari de hæreſi, vt ĩ c.ſi pp, al le. ĩ gl. ñ tñ pt de hæreſi excipi: qa iſta lr̃a remouet oẽm exceptionẽ. Et ꝓ hac opi. facit, qa ex ſola elec. elect' ꝯſeqt i', ut s.dixi, et no. hic in gl. ſi. iõ exceptio ñ ẽ ĩ hoc caſu ꝓportiõabilis: qa exceptio opponit ꝯ petẽtẽ, cũ ſit actiõis excluſio, vt in c.2. de or. cog. Sed elect'

in papam

8 Detrahit. adde Gemi. in c. filii, de hæ. li. 6. faciat & gl. fin. l. iuriſg. §. qđ ferè, in uer. ꝯrium, ibi cām obligandi, ff. de pac. & ibi Ang. all. Cy. in l. reos §. cum in tabulis, in uer. uidebatur, ff. de duob. re. Tertia eſt in l. 1. in uer. inter pñtes, C. de ꝯh. & cōm. ſti. & tex. melior de iura in l. quinq;, & ibi Bar. C. de apo. pub. lib. 10. Bal. in c. 4. loco. de ꝓb. alle. gl. in d. §. qđ ferè. Bal. i c. ſicut, de re iudic. & in l. generaliter, de nō nu. pec. But. in c. ſi cautio, de fid. inſt. gl. 1. i l. 2. §. circa, ff. de do. exceptio.

b Non ſit publicū. Adde Rom. conſ. 11. Pau. de Caſtr. conſ. 144. Oldrad. conſ. 106.

ZACHARIAS.

Adde alias tres pulchras limitationes, uidelicet, quod non tollat etiam exceptionē, quæ prouenit ex defectu iuriſdictionis, no. eſt fin. Hip. de Marſ. ſingu. 10. incip. tu ſcis quòd exceptio. Itē non tollit exceptionē cauſatā à iure naturali, ut no. idem ſin. 71. inci. confirmatio ſuperioris. Nec poſtremò illam, quæ habet ortum ex facto aduerſarii, ut no. idē ſin. 76. & Lanf. de Oria. in repetit. c. quoniā ꝯ falſam, in uer. exceptiōes, in apoſt. magna Celſi, in fi. de ꝓba.

ANT. FRAN.

Quas exceptiones tollat confirmatio actus, & qđ illa operetur, habetur. in c. 1. & 2. de confir. util. uel inutil. & per Spec. in eo. tit. per totū, & uidē gl. multum notabilē in c. frater noſter. 17. q. 4. quæ dicit, ꝙ confirmatio hēt tres effectus. Primꝰ eſt: quia facit rem eſſe maioris authoritatis. Secundus eſt, quia ualidat inualidum. Tertius eſt, quia reddit actum irreuocabilem. de qua materia et iſ unde in c. ex parte & in c. accepſiſſēt, & ibi per gl. de cō. & habetur in c. q a diuerſitatē, & ꝯce. ꝑb. & in c. ſi. 11. di. adde tñ ꝙ confirmatio non tribuit ius, ubi reqrit diſpenſatio, ſi ꝯfirmans non habet ptātē diſpenſandi, ut no. uoluit Inn. in c. innotuit, de elec. Et ꝙ ius acqrat ꝯfirmato ex ꝯfirmatione, uide Inn. in c. ex pte, de arb. & q̄ habent & no. in cle. ne Romani. in §. nos itaq;, de iureiu. Et an in ꝯfirmatione reqrat cauſæ cognitio, habet ꝑ Inn. in c. ſi celebrat, de cle. ex. mini. & ꝑ Cōp. in c.

in Papam nihil petit, cum iam ſit adeptꝰ plenum ius. Goſ. & Phi. tenuerunt dictas gl. quia ſi pt ꝯ Papā agi de hæreſi, multò fortius excipi, ut in rḡa, qui ad agendum, de reg. iur. li. 6. Io. An. ſequitur Inn. & ad illā rḡam rñdet, ꝙ non hēt locum in poſſeſſoriis recuperandę, uel adipiſcendę, ut hic no. D. An. hic multū inſtat, & aliquātulū ꝯfusè procedit. capiēdo tñ, qđ vr̄ de mēte ſua, & aliqua addendo, cum q̃rit an aliqua exceptio ſit admittēda ꝯ electū in Papā, diſtingue ſic. Quòd aut opponitur aliqua exceptio, ꝑ q̄ negat̃ iſtū fuiſſe electū à duabus partibus Cardinaliū; puta, q a negant̃ aliqui ex electoribꝰ fuiſſe Cardinales, uel q d ſic̃; & talis excepti. indubitanter dēt admitti. Rō quia iſte tex. in excludēda exceptione fundat ſe ſuꝑ electione à duabus partibꝰ cardinaliū facta. dēt ergo admitti ois exceptio, ꝑ q̄ detrahit̃ [a] huic qualitati, ſuꝑ qua ſe fundat ius in reuocatione exceptionū, ut in l. 1. §. & parui, & ibi plenè ꝑ Bar. ff. qđ ui aut clā; 11 dixi in c. itē cū q s, de reſ ſpo. † Hinc eſt, ꝙ ſi ſtatutū remouet exceptionē ꝯ inſtrm publicū, admittit̃ nihilominus exceptio, b ꝙ illud inſtrm non ſit publicum:[b] q a tūc c ceſſat ſtatutū. Hinc dicit[c] gl. notab. in cle. unica, de ſeq. ꝙ ſi ꝑ ꝯſtitutionē remouet̃ ois exceptio ꝯ ſniam; pt nihilominꝰ opp. ꝙ ſnia fuerit lata à iudice ñ ſuo: q a talis ñ eſt ſnia, ut in c. at ſi cle. de iud. Aut ꝓſuppponit, ꝙ electio fuerit facta à duabꝰ ptibꝰ Cardinaliū; & tunc eſt dubiū. Puto tñ, ꝙ ois exceptio, q̄ naturalr. i. de iure diuino uel na li infert iſtū non eſſe, nec poſſe eſſe Papā; ꝙ talis exceptio ſit admittēda: q a inficit ius habendi & poſſidēdi. Nā talis exceptio admittit̃ ēt in poſſeſſorio recuperādæ, ut no. gl. 8. di. c. quo iure; dixi in d. c. itē cū q s. vñ hæc exceptio, ꝙ electꝰ ſit hęreticꝰ, uel ꝙ ſit mulier, uel furioſus, uel infans, dēt admitti; q a ſi eſt hæreticꝰ ñ pt eſſe pp̄: q a ius pp̄tus nō cadit in eū. Cū. n. ſit ex ecclam ñ pt eſſe caput eccl. Idem in muliere, ut i c. noua. ꝯ. de pe. & remiſ. Idē in furioſo & infante, cū iſti naturalr non hēant cōſēſū. Et pro hoc facit iſta lr̄a, dū dicit, ꝙ talr electus dēt hr̄i pro Romano Pōtifice remota oi exceptione. Neceſſariò. n. oportet ꝙ lr̄a uerificet̃ in eo q pōt eſſe pp̄, ſaltē de iure diuino, uel nāli. Et itellige ꝙ ob. exceptio ante, q̄ adipiſcat̃ poſſeſſionē adminiſtrationis. Nā poſteà ñ poſſet excipi, ſed dēret accuſari rōne ꝑ dicta. Et ꝑdictæ exceptiones ſunt potius intētionis. Nā excludūt intētionē electi, nō actionē: q a nulla actio ſibi cōpetit in

caſibus ꝑdictis: ſed exceptio reddens eū incapacē, ſe inhabilē de iure poſitiuo, nō dēt admitti. Et de hac exceptione pt intelligi iſta, lr̄a; quaſi ꝑ iſta verba uoluerit tex. tollere oia ipedimēta iuris, poſitiui. Vñ nō poterit opponi, ꝙ ſit laicꝰ: q a & Petrꝰ erat, laicus, qñ fuit cōſtitutꝰ pōtifex. Idē ſi opponit̃, ꝙ ſit cōiugatus, ut ſ. dixi, uel q d ſic̃. Et ex ꝑdictis infero ad q. no. pone, ꝙ aliqs fuit electꝰ in papā ꝑ ſeditionē, ul ꝑſūptionē, uel quodlibet ingeniū, nunqd iſte ſit pp̄, uel pt recipi ꝓ pa. uide tex. ſin. in d. c. i noie dñi. 22. di. q dicit ꝙ non: ſed eſt excōicatus cū oib. fautoribꝰ ſuis; & ſic ille tex. ñ eſt hodie ſublatus ꝑ iſtū; qđ. uoluit expreſsè hic Hoſ. Dicit. n ꝙ ñ ſolū obtinēs pp̄tū ꝯ ꝓuiſionē huius. c. icurrit pęnas, de qb. hic: ſed ēt obtinēs pp̄tū ꝑ ſeditionē, & c. incurrit pęnas hic poſitas; nec dēt icipi ꝓ pp̄. Expoſuit Hoſ. illa uerba ꝙ ſeditio ponit̃ ꝓ uiolētia, ul oppſſione: ꝑſūptio pro ambitioſo tractatu ꝓmouēdi; igeniū ꝑ fraude, calliditate & dolo. Et adhoc alle. 79. di. c. ſi qs pecunia cū multis. c. eiuſdē di. & dicit, ꝙ illa. c. eſſēt legēda inter Card. in elect. papæ. Aduerte ultra doc. hic. nā ꝑdicta pñt hr̄e duplicē itellectū. primus eſt, ꝙ electus ꝑ ſeditionē ñ ſit pp̄, qñ ñ fuit electus ab habentib. ptātē, & iſte intellectus eſt clarus, & ſentit gl. in d. c. ſi qs pecunia. ubi q̃rit̃ i prin. utrū electꝰ i papā ſimoniacè poſſit accuſari de ſimonia, & ꝯcludit ꝙ ñ. & tñ iſta electio fuit fcā ꝑ ꝑſūptionē ſeu ꝑ igeniū: nihilominꝰ gl. illa sētit ꝙ ſit pp̄. Et ꝓ ho c facit tex. q remouet oēs exceptiōes, & diſpōit, ut habeat̃ ꝓ Romano pōtifice ab vli eccl. ex quo fuit electꝰ à duabꝰ ptibꝰ Cardinaliū. Et iſte intellectꝰ mihi placet ad illa iura. vnde dicerē, ꝙ ꝯ electū à duabꝰ ptibus Cardinaliū ñ pt opponi, ꝙ fuit electus ꝑ ingeniū, ꝑſūptionē, ul ſeditionē, niſi ſit talis exceptio, q̄ ipſo fcō annullet illā electionē. Vñ dubitat̃, utrū electio fcā ꝑ ipreſſionē, ſeu uiolētiā ſit ipſo iur̃ nulla, & fuit maxima ꝯtētio tpe ſchiſmatis ꝓximè pteriti in electiōe Vrbani. Nā Card. dicebāt, ꝙ elegerāt papā ꝑ impreſſionē Romanorū, & recedētes ab electione elegerūt aliū papā in ciui. Fūdēſi; & multi ualētiſſimi uiri cōſuluerūt ꝙ data impſſione, illa electio ñ ualeret; multi ꝯ. Et uide ad ꝑdicta ſingulare dcm̄ Inn. in c. qđ ſicut. ſ. e. ubi tenet, ꝙ electio fcā ꝑ ipſſionē tenet, licet ſit caſſanda; & multi tenuerūt iſtā ptē. pleriq; tenēt oppoſitū; & ꝓcedit qō, ñ ſolū i electiōe pp̄, ſed ēt i 12 qualibet electione. † Puto i hoc artic. ſic c

qđ ſicut, de ele. & ꝑ Io. An. in c. ſi. de offi. dele. Et uide q̄ habent. in c. exa. in gl. ſi. de iud. & ꝑ Bar. in l. ſi q s. C. de dec. li. 10. & ꝑ Spe. in tit. de inſt. edi. in §. nunc aliqua, de ꝑb. Et adde, ꝙ cōfirmatio ſemp intelligit̃ facta cū illa cl̄a, ſine ꝑiudicio tertii ſm Bal. in prin. ff. d ꝯſt. prin. & uide plenè ꝑ An. Sic. in quodā conſ. ſuo qđ inci. ſcripſit, in pe. col. q i conſ. eſt poſitū inter ꝯſilia Alex poſt cōſ. 103 in 4. pte ꝯſiliorū. & tene mēti, ꝙ cōfirmatio fcā in forma cōi, nō tribuit ius, ut ꝑ Spe. in ti. d legato. i §. nūc oñdēdū, in uerſ. 9. ſed bñ tribuit cām ꝑſcribēdi, ut ꝑ In. in c. 1. de dec. & habet ꝑ Pau. de Caſ. i cōſ. 162. & ꝑ Old. in conſ. 144. & in conſ. 236. ſecꝰ aūt ſi eſt fcā ex certa ſcia, ut ꝑ Spe. i tit. de inſtru. edi. in §. nūc aūt uidēdū, in uerſi. itē opponit̃, & ſeq. & ꝑ An. Sic. in ꝑall. cōſ. Et qđ operet̃ cōfirmatio priuilegiorum, ui de Bar. in l. priuilegia, C. de ſacroſ. eccl. & in l. 1. in 1. col. ff. de his, q ſūt ſui, uel alie. iur. & Bal. in c. in ꝑñtia, in 5. col. de ꝓb. & i l. 1. C. d Monop. & in l. nec dānoſa, C. de preci. Impe. offe. & per Ro. in conſ. 207. inc. pñs caſus. & ꝑ Alex. de Imol. in conſ. 58. incip. uiſo inſtrumento & tit. qō.

Adde tñ, ꝙ ſi in cōfirmatione fcā ꝑ Papā uel principē, qñ priuilegiū eſſet ſubreptitiū; talis confirmatio nihil operaretur, etiam ſi eſſet appoſita clauſula, de plenitudine ptātis. & ꝙ ſi actus eſt inualidus, & priuilegium eſt inualidum, etiam de nouo concedit, & ꝙ tollat oēs defectꝰ tam iuris q̄ facti, talis confirmatio nō tolleret ſubreptionem, & nihil operaret̃, ut eſt ſingularis, & aurea dciſio & multum notabilis d. Abb. i c. inter dilectos, in 6. colum. de fide inſtrum.

SER. SAPIA.

Hinc dicit. Facit quod not. Bal. in l. 2. C de excep. rei iudic. circa ſi. quòd ſtante ſtatuto, quòd contra executionem inſtrumenti guarentigiati, non pōt opponi niſi aliquæ exceptiones: poterunt tamen opponi illæ exceptiones, quæ ueniunt ad eneruādam liquidationem debiti. Nā illud ſtatutum non hēt locū, niſi pro liquidis, ut tenet idem Bal. in l. ꝑ di

diſtinguēdū, ꝙ aut electores cōpellunť ꝑ impreſsionē eligere certū; & tūc ipſo iuř non ualet electio: qa eſt ꝯ propriū ſignificatū & ſubſtātiale uocabuli. Nā eligere, eſt unum ex pluribus uoluntariè capere. vñ nō eſt electio, ubi nō eſt uolūtas libera. 23. q. 5. ad fi. & eſt tex. ualde no. ĩ c. ubi periculū, in §. cæterum ĩ. e. li. 6. Vbi dř, ꝙ ceſſat electio, ubi amittiť libertas eligēdi. Et pōdera uerbū, libertas. reqriť ergo in electione cōſenſus liber. ſi ergo adeſt ꝯſenſus ſine qualitate[a] ꝯ libertatis, nō eſt illa electio. Sic ĩ ſimili dicim' in mřimonio carnali,[b] ut in c. cū in locū, & qđ ibi no. ĩ. de ſpon. uide gl. in c. qſqs, & c. bonę ĩ. e. q̄ ſentiūt q̄ ꝓdixi. Idē ēt ſenſit Bar. in trac. de tyrāno. ubi dicit, ꝙ ſi ciuitas hñs electionē Rectoris & ꝑ tyrānū ꝯpulſa eligeret Rectorē, ñ ualet electio. Vñ ſñiæ latæ ab illo Rectore, eſsēt nullæ. ꝓ quo bñ facit. l. 2. ff. de iud. ubi reqriť liber ꝯſēſus in trāsferēda, ſeu ꝓrogāda iuriſdōne. Ex quo ēt ſ eri, ꝙ ſi tyrānus iuit ad ciuitatē liberā cū exercitu magno, & ꝓꝑ timorē exercitus, ciuitas eligit tyrannū in dñm, trāsferēdo in illū oēm iuriſdōnē, non ualet,[c] qđ tali timore agiť; & ꝑ ꝯñs ñ ualebūt geſta à tali tyrāno; qđ bñ notabis, & firmat Bar. in d. trac. de tyrāno; facit qđ no. in l. decernimus, C. de ſacr. eccl. Aut ꝯpellunť electores eligere aliquē đ certo genere ꝑſonarū; & puto, ꝙ talis electio ualeat: qa ñ amittiť oīno libertas eligendi, ſed reſtringiť. Sicut in ſimili uidemus in cōſuetudine, q̄ ꝑt reſtrīgere ius eligendi; puta ad certū genus ꝑſonarū: ſed ñ ꝑt tolleř libertatē remanēte ꝑtāte eligēdi; vt ꝓbať in c. cū tertia. ĩ. e. & ibi ꝑ Io. An. iūcto. c. cū dilectus, de cōſue. & c. Abbate, de uer. ſig. & ſic pñt dictæ opi. & iura ꝯria
13 reduci ad cōcordiā iudicio meo. † In gl. ĩ ver. *a duabus partib.* ibi: *dic ꝙ nō*. Vult ergo gl. ꝙ electus ñ cōputať in numero duarū partiū. & iſte intellectus uerifiť ēt in electionibus aliorū, nunqd uox electi dēat cōputari in numero uocū[d] eligentiū? Et intellige iſtā qōnē duobus concurrētib. videlicet ꝙ iſte elect' ſit de collegio; ita, ꝙ hēat uocē ĩ illa electione. Itē ꝙ cōſentiat electioni de ſe factæ, & aliū ñ eligat. Nā ſi ipſe eligeret aliū, uel ñ hēt uocē in collegio; eſſet indubitatū, ꝙ uox ſua non cōputareť ĩ numero. Sed eo caſū, quo cōſenſit electioni de ſe factæ, & hēt uocem; conclude poſt do. aut ſit electio ꝑ ſcrutiniū priuatū, & uox ſua ñ cōputabiť in numero: qa cū ipſe ignoraret, an fuerit electus ab aliis, nō poterat dicere, eligo me ipſū; qa tūc tanq̄ ambitioſus eſſet repellendus. Sed ſi electio fuit facta ꝑ ſcrutinū publicū; ita, ꝙ quilibet palā exprimebat uotū ſuū, tunc uox electi cōputaŕ ĩ numero; ꝙ ĩtelligē, qñ prius fuit elect' ab aliis; & ipſe conſenſit illi electioni. Nā tūc nō pōt dici ambitioſus, cū non oriať à ſe, ſed ſit uocatus à fratribus. Et uide qđ dicā in c. cū in iure. ĩ. eo. puto tñ, ꝙ in ꝑꝑ ſit iſtud ſpeciale, ꝙ qñcūq; ipſe in ſcrutinio publico, uel priuato cōſenſiſſet ĩ aliū, ꝙ poſteà videns ſe electū ab aliis; pōt recedere ab electione, q̄ facit, & accedeř ad electionē de ſe factā: qa admittiť uariatio, ut ſ. dixi in electione Papę ꝑ acceſſum, ut in fi. gl. nō tñ intelligas iſtā gl. ꝙ Card. ſimplř poſsint recedere ab eo, ꝙ ſtatuiť hic à duabus partibus. Nā eſſet ꝯ cle. ne Romani. ĩ. e. Sed intellige, ꝙ pñt recedere formalř, non aūt màliter. uñ pñt Cardinales cōuenire ſm doc. ut elect' à maiori parte ſit ꝑꝑ: qa ꝑ iſtā conuētionē ſpecialē uñr oēs conſentire in electū à maiori parte, & pñt Cardinales ita cōuenire; qa eis, ut ſ. dixi, ñ eſt tradita certa forma eligēdi. uñ ſatis eſt, ꝙ in effectu cōueniāt duæ partes Cardinaliū. Secus eſt in electione, ubi pro forma dēt interuenire certus numerus; de quo uide tex. iūct. gl. in c. ſi cui. ĩ. eo. li. 6. In gl. in uer. *nullatenus*, in fi. dic ꝙ hodie eſt de iure nouo. unde iſta gl. ꝑſagiuit ius nouū, ut habeť ĩ c. ubi ꝑiculū
14 ĩ. e. li. 6. iuncta cle. ne Romani. e. ti. † In gl. in uer. *ſpeciale* ibi: *ſed ꝙ debeant eſſe ꝑſentes*. Hæc ſolutio bona. unde cōclude tā de iure ciuili, q̄ ca. ꝙ ad hoc ut ualeat qđ agiť in aliqua uniuerſitate; oportet ꝙ duæ partes uocandorū ſint pñtes, ut in iuribus alle. in gl. qcqd ſit à maiori ꝑte duarū partiū, tenet, ut in l. qđ maior, ff. ad mun. & in c. 1. de his q̄ ſi. à ma. par. c. q̄ iura dēnt ſic intelligi; & hoc cōiter teneť à legiſtis, ut no. ꝑ gl. in l. planè, hic all. & ꝑ Bar. in l. oēs ꝑꝑlĩ, ff. de iuſt. & iu. Sed de iure canonico dubitať, utrū reqranť neceſſariò duæ partes, ſi multi uocati noluerūt uenire, de quo uide in c. cū nobis, & in c. in cauſis. ĩ. e. Idē de iure canonico certū eſt, ꝙ ſi contēnať unus qui debebat uocari, ꝑt facere caſſari qcqd fuerit actū ꝑ totā uniuerſitatē, ut in c. bonæ. 1. & in c. quod ſicut ĩ. e. Et quo ad Cardinales dicūt hic do. & benè, ꝙ ſufficiunt duæ partes pñtium, dūmō alii fuerint expectati, ut habeť in c. ubi periculū, ſ. alle. uñ non eſt neceſſe, ꝙ cōſentiant duæ partes oīum Cardinalium, ſed pñtiū in conclaui, ar. 10
15 q. 2. c. ea. n. † Ex gl. q̃riť, qđ ſi oēs Cardinales caſu ſunt mortui, ad quē tūc ſpectabit electio Papæ? Hoſt. refert. duas opi. Quidā dicunt ꝙ ad clerum Romanum, ar. ĩ d. c. in noīe dñi. Alii dicunt, ꝙ ad conciliū gñale, ſicut ꝑtinebat de iure antiquo. 79. di. quaſi per totū. Ipſe Hoſt. dicit, ꝙ prima opi. eſt tutior, ſcđa iuſtior. Nā difficile eſt congregare cōciliū. ſi aūt oēs ſunt mortui ꝑter duos, illi poterūt eligeř & un' poterit eligere aliū, dūmō ali' ꝯſentiat electioni ſuę. Si uerò un' ſol' remāſit, ille habebit electionē iux. no. in c. gratū ſ. ti. ꝑxi. ñ tñ poterit eligere ſeipſū, ut in c. ꝑ noſtras, de iu. pat. Putarē tñ ꝙ iſte noīe totius collegii poterit daŕ hāc ꝑtātē alteri, & ille tanquam cōpromiſſarius poterit eligere illū; mō ceſſet fraus & ambitio. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Epſ dēt habere cōpletum 30. annū, & debet eſſe natus ex legitimo matrimonio; tamen ex legitima cauſa pōt circa hoc diſpēſari* 2.
3 *Legitimatus per ſequens matrimonium poteſt eſſe Epiſcopus.*
4 *Scientia, quæ requiritur in prælatis, qualis eſſe debet.*
5 *Argumentū de maiori ad minus, ualidum eſt in iure.*
6 *Annus, an requiratur cōpletus, an inceptus in aliqua diſpoſitione.*
Aetas, q̄ requiritur in dignitatib. quāta eſſe dēat uide in diſcurſu.
Abbatiſſa non ꝑt eſſe aliqua, quæ fuerit uidua, uel illegitimè nata.

CAP. VII.

1 CVm in cunctis. † Electio ad Epiſcopatū fieri dēt de digno ſcientia, moribus & ętate, & qui habeat 30. annum cōpletum, & ſit de legitimo matrimonio natus. h. d. uſque ad §. cum uerò. Diuidiť iſtud princ. in tres partes. Nā primò poniť una rō ſtatuēdi. Secundò alia ibi: *ex ꝑꝑ*. Tertiò ſtatutū ibi: *ꝑſentis*. Caſus literalis. Quia qñq; eligebanť aliq in eꝑos, qui nō erāt idonei moribus, ſcia, uel ætate; ſtatuit cōciliū Lateranē. quales debeāt eſſe, qui eꝑos eligi debeāt, oñdēs hoc ꝑ locū à minori, dicēs, ꝙ in cūctis ſacris miniſteriis tria ꝑcipuè ſūt reqrēda. ſ. ętatis maturitas, grauitas morū, & lřarū ſcia. ergo multò forti' hæc in eꝑo ſunt reqrēda: qua

uerſas, C. mā. Pau. de Caſ. & Ale. in l. poſtulante, in fine prin. ff. ad Treb. & idō tales exceptiones, per quas ceſſat ſtatutum, ſemꝑ poſſūt opponi.

a Qualitate. Facit quod uoluit Bar. in l. denūtiaſſe. §. quid tamen, ff. de adul. & in cōſ. 10. inci. accuſatio inſtituta fuit. Gul. đ Cu. & Bar. in l. qđ ergo. §. pœna grauior ff. de inf. Pet. de Anch. in c. ſignificaſti, el 2. de homi. & in c. qa ꝑꝑ, de elec. per iſtū in c. licet cīm, đ ꝓba. Cy. & Bal. in l. 2. C. de ꝓb. & dixi plenè in repertorio meo ad iſtū, & ĩ notabilib. ĩ uer. qualitas, & ꝑ iſtū in c. 1. qđ met. cau. & in c. 1. de regu. Adde Ro. cōſ. 76. ubi accuſās uxorē đ adulterio, dēt ꝓbare mřimonium.

b Matrimonio carnali. uide gl. in c. notificaſti 33. q. 5.

c Non ualet. Adde tu Cal. conſ. 1. Pe. de Anch. cōſ. 300.

d Vocū. Addē Abb. conſ. 25.

Adde gl. ſin. in c. per noſtras, ĩ. de iure patro: q̄ indiſtinctè dicit, ꝙ ꝑſona electa nō vř cōputanda in numero eligētiū ad hoc, ut augeat numerum ꝑꝑ ambitionem, q̄ vř contraria dictis hic: niſi dicas, ꝙ illa gl. itelligitur ſm iſtam diſtinctionem. Cogita tñ. Aeneas de Falco. ANT. FRANCIS.

Circa hoc, an ꝑſona electa cōnumereť in numero eligētiū; dicas, ꝙ aut ſit electio per uiā ſtatuti; & non connumeraťř. Aut ſit per uiā cōpromiſſi; & connumeratur inter eligētes, de quo uide ꝑ gl. & doc. in c. per noſtras, de iu. pat. & per gl. 8. q. 1. in c. qui epiſcopatū, & ĩ c. eccle. ueſtra, ubi etiā per gl. de ſortileg. Fallit tñ in electione Papæ vt ibi ꝑ Scrib.

qa cũ ep̃s ad curã ſit poſit⁹ aliorũ, in ſeipſo dẽt oñdeř, quaľr
alii debeant ſe hr̃e. Ne ergo, qđ pp neceſſitatẽ t pis qñq; fa-
ctũ eſt, trahaľ à poſteris in exẽplũ; ſtatuit cõciliũ Lateranẽ.
vt nullus de cætero eligaľ in ep̃m, niſi q iã 30. anno. ætatis
peregerit, & de legitimo ſit mr̃imonio, q vita & ſcia cõmen
dabilis demõſtreľ. cũ elect⁹ fuerit & habuerit cõfirmationẽ,
& poſſeſſionẽ eccleſiaſticorũ bonorum, trãſacto tpe de cõſe
crãdis ep̃is à canonibus diffinitio ille, ad quẽ ſpectat colla
tio bñficiorũ ipſius, liberã habeat cõferendi ptãtẽ. Scđò dr̃,
q inferiora miniſteria. ſ. Decanatũ, Archidiaconatũ, & alia
q̃ curã habẽt aĩarũ annexã, null⁹ recipiat, niſi q iã 25. annũ
attigerit, & ſcia & moribus cõmendabilis demõſtreľ. Cũ ãt
aliqs de p̃dictis aſſumpt⁹ fuerit, & cõmonit⁹ ad ordinẽ debi
tũ ꝓmotus ñ fuerit, ſtatuto tpe diffinitio à canonibus, ab il
lo remoueaľ offõ, & alii cõferaľ, qui velit & poſſit ea adim-
plere; & ſi ſup hoc appellauerit, nullatenus audiaľ: & hoc ſta
tutũ ñ ſolũ de ꝓmouẽdis, ſed ẽt de iã ꝓmotis, p̃cipiľ obſer-
uari. Tertiò dr̃, q clerici q ꝯ formã iſtã quẽquã elegerit, eli
gẽdi ptãte priuenľ, & ab eccľiaſticis bñficiis nouerint ſe ſu-
ſpẽſos p trienniũ, & ep̃s q ꝯ hoc fecerit, aut cõſenſerit fieri,
ꝯferẽdi p̃dicta officia ptãtẽ amittat; & p capľm, & ſi capľm
negligens fuerit, p Metropolitanũ ordinenľ. Ber. No. 1. tres
qualitates requiſitas in ꝓmouendis ad ſacros ordines & ad
miniſteria. i. ad dignitates & officia eccleſiaſtica. Nã primò
reqriľ ætatis maturitas. Scđò morũ grauitas. Tertiò lr̃arũ
ſcia. Potes addeř aliã quartã. ſ. q ſit de legitimo mr̃imonio
natus, vt patet. j. de fil. pſby. quaſi p totũ. Circa primã. ſ. æta
tẽ reqſitã in ordinãdis, dic, vt hẽs hodiè ĩ cle. gñalẽ, đ æta.
& qual. Circa ſecundã de grauitate morũ, hẽs. j. de vi. & ho.
cle. p totũ. & 41. di. p totũ. circa tertiã. ſ. ſciam, q̃ & qualis re
quiraľ in ꝓmouẽdo, dicã. j. De ætate verò reqſita in ꝓmo-
uẽdo ad dignitatẽ & bñficia inferiora, vide qđ plenè dixi ĩ
c. ſup inordinata, de p̃b. No. 2. q ep̃s dr̃ gñaliter p̃eſſe curæ
totius diœceſis. vñ tota diœceſis p̃t ſibi dici parochia, ut in
c. Ap̃licæ. j. de do. No. 3. ibi: *in ſeipſo dẽt oſtendere*, q ep̃s dẽt
a eẽ ſpeculũ[a] aliorũ in morib⁹, [b]cõcor. c. magne, đ voto. † No.
b 4. ibi, *ea pp*, q ſeu tpis neceſſitatẽ p̃t diſpẽſari circa ꝓmouẽ-
1 dos in ep̃os, patientes defectũ eorũ, q̃ hic requirunt; concor
dat. c. innotuit. j. eo. Vñ hic. refert Io. And. q qdã nobilis &
pͦtẽs fuit ꝓmotus in ep̃m diſpenſatiuè in 18. an. hæc tñ di
ſpenſatio ñ dẽt fieri ſine maxima cã. Vtrũ aut p̃p peccet di-
ſpẽſando, vbi ñ ſubeſt cã, vide Inn. in c. cũ ad monaſteriũ, de
ſta. re. & qđ melius dixi in c. de multa. j. de p̃b. Vnũ tñ ſcias,
c q vbi ñ ſubeſt cã legitima, ñ dr̃ ꝓpriè diſpẽſatio, [c]ſed poti⁹
diſſipatio, vt colľr ex diffõne diſpẽſatiõis. quã diffõnẽ vide
p gl. no. 1. q. 7. in c. reqritis. §. niſi rigor, & tene illã gl. mẽti:
2 qa tãgit multa neceſſaria ĩ mã diſpẽſationũ. † Vlti. no. q eli
gẽd⁹ in ep̃m dẽt cõpleuiſſe 30. an. Nã in an. 30. Chr̃s fuit ba
ptizat⁹, & incepit p̃dicare; iõ ad ipſi⁹ ſaluatoris inſtar, iſtud
tp̃s fuit p̃fixũ in ep̃o, vt in c. p̃sbyter. 78. di. Gl. tñ ibi ꝛfert Io.
Chriſ. tenuiſſe. q Chr̃s nõdũ cõpleuerat tũc 30. an. ſed ſolũ
3 attigerat 30. dies de 30. an. † Itẽ põdera tex. dũ reqriľ, q ſit f
natus de legitimo mr̃imonio. Nõ. n. reqriľ ſolũ, q ſit legiti
m⁹, ſed q ſit nat⁹ đ legitimo mr̃imonio. An ãt p̃t ꝓmoueri
in ep̃m legitimat⁹ p ſequẽs mr̃imoniũ, hæc lr̃a ſic põderata
d facit, q nõ. ſed ꝯriũ tenet gl.[d] in d. c. innotuit, & dic ut ibi di
4 cã. Pro declaratiõe lr̃æ, q̃ro q̃ ſcia reqraľ [e] tã in ep̃o, quã in
e aliis habẽtib⁹ dignitates, vel officia, vľ bñficia eccľiaſtica?
Sol. Inn. põit hic q̃dã bona, & ĩ effectu ꝯcludit, q q̃dã ẽ ſcia
eminẽs, q̃dã mediocris, q̃dã ſufficiẽs. Eminẽs ſcia dr̃ illa, p
quã qs ſcit difficilimas. q. explicare, & diffinire in prõptu ſi
ne reuolutiõe librorũ. Mediocris verò dr̃ p quã difficiles. q.
decidimľ, cũ reuolutiõe tñ librorũ. Sufficiẽs ãt eſt legitimè
reqſita ſm qualitatẽ officii, ſeu bñficii. Vñ dr̃ qs hr̃e ſciam
ſufficientẽ, qñ ſufficiẽter p̃t explere ea, q̃ neceſſariò incũbũt
offõ ſuo. Et hæc ſufficientia cõſideraľ arbitrio boni viri ſm
qualitatẽ loci, vbi habet iſte viuere & conuerſari, & ſm qua
litatem officii ſui. Ideò ad propoſitam. q. eſt dicendum, q

p̃p dẽret hr̃e maiorẽ ſciam reliqs, cùm ſit
p̃poſitis curæ toti⁹ Chr̃ianitatis. Ep̃i verò
deberẽt hr̃e notitiã noui & vet. Teſti, cum
oĩ petẽti teneãľ reddere de fide rõnẽ; de
quo vide bo. tex. 33. di. ĩ c. q ep̃s 6a. di. in
c. 1. & 2. Itẽ ſm Hoſt. debent hr̃e ſciam iu
ris canonici, cũ ſm illã debeant iudicare
p̃ſertim in cauſis mr̃imonialibus, vt in c.
1. de cõſ. & affi. Archidiaconi verò & p̃po
ſiti debent ſcire iura, ſm Inn. cũ habeant
ſm illa iudicaľ. Sed hoc ego intelligo in
his Archidiaconis & p̃poſitis, q habẽt iu-
riſdõnẽ cõtentioſam. In illis verò q ſolũ
habẽt nudũ nomen, vt Archidiaconus &
p̃poſitus Senen. ñ reqrerẽ talẽ ſciam: qa,
vt dixi, ſatis eſt, vt hẽant ſufficientẽ ſcien
tiã. Et ſufficiens appellaľ ſm qualitatẽ of
ficii & dignitatis ſuę. Religioſi verò & E-
remitę magis indigẽt cõtẽplatione, quã
ſcia, ar. 16. q. 1. in c. legi. Supplet. n. defectũ
ſciæ p̃fectio charitatis, vt in c. 1. de renun.
Vñ dicit Inn. q in Abbate nõ reqriľ ma-
gna ſcia. & dicit Arch. in d. c. leg. ſufficere
ſibi, vt ſciãt cãtare & legere. Collec. dicit d
hoc verũ, niſi habeat curã aĩarũ. Sđ ego ñ
video quaľr poſſet primũ dictũ ſaltẽ đ iu
re ꝓcedere; cũ qlibet Abbas habeat ſaltẽ
curã fori pnĩalis reſpũ monachorum ſuo
rũ. De p̃sbyteris verò dic q debent ſcire
canones pnĩales; & illa q̃ hñr in c. q̃ ipſis
38. diſ. Ex p̃dictis inferľ & ex tex. q oĩno
illiterati nõ debãt ordinari. Et ꝓbaľ hoc
clarius in c. ſi. de tẽp. or. lib. 6. ſi tñ ordina
renľ, acciperent characterẽ, ſm do. qa ex
quo qs eſt baptizat⁹, eſt capax cuiuſlibet
ſacři, vt in c. veniens, de p̃sby. nõ bap. Parũ
ãt ſcientes nõ debent promoueri; niſi ſm
Inn. ſint dociles. i. apti ad addiſcendũ. qđ
ꝓcedit ſm Hoſt. diſpẽſatiuè, & ex magna
cã: quaſi nõ ſufficiat, q quis ſit docilis ad
hoc, vt promoueaľ, & bñ loquiľ; & credo
hunc intelľm habuiſſe Inn. Sed vt dixi, cõ
ſiderãda eſt multũ qualitas loci. Nã in p̃-
poſito hoib⁹ abiectus & modicę cõdõnis;
nõ requiriľ tãta ſcia, ſicut in eo, q p̃ponit
curæ magnorũ virorum. cõcludit tñ Inn. e
vnũ dictũ notabile, [f] q peccat acceptãs di
gnitatem, vel offm, ſi nõ hẽt ſufficientem
ſciam ad exercendũ ea q̃ incũbunt illi di
gnitati, vel offõ; & vr̃ hoc dictũ ꝓbari ul-
tra rõnẽ nãlẽ in c. nõ eſt putanda, in ſi. 1.
q. 1. Idẽ dic de ꝓmouendis ad doctoratũ.
habentes. n. ſufficientẽ ſciam, illi nõ pec-
cant petendo gradũ, cũ petãt facultatem
cõicandi ſciam, quã habent, qđ ptinet ad
charitatẽ; ſed in min⁹ inſtructis eſt pecca
tum p̃ſumptionis; ita dixit gl. in cle. 2. de

a Speculũ. vide bo. tex. in c. p̃cipuè 11. q. 4. & in c. quaľr, el ij. de accu.
b SEB. SAPIA. In moribus. Adde tex. in c. cleros 21. di. qui dicit, q ep̃i, latinè dicunľ ſpeculatores. & iõ tex. in c. clericũ. §. ex his 11. q. 1. appellat ep̃m ꝓcuratorẽ aĩarũ, vñ tex. in c. añ oĩa 40. diſ. dicit q ep̃i offõ nihil eſt laborioſius & periculoſius: ſed nihil beatius apud Deũ, ſi bñ agatur.

c Diſpenſatio. Vide bo. gl. ĩ c. vt cõſtitueret, ĩ uer. de trahẽdũ, 50. di. vide. ĩ. e. c. ſignificaſti, p illũ in 5. co. Hoſt. & do. ĩ c. dũ dũ, el 2. de elec. & gl. do. in c. q̃to, de iure iu. doc. & ibi p iſtũ in c. de mul ta, đ p̃b. & in d. c. dudũ, in 15. eo. in ſi. & in c. q a ĩ tñ, de p̃bẽ. in c. licet, & in c. lr̃as, đ reſt. ſpo. in 6. col. in c. ſup eo, đ vſu. in c. ſi. de diuort. & in c. cũ ad monaſteriũ, circa ſi. đ ſta. mo. & in c. p venerabilem, in 2. col. qui fil. ſint legi. Adde Spe. & Io. An. in ti. de diſpẽ. & in ti. de le. §. 9.

d Gl. in ver. coniugatam, in ſi. & ibi illũ Pe. de Anch. ĩ c. p tuas, de ꝓba. Io. And. in addi. Spe. in rub. qui fi. ſint le. Bar. in l. in concubinatu, ff. de concu.

ZACHARIAS. Tu limita hanc gl. & qđ p iſtum illi addit p ſing. dictũ Fri. de Cre. ſing. ſuo 22. inci. ecce habẽ’ã; niſi talis eſſet nepos cõcubinæ, quã qs mortuo filio vxorẽ duxiſſet. Idem no. Hip. de Marſ. ſing. 121. inci. nepos ex filio, & Ia. Rebuf. in l. filios, nu. 1. & in addi. ad eum. C. de nu. & orig. lib. 10.

e Quæ ſcientia requiraľ. Tu adde his an p̃p poſſ cum illiterato diſpẽſare, vt ſit ep̃s. no. Fel. in c. ſi qñ, col 2. in ver. dum gl. hic dicit, de reſcri & poſui ĩ addi. ad iſtũ in ru. đ ſum. Trini. col. ſi. num. 6. in addi. in verſi. ep̃i. in no.

SEB. SAPIA.

f Dictum notabile. Vide tex. in c. cũ ſit ars artium, de ꝗta. & qua. vbi probaľ, q eſt in culpa ordinans & ordinat⁹ illiteratus, ſed dicit ibi Inn. q qui ordinant, non ſunt ſemper in culpa; ſed illi quibus iniungitur examinandi cura: & quantum peccent, qui parum curioſe examinant, videant tex. in c. quando 24. di. Et adde, q mirabiliter dixit Pet. de Anch. in cle. 1. in vlti. no. de æta. & qual. q promouens ſcien-

magi. quã no. Vnũ tñ ſcias, ꝙ pauciſſimi
a digni [a] attingũt gradũ doctoratus, ut no.
in l. cunctos populos, C. de ſumma Tri. ꝑ
doc. Allego in hoc dicta dictorũ, nõ ꝙ in
hoc ſint neceſſaria, ſed ad inferendũ, ꝙ ẽt
illis tꝑibus promouebant̃ indigni; & ſꝑ
fuit. In gl. 1. in fi. dic ꝙ in eṗo requirunt̃
multa alia, q̃ hic exprimant̃. Et ponit Ho
ſtien. verſus: Anni triginta, ſacer ordo, pu
ra voluntas, & morũ grauitas, ſapientia,
ſpõſa parẽtis. Cõcurrens fama, decus; hæc
dãt pontificalẽ. Et declarãdo primũ: An-
ni 30. ꝓbat̃ hic. Sacer ordo: qa ꝓmouen-
dus in eṗm dẽt eſſe in ſacris, ſaltẽ in ſub-
diaconatu, ut in c. à multis, de æta. & qua
li. Pura voluntas: quia dẽt eſſe liber, & nõ
ſeruus, ut. j. de ſer. nõ ord. ꝑ totũ. Morum
grauitas, ut ꝓbatur hic. Sapientia. dẽt. n.
hr̃e ſapientiã, nedũ quo ad ſpũalia, vt in
præal. c. eṗs, ſed ẽt quo ad tꝑalia. Vñ ſim
plex & inexpertus nõ debet ꝓmoueri in
eṗm: ſi tñ fuerit ꝓmotus, nõ debet deiici
ꝑꝑ hanc ſimplicitatẽ quo ad tꝑalia: ſed
dẽt dari ſibi coadiutor, ut probat̃ 29. diſ.
c. 1. iuncto. c. quia frater 7. q. 1. Sponſa pa
rentis: quia debet eſſe de legitimo matri
monio natus, ut hic. Cõcurrẽs fama: quia
nõ debet opi. ꝓmouendi in aliquo uacil-
lare: ſed dẽt eſſe famæ bonę, vt in c. tantis
Daniel 81. di. & d. c. oĩpotẽs. j. de accu. Et
dicit Io. An. ꝙ ſi ultima pars iſtorũ verſuũ
diceret põtificatus; tũc dictio, decus, pone
ret illud requiſitũ. ſ. ꝙ promouendus dẽt
eſſe decorus. i. non corpore vitiatus, ut. j.
de corpo. uitiat. per totum. Sed & debent
ẽt in eo cõcurrere illa 12. c. apoſtolicæ re
gulæ ad Titũ 1. & 1. ad Timot. 3. Quæ tra
ctant̃ à 25. diſ. uſq; ad l. excluſiuẽ, & à 81.
uſq; ad 101. Tñ, ut dicit Hoſt. & bñ, requi
rendus eſſet à Deo talis: qa de facili non
reperit̃ in humanis hõ, in quo cõcurrant
talia & tanta requiſita. In gl. in uer. *multò
fortius*, ibi: *niſi præcellat alios ſcientia*. Intel-
lige hoc ſanẽ, put not. gl. in c. uiliſſimus,
hic alleg. Nã ſufficit ꝙ platus habeat ſuf-
ficientẽ ſciam licet reperiat̃ alius eo ſuffi
5 cientior. † Et in fi. gl. no. iſtã gl. pro argu-
b mento [b] à minori ex maiori ſumpto, vt ta
le argumentũ ꝓcedat, ẽt in iure, ut hic. &
in eo qđ gl. 1 fi. exẽplificat de Paulo & Eu
ſtochio, & intellige de Paulo, qui fuit for
tior Euſtochio, quę fuit uirgo. & licet fue
rit fortior: tñ nõ potuit reſiſtere ſtimulo
6 carniſe; ergo nec Euſtochium. † In glo. in
uerb. *exegerit*, in fi. Nota bene iſtã gl. quia
quotidiẽ allegat̃; & uide Arch. in c. ſi an-
nũ, de iud. lib. 6. ubi dicit, ꝙ rl̃r annus de
c bet eſſe cõpletus [c], niſi aliud caueatur in
iure. Diſtinctio tñ huius glo. cõiter reci-
pitur. Sed ego multũ cõſiderarem uerba
diſpoſitionis. Nã ſi diceretur, quod in 18.
anno poſſet quis ꝓmoueri, ſufficit ꝙ atti
gerit unum diem 18. anni: quia uerũ eſt
dicere iſtum eſſe in 18. anno. Secus, ſi di-
ceretur, ꝙ habeat 18. annos; de quo uide
plenius per gl. in cle. generalẽ, de æta. &
quali. Extra gl. quæro, quæ ætas requi-
ratur in abbate; dic ꝙ iure clarẽ non ca-
uetur; ſed in abbatiſſa eſt tex. in c. indemnitatibus. j. e. lib. 6.
vbi dr̃, ꝙ debet eſſe 30. anno. dic ẽt ꝙ debet eſſe virgo. vnde
vidua nõ põt eſſe Abbatiſſa quãtũcunq; caſtẽ vixerit in mo
naſterio, de quo vide gl. in cle. attendentes, de ſtatu. reg. In
Abbate verò cõiter dr̃ ſufficere, ſi attingat 25. annos per. §.
inferiora. j. eo. c. Nã iſta eſt ætas requiſita in oĩbus dignita-
tibus inferioribus. vñ ex quo tex. in d. c. indẽnitatibus, pro-
uidit ſolũ de Abbatiſſa, vr̃ voluiſſe relinquere Abbatem in
cõi regula aliorũ prælatorũ. Et nil mirum. Nã olim promo
uẽda in Abbatiſſam debebat eſſe ſexagenaria. nã tꝑs in eis
dẽt ſupplere defectũ ſexus & diſcretionis. In inquiſitore hæ
reticæ prauitatis requirit̃ 40. annus, vt in cle. nolẽtes, de hæ
ret. de quo mirant̃ ibi gl. ꝙ in eṗo ſufficiat 30. an. qui eſt ẽt
inqſitor heretice prauitatis à iure deputatus, vt in c. ꝑ hoc,
de hereti. lib. 6. Vñ dicit, ꝙ hoc eſt de arbitrariis, quaſi non
poſſet reddi tũ ſufficiẽs inter eṗm & inquiſitorẽ. Sed fortẽ
hoc cõtingit, qa ꝓmouendi in eṗos trãſeunt cũ magna in-
quiſitione. Nã recipiunt̃ teſtes, & diſcutit̃ ꝓmotio in cõſiſto
rio Papæ in collegio Cardinaliũ. Itẽ qa promotus ad tãtã
dignitatẽ præſumit̃ ex oĩ parte idoneus. Sed offĩn inquiſi-
tionis nõ cõmittitur cũ tanta indagatione; & ideò voluerũt
iura, vt ſit maturus ætate; & rl̃r de ætate requiſita in canoni
cis, & aliis, dixi plenẽ in c. ſuꝑ inordinata, de præb. Vlterius
q̃ro qa patiẽs defectũ in natalibus, nõ pt̃ ꝓmoueri ad ordi-
nes, vel in eṗm, nunquid poſſit ꝓmoueri in abbatiſſam? vr̃
primò ꝙ defectus nataliũ nõ impediat, cũ nõ habeat recipe
re ordinẽ, vt in c. noua, de pœ. & re. Cõtrariũ eſt verũ, vt no.
in d. c. idẽnitatibus. ergo defectus nataliũ impedit, vt in c. 1.
j. de fi. pſby. Itẽ pt̃ timeri de incõtinẽtia; ex quo mr̃ nõ fuit
d caſta [d] iuxta illud verſ. Inſequit̃ leuiter filia matris iter. An
ãt habentes filios poſſint ꝓmoueri in eṗos, ẽt ſi ſint legiti-
mi; vide bonũ tex. cum gl. in c. Syracuſanæ 28. diſt. Abbas

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus dicitur in mora petendi conſecrationem, ſi non petit poſt tres menſes à die confirmationis.* 5.

2 *Eṗs electus & confirmatus poteſt exercere ea quæ ſunt iuriſdictionis: ſed non ea, quæ ſunt ordinis eṗalis ante conſecrationem.* 6.

3 *Beneficia promoti & tranſlati in Epiſcopum vacant ipſo iure.*

4 *Beneficia promoti in curia an vacent in curia, vel extra?*

6 *Tempus quod datur ad eligendum, vel electioni conſentiendum, quantum ſit & ad quædam alia gerenda.*

7 *Diſpenſatio quæ procedit motu proprio largè interpretatur: ſecus illa quæ venit ad poſtulationem partis, quia ea eſt odioſa, niſi veniat motu proprio.* 8.

9 *Diſpenſatio ad vnum, extenditur ad conſecutiua ad aliud.*

10 *Beneficia priora an vacent, ſi electus de facto adminiſtrat ante, quàm ſit confirmatus?*

11 *Diſpoſitio cap. quanto, de tranſla. Epiſcopi loquitur in Epiſcopo, qui tranſtulit ſe de facto ad alium epiſcopatum.*

S*Cum verò.* Beneficia electi in Eṗm vacãt per confirmationẽ, adeptionẽ
poſſeſſionis, & cõſecrationem ſecutã, vel poſt tꝑs
præfixũ ad petendã conſecrationẽ. h. d. vſq; ad §.
inferiora. No. 1. quatuor requiſita ad hoc vt vacent bñficia [e]
e electi in eṗm. Primò. n. requiritur ꝙ fuerit electus. Scđò, ꝙ
cõfirmationẽ electionis fuerit conſecutus. Tertiò, ꝙ ſit ade
ptus poſſeſſionẽ. Quartò, ꝙ ſit cõſecratus, vel ꝙ ſit in mora
1 petẽdi ꝯſecrationẽ. † Et dr̃ eſſe in mora, ſi nõ petit intra tꝑs
præfixũ à canonibus. ſ. intra tres mẽſes à tꝑe cõfirmationis
habitæ, vt in c. 2. 75. di. & dicã latius poſt glo. Et ex his & ex
tex. no. ordinẽ ꝓcedendi. Nã primò quis eligitur. Scđò ele
ctio cõfirmatur. Tertiò adminiſtrationẽ conſequitur. Quar
tò conſecratur; & vnum naſcitur ex reliquo. Nã vigore ele-
ctionis fit cõfirmatio; & virtute confirmationis cõpetit ius
2 adminiſtrandi, vt in c. tranſmiſſam. j. eo. † Et vt poſſit plenẽ
adminiſtrare

ter indignum, tenet eccleſiæ, quã læſit ad intereſſe.

a Digni. Vide iſtũ in c. propoſuiſti, de proba. vbi enumerat qualitates requiſitas in doc. in vlt. col. ibi: & ſex requiruntur. vide Barto. poſt Cy. in l. oẽs populi, ff. de iuſt. & iu.
SEB. SAPIA.

b Pro argumẽto. De hoc argumento vide Abb. in c. per venerabilem, qui fi. ſint leg. per Iaſ. in l. quæ de legato col. 1. de legat. 1. in regula, cui licet, de regu. iur. lib. 6. Iaſ. in l. ſi quando §. generaliter, in fi. C. de inoffic. teſta.

c Completus. De materia vtrũ annus cęptus habeatur pro cõpleto, vide gl. & doc. in l. quã ætate, in prin. ff. de teſt. & per Bar. in l. ſi cui legẽt, in prin. vbi latẽ attingit iſtã materiam, diſtinguendo, ff. de leg. 1. uide iſtum in §. inferiora, in 2. nota Aen. Fal.
SEB. SAPIA.

d Non fuit caſta. Ex genere oritur ſiniſtra præſumptio, ꝙ talis filia, qualis mater. Sic etiã talis filius, qualis pater, ut not. gl. in l. quod ſi nolit. §. qui mãcipia. ff. de ædili. edic. ubi ponit illud carmen; Sæpe ſolet filijs ſilius eſſe patri. fa. tex. in c. ſi gẽs Anglorum 56. diſtinct. de quo omnino uide do. And. Siculo. in conſil. 34. præclare, col. 19. in 2. uolu.
SEB. SAPIA.

e Vacẽt beneficia. Quid autẽ in Abbate, an uacent eius beneficia ante benedictionem, an uerò requirat̃ benedictio, ſicut in eṗo requiritur conſecratio? vide Oldr. in conſi. 14. ubi concluditur, ꝙ non; & ita tenent communiter doct. in c. de multa. j. de præb.

a Ipſo iure. Adde Abb.conſ.101. Cal.conſi.1.de transl. Præla.
Adde q̃ poſui in c.licet, in 7. not. ē. & utrum beneficia electi in Epm, uacẽt ante acceptationẽ, uide in c.fi.in nu.11.ſ.de poſtul. præla.tñ credo, q̀ non, quia requiruntur quatuor, de quibus.ſ.in no.1. ad hoc, ut talia beneficia uacent. Aeneas Falco.

in l.ſi pupillo, in §.ſi qs ipſi ꝓtori, ff.de ope. noui nũtia. & i l. 2.C. de nautico fœnore.& hr̃ p Bar.in l.2.in §.qđ diximus, ff. ſi qs cau. & hr̃ in c.1. §.ſi aũt, & in c pleriq;, de reſcrip.Et Adde quod Bar. in dicto.§.quod diximus, dicit, quod eſt de conſuetudine facere talem proteſtationem. Alexander aũt ibi dicit, q̀ requiritur talis proteſtatio ad declarãdũ animũ proteſtantis. Et adde q̀ impeditus per iudicẽ ꝓſequi appellationẽ intra annũ reſtituit ad tãtum tẽpus, quanto fuit impeditus, ut per Inn.in c.ex ratiõe de appella. & per Pau. de Caſtro in præalleg. cõſi.21.& I alio conſil. 25. & habetur in l. cum ipſe, ubi per Bal. & doc.ff.de excuſa.tuto. Et plus dicebat do. Pau. in dicto conſil. 25. quòd idem eſt dicendum, qñ etiam impeditur p partem, ſecundũ Cy. in l. fi. C.de adul. ſecus ſi fuiſſet impedit⁹ culpa ſua: quia tũc currit ſibi tẽpus, ut p Innoce. & Hoſtien. in c. fi. de elect.& habetur in l. quibus diebus, in pri ci.ff. de condi. & demon. Et adde, q̀ impeditus debet probare impedimentum: & q̀ perfeciſſet id, qđ intendebat perficere, niſi fuiſſet impeditus; text. eſt no. ſecundũ Bart. ibi, in l.qui commeat⁹, ff.de re mili. & idem tenet Bart. & Alexand. poſt eum in d.l. 3. §. quod diximus, ff. ſi quis caut. & habetur per Bart. in l.præſes, C. de ap.& per Bald. in l. in pecuniariis. de feriis. & uide Alex.in conf. 49. in ſecunda parte conſiliorum.

b Liberam. uide q̃ dixi in c.fin.ſ.de poſtu.præla.

c Conſecutus. uide bonũ tex.i c.licet Epũ, de ꝓben.li.6. Adde iſtũ. in c.1. in num. 8. ſ.eod. Aeneas Falco.

d Dñs tẽporalis. qđ ꝓt contingere duob⁹ modis. Primo ſi non fuit requiſitus i electione, prout erat cõſuetudo, ut dixit ſingul'r Inn.in c. qđ ſicut.ſ.eo. uel qa Princeps hẽt ipſum ſuſpectũ ſecũdũ eundẽ Inn. in c. ſuper his. ſ. de accu.nã utroq; caſu princeps põt reſiſtere; & iſtis duob⁹ modis põt de iure reſiſtere. ſi aũt de facto reſiſteret, tũc Papa habebit prouidere. Vel dicas q̀ nũquã ꝓt de iure reſiſtere, ut in c.qđ ſicut & ibi Abb.i num.7.ſ.e. tñ ſolet tolerari recuſatio Principis ex iuſta cã. Aene. Falco.

e Maioris partis. No.p c.de mul ſ. de ꝓbẽ.& d.c.licet epũ, eo.titu.lib.6.

f Tres menſes. adde Cal.conſ.4.eo. titulo.

ZACHARIAS.
Adde, q̀ iuſto impedimento impedito non currit illud trimeſtre:& qualiter debeat ita ĩpeditus agere, ſi nõ poſſit haberi copia Romani põtificis; recurre ad gl.ordi.i c. cupiẽtes, & ibi Archi.& Pet.de Anch.Do.& Phi.Fran.in §.quod ſi per uiginti, in uerſic.bo.propoſita. & in §. inſuper, in uer.impedimento, eo. ti.li.6.ubi dicit talẽ in ſcriptis debere ꝓteſtari, ut ei non currat tẽpus p l. cum quidam, & ibi Bar.Ang.& Pau.de Ca.C.de his, qui per me.iudi. non app. Cano.in c.ſi iuſtus, de appel. Ant.de Butr.cõſ.27.in p̃ein.Bal.cõſ. 516. uol.1. Alex.cõſ.19.col.2.uer.circa fin, uol.1.cõſ.165.col.2.circa fi. uol.2. & Rotam deciſ.22.incip.quando aliqua cauſa, in anti.in tit.de iud.
ANT. FRAN. An impeditus debeat ꝓteſtari, & qñ? Dicas q̀ impeditus facto iudicis, debet ꝓteſtari de tali impedimento; al's non excuſaret, ut per gl.in c.cupientes.§. qđ ſi p uiginti, de elect.lib.6.& p Bar.in l.1.§.dies, ff. qñ appel.ſit.& hr̃ per Imol. & Gemi. in d.§.qđ ſi per uiginti, & no. in c.fi. de appel.ſecus aũt eſt in aliis impedimentis, in quibus nõ eſt neceſſaria ꝓteſtatio, q̃uis illa ſit utilis, & ad cautelã fieri ſoleat, ſm Pe.de Anch.in d.§.quod ſi per uiginti; & Imol. in d.c.fi.de appel.& hr̃ per Inn.& Fel.in c.ex ratione, in 7. col.de appell.& uide Pau.de Caſt.in conſ.21.& omnino Alexand. poſt Rom.

adminiſtrare, dẽt cõſecrari: qa electus & cõfirmatus ꝓt exercere ea, q̃ ſunt iuriſdi. ea uerò, q̃ ſunt ordinis epalis, nõ exercet ante cõſecrationẽ habitã, ut i c. tranſmiſſã.ſ.e.uñ cõiter dñt Canoniſtę, q̀ ꝯſecratio epalis ẽ ordo; lõ in multis iuribus dr̃ d Epm ordinari, in aliqbus cõſecrari: qa in cõſecratiõe recipit ordinẽ epalẽ: Theologi tñ dixerũt, q̀ nõ erat ordo, ſicut nec prima tõſura. uñ ipſi dñt ſeptẽ eſſe ordines eccleſiaſticos. Nos ãt Canoniſtę dicimus nouẽ qa cõputamus primã tõſurã, & c ordinẽ epalẽ; de quo uide bo. gl.in proœmio Sexti.
3 †Vltimò no. q̀ bñficia ꝓmoti
a & trãslati ad epatũ, uacãt ipſo iure, [a] uñ nõ reqrit alia ſñia, ut colligit ex tex. ibi; *hẽat liberã facultatẽ* Nõ. n. hẽret collator
b liberã [b] ꝑtãtẽ, ſeu facultatẽ cõferẽdi, ſi haberet neceſſe expectare ſñiam priuatiõis, ut alicuius cõſẽſũ, iuxta no. in c.de multa ſ.de ꝓbẽ.& c. licet Epũ, eo.ti.lib.6. Sed q̃ro, nunqd de neceſſitate reqr.itur omnia hic exp̃ſſa ad hoc, ut uacent beneficia iſtius promoti? Sol.dic, q̀ ſaltẽ in effectu reqruni, & ſi ñ formaliter. Nã hodie p̃p reſeruationẽ ſummorũ põtificũ, electiones nõ cõfirmãtur: ſed Papa prouidet ex officio ſuo. uñ illa ꝓuiſio cũ ꝓnũtiat aliquem epm, hẽt uim electionis & confirmatiõis, ſicut dicimus I collatiõe bñficiorũ, ut no.in c.cum olim, de cau. poſſeſ. & ꝓprieta. Vñ dicẽdũ eſt, q̀ poſt ꝓuiſionẽ factã p papã, non uacant immediatè beneficia ꝓuiſi, ſeu ꝓnuntiati; ſed dẽt expectari, ut iſte ꝓuiſus conſequat prius adminiſtrationẽ, & q̀ conſecret. Et quãquã curia hodie de facto non ſeruet, ſed immediatè cõferat bñficia ꝓnũtiati·tñ illa collatio non hẽt effectũ, ſeu habere deberet, niſi poſtquã ꝓdicta interceſſerint: qa nõ dẽt qs ꝑdere primũ bñficium, niſi plenè
c ſit ſm ꝯſecutus, [c] ut in c. ſi quis iã tranſlatus.21.q.2.& in c. ſi qui Epiſcopi.92. di.
4 †Et utrum beneficia promoti in curia uacent in curia, an extra curiam, & ſi exiſtẽdo in curia recipit poſſeſſionẽ epatus per ꝓcuratorẽ; uide ad hoc gl.no.& fin.i cle. 1, ut lite pẽdente. In gl.in uer. *adminiſtra*
tionem, ibi: *aliquando contingit* hoc iõ dicit quia de iure ſtatim q̀ eſt cõfirmatus, hẽt poteſtatem adminiſtrandi, ut in capitulo, tranſmiſſam.ſ. eodem. ſed quandoq; de facto contingit contrarium: puta quia
d dominus temporalis [d] non uult pati i ſtũ nanciſci poſſeſſionem. Ideo text.uult, q̀ ad hoc, ut uacent priora beneficia, oportet, q̀ de facto habuerit adminiſtrationẽ bonorum. Quid ãt ſi habuit partem bonorum? Solut. dicit Petrus q̀ ſi eſt con-
e ſecutus poſſeſſionem maioris partis [e] bonorum, habet locum iſte text. ſecus ſi minoris partis, arg.in c.frequens, de reſtit. ſpol.lib.6 & uide de hoc quod legitur & notatur in c.ſi tibi conceſſo, de præbendis, lib.6.& in c.transmiſſam. ſ. eo. & in c.commiſſa, eo.ti. lib. 6. Vbi etiam not. quid ſi habuit adminiſtrationem ſpiritualium, & non temporalium?
5 † In gl.in uer. *decurſo tpe*, ibi: *ſed uerius eſt*. Et hæc ſecunda op.uerior, cum ſuppletione tñ. Nã
f tres menſes [f] dantur ad petendam conſecrationem, ut currãt iſti tres menſes a tẽpore habitæ confirmationis, ut ſ. dixi. & ſi cõfirmatus negligit cõſecrari ĩfra iſtud tp̃s, ſtatim uacãt bñficia ſua: nõ tamẽ dẽt ĩncõtinẽti repelli ab epatu. Sed debet expectari per alios tres menſes; & quo ad hãc repulſionem, ꝓcedunt iura, q̃ faciũt mentionem de ſex menſibus, ut in c.quoniã.c.diſt.& in c.2.de trãsla.Epi. Et generaliter de iſtis temporibus contingentibus tpe uacationis, uide bo.& plenã gl. in c.ſi electio, de electiõe.lib.6. ubi hr̃ de tpe præfixo ad eligendum, & electionem præſentandum de electo, & de tpe præfixo ad conſentiendum electioni; & de tẽpore petendi confirmationem, conſecrationem, & palliũ.
6 †In gl. in uerſic. *ad quẽ ſpectãt*, ibi: non dr̃ pleno iure; nota principium gloſſæ, quare expectatur tempus conſecrationis, ex quo habet poſſeſſionem epiſcopatus. nam licet habeat poſſeſſionem, non tamen adhuc poteſt dici Epiſcopus, ex quo non eſt conſecratus:
g ſed debet appellari electus, [g] quantuncumque etiam ſit confirmatus, uel proui-

g Electus. Vide iſtũ in c.tã litteris, in uer.cõſecrãdi, & in uer. à ꝑlatione.ſ.de teſt.gl.in c.1.de reli.do.& gl.in proœ.cle.in uer. põtificat⁹, & ibi iſtũ i apoſt. Vide Inn.& iſtũ in c.de multa, de ꝓbẽ. ubi nõ dr̃ Epũs ante cõſecrationẽ.gl.in cle.2.i uer.põtificũ, de cele.miſſ.ubi app.põtificis, nõ uenit elect⁹ & ꝯfirmatus nõdũ ꝯſecratus, & gl.i cle.1.i uer. quãuis, de pœ. fallit in caſu cle.1. in uer.Epũs, de fo.cõp. qa materia ibi ſubiecta ita cõcernit electos & ꝯfirmatos nõdũ cõſecratos, ſicut Epos, cũ electus & cõfirmatus tñ ea ꝓt, q̃ ſunt iuriſdõnis, ſicut Epũs. & uide iſtũ in c.cũ Ap̃ica.in fi.de his, q̃ fi.à ꝑl. & in c.i eos, de hæ. Et ideo pulchrè dixit Bal.in l.ſi nondũ, C.de furtis.& no. q̀ ſi ciuitas interfecit electũ, nõ tñ dr̃ interfeciſſe epm, qđ no. pro limitatione. c.Ita nos.25.q.2.quẽ tex.alle.Abb.in c.cũ cãm, in fi.de ꝓbat.& in c. cũ dilectus filius, el.2.in 5.col.de ſimo.& in c.inter quatuor.i 3.col. de maio.& obe.ubi ſi ciues interfecerũt epm, priuat ciuitas & eccl'a dignitate epali. appellatiõe tñ ꝑlati cõprehendit electus & cõfirmatus, ut ꝓbat in d.c.tam literis, & uoluit Gemi.in c.1.li. 6. de iureiu.

Adde Old.conſ.33.ubi ponit, ꝙ ſecus eſt in Abbate: quia eſt Abb. añ bñdictioné;& eiꝰ bñficia uacãt adepta poſ.licet nõ fuerit bñdictꝰ. ZACHARIAS. Adde Fel.in c.eam te,col. 5.uer. tertiò reſtringiẽ, de reſcriptis: ſecus eſt in ep̃o, ut ibi per eum. ubi ponit dñiam,quæ inter epiſc.& Abb. eſt quo ad iſta.Dic pro hoc. ſ.ꝙ Abb.ſtatim poſt electionem appellet Abbas, in c.1. de ſuppl. neg.ꝓla. iſtom in c. meminimus,in princ.& ibi Fel.de ac.& ꝓt ante ſuam benedictioné oti baculo paſtorali,anulo & mitra,ut no. iſte ĩ c.iter monaſteriũ. col.ult. uerſ.quæro ultimò,& re ui di.poſt Io.And.in cle.attendentes.§. ſtatuimus, de ſta. mon.quod tamen intelligo de priuilegiatis,ut in c.ꝓ-alle. §. ſtatuimus. SEB. SAPIA.

a Vel promiſus.uide Firma. in trac. de epiſ. in 4.parta li. 3.circa prin.ubi facit dñiam inter Ep̃m & Abbatem.

b Mẽſium. Vide in ꝓpoſito tex.& ibi do.poſt Bar.in l.illa,la 1 ff.d uer.ob. & quę poſui in tex tualibus.
Aeneas Falco.

c Larga ioterpretatiu. Adde Pe.de Anch. conſ.218.& dicit Cal. conſ.2. qui fil. ſine leg. ꝙ licet diſpẽſatio ſit odioſa,ꝙ tñ debet aliquid operari. SEB SAPIA.

d Diſpenſatio.vide pulchrè per Fel.in c.poſtulaſti,ĩ olti. char.uer.limita 6. ĩ.de reſc. & ibi late,an io diſpẽſatio nibꝰ fieri deat larga ioterpretatio.

e Ad conſecutiua. uide bo.tex.in c.accepimꝰ, de ætat.& qua.ubi approbatꝰ ad ordinem vr̃ approbatus ad bñficium, tãq̃ ordinis cõſecutiuum.notabis tñ, ꝙ diſpẽſatio non trahiẽ ad conſecutiua eius, ſup quo diſpenſat, qñ diſpẽſatio ipri mit effectũ ualidũ ſuper actu, io quo diſpenſatur abſq; eo,ꝙ extẽdatur ad illud conſecutiuũ. nam cõſecutiuum ordinis ſacerd otalis eſt, ꝙ poſsit hr̃ eccl.curatã,de ele. lib.6.licet canon, & tñ non extẽditur

ad illã.Hanc opi.tenuit Old.cõſ.215.incip.puncta breuia.in 4.col. & But.in c.lĩas,de filiis presby. Moder. hoc uolunt in c. poſtulaſti, in 18.col.de reſc.& Comp hic in §.ſeq.& Spe.in ti. de leg.§§.ſi.uer. qd ſi diſpẽſatũ.& Gemi.in c.2.de fil.presby.li.6.& per iſtum in c.ꝓ illorũ,de p̃b. & gl. in cle.gñalem, de æta.& qua. & Gemi.in c.licet canon,prælleg.in princ.dixit,ꝙ non attingens.25. ann. eſt inhabilis ad rectorarũ parochialis eccleſię: & ſic licet haberet presbyteratum ante hãc ætatẽ, ꝑ hoc ſi cẽſeret habili ſꝗ imò collatio bñficij curati facta minori eſt oolla ipſo iure, ſm eũ ibi ꝑ illũ tex. ſecꝰ putarẽ ſi diſpẽſatio nõ poſſet ſe habere ſine cõſecutiuo,ꝑ id quod oolnit Gemiota. poſt Arch. ĩ c. cũ ex eo. §. elapſo,& elec.li.6.& ꝑ tex. in cle.ne in agro. §. cæterũ, de ſta. regu. & ꝑ iſtũ in c.quia intẽtũ, de p̃b. faciat qd̃ uoluit Cal.in cõſ.1. de fil.p̃ſb. & Inn. in c.ſi. e.ti.faciat etiam qui uult antecedens, uult & cõſequens, ut notat Abb. io cap. cùm M.de conſtitut.& in c.olim, de cen ſi.l.illud,& l.placet,ff.de acqui.hęre.l.ad rem mobilem,& l.ad legatum,ff.de procur. cum ſimilib.
Adde hic dictis per Abbatẽ quod uoluit Pet. de Ancha. conſil. 294. ubi noluit quod habens ex diſpenſatione, ꝙ non teneatur ſe facere promoueri ad ſacerdotium uſque ad annũ,ꝙ tamen uigore illius diſpenſationis, non debet ſtare, qn ſe faciat promoueri ad diaconatum.

f Reſidentiã. Adde Oldr.conſ.14. Pau.de Caſ.conſ. 300.Oldra.conſi. 265. Lap.alle. 36. 116. & 117.

g Quòd ſic. Adde Old.cõſ.191.dic tamen ꝙ Ep̃s benedicens populũ ante, q̃ cõſentiat electioni,non dicitur adminiſtrare, nec incurrit aliquas pœnas, ſecundum eundẽ Oldr. conſi.216.

a ſus[a] per papam,ut in c.tua,de his q̃ fiunt à ꝓla.& j.e.c.noſti.uñ non ꝓt dici tráslatus ad plenũ.In ea.gl.ibi: *ſtatim poſſunt cõferri priora beneficia* No.gl.ex qua habes, ꝙ ſi ꝓuiſus de epiſcopatu, facit ſe ſtatim conſecrari,nõ debet expectari tp̃s trium b menſium,[b] ut uacent priora beneficia.Et hanc opi.gl.tenet Inn.& Cõpo.& cõiter do. ꝓter Hoſ. qui inhærendo uerbis lr̃æ, requirit ꝓcisè lapſum illius tp̃is præfixi ad cõſecrationem : quia ſm eum tex. ita loquitur.nec eſt illa ſola rõ,q̃ alle.gl. qa poſſet repelli ante conſecrationem : ſed eſt ẽt illa rõ,ſ. ꝑꝑ multas expenſas, quas ſolet facere promotus;& alleg.Hoſt.pro ſe c.ſi qui ep̃i.92. di.Io.An.per illũ eundem tex. concordando diſtinguit,ꝙ aut iſte conſecratus ante lapſum triũ mẽſiũ, habuit poſſeſsioné ep̃atus;& tũc cũ plenè ſit trãslatus, uacãt ſtatim bñficia priora, ut probaẽ ibi. Aut nõdũ eſt adeptus poſſeſsioné; & non ſufficit ſola conſecratio, ut hic,& hæc opi.uera & ſatis hoc fuit de mente huius gl.& facit c.ſiqs iã trãslatꝰ, 7 ꝓall.† Sed dubium eſt qd ſi ꝯfirmatꝰ, ſeu promuſus liẽt diſpẽſationé, vt nõ teneretẽ cõſecrari intra annũ, nunqd ſuſpẽdaẽ ad annum vacatio priorum bñficiorũ,ꝓſuppoſito,ꝙ in diſpenſatione nihil de priorꝰ bñficiis caueaẽ? Io.An.in effectu vr̃ velle, ꝙ aut hæc diſpenſatio fuit cõceſſa motu proprio ꝑꝑ,& tũc ñ uacabũt ſtatim priora bñficia: ſed expectabiẽ annus. aut ꝑꝑ diſpẽſauit ad inſtãtiã,& tũc ſeruabiẽ, qd̃ hic dr̃. ſ.ꝙ vacabunt poſt tres mẽſes. &c. Rõ diuerſitatis eſt ſm eũ, q.a primo c caſu dẽt fieri larga ĩterpretatio,[c] ex quo d diſpẽſatio[d] motu proprio principis fuit facta.Sed in ſcd̃o caſu non dẽt fieri extẽſio de vno ad reliquũ,cum ma ſit odioſa, ar. pro utroq; dicto in c. ſi motu ꝓprio, 8 cũ ſeq.de ꝑb.li.6.† No. primò hoc dictũ Io.An. ex quo habes duo dicta notãda. primum, quòd diſpenſatio, licet in ſe ſit odioſa & reſtringibilis, ut in c.1.& 2.de fil.presby.li.6. tamẽ ſi ſit motu proprio, debet latè interpretari.& no.unum effectum conceſſionis factæ motu proprio, quod habet limitare gl. in cle. ſi Romanus Pontifex,de præb.Secũdum dictum, quòd diſpenſatio non debet extendi ad actum,quaſi conſecutiuum,ſi eſt facta ad inſtantiam.D.Ant.dubitat de hoc ſecundo dicto : quoniam priora beneficia uacant per conſecrationem, aut per negligentiã in petenda conſecratione,q̃ committiẽ per curſum illius tẽporis,de quo 9 in tex. † Sed obtinens diſpenſationé ut non teneaẽ conſecrari intra annũ nõ dr̃ negligẽs; ergo nec vacabũt priora bñficia.Et hæc opi.plus placet,q̃ ꝓcedens.nã vacatio bñficiorũ venit ꝯſecutiué ad ꝯſecrationé.diſpẽſatio aũt ad unũ extendiẽ

e ad cõſecutiua[e] ad illud,ut no.gl.in c.qa intñ,de ꝑb.& in c.ſi quis in clero.7.q.1. facit qd̃ no.Hoſt.ĩ c.poſtulaſti,de reſc.& uide qd̃ plenè dixi ĩ c.at ſi clerici,in §.de adul.d̃ iud.Et ĩ ſi.gl.Hęciura,ut dixit Io. An.& bñ,ñ ꝓbãt hoc ultimũ dictũ gl. & dic ꝙ c.lĩas,loqĩ ĩ duob.canonicatib. in ea.eccleſiã.& c.mõ.c.cũ nr̃is,ñ loqĩ ẽt in caſu nr̃o.& ꝗ gl.vr̃ tex.in c.de multa, ĩ ſi. de ꝑb.vbi dr̃, ꝙ ꝑ receptioné ſcd̃i curati uacat primũ cõſimile; ergo ſecus ſi primũ erat ſine cura. Sed dubiũ eſt ſi primũ reqreret reſidẽtiã[f], nũqd uacet ꝑ adeptioné ſecũdi curati?& credo ꝙ ñ;licet debeat priuari;qd̃ plenius dico ĩ c. ſi.de cle 10 ri.nõ reſi.& in d.c.de multa. Vltimò hic q̃riẽ,utrũ priora bñficia vacẽt,ſi electꝰ adminiſtrat de facto añ cõfirmationé? Col g lec.hic ꝙ ſic.&alleg.c.q̃to, de trãſla. ep̃i. Aduerte,qa ñ dẽt iudicio meo plꝰ opari adminiſtrõ facti,q̃ iuris.ſed ſi iſte d iure adminiſtraſſet,ñ ꝑ hoc uacarẽt priora bñficia,ſed dẽret expectari tp̃s prefixũ ad ꝯſecrationé,ut hic;ergo idẽ dicamꝰ in eo qa adminiſtrat de facto,ut ñ ſit melioris ꝯdõis ſtultus, q̃ ſapiẽs,ut in c.eũ q,de ꝑb. 11 lib.6.† Ad c.q̃to,dic,ꝙ loquitur in ep̃o q tranſtulit ſe de facto ad alium Ep̃atum. Nã quia de facto plenè trãſlatus eſt,ꝑdit primum epiſcopatũ;& non debet habere ſm,ut ſic careat habito & ambito, ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Aetas habilis requiritur tempore collationis; aliter collatio eſt ipſa iure nulla. ſed an requiratur in beneficijs non curatis. 3.*
2 *Beneficiatus nõ faciens ſe promoueri ad ordines,an ſit ipſa iure priuatus beneficiis? 9.10.*
4 *Archidiaconus regl'r non habet curam animarum, & non poteſt excommunicare.*
5 *Excommunicatio per quas perſonas põt fieri.*
6 *Excommunicatia facta cum maiori ſolem̃ i ante,nõ plus ligat qua ad Deum, quam alia; ſed ſit ad terrorem.*
7 *Ep̃s non põt diſpenſare circa defectus ætatis.*
8 *Epiſcopus conferendo beneficium ſcienter inhabili, non pro hoc videtur ipſum habilitare: ſecus in Principe.*
11 *Epiſcopus oportet,quòd ſit Subdiaconus tempore quo eligitur in Epiſcopum.*
12 *Promouendus ad dignitates inferiores, uel ad eccleſiam curatam an debeat; eſſe ſaltem in ſacris tempore promotionis?*

§. *Inferiora.* In dignitatibus & officiis citra Epiſcopatum,ac curatis beneficiis, debet aſſumendus 25. annum attigiſſe; & aliàs eſſe idoneus ſcientia & moribus : & ſi non eſt in ordine requiſito, dẽt promoueri in proximis temporibus; aliàs monitus non parens priuatur beneficio, non obſtante appellatio-

pellatione; niſi ex cã legitima excuſet.h.d.uſq; ad §.clerici.
a No.primò,ꝙ miniſteriũ idẽ eſt,quod officiũ, ſeu dignitas.[a] unde quia in principio fecerat mẽtionẽ de dignitate eṗali, uoluit hoc ſtatuere ſuper inferioribus miniſteriis.i.ſuper di gnitatib.& officiis inferiorib. Et drĩa eſt inter.miniſteriũ & myſteriũ.Nam myſterium eſt idẽ, quod ſacrm.miniſterium eſt idẽ,quod officium,& de utroq; uide bo.tex. 1.q.1.c.mul ti.& largo mõ ẽt Papa dr habere officiũ,ut ꝓbatur.ĩ.c.pxi. No.2. unam regulã circa ætatẽ requiſitam in promouendis ad iferiora bñficia,ſeu dignitates,& ad eccleſias curatas. Re quiritur.n.neceſſariò tpe collationis.25.annus:ſufficit tñ,ꝙ ſit inceptus,licet non cõpletus. quid ãt in promouendis ad alia bñficia?dic, ut dixi plenè in ca. ſuper inordinata, de pb. Tertiò no.ꝙ Archidiaconus nõ tenet ſe facere ꝓmoueri in ſacerdotẽ,ſed ſatis eſt,ut ſit Diaconus: ſecus ãt eſt in Deca no,ꝑpoſito & ſimilib.ut hic & in c.1.dẽ æta.& qual.Quartò no.ꝙ licet ꝑsbyteratus ſit annexus alicui bñficio, uel digni tati:non tñ eſt neceſſe,ꝙ promouendus hẽat ordinẽ reqſitũ tpe ꝓmotionis:ſed ſatis eſt, ꝙ faciat ſe ꝓmoueri poſtmodũ in ꝓximis tẽporib. quod an ſit uerũ indiſtinctè , dicã cũ gl.
1 Secus aũt eſt in ætate.† Nã ætas requiritur tpe colliõis;aliás collatio eſt ipſo iure nulla , ut hic, & meli⁹ in c. ſi eo tpe,de
2 reſer.li.6.facit.c.unicũ,de æta.& qual.e.li.†Vltimò not.ꝙ ñ faciens ſe ꝓmoueri ad ordinẽ,quem beneficiũ requirit, non eſt ipſo iure bñficio priuatus; nec dẽt priuari ſine monitiõe; quod hodie limitat.nã eccleſiis parochialib.incontinẽti eſt priuatus,ꝙ non facit ſe intra annũ ꝓmoueri in ſacerdotẽ, ut in c.licet canon,de ele.li.6.& uide ibi plenè gl. an & qñ req̃ rat hodie admonitio.hoc tñ dictũ nõ ꝓcedit in eccleſiis pa
b rochialib.[b] collegiatis,ut in c.ſtatutũ,e.ti.li.6.†Sed q̃ro,q̃d
3 ſi iſtæ dignitates,uel officiũ non habeãt curã,nunquid neceſ ſariò requirat ætas.25.an.do. expreſsè nõ tangunt:ſed text. iſte uĩ prima fronte ꝓbare,ꝙ nõ:quia loquit de miniſteriis habentib.curã aiarũ;ergo ſecus in aliis.Sed Io. An.ſolus ut tacitè ſenſiſſe ɔ̃riũ:qui ſup uerbo,alia,dixit ſupplendũ,q̃nq;: quaſi ſenſerit,ꝙ nõ ſit necesſe,ꝙ habeat curã aiarũ. Sed ego hoc dictũ teneo & ꝓbo p c.unũ.de æta.& qual.li. 6. ubi dr, ꝙ eṗs pt diſpenſare in dignitatib.& in perſonatib.nõ haben tib. curã poſt 20.an.ergo de iure in illis ẽt requirit tpſ. 25. an.qa aliàs diſpẽſatio nihil operaret; nec habem⁹ aliud ius de ætate diſponẽs ſup iſtis dignitatib.iferiorib. Vñ dicim⁹, ꝙ ẽt Ab.cõprehẽdit ſub iſto.§.ut no.gl.in c.indẽtitatib.poſt
4 prin.ĩ.e.li.6.† In gl.i uer. *Archidiaconatũ.ibi:ſed nõ principali*
c *ter.*uult ergo gl.ꝙ Archi.[c] habeat curã aiarũ, ſed ñ principa liter.& fortè ideò dixit,& nõ principa:r:qa hẽt illã ſub eṗo quaſi uicarius eṗi a iure deputatus;ut no.in c.1.de of. Arch. hinc eſt,ꝙ alii nõ pt cõmittere curã aiarũ,ut in c.cũ ſatis,de of. Arc.Sed ego intelligo gl.ꝓcedere ſm cõſuetudinẽ diuer ſorũ locorũ.Nã in multis locis Archidiaconus hẽt ſub ſe pa rochiã diſtinctã,in qua exercet curã aiarũ. Itẽ requirit & ui ſitat totã diœceſim loco eṗi;& in iſtis caſib.meritò excõicat, ex quo hẽt iuriſdõnẽ.Et ita intellige iura,q̃ innuũt,ꝙ Archi diaconus excõicauerit.Sed ubi nõ hẽt actu curã,nec hẽt ſub ditos,ſicut hic Senis,& in multis aliis locis;tunc nõ pt excõi care,ubi nõ dr habere curã animarũ, ex quo eã non hẽt nec in foro cõtẽtioſo,nec pœnitentiali;& de iure cõi non hẽt ꝓ priè curã aiarũ,præſertim tenẽdo opi.Io.An.in c.ad hæc,in §.in quadã,de of.arch.ubi dixit, ꝙ ſup duob.dũtaxat,de qb. in illo tex.& in c.ut nõ,e.ti. Archi.fundat intentionẽ ſuam de iure cõi,ſuper aliis ſuccumbit,niſi ꝑ ꝑ conſuetudinẽ. Vñ officiũ archidia c. determinaĩ ut plurimũ ſm conſuetudines locorũ.ſm quas intelligiĩ totus ferè titulus ď of. Arc.& no. Inn.& Io. An.poſt eũ in c.1.e.ti. ꝓ hoc facit.c.archidiac.eo. t. ubi ſm uerã lec. probaĩ, ꝙ archidiaconus non pt de iure cõi excõicare.uiđ ẽt gl.in c.cũ ſatis,ſal.ubi latè diſputat an habeat curã aiarũ; & potius uĩ inclinare in partẽ negatiuã .
5 †No.2.ex gl.ꝙ oẽs ꝓlati ẽt citra eṗm poſſunt excõicare;ſine tñ ſolẽnitate,de:qua.11.q.3.in.c.debẽt,&.c.cũ aliquis.Et in tellige de ꝓlatis hñtibus ſubditos actu, ut in.c.cũ in eccleſiis, de maiori. & obediẽ. & in.c.ſicut,de ſimonia,& in c.cum ab ec
d cleſiarum, [d] præallega.de offici.ordi.Du bitatur etiam de ꝑsbyteris curatis , nũqd poſſunt excõicare ſuos parochianos; & di cendum, vt legitur & notatur in c.ſi ſacer dos,& 1.d.ca.cũ ab eccleſiarũ,de offi.ord. Et gñaliter,ꝙ pñt excõicare, dixi in repe.
6 c.ſi qs ĩ,de ſo.cõpe. † Et ſcias, ꝙ excõica tio, quæ fertur cũ ſolẽnitate prædicta nõ ligat magis quo ad Deũ:ſed ſeruaĩ illa ſo lẽnitas ad terrorẽ,& quo ad facultatẽ ob b tinẽdi abſolutionẽ:qa nõ põt abſolui,ni
7 ſi cũ eadẽ ſolennitate. † In gl.ſup ver.25. c annũ attigerit . ibi: *licet ſit in minori ætate.* gl.ergo hic refert opi.quorũdã, ꝙ tenue
e rũt eṗm poſſe diſpẽſare[e] circa defectũ æta tis in ꝓmouẽdis ad eccleſiã curatã,uel di gnitatẽ. Sđ gl. remittit ad.c.cũ dilectus.ĩ. eo.& ibi tenet ɔ̃riũ,& melius.& vĩ hodiè hæc ɔ̃ria opi. ꝓbari,in.c.vnico, de æta.& qual.li.6. ꝑ locũ à ſpãli.Nã ibi ꝑmittitur E pis diſpẽſatio ĩ dignitatib.& ꝑſonatib[a] nõ curatis:ergo ſecus ĩ curatis. Nec obſt. c.ꝑtereã,alle.hic in gl. qa loqtur in defe
8 ctu ordinis,& nõ ætatis. † An etiã epiſco pi[f] in caſibus,in qbus pñt, uideanĩ diſpẽ ſare conferendo ꝑſonatũ,ſeu dignitatem minori;dic,ꝙ nõ:imò uenit puniẽdus: qa d cõtulit indignu ; Ita finaliter determinat gl.no.in.d.c.vnico; & facit ꝙ no.Io. An.i. c.2.de ſchiſma.Sec⁹ dic in princ. Nã prin e ceps cõferẽdo ſciẽter Idigno vĩ diſpẽſaĩ, dũmodo ꝑ literas ſuas poſsit conſtare de
g certa ſciẽtia ĩdignitatis ĩ ut no. Bar.in.l. Barbarius,ff.de of.ꝑt.ſecus ĩ inferiore; vt f dixi.ſic põt Inn.reduci ad concordiã,qui vnũ dixit in capitulo,ueniẽs,de fil.ꝑsb.& aliud dixit in.c.diuerſis fallaciis,de cleri. cõiuga.Diuerſitatis rõ eſt: ꝙ Princeps nõ tenet adhibere cauſę cognitionẽ in diſpẽ ſando : ſed ſufficit ſola voluntas, vt in.§. ſed & quod princi.inſti. de iure natu. fal lit.l. quidam cõſulebant,ff.de re iudi.Sed inferior debet adhibere cauſæ cognitio nẽ:alias punitur,vt no. in.d.c.2.& ꝑ Inn. in.c. cũ ad monaſteriũ.ĩ. de ſtatu regu. & in fi.gl.dic,ꝙ hodie ceſſat hęc difficultas, per clemẽ.generalẽ, de æta. & quali . ubi habetur,quod in.25.anno poſt q̃tis ordi nari in presbyterum.Et an eṗi poſsint di ſpen ſare circa ætatem in ordinibus cõfe rẽdis?dic , quod non,vt not.glo. in d.cle.
9 generalẽ.†In gl.in verſic. *præfixe a cã.* ibi: *uel ſaltem uſque ad ſex menſes.* Et de hoc dic ut leg.& nota.ĩ capitulo, ſi ꝓ clericis pau perib⁹, de præbẽdis.lib.6.& in.c.cõmiſſa, de electiõe.eodẽ libr. Debẽt enim iſti pro g moueri in quatuor proximis tẽporib[g], ſi fieri põt,vt ibi. Hodiè autẽ circa promo tos ad eccleſiã curatã dic, ut in.c. licet ea nõ,eodẽ titulo,libro.6. Debent enim iſti ꝓmoueri intra annũ ad ſacerdotiũ ; alias ſũt priuati ipſo facto,vt ibi. Et de hac ma teria uide ibi plenã glo. & in fin.gl. tene dictũ gl.Nã hodiè non ſeruantur inter ſti tia , ſeu interualla temporum , quæ olim

SEB. SAPIA.
Seu dignitas.Ad hoc tex. hunc no. Io.Aud.in c. 2. ĩ. de conceſ. præbẽ. & ibi omnino ui deas Ab. & de dif ferẽtia inter my ſterium & mini ſterium, uide do. Abba.in c.1.in ĩ. nota.ĩ. de uita & ho.cle.& in ca.ad noſtram,de ſimo.
b Parochialibus ad de latè Feder.con ſi.86.
Archidiaconus. Adde quæ ſit anti qua natura Archi diaconi. Roman. conſi.231.
ZACHARIAS.
Adde Spe.in tit. de iuriſ.om.iudi. uerſ.ſed caſu.Ar chi.in c.1. de off. Arch.Spe.in ti.de of.Archi.per tot. & Car.in cle.1.in 14.q.in opp.de of fi.ord. eundem in cle.ſi.ibi: an ſit di gnitas,de præb.
d Cum ab eccleſia rum.uide per do. meum dom.And. Sicu.
e Epiſcopum poſ. ſe diſpenſare Ad de latè Ro. conſi. 235.
SEB. SAPIA.
f Epiſcopi. Vide Spec.in tit.de di ſpenſ. §.qualiter, & ibi Bal.in addi tionibus . ubi di cunt,ꝙ requiritur ꝙ per inſtrumen tum,uel per teſtes conſtet,ꝙ Epiſco pus uoluerit di ſpenſare: aliàs ꝓ mouendo aliquẽ ſcienter indignũ, non cenſetur di ſpenſare. uide Fir mianũ in ſecunda parte libri quar ti.q.25. in tracta. de Epiſcopo. ubi etiam dicit eſſe ſe cus in Imperato re & papa ; & ibi ponit quæ requi rantur ad hoc,ut Papa cẽſeatur di ſpenſare.
g Indignitatis.Ol dra. pro & cõtrà conſil. 325.uſque ad 332.

obſeruabantur. Vñ ẽt laicus in carniſpri
uio, pt eſſe ſacerdos in feſto reſurrectiõis
dñi nr̃i Ieſu Chr̃i; de quo uide gl. in d. cle.
10 gñalẽ, de ętate & qual. †In gl. remoueant in
fi. Intẽtio gl. eſt q̃ q̃dã ſunt bñficia haben
tia certũ ordinẽ annexũ, & ad illa ꝓmot⁹
teneť facere ſe ꝓmoueri ad ordinẽ reqſi-
tũ: q̃a ex quo recipit alterũ connexorũ, uť
ad reliquũ ſe obligaſſe. q̃dã ſunt bñficia, q̃
nõ hẽnt certũ ordinẽ annexũ, ut canoni-
catus, & in illis nõ teneť qs facere ſe ꝓmo
ueri ad maiores ordines; niſi ꝓut neceſſi
tas, uel utilitas eccl̃iæ reqrit; ſic intellige.
c. q̃ris, all. in gl. Sed ꝯ hoc, & ꝯ tex. op. ſi bñ
ficiũ hẽt certũ ordinẽ annexũ; ergo opor
tet, q̃ tpe ꝓmotiõis hẽat illũ ordinẽ. Ad
hoc qđ legiť & no. in cle. ut hi, q. de ętate &
qual. ſa. c. 1. 40. di. Sol. dic, q̃ q̃dã eſt anne-
xio reſpectu aptitudinis. q̃dã uerò anne-
xio reſpectu actus. Primo caſu reqriť, q̃ qs
hẽat ætatẽ tpe ꝓmotionis, in qua qs poſ
ſit ꝓmoueri ad ordinẽ reqſitũ. nec eſt ne-
ceſſe q̃ tũc hẽat illũ ordinẽ: ſed ſatis eſt, q̃
ſit habilis ad illũ accipiendũ; & teneť illũ
recipere, q̃ citius pt, tẽporib. tñ cõpetẽtib.
Et in hac annexione intellige iſtũ text. &
c. ſi ꝓ clericis pauperib. & in c. cum cui, de
pb. li. 6. Nã iſtis iurib. patet, q̃ eccleſia cu-
rata uel dignitas hẽt annexũ pſbyteratũ;
& tñ nõ requiriť, q̃ qs ſit i ſacerdotio tpe
ꝓmotionis; ſed ſatis eſt, ut poſteà ꝓmo-
ueať ut hic, & in iurib. pal. Et ideò, q̃a illa
annexio eſt reſpectu aptitudinis; quia dẽt
eẽ aptus ad illũ ordinẽ. Sed ſcđo caſu, q̃ñ
eſt annexio reſpectu actus, reqriť neceſſa-
rio q̃ tpe ꝓmotionis hẽat ordinẽ anne-
xũ bñficiorũ. Exẽplũ: dicit ſtatutũ, q̃ talis
pbenda nõ cõferat niſi actualr̃ conſtituto
in ſacerdotio; & tũc oportet q̃ tpe colla
tionis ſit ſacerdos; aliàs nõ ualet collatio.
hoc fuit ſubtiliter de mẽte gloſſæ. i d. cle.
11 ut hi, q. q̃ tẽne mẽti. †Videmus ſil'r in eli
gẽdo Epm. nã requiriť tpe electionis, ut
ſit ſubdiaconus, ut in c. à multis, de ætate &
qual. uñ hẽt ordinẽ ſubdiaconatus anne-
xũ actu. Maiores uerò ordines habet anne
xos aptitudine. Et hãc cõcluſionẽ uideń
ẽt uelle dñi đ Rota. deci. 3. Vbi ponũt no
tabilẽ & cotidianã q̃õnẽ, nũqd expectãs,
Apl̃icus ñ exiſtẽs in ſacerdotio, poſſit ac
ceptare bñficiũ, cui eſt annexũ ſacerdotiũ
actualr̃ mõ pdicto. Et tãdẽ uideń conclu
dere, poſt Io. mona. & alios, q̃ aut bñficiũ
hẽt actu ſacerdotiũ annexũ ex prima fun
datione bñficii; & tũc nõ pt expectãs illũ
bñficiũ acceptare, ex quo ñ eſt in ſacerdo
tio, ſaltẽ q̃ñ illud bñficiũ fuit fundatũ per
laicũ: q̃a nõ ẽ uerosil'e, q̃ p clauſulas gñã
a les [a] appoſitas in l'ris Papæ uoluerit dero
gare ordinationi bñficii, ne laici retrahe-
renť ab ædificatiõe eccl'arũ. facit illud qđ
no. gl. in cle. 2. de pb. ſed ſi bñficiũ hẽt ſa-
cerdotiũ annexũ, nõ ex fundatione, ſed ex
ſtatuto poſteà facto p Epm & capl'm; tũc
pt bñficiũ acceptari p expectãtẽ, p p cl'as,
q̃ ſolẽt apponi in l'ra, in eo, q̃ Pa. ſolet mã
dare nõ obſtantib. q̃buſcunq; ſtatutis. &c.
Et hoc intellige, ut dixi, ▲ in annexiõe re

a Clauſulas generales. Adde Petrũ de Ancha. conſil. 19. uel 315.

b Ad conſuetudinem. Adde Oldr. conſi. 222.

ZACHARIAS.

c Pro prima electione fienda. Adde ad quem deuoluatur poteſtas eligendi, ubi elegerunt ſcienter indignum: & dic, q̃ ad Pa. licet alius ſit ſit immediatus ſuperior; ut per Ber. & Hoſt. in c. bonę lo. 1. ꝟ. eod. & per Compoſt. in c. cũ Vintonen. e. ti. qđ probatur per ra, quæ poſui ꝟ. prox. apo. in uer. ad metropolitanum. Et idem in regularibus beneficijs, ut not. Ber. Compo. in c. ne pro defectu, & Hoſt. in c. cum in cunctis, iſto tit. per text. in ca. quanquam, hic alle. eo. tit. li. 6. licet Vin. in c. innotuit. ꝟ. eo. tenuerit contrarium & prędicta. adde text. in prag. ſan. eo. tit. §. quod ſi prædicta, & ibi gl. in uer. priuati. Archi. Do. & Car. Alex. in c. ſacrorum. §. 1. 63. diſtinct.

A In dubio tñ habet ordinẽ annexum a ptitudine, & non actu, ut per iſtum in c. j. đ ętate. Dom. in c. ſi ꝓ clericis, de pb. 16. Et Imo. i cle. ut hi, q. đ ętate.

ſpectu actus. Nã in annexione reſpectu aptitudinis, indiſtin
ctè pt expectans tale beneficium acceptare, per d. c. ſi pro cle
ricis pauperibus; & hoc bene notabis. Qualiter ãt cognoſci
1 tur, an ſit annexio reſpectu actus, uel aptitudinis, recurrẽdũ
eſt, ut dixi, ad uerba. †In gl. in uerſ. *ſi canones*, in fi. No. gl. q̃a
2 ponit ueritatem. Sed quæro, nunquid promouendus ad di-
gnitates inferiores, uel ad eccleſiam curatam, debeat eſſe ſal
tem in ſacris tpe promotionis? Inn. hic, & Comp. q̃ nõ: quia
tex. iſte ſolùm facit mẽtionem de ætate, moribus & ſciẽtia:
nec requirit certum ordinem tempore promotionis: ſed ſo
lum mandat, ut poſt, q̃ promoti fuerint, aſſumãt ordines re
quiſitos. Hoſt. tenuit ꝯrium dicens, q̃ ſine diſpenſatione nũ
quam pt quis promoueri ad talia beneficia; niſi ſit ſaltẽ in
ſacris, per c. pterea, de ætate & qual. Io. An. in c. unico, de ætate
& quali. li. 6. in nouella, diſtinxit inter dignitates & perſo-
natus, habẽtes ſacros ordines annexos, & inter alios nõ ha
bentes ſacrum ordinem annexũ, ut in primis procedat opi.
Hoſt. in ſecundis ꝓcedat opi. ꝯria. Aliam tñ limitationẽ re
ſpectu eccleſię curatę dedit in c. ſi ꝓ clericis pauperibus, pal.
in gl. ſua. Primũ dictum. ſ. Inn. cõiter obſeruať, & hãc. q. ple-
niſſimè tãgã in c. dudũ, el. 1. ꝟ. e. dic, ut ibi. No. tñ dictum Io.
An. q̃ non oĩs dignitas, ſeu perſonatus habet ſacrũ ordinẽ
annexũ. Vñ uide gl. fin. 60. di. c. 1. quæ dicit, q̃ quem ordinẽ
debeat habere cantor, primicerius, & ſimiles; ſtandũ eſt con
ſuetudini. Et potes capere hanc doctrinam clariorẽ, q̃ ubi-
cunq; habens dignitatẽ, officium, uel perſonatũ, non hẽt cu
rã animarum, nec in iure cauetur, q̃ debeat habere certũ or
b dinem; tunc ſerua illam gl. ut recurratur ad conſuetudinẽ. [b]
Nec obſtat iſte tex. quia reſtrinxit ſe ad dignitates habentes
curã; & ideò dicit, q̃ debet ſe facere ꝓmoueri in ſacerdotẽ.
Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Eligentes ſcienter indignum priuantur pro una uice poteſtate eligendi, & ſuſpenduntur per triennium à beneficijs, quæ habent in illa eccleſia, ubi faciunt malam electionem.*

2 *Delinquens aliquando pro eodem delicto patitur duplicem pœnam.*

3 *Pœna ubicunque ponitur à iure, ratione alicuius delicti, debet illud delictum eſſe conſummatum ad hoc, ut pœna committatur.*

4 *Epiſcopus conferens beneficium indigno, priuatur poteſtate conferendi pro prima uice. ſi ſcienter fecerit.*

Eligẽtes indignũ, q̃ priuentur, an habeat locũ in oĩbus electoribus.

5 *Collatio beneficiorum ad quem ſpectat, ſi per aliquos ſit amiſſa, uel per negligentiam, uel delictum.*

6 *Collatio beneficij facta indigno, eſt ipſo iure nulla.*

Tẽpus quãdo eſt datũ in medio alterius tẽporis, quando dẽt incipere currere, an tũc quãdo cõceditur, uel finito illo primo tẽpore?

Clerici ſanè. Eligentes indignum ꝯ formã
huius c. priuati ſunt ꝓ prima
uice ptãte eligendi. & idem in collatore; & defe-
ctum capituli ſupplet Epiſcopus, & econuerſo. & ſi
capitulum negligit, ſit deuolutio ad Metropolitanum. h. d.
1 uſque ad finem. † No. primò hic duas pęnas contentas con-
tra eligentes indignum. Prima, q̃ priuati ſunt poteſtate eli-
gendi. Intellige pro prima uice. i. pro prima electione fien-
c da. [c] Vnde hanc ptãtem recuperant in ſecunda electione, ut
in c. cũ Vitonenſis. ꝟ. e. Secunda pęna, q̃ ſunt ſuſpenſi p trien
nium à beneficiis eccleſiaſticis. Intellige hãc pęnã reſpectu
beneficiorum, q̃ quiſq; habet in illa eccleſia, ad q̃ fuit facta
electio ad alia uerò bñficia non extenditur, ut eſt hodie tex.
in c. ſi compromiſſarius, infra eod. li. 6. Et per hæc duo iura
dixit Ioan. Andr. notabile uerbum in regula, odia, in Merc.
li. 6. q̃ uerba diſpoſitionis non debent ita largè ſumi, ſicut
poſſent ſm latam ſignificationem uerborum. Sed debet re-
ſtringi, ex quo ſubeſt aliqua rõ, ſeu æquitas reſtringendi. Nã
ut hic uides, tex. iſte ſuſpẽdẽbat iſtos eligẽtes indignũ ſim-
pliciter à beneficiis; & tñ reſtringuntur iſta uerba ad bene-

ficia,

ficia,ꝙ hént in illa eccl.& hoc ideò:qa eli
gétes ſic eligédo lædũt illã eccliã,ad quã
ſit electio;ergo pœna nõ dét vagari reſpe
ctu aliorũ bñficiorũ, ꝙ ſunt alibi; & hoc
2 no.bñ.† Et ex hoc & ex tex.no.ꝙ qñq; ꝑ
a eodé delicto [a] qs puniť duplici pœna,[b] &
b vtraq; imponiť; de quo in c. at ſi clerici,
in fi.de iudi.No.2.ibi: *elegerint*.ꝙ hãc pœ
nã nõ incurrũt electores,niſi elegerint in
dignũ.Intellige ſciẽter,ut ĩ c.innotuit. j.
e.Ex quo inferť, ꝙ ſi aliqs nominauit in
ſcrutinio indignũ, ſed receſsit ab illa no
minatiõe añ,ꝙ peruenireť ad electioné, vľ
ſcrutiniũ fuit laceratũ;ñ hént locũ iſtę pę
3 næ,ut ẽ hodie tex.ĩ c. ꝑpetuò.j.e.li.6.†Et
ꝑ iſtũ tex.& illũ poſuit Io.An. unũ dictũ
ſemꝑ méti tenẽdũ ĩ regula,odia,in Mer-
cu.ſuꝑ verbo,pœna,dicés,ꝙ vbi pœ.appo
niť a iure ipſo facto ꝑꝑ aliqď delictũ cõ-
miſſũ,nũquã eſt locus illi pœnę,niſi illud
c delictũ ſit ↄſummatũ,[c] qtũcũq; fuerit in-
d choatũ.[d] Sed poſſet extrordinariè puniri:
qa delictũ ĩchoauit: pœna tñ a iure ĩpoſi
ſita ñ hét locũ; hoc dictũ ꝓbať hic iũcto
illo c.ꝑpetuò.Et credo,ꝙ Io.An.hoc po-
nat ĩ regula, ĩ pœnis, ĩ Merc. Pro quo fa-
cit aliud ſingulare dictũ Bar.in l.1.ff de ſi
ca.vbi dicit,ꝙ ſtatutũ puniés delictũ certa
pœna, ñ hét locũ ĩ eo,q ĩchoauit,ſeu inci
pit illud delictũ,ſi illud ñ ꝑfecit: qa ſtatu
tũ,& maximè pœnale ẽ ſtrictiſsimè inter
ꝑtãdũ,ut ĩ regula,odia,li.6.Et ď hoc vlti.
4 vide plenè,qď no.Bar. ĩ l. ſi qs ñ dicã ra-
pe,C.de epi.& cle.† No.3.ibi;*Epſ*,ꝙ Eꝑs
ↄferés bñficiũ indigno,priuať ꝑtãte illud
ↄferendi;intellige pri a uice, ut ſ. dixi, in
electorib.vt qñ ſciẽter contulit indigno;
ſec',ſi ignorãter,vt j.e.innotuit.Et no.ex
hoc,& ex tex.ꝙ ſicut capľm ſupplet negli
gẽtiã Epi in collatiõe bñficiorũ,ut in c.2.
de ſup.negli.ꝑla.& in c.2.de cõceſ.ꝑb.ita
ſupplet,ſi Eꝑs priuať ꝑꝑ delictũ ſuũ: quia
cõtulit bñficiũ indigno,ut hic.An autem
pœna eligẽtiũ hẽat locum in oĩb.electio
nib.dic,ꝙ nõ.Primò, ꝙ nõ hét locum in
Cardinalib.eligẽtib. Papã:qa hoc nõ eſt
iure cautũ.Et hoc no.gl.ĩ c.ſi duo.79.diſ.
Itẽ ñ hét locũ in Prælaturis citra Eꝑatũ:
ſed reſtringitur ad Eꝑatus & ſuꝑiores di
5 gnitates,ut in c.ſi ↄpromiſſarius,ꝑall.†In
gl.fi. ibi: *ſed illud eſt ordinarium*. Pondera
gl.& dic ꝙ regľr maior ſupplet negligen
tiã inferioris,iuxta no.in c.cũ ſumus. 11.
q.3.& c.ex parte,de cõceſ.ꝑb. Et hoc uo-
luit ibi dicere gl.dum dicit, ꝙ eſt ordina
riũ.Minor aũt ñ ſupplet negligẽtiã ſuꝑio
ris,niſi in caſib.in iure expſſis,ut no. Inn.
in c.qa diuerſitaté,de cõceſ.ꝑb.Vñ ſi ñ di
cereť hoc de cap.nõ poſſet capľm ſupple-
re defectum Epi. Et generaliter cum q̃riť
e ad qué fiat deuolutio [e] in collationibus
beneficiorum,ſeu electionib.diſtinguen-
dum eſt. Quòd aut q̃ritur in eccleſiis ca-
thedralib.aut inferiorib. primo caſu ſua
decretalé,q̃q̃.j.e.li.6.ubi dicitur,ꝙ in ca
ſu negligẽtiæ deuoluitur ꝑtãs ad Metro-
f politanũ,[f] ſ.quo ad ꝓuidẽdũ eccleſiæ de
Eꝑo:aliis uerò caſib.ꝑtãs deuoluiť ad Pa-
pã.In eccleſiis verò ſeu bñficiiis inferiori-
bus ſub diſtinguẽdũ eſt: qa aut loqmur ď
deuolutiõe fiẽda de cap.ad Eꝑm, aut eũ.
Primo caſu,aut capľm negligit; & tũc de
uoluiť ꝑtãs ad Eꝑm,ut in c.2.de cõceſ. ꝑ-
bẽ. Aut peccauerũt eligẽdo indignũ; & ſi
oẽs peccauerunt, deuoluiť ꝑtãs ad ipſum
Eꝑm,ut in d.c.2.& in c.quãquã, ꝑalleg.in
fi.Aut aliqui nõ peccauerunt; & tũc ꝑtãs
deuoluitur ad nõ peccãtes,ñ aũt ad ſupe-
rioré,ut in c.gratum.ſ.ti.ꝓxi. Si aũt Eꝑs
interfuit cap.in collatione,uel electione
tanquã prælatus,uel canonicus;ſerua, qď
habeť in c.poſtulaſtis,de cõceſ. ꝑb. Scďo
caſu,dic ꝙ aut Epiſcopus perdit, ꝑtãtem
in beneficiis ſpectantib.ad eum iure pro-
prio;& fit deuolutio ad ſuũ capľm, ſiue ꝑ
dat ꝑꝑ negligẽtiã, ſiue per propter deli-
ctũ,ut ꝓbať hic iuncto.c.2.de cõceſ.ꝑben.
In beneficiis aũt deuolutis ad Eꝑm,ex ne d
gligẽtia inferioris:puta,q a Abbas ſubie-
ctus Eꝑo neglexit cõferre bñficia ad eum
ſpectãtia;quo caſu fit deuolutio ad Eꝑm.
Et tunc eſt dubiũ, nunqd capľm ſuppleat
hoc caſu defectum Eꝑi,& finaliter cõclu-
dit hic Inn.ꝙ nõ.ſed hoc mõ ꝑtãs deuo-
luiť ad ꝓximũ ſuꝑioré; puta Archieꝑm,
arg.c.ne ꝓ defectu,in fi.j.e. Et idé tenuit
Io.An.in c.quãquã,ꝑall. & ſatis mihi pla
cet hæc opi. Et rõ diuerſitatis inter bñfi-
cia ſpectantia ad Eꝑm iure ꝓprio,& iure
deuoluto,eſt, ꝙ nõ eſt tãta cõio inter E-
piſcopum & capľm in bñficiis deuolutis,
ſicut in bñficiis ſpectãtib. iure proprio.
Nã in deuolutis Eꝑs utiť ꝑtãte tanquam
ſuperior illius,a quo facta eſt deuolutio;
ideò capľm nõ habet in illis cõioné.me-
ritò ad aliũ ſuꝑioré dẽt fieri deuolutio,
arg.in c.licet,& ca.ſi.de ſup. negli. Præla.
Sed in bñficiis ꝓpriis eſt cõio inter eos,
cùm faciat Eꝑs unum corpus cũ ſuo cap.
Et omnia dicatur Eꝑs poſſidere nomine
Chři; & ſic etiam nomine capituli; iuxta
no.ꝑ In.in c.dilecti,de maio.& obe.facit.
c.cum cleri.j.de uerb.ſig. Et vide aliã diſ
ferẽtiã inter bñficia,quã ponit Io. An.in
d.c.quãquã.Aut Eꝑs nõ habet ius cõferé
di,ſed ius ↄfirmãdi; ut puta: qa ad aliquos
citra Eꝑm ſpectat electio,& ad Eꝑm ↄfir-
matio, q cõfirmat ſciẽter indignum. Et
hoc caſu etiã dubitať,an poteſtas confir-
mãdi deuoluať ad capľm;an ad ꝓximum
ſuꝑioré. Inn. ponit hic duas opi. Prima
opi.ꝙ deuoluať ad capľm,ar. hic per illa
uerba,aut cõſenſerit fieri,&c. Alia opi. q̃ e
magis placet,eſt ut deuoluať ꝑtãs ad ꝓxi
mũ ſuperioré,quaſi cõfirmationé fecerit
tanquã ſuꝑior.Et ad tex.iſtum in uer. cõ
ſenſerit,reſpõdet Inn. ꝙ ꝑt intelligi,quã
do Eꝑs interfuit cap. tanquã canonicus.
Mihi placet prima opi. quã apertè ſentit
hic gl.pen.Nã tex.non põt alio mõ intel
ligi,in uer.cõſenſerit,niſi intelligatur qñ
Eꝑs cõſenſerit cõfirmãdo,ſ. indignũ, vel
admittẽdo ꝑſentationé de indigno. Nã
qñ Eꝑs interfuit,ut canonicus, nõ fit de- f
uolutio ad capľm,ſed potius ad eum tan
quam Epiſcopum: quia non peccauit, ut

SEB. SAPIA.

a Eodem delicto. uide latè Bal.Ful. & Paul. de Ca. in l.1.C.de ſum.trin. & fide ca. & Sali. in l. qui de crimine,C. de accuſ. Et nunquid punitus in foro canonico ꝑ iudicem eccleſiaſticũ, poſsit puniri ꝑ iudicem ſecularé, tradit do. Anto.in c.tuæ,de ꝓcu.Ioã. de Ana. in c.de his,de accuſa. Abb. & Ioã. de Imol.in c.1.de of. or.& Abba.in c.de cauſis co.pe. de off. deleg.

b Duplici pœna. oĩ de Io.An.in c. Felicis.§. cæterum, de pœ.li.6.doc.in c.tuæ,de procu.& in l. ſenatus cenſuit,ff.de accu.

c Conſummatum. Iſtud dictũ refert iſte in ca.1.de eo, qui mit.in poſ.cã rei ſer. in v. colũ. uer. ex prædictis. & eſt tex.& Bald. in l.ſi quis nõ dicam rapere, in 2. col.in uerſi.iuxta hoc quæro, C. de Epiſ.& cleri. in l. dara opera,in co. 13.in uer. Item in pœnis ſtatutorũ, C.qui accuſa.non poſ.& in aut. habita.in ult.col.C. ne fil.pro pat. ubi dicit, ꝙ in talib' delictis,in quibus pœna ipſo facto cõmittitur,nõ habet locũ pœniten tia,ut eſt glo.fi.in cle.ne in agro. §. quia uerò.in uerſ. ipſo facto, de ſta. mon. & Bal. in l. ſi quis ſeruo,in fi. C.de fur. & in ru. ff.ſol.mat. & in l. 1.§.hoc autem,ff. quod quiſq; iur. & in l. qui autem operas, per illum text.ff. de infa. & Cy.in d. le.ſi quis nõ dicam rapere. Limita hic unum niſi cõſtitutio puniat attẽtatum,ut eſt caſus in l.1. §. beſtias,ff.de poſt. ſm Salic.in d.l.ſi quis non dicam rapere.

Adde Bal.conſi. 276.Alex. conſil. 115.Franc.Areti. conſi.49.

SEB. SAPIA.

d Inchoatũ. oide Feli.in trac. quando conat' puniať, not.per Moder.in l.1.§. hæc uerba, ff. quod quiſque iur.

e Deuolutio. Adde Ro.cõſ.361. & qď de ꝑſentatic eſt Vide Lap. allega. 67.& 73.& quid de executoribus uide Cal.cõſ.1.de ſupp. negl. prælo. Fed.cõſ.160.de iuriſdictione exercenda data negligentia ſubditorũ.

ZACHARIAS.

f Ad Metropolitanum. Tu dic, ꝙ in ſolo caſu negligẽ

tiæ, deuoluit ptās ad Metropolitanũ, qđ ꝓbat in Decretali Alex. 4. ĩ. de app. dilecti. Quã tñ litabis nõ ꝓcedere, ſi ad ſolos Eꝑos ſpectaret electio. Tũc.n. ſi fuerint negligẽtes, nõ deuoluit ptās eligẽdi ad eorũ ſupiores, ſed ad capl'a, ut no. Mãdago. i ſuo trac. de ele. c. t. pte. 1. i gl. pe. & fi. & Fe. da Se. cõſ. 30. & Frã. de pataui. i ſuo trac. da ptãte, c. ſede uac. q. 1.

SER. SAPIA.

a Nõ pl. cet. Hinc ẽt tenet d. Abbas. in c. graue. ĩ. da ꝓb. da quo ibi p Cardin. & Ioann. da Imol.

b Amittat. vida Pe. de Anc. in cõſil. 6. poſito inter cõſilia Cal. ti. de feu. incip. an iniuria. Bur. in c. fi. da pnſtula. Gaſp. & Cal. in c. cũ clarici, de pact. Mod. in c. 2. de reſcr. facit tex. & ibi p iſtũ in c. q relã, in uer. remouentes, de iureiur. Adde, q poſui in iſta mataria in c. licet, in 7. no. ĩ. e. Aenæ. Fal.

SER. SAPIA.

c Amittat. Vida Abbat. in ca. 1. ne Præla. uices ſuas. glo. in l. ſi quis in tantã, in uer. amittat, C. vnde ui. Fel. in c. Radulphus, col. 16. uer. uerba lata ſentẽtia, col. 1. ĩ. de reſcri. vbi refert, ꝙ uerbum, amittat, eſt futuri tẽporis; niſi addatur ipſo iure.

d Defectum. Vide Abb. in c. fina. da cle. excom. miniſtran.

e Finis primi triennii. vida Io. An. in addi. Spec. in titu. de pœ. in fi. prin. & quid de dilatione data alicui per legẽ, an cõfundat cũ conuentionali dilatione, uel incipiat a dia primi termini cõuẽtionalis? uide Bal. i l. fi. C. đ repu. hær. faciat tex. i l. capitaꝗnto, ff. de adult. uida quod in fi. no. Bar. in l. fi. §. quocies, ff. de publi.

Eꝑs, ſed ut canonicus, ut i c. poſtulaſti, ꝑal leg. & in c. a collatiõe, de app. lib. 6. Et ex his cõclude, ꝙ ſi Eꝑs ꝑdiderit ptãtẽ cõferẽdo, cõfirmãdo, ſiue inſtituendo pñtatũ p patronũ; ſemp ſit deuolutio ad capl'm ſuũ, niſi in bñficiis deuolutis ad Eꝑm ex

6 negligẽtia inferiorũ.† Et ex his ꝑt decidi qõ, nũqd collatio facta ſciẽter indigno, ſit ipſo iure nulla? doc. aptẽ ñ tãgũt hic. Sed uide Io. An. poſt Cõpoſt. in c. capl'm ſanctæ crucis, in pe. col. de reſcrip. Vbi vr velle, ꝙ collatio facta criminoſo, ñ ẽ nulla, ſed uenit annullãda, ar. in c. interdi lectos, de exceſ. Præla. & uide p Fed. cõſ. 13. circa mediũ; qđ mihi ñ placet.[a] Vñ cre- 7

do, ꝙ collatio facta ñ idoneo ſcia, moribus, & ætate, eſt ipſo iure nulla; & ptãs ꝓuidẽdi illa uice deuoluit ad aliũ mõ ꝑdicto. Hoc uẽ ꝓbare tex. in d. c. q̃q̃, in fi. iuncta gl. pe. & hic. Nã tex. iſte i ꝑditiõe huius ptãtis, & in nullitate act⁹, uoluit æqparare electores & collatores. Nõ obſt. ꝙ tex. dicat ptãtẽ amittat:[b] qa illud uerbũ, amittat,[c] dẽt intelligi. ſ. ipſo iure, ut patet p ꝑcedẽtia & ſequẽtia. Nã de ſignificato verbi, amittat, eſt ut nõ reqrat actualẽ executionẽ, ſeu factũ alterius; ſicut in ſimili dicimus de illis uerbis, excõicatiõi ſubiaceat. Nã illud uerbũ, ſubiaceat, eſt eiuſdẽ tpis, cũ illo uerbo, amittat. Et p illa uerba ferẽ excõicatio ipſo facto, ut no. gl. i c. unico, de iniuriis, li. 6. in fi. Dixi plenè, in c. cleri. ĩ. ne cleri. uel mona. ſecus ſi tex. dixiſſet: priuetẽ: qã hoc uerbũ reqrit executionẽ alteri⁹. Et puto, ꝙ i collatorib⁹ ſit tenẽda ꝯcluſio, q̃ facit Io. An. in electorib. i regula, odia, i Mercuriali. ubi cõcludit, ꝙ iſte. §. clerici, hẽt locũ ſolũ i defectib. hic expſſis. ſ. qñ eligiẽ patiẽs defectũ[d] i natalib. in ætate, & ſcia, & moribus. Si aũt canonici eligerẽt patiẽtẽ aliũ đfectũ, tũc ꝯcludit, ꝙ ñ incurrũt pœnã de q̃ hic: qa iure ñ cauẽ. Qđ aũt ꝑdixi, hẽt locũ in deuolutiõib. fiẽdis de Eꝑo ad capl'm; & eꝯ. ſed ſi ptãs cõferẽdi, eligẽdi, pñtandi, uel cõfirmandi ſpectat ad inferiorẽ citra Eꝑm & capl'm: puta Abbatẽ, Archidiaco

ANT. FRAN. Circa qđ hic dẽ de dilatione, adde licet dilationes ſint a iure taxatæ, pñt tñ prorogari, uel minui p iudicã ex cauſa, l. interdũ, & ibi per gl. Bar. & doct. ff. de iud. l. fi. & ibi Ang. no. ff. de fer. & habetur per Spe. in ti. de dila. in §. nũc uideamus, in uer. & ſub hoc. utrũ aũt debeat adhiberi cauſæ cognitio in tali prorogatione facienda, uel abbreuiatione, habetur per Bar. & Pau. de Caſt. in l. fi. prealle. & per Pau. de Ca. in l. 1. C. da dila. & in ſuo conſi. 104. Et adde, ꝙ qñ iudex ñ uellet modarati dilatiões a iura taxatas ex cã, poſſet ab eo appellari, ut no. Spe. i ti. da cita. i §. 2. in fi. & in §. 6. in fi.

Et adda, ꝙ ñ ſolũ dilatio ad ꝓducẽdũ iura & inſtrm partis, q a iure eſt cõceſſa uſq; ad cõcluſionẽ in cã, ut in c. cũ dilectus, da fid. inſtr. ꝑt abbreuiari p iudicẽ, ſed ẽt dilatio data ad oppondũ excepciões dilatorias, q ẽ uſq; ad litis cõteſt. ut in l. ita demũ, C. da ꝓcu. ꝑt & dẽt ex cã abbreuiari p iudicẽ, ſm Pau. da Ca. in l. oratione, ad fi. de fer. Itẽ dilatio quatuor menſiũ, q daẽ iudicatis ad ſoluẽdũ in actionib. pſonalib. ꝑt minui, uel prorogari a iudica, l. 2. & ibi p Bar. & doc. ff.

de re iud. Et hẽ in c. qđ ad ꝯſultationẽ, da re iud. & in l. 4. §. ꝯdẽnatũ, da ra iud. uida d. Car. in cle. 1. de ui. & ho. cleri. Et hæc uera ſunt ẽt, qñ ꝓcederet i cã ſola facti ueritate inſpecta, ut p do. de Rot. deci. 99. q incip. nẽs. in no. Quid aũt da dilatiõe bãni taxata p ſtatutũ, an poſſit ꝓrogari, uel abbreuiari p iudicẽ? hẽ p Bal. & Pau. da Ca. in l. fi. §. & hoc qdẽ, C. de iur. deli. & dẽ ꝙ ſi

nũ, uel ꝑpotũ; tũc iſto priuato p p negligẽtiã, uel delictũ, deuoluit ptãs ad proximũ ſupiorẽ, ut in cle. unica, de ſup. neg. Præla. ptãs tñ inſtituẽdi, uel eligẽdi, ſeu ꝑſentãdi deuoluit ad illũ, qui hẽbat ptãtẽ ꝯfirmãdi, uel inſtituẽdi; licet aĩs ñ ſit ſuperior. Pone exẽplũ. capl'm alicui⁹ eccl'æ hẽt eligere: ptãs aũt ꝯfirmãdi ſpectat de iure ſpeciali ab Abbatẽ, & ñ ad ꝓximũ ſupiorẽ. Et idẽ dic cũ patron⁹ negligit pñtare, uel pñtat indignũ: qa ille dẽ ſupplere, q hẽbat ptãtẽ ꝯfirmãdi, & inſtituẽdi: qa cẽſcẽ ſupior quo ad bñficiũ, licet ñ ſit ſuperior quo ad pſonas eligẽtiũ, uel pñtãtiũ;

7 & de hoc eſt gl. fin. i dicta cle. unica.† Vltimò hic q̃rit, qd ſi durãte iſto triennio, quo canonici ſt ſuſpẽſi a bñficiis, ꝯtingat iterũ eos eligere ſciẽter indignũ, & ſic incidũt i nouã pœnã alterius triẽnii; nũqd iſtud ſm triẽniũ incipiet ſtatim p⁹ factã electionem, an dẽat expectari finis primi triẽnii?[e] Et hæc qõ ꝑt cõtingere ſæpe numero in cõſimilib. terminis. Io. An. refert opi. multorũ, q hãc qõnẽ diſputarũt; tandẽ ipſe ꝯcludit indiſtinctè, ꝙ ſm triẽniũ incipit ſtatim poſt cõmiſſum delictũ; ita ꝙ priora tpa cõfundunẽ in ſcđis; quia ex quo pœna iponiẽ ipſo iure, neceſſariò dẽt incipere ſtatim poſt cõmiſſum delictũ. Et idẽ ꝯcludit ipſe in gl. ſua. in cle. 2. de magi. in fi. Sed mihi plus placet opin. q̃ ſentit Bar. in ſimilib. terminis, in l. in ſenat⁹, ff. ad Turpil. ubi formãt quæſtionẽ: ſtatuto cauẽ,[f] ꝙ cõmittẽs homicidiũ, ſoluat mille, & ſtet ad ꝯfinia p decẽniũ, durante primo decẽnio homicida cõmiſit aliud homicidiũ; q̃riẽ nunc utrũ dẽat expectari finis primi decẽnii, an uerò ſm decenniũ dẽat immediatè currere? & ꝯcludit, quòd qñq; pœna imponiẽ, ut ſpecies; puta dicit ſtatutũ, ꝙ ſtet ad cõfinia per decenniũ a tpe delicti commiſſi; & ſic determinat tp̃s: & ſic ſm decẽnium dẽt incõtinẽti currere: alias ñ eſſet illud decẽniũ, ſed aliud, arg. bonũ in l. ſi uſusfructus mihi in bienniũ, ff. de uſufru. lega. Aut pœna apponiẽ gñaliter, & indeterminatẽ; puta ſtet ad ꝯ-

Et iõ ſi ſtatutũ diceret, ꝙ aliqs deberet ſoluere con dẽmnationẽ intra certũ terminum, alias amputeẽ ſibi manus; nõ põt talis terminus p iudicẽ abbreuiari, ut ſingulariter uoluit Bal. in marg. ſua, i uer. dilatio. in uer. pe. Et quid de termino dato ad appellandũ, & ad Apoſtolos recipiẽdũ, & ad appellatiõnẽ proſequendã, & ad inuentariũ cõficiendũ, & da aliis etiã dilationibus, quæ a iure ſtatuunẽ, & de tpe ſtatuto ad petendum in integrũ reſtitutionẽ? vide latè p Bal. in d. l. fin. in §. cũ generaliter, C. de iure delib. & p Bar. & Alex. in d. le. 2. ff. de re iud. & per Bal. in l. eo 1, C. de ap. & per Bart. in l. 1. ff. de libel. dimi. & p Bal. in le. dicere, in §. vñ uidendũ, ff. de arbi. & p gl. in c. 1. i §. monitiões, de mili. uaſal. q contu. eſt; & uide etiam per Bald. in uſib. feud.

Et quid da dilatione cẽualidata hæredi ad implẽdum uolũtata defuncti? dicas, ꝙ illa põt prorogari, non aũt breuiari; uide Bald. in auc. hoc amplius, in 1. op. C. de ſdeic. & uide Pau. de Ca. i. conſili. ſuo. 165. in quibus etiam locis habetur, an dilatio, quæ datur per iudicem, confundaẽ cum dilatione legali, ſiue ſtatutaria; uel qñ illa incipiat.

f Statuto cauẽ. Adde Pe. de Anch. c. 1. de cõcel. ꝑbẽ. & in cõſi. 4. Bal. in c. at pac:, i ul. col. ibi, a tpe vltimi ſtatuti. de cõſt & in c. ꝑcereã, in 5. ul. col. i uer. utrũ plures dilationes, de dilatio. Io. An. in c. unico, de plus pet. Bar. in l. aut dãnum. §. qu. ſ quis, ubi bo. tex. ff. de pœ. do. mcũ in c. ex literis, de cõſſi. & in d. c. prætareã, & in l. ita ſtipulatus, in 17. alias. in 18. col. ff. de uerb. obl. Et adduco Bar. in l. Meuius. §. duobus, in 13. col. in prin. in uerſic. 2. inducitur, ff. de leg. 2. ubi ponit notabilẽ qõ. Conſuetudo eſt in eccleſia Piſana, ꝙ ſi unus ex canonicus moriatur, canonici lucrentur fructus primi anni. demum accidit de una ꝑbenda, ꝙ uacauit bis eodẽ anno, utrũ debeãt habere fructus duorũ annorũ? determinat poſt Pe. & alios, ꝙ non, ne duæ cauſæ lucratiuæ aiuſdẽ fructus cõcurrãt; & dicit Pet. ꝙ ita fuit determinatũ ultra mõtes, ubi fuit hæc cõſuetudo. Et ſubſequẽte ponit alia qõnẽ, da qua, ut ibi p eũ, in uer. 3. ego inducn: ſtatuto cauẽ, ꝙ ſi quis portauerit bladum extra comitatum, ꝙ perdat animal, ſuper

n̄nia per decēniū; & tunc incipit ſm decēniū finito primo:
qa aliàs nō ſolueret pœnā delicti; facit c.1.j̄.de pœ. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Electio facienda de aliquo ſuperiore, poteſt compromitti etiam in penitus extraneum.* 2.
3 *Moniales poſſunt cōpromittere electionem Abbatiſſæ in maſculū.*
4 *Habens mandatum eligendi, intelligitur de idoneo: quia mādatum licet generale de eligendo, intelligitur de idoneo; aliàs electus nō idoneus non eſt recipiendus.*
5 *Electio Prælati, non poteſt committi Laico.*
Laicus licet poſſit eſſe pcurator in ſpūalibus, non poteſt eſſe arbiter.
6 *Habens authoritatem eligendi, & confirmandi, verum poſſit ſe vnico actu expedire, ſcilicet eligere & confirmare ſimul.*
7 *Eccleſia ſubiecta Epō dēt in oībus actibus conſenſum Epi habere.*
8 *Arbitrator, quis, ſeu amicabilis compoſitor.*
Laudum ipſo iure nullum, non reducitur ad arbitrium boni viri; ſecus ſi eſt iniuſtum.
9 *Cōpromittentes non poſſunt ſoluta pœna recedere à pſona electa.*
10 *Electores, an & quando poſſunt variare, vide infrà eodem cap. cum terra, in fine.*

CAP. VIII.

1 Cauſam quæ. †Cōpromittentes ſup electione tenentur recipere
electū à cōpromiſſario, ſi eſt idoneus. h.d. Cōis
diuiſio, ſecūda ibi· *ſi ſorores.* Caſus lr̄alis. Vacante
monaſterio ſanctę Margaritæ, moniales cōtulerunt ptātem
eligēdi Abbatiſſam in Epm Bono. pmittentes eā recipe in
Abbatiſſam, quā Eps duceret eis puidendā. Moniales verò
poſtmodū re n̄ integra volūtatē ſuā mutare volebāt. mādat
Papa quatenus, ſi hoc verū eſt, illam quā Eps eis pu iderit, in
ſuā faciāt recipi Abbatiſſam, ſi idonea fuerit. Ber. Not.1.ꝙ
moniales appellanť ſorores; & econtrà. vnde hæc verba vr̄r
ſynonima.i. idē importātia; quod eſt ꝯ vulgares ſm Io. An.
q ſorores appellant ſubiectas fratribus mēdicantibus: alias
verò appellāt moniales. Idē dic de monachis: qa poſſunt ap
a pellari fratres, vt in c.cām. j̄. de iud. Nā olim[a] antē, quā eſſet
adinuētū in ꝯcilio, vt fideles appellarenť Chriſtiani, oēs ap
pellabanť fratres, vt eſt text. iuncta gl. in c. ſacroſan. 22. diſt.
ſunt.n. oēs Chr̄iani fratres in Chriſto: qa p lauacrū regene
rationis recognoſcūt ſpūaliter vnū patrē. ſ. Deū. Vnde hinc
oēs fideles, cuiuſq; ſint cōditionis, orādo Deū dicūt: Pr̄ nr̄.
vide ad hoc tex. in c. ad menſam. 11. q. 3. ſed poſtmodū p ec
cellentiā relictū fuit hoc nomē religioſis pp charitatē, quā
2 inuicē debēt hr̄e, vt appellenť fratres, vel ſorores. †Not.2.ꝙ
cōpromiſſum de eligendo Prelatū pōt fieri in forinſecū, ſeu
3 extraneū à collegio. †Itē no.ꝙ moniales poſſunt trāsferre
ptātem eligendi Abbatiſſam in maſculū; non ergo tenētur d
cōpromittere in alias moniales. Itē no. ꝙ hæc ptās eligēdi
pōt cōferri in habentē ptātem cōfirmandi. Et hoc notabile
colligiť intelligēdo, ꝙ iſte moniales erāt ſubiectæ iſti Epo;
quo caſu ad ipſum Epm ptinebat de iure cōi poteſtas cōfir-
4 mādi electionē, vt not. gl. 18. q. 2. c. 2. †Itē no. ꝙ dantes ptātē
alicui eligendi Prælatū, vel aliū officialē, videnť intellexiſſe c
b de idoneo.[b] Vnde ſi electus non eſt idoneus, nō teneňť iſti
electū recipere. Et facit ad q. qn̄ cōitas eligit duos ciues, vt
uadant ad eligendū Ptātem, vel Capitaneū. Si.n. eligunt in
dignū, puto, ꝙ ciuitas non teneť illū acceptare, vt hic, quod
not. Nā in mādato gn̄ali nō uenit, ꝙ eligant indignū, arg. ī
l. ſi pcurator, ff. de cōdi. inde. & in c. ſi cōpromiſſarius. j̄. eo.
5 li. 6. †An aūt[c] hæc Ptās eligēdi platū, poſſit cōferri in lai-
c cū, ut in cōpromiſſariū? uideť, ꝙ ſic: qa cōpromiſſarius cēſeť
pcurator cōpromittentiū. Eligit.n. ipſorū noīe. Ad hoc qđ
leg. & no. ī c. ī cauſis. j̄. e. & in d. c. ſi cōpromiſſari⁹. Sed laic⁹
pōt eē pcurator i ſpūalib⁹, cū exerceat nudū miniſteriū, vt
eſt tex. not. de pc. c. 1. li. 6. ergo, &c. Cōtrariū puto verū: qa i
electione plati nō uerſať nudū miniſteriū: imò hēt arbitra-

qoo portaretur, & condēnetur in 10. Alio ſtatuto cauetur, ut in omnibus maleficijs commiſſis de nocte pœnæ duplicentur: modò quidam extraxit frumentum ſuper mulo de nocte, verum teneatur ad duos moltos? certè non, nē duæ cauſæ lucratiuæ concurrant, ut ibi per eum. & uide per Bar. in l. ſanctio legum, ff. de pœ.

ri, an qs ſit idoneus ad offīn platuræ; nec
eſt oīno ſimplr̄ pcurator. Imò offīn ra-
dicať in pſona ſua; adeò, ꝙ nō pt reuoca
ri, de quo tn̄ eſt dicendū, ut in d. c. in cau-
ſis. Ad hoc adduco tex. in c. contingit, de
arbi. ubi patet, ꝙ nō pt aſſumi arbiter lai
cus ſup ſpūalib⁹, & ſubiiciť ibi in tex. rō:
qa nō decet, ut laic⁹ in talib⁹ arbitreť. quæ
quidē rō optimè militat in qōne nr̄a. Fa
6 ciat in arg. c. Maſſana, & c. ſacroſ. j̄. eo. †Se
cūdò q̄rit, pone ꝙ cōpromiſſum fuerit fa-
ctū in Epm, q hēbat ptātē cōfirmādi ele
ctionē; nūqd poterit iſte Eps, ex quo nūc
hēt ptātē eligēdi, vt cōpromiſſarius, & cō
firmādi, ut eps, unico actu expedire. ſ. per
uiā puiſionis, dicēdo: puideo uobis d ta
li in Abbatiſſā? an teneť pri⁹ eligere tāq̄
cōpromiſſari⁹, & poſteà cōfirmare tanq̄
eps? Io. An. dicit, ꝙ fortè olim poterat ſe
expediř unico actu: ſed hodiè ſec⁹, cū poſt
electionē dēat pponi edictū an cōfirma- b
tionē iuxta formā. c. ſi. j̄. e. li. 6. d. Ant. di-
cit, ꝙ nec hodiè, nec olī pn̄t illa expediri
unico actu, cū diuerſo iure iſtæ ptātes cō
currūt i eādē pſonā. ad hoc qđ no. in d. c.
cū iter canonicos. j̄. e. Ego diſtinguerē la
ti⁹ ſic. ꝙ aut iſtæ ptātes cōcurrūt in eādē
pſonā diuerſo iuř, aut eo. Primo caſu, aut
ppria authoritate hēt iſte exerceř vtrūq;
& tūc ē i optiōe ſua, an uelit puidere uni
co actu, an diuerſis uicibus. Et hoc fuit fi-
nalr̄ đ mēte Io. An. in c. ne p defectu. j̄. e. c
ubi dicit, ꝙ ſi ptās eligendi p negligētiā
deuoluiť ad ſupiorē; poterit ſupior elige
re iuř deuoluto: & poſteà ꝯfirmař iure p-
prio. Itē poterit puidere unico actu per
uiā. ſ. puiſiōis, ſeu collōnis: quia cū hēat
ipſe utrāq; ptātē ex offō pprio, pt miſce
re vtrūq;, qđ ſatis mihi placet, cū n̄ cēſeať
iſte hoc caſu iuř diuerſorū. Pro hoc alle.
no. dictū d. đ Rot. deci. 55. ubi notab. dn̄t
ꝙ ſi p negligentiā patroni deuoluiť ptās
ad epm, teneť eps ꝯferre bn̄ficiū intra tp̄s
d pfixū ad cōferendū[d]. Et ſic not. ſingulr̄, ꝙ
nō tenetur eps prius eligere, & apud ſeip
ſū pn̄tare & poſteà inſtituere: ſed pt uni-
co actu expedire p uiā collatiōis. Et tene
mēti, qa hēt tp̄s ad cōferēdū hoc bn̄ficiū d
ſex mēſiū à tpe deuolutiouis, quēadmo-
c dū[e] intra pdictū tp̄s teneť cōferre bn̄ficia
ſpectātia ad eū iure pprio, ut in c. 2. de cō
ceſ. pb. facit optimè ad pdicta, c. ſi electio
j̄. e. ti. li. 6. & c. licet. j̄. de ſup. negli. pla. Si
uerò hēt ptātē eligēdi & ꝯfirmādi iuř di
uerſo, & n̄ pprio, ut qa eſt cōpromiſſari⁹
reſpū electiōis, & tūc n̄ pt ſe expedire uni
co actu: qa nō dēt miſcere iſtas ptātes, ut e
alius eligat, & ut ali⁹ hēat cōfirmare. Ad
qđ uide bo. gl. in c. ut circa. j̄. e. lib. 6. & p
Inn. & gl. in c. cū inter canonicos. j̄. e. qđ
no. ī cle. ſi đ bn̄ficio, de pb. in gl. & in c. cū
uenilſent, de inſti. & per do. de Ro. deciſ.
255. Si uerò eodem iure hēt quis vtranq;

a SEB. SAPIA
Nam olim. Not eſt, ꝙ fraternitas dicit octo modis, ut no. Io. An. io c. Io. de reg. & licet appellatione fratris ueniant etiā monachi largo mō, qoia de cōi vſu dicuntur ſoli mendicantes & illi, qui nō ſunt in religione Sanctē nedicti, vt not. in c. cām, de indi. vide etiam Abb. in c. licet, de of. leg. vbi poni. q. de legato facto fratri, an debeat fratri, qui erat in religione, an fratri carnali?

SEB. SAPIA.
b De idoneo. vide Bal. in auth. habita, col. pen. C. ne fi. pro patre. B. l. in l. qq, ff. de ritu nup. ſi tū fiat electio de digno, licet potuerit fieri de digniori, non uitiatur. No. Bar. in l. cum quidam 2. ff. de lega. 2.

SEB. SAPIA.
c An autem. Vide not. in c. decernimus. j̄. de iudi. & ibi latè per Deci. facit. text. io cap. Maſſana. j̄. hoc titu. in c. ſacroſan. eo. tit. & Io. And. io c. 2. de præben. vbi dicit, ꝙ non valet conſuetudo in contrarium, & cuius initii memoria in ꝯtrium non exiſteret; & hoc procedit ēt ī laico patrono? c. nobis. j̄. de iure patro.

d Ad conferendū. Adde Rom. ſing. 494. vbi dicit, ꝙ ſi executori præfixa eſt meta diſtribuendi in certas perſonas, data negligentia, epiſcopus tenetur in illas diſpenſare.

e Quēadmodum. Adde do. Feli. in c. cū acceſſiſſent, in 13. col. in ver. ex hoc dicto, de conſti. 7.

ptātē, tunc pt vnico actu ſe expedire. Nā
collatio hēt vim electionis & cōfirmatio
nis, vt no. in c. cū olim, de cā poſ. & prop.
7 † In gl. 1. in fi. No. ex hac gl. q Eps nō dr̄
eſſe de collegio ecclīæ inferioris ſibi ſub
iectæ: licet ſit caput collegii; & dic, q eſt
caput mediatū, nō immediatum, iuxta tñ
no. in c. cū ab ecclīarū, & c. paſtoralis, de
off. or. Et qa eſt caput, itē & pp cōionē, q
eſt inter Epm & ecclīas ſibi ſubiectas, de-
bēt iſtæ ecclīæ ſibi ſubiectæ in oībus acti
bus hre cōſiliū & cōſenſū Epi, vt no. Inn.
in c. requiſiſti, in fi. de teſt. & in c. cū acceſ
8 ſiſſent, de cōſti. † In gl. in ver. ſi tñ exiſtat
a idonea, in fi. No. iſtā gl. p dñia[a] inter arbi
b triū[b] & arbitratorē, ſeu amicabilē cōpoſi
torē. Et quatenus gl. dicit, q dictū arbitri
tenet; ſiue ſit æquū, ſiue iniquū; dic illud
verū: niſi cōtineat euidētē iniquitatē, ſeu
peccatū. De quo dic, vt plenè dixi in c. 2.
de arb. Quatenus āt dicit, q dictū arbitra
toris, ſeu amicabilis cōpoſitoris ñ tenet,
niſi ſit æquū; intellige. ſ. in effectu: qa pōt
c peti reductio ad arbitriū A boni uiri[c]. 1. vt
p iudicē tanq̄ bonū virū reducat ad æqui
d tatē[d], vt ī l. ſocietatē §. arbitrorū, ff. p ſo.
Laudū tñ tenet, niſi eſſet nullū alia rōne:
puta, qa latū ꝯ ius ſcriptū, vel ꝯ formā cō-
promiſſi, vt in c. examinata, de confir. vti.
vel inuti. Tunc. n. nō peti reductio ad ar-
bitriū boni viri, ex quo laudum eſt nullū.
Tñ iſta nō ſunt neceſſaria in caſu noſtro:
qa vt dicit Io. An. & bñ, cōpromiſſari⁹ ad
eligendū nō eſt ꝓpriè arbiter, vel arbitra
tor, ſed eſt potius ꝓcurator. Cōpromiſſa
rius eligit. n. noīe collegii, ñ noīe ꝓprio,
vt in c. in cauſis. ꝉ. eo. & in c. ſi cōpromiſſa
rius, eo. ti. li. 6. Dic ēt, q nō eſt ꝓpriè pro
curator: qa pt hæc ptās reuocari, vt dicet̄
plenè in c. in cauſis. ꝉ. co. Vñ eſt q̇dā ſpēs
de p ſe. Nā arbiter & arbitrator ſumunt̄
in diſcordia: ſed cōpromiſſari⁹ ad eligen
dum qñq; deputat̄ nulla exiſtente diſcor
dia: ſed, vt facilius ꝓuideat̄ ecclīę de pla-
to: accedit tñ magis ad nam arbitrorum,
quā arbitratorū: qa arbiter ꝓpriè aſſumi
tur ad litē decidendā. Arbitrator āt ſup
diſcordiis ortis in ꝯtu vel quaſi, vt in d.
9 §. arbitrorū, cū duab⁹ legi. ſeq. † Et ex hoc
īfert̄. q ñ pñt cōpromittētes ſoluta pœna,
vl̄ itereſſe recedere à pſona electa, vt hic;
licet ſec⁹ ſit ī dicto arbitri, vt ī c. dilecti. ꝉ.
đ arb. In gl. fi. in fi. tene hoc vltimū dictū
gl. qđ eſt hodiè approbatum in d. c. ſi cō-
10 promiſſarius. † Et gñaliter, cū q̄rit̄, an ele
ctores poſſint variare aliū eligēdo, diſtin
guendū eſt, aut elegerunt noīe ꝓprio, vt 2
faciūt canonici, aut noīe alieno, vt faciūt
cōpromiſſarii. Primo caſu aut electio te-
e nuit, & ñ pñt variare, vt ī c. publicato[e], &
ī c. cū inter. ꝉ. c. Qđ tñ limita, vt dixi in c.
pe. ſ. ti. ꝓx. Aut electio ñ tenuit, & tūc aut
vitio formę; & poterūt iterū eligere añ, q̄
priuent̄, vt no. do. ī c. qa pp. ꝉ. eo. Aut nō
tenuit vitio materiæ, vt qa elegerūt indi
gnū. Et hoc aut ignorāter; & pñt iterū eli
gere, vt in c. innotuit, & in c. cū terra. ꝉ. e.
Aut ſciēter, & nō pñt eligere: qa ex hoc
ſunt priuati & ptās eſt trāſlata in aliū, vt
ī c. ſ. ꝓxi. §. fi. & in c. gratū, ſ. de poſtu. pla.
Secūdo caſu pricipali, qñ elegerunt noīe
alieno, tanq̄ cōpromiſſarii: aut electio te
nuit; & nō poſſunt variare: qa ſunt functi
eorū officio. ꝉ. eo. c. cū in iure, & in d. c. ſi
cōpromiſſarius. Aut electio nō tenuit vi
tio materię; & nō poſſunt ampli⁹ eligere,
ſiue ſciēter, ſiue ignorāter; qa functi ſunt
eorū officio, vt ꝓbat̄ in d. c. ſi cōpromiſſa
rius. Aut electio ñ tenuit vitio formæ: &
tūc aut iuerūt ꝯ formā errore ꝓbabili: pu
to, q poterūt iterū eliger̄: qa ñ vñr elegiſ-
ſe, ex quo ñ ſeruarūt formā eis traditā, vt
ꝓbat̄ ī l. qd tñ, ff. đ arb. & arg. eorū, q no.
Inn. ī c. 1. de re iu. vbi ponit de executore,
q ꝓbabili errore duct⁹, ꝓuidit de bñficio
nō debito; nūqd poſſit ꝓuidere de debi-
to? Aut ſciēter iuerūt ꝯ formā; & tūc pu-
to, q nō poterūt ampli⁹ eligere: qa functi
ſūt eorū offō, ar. ī c. cū dilecta, đ reſc. Ab.

S V M M A R I V M.

1 *Electus & non confirmatus non poteſt confer re beneficia & alios actus Epiſcopales facere, & idem eſt in alijs electis. 2.*
3 *Venire contra factū proprium eſt licitum, qñ illud factū non tenuit ex defectu pṫātis. 5.* d
4 *Epiſcopi & alij prælati prouiſi per Papam, videntur electi & confirmati eodem inſtanti.*
Scriptura eſt de ſubſtantia probatoria, non de ſubſtantia gratiæ adeo, quod teſtes non admitterentur ad probandum gratiam.
5 *Iudex, an & qñ poſſit venire cōtra ſniam ſuā.*
Confeſſio, an poſſit mutari per confitentem & quid de libello?
Teſtes verum poſſint variare.
Societas poteſt ad libitū reuocari ex iuſta cā.
Prælatus poteſt eſſe iudex in cā ſua eccleſiæ.

C A P. IX.

1 NOſti. † Electus ante cōfir
mationē bñficia con
ferre, vel aliter adminiſtrare
nō pt h. d. Primò ponit ius, ex
quo infert mandatū, ibi: *mādamus.* Caſus
līalis. Quidā elect⁹ fuit in Epm Lincoñ.
iſte ſic electus antè, quā haberet ꝯfirma-
tionē, cœpit adminiſtrare; & cōferre pbē e
das & dignitates. Dicit Papa, q cū iſtius
electio cōfirmata nō fuerit, pdicta facere
nō pōt. vñ mādauit Papa Epo Vigorieñ.
2 vt ei pcipiat, vt ſi quā fecit cōceſſionē de
pdictis, eā ſtudeat reuocare. Ber. † Not. t.
q ptās adminiſtrandi deſcēdit ex cōfir-
matione, nō aūt ex electiōe collegii. Per
electionē. n. qs cōſequit̄ ius platuræ & ad
miniſtrādi in habitu: ſed p cōfirmationē
ſuperioris cōſequit̄ ius adminiſtrandi in
actu,

a Dña. Vide iſtū poſt alios ī c. qm̄ ſtauallis, đ iureiu. ī 5. col. ī ver. ex p-
dictis collige al's dñas. & p doc. in l. ſocietatē. §. arbitrorū, ff. pro
ſoc. pulchrè p Ang. Are. inſti. de ac. §. oīm āt in 2. & 3. col. vbi ponit
caſus in quibus arbiter & iudex æquiparantur, & in quibus differūt.
b ZACHARIAS. Inter arbitrū. Tu vide p hac dña, qđ not. in apoſt.
Celſi ad Frā. Cre. ſin. ſuo 147. qđ in cipit, cōmiſſa ē q. ZACHARIAS.
c Boni viri. Adde qd ſi arbiter fuerit electus per cōpromiſſarios, ut bonus uir habito ſ⁹pue reſpū ad ipm, & ñ ad aliū; an impediat laudum reduci ad arbitriū boni viri? vide Lu. Ro. ſing. incip. an à laudo, vbi alle. ſin. dictū Bart. in l. 3. §. 1a- metſi, ff. de arb. tenet, q impedit reductionem. quem Alex. in apoſt. ad ipm in alle. l. 3. ſequit̄ dicēs ſin. eſſe & aureū dictū. idē in apoſtil. in l. ſocietatē. §. arbitrorum, in ult. col. in verſ. operātur, ff. pro ſoc. & Lāf. de Ori. allegās ſin. pmiſſū Ro. in ſuo tra. de arb. in vlt. parte. ver. & iō, licet ibi firmiter non figat pedem. ANT. FRAN.
Circa hoc, an & qñ eſt factum cōpromiſſum in aliquē, vt in bonum virum, poſſit ab eo peti reductio, qñ ēt ſunt addita illa verba, ñ habito reſpū ad aliū; dicas, q q̄uis Bar. in locis hic alle. & aliqui hic allegantes tenuerint, ſicut hic dr̄, q nō poſſit peti reductio ad arbitriū boni uiri: tñ Bal. ī l. cū hac, in 2. col. C. de arbi. vr̄ tenere ꝯtrium. Et p eo facit: quia qñ eſt factum cōpromiſſum, vt arbiter p libito voluntatis pronuntiet, nō excluderur beneficium reductionis prout etiā voluit Bal. in l. pen. in 3. col. C. de arbi. & in l. 3. in ver. & p hoc apparet C. de do. promiſ. & in l. fin. §. ſed & ſi quis, in 1. col. C. cōia de lega. ubi dicit, q clauſula, quòd arbiter pronuntiet pro libito, vel ad beneplacitū; intelligit̄ ad arbitriū boni viri. De qbus verbis importantib⁹ arbitriū boni viri, habet̄ p Alex. in l. ſi ſic, ff. de leg. 1. & in l. 1. ff. de leg. 2. & vide bo. tex. in c. nimis, de exceſ. Præla. & hoc dictū Bal. intelligerē, niſi forſan dol⁹ arbitri interueniſſet: qa tūc verū eſſet, q lædendo partē enormiter dolo adhibito, poſſet peti reductio ad arbitrium boni viri, etiam ſi eſſet dictum, q arbiter poſſet procedere altè & baſsè: quia tunc non videret̄ procedere, vt bonus vir, ex quo dolosè ageret ſecundum Io. And. in c. humilis, de ma. & obe. Et voluit etiā ipſe Bal. in l. & in maioribus, C. de ap. & in c. 1. §. inter pares, in 2. col. de lege Conra. in vſi. feu. & habetur p Ro. in rub. de arbi. in 6. col. & per Paul. de Caſt. in conſi. 70. & 10 cōſil. 8a. ſi autem dolus nō interueniſſet, tūc putarem opi. Bar. eſſe veriorē: quia tunc proceſsiſſet vt bonus vir, licet ſine dolo partem læſiſſet. Et ita putarem has opiniones fore concordandas. SEB. SAPIA.
d Ad æquitatem. Sed hoc non habet locum, niſi ſit læſio in ſexta parte, ſecundum Bar. in d. l. ſocietatē. §. arbitrorū, col. 7. Quod quomodo intelligi debeat, d. Alex. in l. ſi quis arbitratu, in fi. ff. de ver. ob. & latius per dūm Bar. Vero. in trac. de ſimulato contrac. in 6. caſu principali, col. 11. verſi. 4. opi. vbi videt̄ reprehēdere Bar. Ego diſcuſsi in l. 2. C. de reſcin. vendi. vide etiam ad hæc quæ no. Bar. in l. ſi. ff. de præto. ſtipulatio.
e Publicato. Vide ibi iſtū poſt alios doct.

A Nē pe iudicis ordinis i'. l. ī lo. ci. gl. ī c. ha tutū hoc ī tu. 6. & c. ſi clericus, de pb. eo. li.

a SEB. SAPIA. Not.2. Hoc etiam ꝓcedit, ꝙ quis poſſit venire cō tra factū ſuum, qñ actus eſt nullus, c. ſi quis Epōrum, de reb. eccl. non alie. no. do. Abb. in c. 1. col. 5. ĩ. de iud. vide etiā no. in c. diuerſis, de cleri coniu. & no. per Mod. in l. tran ſactione, C. de trā ſac. vbi dicunt, ꝙ qs poteſt detegere turpitudinem ſuā, & venire contra factū ſuū, qñ actus eſt nullus. vide etiā Alex. in cō ſi. 127. col. 2. vide etiā Pau. de Caſt. in l. & hæred. §. ſi lia, co. 2. ff. de pac.

b Non tenuit. dic, vt glo. ſi.

c Per teſtes. Vide q̄ pnnā in c. innotuit, in nu. 17. ĩ. e. AENEAS Falco.

d Si quis presbyteror. vide ibi Imo. & Bart. in l. poſt mortē, ff. de adop. & in l. q ea mēte, ff. de fur. & aliqd ꝑ iſtū in c. cū ſup qōne, de cōce. ꝑb. Adde Frāci. Are. conſi. 114.

SEB. SAPIA.

e Et diffinitiuam. De hoc latè ꝑ ſcribentes in l. quod iuſſit, de re iudi.

SEB. SAPIA.

f Semel fecit. de hoc traditur in l. edita, C. de eden.

SEB. SAPIA.

g Nō debet audiri. Vide Alexā. in cōſ. 60. co. 1. vo. 3.

h Si creditoribus. Bal. ibi dicit, ꝙ illud quod dr̄ ꝙ qs nō pōt venire cōtra factū; fallit in eo, q tanq̄ arbiter tulit ſniam: qm ſi illa cā eſt ſibi delegata poterit iudicare contra id, qđ iudicauit tāq̄ arbi. refert Arch. in §. itē ſi ꝯtra patrem. 3. q. 7. Fallit ēt in iudice, q iudicauit, à cuius ſnia eſt appellatū ꝗ poſteà ſi ſucceſſit appellāti, poterit dictā appellationē ꝓſeq., & venire cōtra ſniam à ſe latā, vt voluit Io. An. i addi. Spe. in ti. de ſent. ꝓla. §. qm ver. qd ſi ꝓcurator. referunt & ſequunt But. & Imo. in c. 1. de re iu. gl. eſt & ibi Archi. in d. c. itē ſi ꝯ patrē. Cui adde, qđ no. in l. 1. ff. de exce. rei iu. & vide, Imol. in l. ſi cum ho. ff. de fideiuſſo.

actu, vt dicit gl. notabilis hic, & in c. q̄to.
63. diſt. & idē in electionibus collegiorū
ſecularių, vt no. gl. ī l. priuatorū, C. de iu
riſ. om. iu. & Bal. in auť. habita, C. ne fili⁹
ꝓ patre; & vide quod dixi. ſ. e. in c. poſtq̄.
3 †Not. 2.[a] quē poſſe venire cōtra factū ꝓ-
priū, qñ illud ñ tenuit[b] ex defectu ptātis;
& ad hoc ſolet allegari iſte tex. de quo di
cendū eſt, vt ĩ. latius dicā. Vltimò no. ꝙ
añ cōfirmationē appellať qs electus ha-
bita electione collegii. Idē dic poſt cōfir
mationē ante cōſecrationē, vt in c. tua. ĩ.
4 de his, q̄ fiunt à Præla. †Sed q̄ro, qd de
iſtis Prælatis, q hodiè ꝓuidenť p Papā,
nunqd iſti ſtatim pñt adminiſtrare, cum
ſint p Papā ꝓnunciati? dic, ꝙ ſic: qa talis
ꝓuiſio habet vim electionis & cōfirma-
tionis, vt not. in c. cū olim, de cā poſſ. Dic
tñ, ꝙ nō dēt recipi tanq̄ ꝑlatus, niſi p li-
teras Papæ faciat fidē de ꝓuiſione ſibi fa
cta; aliàs recipientes eā incurrunt pœnā;
& eſt hodiè ꝓuiſum in quadam extraua
gant. Dic tñ, ꝙ immediatè cū Papa ꝓnū-
ciat aliquē ꝑlatū, ſtatim ille ſic ꝓnuntia
tus eſt verus ꝑlatus: qa ad eſſe gr̄æ nō re-
quiriť litera, ſed ſolū ſufficit factū princi
pis: ſed lr̄a eſt de ſubſtantia ꝓbatoria, nō
aūt de ſubſtantia gr̄æ, no. Bal. in l. huma-
nū, C. de legibus; per Io. And. & Archi. in
ꝓœmio Sexti. Vnde hodiè nō ſufficeret
c ꝓbare p teſtes,[c] ꝙ Papa ꝓnunciauit ali-
quē Epm, ad hoc, vt recipiať in eccleſia,
tanq̄ Eps: ſed oportet ut ꝓbetur p literas
5 Papæ modo ꝑdicto. †In gl. ſi. no. gl. quæ
ſolet allegari, cū q̄ritur, an & qñ quis poſ
ſit uenire contra factum propriū. Pet. de
Fātu. ponebat hic aliā theoricā, dicēs, ꝙ
aut factū eſt nullū ratione cōferentis; pu
ta, qa nō habebat poteſtatē diſponendi,
uel nō ſeruauit ſolēnitatē debitā; & pōt
qs venire contra factū ſuū, licet ſit nullū,
alleg. c. diuerſis fallaciis, de cler. cōiu. Se-
cus ſi ignoranter diſpoſuit, ut in c. inno-
tuit. ĩ. eo. Inno. dat aliā theoricā dicens:
ubicūq; factū eſt improbatū à iure, ſemp
qs pōt uenire cōtra factū ꝓpriū, ut hic, &
d in c. ſi qs presbyterorū,[d] de reb. eccl. non
alie. Nō ob. ſm eūdē. c. diuerſis fallaciis:
qa ibi factū non erat oīno nullū: ſed po-
terat aliquo modo ſuſtētari: uel illud ꝓ-
cedit in odiū Epi, q ſciēter ꝓuidit de bn̄-
ficio clerico cōiugato: uel tertiò, ꝓcedit
illud diſpenſatiuè ſm eū. Sed pōt dici, ꝙ
cū iſta ſit uia brocardica & diſcurrat per
multos & infinitos caſus, nō pōt ſub certa
regła diſtringi: ſed ſm uarietatē factorū,
aliqñ licet venire ꝯ factū ꝓpriū; aliqñ nō.
Et in iudiciis pōt iſta qō diſcuti multis
modis & reſpectu iudicis, & reſpectu par
tiū. Nam in iudice pōt dubitari, an poſſit
uenire ꝯ ſniam interlocutoriā & diffini-
e tiuā;[e] de quo dicendū eſt, ut dixi in c. cū
ceſſante, de ap. & in c. in lr̄is. ĩ. de off. de
leg. Reſpectu partis poſſet dubitari, circa
f cōfeſſionē & libellū, nūqd poſſit venire ꝯ
id, qđ ſemel fecit;[f] de quo in c. ſi. de cōfeſ.
& ī c. 2. de libel. obla. Eodē mō poſſet du
bitari reſpectu teſtiū, nūqd poſſit variare?
de quo in c. ꝑtereà, de teſti. cogē. Circa fa
cta ex̄ iudiciū poſſet ēt dubitari tā ī ꝯcti-
bus noīatis, quā innoīatis, & aliis diſpoſi
tionib⁹ ſumētibus vim ex facto vni⁹ ptis
tm̄. Sed ꝓ aliquali itroductione & ꝯcor
dātia iuriū, q̄ alleganť in gl. potes ſic di-
ſtiguere, ſumēdo aliqua dcā Cal. i c. ſi qs
ꝑsbyterorū, ꝑalle. & hic p doc. Quòd aut
qs vult uenire ꝯtra factū ſuū noīe alieno,
& ad cōmodū alterius, aut noīe ꝓprio, &
ad cōmodū ꝓpriū. Primo caſu aut eſt re-
motus ab adminiſtratione, & nō pōt ue-
nire illo noīe, vt in c. monemus. 12. q. 2.
vbi patet, ꝙ ꝑlatus, q malè alienauit, nō
pōt noīe eccleſię repetere malè alienata,
ſi fuit remot⁹ ab adminiſtratione. Aut nō
fuit remotus; & tūc pōt uenire ꝯ factū ꝓ-
priū; ex quo agit noīe adminiſtrationis
ſuæ, & factū ſuū ꝑt iprobari. ſec⁹ āt ubi le
gitimè factū ſuū explicaſſet, vt ī d. c. ſi qs
ꝑsbyterorū, & 12. q. 2. c. nō liceat, & ī c. 2.
de pœ. cū ſimi. Scđo caſu principali, qñ
vult uenire noīe ꝓprio, & tūc aut iminet
ꝑiculū aīarū, vel fauor publicę libertatis;
& ꝑt venire cōtra factū ꝓpriū; ex quo de
iure illud ꝑt dānari, ut ī c. tenor, & in c. cō
ſang. de re iudi. & in c. interrogatā, C. de
libe. cau. ſm vnū intellectū. Aut nō immi
net talis fauor; & tūc aut factū ñ tenuit:
aut tenuit, ſed eſt caſſandū. Primo caſu,
aut vult uenire ꝯtrà in iudicio, aut ex̄ iu-
g diciū. Primo caſu ſi allegat turpitudinē
h ſuā, nō dēt audiri,[g] vt ī l. ſi creditorib⁹,[h]
C. de ſer. pig da. manumiſ. & c. inter dile-
ctos, de dona. Aut excipiēdo allegat tur-
pitudinē ſuā, & audiť, ff. de condi. ob tur.
cām. ī l. 4. & vide ī hoc qđ plenius dixi ī
c. cū ſup, de cōceſ. ꝑbē. & p Bar. ī l. iuſſu. §.
ꝓcurator, ff. de iureiu. Si extra iudicium,
aut factū nō tenuit ex ꝑſona facientis; &
pōt ꝯtrauenire, arg. hic. Aut nō tenuit ex
ꝑſona recipiētis. Et diſtinguiť, ut ſ. ꝙ aut
ſciēter hoc fecit, & nō pōt cōtrauenire in
odiū ſuū; & ſic pōt intelligi cap. diuerſis
fallaciis. Ex quo infertur, ꝙ ſi Prælatus
ſcienter cōtulit beneficiū indigno, nō po
teſt ipſemet reuocare factū ſuū; quod no.
ꝓ intellectu illius cap. diuerſis. Aut igno
ranter fecit & poteſt cōtrauenire, vt in c.
innotuit. ĩ. e. Si verò factū non eſt nullū,
ſed eſt caſſandū; tunc nō pōt qs venire cō
tra factū ꝓpriū, vt in l. poſt mortē, ff. de
adoptio. Et dic, ꝙ regłr in contractibus
i noīatis, non eſt locus pœnitētiæ, ex quo
ſemel tenuerūt etiā re integra,[i] ſm Inn.
ut in l. ſicut, C. de actio. & obl. qa cōtract⁹
à pricipio ſunt meræ volūtatis: ex poſtfa
cto ſūt neceſſitatis, vt ibi. Fallit ī ꝯtu mā
dati, iſt. mādati. §. rectè. nā reuocať re itē-
gra, ut ibi. Scđò fallit in ꝯtu depoſiti: qa

ANT. FRANC. An & qñ qs poſſit venire cōtra factū ꝓpriū, & illud reuocare, dicas primò, ꝙ iudex pōt venire cōtra factū ꝓprium reuocando interlocutoriā, quā tulit, l. qđ iuſſit, ff. de re iud. & eodē mō pōt qs reuocare teſtm̄ & vltimam voluntatē, quā & quod facit, donec ipſe eſt in humanis, l. ſi qs i princ. teſtamēti, ff. de le. 3. c. cum Marth. de cele. miſ. Et gñalr qñ quis poſſit uenire cōtra factum ſuū, illud reuocando, vł mutādo, habeť in l. poſt mortē, ff. de adop. & vide glo. in c. certè. 14. q. 1. & no. in c. ſi qs presbyterorū, de reb. ec. non alie. & ī c. noſti, đ ele. & no. i c. accepim⁹, de ęta. & q̄ gl. & p gl ī c. veniēs, de ſi. ꝑsby. & habeť in c. lator de re iud. & p d. Ant. de But. in c. diuerſis fallaciis, đ cle. cō iug. & in qbus caſibus admittať, vł nō admittať pn̄ia, habeť p gl. in l. ſi pecuniā, ff. de con di. ob cauſ. & in l. qs ſit fugitiu⁹, ff. de ædil. edic. & p Cyn. in l. 1. in 2. q. C. de pac. & p Di. in regula, quod ſemel placuit, de regu. iur. lib. 6.

Et adde, ꝙ ſemp admittitur pœnitentia, qñ quis vocat aliquē ad iudiciū vetitū, vt habetur per gl. in l. ī criminali, & ibi Cy. in 3. q. C. de iuriſ. om. iu. Et tenenti, ꝙ miſſo nuntio, vel literis ad aliquem admittiť pœnitentia & reuocatio antè, quā perueniāt ad pacē, cui mittunt, vt eſt glo. ſi. in l. 1. ff. de contrahē. emp. & habetur in l. 4. ff. de ſponſ. & in l. mandatū, C. māda. & in l. ſi ideò, C. de accuſat. & vtrobiq; per Cy.

SEB. SAPIA.

i Re integra. Vide remiſſiuè per Feli. in c. 2. in 3. col. ver. no. de exceptio. Iaſ. in l. ſi donatione, col. penul. C. de colla.

A Vide Fel. & meli⁹ in c. q̄liter & qñ, el. 1. ĩ. de accuſ.

SEB. SAPIA.
a In cōtractibus. vide Corneum in cōſi.29. in hac cōſultatione, vol.1.
SEB. SAPIA.
b Innominatis. ad de alium caſum, ī quo quis poteſt contrauenire facto ſuo, per Pau. de Ceſt. in l. & hę red. §. filię, ff. de pact. alium p Car. in cōſilio 137. co. 3. vbi dicit, ꝙ Rex qui alienauit in præiudicium regni, poteſt contrauenire, etiam ſi iurauiſſet. Et idē vult do. Abb. in c. intellecto. ĵ. de iureiu. Et generaliter, qñ cōtractus eſt fact⁹ per principem in præiudiciū ſubditorū, poteſt ipſis volentibus reuocari, vt not. in c. dilecti. ĵ. de mai. & obed. in c.1. ĵ. de proba. Ro. in conſi.26. pro deciſiōe, Iaſ. in §. itē Seruiana, col.22. inſti. de action.
c In facto eccleſiæ, vide gl. & do. de hoc in c. cū veniſſent, de iudic. vbi plenè p Moder. iſtum, Andr. & Franci. Areti.
CORSET.
Adde latè Oldr. conſi. 156.
ZACHARIAS.
d Geſta contra appellationem ſunt nulla Adde, ꝙ licet excōmunicatio poſt appellationem legitimā, ſit nulla, vt hic p iſtum, & in c. per tues, de ſen. excō. Secus tñ eſt in abſolutione poſt appellationē: quę valet, nec p appellationem ſuſpenditur, vt per Imol. in c. ab excōicato, ſ. de reſc. doc. in c. qua fronte, & ibi Philip. q.4. ĵ. de app. Rot. deci. 399. inci. item ſi proſtitiatur, in nou. & Spe. in tit. de poſi. §.7.

poteſt deponēs depoſitū reuocare ad libitū, vt l.1. ff. depoſiti, & ī c. t. eo. ti. Fallit
tertiò ī ſocietate, vt l. ſed & ſocius. §. ſi. ff.
p ſoc. St tñ intēpeſtiuè reuocat ſocietas;
pōt agi ad intereſſe, vt ibi; niſi ſubſit cā re
uocādi: vt qa ſoci⁹ eſt rixoſus: vel aliàs in
honeſtè viuit ī domo, vt eſt tex. not. ī l. ſi
ꝯuenerit, ff eod. Nā ex his cauſis pōt ſoci⁹
repelli à ſocietate. In ꝯctib⁹ [a] verò inno- e
minatis, pōt dari hæc regła, ꝙ admittiť 1
pniā re itegra, & ēt re ñ itegra: ſed ſucce-
dit obligō ad itereſſe; de quo plenè legiť
& not. in l. ſi pecuniā, ff. de ꝯdi. ob cau. Et
dicā aliqd de iſtis ꝯctibus inoiatis ī c. cū
inter. ĵ. eo. Et ratio eorū ſumitur ex di-
ctis gl. Quia in ꝯtractibus noīatis ius acq
b riť parti: iō ñ eſt licitū ꝯuenire; ſecus aūt
ī innoiatis. [b] Sed ꝯ tex. opp. videť. n. ꝙ iſte d
elect⁹ nō poſſit reuocare, qđ fecit: qa ne-
mo iudex eſt in facto ꝓprio, vt ī l. vnica,
C. ne qs in ſua cā. Doc. dant tres ſol. Pri- 2
ma, ꝙ iſte reuocauit tanq̄ actor, & ñ tanq̄
iudex. Scđa, ꝙ ī notoriis ceſſat ſuſpicio,
vt no. ī c. ex pte, de verb. ſig. Tertia ſol. ꝙ
c ī facto eccleſiæ [c] ſuę pōt ꝑlatus eſſe iudex.
2. q.7. c. ſi qs erga, & not. ī c. t. de pœ. li.6.
Hæc ſol. eſt bona in ſe: ſed nō ꝯgruit līæ:
qa cū iſte nō eſſet adhuc cōfirmat⁹, nō po
terat ꝓcedere, vt ꝑlatus, etiā in notoriis;
& ſic ē falſa ēt tertia ſol. Dic ergo, ꝙ iſte
renūtiauit, qđ geſſit; nō tanq̄ iudex, ſed
tanquam actor: vel de facto, ſicut de facto
adminiſtrauit: vel hic fecit hoc authori-
tate ſedis Apoſtolicæ. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Geſta poſt appellationē aliquando ſunt nulla, aliquando ſunt annullanda.*
Excommunicatio lata poſt appellationem extraiudicialem, eſt nulla.
2 *Geſta contra ius ſunt ipſo iure nulla, ſecus cōtra priuilegia.*
3 *Electi in vna eccleſia, & propter aliquid remoti, an poſſint iterum eligi?*
Electus illegitimè gerens ſe pro Prælato, non poteſt ad aliam dignitatem promoueri ſine diſpenſatione Papæ.
4 *Appellō extraiudicialis an releuet appellātē.*
5 *Scandalum vt euitetur, multa conceduntur.*

CAP. X.

COnſiderauimus. 3
Electio facta poſt appellatio-
nē, & prima nō caſſata, vel ꝯtra
priuilegia eccleſiæ caſſanda eſt. Diuidiť.
Nā primò ꝑmittit cās caſſationū. Scđò
vtrāq; electionē caſſat, ibi: *qua ꝓpter*. Ter
tiò mādat eccleſiæ ꝓuideri ibi: *vobis*. Ca-
ſus līalis. Vacāte quadā eccleſia, qdā ca-
nonici appellauerūt, ꝙ alii nō ꝓcederēt
ad electionē ſine illis, & ꝯ priuilegia ec-
cleſiæ ſuæ. Illi nō obſtāte illa appellōne,
elegerūt Ioannē Frontinū, appellātes ſta
tim, ne alii ꝯ electionē aliqd attentarēt.
Illi videntes, ꝙ nō detulerāt ſuæ appella
tioni, & cōtra tenorē priuilegiorū eccle 4
ſiæ ſuæ ad electionē ꝓceſſerāt; quendam

aliū. B. noīe elegerūt. Delata eſt cā eſt ſup iſtis electionibus
ad dñm Papā. auditis allegationibus partiū, Papa cōſiderās,
ꝙ electio Ioānis Frōtini facta fuit poſt appellationē, & con
tra priuilegia eccleſiæ, vidēs etiā, ꝙ electio. B. poſt illā qua-
lēqualē nō caſſatā, & poſt appellōnē, p quā oīa ad ſuū ſtatū
debēt reduci facta fuit; vtranq; caſſauit, dans canonicis ptā-
tem, vt aliā pſonā idoneā ſibi eligant in Rectorē; ita tñ, ꝙ
vtriuſq; ꝑdictorū nō minus fama ipſorū integra ꝯſeruetur;
& ꝙ in aliis eccleſiis poſſint ꝓmoueri; & liceat eis in eorū
1 alterū cōſentire ꝑter, quā in iſta ordinatione. Ber. †Not.1.
& tene mēti: ꝙ electio facta poſt appellōnē extraiudicialē,
nō eſt ipſo iure nulla: ſed venit irritāda, ſi appellō fuit legi-
tima. Ex quo inferť, ꝙ geſta poſt appellōnē extraiudicia-
lē, nō ſunt ipſo iure nulla; licet veniāt retractāda, ſi fuerint
geſta poſt appellōnē legitimā. Et in hoc iſte text. eſt valde
not. Intellige, ꝙ appellō fuit iterpoſita à parte: ſecus ſi fuit
interpoſita à iudice, licet extra iudiciū: qa tūc geſta ꝯ appel
d lationē ſunt nulla, [d] vt ꝓbať in c. dilecti, & c. dilectis. ĵ. de ap
pell. ubi excōicatio lata poſt appellōnē extraiudicialē fuit
nulla; & ad limitationē ꝑdictorū uide quod dixi in c.1. de
2 appel. & in c. cōſuluit, e. ti. ubi plenius tetigi. †Not.2. & tene
mēti, ꝙ geſta ꝯtra priuilegia eccleſiæ, nō ſunt ipſo iure nul-
la, licet ueniāt retractāda. Nā electio prima fuit hic facta ꝯ
tenorē priuilegiorū; & nihilominus tenuit: licet fuerit in cā
caſſationis. Ex quo habes notabilē dñiam inter priuilegia
& iura cōia. Nā attentatū ꝯ ius cōe, regł'r eſt ipſo iure nullū,
ut in c. uides. 10. diſt & in c. regula, q̄ ꝯtra ius fiunt, de re. iu.
li.6. & ī l. nō dubiū, C. de leg. Secus in attētato ꝯ priuilegia,
ut hic no. ꝓbať. Nā licet priuilegia ſint priuatæ leges. 3. diſ.
c. priuilegia: tñ nō ſunt leges cōes. Itē priuilegia cōſiſtūt in
facto, & pñt ꝓbabił'r ignorari: iura uerò cōia cōcernunt cō-
modū publicū, nec pñt ꝓbabił'r ignorari: imò eſt latæ culpę
ignorare iura cōia, vt no. p Bar. in l. qđ Nerua, ff. depo. Ter-
tiò not. ꝙ eligētes ꝯ priuilegia eccleſiæ & ꝯtra appellōnē le
gitimā, ſeu poſt primā electionē nō caſſatā, nō ſunt priuati
ptāte elegēdi: ſed pñt de nouo eligere, qđ bñ notabiť. Ex
quo inferť, ꝙ nō pp q̄libet iniuſtitiā electionis, dñt priuari
eligētes ptāte eligēdi. Quartò no. ꝙ electio facta poſt pri
mā ñ caſſatā; licet ſit in cā caſſationis, nō tenet. Et eſt rō: qa
p primā electionē eſt cōtractū mrīmoniū inter eccleſiā &
electū, ut ī c. cū inter canonicos. ĵ. eo. Ergo ñ pōt in aliū tāq̄
in ſpōſum ꝯſentire, durāte priori uinculo, cū eccleſia adhuc
ñ ſit libera. Vñ verbū, caſſam⁹, poſitū ī tex. poniť ꝓpriè quo
ad primā electionē: iproprie quoad ſecūdā. Nā prima ñ fuit
nulla, ut patet ex eo, qa ſcđa inualidať: qa fuit facta prima ñ
caſſata, ergo prima tenuit: qa ſi fuiſſet nulla, nō poterat caſ-
ſari, ut ī c. ad diſſoluēdū, de deſpō. impu. Sed ſcđa fuit nulla
rōne ꝑdicta: qa nō pñt eſſe ualidæ duæ electiones ad eandē
eccłiam, ut ī c. auditis. ĵ. e. facit. c. ut qs duas, e. ti. li.6. Not.5.
ꝙ licet retractef electio alicui⁹, ñ pp hoc lędiť fama & opi
nio electi, ſi electio ñ fuit caſſata uitio pſonæ: ſecus ſi pſonæ
3 defectu, ut ĵ. e. c. ſup eo. †Sextò & vlt. no. & tene mēti, ꝙ vbi
duo fuerūt electi in eadē eccłia ī diſcordia, & utraq; electio
ex aliquo defectu caſſať, ñ dēt in eadē uocatiōe aliqs iſtorū
aſſumi in eadē eccleſia: & hoc pp diſcordiā euitandā: ſed ſi
oēs unanimiter cōcordarēt ī unū, ualeret electio: qa tūc ceſ
ſaret cā ꝓhibitiōis, ut no. Hoſt. ĵ. e. c. ſup eo. Sed ꝯ hoc op.
de. c. licet, ſ. eo. ubi gerēs ſe ꝓ Papa eſt excōic. tus. ſi electio,
ſua ñ tenuit. ergo uť, ꝙ ñ poſſit ampli⁹ eligi in eadē, uel alia
eccleſia. Sol. dicunt doct. & bñ, ꝙ illud eſt ſpāle in Papa. Itē
loquiť, qñ electus minus legitimè geſſit ſe ꝓ Papa faciēdo
ſchiſma: ſed electi de qbus hic, nō geſſerunt ſe ꝓ Epiſcopis,
nec fecerūt ſchiſma: ſed ſolùm defendebant iudicialiter ele
ctionē eorū. Si aūt electus gereret ſe ꝓ ꝑlato, uel intromit-
teret ſe in eccleſia p potentiā laicalē, ñ poſſet iſte amplius
ꝓmoueri ad aliquā dignitatē ſine diſpēſatione Papæ, ut ī c.
qſqs, & ibi no. ĵ. e. ti. facit. c. auaritiæ, e. ti. li.6. †In gl.a in ſi.
& not. bñ ſecundā partē huius glo. Ex qua habes, ꝙ appel-
latio

latio ẽt ex̃ iudiciũ ñ ualet, niſi ĩ ea expri-
a mat cã ꝓbabilis appellãdi;[a] ſup quo fuerũt opiniões, ut no. gl. ĩ c. cordi, hic alle. In gl. pe. ibi §. *ignominiæ*. vbi dixit tex. not. ꝙ miles depoſitus de militia, pp culpam ſuã, efficiẽ infamis. Et idẽ dicit ibi gl. no. ĩ clerico depoſito, ut efficiaẽ infamis. Gl. iſta in ſolõe ſentit, ꝙ ꝯriũ ꝓcedit, ſi electio hic fuiſſet caſſata uitio pſonæ; & ſic ſentit, ꝙ iſto caſu electus efficiẽ infamis. Qđ doc. nõ admittũt, qñ p uiã exceptionis fuit ꝓbatũ crimẽ: qa crimẽ ꝓbatũ p modũ exceptiõis, nõ infamat. ĩ c. cũ dilectus, de or. eog. An aũt indiſtinctè ſit hoc uerũ; dic, ut dicã. j. e. c. ſup e. † In gl. ſi. ibi:
b *pp ſcãdalũ.*[b] No. gl. & hoc cõiter teneẽ a doc. & dic, ut ſ. dixi, in ult. no. Ex hac gl. iũcto tex. no. ꝙ pp ſcãdalũ euitãdũ p̃t fieri licitè ꝓhibitio, ut qs ñ eligaẽ in certa eccl. licet ipſe in nullo deliq̃rit. Nã etiã multa licita ſunt dimittẽda, pp ſcãdala uitãda, ex quo p̃nt omitti ſine pctõ, ut in
c c. 2. de no. oper. nũc. & in c. nihil[c] ꝓdeſt, de p̃ſcrip. & c. cũ teneamur, de p̃b. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepus habet iuriſdictionem ordinariam in ſuffraganeos, id eſt Epiſcopos prouiciæ. Qui non poteſt per ſe, non poteſt per alium; niſi ille alius de per ſe poſſet.*

2 *Epiſcopus nondum conſecratus, poteſt concedere indulgentias.*

C A P. X I.

SVffraganeis. † Metropolitanꝰ ꝯfirmatus, licet nõdũ receperit palliũ, põt ſuũ ſuffraganeũ cõſecrari facere, vel ſic. Metropolitanꝰ cõfirmatus & cõſecratꝰ, ñ p̃t pallio nõ recepto ſuũ ſuffraganeũ ꝯſecrare: ſed põt mãdare aliis ſuffraganeis, ut illũ ꝯſecrẽt; & facit ad ſcđã partẽ rubricæ. Caſus lr̃alis. Quidã electꝰ eſt in Archiepm & confirmatus. q̃rebaẽ utrũ ſuffraganei ſui poſsit ad mãdatũ ipſius aliquẽ ſuffraganeũ ſuũ electũ ĩ epm cõſecrare, cũ adhuc pallium nõ recepit, in quo cõferẽ plenitudo põtificalis officii? Rñdet Papa, ꝙ ſuffraganei ſui bñ p̃nt, & dẽnt p mãdatũ ipſiꝰ Metropolitani electũ illũ in Epm cõſecrare; li-
1 cet palliũ nõ recepit. Ber. † No. 1. ibi, *ad mandatũ ipſius*, iuncto tex. ibi *ad eius iuriſdictionem.* ꝙ Epi ꝓuinciæ tenẽtur obedire Archiepo illius ꝓuinciæ. Pertinet eñ ad eius iuriſdictionẽ. Nã Archieps hẽt iuriſdictionẽ ordinariã in oẽs Epos prouinciæ, ut in c. paſtoralis, de off. ord. & in c. ſicut olim, de accu. & 6. q. 3. ca. ſcitote; qđ intellige, niſi ſint exẽpti ſpeciali bñficio Papæ. No. ſecũdò ꝙ Archieps appellatur Metropolitanus. dicit eñ Archieps ab archos, quòd eſt Princeps, quaſi Princeps Epiſcoporum. Dicitur autem metropolitanus, uel à mẽſura ciuitatũ, qa olim fuit Archieps deputatus & p̃poſitus multis ciuitatibus prouinciæ, ut dr̃ in ca. cleros. 21. di. Vel dr̃ Metropolitanꝰ à metros: ꝙ eſt mater: quia archiepalis eccl'ia eſt mater eccleſia totius prouinciȩ, ut no. gl. in d. c. cleros. Epi ãt prouinciȩ dicunẽ ſuffraganei Archiepi, à ſuffragando: quia ſuffragantur ſibi in officio epali, puta cõſecrando alios Epos; item celebrando cõcilia & ſimilia. Tertiò no. ꝙ electus & cõſecratus p̃t appellari Metropolitanus; licet nõ poſsit appellari Archieps, ſi nõdũ recepit palliũ, ut in c. niſi. j. de auth. & uſu pal. No. quartò, ꝙ ſicut electus & cõſecratus p̃t exercere ea, q̃ ſunt ordinis, ut in c. trãſmiſſã. j. e. ita electus & cõfirmatus nõdũ conſecratus, p̃t exercere ea, q̃ ſunt iuriſdõis. Quæ ãt dicanẽ iuriſdõnis, & q̃ ordinis, dicetur plenè d. in c. tranſmiſſam. Vltimò no. ꝙ de iure cõi electus in Epm dẽt cõſecrari ab aliis Epis ꝓuinciæ & Archiepo ſuo, uel ipſius mãdato. Quot ãt req̃runẽ neceſſariò ad conſecrationẽ alterius Epi, dic, ut in c. nec epi, & in c. ſi Archieps
2 j. de tẽp. or. Op. ꝯ tex. uẽ, ꝙ iſte electus cõfirmatus nõ poterat mandare ſuũ ſuffraganeũ ab aliis conſecrari: quia cõſecratio eſt ordinis, ut in c. quod ſicut. j. e. ergo cũ iſte nõ p̃t p ſe conſecrare, cùm nondũ ſit ipſe cõſecratus, ñ debet poſſe hoc alii demandare: qa qui p aliũ facit, per ſe facere uẽ, ut in c. mulieres, de ſent. exc. in regula, q per aliũ, li. 6. & alibi dicit iuris regula. Quòd ſuo ñ licet noĩe, nec alieno licebit, ut in regula, qđ alicui, đ re. iu. li. 6. Itẽ fortiter facit ꝯ iſtũ tex. c. 1. e. di. ubi dẽ, ꝙ electus in Archiepm, nõ dẽt differre cõſecrationẽ ſuã, ne differaẽ cõſecratio ſuffraganeorũ. Ergo uẽ, ꝙ ſi nõdũ ipſe eſt cõſecratus, ꝙ ñ p̃t p ſe, nec p aliũ ſuffraganeũ cõſecrarẽ. Sol. ꝯria uidenẽ uera. & ꝓpttereà dixerũt qdã, ꝙ iſta nõ fuerat Decretalis: ſed potius fuerat q̃dã ꝓuiſio fundata ſup quadã æquitate; quaſi dicãt, ꝙ de iure non p̃t iſte hoc demãdare añ ſuã conſecrationẽ.
c Sed iſta opi. fuit olim poſita, qñ iſta Decretalis erat in ſcđa cõpilatione, q̃ ñ erat papalis, ſed cuiuſdã Io. Galen. Nõ ãt poterat hoc dici poſtq̃ fuit poſita ĩ tertia, & quarta & quinta cõpilatione: qa iſtæ compilationes fuerũt Papȩ. & Papa mãdat, ut iſtis Decretalib. utamur in iudicio & ex̃, ut ſ. in ꝓȩ. Ideò cõiter teneẽ, ꝙ đ mero iure p̃t electus & cõfirmatus demãdare hãc cõſecrationẽ aliis ſuffraganeis; hoc tenet gl. pe. in c. 1. de trãſl. Epiſ. & gl. in c. 1. e. di. & doc. cõiter hic. Ad ꝯria dic, ꝙ ꝓcedunt qñ qs mãdaret cõſecrationẽ aliis ñ habẽtib. ptãtem cõſecrandi: ſed ſuffraganei ex quo ſũt Epi, hẽnt ptãtẽ cõſecrandi. Et ſolũ eis deerat iuriſdõ & ptãs cõſecrãdi, nõ ſubiectũ. uñ electus & confirmatus cõmiſ

a SEB. SAPIA. Appellãdi. uide no. p Bar. in l. 1. in prin. col. 3. ff. de ope. no. nũ. ubi tradit, an in nun. noui ope. debeat cauſa exprimi.
b Scãdalũ. Adde q̃ permittanẽ cã ſcãdali euitãdi, An. Sicu. conſi. 11.
ZACHARIAS. Adde iſtũ in c. cõſtitutus, col. 2. de app. ubi dicit, ꝙ ſi immineẽ ſcãdalũ, p̃t inferior ſe intromittere de his, q̃ ad Papã ſt deuoluta. eũdẽ in c. magnæ, ad ſi. j. đ uoto, & ĩ c. ſup quodi, đ ſta. reg. & Mod. ĩ c. ex literis, el. 1. đ ho. & gl. in c. peruenit. 15. diſt. & Cardi. cõſi. 98. in prin.
ANT. FRAN. Addas, ꝙ ſemper ſcandalis eſt obuiãdũ, cle. 1. de of. ordi. & ibi per d. Card. in 7. not. & p eundẽ in cle. 1. de immu. ecc. ĩ 1. qõ. & in cle. 1. ĩ prin. de ſen. excõ. & in cle. pen. eo. tit. & ibi etiã per Cardi. & dicebat Arc. 21. q. 1. in c. hac rõne, ꝙ cã uitãdi ſcandali mala toleratur. Itẽ etiam a iure recedit, ut hr̃ in c. nõ põt. 13. qõe. 4. & per Car. etiam in cle. 1. in princ. de pœn. Et an bona ſpũalia ſint propter ſcãdalũ omittenda, & ſic omittẽda eẽt punitio peccatorũ, & an ſit ceſſandũ a ſacra doctrina propter ſcãdalũ, & an pp ſcãdalum euitandũ ſit cõmittẽdũ peccatum ueniale; uide beatũ Tho. 2. 2. q. 43. ar ti. 1. & in 4. diſt. 37. arti. 6. & ibi đclarat qđ ſit ſcãdalum, & quotuplex ſit. & an ſpũalia ſint dimittenda pp ſcãdalũ, uide eũdẽ Tho. in ꝓalleg. q. 43. ubi etiã ponit, an cibus ſit dimittendus pp ſcãdalũ, & an debeamus uitare iudicium pp ſcandalum. Et generaliter, quãdo pp euitãdum ſcãdalũ ſit aliq̃d omittendũ, uẽ faciẽdum; not. in c. niſi in §. ꝓ uitando, de renũ. & uide bo. glo. in c. cũ ex iniũcto, de no ui ope. nũ. & aliã gl. in c. cũ quiſq. 23. q. 4. & uide q̃ no. in capitu. nihil, de præſcript. & in ca. ad aures, de temp. or. & quæ not. Legiſtæ in l. ſi quis ſilio, in §. hi quoq;, & ſeq. ff de iniuſt. rup. & ii. teſt. & habetur per bea. Tho. in d. q. 43. art. 7. & ar. 8. & in 4. diſt. 38. ar. 9. & uide Io. And. in c. 1. de of. dele. li. 6. in uer. ſcandali, & in c. cum teneamur, in gl. ult. de præb. ubi ponit, an & qñ ueritas ſit propter ſcandalum omittenda. & uide bo. tex. in c. generalis, in ſi. 54. di. ubi habetur, ꝙ nihil cum ſcandalo eſt faciendum. & uide bonam glo. ad hoc in c. ad aures, præalle. de temp. or. in gl. 3. ubi alle. multas concor. & uide etiam Legiſtas. in l. ſi oleũ, ff. de dolo. & in l. æquiſsimum, ff. de uſufru. ubi ponũt, quæ licẽt propter uitandum ſcandalum, & quæ non. & uide Arch. in c. 1. 44. di. & in c. 1. 51. diſt. & in c. inter 11. q. 3.
Et adde ꝙ ſcandalum facit quem irregularem, ut habetur in c. ex literis, in gl. 2. quæ alle. concor. de homi.
Et adde etiam ꝙ propter ſcandalũ dimittitur licitũ matrimonium, ut in ca. ſuper eo, de cog. ſpi. & ad materiam uide Sp. in ti. de inquiſi. in §. quãdo autem, uer. utrum autem.
Et tene menti, ꝙ ratione ſcãdali uitandi nomina teſtium ſunt retinenda & non propalanda, tex. eſt reputatus ſingularis in c. ſi. de hære. li. 6. & uide do. Abb. in c. cum I. & A. de re iud. & an propter ſcandalum ſint toleranda mala, uide etiam Alex. in conſi. 1. in 2. parte conſi.
c SEB. SAPIA. C. nihil. ibi multa traduntur p Feli. quæ ſunt ratione ſcandali. & adde unum quod ponit Feli. in c. 1. in ult. col. de reſcri. aliud quod ponit Ioan. And. in c. de hoc, đ ſimo. aliud quod ponit Imol. in c. omnis, de pœni. & remiſsio. & Ab. in c. dilectus, de exceſ. Prælato. Aliud Decius in l. ſi. col. 2. C. de edi. diui Adria. tollẽ.

tédo hanc cōſecrationē, ſolū exercet iu-
riſdōnē: quia tribuit facultatē conſecran
di ſubditū propriū. Epi āt hoc faciūt poſt
modū iure ſuo. Vide optimū ſimile in or
dinatione clericorū, uacante ſede. Nā ca-
pitulū p̄t cōmitteř alteri Epō, ut ordinet
clericos alterius diœceſis, ut in c. cū nul-
lus, de tēp. or. li. 6. tñ certū eſt, q̄ capl̄m p
ſe ordinare nō p̄t, cū non ſuccedat, niſi ſo
lū in his, q̄ ſunt iuriſdōnis, ut in c. cum o-
lim, de maio. & obe. Idē in aliis pontifica
lib. Nā p̄t capitulum ſede uacante, alienū
Epm̄ inuitare, ut exerceat ibi pōtificalia,
ut in c. pontifices. 7. q. 1. Hinc dicit Cōp.
q̄ ſede uacante Metropolitana, p̄t capl̄m
illius eccleſiæ demandare conſecrationē
ſuffraganei, prout hic dř: quia ex quo cō-
miſſio fit ab habente ptātē, ſolùm uerſař
ibi iuriſdō, & nō ordo. Et p hoc habes bo
nā limitationē ad iura dicentia, q̄ is uř fa
cere, cuius noīe fit. Illa. n. procedunt, qñ
ille cui fit cōmiſſio, ñ poterat facere noīe
ſuo, ſed ex toto facit tanq̄ alius. Secus ubi
faceret noīe ſuo, licet habuerit authorita
tē ab alio, ut hic. Et hoc uoluit in effectu
Inn. hic. Ad ſm̄ ꝯriū. d. c. 1. 100. di. dař mul
tiplex ſolō, ut ibi; & hoc no. Primò, q̄ ꝓce
dit qñ electus & cōfirmatus ē in mora pe
tendi cōſecrationē. Nā tunc nō p̄t hoc a-
liis demādare, ut ibi. Scdò loquiř ibi, qñ
ipſe Archiepſ uult p ſe cōſecrare. Nā tūc
oportet, q̄ differař ꝯſecratio ſuffraganei,
donec ipſe fuerit cōſecratus. Vel tertiò lo
quiř, qñ in ꝓuincia nō ſunt, niſi duo Epi.
Nā ſi Archiepſ nōdū eſſet cōſecratus, nō
p̄t alios conſecrare: quia ad minus requi-
runř duo Epi cū Archiepō, ſeu tres Epi,
ut in d. c. nec Epi. Ad c. quod ſicut. j. e. qđ
uř ēt facere in oppoſitum; dic ſm̄ Inno. q̄
loquitur in arduis. Nam Archiepſ, q non
dum recepit pallium, non p̄t ardua expli-
care: ut conſecrare, ungere uirgines, conci b
lium prouinciale celebrare, & ſimilia, ut c
hic. Sed leuia p̄t, ar. j. eo. c. tranſmiſſam; &
conſecrare Epm̄ cenſeř leue, cùm etiā Epi
ſuffraganei hoc poſſunt per ſe, uacante ſe
de Metropolitana, ut in c. qa per ambitio
nes. 64. di. Et no. gl. in d. c. 1. 100. diſt. ubi
3 de hoc, & per doc. hic. † Ex his infertur ad
qōnem quotidianam, nunquid electus &
confirmatus, qui nondum eſt conſecratus
poſſet concedere indulgentias, maximè ſi
a nondū eſt presbyter? [a] de qua qōne, uide
per Cald. poſt b. Tho. in c. accedentib. de
exceſ. præl. ubi concludit poſt bea. Tho. q̄
ſic: quia remiſſio, quæ fit per indulgentias
non concernit adminiſtrationē ſacramē
torum, ſed potius iuriſdictionem. Nā cō- d
municat iſte theſaurum eccleſiæ, qui diciř
eſſe cōgregatus ex meritis ſanctorū, ut ple
nè dixi in c. ad liberandā, de Iudæ. Et idē
dicendum de legato Papæ, licet non ſit ſa
cerdos; & uide per b. Tho. 3. ſententiarū,
diſt. 120. q. 3. art. 3. & q. 4. artic. 2. & idem
dic de ſimilibus quæſtionibus. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Electus & caſſatus non propter uitium perſo
næ, poteſt ad aliam prælaturam eligi. 4. 6.*
Infamia utrum naſcatur per crimen probatum per exceptionem.
Infamis infamia facti, ſuſpēditur a beneficijs, donec ſe purgauerit.
3 *Teſtis p̄t repelli a teſtimonio, ſi probatū fuerit alias fuiſſe repulſū.*
5 *Collatio facta notoriè infami etiam infamia facti, non tenet.*

C A P. X I I.

Super eo. † Is cuius electio fuit caſſata non
uitio perſonæ, ſed electionis mō;
terū eligi poteſt; ſecus ſi uitio pſonæ. h. d. Et quo
tidiè ſolet allogari. Primò poniř q̄ſtio. Scdò ſolu
tio, ibi: *nec enim*. In quo duo facit. nā primò rñdendo diſtin
guit. Scdò excipit, ibi: *niſi*. Caſus literalis. Aliq̄s electus fuit
ad aliquā prælaturā. caſſata eſt eius electio. idē electus fuit
poſtmodū ad regimē alterius eccleſiæ, q̄riř an eius electio
dēat cōfirmari? Rñdet Papa, q̄ ſi prior electio, nō fuit caſſa-
ta uitio pſonæ, ſed pp modum electionis; promotionē eius
in eadē etiā eccleſia, & in alia nō poterit impedire; niſi for
2 tē ſimoniacæ priuitatis aliqd interceſſerit. Ber. † Not. 1. q̄
electio caſſař qñq; ex duplici defectu. ſ. perſonæ, & formæ,
ipſius electionis. Exēplū primi: opponiť cōtra electū crimē,
uel aliquis defect⁹, puta nataliū, uel q̄ eſt corpore uitiatus,
uel quid ſimile. Exēplū ſcdi, qñ in electione nō fuit ſeruata
forma canonica, de qua hodiè in c. quia pp. j. e. Vel electo
res erāt excōicati, uel ſuſpenſi. Et generaliter p̄t dici, q̄ qua
litercūq; electio retracteř ſine uitio, uel defectu electi, nun-
q̄ talis caſſatio hēt impedire ꝓmotionē electi. Rō diuerſi-
tatis eſt: quia uitiū concernens perſonā, ſugillat, & notat ip
ſam pſonā, & eā ſequiř, ſicut lepra leproſum, ut 1. q. 1. c. citò
turpē. Secus eſt in alia extrinſeca: qa cū nō cōcernat pſonā
electi, ñ dēt ꝓmotionē ipſius impedire. Scdò no. ex hoc &
ex tex. q̄ crimen p exceptionē ꝓbatū, nō ſolū repellit pro
illa uice, ſed etiā notat pſonā, ut amplius ꝓmoueri nō poſ
ſit. Sed cōtra hoc & ꝯ tex. opponitur fortiter, de c. 2. de ord.
cogn. ubi habeř, q̄ crimē probatū per uiam exceptionis, nō
infamat. Ad idē. l. Lucius, ff. de his, q no. infa. Eſt & ali⁹ tex.
multū diſtinguens in c. ſup his. j. de accu. ubi dicit tex. q̄ li-
cet crimē ſit ꝓbatū ꝯ electū p uiam exceptionis; nō tñ per
hoc dēt iſte pdere bñficia prius habita; licet repellatur a ꝓ
ſequēdo illud bñficiū, ad qđ fuit electus. Sol. pp hoc & ſimi
lia cōtraria, iſtud. c. legiř pluribus modis; duobus in gl. & tri-
bus extra eā. Primus intellectus eſt, q̄ iſtud crimē ꝓbatum
contra electū nō infamat infamia iuris, ut in cōtrariis: ſed ī
b famat electū īfamia facti. Nā grauař [b] opi. ſua ex eo, qa repul
c ſus fuit uitio pſonæ. & infamia facti impedit ꝓmotionē: [c]
qa opinio ꝓmouēdi de nullo dēt uacillare, ut ī c. tātis Da
niel. 81. diſt. & in c. oīpotēs. j. de accu. Iſte intellectus eſt ſa-
tis in ſe bon⁹: quē clari⁹ firmat gl. in c. cū inter canonicos. j.
e. Et ꝓbař alia rōe. Nā ſi infamat⁹ infamia facti ſuſpēdi dēt
a bñficiis habitis, donec ſe purgauerit, iuxta ea, q̄ leg. & no.
2. q. 5. in c. p̄sbyter, & in c. 2. & ī c. inter, de purga. cano. mul-
tò fortius dēt impediri ꝓmotio infamati: qa turpi⁹ eiiciť,
quā nō admittiť, &c. ut in c. quēadmodū, de iureiu. Et ſeqn
do hūc intellectū, dic ad c. ſup his, q̄ loqř in bñficiis habi-
tis. Illis. n. nō priuař pp crimen probatū per uiam exceptio
nis: ſed nos loquimur in bñficiis obtinēdis. Et faciť ad præ-
dicta qđ no. diciř in regula, infamib. de reg. iur. li. 6. & quod
no. in l. 2. C. de digni. lib. 12. Vbi patet, q̄ nō ſolùm infamiā
d iuris, ſed ēt facti impedit, ne quis ꝓmoueař ad dignitates [d]
& bñficia; & iſte intellectus ſic declaratus ſatis ſuſtentabi-
lis eſt. Scdus intellectus gl. eſt, ut intelligař tex. qñ crimen,
propter qđ electio fuit caſſata. nō cōtingebat ipſam electio
nē. Nā rōne contingētiæ uideř crimen principaliter dedu-
ctum, ut patet in his quæ legun. & not. in cap. primo, de ex-
ceptio. & cap. 2. de confeſſis, & in l. 2. §. ſi publico, ff. de adul
ter. Et oportet intelligere, q̄ contra electionē inſtabař prin
cipaliter, ut caſſeř & incidenter conſtitit de uitio electi, ut
puta. qa cōmiſit ſimoniam circa electionem. Vnde uidetur
illud crimen principaliter deductum, quemadmodum de-
ducebatur

S E B. S A P I A.
a Presbyter. Vide Hoſt. in ſumma, de pœni. & remiſ. §. ſi quis poſsit, uerſi. ſed nunquid, & Spe. eo. ti. uerſ. ſed nunquid. ubi dicit, q̄ melius facit Epiſcopus, ſi abſtinet à conceſſione indulgētiarum antè, q̄ conſecretur. uide etiam gl. in c. accedentibus. j. de exceſ. pl. uide Firma. in rubri. de Epiſ. in 4. part. ſecundæ principalis, li. 3. q. 19.
S E B. S A P I A.
b Nam grauatur. multa uitia ex quibus impediař electio, enumerat Firma. in trac. de epiſcopo in 2. lib.
Z A C H A R I A S.
c Impedit promotionem. Intellige hoc eſſe uerum, dū modò in ſentētia dicatur. Ita ſingulariter Bal. in l. 1. col. 10. C. de hær. inſtit. Pa. de Caſt. conſi. 59. & conſi. 196.
d Ad dignitates. Adde Roma. cōſi. 297. ubi dicit, q̄ ille repelliř ab omnibus dignitatib. qui de dolo accuſatus eſt; licet nondum condēnatus ſit. Et quando infamia facti infamet, uide per eundem conſi. 277. Et quod diciř de crimine deducto per uiam exceptionis intellige qñ ſpecificè eſt deductum, & eſt locus, & tēpus, ut uoluit Cal. conſi. 1. de excep. & uide Old. conſ. 78. & 291.

ducebaſ caſſatio electionis. iſte intellectus eſt bon⁹ in ſe; ſed aliquātulū reſtringit lrām. Tertiò legiſ ex gl. per do. q̄ crimen electi fuit hic deductum per uiam accuſationis, & non exceptionis. Iſte intellectus non hēt ſcrupulū: ſed reſtringit nimis lrām. Ideò datur intellectus quartus, q̄ ptextu primæ exceptionis, ñ dēt iſte repelli à promotione ſcd̄a: ſed oportet, q̄ de nouo excipiatur de illo crimine. Iſte intellect⁹ nō probatur in lrā, q̄ innuit iſtum non debere repelli ex eo, q̄ aliàs fuit repulſus. Quintum intellectū ponit Inn. dicens, q̄ exceptio, q̄ opponiſ contra electum hēt in multis uim accuſatiōis. Vñ appellatur qñq; accuſatio, ut in auth. de ſanctiſ. Epi. in §. ſi qs aūt electū. Vñ queadmodū accuſatio ſugillat accuſati & cōuicti pſonā; ita & hic exceptio; & ſolet multū allegari hæc lect. Inn. & eā declara ſic. Duplex eſt exceptio, q̄dā propriè dicta, & q̄dā impropriè dicta. Propria exceptio eſt, q̄ opponiſ à ſtimulato & uocato ad iudicium ɔ̄ uocātē, & ipſius accuſatiouē. Nā exceptio eſt accuſationis excluſio, ut in l. 2. ff. de exc. & iſta exceptio regulaŕr ultra repulſionē ibi fiendā, nihil operaſ. Satis. n. inducit, ex quo pro tunc repellit, ſm nām ſuam, ut in d. c. 2. de or. cog. & hæc exceptio propriè hēt locum. Exceptio uerò improria eſt, qñ ꝓponiſ

a ɔ̄ria ab aliquo ſpōte, nemine ipſum ſtimulante[a]. Exēplū qñ quis opponit ɔ̄ electionē, ſeu pſonam electi. Nā ab iſto opponēte nihil petiſ: ſed ipſe ultrone⁹, ſeu uolūtariè ſe offert īpugnando electionē. Iō iſta talis exceptio hēt, ut dixi, uim actionis, ſeu accuſationis. Nā ſicut actor, ſeu accuſator uenit ſpōte ad ſtimulādum alium; ita iſte qui excipit ɔ̄ electionē, opponēdo crimen ɔ̄ electū uenit ſponte. Et dŕ hęc exceptio intētionis: quia opponiſ intētioni electi potius, q̄ actioni: ex quo electus nihil petit: ſed eſt in intentione petendi ɔ̄firmationē uel conſecrationē. Et de hac exceptione īpropriè dicta, uide latius p Inn. in c. dudū, & in c. cū dilectus. ǰ. e. & c. ſuper his, de acc. & ſic vŕ, q̄ talis exceptio hēat quo ad caſū iſtius. c. effectū accuſationis, & ſugillat & no. pſonā electi, ſicut faceret accuſatio. Sed intellige, q̄ nō p hoc no. pſonā electi infamia iuris; licet ſit tale crimen, de quo aliàs ɔdēnatus p uiā accuſationis efficereſ infamis. Qd̄ ꝓbo aptiſsimè p c. ſup his, ꝑall. Vbi cōcludiſ, q̄ p crimen probatū ɔ̄ electū, p uiam exce. non dēt electus pdere priora beneficia; q̄ profectò pderet, ſi notareſ infamia iuris; quia infamia adimit honorē iam q̄ſitum, ut probaſ in l. infamia, C. de decu. li. x. dixi in c. inter dilectos, de exceſ. p̄la. Vñ placet mihi magis i. lec. gl. declarata, ut ſ. ad q̄ ēt corroborandam adduco. c. te

3 ſtimoniū, de teſti. † ubi patet, q̄ repulſus ſemel à teſtificādo p uiā exceptionis pt de nouo repelli probando id ſolū, pp quod aliàs fuit repulſus; ergo idem & fortius vŕ dicendū in promouendo, ar. in c. fi. de teſti. Sed pro declaratione pdictorū & tex. q̄ro, nūquid iſte tex. habeat locum indiſtinctè, qualitercunq; electio fuerit caſſata uitio pſonæ? Sol. dic, q̄ non. Vñ pmittendum eſt, q̄ qñq; caſſatur electio pp crimē electi uerè probatum, qñq; pp crimen pſumptum. Qñq; pp infirmitatē ipſi⁹ electi talem, q̄ hēt impedire promotionē. Pone exemplū in c. cum iter canonicos. ǰ. e. Primo caſu hēt locum indiſtinctè tex. noſter. Scd̄o caſu nō impedireſ ſcd̄a promotio, ſi pt ſe purgare de illo crimine pſumpto; quia ɔ̄ crimen præſumptum admittitur purgatio, ut eſt tex. in c. officii, prope fi. ǰ. eo. Tertio caſu, qñ pp infirmitatem, dic, q̄ ſi pt probare, q̄ ab illa infirmitate conualuerit; non impediſ noua promotio, quinimo multi tenuerunt, q̄ de nouo dēt ꝓbare ipſum laborare illa infirmitate, quia ſemel infirmus, non ſemper pſumitur infirmus. Secus in uitioſo, quia ſemel malus, ſemp pſumitur malus, ut in rĺa, ſemel, de reg. iu. li. 6. Quæ aūt opinio ſit uerior, dicā in c. cū inter canonicos. ǰ. e.

4 † Sed eſt aliud dubium no. & quotidianū, nunqd diſpō hui⁹ c. hēat locū in pſentatione, & collatione, ut dicam⁹, q̄ ſemel repulſus uitio pſonæ, ſicut non pt amplius eligi, ita non poſſit amplius pſentari per patronū, nec ſibi bñficiū ɔ̄ferri? Sol. dicit Io. Cal. q̄ in pſentatione hēt locū, q̄a pſentatio ē quaſi q̄dam electio, ut in c. q̄relā. ǰ. e. Sed in collatione putat hoc c. non hŕ locū. Moueſ, quia in electione tractaſ de iure q̄rendo, in collatione uerò de iure q̄ſito. Nam per collationē acq̄riſ ius in re, ut in c. pen. de pb. li. 6. Facilius aūt tollitur ius ad rē, quā ius in re. Itē ɔ̄ prouiſum non pt opponi, niſi crimen cū infamia, ut in d. c. accedēs, de acc. ſed ɔ̄ electū pt opponi infamia. Itē crimen, ut in d. c. ſup his. ergo ɔ̄ ꝓuiſum non pt opponi ſimpŕ, quia fuit repulſus: quia eſſet opponere ſolū de infamia, ſec⁹ ſi de nouo opponereſ illud crimē cū infamia. Ego dubito, an hoc dictū ſit uerum, cū tex. iſte in rñſione loquaſ gñaliter de ꝓmotione. Et innuit q̄ talis repulſio īpedit ꝓmotionē in eadē, uel in alia eccĺia. ergo impedit collationē, cū poti⁹ fiat ꝓmotio p collationē, q̄ p electionē. Præterea rō decidendi hæc eſt, q̄ opinio ꝓmouēdi in nullo dēt uacillare, ut ſ. dixi. Sed iſta rō forti⁹ militat in collatione, quā in electione: q̄a citi⁹ promoueſ p uiā collationis, q̄ electionis.

5 † Itē & tertiò poſſet dici, q̄ collatio facta notoriè infami infamia et facti, non tenet

b [b] p illā rĺam, Infamib⁹ portę dignitatū patere non debent. Quæ hēt locū ēt in infamia facti, ut dixi. facit. c. cū in cūctis. §. inferiora. ſ. e. ubi habeſ, q̄ bñficia nō ſunt cōferēda, niſi ei qui ſcia & morib⁹ cōmendabilis demonſtraſ. Sed infamis infamia facti non eſt morib⁹ cōmendabilis, quia infamia nō oritur ex bonis morib. Sed q̄ro, quid ſi electio fuit caſſata ſimpŕ & non apparet, an uitio pſonæ, an uitio formæ? Dic concludendo dicta doc. q̄ aut opponebatur ſolū contra perſonā, & pſumitur caſſata uitio pſonæ, quia ſnia ſimpŕ dēt intelligi ſm acta, ut in l. ſi pſes. ff. de pœ. Aut opponebatur ſolū ɔ̄ formā, & pſumiſ caſſata uitio formæ, rōne pdicta. Aut opponebaſ ɔ̄ formā & ɔ̄ pſonā; & tunc in dubio præſumiſ caſſata uitio formę: quia faciēda eſt in odioſis benignior interptatio, ut in d. l. ſi pſes. & l. interptatio, e. ti. & in l. hæ. n. ff. de ſuſpec. tut. in ſimili facit bona gl. in §. ſuſpectus, inſti. de ſuſpec. tut. & hęc ſufficiāt. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Monachus unius monaſterij poteſt eligi in Abbatem alterius monaſtery. 3.*

2 *Eremita non dicitur religioſus, licet gaudeat priuilegio eccleſiaſtico, & non habet ſuperiorem Eremitam.*

CAP. XIII.

CVm monaſterium.

Iſtud c. legiſ duob⁹ modis. Primò, q̄ iſte Eremita ñ erat ꝓfeſſus. & hęc lect. eſt cōior. & ſm iſtā. h. d. in ſūma. Monach⁹ uni⁹ monaſterii pt eligi in Abbatē alteri⁹ monaſterii. Sed q̄a ſm iſtū intellectū, parum utilitatis affert hæc Decretalis, cū pſertim hodiè ſit clari⁹ ꝓuiſū, in cle. 1. de elec. iō ſequēdo primū intellectū, q̄ ē clar⁹ & ſingularis, pt ſic ſūmari. Nō ꝓfeſſus pt poſtulari i Abbatē, ſi ex

u

in hac materia obiiciendi contra electum. Ber.

a Stimulante. vide latè per Feli. in rubri. ǰ. de excep. vbi de multiplici exceptione.

b Non tenet. Adde Feder. conſ. 50. vbi dicit, q̄ collatio facta periuro, non eſt nulla, ſed uenit annullanda. & dicit Cald. conſi. 20. de conceſſ. præbē. q̄ valet collatio facta infami, licet eius impetratio non teneat.

a SEB. SAPIA. Quòd monachus.clericus autem & ſecularis non poteſt in Abbatem eligi,etiam q̃ eſſet inſtructus in regula,ut eſt gl. in c.officii.ĵ.eo.Sed dicit ibi do. Abb.q̃ hoc ñ procederet,qñ eſſet euidens utilitas,& faciunt no.in c.cum cām,& in c.ad nřam,hoc ti.

b Alterius monaſterii.Adde ut per Cald.conſ.13.de ſta.mo. & Fran. Are.conſ.7.

verè.16.q.1.& aliam gl.in c.nulla rõme.94.di.quæ dixerunt q̃ Eremitæ ſubſunt Eṗo loci: & an uita Eremitica ſiue ſolitaria ſit pfectior, quam congregatio religionis, uide beatum Tho.2.2.q.a 38.artic.8. Et an poſsit Eremita relicto Eremo tranſire ad uitam monachalē, uide gl.in c.ſi clericatus.17.q.1. & in c.qui uerè, pall.Et an eremita poſsit habere proprium, habetur per gl. in c.1. de exce. Prelatorū,li.6.& p gl.in c.ex parte,el 2.de cler.coniu. & per gloſſ.in c.ſcripſit 27.q.2.& uide bonum tex. in c.per latum. 19.q.3.& in c.cum Io.de fi.inſt.& per Bar. in aut.ſi qua mulier, C.de ſac.ſan. ecc. & per Bald. & Albe.de Roſ.in aut. ingreſsi,eo.tit.Et an etiam dicatur perſona eccleſiaſtica, uide glo.& doct. in l. 2. ff.de in ius uoc.& uide do.Card.in cle.2. in 11. & 12. q. de præb. ubi uidetur tenere late diſputando,q̃ non ſint perſonæ eccleſiaſticæ:tamẽ in cle. pe.in 2.q. de ſent. exc. tenet contrarium.Et de huiuſmodi Eremitis uide per do. Ant.de But.in quodā ſuo conſi. inci. in nomine patris & filij & ſpiritusſancti,amen.quia hic agitur, in uer. ad octauum bene cōſiderandum, & uide Ang. in conſil. ſuo. 17.quod incipit arguo.& in alio conſi.128. qđ incipit, in themate.

SEB. SAPIA.

c Quòd Eremita. uide do. Marianum Soci. in c.1. col.3.uerſ. octaua declaratio. ĵ. de fo.compe. ubi vř cōcludere,q̃ Eremitæ ſint laici,& largo modo dicũtur religioſi.uide etiā Moder. in c. eccleſia Sāctæ Mariæ.ſ. de conſtit. ubi declarāt, qui dicūtur religioſi.

d Continentiam. Adde Calde.conſil.6.de ſtatu reg. & conſ.31.de ſtatu mona.

ZACHARIAS. Adde tu q̃ eremita non ligatur uoto caſtitatis, ſed matrimoniū contrahere pōt, ut no.gl.ualde ſingul.in c.ex parte, de cleric.coniug. ſecundum Lud.in ſuis ſing. in uer. Eremita. Nec etiā uoto paupertatis ligatur,ut no.Bertha. de Fir. i trac. de Epi.uol.2.dicitur tamē eccleſiaſtica perſona, ut per iſtā gl.& doc. in l.2.ff. de in ius uoc. gl.6. q.1.c.q verè.Innu. hic,& Car.in cle.pe.co. 2.de ſent.excommu.licet ſibi contrarius tenuerit oppoſitum in cle. 2.q.11. de præbē. Nec poteſt ut clericus impunè offendi,quinimò offendens pœnam excommunicationis incurrit, doc. in c.2.de fo.competenti.

ANT. FRAN. Circa hæc, quæ hic dicuntur de Eremitis,an gaudeant priuilegio clericali,uid quæ no. in c. ſuper eo, de ſent. excom. & uide gl. in c. 1. in §.fi.de exceſ. Prelatorum, lib.6.& do. Ant. in c.2.de foro comp.& habetur per Cyn. in l. placet, C.de ſacroſ.eccle. & tene menti gl.in c.qui

aliqua bona cauſa fiat talis poſtulatio. Diuidiť. Nam primò poniť petitio,ſcđo confirmatio. ibi: *nos aūt*.Caſus literalis. Monaſterium de Pellicea ad tātā diſſolutionē deuenerat,q̃ fratres illius loci obſeruantiā religionis,& ordinē abiecerũt tandē ut eorũ monaſteriũ poſſet in ſtatũ priſtinum reformari,conuenerũt unanimiter in quēdā fratrē de Eremo,qui laudabiliter ꝯuerſatus fuerat cũ ſuis fratrib᷒, ipſum in Abbatē poſtulantes à ſuo Eṗo. Eṗs eorũ petitioni ꝓbuit aſſenſum,petēs eādē poſtulationē à ſede Apłica ꝯfirmari. & pp̄ electionē ſiue poſtulationē illā canonicè factā confirmauit.Ber.No.t.q̃ monaſteriũ diſſolutũ nō pdit priuilegiũ electionis; interim ergo collegium hēt ptāte eligendi ꝑlatũ. t † Scđo no.ſm unũ a intellectũ,q̃ monach᷒ᵃ uni᷒ monaſterii, b pt eligi in Abbatē alterius monaſterii.ᵇ Hoc limita prout habeť in cle.t.e.ti. Nā procedit, ſi monaſteriũ,ad qđ uocatur,ē eiuſdē religionis & habitus. Si aũt eſt diuerſæ religionis,uel diuerſi habitus,ñ pt 3 eligi,ſed dēt poſtulari,ut ibi no.ĩ gl.Tertiò no.ar.q̃ ꝯfirmatio eľonis factæ đ Abbate ſpectat de iure cōi ad Eṗm loci; ad qđ uide tex.iũct.gl.18.q.2.in c.1.In ꝯriũ tñ facit iſta lřa:qa fuit petita ꝯfirmatio à pp̄.Sed primũ ꝓcedit đ iure cōi;ad iſtud uerò dic,ut ĵ. Vltimò no. caſum ſm unũ intellectũ,in quo poſtulatio confirmať; cōiter aũt poſtulatio admittitur, nō aũt cōfirmať,ut in c.bonæ,& in c.gratũ.ſ.ti. proxi.de hoc aliqd ĵ.Cōtra tex.oppo.in eo, q̃ iſte Eremita fuit elect᷒ in Abbatē. Nam Eremita pt hř propriũ,ut in c.platũ.§.eꝯ.19.q.3.nec profiteť aliquā rĺam. ergo non pt promoueri in Abbatē, cum ſoli profeſsi promoueri poſsint, ut in c. officii,& in c. cũ in magiſtrum, & in c.cũ cāni.ĵ.c.& hodie habeť clarius in c.nullᵃ eo.ti. li.6.Sed ꝯprehendendo gl.& dicta do.dic,q̃ iſtud c.pōt intelligi tribus modis,ſed duob᷒ modis principaľr. Primò, q̃ iſte Eremita ñ erat ꝓfeſſus: ſed ſtabat in ueniore,ſicut faciũt alii boni Eremitæ, quorũ uita cōmēdabilis eſt, ut eſt bonus tex.in c.qui uerè.16.q.1.Ad ꝯria rñdeť,q̃ loquuntur de promotione, q̃ fit per uiā electionis,& ſic per uiā iuris. Iſtud loquitur de poſtulatione.Licet.n.non ꝓfeſſus non ualet eligi: pt tñ poſtulari: quia poſtulatio dependet à grā. Et q̃ poſsit poſtulari,tenet Inn. hic.Requirit tñ,q̃ poſtulatio fiat bona intentione,& nō p ambitionem.Hanc etiam opi.tenet gl.16.q. 1.in c.preſbyteros.& dicit Inn.q̃ Eremi c tæᶜ eſt religioſa perſona,& teneť ſeruare d & ꝓmittere continentiā;ᵈ alle.c.ſcripſit §.ecce qđ 27.q.2.& tene mēti hoc dem 2 Inn.†Tñ gl.in d.§.ecce.ponit opi.ꝯriā.ſ. q̃ Eremita non ſit religioſa perſona: & ēt ego puto,q̃ nō ſit;licet gaudeat priuilegio eccleſiaſtico reſpectu fori, uel pſonæ. Et quanquā dicat Inn.q̃ dēat ſeruare & ꝓmittere ꝯtinētiā,hoc iure ñ probať. Vnde nō probať iure, q̃ uitā dēt ducere. Eremita;de quo uide gl.no. in d.c.q uerè;q̃ dicit inter cætera, q̃ ſũt ſicut locuſtæ ſine rege;& uide qđ plenè dixi.in c.2. de fo. cōp. Et tenēdo iſtũ intellectũ q mihi multũ placet ad literā,dũ dicit,q̃ pp̄ cōfirmauit,dic,q̃ nō cōfirmauit ſimpliciter poſtulationē, ſed ordinationē factā per Eṗm in eo,qđ admiſit poſtulationē. Et ſm iſtũ intellectũ facit hęc litera no. in ar. q̃ Eṗs nō pōt admittere iſtā poſtulonē:qa cũ ſit ꝯ ius,ut nō ꝓfeſſus ꝓmoueatur in Abbatē;ñ pt Eṗ᷒ diſpēſare,cũ non reꝑiať in iure iſta diſpēſatio ſibi ꝑmiſſa. Dēt ergo recurri ad Papā; & hoc tenuit do.Ant.hic, licet dubitādo.Sed credo dictũ uerisſimũ,& uide p Io. An. q hoc tenuit in c. officii,ꝑal.& in c.nullus,e.ti.li. 6.licet aliud ſenſerit ibi Arch.& p Inn.ĩ d. c.dilectus,de tēp.ordinat.† Ad idē adduco gl.no.in d.cle.1.de elec.quæ vult,q̃ monachus unius monaſterii nō pōt promoueri in Abbatē monaſterii alterius religionis ſine diſpēſatione Papæ; ita,q̃ cōcludiť,ſi poſt poſtulať, nō pōt eṗs talē poſtulationē admittere.ergo fortius idē dicendum,cũ poſtulatur nō profeſſus. Et ex prædictis collige & tene menti duas concluſiones. Prima,q̃ nō ꝓfeſſus pt poſtulari in Abbatem. Scđa q̃ poſtulatio talis ñ pt admitti,niſi per Romanũ Pontificem. Et iſte intellectus multũ mihi placet ad hoc,q̃ iſta Decretalis afferat aliqd noui, ſed qa nō cōgruit rubricæ, poniť ſecũdus intellectus,ut intelligať tex.in electione, ſ.intelligēdo, q̃ iſte Eremita erat alřs monachus.& ꝓ iſto intellectu facit tex.dum dicit,& cũ frib᷒ ſuis laudabiliter uixerat. Nō ob.in eo,q̃ faciat mētionē đ Eremo; qa qñq; monachi habitāt in Eremo. Vel ſm glo. Eremus eſt nomen cuiuſdā monaſterii;& iſte intellect᷒ diuidiť in duos. Nā primò poteſt ĩtelligi, q̃ iſte fuit verè electus;& capiť hic poſtulatio ꝓ electione:qa iura antiqua ꝓmiſcuè vtebanť iſtis vocabulis. & pro iſto intellectu facit iſte tex.in fi.eò,q̃ Papa cōfirmauit illā ordinationē.Nā vera poſtulatio nō cōfirmať, ſed admittiť,vt ſ.dixi.Fuit aũt petita ꝯfirmatio à Papa: qa fortè iſtud monaſteriũ nō erat ſubiectũ Eṗo,ſed ipſi Papæ, vt dicit gl. Secundò pōt intelligi, q̃ iſte erat monachus,& fuit poſtulat᷒; qa erat monach᷒ alterius religiōis,ſeu alteri᷒ habit᷒, vel patiebať defectũ in ordine.Quis autē poſſit admittere hanc poſtulationē, dic vt ſ.dixi.& reſpectu defect᷒ ordinis, dic vt no.in c.vnico,de ætа.& qual.lib.6.& melius in c.ꝑtereà.ĵ.de ætate & qual. Abb.

ſ V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo per quam tolluntur ſubſtantialia actus non valet.*
Appellari non debet à vicario Epi ad Epiſcopum; quia eſt eadem ſua iuriſdictio, et conſuetudo aliter diſponens non valeret.
2 *Conſenſus aliquorum laicorum, quando requiritur in electione eccleſiaſtica.*
Cōſuetudo mala nō pt inducere, de qbus hic.
3 *Electio quæ per uim eſt reſtricta ad certum hominē non valet; ſecus ſi ad unum ex certis.*
4 *Matrimonium contractum metu, an valeat.*
Electio non facta in loco conſueto, valet, dummodo aliud non deficiat.

C A P. X I I I I.

Cum terra. Nō valet cōſuetudo, per quā collegiū ad alterius uoluntatē tenet̄ ſibi eligere prælatū. Vel breuius ſic. Electio debet eſſe in libertate eligentiū, nec valet ↄria conſuetudo. Primò ponitur deciſum exordiū. Secundo narratio, ibi: *ſicut*. Tertiò ꝓuiſio, ibi: *quia igitur*. Quæ tria facit. Primò cām reddens dānat cōſuetudinē. Scdò ſtatuit, & ſtatutū declarat. Tertiò permittit, & permiſſionē determinat. Scda ibi: *ſtatuentes*. Tertia ibi: *quo facto*. Caſus lr̄alis. In terra Hieroſolymitana talis in electiōibus cōſuetudo ſeruabat̄, cū electio alicuius prælati deberet celebrari. cōuentus illius eccleſiæ duas ꝑſonas noīabat latenter auribus Patriarchæ vł Principis, vt ſic eſſet in ꝑtāte Patriarchæ alterū ꝓficere, vł vtrūq; repellere. Quia ergo talis conſuetudo redundabat in ꝑniciē eccleſiaſticæ libertatis, ꝓcepit Papa illā conſuetudinē abolendā penitus, ſtatuens vt in oībus cōuentualibus eccleſiis forma electionis canonicæ obſeruet̄, ut electores conueniant in vnū, cum dēt electio celebrari: & inuocata ſpiritusſancti gr̄a ꝑſonā idoneā ſibi eligant in prælatū. & ſi in perſona, quā intendūt eligere, eſſet peccatū, vel ſi modū canonicū nō ſeruarent, tandiu deliberent in perſona, & in mō, ꝙ. ſ. perſonā idoneā inueniant, & modus canonicus obſeruetur, & vacanti eccleſiæ cōſulat̄. quo facto ꝑſona electa pn̄tetur Patriarchæ, vel Principi, vt ſuum preſtet aſſenſum; ſed ꝑꝑ hoc nō dēt electio impediri Ber. No. 1. ibi: *conuentus*. ꝙ quęlibet eccleſia collegiata pōt dici cōuentualis; licet nō ſit regularis, ſed ſecularis. Pōt etiā appellari capłm, ſeu vniuerſitas. Nā hęc ſunt ſynonima. i. idē importātia, licet vulgariter cōgregatio religioſorū appellet̄ cōuentus, ſecularīū āt capłm: iure tn̄ hęc dr̄ia non ꝓbatur: imò potius ꝓbatur oppoſitū, vt hic, & in c. capłm S. Crucis, de reſcrip. vbi de hoc, & 15. diſt. c. 1. No. 2. ꝙ cōſuetudo ↄ libertatē eccłiaſticā nō valet. vn̄ pōdera lr̄am in rōne ſui, ꝙ gn̄alis eſt. Nō. n. reſtringit ſe ad caſum electionis, ſed gn̄aliter dānat cōſuetudinē, ꝙ tēdit in ꝑniciē eccłiaſticæ libertatis; concor. auf. caſſa & irrita, C. d̄ ſā. ſan. ec. & facit. c. 1. de cōſue. † No. 3. ꝙ cōſuetudo non
t
a pōt tollere ſubſtantialia [a] electionis. Nā eligere eſt vnū ex pluribus capere. hic āt tenebantur eligere prælatū ad uoluntatē principis, ſeu Patriarchæ, qđ erat ↄ ſubſtātiā actus. nec eſt hoc ſpāle in electiōe, ſed
b eſt gn̄ale in quolibet actu, vt n̄ valeat [b] cō
c ſuetudo, ꝑ quā detrahit̄ ſubſtātiæ actus [c], ipſo actu remanente, vt ꝓbat̄ in c. 2. de cōſue. li. 6. iuncta gl. vbi patet ꝙ nō valet cōſuetudo, vt appellet̄ de vicario epi ad ipſum epm: qa eſt ↄ ſubſtantialia appłonis, cū appło ſit de minori iudice ad maiorē ꝓuocatio. ſed vicarius epi facit idē conſiſtoriū cū epo: qa iuriſdō ſua nō eſt alia à iuriſdōne epi. ſic ēt nō ualet pactū, vł modus appoſitus ↄ ſubſtātialia actus, vt in c. fi. de preca. & in l. cū ꝑcario, ff. eo. & in l. ꝑ ſeruū. §. t. ff. de vſu & habi. vbi dr̄, ꝙ nō valet, ſi qs legat vſumfructū rei ſine vſu. No. 4. ꝙ cōſuetudo nō pōt tollere libertatem in actu eligendi. An āt poſſit illā reſtringere. j. dicet̄. † Itē no. ꝙ pōt induci ex cō
2 ſuetudine, ut poſt factā electionē in eccle
d ſia, requiratur cōſenſus Principis [d], vel Patriarchæ. & dicit hic Inn. ꝙ requirit̄ iſte cōſenſus poſt cōfirmationē; niſi aliud habeat cōſuetudo. Sed dic tu lati⁹, ꝙ aut cōſuetudo ſuꝑ hoc nihil diſponit, nec Princeps, uel alius patronus; & tūc de iure nō teneturr capłm requirere an̄, uel poſt cōſenſum principis, uel alterius, ad quē ſpectat cōfirmatio electiōis; & maximè hoc ꝓcedit in ſecularibus, ad hoc c. bene quidē 96. diſt. & c. eccleſia S. Mariæ, de cōſti. & c. fi. de re. ec. nō alie. pōt tn̄ de honeſtate Princeps requiri, ut cōſentiat, nō ꝙ cōſenſus habeat ꝓſtare robur, ſed ut nō poſſit in futurū opponere ↄ electum, uel electionē. nā ꝑ maximè princeps pōt opponere ↄ electū, uel electionem exceptiones alias legitimas, maximè ſi dubitat de ꝓditione patriæ, uel relatione cōſiliorum & ſecretorū ſuorum, ut no. Inn. in c. ſuper his, de accu. Aut eccleſia hēt patronū, & tunc dēt reqri cōſenſus patroni poſt electionē factā, & n̄ an̄, ut in c. nobis. j. de iu. pa. Si aūt nō vult cōſentire ſine cā rōnabili, nō ꝑꝑ hoc caſſabitur electio: ſed requiritur cōſenſus, vt audiantur ſuæ exceptiones legitimæ, ſi quas hēt, ut in poſterū nō poſſit opponere; & hoc mō poſſet intelligi iſte tex. Fortè. n. Princeps, uel Patriarcha erat patronus eccłiæ. Aut cōſuetudo diſponit ſuꝑ aſſenſu requirendo: & tunc aut cōſuetudo hēt, ut requiratur aſſenſus poſt electionē, & ualet. Nō tn̄ dēt induci retractatio electionis, ſi ille diſſentit ſine cā legitima, ut hic in fine. Aut hēt cōſue-

a Subſtantialia. Adde qđ uoluit Old. conſ. 59. vbi dicit non valere ſtatutum canonicorū, ꝙ vocentur abſentes; aliàs electio non valeat.
b SEB. SAPIA. Non valeat. Vide doct. in rub. j. de appel. And. Sicu. in repe. rub. de fi. inſtru. col. 34. Abb. in conſi. 72. in 2. vol.
c Subſtantiæ Actus. Adde, quod uoluerunt do. de Rota, deci. 440. in antiqs, de conſue. vbi tenuerunt nō valere cōſuetudinem, ꝙ valeat inſtrumentum abſq; loco & die, licet cōtrarium voluerit Bal. conſil. 63. 5. lib. conſulendo ſuper ſtatuto Cortonæ, dictante ꝙ inſtrm non vitietur; licet in eo nō ſit loc⁹, nec dies; & ꝙ ſoli notario credatur abſq; loco & teſtibus.
ANT. FRAN. Quę ſint ſubſtantialia inſtrumenti, dicas quòd ſunt dies, locus, ſeries facti, indictio, nomē Imperatoris, vel Papę, anni dn̄i, & inuocatio domini, de quibus habet̄ per gl. in l. generali, C. de tab. lib. 10. & in auth. vt præponatur nomen Imperato. in prin. & per Spec. in ti. de inſtr. edit. in §. 2. & per totum, & in ti. de procura. in §. 2. in verſ. ſed quid ſi in mandato. & per Bart. & Ale. in prooemio ffˀorum. Debet ēt cōtinere ſignum notariȷ, vt in locis prealle. & habetur ꝑ Ang. Are. & Scrib. in s. rub. inſti. Adde tamē, ꝙ quando fieret inſtrumentum de re, quæ non requirit ſcripturam, ſi non apponeretur dies, valeret inſtrumentum, pro ut latè voluit Barto. in cōſi. ſuo, qđ incipit, reperitur. & quod dictū eſt de loco, intellige non ſolùm de loco generali, ſed etiā ſpeciali, ſm Ang. in dicta auc. vt præponat̄ no. imperato. & habetur ꝑ glo. in c. Abbate ſanè, de re iu. di. & uide Bar. in l. contractus, in 3. col. de fi. inſtr. & in l. comparationes, eod. tit. in 3. col. Quod autem dictum eſt de indictione, dicas, ꝙ ſi omittatur, non valet inſtrm, ſi verò apponatur, ſed falſa, bene valet ſm Bar. in l. nominatim, ff. de cond. & demon. & in l. ſi librarius, de reg. iur. & in l. admonendi, in 7. col. ff. de iureiur. & per Bal. in prima conſtitu. C. in. §. & ſi quæ. & Io. And. in data 6. li. eſt tn̄ uerum, ꝙ inſtrm ſine indictione probat ſemiplenè mortuo notario, vt ꝑ Bart. in dicta l. admonendi, in 7. colum. & per domi. Anto. in cap. fi. de iureiuran. & per domi. Alex. in l. de pupillo. §. qui nuntiat, ff. de ope. no. nuntia. & eodem modo dicēdum eſt de die, ut illius omiſſio uitiet. ſed falſa, id eſt ſi ponatur una pro alia, non uitiat ſecundū Bal. in l. 2. C. de falſa cā adiec. leg. & de loco, & de indictione, & eius nū. & an omiſſa poſſit ſuppleri per teſtes; uide per Bal. in l. fi. in 3. col. de fideicōmiſ. & per Aug. in d. auth. vt præponatur nomē imperatoris, & per Lanfr. plenè in c. quoniam, contra, in verſ. inſtrumenta, in 7. col. de proba. ꝑ gl. in prima conſti. C. & per Spec. in ti. de inſtr. editio. in §. 1. in uer. poſt annos. & in uer. breuiter. Qđ autem dictum eſt de inuocatione nominis domini, dicas illud nō eſſe de ſubſtātia inſtrumenti neceſſaria, ſecundum Bal. in l. 1. C. de nouo Cod. confir. & habetur per Ale. poſt Bal. & Paul. de Caſt. in l. iuriſgentiū, in §. ſi paciſcar, ff. de pac.
Adde tamen, ꝙ inſtrumentum in per quolibet contractu, & actu debet fieri, ſecūdum cōſuetudinem loci, ubi fit, ut pulchrè dclarat Bar. in l. ex ea parte, ff. de uer. obli.
d ZACHARIAS. Principis. Adde Card. Alexan. in c. 1. & Feli. plenè in cap. dilecto, in prin. de teſti. Barba. in c. Raynaldus, de teſta. Betta de F. r. in tract. de ep. par. 1. q. 33. & Feli. in cap. ad

apoſtolicam, cap. Apoſtolicæ, col. 4. verſic. cæterum limitabis, de exc. SEB. SAPIA.

a Quòd matrimonium. Ad hoc facit optimus text. in l. hoc modo, ff. de conditio. & demonſtra. vbi licet matrimonia debeant eſſe libera; tamẽ facultas nubendi poteſt reſtringi, ad certũ locum, quando ibi commodè cõtrahi poteſt matrimonium, quem tex. multum not. Bar. ibi & alij.

b Mors prælati. Adde Roma. ſingularis, fol. 5. ZACHARIAS. Adde, q̃ eſt ſingu. in ordine. nu. 290. incip. cap. cũ terra. vbi tenendo talem conſuetudinem valere, alle. dictum Imo. in ca. quod ſicut. iſto titu. SEB. SAPIA.

c Sed tamen. Vide Bar. & alios in l. qui per ſalutem, ff. de iureiu. Di. & Bar. in l. ſerui electione, vbi etiam alij. ff. 3 le. 1. Bar. in l. 2. §. data, ff. de ope. lega. Cy. in l. ſi. C. de contrahen. empt. Bal. in l. poſt aditam, C. de imp. & alijs ſubſt.

d Concluſionem doc. Adde videndum Rom. conſi. 483.

tudo vt electio dependeat à facultate, ſeu voluntate Principis, vel alterius; & tũc talis cõſuetudo nõ valet, vt hic; q̃a tollit libertatem eligendi. Secus aũt ſi reſtringeret ipſam libertatẽ, vt ꝓbaẽ in c. Abbate, de ver. ſi. & in c. cũ dilectus, de cõſue. & in c. 2. de in int. reſt. In q̃bus iuribus ꝓbaẽ, q̃ valet ꝯſuetudo, vt collegiũ teneaẽ ſibi eligere ꝓlatũ de alieno collegio. Itẽ pt̃ induci cõſuetudo, vt collegiũ teneaẽ admittere forenſes ad coeligendũ ſecũ, vt in c. ſcriptũ. ĩ. eo. & in c. cũ eccleſia Sutrina, de cã poſſeſ. & proprie. Poteſt etiam per conſuetudinem in totum tolli ptãs eligendi, vt in c. 2. de in int. reſt. vbi Ep̃s prætendebat habere ptãtẽ eligendi Abbatẽ. in ſumma ergo, vt dicit Io. And. & bene, cõſuetudo nõ pôt tollere libertatẽ eligendi ipſa electione remanente: quia tolleret ſubſtantialia ipſius electionis; q̃a non eſt electio, vbi adimitur libertas eligendi, vt in c. vbi periculũ, in §. cæterũ. ĩ. e. ti. li. 6. Sed cõſuetudo bñ pôt reſtringere libertatẽ modis prædictis, vel in totũ auferre ptãtẽ: quia tollendo ptãtẽ in totũ, permanet ſeu deuoluitur libertas eligẽdi ad electores, ad quos poſteà ꝑ cõſuetudinẽ deducitur. Simile no. in cle. 2. de reb. ec. nõ alie. vbi patet, q̃ vacante eccleſia, pôt vniri & ſubiici tota ipſa eccleſia: nõ ãt pñt alienari bona particularia ipſius eccleſiæ vacantis: & rõnẽ vide ibi ꝑ gl.

3 † Et ex prædictis inferẽ, q̃ qñ reſtringiẽ libertas eligendi, nõ dr̃ caſſari ipſa electio, vel tolli libertas eligẽdi. qđ facit ad id, qđ dixi, in c. licet, ſ. e. vt valeat electio facta ꝑ metũ, ſeu impreſſionẽ, qñ electores non cõpelluntur eligere certũ, ſed aliquẽ de certo gñe ꝑſouarũ.

4 † Et ꝑ hoc puto poſſe attentari, q̃ mr̃imoniũ[a] carnale ꝯtũ ꝑ metũ, mõ prædicto, teneat qñ non fuit cõpulſus ꝯhere cũ certa perſona, ſed cum aliqua de certo gñe, quã ipſe elegerit. Nam olim in veteri teſtõ matrimoniũ erat in ꝓcepto in gñe, iuxta illud quod hr̃ in Geneſi, Creſcite & multiplicamini, & legiẽ & nota. in c. nuptiarũ 38. q. 1. nihilominos nõ ꝑ hoc deerat liber conſenſus in ꝯhendo; & facit ad mam. c. cũ locũ. ĩ. de ſpõ. de hoc tñ poſſet ſatis dubitari. Et adde ad prædicta no. dictũ Inn. in c. qđ ſicur. ĩ. e. vbi dicit, q̃ pôt induci ex cõſuetudine, vt mortuo prælato capl̃m non prius ꝓcedat ad electionẽ, quã nunticetur

b principi mors ꝓlati[b], & petaẽ ab eo ptãs eligendi, ſeu cõſenſus, vt cum cõſenſu ſuo ꝓcedant ad electionẽ. Nã per hoc nõ tollitur libertas eligendi. Sed potuit hæc cõſuetudo induci ꝑ ꝑ intereſſe Principis, vt admoneat ad eligendũ aliquẽ bonũ & ſibi fidelẽ, & vt defendat eccleſiã ab oppreſſionibus aliorũ, & ne q̃d prauitatis in electione intercedat; qđ bñ notabis. In gl. in verſ. *in quo*, in fi. No. ex iſta gl. locũ, in quo dẽt fieri electio prelati. Et dicit hic Hoſt. q̃ conſuetudo pôt inducere, ut fiat in certo loco: & vbi nõ ſubeſt cõſuetudo, nõ eſt vis in quo loco fiat, dũmõ ſit honeſtus, argu. in l. pen. ff. de iuſt. & iur. & in l. ſi cum dies, in §. ſi arbiter, ff. de arbit. De iure tñ vr̃ mihi, q̃ debeat fieri in eccleſia, ſeu capl̃o illius loci, cui debet præeſſe prælatus, vt dicit glo. in c. cum nobis. ĩ. eo. vbi electio fuit facta in choro: ſed in caſu. c. cũ inter canonicos. ĩ. eo. facta fuit in capitulo. vide ẽt bo. tex. cum gl. in c. quod ſicut. ĩ. eo. vbi dr̃, q̃ debet fieri in eccleſia.

5 † An aũt valeat electio, ſi nõ fiat in loco cõſueto? puto q̃ ſic, dũmodò aliud canonicũ nõ obſiſtat, argumentũ in c. cõſiderauimus, ſ. eo. malè tñ faciunt electores peruertendo cõſuetudinẽ. In gl in verbo, *diligentiam*, in fine. Ex iſta gl. eliciuntur duo intellectus. Primus, vt canonici poſſint procedere ad ſecundã electionẽ, ſi fuit peccatũ in prima: reprobata tñ prius prima electione, quia nõ debent procedere ad ſecundã prima nõ reprobata per ſuperiorem. Secundus intellectus, ut intelligatur qñ electores peccarũt in perſona noĩata, uel in forma, ante, q̃ trãſirent ad electionem, ut ſit ſenſus literæ, q̃ ſi canonici ante electionem factã deprehendunt peccatum in forma uel mã, debent adhibere

c diligentiã, vt prouideatur eccleſiæ legitimo modo. Sed tñ[c]

d conclude ſumendo concluſionem doctorum,[d] q̃ aut prima electio eſt notoriè nulla, & electores nõ ſunt priuati ptãte eligendi; puta, quia elegerunt ignoranter indignum: & pñt propria authoritate ad ſecundã electionẽ tranſire: quia ex quo electio eſt notoriè nulla, non oportet expectare, vt reprobetur à ſuperiore, ut in c. cõſtitutus, de ap. & no. in c. auditis. ĩ. eo. & c. inter dilectos, de exceſſibus prælatorũ. Sed ſi electio non eſſet nulla, ſed iniuſta, uel ſaltẽ haberet colorẽ ualiditatis, uel electores eſſent priuati; tunc nõ eſt licitum tranſire ad ſecundam electionem, ut in iuribus allegatis in glo. Et uide quod legitur & nota. in c. perpetuò. ĩ. eo. lib. 6. ubi habeẽ, an canonici poſſint reſilire à ſcrutinio ante electionem factam, ſi deprehenduntur noĩaſſe indignũ. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus adhuc non conſecratus habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis.*

2 *Excommunicatus poteſt abſolui etiam à non ſacerdote, dummodò habeat iuriſdictionem.*

Excommunicatus inuitus poteſt abſolui, ſed non quo ad peccatum.

3 *Epiſcopus vtrum poſſit exercere ſuam plenariam iuriſdictionem, ſi non acceperit poſſeſſionem epiſcopatus.*

4 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt clericum deponere, ſed bene poteſt ipſum priuare beneficijs.*

Excommunicare eſt meri imperij.

CAP. XV.

1 *TRanſmiſſam.* † Electus cõfirmatus nõ cõſecratus poteſt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, nõ ãt ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis. Vel a͞r & ſic. Per confirmationẽ electionis tranſferẽ ptãs exercendi, quæ ſunt iuriſdictionis ep̃alis, nõ aũt ea, quæ ſunt ordinis. Illa. n. trãsferuntur per cõſecrationẽ. & pertinet iſte text. ad ſecundã partẽ rub. ſ. de electi ptãte. In prima ponitur conſultatio. In ſecunda rñſio, ibi: *reſpondemus*. Caſus literalis. Clerici cuiuſdã electi & cõfirmati pro exceſſibus ſuis excõicabantur, uel interdicebãtur, aut ẽt ſuſpendebantur a prędicto electo. Ipſi ſñiam eius contẽnentes transferebant ſe ad cõmercia laicorũ, dicentes, q̃ electus ipſe nõ poterat eos excõicare, ſuſpendere, vel interdicere, cùm nondũ eſſet in Ep̃m cõſecratus, niſi ſpecialiter eſſet ei à ſede Apoſtolica indultũ. Cõſultus Papa rñdet, q̃ ex quo cõfirmationẽ electionis accepit, de talibus & cõſimilibus liberã habet ptãtẽ excõicandi, interdicendi, uel ſuſpendendi, præter illa, quæ conſecrationis miniſterium deſiderant: unde iuriſdictionẽ ſuam in ipſos liberè poterit exercere. Ber.

2 † Nota primò, q̃ excõicatio eſt iuriſdictionis, nõ aũt ordinis epiſcopalis. Nam, ut uides hic, electus confirmatus poteſt excõicare ſubditos. Idem uidemus, q̃ prælati nõ epiſcopi hanc ſententiam cenſuræ exercent in ſubditos, ut in cap. cum ab eccleſiarum, de offi. ordi. & in cap. ſicut, infrà,

de ſimo.

de ſimo.& in c.cum in eccleſiis,de ma.& obe.cum ſi.Ex quo
infertur,ꝙ electus confirmatus,licet non ſit ſacerdos,poſſit
excōicare, cum non requiratur ſacerdotium ad exercitium
iuriſdictionis; ar.hic ex eo, quod dr̄ de Archi. ꝙ non teneẽ
eſſe ſacerdos,ſed diaconus duntaxat,ut in c.cum in cũctis.§.
inferiora.s̄.eo.& tñ Archid. habẽs iuriſditionem excōicat,
ut dixi poſt gl.in d.c.cum in cũctis. Et ex hoc etiam infero,
ꝙ non ſacerdos habens iuriſditionem, poteſt ab excōicatio
ne abſoluere:quia eadem ratio eſt in abſoluendo,quę eſt in
ligando,de pœn.diſ.1.c.verum. Licet Hoſt.ſenſerit contra-
rium in c.qm̄,de ui.& ho.cle. ubi dixit,ꝙ non ſacerdos,non
abſoluit ab excōicatione.Sed intellige illud dictum quo ad
abſolutionem fiendã in foro pœnitentiali,reſpectu peccati:
quia ſoli ſacerdotes hñt illam ptãtem,ut in c.oĩs,de pœn.&
re,facit c.1.prope fi.de ſum.tri.Sed quo ad tollendum vin-
culum excōicationis quo ad eccleſiam militantem,ſufficit,
ꝙ quis hẽat iuriſditionem eccleſiaſticam ; & hoc ſatis ſẽtit
Io.An.poſt Hoſ.in c.dudum,el 2.j.e.Hinc dicimus,ꝙ illud
vinculum excōicationis quo ad eccleſiam militãtem,poteſt
a tolli ab inuito,[a] licet inuitus non poſſit abſolui à peccato,
ut no.in c.ab excōicato,s̄.de reſcr.& ꝑ Io. An. in c.1. de ſen.
exc.lib.6. No.2. ꝙ iſtę tres ſniæ excōicationis,ſuſpenſionis,
& interdicti,ſunt applicabiles ad perſonam. Poteſt ergo qs
excōicari,ſuſpendi,& interdici. Quid operetur ſnia interdi
cti in perſonam;dic,ut in c.is cui,de ſen.exc.lib.6.facit c.ſa-
cro,eo.tit. No.3. ꝙ mercimonia ſunt licita laicis,& prohi-
b bita clericis,[b] & clerici illa exercẽtes poſſunt excōicari,uel
aliter ꝯpelli ab illis deſiſtere. Ad hoc c. negotiatorẽ clericũ,
& in c.fornicari 88.diſt.& j.ne cle.uel mona.c.t.& ibi dixi;
facit c.fi.de ui.& ho.cler. No.ibi : *habitu clericali*,iuncto tex.
ibi: *veſtes laicales*,ꝙ veſtes clericales debẽt differre à ueſtib⁹
c laicalibus. Ex quo infertur, [c] ꝙ clerici debent hr̄ proprium
habitum. Illud tñ ſcias,ꝙ reſpectu formæ cōis,nõ reperitur
d iure cautũ,ꝙ clerici ſeculares habeant certum habitũ : [d] ſed
quædam ueſtes & certi colores ſunt ei prohibiti; de quibus
in c.clerici,el grãde,de ui.& ho.cler.Et uide ad prędicta gl.
in cle.1.prope fi.de elect.& in cle.2. de ui.& hon.cler. Et de
ueſtibus ſericis,an ſint eis interdictę,uide gl.21.q.4.in ſum
ma; dixi in d.c.clerici; facit ad principale d.c.unicũ,de cle.
coniug.li.6.& c.ſi iudex laicus,de ſen.exc. eo.lib.ubi fit mẽ-
tio de habitu clericali.No.ibi: *laicorũ manus aſſocians*.Quòd
manus qñq; ponitur pro potẽtia, ſeu adiutorio, iuxta illud
Pſal.In manus tuas commendo.&c. Et no. contra clericos
inuocantes patrocinium laicorum ad effugiẽdam debitam
uindictam Prælatorum.Item no.ibi : *ex quo electionis,&c* ꝙ
ꝑ ſolã cōfirmationem conſequitur Prẹlatus ptãtẽ exercẽdi
iuriſdictionem.Et facit hæc lr̄a in ar.ꝙ ad ptãtem exercẽdi
iuriſdictionẽ, nõ reqrit̃ inductio in poſſeſſionẽ:ſed eoipſo,
ꝙ quis eſt cōfirmatus, p̄t iuriſdictionẽ exercere,& oĩa alia
pertinentia ad illã Prælaturã,q̃ ſunt iuriſdictionis, de quo
3 j.dicam latius. † Vltimò no. [e] ꝙ eorum,q̃ ſpectant ad Ep̄m
e q̃dã ſunt iuriſdictionis, quędam ordinis.Nã Ep̄atũ dicim⁹
eſſe ordinem,ut no.gl.in proœ. Sexti,& ex inſtitutione ec-
cleſię multa licent ordini ep̄ali,q̃ aliis ordinibus ſunt inter
dicta : ut chriſmare. s̄.de conſue.c.quanto; ordines cōferre,
& ſimilia, de quibus in gl.Iſta non tranſeunt in electũ ꝯfir-
matum, niſi poſt conſecrationem.i. poſt,q̃ habuit ordinem
ep̄alem,qui cōfertur in ipſa conſecratione.Sed ꝯ tex. oppo.
& vr̄,ꝙ ex ſola confirmatione non adipiſcatur electus ptãtẽ
exercẽdi iuriſdictionalia:ſed requirit̃,ꝙ p̄cedat inſtallatio,
f ſeu in poſſeſſionem inductio. [f] Ad hoc c.ut nr̄m,de officio
Arch.ubi fit mentio de iſta inductione in poſſeſſionem,q̃ ſi
non eſſet neceſſaria ad ptãtem adminiſtrandi, non fuiſſet à
iure inuenta. Ad idem c.in noĩe dñi.23.diſt.ubi dr̄,ꝙ ſi p̄p̄
non p̄t inſtallari,ſeu intronizari in vrbe,poteſt tñ admini-
ſtrare.Ergo à ꝯrio inſtallatio vr̄ neceſſaria ad actũ admini-
ſtrandi.Facit etiam 92.diſt.in c. ſi quis ordinatus, cum ſeq.
Sol. ꝑ ꝑ hæc cõtraria & ſimilia, quæ formari poſſent,repe-
riuntur in hac mã duæ opi.cõtrarię.Inn.
a enim hic,Hoſt.& Comp.Io.An.& cōiter
ferè alii ſequentes ten.opi.ꝙ inductio in
poſſeſſionẽ nõ eſt neceſſaria: ſed eoipſo,
ꝙ qs eſt confirmatus : uel habuit aliquid
ſuccedens loco confirmationis ; puta qa
fuit inſtitutus ſeu prouiſus ꝑ ſuꝑiorẽ de
illa dignitate; p̄t inꝯtinẽti adminiſtrare,
quantuncunq; non apprehenderit adhuc
b corporalẽ poſſeſſionem p̄laturæ.Pro qua
opi.facit iſte tex.in eo,qđ ex quo iſte ac-
c ceperat confirmationẽ ſuæ electionis,po
terat adminiſtrare,& iuriſdõnẽ exercere.
Ad idẽ c.noſti.s̄.e.& j̄.e. quãr,& c.nihil
eſt.q̇ iura ſolum vĩr exigere ꝯfirmationẽ
ad ptãtẽ adminiſtrãdi. Et ad contraria,q̃
faciunt mentionẽ de inſtallatione,rñdẽt
tenentes hanc opi. ꝙ procedunt ſm̄ con
ſuetudinẽ locorũ.Nã ubi eſt conſuetudo,
ut prius non adminiſtret,q̃ fuerit miſſus
in poſſeſſionẽ,faciẽda eſt inſtallatio. Vel
ſm̄ eos inſtallatio eſt de ſolennitate,non
aũt de ſubſtantia; ſicut uidem⁹ in iudicio.
Nam multa ſunt de ordine ſubſtantiali ;
multa uerò de ſolennitate ñ ſubſtãtiali,
d ut no.2.q.t.i ſũma,& dixi in c.cũ I.& A.
de re iud. Quidam uerò tenuerũt ꝯtriam
opi. dicentes ꝙ ante,q̃ p̄latus inducat̃ in
poſſeſſionẽ p̄laturæ, nõ p̄t adminiſtrare,
quãtuncũq; fuerit cōfirmat⁹,ſeu inſtitut⁹,
ſeu prouiſus.Et hanc opi.firmauit Arch.
in c.eũ,q,de p̄b.li.6. Plus ẽt ibi uoluit,ꝙ
ſi propria autho.quis apprehenderet poſ
ſeſſionẽ p̄laturæ, ꝑderet ius quod hr̄t in
ea,ꝑ illũ tex.in §.1.Hanc opi.ꝙ requirat̃
g inſtallatio,[g] ſentit ẽt Di. in re.1.de reg.
e iur.li.6.& nouiſſimè latè proſequẽdo fir
mauit Pet.de Anch. in r̄a,ſine poſſeſſio
ne,de re.iur.li.6.& hic.Mot⁹ inter cętera,
qa confirmatio hẽt nim diffinitiuæ ſnię,
f ut no. in c.fi.j̄.e.li.6.Sed poſt ſniam diffi
nitiuã, non eſt licitum parti propria au-
thoritate capere rem ſibi per iudicẽ adiu
dicatã; ſed oportet,ꝙ ꝑ iſtũ iudicẽ decer
nat̃ ſibi poſſeſſio, iuxta illud,qđ legit̃ &
no.in c.in lr̄is,& c.q̇renti,de of.dele.& c.
cũ nr̄is,de conceſ.p̄b.ubi per Inn.in l.qui.
reſtituere,ff.de rei uen. & in l.non eſt ſin
gulis,ff.de re.iur.Itẽ & ſcđò facit cle.quã
uis,de fo.cōpe.vbi ſpeciale eſt in Ep̄o ex-
pulſo à ſede ſua , ut poſſit adminiſtrare,
iuxta formã ibi traditã.ergo rĩr ñ exiſtẽs
in poſſeſſione p̄laturę ñ p̄t adminiſtrare.
g Exercitiũ.n.iuriſdictionis depẽdet à poſ
ſeſſione,ſicut perceptio fructuum,ut in l.
bonæfidei,ff.đ ac.re.do. facit qđ no.Inn.
in c.cũ dilectus,de reli.domi.Itẽ adducit
ſimile in tutore & uſufructuario, quibus
prẹlati ẹquiparant̃,ut in c.2.de do. & no.
in c.fi.de pig. Iſti autẽ non adminiſtrant,
nec uſufructuari⁹ capit fructus,niſi decer-
nat̃ eis poſſeſſio,ut l.3.ff.de uſuf.facit qđ
no.in l.lex q̃ tutores,C.de admi.tut.Ego
pro concordantia harũ opinionũ dicerẽ
ſic,ꝙ aut alius eſt in poſſeſſione p̄laturæ,
licet iniuſtè, & tunc ñ eſt licitũ ꝯfirmato,
ſeu ꝓuiſo adminiſtrare, niſi pri⁹ inducat̃
legitime i poſſeſſionẽ:Quia ſec⁹ faciẽdo eẽt

ZACHARIAS.
a Abinuito. addã tu de hoc per Cardin.in alleg. c.ab excommunicato, s̄.de reſcrip. & in cle.1.q.37.de priuileg.per c. quod quidam.j̄. de pœn. & remiſ.
b Clericis. Adde Abb,conſ.6.2.lib.
SEB. SAPIA.
c Ex quo infertur. Vide gloſſ. in l.ſi ignorans, ff.loca. quę dicit,ꝙ percutiens clericum in habitu laicali,nõ eſt excommunicatus,de quo ꝑ Bar. in l.item apud Labeonem. §.ſi quis virginem,ff.de in iu.per Bald in l.ſi qua per calumniã, col.1. de epiſc. & clerici.& in c.quę in eccleſiarũ,col. 1.s̄. de conſti.
d Certum habitũ Adde Alex.conſi. 8.1.lib.
Adde dom. Ant. Corſe. in addi.ad iſtum in c. cũ conſuetudinis, in 1. apoſtil.poſt prin. s̄. de conſuetudi. Aeneas Falco.
SEB. SAPIA.
e Vltimò no. Numquid iſtud procedat in Abbate electo,ponit Feli.latè in c. eam te. s̄. de reſcrip.
f Inductio.inſtallari, exponitur.i. poni in ſtallo Prę lati ; ita exponit do.Abb.in c.qualiter col.1.j̄. hoc ti.& ad hoc quod dicit hic do.Abb. uide gloſſ. in c.ne Dei,in gl.2. de ſimo. Inn.in c.cum ſuper,de cã poſſe. & propriè.Cardi. in clem.3.in fi.de præb.
g Inſtallatio. Adde quod uoluit Oldrad.conſ.145. uerſus finem.
ZACHARIAS.
Adde tu pro cōcordia horum doctorũ diſcordantium, ꝙ inſtallatio eſt de ſolennitate, nõ autem de ſubſtantia electionis Prælati,ut per Inn. in c. cum ſuper, de cauſa poſ. & propriè . & ibi etiam Car. & cum

dem in cle. 3. in fi. de præb.

a Adminiſtrare. Et uo. q quando prælatura uacat, nõ eſt neceſſe Epiſcopum electum corporaliter apprehendere poſſeſsionem bonorum, ut vult Pau. de Caſ. & alij in l. cũ heredes, in fi. ff. de acq. poſſ. uide Bal. in l. fi. col. 2. C. de edi. di. Adri. tol. cum allegatis per Firma. in trac. de Epo. in 1. parte tertij libri. q. 56.

b Dilapidaret Ad de Old. conſ. 191.

c Vel annuli. Ad de quę poſui in c. 3. & uid Old. cõſ. 143. ubi declarat Comp. hic.

ZACHAR.

d Depoſitio clericorum eſt ordinis epiſcopalis. Tu ui de latè de hac. q. doct. in c. non poteſt, & ibi Din. de re. iur. Gemi. in c. 2. poſt Io. And. de pę. lib. 6. Spe. in ti. de accu. §. 1. uerſ. degradatur, & melius. §. 4. uerſi. ſcelerum. uide omnino per Bertha. de Fir. i trac. de Epo, in ult. part. lib. 8.

SEB. SAPIA

e Clericali. uide Firma. in præalle. tracta. de Epiſcopo, in 3. parte ſecundę principalis tertij lib. in pe. q. ubi dicit q ſicut Epiſcopus nõ cõſecratus non põt ordinare clericos ita nec eos punire, per gl. hic, qđ eſt ſanè intelligẽdum, ut per Abb. hic.

ſpoliare poſſeſſorẽ ꝓpria authoritate; qđ ñ licet, ut in d. c. eũ q, qđ loqr̃ in uiolẽto poſſeſſore, ut 16. q. 6. c. placuit, & in l. ſi qs in tantã, C. uñ ui. & in §. ſed nedum talia, in ſti. ui bo. rap. Facit qđ no. doc. in c. per uenerabilẽ, qui filii ſint legi. Aut ꝓlatura ita uacat, q nemo eſt in poſſeſsione illius tanq̃ ꝓlat[a]; & tũc teneo opi. cõem ut poſt ꝯfirmationẽ, ſeu inſtitutionẽ licitũ ſit adminiſtrare. a [a] Pro hoc faciunt iura ſupius alleg. q̃ ſolũ faciũt mẽtionẽ de ꝯfirmatione; ad idem c. auaritiæ, e. ti. li. 6. Prætereà parũ uel nihil oparet ꝯfirmatio, ſi de neceſsitate reqreret inueſtitura ad ptãtem adminiſtrãdi; & pro hoc gl. no. in c. quanto. 63. diſ. q̃ notab. dicit, q ꝑ electionem dat ptãs adminiſtrandi in habitu; ꝑ ꝯfirmationẽ uerò dat in actu. Vñ cõfirmatio deducit ptãtẽ q̃ſitã ꝑ electionẽ ad actũ. Idẽ ſentit gl. iuris ciuilis in l. priuatorũ, C. de iuriſd. om. iu. Et hæc diſtinctio q̃. ſ. feci, vr̃ de mente dñorum de Rot. deci. 4. Conclude ergo totam mãm per hęc mẽbra, q aut ſubeſt in loco cõſuetudo, ut cõfirmatus, ſeu inſtitutus, uel prouiſus non adminiſtret añ inſtallationẽ. Aut eſt con c ſuetudo ſimpl'r de inſtallando: aut ſubeſt 4 conſuetudo ſimpl'r de miniſtrãdo ante d inſtallationẽ & ẽt cõfirmationẽ: aut nulla ſubeſt cõſuetudo. Primo caſu ſeruãda eſt conſuetudo, ut cõiter uolunt doc. facit in c. in his. 11. diſ. Et uide de efficacia inſtallationis, qđ no. Inn. in c. in l'ris, de re. ſpo. Vbi dicit, q niſi fiat in loco ſolito, q non acqrit aliqua poſſeſsio; qđ not. & in hoc caſu pñt intelligi iura loquentia de hac inſtallatione. Scđo caſu dẽt fieri inſtallatio, ex quo conſuetudo hoc habet: ſed nõ eſt de ſubſtantia ptãtis adminiſtrandi, ex quo ꝯſuetudo ſolũ hẽt, ut fiat inſtallatio. Nã vr̃ potius de ſolennitate, q̃ de ſubſtantia, ſicut miſſa ſpiritusſancti in actu electionis. Eſt. n. de ſolennitate; ſed non de ſubſtantia, ut no. j. e. quia p p. Tertio caſu tenuerunt, quidã, ut refert hic Inn. ualere ꝯſuetudinẽ, ut qs poſsit adminiſtrare añ ꝯfirmationẽ. Sed ipſe Inn. & Hoſ. ſentiũt oppoſitũ, qđ mihi placet; qa hæc cõſuetu e do poſſet tẽdere in maximã pniciẽ eccl'ę qa nõnũquã indign[9] dilapidaret [b] bona b eccl'æ adminiſtrando ante approbationẽ factã ꝑ ſup. riorẽ. Ad hoc c. 1. ſ. de cõſue. Itẽ frangitur bonũ obedientiæ & neruus eccleſiaſticę diſciplinæ, ĵ. c. cum inter, de conſue. Et pro hac opi. q non ualet cõſuetudo, optimè facit quod leg. & no. in c cũ uenerabilis, de conſue. & pall. c. auaritiæ. Sed i iſtis collegiis ſecularib[9] tenuit Bal. in aut. habita, C. ne fi. pro pa. cõſuetudinẽ ualere. & ita de facto practicat in electo in rectorẽ ſcholariũ. Quarto & ulti. caſu, qñ cõſuetudo nihil diſponit, ſerua q̃ dixi in diſtin. quã ſ. feci diſtinguẽdo, an alius ſit in poſſeſsione Prælaturæ, uel ne. Ad c. in noie dñi. 23. di. rñdet Inn. q à ꝯrio ibi colligitur, q pt ꝑꝑ adminiſtrare ante, q̃ intronizet. Et quatenus facit mentionẽ, de illa intronizatione, habuit reſpectum 1 ad conſuetudinem. Nam de iure ſecus eſt, ut patet in c. licet. ſ. eo. Vbi colligitur, q eo ipſo q quis electus eſt in Papam, conſequitur plenam poteſtatem adminiſtrandi. Ad c. ſi quis 92. di. reſpondetur, q loquitur non de poteſtate adminiſtrãdi in eccleſia, ad quam fuit deputatus, ſed in eccl'a, ad quam ſe tranſtulit. Item ibi loquitur, quando nõ potuit habere poſſeſsionẽ de facto. Et eodem modo poteſt rñderi ad cle. quãuis, de ſo. comp. per locum à ſpeciali. Procedit. n. in expulſo, & ſic quando alius eſt in poſſeſsione. Non ob. quod dicitur, q confirmatio habet uim ſñiæ; quia illud nerum in fauorẽ electi: aliàs autem non per oĩa æquiparatur ſententiæ: qa ſententia fert inter litigantes, & quãdo actor petit rẽ ab alio poſſeſſore. Sed nos loquimur qñ vacat ꝓlatura, ita q confirmatus non intendit vim alicui inferre. Nã ſicut liceret dño propria authoritate intrare rẽ ſuam vacantem, & capere inde fructus, iuxta no. per Inn. in c. querelã, de ele. Ita licere debet cõfirmato, qui habet titulũ ꝓpria authoritate intrare poſſeſſionẽ & adminiſtrare bona ꝓlaturæ. Nõ ob. q dicitur de vſufructuario; quia cùm dñs habeat poſſeſſionẽ, nõ debet ipſe propria authoritate poſſeſſionẽ apprehendere. Itẽ ad id quod dr̃ de tutore, dic q maior eſt ptãs Prælati, quã tutoris. De quo vide bo. glo. 5. q. 3. c. fi. & idem quod dixi de Prælaturis, dic de aliis bñficiis inferioribus, vt eſt de mente Inn. hic: qa eadẽ eſt rõ in utriſq;. Et ꝑ hoc põt decidi in alia. q. qd operat inueſtitura, q̃ fit de beneficin per traditionẽ bireti, uel ãnuli, [c] de quo hic ꝑ Cõp. & Io. An. dixi, in c. 2. de cõſue. dic, ut ibi. † In gl. fi. in fi. no. bene hãc gl. & quatenus dicit q depoſitio clericorum eſt ordinis epalis, [d] ſunt opi. inter doc. Nã quidã tenuerũt confirmatũ poſſe cognoſcere in cauſis criminalib. clericorũ; & hanc opi. tenuit Inn. Nã ſm eum electus confirmatus pt exercere ea, q̃ ſunt meri imperii, ut excõicare, conciliũ congregare, ut hic, & ĵ. e. qđ ſicut. Itẽ iudices ſeculares cognoſcunt de cauſis criminalib. ergo & electi cõfirmati. Specificè tñ nõ tangit Inn. nũ qd poſſit deponere clericũ, uel cognoſcere de crimine expoſcẽte depoſitionẽ. Et no. ex d. Inn. q excõicare ẽ meri imperii. ꝯriũ ſentit gl. 2. q. 6. c. qſquis. Scđa opi. eſt q electus cõfirmatus nõ poſſit cognoſcere de crimine requirẽte depoſitionẽ, ar. 15. q. 7. c. felix. & c. ſicut ãt. Tertia opi. q poſsit cognoſcere, ſed nõ ſñia: differt tñ ſñiam in tempus cõſecrationis. Quarta opi. q poſſit cognoſcere & iudicare eũ deponendũ & degradandũ, ſed nõ degradabit ipſe, ſed alius ad poſtulationẽ ſuã, & hãc opi. tenuit Hoſ. Quinta fuit opi. Io. de Lig. q cõſiderauit tres actus. Primus eſt in cognoſcẽdo. Scđs in iudicãdo. Tertius in exequendo ꝑ degradationẽ actualẽ: & iſte tertius nõ licet nõ cõſecrato. Mihi placet opinio gl. ſimpliciter intellecta, vt nõ cõſecratus nõ poſſit deponere clericũ ab ordine clericali: [e] quia ſicut nõ pt illũ ordinẽ cõferre añ conſecrationẽ, ita nec illũ ordinẽ auferre: quia maior ptãs requirit in auferendo ordinẽ, quã in cõferendo, ut colligitur ex c. fi. 15. q. 8. Vbi dr̃ q Eps ſolus põt conferre ordinem, ſolus aũt auferre nõ põt, & eſt tex. in c. 2. de trãſla. epiſ. Nec placet mihi, q poſſit cognoſcere de crimine requirente depoſitionẽ, ſaltẽ qñ intẽdit procedere ad degradationẽ actualem: quia certus numerus Epiſcoporum requirit in examinatione cauſæ, ut no. Io. An. in c. degradatio, de pœ. lib. 6. dixi plenè in c. at ſi clerici, de iudi. Electus autem & confirmatus non dicitur Epiſcopus ante conſecrationem, ſed appellatur electus, ut in c. tua, de his, quæ fi. a præla. no. glo. in clem. 1. de bapt. Sed priuare quem beneficio poteſt: quia nõ eſt ordinis epiſcopalis; ſed ſolus Eps põt cognoſcere, & priuare, ut no. 15. q. 7. in ſum. Et tenẽt cõiter doc. hic. Itẽ põt cognoſcere de aliis criminib. dummodò non intendat ad degradationem, ſed ad aliam pœnam, ut hic. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Papa pt partes litigãtes in beneficialib. cõpellere ad compõnem.* 7

Priora-

2 *Prioratus alicuius monaſterij pt concedi a papa, ut poſſideatur toto tpe uitæ illius, cui cõceditur & alius citra papam non pt.* 10.

3 *Appellatio interpoſita ab illo cuius non intereſt, non ualet.*

4 *Literæ teſtimoniales faciunt magnam præſumptionem, licet non plenam.*

5 *Præſumptiones plures, quando adinuicem concurrunt, adinuicẽ ſe elidunt; niſi una ſit potētior altera & hoc ſtat in iudicis arbitrio.*

6 *Suſpenſi, an & quando poſſunt eligere; eligi tamen indiſtinctè non poſſunt.*

8 *Preces principis non inducunt iuſtum metum regulariter.*

9 *Sententia principis lata ſine cauſæ cognitione, non habet præſumptionem ualiditatis.*

Iudex, an & quando poſſit cogere partes ad concordiam.

11 *Contractus innominati habent duplicẽ modũ agẽdi ex parte obſeruãtis, ut poſſit uel agere, ut pars obſeruet uel repetere, qd dedit.*

12 *Clauſula, rato manente pacto, non operatur reſpectu contrauenientis, ſed obſeruantis.*

13 *Contractus innoĩati non hñt locũ in ſpũalib.* 1

14 *Colatio ſiue renunciatio beneficij ſimoniacè facta non tenet.*

15 *Suſpenſi præſumendo eligere non priuantur poteſtate eligendi, licet male faciant.*

Eligentes ſuſpenſum, non ſunt priuati poteſtate eligendi, licet electio ſit nulla.

CAP. XVI.

CVm inter. q electioni de ſe factæ renuntiat, appellare nequit ad impediendã electionẽ alterius. & electio q̃ eſt à ſuſpẽſis celebrata, non tenet, h.d. Primò narrat factũ, ſcdò diffinit articulũ, de quo conſtabat, ibi: *nos attendentes.* Tertiò ibi, *ſanè*, illud de quo nõ conſtabat diffiniendũ cõmittit. Et ꝓ intellectu lrǣ pmitte, q uacãte monaſterio Schaſhuſiẽ. Cõſtãtien. diœceſis, qdã R. ſenior fuit electus in Abbatẽ in diſcordia: cuius electioni qdã R. iunior, & qdã alii ex monachis ſe oppoſuerũt. Tandẽ qõ fuit delata ad ſedẽ Aplicã. Papa ãt uidẽs iſtã qõnẽ ꝓtrahi in lõgũ, cõpulit partes ad cõpoſitionẽ. uñ uigore cõpoſitiõis ille. R. ſenior renũciauit electioni de ſe factæ, & de manib᷒ Papæ ſuſcepit prioratũ ad cuſtodiã illius monaſterii ab eo, dũ uiueret, poſſidẽdũ. Sed reuerſus ad monaſteriũ, nõ fuit ab aduerſario receptus: imo malè tractarũt eũ; & demũ euadens manus eorũ appellauit, ne aliqua fieret electio in monaſterio, dicẽs, q intendebat redire ad ſuũ ius priſtinũ, ex quo aduerſarii noluerũt ſeruare cõpoſitionẽ. Itẽ pp illũ exceſſũ cõmiſſũ in pſonã iſtius. R. & quoſdã alios, Cardinalis legat᷒ q erat in partib. tulit ſniam interdicti in monaſteriũ, & ĩ monachos ipſius. Sed hoc nõ obſtãte monachi celebrarũt diuina, & ꝓceſſerũt ad electionẽ Abbatis illũ. R. iuniorem eligẽdo. Et denuo pp pdicta. q. fuit delata ad ſum. põt. & ꝓ parte. R. ſenioris oppõebant principaliter duo ꝯ electionẽ factã d̃ R. iuniore. Primò, qa fuerat attẽtata poſt appllõnẽ iterpoſitã ab ipſo. R. ſeniore. Scdõ, qa fuerat facta ab ipſis monachis interdictis & ſuſpẽſis; & ad faciẽdã fidẽ de interdicto portauit ille. R. ſenior quaſdã lr̃as pp̃oſiti & capl̃i Cõſtãtiẽ. Ex parte uerò. R. iunioris negabat̃ interdictũ. & allegabat̃, q Diœceſan᷒ loci ipſum electũ cõfirmauerat, & bñdixerat. uñ nõ erat uiſiſi̾e, q mun᷒ bñdictionis ipẽdiſſet, ſi fuiſſet facta electio de ſuſpẽſo, & à ſuſpẽſis. ꝯ appellõnẽ dicebat̃, q illa appellõ nõ ualuit qa ex quo monaſteriũ uacabat p renũtiationẽ illius. R. ſenioris; nõ poterat p appellõnẽ ſuã ipedire, ne fieret electio. Papa auditis partiũ allegationib. qa cõſtitit ſine aliqua ꝓbatione, q illa appl̃o fuit min᷒ l̃tima, qa ñ poterat appellar̃, ne fieret electio, ex quo renũtiauit iuri ſuo; ꝓnũtiauit illã appl̃onẽ fuiſſe min᷒ l̃timã: ſed qa de ſniã iterdicti ñ poterat ĩ curia fieri plena fides, licet adeſsẽt pſũptiones ꝯriæ ſe iuicẽ collidẽtes; pp ꝯmiſit illũ articulũ expediẽdũ ĩ ꝑtib᷒ ſm formã hic ꝯtẽtã. † Nota. 1. argũ optimũ & quaſi expſſum in tex. q pp pt in bñficialib᷒ ꝯpellere ꝑtes litigãtes ad cõponẽdũ. An aũt hoc liceat indiſtincte unicuiq; iudici, dicer̃ cũ gl. 1. teneth̃ mẽti iſtũ tex. qa ñ repit̃ in hoc ali᷒ ita expſſius. No. 2. q monach᷒ elect᷒ in ꝑlatũ pt electionẽ ſuã ꝓſeq, & ſup ea litigare; cõcor. c. cũ dilectus, de cõſue. & c. 2. de in inte. reſ. cũ ſi. ẽ ergo religioſus hui᷒ iuris capax. † No. tertio ibi: *dũ uiueret poſſidẽdũ*, q Papa pt prioratũ manualẽ ſeu clauſtralẽ cõcedere religioſo ab eo toto uitæ ſuæ tpe poſſidẽdũ. Et ſic hẽs unũ caſũ, in quo pt religios᷒ eſſe ꝑpetu᷒ in prioratu clauſtrali, ſeu manuali. Ali᷒ tñ citra Papã ẽt Abbas ꝓpri᷒ ñ poſſet[a] hoc mõ ꝑpetuare religioſũ ĩ iſtis prioratib᷒ manualib᷒; qa eſt ꝯ iuris diſpõnẽ, ut ĩ c. cũ ad monaſteriũ, ĩ §. nec alicui, d̃ ſta. re. Sẽtit Inn. ĩ c. fi. q cle. uł uo. & uid̃ lati᷒ p Fe. d̃ Se. ꝯſ. 259. dixi ĩ d. c. cũ ad monaſteriũ. Vñ pt Ab. ĩmouer̃ talẽ priorẽ, ñ ob. q illũ poſuerit ad uitã ſuã[b]. Et no. iſtũ tex. diligẽter ꝓ limitatiõe. c. porrecta, & c. ad nr̃am, d̃ cõfir. uti. uł inuti. vbi hr̃, qd̃ ñ pt religioſo cõfirmari priorat᷒ ad uitã. Procedunt. n. illa iura, niſi pp illud faciat ex certa ſcia, ut hic, qd tenet ẽt In. hic, & no. ĩ c. niſi, d̃ pb. † Quartò no. q ñ valet appl̃o ĩterpoſita ab eo, cui᷒ ñ itereſt appellare[c], & ad hoc quotidie ſolet allegari iſta lr̃a, cõcor. 2. q. 7. c. ñ ſolẽt. † No. ĩ ver. *ſanè*, iũcta gl. q lrę teſtimoniales ꝑlati & capl̃i faciũt pſumptionẽ ñ modicã,[d] licet nõ faciãt plenã ꝓbationẽ, facit c. innotuit. ĩ. e. & c. veritatis, d̃ do. & cõtu. dixi plenẽ in c. p᷒ ceſſionẽ, d̃ ꝓb. No. ibi: *mun᷒ benedictiõis*, q Abbas elect᷒ & ꝯfirmat᷒ bñdr̃[e]. Eps ãt cõſecrat̃, vt. ĩ. c. proxi. An ãt iſta bñdictio Abb. ex toto ſit ſimplex, an ꝑtim ordinaria, uide p gl. ĩ cle. attẽdẽtes, § d̃ ſta. reg. † Itẽ not. q ubi ꝯcurrũt duę pſũptiões, q̃rũ altera ñ ꝑpõderat, inuicẽ ſe elidũt ſec᷒ ubi altera eſſet vehemẽtior, vt in c. lr̃as, de ꝑ-

a Non poſſet. adde Fede. conſi. 134.

b Ad uitam ſuam. Adde an tunc ſolus poſsit, uel conuẽtus, Fed. cõſ. 101.

c Appellare. uide tex. etiam expreſſum in l. 1. ff. de appel. recipi. ubi Bar. & Ang. Aret. not.

d Non modicã. Ad de Ol. conſi. 171.

e Benedicitur. Ad de Ol. conſ. 14.

Adde, an ualeat cõſuetudo, q Abbas non benedicatur; & conclude poſt Car. in cle. attendentes. §. ſtatuimus, de ſta. mo. & poſt Feli. in ca. meminimus, col. fi. in fi. de accu. q ſic. Et adde q bñdictio Abbatis nõ imprimit characterem: ſed eſt quędã ſolennitas orationum: quę debet præcedere & fieri ante executionem ut per Archi. in c. quoniam. 69. diſt. & Hoſt. in c. uenerabilem, iſto titu. & Ol. conſi. hic al leg. quod incip. cũ quæritur, cir. fi. Et utrum poſsit talis benedictio qualibet die fieri, uide per Fel. in c. inter monaſterium, col. 1. uer. de iſta benedictione, de re iu. ANT. FRANC.

Circa hoc, q ex conſuetudine poſſit induci, q Abb. non benedicatur, & qualis ſit illa benedictio, quę datur Abbati, ultra ea quæ habent in §. ſtatuimus, hic alle. & in c. meminimus, etiam hic alle uide gloſſ. & doc. in c. 1. de ſup. neg. præla. & Ioan. An. in c. noua quędam, de pœ. & remiſ. & in c. tuam, & in ca. cum contingat, de æta. & qualit. & habetur per d. Ab. poſt Hoſti. in c. inter monaſterium, in ulti. col. de re iudi.

Addas tamen, q Abb. non benedictus, non poteſt cõferre ordinẽ pſalmiſtatus, ut no. in cap. 1. de ſup. neg. Præla. & habetur in c. fi. de temp. or. lib. 6.

Et adde, q Abb. regulariter debet eſſe in ordine ſacerdotali, ut in d. c. 1. de æta. & qualit. quãuis diſpenſatiuè poſsit eligi etiã ſi non ſit presbyter, ut per glo. in c. accedens. 1. di. & habetur in d. c. tuã, de æta. & quali. Non tamen poteſt quis ſecularis eligi in Abbatem, c. cum cauſam, de ele. in c. cũ in magiſtratum. 16. q. 1.

An autem Abbas poſsit benedicere cruces, calices, & alia paramenta, uide Io. An. in c. Abbates, de priui. li. 6. & Archi. in ca. presbyte. 26. q. 6. Et adde, q Abbatiſſa benedicitur, ſicut Abbas: ſed eius benedictio nõ habet eundem effectũ, ſicut habet benedictio Abbatis; de quo per Io. And. in d. c. meminimus, & in cle. attendentes. §. ſtatuimus, præall. & ibi per gl. de ſta. reg. & in c. indemnitatibus, in uerſ. impendantur, & ibi etiam per Io. An. in nouel. de elect. lib. 6.

A Ad qd ui de eun de i c. cũ dilecta in fin. de reſcr.

B Vi de Fe li. in c. meminim᷒. ĩ. d. accuſat.

a Dilectus. Adde Old.conſi.278.
ZACHARIAS. Tu dic de hac.q.ut plenè dixi in addi. ad iſtũ in c.cũ dilectus, uer.a ſuſpenſis,ſ.de cõſue. hic p iſtũ all.ubi plenè diſtinguebat,cõcludẽs ſuſpẽſum ab offõ,& bñficio,uel ſimplr eẽ actiuè & paſſiue ineligibile; ſecus in ſuſpẽſo à bñficio tñ. Et aduerte, qa iſte in pcedẽti apoſtilla allegat corruptè Ol.cõſ. 288.Ell.n. cõſ. 286.quod iuciuitſis,in 2.col.& pdu. adde Bertha. de Fir. in tract. de ſpo,in 1.parte. li. 2.q.5. & Feli.in c. apoſtolica, col.8. uer.dum autem di cit.ſ.de exceptio.
b Preces. Adde Alc. conſ.16. Adde Io. de Pla. in §. quadru.inſt.de ac.ubi notabiliter dixit, q ſi ſubditus,alias nõ cõtentus ↄhat rogatu Principis, pſumit metu feciſſe.Nã rogamina ſuperiorũ, mandata ſunt ſm gl.in cle. 1.io uer. exhortamur, de teſt. & in l.1.in uer.quemadmodũ,ff.quod iuſſu. & ita dicit teotre Inn. in c.peti tio.ſ. de iureiu.& multa in materia, uide per iſtos,inſti.in d.§.quadru. Aeneas Falco.
SEB. SAPIA.
c Preces Principis. Adde gl.in c. inſinuante, qui cleri. uel nouen , q̃ uult q imperiũ Regũ ñ inducat iuſtũ metũ. faciunt no.per Bar. i l.ad inuidiã C.qđ met. cau. Et uide d. Iaſ.in l.principalib. ff. ſi cert. pet.obi dicit,q officialis ppetu° pt cũ ſubditis ↄhere, nec irritant cõtractus rõne metus.
SEB SAPIA.
d Ad cõponendũ. Vide latè p Alc.in l. quidã æſtimauerunt,in 2. col.ff.ſi cer.pet. & pleniſſimè p Fel. in ru. de treu.& pac. aliqd p Aret.in l.2.§.ex his,co.3.ff. de uer. obli.& p Fel.in c. capſm,col.pe.ſ.đ reſcr. & in c.fi.co. 2.de re iudi.Deciũ in l.fi.col 2. in fi. C.de edic. diui Adri. tollen.
e Diu litigauerũt. Adde Ro.cõ.126.
f Obedientiarius Papæ. Adde,quid ſi iſte redeat ad monaſterium abſque licentia Papę,an poſſit? Fe.conſi. 263.
g Pro ſuo intereſſe. Adde qñ quis poſſit appellare p ſuo intereſſe.Ro. (conſi.243.
h Clauſula rato. Adde Alex.conſi.126.

ſumptio. bonus ãt iudex arbitrabiẽ,an & qñ ſint pares,uel altera potẽtior : qa ñ pt
ſup hoc dari certa regula,ſicut dicim° in
alis pbationib.ut in l.3.de teſt.& in c.in
6 nr̃a.e.ti.† Vltimò no.q ſuſpẽſi ab offõ nõ
pñt eligeẽ. Ptãs ergo eligẽdi ihæret offõ
a de quo plenè no.ĩ c.cũ dilect°,[a] de cõſue.
Et intellige tex. in ſuſpẽſis ab hoie,uel à
canone inferẽte penã: ſecus ĩ ſuſpẽſis à iure
ſuſpẽſione ſimplici,puta pp participiũ
cũ excõicato.Nã iſti pñt eligere,ſed ñ eligi.de
quo dicendũ,ut plenè no.in c.ſi ce-
7 lebrat,de cle.exc.mini.†In gl.1.ibi:*magis
uacillabat*.Aduerte, qa gl. nõ aperit,utrũ
Papa poſſit indifferẽter de iure cõpelleẽ
partes ad cõpoſitionẽ. Vñ ↄ tex.uẽ facere
ſ.qđ met.cau.p totũ.Nã cõpulſus ad aliqđ
faciẽdũ pt agere ad reſcindendũ actũ,
actione qđ met.cau.& concor.ff.qđ met.
cau.p totũ So.forte metu ↄrũ dixerũt Tãcre.&
Goff.hic q iſta fuit cõpulſio cõdõnalis
& nõ pciſa.Sed hoc ñ ſoluit ↄriũ;qa
actio,qđ met.cau.daẽ p ui cõditionali.Itẽ
cõpõ nõ pt fieri p uim pciſã:qa anim°
hois nõ cadit ĩ ptãtẽ alterius. Vñ tex.hic
dicit:ordinatiõi ↄſenſit, licet inuit°.Inn.
exponit lr̃am, inuitũ.i.inſtãtia pcũ ductũ.
q.d.q pp ñ cõpulit ad cõponẽdũ,ſed quo
8 dãmõ deuicit eũ inſtãtia pcũ†Ex quo no.
b q pces[b] iſtãtiſsimę Principis ñ inducũt in
ſtũ metũ. Vñ ad reſcidẽdũ actũ ñ pt qs al
c legare maximas pces Pricipis;[c] qđ bñ no.
Qđ ego itelligo,niſi eẽt talis Princeps,q
ſolebat malè tractaẽ ſuis pcib.ñ acqeſcen
tes.Nã tũc puto,q iſte pces excuſãt, & habẽt
ui iuſti met°. Sic itellige tex.iũcta gl.
ĩ l.1.§.q̃ onerãdæ,ff. quarũ re. act.nõ daẽ.
Tertiò ſoluit idẽ Inn. q pp coegit iſtũ ad
cõponẽdũ pp mala,q̃ ſciebat đ eo,q pbari
ñ poterãt:dicit tñ,q alteri.q̃ Papę hoc
ñ licuiſſet.†No. ſinglr hoc dictũ, q pp pt
9 diſponere ex ſcia, q̃ hẽt ut priuata perſo
na.Qđ ego intelligerẽ in his, q̃ plenè pẽdẽt
à ptãte ſua:ſec° ãt in aliis,ut in cle.paſtoralis,
de re iu.Hic dicit ſinglr Bal.poſt
gl.ĩ l.fi.C. de legi. q ñ ẽ pſumẽdũ p inia
Pricipis, ſi pcedit parte ñ uocata,& eius
defenſiõe ñ admiſſa. An ãt poſſit pp compellere
partes ad cõponẽdũ, uide 1.gl.in
l.1.ff.de no.op.nũ.in §.& poſt.Quæ gñaliter
loquẽs de iudice,dicit,q ñ pt cõpel-
d lere partes ad cõponẽdũ;[d] & illa gl.cõiter
tenet,licet aliud ſenſerit gl.ĩ aut.ut diſ.iudi.in
§.ſi uerò cõtigerit. Tñ in pricipe puto,q
poſſit cõpellere in his,q̃ pẽdẽt a ptãte
ſua,ut ĩ iſtis bñficialib. & aliis iurib.ecclaſticis:
qa pp hẽt ĩ iſtis plenitudinẽ ptãtis,ut
ĩ c.ad honorẽ,đ auth.& uſu pal.Maximè,
qa ius ẽ dubiũ pp pẽdẽtiã litis. Et

ſa.gl.in c.p principalẽ.9.q.3. q̃ dicit papã poſſe priuaẽ Epm
ſuo pꝑatu.Quã gl.lita & reſtringe,put dixi in c.fi.đ cõfirm.
uti.uñ fortius poterat cogeẽ ad cõponẽdũ,cũ dubius ſit euẽ
tus litis,ut l.qđ debeẽ,ff.de pecu.& in c.frnitatis, de frigi.In
his uerò,q̃ nõ depẽdẽt à plena ptãte principis,puto,q cã nõ
ſubſiſtẽte nõ poſſit cõpellere ad cõponẽdũ; qa dẽt unicuiq;
ius ſuũ reddere p ſniam ltimã,ut ſ.in pę.Cã tñ legitima cõ
pellẽdi partes ad cõponẽdũ in quolibet iudice eſt,qñ partes
e diu litigauerũt,[e] & qõ eſt multũ dubia. Nã tũc ẽt iudex ſecularis
pt cõpellere partes ad cõponẽdũ,uel cõpromittẽdũ,&
negligẽtiã ipſius poterit iudex ecclaſticus ſupplere excõicã
do partes,niſi ueniãt ad cõcordiã.Pro hoc uide tex.no.in c.
placuit.90.di.Dixit ãt hic do.Pe.de Anc.ſe putare,q ĩ caſib.
huius gl.poſſet ẽt Epſ cõpellere clericos ad cõponẽdũ.ſ. qñ
litigãt ſup bñficio,nec de facili pt lis decidi.Nã Epſ pt ex cã
tales trãsferre inuitos,ut in c.q̃litũ;de re. pmu.qđ mihi ſatis
placet. Aliàs ãt cã ltima nõ ſubſiſtẽte, pt & dẽt iudex horta
ri ad cõponẽdũ,nõ ãt cõpellere,Sic intellige.c. ſtudẽdũ.90.
10 di.† In gl.2.ibi, *ſi nñ electi canonicè fuerint*.Aduerte.qa gl.per
hæc nõ rñdet ad ↄriũ.Nã iſte.R.ſenior nõ fuerat elect° p col
legiũ,ſed habuit a pp prioratũ & cuſtodiã. & ideò dic,ut di
xi in notabilib.q pp hoc fecit ex certa ſcia.Et dicit hic Vin.
q ſi Ab.uellet iſtũ remoueẽ ſine cã,nõ poſſet:qa quo ad iſtũ
f prioratũ eſt obedictiarius papæ,[f] & ñ Abbatis. Remanet tñ
in aliis ſubiect° Abbati.de hac mã uide qđ plenè dixi ĩ c.ad
11 nr̃am, & c. ſeq.de cõfir.uti.uel inut.& no.dictũ Vin.†In gl.ĩ
uerſ.qđ ex cõſenſu,in fi.Pro intellectu huius gl.& tex.oppo.
g ↄ lr̃am. Vr̃.n.q iſte.R.ſenior potuerit appellaẽ p ſuo ĩtereẽẽ
ut nulla fieret electio:qa ex quo renũtiauit electioni de ſe factæ,
uigore cõpoſitionis,ut ipſe poſſideret prioratũ & cuſto
diã eiuſdẽ monaſterii, poterat redire ad ius ſuũ priſtinũ ad
uerſariis nolẽtib. obſeruare cõpõnẽ,ut in l.ſi diuerſa,C.de
trãſa.& in l.cũ pcib.C.de pſcr.uerb.In iſtis.n.ↄctib. innomi
natis facio,ut facias,&c. poſt, q̃ qs ipleuit ↄctũ p parte ſua,
hẽt duplicẽ modũ agẽdi ↄ aduerſariũ recuſantẽ adimplere
ↄctũ p parte ſua.Põt.n.agere ut adimpleat actione in factũ.
Itẽ pt repetere,qđ dedit,quia dedit ob cãm.uñ cã nõ ſecuta,
pt repetere,ut ff.de conditione ob cãm,quaſi p totũ,& in l.
1.ff.de re.pmu.& plenè de his ↄctib.innominatis, in l.natu
ralis,ff.de pſcriptis uerbis,& p Cy.in l.ex placito,C.de rer.
12 permu.†Sol.glo. circa hoc & ſimilia ↄria multũ inſtat,& in
effectu ponit quatuor ſolõnes.Prima,quia hic fuit appoſita
cl̃a,ut pena ſoluta p ↄuenientẽ,ſtareẽ cõpoſitioni;ideò licet
aduerſarii ↄuenerint, nihilominus uigore pacti ſtandũ erat
h cõpoſitioni.Et no.ex hac ſoln.q cl̃a, rato [h] manente pacto,
operatur ẽt in fauorẽ contrauenientis: ↄriũ tamen not.glo.
in c.potuit,de locato,& in l.2. C. de iure emphy. ubi cõiter
notatur,q iſta clauſula ſolùm operaẽ reſpectu obſeruãtis pa
ctũ.Et forte ob hoc dixit hic gl.q hæc ſolõ nõ eſt bona, nec
13 colligitur hic.† Secunda ſolõ,q contraria procedunt , ubi
quis conditionaliter,ſeu reſpectiuè adimpleret contractum
pro parte ſua , ſcilicet habito reſpectu ad implementũ fien-
dum per aliam partẽ. Sed in caſu noſtro iſte.R. ſenior purè
renuntiauit iuri ſuo,non aũt ob cã.Nã iſta ſpũalia purè ſunt
renuntianda ; ita q in eis nõ habent locũ illi contractus in
nominati,do,ut des:facio,ut facias.&c.arg.in c.ſuper eo,de
tranſa.& not.hanc ſol.Sed hæc ſol. eſſet uera,niſi interueniſ
ſet authoritas papæ,uel alterius ſuperioris,qui hẽt caſſaẽ ſu
ſpicionẽ fraudis. Nã hic dẽ,q Papa coegit eum ad cõponen
dum.Itẽ q iſte inuitus conſenſit ordinationi.Itẽ ſubiicitur
q conſenſu cõpoſitionis receptæ, iſte . R. ſenior amiſit ius ,
quod habebat;ergo nõ renuntiauit purè, ſed fuit ductus ui-
gore illius cõpoſitionis . Vnde licet in renuntiationis actu
nõ apponeret conditionẽ,uel modũ;tamen ex præcedẽtib.
ſatis apparebat,q nõ purè renuntiabat. Et pro hoc uẽ tex.in
c.cũ pridem,de pactis.Vbi ille ceſſit liti purè in manib.Papæ.
ſed qa papa prius puiderat , ut p aduerſarios puidereẽ
illi in cõpetẽti beneficio, uẽ ex illa coniectura,quod ille ceſ
ſerit

ſerit liti ob cãm. Vñ aduerſariis nolentib. illi ꝓuidere de bñficiis, ſicut Papa ordinauerat, reduxit illũ ꝑꝑ ad ius ſuum priſtinũ. Idẽ videmus in reſignatione, que fit ex cã permutationis. nã illa reſignatio fit tacitè ob cãm. Vñ ſi aduerſarius non uult reſignare bñficiũ ſuum, põt redire ad ius ſuũ priſtinũ, ut in c. cũ uniuerſorum, de rer. permu. Tertia ſolu. colligit ex uerbo, *dum uiueret poſſiden.* que bene & ſanè intellecta, ponit iudicio meo ueritatẽ, ut dicat, ꝙ hæc cõpoſitio fuit adimpleta ꝑ utrãq; partẽ: qa Papa ordinauit in compoſitione, ut R. ſenior renuntiaret Abbatiæ, & reciperet Prioratũ & cuſtodiam eiuſdẽ monaſterii; & poſt renuntiationẽ ꝑ eũ factã recepit a manib. Papæ prioratũ & Cuſtodiã partib. conſentientib. Vñ licet poſteà reuerſus ad monaſteriũ non reciperet; nõ tñ poterat dicere compoſitionẽ nõ fuiſſe adimpletã. Nã plenũ ius fuerat per collationem ſibi factam cõſecutus. ideò poterat & debebat agere, ut illi aduerſarii obedirent ſibi tãquã Priori & Cuſtodi: non aũt poterat retractare cõpoſitionẽ ꝑfectã. Et ꝑ hoc ſoluunt ↄria. nec ob. c. cũ pridẽ: qa ibi ille, qui ceſſerat liti, nõ fuerat aliquo modo cõſecutus aliquid ab aduerſariis. Sed ſolùm Papa mãdauerat, ut illi ꝓuiderent de cõpetenti bñficio. vñ illis nolentibus licitũ fuit illi redire ad ius ſuũ priſtinũ. Et hæc ſolu. uĩ de mẽte Inn. & Hoſt. hic & multũ mihi placet. Quarta ſolu. ꝙ in cõtrariis fuit imploratũ officiũ iudicis; hic ſecus. Hæc ſolutio non uĩ bona: qa ſi iſte. R. ſenior habuiſſet facultatẽ implorãdi iudicis officiũ, ut reduceret ad ius ſuũ priſtinũ; non poſſet dici, ꝙ ſua nõ interfuiſſet appellare, ne fieret electio; cuius ↄriũ dĩ in tex. Et ideo tene ſolutionẽ ꝓcedẽtem. vnde nõ ſine myſterio litera ponderat, ꝙ iſte. R. renũtiauit Abbatiæ: & de manib. Papæ recepit Cuſtodiã & prioratũ; quaſi ad inferendũ, qđ hinc. nde fuit ↄpoſitio recepta & ad-
14 impleta.† An aũt teneat renũtiatio bñficii, uel collatio ſimoniacè facta, vide ꝑ Inn. in c. cũ uniuerſorũ, ꝑalle. de rer. ꝑmu. vbi tenet, ꝙ nõ. Et no. ſingulariter illud dictũ; & viã, qđ ibi dixi. Sed ↄ ꝓdicta & cõtra tex. opponit. uidet enim, ꝙ ſi iſtius. R. non interfuit appellare, nõ debuit etiã audiri, quatenus impugnat electionẽ factã de R. iuniore rõne interdicti: qa is, cuius nõ intereſt, nõ dẽt audiri, iuxta notata in c. ex parte. A. de teſti. ubi notat de illa exceptione, tua ñ intereſt, & ꝑ In. in c. ſuꝑ his, de ac. So. dñt doc. & bene, ꝙ reſpectu appl'onis interponẽdæ. nõ intererat iſtius. R. ſenioris, qa ſolũ appellabat, ne fieret electio propter ius ſuum, cui tñ renũtiauerat. Sed quatenus impugnabat electionẽ reſpectu interdicti, ſua intererat: qa cũ eſſet monachus monaſterii, intererat ſua, ne illegitimè ꝓmotus ꝑficeret monaſterio, & ſibi in ꝑlatũ, ar. 18. q. 1. audacter, & eorũ q̃ no. In. in d. c. ſuꝑ his; & ꝑ ꝓdicta clare patet intellectus hui' c. In gl. 1. uerbo, *ꝓiudicat*, ibi: *hic ſecus.* Gl. nõ exprimit, quare, ſecus hic. i. quare iſte. R. iunior, cũ eſſet reus, nõ fuit abſolutus: ex quo ꝑtium ptiões ſuꝑ interdicto erãt dubiæ, & actor plenè nõ ꝓbauerat illã exceptionẽ. Nã debebat reus abſolui, uigore illi' regulę, cũ iura partiũ ſunt obſcura, reo fauẽdũ eſt, &c. ut in regula, cũ iura, de reg. iur. li. 6. uel uigore alterius regulæ, actore nõ probãte, reus dẽt abſolui, ut in c. fi. de iureiur. Solut. dicendũ, ꝙ illa iura ꝓcedũt, qñ fuerũt datæ dilationes debitæ ad ꝓbãdũ, hic aũt ſolũ ps exceperat, nec defecerat ĩ ꝓbãdo. Et qa in curia nõ poterat iſte articulus de facili liquere ꝑꝑ ꝓbationũ diſtãtiã, ꝑꝑ cõmiſit iſtũ articulũ in ꝑtib. decidendũ. Decidit aũt articulũ appl'onis ꝑſ: qa de illo ſibi cõſtitit
15 ſine aliqua ꝓbatione.† In gl. fi. & ex hac gl. iũcto tex. colligo, ꝙ ſuſpẽſi ꝓſumẽdo eligere, nõ priuant ꝑtãte eligẽdi, licet male faciãt. Itẽ aliud iudicio meo notabiliter ꝓbat hæc litera iũcta gl. ꝙ eligẽtes ſuſpenſum, ñ ſt priuati ꝑtãte eligendi, [a] licet electio ſit nulla. Rõ, qa ſolũ priuãt electores, qñ in electo cõcurrit unus de quatuor defectib expreſſis ĩ c. cũ in cunctis. ſ. e. & ibi dixi, & ꝑ Io. An. in regula, odia, in Mercu. de quorũ num. nõ eſt iſte. Nã ꝑt eſſe ſuſpẽſus ſine crimine, ut puta iniuſtè. Itẽ crimen põt eſſe occultũ &c. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Pronuntiatus a Papa in prælatum, eſt uerus prælatus: tamen nihil poteſt miniſtrare ante, quàm habeat literas Apoſtolicas.*
Scriptura non eſt de ſubſtantia gratiæ, ſed de ſubſtantia probationis,
2 *Electus ante confirmationem non poteſt adminiſtrare, etiam quòd conſuetudo ſit in contrarium, quia non ualet.*
3 *Electio nulla propter defectũ ſciæ electi non confirmatur ex ſcientia ſuperuenienti.*
4 *Electus adminiſtrãs ante confirmationẽ, an perdat ipſo facto ius, quod habet per electionẽ?*
5 *Ex, iſta dictio denotat cauſam immediatam.*
6 *Debitores ſoluentes non habenti adminiſtrationem, an liberentur?*
7 *Electus adminiſtrans ante confirmationẽ, ſi cõtulit alteri beneficia ſua, an caſſata electione irritetur collatio beneficiorum?*
8 *Electus & caſſatus, quia ante confirmationem adminiſtrauit, an poſſit denuo eligi, uel in illam, uel aliam eccleſiam.*

CAP. XVII.

QValiter. Si electus nõ habet ſufficientem ſciẽtiã, uel ante ↄfirmationem adminiſtrat, eius electio caſſari dẽt. Primò ponit deciſum exordiũ. Scđò factũ ibi: *uerum.* Tertiò electiõis caſſatio, ibi: *ſufficienti.* Caſus literalis. Eccleſia Pennen. uacãte, canonici quendã in Eꝑm elegerunt. Ille electus cõfirmatione nõdum habita, ſtatim cœpit adminiſtrare. electio iſta præſentata fuit dño Papæ, ut eã confirmaret. Papa examinato electionis proceſſu, inuenit ꝙ dictus electus adminiſtrauerat, non habita confirmatione recipiẽdo a clericis & laicis iuramẽta fidelitatis non attendens, ꝙ nemo dẽt ſibi honorẽ aſſumere, ſed qui uocat a dño tanquã Aaron. vñ Papa electionẽ de ipſo factã caſſauit; & ↄquid ex ea, vel ob eã noſcit eſſe ſecutũ. Ber. No. 1. ibi: *ante confirmationẽ.* ꝙ per ſolã cõfirmationẽ põt quis ſe ingerere adminiſtrationi prælaturæ. Vnde pondera, ꝙ litera iſta nihil dicit de inſtallatione prius fiẽda. Facit ad ea, q̃ dixi in ca. trãſmiſſã, ſ. eo. Hodie tñ ꝑ extrauag. Bonifa. quæ incipit, iniuncto, eſt prouiſum, ꝙ ante, quàm habeat literas Apoſtolicas ſuꝑ ſua ꝓmotione, nõ dẽt adminiſtrare, nec dẽt recipi ab eccleſia tanquã ꝑlatus; alias recipientes & receptus incurrũt pœnã, de qua ibi.
1 † Ex quo infert, quòd pronuntiatus ꝑ Papã, licet habeat nouũ certiſſimum de pronuntiatione, nõ per hoc poteſt aliquid adminiſtrare de bonis ꝑlaturæ, niſi prius habeat literas Ap'licas; & ita ſemel feci obſeruari. Nam quidam pronuntiatus uicinus curiæ, uolebat poſt pronuntiationem conſtituere uicarium in eccleſia, quod facere non poterat. Dic tñ, ꝙ ꝑ pronuntiationem eſt uerus prælatus: qa litera eſt de ſubſtãtia ꝓbatiõis, ñ aũt de ſubſtãtia gratiæ [b] ſeu ꝓuiſionis [c]

ZACHARIAS. Adde pro iſta communi opi. ꝙ clauſula, rato &c. operat tantum in fauorem ſeruantis pactum, ut ſubdit iſta gl. & Bar. poſt Gul. de Cu. in l. 2. & quod ibi ponit in apoſt. ad domi. Gul. C. de iure emphi. Bar. in l. q̃ fidẽ, col. 2. uer. quæro quid ſi hoc caſu, & ibi Alex. ff. de tranſactio. eundẽ Bar. & Di. in l. cum pater. §. libertis, uer. ultimò gl. ſignat, ff. de leg. 2. ſecũdo. Et an faciat pœnã pluries cõmitti, uide omnino per Bal. in addi. ad Spe. in ti. de loca. co. v. uer. pœna; & quòd ſic.

SEB. SAPIA. [a] Poteſtate eligendi. Hoc uerũ eſt, ſiue elect' ſit ſuſpenſus a beneficio iuxta. c. per inquiſitionem cũ gl. 1. e. ſiue ab officio iuxta tex. in c. cũ dilectus, ſ. de conſuetu. no. in c. cũ bonæ, de æta. & quali. Et ad hæc quæ dicit Abb. hic. uide Firma. in ꝑal. tracta. de Epiſcopo, in 5. parte ſecunda li. 1 v. q. ubi decla. quod dicit hic, ꝙ ſuſpenſus põt eligere, ꝓcedere, qñ eſt ſuſpenſus per ſententiã legis, nõ ſi per ſniam hois, in gl. in c. cita, de excel. præla.

ZACHARIAS. [b] Nõ autem de ſubſtantia gratiæ. Adde Io. de Rebuf. in l. prohibitum, nu. 5. & in apoſtil. ad eũ, C. de decu. lib. 10. ubi plenè examinat hunc articulum; & utrum poſſit per teſtes ꝓbari, ubi ſcriptura requirit, ꝑ eundẽ in l. ꝗnq; nu. 5. & ibi & in apoſt. nu. 2.

SEB. SAPIA. [c] Seu prouiſionis. Vide latè per Fel. & Decium in rub. ſ. de conſtit.

ut no. ꝑ Io. An. & Arch. in ꝓœ. Sexti, & ꝑ
5 Bal. in l. humanum, C. de le. vbi ſpecificè
e attingit hoc ultimum dictum. Not. 2. ibi:
a *irreuerenter*, unâ cām [a], quare exigiť cōfir
matio ad facultatē adminiſtrādi. Nā pri-
mò ob reuerētiā ſup̃ioris. Scd̃ò pñt addi
aliæ cauſæ, quas uide ꝑ gl. in c. auaritię. j.
e. ti. li. 6. Tertiò not. ꝙ recipe iuramenta
fidelitatis & obedιētiæ a ſubiectis, ꝑtinet
ad adminiſtrōem eccleſiæ. Vñ hic dunta
6 xat electus attentando vř adminiſtraſſe;
& ꝑ cōſequēs incidit in pœnā, de qua hic.
Quid aūt ſi electus ꝑmittit ſe inſtallari. i.
poni in ſtallo Prælati, ꝓut eſt moris qua
rūdā eccleſiarū? tenēt hic doc. ꝙ ꝑ iſtū a-
ctū tātū, dūmodò aliter ñ adminiſtraret,
f ñ incidit in pœnā. Tū, q2 ꝑ hūc actū ñ ad
b miniſtrat [b] bona ꝑlaturæ, tū, q2 ꝯſuetudo
2 excuſat, ar. in l. minimè, ff. de le. † Non tñ 7
intelligas, ꝙ cōſuetudo ualeat, ut electus
poſſit adminiſtrare añ cōfirmationē. Nā
c ꝯriū tenui. [c] ſ. e. trāſmiſſam; & uide qď no.
Ol. cōſ. 148. ubi diſputat hūc articulum.
No. & tene mēti literā, ibi: *nemo dēt ſibi ho
norē aſſumere, ſed qui uocatur a Deo.* Ex quo
primò habes, ꝙ Prælatura eſt honor. dic
tñ, ꝙ principaliter ñ dať ꝑꝑ honorē, ſed
ꝑꝑ onus: ſed in cōſequētiā ꝓpter admini
ſtrōem debetur ꝑlato honor; de quo uide
tex. & ibi plenè ꝑ Arch. 8. q. 1. q epiſcopa
tum. uide pulchrū tex. Hieron. in c. eſto ſu
biectus. 95. diſt. Itē ſcd̃ò collige ꝙ legiti-
mè ꝓmotus ꝑſumiť uocatus a Deo, ſicut
Aaron. de quo uide. 21. diſt. §. 1. & Leuiti.
c. 18. No. ibi: *donum ſcientiæ.* Et tene menti
tex. ꝙ ſciā dicitur donū Dei. Et no. ibi: *pō-
tifici conueniens*, qualē ſcientiā dēt habere
Epiſcopus. Nā ſufficit, ꝙ habeat cōueniē-
tē pōtifici. Et dicii cōueniēs illa, q̇ ſuffi-
cit ad explēdū ea, quæ ſibi ex officio incū
bunt, ut dixi poſt Inn. ſ. e. cū in cūctis. li-
cet. n. in Epo deſyderei eminens ſciētia:
conueniens tñ toleratur, ut hic. & j. eo. c.
cū nobis. Quid aūt ſi ꝓmotus ꝑ Papā nō
habet cōuenιētē ſciam? dic, ut dixi in d. c.
3 cū in cūctis. † No. ibi: *poſtquā nobis præſen-
taſtis eundē*, ar. ſm quoſdā, ꝙ ſufficit electū
hēre ſciam cōuenιētem t̃pe, quo electio
præſentatur ſuperiori. Quod ego non cre
do: quia ſi electus patiť defectū in ſciētia,
electio eſt nulla, ut in d. c. cū in cūctis. nō
aūt pōt conualeſcere ex idoneitate ſuper
uenιēti, ut in c. ſi eo t̃pe, de reſcri. li. 6. Vñ
8 illa uerba, poſtq̃ &c. refero ad ſequentia,
4 & nō ad præcedētia. † No. ibi: *irritandā*, ꝙ
adminiſtrās ante cōfirmationē nō perdit
ipſo facto ius ſibi q̇ſitum ꝑ electionē: ſed
debet electio per ſententiā irritari; & hoc
erat indubitatū t̃pe huius c. ſed hodie du
bitať ꝓpter c. auaritiæ, ꝑalleg. Nā tex. ibi
uideť uelle, ꝙ electio talis ſit irrita ipſo
facto. Alii uerò intelligūt iſtū tex. ꝓcede
re, quando electus adminiſtrauit aliquo
quæſito colore; puta tanquā œconomus:
ſecus ſi adminiſtrauerit, ut electus. Prima
d tñ opinio cōmunior [d] & uerior eſt, ut ibi
no. in gl. & iſtud uerbū, *irritanda*, quaten⁹
referť ad patientem defectum in ſcientia,

ſtat impropriè q2 electio talis eſt nulla, ut in d. c. cū in cun
ctis, ſed quatenus referť ad adminiſtrantem, ſtat propriè. †
Vltimò no. ibi: *ex ea, uel ob eam*, dr̃iam eē inter ex, [e] & ob. Nā
iſta dictio, ex, denotat cām ꝓpinquā: illa uerò dictio, ob, de
notat cām remotā, ut no. Bar. in l. liberorū, col. 4. de uerbo.
ſigni. Et hūc puto intellectū horū uerborū. Docto. tñ hic ali
ter exponūt, ut illud uerbū, ex ea, cōprehēdat cōiūcta: illud
uerbū, ob eā, cōprehendat remota; qď idē uř in effectu cum
præcedēti. Vel uerbū, ex ea, cōprehendit ea, quæ electus fe
cit aliis. i. geſſit erga alios. uerbū, ob eā, cōprehēdit geſta ꝑ
alios erga electū. † Ex hoc inferunt doc. ꝙ debitores præla-
turæ ſoluētes iſti electo nō confirmato, non ſunt liberati a
debito, quo tenebanť eccleſiæ: q2 irritanť oīa geſta uirtute
illius electionis. Sed tu intellige, niſi illi debitores fuiſſent
obligati ex cōtractu inito cum electo; licet ſuꝑ bonis eccle
ſiæ: q2 iſti tūc ſunt obligati rōe cōtractus; uñ liberātur ſoluē
do contrahenti ſecum. [f] Iſta notāter dicit Inn. in c. in lite-
ris, de reſt. ſpo. alle. tex. opt. in l. ſi urbana, ff. de cōdi. indebi.
& ibi ꝑ Bar. qď no. † Quid aūt, ſi electus ingerens ſed admi
niſtrationi Prælaturæ ante cōfirmationē cōtulit alicui be-
neficia, q̇ prius ipſe habebat alicubi, nunquid caſſata ſua ele
ctione, ſic repulſus a ꝑlatura poſſit repetere illa priora bñfi-
cia? Cōpo. hic dicit, ꝙ ſic: q2 nō tenuit illa collatio ex defe
ctu ꝑtātis. Itē quia hic irritanť oīa geſta ꝑ electū. Secus di-
cit, ſi cōtuliſſet illa beneficia poſt cōfirmationē: q2 tūc licet
cōfirmatio caſſeť ob aliquā cām: nō tñ debet caſſari colla-
tio, uel alia geſta ꝑ iſtum electum & confirmatum: q2 rōne
duplicis officii, ex quo tolerabať in eo, dēnt oīa geſta uale
re; licet propter aliquē actū intrinſecū nunc annulleť titu-
lus, uel appareat nullus, ꝑ l. Barbarius, ff. de officio Prætο.
& ꝑ id qď no. Inn. in c. nihil. j. e. facit. c. ad ꝓbandū, de re iu
di. Et cū iſto dicto trāſeunt cōiter ſcribentes hic, ꝑter Gaſ.
de Cal. q tenuit cōtrarium quo ad utrunque dictum reſpe-
ctu collationis bñficiorū. Dicit. n. quo ad primū, ꝙ ex quo
iniuſtè & temerè cōtulit beneficia ſua ante, q̃ eſſet confir-
matus; non debet poſſe illa repetere: q2 fuit in culpa cōfe-
rēdo; & nūc in reuocādo allegaret turpitudinē ſuā. Nō ob.
iſte text. Nā dēt intelligi de reuocatione illorū, q̇ nō ten-
dūt ad utilitatē ipſius reuocātis, & certè prima frōte ui bo
na cōſyderatio: tñ ego dicerē ſic, ꝙ ſuperior pt̃ illā collatio
nē habere ratā in odiū iſtius; ex quo iniuſtè & temerè illā
reſignauit, ar. in c. qď in dubiis, de renū. Sed añ, quàm ſupe
rior in pœnā ipſius, habeat hoc ratum; poterit repetere illa
bñficia: q2 nō potuit illa reſignare. Vñ poteſt allegare nul-
litatē ꝓuenientē ex ꝑſona agentis, iuxta ea, quæ dixi in ea.
noſti. ſ. e. niſi poſt, quā incœpit adminiſtrare, eſſet lapſum
tēpus triū menſium præfixū cōſecrationi; q2 tunc puto, ꝙ
beneficia ſua uacent ipſo factū; ſicut uacarent in electo & cō
firmato, ne ſit melioris cōditionis ſtultus, q̃ ſapiens; ar. opti
mum in capitulo eum, qui de ꝑben. lib. 6. In ſecundo caſu,
quando contulit poſt confirmationē, tenet Gaſpar, ꝙ illa
collatio debet reuocari: quia iuſtè putabat cōferre. Qď mi-
hi placet, dūmodò ſit in ꝓbabili errore, argumentū opti-
mum in ca. ſi beneficia, de ꝑben. lib. 6. † An autē iſte, cuius
electio fuit caſſata: quia adminiſtrauit ante tempus; poſſit
denuo eligi in eadem, uel alia eccleſia? tenet Archi. in dicto
capi. auaritiæ, ꝙ non: quia electio fuit caſſata uitio perſo-
næ; ideò obſtat ſibi capitulum, ſuper eo, ſuprà eodē; qď be-
ne notabis. Et no. iſtud cōtra iſtos, qui ex potētia Principis
ſecularis ingerunt ſe in adminiſtratione ſola electione ꝓce
dente. Iſti enim efficiuntur ineligibiles, ut in ca. quiſquis,
infra eodem, & in dicto capitulo, ſuper eo. Et puto firmiter
quòd ſi Papa ignorans illum ſe intruſiſſe promoueat eum
ad prȩlaturam; quòd talis promotio eſt ſurreptitia, nec ha
bet titulum uerum prælaturȩ, quia requiritur diſpenſatio,
ut promoueatur; quam Papa non fecit, nec expreſſe, nec ta-
cite, cum ille ipſe ignoraret uitium intruſionis; quod bene
no. & per hoc ſunt declaratæ, glo. Abbas.

a Vnam cauſam. Adde ař́s ꝑ Old. conſi. 191.

b Non adminiſtrat. Adde, ꝙ nec benedicēdo populum, & dimittendo ſe portari ad altare, ut uoluit Old. cōſil. 246.

c Tenui. Aduerte, quia d. Abb. ꝑ expreſſum tenet illud idē, qď tenet hic, in d. c. trāſmiſſam, in uer. tertio caſu. vbi alle. rōnē, quare nō ualeat talis ꝯſuetudo; uide ibi. Aeneas Fal.

d Communior. Adde Old. alle. cōſil. 191.

ZACHARIAS. Adde quæ dicā j. e. in apo. ad c. nihil, in uer. adminiſtrare, numero x. ubi plenè Deo duce examinabo, an & qñ poſſit electus añ ꝯfirmatiopē adminiſtrare.

e Ex. adde Old. conſil. 49.

Adde Barto. in l. non dubiū, in ult. col. C. de le. & ibi Iaſ. pulchrè in 9. no. Aeneas Falc.

SIB. SAPIA. Contrahenti ſecum. Vide Bal. in l. 2. col. 16. uerſic. 53. q. de ſexto pūcto, C. de ſerui. & aqua. Io. de Imol. in ca. nihil, circa medium, in gloſ. in uerbo, adminiſtrent. j. eo.

SVMMARIVM.

1 *Si vocantur ad electionem non vocandi, valet electio facta, eis nõ expectatis. 11.*

2 *Decanus nõ dr̃ de caplo, niſi ſit canonicus, vel niſi ſit conſuetudo.*

3 *Capitulum poteſt canonicos abſentes requirere ad eligendũ. Sed an valeat conſuetudo ꝙ debeant expectari abſentes, vide. 4. 8:*

5 *Conſuetudo onerosa non extenditur de loco ad locum, neque de perſona in perſonam.*

6 *Perſona in quam concurrunt dua diuerſa pr̃ates, non adſtringitur illas vnico actu expedire: vide infrà eo. in c. cũ inter canonicos 9.*

7 *Papa vacante regno, in quo habet proprietatem, ipſe ſuccedit, & ſuccedit in iure vaſalli rebellis, vel ſchiſmatici.*

Abſentes, in quibus actibus ſunt vocandi.

Caſus exceptus à regula, extenditur ex paritate rationis.

Ratio. ſi non poteſt reddi niſi vna; illa habetur pro expreſſa.

9 *Conſuetudo inferens praiudiciũ eccleſiæ, non valet etiam iurata.*

10 *Vocatus ad aliquem actum, & propter contemptum non veniens, non eſt vlterius vocandus.*

12 *Gratia ſemel cõceſſa, nõ pt̃ amplius reuocari ſi eſt alteri ius q̃ſitũ.*

13 *Vocatus & non expectatus vtrum agat ad intereſſe.*

CAP. XVIII.

1 CVm inter vniuerſas. †Legit duobus modis. ſm primũ intellectum hoc intendit. Qui vocãt ad electionẽ canonicũ nõ vocandũ, illũ expectare tenentur, niſi p Papã abſoluãtur; vel periculũ ſit in mora. d h.d. ſm intellectum gl. ſm aliã lec. cõem hoc intendit. Si vocant̃ ad electionem non uocandi, valet electio facta eis non expectatis. & duæ ſunt partes principales. In prima deciſè ponit ſupplicationẽ capituli, quã iuſtificat Secundo cauſam reddens, illã admittit, & capitulũ inſtruit, ibi: *quia verò*. Caſus literalis. Archiepiſcopus Capuanus apud Panormũ diẽ clauſit extremũ. Decanus & qdam alii cum Archiepiſcopo apud Panormũ manẽtes, intimauerunt capitulo Capuano de morte ſui paſtoris, mãdãtes capitulo, vt ſine ipſis ad electionẽ nõ pcederent paſtoris. Capitulũ hoc intellecto, miſerunt nuntiũ ſuũ Decano & aliis, q erãt Panor. 12. dierum 5 teminũ aſsignãtes eiſdẽ, intra quẽ poſt receptionẽ l'rarum iter arriperet redeundi. Papa reſcribit, q̃uis eccleſiaſtica cõſuetudo nõ exigat, vt canonici tã remoti ad electionẽ paſtoris vocent̃ & illi pcipuè, q mortẽ paſtoris añ, q̃ cap. ſciuerũt, hoc totũ ſignificauit capitulum Capuanũ dño Papæ: & 6 ipſe ſup hoc reſcribit caplo dicẽs: qa verò mora periculoſa eſt in electionib9, & ſępe dãnoſa, mãdat Papa caplo Capuano, vt inuocata ſpũſſancti gr̃a, pſonã idoneã p electionẽ canonicã ſibi puideãt in paſtorẽ, trãſmittẽtes ad ſedẽ Apl'icã nũtios p quos vice Regia petãt aſſenſũ, & gr̃am ꝯfirmatiõis

1 Apl'icæ reqrãt. Ber. †Not. 1. ibi: *ad decanum.*[a] iũcta gl. 1. ar. ꝙ

a Decan9 eſt de caplo, ꝙ ego puto verũ, ſi aliàs canonicus eſt: vel hoc aliàs hẽt cõſuetudo. Aliàs. n. ſoli canonici faciũt capitulũ, vt in c. innotuit, & c. q̃to, de his q̃ fiũt à pla. not. i c. t. s. e. & i c. 2. j. de in. & c. cũ oli, de re iu. †No. ſcd'o, ꝙ caplm pt abſentes canonicos admonere & reqrere, vt ĩ termino dẽant cõparere ad eligẽdũ. Põt ergo caplm abbreuiare terminũ iuris pfigẽdo terminũ, put ſibi vr̃: & ſi canonici ſũt diſcordes, ſtat maiori pti, vt no. j. c. pxi. & facit. c. 1. d̃ his, q̃ fiunt à ma.

4 par. c. †No. 3. ibi: *quãuis eccleſiaſtica cõſuetudo nõ exigat*, ar. ꝙ ſu p vocatione canonicorũ abſentiũ ſtãdũ eſt cõſuetudini. & vr̃ hæc l'ra pbare ꝙ ualeat ꝯſuetudo ꝙ canonici vocẽt de loco remoto. In ꝯtriũ tñ facit tex. in ver. qa verò. vbi dr̃, ꝙ mora ĩ electione eſt valde ſuſpecta & ſæpe dãnoſa. ergo nõ deberet valere cõſuetudo, cũ ſit eccleſiæ grauoſa: vel poſsit eſſe dãnoſa, ar. c. 1. de ꝯſu. Illud certũ eſt, ꝙ valeat ꝯſuetudo, vt abſentes canonici vocent̃. De quo vid̃ tex. iũcta gl. quã tenebis mẽti, ĩ c. cũ ĩ eccleſiis, de pbẽ. li. 6. Sed an valeat ꝯſuetudo, vt valde

b remoti vocent̃? poſſet dubitari p p p̃dicta; putarẽ,[b] ꝙ vbi abſentes pñt vocari & electio fieri intra terminũ iuris, de quo in e. ne p defectu. j. e. ꝙ tũc valet cõſuetudo: qa nõ pt̃ dici dãnoſa eccl'ię ex quo nõ excedit terminus iuris: al's aũt ſecus. No. ibi: *vice regia*, ꝙ ſereniſſimus Rex pſtat aſſenſum electioni factæ de Põtifice; & ſic ñ expectat̃ pri9 cõfirmatio, quã petat̃ aſſenſus; licet aliud ſenſerit Inn. s. e. c. cũ terra. Quare ãt petit̃ iſte aſſenſus Regius, dant doc. tres ſol. Prima, ꝙ fortè iſta eccl'ia habebat feudũ à Rege. & vr̃ miranda hæc ſolutio, ꝙ rõne feudi debeat reqri aſſenſus dñi poſt electionẽ plati: iure tñ nõ pbat̃ qd̃ memineri. Scd'a ſol. ꝙ fortè Rex erat patron9 illi9 eccl'iæ Capuanæ; & hæc ſol. ẽ vera in ſe, & pbat̃ in c. nobis. j. de iu. pat. Tertia ſol. ꝙ fortè hoc hẽbat cõſuetudo; ſil'e in pal. e. cũ terra, in fi. & j. e. qd̃ ſicut. Ex quo no. ꝙ pt̃ iduci ex cõſuetudine,[c] vt cõſenſus Regius petat̃ poſt electionem factã p caplm ante confirmationẽ. Vide ẽt Inn. in d. c. qd̃ ſicut. vbi dixi valere ꝯſuetu

d dinẽ, vt nunciet̃[d] prius principi mors plati, & petat̃ licẽtia eligendi futurũ ſucceſſorẽ. Quo caſu poſſet pbabiliter dubitari, nũqd pp̃, q hodie puidet eccleſiis cathedralibus & regularibus, teneat̃ pri9 requirere cõſenſum Principis in illis locis, in qbus erat dicta cõſuetudo? Nã cũ puiſio Papę habeat vim electiõis & cõfirmationis, vr̃ ꝙ teneat̃ requirere, ſicut tenebat̃ ipm caplm. In ꝯtriũ facit: qa Papa puidet iure ſuo & nõ vice cap. ar. in c. 2. de prę. li.

5 6. † Ergo cõſuetudo grauoſa inducta ꝯ caplm, nõ dẽt extendi ad Papã: qa cõſuetudo oneroſa nõ dẽt extendi de loco ad locũ, vl' de pſona ad pſonã, vt no. dixit Inn. in c. fi. de of. Arc. & hãc partẽ puto veriorem.

6 † Vlt. no. in fi. ꝙ vbi duo iura diuerſa cõcurrunt in eadẽ perſona, nõ adſtringit̃ b illa perſona illa iura ſimul vnire & vnico actu illa expedire, ſed pt̃ pcedere ſeparatẽ iure diuerſarũ pſonarũ. Hoc colr̃ hic c in eo, ꝙ dicit Papa, ꝙ caplm dẽt prius petere à Papa aſſenſum vice Regia, & poſtmodũ cõfirmationẽ electiõis. Vñ noluit cõfirmando vtrunq; actũ expedire: ſed voluit pcedere ſeorſum, ac ſi ĩ duabus perſonis iſta iura cõcurrerent. Facit qd̃ dixi in d e. cũ in cunctis. §. fi. s. eo. & qd̃ not. gl. in e. vt circa, eo. li. 6.

7 † Sed quærit̃, quare Papa ſucceſſit loco Regis? dat̃ multiplex rñſio. Primò, ꝙ fortè vacabat regnũ Apuliæ; & ſic Papa ſuccedit in iurib9 regni, ſicut ſuccedit vacãte imperio, ut in c. licet ex ſuſcepto, de fo. cõp. Nõ tñ hoc intelligas ĩ quolibet regno, vt eo vacante ſuccedat Papa; ſed dic, vt in d. c. licet. Sed dictũ illud pcedit in regno; cui9 proprietas pertinet ad eccleſiã, vt eſt regnũ Apulię. Scd'ò põt intelligi, ꝙ Rex erat rebellis, vel ſchiſmaticus. Ex quo no. ꝙ pp̃ ſuccedit, & pt̃ exercere iura regia, qñ Rex vaſallus eccleſiæ, eſt rebellis vel ſchiſmaticus. Vel ſm Vincẽ.

a Decanũ. Adde Fed. cõſ. 100. vbi dicit ſimpl'r, ꝙ decanus eſt de capl. ZACHARIAS. Adde Car. in c. ad hæc, de of. Arch. Et dic, ꝙ Decanus in ciuitate hẽt nõ tantùm vocẽ in capitulo, ſed primũ locũ, & In choro ſimiliter, vt per Rotam deci. 448. in. fuit dubitatum. &c. in nouis. Et quis dicatur Decanus, vide Arch. in c. in capite. 50. diſtin.

ANT. FRAN.

Circa hoc de decano, dicas, ꝙ Decanus dr̃ eſſe nedũ de caplo, ſed honorabilior de caplo, vt in ca. poſt electionẽ, de conceſ. pb. & hr̃ p gl. in c. cũ inter vniuerſas, de electio.

Et adde ꝙ Decanus dr̃, qui præeſt decẽ clericis, ut p Arch. in c. in capite 50. di. Decanus ẽt dr̃ Archipresbyter, vt ĩ d. c. in capite, & hr̃ per gl. in c. perlectis 45. diſt. & not. in c. 1. 60. diſt. Et decanatus ſi ſit in ciuitate, eſt dignitas, & hẽt iuriſdictionẽ & primũ locũ in choru & capit ut ĩ decre. hic alle. quid aũt ſit offĩu Decani, & an teneat̃ ad reſidẽtiã, vide glo. q̃ tenet, qd ſic. in c. ex parte, el j. de cleri. nõ reſi. & hr̃ per Io. And. in cõmento. c. cũ in iure, de officio dele. Q't aũt ſit offĩm Decani ruralis, & an dicat̃ vicari9 forane9 epi. vide gl. in cle. 2. d̃ reſcrip. & hr̃ p Archi. & doc. & per do. Car. latè in c. ad hęc, de of. Arc.

Putarem. Adde Old. conſi. 259.

SEB SAPIA.

Ex cõſuetu, line. Vide Inn. & Abb. col. 2. ĩ c. qd̃ ſicut J. eo. & dñm meũ do. Rochũ Curt. in repe. c. fi. eo. do. verſi. limita modo. s. de conſuet.

Nunciet̃ur. Adde Lud. Ro. in ſin. ſuis to. 54.

ZACHARIAS.

Tu dic el. e ſingula. in ordine nu. 290. quod incipit, cap. cum terra, de electio. Pro quo adde, quod nota. in apoſti. ad iſtum in capitulo, ꝯſtitutus, in apoſti. fi. vbi alleg. etiam hoc ſingu. Rom. & quod. bi poſt alios addidi ĩ. de reſcriptis.

SEB. SAPIA. Adminiſtrationẽ. Vide tñ tex. ĩ c. aliꝰ 15. q. 7. vbi dr̃, ꝙ Rex inutilis dẽt depõi. gl. ũñ intelligit inutilis. ſ. effœminatus. vi Bal. in l. reſcripta, C. de pci. Impe. off. dicit Bal. in 1. cõſti. ff. veteris, & Alb. de Roſ. in l. bene à Zenone, C. de quad. pſcr. ꝙ licet ſubditi pp iniuſtitias, q̃s facit Rex, ñ poſsint ipm expellere, pt ĩñ impator.

ſia patiatur detrimentum, vt no. Inno. poſt Hoſt. in c. cum nobis, in 2. col. in ver. reuocare, de ele. & habetur per Bald. in marga. ſuper Inn. in ver. abſens, in ver. 2.

Et adde, ꝙ abſentes non cõputãtur in numero eligentiũ, etiã ſi ratificarẽt, ut ꝑ Inn. in c. in Geneſi, in vlti. col. & in c. quod ſicut, de ele. & habetur per gl. in c. cum in eccleſiis, in ver. facienda, de pben. in 6.

SEB. SAPIA.

b Abſentes. vide ꝑ Alb. in prima parte ſtatutorũ, char. 164. late per Feli. in c. cum oẽs col. 14. in ver. eadem gl. j̃. de conſtitu.

c In ceſſatione. Ad de Old. conſ. 259.

SEB. SAPIA.

d Coniectura am. Vide gl. in l. eam quã, vbi do. multum extollunt, C. de fideic. ſed ꝙ in dubio præſumantur populares rõnes, tenet Sal. in l. ſerui veſtri, C. de noxal. & Bar. in l. liberorum, 2. col. 7. ff. de verb. ſig.

ZACHARIAS.

e Sine magno præiudicio eccle. Adde inquãtũ dicit abſentes eſſe vocãdos ad electionẽ; adde à quã remoto loco ſunt citãdi, iſtũ in c. cũ inter vniuerſas, col. 2. uer. no. 3. ſecũdũ quẽ valet cõſuetudo, ꝙ à valdẽ remoto loco citent̃ canonici, vl̃ religioſi ad electionẽ, ſi mõ poſsit electio fieri ĩtra terminũ iuris: qa tũc ñ præſumit talis cõſuetudo eſſe dãnoſa eccleſiæ, ex quo ñ excedit terminus iuris; aliàs ſecus. Pro quo eſt gl. in pra. ſan. in §. cum humanę ĩ ver. die præfixo, eo. tit. gl. Bar. & Ang. ĩ aut. de alie. & em. §. q cũq;, colla. 9. Arc. & do. Car. Alex. in c. quanto 63. diſt. Fel. in c. cum oẽs, col. 2. in fi. cũ duabus ſequen. j̃. de conſti. Bart. Io. de Pla. Lucã. de Penna. & Ia. Reb. in l. quoties, & ibi in apoſt. ad d. Reb. C. de legatio. li. 10.

ANT. FRAN.

Adde, ꝙ qñ citat̃ abſens ad eligendũ, nõ eſt expectãdus per totã dilationem legalẽ, ſed per modicum tp̃s & tanto tĩpore, ꝙ veriſimiliter poſſit venire, ne eccle

fortè erat paruulꝰ. Ex quo infert, ꝙ vaſallo exiſtente paruulo dñs hẽt adminiſtrationem. a Quod tñ nõ putat verum. nam tunc debet tutor adminiſtrare, ar. c. ex ratione, de æta. & qual. & hoc puto uerius. Facit quod legitur & not. in c. grandi, de ſup. neg. præla. lib. 6. & in c. nobis, de iure patr. In gl. 2. in fi. dic, ꝙ ẽt præſuppoſito, ꝙ iſti fuiſſent in loco, vnde eſſent vocandi: nihilominus in eorũ abſentia poterat capl̃m aliquos noĩare, capiendo noĩationem proprie: quia per noĩationẽ non acquirit̃ ius noĩato, vt in c. quod ſicut. j̃. eo. Et ad iſtũ tex. reſpondent doct. ꝙ noĩare accipitur hic pro eligere, vel pro noĩatione ſolenni, qñ. ſ. capl̃m nominat duos, vel plures Papæ; & petit, ut Papa de eorum altero prouideat, vt dixi in c. bonæ. 1. j̃.

8 tit. proxi. † In glo. in ver. *remotis*. in fi. facit hæc gl. in effectu tres cõcluſiones. Prima ꝙ abſentes regulariter nõ ſunt vocandi. Fallit in actu electionis. Scd̃a, ꝙ an à remoto loco ſint uocandi abſentes in actu electionis, ſtandũ eſt cõſuetudini. Tertia, ꝙ in aliis actibus ab electiõe pñtes in eccleſia conſtituunt totã uniuerſitatẽ, dummodo duæ partes ſint pñtes. Quo ad primã concluſionẽ, vide glo. pleniorem, quę cõiter ſolet allegari in c. 2. de teſti. lib. 6. Quæ dicit, ꝙ in tribus caſibus vocãtur ab b ſentes b. ſ. in actu electionis, ut hic, & j̃. c. c pp. In ceſſatione c à diuinis, ut in c. ſi canonici, de off. ordi. lib. 6. & in collatione præbendarũ, ut in c. cũ in eccleſiis, de preben. eo. li. In aliis aũt dic abſentes nõ eſſe uocandos. Et dicunt̃ abſentes, qui non faciunt reſidẽtiã in loco, ubi eſt eccleſia, ut in c. ea. n. §. hoc ius porrectum. 10. q. 2. Dũ dicit, ibidẽ ſeruientiũ. &c. Exiſtentes ergo in caſtris nõ ſunt uocandi; & dic dictũ illius gl. procedere rl̃r. Sed ubi occurreret caſus põderoſus ſil̃is alicui illorum trium, deberent abſentes uocari: quia nõ apparet rõ, quare in illis tribus ſint uocãdi, niſi pp grauitatẽ præiudicii & ponderoſitatem facti. Ergo in conſimilibus deberent abſentes uocari: qa caſus exceptus à regula extenditur pp identitatẽ rõnis, vt eſt tex. bo. & menti tenendus, in d. c. cũ dilecta, de cõfir. uti. uel inuti. & gl. in l. 1. C. de cõd. indeb. Et q̃q̃ iſta iura nõ exprimant rõnẽ, quare in prædictis tribus caſibus uocant̃ abſentes: tñ qñ nõ põt cõiecturari, niſi unica rõ & nãlis. dẽt fieri extend ſio ſm rõnẽ cõiecturatã, d ut voluit Cy. in l. nõ dubiũ, C. de le. & Bal. in l. maximũ uitiũ, C. de li. præte. ſed alia rõ pter pdictã cõiecturari ñ pt. Et hoc dictũ ſentit Inn. in c. 2. de no. op. nũ. ubi ſentit, ꝙ in factis arduis debẽt uocari abſentes; & maximè cõſiderãdũ ẽ piudiciũ abſentiũ. Itẽ puto, ꝙ vbi aliq ſĩ abſẽtes ſine eorũ culpa (vt qa ſũt exules, vl̃ timẽt potẽtiã tyrãni) & tũc

iſti ſunt vocãdi, vt ſaltẽ ↄſtituãt ꝓcuratorẽ. Hoc ſentit Inn. in d. c. 2. & Bar. ĩ l. oẽs ppl̃i, ff. de iuſt. & iu. optimè facit tex. in c.

9 q̃to. 63. diſt. q ſic põt itelligi, vt ibi no. & ĩ c. bonæ. j̃. e. † Ad ſcd̃am cõcluſionẽ gl. vide gl. ĩ c. corã. j̃. e. & limita ꝓut. j̃. dixi in no. Valet. n. ↄſuetudo, vt abſentes nõ vocent̃ vt pdixi; valet ẽt vt uocent̃, dũmodò poſsint vocari ſine magno piudicio eccle e ſiæ. e Nã imminẽte magno piudicio eccleſię, ñ eſt ſeruãda cõſuetudo, etiã iurata, vt eſt gl. no. 11. diſ. c. ĩ his. Optimè facit tex. ĩ l. 1. de his, q̃ fi. à maio. par. c. facit qđ no. Inn. ĩ c. accedentibꝰ, de priui. Quo ad tertiã & vlt. cõcluſionẽ gl. dic, ꝙ regl̃r ſufficiũt đ ſeruiẽtes ĩ eccl̃ia ad expediẽdũ ea, q̃ incũbũt capl̃o. Et ſufficit ꝙ ſentiat maior ps capl̃i, vt ẽ tex. no. quẽ tenebis mẽti in. §. pall. hoc ius porrectũ. Reqritur tñ ad hoc, vt actus ñ poſsit aliquo mõ impugnari, vt oẽs deſuiẽtes vocent̃ ad capl̃m. Nã ſi aliqs nõ vocaret̃, poſſet agere de cõtẽptu, vt ĩ c. bonæ, el ii. j̃. e. Et licet loquat̃ ĩ electione; idẽ puto ĩ aliis act:bꝰ caplãribus; facit qđ no. Inn. ĩ d. c. 2. de no. op. nũ. & in c. 1. de his q̃ fi. à maio par. ca. Tñ ad hoc, vt actus valeat, requirit̃ neceſſariò, ꝙ f duæ ptes f reſidentiũ ſint pñtes: qa potẽtiæ capitulares reſidẽt in duabꝰ ptib. licet valeat, qđ facit maior ps illarũ duarũ partiũ: qa maior ps capl̃i cenſet̃ hoc facere. Sic reducunt̃ ad cõcordiã iura, q̃ vident̃ ↄtraria. Nã q̃dã reqrunt duas ptes vt ĩ l. nulli, & ĩ l. plane, ff. qđ cuiuſq; vni. Quædã reqrunt maiorẽ ptẽ, vt ĩ l. qđ maior. ff. ad muni. & ĩ c. 1. de his, q̃ fi. à ma. par. c. & de hoc per gl. ĩ d. l. nulli. Hoc limita, vt dicã ĩ c. ĩ cauſis. j̃. e. Abſentes. n. q nõ ſunt vocãdi, nõ cõputant̃ ĩ numero duarũ partiũ, vt no. gl. ĩ cle. qđ circa, de electio. Idẽ puto de vocatis p habentẽ ptãtẽ, & cõtẽnentibus venire: qa faciũt ſe alienos, vt j̃. eo. c. ꝓxi. & no. ĩ d. cle. quocirca. In his tñ aliã regulã ponunt Legiſtę cõiter, vt dixi in c. cũ oẽs, de cõſti. & aliquid dicã in d. c. in cauſis. ſed hæc vident̃ iuri canonico

10 cõſentanea. † In gl. in verbo. *cognouerunt*. in fi. & hanc cõcluſionem gl. ꝙ ſint vocandi, tenent hic cõiter doc. Nõ ob. iura priꝰ allega. qa qñq; reqrit̃ intimatio ad finẽ ſimplicis ſcientię: & tunc ꝓcedunt illa iura: qa certus nõ debet certiorari, vt in regula, eũ, q certus, de reg. iu. li. 6. Qñq; requirit̃ intimatio ad aliuni effectũ, q̃ pp ſimplicem ſcientiã habendã: & tunç ꝓcedę conclu. gl. ut no. in c. fi. de emp. & ven. ꝑ Bar. in l. emptor, C. de euic. & in l. denũtiaſſe, ff. de adult. In caſu aũt nr̃o debent abſentes vocari nõ ſolùm, vt ſciãt mortẽ plati, ſed vt ſciãt diẽ electionis fiẽdæ. Vñ dicunt doc. ꝙ ſi aliq interfuiſſent aſſignatiõi diei: vel fuiſſent vocati ad aſsignãdũ diẽ, & ↄtẽpſiſſent venire; ñ eſſet ampliꝰ vocandi

Et quis dicatur eſſe abſens, dicas, ꝙ ille, qui tãtum diſtat, vt verba loquẽtis audire nõ poſsit, vt in l. abſentem, & ibi gl. & doc. ff. de verb. ſig. & in l. pſens, ff. de ꝓcur. & habetur in aut. de fideiu. in prin. & ꝑ gl. & doc. in l. fi. C. de præſcr. lon. tẽp. & per gl. & doc. in l. 2. in §. fi. in ver. abſens, ff. ſolu. mat. & in l. hæres abſens in prin. ff. de iu. & per Bar. in l. 3. in fin. col. ff. de duo. re. & in l. pe. in. §. ad crimẽ, in 7. col. ff. de pub. iu. & per Bal. in l. fi. in §. vbi aũe, C. de bo. quæ li. & ꝑ Alex. in d. l. præſens, de procur. tñ gl. in l. ſi ideò. in §. fin. in ver. abſit, ff. de euictio. dicit, ꝙ ille qui eſt extra continentiã vrbis dicitur eſſe remotꝰ & abſens, per l. ſi abſentẽ, ff. de ver. obl. & vide Spe. in tit. de præſcrip. ver. quando aliquis, & eundem in tit. de iu. dele. in §. 5. in princ. & in ti. de cita. in §. 1. in prin. vbi plenè examinat, quãdo quis dicatur eſſe in loco remoto; de quo etiam vide per do. Car. in cle. cauſam, in §. 1. in 1. q. de ele.

f Duæ partes. Adde Lapum al. 131. Ro. conſi. 352.

candi; aliàs aut deberent vocari, etiã ſi ſcirẽt diẽ aſſignatã,
ſm doct. Sed ego dubito de hoc vltimo: qa ex quo ſciſit va
cationẽ eccleſiæ, & diẽ aſſignatã ad electionẽ fiendã, nõ vi-
deo ad quẽ effectũ debeat fieri vocatio. Niſi dicas, q poſſint
agere de cõtẽptu, ex quo fecerũt deliberationẽ ſine reqſitio
ne, & vocatione abſentiũ. In gl. in ver. *reuerſi*. in fi. Solue hoc
ꝯriũ: qa, ex quo aliq venerũt, pſumptio eſt, q alii exiſtẽtes ĩ
eodẽ loco, potuiſſent venire, ar. in c. cũ dilecti, de do. & cõt.
Poſſet tñ pbari ꝯrariũ pp diuerſas qualitates cõcurrentes
in diuerſis pſonis. Nã põt eſſe q veniẽtes erãt iuuenes & ſa
11 ni; alii verò ſenes, & multũ debiles. †In gl. pe. in fi. no. iſtã q.
gl. qa facit ad multa. Doc. hic cõiter tenẽt opi. Io. An. vt nõ
a ſit neceſſe expectare vocatos, nõ vocãdos.[a] qa nullo iure ca-
neĩ, q talis electio facta illis nõ expectatis, ſit caſſãda. Nõ. n.
põt dicere ſe contẽptos, ex quo de iure nõ erant vocãdi. Fa
tendũ eſt tñ, q poterãt agere ad ĩtereſſe, ſi ex hoc paſſi ſunt
aliqđ dãnũ. Puta, qa rõne vocationis cõduxerunt equ os, &
alias expẽſas fecerũt. Sic in ſimili põt reuocari mãdatũ ma
nente actione mãdati ad intereſſe, vt in l. ſi pcedẽte, ff. man.
Itẽ abſentes remoti nõ ſunt vocadi ĩ fauorẽ eccleſiæ, vt hic.
ergo nõ poterãt pñtes huic fauori eccleſiæ renũtiare, arg. in
c. ſi diligẽti, de fo. cõp. & eorũ q no. Inn. in c. accedẽtibus, de
12 priuil. †Nec ob. ſi dicaĩ, q gr̃a ſemel cõceſſa, nõ põt reuoca
ri, vt in c. vnico, de cõnto. qa illud pcedit, qñ iã ius eſt q̃ſitũ
alteri: ſed in caſu noſtro duplex ius cõpetebat pñtibus. Pri-
mũ, qa nõ tenebanĩ vocare. Secũdũ, q nõ tenebanĩ expecta-
re. q̃uis ergo renuntiauerint primo iuri, ñ p hoc alteri fuit
renuntiatũ, vt in c. ex tuarũ, de vſu. pal. Præterea hic nõ fuit
cõceſſio gr̃æ facta, licet ſimplr̃ vocauerint abſentes, vt veni-
13 rent. vñ nullo iure tenebanĩ expectare. †Et faciunt hæc ad
q̃õnem, nunqd inuitans aliquẽ ad prandiũ, teneaĩ ex neceſ-
ſitate prandiũ exhibere: ex quo inuitus acceptauit? Aliq ſen
tiunt, q ſic, in c. fi. de renun. Aliud ſentit Io. And. ſ. in pœ.
in c. Rex pacificus, ſup verbo, fratrẽ Raymundũ, ibi. n. ſentit,
q põt agi contra inuitantẽ de dolo ad intereſſe, ar. in l. ſed
actio, ff. ſi qs cau. Quaſi ſentiat, q ſi nõ põt pretendere aliqđ
intereſſe; puta, qa pp hoc nõ fecit maiorẽ morã in loco, vel
qd ſimile; & hoc ſatis poſſet pcedere de iure ciuili iudicio
meo, ex quo nõ interuenit ibi ſtipulatio: qa ex ſimplici pol
licitatione nõ agiĩ de iure ciuili, ff. de pollici. in l. 1. & 2. nec
ẽt ex pacto nudo, vt in l. iuriſgentiũ, ff. de pac. Sed de iure ca
nonico poſſet ſatis dubitari, & vbi interueniſſet pactũ, recur
rendũ eſſet ad c. 1. de pac. Sed ĩ ſimplici pollicitatione eſſet
magis dubitandũ; & pollicitatio differt à pacto: qa pollici-
tatio eſt vni°, cũ ſine pacto pmitto tibi aliqd. Pactũ verò eſt
duorũ, vt i l. pactũ, de pol. no. gl. i cle. Romani, de iureiu. Vñ
ex ſimplici pollicitatiõe ñ credo, q poſſit alius agere p in-
b tereſſe ſuo: qa c. 1. loquiĩ de pacto: ſed peccat retrocedes.[b] iu
xta illud Pſal. Quæ pcedũt de labiis meis, ñ faciã irrita. An
aũt debet mitti hora prãdii p inuitatis? dic, put no. Io. An.
& Cal. in c. fi. de renunt. & Cal. cõſuluit vxorẽ ſuã ſup iſto: q
rñdit ſatis æquè, q p mulierib° & forẽſib° dẽt mitti, q ñ libe
ter ſe ingerũt; ſed p aliis nõ niſi eſſent graues pſonæ. Abb.

Citatus ad aliquẽ actum, an debeat venire de mane, an de ſerò, vel qua hora?

CAP. XIX.

CVm nobis.[c] Nõ debet inſpici, an poſt appellationẽ, ſed an con tra fuerit electio celebrata. hoc primò. Et penes vocãtes, qbus cõpetit vo cãdi ptãs, remanet ius eligendi, ſi vocati venire contẽnunt. hoc ſcdò. Et ad officiũ cõfirmatoris ſpectat examinare electũ, ẽt nemine opponẽte. Et niſi elect° doceaĩ le gitimæ ætatis & lr̃aturæ, habeĩ p nõ legi timẽ electo. hoc tertiò. Diuidiĩ. nam pri mò poniĩ allegatio ꝯ electũ. ſcdò ibi: *ſed cõtra*. allegatio pro electo. Tertiò, ibi: *his igitur*. ipſius examinatio. Quartò ibi nos. pcurationis cõmiſſio. Caſus lr̃alis. Re- cepto à caplo Capuano mãdato pdicto, canonici cõuenerũt in caplo ad tractãdũ de electione paſtoris. Arch. cũ qbuſdã ſo ciis appellauit, ne fieret electio, niſi cano nica, ſm tenorẽ mãdati Aplici; & ſtatim receſſit. Aliĩ, q remãſerũt in caplo, Arch. & alios ad capitulum reuocauerũt, vt ſm mãdati Aplici tenorẽ pcederent ad ele- ctionẽ: & cũ ipſi nolent redire, credentes ptãtẽ eligendi ad ſe deuolutã fuiſſe, qdã ſubdiaconũ dñi Papæ in Archiepm ele- gerũt. Cã iſta ad dñm Papã eſt delata. Pa pa auditis allegationib° vtriuſq; ptis ſup hoc reſcribit caplo Capuano dicens: Cũ aũt cõſtet appellationẽ interpoſitã fuiſ- ſe, ne fieret electio, niſi canonica, videri poterat q medio tpe, nihil debuit inno- uari: & ideo talis electio iudicãda erit ir rita & inanis poſt appellõnẽ legitimẽ fa ctã. Sed ꝯ hoc ſic rñderi poterat, cũ appel latũ fuiſſet, ñ vt nulla fieret electio, ſed vt fieret canonica, ſi canonica electio fuit poſtmodũ ſubſecuta; nihil ꝯ formã appel lationis, ſed potius ſm ipſam videĩ fuiſſe pceſſum. Et ideo electio ñ erat aliquate- nus irritãda. Preterea cùm poſt appellõ- nẽ Arch. receſſiſſet & alii eũ reuocaſſent, & ipſe noluit venire; alienũ[d] ab electiõe ſe feciſſe videĩ: pp quod ꝯtra electionẽ ni hil poſſe opponere videbaĩ. His ergo & aliis allegatis, licet cõtra pſonã electi ni hil obiectũ fuerit: tñ vt dicit Apls, manũ nemini cito imponas; diligẽter dẽt inq- ri, q̃ circa pſonã electi ſunt inqrenda. De lr̃atura eius cœpit inquirere, & licet non eminẽtis ſciæ, tñ ſufficiens eſt inuẽtus, ſi- cut didicit ab eis, q ipſum cognouerant. de ętate tñ veritatẽ ſcire nõ potuit, q tri geſimũ attigiſſet annũ. Vñ Papa volẽs pſonæ pariter & eccleſię puidere, & rõnes & canones obſeruare; pfatũ ſubdiaconũ cõceſſit in pcuratorẽ eccleſiæ Capuanę, cõmittẽs eidẽ liberã adminiſtrationẽ, tã
1 in tpalibus, q̃ in ſpũalibus. Ber. †No. ibi: *iudicãda erat irrita*, bonũ ar. q electio at- tentata ꝯtra appellõnẽ extraiudicialem, eſt ipſo iure irrita. Sed aduerte, qa in cõ- trariũ facit verſ. ſed contra. ibi: *irritanda*. p quod uerbũ vr̃ colligẽdũ cõtrariũ; & p

a Vocatos nõ vocandos. Adde pro hoc facere glo. in l. vnũ, ff. ſi cer. pe. per quã Ro. cõſi. 154. voluit, q ſi citatio, quę fieri nõ debuerat, ſit facta & minus legitimẽ, quòd non habet vitiare actũ; vide Old. alleg. cõſi. 359.

SEB. SAPIA.

b Retrocedens. Intellige, q peccat, ſed ñ mortaliter, aliàs d. Abb. ad hæc ſibi contrariatur, prout ponderat do. Lancelotus Galiaula ĩ ru. ff. de ver. ob. char. 12. col. 4. vbi etiã tenet q non peccat: quia ius canonicum etiam prouidet ad tollendũ peccatũ veniale, ſecundum Abb. in c. fin. in 4. de præſcriptio.

c Cum nobis. Adhunc tex. vide Abba. in c. edoceri, col. 2. ĩ. de reſcri. vbi allegat adhoc q quilibet prælatus habet liberã adminiſtrationẽ à iure.

d Alienum. Adde Roma. conſi. 352. Lapum allegatione. 131.

SVMMARIVM.

1 *Electio fcã poſt appell. extraiudiciãlẽ, an ſit ipſo iure nulla?* 2. 7. 8.
3 *Vocati nolentes comparere faciunt ſe alienos ab illo actu, nec computantur in numero interuenientium in capitulo.*
4 *Cocorditer dicitur fieri, licet illi, qui cõtẽpſerunt venire, cõtradicãt.*
5 *Excipiens debet probare exceptiones ſuas.*
6 *Appellatione iuris veniunt conſuetudo & ſtatuta.*
7 *Appellans in vno articulo ſuſpendit totam cauſam.*
9 *Congregare capitulum, vel collegium ad quem ſpectat.*
Terminus præfixus capitulo ad eligendum an poſſit reſtringi?
10 *Collegium, ſi eſt congregatum, & poſteà aliqui diſceſſerunt, vtrũ remanentes poſſint explere ea, quæ occurrunt?*
Paria ſunt non venire & venire, & non ſtare vſque ad finem.
Citatio vna ſufficit pro iſtis extraiudicialibus.

ſectò hęc lr̃a nõ ꝓbat viuũ, vel reliquũ. Tũ
q̃a facit ꝓ & ↄtra. Tũ, q̃a nõ ſunt verba Pa
pæ, ſed allegationes ptiũ; & prima allega
tio ñ eſt vera. Vñ dũ lr̃a dicit, videri pote
rat, ſupple, & malè, vt ſequit̃ i ver. ſed ↄtra.
An aũt electio ſit dicẽda irrita, vel irritã
da de iure: q̃a poſt appellõnẽ attẽtata; di
3 cã ĩ. cũ gl. 1. †No. 2. q̃ ñ oĩa geſta poſt ap
pellõnẽ extraiudicialẽ ſunt irrita, vel irritã
da; ſed oportet, q̃ ſint poſt & ↄ̃ appellõnẽ.
Et ad hoc quotidiẽ all. iſte tex. de quo. ĩ.
3 latius dicã. †Tertiò no. ibi: *alienos ſe feciſſe*
videnĩ. & tene ſemp mẽti iſtũ tex. i hoc, q̃
vocati ad cap. p hñtẽ ptãtẽ, faciũt ſe alie
nos, ſi cõparere nolũt. Ex quo iſert̃, q̃ iſti
ñ ſunt cõputãdi i numero abſentiũ, ſeu in
numero eorũ, q ſunt in capit. Sed quo ad
actũ tũc explicãdũ hñtur, ac ſi nõ eẽnt de
caplo: faciũt. n. ſe alienos, vt i lr̃a. Qđ cla
rius voluit Inn. i c. eccl̃ia, el ii ĩ. e. & gl. i
cle. qđ circa, e. ti. Et idẽ dic de his, q de iu
re ñ ſunt vocãdi. Nõ. n. dñt cõputari i nu-
4 mero, vt no. i locis ſpal. †No. ibi: *cõcorditer*
celebrata, iũcta ſupraſcriptione, q̃ electio
dr̃ ↄcorditer celebrata p cap. ſi oẽs exiſtẽ
tes i cap. ↄſentiũt: licet vocati, q ↄtẽpſerũt
venire, ↄ̃dicãt. Rõ colligit̃ ex his, q̃ ꝓxi-
mè dixi: q̃a illi, q cõtẽpſerũt, ñ hñtur, ſeu
reputant̃ de cap. quo ad illũ actũ; & tene
hoc mẽti. Not. 5. ibi: *nomini cito manũ ĩpo*
nas, q̃ ꝓmot⁹ ſine debita examinatiõe, dr̃
citò ꝓmot⁹. qđ ñ eſt fiẽdũ: ſed dẽt ſupior
pri⁹ examinare pſonã, & poſteà ꝓmoue-
re. Sextò no. q̃ i cã electionis ſupior ſup-
plet ex offõ nobili ad inq̃ſitionẽ faciẽdã;
licet ab aduerſariis ñ opponat̃. Et not. in
hoc caſu, i quo ſupior ꝓcedit ex iq̃ſitiõe
ſine ĩfamia; đ quo vide qđ dixi i c. 1. đ po
ſtu. ꝑla. No. 7. q̃ elect⁹ nõ ẽ ↄfirmãdus, niſi
doceat ſe idoneũ quo ad idoneitatẽ ex-
trinſecã. Vñ Papa hic noluit ↄfirmar̃ iſtũ
electũ: q̃a nõ potuit ſibi cõſtare de ætate
idonea: ñ tñ ↄſtitit đ ↄ̃rio; ſed hoc vltimũ
5 nõ ſufficit, ut hic habes tex. no. †Et opti-
mè facit iſte tex. ꝓ opi. Io. An. i reg. infa-
mib⁹, li. 6. i Merc. vbi ↄcludit, q̃ ſi elect⁹ ᵃ
hẽt aduerſariũ, ipſi aduerſario icũbit on⁹
ꝓbãdi exceptionẽ ſuã: q̃a aſſerẽti icũbit
on⁹ ꝓbãdi, & excipiẽs cẽſet̃ actor ᵇ quo ad
onus ꝓbãdi exceptionẽ ſuã, vt i l. in exce
ptionib⁹, ff. de ꝓb. & i c. i pñtia, de ꝓb. ſed
ſi ñ hẽt aduerſariũ, incũbit ipſi electo on⁹
ꝓbãdi ſe idoneũ. Itẽ ſi habuit aduerſariũ,
ſed deficit i ꝓbãdo, vel ñ obiecit opponẽ
do. Nã tũc nõ reſpectu aduerſarii, ſed ut
obtineat ↄfirmationẽ à ſupiore, dẽt ꝓba
re ſe idoneũ, ut eſt tex. no. hic. No. 8. ibi:
curaueritis indagare, bo. tex. ꝓ his, q̃ dixi
ĩ c. 1. ẽ. ti. ꝓxi. poſt Inn. q̃ ſupior i exami
nãdo ſup idoneitate ꝓmouẽdi, nõ tenet̃
recipe iura teſtiũ: ſed p̃t ſine iurõ inq̃rere
ad ſuã cõſciẽtiã informãdã. Hodiè tñ in ᵉ
curia recipiunt̃ teſtes ſup idoneitate pro
mouẽdorũ. Nã p̃t ſupior hoc facere, vt ſi
bi vr̃; non tñ ad hoc de iure adſtringit̃, vt
a ꝑtè colligit̃ hic. Not. 9. ibi: *eccleſiæ pari-*
ter & pſonæ, q̃ ẽt cũ ꝓuidet̃ ꝑlaturæ, põt
haberi rõ nõ ſolùm ad ꝓuiſionẽ eccleſiæ,
ſed ẽt ad meritũ pſonæ; & eſt bñ notãdũ. Vñ facit iſta lr̃a ꝓ
his, q̃ no. Io. An. poſt Io. mo. i reg. qđ ob grãm, in Merc. vbi
ↄcludit notabile verbũ, q̃ ſi p̃p trãſtulit ꝑlatũ abſentẽ ad ma
iorẽ eccl̃iã p̃p meritũ pſonę, ñ vr̃ prima eccl̃ia vacar̃ à tp̃e
ꝓmotiõis factæ p Papã, ſed à tp̃e quo ↄſenſit trãſlationi. Se
cus vbi Papa principalr̃ trãſlationẽ illã feciſſet ad vtilitatẽ,
ſeu neceſſitatẽ eccleſiæ: q̃a tunc incipit prima uacare ſtatim
c à tp̃e ꝓmotionis: qđ verbũ no.ᶜ No. 10. ibi: *tam rõnes q̃ cano*
nes obſeruare, q̃ ſuperior diſpẽſans cõtra canones ex cã, vr̃ ob
ſeruare rõnẽ & canones; & dic, q̃ ſeruãt canones, q̃bus cauet̃,
q̃ ex cauſa eſt diſpẽſandũ. Nã vbi eſt cã diſpẽſandi, diſpẽſa-
tio eſt debita, vt no. gl. i c. vt cõſtitueret̃, & c. dño ſancto. 50.
diſt. facit. 1. q. 7. in ᵃ c. req̃rit̃. ᵃ §. niſi rigor, cũ c. exigunt. non
aũt ſeruãt canones, cõtra quos diſpẽſat: imò illos violat: q̃a
p diſpẽſationẽ vulnerantur illa iura. 23. q. 4. c. diſplicet; no.
6 Arch. in c. licet canõ, de ele. li. 6. †Et optimè facit hæc lr̃a ſic
intellecta ad q̃õnẽ. mãdat Papa decidi aliquã cãm ſm̃ iur.
dubitat̃ nunq̃d delegatus poſſit cãm illã decidere ſm̃ con-
ſuetudinẽ & ſtatutũ loci? tenuit, q̃ ſic: q̃a ius vult, ut cã deci-
dat̃ ſm̃ cõſuetudinẽ & ſtatutũ loci; ut in c. ſi. de cõſue. & 11.
diſt. c. in his. Ergo ſic faciendo decidit cãm ſm̃ iur; licet Io.
An. ſenſerit ↄ̃riũ in addi. Spe. ſed q̃ ſuprà dixi, multi tenue
runt, de quo aliq̃d tetigi ſup rub. de cõſuetudine, & in c. qm
tauillis, de iureiur. vbi p do. Ant. Vltimò no. q̃ eccleſiæ va
canti dat̃ q̃nq; procurator cũ libera ptãte adminiſtrandi in
ſpiritualib⁹ & tẽporalibus. Et in eccleſia cathedrali hæc da-
d tio cõpetit ſoli Papæ,ᵈ vt habes bo. tex. in c. is, cui. ĩ. eo. li. 6.
Et alio uocabulo appellat̃ iſte ꝓcurator uiſitator, ut in d. c.
is, cui. Vbi habet̃ de potentia iſtius ꝓcuratoris, ſeu uiſitato
ris; & ſolet Papa hunc titulũ cõcedere Cardinalibus, cũ cõ-
mẽdat eis eccleſias cathedrales, ſeu regulares. Et habes hic
in tex. vnã cãm legitimã, ꝑ p quã põt fieri iſta cõceſſio. ſ. cũ
exigit vtilitas, ſeu neceſſitas eccleſiæ habere certã pſonã in
ꝑlatũ, q̃ tunc nõ eſt legitimæ ætatis: vnde põt interim cõſti-
tui ꝓcurator, ſeu uiſitator illi⁹ eccleſię cũ libera ptãte admi
niſtrandi in tp̃alib⁹ & ſpũalibus; qđ no. Et hunc ꝓcuratorẽ
poſſet facere capl̃m ſede vacante in bñficiis ſpectantibus ad
collationẽ Ep̃i: q̃a licet nõ poſſit illa cõferre, vt in c. vnico,
ne ſede uacante, lib. 6. Põt tñ modo p̃dicto illa cõmendare,
ſeu adminiſtratorẽ cõſtituere, donec fuerit illis bñficiis ꝓ-
uiſum p ſuperiorẽ, ut no. Io. An. in d. c. unico. Et idẽ puto di
cendũ in Ep̃o quo ad bñficia ſpectantia ad collationẽ Papę
iure reſeruationis, vel deuolutionis: ut ſi nõ eſt aliq̃s, q̃ inte
rim illis bñficiis poſſit ꝓuidere, ut ualeat Ep̃s ibidẽ deputa
re adminiſtratorẽ idoneũ, donec p Papã fuerit ꝓuiſum, ar.
10. q. 1. c. regenda. Idẽ puto Ep̃m poſſe facere in eccleſiis ſpe
ctantib⁹ ad collationẽ ſuã, donec ipſe ꝓuiderit intra tp̃s le
gitimũ; facit. c. nemo. ĩ. e. li. 6. & qđ le. & no. i c. cũ uos de off.
7 or. †In gl. 1. ibi: *niſi ad ea quæ illegitime fiũt*. Not. gl. ꝓ his, q̃ di
xi ſup tex. Sed ↄ̃ hoc facit, qđ le. & no. in c. ſi à iudice, de ap.
li. 6. ubi dr̃, q̃ p appellõnẽ in uno articulo ſuſpẽdit̃ iuriſdõ
iudicis quo ad totã cãm; ita, q̃ niſi pri⁹ reuocet grauamẽ. ñ
tenet̃ appellãs cõparere ad citationẽ ipſi⁹ iudicis. Ad idẽ fa
cit c. ſignificãte, cũ e Rodul. ẽ. de reſc. ubi Papa mãdat irrita
ri, q̃cq̃d fuerit attentatũ poſt appellõnẽ. Sol. dicit Inn. q̃ in
hoc eſt dr̃ia inter appellõnẽ iudicialẽ & extraiudicialẽ: q̃a in
appellõne iudiciali legitimè ĩterpoſita, ueniũt irritãda oĩa
geſta p iudicẽ poſt appellõnẽ; licet đ directo nõ ſint ↄ̃ appel.
q̃a ñ dẽt iudex ꝓcedere i illa cã poſt appellõnẽ legitimã.
Sed i appellõne extraiudiciali ſolũ ueniũt irritãda ea, q̃ fiunt
poſt & ↄ̃ appellõnẽ. Vñ ñ ſufficit ad irritationẽ, q̃ aliq̃d ſit
e factũ poſt appel. Et iõ ſi appellat̃ i caplo, ne fiat electio ᵉ p cõ
ꝓmiſſũ, & appellõne ñ obſt. maior ps capli cõpromiſit, ſed
elect⁹ noluit acceptare: ſi capl̃m poſteà ꝓcedit ad electionẽ
p ſcrutiniũ, uocatis appellãtib⁹, & nolẽtib⁹ ↄparere, ualebit
iſta electio: quia non eſt contra appel. licet fiat poſt; & idẽ
in ſimilib. Diuerſitatis rationẽ poſuit Inn. nõ hic, ſed in c.
f quia propter. ĩ. eo. prope fin. dicens, q̃ per appellationemᶠ
iudi-

SEB. SAPIA.

a Quod ſi electus. Contrarium ſenſit Bal. in l. cũ te, col. pe. C. de proba. vbi dicit, q̃ qñ quis petit officia, & habet aduerſarium, debet probare ætatem, quæ requiritur ad illud officium. ſi verò non habet aduerſarium, tunc p̃ſumit idoneus; vide no. in c. in præſentia, in glo. 2. in ver. 2. ĩ. de proba.

b Cenſetur actor. Adde Old. conſil. 291. vbi dicit, q̃ obiicientes crimina electo, habent loco accuſatorũ.

c Verbũ no. Adde ꝓ hoc qđ voluit Feder. conſi. 162. vbi dicit, q̃ ſi Papa trãſtulit monachũ ad aliud monaſteriũ intuitu pſonæ; q̃ ad illud poteſt redire ſine licẽtia Papæ: ſec⁹ ſi ĩtuitu monaſterij; ibi vide ĩ fine.

Adde iſtũ latè in c. ſi. in nu. 13. ĩ. de poſtu. præla.

AEneas Falco.

d Soli Papæ. Adde videndum Oldr. conſi. 208.

ZACHARIAS.

e Ne fiat electio. Tu adde, q̃ appellatio ab electione fienda, non impedit, quin fiat. c. cũ inter vniuerſas, & c. quia propter, & vtrobique per glo. & docto. iſtotit. Bene tñ poteſt appellari, ſi non fiat canonicè, vt ſubdit iſte hic. Idẽ no. Bertha. de Fir. in tra. de Ep̃o, 1. parte. li. 3. q. 38. & Car. Mandago. in tracta. de elec. cap. 60. parte. 3. in gl. in ver. appellauit, in 6.

SEB. SAPIA.

f Per appellationem. Vide no. per Deci. in rub. ĩ. de app. col. 4. vbi tangit an appellatio extraiudicialis ſit propriè appellatio, & nunquid ſuſpẽdat iuriſdictionem iudicis. & de iſta differentia, quam ponit dñs Abbas inter appellationem iudi

iudicialē ſuſpēdit iuriſdō iudicis quo ad illā cām, ut in iuri
bus pal. Ideò nō pōt amplius ꝓcedere. & no. hoc dictū: qa ſa
cit ꝑ his, q̄ dixi in c. ſup c. j. de app. ubi plenius dixi. Sed ap
pellatio ex̄ iudiciū, nō hēt ſuſpēdere ptātē cōpetētē ptri: ſed
ſatis eſt, ꝙ defendat appellātē, ne opprimat circa id ſuper
quo appellat. Si. n. aliquid attentatur poſt appellationē ex̄
iudicialē, ſed nō ↄ, ps appellās nō opprimit in iure ſuo: imò
opprimeret pars appellata, ſi * nō * poſſet uti iure ſuo. Sed
diceres tu, hæc rō Inn. nō eſt ſufficiēs: qa idē eſſet dicēdū in
iudice. Nō. n. opprimit appellātē, ſi ꝓcedit poſt appellatio
a nē, & nō ↄ.[a] Sol. ↄriū uī urgere: ſed defendēdo In. rńdeo ſic,
ꝙ aliud in iudice: qa cū iudiciū reddat in inuitū, ut in c. in-
tellex imus, de iudi & in l. inter ſtipulantē. §. ſi Stichū, ff. de
uer. obli. ſi iſte cōpelleret litigare corā alio indice ſup alio
artic. cauſæ, grauaret dupliciter. Primò, qa hēret ꝓſequi ar-
ticulū appellatiōis corā ſupiore, & reſiduū cauſæ corā illo
iudice, a quo appellat; qđ eſt iniuſtū. Itē ex quo iudex gra-
uauit eū in uno articulo, ń dēt cōpelli ad litigādū corā ini-
quo iudice ſup alio articulo eiuſdē cauſæ; maximè, qa ap-
pellatio pp hoc fuit interpoſita, ut cā illa deuoluat ad ſupe
riorē pp iniquitatē primi iudicis. Sed in appellatiōe ex̄iu-
diciali iſta nō cōtingūt: qa ſi appello in uno arti. nō habeo
neceſſe litigare corā aduerſario ſup alio arti. eiuſdē cauſæ.
Nec poſſum ꝓtēdere grauamē in futurū reſpectu alterius ar
ticuli, ſi pars uult illū expedire ntēs iure ſuo; & hæc eſt opti
ma rō diuerſitatis. Et in fi. gl. faciūt hæc ↄria: qa in nūtiatio
ne noui operis, dēt deſtrui quicqd ædificat poſt denūtiatio
nē factā ſiue iuſtè, ſiue iniuſtè, ut in iurib. alle. in gl. Et tñ de
nūtiatio nouis o pis fit ex̄ iudiciū. Ergo idē dicēdū eſſet in
appellatione extraiudiciali. So. cōtrariū uidet difficile, in d
quo ſoluēdo dixit Io. An. ꝙ illud fuit fortè ſtatutū pp bre-
ue tēpus, qđ dat nūtianti nouū opus. Solùm eñ expectat p
tres mēſes ad docēdū de iure ſuo; ideò is, cui facta eſt denū-
tiatio, dēt ſupſedere, & nihil attentare iuſtè, uel iniuſtè: qa
in mora modici tēporis nō eſt magnū ꝓiudiciū, ut in l. ſi de
bitori, ff. de iudi. Sed in appellatione dat annus, & ex cauſa
biēniū, ut in cle. ſicut, de appel. Ideò durū eſt, ꝙ pars appel-
lata teneret differre ius ſuū per tātū tēpus. Vñ ſatis eſt ꝙ ni
hil legitimè attētet. hæc tñ ratio poſſet aliquātulū modera
ri: qa iudex tenet ſuperſedere. Poſſet tñ reſpōderi: qa ſi iu-
dex confidit, ꝙ appellatio ſit minus legitima, pōt ꝓcedere
ad ulteriora, ut in c. nō ſolùm, de appel. li. 6. & melius in c.
eum, q. de do. & contu. li. 6. & Do. Ant. reddit aliā rationē,
dicēs, ꝙ nō uī differentia inter appellationē extraiudicialē
& nuntiationē noui operis quo ad iſtū articulū: qa nūtia-
tio noui operis nō uenit ad cōſeruādū poſſeſſionē nuntian
tis, ſed ad cōſeruandū eum in ſtatu ſuo. Meritò nihil dēt po
ſteà attentari: ſed appło uenit ad tuendū ius ꝓprietatis; iō
oportet, ꝙ iuſtificet appellatio. Si āt appellaret pp poſſeſ-
ſionē, idē eſſet dicendū, ꝙ in nuntiationē. Nō bñ capio hāc
rōnē: quia licet appellē, ne quis me moleſtet in poſſeſſione
mea, ſi ego nō erā in poſſeſſione, nō dr̄ aduerſarius me⁹ alr̄
quid innouare intrando poſſeſſionē illā: quia nō facit ↄ ap
pellationē. Tñ ſecus vr̄ in nuntiatione noui operis: quia ex c
quo quis denuntiat, dēt denuntiatus ſuperſedere, donec il-
le doceat de iure ſuo; aliàs ſi non ſuperſederit, dēt ante oīa
retractari ędificiū; licet nō ꝓbet, ꝙ ſit in poſſeſſione. Quare
puto, ꝙ iura introduxerunt illud ſpāle in nuntiatione no-
b ui operis pp ꝓiudiciū graue[b], qđ poſſet gñari nunciāti. Nā
ſi tu ædificares ſup ſolo meo, & denuntiatio nō haberet im
pedire; haberē litigare quaſi ſpoliatus. Vñ ita cōſiderando
grauitatē ꝓiudicii ex parte nuntiātis, & modicitatē ex par
te denuntiati, introduxerunt iſtā viā, vt denūtiatus habeat
ſuperſedere; & nuntiās habeat docere de iure ſuo intra mo
8 dicū tp̄s; & faciunt ꝓdicta ad ea, quæ. ſ. dixi. † An āt innoua-
ta poſt appellationē extraiudicialē ſint nulla, an annullan-
c da[c], Inn. ſentit, ꝙ annullāda. Dicit. n. ꝙ iſta appellatio, ne
fieret electio, niſi canonica; nihil o parat: qa ſi ſeqt electio 9

canonica, nō dēt irritari, cū ń ſit ↄ appło
nē, ut in tex. Si aūt ſequit electio minus
canonica, dēt irritari, et ſine appłone, ut
in d. c. bonæ, el t. in h. ſ. ti. proxi. & j. e. ti.
c. quia pp. Hoſ. dicit, ꝙ appło operat: qa
inducit nullitatem actus. vñ electio poſt
app. erit nulla, ubi aliàs, ſi fuiſſet min⁹ ca
nonica, fuiſſet irritāda. Et pro primo ad
ducit. c. auditis. j. e. & ſic aptè ſentit Hoſ.
ꝙ electio attētata poſt & ↄ applonē legi
timā, ē ipſo iur nulla. Et ſic trāſit Io. An.
ſimpliciter recitādo. & no. bñ hoc dictū.
Sđ ↄriū tenēt hic. d. Io. đ Lig. & do. Car. a
& facit iſta lr̄a ī uerbo, irritāda, ut ſ. indu
xi. Pro hoc facit, qa appellō ex̄iudicialis,
ē q̄dā ꝓuocatio ad cām, ut ī c. cū ſit Ro-
mana. j. de appel. Sđ citatio, uel pēdētia
litis, nō hēt īducere nullitatē act⁹, ſi poſ-
ſeſſio ē penes actū agitātē. Nec ob. c. audi
tis: qa ſm do. Ant. tūc appellō īducit nul
litatē act⁹, qñ cā, pp q̄ appellat, eſt ſuffi-
ciēs ad īducēdū nullitatē; puta qa appel
lat, ne ſuſpenſus, uel excōicatus eligatur;
uel electio fiat a maiori parte ca. Sed di-
ces tu, qd ergo operabit appellō extraiu
dicialis, ſi nō inducit nullitatē ipſo iure,
nec dat cām retractandi, niſi actus fuerit
min⁹ legitimè attētat⁹, ut hic? Sol. dic, ꝙ
o pat multa. Priō, ꝙ deuoluit cām ad ſu-
d periorē[d]; ita, ꝙ ſupior ex officio ſuo re-
uocabit oīa attentata ut ī. c. bonæ; & qđ
ibi plenè dixi. j. de appel. Itē eſt alius ef-
fect⁹ valde no. qa ſi appello ex cauſa, quā
ueriſimiliter timeo, & ſequāt act⁹ ↄ appel
lationē; dēt irritari act⁹, licet nō probem
illā cauſam tunc uerā. Satis. n. eſt, ꝙ erat
ueriſimilis, nec habuiſſet effectū retracta
tiōis ſine appellōne. Pone exēplū ī dicto
Inno. hic, q̄ q̄rit: pone, ꝙ canonic⁹ appel-
lat, ne fiat electio ī tali loco: qa timet de
impreſſione. Canonici nō ob. appellōnē
eligunt, nulla impreſſione intercedēte; q̄ b
rit, nunquid talis electio dēat retractari?
& licet qdam dixerint, ꝙ ń; ipſe tñ Inn.
cōcludit contrariū, dummodò ꝓbetur, ꝙ
ueriſimiliter timebatur de impreſſione.
Et uide alios effectus, quos dixi in d. c. bo
næ. Adde ad ꝓdicta glo. ſing. in c. ń ſolū,
de appella. lib. 6. in glo. magna, prope me
dium, quæ uidetur ſentire tertiā opinio c
nem in hac materia. Dicit. n. ꝙ in nouata
poſt appellōnē extraiudicialē pendēt ex
futuro euentu:[c] non aūt ſunt nulla ipſo
facto; & allegat capitulum, conſiderauī-
mus, ſuprà eodē. & fortè ſentit illa gl. ꝙ
interim geſta tolerant. ſed ſi fuerit decla
ratū appellōnē eſſe legitimā, declarabi- d
tur actus nullus; aliàs ſecus. Et hæc eſſet
noua reſpōſio, ſeu nouus ītellect⁹ ad hoc
capitulū, cōſyderauim⁹, ꝙ ideò ibi nō ua
luit ſecūda electio; qa nō cūſtabat, an pri e
ma eſſet nulla. Vñ erat opus caſſare pri-
mā pp colorē ſubſiſtentię, quē hēbat, iu-
xta no. ī d. c. auditis. Tn adde aliā litatio
nē notabilē, q̄ dixi in c. 1. de ap. ubi text.
uidetur probare, ꝙ collatio poſt appella
tionē ſit nulla; & dic, ut ibi. † In gl. in uer.
9 *reuocare*, ī fi. No. bene iſtā gl. ad quā quoti

cialem & extraiu
dicialem circa re
uocationem atten
tatorum; uide pul
chrè per do. Soci.
in conſil. 45. uiſa
appellatione, col.
5. ad finem, cū ſeq.
in 1. parte Deci. in
c. 1. poſt not. j. de
appel. latius in c.
bonæ, col. 5. uer.
duodecima diffe-
rentia. eo. tit.

a Et non contra. I-
ſtam. q. examinat
melius, quàm ali-
quis homo de mū
do modernorum
Princeps. d. Iaſ. in
l. 2. in 4. nota. C. ſi
cōtra ius uel uti.
pub. uide etiam. d.
Fel. in c. 1. in 2. no
ta. j. de ſponſa. ui
de pulc. dictum p
Bal. in l. maximū,
in uer. alterius q̄ri
tur, C. de li. præte.
Adde tamē in ma-
te. unum dictum,
& fortè non repe
ries per alium, ui-
delicet, ꝙ ſi dero-
gatur iuriſdictio-
ni aliquorum iu-
dicum, uidetur ſu
blata iuriſdictio,
quam habebāt de
iure cōmuni, non
autem ex conſue-
tudine, quod eſt
magni effectus, ita
ſin. poſuit Bar. in
loco ſolitario, in
l. niros, C. de di-
uer. off. lib. 12. Ae-
neas de Falco.
SEB. SAPIA.
b Præiudicium gra
ue. Vide d. Iaſ. in l.
1. col. 1. ff. de no.
oper. nun. ubi te-
net, ꝙ operis noui
nun. poſsit dici ap
pellatio extraiudi
cialis.
ZACHARIAS.
c An annullanda.
Adde Spe. in ti. de
off. om. iudi. §. 5.
uer. ſed quæritur,
& uer. iſtud. auti.
iń tit. de rela. §. 5.
in princ.
SEB. SAPIA.
d Ad ſuperiorem.
Vide decem diffe-
rentias, quas po-
nit Deci. in c. bo-
næ. j. de appel.
e Ex futuro euen-
tu. Adde pro hoc
quod uoluit Pau-
lus de Caſtro con
ſil. 21. ubi dicit,
ꝙ ſi iudex tarda-
uit per exceptio-
nes partis oppoſi
tas libello appel-

lationis nō ꝓſequi applōnē: ꝙ iudicabit an tp̄s ꝓſequendæ app.fuerit lapſū ī cognitione exceptionū,& an eīnt friuolæ,uel admittēdę.

a SEB. SAPIA.Maior pars capituli.Vide Io.An.in addi.Sp. in tit. de ele.§.1.in 3.col. ubi dicit,ꝙ in citatione abſentium,debet inſeri certa hora diei,qua fieri debet electio.Vide Fir. in tra. de Eṕo.in 3. parte.li.1.q.17.

diè ſit remiſſio,cū quærit, an maior pars capituli [a] poſsit reſtringere terminū a iure præfixum c.ad eligendū, & monere minorem partem,ut in termino aſſignato & reſtricto debeat intereſſe ad electionē faciendam.Et hæc.q.eſt ualde utilis etiā ad alios actus capitulares expediendos,nunquid.ſ.poſsit maior pars admonere minorē partē,ut ueniat ad uniuerſitatē;ita,ꝙ ſi nō uenerit poſsit maior pars ꝓcedere ad expediendū ea,q̄ incumbunt.Et primò,debes ſcire, ꝙ qn̄q; ex conſuetudine ptās cō gregādi capitulū, ſiue collegiū ſpectat ad aliquē de ipſo collegio,uel forte ad Eṕm ſeu ṕlatū collegii. Qn̄q; de conſuetudine nō ſpectat ad aliquē hæc cōuocatio. Prio caſu,aut iſte, ad quem ſpectat conuocatio uult reſtringere terminū iuris;& uſ,ꝙ poſ c ſit,qđ ſentit hic Inn. ſed aliud ſentit ipſe in c.eccleſia.2.j̄.c.& illud dictū uī uerius; & ſentit hic.d.Ant. Nā licet ad eū ſpectet conuocatio capituli: nō tñ habet ptātem reſtringēdi terminū iuris, cū ille termin⁹ ſit ṕfixus in fauorē collegii; ergo non pōt b iſte illū terminū abbreuiare, [b] ut in d.c.ſi diligēti,de fo.cōp.& in c.ad ap'licā,de re. facit regula,indultū,de re.iu.li.6.Nec conſuetudo dās ſibi ptātē congregandi collegiū,debet extēdi ad caſum diuerſum.i.ad ptātē reſtringēdi terminū iuris iuxta no. in c.ſi.de of.Arc.p Inn.facit c.cum contingat,de deci.Sed ubi nō tractaī de reſtringēdo termino iuris,tūc pt iſte moneī oēs de collegio, ut certo termino ueniant ad collegiū.ſi nō uenerint,facit eōs contumaces,nō ut poſsint puniri p iſtū uocātē,ſed quo ad hoc,ut ptās cap'li remaneat penes uenictes.Et hoc no.uoluit Inn.ī c.de ma. & ob.& in c.2.de ope.no.nū.& Io.An.ī c. ī cauſis.j̄.c.& ibi dicā, qd iuris,ſi ad uocationē iſtı⁹ ñ uenit,niſi minor pars,nunqd tota ptās reſidet penes iſtā partē minorē? Si uerò de cōſuetudine ñ eſt aliqs,ad quē ſpectat cōuocatio collegii,an đ iuī poſsit antiquior ꝯuocaī collegiū?dic,ut no.Inn. ī d.c.1.ubi tetigi.Eo t ñ caſu,quo ñ ſeruaī, ꝙ p aliquē cōuoceī collegiū ; tūc sūt opi. q̄liter illud collegiū ſit cōuocandū ṕſertī reſtrigēdo terium iuris ꝓ electione fiēda. Et ī hac.q.sūt tres opi.gl. tenet hic,ꝙ maior & ſanior pars pt ꝯuocaī minorē ptē ṕfigendo ēt terminū reſtrictiuū iuris.Secūa fuit opi.Hoſ. dicētis oporteī,ut duę ptes e collegii ꝯueniāt,& ꝙ ex cā arctēt terminū iuris. Si āt ñ ꝯueniūt duę ptes,nec ſubē cā reſtrigēdi terminū iuris,ñ pt reſtrictio fieri;facit l.nulli,& l.planè,ff.qđ cuiuſq; vni. Tertia opi. Inn.dicētis,ꝙ pn̄tes pn̄t monere abſentes,ēt ſi unus ſol⁹ eſſet pn̄s,all.iura,q̄ opi.ſuā a pte ñ ap ꝓbāt. Concluderē ſic, ꝙ neceſſariò reqrūī duæ ptes ad monēdū alios: qa potētię capitulares ꝯſiſtūt in duab.ptib,dū collegiū eſt ī ꝯgregādo, ut in d.l.nulli,& l.planè,& l.notationū,C.de decu.li.x. Tenet Inn.in d.c.2.,ubi etiā dicit,ꝙ ñ eſt uis,q̄liter cōgregenī,& ꝑ quē iſtæ duæ ptes ; dūmō cōueniāt ſimul in uocāda minori pte. Et ualet iſta uocatio p duas ptes facta ad cōſtituēdum minorē ptē ī cōtumacia;ita, ꝙ ñ poterūt allegare ſe cōtēptos.Maior aūt ps ñ ſufficit: qa iura , q̄ dn̄t ſtādū maiori pti collegii;ꝓcedūt,qñ collegiū ē cōgregatū,ī quo ſaltē interſint duæ ptes uocādorū, ut dixi.ſ̄.c.ꝓxi. Si aūt iſtæ ptes uolūt reſtringere terminū iuris,placet mihi opi.Hoſ. ut ex cā poſſint,ſine cā minimè.Sed ſubeſt cā eoipſo,ꝙ voluit ꝓuidere eccleſiæ uacāti.Nā termin⁹ triū mēſiū fuit ṕfixus a iuī fauore collegii;ergo pt collegiū,qđ repn̄taī ī duab. partib. huic fauori renūtiare in fauorē eccleſiæ.Simile no. in c. cū inter.j̄.c.Hæc ꝓcedūt,qñ ñ inſtat finis termini iuris:ſed inſtāte fine eſt dubiū, nūqd poſſit ps pn̄s ꝓcedere ad electionē?Iu.tenet,ꝙ ſic,etiā ſi eſſet unus ſol⁹, [c] ar.in c.ſi.65.di. Et hæc opi.mihi placet:qa ñ teneī ēt un⁹ dimittere ius ſuū ꝑ ꝑ abſentiā aliorū.Nā ex quo termin⁹ eſt ṕfixus a iure, oēs uidēī eſſe moniti ī termino,ut ī c.potuit,de loca.Et intellige qñ abſentes ſciuerūt uacationē eccleſiæ:alſ aūt debuiſſet ps pn̄s hoc notificare abſentib.ut in c.qa ꝑ ꝑ.j̄.c.Pe.tñ tenuit, ꝙ nūq̄ ptās maioris ptis deuoluiī ad minorē,niſi ī caſu delicti,ar.ī c.gratū.ſ̄.ti.ꝓxi.ſed primā partē tenuit hic d.Ant. & cōiter alii.Dēt tñ pn̄s uocare abſentes,ſi cōmode pt.Dic ēt,ꝙ ſi abſentes cōueniūt in uno loco , pn̄t uocare minorē ptē,ṕſertim cū ea,q̄ incūbūt,meli⁹ pn̄t expediri ex̄ eccleſiā, q̄ ī eccl.forte qa timeī impſsio in eccl.uel qd ſimile; qđ uo

1 luit hic Hoſ.& Inn.in d.c.2.† Sed dubiū eſt,pone, ꝙ cap'lm d ſit cōgregatū:demū aliq exeūt [d] de cap.nūquid pn̄t remanētes explere ea,q̄ incūbūt,aliorū abſentia ñ obſtāte? Inn. uī primò uelle,ꝙ ñ:qa ñ pn̄t iſti pn̄tes alios cōſtituere in cōtumacia.Intellige ex quo ñ inſtat termin⁹ iuris.Cōp. dicit,ꝙ ſi maior ps receſsit,recedēdo vī reuocare terminū ṕfixum. Credo,ꝙ ſi duę ptes remaneāt ī uniuerſitate,ñ eſt curandū de receſſu tertiæ ptis:qa ꝑinde eſt,ac ſi uocata noluiſſet uenire.Nā paria ſī ñ uenire,uel ñ expectare uſq; ad ſi.ut ī c. 1. de iudi.& 11.q.3.ī c.certū.Nec credo neceſſariū , ut minor ps reuoceī p duas pn̄tes , ex quo a prin.oēs fuerūt citati ad illū actū.Nā cōtumaces ſī,ex quo ñ ſteterūt. Si uerò receſſerūt duæ partes,uel ultra, tūc tertia ps nihil poterit facere : qa cap'lm ñ repn̄taī ī minori pte,ut ī c.eccl.j̄.e. & illi recedēdo vīr reuocare uocationē factā. Hæc uera, niſi inſtaret termin⁹ iuris:qa tūc puto, ꝙ minor ps poterit ꝓcedere ad electionē:qa i⁹ interpellat ꝓ hoīe , ut in d c.potuit. Qn̄q; & tertiò remāſit ſolū maior ps; & iſte caſus eſt magis dubitabilis.Nā ꝙ poſsit ꝓcedere,facit,qa ex quo collegium fuit cōgregatū;dēt ſtari iudicio ptis maioris,ut ī c.1. đ his q ſi. a ma. p.c.In ꝯtriū facit:qa ī uniuerſitate ñ fuit ꝓpoſitū negotiū expediēdū.Sed pt dici,ꝙ uniuerſitas ē ī ꝯgregādo; ergo reqrūī duæ ptes.Mihi placet ṕce.dictū:qa ex quo oēs erāt ī collegio,ſtādū ē iudicio maio.ptis [e],q̄ ten⁹ ītēdit terminū ñ reuocaī; ſed ad vlte.ꝓcedeī. An aūt duæ ptes poſſint ꝓpriè citaī mino.ptē.In.dicit no.hic,ꝙ ñ.ſed poti⁹ moneī,ſeu reqreī:qa citatio ſpectat ad iudicē. ſed duæ ptes collegii ñ hn̄t iuriſ. ī mino.ptē.itellige ī uniuerſitate ñ hn̄te iuriſd.ut ē cap'lm;ergo ñ dēt fieri citatio,ſđ mōitio,ſeu reqſitio;qđ ē no. Dicit ēt In.ꝙ hoc caſu,ñ reqrūī tres citatiōes vł unica ṕeptoria:ſđ ſufficit unica reqſitio,ſeu mōitio;qđ dictū no. Et ꝓ hoc facit:qa ī iſtis reqſitiōib.extraiudicialib.ſufficit unica uo-

1 f catio,ut no.gl.ī c.ſi Eṕs.28.di.& ī gl.ī cle.1.đ he.ṕſerti,qñ par reqrit parē;ad hoc qđ no.doc.ī c.cū cā, de of.de le.† Vlti. [f]

in hac

b Terminū abbreuiare.Adde qđ uoluit Ro.cōſi. 222. ZACHARIAS. Tu dic,qñ terminus alicui actui ṕfigiī a iure,uel ſtatuto,prœueniri nō pt regulariter: ꝓrogari uerò ſic de partium cōſenſu; ita no. Reb.in l.ſi tempora,nu. 1. & in add. ad ipſum, C.de ſi.inſt.li. 10. ANT.FRAN. Circa hoc,an terminus iuris poſsit prorogari , uel ṕuenıri,adde Bald. in l.fina.in 1.col. C.q admi. ad bo. pol.ubi dicitur,ꝙ terminus iuris nō pt præueniri.Verū autē iudex poſsit illum abbreuiare, not.in regu.indultū,de reg.iu.lib.6. & no.doc. in c.cū ſit Romana,de ap pel.& in cle.quan uis,in §.uerum,de app. Et eſt concluſio,ꝙ terminū datum a iure ſine hominis miniſterio iudex non poteſt abbreuiare; ſecus ſi cū hominis miniſterio. Ex cauſa autem poteſt terminus iuris prorogari,ut per Inn.in c.pia, de excep.li. 6. & habeī p Cyn. & doc.Legitas in l.fin.C. de adul.& ī §.ad hoc,in aut. ut lic. matri. & auiæ, & l.petenda, C. de tēpo. in int. reſti.pe.& in l.ſcire oportet,in §.cō ſequens,ff.de excuſation.tuto.

c Vnus ſolus.Adde ꝙ idem tenet Ro. conſi.352.

d Aliqui exeunt.Adde Lap.alle.231 & uide qđ uolu. Ol. conſi.122.

e ZACHARIAS.Maioris partis. Adde ꝓ opi.iſtius gl. eundē in c.cū inter uniuerſas,col. 1.uer.no. 2.j̄.e.ti.§.1.in prin. & Ol.de Laude cōſi.122.inci.citato c.Bertha.de Fir.in trac.de epi.in 3. parte.li.1 qō. 22.& Car.Mandag.in ſæpe alle.trac.de ele.c.39 & c.49.in 1.parte.

f SEB. SAPIA.Vltimò.Vide Io.de Imo.in l.miles.§. decem,ff.de re iud.Phil.Peruſinum,in cap.cum parati,in 3.q. 2. principa.de appel.Bal.in l.ſi ut preponis,C.quomodo & quando iud.ubi dicunt,ꝙ ſi citatio fiat ſine horæ expreſsione , intelligitur pro hora de mane conſueta celebrandæ electionis.Dicunt tamen,ꝙ ſi fiat pro certa die ad aliquem actum iuridicum, intelligitur pro ſecunda hora iuris, ſcil.cet de ſerō,ſecundum Bar.in d.l.miles.§.decem.

in hac mā q̃ro de utili qõne, nunquid citatus ſeu monitus,
ut tali die ueniat ad capl̄m, teneat̄ uenire mane, uel de ſero, 1
an poſſit differre uſq; ad ſupremā horā diei? Cõclude mēte
doc. hic, q̃ citatus ſeu monitus dēt cõparere ea hora, qua ↄ-
a gruè [a] p̄t expediri actus, ad quem citat̄. vñ ſi ille actus ſolet
fieri de mane, dēt tunc comparere. citatus ergo ſic, ut cõpa-
reat tali die ad electionē faciendam, dēt cõparere de mane
ante prandiū: qa tunc ſolet fieri electio pp miſſam Spiritus
ſancti, q̃ ſolet p̄mitti. Si aūt act' p̄t expediri congruè de ma
ne, & de ſero; p̄t ille monitus differre uſq; ad ſero, ut in c.
conſuluit, de off. dele. Et iō dicit Io. An. & bene q̃ citat', ut
cõpareat ad aſſignandū diē pro electione fienda; p̄t differre
uſq; ad ſero. Et idē dic in ſimilib. actib. In gl. pe. in fi. Primā
opi. tenuerūt Tan. & Goſ. moti qa p̄latus p̄t dici ꝓcurator,
ut in c. 2. de do. ſed Hoſt. Cõp. & cõiter do. ſequentes tenēt
ſecundam opi. q̃ fuit additio à tpe Inn. Et illa ſecunda opi.
verior. Hoc probat̄ ex diuerſitate uocabulorū. nā licet p̄lat'
in qbuſdā æqparet̄ procuratori: ñ eſt tñ propriè ꝓcurator:
imò multū differt à procuratore; de quo uide gl. no. 5. q. 3.
in c. fi. Prætereà tex. hic dicit: Propoſitū ueſtrū uolum' ꝑdu
rare, &c. Si. n. pp confirmaſſet hic illā electionē, ñ erat opus
dicere hæc uerba: quia nõ potuiſſent amplius ab electione
reſilire, ut ↄ. eo. publicato & in c. 2. de tranſla. p̄l. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Illegitimus non poteſt eligi in prælatum, ſed poſtulari ſic.*
2 *Papa an poſſit confirmare electionem abſentis & ignorantis?*
3 *Prælatus cuiuſcunque prælaturæ, excepto Epiſcopo poteſt eligi: Epiſcopus uerò debet poſtulari.*
4 *Legitimatus ad unam dignitatem, non eſt capax alterius dignitatis.*
5 *Imò, iſta dictio eſt correctiua.*
6 *Promouendus in aliquam dignitatem, utrum teneatur dicere defectus ſuos & non reuelans ſuos defectus, an poſſit cum bona conſcientia beneficium poſſidere?*
7 *Inhabilis promotus à Papa ad dignitatem, eſt effectus habilis; ſecus ſi ab alio quàm à Papa.*
8 *Diſpenſatio non poteſt fieri ſine cauſæ cognitio. niſi à principe.*
9 *Ignorantia in facto alieno non præſumitur, ſi aliquis ex officio ſibi iniuncto tenetur inquirere. 21.*
10 *Mandatum ſpeciale requiritur in impetranda diſpenſatione; ſecus in impetrando beneficio.*
Iudex ex officio ſuo poteſt repellere non habentem mandatum.
11 *Diſpenſatio ſuperueniens, an habeat confirmare actum nullum:*
Diſpenſatio nulli eſt conceſſa citra Papam, niſi ſpecialiter à iure concedatur.
12 *Electores poſſunt impugnare eorū electionē ex cauſa ſupuenienie.*
13 *Electus non poteſt inuitus confirmari.*
Epiſcopatum non poteſt quis cogi ad accipiendum, uel acceptādū.
14 *Decretum, an faciat plenam fidem de contentis in eo.*
15 *Laicus utrum poſſit eſſe notarius in cauſis ſpiritualibus?*
Sigillum ſi eſt appoſitum in aliquo inſtrumento publico, & poſteà ſigillum certuat, non per hoc fides inſtrumenti deficit.
16 *Decretum ſine ſcriptura, utrum ſit de ſubſtantia electionis, ſiue poſtulationis?*
17 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium, dicitur etiam ille, qui non eſt natus ex concubina, ſed ex alia.*
Legitimatus per ſubſequens matrimonium dicitur uerè legitimus, etiam in materia ſtricta, & ſuccedit in feudo paterno.
Naturales filij nati ex alia quàm ex concubina, nullo caſu poſſunt patri ſuccedere.
18 *Naturales filij propriè dicuntur illi, qui ſunt nati ex concubina retenta loco uxoris.*
19 *Filij presbyterorum ſunt in ſucceſſibiles: quia non dicuntur naturales, ſed ſpurij.*
20 *Electio criminoſi occulti, non eſt ipſo iure nulla. ſed annullanda.*
21 *Ignorantia poteſt probari per proprium iuramentum.*
23 *Papa non debet generaliter uti plenitudine poteſtatis.*

C A P. X X.

INnotuit. † Illegitim' eli-
gi nõ p̄t; & ſi eli
git̄, electio eſt nulla, licet poſtu
lari poſſit. Vl' ats ſic. Illegitim'
p̄t poſtulari, nõ aūt eligi; & electores niſi
ꝓbauerint illū ignorãter elegiſſe, icidūt
in pœnas Latera. ↄcilii. Diuidit̄, nā primò
ponit̄ ſcm & electio de inhabili. Scd̄ò al-
legatio ꝓ diſpēſatiōe, ibi: *quāuis*. Tertiò
electiōis caſſatio, ibi: *habito*. Caſus lr̄alis. b
Eccl'a Vigorieñ. deſtituta paſtore canoni
ci eiuſdē concorditer magiſtrū. M. Arch.
Eboraceñ. in Ep̄m ſuū elegerūt. vñ petiue
rūt ↄfirmationē electionis ab Archiep̄o
Cãtuariē. Metropolitano ipſorū. ſed qa
ſecretè electus ille abſens erat, eā diſtulit
ↄfirmare: q tādē veniēs fuit ſpōte ↄfeſſus,
q̃ de lẽimo m̃rimonio ñ fuerat ꝓcreat'.
poſtmodū capl̄m à ſede Ap̄l'ica petiit eā
dē electionē ↄfirmari. Quidā aūt ſuffra-
ganei Cantuarieñ. ſignificauerūt dño pp,
q̃ fuerat filius cuiuſdā militis ex quadā ñ
ↄiugata & ingenua ſuſceptus; & idē magi c
ſter idipſum eſt ↄfeſſus. ſup hoc ſcribit pp
Archiep̄o Cãtuariē. q̃ licet canõ Latera.
ↄcilii ab Alexãdro edit', ñ lẽimè genitos
adeò ꝑſequat̄, q̃ electionē talē innuit nul
lā eſſe: tñ ñ potuit legē imponere ſucceſ-
ſori, ut cū talib' diſpēſare ñ poſſit, cū par
in parē ñ hēat p̄tātē. Multa. n. in hoc caſu
diſpenſationē inducere uidebant̄: morū
honeſtas: lr̄arū ſcia: & fama ꝑſonę appro
batæ à qbuſdā frib' dñi pp: q eū in ſcholis
cognouerãt: & electio cõcorditer fcā; &
humilis ↄfeſſio confitentis. Habito ergo
ſup hoc diligenti tractatu, pp intelligēs,
q̃ capl̄m Vigoriē. eūdē magiſtrū ñ poſtu
lauerat: ſed improuidè ipſum eligit; ele-
ctionem p̄dictā canonis p̄dicti authoritate caſſatā, denun-
tiauit irritam & inanem, parcendo capitu. Vigorieñ. quòd
ei non imponit pęnam expreſſam in caſu ſupradicto, nec cõ
pellit eos probare ignorãtiā, q̃ allegãt. Poſt caſſationē ele-
ctionis p̄dictæ, ſupplicatum fuit dño Papæ, ut diſpenſaret cū
eo. ſed quia talis ſupplicatio noīe capl'i non fiebat, eam nõ
admiſit, cum nuntii capl'i ad hoc ñ fuerunt deſtinati, decer-
nēs irritum & inane, quicquid ante receptionem p̄ſentium
ſup ordinatione Vigorieñ. eccl'ę fuerit attentatū. Quòd ſi
Vigoriē. c.dcm magiſtrū duxerit poſtulandū, poſtulationē
ſuā apud ſedē Ap̄l'icā, p̄ſentare procuret. B. Not. 1. ibi, *prior & conuentus*. iuncto text. ibi, *capitulo Vigorien*. & ibi, *Vigorien. capitulum* q̃ conuentus & capl̄m ſunt ſynonima. Nam id qd̄.
primò uocat̄ cõuentus, poſtmodū appellat̄ capl̄m; de quo in
c. capl̄m ſanctæ crucis, de reſc. Dicunt tñ qdam, q̃ iſta eccl'a
Vigoriē. eſt cathedralis regularis, iō congregatio appellat̄
conuentus. Nam ex conſue. cõgregatio religioſorum ſolet
appellari conuentus. Pōt & nihilomin' appellari capl̄m, ut
hic. ēt ↄgregatio p̄t appellari ↄuēt' à ↄueniēdo in unū, ut in
2 c. 1. ꝓpe fi. 15. di. † No. 2. q̃ abſens [b] & inſcius p̄t eligi in p̄la
b tū: ñ tñ dēt cõfirmari, niſi prius conſentiat, [c] & de hoc uide
c in c. quamuis. ↄ. eo. li. 6. An aūt Papa poſſit electionem ab-
ſentis & ignorantis confirmare, uide quod dixi. ſ. ti. proxi.
c. fi. Et dicit Hoſt. hic, q̃ qñque Papa confirmat electionem
abſentis, & noīe illi' conſentit; all. 63. di. c. qa igit̄, & c. q̃to.
Qd̄ an dēat h̃r effectū, electo inuito & reluctãte, dic, ut dixi
3 in d. c. fi. † Tertiò no. q̃ Arch. p̄t eligi ī Ep̄m; ñ aūt ē neceſſe,
ut poſtulet̄. Ex quo infert̄, q̃ p̄latus citra Ep̄m ñ īpedit̄ eligi
rõne ſuæ prælaturæ. Et idem in Abbate, ut in c. ſi Abbatem,

a Congruè. Adde noui. maximè Alexand. in l. ſi finita. §. Iuli. ff. de dam. infect.

SER. SAPIA.

b Quòd abſens. uide Bal. hoc etiam tenentē in l. fin in 3. q. C. de contrah. emp. in l. ut perfectius, C. de annali excep. not. Bart. in l. an unū ex familia ff. de leg. 2. & facit quod no. Bal. in l. ſcimus. §. ſed & ſi qs, C. de lat. liber. tollen. ubi dicit, q̃ præbenda pōt conferri abſenti.

c Conſentiat. Adde, q̃ abſens tamē præſentari non poteſt; licet abſens patronus præſentet, ut tenet Lap. alleg. 85.

x

ꝫ.e.li.6.plat⁹ ergo citra Epm, ſiue ſit regu
laris, ſiue ſecularis, nõ ꝓhibeť eligi rõne
4 ſuæ ꝑlaturæ.† Quartò no.ꝙ illegitim⁹ di
ſpēſat⁹ circa dignitatē inferiorē, ñ intelli g
giť diſpēſat⁹ circa maiorē, a ꝓſertim circa
dignitatē Epalē. Nã iſte electus ñ poterat
eſſe Archid. ſine diſpenſatione, ut in c.1.
de fil. pſby.li.6. & tñ non potuit eligi in
Epm: qa ad pmiſſionē minoris dignita-
tis, ñ uenit pmiſſio maioris: ſed eꝯ ſic, ut
in l.relegatorũ, in fi.ff.de interdi. & rele.
Not.5.ꝙ licet aliqd ꝓhibeať in iure, ñ p
hoc prohibeť diſpenſatio circa illud ius.
Itē no.ꝙ ꝑꝑ ñ ꝑt ex ptāte Aplica iponeť h
legē ſuo ſucceſſori, quā ď neceſſitate hēt
obſeruare. Idē no.12.q.2.c.ñ liceat papę,
Rõ reddiť in lra: qa par in parē non hēat
Impiũ. Et no. hanc rõnē: qa quotidie ad
hoc ſolet iſte tex. allegari. cõcordat. l.ille,
à quo, in §.tēpeſtiuũ. ff. ad Treb. Ex quo
b inferť, ꝙ ſi aliq b puta germani ſint dñi
alicui⁹ ciuitatis, ñ ꝑt un⁹ reliquũ iudicare;
de quo uide, ꝙ dixi in d.c.prudentiā, de
5 off.del.† No.ibi: *pars poſſe eũ, tum eadē, &c.*
c ꝙ par nõ eſt idē. c Et quotidiē allegať, qď
nullũ ſiłe eſt idē. l.qd Nerua, ff.depoſi. & 7
d no.ꝙ dictio, imò, d eſt correctiua, e ď quo i
e uide bo.gl.in c.ꝑdicator.16.q.1. f Not.in
f uerbo, *multa*, ꝙ merita pſonæ multũ iu-
uant ad diſpenſationē obtinendā; & idē
probať in fi. lræ. ubi tex. dicit, ꝙ pp ꝑro-
gatiuā meritorũ, ꝑt caplm poſtulare illũ
magiſtrũ. Sola ergo meritorũ ꝑrogatiua
eſt ſufficiens ad inducendũ principem ad
diſpenſandũ; licet ñ ꝯcurrat ecclæ neceſſi
tas, uel eiuſdē utilitas; qď no. Itē collige,
ꝙ multũ prodeſt ad confirmationē, ſeu
prouiſionē ꝑlaturæ obtinendæ hr electio 8
nē concordē: petitionē populi: Principis
6 aſſenſum, & aliorũ ſuffragia.† Itē no. ibi,
quã læſa conſcientia &c. ar. op. ad illā qõnē,
an promouēd⁹ uel ordinād⁹ teneať pãdeť K
delictũ, ſeu defectũ propriũ. Et facit iſta
lra, ꝙ ſic, alias ñ vř, ꝙ poſſit ſaluať ꝯſciam
ſuam. Vinc. dixit hoc procedere in irregu
laritate; ſec⁹ aũt in alio peccato, qď ñ in-
ducit irregularitatē, ſeu incapacitatē, &
cũ eo tráſeũt cõiter do. hic, & no. hoc uer
bũ. Ego remitto te ad tex. iũ. gl. notabili,
in c.ex pęnitētib. l. diſt. ubi recitāť opi. cõ

trarię. Sed Arch. ibi ſequiť Inn. in c.inqſi
tionis, de acc. ubi dicit, ꝙ ordinād⁹ teneť
pãdere delictũ, qď ipedit ordinis execu-
g tionē. g Idē dixit in ꝓmouēdo, qñ delictũ
ſeu defect⁹ ipediret bñficii retētionē ſine
diſpēſatione. Et in hoc caſu itelligo iſtũ
tex. & facit ꝑalle. c.inqſitionis: ſecus autē
in alio peccato occulto: qa ibi nõ requi-
riť diſpēſatio: ſed ſufficit, ꝙ apud Deum
agat pniam, ut i c.fi. de tēp. or. vbi bo. tex.
Ex his inferť ad aliā qõnē, an exiſtens in
pctõ tpe ꝓmotionis, uel collationis, ſeu
electiõis de ſe factę, poſſit cũ bona cõſcię
h tia illud bñficiũ i poſterũ poſſideť. h Hāc
qõnē decidereť ſm ꝑdicta. Nã ſi erat tale
crimē, qď iducebat irregularitatē, uel in-
pacitatē; ita, ꝙ ſine diſpēſatione bñficiũ
nõ poterat obtinere, tũc ñ poterit cũ bo-
na cõſciētia illud bñficiũ obtinere, ꝗtũ- 8
cũq; defect⁹, ſeu crimē ſit occultũ, vt hic.
An aũt ſuffici. t diſpēſatio ſupueniēs, di-
cā, ꝫ. Si autē crimē nõ erat tale: & tũc aut
erat publicũ & graue; & nõ ualuit ꝓmo-
tio ſine diſpēſatione, ut in c.fi. ď tēp. ord.
& in c.cũ in cũctis, ꝫ.e. nã electio fuit nul
7 la, ut ibi. † Sed ſi Papa talē ſciēter ꝓmo-
i uiſſet, tacitē cũ eo diſpēſaſſe i vř, arg. in l.
quidā cõſulebāt, ff. de re iud. & in l.idem
Vlpianus, ff. de excu. tut. tenet Bar. in rep.
l. Barbari⁹, ff. de off. pto. Secus in inferio
re citra Papā, q nõ uř diſpēſare nec põt,
niſi ꝑmittat cauſæ cognitionē, ut no. Io.
An. in c.2. de ſchiſma. Et ſm hoc pñt re-
duci ad cõcordiā dicta Inn. q vñr ꝯria in
c. diuerſis fallaciis, de cler. coniug. & in c.
veniēs, de fi. pſby. Nã in vno loco dixit, ꝙ
ꝓmouens ſcienter indignũ, vř diſpēſare;
8 in alio loco ꝯrium dicit. † Sed reducas
ad concordiā per diſtinctionē inter prin
cipem, & inferiorem. Diuerſitatis rõ eſt:
qa inferior citra Principē, nõ ꝑt diſpenſa
K re, niſi ꝑmittat cauſæ cognitionem k. Nã
hoc importat verbũ, diſpēſatio, vt no. gl.
no. 1. q. 7. c. reqris §. niſi rigor; ſec⁹ in Prin
cipe; & de vtroq; vide no. dictũ Inn. i c.cũ
ad monaſteriũ, ď ſta. reg. Si āt crimē erat
occultũ, tunc peracta penitentia, licitē ꝑt
bñficium obtinere: quia crimen occultũ
nõ inducens irregularitatē, ñ inducit nul
litatē electiõis, vř ꝓuiſionis ipſo iure; ſed

a Maiorem. Adde Cal. conſ. 1. de filijs presby.
ANT. FRANCIS. Ad hoc, an patronus abſens poſſit præſen-
tare, & abſens poſſit pñtari, uide Io. An. in c.fi. de conceſ. pb. & quæ
no. in c. illud, de iur e patr. ubi eſt cõis concluſio, ꝙ patronus eccle-
ſiæ poteſt committere alicui præſentationem, etiam beneficij non
uacantis. Et quod
patron⁹ poſſit fa-
cere et pſentatio-
nem per literas,
uide gl. in cle. fre
quens, in uer. lite-
tas, de exceſ. plat.
& not. per doc. in
c. ea noſcitur, de
his, quæ fiunt à
Præla. ſine conſen
ſu c. eſt et uerum,
quod licet pſenta
tio poſſit fieri p
literas & per pro
curatorem abſen-
tis, ut dictum eſt,
tñ oportet ꝙ pręſentatus ſit coram
Epo præſens, uel
coram eo, cui pręſentatur. gl. eſt re-
putata ſingularis
in cle. dudũ in §.
ſtatuimus, in uer.
pſentari, de ſepul.
& uiď D. Car. hoc
ibi tenētem, in d.
cle. frequēs, de ex-
ceſ. Præla.
SEB. SAPIA.
b Quòd ſi aliqui.
Hoc tamen non
uidetur uerũ indi
ſtinctè, maximè
quando unus de-
liquit in territo-
rio alterius; quia
ille, in cuius terri
torio deliquit, po
teſt illum punire,
ut tradit Goffre.
in ſumma, titu. de
iud. col. 1. uide no
ta. in rubr. de ap-
pellationibus, &
in l.3. ff. de arbit.
c Non eſt idē. Ad-
de Romanũ conſ.
348.
d Dictio, imò. addē
Romanum con-
ſi. 14. ubi ſi iudex
dicit, condemno,
imò abſoluo, ſnia
eſt abſolutoria.
ANT. FRAN.
Adde, ꝙ dictio,
imò, quandoque
ſtat correctiuè eiꝰ
quod dictũ eſt in
præcedētibus, ut in exēplo hic poſito, qñ iudex dicit cõdemno, imò
abſoluo, qñ tũc ſnia eſt abſolutoria, qa corrigit uerbũ, condemno,
peius peolatũ, ut uoluit Bal. in prima conſti. C. in uerb. imò. & idē
Bal. in l.1. C. de fur. in 6. col. Et ꝙ ſtet correctiuè, unde not. tex. & ibi
do. ꝫ. no. in c. filij, de hær. li. 6. & hr p Legiſtas in l. iuriſgētium, in §.
quinimo, ff. de pact. & in l. Pũponius, ff. de neg. geſ. & in l. ſi ita, ff. de
hær. inſti. & hr in c. nemo, de ſimo. & in c. quarto, in prin. de iureiur.
Et adde ꝙ qñq; ſtat & ponit copulatiuè, ſeu cõiũctiuè, ut in l. imò,
ff. de li. cau. & in l. iubemus. §. œconom⁹, C. de ſa. ſan. ecc. Et de ſignã
to hui⁹ dictionis, imò, vide plenè p Bar. i l. ſi ita ſcriptũ, ff. de hære. h
inſti. & in l. Stichus, ff. de manumiſ. & per eundem Bar. in l.1. in §.
quibus, C. de nouo Codi. compo. & per gl. in l.1. in uer. quinimo, C.
de ſepu. vio. & per Bal. & Albe. de Roſa in proœ. C. in fi. i
e SEB. SAPIA. Correctiua. In ꝯriũ tñ fac. tex. in c.2. ꝫ. de tráſla. K

Epi. Pro reſolõne dicēdũ ē, ꝙ ꝯſiderata forā & effectu, abſolutè nul
lũ ſiłe ē idē: qa p oia ñ ē idē; ſʒ ꝯſiderato effectu, ſiłe ꝑt dici idē, ꝗñ
i caſu, i quo ē ſiłe, vt colłr ex no. i l. ꝗ liberis, i pri. ff. ď uul. & pu. ve
lati⁹ dixi i d. l. qď Nerua, & ď hac reg. vid latè Fel. i c. caplm, ꝫ. ď reſ.
ZACHARIAS. Gl. in c. ꝑdicator. 16. q. 1. adde iſtam glo. fuiſſe
alleg. pro ſing. g
Lud. Pont. in l. cũ
ff. de re iu. ꝑ Barto
in l. cõſti. C. §. q-
bus, ad hoc quod
ꝫ. dř. Et dic, ꝙ ei⁹
effectus eſt, ꝙ vltima diſpoſitio ua-
leat. Not. Bar. in l.
Stichus, de manu-
mi. teſt. vbi loqui
tur de mēſe Apri-
lis, imò Maij, Ad-
de ꝙ etiā eſt electi
ua, vt plenè p Bal.
in l. qdā eulogio,
cu. 2. C. de iure de
lib. & in trac. ſchiſ
matis, col. pe. vbi
dicit, ꝙ p hanc di
ctione finis corri
git principium.
Executionem. Ad
de qd uoluit Ro.
cõſil. 216. ubi di-
cit, ꝙ patiens ſe
eligi ad officium,
ad qď eſt inhabilis
dēt capite puniri;
ANT. FRAN.
Circa hoc, an io-
bilis patiēs ſe eli
gi ad officiũ, aut
beneficium punia
tur aliqua pœna;
dicas primò ꝙ q
eligit indignũ, ꝑ-
ſumiť ſciēter face
re; qa ꝑſumiť ha-
bere notitiā eius,
quē elegit. l. ſi pa-
tronus, & ibi per
Bar. ff. de conſt. Et
ideo dicebat Hoſ.
in c. cum terra, de
ele. ꝙ electores ꝑ-
ſumunť ſcire qua-
litates electi; & iõ
taſe indignũ eli-
gētes, priuanť ptā
te eligēdi, iux. ea,
q hńr in c. cum in
cunctis, de elect. &
per Bar. in l. cũ q-
dam, la. 2. ff. de le.
2. & pro hoc facit
quod uoluit In-
noc. in cap. ſi cele-
brat, de cle. excõ.
ubi dixit, ꝙ electio
facta de crimino-
ſo, uel inhabili eſt nulla. De quo ēt per doc. in c. auditis, de elect. &
bř per Arch. in c. nullus. 62. diſt. quod ēt cõprobatur: quia eligentes
ſcienter indignũ, & ad dignitatē inferiorē epali priuāť iure eligēdi
ut in c. dudũ, cl. 1. de ele. fateor tñ ꝙ electionē de ſe factam melius eſt
recuſare, ꝗ acceptare, qñ ſcit ſe eē indignũ, ut uoluit. b. Tho. in. q. de
quolibet. q. 5. art. 21. Nõ autē credo, ꝙ ſit uerũ dictũ Rom. in cõſ. hic
alle. ꝙ talis inhabilis ſic electus dēat puniri pœna capitis: quinimò
electio de ihabili uř qñq; ualere; licet aliqñ remoueať; & aliqñ ēt di
ſpēſatiuè toleret, ut hr in c. fi. de ęta. & qual. & in c. 2. de corpo. uiti.
h SEB. SAPIA. Poſſidere. Vide Firma. in trac. de Epiſc. in 1. parte.
2. li. q. 32. ubi dicit qď aliqua peccata impediũt electionem; aliqua ñ
& ꝙ cautela eſt, ꝙ eligenda confiteantur peccata ante electionem.
i Diſpēſaſſe. Adde Ol. conſi. 335. cũ quatuor ſequentib. Ro. cõſ. 216.
K ZACHARIAS. Cauſæ cognitionē. & in caſibus ei ꝑmiſſis, matu-
requi-

requiri ſniã caſſationis, tex.'eſt not. ſm
intelſm gl.in c.inter dilectos,de exceſ.p-
la.Sequiẽ Cal.in c.ſup eo.ſ.e.Ante ergo,
q̃ priuetur,licitè tenet bñficiũ, & cũ bona
cõſcia.Ad hoc,quod no.Inn.in c.cum no
ſtris,de cõceſ.pb.& hoc bene notabis. Et
ſm hoc limitarẽ dictũ Bar.in l.2.C.ſi ſer.
vel li.ad decu.aſpira.li.10. Vbi q̃riẽ,an de
beat puniri, qui dũ ꝓmoueẽ ad officiũ, vel
dignitatẽ,nõ detexit defectũ ſuũ:& tandẽ
cõcludit, ꝙ ſi defectus ñ erat aliis notus,
nõ tenebat pãdere:quia nemo teneẽ dete
gere turpitudinẽ ſuã:ſecus ſi erat aliis no
tus.Nã tunc puniẽ,ſi ipſe nõ manifeſtauit
tẽpe promotionis,p tex.illius l.2.q̃ uerba
no.Sed primũ mẽbrũ puto limitandũ per
ſ.dicta.l.ꝙ vbi ſine peccato nõ põt tenere
bñficiũ,uel ordines exequi;teneẽ manife-
ſtare defectũ,quãtũcunq; occultũ tẽpe ꝓ-
motionis,uꝉ ordinatiõis ſuæ.Itẽ no.prin
cipalr,ꝙ illegitimus pt diſpẽſatiuẽ ꝓmo
ueri ad ẽpatũ ex ſola meritorũ prærogati
ua;licet hoc non exigat neceſſitas,vel eui
dens vtilitas eccłiæ:qđ eſt bñ notandũ;&
9 idẽ pt dici circa alios defect⁹.† No.ibi: *nec
pbare cogimus ignorantiã*, bo.tex. iuncta gl.
a ꝙ in facto alieno,qđ q̃s indagare [a] teneẽ
b ex offõ,pſumiẽ ſciã[b],& alleganti ignoran
tiã incũbit onus ꝓbãdi; & nõ tradas hoc
obliuioni. Nã ſolet ſubtiliter ad hoc iſte
tex.allegari,& facit regula iuris, i c. q̃uis
ĩ.de reg.iu. vbi dr,ꝙ ñ eſt paſtoris excuſa
tio,ſi lupus oues comedit,& paſtor,neſcit
.i.allegaret ſe neſcire.Et loquiẽ de ꝑlato,
q dicit ſe ignorare de vita ſubditorũ. Nã d
cũ teneaẽ ex offõ inq̃rere de vita ſubdito
rũ,vt in c.1.de of.ord.& in l.cõgruit,ff.de
of.pſi.nõ pſumiẽ illorũ delicta ignoraſſe.
10 †No.ibi, *cũ non ad poſtulandã diſpenſationẽ*,
arg.opti. ꝙ ad petendũ diſpenſationẽ re
quiriẽ mãdatũ ſpãle, & ꝙ nõ pt quis ſine
mãdato impetrare ꝓ alio diſpenſationẽ;
tene menti. Secus eſt in volẽte impetrare
bñficiũ ꝓ alio, vt eſt gl.no. i c.ad aures,&
c.nõnulli.ſ.de reſcri.in gl.pe.in fi.Itẽ no.
ex eiſdẽ verbis,ꝙ iudex ex offõ ſuo dẽt re
pellere ñ habẽtẽ ſufficiẽs mãdatũ; ad qđ
vide gl.op.i c.1.de elec.li.6.Vlt.no. caſũ,
in quo vna via ꝓhibitũ,admittiẽ alia via.
Nã illegitim⁹ ñ pt hic ꝓmoueri p viã ele
ctiõis;& tñ ſuadeẽ via poſtulatiõis.Cõtra
qđ facit regula, cũ qd vna via &c. de reg.
iu.li.6.& c.tuę,đ ꝓcu.Sed ſolue vt ibi no.
c nã ꝯria[c] ꝓcedũt,qñ aliqd ꝓhibeẽ attẽto
effectu:ſecus ſi ꝓhibeẽ attento mõ.Nã il-
legitim⁹ ꝓhibeẽ ꝓmoueri p viã iuſtitiæ,
11 nõ ãt p viã grę,vt eſt poſtulatio.†Quęro,
pone ꝙ electio,vel collatio ſeu ꝓuiſio de
aliquo fcã ſit nulla ex aliquo defectu, uel
crimine; nunqd diſpenſatio ſuꝑioris ſu-
perueniens ſine cõſenſu eorũ, q elegerũt,
vel cõtulerunt, ſeu ꝓuiderunt, habeat cõ-
firmarẽ ſeu validare illã electionẽ,ſeu ꝓui
ſionẽ? Et pone exẽplũ in terminis,q de fa
cili pñt occurrere.Cõfirmatio electionis
alicuius pſonat⁹ ſpectat ad inferiorẽ epo.
electores elegerũt patientẽ defectũ in ęta
te ille ad quẽ ſpectabat cõfirmatio,ꝯfirma
uit:q cũ ñ eſſet eps, ñ potuit diſpẽſare cir
ca defectũ ætatis, iuxta c.vnicũ, de æta. &
qual.li.6.q̃a null⁹ citra Papã diſpẽſat,niſi
ſpecificè ſibi à iure pmittaẽ. Et not.dicit
Inn.in c.2.đ eo,q fur.or.recepit. Dixi ple
nè i c.at ſi clerici.§.đ adul.đ iud.Iſte taꝉr
elect⁹ & cõfirmat⁹,vidẽs ſe ñ habuiſſe in-
greſſũ p oſtiũ, petiit diſpẽſationẽ ab epo.
q eps diſpẽſauit i teris illi⁹ capłi vnici,nul a
la de nouo fcã electiõe,vel cõfirmatione,
nec interueniẽtibus electorib⁹ & cõfirma
toribus.q̃riẽ nũqd licitè poſſit iſte diſpen b
ſatus retinere illũ pſonatũ,ex quo à prin
cipio factũ fuit nullũ? Quidã vt refert hic
Inn.ſentiũt,ꝙ ñ. nã i pmiſſa.q.diſtiguũt,
ꝙ aut ptãs ꝯferẽdi illã dignitatẽ,ſeu pſo-
natũ,ſpectat ad diſpẽſantẽ; & tũc valet di
ſpẽſatio ſuꝑueniẽs, q̃ ſi diſpẽſãdo videaẽ
de nouo cõferre. Sed vbi collatio vel ele-
ctio ñ ptinebat ad iſtũ diſpẽſantẽ, ſed ad
aliũ; tũc ñ ualet diſpẽſatio ad hoc, vt iſte
poſſit retinere illũ pſonatũ; niſi cõſentiãt
illi,quorũ ẽ electio,vꝉ collatio; q̃ ſi ſẽtiãt
iſti,ꝙ ex quo electio,vꝉ collatio fuit à pri
cipio nulla,nõ ſufficit ſola diſpẽſatio ſu-
perioris ſuꝑueniẽs,niſi ſequaẽ noua electio
vꝉ collatio,vꝉ ſaltẽ illorũ ꝯſenſus,ad quos
ſpectat.Sed Inn.& Hoſ. tenẽt indiſtinctè
valere diſpẽſationẽ ſuꝑueniẽtẽ: q̃a diſpẽ
ſatio cõfirmat id,qđ erat [d] inualidũ. Tol
lit.n.impedimẽtũ,pp qđ electio, vꝉ colla
tio erat nulla;ergo poterit nũc iſte licitè
obtinere perſonatũ cũ bona cõſcia. Et cũ
hac opi.trãſit hic Io.An. Io.Cal.ap.ꝓbat
iſtã deciſionẽ, qñ electio vꝉ collatio erat
nulla ex cã ꝓcedẽti,vt in exẽplo.ſ.poſito.
Secus dicit ex cã ſuꝑueniẽti: puta electus c
& confirmatus, ſeu ꝓuiſus p aliquẽ citra
epm,cõmiſit tale qđ, pp quod ipſo facto
fuit priuatus bñficio. Eps diſpenſat nunc
cũ iſto.Nõ.n.ſm eũ ſufficit iſta diſpẽſatio
fcã ſine cõſenſu eorũ,q hñt eligere,ſeu cõ
firmare,ſeu ꝓuidere:q̃a iã ius eligẽdi ſeu
ꝓuidendi erat acq̃ſitũ illis; iõ pp diſpẽſa
tionẽ ſuꝑueniẽtẽ,ñ debent illi priuari iu
re ſuo.Sicut in ſiẽi no.i c.dudũ.j.e. vbi cõ d
cludiẽ, ꝙ ñ pt diſpenſari circa pſonã vni⁹
ex duobus electis in ꝑiudiciũ alterius, cui
ius iã erat acquiſitũ ex inhabilitate alte-
rius. Ad idẽ facit qđ no.glo.in c.q̃uis,de
reſcrip.li.6. vbi gl.no. examinat q̃õnẽ,an
eps poſſit reſtitueẽ depoſitũ inuito patro
no? & hæc ultima limitatio mihi placet.
Sed circa dictũ Inn.& Hoſ.diſtinguerem
aſr.licet.n.cã nullitatis pceſſerit,ñ tñ pu-
to ꝙ indiſtinctè diſpenſatio ſuperueniẽs,
ſufficiat. Sed dicerẽ ſic,ꝙ aut erat tale de
lictũ, ſeu defect⁹, q ñ inducebat nullitatẽ

eius: cã diſcuſſa,vt no.doc.in c.at ſi clerici,de iud. Inn. in c.veniens,
in prin.de fil.presby.Bar.Alex.& Mod.in l.Barbarius,col.10.de off.
præto.Papa ãt & Princeps, vt vult iſte,ſine cã diſpenſare põt. Qđ tñ
limitabis in voto, in quo diſpenſet in Papæ ſine cã, nõ valet; nec eſt
diſpenſatus quo ad Deũ tutus,ſi facta eſt diſpenſatio ad inſtantiã vo
uẽtis, doc.in c.nõ eſt,de voto.Card. in clem.2.§.1.q̃õ. 2. de pœ. & re.

Verũ diſpẽſatio ſine cã fcã valeat quo ad Deum,dicas,ꝙ nõ, ẽt in diſpoſitiõe Papali, ſm gl.in c.nõ eſt, hic alleg.ẽt vꝉ eſſe ex mente gl. in c. dudum, el j. de ele.2. qđ tñ intellige verũ in diſpenſatiõibus,q̃ eſſent ꝯ ius diuinũ & naturale: ſecus ſi ſimiliter eſſent contra ius poſitiuum: q̃a in talibus voluntas Papæ, uel Principis hꝫ pro cã. Ad quod uide notabile dictum Spec.in ti. de leg. §. nunc breuiter. in uer.& no.& idẽ no. Inn.in c.cũ ad monaſterium, de ſta.mon. Inferior aũt à principe pt diſpenſare ẽt ſine cã ꝯ proprium ſtatutum, licet nõ ꝯ ius cõe, vt voluit Inno.in d.c.cũ ad monaſteriũ, licet ipſe tenuerit contrarium in c. ex ratione de temp. or. Et ꝙ in diſpenſatione requiratur cauſa, ſm tamẽ ca quæ dicta ſunt. ſ. habetur in c. cum nobis olim,da electio.& per Inn.in c. veniens, de fil. presby.

Quid ãt ſi cã exprimatur, quæ nõ ſit uera, an uitieẽ diſpenſatio? vide quæ habetur in c. quia,de conſan.& affi.& in c. ex parte,de conuer. coniug. & per Archi. in c.1.55.di.& in c.quod pro remedio. 1. q. 7. Nunquid autẽ diſpenſatio fcã ab inferiore à Principe poſſit per eũ ſine cã reuocari? vide gl. reputatã ſingularem, quæ dicit, ꝙ nõ, in c.cum ex eo,de elec.lib.6.q̃ alleg. c.ex tuæ, de fil. presby. & c. e. de renun.lib.6. Et adde, ꝙ diſpenſa-
tiones tãquam odioſæ & ſtricti iuris nõ ſunt ampliandæ,ſed potius
reſtringendæ.c.dilectũ,de conſan.& affi.c.1.& 2.de fil.presby.in 6
Quod intellige,qñ diſpenſatio fit ad inſtantiã alterius,& ad priua-
tã vtilitatem.ſecus qñ fieret motu proprio & ad publicã vtilitatem:
quia eſſent ampliãdæ,ut not.uoluit d.Ant.& Mod.poſt eũ, in c. cum
uerò,de elec.& vide d.Cer. in c.q̃a circa,de cõſan. & affi. vbi videtur tenere contrariũ. Et quæ ſint illa, quæ inducunt diſpenſationẽ, vide per gl.in ſum. 1. q.7. & i c.de multa,& in c.expoſuiſti, de præben. & multe pulchra in materie diſpenſationis uide p Archi. in c.licet canon, de elec. li.6.

Indegare. Adde Ro.conſ. 380.

SEB. SAPIA.

Præſumitur ſcięntia. Hoc probari põt per regulam, ꝙ qui non fecit, quod facere tenetur, præſumitur i dolo,l.ſi procuratorem.§.dolo. & l.dolus, ff. mãda. l.carceri, ff.de cuſto.reo. Et rationem dicit d. Abbas, in c.de eo, q̃ mit. in poſ. ꝙ ſi prælatus abeſt ab eccleſia,in qua tenetur reſidere, & meritus ab uxore, præſumiẽ malitioſe abſentia. Et dicit Bal. in l. quicũq;,col.e.C. de ſer.fu.ꝙ nõ pſumitur ignorantia de eo, quod ẽ notorium: ſed potius præſumitur dolus: quia ſcire tenentur.

SEB. SAPIA.

Nam contraria. Vide tex. cum ibi not. in l.quæſitũ, ff. de in ius voca. in l.aduerſus.§. r. ff.de inof.teſta.& quæ nutantur in l.ſcire §.ſi mater, ff.de tuto. & cura to. da. ab his.

Quod erat. Adde quòd Spec. in tit. de lapſis & diſpenſatis. §. nunc de epiſcoporum, in fin. tenet opi. Inn.& Hoſt. & eã dẽ tenet Gaſ. Cal. cõſ. e. da ele.alle. Spec. ſed Io. Cal. eo. locu dicit initium ſemper ſpectandum; tamen communior opi. eſt ſuperior.

ipſo iure, ſed dabat facultatẽ caſſandi; & tunc indubitanter ſufficit diſpenſatio ſequens ẽt illis ñ vocatis, ꝑ ea, q no. Inn. in c. cũ noſtris ꝓal. & in c. niſi, da renun. Aut inducebat nullitatẽ ipſo iure, & ſi delictũ erat illis electoribus notũ, ꝓt tolerari dictũ Inn. & Hoſt. qa ñ pñt illi allegare nullitatẽ ex facto eis iã noto; arg. in c. nulli, de elec. lib. 6. & in c. diuerſis fallaciis, ꝓal. Debẽt. n. in primo ꝯſenſu pſeuerare. Aut ignorabãt tpe electiõis, ſeu ꝓuiſionis; & nõ credo diſpẽſationẽ ſupuenientẽ ſufficere ſine illorũ cõſenſu; ar. opt. in d. c. nul

12 li. † Vbi patet ꝙ electores pñt impugnare electionẽ ꝓpriã ex facto nouiter eis dete

13 cto, & hoc no. † In gl. 1. no. gl. ꝙ ſuperior nõ ꝓt inuito electo ipſius electionẽ cõfirmare. Pro hoc facit, qa ad ꝯhẽdũ iſtud cõiugiũ ſpũale reqrĩt conſenſus eligentiũ, q repſentãt ipſam eccleſiã, & ẽt electi, q eſt futurus ſpõſus, vt in c. ſeq. Sicut. n. in rimonũ carnale nõ ꝓt ꝯhi ſine cõſenſu mulieris & viri, vt i c. cũ locũ, & c. tua. j. de ſpõſ. ita nec iſtud cõiugiũ ſpũale, qđ ꝯhĩt iter eccliã & electũ. Ex hoc inferi, ꝙ ſuperior nõ ꝓt aliquẽ cõpellere ad acceptandũ ꝓlaturã. Quód an ſit verũ in Papa; vide qđ dixi in c. ſi. de poſt. ꝓla. An ãt peccet elect⁹, nõ cõſentiendo electioni de ſe factę, vide per Io. An. in c. ſi electio. j. e. li. 6. & ibi cõcludit, ꝙ ſic, ſi non reperiĩt alius æquẽ idoneus, per quẽ poſſit Dei ecclæ cõſuli: aĩs ſecus; & dic, vt latius ibi no. In gl. 2. in ſi. No. hãc gl. ꝑ decreto electionis; & in effectu facit duo. Primò qrit qd debeat continere decretũ. Scđò an iſtud ſit de ſubſtantia electiõis? Ad primã qõnẽ breuiter dicẽdũ, ꝙ decretũ eſt qđã ſcriptura cõtinẽs ſeriẽ electionis à principio vſq; ad finẽ. Et ſit iſta ſcriptura ſiue decretum, vt appareat formã fuiſſe ſeruatã in electiõe; & vt eligẽtes ñ poſſint ampli⁹ negare, quin cõ

a ſenſerint electiõi. Et di[a] decretũ à decerno decernis; qđ idẽ eſt in ꝓpoſito, qđ ordino, ſeu diſpono. Eſt ergo decretũ diſpõ ſeu ordinatio toti⁹ electiõis, ſeu cõtinẽs ordinẽ electionis; & vide de ma bo. gl. in

14 c. eps 61. di. † An ãt iſtud decretum faciat

b plenã fidẽ[b] ſup contentis in eo, tres reperiunĩ opi. Prima Inn. & Cõpo. dicẽtiũ, ꝙ nõ: ſed eſt poti⁹ qđã lr̃a teſtimonialis ſin eos. Mouenĩ principalr̃ duplici motiuo. Primò, qa hæc ſcriptura ſit ſuper facto capli; ergo ſcriptura iſta inita ꝑ caplm, ſeu ipſius authoritate, nõ dẽt facere plenã fidẽ: qa ñ eſt credẽdũ ſcripturæ alicuius in facto ꝓprio, vt no. in c. 2. j. de fi. inſtr. & in l. exemplo, C. de ꝓba. Scđa rõ: qa iura diſponũt, vt mittanĩ ad ſuperiorẽ inſtructores, q hñt ſuperiorẽ inſtruere ſup ordine electionis, ut in c. nihil. j. e. & melius in c. cupientes, eo. ti. li. 6. Si. n. decretum faceret plenam fidem, non eſſet opus mittere inſtructores; qa ſuperfluis remediis nõ eſt vtendũ. Secũda fuit opi. Hoſt. dicentis, ꝙ prima facie decretũ facit fidem, niſi denegeĩ per aduerſarios. Nec ob. ꝙ iura mandãt inſtructores deſtinari: qa pñt intelligi eo caſu, quo decretũ non interceſſit, vel ad maiorem cautelã. Tertia fuit opi. d. Ant. diſtinguentis, vtrũ decretum fuerit factum per publicã perſonã teſtantem oĩa fuiſſe geſta in pñtia ſua; & tunc nõ apparet rõ, quare huic decreto non deĩ fides plena. Aut decretũ fuit confectũ manu priuata, & tunc procedit prima opi. Et hæc tertia opi. mihi ſatis placet, dũmodò in tali ſcriptura interueniãt oĩa requiſita ad ſubſtan

15 tiã ſcripturæ publicæ, ut teſtium pñtia, & ſiĩja. † An aũt[c] iſte

c notarius poſſit eſſe laicus[d] in actu electionis, dicã in c. quia

d p.p. j. e. & plenè examinaui mãm in c. ſicut. j. ne cle. uel mo. ubi examinaui gñaliter, utrũ ſuper ſpũalibus poſſit laicus cõficere inſtrm; & an & qñ clerici notarii poſſint publicaĩ ſcripturã. & arbitror, ꝙ eo caſu, quo decretũ ſit per perſonam publicã, ꝙ nõ ſit de neceſſitate, ꝙ apponatur ſigillum caplĩ: quia ſcriptura publica facit etiã fidem abſq; alio adminiculo: ſed ſigillum eſt neceſſarium, qñ ſcriptura eſt priuata. Ad hoc uide ſingulare dictum Inn. menti ſemper tenendum in c. inter dilectos, de fi. inſtr. vbi dicit, ꝙ ſi inſtrm, ſiue priuilegium confectum manu publica, habeat ſigillũ appenſum, licet perdatur ſigillũ, uel deſtruatur, nõ per hoc corruit fides inſtri: quia ſufficit authoritas notarii. Intellige qñ ſcriptura habet oĩa ſigna publicitatis. ideò cautum eſt, ut collationes beneficiorũ & ſimilia fiant per manũ publicã, ne deſtru

16 cto ſigillo prælati corruat fides inſtri. † Ad ſecundã qõnem gl. an iſtud decretũ ſit de ſubſtantia electionis. glo. 1. recitat quoſdã tenere, ꝙ non: ſed poſtmodũ ſentit ꝯriũ: quia hodiè publicatio uoluntatum eſt de ſubſtãtia. &c. Sed ut dicit Io. And. & bene, gl. in hoc inepte loquitur: quia quãuis ea quæ dicuntur in gl. ſint de ſubſtantia electionis tanq̃ concernentia formã: nõ tñ ſequitur, ꝙ iſta ſcriptura ſit de ſubſtãtia electionis: imò tenet Hoſ. ꝙ decretũ nõ ſit de ſubſtãtia electionis: ſed ſatis eſt, ꝙ de ea poſſit fides aliter fieri; & de hoc vĩ gl. in d. c. eps 61. diſt. Quidã tñ uoluerunt dicere, ꝙ decretũ eſt de ſubſtantia poſtulationis, & nõ electionis. Cuius ꝯriũ

17 probatur in c. Oſius. §. ſed aliud ea. di. † In gl. in verbo. *coniu*

e *gata*, in ſi. No. ſingulariter iſtã gl. iuncto tex. nã quotidie[e] ſolet allegari: nec habemus ſuper hoc aliquẽ text. expreſſum. Ex qua gl. collige, ꝙ natus ex ſoluto & ſoluta legitimaĩ per ſequens matrimoniũ; licet mulier nõ eſſet cõcubina: ſed ex furtiuo acceſſu genuerit filiũ, & idẽ ſentit gl. in c. qualis 30. q. 5. Et hanc opi. ſecutus eſt Io. And. hic. Tranſit ẽt do. Ant. & Goſ. in ſum. huius ti. ſeu de fi. presby. in §. ſi quis. Sed Bar. tenet ꝯrium in l. concubinam, ff. de concub. & idem Pet. de Anch. & dicit ſe uidiſſe cõſilium Old. ſuper hoc. Mouentur iſti: quia iura de hac legitimatione loquentia requirunt, ꝙ filius ſit natus ex cõcubina retenta in domo loco vxoris ex indubitato affectu, ut inſtitu. de nup. §. aliqñ & de hære. quę ab inteſt. deſe. §. quibus. Poſſet addi iudicio meo hic rõ fortior. Nã natus ex nõ cõcubina, ſed ex furtiuo acceſſu, nõ põt de iure oñdere patrẽ. Eſt. n. vulgò quaſi cõceptus: quia non ſubeſt aliqua præſumptio, quare magis dicatur filius iſtius, q̃ alterius, arg. l. vulgo concepti, ff. de ſta. ho. ergo nõ debet iſte legitimari per ſequens matrimoniũ, cũ nõ ſit indubitatus filius. Nã fortè ob hãc cãm iura ciuilia requiſiuerunt cõcubinã ad hoc, ut proles legitimetur ex ſequenti matrimonio. Et q̃q̃ prędicta multum vrgeant, tñ ſequor opi. gl. fauore legitimationis & matrimonii, & per c. tanta, j. qui fil. ſint legi. ubi tex. circa iſtã legitimationem nõ requirit concubinatũ, ſed ſolùm fundat ſe ſuper fauore matrimonii; & requirit duntaxat, ꝙ tpe cõceptionis poterat eſſe matrimonium inter uirũ & mulierẽ. Facit quod in ſiĩi no. ibi & in regula, ſine culpa, de reg. iu. lib. 6. in Merc. Nã iura ciuilia requirũt ad hoc, ut legitimetur proles præcedens, ꝙ interueniant in iſto matrimonio inſtra dotalia, ut inſtit. de nup. in §. præal leg. & tñ ius canonicum nullam facit mentionem de hmõi inſtr̃is dotalibus: ſed ſolùm fundat ſe ſuper fauore matrimonii. Vnde ſicut nõ curatur de inſtr̃is dotalibus; ita nec curandũ eſt de concubinatu: ſed illud ſolùm ſufficit ad legitimationem,

SEB. SAPIA.

a Et dicitur. Vide Mod. in l. nequicquam §. vbi decretũ, ff. de offi. procons. & lega. in l. ſi finita. §. Iuli. ff. de dam. infecto.

b Plenã fidem. Ad de Spe. in ti. de elect. §. 1. verſi. celebrata. vbi latè de materia.

SEB. SAPIA.

c An autem. Vide not. per Dec. in c. decernimus, col. 2. j. de iud. vbi diſputat, an religioſi & clerici poſſint eſſe notarij.

d Laicus. Adde Spe. in tit. de inſt. edi. §. 8. ver. quid ergo.

ZACHARIAS.

Adde Car. Mandag. in tracta. ſuo de elec. parte 1. c. 19. eundem in eadem parte c. 22. in gl. in uer. ſecreto.

SEB. SAPIA.

e Nam quotidie. Vide Ange. Aret. in §. ſi. inſt. de nu. per præd. Pap. in for. libel. quo petitur hæred. ab inte. in glo. in uerſ. nullis. Mod. in l. generali. §. 1. C. de inſt. & ſubſt. vide latè per Deci. in conſ. 155. & diligenter. ubi tandem cõcludit id quod Abb. hic.

tionẽ, ꝙ tpe conceptionis po terat eſſe matrimonium inter
a uirum & mulierem.[a] Et ex ꝓdictis iũct.gl. habes bñ notare,
b ꝙ ẽt in mã reſtringibili, appellatione legitimè[b] nati, uenit
legitimatus ꝑ ſequens matrimonium. Fingiť.n. ltimè nat⁹.
Et ex hoc puto, ꝙ talis ſic legitimatus ſuccedit in feudo pa
terno; ar. hic iuncto c. cum in cunctis. ĩ. e. de quo uide quod
18 plenius dixi in c. tanta, q fil. ſi. leg. † Si aũt mr̃imonium non
fuiſſet ſecutũ, tunc credo, ꝙ iſte natus ex furtiuo acceſſu ad
mulierẽ, ñ ſuccedat patri in aliquo decedenti ab inteſtato:
qa iura dicẽtia, ꝙ filii na les ſuccedant patri ab inteſtato in
duabus uncíis, non extãtibus filiis ltimis, nec coniuge, ut in
auť. licet C. de na. lib. loquunť in natis ex concubina retẽta,
in domo, indubitato affectu, ut eſt tex. ſatis bonus & clarus,
in auť. quib. mo. na. eff. ſui. §. ſi quis aũt defunct⁹. Et hãc opi.
firmat Io. An. in addi. Spe. in ti. q fil. ſi. leg. circa prin. ubi di
cit, ꝙ licet oẽs nati ex ſoluto & ſoluta, appellenť ex cõi uſu
nales: tñ propriè nãles dñr nati ex concubina retẽta in do
mo loco uxoris. Et facit hoc dictum ad ſtatuta facientia men
tionem de na libus tantum. Et idem vř uoluiſſe Spe. in ti. de
ſuc. ab inteſt. in uer. nũc de nãlium. ubi requirit tria. Primò,
ꝙ iſti ſint nati ex ſoluto, & ſoluta. Secundò, ꝙ ex cõcubina.
Tertiò, ꝙ ſit unica concubina. Et hãc opi. firmat gl. in c. niſi
cum pridem, in uerſ. Manſeres, de renun. & in c. per venera-
bilem, qui fil. ſint legi. in uerbo, nõ nalibus; & vř de hoc bo.
tex. in c. liberi. 32. q. 4. Quare aũt aliud in hac qõne, q̃ in ꝓ-
cedenti? dic, ꝙ ibi ſuperuenit matrimonium, uñ fauore ma
trimonii ſubſequitur legitimatio. Sed in caſu nř̃o non ſup-
uenit mr̃imonium: ſed ſolũ loquiť de facultate ſuccedẽdi.
Vñ non debemus diſcedere à diſpoſitione iuris ciuilis, ꝓſer
tim cũm ſubſit cauſa ltima excludendi eos à ſucceſſione per
19 rõnem, quam. ſ. allegaui. † Filii autem presbyterorum[c] non
c ſuccedunt patri in aliquo: quia non dñr propriè nãles, ſed
ſpurii: quia presbyteri dñr quaſi matrimonium cõtraxiſſe
cum eccleſia. Vnde dĩr committere non ſimplicem forni-
cationem, ſed adulterium. De quo uiď gl. no. quam tenebis
mente in d. c. ꝑ venerabilẽ, in uer. adulterinis, & gl. in l. 2. C.
de Epiſ. & cle. ꝑ Bar. in l. ſi gener, ff. de his, qui ut indi. ꝑ Ar
ch. in c. cos. 32. diſt. Item quia concubinatus in eis eſt oino
damnatus, ut ĩ. de coha. cle. & mul. per totum. In gl. in uer.
omnino nullam eſſe, in fi. No. gl. iunct. tex. pro intellectu iſti⁹ c.
cũ in cunctis. qđ melius declarať hic, q̃ ibi; & tene cõcluſio-
nẽ hui⁹ gl. ꝙ quo ad utrunq; ille eſt canon latæ ſniæ: ſed cla-
rius hoc probat in c. ſi cõpromiſſarius, & c. quanq̃ ĩ. e. li. 6.
20 † Vnum tñ ſcias, ꝙ ſi eligiť criminoſus occultus, electio nõ
d eſt ipſo iure nulla, ſed annullanda,[d] ut eſt tex. no. in c. inter
dilectos, de exceſ. p̃l. & uiď qđ dixi in c. ſuper eo. ĩ. eo. In gl.
in uer. *in ſcholis*, in fi. No. gl. q quotidiè ſolet allegari. Qñq;
tñ ſcholares exiſtentes in partibus effecti aliqualr elati, ex
proſperitate fortunæ, dicunt aliis ſcholarib⁹, ñ noui uos. ĩ
quos gl. arguit in c. ꝓphetauit. 2. q. 1. † In gl. in uer. *ignoran-
tium*. in fi. No. duo ex iſta gl. Primò, ꝙ quis ꝓſumiť ſcire fa-
ctum alterius, qñ eſt tale factum, quod tenebatur indagare
ex officio ſuo: ſecus ſi non tenebatur inquirere. Nam tunc
ꝓſumitur ignorantia de facto alieno: quo caſu dẽt intelligi
r̃la, præſumitur ignorantia, de reg. iur. li. 6. Et ad hoc ſolet
allegari quotidiè iſte tex. iunc. gl. Ex hoc infero, ꝙ ſi p̃latus
contulit ſubdito indigno dignitatem, uel bñficium, ꝓſumiť
ſciuiſſe eius indignitatem; niſi probet ignorantiã: qa tene-
bať prius inq̃rere de uita & moribus illi⁹; ut in c. poſtq̃. ſ. e.
22 & in c. nihil ĩ. e. ci in fi. † Secundò no. ꝙ ignorantia[e] ꝑt pro-
e bari per proprium iurm.[f] Idem no. gl. in c. nulli ĩ. e. li. 6. &
f in c. in lectum. 34. q. 2. Facit tex. in c. ſi uerò. 2. ĩ. de ſen. exc.
Quod tñ limitat Pau. in cle. cõſtitutionẽ, de elec. niſi cõiter
fuiſſet ille habitus pro illegitimo, ſeu fama fuiſſet orta con
tra eum. Nam tunc non dẽt ſtari iurõ proprio, cũ ſit urgens
præſumptio contra eum, quod ſatis mihi placet; & no. illud
uerbum. Item ſm Comp. poterit probari ignorantia, pro-
bando ꝙ electus cõiter habebať pro legitimo, & tanq̃ legiti
mus fungebatur publicis honorib⁹. In gl.
pe. in fi. doc. cõiter cõcludunt, ꝙ aut cano
nici elegerunt ante reſtitutionẽ factam
per Papam; & tunc tenet electio; qa fuit
facta ad eccleſiam uacantẽ. Nec poterant
diuinare, ꝙ ꝓꝓ uellet illum reſtituere; uel
ꝓſumere, ꝙ Papa uellet ipſum eligere ex
23 plenitudine ptãtis: † quia ſm Inn. nõ dẽt
Papa gñaliter uti plenitudine ptãtis, ſed
ex cauſa tantum. quod uerbũ ſingulariter
no. Nã cum iura ſint fundata ſup rõne. 1.
diſ. c. conſuetudo, non dẽt Papa recedere
à iure ordinato ſine cauſa. Et uide ad hoc
quod dixi in c. de multa, de ꝓb. Et ꝓdicta
intellige, niſi Papa appoſuiſſet decretum
afficiens, etiam ignorantes, ut in cle. 1. de
conceſ. ꝓb. Aut Papa reſtituit, uel elegit
antè, q̃ canonici elegiſſent; & tunc non
ualet electio canonicorum, quãtuncunq;
ignorantium: quia reperitur facta ad ec
cleſiã non uacantẽ contra c. 2. de conceſ.
ꝓb. Et hæc qõ procedit, præſuppoſito, ꝙ
dignitas depoſiti ñ uacet in curia; de quo
dicendum, ut legitur & no. in c. 2. de ꝓb.
li. 6. Et an beneficia promoti in curia ua
cent, uide gl. in clem. 1. ut lite pend. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus citra Epũ poteſt ad aliam prælatu ram eligi: Epiſcopus uerò debet poſtulari.*
2 *Infirmitas impediens, eſt cauſa, ne aliquis promoueatur in Prælatum.*
3 *Eligentes non poſſunt in præiudicium electi ualiditatẽ illius electionis compromittere. 5.*
4 *Electus poteſt diſſentire ante confirmationem ſine conſẽſu ſuperioris poſteà uerè non. 11.*
6 *Conſenſus contrahentium ſufficit, quòd interueniat diuerſo tempore, unus ab alio.*
7 *Repulſus rõne alicuius īcapacitatis, an ꝓſumatur ſemper in illa incapacitate ꝑmanere, an onus probandi transferatur in oxcipientem?*
8 *Res inter alios acta, licet non faciat plenam fidem in alio caſu; tamen facit ꝓſumptionẽ, quæ transfert onus probãdi in aduerſariũ.*
9 *Maior pars poteſt renunciare honori introducto in fauorem totius collegij.*
10 *Matrimonium in ſtatutis, intelligitur de carnali, non ſpirituali.*

CAP. XXI.

C*Vm inter canoni*cos. Electus à maiori ꝑte capi
tuli, ſi eſt idoneus, & ꝯſenſerit,
uel conſentire uelit; ẽt ſi nõ ſit de gremio
ecclæ, refutari non ꝑt. Vel aliter ſic. Non
ꝑñt electores in ꝑiudicium electi cõpro-
mittere: ſed ſi conſenſerit electioni ſuæ,
uel conſentire uelit, non obſtante laudo
in contrarium lato, eſt confirmandus, ſi
aliud canonicum ſibi non obſiſtat; licet
non ſit de gremio illius eccleſiæ, quan-
tuncunque ob hanc cauſam à minori ꝑte
fuerit appellatum. Et in hoc; ult. eſt iſte
tex. multum no. Diuiditur. Nã primò fa-
ctum, & partiũ allegationes. Secundò ibi:

a Et mulierem. Ad de quod Ang. cõſ. 29. ubi latè examinans hãc materiã, dicit, ꝙ determinatio canonis procedit in foro eccleſiaſtico, non in Cæſareo; & ibi uido an ſuccedat in feudo; & Ro. etiam con. 36 5. cõcludit, ꝙ non ſuccedat. SER. SAPIA.

b Appellatione legitimè. Vide per do. Iaſ. in l. ſi quis pro emptore, ff. de uſucap. ubi latè, an legitimatus ueniat appellatione legitimi. uide Deci. in conſ. 155. co. 3. ubi ponit ad quos effectus legitimatus per ſubſequens matrimonium cenſeatur legitimus; & ibi nunquid excludat ſubſtitutum.

c Presbyterorum. Adde Bar. conſ. 49. quid de alijs naturalib. ponam in c. per uenerabilem. ZACHARIAS.

d Sed annullanda. Adde Car. Mandago. in ſæpe allega. trac. de ele. part. 2. col. 59. i gl. in uer. periurus, & in uer. rales. & Felin. in c. querelam, in 3. co. in prin. de iureiur. SER. SAPIA.

e Quòd ignorantia. vide Ang. in l. plagij criminis accuſatio, C. ad leg. Fla. de plagi. facit regula, q̃ ponit gl. in §. ſed iſtæ, inſti. de action. quòd in his, quę dependent ex uoluntate alicuius, ſtatur ſuo iuramento.

f Proprium iuramentum. Adde Roma. conſ. 38.

diſcretioni, diffiniendum cõmittit. Caſus
Italis. Vacante eccleſia Saoneñ. canonici
cõuenerũt ſimul ad electionẽ celebrãdã,
& ſinguli requiſiti cõi cõſenſu Prepoſitũ
Aſtenſem elegerũt, excepto. S. Subdiacõ
no, qui prius appellauit, ne dictũ ꝑpoſitũ
eligerent morbo Epileptico laborãtem. 5
Pro quo alia uice tanq̃ inhabilis fuerat
recuſatus; nec ad aliã eccl'ã dẽt heri tran-
ſit⁹, donec repit̃ idoneus in eccl'a Saonẽ.
Poſtmodũ Archipresbyter pro ꝑte ſua,
dictus. S. pro ſe, ſup q̃õne iſta in Mediola
neñ. Archiepm cõpromiſerũt. Archieps
magiſtrum. G. Modiceñ. canonicũ eis de-
dit in Epm, & etiam cõfirmauit. Demum
cauſa ſuper his ad ſedem Ap'icam eſt de
lata. hæc & alia in ꝓſentia Papæ allegata
fuerunt. mandat ꝑꝑ q̃buſdam, q̃a conſtat
electionẽ de ꝑpoſito ꝑdicto à maiori &
ſaniori parte cap'li celebratam, fuiſſe pu-
blicatã, ẽt & ſub ſcriptã; electionẽ ipſam 6
debeant cõfirmare, dũmõ dictus ꝑpoſitus c
electioni de ſe factæ conſenſerit, cum per
mutuũ conſenſũ eligentiũ & electi, quaſi
coniugale uinculũ ſit ꝯtum, niſi ſufficien
ter ſit oſtẽſum eundem ꝑpoſitum morbo
epileptico laborare; ſuper quo extitit ap
pellatum ĩ ipſum, non obſtãte appl'one,
ſi qua ex aliis cauſis ſuperius memoratis
fuerit ĩterpoſita, q̃ friuolæ ſunt; nec obſtã
te eo, qđ poſt talẽ electionẽ ꝑ Archiepm
dr̃ eſſe factum; quamuis à partibus cõpro
miſſum fuerit in eundẽ, cum electores ab
electione ñ potuerint reſilire. Et idẽ eſt,
ẽt ſi non compromiſerunt, ẽt ſi dictus ꝑ- d
poſitus nondũ electioni factæ conſenſit, 1
dũmõ uelit conſentire; electionem illius
debeãt ꝯfirmare, dũmõ morbo ñ laboret
1 obiecto. Ber. † No. 1. q̃ ꝑlatus citra Epm[a]
2 pt eligi in Epm; nec eſt neceſſe, q̃ poſtu-
let tanq̃ dignitati ſuæ alligatus: q̃a nõ eſt
in uinculo m̃rimoniali obligatus; iõ pt
eligi; ad idem c. innotuit. ſ. e. & c. ſi Abba
tem. j. e. li. 6. Not. 2. ibi: *in capitulo*, q̃ ele-
ctio ꝑlati fit in c. Q̃nq̃ tñ fit in choro,
ut in c. cum nobis, ſ. e. & in hoc ſtandũ eſt
conſuetudini, ut ibi no. No. 3. q̃ ꝯ nomi-
natum pt ſingularis d' eccl'a opponere, ne
eligatur, & ex iuſta cauſa ad ſuperiorẽ ap
2 pellare. † No. q̃ patiens morbum impe-
dientẽ morboſum adminiſtrare dignita
tẽ, eſt ineligibilis. Infirmitas. n. impedit
promouendũ, ſi dubitat̃ de cõualeſcẽtia.
Non tñ repellit iam promotum: ſed dẽt
b ſibi dari coadiutor[b] j. de cler. ægro. c. tua,
3 & in c. de rectorib. † No. q̃ canonici non
pñt in ꝑiudiciũ electi facere cõpromiſſũ
ſup electione, uel ualiditate electionis iã
factæ, ẽt ſi electionis ualiditas reuocet̃ in
4 dubium. † No. q̃ ꝑ conſenſum electi & eli
gentium ꝯhit̃ ſpũale coniugiũ inter eccle
ſiam & electũ. Non ergo ad illud uinculũ
ꝯhendũ neceſſariò requirit̃ confirmatio,
uel conſecratio: ſed ex ſolo conſenſu eli
gentiũ & electi ꝯſtituitur: per confirmatio-
nem autem ſubſequẽtem illud uinculum
efficit̃ ratum: quia non pt amplius elect⁹
renunciare ſuo ſuperioris conſenſu, ut in

c. 2. de transla. Epi. Per conſecrationem uerò dr̃ tale coniu
gium conſummari, ut in c. ſi. eo. tit. ubi bo. tex. Vnde quem-
admodum inter uirum & uxorem ex ſolo conſenſu contra-
hitur matrimoniũ carnale, ut in c. ſufficiat. 27. q. 2. & in c. ſi.
dẽ ſpõſ. duo. Ita dicendũ in iſto cõiugio ſpũali. nã canonici
eligendo repſentant eccl'am, ut in c. requiſiſti, & c. relatum,
de teſt. † No. q̃ de neceſſitate non requirit̃, q̃ t'pe cõſenſus
præſtiti per electũ, eligentes perdurent in priori conſenſu.
Ex quo. n. ſemel elegerunt, pt electus poſteà cõſentire; licet
electores nunc diſſentiant: q̃a cum non poſſint de iure diſ-
ſentire, ut in c. publicato. j. e. ꝑinde eſt, ac ſi ꝑdurarẽt i prio
ri conſenſu. Et per hunc tex. reprobat̃ opi. cuiuſdã doct. anti
qui, q̃ tenuit in hoc ꝯriũ, dicens de neceſſitate requiri; ut cõ
ſenſus eligentiũ & electi cõcurrant eodẽ t'pe. Nec ſufficit, q̃
electus cõſentiat eo t'pe, quo electores diſſentiunt, ar. c. ſi. de
ꝓc. li. 6. Fatebatur tñ, q̃ electores debebãt cõpelli ad cõſen-
tiendũ. Sed hæc opi. euidenter reprobat̃ hic. Nec ob. c. ſi. ꝑal
le. quia loquitur in eo caſu, quo is, qui primò cõſenſit, pt diſ
ſentire añ cõſenſum ꝑ aliam partẽ præſtitũ. Sed in caſu nr̃o
non pñt canonici reſilire, ex quo ſemel elegerunt. Sũt. n. fun
cti officio eorũ, ut plenè dixi in c. pen. de poſt. ꝑl. † Et faciunt
ꝑdicta ad q̃õnẽ, nunquid[c] in aliis actib. ſeu gerendis, ualeat
contractus, ſi partes cõſentiunt diuerſo t'pe? Et primò pono
in matrimonio. mulier cõſenſit hodiè. demũ elapſis aliqui
bus dieb. cõſenſit maſculus; nunquid matrimoniũ dicat̃ ꝯ-
ctũ? Sic ẽt poteſt poni exemplum in aliis. Pone, q̃ hodiè cõ
ſenſi uenditiõi de aliqua re factæ: tu nõ cõſenſiſti ſtatim, ſed
interiecto tẽpore; nũq̃d ualeat talis uenditio, ſeu emptio?
uide ad hoc gl. no. in l. cõſenſu, ff. de acti. & obli. & in l. 1. de
cõtrah. emp. Spe. in ti. de ſponſ. in 1. col. Et ut̃ ibi cõcludi, q̃
ꝯhentes dẽnt eodẽ t'pe conſentire. ſed ꝯrium ut̃ notari per
Hoſ. & Io. An. in c. dilectus, & c. ex literis, el. 2. de ſponſ. Sen
tiunt. n. q̃ ſi is, qui primò conſenſit, perduret in ſuo cõſenſu
nõ hẽt officere, q̃ alterius conſenſus diuerſo tẽpore inter-
ueniat.[d] Nã dicunt̃ conſentire. i. ſimul ſentire: quia perſeue
rãdo in primo cõſenſu, dicunt̃ conſentire tẽpore conſenſus
ab alia parte ꝓſtiti. Et ꝑ hoc optimè facit iſte tex. hic. Nam
contrahit̃ hic m̃rimonium ſpirituale; licet cõſenſus eligen-
tium & electi, non interueniat eo. tempore: q̃a canonici vnt̃
cõſentire, ex quo nequeunt a priori conſenſu reſilire; & ad
idem c. ſi. de procur. lib. 6. In glo. t. ibi: *dicitur eſſe capitulũ,
vbi maior pars.* Not. ſingulariter iſtam glo. q̃ ubicunque eſt
diſſenſio inter illos de capitulo ſup iuribus capitularibus,
capitulum dicitur eſſe, vbi eſt maior pars; & tanquam capi-
tulum poteſt conſtituere procuratorẽ, & alia agere, quæ per
tinent ad diſpoſitionem capituli. Nam in dubio ꝓſumitur
ꝓ maiori parte, donec minor pars oſtenderit cauſam legiti
mam cõtra maiorẽ partem, vt in c. 1. de his q̃ fiunt à maio.
parte cã. & in l. quod maior. ff. ad muni. & ĩ c. apoſtolica. 56.
diſt. Nec obſtat, ſi dicatur collegium conſiſtere penes duas
partes, vt in l. nulli, & in l. planè. ff. quod cuiuſq; vniuer. q̃a
illud procedit, dũ collegiũ eſt in congregando: ſed poſtquã
eſt congregatũ, & diſceptatio eſt inter eos, dr̃ conſiſtere col
legiũ penes maiorẽ partem cap'li, vt plenè dixi in c. cum no
bis. ſ. e. Et no. bñ gl. in ſi. in eo, quod dicit, q̃ ſi ꝓcurator eſt
cõſtitutus à maiori parte, habebit expenſas à cap'lo; licet ſit
litigiũ cũ ſingulis de cap'lo. Goff. tñ nititur impugnare hoc
dictum gl. motus: quia nõ dẽt iſti ꝓuideri de bonis aduerſa
riorũ. Hoſt. dicit, q̃ regularis dẽt expenſas habere ab eccle-
ſia, ẽt lite pendente, cum nõ habeat, vñ illas faciat, iuxta il-
lud, qđ legi. & no. in c. olim. & in c. ex parte. j. de accu. Secu
laris ãt litigabit de ſuo; & ſi obtinebit, recuperabit expẽſas
ab eccl'ia, ex quo vtiliter geſſit negotiũ eccleſiæ; vt in c. cum
pro cã, de procu. Si verò ſuccumbit, ſentiet ipſe & ſocii dam
nũ. Aduerte, quia hæc dicta Hoſt. puto procedere nõ in ma
iori parte cap'li: ſed in minori parte litigante ꝓ eccl'ia. Vñ
poſſet i hac mã ſic diſtingui. q̃ aut litigat maior pars; & ha-
bebit expenſas ab eccleſia, ex quo litigat ꝓ iuribus eccleſiæ.
Vnde

ZACHARIAS.

a Prælatus citra Epiſcopum. Adde, ne te fallat hoc dictum: quia eſt nimis crudum, q̃ Abbas exemptus eligi non poteſt, ſed poſtulari à Roma. Pontifice, ut per Hoſt. in c. cum uenerabilis. ſ. de conſue. uel etiã ut communior eſt opin. à legato à latere; & hanc communem tenent Ber. & Compoſt. in c. ulti. j. de poſtul. ſed tu dic, q̃ etiam eligi põt per iſtum text. Pro quo eſt alius text. in term. in c. ſi Abbatem, eo. tit. li. 6. & ibi per Archid. Petr. de Anch. Do. & Philip. Franc. & dixi. ſ. in addi. ad iſtum in ca. bonæ, [illegible] in uer. poſtu[illegible], in princ. de poſtu. Præla.

b Coadiutor. Adde late Old. conſ. 44.

SEB. SAPIA.

c Nunquid. Vide no. in l. continuus, in prin. ff. de uerb. ob. l. in l. 1. in prin. ff. de pac. & dicit Bal. in l. 1. col. ante pen. C. qui admit. q̃ ubi requiritur conſenſus, debet intelligi in ipſo actu; quia dicitur conſenſus, quaſi ſimul ſenſus: de quo etiam per Mod. in l. ſiquis mihi bona §. iuſſum ff. de acq. hæred.

d Interueniat. Adde Franc. de Aret. conſ. 13. Lapum al legat. 57. Cal. cõſ. 3. de ſponſa.

Vñ ꝓſumit̃ moueri bono zelo, ar. hic. Nã hoc appellat̃ capi-
tulũ, ubi eſt maior pars; licet ſit diſſenſio inter ſingulares d̃
c. ergo debet cõſeq oĩa iura de c. arg. in regula, acceſſoriũ, de
re. iu. li. 6. Credo tñ, ꝙ ſi maior pars cap̃li, fouet iniuſtã cãm
improbabiliter ꝙ ſatis faciet dãdo eccleſiæ de ꝓprio; ar. in
in c. de multa, de ꝑb. & in l. nõ eſt ignotũ. C. de adminiſt. tut.
7 ſed reſpectu minoris partis ſatis ꝑt teneri opi. Hoſt. †In gl.
a in uer. *recuſatus*, in fi. No. ex hac glo. duo. Primò,[a] ꝙ ſicut ſe-
mel criminoſus ꝓſumitur ꝑdurare in eodẽ crimine, niſi ꝓbe
b tur emendatus,[b] ut in regula, ſemel malus, de regu. iur. li. 6.
Ita uĩ dicendũ in morbo, ut ſemel morboſus ꝓſumat̃ labora
re eodẽ morbo, niſi ꝓbet ſe liberatũ. Et ĩ hoc tene mẽti iſtã
gl. nã aliqui tenent ꝯriũ, ut ſtatim dicã. Sc̃dò no. ex gl. ꝙ ſe-
mel repulſus ꝑtextu morbi, nõ ꝑt amplius eligi; niſi ꝓbet ſe
liberatũ. uñ repulſio facta reſpectu unius eccleſiæ facit fidẽ;
quo ad aliã eccleſiã; ſicut in ſnĩa lata ꝯ electũ ſuper crimine;
ut in c. ſuper eo s̃. e. Inn. & Hoſt. aliter diſtingunt quo ad u-
trunq; dictũ. Dicunt. n. aut quis fuit repulſus ex uitio durabi
li, ut puta pp crimen, uel infamiã; & ꝓcedit primum dictũ.
Aut repulſus ex uitio, ſeu defectu nõ durabili; tunc nõ ſuffi-
cit ꝓbare quẽ fuiſſe aliàs repulſum, uel morboſum, ſed opor
tet, ꝙ ꝓbetur eũ de ꝓſenti illo morbo laborare, arg. hic, ubi
Papa nõ mandat inquiri, an aliàs fuiſſet repulſus, licet hoc
fuiſſet obiectũ; ſed ſolùm mandat inquiri de exiſtentia mor
bi. Do. Ant. dicit, ꝙ quo ad excipientẽ, nõ eſt fundata inten
tio ex eo, ꝙ ſemel fuerat repulſus: qa uariata electione ua-
riat̃ effectus ſnĩæ. uñ excipiens hẽt de nouo ꝓbare; & ſic in-
telligit text. in medio. ſed ſi aliàs morboſus petit ſe, ut ſanũ
admitti, debet ꝓbare ſe liberatũ, ut in fin. c. Io. An. tenuit in
c diſtinctè, ꝙ onus ꝓbandi incũbit ei, q ſemel morboſus[c] fuit
repulſus, ar. huius text. in fi. Itẽ, quia ꝓſumptio trãſfert onus
ꝓbandi in aduerſariũ, ut in c. unico, ut eccl. bñſi. & ſic in eſſe
d ẽtũ approbat opi. gl. q̃ mihi ſatis placet.[d] Nã ea, q̃ non mutã
tur ſolo curſu tp̃is, nõ ꝓſumunt̃ mutata. uñ ſufficit in illis ꝓ-
barẽ, ꝙ aliquo tp̃e extiterunt; ſicut dicimus in eo, qui ſemel
fuit dominus, uel ſemel poſſeſſor. Nã ſemper ꝓſumitur dñs,
uel poſſeſſor; niſi ꝓbetur ꝯriũ, ut leg. & no. in l. ſiue poſsíde-
detis, C. de proba. & dixi in c. in ꝓſentia, e. ti. Morbus aũt nõ
tolliĩ ſolo tractu tp̃is; ideò ꝓſumitur qs in eodẽ ꝑdurare;
ſicut dicimus in furioſo. licet. n. ille ſit morbus curabilis, tñ
e ſemel furioſus[e] ſemper ꝓſumitur talis;[f] niſi ꝓbet̃ ꝯriũ, ut eſt
f tex. iuncta gl. in c. fin. de ſuc. ab inteſta. & in c. indicas. 3. q. 9.
8 †Nec ob. ſi dicat̃, ꝙ res inter alios iudicata, nõ debet facere
fidẽ in alio caſu, ut in c. inter dilectos, de fi. inſt. qa dico, ꝙ li
cet nõ faciat plenã fidẽ, facit tñ ꝓſumptionẽ, ut dixi in c. ue-
niẽs. 2. de teſti. ſed ſola ꝓſumptio ſufficit ad remouendũ ꝓ-
mouendũ, ar. in c. ſuper e. s̃. e. 81. di. c. tantis. Et q̃q̃ morb. nõ
ſit delictũ, tñ eſt defectus. debet. n. clarè cõſtare de idoneita-
te ꝓmouendi, ut in c. cũ nobis s̃. e. In gl. in uer *nec ad aliã ec-
cleſiã* ibi: *Tan. dixit et melius*. Et hæc opi. Tan. cõiter hic alle-
gabat̃ per doc. & cã approbat cõſuetudo, ſm̃ Hoſt. & teneas
illã, quicquid poſteà dixerit Hoſt. Nã uĩ clarè probari per
9 iſtũ tex. ubi Papa reputat friuolã exceptionẽ. †Et ex hoc no.
ꝙ maior pars ꝑt renũtiare fauori introducto ad honorẽ to
tius collegii. In gl. in uer. *& confirmauit*, ibi: *quoniã tanq̃ arbi-
ter elegit*; quaſi uelit gl. dicere, ꝙ cũ quis habet ius eligẽdi &
cõfirmandi, eodẽ iure eligendo uĩ cõfirmare: ſecus ſi hẽt iu
re diuerſo; puta iure deuoluto, & iure ꝓprio, uel tanq̃ arbiter
& tanq̃ Archieps: quia cũ repræſentet duas ꝑſonas, ꝑt ſepa-
ratim illos actus exercere. De hoc uide qđ dixi plenius in c.
cãm. s̃. e. & qđ no. do. de Rot. deciſ. 255. & gl. in c. ut circa. ĩ.
e. li. 6. In gl. in uer. *& ſubſcripta*, in fi. tene gl. & ad iſtũ tex. dic
ꝙ Papa põderauit, ꝙ electio erat facta & ſubſcripta ad ma-
gis notandã inconſtantiã canonicorũ: ſed quo ad impoten
tiã uariandi ſufficit ſola publicatio ſcrutinii, ut in c. publica
to. ĩ. e. & dicit Inn. hoc ꝓcedere ẽt in electionib. canonico-
rũ, ut poſt publicationẽ factã nõ liceat̃ uariare, ar. 2. q. 6. c. ei
q. §. nominatiões, & in l. hi, qui ad ciuilia, C. de appel. & no.
10 hoc ultimũ. In gl. in uer. *quaſi coniugale*, in
g fi. No. duo ex hac gl. Primò,[g] ꝙ ꝑ ſolum
cõſenſum eligentiũ & electi, eſt uerè ꝯtũ
mr̃imoniũ ſpũale: ſed quia adhuc non eſt
ratũ. i. firmũ, tex. utit̃ hac dictione, quaſi.
Vel dic ſm̃ doc. ꝙ ideò dicit, quaſi: quia
cõiugiũ ſpũale dr̃ ꝯhi ad inſtar carnalis.
uñ dr̃ iſtud quaſi cõiugiũ: quia uerũ & ꝓ-
priũ coniugiũ dr̃ carnale; iſtud ſpũale eſt
quaſi cõiugiũ. Et hoc not. ꝓ ſtatutis faciẽ
tib. mẽtionẽ de cõiugio, ut intelligant̃ de
h carnali, & nõ ſpũali:[h] quia in ſtatutis uer
ba capiunt̃ ꝓpriè, & nõ impropriè, ut in
c. in nr̃a. ĩ. de iniur. Ad ꝓdicta, ꝙ dicatur
eſſe ꝯctũ coniugiũ ꝑ cõſenſum, uide gl. in
c. q̃to. 63. di. q̃ dicit, ꝙ ꝑ ſolã electionem
acquirit ius ꝓlaturæ & ius adminiſtrandi
in habitu: ſed ꝑ confirmationẽ acquirit̃
exercitiũ, & idẽ ſentit gl. in l. priuatorũ,
11 C. de iuriſ. om. iu. †Sc̃dò no. ex gl. ꝙ elect9
ꝑt ante cõfirmationẽ renunciare electio-
ni de ſe factæ, q̃tũcũq; cõſenſerit; de quo
uide gl. pleniorẽ in c. ſi electio, ĩ. e. li. 6. In
gl. in uerb. *reſilire*, in fi. dic melius, ut dixi
in c. bonæ, all. in gl. quia dr̃ia eſt inter ele
ctionẽ & poſtulationẽ. In gl. in uerb. *non
compromiſerint*, ibi, *maximè ſupple*. Tene gl.
quia ſicut nõ pñt electores directè recede
re ab electione, ut in c. publicato. ĩ. eo. ita
nec indirectè cõpromittendo in ꝑiudiciũ
electi. Nã eò, ꝙ elegerunt, functi ſunt eo-
rũ officio, ut plenè dixi in c. pen. s̃. de po-
ſtu. ꝑl. ergo nõ pñt cõpromittere in ꝑiu-
diciũ electi. Extra gl. q̃ritur, quid ſi iſte. ſ.
canonicus obtuliſſet in c. probationes ſu
per morbo obiecto, & appellaſſet; nunqd
illa oblatio probationis habuiſſet iuſtifi
care applłonẽ. uĩ ꝙ ſic, ꝑ c. interpoſita. ĩ.
de appell. Cõtrariũ no. tenet hic Inn. di-
cens ꝯriũ procedere in iudicio: ſecus aũt
qñ oblatio probationis fuit extra iudi-
ciũ: quia cũ cap̃łm utat̃ iure ſuo, nõ tene-
tur recipere probationes ſuper exceptio-
nib. oblatis, cũ non ſit iudex, ſed pars. Idẽ
dicit Inn. ſi Ep̃o parato alicui cõferre bñ
ficiũ cõparet tertius, & opponit, ꝙ ille eſt
criminoſus offerẽdo probationẽ ſuꝑ cri-
minib. obiectis; nõ tenetur Ep̃s añ colla-
tionẽ admittere probationẽ, ſi non uult;
nec probationis oblatio hẽt iuſticare ap
płłonẽ pp reiectã probationẽ: quia non
procedit Ep̃s in collatione ut iudex, ſed
ut pars utens iure ſuo. uñ nõ tenet̃ ius ſuũ
dimittere pp exceptionẽ, & oblatã pro-
bationẽ. Caueat tñ ne cõferat indigno bñ
ficiũ: quia ex hoc poſſet puniri. Et idẽ no
tauit Inn. in c. ad diſſoluendũ, de deſpon.
impu. & uide quod plenè dixi in c. fin. de
præſump. Secus ſi corã confirmatore ali.

a SEB. SAPIA. Primò. Vide Feli. in c. 1. col. 9. uer. fallit octauo. ĩ. d[o] ꝓba. latè ꝑ And. Sicu. in c. teſtimoniũ, in gl. in uer. emendatus. ubi & extenſiuè per Feli. ĩ. de teſt. uide circa hanc regulam Ab. & Feli. in c. ſcribam. ĩ. de præſum. Et quod ſi quis per triennium laudabiliter ui xit, ꝓſumatur emendatus, ponit Io. de Imo. in c. cũ deputati. ĩ. de iu.

b Emendatus. Adde Ro. conſi. 236.
ZACHARIAS.
Et quis modus ẽ ſeruandus in uolẽ te probare, tex. in c. teſtimoniũ, de teſt. & Pet. de Ancha. conſi. 30. Sed aduerte, ꝙ ubi qs per trienniũ ſletiſ ſet abſque perpe trando flagitium: de quo fuit aliqs conuictus ꝙ abſq; alia probatione ꝓ ſumitur eſſe emen datus, notat Bald. & Ang. in authen, de mancipa. §. 2.

c Semel morboſus, adde Ro. cõſ. 387. ubi conſuluit, ꝙ quis ſemel excom municatus, ſemp debet euitari, do nec legitimè pro betur abſolutio.
SEB. SAPIA.

d Satis placet. Vi de Bar. in l. de ætate, col. penul. ff. de mino. in l. ſpado nem. § qui abſolu tus, ff. de excu. tut.

e Semel. Adde Ale. conſi. 141. 1. lib.
SEB. SAPIA.

f Præſumitur ta lis. Vide Mode. in l. furioſum, C. qui teſta. fac. poſ. & not. in l. diuus, ff. de offi. præſi.
SEB. SAPIA.

g Primò. Vide tex. in c. niſi cum pri dem, uerſi. uerum. ĩ. de renun. ꝑ quẽ dicit Car. in conſ. 141. punctus quæ ſtionis, ꝙ qui ac ceptauit bñficium ſibi collatum, ui detur per quaſi cõ tractum ſe obliga re ad admini ſtra tionem. Et uide Feli. in c. quoniã. §. porro, in prin. ĩ. ut lite non con teſta. ubi dicit, ꝙ multæ ſunt diffe rentiæ inter ma trimoniũ ſpiritua le, & carnale; a deò, ꝙ qui uult de uno ad alterũ ar guere, debet pro bare ſimilitudinẽ; & iſtud uoluit I mo. i c. cũ, d ſpõ.

h De ſpirituali. Adde quod Ro. ſing. ſuis fo. 23. dicit, ꝙ ita pater te netur dare eandem dotem filiæ uolenti intrare monaſterium, quam daret, ſi uellet ſecundo nubere.

quis obiiceret & offerret probationes: Nã tũc applło iuſtificareĩ ex probatione oblata & reiecta; q̃a cõfirmator ꝓcedit, ut iudex, ut ĩ c. ſi. ĩ. e. ti. li. 6. Vñ ſi poſt talẽ applſonẽ cõfirmaret, nõ ualeret electio; & uide ad p̃dictã q̃d dixi in c. cũ nobis, ſ. e. & in d. c. interpoſita. ubi plenè tractaui de effectu iſtius ꝓbationis oblatæ, & an & q̃ñ habeat iuſtificare appellationẽ. Abb.

ZACHARIAS.

a In religioſis uerò. Videtur iſte tacitè innuere, q̃ nobilitas per religionis ingreſſum perdat, ſicut Comitatus, & ducatus ius, ut eſt glo. ordi. in c. ſcript. 27. q. 2. & 20. q. 3. c. pijs. quas glo. alleg. Spe. in ti. de ſtat. mo. §. 1. uerſi. 11. & Bald. in l. Deo nobis, C. de epiſ. & cler. Dic tamen, q̃ nobilitas non perditur, ito no. fin. Ro. ſin. 37. inci. utrum nobilis, per iſtam rationem: quia nobilitas eſt quoddã ius ſanguinis immutabile, l. ius agnationis, ff. de pac. Item ſuitas ẽ etiam ius ſanguinis, ideo non perditur. ſ. all. l. Deo nobis.

1 *Delegatus remittens cauſam ad delegantem, poteſt præfigere terminum partibus, in quo debeant comparere coram delegante.*

2 *Nobilitas attenditur in clericis ſecularibus, ſecus in religioſis, & uox nobilium eſt maioris authoritatis alijs.*

3 *Allegationes intelliguntur tàm facti, q̃ iuris.*

4 *Iudex non debet ferre ſententiam contra contumacem, niſi ſibi conſtet de meritis cauſæ, ſaltem unius partis, ſi alia eſt contumax.*

5 *Sententia lata a iudice minus inſtructo, eſt ipſo iure nulla.*

6 *Iudex poteſt iudicare ſuper notorio, licet non fuerit in actis deductum.*

7 *Notoriũ p̃t appellari poſt, q̃ eſt concluſũ in cã.* *Notorij applõne uenit notoriũ facti, et nõ iuris.*

8 *Idoneus requirit̃ q̃ q̃ ſit tpe, quo eligitur: ſed ſi poſtea officiatur idoneus, non releuat.*

9 *Dictio, penè ferè, quaſi, &c. diminuit parum de ſigno uel re, cui additur.*

10 *Electio facta à minori parte de digno, p̃fert electioni factæ à minori parte de indigno.*

11 *Eligentes indignum ſunt priuati ipſo facto poteſtate eligendi pro prima uice.* *Conferens beneficium ſcienter indigno, eſt priuatus collatione.*

12 *Electus ad aliquã dignitatẽ eccleſiaſticam, an tpe electionis requiratur, quòd ſit in ſacris?*

CAP. XXII.

DVdũ. Electus à maiori & ſaniori parte capli, ſi eſt & erat idoneus tpe electionis, 2 ꝯfirmat̃: ſecus ãt ſi erat indignus in ordinib. ſcia, uel ætate, & fuit ſciẽter electus: electus ãt à minori parte ſi eſt dignus, cõfirmabit̃. h. d. Prima pars ponit cõmiſſionẽ prius factã. Sc̃a ibi: *ipſi uero,* ponit iudicũ ꝓceſſum. Tertia ibi: *cũq;* ponit unius partis cõparitionem & alterius cõtumaciã. Quarta ibi: *geſtis,* examinat ꝓceſſum nõ plenè remiſſum; ob q̃ cãm ſub certa forma diffiniendũ cõmittit. Caſus liter. Vacãte Præpoſitura eccleſiæ Colocen. 14. canonici elegerũt p̃poſitũ ſanctorũ Apoſt. 24. elegerũt p̃poſitũ. S. Georgii. Sup iſtis electionib. cã fuit cõmiſſa iudicibus ſub hac forma, ut ſi de partiũ ꝓcede- a ret uolũtate, cãm terminarẽt eandẽ: alioquin eã ſufficiẽter inſtructã remittant ad b ſedẽ Apoſ. Iudices uerò citauerũt partes ad p̃ſentiã ſuã: lis. cõteſ. receperunt teſtes, & examinauerũt eligentiũ conſcientias: & audiuerunt allegationes utriuſq;. tandẽ p̃poſitus. S. Georgii, dixit, q̃ nolebat ſtare ſuiæ eorũ. uñ iudices proceſſũ cauſę ad ſedẽ Apo. deſtinauerũt, partib. terminũ ſtatuendo, quo deberẽt in p̃ſentia dñi

ANT. FRAN.

Dicas, q̃ non dicit d. Ab. q̃ per ingreſſum religionis ꝑdatur ius ſanguinis & nobilitatis: ſed dicit, q̃ inter religioſos nõ attenditur nobilitas ſanguinis.

Papę cõparere. in termino cõſtituto p̃poſitus ſanctorũ Apoſto. acceſſit ad p̃ſentiã dñi Papæ. p̃poſitus S. Georgii non uenit, nec miſit aliquẽ reſpõſalẽ. dñs Papa diligẽter reſpexit, q̃ ꝓ p̃poſito ſanctorũ Apoſto. faciebat authoritas: pro præpoſito. S. Georgii numerus eligentiũ, cũm primus à 14. ſcd̃us uerò a 24. fuiſſet electus. ꝓ præpoſitũ. S. Georgii fuit ꝓpoſitũ, q̃ patiebat̃ in ordinib. in ſcia & ætate defectũ. ſed q̃a allegationes ipſius, quas corã iudicib. allegauit, dño Papę p̃ſentatę nõ fuerunt, nõ potuit intelliger̃ q̃d ipſe r̃nderet ad obiectũ; & ſic cã nõ fuit ſufficiẽter inſtructa remiſſa; & ideò ad diffinitiuã ſñiam ꝓcedere non potuit. cõmittit ergo cãm ſub hac b forma, ut ſi notoriũ eſſet, uel cõſtaret p ea q̃ iã dicta erãt, q̃ p̃poſitus. S. Georgii electionis tpe, pateret defectũ, uel in ordinibus, uel in ſcia, uel in ętate; imponerẽt ei ſilentiũ ſuper iſta p̃poſitura, nõ ob. ipſius abſentia corporali: & p̃poſito ſanctorum Apoſt. p̃poſiturã adiudicarẽt: alioquin cũ quaſi à duab. partib. ſit electus, & pp hoc appareat, q̃ bono zelo ipſũ elegerint, impedimẽtis ceſſãtib. ipſius p̃poſiti. S. Georgii electionẽ cõfirmẽt, alterius electione caſſata. B. No. 1. q̃ habẽs dignitatẽ inferiorẽ p̃t eligi ad parẽ dignitatem: uacabit tñ prima poſt adeptionẽ ſcd̃ę, ut in c. d̃ multa, de p̃b. Habitus tñ dignitatis nõ ipedit electionẽ. † Scd̃ò not. q̃ delegatus remit- 1 tẽs cãm ad delegantẽ p̃t p̃figere terminũ partib. in quo d̃eant cõparere corã ipſo delegãte. Q̃d ꝓcedit ẽt ſi in lr̃is cõmiſſionis hec ptãs ſp̃aliter ñ fuerit attributa. uenit. n. hęc ptãs acceſſoriè ad cõmiſſionẽ ſibi factã. Q̃d tenuit hic Io. An. & Inn. poſt prin. in c. ſi. ĩ. de accu. ubi de hoc. Itẽ not. q̃ ẽt in electionib. factus ad dignitates inferiores, d̃et fieri triplex collatio. ſ. numeri ad numerũ, meriti ad meritũ, zeli ad zelũ; & de his plenius ĩ c. eccl̃a, el. 2. ĩ. e. † Itẽ 2 no. tria q̃b. d̃r q̃s cõſociũ in eccleſia p̃cellere, ut eſt dignitas, ętas, & receptiõis tp̃s. De. 1. pone exẽplũ ẽm Inn. & alios, ſi canonicus h̃ẽt dignitatẽ annexã p̃bẽdę, uel ẽ nobilior gñe, uel ẽ literatior. Et no. ex hoc diligẽter, q̃ in clericis ſecularib. attẽdit̃ nobilitas; & ſic uox, nobilis, ſit maioris authoritatis, q̃ plebeii; idẽ ĩ lr̃ato. Pro hoc e. de multa. ĩ. de p̃b. ĩ ſi. ubi ĩ collatione bñficiorũ h̃r reſpectus ad nobilitatẽ & ſciam, ut piguius ꝓuideat̃ his, q̃ aliis, & uid̃ gl. notãdã. 2. di. c. lex. ubi d̃r, q̃ maiores natu dñr nobilitate, dignitate, ſcia, & ętate; facit q̃d dixi ĩ c. cõſtitutus. ĩ. de appe. In religioſis uerò a nõ attendit̃ nobilitas, ut leg. & no. ĩ c. ſi. de ſtat. re. No. ex p̃dictis & ex tex. q̃ antiquiores b ĩ eccl̃a dñr p̃celler̃ alios, ſiue ſit antiquitas reſpectu ętatis, ſiue reſpectu receptiõis ĩ eccl̃a. Nã p̃ſumit̃ ꝓ ſenib. Ad hoc tex. ĩ l. ſemp, ff. de iur̃ immu. Itẽ pri9 recept9 ĩ eccl̃ia d̃et magis honorari, q̃ poſteà recept9, ut ĩ c. ſtatuim9, d̃ ma. & obe. In agẽdis ergo capl̃ariter uox iſtorũ, q̃ p̃cellũt dignitate, ętate, & tpe, eſt maioris authoritatis & põderoſior, q̃ aliorum uox;

SEB. SAPIA.

b Quòd antiquiores. Vide tex. in l. ſi. C. de tyro. li. 12. & in l. 1. C. de cõſu. eo. li. ubi Ioan. de Pla. cum multis allegatis p d. Ioſ. in l. cũ quid, circa ſi. ff. ſi cert. pe. Et quis dicatur antiquior, declarat gl. in c. fin. de conſue. li. 6. & docto. in c. cum omnes. ſ. de conſt. uide etiam gl. in ca. lex ea. 2. diſt.

3 rũ vox;de quo ĩ d.c.eccl.† Itẽ no.ibi:*allegationes p eo. ꝑpoſito*,
ꝗ appᷓone allegõnũ,ueniũt qñq; allegõnes facti dũtaxat,
& ñ iuris.Nã iſte tex.in uer.cũ aũt,loqͭ de allegationib. cõ
ſiſtẽtib.in facto,ut ſunt exceptiones,replicatiões,& ſimilia. 9
Nõ aũt pͭ intelligi de allegatiõib.iuris : qa corã ꝑp nõ ſunt c
neceſſariæ allegatiões iuris,ut in c.ſæpe,in prin.de app. Nã
cẽſeͭ oĩa iura hẽre in ſcrinio pectoris,ut ĩ c.1. de cõſti. li.6.
4 No.& tene mẽti,ꝗ ubi cã ñ eſt plenè remiſſa ad ſupiorẽ , ñ
dẽt ꝓcedi ad ſniam,ẽt ꝯ ꝯtumacẽ:qa ñ eſt ferenda ſnia ꝯ cõ 10
tumacẽ,niſi liq̃at de meritis cãe:ſed procedẽdũ,ut le.& no.
in c.prout,de do.& contu.& in l.conſentaneũ,C.quomõ, &
qñ iudex.Nõ aũt liq̃t de meritis cauſæ;ex quo oĩa geſta cau
ſæ ñ ſunt remiſſa ad ſupiorẽ.Et pͭ in hoc iſte text.intelligi
dupliciter.Primò,ꝗ allegatiões,ſ.ꝑpoſiti S.Georgii,ñ fue-
runt remiſſæ ad papã,ex defectu iudicũ,vꝉ alteri⁹ nũtii;quo
caſu res eſt clara.Nõ.n.dẽt delictum uni⁹ pti obeſſe,q̃ ĩ hoc
nõ reperiͭ in culpa.Sedͦ pͭ intelligi , ꝗ iudices aſſignaue-
rũt terminum cuilibet partium ad allegatiões ſuas ad papã
deferẽdas,aſſignato termino perẽptoriè,ꝓut factũ fuit ĩ c.
cũ Bertol.ĩ.de re iudi.Et iſte ꝑpoſitus S.Georgii nec cõpar
uit,nec allegatiões ſuas pñtari fecit, quo caſu eſt magis du-
biũ nũq̃d poſsit ꝯ eũ ꝓcedere ſuis allegatio.nõ inſpectis,ex
quo p eũ deficit?Inn.tenet ẽt in hoc caſu,nõ eſſe ꝯ illũ ꝓce-
dendũ ad ſniam, ex quo nõ pͭ liq̃re de meritis cauſæ ſiue il
lis allegationib.ar.hic; qđ eſt bñ notandũ.Et optimè facit
ad idem tex.in d.c.cũ Bertol.nam contumacia dẽt aliis mo
dis arceri:nõ aũt pp eã debet ꝑcipitari ſnia, ex quo iudex
nõ põt eſſe inſtruct⁹.Et in hoc tene mẽti iſtũ text.ſm iſtum
intellectũ.puto tñ,ꝗ ſi iudex referret ſniam, ñ uiſis actis p-
tis ꝯtumacis ex defectu ipſius ea nõ ꝓducentis , ꝗ ualebit
a ſnia,ᵃ ſi ꝑtẽdit ſe fore inſtructũ ſufficienter ex allegationib.
& actis partis.Ad qđ adduco tex.in d.c.cũ Berto.ubi iudex
tulit ſniam nõ uiſis actis alteri⁹ ptis pp eius cõtumaciã ; &
5 tñ ſnia tenuit,cũ fuerit opus reſtitũem petere.† Sed ſi appa
ret,ꝗ iudex nõ potuit inſtrui ex actis uni⁹ ptis,tũc ſnia eſſet 11
ipſo iure nulla tã q̃ lata a iudice min⁹ inſtructo,ut in c. cum
ex literis,de reſti.in inte.& in d.c.cũ Bertol.ſm unũ intelle
6 ctũ,& utrobiq; dixi,p Bar.in l.ꝓlatã,C.de ſen.& hoc no. †
No.ibi:*uel ſi notorium,&c.*tex.ualde no. ꝗ iudex põt iudicare
de eo,qđ eſt ſibi notũ,ut notorium ; licet notoriũ ñ fuerit
in actis ꝓbatũ,& allegatum Facit.l.1.iũcta gl.C.q & aduer.
quos.& facit ẽt iſte tex.ſm unũ intellectũ,ꝗ ẽt poſt ꝯcluſio-
nẽ ĩ cã pͭ notoriũ allegari.nã hic erat ꝯcluſum ĩ cã,cũ ñ re-
ſtaret,niſi ferre ſniam,& termin⁹ fuiſſet ꝑfixus ad ſniam au-
b diẽdã;& ĩ hoc eſt ᵇ iſte tex.ſatis notãd⁹.Intellige tñ ĩ noto
rio facti ꝑmanẽtis:qa tale notoriũ ñ indiget ꝓbatione, ſed
ſufficit,ꝗ allegeͭ.Solũ.n. iſtud eſt illud qđ releuat ab oneͤ
ꝓbãdi;ſec⁹ ĩ notorio act⁹ trãſeũtis.nã iſta notoria req̃runt
ꝓbatiões,ut plenè no.2.q.1.c.manifeſta,& in c.ſicut,đ re iu
di.& ĩ c.ueſtra,đ cohab.cleri.& mulie. Iõ ſi pñt allegari p⁹
ꝯcluſionẽ ĩ cã,cũ ñ dẽant tũc noua admitti, ut ĩ c.cũ dilect⁹
7 de fi.inſtr.† No.ibi:*et p quæ iã dicta erãt &c*,ꝗ appᷓone no
torii,ñ uenit ſtrictè id,qđ colligeͭ ex actis,ſed notoriũ facti
dũtaxat.nã notoriũ,& id, qđ colligebaͭ ex actis ẽt p⁹ ꝯclu-
ſionẽ ĩ cã ponũͭ hic ut diuerſa. Et facit optimè ad ſtatuta:
ut ſi ĩ mã reſtringibili fiat mẽtio de notorio,itelligaͭ đ no
torio facti & ñ iuris: qa ĩ tali mã debem⁹ uerba ſtrictiſsimè
cape,ut ĩ c.in nr̃a, de iniuriis & de hoc notaͭ in d.c.ur̃a; &
8 & hoc tene mẽti.† No.ꝗ elect⁹ dẽt eſſe idone⁹ in ſcĩa,ætate
& ordine tpe electiõis:aꝉs electio eſt nulla.nec ſufficit,ꝗ ſu
pueniãt iſtę q̃litates p⁹ electionẽ;qa qđ nullũ ẽſt a prin.tra
ctu tpis ñ ꝯualeſcit,ut in regula,ñ firmaͭ,de re.iur.li 6. Idẽ
dic in impetratiõe. nã ad ualiditatẽ ipſi⁹ dẽt occurreͭ ido-
neitas tpe ĩpetratiõis:nec ſufficit,ꝗ ſupueniat;niſi đ defectu
fuiſſet facta mẽtio ĩ ĩpetratiõe,ut in c.ſi eo tpe,de reſcri.li.
6.Cui vr̃ obſtaͭ c.ei cui,de ꝑb.e.li. Sed rñde,ut ibi plenè.nã
ibi ĩpetrato fuit facta gñaliter & ñ reſtricta ad certũ bñficiũ
ideo ſatis eſt,ꝗ idoneitas adſit tempore acceptatiõis : quia
nulla fuit commiſſa ſurreptio propter
gñalitatẽ gr̃æ.ſed in c.ſi eo tpe,gr̃a fuit re
ſtricta ad certũ bñficiũ;& de hoc pleni⁹ ĩ d.
c.ei.cui.† No.ibi:*duæ penè ptes* , ꝗ iſta di-
ctio,penè ᶜ diminuit parũ de ſignificato
ei⁹,cui adiiciͭ.nã hic dicebãͭ ꝯcurreͤ pe-
nè duæ ptes : qa deficiebãt q̃tuor ut eẽnt
duæ ptes ĩtegræ;& idẽ de dictiõe,fere,vꝉ
quaſi;qđ no. p ſtatutis.† Vlt.no. ꝗ ꝯcur-
rẽtib.duab.electionib.ſup ea. dignitate,
quarũ una ẽ facta a maiori pte de ĩdigno
ſciẽter,alia a minori pte de digno;uenit
cõfirmãda electio facta a minoͤ đ digno,
ẽt ſi ambæ electiões fuerũt factæ,c.ꝯtextu:
nã hic ñ apparet,ꝗ electio facta a maiori
pte đ ĩdigno ꝑceſsit:ſed poti⁹ colligiͭ ꝯ- a
riũ in prin.c.Vbi dr̃,ꝗ electores diuiſerũt
uota ſua ĩ duos.Ex quo hẽs,ꝗ ptãs maio
ris ptis adueniẽs minori pti ĩ ipo limĩe,
& origine electiõis ꝯualidat ipſã electio
nẽ, ut uideaͭ facta ab hẽntib. totã ptãtẽ.
nã ſi ptãs maioris ptis ñ cẽſereͭ illico trã b
ſfuſa ĩ minorẽ ptẽ, ñ poſſet ꝯfirmari ele-
ctio facta a minori pte: qa ñ ẽ facta a ma
iori pte capľi.ſ.ab hẽnte ptãtẽ capľi , ſeu
capitularẽ.Ex quo ĩferͭ,ꝗ ſi electio mino
ris ptis ꝑceſsiſſet,ñ dẽret ꝯfirmari ex eo,
ꝗ ps maior elegiſſet poſteà ĩdignũ : qa
tpe electiõis ñ ꝯcurrebat tota ptãs in mi
nori pte;nec poterat cõualidari ex ptãte
poſtea deuoluta,ar.ĩ c. auditis.ĩ.e.Dẽt er
go neceſſariò iſte tex.intelligi,ꝗ aut ele-
ctio maior. ptis đ ĩdigno ꝑceſſerit. Aut ꝗ c
utraq;elect.fuerit facta,c.ꝯtextu,ad qđ uiđ
qđ l.& no.ĩ c.ꝯgregato.ĩ. e. † Et ex his &
ex tex.no.diligẽter,ꝗ electores eligendo
ĩdignũ ſeͭ priuari ipſo facto ptãte eligẽdi,
& ptãs deuoluiͭ ad alios ñ delinq̃ntes,ñ ſo
lũ qñ elect. fit ad epatũ & maiores digni
tates,ſed ẽt ad iferiores. Et optimè iudi-
cio meo facit tex. ꝓ opi.q̃ tenui ĩ c.cũ ĩ cũ
ctis,ĩ.e.ꝗ ꝯferẽs bñficiũ ſciẽter indigno,
nec tenet collat.illa;& ptãs đuoluiͭ ad a-
liũ.nã ſi hoc ẽ ĩ ele.ut hic uides,& forti⁹ ĩ
colla.cũ magis deliq̃t collator: qa colla.
hẽt ui electiõis & ꝯfirmatiõis,ut no ĩ c.cũ
oli,de cã poſ.& ꝓpr.nec expectat aliã exa
minationẽ p⁹ ſe. Gl.ĩ uer.*electiõis tpe.* ibi:
ſolũ. verũ eſt.No.iſtã gl. p p mľta iura ĩ ea
all.quorũ q̃dã põderat initiũ: ᵈ q̃dã uerò
finẽ.uide aliã gl.ĩ c.ſciẽtes.ĩ.đ cẽſi. q̃ alle
gat mľta iura dicẽtia mediũ fore ſpectã-
dũ. Et gl. iſta ĩuolutè ſoluit,nec potuiſſet
claͤ ſolueͤ.cũ ſit uia brocardica. Sẽſus tñ
gl.vr̃, ꝗ ĩ actib.patiẽtib.iuris effectũ,ex q
b.ꝓduciͭ actio,dẽt ꝯſiderari initiũ , qñq; d
mediũ,qñq; finis.Sed ĩ actib.ꝯſiſtẽtib.ĩ fa
cto,ſpectaͭ finis.Hoſ. in d.c.ſciẽtes , dicit
ꝗ ĩ hac mã ñ pͭ dari certa regľa,cũ diſcur
rat p uarior caſus. ſed ſm diuerſitatẽ ca-
ſuũ,qñq; ſpectaͭ pricipiũ,qñq; mediũ,qñ
q; finis.dixit tñ Cal.hic ꝗ licet ſufficien-
ter ñ poſsit dari regľa : pͭ tñ gñaliter ſic
tradi. ꝗ ubicũq; act⁹ recipit eſſẽtiã vꝉ ua
liditatẽ ĩ initio,dẽt ſpectari principiũ. ſi
ĩ medio,ſpectaͭ mediũ;& ita finis,ſi aſſu-
mit ſubſtãtiã ĩ fi.& q̃ ſi ĩ effectu idẽ uoluit
d.Ant.ſed ñ eſt curãdũ de his uerbis: ſed

SEB. SAPIA.
a Quòd ualebit ſnia Vide latè p Feli. ĩ c.eccl. ſanctæ Mariæ.col.6.ĩ.de cõſtitut. Moder.in l. 2 C.de eden.

SEB. SAPIA.
b Facti pmanentis, hoc latè declara, et p Feli.in c.cum ordinẽ,col.8.ẽ.de reſcr.ubi attingit ar. & quãdo notoriũ debeat allegari. Aliquid ẽt ponit Feli.in c. afferte,co.2.ĩ. đ ꝑſum. Are.in c. ueniens, col.v.ĩ.de accuſa.

ZACHARIAS.
c Iſta dictio, penè. Tu dic , ꝗ iſta dictio, penè,non inducit contrarietatẽ, ſed potius conſequẽtiã,ut no. ff. de origi.iu.l. 2. §. iiſdẽ temporibus, Albe. de Ro. latè in parallе.§.iiſdẽ & in l. 2.§.2. de uet.iur.enu.& Oldra.conſi.44.in fi. qđ ualet ad teſtes concordandum.

SEB. SEPIA
d Initium.Ex hoc, ꝗ initium ſit ſpectandũ , dixit ſingu.Cardin.in conſil. 128. ſeptimo Archipresbyter,ꝗ ſi ſtatutũ priuat ipſo iure abſentant. ſe ſine licẽtia ultra 15.dies,ſi aliqs ſe abſentauit cum licentia pro certo tempore, & poſt illud tẽpus ſtetit abſens per quinde

caſus dicẽdus ẽ ſm̃ mãm ſubiectã. Extra gl. opp. ꝯ tex. in eo, ꝙ ꝑpoſitus S. Georgii noluit ſtare diffinitioni iudicũ; & ob hoc cã fuit ad papã remiſſa. Nã iudiciũ redditur in inuitũ, ut in c. 1. & c. intelleximꝰ, de iud. ergo ñ potuit declinare iudiciũ iſtorũ. So. ꝯriũ ꝓcedit rĩr, ſed hic potuit declinare iudiciũ ex forma cõmiſſionis. Nã ut patuit in ãtiquaꝑꝑ cõmiſit illis iudicibus cãm audiẽdã & decidẽdã, ſi partibus placeret. ſi uerò diſpliceret alteri ptiũ; tũc
12 cãm remitterẽt inſtructã. † Scd'o opi. in eo, ꝙ opponebaẽ defectus ordinis ꝯ ꝑpoſitũ S. Georgii. Nã cũ fuiſſet electus ad dignitatẽ inferiorẽ, ñ erat neceſſe, ꝙ eſſet ĩ ſacris. ſed ſatis eſt, ꝙ poſteà ad ordinẽ reqſitũ ꝓmoueaẽ, ut uĩ ꝓbari in c. cũ incunctis, i §. inferiora. ꝯ. e. Itẽ idẽ iudiciũ ẽ habẽdũ in dignitatib. inferiorib. & eccleſiis parochialib. ut in §. inferiora, ꝑal. & ĩ c. de multa, de ꝑb. Sed ad eccl'iã parochialẽ ꝑt ꝓmoueri ille, q nõ eſt in ſacris, ut in c. 2. de inſti. in 6. & in c. ſi ꝓ clericis, de ꝑb. eo. li. ergo ad iſtas dignitates inferiores. Prętereà ſpeciale uĩ in ꝓmouendo ad epatũ ut ſaltẽ dẽat eſſe ſubdiaconus tpe electio-
a nis,[a] ut ĩ c. a multis, de æt. & qua. ergo ĩ dignitatib. inferiorib. dẽnt ſufficiẽ minores ordines, cũ maior idoneitas reqraẽ in ꝓmouẽdo ad epatũ, q̃ quo ad alias inferiores dignitates. So. ꝑꝑ hoc & ſimilia, q̃ allegare poſſent, ſunt opiniões in mã. Quidã ut Vin. & Io. dixerũt, ꝙ hodiè non eſt opus, ut ꝓmouẽdus ad iſtas dignitates inferiores ſit in ſacris: ſed ſatis eſt, ut poſt, q̃ ꝓmotus fuerit, ordineẽ ad iſtũ ordinem, quẽ dignitas illa reqrit, ut in §. inferiora, ꝑalle. & in c. ꝑtereà. j. de æta. & qua. Et dicũt ꝙ iura, q̃ habenẽ ſexageſima diſtin. q̃ uidenẽ innuere ꝯriũ, ſunt hodiè correcta. Tan. & Goff. tenuerũt ꝯriam opi. dicẽtes, ꝙ hodiè etiam promouendus ad iſtas dignitates inferiores, & eccleſias parochiales, dẽt eſſe in ſacris per iſtum tex. & per c. ꝑtereà, ꝑalle. Nã ibi permittiẽ diſpenſatiuè, ut exiſtens in minorib. ordinib. poſſit adipiſci eccl'iam parochialẽ; ſecus ergo mero iure inſpecto. Tertiam opi. poſuerunt Inn. & Comp. diſtinguẽtes inter dignitatẽ curatã & nõ curatã, ut prio caſu dẽat eſſe in ſacris, & ſcd'o nõ. Et uĩ Io. An. magis adhærere huic opi. nam impugnat reſponſionẽ Io. & Vicen. in eo, ꝙ ad iſtum tex. r̃ndebant, ꝙ iſte patiebaẽ defectũ in ordinib. qa iſte ꝑpoſitus erat laicꝰ. Nã hoc non eſt uerisimile ſm̃ Io. An. cũ eſſet iſte Præpoſitus S. Georgii, nã dicit patere in antiqua, ꝙ hic opponebaẽ, ꝙ iſte Præpoſitus erat in minorib. remittit tñ ad no. in c. unico, de æta. & qua. li. 6. & ad dictũ c. ꝑtereà. Do. Ant. cõcludendo, ut aſſeruit ibi, & in c. ex ore, de his, q̃ fiũt a maio. par. ca. diſtinguit, ꝙ aut dignitas eſt curata; & eligendus dẽt eſſe in ſacris, ut hic. Idẽ ſi nõ eſt curata, ſed hẽt ſacrum ordinẽ annexũ ex inſtitutiõe dignitatis. Si uerò neutrũ iſtorũ cõcurrit; tũc ꝓcedit alia opinio, ut ſufficiat ꝙ ſit in minorib. ſed de eccleſiis parochialib. nihil dicit, neq; alia iura adducit. Sed ideo aduerte latius. Nam iſta qõ ꝑt diſcurrere, ut ſ. dixi, non ſolum in dignitatib. inferiorib. ſed etiã in curatis bñficiis. Nam quo ad idoneitatem ꝓmouendorum iſta æquiparanẽ, ut ĩ d. §. inferiora. Vñ uideas de hoc primo gl. no. l. diſ. c. 1. q̃ tandem concludit, ꝙ in iſtis eccleſiis parochialib. & in iſtis dignitatib. habentib. a iure ſacrũ ordinẽ annexũ, ſufficit ꝙ tpe electiõis, quis ſit in minorib. & ætate habili ad recipiendũ poſteà ordinem requiſitum. Sed in iſtis di-
b gnitatib.[b] & ꝑſonatib. q̃ nõ reperiunẽ in iure certũ habere ordinẽ annexũ, nec ſunt curatæ, ut eſt primiceriatus, ſacriſta, & ſimiles, dic ſtãdũ eſſe conſuetudini loci, ad quẽ ordinẽ dẽat iſte promoueri; & no. ſing. in hoc ultimo iſtã glo. quia neſcio alibi. Io. Cald. ſatis plenè hunc articulũ examinauit, & Io. An. poſuit gl. in c. ſi ꝓ clericis, de ꝑb. li. 6. & in c. licet canõ, de elec. e. li. Et ibi loquẽs de ꝓmouendis ad eccleſias parochiales, dixit ꝙ in caſib. in iure nõ expreſsis ꝓmouendus dẽt eſſe in ſacris ꝑ c. ꝑtereà, ꝑalle. Qđ dicit ſe nõ audere corrigere; niſi in caſib. expſsis, quorũ unus eſt in c. 2. de inſti. li. 6. qñ procediẽ per uiã ꝑñtationis & inſtitutionis. Alius eſt in d. c. ſi pro clericis, qñ procediẽ per uiã impetrationis in curia: ſed Io. Cal. indiſtinctè hic tenet ꝙ in quolibet mõ ꝓmouẽdi ſatis eſt, ꝙ ꝓmouẽdus ſit in minorib. ordinib. tã reſpectu dignitatũ inferiorũ, q̃ eccl'iarũ curatarũ. Et hæc opi. mihi placet, primò arguẽdo ꝑ locũ a ſpecĩali de epis: ſcd'ò ꝑ illũ. §. inferiora. ubi text. in promouẽdis ſolũ requirit ętatẽ, mores & ſciam. In ordinib. verò ſolũm diſponit, ut recipianẽ poſt promotionẽ. Tertiò moueor qa ille. §. æquiparat dignitates inferiores & eccleſias parochiales quo ad idoneitatẽ promouẽdorũ ad illa. ſed habemꝰ hodiè clarũ, ꝙ exiſtẽs in minorib. ꝑt cõſequi eccl'iã parochialẽ, ut in iu- c
ri. ꝑalle. ergo ad iſtas dignitates inferiores ꝑñt promoueri. Nõ ob. motiuũ Io. An. nã ſi cũ procediẽ ꝑ uiã extraordinariã, putà ꝑ ꝑñtationẽ & inſtitutionẽ: ꝑt ꝓmoueri exiſtẽs in minorib. ut in d. c. 2. ergo fortius cũ ꝓcedit ꝑ uiã ordinariã vĩ iuridicã, ut eſt electio, uel collatio. Prætereà ſicut ĩ impetratiõe, q̃ eſt odioſa & reſtringibilis, ut in c. quis, de ꝑbẽ. li. 6. nõ ob defectus ſacri ordinis; ergo fortius nõ dẽt nocere, cũ procediẽ ꝑ uiã electionis vĩ collatiõis. Ergo dicamus, ꝙ iſta iura noluerũt ponere ſpecialitatẽ in iſtis caſib. qa non apparet de ſufficienti rõne ſpecialitatis: ſed ꝙ de mẽte illorũ iuriũ fuerit, ꝙ defectus ſacri ordinis nõ hẽret impedire. Nõ ob. iura q̃ habenẽ. 60. diſt. nam ꝑñt primò exponi, ut ibi no. gl. in c. 1. ut dicaẽ ſit ꝑſbiter. i. fiat. Simile ĩ c. 2. de fo. cõp. Vel, ꝙ hodie ſint correcta. Nã illa reqrebant ꝑſbyteratum tempore promotionis; & tñ hodiè clarum eſt, ꝙ non requiritur, ut in §. inferiora. Non ob. c. prætereà: qa põt intelligi de diſpenſatione generaliter hodiè facta a canone, non aũt de fienda per ſuperiorem. Vel ꝙ hodiè ſit correcta ꝑ iura lib. 6. ꝑall. Ad iſtud c. reſponderi põt, quòd patiebaẽ iſte defectum in ordine reſpectu ætatis: quia non erat in tali ætate, in qua potuiſſet promoueri ad ſacerdotium, quod requirebat iſta dignitas, ut in c. 1. de æta. & qua. & per hoc habes iſtum paſſum examinatum. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Exules. ſi non poſſunt eſſe in ciuitate propter partialitatem, non ꝑt contra eos in eorum præiudicium aliquid ordinari; & poſſunt interpellare ſtantes in ciuitate. ut conſtituant eis locum tutum in expediendis negotijs ciuitatis. 10.*

2 *Poſtulantes amittunt ius poſtulandi. ſi patiunt eũ poſtulatum ante confirmationem adminiſtrare ſed non eligentes.*

Poſtulatus & electus adminiſtrantes ante confirmationem, ipſo facto ſunt priuati.

Priuati poteſtate eligendi transferunt illã in alios ſuos de collegio.

3 *Pax facta ſub certa pœna ſi unus rumpit, & poſteà alius, intelligitur rupta a primo tantum.*

4 *Notorium, de neceſsitate non recipit probationes.*

Notoria

eam dies, nõ cadit in pœnã ſtatuti; quia ſtatutum punit initiũ temeraria abſentiæ, & hoc dicit ſingulariſsimũ Feli. in c. quoniã. § porro, col. pen. in fi. j. ut lit. nõ cõteſta. Et de hac regu. ꝙ initium ſpectandum ſit. uide gl. & Barto. in l. 3. §. ſi q. s. ff. de mino. Alex. in l. ſi filiꝰ, ĩ prin. ff. de uer. obl. ubi dicit initiũ ſpectãdũ, niſi contractꝰ requirat ſupplemẽtum ex parte creditoris. tunc enim inſpicitur tempꝰ implementi; uide etiam Bal. in l. ſi ſeruus Meuij. §. fi. ubi etiam Io. de Imol. ff. de ſtipu. ſeruo.

ZACHARIAS.

a Subdiaconus tẽpore electiõis. Adde Car. Mandag. in trac. de elec. parte. 2. c. 59. in gl. in uerſi. canonicũ in ſacris ordinib. de electio. 26. parte 1. Quid autẽ ſi tẽpore electiõis nõ erat in ſacris, ſed ante poſtulationẽ confirmationis, erat? dic ꝙ nõ ualet electio, ut not. Din. in l. 2. §. 1. ĩ princ. & qđ ibi ponit in addi. ad ipſum, ff. de excu. tu. qui nimo debebat talis poſtulari; ut plenè nota. in c. a multis. j. de æta. & quali.

SEB. SAPIA.

b Dignitatibus. Vide Fede. de Se. in conſilio. 127. caſus talis eſt: q. d. m eſt canonicatus. ubi tenet ꝙ etiam prioratus ꝑñt cõferri infantib. uide Bal. in l. adminiſtrãtes. §. totũ, ff. de exc. tut. ubi dicit, ꝙ minores ꝑñt habere præbẽdam, & multa quæ cõſequi poſſunt minores, & quæ non, enumerat Firmian. in trac. de Epiſcopo in prima parte ſecũdi libri. qõ. 31. ubi etiam ponit quas dignitates, ſeculares poſſint acquirere.

5 *Notoria an & quando indigeant citatione.*
6 *Authoritas iudiciaria facit præſumere omnia ſolenniter acta.*
7 *Teſtes ſingulares regulariter non probant.*
Teſtes ſingulares dicuntur illi, qui diſcordant in facto.
8 *Citatum ſe non fuiſſe, non poteſt probari. 16.17.*
9 *Libellus ineptus nõ vitiat pceſſũ, ſi in cã illa nõ ſolebat dari libellus*
Electio facta per metum, eſt ipſo iure nulla.
12 *Notorium licet aliquid ſit, tamen non conſtat iudici, debet ipſe ſic per hoc accipere probationes.*
13 *Negatiua, an & quando poſſit probari. 16.*
Creditur plus duobus affirmantibus, quam centum negantibus, niſi in negatiua coarctata.
14 *Negatiua an & quando transferat onus probandi in aduerſariũ, vel in negantem.*
Præſumptio transfert onus probandi in aduerſarium.
15 *Fundans ſe ſuper paupertate, vel diuitijs, debet illas probare.*
17 *Citatum aliquem fuiſſe debet probari per aſſerentem citationem.*
18 *Collegiũ, vel repſentans collegiũ, dẽt citari et nõ ſinguli de collegio.*
19 *Vniuerſitas, vel collegium, quomodo citetur?*
20 *Vniuerſitas, vel ſimile non poteſt excommunicari, ſed ſuſpendi.*
Excõicatus, vt cõtumax, ſi nõ reperitur cõtumax, an ſit excõicatus?
21 *Abſentes an debeãt mittere nunciũ, vel pcuratorem in aliqua cã?*
22 *Poſtulantes, vel eligentes aliquem per impreſſionem laicorum ſunt priuati ipſo facto poteſtate eligendi. Limita, vt per iſtum in c. cum Vintonen. infra eo in vlt col ver ſed contra &c.*
23 *Collatio beneficiorum vel electio ad quem ſpectat, ſi fuerit per alios amiſſa?*

CAP. XXIII.

B*Onæ memoriæ.* Legitur hoc cap. principaliter tribus modis: & ſm principaliorẽ intellectum, qui magis congruit literæ. h.d. Recipientes poſtulatum ad eccleſiam tanq̃ inſtitutũ, vel adminiſtratorẽ ante admiſſionẽ poſtulationis à ſuperiore factæ, priuati ſunt poteſtate eligẽdi; & ad alios, licet pauciores, deuoluitur poteſtas eligẽdi: & ſi omnes priuati ſunt; deuoluit̃ ad Papã ĩ eccleſiis cathedralibus. Vel ſecundũ alium intellectũ, q placet multum Inn. h.d. Qui per impreſſionẽ laicorũ aliquem poſtulauerunt, ipſo iure ſunt priuati ptãte eligendi. Hæc tñ lect. non multũ cõuenit lræ huic, ſed allegationi contentæ in antiqua. Tertiò legit̃ ſm eundẽ Inn. Alio modo ſm quẽ. h.d. Qui poſt & contra appellationẽ legitimã aliquẽ poſtulauerũt, ſunt ipſo facto priuati ptãte eligẽdi; & ad alios licet pauciores, ptãs deuoluit̃. Hæc etiã lect. nõ multũ cõgruit lræ, ſed magis elicit̃ ex antiqua. Diuiditur hæc decre. principaliter in quatuor partes. In prima factũ, & ſub certa forma cõmiſſio. In ſecunda ibi: *licet autem*, pceſſus factus iuxta dictã formã. in tertia ibi: *contra verò*, oppoſitio cõtra pceſſum legati & reſpõſio. In quarta, ibi: *nos igitur*, motus Principis, & cõfirmatio pceſſus. Et p euidẽtia caſus pmitte, q vacãte imperio, duo fuerunt electi in diſcordia, Ottho. ſ. & Philipp⁹. ciuitas Magũtina adhęrebat tũc Philippo. Præpoſitus aũt ſancti Petri, q aliàs erat canonicus Maguntinus, & q dã alii canonici Maguntini, adhærebãt Otthoni. vñ pp potẽtiã Philippi nõ audebãt ſtare in ciuitate Maguntina. interim vacabat eccleſia Magũtina. inſtabat Philipp⁹, vt poſtularet Epſ Varmatien. canonici ãt exules nõ audẽtes venire ad ciuitatẽ pp potẽtiã Philippi, timẽtes ibidẽ ĩpreſſionẽ, ne. ſ. cõpellerent eligere ad petitionẽ Philippi; miſerũt nuntiũ ad capl̃m, petẽtes q cũ inſtaret tps electionis fiẽdæ; deberẽt aſſignare locũ tutũ, ĩ quo nulla timeret impreſſio: aliàs appellabãt ad Romanũ pontificẽ. Capl̃m verò hac petitione non obſtante, poſtulauit Varmatien. Epm, & appellauit ne aliquid attentaretur per alios in præiudicium ipſius poſtulationis; & receperunt iſtum Epm poſtulatum ad adminiſtrandum iura ipſius eccleſiæ ante, q̃ Papa poſtulationẽ admitteret. Canonici verò abſẽtes licet pauciſſimi numero, elegerũt dictũ Prępoſitũ in Archiepm.

Orta itaq; contentione ſuper iuribus electionis & poſtulationis, ꝯ ipſam poſtulationẽ fcãm à maiori parte opponebãtur principalr̃ tria ſm vnũ intellm̃. primò, q poſtulauerant poſt & ꝯ appellationẽ legitimã. Scd̃ò q receperunt poſtulatũ in adminiſtratorem iuriũ eccleſiæ: ſeu q ipſe poſtulatus adminiſtrauerat añ admiſſam poſtulationẽ. Tertiò, q per impreſſionẽ laicorũ, uidelicet philippi & aliorũ pcerũ, dictũ epm poſtulauerũt. Cõtra electionẽ uerò factã ab alia parte opponebãtur principaliter duo. primò, q fuerat facta a pauciſſimis canonicis. Secũdò, q poſt appellationẽ interpoſitã à maiori parte. pt addi tertia oppoſitio, q fuerat fcã poſtulatiõe nõ caſſata. Occaſione huius diſcordiæ cã fuit delata ad ſummũ põtificem: q cãm delegauit cuidã delegato, q erat in partibus, ſub hac forma, q ſi cõſtaret illos canonicos recepiſſe dictũ poſtulatũ in adminiſtratorẽ: vł q ipſe poſtulatus adminiſtraſſet in ſpũalibus, uel tpalibus, deberet legatus illã poſtulationẽ nuntiare irritã & inanẽ: mãdauit fortè de aliis cauſis inquiri, q̃ fuerũt ex hac lr̃a deciſæ. In facto uerò electionis, mãdauit inqri de metu, quẽ ppoſit⁹ & alii canonici timebãt; & ſi de eo ꝯſtaret, mãdauit ꝯfirmari electionẽ eorũ, non ob. applł̃one à caplo interpoſita, cũ ipſi nõ duxerunt deferendũ appelłoni interpoſitę ab alia parte. Legatus verò licet notoria forẽt, q̃ obiiciebant ꝯ poſtulatũ, tñ ad maiorẽ cautelã teſtes recepit. & cũ de obiectis fuiſſet ſibi fcã certa fides, illã poſtulationẽ denũtiauit irritã: & electionẽ aliorũ canonicorũ ꝯfirmauit: & electũ ordinauit in pſbyterũ, & in epm cõſecrauit. Contra pceſſum legati oppoſuit capl̃m inter cætera, q eis & Varmatiẽ. Epo nõ citatis pceſſerat; & ſic ex defectu citationis dicebant pceſſum nullũ. papa uerò iſtã obiectionẽ multipliciter confutauit: qa primò cũ iſte exceſſus eſſet notorius, non indigebat aliqua examinatione, nec citatione. Scd̃ò, qa pſumendũ eſt p his, q̃ à iudice ſunt acta; nec poterãt ipſi docere ſe ñ fuiſſe citatos: qa licet qlibet diceret de ſe; eorũ tñ teſtimonia erãt ſingularia, & ſic nõ pbabãt. Tertiò, qa ipſi miſerunt nuntium ad ſe excuſandum. vñ erat pſumptio, q fuerunt citati; & quẽadmodũ miſerant nuntiũ, ita poterãt deſtinaſſe pcuratorẽ. Et tandẽ papa inſpectis pdictis & maximè, qa ex tribus cauſis ſuperius expſſis, ipſi canonici reddiderũt ſe indignos. Itẽ, qa pſuppoſito, q oẽs partes deliquiſſent, ptãs fuiſſet deuoluta ad ipm papã; q illã poſtulationẽ caſſauit, ſeu caſſam & irritã pnuntiauit, & electionẽ factã de ppoſito, q nunc erat Archieps, confirmauit.

1 † Not. 1. q canonici exiſtentes ex̃ eccleſiã ſine eorum culpa, maximè timentes tyrãnidem alicuius, non ſunt priuati ptãte eligendi, ſed retinent illam ptãtem. Et facit hæc lr̃a iuncta gl. p his, q no. Bar. in l. oẽs ppli, ff. de iuſt. & iu. ubi dicit q ſi vna ps [a] ciuitatis ẽ expulſa, ſeu ñ audet ibi eẽ,

SER. SAPIA.
a Vna pars. vide Bal. in l. cunctos populos, col. 6. C. de ſum. Tri. & fid. catho. & in l. 1. C. de monopo. Aret. in l. ſi quis à filio. §. fi. col. 2. de le. 1. Abb. in conſ. 94. col. 3. in 2. dubio vol. 2. Ant. de Ba. in c. fin. 36. col. 7. de conſuetu. vide etiã Bal. in l. 2. §. deinde cũ eſſent, ff. de ori. iu. ubi dicit per illum tex. q Guelfi, qui ſunt in una ciuitate, poſſunt facere ppria ſtatuta de per ſe; & Gebellini et poſſunt facere de per ſe; uide etiam Albe. de Roſa. in 1. parte ſtatutorum, in 6. q. ſed an pars expulſa.

a SEB. SAPIA. Offendere. Vide Bar. in l. aot facta.§.ex.ff.de per io l.ſi prædium,col.vlt.C.de ædi.act.vbi dicit,ꝙ offenſa facta ſecundo loco non pręſumitur ad rumpendum pacem,ſed ex offenſione facta.uide Car.in tracta.maleficiorum,ſub rub.de tranſac.

b Dic,ꝙ ſic.Iſtam opi.ſentit & Bar.in l.1.§.cum arietes,ff.ſi quadru. paup.fe.dica.& in d.§.libertis, in vltimis verbis;latiꝰ tñ circa iſtā qōnē vide Bald.diſtinguentē in l. ſemel mora, & ibi Moder.ff.ſolu.ma. & do Alex. in addi. ad Bar.in d. §. cū arietes. Qñ aūt ſimul ſe offenderūt tunc neuter agit, vt Bar.in.ī.dictis locis in l. ſi ſeruū §.ſeq̄, in fi. ff.de ver.obli. vide oīno io iſta materia Iaſ. in l.cum proponas, C.de pact. Aeneas Fal.

ANT. FRAN. Et ad iſtā qōnē de offendente illū, ꝗ primò offendēdo rupit pacē; dicas,ꝙ paria delicta mutua cōpēſatione tollitur, qñ cōmittunt eodē tpe; ſecus ſi ex interuallo,vt hic; & vide quę habentur in l. in arenā, C.de inof.teſta.& in l.uiro atq; uxorii, ff.ſolu.mat.

SEB SAPIA.

c In notorio. Vide per Abbatem, & alios in c. cum olim.ĩ. de re iud. per do. Ant. in c. tuā, de ord. cog. vbi dicit, ꝙ i actibus per iudicē expediendis, in quibus certum eſt nihil poſſe opponi; poterit omitti ptis citatio. uide Ro. in conſ. 483. Saluatoris,ad fin. ubi concludit ꝙ poſſeſſor beneficii intruſus notoriè,poterit priuari etiam non uocato poſſeſſore.

d Citatio.Adde latè Fran.Are.conſ. 264.in conſ.edito in fauorē Florentinorum, cū ultimo ſupplicio tradiderunt Archiepiſcopum & Cardioalem.& in eodē caſu conſuluit dominus & præceptor meus,dominus Hier.Torqua.cuius conſilium impreſſum eſt & multa etiam ponit de notorio.

ANT. FRAN. Vide ad materiam notorij vltra hic alleg. gl.in l.emptorem, ff.de ac.emp.

e SEB. SAPIA. Rectè geſta.vide tex.& quæ ibi no.Sal.& Ang.in l. 1.C.de præd.cu.lib. 10.cum alleg.per Cu.ſenio.in conſ.44.ſuper cōtingentia facti,col. 5.per Iaſ.in l.pacta nouisſima,col.2.C.de pact.

f Iuſtè acta. Adde,quod præſumatur pro rectitudine ſententiæ,Alex.

propter partialitatem; non poſſunt ciues remanentes aliquid ſtatuere in præiudicium abſentium, & concordat huic literæ,quod legitur & nō in c.quanto 63.diſtin.Secundò not.quòd non valentes accedere ad eccleſiam timentes ibi oppreſſionem in actu electionis, poſſunt petere à capitulo, vt ſtatuatur locus idoneus & tutus,in quo oppreſſio timeri non poſſit. Et ſi ſecus fieret,poſſet appellari.& ex his habes caſum, in quo licitè fit electio extra eccleſiam,ſeu ciuitatem,quando in eo loco veriſimiliter timetur impreſſio. Itē habes caſum in quo maior pars tenetur ire ad minorem partem,vel ſaltem in loco tuto diem & locum præfigere. Not.3.

2 vnum caſum expreſſum,† in quo poſtulatio ipſo iure caſſatur,& poſtulatores ſunt priuati ea vice poteſtate eligēdi & poſtulandi,quando ſcilicet poſtulantes receperunt poſtulatum quo ad temporalia, vel ſpiritualia, & fuerunt paſſi adminiſtrare poſtulatum in ſpiritualibus, vel temporalibus. Et ex his habes ſecundum hæc tempora duas differentias inter poſtulationem,& electionem.Nam electus adminiſtrar[illegible] confirmationem, non perdebat [illegible] cto ius ſibi acquiſitum:ſed electio veniebat irritanda. Nec eligentes erant etiam ex hoc facto priuati poteſtate eligendi,vt in c.qualiter.ſ.eo. Secus autē in poſtulatione. nam ſi poſtulatus adminiſtrat ipſo facto, poſtulatio eſt nulla, & poſtulantes ſunt priuati poteſtate eligendi & poſtulandi; & ad alios canonicos, qui nō delinquunt, deuoluitur poteſtas, Et ſi pariter delinquūt,deuoluitur ad papam ptās.Ratio diuerſitatis quare magis delinquunt in poſtulatione, quam in electiōe eſt:quia poſtulatio innititur gratiæ, & nullum ius eſt acquiſitū poſtulato, ut in c.bonæ.ſ.de poſtu.præla. Electio verò innititur iuri; & ex electione acquiritur ius in prælatura ipſi electo;licet nō acquiratur exercitium,ut no.gl.in c. quāto 63.di. Hodiè verò ipſa electio ipſo iure caſſatur,ſi electus adminiſtrat ante confirmationem,ut in c.auaritię.ĩ.eo.lib.6.eligentes tñ ex hoc nō ſunt priuati ptāte eligendi,quia iure non cauetur. Et ex his,& ex tex.no. ꝙ poteſtas deuoluitur in canonicos, non ſolū quando alii canonici elegerunt ſcienter indignum: ſed etiam qñ aliter deliquerunt probabiliter:propter qđ

incurrunt priuationē ipſo facto,vt patet ex ſupradictis,& ĩ.
dicendis. Itē nota,ꝙ nō deferens appellationi ſui aduerſa
rii prius interpoſitę,ille nō pōt allegare ſuā appellationem
poſteà interpoſitam:ſed aduerſarius bene poteſt fundare ſe
ſup appellatione prius ab eo interpoſita; licet ipſe nō detu
lerit appellationi poſteà interpoſitæ ab aduerſario:qa ad-
3 uerſarius nō detulerat ſuæ appell. †Et facit ad qōnem,duo
fecerunt pacem,& ꝓmiſerunt ſub certa pœna ſe non offen-
a dere.[a] demū unus offendit aliū, & ille offenſus ſic offendit
poſteà offendentē, q̄ritur nunqd poſſit ſecundus agere ad
pœnā cōtra primū offendentē,ex quo ipſe poſteà offendit?
b Et dic,ꝙ ſic:[b] qa primus offendendo rumpit pacē;& ſic incidit in pœnam. nec pōt allegare pacē ruptam contra ſm, cū
nō poſſit ſe fundare ſuper pace,quam ipſe prius violauerat.
nā,vt dr, in litera,fruſtra legis auxilium inuocat,q cōmittit
in legem.Et hoc videt̄ firmaſſe Bar. in l.cū pater §.libertis,
ff.de legatis ſecūdo;facit quod notat̄ in l.q̄ro.§. inter loca-
4 torē,ff.locati. †Nota in verſ.licet,& tene menti, ꝙ licet in
notorio non ſit de neceſſitate recipienda probatio,vt in c.
manifeſta.2.q.1.& c.euidētia,de accuſationib.& c.ad nram,
el iii.de iureiu.poteſt tñ iudex ad cautelam probationē recipere,& reliquum iudiciariū ordinem ſeruare. Puto tñ,ꝙ
pars,pro qua facit notoriū,poſſit reſiſtere,ne probationem
cogat̄ adducere: qa non debet onerari ſuperflua ꝓbatione,
arg.in c.ſicut,de probationibus,& in c.ad noſtrā. Si tñ pars
non reſiſtit,non uitiatur ꝓceſſus ex eo, ꝙ ſit ſeruatus ordo
5 iudiciarius;quod tene menti. †Item nota in verſi.porro,plu
ra dicta notanda circa materiā notorii. primò ꝙ in notorio[c] nō requirit̄ examinatio,nec citatio.[d] Et no.ſin.hoc vltimum. nā cōiter dicunt gl.ꝙ ſaltē requiritur citatio,vt notatur in d.c.ad noſtram,& in c.porro,cū ſimi.Hic autē aperte colligitur contrariū. nam hic allegabatur defectus citationis.Et ad hanc allegationē cōfutandam replicabatur,ꝙ exceſſus erat notorius;& ſic ille nō indigebat examinatione,& p cōſequens nec citatione;aliàs reprobatio non concluſiſſet. Et idē videt̄ probari in c.venerabilē.ĩ.eo.ſed tu intellige,vt dixi in c.cū olim.de re iud.& d.c.ad nram,& in c.
veſtra,de coha.cle.& mul.Quod vbi factū eſt adeò notoriū,
ꝙ nulla defenſio pōt parti abſenti cōpetere, tunc nō reqrit̄
etiā citatio:& hoc caſu intellige iſtū textū & in c. venerabilē.pro hoc tex.in l.2.§.quod de frumentaria, de adm.re.ad
ciui.pertin.& ibi p Bar.Et hoc caſu intelligit̄ Inn.in c.q̄to.
ĩ.de tranſla.Epi,vbi hoc ſequit̄. Sed vbi factū nō eſt ita notoriū,tūc requirit̄ citatio:aliàs ſnia,ſiue ꝓceſſus habitus eſt
nullꝰ.In hoc caſu intellige Inn. in c.tua,de cohab.cl.& mul.
vbi hoc tenuit;& alia iura & authoritates,q̄ requirunt citationē.Vnū tñ dictū notabile & quotidianū poſuit hic Inn.
dicēs,ꝙ vbi delictū eſt notoriū: ſed ignorat̄ perſona delinquēs:puta qa reperitur hō mortuus in ſtrata,& furtū cōmiſſum in apotheca;pōt iudex ſine alicuius citatiōe ex officio
ſuo inquirere;nō tñ cōtra certam ꝑſonā,ſed generaliter. Et
ſi aliqui nominant̄ in illa inquiſitione gñali, debet poſteà
ꝓcedere ſpecialiter cōtra illos: qa proceſſus factus in gñali
inquiſitione,nō facit fidē in ſpeciali: qa pars nō fuit citata,
nec vidit iurare teſtes & ſimilia.Et hanc practicā dicit ſeruare totū mundū; & hoc idē ſentit Bar.in l.fin.ff.de qōnibus.
6 †Item nota ex textu tres regulas. prima,ꝙ propter autho-
e ritatē iudiciariam oīa præſumuntur ritè & rectè geſta.[e] vnde oritur præſumptio tam reſpectu rectitudinis ꝓceſſus, q̄
reſpectu iuſtitiæ; quod intellige ſecundum Innoc. & bene,
poſt,q̄ ſententia tranſiuit in rem iudicatā. Nam difficillimum eſſet oīa acta iudicii ſemper recenſere. Vnde ſufficit,
ꝙ appareat de ſentētia poſt tranſitū in rē iudicatā;& oīa ꝓ
f ſumuntur iuſtè acta;[f] & idē dic in examinatione, ꝙ poſt lapſum decem dierū,oīa præſumentur iuſtè acta; & nota hoc
vltimum. Tñ hunc vltimum articulum ꝑſumptionis ſententiæ longè plenè examinaui,in c.qñ cōtra.ĩ. de probatio.&
7 dic, vt ibi. Secunda regula, †ꝙ teſtes ſingulares reqrr non

probans

a ꝓbant.[a] Et dicunt ſingulares: qa deponunt ſup diuerſis fa-
ctis;ita ꝙ qlibet eſt ſingularis ex dicto ſuo;quod itellige re
ſpectu obiecti.Nã reſpectu ꝑcipiendi ſemꝑ teſtes ſunt ſingu
lares:qa ſenſus meus,ꝑ quē ego ꝑcipio,nõ eſt tuus,ſed me⁹;
nec ecõtrà. Sed dicunt cõteſtes,& nõ ſingulares:qñ obiectũ
ſup quo deponunt,fuit repñtatũ ſenſibus teſtium eodē tpe.
Nã tunc vñr depooere de eodē facto:qa diuerſitas tēporum
põt inducere diuerſitatē rerũ; & teſtes debēt cõcludere ne-
b ceſſariò,[b] vt ĩ c.in pñtia,de ꝓbationi. & cõcordat huic tex.
c.cũ dilectus.j.e.& in c.tã lr̃is,de teſtib. cũ ſimi. Tertia re-
gula eſt,ꝙ negatiua ꝑ rerũ nãm ꝓbari non põt, & quotidie
ſolet allegari iſte tex.ꝙ negatiua eſt improbabilis:quod an
8 ſit verũ indiſtinctè, dicã.j.cũ glo. Itē nota,† ꝙ qs non põt
ꝓbare ſe nõ fuiſſe citatũ:& ſic videt, ꝙ non eſt ſtandũ aſſer-
tioni negantis citationē, ex quo de citatione cõſtat verè &
ꝑſumptiuè:ſed hoc intelligo vt dixi ĩ cap.cũ parati.j.de ap-
pell.ꝑ Cy.in l.ſi qs decurio,C.de falſis. Vltimò not.& tene
menti,ꝙ ſi in notorio ex ſuperabundanti iudex ſeruauerit
ordinē iuris:licet in aliquo deliquerit, ſeu defecerit contra
ordinē:tñ ex hoc defectu nõ dēt vitiari totus ꝓceſſus.[c] Ex
c quo.n.ad cautelã & nõ de neceſſitate ſeruat iuris ordinem,
trãſgreſſio ordinis in aliquo nõ vitiat,ex quo ordo nõ erat
de ſubſtãtia ꝓceſſus. Ita arguit hic papa ꝯtra allegationem
ſup defectu citationis.Nã primò dicit ꝑſumēdũ ꝓ citatiõe.
Scdò dicit,ꝙ ꝑſuppoſito,ꝙ citatio fuit omiſſa:tñ ex quo fa
9 ctũ fuit notoriũ,nõ dēt ꝓceſſus irritari.† Facit ad qõnē:ſi i
cã fuit oblatus libellus ineptus, ꝙ talis ineptitudo non hēt
irritare ſeu uitiare,ſi talis erat cã,in qua de neceſſitate non
d exigebat libellus; de quo vide quod legit & not. in l.vnũ,[d]
ff.ſi cer.pet. Et gl.1.in fi.quare aũt Papa nõ mãdauit in caſu
iſto, iſtũ Epm priuari etiã ꝓprio Epatu, ex quo trãſtulit ſe
ꝓpria authoritate:dic ꝙ adhoc nõ agebat,ſed ſolùm contē
debatur de ꝑualiditate electionis & poſtulationis. In gl.2.ĩ
fi.hæc iura,q̃ gl.all. ꝓ cõcor.poſſunt adduci in ꝯriũ : qa ele-
ctio nõ irritat ipſo facto, ſi electus adminiſtrat añ cõfirma-
tionē:ſed debet ꝑ ſniam irritari,vt in iuribus ꝑallegat.i gl.
Sed io textu nr̃o poſtulatio annullat ipſo facto:qa poſtula-
tus adminiſtrat añ admiſſam poſtulationē ꝑ ſuperiorē.Vñ
dicas,ꝙ iſta iura alle. in glo.cõcordant in genere: qa punit
vterq; .ſ.poſtulatus,& elect⁹ & poſtulantes:qa magis delin-
qt poſtulatus adminiſtrãdo,cũ nullũ ius ſibi acquirat ex po
ſtulatione,vt ſ.dixi in notabilib⁹. In gl.in ver.*metuebãt*,ibi:
ſed in caſu huius decre. Aduerte,qa hæc gl.ſentit duas ſol.ad
e c.qa pp.j.e.vbi dr̃,ꝙ impeditus dēt cõſtituere ꝓcuratorē[e]
ad electiõis actũ:nõ aũt petere,vt muteť loc⁹electionis,cui⁹
ꝯriũ innuit hic.Sol. Et prima ſol.eſt ꝙ iſtud cap.in hoc reci
10 piat hodiè limitationē.† Scd̃a ſol.eſt melior,diſtiguēs inter
metũ realē,& ꝑſonalē.& ſi metus eſt realis: puta, qa timet
impreſſio circa electionis actũ; tunc hēt locũ , quod hic dr̃.
Noo.n.debet abſens mittere ꝓcuratorē,vel venire:qa in ꝑ-
ſooa vtriuſq; timet impreſſio.vñ tunc licitè petitur, vt aſſi-
gnet locus idoe⁹ & ſecurus:aliàs ꝑt recurri ad ſuperiorē,&
appellari,vt hic.Et idē dicas i quocũq; alio ꝯtractu eccl. im
minēte,vt ſi melius ꝑt expediri ex̃ eccleſiã,quã in eccl'ia pp
metũ realē;debet capl'm exire eccleſiã,& ire ad locũ ſecurũ;
de quo uide pulchrè ꝑ In.i c.2.de no.op.nũ. Si verò met⁹ē
ꝑſonalis:qa ſolũ timet de ꝑſona abſentis pp inimicitiã,vel
odiũ;& tũc hēt locũ.c.qa pp ꝑalle.Sed dubitari ꝑt qd ſi ma
ior ps ſit abſens pp metũ ꝑſonalē, oũqd mioor ps teneat
exire & accedere ad maiorē?Gl.iſta in prin. nõ bñ apit intē
tionē ſuã.Ego putarē ꝙ ñ: qa electio regľr eſt fiēda io eccl.
vt i c.qđ ſicut.j.e.& i c.cũ terra,ſ.e.cũ ſimi. Vñ,ex quo met⁹
vel ĩpedimentũ cõcernit ſolũ ꝑſonas abſentũ,dēnt mittere
ꝓcuratorē,ſi voluot ꝑſonas:qa.c.qa pp,loquit indiſtinctè,
ꝙ ꝑſentes regľr cõſtituunt capl'm.10.q.2.* c.ea enim.* An
aũt vbi metus eſt realis,poſſit maior ps conſtituere locũ ſe
curũ,& terminũ electioni fiendæ:gloſſa ſentit hic,ꝙ ſic.Sed
ego puto ꝙ requirant duæ partes; de quo dic, vt plenè dixi
in c.cũ nobis.ſ.eo. In ead.gl.ibi: *ſolus ta lis timor ſufficit &c.* No.hãc particulã gl.ꝙ
ad iuſtificandã appellõnē pp timorē im
preſſionis iterpoſitã,nõ eſt neceſſe,ꝙ im
preſſio fuerit ſecuta:ſed ſatis eſt ꝓbare,ꝙ
veriſir̃ de ea timebat:qa appellõ extra-
iudicialis nõ reqrit,ꝙ grauamen neceſſa
rio ꝑcedat:ſed ſatis eſt,ꝙ veriſir̃ timeba
tur,vt in cle.ſicut,de appe.& facit qđ no.
in c.cũ nobis.ſ.e.vbi idē ſentit Inn.In ea.
gl.ibi.*aliàs nullus eſſet cõſenſus* No.gl.aptè
11 .n.ſentit,† ꝙ electio facta ꝑ metũ eſt ipſo
iure nulla.vñ nõ hēt locũ hic illa regula,
coacta volũtas,volũtas eſt; de qua i c.me
ritò.15.q.1.Rõ eſt,qa in electione reqrit
ñ ſolũ cõſenſus,ſed ēt liber ꝯſenſus. met⁹
enim,& ſi nõ tollit cõſenſum, tollit tñ li a
bertatē cõſenſus: qa ubi itercedit metus,
ibi cõſenſus nõ eſt liber,vt ĩ c.cũ locũ, de
ſpõſa.& vide gl.33.q.5.c.notificaſti,& bo
nũ tex.i c.vbi ꝑiculũ.§.cæterũ,e.ti.li.6.& b
ꝙ nõ teneat talis electio, ſentit Inn.hic:
cui⁹ ꝯriũ ſentit i c.qđ ſicut.j.e. Sed tu di
ſtingue,vt dixi plenè i c.licet,ſ.e. In gl.i
ver.*cõſtaret, vel poſſet ſuppleri, maximè ſi vo cati nõ fuiſſent.* Sẽſus gl.eſt ꝙ ꝑſuppoſito,ꝙ
iſti canonici abſentes deficerēt i ꝓbãdo
metũ, nihilominus debuiſſent obtinere,
ſi ñ fuiſſent vocati ad electionē. Et rõ eſt,
qa ex quo pñtes deliquerũt i admittēdo
poſtulatũ circa adminiſtrationē eccleſię, c
f ptãs eligēdi fuit deuoluta ad alios cano-
nicos,q ñ deliqrũt.[f] Nã pp iſtud delictũ
canonici ſunt ipſo facto priuati ptãte eli
gēdi,vt innuit hic in lr̃a.Ideo ceſſante oi d
metu ptãs deuoluit ad alios,licet paucio
res. Sed dubiũ eſt, qđ ſi abſentes uocati
noluerũt cõparere ſine iuſta cã,pñtes aũt
pp eorũ delictũ priuant ptãte eligendi,
ad quē deuoluet hæc ptãs? an ad ſuperio
rē?an ad iſtos canonicos,q vocati venire
noluerũt?Credo,ꝙ ad ſupiorē: qa iſti cõ
tēnentes venire fecerũt ſe alienos:ut c.cũ
nobis,ſ.e. Vñ ſi tota ptãs capl'aris reman
ſit penes pñtes,meritò ſuccedũt iura,qb⁹
cauet, ꝙ ſi capl'm delinqt, ptãs deuoluit
ad ſuperiorē,vt in c.q̃ q̃,eo.ti.li.6.Et hoc
forte ſentit gl.hic,dum dicit,ſi vocati nõ
fuiſſent:ſecus ergo ſi fuiſſent, & ſine iuſta
12 cã venire noluiſſent. In gl.in ver.*recepit*,
ibi:*qa ſibi nõ erat notoriũ.* Vult ergo gl.† ꝙ
qñ aliqd eſt notoriũ aliis, ſed ñ iudici,ꝙ
tũc iudex recipiat ꝓbationē,ac ſi factũ ñ
fuiſſet notorium.Sed tu dic,ꝙ iudex hoc
caſu hēt duplicē viã ꝓcedēdi.Primò ſer- e
uãdo iuris ordinē:ſecundò recipiēdo ꝓ-
bationē ſup notorio:& procedere debet,
ſicut proceditur ſup notorio; de quo ui-

verſ.tertiò qro,ff. de cõd.ind. quod reputat nõ inueni ri alibi,Iaſ.i l.ſin gularia, in 8.col. ff.ſi cer.pet. Et ad principalē mate-riã vide Iaſ.i l.pa cta nouiſſima, in 3.not. C. de pact. Aeneas Falco.

ANT. FRANC.

Et adde ad mate riã,an & qñ præſu mant ſolēnitates reqſitę interueniſ ſe,q latiſsimè no-luit Io.de Ino.in l. ſciendum, ff. de verb. obl.

a Nõ probãt.Add: Alex. latè conſil. 175.2.libro. Are. conſi.13.

SER. SAPIA.

b Neceſſariò.vide do.Lifr. de Oria. in repe.c. qm contra falſam,in ver. teſtiũ,col. 5. & d. Iaſ.in rep.l.admo nendi, charta 24. ff. de iureiur. vbi declarat,quomo-dò teſtes dicãtur ſingulares.

SER. SAPIA.

c Totus proceſſus Vide latè Feli. in c.cum ordinē,co. 2.ſ. de reſcri.

d Vnũ. Adde Ro. conſil.454. Adde in ſimili Canoni-ſtas in c. examina ta.j. de iudi. vbi cõcludunt,ꝙ cum actio nõ ſit expri menda in libello, ſi tñ ineptè expri mitur,nõ uitiat li bellus. ſequuntur Legiſtæ poſt Bar. in l.1. i prin.ff.de eden.licet ibi do. Iaſ.in vlt.col. atteſtauerit ꝯriũ per multa, & et in l. edita, in 2.col.C. eo.ti.& vide i ma teria oian Rom. q nõ ſolet in hoc allegari,in conſi. 454. Aeneas Fal.

ZACHARIAS.

e Procuratorem Dic ꝙ ad hoc, vt talis ꝓcurator ꝑ impeditũ cõſtit⁹ admittat, ꝙ oportet,ꝙ tabellio teſtificet in mãdato ꝓcuratorio cõſtituentē ꝑſtitiſſe iuiurãdũ ad ſancta Dei Euãgelia corpal'r tacta,ꝙ lrio detinet impe dimēto,&,ut credit, detinebit in termino ad electionē ꝑfixo,vt per Mandago.parte.1.c.11.§.fi.ç.59.parte.2.& ibi per gl.in ver.iurauit.

f SER. SAPIA. Non deliquerunt. Vide Firma.in trac.de Epo,in conſil.12.ſecundo lib Et añ omnia præſumantur ſolēnitet acta, per Aret.conſi.79.

Adde Bal.in c.ſicut,in 2.col.j.de re iudi.vbi dicit,ꝙ ꝓpter authoritatē iudiciariã oia ꝑſumunt ſolēniter ꝓceſſiſſe,etiã ſi iudex ſit va ribaldus;qđ eſt no.Vide etiã ꝑ Bar.ſing.in l.frater à fratre.i 15.col.

3.parte.lib.1.q.37.vbi dicit,ꝙ etiam ſi vnus tantùm fuerit,qui non deliquerit, ad eum deuoluitur poteſtas eligendi, per glo.hic.

SEB. SAPIA. Nunquid. Vide Areti.in l.in illa, col. 3.ff. de ver. oblig. ubi ponit triplicem ſpeciem negatiuæ.

b ZACHARIAS. Negatiua nõ poſſit ꝓbari. Adde de hac materia negatiuæ quotuplex ſit:& quæ ꝓbari poſſit,& qualiter, & quæ non, & an negãti incũbat onus ꝓbandi, vel aduerſario,plenius ꝙ ꝓ aliquem ſcribitur per Lãfr. de Ori. in c. qm̃ contra,iu nu.3.cũ pluribus ver. ſeq. in princ. & ibi in addi.ad ipſum,poſtiſſimum in addi. Celſi, de proba.

ANT. FRANC.

b Adde ad materiam probationis negatiuæ ea, quæ habentur per eundem Lãfr.& alios in l.2.& in l.ab ea parte,ff.de proba. & vide Bal. & Sali.ĩn l.actor,C.de probat.

SEB. SAPIA.

c Plus credit:vide do.Frã.Curtiũ ſeniorẽ i tra.de teſ. in 26.conclu. vbi ponit quinq; limitationes ad illud, Credit magis duobus teſtibus affirmantibus,ꝙ mille negantibus. vide eundẽ in 25. conclusio. & 24. vbi plura circa dictũ teſtis aſſerẽtis negatiuam.

d Tene ergo. Adde Alex. conſil. 196. 2.lib. Ang.conſil. 161.& 238.Raph. Cuma. conſi.164. & Fulg.conſi.140. Fran.Are.cõſi.83.

SEB. SAPIA.

e Iuramentũ propriũ. Vide text.& ꝙ ibi no. in l.3.§. ſed & ſi de conditione, de iureiur. Vide plures modos probandi negatiuã per Curtiũ ſeniorẽ in præall. tr.de teſtib.in 22. conclu.

SEB. SAPIA.

f Negãti. Adde videndum Fran.Ar. conſil.31.Alexan. conſi. 39.1.lib. & conſi.29.2.lib.

g Improbabilis. vide Inn.in c. ſup his.j.de acc. Bar. & alios i l.in illa, ff.de verb.obliga. Bar.in l.de ætate,i

de bonã gl.& qđ ibi dixi in c.ad nr̃am,el iii de iureiu.Sed eſt dubiũ:qđ ſi iudex ꝓceſſit,ac ſi factũ eſſet notoriũ ſibi;tñ ꝯſtabat,ꝙ factũ nõ erat notoriũ de quo vide ꝑ Inn.i c.tua,de cohab.cle.& mul.& dicã i c.vr̃a,e.ti.In gl.i ver.*pſumitur*.In fi. Vr̃ ergo velle ꝙ iſtud ca.i hoc hodie ſit ĩmutatũ.qđ ñ ꝓcedit,ſed intelligẽdꝰ ẽ tex.poſt, quã trãſiuit ĩ rẽ iudi.de quo tñ dicẽdũ,vt plenè dixi i c.qm̃,de ꝓba. In gl.in *ver.ꝑ rerũ naturã*. No.iſtã gl.in materia negatiuæ, ad quã quotidie fit remiſſio; & vide aliã gl.in ma ſatis plenã 6.q.vl.i c.accuſator;& hæc gl.in effectu poſſet diuidi quo ad tex.i tres ptes.Nã primò q̃rit de intellectu illorũ verborũ, ꝙ negatiua per rerũ nãm ꝓbari nõ pt̃.Scđò q̃rit,an ſit idiſtinctè verũ,ꝙ negatiua ꝓbari ñ poſſit. Tertiò icidẽter annectit,cui icũbat onꝰ ꝓbãdi negatiuã. Quo ad primã q̃õnẽ,gl.dat diuas expõnes.Primò,vt dicat̃ ꝑ rerũ nãm .i.ſm̃ curſum cãrũ,& expõe,i.ſm̃ cõſuetudinẽ.Nã ꝯſuetudo eſt altera na,i.alterata na,vt no.i l.actor,C.de ꝓba.Scđò expõit ſm̃ nãm,i.ꝑ nalem ꝓbationẽ,i. per cãm rei.& ſenſus gl.eſt ꝙ negatiua nõ põt ꝓbari ꝑ aliq̃ cãm realẽ;qa ñ entia, nõ ſunt cauſæ. Nõ ens.n.nõ multiplicat ſpeciẽ;& ꝑ ꝯñs nõ pt̃ directè ꝑ ſenſum ꝑcipi; ideò 13 nec ꝓbari.†Et ꝓ clariori intellectu,& expoſitione,gl.hic intrat ſecundã q̃õnẽ,nũ qđ[a] ſit verũ idiſtinctè,ꝙ negatiua nõ poſſit ꝓbari.[b] & i hoc gl.i effectu diſtinguit, ꝙ q̃dã eſt negatiua vaga,i.nõ reſtricta ad certũ tp̃s,locũ,vel ꝑſonã:& tũc iſta negatiua ñ pt̃ ꝓbari directè,vel indirectè,i. ꝑ teſtes. Nã ſi gñalr̃ nego,ꝙ nõ ꝯtraxi matrimoniũ cũ Bertha,nõ eſt poſſibile, ꝙ ꝑ teſtes iſtã negatiuã ꝓbẽ. Sed ſi negatiua haberet reſtrictionẽ tp̃is,loci,vel ꝑſonę, tũc põt ꝓbari indirectè,i. ꝑ obliquũ, ſeu ꝑ aliquã cãm mediã. Exẽplũ : Accuſatur qs,ꝙ interfecit Titiũ in ſecunda hora noctis in platea;accuſatus põt ꝓbare, ꝙ nõ interfecit,ꝓbãdo ꝑ obliquũ. Nã poterit ꝓbare, ꝙ i ſecũda hora noctis erat cũ q̃buſdã amicis i alio loco;ita,ꝙ ñ erat poſſibile,ꝙ ibi exiſtẽs potuiſſet interficere i platea.Vñ teſtes directè nõ ponũt, ꝙ nõ interfecit : ſed ex dictis eorũ reſultat iſta ꝓbatio,ꝙ nõ interfecit . Et ita valida eſt ꝓbatio iſta,ꝙ ꝓfert ꝓbationi factæ de affirmatiua;de quo vide gl.nota.i c.clerici. 81.diſ.q̃ dicit,ꝙ ſi duo teſtes clerici dicũt, ꝙ clericꝰ cõmiſit maleficiũ tali nocte : & accuſatꝰ ꝓbat per alios duos teſtes ẽt laicos,ꝙ illa nocte fuit cũ eis,ita;ꝙ ñ potuiſſet cõmittere iſtud maleficiũ, qn ipſi vidiſſent;hæc ꝓbatio ꝓferi primę:qa ẽ ꝓ reo; & reus eſt fauorabilior. Nã iura ſunt prõptiora ad abſoluẽdũ,quã ad cõdẽnandũ, vt i c.ex lr̃is,de ꝓb.& i l.abſentẽ,ff.de pœnis.Quod ergo dr̃,ꝙ plus credit̃[c] duobꝰ teſtibꝰ affirmantibus ꝙ centũ negantibꝰ,vt i c.ſuꝑ hoc,de renun.nõ hẽt locũ in negatiua ſic coarctata:ſed i negatiua credulitatis,vel purgatiõis,arg.c.ad nr̃am j.de ꝓba.Io. An.hic dicit,ꝙ vbicũq; negatiua cadit directè in ſenſũ teſtis , ſicut affirmatiua;pt̃ directè ꝓbari,ſicut affirmatiua.Exẽplũ,ſi video te ñ hẽre pileũ in capite,poſſũ directè deponere, ſicut ſi vellẽ ꝓbare affirmatiuã.Nã ita directè ꝑcipio te ñ hẽre,ſicut ꝑcipio te hẽre,i caſu quo haberes.Sed vbi negatiua directè ñ cadit in ſenſũ teſtis.ſed ꝑ quãdã cãm mediã,ſeu ꝑ obliquũ; tũc nõ pt̃ directè ꝓbari,ſed idirectè.pone exẽplũ i terminis ꝓmiſſis. Sĩ accuſat̃ Titius,ꝙ cõmiſit maleficiũ ſcđa hora noctis :& Titiꝰ ꝓbat,ꝙ ea hora erat alibi cũ q̃buſdã amicis.Nã hoc caſu teſtes directè nõ ꝓñt ꝓbare,ꝙ ñ cõmiſit maleficiũ, ſed idirectè;& i hoc multũ inſtat Io.An.hic.Multi tñ tenuerũt ꝯ primũ mẽbrũ,& ꝓſertim Io.de Lig.dicẽs ꝙ nũq̃ negatiua directè pt̃ ꝓbari; nec directè cadere in ſenſũ teſtis. Nã affirmatiua ꝓbat̃ ꝑ obiectũ rep̃ntatũ sẽſui,ꝑ quẽ ꝑcipit:ſed ñ ens,nõ multiplicat ſpẽs; & ſic nõ pt̃ directè ꝑcipi ꝑ ſenſũ, ſed idirectè,ſ.ꝑ remotionẽ à ſenſu;qa ex quo aliqđ nõ repſentat̃ ſenſui uiſus, ꝑ hoc mediũ iudico, ꝙ nihil eſt in loco. Sed iſtud,nihil,directè ñ ꝑcipit;meritò textꝰ cõiter dixerũt gñalr̃,ꝙ negatiua ñ pt̃ ꝓbari ꝑ rerũ nãm.Et hęc opi.verior vr̃ ẽt placere do.Ant. Nã dicit indirectè negatiuã poſſe ꝓbari:directè nũq̃ ſibi placuit.Eſt tñ verũ,ꝙ qñ iſta negatiua eſt bñ coarctata,tãtæ potẽtiæ & virtutis eſt,ſicut ꝓbatio affirmatiua. Tñ i effectu ñ refert,q̃ opi.ſit verior . Nã ꝓbatio ꝯcludit,ex quo ſit ſuꝑ negatiua modis ꝓdictis;ad hoc c.tertio loco,de ꝓba. Tenẽ ergo[d] qđ ꝓdictũ eſt,ꝙ negatiua ñ hñs determinationẽ,ñ eſt ꝓbabilis:ſecꝰ ſi eſt determinata & reſtricta modis ꝓdictis,vt i c.ex tenore,de teſti.cũ ſi.Hæc uera i ꝓbatione fiẽda ꝑ teſtes.Nã ꝑ iurm̃ ꝓpriũ[e] q̃ńq; ꝓbat̃ negatiua;vt i iur̃o purgatorio,cũ qs iurat,ꝙ nõ cõmiſit maleficiũ:vel ꝙ nõ ꝯxit,uel qđ ſiſe,vt i c.quoties,de pur.cano. & i c.p̃ñtiũ, de teſt.cũ ſim:.ꝓbat̃ ẽt ꝑ iurm̃ aduerſarii,cũ r̃ndet ad poſitionẽ,vt i c.1.de ꝯfeſ.li.6.Illa tñ ñ eſt ꝓpriè ꝓbatio: qa cõfeſſio eſt potius ꝓbatiõis releuatio, ꝙ ꝓbatio, vt dixi ſuꝑ rub.de ꝓba.Itẽ põt ꝓbari negatiua,qñ hẽt iplicitã affirmatiuã:qa tũc reſoluit̃ in affirmatiuã, vt i c.ſuꝑ hoc, ꝓall.& 14 hæc ſufficiãt quo ad ſcđam q̃õnẽ. †Quo ad tertiã,hic gl.& cõiter aliæ gl.iſtũ articulũ examinãtes ꝯcludũt, ꝙ ſi negatiua eſt iprobabilis,trãſfundit̃ onꝰ ꝓbãdi i aduerſariũ;ſed ſi ẽ ꝓbabilis icũbit onꝰ ꝓbãdi negãti.[f] Sed tu uide pleniꝰ ꝑ Io. An.i reg.ſine poſſeſſione,i Merc.de re.iur.li.6.& ꝑ Bar.in l. i illa. la 1.ff.de uer.ob.& ꝑ Io.Cal.hic. Ex quorũ dictis breuiter cõclude , ꝙ aut aduerſariꝰ hẽt intẽtionẽ fundatã ſuꝑ affirmatiua:& tũc negãti incũbit onꝰ ꝓbãdi , ſiue negatiua ſit ꝓbabilis,ſiue iprobabilis.[g] Imputat̃.n. ſibi, ſi intentionẽ ſuã ꝓbare nõ pt̃,arg.6.q.2.i c.ſi tñ,& i c.plerũq;.2.q.7.vr̃ ꝓbari iudicio meo in d.c.1.de cõfeſ.li.6.vbi dr̃,ꝙ ſuꝑ negatiua improbabili,pt̃ admitti,ſi iudici æquũ uiſum fuerit:ergo onꝰ ꝓbãdi hãc negatiuã ñ trãſfundit̃ i aduerſariũ:alr̃ ñ eẽt neceſſe ſuꝑ ea facere poſitionẽ:qa aduerſariꝰ hẽret ꝓbare affirmatiuã.Itẽ idiſtinctè admitteret̃ poſitio ſuꝑ tali negatiua iprobabili,cuiꝰ ꝯriũ innuit̃ hic.ꝓ hac pte facit cõis reg.la iuris & rõ nalis:nã q̃ſq; dẽt ꝓbare id,qđ eſt cã ſuæ itẽtiõis, & nõ exq̃rere ꝓbationẽ ab aduerſario ſuo.6.q.vlt.c. accuſator.l.1.C.de ꝓba.& l.ei icũbit,ff.e.ti. Si.n.ꝓbari ñ pt̃, dicit ſibi pt̃,deficit tibi ꝓbatio,ñ ius, vt i d.l.duo ſunt Titii,ff.de teſt.tute. Fallũt ꝓdicta qñ ſuꝑ affirmatiua eiꝰ, qđ negat̃,iura mãdãt ſcripturã ꝯfici. Nã ſi tũc nego factũ,tibi icũbit onꝰ ꝓbãdi ꝑ ſcripturã.Tũ qa iura mãdãt ꝯfici ſuꝑ illo ſcripturã. Tũ,qa eſt ꝓſumptio,ꝙ ñ fuerat factũ, ex quo nõ apparet ſcriptura:& ꝓſumptio,trãſfert onꝰ ꝓbãdi i aduerſariũ,vt i c.vnico,vt eccl.bñſi.Hinc dixit no.Inn.in c.ſuꝑ his,de accu.ꝙ ſi ꝯ electũ excipio,ꝙ ñ ẽ clericꝰ,ſibi icũbit onꝰ ꝓbãdi,ꝙ ſit clericus:qa iura mãdãt ſuꝑ ordinis collatiõe lr̃as fieri.2.q.1.c.legũ:& idẽ no.gl.2.q.6.i ſum.Et no.diligẽter hoc dictũ & plures caſus,i q̃bꝰ iura req̃rũt ſcripturã, uide ꝑ gl.i c.1.de cõſ. lib.6.

15 li.6.† Et in ſi.gl.hæc lex,ex pſona,facit in ꝯrrũ,ꝗa ibi dr̃, ꝙ
aſſerẽti aliquẽ ñ eſſe ſoluẽdo,icũbit on⁹ ꝓbãdi. ergo ñ ẽ ue
rũ,qđ pſumit ꝗlibet idone⁹ & potẽs,gl.ñ ſol.multi ſtãt ĩ ꝯ-
rio.ſed tu tene opi.gl.de qua Bar.facit magnũ ſeſtũ ĩ l. ſi ue
rò,ff.q ſatiſ.co.q p multa iura ꝯcludit,& bñ,ꝙ fundãti ſe ſu-
a p pauptate,uel diuitiis,incũbit on⁹ ꝓbãdi; ᵃ ut ſi nego ali-
16 quẽ eſſe diuitẽ,uł paupẽ,habeo ego ꝓbare hoc.In gl.i uer.
ſingulares,ibi:*nõ fuit citat⁹. qđ ego ſciã*.Aduerte,ꝗa hęc pticula
gl.pt hẽre duos intellect⁹.prim⁹,ꝙ ſic deponẽdo. Talis nõ
fuit citat⁹,ꝙ ego ſic iurãs ñ incurro piuriũ;& ſic itelligẽdo
gl.eſt uera.Scđus intellect⁹ eſt,ꝙ p iſta uerba ꝓbat̃,illũ nõ
fuiſſe citatũ.& iſte intellect⁹ ñ eſt uer⁹:qa poterat citari me
ignorãte.Et iõ doc.cõiter dñt,ꝙ talis depoſitio ñ facit fidẽ.
ſed tu dic uerũ,niſi iſte in d.ſuo addidiſſet,qđ ñ potuiſſet ci
tari,qn ipſe ſciuiſſet;puta, qa fuit ſecũ tota die, qua fuit ci-
tat⁹;& iſto mõ pt ꝓbari negatiua in aliis terminis.Nã poſ-
ſet,aliqs dicere:Talis ñ cõmiſit tale homicidiũ,ꝙ ego ſciã:
nec potuiſſet ꝯmitter̃,qn ego ſcirẽ,qa ego fui ſecũ illo tpe,
quo homicidiũ fuit cõmiſſũ.Ad hoc uide bo.gl.in l.c. §. 1.
de iti.actuq; priua.& p Bal.i c.1.§.ſi qs p triginta, ſi de ſeu.
17 fu.ꝯtro.co.x.& no.hoc dictũ.† In ea.gl.ibi: *ad legatũ nũtium*
deſtinatũ.No.bñ hãc particulã gl. Ex qua hẽs iũcto tex. ꝙ ſi
is,q dr̃ citat⁹,miſit nũtiũ ad iudicẽ,pſumit̃ ꝙ fuerit citat⁹,li
cet neget ſe fuiſſe citatũ.Hinc no.dicit Arch.i c.ꝓpoſuiſti,
82.di.ꝙ ſi ꝯparẽs corã iudice,neget citatũ fuiſſe,& petit,ꝙ
añ oĩa aduerſari⁹ ꝓbet citationẽ,ñ dẽt audiri.Nã pſumit̃,ꝙ
fuierit citat⁹,ex quo ꝯparuit i iudicio.Et no.gl.i alio,ꝙ ten̄,
b ponit reg.ꝙ aſſerẽti ᵇ citationẽ icũbit on⁹ ꝓbãdi;ᶜ & ꝓbat̃
c hæc reg.i c.qm̃ ꝯ,đ ꝓba.& uide qđ dixi i c.cũ parati,đ app.
18† In ea gl.ibi:*nõ rũ ſinguli ꝓbãt de ſe*.vr̃ hæc pticula gl.uelle ꝙ
ſinguli de c.fuerint citati & ñ capl̃m,ꝯ hoc facit;qa i cã col
legii dẽt citari collegiũ,& ñ ſinguli de collegio ,qa aliud ẽ
collegiũ,aliud ſinguli de collegio,ut i c.liberti.12.q.2.facit
c.ſi c.de cõceſ.pb.li. 6.Solu.dicit hic no.In.ꝙ vbi certũ ẽ , q
faciãt capl̃m;tũc illi ſt̃ citãdi capitulariter . ſed qñ ignorat̃
penes quos ꝯſiſtit capl̃m;puta qa ꝗlibet ps dicit ſe facer̃ ca-
pl̃m; tũc cantela eſt,ut ſinguli de c.citet̃;& ita fuit hic actũ
19 qđ no.† In ea glo.ibi:*ſed qualiter ꝓbabitur capitulũ citatũ*.de
d hac ma qualiter dẽat citari collegiũ, ſiue uniuerſitas , uide
gl.pleniorẽ in d.c.ſi c.& tene mẽti,pſertim i eo, ꝙ inter cę-
tera dicit,ꝙ i explicãdis i c.paſſiuẽ ſufficiũt maiores de ca.
qa p eos deducit̃ ad notitiã toti⁹ capl̃i:th utile eſt ꝙ ꝯgre-
get uniuerſitas ſi fieri pt,& tũc fiat citatio collegialiter . In
20 ea gl.ibi:*ꝙ capitulũ ſit excõicatũ*,dic,† ꝙ capl̃m vł uniuerſitas
e excõicari ñ pt, ᵉ ſed ſuſpẽdi vł iterdici pt,ᶠ ut i c.Romana.§.
f i uniuerſitatẽ,de ſen.excõ.li.6.Et de hac mã gl.uide qđ le-
git̃ & no.i c.2.đ teſti.cog.& p In.i c.P.& G.de of.dele.ubi q
rit̃,ſi iudex excõicauit aliquẽ,ut ꝯtumacẽ;nũqd iſte ſit excõi
cat⁹,ſi ñ erat ꝯtumax?In gl.i uer.*ſecurè ibi: nõ credo*, itellige
iſtã gl.qñ qs citat̃ ad cãm.ſed ſi citat̃,ut ueniat ad electionẽ
faciẽdã,impedit⁹dẽt mittere ꝓcuratorẽ, ſi ult:als.ꝓcedet̃
ad electionẽ eo abſente,ut ĩ c.qa pp.ĩ.e.qa ñ dẽt impediri
ꝓuiſio eccl.pp impedimẽtũ iſtius.& hoc ẽt uoluit gl.ſ. in
21 uer.metuebãt.† In gl.i uer.*nũtio*,in ſi:ſol.ſm Hoſt.ꝙ ad ex-
cipiẽdã cãm,ñ ſufficit nũti⁹,ſed dẽt mitti ꝓcurator ; & hoc
caſu loqt̃ iſte tex & tex.i c.1.de ꝓc.ſed ad allegãdũ aliqđ ꝓ
abſente;puta infirmitatẽ,uł aliud ipedimẽtũ;tũc ſufficit nũ
ti⁹.Dẽt tñ literatoriè eſſe deſtinat⁹,ut in c.prudẽtiã,hic al-
le.In gl.in uerſi.ex trib.cauſis , in ſi.difficultas intelligendi
cauſas priuatiõis,maioris ptis,orit̃,ex tex.ex eo,qa pp hic
in prin.mãdat ſolũ inqri de unica cã,ſ.ꝙ poſtulãtes admi-
ſerũ poſtulatũ ad adminiſtrandũ,ſed in uer. *deinde*. ponũt
duę cauſæ.Nã ibi ultra pdict.ponit̃ cã,qa p⁹ appl̃one legi-
timè iterpoſitã pſũpſerũt poſtulare.In uer.*nos igitur* vr̃ im-
plicitè,ꝙ ex trib.cauſis iſti reddiderũt ſe indignos,quas ex
primit iplicitẽ.Sđ ꝯcludo capiẽdo ſubſtãtiã eorũ,q hic ſcri
bũt,ut.n.dixi,iſte tex hẽt tres lectu.Prima ꝙ iſti fuerũt pri
uati:qa receperãt illũ poſtulatũ ad adminiſtrãdũ i uel paſſi

3.q.principali,ff.de nnino.& in l.is pt,col. pe.ff.de acquir. hæredit.
a Probandi.Adde uidendum Ro.conſi.143.& conſi. 265.
A N T.FR.Et de mõ ꝓbandi eliquẽ eſſe diuitẽ,uel pauperẽ,& aliquẽ
nõ eſſe ſoluẽdo , uel nõ hẽre bona ſufficiẽtie ad ſatiſfaciendũ credi
torib.uel litiguide Bar.in l.illa, & in l.hoc iure,ff.de uer.obl.& i l.ſi

fuerũt eũ adminiſtrar̃ in ſpũalib.uel tẽpo
ralib,Et i iſtũ itellectũ oẽs cõueniunt:qa
clariſſimè ꝓbat̃ in prin.c.& ſm eũ primo
ſummaui tex.Scđa lec. q multũ mĩ placer̃
Inn.eſt,ꝙ iſti fuerũt priuati:qa poſtulaue
rũt aliũ.ſ.Epm Vuormatiẽ. p impreſſio-
nẽ laicorũ. Iſte tñ intellectus uṙ uerus in
ſe,ar.i c.qſqs.ĩ.e.nõ tñ multũ cõgruit lrę
22 huic.†Et ex hoc itellectu habes, ꝙ poſtu
lãtes aliquẽ p ipreſſionẽ laicorũ,priuãt̃
ipſo facto p ea uice ptãte eligẽdi,& poſtu
lãdi;& ptãs deuoluit̃ ad alios, q nõ deliq
rũt,licet pauciores numero. Quid ãt ſit i
eligẽtib.p abuſum ſecularis ptãtis:dic ut
hr̃ in c.qſqs,ꝑal.Tertia lec.eſt,ꝙ iſti inci
derũt in pęnã priuationis:qa pſumpſerũt
poſtulare poſt, & ꝯ appl̃onẽ legitimè in
terpoſitã.Et ex hoc colligit Inn. hic & in
c.gratũ.ſ.ti.ꝓx.unũ caſũ,i quo poſtulãtes
ptãte eligẽdi, & poſtulãdi priuant̃. Hoſ.i
c.gratũ,dicit hoc ꝓcedere;ubi poſtulõ fie
ret ex cã,& a duab.partib.collegii.Mouet̃
qa talis poſtulõ pualet electioni,ut in ca.
ſcriptũ ẽ.ĩ.e.Sed electores eligentes poſt
appl̃onẽ ñ priuant̃ ptãte eligẽdi;licet e-
lectio ueniat caſſãda, ut i c.cõſiderauim⁹
ſ.c.ergo nec poſtulãtes,qñ faciũt duas p-
tes collegii;& ex cã fuerũt moti.Et ex hoc
no. unã dr̃iã inter poſtulãtes & eligẽtes ;
& pñt iſti tres intellect⁹ cõiungi,& de eis
iſte tex.uoluit facere mẽtionẽ in uer. *nos*
igit̃,dũ dixit,ꝙ ex 3.cauſis iſti reddiderũt
ſe idignos.Et ex his habes tres caſus, ĩ q-
bus priuant̃ aliq ptãte eligẽdi & poſtulã
di;& itellect⁹.c.remanet clarus. In gl.ſi.
hęc gl.i effectu tractat duo.Primò ad quẽ
deuoluit̃ ptãs eligẽdi,qñ electores ſũt pri
uati pp delictũ ipſorũ , uel negligẽtiam.
Scđò qđ ſi oẽs a prin.ñ deliqrũt, ſed una
pars tñ primò deliqt?Circa primũ. q.cõ
g clude ſ breuiter,† ꝙ i eccłiis cathedralib.
23 quo ad Eporũ electionẽ ʰ& aliorũ,deuo
h luit̃ ptãs i caſu delicti ad ſolũ Papã. Sed i
caſu negligentiæ ſit deuolutio ad ꝓximũ
ſupiorẽ & ẽ hodiè declaratũ i c. q̃q̃. ĩ.e.
ti.li.6.& dic,ut ibi legit̃ & not. ita ꝙ opi.
hui⁹gl.approbat̃ ibi.In electiõib.uerò iſe
rũ platorũ,ñ fit deuolutio ad Papã,ſed ad
ꝓximũ ſupiorẽ,uel ad c.ſm diſpõnẽ,q̃ ha
bet̃ in c.cũ i cũctis. §.ſi.ĩ.e.i c.2.đe ꝯceſ.pb.
In ſcđõ, ꝯclude ſequẽdo opi. Tãc.q cõiter
hic tenet̃,ꝙ ſi aliq delinquũt,ptãs recidit
i i pauciores,i q ñ deliquerũt,ut hic,& i c.
dudũ,ſ.e.Nã priuati cẽſent̃ mortui.Sicut
n.i caſu mortis ſuccedũt ſupſtites in totũ
ius caplare ,ut ĩ c.gratũ,ſ.ti,ꝓx.ita in ca
ſu priuationis pp delictũ. & ſi illi paucio
res poſteà deliquũt, uel eligere negligũt,

cõſtare, in princi-
ff.ſol.matri.& ibi
plenè p Ro.& uid
Bal.& Sa. in l. ubi
adhuc,C.đ iu. do.
S E B. S A P I A.
b Aſſerenti. Vide A-
te. in c. 1.col.2.&
3.ĩ.de iudi. Mod.
10 l.ſciendum, ff.
de uer. obli.
c Onus probandi .
Adde Pau. de Caſ.
cõſ.255. in antiq.
d Vniuerſitas. Ad-
de qualiter uniuer
ſitas ſit citãda, An
ge.conſi.196.
e Non poteſt . Ad-
de Franc.Aret.cõ-
ſi. 164.
Z A C H A R I A S.
Adde do.in c. Ro
mana.§. i uniuerſi
tatẽ, & ibi Io.An.
in nouel.de ſen. ex
cõ.li.6. & Sp.i ti đ
ſen.exc.§.1.uer.itẽ
not. ubi tenet non
poſſe excõicari u-
niuerſitatẽ: qa eſt
corp⁹ ſine anima.
Sed dũ iſte ſubdit,
ꝙ ſuſpẽdi , uel in-
terdici pt; an ſi ſu
ſpẽdetur, ſint ſin-
guli ipſi⁹ ſuſpenſi:
an qui poſteà nati
ſunt, uel qui loco
mortuorũ poſiti
ſunt?uide per Bar.
in l. qđ in rerũ. §.
ſi.in ꝓle.q. ff. de le
ga. 1. & in l. inter
ſtipulantẽ.§.ſacrã
ad ſi.ff.đ uer. obl.
Ang.poſt Di. in l.
ſi grege,de lega. 1.
& p ſim. in c.gra-
tũ,in gl. in u.r.cõ
ſiliarios,đ ſẽ. exc.
S E B. S A P I A.
f Interdici pt.Vid
aliqd p Fel. i c.eã
te,ſ.de reſcri.col.
11.ubi alle. Do.in
c.ſicut uir,i 2.col.
7.q. 1.dicentem,ꝙ
excõicatio non li
gat, niſi ueram p-
ſonam,non autem
uniuerſitatem,quę
dr̃ ſicta perſona .
g Cõclude.Adde ꝓ
iſta cõcluſi. uide-
re in apoſtil. meis
ad iſtũ in c. cũ in-
cunctis.§. clerici,
in uer. electiõe ſiẽ
da, nu. 1. ibidẽ in
§.ol:in apo.meis i uer.ad metropolitanũ,ſ.e.ubi plenè dixi,qñ pote
ſtas eligendi ad Papam,& qñ ad ſuperiorem proximum deuoluatur.
h S E B. S A P I A.Epiſcoporum electionem. Vide Firma. in prælle.
tract. de Epiſcopo,in 3.parte,li.1.q.27.
i In pauciores.Adde Ro: conſi.352.Lap.alleg.68.

SER. SAPIA.

a In hoc tñ. Vide Inn. in c. in Lateranẽſi. ĩ. de præb. dò. Abba. in ca. de monach. ĩ. de præben. ubi dicit, q̃ q̃ habent eccleſiã cõmendatam, debẽt tacere ei deſeruire ſecũdum debitum numerum clericorum. quod facit ſe cundum cum contra dominos Cardinal. & alios habẽtes eccleſias cõmendatas.

SER. SAPIA.

b Poſſeſſorio iudicio. An & quando poſſeſſorium habeat locũ in iuribus, latè traditur maximè per Abb. in c. olim. 3. col. 8. ĩ. de reſti. ſpo. per Pau. de Caſt. in cõſi. 52. in cauſa quę uertitur, ſecundũ antiquam impreſſionem.

b Poſſeſſorio. adde Ioan. de Lig. in conſiliis Bal. uol. 3. conſi. 96. & Bal. in ſeq conſ. & do. Tho. Faſtolum in dubiis Rotæ, dubio. 206.

deuoluitur ptãs ad eũ, ad quẽ fuiſſet facta deuolutio, ſi oẽs pariter deliquiſſent; nõ aũt redit ad eos, qui fuerant priuati. Rõ ẽ q̃a iſti pauciores repręſentabant totũ collegiũ; eis ergo delinquẽtib. nõ ſuccedũt. Nã quidã dñt q̃ deuolutio fit ad ſuperiorẽ. & ad c. cũ Vinto. ĩ. e. qđ dr̃ obuiare pdictis; dic, q̃ ibi illi ad quos fuerat deuoluta ptãs, ñ fuerãt priuati ptãte eligendi: ſed electio non habuit effectum; dic, ut ibi latius dicetur. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Cõmendatarius. i. qui habet in commendam aliquam eccleſiam, debet de fructibus prouidere illi eccleſiæ circa cultũ diuinum, et ſuperabundantes tenere pro ſuo ſuſtẽtaculo.*

2 *Poſſeſſorium datur ẽt pro iuribus incorporalibus, quibus aliquis eſt ſpoliatus, & nu. 12.*

3 *Parochiani non hñt ius pſentandi, niſi ſint patroni uel niſi ſint in quaſi poſſeſſione.*

4 *Pleno iure intelligitur, quando alius non habet facere, niſi ipſe.*

5 *Eligenter ſufficit, quòd ſint in quaſi poſſeſſione eligendi, licet nullum aliud ius habeant.*

6 *Laicus etiam ex conſuetudine non habet ius eligendi, quia eſt quid ſpirituale.*

Patronus eligẽs aliquẽ pt reſtitire aũ pſentationẽ.

7 *Papa non poteſt recuſari, ut ſuſpectus.*

8 *Condẽnatus noĩe alicuius collegij trãſmittit cõdemnationẽ in ſucceſſorem in illo collegio.*

9 *Ius præſentandi clericum in aliqua eccleſia, an ſit præſcriptibile;*

Laicus, an præſcribat ius patronatus;

Ius patronatus dicitur quid ſpirituale, et quare acquiratur?

10 *Sententia utrum debeat concipi in perſonam procuratoris, uel domini?*

11 *Coniunctæ perſonæ non poteſt ſolui.*

Coniuncta perſona agit ſine mandato, præſtita tamen cautione.

13 *Excõicatus inutilẽ poteſt petere, ut ante oĩa reſtituatur ad priſtinam communionem.*

14 *Soluens omni anno certum quid, utrum p hoc inciderit in obligationem aliquam?*

15 *Interdictũ, uñ ui, licet nõ detẽ niſi ad immobilia tamẽ datur ad mobilia uenientia acceſſorie.*

Interdictũ, uñ ui, aliud eſt directũ, et aliud utile.

CAP. XXIIII.

QVerelã Sufficit electo ad obtinẽdũ docere eligẽtẽ fuiſſe in quaſi poſſeſſiõe tpe electionis; licet ñ pbet, q̃ proprietas iuris eligẽdi ad illũ ptineret. h. d. Primò ponit̃ facti narratio. Secundò cauſę diffinitio, ibi: *nos igitur*. Prima tria facit, primò narrat cauſæ cognitionẽ. Scdò duplicem actoris petitionem. Tertiò rei reſponſionem. Secũda duo facit. Nã primò diffinit primũ articulũ cũ expreſſione cauſæ, & q̃dã determinationẽ. Secundò diffinit ſcm articulum cũ eadẽ determinatiõe. Caſus lr̃alis. Populus S. Saluatoris, cũ eſſet in quaſi poſſeſſione pſentandi rectorẽ in ipſa eccl̃a, P. pſbyterũ elegit in rectorẽ S. Saluatoris, & per Cardinalem S. Suſannæ fuit inſtallatus in ipſa. G. tituli S. Vitalis pſbyter Cardinalis p œconomũ eccl̃æ S. Agathæ, Cui⁹ Cardinalis ipſe eſt gubernator, mouit q̃õnẽ cõ. P. pſbyterũ ſup eccl. ſancti Saluatoris. cũ illa fuit cõmiſſa dño In. p Cæleſtinũ, dũ erat Cardinalis; corã quo petebat œconom⁹ ſanctæ Agathæ, dictũ pſbyterũ ab eccl. ſan. Saluatoris remoueri, q̃ occupauerat ĩ piudiciũ eccleſiæ ſan. Agathæ, & ĩ iniuriã Cardinalis, cũ ipſa eccl. ptineat ad eccleſiã ſanctæ Aga. pleno iure. petebat inſup pẽſionẽ. 16. denariorũ Papiẽ. debitã eccl̃iæ ſanctæ Aga. p eccl. ſancti Saluatoris ſibi reſtitui de nouo ſubtractã. Ex diuerſo rñdit pſbyter pdict⁹, q̃ ipſe nullã iniuriã fecit Cardinali: nec ĩ piudiciũ eccl̃ię S. Agathæ recepat eccl̃iã S. Saluatoris, cũ eccl. S. Saluatoris nullo iure ptineat ad eccl̃iã S. Agathæ: nec ſibi dẽat reddere aliq̃ pẽſionẽ: ſed p electionẽ ppl̃i, ad quẽ ptinebat de antiqua cõſuetudĩe & p Cardinalẽ S. Suſannæ, ad quẽ ipſa eccl. ptinet, fuerat ĩſtitut⁹. Lite cõte. & receptis pbatiõib. hinc inde, mortuo Cæleſtino, ſuccedit ei. In. ipſe rõibus utriuſq; ptis ĩſpectis, abſoluit dictũ pſbyterũ ab ipetitiõe œconomi S. Agathæ ſup elec. & inſtitũe facta de ipſo in eccl. S. Saluatoris, iponẽdo ſilẽtiũ ſup his œconomo S. Agathæ: q̃a cõſtitit, q̃ popul⁹ S. Saluatoris erat in quaſi poſſeſſiõe pſtãdi clericũ, qñ ipm pſbyterũ elegit ad illã; & eccl. ipſa ſpectat ad titulũ S. Suſannæ in ſpũalib. pleno iure, ſalua q̃õne iu. pa. inter eccl̃iã S. Agathæ, & pplum eccl̃iæ S. Saluatoris. Itẽ q̃a cõſtitit, q̃ pẽſio. 16. denariorũ Papiẽ. monetæ fuit ſoluta eccl̃iæ S. Agathæ annuatim p eccl. S. Saluatoris, & p multa tpa; ſed de nouo ſubtracta reſtituit eccl̃iã S. Agathæ ĩ eũdẽ ſtatũ pcipiẽdi pdictã pẽſionẽ ab eccl. S. Saluatoris in Thermis & cõdẽnauit pdictũ pſbyterũ ad ſolõem pẽſiõis ſubtractæ, ſalua q̃õe pprietatis inter eccl̃ias. Ber. No. 1. q̃ Cardinalis ultra ppriũ titulũ hẽt q̃ñq; eccl̃iã in gubernatiõem, cui⁹ dr̃ gubernator legitim⁹, & p ea pt agere, & defenſionẽ ſubire, tãq̃ legitim⁹ eccl̃iæ gubernator. Alibi tñ iſte gubernator appellat̃ pcurator cũ libera, ut in c. cũ nolis, in ſi. ĩ. e. q̃ñq; appellat̃ uiſitatur, ut in c. is cui. ĩ. e. li. 6. q̃ñq; cõmẽdatari⁹, ut in c. nemo, e. ti. & li. Vñ quo ad ptãtẽ agẽdi; & pcurãdi bona eccleſiæ, ñ puto, q̃ inter pdictos modos ſit dĩa. † 1 Cardinalib. tñ ſolet eccl. cõcedi in cõmẽdã, ſeu gubernationẽ, ut ex fructibus, q ſupſunt, deductis neceſſariis expẽſis, poſſint cõgruè ſuſtẽtari; licet de alio cõmẽdatario ſint opi. ĩ iure, utrũ faciat fruct⁹ ſuos; de quo p gl. & do. in d. c. nemo: In hoc tñ [a] iudicio meo multũ errãt hẽntes iſta eccl̃ias ĩ cõmẽdã, ſeu gubernationẽ: q̃a dẽnt tenere eccl̃ias illas ĩ priori ſtatu, nec diminuere cultũ diuinũ ſolitũ, & ex fructib. ſupextãtib. deductis expẽſis p ſtatu ſolito, dẽnt ſuſtẽtari. Ad hoc uide In. in c. paſtoralis. ĩ. de priu. ubi dicit, q̃ ſi religioſis cõcedit̃ aliqua eccl. ut cõuertãt fruct⁹ illi⁹ in pprios uſus; intelligit̃ cõceſſio facta mõ pdicto, ut. ſ. eccl̃iã teneãt in priori ſtatu: q̃a ñ ẽ uериſimile, q̃ pp fecerit cõceſſionẽ ĩ piudiciũ diuini cult⁹. Forti⁹ ergo pdicta interptatio dẽt hẽre locũ, qñ eccl. cõceditur Cardinali, vł alteri in cõmẽdã, uel gubernationẽ, ut pdixi. Itẽ no. ſcdò q̃ cõ clericũ poſſidẽtẽ eccl̃iã pt agi ciuiliter, ut remoueat̃ ð illa eccl. tãq̃ ñ legitimè inſtitut⁹. Is ergo ad cui⁹ collationẽ, vł puiſionẽ iſta eccl. ptinet, pt agere, ut clericus inde remoueat̃; & p eũ lr̃imè ordinet̃; facit. c. 3. de inſt. † 2 Tertiò no. & tene mẽti ad hoc iſtũ. tex. q̃ p pẽſiõe nouiter [b] ſubtracta ſolita annuati pſtari, pt agi poſſeſſorio iudicio, ad ipſi⁹ reſtitutionẽ, & pbata pẽſiõe ſeu ſolita pſtatiõe, dẽt actor reduci in eũ ſtatũ, ĩ quo primò erat; licet nil doceat ð pprietate iuris pẽſionẽ illã pcipiẽdi. Et in hoc iſte tex. ſolet multũ allegari. Et ex hoc & ex tex. collige, q̃ p iſtis iuribus incorporalib. pt agi iudicio poſſeſſorio. Et no. q̃ eo ipſo, q̃ pẽſio ſolita, ñ ſoluit̃, vł q̃s ſpoliari facultate, ſeu poſſeſſione pcipiẽdi: aľr aũt ñ cõtingit ĩ huiõi ſpoliatiõe; qđ itellige ſcdm In. qñ pẽſio fuit petita, & debitor recuſauit ſoluere ñ pp ĩpotẽtiã, ſed pp iuolũtatẽ. ad qđ facit qđ no. In. ĩ c. ſuborta, de re iud. ubi dicit, q̃ ſubditi vnr̃ ſpoliare dñm q̃ſi poſſeſſiõe iuriſd. eo ipſo, q̃ recuſant ſibi obedire. No. ibi: *p electione populi, ad quẽ de cõſuetudine, &c.* iũcto tex. ibi: *ĩ quaſi poſſeſſione pſentandi*

hic apertũ ꝓ opi.Inn.in c.cũ inter,ĩ fi.ĩ.de exce.,ꝓ ppľs, ſeu
parochian⁹ alicui⁹ eccľæ ñ hẽt ius pñtandi clericũ,ex eo,q̃a 9
ſunt parochiani;niſi aľs eſſẽt patroni.Qđ ẽt ſequit̃ Io. An.
ĩ c.unico.ĩ.de cape.mo.li.6. vñ ſi eccľæ ñ appareat patron⁹,
a ꝓſumit̃ libera; ᵃ & ius inſtituẽdi ꝑtinet ad Epm. ñ aũt pñt
parochiani ſibi ius vẽdicare ꝓſentãdi; niſi aľs eſſẽt in quaſi
poſſeſſione ꝓſentãdi:ſeu de antiqua poſſeſſione ad eos ꝑti-
neret ꝓſentatio,ut hic in tex.Et in hoc ſolet adduci iſte tex.
ꝓ ſingulari ad ꝓbãdũ,q̃ ptãs ꝓſentandi rectorẽ eſt ꝓſcripti
bilis,ẽt ꝑ ppľm iſtius eccľæ:in quo tñ ſunt opi.ꝯriæ,ut ĩ.ſu-
3 biiciã.† No.ibi: *tanquã capella ſue titulo*,iſte. tex.ibi:*in ſpũali-*
b *bus pleno iure*.arg. opt. q̃ cardinalis hẽt ius ẽpale ᵇ reſpectu
iuriſdõnis in titulo ſuo,& in capellis ſubiectis tit. Ad qđ fa
cit,c.is q,& qđ ibi dixi,de ma.& obe.qđ ẽt tenuit Io.An.in
c.unico,eo.ti. li.6. Et opt.facit hæc lr̃a in eo,q̃ ꝓꝑ dicit iſtã
capellã S.Saluatoris,tanq̃ ſubiectã titulo S.Suſannę ſpecta
4 re ad Cardinalẽ pleno iure in ſpũalibus.Tunc † .n.eccľa dr̃
ad aliq̃ ꝑtinere pleno iure, qñ ipſe & ñ ali⁹ exercet ibi iura
5 ẽpalia, ut in c.qm̃,& qđ ibi no.ĩ.de priui.† Itẽ no.q̃ ad vali
ditatẽ electionis, ſeu ꝓſentationis ñ req̃rit̃ neceſſariò,q̃ eli
gẽtes,ſeu ꝓſentãtes hẽant ius eligẽdi,uel ꝓſentãdi:ſed ſatis
c eſt,q̃ ſint in quaſi poſſeſſione ᶜ eligendi,uel ꝓſentãdi;ꝯcor.
c. in cõſultationib⁹.ĩ.de iu.pa. Itẽ quo ad ualiditatẽ colla-
tionis,ut in c.cũ olim,de cau.poſ.& ꝓpri.Et rõ eſt,q̃a ꝓſen-
tatio,collatio,& electio,ſunt quaſi fruct⁹ iuris eligẽdi,ꝓſen-
tãdi,& ꝯferendi. Vñ quemadmodũ fructus rei tp̃alis ꝑtinẽt
ad poſſeſſorẽ bonę fidei,& ñ ad dñm rei,ut l.bonæfidei,ff.đ
acq.re.do.no.in c.grauis,de reſ.ſpo.ita iſti quaſi fruct⁹ dẽnt
ꝑtinere ad eos,q̃ ſunt in quaſi poſſeſſione;de quo plenè no.
in d.c.in cõſultationibus,& in c.2.de in int.reſ.uide qđ ibi
6 dixi; & ad hoc ſolet quotidiè alle.iſte tex.† Itẽ no.q̃ ꝓſen-
tatio patroni largo mõ pt̃ dici electio. Nã prius eligit cleri
cũ,& eũ electũ repſentat Epo,uel alteri ſupiori. Non eſt tñ
ſtricto mõ electio,quẽadmodũ fit ꝑ clericos eccľæ collegia
tæ: q̃a talis electio ñ pt̃ cadere in laicũ,ẽt de antiqua cõſue
tudine,ut in c.Maſſana,& in c.ſacroſ.ĩ.e. & c.nobis.ĩ.de iu.
pa.Eſt.n.electio merũ i⁹ ſpũale,cũ tribuat ius ꝓlaturæ & ad
miniſtrãdi ſaltẽ in habitu,ut no.gl.in c.q̃to.62.diſt.& ꝑ eã
initiat̃ mr̃imonium ſpũale,ut in c.cũ inter canonicos.ſ.e.& f
c.ſi.ĩ.de tranſl. Epi.Sed ꝑ ꝓſentationẽ ñ ꝯhit̃ aliquod uin-
d culũ ſpũale;ᵈ nec eſt merũ ius ſpũale,ſed annexũ ſpũalitati,
ut in c.q̃to,de iud.& ibi plenius hoc declaraui.uide qđ no.
Inn.in c.qđ ſicut ĩ.e.Et ꝑ illã electionẽ,q̃ ꝓcedit ꝓſentatio
nẽ,nullũ ius acq̃rit̃ electo.vñ añ ꝓſentationẽ poſſet patron⁹ g
reſilire,ar.in c.cũ ante ĩ.de iur.pat. & qđ ibi no. Vlt.not.q̃
una eccľa pt̃ eſſe in poſſeſſione ꝑcipiẽdi penſionẽ annuã ab
alia eccľa, & ꝓ penſionis ſubtractione,pt̃ agi iudicio poſſeſ
ſorio,ut ſ.dixi.In gl.1.in fi.tene hoc ultimũ dcm̃ gl.Et qua
ten⁹ no lit cãni alteri delegare,poterit recuſari, ut ſuſpect⁹,
uel ab hoc grauamine poterit appellari; & idẽ qđ gl.hic,te
net gl.3.q.7.c.infames.uer.ſi ꝯ patrẽ,& in Leos,C.de uſu.&
Spe.in tit.de app.§.nunc tractemus,circa fi. Ad iſtum tex.pt̃
rñderi dupliciter.Primò,q̃ hic ñ fuit appellatũ ab iſto Car
dinali antẽ,q̃ fuiſſet electus in Papã; ſeu pendente q̃õne co
ram eo tanq̃ delegato fuit promotus in Papã.& illã.q.deci
dit iure proprio, de qua cognouerat ut delegatus Papæ ꝓ-
mortui.uel ꝓſuppoſito,q̃ ab eo prius fuit appellatũ; loquit̃
7 tex.in Principe,q̃ non ſubiicit̃ legi,ſm̃ Hoſt. & Io.An. † Et
e no.ſin.hanc ult.ſolu. Inferr̃.n.ex ea,q̃ ꝓꝑ ñ pt̃,ut ſuſpectus ᵉ
recuſari.Non.n.ꝓſumit̃,q̃ uelit ꝯ iuſtitiam ꝓcedere, ar.40.
di.c.1.& 9.q.3. in c.cuncta ꝑ mundum,& c.per principalẽ;&
uide ad hoc,q̃ dixi in c.cum ueniſſent,de iud. & in c.cũ dile
cta,de confir.uti.uel inut.facit l.proximẽ,ff.de his, q̃ in teſ.
8 delẽ.† In gl.2.ibi:*ad ſolutionem penſionis noie eccleſiæ* No.gl.&
hæc ultima uerba ſoluũt formalr̃ ꝯrium.Nã dum tolerat̃ in
eccľa,tenet̃ pro ea rñdere; & ꝑ ꝯñs pt̃ cõdẽnari noie eccľę,
& effectus condemnationis ſequit̃ ſucceſſorem· q̃a eccľa in
effectu vr̃ condemnata,& ñ ꝓlatus,ſeu adminiſtrator; & ad

hoc l.poſt mortẽ ff.qñ ex fa.tu. & c.ſi gra
tioſè,de reſc.lib.6.† In gl.in uer.*conſuetu*
dine,ibi:q̃ dat ius eligẽdi. Põdera bñ hæc
uerba gl.vr̃.n.ꝑ hoc ſẽtire,q̃ i⁹ pñtãdi po
terat acq̃ri ꝑ ppľm,ſeu laicũ ex ſola ꝯſue-
tudine,ſeu ꝓſcriptiõe. Et hãc opi. tenuit
do. Marſilius,do. Io. An. ad q̃ inducebat
iſtũ tex.in eo,qđ dr̃ de antiqua ꝯſuetudi-
ne ꝓſentatio hæc ꝑtinebat ad ppľm. Sed
Io.de Montemerlo,diſputando tenuit ꝯ-
rium,quẽ ſequit̃ Arch.in c.hortamur.71. a
diſ.ubi multum plenè proſequit̃ iſtum ar
ticulũ.Et ad iſtũ tex. rñdet,q̃ quaten⁹ fa- b
cit mẽtionẽ de cõſuetudine,fuit allegatio
ꝑtis,& ñ papæ.Nã ſolũ ꝓꝑ fundauit ſe:q̃a c
ppľs erat in quaſi poſſeſſione ꝓſentandi,
q̃ poſſeſſione poterat hr̃ uigore iuris pa. d
Et idem ẽt poſſet dici ad id,quod allega-
bat̃, conſuetudo antiqua non poterat vi-
gore patronatus hr̃ ꝓſentationẽ ab anti-
qua conſuetudine.Nã conſuetudo pt̃ con
currere cũ iure cõi,ut in c.ſopitæ,de cenſ.
Io.An.hic tenet primã ꝑtem:& aſſumpſit a
poſtmodũ mam diſputãdi;& poſuit diſpu
tationem in reg.qđ alicui,de reg.iu.li.6.
in Merc. Et ibi tandẽ ꝯcludit, q̃ ꝯ eccľam
liberã ñ pt̃ laicus ꝓſcribere ius patronat⁹:
q̃a eſſet acq̃rere iſtud ius annexum ſpũali
ꝯ eccľam,quod eſſe non pt̃,ar.in c.Maſſa-
na.ĩ.e. Sed ſi eccľa habebat patronũ,tũc
pt̃ laicus ꝯ patronũ ꝓſcribere iſtud ius pa-
tronatus : q̃a ex quo iſtud ius cõpetit lai-
co, vr̃ ꝓſcriptile per aliũ laicũ. Ego plenè
iſtũ articulũ examinaui, in quadã diſput.
q̃ inci.Augerio;& ibi concluſi,q̃ licet iſta
opi.Io.An.tanq̃ cõior ſeruaret̃ in practi-
ca,q̃ Mod. cõiter ſequunt̃:tñ đ mero iure
pl⁹ mihi placet opi.ꝯria.Mouebar ꝑ rõnẽ f
inconuincibilem.certũ eſt,q̃ laicus ᶠ non
pt̃ poſſidere ius ſpũale;& ꝑ ꝯñs nec ꝓſcri-
bere,ut in c.cãni,de ꝓſcr. & in c.Maſſana,
in c.ſac.ſan.ĩ.e. Ita nec ius annexum ſpũa
litati,ſicut eſt ius ꝓſentãdi: q̃a de cõnexis
idem eſt iudicium,ᵍ ut in c.q̃to,de iud.&
in c.ꝓtereà,de trãſ. & in c.de iure,de iure g
pat.& in c.tranſlato,de conſt.cum ſi. ubi
ius pat.ꝑ oĩa cenſet̃ tanq̃ ius ſpũale rõne
annexionis.Si ergo laicus ñ pt̃ mero iure
illud ius poſſidere;ergo nec ꝓſcribere,q̃a
ꝓſcriptio ñ eſt ſine poſſeſſione,ut in reg.
ſine poſſeſ.li.6.& in d.c.cauſam. Non ob.
ſi dicat̃,q̃ iſtud ius eſt poſſedibile ꝑ laicũ,
ut ĩ.de iu.pa.ꝑ totũ:q̃a rñdeo,q̃ iſtud ius
fuit gratioſe laicis cõceſſum, ñ oĩbus,ſed
patronis dũtaxat,fauore eccľarũ, ut laici
inducerent ꝑ acq̃ſitionẽ iſti⁹ iuris ad con
ſtruẽdũ,fundandũ,& dotãdũ eccľas,ut in
c.qm̃ ĩ.de iu.pa.Habilitatio ergo certarũ
ꝑſonarũ ex cã ſubiecta, ñ dẽt extendi ad
aľs ꝑſonas,in q̃bus non concurrit cã,ſuꝑ
qua fundat̃ illa habitatio,ar.16.q.1.c.ge-
neraliter,& in c.cum ceſſante,de app. Nã
priuilegium non dẽt extendi ad ꝑſonas,
ñ priuilegiatas,ut in c.ſanè,de priui.& 7.
q.1.petiſti.Ius ergo patronat⁹ eſt poſſidi
bile ꝑ patronũ ex gr̃a ꝯceſſa à canone ꝑꝑ
eãm ꝓdictã; ergo ñ ſequit̃,q̃ ſit pariter ꝑ
aliũ laicum poſſedibile,in quo ñ cõcurrit

a Preſumitur libera. Adde q̃.ĩ.ponã.
b Ius epiſcopale, Adde Ro.cõſ.ulti.
c In quaſi poſſeſſione. Adde Cal.conſ.20.Oldr.conſ.311.
d Ius ſpirituale. Adde Cald. conſ.9.de iure pat. obi dicit, q̃ præſentatio rectoris ad eccleſiã obtinet uim ſponſalitiorum.
e Suſpectus. Adde, an Papa poſſit ut ſuſpectus recuſari, & an ab ipſo ad concilium appellari poſſit, & an tunc concilium debeat remittere cauſam Papæ; Roma. pulchrè conſ.421.
ZACHARIAS.
f Adde per Feli. latiſſimè in c.in cauſis,col.3.uer.& dicit Abb.poſt Hoſ. ĩ.de re iud.
SEB. SAPIA.
f Quòd laicus. uide latiſſimè excellentiſſimum iureconſultum do. Io. de Sylua in trac.beneſic. q.23.2. partis ubi etiã ponit, an laicus poſſit cõferr̃ ex priuilegio.
g Eſt iudicium. Adde q̃ pro hoc dicit Ro.q̃ ita cõmittit̃ ĩ his ſimonia,ſicut in oĩẽ ſpiritualibus,eius conſ.369.

cet,vt ea, q̃ ſequunĩ debeãt geri ĩ pſonã ,pcuratoris, p rõnẽ pdictã. Si ãt a ſi fieret,ñ teneret ſnĩa de iure ciuili, vt in d.l. 1.ſed de iure canonico placet mihi opi.gl.ĩ d.c.ſuſcitata:qa ex quo habem⁹ cõſenſum dñi, ñ eſt curãdũ de ordine verborũ,ar.ex his q̃ leg.& no.ĩ c.2.de pac. & 1.q.7.quoties, & 23. di.c.Pſalmiſta. Tñ ad maiorẽ cautelã pt ĩ pdicto caſu ſeruari cõſiliũ huius gl.& in d.l.1.vt ferat̃ ſnĩa in pſonã ,pcuratoris & dñi,nõ vt dñs cõdẽnet̃ directè, ſed in pſonã ,pcuratoris,vt pnta cõdẽnamus talẽ ,pcuratorẽ Sẽpronii,& ipm Sẽproniũ in pſonã ſui ,pcuratoris: & hoc fuit de mẽte Bar. in d.l.1. Et eſt vtile ſeruare hãc practicã,qñ dñs aliqñ fuit in iudicio,vt euitent̃ opi.pmiſſæ. Sed ſi dñs nunq̃ fuit in iudicio, ñ eſt opus ſeruari illã practicã:qa tunc ſm oẽs rectè cõcipit̃ ſnĩa in pſonã ,pcuratoris,vt in d.l.1.Quid ãt,ſi hoc caſu ferat̃ ſnĩa in pſonã dñi pñtis?& concludit Bar.in d.l.1.valere ſnĩam:qa dñs eſt vtiliter dñs inſtãtiæ:quia ex his,q̃ agunĩ in iudicio p ,pcuratorẽ,vtilis actio acq̃rit̃ dño,& directa ,pcuratori,vt in l.ſi ,pcurator,l.in cauſæ,in fi.ff. de ,pcu. vide bo. gl.in mate.in c.2.de vſu.li.6.q̃ no.ponit an & qñ,& qd q̃rat̃ dño ex facto ,pcuratoris. vñ ex quo dñs eſt pñs, & conſenſit ſnĩam in ſe ferri;valebit ſnĩa:ſec⁹ ſi eſſet tacens rõne pdictæ. Et ex his infert̃ ad quotidianã q̃õnẽ: pone, q̃ ,pcurator ſp fuit in iudicio: ſed dñs fuit citatus ad ſnĩam,q̃ nõ cõparuit; nunqd teneat ſnĩa lata ꝯ dñm tanq̃ ꝯ contumacẽ? d.Lãber. de Rãpo.vt refert & ſeq̃t Bar.in d.l.1.cõſuluit, q̃ non:qa ex quo dñs cõſtituit ſemel ,pcuratorẽ, declarauit aiũ ſuũ, q̃ volebat p aliũ litigare.ergo nõ debuit iudex citare dñm ad ſnĩam audiẽdã:nec dñs tenebat̃ cõparere: qa cuilibet eſt cõceſſum cõparere p ,pcuratorẽ,vt in l.1.ff.de ,pcu. Quarto & vlti. caſu, cũ habens gñalẽ adminiſtrationẽ fuit in iudicio, dic,q̃ ñ refert,an verba ſnĩæ ,pferant̃ in pſonã ſuã,an in pſonã dñi,ſm Bar.ĩ locis pal. Et hoc caſu dicit ipſe,q̃ pñt intelligi iura canonica,q̃ nõ vñr facere drĩã in hac ma. Nã loquũ
a tur in œconomo[a] eccl'iæ,vel alteri⁹ vniuerſitatis;ita loquit̃ c.licet,& c.ſuſcitata,pal. Et rõ hui⁹ dicti eſt:qa gñalis adminiſtrator pt verba concipere in ꝯctu in pſonã dñi: qa pt illi directè acq̃rere, cũ habeat legitimã adminiſtrationẽ, vt ĩ l. eũ,q̃ §.ſi actori,ff.de cõſti. pec.ergo idẽ dicendũ in iudicio, vbi quaſi ꝯhit̃,vt.ſ.dixi.& ex pdictis habes hanc mam declaratã.† In gl.in ver. *p multa tpa*, in fi.No.iſtã gl.[b] ex qua iũcto
b tex.habes,q̃ qñ agit̃ poſſeſſorio ad pſtationẽ cẽſus, vl pẽſionis ſubtractæ,ñ eſt neceſſe allegare cãm, q̃re debeat̃ penſio, vl cenſus: ſed ſatis eſt dicere,q̃ erat in poſſeſſione pcipiẽdi, & nouiter fuit ſibi ſubtracta, vt ſatis ,pbat̃ hic in lrã;& idem no.Inn.in d.c. puenit,de cẽſi. Si ãt agit̃ petitorio,vt ſup proprietate iuris percipiẽdi cenſum, ſeu penſionẽ; dẽt allegari cã. Ita dẽt intelligi c.peruenit,de cenſi.pal. Et rõ primi dicti ẽ,qa ſpoliat⁹ añ oĩa dẽt reſtitui: nec dẽt añ reſtitutionẽ admitti aliqs ſup iure ,pprietatis,vt in c.fi.de or.co. Sed ꝯ hãc gl.& tex.opp.vr.n.q̃ nõ poſſit agi poſſeſſorio ſup ſolutione penſionis,vl cenſus,qa in iſtis oblõnibus pſonalibus,nõ eſt reperire poſſeſſionẽ,nec ,pprietatẽ. Licet.n.tu ſis mihi obligatus ad pſtandã oĩ anno certã penſionẽ:nõ tñ pp hoc poſſideo pſonã tuã,vl aliqd qd inhæreat pſonæ tuæ:ſed ſolum pſonaliter obligatus es ad preſtationẽ;ergo nõ poſſes agere poſſeſſorio,cũ ñ poſſit cõtingere ſpoliatio, vbi ñ eſt poſſeſſio 32.q.2.c.qd verò nõ formatũ,& in c.ad diſſol. ſdũ,de deſpõ.impu. Et q̃ nõ poſſit ,p debito agi poſſeſſorio tex. in l.fi.ff.quo.bo. Sol. pp hoc ꝯriũ Ia.de Are.Pe.& Cy.in l.ſi certis annis,C.de pac.inſurrexerũt ꝯ diſpõnẽ huius c. dicẽtes,q̃ ꝯ c.q̃relã,opus eſt q̃rela: quaſi innuant,q̃ iſtud cap.in hoc nõ ,pcedat de iure: ſed locuti ſũt ſm eorũ morẽ. Nã qñ ñ intelligebãt canones,nõ valentes alr rñdere, dicebãt q̃ p errorẽ ,pceſſerant. Cy.tñ poſtmodũ & Io.And.in c. puenit, pal.& aliquid ſenſit hic, & Bar.in d.l.fi.dãt aliũ intellm,q̃ iſte tex.,pcedit in oblõne reali. Nã pẽſio debebat̃ ab eccl'ia S.Saluatoris, fortè ,p aliqbus ædificiis antiquis. vñ erat in eis dare quaſi poſſeſſionẽ & ,pprietatẽ: ſecus qñ oblõ eſſet merè pſonalis. In primo intellectu cõueniunt oẽs;& tũc lrã eſt clara;& dẽt intelligi, q̃ eccl'ia fuit reſtituta ad poſſeſſionẽ priſtinã recipiẽdi annuã pẽſionẽ. Sed pt intelligi ſcdo mõ, ẽt in oblõne pſonali. vel qñ ñ apparet de q̃litate oblõnis. licet .n.nõ ſit dare poſſeſſionẽ,vel quaſi ex annua pſtatione pſonali: tñ imponit̃ quidã ſtat⁹,ad quem pt peti,vt fiat reſtitutio. Et hoc mõ pt itelligi iſte tex.[c] vt patet ex verbis ſnĩæ: vbi pp nõ reſtituit iſtã eccl'iã ad poſſeſſionẽ:ſed ĩ eũ ſtatũ,in quo erat pri⁹ &c.vt patet in fi.lræ;& hũc intellm tenue
13 runt do.Ant.& d.Car. † Pro quo alle.gl. no.2.q.2.c.nullus,q̃ dicit,q̃ excõicat⁹ iniuſte pt agere,vt añ oĩa reſtituat̃ ad cõionẽ priſtinã: & tñ ibi nõ eſt dare poſſeſſionẽ, uel quaſi: ſed potius eſt quidã ſtatus. Ex hoc infert̃, q̃ nõ ſolũ cũ quis ſpoliatur poſſeſſione,uel quaſi,pt agere ad reſtitutionẽ:ſed ẽt cùm immutat̃ ſtat⁹ ſuus violenter & iniuſtè, põt agere,ut reſtituat̃ ad priſtinũ ſtatũ[d]; & facit optimè in ar.c.fi. de reſti.ſpo. ubi agit̃ poſſeſſorio ,p libertate poſſidẽdi; & iſte intellectus vr tenendus ſm bonã æquitatem iuris canonici.
14 † Sed de iure ciuili,& ſm ſubtilitatẽ iuris canonici,non bñ uideo, q̃ iſte intellectus poſſit ſuſtentari. Nã ſi ſolui oĩ anno tibi decẽ:nõ tñ ſequit̃,q̃ ſim obligatus in futurũ[e],ut p hoc tu cõſtituaris in poſſeſſione, uel in ſtatu pcipiendi oĩ anno in futurũ[f]. Nã q̃libet pſtatio hẽt ſuũ effectũ.ſ. donatiõis. vñ nõ cauſat̃ alius effectus, ut oriat̃ ex hoc oblõ ĩ futurũ. Ad hoc,qd no. Bar. in c.cũ de in rẽ verſo,ff.de uſu.ideò ſi ceſſo à ſolutione, nõ vr qũo cõpetat tibi poſſeſſoriũ. Ad iſtũ tex.poſſet rñderi tenẽdo primũ intellm,q̃ hoc fiebat ſolũ noĩe eccl'iæ;& ſic erat oblõ realis; & ad mate.uide qd no.in d.c.peruenit. Et ex pdictis infert̃ ad q̃õnẽ quotidianã, q̃ ſi tu ,p certa re ſoluebas mihi oĩ anno pẽſionẽ, & nũc denegas ſoluere, poſſũ agere poſſeſſorio, ut hic. In gl.fi.in fi.no. pcedentẽ ſol. facit ad id,qd .ſ.dixi,q̃ ꝯ eũ,qui ſoluit occaſione certæ rei, poſſum agere poſſeſſorio, ſi nũc denegat ſoluere. Sed ꝯ tex.op.nã reſpectu penſionis unica fuit petitio: qa petebat œconomus penſionẽ ſubtractã ſibi reſtitui; & Papa in ſnĩa cõdẽnauit in duobus. Nã primo cõdẽnauit in futuũ: ſcdò ad pẽſionẽ ſubtractã in pteritũ. Sol. Hoſ. tenet,q̃ duplex eſt petitio, licet hoc ñ di
15 cat.† Alii,ut Inn.dñt,q̃ ad illã petitionẽ ueniebat acceſſoriè pẽſio ſubtracta de pterito. Nam in interdicto,vñ ui,uenit oĩs cõmoditas adẽpta rõne ſpoliationis, ut no.in c.grauis, de reſt.ſpo. & in l.hoc interdictũ,ff.de ui & ui ar. & hæc ſol.bona. licet.n.interdictũ,vñ ui,nõ det ,p re mobili,ut in d.§.hoc interdictũ,& no.in c. paſtoralis,de cã poſ.& ,pp.tñ bona mobilia ueniunt acceſſoriè ad rem immobilẽ ſubtractã. Vnde ſi expuliſti me violenter de

a Oeconomo. Adde, an valeat ſententia lata contrà ſyndicum, qui non fuit litem conteſtatus, Pau.de Ca.conſi.318. in antiq.

b No.iſtã gl. Allegaui illud dictũ ꝯ tenẽtes gl.in l.1.ff.de edẽ.vbi dr, q̃ ſi dico me fuiſſe in poſſeſſione cenſus debiti, uideor intentare ſolũ poſſeſſoriũ, & nõ petitoriũ;cõſului ꝯ eos p iſtum tex. & p iſtud dictũ Abb. Cremonæ; uide in meis conſi. And. Bar.

c Iſte tex. Add Ro. conſ.311. & vide conſ.ĩ.alle. in notabilibus.

d Ad priſtinũ ſtatũ. Adde Cald.cõſi.11.de ſta. mon. ZACHARIAS.

e In futurũ. Adde iſtum paſſum eſſe multũ intricatũ. cõcludc tñ, q̃ pſumit̃ quis ex curialitate talẽ annuã pſtationẽ dediſſe; niſi de alio titulo appareat, vt p gl. in l. ſolẽt,de offi. pc. & leg. Flo. in l. ſicuti, in prin. ff.ſi ſer.uẽ. Bal. in c.1. §.fi.uer.uaſallus, in ti.qd ſit inue.& in addi.Spe. in ti.de reſti. ſpo. in uer. ſpoliat, & ibi in Sp.§.nũc dicamus,ver. ſed pone. Bar.in l. cum de in rẽ uer.ſ.ulti. col.uer.q̃ro, ff.de uſur. Niſi tñ talis pſtatio eſſet decẽnalis, ſm Pau. de Ca.cõſ.303. inci. in cauſa nobiliũ. Tunc.n.ſufficeret allegare tit. licet non probatiuo,ut per Inn.in c.cũ ecclia,co.2.de cã poſ. & proprie.& Alex.cõſ.104. vo. 4.& cõſ.103.vo.2. SEB. SAPIA.

f In futurum. Hoc ẽt uidetur procedere, ſi fuerit fcã præſtatio per decenniũ in hac materia: qa in beneficijs eccl'iaſticis præſtatio decennalis non uidetur titulũ cauſare;ita, ut quis poſſit cogi pſtare, ut tenet Bal. ĩ c. cõtingit, col.13. ī.de do.& contu.ſequitur d. Iaſ. in l. ſi certis annis, col.pe.uer. ſeptimò limita, C.de pac. licet aliter dicant apoſtillantes hic.

a SEB. SAPIA. Quia reſtituere. Vide Io. de Imo. in c. examinata, ſ. de iud. Inn. in c. cum bonæ. ſ. de reli. do. Alex. in l. uendicatio, ff. de rei uen. Car. in cle. 1. in 12. opp. ut lit. non conte.

b Vnus duntaxat. Adde Rom. conſ. 352. & 365.

c Vnius ſolius. Ad de Ro. conſ. 512.

d SEB. SAPIA. Diſpoſitio. Materia hæc traditur ordinariè in c. cū oēs. ī. de conſti.

e SEB. SAPIA. Legitimatus. Vide Corneū Peru. in cõſ. 200. ad eui dentiam, per totum in 4. vol.

f Temporalia. Quod Papa nō poſſit legitimare quo ad tēporalia, niſi in terris ſibi ſubiectis, tenuit conſulendo ſolēnis doctor Papieñ. do. Franc. de Cur. cōſ. 73. 25. col. ver. 4. & c. Quid autē Imperator, an quo ad ſpiritualia poſſit legitimare? Bar. tenuit q̃ nō, in l. qui in prouincia. §. diuus, ff. de rit. nu. de vtraque mate. vide amplas remiſſiones per do. Alex. in addi. ad Bar. in d. §. Diuus; & in mate. vide omnino eundē Franciſ. Curt. in conſ. 13. in 1. col. Aeneas de Falco.

domo, & peto me reſtitui per interdictū
ad illā domū; ueniunt acceſſoriè oīa vten
2 ſilia, q̃ erāt ī illa domo: q͞a reſtituere [a] eſt
in priſtinū ſtatū reponere. Sed ꝯ hoc & ꝯ
tex. op. Nā interdictū, vñ vi, nō daī, niſi ꝓ
rebus ſoli. i. ꝓ rebus immobilibus adhæ-
rentibus ſolo, vt in d. §. hoc interdictum.
ſed hic nō agebaī ꝓ rebus immobilibus,
ſed ꝓ iuribus incorporalibus, quæ nō ad-
heret ſolo. Sed dicit Inn. q̃ directū inter-
dictū, vñ ui, cõpetit ꝓ rebus ſoli, mō præ-
dicto: ſed vtile interdictū cõpetit etiā pro
iuribus ſubtractis, ut hic. Et dr̄ utile, qñ b
uerba legis nō cõueniunt caſui imminen
ti, ſed mens dūtaxat, ut plenè no. per Cy. 3
in l. ex placito, C. de re. permu. Vel ſecūdò
pōt dici ſm Inno. hic, q̃ agebatur offō iu
dicis, arg. in c. 2. de off. iud. uel poſſet ho
diè agi cōdictione huius c. quærelā, quod
no. Tractat ēt hic Inn. qualiter perdatur
poſſeſſio iuriū incorporaliū, & pſertim
iuris eligēdi; vide hic per eūdē. Et de hoc
ultimo. ſ. reſpectu iuris eligendi, uide per
Fede. de Sen. conſi. 102. ubi recitat ordi-
natè dicta Inn. & iſta ſufficiant. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Eligentes ſcienter indignum ſunt priuati poteſtate eligendi & nu. 6. & 11.*
2 *Ptās eligendi remanet penes non delinquētes, licet numero pauciores. ſi verò omnes delinquunt deuoluitur ad ſuperiorem, et nu. 12.*
3 *Priuati ptāte eligēdi, an & quando poſſint ꝑ alios vocari ad eligendum, & nu. 9. & 11.*
Extranei poſſunt admitti ad eligendum, ſi alij volunt.
4 *Eligentes non poſſunt compromittere in aliquem ius eligendi, ſi unus diſſentiret.*
5 *Legitimatus per reſcriptum Papæ poteſt in Epiſcopum promoueri, & nu. 7.*
Legitimatus ꝑ Papā, an ſuccedat in tpalibus?
8 *Epiſcopalis dignitas non venit appellatione dignitatis in materia ſtricta.*
Diſpenſatus in minori dignitate, non videtur diſpenſatus ad maiorem.
Legitimari an poſſit per Papam natus ex fratre & ſorore?
Legitimatus an ſuccedat in feudo?
10 *Suſpenſio à beneficijs, quos effectus pariat.*
13 *Electio facta à priuandis an valeat?*
Extranei non vocati venientes ad aliquod collegium, poſſunt per vim repelli.
Dominus, quibus denegatur acceſſus rei ſuæ, licitum eſt frangere oſtia.

CAP. XXV.

1 CVm Vintonen. †Eligētes
ſciēter indignū priuati ſunt po
teſtate eligendi in electione, q̃ f
primò occurrit facienda. h. d. Diuiditur 6
principaliter in tres partes. In prima po-
nit uota eligentiū diuiſa, & allegationes
unius partis. In ſecunda, ibi: *illi vero*, ponit
allegationes alterius partis. In tertia, ibi: 2
nos igitur, ponit ſniam. Caſus lr̄alis poniī ꝑ gl. 1. †No. 1. q̃ ali
qbus de capl̃o eligentibus ſcienter indignū, ptās nō recedit
à capl̃o ꝑꝑ indignitatem & delictū quorundā: ſed reſidet
penes alios, qui non deliquerunt, licet pauciores numero;
& iſti repręſentāt totū capl̃m: ſecus aūt vbi oēs electores de
liquiſſent. tunc. n. propriè fit ptātis deuolutio: & utrunq; di
ctū probatur. ſ. eo. c. bonæ. Dic ut latius ibi dixi. unde, ut di-
cit hic Pet. dr̄ia eſt inter ius reſidentiæ, & ius deuolutionis
ptātis. Deuolutio ptātis, fit cùm oēs delinquunt: quia tunc
capl̃m perdit ptātem eligēdi. Reſidentia uerò ſt, qñ aliqui
de capl̃o delinquunt, ꝑꝑ qđ priuantur ptāte eligēdi. Nam
tunc ptās propriè nō deuoluitur: ſed reſidet penes nō delin
quentes cõſtituentes totū capl̃m. Nā quemadmodū in caſu
mortis nālis, aliquo tñ de uniuerſitate remanente, ptās nō
deuoluitur, ſed dr̄ reſidere penes ſuperſtites, etiā ſi ſit unus
duntaxat [b], ut in l. ſicut, ff. quod cuiuſq; uni no. in c. gratū. ſ.
ti. ꝓxi. ita & in caſu priuationis ꝑꝑ delictū. habentur. n. iſti
pro mortuis, arg. 16. q. 1. in c. gñaliter. §. ecce. † Secundò no.
q̃ hi, penes quos reſidet ptās capituralis, pñt priuatis à iure
ꝑꝑ eorū delictū, cõicare ptātem eligendi. nō ergo inhabili
tantur illi prorſus, ſed ſolùm priuātur. quæ quidē priuatio,
cùm cedat in fauorem nō delinquentiū, penes quos reſidet
ptās, pōt ab eis remitti; & ad hoc quotidie alle. iſte tex. Se-
cus aūt ubi iſti eſſent inhabilitati, ſeu ab offō ſuſpenſi: quia
tunc non pñt per alios habilitari, ut in c. cū dilectus, de con
ſue. & in c. illa, & quod ibi no. ſ. e. facit cle. ut hi, qui, de æta.
& qua. Sicut. n. pñt illi de capl̃o extraneos admittere ad eli
gendū unà cū eis, ut in c. cū eccleſia Sutrina, de cau. & prop.
ita pñt admittere iſtos de collegio; licet ea uice ſint priuati
iure eligendi ꝑꝑ ipſorum indignitatē. An aūt maior pars
poſſit admittere extraneum, uel pro ea uice priuatū, inuita
minori parte; uide Io. And. poſt Cōpo. in c. ſcriptū. ſ. eo. ubi
notanter concludit, q̃ non. Quinimò unius ſolius [c] ꝯdi-
c ctio obuiat diſpōni oium, arg. c. in re cōi, de re. iur. lib. 6. &
in l. Sabinus, ff. cōi diui. Et ex hoc not. caſum, in quo diſpō
d [d] maioris partis de vniuerſitate non præualet diſpoſitioni,
ſeu contradictioni minoris partis; quod vr̄ ꝯ c. 1. de his, quę
fi. à ma. par. capi. & l. quod maior, ff. ad mu. Sed dic ꝯria iſta
procedere in negotiis ſpectantibus ad uniuerſitatem, & ubi
cauſa ſubeſt diſponendi; ita, q̃ neceſſitas, uel utilitas ſugge-
rit diſpoſitioni maioris partis: ſed ubi iſta ceſſant, oportet,
q̃ omnes ſint in concordia; ita no. uoluerunt gl. & Inn. in c.
cum omnes, de conſti. Idē dic, ubi id, de quo agitur, ſpectat
ad ſingulos. Ius. n. & ptās eligēdi ſpectat ad quēlibet de uni
uerſitate pro parte. unde intereſt cuiuſlibet, ne forinſeci ad
mittantur ad eligendū, cum pluribus admiſſis minus valeat
4 uox cuiuſlibet, ar. in c. cum M. de conſti. † Hinc ēt dixerunt
doc. in c. ſcriptū, & in c. q͞a ꝑꝑ. ſ. e. q̃ nō pñt oēs de collegio
uno ꝯdicente cõpromittere in aliquē ptātē eligendi: quia
nō pñt iſti ius ſingulorū deteriorare eis inuitis; facit quod
in ſimili no. in l. 1. C. quæ ſit lon. conſue. Secus dicit Cōpo.
in c. ſcriptū, ſi maior pars vult aliquos introducere pro con
ſilio habendo. Tunc. n. cõtradictio minoris partis nō ob. ar.
c. obeuntib. 63. di. Nā hoc caſu nō deterioratur ius ſingulo-
rū: ſed promoueī utilitas collegii & iuris cõſilio obtempo-
5 raī, de quo in d. c. obeuntibus. † Itē no. ar. ex. tex. q̃ legitima
e tus [e] per reſcriptum pōt promoueri ad dignitatē epalem, ſi
legitimatio fuit facta per ſedē apoſtolicā, qđ tenet hic quæ
dā gloſſella, quæ eſt ſing. quod an ſit uerū indiſtinctè, ſuper
eā ſubiiciam. Et ex hoc & tex. collige Papā poſſe legitimare
laicū, quod eſt indubitatū quo ad dignitates eccleſiaſticas,
ut in c. per uenerabilē, & quod ibi no. qui fil. ſint leg. An aūt
f proſit talis legitimatio quo ad ſucceſſionē, & alia tpalia [f],
6 dic, ut ibi dixi. † Itē no. q̃ priuati ptāte eligendi, pñt repelli
ab electionis actu ꝑ uiā exceptionis. cū. n. iſti ſint priuati ip
ſo iure, non eſt opus, q̃ feratur ſententia: quia incontinenti
poteſtas incœpit reſidere penes alios. unde ualeret electio
ab aliis facta: licet nulla præceſſerit licentia, uel declaratio

ſuper

ſup aliorũ priuatione, ut apte colligiť ex
c. bonæ, & c. dudũ. ſ. e. Nã ibi electio fcã à
pauciorib⁹, q ñ deliqrãt, pualuit electioni
maioris ptis, q dereliquerant, nulla pce-
dente ſup delicto. ſeu priuatione ſnĩa pri
uatiua ſeu ďclaratoria. Vlt. no. ex ſi. lrę, q 8
eligentes ſcienter indignũ, ñ ſunt priuati
ptãte eligẽdi p totã illã uacationẽ: ſed in
prima electione, q̃ occurrit faciẽda dũta-
xat, ſiue illa habuerit effectũ, ſiue ñ. Satis b
eſt. n. q illi fuerũt priuati ptãte eligẽdi in
prima electiõe. Ex hoc. n. purgatũ fuit eo
rũ uitiũ; licet Vin. tenuerit oppoſitũ, ut ĩ.
dicã. Sed pcedẽs dcm̃ ẽ cõe, & ꝯſonat huic
lrę: & ſeqť ẽt gl. in c. ſi electio, de ele. li. 6.
ſup uer. integrũ: q̃ idẽ no. dicit in caſu pri
uatiõis pp negligẽtiã, ut ſolũ negligẽtes
ſint priuati ptãte eligẽdi uel ꝯferẽdi ĩ pri
ma electione, uel coll. q̃ occurrit faciẽda;
& ſiue illa hẽat effectũ, ſiue ñ, ptãs incipit
reſidere penes oẽs. Nã ſi in priuatione pp c
delictũ hoc ꝯtingit, ut hic, forti⁹ idẽ dicen d
dũ in priuatione pp negligẽtiã. Nã dol⁹
ppõderat culpę, ſeu negligẽtię, ut in c. ſup
lris, de reſc. cũ ſi. In gl. in uer. *promeruit*, in
ſi. No. hãc gl. ſm. ſẽtit. n. apte qđ pdixi. ſ.
legitimatũ p reſcriptũ Aplicũ poſſe eligi
ad dignitatẽ epalẽ. Cõtra hoc dcm̃ gl. vř
facere tex. in c. cũ in cũctis, in prin. ſ. e. ubi
dř, q eligẽd⁹ in Epm dẽt eſſe ď ltimo mři
monio nat⁹; ſed ltimat⁹ p reſcriptũ ñ fuit
nat⁹ de ltimo mřimonio, cũ illa qualitas
a ltimitatis ĩferať ad tps natiuitatis; ᵃergo
dẽt eodẽ tpe interueniſſe, iuxta theoricã
Bar. in l. ex facto, ff. de vul. & pup. & in l. p-
cipim⁹, C. de ap. ſentit gl. in c. ſtatutũ, in
prin. ſup uer. canonicis, de reſc. li. 6. Et for c
tè ob hoc Goff. arguit ꝯ iſtã gl. 1. adducen
do. l. fi. C. de his, q ueniã ætã. imp. ubi pa-
tet, q ubi fit mẽtio de ltima ętate, dẽt in-
telligi de ltima ætate nãli, ñ de ea, q̃ ſup-
pleť bñficio imperiali. Itẽ appllõne mor
tis intelligiť de nãli, ñ aũt de ciuili, ut in
l. ex ea pte. §. in inſulam, ff. de uer. ob. & p
gl. 16. q. 1. c. placuit; dixi ĩ c. cũ ſis, de ꝯuer.
coniu. & ita allegãdo in ꝯriũ tranſiuit hic f
7 Goff. † Hoſt. ſeqť gl. in hoc caſu, in quo in g
reſcripto ſit mẽtio expreſſa de dignitate
epali: ſec⁹ ubi ltimatio fuiſſet ſimplř fcã.
Do. Pe. de Anc. ſimplř ſecutus eſt gl. quan
tuncũq; in reſcriptis ñ fiat mẽtio de digni
tate epali. Mouet, qa ſi ꝯſtitutio pp pt quẽ
facere legitimũ; ita, q pmoueať ĩ Epm,
ut in c. tãta, q fil. ſi. le. iũcto eo, q le. & no. 9
in c. innotuit, ſ. eo. ubi ltimatus per ſubſe
quẽs mřimonium pt eligi in Epm; idẽ di
cendũ in ltimato p reſcriptũ ipſius Papæ,
cũ lex uiua ñ ſit minus potens, q̃ lex mor
tua. Itẽ ſm eũ ltimatio, q̃ fit p reſcriptũ,
ñ pt dici ciuilis, ſed nãlis. Nã reſtituit ad
primæuũ ius, ſm qđ oẽs ltimi naſcebanť,
in aut. qb. mo. na. eff. ſui. ppe ſi. Do. Ant.
diſtinguit, q aut pp proceſſit p uiã diſpẽ
ſationis; & tunc pcedit opi. Hoſt. Aut p
uiã ltimationis, & tunc pcedit iſta gl. Et

ex his paſſ⁹ iſte reddiť difficilis; in quo ſic
dicerẽ. Quòd ubi pceſſit Princeps p uiã
diſpẽſationis; puta, qa diſpenſauit cũ ille
gitimo, ut poſſit pmoueri ad ordines &
dignitates eccřaſticas; hæc diſpenſatio ñ
8 extendiť ad dignitatẽ epalẽ: † qa in mã
reſtringibili, ut eſt diſpẽſatio, ut in c. 1. &
2. de fil. pſby. li. 6. & in c. quod dilectio, de
ꝯſ. & affi. nunq̃ appllõne dignitatũ uenit
dignitas epalis; ᵇtex. eſt no. quẽ ad hoc te
ne menti in c. dilect⁹, iunc. c. 2. de ꝯceſ. pb.
Et hoc dictũ tenent doc. in d. c. dilect⁹, in
mate. diſpẽſationis. Ad idem uide gl. no.
in c. 2. de pb. li. 6. Quæ tenet q in reſerua
rione dignitatũ ſimplř facta ñ ꝯprehẽdiť
dignitas epalis: qa eſt dignitatum culmẽ,
ut in c. pe. de pb. Et idẽ dicẽdum, ut ſi fiat
mentio de dignitate Epali, ñ extendať di
ſpẽſatio ad dignitatem archiepalem. Vñ
diſpẽſatus in minori, ñ vř diſpenſatus in
maiori, ᶜ ut no. gl. in d. c. dilect⁹. Aut pp ᵈ
proceſſit p uiã ltimationis; & tunc diſtin
guerẽ ſic: q aut pp legitimauit, ut iſtum
poſſit promoueri ad dignitates eccřaſti-
cas; & tunc dicerẽ idẽ, q in diſpẽſatione:
qa hæc ltimatio idẽ importat, qđ diſpen
ſatio. Aut legitimauit eũ reſtituẽdo illũ
primæuo iuri, & antiquiorib⁹ natalib⁹: q
ita decreuit illum legitimum, ac ſi fuiſſet
ltimẽ nat⁹; & tunc ñ eſt dubiũ, q talis lti-
mat⁹ pt pmoueri, ar. in d. aut. qb. mo. na.
eff. Et hoc caſu pt intelligi iſta gl. q ĩ du-
bio pcedit in eo, q eſt nãlis, obſtante di-
ſpõne iuris poſitiui. Quid aũt ſi obſtabat
diſpõ iuris diuini, puta qa nat⁹ ex mřimo
nio ꝯcto inter fratrem & ſororem, nunqd
Papa poſſit talẽ ltimare, ᵉ ut ſic talis lti-
matio trahať retro ad tps natiuitatis? Vi
de, qđ dixi poſt Io. An. in d. c. p uenerabi
lẽ, & aliqd tetigi in c. lras, de re ĩ. ſpo. & ui
de ad mãm pmiſſam, qđ no. Inn & alii in
c. ñ. ĩ. de tranſla. Epi & Io. An. in c. 1. & 2.
de fil. pſby. li. 6. & pt addi ad pmiſſa unus
tex. ſin. iuris ciuilis. in c. 1. §. nãles, ſi ď feu.
fue. ꝯtr. coll. x. ubi tex. dicit, q natus ltimẽ
poſteà ltimatus, ñ ſuccedit in feudũ. ᶠQđ
an pcedat ᵍ in ltimato perſequẽs mřimo
nium, no. ibi. & in c. lator, & in c. tãta, qui
fil. ſi. le. In gl. in uer. *admiſerant*, ibi: *illos ad
mittendo ſibi preiudicarunt*. Põdera bñ gl. Sen
tit. n. q ex ſola admiſſione ad actum ele-
ctiõis iſtis priuatis iterũ fuit cõicata ptãs
eligẽdi, q ñ poterãt amplius repelli, licet
ñ fuerit deuentũ ad electionẽ. † Et hęc gl.
facit ad q. tactã hic per doc. Quærunt. n.
pone q iſti priuati fuerunt admiſſi per ñ
priuatos, & elegerũt idoneũ. ñ priuati ue
ro elegerũt indignũ, q̃ electio pualuit? &
ꝯcludunt, q electio eorũ, q fuerũt priuati:
qa p admiſſionẽ fuit eis cõicata ptãs eli
gẽdi. Idẽ dicunt, ſi poſt admiſſionẽ & añ
electionẽ morianť ñ priuati, uel recedũt,
& nolunt eligere. Nã poterunt iſti, q pri⁹
erãt priuati eligere: qa p admiſſionẽ fue
runt incorporati caplo, ac ſi ñ deliqſſent.

ZACHARIAS. Tu adde inquãtũ iſte q̃rit utrũ Imperator poſſit le-
gitimare illũ, q eſt de terris eccřæ, & dicit Bar. tenere, q ñ; tu limita
bis hoc dictũ; niſi talis quẽ Imperator legitimat, eſſet ſcholaris; qa
iſto caſu licet eẽt
in terris eccřæ: tñ
qa ſcholares ĩ ſtu
dijs publicis ſunt
ſub ſpeciali prote
ctione Imperato-
ris, ualebit talis le
gitimatio. Ita ſin.
Bal. in auth. habi-
ta, col. 2. C. ne fi. p
pa. q dictũ refert
& ſeqť Phi. in c. ſi
duob⁹. §. denique,
co. 1. de ap. & Cat.
Ale. in c. p uenera
bilẽ, co. 19. ĩ. qui
filij ſint legitimi.
ANT. FRAN.
Ad iſtã mam nun
qd pp poſſit legi
timare ſubditum
Imperatoris ĩ ter
ris imperij ñ ſolũ
quo ad ſpũalia, ſed
ẽt quoad ſuccedẽ-
dũ in tpalibus? Et
ẽ magis cõis ꝯclu
ſio, q ſic. Tum, qa
alta ſcholaris uo-
lũtarię iuriſdõnis
Tũ, qa pp hẽt iu-
riſdõnẽ etiã ĩ laicos
habitu; & př alli-
ciať deduci, maxi
mẽ nolẽte eo, q le
gitimať. vid plenẽ
p Iac. & Zochis, &
Ale. in c. p uenera
bilẽ, q fi. ſi. leg. hic
alle. licet Inn. ibi.
& Bal. in Margar.
ſup Inn. in uer. le-
gitimari, uer. ſecũ
do, videať dubi-
tare ſe. & uide Io.
de Lig. in trac. de
ſen. excõ. in pe. ch.
De Imperatore
aũt utrũ poſſit le
gitimare in terris
eccřæ, & ſubditos
pp quo ad tpalia,
& poſſit ltimare
filiũ clerici; uide
ibidẽ, & ꝯſului alřs
q ſic; qa iſta quali
tas pčtis legiti-
mandi inhæret di
gnitati põtificali
& imperiali; &
plura alia.
Et adde, q legiti
matio fingit retro
ñ ſolũ à natiuita-
te, ſed ẽt à ꝯceptio
ne. Ita. Bal. ĩ addi.
Spe. in tit. de pcu.
uer. ſm ſtylum. &
uid Bar. in l. 2. ff. ď
vul. & pup. & Bar.
in l. Gallus. §. &
quid ſi tantum, de
lib. & poſth. & ui
ď Io. de Imo. in l.
ex facto, in 10. co.
de vulgar. & pu-
pilla.

a SEB. SAPIA Tps natiuitatis. Facit quod no. Ale. in l. gñaliter. §.
cum autem. C. de inſti. & ſubſtit. ubi dicit, q licet legitimatus exclu
dat ſubſtitutũ; tamen nõ excludet, ſi in teſto dicetur de filijs legiti-
mẽ natis; qa cõſi-
deratur, quod ſit
legitimus tpe na-
tiuitatis. ſed uide
d. Dec. in cõſ. 155.
& diligenter, col.
fi. ubi tenet ꝯriũ.
Et in ſpecie addu
cit hoc fundamẽ-
tũ, q licet qs non
poſſit promoueri
in epatum, niſi ſit
natus de legitimo
matrimonio; tñ le
gitimat⁹ pt pmo-
ueri, ut ibi p eũ.
b Epalis. Adde Ol.
conſ. 14.
c In maiori. Adde
vidẽdũ Old. cõſ.
115. cuius uerba
refert Io. And. ſu-
preſſo authore in
addi. ad Spe. in ti.
de ñ. pſbyterorũ.
SEB. SAPIA.
d Aut Papa. uide
latè p Felin. in c.
poſtulaſti. ĩ. de re
ſcri. ubi latè qũo
in diſpenſationi-
bus ſit extenſio.
e Legitimare. Ad-
de quod notabi-
conſuluit Petr. de
Anch. conſ. 410.
f In feudũ. Quòd
legitimatus non
ſuccedat in feudũ
neque in emphy-
teoſim, tenuit Bal.
& ibi Pau. de Ca.
poſt eũ, in l. fin. C.
de his qui ueniam
æta. impe. d. Fran.
Cur. Papi. in conſ.
13. in 1. colũ. ubi
ponit multa ĩ ma
teria legitimatio
nis Aen. de Falco.
ZACHARIAS.
Adde inquitum
dicit, quòd legiti
mati ñ pñt in feu
dum ſuccedere, q
hoc eſt uerum, niſi
expreſsè ſit dictũ,
ut no. Alex. cõſ. 2.
col. 3. in princ. &
col. 9. uer. pdicta
ẽt, & col. 2. uerſ. ñ
obſtat, uolu. 1. &
cõſ. 94. 2. co. ĩ ſi. &
in prin. 3. eo uol.
SEB. SAPIA.
g Quod an proce.
Vide Alex. in l. ex
facto. §. ſi qs ro-
gat⁹, col. 1 ĩ. ff. ad
Treb. Bal. in l. gña
liter. §. cũ aũt. C. ď
inſt. & ſubſti. Dec.
in conſ. 155. col. 1.

10 † In ea.gl.ibi: *& iſti licet ſint ſuſpenſi à beneficia.* No.ſin.hanc particulã gl.uſq; ad fi.q̃ melius,q̃ alia gl.ponit effectũ ſuſpẽſionis à bñficiis.Nã.t.vult,ꝗ talis ſuſpẽſio ñ extendat̃ ad facultatẽ eligendi.[a] vñ ſi occurrit electio durãte hac ſuſpẽſiõe bñficiorũ ꝑt ſuſpẽs⁹ eliger̃. Qđ clariſſimè ꝓbat̃ hic in eo, ꝗ ꝑꝑ põderat,ꝗ ñ ꝯcurrebat tertia electio,in qua iſti ñ erãt priuati.Et tñ durabat triẽniũ, ꝑ qđ illi erãt ſuſpẽſi à bñficio. Inerat ergo ptãs eligẽdi poti⁹ offõ, q̃ bñficio.vñ ſuſpẽſus ab offõ ñ ꝑt eligere, ut in c.cũ dilect⁹.ſ.de conſue.& ibi plenè dixi. Scđò no.ex gl. ꝗ ſuſpẽſio à bñficiis ñ extẽdit̃ ad ſuſpẽſionẽ ab offõ:imò ſuſpẽſus à bñficio tenet̃ interim officiar̃ in illo bñficio.Ad qđ uide gl.in c.cupiẽtes,in §. cæterũ,in uer.oĩb⁹bñficiis,j̄.e.li.6.Tertiò[b] no.ex gl.ꝗ ſuſpenſio à bñficio ſolũ refert̃ ad fruct⁹bñficiorũ,nõ aũt ad facultatẽ adminiſtrãdi ĩ ſpũalib⁹ & tpalib⁹.Circa qđ dubito.Nã ſi eſt ſuſpenſus à bñficio, vr̃ ꝗ nõ poſsit ꝯhere noĩe bñficii,arg.opt.in c. ueritatis.j̄.de do.& cõtu.& gl.ꝑt itelligi, ꝗ ꝑt adminiſtrare tpalia,quaten⁹adminiſtratio conſiſtit in fcõ, nõ aut in ꝯhendo. De hoc credo tetigiſſe in d.c.cũ dilectus. Vltimò no.ex gl.ꝗ ſuſpẽſus à bñficio dẽt inde hr̃ modicã ſuſtẽtationẽ,ne egeat; & ꝑ hãc ultimã rõnẽ gl.dicit Io.An.ꝗ ſi iſte hr̃t ꝑſimoniũ,uel ex alio poſſet uiuere;nihil ꝑciperet durãte ſuſpenſione. Tu uide ad mam qđ no.gl.in c.ſtudeat.l.diſt.in c. 1.2 1.q.1.& ꝑ Arch. & in c.ſi cõpromiſſarius.j̄.e.li.6.& qđ dixi poſt gl. in c.paſtoralis,de ap. & in c.ꝑuenit,de fideiuſ.

11 † In gl.in uerſ.*ſed tertia concurrebat*.ſup intellectu huius.c.multi uaria ſenſere,nã Vincẽ. hic tenuit, ꝗ ſciẽter eligẽtes indignũ ſũt priuati ea uice ptãte eligẽdi.i.ꝑ totã illã uacationẽ, donec fuerit eccl'æ prouiſũ cũ effectu.Et ad iſtũ tex. rñdet,ꝗ iſti priuati debebãt nũc admitti:qa fuerũt iã admiſſi ꝑ alios,q ñ fuerũt priuati. Sed,ut dicit Io. An.iſte intellect⁹ eſſet utilis: qa ꝑ eũ uitarent̃ multæ intricationes, de qb⁹ in gl.& ex̃ eã:ſed nõ conſonat huic lr̃æ,cũ in ſcđa rõne ꝑꝑ expreſsè innuat ꝯ̃rium, dicens ꝗ canon Lateranẽ.concilii una uice dũtaxat priuat hmõi ꝑſumptores.Et iſta electio q̃ nũc occurrebat fiẽda,erat tertia & ñ ſcđa; & ſic aptè innuit ꝗ delictũ iſtorũ ꝑt purgari ante, q̃ eccl'æ cũ effectu ſit ꝓuiſum đ paſtore. Alii & cõiter doc.dicũt ꝗ ſolũ in prima uice.i. in prima electione ſunt iſti priuati ptãte eligẽdi,non aũt in ſcđa,uel tertia ; licet illa electio q̃ primo occurrit fiẽda, ñ habuit effectũ. Sed iſte intellect⁹ diuerſimodè uariat̃. qdã.n. appellãt ſcđã electionẽ illã,q̃ fit ex interuallo poſt illã factã de indigno.ſecus ſi eodẽ cõtextu fieret electio a nõ priuatis cũ illis, q ſciẽter elegerũt indignũ.Nã tũc ſi iſta nõ habuit effectũ ex aliquo accidẽti, nõ dñt priuati admitti ad aliã electionẽ.Et iſti duo itellectus tãgunt̃ in gl.Sed vt pleni⁹ & clari⁹ habeat̃ ma diſtingue poſt Cõp. quatuor caſus. Qñq; .n.oẽs electores ſunt priuati:

ZACHARIAS.

[a] Non extendantur ad facultatem eligẽdi. Adde ad hoc gl. in c.ſi quando, in gl.ſi. & ibi Archi. Pe. de Ancha. Do.& Phi. Franc. ti.lib.6. Car.Alex. in c. presbyterum, col.1. in fin. & ibi Domi.28.diſtin.& quæ poſui in apoſtil. ad iſtum in c. cum inter , in uer. dilectus,poſt alios nu.6.ſ̃ eo.tit.

SEB. SAPIA.

[b] Tertiò.Vide Bal. in l. poſt aditam, C. de imp. & aliis ſub. ubi dicit, ꝗ ſi electio de indigno non eſt perfecta, poteſt iterũ fieri, ita, ꝗ non ſunt priuati electores iure eligendi. Quod declarari debet, ut per Phi.Peru.in c. conſtitutus in præſentia.j̄. de appell. ut non poſsit iterũ eligere,qñ interuenit contemptus.

qñq; ñ ſũt priuati,ſed priuãdi: qñq; ñ ſunt priuati, neq; priuãdi:ſed electio eorũ nõ habuit effectũ,fortè,qa electus noluit cõſentire,vel renũtiauit poſt cõſenſũ,ſeu mortu⁹ eſt, vr̃ qđ ſil'e.qñq; & quartò aliq ſunt priuati,aliq nõ.

12 † Primo caſu qñ oẽs ſunt priuati,ptãs eligendi deuoluit̃ ad ſuperiorẽ. Et quis dicat̃ hoc caſu ſuperior, dic vt dixi.ſ.c. bonæ, & ut hr̃ in c.q̃q̃.j̄. eo.lib.6. & ſi iſte ſuperior proceſſit ad electionẽ,purgatũ eſt uitiũ iſtorũ,qui deliquerunt. Vnde ſi ex aliquo accidenti iſta electio facta per ſuperiorẽ nõ ꝑt habere effectũ;ptãs deuoluitur ad primos electores. Quod ꝓcedit ſiue ad ſuperiorẽ facta fuerit deuolutio rõne delicti, ſiue negligentię,qđ vr̃ ꝓbari hic,& ſequit̃ gl.in d.c.ſi electio.j̄.eo.li.6.

13 † Secundo caſu qñ nõ ſunt priuati electores,ſed priuandi,utrũ ualeat electio facta ab eiſdem electoribus ante, quã priuent̃:dic ut leg.& no.in c.quia ꝑ.ꝑ.j̄.eo.ubi iſte caſus examinat̃.Nã qñ canonici elegerũt cõtra formã,ñ ſunt priuati ptãte eligẽdi,ſed priuãdi: & electio ꝯ formã attẽtata ẽ nulla,vt in d.c.qa ꝑ.ꝑ. Tertiò[b] qñ nõ ſunt priuati nec priuãdi: ſed electio eorũ non habuit effectũ ; puta qa electus noluit cõſentire:vel qa renuntiauit poſt conſenſum , vel fortè fuit electio caſſata,qa ignoranter elegerãt indignũ ; Et tũc ptãs reſidet penes eoſdẽ electores;ita,ꝗ habent aliud tẽpus integrũ ad iterũ eligẽdũ,vt eſt hodie tex.in d.c.ſi electio. Quarto caſu,qñ aliqui ſunt priuati , aliqui nõ:iſta eſt mã̈ noſtra. In qua dicẽdũ ꝗ aut illi, qui nõ ſunt priuati, elegerũt ex interuallo poſt electionẽ illorũ,q ſunt priuati: & tũc ſm oẽs ꝑ iſtã electionẽ,ſiue habeat effectũ,ſiue nõ; eſt purgatum uitiũ eorũ delinquentiũ: quia iſta fuit ſecũda electio. Vñ ſi iterũ habẽt eligere, debent oẽs vocari: cũ iſta ſit tertia electio & hoc clarè probat̃ in lr̃a. Sed tu limita iſtud dictũ:niſi iſti, q erãt priuati,elegiſſent ſcienter indignũ. Nã tũc ptãs non redit ad priores, ſed deuoluit̃ ad ſupiorẽ: qa cũ iſti repſentarẽt totũ capl'm, ut ſ.dixi:ſuccedũt iura,q̃ dicũt, ꝗ ptãs deuoluit̃ ad ſuperiorẽ, ſi oẽs de capl'o eligũt ſciẽter indignũ. Et hãc opi.firmat gl.ſi.& ſecuti ſunt ibi cõiter doc.in c. bonæ.ſ.e. Aut iſti, q nõ erãt priuati,eligũt eo. cõtextu cũ his, qui elegerũt ſciẽter indignũ ; et hoc caſu inſurgũt uarietates,in qua electiõe dẽat hẽre locũ pœna delinquẽtiũ. Cõp. hic ſentit,& tenet,ꝗ ſi iſta electio nõ ꝑt habere locũ , ñ dẽt habere effectum:qa poterũt iſti nõ priuati eligere,de nono priuatis nõ admiſſis,& ſic ſenſit cũ opi. Tã. Quaſi nõ cẽſeat̃ ſcđa electio illa,q̃ cõcurrit eo.cõtextu cũ elec. delinquentiũ. Nec gl.in effectu uariat ab iſto intellectu:ſed ſolũ negat, ꝗ iſtæ duæ electiões factæ de Decano & Præcẽtore fuerũt factæ e.cõtextu.Refert tñ Cõp.alios tenuiſſe oppoſitũ, ut iſta electio facta a nõ priuatis cẽſeat̃ ſcđa.Et ſic ſiue ſit facta eo. cõtextu,ſiue nõ,& ſic in alia elec.q̃ occurrit fiẽda,dẽrẽt priuati admitti:qa fuit illorũ uitiũ purgatũ ꝑ electionẽ factã a nõ priuatis,q̃ impugnare nõ poterãt, licet ex aliquo itrinſeco accidẽti ñ habuerit effectũ. Et iſte itellect⁹ plus placet Hoſ.& Io.An. & vr̃ cũ eo trãſire d.Ant. & facit ſm Io.An. iſte tex.in eo, qđ dicit ꝗ iſti ꝑcentores ſolũ priuant̃ in ſcđa electione.Io.Cal.impugnat hũc intell'm.Nã ſequeret̃,ꝗ delictũ priuatorũ ñ eſſet punitũ. Nã ſi alia electio fcã eodẽ cõtextu,ñ hẽt effectũ in nullo punirent̃ illi,q elegerũt ſciẽter indignũ,ex quo ſunt admittẽdi ĩ alia electiõe.Nã idẽ cõtingeret ſi ignorãter elegiſſẽt indignũ.Et eſt bona ꝯſideratio, & mihi placebat añ,q̃ eã uidiſſe; ñ tñ poſui aliquẽ itell'm. Sed ego ꝓ cõcordia dicerẽ ſic,ꝗ aut electio facta eodẽ contextu a ñ priuatis recipiebat validitatẽ ex đlicto priuatorũ: puta qa iſti ñ priuati cõſtituebãt minorẽ partẽ capl'i.ita ꝗ ex delicto illorũ dũtaxat fuit valida:& tũc licet ñ habuerit effectũ; puta qa electus cõſentire noluit,uel renũtiauit, uel qd ſimile: ñ ꝑt negari, qn uitiũ illorũ đlinquẽtiũ ſit purgatũ ꝑ iſtã electionẽ.Nã pęna habuit locũ ſuũ:qa tũc ptãs reſidet penes alios ñ priuatos,et recipit iſta electio ualiditatẽ ſuã ex delicto illorũ:ergo ñ dẽnt excludi ab illa electiõe , ſi ꝑꝑ aliqđ accidẽs illa electio ñ potuit hr̃ effectũ,ar.opt. hic

Aut ele-

Aut electio iſtorũ ñ priuatorũ erat ualida abſq; delicto illo
rũ,q elegerũt ſciẽter indignũ;puta, qa fuerat facta a maiori
parte capĺi;& tũc ꝓcedit opi.Cõp.& ſequaciũ,ut iſti,q elege
a rũt ſciẽter ĩdignũ, priuent ptãte eligẽdi in prima electiõe, [a]
q̇ occurret in eadẽ ecclia ſiẽda;ſiue iſta electio facta a nõ pri
uatis habuerit effectũ,ſiue nõ:qa ſi diceremus ꝯriũ, illi delin
quẽtes ñ priuarent ptãte eligẽdi;& ſic effugerent pęnã iuris.
Nõ.n.pt dici,q ꝑp iſtã electionẽ factã eodẽ ꝯtextu ſit purga
tũ eorũ uitiũ,cũ iſta electio ualuiſſet,ẽt ſi elegiſſent indignũ
ignorãter. Nec fuerũt aliq̃ excluſi a capĺo,cũ iſtæ duæ ele-
ctiones fuerũt factæ eodẽ tpe.Et hæc uĩ ipſa ueritas. Vnũ tñ
tene.q ubicũq; ſcd̃a electio facta a nõ priuatis, nõ habuit in
tegritatẽ ſuã:qa ſolũ electores ꝑuenerũt ad tractatũ electio
nis,& infecto negotio receſſerũt a capĺo;nõ ꝑ hoc dicet pur
gatũ delictũ priuatorũ,ut admittant in ſeq.tract.qa iura pri
uãt iſtos ꝓſumptores prima uice ptãte eligẽdi,ut hic & in c.
cũ in cũctis.ſ.e.Verba ãt dẽnt intelligi cũ effectu,ut in c.re-
latũ,de cle.nõ reſi.& in l.1.§.fi.ff.qđ q̇ſq; iur.purgat ergo ui
tiũ,cũ ꝑ alios,ad quos eſt deuoluta pt.is,fuit ꝑuentũ ad ipſã
electionẽ cũ integritate ſua; licet ex aliquo accidenti nõ ha
buerit effectũ;licet Tan.hic aliud ſenſerit,ſed primũ ueriꝰ.&
tenet.d.Ant.& ꝑ hoc hr clarẽ intellectus huius capĺi. Sed ꝯ
tex.& poſitionẽ caſus,q̃ gl.2.facit op.ſic.Eligentes Præcẽto
rẽ elegerũt eũ ꝑ impreſſionẽ,ut dr in 1.gl.ergo ẽt ipſi erãt
priuati,ſeu priuãdi ptãte eligẽdi,ut in c.q̇ſquis.j.e. Sol.di-
cit Io.An.q illud.c.q̇ſquis,nõ emanauerat tpe huius capĺi.
Vel pt dici ſm eũ,q illud ꝓcedit, qñ electores ſpõte conſen
tiũt impreſſioni & abuſui laicorũ.Quod aũt hic dr, ꝓcedit,
qñ ꝑ metũ ꝑuenerunt ad illã electionẽ.Vel tertiò illud c.lo
quit in impreſſione laicorũ: hic qa fortẽ interceſſit impreſ
14 ſio clericorũ;& q̃libet ſolõ pt tolerari.† Extra gl.q̄rit hic In
no.inter cætera,qd ſi priuati ueniũt ad eligendũ cũ non pri
uatis;nunqd poſſint ab iſtis nõ priuatis uiolẽter expelli? &
cõcludit,q nõ. ſed ſi nõ pñt eos aliter excludere, debent il-
b los admittere cũ ꝓteſtatione;[b] & ꝓteſtatio ꝓſeruabit i us il
lorũ.Nõ ob.ſi dicat,q ante,q̃ declarent priuati,debent eorũ
geſta ualere,ex quo tolerant.8.q.4.c.nõne,& in l. Barbariꝰ,
ff.de off.pt. qa illa ꝓcedunt ſm Inn.in his,q̃ cõpetunt rõne
publici officii:ſed electio ſpectat ad canonicos, nõ rõne pu-
blici officii,ſed iure priuati;qđ no.quaſi uelit,q canonici in
eligẽdo nõ exercẽt offm publicũ;& ideò q̄tuncunq; canoni
ci tolerent:ſi tñ in ueritate pt ꝓbari,q ipſi erãt priuati ptã-
te eligẽdi,puta qa erant excõicati,ſuſpẽſi,uel alr,priuati;eo
rũ electio declarabit nulla ex defectu ptãtis. Nec ꝓderit di
cere,q tolerabant in illa ptãte:qa tolerãtia ſolũm operatur
rõne publici officii.Et de hoc no.in c.cũ dilectus,de conſue.
c & j.e.c.nihil eſt,& c.illa. Sed quo [c] ad ꝓcedẽs dictũ, nũquid
pñt uiolẽter excludi ꝑ nõ priuatos? puto aliter & melius di
ſtinguendũ:q aut notoriẽ cõſtat,q illi ſint priuati;& tũc po
terũt uiolẽter illos excludere:qa moleſtãt iſtos, q repræſen
tãt totũ cap.in iſta quaſi poſſeſſione eligẽdi. Vñ nõ dñr iſti
uiolentiã inferre,ſed potius ſe defendere in quaſi poſſeſſio-
ne eorũ.Nã uim ui repellere licet,in c.olim,el.1.de reſt.ſpo.
c.ſi uerò,de ſen.exc.c.ſignificaſti,de homi.cũ ſi.Et hanc opi.
apertẽ in ſimilib.terminis tenuit Bart.in l.1.§.hoc interdi-
ctũ,ff.de iti.actuq; priua.ubi dicit [a] q ſi forinſecus nõ de uni
uerſitate,uult intereſſe uniuerſitati,pt uiolẽter expelli de u-
niuerſitate: qa turbat ipſam uniuerſitatẽ in quaſi poſſeſſio-
ne ſua.Pro hoc optimẽ facit tex.in d.§.hoc interdictũ;& ui
de ad mam quod dixi in c.1.de immu.ecc.Vbi poſt doc.ꝑ le
nẽ examinaui,an liceat Epo, q ñ recipit ab eccleſia ſubiecta
ad ꝓcurationẽ debitã,frangere oſtia domus eccleſiæ,& uio
lẽter intrare.& qd de canonicis, qui nõ admittunt ad eccle
ſiã,uel ad capĺm iniuſtẽ?& idẽ in ſimilib.terminis; & dic,ut
ibi dixi.Si ãt nõ eſſet notoriũ,q iſti eſſent priuati;tunc ſer-
ua dictũ Inn. ꝑ quo adduco bo.tex.in c.cũ ſm leges,de hęr.
li.6.ubi hr,q licet aliqui ſint priuati ipſo facto bonis ſuis;pu
ta,qa hæretici,uel inuoluti crimine lęſę maieſt.nõ debẽt eo

eorũ bona occupari añ,q̄ ꝓcedat ſñia de-
claratoria,q ipſi inciderũt in pęnã iuris;
ita in propoſito. Sed habebũt hoc caſu ñ
priuati duplicẽ uiã.Primò practicã Inn.
ut ꝓcedat ꝓteſtatio.j.e.c.Cumana.Scd̃ò
q ꝑ ſuperiorẽ faciant declarari illos eſſe
priuatos,ut in d.c ſm leges, de hære.li.6.
Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Eligens ſcienter indignum ſuſpenditur a benefi ciis per triennium.*

2 *Mala uita ꝓlati inducit malã ꝓſumptionẽ contra totam eccleſiam,quæ ipſum tolerauit.*

Abbate remoto propter eius malã adminiſtrationem,non ſuccedit conuentus eccleſia uacante:quia præſumitur contra ipſum.

3 *Monachus hodie non poteſt eſſe delegatus; niſi Papa ex certa ſcientia ſibi deleget.*

4 *Acta facientia mentionem, quòd teſtis iurauerit.faciunt plenam fidem.*

5 *Solicitans electores pro ſua electione facit ſe indignum ad illam dignitatem.*

Simoniacus dicitur etiam ille, qui emittit preces pro ſua promotione.

Clericus pauper impetrans beneficium, non dicitur ambitioſus.

6 *Teſtis in actu,qui poteſt uideri, & audiri,debet deponere,uidi & audiui.*

7 *Princeps ſcienter promouens indignum motu proprio, uidetur ipſum habilitare; ſecus ſi ignoranter: quia motus proprius Principis non confirmat gratiam contra intentionem Principis concedentis.*

8 *Suſpenſus a beneficiis propter malam electionem,intelligitur ab illis,quæ habet in eccleſia,contra quam deliquit.*

Suſpenſus ad beneficia habenda propter malã electionem,intelligitur q non poſſit habere in illa eccleſia,contra quam deliquit.

9 *Conſpirantes contra Prælatum an prohibeantur eſſe teſtes contra ſtatum eccleſiæ?*

10 *Teſtis dicens aliquid contra ſe, qua pœna uenit puniendus, uide.j.per diſcurſum.*

11 *Infamia facti non ſolum priuat quem à beneficiis obtinendis,ſed obtentis.*

Infamis debet purgari contra infamatum.

12 *Confeſſio facta in uno iudicio, facit fidem in alio iudicio.*

Acta facta ĩ uno iudicio,nõ faciũt fidẽ ĩ alio.

Confeſſio procuratoris in uno iudicio,non præiudicat domino in alio.

Confeſſio defuncti non nocet ſuo hæredi.ſi non habuit effectum contra defunctum; & confeſſio filij non præiudicat patri.

13 *Clericus ſi ſubiici torturæ uigore cõfeſſionis factæ corã iudice ſeculari,ut perſiſtat in ea.*

Confeſſus in uno iudicio,utrum poſſit interpretari confeſſionem ſuam in alio iudicio?

14 *Inquiſitio afficit mitiori pœna inquiſitum, quam accuſatio accuſatum.*

Confeſſio ſpontanea mitius punitur,q̃ conuicta.

C A P. X X V I.

1 *PEr inquiſitionẽ.* † Eligens
ſcienter indignũ ĩn Epm,eſt ob
hoc ſuſpenſus à beneficiis eccle

ZACHARIAS
a In prima electione.&c. Adde Cardin. Mandago. in ſuo tract. de elec. parte.1.c. 2.in gl. ñ.& Berth.de Fir. in tract. de Epiſc. parte. 1. li. 1.q.14.
b Cum proteſtatione. Adde quid ſi propter potentiã non audent proteſtari?& an talis ꝓteſtatio ſufficiat, cùm dubitatur,an aliqui ſint ſuſpenſi, ita quòd ſint ineligibiles? Oldr. conſi. 276.
ANT.FRANC
Et de iſta proteſtatione iuris conſeruatoria, quid operetur, & quos effectus producat, uide per Bar. in l. non ſolùm, in §. morte, ff. de ope. no. nunc. Et uide d.Ant. do. Abba. Imo.And. Sicu.& Feli. in c. cum M. ſ. de conſt.
SEB. SAPIA.
c Sed quo. Vide Bar.in l. 1.§.neceſſario,ff.ſi mu.uẽt. no.faciunt not.ꝑ Bart.& Alex.in l. 1 §. nuntiatio, ff. de oper. no. nun. ubi tangunt,quãdo liceat deſtruere ædificatum in ſolo ſuo propria authoritate.

a Totius eccleſiæ. Adde, ut per Old. conſi. 278. & an ex mala uita Prælati præſumatur contra totam eccleſiam, uide Anch. conſi. 157.
ANT. FRAN.
Et dicitur, ꝙ mala uita prælati inducit præſumptionem cõtra totam eccleſiam iuxta illud dictum Pſal. Cũ ſancto ſanctus eris &c. in Pſalmo 17. & uide quæ habentur in ca. cum ad monaſterium, de ſta. mona.

b Eſſe delegatus. Ad. ſc uidendũ. d. de Ro. deci. 209. in antiq. de reſcr. Cal. conſi. 2. & 6. de of. deleg.

c Teſtis iuratus. Adde uidendum Ol. conſi. 313. Adde, ꝙ notario actuario creditur ſine teſtibus, c. quoniã contra falſam, & ibi doct. poſt Inno. ↄ. de probatio. & per Bal. in tract. de tabel. in 5. q. quinimo dixit Spe. dictum ſolenne in ti. de teſta. §. 1. uerſi. ſed pone, & ibi Bal. in add. in uerſi. ſi iudex, ꝙ poſt publicatas atteſtationes magis creditur notario, q̃ teſti dicenti, non ita depoſui. Quod dictum eſt notandum & paucis notum: quia ita in propoſito reperio fuiſſe allegatũ per elegantem doc. & do. meum do. Pau. Saxum de Magnis de Peru. Aeneas de Fal: o.
ANT. FRAN.
Et de hoc quando teſtis contradicit notario, & inſtrõ, cui magis credatur, & quãdo ex hoc uacillet fides inſtrumẽti, & ſcripturæ notarii; uide Bar. in l. ſ. & in l. fi. ff. quemad. teſta. ape. & Bald. & Sal. in l. in exercendis, C. de fid. inſtr. Et data paritate numeri, magis creditur notariis, q̃ aliis teſtibus; ita Bal. in aut. ſed cũ teſtator, C. ad leg. Fal. & Ang. in aut.

ſiæ ꝑ trienniũ. Nec pt̃ interim ad dignita
tẽ illius eligi uel aſſumi. h. d. Primò po-
nit cõfeſsionẽ Præpoſiti, ex qua inſert. Se
cũdò ipſius indignã ꝓmotionẽ, ibi: *cum*
igitur. Tertiò mãdat ipſũ amoueri, ibi: *quo*
circa. Et pone caſũ huius c. ſic. Vacãte ep̃a
tu Tholoſano, q̃dã fuit elect⁹ multis cão-
nicis ꝯdicẽtib. tandẽ eius electio fuit caſ
ſata ſine uitio ꝑſonæ. Interim iſte elect⁹
dedit operã ſolicitãdo precib. aliquos ex
canonicis, ut ipſũ eligerẽt. & ẽt illis, q in
prima electione ſibi ꝯdixerũt, pſtitit iurm̃
fortè de ꝓmiando eos in caſu electionis:
q tenuit poſt electionẽ caſſatã domũ ep̃a
lẽ ꝑ quendã canonicũ uocatũ Meſcaron,
q erat ẽt cancellarius: & demũ iſtis pcedẽ
tib. fuit iſte denuò electus in Ep̃m ab om
nib. canonicis, inter quos erat iſte Maſca
ron cõſcius ſimoniæ & dilapidatiõis iſti⁹
electi. Procedẽte tp̃e ante, q̃ eſſet lapſum
triẽniũ à tp̃e electionis; Præpoſitus illius
eccleſiæ Tholoſanæ fuit ꝓmotus in Ep̃m
Cõuenarũ; & iſte Maſcarõ fuit in pp̃oſitũ
illius eccleſiæ ſubſtitutus. Demũ orta gra
ui infamia ꝯ illũ Ep̃m Tholoſanũ, q fuerat
electus iniuſtè mõ pdicto, Papa commiſit
inquiſitionẽ ꝯ illũ Ep̃m, & ſuper ſtatu ep̃a
tus Abbati Ciſtercien. & duob. monachis
mõtis Frigidi; q formata tela inqſitionis
tã ꝯ Ep̃m, q̃ ſuper ſtatu totius ep̃atus rece
perũt inter cæteros iſtũ Maſcarõ in teſtẽ,
q iuratus depoſuit, ꝙ ille Ep̃s Tholoſan⁹
fuerat electus pcedentib. ſuis pcib. & præ-
ſtito iurõ modis pdictis; & ꝙ ipſemet Ma
ſcaron tenuerat noĩe ipſius poſt primam
electionẽ caſſatã domũ ep̃alẽ expendẽdo
reditus & ꝓuentus de cõſenſu illius. Hac
depoſitione facta iſti cõmiſſarii retulerũt
negotiũ Papæ. q aduertẽs, ꝙ iſte Maſcarõ
ſcienter elegit indignũ, ut patebat ex ſua
depoſitione, & ꝑ ꝯñs erat ſuſpenſus a bñfi
cio illius eccleſiæ ꝑ trienniũ ꝑ c. cũ in cũ
ctis. ſ. e. indignũ erat qui deberet interim
ꝓmoueri ad aliquã dignitatẽ illius eccle
ſiæ. & ideò mãdauit, ut iſte Maſcarõ dẽret
remoueri ab offõ Præpoſituræ; & ꝙ alius
idoneus deberet aſſumi. Quid fuerit actũ
ꝯ illũ iniuſtè electũ, non hr̃ hic: ſed ſolũ
fuit poſita hic deciſio illius articuli, q fa-
2 ciebat ad titulũ. † No. 1. ibi: ſuper ſtatu ep̃a
tus & Ep̃i, ar. ꝙ raro, uel nunq̃ fit inquiſi-
tio ꝯ ꝑlatũ, quin ẽt fiat ſuper ſtatu totius
a eccleſiæ. ᵃ Nã ex mala uita ꝑlati inſurgit
pſumptio ꝯ totã eccleſiã, q̃ tolerauit eũ.
Pro hoc c. qualiter & qñ, el. 2. de accu. iun
cto prin. eũ fine, & c. cũ I. & A. de re iu. De
bent. n. canonici reſiſtere ꝑlato malè ad-
miniſtrãti; ad hoc tex. iũcta gl. no. i l. quo
niã, C. de ap. Hinc alibi innuit tex. ꝙ Ab-
bati remoto ꝑꝑ malã adminiſtrationem
nõ ſuccedit cõuẽtus eccleſia uacãte in ad
miniſtratione: ſed ꝑ ſuperiorẽ debet de-
putari idoneus adminiſtrator, ut in c. fi. i
uer. ſi ãt dilapidator. ↄ. de ſta. reg. Et pt̃ il-
lud attẽtari ẽt in eccleſiis cathedralib. re
moto ꝑlato, aut ꝑꝑ malã adminiſtratio-
3 nẽ tacente cap. & dic ut no. in d. c. fi. † No.
2. iuncta ſupraſcriptione, in qua ſcribitur

Abbati & duob. monachis, ꝙ monachus
b pt̃ eẽ delegatus ᵇ Papæ, licet nullã habeat
ꝑlaturã: qđ pro cedebat olim; hodiè ãt ſe
cus, ut in c. ſtatutũ. ↄ. de reſcri. li. 6. & i cle.
& ſi principalis, e. ti. niſi Papa cõmitteret
ex certa ſcia. Limita tñ ut dixi in c. cãm, đ
4 iu. † No. 3. ibi: *iuratus aſſerens*, ar. ꝙ ꝑ uerba
c deſcripta in actis: Talis teſtis iuratus ᶜ ſic
d dixit &c. ꝓbat iurm̃ teſtis; ᵈ licet ſcriptu-
ra uideat enuntiatiua. Sed dic, ꝙ nihilo- d
minus facit fidẽ de iurõ; ex quo actus po-
tuit interuenire tp̃e ſcripturæ; ad hoc qđ
no. Inn. in c. quoniã. ↄ. de ꝓb. & Bar. in l.
5 Theopõpus, ff. de do. ꝑle. † No. ꝙ ſolicitãs
electores ꝓ ſua electione reddit ſe indi-
gnũ ad illã dignitatẽ. Nã probat ambitio
ſus, & pt̃ dici ſimoniacus, q preces emittit
e ꝓ ſua promotione. ᵉ De quo 1. q. 1. in ca.
ſunt nõnulli, & ea. cã, q. 6. in c. ſicut is. Et e
gñaliter circa iſtas preces, & an & qñ ſint
f licitæ; ᶠ uide gl. no. & doc. in c. tuã, de ẽta. f
& qual. Et adde ad pdicta gl. no. in c. fi. de
cõceſ. pb. li. 6. q̃ dicit nõ eſſe a[illegible]oſum,
nec dãnoſum, ꝙ pauper clericus ſibi impe
tret bñficiũ, ar. in c. cũ ſm̃, de pb. ſed dic, ꝙ
nõ debet ita inſtare, ꝙ eligat ad dignita-
tẽ: quia illã ut̃ procurare ꝑꝑ ambitionẽ,
g & non ꝑꝑ paupertatẽ: ſi tñ deſyderaret, ᵍ
ut poſsit prodeſſe ꝓximis; fortè hoc non
eſſet dãnandũ; & ita pt̃ intelligi. c. q ep̃a- g
tũ deſyderat. 8. q. 1. & uide qđ ibi no. Ar-
6 chi. † No. ibi: *ſe uidiſſe. pariter & audiuiſſe*,
ꝙ ubi res ſuper qua teſtis deponit, eſt pce
ptibilis duplici ſenſu uiſus, uel auditus,
uel aliis ſenſib. debet teſtis deponere per
utrunq; ſenſum; Senſus tñ uiſus eſt gñalis
ad oẽm ſenſum pter uiſionẽ mentalẽ; de
quo uide bo. gl. & no. 3. q. 9. c. teſtes, & cõ-
cordat huic. c. 2. de cõiue. No. ꝙ iurm̃ præ
ſtitũ electorib. ante electionẽ pſumit illi
citũ, ut. ſ. iurans ex pacto eligat. No. ꝙ in-
truſus in aliqua dignitate non pt̃ ad illã
eligi; & eligentes puniunt tanq̃ eligentes
ſcienter indignũ. Hic. n. ad concludendã h
indignitatẽ electi ponderat, ꝙ ipſe ante
electionẽ ualidã tenuit domũ ep̃alem ꝑ
ipſũ Maſcaron, q expẽdebat de uolũtate
ipſius electi. Talis. n. intruſus, cõmittit fur
h tũ ʰ ſm̃ Inn. quia ꝯtrectat rem alienã inuito
dño; de quo uide bo. tex. iuncta gl. in c. du
dũ. ↄ. e. An ãt ualeat ꝓuiſio facta de itruſo
nulla mẽtiõe habita de itruſione: pfecto
ſi eẽt facta ad inſtãtiã itruſi, ñ ualet tanq̃
ſurreptitia: qa ſi pp̃ ſciuiſſet, ueriſilr̃ ſibi đ
illo bñficio ñ ꝓuidiſſet. uñ fuit tacitũ id,
quo expſſo pp̃ ſaltẽ nõ ita de facili grãm
ꝯceſsiſſet; & iſtud hẽt ſurreptionẽ iducet,
ut i c. poſtulaſti, đ reſc. † Sed ſi Prĩceps mo
7 tu ꝓprio ꝓuidiſſet; tũc puto ualere, qa ut̃
Prĩceps ꝓmouẽdo ſciẽter idignũ illũ ha-
bilitaſſe. Ad hoc qđ le. & no. i l. qdã cõſu
lebat, ff. đ re iu. & i l. idẽ Vlpian⁹. §. 1. ff. đ
exc. tu. ꝑ Bal. i rep. l. Barbari⁹, ff. de of. pt.
ſa. qđ no. Inn. i c. diuerſis fallaciis, de cle.
ꝯiu. & i c. ueniẽs, de fil. pſb. Si ãt ignoran-
ter, tũc poſſet attẽtari ꝓuiſiõẽ eẽ nullã ex
defectu itẽtionis Principis: qa nõ ẽ uerſi
mile, ꝙ Prĩceps ſciẽter intruſo ꝓuidiſſet.
Motus

de teſtibus, in ult. co. Et adde, ꝙ multum creditur inſtrumẽto notarii, ſi alias eſſet fidelis in ſuo officio. uide Inn. in cap. illud, de præſump. & Bal. in l. cũ res, in fi. C. de proba.
SEB. SAPIA.

d Iuramentum teſtis. Vide not. per Bar. & alios in authen. ſi quis in aliquo, circa finem, C. de eden. Feli. in c. ſicut, col. 15. ↄ. de re iu. per Mod. in l. ſciendum, ff. de uer. ob.

e Promotione. Adde Ro. conſi. 317.
ZACHARIAS.

f An & quãdo ſint licitæ. Adde Inn. in c. tuam, in prin. ↄ. de æta. & quali. Archi. in cap. ſunt nonnulli. 1. qõ. 1. Bar. & doct. in l. ſ. ff. ad leg. Iuliã, de ambitu.
SEB. SAPIA.

g Si deſideraret. Vide Bal. in d. l. ſi quenquam, C. de epi. & cler. & uide Fir. in tract. de Epiſcopo, in prima parte li. 3. q. 69. uide Bar. in l. uniuerſi, C. de leg. li: 10. ubi no. illum tex. cõtra prælatos noſtri temporis, qui nimia opa & ambitione procurãt Cardinalatũ: ſed Deus bene prouidet.

h Committit furtum. Adde Oldr. conſi. 65.

Motꝰ aũt ꝓpriꝰ ñ ꝯfirmat grãm ꝯ in tẽtionẽ Principis cõce a
dẽtis;de quo vide qđ no.Io.An.i c.ſi motu ꝓprio,de ꝓb.li. b
6.& Io.Cal.in c.cũ dilectꝰ,de iur.pa.Tenẽt dñi de Ro. i eo c
rũ quadã deci. Quid aũt cũ executor A pl'icus ꝯfert bñficiũ
idigno ꝓſertim notorio,an teneat collatio?uide pulchrè ꝑ
8 In.in c.inter dilectos,de exceſ.pla.† No.ult.ꝙ ſuſpẽſus a bñ
ficiis ex eo,qa indignũ ꝓlatũ elegit, ñ pt durãte ſupẽſiõe ꝓ
moueri ẽt ad aliq̃ dignitatẽ.Aduerte tñ,qa c.cũ i cũctis,i §.
cleri.ſ.e.ubi ponit̃ hæc pœ.ſuſpẽſiõis,recipit aliq̃s lĩtatiões,
& reſtrictiões.Primò.n.ñ hẽt locũ illa pœna,niſi i electiõib.
Epõrũ & ſupiorũ:i inferiorib.uerò dignitatib.puniunt̃ ele-
ctores pœna arbitraria;de quo uide tex.cũ gl.i c. ſi ꝯpromiſ
ſariꝰ.ſ.e.li.6.Scđa reſtrictio,ꝙ illa pœna ſuſpẽſiõis reſtrin-
git̃ ab bñficia dũtaxat,q̃ iſti eligẽtes idignũ hẽbãt i ea.eccl.
ad q̃ fuit facta electio: ñ aũt extẽdit̃ ad bñficia aliarũ eccle-
ſiarũ;ut ſic ſolũ puniãt̃ i bñficiis habitis ĩ illa eccl.ꝯ q̃ deliq
rũt,ut eſt tex.i d.c.ſi ꝯpmiſſariꝰ.Ex quo ĩfert̃ ad no.lĩtatio-
nẽ iſtiꝰ.c. ut quẽadmodũ ſuſpẽſio quo ad bñficia habita re-
ſtringit̃ ad bñficia illiꝰ eccl'iæ;ita & ihabilitas ad hẽnda du
rãte ſuſpẽſione cauſet̃ ſolũ reſpectu illiꝰ eccl'iæ.i alia ergo ec
cl.poterũt illi ẽt durãte illo triẽnio ſuſpẽſiõis ꝓmoueri,ar.
i d.c.ſi ꝯpmiſſariꝰ; & pt ẽt adduci tex. Nam iſta habilitas re
ſpectu obtinẽdorũ uenit acceſſoriè ad ſuſpenſionẽ factã de
habitis,ut colligit̃ hic ex lr̃a,i uer.cũ igit̃. ergo dẽt regulari
ſm naturã illiꝰ ſuſpẽſiõis,ut i reg.acceſ.de re.iur.li. 6. ad hoc
all.gl.no.q̃ hoc tenuit in c.cupiẽtes,i §.cęterũ,i uer.bñficiis
9 in ſi.e.ti.li.6.† In gl.1.ibi:*ſed ſup ſtatu eccleſiæ admittũt̃. Vult*
ergo gl.ꝙ cõſpirãtes ꝯ ꝓlatũ admittũt̃ i teſtes ſup ſtatu ec-
a cl'iæ;& ſic ꝯ alios de eccl.licet ñ ꝯ ꝓlatũ.Qđ an ſit uerũ [a] in-
diſtinctè, dic ut plenè dixi pꝰ In.i c.cũ I. & A. de re iud. In f
gl.ſi.ibi:*ſed ille plus peccauit,q̃ iſte*. Adde, qa ut dicit Io. An.
& bñ, ille fuit mediator ſimoniæ; meritò fuit punitꝰ pœna
ſimoniacorũ.Iſte uerò Maſcarò ſolùm fuit cõſciꝰ,ꝙ iſte quẽ
10 elegit,fuit ſimoniacꝰ;& iõ ñ fuit punitꝰ de ſimo.† In ea gl.i-
bi:*inqſitio fuit facta iã in capite,q̃ in mẽbris*. No. bñ.& tene mẽ
b ti ſol.hꝰ gl.ult.n.ꝙ ſi i iqſitiõe gñaliter formata,teſtis [b] in
iqſitiõe cõꝓhẽſis aliqd fuit cõfeſſus ꝯ ſe;pt & dẽt puniri,ac
ſi fuiſſet directè cõfeſſus ꝯ ſe,& nõ i forma teſtimonii. Et ex
hoc ſentit gl.ꝙ ſi teſtis iter litigãtes,uel i inqſitiõe formata
ꝯ aliũ cõfitet̃ crimẽ ꝓpriũ;ꝙ dẽt ex illa cõfeſſiõe puniri.Ad g
uerte tñ:qa iur.i,q̃ ad hoc gl.adducit, hoc ñ ꝓbãt.Nõ.n.lo-
quũt̃ i cõfeſſiõe,ſed i ꝓbatiõe criminis facta ꝑ alios teſtes:
ſed reſpectu cõfeſſiõis ſt̃ opi. utrũ teſtis dẽat ex hoc puniri
pœna ordinaria,vł extraordinaria.De quo uide qđ plenè dixi
i c.1.de excep.& plenè no.i c.2.de ord.cog.& dic,ut ibi. Ex
11 ꝓdictis hẽs unã lec.ad iſtũ tex.Scđa lec.pt colligi ex his,q̃ ꝓ h
cedũt i gl.ꝙ iſte Maſcarò fuit repulſus ab iſta dignitate ꝓpo
ſituræ ñ tñ uigore ſuę cõfeſſiõis,q̃ tñ ꝑ ꝑ infamiã facti, q̃ ex
illa ſurrexit ꝯ eũ.Nã,ut dixit hic In.effectus infamiæ facti ẽ,
ut ñ ſolũ repellat a bñficiis obtinẽdis,ut i c.inter dilectos, đ
exceſ.ꝓla.& i l.2.C.de digni.li.12.ſed ẽt ut priuet̃ bñficiis iã
c habitis.[c] Et põdera diligẽter hoc ultimũ,ad qđ ſolet allega i
d ri,ut plurimũ:ſed ꝓfecto ñ ẽ uerũ: [d] qa ꝑ ꝑ ſolã infamiã fa-
cti,ñ dẽt qs priuari bñficiis habitis:ſed dẽt fieri iqſitio ꝯ eũ.
Vñ infamia ꝓſtat ſolã facultatẽ iqrẽdi,ut i c.qualiter & qñ,
e el.2.de accu.Põt tñ ſi infamia eẽt multũ uehemẽs[e] interim
ſuſpẽdi durãte inqſitiõe;de quo uide tex.no.i c. inter ſolici
tudines,de pur.c.& uide ꝑ Io.An.i c.1.de accu.li.6. & ſi nõ
pt ꝑ iqſitionẽ hẽri ueritas,remanẽte nihilominꝰ iſamia dẽt
idici purgatio,ut i c.accedẽs,de acc.Et de mõ ꝓcedẽdi ꝯ in
famatũ;uide gl.no.2.q.v.i c.ꝓsbyter ſi,& i c.ſi mala fama,&
i c.2.de purga.ca.& ꝑ Inn.in c.cũ P.eo.ti.Tertius itellectꝰ ẽ
ꝙ illud crimẽ cõfeſſatũ ꝑ Maſcarò i forma teſtimonii ꝯtin-
gebat cãm,de qua agebat̃;meritò dẽt puniri ex ſua cõfeſſio
ne,ut i c.1.in ſi.de accu.i 6.& i l.2.§.publico,ff. de adul. Et
q̃re dicat̃ cãm cõtingere,& an ſit uerũ,ꝙ ꝑ ꝑ hoc dẽat puni-
12 ri pœna ordinaria;viđ qđ plenè dixi i c.2.đ or.cog.† Quar i
tũ intellectũ poſuit hic Cõp.& ſentit tacitè In.ꝙ iſte Maſca

a An ſit uerum. Adde Old.conſi.278.

b SEB. SAPIA. Si teſtis. Vide tex.in c ad petitionem.ſ. de accu. ubi d. Abb.alle.hunc tex.ſecundum iſtum intellectum.

c ZACHARIAS. Iã habitis. Adde Bar.& poſt eũ Ia.Rebuf.i l.infamia,in prin.& ibi in addi.ad dictũ Rebuf.C.de decu.li.x.P. de Ca. cõſ.196.In.Põ.in ſuis ſin.in uer. infamia.In.i c. qualiter & qñ,de accu.Bal.in l.mãdatũ,C.mãda.& Spe. in tit.depoſiti. §.7.uerſi.19.

rò ñ fuit priuatꝰ ꝑ ꝑ cõfeſſionẽ factã ĩ for
ma teſtimonii : ſed de nouo fuit formata
iqſitio ꝯ eũ;& ſua cõfeſſio, q̃ fecerat ut te
ſtis fuit adducta, ut ꝓbaret̃ crimẽ ꝯ eũ.Ex
quo no.ſing.ꝙ licet cõfeſſio facta indire-
ctè i uno iudicio ñ ualeat,ut ꝯfitẽs puniat̃
directè de illo crimine;qđ tenet Bar. i l. d
ſi cõfeſſus,ff.de cuſto.reo.ꝑ l.ſi filiũ,C.de
li.cau.tñ pt illa cõfeſſio adduci , ut ꝓbet
crimẽ ꝯ eũ in alio iudicio ſpãliter iſtituẽ, e
do ꝯ ipm.Cõtra qđ op.de c.iter dilectos
de ſi.inſt. vbi dr̃ ꝙ acta facta in uno iudi-
cio,nõ faciũt fidẽ i alio. Sol.dicit hic no.
In.ꝙ ꝯtriũ ꝓcedit in probatiõe,q̃ fit ꝑ te- f
ſtes,& inſtra;ſecus aũt in cõfeſſiõe.Diuer
ſitatis rõ ſm eum:qa.multa potuiſſet iſte
reus obieciſſe,forte cõtra atteſtatiões , &
inſtra,q̃ nõ obiecit ꝑ ꝑ paruitatẽ ꝓiudicii g
de quo agebat̃.Obieciſſet aũt , ſi ſciuiſſet
criminaliter dẽre agi cõtra eũ, uel ſi tune
fuiſſet actũ criminaliter.Sed in cõfeſſiõe
propria,nõ cadit aliqua excuſatio;qa qđ h
q̃ſq; dilucida uoce ſemel cõfeſſus eſt , nõ
pt amplius denegare,ut i c.ꝑ tuas,de ꝓb.
& in l.gñaliter,C.de nõ nu.p.qđ no. [f] ſin
gu.Sed idẽ In.in c.qualiter & qñ,el.2. de
accu.ꝓpe.ſi.cõtrariũ uĩ ſenſiſſe.Ibi.n. di-
cit,ꝙ ſi clericus fuerit cõuictꝰ de crimine,
dũ ageret̃ cõtra eũ ciuiliter,pt Epõs ſuꝰ no
uã inqſitionẽ ꝯ eũ formare; & ꝓprobatio
ne adduceret̃ acta illiꝰ iudicii,i quo agebat̃
ciuiliter,& ſic uoluit ꝙ ñ ſolũ cõfeſſio, ſđ
ẽt alia acta faciãt fidẽ i alia cã;licet nunc
agat̃ ꝯ eũdẽ criminaliter;& in priori iudi
cio fuerit actũ ciuiliter.Sđ tuꝰ tene dictũ
In.hic:qa uerius & cõius,qđ tenet gl. iu-
ris ciuilis,i l.ſi qs ad ſe fundũ,C.ad l. Iul.
de ui pu.& Bar.i l.2.ff.đ ui bo.rap. Et qđ
dixi,ꝙ cõfeſſio facta i uno iudicio facit ſi
dẽ i alio ꝯ cõfitẽtẽ,itellige i cõfeſſiõe ꝓ
pria; [h] ſecꝰ i cõfeſſiõe ꝓcuratoris.i Nã il
la nõ facit fidẽ i alio iudicio ꝯ dñm:qđ te
nuit ſin.Cõp.& ſequũt̃ cõiter doc.hic. Et
ẽ rõ;qa ꝓcurator nõ pt ꝓiudicare dño,ni
ſi i illa lite,i qua eſt ꝓcurator,ut in c. cũ
olim,de oſ.de le. Itẽ i cõfeſſiõe ꝓcurato
ris[i] ceſſat rõ,ſuꝑ qua ſe fundat.c.ꝑ tuas &
l.gñaliter,ꝓal.Itẽ cõfeſſio ꝓcuratoris nõ
ẽ uera cõfeſſio dñi,ſed ficta & iterpꝛtatiua;fi
cta aũt cõfeſſio nõ dẽt ꝓiudicare in alio
iudicio.Pro hoc facit qđ i ſimili no.Bar.
i l.cũ filiꝰ,ff.đ uer.ob.& i l.eiꝰ,q delatorẽ
ff.de iu.fiſ.ubi uult,ꝙ ficta ꝯfeſſio alicuiꝰ
ñ nocet ſuo hæredi , ſi ñ habuerit effectũ
ꝯ đfunctũ:nec ꝯfeſſio filii facta nocet pri,
ut no.i d.l.cũ filiꝰ . Itẽ lĩta ꝓdicta;cũ agit̃

d Nõ eſt uerũ.Adde tu quod Ro. cõſ. 297.idẽ tenet,qđ In. licet ibi ñ all. Vehemens. Adde Bar.cõſi. inci. an fama cum dicto ſyndici.

f Qđ no. Adde Io. đ Ana.ꝯſ.1. Aug. cõſ.27.uel 157.vł 297.

g SEB. SAPIA. Sed tu docto.tñ i d.c.qualiter uidẽtur uelle, ꝙ dictũ Inn. ibi ſit cõis.

h ZACHARIAS. In confeſſiõe ꝓpria.Addꝰ ꝙ oportet adhuc,illa cõfeſſio ꝓpria ſit uera ad hoc , ut faciat fidẽ i alio iudicio , ut ꝑ Lu. Ro.ſin. ſuo. 330. qđ incipit, ſi ꝯfeſſus ſum:ſecꝰ aũt ſi eſſet ficta, ut ꝑ eũ ibi,q alleg. Bart. ſing.i l.2.§.Diuꝰ, ff.de iure fiſ. Adde an ſemel ꝯfeſſus poſſit ampliꝰ denegat̃. Et dicas,ꝙ a niſi ſpecifice ꝓbet errorẽ cõfeſſionis ſm Bal.in l.error, in pe.col.C.de iuris & fac.igno. Et in ſpecie ita conſuluit do.Frã.Curt. in cõſ.55.i 6.col. verſ.& dudũ i motiuis,&c.& in cõſi.69. in ulti. col. in prin,& in multis conſi.alleg.ut poteris reperire in tabula ſuorũ conſiliorũ in uer. confeſſio, i prin. Et quòd confeſſio facta in una inſtantia facit fidẽ in alia inſtantia maximẽ inter eaſdem perſonas, uide pulchrè per domi. Alexãdrũ, in conſi.96.in prin.in primo uolu.& plenius in conſi.19.in prin.in 4.uolumi.ad primã partem apoſtillæ ; uide pulchrè per iſtum in caſcriptum,in nume.9.ſ,eo.
Aeneas de Falco.

i SEB. SAPIA Confeſſione ꝓcuratoris.Vide Feli.reſtringẽtẽ in in c.1.col.pe.ſ.ut lit.non conte.& Aret.in cõſi.13. uiſo diligẽter in

criminaliter:ſed ſi agiẽ ciuiliter cõfeſsio
facta iter certas pſonas ñ pîudicat quo
1 ad aliã pſonã,ut i l.pe.ff.de inter.ac.†Vlt.
ꝯ pdicta op.de.c.at ſi cleri.de iu. ubi ꝯfeſ-
ſio clerici,ñ facit fidẽ ĩ alio iudicio,ẽt cri
minaliter iſtituto.Sol. In.dupliciter. Pri
mò,ꝙ illa ꝯfeſsio ñ facit fidẽ,ut cleric⁹ p
ſuũ Epm ex illa poſsit directè dãnari, cũ
fuerit facta corã iudice ſeculari;ſed bene
a poterit cõpelli ad pſiſtẽdũ [a] ĩ illa ꝯfeſsio
ne.Et no.ſin.hoc ultimũ dictũ In.Per hoc
n.inferũt qdã,ꝙ cleric⁹ pt ſubiici torturę
uigore ꝯfeſsiõis factæ corã iudice ſecula-
ri ad dãdũ itellectũ pbabilẽ illi cõfeſsio
ni,p q̃ excuſatẽ a crimine,ar. c.cũ dilecti,
đ acc.Qđ an ſit uerũ,dic,ut plenè dixi in
d.c.at ſi clerici.Scđò rñdet In.a đrĩũ,ꝙ
illud pcedit in ꝯfeſsiõe nõ ſpõte facta co
rã iudice ſeculari. uñ ne i aliquo cõ pbeẽ
iuriſdõ laicorũ ſup clericos,fuit ibi inſti
tutũ,ut ex illa ꝯfeſsiõe cleric⁹ i nullo poſ
ſit dãnari.Et hæc ſcđa ſolu.mihi pl⁹ pla-
cet;de quo plenius dixi in d.c. at ſi cleri-
ci.An aũt poſsit indiſtinctè cõfeſſus in v-
b no iudicio ĩterptari [b] i alio iudicio ꝯfeſ-
ſionẽ ſuã,ut ſibi nõ noceat?diſtinguit hic
In.ꝙ aut pria ꝯfeſsio emanauit i ſcriptis;
& oportet,ꝙ iterptatio , ſeu excuſatio ẽt
pbeẽ p ſcripturã p l.gñaliter, ſal.Aut e-
manauit ñ i ſcriptis;& tũc poterit fieri ex
cuſatio p aĩs pbatiões,vel p aliũ idoneũ
intellectũ iuxta ea,q̃ leg.& no. i d.c.cũ di
lecti,de acc.Intellige tñ primũ mẽbrũ h⁹
diſtinctiõis, qñ ſcriptura fuit de ſubſtãtia
cõfeſsiõis;ut q a fuit actũ , ut cõfeſsio fie-
ret i ſcriptis;quo caſu ſcriptura eſt de ſub
ſtãtia actus,ut in l.ꝯctus,C.de ſi.inſt.Sec⁹
ſi ſcriptura fuit inde facta ad pbationem
cõfeſsiõis,& ſic itelligiẽ.d.l.gñaliter. ubi
dr̃, ꝙ ñ pt qs aliqd pbare ꝯ confeſsionẽ
ſuã, quã fecit i ſcriptis,niſi p aliã ſcriptu
rã,ut ibi no.Bar.& ex pdictis habes plenè
examinatũ quartũ intellectũ;qđ eſt valde
no. Põt & qnto legi iudicio meo , ꝙ iſte
Maſcarõ nõ fuit cõfeſſus , ut teſtis. Nã in
lr̃a hoc ñ dr̃, ſed ſimpl̃r , ꝙ iuratus aſſer-
uit.vñ pt intelligi,ꝙ iſte Maſcarõ fuit in-
terrogatus ſup inqſitiõe gñaliter forma
ta ꝯ oẽs de eccl. tãquã unus de eccle. Nã
illi contra quos formaẽ inquiſitio,tenen
tur medio iurõ rñdere ſup deductis in cõ
feſsione,ut i d.c.qualiter,el.2 .i §. formã.
Et quia fuit confeſſus ꝯ ſe,meritò ex con
feſsiõe ppria directè facta ſup inquiſitio
ne iſte fuit punitus.Sed ꝯ hoc opp.vr̃.n.ꝙ
debuit puniri pœna depoſitionis, vł pri-
uari omnib.bñficiis,ar.in c. inſinuatũ , &
ea.de hoc,de ſimo.Solutio,dic,ꝙ crimen
confeſſatũ nõ merebaẽ tãtã pœnã. nõ eñ
confitebaẽ ſe ſimoniacũ eſſe,uł fuiſſe;quo
caſu procederet contrariũ . Sed ex cõfeſ-
ſione ſua ſolũ inducebaẽ , ꝙ elegerat ſciẽ
ter indignũ.unde ſatis eſt,ꝙ fuerit punit⁹
pœna ſup hoc a canone inflicta ; & ſic pt
dici, ꝙ fuit punitus in hoc pœna ordina-
14ria.† Nec ob.ſi dicaẽ, ꝙ quãdo pcediẽ p
ĩquiſitionẽ, nõ dẽt inqſitus puniri pœna
c ordinaria,ſed minori, [c] ſaltẽ de iur.can.

ut pbaẽ in c.qualiter & qñ,el.2.ꝯ.alle.qa illud non pcedit
qñ de crimine cõſtat p ꝯfeſsionẽ propriã:quia tũc puniẽ,ac
ſi fuiſſet cõuictus p uiã accuſationis:quia hic tex. eſt no.i c.
ſi.de cele.miſ.& in c.2.de cõfeſ.& qđ ibi plenè dixi.Et intel
lige qñ cõfeſsio fuit facta metu pbationis: ſecus ſi a princi.
fuit ſpontanea;quo caſu procedũt iura q̃ dicũt ꝙ mitius eſt
agẽdum cũ ſponte confeſſo,q̃ cũ ꝯuicto;de quo uide gl. no
tabi.& qđ ibi dixi in d.c.de hoc.j.de ſimo.Et circa mam ꝯ-
feſsionis extraiudicialis ſup crimine,an & quãdo plenè pbet,
vł aĩs ſemiplenè,pleniſsimè dixi in c.at ſi clerici. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Profeſſus,qui non eſt,non poteſt eligi ad regimen eccleſiæ regularis; nec ualeret conſuetudo in contrarium.6.*
2 *Continuè iſta dictio importat factũ continuũ , licet habuerit modicum interuallum.*
3 *Conſuetudo diuturna,licet minus iuſta,pſtat pbabilẽ cãm dubitãdi.*
Sñia lata ꝯ ius,de quo aliqua rõne pt pbabiliter dubitari,ualet.
4 *Conſuetudo mala eſt radicitus extirpanda;& non tollit ius.*
5 *Lex diuina poteſt allegari in deciſionib.cauſarum.*
Conſuetudo non poteſt habilitare prorſus inhabilem.
6 *Profeſſus alicuius religionis dẽt ſuam profeſſionẽ facere ĩ ſcriptis.*
8 *Profeſſus tacitè poteſt compellere monaſteriũ,ut eũ recipiat ex pſsiõe.*
Profeſſus,niſi ex pſsiõe pſiteatur, non pt pmoueri ad aliq̃ prælaturã.
Pauper poteſt officio iudicis compellere diuitem ad faciendum ſibi eleemoſynam.
Conuerſus non poteſt petere ut recipiatur in monachum.
Monachus poteſt eſſe cum licentia Abbatis uicarius Epiſcopi.
Laicus non poteſt eſſe uicarius Epiſcopi.

C A P. X X V I I.

CVm cauſam. Si nõ pfeſſus eligitur ad re
gimẽ ecclĩæ regularis,caſſa
tur electio cõſuetudine in ꝯriũ nõ ob. Cõis diui-
ſio.Scđa ibi:*quia*. Caſus literal. Quidã prioratus
in eccleſia S.Petri Lucañ. uacauit. maior pars canonicorũ
elegit in Priorẽ pſbyterũ bonũ.qdã alii cõtradicẽtes dice-
bãt,ꝙ talis electio ñ ualebat eo , ꝙ dictus pſbyter bon⁹;nõ
erat pfeſſus ordinẽ regularẽ.Cõmiſſa fuit cã quibuſdã, co
rã qb.allegabaẽ,ꝙ cũ dictus pſbyter bon⁹,nõ fuiſſet pfeſſus
ordinẽ regularẽ, eligi nõ potuit in Priorẽ.In ꝯriũ ppo ne-
baẽ, ꝙ multi priores cõtinuè unus poſt aliũ fuerãt in eccle.
ipſa p multa & lõga tpa,qui nõ fuerãt pfeſsi . Dubitauerũt
iudices,an talis ꝯſuetudo excuſaret,quo minus electio uale
ret. Cõſultus Pa.rñdet,ꝙ ñ debemus attẽdere ſolũmõ , qđ
ſit factũ,ſed quid potius faciẽdũ.Et ſm legẽ diuinã ñ eſt arã
dũ in boue & aſino;nec aliquis dẽt induere ueſtẽ de lana &
lino cõtextã.Mãdat,ut ipſam electionẽ debeãt irritaẽ; & p
dictũ pſbyterũ bonũ,& alios nõ pfeſſos cõpellãt,ut b.Bñdi
cti regulã in ea.eccl.conſtituti pfiteanẽ,& ſeruẽt:aut eccle-
1 ſiã ipſam oĩno dimittãt.Ber.† No.1.ꝙ ꝯ electionem a maio
ri parte factã,ẽt in eccl.regulari,pñt ſe opponere aliq , licet
ſint regulares.Et in hoc poſſunt religioſi eſſe i iudicio ſine
cõſenſu maioris partis capituli;licet eccl.uacet:qa itereſt cu
iuſlibet de eccl.habere bonũ plãtũ,ut ecclĩæ legitimè de pa
ſtore cõſulaẽ.Ad hoc facit qđ leg.& no.in c.ſup his.j. đ ac
cu.& 8.q.1.c.audacter. Et hac rõe ẽt unus ſolus põt ſe oppo
nere,& dẽt habere expẽſas ab eccleſia,ex quo regularis eſt,
iuxta ea,q̃ dixi poſt Hoſ.i c.cũ inter canonicos,ꝯ.e.facit qđ
2 legiẽ & no.in c.ex parte.j.de accuſationib. † Secundò not.
d ibi:*continuè* [d] *unus poſt alium*,ꝙ aliquid dr̃ continuè factũ,li-
cet habuerit aliqđ modicũ tpis interuallũ . Nã unus Prior
immediatè nõ cõtinuaẽ alteri.intermittiẽ enim tempus ſe-
pulturæ pdeceſſoris.Item electionis alterius confirmatio ,
&c,Sed pp temporis breuitatẽ, & quia nõ interceſsit factũ
ꝯriũ,dr̃ continuè factum . Qđ facit pro teſtib. qui dicunt ſe
uidiſſe aliquos continuè poſſediſſe per decenniũ ; ut dictũ
eorũ non reprobetur;licet per aliqua modica interualla nõ
uiderant eos poſsidentes : ex quo tamen contrarium non
uiderunt,

nlt.du. Et de con-
feſsiõe facta, uide
Bal.in l.2.col. fin.
C. de edẽ. Feli. in
ru.de pba.co.1.ſa
e iũt nu.p do. Iaſ.
in l 2.C.q teſt. fa.
poſ. ubi loquiẽ de
cõfeſsiõe , q fit p
poſitiones . & ad
mate.uide Feli. in
c.1.col. 3. uer. ſe-
cunda cõcluſio.j.
de exce. ubi po-
nit duas limitatio
nes ad illũ , ꝙ cõ-
feſsio ĩ uno iudi-
cio , facit fidem
in alio.

a Perſiſtendum. Ad
de uidendũ Cald.
cõ.12.de iu. Cep.
conſi.11.Abb.cõ-
ſilio 24. ubi dicit
ſecus eſſe, ſi cõfeſ
ſio eſſet facta co-
ram alio iudice
eccl̃iaſtico,incõ-
petenti tñ . Alex.
conſil.13. 2. libr.
Are.conſi.150.
ANT. FRAN.
Et quãdu confeſ
ſus corã uno iudi
ce poſsit adhibita
tortura compelli
perſiſtere in priu
ri confeſsione, ui
de do. Abb. & a-
lios poſt eum in
ca.at ſi clerici, in
priu.de iudi.

b Interpretari. Ad-
de Alexan. conſi.
2.3.li.Aret. conſi.
147.

c Sed minori.Ad-
de,ꝙ iſte ſentit,ꝙ
accuſatio ſit fauo
rabilior,quàm in
quiſitio quo ad
punitionẽ crimi-
nis.a.cuius opi.con
firmatur per ea ,
quæ uoluit Cald.
cõſi.1.de ac.& cõ
ſi.2. de pœ. Fulg.
conſilio 136. Ce-
pol. 65. Petr. de
Anch.conſil.199.
Abb. 25. in qui-
bus locis conclu-
dit,ꝙ inqſitio eſt
uia extraordina-
ria; accuſatio ue-
rò ordinaria.

d Continuè. Adde
Ro.conſi. 163.
ANT. FRAN.
Adde,quòd hoc
uerbũ,cõtinuè, in
telligiẽ cum tẽpe
ramẽto. i. qñ op⁹
eſt, text. eſt in le.
Apoſtata , C. de
apoſt. & uide no.
ĩ.in pœ. Greg. &
qñ actꝰ dicaẽ fieri
cõtinuò & conti-
nuatè ; uid gl.no.

ſecundũ Bar. in l. duos. §. fi. ff. de duo. re. Et adde ꝙ illud dr̃ cõtinuè & cõtinuatè actũ qđ eſt factũ aliquo modico interuallo interpoſito c. fi. de fri. habet in l. ex facto, ff. de hære. inſti. & in l. foramen, ff. de ſer. vr. præd. & in l. 1. §. quotidiana, ff. de aqua quo. & æſti. & vide in c. ſi quis voluntariè. l. di. & habetur in l. continuus, ff. de ver. ob. & vide Bar. in l. ſi quis ita legauerit, ff. de condi. & demon. & vide quæ habẽtur in l. hac conſultiſſima, C. de teſt. & quando dicatur poſſeſsio cõtinuata, & quõ ꝓbetur aliquẽ continuè poſſediſſe; vide per Spec. in tit. de proba. §. 1. in fin. Et adde, ꝙ actus dr̃ continuè factus, etiã ſi interueniat aliqđ interuallum, dummodò partes non diuertãt ad actus extraneos, l. iuriſgentiũ. §. quod fere, ff. de pact. c. 1. de officio archipresby. & ibi Io. An. & vide. 76. di. c. ſcientia, & in c. nunquam, de con ſec. diſt. 5.

uerbo, omnino. & uide gl. in cle. 1. de ui. & ho. cle. & gl. in c. & ſi Chriſtus, in ver. omnino, de iureiu. & uide gl. 1. in c. dudum, de cõuer. con in. & in l. Græcè, §. illud, ff. de fideiuſ. & uide glo. in cle. ut hi, qui. de æta. & qual. quæ dixit ꝙ hæc dictio, omnino, excludit omnem diſpenſationem. & vide Arch. in c. 2. de pact. in 6. vbi dicit, ꝙ ſi lex, vel ſtatutum dicit iuramentum omnino ſeruari debere, ꝙ excluditur facultas petẽdi relaxationẽ et abſolutionem a tali iuramẽto. pro quo vide Ioã. de Imo. in c. cum contingat, in ij. char. de iureiur. & uide tex. in l. ſi nõ ſortem. §. indebitũ, ff. de cõdi. indeb. ubi probatur, ꝙ ſi adiungatur dictioni negatiuæ, puta, quia dicaẽ, omnino nõ exponitur. i. nullo mõ. quæ omnia tene menti.

SEB. SAPIA.

a Cõſuetudo diuturna. vide pulch. dictũ Barto. in l. quis ſit fugitiu⁹. §. apud Labeonẽ, ff. de ædil. edi. vbi dicit, ꝙ cõtractus q ſapit vſurariã prauitatẽ ex cõſuetudine reputaẽ licitus; vide ẽt Bart. Vero. in trac. de ſimul. contra. co. 4. Cõſuetudo enim habet conſtituere probabile dubiũ iuris, c. licet. ꝟ. de ſpon. duorũ. vide etiã Car. & Io. de Im. in c. ex tuæ, col. 6. ꝟ. de cle. non reſid. vbi di. ꝙ licet Epſ nõ poſsit ſtatuere ꝯtra ius, tñ poteſt ſtatuere circa dubiũ iuris in alterã partẽ. refert & ſequiẽ Fel. ĩ c. quod ſup his, pen. col. ꝟ. de mai. & obed.

b Omnino. Vide Alex. cõ. 88 3 lib. ANT. FRANC. Adde, ꝙ iſta dictio, oĩno, habet ſignificationẽ ꝓciſam. l. ſi pariter §. fi. ff. de aqua pl. arc. Et uide gl. in gu. ſm Bal. in l. 1. §. ſi pecuniã. ff. de po. q dixit, ꝙ importat ipſo iure, & ibi vide glo. in

3 viderũt, ñ pñt repelli à teſtimonio. †No.
ibi: *dubitatis & meritò*. ꝙ cõſuetudo diu
a turna,[a] licet in ſe minus iuſta, ꝓſtabat, ꝓ-
babilẽ cãm dubitãdi de validitate iuris.
Cõtrariũ facit quod le. & no. in c. cũ dile
ctus, de cõſue. Ex quo hic ĩfert d. Ant. va-
lere ſñiam latã cõtra ius, de quo põt ꝓba
biliter dubitari, aut rõe cõſuetudinis, aut
alia rõne. Pro hoc facit qđ no. Inn. ĩ c. cũ
4 ſpãli. ꝟ. de app. & c. l³. & G. d̃ of. de le. †No.
in ver. *qa*, & tene mẽtĩ tex. q̃a quotidie al
legaẽ ꝯ fundantes ſe ſup aliqua obſeruatione.
tione. Nõ. n. dẽt ſimpl̃r attẽdi, id qđ fuit
actũ ĩ ꝑterito: ſed poti⁹ id, qđ de iuř fieri
debuit: q̃a nõ oĩs cõſuetudo tollit ius, vt ĩ
c. fi. de cõſue. & in l. 2. C. q̃ ſit lõ. cõſue. Nã
mala ꝯſuetudo eſt radicitus extirpãda. 8.
di. c. cõſuetudo. †No. ibi: *ſecundũ legẽ diui-*
5 *nã*, ꝙ in deciſionibus cãrũ ꝑt allegari lex
diuina; & vide qđ le. & no. ĩ c. 2. 20. di. &
6 hř hæc lex Deut. 22. c. †Itẽ no. ꝙ conſue
tudo nõ põt habilitare ꝑſus inhabilẽ, ꝓ
ſertim cõtra legẽ diuinã, & rõnẽ nãlem.
Itẽ no. ꝙ electio facta in eccleſia reglãri
de nõ ꝓfeſſo, venit irritãda cõſuetudine
ꝯria ñ ob. Hodiè verò eſt ipſo iure nulla,
vt in c. nullus. ꝟ. e. li. 6. Et reqriẽ hodiè, vt
nõ ſolũ eligẽdus ĩ ꝓlatũ ſit tacitè ꝓfeſſus,
ſed dẽt expſsè eſſe ꝓfeſſus. Vñ nõ ſufficit
tacita ꝓfeſſio, vt ĩ d. c. null⁹; niſi fieret ele
ctio ad eccleſiã cathedralẽ regularẽ. Nã ĩ
tali eccleſia põt eligi ĩ Epm ẽt ñ ꝓfeſſus;
puta nouiti⁹, vel cleric⁹ ſecularis, vt ĩ d. c.
nullus. Facit cl. 1. de ele. vide gl. ĩ c. qđ dei
timorẽ, de ſta. re. & hoc atingit ꝑꝑ excel-
lẽtiã dignitatis eꝓalis; rõne cu⁹ Epſ põt
dici religioſus, vt ĩ d. c. ex multa, de vo. 1õ
ꝑt religioſus imediatè ꝓeſſe. No. ibi: *cleri*
cos nõ ꝓfeſſos iũcto fi. c. ꝙ clerici ſeculares
ñ pñt eſſe ꝓbẽdati ĩ eccleſia regulari. Vñ
hic mandaẽ, ut aut iſti ꝓsbyteri ꝓfiteanẽ:
aut eccleſiã oĩno[b] dimittãt. Et põdera il
b lud verbũ, oĩno; & optimè facit iſte tex. ꝯ
opi. Hoſti. in c. fi. in §. ꝑcipim⁹, de ſta. reg.
Nã tenuit ibi Hoſ. ꝙ ſeculares clerici pñt
eſſe ꝓbẽdati ĩ eccleſia regulari; dũmodò
c nõ faciãt collegiũ cũ regularib⁹.[c] Tex. tñ
ibi vř innuere ꝯriũ; & cõtra opi. ſuã tenet
ibi Ant. & ſatis iudicio meo facit iſte tex.
ĩ fi. in ver. oĩno. Et no. ꝙ nõ ꝑt ex cõſuetu
dine introduci, vt in eccleſia regulari ſtẽt
d collegialr̃ ſeculares & regulares clerici.[d]
Sed ꝯ tex. oppo. Ex quo. n. iſti clerici ſte-
terunt longo tꝑe in monaſterio, vñr taci
tè ꝓfeſſi, vt in c. ex parte. ꝟ. de reg. & in c.
1. eo. ti. li. 6. Sol. ꝑt lr̃a dupliciter intelligi
ſm Io. An. Primò, ꝙ iſti presbyteri ſtete-
rũt in habitu ſeculari; quo caſu ceſſat cõ
trariũ, ut in cle. 2. de re. Et tũc lr̃a ſtat ꝓ-
priè, vt iſti cõpellanẽ ꝓfiteri, aut inde exi
re: q̃a eccleſia regularis dẽt, ſi fieri ꝑt, de
regularib⁹ reformari, vt ĩ c. relatũ, ne cle.
vel mo. & in c. inter, de reli. dom. Sed ĩ de

fectũ regulariũ, pñt inſtitui ſeculares cle-
rici, de quo plenius dicendũ, vt leg. & no.
in iuribus ꝓximè alle. Scđò ꝑt intelligi,
ꝙ iſti ꝓsbyteri fuerãt ibi in habitu regula
ri; & ſic erãt tacitè ꝓfeſſi. Et ad tex. rñde',
ꝙ mãdabaẽ, vt expreſsè ꝓfiterenẽ, ut ſic
nõ poſsẽt aſſumere excuſationẽ reſpectu
7 obſeruantię regularis. † Et ex hoc intelle
ctu no. ꝙ tacitè ꝓfeſſus ꝑt cõpelli ꝑ ſupe
riorẽ, ut faciat ꝓfeſſionẽ expſſam. Nã ex
tacita ꝓfeſſione obligaẽ monaſterio, vt in
d. cle. 2. meritò ꝑt cõpelli, ut faciat id, qđ
iure & regula diſponiẽ: qb⁹ caueẽ religio
e ſum dr̃e facere profeſſionẽ[e] expſſam, & in
ſcriptis, ut ſcriptura ꝓpria obuiet ſibi in
futurũ aſſerẽti ꝯriũ 20. q. 1. c. uidua, & 27.
8 oẽs fœminæ. † Et ex ꝓdictis infero ad aliã
q. qd ecõuerſo, nũquid tacitè ꝓfeſſus poſ
ſit inſtare, ut monaſteriũ cõpellaẽ eũ reci
pere ad ꝓfeſſionẽ expſſam? & dicendũ, ꝙ
ſic. Nã vtrinq; ex ꝓfeſſione tacita eſt or-
ta oblõ. Nã ipſe eſt obligat⁹ monaſterio,
d & monaſteriũ ſibi. Acquiſiuit. n. in ecclia
ꝑ ꝓfeſſionẽ tacitã ius monachatus & col
legii, vñ nõ ꝑt ſine cã amplius inde expel
li, facit c. fi. de reg. Itẽ intereſt ſua, vt expſ
ſe ꝓfiteaẽ, cũ alias nõ poſſit ꝓmoueri ad
aliq̃ prælaturã regularẽ, ut in d. c. nullus,
& c. indẽnitatibus, eo. tit. & lib: Facit c. cũ
ſingula, de ꝓb. li. 6. hic opi. ꝙ poſſit inſta-
re, ut recipiaẽ ad ꝓfeſſionẽ expreſſam, fir
mauit Io. An. in addi. Spe. in ti. de ſen. &
re iu. §. 6. Vbi ẽt qriẽ qd de nouitio, q ſte
tit ꝑ annũ in monaſterio in habitu noui
tiorũ; nunqd poſſit agere, ut monaſteriũ
recipiat eũ ad ꝓfeſſionẽ? Et ibi refert Ho
ſtiẽ tenuiſſe ꝙ ſic: niſi monaſteriũ habeat
aliq̃ cãm ꝯdicendi. Et hæc opi. mihi pla-
cet. Nã ex quo monaſteriũ recepit illũ in
nouitiũ, tacitè vř obligaſſe, vt in futurũ re
cipiat illũ in monachũ, ſi iuſta cã non ꝯdi
cit, ar. in d. c. ad apoſtolicã, de regu. Dicit
e tñ Hoſ. ut ibi refert Io. An. idẽ eſſe in eo,
q ſtetit ĩ monaſterio ꝑ annũ tanq̃ frater,
habitu nõ mutato. Nã vř intraſſe, ut ſalua
ret aĩam ſuã. Et monaſteria ad hoc ſunt
principalr̃ fundata, vt recipiãt volẽtes eo
rum aĩas ſaluare; licet Io. An. uideaẽ hic
certo mõ dictũ Hoſ. interꝑtari: tñ ego pu
to ꝙ in hac mã poſſumus conſiderare ali
quos caſus. Primus, qñ laicus, uel cleric⁹,
q nunq̃ fuit in monaſterio, inſtat ut reci-
piaẽ in monaſterio, tanq̃ monachus, uel
cõuerſus, ſed monaſteriũ ſibi ꝯdicit. Secũ
dus caſus, qñ intrauit, ut nouiti⁹, & ſtetit
ibi ꝑ annũ, & tũc inſtat, ut recipiaẽ ad ꝓ-
feſſionẽ. Tertius caſus, qñ eſt tacitè ꝓfeſ-
ſus, & petit vt recipiaẽ eius ꝓfeſſio expſſa.
Quartus caſus, qñ fuit receptus, ut cõuer-
ſus, & tunc inſtat, ut recipiaẽ tanq̃ mona-
chus. In primo caſu putarẽ, ꝙ poſſit iſte
q̃rẽs monachari implorare offĩm ſuperio
ris, ut cõpellat monaſteriũ ad recipiendũ

c Cum regularibus. Adde Alber. conſi. 11. de ſta. regu.

d Regulares clerici. Illud uidetur cõtra tex. in cle. 1. de elect. ſed ſolue, ut per illuſtrẽ do. meũ Rochum Curtiũ in. c. fi. col. umn 38. poſt med. ꝟ. de conſue. ubi dicit, ꝙ diſparis profeſſionis non pñt ẽt ex conſuetudine ſociari in eodem monaſterio; niſi habeant collegia diuiſa et ſeparata, ut in eccleſia diui Ambroſii Mediolani & in ecclia diui Augu. Papiæ: & hoc etiã ſẽtit. d. Abb. hic. in fi.

e Profeſſionem. Adde, ut ꝑ Cal. conſi. 5. & 25. de regu.

eundē. Et dr̄ ſupior hoc facere; niſi mona
ſteriū hēat iuſtā cām ꝯdicēdi, quā allegat
tenet: qa monaſteria ad hoc fuerunt prin
cipalr fundata, vt recipiāt oēs clericos vl
laicos volētes trāſire ad frugē melioris vi
tę. Supior āt pt cōpellere iferiores, vt de-
beāt uti re ad uſū deſtinatū: ſicut cōpellit
rectorē hoſpitalis ad hoſpitalitatē obſer
uādā. Et vt ſcipiat tot pauperes, quot pñt
ibi ſuſtētari, vt i cle. qa cōtingit, d̄ rel. do.
fa.c. c. de xenodochiis, &. c. ad hæc, e. ti. ĩ. d̄
inſt. c. 1. & qđ leg. & no. i c. ex pte Aſtēſis,
ĩ fi. d̄ cōc. pb. Adde ad pdicta i fiſi gl. no.
ĩ c. ſicut. 47. di. q̄ dicit pauperē poſſe iplo
a rare offm̄ Epi, ut cōpellat diuitē[a] ad faciē
b dū ſibi eleemoſynā[b]; quā glo. tene mēti.
Scđo caſu & tertio dic, ut ſ. dixi. In. 4. ſ. d̄
cōuerſo; credo, q ex quo ſemel fuit rece-
pt⁹ i cōuerſū, ñ poſſit āpli⁹ iſtare, ut col-
legiū teneat ipſū recipere i monachū: qa
corpo, q fuit effect⁹ ꝯuers⁹, fuit effect⁹ q̄ſi
ſeru⁹ monaſterii, ut dicit gl. fin. i c. ut lex
cōtinētię. 27. q. 1. Adeò, ut ſm illā gl. nō
hēat facultatē itrādi religionē arctiorē,
& no. ſing. hoc ult. Nec ſubeſt cā ſaluādi
aiam, cū eā poſſit ſaluare tāq̄ ꝯuerſus; &
alia ſūt iura cōuerſorū, alia monachorū;
9 fa. c. ex eo, i fi. ĩ. c. li. 6. †In gl. 2. ibi: *diuerſæ pfeſſionis in vno offo etc.* Cōtra hoc. c. facit.
c. De⁹ q ĩ. d̄ vi. & ho. cle. vbi hoies diſparis
pfeſſiōis fuerūt aſſociati in eo. offō pdicā
di. Itē religioſus pt eſſe d̄ licētia Abbatis
ſui vicarius epi, cū illud offm̄ ſit curatū, vt
no. Io. An. in cle. & ſi principalis, d̄ reſcr.
& Arch. in c. in noua actione 16. q. 7. Sol.
dic, q profeſſio pt ſumi ſtrictè. Nā ſtricto
mō duę ſunt pfeſſiões i mūdo, una laico-
rū, altera clericorū, vt i c. duo ſūt gña 12.
q. 1. Et hoc mō hoies diſparis pfeſſionis,
ñ debēt ſociari in eodē offō. Et de hac di
ſparitate loqr tex. i d. c. in noua. vbi dr, q
c laicus ñ pt eſſe vicarius epi[c]: qa eſt alteri⁹
pfeſſionis: qđ tñ intellige, vt no. in c. Ioā
nes, de teſta. vbi hr, q cleric⁹ & laicus pñt
eſſe ſimul executores alicuius teſti: ſed p
feſſio clericorū poſteà diſtiguit iter cleri
cos & monachos &c. Et iſti clerici & mo-
nachi nō pñt aſſociari, vt ſint in eodē mo
naſterio collegialr, vt in cle. 1. e. ti. An āt
poſſint cōiugi collegialr in eccl'ia ſecula
ri, vt religioſus ſit ibi plat⁹; vide bo. gl.
in d. cle. 1. & dixi in d. c. qđ Dei timore.
Ad alia verò officia bñ pñt per ſuperiorē
aſſociari eā ſuggerente; ex quo nō faciunt
vnū collegiū reale. vñ in ſcholis religioſi
clerici & laici pñt facere eādē vniuerſita-
tē: ex quo oēs exercēt ſtudiū eis cōpetēs;
nec eſt collegiū reale, ſed potius pſonale:
quod ſentit Bar. in l. fi. ff. d̄ colle. illi. facit
tex. in pœ. 6. & vide de hoc quod dixi in
quadā diſpu. quæ incipit, Gādulphus &c.

SEB. SAPIA.
a Compellat diuitē. Vide Car. Alo. in c. non ſitis 86. di. Bal. in l. ſi fu-rioſi, C. de nup. Fe li. in c. 1. de of. iu-di. vbi etiā dicit, q aduocati poſſunt cogi ad pa-trocinium gratui tū p pauperibus, & doctores ad cō ſulendū, & medi-ci ad medendum.
ZACHARIAS.
b Ad faciendū ſibi eleemoſynam. Adde hic expreſſe te nuiſſe Spec. in ti. de loca. §. nunc ve rò aliqua, ver. 68. ubi ple. & Car. in cle 1. §. ideò, de re li. & vene. ſanc. & Hoſt. in ſua ſum. de pœ. §. ſi quis.
ZACHARIAS.
c Non poteſt eſſe vicarius Epiſcopi. Adde q licèt non poſſit laicus eſſe uicarius Epi-ſcopi vt hic, & p doc. ĩ. alle. Poteſt tamen eſſe illius aſſeſſor & conſul tor; ita not. Imo. & But. poſt Inno. in c. decernimus, de iu. & Lanfran. de Oria. in tra. de arb. in 2. parte, ad fi.

C A P. X X V I I I.

Q*Vod ſicut.* Nolatio, vel applo eius, cu
ius nō intereſt, electionē nō im
pedit: ſed ſi vocandus cōtemni-
tur eo pſequēte cōtemptū, caſſat electio
etiam cōfirmata; & pōt proſequi, niſi con
ſenſerit electioni: qđ pōt etiā ex poſtfacto h. d. vſq; ad §. ſup.
eo. & hæc prima pars ponit tria, q obiiciebant cōtra formā
electionis, & pertinet ad primam partem rubricæ. Abbas

S V M M A R I V M.

1 *Nominatio non acquirit aliquod ius nominato; & quotuplex ſit.*
2 *Electio Epi in quo loco fieri debeat; & alio loco facta non tenet.*
3 *Contempti poſſunt caſſare electionem, etiam poſt confirmationem & conſecrationem. 15.*
4 *Epiſcopus in die conſecrationis non poteſt ordines conferre: ſed Papa ſic, & vide de hoc in ſummario. 3.*
5 *Prælatus ſine iuſta cauſa non poteſt bona eccleſiæ vendere, etiam cum conſenſu cleri & populi: [alias tenetur de ſuo.*
6 *Patronus non poteſt vēdicare ex conſuetudine ius intereſſendi in electione Epiſcopi, quia conſuetudo non facit laicum capacem iuris ſpiritualis regulariter.*
7 *Princeps laicus pōt ex iuſta cauſa reſiſtere electioni factæ p Papā.*
8 *Vocatus ad aliquam rem quis non præſumitur, niſi probetur.*
9 *Electio nulla non poteſt per ſuperuenientes confirmari. 16.*
10 *Ratihabitio habet locum in ſpiritualibus.*
11 *Succeſſor non poteſt agere de contemptu prædeceſſoris.*
12 *Miſſa, an ſit de ſubſtantia collationis ordinum.*
13 *Ordines ſacri nō debēt cōferri extra quatuor tpa, de quo vide hic.*
14 *Prælatus iniuſte alienans res eccleſiæ, non euitabit pœnam etiam quòd velit eccleſiam indemnem conſeruare.*

S*uper eo.* Hoc dicit. Epiſcopus, dū celebrat
miſſa cōſecrationis ſuę, vel Archi
eps ante receptū palliū, ordines conferre nō de-
bent. h. d. vſq; ad ver. *quod aūt.* q nō ſummatur tū
pp diuerſitatē lecturarum: tū qa nō facit ad titulū. Et iſta ſe
cūda pars ponit alia tria, q obiiciebant ꝯtra pſonā pmotiſ;
& ſic qlibet ps diuidit in tres partes principales, q ſatis pa-
tent in lr̄a. Caſus lit. Vacante eccleſia Armachana, qdā Ab-
bas electus fuit i Archiepm eccleſiæ Armachanæ; & poſtmo
dū cōfirmatus & cōſecratus. Quidā Eps & Abbas qdā oppo
nebant ſe huic electioni. Legatus Aplicæ ſedis, corā quo p-
dicti ſe opponebāt, inqſiuit de modo ipſius electionis, & de
pſona electi: qa multi pponebant tā cōtra pſonā, q̄ ꝯtra for
mā electionis; & inqſitione facta inuenit plura tā cōtra ele
ctionem, q̄ cōtra pſonā electi. Dubitauit Cardinalis qd ſibi
eſſet faciendū. conſuluit Papā; & ipſe rñdet ad illa, q contra
electionē pponebant. Primò quædam electio dicebatur fa-
cta de tribus: ſed illa videtur potius noiatio, q̄ electio. vnde
nihil iuris acquiſitū fuit nominatis: & ideò licitè potuit p-
cedi ad electionē celebrandā in eccleſia Armachana. Secū-
dū fuit applo à Rege interpoſita: & Papa dicit, q applo il
lā electionē nō potuit impedire: qa nihil attentatū fuit in
pIudiciū Regis: qa nō noiatio, ſed electio ſolēnis dēt Prin-
cipi pſentari, vt ſuū pſtet aſſēſum tanq̄ patronus: licet qñq;
p vſurpationē in ꝯtrariū fiat. Tertiū fuit, qa dicti Eps & Ab
bas cōtēpti fuerunt, vt dicebant. Dicit Papa, ſi electioni in-
tereſſe debuerunt; & ipſi nō contēpti, ſed vocati fuerunt, dū
modò ſine periculo potuerint vocari, ſiue negerint, ſiue no-
luerint ad electionē celebrandā venire; ipſorū abſentia ele-
ctionē nō potuit impedire. Si verò nō fuerint vocati, ſed cō
tēpti, caſſari dēt electio; niſi poſteà p bono pacis voluerint
cōſentire. Sup eo verò, q in die ſuæ cōſecrationis ante, quā
miſſa finiret, acolytū ordinauit, p tanto exceſſu caſtigeī: qa
ſolus Roman⁹ pōtifex, q añ hymnū Angelicū ꝯſecrat, & poſt
modū miſſā incipit & pficit, cōſecrat⁹ pt ordines celebrare.
Alii verò, q inter epiſtolā & Euāgeliū cōſecrant: qa Epi ꝯſe
crati cōcelebrāt principalr celebrāti, ñ debēt tūc ordines ce
lebrare, ne diuidat myſteriū vnitatis. Prętereà ñ licet Archi
epo ſine pallio ꝯuocare ꝯciliū, ꝯficere chriſma, dedicar baſili
cas, ordinare clericos, & Epos ꝯſecrare; & iō multū pſumit, q
ante, quā impetret palliū, pdicta pſumit, cū nō tanq̄ Eps, ſed

tanquam

tanq̃ Archiepſ facere videaẽ. Sup eo verò, q tabulã argenteã alienauit, dũmodò eccleſiã reddat indẽnẽ, æquanimiter poterit ſteriri, cũ hoc pceſſerit de cleri & ppłi volũtate. B. Et ex ſdictis potes colligere modũ ponẽdi caſũ lrãlẽ. Nã facta electione de quodã pmouẽdo ĩ Epm ĩ eccłia Armachana, ſecuta illi⁹ ↄfirmatione, & ↄſecratiõe, inſtabãt aliq, vt iſte Archiepſ dẽret deiici; ad cuius deiectionẽ allegabãt tria ↄ̃ pſonã. Papa auditis alle. vtriuſq; ptis decreuit, & mãdauit, vt in lr̃a cõtineẽ. No. 1. q noĩatio largo mõ pt appellari electio. Nã is q noĩat aliquẽ eligendũ, quodãmodo prius illũ mẽte eligit; ſicut dicimus ĩ pñtatione, q̃ hoc reſpectu qñq;
1 appellabaẽ electio, vt ĩ c. q̃relã, ſ. eo. †Et no. q p noĩationẽ nullũ ius acqriẽ noĩato. Itẽ q noĩatio pt fieri de pluribꝰ; nec talis noĩatio ipedit electionẽ de alio fiẽdã. Scias tñ p clariori ĩtellectu hui⁹. c. triplicẽ eſſe noĩationẽ. Nã q̃dã noĩatio eſt minus ſolẽnis, q̃ fit de aliquo eligẽdo, vt qñ aliq pponunẽ ĩ collegio tanq̃ boni viri, vt de eis fiat ſcrutiniũ; & d̃ hac noĩatiõe loquiẽ iſte tex. Per hãc.n. ius ñ acqriẽ noĩatis. Vñ pt collegiũ noĩe iſtorũ electorũ trãſire ad electionẽ alteri⁹ vt hic. Quędã eſt noĩatio, q̃ fit ĩ ſcrutinio electiõis; & p talẽ noĩationẽ ĩ verbo ñ acqriẽ ius noĩato, ar. c. ſi tibi abſenti, de ſbẽ. li. 6. Sed is, q noĩauit, ñ pt ampli⁹ variare, ſi dignũ noĩauit; & hoc publicato ſcrutinio: prius aũt vẽ, q poſſit, vt ĩ c. publicato. j. e. Quædã ẽ noĩatio ſolẽnis. ſ. cũ dno, vel plures noĩanẽ Principi, & petitur, vt ex his eligat vnũ: & ex hac noĩatione ẽt nõ acqriẽ ius noĩatis: ſed noĩantes nõ pñt va-
a riare, ex quo illã noĩationẽ pſentauerũt ſuperiori:ᵃ ſicut dicim⁹ ĩ poſtulatione; & hoc vltimũ voluit Hoſt. ĩ c. bonæ, el 1,
2 de poſtu. ſl. †No. 2. ibi: *in cathedrali eccleſia*.ᵇ & tene mẽti in
b hoc iſtũ tex. q electio Epi debet fieri ſm ius ĩ eccleſia cathedrali, ſi fieri pt. Et intñ gl. ĩ c. in noĩe dñi. 23. diſ. huic dicto videẽ inniti, vt teneat electionẽ alibi factã ceſſante lr̃ia cã ñ valere; & tene mẽti illã gl. q a nõ pbaẽ apto iure. Et põt adduci iſte tex. ĩ ↄtrariũ, dũ dicit: pſertim in eccleſia &c. ergo & ex̃ eccleſiã valeret electio facta. Hoſt. tñ in c. cũ terra, ſ. e nõ allegãs iſtũ tex. dicit, q ſi cõſuetudo diſponit de certo loco, ſtãdũ eſt cõſuetudini. Aliàs nõ eſt vis, vbi fiat electio, dũmodò ĩ loco clericis honeſto, ar. ĩ l. pe. ff. de iuſt. & iu. Hoc dictũ Hoſt. videẽ ↄ iſtũ tex. vbi ceſſante cõſuetudine dr̃, q ſm cõſtitutiões canonicas dẽt electio fieri ĩ eccleſia cathedrali. Põt tñ ſaluari dictũ ſuũ, q ñ eſt vis, vbi fiat. ſ. dũmodò fiat ĩ eccleſia cathedrali. Nã põt fieri in choro, vt ĩ c. cũ nobis, ſ. eo. Itẽ pt fieri ĩ caplo, vt ĩ d. c. cũ terra. Et in ſimilibꝰ locis honeſtis intra ambitũ eccleſiæ, ar. c. qua frõte, de app. Si aũt ceſſante cã lr̃ia fieret ex̃ ambitũ eccleſię catedralis, ñ ualeret pp auritatẽ palle. gl. q a factũ ↄ legẽ nõ dẽt hr̃e firmitatẽ, vt in regu. q̃ ↄ̃ ius, de reg. iu. li. 6 & ĩ l. nõ dubiũ, C. de le. & ĩ c. 2. j. de teſt. Et ad dictionẽ, pſertim, hic poſitã dic, q dẽt ĩtelligi ſm verba ſequẽtia, vt diſtinguaẽ, an fieri poſſit ĩ eccleſia, vel ne. No. 3. q ĩ electionibꝰ platorũ ñ dẽt de iure pri⁹ reqri Regi⁹ cõſenſus, ẽt Rege ipſo hoc poſtulante, ne electio aliter fiat: qd̃ pcedit ẽt ſi Rex ſit patronus eccleſiæ, vt no. in gl. 3. No. 4. in
c ver. *ſi aũt*, q de iure ſpãliᶜ pt Epõ & Abbati cõpetere ptãs intereſſendi electioni fiẽdę de Archiepõ: facit. c. ſcriptũ. j. e. & c. cũ eccleſia Sutrina, de cau. poſ. & ppr. & ſic pñt in actu electiõis cõuenire iure ſpãli hoĩes diſparis pfeſſionis; facit ad ea, q̃ dixi. ſ. e. c. pxi. No. 5. q quẽadmodũ debẽtes intereſſe electioni de iure cõi; nõ ſunt vocãdi abſentes, ſi cõmodè vocari nõ pñt, vt j. e. q a pp; ita nec abſentes dñtes intereſſe iure ſingulari. No. 6. q uocatio abſentiũ nõ eſt de forma ſubſtãtiali ipſius electionis. Nã, vt hic appet, valet electio facta aliqbus nõ uocatis: licet ueniat retractãda cõtẽptis pſequẽtibꝰ cõtẽptũ. No. 7. q electio facta aliqbus de caplo cõtẽptis nõ eſt indifferẽter caſſanda. Nã pñt cõtẽpti renũtiare cõtẽ-
d ptui, & cõſentire illi electioni,ᵈ dũmodò à pricipio tenuc-
3 rit. † Et no. ſing. iſtũ tex. q rõne cõtẽptus aliquorũ caſſari pt electio ẽt poſt ↄfirmationẽ & cõſecrationẽ electi: qd̃ tenẽt hic doc. & ſatis pbaẽ p iſtũ tex. Quod tñ intelligas, qñ cõtẽpti ñ fuerũt pñtes tpe, quo fuit emiſſũ edictũ pcõfirmatione fiẽda. Aliàs aũt tacẽtes nõ pñt ampli⁹ ↄ̃dicere, vt in c. ſi. j. e. li. 6. tenet Io. An. ĩ c. 2. de his, q̃ fi. à pla. Si aũt nõ eſt facta adhuc ↄfirmatio, dic q debẽt iſti pſeq contẽptũ intra tp̃s datũ eis ad eligẽdũ. Idẽ dic in cõtẽptu in actu collationis, vt intra ſex mẽſes, q dant ad cõferendũ, poſſit pſeq cõtẽptũ, ar. in c. 2. de cõce. ſb. & hoc tenuit Hoſt. ĩ d. c. 2. & ita limita iſtũ tex. gñalr̃ loquẽtẽ: q nõ ſolet
4 hic in hoc declarari. †No. in uer. *ſup eo*, q ſolus Papa põt ordines cõferre in die cõſecrationis ſuæ. Itẽ no. ex ver. pcet. q añ receptionẽ pallii nõ põt Archiepſ, q̃tuncunq; cõſecratus, exercere ea, q̃ ſunt ordinis epãlis, nec alia, q̃ ſunt magni põderis; vt cõuocare cõciliũ pũinciale, & ſimilia: & vide qd̃ no. Inn. in c. ſuffraganeis, ſ. eo. No. ibi: *nõ tanq̃ ſimplex Eps*, q q̃libet Archiepſ eſt Eps: tñ exercẽdo actũ vẽ in du-
e bio exercere, vt Archiepſ,ᵉ & nõ tanq̃ ſimplex Eps Facit in ar. hæc lr̃a, q valẽs actũ
f exercere ex duplici ptãte,ᶠ videẽ actũ exercuiſſe ptextu maioris ptãtis; facit l. 3. ff. d
5 mili. teſt. †Vlt. no. in ver. *q aũt*, q ↄſenſus cleri & ppłi, nõ ſufficit, vt bona eccleſię ſine iuſta & canonica cã alienenẽ. Pro hoc, c. ſine exceptione. 12. q. 2. & melius. j. de im. eccl. ĩ c. aduerſus, ĩ ver. pp ĩprudentiã. Et no. bñ iſtũ tex. ↄ platos & collegia, qui qñq; ad petitionẽ dñorũ tpalnũ tpe guerræ alienãt bona eccleſiæ. Et no. q platus malè alienãs, teneẽ de ſuo pr̃imonio ec-
g cleſiã cõſeruare indẽnẽ;ᵍ facit. c. de mul-
6 ta. j. de ſb. †In gl. ĩ ver. *impedire*, ibi: *nõ obſtãte aliqua cõſuetudine*. No. bñ gl. q laicus ẽt patronus nõ põt ex cõſuetudine ſibi vẽdicare ius ĩtereſſendi electioni plati. Nã cõſuetudo ñ facit laicũ capacẽ iuris ſpũalis, vt c. ĩ cãm, de pſcri. Dices ū quare patronus põt pñtare rectorẽ eccleſię nõ collegiatæ, & nõ ſic eligere platũ vnã cũ clẽricis ipſius eccleſiæ collegiatæ? Sol. dicit Cõpo. poſt Inno. q electio eſt actus merẽ ſpũalis. Nã p illã transferẽ ius platurę, ſaltẽ in habitu, ĩ electũ, & cõtrahitur matrimoniũ ſpũale, vt no. gl. in c. q̃to. 63. di
h ſtin.ʰ facit tex. in d. c. cũ inter canonicos, ſ. eo. Laicus aũt non eſt capax exercendi hęc iura ſpũalia: nec eccleſia voluit patronũ facere capacẽ; licet bñ hoc potuiſſet, ſi voluiſſet. Nã Impatori & multis Principibꝰ eccleſia cõceſſit aliàs ius eligẽdi & cõferẽdi, vt in c. Adrianus. 63. diſt. q̃ tñ priuilegia tractu tpis eccleſia reuocauit, ut ĩ c. q a. §. verũ, eadẽ diſt. Sed p pſentationẽ nõ trãſferẽ ius platuræ, nec contrahiẽ matrimoniũ ſpũale: ſed eſt quoddã pambulũ ad inſtitutionẽ obtinendã: ex quo pueniẽ ius tituli & platuræ. Vñ, licet laicus non eſſet ex ſe capax, etiã hujus iuris pñtandi, ut in c. q̃to, de iudiciis: tñ eccleſia voluit cũ patrono in hoc iure nõ magnæ ĩportãtiæ diſpẽſare, vt laici ĩducerẽtur ad ſundationẽ & dotationẽ eccłiarũ. Et ĩtellige, q iſte tex ex pſonatu, vel ↄſuetudinę volebat, vt ĩ electiõe reqrereẽ ipſi⁹

a Superiori. Adde Cal. cõſi. 5. de ele. ZACHARIAS.

b In cathedrali eccleſia. Tu adde videndum vbi electio fieri debeat, per Car. Mãda in ſuo tract. de ele. pte. 1. c 19 & ibi glo. in ver. 2. cum ſe. & ibidem in c. 51. in gl. in ver. in eo loco. per iſtum in c. in cauſis, col. 2. ver. no. ibi, qui remanſerant, & j. eo. Car. Alex. in c. 1. colu. 6. in prin. ver. gl. ſuper ver. ĩ vrbe. 13. di. & Phili. Franc. in c. vbi periculũ, in prin. in 7. no. & in §. 1. in fi. eo. ti. lib. 6.

c Iure ſpeciali. Adde qd̃ voluit Ro. conſi. 333. in pen. col.

d Illi electioni. Adde, vt per Old. cõſil. 64.

e Vt Archiepiſcopus. Adde q̃ pulchrè uoluit Rom. conſi. 343. SEB. SAPIA.

f Duplici poteſtate. Facit quod no. Ro. in l. quanquã, C. de teſt. mil. vbi dicit q qui habet poteſtatem ordinariam, & delegatam, in dubio videtur uti ordinaria poteſtate; & illud etiam ſequiẽ ibidem Cor. Peruſi. Sed multa poſſent adduci in cõtrarium ad probãdum, q etiã actus videtur in dubio celebratus ſecundum minorem poteſtatem: poſſunt colligi ex his, q̃ cumulat d. Lãcellonus Galeaula in l. centurio, in 2. not. ff. de impu. & aliis ſub.

g Conſeruare indẽnem. Adde Arc. conſi. 143.

h Lxiij. diſ. Adde Old. conſi. 1.

cõſenſus;de iure aũt petere nõ poterat,ꝑ
c.nobis,de iure pa.qa cõſenſus p̄roni dẽt
reqri poſt electionẽ factã, vt ibi; nec etiã
de ↄ̄ſuetudine poterat hoc ſibi cõpetere:
qa cõſuetudo nõ põt eũ facere capacẽ, vt
7 ſ,dixi.†Dicit tñ hic ſing.Inn. poſſe ex cõ
a ſuetudine introduci,vt mors[a] p̄lati nũtie
tur Principi,&ab eo petaꝛ licẽtia eligẽdi
p̄latũ;ita,ꝙ aliter electio facta nõ teneat.
Intereſt.n. Principis , ne eligaꝛ aliqs ſibi
ſuſpectus, q poſſit reuelare ſecreta regni
ſui,arg.in l.oẽ delictũ,in §.exploratores,
ff.de re mil. Vñ alibi dixit Inno.ꝙ cõtra
electionẽ facta p̄t Rex obiicere, ꝙ habet
Ep̄m electũ ſuſpectũ rõne p̄dicta.Et ſi po
tuerit hoc ꝓbare , dẽt electio retractari,
vt ipſe not. in c.ſup his.ĩ.de accu.Ex quo
dicto no.ſing.ꝙ ex p̄dicta cã ſuſpicionis,
põt Princeps ſecularis nõ admittere p̄la-
tũ inſtitutũ ꝑ Papã. Aduerte tñ,ꝙ ↄ̄ p̄ce-
dẽs dictũ Inn.videꝛ facere multũ iſte tex.
ĩ ver. *& ſi ſecus aliquãdo ꝑ vſurpationẽ*. Vbi
innuiꝛ,ꝙ ↄ̄trarius vſus eſt potius abuſus;
& ſic vr̃,ꝙ ñ poſſit induci ↄ̄ſuetudo, vt ele
ctio retracteꝛ,ꝙ nõ fuit petita à Principe
licentia eligẽdi.Pro hoc facit, qa aliquo
modo impediꝛ libertas eligẽdi;facit.c.cũ
terra.ſ.eo. Dictũ tñ Inn.ſolet cõiter tene
8 ri.†In gl.in ver. *quod ſi eos vocatos &c.* no.
ex ſi.gl.ꝙ ẽt in actib⁹ extraiudicialibus ñ
p̄ſumiꝛ qs vocat⁹,niſi ꝓbeꝛ.Pro quo opti
mẽ facit cap.Albertc[9], de teſti.& c.ſacro,
de ſent.exc.Itẽ iſta vocatio eſt qdã ſolẽni
tas extrinſeca,q̃ non p̄ſumiꝛ,niſi ꝓbeꝛ, vt
plenẽ no.in l.ſciendũ,ff.de ver.ob.& ꝑ In
no.in c.innotuit,de eo,q fur.or.ſuſce.†In
gl.in ver. *conſenſiue*. ibi: *ſed contra ĩ.e.c au-
ditis*. Gl.ñ ſoluit ↄ̄riũ:ſed ſolutio vera eſt,
ꝙ aut electio tenuit : qa fuit facta p̄ñtib⁹
duabus ꝑtib⁹ collegii & à maiori parte;
& tũc põt rata haberi ꝑ ↄ̄tẽptos: qa ꝑ cõ
ſenſum iſtorũ nõ ↄ̄ualidaꝛ electio:ſed ſo-
lùm defendiꝛ à iure retractationis : & in
hoc caſu intelligiꝛ iſte tex. Aut electio à
principio fuit nulla; puta, qa facta à mi-
b nori parte capl̄i;& tũc ñ põt cõualidari[b]
ꝑ cõſenſus ꝑticulares; & ita loquiꝛ c.au-
ditis.ĩ.e.& ibi plenẽ dicã. †In ea.gl.ibi:
10 *circa ſpũalia poſſũ habere ratũ* . In pluribus
locis,gl.tenuiꝛ iſtã op.ꝙ in ſpũalibus poſ
ſum habere ratũ, quod meo noĩe eſt ge-
ſtũ:de quo vide quod no. ꝑ gl.in regula,
ratũ,de reg.iur.lib.6.Et dic,ꝙ dictũ gl.nõ
colligiꝛ hic:qa iſte tex.nõ loquiꝛ de vera
ratihabitione, q̃ trahiꝛ retro, & mãdato
cõparaꝛ. Vñ ad hoc,vt oriaꝛ mihi actio,ñ
poſſum habere ratũ, quod meo noĩe nõ
eſt geſtũ,ut in dictaregula,ratũ. Sed quo
ad incõmodũ meũ,vt nõ poſſim ipugna-
re factũ ꝑ alios,poſſum hr̃e ratũ,qđ meo
noĩe nõ eſt geſtũ:& hoc caſu intelligitur
iſte tex. †In ea.gl.ibi: *nẽ pone*. No.ſin.iſtã
particulã gl.vſq; ad finẽ: qa quotidiè ſo-
let allegari. Ex qua primò collige dr̃iam
inter ſucceſſorẽ in p̄latura,& ſucceſſorẽ i
canonicatu.Nã ſucceſſor in p̄latura ſucce
dit in oĩbus iuribus cõpetẽtibus p̄deceſ-
ſori rõne p̄laturæ.Rõ,qa p̄latura nõ mo-
riꝛ.12.q.2.c.liberti,& ĩ c. ſi gratioſẽ,de reſcr.li.6. Nec dẽnt
alterari iura p̄laturæ ꝑꝑ mutationẽ miniſtrorũ. Nã ſucceſ-
ſor fingiꝛ idẽ cũ p̄deceſſore. Sed in canonico aliud eſt,qa ꝓ
priẽ canonicus nõ hẽt ſucceſſorẽ,niſi in p̄benda. Iura.n.ſibi
cõpetentia tranſeunt in capl̄m,à quo venit p̄benda,vt in c.
relatũ.ĩ.de teſta. Capl̄m aũt nõ p̄t hic impugnare electionẽ
11 rõne contẽptus,cùm impugnaret factũ propriũ. †Et ex hac
rõne,quã ſentit Inn.põt iudicio meo inferri,ꝙ ſi canonicus
tanq̃ canonicus,fuit contẽptus in electione alteri⁹ eccleſiæ:
in qua iure ſingulari debebat intereſſe rõne canoniæ, ꝙ eo
mortuo intra tp̄s agendi de contẽptu; poterit capl̄m agere
de contẽptu:ſicut p̄latus agit de contẽptu p̄deceſſoris. No.
2.ſingulr̃ ex hac glo.ꝙ pro iniuria illata p̄lato,vt p̄lato, põt
agere ſucceſſor in prælatura,ſicut p̄deceſſor : licet prælatus
mortuus litẽ nõ fuerit cõteſtatus. Ratio colligiꝛ ex p̄dictis;
12 qa iniuria cenſeꝛ illata p̄laturæ,q̃ non moriꝛ. In gl.in ver.
diuidatur. No.iſtã gl.vſq; ad finẽ:qa quotidie ſolet in mate-
ria ſua allegari: & p̄ſertim tene eã menti in eo,ꝙ concludit
miſſam nõ eſſe de ſubſtãtia cõſecrationis,ſeu collationis or
dinũ,vel chriſmatis:ſed ꝑꝑ ordinationẽ eccleſiæ,& ob reue
rentiã ſacramentorũ nõ dẽnt cõferri, & expleri ſine miſſa.
In ea. gl.ibi: *de hoc quod dixit Hug.* Aduerte,hic incipit addi
tio Ber.gloſſatoris,&durat vſq; ad ver.ſed finita.& dicit Io.
An habuiſſe à magiſtro ſuo, ꝙ iſta fuit vltima additio, quã
fecit Ber.ad glo.ſuas. Vñ,veriſile eſt,ꝙ libri habẽtes iſtã ad-
ditionẽ in cõtextu gloſſarũ,hñt alias additiones ; & qñ vis
informari verũ liber habeat additiões. Ber.recurras ad iſtã
gl.Et ſi reperit iſta additio eſt veriſimile,ꝙ habeat alias.Et
c habes etiã ex hac additione originẽ iſti⁹ Ber.gl.Fuit enim[c]
13 de ciuitate Parmenſi,q̃ eſt in Lõbardia. †In ea.gl.ibi: *poſſet
ordines celebrare. ſi neceſſitas eſſet*. Aduerte.qa gl.hic videtur li
mitare multũ iſtũ tex.vult enim,ꝙ finita miſſa conſecratio-
nis,poſſit Ep̄s nouiter conſecratus neceſſitate imminẽte ce
lebrare principalr̃,& ordines cõferre.Et ꝓ hoc facit tex.ibi:
non debent tunc &c. quaſi finita cõſecratione poſſit . Hoc di-
ctũ nõ placuit hic Hoſt.Primò,qa nõ põt occurrere talis ne
ceſſitas,cùm alii Ep̄i prius cõſecrati ſint ibi p̄ſentes, ꝑ quos
poſſet neceſſitati ſubueniri. Secundò, qa ordines nõ debẽt
cõferri extra quatuor tẽpora,vt in c.1.& c. ſanẽ,de tẽp.ord.
Et Ep̄s cõſecraꝛ die dñico,vt in c.quod die dñico,75.diſt. &
ad illã dictionẽ,tunc,r̃ndet,ꝙ debet exponi.i.eodẽ die.Pro
hoc tex.in prin.huius.§.in quo nota,ꝙ ille Archiep̄s in die
cõſecrationis ſuæ acolytũ ordinauit : ſed iudicio meo ſatis
p̄t ſaluari gl.iſta i collatione minorũ ordinũ. Nã minores
ordines p̄nt cõferri dieb⁹ dñicis, & aliis diebus feſtiuis,vt ĩ
c.de eo,eo.ti.ſ.de tep.or.Hinc eſt,ꝙ ille Archiep̄s,q ordina
uit acolytũ in die dñico,nõ redarguiꝛ ex alio,niſi qa hoc fe
cit in die cõſecrationis ſuę añ,q̃ miſſarũ ſolẽnia finireñꝛ;ſe
cus ergo ſi eſſẽt finita. Ad idẽ alia rõ lr̃æ ibi: *ne diuidatur my
ſteriũ vnitatis*. quę rõ ceſſat ſi ordines illos minores cõferret
poſt expeditã ↄ̄ſecrationẽ,& miſſę celebrationẽ:ſed ſacri or
dines ñ dñt ↄ̄ferri illa rõne:qa extra quatuor tp̄a ñ ſunt cõ-
ferẽdi,vt ĩ iurib⁹ p̄al. Sed iuxta mãm gl.q̃rũt hic doc.pone,
ꝙ iſti,q ↄ̄celebrãt ↄ̄ſecratori,ꝓueniãt ip̄m i cõſecratione.ſ.i
dicẽdo verba apta ad cõfectionẽ, ſeu ad trãſſubſtãtiãdũ;nũ-
qd ꝑ eorũ verba ſit ibi corp⁹ Chr̃i?& qd ſi cõſecrator princi
palis poſt illorũ verba,iterũ illa verba dicat?i hac q̃õne ſunt
diuerſitates inter Inn.& Hoſti. Inno.tenet,ꝙ ad illa verba
illorũ celebrãtiũ prius ꝓlata fuit facta vera trãſſubſtãtiatio
i corp⁹ Chr̃i. Nec ꝑ verba replicata à ↄ̄ſecratore ſit alia trãſ-
ſubſtãtiatio:qa ex quo ſemel eſt ibi corp⁹ Chr̃i,nõ põt ma-
gis adeſſe. Hoſt.tenet cõtrariũ firmans, ꝙ ad uerba illorũ,q
principalr̃ nõ celebrãt,nõ cõtingit tranſſubſtantiatio: quia
hoc nõ intendunt;licet illa uerba protulerint;& ꝑ cõſequẽs
reſtat, ꝙ ſacr̃m cõficiꝛ ex verbis cõſecratoris poſteà ꝓlatis.
Credo,ꝙ ſit animaduertenda intẽtio illorũ celebrantiũ, ut
ſi ꝑ illa verba intẽderent cõficere verũ corpus Chr̃i,ꝙ ſit fa
cta trãſſubſtantiatio;ex quo ipſi etiã celebrant;licet nõ prin
cipaliter

SEB. SAPIA.
a Vt mors. Vide ad ſaturitatem,an Rex poſſit eligere,d.Io. de Selua, in elegantiſſimo trac.de beneficio. in 2. parte. q.23. & ibi etiã. col.5. meminit de hac deci.Inn. ꝙ ualet cõſuetudo , quòd mors Prælati nũtietur Principi.

ZACHARIAS.
b Non poteſt conualidari. Ita not. Bern. Comp.in c. quia propter . ratio eſt in prõptu. Non enim ſuperueniens conſenſus ual dat quod ab initio nullum eſt. Ita no.iſte in c.auditis.ĩ.e.tit.16.q.3.c.dilectio.§. poteſt. Albe. de Ro. in l. quod ab initio, vbi tangit de præſenti . q. ff. de reg.iur.& in reg. ratũ, & ibi in addi.do.Boerij.pleniſ.& remiſ.eo.ti.

SEB SAPIA.
c Fuit enim . Illuſtriſ. do.meus do. Rochus Curtius ĩ epiſt.2.quæ præcedit tractatum de conſuetu. dicit,ꝙ Bernardus gloſſa tor erat Papienſis.

cipaliter:ſec⁹ ſi eorũ ĩtẽtio deficiebat;facit ad hãc q. qđ no.
Io.Cal.ĩ c.ſi ſacerdos,ff.de of.or.ubi tetigi.Querũt hic doc.
ſcđ ò:qd ſi aliqs p̃sbyter ſtat ꝓpe alterũ p̃sbyterũ celebrãtẽ,
& p̃ueniat mõ p̃dicto ipm celebratorẽ ĩ ꝓlatiõe uerborũ,q
b⁹ cõficiť corp⁹ Chri;nũqd ſit facta trãſſubſtãtiatio? Et ꝯclu
dũt,ꝙ ñ,cũ ipſe ñ ſit ueſtit⁹ ueſtib.ſacris,nec al's ſeruauit, q̃
eccl.iſtituit ĩ cõfectiõe tãti ſacramẽti;al's ſeq̃reť abſurdũ,ꝙ
p̃sbyter exiſtẽs ĩ platea poſſet trãſſubſtãtiare totũ panẽ ibi
exiſtẽtẽ.Facit ad p̃dicta.1.q.1.c.ex̃ catholicã;& maximè ꝓ- b
cedit hæc ſol.tenẽdo,ꝙ in illo p̃sbytero đfeciſſet intẽtio cõ
14 ficiẽdi.† In gl.ſi.no.diligẽter iſtã gl.ad q̃ quotidie fit remiſ
ſio,cũ q̃riť,nũqd p̃lat⁹,ſeu rector eccl'iæ dẽat,ſeu poſſit eua
dere de iure pœnã depoſitiõis ex delicto ĩiuſtæ alienatiõis
rei eccl'iaſticæ, ſi uult reddere eccl'iã indẽnẽ de ꝓprio p̃ri-
monio,vel aliũde?Et ĩ effectu p⁹ multa argumẽta ꝓ & ꝯ̃, gl.
iſta ponit duas opi.Nã qdã tenẽt ꝙ ſic,arg.hui⁹ c.& aliorũ,
q̃ p̃mittunť in gl.& hãc opi.tenet Io.An.12.q.2.c.Ap̃licos,
& in c.17.q.4.ſecuti ſunt Tãcre.Vincẽ.& Philip.& Goff.hic
ſcđam opi.Cõtrariũ tenuit hic Ber.gl.quẽ ſecuti ſt̃ Hoſ.Io.
An.& cõiter moderniores ſeq̃ntes;& hæc opi. mihi placet.
Et ad iſtũ tex.r̃nde,ut in ſi.gl.& bñ facit.12.q.2.c.monem⁹,
& l.ñ ꝓdeſt,ff.ui bo.rap.† Ex̃ gl.opp.ꝯ̃ tex.de c. poſt electio
nẽ,de cõceſ.p̃b.& de c.cõſtitutis,el.2.de app.In qb.iurib.pa
tet, ꝙ poſt cõfirmationẽ nõ admittiť exceptio ꝯ̃ cõfirmatũ
ad impediẽdũ cõfirmationis effectũ. Hic aũt iſte elect⁹ ñ ſo
lũm fuit cõfirmatus,ſed ẽt conſecrat⁹;& ſic nihil iuris reſta-
bat cõſeq : & tñ fuerũt hic admiſſæ exceptiões ꝯ̃ formã ele-
a ctionis,& ꝯ̃ p̃ſonã ipſius cõſecrati.Sol.ꝑ hoc ꝯ̃riũ iſtat hic
Inn.& Cõp.pleni⁹ poſt eũ,an & qñ [a] poſt cõfirmationẽ ele
ctionis poſſit admitti exceptio ꝯ̃ formã electiõis,uel ꝯ̃ p̃ſo-
nã electi;& multa ex eorũ dictis ſunt hodiè expedita,ꝑ c.ſi.
de ele.li.6.Cõcludẽdo tñ ex dictis eorũ ſic diſtingue:aut cõ
firmatio fuit facta cauſa cognita,& p̃tib.p̃ñtib.aut ſine cau-
ſæ cognitiõe.Primo caſu,ſi nõ fuit appellatũ a ſñia cõfirma
tiõis;& nõ p̃ñt p̃tes,q̃ fuerũt p̃ñtes,aliud obiicere,nec ꝑ viã
exceptiõis,neq; accuſationis: qa de facto uni⁹ hõ inis ſæpi⁹
nõ eſt q̃rẽdũ,ꝑ c.cũ dilectus,in ſi.ĩ.e.& p̃al.c.ſi.in 6.& de ac
cu.ſuꝑ his.ſed reſpectu eorũ,q nõ erãt p̃ñtes,diſtinguẽdum
eſt, ꝙ aut ſciuerũt cãm cõfirmatiõis agi,& tacuerũt;& fit eis
p̃iudiciũ,ut ĩ c.ſi.q ma.accu.poſ.facit c.pe.de re iud.Aut ꝓ-
babiliter ignorabãt;& tũc aut reſtat aliqd iuris cõferẽdi ipſi
cõfirmato;puta,qa eſt cõfirmatus,ſed nõdũ cõſecrat⁹, & tũc
admittiť exceptio,ut in c.ſuꝑ his,& qđ ibi no. ĩ.de acc.Aut
nihil iuris reſtabat:qa erat cõſecratus, uel erat talis Præla-
tus:q nõ indigebat cõſecratione,ſeu bñdictione. Et tũc aut
cõfirmatus eſt ĩ poſſeſſione p̃laturę:& ñ dẽt admitti aliqua
exceptio:qa nõ p̃t iudex opari nam ſuã,nec reſpectu actio-
nis,nec reſpectu intentionis,cũ iſte cõfirmat⁹ nil petat, nec
ſit in intẽtiõe petẽdi. Et exceptio eſt intẽtiõis uel actionis
excluſio,ut in l.2.& qđ ibi no.ff.de exce.Sed poterit ipſe ue
nire ꝑ uiã accuſationis uel denũtiatiõis,ad hoc c.ſi.de his, c
q ma.accu.poſ.& uide ꝑ Fede.cõſi.23.& ꝑ hoc limita tex.in
d.c.fin.Scđo caſu principali,qñ ſine cauſæ cognitione facta
fuit cõfirmatio,dic hodiè,ut hť in d.c.ſi.eo.tit. li.6.Nam ta
lis cõfirmatio nõ tenet, ut ibi. & uide plenè de hoc qđ ibi
dixi poſt Inn.in c.cũ olim,de cã poſ.& in c.cũ olim,de do.
& cõtu.Ad iſtũ tex.p̃t dici,ꝙ hic actũ fuit ꝑ uiã accuſatiõis
ſeu imploratiõis officii iudicis.Põt tamẽ aliud membrũ ad
di ad p̃dicta,qñ cõfirmat⁹ ñ eſt in poſſeſſione,& agit poſſeſ
ſorio adipiſcẽdæ,nũqd dẽat admitti exceptio?dicẽdũ,ut le.
16 & no.ĩ c.accedẽs,đ acc.& iſtud debuit p̃cedeť ſm mẽbrũ pri
cipale.† Vlteri⁹ hic q̃riť,qd ſi electio ñ tenuit nunqd ualuit
cõfirmatio ſubſequẽs?& nũqd iſte ſic cõfirmat⁹ ſit p̃latus,an
uerò teneať cedeř?Quo ad primũ In.& Io.An.& cõiter doc.
ſeq.cõcludũt,ꝙ cõfirmatio tenet,quo ad ualiditatẽ geſtorũ.
Nã geſta ꝑ iſtũ cõfirmatũ tenet rõne publici officii, ex quo
putabat cõfirmationẽ eẽ ualidã,ut ĩ d.l.Barbari⁹, ff. de off.
p̃t.& idẽ dixit Inn.in c.nihil.ĩ.e.Sed an iſte ſit p̃latus, dicit
Inn.ĩ.eo.c.cũ dilectus,ꝙ iuriſconſult⁹ nõ
luit ad iſtã q.r̃ndere,ĩ d.l.Barbarius. Nec
ibi rectè reſpõdeť,an ille Barbarius, qui
per errorẽ fuerat deſignatus p̃tor,cùm eſ
ſet ſeruus,fuerit uerus prætor: ſed ſolùm
deciditur,ꝙ tenent geſta rõe publici offi
cii. Sed dicit Io.An.hic, ꝙ qđ cũq; iſtorũ
defecerit,nõ eſt uerus p̃latus, ſiue electio
ſit nulla;ſiue cõfirmatio, [b] & ſic uř, ꝙ te-
neať cedeř ĩ foro animæ.Sđ poſtea refert
alios diceř,ut ẽt recitat.In ꝙ ſit diſt ĩgu ẽ
dũ,uerũ electio tenuerit de iur.natu.puta
rõne cõſenſus eligẽtiũ & electi;licet fue-
rit nulla de iure poſitiuo. Et tũc ex quò
fuit ſubſecuta ꝯ̃firmatio,eſt uer⁹ p̃lat⁹;nec
teneť cedere:ſec⁹ ſi fuit nulla de iur. nat.
Vt.n.dicit hic In. electio p̃t dici canõica
largè.ſtrictè,& ſtrictius.Dř canonica lar-
gè,qñ electio tenuit de iur.natu.qa inter
uenit cõſenſus eligẽtiũ & electi:ſed nõ de
iure poſitiuo.Strictè dř canonica, qñ te-
nuit de iur.natu.& interuenerũt ẽt ſubſtã
tialia iuris poſitiui, ſed nõ ſolẽnia. Stri-
ctius dř canonica,qñ tenuit de iur. natu.
& interuenerunt omnia, quæ req̃runť de b
iure poſitiuo; ſiue ſint ſubſtantialia, ſiue
de ſolẽnitate nõ ſubſtãtiali;puta,ꝙ uocẽ
tur abſentes,uel qd ſimile;ita, ꝙ nihil de
ficit đ requiſitis.Per ꝯ̃riũ dř electio nõ ca
nonica largè,qñ nõ tenet ẽt de iur. natu.
qa nõ interuenit cõſenſus,ſaltẽ liber,eli-
gentiũ & electi. uñ quando eſt canonica
largè,licet nõ ſtrictè,uel ſtrictius,dẽt te-
nere cõfirmatio ſubſequẽs; & cõfirmatus
eſt uerus prælatus;nec teneť renuntiare :
qa ius poſitiuum adinuenit formam ad
ſcandala euitãda.Sed ex quo in caſu no-
ſtro nullũ ſcandalũ affuit,& electio tenue
rit de iur.natu.non debet iſte eſſe obliga
tus ad renuntiandũ.Et uidetur Inn.& cõ
muniter doc. ſequentes hic ſequi iſtam c
opi.q̃ mihi nũq̃ placuit. Nã ex quo i⁹ po
ſitiuũ reꝓbat cõſenſum, niſi ſit legitim⁹,
nõ uideo,ꝙ ẽt de iure natur. teneat talis
electio. Nã Princeps potuit ꝑ legẽ ſuã ta
lẽ cõſenſum uõ ſoleniter p̃ſtitũ inhabili-
tare,ut in ſimili hť & no.in l.cũ lex,ff. de
fideiuſſ.facit c.2.de maio.& obe.Et ꝓ hac
opi.ꝯ̃ria allego primò gl.in ca. unico. de
poſtu.præla.li.6.quę dicit confirmationẽ
nõ ꝓdeſſe,ſi electio erat nulla. [c] Ad idẽ
gl.ſi.in c.q̃ ſit.ĩ.eo.li.6.& gl.in ca.ſicut,e.
tit.li.6.& tenet Arch.in c.ſicut cãm,e. ti.
& lib.ubi plenis ꝓſeq̃tur.Facit regula, ac
ceſſoriũ,de reg.iur.in 6.& quia ubi funda
mentũ de eſt,nihil ſuꝑædificari põt. 1.q.
1.c.cũ Paulus. Et ſic tene opi. quã primò
ſenſit Io.An. ꝙ iſte non ſit uerus p̃latus,
ſiue electio ſit nulla qualitercunq;, ſiue
cõfirmatio;niſi cõfirmatio ſit facta ex cer
ta ſcia ꝑ hẽntẽ p̃tãtẽ cõfirmãdi omnẽ de
fectũ electionis.Et ad materiam uide qđ
leg.& no.in c.ſi cõfirmationem.ĩ.e. li. 6.
ubi tractať, an electio remaneat ualida,
ſi caſſať confirmatio;& quid ecõtra.Abb.

t *Electio facta à minori parte capituli, non põt confirmari,uel ratificari.§.6.*

SER. SAPIA.
a An & qñ. Vide plenè de hoc articul. Firma.in præalle. trac.de Epiſcopo. in 3. parte ſecundæ principalis. q.21. li.3.& in 22.q.ubi dicit, ꝙ ſi quis cõparet in termino ad opponendũ cõtra cõfirmationẽ electo conceſſam, ſi interponatur appellatio extraiudicialis, non obſtante appellatione, debent electi cõſequi poſſeſſionẽ.

ZACHARIAS.
b Siue electio ſit nulla, ſiue confirmatio. Tu adhære opi. Inno.quã iſte ſubdit. pro qua facit no.per Bart.in l.ſi.de teſta.tut. & per Alexan.conſi. 103.uol.4. Ol.cõſ. 162.& conſi. 235. & Bertha. de Fir. in tract. de epi.in 2.parte.3.lib.& Feli.in c. inter dilectos,col.6.uerſ.in tex. ibi cum igiť, de fide inſtru.

SER. SAPIA.
c Si electio erat nulla. Hæc opi. comprobatur: quia ante, quã ualeat confirmatio, requiriť ꝙ prius inquiratur de ualiditate electionis, ut per gl.in c. Catinẽſis. 61.di.No. Spe.tit. de alle. & diſp.§. ſi.uerſic. & breuiter,& in titulo de inquiſitio. §. 3.in ſum. ergo requiritur, ꝙ ualeat electio.

Teſtis dicens ſe audiuiſſe legere aliquod inſtru mentum, non per hoc dicitur intellexiſſe.
3 *Nominatio non acquirit aliquod ius nominato.*
4 *Epiſcopus q̄ ē in aliquo collegio nõ tāq̄ Epũs ſed tanq̄ unus de collegio, non dēt alios præcedere.*
7 *Maximè, iſta dictio quomodo ponatur.*
8 *Electio non p̄t dici facta communiter, ſi oẽs de capitulo ſingulariter præſtans conſenſum.*
6 *Quando emanarant duæ electiones, quæ dicatur potior & ualidior.*

CAP. XXIX.

1 AVditis. † Electio p minorẽ partẽ capĩi facta nõ tenet; nec p ſubſequẽtẽ cõſenſũ ratificari p̃t. h. d. ſm cõem intellectũ. Prima pars ponit diſſinitionis cãm. ſcd̃a diſſinit, ibi: *nos igĩ*. Caſus lĩal. uacãte eccl̃a Baiocen. ad electionẽ cõuenĩẽtes canonici, pars una elegit Gu. Arch. alia uerò elegit. R. ſubdi. Electiones iſtæ delatæ ſũt ad dñm Papã. ipſe uerò examinatis meritis utriuſq; electionis inuenit utrãq; ꝯ formã iuris attẽtatã hoc mõ. Cũ. n. canonici in c. cõueniſſent, & uolũtates ſingulorum inquiſitæ fuiſſẽt, Decan⁹ cũ paucioribus cõuenit in dictũ. R. Subdiaconũ ipſũ eligẽdo; & cãtor cũ plurib. noĩauit dictũ Gu. Archi. Tãdẽ ſolus cãtor noĩauit magiſtrũ. R. d̃ Aldegiis, appellãs, ne Decanus, q primã uocẽ ĩ electione hẽbat, ad electionẽ procederet, ſine cõſẽſu totius capĩi, uel maioris partis. Decanus nõ ob. appel. illa, nõ habito cõſenſu maioris partis, ſed lõgẽ minoris, dictũ Gu. Arc. elegit, ſtati appellãs, ne qs ꝯ ipsã electionẽ aliqd attẽtaret. Decan⁹ tñ allegabat, q electioni ſuæ plures alii cõſenſerũt. Sed hęc allegõ ñ ualebat, cũ ex poſt facto cõualeſcere ñ poterat, qđ ab initio nõ ualebat: q electio, q̃ fuerat irrita ipſo iurẽ, p ſubſequẽtẽ cõſensũ nõ poterat eẽ rata. poſt electionẽ Decani Cãtor & alii, q remanſerãt in capĩo, poſt illã electionẽ Decani, nõdũ caſſatã, & poſt applĩonẽ ad ſedẽ Apo. interpoſitã, recedẽtes a noĩatione dicti Gu. Arch. dictũ Subdiaconũ elegerũt. Dñs papa, q utrãq; electionẽ iuenit ꝯ formã canonicã attẽtatã, ut dictũ eſt utrãq; caſſauit Ber. Et p itellectu lĩæ pmitto, q in hac eccl̃a Baiocen. erãt duo pricipaliores. ſ. Decan⁹ & Cãtor, q fouebãt partes in c. & dũ eſsẽt in tractatu electionis, Decanus aiaduertens, q Cãtor cũ ſuis ꝯdiceret uoto ſuo; noluit noĩare Arch. quẽ hẽbat ĩ aĩo eligẽdi: ſed malitioſè noĩauit quẽdã magiſtrũ ſuũ Ricar. Subdia. Cãtor uerò ẽt malitioſè noĩauit Arc. quẽ ſciebat gratũ alteri parti. Tãdẽ fuit ĩterpoſita applĩone Decan⁹ pcederet ad elĩonẽ ſine cõſenſu capĩi, uel maioris partis. Sed hac applĩone nõ ob. Decan⁹ cũ ſuis cõplicib. q ñ faciebãt maiorẽ ptẽ capĩi, receſsit a noĩatione ipſius. R. ſubdiaconi, & elegit dictũ Arch. in Epm; & ẽt appellauit, ne quicq̃ ꝯ illã electionẽ attẽtaret. Poſtmodũ uero q dã canonici aduerſæ partis cõſenſerũt electiõi factæ de archidiacono; ita q iſtis cõputatis Arch. habuit maiorẽ partẽ capĩi. Iſtis ãt electorib. recedẽtib. Cãtor cũ ſuis pceſsit ad alectionẽ, nõ obſtãte electione, q̃ fecerat de Archidiacono; & elegit illũ. R. Subdi: & Papa uerò utrãq; electionẽ duxit irritãdã. nec exprimiĩ in tex. rõ decidẽdi; ideò que gl. uario mõ intellexerũt iſtũ tex. & intñ itricaĩ p gl. intellectus huius c. q dixit Hoſt. iſtud * c. potuiſſe * audiri, ſed nõ itelligi uſq; ad tpa ſua. Io. An. dixit, q nec ẽt p gl. ſuas hĩ clarè intellectus huius c. ſed tu dic, ut dicẽ. ĩ. No. 1. ex principio ibi: *auditis & intellectis*, q licet qs audiat pceſſum alicuius cauſæ, nõ pp hoc cõcludiĩ eum intellexiſſe merita cauſæ. Põt ergo cõcurrere auditus alicuius tei abſq; illius intel
2 lectu, ſeu intelligẽtia. † Et facit p teſtib. [a] q dñt ſe audiuiſſe
a aliquod inſtrm legi, ut nõ p hoc concludaĩ neceſſariò ipſos
b intellexiſſe. Nã audire & intelligere ſunt diuerſa, [b] ut colligitur hic ex copula, &, q̃ de ſui nã hẽt copulare diuerſa, ut no. gl. ſup ru. ff. de iur. & fa. ig. & p gl. in c. q̃relã. ĩ. d̃ ſimo. Põt. n. qs audire nudũ uerborũ ſonũ, & tñ non intelligere uerborũ
3 efficaciã. † No. 2. q nominãtes aliquẽ in tractatu electionis, nõ tenenĩ illũ noĩatũ eligere: ſed põt ab eo recedere aliũ eligẽdo. Rõ, q p noĩationẽ ſimplicẽ, nõ eſt acquiſitũ aliquod ius noĩato, ut ſ. e. px. in prin. Solẽt. n. añ ſcrutiniũ fiendũ de electione noĩari aliq de c. q uideanĩ apti & idonei ad regimẽ eccl̃æ uacãtis: non tñ p hoc eligunĩ, ſed pponunĩ, ut fiat d̃ eis ſcrutiniũ, ſi placet c. & hoc mõ fuerũt primò noĩati Archidiaconus, & Subdiaconus; ideò licuit ab eorũ noĩatione recedere. No. 3. q Decanus hẽt primã uocẽ in c. hoc intelligũt doc. & bñ pcedere ex cõſuetudine loci particularis. Nã in hoc ſtandũ eſt cõſuetudini, qua ceſſante, is q eſt maioris authoritatis, hẽt primã uocẽ; alle. doc. ad hoc. 16. di. c. Iſidorus. Sed tu dic clarius, q ceſſante ſtatuto, uel cõſuetudine, canonicus prius inſtitutus in eccleſia, & ſic antiquior reſpectu inſtitutionis, debet pẽſſe aliis. uñ ad eũ ſpectat cõuocatio capĩi & eẽ primũ in uoce & ſubſcriptione, & in ſedẽdo & aliis conſimilib. Facit ad hoc. c. ſtatuimus, de maio. & obed. & qđ no. Inn. in c. 2. e. ti. & uide qđ ibi dixi. Nã habentes dignitatẽ in eccleſia de iure nõ ſunt de capĩo; niſi aliàs ſint canonici.
c Soli. n. canonici [c] faciunt capĩm, & unũ corpus cũ Epõ, ut in c. nouit, & c. q̃to, de his, q̃ fi. a pl. uide p Inn. in c. 1. de inſt. &
4 quod ibi dixi. & in c. cũ olim, de re iud. † Adde ẽt ad pdicta gl. fin. in c. a collatione, de appel. li. 6. q̃ dicit, q ſi Epũs hẽt uocem in c. tanquã canonicus, non debet habere primum locũ in c. quia non eſt ibi, ut Epũs: ſed prior capituli debet habere primum locũ; & no. gl. illam fin. quia ſępe contingit, q habẽtes dignitatem ſunt in quibuſdã collegiis particularib. non tanquam habentes dignitates, ſed tanquam particulares de collegio; ideò non debent iſti habere primũ locum in collegio, ſed rector collegii. Et per hanc gl. potes defendere conſuetudinem, quæ uiget ferè in omnibus ſtudiis, ut Epiſcopus quantuncunque maximus, ex quo ſcholaris eſt, non præcedat rectorem ſtudii: quia non eſt in hoc collegio ſcholariũ,
5 ut Epiſcopus, ſed tanquam ſcholaris. † Item not. q electio a principio nulla; puta, quia facta a minori parte capituli; nõ poteſt conualidari per ſubſequentes conſenſus aliorum particulariter præſtitos; & ad hoc quotidiè allegatur hæc litera. Et ex hoc habes caſum literalem, in quo conſenſus nõ poteſt interuenire ex poſtfacto, etiam ad cõualidandum actũ, ut ex nunc; cuius contrarium no. in c. cum conſuetudinis, de
6 conſue. ſed dic, ut ĩ. dicam. † In gl. in uer. *cum tamen ex poſtfacto*, ibi: *electio iſta non erat nulla ipſo iure* Hinc colligitur unus intellectus ad tex. quare non tenuit ſecunda electio, ex quo fuit facta poſt primam irritam & nullam. Nam electio, quæ non tenet ipſo iure, non debet præſtare impedimentum ſecundi, ut in c. bonæ, & c. dudum, ſ. eo. Glo. ſoluendo reſpondet, q prima electio non erat hic ipſo iure nulla, ſed irrita; & pro hoc tex. in fi. ubi Papa utranque electionem irritauit; ergo prima tenuit. Contrarium tamen ſentit glo. ſequens, & gloſſ. in uer. caſſatam; & ut prædixi, iſtæ glo. multum uariauerunt intellectum huius capit. Et poſſunt colligi ex hac glo. quatuor lectu. Prima lectu. q prima electio tenuit hic propter

SEB. SAPIA.
a Pro teſtibus. hoc dictũ uideĩ dubitabile; quia dicit Bal. in l. teſtiũ, co. 3. C. de teſt. q ſi teſtis dicat, ſcio, q a pñs fui; pbat, q a illud uerbũ, pñs, includit ſenſum & intellectum; & idẽ tenet Bar. in l. hæredes palam, ff. de teſta. cũ alleg. p Fel. in ru. proce. n. 13 huius li. colũ. pe. & ibi refert Inno. & d. Anto. hic tenentes, q in teſte ſufficit dicere ſcio; quia audiui.
b Sunt diuerſa. Adde quæ. ſ. poſui in pi. c. & Ang. cõſ. 378.
c Soli canonici. Adde Ro. conſil. 332.

pp ratihabitionẽ ſubſequẽtẽ; licet potuiſſet irritari pp pen
dentiã applľonis. Scd a aũt electio ñ ualuit:q̃a fuit ſcã poſt
primã ñ caſſatã,& ꝯ applľonẽ. Sed hæc lect. ñ eſt bona,cum
pp expſsẽ hic dicat,ꝙ prima electio fuit nulla; neq; potuit 8
cõualidari ex conſenſu quorundã ſupuenienti. Et ſunt iſta
uerba Papę,ñ partis,q̃a pp hic loqꝉ,ut patet in prin.c.Iõ gl. b
ſequens cũ alia ſequẽti receſſit ab hoc intellectu,tenẽdo ꝙ
prima electio fuit nulla ipſo iure, nec potuit cõualidari ex
7 ſubſequẽti cõſenſu, ẽt ſi applľo ñ fuiſſet interpoſita.†Et hoc
a ꝓbaꝉ ex illa dictione,maximè; [a] q̃ dẽt intelligi ꝓpriè,& in
hoc no.bñ gl. ſequentẽ pro intellectu huius dictionis,maxi
mè,q̃ qñ ſtat ꝓpriè.ponit idẽ in caſibus ꝯriis,qñ uerò poniꝉ
pro,tñ,ſtat impropriè,& idẽ no.in c.qm̃ frequẽter.j.ut lit.
ñ ꝯt.in uer.maximè.Secũda lect. colligiꝉ hic ex gl.fi.in uer.
ſed ſi dubium eſt,cum uer. ſe. & in effectu hoc intendit,ꝙ aut
prima electio eſt euidẽter nulla;& tunc ñ reqriꝉ aliqua caſ-
ſatio,ſed pt ꝓcedi ad ſecũdã;& hoc caſu ꝓcedunt ꝯria. Aut
prima electio eſt nulla,ſed non euidenter,imò eſt ꝓbabilis
dubitatio ſup nullitate; tunc non dẽt ꝓcedi ad ſecũdã,niſi
pri⁹ caſſeꝉ prima,q̃ habebat colorẽ ualiditatis; & i hoc caſu
pt intelligi tex.Nã ante,q̃ emanaſſet deciſio hui⁹ decre.po-
terat ꝓbabiliter dubitari,utrũ electio facta à minori parte,
poſſet conualidari p ſubſequentes cõſenſus aliorũ. Debuit
ergo pri⁹ expectari caſſatio, ſeu declaratio ſupioris ante,q̃
ꝓcedereꝉ ad ſecundã.Et no.bñ hunc intellectũ,q̃ mihi plu-
rimũ placet; ꝓ quo alle.gl.fi.in c.conſtitutus.j.de ap.q̃ hoc
tenet a ptè.Vide ẽt gl.in c.inter dilectos, in uer.poſtmodũ,
in fi.j.de exceſ.pl.ſentit Inn.in c.cum terra,ſ.eo.Et q̃q̃ ipſe
Inn.& qdã alii in c.conſiderauim⁹,ſ e.ut recitat hic Io.An.
tenuerũt ſufficere ad ualiditatẽ ſcd̃ę electionis, ꝙ notoriũ
ſit primã eſſe nullã tpe ſnię:tñ mihi plus placet pcedens di
ctũ,qñ prima ñ erat euidenter nulla; ſed poterat de eadem
dubitari.Tertia lect.colligiꝉ ex hac glo.in uer.*quidam tamen*
distinguunt,ꝙ aut prima electio eſt nulla iure actionis,ſed ñ
exceptionis; & iſta impedit ſecundã,ut hic.Sed hæc lect. ut
dicit Io.An.& bñ,eſt inutilis: q̃a ñ apparet,qñ eſt nulla iuꝛ
actionis,& ñ exceptionis; licet do.Ant.dixerit poſſe dici,ꝙ
tunc eſt nulla iure actionis & exceptionis, qñ ñ tenet ẽt de
iure nali:q̃a ñ interuenit conſenſus eligentiũ,liberſaltẽ.Eſt 9
aũt nulla iure actionis, ſed ñ exceptionis, qñ electio tenuit
de iure nali:licet ſit nulla de iure poſitiuo.Nam tũc dẽt ex-
pectari caſſatio primę.In hoc tñ ñ multũ perſiſto;nec credo c
hoc dictũ uerũ: q̃a tex.eſt in ꝯrũ in rľa, ñ pſtat ĩpedimẽtũ,
de reg.iu.li.6.Quarta & ult.lect.colligiꝉ ex hac gl.fi. in uer.
ſed quæ eſt ratio, dicens, ꝙ ſecunda electio hic ñ tenuit,ñ pp
pendentiã primę,q̃ erat nulla,ſed ex defectu ptãtis eligẽtiũ:
q̃a licet prima electio eſſet nulla, non tñ ptãs eligendi erat
deuoluta ad Cantorem & ſuos:q̃a alia pars ñ elegerat indi
gnũ,ſed ꝯ formam.vñ ñ debebat Cantor & ſui procedere ad
electionem non uocatis Decano & ſuis complicibus; & hic
intellectus pt ſuſtentari quo ad nullitatẽ ſecũdæ electionis;
non tñ bene explicaꝉ p gl. Io. An.hic dicit poſſe concludi,
q̃cq̃d ſcribaꝉ p alios in mã,ꝙ ſecunda electio facta poſt pri-
mam ab hoĩe,uel à iure non caſſatã eſt nulla,ut ſ.e. conſide
rauimus.Sed ſi prima electio eſt caſſata ab hoĩe,uel à iure;
tunc pt procedi ad ſecundã electionem ẽt non uocatis aliis
electorib⁹,ſi ſunt priuati ptãte eligendi,ut ſ.eo.c.bonæ.Sed
ſi non ſunt priuati,dẽnt uocari ẽt ſi eſſent priuandi; alś nõ
ualet electio ab alia pte facta,ut hic & j.e.q̃a pp,ubi đ hoc.
Sed per hoc nõ habeꝉ clarè intellectus huius c. quare utraq;
electio fuit hic nulla,uel caſſata.Vñ pt ꝯcluſiuè & clarè dici,
ꝙ prima electio fuit hic principalr nulla ex defectu ptãtis:
q̃a fuit facta à Decano & ſuis cõplicibus,q̃ non faciebant
maiorem partem capľi,ut dꝛ in lr̃a.Nã potentia capitularis
non conſiſtit penes minorem partem; iõ nõ pt dici electio
facta à capľo,ut in c.1.de his,quę fi.à ma.par.ca.Et licet ex
poſtfacto tot ex canonicis alterius partis acceſſiſſent ad pri-
mam electionẽ Decani: tñ non potuit illa electio ualidari:

Rõ,q̃a electio dẽt fieri in cõi, & ſic colle-
gialiter, non aũt ſingulariter. conſenſus
autem particularis ſuperueniens, non pt
ualidare electionem nullam. † Quinimò
ſi oẽs de capitulo præſtarent ſingulariter
conſenſum, [b] non per hoc reſultaret cõis
electio,ut in c.in geneſi.j.e.& uide bo.gl.
in c.1.de re.ec.non alie.li.6.Secus aũt qñ
actus pertineret ad aliquos ut ſingulares:
q̃a tunc ex conſenſu ſuperuenienti prima
diſpoſitio ualidaꝉ, cum non habeant col-
legialiter conſentire, ut eſt tex.in l.p fun
dum,ff.de ſerui. ruſt. præd. Item ad hanc
nullitatem primæ electionis adiuuabat
applľonis pẽdentia;licet ẽt ſine ea fuiſſet
nulla;iõ lr̃a dixit,Maximè applľone pen-
dente &c.Secunda uerò electio fuit nulla
ex eodẽ fõte. ſ.ex defectu ptãtis. Nam pp
acceſſum quorundã ad primã electionẽ,
Cantor & alii remanentes non faciebant
maiorem partem capľi; & proceſſerũt ad
electionem aliis ñ uocatis & poſt applľo
nẽ,& ante,q̃ ceſſareꝉ prima electio. Quæ
& ſi erat nulla,nõ tñ euidenter erat nulla
rõne pdicta . Quinimò plus puto,ꝙ ẽt ſi
Cantor & alii feciſſent maiorem ptem,ñ
potuiſſent ualidè eligere: q̃a oportet ꝙ
duæ ptes collegii conueniant ad hoc, ut
teneat illud,quod fit p maiorem ptem,ut
plenè dixi.ſ.e. c. cum nobis. Vñ hæc ſcd̃a
electio fuit facta à nõ habentib⁹ ſolidam
ptãtẽ eligendi,& aliis non uocatis & poſt
applľonẽ;& de ſubdiacono,qui ñ poterat
eligi in Epm̃ tpe huius capľi.Nondum.n.
emanauerat.c.à multis.j.de ætat.& qual.
oportebat.n.ꝙ eligendus eſſet presbyter;
iõ in fi. lr̃æ dicit, & pſumpſerunt eligere
R.cũ eſſet ſubdiacon⁹.Et ex pdictis habeꝉ
9 clariſsimè intellectus huius capľi.† Et ad
huc plenius expediendo mãm, diſtinguo
poſt alios,dum q̃riꝉ, an & qñ ualeat ſcd̃a
c electio,collatio,uł poſtulatio.Dic.ꝙ [c] aut
cõcurrunt duæ poſtulationes,aut duæ ele
ctiões, aut duæ collationes.Primo caſu,ſi
poſtulatio eſt ſcã à duplo maiori pte, &
ex cã; illa eſt admittẽda,ut in c.bonę.ſ.e.
& melius j.e.c.ſcriptum.Sed ſi poſtulatio
concurrit cũ electione,dicendũ,ut in d.c.
ſcriptum. ſi cõcurrunt duę collationes,ñ
ualet ſcd̃a poſt primã,niſi prima ſit euidẽ
ter nulla, de quo dic ut plenè legiꝉ & no.
in d.c.inter dilectos,de exceſ.pla.Si uerò
concurrunt duæ electiones,eſt ma nr̃a,in
qua diſtinguendũ:ꝙ aut ſecũda electio eſt
ſcã ab eiſdẽ electorib⁹,aut à diuerſis:Pri-
mo caſu aut prima electio erat euidenter
nulla,& eligẽtes ñ erãt priuati ptãte eli-
gẽdi,& ualet ſcd̃a,ut in c.cũ terra,ſ.co.Si
aũt erãt priuati ptãte eligẽdi, ñ ualet ſe-
cunda,ut in d.c.bonæ,in fi.Si aũt prima ñ
erat nulla, ſalẽ euidẽter nulla,ñ tenet ſe
cũda ñ caſſata prima,ut hic.& ſ.e.cõſide-
rauim⁹.Scd̃o caſu,qñ ſcd̃a fuit ſcã à diuer
ſis electorib⁹,aut ambæ electiones fuerũt
factę eodẽ ꝯtextu,aut diuerſo.Primo caſu
uidelicet ſi prima electio ẽ ſcã à maiori
& ſaniori pte capľi,& alia à minori,tenet
electio ſcã à maiori & ſaniori, ut in c. q̃a

a Maximè. Adde Frãc.Are.conſ. 50. ANT. FRAN. Et de dictione, maximè, quid importet, & quõ intelligatur;uide in c.fin.de poſtula.& in c.1.đ dila.& in ca.qm̃.§.porro.j. ut lit.non cont.Et in c.ad hęc,de ap. Et adde, ꝙ aliqñ implicat,l.q̃ ſtat⁹ de teſt. tut. Aliqñ poniꝉ pro tñ.11. q.3.c. ſi q̃s Eps, & ibi not.& uide gl. in l. 1. C.de nouo Codi.cõpo.in uerbo,maximè. Aliqñ ſignificat identitatẽ i caſu ꝯrio, ut eſt gl. in l. ꝙ ſi minor. §. reſtitutio.ff.de min.Aliqñ accipitur pro, ualde,ut eſt gl. in l.1.in gl.pe. ff.ſol. mat. Aliqñ ſuperabundat, ut in ca. grati, de off.dele. & ibi dixi cõcordando c.gratũ,cũ c.pſenti,pro refutãda correctione iurium. Et de hac dictione ẽt uid in l.cũ q̃,ff.de dona. ZACHARIAS.

b Singulariter cõſenſum.dic,ut per iſtum,ꝙ per ſingularem conſenſum non diciꝉ eſſe facta cõis electio.Ita no.gl. & doc.in c. cũ oẽs,& ibi poſui aliq̃d in apoſt.ad iſtũ. ſ.de conſt. & in c.1.j. de re. ec. nõ alie. Bal.i auꝉ. hoc ius porrectũ, C.de ſac. ſan.eccl. Idẽ i l.ñ ambigiꝉ, & ibi Ang. đ leg. idẽ ĩ addi.ad Spe. in tit.de inſtr.edi. in ulti. char.oĩnò p Alex. in l.& ſuũ §.hodiè ff.de pac. & conſ. 42. uol. 3. SEB SAPIA.

c Dic,ꝙ de hoc arti. uide Firmianũ in pal.trac.de Epiſco.in 1.par. libri 3.q.19. & ibi ẽt tenet,ꝙ dicit gl.hic

quòd ſi incontinē ti factæ ſunt duæ electiōnes, habet locū collatio numeri, zeli & meriti.

pp. j.e. Si aūt una ē fcā à maiori,& alia à minori,ſed ſani.pte;ut puta,qa maior ps eligit ignorāter indignū; & tūc nulla electio valet:qa electio dēt eſſe fcā à maiori & ſaniori,ut ī d.c.qa pp. Sed ſi maior ps eſſet priuata:qa elegiſſet ſciēter indignū, ualeret electio fcā à minori pte: qa cēſeē facta à toto c. cū tota ptās eſſet deuoluta ad minorē ptē,ut pbaē.s.e.dudū.Si uerò fuerūt factæ diuerſo ꝯtextu:& tūc aut prima electio ñ tenuit, & electores erāt priuati pp delictū; & tenet ſcđa electio, ēt fcā à paucioriƀ.ut.eſt caſus.s.eo.c. bonæ. Aut prima electio ñ tenuit:tñ electores ñ erāt priuati;& ñ tenet ſcđa:qa ñ habebāt iſtā ſolidā ptātē eligēdi ſine aliis. Qđ intellige,ut s.dixi.Idē & forti⁹ſi prima electio tenebat,uel ñ erat euidēter nulla, ut hic.& s.e. ꝯſiderauim⁹.Et dñr electiōes factę eo.ꝯtextu ſm Inn.& Cōp.qñ fuerūt factæ oīb⁹exiſtētib⁹ in c.& pariter eligēt ib. Dñr factæ diuerſo ꝯtextu, qñ una ps eligit,poſt,q̄ receſſit alia ps; qđ pcedit ſm Inn.niſi incōtinēti ex eo. ſcrutinio,uel ꝯpmiſſo fuiſſet ſubſecuta ſcđa electio. Ab.

ZACHARIAS.

a Omnibus & ſingulis canon.conſentientibus. Vno enim contradicēte nō procederet, ut no.per Mandagot.plenè ī 1.parte.c.37.& in gl.in uer.non ualeret,& per eundem fo.8. in 2. parte, in gl. in uer. ſpāliter, in extra.de ele.doc. in c.quia propter, iſto titulo.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitri electi re non integra.i. poſtq̄ cęperūt ſup eā cognoſcere,non pñt à ptib. reuocari.*

2 *Arbitri non ſolum poſſunt eligi a ptibus,ſed ab alio,cui partes mandauerunt,ut eligerent.*

3 *Cōpromiſſum, qđ fit ab aliqua uniuerſitate in aliquē,dēt fieri nemine diſcrepante: quimo debent omnes expreſſè conſentire: quia taciturnitas non habetur p conſenſu in arduis.*

4 *Arripere iter ad principem habet uim, q talis arripiens vr̃ accepiſſe protectionē principis.*

5 *Sonus campanæ an ſufficiat ad uocandos homines de uniuerſitate?*

6 *Commiſſarius quicquid facit,uidetur factum à committentibus.*

Executores teſtamenti, quod faciunt, uidetur mandatum ab ipſo teſtatore.

7 *Res integra non dicitur vlterius,quando ſubſtantialia negotij incipiunt tractari.*

8 *Concorditer dicitur fieri,quod fit nemine diſcrepante.*

9 *Vocati ad concilium & non uenientes,transferunt poteſtatem omnē in illos qui uenerunt, licet numero pauciores.*

10 *Mandatum non ſolum continet expreſſā, ſed etiam uicina expreſſis.*

Poſtulatio uenit ſub nomine electionis, etiam in materia pœnali.

Quod phibetur uendi, prohibetur pignorari.

12 *Gratia non præſumitur.*

13 *Poſtulantes poſſunt à poſtulatione recedere ante q̄ Papæ pſentetur,ſecus in electoribus.*

14 *Reuocatio poteſtatis alicui tributæ, dicitur expreſſè, licet aliquando tacite fieri.*

15 *Matrimonium carnale requirit mandatum de certa perſona faciens mentionem.*

16 *Compromiſſum factum de aliquo eligendo ab uniuerſitate, non poteſt unus de uniuerſitate reuocare.*

17 *Excommunicatio unius ex compromiſſarijs, an uitiet geſtum ab omnibus?*

C A P. X X X.

1 IN cauſis. †Ptās data cōpromiſſariis ad eligendū plātū,re nō integra reuocari non pt;& deſinit res eſſe integra poſt,q̄ cōpromiſſarii inceperunt habere tractatū.h.d. Diuidiē principaliter in tres partes. In prima ponit poſtulati petitionē.In ſcđa ibi:*nuntij verò*,ponit electi allegationē.In tertia ibi:*quia verò partim*,negotiū diffinit,& partim diffiniēdū cōmittit.Caſus lr̃alis.Eccleſia Tholoſana uacāte,capl'm ad tractandū de electione in ſimul cōuenerunt;& duos de cap. elegerunt,ut quinq; de eodē cap.eligerent electores, q præſtito iuřo tractarent de electione paſtoris. Statutū fuit a c: ut illi quē illi quinq; concorditer eligerēt, uel tres ex illis, dūmodò pſona eſſet idonea;pro Epo haberet.Poſtmodum cū illi duo,qnq; electores elegiſſent,& illi quinq; ad tractādū de electione ſeceſſiſſent in partē, & non poſſent oēs in unam cōcordare pſonā:tres ex illis poſtulauerūt Epm Cōuenarū,reliqui duo tertia die cū paucis de cap. reliquis abſentib. Archidiaconū Argenen.elegerūt.Demū cā ſup iſtis electionib. ad ſedē aplicam eſt delata. In pſentia dñi Papæ oīa iſta ex pte illorū,q poſtulauerūt Epm Cōuenarū,pposita fuerūt.ecōtrario nuntii pdicti Archidiaconi rñderunt,q cum pdicti quinq; electores tractarēt & inter ſe diſcordarēt ita,q contētioſæ uoces eorum auditæ fuerunt a ca. capl'um p duas de canonicis eiſdē phibuit; ne ulterius in negotio ipſo procederēt,reuocādo ſibi traditā ptātē,mādātes eiſdē ut ad capl'm redirēt ad tractādū de elec.cum aliis: quorum duo ad capl'm ſunt reuerſi. Subſequēti die capl'm, put moris eſt, fecit pulſari cāpanā ad capl'm cōgregādum. & cum prædicti tres cū qbuſdā aliis ad capl'm nō ueniſſent, Prior cū maiori parte capituli prædictū Archidiaconū Argenē. elegit. Auditis his & aliis Papa ſuper hoc ſcribit quibuſdā Abbatibus in hūc modū, quia poſtulatio facta de Epo Conuenarū facta fuit p illos,in quos totū capl'm tranſtulerat ptestatē, pp qđ de conſenſu totius capl'i intelľr eſſe facta,& cū res nō eſſet integra ex eo,q electores in tractatu proceſſerant,ptātē illā capl'm nō potuit reuocare: ideoq; electionē ipſius Arch.caſſauit. Vñ mandat Papa quatenus ſi perſonā illius Epi inuenerint utilē & neceſſariā ad regimē eccľię Tholoſanæ,& idoneā ad perfidiā hæreticorū extirpādā, ei tribuant licentiā tranſeūdi ad eccľiā Tholoſanā.B.† No.1.

2 q capl'm nō ſolū pōt cōmittere perſonis certis ptātē eligēdi,ſed ēt pōt aliquos eligere,per quos eligantur cōpromiſſarii,qui habeāt poſtmodū eligere n ce capľi.Ex hoc infertur,q cōpromiſſarii ad eligendū pñt à principio eſſe incerti;certificādi tñ p ipſos,qbus eſt data ptās eos eligēdi.Et ex iſto tex.ſingulari infero, q ſi ptes litigantes, vel differētes, volunt qōnē eorū in aliquē amicū eorū cōem cōpromittere,& nō pñt habere concordiā de certa pſona eligenda;pñt dare alicui,vel aliqbus ptātē,vt ipſi eligant eis arbitriū, vel arbitros.Et ualebit electio p illos facta,ac ſi ab ipſis partib⁹ illi arbitri fuiſſent electi; & in hoc tene mēti iſtū tex. & per hoc limita.c.innotuit,de arb.& credo hoc ibi tetigiſſe. No. q in numero cōpromiſſariorū nō eſt vis. pōt.n.vniuerſitas eos eligere in numero ſibi grato,ar. hic iuncto c.cū in iure, & c.cū dilectus.j.e.Et quod hic dr̃ de vniuerſitate eccleſiaſtica,idē dicerē in qualibet vniuerſitate,vt poſſit ptātē eligēdi ſuperiorē in alios cōpromittere,ar.hic.& j.e.c.qa ppter,& in regula,q per aliū facit,de re.iu.li.6. No.ibi: *qui præſtito iuramento*,q iſti cōpromiſſarii deputati ad eligendū, pñt adſtringi iuřo, ut electionis negotiū fideliter & canonicè explicent.Facit ad id,quod dixi de iuřo arbitrorum,in c.2.de arbit. non tñ puto, q iſtud iuřm ſit de ſubſtantia,ſed iſtud fuit hic ex forma commiſſionis ſibi factæ.Ad hoc quod no.

3 in c.cum dilectus,de conſue. † No. ibi: *à ſingulis de capitulo ſtatutū eſt &c.* ar. q compromiſſum ſuper poteſtate eligendi,non poteſt fieri, niſi omnibus & ſingulis canonicis con-

a ſentientibus;[a] & facit tex.infrà eo.c.quia propter; tenent

cōiter

cõiter doc.hic,& in c.quia p p,& in c.ſcriptũ.ĩ.eo. Vnde nõ
a ſufficit hoc caſu maior pars[a] capli. Rõ,quia cuiuſlibet inter
eſt ſingulariter,vt eligat p ſe,nõ aliũ; ideò quilibet pt ɔ̃dice
cere,ne fiat compromiſſum.Et in re cõi potior eſt conditio
prohibentis,vt in regula,in re cõi,de reg.iu.li.6.& in l. Sabi
nus, ff.cõi di.Et tene menti hoc dictũ.Imò plus dicunt cõi-
ter hic doct. & originaliter fuit Cõpo. q non valet cõpro-
miſſum factũ ab vno noĩe oĩum, aliis pñtibus & nõ ɔ̃dicen-
tibus:quia cũ iſta res nõ ſit leuis, imò magnæ importantiæ,
debent ſigillatim oẽs inqri,& expreſſe cõſentire.Et no.hoc
dictũ ſin.nec tradas obliuioni,ex quo pt ſumi hæc regula,q
in arduis explicãdis in vniuerſitate debent oẽs expreſſe cõ-
ſentire. Nec ſufficit,q actus explicet̃ p alios nõie illorũ,li-
b cet illi taceãt,[b] & nõ ɔ̃dicant: qa in re oneroſa & graui dẽt
interuenire cõſenſus expreſſus;nec taciturnitas hr̃ ,p cõſen
c ſu.[c] Facit ad hoc qđ no.Inn.in c.in Geneſi.ĩ.eo.& gl. in re-
gula,is q tacet,li.6.ſecus põt dici in re leui & maximè cõcu 6
piſcibili;vt tunc habeat̃ ,p cõſenſu,vt no.in locis pal. Ex qui
bus pt ſumi ſingularis limitatio ad no. p Inn.in c.1.de his,
quæ fi.à ma.par.c. Vbi not.dicit,q ſi in caplo tractat̃ aliqd h
illicitũ & dãnabile,tenent̃ illi de vniuerſitate ɔ̃dicere: aliàs
ſi nõ ɔ̃dicũt, hñr ,p cõſentientibus,& inuoluuntur peccato, i
& pœna peccati cùm aliis conſentientibus expreſſe: ut iſtud
dictũ procedat quo ad euitãdũ peccatũ,ne ſub velamine ta-
citurnitatis peccatũ nutriat̃,ſed quo ad validitatẽ actus,te-
ne qđ.ſ.dixi,& hoc no. No.ibi:*capitulo publicarunt*, q poſtu
latio ſiue electio eſt in caplo publicanda. & aliqui dicũt,q
ẽt populo eſt publicanda: qđ nõ eſt dãnabile,ſm Inn. No.
ibi: *qui remanſerant in capitulo*, q licet caplm eligat plat ũ in
loco caplari: compromiſſarii tñ à caplo deputati nõ tenen
tur de neceſſitate in caplo eligere prelatũ.Nã,vt hic uides, k
iſti cõpromiſſarii ſeceſſerunt in partẽ ad tractandũ de ele-
ctione,canonicis remanẽtibus in caplo. Et facit ad ea, quæ
dixi.ſ.e.c.qđ ſicut,vt nõ ſit vis in quo loco fiat electio,dum
modo fiat intra ambitũ ecclıæ cathedralis. No.ibi.*inhibuerunt eis ex parte noſtra*, & tene mẽti illũ tex. pro cõſuetudine
iſtorũ inferiorũ,q cùm timent moleſtari, pcipiunt ex parte
Regis,ſeu ptãtis,ne eis fiat iniuria;licet à Rege,ſeu ptãte nõ
habuerint hanc ptãtẽ pcipiẽdi. Nã caplm præcipit hoc iſtis
cõpromiſſariis ex parte Papæ,ne ad vlteriora ,pcederent;&
tñ à Papa nullã ſuper hoc receperũt ptãtẽ,vt colligitur.ĩ.ex ver.
quia vero.Et dicit Io.An.hic,q hic ponit̃ mos iſtorũ vulga-
4 riũ;quaſi ſentiat,q de iure tale mãdatũ nihil inducat.† Sed 7
tu adde vnũ tex.iuris ciuilis in l.de pupillo,in §.ſi qs ipſi p-
tori,ff.đ no.op.nũ.vbi ſm lect.ſcđam, quã ibi ſẽtit gl.& no
tanter defendit Bar.,pbat̃,q ſi qs ,ptеſtat̃ alicui,ne ędificet
nouũ opus,& arripuit iter eundi ad ſuperiorẽ; talis ,pteſta-
tio cum arreptione itineris, hẽt vim denuntiationis; ita,q
quicquid poſteà ædificat̃,venit deſtruendũ, ac ſi denũtiatio
fuiſſet facta. Nam ſm Bar.ibi vr̃ talis ex arreptione itineris
d [d] ad ſuperiorẽ poſit⁹ ſub ,ptectione ſuperioris,[e] ar.in c.dile
e cti ĩ.de ap.& qđ no.p Inn.& Io.An.in c.vt debitus,c.ti.Per
hoc pt inferri,ſi timẽs iniuriã ſibi iferri pcipiat illi,ne iniu
riã ſibi inferat,& arripit iter eundi ad principẽ ; q p hoc vr̃
poſitus ſub ,ptectione Principis ; vt ſic iſtud pceptũ cũ arre-
ptione itineris habeat vim cuiuſdã applonis ex̃ iudicialis ;
ex quo puto,q grauius venit ille puniendus,q intulit iniu-
riã poſt pceptũ cũ arreptione itineris, quã ſi iſta nõ pceſſiſ-
ſent.Nã vr̃,q inferens iniuriã cõtẽpſerit nedũ ius,ſed ẽt eũ,
ſub cuius ,ptectione iſte ſe ſupponit;q diligenter no. Et põ
dera,q Papa nõ redarguit caplm de pcepto tali facto: qa ñ
fuit factũ aĩo cõmittendi falſum,ſed repellendi iniuriã,quã
credebant ſibi inferri,ſi nõ cõſentirent conuocationi capli.
5 † No.ibi:*campanã*[f] *pulſari fecerunt*,q vniuerſitas pt cõgrega
f ri p ſonũ cãpanæ,[g] vbi eſt hoc de more.Et no.diligẽter hũc
g tex.,p cõi obſeruãtia.Et dicit no.Inn.ſufficere hoc ſignũ in
minoribus negotiis:ſed in electionibus,in quibus debẽt ab
ſentes vocari,nõ ſufficit ſonus cãpanæ.Sed debent abſentes
vocari per nuntiũ, vel lr̃as,vt in c.cũ inter
vniuer.ſ.e.& ĩ.eo.c.qa pp; facit l.fi.C.de
pdi.decu.li.10.Et pt circa hoc dari hæc re
gula,q ĩ negotiis, q̃ pñt expediri p pñtes,
q ẽ regulare,iuxta no.p gl.in c.2. đ teſti.
li.6.ſufficit vocatio p ſonũ cãpanæ,dũmõ
talis ſit cãpana,q ipſius ſon⁹ puenire poſ
ſit ad intelligentiã exiſtẽtiũ in loco. Sed
in negotiis, in qbus abſentes ſunt vocan-
di;nõ ſufficit vocatio p ſonũ cãpanæ: ſed
debẽt abſentes uocari mõ pdicto,vt in iu
6 ribus pal.†No.ibi:*de conſenſu totius capitu
li intelligitur eſſe facta*, tex.no.qđ illud,qđ
ſit per cõmiſſariũ,fingitur eſſe factũ per ip
h ſum cõmittentẽ.[h] Vnde facit iſte tex. ad
qõnẽ no.& quotidianã,de qua aliàs in fa
i cto fui conſultus.Quidã teſtator[i] manda
uit certa bona ſua diſtribui ĩ pias cauſãs,
ſm qđ videbit̃ ſuis executorib⁹. Teſtamẽ
ti iſtius executores elegerũt negotiũ pri-
uilegiatũ,ut puta fabricã ecclıæ. Eps loci
petebat quartã bonorũ legatorum. Repli
cabat̃,q de relicto facto ,p fabrica non de
bei quarta,vt in c.fi.de teſta. Replicabat̃,
q teſtator nõ elegerat fabricã, ſed execu-
k tores;quærebat̃,quid iuris? rñdi,[k] qđ nõ
debebat̃ quarta;quia illud qđ fit per exe-
cutores teſtamenti, vr̃ factũ per ipſum te-
ſtatorẽ . Vñ perinde eſt,ac ſi ipſe teſtator
elegiſſet fabricã, ar. opt. hic,& in l.vnum
ex familia.§.1.ff.de le.2. & ibi hoc firmat
Bar.per illũ tex. Et ex his habes bonã pra
cticã impediendi quartã Epi,q vbi teſta-
tor reliquit in gñe ad pias cauſas ; facias
q executor teſtamenti eligat aliquã cãm
priuilegiatã,ex qua nõ debeat̃ quarta. Et
quæ ſint cauſæ priuilegiatæ,dic,vt legitur
7 & no.in d.c.fi.& in c.2.de ſepul.† No.ibi:
quia iã in tractatu pceſſerant, tex. valde no.
facientẽ ad multa, ex quo põt inſtrui, qñ
negotiũ ex̃ iudiciale deſinit eſſe integrũ.
Nã ex quo negotiũ incœpit agitari & tra
ctari,nõ dr̃ amplius integrũ. Et latius ,p-
ſequit̃ hic Inn. dicẽs, q cùm attinguntur
ſubſtantialia ipſius negotii deſinit eſſe in
tegrũ ; puta cùm incœperunt tractare de
perſona eligenda. Secus ſi ſolũmodò ſint
expleta aliqua pertinentia ad ſolẽnitatẽ
actus , vt qa dixerunt miſſam de Spũſan-
cto,elegerũt, vel qd ſile : facit qđ legit &
no.in ele.fi.de ,pcu.No.vlt.ibi:*uelĩ & ne-
ceſſariã inuenerimus &c.* q Eps electus,vl po
ſtulatus ad aliã eccleſiã, nõ dẽt trãſire ſi-

a Maior pars.Intellige & limita vt pulchrè per Abba.in c.cùm omnes,in nu. 5. ſ.de conſtitu. AENAEAS FALCO.

b Taceant. Adde videndum Ro. conſi. 358.

c SEB. SAPIA. Pro conſenſu. Vide Alex.in l.quæ dotis, ff.ſolu. mat.latè per Fel.in c.cũ M.Ferrarieñſis,col.16.ſ.de cõſti.Abb.in cõſil.89. col.2. cum ſeq. in 1.vol.in c.ex pte decani,co.3.cũ ſeq.ſ.đ reſc.

d Arreptiõe itineris. Add noui.maximè Alex. in d.l.de pupillo. SEB. SAPIA.

e Superioris. Vide Fulgo.in l.1.C.ut lit.pen.vbi adhoc not.illum textũ. SEB. SAPIA.

f Campanã. Vide Bar.i l.2.C.de decu. lib.10. Bal. & Pau.de Ca. in l.1. ff.de procura.

g Per ſonum cãpanæ. Adde Ang.cõſi.216.& uide qualiter uniuerſitas teneat; licet ſono cãpanæ nõ fuerit cõuocata : Pet.de Anch. conſi. 257. ZACHARIAS. Adde Ia.Reb. in ru. de mun. patri. lib.10.nu. 1.& ibi i addi. vbi limito mate.de qua i iſta apoſt. & quã idẽ ponit in l.quinq;, nu.2.& quaſi p totã l. & ibi i Addi. C.đ decu.eo.li.10. ANT. FRAN. Quæ & quot ſignificent p ſonũ cãpanæ , vide no. gl.in c.ſi caplo,đ cõceſ.pb.lib.6. Et de offo cãpanæ,& vñ traxit ortũ, vide Io.And. & do. poſt eũ in c. 1. de offi.cuſt.& ſi monaſteriũ ædificat̃ de nouo in parochia alicuius , an ibi poſſit poni cãpana inuito rectore parochiali,vi đ Io.An.in c.patiẽtibus,de priui. Et quid fieri debeat, qñ in loco ñ eſſet campana,vel eſſet fracta, vt ñ poſſet pulſari,vel ñ poſſet pulſari ratiõe temporis,vt in paraſceue,& act⁹ requireret ſonum campanæ; vide Bar.in l.1. §.hoc ſenatus, ff. ad Syl. & in l.aut facta.§.tempus,ff.de pœnis,& Bal.in l.ſed & ſi ſuſceperit, ff.de iudi.Et de campana etiam vide Io.An.in c.Ioan.de homi.

h Cõmittẽtẽ. Adde.Ro.cõſ.116.vbi dicit,qđ electio Aretinorũ fcã đ mãdato Florẽtinor.ñ pt reuocari ab Aretinis ſine ɔſẽ ſu Florẽtinor. SEB. SAPIA.

i Quidã teſtator. Vide Bal.in auth.ſimiliter,C.ad leg. Fal.& in l.ſi quis ad declinandã,col.18.C.de epi.& cle.vide quod in ſimili conſuluit Pet.de Anch.in conſi. 430. vbi poni.de executoribus,qui elegerunt fratres minores ad celebrandas miſſas .

k Reſpondi.Adde eius conſi.110. 2.lib.

ne noua examinatiōe. Et ſic vř, ꝙ ep̄s vti-
lis vni eccleſiæ nō præſumať vtilis alteri :
vel fortè hoc ſit, quia ex poſtfacto potuit
effici inutilis, ar. ī c. ueritatis, de do. & cō
8 tu. c. licet Hely, de ſimo. †Pōt ēt notari ex
principio lr̄æ vnū aliud bonū dictū, ꝙ il-
a lud dř fieri cōcorditer,ª qđ ſit per oēs ne
mine diſcrepante. Secus ſi fiat per maio-
rē partē. vñ illud, qđ ſit per maiorē par-
tē, nō dř cōcorditer fieri, qđ probat tex.
ibi cōcorditer, vř tres ex illis, &c. Vbi tex.
ponit iſta vt diuerſa. Idē vř probari, in c.
quorundā. ī. eo. li. 6. tenet gl. in cle. ne Ro
mani de elec. dixi plenè in c. nō pōt, de re
9 iu. †Et no. de notabili & quotidiana q. ad
quā inducit iſte text. Emanauit p̄coniū p
p̄ſidē uniuerſitatis cuiuſdā caſtri, vt audi-
ta cāpana uenirēt oēs ad electionē certā
fiēdā. Demū pulſata cāpana ex centū, qui
erāt in uniuerſitate caſtri cōparuerūt 30.
duntaxat. Quæriť nūquid iſti ſoli p̄nt ꝓ-
b cedere ad electionē faciēdā? ᵇ Hāc q̄ōnē
diſputauit quidā Iac. Dini. Bon. canoni-
cus, vt hic refert Io. An. & in effectu cōclu
ſit, ꝙ ex quo citatio emanauit p habentē
ptātem; iſti uenientes p̄nt eligere. Allegat
no. in c. 1. de ma. & obe. Sed ſi citatio fuit
facta, nō p p̄ſidētē uniuerſitati, ſed aliqui
bus de uniuerſitate ꝓcurātibus, ſubdiſtin
guiť: ꝙ aut labebať tp̄s præfixū ad eligen-
dū: & pōt minor pars p̄ns alios vocare ad
eligendū, ne currat ſibi tp̄s. Aut non labe
bať tp̄s; & tūc nō ſufficit minor pars: quia
hoc ſpectat ad maiorē partem; & oportet
tunc, ꝙ veniant duæ partes; & ualebit, qđ
faciet maior pars, ut in l. qđ maior, ff. ad
muni. Io. An. remittit ad no. ī c. cū nobis,
ſ. eo. & ibi pleniſſimè dixi. Sed aduerte,
quia ibi ſolum tractať ad quē ſpectat præ
fixio termini ad eligēdū; & de hoc dicen-
dū, vt ibi. Sed prima pars huius q̄ōnis nō
tractať ibi. vñ no. ex principio huius, q. ꝙ
qñ cōuocatio uniuerſitatis ſit per eū, ad
quē de iure, uel cōſuetudine ſpectat cōuo
catio uniuerſitatis; tūc talis citatio cōſti-
tuit nō uenientes in cōtumacia; adeò, ꝙ ve
nientes dūtaxat p̄nt explicare, quæ incūbe
bant agēda; licet venientes nō faciant ma-
iorē partē, ſed lōgè minorē. Hoc dictum
ſenſit Inn. in d. c. 1. de ma. & obe. ſed ñ fuit
ita ſpecificè locutus: & idē ſenſit in c. 2. de
no. ope. nun. ubi uide, & cōiter canoniſtæ
in utroq; loco ſolēt tranſire cū p̄dictis. Et
hoc ēt admiror, ꝙ ñ allegauerūt dicta Le
giſtarū in ꝯriū, nec Bar. allegauit dicta ca
noniſtarū. Nā Bar. expreſsè tenuit ꝯriū in
l. oēs populi in 3. q. prin. in prin. ff. đ iu. ſt.
& iu. ubi dicit, ꝙ quantūcunq; uniuerſitas
uoceť per magiſtratū; oportet tñ ad hoc,
ut ueniat ſeu valeat qđ fit in vniuerſitate,
ꝙ ueniāt ſaltē duæ partes, vt in l. noīatio
nē, C. de decu. li. 10. & in l. nulli, ff. qđ cu-
iuſ. uni. & ſpāliter pro deciſione allegat,
l. fi. C. de præd. decu. li. 10. ubi dř, ꝙ decre
tū nō dēt ex tabella recitari. q. d. ſm̄ eum
nō ſufficere, ꝙ tabella. i. p aliquod inſtrm̄
pulſatile cōuocetur uniuerſitas: ſed eſt ne
ceſſe, vt ipſi ueniant de uniuerſitate ſaltē

duę partes: & ita hodiè practicatur in tota Tuſcia in uniuer
ſitatibus ciuitatū. Nunquā. n. aliquid tractarent in conſilio,
niſi uenirent ſaltē duę partes conſiliariorū. Conciliū. n. ciui
tatis repræſentat totū populū, ut no. gl. C. quæ ſit lon. conſ.
ſuper rubr. Mihi aūt placet dictū canoniſtarū, ar. optimū in
c. cū nobis. ſ. eo. ubi dř, ꝙ uocati nolentes uenire faciunt ſe
alienos. Et adde gl. in cle. quod circa, de elec. quæ dicit ab-
ſurdū eſſe in numero cōputare illos, q uocati uenire nolue
runt. Pro hoc quia ſicut ius vniuerſitatis pōt reſidere in vno
ſolo, aliis remotis, uel longè agentibus, ut no. in c. gratū, de
poſtu. prę la. & in l. ſicut, ff. qđ cuiuſ. uni. Ita dicemus in aliis
cōtumaciter nolentibus venire. Abſurdū nanq; eſt, ꝙ per cō
tumaciā particulariū debeant impedīri negotia uniuerſita
tis. Et ad dictā l. fi. quā pro ſe adducit Bar. pōt rñderi, ꝙ illa
lr̄a hoc nō probat. Nā hēt principaľr duos intellectus. Pri-
mus, ꝙ decretū nō dēt ex tabella recitari. i. per tabellionē :
quia iſtud nō eſt delegabile, & ſm̄ iſtū intellm̄ illa lex nō fa
cit ad propoſitū. Ad l. noīationē, & l. nulli, pōt dici, ꝙ nō lo
quuntur qñ conuocatio fuit facta per præſidentē uniuerſita
ti, & uocati ſunt in cōtumacia: ſed qñ uniuerſitas per ſe con
gregatur. Nā oportet, ꝙ tunc ſint duæ partes p̄ntes, ita ſen-
10 tit Inn. in d. c. 2. de no. op. nū. & hæc no. †In gl. in ver. *quia ve*
rò poſtulatio, in fi. no. bñ iſtā gl. Ex qua collige, ꝙ in mādato
nō ſolùm ueniūt expreſſa in eo: ſed ēt ea, q̄ ſunt p̄paratoria
c & vicinaᶜ ipſis expreſſis p̄ſertim, qñ ex nō expreſſo perueniť
ad id, quod eſt expreſſum: ſicut hic data ptāte eligēdi uenit
ptās poſtulandi, & idem tenuit gl. in c. nullus 61. di. in fi. gl.
mag. & in c. licet 8. q. 1. Dixit tñ Hoſt. hic, ꝙ de rigore nō ue
niret poſtulō: ſed hoc cōprehēdiť ex quadā æqtate. Sed ego
allego tibi gl. ſin. in c. 1. de poſtu. p̄la. in fi. q̄ uult, ꝙ ēt in ma
pęnali ſub noīe electionis, uenit poſtulō, cū p poſtulationē
ꝑueniať ad ipſam electionē. Et uide qđ ibi dixi. & optimè
d facit l. oratio, ff. de ſpon. ubi dř, ꝙ ꝓhibitoᵈ matrimonio cē
ſenť ēt ꝓhibita ſpōſalia de futuro; qa p ea ꝑueniť de facili
ad mr̄imoniū. Ad idē l. in quorū, ff. de pig. ubi patet, ꝙ res
ꝓhibita uēdi nō p̄t pignorari : qa p pignorationē de facili
ꝑueniť ad deſtructionē, ut in l. 2. C. đ iu. do. imp. Ita dicamꝰ
in ſi̇̄, ꝙ cū dātes ptātē eligēdi intendūt, vt ecclīæ ꝓuideať
de paſtore, uenit oīs ptās, p quā pōt ecclīæ ꝓuideri. Et p̄ſer
tim hoc eſt admittēdū, qñ gratioſè dareť alicui ptās eligen
di. dēt. n. tunc fieri largiſſima interpretatio in p̄iudiciū con
cedentiū, ut in c. cū dilectus, de cōſue. & in c. cū olim, de uer.
ſig. Et ad ꝯria allegata in gl. dic, ꝙ ꝓcedūt in his, q̄ nō ſunt
ita cōiūcta mandato principali. Iſta. n. nō ueniūt, ita intelli
11 ge c. cùm olim, el 1. đ of. de. & uide qđ ibi dixi. †In gl. in uer.
cū res non eſſet integra, in fi. gl. Iſta multū uariat in hoc ar. reſi
det tādē in opi. ꝙ ptās data cōpromiſſariis, ñ p̄t reuocari ēt
re integra exiſtēte : qa nō erat purū mādatū, ſed potius q̄dā
donatio, ſeu gratioſa cōceſſio iſtis cōpromiſſariis facta. Re
fert tñ gl. in fi. quoſdā tenuiſſe, ꝙ re integra poſſit reuocari:
& hāc ſcđam opi. tenuerūt Vin. & Gof. hic. & ſ. eo. c. cām, &
Hoſt. dicens hic, ꝙ cū res eſt integra, nō intereſt iſtorū com
promiſſariorū ptātē reuocari : quia poterunt ipſi in capľo
hr̄e uocē, ſicut alii. ſed ſi res nō eſt integra, p̄nt p̄tendere in-
tereſſe in reuocatione ptātis: quia ſinguli ſciūt, qbus ipſi fa-
uebant, ꝙ re integra ipſi neſciebāt. Vñ cū incurrerint odiū
plurimorū, intereſt eorū, ut ñ reuoceť mādatū. Hæc rō Hoſ.
nō militaret, ſi cōpromiſſarii nō eſſent de capľo: qa reuoca
ta ptāte, nō hērent uocē in capľo. Alii tenētes mediā uiam
diſtinguūt, & bñ, concordando opi. ꝯrias : ꝙ aut uniuerſitas
dedit hanc ptātē ipſis cōpromiſſariis gr̄a ipſorū cōpromiſ-
ſariorū, ut ſic eos honorarēt in actu eligendi : & tūc ꝓcedat
opi. gl. ut ēt re integra ñ poſſit ptās reuocari p rōnē gl. Aut
hæc ptās fuit data nō fauore ꝑſonarū, ſed ut ꝓuidereť eccle
ſiæ fortè facilius p uiā cōpromiſſi, ita ꝙ iſti fuerūt deputati
nudi miniſtri & executores, & tūc ꝓcedit opi. ꝯria, ut re īte
gra poſſit reuocari: ſecus re non integra, & in hoc caſu pro-
cedat iſte tex. Et hanc diſtinctionē uideť approbare Io. An.
hic, &

a Cōcorditer. Adde Ro. conſ. 512. SER. SAPIA.

b Electionē faciendam. vide Bal. in l. 1. col. vlt. C. quā. nō peten. par. vbi dicit, ꝙ qui nolūt congregari propter contumaciā, priuantur eorum voce & hēt locū ius accreſcendi; quia ius eligendi accreſcit præſentibus: & ſic ſm̄ eū poteſt facere Rector ſtudij, ſi duæ partes ſcholariū nolunt congregari, pōt priuare cōtumaces vocibus, & præſentibus accreſcent: vide etiā Bal. in l. 2. §. 1. col. 3. C. cōia de le. vide ēt Bal. in margarita ſua in ver. vocati, vbi dicit, ꝙ quando aliqui ſunt contumaces, præſentes p̄nt eligere, ſi volunt; & hoc eſt vtilius eccleſię pp̄ moram.

c Et vicina. Adde Ro. cōſ. 114. & 94. dicit tamen idem Ro. cōſ. 330. ꝙ habens mandatū ad admiſſionē poſtulationis, & ad abſoluendū à vinculo prioris eccleſiæ, non pōt proſilire ad actum trāſlationis. Et per hoc, quod hic dicit Abb. idē conſi. 65. dicit, ꝙ executoribus, quibus data eſt poteſtas contrahendi matrimoniū, videtur data poteſtas contrahēdi ſpōſalia. SER. SAPIA.

d Prohibito. Vide d. Iaſ. in l. 2. col. fi. ff. de iuriſ. om. iudi. Abb. in c. tranſlato, in pri. verbis. ſ. de conſti. in c. ſi celebrat, de cle. excom. mini.

hic,& cōiter doc.ſequētes,& vī de mēte Inn.in c.ꝯſtitut⁹,de a
ꝓceſ.ꝓb.& uide qđ ibi dixi.Nec ob.ſi dicaī,ꝙ in hoc ultimo b
caſu reuocatio dſet admitti ēt re ñ integra,ſoluto īterelle, c
cū hoc ſit de nā mandati,ut in l.pecuniā.ff.de cond.cau.da. d
Hoc.n.ꝓcedit ſm Inn.in ꝓphanis,ñ aūt in ſpūalib⁹,q̄ ñ recipiūt rectā ęſtimationē,iux.no.in c.corā,de o ſ.dele.Et no. e
ſm.hoc dcm̄;& ſatis placet mihi ꝓmiſſa diſtictio. Nā prima opi.ꝓbari vī i d.c.ꝯſtitut⁹,intelligēdo ut ibi dixi.Scđa opi.
vī ꝓbari hic in tex. nā fortiſſimū eſt ar. à ꝯrio ſenſu,ex quo
iure ñ repiī ꝯriū,ut in c.cū Apľica,de his,q̄ ſi.a ꝑl.ꝗ& no. ī c. f
publicato.j.e.Quid aūt dicendū in dubio,ſi ñ apparet,an fa
uore ecclę,an uerò pſonæ ſit data ptās?Dicit hic do.Ant.ꝙ
debem⁹ cōſiderare qd actū fuit p pri⁹,quaſi uelit dicere;poſ
ſibile eſſet,ꝙ ꝯpromiſſarii hoc pet ierūt ex gr̄a.Vñ licet uer
ba ꝯmiſſionis ñ ſapiāt gr̄am:tñ in dubio intelliguñ ſm ea,
q̄ acta ſunt.Pro hoc allego.l.ſi ꝑſes,ff.de pœ.& l.ſi ſeru⁹ plu
riū.§.ſi.ff.de le.1.Si aūt ñ pt apparere p ea,q̄ ꝓmiſſa ſunt,di
cit ꝓſumēdū,ꝙ poti⁹ uoluerit capľm ꝓuidere ecclæ,q̄ faceī
12 gr̄am cōpromiſſariis.† qa gr̄a ñ eſt ꝓſumenda ſm eū;alle.c.
a ſi.j.de tranſla.Epi; ſed poſſet ᵃ allegari melius.l.cū de indebito,ff.de ꝓb.in ſi.Et no.gl.in l.cū q.d.ff.ſi cer.pe.q̄ no.dicit,
ꝙ ſi dico uni:Tolle hanc pecuniā,ñ ꝓſumiī donatio,ſed po
tius mutuū,uel depoſitū:qa nemo ꝓſumiī iactare ſuū,ut i c.
ſup eo,de regul. & d.l.cū de indebito. Et no.ex ꝓdictis nām
13 iſtorū cōpromiſſariorū.†In gl.ſi.in ſi.No.bñ iſtā gl.in ſi.nā
ſētit hic uerā & cōem opi.q̄ tenet in c.bonæ.2.de poſtul. ꝑl.
ꝙ poſtulātes pñt recedere à poſtulatione ante,q̄ poſtulatio
b ſit ſuperiori pñtata; ᵇ licet aliud ſit in electione,ut in c.publicato.j.e. Et iſtū tex.q vī obſtare,cū capľm ñ potuerit recedere ab illa poſtulatiōe; rñdet gl.qđ obſtabat huic capľo
fides ꝓſtita:qa promiſerat illis cōpromiſſariis recipere illū,
quē ipſi eligerent. Et ſic habes caſum no. in quo à poſtulatione ñ pt recedi ēt ante,q̄ ſit ſuperiori pñtata.Puto tñ,ꝙ ſi
cōpromiſſarii conſentirent reuocationi,ꝙ poſſet capľm ab
illa recedere ante,q̄ eſſet ſuperiori pñtata: qa poſtulat⁹ nō
pōt ꝓtendere intereſſe,cū ſibi ius ñ ſit q̄ſitū,iux.no.in c.poſtulationē,de poſtul.prę̄l.Et ex hoc pōt ſolui aliud ꝯriū,qđ
formari pōt de. e. ſcriptū.j.e.ubi patet,ꝙ poſtulatio ñ ꝓfert
electioni,niſi ſit facta à duplo maiori.pte.Sol.illud ꝓcedit
qñ poſtulatio & electio de diuerſis factæ concurrerent. hic
aūt deficiebat ptās in electorib⁹: qa eā tranſtulerāt in illos
compromiſſarios;nec poterant illā ptātē reuocare,cū res ñ
14 eēt integra.†Sed circa ꝓdicta & circa tex.dubitaī, utrum in
caſu,i quo pt ptās reuocari,qualis dēat eſſe reuocatio? Inn.
tenet,ꝙ dēt eſſe expreſſa,nec ſufficit tacita; puta ſi capľm re
integra procederet ad aliū eligendū.Niſi.n.reuocatio intimeī ipſis cōpromiſſariis,teneret electio ſm eū,ar.ꝗin l.ꝓponebaī,ff.de iud.Puto hoc dcm̄ Inn.ꝓcedere,niſi præcederet
electio capľi.Nā tunc ñ uideo quō poſſit tenere electio cōpromiſſariorū;licet ignorauerint eā:qm̄ ex quo res eſt inte
gra,ptās permāſit apud capľm,ut in c.dudum,de præb.li.6.
Secunda uerò electio reperiī facta poſt pumā; ergo nō dēt
15 tenere,ar.eius,qđ legiī & no.in mr̄imonio carnali & in c.ſi.
de proc. li.6.† Et ex iſto tex. pōt colligi una notabilis dr̄ia
inter mr̄imoniū carnale & ſpūale.Nā ad ꝯhendū mr̄imoniū
ſpūale ſufficit dare mandatū aliqb⁹ in genere,ut hic: ſed in
carnali mr̄imonio oportet, ꝙ deī ſpāle mādatū ad ꝯhendū
c cū certa pſona:ᶜ alˀs mandatum non eſt ſufficiens,ut eſt tex.
no.in l.gñali,ff.de ri.nup.& eſt gl.no.in prædicto.c.ſi.q̄ te-
16 nebis ſemper mēti.† Vlterius q̄riī,nunqd nn⁹ ſol⁹ de capľo
poſſit re integra reuocare cōpromiſſum?Inn.& Cōp.dicū t,
ꝙ ſic:qa ſicut à prin. pōt unus ſolus reſiſtere, ne fiat cōpromiſſum,ut ſ.dixi;ita unus ſolus re integra dēt poſſe cōpromiſſum reuocare,ut in l.Vrānius,ff.de fideiuſſ.Contrarium
tñ tenuit hic Gaſ. de Cal. qa ex quo cōpromiſſum eſt factū
per totū capľm; cū iſti cōpromiſſarii ſint quaſi ꝓcuratores
iſtius capľi,& non iſti⁹ ſingularis tm̄;non pōt ipſe ſol⁹ reuo
d care.Et hoc dcm̄ plus placet mihi:ᵈ qa ex quo compromiſ-

a SEB. SAPIA. Sed poſſet. Facit tex.in l.ſi qñ,in prin. C.de inoff. teſt.cū alle.p gl.& alle.p Mod.in l.ex facto,in prin.ff.de vul.& pup.
b Præſentata. Adde Pe.de Anch.conſ.211.
c Certa perſona. Adde, ut per An.de But.conſ.65.
d ZACHARIAS. Plus placet mihi. Adde p iſta opi.Ro.conſ.352.co.3.uer.quoad tertiū.Oldr.conſ.120.& Fel.i c.1.co.1.uer⁹ q̄ ſit uerior,& ma.& obe.& Car.Mādag. expſsè tenētē in ſuo trac.de ele.par.1.c.49.ubi alľ qd,& in gl.ubi tenet,ꝙ ſolus nō t̄m ꝯpromiſſū re integra reuocare ñ pt, ſed nec minor ps.

e ſum ᵉ ſemel tenuit;oportet ꝙ maior pars
cōcurrat in reuocatione,ar.in c.1.de his,
quæ ſi.à ma. par. c.& l. quod maior,ff.ad
17 muni. † Item q̄riī,quid ſi unus ex cōpromiſſariis eſt excōicatus, ᶠ nunquid uitia- f
retur tota electio? Cōcludūt cōiter do.ꝙ
aut eſt excōicatus publicè;& nō tenet electio, ēt aliorum,ar.in c.ſi.de proc.& c.ad
probandū, de re iud. Si aūt eſſet occultè
excōicatus, & tunc nō remanet maior ps
in non excōicatis; puta qa erant duo cōpromiſſarii: & tunc ēt non tenet electio,
ar.in l.pedius,ff.de arb. ſec⁹ ſi maior ps re
manſit in aliis,ad qđ facit qđ no.in c.illa
j.e.& in d.c.ſi.de ꝓc.Et hęc no.qa pñt ad
duci ad alios act⁹ explicādos p uniuerſitatē,utrū excōicatio unius inficiat totū,qđ
ſit ab uniuerſitate, & dicendū eſt, ut ſ. &
plenius dixi in d.c.illa,& in d.c.ſi. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Electio canonicorum de conſuetudine poteſt pertinere ad ſolum capitulum.*
2 *Lis poteſt eſſe inter epm̄ & capitulum abſque eo,ꝙ capitulum habeat curatorē ad litem.*
4 *Libellus poteſt continere plures petitiones contra eundem reum.*
5 *Poſſeſſio antiquior habet præſumptionē pro ſe.*
6 *Conſuetudo generalis,an debeat extendi ad loca particularia.*
Præſcriptio requirit titulum.
7 *Ptās conferendi præbendas non deuoluitur in ſuperiorem pp negligentiam, ſi ibi non eſt diuiſus certus numerus præbendarum.*
8 *Collatio beneficiorum,uel dignitatum,ad quem ſpectat de iure communi.*
9 *Parochiani utrum præſumātur patroni,ſi ſunt in poſſeſſione præſentandi,& non reperitur alter patronus.*
10 *Conſuetudo præfertur iuri communi, etiam in prouiſione beneficiorum.*
12 *Iniuria nō cōmittitur ab illo,q utitur iure ſuo.*
12 *Habētes ptāī eligēdi,ſi intra tp̄s ꝓfixū non eligunt,trāſmittunt ptātē eligendi in ſuperiorem,etiam ſi ſunt diſcordantes in eligendo.*

C A P. XXXI.

1 CVm eccleſia. † De conſuetudine poteſt canonicorū electio ad ſolum capitulū pertinere.h.d.
& ſolet quotidiè allegari.Primò ponitur
conſultatio. Secundò reſponſio,ibi:*mandamus*. Caſus literalis. Eccleſia Vulterana canonicorum obſequio longo tp̄e fuerat deſtituta.vnde Vulteranus Epiſcopus
quoſdam canonicos elegit,& inſtituit in
eadē:ſed canonici eos recipere nolebant,
dicentes ꝙ talis electio in eorū fuerat prę
iudicium attentata.pp quod ep̄s ꝯ canonicos illos lr̄as Apoſtolicas ad Florentinum Ep̄m impetrauit, corā quo petebat

e SEB. SAPIA. Compromiſſum. Hęc opi.vī verior p rōnē,ꝙ ſolēnitas, q̄ requiritur in act⁹ celebratione, reqriī ēt in ei⁹ reſolutiōe,aut. eō ſi filii,& ibi Bar.ad hoc no. C.ꝺ repu.gl. in l.tria ꝓdia, ubi Pau.de Caſ.ff.de ſer.ruſt.ꝓd.no.Bart. in l.Actor,in pe.col.ff.rē ra.ha.no.do.Iaſ.in l.qđ iuſsit,co.3.ff.ꝺ re iudi.& alibi ſæpe.
f Excōicat⁹. Adde, ut p Ro. cōſ.406.ubi ponit ꝺ reſcripto impetrato à duob⁹, quorū un⁹ erat excōicatus. ZACHARIAS. Adde, qđ uoluit Alex.conſ.406.ad ſi.& adde eundem Ro.ſin.528.incip.nunqd reſcriptū.ubi cōcludit,ꝙ ſi eſt īpetratū reſcriptū ſuper re cōi,ꝙ tūc ualet p pte illius, q ñ eſt excōicatus; ſecus ſi ſup re cōi īdiuiſibili; qa tūc ñ ualet.all. Io.An. in c. utile, in ſua nouel,de re.iud. Tu adde eundē in c.1.de reſcr.li.6.& Feli.in c.uenerabili,co.2.uer.fallit.2. de excep. ANT. FRAN. Et Adde, quòd in materia ſeparabili, & diuiſibili nunq̄ utile uitiaī per inutile; aliàs ſecus. uide Bar. & do.in l.Grecè.§.illud,ff.de fide.& uide q̄ habētur in c.Maſſana,& in c.ſacroſ.de ele.qñ inhabiles admittuntur cum habilib⁹ ad electionem, an uitieī tota electio, uel actus qui ſit.

Eṗs, ut canonicos ꝓhiberet ab iniuria, q̄ faciebāt eidē ſup electione dictorū cano. Scd̄ò petebat, ut canonici ipsū Eṗm iure electionis liberè uti de cætero paterenť. Florētin⁹ Eṗs lite ſup p̄dictis articulis ɔt. & receptis ꝓbationib⁹ utriuſq; ptis, dubitauit qualr̄ ſup p̄dictis dēret ꝓcedere. ɔ̄ſuluit dn̄m Papā, cām iſtructā remittēdo ad ipsū. Ipſe rn̄det eidē, ut ſup primo art. in quo petebat Eṗs, ut canonicos ꝓhiberet ab iniuria, q̄ faciebāt eidē ſuper electione p̄dictorū cano. abſoluat canonicos Vulteranos ab impetitione Eṗi: qa n̄ vr̄ iniuriā facere, q utiť iure ſuo, cū per teſtes longè melius ſit probatū, ꝙ canonici illo iure ſunt uſi ante, q̄ Eṗs Vulteranus. In ſecūdo art. quo idē Eṗs petebat, ut paterēť Eṗm uti liberè de cæterò iure electionis; abſoluit ſilr̄ canonicos p̄dictos, cū ſit notoriū, ꝙ in Tuſcia gn̄alis ɔ̄ſuetudo ſeruetť; ut canonici in cathedralib⁹ eccleſiis irrequiſito Eṗo eligēdi canonicos habeāt ptātē. ℟. No. ibi: *debito obſequio, &c.* iunc. gl. t. ꝙ licet in eccl̄a n̄ ſit ſtatut⁹ numer⁹ canonicorū: nihilomin⁹ n̄ pt illa eccl̄a defraudari debito obſeq̄o canonicorū. Et dic, ꝙ dr̄ defraudari habito reſpectu ad ɔ̄ſuetudinē eccl̄e; ut ſi ɔ̄ſueuerūt eē plurimi canonici; nūc aūt ſūt paucisſimi. Et idē ſentit gl. i c. ex parte Aſtēſis, de ɔceſ. p̄b. i fi. uide q̄ ibi dixi; & in hoc tene menti iſtū tex. ét ꝓ eccleſiis rrarib⁹, in qb⁹ rrariter n̄ ſolet eſſe cert⁹ numer⁹ canonicorū. Nā ex cōſuetudine antiqua pt dep̄hēdi, ttrū eccl̄a fraudeť in debito obſeq̄o [a] monachorū; & adde quod dixi i d. c. ex parte. † Secūdò no. ibi: *eligit & inſtituit* ꝙ electio canonicorū pōt ptinere ad unū tm̄, puta ad Eṗm. Nā hoc obtinuiſſet eṗs, niſi canonici habuiſſent meliores ꝓbatiōes; ꝓbať ergo p iſtū tex. ſic inductū, ꝙ ſicut ex cōſuetudine pt electio canonicorū pertinere ad ſolū capl̄m, ita pt ptinere ad ſolū Eṗm, ut hic. & facit c. ea noſcit. ī. de his q̄ fi. à pl. Pōt et pertinere de iure ſp̄ali ad aliū platū, ut in c. fi. de inſt. ubi donatio p̄bendarū in eccl̄a Patracē. pertinebat ad quēdā Abbatē. Dixit tn̄ hic Hoſ. ꝙ n̄ ꝓprie dr̄ electio, cū pertineat ad unū, ſed poti⁹ canonicorū [A] creatio. Hoc dictū puto ꝓcedere, qn̄ n̄ expectaŕ alteri⁹ cōfirmatio. Nā pt receptio ſeu creatio ptinere ad capl̄m ſine alia ɔ̄firmatiōe ſuꝑioris, & ex ſola receptione creaŕ i⁹ canonicæ, facit c. cū i eccleſiis, de p̄b. li. 6. & ꝙ no. Inn. i c. trāſmiſſā. ē. ti. ubi uide. Sed ſi expectaŕ alteri⁹ cōfirmatio, puta, qa ſic hēt ɔ̄ſuetudo, uel priuilegiū, tūc pt dici electio, licet ad unū ptineat. Nā & patronus dr̄ quodāmō eligere, ut in c. nobis, de iur. pa. q. 2. 1. eligit † & poſteā p̄ntat, vn̄ ex quo expectaŕ cōfirmatio ſuꝑioris, dēt dici electio, & n̄ creatio. Sed dn̄s Hoſ. ꝓcedit [f] quo ad iſtū tex. ī quo eṗs ɔtēdebat ptātē creādi canonicos, & uid Inn. ubi ſ. † No. 3 ꝙ cā pt ī iudicio inter eṗm & ſuū capitulū abſq; eo, ꝙ c. dēť curator ad litē, licet gl. aliud ſēſerit i c. ſignificauit. ī. de ap. & uide qd̄ ibi dixi. † No. 4. ꝙ libell⁹ pt ɔtineť

pl̄es petitiōes ɔ̄ eiſdē reū: cōcordat c. ueniēs, de p̄ſc. & c. q̄relā, ē. c. cū ſi. No. 5. ꝙ vtēs iuŕ ſuo, n̄ dr̄ alicui faceŕ iniuriā, licet reſiſtat volūtati ét ſuperioris: [c] qa iniuria ē, qn̄ aliqd n̄ iure fit in dedecus alterium, vt in l. 1. ff. de iniu. ſed ex quo quis ɔtēdit hr̄e ius, nō dr̄ facere iniuriā. Ad idē bo. tex. in l. ſi factū §. n̄ vr̄, ff. d̄ re. iu. vbi dr̄, ꝙ n̄ vr̄ vim facere, q ɔtēdit in iudicio actione ordinaria, & in hoc no. iſtū tex. iūcta gl. 3. †. No. ibi: *ante, q̄ eṗs memoratus,* ꝙ p̄ſumēdū eſt ꝓ eo, q ꝓbauit ɛ antiquiorē poſſeſſionē; ad qd̄ uide qd̄ no. Inn. in c. ſępe, de re. ſpol. & qd̄ legiť & no. i c. licet, de ꝓba. & p Bar. i l. cū q̄rebať, C. uſ ui. † No. ul. ibi: *generalis conſuetudo,* ꝙ cōſuetudo gn̄alis ꝓuinciæ dēt extēdi ad loca particularia ipſius ꝓuinciæ. Dixit tn̄ hic Aegidi. ꝙ n̄ ſufficeret gn̄alis cōſuetudo ſine ſp̄ali ɔ̄ſuetudine particulariū locorū. Hoſ. tn̄ i ɔ̄trū adducit c. ſup e. ī. de cēſ. & c. ſi. d̄ of. Arc. & ita trāſeūt doc. Sed tu dic clari⁹ & melius, ꝙ gn̄alis ɔ̄ſuetudo nō dēt extēdi ɔ̄ ius cōe ad loca particularia, [d] in qb. n̄ eſt talis ɔ̄ſuetudo. [e] Et idē puto, ubi cōſuetudo gn̄alis eēt alias multū oneroſa: qa n̄ dēt extēdi cū piudicio illorū, q fuerūt diligētes i n̄ admittēdo talē ɔ̄ſuetudinē, ut no. uoluit Inn. i c. ſi. de of. Arc. Pro hoc fa. regła, odia, de reg. iu. li. 6. & c. cū ɔtingat, de deci. & l. qd̄ uerò ɔ̄ rōnē, ff. de le. Et i his caſib. pt ꝓcedere opi. Aegid. Nā iſta ɔ̄ſuetudo, ꝙ canonici eligāt canonicos irreq̄ſito eṗo, ē ɔ̄ i⁹, ut ſtati dicet ſup gl. ergo ɔ̄ſuetudo gn̄alis ꝓuinciæ n̄ ſufficit, niſi adſit ét ɔ̄ſuetudo ſp̄alis loci. Et ad iſtū tex. dic, qd̄ capl̄m hic n̄ fundabat ſe ſolū ſup hac ɔ̄ſuetudine gn̄ali. ſed ſup aliis ꝓbationib. quas induxit: p quas ꝓbauit intētionē ſuā, ut patet i. ꝓte. c. in fi. Vn̄ ɔ̄ſuetudo gn̄alis ſolū hic adminiculabať intētiōi capli: iō tex. dicit: Maximè n̄ ſit notoriū &c. Idē. n. fuiſſet ſi nō cōcurriſſet cōſuetudo gn̄alis; & hoc pp ꝓbationes capli. Sed ubi cōſuetudo n̄ eſt ɔ̄ ius, nec aliter oneroſa; tūc i dubiis particulariū locorū recurrēdū eſt ad ɔ̄ſuetudinē gn̄alē ꝓuinciæ; & hoc caſu loq̄ꝛ d. c. ſup e. Aduerte, qa propriè iſta nō erat cōſuetudo, quatenus capl̄m uult acq̄rere iura ɔ̄ eṗm, ſed potius e p̄ſcriptio. De cui⁹ n̄ eſt detrahere uni, & aquirere p̄ſcribēti. Vn̄ in tali cōſuetudine impropriè dicta req̄reret titul⁹, ſicut i p̄ſcri. De quo hēs gl. fin. i c. 3. de ɔ̄ſue. li. 6. q̄ ſic dēt itelligi & limitari; & uide ibi lati⁹ p Io. An. i C nouella. † In gl. 1. ibi: *quia nō erāt diſtinctæ p̄bēdæ:* vult ergo gl. & bñ, ꝙ ubi nō ſunt diſtinctæ p̄bēdæ, ſeu cert⁹ numerus p̄bēdarū & canonicorū; ibi n̄ fit deuolutio ptātis ad ſuꝑiorē ex negligētia hn̄tis ꝓuidere, ſeu ɔ̄ferre. Et hoc ꝓbaŕ i c. 2. iūcto c. ex ꝓte, de ɔce. p̄b. Nā deuolutio ptātis fit, ubi bn̄ficiū vacat, vt i d. c. 2. Sed vbi n̄ ē cert⁹ numer⁹, n̄ eſt dare vacationē, vt i c. dilecto, de p̄bē. & id, qd̄ tenet hic gl. ſeq̄t apti⁹ hic Inn. dicēs, ꝙ vbi p̄bēdæ nō ſunt diſtinctæ; nō pt eṗs ſupplere negligētiā; licet poſſit cōpellere hn̄tes ꝓuidere p cēſurā eccl̄ſaſticā. Sed Hoſt. dicit & meli⁹, ꝙ licet deuolutio hoc caſu n̄ fiat ipſo iure: pt tn̄ eṗs aſſignaŕ terminū canōicis, itra quē dēant eccl̄ię ꝓuidere de miniſtris. qd̄ n̄ fecerit, poterit eṗs lapſo terio ꝓuidere, ar. op. i c. irrefragabili. §. exceſſus, dd̄ of. or. & c. q̄to, & c. ad reprimēdā, e. ti. & c. ſignāſti, de of. del. facit tex. 9. q. 3. c. cum ſcimus, & hoc dn̄s cōiter teneť; & idē dixi in d. c. ex parte Aſtēſis. & iſte ē optimus modus ſupplēdi negligētiā inferioris, ét in aliis iuribus p̄ſcriptis ɔ̄ eṗm. Videtur. n. data ptās inferioribus, inquātū ſunt ſoliciti in ea explicāda. iō dāta negligētia mō prædicto, pt Eṗs ſupplere, ut in iuribus pall. & hoc no. In gl. 2. ibi: *dico, ꝙ de iure cōi ſimul ad eṗm et capl̄m ptinet collatio beneficiorū, etc.* Pōdera uerba gl. nā cū in prin. formaneerit qōnē de collatiōe p̄bēdarū dūtaxat; nūc āt vr̄ gn̄alr̄ cōcludere, ut oīum bn̄ficiorum collatio ptineat de iure cōi ad eṗm & capl̄m ſimul. [f] Sed quatenus loq̄ꝛ gn̄aliter, malè dicit. nec c. nobis, qd̄ allegat hic, ꝓbat: imò ɔ̄riū dicit, cū dicat patronū dr̄e p̄ntare inſtituendū eṗo, & nullā mētionē agit de caplo. Itē ɔ̄ gl. eſt tex. in c. cū ex iniūcto, in fi. de hær. ubi dr̄, ꝙ inſtitutio & deſtitutio p̄ſonarū pertinet ad eṗm. Ad idē c. nouit, & c. q̄to, de hiſ, quæ fi. à pla. ubi in inſtitutionibus & collationibus ſolū mandatur inquiri capitula

a Debito obſeq̄o. Adde Cal. cōſ. 24. de ſtatu re.

b Vnum. Adde eundem conſ. 38. 2. li.

SEB. SPAIA.

c Etiā ſuperioris. Facit tex. in l. delator, ff. dē iur. fiſ. & in l. at qui natura. §. cū me abſente, ff. de neg. geſtis ubi gl. Dicit Bal. in l. fi. in fi. C. ſi qs aliquem teſt. prohi. bue. ꝙ ſi qs pro eur. ' utilitatem ſuā h... ueſta cauſa, non di... ituraliicui facere in iuriam.

d Particularia. Ad de Fran. Ar. tt. conſi. 115.

SEB. SAPIA.

e Conſuetudo. Vide Bar. in repet. l. 2. q. 36. C. quæ ſit longa cōſuetudo. Iaſ. in l. omnes populi, in 2. lect. col. 9. ff. de iuſt. & iur. Laurentium Calc. in conſ. 2. col. 24. ubi tradunt, ꝙ cōſuetudo unius ciuitatis uel loci extenditur ad oppida & loca particularia illi ſubiecta; dummodo nō habeant propriam conſuetudinē. uid ét Arc. in cōſ. 44. in propoſita conſultatione, & lati⁹ in conſ. 114. clariſſimè & excellentiſſime doct. Corne. Peruſi. in cōſ. 319. circa primū, col. 1. uolu. 3. uide et d. And. Sicu. in c. fin. col. 31. poſt d. Ant. ī. de conſuet. & latius ibi p illuſtrem præceptorē meum dominum Rochum Curtiū char. 27. co. 1. uer. ſecundo amplia.

ZACHARIAS.

f Ad Eṗm & capitulum ſimul. uid per Card. in cle. 2. q. 14. ut lit. pend. Et inquantum dicit ad capitulum ſimul; dic tu hoc eſſe iure ſp̄ali, ut per eundem Card. in cle. ſi. de beneficio, de præb. in ſi.

A Iſt gloſ. fin. i cle. quia ɔ̄tingit, ī uerb. electione, de reli. dom.

B Idē Fel. i c. cū acceſſiſſet in fi. ī. de cōſt.

C Vide iſtū meli⁹ i c. fi. colū. pe. ī. de cō ſuet.

D Facit tex. i c. ſi ti bi ab ſēte, de p̄eb. li. 6. & me li⁹ in c. capitulū, de ɔceſ. p̄ebeo. li bu. 6.

pl̃i cõſiliũ. Sed fortè gl. uoluit intelligere de cõllõne p̃bẽda
rũ eccl̃iæ cathedralis: ſed uſa fuit uocabulo nimis gñali.†Et
q̃m ꝓ hac mã ſẽp fit remiſsio ad iſtud c. ꝓſequar lati⁹ eã ul
tra alios. Vñ gñaliter cũ q̃rit, ad quẽ de iure cõi ptinet ꝓui
ſio dignitatũ & bñficiorũ; dic, ꝙ aut q̃rit, de p̃laturis eccl̃ia
rũ collegiatarũ, aut de bñficiis iſeriorib. Prĩo caſu in eccl̃iis
cathedralib. olim ptinebat ꝓuiſio ad ſolũ Ro. põt. in inferio
rib. aũt ptinebat ꝓuiſio ad Ep̃m loci: ſed poſteà tractu t̃pis
fuit p Papã data ptãs cuilibet collegio eligẽdi ſibi p̃latũ, ſi-
ue ſit eccl̃a cathedralis, ſiue inferior, ut i c. 1. ȷ̃. e. in c. ne ꝓ de
ſectu, & c. qa pp. ȷ̃. e. & 16. q. 7. c. cõgregatio. Et de p̃dictis uid
bo. gl. in c. q̃ q̃, de ele. li. 6. & p Io. An. in regula, q̃d alicui gra
tioſè, de re. iu. li. 6. in Merc. p̃ſertim in ſolõne q̃onis. Et ptãs
ↄfirmãdi electos fuit data ſupiori imediatè. uñ elõnem Ab
batis ↄfirmabat Ep̃s loci. 18. q. 2. in c. 1. Electionẽ uerò ep̃i cõ
firmabat Metropolitan⁹, ut in c. ſeq. & electionẽ Metropoli
tani ↄfirmabat Patriarcha ꝓpri⁹, ut i c. antiqua, de priui. Ele
ctionẽ uerò patriarchæ ↄfirmabat ſolus p̃p: qa nõ ẽ dat aliũ
ſu piorẽ, ᵃut ibi. Sc̃do caſu principali, cũ q̃rit de ꝓuiſiõe alio
rũ bñficiorũ, ſubdiſtingue, ꝙ aut q̃rit de bñficiis ſitis i eccl̃ia
cathedrali: aut de bñficiis ſitis in eccl̃iis collegiatis inferio
rib. aut de bñficiis ſonãtib. in nomẽ rectoriæ. Prĩo caſu, aut
q̃rit de p̃b. ipſi⁹ eccl̃iẹ cathedralis: aut de dignitatib. ibidẽ ſi
tis. Prĩo mẽbro. ſ. circa p̃bẽdas eccl̃ẹ cathedralis, tres re piũ-
tur principales opi. Vna hẽt, ut ptineat collatio ad ep̃m cũ
ↄſenſu capl̃i; & hãc tenuit Cõp. hic, ꝓ qua. ȷ̃. de his, q̃ ſi. a p̃l.
c. ea noſcit. Sc̃dam opi. tenuit hic Hoſt. dicẽs, ꝙ ep̃s hẽt hoc
facere cũ cõſilio tñ capl̃i. Pro hoc c. nouit, & c. q̃to, de his, q̃
ſi. a p̃l. Niſi oĩa bona poſsiderent ſimul p p̃latũ & capl̃m: qa
tũc ſimul hẽrẽt explicare. Vel niſi itereẽt alicui⁹ ſp̃aliter: qa
tũc hẽret ep̃s hoc facere cũ ↄſenſu illi⁹ p c. ad hẹc, in ſi. de oſ.
Arch. Tertia opi. ponit hic in gl. ut ſimul ptineat ad ep̃m &
capl̃m; & hẹc opi. differt a p̃cedẽtib. Aliud. n. eſt q̃d ſimul ha
beãt cõferre: aliud q̃d ep̃s cũ ↄſenſu capl̃i, ut legit & no. in c.
unico, ne ſed. uac. li. 6. Et hãc opi. ꝙ ſimul ptineat ad utrũq;,
tenet gl. in c. irrefragabili, de oſ. or. & in c. ſi. de ſup. neg. p̃l. &
in c. 1. 21. di. & 100. di. c. 1. uer. poſt ſc̃dam. Secuti ſũt hic Phi
li. Vinc. & Goff. Et ꝓ iſtis facit ẽm Io. An. in c. q̃d q̃buſdã, d̃
ſideiuſ. & ca. qa nõnullis. §. uerũ. ȷ̃. de magiſtris; & quodãnĩõ
doc. & Mod. trãſeũt cõiter cũ hac opi. Dñi de Ro. tetigerũt
deciſi. 160. poti⁹ recitãdo opi. iſtã, q̃ diſpo nẽdo. Ego dicerẽ
ſic, ꝙ aut ↄſtat p̃bẽdas fuiſſe inſtitutas de bonis cõib. eccl̃iæ:
aut de bonis alicuius priuatæ p̃ſonæ, q̃ illas inſtituit retinẽ
do ſibi patronatũ. Aut dubitat, de q̃b. bonis fuerũt inſtitutẹ.
Prĩo caſu, q̃ñ ex bonis cõib. eccl̃iæ, placet mihi opi. iſtius gl.
ut ſimul ad utrũq; ptineat creatio, ſeu p̃bẽdarũ collatio: tũ,
qa ex bonis cõib. inſtitutæ ſunt: tũ ẽt: qa intereſt oĩum de ec
cl̃ia hẽre canonicos gratos. Vñ cũ in hoc caſu ↄcurrãt duo
uincula, dicam⁹, ꝙ ſimul hẽant ꝓuidere p illã regulã gñalẽ,
q̃d oẽs tãgit, ab oĩb. dẽt approbari, ut in d. c. ad hẹc. Sed i eo
caſu, q̃ñ p̃bẽdæ hẽnt patronũ, puto ꝙ patron⁹ hẽat ep̃o p̃ſen
tare, iuxta no. i c. nobis, de iu. pat. Sed ep̃s inſtituet cũ ↄſilio,
uel ſaltẽ cũ cõſenſu canonicorũ: ſed principal̃r inſtitutio pti
net ad ep̃m, ar. op. in c. nullus. 16. q. 7. & poti⁹ req̃rerẽ ↄſiliũ,
q̃ ↄſenſũ, ar. c. nouit, c. q̃to, de his q̃ ſi. a p̃l. & hoc caſu ꝓcedat
opi. Hoſ. In tertio uerò caſu, cũ ſum⁹ in dubio, tenerẽ adhuc
illã gl. qa in dubio p̃bẽdæ p̃ſumunt inſtitutæ ex bonis cõib.
eccl̃æ, ut i §. ſi. 12. q. 1. Et ꝓ hoc mẽbro & 1. adde, q̃d no. Inn.
i c. dilecti, de maio. & obe. ubi no. dicit, ꝙ dignitas & iura ec
cl̃iæ poſsident pariter p ep̃m & capl̃m, ar. in c. cũ clerici. ȷ̃. d̃
uer. ſig. Idẽ, q̃d ſ. puto i ꝓuiſione dignitatũ ipſi⁹ eccl̃ẹ cathe
b dralis eiſdẽ rõnib. ᵇ licet doc. hic nihil dicãt circa ꝓuiſionẽ
ipſarũ dignitatũ. In tertio mẽbro, ſ. circa ꝓuiſionẽ iſerioris
bñficii ipſi⁹ eccl̃iẹ cathedralis, puto, ꝙ ſol⁹ ep̃s poſsit illa cõ
ferre, ẽt ſine cõſenſu, uel ↄſilio capl̃i: qa iſta minora explicat
ep̃s ex ſuo offõ gñali. Q̃d uĩ uoluiſſe Inn. in d. c. nouit, ſeu in
c. q̃to, c. ti. de his, q̃ ſi. a p̃l. & fa. q̃d ipſe Inn. no. i c. ſi. d̃ maio.
& obe. ubi dicit gñaliter, ꝙ iſta minora explicat rector cu-
iuſcũq; uniuerſitatis ex ſuo offõ ſine ipſã
uniuerſitate. Quo ad ẽm caſũ, ſ. cũ q̃rit d̃
ꝓuiſione bñficiorũ, ſeu p̃bẽdarũ eccleſiæ
collegiatẹ inferioris. Io. Cal. tenuit hic, ꝙ
p̃latus & capl̃m illius eccl̃ẹ irreq̃ſito ep̃o
ꝓuidebũt, ſicut pagũt alia ipſius eccl̃æ ne
gotia. Nec eſt tãta cõio inter ep̃m & eccle
ſiã inferiorẽ ſibi ſubiectã, q̃ta inter ep̃m &
eccl̃iã ſuã cathedralẽ, ut in c. req̃ſiſti. ȷ̃. de
teſt. Meritò aliud dicẽdũ in p̃bẽdis eccl̃iẹ
cathedralis, q̃ in p̃bẽdis eccl̃iẹ inferioris.
a Prouideat ergo p̃lat⁹ & capl̃m illi⁹ eccl̃ẹ,
ſicut aliorũ bonorũ hẽnt adminiſtrõnẽ;
& hæc fuit opi. principal̃r Hoſt. in c. 2. de
c inſt. ᶜ Dñi de Ro. in d. deci. 160. fuerũt ua
rii. nã q̃dã tenuerũt, ꝙ p̃ſẽtatio ptinet ad
p̃latũ & capl̃m illius eccl̃iẹ inferioris: in
ſtitutio uerò ad ipſũ Ep̃m loci. Sed colle
ctor deciſionũ tenet p̃cedẽtẽ opi. ut perti
neat ꝓuiſio ad p̃latũ & capl̃m illius eccle
ſiæ. Io. de Ligua. hic tenuit opi. p̃cedentẽ,
ut p̃ſentatio ptineat ad eccl̃iã inferiorẽ,
& inſtitutio ad ep̃m; & hãc ſecutus fuit Fe
der. de Senis, cõſi. 232. ubi plenius uideas.
Et mihi placet hæc ult. opi. qa iura gñal̃r
dñt ꝙ iſtitutio bñficiorũ ptinet ad ep̃m;
& ꝙ hẽt ꝓuidere de p̃bẽdis & aliis benefi
ciis. Ad hoc bo. tex. i c. null⁹. 11. q. 7. & in
d. c. cũ ex iniũcto. Optimè facit. 16. q. 5. in
c. 1. ubi no. ꝓbat ꝙ ẽt ſi alien⁹ ep̃s capellã
cõſtruat in aliena Diẹceſi, reſeruat ſibi dũ
taxat p̃ſentatio, ſicut cuicũq; patrono pri
uato. Inſtitutio uerò & alia iura ep̃alia re
ſeruant ep̃o loci. Ergo præſuppoſito, ꝙ ex
bonis eccl̃iæ inferioris fuiſsẽt iſtitutæ p̃-
b bẽdæ, ex quo tñ ſũt bona redacta ad ſpũa
lia bñficia; dẽt inſtitutio ptinere ad ep̃m.
Sed ubi p̃bẽdæ nõ eſsẽt annexæ canonica
tib. ſed cõſiſterent in mera tpalitate; tunc
tenerẽ opi. ↄ̃riã, ut inſtitutio canonicorũ
pertineret ad ep̃m & p̃ſentatio ad eccl̃iã
inferiorẽ. Tertio & ultimo caſu, cũ q̃ritur
c de bñficiis ſonãtib. in nomen rectoriẹ, di
co, ꝙ de iure cõi collatio, ſeu inſtitutio p
tinet ad ſolũ ep̃m; q in maiorib. bñficiis
ꝓuidebit cũ cõſilio capl̃i ſui; in minorib.
ſine cõſilio, ut legit & no. in d. c. q̃to. Et ſi
bñficia iſta hẽnt patronũ, fiet præſẽtatio
per eũ ipſi ep̃o, ut i d. c. nobis. Aduerte tñ
qa q̃ñq; bñficiũ, ſeu capella eſt fundata in
ipſa eccl̃a iferiori; & tũc puto, ꝙ rõne fun
di rector ipſi⁹ eccl̃iæ habebit præſentare
unà cũ patrono. Nã rõne fundi acq̃rit ius
patronat⁹, ut i d. c. nobis, & plenè per gl.
16. q. 7. in c. piæ mentis, & uide q̃d no. gl.
83. di. c. 1. tetigi in c. ad audientiã, el. 1. de
eccl. ædifi. ubi uide. Si ãt capella eſt ædifi-
cata cx̃ eccl̃iã, in parochia tñ alicuius ec
cl̃iæ. Et tũc diſtingue, ꝙ aut eccl̃ia paro-
chialis cõtribuit in dote, & habet p̃ſenta
tionẽ unà cũ patrono, ut eſt tex. in d. c. ad
audientiã. Aut nihil tribuit; & tũc nõ põt
p̃tẽdere ẽt p̃ſentarionẽ, ut ꝓbat a ↄ̃rio in
d. ca. ad audientiã; ſed hoc caſu p̃ſentatio
pertinet ad patronũ, ſi ſupereſt. Si ãt non
cõſtat de patrono, dixerũt q̃dã ꝙ p̃ſenta
tio pertinet ad parochianos. Sed tu tene,
ꝙ libera collatio pertinebat ad Ep̃m; &

SEB. SAPIA.

a Aliũ ſuperiorẽ. Ad quem ſpectet prouiſio præbendarum ſitarum in eccleſia collegiata & cathedrali; uide Goff. & Hoſ. recitatos per Ioã. An. in c. poſtulaſtis. ȷ̃. de cõce. p̃b. ubi etiã bo. tex. in iſta materia. Pondera etiã ꝙ tex. in c. pe. ne ſede uacã. oĩ probare, ꝙ collatio præbendarũ eccleſiæ cathedralis pertinet ad ſolum epiſcopũ, intelligendo illum tex. prout intelligunt ibi oẽs doc. & latiſsimè d̃ hac materia uid̃ d. Io. de Sylua in tract. de beneficio, ſ 2. parte. q. 22. ubi pulchrè reaſſumit omnes caſus.

b Eiſdem rationibus. Vide Dominicum. in c. de liberatione, in 4. nota. ubi Phili. Frã. in 1. de of. leg. li. 6. Old. in cõſ. 146. factum tale eſt.

c De iſti. Pro hac opin. uidet bonus tex. in c. ſignificatum eſt, & ibi no. Io. de Imo. de p̃b. uide Fel. in c. cum oenerabilis, in 11 & 12. col. ȷ̃. de ex-cep. & Cardin. in cle. 1. uer. Abbate, de ſta. monac. ubi idem tenet, ꝙ Hoſtien. uide Lap. alleg. ult. & Rotam in nouis, ſub ti. de conceſ. præb. deciſi. 4. incip. de collatione præbendarum, & in antiquoribus ſub titul. de præben. deciſio. 7. incip. quẹritur; & utrobique concluditur, ꝙ ad ſolum collegiũ pertineat.

idé dicédũ de ipſa eccl'ia parochiali,ſi nõ
cõſtat hére patronũ,& no.uoluit Inn. ĩ c. c
cũ uenerabilis,in fi.de excep.Io.An. in c.
9 unico, de capel.monac.li.6.† An ãt paro-
chiani pſumanť patroni, ſi ſunt in poſſeſ-
ſione pſentãdi,& ñ cõſtat de alio pronõ;
uide qđ no.Io.An.in d.regu.q alicui gra
tioſè;& facit ad mãm.c.1.de reli. do.Ad
de tñ ad pdicta gl. ſin. in c.eã te,de æta.&
qual.q̃ dicit, q ſi eccl'ia parochialis ædifi
cat in fundo ſuo aliã eccl'ã,poterit ibi po
nere uicariũ.Et platus maioris eccl'æ erit
platus utriuſq;.Sed illã gl.intelligeré,qñ
eccleſia parochialis ędificauit ſibi capellã
uicinã,quaſi in adiutoriũ ſui;nõ ãt,ut eẽt
bñficiũ p ſe ſtãs. Nã tũc de neceſsitate ha
bebit ibi pſentare rectoré ppetuũ, qđ ſen
tit ibi Inn. ſicut ſeruať in quolibet recto-
re. Prædicta pcedunt in inſtitutione bñfi
ciorũ ſecularũ. Quid ãt in reformatione
ec cleſiarũ regularũ , ad qué ptinet crea-
tio?uide gl. ſin. in c.fi.de reg.li.6.q̃ dicit,
q ad Abbaté & cõuentũ ſimul ; niſi aliud
héat cõſuetudo.Fundať p ca.ea noſciť,de
his,q̃ fi.a pl.q qdé text.pfecto nõ pbat il
lã opi.nec aliquo iure pbať. Vñ poti⁹ cre
do,q ptineat ad Abbaté p c.nullã. 18.q.
2.& uide qđ dixi latius in d.c.ea noſcitur.
Quid ãt ſi eſſét mortui oés de eccl'ia col
legiata?dic,q ſuperior immediatus pui-
debit de plato,ut not.Cõp.in c.ne p deſe
ctu.ĩ.e.& ſequiť Fede.de Sen.d.cõſ.34.ſa.
10 q no.gl.18.q.2.c.1.† Hęc oĩa pcedunt ni
ſi ɔ̃rium habeat cõſuetudo,q̃ in puiſione
bñficiorũ pferť iuri cõi,ut hic,& in c.fi.de
inſt.& in d.c.ea noſciť,& in c. Abbate ſa-
11 nè,de uer.ſig. † In gl.in uer.*iniuriarũ*,ibi:
et ſi noceat alij.No.bñ hãc gl. iuncto tex.q
ñ dř q facere iniuriã utẽdo iure ſuo, [a]li-
cet ex tali uſu alteri puta uicino noceat ,
uel cõſueta cõmoda auferat; ex quo nõ fa
cit aĩo iniuriãdi.Nã tunc poſſet cõueniri
actione iniuriarũ,[b] ut ĩ l.pe.ff.de iniuriis.
Pone exéplũ: ſi habés parté dom⁹ inferio
ré facit igné p uſu ſuo.Nã licet fum⁹ aſcé
dẽdo intret p feneſtrã partis ſuperioris ;
ita,ut noceat dño illius partis ſuperioris
nõ pt p p hoc ɔ̃ eũ agi ; ex quo ñ facit aĩo
iniuriãdi.Secus,qñ diſponeret circa ré ui
cini;de quo dicẽdũ,ut no.pſertim p Bar.
in l.fluminũ,ff.de dã. infect.& in l.1.§.de
niq;,ff.de aqua plu.arc.ubi bo.tex.Et fac.
q in ſiťi no.Inn.in c.fi.de reſt.ſpo.ubi di-
cit. q cũ æmulatione & iniuria alterius ,
ñ licet noua caſtra facere:nec uetera inca
ſtellare,q̃ nõ pbanť prius fuiſſe habitata;
qđ no. In gl.antep.doc.cõiter referũt no.
gl.q qñ duo pbãt ſe exercuiſſe eũdé actũ
inſolidũ,& pbationes ſunt æquales , ſi a-
ctus ille ptinebat ad utrũq;,dẽt p utroq;
ſñiari,ut illũ actũ exerceãt cõiter:qa in du
bio dẽt pbatio interpretari , ut cõueniat
naturæ negotii,de quo agiť.4.q.3.c.teſtes
no.Inn.in c.auditis,de pſcri.& uide quod
dixi poſt glo.in c.licet,de pbat.Sed circa
hoc qriť ſuppoſito,q creatio canonico-
rũ ſpectet ad epm & capťm ſimul, qd ſi ip
ſe cõſentiat in unũ, & capťm in alium, qs
illorũ ſit pferẽdus?Io.An.remittit ad no.in c.poſtulaſtis,de
cõceſ.pb.Tu uerò dic,q neuter[c] eſt admittẽdus,cũ nemo cõ
ſenſum héat Epi & capťi.Ad hoc.n. ut teneat creatio,ſeu re
ceptio,oportet,q cõcurrat cõſenſus Epi & capťi,ſeu maioris
partis ipſius;de quo uide tex.iuncta gl.in c.unico,ne ſede ua
12 cã.li.6.& qđ dixi in d.c.poſtulaſtis.† Et ſi nõ cõueniũt intra
tẽpus præfixum ad puidẽdum,de quo in c.2.de cõceſ.præb.
fiet deuolutio ad ſuperioré,p iſtorum negligentiã,cum ue-
rũ ſit dicere eos nõ puidiſſe tpe debito,ut in d.c.2.& d.c.po
ſtulaſtis.In gl.pe.ibi,*agebatur petitorio*, ſentit gl.& bene,q in
primo art.libelli agebatur poſſeſſorio.ſ.retinẽdæ,ne capitu
lum impediret Epiſcopum in poſſeſsione ſua;& per hoc ta-
citè petebať,ut canonici per eum inſtituti deberent admitti
in eccl'ia tanq̃ canonici , Nã ad ualiditaté inſtitutionis fa-
ctæ ſufficit,q inſtitués erat in poſſeſsione tpe inſtitutionis,
ut in c.q̃relã,ĩ.e.& in c.cũ olim,de cau.poſ.& pprie ta.In 2.
ar.agebať petitorio,puta cõſeſſoria actióe: qa dicebat Eps,
q de iure pertinebat ad eum ptãs recipiẽdi canonicos;& ſic
petebat p eo pnuntiari:ſed ex defectu pbationis,& qa ca-
pťm melius pbauit de iure ſuo;ſuccubuit Eps in utroq; art.
Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Compromittentes tenentur electionem factam a compromiſſarijs ac*
ceptare. niſi ex iuſta cauſa. *(ualet.*
2 *Compromiſſarij,ſi non oẽs,ſed maior pars conſentiat,q̃cquid agunt,*
3 *Archieps habet poteſtatem confirmandi electionẽ ſuffraganei ſui .*
4 *Teſtes ſingulares non probant.*
5 *Sententia lata in cauſa beneficiali non tranſit in rem iudicatam,ni*
ſi poſt decendium;quod non eſt indiſtincte uerum.6.
Sñĩa lata ſuper cã matrimoniali nunquam tranſit in rem iudicatã.
Sententia nutritiua peccati, nunquam tranſit in rem iudicatam.
7 *Calumnia non poteſt opponi accuſanti,ſi probat per unum teſtem. 8.*
8 *Teſtis unus nõ facit ſemiplenã pbationẽ,niſi ſuper facto principali.*
9 *Diſpenſatio ſuper ætate in dignitatibus eccleſiaſticis eſt reſeruata*
Papæ,licet aliquo caſu poſſit etiam epiſcopus. 11.
10 *diſpenſare contra conſtitutionem concilij ſolus Papa poteſt.*
12 *Teſtes minus idonei admittuntur , quando ex natura negotij non*
poteſt haberi alia probatio .
Teſtis non iudicatur idoneus,quando ex ſuo delicto poteſt adſcri-
bi ſibi laus, uel uituperium.
Opponens aliquas ſolennitates defuiſſe in aliquo actu ,habet pbare.
13 *Non poteſt quis ſe obligare ad pœnam beneficij perdendi .*
Popularis actio extinguitur uno agente,& non recipitur procura-
tor in tali actione.
Accuſatus ab uno,ſi fuit abſolutus,non poteſt ulterius accuſari.

CAP. XXXII.

1 *CVm dilecti.* † Compromittentes teneñť re
cipere electum a compromiſſa
riis,ſi ſit dignus; niſi ɔ̃ formam compromiſsi eum
appareat electum.Et tres ſunt partes. In prima po
niť allegatio pro electo.In ſecunda,ibi:*uerũ*,allegatio ɔ̃ ele-
ctum.In tertia,ibi:*nos uerò*,diffinitionis commiſsio.Caſus li
teralis. Eccl'ia Morinen.deſtituta paſtore,Archid.eiuſdé ec
cl'iæ electus extitit in paſtoré.Super iſta electione iã confir
mata,orta fuit poſtmodũ cõtrouerſia inter Epm electum &
eius ſequaces,& quoſdã alios canonicos eiuſdé eccl'iæ.Dela
ta eſt qõ ad ſed.Apo. Ex parte electi fuit ppoſitum corã Pa
pa,q cum eccl'ia ipſa uacaret,canonici eiuſdé in tres cano-
nicos Moriné.ptãté eligendi Epm cõtulerunt, pmittentes,
ut illũ reciperent in rectoré,qué de gremio eccl'iæ ducerent
eligendũ.Qui examinatis uoluntatib.ſingulorũ Arch. ip ſi⁹
eccl'ię elegerũt. Metro.electioné examinãs,& pſonã electi,
& de ætate ipſius ueritaté inquirés, pnũtiauit ipm in ætate
nõ ſuſtinere defectũ,& electioné ipſius cõfirmauit. uñ pete-
bať imponi ſilẽtiũ parti aduerſæ,q̃ malitioſè ſe opponebat :
uerũ quidam Berna. noĩe ppoſuit ex aduerſo ſub pœna bñ-
ficii ſui ſe obligans,q prædictis trib.ſub hac forma fuit data
eligendi

a Iure ſuo. Adde Roma.conſ.1. ubi ponit , an ſocius inuito ſocio poſſit in cõi ſolo fortilitiũ ædificare. SEB. SAPIA.

b Actione iniuriarum. uide Sal. in l.altius,C.de ſeru.& aqua:qui dicit, quod licet unicuique ſit permiſſum facere feneſtrã in ſuo pariete, nõ tamen poterit facere, ut uideat uxorem, uel filiam uicini ; & ita de facto ſe reſpondiſſe dicit Pau. de Caſ. in l.cum eo. ff. de ſerui.urba.prædi. Et aliqua pulchra ad propoſitum ponit do. Iaſ.in repe tit.l.quominus,in 5.col.ff. de flumi. & i l.ex hoc iure, col.2.ff.de iuſti.& iur. Et aliqua poſui in repe.l.creditores,in 2.not.C. de pigno. ubi ad limitationem regulæ,q non uidetur facere iniuriã alicui , qui utitur iure ſuo , ut non procedat,quando utitur in odiũ alicuius ; Allegaui tex.probantem in l.bouem.§. ſi quis cum conſilium, ff. de ædil.edic.& in l. quia redhibito, ubi glo. not. ff.de alie. iudi. mutan. cau.fac.

c Neuter. Adde, q ſi ptãs eẽt impar, q dignior, & ſic Eps,eſſet præferendus,ut uolu.Cald. conſi.7.de præb.

eligẽdi ptãs,ut examinatis uolũtatib.ſingulorũ,illũ in quẽ oẽs,uel maior,& ſanior ps capl̃i,de gremio eccl̃iæ cõſentiret;eligeꝛ tenerẽt:ſed ipſi electores ptãtẽ ſibi traditã ñ ſuã tes, dictũ Archid.quẽ pauci de capl̃o noĩarũt,eligere pſum pſerũt. Vñ canonici Morineñ.poſtmodũ mirabant,qualiter Archidiacon⁹ fuerat elect⁹,cũ plures eſſent in eccl.digniores. Cœperũt ẽt publicẽ ꝓfiteri,ꝙ ipm nullaten⁹ noĩarũt;& ſic talẽ ſurreptionẽ dño Papæ retulerũt:petẽs dict⁹.B.dictũ Arch.remoueri ab eccl.Morinẽ.Dñs pp uidẽs, ꝙ res iſta erat pnicioſa exẽplo,ita duxit ꝓuidẽdũ,ut ꝯdictores pſtarẽt iuꝛm,ꝙ malitioſè nõ ꝓponãt hmõi qõnẽ,& pdicti tres electores iuꝛo adſtringant dicere ueritatẽ , quot ex canonicis examinatiõis tꝑe in dictũ Archi.ꝯuenerſit;& ſi tres, vł duo illorũ dixerint,ꝙ maiors ps cõſenſit,in dictũ Archi. ꝯdictorib.ſilẽtiũ imponaꝛ,cũ illorũ ꝓbatio ſufficiẽs nõ eſſet,eo ꝙ eſſent in ſuis teſtimoniis ſinglꝛes. Si uerò dixerint,ꝙ a pauciorib.fuerit uoĩat⁹;tũc ſi fuerit ſufficiẽter ꝓbatũ, ꝙ illũ de gremio eccl̃æ ſm formã ſibi datã,eligeꝛ tenerẽꝛ,i quẽ oẽs , uel maios ps capl̃i,cõſentirẽt;electio ipſi⁹ caſſeꝛ:alioqn qđ de ipſo Archid.factũ eſt,ratũ hẽaꝛ;& ꝯdictores cõſpeſcanꝛ ab ipſi⁹ moleſtatiõe;& iudices pdictũ B.priuẽt pb.Morinẽ. eccl̃iæ:q ſe ad pœnã,ſi in ꝓbatiõe deficeret, obligauit,nõ obſtãte,ꝙ ſuꝑ ætatis defectu obiectũ fuerat ꝯ Epm,cũ idẽ.B.nõ multũ iſtiterit,& ſuꝑ hoc a Metropolitano fuerit iudicatũ ; cui⁹ ſnia in rẽ trãſiit iudicatã,a qua intra decẽdiũ nõ fuerat

2 appellatũ.B.† No. 1. ꝙ ptãs eligẽdi ſimpl̃r in tres ꝑ capl̃m pt ꝯpromitti.Sed eſt dubiũ, nũqd hoc caſu ualeat electio facta a maiori ꝑte⁊qdã dixerũt ꝙ nõ: ſed oportet ꝙ oẽs cõueniãt , ex quo cõpromiſſum fuit ſimpl̃r factũ ad inſtar pluriũ

a ꝓcuratorũ datorũ ſimpl̃r,nõ in ſolidũ. [a] Hẽnt.n.iſti oẽs ſimul ptãtẽ,ita ꝙ nõ ualet qcqd agũt,niſi oẽs cõſentiant ; ad hoc.l.plurib.ff.de ꝓcu.& c.ſi duo,e.ti.li 6.Sed Cõp.cui⁹ dictũ uꝛ placere doc.tenet ꝯriũ, ꝙ ualet electio facta a maiori

b ꝑte cõpromiſſariorũ,[b] ad inſtar arbitrorũ,ut in l.ſi tres,ff.đ ar.& in c.ſi.j̃.de re iu.Et hoc dictũ mihi placet. Nã ſicut ĩ iudicib.ualet,ꝙ fit a maiori ꝑte,aliis pñtib.& ꝯdicẽtib.ut ĩ d. c.ſi.ita dẽt ualere', ꝙ fit maiori ꝑte iſtorũ cõpromiſſariorũ . Et ex hoc dicto no.ꝙ cũ aliq eligũt ſimpl̃r ad aliqđ officiũ exercẽdũ,tenet qcqd facit maior ps minori ꝑte pñte & ꝯdi

3 cẽte;qđ tene mẽti.† No.2 .ꝙ Metropolitan⁹ hẽt a iure ptãtẽ examinãdi & cõfirmãdi electionẽ ſuffraganei ſui;ad idẽ. c.nihil.j̃.e.No.3 .ꝙ ptãs eligẽdi pt ꝯferri in cõpromiſſarios cũ reſtrictiõe,ut illũ teneãꝛ eligere,i quẽ cõſenſerint oẽs de capl̃o,vł maior ps.Cõtra ꝙ uꝛ obſtare.c.cũ terra,ꝯ.e. Nã ſublata eſt libertas eligẽdi,ꝙ eſſe ñ dẽt , ut ibi.Sed rñde,ꝙ illud ꝓcedit in ipſis electorib. q hıbẽt electionẽ iure ꝓprio, quorũ libertas ñ dẽt ita reſtringi:qa nõ dꝛ electio,ubi amittiꝛ libertas eligẽdi,ut ĩ c.ubi ꝑiculũ §.cæterũ.j̃.e.li.6.Iſtud[c]

c uerò,c. ꝓcedit in ipſis ꝯ.ꝓmiſſariis, quorũ ptãs pt reſtringi. Sũt.n.iſti hoc caſu , q̃ſi miniſtri ipſorũ canõicorũ eligẽtiũ ;

4 & no.hoc dictũ ꝓ litatiõe illi⁹.c.cũ terra. † Itẽ no. ꝙ teſtes ſingulares nõ ꝓbãt,ꝯcor.c.cũ cãm.j̃.de te.quotidie ſolet ad hoc allegari iſte tex.Qđ tñ lita ꝓut no.gl.ſing.ĩ l.ob carmẽ ff.de teſt. ꝑ Ang.de Per.in diſpu.q̃ incipit. Aſſenſis miles;& facit qđ no.gl.3 .q.9.c.nihilomin⁹,& c.teſtes, & ꝑ In. & Io.

5 An.ĩ c.quaſr & qñ,el.2 .de ac.†Itẽ no. & tene mẽti ſẽ ꝑ tex.

d qa alibi ñ ita bñ ꝓbaꝛ,ꝙ ſnia[d] lata ĩ cã bñficiali trãſit in rẽ iud.ꝑ lapſum decẽdii rẽſpectu.ſ.ꝯdictoris,ſed nõ ĩ fauorem bñficiati, quo min⁹ ſaltẽ iudex ex offõ ſuo poſſit inqreꝛ de ti.ltĩmo.Ad ꝙ uide gl.not.& qđ ibi dixi ĩ c.1 .de cõceſ. pb. Sed ꝯ hoc ultimũ op.de c.tenor,& c.lator,& c.cõſanguinei. j̃.de re iu.ubi patet,ꝙ ĩ cã mr̃imoniali ſnia nõ trãſit in rẽ iu

e dicatã:[e] ergo nec mr̃imonio ſpũali,cũ iſta iudiceꝛ a pari, ut ĩ c.2 .de traſla.Epi.Sol.ꝯriũ uꝛ difficile,& ſoluit Hoſ.ꝙ ꝯ legẽ diuinã ñ trãſit ſnia ĩ rẽ iudicatã,ut ĩ ꝯriis:ſed ꝯ legẽ canonicã aliqñ pp ſtatuit,ut ñ trãſeat,ſicut cũ ferꝛ ſnia ſuꝑ matrimonio ĩ gradib.humana l.ꝓhibitis,ut ĩ ꝯriis. Aliqñ ſtatuit,ut trãſeat,ut hic.Nã pt pp,ꝯ.i⁹ diſponere,ut ĩ c.propo-

a In ſolidum.adde Cal.conſi.6.de elec.
Adde ad principalẽ.q.doc.poſt Bar.ĩ l.iter ptes,& ĩ d.l.duo ex trib. ff.de re iu.& uide in ma,ꝙ qñ ſunt plures arbitri,nõ pt fieri act⁹ corã uno tñ;do.Ale.ĩ ꝯſ.3.ĩ 4.co.uer.& tãto forti⁹.ĩ 1.uo.ubi ponit ẽt an un⁹ arbiter poſſit cõmitteꝛ uices ſuas, de quo alta ꝑ Bal.in cõſi. 266.ĩ 3.li.& ꝑ eũdẽ.Ale.in cõſ.19. ĩ 4.col.in prin.in 4. uol. Et ꝯſidera unã dñiam iter arbitros & ꝓcuratores. Nã maior ps arbitrorũ pt aliis ĩuitis iudicare,d. l.duo ex trib.ff.đ re iud.ñ eſt ita in ꝓcuratorib. quia duo,nolẽte tertio nihil agũt, ut colligitur ex.d. c. ſi duo , & ex dictis Abb.hic.Quæ autẽ ſit rõ dñiæ iter iſtos caſus,cogita. Aneæ. de Falc.

fuit,de cõ ceſ.pb.& cũ hac ſolõne tranſeũt hic cõiter doc. Que qdẽ ſol.mihi ñ uꝛ ꝑfecta: qa pp nõ dẽt diſponere diuerſa ſine cã.Nã diſpõ ca.ꝑ ꝯrıis allegatorũ eſt fundata,ſuꝑ pctõ,ut no.gl.ĩ d.c.lator.Vñ ubicũq; iminet pctm ĩ obſeruatiõe ſniæ iniuſtæ nõ trãſit ſnia in rẽ iudicatã, ut ibi no. Sđ ĩ caſu nr̃o ĩminet pctm.ſ.ꝙ ꝑ ſurreptionis aſtutiã qs detineret dignitatẽ epalẽ. 1.q.1.c.ordinatiões,& hic.Quaꝛ pt dici & & meli⁹, ꝙ ſnia traſiuit hic ĩ rẽ iudicatã ĩ pıudiciũ uolẽtiũ ꝯdicere: qa pñt ipſi ꝯdictionẽ omitteꝛ ſine pctõ , cũ ſpõte ueniãt ad ꝯdicẽdũ. Vñ cũ ſemel acqeuerint ſniæ nõ appellando,ñ pñt ampli⁹ ꝯdiceꝛ,ut in c.qđ ad ꝯſultationẽ,de re iu. Sed hęc ſnia nõ tranſit in rẽ iudicatam in fauorẽ bñficiati:qa ĩ ei⁹ ꝑſona ĩminet pctm. uñ ſuperior põt ſemꝑ ex offõ ſuo ĩquireꝛ; ad hoc qđ no.In.ĩ c.ad aures,de reſcr. & optimè facit tex.ĩ c.cõſtitut⁹.j̃.de ap.& ꝑ gl.ĩ c. ſi fortè,de ele.li.6.& ĩ c.1.đ cõceſ.pb.& probaꝛ hoc ſm unũ intell̃m in uer.nos verò. Sed ĩ mr̃imonio carnali peccat cõiux ob ſeruando ſniam ꝯ legem diuinam,vel canonicam. Vñ nõ potuit acqeſcere iniuſtę ſnię;meritò audiꝛ ẽt p⁹,decendium,ut nõ remaneat ĩ pctõ;qđ itellige ut dixi.ĩ c. iurauit,đ ꝓba.Et re ꝓbat iſte tex.aptè opi. In.ĩ c.cum oli,de do.& cõt.& ĩ.c.cum Bertol.đ re iu.ubi dicit ſniam latã ĩ cauſa bñficiali,nõ tranſire ĩ rem iudicatam. Poſſet tñ ſaluari ſm dictũ.ꝓmiſſam.Sed ꝯ pdicta & ꝯ tex.ſcđõ opp.Ex quo.n.electio fuerat ſolẽniter cõfirmata ꝑ Metropolitanũ,nõ

b debuit amplius admitti ꝯdictor:qa illa ꝯfirmatio tranſiuit ĩ rem iudicatã, ex quo nõ fuit appellatum, ꝑ hoc.c.ſi.đ ele.li.6. Prætereà uꝛ ĩ tex q̇dã ꝯdictio. Sicut.n.pp noluit admittere oppoſitionem ſuꝑ defectu ætatis,ptendens cãm:qa ſnia tranſiuerat in rem iudicatam : pari rõe nõ debuit admitteꝛ oppoſitionem, ꝙ electio fuerit celebrata ꝯ formam cõpromiſſi , ex quo præceſſerat ſolẽnis confirmatio, quæ trãſiuerat in rem iudicatam, cum ab ea non fuiſſet appellatum. Sol.ꝯrium uꝛ difficile. iõ qdam ſoluendo dixerunt,ꝙ hic fuit ap

c pellatum ab illa cõfirmatiõe.q̃ ſol. nõ uꝛ uera:tum qa diuinat:tum,qa ſi fuiſſet appellatum, pars fuiſſet audita etiam ſuper defectu ętatis . Et q̄q̄ doc.intelligant , ꝙ ſnia lata ſuper defectu ætatis fuerit inter

d locutoria;attamen ex quo illa ſnia parit præiudicium in principali qõne appellando a diffinitiua , debuiſſet audiri ſuper illa interlocutoria ; licet ab ea prius non appellaſſet,ut in capi.ſi.de app. li. 6. Vnde alii ſentiunt, ut Innocen.quòd hic

ubi reſoluit difficultatem,ſuper quam multum laborat.d.Abb. hic. & ibi latè,qñ ſnia,in matrimonio carnali tranſeat in rem iu.

e Rem iudicatam.Adde uidendum Pau.de Ca.conſi.266. in antiquis.

ANT. FRAN. Ad iſtã mam uidẽda ſunt,q̃ habẽtur in l.itẽ ſi un⁹. §.itẽ ſi ĩ tres.ff. đ arbi. ubi qñ ſũt plures arbitri , dẽnt oẽs reqri, alś nõ ualeret ſnia: quia un⁹ q erat abſens ſi fuiſſet pñs, potuiſſet alios attrahere ĩ ſuã ſniam ; & niſi oẽs ſint reqſiti,ñ uꝛ ſeruata forma mandati , ſeu cõꝓmiſſi . Et uide q̇ hñr ĩ c.prudẽtiã,de off.dele. & ĩ c.cũ plures,đ off.de le. li.6.

ZACHARIAS. Compromiſſariorũ.Dic tu iſtã eſſe ueritatẽ,niſi tñ in cõꝓmiſſo aliter fuiſſet dictũ. Ita no.Car. Mãda. in ſępe alle.trac.ſuo de ele.1.ꝑte.c.46. & ibi gl.ĩ uer.ꝯdicat. Idẽ ĩ 2.ꝑte.c. 59.fo.9.& ibi gl. ĩ uer.oẽs,& ĩ uer. cõcorditer,& eo. c.fo.15.glo. uer. unanimiter.

Reſtringi. Add.ꝙ nõ pt eis dari reſtrictio, ut eligãt illũ,quẽ ipſi nõ approbãt,ut uoluit Cal. conſi.3.

SEB. SAPIA. Quòd ſnia, uide Gem.ĩ c. ordinarij.§.ſi.ĩ ſi.de off.ordi.l.6.& latiſſimè,ꝑ Feli.in c. lator, coll. 6.uerſi. decima aũt declaratio.j̃.de re iud.

ꝑꝑ ex offõ ſuo iſtos ↄ̄dictores audiuit:uel
fuerũt auditi ꝑ uiã denũtiatiõis. Sed tu
dic meli⁹, q̃ oli aũ, q̃ emanaret.c.fi.de e-
le.li.6.cõfirmatio electiõis nõ hẽbat uim
diffinitiuæ,cũ fieret extraiudicialiter,nec ẽt
hodiè hẽt ſemper uim diffinitiuæ;ut pu-
ta, ſi ꝓcederet ↄfirmator extraiudicialiter ꝑ
miſſo edicto,& nemine ↄ̄dicẽte,iuxta no.
in c.fi.& c.auatitiæ,e.ti.li.6.Meritò ꝓ cõ
firmatiõe debuerũt audiri ↄ̄dictores: nõ
tñ in modũ exceptiõis ad impediẽdũ ↄfir
mationis effectũ, ſed ꝑ uiã denũtiatiõis,
uel accuſatiõis,ut eſt tex.i c.ↄſtitutis.ĩ.de
app.& i c.poſt electionẽ,de cõceſ.ꝑb. Sed
ſup defectu ætatis noluit ꝑꝑ admitterẽ ↄ̄-
dictorẽ in iudicio:qa Metropolitan⁹ pro
nũtiauerat in iudio electũ ñ pati defectũ
ætatis. Et ſic ſnĩa trãſiuit in rẽ iudicatã,
ex quo ñ fuit appellatũ. Vel dic, ut ſentit
Inn.q hic reſtabat ↄſecratio,reſpectu cui⁹
impediẽdæ poterãt fieri oppoſitiões ↄ̄ e-
lectũ,ut in c.ſup his,de accu.Et đ hac ma
uide q̃d plenè ibi no.in c.q̃d ſicut.ſ.e. &
q̃d dixi poſt In.in c.cùm olim, de cã poſ.
& ꝓprie. Hodie uerò,an ↄ̄ electũ cõfirma
tũ ꝑmiſſo edicto dubitaẽ,an dẽant ↄ̄dicto
res admitti ſaltẽ ꝑ uiã denũtiationis,uel
accuſatiõis;de quo ꝑ Fed.i ↄſ.23.& 27.Et
cõcluſio ſua ẽ, q ſic ſi nihil ꝑt iſti nouiter
ueniẽti imputari:puta,qa illa crimina, q̃
nũc opponit,erãt occulta tp̃e edicti; uel
opponẽs erat tũc extra diœceſim;ad hoc fa-
cit.c.nulli.ĩ.e.l.6.& c.fi.q ma.accuſa. poſ.
6 † Et ad mam uide Inn. in c. ad aures, de
reſcrip.ubi uult,q quãtũcũq; ſnĩa trãſeat
in rẽ iudi.in cã bñficiali;ꝑt tñ ſupior adi
ri ↄ̄ iniuſtè detinẽtẽ bñficiũ ꝑ uiã denun
tiationis;& ꝓ illo dicto uꝛ̃ hic tex. ſm u-
7 nũ intellectũ,in uer. *nos vero.* † Tertiò op.
a [a] ↄ̄ tex.uꝛ̃.n.q iſte canonicus ñ debuit pri
uari ꝑbẽda ex eo,qa nõ ꝓbauit.Nã a pœ-
na calũniæ excuſaẽ accuſator,ꝓbãdo per
unũ teſtẽ,ut no.doc.in c.2.de cal.Sed iſte
canonicus habuit plures teſtes,ſaltẽ ſingu
lares;ergo debuit releuari ab iſta pœna ꝑ
ſumptæ calũniæ. Sol.dñt cõiter doc.q ↄ̄-
riũ ꝓcedit,ut qs excuſeẽ a pœna iuris; ſe-
cus quo ad pœnã ſpãlẽ,ad quã qs ſe obli-
gauit,niſi hoc ꝓbaret.Et no.ſing.hoc di-
ctũ.Nã uꝛ̃ nõ ꝓbaſſe ꝓbando min⁹ pfectè
ar,in c.2.de trãſla.Epi.& uerba obligatio
nis dẽnt ꝓprie ſumi;ar.in l.ampli⁹, ff. rẽ
rat.ha.& q̃d ibi no.Bar. Sed ↄ̄ hoc facit,
qa hic ñ hẽbat iſte canonic⁹ aliquẽ teſtẽ
ſup hoc facto principali:qa qlibet cano-
nicus deponebat de ſe, q ñ cõſenſerãt in
Archidiaconũ.Nemo aũt dicebat,q ma-
ior ps ñ cõſenſiſſet, cùm ſcrutiniũ fuerit
8 factũ in ſecreto.† Sed un⁹ teſtis [b] nõ facit
b ſemiplenã ꝓbationẽ;niſi qñ deponit ſup
facto principali,ut no.dicit Bar.poſt gl. i
l.fi.C.fa.ercis.ergo iſte tex. nõ ꝓbat lita-
tionẽ doc.So.Suſtinẽdo eorũ dictũ ꝑt di
ci,q nõ ſolũ dictũ uni⁹ teſtis excuſat a pœ
c na p̄ſumptæ calũniæ,ſed ẽt cõiecturæ,[c] ut
eſt tex.no.in c.1.ĩ.e.li.6.Vñ ſaltẽ iſti ca-
nonici ſinglr deponẽtes faciebãt cõiectu
rã ꝓbabilẽ,q iſte canonicus ñ calũnioſè

ſe opponebat; & ideò a pœna legali debuiſſet iſte excuſari;
ſed non fuit excuſatus, quia agebatur de pœna conuentio-
9 nali; & nota ſemper hoc dictum in practica. †. In gloſſ. in
d uerſicu. *ſuſtinere in ætate*, ibi, *niſi ſolus Papa.* [d] concludit gloſſ.
in hac prima parte, quòd ſolus Papa ꝑt diſpenſare circa de
fectũ ætatis cũ ꝓmouẽdo ad epatũ. Et q̃q̃ gl. nihil alleget,
mihi placet dictũ gl.& adduco bo.tex.ĩ.e.nihil. Itẽ faciunt
rões,quas gl.ſubiicit in ſeq q.in qua gl.examinat, nũquid
Epi poſſint diſpẽſare,ut patiẽs defectũ in ætate poſſit ꝓmo
ueri ad dignitates inferiores,& ad ecclias parochiales? i q̃.
q.ponit duas opi.nã qdã tenuerũt,q ſic.& hãc opi.ſecuti ẽ
Inn.Phil.& multi alii. Alia opi.q̃ ſeqẽ gl. hẽt ↄ̄riũ.& hãc ↄ̄-
riã opi.tenet Io. An.hic.Et hodiè ꝑt hæc opi.defenſari, &
lĩtari ꝑ c.unicũ,de æta.& q̃ l.li.6.ubi daẽ facultas Epo diſpẽ
ſandi cũ ↄſtituto.in 20.anno,circa dignitates & ꝑſonat⁹ nõ
curatos.Ergo añ.20.annũ ñ ꝑt cũ aliquo diſpẽſare,nec etiã
p⁹.20.circa dignitates curatas,ſeu bñficia curata:qa ex quo
illa ↄſtitõ ꝑmittit certo caſu, uꝛ̃ in aliis ponere regulã i ↄ̄-
riũ,ar.in c.nõne,de ꝑſump.& in c.dñs.32.q.7.& i c.2.de cõ-
iug.lepro.Et hãc opi.tenet gl.in c.licet canõ.ĩ.e.li.6. Itẽ fa
cit tex.in c.dilectus.ĩ.de tẽp.ordi.ubi patet,q Eps ñ diſpen
ſat ↄ̄ canonẽ;niſi diſpẽſatio repiaẽ ꝑmiſſa;de quo ibi ꝑ In.
& dixi plenius in c.at ſi clerici,in §.de adulteriis.ĩ.de iudi.
& ꝑ Arch.in d.c.licet canõ.Sed iſta diſpẽſatio circa ætatẽ,ñ
repiẽ ꝑmiſſa,niſi in caſu ꝑdicto.ergo uꝛ̃ oĩb.citra Papã ꝓhi
10 bita.† No.tñ gl.in rõe lũi.Nã ponit gl.hic regulã,q Eps nõ
e ꝑt diſpẽſare [e] ↄ̄ ↄſtitutionẽ cõcilii;& quotidie ſolet hæc gl.
allegari;& uide gl.in c. dilectus,el.2.ĩ.de ꝑbẽ.q̃ tenet idẽ in
legato Papæ.Vide ẽt gl.in cle.1.ĩ.e.ti.q̃ ſentit & bñ,q regu
lariter nullus citra Papã ꝑt diſpẽſare ↄ̄ cõſtitutionẽ cõcilii;
& facit.c.ſignificaſti.ſ.e.ubi ꝑꝑ ſolùm excipit authoritatem
Roma.põtificis.Adde ad idẽ.c.poſt trãſlationẽ.ĩ.đ renũ.u-
bi ꝑꝑ reddit ſe difficilẽ ad diſpẽſandũ ↄ̄ cõcilũ. & uide q̃d
no.Pau.in d.cle.1.Spe.in tit.de leg.ſub ru.de diſpẽ.§.conſe-
quẽter,uer.& gñaliter dico.ꝑ Arch.66.diſt.in ſum.Vide tñ
oĩno do.de Rot.deci.254.ubi dñt,q ex magna cã neceſſita-
tis,uel utilitatis ꝑt Eps diſpẽſare; & alle.Io.de Lig.in d.c.at
ſi clerici.Hoc dictũ puto ꝓcedere,qñ oriretẽ aliqua cã urgẽs
de nouo,& incognita uerosimiliter ꝑ cõciliũ tp̃e editæ cõ-
ſtitutiõis.[f] arg.opt.in l.ſi hoĩnẽ,ff.mãd.ubi ex tali cã noui-
ter orta ꝑt ꝓcurator gñalis inhibere ſpãli,ne exequaẽ man
datũ ſibi per dñm iniũctũ.Et per illã l.dicit no.Bal.i l.oẽs
populi,ff.de iuſti.& iure,q ex cã magna ꝑt Eps ẽt ſtatuere ↄ̄
canonẽ. Q̃d intelligo de cã uerosimilr tũc ñ cogitata mõ
ꝑdicto;ita,q nõ ſit uerosimile,q Princeps ñ admiſiſſet di-
ſpẽſationẽ,ſeu ↄ̄riã cõſtitutionẽ,ſi illã cãm cogitaſſet.Facit
q̃d no.Arch.in loco ꝑal.& uide ad hãc mam, q̃d pleniſſi-
11 mè dixi in d.§.de adulte.† Et ꝑ hoc ꝑt ſolui alia qõ,nũquid
Eps poſsit diſpẽſare circa defectũ ætatis cũ ꝓmouendo ad
ordines?Nã idẽ dicerẽ,quod in qõe ꝑcedent. per cle.gñalẽ
de æta.& qua.& q̃d ibi no.Nec ob.c.ꝑtereà,ꝑall.in gl.ꝓ ↄ̄-
ria opi. qa illud loquiẽ in patiente defectũ in ordine ſacro.
Nã talis defectus de facili ꝑt ſuppleri, & hodie ſm opinio-
nẽ cõem nõ eſt neceſſaria in illo caſu diſpẽſatio; de quo ple
nè dixi in c.dudũ,ſ.eo.In gl.in uer. *uerò*, ibi, *nec dic*, q licet
cã ſit ſuper re ſpirituali &c.no.bñ hãc ſcđam ſol.gl. uult.n.
ſingu.q cũ agiẽ poſſeſſorio; puta ad reſtitutionẽ rei,nõ ꝑt
dici cã ſpũalis;qa nõ agiẽ ſpũaliter, licet agaẽ de re ſpũali.
Et facit hoc dictũ, ut poſsit talis cã agitari corã iudice ſecu
lari.Q̃d an ſit uerũ,uide q̃d dixi in c.fi.de iudic. & plenius
in c.lr̃as,de iur.cal. Sed quo ad principalẽ mam hui⁹ gl.ceſ
ſat difficultas ipſi⁹ dupliciter.Primò,qa iſte tex.ñ loquiẽ de
iuro calũniæ,ſed de iuro malitiæ.Sc̃dò q ꝑt exigi, quoties
iudici uidebiẽ,ut in c.2.§.fin.eod.titu.lib.6.† In glo.in uer.
ſi tres,ibi; *unde melius uidetur* Signa iſtam particulam gl.uſq;
ad finẽ.Ex qua no.& tene mẽti, q ubi ex na negotii nõ põt
haberi alia probatio, admittuntur in teſtes non idonei. g
Nã iſti cõpromiſſarii non ſunt iudicãdi idonei,cum ex iſto

ANT. FRAN.

a Tertiò opp. Ad in ſtal, q̃d dr in hac tertia opp.đ teſti. ſingularib. Adde q teſtes ſingulares non probant. vnde quæ habetur in l ſolã,C. de teſtibus: imò dixit Bar. in l. admonendi, ff. de iu. q melius eſt habere unũ bonũ teſtẽ ſolũ; qa tũc põt deferr. iurm in ſupplemẽtum probationis, ut ibi. Sec⁹ ſi eſſent decem teſtes ſingulares; qa tunc nõ deferẽ, de quo ẽt ꝑ doc. Canoniſtas, in c.fi.de iureiur.

b Vnus teſtis. uide latiſsimè ꝑ d. Iaſ. in repe. l. admonẽdi, col. 66. ff. de iureiur. uerſi. uenio ad quartũ caſum.

c Coniecturæ adde eundẽ conſi. 8.

d Solus Papa. adde Old. conſi. 135.

ZACHARIAS.

Adde Spec. in ti. de diſpẽ. §. nũc de epõrũ, in prin. no. in c. cũ dilectus. ĩ. eo. ti. & in c. cùm in cunctis. §. inferiora. ſ. e. arg. ad hoc. l. 2. C. đ his q uen. ætã. impe.

e Poteſt diſpẽſare. Adde latè Roma. conſi. 225.

f Editæ conſtitutionis. Vide Feli. in c. 1. col. 26. uer. fallit. 12. ĩ. de cõſti. latiſsimè per Marſilium Bononien. in l. 1. col. 9. §. fi. ff. de quæſtio. Iaſ. in l. nõ ſolũ. §. morte, col. 2. ff. de ope. no. nun.

g Nõ idonei. Adde Alexand. qualiter dẽat hoc intelligi, cõſ. 176. li. 2.

ANT. FRAN.

Vtrum teſtes: q bus ex ſua depoſitione põt reſultare honor, laus, uel uituperium, aut ignominia, dicãẽ tũc teſtes idonei; uide quæ habenẽ in c. ſuper eo, el. 2. de teſti.

facto poſſent reportare laudẽ & vituperiũ. cederet. n. ad eo-
rum vituperium, ſi eorũ electio retractaretur; & econtrà ad
laudem, ſi approbaretur. Sed ubi ex dicto teſtis poteſt ſibi
adſcribi laus, vel vituperium, non debet iudicari idoneus, iu
xta no. in c. inter dilectos, de exceſſ. Præla. & in c. cũ à nobis.
a ĩ. de teſti. vbi plenè expediui huoc articulũ. Sed admittunt[a]
iſti, quia cũ in ſecreto fuerit factũ ſcrutiniũ, non poterãt alii
pter eos in hac re perhibere teſtimonium. Facit quod in ſi-
mili habetur in l. conſenſu, C. de repu. & in c. peruenit, el ii.
in fi. de teſt. co. Idẽ quod iſta gl. tenet Io. And. in c. fi. de teſt.
lib. 6. ſup glo. 2. Et vide ad materiã huius glo. quod no. Inn.
in c. 2. de arb. & ibi etiã tetigi. Et adde ad pdicta dictũ Bar.
in l. qdam relegatus, in fi. ff. de re. dub. vbi p iſtũ tex. dicit, q
ſi plures officiales elegerũt Titium in poteſtatẽ, & tunc nõ
conſtat de quo Titio ſenſerint, quia plures reperiunt eiuſdẽ
nominis & cognominis: q ſi ſaltẽ duo ex illis officialibus
deponant, de quo ſenſerint, ſtandũ eſt illorũ teſtimonio; &
13 idẽ dic in ſimilibus qõnibus. †In gl. in ver. oſtẽſum, in fi. Idẽ
dic, q hic cõſtabat de cõpromiſſo; ideò debebat præſumi, q
erat liberũ. Si. n. canonici dicunt, q fuit reſtrictũ; debẽt hoc
ipſi pbare: qa opponenti incũbit onus probandi. 6. q. vlt. c.
accuſator, quod aſſeuerat, in l. ei. ff. de pba. Et reglr qs ha- e
beat pbare, qñ aliquid opponiẽ cõtra electũ, vel electionis
b formã,[b] vide per Io. An. in regula, infamibus, de reg. iu. li. 6.
in Mer. vbi cõcludit, q reglr onus pbandi incumbit oppo-
nenti; & vr probari in c. 1. ĩ eo. lib. 6. & hic. Vide tñ quod di
14 xi in c. cũ nobis. ĩ. eo. †In gl. in ver. *obligauit*. ibi: *ſpẽ eorũ præ-
miorum*, dic, q ibi obligauit ſpem, quã habebat in pmio, ſeu
in ſalario: ſed hic obligauit ipſum pmium. i. ipſum bñficium
iã adeptum. Pręterea iſta obligatio fuit facta cõſentiente ſu
periore. aliãs. n. vt dicunt doc. & bene, non põt qs ſe obliga-
re ad pœnã beneficii perdendi; ar. in c. quod in dubiis, & in
c. admonet, de renũ. & in fi. gl. adde. c. 1. in §. adiicientes, ĩ. e.
15 lib. 6. †In glo. pe. ibi: *ad hoc dicas*, not. gl. vſq; ad fi. qa quo-
tidiè ſolet allegari. Ex qua habes, q ſicut in criminibus &
c popularibus actiooibus conſumitur actio vno agente,[c] niſi
in caſibus hic exceptis; ita cũ opponiẽ contra electum, ſeu cõ
firmatum; & idẽ videẽ, cũ agitur contra clericum ciuiliter,
vt priueẽ bñficio, vt ſi uno agente fuit abſolutus, nõ admitta
tùr deinceps alius volens idem factum refricare. Dic tñ q
propriè non eſt iſta actio popularis, ſed quaſi. Nã in actio-
nibus popularibus nõ admittiẽ pcurator, vt in l. licet in po
pularibus; ff. de pcu. Sed in iſta actione, de qua in tex. vel ſi
mili admittiẽ, vt in c. ſup his, de accuſa. in fi. Et de hoc p Io.
An. in c. dudũ, el ii. ĩ. eo. ſi. Põt etiã dici, q ſñia lata ſup æta
d te facit ius quo ad oẽs,[d] ſicut lata ſup ingenuitate, ut, ff. de
ſta. ho. l. ingenuum, ſm Goff. & vide ad materiã Innoc. in c. 2
cauſam, el ii. ĩ. qui fil. ſint legi. & quod ibi dixi. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Electus connumeratur inter eligentes. 5. 6.*
2 *Habentes poteſtatem eligendi iure alieno, non poſſunt in alium com* 3
promittere, ſecus ſi iure proprio.
3 *Electus requiritur, q ſit confirmatus, licet caliquando non.*
4 *Habentes poteſtatem eligendi, poſſunt vnum ex ſe ipſis eligere.*
5 *Tutor non poteſt emere rem pupilli à ſeipſo, licet illa res ſit omninò*
venalis; fallit tamen aliquo caſu.
6 *Electi ad diſtribuendũ inter paupes Chriſti, poſſunt ſeipſos eligere.*
7 *Electio dẽt fieri à maiori, & à ſaniori parte capituli; alias nõ valet.*
8 *Eligentes ſcienter indignum ſunt priuati poteſtate eligendi.*
9 *Poteſtas eligendi deuoluitur in ſocios, licet numero pauciores.*

C A P. X X X I I I.

C*Vm in iure.* †Hoc cap. legiẽ variis modis,
ſed inhærẽdo verbis lrę h. d.
in ſum. Si ex ſeptem cõpromiſſariis tres eligũt
quartũ, & ille cooſentit & eſt idoneus; confirma-
bitur electio. Vel aliter ſm intellectũ intrinſecum. Si ele-
ctio ſit ex forma compromiſſi, electus conſentiendo ele-
ctioni de ſe factæ à media parte eligen-
tiũ, auget numerum, & electionem perfi-
cit: & eſt caſus ſin. ſm iſtũ intelſm. In pri-
ma poniẽ deciſum exordiũ, notãs qrentẽ.
In ſcda cõſultatio ex cõpromiſſo ſup du-
plici electione ſcã. In tertia cõſultationis
rñſio, cũ duplici determinatiõe. Scda, ibi:
prim⁹ tuę cõſultationis articulus. Tertia,
ibi: ſup quo. Caſus lrãlis Defuncto deca-
no cuiuſdã ecclię, caplm eiuſdẽ cõpromi
ſit in 7. canonicos eiuſdẽ eccleſiæ ſub hac
forma, vt illũ, quẽ ex ſe, vl aliis de gremio
ipſi⁹ ecclię oẽs ipſi 7. vl maior pars elige
rẽt, caplm ipm reciperet in Decanũ. tãdẽ
unus ex illis 7. elect⁹ fuit à trib⁹ ipſorũ, &
alius, q ñ fuit de numero illorũ 7. à trib⁹
aliis electus fuit in decanũ. cõſultus Papa
quis illorũ potior eſſet, rñdet q ille, q de
num. 7. à tribus illorũ eſt effectus ſm for-
mã cõpromiſſi, dẽt in Decanũ aſſumi, dũ
mò electiooi uelit cõſentire. Ber. No. 1. q
e redarguẽdus eſt iuriſperitus, q dubitat[e]
de eo, qd nil uel parũ dubitatiõis hẽt. Nã
hic in antiqua lrã ſequebaẽ. Et cũ habeas
copiã peritorũ, nõ poſſumus ñ mirari, q
ſuper quibuſdã articulis, q aut nihil, aut
modicũ dubitatiõis hñt, nos cõſulere uo
luiſti. Et facit ʒ eũ, qui ponit cõclões nõ
multũ dubitabiles. Et ex hoc no. q lex dẽt
eſſe in dubio; & iõ dẽt ſp in dubio inter-
pretari, ut decidat caſũ dubiũ. Ex quo in-
ferẽ, q ſi vna lex, nel canon, pt hẽe duos in
f tellectus, unũ dubitabilẽ[f], & aliũ indubi-
tabilẽ, debemus illũ capere, q decidit ca-
ſum dubitabilẽ, ut in l. 1. in fi. ff. ad mu. &
in l. qd Labeo, ff. ad Car. Tñ quo ad iſtũ
tex. dic, q iſta qõ eſt multum dubitabilis;
adeò, q ſm Io. An. indiget declaratione
Principis, vt patebit ex. ĩ. dicẽdis. Sed ad- b
miratio Papę pt ẽferri ad alios articulos,
q deciduntẽ. No. 2. q articulus qñq; poniẽ c
p pte cõſultationis: aliqñ hẽt aliã ſignifi
cationẽ, & uide gl. in c. 2. de teſti. li. 6. No. d
3. q pt p cõpromiſſum puideri nõ ſolùm
dignitati epali, ſed ẽt inferiorib⁹ dignita e
tib⁹ ſeu pſonatib⁹, & cõcordat c. cãm. ĩ. e.
2 † Et puto eadẽ rõne, q habẽtes electionẽ
qrũcũq; iure pprio, pñt ĩ alios cõpromit
tere. ſecus ſi iure alieno, cùm uideaẽ tunc
electa induſtria pſone, ar. in c. fi. de of. de.
3 & in c. is cui, e. ti. li. 6. †No. 4. ex fi. ar. q ex
ſola electione qs pt cõſeq ius Decanatus
abſq. aliq cõfirmatione. valet ergo cõſue
tudo, vt ſaltẽ in iſtis minoribus elect⁹ cõ-
ſequaẽ plenũ ius ex ſola electione, qd vr
tenere Bal. in auẽ. habita, C. ne fil. p pat.
rlr tñ exigiẽ cõfirmatio etiã in officiis ſe
cularibus; de quo vide gl. in l. priuatorũ,
C. d iu. om. iud. & vide qd dixi. ĩ. e. in c. cũ
ecclia, & plenius in diſputatiõe, q incipit
4 Gãdulphus. &c. † In gl. 1. ibi: *dicunt quidã*.
hæc gl. format. q. nũqd cõpromiſſarii poſ
ſint vnũ ex ſe eligere, ſi in cõpromiſſo nõ
fuit hæc ptãs expſsè collata, & ponit cir-
ca hoc duas opi. Nã qdã teouerũt, q ſi. &
hãc opi. ſeqẽ gl. hic: quã dicit pbari p l. ñ f
licet, & l. ſi in emptione, ff. de ↄhẽ. emp. ĩ
qbus iurib⁹ patet, q tutor ñ pt rẽ pupilli

SER. SAPIA.

a Sed admittũtur. Vide Bar. in l. ſi ex argẽtariis, §. & à heredi, ff. d edẽ. vbi dicit, q ſ pbãdo furto admittitur probatio per cõiecturas, qñ eſt difficilis pbationis. uide Alex. in conſ. 54. in cã uertente, col. 2. in 1. vol. R. in conſ. 7. uiſis. facit tex. i l. nõ oẽs. §. à Barbaris, ff. de re mili. cum allegatis per Dec. in conſi. 137. uiſo proceſſu, colum. 5. in fi.

b Formam. Adde Old. conſ. 251.

c Vno agẽte. Adde vt p Ro. cõſ. 152.

d Quo ad oẽs. Adde Pet. de Ancha. conſi. 311.

e Qui dubitat. vide elegantem tex. no. in l. domitius Labeo, ff. de teſta. uide Bar. i l. ut reſpõſum, C. de tranſa. in l. precib⁹ C. de impu. ubi Dec. ſ 1. no. refert Ful. dicentem per illũ tex. q pcedẽti inepte arguentes debẽt increpari, nõ ſic tyrones. Nunquid autẽ lex debeat eſſe de indubitabili, & quomodo pcedat, uide Soci. in rub. ff. de reb. dub. Deci. in c. 1. col. 9. de iudi. in 2. lec. Bar. in l. ubicũq; in nota. ff. d interro. act. & ibi legendo dixi.

f Dubitabilẽ. Adde, quod uoluiẽ Ro. conſi. 309.

à ſeipſo emere, licet ſit deputat^b ad diſtra
hẽdũ. Et idẽ tenuerũt Tãc. & Io. de Deo,
a & Boa. ſ. e. in cauſis. Sed ꝯriá opi.^a quá re
citat hic gl. in prin. tenuit Io. in c. qui eṗa
tũ 8. q. 1. Itẽ Hoſt. Inn. Cõp. & multi alii
hic, & eſt quaſi cõis opi. Tenet ẽt Accur.
gl. iuris ciuilis in l. planè, ff. qđ cuiuſ. vni.
no. & Arch. in d. c. q eṗatũ; & vr̃ hæc opi.
ſatis probari per iſtũ tex. & melius facit c.
cũ in veteri. j. eo. Itẽ ex ꝯria opi. poſſet ſe
qui fraus & abſurditas, ſm̃ Hoſt. Nã inter
cõpromiſſarios poſſent frauduleter poni
illi de qbus vtilius poſſet eccl̃iæ ꝓuideri.
Nec ob. iura alle. p gl. Loquunt. n. qñ ptãs
dat vni; quia ẽt certo caſu pt emere tutor
rẽ pupilli, ſi hoc facit palã & fraude ceſsã
b te^b, vt in l. pupill⁹, ff. de auth. tu. Hic ãt lo
quimur, cũ ptãs cõpetit pluribus, vñ nõ pt
dici, q elect⁹ oriat à ſe, ſed potius vocat à
Deo & ſociis, & facit qđ leg. & no. i ſiñ, in
l. cũ ipſe, C. ď ꝯhẽ. emp. Et hæc faciũt opti
mè in arg. q plures deputati ad diſtribuẽ
da certa bona ad pias cãs pñt illa diſtri-
c buere i aliquẽ ex ſeipſis^c, dũmõ ał̃s egeat,
d Et circa hoc^d vide, qđ pleni⁹ dixi, in c. 1. &
2. de coha. cle. & mu. Itẽ facit, q ſi certi of
ficiales deputant ad eligẽdũ aliquos offi
ciales, pñt aliquẽ ex ſeipſis eliger, niſi for
ma ptãtis eis tradita reſiſteret. Secus dic,
cũ ptãs eẽt eis tradita, vt ſeqt i gl. Nã iſte
eligẽdo ſeipm eſſet tãq̃ ambitioſus repel
lẽdus 8. q. 1. in ſcripturis, ẽt ſi iuraſſet eli-
gere idoneiorẽ: qa, vt dicit hic Inn. & bñ
quiſq; dẽt i ſeipſo cognoſcere culpã 5. di.
ad eius, & de alio dẽt pſumere bonũ, vt in
c. fi. de pſum. In gl. fi. ꝓ intellectu gl. op. ꝯ
tex. vr̃. n. q iſta electio fcã trib⁹ à ex ſeptẽ
cõpromiſſariis nullo mõ ualeṙ debuerit;
tũ qa forma cõpromiſſi expſsè habebat,
vt dẽt qs eligi ab oĩbus, vł à maiori pte,
vt patet hic in tex. Tũ, quia hoc vr̃ de iure
cõi, vt in c. qa pp, & c. eccl̃ia. j. eo. facit c.
fi. de re iu. So. gl. metu ꝯrii dicit, q pſona
iſtius electi cõſentiẽdo electioni de ſe fa-
ctæ auget numerũ eligẽtiũ; & ſic ex ſeptẽ
habuit quatuor, & per ꝯñs maiorẽ partẽ.
Dixit tñ in fi. q hodiè non ualet talis ele
ctio; qa perſona electi nõ dẽt cõputari in
numero eligẽtiũ, p c. Cumana. j. eo. & ſic
ſentit gl. q hodie iſtud c. ſit ſublatũ; qđ ẽ
ꝯ id, qđ hr̃. ſ. in ꝓœ. Nã fruſtra fuiſſet hic
poſitũ, ſi eẽt correctũ p illud c. Cumana.
Itẽ ꝯ primũ dictũ gl. facit, vt nõ dẽat cõpu
tari in numero: qa aut iſte ꝯſenſit electio-
ni fiẽdę, & tanq̃ ambitioſus eſt repellẽd⁹.
Aut electioni iã factæ, & cũ nõ eſſet fcã à
maiori pte, ñ poterat adhuc pſtare cõſen
ſum, cũ ñ dicat vocatus à Deo, ex quo ele
ctio nondũ eſt fcã à maiori parte, vt in d.
ꝑ. eccl̃ia, & in c. qualiter. ſ. e. Sol. metu hu
iui ꝯrii dixit hic Inn. q iſte ꝯſẽſit electiõi
iã factæ: qa & ſi nõ habuit maiorẽ ptẽ, ha
buit tñ æqualẽ & ſaniorẽ. Fuit. n. pars ſua
ſanior ex ordine cõpromiſſi. Nã fuit dcm̃
ut poſſẽt eligere ex ſe, vł ex aliis. Ex ordi
e ne. n. lr̃æ^e colľr, q iſta pars fuit ſanior, ar.
in c. mãd: to, de pb. li. 6. & in l. quoties, ff.
5 de vſufr. † Hæc opi. Inn. eſt fundata ſup ea
opi. quæ habet, q electio facta à ſaniori parte dr̃ eſſe facta à
maiori. vt no. j. e. c. ſcriptũ, & c. eccleſia. q̃ qdẽ opi. cõiter dã
f nat. Duo. n.^f requirunt copulatiuè ad validitatẽ eorũ, quæ
fiũt ab vniuerſitate, vt fiãt. ſ. à maiori parte, & ſaniori, vt in
d. c. qa pp, & in c. 1. de his, q̃ fi. à ma. pte c. vbi etiã tetigi. Et
ex his patet q lec. Inn. nõ eſt uera, & expſſius ſibi reſiſtit. c.
eccleſia. j. eo. Aliã lect. poſuit hic Cõpo. dicẽs q pſona ele-
cti cõputat hic in numero eligẽtiũ ex forma cõpromiſſi: qa
fuit dictũ, vt ex ſe poſſent eligere. Vñ licet aliàs ceſſante hac
forma potuiſſent eligere vnũ ex ſe; electus tñ nõ haberet
augere numerũ. Hæc lec. Cõpo. nõ placet Io. And. & bñ. qa
nõ hẽt in ſe rõnẽ ſufficientẽ. Nã licet fuiſſet dictũ, vt poſsẽt
vnũ eligere ex ſe, nõ tñ ſequit, q tacitè voluerint, vt perſona
electi cõputaret in numero eligentiũ. Cũ iſta ſtent ſimul, q
vnus eligat ex ſe, & q electio fiat à maiori parte ipſorũ. Et
non ꝓbat hoc eſſe quod ab hoc cõtingit abeſſe, vt in c. 2. de
trãſla. Epi. & in l. neq; natales, C. de ꝓba. Procederet. n. cõſi
deratio Cõpo. ſi fuiſſet cõpromiſſum i duos hoc adiecto, vt
poſſint vnũ eligere ex ſe. Nã tũc tacitè voluiſſent cõpromit
tẽtes, q vox electi cõputaret, cũ alr̃ nõ potuiſſet fieri electio
à maio. parte. Tertiã lect. ſeu quartã poſuit hic Hoſt. dicẽs,
q vbi ꝓcedit p viã cõpromiſſi, vox electi auget numerũ, &
cõſentiẽdo electioni ſuæ pficit ipſã electionẽ; quo caſu ꝓce
dit iſte tex. Aut ꝓcedit p uiã ſcrutinii; & ñ cõputat i nume-
ro, vt i c. Cumana, qđ gl. adduxit in ꝯriũ. Rõ diuerſitatis ſm̃
eũ eſt: qa cũ ꝓcedit p formã cõpromiſſi, ñ dẽt eſſe cõpromiſ
ſarius offm̃ dãnoſũ. Itẽ qa elect⁹ nõ orit à ſe, ſicut orit in for
ma ſcrutinii. Et cũ hac lec. Hoſt. trãſeũt hic cõiter doc. ſeqn-
tes. Sed ꝯſidera qa rõ Hoſt. eſt nimis breuis, ſed p alia verba
clariora loquit Io. An. poſt eũ. i c. p nr̃as j. de iure pa. & hic.
Et dic, q vera rõ diuerſitatis eſt: qa cõpromiſſum nõ arctat
ad ſeruãdã formã. c. qa p p. j. e. vt ibi pr̃. Vñ poſſunt & ſolẽt
cõpromiſſarii eligere palã, vt vnuſquiſq; audiat uota alio-
rũ. vñ cũ qs nõ poſſit eligere, q n ſciat ſe ab aliis electũ cõſen
tiẽdo electioni de ſe factæ à parte æquali; nõ videt ambi-
tioſus, nec oriri à ſe, cũ ſit prius vocat⁹ à Deo & à ſociis; me
rito cõſentiẽdo auget numerũ, cũ ſit vnus de hñtibus ptãtẽ;
nec diſpoſuit principaliter in ſeipſum, ſed poti⁹ diſpoſitio-
ni ab aliis factæ cõſenſit Nec eſt hoc ambitioſum, ſed meri-
toriũ & officiũ charitatis, ſi bono corde fit, ar. 8. q. 1. c. q eṗa-
tũ. Sed qñ ꝓcedit p formã ſcrutinii, cũ in ſecreto qſq; con
ſentiat, & ſic ignoret, an fuerit ab aliis electus; nõ põt cõſen
tire in ſeipſum: qa ſic videret ambitioſus à ſeipſo oriri: & ex
hac rõne dico, q nõ debemus pciſè diſtinguere inter formã
cõpromiſſi, & formã ſcrutinii. Nã & cõpromiſſarii poſſent
ꝓcedere p ſcrutiniũ priuatũ. quo caſu ñ poſſet electus con
ſentire in ſeipſum; qa oriret à ſe, niſi ex poſt facto poſt pu-
blicationẽ velit recedere à cõſenſu alii pſtito, & ꝯſentire ele
ctioni de ſe factæ, vt hic ſubiicit in hac glo. Sed idẽ eſſet in
forma ſcrutinii, vbi neceſſariò nõ eſſet ſeruãda forma. c. qa
ꝓpter. Ideò poſſumus & melius diſtinguere ſic: q aut ſum⁹
in caſu, in quo eſt ſeruãda neceſſariò forma cap. qa pp, vt in
electione Epi, vel plati regularis, p cuius mortẽ remanet ec
cleſia viduata; & tũc añ, q̃ vox electi cõputet in numero eli
gentiũ: qa à principio nõ põt qs cõſentire in ſeipſum, cũ, qa
debeat cõſentire in ſecreto: nec ex poſtfacto, ſ. poſt publica-
tionẽ põt accedere ad aliã electionẽ, cùm cõſenſus de ſub-
ſtantia debeat pſtari in ipſo ſcrutinio, ita, q cõſenſus poſteà
ſuperueniens nihil operat, ut in d. c. qa p p, iuncto, c. auditis,
eo. ti. Aut ſumus in caſu, in quo non eſt neceſſariò ſeruanda
illa forma iuxta no. p glo. in c. ſicut eũ, & in c. is cui. j. e. li. 6.
& tunc aut fit electio cũctis audientibus, aut p ſcrutiniũ pri-
uatũ. Primo caſu põt ꝓcedere diſpoſitio huius cap. cum ſem
per ſubſit eadem ratio, cũ non oriatur à ſe, nec ſit ambitio-
ſus; ex quo videt ſe electum ab aliis. Puto tñ, q adhoc, vt iſte
poſſit cõſentire electioni de ſe factę, oportet q uox ſua vnà
cũ aliis, q eũ elegerunt, conſtituat maiorẽ partẽ: ſecus ſi ad
paritatẽ duntaxat perduxit vota aliorum, vt ſentit hic dñs
Philip.

ZACHARIAS.
a Sed ꝯriá opi. Tu adde iſti opi. adhæſiſſe Archi. in c. eṗatum, hic per iſtũ alleg. iſte in c. conſuluit, de iu 1 e ɔat. Ang. in l. iã ſi. in hac, ff. iud. sol. Bart. in l. qui ab omnibus. §. ſi Titio. & ibi Alex. in apo. ad ipſum, ff. de leg. 1. & Pau. de Caſt. conſ. 133. aliàs ſecundũ nouã impreſſionem, conſ. 131. in prin.
b Ceſſante. Adde Ang. conſ. 95.
c Ex ſeipſis. Adde Pe. de Ancha. latè conſi. 280.
Adde, q pñt etiã inter filios ſuos diſtribuere, ut refert Iaſ. poſt Pau. de Caſt. ibi in l. ſi is, q, in 2. col. ver. item per iſtum, ff. de vulg. & pup. in materia vide omnino Bar. & alios in apoſt. in l. cum quidam, in prin. ff. de legã. 2. vbi multa ponũtur in materia. Aeneas Falco.
d Et circa hoc. vide Soci. in cõſ. 11. circa præſentẽ, in 1. parte, per totũ.
e Enim literæ. Facit quod primo nominatus præſumitur magis dilectus. l. Publius. §. Titia, & ibi Bar. & d. Alex. in apoſ. ff. de cõdi. & dem. per Bar. in l. qui duos, ff. de leg. 1. per do. Fran. Cur. in conſ. 75. verſic. ſed præmiſſis nõ ob. in 2. col. vide per iſtũ, in c. dilecta, in 4. not. & in c. ſedes, in 3. col. ſ. de reſcrip. Aeneas Falco.
f Duo enim. Vide latè per Decium poſt alios in c. cũ omnes, ſ. de conſtitu.

Phili. Videret.n.ambitioſus,ſi cõſentiret electioni de ſe fa-
ctæ,ex quo electio oõ reducit ad maiorẽ partẽ vnà cũ cõſen
ſu ſuo.ſed ſi fuiſſet ꝓceſſum ꝑ formã ſcrutinii priuati, non
poſſet iſte cõſentire à principio in ſeipſũ,cũ igoorat,an alii
in cũ cõſenſerint. Credo tñ,vt.ſ dixi, quod ſi iſte electus ab
ęquali parte cõſenſiſſet in ſcrutinio priuato in aliũ,q nõ eſt
electus à maiori ꝑte ; ꝙ poſſet recederet facta publicatione
ab alia noïatione,& cõſeotire electioni de ſe factæ,& cõſen
tiendo augere numerũ:qa,ex quo neceſſariò nõ eſt ſeruãda
forma,c.qa ꝓꝑ,põt augeri numerus ꝑ acceſſũ, ſicut ſeruat ĩ
electione Papæ, iuxta no.in c.licet.ſ.e.& in electione Impe
ratoris,vt no.in c.ĵ.ꝓxi.Et hoc eſt,qđ voluit gl.hic & in ſe
quẽti.q.& hæc vĩr fuiſſe de mẽte Io.An.ĩ regula,in toto,de
re.iur.in Merc.li.6.vbi dicit,ꝙ ſi oẽs canonici ecclẽſiæ cathe
a dralis ſunt mortui ꝑter duos;ꝑt vnus aliũ eligere,[a] in Eꝑm;
& electus cõſentiendo auget uomerũ,vt hic;ita,ꝙ electio ñ
dr̃ facta ab uno,ſed à toto caplo.Nã & iura dicũt,ꝙ electio
ꝑt eſſe cõcors,vt in c.quã ſit.18.q.2. Sed nõ ꝑt dici cõcors,ſi
electus cõſentiret in aliũ;ergo de mẽte iuris eſt, ꝙ elect⁹ cõ
ſentiẽdo electioni ſuæ cõputet in numero eligentiũ;qđ in-
tellige mõ ꝑdicto.Et fortius ꝑdicta ꝓcedunt, qñ cõpromiſ-
ſum fieret in duos.Nã uous poſſet eligere aliũ,& electus cõ-
6 ſentire,vt uoluit hic Hoſt.& bñ. †Et ſm ꝑdicta limitarẽ &
diſtinguerẽ vnũ dictũ Hoſ.hic ĩ eo,ꝙ dicit,ꝙ ĩ electione Pa
pæ ꝑt habere locũ.id, qđ hic dr̃, ꝙ vox electi auget uumerũ
eligentiũ. Intelligo.n.qñ fit electio ꝑ ſcrutiniũ priuatũ:uel
qñ facta publicatione recederet electus à noïatione de alio
facta,in quã nõ cõueniat maior pars: & cõſentiret electioni
ſuæ. Qualiter aũt debeat iſte electus cõſentire electioni ſuæ
adhoc,vt augeat numerũ eligentiũ:dicit hic Phil.& bñ, ꝙ ñ
deberet dicere eligo,vel coeligo meiꝑm , ne principalr di-
ſponeret in ſeiꝑm ꝯ.c.ſi.de inſti. Sed dẽt ſic dicere,cõſentio
electioni de me factę.Et ſi diceret,qũo cõſentit electioni,ex
quo adhuc nõ eſt ꝑfecta,cũ nõdũ ſit facta à maiori parte,ſed
ab æquali? Dic,ꝙ licet nõdũ ſit facta à maiori ꝑte, eſt tñ iu
fieri Nõ eſt.n.oïno fienda,ſed cõſentiendo illico auget nu-
merus:ſicut in ſimili no.in c.ꝑtereà.ĵ. de app.ꝑ Inn. An aũt
poſſit iſte electus ſemꝑ cõſentire electioni de ſe factæ? Dic
ꝙ nõ,ſm doc.Dẽt.n.cõſentire intra tꝑs à iure ſtatutũ ad ele
ctionẽ fiẽdã,vel in cõpromiſſo appoſitũ. Nã cũ electio perfi
ciat ſuo cõſenſu demũ intercedẽte, oportet,ꝙ cõſenſus ſuus
intercedat intra tꝑs electioni fiendæ ꝑfixũ, ar. in l.bonorũ,
ff.rẽ rat.ha.& facit qđ uo.gl.ĩ c.quã ſit, de ele.lib.6. Vlti-
b mò[b] ꝑ declaratione dictorũ,& tex.q̃rit qd †ſi aliq ex cõpro
7 miſſarii elegerũt ſciẽter indignũ ; nunqd ualeat electio fa-
cta ab aliis de idoneo,ſi nõ cõſtituũt maiorẽ ꝑtẽ oïum?Hęc
qõ depẽdet ab alia,nũqd ptãs iſtorũ cõpromiſſariorũ,q ele
gerũt ſciẽter idignũ,deuoluat ad alios cõpromiſſarios,qui
nõ deliquerũt,an redeat ad caplm. Nã ſi redit ad caplm,nõ
ualet electio:qa ñ eſt facta à maiori ꝑte.Sol.dicit hic Hoſt.
ꝙ talis electio nõ ualeret in terminis huius.c.ꝓꝑ formã ap-
poſitã in cõpromiſſo. Nã fuit dictũ,ꝙ elctio fieret ab oïbus,
vel à maiori parte.Iſta aũt nõ reperit facta à maiori ꝑte: &
ſic ſentit,ꝙ ceſſante tali forma,valeret electio facta à mino
ri ꝑte,ex quo alii ſunt priuati.Sed mihi nõ placet hæc cõſi-
deratio Hoſt.nã & ſi nihil fuit dictũ in cõpromiſſo, tñ taci-
tẽ intelligit,ut fiat ab oïbus,vel ſaltẽ à maiori parte, vt dixi
in cap.ꝑcedenti. Vñ quẽadmodũ ualeret electio facta à ma
iori parte,ex quo alii cõpromiſſarii ſunt priuati,qa elege-
runt ſcienter indignũ : ita dẽt ualere cũ fuit dictũ in cõpro-
miſſo,vt fieret ab oïbus,vel à maiori ꝑte . Nã aliis priuatis
electio põt dici facta ab oïbus: qa fuit facta ab illis,in quos
tota ptãs erat deuoluta,vt habet io ſimili ĩ c.cõgregato.ĵ.e.
Nã certũ eſt,ꝙ ẽt cõpromiſſarii eligẽtes ſciẽter indignũ ſũt
priuati ptãte eligẽdi,vt in c.ſi cõpromiſſarius ĵ.e.ti.li.6.Nec
delictũ maioris ꝑtis dẽt nocere minori ꝑti , ut ptãs redeat
ad caplm.Nã illud c.ſi cõpromiſſarius,loquit, qñ oẽs cõpro
miſſarii elegerũt ſciẽter idignũ. Tũc.n.ptãs redit ad caplm:
ſecus ſi oẽs coeligunt,& electio facta à mi
nori reperit facta de idoneo:& ꝑdicta no.
faciũt.n.nedũ ad electiões,q̃ fiũt ad eccle
ſiaſtica officia, ſed etiãſecularia. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Imperator non eligitur à Papa, ſed confirmatur,ſiue approbatur. Nam eius electio ſpectat ad certos Principes Alemaniæ.*
2 *Iurans obſeruare fidelitatem alicui tanquã Imperatori,ſi declaratur,ꝙ nõ eſt Imperator, non tenetur iuramentum obſeruare.17.25.*
3 *Priuilegium conceſſum alicui à Papa non põt turbare legatus de latere.*
4 *Neceſſitas facit aliqua,quæ citra neceſſitatem non eſſent facienda.*
5 *Iudex etiam delegatus papæ perperam procedit ſine citatione .*
Sententia etiã principis ſine citatione nulla eſt.
6 *Papa ſine magna cauſa nõ debet ſe impedire circa temporalia .*
Papa non poteſt tollere ius quæſitum tertio.
7 *Impator,ſiue rex,ex qbus cauſis poſſũt deponi*
8 *Argumentum à ſufficienti partium enumeratione tollitur, quando partes non ſunt ſufficienter enumeratæ .*
9 *Principes ſi ſine cauſa denegant auxilium eccleſiæ oppreſſæ , poſſunt deponi.*
10 *Citatio non requiritur in cauſa notoria.*
11 *Excommunicatio impedit promotionem etiã ad ſecularem dignitatem.*
12 *Spurius non ꝑt promoueri ad ſacros ordines; quia filius in multis fert delicta patris.*
13 *Iuramẽtum,an ſit licitum, vel non, ſpectat ad Papam, vel Epiſcopum, non autem ad iudices ſeculares . 24.*
14 *Peccat nolens acceptare dignitatem ,ſi non reperitur alius idoneus.*
15 *Dignitas, quæ ſolet conferri per electionem, non debet ſemper dari illis,quorum anteceſſores habuerunt illam dignitatem .*
16 *Regnum , cui eſt deferendum , ſi non reperitur aliquis de domo regia ?*
18 *Papa ꝑt oĩa,q̃ põt Chriſtus claue non errãte.*
Imperator recognoſcit imperium à Papa.
19 *Priuilegia ſuper ſpiritualibus conceſſa laicis, poteſt Papa ad libitum reuocare .*
20 *Electores imperij ſi eligũt indignum ſcienter, electio deuoluitur ad Papam.*
21 *Excõicatus occultus,an quæ facit,recte faciat?*
22 *Petens abſolutionem ab excõicatione,non per hoc fatetur ſe fuiſſe excommunicatum.*
23 *Abſolutio verũ poſſit peti ꝑ nũtiũ, vel ꝑ lr̃as.*
24 *Pactum de futura ſucceſſione iuratum , quo caſu valeat .*
Contra iuramentũ notoriè illicitũ ꝓpria authoritate licet venire; aliàs debet adiri ſupior.
Contra iuramẽtum licitum, poteſt quis venire propria authoritate ex magna neceſſitate.
26 *Vtilitas magna æquiparatur neceſſitati.*
Imperator electus poteſt tunc ante coronationem adminiſtrare .
Geſta à non habente authoritatem non valent.
27 *Exceptiones contra aliquam rem oppoſitæ, debent prius examinari ante, quàm illa res mandetur executioni .*

a Eligere. Vide omnino, quæ poſui ſ.eo.in c.i. in nu. 6.i ver. ex ſeipſis, AEneas Falco.

SEB. SAPIA.
b Vltimò. Spec.in tit.de elec.ver.ſed quid ſi omnes.

CAP. XXXIIII.

1 VEnerabilem. †Electus in Impe
ratorē à maiori pte illorū, ad
quos ſpectat electio, ſi fuerit
idoneus: p Papā cōfirmabit. Sed vt dicit
Cal. & bñ; melius, & pprius dr̄, Approba-
bit: qa nec in iſto nec in alio iure pbat, q
electio Impatoris confirmet p Papā, ſed
approbat. Et ad hoc vide bo. tex. i cle. Ro
mani, de iureiu. vbi ponuntur formaliter
verba, qbus vtit Papa in examinatiōe ele
ctiōis Impatoris. Nā denūtiat & declarat
electū eſſe idoneū, ut clarius & lati⁹ ibi ha
bet. Vel ſumma aliter iſtū tex. & pingui⁹
ſic. Electio Impatoris ſpectat ad Princi-
pes Germanos, tres ṗlatos, & quatuor lai
cos; & electio facta p eorū maiorē partē
cæteris nō cōtēptis tenet; & ad Papā pti
net electū examinare, approbare, & inun
gere, cōſecrare, & coronare, ſi eſt dignus;
vel reiicere, ſi eſt indignus. Vt qa ſacrile- 2
gus, excōicatus, tyrān⁹, fatuus, hæreticus,
paganus, piurus, vel eccleſiæ pſecutor, &
electorib⁹ nolētib⁹ eligere Papa ſupplet;
& data paritate vocū eligentiū, nec acce- 3
dēte maiori ꝯcordia, pt Papa gratificari,
cui vult. h. d. no. iſte tex. Diuidit. Nā i pri-
ma ponit reṗhenſionē legati. In ſecūda, 4
ibi: *verū*. captādo beneuolētiā Principū, a
ipſorū ius, & ptātē declarat. In 3. ibi: *obie-* b
ctioni, rn̄det ad id, qđ obiiciebat ꝯ legatū.
In 4. ibi: *eos*, monet Principes, vt adhereāt
Otthoni, & recedāt à Philippo; & q hoc
facere debeāt, pbat quatuor rōnibus. In
5. ibi: *nobilitati*, hic ſpecialiter mādat Du
ci in ſuprascriptione noīato. Et ut habeas
pfectè intellectū lr̄e, pmitte, q dū olim ec
cleſia Romana eēt oppreſſa ab Aſtulpho e
Rege Lōgobardorū, papa reqſiuit auxiliū
ab Impatore, q olim habitabat i Græcia.
Nā poſt, quā ciuitas Romana, vbi erat im 5
periū, fuit tradita eccleſiæ p Conſtantinū
Imperatorē; Imperator iuit ad habitan-
dū in Græciā, & fecit ædificari ſeu amplia d
ri ciuitatē Cōſtantinopolitanā tūc nobi
liſſimā. Et qm̄ ille Impator, q tūc regna-
bat in Græcia, noluit eccleſiæ pſtare au- 6
xiliū; Papa illū priuauit, & imperiū trāſtu
lit in Germanos dādo ptātē ſeptē Princi
pibus Alemaniæ, quorū tres ſunt ṗlati, cę
teri verò laici, quos noīat gl. in c. ad Apo
ſtolicæ, de re iud. li. 6. vt haberent eligere
futurū Imperatorē. Et hac ptāte & ordi-
natione ſtāte, vacāte impio electores di-
uiſerunt ſe in duas ptes. Nā qdā cōuene-
rūt in Philippū ducē: alii verò in Ottho
nē. Legatus Papę, q erat tūc in illis ptib⁹,
ex mādato ipſius Papæ in pdicationibus
& aliis collationibus ſuis, & etiā in ſuis
lr̄is denūtiauit pſonā Otthonis idoneā
ad imperiū obtinēdū; & pſonā Philippi
declarauit idignā. Et ſuadebat oibus, qua
ten⁹ recederēt ab obediētia Philippi, & adhererēt Otthoni.
Principes, & alii q adhærebāt Philippo, qrelarunt apud Ro
manū Pōt. dicētes ipſum pperā pceſſiſſe; qa aut in illa ele-
ctione, vel approbatiōe geſſit pſonā electoris; & tūc poſuit
falcē i meſſem alienā, vt pote, qa electio nō ptinebat ad le-
gatū, ſed ad ipſos principes. Aut geſſerat pſonā cognitoris
.i. iudicis. & cū pceſſiſſet altera ptiū abſente. ſ. Philip. mini-
mè citata in iuſtitiā illi fecerat. Papa verò hoc ſcripſit Duci
cuidā, q iurauerat Philippo fidelitatē tanq̄ Imperatori. pri-
mò captādo beneuolētiā principū, dicēs q ad principes il-
los Alemanię de iure & antiqua cōſuetudine ptinet electio
Imperatorū. ſed ipſi dn̄t recognoſcere, ſicut recognouerāt,
q authoritas examinādi pſonā electā ſpectat ad Papā, q eū
vngit, cōſecrat, & coronat. Secūdò rn̄det Papa obiectioni, q
fiebat ꝯtra legatū, dicēs q nō pceſſerat, vt iudex, neq; ut ele
ctor, ſed vt denūtiator. Nā denūtiauit pp crimina publica ip
ſius Philip. ei⁹ pſonā eſſe indignā ad iperiū obtinēdū. & cū
illi⁹ crimina eſſent notoria, nō erat op⁹ iudicialr̄ pcedere,
pſertim cū electores illius Phili. pceſſiſſent aliis electorib⁹
cōtēptis, & nō vocatis. Deniq; in 3. parte Pa. cōfirmādo p-
ceſſū legati, declarauit illū Philip. ducē idignū: & Otthonē
electū declarauit idoneū; & q hoc facere poſſet pbat iure &
exēplo, vt patet in lr̄a. Quartò principalr̄ inſerit Papa aliā
cām, q reddebat illū Phil. indignū, vel ei⁹ electionē nō eſſe
admittēdā; qa pater & frater immediatè pfuerāt impio. Vn̄
ſi iſte Phili. nūc obtinuiſſet imperiū; videret, q nō ex electio
ne, ſed ex ſucceſſiōe deferret iperiū. †Vltimò Pa. monet iſtū
principē, cui ſcribit, vt oīno dēat recedere ab illo Phili. nō
obſtāte iurā ſibi pſtito, qa cū fuit pſtitū ſibi tanq̄ Imperato
ri, illo reprobato ad imperiū obtinēdū, n̄ eſt hmōi iurm̄ ob
ſeruandū. †No. i. *in meſſem alienā*. q nō licet legato, etiā de la
tere pturbare priuilegiū alteri p Romanū pōtificē ꝯceſſum;
ad hoc bo. gl. i c. p illorū. j. de pbē. q vult hoc pcedere, ēt ſi
priuilegiū ſit clericis cōceſſū. †Iuxta lr̄am verò collige, q n̄
licet ponere falcē i meſſē alienā: tpe tn̄ neceſſitatis licet,[a] đ
quo dic, vt i c. diſcipulos, de cōſe. d. 5. nec licet[b] trāſire per
agrū alienū dn̄o inuito, niſi i qbuſdā caſib⁹ à iure expſſis; de
quo vide gl. i. diſ. oēs leges, & i l. Diuus, ff. de ſer. ru. præ. vbi
dicit tex. q n̄ licet venatorib⁹, ſeu aucupib⁹ trāſit p agrū alie
nū cā venādi, ſeu aucupādi. No. 2. ibi: *derogaverat dignitati*. q
eligere Impatorē eſt dignitas. Nā ſi notari⁹ ipſi⁹ Principis
dr̄ hr̄e dignitatē, vt i l. vnica, C. de māda. pri. no. Bar. i l. 3. ff.
ad le. Iu. repe. Fortius ipſi electores cēſendi ſunt hr̄e q̄dā di
gnitatē;[c] eſt tn̄ dignitas ſine iuriſdōne. nā multis aliis mo-
dis pt capi dignitas; de qb⁹ vide bo. gl. i c. qa nōnulli, đ cle.
nō reſi. & p Bart. in l. 1. C. de dign. li. 12. & vide qđ ibi dixi ſ
c. de multa, de pb. †No. 3. ibi: *abſente altera partiū &c.* q ppe
rā pcedit iudex, ēt ſi ſit legat⁹ Papæ pte n̄ citata; vn̄ regl'r n̄
valet pceſſus. 3. q. 9. c. caueāt, & c. oia, i c. 2. de teſti. Quinimo
ēt ſn̄ia ipſi⁹ Pricipis eſt nulla ex defectu citatiōis,[d] vt eſt gl.
no. ibi p Bar. i l. fi. C. de le. fac. t cle. paſtoralis, de re iu. & gl. i
c. fi. de hær. li. 6. vide tex. & qđ ibi dixi. i c. t. de cā poſ. & pp.
†No. 4. i ver. *verū*, ibi: *recognoſcimus vt debemus*, ar. op. q Papa
n̄ pt ſine cā priuare electores iperii, vel ipſorū ptātē aliq̄ ten⁹
ipedire, pſertim qa, vt ſubiicit i tex. n̄ ſolū de iure, ſed ēt de
antiq̄ ꝯſuetudine hæc ptās eis cōpetit; p hoc vide bo. gl. i c.
ad Apl'icæ, de re iu. li. 6. Itē, qa pp nō dēt ſu p iſtis tpalib⁹ ſi
ne maxima cā ſe ipedire, vt i c. cām, q fil. ſint legi. Nec priuar
pt laicos eorū iure, ſibi cōpetēti, vt no. Inn. i c. inqſitioni. j.
de ſen. exc. Et priuilegiū cōceſſū de ſui nā ppetuū, nō dēt re
uocari, vt no. Inn. i c. nouit, de iud. Itē no. ibi: *de iure & anti-
qua cōſuetudine* q ꝯſuetudo pt ꝯcurrere cū iure cōi, & ſic adii
cere maius robur & vinculū ad ipm ius cōe, cōcordat c. ſopi
tæ, de cēſib. Itē no. ibi: *à Græcis trāſtulit, &c* magnā ṗrogati-
uā ptātis Apl'icæ ad iperiū. Nā Papa pt ex cā maxima tranſ-
ferre iperiū de gēte ad gētē. Itē pt examinare electū in Im-
peratorē: approbare pſonā: vngere, cōſecrare, & coronare, ac
ēt reprobare, ſi op⁹ eſt, vt hic. Pōt ēt ex cā ſupuenienti depo
nere iā coronatū, vt i c. ad Apl'icæ, pall. Ex qb⁹ oīb⁹ & ſi'lib⁹ q
plenè tetigi. i c. nouit, de iud. pt colligi maioritas ſummi pō
tificat⁹ ad iperiū ſeculare; & pſeqre hāc materiā, vt plenè di
xi i d. c. nouit. Itē no. ibi: *Germanos*, q Theutonici dicunt Ger
mani, quod exponens gloſſ. 34. diſtin. c. r. dicit, q ſunt veri
Germani,

a Licet. Adde qđ voluit Rom. ſing. ſuis, fol. 13. vbi dicit, q ille q equitat p longa itinera, poteſt licitè de meſe Maij capere herbā pro equo.

SEB. SAPIA.

b Nec licet. Vide Bal. & Pau. de Ca. in l. p agrū, C. de ſer. cū allegatis p Feli. in c. oēs. 1. diſtin. & adde quod dicit Ang in l. 2. §. cum eadem, per illum text. ff. ad l. Rho. de iactu. q armigeris dantibus operā bello licito, permittitur depredari victualia tēpore neceſſitatis. refert & multa alia adducit do. Franc. Cur. ſenior in repe. l. admonēdi, col. 79. de iureiur. vide do. Iaſ. in l. principalib⁹, ff. ſi cer. pet. Firm. in tract. de gabellis, in 2. parte octauæ pręſentię, q. 1. & 7.

c Dignitatē. Adde, q alii ṗnotarij nō dicūtur habere dignitatē, vt voluit Old. conſi. 50.

d Citationis. adde Franc. Aret. conſi. 164.

ZACHARIAS.

Amplia, q pceſſus Papæ, uel imperatoris factus ꝯ ſubditum non citatum eſt nullus, etiam de pleuitudine poteſtatis, & i notoriis, no. iſte in c. cū olim, col. 8. uer. d. Ant. dicit j. de re iud. & ibi etiam Feli. col. 8. ver. ſi nō eſt citandus neceſſariò abſens. Pau. de Caſt. poſt Bal. hic alle. & Gui. de Cu. in l. fi. alle. per iſtū, C. de le. & Old. conſi. 14. & hoc triplici ter reſtrictum procedit, de quibus p Felin. ubi ſ. Item niſi de plenitudine poteſtatis, ut voluit Hippo. de Marſ. ſing. ſuo 75. incip. citatio eſt maximi effectus.

Germani.i.ueri nobiles.Vel ſm Io.An,hic, dicunť a gigno a
gignis,pp fœcũditatē in generãdo.eſt.n.pria mulťũ gñatiua.
No.ibi:*electũ in Regē*,ꝙ primò qs eligiť in Regē,poſteà ĩ
a coronatiõe ꝓmoueť ad impiũ. Ante ergo coronationē[a] ꝓ
priè nõ ſolet appellari Impator:& ſentit hic Io.An.ꝙ eligi
tur in Regē.ſ.Alemaniæ.Io.Cal.dicit,ꝙ melius diceret Ro
manorũ;& ita loqť tex.in cle.Romani,de iureiur. Per ele-
ctionē ergo dť Rex Romanorũ, in coronatiõe appellať Im
pator.Simile in Eṗo & archieṗo,q ex ſola elec.& ēt confir
matiõe nõ aſſumũt,ſeu ñ cõſequũť nomē Eṗi,ſeu Archieṗi,
ſed ex cõſecratiõe & palii traditiõe,ut in c.niſi,de autho.&
uſu pal.& uide gl.in cl.2.de cele.miſſa.No.ibi:*ungim⁹ & con
ſecramus*,ꝙ Impator cõſecrať. Et ex hoc ſumpſerũt qdã arg.
ꝙ Impator recipit ordinē.ſ.ſubdiaconatus; qď reꝓbat gl.
in c.Valẽtinian⁹.63.diſ.& cõiter doc.hic. Vñ imꝓpriè dť
impator cõſecrari.ꝓpriè uerò cõſecrať Eṗs; & Impator in
ungiť.Et de unctiõe Impatoris,& eius effectu & aliorũ Re-
gũ,uide qď legi.& no.in c.unico,ĩ.de ſac.unc. Impator ēt
coronať triplici corona,ferrea,argẽtea,& aurea;& a qb.co-
roneť & ſignificatũ iſtorũ metallorũ,uide p gl.ĩ cle. Roma
ni, præall.Et quaten⁹ tex.hic dicit ꝙ ad papã ſpectat eũ un-
b gere,cõſecrať,[b] & coronať,dicit hic Io.An.p⁹ Hoſ.ꝙ Cardi
nalis.Hoſ.Impatorē ungit ex antiqua cõſuetudine ex mãda
to Papæ:ſed ṗp ſuis manib.eũ coronat corona aurea.No. in
uer.*eſt.n.rlr,ac generaliter*, dñiam inter hæc. Nã regula patiť
c inſtantiã,ſeu exceptionē,ut no.ſup ru.de re.iur.ſed genus[c]
cõṗhendit ſub ſe oēs ſpēs ſuas:nec eſt dare ſibi exceptionē.
Mēs ergo lræ eſt,ꝙ cõiter & uniuerſaliter obſeruatũ eſt &c.
7 no.ſemp ṗdicta.ergo ad eũ ſpectat examinatio.† No.ibi:*ſa
crilegiũ uel excõicatũ &c*.& plura crimina impediẽtia: ſeu in
d habilitãtia ad ĩpiũ obtinẽdũ.[d] q̃ uerò crimina deiiciãt Im
patorē iã creatũ,uide gl.no.40.di.ſi ṗp,ĩ ſi. q̃ dicit ꝙ oē cri
mē ſufficit,ſi de eo Impator eſt incorrigibilis. Sed tu uide
Inn.in c.ad Apſicæ,ubi no.dicit,ꝙ Impator & alii reges ñ
dẽnt priuari,niſi ex maximis cauſis,ſeu dilectis:q a cũ ñ poſ
ſint deponi ſine magnis ꝑiculis,detrahẽdũ eſt rigori,ar. in
e c.latores.ĩ.de cle.excõ.mi.Vñ cõcludit ibi In.ꝙ ex[e] facilio
rib.cauſis deponũť clerici,q̃ iſti Principes.uide tñ tex. cum
gl.ĩ c.ali⁹.15.q.6.ubi colligiť,ꝙ rex Frãciæ fuit depoſitus p
Papã ex eo,q a erat effœminat⁹.i.nimis ſeq̃bať mulieres,ſm
8 gl.ibi.† No.in uer.*obiectionis*,ibi, denũtiatoris officiũ, ꝙ li-
cet ualeat arg.a ſufficiẽti diuiſiõe ſeu partiũ enumeratiõe,
ut hic in prin.& in c.ſi diligẽti,de ṗſcri.tñ tolliť hoc ar. ubi
oēs ꝑtes ſufficiẽter numeratæ nõ ſunt.Nã iſti Principes hic
arguebãt,ꝙ aut iſte legat⁹ geſsit ꝑſonã electoris,aut cogni
toris;ꝙ utroq; caſu malè ꝓceſſit.Sed ṗp ꝯfutãdo hoc ar.a-
diecit ꝙ nec electoris,nec cognitoris geſsit ꝑſonã,ſed denũ
tiatoris officiũ exercuit;& hoc ultimũ mẽbrũ fuerat omiſſũ
ab aliis arguẽtib.& de hoc ultimo.mõ arguẽdi,& multis a-
liis uide p Bal.in l.cõuẽticula,C.de epi.& cle.No.ibi: *quam
uis plures ex illis, &c* ꝙ in elec.Impatoris, ꝑualet qcquid fit
a maiori ꝑte electorũ.Nõ ergo requiriť oium cõſenſus,nec
duæ ꝑtes eorũ,ſicut in elec.Papæ,ſed ſufficit maior ꝑs;ſicut
cõiter cõtingit in electiõib.aliorũ ṗlatorũ,ut in c. licet, ĩ ſi.
ſ.e.Et hæc faciũt in ar.ad q.nũqd iſti electores impii exer-
ceãt hãc ꝑtãtē,ut ſinguli,an ut collegiũ?Hoſ.tenuit hic, ꝙ
ut ſinguli;multi tenuerũt oppoſitũ.Idē ſeqť Io.An.in addi.
Spe.in ti.de reſcr.pñta.§.ult.uer.pe.Et iſta ꝯria opi.pl⁹ mi-
hi placet:q a cũ iſti electores ſucceſſerũt in locũ ppľi Roma-
ni,q ut uniuerſitas,eligebãt ſibi Impatorē; dẽnt iſti cẽſeri
eod.iure cũ illis,ut ſurrogatũ ſapiat nam ei⁹, in cui⁹ locum
ſurrogať,ut ĩ c.eccl.ĩ.ut lite pẽd.Preterea ſufficit hic maior
ꝑs,ſicut ꝯtingit ĩ actib.collegii,ut ĩ l.qd maior,ff.ad muni.
& in c.1.de his,q̃ ſi.a maio.par.c.Itē dẽnt oēs hic cõuocari,
& ſimul actũ expediť.Iõ dixit hic no.tex.ꝙ pl⁹ obeſt electio
ni cõtẽpt⁹ uni⁹,q̃ ꝯdictio multorũ:q a ꝯdictio minoris ꝑtis
ꝑñtis,nõ impedit electionem maioris partis: ſed unius cõ-
temptus ṗt facere totã electionem retractari, ut in c. qď ſi

cut.ſ e.& in c.bonæ.ĩ.e. Oĩa.n.hæc ſigna
ſunt collegii.Nã in ſpectãtib. ad ſingulos
ṗt quilibet p ſe ṗſtare cõſenſum,ut in l.p
fundũ,ff.de ſer.ruſt.ṗdi. Sed tenẽdo opi.
Hoſt.ꝙ iſti eligunt tanq̃ ſinguli, ꝓbareť
hic una notabilis theorica Bar.& mẽti
tenenda in l.oēs populi,ff.de iu.& iur.V-
bi dicit,ꝙ ubicunq; maior pars ꝑualet mi
nori parti,ēt in actib.ad ſingulos ſpectan
tib,debẽt oēs,ad quos actus ꝑtinet;ſimul
cõuocari,ar.in l.maiorē,ff.de pac.& l.&
ſuũ,e.ti.Et uide in hoc qď plenius dixi in
c.3.de iu.pat.ubi tetigi,an ṗroni dẽant ſi
mul cõuenire ad ṗſentationis actũ.No.in
uer.*nos utiq; reputamus & nominamus Regē*,
ꝙ Papa nõ confirmat ꝑſonã iſti⁹ electi in
Imperatorē, ſed ſolũ declarat & noĩat eũ
idoneũ & Regē;& ſic uť ꝙ electio impera
toris nõ indigeat cõfirmatione expſſa; &
fa.tex.in d.cle.Romani,ꝓut.ſ.induxi.Itē d
no.ibi,*poſt admonitionē,et expectationē*,tex.
quaſi apertũ,ꝙ in electione Imp.ṗñt ele-
ctores uariare recedẽdo ab eo, in quē nõ
cõſenſit maior pars, & accedere ad noĩa-
tionē alterius;ſicut obſeruať in electione
Papæ,ut no.in c.licet.ſ.e. & uide qď ple-
nè dixi.ſ.c.ꝓx.No.ibi,*ſi principes admoni-
ti,&c* ar.opt.ꝙ ad eligẽdũ Imp.nõ ē tṗs a
iure ṗfixũ.uñ ſi negligunt eligere, nõ de-
uolviť illico ꝑtãs ad Papã; ſed debẽt pri⁹
admoneri præfixo eis alio termino,intra
quē debeãt eligere. Qď ſi nõ fecerint,tũc
deuolviť ꝑtãs ad Papã,ut hic no.ꝓbatur. e
Et uide bo.gl.in d.c.ad Apſicę.& idē ſer-
uari dẽt,ubicunq; tṗs ñ eſt ṗfixũ, ſicut di
xi,reſpectu inſtitutionis.ſ.c.ꝓx. & in c.2.
de cõce.ṗb.Et no.tex.ibi,*uel non potuerũt,
uel non uoluerunt*,ꝙ licet electores imperii
nolint eligere,nõ tñ ṗñt;nihilomin⁹ poſt
admonitionē & expectationē ꝑtãs proui
f dẽdi deuolviť ad Papã,[f] ne ſedes apo.ca-
reat defenſore ſine ſui culpa.Et tene mē-
ti in hoc iſtũ tex. q a nõ recordor de alio
cõſimili:& facit optimè in arg.ꝙ ſi ṗroni
eccleſię nõ ṗñt ex aliquo impedimẽto eli
gere, ꝙ poſt longã expectationē ṗõt Eṗs
eccleſiæ ꝓuidere, ne careat eccleſia recto
re ſine ſui culpa, de quo uide qď dixi ĩ c.
9 cũ p.p,de iu.pa.†Itē no.ibi:*aduocato & de
fenſore*,qď Imp.eſt aduocatus & defenſor
eccleſiæ. Teneť.n.ꝓ poſſe eccleſiã defen
dere & exaltare,ut ĩ d.cle.Romani,& 63.
diſt.c.tibi dño,& c.ego Ludouicus;& idē
in aliis principib.uide bo.tex.23.q.5.pri
g cipes.&.ca.regnũ.Meritò principes[g] ṗñt
deponi,ſi ſine cã legitima denegarent im
pendere auxiliũ eccleſiæ oppreſſæ; præſer
tim hoc procedit, ſi tenemus opi.Cano-
niſtarũ cõem, ꝙ imperiũ immediatè pro
cedit a Papa,licet mediate a Deo, ut ple-

a SEB. SAPIA.Coronationem.Vide Angel.in l.bene à zenone,C.
de quadrien.ṗſcri.ubi dicit,ꝙ Imperator an coronationē nõ dť Im
perator,ſed Romanorũ Rex.uide Fel.in c.eã te,col.1.cũ pluribus ſe-
quẽtibus.ſ.de reſcrip.ubi ponit,an appellatione Eṗi ueniat electus.
b Conſecrare.Adde do.Car.conſi.pen.ubi de creatione Imperatoris.

SEB. SAPIA.
c Sed genus.not.ꝙ
illud dť gñale,qď
nullã patiť exce-
ptionē, qď facit
ad impugnandum
diffinitiones,quæ
nõ cõprehendunt
oēs caſus.Nã diffi
nitio debet eē ge-
neralis.l.1.§.do-
lũ,ff.de dolo no.
gl.in l.1.ff.de le.
ergo falſa, ſi ali-
quē caſum nõ cõ-
ṗhendit.& ad hoc
facit tex.in l.1.ff.
de reg.Cato.tamē
ꝯ hanc differentiã
inter reglr & ge-
neraliter, ſentit
gl.in c.paſtoralis,
in prin.ſ.de reſc.

A idē
iſte in
c.cum
oēs,
col.5.
d.cõ
ſtitut.

ZACHARIAS.
d Ad imperium ob
tinendum. Adde,
an ſi talia crimina
ꝯ electum Impera
torē opponantur,
ei⁹ coronatio dif
feratur, donec di
ſcutiatur; & con-
clude cũ Inn. hic,
ꝙ ſic, quẽadmodũ
in electo in Eṗm
eius conſecratio
differtur per c.ſu-
ꝑ his.ĩ.de accuſ.

ANT. FRANC.
e Quod ex. Ex qui
bus aũt cauſis cle
rici deponunť, &
propter quæ cri-
mina, habetur in
ca.at ſi clerici, in
§.de adulteriis.ĩ.
de iudi.& in c.cũ
non ab homine,
e.ti.& in c.perpē
dimus,de ſen.exc.
Et ex quibus cau-
ſis ṗlati remouẽã-
tur a beneficiis,&
an ex faciliorib⁹
cauſis remoueãn-
tur Prælati infe-
riores, quam Eṗi,
& an remoueant,
ſi efficiantur inuti
les, & an tunc de-
beant uitæ neceſ-
ſaria percipere;hẽ
per glo.ſummæ,&
ibi Archi.7.q.1.&
habetur in c. tua,
de cleri.ægro.

ZACHARIAS.
f Ad Papam. Vide
pro hoc Inn. in c.
cum M,ſ.de cõſti.
Cardi. in clem.1.
in ſi.prin.de iure-
iuran.Bal.in l.fin.
col.2.C.de quadrien.præſcri.& in c.1.ti.de pa.cõſtan.§.in ciuitate.
g SEB. SAPIA.Merito principes.Vide Bald.in l.fina.C.de legi.

nè dixi. in d. c. nouit; & uide bo. gl. in cle. ad noſtrũ, de hær. & tex. 22. di. in c. 1. & 2.
10 & extraua. Boni. unã ſanctã. † Itẽ no. ibi: *ſunt n. notoria impedimenta*, &c. iuncto tex. in prin. ibi: *cũ citata nõ fuerit*; text. no. ꝙ in notoriis nõ eſt neceſſe citare partem, ex quo factũ eſt ita notoriũ, ut certũ ſit abſẽti nullã defenſionẽ cõpetere poſſe; & concor. tex. in c. cũ olim, de re iur. & uide, qđ ibi dixi, & pleniſſimè tetigi in ma notorii,
11 in c. ur̃a, de cohab. cler. & mul. † Not. ibi: *ſcilicet excõicatio*, ꝙ excõicatio impedit promotionẽ ẽt ad ſecularẽ dignitatẽ. nõ ualet ergo electio facta de excõicato, ẽt ad ſecularẽ dignitatẽ; quod tene mẽti. Facit quod le. & no. in c. ad probandũ, de re
12 iud. & in c. fi. de proc. † No. ibi: *quã progenitores eius, &c.* ꝙ ad repellendum quẽ a dignitate adipiſcenda ẽt ſeculari conſyderat̃ nedũ delictũ proprium, ſed progenitorũ. Vñ perſecutio eccleſiæ a progenitorib. iſtius Phili. facta hic aggrauat, ne iſte promoueat̃. Nã timent̃ in filio & liberis crimina paterna & progenitorũ.[a] Nã ſæpe[b] ſolet filius ſimilis eſſe pr̃i. Hinc eſt ꝙ filius punit̃ pp crimen læſæ maieſtatis a pr̃e cõmiſſum. Nã efficitur infamis, & excluditur ab oĩ ſucceſſione parentis, & uita ex ſola miſericordia reſeruat̃; de quo dicendũ ẽt, ut plenius hr̃ in l. quiſquis. §. 1. C. ad leg. Iul. maie. canonizata. 6. qõ. 1. ſub c. q̃ro, incip. ſi quis cũ militib. & hæc ẽ una ex cauſis, quare filius ſpurius nõ p̃t ad ordines ꝓmoueri, ut no. gl. in c. 2. de fil.
13 p̃ſby. li. 6. † No. & tene mẽti tex. ibi: *ad noſtrũ iudicium pertinere*, ꝙ ubicunq; dubitat̃, an iur̃m ſit licitũ, uel illicitũ, non p̃t Princeps ſecularis cognoſcere, ſed ad ſolũ Papã pertinet cognitio. Et uĩ tex. innuere, ꝙ alii prælati citra Papã nõ p̃nt de hoc iudicare, ſed ego allego no. & ſin. dictum Speti. de leg. §. nũc oſtendendũ, uer. 23. ubi dicit, ꝙ ẽt Ep̃s põt interpretari iur̃m; alle. 3̄. de pi. ſignificante; & ad hũc tex. r̃ndet tripliciter. Primò, ꝙ procedit in negotio arduo, & inter magnas perſonas. Vel quando uult dare licentiã cõtraueniendi, ſine ꝑmutatione, uel alia cõmutatione in melius. Quod eſt menti ſemper tenendũ pro limitatione iſtius. c. Nã hic doc. cõiter trãſiuerunt inhærẽtes uerbis lr̃æ. Et pro iſto d. Sp. allego no. Inn. in c. debitores, de iureiur. & qđ ibi dixi. No. ibi: *cæteris fiducia tolleretur*, ꝙ ñ reprobat̃ fiducia, ſeu ſpes ad dignitatẽ obtinendã. In ꝯriũ fa. tex. no. in c. fi. §. qcunq; primatũ. 40. di. ubi dr̃, ꝙ qui primatũ deſiderat in terra, reperiet cõfuſionẽ in cælis: quinimo ſubiicit, ꝙ ẽt tractare de primatu eſt peccatum; & uide ibi bo. gl. Sed dic, ꝙ ſpes primaria eſt dãnata ut ibi, nõ ãt ſcđaria, ut hic; de quo uiđ bo.
14 gl. in c. qd ꝓderit. 61. di. † Itẽ licet indignũ ſit ad dignitatẽ aſpirare: tñ p̃t licitè qs laborare ut tollat̃ impedimẽtũ, pp qđ poſſet impediri ꝓmotio; & hoc caſu loquit̃ iſte tex. Nã peccat nolẽs acceptare dignitatẽ, ſi p aliũ nõ p̃t ita bene eccleſiæ ꝓuideri; đ quo uiđ no. dictũ ĩ c. ſi electio. j.
15 c. ti. li. 6. † No. ꝓpe fi. ibi: *nõ niſi de domo ducis*, ꝙ dignitas, q̃ deferẽ p electionem, nõ dẽt ſucceſſiuè deferri plurib. đ ea. domo, ne potius uideat̃ dignitas delata ex ſucceſſiõe, q̃ ex elec. Ad hoc. n. nõ aduertũt nõnulli im ꝓbi laici, q ſæpenume. inſtãt, ut bñficiũ aliqđ nõ exeat familiã eorũ, allegãtes antiqtatẽ ꝓ cã. Dñt. n. iãdiu illud bñficiũ ſemp fuit collatũ alicui de domo eorũ. Nã hæc ſola allegatio dẽt eſſe ſufficiẽs ad impediẽdũ collationẽ alicui đ domo ſiẽdã. Nã ſi iſtud dẽt ſeruari de dignitatib. ſecularib. fortius in eccl̃iaſtica, ut j̃. de fil. p̃sbyterorũ, c. ad extirpãdas. Itẽ no. ꝙ impiũ ñ deferẽ ex ſucceſſiõe, ſed elect. & olim idẽ obſeruabat̃ in regnis ꝑticularib. ut no. in c. Moyſes. 8. q. 1. Sđ hodie ex cõſuetudine deferũt̃ p ſucceſſionẽ, ut leg.
16 & no. ĩ c. licet. j̃. de uoto. † Quid aũt ſi deficit ſucceſſio, q a ñ repit̃ aliqs de illa domo regali? uide qđ dixi ĩ c. licet ex ſuſcepto, de fo. cõp. † Vlti. no. ex fine lr̃æ, ꝙ duces & alii Principes p̃ſtãt Impatori iur̃m de fidelitate & obediẽtia. Et ꝙ iſtud iur̃m p̃ſtitũ rõe dignitatis, nõ liget illo depoſito ab illa dignitate. Nã depoſitus cẽſet̃ mortuus. 16. q. 1. §. ecce. Idẽ dic in ip̃o depoſito, ut ñ teneat̃ ex his q̃ geſſit lrimè rõne dignitatis. Nõ. n. obligatiões ſequũt̃ pſonã, ut in l. poſt mortẽ, ff. qñ ex fac. tu, quẽadmodũ nec honores, ut hic. In gl. in uer. *trãſtulit*, ibi *ad Carolũ magnũ*. Quidam dicũt ꝙ iſte Carolus fuit Gallic⁹, & ñ German⁹, & iõ dicũt, quò primò fuit impium trãſlatũ in Frãcos, poſteà in Germanos; de quo uide tex. iũcta glo. 63. di. in c. ego Ludouic⁹. Alii dicũt, ꝙ imò fuit iſte Germanus, uel p̃ſuppoſito ꝙ fuerit Frãcus: tñ in pſonã ſuã fuit trãſlatũ impiũ in Germanos, ut ſic poſt ipſius mortẽ impiũ ueniret in Germanos. Illud aũt certũ eſt, ꝙ Germanis fuit datũ impiũ, ut hic, & ĩ c. ĩ die de cõſe. di. v. Dñt tñ hic qdã noua inueſtigatiõe, nullo iur̃ ꝓbari, ꝙ ex ſola natiõe Germanorũ dẽat eligi Impator. Et ad iſtũ tex. & ꝯſimiles r̃ndẽt, ꝙ iperiũ fuit trãſlatũ ĩ eos actiuè: q a fuit d. ta Pricipib. Alemaniȩ p̃tãs eligẽdi Impatorẽ. uñ nõ ꝓhibet̃, qn ipſi poſſint eligere de alia natiõe, licet ab olim ñ fuerit aliqs ex̃ illã nationẽ elect⁹. Et hãc opi. ſenſit hic d. Car. Sđ mihi hæc opi. ñ placet: q a uĩ ꝯfundi ꝑ iſtũ tex. ĩ eo, qđ dicit ĩ piũ fuit trãſlatũ in Germanos ĩ pſonã magnifici Caroli. Certũq; ẽ, ꝙ ĩ piũ fuit trãſlatũ ĩ Carolũ paſſiuè, & ñ actiuè: q a fuit ip̃e ꝓmot⁹ ĩ Impatorẽ, ñ ãt fuit ſibi data p̃tãs eligẽdi. Ergo paſſiue fuit ẽt trãſlatũ ipiũ ĩ Germanos; als tex. ñ bñ diceret. Nã dixiſſet, ꝙ ĩ pſonas illorũ Pricipũ fuit traſlatũ ĩ piã ĩ Germanos; & no. bñ hãc ꝯſiderõem. Itẽ ñ fuiſſet ĩ prũ trãſlatũ a Græcis ſm primã expoſitionẽ, cũ ſm eã poſſẽt hodie eligi ꝑ electores; nec ẽ idecẽs, ut đ certa gẽte, ſeu generẽ ꝑſonarũ dẽat eligi p̃ſidẽs. Nã hoc uidm⁹ qñq; ſuari ĩ dignitatib. eccl̃aſticis, tã ex priui. q̃ ex ꝯſuetudine, ut ꝓbat̃ ĩ c. cũ di
17 lect⁹, đ ꝯſue. & c. Ab. đ uer. ſit ꝓ ãt hoc po

Inn. in cle. ad apoſtolicæ, de re iud. ubi dicũt, ꝙ Imperator poteſt deponi a Papa ex iuſta cauſa: imò populus poteſt eum priuare imperio ſecũdum Bar. in l. non ambigitur, ff. de leg. uide do. Io. Igneum in diſputatione, an Rex Frãciæ recognoſcat imperatorẽ, in 7. col. & modum ꝓcedendi cõtra Imperatorem, uide Laudẽſem in trac. de princ. q. 197. de uoluntate.

ANT. FRANC.

a Progenitorũ. Aduertendũ eſt, quia peccata parentum nunquam debent imputari filiis, ut in c. undecunq;, & in c. naſci, de adul. 56. di. Quod eſt intelligendũ eſſe uerum ſpiritualiter, & quo ad animã, ut in c. 1. §. hii ita. 24. q. 3. & in ca. ſi habeo, & in c. ſicut ſatius. 32. q. 4. Corporaliter autem quandoque puniũtur ex culpa parẽtum, ut hic, & in l. quiſquis hic alle. Eſt tamen uerum, ꝙ originale peccatum parentũ filiis imputatur: q a illud fuit commiſſum in diuinã maieſtatẽ; de quo habetur in c. quid ẽ, quod dicitur, & in c. cũ ita, de pe. di. 4. & habetur in c. maiores, de baptiſmo, & in ca. ſi baptizata, de conſec. di. 4. Et ad materiam iſtam uide quod ple. not. per doc. in l. 1. C. ne fi. pro pat. & per Archi. 24. q. 3. i ſum. Et illa authoritas de qua hic, quòd ſæpe ſolet filius ſimilis eſſe patri, ꝓcedit, ꝙ parentes debent bonis morib. filios inſtruere, ut cap. presbyteros. 47. diſtinct. Educatio enim filiorum eſt de iure naturali, ut in ca. ius naturale. 1. di. & in l. 1. & in l. manumiſſio, ff. de iuſti. & iu. Et ideo dicit tex. in ca. at eius uerò. 5. diſ. ꝙ ex praua ꝯſuetudine proceſſit ꝙ aliquæ matres tradũt filios aliis nutriẽdos. filios. n. ſuos parẽtes rõe diuini cultus deſerere nõ dẽnt, ut in c. presbyteros. 67. diſ. tñ filij etiam ſacerdotum non remouentur a ſacerdotio, ſi morũ honeſtas eos commendabiles facit, ut in c. 1. 67. diſt.

b Nam ſæpe. uide gl. quæ meminit huius carminis, in l. quod ſi nolit. §. q mancipia, ff. de ædi. edi. de quo ꝑ And. Sicu. in cõſi. 33. præclarè, colũ. 19. in 2. uolu. ſi tñ filii uirtute ſint ꝓditi, licet parẽtes fuerint improbi, maiori ſunt laude digni, quã qui naſcuntur ex parentibus probis, cap. nunquã. ubi Cardi. Alexan. no. 56. di. quẽ ad hoc dicit ſing. Andr. Sic. in conſi. 57. præclarè, colũ. 8, in 2. uo. uide gl. in c. uñ cũq. 56. di. quæ refert illud Iuue. malo pater tibi, ſit Therſites, dũmõ tu ſis Aeacidæ ſi[illegible]; & ad hoc facit tex. in l. legẽ Anaſtaſij. C. de naturali. lib.

tuit facere ex magna cā tūc ꝯcurrēte, cū poſſit facere qcqd
De⁹ pt. Alſ Chrs ñ fuiſſet diligēs pr̃familiās, ſi ñ dimiſiſſet
ĩ terra aliquē loco ſui, q expediētib⁹ cauſis poſſet oīa facer̃,
q̄ ipſe Chrs. Et hāc argumētationē facit Inn. ſi bñ recolo, in
c. ad Apl̃icæ, ꝑall. ſeu in c. qđ ſup his, de uo. & uide plenē in
c. q̄to, de iureiu. Hāc ēt reg. firmanit Hoſt. in c. q̄to, de trāsl.
Epi. ubi dr̃, ꝙ cū Dei & pp̄ idē ſit ꝯſiſtoriū, ar. in c. Romana,
de off. or. li. 6. oīa pūt facere, q̄ ipſe Chrs, excepto pctō. Sed
impropriè excipit peccatū: qa peccatū ñ cadit ſub potētia,
imò ſub ĩpotētia. Vñ dicim⁹, ꝙ De⁹ peccare ñ pt. nā peccatū
poti⁹ ꝓcedit ex defectu, q̄ ex ĩpotētia: facit qđ leg. & no. 15.
q. 1. c. 1. de pe. di. 2. c. ſi. intellige tñ, ꝙ pp̄ oīa pt claue diſcre
tionis nō errāte, ut no. Inn. in d. c. q̄to. uide tex. 24. q. 1. in c.
manet. Et ꝑcipuè, ꝑdicta ſunt uera tenēdo cōem opi. Cano
a niſtarū, ꝙ Impator recognoſcit impiū à pp̄ [a] iux. ea q̄ dixi
pleni⁹ in c. nouit, đ iud. Et ꝙ hoc ſit uerū apertiſſimè patet ex
eo, ꝙ Romani ꝑ uim & oppſſionē acqſiuerūt impiū. Vñ qđ
dr̃ 23. q. 1. c. 1. ꝙ uirtutib⁹ acqſiuerūt impiū, dēt intelligi de
uirtutib⁹ ñ theologicis, ſed politicis, ut ibi no. ꝓtereà iſti ele
ctores hāc ptātē habuerunt, ñ à pplo Romano, uł ab aliquo
Impatore, ſed à pp̄, ut hic. Vñ hodiè pt Impator ſuā ptātē
lḡimare ex authoritate eccłæ. nā de aliis Impatorib⁹ añ ap-
ꝓbationē eccłæ poterat dubitari, an cū bona ꝯſcia tenerēt
impiū; de quo uide, qđ no. Inn. c. qđ ſup his, in ſi. đ uoto. ubi
excuſat eos ualde debiliter. Sđ tu uide meli⁹ ꝑ Bal. ĩ l. cūctos
b pplos. C. de ſu. tri. ubi ꝓbat, ꝙ impiū eſt à Deo [b] permiſſiuè,
approbatiuè, formałr, & affectiuè; & dic ut ibi. In gl. in uer.
Germanos, ibi: *ipſi habēt regimen Romanæ eccleſiæ*, &c. ītellige
gl. de illo regimine, de quo habet. 63. di. c. Adrian⁹, & c. ſeq.
nā Impator: olī ꝓbēti auxiliū eccłæ ſatis oppſſæ tribuit pp̄
cū ꝯſēſu ꝯcilii ptātē eligēdi papā & alios pōtifices. Sđ illud
priuilegiū poſteà fuit reuocatū, cū eo abuteref, ut patet in c.
19 qa. §. uerū. ea. di. † Ex quo no. ꝙ priuilegia ꝯceſſa laicis ſup
ſpūalib⁹, pñt reuocari ꝑ papā: qa in iſtis qſq, tenef obedire
ſūmo pōtifici, ut no. Inn. in c. inqſitioni, de ſen. excō. Si aūt
priuilegiū eſſet tributū ſup tpalib⁹, an & qñ poſſit reuocari
dic, ut plenè dixi ĩ c. nouit, de iud. Et an ex inueſtitura laico
rū ſcā uigore priuilegii ꝯſequaf inueſtitus ius ſpūale dic, ut
no. Inn. in c. qđ ſicut ſ. e. In ea gl. ibi, *ſicut & Rex Schacorum*. c
No. gl. ꝙ apud Gręcos ē nudū nomē impii. ſic & qlibet ĩ do d
mo ſua pt dici Ipator, ſeu Rex, ut in c. duo iſta noīa. 23. q. 4.
Vñ Io. An. refert hic fabulā, đ quodā rurali, q receptauit Ri
chardū Regē Angliæ incognitū, q in aucupatiōe ſua ſeu ue
natione, inſtāte diſcrimine tpis, ꝑdiderat exercitū ſuū: & cū
nollet obedire ruſtico in lotione manuū, uel ſm aliquos, cū
rex uellet ſe ꝓferre illi in mēſa dedit illa alapā, dicēs ꝙ qli
bet eſt Rex in domo ſua; quaſi dño domus ſit obediēdum in
domo ſua ꝑcipiēti. ferł ēt ꝙ Rex ad palatiū ſuū reduct⁹ fecit
ruſticū inuitari, ut ſic ipſū nolētē obedire faceret uerberari.
Sł ruſtic⁹ ſapiēs in oīb⁹ Regi obediuit lauādo man⁹, & ꝯſiłia
faciēdo, & ſic Rex remāſit fruſtrat⁹ intētiōe ſua; & dr̃ ꝙ mul
ta bona illi ꝯtulit. In ea. gl. ibi: *eſt aūt Impator ſupoēs Reges*. no.
gl. uſq; ad ſi. Ex qua collige magnā Impatoris ptātē. oēs. n.
potentię regū fluxerūt ab impio, tāq̄ riuuli à flumine; & de
hoc uide pleni⁹ ꝑ Bal. i c. qs dicat dux, coll. x. Vide ēt gl. no.
ĩ c. Adrian⁹. 63. di. q̄ dicit ꝙ Reges Hiſpaniæ ñ recognoſcūt
Impatorē: qa đ faucib⁹ infideliū eruerūt illa regna. De rege
Frācię, & iſti ꝯſiłib⁹, uide qđ dixi, poſt gl. & Inn. in c. ꝑ uene
rabilē, q fil. ſi. le. Et inq̄tū hęc gl. ſubiicit, ꝙ oīa ſunt in ptāte
Impatoris; ītellige quo ad iuriſdōnē, ñ aūt quo ad dñiū: qa e
dñiū de iu. gē. eſt apud priuatas ꝑſonas. 1. di. ius gētiū, & in
l. ex hoc iure, ff. de iuſ. & iur. Nec pt Impator ſine cā priuaf
quē dñio ſuo, ut no. Inn. in c. q̄ in eccłarū, de ꝯſ. & Bar. ĩ l. ſi.
C. ſi ꝯ ius uel util. pub. & Cy. in l. ꝑſcriptiōe, C. e ti. & uid ad
mam, qđ no. Bar. in præ. ff. or. & in l. 1. in ſi. de rei uē. In gl. in
uer. *ſacrilegiū*, ibi: *nā & ſacrilegi familia repellitur à ſacramentis*.
Intellige ꝓut loqf, qñ. ſ. ipſa familia ē ſacrilega, ſec⁹ dicēdū f
eſt in familia alicui⁹ ſacrilegi. Nā dūmō abſtineat à ſacrile-

gio, ñ reperif iure cautū, ꝙ dēat repelli à ſa a
cramētis eccłę. Nā c. miror, allegatū ĩ gl.
ñ loqf de ſacramētis, ſed de oblationib⁹,
ut in odiū dñi & deteſtationē criminis, ñ
admittaf familia ſacrilegi ad oblationes.
In gl. in uer. *fauere*, ibi *tūc demū*. No. ex hac
gl. ubi electores impii diſcordant in pari
numero, nec fit acceſſ⁹; ita, ꝙ poſſit maior
ps hr̃i; pt pp̄ eligere unū ex illis, ꝓut ſibi
libuerit. Sicut ꝯtingit in patronis diſcor-
dātib⁹ diſpari nu. in c. qđ aūt. ĩ. de iur. pa.
20 † Scdò ſentit gl. ꝙ ſi electores impii oēs
eligūt ſciēter idignū, ptās ꝓuidēdi deuo
luit ad papā: qđ tñ hic a pte ñ ꝓbaf. Puto
tñ dcm̄ in ſe uerū: qa ex quo iſtā ptātē ha
buerunt à pp̄; dēt ad ipſū redire ptās, ſi ea
abutunf, ar. ĩ c. gratū, ſ. de poſtu. pl & facit
tex. hic in ar. in uer. nos utiq;. In gl. ĩ uer.
aduocato carebit, ibi: *nō pt eſſe patronus*. Gl. lo
quif nimis obſcurè & rectius dixiſſet ſm
Inn & Phi. ꝙ aduocat⁹ eccłæ ñ ē patron⁹:
ſed eſt quaſi parens ſeu ꝓtector. q. d. licet
Impator ſit aduocat⁹ eccłę, ñ tñ patron⁹,
& dr̃ aduocat⁹. i. defenſor. iō tex. dicit: ad
uocato & defēſore carebit. &c. In gl. ĩ uer.
Lotharius, in ſi. ſolue hoc ꝯriū, ut no. ĩ c. de
qb⁹. 20. di. ubi gl. dat tres ſołones; & uide
21 qđ leg. & no. in c. in cauſis. ĩ. de re iud. † In
gl. in uer. *publica*, ibi: *debet eſſe publica* Non
rferas gl. ad tex. qa eēt falſa. nā electio ſcā
de excōicato, eſt nulla, q̄tūcūq; ille ſit oc
cultè excōicat⁹, ut in c. cū dilectus, de ꝯſu.
& in c. cū inter ſ. e. no. Inn. ĩ d. c. cū dilect⁹,
& Io. An. ĩ c. 1. de reſc. li. 6. Et uide qđ dixi
plenè in c. ueritatis, de do. & ꝯt. ubi tetigi,
nūqd ualeāt geſta ab ipſo excōicato tole
22 rato. † In gl. in uer. *poſtulauit*, in ſi. no. gl. q̄
ſolet quotidiè allegari, ꝙ petēs abſolutio
nē, tacitè fatef [c] ſe excōicatū; [d] & idē uł te
nere Hoſ. hic: & ĩ c. 2. ĩ. de or. co. Sed Inn.
hic & in ꝑall. c. 2. tenet ꝯriū, dicēs ꝙ licet
fateaf ſe hr̃ læſā ꝯſciam: ñ tñ fatef ꝑ hoc ſe
excōicatū. Vł tenere Arc. in c. pia, de exce.
li. 6. & collec. hic; & facit qđ no. Io. An. in
c. exhibita, de ho. & tenet Spe. ĩ ti. de ꝓb.
§. uidendū, uer. ſed nunqd. ubi ad iſtū tex.
rñdet, ꝙ hic denotaf tp̄s, in quo recogno
uit ſe excōicatū, non aūt denotaf cā: q. di
car, ꝙ iſte ꝑ nuntiū recognouit ſe excōica
tū eo tpe, quo petiit abſolutionē ꝑ nūtiū.
Bar. tñ in l. decē, ff. de uer. ob. tenet op. hu
ius gl. Sed ꝯriā ptē puto ueriorē: qa ſolet
peti ad cautelā, & bonarū mētiū eſt time
re culpā, ut in c. 2. de obſe. ieiu. & uide qđ
23 dixi in c. 2. ꝑall. † Et no. ex ꝑdictis iun. tex.
ꝙ ꝑ nūtiū pt qs abſolui. qđ ā ꝯtrū ꝑ id, qđ
le. & no. in c. cū deſideres, & c. à nobis, de
ſen. exc. Abbas dicit, ꝙ licet qs ñ dēat ab
ſolui ꝑ nuntiū; ſi tñ abſoluif, tenet abſolu
tio; [e] & no. hoc dcm̄: qa ſatis placet. Et dic,
ꝙ iſte tex. ñ ꝓbat, ꝙ iſte fuerit abſolut⁹ ꝑ
nūtiū: ſed petebat abſołonē ꝑ nuntiū. An
aūt ꝑ lr̃as qs poſſit abſolui, uide bon. tex.
24 iun. gl. 2. q. 5. c. q̄to. † In gl. in uer. *illicitū*,
ibi: *ſed illa lex loquitur in hæreditaria &c.* Ex
his, q̄ hic allegantur in gl. iſtud iurm̄ red
debatur [f] dubiū. Nā quaten⁹ erat de futura
ſucceſſione, qa iurauerat obedire nepoti

A

a A Papa. Addē eundem conſ. 84.

b Eſt à Deo. Adde latè Old. conſ. 69. & melius in propoſito, conſ. 180. in 3. col. circa medium.

c Fatef. Adde Ro. conſ. 265.

Adde Bar. in l. 1. in ſi. prin. ff. đ no. oper. nun. & ibi ꝑ Moder. quos uide ēt poſt Bar. in d. l. decem. & per iſtā opi. quā tenet hic iſte, redditur dubiū illud, qđ notauit Bal. in l. 2. C. de iur. aun. au. ubi dixit, ꝙ per inſtrumentum legitimationis ꝓbaf quē illegitimè natu; qa diſpenſatio præſupponit ueritatem in ꝯrium; ꝙ reputat no. digni & illud dictum ſequitur Pau. de Ca. in d. l. decem, ubi uide. Aen. de Fal.

ZACHARIAS

Tu dic melius, ꝙ quis ꝑ petitionē abſolutionis non uidetur fateri ſe eſſe excommunicatum, ſed bñ conſcientiam ſuam læſam. Item no. Bal. in ſua mar. in uer. abſolutio, uerſ. 7. & Spec. in tit. de ꝓb. §. 3. uer. ſed nunquid.

SEB. SAPIA.

d Se excōmunicatum. Vid Fel. in c. Apoſtolicæ, in ulti. no. de exce. uid Car. in c. perpendimus, ad ſi. đ ſen. excō. ubi dicit, ꝙ ꝓbata abſolutione non infert excōmunicatio: qa potuit fieri ad cautelam. vide Rot. in antiqs. de ſent. deci. 9.

ZACHARIAS.

e Tenet abſolutio. Adde Bal. & Ale. in l. poſt mortem §. ſi. ff. de adop. & Rot. deci. 430. in ci. ſi dicam⁹. ĩ no.

ANT. FRAN.

f Reddebatur. Ad iſtam mani, an qs poſſit uenire ꝯ iu

ſuo ut Regi & Impatori futuro, uiuēte ad
huc Imperatore; uidebať iuŕm illicitū, ut
in l.fi.C.de pac. Et no. iſtā gl. q̃ illa lex ñ
facit mentionē de iuŕo: ſed ſolū dicit pa-
ctum ñ ualere ꝯ bonos mores. Sed Bar. in
l.ſtipulatio hoc mō ꝯcepta, ff. de uer. obl.
& aliq doc. in d.l.fi. tenent & bñ, ēt iuŕm
non ualere, ut in rťa, non obligatoriū, de
re.iur.li.6. Sed in ꝯriū faciebat, q̃ uolūtas
Imperatoris uiuentis interceſſerat ī hoc,
ſeu in obligatiōe; & pactū ualet de futura
ſucceſſione cōſentiente eo, de cui' ſucceſ-
ſione agiť,[a] tñ ꝑdurante in conſenſu uſq; a
ad mortem, ut dicit tex. in d.l.fi. Sed ille
conſenſus Imperatoris ñ uidebať hic ua- c
lere: q̃ non agebať hic de re ſua, cū im-
periū deferať ex electione, & ñ ex ſucceſ-
ſione, ut hic. Meritò dicit hic pp̄, q̃ in tali d
dubio ñ debuit iſte Dux uenire propria
authoritate ꝯ illud iuŕm: ſed debuit con-
ſulere Romanū Pontificē. & ſic intellige
& limita gl. ſeq. in prin. q̃ no. in eo, qđ fa
cit tria mēbra, q̃ aut iuŕm ē oīno licitū; e
& tūc eſt obſeruandū, ut ĩ. de iureiu. ꝑ to
tū. Aut eſt illicitū, & hoc ꝯſtat; & tunc ꝓ-
pria authoritate pt q̃s uenir ꝯ, ut 22.q.3.
& quaſi ꝑ totū. Aut dubitať, an ſit licitū,
uel ne; & recurrēdū eſt ad ſupiorē, ut hic.
& idē uoluit hic Inn. q̃ tñ ultra dixit, q̃ ſi
iuŕm pt ſeruari ſine interitu ſalutis æter-
næ; licet ſit temerariū & ꝑniciosū exēplo;
dēt tñ ſupior pri' adiri, ar. c. cū quidā, de
iureiu. & hic. Si aūt eſt temerariū, nō aūt
exemplo ꝑnicioſum; & tunc dēt ſeruari,
ar. c. debitores, de iureiur. Et ſubiicit no.
uerbū & menti tenendū, q̃ nedū in teme
rariis iuramētis, ſed ēt in licitis, & hone
ſtis, pt q̃s uenire ꝯ, ꝓpria authoritate in-
ſtante neceſſitate, ſi ſupior ñ pt adiri. 11.
q.3.c. anteceſſor. Ita putat ipſe iminente
neceſſitate, uel magna utilitate ſpūali.
Sed hoc ultimum non placet Hoſt. quia
b ꝑꝑ utilitatem[b] non eſt periurium cōmit
tendū. Non. n. dēt admitti malum ꝑꝑ bo
nū, qđ inde ſequiť, ut in c. non magno. ĩ.
q̃ cle. uel mo. Sed d. Car. placet dcm̄ Inn.
quia magna utilitas ꝯparať neceſſitati, ut
not. Inn. in c. cùm oēs, de conſti. Et mihi
placet hoc dictū: qñ imminet talis utili-
tas, pro qua ſuperior ipſum veroſimiľr, ſi
potuiſſet adiri, abſoluiſſet à iuŕo; facit. l.
tutor qui repertoriū, ff. de adminiſ. tuto.
25 17.q.3.c. nullus. †In gl. fi. no. glo. iuncto
tex. q̃ iurās obedire Regi, vel alteri prin-
cipi, intelligiť eo remanente in principa
tu. vñ iuramentum non ligat eo priuato.
26 †Extra gl. quæriť, nunqd electus in Impe
ratorē poſſit illico adminiſtrare ante, q̃
coroneť, vel approbeť? Sol. olim erant va
c riæ opi.[c] ſed hodiè receptum eſt conſue-
tudine vt ſtatim adminiſtret. Et ſi plures
ſunt electi in diſcordia, quilibet admini-
d ſtrat, ſed validitas geſtorū depēdet[d] à fu-
turo euētu; de quo vide gl. ĩ cle. Romani,
ꝑalle. q̃ circa iſtā materiā ponit plura no
27 tāda. †Vltimò hic q̃riť, nunqd poſſit con
tra coronandū excipi ad effectū differēdi
e coronatiōem[e], donec exceptiōes fuerint
examinatæ? Inn. ſentit, q̃ ſic. nā ſicut pōt
examinare electum ante coronationē, ut
hic; ita debet admitti exceptio, cum coro
natio ſit q̃dā cōfirmatio, q̃ etiam præce-
dit manus impoſitio: quia debet ungi &
cōſecrari, ut in lťa, ergo debēt pri' admit
ti exceptiōes ꝓbabiles, ſicut ꝯ Epm̄ conſe
crandum, ut in c. ſuper his, de accu. Et hęc
opi. placet mihi, licet quidam dicant hoc
iure nō probari. Idem dic ꝯ Abbatem be
nedicendum, ut no. doct. hic. & probatur.
ĩ. de accu. in c. meminimus. Abbas.

1 *Abſentes sūt vocādi in electionib. fiēdis et sūt vocandi ꝑ nuntiū, uel literas et non ſufficit ſonus cāpanæ quando ſunt in prouincia.* ĩ.
2 *Maior pars intelligitur numero & authoritate; & iſta copulatiuè requiruntur.*
4 *Extenſio de caſu ad caſum non debet fieri niſi militet omnimoda ratio.*
5 *Conſuetudo, an & quando valeat, vt omni ta ſu abſentes vocentur, vel non vocentur.*

ramentum ꝑ eum ꝓſtitum abſq; periurio, non expectata relaxatione
ſuperioris, ēt ī ma. l. fi. C. de pac. ēt ſi iuŕm uideať eſſe ꝯ bonos mores,
uide q̃ habenť in c. debitores, & in c. cum contingat, & in c. quanto,
de iureiu. & in c. q̃uis, de pac. li. 6. & ꝑ Bal. & do. Legiſtas in l. pactū
qđ dotali, C. de coll. & ꝑ Io. de Imo. in ſuo 1. cōſ. ubi examinat mām
pacti ꝯ futura ſuc-
ceſſione, ꝯ quo in
d.l.fi.C.de pac. Et
mihi ſēp placuit
ea opi. q̃ ob reue-
rentiā iuramenti
ꝓſtiti, ex quo ēt uī
eſſe obligatio q̃ſi
ta Deo, ñ dēat q̃s
propria authori-
tate uō expectata
declaratione ſu-
perioris, nec poſ-
ſit ꝯuenire abſque
timore periurij;
quia cum ſimus
in ma peccati, &
dubiū ſit, an iuŕm
obliget, uel ñ obli
get; an ſit ſeruan-
dum, uel ñ ſeruan
dum, & nihil ſine
periurio poſſunt
ꝯueniri, ſeu ſic ex-
pectanda ſupioris
authoritas: q̃a in
dubijs ſēp tutior
pars eſt eligenda,
ut in c. iuuenis, de
ſpon. & in c. ad au
dientiam, de homi.
& in l. quoties, ff.
de reb. du. & in l.
ea. in §.1. ff. de re.
iu. & in regula, in
ſpicimus, de re.iu.
in 6. Et alibi dř, q̃
ratione dubij, me
lius eſt aliquid ſu
perfluum facere,
q̃ nihil facere, aut
aliquid omittere,
ut in c. quieſcaòt
42.di. & in c. corri
piantur. 24.q.3.
a Agiť. Adde Petr.
de Anch. cōſ. 404.
SEB SAPIA.
b Propter utilita-
tem. An & quād o
magna utilitas e-
quiparetur neceſ
ſitati, uide ꝑ Feli.
in c. cum ſuper, in
prin. de cēſ. cog.
& eundem in c. cum acceſſiſſent, col. 10. de conſti.
c Variæ opi. Adde uidēdū latè Ol. cōſ. 180. ubi multa alle. pro & ꝯ.
d Dependet. Adde Old. conſ. 55.
e ZACHARIAS. Coronationem adde quæ dixi. ĩ. iſto c. in apo.
in uerſ. ad imperium, nu.7.
ANT. FRAN. Ad iſtū paſſum, an Imperator ante coronationē hēat
plenitudinē pťātis impialis, cū non dicať Impator, ſed Rex Roma-
norum; uide Bar. in extrauag. ad repri. in uer. Reges, & gl. in c. legi
mus. 93. di. & per Alber. de Roſa. in l. bñ à Zenone, C. de quadri. ꝓſc.
& uide gl. in c. indemnitatibus, de elec. li. 6. & habetur per Io. And. in
addi. Spe. in tit. de reſcr. præſenta. §. fi. in uer. item, q̃ obtentum. Et an
Imperator ante coronationem ſuam recipiat aliquem ſacrum ordi
nem, & quem, uide ēt Bal. in rub. 1. C. & uide Io. An. in c. 5. de ꝑb. li. 6.
ubi dicit, q̃ ex noīatione nullum recipit ordinē. De quo ēt ꝑ Spe. in
ti. de leg. §. nunc oſtendendum, uer. 39. Et à quo proceſſerit impiū,
unde Bal. in l. 1. C. de ſum. trin. & Bar. in l. 1. ff. de req. reis. allegat. d.
l. bene à Zenone. & uide Bar. in d. extrauag. ad reprim. in prin. ubi vř
uelle, q̃ proceſſerit à Deo, & habetur per Iacob. Alua. cōcīuē meū in
ſū. q̃s dicať Dux, Marchio, uel Comes, in pri. & in ti. de pace iura. fir.
in uſi. feu. & hodie hoc uidetur eſſe expeditū in extrau. Bonifacij, q̃
incipit, unam ſanctā. & hř in c. cūm, el 2. qui fil. ſint legi. & in c. q̃ſi
to. diſtin. & utrum oēs reges de iure ſubſint imperio, uide gl. 7. q. 1.
c. in apibus, quæ dixit, quod ſic. & glo. in c. Adrianus. 63. diſtin. quæ
dicit Regem Franciæ & Hiſpaniæ ſubeſſe Imperatori; & habetur ꝑ
do. Card. in cle. Romani, de iureiur. in co. oppo. Et pro Imperatore
eſt notabilis gl. in
cle. paſtoralis, in
in uerbo, & illud,
de re iud. q̃ dicit,
q̃ Imperator fun-
dat intentionem
ſuam in toto orbe
de iure cōi, cū di-
catur eſſe dominꝰ
totius orbis, vt in
d.l. bñ à Zenone, &
in l. deprecatio, ff.
ad le. Rhodiam de
iac. & habetur per
gl. in c. cōuenior.
23.q.8. & per Bal.
in d.l.1.C. de ſum.
Tri. Tñ, q̃ rex Frā
ciæ non ſubſit Im
peratori, videtur
tex. in c. per vene-
rabilem, qui filij
ſint legi. & plura
circa coronatio-
nem Imperatoris,
ponit idē Aluar. ī
ꝑall. c.1. q̃s dicať
Dux Mar. uel oēs
& adde gl. ĩ c. ius
quiritū. 1. diſ. q̃ di
xit, q̃ qui nō uule
ſubeſſe impio Ro
mano, ꝓdit iꝰ ſuc
cedēdi. & alibi di
xit tex. in l. 2. C. de
cri. ſacrile. q̃ di-
ſputare de eo, qđ
facit imperator,
eſt ſacrilegiū. &
uide tex. in auth.
ut omnes obe. in-
di. ꝓuinciarū. §.
& hoc conſideran
tes, col. 5. vbi dř,
q̃ Imperator hēt
vřem iuriſdictio-
nē ab aſcendente
vſq; ad deſcenden
tē ſolē, & ab vtro
que latere. ſ. meri-
diei & ſeptentrio
nis, & in oibus in
ſulis, q̃ vſq; ad oc
ceani receſſus ex-
tēdunť, vt in aut.
vt eccľia Romana, in §. quod igiť. Et an ſit dare aliq̃ ciuitatē liberā
ab imperio, vide quæ hñť ꝑ Iac. de Are. & doct. in l. oēs populi, ff. de
iuſti. & iu. & in l. nō dubito, & in l. hoſtes, ff. de capti. & dixit Cy. in
l. donationes, quas, C. de dona. inter ui. & uxo. & Bar. in l. quidā con
ſulebāt, ff. de re iudi. q̃ oēs, qui nō recognoſcunt ſuperiorē, dicunť
habere pťātem imperialē. Et alibi dicitur q̃ regnū Italicum & Ger
manicū dř eſſe Imperatoris propriè, ut in c. fi. de prohibi. feu. alien.
per Fede. in §. firmiter, & in ti. de pace. tenen. in prin. & in ti. hic fi-
nitur lex, deinde incipiunt conſuetudines regni. Et adde q̃ Impera
tori nihil imponi pōt; dūmodò ſit catholicus, ut not. Bar. in l. Bar-
barius, in uer. & iuxta, ff. de of. ꝓc. & Imperator pt nobilitare quem
uult, & conferre honorē cui uult, & ei ſic facienti eſt optēperandū,
ut in l. ſacrilegij, & ibi Bal. no. C. de diuerſis reſcripts. & utrū Impe
rator poſſit reuocare donationē factā eccleſiæ, no. gl. in auth. quo-
modo opor. epiſ. in prin. & no. in l. non ambigitur, ff. de legi. & no.
Hoſt. in ſumma de immu. eccle. in §. quantum. & no. in c. ego Ludo-
nicus. 63. diſt. & no. Io. And. in d. cle. Romani. Et utrum Imperator
poſſet mihi auferre meum, hř in l. 2. in §. ſi quis a principe, ff. ne qd
in loc. publ. & in l. fi. ff. de pig. act. & per Cyn. in l. reſcripta, in 4. qu.
de preci. impe. offe. & per Bar. in l. fin. C. ſi contra ius, uel uti. pub.

Cap.

C A P. X X X V.

Coram. Abſentes ad electionem de ꝓuincia
ſunt vocãdi & cõfirmat̃ electio maio-
ris & ſanioris ptis. In 1. poniẽ deciſa narratio. In
2. ꝓuiſio, ibi: *ſi verò*. Et ponet caſum, ꝙ celebratis
duabus electiõibus in diſcordia, pp̃ cõmiſit illas decidẽdas,
ꝓut de iure fuerit. & ſi cõtingeret de iure vtrãq; caſſari, pp̃
mandauit electionẽ celebrari de nouo, ꝓut hr̃ in lr̃a. No. 1.
ibi: *tituli S. Prudentianæ*, ꝙ pſbyter Cardinalis nũcupat̃ p ti-
tulũ ſuũ. Quid de epõ & Diacono? dixi plenè in c. ex geſtis,
1 de cle. nõ reſid. †No. ibi: *conuocatis*, ꝙ vbi aliq ex electoribus
ſunt abſentes, nõ ſufficit congregare capl̃m p ſonũ cãpanæ: 5
ſed debẽt abſentes cõuocari p nũtiũ, aut lr̃as. Al's electio vẽ-
eis cõtẽptis tcã, & ipſis ꝓſequẽtibus cõtẽptũ venit irritãda,
vt. j. c. ꝓxi. & ſ. eo. c. qđ' ſicut, & in c. cũ inter uniuerſas. Si ãt
oẽs eſſent pñtes, ſufficit cõgregatio p ſonũ cãpanæ, ſi hoc ẽ
de more in illo loco; ſic intellige. c. in cauſis. ſ. e. vbi tetigi.
2 †No. ibi: *fratribus*, ꝙ oẽs clerici eiuſdẽ collegii pñt dici fr̃es
pp dilectionẽ, & charitatẽ, q̃ magis dẽt affluere inter eos,
quã inter alios; de quo vide qđ' no. in c. ad menſam 11. q. 3.
3 †No. ibi: *maiori & ſaniori[a] parti*, ꝙ ñ ſufficit aliqd eſſe geſtũ ã
a ſaniori parte vniuerſitatis, niſi ẽt illa pars ſit maior ĩ nume
ro. Reqrunt̃ ergo duo copulatiuè ad validitatẽ geſtorũ. Idẽ
vr̃ innuere tex. in c. qa pp. j. e. & in c. t. de his q̃ ñ. à ma. par.
cap. In gl. 1. Ex hac glo. habes tres intellt̃us ad lr̃am. Primus
ẽ, vt hic ponat̃ regl'a circa vocationẽ abſentiũ, vt exiſtẽtes ĩ
ꝓuincia ſint oẽs vocãdi, ſecus ſi ex̃ ꝓuinciã; & ſ̃m hũc intel:
hæc Decr. determinat & declarat c. qa pp. j. eo. Vbi dicit, ꝙ
oẽs ſunt vocãdi ad electionẽ, q cõmodè vocari pñt: & illi di
cunt̃ cõmodè poſſe vocari, q degũt in eadem ꝓuincia. Scd's
intell's eſt, vt poti' illud capl̃m, qa pp determinet & reſtrin
gat iſtud c. quã cõ̃, vt ſic ſit ſenſus, ꝙ exiſtentes in prouincia
ſunt uocandi. ſ. ſi cõmodè vocari pñt; vt in d. c. qa pp. Vñ nõ
eſt curãdũ, an aliq electores ſint in ꝓuincia vl' ex̃: ſed illud
ſolũ dẽt inſpici, an cõmodè vocari poſſint. Nã poſſibile eſt,
ꝙ qs eſt in alia ꝓuincia: tñ vicinior erit eccl'iæ, de cuius ele
ctiõe agit̃, quã alius q erit abſens ĩ eadẽ ꝓuincia, fortè mul
tũ lõga & lata. Et poti' dẽt attẽdi mẽs legis, quã eius verba,
vt in c. intelligẽtia, & in c. ꝓpterea, de ver. ſig. & regula ſi. de
re. iu. li. 6. Tertius intell's q̃ ſi ꝓcedẽti cõformis, ꝙ de iure nõ
dẽt haberi ꝯſideratio ad ꝓuinciã, ſed ſolũ vtrũ cõmodè poſ
ſint abſentes vocari. Et ad iſtũ tex. reſpõ. gl. ꝙ loqt̃ ſ̃m ſpãlẽ
cõſuetudinẽ illius loci: & ſic valet cõſuetudo, vt oẽs de ꝓuin
cia vocent̃; licet de facili ñ poſſint oẽs cõmodè vocari. Et ꝓ
hoc vlt. intell'u optimè facit tex. in c. in Geneſi. j. e. in fi. ubi
valebat cõſuetudo, vt oẽs de regno Frãciæ vocarent̃, cũ tñ il
lud ſit ampliſſimũ regnũ. Hic ſunt duo principal'r examinã
da. Primò qd dicẽdũ de iure cõi? Scd'ò nũqd indifferẽter in
hac vocatione valeat cõſuetudo? Circa primũ mihi placet
ſcd's intell's, vt illi debeãt vocari, q cõmodè vocari pñt, p il
lud c. qa pp. nã hæc opi. ſeu lect. eſt æqua & eccl'iæ vtilis. nã
poſſet ꝓuincia eſſe multũ lõga & latã; ita, ꝙ ſine magno ec-
b cl'iç incõmõ nõ poſſent abſentes expectari.[b] qñ ãt dicantur
c cõmodè poſſe vocari? dic, ꝙ nõ p̃t dari certa regula: ſed bo
nus iudex arbitrabit̃ ſ̃m pericula imminẽtia & diſcrimina
viarũ. Nã fortè ſi citò nõ fieret electio, immineret periculũ
ſchiſmatis, ſeu intruſionis, vel abuſus laicæ ptãtis, vel quid
ſil'e: vl' pp guerras imminẽtes ñ p̃t fieri de facili vocatio; ꝓ
hoc e. de cauſis, de of. de. & l. 1. ff. de iu. delib. Et is ad quẽ ſpe
ctat cõfirmatio electiõis, erit idone' iudex ſup hoc dubio,
arg. in c. ñ. j. e. ti. li. 6. Et ad iſtũ tex. dic ꝙ papæ fuit hoc viſũ,
ꝙ oẽs de ꝓuincia pñt cõmodè vocari; iõ mãdauit oẽs illos
cõuocãdos. nõ. n. poſuit hic pp̃ regulã gñalẽ: nec dẽt extẽdi
iſte tex. indifferẽter ad al's eccl'ias, cũ in aliis ñ cõcurrat ea-
4 dẽ rõ, cũ aliç ꝓuinciç poſſint eſſe latiores & breuiores. † Et
ius ñ dẽt extẽdi de caſu ad caſum, niſi militet eadẽ & oimo
da rõ, vt in c. trãſlato, de cõſti. cũ ibi no. & in l. ñ pñt, ff. de le
gi. & iſtũ puto verũ intell'm huius cap. p hoc ceſſat qõ, quã

faciũt hic do. qrẽtes de qua ꝓuincia intel
ligat̃ iſte tex. & dñt, ꝙ de vſuali. i. ſ̃m qđ'
vſu & cõiter appellãt̃ ꝓuinciç: vt Tuſcia,
Lõbardia, & ſil'es; nõ aũt dẽt intelligi ſ̃m
qđ' hr̃ 6. q. 3. c. ſcitote. vbi dr̃, ꝙ illa eſt ꝓ-
d uincia,[d] q hẽt vnũ Regẽ & vnũ Metropo-
litanũ. nã multæ hodiè appellant̃ prouin
ciæ uſu, q̃ nõ hñt epõs. Sed ut dixi, iſta dif-
ficultas ceſſat, tenendo intell'm ꝓmiſſum,
nã hic Papa retulit ſe ad iſtã ꝓuinciã cer
tã; nec dedit regulã quo ad alias prouin-
5 cias. †Quo ad ſecundã qõnẽ dixerunt qui
dã, ꝙ conſuetudo valeat, ſ̃m quã remoto
loco abſentes ſunt uocãdi reſpectu diſtan
tiæ uocatiõis. Sed ñ ualet ut abſentes nul
lo mõ vocent̃. Sed hoc dem̃ nõ placet hic
Io. An. arg. in c. cũ in eccleſiis, de ꝑb. li. 6.
vbi tex. approbat cõſuetudinẽ, vt abſẽtes
nullo mõ uocent̃. Et q̃q̃ ille tex. ñ loquat̃
in electionibus ꝑlatorũ, ſed in collationi
bus ꝑbendarũ & canonicatuũ: tñ eadẽ rõ
eſt in electionibus ꝑlatorũ. nã de iure ab
ſentes debẽt vocari in receptionib' cano
nicorũ, ſicut in electio. ꝑlatorũ, ut ibi. Si-
cut ergo valet cõſuetudo in illo caſu; ita
dẽt valere in caſu nr̃o. Prætereà videmus,
ꝙ cõſuetudo p̃t in totũ deferre alicui ius
eligẽdi, & priuare ueros electores, vt in c.
cũ dilectus, de cõſue. & in c. cũ eccl'a Sutri
na, de cã poſ. & ꝓpr. Ita & fortius dẽt eſſe
potens ad reſtringendũ ius eligẽdi, cõpe
tens reſpectu uocationis fiẽdç. Et hãc par
tẽ tenet gl. in d. c. cũ ĩ eccleſiis, quã no. &
fuit de mẽte hui' gl. Facit in ſil'i qđ' leg. &
no. ĩ c. 3. đ ꝯſue. li. 6. nã hçc cõſuetudo p̃t
eſſe eccl. utilis pp faciliorẽ expeditionẽ;
ſicut ualet cõſuetudo ꝯ̃ ius cõe, ut epś ñ te
neat̃ reqrere canonicorũ ꝯſiliũ, vt ĩ d. c. 3.
Aut hẽt ꝯſuetudo vt abſentes oĩno uocẽt̃
ad electionẽ; & puto illã ualere, dũmõ ni
miũ ñ tẽdat ad dãnũ eccl'iæ. nã ſi hr̃et, ut
ẽt cũ icõmoditate dr̃ent abſẽtes uocari,
ñ putarẽ illã cõſuetudinẽ ualere: qa ñ ua
let cõſuetudo eccleſiis grauoſa, vl' ſaltẽ ẽ
tollẽda, ut in c. 1. de cõſ. Sec' ſi hr̃et, ut cũ
parua incõmoditate dr̃ent uocari. quo ca
ſu intelligerẽ iſtã gl. & tex. ĩ d. c. ĩ geneſi, ĩ
fi. ut ſic parua incõmoditas tolleret̃ rõne
ꝯſuetudinis, pp authoritatẽ ipſi' ꝯſuetudi
nis, ut. ſ. đ cõſ. c. fi. Et hac ẽt rõe puto uale
re cõſuetudinẽ; ut ĩ oib' actib' dẽant voca
ri abſentes, maximè ĩ alienatiõe rei eccle
ſiaſticç. uã de iure abſentes ñ ſunt uocãdi
in alienatiõe, ut eſt tex. fin. in aut. hoc ius
porrectũ, C. de ſacroſ. ec. canonizata 12.
q. 2. in ° c. ea. n. ° §. hoc ius, & ibi gl. q̃ hoc
tenet. Et uide p gl. in d. c. cũ in eccleſiis, &
gl. ĩ c. fi. j. de ma. & ob. in uerb. pñtiũ, & ad
mam uide qđ' dixi ĩ c. cũ oẽs, đ cõſt. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Cõtẽptus vnius facit, ꝙ caſſetur electio ab o-
bus facta: non tamẽ eſt ipſo iure nulla. 4. 8.*
2 *Aegrotus licet nõ poſſit euadere: tamẽ non dẽt
de eius dignitate, uel bonis aliquid fieri an
te, q̃ actualiter moriatur et ſepeliat̃ 11. 12.*
3 *Abſens cauſa ſtudiorum debet vocari ad a-
ctus celebrandos à capitulo.*

ZACHARIAS.
a Maiori & ſaniori. Adde ad hoc
la. Rebu. in d. l. no
minationẽ, nu. 3.
& i addi. & ibi in
quibus rebus ma-
ior pars ſufficiat,
& qualiter capiat̃
illa maior pars,
C. de decur. li. 10.
ANT. FRAN.
Quæ dicatur ma
ior pars, in quib'
caſibus, & quo cõ
ſideretur maior
pars, an reſpectu
numeri, an alio re
ſpectu uide q̃ hñt
per Bar. & doct. in
l. maiorẽ, ff. de pa.
& in l. quod ma-
ior, ff. ad muni.
b Expectari. adde
Old. cõſ. 259. 2. li.
ZACHARIAS.
Adde Alex. conſ.
218. in fin. lib. 2.
Et dum allega. in
apoſti. Old. conſ.
259. dic ꝙ uoluit
dixiſſe conſ. 158.
& eundẽ cõſ. 153.
Fed. de Sen. conſi.
88. in fi. Et his ad-
de, qđ no. in apo.
ad iſtum in c. cum
dilecti, in apoſt.
uer. ſine magno ꝑ
iudicio, nu. 6. ſ.
eo. titu.
SEB. SAPIA.
c Vocari. Vide Fir-
mi. in tractatu de
epiſc. li. 1. in 3. par
te q. 7. vbi dicit, ꝙ
abſentes etiam ex-
tra ꝓuinciã ſunt
citandi, ſi commo
dè citari poſſunt.
SEB. SAPIA.
d Prouincia. uide
Bar. in extrauag.
qui ſint rebelles,
in ver. Lõbardiæ.
Car. Flo. in cle. du
dum, ver. extra ci
uitates, in 1. q. de
ſepul. vbi ponit,
vnde dicatur pro
uicia, & quot mo
dis dicatur ꝓuin-
cia, ponit Ioãnes
de Imol. in c. pe.
col. 6. de teſtibus.
uide remiſſiuè per
Felin. in c. Rodul-
phus, col. 13. uer.
cæterum. ſ. de re-
ſcrip.

5 *Electio alicuius caſſata propter contemptum, poteſt iterum fieri de illomet & ab eiſdem.*
9 *Cōtēptus vnius plus operatur, q̄ ꝯdictio pluriū.*
7 *Collatio minus legitima, nō arctat citatū.* 14.
10 *Abſentes, in quibus caſibus ſunt vocandi.*
Conſiliū debet adunari cum ſolemnitate: aliàs nihil ageret.
12 *An ſacti⁹ an vnat. ſi ď honeſtate nō erat fiēd⁹?*
13 *Electio quæſita p ambitionē, an vetractetur?*

CAP. XXXVI.

1 **B**Onæ memoriæ. †Caſſaē electio
ptis maioris cōtēpta minori par-
te, ēt ſi eſt vnus ſolus. Nō tñ ius eli
gēdi deuoluiē ad minorē. h. d. ſm vnū in-
tellm cōem. In 1. poniē deciſa facti narra
tio. In 2. diſfinitio, ibi: *conſtituto.* in qua
duo facit. primò caſſat electionē ſcđam
exprimens quare, & ponit antipophorā.
Scđò caſſat primā, ibi: *electionē aūt.* Caſus
Italis. Epo Cremonē. in extremis agente,
cū deſperareē de vita ipſius, capl̄m ipſius 5
eccl̄iæ citauit quēdā canonicū ſuū in ciui
tate Regia i ſtudio cōmorātē, vt ad certū
terminū veniret p electione futuri paſto
ris. dicto canonico n̄ veniēte ad terminū
ſibi datū, & epo elapſo termino viam vni
uerſæ carnis ingreſſo, añ, q̄ corp⁹ ipſi⁹ tra
dereē ſepulturæ, abſēte pdicto canonico,
capl̄m cōtulit ptātē eligendi quibuſdā ca 6
nonicis eccl̄æ ſuæ; & poſt mortē epi & añ
ſepulturā ipſius cœperunt tractare de ele
ctione paſtoris. Et qdā ex illis & maior
pars cōuenerūt in Archipſbyterū ipſi⁹ ec
cl̄iæ: alii in Archidiaconū ſuū. Eo verò ſe 7
pulto minor pars ꝯſenſit maiori; & ſic di
ctus Archipſbyter poſt ſepulturā ab oib⁹
eſt electus. cui electiōi dicti Archipſbyte b
ri Archidiaconus & capl̄m cōſenſerunt;.
poſtmodū verò ſupuenit dictus canonic⁹
aſſerens ſe fuiſſe cōtēptū, pp qđ electio n̄
valebat. credēs ad ſe ptātē deuolutā eligē
di, pdcm̄ Archidiaconū elegit. pp electio
nes dictus canonicus p ſe & qbuſdā aliis
ad ſedē aplicā acceſſit. Papa verò de meri
tis iſtorū cognito, electionē Archidiaco
ni celebratā poſt electionē archipſbyteri
n̄ caſſatā, caſſauit: qa nō debuit ad ſcđam
pcedere añ caſſationē prioris, i pœnā, in
terdicēs dicto canonico vocē ꝯdictiōis in
primo cōſenſu caplo pdurāte; & electio-
nē Archipreſbyteri iuſtitia exigēte caſſa
uit: tñ, qa corpore dicti epi nōdū tradito c
ſepulturę habuerūt de ipſa electione tra-
ctatū ꝯ canonicas ſanctiones. tñ, qa cano-
nicus cōtēptus fuit, licet vnus ſol⁹ fuerit:
qa in talibus plus nocet vnius cōtēptus, q̄
multorū ꝯdictio in pñti. Nec valet pdicta
citatio: qa cū morte epi præuenerit, n̄ po
2 tuit arctare citatū. Ber. †No. 1. q licet de-
ſpereē de cōualeſcentia plati ægrotātis, n̄
tñ p hoc pōt hři tractatus ſeu ordinatio
ſup futuri pōtificis electione. Dēt. n. expe d
ctari mors oino: qa añ mortē prelati, nec
eccl̄ia vacat, nec ius eligendi ſeu ordinan
di cōpetit canonicis, vt hic, & in c. obeūti
3 bus 63. di. † No. 2. q canonicus ēt abſens 8
cā ſtudiorū dēt citari, ſeu moneri, vt ueniat ad electionē fu
turi pōtificis, dūmō ſit in loco, vñ poſſit ꝯgruè vocari, iuxta
ea, q̄ dixi. ſ. c. pxi. als electio fcā illo cōtēpto, uenit irritan-
da, eo pſequente cōtēptū. No. 3. q capl̄m pt citare abſentes
canonicos ad electionē fiendā. An in c. debeāt eſſe duæ par
tes, an ſufficiat maior pars ad validitatē citationis & termi
ni pfixionis; uide qđ dixi in c. cū nobis, ſ. e. No. 4. ibi: *H pro*
ſua, q n̄ ſolū electus pt pſeq in iudicio electionē ſuā, ſed ele
ctores: cōcordat. c. cū dilect⁹, ſ. de cōſue. & c. 2. de in int. reſt.
4 uide qđ no. Inn. in c. dilectus 2. de pb. †No. 5. ibi: *nec caſſatā,*
q electio fcā p capl̄m aliqbus ex canonicis cōtēptis, ſeu nō
a legitimè uocatis, n̄ eſt ipſo iure nulla [a], ſed uenit potius irri
tāda. Qđ intellige, qñ in c. ſaltē adfuerūt duæ ptes canoni-
corū uocādorū. Nā ſi n̄ adfuerūt duæ partes, n̄ ualet quicqd
fit vł in caplo, vł uniuerſitate, ex quo minor pars eſt cōtem
pta, ſeu nō legitimè uocata. Ad hoc l. nulli, & l. planè, & qđ
in eis no. ff. qđ cuiuſ. uni. no. in l. noīatione, C. de decu. lib.
10. & uide qđ dixi in c. cū nobis, & c. qđ ſicut. ſ. e. Nā poten
tiæ caplares ſeu uniuerſitatis ſūt à principio apud duas par
tes, dū uniuerſitas eſt in cōgregādo; licet in diffiniendo ua
leat, qcqd facit maior pars illarū duarū partiū; & ita intelli
ge. l. qđ maior pars, ad muni. & in c. 1. de his, q̄ ſi. à ma. par.
5 cap. †No. 6. ibi: in primo cōſenſu caplo pmanēte, q eligētes
aliquo canonico cōtēpto, n̄ p hoc debēt priuari ptāte eligē
di: imò caſſata electione pp cōtēptū, pt capl̄m pcedere ad
aliā electionē; & eūdē quē prius elegerant, de nouo aſſume
re: qa cū electio n̄ ſit caſſata pp delictū electi, pt iterū eligi,
ut in c. ſup eo. ſ. e. No. ibi: *nondū traditū ſepulturæ,* q ſaltē de
honeſtate n̄ dēt fieri electio futuri plati añ, q̄ corpus ſit tra
ditū ſepulturæ. An aūt ſit nulla añ ſepulturā attentata, dicā
6 ſtatim cū gl. †Itē no. & tene menti tex. in uer. cū plus, q ma-
gis obſtat cōtemptus unius, quā multorū ꝯdictio in pñti. Et
eſt rō, qa cōtēptus unius duntaxat pbet facultatē retractan
di electionē, ut hic, & in c. uenerabilē. ſ. e. ſecus in ꝯdictione
aliquorū pñtiū: qa talis ꝯdictio non obeſt ultra electionem
7 maioris & ſanioris partis, ut in c. qa pp. j. e. † No. ult. ex ſi. q
citatio temeraria, ſeu n̄ legitimè fcā, nō arctat citatū ad cō-
parendū. vñ paria ſunt quē nō fuiſſe citatū, aut minus legiti
b mè [b] fuiſſe citatū. Sed ꝯ hoc & ꝯ tex. opponiē. nā paria ſunt
q aliquid fiat tpe habili, uel tpe inhabili; dūmodo effectus
conferaē ad tps habile, ut in c. de vxore, & qđ ibi no. j. de ſe
pul. Sed effectus iſtius citationis factæ iſto canonico abſen-
te fuit collatus in tēpus habile; ergo n̄ debebat corruere ex
eo, qa fuerat fcā plato nōdū mortuo. Sol. dupliciter. primo
mò poſſet dici, q hæc citatio & eius effectus fuerunt in tpe
inhabili. nā citatio fuit emiſſa nōdū epo mortuo, & pfixus
terminus ad uigiliā pētecoſtes; & ſic ad tēpus quo poſſibile
erat iſtū platū adhuc uiuere. nō. n. citarūt vt cōpareret poſt
mortē prælati. Vel ſcđò dico & melius, q præſuppoſito, q
ēt citaſſent, ut cōpareret poſt mortē prælati: ex quo tñ fuit
fcā in uita prelati, nō habuit arctare citatū, ut cōpareat poſt
mortè. Rō, qa oīs tractatus eſt inhibitus, ut hic, & 79. diſt. c.
nullus. Vñ phibeē iſte tractatus nō ſolū habito reſpectu ad
c effectū ipſius, ſed etiā ad ipſum initiū, cū nullū ius [c] cōpetat
caplo in electione ante mortē prælati. Et p hoc bo. tex. in
ſi. in c. ſi. de ſepul. lib. 6. ubi religioſus nō pōt ſibi eligere ſe
pulturā, licet effectus iſtius electionis cōferaē poſt mortē, &
ſic ad tēpus in quo eſt exemptus ab obedientia Abbatis. Et
hoc ideo quia ēt principiū phibeē; quia cùm nō habeat vo-
luntatē 12. q. 1. c. nō dicatis, nō potuit illā exprimere, cū ui-
ueret. Ad idē bo. tex. in l. ſi minor, ff. de ſer. expor. Quinimò
plus dicit hic Boa. q ēt ſi citatio fuiſſet fcā poſt mortē præ-
lati, ex quo tñ fuit emiſſa ante mortē nō ualet; qđ mihi ſa-
d tis placet: [d] quia in citatione plurimū conſiderat initiū. illa
.n. eſt propriè citatio, quæ emanat à iudice, ſeu decretū de
citando. factum uerò nuntii eſt executio, iuxta not. per Io.
mo. & Io. And. in c. Romana. §. contrahentes, de foro com-
pet. lib. 6. & tetigi in c. ſi. de feriis. † In glo. 1. hæc glo. intri-
catā

a Non eſt ipſo iure nulla. Add car. Māda. in trac. ſuo de elec. in c. parte c. 12. & in glo. in ver. vitioſam. Fed. de Sen. conſi. 227. & cōſ. 114. & Old. conſ. 70. & nouiſſimè per Feli. in c. cum Bertoldus, colum. 4. ver limita, v. j. de re iudi.

b Legitimè. Adde quod Rom. conſi. 410. dicit, q illegitima citatio, q̄ peruenit in notitiam citati, ita arctat, ſicut legitima, per clem. cauſam, de elect. SEB. SAPIA.

c Nullum ius. Ex his colligiē quomodo pcedat prædicta regula, q paria ſunt aliqd facere tempore habili, vel inhabili, & conferre in tēpus habile. de quo vide etiā Bar. in l. alia. §. eleganter, ff. ſolu. mat. vbi limitat non procedere, quando tempore quo fit actus, requiriē illa qualitas. Aliam limitationē tradit d. Iaſ. in l. ſi. col. 3. C. de pact. vide ad hanc regulam Alex. in l. Gallus. §. inſtituens, ff. de libe. & poſthu. & in l. inter ſtipulātem. §. ſacram, col. 2. ff. de verb. obliga.

d Initium. Adde q hæc ratio non videtur bona generaliter: quia valet citationis cōmiſſio facta per iudicem die feriata p die non feriata, vt latè cōſuluit Fed. conſ. 244. licet aliter uoluerit Paul. de Ca. conſi. 25. tamen quo ad dicta bona eſt, quia conſiderauit initium reſpectu poteſtatis capituli ante mortem prælati; & pro prædictis facit quod voluit Cal. cōſ. 5. de elec.

catè procedit; & in effectu pro ſequit̃ duas q. 1. nunquid electio facta per capl̃m contẽptis aliquibus ſit nulla, uel annullãda.[a] Et in hac q̃one licet primò alleget, q̃ ſit nulla; tñ poſteà ꝯcludit ueritatẽ, q̃ ñ eſt nulla, licet ſit irritanda contẽptis ꝓſequentibus iniuriã ſuã, ut hic & in c. quod ſicut ſ. eo. ubi melius ꝓbat̃.

9 † Secunda q̃o eſt nunquid caſſata electiõe pp contẽptũ aliquorũ, dẽant priuari iſti contẽptores ptãte eligẽdi pro prima uice, ut ſic iſta ptãs applicet̃ aliis ꝯtẽptis duntaxat? Et in hac q̃one gl. prius ſentit, q̃ ſic. Et ꝓ hac pte facit iſte tex. in eo, q̃ pp reprehendit iſtũ canonicum, q̃ pri' debuit expectare iudiciũ papæ, q̃ procedere ad ſecundã electionẽ. Et ſic innuit q̃ poſt ſñiam papæ potuiſſet ſol' eliger̃. ſed gl. in uer. *& quod dixi*, cautè corrigit, q̃ prius dixerat: & fuit illa additio uſq; ad fi. qnia concludit, q̃ rõne contẽpt' ſolũ dẽt in pęnã retractari ipſa electio: ñ aũt dẽnt electores priuari ptãte eligẽdi: qa cũ iſta pœna priuationis ñ ſit hoc caſu à iure ſtatuta, ñ eſt imponenda p aliũ, q̃ p eum, qui hẽt plenitudinẽ ptãtis. ſ. p principem; & ita pt intelligi iſte tex. Et hæc op. cõiter tenet̃ p do. & optimè facit iſte tex. in uer. in primo cõſenſu &c. Nec ob. ſi dicat̃, q̃ ſi eligentes ꝯ formã dẽnt priuari ptãte eligẽdi, ut in c. qa pp. j. e. ergo forti' eligentes aliquo ꝯtẽpto, cũ tunc delinquant ꝯ ꝓximũ. pterea, c. qa pp. j. e. dans formã electioni, diſponit, ut abſentes uocent̃. ergo electio facta abſentib' ñ uocatis, eſt attenta ꝯ formã; & p ꝯñs deberent electores priuari ꝓ prima uice ptãte eligendi, ut in d. c. qa pp. Sol. licet eligentes ꝯ formam ſint priuãdi: tñ ñ ſequit̃, q̃ eligentes aliquo contẽpto, ſint ẽt priuandi: qa ut dicit Io. An. & bñ, & ſatis fuit de mente gl. hui' in addi. cum illa pęna priuationis ñ ſit ſtatuta[b] in caſu nro, ñ debet pęna. c. quia pp, ad iſtũ caſum extendi: quia pęnæ ñ ſunt extendendæ, de pœ. di. 1. c. pœnæ. Et uide bo. gl. in c. fi. de iu. pa.: ſatis ergo eſt q̃ rõne cõtẽptus in pœnam retractet̃ electio; & iſta pęna eſt in iure ſtatuta, & alia ñ, ſufficit ergo q̃ iſta pęna ĩponat̃. Nã odia debent reſtringi; & ñ ampliari, ut in r'la odia, de reg. iur. li. 6. Ad ſm ꝯrium dicendũ q̃ uocatio abſentiũ ñ eſt de forma ſubſtãtiali, ſed eſt de iuſtitia. Nã ſi eſſet de forma ſubſtantiali, electio facta aliquo cõtempto eſſet nulla, ut ĩ d. c. qa pp: & tñ in caſu nro ñ eſt nulla, ut hic, & in c. qđ ſicut, ſ. e. & in c. eccl'a, el 2. j. e. Et ad iſtũ tex. ultra pcedentẽ rñſionem pt rñderi, ſenſit hic Abbas, q̃ potuiſſet iſte ꝓcedere ad ſecundã prima caſſata, ñ tñ ſolus, ſed una cũ aliis. Cõclude ergo, ut habeas totam mãm gl. magnæ clarã, tres caſus. Qñq; electio ſit per maiorem partem de indigno ſcienter, & tunc electio eſt nulla, & ptãs eligendi ipſo facto deuoluit̃ ad minorem ptem, q̃ ñ deliquit, ut in c. bonæ. ſ. e. & in c. congregato. j. e. cum fi. Qñq; ſecunda electio facta p capl̃m, eſt ꝯ formam ſubſtantialẽ, de qua in c. qa pp & tunc electio eſt ipſo iure nulla: ſed electores ñ ſunt priuati ptãte eligendi, ſed debẽt priuari per ſñiam; & ptãs applicat̃ aliis, q ñ deliquerũt ꝯ formã: debet tñ expectari ſñia priuationis; de quo uide quod no. Inn. & Cal. in d. c. qa pp, ubi dicã. Tertius caſus, qñ electio ſit pcapl̃m de idoneo, & ſm formã: ſed aliqs de capl'o fuit contemptus, ſeu ñ ltimè uocatus; & hoc caſu electio tenet; vnde pt ratificari per contemptum. nam pt renuntiare facultati proſequendi iniuriam ſibi illatam, ut in d. c. quod ſicut. Sed ſi vult proſequi contemptum, retractabit̃ electio per ſñiam, ut hic, & in d. c. eccl'a. Qua caſſata debent oẽs ſimul conuenire ad electionem nouiter fiendã: qa, ut pdixi, non habet hoc caſu locũ pœna priuationis; niſi papa ex plenitudine ptãtis uellet hanc pœnã infligere, ut ſ. dcm̃ eſt; & per hoc habet̃ clarè intellect' iſtius tex. & gl. Sed q̃ro nunquid in aliis actibus citra electionem, habeat locũ iſta proſecutio cõtemptus, ut retractet̃ actus geſtus per uniuerſitatem ad petitionem ꝯtempti? Sol. credo, quod in oĩb' actib', in qbus abſentes debent uocari, ſi aliqui cõtemnunt̃, ſeu ltimè non uocent̃, debet actus retractari ad petitionem contempti: ex quo non ltimè geſtus eſt, ar. hic, & in r'la, q̃ ꝯ ius, de re. iu. li. 6. facit quod no. Bar. in l. oẽs ppl'i, ff. de iul. & iu. q̃ ſenſit gl. in c. cũ oẽs, de ꝯſt. & in c. 1.

10 de his, q̃ fi. à ma. par. c. † Et q̃ ſunt act', in qb' abſentes ſunt uocandi, uide gl. in c. 2. de teſti. li. 6. dixi plenius in d. c. 1. de his, q̃ fi. à ma. par. c. & dic, ut ibi. In actib' uerò, in qbus abſentes neceſſariò ñ ſunt uocãdi ſi uniuerſitas ñ fuit ltimè ꝯgregata;[c] puta, qa nõ ad ſonũ cãpanæ, ut moris eſt, ſed ꝯuenerunt fortè duæ partes, & ꝓceſſerunt aliqb' de uniuerſitate nõ intereſſentibus, nec uocatis: Tũc ẽt puto, q̃ actus dẽret retractari[d] ad petitionem cõtemptorũ ar. in c. cauſis ſ. e. & in l. fi. C. de pdi. dec. fine decr. nõ alie. lib. x. facit d. r'la, q̃ ꝯ ius.

11 † In gl. 2. in fi. No. ſin. iſtã gl. & nõ tradas eam obliuioni, q̃ ad ualiditatẽ electionis neceſſario ñ reqrit̃, q̃ pcedat ſepultura plati.[e] vñ cadaneŕ adhuc ſup terrã manente, pt ꝓcedi ad electionẽ futuri põtificis; in hoc tñ fuerunt diuerſitates inter doc. Nã Hoſ. Vinc. & qdã alii tenuerũt ꝯ iſtã gl. dicentes, q̃ illud quod dicit Pa. hic, fuit ſtatutũ in fauorem mortui, & pp honeſtatẽ, vñ non pñt canonici huic iuri renũtiare. ſed Inn. Cõp. Io. An. & cõiter do. ſequentes ten. op. gl. licet ſit honeſtũ, ut expectet̃ prius ſepultura plati, ut in c. obeũtib'. 63. di. & ĩ c. poſtq̃. 50. di. ubi gl. dicit, q̃ à die mortis currit tp̃s eligẽdi. Et dicit Io. An. q̃ meli' dixiſſet ab hora mortis; quaſi ſentiat, q̃ illa dies mortis non excludit̃: imò dẽt cõputari tp̃s triũ menſiũ ab illa hora mortis; q̃ bñ no. Vñ abſurdũ eſſet dicere, q̃ tp̃s incipiat curreŕ ſtatim ab hora mortis, & q̃ capl̃m nõ poſſit eligere, niſi poſt exequias plati. Nam tp̃s non currit non ualenti eliger̃, ut in c. qa diuerſitatem, de ꝯceſ. pb. Et hęc opin. mihi placet. Pro qua adduco bo. tex. in c. 3. 8. q. 1. in fi. ubi dr̃, q̃ poſt obitũ qeſcentis, clerici habent ptãtẽ eligendi. Et ad c. nullus. 79. di. dic, q̃ loqt̃ de honeſtate, & eodem modo pt reſponderi ad iſtum tex. Hic. n. fuerũt duæ cauſæ caſſationis. una. ſ. propter contemptũ canonici, & iſta fuit potiſſima & finalis cã. Alia, q̃ corpus nondum fuit ſepulturę traditũ, fuit impulſiua. Nã honeſtũ fuiſſet al'r facere: ſed hoc ſolũ non ſufficeret ad caſſationẽ electionis. Vide ſil'e in uxore[f] mortuo uiro carnali. nã honeſtũ eſt, ut nõ nubat intra annũ luctus: nõ tñ hoc eſt neceſ-

a Annullanda. Adde, ut per Old. conſ. 65.

ZACHARIAS. Adde quæ dixi in apoſt. in uer. non eſt ipſo iure nulla, nu. 4. ſ. prox. hoc c.

b Statuta. Conſidera q̃ pro iſto dicto facit illud, q̃ ſing'r uoluit Io. An. in c. diſpendia, de reſc. in 6. ubi dicit diſpoſitionẽ pœnalẽ extendendam pp ſimilitudinem rõnis, non rñ pœnam in eo inſertã. de quo tñ cogita, p ea, q̃ ponit iſte ſ. i. pœ. in nu. 15. uerſ. ſed circunſcripta, &c. Aeneas Falco.

ZACHARIAS.

c Ltimè congregata. Adde tu iſtam q̃o. eſſe formatam p Iac. Rebuf. in l. cum te, nu. 2. & in addi. ad ipſum, de decu. li. x. Et quo l'r cõgregetur, uide ibidem nu. 4. & in addi. Ang. cõſ. 66. & Ro. ſin. 759. i c. citatio facta collegio. &c.

ANT. FRAN.

An & qñ abſẽtes ſint inqrẽdi, & qñ dicant̃ ltimè uocati & requiſiti ad actum collegij, ut uniuerſitatis faciẽdæ, uide no. gl. ĩ c. pſentiũ, de teſt. & in c. cũ i eccleſijs, de pb. li. 6. & p gl. in c. cũ oẽs, de ꝯſt. & no. in c. 2. đ no. ope. nun. & ẽ bona gl. in c. q̃uis, đ off. or. li. 6. & no. in c. 1. de his, q̃ fi. à ma. ptec. & utrũ abſentes ſint uocãdi, qñ capl̃m uel collegiũ vult facer̃ ſtat. uide no. gl. in c. 2. de his, q fi. à ma. par. c. & p Bar. in l. oẽs ppl'i, ff. đ iu. & iu. & no. do. i d. c. cũ oẽs. Et add̃ q̃ abſentes citati ad electionẽ, ut cõpareant in certo termino, ñ dẽnt expectari p totã dilationẽ, ſed p modicũ ſpatiũ tp̃is, ut habet̃ p In. & Hoſ. in c. cũ nobis, e. ti. de ele. Et adde, qđ abſens dr̃ eſſe ille, q̃ hẽt ꝯ. cõtinẽtia ædificia urbis, ut in l. abſent̃, ff. de uer. ſig. & in l. pñs, ff. de ꝓc. & q̃ ñ eſt in eadẽ ꝓuincia, ut l. fi. C. de pſc. lõ. tẽ. & habet̃ in §. pſcriptionũ, & in c. placuit. 16. q. 3. & ĩ c. ubi piculũ, in §. 1. & in c. cãm, đ ele. li. 6.

d Retractari. Adde Alex. conſ. 1. 4. li.

e SEB. SAPIA. Sepultura Prælati. Vide Bar. in l. poſt ſuſceptã, ff. de excu. ubi ur̃ declarare non procedere, qñ Ep̃s eſt tali morbo cõphenſus, ut factus ſit prorſus inutilis. Nã tũc eo ẽt uiuente poſſit fieri electio de altero, qđ no. Inn. in c. licet Heli. de ſym. uide Fir. in trac. de Ep̃o. li. 1. in 1. par. q̃onis. 3. ubi refert, q̃ Veneti uidẽtes Frãc. Foſcari Ducẽ tali ſenio cõfectũ, ut eſſet inutilis, aliũ ſibi Ducẽ creauerũt; qua pp p dolore mortu' eſt Frãciſcus, ut ipſe refert ibi. Etiã ponit quod ñ facta eſt electio de uno, cũ eſſet fama, q̃ Ep̃s erat mortu'.

f ANT. FRAN. Vxore. Ad iſtud, an uxor đ neceſſitate itra annũ luct'

propter mortem mariti debeat abſtinere ab alio matrimonio, dicas, ꝙ abſque dubio, ſi nubat, ualet matrimonium, ꝑꝑ authoritatem Apoſtol. de qua in c. pe. & fi. de ſec. nup. hic alle. tñ non euitat pœnas legales, maximè in ꝑdendo lucrum, quod ipſa conſequeretur, ſi non nuberet intra annũ luctus. Et ꝗ conſiſtunt in damno alterius, de qbꝰ

ſarium, ut in c. pe. & ul. de ſec. nu. Et qñq; eſt utile ſtatim poſt mortem, puta ſi canonici timent impreſſionem principis. Et ꝑ hoc pt cõcludi, ꝙ potius ualebit collatio beneficii facta rectore defuncto, nondum a
tradito ſepulturæ, cum iſti rectores ñ dicant propriè ꝯhere mrimonium ſpũale, ut no. in c. qa ꝑꝑ. ĵ. e. & dixi in c. clerici. ĵ. de ui. & ho. clec. unde non eſt tñ uinculũ inter eos & ecclas ſuas, ſicut inter Epm & ecclam ſuã cathedralẽ; facit c. reqſiſti, det eſta. hæc ꝓcedunt, cũ qrit de tractatu electionis poſt mortẽ ꝓlati añ ſepulturã
fiẽdã.† Sed dubium eſt nunqd poſſit fieri
12 tractatus electionis ante mortẽ ꝓlati, co forte in extremis agẽte; & in hoc ꝯtingit dubitari de pluribus. primò nunqd licitè poſſit hri tractatus. Secundò, ꝑſuppoſito ꝙ non; nunqd electio contingens poſteà ex tali tractatu ſit nulla, uel annullanda? Tertiò, nunqd canonici tractãtes, & ꝑ ſertim ſe obligãtes ad electionẽ certę ꝑſonę faciẽdã, ſint ipſo ſcõ priuati ꝑtãte eligẽdi? Hæc tria in effectu ꝑ multa uerba tractat hic Inn. Sed tu ꝯclude breuiter poſt eũ, ꝙ tractatus deliberatorius, ſeu diffinitoriꝰ, eſt oĩno illicitus añ mortẽ ꝓlati, nõ ſolũ qñ ꝯcluderent electores ꝑinter ſe de certa ꝑſona eligenda: ſed ẽt qñ ordinarent aliqua ſpectãtia ad electionẽ futurã; ut puta, ſi eligerent locũ electionis fiẽdę: ut citarẽ ẽt abſentes. hęc. n. ordinatio & ſimilis, eſt prohibita à iure, ut hic in fi. & 79. di. in c. 2. & idẽ dic ſm Inn. & Hoſ. de oĩ tractatu ambitioſo conuentionali, pactionali, uel conditionali, uel alr in honeſto: ſed tractatus ꝯſultorius, ñ eſt prohibitus à iure, 5
ẽt ſi aliqs dicat, ꝙ talis ꝑſona eſſet hone 5
ſta ad iſtã ꝓlaturã, & aliis perſuaderet, ut ipſam eligerent: ñ tñ dẽnt oĩno delibera 1
re. Et ſm hoc pt intelligi. c. ſi trãſitus. 79. diſt. ubi probat, ꝙ uiuente ẽt papa poteſt haberi tractatus conſultorius de ſubſtitutione ſummi põtificis; & uide ſpecialr in. Pa. bo. tex. in c. in noĩe dñi. 23. di. & oĩno qđ dixi in c. licet. ĵ. e. Ad ſm, an electio facta poſt mortem ꝓlati, poſt tñ tractatum habitum in uita ꝓlati, ſit nulla; concludit Inn. ꝙ nõ: quia hoc ñ reperit iure cautũ, ſed dẽt annullari, ſi fuit facta de illo, pro quo ꝓceſſit tractatus diffinitorius; uel ſi ꝓceſſit ordinatio in uita ꝓlati: qa reperitur 2
facta ꝯ iuris diſpoſitionẽ, ut hic & i d. c. 1. Et ꝑ hoc rñdet ad tertiũ. non. n. ſunt electores priuati ꝑꝑ illum tractatum, cũ hoc non caueẽ iure: ſed ſunt puniendi: qa ege b
runt rem illicitã: quinimo, ſi receſſiſſent à 3
priori tractatu, ſeu à priorib' obligationibꝰ, & elegiſſent debitẽ aliã ꝑſonã, ñ eſſet talis electio retractanda; licet ipſi poſſent puniri ex eo, qđ elegerunt ꝯ ius, ut in c. 2.
13 de ma. & obe. ¶ Quid aũt de electione ſcã de eo, q qſiuit eã per ambitionem, ſeu ſe-

habet in l. hac edictali, & in l. fęminę, C. de ſec. nupt. & ibi ꝑ Bal. & Sal. plenè no. Canoniſtę i d. c. ſi. đ ſe. nu.

a Sibi tutum. Adde Oldr. conſ. 43. Adde ꝙ ẽt citatus ad locũ peſtiferũ, ñ teneẽ cõparere, ut ꝯſuluit do. Pet. & Phi. Cornꝰ de Peruſia in ꝯſ 131. § 2. co. ubi ẽt, in 4. uol. Aen. de Falc. ANT. FRAN.
Vtrum qs citatꝰ ad locũ nõ tutum arctet ad ueniẽdũ ex tali citatiõe, ul tra ea q habeñ in cle. paſtoralis, in glo. in uerb. notoriũ, de re iudi. ubi concludit, ꝙ talis citatio nõ arctat; uide no. in c. ex ꝑte, de appel. Et per Spe. in tit. de cita. in §. 1. in uer. item ꝙ citatio. & habetur per Bar. in l. recuſare, in §. filius, ff. ad Trebel. & in l. ſemper, ff. ſi quis in ius uoc. non ie. Et uide Archid. 5. q. 2. in c. ſi primates, & gloſ. 3. q. 8. c. indices, & Inn. in ca. prætereà, de dila. ubi dr, ꝙ citatio aliter facta, ꝗ fieri debeat, nõ arctat citatum. Et an citatus excuſetur, ſi in loco, ad quẽ citaẽ, eſt peſtilẽtia; habeẽ ꝑ gl & do. in c. a ſi dilecti, de do. & cont. Et dicit Bar. ꝙ ſic, in ꝑall. §. filius & in pall. l. ſemper. Et uide glo. in c. cõis. 23. diſt. & in c. quorundam. 77. di. & no. ibi etiam ꝑ gl. in c. ad ſupplicationẽ, de re. nun. & habetur in præalleg. c. ex parte, de appel.

b In Abbatem. Adde, quòd poteſt eligi ad prioratũ manualem, ut conſuluit Fe. cõſ. 238. & dicit ẽt eſſe arbitrarium ꝙ eligat in Abbatem; alleg. Io. An. hic.

ditionem? uide in papa, quod habetur in d. c. in noĩe dñi, & quod dixi in d. c. licet. In alio uerò talis electio ſaltẽ eſt retractanda ꝑꝑ uitiũ ambitionis ꝓcedentis, ut in c. in ſcriptu
14 ris. 8. q. 1. † In gl. ſi. ibi: *etiam ut alleget priuilegium*. no. gl. & uide aliã gl. latiorem in c. ueniens, de acc. & 3. q. 2. ſi eps; & intellige gl. qñ notorie cõſtat citationem eſſe temerariã: aut qa citatio in ſe cõtinet aliquid iniuſtum: aut quia notoriũ eſt citationẽ alis iniuſtã; licet in ſe non ꝯtineat iniuſtitiã; & uide gl. iũcto tex. in cle. paſtoralis, in §. Piſana, de re iud. q dicit, ꝙ ſi qs citaẽ ad locũ notoriè nõ ſibi tutũ, ᵃ nõ teneẽ cõparere, nec excuſatorẽ mittere. Et gñaliter circa iſtã mam uide ꝑ Inn. in c. 2. de dila. ubi dixi. & ꝑ Ioan. An. in regula, ſciẽti. in Mercu. Extra gl. q̃rogd intendat lra, dũ dicit: *in pœnã interdicentes eidem contradictionis uocem*. Soluti. dicunt aliqui, ut Vin. ꝙ nõ poterit iſte canonicus opponere ꝯ formã, ſi caplm in primo cõſenſu noluerit ꝑdurare. i. de nouo eligere illũ Archipresbyterũ Sed contra ꝑſonã poterit obiicere. Nam & cõpromittentes pñt opponere contra ꝑſonam electã a cõpromiſſariis, ut in c. cãm, ſ. eo. Sed Inn. dicit ꝙ nõ poterit iſte obiicere cõtra perſonã, nec ẽt contra formam: qa ꝓſumitur malo zelo cõtradicere. Alii aliter. Sed opi. In no. ſatis uẽ conuenire lræ: non tñ puto in hoc ſtandum: quia licet papa iſtud prouiderit in negotio iſtius electiõis: nõ tñ uẽ hoc extendendũ ad alias electiones. Secũdò ꝯ hæc, & ꝯ tex. opp. uideẽ enim ꝙ ex quo electio Archipresbyteri fuit reprobata, qđ nõ proſit ꝙ caplm duret in 1. cõſenſu. Oportet. n. ut electio fiat ſeruata forma, ut in c. qa ꝓpter, ĵ. e. ad cuius obſeruantiam requirit factum. Solu. ſtandum eſt ꝯrio, ut non ſufficiat primus conſenſus, cũ ille fuerit illicitus ſm docto. & tex. debet intelligi de primo conſenſu. ſ. in effectu. Dicuntur enim canonici perdurare in primo conſenſu, ſi de nouo iterum eligunt illum Archipresbyterum. Abbas.

SVMMARIVM.

Abbas alicuius monaſterij non debet quis creari: niſi primò fuerit monachus & profeſſus. 2.

Monachus non debet quis fieri, ut poſteà creetur Abbas.

Clericus qs non dẽt fieri ſub ſpe habẽdi bñficia; qa cõmittit ſimoniã ſaltem mentaliter; licet ꝑ hoc nõ ꝑderet beneficia; niſi ab initio ꝓceſſerit pactum de adipiſcendo officium Abbatis, vel beneficia.

Simoniaca collatio non tenet.

Monachi ꝓfis habere dignitates ſeculares curatas, ſe nõ curatas non.

Nulla, iſta uniuerſalis negatiua, excludit oẽs actus, qbus adhæret.

CAP. XXXVII.

CVm ad noſtram. Non † monachus in ꝓlatũ regularẽ eligi nõ põt. Primo ponit factũ. Secũdò caſſat, ibi, nos. Caſus lralis. Quidã ſimul factus fuit monachus & Abbas, q tñ debuerat antẽ eſſe monachus, quã Abbas. ꝑuenit hoc ad notitiã dñi Papæ. papa uidẽs, ꝙ ꝯ regulares traditiones, hoc fuerat attentatũ, electionẽ de ipſo factã caſſauit: qa nemo debet monachari ſpem hñs, vel ꝓmiſſionẽ, ꝙ Abbas fiat. Ber. No. 1. ibi: *agerebas*, modũ & practicã faciẽdi cõmemorationẽ de aliquo intruſo. Non. n. debet nũcupari prælatus alicuius loci, ne uideaẽ iſte ꝓnuntiãs in eũ cõſentire, arg. c. ex ore, de his, q fi. à ma. par. cap. ſed dẽt dicere, ꝙ gerit ſe ꝓ tali prelato. † No. 2. ꝙ clericus ſecularis nõ põt eligi in Abbatẽ. Oportet. n. ꝙ tẽpe electionis ſit monachus: quinimo nõ ſufficit ꝙ ſit monachus, niſi ſit inſtructus cõpetenter in regula monachali; ideò nouiter ꝓfeſſus ñ põt eligi in abbatẽᵇ. ĵ. c. ꝓxi. & in hoc ultimo plurimũ in diuerſis partibus exceditẽ. † No. 3. & tene menti ꝙ nemo dẽt effici monachus cum ea fiducia & ſpe, ut ꝓmoueaẽ in Abbatẽ. nã uẽ tunc monachari, nõ ꝑꝑ Deum, ſed propter honorem ex cã quæſtus. Hæc uerba habentur 16. q. 8. per laicos. Et idem dic de clerico ſeculari. nã recipiens ordinẽ propter beneficia cõſequenda, committit ſimoniam ſaltẽ mentalem: quia intendit ſeruire Deo propter utilitatẽ beneficiorum, ad qđ uide bo. gl. 74. di.

74.di.c.ꝯſuluit. An ãt adepti bñficia & dignitates hac ambi
tiõe ꝓcedẽte teneanẽ in foro aĩæ reſignare illa bñficia, quaſi
iuſtè nõ adepta; dic ꝙ nõ: ſed tenenẽ ſatisfacere deo ꝑ pęni-
tẽtiã, ut ꝓbaẽ in c.fi. j.de ſimo. cũ ſimonia mẽtalis nõ obli-
get quẽ ad reſignationẽ bñficiorũ, ſed aliter Deo ſatisfaciẽ
dũ ꝑ pñiam. ſecus dic ubi ꝓceſsiſſet pactũ; puta qa dixit, No
a lo monachari,[a] niſi ꝓmittas me eligere in abbatẽ: uel faceẽ
priorẽ: uel nolo ordinari, niſi ꝓmmittas mihi cõferre tale
bñficiũ. Nã tũc intercedit ſimonia exꝑſſa. Vñ obligaẽ ad re-
nũciãdũ, ut in d.c.fi. & qđ ibi no. qnimo poſſet attẽtari, ꝙ ta
lis collatio, ſeu electio ſit nulla: qa collatio ſimoniacè facta
nõ tenet, ar. 1.q.1.c. ordinationes. No. in c.cũ uniuerſorũ, de
re.ꝑmu. Adde ad ꝓdicta gl. in c.qđ interrogaſti. 27.di. q̃ di-
cit, ꝙ ſi aliqs fit monachus ad hoc, ut poſsit fieri Abb. nihilo
b minus remanet[b] monachus; licet ficta & non ſyncera fuerit
eius intẽtio. fuit.n. ſimulatio ob inhoneſtã cãm; ideo nõ ex-
cuſat. In gl. ibi: *clericus ſeu ſecularis* ꝑt eligi in Abbatẽ. an aũt
poſsit poſtulari? Io. An. ꝙ ſic. Sed in ꝯ̃riũ facit gl. j. c. ꝓx. Sed
tu uide qđ plenè dixi in c.cũ monaſteriũ, s̃.e. & dic ut ibi; &
aliqd dicã in c.ſeq. In ea.gl. ibi: *& ibi ſolui cõtrariũ*, dic ut ibi
4 no.† In ea.gl. ibi: *eos eligunt ad ſua officia*. Intellige de officiis
curatis. nã religioſi nõ pñt habere bñficia ſecularia nõ cura-
ta, ut in c.ſup, & qđ ibi not. de reg. Sed bñficia & dignitates
c curatas pñt habere,[c] ut ĩ c.ꝙ Dei timorẽ, de ſta.reg. & uide
qđ ibi plenè dixi; & hoc cõtingit ꝑꝑ exercitiũ curæ, & offi-
ciũ ꝓdicãdi, qđ eſt ualde priuilegiatũ, ut in d.c.qđ Dei timo
rẽ. Et licet aliq dicãt hic, qđ deferẽ in hoc religioni, ut reli
gioſi poſsint aſſumi ad officia ſecularia, & nõ eꝯ: dic tñ me-
lius, ut ꝓdixi, ꝙ iſtud nõ fit fauore religionis: ſed qa clerici ſe
culares nõ ſunt experti regulã monachalẽ; nec de facili põt
inexpertus experiri & inſtrui. Ideò nõ ꝑt eligi in ꝓlatũ regu
larẽ: ſed religioſus de facili ꝑt inſtrui in uita & morib. cleri
corũ ſeculariũ: qa inſtructus in ſtrictiori de facili inſtruiẽ in
5 laxiori, & nõ eꝯ, ut dixit Hoſ. j.c.ꝓx.† In gl.2. no. bñ iſtã gl.
ꝙ ſcđaria ſpes in bñficiis cõſequẽdis, nõ reprobaẽ in ordinã
do, ſeu monachãdo, quaſi principaľr dẽat qs duci, ut ſeruiat
Deo. Et cõſimilẽ gl. habes in c.qđ ꝓderit. 61.di. & in c.ꝑ lai
cos. 16.q.7. ſed aliq tenẽt opi. ut ſentit Arc. in d. c. ꝑ laicos;
& optimè facit iſte tex. ꝓ ꝯ̃ria opi. ibi. nullã ſpẽ, &c. Vñ põde
d ra illã dictionẽ uľem negatiuã.[d] uẽ.n. excludere oẽm ſpẽ tã
principalẽ, q̃ ſcđariã, ut in c. ſolitæ, de maio. & obe. & 19.di.
c.ſi Romanorũ. Hoſ. hic primò ſup tex. intellexit de ſpe, ꝓue
niẽte ex pacto, uel ex pollicitatiõe, cui ꝯſenſit iſte monachã
dus, ſeu ordinãdus. Et pollicitatio eſt ꝓmiſsio ab uno facta:
pactũ uerò ẽ duorũ ꝯſenſus, ut in l.pactũ, ff. de polli. Sed poſt
diſtinxit, ꝙ aut uacat Abbatia; & tũc nõ eſt licitũ hẽre aliq̃
ſpẽ, ut fiat Ab. ſecus ſi nõ uacat. Nã tũc ꝑt hẽre ſpẽ, ut nõ ho-
noreẽ, ſed ut onereẽ. i. ut poſsit ꝓlaturæ ꝓdeſſe, & aliis: non
ãt deſyderare & hẽre ſpẽ, ut ꝓſit aliis, ut in c. qui epatum. 8.
q.1. & contra diſtinctionẽ gl. adducit Hoſt. c. fi. de ſimo. Sa-
tis põt dici, ꝙ nullã ſpem debet ordinandus, ſeu monachan
dus habere, ut aliis pręſit; & ſic ꝑꝑ honores ſeculi, uel ꝓpter
diuitias. Ad hoc c.fi. 40. diſ. ubi bonus tex. & hic. Et dũ dicit
nullã ſpẽ, ut poſsit ſibi ꝓdeſſe; ita, ꝙ ſperat potius ꝑꝑ bonũ
publicũ; tũc talis ſpes nõ uẽ dãnata, ut in d.c. qui epatũ. Ab.

SVMMARIVM.

1. *Abbas debet creari de ſuo ordine, uel de alieno, ſi expediẽs erit.* 4.
2. *Impubes non poteſt fieri monachus.*
Patria poteſtas ſoluitur per ingreſſum religionis.
4. *Electus & caſſatus propter defectum temporalem, poteſt defectu ceſſante iterum eligi: ſecus ſi fuit caſſatus propter crimen.*
5. *Legatus non poteſt committere cauſam ſimpliciter, & de plano: quia non poteſt tollere ſubſtantialia iuris.*
6. *Excommunicatus obligatur monaſterio ex profeſsione ſua.*
7. *Monachus quis non poteſt creari in illo monaſterio, in quo pro tunc non eſt Abbas.*
Abbate mortuo, an poteſtas tranſeat in capitulum?

CAP. XXXVIII.

Officij. In abba. eligi non ꝑt,
niſi inſtructus in regu
la monachali. Cõmunis diuiſio.
Secũda ibi: *nos aũt*. Caſus lr̃alis.
Vacãte monaſterio poſito ĩ medio natio
nis ꝑuerſæ, monachi cũ nõ poſsẽt ſui or-
dinis ꝑſonã idoneã inuenire, ꝑ q̃ poſſet
monaſteriũ gubernari; ĩ quẽdã nobilẽ &
diſcretũ oculos extẽderũt, ꝑ quẽ poterãt
meli⁹ diſſenſari: & acceſſerũt ad pr̃em ip-
ſius humiliter poſtulãtes ab ipſo, ut filiũ
ſuũ induceret, q̃ten⁹ habitũ ſuſciperet mo
nachalẽ, nullã ſpẽ dãtes pr̃i de ipſi⁹ ꝓmo a
tione. & pr̃ ad hoc filiũ ſuũ induxit, q mo
nachus factus ſtatim fuit in Abbatẽ elect⁹
cuius electio cõfirmata fuit ꝑ legatũ Apo
ſto. ſedis. Dubitauit legat⁹ ſucceſſor illi⁹,
q illã electionẽ ꝯfirmauit, an talis electio
ualuerit, cũ dictus Ab. paratus ſit purgare
ſe, ꝙ ad hoc nulla fuit ambitiõe inductus;
petẽs a ꝑꝑ utrũ dictus legat⁹ electionẽ po
tuerit ꝯfirmare, uel diſpẽſare cũ ipſo; & ſi
electio ipſa ſit caſſãda, utrũ iterũ poſsit e-
ligi in Abbatẽ. Rñdet Papa, ꝙ ex his, quę
incõtinẽti ſunt acta, oſtẽdiẽ, ꝙ talis eligi
nõ potuit in Abbatẽ. & ideò Papa electio b
nẽ illã decreuit irritã & inanẽ: qa pri⁹ uo
luit eẽ magiſter, q̃ diſcipul⁹. ſed poſtq̃ fue
rit in r̃la cõpetẽter inſtruct⁹, ſi neceſsitas
& utilitas poſtulauerint; poterit ĩ abbatẽ
aſſumi, ne monaſteriũ opprimaẽ incurſib.
malignorũ, pri⁹ tñ ab ipſo purgatiõe rece
1 pta. Ber.† No. ibi: *cũ non poſsẽt ſui ordinis*, ꝙ
primò eligẽdus eſt Ab. ex ꝓpria cõgrega c
c tiõe,[c] in defectũ ãt ꝑt eligi de alieno mo
naſterio; ad qđ uide tex. exꝑſsũ. ĩ c.q̃ ſit 18 d
q.2. pñt tñ monachi illi fauori renũtiare,
& ſibi eligere de alieno monaſterio, quẽ-
admodũ clerici ſeculares; de qb. uide tex.
2 iũcta gl. in c.cũ inter canonicos. s̃.e.† No.
1. ꝙ filius ꝑt a pr̃e poſtulari, ut efficiaẽ mo e
nachus. Dic tñ, ꝙ pr̃ nõ ꝑt filiũ puberẽ inui
f tũ[f] tradere monaſterio, ut ĩ c.cũ ſimus, &
qđ ibi no. j. de reg. Itẽ filius ꝑt inuito pr̃e
intrare monaſteriũ, ex quo pubes ẽ. Nã ꝑ
ĩgreſsũ monaſterii ſoluiẽ pr̃ia ptãs, ut no.
gl. in c.1. 20.q.2. & in l.ſi ex cã, ff. đ mino.
Et ad mãm uide qđ no. Inn. in c.2. j. đ re. f
g No.3. ꝙ ꝓſumptio[g] eſt ꝯ ea q̃ incõtinenti
fiũt. uñ ſtatim poſt monachationẽ elect⁹
in ꝓlatũ, ꝓſumiẽ ambitione ꝓlaturæ indu
h ctus, & ad hoc ſolet allegari iſte tex.[h] No.
ꝯ̃ momẽtaneos magiſtros. nã dẽt qs eſſe g
prius diſcipulus, ad hoc. 16.q.1. in c.ſi cle
ricatus & c.ſic uiue. ubi tex. no. No. ibi *pur
gatione* recepta, & tene mẽti, ꝙ induct⁹ am
bitione ꝓlaturæ ad monachatũ, uel cleri
catũ, ñ ꝑt de iure eligi ad aliq̃ ꝓlaturã. Nã
ꝑꝑ nõ patiẽ hic iſtũ aſſumi in Abbatẽ, niſi
prius ſe purgauerit, ꝙ ambitiõe ꝓlaturę ñ
fuit inductus ad monachatũ. Et neſcio ali
bi ita bo. tex. fa. 8.q.1.c.ĩ ſcripturis, ubi dr̃
ꝙ fugiẽtib. & ñ deſiderãtib. ꝯferẽdæ ſunt h
3 dignitates.† Vlt. no. & tene mẽti, ꝙ repro
bata electione alicuius ꝑꝑ ĩpedimẽtũ, ſeu
defectũ tꝑalẽ, ꝑt illo defectu ceſsãte, iterũ
eligi ad eãdẽ ꝓlaturã; fac. qđ le. & no. ĩ c.

SEB. SAPIA.
a Nolo monachari. uide Abb. in c. pe. in gl. fi. j. de no to, cum allegatis per do. Iaſ. in authen. ingreſsi, co. 7. C. de ſacr. ſan. eccle. uide Bal. in l. ab Anaſtaſio, C. manda. ubi dicit pręlatum committere ſimoniam, ſi ſi poſt promotionem donat ꝓmotori.

SEB. SAPIA.
b Remanet monachus. Facit quod dicit Abb. in c. in noſtra, col. 2. j. de ſepul. ubi dicit, ꝙ ſi quis blandis uerbis allicit aliquẽ ad ſeruiẽdũ Deo, eſt bonus dolus.

c Poſſunt habere. Adde Iod. conſil. 129.

d Negatiuam. Vide Corneũ in cõſ. 70. in 1. uol. in pe. col. uerſic. & illa. Aenæas Fal.

SEB. SAPIA.
e Congregatione. Vide Abb. in c. ne nimia, de relig. do mi. & in c. cum ue nerabilis, s̃. de cõ ſue. & not. in c.a. ſi abbatem, de electio. lib. 1.

f Inuitum. Adde And. Sicu. conſil. 60. & uide qđ uo luit Cal. conſi. 1. q cleric. uel non: n.

SEB. SAPIA.
g Præſumptio uide Barto. in l. poſt contractum, ff. de don. & adde ꝙ ex facti præcipitatio ne dolus præſumi tur. §, ſed aliud. 5. q. 5. de quo ꝑ An. Sicu. in conſ. 1. co lum. 40. uer. præte reà. eſt aduertendum, in 1. uolu.

h Iſte tex. Adde Fe de. conſi. 258.

a Prædicar. Adde Old. cōſ. 228. & uide q̄d uoluit cōſ. 65. ultra mediū. ANT. FRA. Ad hanc mam, ꝙ ꝓdicare populo uerbū Dei ſit ꝓpriè officiū curæ; uide no. gl. in cle. ut ꝓfeſſores, de regula. & q̄d not. do. in c. q̄d Dei timorē, de ſta. reg. & q̄d nn. ꝑ Hoſt. & Io. An. in c. excōicamus, in §. q̄ a uerò, de hæret. Et an ꝓlatus teneat̃ ꝓdicar̃, hr̃ in c. Inter cætera, de of. ord. & in c. ſit rector, cū ſe. 43. di. Et qui pñt ꝓdicare & qui nō, uide bo. gl. 16. q. 1. ca. adijcimus. & uide gl. ſummę. 92. di. Et aduerte, q̄ Inn. in c. excōicamus, i §. ſi uerò, de hære. dicit q̄d magiſtri in Theologia hñt a iure licētiā ꝓdicādi: hñt tñ ſm̄ eum neceſſe hr̃e licentiā ab ep̄o loci. & uide latè ꝑ d. Car. in cle. dudū, in 6. q. de ſepul. ubi latè tractat, q̄ poſsint ꝓdicare, & qui poſsit dare licentiā ꝓdicādi, hr̃ in ꝓal. cle. dudū, in §. i eccleſiis, & ibi ꝑ Paul. de Ca. & uide Inn. in d. c. excōicam⁹. §. ſi uerò. ubi dicit. ꝙ īferior ep̄o niſi hoc habeat ex priuilegio, nō pōt dare licētiā. & q̄s poſsit dare licētiā ꝓdicandi in parochia aliena, hr̃ ēt in locis ꝓal. & uide gl. in c. 1. de re li. domi. li. 6. Et adde ꝙ officiū prędicandi eſt gñaliter omnib. laicis interdic. ut in c. cū ex iniūcto, & in c. ſicut, de hæreti. & adde, ꝙ ꝓdicator ab oī uitiorū incētiuo ꝓſtare ſe dēt, alienū, ut in c. ſexto dic. 45. di. & ꝓdicatores ſacris literis ſemꝑ debent inſiſtere, ne tūc q̄rant addiſcere, q̄ alios ex officio debēt docere. 36. diſ. in c. ecce. imo prædicatores maximè debent cauere ignorantiam, q̄ cunctorū errorum eſt mater. 28. di. in c. ignorantia. & q̄ certani in ꝓditatore uerbi dei, & quas cōditiones dēt hr̃e, hr̃ ī c. ſit rector. c. 43. di. & hr̃ in ſumma Piſana, ī uer. ꝓdicator in §. ꝓdicator dēt hr̃e. Et adde, ꝙ exiſtēs in pc̄tō mortali ꝓdicās, dr̃ mortaliter peccare, ſm̄ Tho. in 4. ſent. di. 19. Et an liceat ꝓdicatori accipere mercedē ꝓ ꝓdicatione, uide gl. 86. di. cū multa. & utrū peccet recipiendo, hr̃ per Tho. in q. de quolibet q. 2. ar. 12. & in 4. q. 25. ar. 12. Et adde, ꝙ ꝓdicatio uerbi Dei plus ꝓficit ad ſalutē, q̄ euchariſtia, ut ē gl. ī c. interrogo 1. q. 1. & hr̃ i ꝓal. c. inter cætera, de of. oc. & an religioſis licitū ſit ꝓdicare, uide be. Tho. 2. 2. q. 187. ar. 1.

b A ſolo Papa. Sed quis facit expenſas, cum poſtulantur ab uno monaſterio ad aliud, uide Cal. conſ. 13. de ſta. reg. & quis facit expenſas cum pauper de ordine mendicantium poſtulatur, uide Old. conſ. 27.

cum inter canonicos, ſ. e. Secus dic, ut reprobaretur electio ꝓꝑ crimen, ut in c. ſuper. e. ſ. e. & dic ut ibi. In gl. 1. ibi: *ꝓꝑ officiū ꝓdicādi.* hoc ideò dicit gl. q̄a de iur̃ cōi habentes curā aīarum, habēt offm̄ ꝓdicādi, 5 ut ſunt ep̄i & alii rectores eccleſiarū curatarū; ad hoc. c. cū ex iniuncto. ī. de hære. & quod no. in cle. 1. de reg. Vñ fratres mēdicātes pñt hodie ꝓdicare,[a] nō de iure cōi, ſed ex priuilegio eis tributo, ut in cle. dudū, de ſepul. Vñ alii religioſi, q̄ non ſunt priuilegiati, non pñt ꝓdicare; niſi hērent eccl̃ias curatas. 16. q. 1. c. monachus, & in c. ſunt nonnulli, & c. doctos. Hoſ. tñ addit aliā rōnē: q̄a facili⁹ monachi pñt inſtrui in uita clericorum, q̄ clerici in uita monachorū, ut dixi in c. ꝓcedenti. Præterea dic, ꝙ clericus ſecularis ur̃ monachari nō ꝓꝑ deū, ſed ꝓꝑ ꝓlaturam ad q̄ eſt electus; q̄d nō cōtingit in monacho, q̄ iā clericus eſt; nec oportet, ut aliquis agat ut ꝓlatus fiat.
4 †In ea. gl. ibi: *poſtulari* in Abbatē, aduerte, q̄a gl. hic ur̃ uelle, ꝙ cleric⁹ ſecularis ī ab. nō poſsit poſtulari: ſed iſtud non ꝓhibet hic, cū tex. reprobet electionē, nō āt poſtulationē. uñ ſentit Io. An. hic, & clarius in c. ꝓcedēti, ꝙ cleric⁹ ſecularis poſsit poſtulari in abbatē; licet eligi nō poſsit. Q̄d ēt tenuit Inn. in d. c. cū monaſteriū; & dic, ut ibi plenè dixi. Dic tñ, ꝙ talis poſtulō nō ꝑt admitti per aliū citra papā, ad hoc uide bo. gl. no. ī cle. 1. e. ti. ubi gl. uult, ꝙ hō alterius ꝓfeſsionis uel habitus nō ꝑt poſtulari in abbatē, niſi a ſolo papa.[b] Idem ergo dicēdū de clerico ſeculari; quod ēt ſentit Io. An. in Sp. in tit. de le. in §. cōſequēter, in prin. licet Cōp. hic ſentiat ɔ̄riū, dicēs, ꝙ legatus Cardinalis in hoc ꝑt diſpēſar̃, cū nō uideat̃ iſtud de reſeruatis papæ, de q̄b. in c. ꝙ trāſlationē, de of. lega. Et ad iſtum tex. rñdet, ꝙ non ꝓhibet diſpēſationē: q̄a iſte legatus nō diſpenſauit, ſed electionē cōfirmauit. Sed primū dictū plus mihi placet. Nā cōſultatio hęc fuit facta nō ſolū reſpectu cōfirmationis: ſed ēt fuit q̄ſitū, nunq̄d potuerit legat⁹ diſpēſare. Et q̄q̄ papa ad iſtā q̄ōnē nō rñdeat explicitè: ſatis tñ rñdet tacitè, cū noluerit iſtā admitti, niſi 6 i. fuerit inſtructus in r̃la. ꝓterea diſpenſatio nō ur̃ cōceſſa niſi in actib. exꝓſsis, cū ꝑ 7 eā uulnerent̃ iura, ut in c. dilectus, de tēp. or. ergo nec legatus poſt diſpēſare hoc ca

ZACHARIAS. Adde tu quod dixi in addi. ad iſtum in c. bonæ, lo. ī. in uer. ſtipendio, nu. 16. ſ. de poſtu. Præla.

c ZACHAR. Simpl̃r & de plano dic, ꝙ nec ēt legatus a latere, aut alius a Papa, uel principe inferior. not. plenè Car. in cle. 2. q. 38. & ſeq. de iudi. gl. i c. fi. in uer. figura, de hær. li. 6. & Zaba. in cle. ſæpe. q. 11. i pri. & ī §. oia, de uer. ſi. & Pa. de Ca. cōſ. 94. Lāf. de Oria. in c. q̄m ɔ̄, i pri. & q̄d ibi no. in apo. no. ad eū nu. 13. ī. d̄ ꝓba. Hip. d̄ Mar. ſin. 102. ici. cl̃a, ſūma.

ANT. FRANC. Verū īferiora principe, ēt ſi ſit legat⁹ de latere, poſs. cōmittere cām cū cl̃a; ut cognoſcat ſummariè & ſine ſtrepitu & figura iudicij; uidēdu eſt ꝑ d. Car. in cle. 2. de iudi. q. 38. & ſe. & ꝑ gl. i c. fi. i uerbo, figura, de hær. in 6. & ꝑ Pa. d̄ Ca. in cōſ. ſuo. 94. i q̄bus locis cōcludit ꝙ nō, q̄a tales cl̃ę ꝑ iferiorē a principe apponi nō pñt in reſcripto. & hr̃ ēt ꝑ Sp. ī tit. de ad nn. i §. ɔſequēter, i uer ſtudeāt inſup. cui⁹ tñ effect⁹ ſint tales cl̃æ ple. hr̃ ī cle. ſæpe, de uer. ſi. & ꝑ Sp. in ti. de inq̄ſiti. in §. nūc tractemus, in uer. q̄d igit. & ꝑ Bar. ī extraua. ad repri. in uerbo, ſine figura. & hr̃ ꝑ Ol. in cōſ. 115. & ꝑ Bal. in l. iudices, C. de iud. & ꝑ Io. de Imo. in ca. dilecti, de iudi. dñt tñ dñi de Rota in deciſio. 35. & 388. ꝙ q̄uis cā cōmittat, ut ſummariè ꝓcedat̃: tñ debēt ſeruari termini ſubſtātiales; licet illi poſsint abbreuiari, quod eſt notendum.

d Tollere ſubſtantialia. Adde ꝑ eundem conſi. 66.

e Excōicatus obligetur. Adde Cal. conſi. 12. de reg. ANT. FRAN. Circā hoc, an excommunicatus obligetur religioni, & poſsit monachari, uide Bald. in l. ſub prætextu, C. de ſac. ſan. eccle. & uide Inn. in c. cùm illorum, de ſenten. excommuni. & an poſsit contrahere matrimonium carnale, habetur in c. ſignificaſti, de eo, qui du. in mat. quam pol. per adul. & in c. ſi uerò, de ſen. exc. ubi probatur, ꝙ ſic; & etiam alios contractus facere. de quo per d. Car. in c. ueritatis, de do. & contu. & c. ſignificaſti, qui matri. ac. po. & in cle. 1. de priui. & per Spe. in ti. de ſponſa. in §. 1. uer. ſed nunquid, & per gl. in c. nullus, de conſe. di. 4. & per Arch. 95. di. in c. illud, & 28. q. 1. in c. non oportet. Et an poſsit facere eleemoſynam, uel ſoluere decimas, aut oblationes; habetur pe c Inn. in c. cum uoluntate, de ſen. exc. & no. in c. ex tranſmiſſa, de decimis.

ſu, nō cū reperiat̃ cōceſſū. Et r̃lr nō ꝑt inferior in aliquo immutare, uel uulnerare cōſtitutionē ſuperioris, in cle. ne Romani, de ele. †Facit ēt gl. in c. fi. de hær. li. 6. q̄ 5 dicit legatū nō poſſe cōmittere cām ſimpl̃r & de plano,[c] &c. q̄a nō ꝑt tollere ſubſtantialia[d] iuris; fortius ergo nō dēt poſſe tollere iſta iura, q̄ ꝓhibēt nō expertū, nec ꝓfeſſū ꝓmoueri ad ꝓlaturā r̃larē. In glo. fi. ibi: *ꝑ tres mēſes.* alii al̃r dñt: ſed Io. And. dicit & meli⁹, hoc eē arbitrariū; ꝓ hoc uide tex. iūcta gl. in c. tū ex l̃ris. ī. de re. in integ. ſuꝑ uer. inſtructus. nā facilius inſtruit̃ unus, q̄ reliquus, cū ingeniū ſuppleat tꝑs. Sed iuxta gl. op. ɔ̄ tex. in eo, q̄d in fi. dicit iſtū poſſe iterū eligi poſt, q̄ fuerit iſtruct⁹ & urgēs neceſsitas, & euidēs utilitas monaſt. poſtulauerit. ur̃. n. ſatis eē, ꝙ ſit iſtructus; neq; dēt requiri alia neceſsitas. Sufficit. n. ꝙ monaſt. uacet. Sed Inn. ſupplet ad tex. maximè. q. d. ꝙ iſte poterit eligi, ſicut q̄libet alius de monaſt. ex quo inſtructus ē in r̃la. Vel ꝑt dici ſm̄ Hoſ. ꝙ ſi eſt inſtruct⁹, & ñ bñ adhuc exꝑtus, poterit eligi urgēte neceſsitate, ſeu utilitate monaſt. Nā ceſſantib. iſtis nō dēt eligi, ex quo ñ eſt bñ adhuc exꝑtus; licet ſit inſtruct⁹. ſed ſi tāto tꝑe ſtetit in monaſt. ꝙ ſit inſtruct⁹ & exꝑt⁹, hēt locū primū dictū. Et hæc ɔſideratio mihi placet. nā monaſt. hoc ñ dēbat uacare ultra tres mēſes, ut ī c. q̄a ꝓꝑ ī. e. uel ſaltē ultra ſex ſm̄ iura antiq̄. Vñ ñ erat ꝓſūptio, ꝙ ī tā breui tꝑe iſte poſſet ꝓfectè experiri r̃lam mona. cū a iure dēt ann⁹, ut ī c. ad ad opoſ. de re. Meritò pa. hic exigit neceſsitatē & euidētē utilitatē mon. ad hoc ut iſte poſsit in eadē uacatiōe aſſumi ī ab. Et no. iſtū tex. q̄a ſin. ē ſm̄ iſtū intell̃m, ꝙ ɔpetēter iſtructus in r̃la, licet ñ plenè exꝑtus; q̄a ñ ſtetit magno tꝑe ī monaſt; ꝑt eligi i ab. urgēte neceſsitate, uel utilitate monaſt; q̄d bñ tene mēti. Sed q̄ro, nūq̄d laic⁹ ſeu cler. ſecularis poſsit eligi ī monachū? Inn. ꝙ ñ, ſed dēt poſtulari. Ho. dicit meli⁹ ꝙ q̄cq̄d dicat Inn. ꝙ cle. & laici quotidie īt rāt monaſ. Et hoc dictū puto uerīſsimū ꝓſerti: q̄a ad eē monachi ñ req̄rit̃, ꝙ ſit cleric⁹. 16. q. 1. c. gñal̃c. †Imò ēt excōicat⁹ obligat̃[e] monaſt. ex ꝓfeſsiōe ſua, ut le. & no. ī c. cū illorū, de ſen. exc. †Sed q̄ro q̄uō potuit effici iſte monach⁹ uacāte monaſt. cū ſine abbate non ꝑt q̄s monachari[f] in ali- quo mona-

f Monachari. Adde quod uol. Cal. conſi. 16.

quo monaſterio? Pro hoc. 18.q.2.nullā,& in c.porrectū,de reg.Sol.dicit Io.An.ꝙ pt intelligi tex.dupliciter.Priò,ꝙ iſte fuit effect⁹ monach⁹ alteri⁹ monaſterii;& hoc caſu ceſſat ꝯriū.Scđò pt intelligi,ꝙ fuit effect⁹ monach⁹ iſti⁹ menaſterii uacātis:& tūc ad ꝯriū rñde,ꝙ ꝓcedit qñ receptio monachi ſpectat ad ſolū Abbatē;quo caſu uacāte monaſterio ptās nō trāſit in caplm.Sed hic poterat ſpectare receptio ad Abbatē & cōuētū ſimul;quo caſu ptās reſidet in monaſterio uacāte,ut ē hodiè tex.no.ī c.ſi.de reg.li.6. Itē poterat ſpectare receptio ad ſolū cōuētū,ſm eū.Et no.diligēter hoc dictū,ut ꝯſuetudine poſſit iduci,ꝙ creatio monachorū eſpectet ad cōuētū.Adduco ī ar.c.unicū,ſe.ua.li.6. ubi creatio monachorū pt ptinere ad ſolū caplm,ad idē.c.cū eccl.Vulterana.ſ.e.

1 Excommunicatus minori excommunicatione poteſt eſſe in numero eligentium:non tamen poteſt eligi.4.6.8.
2 Papa,quo caſu debet,uel poteſt uti plenitudine poteſtatis.
Plenitudo poteſtatis,in quo conſiſtat,& quid importet.3.
5 Teſtis exiſtens in peccato mortali an repellatur a teſtimonio.
7 Excommunicati ſi interuenerunt in aliquo actu,an ille actus ruat uel ſaltem reſpectu habilium remaneat firmus.
Inhabilitas unius,utrum ſuppleatur p inhabilitatem alterius. 10.
Illi q non erāt uocādi,ñ pñt agere de contēptu ſi non fuerūt uocati.
Excommunicatio quomodo cognoſcatur an ſit maior uel minor?
Excommunicationis appellatione in dubio uenit maior.
10 Vtile per inutile,an & quando uitietur.

CAP. XXXIX.

Illa quotidiana. Electio aīs canonica cōfirmaꝫ; licet qdam eligētiū eſſēt minori excōicatiōe ligati.h.d.In prima ponit facti narratio.In ſcđa ipſi⁹ cōfirmō,ibi: *quo*.Caſus lra.Quidā elect⁹ fuit ī Epm ſiue ī aliū plātū.hac ī elec.interfuerūt qdā,q p ſolā ptīcipatione inciderāt ī excōicationē minorē.Dubitabaꝫ, an pp hoc electio uitiareꝫ. cōſultus pp rñdet,ꝙ ꝓ certo inuenit electionē illā canonicā extitiſſe;& ideò eā cōfirmauit.Verūtñ ſi ꝗs delect⁹ fuerit pp hoc,ꝙ illi excōicati minori excōicatiōe interfuerūt, pp
1 ſupplet de plenitudine ptātis Ber.† No.1.ꝙ electio ñ dr̄ minus canonica ex eo,ꝙ excōicati minori excōicatiōe, fuerūt admiſſi ad eligēdū.Rō ē:qa minor excōicatio ñ priuat ptāte eligēdi actiuè,ſed paſſiuè tm̄,ut ī c.ſi celebrat,de cle. exc. mi.ubi ſatis ꝓbaꝫ,qđ prius dixi.Scđò no. ibi: *de plenitudine ptātis*,ꝙ pp hēt plenitudinē ptātis: ſed uocāꝫ alii plati ī ptē ſolicitudinis,ut ī c.ad honorē.j.de uſu palii.Nā ptās eccliē fundaꝫ ī pp tāq̄ in capite:& alii plati,tāq̄ mēbra capitis,mouēꝫ ad nutū ipſius;de quo dicēdū,ut plenè dico ī c.ex geſtis
2 de cle.ñ reſi.ī lec.† An aūt pp ᵃ dēat indifferēter uti plenitudine ptātis,uide qđ no.dicit In.ī c.innotuit,ſ.e. qđ raro, & ex cā dēt pp uti plenitudine ptātis,& intelligo de hac plenitudine,q ē ſ.legē ᴬ ſcriptā,qñ.ſ.uult diſponere ꝯ legē ſcriptā,utēdo potētia abſoluta,q cōſiſtit ī plenitudine ſuæ ptātis,& q cēſeꝫ exēpta a laqo l.ſcriptæ,ut ī c.ſignificaſti.ſ.c. &
3 ī c.ꝓpoſuit,de cōceſ. pb.& uide gl.ī c.ubi piculū,e.ti. li. 6.† No.ulterius,ꝙ ſuppletio,q̄ facit Princeps de plenitudine ᵇ ptātis,referꝫ qñq; ad defectū extrinſecū,ſicut hic,quo ad excōicationē eligētiū,ꝓſuppoſito,ꝙ illa excōicatio habuiſſet uitiare.Et p hoc lita qđ no.Spe.in ti.de le.§.oſtēdēdū, uer. 18.ubi dicit,ꝙ iſta clā,Supplētes de plenitudine ptātis &c. referꝫ ſolū ad defectū circa ſolēnia intrīſecū,& idē Arch.in c.Cenomanēſem.56.di.de quo dixi ī c.1.de trā.Nā illud dictū Spe.& Arch.ꝓcedit,ubi ſimplr apponiꝫ illa clā:ſec⁹ ubi hēt determinationē ad defectū,ēt extrinſecū:qa tūc ſupplet ēt reſpectu illi⁹ defect⁹,ut ꝓbaꝫ hic;dēnt ergo pōderari uer
4 ba clæ.† No.ibi:*ſimplicis excōicatiōis*,ꝙ excōicatio, q ꝯhiꝫ ex ptīcipatiōe cū excōicato,dr̄ ſimplex;& alio uocabulo appellaꝫ minor.& fortè dr̄ ſimplex reſpectu effect⁹, qa excōicatio maior duplicē hēt effectū:qa priuat cōione hoim, & ptīcipatiōe ſacrorū.Sed excōicatio minor ſolū priuat ptīcipatione ſacrorū;uñ hēt ſimplicē effectū,ut probaꝫ ī c.ſi celebrat,ꝓal.iūcto.c.a nobis.j.đ excep.† Sed ꝯ iſtū tex.op.Participās cū excōicato peccat mortaliter,ſaltē qñq; iuxta ea q plenè dixi in ca.ſacris.j.qđ met. cau. Sed pctm̄ mortale repellit a teſtimonio,ut ī c.teſti.de teſti.Itē ab accuſa.ut in c.1.de acc.dēt repellere ēt ab ele.ꝓſertim cū electio ſit actus ſpūalis,ut in c.Maſſana j.e.& ꝓdicta ſꝫ tpalia Sol.dicit Io.An.ꝙ qdā ſꝫ act⁹, quorū exercitiū cōcernit alterius ꝓiudiciū;& tūc pctm̄ mortale repellit ab illis actib.& ī his ꝓcedūt ꝯria. Quidā ſꝫ act⁹,quorū nō eſt exercitiū ī alteri⁹ ꝓiudiciū,ſđ poti⁹ uerſaꝫ circa expletionē iure ꝓprio;& tūc pctm̄ mortale nō repellit illis actib.ut ī cāu nro.vtrū āt oē pctm̄ mortale repellat a teſtimonio, ᶜ uł ab accuſatiōe,ut dixi in d.c.teſtimoniū, & ī d.
6 c.1.† dic ēt formali⁹,ꝙ effectus excōicatiōis minoris ñ opponiꝫ iuri eligēdi actiuè;ſed iuri eligēdi paſſiuè:qa,ut ꝓdixi,excōicatio minor ñ repellit a cōione hoim nec a ꝓſecutiōe iuris ꝓprii:ſed ſolū a ptīcipatiōe ſacrorū,ut ī d. c.ſi celebrat. Sed is,q eligit, nō utiꝫ ſacramētis ſibi ꝓhibitis,cū nō uerſeꝫ ſacrm̄ in elec. meritò nō dēt repelli ab elec.Sed eligi nō pt; qa eligiꝫ ut adminiſtret ſacra diuina,a qb. ipſe remotus eſt pp excōicationē; meritò de eo ñ pt fieri electio.Et ex ꝓdictis ꝯcluditꝫ, ꝙ iſta ſuppletio,q̄ fecit pp,nō fuit ex neceſſitate,ſed ex abūdāti, tū ut ſatisfieret opponētib.tū fortè pp timoroſas aliquorū cōſciētias,q credebāt electionē illā eē minus canonicā ex interuentu illorū excōicatorū.Prædicta ꝓcedūt,qñ admittūꝫ ad eligēdū excōicati minori excōicatiōe
7 ligati.† Sed dubiū magnū ᵈ eſt, qđ ſi admittāꝫ aliq maiori excōicatiōe ligati nū qđ īficieꝫ tota electio ꝓpter admiſſionē iſtorū,an dēat ſuſtineri electio pp eos,q fuerūt habiles? ᵉ & hāc. q. multū ꝓſequitꝫ In.hic,& alii poſt eū: ī aliqb. tñ ipſe Inn. ſentit ꝯriū eorū,q dixi hic,in c.ſi.j.de procura.quam mām expedias, ꝓut ibi dixi. Nā de hoc ibi eſt tex. not.& melius cadit ibi ma, quàm hic.ubi etiam tetigi, quid

ᵃ SEB. SAPIA. An aūt pp.Adde Aug.ī l.bñ a Zenōe,col.2.C. de q̄d. ꝓſcr.P.de Ca.ī l.cēturio.co.1.& ibi Ale.col.7.ff.đ uul.& pup.ubi dīt ꝙ in dubio Princeps utiꝫ iure cōi,ñ abſoluta ptāte.uide ēt Feli.c.cū inter,col.4.de excep.ubi aliqs ponit qđ operēꝫ clā,de plenitudine ptātis.uide ēt Bal.in ti.de pa.Cōſtan.col.20.uer.ñ obſtat.ubi dicit, ꝙ popu lus Romanus nūq̄ fuit uſus plenitudine ptātis nec ī iure ciuili repiꝫ hæc forma. & tō dicit idē Bal.in l.antepe.ī 2.no. C. q.admit.ꝙ factum ſupioris debet interpretari, ut non ſit uſus plenitudine ptātis, qa ea nō debet uti, niſi ex cā.& hoc etiam dicit in Papa Gemi. in conſilio 36. co. ſi.Cal. in conſil. 8. ante ſi. in ſi. de re ſcrip.d.Fran.Curt. ſenior in conſ. 20. col.2.cū ſequentibus. ubi plura de plenitudine poteſtatis,& Are.ī cōſ. 165.col.x. circa ſecundum dubium.

ᵇ De plenitudine. Adde de hac clauſula, per eundem conſi.62.& ibi dū ſubditur, ſupplentes.&c. per Franc. Aret.cōſi. 15. Ale. conſi.2.1.lib.

ATN. FRAN. Adde, quòd iſta clauſula, de plenitudine ptātis, includit defectus ſolēnitatis, non aūt defectus inhabilitatis, uel alios defectus naturales,ut per Specu.in titul. de leg.§.nunc oſtēdendum eſt,uer.& no.ꝙ ſi clauſula,& ibi per Bal. in addi. & habetur per Alex. in conſi. 63. in 1. parte cōſiliorū.Et adde ꝙ talis clauſula nō fuit in uſu an̄ conceſſum imperiū Cæſari ſecundū Bald. in tit. de pace Cōſtan.in §.libellariæ, in 1. col.circa ſi.Et adde etiā ꝙ iſta clauſula Supplētes nēs defectus de plenitudine ptātis, operatur tm̄ circa defectus iuris poſitiui,nec inducit abſolutionem ab excōmunicatione,ut per do.Card.in clem.2. in §.cæterum, in 3. no.de re iudi.& habeꝫ per Alex.in conſi.79.in 1.parte conſi.

† quia ipſe nō habet plenā ptātē ſupra ius diuinū,ī c. ſunt qđ 25. q. 1.& ca. ſi. pior. j. de uſur.

ᶜ Teſtimonio. Adde Fed.conſi.120.

ᵈ SEB. SAPIA. Sed dubiū magnū.Vide Bal.in l.1. C. ſi rector ꝓuin. ubi dicit,ꝙ canonici excōicati ab Epo,ſi eligūt,non perdūt uocē in ſcrutinio.uide etiā Bal. in margarita ſua in uerb. excōicatus.ubi dicit,ꝙ excōicatus non habet ius eligēdi,allegat Inn.in c.cū dilectus ſ.de conſue. & uide Firma.in trac.de Epo,in 3.parte.q. 31.lib. 1.ubi etiam tangit, an ſi fuerit facta electio, uitietur per unum excōicatū? Nunquid aūt excōicatus poſſit conferre beneficia,latè examinat. d. Io. de Syl. in tra.de beneficio. q.4.in 3.parte principali,ubi enumerat,quæ poſſit facere excommunicatus,& quæ non.

ᵉ Habiles. Adde Oldr.conſi.159.& ibi uide,an ſit differentia inter ſuſpenſionem iuris,uel hominis.

ſi admittunť aliqui inhabiles alia inhabi-
a litate, [a] q̄ excōicatiōis? & uide ēt qđ no. Io.An.ī reg.qđ alicui,ī Merc.li.6. Ad idē certū ē,q notoriè excōicati,ñ dñt admitti ſciēter p alios;alś tota electio corruit, ut ī d.c.ſi.& facit tex.hic ī ar.a ɔ̄rio ſēſ. Sđ dubiū ē,qđ ſi excōicati ñ pñt de c.repelli de iure,uel de facto?dixerūt hic In.& Cōpo.q pñt admitti pmiſſa ꝓteſtatiōe,q ñ intēdunt eis cōicare ius eligendi;& poterit fieri ꝓteſtatio publicè, uel occultè, ſi uerisimile timeť,ar.ī c.1.qđ me.cau.& ī c.ſi.de ele.li.6.ſi aūt pñt de ca. repelli,tunc oīno sť repellendi:alś electio habiliū eſt nulla ī odiū eorū,q ſciēter admiſerūt excōicatos,ut ī d.c.ſi.Sed Hoſ.inſurgit ɔ̄ primū mēbrū.Dicit.n.q iſte ñ ē caſus,ī quo licita ſit cōio cū excōicato,cū nō ɔputeť ī caſib.cōtētis.11.q.3.c.quoniā multos.Iō dat ipſe aliud remediū nō excōicatis:ut ſi ñ pñt expellere excōicatos, recedāt tūc a c.& ɔgregēt alia uice, excōicatis nō uocatis,nec admiſsis;nec poterūt agere de cōtēptu:qa ñ erāt uocādi,ex quo erāt excōicati.Et uide qđ no.ī c.cū dilect[9],de ɔſue.& ī c.cū iter.R.ſ̄.e.ti.& hęc practica.Hoſ.mihi placet,qñ nō curreret tp̄s electorib.ſed ubi imineret finis termini pfixi ad eligēdū; tūc p p neceſſitatē iſtātē poterit ſeruari practica In.& Cōp.qa ñ dēt qs i[9]ſuū negligere,ut euitet ꝑticipationē excōicatorū,ex quo ſine dāno iuris ſui nō pt euitaŕ,ar.op.ī c.ſi.uerò,& qđ ibi no.ĵ.de ſen.
8 exc.& 11.q.3.añceſſor,& ī d.c.qm̄.†Ingl.1.ibi:*de ɔ̄ria ſuſpēſiōe iudicis*.dic,q ñ ē drīa īter ſuſpēſionē iuris & iudicis.Nam ſi iudex excōicaret aliquē minori excōicatione ſeu ſuſpēderet a ſacris tātū,qđ idē eſt; poſſet iſte ſuſpēſus ſeu excōicat[9] eligeŕ,p ea,q̄ ſ̄.dixi.Et idē dicedū ē ī ſuſpēſiōe iuris,ſeu canonis.Nā ſi canō ſuſpēderet aliquē ſimpľr,celebrādo efficereť irregularis,ut ī c.1.ī ſi.de re iud.li.6.& ī c.cū medicinalis,de ſen.exc.li.6.& uide p Io.An.ī d.c.1.Drīa ergo ɔſiſtit ī hoc, utrū ſit qs ligat[9] excōicatiōe maiori, uel ſuſpēſione maiori,an minori.Nā prio caſu ſiue ſit ligat[9] a iure,ſiue a iudice,ñ pt eligi,nec eligeŕ,ut ī c.cū dilect[9],de ɔſue.& qđ ibi plenè no.In 2.caſu pt eligeŕ,ſed ñ eligi, ut ī
9 d.c.ſi celebrat.†Qualr āt cognoſciť excōicatio maior,uel minor,[b] ſeu ſuſpēſio?dic priò,q dñt inſpici uerba excōicatoris,ſeu ſuſpēdētis & ſi iportāt effectū excōicationis,ſeu ſuſpēſiōis,dř excōicatio maior;alś minor.Cā.n̄. cognoſciť p effectū. In dubio.n.appľone excōicatiōis,vľ ſuſpēſiōis intelligiť de maiori;de quo dic,ut no. in c.pe.& qđ ibi no.de ſen.exc.† In gl.ſi.ī ſi. dicit Io. An.& bñ,q iſtud ar. nō colligiť hic: qa nihil erat hic inutile; & dicit, q
c rľr ñ uitiaŕ utile p iutile.[c]De hoc[d] tñ dic
d ut plenè no.ī r ľa,utile,de re.iur.li.6.uide qđ dixi ī his,q̄ explicāť ab uniuerſitate, vľ a ſingularib.an uitieť totū ex eo,qa aliq erāt ihabiles,ī c.cū ſup.ĵ.de of.de le.& ī d.c.ſi.de ꝑc.Et p hęc utrobiq; no.de terminaŕ ma hic tractata per Inn.Abbas.

ANT. FRAN.

a Circa hoc, quādo admittunť inhabiles cum habilibus;puta nō ꝓfeſſi,uel conuerſi cū ꝓfeſsis, an uitieť tota electio; uide q̄ plenè habentur in c.Maſſana,& in c.ſacroſancta,hoc eo.tit.de elec.

ZACHARIAS.

b Maior uel minor. Adde no.ī c.ſi celebrat,iſto tit.& ca.cōſtōnē,& ca. ſtatuimus,de ſen.exc.li.6.p quo bo. gl.11.q.3.c.multos, & ca.cā.& q.c.excellentiſsimis.

c Inutile. Iſtud brocardum examinat latiſſimè Bart. & doc.in l.1.§.ſed ſi mihi,ff.de uer.ob. Aenaas Falco.

ANT. FRAN.

Adde Bar.ad iſtud brocardū in l.Grece,in §.illud,ff.de fideiuſſo.

SEB. SAPIA.

d De hoc. uide Bar. in l. ſi qñ ſponſus, ff.de do. inter uir. & uxo. cū allegatis remiſsiuè p Alex.ī l.certi condictio.§.qm̄,ff.ſi cer.pe.ubi Ro.inducit ad aliquas q̄ſtiones. uide ēt Abb. ī c.cum tempore.ff. de arbi.

S V M M A R I V M.

1 *Merita cauſæ ſi non poſſunt ꝓbari in curia,dēnt cōmitti in partib.*
2 *Mores alicuius ſunt inquirendi in loco,ubi diu ille fuit uerſatus.*
3 *Electores non pñt ius eligendi ad alium cōpromittere,uel aliquem extraneum admittere, niſi omnes nemine diſcrepāte conſentiant.*
Conſenſus mutuus importat neminem diſcrepare.
4 *Canonici tantùm faciunt capitulum,& non alij exiſtentes in eccle. licet poſiti in aliqua dignitate.*
5 *Abſentes poſſunt committere uoces eorum in unum ſolum.*
6 *Collegia plura,ſi conueniunt ad aliquid faciendum, an computentur uoces per capita,uel per collegia?*
7 *Electio & poſtulatio ſi ſimul concurrunt,quæ præfertur?* 14.
Maior pars duplo importat duas partes totius. 13.
8 *Epſ non trāſfertur ad aliū Epātum, niſi priori Epātum renūtiet.*
9 *Confeſsio non poteſt per dominum reuocari, etiam inconuenienti, niſi probet de errore,& idem in confeſsione propria.*
10 *Inſtrumentum tranſumptum ſine ſolemnitate, non facit fidem.*
11 *Habens poteſtatem eligendi unà cum alijs poteſt etiam non impeditus conſtituere procuratorem de conſenſu aliorum, qui poſſunt obſtare,ut unum ex ipſis faciat procuratorem.*
12 *Capitulum non ſuccedit Prælato in his, quæ habet prælatus ratione conſuetudinis uel iuris ſpecialis.*
15 *Patriarcha eſt maior Archiepiſcopo.*
16 *Approbat[9] ad unam dignitatem,an uideatur approbatus ad aliā, ubi requiritur eadem idoneitas?*

C A P. X L.

SCriptū. Hēt māīm ſubtilē & difficilē;intantū, q gl.& aliq dixerūt ex̄ eā hoc.ɔtinere poti[9]quādā ꝓuiſionē,q̄ 1[9] cōe.Iſte tñ intellect[9] cōiter ñ teneť:qa ſm eū hæc decretalis eſſet hic ſuperflua ɔ̄ id qđ hř ī ꝓoe. ſ̄. & intelligēdo qđ ɔtineat ius cōe,pt ſic ſūmari inhærēdo uerbis lřæ.Si poſtulō cū ele.ɔcurrit,& numerus poſtulātiū eſt duplo maior,& poſtulat[9] eſt idone[9],poſtulō admittiť reiecta elec.Si uerò indign[9], & hoc maior ps poſtulātiū ignorauerit, poſtulō & electio reprobaŕ.Si uerò ſciebat & elect[9] eſt idone[9],ɔfirmať electio; & idē ſi numer[9] poſtulātiū nō eſt duplo maior h.d.ut dixi, inhærēdo ſimpľr uerbis lřæ:ſed dēt terminari & diſtingui, ut ĵ.ſubiiciā.Diuidiť principaliter in quatuor ꝑtes.In pria ponit arēgā ſeu exordiū deciſum.In ſcđa ibi:*ſane*,narrat factū electiōis & poſtulatiōis.In tertia ibi:*uerū quia*, ponit cōmiſſiōis cām In quarta ibi:*p apoſtolica ſcripta*,cōmiſſiōis formā.Et hæc ultima ps ſubdiuidiť:qa pria ponit ꝓceſſū, quē faciet delegat[9] partib.inuitis.Scđa ibi:*& ſi partes*,ponit diſtinctionē,q̄ faciet,ſi ꝑtes ɔſentiāt,quatuor caſus đclarādo. & ſcđus ē ibi.*q ſi.tertius*,ibi:*ſi uero*.quart[9], ibi:*niſi*.Et ꝓ intellectu lřæ incipe a prio caſu.In eccl.Cōſtātinopolitana tunc uacāte,erāt.25.canonici oēs hñtes uocē ī elec. q tractātes de ſubſtitutiōe futuri Patriarchæ,mutuo cōſenſu ɔuenerūt, ut ad electionē faciēdā admitterēť.7.Præpoſiti p ſe, aut p eorū ꝓcuratores. Itē q admitterēť duo ꝓcuratores ꝓ ſingulis Prælatis eccleſiarū ɔuētualiū;ita,q q libet ꝓlat[9] hēret uocē in ele.& tūc tpis eccłiæ ɔuētuales hēbāt. 16.Prælatos. Itē q oīb.cōputatis oēs erāt 48.uoces,quarū.16.elegerunt plebanū S.Pauli de Venetiis.7.uerò Præpoſiti.& 9. canonici.& 16.Prælati.& ſic nume.32.poſtulauerūt Archiepm Eradinē.ſ.in Patriarchā.Vigore hui[9] diſcordię ꝑtes conſtituerūt ſe apud Rom.pōtificē.& qm̄ ī curia nō potuit fieri fides de meritis electi & poſtulati,nec đ ſtudiis ſeu zelo eligētiū & an ꝓpoſiti & ꝓlati fuiſſent admiſſi de ɔſenſu oim, nec etiā plenè de num.eligētiū,& poſtulātiū;ꝓp cōmiſit hāc cām decidēdā cuidā Notario ſuo.ſ.ꝓtonotario:cui priò mādauit abſolutè,ut de meritis & de idoneitate ipſi[9] electi & poſtlāti, diligēter iqreret uenetiis,ubi nati fuerūt,& diuti[9] ɔuerſati. De ſtudiis āt ſeu zelo ipſorū eligētiū,& poſtulātiū,& gñalr de oībus,q̄ poſſent illā cām inſtruere, deberet fieri inqſitio apud Cōſtantinop. ubi celebratæ fuerūt electio & poſtulatio. Et

tio. Et iſta fuit prima pars cõmiſſiõis, ĩ qua nõ cõtinebat̃ deciſio cauſæ; ita, q̃ ẽt ptib᷒ inuitis cõmiſſari᷒ iſte hẽbat facer̃ iſtã inq̃ſitioẽ, vt refert Papa. Diffinitionẽ verò cauſę cõmiſit Papa iſti ꝓnotario, ſub cõdõne ſi ptes cõſenſerint. ſupple ſcı̃m vnũ intellm, q̃ iſte cõmiſſari᷒ diffiniret; ita, q̃ partiũ cõſenſus hic req̃rebat̃ reſpectu facultatis diffiniẽdi. Silr̃ ĩ c. dudũ, ĩ. x. vñ ſi ptes ꝯ̃dixiſsẽt diffõni fiẽdę, hẽbat dñs iſte inq̃rere & cãm remittere ad Papã decidẽdã. ſi ãt ptes pſtarẽt cõſẽſũ, & iſte diffiniret; Papa dat iſti cõmiſſario ſuo modũ & formã decidẽdi; ĩ qua determinat q̃tuor caſus, ꝓut hr̃ ĩ tex. quos. ĩ. vnã cũ aliis reaſſumã. No. t. ex prin. iũcta gl. de ci. q̃ q̃tuor Pr̃iarchales ſedes deſignãt q̃tuor Euãgeliſtas. & q̃re Euãgeliſtę figurant̃ p aĩalia, vid̃ bo. tex. ĩ ꝓœ. clc. hoc. n. ĩ antiqua cõpilatione ſeq̃bat̃ ĩ circuitu rõoe ſedis Pr̃iarchalis, q̃tuor ſedes eſſe debere. Not. ibi: *plena oculis*, q̃ p̃lati dñt
a eſſe oculis pleni;[a] & dic oculis diſcretionis tã ĩ tpalib. quã ĩ ſpũalibus, ꝓ hoc. 23. di. ĩ c. q Eps. Itẽ dñt hr̃e ſex alas, p quas deſignant̃ ſex leges. ſ. Nalis, Moſaica, Prophetica, Euãgelica, Ap̃lica, & Canõica. Tertiò no. q̃ eligẽtes & poſtulãtes poſſunt electiõis & poſtulatioois cãm ꝓſeq: q̃ tuncũq; electi & poſtulati ñ poſtulẽt; de quo vide qd̃ no. Inn. ĩ c. 2. de cõc. p̃b. No. 4. in ver. *verũ*, q̃ ubi de meritis cauſæ nõ pt̃ fieri in curia
2 plena fides, dẽt cõmitti ĩ ptib᷒. † No. 5. q̃ añ ꝯ̃firmationẽ electionis, vel admiſſionẽ poſtulaõnis, dẽt fieri inq̃ſitio de meritis electi & ꝯ̃firmati & poſtulati, & zelo & aĩo, ſeu ſtudiis eligẽtiũ & poſtulãtiũ: & reſpectu electi & cõfirmati dẽt fieri inq̃ſitio, vbi nati fuerũt, & diutius verſati. Nã ibi melius habet̃ morũ notitia; facit. 19. q. 2. ĩ c. dux, & ĩ. e. c. poſtq̃. Reſpũ verò ipſorũ eligẽtiũ & poſtulãtiũ fit inq̃ſitio ĩ loco, vbi celebratæ fuerũt electio & poſtulaõ. † No. ĩ ver. *& ſi partes cõſenſe*
3 *rint*, ibi: *vt ſi cõſtiterit de mutuo cõueniſſe conſẽſu*, q̃ electores pñt
b cõi cõſenſu[b] cõicare extraneis ius eligẽdi in electione, q̃ imminet fiẽda. Nã quẽadmodũ pñt totã ptãtẽ in cõpromiſſarios trãſferre, vt ĩ c. cãm, & ĩ. eo. ĩ c. in cauſis. ĩ. eo. cũ ſi. ita & tius dñt poſſe cõicare ptãtẽ aliq̃bus, vt vnã cũ eis coeligãt. Dixit tñ hic Cõpo. no. verbũ, q̃ adhoc, vt extraneis cõicetur iſtud ius eligẽdi, oportet q̃ oẽs electores cõſentiãt. vñ vno diſcrepãte, nõ pt̃ aliq̃s admitti, vt hẽat vocẽ ĩ caplõ: qa intereſt cuiuſlibet, ne forinſeci admittant̃, cũ ex hoc diminuat̃ cuiuſq; ptãs. Pro hoc facit iſte tex. ĩ ver. mutuo cõſenſu. Ad idẽ fac. c. qa p p. ĩ. e. & ĩ. e. c. ĩ cauſis. vbi leg. & no. q̃ nec promiſsũ pt̃ fieri, niſi oẽs electores cõſentiãt. vñ vno ꝯ̃dicẽte impedit cõpromiſsũ: qa fit p̃iudiciũ cuilibet ſingulr̃ ex trãſlatione ptãtis ĩ cõpromiſſarios. Et ex hoc collige, q̃ maior ps vniuerſitatis, ñ pt̃ aliq̃d ſtatuere ĩ p̃iudiciũ iuris ſingulorũ. Dicit tñ Cõpo. q̃ maior ps poſſet iuita minori pte al. quos admittere ad ꝯ̃ſulẽdũ; licet ñ quo ad eligẽdũ, ar. ĩ c. obeuntibus. 63. di. Nã p hoc ñ fit p̃iudiciũ alicui: imò iura cõſulũt, vt adhibeant̃ cõſiliarii, vt ĩ d. c. obeũtib᷒; & hoc bñ no. Nã ñ ſolũ ꝓcedit ĩ actu electionis; ſed ẽt ĩ aliis explicãdis p q̃libet vniuerſitatẽ ſecularẽ, vel eccl̃iaſticã. militat. n. ſemp rõ p̃all. Ex hoc ẽt iſeri, q̃ ĩ cõcilio gñali pñt p̃lati de iure hñtes vocẽ deciſiuã admittere ſimplices clericos aliàs vocẽ nõ hñtes. Sed vtrũ poſſint admittere aliq̃b᷒ diſcrepãtib. diſtingue, vt ĩ. dictũ eſt. vñ puto, q̃ q̃libet natio p ſe poſſet aliquos admittere ad cõſulẽdũ, vel decidẽdũ ſm diſtinctionẽ p̃dictã. Et q ſunt de iur̃ hñtes vocẽ deciſiuã, vel cõſultiuã ĩ cõcilio gñali, dicã plenius ĩ c. graue. ĩ. de p̃b. ĩ lec. Not. q̃ ĩ electione Pr̃iarchæ, vel Ep̃i Præpoſiti & alii p̃lati eccl̃iarũ cõuẽtualiũ ñ hñtes vocẽ; pñt admitti de gr̃a, vt hic. Et in eo q̃ iſte tex. ponit Præpoſitos & p̃latos eccl̃iarũ cõuẽtualiũ, vt diſtinctos, colligit̃, q̃ tex. iſte loquit̃ de Præpoſitis nõ hñtibus collegiũ ſub ſe. aliàs eẽnt p̃lati eccl̃iarũ cõuẽtualiũ, nec diuerſificarent̃ à p̃latis. vñ pt̃ iſte tex. itelligi de Prępoſitis, q ſolẽt eſſe ĩ eccleſiis cathedralib. hñtibus ibi ſimplicẽ dignitatẽ, vel pſonatũ, ſeu bñficiũ ſimplex, ꝓut ꝯ̃ſuetudo varia viget ĩ diuerſis eccle
4 ſiis. † Et ex hoc intellu & ex tex. no. q̃ Præpoſiti, q aliàs nõ ſunt canonici, nõ hñt de iure vocẽ ĩ c. Soli. n hñtes ius cano

niæ faciũt caplm, & vnũ corpus cũ ep̃o, ut in c. nouit, & c. q̃to, de his, q̃ fi. à p̃la. dixi in c. 2. de inſti. niſi aliud hẽat cõſuetudo,
5 vt le. & no. in c. cũ olim, de re iu. † No. ibi: *& duo alij*. q̃ plures electores pñt cõſtituere vnũ, vel duos ꝓcuratores, q habebunt
c tot voces, quot ſunt voces ꝯ̃ſtituẽtiũ.[c] Vñ pt̃ vnus ꝓcurator hr̃e 10. voces, vl̃ plures, ſi tot electorũ ſuſtinet vices; & idẽ dicendũ in cõcilio gñali, vel ꝓuinciali. Pñt. n. ex cã cõſtitui ꝓcuratores ꝓ abſentibus, vt
6 dicã in d. c. graue. † Not. ibi: *totq; tunc ep̃is. &c.* q̃ vbi diuerſa corpora cõiungunt̃ in vnũ ad aliquẽ actũ explicãdũ, nõ vt diuerſæ voiuerſitates, ſed ut faciãt vnũ corpus; cõputant̃ ooces p capita, & oõ ſm corpora: & in hoc tene menti iſtũ tex. Hic. n. cõueniebant tria corpora. erat. n. caplm per ſe. Itẽ uniuerſitas p̃latorũ eccl̃iarũ cõuentualiũ, & præpoſiti. & tñ ad ualiditatẽ electionis nõ requirit̃ maior pars corporũ: ſed cõſiderat̃ numerus ſingulorũ, qd̃ ñ cõtingit ex alio, niſi qa ñ cõueniũt, ut diuerſa corpora: ſed ut faciant in hoc actu unũ corpus. Silr̃, cũ cõueniũt hoĩes diuerſorũ officiorũ uigore alicuius ſtatuti ad aliq̃d explicandũ. Nã ſi cõueniũt in illo actu, ut unũ corpus, ſatis eſt hr̃e maiorẽ partẽ ſingulorũ; licet nõ cõueniat maior pars ipſorũ corporũ. Secus dic, qñ diuerſa corpora cõuenirẽt ad aliquẽ actũ explicãdũ tanq̃ corpora diuerſa: nõ ãt, ut faciãt tunc vnũ corpus. nã ad ualiditatẽ actus nõ ſufficit tunc maior pars ſingulorũ: ſed oportet, q̃ cõueniat maior pars ipſorũ corporũ: ut ſi ſunt tria corpora, cõueniat ſaltem maior pars duorũ corporũ. & ꝓ hoc vid̃ bo. tex. iuncta gl. in c. paſtoralis, 1. rñ. de reſcri. & qd̃ ibi dixi. Ideo no. dicit hic Io. And. q̃ ſi electio ſpectaret ad certũ p̃latũ ꝓ tertia
d pte, & ad caplm ꝓ alia tertia parte, & ad clerũ ciuitatis ꝓ alia tertia parte, nõ ſufficit ad ualiditatẽ electionis, q̃ electus habeat totũ clerũ & minorẽ partẽ capli; licet ipſi ſint plures numero; & quia in hoc exẽplo ñ cõcurrit, niſi una uox: qa clerus totus[d] non hẽt niſi unã vocẽ: caplm uerò aliã. Sed nõ põt dici caplm, vbi ñ eſt maior pars, ut in c. 1. de his, q̃ fi. à ma. par. ca. Itẽ ſi p̃latus & maior pars capli eligerẽt vnũ, & clerus cũ reliqua parte capi. eligeret aliũ; ualeret electio fcã à prælato, & à maiori parte caplĩs licet in numero pſonarũ iſti eſſent pauciores aliis: qa ut p̃dixi, hic hr̃ reſpectus ad corpora & nõ ad capita pſonarũ. Idẽ dicendũ hodiè in cõcilio gñali: nã ꝓcedit̃ p nationes; & ſic per corpora; nõ ãt p capita. Oportet. ñ. ad ualiditatẽ actus, q̃ cõcurrat maior pars nationũ; licet fortè in maiori pte nationũ eſſent pauciores numero; ut qa fortè aliæ nationes diſſentientes ſunt plures in ounmero pſonarũ; & hoc bñ not. Ex uariis ãt circunſtãtiis poterit cõprehẽdi, an iſti cõueniãt, ut diuerſa corpora, aut ut faciẽtes

a SEB. SAP. Oculis pleni. De duplici oculo mẽtali & corpali, vide gl. in c. quorũdã, de elec. li. 6. vide Arc. in c. ꝓ humani, de homi. li. 6.

b ZACHARIAS. Cõi cõſenſu. Adde Mãda. in trac. de elec. par. 1. c. 44. & ĩ gl. ĩ ver. habeat. ubi alleg. Hoſ. in c. qa pp ꝟ. vl̃ ſaltẽ. ĩ. e. & Inn. in c. innotuit, ĩ fi. ĩ. de arb. q̃b᷒ adde glo. Bar. Bal. And. & Sal. in l. inſtitutio talis, ff. de condi. inſtit.

ZACHARIAS.

c Voces cõſtituentium. Adde an tales ꝓcuratores diuerſorũ poterunt diuidere uoces, q̃s ex pluribus hñt; dicit Hoſ. q̃ ſiue habeat in mandatis nominãdi certos, & ex pluribus diuerſos, ſiue ſimpliciter ſit datus, poterit in diuerſos noĩe diuerſorũ ꝯ̃ſentire, ſm Hoſt. in c. mulieres. ĩ. de ſen. exc. Sed ꝯ̃riũ, q̃ uerius eſt, ten. Inn. & Ber. Comp. qd̃ ꝓbat̃ p text. in c. ſicut 40. di. & in l. nemine, ff. de le. 2. Et rõ eſt, q̃ ſi in diuerſos conſentiret, vota diuiſa ita incerta uiderent̃, cũ ñ appareat, an ne plus in iſtũ, q̃ ĩ aliũ declinaret, q̃ opi. eſt hodiè approbata p c. ſi q̃s iuſto, ꝟ. porrò, eo. ti. lib. 6. & in d. ꝟ. porrò adde Arch. p᷒ tex. gl. d. Pet. de Anc. & Phi. Fran.

SEB. SAPIA.

d Clerus totus. vide Ang. & Imo. in l. liber hõ. ꝟ. Titius, ff de hær. inſti. ubi dicunt per illũ tex. q̃ ſi rectori & uniuerſitati ſcholarium datur poteſtas eligendi notarium, tantam uocem habet Rector ſolus quantã tota uniuerſitas. Vide d. Abb. in c. paſtoralis. ĩ. de reſcri. ubi aliqua dicit ad declarationem eorũ quæ dicit hic. & uide do. Iaſ. in l. ſi. col. 5. C. de impub. & aliis ſubſti. ubi allegat etiam quæ hic dicuntur & eundem in l. ſi teſtamento, ff. de vulg. & pup.

ZACHARIAS.
a Differentiã. Nunquid aũt ſub verbo, electio; comprehẽdatur poſtulatio, vide Fel. in c. in noſtra, co. 26. in 32. corolario, circa fin. ſuprà de reſcrip.

ZACHARIAS.
b Incontinenti reuocari per dominum. Tu adde iſtũ articulum & totam fermè materiam reuocationis cõfeſſionis, eſſe per me examinatam in apoſtil. meis ad iſtum in c. per inquiſitionem, in ver. quod not. in not. addi. nu. 11. ſ. eo. ti.

SER. SAPIA.
c Errore cõfeſſionis. Vide not. per Bart. in l. non ſolum, in prin. ff. de procu.

vnũ corpus. Si .n. danẽ voces in vnum, nõ põt dici, niſi vt cõueniãt tanq̃ in vnũ cor-
7 pus. † Not. & tene menti ſemp iſtum tex. quo ad principalẽ ſui mãm, q vbi cõcurrunt electio & poſtulatio in eadẽ eccl'ia, data idoneitate electi & poſtulati; præfertur poſtulõ, ſi eſt fcã à duplo maiori parte capl'i: aliàs præferẽ electio; licet non ſit facta à maiori parte capl'i. Et dr̃ fcã à duplo maiori parte, qñ eſt fcã à duabus partibus capl'i; vt puta ſi ex 30. canonicis 20. poſtulant. & 10. eligunt. vñ requirẽ exceſſus vltra duas partes. & ſic iſta verba, maior pars duplo, alibi declaranẽ, vt importent duas partes totius, vt hr̃ in ſil'i, in c. licet. ſ. eo. & in c. indẽnitatibus. j. eo. li. 6. Tenet Io. An. in c. ſi qñ. j. eo. lib. 6. in no. & ſentit Inn. hic. Quare aũt præferaẽ hæc electio fcã à maiori parte ca. ꝯ c. quia pp j. e. dicã ſtatim cũ gl. No. ibi: *poſtulationem admiſſas*, iuncto tex. ibi: *& electionem confirmes*; vnã dr̃iã [a] inter electionẽ, & poſtulationẽ. Nã poſtulõ nõ cõfirmaẽ, ſed admittiẽ; & hæc admiſſio hẽt quaſi vim electionis & cõfirmationis: ſed electio cõfirmaẽ. Diuerſitatis rõ ẽ, qa poſtulõ innitiẽ gr̃æ: nec per eã initiaẽ matrimoniũ ſpũale: ſed eſt q̃dã precũ porrectio apud Principem, vt de poſtulato ꝓuideat, vt dixi in c. 1. & ſup rub. de poſt. prę la. ſed per electionem initiaẽ matrimoniũ ſpũale, vt in c. cum inter canonicos. ſ. eo. & in c. fi. de tranſl. epi. & acquiriẽ ius electo, vt no. gl. in c. quãto. 63. di. Nã electores conſentiunt in electũ, tanq̃ in ſponſum: nõ ſic faciunt poſtulantes; quia poſtulõ fit de eo, qui de iure cõi pp aliquod impedimentũ, nõ põt eccl'iæ præfici; de quo vide quod plenè dixi in c. fi. de poſt. præl. ubi plenè dixi, qui debeãt
8 eligi, & qui debeant poſtulari. † No. ibi: *pſum Archiepm abſoluas &c* practicam quæ hodiè ſeruaẽ in curia Romana in tranſlatione Epo rum. Nã primò abſoluiẽ à vinculo eccleſiæ ſuæ, cui matrimonialiter eſt alligatus 7. q. 1. c. ſicut, & poſteà præficitur eccleſiæ, ad quam transfertur. Simile hr̃ in c. bonæ, el ij. de poſt. præla. & in c. poſt tranſla. de renun. Et hęc practica eſt de iure, vt no. Io. An. in regula, qđ alicui gratioſè, in Mercu. non .n. põt de iure alteri eccleſiæ præfici, remanente priori uinculo: quia ſicut coniugatus nõ põt conſentire in ſecundam uxorem, niſi abſoluaẽ à prima; ita nec Eps conſentire in ſecundã coniugẽ ſpũalẽ; niſi abſoluaẽ à prima. Pro hoc. d. c. ſicut 7. q. 1. & c. niſi cùm pridẽ, de renun. Dicerẽ tñ, q alio nõ expreſſo trãſferẽdo poſteà vnũ Epm ad aliũ Epatum, tacitè vr̃ ipſum abſoluere à priori vinculo, niſi aliud exprimat; arg. opt. in l. illud, ff. de acqui. hær. & in c. cũ renuntiaẽ 32. q. 1. Tenet gl. quã no. in c. relatio 21. q. 1. Alia q̃ poſſent colligi ex aliqua parte huius ca. exami-
9 nabo plenius ſup gl. ideo plura hic nõ colligo. † In gl. 1. ibi: *ſine aliquo interuallo*. No. ſing. iſtã gl. iuncto tex. q cõfeſſio ꝓcuratoris põt incontinenti reuocari p dñm [b], aĩr de errore
b c cõfeſſionis [c] nõ edocto. Idẽ dic de cõfeſſione ꝓpria, vt habes gl. no & menti tenendã, in c. fi. de iureiu. li. 6. in ver. iuſta, & in c. apud 32. q. 1. Ex interuallo aũt nõ põt reuocari cõfeſſio ꝓpria, aut ꝓcuratoris; niſi doceaẽ de errore; de quo dicẽdũ, vt in c. fi. de confeſ. Et ſic alio mõ poſſet intelligi iſta lr̃a, q
10 fuit reuocata ex interuallo, docto tñ de errore. † Sed op. ex gl. vr̃ .n. q ſufficiebat inſtr̃m ad fundandã intentionẽ poſtulãtiũ. hẽt .n. parem vim cũ teſtibus, vt in c. cũ Io. de fi. inſt. & in l. in exercẽdis, C. e. ti. Sol. multiplex daẽ hic p doc. Nã 1. põt itelligi, q iſtud inſtr̃m ñ erat originale, ſed trãſſumptũ ſine debita ſolẽnitate; & ſic ñ faciebat fidẽ, vt in c. 1. de fi. inſt. q̃ ſolutio mihi nõ placet, p tex. ibi; publicũ inſtr̃m. Vel ſcđò fortè ex aliqua pte eligẽtiũ aliqđ canonicũ obiiciebaẽ, ꝯ illud. Vel tertiò, licet p inſtr̃m cõſtaret de numero poſtulantiũ, ñ tñ cõſtabat, an Præpoſiti & p̃lati fuiſſent admiſſi ad eligẽdũ mutuo ꝯſenſu electi: nec p id de pitia electi & poſtulati, nec de ſtudiis eligẽtiũ; meritò Papa, ñ obſtãte illo iſtr̃o, cõmiſit cãm, ꝓut hr̃ in tex. In gl. in verb. *conſenſerunt*, in fi. Intellige iſtã gl. ſcđm ea, q̃ dicẽẽ in gl. in verb. *confirmes*. Nã gl. hic dixit iſta uerba ſeq̃ndo opi. ſuã, q iſta decr. cõtineat q̃dã ſpãlẽ ꝓ-
11 uiſionẽ, & ñ ius cõe: ſed tu dic, ut dicẽẽ in p̃alle. gl. † Gl. i verb. p alios, in fi. hæc gl. ſentit, q iſti tres erãt ipediti: & ideò potuerũt ꝓcuratores ꝯſtituerẽ. Goſ. dicit q no. q duplicẽ gr̃am capl'm fecit iſtis exñeis. Primò, qa admiſerũt eos ad eligendũ. Scđò, ut poſſint p alios intereſſe. Et idẽ ſentit hic Inn. dicens, q ſicut impeditus põt de iure ꝓcu cõſtituere, vt in c. qa pp. j. e. ita, nõ impeditus cõſentiẽtibus electorib9, vt hic. Et tene in hoc ſemp mẽti iſtũ tex. iũcto d. Inn. & Goſ. q electores pñt facere gr̃am, vt nõ ipeditus ꝯſtituat ꝓcuratorẽ. Facit qđ in ſil'i no. Io. An. in regla, qđ alicui, in Mercu. vbi tenet, q licet inuito collegio nõ poſſit qs cõſtituere ꝓcuratorẽ, niſi aliquẽ de ipſo collegio: tñ põt capl'm conſentire, vt cõſtituat exñeũ. Quid aũt vbi nõ eſt ſeruata forma. c. qa pp? vide qđ dixi poſt Io. An. in c. cõſtitutus. j. de app. In gl. i ver. *duo*, ibi: *ſingularis p quolibet*, vult dicẽ, q habebãt iſti ꝓcuratores tot voces, quot erãt p̃lati, q erãt. 16. ſm gl. & iõ dixit, q erãt ſexdecim: qa ex quo elect9 habebat 16. canonicos electores, & poſtulãtes hẽbãt. 9. canonicos. 7. Prępoſitos, & oẽs p̃latos; ñ poterãt hr̃e duas ptes, niſi Prę lati ad min9 fuiſſent. 16. qa 7. Præpoſiti. & 9. canonici cõſtituũt. 16. vñ ad faciendũ 32. voces requirunẽ alię. 16. & hęc cõputatio facit, p infrà dicẽdis.
12 † In gl. i ver. *totq; tunc tpis*, in fi. Not. bñ iſtã glo. quã ſequunẽ cõiter doc. & maximè Hoſt. q dixit, q in his, q̃ cõpetunt Prælatis rõne cõſuetudinis, maximè ꝯ ius inductæ, non ſuccedit capl'm ſede vacãte. Secus in his, q̃ cõpetũt de iure cõi; quo caſu loquunẽ ꝯria alle. in gl. Et idẽ dic, de his q̃ cõpetũt p̃lato alio iure ſpãli. Nã nec in illis ſuccedit capl'm, vt in c. verũ, de fo. cõp. Et vide qđ ibi dixi, & tene mẽti in hoc iſtũ tex. iũcta gl. vt ſi aliqd gr̃oſè cõcediẽ p̃lato, illud nõ trãſeat in capl'm
13 ſede vacãte. † In gl. in ver. *duplo maiorẽ*, ibi: *niſi duæ partes*. No. gl. nã tacitè exponit tex. i eo, qđ facit mẽtionẽ de numero duplo maiori. Nã dr̃ duplo maior, qñ cõcurrũt ꝓ illa parte duæ ptes vniuerſitatis, vt ſ. dixi; & de materia hui9 dic, vt ſtatim dicã i gl. ſeq. Et i fi. gl. & de hoc vide bo. tex. i c. ſi qñ. j. eo. li. 6. In gl. i ver. *cõfirmes*. Hæc gl. ꝯcludit in effectu, q hæc Decr. i duob9 nõ ꝯtineat ius, ſed q̃dã ꝓuiſionẽ Papæ ſpãlẽ, q̃ debebat ſortiri effectũ ex cõſenſu partiũ dũtaxat. Primò in eo, q electio hic facta ñ à minori pte capl'i, cõfirmaẽ, qñ poſtul'o nõ fuit facta à duab9 ptibus. Scđò in eo, q hæc poſtulatio vr̃ admitti de iure cõi. Nã poſtul'o ſemp innitiẽ gr̃æ, ẽt ſi ſit facta ab oibus, vel à duab9 partibus, ut leg. & no. in c. pe. de poſtu. p̃la. & hãc tenuit Gul. Na. Sed cõtra hunc intell'm facit tex. ſ. in ꝓœmio, ubi dr̃, q hæc cõpilatio fuit facta reſecatis oib9 ſupfluis; licet nõ ꝯtineat ius cõe, & q ꝯſenſus ptiũ ſolùm adhibeẽ hic quo ad deciſionẽ, nõ quo ad modũ decidẽdi. Et ad ꝯria qbus caueẽ nõ valere electionẽ, niſi fieret à maiori pte capl'i; rñdet Inn. q illa regula nõ ꝓcedit, qñ electio cõcurrit cũ poſtulatione. Tunc .n. ſeruari dẽt, qđ hic dr̃. q ſi poſtulatio nõ ſit celebrata à duabus ptibus, dẽt cõfirmari electio facta à maiori pte, quã tertia pte. Vel põt dici & ſecũdò ſcđm eũ, q regl'a iſta nõ fallat hic: qa iura ꝯria, dũ dicũt de maiori & ſaniori pte, dictio, &, dẽt exponi ꝓ. i. q̃ ſi ſẽtiat ſufficere ad ualiditatẽ electionis, q fiat à ſaniori pte, licet ñ à maiori numero. Hoc tñ vltimũ cõiter ñ recipiẽ: qa cũ iura reqrãt cõiter illa duo copulatiuè, oẽt iproprïaẽ & extorq̃re lr̃am, exponeẽ, &, ꝓ. i. Pro hoc adduco tex. ſin. i c. eccl'ia, el 1. j. eod.

J.c. vbi intãtũ reqrit maior ps reſpectu numeri, q nõ valet electio facta à maiori parte partiũ cõparatione minorũ:ſed dẽt fieri à maiori parte totius capit. Ad idẽ c.1. de his,q̃ fi. à ma.par.cap.& l.qđ maior,ff.ad mu.Doc.tñ ſequunt primũ dictũ Inn.vt hæc Decre.cõtineat ius hodie obſeruandũ in ſimilibus caſibus. Et vt clarè habeat materia huius.c.videam' primò illos quatuor caſus,q expſsè dicunt in tex.& cõſequẽter videbim' magis dubitabiles,p quorũ deciſionẽ declarabit

14 intrinſecè materia huius cap. †Primus caſus ex deciſis hic eſt,q ſi poſtulatio eſt facta à duab' ptib.data idoneitate pſonæ poſtulati,& ſeruata forma debita; dẽt admitti poſtulatio,& reiici electio facta à tertia,vl minori pte.Et rõ hui' caſus eſt:qa potẽtia caplaris,ſeu vniuerſitatis cõſiſtit in duabus ptib.vñ in tertia pte nõ eſt aliqua virtus caplaris, vt ĩ l. nulli,& l.planè,ff.qđ cuiuſq; vniuer.no. adeò,q à principio vniuerſitas pt ex duabus ptib.cõſtitui,ut ĩ iurib.palle.& dixi

a plenè in c.cũ nobis.ĩ.e. Vñ licet poſtulo' ſit uia extraordinaria,& electio ordinaria:tñ ex quo virtus caplaris inſequit illã uiã exordinariã, illa eſt pferẽda;& hoc ſentit gl.pcedẽs poſt prin. Nec ob q poſtulatio innitat gřæ:qa p iſtũ tex. nõ tollit in aliqno ius ſupioris. Hic.n.nõ dr,q ſupior nõ teneat admittere poſtulonẽ.vñ poterit ſuperior reiicere,ſi nõ vult gřam facere:& ſic tollit ꝯriũ,quod gl. hic formabat circa fi. vide tñ ad materiã bo.gl. i c.cupiẽtes.§.pe.ĩ.e.li.6.q̃ dicit,q ſi poſtulatio fit ab oĩbus ptib.uel à duab.& ex cã;puta neceſſitate vel vtilitate eccleſiæ;tũc poſtulo à gřa gñali depẽdet: de qua in c.ſedes,de reſcri.vñ dr iniuriã facere ſupior eũ nõ admittẽdo. Si verò nõ eſt facta à duab. ptibus, vel nõ ex cã; tũc depẽdet à gřa ſpãli;& dic ut ibi plenius no. Secũdus caſus,q decidit,eſt,q ſi poſtulãtes nõ faciũt duplo maiorẽ numerũ,pfert electio, ſi eſt facta de idoneo. Et ſic innuit,q electio facta à minori pte capli, ex quo ẽ facta à maiori tertia parte,venit cõfirmãda. Et iſte eſt caſus difficilis pp regulas iuris reſiſtẽtes,de qbus.ĩ. Sed dic,q ratio decidẽdi de iure potuit eſſe,q nõ datis duabus ptibus poſtulantiũ, nõ eſt ibi reperit potẽtiã capitularẽ:ſed aliqd de virtute capitulari reperit nũc ĩ pte eligẽtiũ,cũ hẽat aliquos de duab' ptib.& habito reſpectu:qa puidẽt ipſi eccleſiæ p viã ordinariã, & meliori mõ,quo fieri pt.ſ.cõſentiẽdo in electũ tanq̃ in ſpõſum aliis pſiſtẽtib' ĩ via exordinaria; pferẽda eſt meritò ipſa electio,vt citius puideat eccleſiæ viduatæ;quaſi ĩputãdũ ſit maiori parti capli, q̃ eligit viã exordinariã & pſiſtit in ea. Tñ negari nõ pt, qn deciſio iſti' caſus cõueniat cõibus re.iu.ſed potuit emanaſſe rõnibus pdictis,pſertim in fauorẽ eccleſiæ: ne diu remaneat ſine paſtore;& hoc facit ad alia infrà dicẽda. Tertius caſus,qñ poſtulãtes faciũt duas ptes,ſed poſtulatus ignorãtib' poſtulãtib.erat ĩdignus; & tũc dẽt reprobari poſtulatio:qa facta de indigno.& ẽt electio à tertia pte,vel minori,ñ dẽt hoc caſu cõfirmari: qa cũ duæ ptes poſtulãtes ñ ſint priuatæ,tota ptãs caplaris nõ remãſit ĩ eis,vt ĩ d.l.nulli,& l.planè. Quartus caſus eſt,qñ oẽs poſtulãtes,aut maior ps poſtulauit ſciẽter ĩdignũ,& elect' à tertia pte eſt idone'; & tũc dẽt electio ꝯfirmari,vt hic,& ĩ fi.lřæ. Et iſtius caſus eſt difficile videre cãm,q̃re ꝯfirmet electio facta à tertia pte,vl minori,cũ vt ĩ.dixi ĩ tertia pte nõ eſt aliqua potẽtia caplaris. Gl.fi.quã multi nõ hñt,q eſt ſup verbo, *cõfirmes*, ſentit,& bñ iudicio meo,q ideò cõfirmat hoc caſu electio,qa repit factã à maiori pte illorũ,q habebãt ius eligẽdi;vide Inn.hic. & licet expſsè nõ colligat ex lřa,cũ tex.ĩ hoc nõ reddat rõnẽ:colligit tñ tacitè ex cõputatiõe,quã.ĩ.feci. Nã electores erãt.16.& poſtulãtes ad plus erãt.32.maiori pte poſtulãtiũ poſtulãte ſciẽter ĩdignũ,ñ potuerũt ignorãtes eſſe vltra.15. qa ad minus.17.poſtulauerũt ſciẽter ĩdignũ:aliàs ipſi feciſſent maiorẽ ptẽ,ex 22. Reperit ergo hoc caſu electio facta à maio.par.oĩum,q habebãt ius eligẽdi:qa poſtulãtes ſciẽter ĩdignũ ſunt priuati,vt ĩ c.1.ĩ.de poſtul.pl.remãſit ergo tota ptãs penes alios,ex qb' electores erãt plures numero,cũ eſſent.16.vñ deciſio huius caſus cõuenit oĩbus reg.iu. Sed dubiũ eſt(& ſit iſte qnt' caſus vltra tex.) maior pars duarũ poſtulãtiũ poſtulauit ſciẽter indignũ:ſed illi, q poſtulauerũt ignoranter,ſunt plures numero,quã eligẽtes. Pone exẽplũ ex terminos lřæ, q ex.12.q erãt in caplo,duo elegerũt.10.poſtulauerũt ĩdignũ;ex qbus maior pars ſciẽter poſtulauit;ita,q ignorãtes ſaltẽ erãt q̃tuor, q ſunt numero plures,quã duo, q elegerũt, nũqd iſto caſu dẽat ꝯfirmari electio, ex quo poſtulo fuit facta à duab.ptib.ex quo maior ps poſtulauit ſciẽter ĩdignũ? Inn.dicit,q iſto caſu ſunt reprobãdæ electio & poſtulo,cũ electio ñ ſit facta à maiori parte ius hñtiũ. vel ſm eũ põt dici,q abiecta ſubtilitate ſtandũ ſit ſimplr verbis huius lřæ.q.d.q ſit electio cõfirmanda,cùm tex.hic ſimplr dicat electionẽ cõfirmandã,cũ maior pars poſtulantiũ poſtulauit ſciẽter indignũ,quod tñ videt abſurdũ ſm Cõpo.qa ſequeret ſm iſtũ vltimũ intellm, q ſi ex.40. poſtulãtibus vn' a ſolus elegiſſet, & 20. poſtulaſſent ſciẽter indignũ,q electio vnius cõfirmaret in piudiciũ.19.q poſtulauerũt ignorãter indignũ. Põt tñ dici ſm eũ,q tunc ignorãtes faciunt electionẽ reiici, cũ cõſtituunt numerũ duplo maiorẽ reſpectu eligẽtiũ; & ita recitando trãſiuit ſimplr.Io.An.vr velle nõ curãdũ,q electores hoc caſu ſint pauciores numero:qa ex quo maior pars poſtulantiũ peccauit, ptãs eorũ accreſcit oĩbus,tã ignorãter poſtulãtib', quã poſt eligẽtibus; & ſic electores ſunt vltra tertiã ptẽ habito reſpectu ad ptãtẽ,q̃ eis accreuit. Aduerte: qa hoc eſſet extendere ſm caſum pdictũ, vt electio ſemp pferat, qñ poſtulãtes nõ cõſtituunt duas partes, quod etiã ſenſit Cõpo. ſed pfecto nullo iure pbat hic. Nã iſte tex.fundauit ſe ſup maiori pte ſcienter poſtulantiũ indignũ habẽdo reſpectũ ad cõputationẽ ſuprà factã:qa electores remanebant plures numero reſpectu oĩum,apud quos reſidet ptãs:ideò electio debet confirmari p cões regulas iuris:q̃ nolũt neq; electionẽ,neq; alia vniuerſitatis negotia habere vim & effectũ,niſi explicent à maiori parte. Nec obſt.id, quod dictũ fuit in ſecundo caſu: qa cùm ille ſit exorbitans à iure,non debet ad alios caſus trahi, vbi ſaltẽ nõ eſt omnimoda & eadem ratio: quia non debet ius correctorium extendi,vt in l.quod uerò contrà,ff.de legib. & per glo.in c.1.de tempo.ordi.lib.6. Procedit enim caſus ſecundus, quando à principio poſtulatio non fuit facta à duabus partibus. ſed quando poſtulatio fit à principio à duabus partibus, licet iuris fictione illi, qui poſtulauerunt ſcienter indignum,non debeant computari in numero: tamen negari non poteſt, quin in facto in parte poſtulãtium concurrant duæ partes. ideò non debet admitti electio facta à tertia parte,cum habeat in oppoſitum contradictionẽ duarum partium ſaltem in facto. Nam in multis caſibus iuris conſideratur numerus in ſolo facto conſiſtens,licet non ſic quo ad iuris effectum, ut probatur in cle. quod circa, de elec.& in c. indemnitatibus.§.2.eo.tit.lib.6. Meritò aliud debet eſſe in electione, quando reperitur facta à maiori tertia parte habito reſpectu ad omnes de uniuerſitate, qui poſtulauerunt,quam quando eſt facta à maiori tertia parte fictione iuris, & non quo ad uerum numerum. Et hanc partem ſentit Io.Cald.hic, dicens & bene, iudicio meo, quòd nunquam electio facta à maiori parte capituli, debet confirmari, niſi qñ concurrit cum poſtulatione, quæ à princi-

SEB. SAPIA.
a Licet poſtulatio. Et ad hoc facit q remedium extraordinarium præfertur,quando eſt poteſt.ius.not.Bar. in l. Aemilius, in prin. per illũ tex. ff. de minori. Facit text.cum gl.in c.2.ĩ. de in integ. reſti.in 6. cum allegatis per Mod. in l. in prouincia l1.§.1.ff. de oper. no.nunc.

pio nõ fuit facta à duab⁹ ptib⁹ numero. Et ex hoc ēt inferē ad ſextũ caſũ ſatis ēt dubitabilē. Pone, q̧ poſtul'o fuit facta à duabus ptib⁹. minor ps poſtulauit ſciēter idignũ: maior verò ignorāter, nũqd electio ſit ꝯfirmāda? Iſte tex. vr̄ tacitè à ꝯrio inuere, q̧ nõ: qa dicit electiõē ꝯfirmādā, qñ maior ps poſtulauit ſciēter indignũ; & iſtud ar. à ꝯrio ſēſu optimè pt̄ ꝓcedere, qñ maior ps ignorās facit duas ptes eligentiũ; puta ſi ex. 12. hñtibus ius eligēdi, duo ſeu tres poſtularũt ſciēter. Alii verò nu. 7. poſtularũt ignorāter. Hoc caſu nõ eſt ęquũ, q̧ ꝯfirmeē electio duorũ, cũ remaneāt circa ignorātes duę ptes reſpectu eligētiũ. Sed dubiũ eſt, qđ ſi ignorātes nõ faciāt duas ptes reſpectu eligētiũ, nunqd dēat electio ꝯfirmari? [a] dicit Io. An. poſſe dici, q̧ ſic ꝑ id qđ dr̄ in caſu ſcđò. Nã vbi poſtul'o fuit facta, ēt de idoneo, à duabus ptibus, pfert electio, vt ibi. Ergo poti⁹ pferenda eſt hoc caſu electio, cũ poſtul'o ſit facta đ idigno, nec repiaē facta à duab⁹ ptib. cũ nõ debeāt cõputari in numero illi, q ſciēter poſtularunt. Vel pt̄ dici ſm eũ ſtandũ eſſe ſimpl'r verbis huius lr̄æ, cũ nõ diſtiguat: ſed ſimpl'r innuat, q̧ ex quo minor ps tm̄ deliqt, nõ eſt electio ꝯfirmāda. Et ꝓ hoc facit q̧ no. Inn. & Cõpo. q dixerũt priuatos cõputādos ĩ illa electiõe, ex quo priuationē ĩcurrũt q. d. ſatis eſſe, q̧ iſta poſtul'o fuerit fcā à duab⁹ ptib. Sed certè iſta cõſideratio nõ eſt bona: qa ſi iſti priuati cõputareñē i numero ad effectũ repellēdi electionē factã à tertia pte; eodē mõ & pari rõne dērent cõputari i numero, qñ maior ps poſtulauit ſciēter idignũ; & tñ hoc eſt falſũ: qa pualet electio facta à tertia pte, ex quo maior ps poſtulauit ſciēter idignũ, vt eſt in tex. d. Ant. ꝓ diuerſitatis rõe habuit vnã cõſiderationē ſatis debilē iudicio meo. dixit. n. q̧ qñ minor ps duarũ ptiũ poſtulauit ſcienter indignũ, ptās iſtorũ accreſcit aliis, q poſtulauerũt ignoranter: qa repiē potētia capitularis: merito reiiciē ēt electio: qa repiē ſolũ facta à tertia pte. Sed qñ deliqt maior ps poſtulātiũ, tũc ptās illorũ accreſcit piter oib⁹ tã ignorāter poſtulātib⁹, quã eligētib⁹, cũ nõ repiaē potētia capl'aris in alia pte tm̄, ex quo maior ps deliqt. vñ electio virtute ptātis ſupueniētis ex delicto aliorũ, repiē fcā à maiori tertia pte. Et hæc eſt ſua intētio, licet ꝑ verba magis obſcurè ꝓlata. ſed, vt dixi, nõ placet mihi hæc ꝯſideratio: qa cũ oēs ſũt in capl'o, & eodē ꝯtextu eligũt, ſeu poſtulãt; nõ apparet rõ, q̄re ptās delinquētiũ nõ accreſcat oib⁹ ſimul ĩ oĩ caſu, pſertim, qñ pri⁹ ſaltē ꝑ momētũ fuit ꝓnũciata poſtulatio. Nã illicò ptās accreuit aliis nõ delinquētib⁹, iuxta no. ĩ c. cõgregato. ꝯ. e. Et idò dicas, vt ēt ſenſit hic Cal. q̧ electio nunq̄ eſt ꝯfirmāda, niſi ſit facta à ma. par. oĩum, q nõ deliqrũt. vñ ſi ignorātes, q poſtularũt, remanēt plures numero, quã ſint eligētes; dēt reprobari electio, & valet poſtulatio; licet ignorātes nõ cõſtituāt duas partes. Nec obſt. qđ habeē ĩ ſcđo caſu: qa vt dixi, cũ exorbitet à iure, nõ dēt extēdi: ſed ſolũ ꝓcedit, qñ à pricipio cõputatis oĩbus vocib⁹, poſtul'o nõ fuit facta à duab. ptib⁹. & tũc electio facta à maiori pte, q̃ eſt verè maior tertia, nõ ſolùm quo ad iuris effectũ, ſed ēt quo ad factũ, ſit pferēda ĩ oib⁹ aliis caſib⁹, ĩ qb⁹ eſt cõfirmāda electio facta, niſi à maiori pte capl'i, ſeu hñtiũ ius capitulādi. Debet. n. reſtrigi ius nouũ, q̄tũ fieri põt, vt minus corrigat cões iuris regulas, quã fieri poſſit, vt in regula, odia, de reg. iu. li. 6. & ĩ l. pcipimus, in fi. C. de ap. Et ex pdictis habeē clarè intellect⁹ huius

15 cap. & materiæ. †In glo. in verbo, *pſumptione*, in fi. tene mēti hãc gl. q̧ approbatus ad dignitatē Epalē, nõ ꝑ hoc cēſeē approbatus ad Archiepalē, vel maiorē. [b] Et ſic habes ex glo. q̧ maior idoneitas requiriē in Archiepo, vel Patriarcha, quã in Epo. Pro hoc, qa iſti hñt ampliorē iuriſdictionē, cũ Archieps hēat ſub ſe plures Epos: Patriarcha hēt ſub ſe plures ꝓuincias; & ſic plures Epos & Archiepos. Eps aũt ſolũ peſt dioeceſi. & vbi maior imminet cura, ibi maior idoneitas requiriē, ar. ĩ c. cũ in cũctis, in prin. ꝯ. eo. & in c. cũ ſit ars artiũ,

16 de æta. & qua. Et ꝓ hac opi. gl. †vide quod not. Inn. in c. cũ venerabilis, de exce. vbi dicit, q̧ approbatus ad aliqd, intelligiē approbatus ad illa, vbi eadē requiriē idoneitas pſonarũ: ſecus vbi maior. Ad idē vide qđ habeē ĩ ſimil'i in l. relegatorũ, in fi. ff. de interd. & releg. Vel ſolue ſcđò extra glo. ſm doc. qa potuit iſte Eps effici indignus poſt ꝓmotionem ad Epatũ. Ex quo no. q̧ ꝓmouēdus ad aliã dignitatē cõſimilē priori, dēt examinari pp indignitatē, q̃ potuit ſuperuenire ex poſtfacto. Nã ut dicit Pſal. Ex adipe ꝓcedit iniqtas. & vide pulchrũ tex Hieronymi ꝯ platos, q affluunt diuitiis in c. eccleſię Principes. 35. diſ. Vel tertio ubicũq; adiiciē, ſeu vniē gradus, cũm poſſit opponi exceptio, debet fieri examinatio, ſm doc. & no. has ſolutiones: quia faciunt ad multa. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia non debet vacare ſuo paſtore, vltra tres menſes; & non eligentes intra illud tempus paſtorem, puniuntur. 3.*

2 *Vidua in ſtatutis & aliis diſpoſitionibus ſumitur propriè pro illa, quæ caret marito.*

3 *Communis vſus loquendi habet locum in omnibus diſpoſitionibus.*

4 *Prouiſio ſuperioris de aliquo paſtore in eccleſia, habet vim electionis, & confirmationis.*

5 *Monachus tenetur magis obedire Abbati ſuo, quàm Epiſcopo loci.*

6 *Prælatus non tenetur requirere conſenſum capituli in eo, quod ipſe habet iure deuolutionis.*

7 *Electores an debeant eligere prælatum de gremio eccleſiæ?*

C A P. XLI.

1 N*E pro defectu.* †Si illi ad quos ſpectat electio, negligunt eligere platũ cathedralis vel regularis eccleſiæ intra tres mēſes, ꝓximus ſupior eccleſiã ordinabit: q̧ ſi intra alios tres menſes nõ fecerit, canonicè punieē. h. d. Et primò poniē ꝯſtitutiõis cã. Scđò cõſtitutio, ibi: *ſtatuimus.* Et hæc lr̄a q̄tuor facit. Nã primò ſtatuit tp̄s electioni. Scđò priuat negligētes, ibi: *intra quos.* Tertiò ad ſuperiorē deuoluit, ibi: *ac ipſa.* Quartò punit ſuperiorē, ſi negligit, ibi: *is verò.* Caſus lit. Propter defectũ paſtoris eccleſia viduata tã in tpalibus, quã in ſpũalibus frequēter ſuſtinet læſionē. & ideò cõciliũ volens & piculis aĩarũ & eccleſiarũ indēnitatibus ꝓuidere, ſtatuit, ut eccleſia cathedralis, vel regularis vltra tres mēſes non vacet: & ſi intra tres mēſes iuſto impedimēto ceſſante electio celebrata nõ fuerit, electores eligēdi ptāte careāt ea uice, & ptās eligēdi ad ꝓximũ ſuperiorē trãſferaē. & ille ad quē fuerit deuoluta ptās, intra alios tres menſes cũ cõſilio capl'i ſui & aliorũ religioſorũ, de pſona idonea ipſius eccleſiæ viduatæ, vel ſi ibi nõ reperiē idoneus, de alia nõ differat eccleſiã ordinare, ſi & ipſe uoluerit canonicã effugere vltionē. Ber. No. 1. q̧ platus eccleſiæ cõparaē paſtori: Dęmon autē lupo rapaci. Iſte. n. conaē deuorare, & inuadere gregē dñi,

pralatus

SER. SAPIA.
a Confirmari. Vide Bal. in margarita ſua in ver. conſuetudo, ver. pen. vbi tenet, q̧ electus nõ debet confirmari, ſi electioni nõ interfuerũt duæ partes capituli. Refert ſimpliciter & ſequiē Firmianus in tract. de Epiſcopo in ſecunda parte ſecundæ principalis, quæſtio. 13. lib. 3.

SER. SAPIA.
b Vel maiorem. Vide no. per do. Iaſ. in l. 2. col. 1. ff. de leg. 1. vbi bene valet argumentũ affirmatiuè, ſi cõceditur, quod eſt maius, ergo quod eſt minus, non econuerſò. facit tex. in l. 1. C. de conſuli. lib. 12. vbi prior ĩ patriciatu, & poſterior in conſulatu refertur priori in cõſulatu tantum. quē inducunt Mod. in c. clerici. ꝯ. de iudi. ad q. q̧ licentiatus poſterius, & doctoratus prius, præfertur licentiato prius & doctorato poſterius.

a Prælatꝰ aũt teneť paſcere.ſ. [a] ſpũaliter iu
xta illud Euãgelicũ.Paſce oues meas.ĩ. e.
c.ſignificaſti;& de multis noib.Demonis
no.ſ.de ſum.tri.c.1.No.2. duo mala q̃ cõ
tingũt ex defectu paſtoris:iminet pericu-
2 lũ aĩabus,& eccl'iæ circa facultates ſuas, †
No.3.ibi:*eccleſia uiduata*,ꝙ eccl.carens pa
b ſtore,dr̃ uidua, [b] ꝓ hoc.c.2.de trãſla.Epi.
Nã mulier dr̃ uidua, cuius maritꝰ mortuꝰ
eſt,ut in c.uidua.34.di.ſi aũt nõ hẽt uirũ,
dr̃ uacãs ſm Io.An.alle.gl.in c.pe.92.diſ.
Sed tu dic & melius, ꝙ uacãs capiť ꝓ ui-
dua;ita exponit gl.in l.q cœtu,ff.ad le.Iu.
de ui pu.uñ mulier, q̃ nũq̃ habuit maritũ
ex etymologia uocabuli pt appellari ui-
dua.Dr̃.n.uidua,q̃ ſi ſine duitate;ſicut ue-
cors ſine corde,ut dicit tex.i l.malũ,i §.ui
dua,ff.de uer.ſig. Sed ex cõi uſu loquẽdi,
ſolũ appellať uidua, cuiꝰ maritꝰ mortuus
eſt;ſic intellige.d.c.uidua. Vñ ſi hodie in
c aliquo ſtatuto fieret mẽtio de uiduis,[c] in
telligerẽ de relictis,mortuis maritis i qa
cõis uſus loquẽdi in oi diſpõne pfert pro
priæ ſignificatiõi uocabuli,ut ĩ l.librorũ,
§.qd tñ Caſſiꝰ,ff.de le.3.& i l.cũ delanio
nis,i §.aſinã,ff.de fun.inſtr.no.Bar.i l.oẽs
populi,ff.de iuſt.& iu.& uide bo.gl.i c.nõ
nulli,de reſcri.& qd ibi dixi;& facit.c.ex
literis,de ſpon.No.in uer.*ſtatuimus*, & te-
d ne ſemp mẽti,ꝙ trimeſtre tps [d] ad eligen
dũ,ſeu ꝓuidẽdũ ſolũ hẽt locũ quo ad pla
tũ eccl'iæ cathedralis,uel regularis:ĩ aliis
uerò platis quarũcũq; eccl'iarũ, uel digni
tatũ,dať ſemeſtre;& in eis hẽt locũ.c.2.ĩ.
de cõceſ.pb. Nã qa magis eſt piculũ in ec
cleſiis cathedralib.& regularib. cũ ipſarũ
eccleſiarũ plati ſint ueri paſtores,fuit ne-
ceſſe citius occurrere uacatiõi,& deputať
tps ad ꝓuiſionẽ faciẽdã.No.ibi:*iuſto impe
dimẽto ceſſante*,ꝙ tps pfixũ electiõi, nõ cur
rit ĩpeditis.uñ cõcludũt doc.hic, & bñ, ꝑ
iſtũ tex. ꝙ nõ eſt opꝰ petere reſtitutionẽ
in integrũ,ſi impedimẽtum durauit ultra
tres meſes.uñ reiecta diſtinctione quorũ
dã,cõiter teneť,ꝙ ſiue impedimẽtũ proue
niat a prin. ſiue poſt inchoatũ trimeſtre,
ſemp impedit curſum tpis. Et ꝓ hoc fa-
cit.c.qa diuerſitatẽ.ĩ.de cõceſ.pb.ubi idẽ
ꝓbať in tpe pfixo ad cõferẽdũ. Quid aũt
in tempore ſtatuto patrono ad pñtãdum
nunquid currit ipſi patrono impedito,uł
ignorantiꝰ dic ut dixi in c.2.& c. cum pro
3 pter,de iure pa.† Not.ibi *deuoluatur*, ꝙ ne
gligẽtes eligere intra trimeſtre, priuanť
ipſo facto poteſtate eligendi pro ea uice.
uñ hic non requiriť aliqua ſnia: ſed ex iu
ris diſpoſitione fit ipſo facto hæc deuolu
tio,pro hoc.c.q̃q̃.eo.tit.lib.6. Et per hoc
dixerũt hic doc.& bene,ꝙ ſi elapſo trime
ſtri electores eligunt,& ſupior ad quẽ fa-
cta eſt deuolutio, ipſa electione non caſ-
ſata,aliũ eligit;non ualet electio per ele-
ctores, & eſt nulla, poſt deuolutionem
poteſtatis ad ſuperiorem. Pro quo ui-
detur text.in capitu.fina. de ſup. ne. præ-
la.& facit c.licet,eo.titu.ſecus eſſet ſi non
eſſent priuati,ſed priuãdi per ſentẽtiã.Va
leret eñ electio attẽtata ante ſniam pri-
uatiuam,ut dicetur.ĩ.c.px.No.ibi, *ad eũ
qui pximo &c.*ꝙ in eccl'ia ẽt cathedrali fit
deuolutio in caſu negligentiæ ptãtis ꝓui
dẽdi,nõ ad papam,ſed ad ꝓximũ ſuperio
rẽ. Olim aũt fiebat deuolutio ad papã in
eccleſia cathedrali, ut in c.cũ dilectus,de
cõceſ.præb.Hodie ſecus,ut hic. Quod tñ
reſtringiť ad caſum negligẽtiæ.in aliis ãt
caſib.fit deuolutio ad papã,ut in d.c. q̃q̃,
ubi bo.text.No.ibi: *ultra tres menſes*,qd tñ
tps habet ſuperior, ad quẽ fit ptãtis deuo
lutio,q̃tũ hñt electores; & idem obſeruať
in ſemeſtri præfixo in ꝓuiſionib.aliarum
eccleſiarũ,ut in d.c.licet,de ſup.ne.præla.
Nã ſurrogatus debet cenſeri eodẽ iure cũ
alio,in cuius locũ ſurrogať. Hinc eſt,ꝙ te
teť eligere de illa eccleſia, & hoĩes illius
qualitatis;ſicut tenebantur eligere primi
electores,ut eſt tex.no.in cle.1.de ſup.ne.
pl.& fa.tex. hic in uerſi.*de pſona idonea ip-
ſius quidẽ eccleſiæ etc.* uñ ſicut primi electo
res debent eligere Prælatũ de gremio ip-
ſius eccleſiæ, ſi ibidẽ reperiatur idoneus,
ut in c.nullꝰ.61.di. & in c.q̃ ſit.18.q.2.le.
& no.ſ.e.cũ inter canonicos;ita ſuperior
4 ad quẽ fit deuolutio,ut hic.†No.ult.ibi:*ca
nonicè ordinare*,ꝙ ſuperior ad quẽ fit deuo
lutio,nõ teneť præciſè eligeř,ſicut primi
electores:ſed põt ꝓuidere eccleſiæ de pa-
ſtore;& ſic ꝓcedere ꝑ uiã ꝓuiſionis. Pro
uidendo.n.eligit & cõfirmat.habet.n.iſte
ſuperior electionẽ iure deuoluto,& cõfir
mationẽ iure ꝓprio.unde ex quo in eum
ſũt collatæ iſtæ ptãtes, põt eas explere u-
nico actu. nã ꝓuiſio habet uim electiõis
& cõfirmationis;unde not.Inn.in c.cũ o-
lim,de cã poſ.& ꝓprie.probat ãt prædicta
iſte tex.in uerbo,ordinare, qd ſonat.i.ꝓ-
uidere,ut in c.1.de iur.pa.Doc.tñ hic re-
uocãt in dubiũ,nũquid ita ſuperior tenea
tur prius eligere iure deuoluto,ſicut tene
banť electores, & poſtmodũ cõfirmare iu
re ꝓprio.& qdã tenuerunt,ꝙ ſic, pſertim
eo caſu,quo electores tenebanť electionẽ
factam pñtare ptono,ut in c. cũ terra.ſ.e.
ut aliqua honorificẽtia reſeruetur ptono
in ipſa electione.nõ.n.hæc poſſent obſer-
uari, ſi ſupior ꝓcederet ꝑ uiã ꝓuiſionis;
& hãc opi.tenuit hic Aegi.& Pe. ſ.e.c.cũ
inter.ſed Cõp.tenuit ꝯriũ in c.cum inter,
pal.& idẽ Inn.& Hoſt.Sed Io. And.dixit
hic primũ dictũ eſſe uerius,ſed ſm obſer-
uať. Vel ſm eũ põt dici,& melius ꝙ optio
dať ſuperiori,ꝑ quẽ modũ uelit ꝓcedere,
cũ iura faciant mentionẽ de utraq; uia;&
optimè facit.c.ſi poſtq̃, in fi.ĩ. e.li.6.& in
c.ſi cõpromiſſarius,e.ti.& li.& uł tex.hic,
in uerbo,ordinare; & ita trãſeunt hic cõi
ter doct.Tu uide qd dixi in c.cãm q̃, & in
c.cũ inter canonicos,ſ. e. & gl.in cle.ſi de
bñficio,de præb.& ꝑ do,de Ro.deci.255.
Et poſſet in hoc congruè diſtingui, ꝙ aut
ptãs eligendi & confirmãdi ſpectat ad ſu
piorẽ nõ ꝓprio iure; ut puta qa ptãtẽ eli
gendi habet tanq̃ cõpromiſſarius;tũc pri
mò eliget,& tanq̃ ſupior poſtea cõfirma-
bit,ut in c.cũ inter canonicos.ſ.e.& ibi ꝑ
gl.& in c.ut circa,e.ti.li.6. ubi gl.etiã tan

a SEB. SAPIA.
Paſcere.Facit tex.
quẽ ſẽp cordi hẽ-
re dẽnt plati in c.
pe.ĩ.de reg.iur.ꝙ
nõ pt eſſe paſtoris
excuſatio, ſi lupꝰ
oues comedat, &
paſtor neſcit.
b ANT. FRAN.
Ad iſtud, q̃ dicať
uidua,dicas,ꝙ ui-
dua ẽt dr̃, q̃ nunq̃
habuit uirũ,ut no.
Bar.in l.1.ad ſi.C.
qñ iperator inter
pu.& uidu.& ẽt, q̃
habuit uirũ, ſed ẽ
factũ diuortiũ in
ter eos. ut in l.mu
liere,ff.de do.iter
ui.& uxo. & no.in
aut. quomõ opor.
Epiſ. in §.1. Illud
aũt quod dicit, ꝙ
ſm cõem uſum lo
quẽdi illa ꝓpriè
dr̃ uidua, cuiꝰ uir
eſt mortuꝰ,ꝑ ea,q̃
habeť in c. uidua.
33.diſ. ẽ ita demũ
uerũ,ſi uir illã car
naliter cognoue-
rit:aľs ſecꝰ ſm.d.
Ab.no.i c.ex teno
re,in fi.de fo.cõp.
Propriè autem &
ſtrictè dr̃ uidua, q̃
uirũ habuit, ſed ñ
hẽt, & ideo ſtatu-
tũ loquẽs,d̃ uidua
intelligiť ꝓpriè d̃
iſta,q̃ uirũ habuit
& iã ñ hẽt: qa ſta-
tuta dẽnt intelli-
gi i caſu ꝓprio &
uero,ut i l.3. in §.
hęc uerba,ff.de ne
g.geſt.& i l.2.§.ſi
is q nauẽ, ff. de e-
xerc. Itẽ ea q̃ hẽt
uirũ ſed inutilẽ.
uł abſentẽ, largo
mõ & iproprie dr̃
uidua, ut eſt nota
bilis gl.i l.fi.i uer
bo, orbitates, C.
ad l. Paui. de pla-
gia.ubi ꝑ Bald.&
hĩ ꝑ Alex.i l. ele-
gãter,i §.q repro
bos,ff.d̃ pi act. u-
bi in ſimili dicit,
ꝙ pr̃ dr̃ orbatus fi
lius,quando habet
filium inutilẽ. Et
adde quòd ſtante
ſtatuto, quòd uxo
res bannitorum,
expellanť de ciui-
tate,mulier mor-
tuo marito, q̃ ui-
dua remanſit, põt
reuerti ad ciuita-
tẽ, nõ obſtãte tali
ſtatuto;ita nota.
Bar.in l. Titia, in
§.uſuras, ff. de le.
2.& Bal.i l. uolun
tas,in 2.col. C. de
fideicõ.& idẽ Bal.
in l.fi.in ſ. no.C.
quibus ad liberta.
ꝓcla. non licet,&
idẽ Bal. i l.cũ acu
tiſſimi,in 2.co.in
uer.no.illud ſtatu
tũ.de fideicõ.Et il
lud qd dictũ ẽ,qd
ea,q̃ hẽt uirũ inu-
tilẽ, pt largo mõ
dici uidua; tenuit
ẽt Sal. in d. l.fi.C.
de plagi. Et idẽ te
net do. Ant.d̃ But.
in hic alle. c.2.de
trãſla.pl. arguẽdo
a ſili,ꝑ illo tex.ꝙ
ſicut eccleſia hñs
platũ inutilẽ, dr̃
eſſe diuiduata; ita
mulier habẽs uirũ
inutilẽ dr̃ eſſe ui-
dua, arguendo d̃
mr̃imonio ſpũali
ad mr̃imoniũ car
nale, iuxta plenè
no. ꝑ eũdẽ d. Ant.
in c.tuæ,de ſpõ. &
qa hic fit mentio
de cõi uſu loquen
di, q debet attẽdi
in ſtatutis;dicas il
lud eẽ uerũ, qñ ſta
tutũ eſt dubiũ ſm
Bar.in §.qd tamẽ
Caſſius,hic all.&
in l.oĩs populi,in
3.q.7.q.principa-
lis, ff.de leg.3.Ad
q̃ ĩ et uide Bar. in
l.1. in princ.circa
mediũ,ff. d̃ ſuis &
legi.& in l.ſi quis
earũ,de leg.3.& in
rub. ff.de no.ops.
nũ.in uerſ. ſed cir
ca unũ,& in l.1.in
§.ptãtis, in uer.in
ſtatuto uerò licet
debeantꝰ,ff.de pe-
cu. Et alibi dr̃ ꝙ
cõis uſus loquẽdi
ꝓualet cuilibet cõ
ſtõni;ita Bar.in l.
talis ſcriptura, in
2.col.ff.de lega.1.
Adde tñ qd cõis
uſus loquẽdi non
dr̃ propria ſignifi
catio,ſecundũ Bar
to. in l.cum de la
nionis,in §.aſinã.
SEB. SAPIA.
c De uiduis. hic ẽt
dicit do. Abba.in
ca. ſanè,in fi. ĩ.de
for.cõp.Refert &
ſequit Fel. in rub.
huius libri,col.3.
ZACHARIAS.
d Trimeſt. e tpus.
Adde de hoc. ſ. ꝙ
tpus electioni de
epõ uel Abbate fa
ciendo dr̃,& qd ꝑ
alijs bñficiis, per
Car. Mãda.in ti.d̃
ele.c.3. & ibi i ad
di.in uer.triũ men
ſiũ,i prima parte,

git.Tex.tñ in d.c.cãm, uř innuere, ꝙ etiã
peterit ꝓcedere ꝑ uiã ꝓuiſionis; de quo
uide qđ ibi dixi. Aut iſtæ ptãtes pertinét
ad eũ iure ꝓprio, licet altera cõpetat iu-
re deuoluto; & tũc aut aliqd debebat ob
ſeruari ꝑ electores an cõfirmationé ele-
ctionis;& dét prius eligere:qa dét obſer-
uare id,ad qđ primi electores tenebanť,
ut in d.cle.1.nõ.n.dét fieri hec deuolutio
cũ ꝑiudicio tertii:aliàs ãt,ubi ſimpľr hé-
bãt eligere,ſeruari ꝑt opi.Io.An.ut ſit in
in optione ſua. Quæro pro declaratione
tex.& ꝑdictorũ,in qb.eccleſiis hét locum
diſpoſitio huius tex. Sol. colligẽdo dicta
Inn.& doc.hic dic,ꝙ hét locũ in eccleſiis
cathedralib. i. reſpectu principalis ꝑlati.
ſ. Eꝑi:nõ ãt hét locũ in aliis dignitatib⁹,
ſeu in canonicatib.& aliis bñficiatis in ip
ſis eccľiis cathedralib.In illis.n.dať ſeme
ſtre ad eligẽdũ,ſeu ꝓuidẽdũ; ut in d.c.2.
de conceſ.ꝑb.& qđ ibi dixi. Pro hoc facit
iſte tex.in eo qđ dicit, ꝙ intra tres mẽſes
cathedralis eccľia ꝑlato ñ uacet,& ibi, ec
cľia uiduata.Nõ.n.dř eccľa uacare,nec ui
dua,niſi ꝑ morté Eꝑi.Ipſe.n.ė ſpõſus:ñ ãt
alii habẽtes ibidẽ dignitates iferiores. 7.
q.1.c.ſicut.& c.2.de trãsl.Eꝑi.& hoc tene,
licet Hoſ.dixerit,ꝙ de mẽte hét locũ,ét ĩ
dignitate iferiori,q é in eccľia cathedrali
poſt põtificalé,ſi bona eccľię & Eꝑi sũt di
uiſa:qa ſolet eé liuor & ĩuidia inter Eꝑm
& cap.uñ timẽdũ,ne illa dignitate uacan
te paſtor ꝯuertať ĩ lupũ.2.q.6.c.đ cetero,
ad fi.hoc tñ dictũ ñ ſeruať đ facto,utdixit
Io.An.& bñ.Et dic,ꝙ ñ ꝯgruit huic lrę,ut
ſ.dixi.Dubiũ uerò maius ę quo ad eccľiã
rľarẽ. Nã hic dicit Inn.& ſequunť doc.ꝙ
illa dř rľaris,quo ad iſtũ tex. ĩ qua sũt cle
rici,uel cõuerſi,ſine ꝓprio uiuẽtes,dũmõ
ſit collegiata.qđ dictũ ex toto mihi ñ pla
cet,cũ iſtud.c.deuiet a iure antiquo.ſ.a d.
c.2.de ꝯceſ.ꝑb.Dét ſtrictè itelligi,ut min⁹
corrigat ius antiquũ, q̃ fieri poſsit,ut ĩ l.
ꝑcipim⁹,ĩ fi.C.de app. Propriè ãt illa ec-
cľia dř rľaris,q̃ hét rľam approbatã; ita,
ꝙ ſaltẽ clerici,ſeu ꝯuerſi ꝓfiteanť tria ſub
ſtãtialia cuiuslibet religionis,de qb.in c.
cũ ad monaſteriũ.j̃.de ſta.reg.aliàs ãt ſi ñ
ꝓfitenť illa tria, licet aliqđ illorũ triũ ꝓ
mittãt; nõ dñr ꝓpriè hẽre regulã,ſed po
tius quẽdã modũ uiuẽdi,ut dicit gl.no.in
cle.1.de reli.domi. in cle.1.de ſen.exc.&
tene mẽti illas gl.& uide qđ dixi ſup rub.
de reg. Prætereà hoc ꝓbo rõne.in eccľiis
regularib. ꝓpriè ſumptis hét Prælat⁹ ma
iorẽ ptãtẽ in ſubiectos,q̃ héat ꝑlat⁹ eccľę
ſecularis. Nã correctio rľariũ ptinet prio
loco ad Prælatũ,ut in c.q̃to,& qđ ibi no.
de of.ord. Sed Prælatus ſecularis rľariter
nõ impedit ſe de criminib.clericorũ : ſed
ptãs ptinet ad Eꝑm, de quo uide,qđ ple-
nè dixi in repe c.ſi quis ꝯ clericũ,de fo.cõ
pe.& aliqd in c.cũ ꝯtingat,in lec. e.ti. Vñ
mortuo Prælato regulari,dř eccleſia care
re paſtore & uidua, cũ diſpoſitio & corre
ctio ptinet ad illũ ꝑlatũ:ſecus in ꝑlato ec
5 cľię nõ rľaris.† Hinc dixit gl.ĩ c.q reſiſtit.
11.q. 3. ꝙ monach⁹ teneť magis obedire
Abb.ſuo,q̃ Eꝑo loci.Qđ intellige,ut dixi ĩ d.c. q̃to. & hét
locũ iſte tex.in ꝑlatis principalib.eccľiarũ regulariũ,quocũ
q; noie nũcupẽt.Nã q̇dã monaſteria regũť ꝑ Abb. q̇dã per
priores:q̇dã uerò ꝑ Præpoſitos,vľ ſimiles;ad hoc c.ĩ ſingu-
lis.j̃.đ ſta.reg.Et dixit Cõpo.tex.ꝓcedere,ſiue electio pti-
neat ad collegiũ,ſiue de iure ſpãli ptineat ad aliũ ſupiorẽ;
puta Abb.uel aliũ,dũtñ tractet đ Prælato ꝑpetuo:ſec⁹ ſi eẽt
Prælat⁹,quẽ Abbas poneret & deponeret ꝓ ſuo libito;& in
hoc nõ uř ei tũc cõpetere ſemeſtre tꝑs.Facit cle.qa re gľes,
de ſup.ne.ꝑ.Itẽ nõ hét locũ iſte text. in prioratu & in aliis
officiis,q̇ ſunt in monaſterio;licet ĩ illis ſuppleať negligẽtia
Prælati Abbatis,ꝑ illud c.2.de cõceſ.ꝑb.& uide tex.ĩ d. cle.
qa regľes.ꝓcedit.n.iſte tex.in principali Prælatura ipſi⁹ ec-
cľiæ regularis.Et ꝑ hoc dico nõ ꝓcedere dictũ Hoſ.ĩ eo,qđ
dicit iſtũ tex.ex mẽte hẽre locũ ĩ oib.eccleſiis exẽptis,:mor
tuo Prælato,q eſt caput eccleſiæ.Nã hoc eſt diuinare & am
pľiare terminos lrę,q̃ ſolũ ꝓuidet in ꝑlatura eccľiæ cathe-
dralis & regularis;& ita ſentit Io.And.hic, & optimè facit
ad concluſionem ꝑdictã qđ no.ꝑ gl.in c.ſeq. Puto tñ ꝙ ubi
de iure ſpeciali Prælat⁹ eccľiæ collegiatæ,licet ſecularis hé-
ret iuriſdictionẽ gñalẽ,ſicut Abbas in monaſterio,ꝙ tũc ta
lis eccl.cõꝑhẽderet ex idẽtitate rõis;qđ ſentit gl.ĩ d.c. ſeq.
In gl.1.ibi:*nihil additur*,dic, ꝙ hæc cõſtitõ addit ad ius anti
quũ,primò reſpectu deuolutiõis fiẽdæ ad ſupiorẽ. Itẽ quo
ad eccľias regľes,ut idẽ tꝑs ſit ꝑfixũ ordinatiõi eccľiæ regu
laris & cathedralis.In gl.in uerſ.*iuſto impedimẽto*,ibi:*ſed ſi ꝑꝑ*
interdiceret electionem,&c. Intellige,ꝙ interdicat,nõ ſimpľr.
A tũc nõ curret tꝑs.ſec⁹ſi ſimpľr interdicit,ne eligerẽt ſine
ſua licẽtia;quo caſu currit tꝑs,niſi peterẽt licẽtiã eligẽdi,ut.
no.in c.ſi.j̃.e.In ea.gl.ibi:*ſed nũquid eſt hic neceſſaria ꝓteſtatio.*
Intellige ĩ caſu ꝓxi.dicto;& dic,ꝙ ſi nõ ꝑt hẽri ſupior, dét
fieri ꝓteſtatio,ut ĩ c.paſtoralis,de of.or. In gl.ĩ uer.*ea uice*,
in fi.no.gl.q̇ cõiter teneť,& uide glo.q̇ uř huic cõcordare in
cap.ſi electio,j̃.eo.li.6.& uide qđ plenius dixi in c. cũ Vin-
toñ.ſ.e.Quidã aũt exponũt,ea uice.i. ĩ tota illa uacatione.
6 ſed dictũ gl.uerius per illud.e.cũ Vinto.† In gl.in uer.*conſi-*
lio,in fi.tene mẽti gl.& nõ tradas obliuioni. Nã ex ea poteſt
cape unã regulã,ꝙ in ſpectãtib.ad Prælatũ iure deuoluto,ñ
teneť de neceſſitate hẽre cõſenſum,aut cõſiliũ capľi ſui; ſed
de honeſtate dét reqrere cõſiliũ;& hãc ptẽ ſentit hic ét In.
Et ꝓ hoc facit iſte tex.ubi in deuolutiõe ptãtis,nulla fit mẽ
tio de cõſil.capľi:ſed ſolũ facit mẽtionẽ de ſupiore.Ad idẽ
q̃q̃.j̃.e.li.6.ubi ſolũ fit mẽtio de ſupiore.Nũqd aũt iſto ſu-
piore negligẽte ꝓuidere intra tres mẽſes,deuoluať ptãs ad
capľm ſuũ:uel ad aliũ proximũ ſupiorẽ?dic,ꝙ ad ꝓximũ ſu
piorẽ:qa in his,q̃ cõpetũt Prælato iure deuoluto,ſit deuolu
tio ad ſupiorẽ,& nõ ad capľm ſuũ,ut ꝓbať in c.licet,& c. ſi.
de ſup.neg.Præla.dixi in c.2.de cõceſ.ꝑb.& in c.cùm in cun
ctis,ſ.e.Vñ intellige iſtũ tex.ꝙ iſte ſupior canonicè puniet
nõ ſolũ in deuolutiõe ptãtis per iura ꝑdicta, ſed ét arbitrio
7 ſupioris,ut ſentit hic Hoſ.† In gl.ſi. ibi : *propter hoc caſſatur*
electio.uult ergo,ꝙ licet Metropolitanus,ſeu ſupior,ad quẽ
deuoluta eſt ptãs, teneať eligere primò de gremio illi⁹ ec-
2 cľiæ:tñ ſi hoc nõ facit,ꝑꝑ hoc nõ dét electio illius caſſari.[a]
Hoſ. tenet ꝯriũ canonicis ꝯdicentib. Moneť,qa iſte tex. de
uoluit hanc ptãtẽ cũ hac limitatiõe, ut prius eligat de gre-
mio illius eccľiæ,ſi ibi reperiť idoneus.opi.tñ gl.ſeruať ſm
Io.An.& dicit Cõpo.Papã ita ſibi rñdiſſe.Mihi tñ inſpecto
mero iure placet opi. Hoſ.Et adduco bo.tex.in c.nullus in-
uitis.61.diſ.ubi dř,ꝙ clerici,ſeu canoci pñt talem Prælatum
renuere,ſi non eſt de ꝓprio gremio:quia fit eis iniuria , ex
quo inter eos reperiť idoneus . Nec obſt. ſi dicať,ꝙ capľm
hoc idẽ dét facere,ut ſ.dixi;& tñ ualet electio, ſi eligunt ex
gremiũ,ut in c.cum inter.ſ.e.Ergo idẽ dicendũ in ſuperio-
re,ad quẽ facta eſt deuolutio.Dico.n.aliud in ca.quã in ſu-
periore : quia capľm põt renunciare fauori canonicorũ , ut
proprio;qđ non poteſt ſuperior,arg.c.ſi diligẽti,de fo. cõ-
peten. Sed contra hoc, & contra text. opp. uidetur enim,
quòd

SEB. SAPIA.
a Caſſari. Vide d. Ant.in c.pe. ſ. de reſcri.& per hanc gl. uidetur uelle, ꝙ ſi forenſis impetrat beneficium, & non facit mentionẽ de loco ſuæ originis, gratia ñ eſt ſurreptitia.ſed d.Abba. ibi tenet contrarium.Et ad gl.hanc reſpõdet, ꝙ procedit in canonicis,qui ſcienter eligendo forẽſem, uidentur renũciare eorum fauori. Sed iſta ſol. nõ eſt bona : quia glo.hæc loquiť in Metropolitano,q non poteſt renunciare fauori canonicorum.unde aliter dicere, ꝙ hæc glo. malè dicit & reprobatur ut per Abb.hic,

A Hic locus corruptus é ... legi đ ... qa tũc curreret tẽ puts ſecus ſi ſimpliciter interdixit quo caſu non ca... c's,ut n. in c.ſi.j̃. eode.

ꝙ de eadem eccleſia non poſſit eligi aliquis in ꝑlatum, cum
oẽs deliquerunt in nõ eligendo intra tꝑs ꝑfixum. Sol. dicit
Inn. ꝙ fortè aliqui erãt abſentes. Item potuit eſſe, ꝙ aliqui
ex pñtib⁹ noluerũt eligere ꝑꝑ metum, uel aliam iuſtã cãm.
Et ſic ſentit, ꝙ illi q fuerũt in mera negligentia, tanq̃ delin
quentes ñ pñt eligi. Sed ꝯriũ ſentit hic Hoſ. dicens, ꝙ ẽt ceſ
ſantes eligere ſine cã, ñ dñr delinquere cũ ſolũ ꝯtẽnant ius
ꝓpriũ. Vel dic ꝙ ꝑſuppoſito, ꝙ iſti aliquaten⁹ deliq̃rint: tñ
ſufficit pœna hic ſtatuta, ut hic ſubiicit̃ in gl. Nec oẽ delictũ
priuat ptãte eligendi paſſiuè, ut legitur & no. in c. ſicut. ĩ. de
iureiu. & in c. Florentinũ, aliàs Archidiaconũ. 85. di. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Electio prælatorum debet fieri ſecundum formam hic datam, quæ an ſit de ſubſtantia, uide 12.*
2 *Abſens poteſt per procuratorem eligere: præſens uerò non niſi iuſte ſit impeditus.*
3 *Eligere, qui non poſſunt.*
4 *Inuitus nemo poteſt compelli, ut interſit in aliqua electione facienda, niſi multum interſit eccleſiæ.*
5 *Abſentes non debent cõputari in nu. illorum, qui habẽt eſſe in cap.*
6 *Scriptura ẽ de ſubſtãtia ĩ electionib. i. ut redigatur electio ĩ ſcriptis.*
7 *Maior & ſanior pars copulatiuè requiritur in electionibus.*
8 *Abbatiſſa dicitur habere dignitatem.*
9 *Abbates poſſunt cognoſcere de cauſis ciuilibus & criminalibus.*
10 *Notarius in actibus ſpiritualibus, non requiritur quod ſit clericus, niſi in aliquibus.*
11 *Mandatũ non requiritur, quando quis agit nomine capituli, quando capitulum tacet, & tractatur res ſibi fauorabilis. 13.*
12 *Conſenſus requiſitus in actibus explicandis per uniuerſitatem, non debet ſingulariter præſtari ſed collegialiter.*
Abſentes non uocati, non reddunt actum nullum: ſed poſſunt annullare ſi uolunt.
Intellige in caſu, in quo abſentes eſſent uocandi. Limita infrà 16.
Statutum Epiſcopi, uel capituli annullans electionem, in qua non fuerunt uocati abſentes, eſt nullum.
Statutũ inferioris non põt in aliquo immutare ſtatutum ſuperioris.
13 *Tacens habetur pro conſentiente in re meritoria et concupiſcibili.*
14 *Teſtis regulariter dẽt examinari ĩ ſecreto fallit in aliquo caſu 15.*
17 *Mox, ſtatim, illico; iſtæ dictiones, quantum tempus demonſtrent.*
Summariè dicitur commiſſa cauſa, quando committitur per iſtas dictiones ſuprà.

C A P. X L I I.

QVia propter. Per aliquã de tribus formis hic contentis. ſ. ſcrutinii, cõ
promiſſi, & inſpirationis procedi debet ad ſele-
ctionem in eccleſiis cathedralibus: aľr electio ce
lebrata non ualet; & ꝯ facientes priuandi ſunt ea uice ptãte 3
eligendi. h. d. uſq; ad §. illud. In quo interdicit procuratorẽ
in electionis negotio conſtitui, niſi cõcurrant ibi ꝯtenta: &
hoc uſq; ad §. electiones. Ibi uerò uſq; ad fi. ꝑcipit electiões
ſolenniter publicari & clandeſtinas reprobari; hoc vult in
effectu uſq; ad fi. & eſt decr. multum famoſa & principalis in
tit. & diuidit̃ tota principaľr in duas partes. In prima ponit̃
conſtitutionis cã. In ſecunda cõſtitutio, ibi: *ſtatuimus*. Et illa
ſecunda pars ſubdiuidit̃ in tres partes, uel quinq;. Nã primò
ponit principaľr ſtatuta. Secunda pars, ibi: *illud*. Tertia ibi,
electiones Et iterũ illa ſecũda: *ſtatuimus*, ſubdiuidit̃ in quinq;
partes. Nã primò ponit formã ſcrutinii in electionib⁹ cele-
brandis. Secundò cõpromiſſi. Tertiò caſſat electiones aliàs
factas. Quartò excipit. In qua exceptione includit formã di
uinæ inſpirationis. Quinto eligẽtes ꝯ formas ſupraſcriptas
mãdat priuari. Secũda, ibi: *uel ſaltem*. Tertia, ibi: *aliter*. Quar
ta, ibi: *niſi*. Quinta ibi: *qui uero* Et qm̃ iſte tex. i effectu ponit
quinque. Nã primo ꝓſequit̃ formã ſcrutinii uſq; ad uer. uel
ſaltẽ. Scd̃ò ponit abinde uſq; ad uer. niſi, formã cõpromiſſi. 4
Tertiò ponit uſq; ad uer. illud, exceptionẽ & diuinã inſpi-
rationem. Quartò uſq; ad uer. electiões,
ꝓcuratorẽ ꝯſtituit. Quintò uſq, ad fi. re-
probat electiones clãdeſtinas. Procedã ꝓ
clariori intellectu expediẽdo q̃libet ꝑtẽ
1 de p ſe. † Caſus lr̃alis. Quidã malicioſè &
fraudulẽter nitebant̃ diuerſas formas ele
ctionũ inuenire: ꝑꝑ qđ multa ꝑicula &
impedimenta ꝓueniebant in eccleſiis ui
duatis. Et iõ ad hæc ꝑicula euitanda, ſta-
tuit ꝯciliũ tres formas electionis cathe-
draliũ & regulariũ ecclarũ. Prima forma
eſt hæc, ut uocatis oib⁹, q dñt & uolũt, &
a pñt cõmodè intereſſe, eligant̃ tres de c.[a]
fide digni, q ſigillati & ſecretè uota oium
diligẽter inq̃rãt, & in ſcriptis redigant.
quo ſcõ incõtinẽti añ, q̃ ad alia diuertãt,
uota illa publicẽt in pñtia capľi. Et ſi plu
res ſint electi, fiat hinc & inde collatio nu
meri ad numerũ: meriti ad meritũ: & zeli
ad zelũ: & ſic collatione habita ñ obſtãte
appľone alicui⁹, is eligit̃, in quẽ oẽs, uel
maior & ſanior ꝑs capľi ꝯſentit. Scd̃a for
ma, ut eligendi ptãs aliqb⁹ uiris idoneis
cõmittat̃, q uice oim ꝓuideant ecclæ ui-
duatæ: aľr uerò, q̃ dcm̃ eſt, duobus modis
2 ꝑdictis electio facta ñ ualeat. † Tertia for a
ma eſt, ſi quaſi per inſpirationem diuinã
cõiter ab oib⁹ abſq; uitio electio fuerit ce
lebrata: q uerò ꝯ ꝑdictas formas eligere
attentauerint, eligendi ea uice ptãte pri-
uent̃. poſtmodũ dicit, ꝙ nullus in electio
nis negotio procuratorẽ cõſtituat; niſi ſit
abſens de eo loco, vñ dẽat aduocari, & ſi
iuſto ſit impedimẽto detẽt⁹, ut uenire ñ
poſſit, ſup hoc ſi opus: fuerit fidem faciat
iurõ; & tũc ſi uoluerit, cõmittat alicui de
capľo uices ſuas. In fi. reprobat ꝑꝑ clãde-
ſtinas electiones, ſtatuẽs ꝙ q̃ cito electio
facta fuerit, ſolenniter publicetur. Ber. Et
primò ex prima ꝑte not. ibi: *quas quidem*,
ꝙ ante iſtud c. non erat à iure ꝓducta ali
qua forma ſubſtãtialis eligẽdi: ſed quiſq;
conabat̃ inuenire nouã formã, ut colligi
tur ex prin. lr̃æ. Et hæc ꝯſideratio facit, ut
in electionib⁹, in qbus neceſſariò non ſit
ſeruãda forma hui⁹ c. poſſit procedi abſq;
aliqua forma. In qb⁹ aũt electionibus ſit
neceſſariò ſeruãda forma huius c. dicã. ĩ.
3 poſt gl. 1. † No. ſecundò ibi, pñtib⁹ oib⁹. i.
quorum pñtia, ſeu à quibus debet electio
celebrari. Nam illis pñtibus, q debent &
uolunt & pñt ꝯgruè intereſſe. Et ut ıt̃ tex.
uerbo, debent, ut excludat illos, q de iure
ñ debent intereſſe electioni, licet ſint de
collegio, ſeu canonici ecclę: ut ſunt excõi
cati & ſuſpenſi, ut in c. cum dilect⁹, de con
ſue. & in c. cũ iter; & dixi ſ. c. illa. Itẽ exclu
dunt̃ q nõ ſunt in ſacris ꝯſtituti, ut in cle.
hi, q. de æta. & qual. Itẽ excludunt̃ impu-
beres & irregulares, ut in c. ex eo. ĩ. li. 6. &
in c. is qui, de ſent. exc. c. lib. & conſimiles
perſonæ inhabiles ad eligẽdũ. Includunt̃
aũt tacitè ꝑ hoc uerbũ, dẽnt, q de iure de
bent intereſſe: ut ſunt hñtes vocẽ de iure
cõi, uel ſpãli, ut in c. 1. ſ. e. & in c. cũ eccľa
Sutrina. ĩ. đ cã poſ. & ꝓpriè. Scd̃ò reqrit̃,
4 ꝙ uelint intereſſe. † Ex quo uerbo not. ꝙ
illi, q nolũt intereſſe, ñ dẽnt cõpelli, niſi

a Tres de capitulo. Adde an poſſint eſſe plures, uł pauciores, & an pñt aliunde, q̃ de collegio aſſumi, uide Berta. đ Fir. in tractatu de epiſco. in prima par. li. 6. q. 1. Iſtum in c. 1 col. 5. uer. tertium & c. & Bald. col. 6. per glo. ibi fin. & Lud. Ro. cõſ. 332. col. 2. uerſic. quo ad tertium.

interſit ecclæ.Nã ꝑ intereſſe ecclæ pote-
rũt cõpelli; qđ ſatis mihi placet; facit qđ
5 le.& no.in c.1.de his,q̃ ſi.à ma.par.c.†Ex
hoc ẽt uer.no.hic do.ꝙ nolẽtes intereſſe
ñ dñt ꝯputari in nu.duarũ ptiũ.ñ ergo eſt
neceſſe,ꝙ ꝯgregent duæ ꝑtes,ex quo aliq
faciẽtes duas ꝑtes nolũt intereſſe. Et pro
hoc uide bo.gl.in cle.qđ circa,de ele.q di
dicit,ꝙ illi,q uocati nolũt itereſſe,ñ dẽnt
in nu. cõputari. Qđ ergo dr̃,ꝙ ab initio
dẽnt duæ ꝑtes uniuerſitatis ꝯueniri,ut in
l.nulli,& in l.planè,ff.qđ cuiuſq; uni.no.
dẽt intelligi ſaltẽ in electionis negotio
de duabꝰ ꝑtibꝰ illorũ,q uolſit,& debent &
pñt cõmodè intereſſe, ut hic; & facit qđ
plenè dixi,ĩ c.cũ nobis,& ĩ c.in cauſis.s̃.e.
Tertio reqrit̃,ꝙ poſſint cõmodè itereſſe;
& hæc cõmoditas r̃ferẽ ad utilitatẽ ecclę,
& ñ ꝑſonæ ſm do.& bñ;quaſi,ſi ñ pñt cõ-
modè uocari ꝑꝑ nimiã diſtãtiã,ꝑt electio
ſine illorũ pñtia fieri.Et qñ ñ poſſit ꝯmo
dè uocari,uide q̃ dixi in c.corã.s̃.e.No.3. c
principal̃r ibi:*ſecretè & ſigillatim*, caſũ in
quo uota ſingulorũ de uniuerſitate dẽnt
exqri in ſecreto & ſigillatim.ergo r̃r nõ 8
eſt neceſſe,ꝙ in agẽdis & explicandis per d
uniuerſitatẽ uota exqrant in ſecreto: ſed
ꝑt qlibet uotũ ſuũ dicere in cõi aliis au-
dientibꝰ;licet ſit utile, ut in ſecreto exq-
rant̃,ut liberiꝰ unuſqſq; poſſit uolũtatẽ &
iudiciũ ſuũ exprimere:tñ ſi hoc ñ fit,tenet
actꝰ, cũ ſpãle inducat̃ hic in electionis ne
gotio; ergo r̃r ñ eſt neceſſariò obſeruan
dũ,ar.i c.pñti,de ꝓb.li.6.& hoc tenemẽti.
6 †No.4.ibi:*in ſcriptis redacta*,[a] caſũ,in quo
a ſcriptura eſt de ſubſtãtia actꝰ. uide plures
alios caſus,per gl.no.in c.1.de cẽſ.li.6.Et
collige ex hoc ꝓ locũ à ſpãli,ꝙ r̃r i aliis,
q̃ ſiũt p uniuerſitatem, ñ eſt opus,ut uota 9
7 ſingulorũ redigant̃ in ſcriptis.†No.5. ibi:
maior & ſanior ps ꝙ non ualet electio niſi
fiat per maiorẽ & ſaniorẽ partem capl̃i.ñ
ergo ſufficit ſanioritas, niſi ẽt concurrat
maioritas.Nã de nã iſtius copulatiuæ,&,
ẽ copulare utrũq; extremorũ principal̃r,
ut no.gl.in c.q̃relam,de ſimo.& ſup rub.
de iur & fac.igno.ff.Licet Inn.& minꝰbñ,
ſequendo opi ſuã,in c.ſcriptũ.s̃.e. expo-
ſuerit hic illã dictionẽ,&,pro.i.quaſi ſm
eã, ſufficiat ſanior ps, ut ſic iuris fictione
illa cenſeat̃ maior;ſed hoc eſt impropria
re iſtam l̃ram. Et uide quod plenius dicã
in c.eccl̃a,el 2.j̃.e.Sentit Io.An.hic quod
primò dixi,ut illa dictio, &, ſtet ꝓpriè. ſ.
copulatiuè.c.1. de his,q̃ fi. à ma.par.c.&
quod ibi dixi.Circa iſtam partem primã
q̃rit̃ primò, in quibus electionibus habet
locum diſpoſitio huius capl̃i?Sol.Glo.1.
inſtat & tandem cõcludit in effectu, ꝙ in
electionibus Epõrũ & aliorum ꝓlatorum
eccl̃arum collegiatarũ, q̃ habent gñalem
iuriſditionem in eccleſiis collegiatis.Nã
b Epĩ[b] ſunt propriè ſponſi eccl̃arũ.7.q.1.c.
ſicut.& iſti alii ꝓlati rõne gñalis iuriſdi-
tionis,q̃ habẽt in collegiatis,pñt quodã-
modo appellari ſponſi; ideo per mortẽ
iſtorum prælatorum remanent ecclæ ui-
duatæ,& ſine paſtore. Iſte aũt tex.intẽdit
ꝓuidere ſolũ in eccleſiis uiduatis,ut ibi,
ecclę uiduatę.Ergo infert̃,ꝙ in electiõibꝰ
canonicorũ & in aliis dignitatibꝰ, ſeu ꝑ-
ſonatibꝰ ecclæ cathedralis,ñ hẽt locũ di-
ſpõ huiꝰ c.qa ꝑ illorũ mortẽ ñ remanent
ecclæ uiduatæ, cũ non ſint ſpõſi,ſed ꝓlati
principales.Et in hãc partẽ uident̃ cõiter
inclinare do. licet aliqui s̃, de quorũ nu-
mero fuit Hoſt. q dixit iſtũ tex. hr̃e locũ
ĩ oĩbus electionibꝰ bñficiorũ ſpectãtibus
ad collegiũ.Et ad tex.dũ facit mẽtionẽ đ b
eccl̃is viduatis,ſupplet, ſeu miniſtris de-
ſtitutis.Sed hoc deſtruit iſtã l̃ram,& cõi-
ter ñ tenet̃. nec eſt ꝯueniẽs, ꝙ vbi agit̃ de c
modico ꝓiudicio,ſeruet̃ tãta ſolẽnitas, ꝓ
ſertim cũ ñ deficiat ſupior,q poterit diffi
cultatibꝰ occurrẽtib.ꝓuidere,ar.ĩ c.vbi pe
riculũ,ĩ prin.e.ti.li.6.& ĩ c.licet,ĩ fi.s̃.eo.
Eodẽ mõ reprobat̃ cõiter opi. Goffr.q in
quodã ſuo o.pe dixit,ꝙ hoc c.nõ hẽt locũ
in electionib.Abbatũ qa ñ ſunt ꝓpriè pa
ſtores,[c] & nomẽ ſonat potiꝰ ĩ ſolicitudinẽ
q̃ in honorẽ.Nã hoc eſt falsũ,vt dixit Io.
An. & patet in c.officii.s̃.eo.vbi Abbates
dñr paſtores. Itẽ ẽt Abbatiſſa dr̃ hr̃e di-
gnitatẽ,[d] vt ꝓbat̃ in c.indẽnitatibus.§.ve
rũ.j̃.e.li.6.& facit in alio ille tex. ĩ eo,qđ
voluit ponere ſpãlitatẽ in abbatiſſa ex di
ſpõne noua.In electione ergo Abbatũ ſer
uãda eſt forma huiꝰ c.ꝓterea electiões Ab
batũ ęqparant̃ in multis,electionibꝰ Epõ- d
rũ,vt ĩ c.cupiẽtes,poſt pri.j̃.e.li.6.Et pla-
cet mihi hęc opi.vt dicamꝰ cõcludẽdo,ꝙ
ſolũ in electiõibus illorũ ꝓlatorũ,ꝑ quo-
rũ mortẽ eccl̃ia remanet viduata & ſine
paſtore hẽat locũ diſpõ huius c. nec arbi
tror,ꝙ in qualibet eccl̃ia collegiata hẽat
locũ iſte text.Sed oportet, ꝙ ꝓlatus hẽat
iuriſdõnẽ gñalẽ,ut ſẽtit gl.† ꝓut hẽnt ab
bates,q pñt cognoſcere de cauſis crimina
lib.& ciuilib.Et ꝓ hoc optime fa.tex.ĩ c.
ꝑ.ubi ꝑꝑ ęqparat eccl̃as cathedrales & re
gulares,& illarũ ꝓlatos appellat paſtores
& ꝑ illorũ mortẽ dicit eccl̃ias uiduatas.
uñ ibi aꝑtẽ coll̃r,ꝙ in hac ma ñ dẽt iſtud
uerbũ,uiduata,capi ſtrictè.q̃q̃.n.,ꝓpriè ſo
lus eṗs dicat̃ ſpõſus & maritus, & ꝑ ꝯñs ꝑ
ipſius ſolius mortẽ, dicat̃ ꝓpriè uiduata
eccl̃a:tñ hoc uerbũ ñ capit̃ ita ſtrictè hic
ut patet in c.ꝓcedẽti. & cũ hæc Decre.ſit
fauorabilis,ut coll̃r ex prin.c.cũ emana-
uerit,ut impedimẽta & ꝑicula eccl̃iarũ,
tollerẽt̃,ñ dẽt multũ ſtrictè intelligi.Ad
hoc,qđ ĩ ſi.ĩ dicit gl.no.ĩ c.fi. & ĩ c. ſciãt
cũcti.j̃.e.li.6. In electiõib. ergo aliorum
bñficiatorũ,ſeu ꝓlatorũ a ſupradictis, ſuf
ficiũt ſingl̃es cõſenſus illorũ de ca.dũmõ
ꝓſtẽt̃ in cõi.i.collegialiter ĩ ipſo c. nec eſt
de neceſſitate ſuãda aliqua iſtarũ forma
rũ: ſed electus ſimpl̃r a maiori & ſaniori
parte hẽbit ius.Ad hoc uide bo.gl.q̃ tene
mẽti in c.ſicut j̃.e.ti.& li.& tene mẽti il-
las duas gl.Quæro ſcđo pricipal̃r,nũqd
formæ huius c. neceſſariò ſint ſeruãdæ in
poſtulõe,cũm tex.ſolùm faciat hic mẽtio
nẽ đ ele.Sol.dic,ꝙ duplex eſt poſtulatio:
q̃dã minus ſolennis, ꝑ cuius admiſſionẽ
non conſequit̃ poſtulatus ius ꝓlaturę,ſed
habilitatur,

ZACHARIAS.
a In ſcriptis redacta. Adde quòd in electionibus ſcriptura eſt neceſſaria, ut iſte ſenſit; omiſſaque electionem annullat. ita per Car. Mand. in trac. ſuo de ele. ſæpius alleg. in 3. parte c.61. & ibi gl. in uer. ſecreto. idẽ. 1. parte c.21.

ANT. FRAN.
Adde ꝙ in multis caſibus ſcriptura ẽ neceſſaria ad probationem, de quibus ultra gl. in c.1. de cenſi. lib.6. hr̃ per Spec. in tit. de inſtru. edi. in §. reſtat. & no. ꝑ Bal. & alios in l. pactũ, ꝙ bonafide, C. de pac. & in l. contrahitur, ff. de pig. & no. gl. & doc. in c. rurſus, qui cle. uel uo. & hr̃ ꝑ gl. in c. fin. 20. q.1. & in c. omnes 27. quæſ.1. & an ſcriptura ſit de ſubſtantia gratiæ conceſſæ per Papam, uide per Inno. in c. paſtoralis, de reſcr. qui dicit, ꝙ nõ. & uiđ Arch. & Io. And. in proœ. Sexti. & uide gl. in cle. dudum q̃ icipit: hoc vr̃ expreſſum, de ſepultu. Et an ſit de ſubſtantia priuilegii hr̃ per gl. in c. inſtitutiõis. 25. q.2. Et an ſit de ſubſtantia legis, uide per Bald. & Legiſtas in l. humanũ, C. de leg. & Felin. in rubri. de conſt. Et adde, ꝙ ex quo inuenitur ſcriptura, ꝓſumitur ſic factũ, ſicut ſcriptum eſt, ut in l. Titia, in §. pe. ff. de uer. ob. & in l. ex hac, ff. de do. & in l. ne in arbitris. C. de arbi. & illi ſtatur, donec ꝓbet̃ ꝯtriũ, ut no. gl. in §. Item uerborum, inſt. de inut. ſtip. & in l. 1. C. de fi. inſtr. & in re hallæ fi. li.10. & hr̃ per gl. in auth. de inſtru. caute. & fi. in §. ſi uerò moriantur. & per gl. in c. cum à nobis, de teſtib. Et adde, quòd mandatum Principis requirit ſcripturam, ut no. uoluit Ang. in cõſil. 188. quod incipit, mandatum. & an in cõtractu emphyteotico ſcriptura ſit de ſubſtãtia, gl. dixit, ꝙ ſic in l.1. C. de iure emphy. & uide tex. in aut. de non alie. in §. ſed ne q;.

SEB. SAPIA.
b Nam Epĩ. Vide do. Abb. in c. dudum. 2. j̃. eo.

SEB. SAPIA.
c Paſtores. Vide tamen Bar. in l. ſi quis ita. §.1. circa fi. ff. de leg. 2. vbi dicit, ꝙ ſolus Abbas dicitur ſponſus. Itẽ ꝙ Abbas habeat dignitatem, vide Fel. & Deci. in c.2. in 2. not. j̃. de iud. vbi dicunt, ꝙ propriè Abbas habet dignitatem & ibi Deci. declarat in quo gradu dignitatis ſit. vide per eundem in c. quia nos. in 3. not. s̃. de appella.

ZACHARIAS.
d Abbatiſſa dicit̃ habere dignitatẽ. Legiſtæ hũc text. in l. generali, C. de ſacroſan. eccl. vide Ge. in cap. indemnitatibus, per iſtum alleg. in 3. no. & Fel. in c. me mininus, colum. 2. uerſic. ulterius quæro, de accuſa.

ANT. FRAN.
Et quam iuriſditione habeat Abbatiſſa, & qualiter poſſit ea uti, & utrũ poſſit excõmunicare, uel beneficia conferre, uide per gl. & doc. in c. dilecto, de maior. & obe. & in c. de monia. lib. de ſen. excom. & in c. dilecta, de exceſ. Præl. & in ca. noua quædam. de pœn. & remiſ. ubi habetur, ꝙ nõ põt prędicare, nec pniam iniungere pro peccatis. Et an hẽat prælationem ordinariam, habet per ſanctũ Tho. in 4. ſent. q. 25. arti. 3.

habilitaſ,vt poſſit eligi,& tunc nō eſt ſeruanda diſpō huius
c.cū debeat ſeruari poſtmodū in electione fiēda.Exēplū: cū
poſtulaſ laicus,vt faciat ſe ꝓmoueri ad ordinē ſacrū, vt poſ
ſit eligi:vel poſtulatur monachus ab Abbate,vt poſſit eligi.
Quędā eſt poſtulō ſolēnis, p cuius admiſſionē cōſequiſ po
ſtulatus plenū ius;ita ꝙ admiſſio fcā per ſuperiorē hēt vim
electionis & cōfirmationis; & tūc dēt ſeruari forma c.qa ſa
tis talis dſ elect⁹,habito reſpectu ad futurū. Et pone exēplū
in c.ſcriptū.ſ.e. & in c.bonæ,el 2.ſ.e. Et vide qđ dixi in c.1.
de poſt.pl.& hāc opi. firmauit Inn.in c.ī cauſis.ſ.e.Tertiò q̄
riſ nūqd habeat locū hoc in collatione? dic,ꝙ nō,vt no.gl.
ī c.ſicut cū.ī.e.li.6.vñ ſi ad plures ſpectat collatio,pñt ſimul
oēs cōferre,nec eſt neceſſe,ꝙ fiat p vnū noīe olm ; vel ꝙ fiat
ſcrutiniū ſecretū,vt hic dſ: ſed ſufficiūt ſingulares cōſenſus,
vt ibi no.& facit l.p fundū, ff.de ſer.ruſt.pd. Quartò q̄riſ:cū
hoc ſit ꝓuiſum de ſcrutatorib⁹ reſpectu collegii,qs habebit
ſcrutari vota iſtorū ſcrutatorū?Sol.in hoc danſ diuerſæ pra
cticæ : ſed melior & cōis eſt,vt duo ex eis ſcruteneſ tertiū. &
eſt vtile ſm Io.And.vt primò ipſi ſcruteneſ ſeipſos,nec reſer
uenſ in fi.qa cùm aliorū vota ſint eis nota;poſſet electio de
pendere ab eorū ptāte.& eſt vtile, vt capl̄m hoc exprimat à
principio , vt duo ex eis ſcruteneſ tertiū añ ſcrutiniū aliorū.
Alii dñt,ꝙ poterit dari quart⁹,q cū tabellione ſcrutabiſ il-
los tres ; & hæc practica poſſet ſeruari, ſed prima melior &
cōior. Quintò q̄riſ p quē dēnt vota ſingulorū redigi in ſcri
ptis,cū tex.loquaſ hic impſonalr,vt patet ibi:*in ſcriptis reda
cta?* Sol.dicit gl.in verb.redacta,ꝙ p ipſos ſcrutatores, vł p
aliquē tabellionē:& tene mēti in hoc gl.quatenus dicit de
tabellione: qa tex.de eo nullā mētionē facit, nec q̄lis dēat
eſſe iſta ſcriptura.vñ dicit Io.An.ꝙ nō refert,an ſit publica,
vł priuata,cū tex.loquaſ hic indiſtinctè.& credo, ꝙ de men
te tex.fuerit,ꝙ iſtimet ſcrutatores p aliquē eorū debeāt uo
ta redigere in ſcriptis priuatis.Nā in hoc offō eis delato cre
duſ eis;licet multa mala poſſint facere:ſed ñ pſumiſ,ad hoc
alleg.bo.tex.in c.cū dilectus,& qđ ibi dixi.ſ.e. facit qđ no.
Bar.in l.qdā relegatus,ff.de reb.dub.vide bo.gl.in d.c.ſicut
locū:tñ cōiter teneſ,ꝙ notarius pōt adhiberi.† Sed dubiū eſt,
a nūqd poſſit eſſe laicus,an verò dēat eſſe notarius clericus?[a]
Cōpo.tenet hic,ꝙ pt eſſe laicus.Cōtrarium tenet Ho.Abb.
Pe.& d.Aegi.arg.c.Maſſana.ī.e. vbi reprobaſ electio p iter
uentū laicorū.Sed ꝓ prima pte facit cōſuetudo ſm Io. An.
in c.1.de ꝓcu.li.6.& tenet Spe.in ti.de inſtr.edi.in §.reſtat,
ver.qd ergo ſi tabellio,& qdā alii ſequentes. Et hāc opi.pu
to uerioré:qa notarins ſcribēdo,nullā authoritaté exercet:
nec aliqd ſpūale miniſtrat:ſed ſolùm pbet nudū miniſteriū
ſeu offm : quēadmodū ꝓcurator in re ſpūali,q nō repelliſ à
ꝓcuratione ex eo,qa laicus,ut in d.c.1.Prętereà ſpāle vř in
cā hæreſis,ut cleric⁹ ſeu pſona religioſa,ſit notarius,de quo
dicēdū,vt ī c.vt offm,đ hæ.li.6.Ergo rłr clerici ñ dēnt adhi
beri vt exerceant notariatus offm.& vide qđ dixi in c.ſicut
te.ī.ne cle.vel mo.vbi tetigi, an & qñ clericus poſſit exerce
re tabellionat⁹ offm:& an creatus notari⁹ à laico,poſſit cōfi
cere inſtra in ſpūalib⁹;& dic ut ibi. Sextò hic q̄riſ,p quē de-
beat fieri collatio,& electio,cùm tex. hic impſonalr dicat,
vt collatione habita eligaſ.&c. So.dic,ꝙ per illū cui capl̄m
hoc cōmiſerit. & eſt vtile ſm doc. ꝙ capl̄m à principio det
ptātē iſtā iſtis ſcrutatorib.& vbi cōcurrūt plures electores,
dēat fieri collatio numeri ad numerū , meriti ad meritū,&
zeli ad zelū,vt ſic appareat quis electorū habeat maiorē nu
merū:& qs eſt maioris meriti:& quo zelo,ſeu aīo electores
fuerūt moti ad eligendū . Nā ex iſtis tribus apparebit clarè
qs hēat maiorē & ſaniorē partē. Nā maioritas ꝯſiſtit reſpe
ctu numeri: ſanioritas uerò reſpectu meriti & zeli;& đ his.
uide,qđ plenius no.in c.eccl̄ia el 2.ī.e.& ad de bo.tex.in c.
ſi qñ.ī.e.li.6.vbi dſ,ꝙ qñ vna electio fit à duab⁹ partib⁹,ceſ
ſat collatio meriti & zeli ; dic.vt ibi plenius legi.& not. Si
uerò unus ſolus fuerit electus,ēt dēt fieri collatio nō nume
ri ad numerū,cū ceſſat alia electio: ſed fiet de numero,meri
to,& zelo.Nā primò cōſiderabiſ vtrū ha-
buerit numerū ſufficientē: qa fortè pñtes
nō faciunt duas partes,ꝓut deberent: uel
fortè ñ oēs hñt uocē. Itē fiet collatio de
merito electi,an ſit idoneus ad illā digni
tatē.Itē de zelo,an bono aīo,an uerò per
preces illicitas in illū cōſenſerūt . Electio
āt fiet p unū noīe totius capli, & p uerba
ſingularis numeri,ut ꝓbaſ in d.c.ſicut cū.
11 †Et uide đ hoc ibi bo.gl.q̄ dicit ſufficere,
ut ſine mādato aliquis eligat noīe capli:
qa capl̄m tacēdo vř hoc hre ratū, cū tra-
cteſ de actu concupiſcibili,ut eccl̄iæ ꝓui-
deaſ de paſtore.Et tene mēti illā gl.qa fa
cit ad multa,cū ſæpe aliqs de vniuerſitate
ſine mandato loquaſ ꝓ tota uniuerſitate
pñte,& nō ꝯdicēte. Limita tñ ſm ea,quæ
ſcripſi ī c.ſcriptū.ſ.e.ubi oīno uide, & qđ
no.Inn.in c.1.de his, q̄ fi.à ma.par.ca. Et
p hoc pōt decidi 7.q. qd debeāt ſcribere
iſti ſcrutatores,& ī q̄ forma? So.dic ꝙ de
bēt ſcribeſ uota ſingulorū, ut ꝓbaſ ī tex.
ibi:uota cunctorū.&c. Vñ pōdera uerbū,
uota,qđ idē ſonat,qđ deſideria cuncto-
rū,ſeu diſpōnes aīorū. vñ ſcrutatores de-
bēt diligēter exquirere, ut in tex.interro
gādo.ſ.in quē uolunt cōſentire ,& quare
cōſentiunt in illū noīatū p eos: & quo ze
lo in illū cōſentiunt: & interrogare ēt de
meritis illius & qualitate pſonę.Hoc ſen
tiūt doc.hic.& iudicio meo ꝓbat iſte tex.
dū dicit:vota cunctorū diligenter exq̄rāt.
Vñ pōdera illud uer.uota; als ñ poſſet fie
ri plena collatio meriti & zeli , ꝓut dēt
fieri,ut in lr̄a ſubiiciſ, & ſ. tetigi. & dicit
Io.And. ꝙ poterunt ſcrutatores ſingulos
adſtringere p iurm. Alii uerò dñt,ꝙ hoc
nō eſt A neceſſe,cū ñ ſit iure cautū: ſed po
terūt oēs adiurare ſub aīę periculo,& per
Deū,ut cōſentiant in illū, quē putant me
liorē,& p quē melius eccl̄iæ ꝓuideaſ; ad
hoc adduco bo.tex.ī c.cōſtitutis, in prin.
el 2.de ap.quē tex.no. Fiet āt ſcriptura in
effectu hac forma,ſm Io.And.Talis adiu
ratus & interrogatus &c. cōſenſit in talē.
uel ſic:talis interrogat⁹ &c.rñdet,ego no
mino talē,ſeu,cōſentio in talē : uel,eligo
talē.Et ꝙ poſſit hoc ultimū fieri,adduciſ
c.in geneſi.ī.e.in uer.ne uel idem repeti.
&c.quaſi innuat ille tex. ꝙ ſinguli pñt di-
cere in ſcrutinio:talē eligo . ſed poſteà fa
cto ſcrutinio,dēt ſeq cōis electio:qa vnus
dēt eligere noīe oīm , p uerba ſingularis
numeri;puta dicendo,ego talis ex cōmiſ
ſione capli,eligo talē noīe toti⁹ capli.Mi
hi tñ placet prima,uel ſcđa forma , ut in
ſcrutinio qlibet dicat,cōſentio ,vel,nomi
no talē:nō āt,eligo;& ꝓ hoc tex.hic dum
dicit:uota cunctorū &c.& ibi,dū dicit : is
eligaſ,in quē oēs, uel maior pars conſen
ſit. Non tñ puto,ꝙ uitiareſ electio ex ter
12 tia practica , ex quo poſteà ſequiſ cōis &
unica electio.† Vlterius q̄riſ, nūquid oīa
hic cōtenta uſq; ad uerſ.uel ſaltē , ſint de
ſubſtātia ? So.gl.in uer.*maior & ſanior*,cir
ca hunc articulū inſtat,& doc. plenius; &
ꝓſequere poſt Io.An. cōcludēdo ea, quæ
ſunt neceſſaria & de ſubſtantia. Primū.n.

SEB. SAPIA.
a Notarius cleri-
cus. uideſ uerior
opin. ꝙ notarius
laicus non poſſit
rogari de electio
ne prælati : quia
notarius laicus ñ
poteſt cōficere in
ſtrumentum de re
ſpirituali; & ſi cō
ficit, non ualet in
ſtrumentum,ut te
net Hoſt.in c.con
tingit.ī.de arbit.
Lanfran.de Oria.
in tra.de arb.in 2.
parte,col.1.& ita
p multa cōcludit
Firm.in tracta.de
Epiſcopo.q.30.in
1. parte libri ter-
tii.vide Dec.in c.
decernimus. ī. de
iudic. ubi an no-
tarius laicus poſ-
ſit rogari de re
ſpirituali.

Imò
eſt hodie
ſubſtā
tiale,
cap 1.
uer.ad
locū ,
de ele
ctio. ī
prag -
ma. ſā
ctio.

ſubſtãtiale eſt, ut electio fiat per cõgrega
tos in vnũ. Nõ.n.ſufficeret cõſenſus eligẽ
tiũ ſingulr̃ pſtari; puta ſi quilibet cõſenti
ret in camera ſua: ſed oportet, ꝙ collegia
liter cõſentiant; ad hoc c.in geneſi.ĩ.e. &
vide gl.in c.1.de reb.ec.nõ alie.lib.6.Nec
iſtud eſt ſpãle in electiõe, vt ibi ſentit gl.
ſed regulare & gñale in oĩbus explicãdis
p vniuerſitatẽ, vt dixi in c.cũ oẽs, ſ.de con
ſti.facit qđ not.gl.in l.ſicut, ff.qđ cuiuſq;
vni.no.* Nõ tñ* p hoc intelligas, ꝙ pñtia
ſit de ſubſtantia. Nã contemptus aliquo-
rũ, nõ inducit nullitatẽ electionis, vt in c.
qđ ſicut, & c.bonæ, ſ.e. & in c.eccl̃ia, el 2.
ĩ.eo.ergo pñtia, ſeu vocatio abſentiũ, nõ
eſt de forma ſubſtãtiali, ſed de iuſtitia: qa
retractabiẽ electio nõ vocatis ꝓſequenti
bus cõtẽptũ; & hoc ẽt voluit pal.gl. Intel-
lige tñ, ꝙ ad validitatẽ electionis reqran
tur duæ partes vocãdorũ: al̃s ñ cõſiſtit ibi
vniuerſitas; & valebit qcqd diſponit ma-
ior pars, vt notaẽ i l.nulli, & l.planè, ff.qđ
cuiuſ.vni.no. facit qđ dixi in c.cũ nobis,
a & in c.in cauſis.ſ.eo. Nec valeret[a] ſtatutũ
epi & capl̃i inducẽs nullitatẽ pp defectũ
aliquorũ, ñ vocatorũ, vt no. Io.An.in ad
di.e.ti.in 1.col.qa ñ pt ſtatutũ immutare
formã iſtius cap.ar.cle. ne Romani.ĩ.eo.
ti. vñ ñ pt ſtatutũ infringere electionẽ va
lidã, nec validare nullã ꝯ diſpõnẽ huius
tex.quod bñ no. Et facit ſatis bñ d.cle.ne
Romani. vbi patet, ꝙ ꝯſtitutio inferioris
nõ pt in aliquo immutare, nec detrahere
cõſtõni ſuperioris; & facit qđ in ſil̃i not.
Io.An.in c.fi.đ ap.li.6.Sm̃ ſubſtãtiale eſt,
vt ſcrutatores aſſumanẽ p collegiũ. Nõ.n.
dñt ſe ĩgerere. redderenẽ.n.ſuſpecti, vt in
l.q oĩa, ff.đ ꝑcu.& ꝑ hoc tex.hic, in uerb.
13 aſſumanẽ. † Sed ego dubito, vtrũ iſtud ſit
ſubſtãtiale. Nã ſi tres de capl̃o cõgregato
aliis uidẽtibus & tacẽtibus, incipiũt ſcru-
tari vota aliorũ: & demũ capl̃o nõ ꝯdicente, ſeruatis oĩbus
ſeruandis, ſequaẽ cõis electio, crederẽ talẽ electionẽ ualere:
qa cũ agaẽ de re meritoria & cõcupiſcibili, tacẽtes hñr ꝑ cõ
ſentiẽtibus; ſicut in ſil̃i no.gl.in d.c.ſicut cũ, e.ti.lib.6.& fa-
cit qđ no. Inn.in d.c.in geneſi. Tutũ tñ eſt ſeruare, vt expreſ
ſe aſſumanẽ p collegiũ, & ꝑ hoc facit qđ dixi poſt doc.in c.
ſcriptũ.ſ.e. Tertiũ ſubſtantiale eſt, vt aſſumant tres ſcrutato
res, nõ plures, vel pauciores. gl.tñ pal. dixit hũc ternariũ nu
merũ ñ eſſe de ſubſtãtia, dũmõ ſint tot inquiſitores, ꝙ fraus
fieri ñ poſſit; & idẽ tenuerũt Vin.& Tan.ſed cõiter teneẽ op
poſitũ; & magis hoc vltimũ conuenit lr̃æ in eo, qđ ſpecificẽ
facit mentionẽ de tribus, ꝑ hoc l.ſi vnus, C.de teſta. Quartũ
ſubſtãtiale eſt, ꝙ iſti tres ſint de collegio: ſed gl.pal.tenuit
hic, hoc ñ eſſe de ſubſtãtia; qđ ẽt tenuerũt Vin. & Tan. Sed
Gof.Inn. & Hoſ.tenẽt primũ, qđ magis cõuenit lr̃æ.& intel
lexit Inn. de collegio eligẽtiũ, ñ de collegio eccl̃iæ vacãtis
tm̃. Nã infidelius ꝓſequunẽ negotiũ electionis illi, ad quos
ſpectat electio. Et hoc fortè dicit, ꝙ nõnunq̃ electio ſpectat
ad aliud collegiũ, q̃ eccl̃iæ uacãtis rõne cõſuetudinis, ul̃ pri
uilegii, vt in c.Abbate.ĩ.de uer.ſi.& in c.cũ dilect⁹, de cõſue.
cũ ſi. Quintũ ſubſtãtiale ẽ, ut uota ſingulorũ exquiranẽ in ſe
creto, vt quiſq; liberi⁹ poſſit dicere votũ ſuũ, ꝑ hoc tex.ibi,
in uerbo, ſecreto. Nã ſolũ excludit alios đ collegio, ñ ãt al̃s
perſonas neceſſarias. Hic dicit Inn.ſe credere, ꝙ pñt aliq te
ſtes adhiberi, qđ Hoſt.dicit ñ eſſe tutũ: qa uerba hui⁹ tex.ñ
patiũẽ. Qđ ẽt vr̃ placere Io. An.dicẽti, ꝙ ſic fecit pluries ob
ſeruari, ut quẽadmodum teſtis deponit in ſecreto; ita & iſti
14 ſcrutandi.† Sed aduerte: qa & teſtes pñt deponere & exami
nari in pñtia aliquorũ teſtiũ, ut poſſint conuinci de falſo; ſi
ꝓbareẽ poſteà ueritas in ꝯriũ, & ipſi negarent ſe depoſuiſſe,
ut reperiẽ ſcriptũ. vñ eſt cautũ, ut in graui & põderoſa cã, aſ
ſumãtur duo teſtes in examinatione cuiuſlibet teſtis. Et ꝙ
hoc fieri poſſit, alleg.tex.no.in c.ut offiñ, de hære.li.6.ſenſe
rũt Inn.& Hoſt.in c.Albericus, de teſt.& vide qđ dixi in c.ſi
cut, & in c.cũ cãm, e.ti. Et ad iura q̃ dñt teſtes examinandos
ſigillatim in ſecreto, ut in c.uenerabili, e.ti.cũ ſi. Rñde, ꝙ ñ
debẽt plures teſtes cõmiſceri: qa vn⁹ poſſet alterũ inſtruere:
ſed ñ ꝓhibẽt iura aliquos teſtes adhiberi ĩ examinatiõe cu
iuſlibet teſtis de p ſe: imo mãdãt adhiberi in cã põderoſa, ſi
cut in cã hæreſis, ut in d.c.offiñ. Ita pt dici ad tex.nr̃m; & in
hoc no. illã gl.pal.ñ tñ debent eſſe iſti teſtes terribiles, ſicut
ſcrutatores. Vñ dñt hic doc.& bñ, ꝙ ſi aliqs ex ſcrutatorib⁹
eẽt nimis potẽs & terribilis ĩ ſingulis ſcrutãdis, ꝙ pñt aliq
opponere, ut ille ñ aſſumaẽ; & erit iuſta cã appellãdi: qa al̃s
15 ñ poſſet qlibet uotũ ſuũ liberè exprimere.† Sextũ ſubſtãtia-
le ẽ, ut ſigillatim fiat iſta inqſitio. nõ.n.dẽnt uocari bini, vel
trini: ſed qlibet ſingl̃r p ſe, ut patet ĩ uerbo, ſigillatim, ſicut
obſeruaẽ in teſtib⁹, q ñ dẽnt plures cõmiſcari ĩ examinatio
ne: al̃s ñ ualeret depoſitio, ut no.in d.c.venerabili, & in c.cũ
16 cãm.† Septimũ ſubſtãtiale eſt, vt vota oĩm exqranẽ, vt patet
ibi: uota cũctorũ.&c vñ ſi vnus ex pñtibus ñ ſcrutareẽ, vl̃ ali
quis ex ipſis ſcrutatoribus omittereẽ, nõ valeret electio. Et
itellige, vt dixi, qñ cõtẽniẽ ſeu pteṙmittiẽ aliqs ex vocatis.
Nã ſi aliquis nõ vocareẽ ad electionẽ, cõtẽptus illius nõ red
dit electionẽ nullã: qa vocatio oĩm nõ eſt de forma ſubſtan
tiali, vt.ſ.dixi. Octauũ ſubſtãtiale eſt, vt vota exquiſita redi-
ganẽ in ſcriptis publicis, aut priuatis, vt.ſ.dixi, vt patet ibi ĩ
ſcriptis redacta. Nonũ ſubſtantiale eſt, vt poſtq̃ vota fuerint
in ſcriptis redacta, publicenẽ in cõi; dic.ſ.in capl̃o. Decimũ
ſubſtãtiale eſt, vt iſta publicatio votorũ fiat mox poſt, q̃ fue
rint ĩ ſcriptis redacta, vt colligr̃ ibi, mox publicent: aliq tñ in
hoc variãt: ſed primũ tutius & cõius. Vndecimũ ſubſtãtiale
eſt, ut fcã publicatione votorũ, fiat collatio numeri, meriti,
& zeli, vt.ſ.dixi. Duodecimũ ſubſtãtiale, vt fiat iſta collatio
mox poſt publicationẽ nullo actu ex̃neo intermiſſo, qđ vo
luit hic.gl.licet aliq in hoc variẽt: ſed tene, qđ dixi ar.in l.
cũ antiqtas, C.de teſt. Tertiũdecimũ ſubſtãtiale ẽ, vt fcã col
lõne ſequaẽ cõis electio. Et ĩtellige, ꝙ fiat p vnũ noĩe capl̃i,
& p uerba ſingularis numeri, ut ĩ d.c.ſicut cũ, & ĩ c.cũ ab u-
no, de re iu.li.6. Quartũdecimũ ſubale ẽ, vt ipſa electio fiat
ſtatim poſt collationẽ nullo.ſ.actu ex̃neo intermedio, vt in
c.cũ poſt petitã.ĩ.e. Quintũdecimũ ſubale eſt, vt electio fiat
de illo, in quem maior & ſanior pars capl̃i cõſenſit, ut hic.
Xvj.ſubale eſt ꝙ iſta electio ſit verbalis, vt in c.eccl̃ia, & ĩ d.
c.ſicut cũ, & in d.c.cũ ab vno. Decimũſeptimũ ſubale eſt, vt
ipſa electio ſolẽniter publiceẽ. Nõ.n.dẽt eẽ clãdeſtina, vt hic
in fi.& dẽt publicari in capl̃o. Et ẽt ẽ tutũ, vt publiceẽ pplo;
ꝑ hoc qđ leg.& not.in c.cũ dilectus.ſ.eo. Decimũoctauum
ſubale eſt, vt ſeruet ordo oĩm pdictorũ, & ſucceſſiuè oĩa ſer
uenẽ p ordinẽ, ſicut.ſ.numeraui. Nõ.n.dẽt fieri ppoſteratio
noĩe capl̃i, & poſteà votorũ inqſitio, vel qd ſil̃e. Aliqui vo-
lunt addere, ꝙ pfixio diei ad electionẽ celebrãdã ſit de ſub
ſtantia. qđ tñ nõ vr̃ verũ, ſed potius eſt de iuſtitia: qa vt dixi,
vocatio abſentiũ ñ eſt de forma ſubali. Addunt ẽt aliqui, vt
ſcrutatores ſint fide digni, vt in lr̃a ibi: fide digni. Sed cõius
teneẽ hoc eſſe nõ de ſubſtãtia, ſed de iuſtitia. Fuit.n.dictum
potius admonẽdo, q̃ quid ſubale inducendo; & iſta idonei-
tas præſumiẽ. vt in c.fi.de præſum. & qđ ibi not. Itẽ addunt
aliqui, ꝙ electio fiat in eccl̃ia, de cuius prælato ſit electio, vt
in c.qđ ſicut.ſ.e.licet hoc ſit honeſtum & iuſtũ, nõ tñ locus
eſt de ſuba; niſi aliud hr̃et cõſuetudo, ar.in c.qua fronte, de
ap. & tenet Hoſt.hic. addiẽ ẽt p aliquos, ꝙ fiat electio poſt,
q̃ corp⁹ plati defuncti fuerit traditũ ſepulturæ. Sed tu dic, vt
pleni⁹ dixi.ſ.c.bonæ, el 2. Ex pdictis vides difficultatẽ hui⁹
formæ ſcrutinii, in qua multi ẽt viri pfecti deficiũt ignoran
tes practicam,

SER. SAPIA.
a Nec valeret. qd & quando Epiſcopi poſſint ſtatuere cõtra canones, latè tangit Fel. in c. quod ſuper his, ĩ.de maio.& obe. & latiſſimè illuſtris do. meus Regius ſenator Rochus Curtius, in rep. c. fin. col. 36. ver. primus igitur ſ. de conſuetu.

17 tes practicã, ut dicit gl. ĩ c. cũ expediat. j. e. li. 6. † In gl. ĩ uer. 2 mox, in fi. No. bñ i ſtã gl. q̃a quotidie ſolet allegari ꝑ ſignifi-
2 cato iſtarũ dictionũ, mox,[a] ſtatim, illicò, & ſĩtiũ. capiunt. n. in iure diuerſimodè. Nã q̃nq; uerificãt in modico tpe: q̃nq; in minori. Sed eſt dubiũ, qualr dēant capi rĩr; dic q̃ ubi ius determinat, ſeruãda eſt ipſa iuris diſpõ in caſib⁹ hic alleg. in gl. ſed ubi ius ñ determinat, tunc iſtæ dictiones & ſĩles ueri ficant in modico tpe, ſm qd̃ arbitrabit̃ bonus iudex, habito reſpũ ad ipſi⁹ circunſtãtias, ar. in l. 1. ff. de uer. ob. & uide tex. iun. gl in c.* an ſit *. j. de appel. Et ad mãm, uide gl. in c. ſi in qualibet. 20. q. 2. in Spe. in ti. de diſpu. & all. §. poſt hæc, uer. itẽ mox. adde d. Bar. ĩ l. 1. ff. iud. ſol. ubi no. dicit, q̃ ſi q̃d dẽt ſtatim fieri, intelligit̃ q̃ ſummariè & ſine ordinario ꝓceſſu fiat, ar. C. vñ ui. l. momẽtariæ, iun. l. 1. C. de uſu. rei iud. Abb.

ZACHARIAS. Iſtarum dictionum, mox, Adde in quot modis capiatur hæc dictio, mox, in iure, no. in l. 1. ff. ſi cer. pet. gl. in l. ſi pupilli. §. idem ait, ff. de neg. geſt. Di. & Bar. & ibi in addi. ad Din. in l. fruct⁹, ff. ſol. ma. & gl. & Bal. in l. Gall⁹. §. ille caſ⁹, ff. de lib. & poſth. & in l. ſi q̃ hæres inſtitut⁹, ff. de acq. hæ. & in l. 1. §. q̃ pñs, de uer. ob.

SVMMARIVM.

1 *Procurator effectus dñi inſtãtiæ, an poſſit reuocari p dñm ꝓpriũ?*
2 *Electores, qui compromittũt ius eligendi in alterum, debent omnes nemine diſcrepante conſentire 6.*
3 *Pactum poſitum in compromiſſo, ut eligatur unus, non valet.*
4 *Compromiſſarij debent determinare ĩ illo loco, ubi fuit factum compromiſſum.*
5 *Electores ſi maior pars eorum eligit ſcienter indignum, an p̃tãs eligendi remaneat penes minorem partem, etiam quòd ſlet in uno?*

§ *Vel ſaltem.* In hoc uer. no. primò, q̃ hñtes b ius eligẽdi, pñt eligere nedum p ſe, ut ſ. in 1. par. huius c. ſed ẽt p alios, qb⁹ pñt cõmittere uices ſuas; & hoc dupliciter, aut conſti tuendo eos nudos miniſtros & cõmiſſarios capl̃i, aut cõfe- rendo ſeu donando eis illud ius ꝓ illa uice; ut in c. ꝯſtitut⁹, de ꝯceſ. pb. dixi in c. in cauſis, ſ. e. Et in modo tranſlationis eſt magna dĩa, ſaltẽ quo ad effectũ reuocãdi ipſo iur̃ p̃tãtẽ. De quorũ reuocatione, an & q̃ñ poſſit fieri, diſtingue, ut dixi 4 in d. c. in cauſis. qd̃ quidem c. dixeruntquidam ñ hr̃e locũ in reuocatiõe ſcrutatorũ, ſeu eorũ, q dẽnt alios ſcrutari & inq rere, dicẽtes, q̃ illorũ p̃tãs ſẽp pt reuocari, ẽt re ñ integra.
1 † Alii uerò ꝯ, ſi res ñ eſt integra, ar. in c. 2. de ꝓc. li. 6. ſed do. Ant. de Bu. placet plus primum dcm̃, & ẽt mihi: q̃a ñ pñt iſti ſcrutatores ꝑtendere intereſſe: & reddunt ſe ſuſpectos uo- lentes ꝓſequi ꝯ intentionem capl̃i, ar. in l. ĩ oĩa, ff. de proc. Nec ob. c. 2. ꝓall q̃a loquit̃ in procuratore ad iudicia, q effi cit̃ dñs inſtãtiæ poſt li. cõt. & nihilominus ñ pt reſiſtere, q n
2 reuocet̃, dño inſtante, ut ibi no. † No. 2. ibi: q uice oĩum, q̃ ad ualiditatem ꝯpromiſſi reqrit̃ conſenſus oĩm. vñ unus ſo lus pt impedire, ne fiat compromiſſum ſuper electione: q̃a intereſt ſingulorũ, ne qs priuet̃ uoce ſua; qd̃ tenẽt hic cõiter do. & idem no. in c. ſcriptũ ſ. e. ubi dixi; & confirmat hoc gl. 5 in uer. uice oĩum, & ibi aliq̃d dicet̃. Circa iſtã formã cõpro miſſi primò q̃ro, utrũ teneant̃ compromiſſarii ſeruare aliq̃ formã in electione p eos fienda? dic, q̃ non, ut hic colligit̃ in uer. uel ſaltẽ. Nã hæc dictio ĩportat iſtã formã ꝯpromiſſi eſſe ſubſidiariam. Senſus. n. lr̃æ eſt, q̃ aut canonici eligãt p uiam ſcrutinii, ſeruando formam ſupradictam. Aut ſi nolũt ſe ſubiicere illi formæ, ſaltẽ cõferant p̃tãtẽ eligendi aliq̃bus uiris idoneis. Vñ fuit adinuenta iſta uia pro faciliori, ut eui tet̃ forma ſcrutinii, q̃ tñ difficilis eſt. Debet tñ electio fieri p uerba ſingularis numeri, & p unum uice oĩum. De quo tñ dicendũ, ut habet̃ in c. cũ ab uno, de reg. iur. li. 6. & in c. ſicut cũ. j. e. li. 6. Et no. pro ſignificato illius dictionis, ſaltem; & c debet ſcribi p, e. unde ponit Io. An. uerſus. Saltim ſaltando: ſed ſaltẽ diminuẽdo. cõiter tñ iſta dictio ſolet proferri cor ruptè: q̃a proferi p. i. q̃ñ ſtat diminutiuè, & malè. Secundo q̃rit̃, nunq̃d iſta p̃tãs eligendi dẽat iſtis cõpromiſſariis tri- bui abſolutè? dic, q̃ eſt in optione ipſorũ cõpromittentiũ. Nam pñt compromittere ꝓmittendo ſimplr̃ illũ recipere in ꝓlatum, quem iſti elegerint, ut in c. cauſam, ſ. eo. Pñt etiã reſtringere eis hãc p̃tãtem, ut teneant̃ ſcrutari ſecretè uota oĩum; & illum eligere, in quẽ cõſenſerit maior ps & ſanior capl̃i, ut eſt tex. in c. cum dilectus. ſ. e. De cuius reuocatione, fuit dubitatum p iſtũ tex. ideò emanauit nouiſſimè c. cũ expe- diat. j. e. li. 6. & ibi declarat formã illã nõ eſſe correctam per diſpoſitionem hui⁹ c. & ſic poſſet per iſtam formam ꝓcedi pa- riter p uiam ſcrutinii, de qua in 1. par. c. hanc formam dicit gl. eſſe utiliorẽ in d. c. cum expediat. Non tñ, intelligas, q̃ ꝯpro- mittentes poſſint in aliquo tollere ſub- ſtantialia huius c. vñ non ualeret cõpro- miſſum, ut cõpromiſſarii eligerent illũ, in quem cõſentiret maior ps capl̃i, partium cõparatione minorũ: q̃a requirit̃ de ſub- ſtantia maior & ſanior pars totius capl̃i,
3 ut eſt tex. no. in c. ſi cui. j. eo. li. 6. † Tertiò principalr̃ q̃ro, utrum ualeat compromiſ ſum de eligendo certam perſonam? doc. cõiter, q̃ non, ar. in l. qualem, & in l. itẽ ſi unus, ff. de arb. Quarto q̃ro,[b] in quo loco debeant eligere compromiſſarii? quidam dicũt, q̃ ubicunq; eis fuerit libitum; facit. c. cum dilectus. ſ. eo. & in c. in cauſis. Alii uerò dicũt q̃ teneant̃ eligere in ipſa eccl̃a uacante, ſicut tenent̃ canonici, ut in c. qd̃ ſicut. ſ. e. & c. cum terra. Non. n. potuit ca- pitulum transferre maiorem p̃tãtẽ, q̃ ha beat; & hoc eſt tutius ſm Inn. † Hoſ. uerò dicit, q̃ ſi compromiſſum eſt factum in ec cleſia, vr̃ neceſſarium, ut electio fiat in ec- cleſia: quia de illo loco, ubi fit compro- miſſum, uident̃ compromittẽtes ſenſiſſe, ut l. ſi cũ dies. §. ſi arbiter, ff. de arbi. Fatet̃ tñ Hoſ. non eſſe de ſubſtantia electionis, niſi aliud habeat conſuetudo. Et dic tu, ut dixi in c. cum terra, & c. quod ſicut, ꝓall. & no. dcm̃ Hoſt. cum quo cõiter tranſeunt hic do. Et facit iſte tex. quia inter ſubſtan tialia electionis nullam mentionem facit de loco, quaſi locus non ſit de ſubſtantia. Iuſtum eſt tñ, ut fiat in eccl̃a, ut in d. c. qd̃ ſicut. † Quinto q̃rit̃, quid ſi ex tribus com promiſſariis duo ſciẽter eligũt indignũ, tertius eligit idoneũ, nunquid ualeat ele b ctio unius? doc. ſunt uarii. Quidã tenent, q̃ ſic: q̃a p̃tãs duorum eligẽtium ſcienter indignum deuoluitur ad illum unum, qui non deliquit, ar. j. eo. c. congregato. Alii tenent ꝯrium: quia compromittendo in tres, uident̃ uoluiſſe, ut non ualeat electio uni⁹. Tu de hoc uide, quod dixi in c. cũ in iure, ſ. e. & p ibi no. potes ampliare mam iſtius formæ cõpromiſſi. Sexto & ult. hic q̃rit̃, an electio[c] facta non ſeruatis formis præſcriptis, ſeu aliqua earum, ſit ipſo iure nulla? Nam tex. hoc non aperit, ſed ſolum dicit, q̃ electio alr̃ facta non ualeat. Sol. dicunt Inn. & Comp. q̃ ipſo iure ñ ualet. c Hoſt. tenet ꝯriũ. ſ. q̃ non requiratur ſnĩa: ſed primum dictum Inn. eſt uerius, & cõi ter tenetur per do. ſequẽtes; & vr̃ probari in d. c. ſicut cum, & in c. ſi cui. j. eo. li. 6. & facit. c. eccleſia, el. 2. j. eo. in uerbo, decer-

ANT. FRAN. Et quãto tpe ue- rificet̃ hæc dictio & ſĩles; uide per Bar. poſt glo. in l. fruct⁹, in uer. mox ff. ſol. mat. & uide opti. gl. 20. q. 2. in c. 1. Et adde, q̃ ali q̃ñ accipit̃ pro in teruallo. x. dierũ, ut in l. ad perem- ptoriũ, ff. de iudi. cũ l. ſeq. Aliq̃ñ ꝓ ſpatio duorũ mẽ- ſium, ut in l. à di- uo Pio, in §. 1. ff. de re iu. Aliq̃ñ in- telligit̃, q̃ primũ poterit, vt in l. tu tores, C. de admi. tut. Aliq̃ñ intelli- gitur uſque ad an num, ut in c. ſi in qualibet. 20. q. 2. & in c. longinq̃ta tẽ. 12. q. 2. Et ď ma iſtarum dictionũ, uide Arch. in c. ue nerabilibus, in §. ſi uerò, de ſen. exc. in 6. & in c. 1. & 2. de conceſ. pb. & in c. Abbatẽ, in prin. de re. iur. eo. lib. & hr̃ etiã p gl. in l. ſi pupilli, in §. idem ait, ff. de neg. geſt. & p gl. 2. in l. mo- nẽtariæ, C. vñ ui. Aliq̃ñ ẽt intelligi tur intra triduum ut in l. & poſt. in §. j. ff. de tranſa. Ite adde, q̃ q̃ñ lex in actu diſpoſitiuo loquitur p uerbũ, mox, intelligit̃. i. ipſo iure, ut not. Bald. in l. ſi qs ma- ior. C. de tranſ.

SEB. SAPIA. Quarto quæro. Vide tñ, q̃ in du- biõ intelligamus de loco conſueto, ut no. gl. in l. ſi lo cus, ff de iud. p̃o bat tex. Pau. de Ca. no. in l. pe. ff. de iu ſti. & iur. Et ꝓbat per locũ à cõſue- tis, de quo latè p Fe. in c. cũ M. Fer- rarienſis, col. 2. & 3. ĩ. de conſt. p La. in l. ut liberis, C. de colla.

SEB. SAPIA. An electio. Vide do. Abb. in c. h. j. d. fortil. ubi ẽt te net Inn. opi.

nit inualidā. Ex his no. q̄ p hæc uerba, ñ
a ualeat,[a] inducit nullitas ipſo ſcō. In gl. in
uer. *aliquib uiris*, ibi: *dumodo uiri religioſi*. i.
bonæ ꝯditionis. Non. n. eſt neceſſe, ut ſint
religioſi. i. ꝓfeſſi aliq̄ rłam approbatam.
Satis. n. eſt q̄ ſint uiri idonei, ut ī tex. ibi:
uiris, idoneis. Debent tñ eſſe clerici, & ñ
laici, ut in c. cōtingit. j̄. de arb. In fi. gl. ibi.
Litem ſi unus. & facit. c. ſi cōpromiſſari⁹. j̄.
6 eo. ti. li. 6. † In gl. in uer. *uice oium*, ibi: *quod
mihi non uidetur*. No. gl. q̄ ad ꝯpromiſſum
faciendū ſup electionis negotio, reqrit
oium conſenſus; & idē tenent cōiter do.
hic & ſ. c. ſcriptum; & idem puto in aliis
negotiis ecclæ expediendis, ut ꝯpromiſ-
ſum non poſſit fieri à c. niſi oēs ꝯſentiāt:
qa cū ſit res uoluntaria, l. ſi dcm, ff. de eui
ćti. oportet q̄ oēs conſentiant, ut no. in c.
cū oēs, de conſt. & p Io. An. in rła, q̄ oēs,
de re. iu. li. 6. in Merc. & facit qđ dicā poſt
Hoſt. j̄. in §. illud. Et hoc intellige, qñ ali
qs de collegio ꝯdicit à princ. ſi aūt facto
cōpromiſſo p totū collegiū ſupueniret,
q non erat uocandus; non dēt ad petitio
nē iſtius retractari ꝯpromiſſum, ut in rła,
factū ltimè, de re. iur. in 6. q̄ ſentiunt cōi-
ter doc. hic, & in c. eccła. Hoſt. tñ hic po-
nit fin. limitationem ad ꝑdicta, dicens, q̄
ſi tres ſunt in collegio, & duo uolunt cō-
promittere tertio ꝯdicente, ſtandū eſt iu
dicio duorū. Tū, qa duo faciūt duas ꝑtes
collegii, ar. c. ſcriptū ſ. eo. & c. licet. Tū, qa
neceſſitas non ſubiacet legi, in c. q̄to. ſ. đ
conſue. cum nō poſſet ſeruari ſcrutinium
ꝑp paucitatē iſtorum collegiatorū. Hoc
dcm ſatis æquū eſt; & trāſeunt cōiter do.
cū eo. Sed dubito, an hoc ſit uerū, cū tex.
hic dicat; uice oim &c. nec duæ ꝑtes pñt
ꝑiudicare minori pt i in iure ſuo; & cuiuſ
libet intereſt hr̄e p̄latū ſm iudiciū ai ſui,
ob q̄ cām ptās eligēdi fuit data collegio,
ut in c. i. ſ. e. facit. 8. q. 1. c. audacter. Et ſi di
ceres, q̄ formā ſeruabūt iſti, ex quo ſūt ita
pauci? Sol. pñt primò eligere p uiā iſpira
tionis, ut j̄. in ver. niſi. ſi aūt oēs in unū ñ
cōueniunt, poterunt eligere aut ſeruādo
formā ſcrutinii eo mō, quo pñt; puta ca-
piēdo unū ſcrutatorē cū notario, ꝑſertim
ſi teneſ opi. q̄ non ſit de forma ſubſtātia
li, ut ſint tres ſcrutatores, qđ tenet gl. ſ.
in 1. ꝑte. Vel poterūt eligere more anti-
quo, ſine forma aliqua, ut uoluit Gof. ī c.
1. ſ. c. ubi dicit, q̄ cū pauci ſunt ī collegio,
ñ teneī ſeruare aliq̄ formā. uñ pñt ꝓcede
re ſine forma ſcrutinii & ꝯpromiſſi. Hoſ.
tñ dicit ibi ſe conſentire Gof. in forma
ſcrutinii. ſed dixit q̄ tenentur procedere
per uiā ꝯpromiſſi, aut inſpirationis. Sed

mihi plus placet dictū Goff. qa p paucitatē, nō dēnt iſti cō
pelli ad trāsferēdū ius ſuū in alios: qa fidelius ipſi proſeque
renī negotiū ꝓpriū & eccleſiæ eorū. Itē, qa lex nō ligat, cū
de facto ſeruari nō pōt, ut 4. di. c. erit aūt lex. nō ergo ligat
eos forma ſcrutinii, nec forma cōpromiſſi: qa illa eſt uolun-
taria, ut ſ. dixi; & ꝑſertim hoc procedit, qñ eſſent duo tm̄ in
collegio, uel unus. in quib. caſib. dixerūt In. & Cōp. q̄ ſi duo
tm̄ ſunt, ſufficit mutuus cōſenſus eorū ſine alia forma. Qđ,
etiam uoluit Io. An. in reg. in toto, in Merc. Si uerò eſt un⁹,
poterit corā teſtib. exprimere ſuū conſenſum, & poſteà eli-
gere, & electionē publicare; puto etiā ſufficere, ut ab electio
ne incipiat. Nā eligēdo exprimit conſenſum ſuum: quia in
uno nō eſt ſeruanda illa forma, ut prius præſteī cōſenſus, &
poſteà ſequatur electio, ut no. in d. reg. in toto. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Inſpirati a Deo dicuntur illi, qui omnes nemine diſcrepante aliquid
faciunt in bonum. 2. 3.* *(landa?*
4 *Alienatio rei eccleſiaſticæ non ſeruata forma, an ſit nulla, uel annul*
5 *Electio facta ab illis, q uenieba͂t p͂ rimando, ēt contradicente illa par
te, ad quā poteſtas eligendi erat peruentura, ualet.* *(nō ualet.*
Alienatio bonorū facta a delinquente in fraudem futuræ ſentētia,
Pænitentia non prodeſt delinquentibus in foro contentioſo.

1 NISI. † Veniendo ad iſtū uer. niſi, in quo tāgiſ
tertia forma. ſ. iſpiratiōis; no. primò, q̄ ad
b hoc, ut ualeat electio[b] facta p inſpirationē, requi
runī đ ſubſtātia duo. primò, q̄ ſit facta ab oib. uno
. n. ꝯdicente, nō ualeret iſta electio: qa nō uſ tūc facta inſpi-
rāte Deo, ar. 8. q. 1. c. nec nouum, q̄ tenent hic cōiter doc. &
bñ. Scđò, q̄ ſit facta abſq; uitio ſimoniæ, uel alicuius tracta-
tus. Sed ꝯ hoc & ꝯ tex. opp. uſ. n. q̄ potius aggraueni iſti, qñ
eligūt p formā inſpirationis, q̄ qñ p formā ſcrutinii. Nā in
forma ſcrutinii ſufficit maior & ſanior ps, vt ſ. in 1. ꝑte cap.
hic requiriſ cōſenſus oim. Sol. in hac forma inſpiratiōis re-
c leuanī ab onere iſtius formæ[c] ſcrutinii. Nō. n. ſubiiciunī iſti
alicui formæ, ſed ſolū daſ ꝓ forma, vt fiat ab oībus abſq; vi-
tio. Et ꝓ hoc, q̄ nō reqraī alia forma, facit tex. hic ī ver. niſi,
dū uenit exceptiuè ad ꝑcedētia. † Itē, qa ubi ſpūs Dei, ibi li-
bertas. qa q ſpūDei aguni, ñ ſunt ſub lege, in c. licet, de re. &
19. q. 2. c. duæ ſunt. Qñ aūt oēs de collegio nemine diſcrepā
3 te, & ſine aliquo vitio cōueniūt in vnū, vñr inſpirati à Deo.
d † Sed quæro[d] quare tex. hic dicit: q̄ſi p inſpirationē? quare po-
ſuit illā dictionē, q̄ ſi? Sol. dicit Hoſt. q̄ tacitè ibi includunī
duæ formæ iſpiratiōis. Illa. n. electio ſit p verā iſpirōnē, q̄ ſit
authore Deo; nec idiget alia ꝯfirmatiōe: vt fuit electio B. Ni
colai, Ambroſii, & Seuerini, de qb⁹. 61. di. c. ſtatuim⁹. §. eō.
ſit āt electio p q̄ſi iſpirationē, qñ ñ ꝯſtat q̄ authore Deo ſit
fcā; ſđ ꝑſumiī qñ oēs de collegio vno ore ꝯſentiūt in aliquē
ſine aliquo tractatu ꝑcedēti. vñ dr̄ tūc q̄ſi p inſpirationē. i.
ſiſitudinē vere inſpirōnis. Et qđ dixi, q̄ ñ dēt ꝑcedeī tracta
t⁹; itellige ſm Io. An. đ tractatu ſpāli; gñalis āt poſſet fieri;
puta, ſi vn⁹ ꝑdiceret, rogem⁹ Deū ꝓ bono p̄lato, vł hortādo
alios ad electionē p̄lati. ñ āt dēt fieri pſuaſio reſpū certę p-
ſonę: qa tūc electio fieret ad ſuggeſtionē alteri⁹. In gl. i ver.
e priuent, ibi: p ſniam, ñ ipſo iure: & hoc teneas: qa pœna[e] hic
f poniſ per verba futuri tpis. quo caſu ſp reqriſ ſnia[f], de quo
vide bo. gl. in rła, i pœnis, de reg. iu. li. 6. & i c. ſeq. & plenè di
xi in c. ſi diligēti, de fo. cōp. Nō ob. c. cùm in cūctis. ſ. eo. De
quo gl. opponit, qa ibi loqī, cū peccaī eligēdo; iō pœna im-
poniī ipſo iure. hic verò cū peccaī ꝯ formā hic traditā: ele-
ctio tñ fuit fcā de idoneo. vñ magis eſt pctm̄ maæ, q̄ formæ;
4 † qđ facit ꝯ no. p gl. 12. q. 2. in ſu. & in c. ſine exceptione, q̄ di
cit, q̄ alienatio rei ecclaſticæ fcā i caſu ñ licito, ñ ſeruata for
ma, tenet: ſec⁹ ſi in caſu licito ñ ē ſeruata forma. Sed tu tene
q̄ dixi poſt gl. ī c. 1. de in int. reſ. Ex̄ gl. hic q̄riſ ad quē deuo
luiſ hæc ptās ſecuta ſnia priua. cū tex. hic ſolū dicat, q̄ ptāte
priuēī? Sol. Inn. & Hoſ. multū iſtāt, & inolutè, ſed tu dic bre.
q̄ aut peccauerūt oēs i fora; & tūc ſecuta ſnia, đuolueī ptās
ad

a ANT. FRAN. Non ualeat. An per illa uerba, non ualeat, indu
catur actus nullitas ipſo iure, uide bo. tex. in cle. paſtoralis, in uer.
negatio, de re iu. ubi ſit mentio de ſnia lata ſine cauſæ cognitione,
q̄ illa non ualeat, & ſit ipſo iure nulla. Tñ d. Ant. in c. cum ex lr̄is, de
ip int. reſt. tenet q̄ non ſit ipſo iure nulla: ſed ueniat caſſanda; & q̄
ꝯñs per illa uerba
non inducat nul-
litas ipſo iure: ſed
requiratur illius
caſſatio & annul-
latio; de quo habe
tur per Bar. plenè
in l. prolatam, C.
de ſen. & interlo.
om. iu. & uide ea,
quæ habentur &
not. in l. 1. & 2 C.
qō prouo. non eſt
ne. Et addē, q̄ illud
di eſſe nullum, qđ
fundit⁹ non ualet,
licet ſit uerū. Fal-
ſum autem eſt, qđ
non eſt. ſed ſi eſſet,
aliquid eſt, ut no.
in l. ſi quis legatū,
ff. de ſal. p do. Ale.
poſt Bar. Et adde,
q̄ illud quod eſt
ipſo iure nullum,
& funditus, non
poteſt ualidari ſe
cundum Bal. in l.
fi. in §. neceſſitate,
in 2. col. C. de bo.
q̄ liber. & habet p
Inn. in c. prudētia,
de off. leg. & uide
p Spe. in ti. đ app.
in §. 1 in uer. qđ ſi
unus. Et adde, q̄ di
ctio, nullatenus,
inficit actum ipſo
iure, ut eſt ſingula
ris glo. in auth. ſi
mulier, C. ad Vel-
le. & habetur p d.
Car. i cle. ſup lr̄is,
de reſcrip. & eodē
modo dicendū eſt
de dictione, nullo
modo, quę dicitur
eſſe uniuerſalis ne
gatiua, per quam
excluditur etiam
diſpenſatio ſupio
ris, ut eſt no. glo.
in cle. hi, qui. de
ata. & qual.
SEB. SPAIA.
b Vt ualeat electio.
vide Spe. in tit. de
ele. §. fin. & in ad-
ditionibus. ubi ēt
dicit, q̄ nō dr̄ ele
ctio inſpirata, quę
fit uno ꝯdicente,
non. n. dr̄ concor-
dia canonicorum,
qū un⁹ diſcordat,
ut p Abb. i c. ñ ꝑt,
de re iu. no. Io. de
Imo. i cle. ne Ro.
p. illū tex. de elec.
c Iſti⁹ formę, addē
Ro. conſ. 265.
d Dicit Hoſ. adde Ol. ꝯſ. 155. ubi ſeq̄tđ. Hoſt. hoc & ibi latius uide.
e SEB SAPIA. Quia pœna. uide Aug. in aut. de litigato. ad ñ.
& Fran. Cur. in ſiu. 7. & Ia. in l. 2. in 5. uot. C. de iu. emph. & in l. cum
poſteaquàm, in 3. not. C. de pact.
f Sententia. adde Ang. conſ. 36. Calde. conſ. 10. de uerb. ob.

ad primũ ſupiorẽ, niſi ſit eccl'a cathedr. qa tũc deuoluit ptãs ad ſolũ papã, ut in c. q̃q̃. ĩ. e. li. 6. Aut aliq tñ elegerũt ꝯ formã; & tũc ptãs deuoluit ad eos, q nõ peccauerũt, ar. ĩ. e. c. cõgregato, & c. cũ Vinton. ſ. e. & hoc tenuit gl. & bñ in d. c. q̃q̃. b

s † Sed circa iſtã ultimã partẽ cadit qõ difficilis. Pone, ꝙ maior pars elegerit ꝯ formã, ſed electo mortuo, uel acceptare nolẽte, uult illa maior pars ꝓcedere ad nouã electionẽ, minori parte, q̃ nõ deliqt. ꝯdicẽte, & appellãte, ne fiat electio p eos, cũ ipſi ſint priuãdi p ſniam, & ptãs eſt deuoluẽda ad ipſã minorẽ partẽ. Quærit nũqd ualebit electio maioris partis, attẽtata ꝯdicẽte minori parte, & appellante ob cãm pdictã? Inn. & Ho. latè ꝓſequuñ hãc qõnẽ. Nã qdã tenuerunt, ꝙ electio iſta nõ tenet, uel ſaltẽ ẽ retractãda: qa uñ factã ĩ fraudẽ, & ꝑiudicium minoris partis, cui illud ius eligẽdi erat applicãdũ; ſicut nõ ualet alienatio bonorũ facta p eũ, q deliqt, in fraudẽ futuræ ſniæ, ut in l. poſt ꝯtũ, ff. de do. ubi plenè de ma. Inn. uerò & Cõp. tenẽt, ꝙ electio ualeat, nec ſit retractãda, ex quo fuit facta añ ſniam priuatiuã, dũmõ ſit facta ſine fraude. Sed nõ eſt in dubio hoc caſu ꝓſumẽda fraus ſ᷑m eos, c q uñr uoluiſſe ꝓuidere eccl'iæ uacãti. Hoſ. ãt tenet primam partẽ, ex quo ꝓceſſit appll'o minoris partis, cui⁹ intererat ne fieret electio. Io. Cal. diſputauit hãc qõnẽ; & tãdẽ ſecut⁹ fuit opi. Inn. & Cõpo. motus princip'r: qa añ ſniam priuationis ptãs eligẽdi erat penes iſtos. uñ potuerũt eligendo ꝓuenire hãc ſniam, ar. in c. ſi tibi abſenti, de ꝓb. li. 6. potuerũt ãt iſti, q peccauerũt puniri alia pena. Et ſic ceſſat ꝯriũ eorũ. q dicebãt in delictis nõ eẽ locũ pniæ in foro cõtẽtioſo, ff. ui bo. rapt. ĩ l. nihil ꝓdeſt, & in l. q ea mẽte, ff. de fur. D. Ant. uñ inhærere opi. Hoſt. qa cũ ius ſit q̃ſitũ minori parti ex delicto maioris partis, & fuit appl'o interpoſita ex iuſta cã p minorẽ partẽ; ergo aut eſt irrita, aut uenit irritãda, ut in c. bonę, de app. Mihi ãt placet opi. Inn. Cõp. & Cal. Moueor princip'r: qa cum qs uenit priuãdus ptãte, aut bñficio p ſniam, iuſtè poſſidet

a añ, q̃ priuet, ᵃ ꝓſertim cũ poſſit añ ſniam cũ eo diſpẽſari, ut no. dicit Inn. in c. cũ nr̃is, de cõceſ. ꝓb. Ergo añ priuationẽ iuſtè poſſidebãt iſti ius eligẽdi; & p cõſequẽs iuſtè elegerunt. nec tenebanẽ ius eorũ omitteẽ pp applõnẽ & ꝯdictionẽ minoris partis: qa nõ teneẽ qs omittere ius ſuũ pp ſniam priuationis, q̃ poſſit fieri in futurũ. Ius. n. nõ ſine miniſterio noluit iſtos eẽ incõtinẽti priuatos, ſed priuãdos; ergo authoritate iuris pñt interim uti ptãte ſua: qa noluit ius eos ipo facto priuari. Præthereà nego, ꝙ aliqđ ius añ ſniam ſit q̃ſitũ minori. Nã poſt ſniam deuoluiẽ ad minorẽ partẽ ex quadã cõſequẽtia: qa ex quo minor pars nõ deliqt, nõ dẽt puniri, & illi q ſũt priuati, habeanẽ ꝓ mortuis, 16. q. t. Vñ totũ ius uniuerſitatis reſidet in minori parte; ſicut ſi illi eſſent mortui, l. ſicut, ff. qđ cuiuſq; uni. no. q̃ qdẽ rõ ceſſat añ ſniam priuatiuã. Tũ qa nõ ſunt ibi habẽdi ꝓ mortuis, ſeu priuatis: tũ, qa pęna priuatiõis nõ ĩponiẽ in fauorẽ minoris partis, ſed principal'r odio delinquẽtiũ, licet in ꝯſequẽtiã hoc ius iſtorũ accreſcat nõ delinquẽtib. Ergo añ ſniam nõ pñt iſti ĩpedire electionẽ aliorũ: qa adhuc añ ſniam eorũ ñ intereſt; ergo ñ dẽnt audiri appellãtes. 2. q. 6. c. nõ ſolẽt, & ĩ c. cũ inter. R. ſ. e. Ab.

SVMMARIVM.

1 *Procurator nõ pt interuenire in caſu electionis fiẽdæ, niſi in caſu neceſſitatis: uel niſi alij de cap. hoc uelint: in alijs uero cauſis pt.*

2 *Procurator in caſu, in quo poteſt conſtitui, ut ſ. proxi. eſt conſtituẽdus unus de capitulo, uel uniuerſitate; niſi illi de collegio hoc non curent.* 3

Procurator iurans dominum eſſe impeditum, ſi poſteà appareat nõ eſſe uerum, geſta per eum non retractãtur, niſi ex officio iudicis; & idem eſt ſi non iurauit.

Iuramentum delatum à parte parti non admittit poſteà probationẽ in contrarium.

4 *Electores non poſſunt admittere procuratorem abſentis non iurantem legitimam abſentiam, niſi omnes conſentiant.*

Appellatio iudicialis ſuſpendit iuriſdictionem iudicis: ſed appellatio extraiudicialis non parit iſtum effectum.

b § *Illud.* In iſto. §. t. no. ꝙ ĩ electionis negotio nõ pt qs r'r ꝓcuratorẽ cõſtituere; niſi ſit impeditus ᵇ in eo loco, uñ ſit meritò uocãdus. Et ĩ hoc tene menti ſẽp a iſtũ tex. a ꝯrio ſẽſu. Colige & tene mẽti, ꝙ in alio negotio pt qs ꝓcuratorẽ ꝯſtituer, ut uice ſua interſit uniuerſitati; licet ipſe ꝯſtituẽs poſſit eẽ p ſe. Nã ſpãle ſtatuiẽ hic b in electionis negotio. Ergo in aliis negotiis explicandis p cap'lm, ſeu uniuerſitatẽ aliã, pt ẽt nõ ĩpeditus ꝓcuratorẽ cõſtituere p iſtũ tex. Quinimo dixerũt qdã ĩ c. cõſtitutus. ĩ. de ap. ꝙ ubi nõ ẽ ſeruanda forma huius c. qa pp, ẽt in negotio electiõis pt ẽt ñ ĩpedit⁹ ꝓcuratorẽ cõſtituere p iſtũ tex. q bñ fac. in ar. hic a ꝯrio ſenſu. Sed tu uide, qđ ibi dixi. ubi cõcluſi, ꝙ in electiõe c ſit ſpãle, ᶜ ut nõ poſſit qs cõſtituere ꝓcuratorẽ, niſi ſit impeditus p hũc tex. hic. dũ ſimpl'r interdixit, nec retulit ſe ad caſũ, ĩ quo ſit ſeruãda forma huius c. Vr. n. electa in electionis negotio induſtria pſonę, ar. bo. in c. is cui, de of. dele. li. 6. ſed ĩ aliis negotiis hẽt locũ, qđ. ſ. dixi. qđ ẽt tetigi ĩ d. c. c ꝯſtitutus; & hoc ñ tradas obliuioni. Vnũ tñ ſcias, ꝙ ſi alii de cap'lo uolũt admitteẽ ꝓcuratorẽ, ẽt nõ ĩpediti ad electionẽ faciẽdã, pñt nõ obſtãte diſpoſitione hui⁹ c. d qꝫ licet tex. hic dicat, ĩterdicim⁹: iſtud tñ interdictũ emanauit ĩ fauorẽ aliorũ. Qđ patet ex eo, qa illi de collegio pñt cõicaẽ ius eligẽdi penitus ex̃neo, ut in c. ſcriptũ. ſ. e. ergo fortius pñt admittere ꝓcuratores eorũ, q đ collegio ſũt; & hoc caſu aliis ꝯſentiẽtib. pt ĩtelligi. d. c. ꝯſtitutus; & hoc fuit ſatis đ mẽte doc. hic. Scđò no. ibi: *uni de collegio*, ꝙ uolẽs ꝓcuratorẽ ꝯſtituere, ñ pt ex̃neũ deputare: ſed dẽt uices ſuas committere alicui de collegio, ᵈ ut hic, & ĩ c. d pen. ĩ. e. li. 6. ubi tex. optimè de iſto ꝓcuratore. Et hoc ĩtellige, niſi alii electores uelint iſti grãm facere. Nã eis uolẽtib. pt cõſtitui ex̃ue⁹, ad hoc. d. c. ſcriptũ; & facit qa poſſẽt iſti đ nouo aliquos ex̃ueos admittere ad eligẽdũ, d. c. ſcriptũ. ergo forti⁹ ꝓcuratorẽ iſtius de collegio, licet ſit ex̃ne⁹; & nõ admitteẽ ꝓcuratorẽ ex̃neũ, fuit hoc ſancitũ in fauorẽ collegii, ne cõpellereñ ſecreta ſua cõicare ex̃neo. Et p hoc dico, ꝙ iſtud nõ ẽ ſpãle in electione: ſed gñal'r nõ pt aliqs cõſtituere ꝓcuratorẽ ex̃neũ ĩ explicandis negotiis in uniuerſitate. Qđ ſentit Io. An. in r'a, qđ alicui, de reg. iur. li. 6. in Mercu. licet qdã tenuerint oppoſitũ in d. c. cõſtitutus: ſed ibi firmaui primũ, 3 & tenebis hoc mẽti. † Sed q̃ro, qd ſi ꝓcurator cũ ſpãli mãdato iurauit ĩ aĩam dñi, ꝙ tenebat ĩpedimẽto; & ſic tãq̃ ꝓcurator fuit admiſſus. Demũ electione facta, aliqs cuius intereſt, q fortè pdit electionẽ pp uolũtatẽ illius, uult ꝓbare, ꝙ ille cõſtitutus nõ detinebaẽ iuſto ĩpedimẽto; & ſic p ꝯñs nõ poterat ꝓcuratorẽ cõſtituere, nunqd dẽat admitti ad ꝓbãdũ? Quidã, ut refert Inn. ꝙ nõ: qa ex quo ſemel iurauit, delato ſibi iuro, nõ eſt amplius q̃rẽdũ đ iſto ĩpedimẽto, ut in l. 5. §. dato, ff. de iureiur.

Adde quæ poſui poſt iſtum, in c. licet de uitanda, in 7. no. ſ. e. Aenæas Falconius.

a Ante, q̃ priuetur. Adde quod uoluit Lap. all. 78. & 126. circa fi. ZACHARIAS.

b Niſi ſit impeditus. Adde ꝙ non ſufficit eſſe impeditum, imò requiritur iuſtum impedimẽtum, & quod duret tempore electionis fiendæ; & ꝙ de hoc præſtet ipſe conſtituẽs tabellioni mandatũ ꝓcuratorium facienti corporale ſuper ſacroſancta Euãgelijs iuſiurãdum, ut dixi in a poſt. ad iliũ. in c. bonæ, in uer. impeditus, nu. 9. ſ. eo.

c Sit ſpeciale. Adde Fede. conſ. 104. cuius dicta ſequitur Lap. alle. 7 ſ. SEB. SAPIA.

d De collegio. Ad hoc facit, ꝙ q ſurrogat aliquem in locũ ſuum, debet ſurrogare talẽ, q ſit eiuſdem qualitatis, ut in doctore dicit Bar. in l. j. C. de prin. agen. in reb. li. 12. No. Bal. per illũ text. in l. parabolani, C. de epiſ. & cleri. & ad hæc q dicit Abba. hic, uide Phil. Peru. in c. conſtitutis. ĩ. da appel. Firma. in tract. da Epiſcopo. in 3. parte, li. 2. q. 13.

Nã ois cõtrouerſiæ finis eſt iurm̃,ut dixit
tex.in c.& ſi Chriſt⁹,de iureiu. Et hoc pla
cet Inn.niſi aliud dicať,ſm eũ, ĩ iſtis ſpũa
lib. ne qs ꝑ ſurreptionis aſtutiã adipiſcať
dignitatẽ.Sed tũc ſm Hoſt.admittereť ꝓ
batio ex iudicis offõ,& nõ ad inſtãtiã par
tis.& tene menti ſinglr hæc dicta, ꝙ ẽt in
ſpũalib.non admittiť ꝓbatio in ɔ̃riũ poſt
iurm̃,niſi ex iudicis offõ.Do.Ant uľ tene
re,ꝙ ex quo offerť ꝓbatio poſt iurm̃, põt
admitti ẽt ad inſtãtiã partis ꝑ l.admonẽ
di,ff.de iureiu. ſed ꝓfecto errauit in hoc:
qa ſolũ lex loqniť in iuř neceſſario. ſ. eũ
deferť a iudice.Tũc.n.dẽt retractari ſupue
niẽte ꝓbatiõe:qa reperiť lata ſñia ꝑ ꝓba
tionẽ nõ integrã ſine facto partis. ſed qñ
negotiũ eſt expeditũ parte deferẽte iurm̃
a parti;nõ admittiť poſtea ꝓbatio in ɔ̃riũ:[a]
qa illa delatio iuři uolũtaria hẽt uim trã
ſactionis,& plenæ ꝓbationis,ut in d. c.&
ſi Chriſt⁹,& in l.2.ff.de iureiu. & ĩ d.§.da
to,& habes gl.or.ĩ c.fi.de iureiu. Tene er
go primũ dictũ cum limitatione Hoſt. ꝑ id,
qđ in ſiři no.gl.in c.1.de cõceſ.pb. & Inn.
in c.ad aures.ſ.de reſcr.Quid ſi ꝓcurator
ſit admiſſus ad eligẽdũ ſine iuř,nũqd po
ſteà poſsit is, cuius intereſt, ꝓbare ꝙ dñs
nõ erat ĩpeditus?doc.cõiter cõcludũt hic,
ꝙ nõ.uĩr.n. illi de collegio in hoc renun
tiaſſe iuri eorũ, admittẽdo illũ ſpõte ſine
delatione iuři.Nã pñt ẽt admittere, licet
4 dñs nõ ſit impedit⁹,ut ſ.dixi.† Sed qõ ma
gis difficilis eſt:qd ſi maior pars capľi eſt
cõtẽta iuř ſup ꝓbatione ĩpedimẽti. mi
nor ãt pars ɔ̃dicit,& uult ꝓbare, ꝙ dñs ñ
ſit impeditus,nũqd ꝑualeat diſpoſitio ma
ioris partis, ut nõ admittať ꝓbatio ĩ ɔ̃riũ
oblata ꝑ minorẽ partẽ:q dã dñt, ut refert
Inn.ꝙ ſtãdũ eſt maiori parti: qa ad tollẽ
dã incredibilitatẽ capľi, fuit ꝓuiſum hic
de iuř. Ergo ſatis eſt,ꝙ maior pars capľi
cõtẽtať iſta ꝓbatione.dicit tñ Inn.ꝙ ſi po
ſteà corã ſupiore ꝓbareť ɔ̃riũ,ꝙ reuoca-
reť ſuffragiũ illius tñ: nõ aũt tota electio
poſteà ſecuta, ẽt ſi fuiſſet appellatũ ꝑ mi-
norẽ; niſi tota electio pẽderet a ſuffragio
illius. Rõ ſm eũ, qa ſolũ illud dẽt reuoca
ri,qđ fit poſt & ɔ̃ appľonẽ.c. cũ nobis oli.
ſ.e.Sed electio nõ eſt facta ɔ̃ appľonẽ, ſed
ſolũ fuit ſuffragiũ illius admiſſũ: ideò ſa-
tis eſt,ꝙ illud ſuffragiũ caſſeť.Nec ob.ſi di
cať,ꝙ qcqd fit poſt appľonẽ lẽtimã, dẽt re
tractari,ut in c.ut debitus.ĩ.de app.cũ mul
tis ſiľib.Ad hoc. n.rñdet ſinglr Inn.& te-
ne mẽti dictũ ſuũ.Dicit.n.illud ꝓcedere ĩ
appľone iudiciali:ſecus in extraiudiciali. Et
idẽ firmauit in c.cũ inter canonicos.ſ.eo.
Et ſi fuiſſet oblata ꝓbatio ꝑ appellãtẽ.Rõ
diuerſitatis eſt,qa appľo iudicialis ſuſpen
dit iuriſdõnẽ iudicis,ex quo eſt lẽtima,ut ĩ
c.ſi a iudice,& c.nõ ſolũ,de app.li.6. & in
c.paſtoralis.§. ꝑtereà,& in c. ſup qõnũ,in
fi.de of.dele.meritò qcqd facit poſteà iu-
dex,nõ tenet, cùm ſua iuriſdõ ſit ſuſpẽſa.
Sđ appľo extraiudicialis ñ ſuſpẽdit ꝑtãtẽ
cõpetẽtẽ parti,quo minus poſsit uti iure
ſuo:ſed ſolùm defendit appellãtẽ, ne ali-
quid fiat ɔ̃ appľonẽ. Nec releuat oblatio
ꝓbationis,qa cũ pars nõ ſit iudex,nõ teneť ꝓbationẽ admit
teř,ſolũ ergo dẽt caſſari,qđ fit ɔ̃ appľonẽ, & ñ poſt appľonẽ.
Hoſt.dicit hic ſe nõ uidere,qn hæc electio tota dicat facta ɔ̃
appľonẽ, cũ fuerit appellatũ,ne fieret electio admiſſo ꝓcu
ratore ñ impediti.Nec ob. ſm eũ iudiciũ maioris partis,qa
cũ iſte actus recipiẽdi ꝓcuratorẽ nõ impediti,ſit uolũtarius,
nõ hẽt locũ.l.qđ maior.ff.ad muni.imò unus ſolus ꝑt reſiſte
re oib.ut no.in c.cũ oẽs,de cõſti. & tene ſinglr mẽti hoc di-
ctũ.& ſ.dixi latius.Io.And.cõcordãdo has opi.diſtinguit,ꝙ
aut tñ ſuperat de tpe eligẽdi,ꝙ poterat recipi ꝓbatio mi-
noris partis,& fieri electio;& ꝓcedit opi.Hoſt.Aut ñ ſupe-
rat tñ tps,& minor pars eligit cũ maiori parte ꝓteſtatione
ꝑmiſſa:& ꝓcedit op.Inn.Mihi placet primũ dctm̃ diſtictiõis.
Nã licet iſte tex.cõtẽteť ꝓbatione iurali,nõ uľ tñ excludere
ꝓbationẽ ꝑ factũ in ɔ̃riũ fiẽdũ,ut eſt gl.in c.2.de tẽp.or.li.6.
Et ſoleo allegare duos tex.q hoc ꝓbãt ipſos iũgẽdo,uideli-
cet.c.cũtinebať,de deſpõ.ĩpu.& c.ꝓpoſuiſti,de ꝓba.& ibi te
tigi.Sicut ãt ñ pñt oẽs de uniuerſitate uno ſolo reſiſtẽte cõi
care uocẽ extraneo,ut in c.ſcriptũ.ſ. e.& ibi dixi poſt Cõp.Ita
nõ pñt hic admittere iſtũ ꝓcuratorẽ nõ ĩpediti, cũ nõ hẽat
uocẽ,niſi interſit ꝑſonaľr ex illa interpoſitione.ergo ꝑt un⁹
ſolus ɔ̃dicere,& ꝓbare ɔ̃riũ,& ꝑ ɔ̃ñs appľare, ſi in ɔ̃riũ fieret.
ubi autem urget terminus electionis fiendæ,non teneñt cõ-
tradicentes eligere cum maiori parte illo admiſſo,niſi pars
conſentiret ꝓteſtationi:quia aliàs faceret ſibi ꝑiudicium,ad
hoc gl.not.in c.Cumana.ĩ.eo.& quod ibi dicam. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio electionis qualiter fieri debeat?*
2 *Electio clandeſtina, an ſit ipſo iure nulla?*
Electio clandeſtina, an uitietur?

t S*Electiões.* †No.ꝙ electio dẽt ſolẽniter publi
cari.Qualr ãt fiat iſta publicatio,
b [b] dñt Inn.& multi alii,ꝙ publicabiť clero & popu
lo ꝑ aliquẽ: nec eſt uis qualr fiat. & cũ publicatio
nõ ſit de ſubſtantia ſatis eſt ꝙ electio nõ ſit clãdeſtina. Hoſt.uerò
dicit,ꝙ ſi publicatio ñ fit,ſed omittiť cã nocẽdi electo; talis
omiſsio non uitiat,ar.ĩ.e.c.publicato.aliàs ſecus,ut hic:Io.
An.plus placet opi.Inn.ſatis mihi uľ ꝓbabilis opi. Hoſt.ar.
in c.nobis,& c.ſicut.ĩ.de ſimo.ubi patet,ꝙ dãs pecuniã ĩ ac-
qſitione ſpũalis iuris ĩ dãnũ & fraudẽ alteri⁹,ñ ꝑt illi noce
re.ita dicam⁹ in omiſsione h⁹ publicationis,ſi fiat in fraudẽ
electi.† Sed qro, nũqd electio clãdeſtina ſit ipſo iure nulla?
So.dic,ꝙ ſic:qđ tenet gl.ꝑ iſtũ tex.in c.unico.ĩ. ut eccle.bñ.
in uerb.occulta.Et facit iſte tex.in eo,ꝙ tales electiones re-
ꝓbat.ergo inducit nullitas ipſo iure,ut in rľa,q ɔ̃ ius,de re-
gu.iu.li.6.& 10.di.c.uides fili chariſsime,& in l.non dubiũ,
C.de legi.Secus dic de collatiõe clãdeſtina.Illa.n. tenet me
ro iure,licet ſit ſuſpecta,ut ſinglr ꝓbať in d.ca. unico.& dic
ut ibi dixi . Nã ut ibi tetigi,credo poſſe attentari idẽ eſſe in
electionib.in qb. neceſſariò non eſt ſeruãda forma huius.c.
qđ qñ ſit,dixi.ſ.in prima parte c.Nã ſi clandeſtinitas nõ ha
bet uitiare collationẽ,q habet uim electionis & cõfirmatio
e nis;fortius uitiare nõ dẽt ipſam electionẽ [c] dũtaxat.hic aũt
uitiať ex diſpoſitione huius c.qđ ſolùm ꝓuidet,cum agitur
de electione eccleſiæ uiduatæ. Qñ ãt electio dicatur clande
d ſtina?[d] gl.ſi.proſequitur.ſed clarius Cõp.dicens illam eẽ clã
ſtinam,de qua capitulum ordinauit,ꝙ clandeſtina maneat,
& ꝙ nihil de ipſa dicatur a canonicis.Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Conſentiens electioni de ſe factæ per abuſum ſecularis poteſtatis afficitur ineligibilis in alia dignitate, & electio eſt nulla. 3.5.*
2 *Electus ad dignitatem eccleſiaſticam a laico, & eandem obtinens a ſuperiore eccleſiaſtico, adhuc iniuſtè illam tenet, & eſt excommunicatus excommunicatione minori 7. 8.*
Princeps ſcienter diſpẽſans cum inhabili, uidetur illum habilitare.
4 *Laicus ex priuilegio ꝑt habere ius eligendi, ſecus ex conſuetudine.*
6 *Electio facta per metum eſt ipſo iure nulla. 5.*
Excõicatus minori excõicatione celebrando efficitur irregularis.

CAP.

a In contrariũ. Adde uidendũ quod pulchrè uoluit Roma.conſi.102.
ZACHARIAS.

b Iſta publicatio. Adde ꝑ Car.Manda.in tract.ſuo de ele.parte.1.c.16.& ibi gl.in uer.interiectos.

c Ipſam electionẽ. Adde ꝙ hoc uidetur dicendum uerum,niſi eſſet conſuetudo, ꝙ etiam in electionibus nõ requirentibus formam huius ca.forma tamen ſeruaretur: quia tunc propter conſuetudinẽ electio in talibus clãdeſtina eſt nulla:per ea, q uoluit Old.conſi. 156.
SEB. SAPIA.

d Clandeſtina. Vide Bart. in l.2.C. de his, qui ex publ.rat.lib.10. ubi dicit, ꝙ dicitur clã fieri, quod non fit ſeruata conſuetudine, uel conſueta ſolennitate, licet fiat coram teſtib. uide etiam Bar. in l.1.C. de pred.curia.lib.11. in l.ꝓhibere, ff.quòd ui aut clã. in l. clam poſsidere, ff.de acqui.poſ.ĩ l.in fraudem,ff.de his, quibus ut indig.

C A P. X L I I I.

1 **Q** *Viſquis.* Cōſentiēs electiōi de ſe factæ ꝑ abuſum ptātis ſecularis, efficit ineligibilis ad dignitatē; & electio eſt nulla. Eligentes autē a bñficiis ꝑ trienniū ſuſpēdunt: & tūc sūt priuati ptāte eligēdi. h. d. & duæ sūt ptes. In prima ponit electū ꝯſentiētē. In ſcđa punit eligētes & electionē uitiat, ibi: *qui uerò.* Caſus lr̃a. Frequēter eligebant multi ꝑ impreſſionē, ſiue ꝑ abuſum ptātis ſecularis: & electi cōſentiebāt, ꝙ erat ꝯ ecclīæ libertatē. Ne de cætero talia fiāt, ſtatuit cōciliū, ꝙ ſi aliquis electiōi de ſe factæ cōſenſerit ꝯ canonicā libertatē, ille careat cōmō electiōis: ut fiat inegibilis: & ſine diſpēſatiōe ad aliq̄ nō poſſit eligi dignitatē. Hęc eſt pœna illi⁹, q ꝯſentit. Secūdò imponit pœnā electorib. ꝙ q electionē talr̃ celebrare ꝓſumpſerint, q̄ dicit ꝓꝓ irritā ipo iure, ob officiis & bñficiis ꝑ trienniū ſuſpēdāt; & sīt tūc eligēdi ptāte priuati. Ber. Not. priò & tene mēti, ꝙ electio ēt facta ꝑ clericos, ꝑ abuſum tñ ptātis ſecularis, eſt ipſo iure nulla. Qđ aptè colligit ex eo, ꝙ tex. in uerbo, q uerò, dixit illā electionē eſſe irritā. Qñ uerò dicat electio facta ꝑ abuſum ptātis ſecularis, ſatis dicā cū

a gl. 1. No. ſcđò ꝙ recipiēs dignitatē ꝑ abuſum [a] ptātis ſecularis, ꝯhit irregularitatē quo ad dignitates obtinēdas. vñ nō pt amplius ſine diſpēſatiōe ꝓmoueri ad aliq̄ dignitatē. Forti⁹ ergo hic dicēdū, qñ qs recipit dignitatē imediate a manib. laicorū. & ſic iſte tex. vr̃ addere pœnā ſeu inhabilitatem

2 ad ea, q̄ hñr. 16. q. 7. in c. ſi qs deinceps. † Et ex hoc & ex tex. aptiſſimè pt inferri, ꝙ ſi recipiēs dignitatē a manib. laicorū, eā poſteà obtinet a ſupiore ecclīaſtico ſine diſpēſatiōe tacita, uel expſſa; ꝙ iniuſte eā obtinet, cū ex illa receptiōe iniuſtè facta fuerit effect⁹ inhabilis ad dignitatē obtinēdā. Puto tñ, ꝙ ſi Princeps. ſ. pp̃ ſciēter ꝓuideat đ illa dignitate, ī qua ſe intruſit; ꝙ uideat tacitè ſecū diſpēſare, ar. eorū, q̄ dixi, ī c. diuerſis fallaciis. ĵ. de cleri. cōiu. Et facit qđ no. Bal. ī l. Barb. ff. de of. ꝓto. ubi cōcludit ꝙ ſi Priceps ſciēter ꝓmouet ihabilē, cū eo tacitè ur̃ diſpēſare; & facit l. qdā cōſulebat, ff. de re iudi. Secus aūt eſſet dicēdū i alio ſupiore citra Papā; qa ille nō cēſet diſpēſare, niſi ſaltē pmiſerit cauſæ cognitionē, ſupcā diſpēſandi. de quo uide qđ no. ꝑ Io. An. & alios ī c. fraternitati. ĵ. de ſchiſ. Quæro primò, nūqd iſte tex. hēat locū ī elec. cuiuſlibet dignitatis? Hoſ. ꝙ nō; ſed ſolū ꝓcedit ſm eū, cū qs ꝑ talē abuſum eligit ad dignitatē Epalē. Sed Inn. tenet hūc tex. hēre locū in qualibet dignitate. & hæc opi. cōiter tenet.

3 & mihi ſatis placet, cū tex. hic loquat indiſtinctè. † Scđò q̄rit, nūqd poſſit elect⁹ q cōſenſit huic electiōi, & ꝯ formā h⁹ c. ꝓmoueri ī canonicū, ut ad alia minora bñficia? doc. ꝙ ſic; qa tex. iſte ſolū electū ihabilitat quo ad dignitates. Dicit tñ hic Abb. ꝙ ad ecclīā curatā nō poterit ꝓmoueri; qa illa æqparat dignitati. ĵ. eo. c. dudū. Hoc dictū mihi nō placet: quia cū tex. iſte ſit pœnalis, dēt ꝓpriè & ſtrictè intelligi; nō āt largè & i ꝓpriè; ut in c. ſtatutū. ĵ. e. li. 6. & ī reg. odia, de reg. iur. li. 6. Certū eſt ecclīā ſimplr̃ curatā nō eſſe ꝓpriè dignitatē,

b cū nō hēat iuriſdictionē fori cōtētioſi [b] iuxta ea, q̄ dixi ī d.

4 c. de multa, de ꝓb. † Tertiò & ulti. q̄rit, nūqd idiſtinctè hēat locū iſte tex. doc. ponūt duas litatiōes. Nā primò excipiunt, qñ laici haberent ex priuilegio ius eligēdi. Scđò qñ hoc haberēt ex cōſuetudine. allegāt. c. Adrian⁹. 63. diſ. Placet mihi hęc litatio; qa nō dr̃ abuſus, ex quo laici elegerūt ex priui-

c legio, ut ī c. Adrianus. ſed ſcđa litatio de ꝯſuetudine [c] mihi

d nō placet; qa nō pt laic⁹ [d] de cōſuetudine, ēt maximi tpis, de cuius initio nō eſt memoria, acqrere ius eligēdi, ēt ut coeligat cū canonicis; ut ĵ. e. c. Maſſana, & ꝑ Io. An. in c. 2. de ꝓb. li. 6. in nouel. uñ ꝓpriè talis uſus, pt dici abuſus. & hæc ꝯſuetudo eſt potius corruptela; ut ī c. Maſſana, in fi. In gl. 1. ibi; ut laicus Princeps, uel ptās. Idē dic in laicis priuatis, ſi ipſi admittūt ad eligēdū, ut. a cū clericis, electio ſit ipſo iure nulla & irrita, ut ī d. c. Maſſana; facit qđ no. gl. ſeqns. In. āt hic ponit tria exēpla h⁹ abuſiōis. Priò, cū clerici reqrūt laicos, ut iterſint electiōi. Scđò cū reqrūt ꝯſenſū Pricipis ſecularis ſup

5 certa pſona eligēda. ar. ſ. e. c. cū terra. † Tertiò cū eligūt minis alicui⁹ ſecularis potētis, & no. ſinglr̃ hoc ultimū. Vr̃. n. ex hoc In. ſentire, electio facta ꝑ impſſionē ſecularium, ſit ipo iur̃ nulla; & ꝯſentiēs tali electiōi icidat ī pœnā hic poſitā. cōtrariū tñ ipſe ſentit ī c. qđ ſicut. ſ. e. ubi tenuit, ꝙ electio facta ꝑ metū, nō ē ipſo iure nulla; ſed ī hoc ulti. diſtingue, ut plenè dixi in c. licet. ſ. e.

6 † In gl. 2. ibi *liberū dēt eē arbitriū.* No. hoc dictū iūcto eo, qđ ſeqt ī gl. Ex quo collige, ꝙ electio facta ꝑ metū, ē ipo iur̃ nulla qa licet ſit ibi ꝯſenſus, nō ē tñ liber. & idē no. gl. 4. ſ. e. c. bonæ, el. 1. & facit tex. ī c. dilectiſſimi. 8. q. 2. & ī c. ī noīe dñi. 23. di. & meli⁹ ī c. ubi piculū ī §. cæterū. ĵ. e. ti. li. 6. ubi dicit tex. ꝙ ceſſat electio, ubi amitit libertas eligēdi. Lita, ut dixi in d. c. licet. Gl. 3 uer. *inegibilis fiat.* ibi: *ꝙ ē futuri tpis.* no. bñ hāc theoricā gl. ubi canō loqt ꝑ uerba futuri tpis, nō iducit pœnā ipo facto; ſed

e reqrit ſniā. [e] & idē no. gl. ī r̃ła, ī pœnis. de reg. iur. li. 6. & illa ē plenior iſta. & uide qđ dixi pleni⁹ ī c. ſi diligēti, de fo. cō. Et no. iq̄tū dicit, ꝙ ꝑ uerba fiat alien⁹. &c. nō

f iducit canō latę ſniæ [f]. ſec⁹ dic de hoc uerbo, ſit: ut no. gl. ī c. qcūq; de hęr. li. 6. dixi pleni⁹ ī c. 2. de fo. cō. Tñ quo ad tex, nr̃m dicit gl. bñ, ꝙ pœna hic iponit ipſo iur̃, nō ex ꝓprio ſignificato h⁹ uerbi, fiat; ſed ex his, q̄ ſequūt ī tex. Multū tñ ob. c. ꝑtereà, de iur. pa. ubi dr̃ ꝙ recipiēs bñficiū a laico, dēt cōione priuari; ergo nō ē priuatus ipſo iure. gl. nō rñdet; ſed In. dicit illū tex. ꝓcedere, cū qs recipit bñficiū ī ꝓprietatē. ſec⁹ ſi recipit ī titulū. Nā tūc graui⁹ punit, ut hic. & idē ſentit gl. ī c. ſi qs deīceps. 16. q. 7. Sed hæc rñſio nō mihi placet. habem⁹ circa iſtā mam tria iura diuerſa. Prio. d. c. ſi qs deīceps. 16. q. 7. ubi iterdr̃ igreſſus ecclīæ recipiētib. dignitatē a manib. laicorū, donec reſipuerint. Scđò habem⁹. d. c. ꝑtereà, ubi diſponit, ꝙ talr̃ recipientes dēnt cōiōe priuari. Tertiò habemus iſtū tex. q̄ ur̃ ihabilitare iſtos ad dignitatem cōſeqndā. uñ ſi bñ hæc iura pōderet; nullā ꝯrietatē ꝯtinēt ſđ unū ſupplet ꝑ aliud. † Et priò circa intellm̄. c. ſi qs deinceps, ē ſciēdū ꝙ In. hic ſentit, ꝙ recipiēs dignitatē a laico eſt excōicat⁹ minori excōicatiōe ꝑ illud c. Et ſi ꝯ cū ageret in iudicio dēret excōicari, & depōi ꝑ. ca. cōſtitiōes. ea. cā. & q. Ille tñ tex. nō loqt de excōitiōe minori expſſ. ſđ ſolū dicit; iterdicim⁹ ex ꝑte Dei oipotētis itroitū eccl. dōec reſipuerit. vñ poſſet dubitari, nūqd celebrādo aū q̄ amittat dignitatē talr̃ acqſitā, efficiat

a Per abuſum. Adde, ut per Old. conſi. 208. & conſi. 1.

b Contentioſi. Adde quod uoluit Old. conſi. 150.

c ZACHARIAS. De cōſuetudine. Adde q̄cqđ dicat iſte, ꝙ ueritas ē, ꝙ tā ex cōſue. q̄ priui. cōpetat laicis i⁹ eligēdi, no. Arch. Do. & Car. Ale. ī c. 1. & in c. Adri. lo. 2. Feli. in c. dilecto, ꝑ illū tex. de teſt. & dixi, ſ. ī apoſt. ad iſtū, capitulo, Oſius. in apoſtil. in uer. populus, ſ. eodem titulo.

SEB. SAPIA.

d Nō pt laic⁹. Vide do. Deciū in c. decernim⁹ col. ante pe. uerſi. 5. infert. ĵ. de iudi. obi ēt tenet ꝙ de ꝯſuetudine laic⁹ nō pt hēre ius eligēdi ēt ſi hēat i⁹ patronat⁹.

e Snia. Adde Lu. ī. Ro. cōſ. 307. ſi tñ diceret, oino, uel oib. modis fiat alieu⁹, nō reqreret ſnia ſm eundē n primo ſingulari.

ATN. FRAN. Adde, ꝙ quan[…] iſta uerba, oino, uel oibus mo[…], apponūt ī aliq[…] actu, nōnt ſignificationē ꝑciſā ut in l. ſ. iter. ff. de aqua. plu. arc. & ex ponūtur. i. ipſo iure. glo. eſt ſingularis ſm Bal. in l. ĵ. i. §. ſi pecuniā, in uer. oino, ff. de poſi. et adde aliam gl. in cle. ĵ. de ui. & ho. cle. i uer. oino, et aliā ī. c. & ſi Chriſt⁹ ī uer. oino, de iureiur. & adde, ꝙ hæ dictiōes excludūt omnē diſpenſationē, ut ē notabilis gl. in cle. ut hi, q. de æta. & q̄l. in uerſ. oib⁹ modis. Et adde etiā, ꝙ ſi ſtatutū dicat iuſtū eſſe oino ſeruandū excludit facultas petēdi abſolutionē. ita nota. uolu. t Archidia. ī c. ij. de pact. in 6. & hr̃ per Ioan. de Imo. ī. e. cū cōtingat, de iureiur. r. chart. Et de ſignificatu iſtarum dictionū, uide glo. 1. in. c. dudū, de cō uer. coniu. & quæ hñr ī. l. Græcè, in §. illud, de fideiuſ. & uide gloſſ. in clement. 1. de ui. & honeſt. elem. & in capi. quia ſæpe, de ele. lib. 6. & in c. ne captandæ, de cōceſ. ꝓb. eo. li. & ꝑ Io. An in regula utile per inutile, de reg. iur. lib. 6. & uide quæ habentur in l. ſi cū exceptione, in §. quatenus, ff. quod met. cā.

f SEB. SAP. Latæ ſniæ. Vide, d. Feli. in c. Rodulphus, col. 17. uer. fiat ſ. de reſcri. ubi refert & ſeqt Cald. hic tenētem, ꝙ uerbum, fiat, quod apponit Papa in ſupplicationib. capitur pro tunc. ſ. de præſenti.

a Interdictus. Adde Cal.conſi.4. de ſen.excom.

b Conſtitutio cōcilii. Adde quo i Fede.conſi.70. tenet, q Epiſcopus diſpenſe cum homicida occulto. Et an Epiſcopus diſpenſet contra concilia, & quando, uide Lud.Ro.conſi.325.

ANT. FRAN. Circa hoc, an Eps poſſit diſpēſare ꝯ canones cōcilij gnalis, uide Arch. in c.licet canō. de ele.li.6. ubi tenet, q nō. uide bo. gl. in c.dilect⁹, de pb. Hoc tñ itellige ue r, niſi ſubeſſet iuſta cā diſpēſandi: q atūc poſſit diſpēſare ſm Io. d Lig. in c. at ſi clerici, de iudi. & ita tenent do. de Ro. i ſuis deci. 684. Et gnalr q ſint caſus in qb. Eps poſſit diſpenſare, & in qb. n, uide p In. & d. Ant. i c. dilectus, de tēp. or. & p Spe. in tit. de le. in §. nunc de Epo. & d ptāte epali circa diſpēſatione, oi de it oo. gl. i c. ſi Eps, de pœni. & remi. lib.6. Et uide etiā p Inn. & dom. An. io præalleg. c. dilectus.

ZACHARIAS.

c A bñficijs. p trienniū. Adde litando iſtud dictū eſſe uerū, in eligētib. ſriēter indignū i Epm qo ultra id, qd pmiſſum eſt, ſuſpendunt ab eorū bñficiis p triēnū, ut hic Sec⁹ aūt in eligentib. inferiorē o prīcipe idignū & ſciēter. Tūc.n. licet ſint ipſo iure priuati, n tñ ob eorū bñficijs ſuſpēſi ſt ſm Hoſ. in c.cām, q in fi. & i c. cū in cūctis. §. fi. iſto n. & hęc pœna reſtringitur ad bñficia, q eligētes hñt in eccl. quā taliter eligēdo offēderit. c. ſi compromiſſori⁹. §. reſtringitur. e. tit. lib.6.

ANT. FRAN. Add. q eligētes, licet eligāt idignū, ut homicidā, illegitimū, ul aļs irregularē, n ppterea deuoluit ptās ad ſupiorē, qo n eſt negligēs q eligit, licet malū; ſec⁹ ſi elegerit oino in capacē, uel ſi ſciēter indignū elegit: q o tūc n p p negligētiā, ſed p p malitiā deuoluit ptās eligēdi ad ſupiorē, ut no. uoluit Io. An. in c. cū nřis, de cōceſ. pb. in prin. & hř p do. de Ro. deciſi. 253. Et adde. q qñ qs eligit indignū, in dubio pſumit ſciēter fecere: qa pſumit hře notitiā eius, quē eligit, ut p Hoſ. in c. cum terra, hoc eo. ti. & p Bar. in l. ſi patronus, ff. de cōtr. tut. Et adde q electio facta o ſuſpenſo a bñficio, nō ualet, ut no. io c. p inquiſitionē, hoc eo. ti. & in c. ſi compromiſſarius, de ele. li.6. & p Inn. in c. apoſtolica, de excep. & per do. Car. in cle. ut hi, qui de æta. & qua. pe. & ulti. q.

irregularis? & uř primò q ſic p c. is, cui, d ſen. exc. li.6. ubi dř, q celebrās in eccl. icurrit irregularitatē, ſi ſibi erat ingreſſus ecclæ interdict⁹.ᵃ & dicit ibi gl. illū tex. pcedere tā i iterdicto hōis, q iuris. Sꝫ ſm intelłm Inn. pmiſſū eſſet dicēdū ꝯriū: qa excōicat⁹ minori celebrādo, nō efficiť irregularis, ut in c. ſi celebrat. j. de cle. exc. mini. Sꝫ ego cōſydero, q illud. c. pprie n loqť de ſuſpēſione, neq; de interdicto lato a iure: ſed poti⁹ eſt qdā ſuſpēſio facta a Deo ap, pbata ibi p illū canonē, ut uř ſentire In. i d. c. ſi celebrat, in fi. 1. col. ubi ponit notabilē theoricā, dicēs, q cū qs ſuſpēdiť a canone donec reſpuerit, uř poti⁹ ſuſpēſio Dei, q canōis. Sed pt dici, q canōis p ap, pbationē. Et p hoc itellectū facit pal. c. ptereà. ubi n induciť pœna ſuſpēſionis. Et ex hoc inferť, q ſi talis celebret, nō efficeret irreg łis: qa n eſt ſuſpēſus a canōe inferēte pœnā: nec pprie iterdiciť ſibi ingreſſus ecclię a canōe; licet de hoc poſſet dubitari. Et poti⁹ ꝯſulerē tali, q abſtineret a celebratiōe, dōec dimitteret dignitatē talr acqſitā. c. uerò. ptereà diſpōit, q talis dēat cōtione priuari, & excōicari; ut i d. c. cōſtitōes: qa nec p illū tex. nec p iura antiq talis eſt excōicat⁹. Iſte uerò tex. addit ihabilitatē nouā, ut ſine diſpēſatione n poſſit pmoueri ad aliquē dignitatē.
8 † uñ ꝯiūgēdo oia iura pdicta, poſſum⁹ diceř, q ꝯſentiēs electiōi factæ p abuſū ſecularis ptātis, ſeu recipiēs dignitatē a manib. laici, ē ipo facto ſuſpēs⁹, ſaltē quo ad ſe. cū ſit i pctō. Itē dēt excōicari, niſi dimittat dignitatē ſic acqſitā; nec deinceps pt ſine diſpēſatiōe pmoueri ad aliq dignitatē, ut hic; & ſic nulla ē ꝯrietas inter iura pdicta. In ea. gl. ibi: *cōſenſiſſe* vř. hæc rō gl. n ē bo. Nā c. nup, ſup quo gl. ſe fundat, loqť quo ad ptātē abſoluēdi ab excōicatione. uñ n dēt trahi ad facultatē diſpēſandi. Pro hoc uide gl. i c. cupiētes. i §. cæterū. j. e. li. 6. Imò i facultate diſpēſandi dať rfa i oppoſitū. ſ. q ubi canō n idulget diſpēſationē, uř illā inferiori phibeř, ut i d. c. dilect⁹. j. de tēp. ord. Dictū tñ gl. q Epi poſſint hoc caſu diſpēſař, cōiter tenet p doc. pter Phil. hic & Bar. Brixi. i d. c. ſi qs deinceps, in addi. ad gl. hic do. Ant. uariauit. Primò diſtinxit inter dignitatē Epalē & inferiores: ut prio caſu n poſſit Eps diſpēſare, ut in prin. c. ſed i ſcđo ſic: & i §. q uerò poſtea, tenuit idiſtictē Epm n poſſe di-
b ſpēſare: qa cū iſta ſit cōſtitō cōcilii,ᵇ cēſeť diſpēſatio phibita, ut no. gl. in c. cū dilect⁹. ſ. e. Hoc dictū do. Ant. eſſet uerū, ſi tex. iſte n feciſſet mētionē de diſpēſatiōe: ſed ex quo dixit poſſe diſpēſari, uř idulſiſſe ptātē d. ſpēſandi Epis: qa aļs fruſtra feciſſet mētionē d diſpēſatiōe, cū nulli dubiū ſit papā i hoc poſſe diſpēſare. & hāc theoricā exp ſſè poſuit In. in d. c. dilect⁹, & credo illā ſeq. d. Ant. i c. at ſi clerici; in §. de adul. de iudi. ubi pleniſſimè dixi de hāc facultate diſpēſandi. In gl. in uer. *ſuſpēdatur*. I fi. So. cleri⁹ ꝯriū. ſ. formatū. de ca. cū in cūctis. Ibi. n. loqť in alio caſu, ſ. ubi clerici eligūt ſciēter in-
c dignū. tūc. n. ipſo facto ſt ſuſpēſi a bñficiis p triēniū.ᶜ hic uerò loqť, cū elegerūt idoneū: ſed p abuſum ſecularis ptātis, & ſic ꝯ eccłiaſticā libertatē. uñ canō hic uoluit iponere pœnā ipo facto: aut qa iſti n tñ deliqrūt: aut qa hic iponiť duplex pęna. Nā ſuſpēdunť iſti n ſolū a bñficiis, ſed ab officiis. Abb.

1 *Confirmatio electi facta ſine cauſæ cognitione, eſt ipſo iure nulla.*
2 *Electus & confirmatus ſi reperitur indignus adhuc poteſt caſſari.*
3 *Dolus plus punitur, quam negligentia.*
Negligentia prælati eſt peccatum mortale.
4 *Electi quo caſu poſſunt ante confirmationem adminiſtrare in temporalibus & ſpiritualibus; & quid de poſtulatis. 7.*
5 *Electus cōmiſſus examini unius ab illo qui hēbat examinare, et cōmiſſarius minus bñ examinauit; an teneatur, qui cōmiſit examē?*
Dolus non præſumitur, niſi probetur.
Dolus præſumitur ex coniecturis.
6 *Tacens in aliquo negotio utrum poſtea poſſit cōtra illud negotium aliquem defectum obijcere?*
8 *Remoti, qui dicātur, ſi in aliqua diſpoſitione ſit mentio de remotis?*
9 *Lex etiam correctoria extenditur, ubi rō legis correctoriæ militat.*
Ratio ſi non pōt niſi una aſſignari in lege, illa habetur pro expreſſa.
Lex correctoria & pœnalis extenditur fauore eccleſiarum.
10 *Papa electus nō pt confirmari: qa non hēt ſupiorē a quo confirmet.*
Imperator etiam ante confirmationē de conſuetudine adminiſtrat.
Rector ſcholarium de conſuetudine non requirit confirmationem.
Conſuetudo poteſt tribuere plenum ius electo cōtra confirmationem; quod recipit limitationem.
11 *Geſta ab illo, q ſe gerebat p pla. an teneāt ſi ille deijciť a plato. r. 17.*
Prælato agente pro iuribus eccleſiæ, an poſſit contra eum aliquid obijci, puta defectus tituli; uel aliud crimen?
Prælatus uerus antequā accipiat poſſeſſionem non pt adminiſtrare.
Communis error facit ius, quando interuenit etiam authoritas ſuperioris, per quam cauſatur communis error.
12 *Sentētia lata ab illo, qui reputabatur iudex, ualet etiā ſi appareat, quod non erat legitimus iudex.*
13 *Excommunicatus ſi aliqua gerit, an teneāt?*
14 *Titulus non præſumitur ex recenti poſſeſſione, ſed ex longa ſic.*
Traſumptio transfert onus probandi in aduerſarium.
Exceptio excommunicationis eſt admittenda, quando obijcitur.
Tamen onus probandi eam, incumbit opponenti.
15 *Teſtis ſi fuit toleratus tñ contra eū poteſt obijci exceptio criminis.*
16 *Cōpēſatio lucri et dāni, an conſideret i eo. ꝯtu, uel diuerſis; et quō?*

C A P. X L I I I I.

NIhil. Si prælatus per negligētiam cōfirmauit indignū electum ad regimen animarū, pdit ptātem confirmandi primum ſucceſſorem, & a pceptione proprii bñficii ſuſpenditur, & promotus deiiciť. ſi uerò p malitiam hoc fecit, grauius puniť. hoc primò. Electi immediatè ſubiecti papæ p ſe, aut p pſonas inſtructas, dēnt adire papā, & ab eo petere cōfirmationē. & ſi ſunt electi in cōcordia, & ualde remoti, uidelicet ultra Italiā cōſtituti, interim adminiſtrāt; ita tñ q nihil alienēt. Bñdicūť aūt & cōſecrāť, put cōſueuerūt. Diuidiť tota decretalis in duas ptes. primò poniť cōſtitutiōis cā. In ſcđa cōſtō, ibi; *irrefragabili*. Conſtitō uerò hēt tres ptes. Prima puidet circa cōfirmatiōes eorū, qui eligunť ad curam animarū. Se-

cunda,ibi: *Epiſcopi*: ꝓuidet circa cõfirmationẽ,& priuilegiũ
exẽptorũ.Caſus lfalis.Quidã minus idonei tã ſciẽtia,quam
ætate,eligebanť ad regimen animarũ: ꝓpter quod eccleſiis d
multa pericula imminebãt. uolẽs conciliũ huic morbo con
gruã adhibere medelã,ſtatuit,ꝙ cùm aliqs fuerit ad regimẽ
aiarũ electus,ille ad quẽ ꝑtinet cõfirmatio,diligẽter exami
net electionis ꝓceſſum,& pſonã electã.& ſi electio fuerit ca
nonica,& pſona idonea,electionẽ cõfirmet;& ſi ꝯtrariũ fece
rit,repellať electus,& cõfirmator puniať hoc mõ:vt ſi cõſti-
terit,ꝙ p negligentiã ꝓmouerit hoiem inſufficientis ſciæ,
vel inhoneſtæ vitæ,uel illegitimę ætatis,ptãtẽ cõfirmãdi ſuc 4
ceſſorẽ ipſi⁹ amittat, & à pceptione ꝓprii bñficii ſuſpẽdať,
quouſq; fuerit reſtitutus. ſi uerò hoc p malitiã fecerit, gra-
uius puniať.Secundò dicit,ꝙ Epi tales ad ſacros ordines ꝓ-
moueant,q cõmiſſum ſibi officiũ dignè valeãt exercere,ſi &
ipſi canonicã uoluerint effugere ultionẽ.Tertiò dicit,quod
q nullo mediante ꝑtinent ad Romanũ põtificẽ,ad ipſum p
ſonalr pſentenť:aut nũtios ſuos trãſmittãt idoneos,p quos
diligenter inquirať de electionibus & electis,vt ſic poſtmo-
dum cõfirmenť,ſi nullũ obſtiterit impedimentũ: ita tñ,ꝙ ſi
aliq ſunt valde remoti vltra Italiã, & electi ſunt i cõcordia;
diſpẽſatiuè interim miniſtrent,ne eccleſiæ ex mora dãnũ in
currãt:ſed de reb⁹eccleſiæ nõ alienẽt.munus verò bñdictio-
nis,ſeu cõſecrationis recipiãt,ſicut cõſueuerũt.Ber. No.pri-
mò,& tene mẽti principiũ,qđ ſolet quotidiè allegari,ꝙ ni-
hil ſic nocet eccleſiæ,q̃ ꝓmotio eorũ,q idigni ſunt, & min⁹
a habiles ad regimẽ aiarũ.[a] Nã qđ fit à platis, facile trahiť à
ſubditis in exẽplũ,vt in c.magnæ.ĩ.de uoto. Sũt.n.plati ocu
li ſubditorũ.vñ eis exiſtẽtibus indignis,hẽt locũ illud Euan
geliũ.Si cæcus cæcũ ducit,ambo in foueã cadũt.&. Pſal.i hac
materia inq t.Obſcurenť oculi eorũ,ne videãt,&c No.2 . ibi:
ad regimen animarũ,ꝙ plati dicunť regere aias.vñ alibi appel
lanť Reges.t 2.q.1.c duo ſunt.Et largo mõ oẽs hñtes curam
aiarũ,pñt appellari plati ut hic in uer. plati; & clarius hoc
ꝓbat tex.ĩ.de cle ægrot.in c.tua.Stricte tñ plati dñr hñtes
forũ,vel iuriſdictionẽ fori ꝯtẽtioſi; de quo,p Pau.de Leaza.
in cle.dudũ,de ſepul.dixi plenè in c.tua,de clerico ægro.& i
1 c.cũ ab eccleſiarũ.ĩ.de offi.or.& in c.2.de iud.†No.tertiò,ꝙ
electionis cõfirmatio nõ dẽt impẽdi ſine inqſitione,ſeu co
gnitione. Dẽt.n.cõfirmator inqrere de electionis forma,&
meritis electi:& hodie ꝯfirmatio facta ſine cauſæ cognitiõe,
eſt ipſo iure nulla.De quo dic,vt legiť & no.ĩ c.ſi.ĩ.e.li.6.Et
habes p gl.nunqd idẽ ſit ſeruãdũ in admiſſione poſtulõnis,
2 vel in collatiõe bñficii. †Quartò no.ibi:*deijciẽdus eſt indignè*
ꝓmotus,ꝙ ẽt poſt cõfirmatiõnẽ factã cũ cauſæ cognitione,pt
b deponi & deiici cõfirmatus, ſi ꝯſtiterit ipſum eſſe indignũ.[b]
Cõfirmatio ergo nõ pcludit viã deiiciẽdi indignè ꝓmotũ,
ẽt reſpectu dignitatis añ confirmationẽ.An aũt hoc hodie c
habeat locũ pp diſpoſitionẽ.c. ſi.palle.vide qđ no.Fed.con
ſi.23 .& cõſi.97.quod dixi in cap. cùm olim, de cauſa poſſ.&
ꝓpr.in c.cùm olim,de do.& cõtu.aliqd in cap.cùm dilectus,
ĩ.eo. Quintò no. pœnã cõfirmantis electionẽ factã de in-
digno.Nã ſi p negligentiã ipſius hoc cõtingit, pdit ptãtem
cõfirmandi primũ ſucceſſorẽ:& debet ſuſpendi à pceptione
ꝓprii bñficii,donec fuerit viſum ſuperiori.Si verò hoc con-
tingit p ipſius malitiã,debet grauius puniri,ad arbitriũ,ſ.ſu
3 perioris,cũ hoc caſu pœna non determineť hic. †Et ex hoc
& ex tex.no.ꝙ cæteris paribus,grauius punitur dolus,q̃ ne-
gligentia.fac.t c.ſuper lřis,de reſcrip. Item collige,ꝙ nõ oẽ
delictum in plato eſt depoſitione dignum,nec oĩs negligen
tia.uide tamen gl.in c.ea, q̃ de offi. Archi.in ver.reatu,quæ
c dicit,ꝙ negligentia Prælati eſt mortale peccatum[c];& idem 5
dicit in diſſimulatione. Not.in §.*caterum*, quod exẽpti im
mediatè Papæ ſubiecti,teneně petere cõfirmationẽ electio-
nis à ſolo Papa.Dic tñ,ꝙ ẽt legatus de latere põt iſtorũ exẽ
ptorũ electiões,cõfirmare,ut habes tex.quẽ tenebis mẽti ic.
ſi Abbatẽ.ĩ.e.li.6.Procedit ergo iſte tex.ſi legat⁹de latere ñ f
eſſet in partib⁹. Et ex tex.collige, qđ de iure cõi Abbates,&

Epi , nõ teneně petere cõfirmationẽ à Pa
pa:ſed ptãs electionis cõfirmande ꝑtinet a
de iure ad eorũ ſuperiores[d] immediatos.
Nã Papa hic ſolũ reſeruat ſibi ptãtẽ cõfir
mandi electionẽ exẽptorũ, q immediatè
ſubiiciunť papæ; & de hoc vide qđ not.
gl.in c.q̃q̃.ĩ.eo.lib.6.Hodie verò papa re
ſeruat ſibi ptãtẽ prouidendi de oibus di-
gnitatibus;ita ꝙ ptãs ꝓuidendi hodiè re
ſeruať papæ:ſolet tñ ex gřa electos confir
4 mare.† Not.in ver.ita ꝙ,& tene menti,ꝙ
electi poſſũt immediatè adminiſtrare in b
ſpũalibus & tpalibus añ cõfirmationẽ ha
bitã,duobus tñ concurrentibus.Primò,ꝙ
electio eorũ ſit celebrata in concordia;&
dic in cõcordia.ſ.nemine diſcrepante , vt
vt not.in cle.ne Romani.ĩ.eo. & in c.cu-
pientes,in §.ad hæc,in gl.ſup verbo,con-
cordẽ.eo.ti.lib.6. Scđo requiriť,ꝙ electi c
ſint valde remoti;vt puta vltra Italiã con
ſtituti;& loquiť iſte tex.in exẽptis imme-
diatè papæ ſubiectis. Quid ãt in aliis ha-
bentibus ſuperiorẽ aliũ immediatũ,vt pu
ta Archiepm,vel Patriarchã?dicã cum gl.
ſi.hodie verò non puto,ꝙ de rigore heat
locũ iſte tex.quia ex quo papa reſeruauit
ſibi ptãtẽ ꝓuidendi de dignitatibus , per
ꝯñs abſtulit electoribus ptãtẽ eligendi,ut
in c.ſi eo tpe.eo.lib. & per ꝯñs electio nõ
cõfert ius electo; ergo ceſſat diſpõ c.quæ
eſt fundamentũ ſuper cõcordi electione.
Nã de iure p electionẽ eſt initiatũ matri
moniũ ſpũale,vt in c.cùm inter.ſ.eo.& in
c.ſi.de trãſla.epi.vnde p eã ius acquiritur
electo,& ptãs adminiſtrandi in habitu,vt
dicit gl.ſing.in c.quãto 63 .diſt.& dixi in
c.tranſmiſſ.m.ſ.eo.Et p cõfirmationẽ ſo d
lùm dať ptãs adminiſtrandi in actu.vnde
nõ mirũ,ſi iſte tex.pp longã diſtãtiã præ e
bet electo ptãtẽ adminiſtrandi , cùm per
prius hæc ptãs competeret in habitu. ſed
vbi electio nõ tribueret hoc ius,non eſſet
dicendũ,qđ huius cap.priuilegiũ cõpetat
electo. Nã vt dixi ex gřa hodie papa cõfir
mat electos.No.vlt.ibi:*mun⁹ benedictionis,*
ſeu cõſecrationis,ꝙ iſtud c.hẽt locũ ẽt i ele-
ctionibus Abbatũ,& Eporũ.Nã bñdictio
ꝑtinet ad Abbates[e];de quo vide bo.gl.in
cle.2.de ſta.reg.Cõſecratio vero ad epm,
vt in c.qđ ſicut.ſ.eo. & in c.unico, de ſac.
vnc.vñ Abbas bñdiciť:Eps vero cõſecrať .
Et mens lřæ eſt , ꝙ licet exẽpti recipiant f
cõfirmationẽ à ſolo Papa : benedictionẽ
ſeu cõſecrationẽ recipient,vel à pp,vel ab
aliis,ſm qđ cõſueuerunt 24.q.1.c.puden
da.De iure ãt ceſſante cõſuetudine,debẽt
recipere hãc benedictionẽ ſeu cõſecratio
nẽ à ſolo pp,ſeu eius authoritate: quia ip
ſe eſt platus & Diœceſanus exemptorũ,vt
not.in c.authoritate,de priui.lib.6. & ita
hodiè obſeruať in oibus, qui recipiunt di
5 gnitatẽ ab ipſo pp.†Primò ꝓ declaratio-
ne lřæ,q̃ro, quid ſi ſuperior examinauit,
p aliũ? vt quia alteri cõmiſit examinatio
nẽ,& cõfirmationẽ alicuius electi, & iſte
cõmiſſarius ex negligẽtia,aut ex ignorã-
tia,vel p malitiã cõfirmauit indignum ?[f]
Sol.dicit hic Inn. ꝙ ſi iſte ſuperior mali-

SEB. SAPIA
a Regimen animarum.Vide text. in c.præcipuè 11. q. 3. vbi dicitur , ꝙ tot mortibus digni ſunt prælati , quot perditionis exempla in ſubditos tranſmittunt. vide Abb. in c.licet Hel.in prin.ĩ. de ſimo.
b Indignum.adde Old. conſ.18. vbi ponit,an talis ſententia ſit interlocutoria , & an requiratur ordo iudiciarius.
SEB. SAPIA.
c Peccatum. Intellige quãdo eſt talis negligentia, q̃ ſit lata culpa : alr negligentia , quæ eſt ſolò leuis , vel leuiſſima, non videť inducere peccatũ mortale propter dictũ Inn. in c.ſicut dignum.ſ. de homi. vbi dicit, ꝙ ille, quĩ eſt in leui, vel leuiſſima culpa, nõ tenetur in foro conſcientiæ, comprobat.d.Decius in c. 1.in 2.lect. col. 5. verſ. 5. adde , de conſtitu.
d Superiores. Adde qđ voluit Lydo.Ro. conſ.332.
e Ad Abbates. Adde quod voluit Old.conſi.14.
ZACHARIAS.
Adde Ioan.And. Ant.de But.& do. Car.in c. cũ inter monaſterium , & ibi Fel.in prin. & i tum & io c. cùm inter,& quod poſui in apo.ad eum poſt alios in ver. benedicitur,nu.4. ſ.eo.titu.
SEB. SAPIA.
f Indignum. Adde,ꝙ ſi aliqois ꝓmouit ſcienter indignum ad ſacros ordines , tenetur eccleſiæ quam læſit , ad intereſſe; ita Pe.de Anch.in cle.1.in ult.no.de æta. & quali. Refert & ſequitur Felin. in c. quando, col.4.verſ.de inferioribus, ĩ.de reſcrip.

a Operis vtitur. Adde Alex. conſi. 1. 3. lib. Ro. conſi. 151.
SEB. SAPIA.

b Secundò quærit. Vide not. p Alex. & alios in l. 2. ff. qđ quiſq; iu. vbi ponut an, & quando qui accipit imperitum aſſeſſorē, teneatur.

c Vel defectus. Ad de qđ voluit Oldra conſi. 101.
SEB. SAPIA.

d Vltra Italiam. vide Fel. in c. poſtulaſti, char. vlt. col. 2. verſ. limita quitò. vbi refert Oldra. tenentem, ꝙ diſpoſitio hui⁹ c. habet locum, ſiue curia Romana ſit citra, vł vltra mōtes, dummodo electus multū diſtet à curia; & propterea no. hunc tex. ad hoc, ꝙ diſpenſatio extenditur, quando eſt clauſa in corpore iuris.
ZACHARIAS.

e Erat Romæ. Adde per modum incidentis, ꝙ Papa non debet ſine cā transferre ſedem ſuam de Romana ciuitate; ita not. Inn. in c. expoſuit ĩ. de dila. Io. And. in c. fundamenta, de ele. lib. 6. iſte in c. ego, col. 3. verſi. ex hoc, de iureiu. & ibidem Fel. col. fi. ver. in text. ibi, Apoſtolorum.
ANT. FRAN.

Vide ad hoc, an Papa poſſit mutare ſedem de vrbe ad alium locum, Alb. de Roſa. in l. 3 C. de ſum. Tri. & fid. ca. & generaliter de ptāte Papæ vide gl. in c. ſicut vnire, de exceſ. præla. & in c. qđ tranſlationem, de of. lega. & in cle. 2. in prin. de reli. domi. & vide Bal. in l. ſi teſtm̄, & in auth. hoc inter liberos, C. de teſt. & in l. eam, quam, C. de fideic. & in tit. de pace Conſtan. in §. liberatio, in vſibus feud. & in proœ. vſus feu. in 1. dimi. in ver. aliqua, ſed pauca.

Hoc priuileg.

tioſe hanc poteſtatem non delegauit, ſed vera fide, ꝙ non eſt ipſe puniendus; facit c. ſi quis 24. diſ. & c. cum ſm̄. ĩ. de præben. ſecus ſi malitioſe hoc fecit: quia dicebatur elect⁹ indignus, quē ipſe fauore perſonæ intendebat cōfirmare. ſed nolens hoc facere per ſe, cōmiſit minus idoneo, vel corruptibili poteſtatē examinandi & cōfirmandi. Dicit tñ Hoſt. ꝙ in dubio non præſumitur dolus: ſed qui illum allegat, habet probare, vt l. quoties §. qui dolo, ff. de prob. Probatur tñ ex coniecturis, vt in c. 2. de renun. lib. 6. & in l. dolum, C. de dolo. Dubito, an hoc dictum ſit verū. & crederem dicendū, ꝙ niſi prælatus ex aliqua cā alteri delegauerit, teneatur ipſe ex culpa, ſeu malitia commiſſarii ſui: quia ex facto. ſ. illorū, quorū operis vtitur, a teneť, vt in l. 1. ff. de pub. per Bar. in l. ne quid, ff. de incen. rui. nau. & vide gl. not. quæ hoc ſentit in c. 2. de tēp. or. li. 6. ſecus āt vbi ex ꝓbabili cā hoc delegaſſet. b Secundò quęrit b à quo poterit iſte ſuſpenſus indulgentiā ꝓmereri? doc. dicūt & bene, ꝙ à ſuperiori ſuo. Nam ſicut ſuperior eius, cū ſuſpendit, ita pōt ſuſpenſionē tollere, ar. c. cū inferior. ĩ. de ma. & obe. & 21. di. inferior. & vide circa hoc, quod dixi in c. tā literis. ĩ. de teſti. & gl. no. in cle. 1. de hære. 6 †Tertiò quærit, quid ſi aliquis canonicus fuit pñs in oībus actibus cōfirmationis, & tacuit; nunquid poſt cōfirmationē poſſit obiicere ꝯ electū crimina, vel defectus? c Hoſt. dicit, ꝙ nō, per c. fi. ĩ. qui ma. accu. poſ. Dicit tñ, ꝙ per viā denunciationis poterit audiri, ne indignus remaneat in prælatura. Et pro hoc vlt. vide Inn. in c. ad aures, de reſcrip. Et ex hoc ſentit Hoſt. ꝙ is, qui non fuit præſens tpe confirmationis, pōt obiicere ꝯ electū & confirmatū. Intellige ſi reſtat adhuc cōſecratio, vt in c. ſuper his. ĩ. de accu. aliàs rłr nō auditur per viā exceptionis, cū ſit electus conſecutus plenum ius, vt in c. poſt electionē. ĩ. de conceſ. præb. & in c. cōſtitutis. ĩ. de ap. el 2. ſed poterit venire per viā denuntiationis, vel accuſationis. Et in his caſibus pōt intelligi iſte tex. & hoc procedit etiā hodie iuxta no. per Fed. de Sen. conſi. præal. & vide qđ lati⁹ dixi in iuribus, ad quæ ſ. remiſi. Quartò quęritur nunquid eo caſu, quo cōfirmatio electionis petitur in curia, debeant citari illi, quorum intereſt, vel debeat poni edictū, ſm̄ qđ hř. ĩ. eo. c. fi. lib. 6. Io. An. cōcludit & bñ, ꝙ aut eſt talis dignitas, quæ cōprehendiť in caſu c. cupientes. ĩ. e. li. 6. & nō eſt neceſſaria alia citatio, vt ibi hř. Idē ſi ſumus in caſu. c. 1. ĩ. e. li. 6. Aľs āt ſalua plenitudine ptātis ſedis Apłicæ debet ſeruari ēt in curia diſpō huius. c. fi. Sed intellige propriē. ſ. qñ Papa ꝓcedit per viā cōfirmationis ꝓdictę. hodiē verò p viā reſeruationis ꝓcedit, & p viā ꝓuiſionis; iō nō ſeruať diſpō illius c. fi. & facit quod ibi no. in gl. fi. 7 †Quintò quærit, an iſtud priuilegiū, de quo in fi. c. habeat locū in poſtulatis, et poſtulati in concordia, ſi ſunt valđ remoti, poſſint adminiſtrare añ admiſſionē poſtułonis? doc. bñ ꝯcludūt, ꝙ nō: qa p poſtułonē nullū ius acqriť poſtulato. innitiť. n. ſpāli grꝛ, vt ĩ c. bonæ, & ĩ c. pe. de po. ꝓla. & hæc faciūt ad id, qđ ſ. dixi, vt hodiē nō hēat locū iſtud priuilegiū ēt ĩ electione, cū p electionē nō acqriť ius, rōne ꝓdicta. Itē ñ hēt locū iſtud priuilegiū, ſi legat⁹ de latere eſſet ĩ illis ptib⁹, cū poſſent ad illū ꝓ ꝯfirmatione recurrere, vt in d. c. ſi Abbatē. ergo ceſſat rō huius priuilegii, & p ꝯñs ipm̄ priuilegiū. 16. q. 1. c. gñāľr. In gl. i uer. *aetatis*, ĩ fi. no. gl. ĩ fi. & ſiłe habuiſti. ſ. e. c. cū dilectus: & de hac ma dic, ut ibi plenius dixi. In gl. in ver. *ptātis ipſo iure*. No. gl. & idē ſiradit tenet Inn. dicit tñ ꝙ hāc ptātē ꝑdit, cū ſuperior declarauit ipm̄ cōfirmaſſe indignū, ex negligētia, vel malitia. Et ex hoc iūcto tex. no. ꝙ p hoc verbū, careat, induciť canō latæ ſñiæ. Idē vř ꝓbari ĩ c. ſ. ꝓxi. qa nō vř ex ꝓprio ſignificato reqrere factū hoīs. Idē no. gl. de uerbo, ſubiaceat, ĩ c. vnico de iniur. li. 6. ĩ fi. & vide qđ dixi ĩ c. clericis. ĩ. ne cleri. vel mona. In gl. in verbo, *ſuſpēdatur*, ibi: *variæ pœnæ ſtatuuntur à canonibus* Principiū huius gl. meli⁹ caderet ĩ. §. Epi. vbi dř, ꝙ Epi nō dēnt ad ſacros ordines ꝓmouere īdignos, ſi volūt effugere canonicā vltionē. Nā ſi qrať, q̄ ſit iſta canonica vltio, potes recurrere ad iura q̄ hic ponunť in prin. gl. Et inſtat lati⁹ hic Hoſt. circa ꝓlatos ordinātes, aut ꝓmouētes indignos: ſed qa iura ĩ hac ma loquētia ſatis clara ſunt, nō puto hic inſtādū. Eſſet. n. potius laborioſū, q̄ ſubtile, & vide gl. ĩ c. is q eccłiaſticis, hic alleg. ĩ gl. & in fi. gl. Vel dic meli⁹ vt no. ĩ d. c. graue. Nā vbi fit ſuſpēſio à totali collatione bñficiorū, meritò ibi reqriť monitio ꝓcedēs. Hic āt in pœnā delicti priuať ptāte cōfirmādi primū ſucceſſorē; & ſuſpendiť à primo bñficio, donec uiſum fuerit ſuperiori. In gl. in ver. *vltra Italiā*. ibi: *tamen conſuetudini ſtetur*. Vult ergo gl. ſtandū eſſe ꝯſuetudini, cū qriť q dicanť valde remoti. Gof. dicit, ꝙ imò ſtandū eſt lrꝛ. q. d. cū lrā met d declaret ſeipſam, dū ſubiicit, videlicet vltra Italiā d cōſtituti. nō eſt à verbis lrꝛ recedēdū. vñ coīter vltramōtani hñt hoc priuilegiū. Et hoc vř placere Hoſt. q intantū inhæret lrꝛ, ꝙ dixit, ꝙ ſi curia Romana eſſet apud Taurinū. ſ. in finib⁹ Italiæ, ꝙ electi eccłiarū vicinarū, q eſſent extra Italiā, gauderēt hoc priuilegio. Sed certē multū reſiſtit Hoſtiēſi lrā, dū dicit ꝙ valde remoti gaudēt hoc priuilegio. vñ illa verba, videlicet, vltra &c. fuerūt poſita cā exēpli: q nō hñt reſtringere dictū, ſeu rōnē dicti. Nā rō huius priuilegii fuit, ne eccłiæ paterenť dānū in expectāda cōfirmatione electi p p nimiā diſtantiā locorū. vbi ergo ceſſat iſta rō: qa eccłia, ad quā qs eſt electus, eſt vicina curiæ, dēt ceſſare hoc priuilegiū. Ad hoc tex. optimus in l. cū př. §. dulciſſimis, ff. de le. 2. vbi patet, ꝙ verba diſpoſitionis ſunt reſtringēda ad rōnē ipſi⁹ diſpoſitionis, & e nō ecōtrà. Papa. n. dū loquebať hic, erat Romæ; e & ſic habuit reſpectū ad magnā diſtātiā, q̄ cōiter ꝯtingit à Roma vſq; ad ptes vltramōtanas. Dubitať ēt hic, qd ſi curia exiſteret vltra f mōtes, nūqd Italici gaudeāt hoc priuilegio? f & tenet Hoſt. ꝙ ſic: qa curia exiſtēte vltra mōtes, Italici reſpectu curię pñt dici vltramōtani; & idē tenuerūt Gul. & Gar. ĩ c. auaritiæ. ĩ. e. li. 6. Dicit Io. An. ꝙ hoc dictū ſibi placeret, ſi iſte tex. priuilegiaret vltramōtanos: ſed lrā loqť de cōſtitutis vltra Italiā: q̄ verba ñ pñt adaptari cōgruē ad Italos, cū ipi ñ ſint vltra Italiā: imò ĩ Italia. Et p hoc decidiť illa qō: nūqd curia exiſtēte vltra mōtes, electi vltramōtāi gaudeāt hoc priuilegio, ſi ſint valde řmoti à curia Rom? Cōpo. vř priò teneř, ꝙ ñ: qa ceſſāt verba & cā ꝯſtitōnis. 61. di. ĩ 1. §. is oīb⁹. In ꝯriū allegauit. l. 1. §. ſexū, ff. đ poſtu. q̄ ſi ſentiat, ꝙ iſta cā fuit hic ipulſiua, & ñ finalis; iō ea ceſſāte, ñ dēt ceſſare ꝯſtitutō. Sed ex mēte Hoſt. Gaſ. & Gul. fuit ꝙ iſti ñ gaudeāt. Nā cū ipſi dicāt Italos hoc caſu gaudeř hoc priuilegio, tacitē ſentiūt, ꝙ cā priuilegii finiať ĩ vltramōtanis. Io. An. dicit ſe cōſuluiſſe cuidā electo vltramōtano, cui ꝯtigit iſte caſus, ꝙ añ factū nō īmiſceret ſe adminiſtratiōi: qa cū iſtud i⁹ ſit diſpēſatiuū & ex orbitās, ñ dēt extēdi ex terminos lrꝛ, ar. ĩ rła, q̄ à iure cōi exorbitat, đ re. iu. li. 6 Sed poſt factū dicit pœnā locū ñ hrę, ſi vltramōtanus electus adminiſtrauit: qa pœna dēt ſtrictē intelligi, vt ĩ c. ſtatutum. ĩ.

rutũ. ĩ.e.li.6.Sed licet curia exiſtat vltra mõtes,ñ ceſſant ꝑꝑ
hoc uerba huius tex.nec ẽt rõ:qa poſſet eſſe maior diſtãtia
inter curiã Roma.ibidẽ exiſtẽtẽ,& electũ vltramõtanũ,quã
ꝯtingeret curia exiſtẽte in Italia,quo ad oẽs vltramõtanos.
Sæpe.n.ſm eũ unũ cõſulimus añ factũ;cuius cõtrariũ cõſuli-
mus poſt factũ.Facit qđ no.in c.uerũ,de iureiur.Et tenẽ mẽ
ti hunc modũ cõſulẽdi,cũ diſpõ pœnalis eſt dubia.ſiĉ no.ĩ
e.1.ĩ.de deci.li.6.Do.Ant.dicit,ꝙ hæc rõ Io.An.ſibi nõ pla
cet.Dictũ tñ eſt uerũ in ſe.Nã ad intellectũ diſpoſitiõis dẽt
cõſiderari ꝑſona loquẽs;ad hoc c.magnæ.ĩ.de uoto.Sed Pa
pa tpe,quo edidit iſtã cõſtitutionẽ,erat Romæ,vt innuunt
uerba tex.in ſi.Ideò facit mẽtionẽ de cõſtitutis vltra Italiã:
qa iſti cõiter diſtãt à curia Romana;& ideò ꝯcludit hoc pri
uilegiũ hẽre locũ in oĩbus ualde remotis à curia Romana.
8 †Et q dicanẽ ualde remoti,recurrendũ eſt ad arbitriũ iudi-
cis,q informabit motũ aĩ ſui,ſm diſtãtiã,q̇ eſt à Roma vſq;
ad ꝑtes vltramõtanas,cũ iſte tex.hic appellet iſtos valde re-
motos;& rõne huius magnæ diſtãtiæ priuilegiauit electos.
Et vr̃ hęc rõ optima;& eã originaľr tenuit Io.de Fãtuciis di
cẽs,ꝙ cã finalis huiꝰ priuilegii fuit lõga diſtãtia à curia Ro.
& ꝙ illa verba tex.videlicet,vltra Italiã cõſtituti,fuerũt po-
ſita cã exẽpli;& ea,q̇ dñr cã exẽpli,nõ hñt reſtringere diſpo
ſitionẽ,ut not.in c.1.ne cle vel mona. Et hanc opi.fuit olim
ſequutus dñs meus do.Card. ſed poſtea ab hac opi.receſſit:
qa difficile eſſet determinare,q dicanẽ ualde remoti.vñ di-
cit,ꝙ cùm iſte tex.ſit correctorius,ñ dẽt extẽdi vltra termi-
nos lr̃æ,ẽt ꝑ idẽtitatẽ rõnis,vt not.gl.in c. indẽnitatibꝰ,ĩ §.
cæterũ.ĩ.e.li.6.Quod ẽt voluit Bar.in auẽ.quas actiones,C.
de ſac.ſan.eccl.vñ cõcludit ipſe,ꝙ oẽs vltramõtani gaudent
hoc priuilegio,ſiue ſint vicini,ſiue ꝓpinqui. Et ꝙ illa verba
tex.vltra Italiã cõſtituti,fuerunt appoſita nõ cã exẽpli,ſed
tanq̃ dãtia formã priuilegio.Sed hoc dictũ mihi nõ placet.
Eſt.n.potius imponere legẽ verbis,quã rebꝰ ꝯ c.cõmiſſa.ĩ.e.
li.6.Itẽ ſm hoc dictũ nunq̃ haberet locũ iſte tex. in Italicis
curia exiſtẽte vltra mõtes.deficerẽt.n.verba;quod eſt cõtra
mentẽ huius c. qđ nõ hẽt priuilegiare eccleſias vltramõta-
nas,ſed Dei eccleſias in gñe,vt patet ibi:ꝑꝑ neceſſitates ec-
cleſiarũ.Vñ dicerẽ cõcludẽdo,ꝙ vbicunq; cõcurrit diſtãtia
locorũ,ſaltẽ tãta,q̃ta eſt à Romana ciuitate vſq; ad termi-
nos Italiæ,& exẽptio electorũ,ꝙ ſemꝑ habeat locũ iſte tex.
vñ ſi curia eſt vltra mõtes,dicerẽ,ꝙ Italici & vltramontani
valde remoti gaudeãt hoc priuilegio. Si uerò curia eſt ĩ Ita
lia tũc Italici nõ gaudẽt hoc priuilegio:qa nõ eſt Italia tã
magna ꝓuincia,vt exiſtẽtes in Italia dicanẽ ualde remoti,
quo ad iſtud priuilegiũ obtinendũ,vt tex hic clarè innuit.
9 †Nec ob.ſi dicaẽ,ꝙ iſtud ius tanq̃ correctiuũ,nõ dẽat extẽdi
vltra terminos lr̃æ.Ad hoc.n. rñdeo duobꝰ modis.Primò,ꝙ
illud dictũ nõ hẽt locũ,vbi rõ legis exprimiẽ in lege:qa tũc
ad limites rõnis dẽt extẽdi ius q̃tũcunq; correctiuũ,ut no.
Bal.in auẽ.quas actiones,C.de ſacroſan.eccl. Quinimo ubi
cõcurrit oĩnioda eadẽ rõ,nõ ꝓpriè ſit ibi extẽſio:ſed ex mẽ
te legis cõprehendiẽ oĩs caſus,in quo cõcurrit illa rõ,vt di-
cit gl.ſing.in c.1.de tẽp.or.li.6.Probaẽ rõne. Nã lex ñ ꝯſiſtit
a in uerbis,ſed in ſui rõne.Nã verba deſeruiũt intẽtioni,[a]& ñ
ecõtra.vt ĩ c.2.reqris,de app.& in c.ĩtelligẽtia,de verb.ſi.&
& in l.nõ dubiũ,C.de legi.& in rľa ſi.& ibi ꝑ Di.de reg.iu.
li.6.& notãter dixit Bal.in l.maximũ vitiũ,C.de libe.ꝑte.&
in l.ſcire oportet,ff.de exc.tu. Sic.n.ſe hẽt rõ legis ad uerba
legis,ſicut aĩa ad corpus.vñ ſicut aĩa dñaẽ corpi;ita rõ uer-
bis.Quinimo voluit idẽ Bal.ĩ d.l.maximũ vitiũ,& poſt Cy.
in d.l.nõ dubiũ,ꝙ ẽt ſi rõ nõ ſit expſſa in lege,ex quo nõ ꝑt
ꝯiecturari,niſi vnica & nãlis rõ ipſius legis;dẽt fieri extẽſio
ad limites rõnis ꝑſumptæ.Hic ãt in tex.nr̃o ſatis apparet de
rõne huius priuilegii.Emanauit.n.ꝑꝑ magnã diſtãtiã,ne ec
cleſiæ patianẽ interim detrimentũ in ſpũalibus & tpalibus.
Secũdò principaľr ꝑt rñderi,ꝙ cùm iſtud ius priuilegiatiuũ
emanauerit ĩ fauorẽ eccleſiarũ,nõ dẽt reſtringi:licet ſit cor
rectiuũ,vel pœnale:ſed extẽdi fauore eccleſiarũ,ut dicit gl.

no.in c.ſciãt cũcti.ĩ.eo.li.6.& Io.An.ĩ c.
ſi.ĩ.eo.tit.& lib. Et ꝑ ꝑdicta dicerẽ,ꝙ ſi
electus nõ multũ diſtaret à curia Roma-
na:tñ ꝑꝑ viarũ diſcrimina nõ poſſet ire,
nec mittere de ꝓximo pro cõfirmatione
obtinenda;qđ haberet locũ iſtud priuile
giũ:qa licet verba deficiãt,nõ deficit mẽs
& rõ legis.Nã eadẽ rõ eſt in nõ multũ re
moto,qui ꝓpter impedimẽtũ nõ põt ire,
nec mittere ad curiã,q̇ eſt in loco ualde
remoto. Et ꝓ hoc facit in ar.bo.tex.in l.
tutor,q repto.ff.de admin.tut.ibi,tutor
adminiſtrat neceſſitate inſtante añ cõfe-
ctũ inuentariũ;ad idẽ.17.q 4.in c.nullus,
& quod not.Pau.in cle.1.de rebꝰ eccl.nõ
alie.& faciũt ad qõnẽ,quã tangã in gl.ſe
10 quẽ.†In gl.ſi.ibi:*& in Romano põtifice.* de
ſeri.n.ſibi plenũ ius ex ſola electione:qa
nõ habet ſuperiorẽ,à quo petaẽ electiõis
confirmatio,vt in c.licet in ſi.ſ.eo.Adde
tertiũ caſum in electione Abbatiſſæ. Qđ
intellige ꝓut habeẽ in c.indẽnitatibꝰ.§.
ſi uerò.ĩ.eo.lib.6. Eſt & quartus caſus in
b electione Imperatoris.[b] nã ſaltẽ ex con-
ſuetudine hodiè eſt introductũ,ut electꝰ
c poſſit immediatè adminiſtrare,[c] de quo
vide gl.plenã & no.in cle.Romani,de iu
reiur.Põt addi & qntus caſus,cũ cõſuetu
do tribuit ius plenũ ex ſola electiõe;ita,
ꝙ nõ requiraẽ alia cõfirmatio,ut hodiè
eſt uidere in electione Rectoris ſchola-
riũ.Non.n.recipit confirmationẽ ab ali-
quo.Et ꝙ ualeat talis conſuetudo,tenet
Bald.in auẽ.habita,C.ne ſi.ꝓ pa.Reguľr
electus ab uniuerſitate ẽt ſeculari,dẽt cõ
firmari à ſuperiore,ut eſt gl.not.in l.pri-
uatorũ,C.de iuriſd.om.iu.& tenet Bal.ĩ
d.auẽ.habita.Dubito an tñ ualeat ꝯſuetu
do in dignitatibus hñtibus curã aĩarum
ꝑ id quod legiẽ & not.in c.cùm uenerabi
lis,de cõſuet.Poſſet tñ ſic diſtingui,ꝙ aut
cõſuetudo tribuit plenũ ius electo ex ſo-
la electione;ita,ꝙ ipſa electio hẽt uim ꝓ
uiſionis,ſeu electionis & cõfirmationis;
d & tunc ualet[d] cõſuetudo.Nã poterũt ele-
ctores ꝑſcribere iſtud ius ꝓuidẽdi,ar.ĩ c.
cũ dilectus,ſupra de cõſue. Aut hẽt cõſue
tudo,ut electus adminiſtret añ cõfirma-
tionẽ:quã tñ teneaẽ à ſupiore petere, &
tũc nõ ualet talis cõſuetudo:qa põt eſſe
dãnoſa eccleſiis:qa nõnunq̃ ꝯtingeret,ꝙ
indignus adminiſtraret,ad hoc c.1.ſ.de
cõſuet.& facit c.auaritiæ.ĩ.eo.li.& ſ.in c.
quaľr.In gl.ibi:*ſed cõtra videẽ.* Cõcludit
ergo gl.iſtud ius nõ hẽre locũ in electis,q
recognoſcũt aliũ ſupiorẽ ꝑter Romanũ
põtificẽ;& cũ hac glo.trãſeunt hic cõiter
doc.Sed credo ꝑ ea,q̇ dixi ſ.in ꝑced.glo.
poſſe ſuſtẽtari ꝯriũ:qa licet hoc cap.cõti-
neat priuilegiũ:ẽ tñ redactũ ĩ corpꝰ iuris:
nec fuit mẽs Papæ priuilegiare exẽptos
rõne exẽptionis,ſed ꝑꝑ neceſſitatẽ & uti
litatẽ eccleſiarũ,ꝯſideratis,ꝙ exẽpti nõnũq̃
ſunt valde remoti à Ro.curia.qđ de facili
ñ ꝯtingit ĩ ñ exẽptis reſpũ ſupiorũ ſuorũ:
ſed ubi caſꝰ cõtingeret,ñ uideo,q̃re iſtud
cap.ĩ eis nõ dẽat hẽre locũ,cũ ſit fauorabi
le ipſis eccleſiis,vt ſ.plenius dixi.In eadẽ

Adde, quòd latè
voluit Old. expli
cans intellectum
huius.c. conſi.9.
SEB. SAPIA.
a Intentioni. Hæc
oĩa & plura alia
refert do. Franci-
ſcus Curtiꝰ ſenior
in cõſi.9. Ticinẽſi
ſtatuto,col.7.& 9.
SEB. SAPIA.
b Imperatoris. Vi
de Sali. in l. bene
à Zenone,colu. 1.
cum quatuor ſeq.
C.de quadri. præ-
ſcr.vbi latè an Im
perator ante co-
ronationem poſ-
ſit adminiſtrare;
vide Feli. in c. ẽã
te,co.2 ſ. de reſc.
c Adminiſtrare.
Adde latè Oldr.
conſi.180.
ZACHARIAS.
Adde,ꝙ ad hoc
vt hoc dictum ꝓ-
cedat, tria cõcur-
rãt, ſcilicet quod
ſit in concordia
electus immedia-
tè eccleſiæ capitu
lo ſubiectæ, & qđ
ſit extra Italiam
cõſtitutꝰ, niſi for
tè curia cis mon-
tes reſideret, vt
plenè ꝑ Cald.Mi-
dag. in tract. ſuo
de elect.1.parte c.
56. de hoc latius
ꝑ Bertha. de Fir.
in ſuo tracta. de
epiſcopo part:4.
in prin. lib.3.q.1.
cum pluribus ſeq.
Old. conſi.146.&
conſi.191 Ro.con
ſi.330.col.5.verſ.
quod vltimũ. Spe
cu.in ti. de reſcri.
præſenta.§.ſi.ver.
item quod obten
tum.vbi etiam qđ
in Papa, Impera-
tore,& aliis mul-
tis,& ibi Io.And.
ad ipſum.
d Valet. Adde Ol-
dra. conſi.146.

gl. ibi: *ſed contrariũ verũ eſt in hoc caſu* No.
bñ hãc particulã gl. cũ qua trãſeũt cõiter
hic doc. Et ad ꝯtraria reſpó. ꝙ ꝓcedũt, vbi
electus nõ habuit vim & ptãtem admini-
ſtrãdi à ſuperiore, nec authoritatẽ cõfirma
tiõis: vel qñ ꝓceſſiſſet ſnia cõdẽnationis,
vel inhibitio ſuperioris, vel notoria ſuſpẽ-
ſio. Tunc. n. nõ tenerẽt geſta, vt in c. veri-
tatis, in fi. de dol. & cõt. 33. diſt. in c. verũ.
11 †Et vt habeas lati⁹ hãc mam expediẽdo
gl. Inn. & Cõpo. diuido eã in duos articu
los. Primus eſt, nunqd geſta ab eo, q ſe ge
rebat ꝓ Prælato, teneãt, uel ſint reuocan
a da, ſi poſtmodũ deiiciat̃ ab illa ꝑlatura?[a]
Secundus articulus: nunqd cõtra eũ, q ge
rit ſe ꝓ Prelato alicuius eccleſiæ agẽte ꝓ
iuribus ipſius eccleſiæ, poſſit obiici defe-
ctus tituli, vel aliqđ crimẽ ad effectũ re-
pellẽdi eũ ab agẽdo? Primò ꝓcedã enu-
merãdo aliquos caſus. Et primus caſus ſit
qñ gerebat ſe ꝓ ꝑlato: tñ nõ erat in poſ-
ſeſſione; & tũc indubitãnter nõ valẽt ge-
ſta, arg. in c. cõſultationibus, & qđ ibi no.
de iure pa. nec hoc caſu cõis error ſuſtine
ret geſta, ex quo deficit poſſeſſio. Ad hoc
qđ legit̃ & no. ĩ l. Barbarius, ff. de officio
ꝓto. & in c. cũ dilectus. ĩ. de religioſis do-
mibus; & facit quod no. Inn. in c. 2. de in
integrũ reſtitutione, & ĩ c. in lr̃is, de reſt.
ſpol. Et facit glo. hic, in eo ꝙ põderat iſtũ
nõ fuiſſe in quaſi poſſeſſione; ẽt ſi credat̃
verus ꝑlatus, nõ tenent geſta in dãnũ ec-
cleſiæ. vñ iſti ſoluẽtes nõ liberant̃, niſi cũ
eo cõtraxiſſent, ut in l. ſi ut bona, ff. de cõ
di. indeb. & ibi p Bar. & Inn. in d. c. in lr̃is.
Vñ ſi intruſus aliqd alienauit, dẽt id re-
uocari, ut in c. alienatiões. 12. q. 2. vbi bo.
tex. & ibi p gl. & Archi. Sed ſi [b] aliquẽ cõ
b tractũ feciſſet de rebus eccleſiæ, puta lo-
cãdo; tunc penſionẽ ſibi ſoluentes eſſent
liberati: qa ſolũ erãt obligati rõne ꝯtra-
ctus initi cum intruſo, vt in d. l. ſi urba. &
not. Inn. in d. c. in lr̃is. Secus ſi fuiſſent pẽ
ſionarii eccleſiæ ex contractu prius inito
cũ ꝑdeceſſore: qa tunc nõ liberarent̃ ſol-
uẽdo intruſo, vt p Bar. & Inn. in locis ꝑal
le. Nec cõis error iuuat, ex quo deeſt au-
thoritas ſuperioris. Nã l. Barbarius, ꝑall.
fundat ſe ſup cõi errore, & ſup authorita
te ſuperioris. Nã ille ſeruus q putabat̃ li-
ber, habuit offm̃ à ſuperiore; & ſic cõcur
rebant ibi duo. ſ. authoritas ſuperioris, &
cõis error. Secus aũt ubi adeſſet unũ tñ,
ut tenuit hic Inn. & bñ, & Bal. in repe. d. l.
Barbarius. Pro hoc facit glo. ꝙ ponderat
iſtũ fuiſſe in quaſi poſſeſſione ꝑlatiõis de
licentia Papæ, & ꝙ pro ꝑlato habitus eſt.
Nec obſtat. c. ꝗrelã. ſ. e. & c. cõſultationi-
bus, ꝑallega. In qbus patet, ꝙ ſufficit ſola
poſſeſſio ad ualiditatẽ actus. Nã illa iura
loquunt̃ qñ ius reſiſtit poſſeſſiõi, ſicut in
caſu nr̃o. Nõ. n. ꝑt qs adminiſtrat̃ ex ſola
c poſſeſſione, [c] niſi habeat authoritatẽ ſupe
rioris, vt in regula, bñficiũ, de reg. iu. li. 6.
12 & c. ex frequẽtibus, de inſt. †Tertius ca-
d ſus, [d] cũ qs ſe gerit ꝓ ꝑlato, & habuit cõfir
mationẽ à ſuperiore: ſed ex aliquo defectu
nõ tenuit cõfirmatio, vel electio; & tunc

SEB. SAPIA.
a Prælatura. Adde quod voluit Lap. alle. 89. & 78.
SEB. SAPIA.
b Sed ſi. Vide Alexan. in conſi. 120. põderatis narratis, col. 2. in fi. in 5. vol. & Aret. in l. quoties, ff. de acquir. hære.
c Ex ſola poſſeſſione. Adde Fede. de Se. conſi. 61.
SEB. SAPIA.
d Tertius caſus. Vide Iaco. de Bellovi. in diſpu. ſua q̃ incipit, cauetur aliquo iure, quam ponit poſt l. 2. C. quomodo & quãdo iudex. vbi quærit, ſi aliquo iure cauetur, ꝙ electio, uel collatio dignitatis, vel honoris, vel officij debeat fieri cum certa ſolennitate, & aliquis talem dignitatẽ, vel officium obtinuerit nõ ſeruata iſta ſolennitate; an exiſtens in illa dignitate multo tempore, ſi geſsit multa, teneant? tandem concludit ꝙ non; quia deficit illa ſolennitas.
e Tituli. Adde vt p Fede. conſi. 103.
f Communionis. Adde vt per Lud. Romanum conſi. 387.

geſta p iſtũ nõ dẽnt retractari, ex quo aliàs; legitimè geſta
ſunt, cũ hic cõcurrat authoritas ſuperioris, & cõis error: vñ ſu
mus in caſu. l. Barbarius, ꝑal. & facit tex. 3. q. 7. c. 2. §. tria, ver.
verũ, & ĩ l. ſi arbiter, C. de ſen. & ĩterlo. om. iu. vbi tenet ſnia
lata à delegato, q putabat̃ liber; licet poſteà appareat eũ fuiſ-
ſe ſeruũ. Si ergo tenẽt geſta à delegato pp cõem errorẽ, &
authoritatẽ ſuperioris: multo forti⁹ dẽnt tenere in ordinario,
in cuius offõ verſat̃ maior utilitas publica. Et idẽ dicẽdũ in
q. huius gl. Nã ex quo iſte electus habebat ptãtẽ adminiſtrã
di authoritate ſuperioris, uel huius iuris; dẽnt tenere oĩa ge-
ſta, aliàs legitimè facta; licet poſteà caſſet̃ ſua electio: vel ꝓ-
nuntiet̃ nulla. Et intelligo qñ cõis error ꝯcurrebat: vt qa pu
tabat̃ cõiter eũ eſſe legitimè electũ; quod ẽt ſentit iſta glo.
Quartus caſus principalis, cũ is q gerebat ſe ꝓ ꝑlato, fuit ele
ctus & cõfirmatus, ſeu ꝓuiſus p ſuperiorẽ: tñ poſteà aliqd ge
rit pp qđ fuit priuatus ipſo facto ꝑlatura; puta, qa incidit in
hæreſim. 8. diſt. c. quo iure; & tũc ſi iſta priuatio fuit occulta,
tenẽt oĩa geſta. Et idẽ vr̃ qñ dubitat̃ de priuatione. Nam ex
quo tolerabat̃ in offõ, dẽnt tenere oĩa acta interim geſta, vt
in c. nõne. 8. q. 4. & ibi p Arch. Sed ſi ſuſpẽſio vel priuatio eſ
ſet notoria, vel inhibitio ſuperioris ꝓceſſiſſet; tũc nõ tenerẽt
geſta, vt in c. veritatis, de do. & cõtu. & in * c. ꝑter. * §. verũ. 32.
13 diſt. †Quid ãt in geſtis ab excõicato, ꝓſertim in ſpũalibus? vi
de qđ plenè dixi in d. c. veritatis; & hæc ſufficiãt circa primũ
mẽbrũ. Quo ad ſcḋm nunqd ꝯ iſtũ agẽtẽ poſſit obiici de defe
e ctu tituli, [e] vel de aliquo crimine? dic, ꝙ aut nõ eſt in poſſeſ-
ſione ꝑlaturæ; & tũc pt opponi, ꝙ nõ hẽt titulũ, ſaltẽ legiti-
mũ; & ſibi aſſerẽti ꝯtrariũ, incũbit onus ꝓbandi, vt no. do. de
Ro. deci. 4. Et hoc ꝓcedit tenẽdo opi. illã, ꝙ electus cõfirma
14 tus poſſit adminiſtrare; licet nõ ſit ĩ poſſeſſione; de qua ple-
nè dixi ĩ c. trãſmiſſam. ſ. eo. †Aut eſt in poſſeſſione ꝑlaturæ:
& tũc ſi poſſeſſio eſt recẽs, tenet̃ ꝓbare titulũ, vt notat̃ p Io.
An. poſt Inn. & Hoſt. in c. 1. de cõce. ꝑbẽ. li. 6. & p do. de Ro.
deci. ꝑalle. Sic limita dictũ Cõpo. & doct. hic, dũ ſentiunt, ꝙ
ſi cõtra ꝑlatũ remotũ excipit̃ in curia de defectu tituli, ꝙ ſuf
ficiat ꝓbare poſſeſſionẽ. Nã dẽt intelligi qñ poſſeſſio nõ eſt
recẽs. Si vero poſſeſſio eſt antiqua, tũc ñ obſtat exceptio de-
fectus tituli: qa ex quo ſuperior ſuus eũ lõgo tp̃e in poſſeſſiõe
ſuſtinuit; ꝓſumit̃ ꝙ habuerit titulũ verũ. hæc ꝓſumptio trãſ
fundit on⁹ ꝓbãdi in aduerſariũ; vt in c. vnico, vt eccle. bñfi. &
p Io. An. & do. de Ro. in locis ꝑalle. Hoc verũ, niſi talis poſ-
ſeſſio patiat̃ litem ſuper titulo. Nã tunc eſt ꝓſumptio cõtra
eũ. ideò põt ſibi obiici ĩ iudicio, ꝙ nõ hẽt titulũ. ſatis eſt tñ
ꝓbare aliqualr̃ de titulo ad effectũ agẽdi, vt ĩ c. ueniẽs, el ii.
ĩ. de teſti. & tenẽt dñi de Ro. ĩ ꝑall. deci. ĩ fi. Si ãt opponeret̃,
ꝙ ñ hẽt titulũ lcitum: ñ tñ negat̃ oĩno titul⁹; & talis exceptio
ñ dẽt admitti, ſcḋm Cõpo. hic: qa oĩa geſta tenẽt, ex quo in-
terceſsit authoritas ſuperioris, & eſt ĩ poſſeſſiõe ꝑlaturæ, vt ſ.
dixi. Nec dẽt admitti exceptio criminis: qa ex quo tolerat̃ ĩ
ꝑlatura, valẽt oĩa geſta, vt ĩ d. c. nõne, & ibi p Archi. facit qđ
no. Inn. ĩ c. inter dilectos, de exceſ. ꝑla. Exceptio verò excõi-
f catiõis, ẽt ſi ñ ſit notoria, dẽt admitti pp ꝑiculũ cõiõis, [f] ſcḋm
Inn. & Cõpo. qđ ſatis placet: on⁹ tñ ꝓbãdi incũbit opponẽti,
15 vt ĩ c. pia, de exce. li. 6. †Nec ob. ſi dicat̃, ꝙ ꝯ teſtẽ toleratũ ad
mittit̃ exceptio criminis, vt in c. ſup eo, & c. teſtimoniũ ĩ. de
te. Ad hoc. n. no. rñdet Inn. ꝙ aliud ĩ teſte, licet teſtificari in
ſe ſit publicũ offm̃: teſtis tñ nõ reddit teſtimoniũ rõne publi
ci officii, qđ hẽt. iõ ĩ teſte nõ opat̃ tolerãtia. ſed ſecus in ꝑla
to, q hẽt publicũ offm̃; & ad ꝑdicta adde qđ no. Spe. ĩ tit. de
16 ac. §. 1. †Et ĩ fi. gl. No. bñ hãc vltimã qõnẽ gl. Ex qua collige,
ꝙ ex ꝯtu geſto cũ ĩtruſo nõĩe eccl̃iæ, ꝑt eo remoto ver⁹ ꝑla
tus agere, ar. ĩ l. ſi ut ꝓponis, C. đ rei vẽ. & hoc firmauit Bar. ĩ
d. l. ſi vrbana, ĩ fi. & hẽs gl. ſi lẽ ĩ c. 1. ĩ. đ ſchiſmati. Hoſt. tñ vo
luit limitare gl. vt ꝓcedat ĩ in diuerſis ꝯtibus initis p intru-
ſum, cũ diuerſis pſonis: ut tũc teneant cõtractus initi in fauo
rẽ eccleſiæ: ſecus in illis, qui adferunt dãnũ. Nec debet fieri
cõpẽſatio dãni & cõmodi, ex quo diuerſæ ſunt pſonæ. ſecus
dic in diuerſis cõtractibus initis cũ eodẽ: quia tunc debet fie
ri compen-

ri cõpẽſatio. Sed Io. An. tenet etiã in in hoc caſu cũ glo. ut
in diuerſis ꝯctib. nũꝗ fiat cõpẽſatio; licet cũ eadẽ pſona ſint
geſta; ſecus in uno ꝯctu cũ eo. geſto. Nã tũc nõ põt eccl. reci-
pere partẽ in fauorẽ ſuũ, & reiicere ꝑ parte alia: qa unus & 4
idẽ ꝯctus nõ dẽt claudicare. Aut. n. totus caſſabiť aut, ſuſti-
nebiť, arg. bo. in l. qđ ſi minor, & in l. etiam, ff. de mino. 25.
ann. & facit. c. 1. in ſi. j. de in int. reſt. & hoc ſatis placet. Ab.

S V M M A R I V M.

1 *Expẽſæ q̃ fiũt ĩ negotio electionis, dẽnt reſtitui poſteà ab ele. 3. 5. 7.*
2 *Capitulum non debet occupare bona prælaturæ, prælato mortuo;
& quis del s ea cuſtodire, uide in nu. 8.*
4 *Viſitatio q̃ faciũt p̃lati, dẽt fieri ex pẽſis ſubditorũ, qui uiſitantur.*
6 *Expenſæ, quæ fiunt in funeralibus prælatorum, an fiant de bonis
prælaturæ, uel de patrimonio defuncti.*

C A P. X L V.

VT præterita. Expẽſæ neceſſariæ, quas fa-
cit capĩm ꝑ elect. Prælati;
de bonis p̃laturæ dẽnt fieri, uel reddi. Primò po- 5
nit dictũ, quod ſcđò determinat, ibi: *dummodo*. Ca
ſus literalis. Statuit Papa in c. iſto, ut expẽſæ neceſſariæ, q̃
fiũt uacãte eccl. per capĩm pro negotio electionis, de bonis
epatus, ſiue patriarchatus integraliter reſtituanť; dũmõ ca-
nonici nõ occupẽt bona epatus poſt deceſſum p̃lati Bern.
1 † No. primò, q̃ capĩm ñ teneť ex ꝓpriis redditib facere ex-
pẽſas ꝑ electiõis negotio, cùm ꝓcurẽt utilitatẽ p̃laturæ. Et
ad hoc quotidiè ſolet allegari iſte tex. & uide aliũ tex. bonũ
in c. cupiẽtes, in §. pe. j. e. lib. 6. Scđò no. ibi: *fiant uel reddant*.
duas practicas in hmõi expenſis habendas. Põt. n. capĩm ſe
de uacante capere de redditib. ipſius p̃laturæ tñ, qđ ſuffi-
ciat ꝑ expẽſis. Hoc innuit textus ibi, dũ dicit, fiãt. Põt ſcđò
expẽdere capĩm de propriis redditib. & poſteà repetere ex
bonis p̃laturæ; puta a p̃lato nouiter creato, & hoc inuit tex.
in uerbo, reddãť, & utrũq; modũ ſentiũt hic doc. & clarius
2 Archid. in cap. fin. 64. diſtin. † Tertiò no. q̃ ſede uacante nõ b
poteſt capitulum occupare bona prælaturæ: & contra occu
pantes ſunt hodie ꝓditæ pœnæ, de quib. in ca. quia ſæpe. j.
eo. li. 6. in c. pñti, de of. or. li. 6. & facit quod hr̃ in cle. ſtatu-
tũ. j. eo. Vltimò no. hic doct. q̃ licet collegiũ eligentiũ poſ-
ſit conſtitui ex diuerſis eccleſiis ad actũ electionis: tñ ſolum
capĩm eccleſiæ uacantis proſequetur negotium electionis
iam factæ. Hoc uidetur probari hic iuncto. c. ſcriptum. s. eo.
Nam in electione Patriarchæ Cõſtan. concurrunt ad eligẽ-
dum clerici aliarum eccleſiarũ, ut in d. c. ſcriptum; & tñ ſo-
lũ capĩm Cõſtantinopolitanæ eccleſiæ ꝓſequiť hoc nego-
tiũ electionis. Aduerte, qa hoc dictũ ſimpĩr non probať ex
iſtis iurib. Nã in c. ſcriptum, illi clerici aliorum eccleſiarum
fuerunt admiſſi ex gratia ad actũ electionis. uñ electiõe fa-
cta nõ pñt aliquod ius prætendere, cũ ſint functi gratia eis
facta, arg. in c. literas, de reſtitutio. ſpoli. Sed ubi ex conſue-
tudine, uel priuilegio forinſeci haberent ius eligẽdi una cũ
cap. eccľiæ uacãtis; crederẽ, q̃ etiã forinſeci clerici pñt ꝓ-
ſeq negotiũ electiõis: qa ex quo hẽnt iꝰ eligẽdi, intereſt eo
rũ, ut electio hẽat effectũ, ad hoc qđ legiť & no. in c. 2. de in
3 inte. reſt. † gl. 1. ibi: *uel alias*. Gl. ñ a pit, an qualitercũq; fiũt
a expẽſæ ĩ negotio electiõis, poſsint peti de bonis p̃laturæ. a
Nã dẽs ſcire, q̃ qñq; fiũt expẽſæ ꝑ elec. fiẽda; puta in uocan
dis canonicis abſentib. uel ꝑ tabelliõe, q ſolet uocari, ut cõ
ficiat inſtrĩm ſup ipſa elec. fiẽda; uel in cõſulẽdo iuriſpitos.
Qñq; fiũt pro elec. facta ꝓmouẽda; puta ut obtineať confir
matio: uel ut electus cõſentiat electiõi iã factæ, q eſt abſens
a loco, ubi facta eſt electio. Vincen. fuit hic in ſingulari opi.
dicẽs q̃ expẽſæ ꝑ elec. fiẽda dẽnt fieri ex bonis capĩi: quia 6
capĩm in eligẽdo exercet officiũ ſuum & utilitatẽ ſuã, & pu c
niť ſi nõ eligit, ut in c. ne ꝑ defectu. s. eo. Sed expẽſæ fiendę
ꝑ elec. iam facta promouenda debent deduci de bonis p̃la-
turæ; & in iſtis expenſis intellexit iſtum textum. Sed cõpoſ.
tenuit cõtrarium hic dicens, q̃ indiſtinctè expenſę debent
fieri de bonis p̃laturæ, cũ tex. hic gñaĩr di
cat ꝑ electionis negotio. &c. nec reſtrĩgit
ſe circa electionẽ iã factã ꝓmouendam.
4 † Nec ob. motiuũ Vinc. qa ſæpe qs facit ex
penſis alterius id, ad qđ teneť, ut patet in
uiſitatione p̃lati. Nã uiſitat expẽſis ſubdi
torũ, ut in c. cũ ex officii, de p̃ſcri. Idẽ pa-
tet in cõſecratione eccľiæ; licet ẽt p̃latus
teneať cõſecrare eccľias ſibi ſubiectas: ni-
hilominus p̃t exigere ꝓcurationẽ, ut ĩ c.
cũ ſit Romana. j. de ſimo. Vin. tñ dicebat
illos caſus eẽ ſpãles. Arc. in d. c. ſi. 64. diſt.
uř ſeq Cõp. hic; & cũ eo trãſeunt hic doc.
ſcribẽtes. Et mihi placet hoc dictũ: qa of-
ficiũ capĩi in eligẽdo, nõ dẽt ſibi eẽ dãno a
ſum, ut in c. cũ expediat. j. e. li. 6. Itẽ eligẽ
do capĩm gerit negotiũ p̃laturæ; ergo de
bet repetere expẽſas ab ipſa p̃latura, ut in
5 c. cùm ꝑ cã. j. de ꝓc. † Et ꝑ hoc ſoluiť alia
qõ, nunqd iſtæ expẽſæ ꝑ negotio electio
nis fiẽdæ, ſeu factæ debeant deduci de bo b
nis p̃laturæ tñ, an de bonis oĩum ſubdito
rum; ut ſic q̃libet eccľia ſubdita teneať cõ
tribuere? Hoſt. hic multũ inſtat; & finali
ter cõcludit, q̃ in hoc ſeruanda eſt cõſue-
tudo, q̃ eſt optima legũ interpres, ut in c.
cùm dilectus, de conſue & in l. de quib. ff.
de legi. Et poſſet adduci iſte tex. ſm eum,
q̃ debet fieri electio de bonis oĩum ſub-
ditorum, per illa uerba, de bonis patriar
chatus fiãt totaliter, exponendo uerbũ, to
taliter. i. cõiter. Sed ſi non p̃t apparere de
cõſuetudine, dixit illas fiẽdas de bonis p̃-
laturæ uacantis: qa ipſius principaliter in
tereſt; niſi expẽſæ b eſſent graues mul um:
qa tunc debent ſubditi cõtribuere, cũ te- c
neanť ad charitatiuũ ſubſidium, ut in cap.
cùm Apoſtolus. j. de cenſi. Sed mihi hæc
qõ uř indubia per iſtũ tex. in ſi. cum dicit,
q̃ expenſæ debent reddi de bonis patriar
chatus, dũmõ canonici non occupauerint
decedentis Patriarchæ bona; & ſic loquiť
tex. de bonis Patriarchæ tñ. Idẽ uř aper-
tè uelle tex. in c. cupiẽtes, in §. pe. j. e. li. 6.
ubi tex. dicit, q̃ debet fieri de bonis p̃latu
ræ. Et per illũ tex. p̃t ſolui alia qõ, quæ fit
hic, & ſubiicitur in gl. nũquid iſte tex. ha-
beat locum in electionib. aliorum Præla-
torum, cùm loquatur ſolum de electione
Patriarchæ? & dicendum, q̃ ſic. ꝓbatur p
illum tex. ibi in §. ad hæc, in d. c. cupiẽtes,
ſatis bñ facit ꝑ p̃dicta opi. Vinc. ut ex bo-
nis p̃laturæ deducantur expenſæ pro ele-
ctione iam facta ꝓmouenda, non aũt ꝑ
fienda. Et ꝓfecto hoc poſſet ſatis de iure
ſuſtineri, licet p̃cedens opi. ꝯria ſit cõior:
qa ius eligendi p̃latũ fuit cõceſſum capĩo
in priuilegiũ, cum olim ius ꝓuidendi ſpe
ctaret ad ſuperiorẽ, iuxta no. p gl. in c. q̃q̃.
j. eo. li. 6. Capĩm ergo uolens uti priuile-
gio ſibi cõceſſo, nõ dẽt ab alio reqrere ex
pẽſas: qa uř potius eligere utens iure ſuo,
q̃ gerẽdo negotiũ alterius. † Et ex p̃dictis
p̃t dubitari de alia qõne, nũquid expẽſę c
fiẽdæ in exequiis p̃lati mortui dẽant fieri
de bonis p̃laturę, p̃ſertim ſi defunctꝰ habe
bat p̃rimoniũ, in quo habuit extraneũ hæ
redẽ? Et in hac. q. nũq̃ reperi authoritatẽ

a Prælaturæ. adde Fed. conſi. 119. ubi ponit qualiter ꝓbentur. & ad materiam uide Ol. conſi. 27.

SEB. SAPIA.

b Niſi expenſæ. Faciunt not. per Ab. in c. cum pro cauſa. j. de procu. ubi tenet, q̃ expenſas factas pro utilitate capituli, nõ ſolum extraneus, ſed quilibet de eccleſia poteſt repetere a capitulo. uide ẽt Ab. in c. de multa, de præb. ubi ponit an prælatus poteſt retinere expenſas, quas fecit de proprio p̃rimonio.

SEB. SAPIA.

c Nunquid expenſæ. Hanc quæſtionẽ latè examinat Pet. de Vbal. de Peruſio i tractatu canonicæ epiſcopalis & parochialis, in ulti. cha. ubi incipit a papa, & q̃rit de ſingulis cuius expenſis debeant funerari.

a Do. Cardi. Adde uidendum eius cõſi. 127.

b Ad œconom. ad de qđ uoluit Lap. alleg. 81.

c Et furtum. Adde Ancha. latè conſi. 157.

d Ipſo iure. Adde illud quod uoluit Bal. in pulchra. q. in l. 1. ff. de libe. & poſth. ubi dixit, ꝙ ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus, & ibi ſequitur latè do. Alexan. de quo etiam ꝑ do. Fran. Cur. in cõſi. 46. in 4. col. & latius in conſil. 49. in 13. colum. uer. ubicũq; enim &c. uide per Fel. in c. ad aures, in uer. noua cõcluſio, de reſcri. uide aliquid per Bar. in l. q bona fide. §. qui alieno, in pe. col. uerſ. ſed quid ſi. ff. de dan. infe. Et uide iſtum in c. Cumana, in 10. not. ĩ. e. ꝑ forma uerò tũc intelligitur aliqđ eſſe introductum, quando lex ultra procedit actũ annullando, non ſeruata tali ſolennitate. Ita eleganter dixit d. Angel. de Periglis de Peruſio, in repet. l. nemo poteſt, in 3. columm. ff. de le. 1. Aeneas Falco.

ANT. FRAN. Circa hoc, quod hic dr̃ de forma, addas, ꝙ forma nõ ſeruata facit actũ haberi, ꝓ infecto, ut ꝑ d. Car. in cle. 1. in §. 1. in 10. q. de re. ecc. nõ alie. ꝑ c. uides. 10. di. Et proptereà dicit, ꝙ forma nõ ſeruata infringit alienationẽ rei eccleſię. & eod. mõ infringit alienationem rei ciuitatis, ut plenè ꝑ Alex. con ſi. 1. in 4. parte cõſi. Et adde, ꝙ forma data cẽſetur a ſtatuto prohibitiua; licet ſtatutum ultra non procedat annullãdo actũ, ut dixit Bal. in l. nõ dubiũ, in 2. & antep. col. C. de legi. Salic. in l. ſtatutis, C. de ſen. ex-

a alicuius antiqui. Sed do. Car.[a] in hoc breuiſsimè dixit ſe credere, ꝙ ſint fiendæ ex bonis ꝓlaturæ: qa ꝓcedũt a negotio electionis, ut in c. bonæ. ĩ. e. el. 2. meritò uıdr̃ ꝑtinerẽ ad ipſm negotiũ electiõis. Sed ego hũc articulũ diſputaui plenè, & incipit diſputatio: Sẽpronius. in qua tãdẽ cõcluſi, ꝙ expẽſe cõcernẽtes ſolatiũ ſeu remediũ aĩæ defuncti, dẽnt fieri ex bonis ꝓlaturæ, 8 q̃tũcũq; ꝓlat⁹ habuerit ꝓpriũ, ar. opti. ĩ c. Apl̃icæ. ĩ. de donat. & 12. q. 2. bõæ rei. In b qb. patet, ꝙ pt̃ Ep̃s dare cẽteſimã redituũ eccl̃iæ ſuæ alteri inferiori ꝓ ſuis ſepulturis magnificãdis; ad idẽ. c. ubi piculũ. ĩ. e. li. 6. ubi diſponit̃, ꝙ mortuo pp̃ tenent̃ ecclię inferiores celebrare exequias: q̃q̃ eccl̃ia ul̃is ſit abſoluta ab eius lege poſt ei[e] mortẽ, ar. in c. pe. & ult. de ſecũ. nup. Ita dicẽdũ in ꝓlato particulari quo ad eccl̃iam ſuã, ut ſic ſit eadẽ rõ de parte quo ad partẽ, ſicut de toto quo ad totũ, ut ĩ l. q de tota, ff. de rei uẽd. & ĩ c. paſtoralis, in §. itẽ cũ totũ. ĩ. de of. dele. Quædã expenſæ fiũt ad ꝯſolationẽ & põpã uiuorũ: ut magnus apparatus funerũ ĩ ueſtib. & aliis ſil̃ib. & iſta nõ puto deducẽda ex bonis ꝓlaturæ, arg. eorũ, q̃ hñr. 12. q. 2. aĩæ defunctorũ: & ꝓſequere, ut plenè dixi in dicta diſputatione. 7 † In ead. gl. ibi, *dũmõ maior pars capituli certet ꝓ electo et obtineat, etc.* Põdera bñ gl. c uıſ. n. duo requirere ad hoc, ut iſtæ expẽſæ poſsint repeti ex bonis ꝓlaturæ plurib. electis ĩ diſcordia. Primò ꝙ maior pars c. certet ꝓ electo, & ꝙ obtineat. Sed tu uid̃ hic, qđ notat Inn. & pleni⁹ ꝑ gl. in d. c. cupiẽtes, in fi. Et breuiter cõclude, ꝙ ſi electio eſt facta in cõcordia, ſaltẽ ꝙ un⁹ tñ ſit electus a maiori parte capl̃i, nec opponit̃ aliqd a minori parte; tũc indubitãter hẽt locũ iſte tex. & qđ ſ. dictũ ẽ; & ad hoc fa. tex. in d. c. cupiẽtes, in §. ad hęc. Si uerò plures ſunt electi in diſcordia, tũc nõ debẽt ex bonis ꝓlaturę capi expẽſę: ſed ſi maior pars c. ꝓſequit̃ unã partẽ, & obtinet, repetit poſtmodũ illas expẽſas. idẽ ſi ñ obtinet, dũmõ utiliter negotiũ illud fuerit ꝓſecuta. ſ. maior pars, ut in l. ſed an ultro, ff. de neg. geſt. minor ãt pars nõ repetit expẽſas, niſi obtineat: qa hẽt ꝓſumptionẽ ꝯ ſe, cũ ꝓſequat̃ maiore parte reſiſtente. Et dic ut plenius no. in d. c. cupiẽtes, in fi. uide ẽt per Old. in conſi. 32. ubi ꝓſequitur de poſtulato religioſo ordinis mẽdicantiũ, nunquid debeat hr̃e expenſas de bonis ꝓlaturæ, cũ nõ habeat ꝓpriũ? & ſentit, ꝙ ſic. Idem uı̃ de mente gl. pal. in fi. In gl. fi. in fi. Aduerte, qa finis huius gl. uı̃ cõtrariari principio. nã in fi. ſentit, ꝙ bona occupata dẽnt ſufficere ꝓ expenſis; & ſic ꝙ nõ teneant̃ canonici illa reſtituer̃. In principio uerò ſentit, ꝙ pp̃ occupationẽ dẽnt cadere a iure ſuo. Io. An. dicit, ꝙ occupata cõputantur in expẽſis, de accuſa. c. pen. Et ſic ſentit, ꝙ ſi expenſæ excedunt, ꝙ poterũt canonici illas repetere, quatenus excedunt: ſed per hoc non rñdet ad motiuũ glo. in prin. formatum. Concluderem ſic: ꝙ aut capitulum uacãte ſede capit aliqua bona ꝓ expenſis fiẽdis in negotio electionis; & ꝓcedit tũc opi. Io. An. aut capit aliqua bona iniuſtè illa occupãdo; & hẽnt locũ pœnæ cõtẽtę in c. qa ſæpe. ĩ. e. li. 6. Aut capl̃m ꝓlato creato & inuito occupat bona ꝑticularia, al̃s ꝑtinẽtia ad ꝓlatũ ꝓtextu expenſarũ iã factarũ; & habet tũc locũ principiũ glo. ut debeãt iſti occupantes per uim cadere a credito: qa ſi creditor capit ui rẽ debitoris, dẽt cadere a credito, & iure ſuo; & ſcd̃m hanc diſtinctionẽ puto hũc tex. in fi. intelligendũ. † Vltimò hic q̃rit̃ quis debet cuſtodire bona ꝓlaturæ uacãtis? Sol. dicit hic Hoſ. ꝙ cuſtodia ꝑtinet ad œconomũ,[b] ſi quẽ habet, uel ad capl̃m; & in defectũ ipſius ad Metropolitanũ; ꝓbat̃ in c. nõ licet alicui. 12. q. 2. & uide de hac ma qđ dixi in c. bonæ, de app. & aliquid ꝑ Imo. in c. unico, ut eccl. benefi. Dicit aũt inter cætera hic Hoſ. ꝙ cuſtodia bonorũ eccleſiæ uacãtis põt ex conſuetudine cõpetere aliquibus clericis, nõ aũt laicis. 12. q. 2. de laicis. qđ c. hoc ꝑfecto nõ probat de cõſuetudine; & ꝯ dictũ Hoſ. facit iudicio meo tex. in c. gñali. ĩ. e. li. 6. ubi tex. gñaliter loquit̃, ꝓſertim in fi. et approbat conſuetudinẽ in facultate cuſtodiendi bona eccleſiæ uacantis; nec diſtinguit inter clericos. Et facit qđ no. gl. ĩ c. iudicatũ. 89. diſ. q̃ dicit, ꝙ cura ruſticorum & bonorũ eccleſiæ tẽporalium põt cõmitti laico. Ad idem uide quod dixi in c. edoceri, de reſcriptis. ſed dictũ Hoſ. poſſet ꝓcedere, qñ laicus ꝓtextu cõſuetudinis uẽdicaret ſibi locũ in adminiſtratiõe tpaliũ & ſpirtualiũ. Tũc. n. puto cõſuetudinẽ non ualere, ar. in d. c. iudicatũ, & 12. q. 2. c. hæc huius placiti; & facit c. cãm, de ꝓſcri. Et debet is, qui ſuccedit in hac cuſtodia, facere inuentarium de omnib. bonis eccleſiæ, ut in c. charitatẽ. 12. q. 2. & bona eccleſiæ uſurpans committit ſacrilegium, & furtum,[c] & nedũ furtũ ſimplex, ſed etiã peculatũ. & dicitur peculatus furtũ factum de re publica, quod grauiori pœnę ſubiicitur; & de hoc uide bonum tex. 22. q. 4. c. quid ergo, & facit. 12. q. 2. in c. qui abſtulerit.

SVMMARIVM.

1 *Forma quotieſcunque non eſt ſeruata, actus eſt ipſe iure nullus.*
2 *Conſentiens electioni de eo fiendæ incidit in ambitionem.*
4 *Peccatum non eſt malè intelligere legem, uel canonem.*

CAP. XLVI.

CVm poſt. Electio poſt collationẽ ex interuallo celebrata, nõ ualet. h. d. ſcd̃m opi. magis cõem. Primò narrat factũ electiõis: q̃ ſcdò caſſat, ibi: *quia* Caſus l̃ralis. Archiep̃s Lugdunẽ. poſtulauit licẽtiã cedẽdi, & obtinuit. poſt renũtiationẽ ipſius canõici Lugdunẽ. ꝓmiſſo ſcrutinio, publicatiõe & collatiõe ſecuta ꝓpoſitũ ſuũ ꝯcorditer elegerũt in archiep. electio pñtata fuit dño Papæ. examinato ꝓceſſu inuenit pp̃, ꝙ poſt publicationẽ, cõſenſum & collatiõis tractatũ electio ñ fuit ſtatĩ facta, ſed aliquãdiu ꝓtracta, & cõſenſus electi pri⁹ fuit reqſit⁹, q̃ elect⁹; & iõ pp̃ electionẽ caſſauit exigẽte iuſtitia ſolũmõ pp̃ inordinatũ ꝓceſſum: qa nõ fuit forma ſuata Ber. No. priõ ibi, *concorditer*, iũcto tex. ibi: *collationis tractatũ* c ꝙ licet electio ſit fcã in cõcordia: nihilomin⁹ fiẽda eſt collatio, nõ numeri ad numerũ, ex quo unic⁹ eſt electus. Cõpo. tñ dicit, ꝙ poſſet defendi electio, licet nõ ſit collatio zeli & meriti, ex quo cõcors eſt: primũ tñ dictũ uı̃ placere Ioãn. And. & uide qđ dixi in c. quia ꝓpter. ſ. eo. Nã prima opi. uı̃ de mẽte iſtorũ iuriũ. † No. 2. ibi: *caſſauimus*, ꝙ electio attẽtata ꝯ formã ſubſtãtialem, non eſt ipſo iure nulla, ſed uenit caſſanda, quod tenuit Hoſt. in dicto. c. quia ꝓpter. ſ. eod. & pro ſe adducebat iſtum tex. Sed ꝯrium communiter tenetur ſ. ꝙ ſit nulla ipſo iure,[d] ut plenius dixi in d. c. quia ꝓpter; & iſtum tex. exponit Io. An. i d eſt caſſam & irritam nũtiami⁹. Tertiò & ultimò nota, ꝙ nõ ſufficit ad ualiditatem electionis ſuare omnia contenta in di. ca. quia propter, niſi fiuent ſcd̃m ordinem ibi traditum. nõ eñ ſufficit facere electionẽ

nec requirere

peri.reci.& idē Bal. in l.certa,C.qñ prou.non eſt ne.tñ Bal.in l.ſi qs decurio,C.de fal.ꝑ gl.ibi tenet ꝯriũ, dicens,ꝙ geſta Gebelini electi ad officium,ualent; licet ſtatutum ꝓhibeat eum eſſe in officio,& ultra non ꝓcedat annullãdo.tñ Alex.in conſ.24.in 4.par.conſ.dicit, ꝙ actus non ualet,qñ fit ꝯ prohibitionem ſtatuti, ēt ſi ſtatutum non annullat. de quo ēt ꝑ Alex. cōſ.35. in 4.par. & in l.1. ff.de lib.& poſth. Et iō dicebat Bal. in l.comparatio-nes,in 2.col.C.de fide inſt. ꝙ forma tradita à lege in dubio eſt de ſub-ſtãtia; ita ut omiſſa uitiet actum,de quo ēt ꝑ Bal. in l.1.C.ut in poſ.leg. & in l.ſi tutor, C. in quı.caſ.in int. reſt. non eſt neceſ. Et adde ꝙ forma dr̃ tradita à lege, uel à ſtatuto, qñ requiritur aliquid fieri ante actũ,uel in ipſo actu,ıta q eo non facto iuxta diſpoſitionem legis, act⁹ eſt null⁹ ipſo iure,ut in aut.hoc ius porrectum,C. de ſac.ſan.eccl. & in l.cum hi.§.ſi ꝑtor, ff.de tranſ. & in l. hac conſultiſſima,in prin.C.de teſt.& uide bo.gl. in c.dudũ,hoc eo. ti. & uide Pau. de Caſ.in conſ.71.Id aũt quod fit ex interuallo interue-nire ad actum, nō dr̃ reqri ꝓ forma; ita Bar. poſt gl.in l.uniuerſa,C.d ꝑc. imp.offe.& habet ꝑ Alex.in d.l.1.ff. de lib. & poſth.Et tene menti,ꝙ forma data à lege,uel ſtatuto dēt ſeruari,ēt à ruſtico,muliere,& minore,ſecundũ Bal.in l.uniuerſis,i fi.C.q admi. ad bo.poſ.& dixit Spe.in ti.de aduo. in §.5.in uer. cum aũt. Quòd ſi deficit forma in priuilegio, res caret priuilegio. Et eodem mō defectus formæ arguit falſitatem literarum Apoſtolicarũ, ut dixit idem Spe.in tit.de reſc.ꝑſenta. in §.4. in princ.& tene menti quod dixit d. Cardi. in clem.1.in 30.q.de deci.ubi diſtinguit inter formam traditã à iure,& formam traditam ab hoīe, uel à Principe. de quo ēt per eundem Car.in c.cum dilecta,de reſc.& ꝑ d. Alex. in l.cum lex,ff.de fide. & tene menti, ꝙ forma debet ſeruari ad unguem & ſpecificè,& non per æquipollens. Et ideo qñ ſtatutũ,uel lex requirit trinam citationem, non ſufficit una citatio peremptoria, ſm Bal. in l.ceſſante,in ult.col. C.quõ & qñ iud. & habetur ꝑ Bart. in l. nemini,C.de aduo.diuer.iu. Et denique tene menti, ꝙ ſi forma eſt tradita ſimul cũ ꝑtãte alicui ñ habẽti ꝑtãtem faciendi actũ,ſi forma non ſeruetur, actus nō ualet, tñ actus ualet,ēt non ſeruata forma, qñ forma eſt tradita aliàs habenti ꝑtãtem faciendi,gl.eſt reputata ſin.q ibi not. d.Car. in prin.de iure pat.in 7.q.

a nec reqrere ꝯſenſũ eligendi,niſi hec fiãt[a]
tꝑe debito, qđ dixi in d.c.qa ꝑꝑ. Opp. ꝯ
tex.uř.n.ꝙ electio ñ dēat uitiari;licet ſit
aliq̃tulũ ꝓtracta poſt publicationē ꝯſen-
ſuũ & collationis tractatũ:qa.c.qa ꝑꝑ,uř
requireř,ut publicatio uotorũ dēat mox
fieri poſt,q̃ ipſa uota fuerũt in ſcriptis re
dacta:ñ aũt reqrit,ut poſt collationis tra
ctatũ mox fiat electio.Vñ eſt ex quo iſtud
ñ enumerař inter ea, q̃ ſunt de ſubſtãtiali
bus ipſius formæ,ñ dēt uitiare electionē,
2 ar.in l.ꝓcipimus,in fi.C.de app.† Sol.ꝑꝑ
hoc ꝯriũ ēt ꝑ c.publicato.ĩ.e. in fi. uariat
plurimũ intellectus hui⁹.c. Nã.Goff.Inn.
Abb.& Cōp. tenēt,ꝙ electio ñ ſuit hic re
tractata ex iſta ꝓtractione, ſeu ex dilata
electiōe poſt collationis tractatũ: ſed qa
iſte elect⁹ ꝯſenſit electioni de eo fiẽdæ.di
cũt ēt,ꝙ ſola reqſitio ꝯſenſus, ñ uitiat ele
ctionē:qa bñ ꝑt reqri ꝯſenſus eligendi,ut
pateat de ipſius uolũtate,ne diu eccl'a ua
cet,ſi iſte poſtmodũ elect⁹ñ uelit ꝯſentiř.
Vñ ꝯcludunt,ꝙ cã finalis hui⁹caſſationis,
fuit:qa iſte Prepoſitus ꝯſenſit añ,q̃ fuiſſet
electus.Sed Phi.Hoſt.& Io.An.ten.ꝯriũ,
dicẽtes,ꝙ niſi electio fiat ſtatim poſt pu-
blicationē ꝯſenſuũ,& collatiōis tractatũ, 3
ñ ualet.Primò ꝑ iſtũ tex. qui uř hoc à ꝑtē
uelle.Itē qa ſm Phi.illa dictio,mox,poſi
ta in c.qa ꝑꝑ,circa publicationem fiẽdã,
uř poſtmodũ repetita, dũ ſubiiciř,de ele-
ctione fiẽda, ar.in l.Titia.§.idem rñd.ff.
de uer.ob.Nã ea q̃ dñr in ꝓfationibus,ui-
dent poſtmodũ repetita,ut ibi; & facit.c.
Apoſto.32.q.7.Itē ſm Hoſ. ſi publicatio
dēt fieri mox,potius electio dēt ſtati fieri
poſt collationis tractatũ. nã ex multitu-
dine ſcrutatorum poſſet ſubeſſe cã diffe-
rendi publicationem: & tñ ius reqrit,ꝙ
ſtati fiat publicatio,ut in c.qa ꝑꝑ. ſed nul
la ꝑt ſubeſſe lĩtima cã differẽdi electionē
poſt publicationem ꝯſenſuũ & collationē
habitã;ergo de mente iuris fuit,ut ēt iſta
electio dēret ſtatim ſeq. Fatenř tñ Phi.&
Hoſ. ꝙ mora nalis & ꝯpẽdioſa ñ habebit
uitiare electionē,ar.in l.cũ antiquitas,C.
de teſt. Idē ſi poſt publicationem habitã
diceret Miſſa de Spirituſſancto,& tracta-
reř ꝯcordia, dũmō ñ diuertať añ electio-
nē ad extraneos actus, ſicut hic cōtingit.
Et ꝓ hoc intellectu, ꝙ ex dilata electiōe
fuerit facta hæc caſſatio, & ñ ex conſenſu
ꝓſtito ꝑ electũ;adducit Io. An.iſtũ tex,in
fi. in eo,ꝙ caſſat illã electionem ex inor-
dinato ꝓceſſu duntaxat; & ſic nullo mō
tangit uitiũ electi. Nã ſi iſte ꝯſenſiſſet in
electionē,incidiſſet in uitiũ electionis; &
ſic electio fuiſſet caſſata ꝑꝑ uitiũ ipſi⁹ele-
cti.Sed aduerte: qa gl.uř ſentire tertiũ in
tellectũ.Dicit.n. ꝙ ꝑꝑ duas cãs fuit caſſa
ta hęc electio.Primò,qa electio fuit ꝓtra
cta.Scđò,qa ꝯſenſus iſti⁹ꝑpoſiti fuit req-
ſit⁹ añ electionē & ꝓſtit⁹; vñ concludit ꝙ

utrũq; iſtorũ reddit formã inutilē Et ꝓfe
cto iſte intell.gl. magis ꝯuenit lr̃æ,q̃ ꝑce-
dens intellect⁹do.Sed gl.ñ defendit lect.
ſuã ꝯ motiua ſupi⁹ fcã, maximè ꝑ Io.An.
in eo,ꝙ ſubtiliter ponderauit tex.q in cã
caſſationis fũdat ſe ſup iordinato ꝓceſſu
duntaxat; & ñ tangit ambitionē & uitiũ
electi.Sed ego defendẽdo hunc intell.gl.
quia mihi uř ueriſſim⁹:dico,ꝙ q̃libet illa
rũ cãrũ eſt ſufficiẽs ad nullitatē electiōis
inducendã;& ꝙ utraq; ꝯcurrit hic. Nã re
ſpectu moræ ꝯtractæ inter electionē & colla
tionē,uř tex.apt⁹hic.Scđò ꝑt alleg.tex.in
d.c.qnia ꝑꝑ.nã ibi reqriř,ut mox fiat pu-
blicatio conſenſuũ ꝑꝑ fi.electionis cōſe-
quendæ,ut patet ibi:is collatione habita a
eligať.&c. Parũ ergo ꝓdeſſet illicò publi
care ſcrutiniũ, uel collationē facere, niſi
ſtatī poſtea ſeqreť cōis electio,cũ oĩa illa
ſint ordinata ad fi.electionis.Et hunc arti
culũ ten.ēt gl.ibi:licet ñ idu.erit tex.mō
ꝑdicto. Reſpectu uerò ꝯſenſus requiſiti &
ꝓſtiti,uel requiſiti tñ uř tex.hic.Nã ꝑꝑ in
prin.añ caſſationē expꝛſſit iſtas duas cãs;
ergo à uerbis lr̃æ ñ eſt recedendũ,ex quo
nō cōſtat de mẽte ꝯria,ff.de leg.3.l.ñ aliter,
3 & in c.fi.de uerb.ſig.† Nec ob.motiuũ.Io.
An,quia cōſens⁹ hic electi ñ fuit requiſit⁹
añ,q̃ uota eligẽtiũ redigerenť inſcriptis,
uel publicarenť;quo caſu potuiſſet iſte no
tari de uitio ambitionis: quia cōſenſiſſet
añ,q̃ electores in ipſum cōſenſiſſent. Sed
hic ſolũ dř,ꝙ conſenſus iſtius fuit reqſit⁹
añ,q̃ eſſet elect⁹.i.añ,q̃ ſeqreť cōis electio
in ſingularib⁹cōſenſibus ꝓſtitis in ſcruti-
niis, ꝓut dēt fieri;ſicut dixi in c.quia ꝑꝑ.
vñ nō ꝑt notari uitio ambitionis, ex quo
oēs electores in ipſum cōſenſerãt in ſcru-
tinio;& ſic erat uocat⁹ à Deo & à fr̃ibus,
ut in c.cũ in iure,& qđ ibi dř,ſ.e. ſolũ er-
go conſentiendo ante electionē cōiter fa
ctã,fuit peccatũ in forma, c.qa ꝑꝑ.ſ.e.nō
aũt in forma nali ipſius electionis.Nã ſm
ius nale & morē antiquũ,non eſſet neceſ
ſe,ut ſequať cōis electio:ſed ex ſolis cōſen
ſib⁹ ſinglr ꝓſtitis reſultat electio;ſicut ho
diè reſultat in oib⁹electionib⁹,in quib⁹ ñ
eſt ſeruanda forma.c.quia ꝑꝑ,ut no.Inn.
in d.c.cũ in iure,& gl.in c.ſicut cũ.ĩ.e.li.6.
& facit ſinglr quod no. Inn.in c.qđ ſicut,
de ele.ubi dicit,ꝙ ſolus conſenſus eligen
tiũ ē forma nãlis electionis.Quare cōclu
do,ꝙ ſi cōſenſus eſt ꝓſtit⁹in ſcrutinio,pec
caľ in forma duntaxat.c.qa ꝑꝑ;nō aũt no
taľ cōſentiẽs aliqua ambitione:ſed poti⁹
uř errare ĩ iure poſitiuo:quia ſm ius nãle
& primæuum,nō requirebať alia electio.
4 † Et ut ſinglr dicit Inn.in c.ꝑ tuas, el 2.
de ſimo. nō eſt peccatũ malè intelligere ca
nonē,cũ ſit đ iure poſitiuo.uñ iſte elect⁹
errauit in illa forma. c. quia ꝑꝑ, q̃ eſt de
iure poſitiuo; meritò dicit hic ꝑꝑ in fi.ꝙ
caſſabat iſtã electionē ex inordinato ꝓceſ

SEB. SAPIA.

a Hęc fiant. Dř aũt tꝑs incompetens, qñ id, quod fieri debet, non poteſt cum deliberatione fieri, ut declarat Inn. in c. cum in ueteri, ad fi. in uerſ. non competenti, hoc ti. facit l.penul.C.de tempo.in integ. reſti. peten. & l.1.C.de tẽpo.app.no.Bal. in marg.a. ſua in uer. tꝑs, uerſ.6.

u duntaxat, ñ p p pctm iſtius electi: qa ha
bito reſpectu ad utrãq; cãm ſupius allega
tã, pceſſus duntaxat fuit inordinatus: qa
ñ ſm ordiné. c. qa p p, factus: qa ille ordo
reqrit, ut ſtatim fiat electio poſt collatio
né: ñ aũt prius dét reqri ꝯſenſus eligẽdi.
hic uerò fuit dilata electio & cõſenſus re
qſitus añ, q̃ ſeqret cõis electio. Et ex iſtis
iuſtificaĩ tota iſta lra, q̃ oportet damnare
in aliquo, ſm lect. do. Nec ob. c. publicato
ȷ. eo. ſuper quo fundaĩ primus intellectus
Gof. & ſequacium. Nam ibi electores in
fraudem electi protrahebant electioné;
meritò ſupior pt cõpellere electores, ut
pueniant ad electionem, ñ obſtãte mora
ꝯcta poſt collatiooem habitam & electio
nem ſecutã; & hoc ne ſupplanteĩ elect⁹ ab
electorib. Hic aũt tex. pcedit, qñ electores
ſine fraude electi ex ignorãtia, uel negli-
gẽtia, ſeu aliqua malitia differũt electio-
né poſt collationé habitã. hæc aũt mora
dét uitiaĩ electioné, ut hic; & hoc idé no.
in d. c. publicato. Iõ Pet. & Abb. dant hic
ꝯſiliũ, qd̃ ſi tu faues electioni, pcures, ut
electio ñ fiat, ex quo ñ fuit ſubſecuta incõ
tinenti: ſed pcures, ut ſupior cõpellat ele
ctores ad eligendũ, ut in d. c. publicato. Si
uerò ſtas ꝯ electionem, pcures ut electio
ſubſequaĩ poſt morã: qa erit nulla, ut hic
patet. Quaĩr † aũt dẽat ſe hẽre electus, qũ
reqriĩ, ut cõſentiat electioni de ſe factæ? ᵃ
uid bonã gl. 8. q. 1. c. in ſcripturis, & meli⁹
p Inn. in c. cũ in iure, ꝫ. e. ubi dicit, q ſi ꝯ-
ſenſus reqriĩ ante electionem, ñ dét iſte
conſentire: qa poſteà caſſareĩ electio p p
ambitionem, ut hic ſm unum intelle. ſed
debet rñdere, nolo, q me eligatis; & ita
rogo. Poteſt ẽt ſm unum intellectum di-
cere: noo intẽdo Dei uocationi reſiſtere;
& ſic pt indirectè declarare uoluntatem
ſuam. Nam ut dixit no. Inn. hic & ẽt ſenſit
gl. qñque eſt utile reqrere uolũtatem eli-
gendi ante electionem, ne ſi cootingeret
electũ poſteà renuere, uilipẽdaĩ dignitas:
aut differaĩ puiſio ecclæ. Si aũt reqritur
conſenſus poſt electioné factam, pt elect⁹
rñdere, nolens nolo: &, nolo uolens. Põt
aũt ſm eum (& eſt honeſtum) noo ſtatim
conſentire: ſed aliq̃tulum reſiſtere, ne oo
teĩ ambitione: noo tñ ipſe damnatur, ſi
incõtinẽti ipſe ꝯſentiat, ſi fortè dubitat,
ne aliqs pniciosus ſe ingerat. vñ tunc põt
dicere, charitas cogit me ad conſentiẽdũ,
ar. 8. q. 1. c. ſciẽdum, & c. qui epatũ. Quaĩr
aũt debet rñdere poſtulatus, uide gl. in c.
cupientes, in §. pe. ȷ. eo. li. 6. & per hoc dét
limitari finis huius gl. ñ. dũ dicit, q ſi eli-
gendus diſſentiat, non debet eligi. Dẽt. n.
intelligi, qñ ꝯſtatet pciſè, q ñ uellet Epa-
tũ, ſeu acceptare electioné ad aliã digni-
tatẽ: ſec⁹ aũt ubi p honeſtate diceret, ſe ñ
uelle ꝯſentire: qa ut dicit Hoſ. fugiẽtes &
ſuiti dẽnt eligi, ñ aũt ãbiẽtes & ſe offerẽ-
tes, ut i c. i ſcriptu. 8. q. 1. Nũqd aũt peccet
elect⁹ ñ ꝯſẽtiẽdo electiõi d̃ ſe factæ? diſtin
gue, ut no. Io. An. i c. ſi elect. ȷ. e. li. 6. i no.

SVMMARIVM.

1 *Monachus unius monaſterij electus Abbas in alio monaſterio, non habet amplius vocem in primo monaſterio, etiam ſi ex conſenſu capituli hoc ſibi reſeruauerit. 3.*
2 *Actor tenetur exprimere cauſam ſuæ petitionis, qñ petitio eſt ꝯ iur.*
3 *Monachus non poteſt habere locum in duplici monaſterio.*
4 *Titulum ſuæ poſſeſſionis nemo cogitur allegare, niſi habeat præſum ptionem contra ſe.*

CAP. XLVII.

1 Conſtitutis. †Monachus vnius monaſterii, alterius factus Abbas, in ele-
ctione Abbatis prioris monaſterii uocé nõ hét,
ẽt ſi tale i⁹ ab Abbate & monachis prioris mona
ſterii ſibi fuit reſeruatũ. Prio, ponit petitioné actoris. Scd̃ò
expſſioné cãæ. Tertiò ſñiam ꝯ actores, p p cãm ineptã. Scd̃a,
ibi: *cũ aũt.* Tertia, ibi: *nos aũt.* Caſus lite. Vacãte monaſterio
Fiſcañ. electus fuit qdã in Abbaté. huic electiõi opponebãt
ſe qdã Abbates; p p qd̃ pcuratores ipſorũ & ipſius electi ad
dñm Papã habuere recurſum. Procuratores Abbatũ petebãt
electioné illã caſſari, dicẽtes Abbates pdictos dr̃e intereſſe
electiõi Fiſcañ. Abbatis, & fuiſſe cõtẽptos. ex pte aduerſa pe
titũ fuit, vt illi pcuratores exprimerẽt quo iure dẽrent ele-
ctiõi Fiſca. monaſterii itereſſe; & iuſſi fuerũt exprimere ius.
& rñderũt q cũ olĩ aſſũpti fuerũt in Abbates monaſteriorũ
ſuorũ, ꝯceſſũ fuit eis ab abbate & ꝯuẽtu monaſterii Friſcañ.
vt hẽnt vocé in caplo eorũdé. pp rõné ilã friuolã reputãs,
2 ſup hoc ipoſuit ppetuũ ſilẽtiũ Abbatib⁹ ꝫ. dictis. B. † No. 1.
b qᵇ cũ petitio actoris é ꝯ iuris diſpõné, teneĩ exprimeĩ cãm
petẽdi. Nã prima frõte libell⁹ vĩ inept⁹, & p ꝯñs reiiciẽd⁹, vt
in c. 1. & qd̃ ibi no. Vinc. de oſ. vi. meritò ad iuſtificationé li
belli dét cã exprimi, & cõcor. c. ad decimas, de reſt. ſpo. li. 6.
& facit qd̃ no. Inn. in c. 2. de dila. Scd̃ò no. q monachus ele
ct⁹ in Abbaté alteri⁹ monaſterii, nullã cõioné hét deinceps
cũ priori monaſterio: nec pt ẽt expſſe ſibi reſeruare ius, ſeu
locũ in primo monaſterio; & hoc qa eſſet ꝯ iuris diſpõné,
ſm quã nemo põt hẽre locũ in duplici monaſterio, niſi fortè
vnũ depẽderet ab alio; de quo dic, vt hĩ in c. ſi. de reli. do. &
in c. 1. de priui. li. 6. Idé dic, ſi monachus pmoueret ad eccle
ſiã parochialé, nõ taoq̃ clauſtralis, ſed tanq̃ cleric⁹ & rector
ſecularis. Nõ. n. cõioné retineret cũ priori monaſterio: imò
ſoluit a iure prioris monaſterii. 16. q. 1. c. nec p cuiuslibet.
nec teneĩ talis hẽre ſociũ ſui ordiois: qa ex quo alienaĩ a mo
naſterio, ñ teneĩ Ab. dare ſibi ſociũ, ut no. gl. in cle. ne in a-
gro. in §. ad hæc, de ſta. re. Quæro p declarõne lrę, q̃re iſtud
ius habẽdi uocé in c. non potuit cõcedi iſtis Abbatib. cũ in
multis iurib uideaĩ pbari ꝯriũ, ut io c. ſcriptũ. ꝫ. e. ubi ppoſi
tis oĩb. plátis ecc̃iarũ ꝯuẽtualiũ fuit ꝯceſſũ ius eligendi io
aliena ecc̃ia? Ad idem c. cum ecc̃ia Sutrina, de cau. poſ. &
ppriè. ubi fuit retractata electio: qa plati ecc̃iarũ cõuẽtua-
liũ ñ fuerũt uocati ad illã electi-oné, cũ eẽnt in poſſeſſiõe iu
ris eligẽdi. Nã abſq; eo, q iſti hẽrẽt locũ monachorũ i prio-
ri monaſterio, poterãt hẽre ius eligẽdi ex ꝯceſſiõe illorũ, ad
quos ſpectabat electio, ut i dictis iurib. Nã penit⁹ ex̃neo pt
iſtud ius eligẽdi ꝯcedi ab habẽtib. ptãté eligẽdi, ut i d. c. ſcri
ptũ, & qd̃ ibi dixi, & pſertim religioſis; ubi uĩ, q hoc l⁹ ꝯcedi
poſſit, ar. opti. i c. obtinẽtib. 63. diſ. Sed iſtud c. uariis modis
itelligiĩ p doc. i rõe decidẽdi. Gof. n. dicit, q cũ iſtud mona
ſteriũ eẽt exẽptũ & imediate Papæ ſubiectũ, ñ potuerũt iſti
monaſteriũ ſubiiceĩ ſine licẽtia Papæ. pterea iſtis fuit cõceſ
ſũ, ut hẽnt uocé i c. nihilq; fuit dictũ, ut hẽnt i⁹ eligẽdi. uñ
cũ illa ꝯceſſio eẽt odioſa, dẽbat reſtriogi & ñ extẽdi ad facul
taté eligẽdi, ar. i reg. odia, de re. iur. li. 6. Iſte itell̃s nõ placet
Hoſ. qa p hãc ſeruitutẽ nullũ piudiciũ gñabaĩ Papæ; iõ ñ e-
rat neceſſe, ut hẽreĩ ipſi⁹ ꝯſenſus. Poſſet adduci p hoc dicto,
qd̃ no. In. i c. ꝯquerẽte, de oſ. or. Nec ſm cũ hæc ꝯceſſio erat
odioſa, imò fauorabilis, cũ cõſilia plurimorũ ſint reqrẽda
in elec. ut i d. c. obeũtib. & ubi m̃ta ꝯſilia, ubi ſal⁹. Prouerb.
24. c. hinc canõ, qd̃ a plurib. q̃riĩ, facili⁹ inueniĩ; ut in c. pru-
deotiã, de oſ. de le. Sed prima cõſyderatio Gof. pt ſaluari, ut
ſtatim ſubiiciã. Cõp. ſentit aliũ intllm dicẽs, q ſine ꝯſenſu
Diœceſani

ZACHARIAS.

a De ſe factæ. Adde q debet prius uires ſuas diſcutere, q ſcit ſe inſufficientem, & tanto oneri imparẽ uiderit, dignitatem illam, ad quam eligitur, penitus nõ acceptet. ſi uerò ſufficientem, cum metu iuxta conſilium Gre. 1. q. 1. c. non eſt putãda, in fi. accedat. De quo plenè p Car. par. 1. q. 137. & in gl. in uer. diſcutiat.

b No. primò. Contra hoc tamen facit, q ſemper dẽt libellus ſuſtẽtari, ſi aliquo modo ſuſtentari põt, not. Bald. in l. 2. C. de formul. Et iõ do. Felin. in c. examinata, col. 6. uer. ad de Ludo. ȷ. de iud. limitat regulam, q libellus ineptus eſt reijciendus, ut non procedat, qñ aliquo modo ſaluari poteſt.

Dioceſani ſi valuiſſet iſta cõceſſio, ar.12.q.2.c.Abbatibꝰ,& 16.q.4.in vẽditionibus; q̄ſi velit dicere, ꝙ queadmodũ alia bona immobilia, vł mobilia ꝓcioſa, ñ pñt alienari ꝑ monaſteriũ, ſine ꝯſenſu ſuꝑioris, vt ĩ dictis iuribꝰ ꝓxi.alle. ita nec iſtud ius intereſſendi electiõi, ſeu cap. Et ex hac cõſideratione pt ſaluari, vt dixi, dcm̃ Goſ. Nã ĩponere ſeruitutẽ eccłiæ eſt, quodãmõ alienare iura ipſiꝰ eccłiæ; meritò debuiſſet interuenire ꝯſenſus ſuꝑioris; & ſic Papæ, ſi monaſteriũ erat exẽptũ: vł Epi, ſi ñ erat exẽptũ, vt legiĩ & no. ĩ c.authoritate, de priui.li.6.& in c.nulla 93.di. Tertiã lec.ponit hic Ho.dicẽs clerico & monacho, vt monacho, pt cõcedi ẽt vt hẽat vocẽ eligẽdi; ita, vt vox ſua valeat, ſicut vox alterius de capło, vt ĩ iuribus in prin.alle.hic.n.ñ valuit cõceſſio: qa agebaĩ, vt iſti Abbates remanerẽt frẽs & monachi prioris monaſterii. Vñ cũ hoc fieri nõ poſſit, vt.ſ.dixi; nõ poterãt ꝑ ꝯñs hr̃e vocẽ in
a capło prioris monaſterii[a]. Fateĩ tñ ipſe Hoſ. quoſdã dixiſſe ꝙ licet clericis ſecularibꝰ poſſit iſtud ius dãdi vocẽ cõcedi, vt in iuribꝰ ſpal. nõ tñ monachis, vł clericis alterius ꝓfeſſionis; fac.cle.1.ĩ.e.ti.& ex his poſſet colligi iiii.lec. Quĩtã lec. ſentit hic Io.An.dicẽs dcm̃ Hoſ. poſſe ꝓcedere, qñ eccłia vacãte ius eligẽdi ꝓ vno actu, ſeu ꝓ electione imminenti cõcedit̃ extraneis; quo caſu loquunt̃ ꝯria. Sed iſtud ius ĩ ꝓſterũ cõcedi ñ pt; q̄ſi velit dicere, ꝙ licet poſſit trãſferri ptãs eligendi in prima electiõe, dũ eccłia vacat: ñ tñ pt cõcedi iſtud ius eccłia nõ vacãte, ꝓſertim qñ fieret cõceſſio indeterminata, vt ſꝑ qñcũq; cõtingeret eccłiã vacare, hr̃ent iſti ius eligẽdi. Et ad hoc adducit dcm̃ Cõp. dicẽtis, ꝙ eccłia nõ vacãte, nõ pt alicui noĩe ꝓprio cõcedi ius eligẽdi: qa aperiĩ via ꝓmiſſioni vacaturi bñficii ꝯ c.ex tenore.ĩ.de cõceſ.pb.& c.cõſtitutus, e.ti. ſed noĩe collegii ſentit, ꝙ valeret cõceſſio, arg.in c. cõſultationibus.ĩ.de do. Hæc lec. Io.An. puto, ꝙ dẽt intelligi ſm̃ Cõpo.& Goſ. vt poſſit cõcedi, tñ cũ licentia ſuꝑioris, ne cõtingat iura eccłiæ alienari. Et ex ꝓdictis poſſumꝰ colligere multas rõnes decidẽdi ad iſtũ tex. vt dicamꝰ primò, ꝙ cõceſſio hic fcã nõ valuit: qa ñ interuenit cõſenſus ſuꝑioris. Scđò, qa fuit fcã ꝑſonis, & nõ eccłiæ reſpũ vacaturi bñficii. Vel tertiò, quia agebaĩ, vt iſti remanerẽt cõfrẽs & monachi prioris monaſterii; qđ eſſe nõ pt. Secus ãt ſi monaſterio uacãte pro illa vice dareĩ Abbatibus alterius monaſterii ptãs eligẽdi. Nã tũc valeret cõceſſio: qa ñ cõtingit hoc caſu alienatio, nec aperiĩ via ad vacaturũ bñficiũ: nec daĩ ius monachatus: ſed ſolũ cõcediĩ ꝓ vtilitate eccłiæ, vt hẽant plura iudicia in electiõis actu, vt ĩ d.c.ſcriptũ. Et aduerte: qa ꝓdicta clarè ꝓcedũt, quo ad excludẽdos iſtos Abbates actores ĩ iure ꝓprietatis: reſpũ cuiꝰ dũtaxat cõcludũt hę rõnes doc. Sed reſpũ poſſeſſionis nõ vr̃ hic, ꝙ doc. aliqd boni ſenſerint. Nã pt acqri poſſeſſio alicuius rei, vł iuris, cuiꝰ ꝓprietas de iure hr̃i nõ pt, vt ꝓbaĩ in l.1.§.ſi vir, ff.de acq.poſ.& in l.1.§.deiicit, ff.de vi & vi ar. vbi patet, ꝙ licet maritus nõ poſſit rẽ do
4 nare vxori; ita, ꝙ dñiũ ex tali donatiõe nullo mõ trãſit tñ ſi res donata tradiĩ, trãſit poſſeſſio in mulierẽ: quia poſſeſſio hẽt plurimũ facti, vt in c.cũ nr̃is, de conceſ.pb. adeò, ꝙ ſi mulier ſpoliaĩ ab alio re ſibi donata à marito; pt agere interdicto, vñ vi, ad poſſeſſionẽ recuperãdã, vt ꝓbat no. in d.§.deiicit. Facit opt. qđ no.gl.14.q.1.in ſumma, ſeu ĩ c.1. ĩ gl.mag. ergo ꝓſuppoſito, ꝙ cõceſſio iſtis Abbatibus fcã nõ valuiſſet quo ad trãſferẽdũ ius eligẽdi reſpũ ꝓprietatis: fuit tñ tranſlata poſſeſſio, ex quo poſt cõceſſionẽ fuerũt iſti admiſſi ad actus capłares, vt dr̃ in gl.1. ergo rõne poſſeſſionis, quã habebãt, debuerũt vocari ad electionẽ: & ſi fuerũt cõtempti, de
b bebãt poſſe agere, ut electio rõne cõtẽptus retractaret[b]. Ad hoc c.cũ eccłia Sutrina, ſpal. ubi ſolũ ꝑ ꝑ poſſeſſionẽ iuris eligẽdi fuit retractata electio fcã cõtẽptis illis, q erãt ĩ poſſeſſione. Et q̄q̄ gl.1.hic nitaĩ rñdere ad illũ tex. ꝙ ibi allegabatur cõſuetudo noĩe eccłiarũ: hic allegabaĩ cõceſſio fcã noĩe ꝓprio: tñ ex hoc nõ colłr aperta rõ diuerſitatis. Nã ſaltem noĩe ꝓprio poterãt hr̃e poſſeſſionẽ, cũ poſſeſſio ſit qđ facti, ut.ſ.dixi in muliere. Iõ ad iſtũ tex. rñde aſr. Et primò põt dici, ꝙ hic ñ agebaĩ poſſeſſorio: ſed agebaĩ ꝓfeſſoria actiõe.ſ.reſpũ ꝓprietatis: qa fortè dicebãt iſti Abbates ſe hr̃e ius intereſſendi capło; & ita petebãt ꝓnũtiari. Et ꝓ fundamẽto intẽtiõis eorũ adduxerũt cãm ĩeptã; meritò ſuccubuerũt; & hũc fortè intellm̃ ſentit gl.in fi. Et adduco ꝓ hoc iſtũ tex. dũ dicit: in eo, ꝙ iſti fuerũt iuſſi exprimere, quo iure dr̃ent iſti electiõi itereſſe; & ſic põdera uerbũ, dr̃e, qđ ſapit iꝰ ꝓprietatis. Põt ergo ĩtelligi ꝙ iſti fundabãt ſe ſuꝑ poſſeſſione petẽtes electionẽ caſſari, vtpotè factã eis excluſis, q erant in poſſeſſione. Et tũc ad ꝯriũ rñdeo dupliciter. Primò, ꝙ cùm iſti eſſent in hac poſſeſſione mala fide: qa iure reſiſtẽte ꝑ rõnes.ſ.alle. ñ tenebaĩ capłm ipſos uocare ad electionẽ: qa poſſeſſor malæfidei nullũ cõmodũ põt hr̃e, nec ſuffragiũ ſuũ dẽt cõputari in numero aliorũ, ut no.dixit Inn.ĩ.e.c. Cumana; qđ teue mẽti. Scđò, qa põt intelligi, ꝙ cũ iſta poſſeſſio eſſet ꝯ ius ꝓprietatis; nõ dẽbat hr̃e effectũ reſtitutoriũ, ſaltẽ ꝯ habẽtes ius ꝓprietatis; niſi coloraret̃ ꝑ aliq̄ cãm ꝓbabilẽ, ut no. ꝓbaĩ in c.ad decimas, ſpal. hic ãt nõ ſolũ colorabaĩ poſſeſſio: imò fuit exꝓſſa cã ꝯ ius. vñ queadmodũ nõ dẽnt obtinere, vt fiat eis reſtitutio poſſeſſionis, ut in d.c.ad decimas; ita nõ dẽnt obtinere, vt retractet̃ electio ꝑ alios fcã, ut no. ꝓbaĩ hic iũcta gl.in prin. qđ eſt ualde no. Et ad §.deiicit, ſuꝑius alle. dic, ꝙ ibi mulier agebat interdicto ꝯ tertiũ, ꝓ quo ñ faciebat ius cõe. hic aũt agebaĩ ꝯ capłm iſtiꝰ monaſterii Fiſcañ. ꝓ quo facit ius cõe, cũ ad ipm̃ capłm dũtaxat ſpectet electio Abbatis de iure cõi, ut in c.1. ſ.e.& in c.cũ dilectus, de cõſue.& ꝓ hac diuerſitate uide bonã gl.in d.c ad decimas, & in c.1.de reſcr.li.6. & qđ plenè dixi in c.in lr̃is, de reſt.ſpo. Nõ ob.c.cũ eccłia Sutrina, de cã poſ.& ꝓpr. Nã ut ibi dixi, poſſeſſio ibi erat colorata ex diuturnitate tꝑis. Nã lõgo tꝑe fuerãt ĩ poſſeſſione, & ꝓſumebaĩ poſſeſſores bonę fidei, ut no. dicit Inn.in c.2.de in int.reſt.& uide ad intellm̃ illiꝰ c.cũ eccłia, qđ ibi pleniꝰ dixi; & ꝑ hoc hẽs hunc tex. plenè declaratũ tã reſpũ iuris ꝓprietatis, quã poſſeſſiõis. † In glo.1.ibi: *quia iſti tꝑe petitionis fuerant &c.* Hæc rñſio nõ euacuat formałr ꝯriũ: qa licet ñ eſſent ĩ poſſeſſione, potuerũt eſſe tẽpore electiõis. nã reſpũ illiꝰ ſtatuti iſti tũc agebãt. Inn. uerò rñdet formalius dicẽs, ꝙ illa rła, ꝙ qs nõ cogiĩ dicere titulũ ſuæ poſſeſſionis, fallit ꝑ ꝑ ꝓſumptionẽ ꝯriã, A C.de ꝓba.l.ſiue, & in c.unico, ut eccle. benefi. Item dic, ꝙ iſta poſſeſſio erat ꝯ ius, vt ſ.dixi; merito tenebãtur exprimere cãm ut in d.c.ad decimas, & 100.diſt. in c.contra morẽ, & in c.1.de præſcr.li.6. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Maior pars ĩ electiõibꝰ cõſideratur reſpũ capituli, nõ ãt reſpũ aliarũ partiũ. & n.2.& 4.*

3 *Caſus, in quibus verba neceſſario requirũtur.*

Verba vbi de neceſſitate requiruntur, non ſufficit ſimplex factum.

ZACHARIAS.
a Prioris monaſterij. adde tu ꝓ hoc Lud.Ro.ſing. ſuo 72.incip. ab ſcholaris priuatus. vbi tenẽdo iſtam opi. in fi. alleg. glo. caſum eſſe in iſto c. ſecundũ. Io.An. à quo licet iſte hic, & Fel.in cap. cùm M.Ferra.col.9. in fi. deuiare videantur; ſequere tamen Ro.opi.quam Iaſ. & Moder. in l.cum in ſpectos populos, col. 18. C.de ſum.Tri. & fide catho. vbi allega. meliorem text. quàm faciat Rom. vt dicit ibi ibi in l. qui commeatus. §.tyroni, ff.de re militia.

A Itẽ fallit in ſpiritualibus: qa poſſeſſor beneficii tenetur Epo titulum exprimere, c.ordinarij, de off.or.lib.6.& c.cũ cauſam, & prob.

SEB. SAPIA.
b Retractaretur. Ad hoc facit qđ not. Bal.in l.2. in fi.ff. de iuriſ. om. iudic. vbi dicit, ꝙ ſi ex forma ſtatuti, res immobilis non poſſit alienari in forenſem; ſi fundus forẽſi traditur, quamuis cõtractus ſit inutilis vigore ſtatuti, tamen transfertur poſſeſſio.

5 *Patroni poßũt præſentare aliquẽ; et valet præſentatio, licet nõ fuerit maior ps patronorũ.*
7 *Collegium ſiue vniuerſitas conſiſtit in duabus partibus vocandorum; & q̃ fit à maiori parte illarum duarum partium valet &c.*

C A P. X L V I I I.

SER. SAPIA.

a Quã verba. Facit tex. in l. reſtituta, in princi. & quod ibi doc. no. ff. ad Trebel. facit l. 1. & 2. ff. de liber. & poſthu. vbi Aret. & Alex.

b Quod vbi actus. vide Bar. in l. omnes populi, in 3. col. verſi. 2. principaliter, ff. de iuſti. & iure, & in l. nulli, in fi. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. vbi vult, q̃ duæ partes omnino debẽt eſſe præſentes. Cuius contrariũ ſentit Abb. hic, dum dicit, ſufficit maior pars exiſtentium in collegio. quæ opin. eſt verior: quia illi, qui non veniunt, faciũt q̃ totum ius vniuerſitatis remaneat in præſentibus, vt per Abb. in c. cum nobis. ſ. eo. & cõſuluit Ange. conſi. 268. non eſt dubiũ; de quo tamen per Dec. & Feli. in c. cùm omnes, ſ. de conſti.

1 *Eccleſia veſtra.* †Electio debet fieri verbo, & de illo, in quẽ cõſenſerit maior pars capli, & nõ reſpũ aliarũ partiũ; & eſt caſus not. & quotidiè allegat. Primò ponit ꝓpoſitio. negotii. Scđò ipſi⁹ examinatio, ibi: *verũ.* Tertiò ſñia, ibi: *vnde.* Caſus liter. Eccleſia Rothomagẽſ. vacãte, canonici ad ecclĩã cõgregati ꝓmiſſo ſcrutinio ſm formã cõcilii, qdã cõſenſerũt in Thomã: quidã in Cancellarium: & quidam alii ſingulares in ſingulares perſonas eiuſdẽ ecclĩæ conſenſerunt. Electiones iſtæ delatæ ſunt ad dñm Papam. auditis ſuꝑ his & aliis, quæ in pñtia Papæ & fratrũ ſuorũ ſunt ꝓpoſita, inuenit, q̃ illi q cõſenſerãt in Thomã, maiorẽ partẽ faciebant reſpũ aliorũ, q in alios cõſenſerãt: ſed ad maiorẽ partẽ totius capli, nõ ꝑueniebãt. Præterea cõſiderauit Papa, q̃ poſt publicationẽ & collationẽ nulla ſubſecuta fuit electio, ſed deportatio ad ſedẽ ſcã poſt appellationẽ le-
5 gitimã. Sed talis deportatio ꝓ electione hñi nõ dẽt. vñ quicquid factũ fuit de Thoma caſſauit. i. caſſum & irritũ nũtiauit, petitione Cancellarii nõ admiſſa. B. No. 1.
2 arg. optimũ, & quaſi exꝑſſum †, q̃ ad vali-
6 ditatẽ electiõis nõ ſufficit quẽ hr̃e ſanio-
b rẽ partẽ capli, niſi habeat ẽt & maiorẽ reſpũ numeri. Nã, vt hic vides, nulla examinatio fuit ſcã hic de ſanioti; & hoc qa nõ expediebat. Nã ſi ſuffeciſſet ſanioritas, ꝑp hoc examinaſſet & electionẽ ſanioris ꝑtis approbaſſet. Nec eſt veriſĩle, q̃ aliqua pars nõ eſſet ſanior aut reſpũ zeli ipſorũ eligentiũ, aut reſpũ meriti electorũ. & per hãc cõſiderationẽ puto hic eſſe tex. ꝯ opi. Inn. in c. ſcriptũ. ſ. eo. & in c. qa pp, in quibus voluit ſufficere saniorẽ partẽ; & vide
3 qđ dixi in c. quia pp. †Scđò not. q̃ in electione reqrit ꝓ forma ſubali verbalis electio; vñ nõ ſufficit factũ eligẽtiũ electionẽ tacitè importãs. Sĩle in baptiſmo, ĩ quo requirunt verba ad ſubam ipſius, vt in c. 1. de bapt. & in petitione Aplorũ, vt in c. ab eo, de ap. lib. 6. factũ ergo nõ æqpollet verbis, vbi verba ſunt de ſuba, vt hic, & in dictis iuribus: als nõ min⁹ valet fa-
a ctũ, quã verba ª, vt in c. dilecti. j. de ap. 11. q. 3. i c. exiſtimãt. Quare puto, q̃ in electiõibus, in qbus nõ eſt ſeruãda forma c. qa pp. ſ. e. nõ ſunt neceſſaria verba, dũmõ cõſtet de cõſenſibus eligẽtiũ ꝑ ipm factũ; ſicut in mr̃imonio carnali, iuxta
4 no. in c. tuæ, & in c. cùm apud. j. de ſpõſ. Sed q̃ro †, nunqd diſpõ huius cap. hẽat locũ in oĩbus electionibus, vl̃ in aliis negotiis explicãdis ꝑ vniuerſitatẽ, vt ad illorũ validitatẽ ñ ſufficiat maior pars cõparatione aliarũ partiũ: ſed reqrat maior pars totius vniuerſitatis, ſeu capli? Inn. vr̃ hic ſentire, q̃ nõ. Dicit. n. oppõnẽdo de. l. maiore, ff. de ver. ſig. q̃ hic ideò nõ valuit geſtũ ab iſta parte: quia c. quia pp, diſponit, vt electio fiat à maiori parte capli; quaſi ſentiat, q̃ vbi nõ eſt ſeruãda forma illius capli, ſufficit maior pars ẽt reſpũ aliarũ partiũ. Sed ꝓfectò hoc dctũ Inn. nõ eſt verũ, ꝑ c. 1. j. de his, q̃ fi. à ma. par. cap. vbi in oĩbus explicãdis ꝑ vniuerſitatẽ, dat ꝑ regula, vt nõ valeant geſta; niſi fiant à maiori parte capli, & ſaniori. Sed nõ põt dici maior pars capli, vbi non eſt maior oĩm, qui interſunt caplo. Nã maior pars reſpectu partiũ minorũ nõ ꝑt dici maior pars capli: quia capm conſtituit ex oĩbus ibi pñtibus. Et facit qđ no. in c. ſcriptũ, ſ. eo. & ſentit gl. in l. nulli, & in l. planè, ff. quod cuiuſq; vni. no. Facit l. qđ maior, ff. ad muni. & apertius hoc ſentit gl. fi. in c. ſi cui, j. eo. lib. 6. vbi gl. ſentit notabilẽ theoricã in caſibus, in quibus nõ eſt ſeruanda forma. c. quia pp, & pp diſcordiã nõ ꝑt hr̃i maior pars totius capli, vt primò illi de caplo, ſeu vniuerſitate faciant ꝓuiſionẽ, ſeu ſtatutũ, vt valeat id, qđ fuerit factũ à maiori parte cõparatione minorũ partiũ. Valet. n. ꝓuiſio talis: quia oẽs vr̃r poſteà cõſentire; & ita eſt ſtatutũ in electione Rectoris huius ſtudii Senenſis. qđ quidẽ ſtatutũ valet, ꝑ ꝑdicta. Ceſſante aũt ſtatuto, nõ valeret electio rectoris: niſi hr̃et maiorẽ partẽ totius vniuerſitatis ꝑ iſtũ tex. & per prædicta. Et ſic aliàs vidi Paduæ pp hunc defectũ, electionẽ rectoris retractari. Nã cùm vniuerſitas ſit quoddam corpus fictũ repræſentarũ ꝑ ſingulos de vniuerſitate, vt in l. mortuo, ff. de fideiuſ. nõ põt dici iſtud corpus vniuerſitatis aliqd feciſſe, niſi ſaltẽ maior pars totius corporis cõcludat: quia fictione iuris qđ fit à maiori parte iſtius corporis, attribuit toti corpori, vt in c. 1. de his, q̃ fi. à ma. par. c. & in d. l. qđ maior, & l. aliud §. refert, ff. de re. iu. Et facit qđ no. gl. in in c. 1. ne ſede vac. lib. 6. q̃ dicit, q̃ in ſpectantibus ad Epm & & caplm, oportet ad validitatẽ actus, q̃ Eps habeat ſecũ maiorẽ partẽ capli: qa als nõ diceret caplm ſecũ cõcurrere; & facit qđ dixi in c. poſtulatis, de cõceſ. præbẽ. & ꝑ Fed. cõſ. 1.
5 †Sed ꝯ tex. & ꝑdicta op. de c. qm̃, de iu. pat. vbi valet pñtatio ſcã à maiori parte patronorũ; licet nõ cõcurrat maior pars oĩm. Sol. dñt doc. cõiter illud ꝓcedere in patronis, qui præſentant, vt ſinguli, & ñ vt collegiũ: ſecus ãt in ſpectãtibus ad aliquos iure collegii: & ſi ad collegiũ ſpectat pñtatio, nõ valeret pñtatio, niſi fieret à maiori parte toti⁹ capli.
6 † Et no. ſing. hoc dictũ. hẽs. n. ex his, colligere duas cõclõnes, ſeu regulas. Primã, q̃ vbi actus ᵇ ꝑtineat ad plures, vt ad collegiũ, reqrit ad validitatẽ ipſius diſpoſitio maioris partis totius collegii. Qđ intelligo de maiori parte exiſtẽtiũ tũc in collegio. nã vt cõſtituat vniuerſitas, ſufficit pñtia duarũ partiũ vocandorũ, & valet qđ fit à maiori parte iſtorũ, vt no. in d. l. nulli, & l. planè; dixi plenius in c. cũ nobis, ſ. e. & in c. cùm oẽs, de conſti. Scđa rl̃a, q̃ in ſpectantibus ad plures, vt ad ſingulos in caſibus; in quibus valet diſpoſitio maioris partis, ſufficiat maior cõparatione minoris partis, vt in d. c. qm̃, & & vide qđ ibi dixi. Et fallit prima rl̃a in electione ꝓuincialis de ordine minorũ. Nã valet electio ſcã à maiori ꝑte partiũ cõparatione minorũ, vt in cle. exiui. §. demũ, de verb. ſig. & ibi tex. ſing. Et ꝑ illũ tex. ꝑ locũ à ſpãli ꝓbat, qđ. ſ. tenui, q̃ ẽt vbi non eſt ſeruãda forma. c. quia pp, hẽt locũ diſpõ huius c. qđ no. & ad l. maiore, ff. de ver. ſi. ꝑ quã mouebat Inn. dicit Gõf. & Vin. q̃ ibi dr̃ maior pars reſpũ aduerſarii, q minori tpe poſſederat: nõ ãt dr̃ maior pars totius anni. Ita hic ꝑt qs dici electus à maiori parte, non reſpũ totius capli: ſed reſpũ minorũ partiũ: ſed hoc non ſufficit in gerẽdis per vniuerſitatẽ. In gl. in ver. poſt appl̃onẽ, in fi. hæc gl. vt dñt doct. & bñ, deſtruit lr̃am, q̃ hãc appl̃onẽ vocat legitimã. Vñ ad c. qa pp, ꝑ quod gl. mouet, rñdet q̃ poſt publicationẽ ſcrutinii, non ꝑt interponi appellatio ad impediendam. ſ. electionem futurã: quia non ſubeſt tunc cauſa iuſta retractandi electionem conſenſus maioris & ſanioris partis. Nã iſtud eſt de requiſitis in c. quia pp. Ad idẽ c. auditis, ſ. e. ti. vel ex aliqua alia iuſta cã potuit hic interponi appellatio. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Abbas nõ ꝑt quis eligi, niſi fecerit ꝓfeßionẽ, et expreſſam, & nu. 2.*
3 *Monachus non profeſſus, non poteſt eligi ad aliquod officium adminiſtrationis.*
4 *Abbas, nõ poteſt quis eligi, qui ſit alterius profeßionis, vel habitus.*

Cap.

CAP. XLIX.

1 CVm in magiſtrũ. † Non profeſſus in
Abbatẽ eligi nõ pt.
Primò recitat factũ. Scd͛ò puidet, ibi: *mandamus*.
Caſus litera. In qbuſdã eccleſiis r͛larib⁹ eligebãt
quidam in Abbates, q nondũ erant profeſſi ordinem r͛larẽ.
hoc intelligens pp̃ ſcribit Diœceſano Ep̃o dicẽs, q in magi
ſtrum aſſumi ñ dẽt, q nondũ fuit diſcipulus: neq; dẽt pſici,
qa ñ nouit ſubeſſe. vñ mãdat, ut quoſcunq; tales inuenerit,
q profeſſi nõ fuerint, ab hmõi remoueat abbatiis. B. No. 1.
principium, ad qđ ſolet allegari quotidiè iſte tex. & facit ɔ̃
magiſtros momentaneos. hinc alibi dicit tex. Hiero. Longo
t pe diſce, q̃ poſtmodũ doceas. 16. q. 1. c. ſic uiue, & in c. ſi cle
ricat⁹. & alibi: Miſerũ eſt eum fieri magiſtrũ, qui formã diſci
puli ñ aſſũpſit. 61. q. 1. c. miſerũ. Scd͛ò no. ibi: *nec ſis pficiendus*,
ar. opt. & quaſi expſſum, q nõ ſolũ p uiã electionis, ſed ẽt p
uiã prouiſionis ñ debent, niſi profeſſi, in Abbates aſſumi. Si
ergo ɔuentu negligente eligere, ptãs deuolueref ad ſupiorẽ
imediatũ, iux. tex. in c. ne p defectu, ɔ̃. e. ñ poterit iſte ſupior
ſalua authoritate Ro. Pon. pficere ñ profeſſum. Ad idẽ facit
ele. quia r͛lares, de ſup. neg. pl. ubi no. colligiť, q is, ad quem
ſit deuolutio ex negligẽtia, teneť eligeř ſeu pmouere hoies
illius qualitatis, cuius erant adſtricti primi electores. Not.
ulteri⁹, q Diœceſano loci ſubſunt monaſteria, ut in c. mona
ſteria, & c. Abbates 18. q. 2. ſunt tñ exẽpta à lege diœceſana,
ut in c. dilectus, de off. or. ubi pleuẽ de hoc no. vñ uerbũ, diœ
ceſana, capiť hic largo mõ. cõprehendit. n. iuriſdõnẽ Ep̃alẽ
gñalr, ut no. in c. auditis, de pſc. † Quæro, nunqd ſufficiat ta
2 cita pfeſſio adhoc, q qs poſſit promoueri in Abbatẽ? dic, q
olim ſufficiebat, ar. hic. Nã iſte tex. ſolũ reqrebat, q p pfeſ-
ſionẽ qs efficereť primò monachus, uel r͛laris canonicus, &
ad hoc ſufficiebat indubitanter tacita profeſſio, ut in c. 1. ĩ.
a de reg. li. 6. & in cle. 2. e. ti. Hodie uerò reqriť expſſa [a] pfeſ-
ſio: aľs ñ ualet electio, ut in c. null⁹. ĩ. e. ti. li. 6. An aũt poſſit
pfici tacitè profeſſus p uiã puiſiõis, dic, ut ibi no. p Io. An.
3 † Scd͛ò q̃riť, qd in prioratib⁹ & aliis adminiſtrationib⁹ r͛lari
bus? Sol. dicebat Aegid. q illis poterat pfici ñ profeſſus: ſed
hodiè falſum eſt iſtud. Vñ ẽt in illis conſequendis requiriť
expſſa pfeſſio, in cle. ne in agro. §. pe. de ſta. reg. & tene mẽti
4 illũ tex. Tertiò q̃riť, † nũqd canonicus r͛laris poſſit eligi in
Abbatẽ? hæc lr̃a vr̃ innuere, q ſic: ſed tu intellige in mona-
ſterio canonicorũ. Si aũt eſſet monaſteriũ monac. ñ ualeret
electio: q a hodiè puiſum eſt, ut homo alteri⁹ profeſſiõis, uľ
habit⁹ ñ poſſit eligi in Abbatẽ, ut in cle. 1. e. ti. & tene menti
illũ tex. fin. An aũt poſſit poſtulari, & à quo, uide ibi gl. no.

SVMMARIVM.

1 *Abſentes, an ſint uocandi in electionibus fiendis?*
2 *Abbas ex ſpãli iure habet ius eligendi Ep̃m una cũ aliis canonicis.*
3 *Electionis ius, non dicitur pſcriptum, niſi probetur, q interuenerit pluries electioni factæ de aliquo Prælato, & uocem dederit.*
4 *Conſuetudo in dubio, & in quo caſu, an intelligatur de pſcripta?*
Libelli uerba intelliguntur latè in fauorem libellantis.
5 *Proteſtatio ueniens ad detrahendum iuri aduerſarij an noceat aduerſario tacenti?*
6 *Tacens non præſumitur conſentire in re oneroſa & præiudiciali.*
7 *Petitoriũ et poſſeſſoriũ ſi ſimul cõcurrũt, dẽt pnuntiari p petitorio.*
8 *Proteſtatio contraria facto an ualeat?*
Proteſtatio non releuat proteſtantem in his, quæ proteſtans tenetur de iure facere.
9 *Citatus proteſtans coram iudice nolle conſentire in eum, tanquã in iudicem, dicens non eſſe iudicem, nec p ea, quæ dicit, uel faciat, intendit recedere à ſua proteſtatione, an talis proteſtatio teneat?*
10 *Venditio ſi fuerit facta & aliquis deceptus ultra dimidiam iuſti precij, non ualet, etiam q deceptio conſiſtat in uno denario.*
11 *Iuris appellatione regulariter uenit ius commune; licet aliquando ueniat ius ſpeciale. uenit etiam conſuetudo.*
12 *Poſſeſſor malæ fidei antè, quàm declaretur eſſe malæ fidei, omnes fructus debet recolligere.*
13 *Excommunicatus etiam occultus eligens facit, quòd electio ſit nulla.*

CAP. L.

CVmana. Electio facta à nõ
maiori pte capři,
& omiſſa collatione, non ualet.
Prima pars narrat fcm̃. Scd͛a ibi:
cũ 18. electiones irritat, exprimens cãm,
quare electores punit. Caſus liter. Eccľa
Cumana uacante, die ſtatuta ad celebrã-
dã electionẽ canonici & tres Abbates, q
uocem in electione hr̃e dñtur, cœperunt
de electione tractare. capellani & clerici
ciuitatis eiuſdẽ dicebant ſe intereſſe dẽre
electiõi, & q ſine eis electio fieri ñ dẽret.
Tandẽ ne p hmõi ɔ̃dictionẽ differreť ele
ctio; capellãi & clerici admiſſi fuerũt ſub
hmõi pteſtatione. q uox eorũ, q ñ dẽrẽt
intereſſe de iure, uel de ɔſuetudine, ñ uale
ret. & ſic pmiſſo ſcrutinio 7. canonici, &
unus Abbas. 11. capellani, & 9. clerici in
Archipſbyterũ eiuſdẽ eccľe conuenerũt,
9. canonicis, uno de Abbatib⁹, uno capel-
lano, & 11. clericis in ipſius eccľæ Archi-
diaconum dirigentibus uota ſua; & publi
cato ſcrutinio à parte uterq; ſua extitit
electus. utræq; electiones iſtę ſunt ad ſedẽ
Apľicam delatæ. D. Papa auditis meritis
utriuſq; electiõis, & aliis q̃ ptes pponere
curauerũt, inuenit, q 18. ſunt canonici, & 19. capellãi. 10. cle
rici, & tres Abb. ſed neutra electio puenit ad maiorẽ ptem
toti⁹ capři: qa ñ fuerat pbatũ, q clerici, admitti debuerũt:
nec fuit pbatũ, q capellani admiſſi fuiſſent, uel p ɔſuetudi
nẽ, uel de iure; q a & ſi capellani interfuiſſent duab⁹ electio-
nib⁹ Ep̃orũ, & ſcrutatores dediſſent uolũtatẽ: ñ tñ uota illo
rũ inqſita fuerũt, uel aliquos elegerũt. ſed dato, q uota illo
rũ inqſita fuiſſent, uel aliquos elegiſſent: & p hoc tñ nõ fuit
pbatũ, q illud eis ɔpeteret de iure, uel de ɔſuetudine pſcri
pta. & iõ D. pp̃ electiones pdictas factas ẽt ɔ̃ formã concilii
gñalis: qa collatio in cõi fuit omiſſa, q̃ ſtatim p⁹ publicatio
nẽ ſcrutinii fieri debuiſſet; caſſauit, & electores hac uice eli
gẽdi ptãte priuauit. B. No. 1. ibi: *ad celebrandã electionẽ pfixa*,
q capľm ñ teneť expectare ultimã diẽ termini à iure pfixi
ad eligẽdũ; de quo dic, ut in c. ne p defectu, ɔ̃. e. ſed pt pfigeř
certã diẽ ad electionẽ celebrãdã pueniẽdo finẽ. Nõ. n. dẽnt
electores intm̃ ſe anguſtare. Et an ſufficiat maior ps ad pfi-
1 xionẽ hui⁹ termini, dic, ut dixi in c. cũ nobis, ɔ̃. e. † No. 1. ibi:
qui pſentes, iun. gl. q licet de iure uocãdi ſint abſentes, ad ele
b ctionẽ, ſi ɔmodè uocari pñt, ut in c. qa p p. ɔ̃. e. ualet tñ [b] con
c ſuetudo, ut abſentes [c] ñ uocenť: ſed reſideat ius eligẽdi inte
grũ penes pñtes; & ſic ualet ɔſuetudo, ut oĩno abſentes ñ uo
cenť; de quo uide qđ dixi in c. corã, ɔ̃. e. Poſſet tñ dici, q iſte
tex. ñ pbat hãc opi. gl. qm̃ erãt nũc pñtes: ſed fortè abſẽtes
t pe pfixionis termini reuocati. Nã iſtud, pñtes, ñ referť ad
uerbũ, congregati: dcm̃ tñ in ſe eſt uerũ, ut dixi in d. c. corã;
2 tene menti iſtã gl. † No. 3. q Abb. pñt de iure ſpãli acqrere
ius eligẽdi Ep̃m loci, una cũ canonicis eccľę cathed. & facit
c. ſcriptũ. ɔ̃. e. & c. fi. ĩ. đ inſt. No. 4. q licet ad electionẽ Pon.
celebrãdã conueniãt hoies diuerſarũ eccľarũ, & diuerſorũ
collegiorũ; tñ quo ad electionis actũ, luñr oẽs cõſentire, ut
unũ collegiũ. vñ ſufficit, q electio fiat à ma. pte oĩm; ad idẽ
d tex. ĩ c. ſcriptũ. ɔ̃. e. & dic, ut ibi dixi. Quintò no. q capellãi [d]
eccľæ cath. ñ habent uocẽ in electione Ep̃i. Nõ. n. ſunt de c.
nec p ſe faciũt capľm: ſed ſunt ĩ eccľa tãq̃ ſingulares, adhoc
c. pe. đ cle. ñ reſi. ubi gl. dicit, q ẽt ad alios tractat⁹ ñ dẽnt cõ
uocari cũ canonicis; ad idẽ tex. c. cũ dilecta. ĩ. de exce. pl. ubi
ſing. pbaľ, q ẽt p ſe nõ faciũt collegiũ. Sexto no. cautelã &

a Expreſſa. Adde quod uoluit Fed. conſ. 257.
SEB. SAPIA.
b Valet tamen. Vide Car. in c. fin. q. 19. ɔ̃. de cõſue. ubi ad hoc alleg. tex. in c. cũ inter uniuerſas, hoc tit. & ibi etiam. d. And. Sicu. col. pen. uide Abb. in con. 35. in q. col. fi. in 2. uol.
c Abſentes. Adde Old. conſ. 259.
d Capellaui. Adde Ro. fin. ſuis fo. 23. & conſ. 357.

ZACHARIAS. Dic, q̄ eſt ſing. in nu. 639. quod incip. an ſimplex capellanus. ubi alle. Inn. in c. 2. de inſt. inducentē tex. ſing. in c. ii. de ſta. mo na. q loquit̄ de ſecularib. habentib. capellas in eccleſia regulari, ad ſeculares clericos habētes capellas in eccleſia cathedrali: niſi tñ ex conſuetudine admitterent tales ad eligendū cū dictis canonicis, ut no. in c. cū eccleſia. j. de cauſ. poſ. & proprie & s. no. in apoſti. ad c. 1. iſto ti. & glo. in c. cūm in eccleſijs, de pb. li. 6.

a Hieri illatio. ad de latè Ro. conſi. 371.

SEB. SAPIA.

b Quòd appellatione. uide Bal. in c. 1. de feu. cogn. in uſib. feu. ubi dicit q̄ conſuetudo ante, q̄ ſit præſcripta, non dicit̄ conſuetudo, ſed uolūtas inducendi cōſuetudinem. uide etiā Ang. in l. diuturna, ff. de legi. ubi reputant hūc tex. ſin. adhoc. uide etiā Bald. in l. binos, C. de aduo. diuer. iudi. & nunquid etiam de iure ciuili conſuetudo debeat eſſe præſcripta, tradit d. Iaſ. poſt Bar. in l. de quibus, col. 10. ſed latius per præceptoré meū. d. Rochum Curtium, in repet. c. ſi. co. 33. uerſ. ſecūdū requiſitum, ſ. de conſuet.

c Præſcripta. adde Fed. conſ. 92.

d Nullitatem. Vide quæ poſui in c. cū poſt. in 2. no. ſ. e. Aen. Falco.

SEB. SAPIA.

b Contraria opin. Hanc opi. tenuerunt plures relati p d. Alex. in l. non ſolum. §. morte, col. 12. ff. de oper. no. nun. & Ro. in conſ. 311. in caſu propoſito. uide Decium diſtinguētem in c. cum. M. Ferrarien. col. 7. circa fi. ſ. de cōſt. uide do. in l. pacta nouiſsima, C. de pact.

f Vide tu gl. Ad de uidendum, qd̄ per eandem gl. in propoſito uoluit Ro. conſ. 311.

practicā optimā, cū dubitat̄, an aliq dēant
intereſſe electioni, & tps inſtat, ita, q̄ cō-
modè ñ p̄t recipi ꝓbatio, an de iure hoc
eis cōpetat. dēnt. n. admitti cū ꝓteſtatiōe,
ut eorū uoces ualeāt, ſi & inq̄tū appareat
poſtmodū eos d̄buiſſe intereſſe; ꝯcor. j. e.
c. in geneſi. ñ ergo nocet electiooi, al's lti
me, q̄ ñ hñtes uocem fuerint admiſſi unā
3 cū aliis. † No. 7. ibi: *& ſcrutatores dederint*,
q̄ ad ꝓbandā quaſi poſſeſſiōē iuris eli-
gendi nō ſufficit ꝓbare poſſeſſiōē circa
aliqua primordia & p̄ambula ad electio-
nem celebrandam: ſed oportet, q̄ ꝓbet, q̄
unā cum aliis elegerint p̄latum: qa cū iſta
competant de iure ſp̄ali, non dēt extendi d
poſſeſſio de actu ad actum; ad hoc tex. in
l. 1. §. ſi qs, ff. de itin. actuq; priu. & qd̄ ibi
no. Bar. uñ ad ꝓbandā hic quaſi poſſeſſio
nē eligendi, ñ ſufficit ꝓbare, q̄ iſti capel-
lani interfuerint duabus electionibus, &
unā cū aliis elegerint ſcrutatores uolun-
tatum, niſi cum aliis elegerint p̄latum, cū
aliud ſit intereſſe electioni, & ſcrutatores
eligere, & aliud eligere p̄latū. vñ ex diuer
a ſis non dēt fieri illatio, a ut in c. 2. de trāſ.
Epi, & in l. neq; natales, C. de ꝓb. Et pon-
dera, q̄ ñ ſufficit ꝓbare, q̄ qs interfuerit
electioni. Nā potuit intereſſe, & tñ ñ dare
uocē. Nā q̄nq; ex gr̄a cōcedit̄ ſola & nuda
intereſſentia: qa eſt modici p̄iudicii. Vñ
p hoc nō debet inferri, q̄ fuerit data ptās
eligendi, ſeu dandi uocē; ꝓ hoc facit qd̄
no. Inn. in c. cum eccl'a Sutrina. j. de cau.
poſ. & ꝓprie. & in d. c. dilect⁹, de c. mona.
facit c. cum contingat, de deci. Et in hoc
tene menti iſtū text. cū p̄dictis. No. 8. ibi: 5
uel ipſi aliquos elegiſſent, ar. opt. q̄ ſub ptāte
ſcrutandi uota aliorum, nō uenit ptās eli
gendi. unde electi, ut ſcrutent̄ uota, ſunt
functi officio eorū poſt uotorū exq̄ſitio-
nem. electio ergo cōis dēt ſeq poſteà ex
diſpoſitione cap'li; de quo uide qd̄ dixi in
4 c. quia pp, ſ. e. † No. 9. ibi: *uel ex conſuetudi*
b *ne iam præſcripta*, q̄ app'ōne b conſuetudi
c nis intelligit̄ in dubio de p̄ſcripta. c vnde e
non ſufficit ꝓbare conſuetudinē alicuius f
tpis qd̄ nō ſufficit ad conſuetudinē lgitimē
p̄ſcribendā, & dicit Io. An. hoc aliàs ñ ita
benè probari; & quotidiè ſolet ad hoc al
legari iſte tex. Probat̄ aūt hoc ex eo, q̄ in
proteſtatione nō fuit facta aliqua mētio
de p̄ſcriptiōe: ſed ſolū fuit dictum, q̄ uox
illorum, qui non deberent intereſſe de iu
re, uel de cōſuetudine, non ualeret. Et p̄p
in deciſione cauſæ dicit, q̄ licet iſti capel-
lani ꝓbauerint, q̄ interfuiſſent in duabus
electionibus: hoc tñ non ſufficit: quia p
hoc non apparet de ꝯſuetudine p̄ſcripta;
& ſic illud uerbū ſimp'r ꝓlatū, de ꝯſuetu
dine, intelligit̄ de p̄ſcripta. Et hoc uerum
putat d. Ant. niſi hoc uerbū eſſet ꝓlatū in
ma larga, puta in libello: qa tūc intelligit̄
de ꝯſuetudine, ēt ñ p̄ſcripta. Adducit bo.

tex. in c. q̄relam ſ. e. & dicit̄ illud procedere, qñ conſuetudo
et iam non p̄ſcripta fundat intentionem libellantis: quia in
dubio debemus uerba libellantis in eius fauorem latè intel
ligere. Vñ ſi dico in libello, q̄ ꝯſueui eligere; ſufficit ꝓbare,
q̄ aliqñ elegi; licet non ꝓbē p tm̄ tps, q̄ ſufficiat ad conſue-
tudinem p̄ſcribendam; ꝓ hoc tex. in l. ſiquis intentione am
bigua, ff. de iud. & c. conſtitutus, iun. gl. de reli. do. Hinc eſt,
q̄ in maleficiis dicimus, q̄ per duos actus inducit̄ conſuetu-
do, pro hoc l. 3. C. de epiſ. audien. Sec⁹ aūt foret, ubi ad fun
dandā intentionē libellantis requireret̄ conſuetudo p̄ſcri-
pta: qa tunc de illa intelligeret̄. vide tñ ad mām bo. text. cū
ibi no. in c. cum eccl'a Sutrina, p̄all. & tene menti p̄miſſum
dictum. No. x. q̄ collatio zeli, numeri, & meriti, eſt de for-
ma ſubſtantiali electionis. Vnde ea omiſſa, ñ ualet electio,
ut hic, & dixi in c. quia pp, ſ. eo. uide tñ, qd̄ hr̄ in c. ſi qñ. j. e.
ti. li. 6. No. & tene menti, q̄ eligentes ñ ſeruata forma. c. qa
pp. ſ. e. ſunt priuandi ptāte eligendi, licet nulla electio ſit
facta à maiori pte totius cap'li, ut optimè hic ꝓbat̄. uñ licet
electio ñ hēat effectū: nihilomin⁹ eſt pœna īponenda. Et ꝓ
d hoc fac. qa defect⁹ formæ inducit nullitatē d electiōis ipſo iō,
ut dixi in d. c. qa pp; & nihilomin⁹ eligētes dēnt puniri ex
trāſgreſſiōe formæ, ut ibi. Vlt. no. ibi: *priuātes*, q̄ eligētes ꝯ for
mā ñ ſūt ipſo iō priuati ptāte eligēdi, ſed priuādi p ſniam;
ad idē c. q̄q̄, e. ti. li. 6. & dixi i d. c. qa pp. Pro cla. itell'o tex.
& gl. opp ꝯ tex. ſic. ut. n. q̄ iſti capellāi dēbāt oīno in nu. eli
gētiū cōputari. Ex quo. n. q̄ qs ē in poſſeſſiōe eligēdi, dēt ad
electionē pure admitti, ut i c. q̄relā. ſ. e. & in c. cōſultatiōib.
de of. de le. & in c. cū eccl. de cau. poſ. & ꝓprie. Ex quib. iuri
bus apertè colligit̄ ualere collatiōē, uel electionē eorū, q
ſt in quaſi poſſeſſiōe; licet ñ hēant ꝓprietatē illius iuris eli
gēdi uel cōferendi. Et rō p̄dictorū eſt: quia electio ſiue colla
tio eſt quaſi quidā fructus iuris eligēdi ſeu cōferēdi. Fructus
āt ptinēt ad poſſeſſorē, ut inſti. de re. diui. §. ſi qs a ñ dño, &
no. i c. grauis, de reſt. ſpo. & per In. i c. cū eccl. Sutrina, p̄all.
& i d. c. cōſultatiōib. Tex. aūt innuit hic ꝯtriū, dicēs, q̄ p̄ſup-
poſito, q̄ iſti capellani elegiſſent: p hoc tñ ñ cōſtitit, q̄ debe
rēt cōputari in numero eligētiū. Sol. gl. 4. q̄ ē ſup uerſ. *prote-
ſtatione*, ſentit iſtud ꝯtrium ꝓpe mediū ſui: & ſoluēdo dicit q̄
iſtorū vox ualuiſſet rōne poſſeſſionis, niſi p̄ceſſiſſet ꝓteſta-
tio. cui qdē ꝓteſtatiōi ꝯſenſerūt clerici & capellani: al's ñ fe
ciſſet eis p̄iudiciū i cōmō poſſeſſionis. † No. 1. ſin. ex iſta ſol.
gl. q̄ vbicūq; ꝓteſtatio venit ad detrahēdū iuri aduerſarii,
ñ nocet aduerſario; niſi exp̄ſſe ꝓteſtationi ꝯſentiat. Cōtra-
riū hui⁹ gl. tenuit gl. i c. t. 27. di. dicēs ꝓteſtationē obeſſe ad
uerſario tacēti. Et p illā gl. cōſuluit hic Abbas, vt cū ſit ꝓte
ſtatio ad detrahēdū iuri alicuius, ille de cui⁹ p̄iudicio agit̄;
dēt ꝓteſtari ꝯtriū, ſi ñ vult ſibi p̄iudiciū gñari. Inn. tñ Hoſ. &
Compo. ſequunt̄ dcm̄ hui⁹ gl. vt ñ ſufficiat taciturnitas: ſed
requirat̄ exp̄ſſus conſenſus. & ſentit Io. An. in c. in geneſi. j.
co. ti. & placet. d. Ant. hic. Sed ꝓ ꝯtria opi. e uide tu gl. f no. q̄
non ſolet allegari in l. ſi fideiuſſo, ff. q ſatiſd. cog. q̄ dicit, q̄
ſi ego recipio fideiuſſorē hac proteſtatione p̄miſſa, q̄ ipſe ñ
allegat i futurū priuilegiū, q̄ fideiuſſor itercedēdo vr̄ tacitè
acqeſcere ꝓteſtationi. Et ꝓ hac opi. facit: qa ex quo aduer-
ſarius recipit factū, vr̄ recipe cū limitatiōe ꝓteſtationis, ar.
i c. cū olim. j. de cēſi. d. Car. diſtinxit hic: q̄ aut ꝓteſtās ſtat ī
meris finib⁹ ꝓteſtationis; & tūc ꝓteſtatio ñ p̄iudicat aduer
ſario, niſi cōſentiat; & hoc caſu ꝓcedat opi. cōtraria. Aut ñ
ſtat in meris finib⁹ ꝓteſtationis: ſed ultra ꝓcedit dādo, uel
ꝓmittēdo aliqd; & tūc aduerſarius recipiēdo factū, & ñ reſi
ſtēdo ꝓteſtationi, vr̄ tacitè acqeſcere ꝓteſtationi: qa no p̄t
recipere partē facti ꝓ ſe & partē reiicere, vt in d. c. cū olim,
& in hoc caſo intelligit iſtū tex. Iſti. n. canonici nō fuerunt
ſimp'r ꝓteſtati: ſed admiſerūt illos capellanos cū ꝓteſtatio
ne. ideò ex quo capellani acceptauerūt, vt intereſſent, vīr ac
ceptaſſe cū ſua q̄litate iuxta tenorē ꝓteſtatiōis, q̄tuncunq;
exp̄ſſè ñ cōſenſerint ꝓteſtatiōi: & vr̄ hoc dcm̄ ſatis colora-
tum. Ego tñ aliter dicerē, videlicet, q̄ aut ꝓteſtātes con-
cedunt id,

cedũt id,qđ aliàs de iure cõpetit aduerſario,reſtringẽdo tñ
illud p ꝓteſtationẽ;& tũc reqrerẽ cõſenſum expſſum aduer
ſarii;qa in dubio,ex quo aliàs ille actus cõpetebat de iur,uř
ꝙ in dubio noluerit potius uti iure ſuo, q̃ pmiſsione aduer
ſarii,cũ actus ſibi cõpetat liberè iure ſuo ꝓprio; & ex pmiſ-
ſione aduerſarii reſtringiť ius ſuũ.Vñ in dubio nõ dẽt qs ꝓ-
ſumi uelle cõtẽnere ius ꝓpriũ,ut in l.cũ de indebi.ff.de ꝓb.
& in c.ſup hoc,de renũ.ſa.qđ no.gl.in l.cũ q.d.ff. ſi cer. pet.
Ita dicẽdũ in ꝓpoſito,cũ exiſtẽs in poſſeſsione iuris eligẽdi
hẽat iure ꝓprio facultatẽ dãdi uocẽ,ſed admittiť cũ ꝓteſta
tione reſtringẽdi,& ipſe tacet;nõ eſt uериſiře,ꝙ acqeſcat ꝓ-
teſtationi ꝓiudicãti iuri ſuo:ſed potius,ſꝙ intret capĩm uo-
lẽdo cõtinuare poſſeſsionẽ ſuã.ubi ãt,qđ pmittiť p ꝓteſta-
tionẽ,uel cõcediť ſeu donať, nõ cõpetebat aliàs aduerſario
de iure;tũc fateor,ꝙ acceptãdo factũ, uř in dubio acceptare
cũ qualitate ꝓteſtationis:qa unicũ eſt factũ, licet qualifica-
tũ;ad hoc.c.Piſanis,de reſt.ſpo.& d.c.cũ olim. & ideò ſi ꝓr-
ſus ius nõ habẽs admitteref ad electionẽ cũ ꝓteſtatione,de
qua in tex. ualeret ꝓteſtatio, q̃tũcunq; ẽxpſſe nõ cõſentiat
illi ꝓteſtationi:qa uř acceptaſſe factũ cũ ſua qualitate.Sicut
dicimus in cõfeſsione qualificata,ꝙ nõ ꝑt ꝓ parte accepta-
ri,& ꝓ parte reiici,ut plenè dixi in c.bonę,el.2.de poſtu.ꝑl.
nec tñ credas p ꝓdicta,ꝙ cõſenſus aduerſarii tacitus,uel ex-
ꝓſſus ſemp reqrať in ꝓteſtatione.Nã in his,q̃ depẽdẽt a me
ra uoluntate ꝓteſtãtis,ſufficit ꝓteſtatio ipſius duntaxat, ut
in l.Neſennius,ff.de neg.geſt.Exẽplũ, ſi expẽſas facit qs con
ſanguineo.Põt.n.ꝓteſtari ẽt in abſentia cõſanguinei,ꝙ facit
aio repetẽdi,ut in d.l. Neſennius; ita in ꝓmiſſo dicto cõtin-
git. Nã ſi canonici admittunt ꝓrſus ex̃neũ, cum facere iſtã
grãm depẽdeat a mera uoluntate eorũ; ſtãdũ eſt ipſorũ ꝓte
ſtationi aĩorũ declaratiuę;nec reqriť cõſenſus alterius.Cõ-
ſenſus ãt aduerſarii reqriť,qñ ꝓteſtatio tẽdit ad detrahẽdũ
iuri ſuo,ſeu qñ factũ depẽdet a uoluntate utriuſq; partis:qa
nõ ꝑt unus alteri afferre iniquã cõdõnẽ,niſi cõſentiat:qa id
qđ nr̃um eſt,ſine facto nr̃o a nobis tolli non ꝑt,ut in l.id qđ
nr̃um,ff.de reg.iu.ſa.c.ab eo.ĩ.e.li.6.& c.ad apoſtolicã,đ re.
Ita dicẽdũ in terminis iſtius c.Cũ.n. rõne poſſeſsiõis iſti ca
pellani dẽrẽt intereſſe,nõ faceret eis ꝓiudiciũ ꝓteſtatio ca-
6 nonicorũ,niſi ipſi capellani cõſentirẽt.†Cõſenſus ãt nõ dẽt
a ꝓſumi ex taciturnitate,[a] ex quo tractať de re oneroſa & ꝓiu-
b diciali,[b] ut no.Inn.ĩ.e.in gene.& dixi plenè in c.nõne,de ꝓ-
ſum.Et uř de ꝓdictis bonus tex.ẽm cõem intellĩm in c.in ge-
neſi.ĩ.e.ubi aliqd dĩceť; & uide ad mãm ꝓteſtationis,quod
no.Io.An.poſt Io.mona.in reg.in gñali, in Merc.li.6.& per
Bart.in l.nõ ſolũ.§.morte,ff.de no.ope. nun.& qđ dixi in c.
cũ M.de ꝯſt.& ꝓdicta no.Sed ꝯ hoc & ꝯ tex.op.ařr. Vř.n.ꝙ ẽt
ſi capellani expſſè cõſenſerint ꝓteſtatiõi:nõ tñ p hoc debuit
eis gñari aliqđ ꝓiudiciũ:qa ĩ ꝓteſtatiõe fuit dictũ,ꝙ uox co
rũ,q nõ dẽrẽnt intereſſe de iure, uel de cõſuetudine,nõ uale
ret: ſed ex quo erãt in poſſeſsione, debebãt intereſſe:qa ius
diſponit,ꝙ rõne poſſeſsiõis cõpetat facultas dãdi uocẽ,ut ſ.
plenè dixi;ergo ꝓteſtatio nõ reſiſtebat.Sol.ꝯriũ eſt ſatis dif
ficile,neq; tactũ p doc.antiq. ſed.d.Ant.uariè ſoluit;& inter
cętera uř inniti duab.ſol.quarũ prima ẽ hæc,ꝙ iſti capellani
nõ ꝓbauerũt ſe eẽ in poſſeſsiõe eligẽdi,ſed ꝙ ſolũ coelege-
rũt ſcrutatores.Hæc ſol.ñ ẽ bona:qa ſubiicit,ꝙ ẽt ſi aliquos
coelegiſsẽt,p hoc tñ nõ ꝯſtitit,ꝙ eis de iure hoc cõpeteret ,
uel ex cõſuetudine.Scđa ſol.ſua & melior eſt,ꝙ illud uerbũ,
de iure,poſitũ in ꝓteſtatione,declarať p id, qđ ſubiiciť de cõ
ſuetudine.Nã fuerũt admiſsi, ſi de iure uel cõſuetudine hoc
eis cõpetat.Vñ ſicut uerbũ,cõſuetudo, referť ad ius ꝓprieta
tis,ita illud uerbũ,de iure,dẽt referri ad ius ꝓprietatis,& nõ
ad poſſeſsionẽ tm̃.Et hęc ſo.ſatis ꝑt tolerari:tñ puto,ꝙ ideò
fuit facta hic iſta ſtricta interpretatio:qa ꝓ canonicis ꝓteſtã
tib.faciebat ius cõe,cũ ad eos ſolos ſpectet ꝑtãs eligẽdi, ut ĩ
c.1.ſ.e.& in c.cũ dilectus,de cõſue. Ad capellanos ãt & cleri
cos nõ poterat ſpectař,niſi de iure ſpãli.uñ iſti canonici tãq̃
hu' iuris ꝓprietarii uolebãt cõflictare,& certare cũ iſtis ca
7 pellanis & clericis de iure eorũ.† Nã quẽ
admodũ ſi in iudicio ꝓ uno cõſtat de ꝓ-
prietate,& ꝓ alio de poſſeſsiõe,ꝓnũtiari
dẽt in effectu in fauorẽ ꝓprietarii:qa ius
ꝓprietatis tãq̃ fortius abſorbet cãm poſ-
ſeſsiõis,ut ĩ c.cũ dilectus, de cau.poſ.& ꝓ
prie.& ĩ c.cũ eccl̃ia,e.ti. ita nũc ex iudiciũ
intẽdebãt iſti canonici uigoř ꝓteſtatiõis,
ꝙ cã ꝓprietatis abſorberet cãm poſſeſsio
nis,ut illi.ſ.ꝓualeãt,q de iure,uel de ꝯſue-
tudine dẽrẽt intereſſe.Et ſic ex quo ꝓ ca-
nonicis cõſtabat de iure ꝓprietatis, & ꝓ
capellanis de iure poſſeſsiõis,dũtaxat, de
buerũt ꝓualeř canonici;& uide ad hãc ſo.
qđ tacitè ſentit Io. An.ſup rĩa, in gñali,
8 in 9.A co.†Tertiò ꝯ ꝓdicta & text.opp.uř
.n. ꝙ ſaltẽ ex alio capite iſti capellani &
clerici dẽbãt obtinere:qa admittẽdo eos
in c.ad eligẽdũ unà cũ eis, uñr p ꝯriũ fctũ
receſsiſſe a ꝓteſtatiõe, ut in c.cũ.M.de cõ
ſti.Sol.gl.tãgit hoc ꝯriũ,ſed ñ ſol.Simpľr
.n. dicit,ꝙ hic ualuit ꝓteſtatio,ut patet ĩ
fine lr̃ę.Inn.hic dicit,ꝙ ꝓteſtatio hic fuit
ueſtita iuſta cã ; fortè ne differreť electio
recipiẽdo ꝓbationes,utrũ dẽrẽt intereẽ.
Ho.uerò dicit,ꝙ hic & ibi fuit iuſta cã,ſed
ibi receſſerũt a ꝓteſtatiõe p ꝯriũ factũ;hic
uerò nõ. Sed nõ declarat, quare poti' re-
ceſſerũt ibi a ꝓteſtatiõe p ꝯriũ factum , q̃
hic.d.Car.dicit,ꝙ hic ñ fuerũt ꝓteſtati,ꝙ
uolebãt illos ſimpľr admittere; quo caſu
admittẽdo feciſsẽt ꝯriũ factũ:ſed ꝓteſtati
ſunt,ꝙ eorũ uox ñ ualeret, q ñ dẽrẽt inte
reẽ de iure,uel cõſuetudine. Vñ admittẽ-
do eos ñ fecerũt ꝯ ꝓteſtationẽ.Sed aduer
te:qa in c.cũ.M.Ferra.fecerũt ꝯ ꝓteſtatio
nẽ(ut ibi dixi) ꝓteſtãtes.Nã ibi canonici
q receperũt illos in canonicos, ñ uenerũt
directè ꝯ ꝓteſtationẽ, ſed ꝯ id,qđ cõſecu
tiuè ueniebat ad factũ. Nã de iur ẽ,ꝙ ſi ca
nonici aliq recipiunť ultra numerũ, dẽat
eis ꝓuideri ex ſup excreſcẽtib. reditib.uñ
illa ꝓteſtatio,ꝙ expectarẽt uacationẽ ꝓ-
bẽdarũ, nõ erat ꝯria facto ſubſequẽti: ſed
uolebat tollere id, qđ ueniebat ꝯſecutiuè
ad ipm factũ receptiõis: & tñ p hoc ñ fuit
receſſũ a ꝓteſtatiõe:qa licet factũ ñ ſit ꝯ-
riũ ꝓteſtationi:tñ eſt ꝯriũ ei, qđ uenit cõ
ſecutiuè ad factũ; & hoc ſufficit ad tollẽ-
dũ ꝓteſtationẽ,ut ſin. ꝓbať in d.c.cum M.
ita uř,ꝙ debuerit cõtingere hic: qa de iuř
eſt, ꝙ ex quo qs dat uocẽ electioni ; eius
uox dẽat cõputari in numero,ut in c. ſcri
ptũ,ſ.e. ꝓteſtatio ergo facta ñ erat ꝯria fa
cto hic ſubſecuto,ſ.admiſsionis.Ideò ſol.
ařr & ſic,ꝙ in caſu.c. cũ M.dato illo facto
receptiõis ꝓteſtatio ñ depẽdebat a facto
ꝓteſtãtium, ſed a diſpoſitione iuris cõis,
cui ñ poterãt ꝓteſtãtes renunciare:qa ue
lint nolint, ex quo recipiũt aliquos in ca
nonicos,teneni eis ꝓuidere de reditib.ſu
p excreſcẽtib.ut ibi coll̃r.Quař recipiẽdo
illos in canonicos,obligarũt ſe p cõſequẽ
tiã ad ꝓuidẽdũ ẽm diſpoſitionẽ iuris , &
ſic receſſerũt a ꝓteſtatiõe:qa ꝓteſtatio ñ
iuuat, qñ factũ ñ depẽdet a ꝑtãte ꝓteſtan
tis. Vide exẽplũ male: ſi pr̃ in caſu,quo te
neť alere filiũ, ꝓteſtať ꝙ alit aio repetẽ-

ZACHARIAS.
a Taciturnitate. Tu dic, ꝙ proteſtatio in oneroſis præſenti & taceti facta nõ tollit ius cõmune, aut inducit obligationem gl.no.in l.fi.§.itẽ ſi prædixerit,& ibi Bar.ff.nau.cau.ſtabula.Idem in l. non ſolũ. §. morte,ff. de no. oper. nũ.Cano.& Fel.in cap.cum M.Ferra. col.20. uerſic. ſed hãc doctrinã.ĩ.de conſt.& Alex.conſi.78.incip.uiſo & diligenter ponderato,in fi.uol. 5.& Ro.ſin. ſuis in nu. 29.incip.ſi quis ꝓmiſit.

SEB. SAPIA.
b Præiudiciali.uide latè, q̃ tradimt doct. in l.quæ dotis,ff.ſol.mat.latè Fel. in c.nonne.ĩ. de præſump. Feli. in c. cauſam matrimonii , uer. tñ iſta declaratio.ĩ. de of. deleg.

A Dic tertio ꝯriũ ꝓcedere, qñ aliqs eſt in q̃eta poſſeſſione. Idẽ in c.ex literis. ĩ. ꝑ in re pa. Sed hic capellani ñ erant inq̃eta poſſeſsione, qꝛ canonici dicebãt eos ñ eẽ admittẽdos. Igitur ñ obſ.

di;nō ualet ꝓteſtatio q̄a ex iuris neceſsi-
tate tenet̃ illū alere, ut no. in l.alimenta,
C.de neg.geſt.ſed in caſu c.nr̃i iſtud fc̃m
deductū in ꝓteſtatione,ut uox pſtaret ſuf
fragiū,uel ne,depēdebat a mera uolũtate
canōicorū & capellanorū; meritò ex quo
partes acq̃euerūt ꝓteſtationi ualuit ꝓte
ſtatio q̄ id, qđ ueniebat cōſecutiuè ad fa-
ctū.Sed tu dices q̄re iſti capellani cōſenſe
rūt ꝓteſtatiōi,cū p eā ꝑiudicaret̃ iuri poſ
ſeſsiōis?So.gl.iſta in fi.dicit,ꝙ inuiti hoc
fecerūt cōpulſi ab aduerſariis, q negabāt
illos ius hr̃e.Ho.dicit ſe nō uidet̃, quo ad
hoc poterāt cōpelli.Nā ſi ꝯfidebāt de ſua
q̄ſi poſſeſsiōe,debebāt rn̄dere ſe nō ꝯſen-
tire ꝓteſtatiōi, & nolle renūtiare ſuæ q̄ſi
poſſeſsiōi:& cōminari,ut ſi ꝓcederēt ſine
ipſis,ꝓſeq̄rent̃ ſpoliationē & cōtēptū.Et
hoc placet Io.An.magis q̄ dictū Boatii,q
dixit,ꝙ ſi iſti noluiſſent admitti cū iſta ꝓ
teſtatiōe,ꝑiudicaſſet eis,cū ſe feciſſēt alie
nos,ut in c.cū nobis.ſ.e.ſed tu tene primū
dictū:q̄a c.cū nobis, loquit̃,qn̄ ſimplr̃ uo
cati nolūt ueuire ad electionē: ſed iſti nō
admittebant̃ ſimplr̃,ſed cū ꝓteſtatiōe iu
ri eorum detraheñti. Puto tñ & credo hoc
fuiſſe đ mēte Boa.ꝙ ubi p ꝓteſtationē ñ
detraheret̃ iuri iſtorū:ſed ſolū fieret adcō
ſeruationē iuris admittētiū; ꝙ tūc debēt
intereſſe cū ꝓteſtatione illa:aliàs facerēt
ſe alienos.Exēplū:Tu dicis,ꝙ ex ꝯſuetudi
ne ꝑſcripta debes electioni intereſſe.Ca-
nonici rn̄dēt,nobis nō cōſtat de hac ꝯſue
tudine. ñ ſufficit tp̄s ad recipiēdū ꝓbatio
nē,ſed admittimꝰ te, ſi & inq̄tū de ꝯſuetu
dine hoc tibi cōpetat.Per hoc.n.nō ꝑiudi
7 cat̃ iuri iſtius. † Prædicta faciunt ad q̄ōnē
notabilē q̄ poſuit hic Inn.in quadā addi.
q̄ q hēnt,cōiter hēnt alias addi.Inn.Cōi
ter ideò dixi:q̄a ſunt q̄dā additiōes,quas
pauci hēnt, inter quas uide in c.dilectꝰ.ĵ.
ut lit.pē.Et q̄ō eſt.Pone cōparuit q̄dā cita
tus corā iudice,& ꝓteſtatus fuit, ꝙ ñ intē
dit conſentire in eū tāq̄ in iudicē ordina
riū,uel delegatū:ſed negat ipm eē iudicē:
nec p ea,q̄ dicat,uel faciat,intēdit recede
re a ſua ꝓteſtatiōe;& ea ꝑſuppoſita, petit
copiā iuriſdōnis ſuæ & libelli, nūqd talis
ꝓteſtatio ſit licita?dicit Inn. ꝙ fatuꝰ ē ad
uocatꝰ,q ſic ꝓteſtat̃, ſeu ꝯſulit cliētulo,ut
ſic proteſtet̃.Nā ex hoc facit ſe cōtumacē.
un̄ poterit iudex dicere, & ego reputo te
cōtumacē;& ita ꝓnūtio;& ſic poterit illū
cōdēnare de ꝯtumacia, ar.11.q.3.in c.cer
tū,& in c.t.de iud.ſed ſi uult iuſtificare ꝓ
teſtationē ſuā,dēt addere fīn eū,ꝙ ñ intē
a dit conſentire,niſi inq̄tū de iure teneat̃.[a]
b Et hoc dictū[b] Inn.cōiter ſequunt̃ Legiſtæ,
& Canoniſtæ,& reputat̃ notabile,ꝑter.d.
Ant.hic:q dicit ſe nō uidet̃,un̄ ſurgat iſta
ꝯtumacia,uel fatuitas aduocati.Nā ex quo
pars litigat,licet fuerit ꝓteſtatꝰ,nō ꝑt di-
ci cōtumax,nec curãdū de ꝓteſtatiōe uer
bali,q̄a iudiciū reddit̃ in inuitū,ut in l.in
ter ſtipulãtē.§.ſi Stichū,ff.de uer. obi.& ĩ
c.intelleximꝰ,de iud.q.d.ñ obſtãte hac ꝓ
teſtatione, ꝑt cōdēnari in ſuo iudicio, ex
quo litigat.Et ſic iſta ꝓteſtatio nō obſtat
iudici,uel aduerſario:q̄a ex quo iudex ha
bet iuriſdōnē, nō req̄rit̃ conſenſus partiū.
Satis.n.eſt ꝙ de facto cōpareāt in iudicio
ut litigēt.Tene mēti hoc dictū. d.Ant.ſic
declaratū;& ut prima frōte cōfundere di-
ctū Inn.Sed certè puto utrūq; dictū eē ue
rū:ut dicamꝰ.ꝙ iudex, ſi uult,ꝑt illū cōdē
nare,ut cōtumacē:q̄a licet rn̄deat̃ de facto:
tñ ꝓteſtat̃,ꝙ nō intēdit ſibi obedire,ut iu
dici;ergo cōtēnit ſuā iuriſdōnē. Ideò rō-
ne contēptus iudicialis, ꝑt condēnari de
iſta cōtumacia,ar.in l.unica,ff. ſi q̄s ius di
cē.nō obt ēpe.ſed rōne intereſſe partis nō
ꝑt condēnari de contumacia:q̄a nullū in
tereſſe ꝑt pars ꝑtēdet̃,ex quo nihilominꝰ
litigat.nec rōne nullitatis ꝓceſſus: q̄a nu
liditas ipſiꝰ depēdet ab offō publico, & ñ
a conſenſu partiū,ar.in l. priuatorū,C.de
iuri.om.iud.& in c.ſignificaſti,de fo.cō.&
quo ad iſtos effectus poſſet procedet̃ opi.
d.Ant. ſi tñ iudex nollet condēnare iſtū,
ꝑt nihilominꝰ in cā procedere, & ualebit
proceſſus rōne ꝑdicta.Nec Inno.ſentit ꝯ-
rium: ſed dicit iudicē poſſe. Non.n.tenet̃
hoc facet̃,ꝑſertim ad inſtãtiā partis, cùm
ſolū uerſet̃ hic iudicis cōtēptus;& mulcta
depēdet ex mero offō iudicis,ut no.Bar.ĩ
l.2.ff.ſi q̄s in ius uoc.nō ierit. In gl.ĩ uerſ.
ad maiorē partē. Pro declaratione huiꝰ gl.
opp.ꝯ tex.uſ.n.ꝙ electio facta de Archipꝛeſ
bytero ꝑuenerit ad maiorē partē.Nā oēs
q uocē dederunt,conſtituebāt. 55.uoces,
ut colligit̃ in uerſ.cum 18. Ex q̄bus oībus
Archipresbyter habuit 28. ut colligit̃ ex
principio c.& ſic maiorē partē. Nā 28.ex
cedunt reliquā partē in una uoce. Sol.ne
tu ꝯrii dicit gl. ꝙ clerici & capellani non
dēbāt hic in numero computari, q ñ pro
barunt iuxta proteſtationē,ꝙ de iure uel
conſuetudine ipſi dērēt admitti:ſed reſpe
ctu canonicorum & Abbatum,de q̄b.con
ſtabat,ꝙ uoces hēbāt uel reſpectu canoni
corum tñ neutra electio ꝑuenit ad maio
rē partē capl̃i, ut patet ex computatione
gl.Io.An.dicit, ꝙ ēt reſpectu oīum nulla
electio fuit facta a maiori parte: q̄a licet
28.ex 55. excedāt reliquas uoces in una,
tamē non excedunt medietatē oīum,niſi
in dimidia uoce. Et pondera diligenter
hoc dictum.Per hoc.n. uult,ꝙ ſi ex.9.qui
conſtituunt uniuerſitatē, q̄nq; ꝯſentiunt;
non dr̃ illud factum a maiori parte capl̃i: b
q̄a medietas oīum conſiſtit in quatuor
cum dimidia.habens āt q̄nq; excedit me
dietatē ſolùm in dimidia uoce. Sed do.
Ant.ſentit hic ꝯrium,ut ſaltē ſufficiat iſte
exceſſus ad conſtituendum maiorem par
tē capl̃i. Monet̃,q̄a ſi iſtud nō ſufficeret,
quare tex.hic ponderaret, ꝙ iſti clerici &
capellani non probarunt ſe debere de iu-
re intereſſe?hæc.n.ratio fuiſſet hic ſuper-
flua, ſi ēt eis computatis nulla electio ꝑ-
ueniſſet ad maiorē partē.Et ꝙ talis exceſ
ſus ſufficiat,aptè ſentit gl.in prin.& mihi
placet: tñ q̄a iura loquunt̃ indiſtinctè nō
req̄rentia in exceſſu maioris partis uocē
integrā: ſed ſolum req̄runt maiorem par
tem uniuerſitatis,ut in ca.1.de his,q̄ fi. a
maio.

ZACHARIAS.

a Inquantum de iure teneatur. Dic,ꝙ niſi ſubderetur illa clauſula, ſcilicet in quantum de iure teneor.& c.ꝙ poſſet declarari contumax,no.Fel. in c.cum M.Ferrarien. & ibi iſte, & poſt eum poſui in apoſtil. ad ipſum, nu.2.in apoſtil.in uerſi. adde dictū, de conſti. Sed aduerte,quia,ut operetur talis proteſtatio,non obſtantibus cōtrarijs actibus,debet replicare contra dictā proteſtationem,ſi habet liberā facultatem: alias actus contrarius proteſtationē tolleret, ut plenè per Bart. in l. non ſolum.§. morte, ff. de noui ope. nuntia.

ANT.FRANC.

Ad hoc de proteſtatione facta per hæc uerba : niſi & inquantum de iure teneatur, uide Inn. in c.Cumana hoc e. ti.de ele.ubi dixit, ꝙ proteſtatio facta ꝯ iudicem, qui dicit̃ incompetēs; ſemper debet fieri cum illa clauſula, ꝙ ñ intendit in illū conſentire, niſi quatenus ſit competēs, aliàs poſſet condemnari tanquam contumax. quod etiam uoluit ibidem Io.An.& no. Aoge. & doc.in l. non uidetur, ff.de iud.& uoluit Bal. in marga.ſuper Inno. in uer. contumax, in uer. 5. Et eodem modo dicas, ꝙ fieri debet proteſtatio in ꝓductione inſtrumentorum,ut producens proteſtetur quatenus faciunt inſtrumēta pro producente: quia tunc ſi qđ eſt in inſtrumēto,qd faceret contra eū, non haberet ſibi nocere; niſi ille ꝯ quem produceret inſtrumentum illud,& produceret quatenus pro ſe faceret;ita Bal. in l. 2. in 2. col.C.ut q̄ deſunt aduo. par. & in l.1.in §.edēda ſunt oia, ff. de edē.& in l. rōnes, C.de proba. & in c.2.de fi. inſtru.& p Inn.in c.cum olim, de cenſi. & in c.fi.ubi ēt per Hoſti.& doc.de fi.inſtru.& uide Bar.in l.Publia,ff.de poſ. & in l. Aurelius, in.§. pe. ff. de lib. leg.& in l.2. in fi. poſt gl.ff.de eden. & uide Bal.in ſuo conſi.inci.in Chriſti nomine amen: quæſtio talis eſt,ſi inſtrumentum. & Pau.de Ca.cōſ.79 & uideas dom. de Ro.in deci.256.in cip. licet quis, in nobis.ubi dicunt, ꝙ producens inſtrumentum in q̄tum pro eo facit, non uidetur conſteri cōtenta in eo contra ſe eſſe ocra. Et de hmōi exceptione, ꝙ quis non intendit in iudicem conſentire, uel non conteſtari litē,niſi inquantum de iure teneatur, & de eius effectu; uide per Sp.in titu.de aduo.in §.10.in uerſ. item ſi iudicium.& p Sp. in tit.de lit.cōte. in §.1. in uerſ.patet ex præuiſus. Et de proteſtationibus generalibꝰ, quæ ſolēt poni in libellis,qđ & quātū operet̃,uide per Spe.in tit.de libe. concep. in §. fi.in ult.col. in uer.itē cōſueuerunt. & uide Alex.in §.morte,hic all.circa fi. in l.non ſolum,de oper.noui nun.

SEB. SAPIA.

b Hoc dictum. uide Alex. in l.ſi ita ſcriptū,ff. de le.1. Angel. in §. illud quoq;,col.2.in authē. de exhi. reis. Tā dictum Inn. uſ dubitabile, ex no. per Pa.de Ca.in l. non uidetur, ff.de iudicijs. uide Decium in c. 1. in antep.co. de iud.ubi dicit,ꝙ dictū Inn. potius tuetur pp authoritatem eius quàm ꝙ illud neceſſarium. Videatis rationē,de qua ibi per eum.

maio.ꝑte c.& in l. qđ maior,ff.ad municip.ſufficit ergo q̄ li a
ſcũq; ex cceeſſiis ,q̄a ex quo iura nõ diſtinguũt,nec nos debe
mᵘ diſtinguere.19.diſ.c.ſi Romanorũ,& in l.de ꝓcio,ff.d pu
obli.& † optimè facit,qđ in ſiñ no.gl.in c.pe.de emp.& ued.
a ubi no.ꝗ ad hoc,ut qs dicat̃ deceptᵘ a ultra dimidiã iuſti ꝓ
cii,ſufficit deceptio ĩ uno Bolognino,ſeu denario quãtũcũ
q; paruo.Prætereà unica uox,ñ pt diuidi;facit qđ no.in c.1.
ĩ.c.li.6.ergo eſt uerũ dicere,ꝗ ubi ex nouẽ ſũ q̄nq; ꝗ ibi ſit
maior ps capl̃i.ita ubi cõcurrunt.28.ex.55.Quid ergo fece
runt alii electores,cũ Archi.ñ habuerit niſi.22.uoces,& ſic
deficiebãt q̄nq; ad cõſtituẽdũ.55.non dr̃ hic.fortè.n.ut dñt
doc.cõſenſerũt in aliũ,de quo ꝑ ꝑ paucitatẽ ñ ſit hic mẽtio.
Alii uerò dñt,ꝗ electio aliorũ.v.poſteà habuit locũ in iſtis
electorib.priuatis,q̄ elegerũt ꝯ formã. ſed de hoc hõ eſt uis.
Sed ꝯ ꝓdicta opp.& ur̃, ꝗ imò Archidia.habuerit maiorem
partẽ clericis & capellanis nõ cõputatis.Nã habuit nouẽ ca
nonicos,& unum ex Abbatib.& ſic.x. Ipſe uerò cõſentiẽdo
electiõi dẽt augere numerũ,ut ĩ c.cùm in iure,ſ.e. & ſic ha-
buit.11.q faciunt maiorẽ partẽ illius numeri.21.Idẽ ſi com
putamus capl̃m ſine Abbatib.nã canonici erãt.18.& ipſe ha
buit.9. eo cõputato ſunt 10.Sol.dicit gl. in 2. parte, ꝗ ele-
ctus nõ cõputat̃ in nume.eligẽtium,ut aptè colligit̃ hic ſc̃m
iſtã cõputationẽ;& ad hoc quotidie allegat̃ iſte tex. iuncta
gl.Nõ ob.c.cùm in iure.Nã illud.c. ꝓcedit ex forma cõpro-
miſsi;& hodiè dicit gl.ſe credere,ꝗ illa electio nõ ualeret.
Tu de hoc dic,ut plenius dixi in c.cum in iure.nã iſtud c.ꝓ
cedit,ubi ſcrutiniũ electionis ſit in priuato.tunc.n.electus ñ
pt oriri a ſeipſo,ut in c.fi.de inſti.& notaret̃ ambitione.7.q.
1.in ſcripturis.ſecus aũt ubi ſcrutinium fieret palã, & eſſe-
mus in caſu,in quo nõ eſſet ſeruãda forma.c.q̄a ꝑ ꝑ. Nã pu-
to addẽdũ ad ea,q̃ dixi in c.cum in iure, ꝗ in ecc̃liis cathe-
dralib.& regularib. non hẽat hodiè cõputari electus in nu.
eligẽtiũ,etiã ſi ꝓcedat̃ ꝑ uiã ſcrutinii manifeſti ꝑ cõpromiſ
ſarios electos,q̄a electio dẽt fieri ꝑ unum, ẽt cum ꝓcedit̃ ꝑ
uiã compromiſsi,ut in c.ſicut.ĩ.c.li.6.& in c.cum ab uno,de
re iud.c.li.Ergo oportet,ꝗ habuerit maiorẽ partẽ oĩum añ
q̃ poſsit conſentire electioni ſuæ,cũ nõ dẽat cõſentire añ q̃
A electio ſit facta,ut in c.cum poſt A petitã,ſ.e.fieri autẽ dẽt ꝑ
unum noĩe oĩum;nec fieri pt,niſi de eo, ĩ quẽ cõſenſerit ma
ior ps,ut in d.c.quia ꝓpter. ſed ubi ex ſingularib. cõſenſib.
in aliquẽ directis reſultat electio;ita,ꝗ nõ eſt neceſſe,ꝗ fiat
ꝑ unum noĩe oĩum;tunc electus a media ꝑte capl̃i cõſentiẽ
do electioni de ſe factæ auget numerũ,& ꝑficit electionem;
quo caſu dẽt ĩtelligi dictũ.c.cũ in iure.Et ſic lita,q̃ ibi dixi.
Vel dic,ꝗ in d.c.cum.M. illi aduerſarii nõ cõſenſerunt ꝓte
ſtationi expſſè.iõ non fuit eis gñatum ꝓiudicium: hic ãt cõ
11 ſenſerunt,ut dr̃ in gl.† In gl.in uer.*de iure*,b ibi:*id eſt ex priui*
b *legio*.No.bñ iſtã gl.iuncto tex.ubi iſtud uerbũ,de iure,refert̃
ad pſonã,q̃ nõ fundat intẽtionẽ ſuã de iure cõi;intelligitur
de iure ſpãli,& ꝓ hoc uide gl.in c.1.in fi.ut lit.pend.facit.c.
licet de ꝓba.in prin.Ex quo habes , ꝗ non ſemꝑ appl̃one
c iuris intelligat̃ de iure cõiᶜ r̃l̃r tñ ꝯ tex.eſt inſti.de iure na.
gen.& ciuili,in §.ſed quoties.Et facit iſte tex.iuncta gl. ꝗ ſi
committit̃ alicui cã de iure decidẽda,non poſſet decidi ſc̃m
conſuetudinẽ,cum ponãtur hic iſta duo,ut diuerſa,ut patet
ibi,de iure,uel de conſuetudine;qđ tenuit Io.And. in addi.
Spec.in tit.de arbi.§.excipit̃,uer.item, q̄a corruptus. ſed ꝯ-
rium tenuit do.Ant.in c.q̄ntauallis,de iureiur.dixi.ſ.de ꝯ-
ſuetu.ſuꝑ rub.pt tñ cã indubitanter decidi , ſc̃m priuilegia ,
ut patet ex ꝓdictis. Et credo ꝗ ſuffeciſſet illum uerbum , de
iure:q̄a ius uult,ut ſeruetur conſuetudo:ſed ad maiorẽ cau-
telã fuit in ꝓteſtatione additum,uel de cõſuetudine. In gl.
ſi.in ſi.Tene ult.Sol.Sed cx̃ gl.q̄ro.pone ad electionẽ cele-
brandã,uel ad aliũ actũ capitularẽ,ueniunt duo, quorũ unᵘ
dicit ſe eſſe in poſſeſsione canonicatᵘ & ꝓbẽdæ;& ꝑ ꝯñs di
cit ſe debere intereſſe c.reliquus uerò,q licet ñ ſit in poſſeſ
ſione canonicatus:tñ & ꝓbẽda ad eum de iure pertinet;& i-
deo petit tanquàm canonicus ſe admitti , quis iſtorum de-
beat ꝓferri,& in c.admitti?Sol.Inno.for-
mat iſtã.q.& in effectu concludit,ꝗ ſi con
ſtaret alterũ eſſe in poſſeſſiõe bo.fide,ille b
dẽret admitti,& ſi reliquus,q dicit ſe hr̃e
ꝓprietatẽ iuris:q̄a facultas dãdi uocẽ ſe-
q̄tur poſſeſſionẽ,& nõ proprietatẽ, ut ĩ c.
q̄relam,ſ.e. & c.in cõſultationib. de iure
pat.Et optime facit, qđ no. do. de Rota,
deci. 4. Nã ſi admitteret̃ ꝓprietarius ex-
pelleret̃ poſſeſſor ſine iudiciaria authori
tate;qđ eſſe ñ dẽt,ut ĩ c.in leteris,de reſt.
ſpo.ſed ſi a prin.non cõſtat de poſſeſsiõe,
capl̃m admittet utrũq; cũ ꝓteſtatione,ut
uox illius ualeat,qui dẽt intereſſe,& ſi cõ
ſtiterit poſtmodum alterum fuiſſe in poſ
ſeſsione bo.fid.ualebit illius ſoliᵘ uox. Si
aũt nemo eſt in poſſeſsione , uel reliquus
erat,ſed nõ bo.fid.ualebit ſuffragium pro
12 prietarii:† q̄a ſc̃m Inn.ubicunq; nemo eſt
in poſſeſsione, uel aliquis eſt,ſed mala fi-
de; omnis fructus rei pertinet ad proprie
tarium:quia poſſeſſor malæ fidei nullum
fructum debet conſequi,ut in l.mala fide,
C.de condic.ex lege. Et no. bene hoc di-
ctum Inno.non tñ ur̃ ex toto placere do.
Ant.quia non poteſt quis expelli de poſ-
ſeſsione ſine iudicio.Et profecto ego non
uideo quomodo poteſt ualere uox ꝓprie
tarii alio exiſtente in poſſeſsione,cũ añ,q̃
declaretur per ſententiam iudicis eũ eſſe
poſſeſſorem malæ fidei , ad ipſum ſpectet
perceptio omnium fructuum . Nec debet
interim expelli , cùm & prædo ſit reſti-
tuendus,ut in dicto cap.in literis.Nec ob.
dicta,l.mala fide,quam alleg.Inn. loqui-
tur enim quando proprietarius conuin-
cit poſſeſſorem malæ fidei in iudicio.Tũc
enim priuatur poſſeſſor omni commodi-
tate perceptionis:ſed ante ſententiam nõ
debet priuari ex officio priuato,ut in di-
cto capitulo, in literis , & ipſemet in di-
cto capitulo , in literis , hoc dictum con-
trarium ſentit:ubi dicit nunquam ualere
electionem proprietarii alio exiſtente in
poſſeſſeſsione mala fide ; ſed oportet ,
quòd poſſeſſor prius deiciatur per ſen-
tentiam iudicis . Dixit etiam Innocent.
hic , quòd ſi conſtaret aliquem eſſe ma-
læ fidei poſſeſſorem , non tenetur capi-
tulum illum uocare ad electionem : ſed ſi
ſua ſponte uenit,non debet abiici. Et no.
bene hoc dictum Innocen . Nam dubito
utrum prima pars ſit uera. nam cùm non
debeat ſpoliari propria authoritate , ut
ſuprà dixi , ſatis ſpoliaretur , ſi eo non
uocato,procederet ad electionem . Vnde
tutius eſt illum uocare : & ſi cõſtiterit il- c
lũ eſſe in poſſeſsiõe mala fide, uox ſua nõ

a SEB. SAP. Deceptus. Illã gl.tenet Bal.in l.2.q.12.C.de reſcin. uẽ.
& ibi aſsignat rationẽ,& idem Bal.in c.cum cãm.ĩ.de æta. & Inno.
in c.cum dilect.col.4.ĩ.de emp.& uend.& faciunt no.per do. Ial. in
auth.qui rem,C.de ſac.ſan.ec.ubi multa adducit ad hoc,ꝗ de mini-
mis ñ curat̃,& ꝗ emphyteota cadit a iure ſuo, & ſi ceſſat ſoluere nu
mũ,de quo ẽt ꝑ eũ dẽ in l.2.q.15. C.
de iur. emph.

b ATN. FRAN. De iure.Circa hoc
qđ hic dr̃, ꝗ q̄ñ ſit
mentio de iure,de
quo iure intelliga
tur,an cõi,uel mu
nicipali,aut cõſue
tudinario,uel pri-
uilegiatiuo? dicas
ꝗ in dubio r̃l̃r ue
nit ius cõe , nõ aũt
municipale ſeu cõ
ſuetudinariũ, ut ꝑ
Spe.in ti.de appel.
in §.4.& ꝑ Bal. in
l.q̄cunq;,in v.col.
C.de ſer. fugi. qđ
tñ intellige uerũ ,
niſi ĩ reſcripto fie-
ret mentio de iur:
q̄a tunc ueniret ẽt
ius municipale, &
cõſuetudinariũ,ut
eſt tex.reputatᵘ ſi.
iuncta gl.in c.1.ut
lit.pendẽ. Et ide,
dicebat In.in c. cũ
ueniſſent, de eo q
ĩuit. in poſſeſ. cã
rei ſer. ꝗ illud dr̃
fieri ſc̃m ius,quod
ſit ſc̃m cõſuetudi-
nẽ. Et eod.mõ di-
cas, q̄ñ in compro
miſſo diceret , ꝗ
arbiter deberet de
iure procedere:q̄a
intelligeret,ꝗ po
ſet procedere etiã
ſc̃m ius municipa-
le & cõſuetudina-
riũ, ut uoluit Bal.
no.in l.illa inſtitu
tio,ff.de hær.inſti.
Et ꝓpterea ſi quis
in iudicium dedu-
cit omo ius ſuum,
intelligit̃ deduce-
re nõ ſolũ ius cõe,
ſed etiã cõſuetudi
narium & munici-
pale & priuilegia
tiuũ, & in l. ſi ma-
ter.in §.deniq., &
ibi ꝑ dictum Ale.
de exce.rei iudica
ta.& uide In.in c.
certificari , de ſe-
pul.& in c.fi.de of
ficio Arch.& uide
glo.in c.conquerẽ
te,de offi. or. & lıẽ
per Bal. in l. fi. C.
de ann.exc.

c SEB. SAPIA. Iure cõi.Vide Al
ber.in 1.parte ſta-
tu.q.124.ſi ei pro-
miſſum. Bal.in conſi. 34. inter illuſtrem, in 1.parte & in conſit. 106.
uerba paſtorum,col.2.in ea parte. uide Fel.in c.1.in 1.no. de ſponſa.
& in c.licet cam, in 2.no.ubi etiam latè Deci.de proba.do.Iaſ. in l.
præſcriptione,C.ſi contra ius,uel uti. publi.

A Ille
tex.ex
eo lo-
q̄tur,
q̄a ele
ctio,
debet
fieri
mox
ꝑᵒ col
latio-
nẽ, ut
iſte i-
bi te-
nuit ,
& ſic
loq̄t ,
q̄ñ for
maſtri
ctim ẽ
ſuãda
Sđ q̄ñ
ꝓcedi
tur ꝑ
uiã cõ
ꝓmiſ
ſi. ñ ẽ
ſuãda
for--
ma
ſtricti
ur pi-
ſtũ i c.
q̄a ſ ꝑ
ſ.e.§.
ur̃ i. l
t .t -
q̄ ele
ctᵒ ſe
ꝓſcriti
re ſuæ
electi
oni in
oibus
q̄ñ ꝓ-
cedit
ꝑ uiã
ꝯpro-
miſsi,
mans .
feſti.

a Cum proteſtatione. Adde Old. conſi. 586.

b ANT. FRAN. Aduerte. Ad hoc an excõicatus poſsit eligi, uel eligere, primò adde ꝙ excõicatus hr ꝓ mortuo, ut in c. grauẽ, de ſen. exco. ubi p Io. qui dicit abſq; dubio hẽri ꝓ mortuo, quo ad ſpũalia. qđ ẽt uol. Bar. in l. Barba. ff. de off. ꝓto. in x. co. & dicebat Bal. in marga. ſu p In. i uer. excõicatus, in uer. 3. ꝙ excõicatus nõ ẽ mẽbrũ uniuerſitatis. Adde tñ ꝙ excõicat⁹ excõicatione minori eſt incapax bñficiorũ dignitatis, & clericatus, ut per d. abba. & do. poſt Inn. ĩ. ca. ſi celebrat, de cle. excõm. mini. & habet per Archi. 33. q. 4. in ca. uir cũ ꝓpr. & per Gemi. in c. is, cui, de ſent. exc. Nec põt excõicatus eligi ad ꝑlaturã, ſi ẽ publicus, ut p Ho. & Inn. in c. cũ dilectus, de conſue. & in c. fine licib⁹, de do. & contu. & per Bald. in ꝑaile. marg. in uerſi. 10. Et hoc quia non habet uocem in c. de quo uide per domi. Card. in cle. 1. in 7. opp. de regula, & per Inn. in c. nulli, hoc eo. tit. & in c. cõſului ſti, de procur. tñ do. Abba. in ca. ex tuæ, de cle. non reſi. uidet̃ tenere cõtrariũ, de quo tñ uide p Spec. in ti. de elect. in §. 1. in uerſi. porro. Et ꝙ excõicatus ſit ineligibilis, uide gl. & doc. in c. illa, & in c. perpetuo, de elec. li. 6. ubi dicit quòd eſt ineligibilis tã actiuè, ꝙ paſſiuè, & uide p Philip. Fran. in c. cõſtitutis, de ap. ubi ẽt per glo. q̃ allegat multas cõcor. Adde tñ, ꝙ excõicatus occultus bñ pt aſſe iudex, & proferre ſñias i ꝓphanis, ut in c. ad ꝓbãdũ, de re iudi. ſi tñ in ſpũalibus. & iõ non poſſet ferre ſñiam excõicationis, ut per d. Car. in cle. 1. i §. uerũ, in fi. de ſent. excõ. Et adde, ꝙ excõicatus ẽt occult⁹ ñ poſſet eligi imparator, ut i c. uenerabilẽ, & ibi p doc. đ ele. & uiđ d. Ab. ĩ c. cũ dilect⁹. poſt Innoc. de conſue.

& in c. ueritatis, de do. & contu. & Io. An. in c. 1. de reſcrip. lib. 6.

c Cluniaceñ. Adde quod noluit Lapus alleg. 11.

d ZACHARIAS. Eccleſijs inferiorib. Adde ſi ĩpetratæ ſt̃ lr̃æ ſup eccleſia ꝯ ꝑsbyterũ, & erratũ eſt in nomine ꝑsbyteri, cõſtat tñ de eccleſia, uel ẽ diuerſò, & eſt erratũ in noie eccleſia, an reſcriptũ ſit nullũ. & uide Fel. remiſſiuè, in c. ſignificãte, col. 2. uer. declara quinq; modis, ĩ. de reſcrip.

ANT. FRAN. Adde circa hoc quod hic dicit de errorẽ circa nomẽ bñficii impetrati, uel eius q ĩpetrat; ꝙ talis error non uitiat impetrationẽ, dũmodo conſtet per coniecturas, aut alio mõ đ ipſa eccleſia, & de corpore ipſius impetrantis, ut habetur ĩ l. ſi in nomine, C. de teſta. & I l. ſi quis in fundi uocabulo, ff. de le. 1. & in l. in uenditionibus, de cõtrahen. empti. & per Bal. i l. ſi forcidia nũ, C. de leg. & in l. non ideo, C. de hæredi. inſti. & in §. ſi quis i noie, inſti. de lega. & uide p Spe. in ti. de lib. concep. fin. §. 24. uerſ. quid ſi error, & in §. 15. uerſ. ꝙ ſi hoĩni, & habet per Old. in conſi. 596. & p dom. de Rota deci. 159. ubi dñt ꝙ error nominis i reſcripto nõ uitiat, & hr p Inn. & Io. And. & Cal. & Ant. de Bu. in ca. ſignificante, de reſcript. & per Ho. in ſum. de reſcrip. in §. q̃ pñt. in 2. & 3. col. ubi pleniſsimè loqt̃, & per Spec. in tit. de reſcrip. præſenta. iu §. ratiõe aũt, in uer. quid de dubitante, & ibi per Io. And. in addi. Specu.

ꝑſtabit ſuffragium, ut notat hic Inn. & in d. c. in literis, & in c. 2. de integ. reſt. quia nullã cõmoditatẽ dẽt hẽre poſſeſſor malæfidei, ut ſ. dixi. Vlterius q̃rit hic Inno. quid ſi laici uiolẽter ingerũt ſe in cap. & uolũt eligere unà cũ clericis? So. dicit In. ꝙ ſi uiolẽtia nõ eſt tãta, q̃ dẽat cadere in conſtãtẽ uirũ, nõ excuſaret ꝓteſtatio clericorũ. q. d. & bñ, ꝙ clerici nõ dẽnt illos admittere, ẽt cũ ꝓteſtatiõe; al̃s nõ ualeret electio, ẽt clericorũ tanq̃ facta p abuſum ſecularis ptãtis, ut in c. q̃ſqs. ſ. e. & ĩ. in c. Maſſana. ubi aũt met⁹, ſeu cõſtãtia caderet in cõſtãtẽ uirũ, tũc pñt illos admittere cũ ꝓteſtatiõe, a & ualebit tunc clericorũ electio, nõ obſtãte ꝙ laici fuerũt admiſsi. Iuuat. n. eos ꝓteſtatio, ut hic, qđ no. Quid aũt ſi al̃s hñtes uoces ſe ĩgerãt: ſũt tñ excõicati uel ſuſpẽſi? Sol. dicit Inn. ꝙ ſi ſt̃ occulti, ñ eſt neceſſaria ꝓteſtatio, 1 cũ nõ pñt repelli. 7. q. 4. c. nõne. † Aduerte: b qa in aliis locis aliud ſentit. Nã quãtũcunq; qs ſit occultus & toleret̃, ſemp pt excipi ꝯ eũ, q eſt excõicatus, uel ſuſpẽſus: qa tolerãtia ñ ꝓdeſt in his, q̃ ñ exercent rõe officii publici. Canonici aũt nõ hẽnt uocẽ, tãq̃ hẽntes publicũ officiũ, ſed ex ſuo iure priuato, ut no. idẽ In. in c. cũ dilectus, de cõſue. ubi dicit, ꝙ electio facta ab excõicatis uel ſuſpẽſis, quãtũcũq; toleratis & occultis eſt nulla. dũmõ poſsit ꝓbari eos tpe electiõis fuiſſe ſuſpẽſos, ul̃ excõicatos. Et idẽ Io. An. in c. 1. de reſcri. li. 6. Sed dictũ Inn. poſſet hic ꝓcedet̃ i oĩno occultis, q ñ pñt ꝓbari excõicati, ul̃ ſuſpẽſi: vñ dicit In. ꝙ cap̃lm ꝓcedere pt ad electionẽ, uel ad alios act⁹ ñ uocatis ſuſpenſis, ul̃ excõicatis; & ſufficit ſi poſteà ꝓbet̃, ꝙ illi erãt excõicati, uel ſuſpẽſi, ut ipſe no. ĩ c. gratũ, de poſt. ꝑla. & ĩ c. cũ Vintoñ. & ĩ c. cõſiderauimus, ſ. eo. Vñ cõſulo, ꝙ ſemp fiat ꝓteſtatio ꝯ iſtos, ne uideãt̃ ſciẽter admiſsi; & ſic corrueret tota electio p c. ſi. ĩ. de ꝓcura. Si ãt redeũdo ad uerba Inn. dubitaret̃, an ipſi eẽnt publicè excõicati, ul̃ ſuſpẽſi, uel ſi eſſe tcertũ, ñ pñt tñ repelli ſine ſcãdalo; admittant̃ cũ ꝓteſtatiõe. De hoc uiđ qđ dixi ĩ c. illa, ſ. e. ubi lati⁹ tractaui hæc mã p doc. cũ excõicati, ul̃ ſuſpẽſi ĩgerũt ſe unà cum aliis ad electionem faciẽdam. Abbas.

S V M M A R I V M

1 *Stylus curiæ ſi non eſt ſeruatus in literis, literæ ſunt ſurreptitiæ.*

Eccl. nõ cathedralis, dẽt in literis noĩari ſub noĩe illius ſancti, ſub cuius uocabulo eſt: alias literæ ſunt ſurreptitiæ: aliæ uero ſic.

2 *Patronus laicus, non habet ius eligẽdi Prælatum in eccleſia neq; de iure, neq; ex pacto, neque ex conſuetudine.*

Laicus non poteſt habilitari ad ius ſpirituale tenendum, niſi a papa.

Conſuetudo etiã cuius temporis non extat memoria non poteſt reddere laicum capacem iuris ſpiritualis. 5. 9.

3 *Quod non põt fieri per pactum poteſt fieri per ſtatutum; & ſic argumentum de pacto ad ſtatutum non ualet negatiuè.*

4 *Ius patronatus non dicitur quid ſpirituale, ſed annexum ſpiritualitati.*

6 *Electus dẽt ꝑñtari patrone, ut cõſentiat, uel ut poſsit opponere, ſi hẽt iuſtã cãm opponẽdi.*

7 *Electio alicuius prælati, quare non debet fieri ad preces laicorum, qui ſunt potentes.*

8 *Parochiani nullum habent ius in præſentando, uel eligendo, niſi ſint patroni.*

C A P. I I.

SAcroſancta. Per compoſitionẽ factã cũ ꝑlato & c. ñ põt ius eligẽdi cõpetere laico, etiã patrono eccl. collegiata. h. d. Prima ꝑs narrat ĩiuſtã cõpoſitionẽ. Quã ſcđò reuocat, ibi: *attendentes*. Caſus literalis. Quidã comes de Verlernii, patron⁹ monaſterii S. Pãcratii, ꝑtinẽtis ad monaſteriũ Cluniacẽ. cõtẽdebat cũ Abb. Clunia. q de cõſenſu cap̃li ſui q̃dã fecit cõpoſitionẽ, ut uidelicet eſſet ĩ arbitrio ipſius comitis recipe ad prioratũ dicti monaſterii, unũ đ duob. meliorib. totius ordinis Clunia. quos Abbas duxerit noĩnandos, exceptis priorib. Clunia. & de charitate. Abbas Cluniacẽ. ſucceſſor illi⁹, q fecit cõpoſitionẽ monaſterio ſuo dãnoſã, acceſsit ad d. Papã, oſtẽdẽdo ſibi cõpoſitionẽ in ꝑiudiciũ ſui monaſterii factã. ꝓp̃ cõſiderãs, ꝙ ius eligendi ñ cadit in laicũ in collegiata eccl. & ideò illud erat ꝑnitioſũ exẽplũ, & redũdabat in diſpẽdiũ eccl̃iaſticæ libertatis; ſtatuit ut Abb. Cluniac. dictũ prioratũ poſsit liberè ordinare, ñ obſtãte cõpoſitione iniuria; denuntiãdo poſtmodũ ordinationẽ 1 patrono, ut ſuũ ꝑſtet aſſenſum. † No. 1. ibi *ad Cluniacẽ. eccleſiã*. iuncta ſupraſcriptiõe, in qua ſcribit̃ Abbati Cluniacẽſi, ꝙ q̃nq; eccl. nõ cathedralis denoĩnat̃ a loco ſine expſsiõe certi nominis ſeu illi⁹ ſancti ſub cuius uocabulo eccl. eſt cõſtructa. Nã iſta c ecc. Cluniacẽſis c nõ erat cathedralis, cùm eidẽ ꝑſideret Abbas, ut patet in ſupraſcriptiõe. & hoc ur̃ ꝯ gl. no. in c. quãuis. ĩ. de ꝑbendis, in 6. ubi gloſſ. no. dicit, ꝙ de ſtylo Romanę curię eſt, ꝙ quando facit mẽtionẽ de eccleſia cathedrali, ꝙ non exprimatur in literis nomẽ eccl̃iæ: ſecus, qñ fit mẽ d tio de eccl̃iis inferiorib. d al̃s lr̃æ eſſent ſurreptitiæ: qa ꝯ ſtylũ curiæ. unde concludit, ꝙ ſi mandatur prouidere alicui in eccleſia ſancti Petri Bononienſis & non reperitur ibi aliqua eccl. ſub iſto uocabulo, niſi ſancti Petri; nõ ualet gratia ꝓp expſsionem illius nominis ſancti Petri cõtra

ſtylum

a ZACHARIAS. Poteſt laicum habilitare. Adde iſtum, & poſt eũ Fel. in c. cũm col. 3. ver. dum dicit Abbas priuilegium. ſ. de reſcrip. & poſita in apoſtil. ad iſtũ in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, in verſ. poteſta tem excommunicandi, nu. 5. ſ. de conſtit.

b SEB. SAPIA. Conſuetudo. Hoc dictũ refert & ſequitur do. Decius in c. decernimus, col. antepen. verſ. 9. infertur. ĩ. de iudi.

c Per conſuetudinem. Adde, Old. cõſ. 146. in fi. tenet quod id, quod poteſt fieri per priuilegiũ, poſſit fieri per cõſuetudinem.

ANT. FRAN. Circa hoc, an ea quæ poſſunt fieri per legẽ, vel per ſtatutũ, aut cõſuetudinẽ, poſſunt fieri per pactũ; vide vltra hic alleg. quæ hñr per Bar. & doc. in l. nõ impoſſibile, ff. de pa. & in l. ius publicũ, eo. ti. & in l. iurigẽtium. §. ſi ob maleficiũ, ff. de pa. & in l. pe. de cõd. ob turpẽ cãm. Et adde quod priuilegiũ operatur fortius quam operetur pactũ, ut in l. fi. C. de bo. li. & ibi per Bal. in 2. no. tãquam priuilegiũ, impetratũ contra pactũ non tollit illud, niſi de ipſo pacto fiat expreſſa mentio, capit. ex multiplici, de deci. & vide gl. in c. 1. de pac. li. 6. in ver. derogetur. ipſum autẽ priuilegium eſt potentius, quam ſit ipſum ius cõe, vt per Bar. in l. verũ, in §. fin. ff. de mino. & habet in l. iuriſperitos, in §. q priuilegio, & ibi per Bal. ff. qe excu. tut. Et adde, quod priuilegiũ derogans ſtatuto, intelligitur etiã de ſtatuto futuro, vt per Bar. in l. ſi mihi & tibi. §. in legatis, ff. de lega. 1. & habetur in l. ſi ſerui tus, in prin. & ibi per Flo. ff. de ſer. vr. præ. Et qd operetur priuilegiũ cõtines illud idem, quod ius cõe, ſeu ſtatutum; habetur per Bart. in leg. 1. in princ. ff. ad legem Fal. & in leg. ſi teſtõ, in §. ſi mulieri, ff. de legat. 3. & per Bal. in l. ſancimus, C. de iudic. & per do. Abb. in c. cùm eſſes, in 3. notab. de teſtam.

ſtylũ curiæ, ar. ĩ c. quã graui. ĩ. de cri. falſi. hic autẽ in tex. põderãdo, vt ſ dixi, pbatur contrariũ: qa in lrĩs apoſtolicis denominatur eccleſia ñ cathedralis ab oppido, vbi conſiſtit. vnde puto illã gl. limitandã per iſtũ text. vbi principalis in loco illo põt denominari à loco. Nã & aliàs talis eccleſia appellatur matrix, ut in cle. 1. & quod ibi not. de ſent. excõ. Et ſi plat' illius eccleſię hẽt epalẽ iuriſdictionẽ in illo loco, põt denominari platus illi' loci abſq; cõmemõratione illi' ſancti, ſub cuius vocabulo eccleſia eſt ædificata. Et ita intelligo iſtũ tex. in eo, quod ſcribitur Abbati Cluniacenſi, nec fit mẽtio de noĩe monaſterii; vide ad idẽ bonũ tex. iũcta ſupraſcriptione in c. 1. de cõſan. & affi. vbi ſcribitur Abbati Caſtin. qa Abbas hẽt iuriſdõnẽ epalẽ ĩ caſtro: ſecus ãt vbi ñ hẽret iuriſdictionẽ epalẽ: qa tũc dẽt denominari à monaſterio. Et ſic pñt reduci ad cõcordiã iura q ĩ hoc variè loquuntur; & idẽ ĩtelligo de aliis platis inferiorib', vt pposito & Archidiacono, & ſi. vt ſi ĩ aliquo oppido hñt ecclĩã principalẽ & maiorẽ cũ iuriſdõne epali ĩ loco, ut denoĩentur à loco, ſicut hic fit de Abbate: & tene mẽti pdicta: qa ſolet illa gl. ſine aliqua litatiõe allegari: & ĩ multis iurib' reperies cõſimilẽ denoĩationẽ. Secdò no. ibi: *de cõſenſu capituli ſui*, quod cõgregatio religioſorũ põt appellari capĩm; licet vulgariter appelletur cõuẽt'; & idẽ no. per doc. ĩ c. capĩm ſanctæ crucis, de reſcr. Nã cõuẽt' & capĩm ſunt ſynonyma; & de etymologia cõuẽt' & cœtus, & ſimi. vide bo. tex. 15. di. in c. 1.

a †No. 3. quod ñ ſolũ de iur cõi pronus laic' ñ hẽt ius eligẽdi platũ ĩ ecclĩa collegiata, vt ĩ c. nobis ĩ. de iure pa. imò nec hẽre põt vigore cõpoſitionis initæ cũ plato de cõſenſu capĩi, ut hic pbatur. Et puto quod ẽt Eps ñ poſſet hãc cõpoſitionẽ ſua authoritate ualidare: qa nullus platus citra Papã põt laicũ habilitare[a] ad ius ſpũale tenẽdũ, ut legit & no. in c. 2. de iud. & ĩ c. bñ qdẽ. 96. diſt. & 32. diſt. c. pter. §. verum; & videtur de mẽte gl. ĩ d. c. nobis, & de hoc ibi p doc. & vide qd ibi dixi; & quẽadmodũ nõ valet cõpoſitio, ita nec cõſuetudo, ſm doc. & bñ p c. Maſſana. ĩ. e. tit. Et ex hoc no. qdã, quod

b cõpoſitio & cõſuetudo[b] pari paſſu ambulãt. dic tu hoc pcedere quo ad terminos hui' cap. qa cõſuetudo nõ põt reddere laicũ capacẽ iuris ſpũalis, ut ĩ d. c. Maſſana, vbi apertè pbatur. Et facit qd not. Io. An. ĩn c. 2. de pbẽ. lib. 6. vbi dicit nõ ſufficere tẽpus, de cuius initio ẽt nõ eſt memoria:

3 quod no. †Tñ dubiũ poteſt eſſe regulr, c utrũ id qd nõ põt fieri p pactũ, nõ poſſit d fieri p cõſuetudinẽ,[c] vł ſtatutũ?[d] de quo vide glo. q ſolet reputari ſingularis p legiſtas, C. de decr. decu. ſup rub. li. 10. q vł cõfirmare illã rłam. Ea q ñ pñt fieri p pactũ, nõ pñt fieri p cõſuetudinẽ, vł ſtatutũ. Sed certè illa gl. ñ eſt indiſtinctè vera. Et dic plenius & melius, vt not. Bar. in l. oẽs ppłi ĩ 3. q. tertiæ q. prin. ff. de iuſt. & iu. in repe. Nã multa pñt fieri p ſtatutũ, ſeu per cõſuetudinẽ, q ñ pñt fieri p pactũ. oã per pactũ nõ põt derogari iuri publico: ſed per ſtatutũ & cõſuetudinẽ ſic in pjudiciũ illius iuris publici, vbi viget ſtatutũ, vł cõſuetudo cõria, vt eſt gl. no. iũcto tex. in l. neque pign', in §. priuatorũ, ff. de reg. iu. qd' nota. Idẽ eſt qñ aliquid ſtatuitur ex iuris ſubtilitate. Puta vt ñ poſſit alteri ſtipulari. Nã pactũ cõriũ ñ valeret, arg. in l. nemo, ff. de leg. 1. & in c. 1. de teſta. ſed ſtatutũ vł cõſuetudo hoc poſſet, vt no. Bar. ĩ d. l. oẽs populi. Et eſt diuerſitatis rõ: quia in ſtatuto, vł cõſuetudine, cõcurrit cõſenſus populi tacitus, vel expreſſus, vt in l. de qbus, ff. de legib. ſed in pacto cõcurrit cõſenſus populi priuatus, vt not. p Bar. latius in d. l. oẽs populi. No. quod nõ ſolũ directũ ius eligendi nõ cadit in laicum ẽt patronũ, ſed nec ẽt indirectũ, vt hic. Nunquid ãt in ecclĩa nõ collegiata poſſit hẽre laicus ius eli

e gendi,[e] do. & bñ, dicunt quod nõ: ſed rõne patronatus competit ſibi ſola pñtatio rectoris, vt in c. nobis, & c. fi. ĩ. de iu. pa. Quæ ãt ſit diuerſitatis rõ, dic, quia per pñtationẽ nõ initiatur aliquod matrimoniũ ſpũale inter pñtatũ & ecclĩã, ad quã pñtatur: ſed totũ ius ſpũale trãſfertur in pñtatũ ex inſtitutione Epi, q dẽt ſequi. † ideò dicim' quod ius patronatus non eſt ſpirituale, ſed annexũ

f ſpirituali:[f] quia per pñtationem[g] patro

g ni peruenit ad inſtitutionem, quæ eſt qd ſpirituale, vt plenius dixi in c. qto, de iudi. ſed per electionem initiatur matrimonium ſpũale, vt in c. fi. de tranſla. Epi, & in c. cũ inter canonicos. ſ. e. Et p eã acquiritur ius ſpũale electo, ut dicit glo. no. in c. qto 63. di. quæ ſingulariter dicit, quod ẽt acquiritur ius adminiſtrãdi in habitu: ſed p cõfirmationem cõpetit in actu, vt dixi in c.

5 trãſmiſſam, ſ. eo. †laicus ãt cùm nõ ſit capax iuris ſpũalis, vt in c. cãm, de præſcrip. cũ ſi. non põt transferre ius, qd' ipſe poſſidere nõ põt. ſed iura fecerunt mẽtionem de eccleſia collegiata: quia in collegiatis rłr procediĩ per electionẽ, vt no. in gl. in c. qq, ĩ. eo. ti. li. 6. Ex prædictis potes colligere rationem diuerſitatis; quare ecclĩa conceſſit laico ptãtem pñtãdi, & nõ ptãtem eligendi. Noluit. n. in hoc mero iure ſpirituali cum eis diſpenſare; & hãc rationem ſenſit Inn. ſ. e. c. quod ſicut; & hęc no.

d SEB. SAPIA. Vel ſtatutum. Vide Bar. in l. e. 1. §. familiæ, ff. de publica. Et vide dñm Præpoſitum in cap. quæ cõtra. 8. diſtin. & in c. cõſuetudinis 10. diſt Fel. in c. eccleſia S. Mariæ, col. 32. de cõſt. & in c. 2. col. pen. de pba. & in rub. de pſcri. col. 7. verſ. fallit. Latè Iaſ. in l. ſi impoſſibile, ff. de pac. Alex. in cõſ. 50. vol. 5. Frã. Cur. in tract. ſequeſtrorũ, q. 22. in fi. Abb. & Maria. in 6. nõt. in c. ſi diligẽti. ĩ. de fo. cop.

e Ius eligendi. Adde vt per Alex. conſi. 106. 2. lib.

f Annexum ſpirituali. Adde quod ideò dixit Ro. cõſi. 369. quod in eo cõmittitur ſimonia, ſicut in merè ſpiritualibus.

ANT. FRAN. An in annexis ſpiritualibus cõmittatur ſimonia, videtur quod ſic, vt in c. altare 1. q. 1. vbi habetur, quod vendere altare eſt ſimoniacum, quanuis non ſit ſacrũ, ſed potius annexum ſpiritualibus, quæ in eo exercentur: & tamen dixit Archi. in c. ſanctorũ 10. q. 1. non ſeruari de conſuetudine, de quo vide per Ro. in ſing. ſuis q habentur per Alphabetum in ver. obligatio, in ver. fructus. Adde tñ quod ius patronatus, quod quidem nõ eſt ſpũale ſed ſpirituali annexum iuxta ea, quæ hñr in c. decernimus, de iudi. tñ ipſum ius præſcribitur per annos 40. vt per Alex. conſ. 58. in 4 parte conſiliorũ. De quo an pſcribatur p laicũ, vide p d. Car. in cle. 1. in prin. in 5. q. de iu. pat. Et an tranſeat iure particulari vel vłi ẽt in laicũ, plenè hñr in c. ex lrĩs, de iu. pa. Et verũ veniat in fideicõmiſſo, hñr p Di. & Bal. in l. cũ virũ, C. de fidei cõmiſ. & in l. fi. in pen. col. C. de edi. diui. Adr. tol. vbi dicit quod nõ ex eo, qa licet ñ ſit ſpũale: tñ eſt ſpũali annexũ; & ſic de eo iudicãdũ eſt tanquam de re ſpũali, quis n. cadat in laicũ, illud ẽ ex gr̃a cõceſſum ipſi laico, vt plenè p do. Abbatem, & alios in rub. de iure pa. & in pręalle. c. decernimus, de iudic.

SEB. SAPIA. g Per præſentationem. Vide quæ latè tradunt Moder. in rub. ĩ. de iu. & in c. qto, eo. ti. & no. quod licet do. Abb. hic dicat, quod per præſentationẽ non initiatur aliquod matrimoniũ; quod ſm Cal. in conſi. 9. in ti. de

iure pat. per præſentationẽ videntur contrahi ſponſalia de futuro.
& ideò præſentatus dicitur acquirere ius ad rem, vt per Abba. in c.
cùm Bertoldus,col.1.ꝟ.de re iud.& ita tenet Lapus alleg.8.præſen-
tatus,ad fi.Car.in cle.1.in prima oppo.de ſup.negli. prala.

a ANT. FRAN. Cõpetere ex cõſuetudine.circa hoc,an laicus poſ
ſit de conſuetudine, vel ex præſcriptione hẽre ius eligendi in eccleſia collegiata,dicas, ꝙ laicus ẽt de cõſuetudine nõ põt eſſe patronus, neque hẽre ius eligẽdi in eccleſia collegiata, vt i c.Maſſana,de elec. & ꝑ Alex.in conſ. 57. inci. viſo puncto, in 4. parte cõſilio rũ. Laicus.n.nõ ſe intromittit d ſpiritualibus, vel illis annexis, niſi d licentia Papæ, vt in c.contingat,de arbit.& in c.cùm, de præſcrip. & c. princeps 26. q. 3. & hr̃ in c. Adrianus 64.diſt.& per Gem.in c.2. de ꝓben.li.6.niſi in caſib⁹ à iure expreſſis, vt eſt ſing. gl. in c.ſi.2 3.q.1.Imò dixit Inn. in c.cõſtitutis,de elec.ꝙ laicus poſſidens ſpũalia ſemꝑ præſumit eſſe in mala fide, qđ & vol. Bal.in l.ſuper lõgi, in 4. col. C.de præſcrip.lon.tẽp. Et ideo dixit ipſe Bal.in l. malè agitur,C.de præſcri. 30.an.ꝙ laic⁹ poſſidens bona ſpũalia, cogitur oñde re titulũ . & uide do. Abb. in c. qđ autẽ in fi. & in c. prætereà , de iure patr.& in c.ex frequentibus, de inſti. ꝙ laicus ñ hẽt ius cõferẽdi eccleſiã, ẽt de cõſuetudine, niſi forſan rõne ſcandali euitandi de conſenſu Epi, puta qñ laic⁹ eſſet potens & tyrannus,à cuius manu eripi ñ poſſet eccleſia: quia tũc de licẽtia Epi poſſet illã cõferre religioſo; aliàs nõ, de quo ẽt ꝑ d.Ab. in c.cura , & in c. illud,de iu.pat.& Ge. i c.2.de ꝓb.li. 6.Poſſet tñ laicus conferre beneficia ex priuilegio Papæ,vt in c.Adrianus & ſe.63.di.

b Augerio.Adde quæ poſui in d.c.querelam .

c Ceſſat hæc ratio.Adde eundem Fed. conſi. 247.

d Non poteſt.Adde videndum Alex.conſi.106, 2.lib.

6 † Vltimo no.ꝙ in eccl.collegiata electio
iã facta dẽt pñtari patrono, vt ꝑ honeſta
te prębeat ſuũ aſſenſum.Et poſſit ꝯdicere
ſi habeat aliq̃ iuſtã cãm ꝯdicendi.ſi ãt ſi-
ne cã rõnabili ꝯdiceret, talis ꝯdictio non
dr̃et obeſſe,vt hic no.& vr̃ text.ſ.c. c.cum
terra,in fi.facit c.qđ ſicut e.ti.In gl.1.ibi:
& ideo non tenens. No.gl.quæ apertè tenet
iſtam cõpoſitionẽ fuiſſe ipſo iure nullã;
qđ tenet Hoſ.qui adducit in eo,qđ papa
nõ retractat iſtã cõpoſitionẽ:ſed dicit, ꝙ
ea nõ obſtante, poterit Abbas iſte ꝓuide
re huic prioratui.Et hanc opi.tenẽ; licet
Goſ.hic dixerit,ꝙ per in integ.reſt.fuerit
monaſterio hic ſubuentum. hæc.n.opi.vr̃
in alio ꝯ tex. in eo,ꝙ dicit iſtam compoſi
tionem fuiſſe iuri ꝯriam; ergo erat nulla
ipſo iure, vt in c.in noie dñi.ꝟ.de teſti. &
in c.quæ ꝯ ius fiunt,de reg.iur.lib.6.& 10.
diſt.c.vide,& in l.non dubium,C.de legi.
& erat iuri contraria ꝑꝑ rationes, quæ ſu
7 biiciuntur in gl. † In quo autẽ erat dam-
noſa eccleſiæ? dicunt doct. ꝙ electus per
comitem cogebatur ex quadam reueren-
tia ſuis voluntatibus & deſideriis deſerui
re,tam in alienando bona eccleſię,quam
in diſponẽdo; ideò prohibetur,ne ad pre
ces aliquorum quis promoueatur ad di-
gnitatem,vt in c.illud 3.q.2.facit 16.q.2.
in c.viſis.In glo.iii ver. *non cadit in laicum,*
ibi: *qui etiã non ſunt patroni , ſed parechiani.*
8 †No.ex hac gl.ꝙ parochiani aliàs nõ pa-
troni nõ hñt ius eligendi, ſeu pñtandi re
ctorem in eorum eccle. Sed ſi eccleſia nõ
habet patronum,libera collatio pertinet
ad Eṗm; qđ tenet Inn.in c.cum venerabi
lis,in fi.de excep.& Io.And.in c.1. de ca-
pel.mo.lib.6. An autem hoc poſſit eis cõ
a petere ex cõſuetudine,vel ex præſcriptio
ne; dic vt plenè dixi in c.querelam , ſ.eo.
b & in quadã diſpu.quæ incipit Augerio b,
& ꝑ Io.An.in regula,qđ alicui gratioſè,
in Merc.& Arc.in c.fraternitatem 71.di.
In ea.gl.ibi:*corrigunt illa Decre.*Et pro hac
ſolutione facit ẽm Io. And. quia iſta fuit
poſterior illa,cum fuerit Greg.ſed nõ pla
cet hęc ſo.cum iſte tex.dicat, ꝙ hęc cõpo
ſitio erat iuri ꝯria,& ꝙ ius eligendi nõ ca
dit in laicũ.Nã hęc Decr.non inducit ius
nouũ, ſed poti⁹ declarat antiquũ,vt patet
9 ex verbis lr̃æ.† Ex̃ al's ſol.gl.dant hic duę
ſol. ꝑ doc. quæ tñ pñt colligi ex dictis gl.
in d.c.nobis. Dicebat.n.Goſ.ꝙ vi priuile
gii in fundatione cõceſſi, põt iſtud ius eli
gẽdi cõpetere laico patrono;& in hoc ca
ſu intelligebat illam Decr.nobis.ſed poſt
fundationẽ ñ ꝓt hoc ſibi cõpetere,ẽt vigo
re cõpoſitionis, vt hic . primũ.n.ꝓmittit,
vt laici inuitent ad fundandas &dotãdas eccleſias. ſed poſt,
c quã eccleſiæ ſunt cõſtructæ & dotatæ,ceſſat hæc rõ.c Si ẽ in
impoſitione cenſus.nã toleratur ſi ab initio imponit:ſed ex
poſt facto noui cenſus impoſitio reprobat,ut in c. ꝓhibem⁹
ꝟ.de cẽſi.iũcto.c.ꝓtereà,el ii.de iure pa.Hãc ſo.gl.reprobat,
d & bñ,in d.c.nobis,dicẽs,ꝙ Eṗs in hoc nõ põt d authorizare
ẽt tp̃e fundationis, vt ius eligẽdi cõpetat laico, ẽt patrono;
quod puto veri⁹ ꝑ id,quod ſ.dixi.Phili.poſuit hic aliã ſolu.
dicẽs,ꝙ ibi nõ dr̃,ꝙ laicus poſſit eligere: ſed ꝙ põt tractare
de ꝑſona eligẽda.Vel dic tu melius,ꝙ ille tex.põt intelligi
ex priuilegio papæ,vt ibi no.in gl. & dic plenius,ut ibi dixi.
Extra gl.op.in eo,ꝙ papa hic mãdat iſti Abbati,vt illũ prio
ratũ ordinet,ſicut alios ſibi ſubiectos.Nã ex quo iſte priora
tus erat cõuẽtualis,electio ꝑtinebat ad cõuẽtũ,ut in c.1.ſ.e.
Sol dicũt do.ꝯriũ ꝓcedere de iure cõi: ſed iſte tex.põt intel
ligi de iure ſpeciali:qa ex conſuetudine,vel priuilegio,ꝑtãs
ꝓuidẽdi ꝑtinebat ad Abbatẽ. q̃ qdẽ cõſuetudo põt valere,
arg.i c.2.ꝟ. de in inte.reſt.Vel dic ꝙ poſſet intelligi iſta lr̃a,
vt iſte ordinet ꝑ viã.ſ.electiõis collegii & cõfirmationẽ ſuã;
ad hoc tex.iuncta gl.18.q.2.c.1. Vlt.hic q̃rit,quare tex.hic
dicit,ꝙ patronus dẽt impartiri poſt factũ honeſtũ aſſenſũ?
Sol.dicit Io.An.ꝙ iõ dicit honeſtũ:qa ſine aliquo grauami
ne,vel extorſiõe alicui⁹ tp̃alitatis debet cõſentire.&c. Abb.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiũ conceſſum à Papa non poteſt per legatum de latere tolli.*
2 *Commiſſarius papæ, an poſſit eſſe ſimplex religioſus?*
3 *Iudex, cui fuit commiſſa cauſa , vt eam cognoſcat cum conſilio aliquorum, poteſt dictam cauſam alteri delegare,& delegatus debet cognoſcere cum dicto conſilio, & ſic.*
Delegatus debet cognoſcere cauſam ſibi delegatam eo modo , quo debebat cognoſcere, delegans.
4 *Clauſula, conſcientiam tuam grauamus,an importet,quòd cauſa ſit indelegabilis?*
5 *Tempus datum aliquibus ad aliquid faciendum poteſt vnus accipere, licet alij velint incontinenti videre.*
Tempus competens relinquitur arbitrio iudicis .
6 *Conſenſus conſanguineorum ſi requiritur in aliquo actu, ille actus poteſt ſine tali conſenſu celebrari in fauorem illorum, qui habebant conſenſum præſtare .*
7 *Conſilium aliquorum ſi requiritur in aliquo actu; oportet,quod interueniat ante actum.*
8 *Conſiliũ ſi requiritur in aliquo actu, & conſulentes nolunt, vel differunt dare conſilium; põt actus ſine conſilio expediri; niſi cõſulentes fuerint requiſiti in extremitate temporis,nu.9.& 13.*
9 *Citatus , qui tardè arripuit iter, non excuſatur ex impedimento poſteà interueniente .*
10 *Habens poteſtatem aliquid faciendi , ſi illud ſibi committatur ſub certa forma, poteſt illum actum expedire & valebit;licet forma non ſit ſeruata;niſi in commiſſione fuerit proceſſum ad vlteriora.*
11 *Conſenſus propinquorum ſi requiritur in contractu, non requirit, ſi contrahitur cum ipſis propinquis.*
12 *Conſilium aliquorum ſi requiritur in aliquo caſu , an in deciſione caſus ſit omnino ſequendum conſilium? & quid de conſenſu? & quid ſi fuit iudicatum ſecundum malum conſilium?*
13 *Conſilium debet requiri ante ſcrutinium,& eſt vtile iterato requirere ſcrutinio publicato antè,quam ſequatur communis electio.*

C A P. L I I.

CVm in veteri. Si per papam mandãt abſentib⁹ eligere,ꝙ eligant cũ conſilio aliquorũ, alioqn conſiliarii ꝓuideant; eligẽtes debẽt conſiliũ reqrere in tractatu electionis,& cõgruo tp̃e expectare rñſum:aliàs electio non tenet. Hoc dicit.primò ponit electiõis formã.Secũdò cauſæ cõmiſſionẽ,& deciſã iudicũ relationẽ,ibi:*relato ergo.*Tertiò cauſæ diffinitionẽ,ibi: *cùm aũt.* Caſus lr̃alis.Eccleſia Biſun-
tina va-

a Commiſſarius. Adde Franç. Are. conſi. 58. vbi tenet, ꝙ Papa ſcribēs ſcienter religioſo, & ſibi committens cauſam criminalem, videtur diſpenſare, quòd ſententiam ſanguinis dicat.
ANT. FRANC. Dicas circa hoc, an Papa cōmittendo cām criminalem, videatur diſpēſare cū religioſo, cui cōmittit, vt poſſit ferre ſententiam ſanguinis, ꝙ ſic: quia cōmittendo cām criminalē, vr̄ oīa acceſſoria cōmittere iuxta ea, quæ habent in c. ꝑter-eà, de off. leg. & in l. 2. ff. de iuri. om. iu. Habet. n. Papa plenitudinem poteſtatis, ut p Alex. plenè in conſi. 87. in 2. parte conſi. & in coſ. 2. in 1. par. & q̄ facere Papa nō poſsit, vide gl. i c. lr̃as, de re. ſpo. & p Card. in cle. ſi Romanus, in 3. q. de ꝓben. & vide q̄ habent in c. ſniam ſanguinis, ne ꝯla. vi. ſuas. & in c. i ar chiepatu, de rape.
SEB. SAPIA.
b Ad qōnem. vide Bal. in l. nulli, col. 2. ver. deinde not. C. de Epi. & cleri. Card. in cle. 1. q. 6. de cōce ꝓbē. Alex. in l. more, col. 5. ff. de iuri. om. iud. Ang. in authē. ad hęc, C. de iudic. In no. & Feli. in c. ſi. de off. deleg.
c Subdelegare. Adde ꝙ idem eſſet, ſi diceret, committimus diſcretioni tuæ, de qua plurimū confidimus, vt voluit Ro. ꝯſ. 42c.
SEB. SAPIA.
d Competēs. Facit l. continuus. §. cū ita, cum ibi no. ff. de verb. oblig.
e Poteſt teſtari. Cōſidera, quòd dn̄s Abb. videtur præſupponere validitatem ſtatuti, ꝙ mulier non poſsit teſtari ſine cōſenſu propinquorū. nam Pau. de Caſt. do. Alex. & alij tenent, ꝙ tale ſtatutum nō valet in l. ex facto, in princ. ff. de vul. & pup. ſed no. Ia. ibi in 2. col. tenet ꝙ ualet. Aeneas de Falco.
ANT. FRANC. Circa hoc, an valeat ſtatutū, ꝙ mulier, uel minor nō poſsit teſtari ſine conſenſu propinquorum, vel eorū præſentia, ali às teſtamentū ſit nullū; ꝙ tale ſtatutū valeat in minore, videt̃ tenere Ial. in l. ſi. in vlt. col. in verſi. extrà quæro, C. de fideic. & ſentit Bar. in l. non ideirco, C. de codic. ſecus tñ eſt in minore, q pōt teſtari ſine cōſenſu reqſito à ſtatuto, ſm Bar. vbi ſ. & vide p Alex. in conſi. 55. in 1. pte. Hoc tñ apud me ſatis dubiū eſt inquantū ſtatutū requirit cōſenſum: qm̄ hoc nihil aliud eſt dicere, niſi ꝙ tale teſtamentū pendeat ex arbitrio illorū ꝓpinquorū, quorū ꝯſenſus reqrit; ꝙ de iure fieri nō debet: qa vltimæ volūtates nō pñt dependere ex alieno arbitrio. l. illa inſtitutio, & l. captatoriç, ff. de hęre. inſt. & l. captatorias, C. de teſta. mili. Id aūt q̄ dr̄ de minore, nō credo ꝓcedere in eo maſculo; q eſſet maior 14 annis, & in ea fœmina, q̄ eſſet maior 12. qa iſti q̄rū ad facultatē teſtādi, dicunt̃ eſſe maiores. l. qua ętate, ff. de teſta. & ið ſicut dr̄, ꝙ ſtatutū diſponēs de maiore n̄ ualet; ita etiā credo eſſe dicendū i eo q eſſet habilis ad teſtandū; qa q̄rū ad teſtandū, dr̄ eſſe maior. Et adde ꝙ ſtatutū diſponēs, ꝙ teſtamenta debeant fieri cū certa ſolēnitate; debet intelligi de teſtamentis fiēdis, n̄ de factis: quāuis illa poſsit mutari uiuo teſtatore, & poſſent de nouo fieri cū ſolennitate ſtatuti; Ita no. Paul. de Ca. in l. iubemus, C. de teſt. ſed Ange. videt̃ tenere ꝯtrarium in aut. vt nouæ conſtitutiones, & aut. vt cū de appel. cog. i prin. in verſi aduerte, ꝑ declaratiōe tñ vide. Bart. in l. oēs populi, in 2. q. & in 5. q. prin. in 17. colu. ff. de iuſt. & iu. & l. ſancimus, ad fin. C. de ſacro. eccle. & in l. illicitas, in princ. ff. de off. pręſi. & in l. cū lex, in uer. ſed nunquid, ff. de legi. & per Bal. in l. coparatiōes, in vlt. no. C. de ſi. inſtr. Et vide eundē Paul. de Caſt. in conſi. 96. incip. in cauſa fortij.

tina vacante, mādauit Papa caplo Biſuntino, vt itra 40. dies poſt receptionē lr̃arū pſonā idoneā ſibi eligerēt in paſtorē cū cōſilio ſancti Benigni & Moriſmūdi, Abbatū & fratris G. d ordine ꝑdicatorū. Alioqn dicti conſiliarii puideāt eccleſię Biſuntinæ. Recepto mādato die ad eligēdū ꝑfixo canonici pt̄ itē eligendi Archiepm ſex ex canonicis ſuis cōtulerūt vſq; ad cōſumptionē cuiuſdā candelæ duraturā, q̄ extitit corā eis accenſa. tandē electo-
3 res cœperūt tractare de electiōe paſtoris, & cōuenerūt in dictū Abbatē S. Benigni. Et cū ſup hoc cōſiliū ſociorū ipſius requiſiſſent, vnus eorū rn̄dit, ꝙ habito inter ſe cōſilio, rn̄derent. Et cū illi differrent dare rn̄ſum, & candela deficeret, electores ipſi nō expectato rn̄ſo ipſorū dictū Abbatē in Biſuntinū Archiepm elegerūt. Proceſſus huius electionis ad ſedē Apoſt. eſt delatus. ſed qa de hmōi ꝓceſſu dn̄o Papę nō conſtitit, Archiepo Viennenſi & Abbati de Firmitate iniunxit, vt ſi cōſtaret, ꝙ electores ꝑdicti ſup electione tractatū 4
b habuiſſent, & in tractatu electionis reqſiſſent conſiliū ꝑdictorum, electionē ipſius Abbatis, ſi pſona eſſet idonea, confirmarent. & ſi in tractatu electionis nō fuiſſet illorū cōſiliū requiſitū, q̄uis poſtea requiſitū fuerit tpe nō cōpetenti, nec etiā fuit
c expectatū rn̄ſum ipſorū: uel ſi idē Abbas non eſſet idoneus: quod de ipſo factum erat, caſſarent. Inqſitores ipſi ſm mandatum dn̄i Papæ ꝓcedentes ſuā inquiſitionē dn̄o Papæ remiſerunt. Papa ſuper hoc ſcribit quibuſdam, dicens: cum aūt fuerit cōpertū tpe cōpetenti requiſitū conſiliū de pſona ꝑdicti Abbatis, & qm̄ fuit requiſitum, nō fuit expectatū, niſi modico tpe, 5
& nō debeat alii obeſſe, ꝙ electores i tm̄ ſe arctauerant, electionē ipſius Abbatis non ꝓpter vitium pſonæ, ſed pp uitium
1 electionis caſſauit. Ber. †Not. 1. ꝙ ptās eligendi pōt reſtringi ad terminū breuiorē termino iuris ad petendū conſiliū forinſecorū de neceſſitate. Et hoc puto poſſe fieri à ſolo Papa: qa in iſtis ſpūalibus hēt plenitudinē ptātis, ſ. e. ſignificaſti, & j. de authoritate, & vſu pal. in c. ad honorem. Alius autē citra Papā, etiāſi eſſet legatus de latere, nō poſſet ita ptātē iſtā reſtringere: qa cū ius eligendi cōpetat collegio ex priuilegio papæ, vt no. in c. q̄q̄. j. e. tit. d
lib. 6. nō pōt legatus lædere priuilegiū p papā cōceſſum, vt dicit gl. no. in c. ꝓ illorum. j. de ꝓb. ad idē facit regula, indultū,
2 de reg. iu. li 6. †No. ſecundò, ibi: *fratris. G. de ordine, &c.* Quòd ſimplex religioſus
a pōt eſſe cōmiſſarius[a] papæ; quod videt̃ cōtra c. ſtatutū, de reſcr. li. 6. & cle. 2. eo. tit. 6
Sed dic illa iura ꝓcedere in cōmiſſione judiciaria fienda & exercenda: ſecus ſi negotiū extraiudiciale cōmittit̃. Nā cùm illa e

iura ſint correctiua iuris antiq, n̄ dēnt extēdi, ſed ſtrictè intelligi, vt in l. ꝑcipimus, in fin. C. de appel. & in reg. odia, de re. iu. lib. 6. & ſic nō vr̄ ꝙ hodie iſte tex. in hoc corrigat̃, p illa iura; quod ſentit hic do. Card. Et mihi ſatis placet p rōnē ꝑdictā; & hoc tenebis ſem p mēti. Vel ſi vis fugere aliqualr ꝯr ū, dic, ꝙ nōdū emanauerāt illa iura: vel ꝙ iſtud ꝓceſſit ex certa ſcientia Papæ. Facit quod not. in c. nōnulli, de
3 reſcri. †Not. 3. & tene mēti, ꝙ ſi mandat̃ alicui, vt certū qd faciat cū cōſilio aliquorū, nō videt̃ p hoc ſibi adēpta ptās illum actum delegādi. Cōmiſſarius tñ tenetur reqrere conſiliū, ſicut tenebat̃ prius mandatarius; vtrunq; ꝓbat̃ hic notabilr. Ex hoc infert̃ ꝙ ſi iudex ex forma ſtatuti vel hois tenet̃ ferre ſniam cū ꝯſilio ſapiētis, pōt nihilominus vices ſuas delegare alteri in ſniando; & delegat᷑ ab eo tenet̃ ferre ſniam cū cōſilio ſapientis. Non. n. per illā cōmiſſionē gn̄alr factā videt̃ mandās voluiſſe adimere ptātē delegādi aliàs de iure cōpetētē. †Et facit in hoc iſte tex. ad
4 b qōnem[b] in qua aliàs cōſului, ꝙ licet Papa in cōmiſſione cauſæ apponat in fi. clauſulā, ſup quo tuā conſcientiā oneramus, nō p hoc videt̃ adimere ptātem ſubdelegandi: qa nō relinqt deciſionē cauſæ cōſcien-
c tiæ illius, quo caſu n̄ poſſet ſubdelegare,[c] arg. in c. is, cui, de off. dele. li. 6. ſed cōmittit deciſio iuridica, & onerat̃ conſcientia ipſius. vn̄ nō minus eſt oneratus in cōmittendo: qa hēt eligere uirum prouidū &c. Et facit ꝓ hoc quod legi. & no. in c. ſi. de offi. delegati. Quartò no. ibi: *vſq; ad conſumptionē cuiuſda candelæ*: ꝙ ptās data cōpromiſſariis ad eligēdum, pōt arctari ad
5 tēpus breuiſſimū. †Quintò nota, ibi: *vno ex illis*. ꝙ ſi in actu requirat̃ cōſilium plurium, pōt vnus ſolus petere tēpus ad deliberandum; licet alii velint incōtinenti reſpondere. Non. n. poſſunt alii renuntiare tēpori introducto in fauorem oium. Nā, vt dicit canon, tpe egemus, vt maturè aliquid diffiniamus. 50. diſt. in c. ponderet; & hoc ſentiunt etiam hic doct. Et hoc dictum rēputo notabile, ut licet vnius ꝯtradictio non obſit, vt infrà dicā; pōt tñ impedire actū differendo rn̄ſum, dūmodo non multū differat. Nā ut dicit tex. in fin. debent iſti conſiliarii cōpetenti tpe dare
d reſpōſum. Et quod dicat̃ tēpus cōpetēs,[d] dicunt doct. & bene, relinquendum arbitrio boni iudicis, qui hoc arbitrabit̃ ſm arduitatem negotii. Non enim debet ꝑcipitanter aut moroſè reſpōdere, arg. in l. quod dicimus, & in l. ratū, ff. de ſol. facit. c. de cauſis, de off. dele. l. ait ꝑtor, ff. de
6 iure delib. †Not. 6. ꝙ habentes actū exercere cū conſilio aliquorū, pñt illū actum diſponere in pſona vnius ex cōſiliariis. &
e facit iſte tex. ꝙ ſi mulier non pōt teſtari[e]

a ZACHARIAS. Sed in ipſo tractatu actus. Adde pro hoc Bal.in rub.C.de inſti.col.4.ver.ſed hic quæro.eundem in ſua mar.in ver.cõſiliũ,ver.1.& Bar.in l.1.col.antepe.ver.ſed ſi ſtatutum,C.qui admit.

b SEB. SAPIA. Cõſilium poſtulari. Vide Moder.in l.ſi quis,mihi bona.§.iuſſum,ff.de acqui.hæred.Pau.de Caſ.Alex.in l.ſi cùm dotẽ.§.en aute tempore,ff.ſol.mat.Alexan.in l.1.§.fuit quæſitum,ff.ad Tre. Card.in c.fin.de maio.& obed.vbi tradunt hanc doctri.q̃ qñ in actu aliquo aliquid requiritur,ſi non interueniat, vitiatur actus. de quo etiã per do.Io.in l.vniuerſa,col.fi.C.de preci.impe.offe. ſed latiſsimè per Feli.in c.ex parte,col.1.cum ſeq.ſ.de conſtitu.

SEB. SAPIA.

c Inſtantia. Nota tñ,q̃ ſi immineret periculũ, conſiliũ requiſitum poteſt omitti, ut eſt caſus ſin.i c.fi.& ibi dn.Abb.no.ne ſe.vacan.lib.6.dicit ſin.Car.in cl.1.in 6.q.de ſup.ne.pla. vide Feli.in d.c.ex pte,col.3.verſ.recipit prædicta. & pro eo,quod dicit Ab.hic adde tex.in c.cõſuluit.§.ſi quis tamen.ſ.de offi.deleg.

d Præſtare. Adde q̃ uoluerunt.d.de Rot.deci.344.incip.canonici,hoc tit.in antiquis.

ZACHARIAS.

Aliquem ex his. Adde,quod poſui in apoſt.ad iſtum in c.cùm in iure, in addi.quæ incipit, ſed contrariũ nu.4.ſ.de elec.

f Vni ex propinquis. Adde Ange.conſi.144.

g Videatur pater. Adde Fede.conſi.259.

Adde latè d.Alexã.in addi.ad Bar.in l.is,qui in fi.ff.de acq.hær.& iſtã in c.cum dilectus,in 1.no.ſ.de conſue.& ibi do.Ant.Cor.Latè in addi.ad iſtum.quod c.credo,q̃ velit allegare iſte,dum allegat dicta in c.cum conſuetudinis,vbi nil dicit. Aeneas del alen.

ſine cõſilio cõſanguineorũ, qđ põt in il-
lorũ fauorẽ diſponere teſtm̃; & ita dicen
7 dũ in ſimilib. †No.7.q̃ ubi in actu reqrit̃
cõſiliũ aliquorũ,nõ ſufficit petere cõſiliũ
poſt actũ deliberatũ: ſed in ipſo tractatu
a actus[a] dẽt conſiliũ poſtulari,[b] nec ſufficit
b petere debito tpe,niſi congruo tpe expe-
ctet̃ rñſum. Et facit ad mam Epõrũ, q̃ te-
nent̃ negotia eccleſiæ reg̃r ꝓmouere cũ
cõſilio capl̃i.dẽt.n.cõnſiliũ reqri in actu,
& nõ poſt actũ;nec tenent̃ canonici ꝑcipi
tare rñſum: ſed pñt petere tp̃s cõgruũ ad
deliberandũ.Idẽ dicit̃ in iudice,q̃ ex for-
ma ſtatuti tenet̃ reqrere cõſiliũ ſapiẽtis.
Nõ.n.ſatis fit ſtatuto;ſi pri9 ſcribit ſñiam,
& poſteà petit cõſiliũ: uel ſi nõ vult expe-
8 ctare cõſultorẽ debito tpe. †No.8.q̃ ubi
reqrit̃ in actu aliquorũ cõſiliũ, ſatis eſt il
lud reqrere debito tpe,& expectare rñſũ
tpe debito & cõpetẽti. Si ergo cõſiliarii
diffenũt plus debito rñdere, vel nolũt im
pẽdere cõſiliũ,pñt ꝓcedi ad actũ,ipſorũ cõ
ſilio ñ expectato,ut hic no.ꝓbat̃.& tenẽt
ẽt hic do.& Bar.i l.1.§.ſi plures,ff.đ exer.
9 †Vltimò no.ibi: *nec debeat alÿs ĩputari*,q̃ ſi
is,q̃ tenebat̃ reqrere ꝯſiliũ, arctauit ſe ad
extremitatẽ actus;nõ valet actus ſine cõſi
lio geſtus;licet pp extremitatẽ tpis ñ po
tuerit hr̃e cõſiliũ.Nã ſibi eſt iputãdũ,q̃ re
intm̃ ſe arctauit in petitiõe cõſilii, vt hic
no.ꝓbat̃;facit.l.2.ff.ſi qs cau.& qđ no.In
no.ĩ c.P.& G.de off.dele. Et hoc eſt ꝯ iu-
dicẽ,q̃ diſtulit petere ꝯſiliũ vſq; ad fi.tpis,
c quo labit̃ inſtãtia.[c] Nã ſi ꝓnũtiat ſine cõ
ſilio,qđ cõſultor denegauit pp breuitatẽ
tpis,nõ tenet ſñia;& facit etiã textus ſcđm
doct.in d.l.2. in eo, quod ſi citatus tarde
arripuit iter,nõ excuſatur ab impedimẽ-
to poſteà cõtingente. Oppo.cõtra textũ,
in fi.in eo,q̃ Papa hanc electionẽ dicit ir
ritandã.Nã vr̃,q̃ ſit irrita ipſo facto,cũ ſit
attẽtata ꝯ formã mãdati,vt ĩ c.cũ dilecta,
de reſcri.& in c.venerabili,de off.dele.cũ
fi.Sol.metu cõtrarii Io.An.exponit irri-
tandã.i.irritã nũtiandã. Sed ꝯ hoc & cõ
tra tex.op.videt̃.n.q̃ nõ ſit irrita,nec irri
tanda p c.dilect9,el ii.j.de pbẽ.vbi ualuit
collatio facta p canonicos cõtra mãdatũ
Papæ;nec fuit irrita collatio, q̃q̃ canoni
ci alr̃ fuerint puniti ex trãſgreſſione mã
dati.hoc cõtrariũ fuit viſum difficile do.
Car.& tãdẽ ſoluẽdo dixit, q̃ illa electio
fuit hic nulla: qa Papa ad vlteriora ꝓceſ
ſit in cõmiſſione. Nã dixit q̃ alioqn iſti
10 cõſiliarii ꝓuiderent de Archiepõ.†Et ſic
non obſtat qđ glo.notat in cle.1.de iure
pat. q̃ ſingl̃r dicit, q̃ ſi mandat̃ aliàs ha-
benti ptãtẽ, ut aliqđ faciat, ſub certa for-
ma,tenet actus;licet forma nõ ſeruet̃ per
illud c.dilectus.Et dicit hic,q̃ iſtud dictũ
ſ.relatũ alibi nõ ita bñ ꝓbat̃.Sed ego ad
duco tex.apertũ in c.ſi captõ, de cõce.pb.
lib.6.vbi dr̃, q̃ ſi mandat̃ canonicis aliàs

ptãtẽ hñtibus,vt cõferãt certũ bñficiũ,dato executore,ut il-
lis negligentibus exequat̃, p ſolã lrãrũ pñtationẽ afficiun
tur man9 canonicorũ,vt ꝓuiſio alteri facta,nõ ualeat. Na ex
quo ſupior transfundit ptãtẽ in executorẽ in defectũ illorũ,
qbus mandat;adimit illis ptãtẽ in caſu cõtumaciæ & inobe
dientiæ.Et ita cõtingit punctualr̃ hic, vt colligit̃ hic ex illo
ver.alioqn. Sed qro cuius expẽſis debẽt iſti cõſiliarii exer-
cere cõmiſſionẽ eis factã?dicũt doc.& bñ,q̃ expẽſis dignita-
tis,cũ inſtẽt circa illã ordinandã,ar.in c.vt pteritæ,ſ.eo. Se-
cũdo qrit̃, nunqd in electione cõpromiſſariorũ, dẽat reqri
cõſiliũ iſtorũ cõſiliariorũ? Inn.& Cõpo.q̃ nõ.ſatis.n.eſt req
rere in ipſa electione Prælati fiẽda. Alii cõtra,qa principale
trahit ad ſe acceſſoriũ,vt in regula,acceſſoriũ, de re.iu.li.6.
Primũ dictũ cõiter tenet̃;& iſtud puto verius;qa cũ iſtud mã
datũ ſit cõtra ius,dẽt reſtringi;& ſic ſeruari in ꝓpriis termi-
nis,vt in regu.odia,de reg.iur.lib.6.& de hoc videt̃ tex. hic.
Nã ex tex.apparet,q̃ in electione cõpromiſſariorũ,non fuit
requiſitũ cõſiliũ;nec Papa mãdat de hoc inqri. In gl.1.ibi:
quia ipſum eligẽde illo conſentiente, &c. No.bñ hanc gl.vult.n.
q̃ de neceſſitate nõ fuit reqrẽdũ cõſiliũ iſti9,quẽ intẽdebãt
eligere:tũ,qa cõſentiendo poſteà electioni, ſatis videt̃ cõſi-
d liũ pſtare:[d] tũ,vt dr̃ in gl.ſequenti:qa ſi iſte cõſentiret ante
electionẽ,deberet electio caſſari ꝓpter vitiũ ambitionis, ut
in c.cũ poſt petitã,ſ.eo.Io.An.dicit, q̃ q̃q̃ hæc opi.ſit ꝓba-
bilis:tutius tñ eſt,ut iſtius ẽt reqrat̃ cõſiliũ, vt ſic ſatisfaciat
formæ mandati.Nã poſſet cõſulendo talẽ contingere,q̃ pp
eius cõſiliũ diuerteret à ꝓpoſito,& aliũ eligerent,p quẽ me
lius eccleſiæ cõſuleret̃.nec tenent̃ reqrere conſiliũ in ſpecie;
& ſatis eſt dicere in gñe,de quo vos cõſulitis &c. Si aũt cõſu
lerẽt in ſpecie de perſona ſua,debet rñdere ſcđm Goſ. iudicio
aliorũ hoc relinquo.Sed hoc vltimũ nõ placet Hoſt. qa no
taret̃ ambitione.Nã cũ bona cõſciẽtia ſcđm eũ poterit dicere:
Nõ eligatis me:qa nõ ſum dignus: & ſi ipm elegerit,poterit
cũ bona cõſciẽtia poſtmodũ cõſentire.& hæc opi.ſ.vt cõſiliũ
iſtius debeat reqri ſaltẽ in gñe,cõiter tenet̃ p do.ſequen.qđ
mihi ſatis placet:qa cõſiliũ dẽt ꝑcedere electionẽ, vt hic pa
tet in tex.ergo nõ dẽt differri in tp̃s electionis: qa tpe non
cõgruo peteret̃,vt in fi.lræ.& p hoc tollit̃ motiuũ primæ gl.
Nec ob.motiuũ ſecundæ gl.qa ex forma mãdati nõ habebat
iſte cõſiliarius pſtare cõſenſum,ſed cõſiliũ dũtaxat.Quid ãt
ſi Papa mãdaſſet,vt iſti eligerẽt cũ cõſilio & cõſenſu illorũ,
nunqd poſſent eligere vnũ ex illis? Hoſt.dicit q̃ ſic:qm̃ recta
eſt,vt ex tribus electis ualeat cõſenſus,duorũ. vñ ſatis eſt,q̃
duo pſtent cõſenſum,dũmodo tertius nõ cõtẽnat̃,vt patet ĩ
arbitris & iudicib9 ſimpl̃r electis;ĩ qb9 valet ſñia maioris par
tis,vt in l.itẽ ſi vnus,in fi.ff.de arbi.& ĩ l.duo ex tribus,ff.de
re iud.& ĩ c.fi.j.eo. No.ſingl̃r hoc dictũ q̃ vbicunq; eligunt̃
ſimpl̃r plures ad cõſulẽdũ,vel cõſentiendũ,ſeu aliqđ officiũ
etiã extra iudiciũ exercendũ; valet qcqđ facit maior ps,dũ
modò minor ps nõ cõtẽnat̃;quod eſt mẽti tenẽdũ. Quid ãt
ſi fuiſſet dictũ,q̃ eligerẽt cũ cõſilio & cõcordi cõſenſu illorũ
e triũ, nunqd potuiſſent eligere aliquẽ ex his?[e] Hoſt.tenet,q̃
nõ:qa nõ põt aliqs cõſentire in ſeipſum añ, quã eligat̃.nota
11 rei.n.de ambitione,ut patet ex pdictis;qđ ſatis placet. †No
ta tñ primũ dictũ huius primæ gl.facit.n.ad qõnẽ.ex forma
ſtatuti mulier nõ põt cõtrahere ſine ꝯſenſu duorũ ꝓpinquo
f rũ. cõtingit, q̃ mulier vẽdit aliqua bona uni ex ꝓpinquis[f]
cũ conſenſu alterius ꝓpinqui; nunqđ ſit ſatisfactũ ſtatuto?
videt̃ q̃ ſic:quia ꝓpinquus emendo à muliere, uidet̃ cõſen-
tire illi cõtractui.Nã ſatis eſt, q̃ cõſenſus intercedat in ipſo
cõtractu, & facit optimè.l.pupillus,ff. de authori.tuto. Nec
obſt.cle.1.de re.eccle. non al:e. quia cõſenſus propinquorũ
non exigit̃ hic,vt authoritas:ſed vt quædã ſolẽnitas, ut dixi
in c.cum conſuetudine,aliàs.c.cùm dilectus,de conſue.facit
etiã,q̃ ſi ſtatutũ diceret filiũ non poſſe litigare ſine cõſenſu
g patris; q̃ ſi pater & filius ſimul litigant, videatur pr̃ g con-
ſentire.Et ad prædicta facit, quod not.Bar.in l.cùm pr̃.§.li-
bertis,ff.de lega.2.& per Bal.in l.fi.C.ad Macedo.& in l.fi.fi
lius

lius,de peri.hær.& p Io.An.in rła, q tacet, in Merc.ubi cõcludit,ꝙ ſi ſtatuto epi cauet̃, ut nulla locatio ualeat facta de re. eccl.ſine ꝯſenſu ſuo,ꝙ ſi locatio fit Epõ,te
2 uet:ª qa cõducẽdo uı̃ cõſentire. Et no.ꝑdicta qa faciũt ad multa:ſed in caſu nr̃o,nõ ualeret hoc tacitũ cõſiliũ,rõnib. ꝑdictis. In gl.in uer. *in tractatu*, ibi:*tractatus hēri dēt ante electionem.* Dic ꝙ iſte tractatus nõ eſt de ſubſtãtia electiõis:ſed ſolũ illa ſ̃ d̃ forma ſubſtãtiali,de qb.dixi.in c.qa ꝑꝑ, ſ.e.& in caſu hꝰ c.fuit neceſſe priꝰ tractar̃ de pſona eligẽda,ſaltẽ,in genere: qa rõe formæ mãdati tenebãr reqrere cõſiliũ iſtorũ añ electionẽ,& añ,q̃ cõſentirẽt ı̃ electũ aliquẽ,ut dr̃ in gl.pe.in fi.& antepe. e
12 † In ea.gl.ibi: *non imponitur neceſſitas ut cõ-* b *ſiliũ,&c.* No.bñ ᵇ, & tene mẽti gl. Ex qua collige qđ ubicũq; qs tenet̃ aliqd facere cũ cõſ.aliquorũ,nõ tenet̃ ſeq illorũ conſiliũ:ſed ſatis eſt petere cõſiliũ debito tp̃e, & expectare rñſum;qđ uı̃ ꝓbari ı̃ c.cũ olim. de arbi. Nã cõſiliũ ex ꝓprio ſignato ñ obligat;ad hoc.4.di.ı̃ c.ſi.§.hæc & ſi legib. Secus ẽ ſm gl.pe.ſi tenet̃ qs hr̃e cõſiliũ & cõſenſũ,ſeu cõſenſũ tm̃:qa tũc opꝫ ſeq illorũ cõſenſũ;& ı̃ hoc no. illã gl. Et ex iſtis duab.gl.hẽs dr̃iã iter ꝯſiliũ & cõſenſũ,ſed capiẽdo dicta Bar.ı̃ l.1.§. ſi plures,ff.de exer.diſtingue latius,ꝙ aut tenet̃ qs aliqd facere cũ cõſil.aliquorũ : aut cũ cõſenſu,ſeu uolũtate. Primo caſu,aut cõſiliũ poſtulat̃ ab eo,q ñ hẽt ſanũ intelłm; & capit̃ cõſiliũ ꝓ cõſenſu,ut ı̃ l. ı̃puberib. ff.de ſuſpe.tuto. Vñ ſi caueret̃ ſtatuto, ut pupillus actũ faciat cũ cõſilio duorũ agna- c torũ,ᶜ capit̃ ibi cõſiliũ ꝓ cõſenſu:qa pupillus nõ hẽt diſcretũ iudiciũ;facit,c.uenerabili,iũcta gl. ı̃.de of.deleg. Qñq; neceſſitas petẽdi cõſiliũ iniũgit a lr̃s habẽti ſanũ iudiciũ;& tũc aut ille,cuius cõſiliũ dẽt reqri,eſt ꝑticeps illius officii;& tũc cõſiliũ ẽt capit̃ ꝓ cõſenſu;& de hoc eſt tex.iũcta gl.in uerbo,cũ cõſilio,in d. c. uenerabili. Dẽt.n.ꝑlatus tractare rẽ cum ꝯſilio coadiutoris ſui. intelligit̃.n.de cõſenſu:qa coadiutor ẽ ꝑticeps officii. Aut nõ eſt parti- A ceps officii;& tũc ſatis eſt reqrere ^ conſi- d liũ,nec tenet̃ᵈ ſeq;& hoc caſu itellige iſtũ tex.cũ gl.& text. in d.c. cùm oli,& uoluit Bar.in d.§.ſi plures. Nec eſt dr̃ia utrũ dicat̃ cũ cõſilio,an de conſilio;licet Cy.ſenſerit ꝯrium in l. quod pauperibus, C. de epiſco.& cler.ubi dicit, quòd ſi de conſilio alicuius tenet̃ qs facere actũ,tenet̃ ſeq cõſiliũ:ſecus ſi fuit dictũ, cũ cõſilio. Sed primum, ꝙ inter hęc nõ ſit dr̃ia,tenet Io. An.in rła,nullus ex cõſi. in Mercu.& uult Bar.in d.§.ſi plures; & ſm ꝑdicta lita illã gl. Scđo caſu principali, qñ reqrit̃ aliquorũ cõſenſus,ſeu uolũtas;diſtingue,ꝙ aut ille,cuius cõſenſus reqrit̃, nõ ꝑt eſſe particeps officii;& nõ eſt neceſſe ſeq illius aſſẽſum,ne p aliã uiam eidẽ ꝑmittat̃,qđ una uia denegat̃,ut in rła, cũ qd una,de re.iu. li.6.& in l.orõ,ff.de ſpõ. Pro hoc.l.qđã decedens.§.Papi.ff.de admi.tut. Exẽplũ, olı̃ mr̃ nõ poterat eſſe tutrix.ſi pr̃ diſponebat in teſtõ,ꝙ tutor nihil faceret ſine cõſenſu matris,ñ arctat̃ tutor ᵉ ſeq cõſiliũ matris: qa indirectè fuiſſet tutrix. Et p hoc no.dicit Bar.in d.§.ſi plures,ꝙ ſi teſtator diſpoſuit in teſtõ,ut executor ſuus nihil faceret ſine cõſenſu alicuius fr̃is minoris;ꝙ nõ tenet̃ executor ſeq cõſenſum illius: qa directè nõ ꝑt frater minor eſſe executorᶠ teſtı̃, f ut in cle.exiui,de uer.ſig. Secus dicit,ſi dixiſſet cũ cõſilio: qa cõſiliũ nõ arctat, ut ſ. dixi in ꝑcedẽti mẽbro. Aut iſte,cuius conſenſus reqrit̃,ꝑt eẽ particeps officii;& tũc aut neceſſitas petẽdi cõſenſũ iniungit̃ ab hoĩe ei,q hẽt ptãtẽ a lege;& tũc cõſenſus nõ neceſſitat:qa nõ potuit hõ auferre ptãtẽ liberã datã a lege,ut in l.Titium & Meniũ,in prin.ff.de admi.tut.facit.c.tua.ı̃.de teſta. Aut hæc neceſſitas petẽdi cõſenſũ iniungit̃ a lege, uel ab hoĩe;& tũc dẽt iſte ſeq aſſenſũ & uolũtatẽ illorũ, ar.10.q.2. c.ea.n.§.hoc ius porrectũ, & p gl.in c.unico ne ſed. uac.li.6.& in hoc caſu intellige
13 gl.antep.† Sed dubiũ eſt, qd ſi habẽs ꝑſtare cõſiliũ,uel cõſenſum, ñ uult ꝑſtar̃ illud cõſiliũ uel cõſenſum? dicit hic Ab. in terminis lr̃æ,qđ ſi hic Ab.nominaret pſonã idoneã, & iſti nõ uellẽt cõſentire iuſta cã nõ allegata;poterũt canonici appellare & g & eligere;& tene mẽti hoc dictũ. nam in multis locis eſt ſtatutũ ꝙ mulier ñ poſſit ꝯhere ẽt mr̃imoniũ ſine cõſenſu duorum agnatorũ. agnati reqſiti p mulierẽ nolũt cõſentire. ſm iſtã opi.Ab.poterit illa mulier appellare ad ſupiorem;qđ uı̃ ſentire Bar.in l.ſi.de ap.reci. Sed an poſſit ſtatim ꝯhere poſt apprõnẽ,an teneat̃ expectar̃ iudiciũ ſupioris,ad quẽ appellauit? puto diſtinguẽdũ, ꝙ aut in dilatiõe ı̃minet piculũ;& ꝓcedit opi.Ab.aut.nõ imminet piculũ;pnta,qa ſupior eſt ꝑſens,uel qd ſi ſ̃e;

a Tenet. Adde eundem conſi.11.

b SEB. SAP. No.bñ. Ad declarationẽ huius materiæ uide Rapha. Comẽ. in cõſi.55. duo habentes ſimul litigare p torũ.ubi uult ꝙ qñ ex cõiecturis cõſtat de uolũtate partiũ,ſemper eſt ſequẽdũ illud cõſiliũ,& maximè,qñ ponũt iſtæ dictiões,de & cũ cõſil.uide ẽt Pau.de Ca.in cõſi.15.in 1. & 2.col. ſm antiquã impreſſionẽ,ubi declarat ſtatutũ diſponẽs, ꝙ iudex teneat̃ ſeq cõſiliũ, uide ẽt p Dec.c.ſi ꝓ debilitate,in 7.col.cũ ſeq. de of.dele.ubi ponit,ſi aliqd ſiat in ſpecto cõſili. cum quo aliquid fieri debat,an ualeat.uide ẽt Rapha. Comẽ.in cõſ.143. Titius & Seius,& Ange.i cõſ.272. primus pũctꝰ. Et nunqd ille q dat cõſiliũ,dicat̃ iudex,uł collega,poſuit Feli.in c.nõ põc, ad fin. de re iudi.

c Duorum agnatorum. Adde, an tũc ſi nõ ſunt agnati, ſed agnatæ,uel baſtardi,an illarum uel illorũ cõſiliũ ſit requirendum, Ang.conſi. 221. ANT. FRAN. Quo ad iſtam materiam de conſenſu & conſilio adde quid differant conſenſus & conſilium,quæ habentur in cle. exiui, in §.rurſus, & ibi per domi. Car.de uer.ſig. & in c. cũ in ueteri,de ele.& in c.cùm olim,de arbi. Et quãdo qs obligetur ex conſilio, dicas, quòd regulariter nõ obligetur,ut in rła, nullus ex cõſilio, de regul. iur. libro 6.& in l.2. in fin.ff.manda.& in l.cùm pater,in §. mandato, de leg. 2.& in l. conſi.cũ gloſ.de reg.iur.& ple. traditur per Canoniſtas in ca. primo,de offi. de leg. & adde quòd ꝯſenſus expreſſus ꝑiudicat in tota cauſa, ſed conſenſus tacitus præiudicat ſolũ in actu,ex quo reſultat,ut eſt not.gloſſ.ı̃ clemẽti.ſępe, de uerbor.ſignifi.& uide Pa.de Ca.in.cõſ.ſuo.15. Et adde etiã, ꝙ cõſenſus inducit̃ p ſolã præſentiã ꝓpinquorũ. l.ſi ſeruus cõis. ff. de dona. inter uirũ & uxorẽ,& habet̃ p Bald.in.l.ſi cõſtãte,in.§.penul.ff.ſolu. matrimo. Et tene mẽti,ꝙ cõſenſus dicitur quatuor modis, ut eſt ſt. gloſſ.in uerſi.pari pœna,in capi.primo,& ibi p Innocẽ.in prima colũ.de offic. deleg.& adde etiã,ꝙ cõſenſus,& authoritas differunt inter ſe,de quo p Bart.in.l.ſi qs mihi bona,in.§.iuſſum,in.ij.col. ff.de acqui.hæredi.& p Bal.in.l.ſi.in.§.j.ver.neceſſitate, in vj.colũ.C.de

bo.§.libe.& uide p Io.in.c.j.in ver.tractatus,de re.eccle.non alie.& uide p Io.de Imo.in l.ſi cũ dotẽ, in §.ſi pater, in uerſ.& ẽ dr̃ia, ff.ſol. mat. Et adde, qđ cõſenſus patris requiſitus p ſtatutũ in ꝯctu filij obligat patrẽ cõſentientẽ,ꝑinde ac ſi ꝓmiſiſſet,ut p Bar.in l. Lucius, ff. de admi.tut.& l.ſi cũ dotẽ.§.trãſgrediantur,in 2.col.ff.ſol. mat.& p eundẽ Bar.in l.1. ı̃ §. ſi is ꝙ nauẽ, ff. de exerci. & adde ẽt, ꝙ qñ conſenſus ꝓpinquorũ requirit p ſtatutũ in ꝯctu mulieris, eo deficiẽte,redditur ꝯctus nullus, ut p Bal.in l.ſi.in §.neceſſitate,in 1.col. ſol. Secus tñ eẽt ſi deficeret ſolẽnitas requiſita a ſtatuto poſt ꝯctũ qa tunc ꝯctus tenet, ſed impedit̃ executio, ut not.uoluit Bal.in rub.C.de reſcind. uẽdi.in uerſi.qñq; requiritur, & ſm Bal.in l. ſi qs mihi bona,in §.ſi cõtrã,& ibi p Roma. & Ale.in ulti.col. ff.de acq.hær.& tene mẽti, ꝙ cõſenſus ꝓpinquorũ requiſitꝰ p ſtatutum in ꝯctu mulieris, uel minoris præſumitur interueniſſe poſt 10.ann. qa ſolẽnitas intrinſeca ꝑſumit̃ ex diuturnitate tp̃is; ita Ang. ſin.uoluit in l. q ı̃ aliena.§.ſed ſi adierit,ff.de acqui.hęr.& ibi Bal. in 1.col. idẽ Bal.ı̃ l.2.C.de legi.hęr. & in l. ſi filius, in ſi.C.de pe.hære. Et adde, ꝙ conſenſus ꝓpinquorũ requiſitus p ſtatutũ in ꝯctu ꝑt cũ cã iuſta denegari;aliàs dẽt ꝑſtari;ita Bar.in l. ſi cùm dotẽ. §. eo aũt tp̃e, & ibi per Imol. in ſi.ff.ſolu. matri.& uide Bal. in l.uiduæ,& in l. in coniunctione, C.de nupe. & uide per Angelũ. Aret. ple.in §.cõſequẽs, inſtit.de ſuſpec.tuto. ubi alle.plures concor. & adde ꝙ tales ꝓpinqui poſſunt cogi ad conſentiendũ p ſupiorẽ. Et ſi non uellẽt cõſentire, poſſet ſuperior ꝓ eis dare licentiã,de quo p d.Abb.ı̃ c.nullus,de iure pa.& ı̃ c.quod Dei,de ſtat.mona. Et adde qđ talis cõſenſus requiſitus p ſtatutũ in actu uel ꝯctu ꝑt ꝑſtari ẽt poſt ꝯctum incontinẽti, ſm Bar.& do.in d.l.ſi quis mihi bona,in §.iuſſum, in 1.col.& ibi p Ang.ff.de acq.hær.& p eundẽ Bar.in l.q hẽt.§.ſi pupillus,in 2. col.ff.de tut.

A fallit quã conſiliũ, ab eo requiritur, a cuiꝰ pẽtates dependet,aquãdo heri uel nõ.gl. in c.1. de fo. comp. Domi. in c.1 ne ſe. uac.li 6.

d Nec tenetur. adde And.conſi.92.

e Non arctatur tutor. Adde Bal.conſi. 262.4.li.

f Executor. Adde in terminis,de quibus hic,Ang. conſi.271.

g Appellare. adde eundem conſi.65.

& tũc dẽt expectare ſuperioris iudiciũ, ut eſt de mẽte Bar. in l. cũ dotẽ. §. eo ãt tpe, ff. ſo. ma. & in l. fi. §. 1. uer. neceſsitate, C. ð bo. q̃ lib. & in d. §. ſi plures. Tñ quo ad q̃õ nẽ ſ. formatã, diſtingue ſic lati⁹ poſt Bar. in §. ſi plures, ꝑal. q aut eſt ꝑſtãdũ cõſiliũ, aut cõſenſus. Primo caſu, aut eſt ꝑſens ille q̃ dẽt ꝑſtare cõſiliũ; ita, q ꝑt cogi; & tunc cõpellit̃ ꝯſulere, ex quo aſſumit̃ a iure, ut qdã cõſultor. Et idẽ hoc caſu, ſi tenet̃ ꝑſtare cõſenſũ. Nã ex quo cõſenſus nõ reqrit̃ tanq̃ in re ꝓpria, ſed uocat̃, ut qdã cõſultor, ex diſpoſitiõe legis, ſeu ſtatuti; ꝑt cogi ad cõſentiẽdũ, ut in d. uer. neceſsitate; & ſi ñ uellet ꝯſẽtire, poterit iſte dare licẽtiã, ut no. in d. §. eo ãt tpe, & in locis ꝑal. Itẽ ꝑt dici, q ubi ꝯſiliũ ñ neceſsitat, ſatis ẽ ꝯſiliũ reqrere; & ſi ñ uult ꝯſulere, ꝑt ꝓcedere ſine ꝯſilio, ut ſ. dixi. Sed ubi ꝯſiliũ capit̃ ꝓ ꝯſenſu, ſerua q ꝓximẽ dixi. Si ãt is, cui⁹ aſſẽſus reqrit̃, ñ eſt ꝑſens; ita, q cogi ñ ꝑt & tũc aut iſte aſſumit̃ iter uiuos ex diſpoſitione hois, aut in ult. uolũtate. Primo caſu cũ aſſumit̃ inter uiuos ex diſpoſitione hois, nõ ꝑt ꝓcedi ſine eius cõſenſu, ut i l. ſi qs arbitratu, ff. de uer. obl. Exẽplũ: do tibi librũ ꝓ eo ꝑcio, qđ talis fuerit arbitra-
a tus. ſi ille nõ arbitrat, nõ ꝑt ꝓcedi[a] ad ꝑfectionẽ actus. ſi uerõ aſſumit̃ in ult. uolũtate, & iſte nõ uult, aut nõ ꝑt cõſentire; tũc ꝑt ꝓcedi ſine illi⁹ cõſenſu, de quo dicẽdũ, ut in l. fi. C. cõmu. de lega. Quid ãt ſi iſte,
b cuius cõſiliũ reqrit̃, dedit malũ cõſiliũ,[b] nũqd excuſet̃ faciẽs actũ cũ malo cõſilio? Cõp. hic q nõ: qa cõſiliũ nõ obligat, ut ſ. dixi. Et ideo ſm eũ, ſi canonici elegiſsent ſciẽter indignũ cũ cõſilio iſtorũ, icidiſsẽt in pœnã. c. cũ in cũctis, ſ. e. qđ no. Et idem ſentit Bart. in d. §. ſi pl'es. ubi ẽt dicit, q ſi iudex tenet̃ ꝓnũtiare cũ cõſilio ſapiẽtis, ñ excuſabit̃, ſi fuerit ſecutus malũ cõſiliũ. Et ſi aſſũpſit conſultatorẽ de aſſenſu partiũ, nũqd poſsit cõueniri in ſydicatu, ſi fuerit ſecutus malũ cõſiliũ? uel nũqd poſsit appellari a tali ſñia? uide ꝑ Bar. in l. ſi cõue-
c nerit, ff. de re iu. Et cuius[c] expẽſis [A] dẽat peti cõſiliũ, qñ iudex uult ꝓnũtiare cũ cõſilio ſapiẽtis, uide qđ no. Bar. in l. ſi poſtulauerit, ff. de adulteriis. Et in fi. gl. Et ſi dicat̃ ad qd reqrit̃ iſtud cõſiliũ, ſi ñ tenet̃ illud ſeq? dicẽdũ, qđ poſſet illos trahere in ſuã ſñiam. Nã ibi ſalus, ubi multa cõſilia, ꝓu. 24. & in l. itẽ ſi unus. §. fi. ff. de arbit. Et ad id qđ ſ. dixi, q ubi qs eligit̃ ex diſpoſitiõe legali ad cõſentiẽdũ in facto alieno, q cõpelli ꝑt ꝑ ſupiorẽ, ſi ñ uult cõſentir̃; optimẽ fa. tex. & qđ ibi no. in c. nullus. j. de iu. pa. Et ꝑ hoc habes bonã practicã, ſi canonici nollũt cõſentire Epõ in caſib. in qb. reqrit̃ eorũ conſenſus. Nã pñt cõpelli per ſuperiorẽ, ut ſ. dictũ eſt; niſi allegent cãm rõnabilẽ in ꝯrium. In gl. in uer. *requiſitum*, ibi: *inſulã*. ubi tex. innuit, q non põt agi, niſi tranſeat totũ tp̃s ꝑfixum; & illi legi cõcordat. c. cõmiſſa. j. e. li. 6. Sed ſolue ꝯrietatem iſtorũ iurium, ꝓut not. gl. in c. commiſſa. j. eodem, libr. 6. & per legiſtas in l. hoc iure, ff. de uer. obl. In glo. in uer.

a Non põt procedi. Adde limitandum ut per Rom. conſi. 502.

b Malum conſi. Adde Ange. conſilio 186.

[A] Si ẽ index delegatus, expenſis partiũ, c. ſtatutũ. §. aſſeſſorẽ, de reſcr. li. 6. Si ordinari⁹ expenſis ꝓp. 138, ut per illum in co. cũ ab omni, ð uit. & ho. cleri.

SEB. SAPIA.
c Et cuius. Vide ibi Alex. col. pen. ubi ſentit, q iudex excuſetur, uide Ang. cõſi. 186. uiſis, co. pe. ubi ſentit idẽ. Refert, & ſequit̃ d. De. in c. ſi ꝓ debilitate, col. pe. ſ. de of. delegã. uide Car. in cle. 1. de ẽta. & qual. & i cle. in 11. op. de of. dele. Alex. in l. maiorem, ff. de pactis.

ZACHARIAS.
d Cum in cunctis. Adde quod no. in apoſtil. ad iſtũ in alleg. c. cũm in cũctis. & ibi an. Papa ſuper illi terra to poſsit diſpenſare, ut promoueatur in epiſcopũ?

expectatũ, ibi *ſed aſſenſus exigit̃*. Dic q nec exigit̃ ꝯſenſus: ſed ſufficit expectat̃ rñſum. gl. hic i fi. & clari⁹ i gl. i uer. i tractat. In ea. glo. ibi: *et tũc nõ adſtringũtur ad aliquã formã*. Intellige hãc ꝑticulã, qñ fuit mãdatũ, ut eligãt cũ cõſi. & aſſenſu aliquorũ; quo caſu ñ adſtringũt canõici ſeruare aliq̃ ð formis. c. qa ꝓꝓ. ſ. e. Nã ſi eligerẽt ꝑ formã ſcrutinii, dñt ꝯſẽtir̃ i eũ quẽ putãt meliorẽ. 8. q. 1. c. licet. Sđ hic ꝓꝓ formã mãdati, tenẽt eligere illũ, i quẽ iſti cõſentiũt, nec forma cõꝓmiſſi ſuari ꝑt: qa ñ ualet cõpromiſſum, ut eligãt quẽ illi uolũt, ut in l. q̃ lẽ, ff. de arb. Nec pñt ꝑ inſpirationẽ: qa ñ inducũt̃ ſpiritu Dei: ſed ſũ coacti ex forma mãdati. Cõſulũt tñ do. ut capiãt unã ex illis formis, & ſuẽt illã meliori mõ, quo pñt. Secus dic, ubi arctãt̃ eligere cũ cõſilio aliquorũ: qa tũc cũ cõſiliũ neceſsitet eos ad certũ eligẽdũ, ut ſ. dixi, dẽnt ſuar̃ aliq̃ ex illis formis, ut uoluit hæc gl. in ſeq. ꝑticula, & bñ; & ſequũt̃ hic cõiter doc. licet qdã ꝯ. Et no. ex gl. q cõſiliũ dẽt reqri añ ſcrutiniũ. Nã ſm In. & bñ, deriſoriũ eſſet reqrer̃ poſt ſcrutiniũ; & eſt utile reqrere iterũ poſt ſcrutiniũ publicatũ añ, quã ſequatur cõis electio, & bene, ut dixit iſta gl. Abb.

1 *Procurator abſentis habet uocem in electionib.*
2 *Epiſcopus non poteſt eligi, ſi eſt perſona illiterata.*
3 *Maior ps ſi eligit indignum ſtatim minor ps hẽt eligẽdi ꝑtãtem.*
4 *Gratia in dubio non eſt præſumenda.*
5 *Verba reſcripti in dubio ſunt reducẽda ad terminos iuris cõmunis.*
6 *Minor ps ſi ꝑtendat ius deuolutiõis ex elec. maioris ꝑtis factæ ſciẽter de indigno, an poſsit procedere ad electionẽ ex primo ſcrutinio?*

C A P. I I I I.

COngregato. Elect⁹ a maiori pte capl'i, ſi eſt idoneus, cõfirmat̃: al's cõfirmatur electio facta a minori pte de digno. h. d. Hæc ſũmatio eſt nimis gñalis; iõ ſm intellm intrinſecũ & ueriorẽ, ſũmo ſic. Si maior ps capl'i ſciẽter elegit indignũ, ualet electio de digno a minori pte, ẽt ex eodẽ ſcrutinio facta. h. d. notabil'r. Primõ duplex electio, & ſuper utraq; ptiũ allegatiões. Secũda ibi: *nos*, diffinitiõis cõmiſsio. Caſus l'ralis. Eccl. Niuerñ. uacãte, capl'm eiuſdẽ die ꝑfixa ad celebrãdã electionẽ, cõuenerũt ꝑmiſſo ſcrutinio, ſm formã cõcilii gñalis. 18. cõputato quodã ꝓcuratore cuiuſdã abſentis cõuenerũt i Cãtorẽ eiuſdẽ eccl'iæ. 13. uerõ i decanũ ipſi⁹ eccl'iæ cõſenſerũt. Illi, q Cãtorẽ i ſcrutinio noiauerũt, uidẽtes q eẽnt num. plures, q̃ illi qui i decanũ ꝯuenerãt, ipm Cãtorẽ in paſtorẽ elegerunt. Poſtmodũ ps Decani uidẽs q alii plurimũ deliqſsẽt eligẽdo ꝑſonã ſciẽtiæ & l'rarũ expertẽ, ꝓꝓ qđ illi erãt ipo iure eligẽdi ꝑtãte priuati, ſm ſtatuta Lateran. cõcilii, & ad eos eligẽdi ꝑtãs deuoluta; Decanũ ꝑdictũ in ſuũ Epm elegit, ad ſedẽ apo. appellãs; & ſic negotium iſtud ad ſedẽ apoſt. ẽ delatũ. corã ꝓꝓ petebat ps Decani electionẽ ipſi⁹ ꝯfirmari, reliqua ĩfirmata, cũ fcã eẽt ð ꝑſona indigna. ps altera electionẽ Cãtoris a maiori pte capl'i canonice fcãm, reliq̃ ĩfirmata, ꝯfirmari. Mãdat Pa. ut ſi dict⁹ Cãtor ĩ l'ratura defectũ ñ patit̃, & al's ẽ idone⁹, ipſi⁹ electio ꝯfirmet̃ reliqua ĩfirmata. Alioqn Cãtoris elec. irrita nũtiata, Decanũ ipm, ſi al's idone⁹ ẽ, ꝑficiat in paſtorẽ eccl'iæ Niuerñ. B. †
1 No. 1. ibi, *cõputato ꝓcuratore. &c.* q uox ꝓcuratoris abſentis, dẽt cõputari in num. electorũ, queadmodũ ſi ipſe cõſtituẽs ꝑ ſe dediſſet uocẽ. Nã q ꝑ aliũ facit, ꝑ ſeipm facere uĩ, ut in r'la, q ꝑ alium, de reg. iur. li. 6. Et an & qñ ſit licitũ ꝓcuratorẽ cõſtituere, dixi in c. qa ꝓpter. ſ. e. No. 2. ibi: *deſideria ſua*, iũcto tex. ibi: *ſua uota*. q in ſcrutinio priuato electores ꝓpriẽ ñ eligũt: ſed poti⁹ nominãt eligẽdũ, uĩ cõſentiunt in eũ. An ãt, poſſit qſq; dicere. Eligo, ubi ẽ ſuãda forma, c. qa ꝓpter, dic, ut ibi dixi: mihi tñ placuit ibi, q nõ. No. 3. q ex eo. ſcrutinio pñt ſequi plures electiones; & illa dẽt cõfirmari, q̃ alii de iure ꝑualet. † No. 3. q defect⁹ ſciæ literalis reddit quẽ
2 ineligibilem ad dignitatẽ epiſ. & ad hoc. c. cum in cunctis[d]
d ſ. e. † No. quintõ, q ſi maior pars eligit ſciẽter indignũ põt illicõ fieri ele. a minori parte, nõ expectata caſſatiõe uĩ ſen-

tentia

tĕtia declaratoria nullitatis primæ electionis. Satis.n.eſt ad ualiditatē ſecundæ electionis, ꝓbare poſt factam primã electionē ipſo iure nullam, ꝑtātē fuiſſe ad minorem ꝑtē deuolutã;& facit ꝓ hoc.c.bonæ,el a.§.e.& rña, ñ ꝓſtat impedimētum,de re.iur. Vlti.no.hic caſum, in quo ualet electio fcã à minori ꝑte capĩi. Sed ꝯ hoc & ꝯ text.opp.de c.eccĩa,& c. qa pp,§.e.ubi requirit maior pars totius capĩi ad ualiditatem electionis. Sol. ꝑ ꝑ hoc ꝯrium legiť iſtud c.uariis modis. Io. de Deo do.antiquus dicit hoc c.ꝓcedere de gřa:qa de iure talis electio ñ debebat ꝯfirmari,licet electus à ma.ꝑte eſſet indignus. Et fortè ipſe motus fuit, qa in deciſione hui⁹ tex. Papa ñ mandat inquiri, utrum maior pars elegerit ſcienter indignum,ſed ſolũ mandat, ut elect⁹ à minori parte ꝓficiať eccĩę,ſi ille Cantor elect⁹ à ma.ꝑte eſſet indignus. Prętерea tex.in fi.mandat iſtum electum à mi.ꝑte ꝓfici eccĩæ: nõ aũt mandat electionem eius confirmari,ſicut diſponit circa electum à ma.ꝑte.& ſic cum ꝑꝑ hic non ꝓceſſit uiã ordinaria, vř ꝙ gratioſè mandat iſtũ electũ ꝓfici eccĩæ. Hæc lec.cõiter ñ recipiť à do.nec mihi placet. Tum qa in text.nullũ uerbũ

4 ſapiens gřam apponiť. † Tũ,quia in dubio intellectus iuriũ, ñ ſunt trahendi ad gřam,ut no.Inn.in c ex parte. A.de teſt. & maximè hodie hoc eſt dicēdum:qa de uento ſeruiret iſte tex.hic,ſi contineret illam gřam,cum fuerit gřa momentanea,& ñ ſucceſſiua;& ſic ñ debuiſſet in hoc uolumine inſeri, ut hř.§.in proœ. Secundũ intelle.ſentit gl.fi.hic tacitè intelligendo,ꝙ maior ꝑs fuerat priuata:qa elegerat ſciēter indignũ. Vnde ꝑtãs integra eligendi remanſit penes alios,q̃uis nu.pauciores ; & ſic ñ ꝓt dici,ꝙ electio hic fuerit fcã à min. parte capĩi,imò à toto capĩo,cum fictione iuris in iſtis reſp ſenteť totum capĩm. Et iſte intellectus uiť adiuuari ꝑ d.c.bonæ,& quod ibi no.& per hoc ceſſat ꝯrium. Inn. ponit tertiũ intellectum, dicens, ꝙ ubi duæ electiones eodem contextu factæ cõcurrunt,quarum una eſt facta à ma.ꝑte de indigno, & reliqua à mi.ꝑte de idoneo; debet confirmari electio fcã de digno, ēt ſi maior pars elegerit indignum ignoranter. Moueť: qa ex quo eo.contextu.i.eo.ſcrutinio illico ſubſecutæ ſunt,minor ꝑs eligēdo dignũ eſt ſanior;ergo illa ꝓferenda. Sec⁹ dicit ſi electio fuiſſet fcã de indigno ignoráter à duplo ma.ꝑte:qa tunc non confirmareť electio facta de digno à minori,q̃ tertia parte. Diuerſitatis rõ ſm eũ eſt:qa capĩm eſt,ubi ſunt duæ partes; iõ ex quo iſtæ duæ ꝑtes ñ ſunt priuatæ:qa ñ elegerunt ſcienter indignum,non ꝓt ualere electio facta ab alia parte,in qua ñ repiť aliqua uis capitularis. Sed qñ non concurrunt duę partes,ſed maior tñ, tunc ꝑtãs capitularis eſt penes oẽs; ideò ſi minor ꝑs eſt ſanior,dẽt ꝓferri. Hoſt.uiť ſeq iſtũ intell.Inn.ꝙ ubi electiones ſunt factæ eodē cõtextu,dẽt ꝯfirmari electio fcã à mi. ꝑte,ſi maior ꝑs eligit indignũ ignoranter. Dicit tñ recedendo à dicto Inn.in hoc caſu,qñ eodē contextu ꝯcurrunt duę electiones,dẽt ꝓualere electio fcã,ēt ab uno de idoneo,ſi reliq e legerunt indignũ, licet ignoranter. Sed ꝯrium ipſe ſentit in c. ſcriptũ.§.e. Nec iſte intellect⁹ Inn.& Hoſt.aliquo iure ꝓbať. Non ob.iſte tex. imò poti⁹ facit ꝯ eos : qa iſti canonici pauciores innitebanť iuri deuolutionis. Dicebant.n.ꝙ ꝑtãs eligēdi erat deuoluta ad eos:qa illi plures elegerant indignũ,& allegabant ꝯciliũ gñale.ſ.c.cum in cunctis.§.e. & ſic tacitè dicebant,ꝙ ſciēter elegerunt indignum:qa illud.c.ſic loquitur in deuolutione ꝑtãtis. unde commiſſio Papæ licet gñalis, dẽt intelligi ſm

5 allegationem ꝓcedentē. † qa in dubio,uerba reſcripti dẽnt

a reduci ad terminos iuris cõis,[a] ut in c.cauſam,q̃,de reſcrip. Præterea ꝓt dici,ꝙ ideo Papa ñ fecit mentionem,an ſciēter elegiſſent indignum: qa data indignitate ſciæ,ꝓſumitur de facili ſcia: qa iſte defectus ĩraturæ eſt quaſi patens. Adhoc, qđ leg. & no.in c.ſi forte.§.e.ti.li.6. & ſic intellectus.gl.fi.ſ. recitatus,uiť ꝓſtantior,quem ſequunť Phi.Boati.Aegi.& Io. An.hic. Et dant iſti ꝓ rña,ꝙ nunq̃ electio facta à mi. parte, debet confirmari,niſi in caſu.c.ſcriptum.§.e.l. qñ concurrit cum poſtulatione,ut ibi dictum fuit:uel qñ maior pars eſſet priuata : quia tunc ex quo ꝑtãs reſidet in minore parte,q̃ cenſeť fictione iuris totũ capĩm,ut hic,& in d.c.bonæ,& in c.gratũ §.de poſtu.ꝓl. Et ex his infert Io.An.ꝙ ſi una electio eſſet facta à ma.parte de indigno ignoranter,reliqua uero à mi. parte de digno,utraq; debet retractari electio, ſeu irrita nuntiari. Prima.n.non ualet:qa facta de indigno,ut in c.innotuit,§.e.ſecũda non ualet:quia facta á mi.parte capĩi: nec ꝑtãs maioris partis hoc caſu eſt tranſlata in minorem partē, ex quo maior ꝑs elegit ignoranter indignum,ut in d.c.innotuit;& hunc intellectũ tene, quē cõiter ſequunť Moderniores. Sed circa hunc intellectũ dubitať, nũqd indiſtinctè ualeat electio minoris partis,maiore ſciēter eligēte indignũ. Io. An.ſentit,ꝙ ñ;ſed oportet ſm eũ, ꝙ ꝓcedat electio facta de indigno: qa añ electionē maioris partis,ꝑtãs nõ eſt deuoluta ad minorem ꝑtem; ideò cautè fecerũt iſti canonici pauciores. ꝓmiſerunt n. primò eligere maiorē ꝑtem; & poſtmodũ innitentes iuri deuoluto,ꝓceſſerũt ad electionē. Sec⁹ ãt foret,ſi minor ꝑs ꝑ pri⁹ ꝓceſſit ad electionē:qa cũ ſit nulla,ut i c.eccĩa,§.e.ñ ꝓt ꝯualeſcere electiõe maioris ꝑtis ſubſequente de indigno ſciēter facta,ar.in rĩa,ñ firmať,de reg.iu.li.6.[a] & meli⁹ in c.auditis.§.e. Sed Cõp. & Inn. in d.c.dudũ,§.e.ſenſerunt ꝯrium dicētes, ꝙ ex quo pri⁹ oẽs conſenſerant in ſcrutinio,ñ eſt uis,q̃ ꝑ prius eligit. Sed Cõp.& Inn.nõ uiderant.c.perpetuò.§.e.li.6. ubi hř, ꝙ licet in ſcrutinio quis ꝯſentiat in indignũ ſcienter : ñ tñ per hoc priuať ꝑtãte eligendi,niſi ꝑſeuerauerit in ea uolũtate, donec fuerit ſubſecuta cõis electió. Quãq ergo maior pars conſenſerit in ſcrutinio in indignũ: non tñ potuit minor ꝑs ualidè eligere, cũ adhuc ñ eſſet ad eã deuoluta ꝑtãs aliorũ,q̃ nõ deuoluiť,niſi ꝑ pactũ electionis,ut eſt tex.fin.in d.c.ꝑpetuò. Et hęc opi.uiť placere moderniorib⁹,& mihi ſatis placet; licet Io.de Lig.nitať defendere illã opi.Inn. & Cõp.dicēs ꝙ electio ſequēs trahiť ad ſcrutiniũ , quaſi retro fingant iſti priuati à tꝑe ſcrutinii,quēadmodũ hęc uota minoris ꝑtis ꝯualeſcũt ex electione maioris ꝑtis ſubſequenti facta de indigno. Sed ut dixi,hæc opi.ñ placet,qa electio ñ hẽt ꝑtes ſucceſſiuas. vñ incontinenti aut tenet,aut eſt nulla,ut in d.c.auditis.ſed ſi electio minoris ꝑtis ꝓcedit, illico ſit nulla. vñ ñ potuit ꝯualeſceř ex priuatione maioris ꝑtis ſubſequētis. Niſi diceres,ꝙ ea,q̃ incõtinenti fiunt vřr inelle, ut in c.officii.§.e. & in l.lecta,ff.ſi cer.pe. Sed hęc allegatio ñ uiť hře locũ,qñ prim⁹ actus iã fuit ꝑfectus,ar.opti. in l.ſi tibi,ff. loca.& qđ ibi no. Nõ ob. qđ dixi,ꝙ uota conualeſcunt ex actu ſubſequenti:qa ſcrutiniũ hẽt ꝑtes ſucceſſiuas:qa electores cõſentiunt ſucceſſiuè,& nõ ſimul. Vñ in iſtis prim⁹ act⁹ conualidať ex ſubſequētib⁹,ar. opt.in l.ꝑ fundum,ff.de ſer.ruſt.ꝓd. ubi ſi multi habent fundũ,& quilibet ꝑ ſe cõcedit ſeruitutē in fundo;prima cõceſſio ual

SER. SAPIA.
a Iuris communis. Vide Moder. in l. ex facto, in prin. ff.de uulg. & pup. in l. ſi quando,C. de inoſ.teſt.

6 daſ p poſteriores. † Sed iuxta p̄dicta q̄riſ nunqd minor p̄s p̄tendens ius deuolutionis ex electione maioris p̄tis ſacta ſcienter de indigno, poſſit ꝓcedere ad electionē ex primo ſcrutinio, in quo ſunt redacta uota oīm de capl'o? An uerò teneāt facere nouū ſcrutiniū, & oīa de nouo inchoare? Quibuſdā placuit, q̄ dēant de nouo oīa p̄agere: qa in 1. ſcrutinio ꝯſenſerunt tanq̄ ſingulares de c. nūc aūt uolunt eligere tāq̄ totū capl'm rōne p̄tatis ad eos deuolutę. Sed Comp. quem ſequunt hic cōiter do. circa hoc diſtinguit, q̄ aut electio minoris p̄tis ſequiſ incontinenti, aut ex interuallo. Si ex interuallo dēt facere ſcrutiniū de nouo p c. cū poſt petitā, ſ. e. ſ3 ſi illico poſt primā electionē, tūc n̄ eſt op⁹ nouo ſcrutinio. Et hoc dcm̄ mihi placet; & iudicio meo uł text. hic in uer. Decanū ipſum. ubi aptè innuit, q̄ ex primis uotis in decanū directis ꝓceſſerunt illi ad electionē iure deuoluto. Nō. ob. motiuū tenētiū ꝯriū: qa ſatis eſt, q̄ ex eodē ſcrutinio ſequaſ unica ualida electio, ut in d. c. qa p̄p. Vlt. hic q̄riſ de intellectu illi⁹ uer. alioqn. Sol. dicūt Vin. & Aegi. q̄ referſ ſolū ad defectū ſciæ, de quo p̄miſerat, n̄ ad al's indignitates: al's ſeq̄ref, q̄ qual'rcūq; eēt indign⁹ elect⁹ à ma. p̄te, dēret ꝯfirmari electio ſcā à mi. p̄te; qđ eſt ſalſum; qa n̄ ſufficit oīs indignitas electi ad priuationē eligentiū. Et facit hoc dcm̄ ꝓ opi. tenentiū, q̄ priuatio ſolū hēt locū in dignitatib⁹ exp̄ſſis, in d. c. cum in cunctis, ſ. e. de quo uide, qđ ibi dixi. Nā iſtud c. gn̄al'r loquens, dēt reduci ad term. aliorū iuriū. In gl. i uer. 1 *literatura*, ibi: *ſed ēt ſecularium negotiorū.* No. bene gl. & facit c. in canonibus. 16. q. 1. Et q̄ ſcia dicaſ ſufficiens, q̄ eminens, & q̄ ꝯpetens; uide qđ dixi poſt Inn. in c. cū in cunctis, ſ. e. Abb.

S V M M A R I V M.

1 *Bn̄ficia plura curata, nō ē licitū hēre. 5. 7. 9. 12. 14. 23. 26. 34. 35 (& 36.*
2 *Beneficium quo reſpectu dicatur curatum?*
Exceptio intentionis dicitur illa, quæ non excludit ipſam actionem: quia ante excipitur, quàm agatur nu. 29.
3 *Popularis actio non recipit ꝓcuratorem, et conſumitur uno agente.*
4 *Electores habēt ēt officium poſt electionem factā, in ea defendenda.*
5 *Infamia quetuplex eſt.*
6 *Procurator non præiudicat domino in confeſſione, quam facit.*
7 *Poſitionibus criminoſis, an quis teneatur reſpondere?*
8 *Beneficium quo reſpectu dicatur curatum?*
10 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem rei petitioni actoris; niſi reus proteſtetur, quòd non intendit litem conteſtari.*
11 *Cōfeſſio facta ī ꝓceſſu, q nō eſt ualidus ī ee, q̄ lis nō eſt cōte. ualet.*
Conteſtatio litis, an requiratur in ſpiritualibus?
13 *Surreptio uitiat literas ad beneficia ipſo iure: ſed literas ad lites, non ſed per ſententiam.*
15 *Diſpenſatio eſt ſtrictiſ iuris.*
16 *Papa diſpenſans, ut quis poſſit plura beneficia retinere, intelligitur ſi canonicè retinet.*
Præter, iſta dictio, an ſtet incluſiuè, uel excluſiuè?
17 *Renunciando liti & cauſæ: uel liti & iuri, non uenit ius futurum, & quid ſi ſimpliciter renunciat liti?*
Directè qui non poteſt aliquid facere, non poteſt etiam indirectè.
Prælatus qui non poteſt alienare bona eccleſiæ, non poteſt cedere liti, quæ uerſatur de illis bonis.
18 *Fur quo caſu excuſatur, dicendo: credebam dominum permiſſurū.*
Fur non excuſatur, etiam ſi dominus diceret poſteà, fuit factum de conſenſu meo; niſi concurrant aliquæ ueriſimiles coniecturæ.
Inuentor rei alienæ, quo caſu poteſt euitare ſuſpicionem furti.
19 *Poſſidens beneficium minus canonice, non dicitur proprie committere furtum: ſed in fructibus uere committit furtum.*
Quodammodo, eſt dictio improprietatis.
20 *Geſta a p̄lato nō uere, an teneās tā reſpū̄ ſeri ſpalis, q̄ pœnitētialis.*
21 *Abſolutio fcā a nō habēte autho. ualet: qa talis abſoluēs tolerabaſ.*
22 *Caſus, uel cauſæ præteritæ non deciduntur ſecundum ius nouum.*
24 *Criminoſus utrum poſſit eligi in prælatum?*
Excommunicatio minor, non ſemper eſt peccatum mortale.
25 *Litis conteſtatio non fit, ſi reus confitetur ante oblationem libelli.*
Sn̄ia diffinitiua, non poteſt ferri, ubi non præceſſit litis conteſtatio.
Confeſſus, utrum habeat quadrimeſtre tempus ad ſoluendum?
27 *Papa non poteſt alienare bona eccleſiæ ſine magna cauſa.*
28 *Omnis cauſa regulariter requirit plenum ordinem iudiciarium.*
30 *Iuramentum calumniæ exigitur in ſpiritualibus.*
31 *Procurator, ſi eſt uilis perſona, & dominus non: poteſt dominus compelli ad reſpondendum.*
32 *Confeſſio prælati quo caſu noceat eccleſiæ.*
32 *Matrimonium ſpirituale contrahitur inter eccleſias & Prælatos.*
35 *Conſuetudo, ut beneficiatus pluribus beneficiis poſſit diſponere de fructibus ad libitum ſuæ uoluntatis, non ualet.*
37 *Probationes dubiæ interpretantur contra illum, qui producit.*
Spiritualia non conceduntur ſub annuo cenſu.
Violenter, iſtud aduerbium poteſt ſumi actiuè & paſſiuè: & inducitur ad quæſtionem.
Accuſatus de percuſſione cum ſanguine, abſoluitur ſi teſtes probant percuſſionem ſine ſanguine.
38 *Verba reſcripti in dubio ſunt reducenda ad terminos iuris cōis.*
Diſpenſatio facta ab Epiſcopo ſine cauſa rationabili, non ualet.
39 *Reſcriptum, ſi producitur, an requiratur alius libellus?*

C A P. L I I I.

1 DVdum. † Habēs plures dignitates, uel plura bn̄ficia curata, ſine diſpēſatiōe Papę ineligibilis ē. h. d. quo ad titulū. Nā hēt alia multa dicta incidēter, q̄ n̄ faciūt ad ꝓpoſitū. Diuidiſ principal'r in tres p̄tes. In j. ponunſ narrōnes p̄tiū corā p̄p. In ij. ibi: *nos igitur*. cōmiſſio & ꝓceſſus iudiciū. In iij. ibi: *licet aūt*, ꝓceſſus Papæ. Caſus l'ralis. Vacāte Rothomagen. eccl'ia canonici cōuenerūt ad celebrādā electionē. Fuit electus Decanus ipſius eccl'iæ in paſtorē. ꝯ iſtā electionē ſe opponebāt Archidiaconus ipſius eccl'ię, & qdā alii canonici. Dicto Archidiacono ꝓ ſe & p̄te ſua & G. Archidiacono ꝓcuratore eorū, q electionē celebrauerunt, in p̄ntia Papæ cōſtitutis, inter alia q̄ ꝯ electū obiecta fuerūt ꝓpoſuit Arc. p̄dict⁹, q̄ idē elect⁹ poſt cōciliū gn̄ale adept⁹ fuerat Archidiaconatū Ambien. & ip̄m cū plurib. parochialib. eccl'iis, quas habuerat an̄ ip̄m conciliū retinere p̄ſumpſit; & dimiſſo illo archidiaconatu eccl'ias ipſas retinuit. Sed in ꝯcilio ipſo dr̄, ut qcūq; receperit bn̄ficiū hēns curā aīarum annexā, ſi prius tale bn̄ficiū obtinebat, ipſo iure ſi illo priuat⁹; & ſit illud retinere cōtēderit, ēt alio ſpoliēſ. Sed idē elect⁹ ꝯ p̄dictū ꝯciliū ueniēs, notā cupiditatis incurrit, q̄ in aliis reprobaſ debuerat; & retinēdo bn̄ficia, q̄ n̄ ſpectabāt ad ip̄m, rē ꝯtrectauit alienā; & ſic furtū cōmiſit quodāmō, uel rapinā. p̄tereà in ſuæ ſalutis periculū & multarū aīarū diſpēdiū illas eccl'ias retinebat, q̄ ad eū nullaten⁹ p̄tinebāt, cū illis eēt ipſo iure priuat⁹; & ſic p ip̄m parochiani illorū dānabiliter ſūt decepti. Ex aduerſo rn̄dit ꝓcurator alteri⁹ partis, q̄ ſi dict⁹ elect⁹ plura bn̄ficia obtinebat, p ꝯceſſionē Rothomag. Archiep̄i, excuſauit eum dē dn̄o Papæ. Do. p̄p excuſationē illā friuolā reputauit, mādās qbuſdā, ut ſi ꝯſtaret, q̄ idē elect⁹ p⁹ receptū Archidiaconatū p̄dictā curā animarū habētē p̄factas eccl'as electionis tp̄e tenuiſſet, nec oſtēderet ſecū p ſedē Apo. diſpenſatū, electionē caſſarēt ip̄ſi⁹; & eccl'iæ de p̄ſonā idōea ꝓuiderēt. Partib. ergo in iudiciū p̄ntia cōſtitutis, & p̄ſtito iuro ď ueritate dicēda, & factis poſitionib. hincinde. tādē idē Decanus elect⁹ ex qbuſdā grauaminib. ad ſedē apoſt. appellauit. iudices nō obſtāte appell'one caſſauerūt electionē; & eidē eccl'iæ ď Cenoman̄. Ep̄o ꝓuiderūt. Poſtmodū uerò cā ad ſedē apoſt. ē delata. p̄p examinato ꝓceſſu iudicū p̄dictorū, licet poſitiones & rn̄ſiōes factæ fuiſſet ſup qbuſdā articulis, corā p̄dictis iudicib. qa tn̄ p̄p n̄ iuenit lit. cōt. fuiſſe: qa p poſitiōes & rn̄ſiōes, n̄ fit litis ꝯteſtatio, ſed p petitionē i iuſ ꝓpoſitā, & rn̄ſionē ſecutā ꝯteſtatio litis fiat; ꝓceſſū eorū, ſ. iudicū: ď nūtiauit irritū & inanē. Poſt oīa iſta dictus Archidia. ex cauſa p̄-

miſſa

miſſa eādē electionem petiit irritari. Ele-
ct⁹ ꝑdict⁹ rn̄det, ꝙ ei⁹ electio n̄ erat irritā-
da, ſed poti⁹ ꝯfirmāda. Lite corā ꝑꝑ lītimè
cōteſtata, & pſtito à ptib⁹ iuřo đ veritate
dicēda, elect⁹ ipſe cōfeſſus fuit electionis
tpe bn̄ficia tenuiſſe ꝑdicta: ſꝫ excuſabat ſe
dicēdo, ꝙ n̄ credebat dcm̄ Archidiacona-
tū curā aīarū hr̄e. ſed ipſe cōfeſſus fuit ī iu-
re, ꝙ Arc. Ambiē. de ꝯſuetudine ſuſpēdit,
excōicat, & abſoluit ꝑſbyteros & priores
& parochiales eccl'ias īterdicit, viſitat, &
īngrit, & ꝓcuratiōes recipit; & ex hoc ꝓ-
bat, ꝙ curā hēt aīarū ānexā; & ſi ēt n̄ hr̄et,
ꝑſonat⁹ tn̄ extitit; & idē ē iudiciū de ꝑſo-
natib⁹, & bn̄ficiis curā aīarū habētib⁹. Itē
īdulgētiā, quā inſuꝑ ſe hr̄e dicebat, ꝑꝑ fri-
uolā ī̄putauit: qa īpetrata fuit veritate ta-
cita, & falſitate expſſa: qua tacita, vł expſ-
ſa, eā nullaten⁹ habuiſſet. & expſſit, ꝙ ꝑdi-
ctas eccl'ias canonicè fuit aſſecutus an̄, q̄
Archidiaconatū habuiſſet, cū null⁹ poſſit
duas parochiales eccl'ias hr̄e, niſi vna pen-
deat ab altera, vł vnā intitulatā, & aliā cō-
mēdatā hr̄et. Sed cū ipſe vtrāq; intitulatā
habuerit, illas canonicè hr̄e n̄ potuit. Itē
dixit, ꝙ redit⁹ ſui ꝑſonatus erāt tenues &
exiles, ſuppreſſit quod plures parochiales
eccl'ias cū pluribus aliis bn̄ficiis ī diuerſis
eccleſiis obtineret. Nō fuit ītētio Pape ſe-
cū ī tot bn̄ficiis diſpēſare, nec đ nouo ſibi
aliqđ cōcedere. Ad vlti. cū n̄ reſtaret, niſi
ſn̄ia ꝓferenda, renūtiauit iuri, ſi ꝙ ei cōpe-
tebat, & liti ſpōtanea volūtate: & ꝑꝑ ei⁹ re-
nūtiationē admiſit. B. No. 1. ibi: *Archidia-
con⁹, et qdā alij eiuſdē eccleſia &c.* ꝙ ꝯ ele-
ctionē fcām à maiori pte, pt minor ps ſe
opponere allegādo vitiū electi, vł defectū
circa formā electiōis; & rł̄r, q admittanť
ad opponēdū ꝯ electionē, vł electū, dic, vt
2 plenè no. ī c. ſuꝑ his. ĵ. de ac. † Scđo no. ex
eiſdē verbis, ꝙ ēt ipſo electo nihil petēte
pt obn̄ci ꝯ ipſi⁹ ꝑſonā, vł electiōis formā,
vt hic, & ī c. 1. ĵ. e. li. 6. Nec ob. ſi dicať, ꝙ ex-
ceptio ē actiōis excluſio, vt ī l. 2. ff. de exc.
ergo ſi n̄ agiť, n̄ pt excipi. Dicēdū ē. n. ꝙ li-
cet elect⁹ n̄ petat: ē tn̄ ī ītētiōe petēdi: qa
ītēdit peteť cōfirmationē & ꝯſecrationē.
a Vn̄ erit iſta exceptio intētiōis[a] poti⁹, quā
actiōis ī iudiciū deductę, ex quo nulla de-
ducta ē actio, vt ſētit hic Inn. & bn̄. Et cir-
ca hūc arti. an, & qn̄ poſſit exceptio dedu-
ci ī iudiciū an̄, q̄ deducať actio; vide qđ di-
xi ī c. ſi qs ꝯ, de ſo. cōp. ī prin. vbi hūc arti-
culū plenè declaraui, & aliquid tetigi ſuꝑ
ru. đ exce. No. 3. ꝙ Archidiacon⁹ pt eē ꝓ-
curator aliorū clericorū ſaltē ī cā eccl'ia-
ſtica; facit qđ dixi ī c. ī nr̄a, đ ꝓcu. vbi uiđ.
Et ex hoc & tex. no. ꝙ ī cā, q̄ moueť ꝯ ele-
ctū ſeu electiōis formā, pt cōſtitui ꝓcura-
3 tor; qđ clari⁹ ꝓbať ī cle. n̄ pt. de ꝓcu. † Ex
hoc īferť ſm Inn. ꝙ hæc n̄ eſt ꝓpriè actio
ppł'aris, cū ī ea n̄ poſſit cōſtitui ꝓcurator,
vt ī l. licet ī ppł'arib⁹, ff. de ꝓcu. ſed ē quaſi
ppł'aris ſm eū. tueť. n. iūs ppł'i & eccl'iæ 8.
q. 1. c. audacter. cōſumiť vno agēte, ſicut ip-
ſa actio ppł'aris, vt voluit gl. no. in c. cū di-
lect⁹, ĵ. e. vn̄ pt dici, ꝙ hec actio ſit anoma-
4 la. † Quartò not. ꝙ electores n̄ ſunt functi
offi. eorū ꝑ ſolū electiōis actū: imò pn̄t ip-
ſi electionē ꝓſeq corā ꝯfirmatore, & ꝓ ea
aſſumeť defenſionē; cōcor. c. 2. de ī int. re.
& c. cū dilect⁹, de cōſu. Et tā de electorib⁹,
quā de collatorib⁹, vide ꝑ Inn. ī c. dilect⁹,
el 2. ĵ. de ꝑb. & facit c. cupientes. ĵ. eo. li. 6.
5 † No. 5. ꝙ detinēs plura bn̄ficia min⁹ cano-
nicè, īcidit ī multa vitia. Primò ī trāſgreſ-
ſionis notā; & tu dic notā. i. infamiā. Vn̄
vř infamis, ꝓ hoc 6. q. 1. c. infames, ſaltem
infamia canonica, & quæ ſit iſta infamia
canonica, & in quo differat à ciuili; vide
qđ dixi ī c. teſtimoniū, de teſti. Scđo inci-
dit ī c. cupiditatis vitiū, ꝙ maximū ē. Vn̄
īpedit quē ꝓmoueri ad dignitates. Nā cu-
pid⁹ de facili deuiat à vero, vt ī c. virū 47.
di. & ī c. 1. ī prin. illi⁹ di. vbi dř, ꝙ authori-
tate Apł'i, cupidi ꝓhibenť promoueri. vn̄
Tulli⁹. Peſſima res ē cupiditas: qa ęgenos
facit, quos capit, cū fine q̄rēdi n̄ īueniāt.
Tertiò cōmittit furtum, nec ſimplex fur-
tū, imò cū ſacrilegio. pōt dici furtū pecu-
lat⁹. i. furtū de re publica, ꝙ eſt grauius; &
talis ꝯparať Iudæ, vt dicit tex. ī c. qđ ergo
23. q. 4. facit 12. q. 2. c. 1. No. 6. qđ intruſus
ī bn̄ficio, n̄ pt abſoluere ēt ī foro pn̄iali;
q̄q̄. n. qlibet ꝑſbyter in ordinatiōe ſua re-
cipiat ptātē ligandi & abſoluendi; illā tn̄
ptātē recipit ī habitu, n̄ āt in actu, ex quo
nō hēt ſubditos; ad hoc c. oīs vtriuſq;, de
pę. & re. & vide ꝑ Io. An. ī c. cū ſatis, de of.
6 Arc. † No. 7. in ver. verū, ꝙ cōfeſſio fcā per
ꝓcuratorē eligētiū, n̄ ꝑiudicat electo. Nā
ꝑꝑ noluit hic ſtare ī ꝑiudiciū electi cōfeſ-
ſiōi iſti⁹ ꝓcuratoris eligētiū. Vn̄ licet cōfi-
tereť pluralitatē bn̄ficiorū electi, nihilo-
7 min⁹ ꝑꝑ mādauit de hoc ingri. † No. 8. ꝙ
ēt in cā ſp̄uali admittiť vſus poſitionū, &
ꝙ pōt fieri poſitio ſuꝑ pluralitate bn̄ficio-
rū: & hoc, qa pluralitas nō ſp eſt crimē, cū
qn̄q; excuſeť ex diſpēſatiōe bn̄ficiorū. Et
circa hāc mām poſitionū, ꝓſertim cū q̄riť
b an teneať qs rn̄dere poſitiōi criminoſę[b],
īſtat hic Inn. Sed tu viđ ad mām tex. bo.
gl. in c. 1. & 2. de cōfeſ. li. 6. & ī c. 2. de teſt.
eo. li. aliqđ ī cle. ſæpe, de ver. ſig. dixi ſatis
in c. pe. de iura. cal. & de poſitiōe crimino-
ſa, an ſit rn̄dēdū, dixi plenè ī c. 2. de cōfeſ.
& iō nō hic replicabo. No. 9. ꝙ cura aīarū
pt capi dupł'r. eſt. n. q̄dā cura fori pn̄ialis;

a ZACHARIAS. Exceptio intētionis. Adde ꝙ exceptio intētionis nō eſt ꝓpriè exceptio. vn̄ ſtāte ſtatuto, ꝙ nulla exceptio admittať, pt tn̄ iſta exceptio obijci; ita no. Bal. in l. ſancimus, col. 2. C. de do. licet ip-ſe ſm Alex. ī l. peremptorias, col. 5. de cōd. ob cām, videať ſentire ꝯriū.
ANT. FRAN. Circa iſtā exceptionē intētiōis & facti, an ſit ꝓpriè exceptio; dicas, ꝙ poti⁹ dř defenſio, q̄ exceptio, vt per Spe. in ti. đ excep. ī §. 1. in ver. defenſionis, & in ver. ſi. & vide Bal. in addi. Spec. in titu. de lit. cōteſt. in ver. ꝑ exceptionē, vbi dicit, ꝙ exceptio intētiōis & facti opponiť an̄ li. cōteſt. Adde tn̄, ꝙ nō pōt opponi poſt trāſactionē & litē finitā, vt in l. nec intētio, & ibi per Bal. C. de trāſa. & ibi dicit Bal. ꝙ talis exceptio opponitť ei, q agit de facto & đ iure, & vide gl. in l. 2. ff. de exce. q̄ ēt dicit, ꝙ exceptio iuris đ illa, quæ opponiť actori bn̄ti actionē. Et an ſtāte ſtatuto, de quo. ſ. il-la poſſit opponi, vide ꝑ Alex. in l. q ſe dī̄r, de cond. ob cām. & vide Pau. de Ca. in cōſ. 342. vbi ponit, an exceptio de mr̄imonio ſit iuris, vł facti; de quo ꝑ Bar. in l. quoties, C. de in.
b Poſitioni criminoſæ. Scias, ꝙ ubi qs rn̄det poſitionibus criminoſis, teneť rn̄dere ꝑ verbū eſt, vel, nō eſt, ita ſm Bar. in l. inter oēs §. rectè, in fi. ff. de fur. qđ tn̄ dictum Bar. vř dubiū, ꝑ ea q̄ ponit ipſe in l. de ætate, §. nihil, in fi. ff. de inte. ac. & ibi hoc reperio pōderatū ꝑ d. Alex. in addi. vbi multa bona ponit, q̄ rn̄ſio admittať in poſitionibus n̄ criminalib⁹, quē vide omnino. Aeneas de Falc.
ZACHARIAS. Adde iſtū in c. cām, ī 5. co. ubi ponit diuerſas doc. opi. & tādē cōcludit, vt hic. ĵ. de teſti. & ibi etiā Fel. ver. 10 ea. gl. ibi, ꝑſonas. Adde inſuꝑ Ia. Reb. in l. præſes, nu. 5. & ibi in addi. C. ſi ſer. aut liber, lib. 10. Bar. Soci. regula 411. & Lanf. de Oria. in c. qm̄ contra, uer. reſponſiones, nu. 10. uer. decima regula, & ibi in addi. ad eum. ĵ. de proba.
ANT. FRAN. Quātū ad hoc de poſitione criminoſa, q̄ dicať poſitio criminoſa, uide Bal. in l. trāſactione, la 1. C. de trāſa. ubi dicit, ꝙ ubicūq; ꝯtinet crimē, ſiue criminalř, ſiue ciuiliter ſp dř criminoſa. Et an tali poſitiōi ſit rn̄dēdū. Bar. in d. l. trāſactiōe, & Bal. ibi dn̄t nō eſſe rn̄dēdū. ſed Bar. in l. quoties, ī §. ſeruor, ff. de noxa. ꝑ illū tex. vř tenere ꝯriū. Remittit tn̄ ſe ad no. ī l. q iuraſſe, ī §. ſi př, ff. đ iureiu. & ī l. ſi. in ĵ. 1. o. ff. đ his, qb⁹ ut in d. ſi. & ī l. ſi intelligiť, ī §. tacitē, ff. de iu. fiſ. & uide eūdē Bar. ī l. Marcell⁹, in §. 1. ī uerſ. 2. eſt uidēdū, ff. rer. amo. ubi dicit n̄ eſſe rn̄dendū ꝑ verbū, credo: q talis rn̄ſio n̄ facit delictū, ſed ꝑ uerbū ueritatis ē rn̄dēdū, & facit delictū, ſi poſitio ſit đ facto ꝓprio delinquētis, & ibi dicit hoc eē uerū, qn̄ ex crimine qs lucraretť cū aliena iactura. Sed ipſe Bar. in l. 2. §. qđ obſeruari, ī 6. col. C. de iu. ca. calū. dicit ꝙ ſi ꝑ poſitionē detegitur aliquē detētatorē rei alienæ, ēt ad aliū ptinentis: uel eſſe debitorē alteri⁹; tūc dēr poſitiōi criminoſæ rn̄deri; niſi per hoc tractareť. qđ aľs eſſet deciſum. ſi uerò ꝑ delictū declaratū in poſitiōe hoc n̄ detegeret. ſed ſolū ꝑſona repelleť, tūc n̄ dēt rn̄deri, ut no. doc. ī c. dudū, đ elec. & ꝑ Ang. ī l. Marcellus, in §. 1. ff. rerū amo. & uide Inn. ī c. cū ſuꝑ in prin. đ cōf. ubi dicit, ꝙ qn̄ crimē, ꝙ deducit in poſitiōe, eſt notoriū & īducēs īfamiā, ē illi rn̄dēdū. De quo ēt per Bal. ī d. §. ꝙ obſeruari, l vlt. co. & in l. 1. C. de pę. ind. ꝙ malè in. ī 1. col. & ꝑ Ang. in l. q petitorio, ff. đ rei uē. & ꝑ Arc. ī c. ex pœnitētib⁹. 50. di. & ꝑ gl. & doc. ī c. 2. đ cōf. li. 6. & uide Spe. ī ti. đ poſi. in §. 7. ī uer. 19. & ibi ꝑ Bal. ī addi. & hē ꝑ d. Car. in c. 2. de cōf. & ī cle. ſæpe, in §. qs, in prin. đ uer. ſi. ubi dicit, ꝙ poſitiōi cōtinēti crimē, n̄ teneť qs rn̄dere, qn̄ eſt ſuꝑ occultis; ſec⁹ ſi ſuꝑ manifeſtis. Itē dicit, ꝙ n̄ eſt ꝑiur⁹, q rn̄det poſitiōi cōtinēti ꝑiuriū, ſi negat ſe ꝑiuriū. & uide Bal. latè ī l. accuſationē, C. de accu. & Io. de Imo. in d. c. dudū, ubi dicit, ꝙ ſicut qs n̄ teneť rn̄dere poſitiōi criminoſæ; ita nec illi, ꝑ quā puenit ad illā. Et an poſitioni cōtinēti publi-

cũ famã criminis, dẽat rñderi, & an illa dẽat admitti; uide Bar. in d. §. qđ obſeruari, in ul. co. ubi refert Inn. ĩ d. c. dudũ, tenere, ꝙ in ſpũalib. eſt rñdẽdũ poſitioni de infamia, ſed in tpalib. nõ. & uide Bal. in addi. Sp. in ti. de poſi. in uer. ſi libellãs. ubi dicit, qđ poſitio cõcepta ꝑ uerba cõtumelioſa, nõ eſt admittẽda. Et qualr̃ alijs poſitionib. ſit rñdẽdũ, uide plenè ꝑ Bal. & doc. ĩ d. §. qđ obſeruari, & ꝑ Spe. in ti. de poſi. ĩ §. 4. 5. & 6. & in ti. de inſtr. edit. in §. 5. in uer. qđ ſi qs. Et an reſpectu partis falſæ poſsit poſitio tota negari, & qualr̃ ſit rñdendũ, uide per gl. & doc. in c. 1. & 2. de cõfeſ. li. 6. & in c. cum ſuper, de confeſ. in antiquis.

SEB. SAPIA.

a Fori contentioſi. Vide Inn. & Io. And. in c. de multa. j̃. de ꝓb. ubi ẽt hic tenẽt, ꝙ cura fori cõtẽtioſi nõ dr̃ propriè cura.

SEB. SAPIA.

b Per petitionem. Vide Rotã deciſio 12. ſi pars, in no. ubi dicit, ꝙ litis conteſtatio inducit̃ ꝑ uerba, nego narrata, prout narrant̃, & petita, ꝓut petũtur fieri debere, ẽt ſi nõ ponant̃ illa uerba, animo litis cõteſt. & dicit Inn. in c. 1. de litis cõteſt. ꝙ liti. conteſt. ꝓſumat̃ cõteſtata aio cõteſtandi, qñ uerba ſunt apta. Imò plus uoluit Bal. & Alex. poſt Bart. in l. ſi debitor, ff. d. peti. hære. ꝙ litis conteſtatio etiam inducitur per dubitationem.

SEB SAPIA.

c No. Facit ad hęc tex. in c. is cui, in fi. de præben. li. 6. cum ibi traditis ꝑ ſcribentes.

SEB. SAPIA.

d An iſta. Vide Moder. in l. actione, C. de tranſa. & aliqua per Fel. in ca. cauſam, col. 2. de re iud.

e Præter. de iſta dictione uide Bart. ibi dicentẽ in ſua ſolẽni repet. l. Cæſar, in 2. col. uer. circa, ff. de publica. & uide eũdem & ibi moderniores in l. [illegible] cũ. §. qui iniuri[illegible], in 2. col. [illegible] ꝓmiſſis, ff. ſi quis cau. ubi & multis alijs

& hæc ꝓpriè dr̃ cura. Ad hoc ꝙ no. gl. in cle. dudũ, đ ſepul. q̃ no. dicit quę hñt curã aiarũ, qñ adſtringit ad dãdũ ſacrã ſub cura ſua poſitis, & illi cogunt̃ ab eo recipe. a Quędã uero ẽ cura fori cõtẽtioſi,[a] q̃ uerſat̃ circa exercitiũ iuriſdõnis ſpũalis, ut ĩ excõicãdo, iterdicẽdo, abſoluẽdo, & ſĩlia exercẽdo; & hæc nõ dr̃ ita ꝓpriè cura aiarũ: tñ ſatis pt̃ dici cura, cũ iſta ſint medicinalia ipſis aiab. ut in c. cũ medicinalis, de
8 ſen. ex. li. 6. †Et ex hoc & ex tex. no. ꝙ bñficiũ dr̃ cura: ũ, ſiue hẽat curã fori pnialis, ſiue fori cõtẽtioſi, ut ꝓbat̃ hic; & ĩ hoc tene mẽti iſtũ text. q ad hoc ſolet allegari.
9 †Itẽ no. ibi: ꝑ ſedẽ Apo. diſpẽſatũ, ꝙ nõ ualet diſpẽſatio ſuꝑ pluralitate bñficiorum curatorũ, uel dignitatũ, niſi fuerit ſacta ꝑ ſedẽ Apoſt. & iudicio meo iſte ẽ melior text. q poſsit allegari in hac ma. Nã c. de multa, ꝙ ſolet ad hoc allegari, licet faciat in ar, nõ tñ ita bñ ꝓbat, ſicut iſte tex. Intelligit tñ Hoſt. hic de diſpẽſatione, q̃ ſit ꝑꝑ ꝓrogatiuã ꝑſonæ: ſed ſi fieret ꝑꝑ neceſsitatẽ, uel utilitatẽ ecclĩæ tenuit, ꝙ nõ ſit adẽpta Epis. Iſte tñ tex. multũ ſtringit ꝯ opi. ſuã; & ita hodiè tenet curia Rom. nã tex. iſte loquit̃ ĩdiſtinctè cũ excludat diſpẽſationẽ indiſtinctè, niſi oſtẽdat̃ facta ꝑ ſed. Apo. opi. tñ Hoſ. æqor, ut minus corrigat̃ ius antiquũ, qđ ꝑmittebat Epis diſpẽſationẽ, ut hr̃ in c. ſanctorũ. 71. di. Vide tñ đ hoc qđ plenius dixi in d. c. de multa; & in hoc tene mẽti iſtũ tex No. ulteri⁹ ar. ꝙ iudex delegat⁹ datus in cã electionis, ꝑ ꝯſequẽtiã uĩ deputat⁹ ad ꝓuidẽdũ ipſi ecclĩæ de ꝓlato in caſu caſſationis. Nã iſti delegati caſſata electiõe ꝓuiderũt ecclĩæ de Archiepõ, ut patet in uer. ꝓtib. in uerbo. ꝓuidiſtis; & ita aliàs qdã aſſeſſor ꝯſuluit. Sed Ab. & doc. cõiter ſequẽtes, hoc dictũ repꝛhẽdũt, dicẽtes, ꝙ iſti hẽbãt ptãtẽ ꝓuidẽdi ex ſpãli cõmiſsione eis facta, ut patet ĩ antiqua; & illa ps fuit deciſa, & ꝯtinebat̃ ſub
10 illa dictiõe, & j̃. ꝙ ſatis mihi placet. †No.
b qualr̃ ſit lit. cõteſt. Nã ꝑ petitionẽ[b] in iure ꝓpoſitã in iudicio & rñſionẽ ad eã factã. Et itẽ hr̃ in c. unico. j̃. de lit. ꝯteſt. & ſolit⁹ ſum allegar̃ utrãq; lrãm ad ꝓbãdũ, ꝙ illa uerba ñ ſunt neceſſaria: Rñdeo ad libellũ aĩo lit. cõteſt. Nã in dubio dẽt talis aĩus ꝓſumi, ex quo rñdet̃ ad libellũ; niſi ꝓteſtatio fiat in ꝯ̃riũ, ut no. Inn. in c. cũ M. de ꝯſt. & notabilr̃ ſenſit Io. An. hic ſuꝑ gl. in uerbo, in iure ꝓpoſitã, & rñſionẽ. ubi gl. uĩ requrere, ꝙ ꝯſteat̃ aĩo cõteſtãdi litẽ, ſed ut s̃. dixi, aĩus ꝓſumit̃ ex rñſione, ut uoluit Io. An. & uide qđ pleni⁹ dixi in d. c. unico; & ꝓ hoc facit etymologia uocabuli, q̃ ponit̃
11 in ſi. gl. ſal. † No. ẽt, ꝙ in ſpũalib. totus ꝓceſſus corruit omiſſa lit. cõteſt. q̃tũcũque det̃ in iudicio partiũ ꝓſentia. hodiè ãt in iſtis ſpũalib. dic, ut leg. & no. in cle. diſpendioſã, de iud. Cõfeſsio tñ nõ ꝑiret: qa illa

ad ſui ualiditatẽ nõ exigit telã iudicii, ſed ſatis ẽ, ꝙ hẽat calorẽ ipſi⁹ iudicii. i. ꝙ fiat in iudicio, ut no. dicit Inn. in c. qualiter & qñ. el. 2. de ac. & fa. c. 1. de accu. li. 6. Hinc eſt, ꝙ ubi ex aliquo defectu ꝓceſſus ẽ nullus; remanet tñ cõfeſsio partiũ, ut ſinglr̃ uoluit Inn. in c. Piſanis, de reſt ſpol. & facit ibi tex. Ad idẽ tex. in cle. ꝯſtitutionẽ, in fi. e. ti. de ele. Ita dicẽdũ qñ ꝓceſſus corruit ex defectu nõ cõteſtatæ litis, ut ꝯfeſsio nihil
12 ominus remaneat. † No. ibi, *negare nõ pt̃, quin ꝑſonatus exiſtat.* qđ Archidiaconat⁹ ſaltẽ ẽ ꝑſonatus, ſeu dignitas, q̃ tuncũq; nõ hẽat curã aiarũ in foro cõtẽtioſo, uel pniali; & hoc ꝓbat iſte tex. melius, q̃ alius. Et facit ẽt opti. iſte tex. ꝙ Archidiaconatus nõ pt̃ teneri canonicè cũ alio bñficio curato; licet ñ hẽat curã aiarũ ꝓpriè, uel impropriè; qđ puto indubitãter uerũ, ubicũq; reqreret reſidẽtiã, ꝑ tex. c. ad hęc. j̃. de ꝓb. & uide qđ ibi dixi, & in d. c. de multa; ubi tetigi, ꝙ ſi nõ reqreret reſidẽtiã, nõ hẽt aliqđ offiñ, ſed nudũ nomẽ, ut Arc. Senen.
13 ſecus, dic, ut ibi. No. ibi: *inualidã reputamus.* ꝙ diſpẽſatio ſurreptitia eſt ipſo iure nulla; fa. c. 1. & 2. de fi. ꝓſby. li. 6. & in l. 1. ff. de nata. reſt. Et idẽ dicẽdũ in oĩb. lrĩs gratioſis; ſecus in lrĩs impetratis ad lites. Illæ. n. nõ ſunt nullæ, ſed ꝑ exceptionẽ annullãdæ; & de his uide ꝙ dixi ꝓ rõne diuerſitatis in c.
14 ad audiẽtiã, el. 2. de reſcr̃. †No. duos caſus, ĩ qb. licitè qs poſſet tenere duas ecclas curatas. Prim⁹, ſi una depẽdet ab alia; puta ſi ẽ alteri unita; cõcordat. c. 1. j̃. ne ſe. nac. Idẽ, qñ ẽẽt unita bñficio ſimplici, ut ẽ tex. in c. ſuꝑ eo, de ꝓb. li. 6. Scd̃us caſus, qñ unã hẽret qs cõmẽdatã; aliã in titulo. Põt ergo eccla curata cõmẽdari, ẽt habẽti aliã curatã in titulũ. Per quẽ aũt poſsit fieri hæc cõmẽda, & ad q̃tũ tp̃s, uiđ hodie tex. no. quẽ tene mẽti in c. nemo. j̃. e. li. 6. & ibi tractat̃ plenè mã cõmen
15 dæ. †No ibi, *cũ intẽtionis noſtræ non fuerit*, ar. op. & quaſi exꝑſſum, ꝙ ſi Papa diſpẽſat cũ aliquo, ut poſsit plura bñficia curata ſimul retinere, uel bñficia obtenta licitè detinere, talis diſpẽſatio nõ refert̃ ad plura bñficia: qa nõ eſt de intẽtione Papæ, ut hic hr̃ in lrã. Vñ cũ diſpẽſatio ſit ſtricti iuris, ut ĩ c. qđ dilecto, de cõſan. & af. ꝑſertim ĩ pluralitate bñficiorũ, ut in c. qa intñ, de ꝓb. & in c. quis, e. ti. li. 6. puto, ꝙ iſta pluralitas uerificet̃ in duob. bñficiis dũtaxat, ut in regũ. pluralis lo-
16 cutio, de reg. iu. li. 6. & in l. ubi numerus, ff. de teſt. † No.[c] ꝓpe
c ſi. ibi: *nec intẽtionis noſtræ fuerit aliquid de nouo concedere*, argu. opti. & quaſi exꝑſſũ, ꝙ ſi Papa diſpenſat cũ aliquo, ut poſsit plura bñficia incõpaſſibilia ſimul retiner̃; dẽt intelligi đ bñficiis alĩs canonicè adeptis. Solũ. n. operat̃ hæc diſpẽſatio, ut ei pluralitas nõ noceat: nõ ãt cõcedit titulus de nouo. Vñ ñ refert̃ talis diſpẽſatio ad bñficia minus canonicè adepta; niſi alr̃ fieret exꝑſsio magis ſpãlis; ad hoc uide bo. tex. quẽ tene mẽti, in c. ſi gratioſe, in fi. de reſc. li. 6. Fit. n. in diſpẽſatione iſta ſtrictiſsima interꝑtatio, ut s̃. dixi. Et ꝑ hoc refert hic Inn. fuiſſe ꝓnũciatũ ꝯ Argẽtinũ Præpoſitũ, cũ quo fuerat diſpẽſatũ, ut ꝓter obtẽta poſsit recipere bñficiũ curatũ, & licitè retinere; ut ꝑ hæc uerba nõ intelligat̃ diſpẽſatio facta circa obtẽta, ut illa poſsint ſimul retineri & obtineri cũ ꝓpoſitura. dẽt. n. illa dictio, ꝓter, intelligi, ut ſtet excluſiuè. ꝙ dictũ
d bñ notabis. Et ex his icidẽter tractat hic Inn. an iſta[d] dictio,
e ꝓter,[e] ualr̃ excludat uel includat; & tãdẽ nĩ concludere, ꝙ rĩr ſtet excluſiuè. qđ dictũ no. ſed tu uide ꝑ Io. de Lig. in cle. 2. de pęnis, & ꝑ Pau. in cle. 1. de ſum. tri. & fid. ca. & ꝑ Arc. in c. ebron. 13. q. 2. & ꝑ Bar. in l. 1. ff. de pig. act. Et ꝯcluſio q̃ſi cõis q̃ mihi placet, eſt hæc, ꝙ ubi illa dictio ſequit̃ genus, uel annectit̃ ei, ꝙ cõprehendebat̃ ſub ꝓmiſsis; tũc ſtat excluſiuè. Exẽplũ: do tibi oĩa bona mea, ꝓter talẽ librũ: uel, lego tibi libros meos, ꝓter Decretũ. Nã ſi nõ excluderet̃ a ꝓmiſsis, fruſtra poneret̃, cũ id cui annectit̃ cõprehẽderet̃ ſub ꝓmiſsis. Et uerba debẽt intelligi, ut aliquid operent̃, ut in c. ſi Papa, de priui. li. 6. & in l. ſi qñ, C. de inof. teſt. Et pro hac concluſione fac. tex. in l. nã ꝙ liquidæ, ff. de penu. lega. Si aũt adiicitur ei, quod non comprehendebat̃ ſub ꝓmiſsis; tunc ſtat incluſiuè. Nã ſi ſtaret excluſiuè, nihil operaret̃, ex quo id, cui annectit̃, non cõprehendebat̃ ſub ꝓmiſsis, ut in l. 1. iuncta gl. ff. de pig. act.

dictiõib.' Aen. Fal.
ZACHARIAS.
Adde ꝑ faciliori intellectu, ꝙ qñ ꝓpoſitionẽ aff.r- matiuã ſequit, tũc eſt dictio incluſiua. ſi uerò negatiuã, tunc ſtat poſitiuè & excluſiuè; & ſic effectus eius eſt ponere, ꝙ ꝓcedẽs poſitio negabat, ita no. Di. in rĩa, pactũ, d re.iu.li.6. Exemplum primi: ut ſi dico. nec fundũ, ꝑter uſumfructũ lego. Ecce, ꝙ ibi ꝯcludit fundũ non legari, &c. Secundi, ut lego tibi Libros meos, ꝑter Bar. ibi negat Bar. poni cũ libris legatis; ꝯ hoc ꝑ Bar. in l. ſi cũ. §. ſi. co. 2. uer. his ꝓmiſſis, ff. ſi qs cau. Bal. in c. 1. §. ſedres, ꝑ quos fiat in ue. & Oldr. conſ. 49. in princ. Aduerte tñ, ꝙ ĩ diſpenſationib. non includit, ſed remouet uitium obreptiõis, ut no. Bar. in l. Seia. §. uxori, ff. de annu. lega. & Bal. i l. ſi ita legatũ, in princ. & ibi doc. de leg. 1. & in l. q ita, de do. præleg. ubi dicit dotẽ uideri legata, ſi legantur centũ ꝑter dotẽ. De quo pleni' ꝑ Car. in cle. 1. de ſumm. tri. & in cle. 1. §. pe. de hæ. & in cle. 3. de pœ.
ANT. FRAN.
Quò ponatur dictio, ꝑter, uid Bar. & doc. in l. 1. ff. de pig. ac. & in l. nũquid liquidè in §. ſi. de pe. le. & in l. ſi tutor, in §. ſi tutor, & ibi etiam ꝑ Nic. de Neapo. in addi. ad Bar. de tu te. & rõ. diſtrac. & uide Old. in conſ. 49. & Bal. in c. 1. in §. ſd & res ꝑ quos fiat inueſti. in uſi. fe. & ꝑ Inn. ĩ c dudũ, el 2. d el. & uid ẽt Bal. Bar. & Sal. ĩ l. actiõe C. d trã. ubi ſit ꝯcluſio, de qua hic ꝑ appoſiti.
SEB. SAPIA.
a Volens ergo. Vide no. in l. cãs, C. de trãſ. & Ge. Natã, i repe. cle. ſæpe, in pe. co. 2. de uer. ſig. ubi põit ꝙ tri

act. Exẽplũ: lego tibi oĩa aĩalia mea ꝑter Decretũ. nã ſi hæc dictio nũc ñ icluderet, fruſtra fuiſſet appoſita, cũ appſone aĩaliũ ñ ueniat Decretũ. Sed qd dicẽdũ ĩ dubio, ubi ñ pt clarè apparere, an illud includat ſub ꝓmiſſis, uel ñ? Puto, ꝙ in ma reſtringibili, uel odioſa, debeat capi ſm ꝙ magis ꝯueniat materiæ, ut ſic odia reſtringat & fauores amplient, ut ĩ rĩa, odia, de re. iur. b li. 6. In ma uerò indifferẽti, teneo cũ Inn. ut ſtet exceptiuè: qa hoc uĩ importare ꝓpria ſignificatio uocabuli; & in hoc caſu reſtringo Inn. & hoc no. No. pe. ibi, cum ñ reſtaret, niſi ſnĩa, ꝙ ceſſio litis pt fieri ẽt ĩ ſi. cauſæ, cũ oib' examinatis, ñ reſtat, niſi
7 ferre ſniam.† Vlt. no. ĩ ſi. unã practicã cedẽdi liti, qñ cedens intendit ẽt renũtiare cãæ, ſeu iuri ꝯpetenti; ut puta cedo liti, & cauſæ: uĩ cedo liti & iuri mihi ꝯpetẽti tpe ceſſionis, ut in l. poſtq̃ liti, C. de pact. ſec' puto reſpũ iuris poſteà ſupuenientis de nouo, ut in c. cũ inter. P. & ꝙ ibi no. 3. de renũ. facit ꝙ no. Bar. in l. q Romæ. §. duo fres, ff. de uer. ob. & in ꝓmiſſa practica uerbũ, litis, referĩ ad inſtantiã iudicialem: qa ꝓpriè inſtãtia iudicis dĩ lis. Hinc dĩ ꝙ ꝑ ꝯteſtationẽ ꝓcurator efficiĩ dñs litis, ut i c. 1. & 2. d ꝓc. uerbũ, iuris, ſeu, cauſæ, referĩ ad ipſam cãm, ſeu ad ius ꝯpetens in cã, ut hic. Quid aũt ſi ſimplr qs cederet liti? dic, ꝙ in dubio uerbũ, litis, ſtat largo mõ, & referĩ ad inſtantiã iudicialem & ad cãm, ut ꝓbaĩ in d. l. poſtq̃ liti, & in c. cũ pridẽ, de a pac. Volens ergo[a] renũtiare inſtãtiæ iudiciali dũtaxat, ſit caut', ut ñ utaĩ uerbo, litis, ꝑ ſupradicta, & ꝑ l. litis nomẽ, ff. d uer. ſigni. Sed dicat renuntio inſtãtiæ, uel renuntio iſti liti, reſeruando mihi ius priſtinũ in cã. Et an poſſit litigãs ſup ſuo bñficio cedere liti in manib' illi', q ñ poſſet recipere renũciationẽ bñficii? uide ꝑ do. de Ro. dec. 296. ubi ꝯcludunt, ꝙ ñ ꝙ tenementi, ne ꝑ unã uiã ꝯcedaĩ, ꝙ ꝑ aliã uiã ꝓhibeĩ, ut in rĩa, cũ qd una uia, de re. iur. li. 6. & in l. oratio, ff. de ſpõ. Et ꝑ hoc dixi in c. cũ pridẽ, d pa. ꝙ ꝓlat' ñ pt cedere liti motæ ſup iurib' ecclæ, ſi eſt ſup tali re, q̃ ipſe ſol' alienare ñ poſſet, ne ĩdirectè alienet, ꝙ directè facere ñ pt; ꝙ no. In gl. 2. in ſi. hodiè aũt daĩ ordo qualr dẽat ꝓcedi. Nã primò qs eligiĩ, poſteà electio pñtaĩ electo, ut aſſenſum ꝓbeat. & elect' Eps poſt ꝯſenſum, teneĩ petere cõfirmationẽ intra certũ tps: alĩs priuaĩ ipſo facto oĩ iure ſibi q̃ſito ꝑ electionẽ; de quo dic, ut hodie latius habeĩ in c. q̃ ſit: 3. e. li. 6. & facit ꝙ no. ꝑ Inn. in c. dilect', el 2. 3. de ꝓb. In gl. 3. in ſi. q̃ decre. eſt hodie in 6. prima in ordine
18 huius ti.† In gl. in uer. furtũ. No. iſtam gl. primò diffinicẽdo lati' poſt gl. ꝙ furtũ eſt contrectatio rei alienæ frauduloſa inuito dño aĩo lucrandi, ut inſt. de ob. q̃ ex deli. na. §. furtũ, iun. §. placuit, & in l. 1. ff. d fur. Et quaten' gl. hic dicit, ꝙ excuſaĩ qs ꝯtrectãs rẽ alienã, ſi credebat dñm ꝑmiſſurũ, ꝓut ẽt dicit tex. in d. §. placuit, ñ itelligas hoc dctñ ſimplr, ut ſufficiat dicere: credebã dñm conſentire. Nam tex. uĩ in ꝯtrium in l. qui uas. in §. uetare, ff. de fur. ubi dĩ, ꝙ dñs in dubio ꝓſumitur uetare, ẽt ſi uideat rẽ ſuam ab alio capi & taceat. Debẽt eſſe b ergo coniecturæ uerisimiles ad ꝓſumendum tacitam uoluntatem dñi. Vñ dicunt doc. hic, & bñ, ꝙ ex coniunctione pſonarum, qualitate facti & aliis circumſtãtiis, hoc arbitrabiĩ bonus iudex, utrũ. ſ. ſic aſſerẽti ſit credendũ:[b] qnimo plus dico, ꝙ ẽt ſi ex poſt facto dñs rei diceret, ꝙ de conſenſu ſuo res fuit capta, ꝙ hoc ſolum nõ ſufficit ad excuſandum furem. aliàs poſſet dñs ſemꝑ eripere furẽ à manibus iudicis: ꝙ non eſt dicendũ, cum ex delicto, ꝙ cõ- c mittiĩ ꝯ priuatum, acquiriĩ ius agendi nedũ ipſi priuato, ſed ẽt & reipublicæ, ut in l. licitatio. §. ꝙ illicitẽ, ff. de pub. Et publicæ utilitatis ẽ, ut crimina ñ remancãt impunita, ut in c. ut famæ, de ſen. exc. & in l. ita uulneratus, ff. ad le. Aql. Oportet ergo adhoc, ut credaĩ ẽt dño, ut ꝯcurrãt aliquæ uerisimiles ꝯiecturæ. Et ita tandẽ ꝯcludit Bar. in l. inter oẽs, in §. rectè, ff. de fur. Cõſuliĩ ẽt reperienti rem alienã, ſi uult euitare ſuſpicionem furti, ꝙ faciat ꝓconizarẽ & intimari rei inuẽtionem, ut ꝓbaĩ in l. falſus, in §. q alienũ, ff. d fur. & no. gl. in c. qa fruſtra, de uſur. Et ſi qd expẽdit iſte inuentor, recuperat à dño, ut ibi no. Quinimò dicit no. Hoſ. hoc ñ eſſe iniquũ dicere, ut aliqd deĩ inuẽtori, ut inducaĩ poti' c ad manifeſtandum, q̃ celſãdum, [c] ar. opt. in l. 4. in ſi. ff. de cond. ob tur. cau. Et nota hoc dictum: iure tñ apertè non ꝓbatur. loquitur. n. ille tex. qñ à prin. qs cõuenit cum dño, ut aliquid accipiat pro indicando ſeruum fugitiuum: Nã tunc ualet conuentio, ut ibi. Sed hoc fortè iõ: qa ſeruus fugitiuus ñ erat apud iſtũ indicatorẽ. Sed qñ res eſt apud eũ differẽdo reſtitutionẽ, ꝯtrectat rẽ alienã inuito dño; & ſic eſt tũc cõmittere furtũ. No. & tenementi dictum
19 Hoſt. in pract. † Et in ſi. gl. no. ſi. huius, ꝙ furtũ ꝓpriè ñ cõmittiĩ detinẽdo bñficiũ minus canonicè: qa furtũ ñ cõmittiĩ in re immobili, ut in §. q aũt, alle. in gl & ideo d dicit tex. furtũ quodammõ. &c. Et not. ex hoc iũ. gl. ꝙ dictio, quodãmõ, ẽ ipropriatiua: dic i ñ hoc dctũ ꝓcedere reſpectu corporis bñficii, & iuriũ ad illud ꝑtinentiũ, ſed reſpũ fructuũ, quos ꝑcepit malæfidei poſſeſſor, ꝯmittiĩ uerè furtũ vt no. Bar. i l. ſeqẽ. §. fruct', ff. d uſu. & Cy. ĩ l. ancillæ. C. de fur. Et q̃q̃ aliq dixerunt hic, ꝙ ex quo bñficiũ uacat, ñ pt dici furtũ ꝯmitti ad inſtar iacẽtis hrẽditatis, cui' bõa ñ ſurripiãĩ, ñ cauſaĩ actio furti, cũ eo tpe ñ ſit dñs: ꝙ tñ mihi ñ placet: qa lõga ẽ dĩa inter unũ & reliquũ caſum: qa bona bñficiorũ nũq̃ uacãt, cũ chrs dicaĩ eſſe dñs. uñ bõa ecclæ dñr pĩimoniũ Ieſu Chri, ut in c. cũ ex eo. 3. e. li. 6. ꝑterea ipſum bñficiũ dĩ poſſidere ꝑticularia bona ipſi', ut no. Inn. in c. lĩis, de reſ. ſpo. & uide ad ꝓmiſſa, ꝙ no. in c. cã Carpenſis. 3. de uer. ſig. & facit tex. iun. gl. 23. q. 4. ĩ c. qd ergo.† In gl. in uer. *deceptæ*, ibi: *credo ꝙ parens*. &c. Signa iſtã ꝑticulam uſque ad ſi. & nunq̃ tradas obliuioni. Nã

pr capiĩ uerbũ, li. & ibi per eũ m.
ZACHARIAS.
b Sit credẽdũ. Ad de Alex. de Imol. cõſ. 24. uel ſm maiorẽ nu. conſ. 56. inc. uiſu proceſſu, col. 5. uerſ. ꝓbaĩ, nol. 2. & Hipp. de Marſ. ſing. 22. ubi iſtũ all. ꝙ ꝓſ. Alex. conſ. mendosè tñ, qa nu. 224. cũ ſit nu. 24. ut præmiſi.
SEB. SAPIA.
c Quòd celſandũ. Hoc ꝓcedit ſi tenemus, ꝙ nõ indicare furem nõ ſit peccãñ, ꝓut tenet Ang. in d. l. 4. ff. de ꝯd. ob tur. cau. ubi refert, ꝙ B. Frãriſcus interrogat', an uidiſſet homicidã tranſeũtem, rñdit ponens manũ in manica, hac non tranſiuiſſe: tñ ꝯtrium vĩ ueri' de iure canonico, ut traditur in c. q cũ fure 3. d fur. & gl. in c. quod qdã. §. ex his, in uer. furti. 1. q. 1. Itẽ in foro ꝯſcientiæ, ut tenet gl. in c. nemo, in glo. 2. de ſimo. Nã ſi eſt peccatũ, ergo turpiter accipit. Ille. n. turpiter accipit, qui tenetĩ facere gratis: ut per gl. in d. l. 4. qui ad hoc reputat tñ. Bal. in c. ſit par eo. 3. de trans. ſed hoc ẽt uult gl. in c. 1. de bñf. fris, in uſi. feu. Cogita tu diligentius.
ANT. FRAN.
d De dictiõe, quodammodo, quæ eſt uo. improprietatis. uide Bal. in l. ſi abducta, ĩ 2. col. C. de fur. & Bar. in l. ſi ut certo, in §. ſi duobus uehiculis, ff. commo. in 5. col. & i l. quod ſi uir, in ſi. ff. ſol. ma. & in l. cum is, ff. de ſolu. & uide Pau. de Ca. in cõſ. 49. in uiſo puncto & per Bar. & Ale. in l. ſi is, qui, pro empto. ff. de uſuc. Et adde, ꝙ ſi duæ notæ improprietatis ſimul iungãtur, intelliguntur iproprijſs.me ſm Bal. in d. l. abducta, in uer. ſecũdò quæ rit, per l. in tẽpus, in §. 1. de uſu.

ſæpenumero practicaẽ dcm̃ gl. cum multi
teneãt bñficia min⁹ canonicè. Et pt dubi
tari, nunqd ualeãt geſta p iſtũ platũ; & re
ſpectu fori ɔtentioſi, ſeu tpaliũ dixi plenè
in c. nihil. ſ. e. quoad ſpũalia reſpectu fori
pœnitentialis, habes gl. fi. hic, q ſequunẽ
cõiter do. Vñ dicit Inn. ꝗ iſtæ aiæ ñ erãt
deceptę: qa ex quo habebaẽ ꝓ plato & to
lerabaẽ à ſupiore, uerè abſoluebãẽ ab illo
8. q. 4. c. nonne. Et ad tex. pt dici, ꝗ aiæ de
cipiebanẽ, q̃tũ erat ĩ iſto plato. Itẽ poſſet
dici, ꝗ ex quo notoriũ erat illũ ñ hre titu
lũ canonicũ in bñficio, ꝗ uerè decipiebãẽ
aiæ: qa ñ daẽ tũc tolerãtia, ut in c. Ap̃lice.
ĵ. de cle. excõi. mi. Poſſet tñ circa dcm̃ gl.
dubitari, qd ſi aliqs eſſet intruſus; ita, ꝗ
nũq̃ habuiſſet ſupioris authoritatẽ, nũqd
geſta p iſtũ in foro ɔtentioſo ualeãt? dic,
ꝗ ñ, ut plenè dixi in d. c. nihil. Sed ĩ foro
aiæ poſſet dici, ꝗ ſic pp fidem ſacramẽti,
ex quo ſubditi credebãt illum eſſe platũ,
pſertim cũ ñ ſit peccatũ malè intelligere
ius poſitiuũ, ut no. in c. p tuas. ĵ. de ſimo.
21 † Et ĩ hoc multũ errãt mulieres & ruſtici
adeuntes ſæpe pſbyteros ñ hñtes ptãtem
abſoluendi. Põt. n. dici, ꝗ ſaluanẽ pp fidẽ
ſacramenti. Dixit Io. An. hic quo ad ter-
minos gl. tutũ eſſe, ꝗ ſi añ mortẽ hoc ſci-
rent, iterũ cõfiteanẽ, ar. eorum, qđ legiẽ &
no. in d. c. ois & in d. c. ꝗ aũt, de pœ. & re.
hoc dcm̃ puto uerum in his, qui nunq̃ ha
buerũt inſtitutionẽ à ſupiore: ſed ĩ his, q
habuerunt & ex cã ſupueniẽti fuerũt ipſo
iure priuati, & ñ obſtãte priuatione iuris
tolerabanẽ; ñ credo ɔfeſſionẽ de neceſſita
te iterãdã: qa, ut dicunt Inn. & Hoſt. rõne
tolerãtię, uerè abſoluit p d. c. nõne. In gl.
in uer. *p conceſſionẽ*: ibi: *ideo non profuit hæc*
conceſſio. Dic clari⁹ & meli⁹, ꝗ bñficia cura
ta ẽceperat iſte añ ɔciliũ gñale. vñ quoad
illa ualebat diſpẽſatio Epi: qa nõdũ erat
adempta Epis ptãs diſpenſandi, ut in d. c.
ſanctorũ. Sed poſt ɔcilium gñale, de quo
in d. c. de multa, recepit iſte archidiacona
tũ, & ſic uacarũt priora bñficia p illud c. d
multa. iõ nihil operaẽ diſpẽſatio facta añ
ɔciliũ. Alii ẽt dicũt, ꝗ iſta diſpẽſatio Epi
ñ ualuit: qa archidiaconatus Ambiẽ. non
erat iſtis ſubiectus; & utraq; ſolutio uera
eſt in ſe. In gl. in uer. *electionis tpe.* Quæro
ꝓ intellectu huius gl. quare pp mãdat caſ
ſari electionẽ in euentũ ꝓbationis dun-
taxat, ꝗ iſte electionis tpe detinebat alia
plura curata? Nam uẽ ex hoc tex. innuere,
ꝗ ſi prius ante electionẽ dimiſiſſet, ꝗ ua-
luiſſet electio. Sol. dicit hẽ gl. ꝗ ideò tex.
reſtrinxit ſe ad tps electionis: quia ſi prius
dimiſiſſet, foret purgatũ illud uitiũ; & ſic
ñ dẽret ſibi imputari priſtinũ pctm̃, quaſi
deſierit eſſe, ꝗ fuit; & p pœnitẽtiã incipit
eſſe nouus homo, ut dicit tex. no. in c. ſer
rum. I. diſt. Secus dicit gl. ſi medio tpe di
miſiſſet illa beneficia, & uẽ gl. intelligere
de tpe, quod eſt inter electionẽ & confir
mationem. Et in hac mã gl. multum intri
catè procedũt do. & uarię ſunt opi. Nam
uerſaẽ hoc dubiũ non facile, an ſ. pp pctm̃
pcedens impediaẽ quis promoueri ad di

SEB SAPIA.
a Tẽpore electionis. Et hanc opi. tenet Hoſt. Ioan. Tan. & d. Abb. in c. cum iamdudũ, ĵ. de præb. de hoc articulo uide cumulata per d. Fel. in c. dilectæ, in 2. col. ĵ. de exce.

gnitatẽ. Puto, ꝗ in hoc uerſaẽ fundamentũ deciſionis hui⁹
tex. quia añ iſtum tex. non habebamus iure cautum, ꝗ deti-
nens minus canonicè plura bñficia curata, non poſſet eligi.
22 Nec iſte tex. inducit ius de nouo: † qa caſus pteritus non dẽt
decidi ẽm ius nouum, ut legiẽ & no. in c. fi. de conſt. & p gl.
in c. licet canon. ĵ. e. li. 6. Vnde tene, ꝗ illa detẽtio plurium
beneficiorum ponderabaẽ hic ad inferendum electum fuiſſe
tpe electionis in graui crimine conſtitutũ; & ſic ñ eſt ſpecia
le in caſu huius cap. Idẽ. n. eſſet in alio graui crimine, vt ꝓ-
23 baẽ in c. 1. 81. diſt. & in c. fi. 21. diſ. † Hodiè verò magis ſpeci
ficè ꝓuiſum eſt in terminis hui⁹ lræ p extrauagantẽ Io. 22.
q̃ incipit. execrabilis, in. §. q verò. ubi eſt diſpoſitũ, ꝗ ſi qs
hñs bñficiũ curatũ, vel dignitatẽ, pſonatũ, vel offm̃, recipit
ẽm conſimile, & illico nõ dimiſerit primũ verbo, & facto in
manibus ordinarii; ꝗ eſt priuatus vtroq;, & efficiẽ inhabilis
ad ſacros ordines: & ad q̃cunq; eccleſiaſtica bñficia. verba il
lius. §. refert gl. in cle. ſi plures, de pben. Vñ p illũ tex. reputo
iſtã cõcertationẽ gl. hodie ſuperfluã quo ad terminos lræ:
qa nõ ꝓdeſt prima, ex quo iã effect⁹ eſt inhabilis. nec credo
aliũ citra Papã cũ iſto poſſe diſpẽſare, cũ tex. ille ſimplr red
dat illũ inhabilẽ, & nullã mẽtionẽ faciat de diſpẽſatiõe; ad
hoc c. dilect⁹, de tẽp. ord. & qđ dixi in c. qſqs. ſ. eo. Et p illũ
tex. dicti. §. dico eſſe ſopitã q̃nẽ Cõpo. hic in eo qđ q̃rebaẽ,
an ille qui detinuit iiuſtè plura bñficia, poſſit eligi ſaltẽ ad
inferiorẽ dignitatẽ; & quidã dicebant, ꝗ ſic: qa hoc ſolũ ca
ueẽ de Epo, in quo requiriẽ maior perfectio. Sed ipſe Cõp.
tenuit ɔ̃riũ: ſed, vt dixi, hodie in terminis lræ iſte reddiẽ in
24 habilis ad quæcunq; eccleſiaſtica beneficia. † Sed q̃õ gl. põt
procedere & eſſe vtilis quo ad alia crimina, nunquid. ſ. cri-
minoſus tpe electionis vel anteà poſſit eligi in prælatũ, ma
ximè Epm̃? Circa quã q̃õnẽ variæ ſunt opi. ita vt non appa
reat, q̃ ſit cõior, & plurimum intricatè ꝓcedunt hic doc. Sed
tu vide bo. gl. in c. fi. 25. di. & tex. no. ibi q dicit, ꝗ ꝓmouen-
dus dẽt eſſe ſine crimine, ñ ſolũ tpe electionis, ſed ẽt poſtq̃
fuerit effectus Chrianus: qa nõ põt de medio ecclię malum
auferre, q in ſiẽe delictũ corruit, vt ibi; & vide ibidẽ p Arch.
q vẽ innuere poſt antiquos doc. ꝗ rigor iſtius tex. ſit hodiè
correctus per c. fraternitatis 34. di. Ego tñ breuiter ſic dice
rẽ, ꝗ aut tpe electionis, qs eſt in peccato ueniali; & ñ repel-
liẽ ab elec. uel promotione: qa ſic nemo poſſet ꝓmoueri, cũ
nullus uiuat ſine peccato, ut dicit tex. in c. 1. 81. di. facit tex.
25. diſt. c. unũ orar. §. criminis. Aut eſt ĩ peccato mortali, &
a p ſeuerat ĩ eo, tpe electiõis, [a] & tũc puto electionẽ ñ ualere
Moueor, qa in tali peccato exiſtẽs ñ dẽt celebrare. eſt. n. ſu-
ſpẽſus quo ad ſe, ut ĩ c. quotidiè, đ ɔſe. di. 2. & legiẽ & no. ĩ c.
fi. de coha. cle. & mulie. Ergo ñ pt eligi ĩ platũ, ſicut dicimus,
de excõicato minori excõicatiõe, q pp rõnẽ pdictã nõ põt
eligi, ut eſt tex. in c. ſi celebrat, de cle. excõ. mini. & tñ excõi
catio minor, q̃ ut plurimũ ɔ̃hitur per participiũ cũ excõica-
to; nõ ſemp eſt mortale iuxta ea, q̃ dixi ĩ c. ſacris, qđ met. cã.
Et pdicta concluſione facit dictũ. c. 1. ꝓ. 81. diſt. ubi habetur
ſecundũ Apoſtolũ, ꝗ debet eſſe ſine crimine ꝓmouendus, &
crimẽ appellaẽ ibi peccatũ mortale, cũ priuet uita ęterna, vt
in §. alias demum. c. unũ. 25. diſti. & facit ẽt gl. in c. Florenti
nũ. 85. di. q̃ dicit, ꝗ iuſtm̃ temerariũ repellit quẽ a ꝓmotio-
ne, ſi ille non egit pniam. q̃ gl. tene menti. Aut ille non per
ſeuerat tpe electionis in peccato mortali; & tunc aut cõmi-
ſit delictum manifeſtè & notoriè; & non ualet electio, niſi
prius fuerit ſecũ diſpẽſatũ: quia non pt taliter delinquẽs e-
xercere ordinẽ ſine diſpenſatione, ut probaẽ in c. fi. de tem.
or. puto tñ, ꝗ in hoc ſufficit diſpẽſatio proprii Epi. Ad hoc
quod no. Arch. in d. c. fi. & Io. gloſſator in c. ſi quis deinceps
16. q. 7. & gl. in c. quiſquis, ſ. eo. Aut peccatum non fuit no-
torium: & tunc aut eſt tale, ꝗ impediat ordinis executionẽ,
etiam poſt peractam pęnitentiam, ut homicidiũ, ſimonia,
in ordine, & ſimile; & tale delictum impedit electionẽ, uel
ſaltem dat cãm caſſandi, ut in d. c. fi. de tempo. ord. & quod
legitur & no. in c. ex tenore, eo. ti. & uide ad materiã quod
not.

no.Inn.in d.c.ſi celebrat.Aut nõ eſt tale delictũ,& tũc puto, ꝙ nõ impediat electionẽ poſt pñiam,ar.in d. c. Florentinũ, & in d.c.ſi.de tẽp.or.& ſa.c.fidelior.50.di.ubi patet, ꝙ Petrꝰ fuit ꝓmotus in ſum.pont.poſtq̃ negauit Chriſtũ; & hoc,q a egit pñiam.unde gl ibi notabilis format q̃õnem,q̃s ſit præferendus in ꝓmotione,an is,qui nunq̃ peccauit, an ille qui peccauit,& correctus eſt,cùm Chriſtus nõ elegerit S. Ioannẽ,qui nunq̃ deliquit,ſed Petrũ qui eũ negauerat, & correctus fuit?& dic,ut ibi. Et ſi diceres ex quo Petrus notoriè & grauiter deliquit, q̃uo potuit ꝓmoueri ad ſummũ apoſtolatũ ꝯ ea,q̃ ſ.dicta ſunt?Sol,dic, ꝙ de eius correctione & pñia apertiſsimè cõſtitit;& idẽ fieret hodiè de aliis, ſi apertiſsimè cõſtaret de eorũ cõtritione : q̃a oĩs conſtitutio humana ceſſat ceſſante eius cã.61.diſt.in c. ſtatuimus.§.his oĩbus.ſed nobis nõ eſt licitũ iudicare de occultis,ut in c.unico,ut eccl. benefi.uñ nõ p̃ſumit̃ uera pñia in aliis, ſicut in beato Petro. Itẽ in eo ceſſabat oẽ ſcandalũ pp claritatẽ uitæ & miraculo
25 rũ concurrentiã.†In gl.in uer.*in iure propoſitã & reſponſionem* ibi:*dicas ꝙ ſi libellus,&c.* ſigna iſtã particulã uſq; ad finẽ, & quatenus gl.dicit,ꝙ p cõfeſsionẽ fit cõteſtatio,cũ ſit prius li
a belli oblatio,[a] uide quod plenius dixi in c. unico,de lit.conteſt.Et quatenus gl.dicit, ꝙ ſi reus cõfiteat̃ ante oblationẽ libelli,nõ fit cõteſtatio,nec fert̃ tunc ſñia diffinitiua; ideò hoc dixit,quia ubi nõ p̃ceſſit petitio, non p̃t dici conteſtatio,ut
b hic in tex.Et uide bonũ textũ,& eius practicã in l.ſi reus,[b] ff. de ꝓc.Nã ſi uis euitare ſñiam diffinitiuã, uade illico poſt citationẽ,& offeras debitũ;& dic ut plenius no.in d.l.ſi reus. nõ ãt p̃t ſñia ferri : quia ſñia diffinitiua nõ ualet lit.nõ cõte. ĩ.ut lit.nõ cõte.in rubro & nigro.Sed ſm gl.confeſſo fit p̃ceptũ,ut ſoluat ad certũ tp̃s. Sentit.n.ꝙ hoc caſu non dat̃ quadrimeſtre, quod r̃r datur condẽnatis in actione perſonali, ut in c.quod ad cõſultationẽ. de iudi. & tenuit expreſsè ibi do.Car.& eſt glo. ordi. in l.ſi debitori,ff.de iudi.& inſti.de uer.obl.in §.oĩs;& utrobiq; dicit dandũ hoc caſu tp̃s decem dierũ duntaxat.Sed tu dic illas gl. ꝓcedere ex cõſuetudine. Nã de iure debet dari quadrimeſtre, ut in l.Inl.ff. de cõfeſſ. no.Bar.in d.l.ſi debitori.Et circa hũc articulũ uide,q̃d plenius dixi.in d.c.q̃d ad conſultationẽ.Et ad mãm huius glo. uide gl.in l.unica,C.de lit.conte.q̃ uĩ huic concordare,& 2. q.1.c.nos in quenq̃,& quod no.doc. in c.ꝑuenit,el.2.de appel.& Inn.in c.2.de in integ. reſti.ubi tractat̃ de uirib.iſtius p̃cepti,an habeat uim diffinitiuæ circa app̃lonem;& alia.In gl.in uer.*p ſedẽ apoſtolicã*,in ſi.No.gl.& idẽ no.ĩ.in gl.magna
26 ſed dic ut plenius dixi in c.de multa.ĩ.de p̃b.†& inter cæte-
c ra dicit Hoſt.hic no.uerbũ,ꝙ diſpenſatus,[c] ẽt per Papã circa pluralitatẽ iſtorum beneficiorũ ſine cã, licet ſit tutus quo ad eccleſiã militantẽ:non tñ quo ad triumphantẽ;& ſic non ualet diſpenſatio,quo ad Deũ,ar.1.q.7.c.& ſi illa.& fac.q̃d no. gl.in c.nõ eſt.ĩ.de uoto. q̃q̃ Inn. uideat̃ aliud ſentire in c.cũ ad monaſteriũ,de ſta.regu. Sed primam opi. ſentit Io. And. poſt bea.Tho.in d.c.de multa,ubi dixi.Et habeo hanc opin. ꝓ indubitata q̃ñ fieret diſpenſatio, ut clericus pp utilitatẽ priuatã obtineret plura beneficia:quorũ.alterum ſibi ſufficeret ad honeſtatẽ uiuendi. Nã hoc caſu non ſolũ alterat̃ humani iuris diſpoſitio, ſed & Chriſti patrimoniũ iniuſtè di-
27 ſpergit̃.† Cũ ergo ipſe Papa nõ poſsit ſine cã alienare bona eccleſiæ ſine graui peccato,ut no. Arc.in c.nõ liceat. 12.q.2. multo fortius nõ p̃t alteri dare p̃tãtẽ ipſum patrimoniũ male diſpergẽdi;& ex hoc cõuincit̃ motiuũ Inn. cũ non ſolum hic uerſet̃ ius humanũ,ſed potius diuinũ. Vbi ãt p diſpenſationẽ uiolaret̃ ius humanũ,tũc poſſet ꝓcedere ꝯria opi. ar. in c.ꝓpoſuit,de conceſ.p̃b.Nã de iure poſitiuo tñ eſt,quòd quis nõ poſsit obtinere,niſi unum curatum,& ꝙ non poſsit per alium deſeruire.Tutius tñ eſt,ut ceſſante cauſa, quis abſtineat a tali diſpenſatione obtinenda,ne animæ condemnẽtur,cũ non poſsit quis plurib.officiis intendere,ut in c.quia
28 nonnulli,& c.ſeq.de cle.non reſiden.†In gl.in uerb.*irritum*, ibi : *nihil ualet ſñia*. Hoc dictum intellige in cauſis plenariis.

a SEB. SAP. Libelli oblatio.uide per Bar. in l.ſi debitor,ff.de petit. hære.in l.ſi domus,§.in pecunia,ff.de le.1.in l.1.C.de lit.cont. uide Ang.in §.illud quoq;,in auth.de trien.& ſemiſ.& per Bar.in l.uſu. quod ex conuentione.§.1.ff.de iureiur.

b L.ſi reus.uide gl.ꝯriam,in c.cùm olim,de rer.permu.uide ibi Io.de Imol. & ibi dixi. And.Barb.

Nã in ſũmariis nõ eſt neceſſaria lit.cont. ut in cle.ſæpe, de uerb.ſig.Et cape iſtã regulã,& tene cã mẽti;q̃a oĩs cã r̃r eſt plenaria;& ſic requirit plenũ ordinẽ iudicia
d riũ,& hãc r̃lam firmat glo.[d] in l.iudices, C.de iudi.ſeq̃uit̃ Bar.in extrauagã.ad reprimẽdũ,ĩ uerbo,de plano,& Io. de Lig. in d.cle.ſæpe.Sed ego allego tex.q hoc ſatis bñ ꝓbat,in c.quoniã frequẽter,ĩ prin. ĩ.ut lit.nõ cõt.& facit ẽt ibi rubrũ. Fallit hæc r̃la principalr̃ in duob.caſib. Primus ubicũq; ſñia modicum p̃iudicium affert, ut in aut.niſi breuiores,C.de ſen. ex peri. reci.& 11.q.1.in c.ſi q̃s cũ clerico.q text. ſic dẽt intelligi,& in l.3. ff.ad exhib. & l. theſaurus,e.tit.Idẽ ſi affert magnũ p̃iudiciũ, dũmõ ſit reparabile p aliud remediũ citra appel̃onẽ.Facit.c.ueniẽs,ĩ.de teſtibꝰ;& plenius ꝯſequere hãc mãm, ut not.
29 Bar.& Io.de Lig.in locis ꝑall.† In glo.in uer.*irritari*,ĩ ſi.No.bñ hãc gl.quo ad duo. Primò in eo,ꝙ dicit poſſe ꝓcedi ꝯ electũ ad caſſationẽ electiõis p uiã actiõis & exceptiõis.Nã p̃t quis per uiã actionis petere electionẽ irritari ex defectu formæ uel perſonæ,ut hic in uerbo, tandẽ. Põt etiã procedi per uiam exceptionis,cũ.ſ.electꝰ petit confirmationẽ,uel cõſecrationẽ, ut in c.ſup his,ĩ.de accuſa.Dicit etiã, ꝙ põt excipi,licet nõ petat̃ cõfirmatio,q̃a electꝰ ſaltẽ hẽt,uel hẽre dẽt intẽtionẽ petendi cõfirmationẽ, & tũc exceptio eſt itẽtiõis excluſio,ut no.dicit In.in cũ dilecti, & ſ. e.tetigi;facit c.primũ,ĩ.e.li.6.No.2. ex ſi. gl.ꝙ idẽ eſt effectus quocũq; mõ ꝓcedat̃ & ſic ꝙ in iſto caſu exceptio ꝯ electũ hẽt uim actionis;& cõcordat huic gl.in c. ſup eo,ſ.e.& uide q̃d ibi dixi. Nã ꝓbata exceptiõe ꝯ electũ,caſſat̃ electio, ut in d. ca. ſup his;& ſic hẽt effectũ cõſecutiuũ;& forte hoc ꝓpter periculum animarum. R̃r aũt exceptio habet uim expulſiuam, non conſecutiuam,ut in c.2.in ſi.de ordi. cog. Hinc dr̃ ꝙ exceptio eſt actionis excluſio,
30 ut ĩ l.2.ff.de excep.† In uer.*de ueritate dicẽda*,ibi:*ius nouũ*.Dicit Hoſt.ꝙ etiã antiqua hoc uolunt,ſ.eo.c.cũ dilecti, & de deſpõ. impu.c.atteſtationes,in ſi.Sed hodie dic, ut hr̃ in c.1.§.ſi.de iura.cal.li.6.ubi patet, quòd etiam in ſp̃ualibus põt exigi hodie
31 iuramentum calũniæ. † In ea.glo. ibi: *ſed quo iure hoc faciant,non uidi*.Hoſ. dicit, ꝙ uidere potuit.c.in pertractandis,de iura. cal.& l.ſi.C.de proc.& l. ſeruos, de teſti. ubi patet,ꝙ cũ procurator eſt uilis,& dñs iuſtior, p̃t dñs compelli, ut ipſe reſpon-

ZACHARIAS. Adde Lanfran. de Oria.in repet.d.c. quoniã ꝯ,ĩ uer.reſponſiones.nu. 5. uerſi. primus eſt, & ibi in addi.Celſi.ad eum ĩ.de probatio.

c ANT. FRAN. Quòd diſpenſatus.Ad hoc,an diſpẽſatio ſine cã facta ſup pluralitate bñficiorũ, uel circa alia,ẽt ſi ſit fcã p Papã,reddat diſpenſatũ tutũ quo ad Deũ;dicas,ꝙ ſine dubio n̄, q̃ñ diſpenſatio eſt ꝯ ius diuinũ,uĩ ꝯ uniuerſale ſtatũ eccl̃iæ, ꝓ hic alle.ſecus autẽ ſi ꝯ ius poſitiuũ tñ, q̃a in iſtis uoluntas Papæ ſufficit ꝓ cã,ut per Spe.in ti.de leg.in §. nũc breuit.ĩ uer. & no. & per Inn.in c. cũ ad monaſteriũ, de ſta.mon. in c.licet canõ,de ele.lib. 6. ubi multa ponit pulchrè circa materiã diſpẽſatiõis. Et adde,ꝙ ſi p̃p̃ diſpẽſat cũ aliquo ſup plurib.dignitatib. obtinẽdis, nõ uĩ diſpẽſare, ꝙ in neutra teneat̃ reſidere,imò uĩ uelle, ꝙ ĩ una illarũ dẽat perſonaliter deſeruire.Vide Spe. ĩ d. ti.de le.ĩ §.uidẽdũ in uer. q̃d ſi indulget.& uide d. Car. cle.1.de p̃b.in 7.q. & ĩ ſint illa, q̃ inducit diſpenſationẽ circa pluralitatẽ,uel incõpatibilitatẽ bñficiorũ, uide q̃ habet̃.1. q.7. in ſum.& in c.& ſi illa,& in c.de multa,& in c.expoſuiſti,de p̃b. Et adde, ꝙ in diſpẽſatione ad incõpatibilia, uel ſuper ætate,uel ſuper ordine, uel ſup reſidẽtia,ſemdebet apponi illa clauſula, prouiſo, ꝙ animarum cura,&c.& niſi apponatur,ſubintelligitur,ut no.gl.in cle.1.de præben.

d ZACHARIAS. Hanc regulam firmat gl. Adde tu uidere de hac regula.ſ.litis cõteſtatio,in quib.cauſis de neceſsitate non requiratur, & q̃ñ lite non cõte.ad diffinitiuam ſñiam procedi poſsit, & teſtes recipi,per Lanfran.in repe.cle.ſæpe,col.8.uer.capio gl. cum 2. ſeq. & in ſi.9.col. & char.32.de uerb.ſignu.

deat; & facit hodiè tex. ĩ c. pñtiũ, j̃. de teſti. l i. 6. ubi p̃latus p̃ſtat i aĩam ſuã & illorũ de c. ho c iuı̃m de ueritate dicẽda. Syndicus aũt ibi interrogat̃ ſine iur̃o; & uide ad mam qđ dixi in c. in ptractãdis, p̃all.

32 In ea. gl. ibi: *niſi id feciſſent de mãdato capituli. &c.* No gl. q̃ cõfeſſio ſolius p̃lati nõ nocet eccľiæ, niſi hẽret a ca. mãdatũ litigãdi. Et ꝓ hoc optimè facit tex. quẽ glo. alle. in d. c. pñtiũ, & uide ibi bo. gl. & tene illã mẽti, & gl. in c. de Cõſtant. 22. diſ. & q̃ idẽ no. gl. i c. ſi. de p̃ſcri. ubi formaui pũctualiter iſtã q̃õnẽ, & uide qđ ibi dixi; & intellige p̃dicta, qñ p̃latus hẽt capl̃m. Si n. eſt ſolus; puta q̃a eccl. nõ eſt collegiata, uel de facto nõ hẽt canonicos, uel monachos; tũc cõfeſſio ſolius p̃lati p uiã cõtẽtioſæ iuriſdictiõis emiſſa, p̃iudicat eccl. ut ꝓbat̃ i c. dilect⁹, de capel. mo. facit qđ no. gl. in c. potuit, de lo ca. & i cle. ut hi, q. de æta. & qua. In quib. iurib. ↄcludũt not. gl. q̃ tãtã ptãtẽ hẽt ſolus p̃lat⁹, qñ eſt ſolus, quãtã hẽt p̃latus cũ ſuo ca. Ad idem facit qđ no. gl. in cle. t. de reb. eccle. non alie. q no. Secus dic in cõfeſſione emiſſa p uiã uolũtariæ iuriſdictiõis: ut q̃a ſpõte uadit ad iudiciũ, & cõfitet̃ in p̃iudiciũ eccleſiæ; de quo p Bar. in l. certũ, ff. de ↄfeſ. ubi uide. In gl. in uerſi. *de conſuetudine iuſtendus*, ibi: *de iure cõi* uĩ q̃ hæc ptineant ad Archi. ergo gl. male loq̃t̃. Et in ↄ̃rium eſt tex. in c. Archi. j̃. de off. Archi. ubi ſm cõẽm intellũ probat̃, q̃ Archid. nõ põt de iure excõicare. Quæ aũt de iure cõi ptineãt ad Archidiaconũ, uide p Io. And. in c. ad hæc. in §. in quadã, de off. Archid. ubi dicit, q̃ ſolũ fundat intẽtionẽ ſuã ſup illis duob. cõtẽtis, in d. §. In aliis uerò ſuccũbet; niſi ꝓbet ius ſpãle; & tene menti hoc dictũ. Nã licet multa enumerẽt i ti. de off. Archi. Illa tñ attribuũt ſm uarias locorũ cõſuetudines. Nã multa numerãt cõpetẽtia aliis dignitatib. de iure cõi. In gl. i uer. *intitulatã*. No. iſtã gl. ſin. eſt n. mẽti cõmẽdãda. Et primò i eo, q̃ ponit multas ſignificatiões h⁹ uerbi, titul⁹. Vide ẽt qđ no. j̃. de off. Archipresb. in c. ſi. Et no. ex hac pria pte, q̃ habito reſpectu ad morẽ antiquũ, clerici pñt denominari p titulos eccľiarũ, ſicut Card. Nã illæ eccľiæ eis aſſignatæ dãt̃ i titulũ aliis clericis inferiorib. Verũtamẽ pp p̃rogatiuã dignitatis, uel officii eorũ, fuit ab olim ↄceſſũ ut ipſi Card. hẽrẽt iuriſdictionẽ epãlẽ in titulis eorũ, ut in c. his, q̃ j̃. de ma. & obe. & ibi dixi. & uide q̃ ſr deãnt denominari Card. in c. 2. de cle. nõ reſi. ubi plenẽ tetigi in lec.

33 † Scđò no. ex hac glo. q̃ q̃libet clericus p̃t dici maritus eccľiæ ſuæ; [a] & ſic ↄ̃hit̃ matrimoniũ ſpirituale inter clericũ & eccleſiã inferiorẽ; & ꝓ hoc all. bo. tex. in c. ſicut in una. 21. q. 2. Dic tñ, q̃ ſtrictẽ ſolus Eps dr̃ cõtrahere hoc matrimoniũ cum eccl. ut in c. 2. de trãſla. Epi. Dixi poſt Io. An. i c. clerici, de ui. & ho. cle. Largè uerò dicunt̃ cõtrahere hoc matrimoniũ Abbates, & alii p̃lati habẽtes generalẽ iuriſdictionem in loco, ut in c. ne ꝓ defectu, & in c. q̃a pp, ĩ. e. & ibi p gl. Largiſſimè uerò q̃libet clericus inferior dr̃ hoc mr̃imoniũ ↄ̃here cũ eccľia ſua, ut in d. c. ſicut in una, qđ ſic dẽt intelligi.

34 † Tertiò no. ex hac gl. q̃ de iure cõi ẽt beneficia ſimplicia nõ pñt accumulari in eadẽ p̃ſona: ſed ualet cõſuetudo in ↄ̃riũ. Et hodie innoleuit hæc cõſuetudo quaſi p totũ orbẽ; & ꝓ ea uide tex. iuncta gl. in c. gratia, de reſcri. li. 6. & in cle. grã, e. ti. p Inn. in c. cũ iandudũ. j̃. de p̃b.

35 † Vlterius no. ex hac gl. quod Epi pñt ẽt diſpẽſare circa pluralitatẽ bñficiorũ ſimpliciũ. Sed tu limita hoc dictũ, put dixi in d. c. cũ iandudũ, & in c. literas, de cõceſ. p̃b. & pleniſſimè in repe. §. q uerò, in c. extirpãdæ. j̃. de p̃bẽ.

36 † In gl. pe. ibi, *ſine peccato mortali*. No. ſin. iſtã gl. q̃ peccat mortaliter tenẽs plura beneficia ẽt ſimplicia, quorũ alterũ per ſe ſibi ſufficiat. Hanc gl. limitarẽ, ut ꝓcedat, qñ quis ſibi lucriſaceret fructus; ita, q̃ ad utilitatẽ priuatã, & ad augendũ patrimoniũ uult illos. Nã ad iſtũ effectum nõ puto hodiè ualere conſuetudinẽ in ↄ̃riũ: quia conſuetudo ↄ̃ ius nõ ualet, niſi ſit rõnabilis, ut in c. ſi. de conſue. ſed hęc cõſuetudo eſt ↄ̃ omnẽ rõnẽ, ut in c. rõ nulla, & quod ibi not. j̃. de p̃b. & ↄ̃ officiũ pietatis. 16. q. 1. in c. ſi, & 10. q. 2. in c. Eps; facit. c. quid ergo. 23. q. 4. & 1. q. 2. c. paſtor, & c. clericos. unde iura, quæ uident̃ innuere in hoc ualere conſuetudinẽ, ſeu ut uerius dicam, gl. & doc. authoritates, intelligo quando conſuetudo diſponit ſolũm circa potentiã retinendi plura beneficia ſimplicia: ſecus ſi diſponeret, ut pro libito uoluntatis poſſit iſte beneficiatus de fructib. illorũ diſponere; & tene mẽti hoc dictum, ut ĩ. dixi. Et puto, q̃ nec diſpenſatio Papæ ualeret quo ad Deũ ſine cã legitima facta: quia ſicut ipſe Papa non põt ſine peccato alienare bona eccleſiæ ſine legitima cã, ut not. Arch. in d. c. non liceat. 12. q. 2. ita nec aliis dare ptãtem malè diſpenſandi, ar. c. nuper. j̃. de dona. inter uir. & de dote poſt diuor. reſti.

37 † Extra gl. quæro, nunquid ſi ꝓbationes receptæ ↄ̃ electũ, clarẽ ↄ̃ eum non concludunt, an debeat fieri ꝓ eo, an ↄ̃, interpretatio? Sol. dicit Inn. q̃ pro eo. uñ ſi teſtes deponunt electũ ſub annuo cenſu conceſſiſſe bñficiũ; debet intelligi q̃ receperit pecuniã ꝓ temporalib. non autẽ pro ſpiritualib. Nã temporalia pñt concedi ſub annuo cenſu, ſed ſpũalia nõ j̃. ne p̃la. ui. ſuas. quaſi per totũ. Dicta uerò teſtiũ pñt uerificari tã in ſpũalib. q̃ in temporalib. ergo ut fiat benigna interpretatio, debet intelligi in caſu licito. Item ſi teſtes dicerẽt, electũ iraſcibilem, debet intelligi zelo iuſtitiæ; & idẽ dicendũ in ſimilib. Et hoc dicit Inn. uerum, qñ proceditur per uiã exceptionis: ſecus ſm eum, ſi per uiam accuſationis, cũ in ea immineat utriq; parti ſuppliciũ. Nam & accuſator nõ probãs puniret̃ pœna talionis; & ideò nõ debet ita benignẽ fieri interpretatio ꝓ eo in p̃iudiciũ accuſatoris. Itẽ in accuſatione ꝓſequit̃ quis q̃nq; iniuriã ſuã, uel ſuorũ. Et not. hãc mirabilẽ dñam, q̃ alibi nõ legi. Sed do. Ant. dicit hoc dictũ ſibi nõ placere: q̃a & uia accuſationis debẽt probationes cõcludere neceſſariò, ut in c. in p̃ſentia, & qđ ibi not. de ꝓb. Ego alle. no. dictũ Bar. in l. 2. ff. de duo. reis. ubi not. dicit, q̃ ſi accuſat̃ [b] q̃s q̃ cognouerit Bertã p uiolẽtiã, & deinde fit articulus, q̃ cognouit [c] Bertã uiolẽter, & ita teſtes ꝓbãt, q̃ ex hac ꝓbatione nõ p̃t accuſatus puniri: q̃a iſtud aduerbiũ, uiolẽter, hẽt duplicẽ ſignificationẽ, quẽadmodum oĩa noĩa uerbalia, q̃ pñt intelligi actiuẽ & paſſiuẽ. uñ p̃miſſa ꝓbatio p̃t intelligi, q̃ ille cognouit Bertã uiolẽter. i. q̃ ipſe intulit uiolẽtiã Bertæ. Põt ſcđò intelligi paſſiuẽ. ſ. q̃ ſibi fuit illata uiolẽtia, ut cognoſceret Bertã; & hoc caſu nõ cõcludit ad effectũ pœnæ inferẽdæ ſm titulũ accuſationis. Cũ ergo ꝓbatio nõ cõcludat intẽtũ accuſatoris, nõ dẽt inde puniri accuſat⁹. Ad idẽ alle. Cy. in l. 2. C. de ꝓb. ubi dicit, q̃ ſi accuſaui Titiũ de pcuſſione cũ ſanguinis effuſione, demũ ꝓbo pcuſſionẽ, ſed teſtes nihil dñt de ſanguinis effuſione; debet ſm eũ abſolui accuſatus: q̃a nõ eſt ꝓbata illa pcuſſio qualificata, quę fuit deducta in accuſatione. Nã fortẽ fuit iſta alia pcuſſione effuſiõe ſãguinis. Hãc tñ q̃õnẽ uide pleni⁹ examinatã p Bar. ĩ l. denũtiaſſe [d] §. qđ tñ, ff. de adul. Tertiò fa. qđ no. idẽ Bar. i l. non ſolum

SEB. SAPIA

a Eccleſiæ ſuæ. arg. q̃ quilibet cleric⁹ poſſit dici marit⁹ eccleſiæ ſuæ, uide do. Abb. in c. ne ꝓ defectu, & in c. q̃a propter, ĩ. eo.

b Quòd ſi accuſat̃. Illud dictũ ſequitur & extollit Matheſi. in not. 103. no. q̃ ſi capitulũ, refert Feli. in c. auditis, col. pe. de p̃ſcri. ſed reprobat do. Iaſ. in l. ſi hoc, co. 2. C. unde legi. uide ibi per eum multa ſimilia ad propoſitũ do. Ab. hic de quib. etiam tradunt Moder. in c. in præſentia. j̃. & proba.

c Cognouit. Circa illud dictum, uide omnino, q̃ opportunè dixit do. Iaſ. in l. non hoc, C. uñ legi. ubi per extenſum, ſi bene recordor, ponit iſtã materiam. uide unũ uerbum in ſin. p do. Alex. in cõſ. 11. in ſi. in 2. uolu. Aeneas de Falc.

d Denuntiaſſe. Aduerte, q̃ iſtã legem legit Bar. cũ l. qui uxore. §. quid tñ, ff. de adulte. ubi multa bona ponit. & ibi uide unam apoſt. nouã, q̃ ſimiliter multa bona dicit, & alleg. multas quotas, Aeneas Falco.

nõ ſolũ.§.ſed ut ꝓbari,ff.de no.ope.nnn.vbi no.dicit,ꝙ faci lius debet excludi accuſatio,quã ciuilis actio.vñ cõcludit,ꝙ ſi accuſatore ꝓbante intentionẽ ſuã,reus ꝑ ſuã ꝓbationem illã obnubilat,ſeu dubiã reddit; debet ipſe accuſatus abſolui,ut crimina nõ ꝓſumant. Et pone exemplũ:ſtatuto cauet, ꝙ nobilis non poſſit intrare palatiũ dñorũ ſub certa pœna, niſi tpe cõcilii gñalis. Accuſat Titius nobilis, & ꝓbat ꝙ de menſe Maii intrauit palatiũ dñorũ. accuſatus verò ꝓbat,ꝙ illo mẽſe fuit congregatũ cõciliũ gñale;& ſic potuit eſſe, ꝙ intrauit palatiũ die cõcilii;& ſic ꝓbatio accuſatoris reddit dubia,& ꝑ ꝯñs debet abſolui accuſatus. Secus aũt dicit ipſe in ciuilibus:qa ex quo qs ꝓbat intentionẽ ſuã,debet obtinere,licet ꝓbatio rei habeat aliquãtulũ offuſcare. Satis.n.eſt, ꝙ eã nõ cõfundit;& hoc vltimũ videt ꝓbari in c. in ꝓſentia, ꝓalleg.vbi dixi.Ergo videt concludendũ ꝯtra opi. Inn.ꝙ in accuſatione debet fieri benigna interpretatio, ex quo ꝓbatio actoris eſt nimis gñalis, & in vno intellectu põt vitari delictũ.Et facit quod ipſe Bar.no.in l. ſi qs intentione,ff. de iudi.& quod dixi in c.cùm ad ſedẽ,de reſti.ſpo.tene tñ ſemper mẽti dictũ Inn.ꝑ ꝑ ipſius authoritatẽ.[a] †Secundò ꝗrit:
38 pone ꝙ Papa cõceſſit Epõ, ut poſſit diſpenſare cũ aliquibus clericis ſuper pluralitate bñficiorũ curatorũ, nunqd poſſit Epũs indifferenter cũ illis clericis diſpenſare?Cõpo.dicit,ꝙ nõ.ſed oportet ſm cũ,ꝙ illi clerici ſint nobiles,vel lrãtæ ꝑſonæ:qa reſcriptũ gñalr conceſſum debet reduci ad terminos iuris cõis,ut in c.cùm,ꝗ,de reſcri.De iure aũt cõi indifferenter non debet cũ oibus diſpenſari,niſi cũ ꝓdictis, ut in d.c.de multa, in ſi. de ꝑben. Refert ipſe quoſdã cõtrariũ tenere, qa beneficiũ Principis eſt latiſſime interpretandũ,ut in c.cùm olim,de verb.ſig. & in l.beneficiũ,ff. de cõſtitutio. Princ. Ego puto, ꝙ virtute dictæ grãæ nõ poſſit Epũs diſpenſare,niſi cũ cã rationabili.[b] hoc.n. importat verbũ, diſpẽſare,vt no.gl.1.q.7.in c.reqritis.§.niſi rigor.Hinc dicit Inn. ĩ c.cùm ad monaſteriũ,de ſtat.regu. ꝙ ĩ caſibus,in qbus Epũs ꝑmittit diſpenſatio,facta ſine rõnabili cã eſt nulla,vel ſaltẽ venit irritãda;& ipſe Epũs puniendus. Nã vbi nõ ſubeſt rõnabilis cauſa,non dr illa diſpenſatio:ſed diſſipatio,vt no.in d. c.de multa.Et ſic conclude,ꝙ qualiſcunq; ſubſit cauſa diſpẽſandi,dũmodò ſit ſufficiens, poterit Epũs virtute dictæ indulgentiæ diſpẽſare.†Vltimò hic ꝗrit, nunqd petens ſibi ꝓuideri de bñficio iuxta formã mãdati Apoſtolici,teneat libellum offerre,ſi in iudicio litigat cõtra aduerſariũ?Inn.notabiliter dicit,ꝙ non:ſed ſufficit reſcriptum offerre pro libello, quaſi in reſcripto contineatur tota intentio ipſius actoris.Facit in arg.c.2. de dilat. dicit tamen vtile eſſe, ut detur aliqualis petitio & no.primum dictum Inno.& ad materiã vide,quod habet in cle.diſpendioſam,de iudi.iuncta gl.cle. ſæpe,de verb.ſig.per quæ iura poteſt dici ſufficere,ꝙ in actis faciat deſcribi. Ego talis peto mihi prouideri, prout in tali reſcripto Aplico continetur,quod uobis produco. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita an & quando æquipolleat vniuerſali.*

2 *Capitulũ non poteſt cognoſcere inter maiorem partẽ ipſius ꝗñ litigat cũ ſingulari pſona ipſius, licet habeat iuriſdictionẽ in ſingulos.*

Ratio naturalis poteſt allegari, vbi deficit lex.

4 *Geſta à capitulo ad hoc, ut valeant, oportet, quòd fiant collegialiter & in ipſo collegio.*

Ciuitas ad hoc, vt dicatur commiſiſſe delictum, oportet quòd fecerit congregato concilio 7.

5 *Canonici habent vocem in capitulo ex ſola poſſeſſione canonicatus, licet aliter non appareat de proprietate.*

6 *Poſſeßio canonicatus quomodo probabitur.*

Conſuetudo generalis attenditur, & allegatur ad deciſionem cauſæ vertentis in loco particulari.

8 *Patroni plures an debeant omnes conſentire in præſentando aliquẽ, vel ſufficit maior pars?*

9 *Tacens quo caſu habetur pro conſentiente.*

10 *Contemptus non poteſt allegari per alium, quàm per ipſum contemptum.*

11 *Contemptus, ſi poſteà conſentit, an & quomodo augeat numerum.*

CAP. LV.

IN *Geneſi.* Irrita eſt electio, quã collatio nõ præceſſit,vel quæ facta non eſt à maiori pte capłi; vel quæ non fuit cõis.h.d. Et ſunt duæ partes. Prima ponit tres caſſationis cauſas.ſecunda caſſat,ibi:*nos.* Prima cã vſq; ibi:*nec plene.*ſecunda vſq; ibi:*nec etiam.*& abinde tertia.Caſus lrãlis. Vacante quadã eccłia cathedrali,canonici ſtatuta die ad celebrandã electionẽ cõuenerunt.Quidã canonicus G. noĩe fuit admiſſus cũ ꝓteſtatione. quidã alius. H. noĩe cũ eſſet in regno Frãciæ,ñ fuit ad electionẽ vocat⁹; & de cõſuetudine vocari debuit.præmiſſo ſcrutinio, ſm formã gñalis concilii quidã conſenſerunt in Gul.[a] Quidã verò in alios ſingulares;ita,ꝙ in ipſo ſcrutinio plures noiati & electi fuerunt. Publicato ſcrutinio illi,qui in eundẽ Gu.in ſcrutino ſingulr cõſenſerunt,eundem Gul. ſingulr elegerũt, Demũ cã ſuper iſtis electionibus ad ſedẽ Apoſtolicam eſt delata. Examinatis iſtis electionibus Papa ſuper his ita proceſſit. Dicit Papa. In concilio gñali cauetur,vt is collatione habita eligatur,in quẽ oẽs, vel maior pars totius capłi conſenſerit, Sed in Gu. maior pars totius capłi nõ cõ[b]ſenſit, quãuis habuerit maiorem partem cõparatione minorũ.Nec fuit plenè facta collatio numeri ad numerũ:quia in collatione tractatũ non extitit, nec diſcuſſum vtrũ prædicti. G. & H.vocẽ habuerunt in electione. nec fuit facta collatio zeli ad zelũ,nec meriti ad meritũ. Præterea electio nõ fuit cõiter celebrata: quia licet in dictũ Gu.ſinguli ſingulariter in ſcrutinio conſenſiſſent,non tñ publicato ſcrutinio debuit ſubſeq ſingularis electio, ſed cõis, ne idẽ repeti videretur,vel tot eſſent electiões,quot eſſent numero electores; qđ eſſet abſurdum; nec ex ſingularibus cõſenſibus electio apparet vłis,vel cõis, quãuis quilibet ſingularis ueritatẽ exprimat ſuæ partis. Et hoc probatur per quoddã ſimile.ex ſingularibus propoſitionibus, licet veris, non apparet vłis propoſitio, niſi ꝑ ſignũ exprimatur vłe. Præterea prædicti duo non debebant ſic excludi: quia Gul. erat in poſſeſſione canonicatus, vel quaſi,legendo,& cantando,& in tr. ctatu electionũ, quãuis fuerit cũ proteſtatione admiſſus. Alius verò erat in tali loco,đ quo debuit vocari,cùm de toto Regno Frãciæ vocentur abſentes de cõſuetudine eccłiæ Gallicanæ. his igitur plenius examinatis dñs Papa electionem præmiſſam contra formam concilii in pluribus attentatam decreuit irritam & inanem.Bernar.Nota primo.ibi: *maior.*ꝙ ad validitatẽ electionis requiruntur iſta duo copulatiuè. non

a Ad hoc facit,qa in criminalibus non dẽt quis condemnari ex qualibet probatione, ſed requirunt probationes clariſſimæ & luce meridiana clariores, vt in l. ſciãt cuncti, & ibi plenè ꝑ Bal. Sali. & doct. C.de probatio. ZACHARIAS.

b Niſi cum cauſa rationabili. Ita no. Io.de Lig. in c. at ſi clerici, de iudi. Et addo quæ poſui. ĩ.in apoſt. ad iſtum in c. innotuit,in uer.cauſæ cognitionem, nu.8.s.eo.

SEB. SAPIA.
a Non ergo. Vide
Bal.in l.3 in prin.
ff. de teſta. in l. in
albo,C. de decur.
lib.10. cũ aliis al
lega.per Feli.in c.
cum omnes, col.
13.ver.13.& vlti-
mo,ſ. de conſti.
ZACHARIAS.
b Indefinita æqui-
pollet vniuerſali.
Dic hoc non eſſe
verum in dicto te
ſtis; ita ſing. not.
Hippo.de Mar.ſin
gu. ſuo.171. inci.
audiuiſti, aliàs re
gulari. Cui adde
illũ in c. audiuis,
col.4. ver. ſi verò
& ibi in apoſtil.
meis. ĩ.de præſcr.
ibi etiam Feli. co
lũ.14. verſi. guſta
etiam quotidia-
num verbum.
ANT. FRAN.
An & quando in
definita æquipol-
leat vniuerſali,ha
betur in l.1.& ibi
per Bar. & doc.ff.
de re iu.& p Bart.
in l. ſi plures,ff.de
lega. 3.& in l.ſi qa
ita,de te. tute.& i
l. ſi ſeruitus, in
prin.ff.de ſer.vrb.
prædio. Quod in-
tellige verũ, ſi nõ
eſſet eadẽ rõ in quo
libet particulari
cõtento ſub inde-
finita,vt eſt ordi.
glo. in l.ſi ita, in
prin. de lega.2. &
per Bar.ple.in l.ſi
pluribus, eo.ti. &
habetur per gl. in
c vt circa, de ele.
li.6.& vide glo.&
ibi Car. in cle.1.
in 2.q.vt lite pen
den. & vide Alex.
in conſi. 25. in 4.
parte conſiliorũ.
& vide Bart. in l.
oẽs populi,in 3.q.
6.q.prin.ff. de iu-
ſti. & iur. & ibi p
Alex. in 11. colu.
vbi ponit, an etiã
in ſtatutis hæc re
gula habeat locũ.
& ꝙ in ſtatutis nõ
æquipolleat,tenet
Bal.in l.ſi.§.in cõ
putatione, C. de
iure delibe.& ha-
betur per Old. in
conſil. 172. & per
Pau.de Caſt.in cõ
ſi.148. & per Bal.
in l.2.de lib.& po
ſtu.& i c.1.de pac.
iura fir. & per eũ
dem Bal.in l.ſi.C.
quæ res pign.obl.

a ergo[a] ſufficit ſanior ps, niſi ſit maior. vñ
Papa eo ipſo, ꝙ ꝓpendit electionẽ iſtam
nõ fuiſſe factã à maiori parte reſpectu nu
meri, noluit diſcutere de ſanioritate: qa
illa p ſe nõ ſuffeciſſet. Et cõcordat tex. in
c.eccleſia,ſ.eo.qđ eſt ꝯ Inno.in c.ſcriptũ,
& in c.qa pp.ſ.e. Nec ſufficit maior pars
ſine ſanioritate, vt ꝓbat in c.eccleſia.ĩ.e.
& ibi de hoc aliqđ dicet. Cõſiſtit aũt ma
ior pars in numero. ſanior verò cõſiſtit i
zelo,& zelus in trib[9].ſ. idoneitate electi
& eligentiũ,& in authoritate,q̇ cõſiderat
reſpectu ordinis, & in tpe inſtitutionis,
& in ſpũali intẽtione; & hæc ꝓbant in c.
dudũ.el i.ſ.e.& ĩ.eo.c.eccleſia, vbi de hoc.
a †No.2.ex iſto tex.iuncto.c.qa pp,ſ.eo.ꝙ
indefinita orõ æqpollet vniuerſali. [b] Nã
b c.quia pp, indefinitè dicit, ꝙ is eligat, in
quẽ cõſenſerint oẽs, vel maior & ſanior
ps capli. Iſte verò tex.referẽdo mentẽ il-
lius cõſtõnis, dicit, ꝙ reqrit maior pars
totius capli. Et ſic tm eſt dicere indefini
tè, maior pars, q̃ tũ vlr, maior pars totius
capli. Et de hoc an & qñ indefinita æquiͤ
pollet vli in iure, vide bo.glo. & tene mẽ
ti.vt in c.vt circa, e.tit.lib.6.No.3.ibi, *nec
plenè*. ꝙ collatio numeri, & zeli & meriti
dẽt eſſe plena. Nõ.n. ſm Inn.ſufficit pſun
ctoria collatio, vel ſemiplena ſtudioſè fa
cta. Qualr aũt ſit ſiẽda hæc collatio, Inn. c
hic multũ iſtat. Sed ꝯclude breuiter poſt
eũ ꝙ aut nullũ dubiũ orit publicato ſcru
tinio; & ſufficit collatio gñalis. Puta, vt
dicat tot numero ꝯſenſerũt in Sẽproniũ,
tot i Caiũ. Itẽ eligẽtes Sẽproniũ ſunt di
gniores reſpũ dignitatis & meriti & inſti
tutione: qa ſunt antiqores canonici. Itẽ
Sẽpronius eſt magis idone[9] reſpũ ſciæ &
ætatis, & ſic de ſingulis. Vñ ſatis eſt facere
iſtã collationẽ gñalẽ, ex qua appeat ma-
iorẽ & ſaniorẽ ptẽ ꝯſenſiſſe in eligendũ.
Et vide de hac collatione, qđ no. Spec.e.
tit.§.1.ſi ãt aliqđ dubiũ orit; puta qa dr
aliquos eſſe ſuſpẽſos, vel excõicatos, & ſic
nõ debere i numero cõputari, vel ꝙ aliqs
erat abſens, vñ erat vocandus, vel qd ſile;
tũc dẽt fieri collatio magis ſtricta. Nã de
bet haberi tractat[9]. & diſcuſſio ſup dubio
exorto. nõ aũt neceſſariò recipiunt ꝓba-
tiones p caplm: nec eſt ſerẽda ſnia: qa ca
a pitulũ nõ dẽt eſſe iudex in cã ꝓpria. †Et
no. hoc verbũ, ex quo habes, ꝙ ſi aliquod
dubiũ orit inter maiorẽ ptẽ capli, & ali
quos ſingulr de caplo; nõ põt caplm eſſe
iudex.C. ne qs i ſua cã ius ſibi dicat. l. vni
ca. Nec puto valere cõſtitutionẽ capli in
ꝯrium p.l.pen.ff.de arbi. vbi dr, ꝙ etiã ex
cõſenſu aduerſarii, nõ põt qs eſſe arbiter,
vel iudex in facto ꝓprio. Et hoc ꝓcedit
etiã ſi caplm haberet aliàs iuriſdictionẽ
in ſingulos, ſicut hẽt qñq; ex ꝯſuetudine,
vt in c.irrefragabili.§.exceſſus, de off.or. 3
Procedit etiã illa conſuetudo qnatenus
caplm iudicat ſingulos, nõ tñ in facto ꝓ-
prio; & ita intellige Inn.hic, q dubiè lo-
quit. vide etiã Inn.in c.cũ nobis, ſ.eo. vbi
dixit caplm ſi hẽt iuriſdictionẽ in ſingu d
los, vt poſſit in eos aiaduertere, ſi vocati

nolunt ad caplm venire. Idẽ dixit in c.t.
de maio.& obe. reſpectu antiquioris ca-
nonici: qa ex cõſuetudine hẽt ptãtem cõ
gregandi caplm. Et hæc not. qa faciũt ad
multa. Fiet ergo iſta diſcuſſio per caplm
quo ad informandũ aium capli, & vt ſub-
ſequat canonica electio: nõ aũt, vt ſnia fe
rat p caplm. vide in ſimili quod no. Inn.
in c.venerabili, infrà de cenſib. & facit ca
pit.cùm pſonæ, de priuil.lib.6. Not.4.ex
tex.tria q̇ ſunt de ſubſtantiali forma ele-
ctionis. Primũ eſt, ꝙ electio fiat à maiori
& ſaniori parte capli. Secundũ, vt ꝑcedat
plena collatio. Et dicit hic Cõpo. ꝙ col-
latio ſolũ exigit i forma ſcrutinii, nõ aũt
in forma cõpromiſſi, licet ſit vtile, vt etiã
tũc fiat collatio p cõpromiſſarios. Quod
mihi ſatis placet: qa cap.qa pp, in forma
ſcrutinii exigit collationẽ; & vide quod
ibi dixi. Tertiũ eſt, vt ſubſequat poſt pu-
blicationẽ ſcrutinii & collationem, cõis
electio. Nõ.n ſufficit ſingularis, i.ꝙ quili
bet dicat, eligo talem &c. ſed oportet ꝙ
ſequat cõis & unica. Et hodie habet for-
ma in cap.ſicut, infrà eo.lib.6.& cap.cum
ab uno, de re iudi.eo.lib. vt puta, ꝙ unus
nomine capituli eligat, per verba ſingu-
laris numeri, vt in iuribus prælleg. Not.
ibi: *ne vel idem repeti*. ꝙ iura deteſtantur
c ſuperfluitatẽ; [c] facit cap. ſicut, de proba.
Non enim eſt utendum ſuperfluis reme-
diis, ut dicit tex. in l.hæc ſtipulatio.§.di-
uus, ff.vt leg.no.ca. Not.6.ibi: *tot eſſent ele
ctiones, &c.* ꝙ ad multiplicationẽ cauſæ
ſequit multiplicatio effectus cauſati. Et
ſenſus lræ eſt, ꝙ publicato ſcrutinio, in
in quo ſinguli cõſenſerũt, nõ debet de no
uo qlibet p ſe eligere: qa aut idẽ repete-
ret, aut ſequeret, ꝙ tot eſſent electiones,
quot numero eligentes. Et ex hoc dicit
Io.An. ꝙ poſſet ſuſtineri, ſi i ſcrutinio q-
libet ex electoribus dicat, eligo, p tex. ibi:
ne uel idẽ repeti. Loquit.n. de electione
ſingulariũ; ergo ut dicat repetitio, opor-
tet dicere, ut in ſcrutinio dixerunt. Sed
Hoſt. aliter intelligit. dixit.n. ꝙ ſi electio
ſingularis diceret noĩatio, & nõ electio;
ſequeret, ꝙ idẽ repeteret. Si verò dicat c
ꝙ ſit electio, ſequeretur abſurdum, ꝙ tot
eſſent electiones. &c. quia quẽadmodum
prim[9] faceret electionẽ, ita & ſecund[9] &c.
Et iſte intellectus plus mihi placet, ut di
xi in cap.quia ꝓpter, ſuprà eo. Vnde lau- d
do illam practicã, ut in ſcrutinio qs di-
cat, eligo: ſed dẽt poſteà ſubſequi cõis ele
ctio, vt hic, & in d.c.quia pp. Tñ ſi electo
res parũ gnari, id eſt iur. inſcii, dicerẽt,
eligo; non p hoc puto ſcrutiniũ vitiari, p
hoc dictum Io. Andr. quod eſt menti te-
nendum. Et quia verba latè debent intel
ligi, ut res potius ualeat, q̃ pereat, vt in ca
pit. Abbate, de uerb. ſign. †No. vlterius ꝙ
ex terminis naturalib[9], vel Dialecticis, pt
inferri ad deciſionẽ cauſarũ, ſicut hic fe-
cit Papa. Pro hoc facit gl.no.1.diſ.c.ꝯſue
tudo: q dicit, ꝙ deficiente lege, pt allegari
rõ naturalis; [d] & ꝓ hoc facit l.ſcire, in §.
ſufficit, ff.de excu.tu. ad idẽ.c.ſedò reqris, in ſi.

poſ. vbi ponit, an
hæc regula habeat
locum in contra-
ctu pignoris, vel
hypothe. Et adde,
ꝙ indefinita æqui
pollet vniuerſali
ex interpretatio-
ne, nõ ex propria
ſignificatione, &
quãdo æquitas id
dictat, i ou aliàs,
vt per Bart. in l.q
adificiũ, ff. de ſer.
vrba. prædi. & per
Ange. in l. pe. C. de
impub & aliis ſup
ſtitu. nec habet lo
cũ hæc regula, in
materia odioſa ſe
cundum Bar. in l.
1.§. ſed & ſi incer
tam, ff. de vend. in
poſ.onit. Verũ aũt
indefinita cõpre-
hendat futura, vi-
de Bar. in l. ſi ita,
ff. de auro & arg.
leg. & in l. ſi. C. q
res pig. obli. poſſ.
& habet per doc.
in c. ſi. ĩ. de reſcri.
& in cle. ſi. e. ti. Et
adde, ꝙ ſi indefini
ta non poteſt re-
ferri niſi ad unũ,
æquiparatur ora-
tioni ſingulari, vt
in l.2.& ibi p Ale
xan. ff. de li. & po-
ſthu. Et intellige,
ꝙ indefinita æqui
pollet vniuerſali
collectiuæ, non di
ſtributiuæ, vt no.
in l. ſi pluribus, ff.
de le.2. Et adde et
ꝙ indefinita non
comprehẽdit eũ,
de quo ſpeciali-
ter eſt prouiſum,
l. cum in teſtamẽ-
to.§.q tres, & ibi
per Bar. ff. de hæ-
redi. inſtit.
SEB. SAPIA.
c Superfluitatem.
vide Feli. in c. ſoli
ta, de maio. & ob.
& in proœ. Greg.
circa fin.
d Ratio naturalis.
Vide glo. in c. ex
eo, in ver. rationis,
de elec. lib.6. Et
dicit And. de Iſe.
in proœ. feudorũ
in vlt. col. ꝙ ratio
nabile dictum ita
debet mouere iu-
dicem, ſicut ipſa
lex. vide ad decla
rationem do. Iaſ.
in l. illam, col. 3
de collatio.

in fi.de app.Et mẽs lr̃æ eſt, ꝗ ſicut ex ſingularib. propoſitiõib, licet ueris, ñ appet ꝓpoſitio uniuerſal s niſi exprimat̃ ꝑ ſignũ uniuerſale.Exẽplũ:ſi dico,Titẽ currit, Sẽpronius currit, &c. enumerãdo oẽs hoĩes mũdi;ex his,non apparet,ꝗ oĩs hõ currat niſi hoc exprimat̃ ꝑ aliqđ ſignũ uniuerſa- b
le.Et põdera,q̃a tex.dicit nõ appet.Nõ.n. dicit,non ſequit̃, quia bñ ſequeret̃ numerãdo oẽs hoĩes mũdi.Ita in elec. licet quilibet ſinglr̃ dicat,eligo t. lẽ, niſi ſubſequatur electio cõis noie capl̃i;non appet electio capitularis & cõis.Et iõ,ut appeat cõmunis,fuit ſtatutũ ut ꝑſtitis ſingularib.cõſenſib.in ſcrutinio, ſubſequat̃ cõis electio modo ꝑdicto.Hoc tãmẽ cõſiſtit magis in ſubtilitate,quã in ueritate. Vñ In. reddit aliã rõnẽ,dicẽs hoc fuiſſe ſtatutũ,q̃a ſi ſufficerẽt ſinglẽs cõſenſus, q̃libet publicato ſcrutinio ꝓrũpet ad eligẽdũ, ut redderet ſe gratũ electo;& ſic ſæpe ꝑtermitteret̃ collatio,& eligeret̃ malus.Hoſ.tñ reddit aliã rõnẽ,dicẽs, ꝗ cũ Spiritusſanctus deſcẽdit ſuꝑ cõgregatos in unũ,& cõitas pariat unitatẽ, ſingularitas uerò diuiſionẽ; dẽt eẽ electio potius cõis,quã ſingularis, cũ debeat fieri inuocata Spiritusſancti grã, ut in c.ſacroſancta.ſ.e.Hæ rões ſunt oẽs perſuaſiuæ.uñ prima rõ tex.plus mihi placet. Et ſcias ſẽm Inn. & bñ, ꝗ hæc electio cõis non reqrit̃,niſi ubi eſt ſeruãda forma.c.q̃a propter.Nã in aliis ſufficiũt ſingulares cõſenſus per caplm̃,in c.ꝑſtiti,quod not. Et
4 idẽ uoluit glo.in d.c. ſicut.j.e.li.† Et not. ex dicto Inn. ꝗ ad hoc ut ualeat actus gẽrẽdus nomine capituli,oportet ꝗ explicetur collegialiter,& in ipſo collegio. Ad idẽ gl.no.in l.ſicut,ff.quod cuiuſq; uni. q̃ ſing.dicit,ꝗ licet oẽs homines huius ciuitatis,ẽt eleuato uexillo aliquẽ inſultũ fecerint,ſeu rumorẽ;ñ pp hoc dici pt,ꝗ ciuitas hoc fecit,ſed ſinguli de ciuitate. Ad hoc.n.ut attribuat̃ ciuitati,oportet,ꝗ priꝰ in cõcilio lrĩmẽ congregato hoc fuerit obtentũ;qđ no.& facit quod no.Cald.in ca.cùm oẽs de cõſti.& Io.An. in c. 1. de reb. ec.non alie.in nouella;licet aliud & malè
5 ibi ſenſerit ĩ gl.ſua.† No.ibi:*in canonicatus poſſeſſione*,ꝗ ſola poſſeſſio canonicatꝰ tribuit facultatẽ dãdi uocẽ in ca.licet aliter hoc appareat de proprietate iuris canonicalis.uñ exiſtẽs in poſſeſſiõe canonicatus dẽt admitti ad tractatus capitulares tanq̃ canonicus,nec dẽt excludi, licet ab aliq̃b. neget̃ iꝰ ꝓprietatis: q̃a nõ dẽt ex facto priuatorũ ſua poſſeſſiõe ſpoliari;facit c.q̃ralã.ſ.e.ti.& c.cõſultationib.de iure pa. Itẽ no.qualiter ꝓbet̃ poſſeſſio canonicatus. Probat̃ aũt ꝓbãdo exercitiũ ꝑticulariũ actuũ cõpetẽtiũ ſolis canonicis, ut no.hic ꝓbat̃.& concor.tex.in c.dilecto.j. de ꝑb.
6 † Itẽ no.in uer.*ſecundus*,ꝗ conſuetudo generalis poteſt allegari ad deciſionẽ cauſæ
a uertẽtis in loco particulari;ᵃ & intelligo, qñ locus particularis nõ hẽt ſpecialẽ conſuetudinẽ,nec ius cõe expreſsè diſponit in illo caſu. Nam de iure communi non eſt expreſſum, de quo loco debeant uocari abſentes.unde in hoc pt recurri ad ꝯſuetudinẽ gñalẽ ꝓuinciæ,ut eſt bo. text.hic; ad idẽ.c.ſuꝑ eo,de cẽſi.Vl.no.ibi:*de cõſilio fratrũ*,ꝗ Papa cãs electionũ ꝑlatorũ decidit cũ ꝯſilio cardinaliũ. Vñ hodie ex cõi cõſuetudine dẽt ꝓuidere de ꝑlaturis,habito prius ꝯſilio Cardinaliũ,ᵇ & fac.qđ no. Io.mo.ĩ c.ſuꝑ e.j. de hær.li.6.In gl.ĩ uer. *zeli*, ibi:*maior pars cẽſet quæ eſt iuſtior*.Hæc gl.uł̃ ꝯ tex.ubi Papa nõ ſolũ ad zelũ,ſed ẽt ad numerũ hẽt reſpectũ. ꝯcurrere.n. dẽnt illa duo copulatiuè,ſ. maioritas reſpectu numeri,& ſanioritas reſpectu zeli;qđ tenuit Io.An.ſ.e.c.cõgregato, & ſequit̃ ĩ c. eccl̃a.j.e.& dixi in c.q̃a pp.ſ.e.& uide qđ
7 dicã latius in d.c.eccl̃ia.In glo.in uer.*nec ex ſingularib* ibi: *uel plures,uel ſimul oẽs*,dic ꝗ imò dẽt ꝓnuntiari ꝑ unũ tñ,& ꝑ uerba ſingularis numeri, ſi fuerit proceſſũ ꝑ uiã ſcrutinii,ſiue ꝑ uiã cõpromiſſi, ut hodiè probat̃ in d c. ſicut. j.e.li.6.& in c.cũ ab uno,de re iu.e.li.Nec ob.l. ꝑ fundũ,de qua gl.in fi.op.& nõ ſoluit.Loquit̃.n. ĩ re ſpectãte ad plures,ſuꝑ qua pñt ſinguli diſponere ſinglr̃ & diuiſim, nec eſt neceſſe ut cõueniãt in unũ,ut probat̃ in d. l.ꝑ fundũ. Textus ãt iſte procedit in cõpetentib. plurib.ut uniuerſis, ſeu collegio. Tunc.n. nõ ualet diſpoſitio,niſi fiat collegialr̃. Rõ diuerſitatis eſt, q̃a ſi res ſpectat ad collegiũ nõ pt dici,ꝗ collegiũ diſpoſuerit, niſi c
fuerit ꝯgregatũ, & collegialr̃ decreuerit, cùm collegiũ ſit quoddã corpus fictũ, repreſentatũ ꝑ ſingulos in unũ cõgregatos; ad hoc.l.mortuo,ff de fideiuſ. & ꝑ glo.in d.l.ſicut, ff. qd cuiuſq; uni. & plenius per Bar. in l.aut facta.§.fi.ff.de penis;& tenet Inn.hic.& ſ.dixi. Ad unum tñ notabile & ſingulare dictũ aduerte,ꝗ ẽt in reſpectante ad plures,ut ad ſingulares,dẽnt ſinguli in unum cõuenire, qñ diſpoſitio maioris partis ꝑiudicat minori parti.hã theoricã notabilẽ poſuit Bar.in repe.l.oẽs populi, ff.de iuſti.& iu.Pro qua fa.tex. in l.maiorẽ,ff.de pac.Et eſt hoc ſatis rõnabile:quia forte minor pars preſens poſſet adducere
8 maiorẽ partem in ſuã ſniam. † Et ꝑ hoc dictũ aliàs dixi ꝯ theoricã doct. in c.3.de
c iu.pa.ꝗ plures patroni ᶜ alicuius eccleſiæ debent in actu electionis fiendæ deꝑſentãdn cõuenire in unũ, cùm maior pars ꝑiudicet minori parti,ut in d.ca.3. & uide
9 qđ ibi dixi.†Sed q̃a ſuprà concluſi,ꝗ per unũ noie capl̃i, ſeu maioris partis dẽt fieri electio,q̃rit̃ ꝑ quem deputabit̃ ille?Solutio dicit hic Inn.ꝗ ex cõſenſu capl̃i expreſſo, uel tacito. Nã ſi q̃s eligeret noie capl̃i caplo ꝑſente,& nõ ꝯdicẽte,uit̃ capitulũ cõſentire,q̃a agit̃ hoc caſu de re meritoria,& cõcupiſcibili, ut.ſ.eccleſiæ prouideat̃ de paſtore: ſecus ſi ageret̃ de re onerosa,ut eſt ſeruitus,uel procuratoris officiũ.Nã tunc tacens hr̃ pro contradicente,ut in l.filiusfa.§.inuitũ, ff. de procu.& in l.q uas.§.uetere,ff.de fur. cũ ſi. Et not. primò hanc theoricã Inn.q̃a quotidie allegat̃, cũ q̃rit̃, an tacens debeat haberi ꝓ cõſentiente,uel ꝯdicẽte. Sed ego plenius

In loco particulari. uide Barto.q̃õ.16. C. quæ ſit longa conſu. latè per d.meũ.d. Rochum Curtiũ, in repe.c.fi.col.18. uerſic.2.amplia,ſ. de conſuetu.

ZACHARIAS.

b Habito prius conſilio Cardinaliũ. Aduertè, quòd in arduis uoluntariũ a Cardinalibus cõſilium capit, non autem neceſſariũ, cũ in negotiis,quãtumcunq; grauib.a Cardinalibus conſiliũ expetere non cogatur, ut plenè per Feli. in rubri. de conſti. in prin. & uer. ad id quod no.Io. An.in c. ſanè,col.2.

ANT. FRAN.

Circa hoc, an Papa teneatur requirere in arduis & magnis negotiis conſilium, uel conſenſum Cardinalium, uide gloſſ. in cap. ad Apoſtolicæ, de reg. iur. libr.6. & uide Archid. in c. ſunt quidam. 25. q. 1. ubi dicit, ꝗ legem gñalem, de uniuerſali ſtatu eccleſiæ, non poteſt Papa facere ſine d.Cardinalibus. & de poteſtate quam hẽt Papa, eſt pulchra,gloſſ. in cle. ad noſtrum,in uerſi. eccleſiæ, de hæret.& in ca. lector, in uerſi.Subdiaconus.34. diſtinct. & habetur per Hoſti.in cap. magnæ, de uo. ubi dicunt ꝗ Papa ſolus põt oĩa facere præter, quã peccatũ.Quod intellige qñ peccatum inſurgit ex contrauentione legis diuinæ: ſecus ſi ex contrauentione legis poſitiuæ ſecundum Io.An. in d.c.magnæ, & habetur per Inno. & doc. in c. ſuꝑ his, de uo.& in c.licet, de for.cõpet. uide tamen Archidi.in ca.redemptor, & in ca.ab omnibus. 12.q.2. ubi dicit quod Papa caſtra & res eccleſiæ poteſt ſolus infeudare, ſed nõ magnas ciuitates ſine conſenſu cardinalium cum do.Card. ſine capitulum uniuerſalis eccleſiæ.& refert hoc dictum Bal. in l.cum multa, C. de bo. quæ li.ubi dicit ꝗ omnes eccleſiæ & omnes clerici omnia non poſſent auferre Papatum Papę. quod tamen intelligerem exceptis illis caſibus in q̃bus Papa poſſet deponi;puta propter hæreſim; quo caſu poteſt deponi per concilium ut dictum eſt, ſ.in apoſtil. mag. ubi tractatũ eſt de cõcilio.Et adde ꝗ ſicut per Cardines regitur oſtiũ, ita eccl̃ia Romana regitur cõſiliis cardinaliũ, ut eſt gl. in c.ſacroſan. 22. diſt. in tñ & uide gl.in c.2.de offic. Archipresby.& latè per Archi.in c. ubi periculum, de elec.lib.6.

SEB. SAPIA.

Plures patroni. uide Feli. & Deci. in c. cum omnes, ſ.de conſti.ubi dicunt, ꝗ regulariter in his, quæ ſũt communia, ut ſinguli, non pñt diſponere, niſi oẽs conſenſerint. Sed fallit in caſu.d. c. 3. ut per Imol. & Car.in d.cap.cùm omnes.

expediā hunc articulum in c. nōne, de ꝑſum.& dic ut ibi. Nunquid āt capſ̃m poſſit aliquē deputare aliquib. reluctantib⁹? Io. An. ꝙ ſic:qa cū agitur de re neceſſaria ſtandū eſt iudicio maioris partis,niſi minor pars opponeret aliquod rōnabile, ut in c. 1.de his,q̃ fi.a ma par.ca.gl.not.in c. cū oēs,de conſtit. & facit quod dixi. in c.
10 ſcriptū,ſ̃.e. † In gl.in uer.*nec promiſi*, ibi: *ſed ipſe hoc ſupplet ex officio ſuo*.Pōdera bñ gl.uṙ.n.ſentire unum dictū,quod alibi nō memini legiſſe, ꝙ ſi aliquis fuit contemptus in electione , licet ipſe non ꝓſequaṫ contemptū;p̄t tñ iudex qui habet electionē confirmare,ex offō ſuo allegare contēptū illius; & ſic electionē tanq̃ iniuſtā retractare.Sed aduerte,quia tex.uṙ uelle,ꝙ aduerſarii referebant de hoc qōnē, ut patet in uer.de quib.& ſic non uṙ, ꝙ ex officio ſuo Papa hic ſuppleret. Præterea dico , ꝙ nec aduerſarii nec iudex ex officio ſuo poſsit allegare contēptū, ex quo ille, qui fuit contemptus, tacet:quia cū hoc caſu agaṫ de fauore priuato,nō āt publico ; nō p̄t iudex ſupplere ex officio ſuo,ut no. in c.bonæ,de poſtu.Præl.& ꝓbaṫ in l.4.§. hoc āt iudiciū,ff.de dā.infec.no.Inn.in c. ad noſtrā,el.2. de iureiur. Quod aūt hoc cōcernat cōmodū priuatū,& non publicū probo ex eo: quia ipſe contēptus p̄t ratificare electionē,ut in c.quod ſicut,ſ̃.eo.qđ non poſſet,ſi uerſareṫ ibi utilitas publica: quia non p̄t quis renuntiare iuri introducto in fauorem publicū,ut in c.ſi diligēti, de fo.cōp.Ad hoc fac.gl. no.in c.quod ſicut,ꝑal. q̃ dicit ꝙ mortuo canonico cōtēpto , non p̄t amplius allegari contēptus , ēt per ſucceſſorem in canonicatu . [a] Item quēadmodū canonicus p̄t a principio nō intereſſe electioni, ut in c. quia ꝑꝑ, & in c.cū dilectus.ſ̃.e. ita p̄t ex poſt factò contēptū non ꝓſequi;& ſi ipſe non curat,nec iudex curare debet. Quare ego puto,ꝙ ſolus contēptus p̄t allegare contēptum ad effectū,ut retracteṫ electio. uñ nec iudex, nec alii de capitulo illo tacente, poterunt contemptū allegare; & uṙ hoc ſatis de mē
11 te doc.hic,licet expreſsè nō tangāt.† Ad iſtū tex.ſentiunt doc.duos intellect⁹.Primus ꝙ hic aduerſarii & Papa poterant habere reſpectū ad cōtemptū iſtorum : quia eis cōputatis non habebat electus maiorem partē capṫi . Ex hoc enim reſultabat nullitas electionis,ut in c.eccleſia.ĩ.eo.& hic in principio;& ex quo electio eſt nulla,non poſſet contēptos illā ualidare cōſentiendo,ar.c.auditis,ĩ. e. Et hæc lect.uṙ placere Inn.Aegi.& Io.An.licet Hoſt.nolit admittere, contēptos debere cōputari in numero : ſed habuerunt oēs bonū ſenſum.Nā dictū Hoſt,debet intelligi.ꝙ contēpti nō debent cōputari in numero. ſ.ad augendū numerū eligentiū, ſi poſteà conſentiant:qa cōſenſus debet p̄ſtari in ſcrutinio,& ex illis dēt reſultare electio, ut i c.quia ꝑꝑ.Et dicam poſt glo.ĩ.e.eccleſia. ſed dictum Inn.& ſequaciū ꝓcedit,ꝙ quo ad hoc,ut cōſideretur, an habuerit elect⁹ maiorem partem totius capituli,debent contempti cōputari in numero eorū,q faciūt capſ̃m,nō aūt in numero illorū, q cōſenſerunt in electū. Et tene perpetuo hoc dictū menti : qa ſeruiet tibi,non ſolùm in actu electionis,ſed in omnibus actibus collegialiter explicādis, ut non ualeat quicquid faciet maior pars p̄ntiū,ſi illa pars non fuit maior pars habito reſpectu ad alios,q debebāt uocari.Pone exēplū, in uniuerſitate ſunt.12. undecim ſe congregant cōtēpto duodecimo,non ualebit qcq̃d fiet p ſex,qa cōputato abſente,nō reperiṫ diſpoſitio facta a maiori parte totius capṫi ; & ꝓ hoc facit qđ no.gl.in cle.qđ circa,e.tit. Secundus intelſ̃us , ꝙ iō ꝑꝑ habuit reſpectū hic ad cōtēptum illorū:qa non interuenit plena collatio numeri ad numerū.Nō. n. fuit plenè diſcuſſum,utrū ille canonicus,q fuit admiſſus cū ꝓteſtatione, deberet p̄ſtare ſuffragiū;nec utrum abſens dēret in num.cōputari.Defectus aūt collationis uitiat electionē ipſo facto : qa eſt unū de ſubſtantialib.formæ,ut in c. Cumana, ſ̃.eo. & forma fuit introducta in fauorem publicum . uñ ꝑꝑ nō ꝑꝑ ius priuatū cōtēptorū,ſed ꝑꝑ trāſgreſſionē iuris publici fecit mētionē de iſtis duob.canonicis cōtēptis.Et hūc intelſ̃m ſenſit hic Hoſt.& uterq; mihi placet.In gl.in uerbo,*poſſeſſione*, ibi:*etiam ſi ius in ueritate non haberet*.No.hanc gl. & eā intellige,ut no.Inn.in c.literis, de reſt.ſpo.& dixi in c. Cumana,ſ̃.eo.Et in fi.gl.Inn.dat aliam ſolu.ad c.Cuma. dicēs, ꝙ ibi fuit facta ꝓteſtatio,ꝙ uox illorū clericorū, nō dēret ualere;niſi de iure deberent intereſſe.Ideò poſſeſſorib.nō profuit,ex quo nō probarunt ſe habere ius ꝓprietatis eligēdi . Hic aūt fuit facta ꝓteſtatio,ꝙ uox illius nō dēret ualere, ſi de iure ualere non deberet:ſed ex quo erat in poſſeſſiōe debebat de iure ualere,per id, qđ,ſ̃. dixi in gl.hæc ſol.ñ placet Io.An.qa ēt exiſtēs in poſſeſſione canonicatus, dēt de iure intereſſe;& tñ illa ꝓteſtatio nocet ei,q ñ hēt,niſi poſſeſsionē tantùm,ut in d c.Cuma.Ideo Io. An.dat aliā ſolu.dicēs, quòd ibi clerici conſenſerunt proteſtationi ; ideò ſibi præiudicauerunt reſpectu poſſeſsionis . hic autem iſte canonicus non conſenſit;& no.iſtam ſolu.& uide quod latius dixi in d.c.Cumana. Abbas.

ZACHARIAS.
a Etiam per ſucceſſorem in canonicatu. De hoc uide per gl. & doct. in c.quod ſicut. ſ̃. e. Imo. & Domi. in cap.cupientes.§.ſi uerò,col. fi. & ibi Phi.Fran.eo.ti.li. 6.Imo plus,ut hic in alle.c. quod ſicut,noluit,ꝙ ſi tēpore , quo fuit eri iſtum edictū de cōfirmatione fienda & taceant;non poſſunt amplius contradicere.

SUMMARIUM.

1 *Papa non poteſt eligi a laicis,etiam quod conſuetudo ita ſe habeat ſed laici bene poſſunt cum clericis interuenire.* 2.
2 *Laic⁹ nō pōt cognoſcere cauſas ſpirituales,niſi ex cōmiſsiōe Papæ.*
3 *Laici eligendo reddunt electionem ipſo iure nullam.* 5.
Excommunicati,uel alias inhabiles eligendo , an reddant electionē ipſo iure nullam?
4 *Conſuetudo cuius temporis non extet memoria , non poſſet reddere laicos capaces ſpiritualium.* 5.
5 *Clerici non ſoluunt collectam etiam de bonis patrimonialibus ; nec ualeret conſuetudo aliter diſponens.*

CAP. LVI.

MAſſana. Nō ualet electio pontificis per laicos & canonicos facta, etiā ſi hoc hēat cōſuetudo;& quotidie ſollet allegari. & tria facit.Primò ꝓhibet. Secundò decretū ponit.Tertio damnat ꝯ̃riam conſuetudinem.Secūda,ibi : *quæ ſi*. Tertia,ibi:*non obſtante*.No.ibi:*edicto perpetuo*. ꝙ edictū qñq; ponitur pro ſtatuto,qñque uerò pro citatione,ut in c. de illicita.24.quæſtio.3 .& in l.edictum,& in l.ad peremptorium, ff.de indi.reperitur etiā indictum;& dṙ indictum collecta , quæ ſolet imponi per Principem,uel cōmunitatē, ut C. de indi.in rub.& nig.li.10.Superindictū uerò eſt collecta extra
2 ordinaria,de quo dicēdū,ut in l.unica,C.de ſupindi. † No. 2.ꝙ canonici non p̄nt cōicare ius eligendi laicis, pro hoc. cap.2 .ĩ.de iudi.& quod ibi no.Imo nec Epiſcopus , ut not. glo.in in capitu.nobis,infrà de iure patro.Nec aliquis alius

citra

citra Papam poteſt laico cōmittere cau-
ſas ſpirituales,&dare etiã poteſtatẽ excō
municandi, ut notat glo.in c. ꝑter.§.ve-
rum.32.diſtin. & in c. bonæ quidem.96.
di.Et per hoc ſoluitur contrarium;quod
formari poſſet de c. Adrianus,& c.ſyno-
do.63.diſt. vbi Papa cum concilio dedit
poteſtatem Imperatori eligendi pontifi
ces.Quod tamẽ priuilegiũ poſteà fuit re
uocatum, vt in d.§.verum. An autem ex
hac conceſſione Imperator, ſeu alius lai-
cus trãſferat ius ſpirituale ex ſua electio-
ne,vide per Inno. in c.quod ſicut,in fine.
3 1.col.ſ.eo. †Nota tertiò,quod admiſſio
laicorum in electione Prælati,reddit ele
ctionem ipſo facto nullã, vt hic eſt caſus
notabilis & menti tenendus.Quod intel
lige, quãdo admittuntur ad coeligendũ.
ſecus ſi admitterentur ꝓpter aliquã vti-
litatem eccleſiæ ſm Cōpo.vt puta admit
titur tabellio ad ſcribendũ electionis ꝓ-
ceſſum.Et nota hoc dictum,de quo vide,
vt plenius dixi, in c.quia propter.ſ.eod.
Vel vocantur laici, vt defendant clericos
electores contra ſchiſmaticos, vel alios
iniuſtè impedientes ipſos canonicos.63.
diſt.c.nota principibus.Si autẽ admittun
tur ad coeligendum excōicati,nunqd ele
ctio ſit nulla? dic vt in c.fin. de procur.&
not.ſ.eo.c.illa.Quid autem in aliis inha
bilibus, nunqd ipſorum admiſſio vitiet
electionẽ? dixi plenè in d.c.fi.& vide qđ
notat Io.And.in reg.quod alicui,in mer
4 curialibus. †Nota ex fine literæ ꝙ etiã
conſuetudo nō poteſt reddere laicos ca-
a paces iuris ſpiritualis.[a]& dic hoc ꝓcede
re etiã ſi eſſet tanti tẽporis,de cuius ini-
tio non extaret memoria,ut notat Ioan.
And. in c.2. de ꝓben.lib.6. dixi plenè in
c.cauſam, de præſcript. Vltimò nota ꝙ
praua cōſuetudo amittit nomen conſue
tudinis, & appellatur corruptela. Cor-
b rumpit[b] enim mores ſub velamine con-
ſuetudinis. Nam aſſumitur ab impiis, vt
priuilegium 8.diſtin.c.mala,& quarta di
ſtinctione cap.denique. Et pro hoc facit:
quia conſuetudo uera, eſt quoddam ius
moribus introductum,prima diſtinctio-
ne cap.conſuetudo. ſed ex prauis actibus
non introducitur ius, cum ius debeat
eſſe honeſtum.&c. vt in capit.erit autem
lex, quarta diſtinctio. Quandoque ta-
men impropriè etiam in malis inducitur
conſuetudo:nō autem ꝙ debeat trahi ad
conſequentiã: ſed ex repetitis actibus, vñ
homo aſſuefactus ad malum,& deduxiſſe
malum in conſuetudinem,vt in c.ita nos.
5 25.q.2.&l.3. C.de epiſ.audien. † An au-
tem electio indiſtinctè ſit nulla, ſi laici
interſunt electioni, vide quod dixi poſt
Innoc. in c. Cumana. ſ.eod. Nam ſi laici
per violentiã ſe ingerunt, quæ caderet in
conſtantem virum, electio non redditur
nulla. Valet enim quatenus ſit à clericis.
& eſt vtile tunc per clericos fiat proteſta
tio, vt ibi dixi. Nam electio redditur nul
la ex admiſſione laicorũ in odium admit
tentium. Nam alias de iure electio non
debet valere, quia fit nomine vniuerſita-
tis. vniuerſitas autem reſidet penes habi-
les,vt in c. congregato.ſ.eod. & cap.fi.de
procura. vbi valet electio habilium, ſi ex-
communicati fuerunt admiſſi ignoran-
ter: ſed odium ceſſat, quando per violen
tiam ſe ingerunt, & hæc nota. In glo.pri
ma in fine. de hoc an & quando vtile vi-
tietur per inutile, dic vt notat glo.in re-
gula,vtile.lib.6. Et ad materiam noſtram
vide quod dixi in d. cap. fi. de procura.&
capitu.cùm ſuper Abbatia, de officio de-
6 legati. † In glo. finali ibi nulla temporis
longinquitate defenditur.Nota bene hoc
dictum gloſſæ quòd conſuetudo contra
eccleſiaſticam perſonam eſt impreſcripti
bilis.& facit iſta gloſſ: quòd conſuetudo,
non poſſit introduci, vt clerici ſoluant
collectam,etiam de bonis patrimoniali-
bus:quia hoc eſt contra eccleſiaſticam li-
c bertatem, [c] vt in cap.non minus, & c.ad-
uerſus, de immuni. eccleſiæ. Et an laici
imponentes collectas ſint excommunica
d ti, [d] dic,vt legi.& not.in cap.non minus,
& vide quòd ibi plenè dico, & quod teti-
gi in cap.fi.de vita & hone.cle.vbi eſt tex-
tus apertus,quòd etiam de patrimoniali
bus non tenetur clerici ſoluere gabellas,
fortius nec collectam. Dic etiam, quòd
iſta conſuetudo non valebat: quia non
poterat reddere laicos capaces iuris ſpi-
ritualis, vt in dicto cap. cauſam. de præ-
ſcriptionibus. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Electio dēt fieri à maiori & ſaniori pte capitu*

a ZACHARIAS. Laicos capaces iuris ſpiritualis.Adde ꝑ Specu. in tit.de inſtr.edi.§.7.ver.quid ergo.& doc.in c.quia propter. ſ.eo. ANT. FRAN. Circa hoc,an laicus poſſit eſſe capax aliquo caſu iuris ſpiritualis,dicas,quod laicus bene poteſt eſſe capax poſſeſſionis præbendæ canonicalis,licet non iuris canonicalis;ut eſt gl. in c. cum M. de cōſtit. & no. Doct. in c. pen.de magi.& in c.5.de inſti.& habet in c. clericus, de uita & ho. cle. & in c. tua nos,de cleri.coniug.Et ꝙ ſint illa ſpiritualia, à quibus laici debeãt abſtinere, vide p gl. Hoſt.& Io.An.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ, de conſtit.& vide gl.& Arch.in c.fi. 24.q.1.& no.in c. quanto, de cōſue. & vide gl.i c.1.de caſto.bucha.& in c.peruenit,de cōſecra.diſt.1. Et an generaliter ſit laicus habilis ad beneficia,vide text. cum gl. in l. cùm adeò,de reſcri. & in c. ex literis, de trãſac. & vide per Inno.in c.cũ nřis, de cōceſ.ꝓbẽ.& in c.iter dilectos, de fide inſtru. Et an laicus poſſit eſſe vicarius Epi,vide per Hoſt.in c.cōtingit,de arbi. & in c.2.de iudi. & I c.Ioãnes.de cleri. cōiu.& in c.ſicut, de hæret. vbi concluditur. ꝙ nō. & not.in c.1. de ſyn di.& vide bo tex. in c. iudicatũ.89. diſt.& in c.mona. 16.quæſtio.7.

SER. SAPIA.

b Corrumpit. Sed in contrarium facit tex. in c. mala conſuetudo.7. di. vide pro ſolutione do. meum Rochum Curtiũ in c.fi.in vlti.not.7. de conſuetud.

SER. SAPIA.

c Eccleſiaſticã libertatẽ.Hæc opinio non videtur vera ex his,q̃ not. d. Abbas in c.1. ſ. de conſuetu. vbi vult,ꝙ ualet cōſuetudo in ꝑiudiciũ clericorũ reſpectu bonorũ patrimonialiũ.Facit quod not.Rom.in conſi.325. quo ad primũ. Itẽ facit,ꝙ vbi agitur de exactione bonorũ tẽporalium,in dubio eſt iudicandum cōtra clericos,ut eorũ auaritia reprimatur,ſm Abb.in c.1. ꝑ illũ tex. ſ.de deci.faciũt no.ꝑ Abb.in c.cùm in officiis.ſ.de teſta.

d ZACHARIAS. Sint excōicati. Adde tu videre de pœnis imponentiũ collectas clericis,doc.in c.aduerſus,& in c.nō minus ꝑ iſtũ al leg.de immun.eccle.& in cle.1.& ibi Card.eo. tit.& 26.q.6.c.ſi quis principũ.vbi appellat talẽ ſacrilegũ.& in c.in legibus.12.q.5 & c.ꝑdia.Imo.conſulens tenetur ad intereſſe,& reſtitutionẽ,ꝑ alle.c.aduerſus.& ꝑ Card.vbi.ſ. Aduerte tñ,ꝙ clericus poteſt ſponte ſua præſtare, de licentia tamen Papæ ex cauſa, vt per Card. d.c.aduerſus.

ANT. FRAN. Vtrũ per laicos & ſeculares Principes poſſint colle ctari bona clericorũ & eccleſiarũ,ultra ea quæ hñr in c.nō minus, & in c.aduerſus;hic alleg.uide Pau.de Lea.in cle.1.de cenſi.& Guil. de monte Laudu.in cle.1.de uita & ho.cle. Et concluſio eſt,ꝙ nō. & vide pulchrũ conſi.Ang.209. quod inci.ꝑ deciſione. Et an poſſeſſiões laicorũ venientes ad eccleſiã,debeãt ſoluere collectas ꝑ laicis,& ab ipſis laicis impoſitas,anteq̃ peruenirẽt ad eccleſiã, vide Io.And.in c.1.de im.eccl.in 6. & uide Bar. in l. diui. C. de exact. tribu.lib.10.ut in l.ſordine, ff. ad muni. & i l.reſcripto, in §. fi. ff. de mu. & ho. & eundẽ Barr. in conſi. ſuo.46.inci.ſi aliqua poſſeſſio, & i alio conſi. incip. cōe Senarũ, & in alio inci. punctus qõnis. & uide per Bal.in l. fi. C.fine cen. uel reliq. & uide, quæ hñr in cle.1.de im.eccle. vbi dř,ꝙ imponens tales collectas ẽ ſacrilegus, & uide bo.tex. in c.ſi quis principũ 16.q.7.& in c.prędia.& in c.in legibus.12.q.2. Et cōſulens vt imponatur, tenetur ad intereſſe & ad reſtitutionem. Pōt tñ clericus,ſi vult ſpōte ſoluere, de licẽtia tñ Papæ: alias non.De quo ẽt habetur p Legiſt. in l.placet, & i l.oẽs C.de ſacroſ.ec. & p Bal. in auth. itẽ nulla cōitas.C.de epi. & cle.& in ti. de pa.Conſtan. in c.nos Romano.in 4.co.& per Spe.in ti.de cle. coniug. & ibi per Bal. in addi. poſt prin.in ver. 2. & habetur Geneſ.48. c. & in libro Eſdræ, cap. 7.i uer.uobis quoque notũ fit. & oĩde omnino Bar.in l.1.in 5.col.C.de mulie.& in quo loco,lib.10. & per Bar.in l.1.in §.1.& ibi per Alexan.ubi multas concordant,allegat in additio. ff.de publ. vbi ponunt nunquid poſſint compelli ad ſoluendum daria, uectigalia,& pedagia. Et concluditur,quod non. Dicebat tamen Bar.C.de curſu publico, lib.12. quod tempore guerræ poſſet clericis imponi collecta: contra quem eſt tex.in l.placet, quem ibi nouiſsimi ponderant ibi: dum di... [illegible] extraordinarium ſuperindictum, C. de ſacroſanctis eccle... [illegible] materia uide per Speculatorem in loco præallega. de cleri. coniuga. & ibi etiam per Ioan. Andr. in additio. & uide Roma. in l. ſi uero, in §. de uiro, in 24. char. ff. ſoluto matrimonio. In quibus locis etiam

eraditur, in poſtine clerici compelli ad collectas ſoluendas pro bonis patrimonialibus. Et in omni caſu putarem tutius eſſe, ꝙ abſque licentia Papæ aut ſaltē Epiſcopi, nõ imponerētur, nec exigerentur. & putarem ꝙ illud qđ dicitur, ꝙ tempore guerræ poſſit imponi collecta, ſi vellemus illud tenere, oportebit præſupponere bellum eſſe licitum. & ſi conſiderare voluerimus, pauca inueniemus bella iuſta & licita. & ideo dixi & dico tutius eſſe abſtinere, ne incurramus iſtas difficultates; & facilè poſſumus incurrere pœnas & cenſuras eccleſiaſticas, vt in ſuprà dictis colligi pôt.

li;& habet locũ in oĩbus diſpoſitionibus capitularib. vel vniuerſitate ſeculari. 7. 11. 12. 13.
2 *Capitulũ pôt tẽpus ſibi datũ ad eligendũ reſtringere: & an poſſit inuito aliquo de capitulo?*
3 *Cardinalis, quæ beneficia pdat ppterea, qui effectus eſt Cardinalis: & quæ pôt acqrere.*
Eps per adeptionem epiſcopalis dignitatis, perdit omnia beneficia, quæ ante habebat.
4 *Numerus maior habet præſumptionẽ pro ſe.*
5 *Clauſula in fine poſita, non reſpicit pcedentia quando ex tali relatione ſequeretur abſurdũ.*
6 *Correctio legum, vt euitetur, debet fieri ſtricta interpretatio.*
8 *Contumax in vno articulo cauſæ, debet tamen in alijs articulis eiuſdem cauſæ citari.*
Citãd9, q ſe abſentauit ex malitia. hêtur pcitato
9 *Certus, an & quando debeat certiorari?*
10 *Cõtẽptus ſi poſtea cõſenſit, nõ auget numerũ.*
13 *Anim9 non poteſt probari, niſi p coniecturas.*
14 *Ad validitatem electionis, an requirantur omnes de capitulo præſentes?*
15 *Cardinalis, an dẽat eligi, vel poſtulari in epm?*
16 *Abbas poteſt eligi in epm ſine licentia ſuperioris; licet non poſſit deſerere monaſterium.*
Monachus non poteſt acceptare epiſcopatum ſine licentia Abbatis.

CAP. LVII.

1 ECcleſia veſtra. †Nõ ſufficit ad cõfirmationẽ electiõis, ꝙ ſit facta à maiori parte capituli; niſi ẽt illa pars ſit ſanior. Vel ad idẽ ſic. Non ſufficit ad validitatẽ electionis, ꝙ ſit à maiori pte capľi: ſed requiriť, ꝙ illa ſit ſanior. Et ẽ caſus notabilis & ſemp mẽti tenendus. Diuidiť. nã primò poniť duplex electio. Secundò allegatio ꝓ vno electorũ, ibi: *tandẽ*. Tertiò ꝓ alio, ibi: *pars verò* Quartò diffinitio, ibi: *nos* Caſus liter. Vacãte eccľia Cathalaň. canonici cõueniẽtes in vnũ: terminũ ſtatuerunt ad celebrandã electionẽ: abſente Gu. Canonico ſuo, q noluit intereſſe cũ eis. adueniẽte termino Gu. pdicto abſente, & eo non vocato, pmiſſo ſcrutinio ſm formã cõcilii. 14. ex canonicis elegerunt magrm B. Cardinalẽ canonicũ ſuũ. 17. elegerũt R. Canõicũ Rhemẽſẽ. Poſtmodũ ſupuenit dictus Gu. q electiõi dicti R. cõſenſit. Pro iſtis duab9 electiõib9, pcuratores vtriuſq; ptis ad ſedẽ Apľicã acceſſerũt. Ex parte dicti R., p electione ipſius allegabať, ꝙ cũ in quatuor excederet aliã Gu. pſato cõputato maior & ſanior ps reputari dẽbat. & ubi maior eſt numerus: zelus melior reputať. Ex aduerſo rñdebať, ꝙ pdictus. R. i ætate patiebať defectũ, nec erat ſufficiẽtis ſciẽ ad eccleſiã ſupradictã. Su9 aũt electus erat eminẽtis ſciæ & ætatis maturæ, & electores ipſius pcedebãt alios meritis & authoritate: & iõ meliorẽ zelũ eos cõſtabat hẽe. Præterea dicebať, ꝙ conſenſus Gu. nihil adiicere poterat: qa nõ fuerat i ſcrutinio pſtitus: ſed poſt electionẽ acceſſit. Pars verò ipſius R. dicebat Gu. pdictũ in electione fuiſſe contẽptũ. Econtrà ps Cardinalis dicebat, ꝙ ipſe Gu. potius cõtẽpſit capľm: qa cũ ipſo noluit intereſſe. Sed contra hoc dicebat pars ipſius R. ꝙ cõciliũ, quod electionẽ dicit nõ valere; qñ contra formã peccatur, non debet referri ad contemptũ, nec ad alia, q̃ non ſunt de forma. vnde, quod dr̃ de cõcilio, ꝙ aliter electio facta nõ valeat, tantùm reſpicit, q̃ cõtra formã cõcilii attentanť, & nõ alia q̃ ibi cõtinẽtur: quale eſt illud, quod pſentibus oĩbus, qui volunt & poſſunt cõmodè intereſſe electio ſit fienda, ne alia iura quæ ſup hoc ſtatuta ſunt, vnico verbo tollanť. Nec eſt credẽdũ, ꝙ dñs Papa auditis hinc & inde ꝓpoſitis, ꝙ ex concilio Lateraň. in ordinationibus eccleſiarũ maior & ſanior pars capľi exigať, & in gñali cõcilio caueať, vt is in quẽ maior & ſanior pars capľi cõſenſerit, eligať; electionẽ dicti R. non pp vitiũ pſonæ ſed potius vitio electionis, cùm maior & ſanior pars capľi, non

2 cõſenſerit in eundẽ: caſſauit. Ber. †Not. 1. ꝙ capľm poteſt ẽt vno abſente pfigere diẽ electioni celebrandæ, reſtringendo terminũ iuris. Nã de iure collegiũ habet tres menſes ad eligendũ, vt in c. ne pro defectu. ṡ. e. Capľm autẽ pôt reſtringere hunc terminũ & aliũ breuiorẽ ſtatuere: vt h. c. An autem hoc poſſit facere inuita minori parte, vide quod dixi poſt doc. in c. cũ nobis. ṡ. eo. †Secundò no. ibi: *presbyterũ Cardi-*

3 *nalẽ concanonicũ veſtrum.* ꝙ Presbyter Cardinalis pôt eẽ canonicus eccleſię cathedralis; & in hoc tene mẽti iſtũ tex. qa neſcio alibi. Et dixit hic Io. An. ꝙ loquiť tex ſm conſuetudinẽ Presbyterorũ & Diaconorũ Cardinaliũ, qui retinent priora beneficia. facit quod in ſimili no. in c. miratus. 93. di. quaſi ſentiat, ꝙ de nouo nõ poſſit acqrere canonicatũ: aperte tñ hoc non dicit. In hoc tñ dicerẽ ſic: ꝙ aut ꝓmotus in Cardinalem habebat prius beneficiũ curatũ, vel aliã dignitatẽ inferiorẽ, ſeu officiũ; & vacat ipſo facto, ꝙ aſſumitur in Cardinalẽ p c. de multa. ĩ. de pben. Nã Cardinalatus eſt dignitas, ſeu officiũ maximũ: ergo p adeptionẽ ipſius debent vacare bñficia curata prius adepta, vel dignitates ſeu pſonatus inferiores. Ad idẽ quod habeť in extrauaganti, execrabilis, in. §. q uerò. Aut habebat bñficia minora: vtputa canonicatũ; & illa non vacãt p adeptionẽ Cardinalatus, etiã ſi exigerent reſidentiã, iuxta ea, q̃ dixi, in c. fi. de cle. nõ reſiden. & in d. c. de multa. Et hoc intelligo de Presbytero, uel Diacono Cardinali. Nã Eps Cardinalis rõne epatus perdit ipſo facto oĩa priora bñficia, ſicut ſtatuitur in ſimplici Epo; vt in c. cùm in cũctis, in. §. cùm verò. ṡ. eo. Aut q̃riť, nunquid ꝓmotus in Cardinalẽ poſſit de nouo acquirere bñficia in titulũ? & puto, ꝙ nõ, ſi ſint curata, arg. in d. c. de multa, & in c. qa nõnnulli, & in c. relatũ, & c. cùm ad hoc. de cle. nõ reſi. Idẽ ſi eſſent minora bñficia, exigerent tñ reſidentiã: qa non debent cõferri bñficia ei, q reſidere non pôt, vt in iuribus proximè allegatis. ſed bñficia minora reſidentiã nõ reqrentia, poterit Presbyter vel Diaconus Cardinalis acqrere mero iure inſpecta gñali cõſuetudine, de qua in d. c. dudũ. 2. ṡ. eo. qa nil repugnat: ſicut habens dignitatẽ inferiorẽ, poterit acquirere alia bñficia minora, ut not. in c. 1. de cõſuetu. li. 6. & in c. gr̃a, de reſcrip. e. li. & c. officii. ĩ. de teſta. vbi gl. Sed Eps Cardinalis acqrere nõ pôt, ſicut nec alius ſimplex Eps. nam ſi pdit priora bñficia: vt in d. c. cùm in cunctis, fortius nõ poteſt de nouo acqrere, qa turpius eiicitur, q̃ nõ admittiť hoſpes, vt i c. quẽadmodũ, de iureiu. Hoc intellige, niſi acquiſitio admittatur ex cã rõnabili iuxta ea, q̃ dixi poſt doc. in c. cũ noſtris. ĩ. de cõce. pben. & ibi bo. tex. facit quod legitur & notatur in c. cùm in eccleſiis, de pben. lib. 6. & hoc notabis.

4 †No. 3. ꝙ maior pars numero pſumiť ſanior. Præſumiť. n. in dubio pro numero, ar. c. prudentiã. ĩ. de offi. dele. & in c. de qbus. 20. di. cõcor. c. dudũ, el 1. ṡ. eo. Hæc tñ præſumptio admittit ꝓbationẽ in cõtrarium, vt hic probatur. No. quartò. ibi: *ad eccleſiam ſupradictã.* ꝙ ſcientia requiritur in Prælato ſm qualitatẽ eccleſiæ. non ergo in omnibus eccleſiis requiritur vniformis ſcientia. Nã ſi populus vni ſubiectus eſt maximus, requiriť maior ſciẽtia: vel ſi ibi ſunt hæretici. facit c. in cauſis. ṡ. eo. & qđ ibi no. & tene mẽti iſta duo iura ad hoc.

Not.

No.5. ibi: *habito reſpectu ad perſonam electi*, &c. q̃ zelus melior pſumit habito reſpectu ad idoneitatẽ electi. eligentes.n.pſumunt meliori zelo ducti. No.6.q̃ nõ oĩa cõtenta in c.qa pp, ſunt de forma ſubali electionis. Nã q̃dã ſunt ibi de iuſtitia, q̃dã de forma ſubali. vñ q̃ fiat electio vocatis oibus vocandis, eſt de iuſtitia: non aũt de forma ſubali; & q̃ ſunt de forma ſubali, ibi dixi.

5 † Ex hoc & ex text. ſingular no. q̃ cl'a in fine poſita, nõ ſp concernit oĩa pcedentia. Nam in c.quia pp, in fi. ponit illa cl'a, Videlicet, electio alr fcã nõ teneat: & tñ nõ concernit oĩa pcedentia, vt eſt hic tex. no. quia ſi concerneret oĩa, ſequeret multorũ iuriũ correctio. Et ex hoc no. ſingular, q̃ cl'a in fine poſita, non dẽt referri ad oĩa pcedentia, qñ ex tali relatione ſe-

a querer abſurdũ[a], vel aliud incõueniens[b],
b ſeu iuriũ correctio. Dẽt.n. eſſe vniformis rõ oibus præcedentibus, ad hoc, vt cl'a ſequens referat ad oĩa. ſecus ſi põt reddi diuerſitatis rõ inter præcedentia. Ad hoc vide, qđ no. Bar. in l. prætor. la 2. §. eritq;. ff. vi bon. rap. & in l. talis ſcriptura ff. de leg. 1. & qđ plenè dixi in c. ſecundò requiris, de ap. Et tene in hoc ſp menti tex. illũ: qa neſcio ſibi ſil'em in toto corpore iuris canonici.

6 † Itẽ ex hoc & ex tex. no. q̃ pro euitãda iuriũ correctione, dẽt fieri ſtricta interpretatio. Pro hoc q̃ no. in c. cum expediat. j. eo. li. 6. & vide Bar. in extrauag. ad repri. in verbo, non obſtantibus priuilegiis. vbi ponit q̃dã verba pulchra in mã pro euitanda iuriũ correctione. No. ibi: *excogitatum eſt multis vigiliis*. q̃ ſcĩa exigit vigilias: repellit aũt ſm ſomnolentos. Hinc Tullius in plogo Rethoricæ. Statui quidem p neminẽ ſapientiç & eloquentiæ laudẽ ſine maximo ſudore ac labore cõſeq poſſe.

7 † No. in ver. *nec ergo*. q̃ ñ ſolũ in electione, ſed ẽt in aliis diſpoſitionibus fiẽdis p capl'm, nõ ſufficit minor pars, niſi illa ſit ſanior. Requirunt ergo iſta 2. copulatiue: nõ ergo ſufficit maioritas numeri ſine ſanioritate, vt eſt hic tex. no. quẽ ad hoc ſp tene menti. Nũqd aũt ſufficiat ſanioritas ſine maioritate reſpũ numeri, ſunt opi. & dic, vt latius dicam cũ gl. fi. An aũt pdicta habeant locũ in vniuerſitate ſeculari, vt maior pars ñ cõſiſtat in ſolo numero, ſed in dignitate & authoritate, & merito perſonarũ; dic q̃ ſic. no. Bar. poſt gl. in l. Põponi⁹, al's incipit: ſi vni. ff. de re iud. qđ tene menti. Et addit ibi notabile verbũ, dicẽs pdicta pcedere in his, q̃ fiũt p plures, vt collegiũ. Si aũt p plures tanq̃ ſingulares, tũc cõſideraĩ numerus, ar. in l. duo ex tribus, & in l. inter pares. ff. d re iudi. facit qđ no. p gl. in c. fi. d re iud. & qđ no. Hoſ. in c. cũ in veteri. ſ. e. & qđ ibi dixi, & in c. cũ dilect⁹ c. ti. Et ex pdictis infert ad vnũ,

c ad qđ cõiter ñ aduertiĩ, q̃ in diſponẽdis[c] p vniuerſitatẽ, ſeu capl'm, nõ debent dari voces p lupinos: qa tũc nõ pt apparere, q̃

d pars ſit ſanior[d], ſed ſolũ, q̃ maior reſpectu numeri: & tñ maioritas ſine ſanioritate nihil valet, vt hic, & in iurib⁹. ſ. alle. Et vt inquit Plinius in quadã epiſtola, ñ debẽt ſolũ numerari pſonæ: ſed põderari ſnĩæ: nil.n. eſt ita inęquale, q̃ vbi impar eſt prudẽtia, ſit par ius. q.d. ſicut hoĩes differunt in prudentia: quia vt dicit Cicero. Multi hoĩes & pauci hoĩes: multi noĩe, & pauci re. facit 40. di. multi. ita dẽt eẽ dr̃ia in authoritate vocũ, vt magis põderet vox prudẽtis, quã inſipientis, ſeu parũ ſapiẽtis; & hæc diligenter no. In gl. 1. ibi: *vel dic*. Hæc particula vſq; ad fi. fuit addita à tpe Inn. & cõſil'em additionẽ fecit in gl. ſeq. Et ex his duab⁹ gl. no. qđ licet canonicus vocatus noluerit intereſſe pfixioni termini, ñ

e pp hoc vr̃ renũtiare iuri eligendi, cũ iſta ſint diuerſa. vñ terminus pfixus in capl'o, dẽt ſibi denũtiari & req̃ri, ut cõpareat in termino ad eligẽdũ. Cõtrariã tñ opi. vt ñ ſit amplius requirẽdus, tenuerũt Vincẽ. & Philip. p ea, q̃ dicunĩ in iſtis duabus gl. in pri. ſed Inn. Io. An. & cõiter alii ſequẽtes tenẽt priorẽ partẽ.

8 † Pro q̃ optimè facit, q̃ no. gl. in c. cũ qui, de dolo & cõtu. li. 6. q̃ cõcludit, q̃ licet qs fuit ꝯtumax in vno articulo cauſæ: nihilomin⁹ dẽt citari ad ea, q̃ poſteà occurrũt, ex quo citatio fuit ſpãlis ad certũ actũ. & facit qđ not. Inn. in c. cõſuluit, de of. del. Et vide qđ dixi in c. fi. de dilatio. Hãc tñ cõcl'onẽ gl. limitãt hic

9 Inn. Io. An. & cõiter alii. Ex quorũ dictis, ſic diſtingue; cũ quæriĩ, an nõ cõparens in termino electionis celebrãdç præfixo, debeat vocari; q̃ aut abſens interfuit præfixioni termini, & nõ dẽt amplius vocari. Imputeĩ.n. ſibi ſi nõ cõpareat. Nã vr̃ nolle intereſſe, ad hoc. c. cũ dilectus, & c. cum inter uniuerſas & c. in cauſis ſ. eo. Aut nõ interfuit prefixioni termini: & tunc aut fuit vocatus ad terminũ præfigendũ, aut non. Primo caſu, aut ſciuit præfixionẽ termini, & nõ dẽt amplius vocari: quia ex quo eſt certus, nõ dẽt amplius certiorari, vt in regula, eũ, qui certus, de reg. iu. lib. 6. & in l. 1. in fi. ff. de act. emp. Aut ignorauit præfixionẽ termini, & ſic incidit in ignorantiam ex ſua malitia: puta, quia abſentauit ſe; vt nõ perueniret ad notitiã ſuã, & non dẽt amplius requiri: quia hri dẽt pro citato, vt in c. qm̃. §. porrò. j. vt lit. nõ conteſt. & facit qđ no. Inn. in c. ad petitionem. de accu. ſecus ſi ex alia malitia occultauit ſe. Nã ex quo nõ fecit cã electiõis. dẽt requiri arg. in l. fulcinius, in §. qd ſit latitare. ff. ex qui. cau. in poſ. eaĩ. Scđo caſu principali qñ non fuit vocatus ad terminũ pfigendũ, dñt cõiter, q̃ vocari dẽt ad electionẽ quãtũcunq; ſciuerit præfixionẽ termini.

e Pro hoc facit ſm d. An. q̃ iſta intimatio[e]

a Sequeretur abſurdum. Doc. in c. cũm dilecti. j. d don. & Car. in cle. 1. §. qui autẽ, de ſta. mo. Et an & qñ referatur ad oĩa præcedentia cl'a in fine poſita, vide quę poſui in apoſtil. ad iſtum in c. cauſam quę in apoſt. in ver. clauſula, in fi. poſt aliis. nu. 5. ſ. de reſcrip.
ANT. FRAN. Circa hoc de cl'a in fine poſita, an referaĩ ad oĩa pcedentia vel ad q̃, dicas q̃ cl'a, gñalis poſita poſt caſus ſpecificatos reſtringit ad illos ſolos caſus, & ad ſil'es expreſſis. de quo uide Bar. in l. ſi ſeruus cõis la j. ff. de ſtip. ſer. & in l. legatorũ, in §. fi. ff. de leg. 1. & in l. Titia la j. in §. lucius, el ij. & in l. marit⁹, in §. eũ, q̃ in 2. col. in prin. e. ti. de leg. 2. & in l. libertis quos, in prin. ff. de ali. leg. & p Bal. ĩ l. pactũ, 14. q. C. de coll'. & p d. Alex. plenè in conſ. 117. in 1. parte cõſiliorũ. & vide q̃ hr̃ in l. doli cl'a. ff. de uerb. ob. & gl. in c caue. 28 q. 1. Et adde q̃ talis cl'a refert ad oĩa, qñ non eſt rõ reſtrictiua: qa tũc reſtringiĩ ad limites rõnis ſm Bal. in l. 1. in prin. C. de lib. pte & vide per Spe. in titu. de ſrb. in §. fi. in verſi. 1 forma. ubi dicit, q̃ nunq̃ referetur ad id, qđ de iure fieri nõ poteſt.
SEB. SAPIA.
b Incõueniens. Vide Abb. in c. pe. j. de iure pat. & qđ no. Old. in conſi. 52. factum eſt: dominus Clemens.
SEB. SAPIA.
c In diſponendis. Hęc opi. vr̃ procedere in actibus eccleſiaſticis, in quib⁹ attẽdiĩ ſanior pars: ſecus eſt in actibus merè prophanis & non eccleſiaſticis, in qui bus attendiĩ ſolũ maior pars: ut per Fel. in c. cum oẽs, co. 13. de cõſti. uerſi. mõ ad itell'm. q̃ ita pcedis qđ v ſurpat modò l collegium doctorum.
d S.t ſanior. Aduerte, quia p totũ mundu practicaĩ, q̃ uoces dant ſiue p fabas ſiue p lupinos: & ita plures udi factũ p ampliſſimũ collegium almæ ſapiẽtiæ nouæ Peruſinæ, cuius fui & ſum alumnus. Et illud qđ dicit iſte, q̃ ñ vr̃, q̃ ſit ſanior pars, nõ ob. qa ubi eſt maior numerus, ibi pſumitur ſanior pars: ut dr̃. ſ. proxi. in 3. no. Cogita. tñ. Aeneas de Falco.
ANT. FRAN. Quõ ſit dãda uox Dicas in hoc ſeruãdã eſſe cõſuetudinẽ: niſi alr p legẽ uel ſtatutũ ſit diſpoſitũ, tñ p l'ras dari ñ pt, ut in c. ſi quis iuſto. de elec. li. 6. Et adde, q̃ in electionibus, uox dẽt eſſe indiuidua adeò, q̃ ſi unus hẽt uocẽ ſuã, & alterius, nõ põt dare uni unã uocẽ, & alteri alterã, ut p Bal. ĩ l. ſi plures, in prin. ĩ uer. itẽ electio. C. d cõdi. iſer. & plenè p Alex. ĩ l. ſi cõuenerit. in §. ſi nuda ff. de pig. ac. Tñ q̃ro cauti⁹ daĩ vt ñ cõprehẽdaĩ, tãtò ſanior dicĩ eſſe electio & liberior, ut per Bald. in tract. ſchiſ. in 12. col.
e Intimatio. Cogita utrũ iſta dicta faciãt ad q̃nẽ, de q̃ alio die fui iterrogat⁹ à quodã procuratoř. Eſt ſtatutum in iſta ciuitate Peruſi, q̃ qñ ẽ latũ laudu, dẽt notificari parti ĩ publica forma. nõ q̃rit qđ ſi pars eſt pñs qñ daĩ laudũ: an req̃raĩ ampli⁹ illa notificatio ĩ publica forma? Dubitaui. Nã in ſimplici citatiõe eſt, q̃ ñ req̃rit, qñ ꝑs ẽ pñs ſui cõem opi. de qua p Moder. in rub. C. d in ius uocã. tñ qa ſtatutũ req̃reb. t notificatione in publica forma, ego dicebã q̃ dẽt fieri alia notificatio, licet pars fuerit pñs: qa erat q̃dã ſolẽnitas, q̃ uidebaĩ ñ poſſe pterir, ar. eorũ quę ponũt Bal. & doc. in l. 1. ff. d li. & poſt. Et pro iſta opi. dictũ fu [illegible] iuſſi ed. Io. Petrutiũ de monte ſperello de Peruſio, & do. Pet. Philip. Cornẽũ de Peruſio: licet p ꝯria parte cõſultũ fuerit p d. Bened. Caprã. & d Pet. de Vbaldis d Peruſio. Cogita tñ, qa eſt pulcher punctus. Aeneas Fal.
ANT. FRAN.
An intimatio debeat fieri ei, q̃ fuit

ſit ſi ſolũ ad habẽdã notitiã; ſed reqrit a iure ꝓ iuſtitia. alleg. c. qa pp, ſ. e. qd̃ c. nihil ad hoc facit. & credo ꝙ hãc rõnẽ poſuit do. Ant. ut tolleret motiuũ ꝯriũ, qđ formari potuiſſet de cõi theorica Bar. i l. emptor, C. de eui. & i l. denũtiaſſe, ff. đ adulte. & aliorũ doc. i c. ſi. j. de emp. & uẽ. Nã cõiter dr̃, ꝙ ubi nũtiatio reqrit ſolũ ad ſciam facti habẽdã, ñ ẽ opꝰ, ꝙ ſcienti fiat nũtiatio: ſed hẽt locũ illa rſa, eum q certꝰ eſt. Sed ubi itimatio reqrit ad aliũ effectũ, q̃ ſimplicis ſciæ, tũc dẽt fieri etiã ſciẽti. Exẽplũ [a] in ea intimatione, q̃ dẽt fieri uẽditori, ut ueniat ad defendẽdum emptorẽ in lite ſibi mota ſup re empta. Nã in illa reqrit, ut ñ ſolũ uẽditor ſciat litẽ motã; ſed ut ueniat ad defendẽdum ipm̃ emptorẽ; & iõ ẽt uenditori ſcienti debet fieri intimatio ad hoc, ut competat regreſſus de euictiõe ꝯ emptorẽ. Sed ego ñ uideo q̃n ꝑ opinionẽ d. Ant. uioletur hæc theorica. Nam intimatio termini fit canonicis abſentib. ſolùm, ut hẽant notitiã termini; c. qa pp, qđ ipſe allegat potius probat ꝯrium, cùm ibi dicat, ꝙ electio debet fieri pñtib. oĩb. qui uolunt intereſſe. Sed ex quo iſte ſciuit terminum, & nõ cõparuit in eo, ut nolle intereſſe electioni, & ut in hoc iuri ſuo renuntiare; quod pt, ut ibi no. Fateor tñ, ꝙ ante electionem potuiſſet iſte inſtare apud ſuperiorem, ut ꝑfixio termini facta eo non uocato, retractaret, arg. in c. quod ſicut, ſ. eo. & in l. item ſi unus in ſi. ff. de arbi & in c. 2. e. ti. lib. 6. & ſic iſtud ultimum dictum doc. mihi nõ placet. In gl. in uerbo, *ſufficientis*. in ſi. Et rñde ad hanc ſolu. ꝓut rñdetur in ꝑcedenti glo. uidelicet, ꝙ iſti defectus ſciæ & ætatis obiecti ꝯ illum canonicum, nõ fuerunt ꝓbati, ut clarè colligitur ex fine capituli, ubi pp̃ dicit ſe caſſaſſe illam electionem non uitio perſonæ.

10† In gl. i uerbo, *adijcere*. ibi *non credo quòd uox ſua ſit computanda*. No. gl. uult. n. ꝙ cõtemptus in elec. conſentiendo poſtmodũ non auget propter hoc numerum eligentium; & clarius hoc tenet gl. ſequẽs quã ſignabis & tenebis menti: qa quotidie allegat. Goffre. tñ tenuit ꝯriũ ꝑ regulã, ratihabitio, de reg. iur. li. 6. q. d. ꝙ iſte conſenſus nunc pſtitus, trahit retro. & ꝑinde haberi debet, ac ſi pſtitus fuiſſet in ſcrutinio. Inn. Io. & cõiter alii ſequẽtes ſequũt opi. gl. Nã ſm̃ opi. ꝯriã poſſet electio dependere ex cõſenſib. poſt ſcrutinium pſtitis. Cuius ꝯriũ innuit tex. in c. qa pp, ſ. e. ubi dr̃, ꝙ publicato ſcrutinio, is dẽt eligi, in quem cõſenſerunt oẽs, uel maior & ſanior pars. Oportet ergo ad ualiditatẽ electionis, ꝙ electus habuerit in ſcrutinio maiorem & ſaniorem partẽ. uñ ſi nõ habuerit tunc maiorẽ partẽ, electio fuit ipſo iure nulla, ut in c. eccl. ſ. eo. Et ex quo eſt nulla, nõ pt ualidari ex conſenſib. poſteà pſtitis, ut in c. auditis, & qđ ibi dixi, ſ. e. Nec obſtat motiuũ Goffre. qa cap'lm nõ eligit noĩe iſtius cõtẽpti; ergo nõ hẽt locũ ratihabitio, ut in rſa, ratũ qs, de reg. iur. in 6. Præterea eſto, ꝙ eligiſſent ẽt nomine cõtẽpti, non tñ ur, ꝙ hoc caſu hẽat locũ ratihabitio: qa obſtante publicatione ſcrutinii, ñ pt fieri retractatus, ad hoc qđ no. Bar. in l. ſi is qui pro emptore, ff. de uſuca. Ad qd ergo ualet cõſenſus iſtiꝰ cõtẽpti ſupueniẽs. Dic, ꝙ quo ad hoc, ut electio alias ualida nõ caſſet. nã dẽret caſſari eo ꝓſequẽte cõtẽptũ, ut in c. qđ ſicut, ſ. e. Sed circa hoc cadit hic alia notabilis q̃ſtio. Pone, ꝙ ex eo. ſcrutinio factæ ſunt duæ electiões in diſcordia, ut contingit. Dubitat, nunqd cõtẽptus poſsit unã electionẽ approbare, & alterã ipugnare rõe cõtemptus? gl. hic in uer. & quia conſenſit, tacitè ſenſit iſtã qõnẽ, & tenet ꝙ ñ: qa ex quo cõſenſit uni electioni, ñ pt aliã reprobare. Et hãc opi. tenuit Boati. ſed Io. An. hic refert ꝯriũ fuiſſe Bononiæ diſputãdo determinatũ ꝑ quẽdã dñm Stephanũ, & adducebat multas authoritates diuinæ ſcripturæ ex idẽtitate rõis, & pſertim allegabat exẽplũ de Iacob & Eſau. q cùm eſſent duo fratres gemini, unus. ſ. Iacob fuit gratus, alter non, & hãc opi. ſeqt hic. do. Ant. dicẽs, ꝙ cum iſte fuerit contemptus a toto cap. & a ſingularib. de ca. pt remittere iniuriã reſpectu aliquorũ, q fecerunt unã electionẽ, & reſpectu aliorũ ꝓſequi contẽptũ. Sed do. meus. d. Car. dicit poſſe ſuſtineri ꝯriã opi. qa ex quo iſtæ electiões ꝓceſſerũt ex eo. ſcrutinio, i quo iſte fuit cõtẽptus, nõ pt idẽ ſcrutiniũ pro parte approbare & pro parte impugnare arg. in c. cũ olim, j. de cenſi. & ꝓfecto hæc fuit bona cõſideratio: q̃q̃ defendẽdo aliã opi. poſſet dici, ꝙ iſte fuit cõtẽptus nõ ſolũ in ſcrutinio, ſed in elec. & ſcrutiniũ, & electio ſunt partes ſeparatæ, ut dicã in c. ſeq. uñ neutra pars dẽbat ꝓcedere ad electionẽ eo nõ uocato. ergo hẽt ius ꝓſequendi ꝯ utranq; electionem; q̃ cum ſint diuerſæ, poteſt una approbari & alia impugnari. Ad hoc adduco bon. tex. in arg. in ca. ut quis duas, j. eodem libro ſexto, ubi electus ex duabus electionibus tenetur unam approbare. Et pro hac opini. facit etiam iſta litera. Nam ſi pars, quæ elegit illum canonicum Rhemenſem ꝑpendiſſet, quòd ille contemptus non potuiſſet alteram impugnare, non allegaſſet contemptum contra illam electionem. Itẽ facit allegatio in uerſicu. denique, ſecundum unum intellectum. In gloſſ. in uerſic. *denique*. Aduerte, gloſſ. iſta uult, ꝙ in uer. denique; ponitur allegatio pro magiſtro. B. Card. facit hæc allegatio hoc modo: quia canonicus electus dicebat electionem Cardinalis eſſe nullam propter contemptum iſtius canonici; & allegabat, ca. quia propter, ſ. eod. Nec ob. ſecundum eum, ꝙ etiã in ſua electione fuit contemptus: quia illud uitiũ erat purgatũ ratione conſenſus poſteà preſtiti, ſed electionem Cardinalis non approbauit. Sed pro iſto magiſtro B. Cardinali reſpondetur, ut habetur, in uer. deniq; & ꝑcedenti, uidelicet, ꝙ iſte nõ fuerat cõtemptus, ſed potius ipſe contempſerat capitulum, cum primò uocatus noluiſſet accedere. Item pſuppoſito, ꝙ fuiſſet contemptus, tñ ſola ratio cõtẽptus non reddit electionẽ nullã ꝑ ea q̃ habent in uerſi. deniq;, & iſte intellectus eſt ſatis bonus in ſe. Alii uerò dicunt, quòd ibi ponitur allegatio pro illo canonico Rhemenſi, dicentes quòd Cardinalis nõ curabat quòd ſua electio cõfirmaretur; ſed utraq; ꝓnuntiaretur nulla, dicẽdo, ꝙ ex quo altera pars fatebat canonicũ illum fuiſſe contẽptũ, erat utraq; electio nulla: qa, c. quia propter.

dicit

pñs actui intimãdo. Dicas, ꝙ ſi reqritur ꝑ legẽ, uel ſtatutũ, ꝙ intimatio fiat ſub certa forma, ꝙ dẽt in intimatione ſeruari illa forma, de quo ꝑ do. Card. i cle. 1. in prin. & i q. 31. de ap. ubi dicit, ꝙ intimatio appellationis dẽt fieri ſm̃ formam ibi traditã, đ quo ĩe per eũ in d. cle. 1. in §. idem quoq;. & ideo ibi dicit, ꝙ intimari debet delatio appellationis, pariterq; & præfixio termini; neq; ſufficit intimari præfixionem termini, niſi etiam intimetur delatio. De quo etiã per eundẽ. d. Car. i cle. cũm, in §. uerũ, de ele. ſciẽti autem & ei, qui fuit pñs, non credo neceſſariò intimationẽ faciendã ꝑ gl. & ibi etiã per d. Car. in 2 2. q. de ap. & ꝓ hoc facit illa regula, ꝙ q certus eſt, nõ dẽt amplius certiorari, ut in regula, eũ q. & ibi plene per Di. de reg. iur. li. 6. & no. i l. 1. ff. de act. emp. & ꝑ Bar. in l. 3. in ſi. ff. ſol. ma. Et iõ dici ſolet, ꝙ ille q certꝰ ẽ, dolo ſi caret, l. 3. ff. de libero ho. exhi. & hẽ in c. ſi beneficia, de præb. lib. 6.

SEB. SAPIA.

a Exemplum. Vide Bart. in l. non ſolũ. §. morte, in ſi. ff. de ope. no. nũ. Et hoc induxi alias cõſulendo ad quæſtionem pulchrã. Conductor exercitu uenieñte, domũ cõductam dereliqt, exercitꝰ fregit feneſtras, alia intulit damna, quærebat, an ad illud dãnũ dñs tenebat? de hoc ẽ tex. i l. itẽ q̃ritur §. exerci. ff. locati. ubi dicitur ꝙ ſi cõductor potuit denuntiare dño, & nõ denũtiauit, tenetur. ſed cõductor dicebat non eſſe opus denuntiatione: quia tũc oẽs aufugerũt, & ipſe quoque locator ſciebat; fuit maxima controuerſia. tandem res fuit deciſa ꝑ tranſactionẽ. Nũquid autẽ in præterito cõductor teneat ad penſionem ꝓ eo tempore, uide qđ in ſimili not. do. Ioã. Rapti. de ſancto Seuerino i repe. l. diem functo. q. 40. ff. de of ſi. aſſeſſo.

dicit electionẽ non ualere ꝯ formã illius.c. attentatã. ſed ꝓ
illo canonico allegabat̃, ꝙ cã cõtẽptus nõ reddit electionẽ
nullã: ſed dat cãm caſſandi contẽpto ꝓſequente contẽptũ.
ſed ſi ille canonicus cõſenſiſſet electioni illius Remẽſis, nõ
debebat ſua electio ꝑꝑ hoc retractari. & iſte intellectus etiã
in ſe eſt bonus. Alii ẽt dicunt, ꝙ illa ſunt uerba Papæ: & ſic
ꝙ ponũt iuri quod ſatis pt̃ ſuſtineri. Tamen Hoſt. dicit, ꝙ ex
uer. nõs igit̃. q poſteã ſequit̃ apparet, ꝙ iſta non ſunt uerba
Papæ, ſed alterius partium quilibet tamen intellectus eſt in
11 ſe uerus. †In gl. ſi. No. bene iſtã gl. & dic latius quo ad primã
partẽ: ꝙ ad ualiditatẽ electionis & aliorum gerendorũ per
collegiũ, debet conſyderari, nõ ſolũ maior pars reſpectu nu
meri, ſed ẽt ſanioritas:[a] quia debet electio fieri, & alia diſpo
nenda ꝑ collegiũ a maiori & ſaniori parte: ut hic in ſi. dr̃, &
in c. 1. de his q̃ ſi. a ma. par. cap. Sanioritas aũt conſiſtit in au
thoritate, in zelo, ꝙ merito. Authoritas. n. conſyderat̃ in di
gnitatib. eligentiũ & in ꝓuectiori ætate; & in antiquiori in
ſtitutione, & in maiorib. ordinibus: ut probat̃ hic iuncto ca.
dudũ. el. 1. & in c. Geneſi. ſ. e. Præcellentes aũt in ꝑdictis, ha-
bent uoces põderoſas. zelus uerò cõſiſtit in animo, qua. ſ. in
tentione elegerunt: an ꝑꝑ conſanguinitatẽ & amicitiam: an
corruptela, ſeu precib. uel ex merito uitæ ipſius electi: ut ꝓ-
batur hic in tex. in uerb. habito ꝑſertim. Et cùm zelus conſi
12 ſtat in aĩo, oportet ꝓbari per coniecturas: †quia animus ali
ter uerè ꝓbari non pt̃: ut in c.a. de renunt. li. 6. & in l. doli.
C. de dol. cũ ſi. Dixit tñ Inn. in c. dudũ. præal. ꝙ non eſt mul
tũ curandũ, an meliori zelo aliqui elegerint, dũmodo non
fuerint ducti malo zelo. Dicit ẽt, ꝙ ſanioritas iſta non ſolũ
cõſiſtit in zelo, ſed ẽt in facto & operatione. Ipſa uerò ope-
ratio meritũ ꝓpriè concernit. Nã pars quæ eligit meliorẽ,
uł ſanior, & ipſos electos concernit in morib. & uita, & aliis
q̃ habent̃ in c. cũ in cunctis. ſ. e. Põt ẽt cõcernere ipſos eligẽ-
tes, ut honeſtiores dicant̃ maioris meriti: & ſic eorũ uoces
ex hoc reddant̃ pinguiores. Et de iſtis uidẽ plenius per Inn.
in d. c. dudũ. ubi inter cætera dicit, ꝙ nõ pt̃ de iſtis dari cer-
ta doctrina, an & quãdo ꝑualeant, uel alterũ eorũ: ſed hoc ẽ
relinquendũ iudicãtis arbitrio. Poſſunt. n. aliqua tractari ad
13 iudicis animũ informandũ. q̃ uerba no. †Sed nunc ſubſequẽ
ter q̃ritur, quid ſi numerus eſt pro una parte: authoritas ue-
rò & meritũ pro alia parte; uterq; tamen electus eſt idone⁹?
dicit iſta gl. in 2. parte, ꝙ authoritas & meritũ ꝑferuntur nu
mero: & ſic cõcludit, ꝙ pars ſanior, licet minor numero hẽt
ꝑualere. Et ad hoc adducit iſtum tex. quaſi ſentiat, ꝙ electio
Cardinalis, q̃ fuit hic facta a ſaniori parte & minori reſpe-
ctu numeri, fuerit hic cõfirmata: cùm ſolũ fiat hic mentio de b
caſſatione alterius electionis, q̃ fuit facta a maiori parte. Suf
ficit ergo ſola ſanioritas ad ualiditatẽ actuũ, ſm gl. Et hanc
partẽ firmat hic Cõp. dicens, ꝙ Papa ſibi reſpõdit, ꝙ electio
Cardinalis fuiſſet cõfirmata, ſi uoluiſſet propter epatum di
mittere cardinalatũ. Et credo ꝙ allegat Papã. ſ. Inn. cõmen
tatorẽ, qui tenuit iſtam opi. in c. ſcriptũ. ſ. e. & ſentit in c. q a
ꝑꝑ. exponendo illã copulatiuam & pro. i. dum tex. dicit ibi,
quod electio debet fieri de eo in quẽ cõſenſerit maior & ſa
nior pars. & ſic conſenſus. i. ſanior pars. & poſſet ad hoc alle
gari gl. in l. ubi abſunt. ff. de tuto. & cura. dat. ab his & in d. l.
Põponius. ff. de re iud. aliàs incipit ſi uni. & qđ ibi no. Bart.
ubi no. ꝙ maioritas cõſiſtit in numero, uel dignitate. Sed Pe
trus & Ab. Io. An. Aegi. & Hoſt. tenet hic ꝯria opi. dicentes,
ꝙ cùm iſta duo requirant̃ copulatiuè, nõ ſufficit alterũ. Nam
tota copulatiua reddit̃ falſa ex falſitate unius partis. & not.
in c. 1. & in c. inter cætera. de reſcr. Et ideò cõcludit Hoſt. ꝙ
ſi ex eodẽ ſcrutinio fierent duæ electiones: una a maiori re-
ſpectu numeri: alia a ſaniori, & neutra electio ꝯfirmabit̃. Pri
ma nõ: qa nõ eſt facta a ſaniori parte, ut hic. Nec ſecũda: qa nõ
eſt facta a maiori parte. ad c. eccleſia. & in c. Geneſi. ſ. e. & cũ
hac opin. tranſeunt hic cõiter Mod. Et hanc opi. ſui ſecutus:
quia cum nulibi caueatur ꝯrium & iura in hac materia requi
rant illa duo copulatiuè, nõ dẽt fieri impropriatio: ꝑſertim

qa tex. iuris ciui. cõiter fundat̃ ſe ſup nu.
ut patet in l. qđ maior. ff. ad mu. & l. noĩa
tionũ. C. de dec. li. x. & in l. nulli. & i l. pla
nè. ff. qđ cuiuſq; uni. Et facit qđ ipſe Bar.
no. i l. oẽs ꝑꝑli. ff. de iuſt. & iu. & multũ fa
cit. d. c. eccſa. ubi ꝑꝑ illã electionẽ retra-
ctauit: qa ñ fuit fcã à maiore ꝑte totius
capli: nec curauit diſcutere de ſanioritate:
quaſi illa ñ ſuffeciſſet ꝑ ſe ſine maioritate
reſpũ numeri. Et idẽ dic, ubi una electio
fieret à ma. ꝑte de indigno ignorãter: alia
à mi. ꝑte de idoneo. Nã utraq; dẽt caſſari:
ut dixi poſt Io. An. ſ. e. c. cõgregato. Licet
Inn. & Ho ſ. ibi ꝯ. Solũ ergo ualet electio
facta à mi. ꝑte in caſu c. ſcriptũ. ſ. e. & qñ
ius maioris ꝑtis eſt deuolutum rõne deli
cti ad minorẽ ꝑtẽ: ut in d. c. ꝯgregato. Et
qñ q̃nq; ſanioritas ñ multũ excedit, & nu
mer⁹ nõnũq̃ multũ excedit Diſtingue in
hac mã poſt Io. An. ſic: Cũ q̃rit̃ q̃ electio
ꝑualeat, an fcã à ma. ꝑte reſpectu numeri:
an à minori & ſaniori? Qñq; aũt numer⁹
in multũ excedit: & tũc numerus ꝑfert̃ au
thoritati & merito, ac ẽt zelo. tex. eſt ho
die notabilis in c. ſi qñ. ĩ. e. li. 6. ubi dr̃, ꝙ ſi
una electio ẽ fcã à ma. ꝑte duplo, ꝙ ñ dẽt
admitti oppoſitio ab alia ꝑte, q̃ habebat
extenuare uota⁹ duarũ ꝑtiũ reſpectu zeli,
meriti, uel authoritatis. Aut numerus nõ
multum excedit: & tũc ſi authoritas & me
ritũ alteri⁹ ꝑtis ñ multũ excedit, dẽt ꝑfer
ri numer⁹: qa de illo modico exceſſu ñ eſt
curãdũ: ut ex hoc numer⁹ ꝯfundat̃. ar. i c.
& ſi qõnes. de ſimo. & tene mẽti hoc dcN
Io. An. qa ñ ꝓbat̃ aperto iure: & tñ quia
æquũ, cõiter approbat̃. Aut meritũ & au
thoritas in multũ excedũt: numer⁹ aũt ex
cedit in modico: ut ꝑdixi: ꝙ tunc electio
maioris ꝑtis ñ dẽt ꝯfirmari: qa illa ps nõ
eſt ſanior: ut ꝓbat̃ ne. hic in ñ. Sed dubiũ
eſt, nunqd dẽat ꝯfirmari electio ſanioris
ꝑtis nã do. diuiſerũt ſe, ut patet ex ꝓximè
dictis. ſed opi. cõiter & mihi uerior ui, ꝙ
nulla dẽat ꝯfirmari rõnib⁹ ꝑdictis: qa nõ
eſt facta à maiori & ſaniori ꝑte. [b] Si autẽ
oĩa ſint hincide paria, dic ꝙ nulla electio
ꝯfirmabit̃: qa nulla eſt facta à ma. & ſanio
ri ꝑte: ut dr̃ hic in gl. & bñ. Sed in hoc ul b
timo caſu cadit notabilis dubitatio nũqd
illi electores ſint priuati iure eligẽdi, uel
ſaltẽ priuãdi: cũ ꝓceſſerint ad electiões,
quarũ neutra à ma. ꝑte. & c. Gl. ſingl'r hic
ꝯcludit, ꝙ ñ: quaſi ſentiat, ꝙ id, qđ dicit in
c. qa ꝑꝑ. ut is eligat̃ in quẽ cõſenſit maior
& ſanior ps. ñ eſt de forma ſubſtantiali:
ſed de iuſtitia. vñ electio facta à ñ maiori
ꝑte eſt nulla, ñ ex trãſgreſſione formæ:
ſed ex defectu ꝑtãtis: qa i nulla ꝑte repit̃
nũ⁹ capl'aris. ar. in d. l. quod maior. & in
d. c. 1. Dicit tñ gl. ꝙ iterũ pñt illi electores
eligere: & ſi illi erũt iterũ pares i uocib⁹,
poterit ſuperior facere grãm cui uult. Di
cit Io. An. & bñ, ꝙ iſtud ꝓcedit in ꝑꝑ: nõ
aũt in alio ſuperiore; qa ali⁹ citra Papã ñ
poſſet uenire ꝯ formã illi⁹ cõcilii gñalis,
ubi reqrit̃ ad ualiditatẽ electionis maior
& ſanior pars. Et ꝓ hoc facit. c. ſi cui. ĩ. e.
li. 6. iuncta cle. ne Roman. eo. ti. ſed ſi po

ANT. FRAN.
[a] Sanioritas. Circa hoc de maiori, uel ſaniori parte: dicas, ꝙ maior ps non pt̃ aliqđ facere, ſi minor pars ẽ diſcretior & firmior & ſanior: ut in c. q a ꝑꝑ. de ele. & per Io. de Imo. in l. Pomponius, aľs ſi uni. ff. de re. iud. & ꝑ do. Alex. in l. quod maior. ff. ad mu. & ꝑ do. Abb. in c. 1. de his, q̃ ſi. à ma. par. c. Et aduerte, quia qñ collegiũ, uel uniuerſitas uellet facere ꝯ ſtatutũ pri⁹ conditum ab ipſo collegio, uel uniuerſitate, tunc maior pars non ſuffi ceret: & minor pars diceretur eſſe ſanior: ut no. uoluit Inn. in c. humilis. de maio. & obe. & hr̃ ꝑ Bal. in l. ſi. C. de auth. ꝑſtan. Et eodem modo, qñ minor pars hẽret iuſtam cauſam ꝯdicẽdi maiori: qa tunc illa diceret eſſe ſanior: ut per gl. in c. cupientes, in §. 2. de ele. li. 6. Et eodem modo in ꝯtu uniuerſitatis, uł collegij obligatorio: qa tũc minor ps ꝯdicens maiori, diceretur eſſe ſanior & maior. ut ꝑ gl. in l. 2. C. q̃ ſit lon. cõſue. & ad mani uide Ang. in l. 2. in ſi. ff. ď uer. ob. & plenè, ꝑ Alex. in d. l. qđ maior ad muni.
SEB. SAPIA.
[b] Saniori pte. Vide Hoſt. Car. & Io. d Ana. in c. fin. 1. de ſortile. & Archi. poſt aliquos antiquos in ſuma. 26. queſt. 2.

a ZACHARIAS. Sit maior Epo. Tu dic, ꝙ quilibet Cardinalis habet maius officium, q̃ aliquis Eps: dignitatem aũt non. po. Bar. in l. ſi q̃s. de ap. gl. in c. q̃q̃. & ibi Arch. 2. q. 7. Car. Zaba. in cle. 2. §. irritum q. 3. eo. tit. Iſtum in c. 2. de cle. non reſid. Et Epo pfertur: ut in d. c. q̃q̃. & p Zaba. ubi. ſ. & p Alex. in rub. ff. de iu. om. iud. quibus adde q̃ dixi in addi. ad iſtum in cap. bonæ. lo. 2. in apoſt. in uer. itaẽt Car. nu. 5. ſ. de po ſtula. prælat.

ANT. FRAN. Ad hoc qđ Cardinalis dicat maior epo officio & nõ dignitate: uid d. Abb. ultra hic alle. in c. eccleſia u ſtra. lo ult. i pe. & ult. col. de elec. Et adde, ꝙ Cardinales in ſuis parochiis teñt locũ Eporum, & parochia Cardinalis dr̃ eſſe eius diœceſis. de quo p Car. in cle. 2. in §. irritum. de elec. in 3. q. ubi etiam dicit ꝙ tituli Cardinalium ęquiparant eccleſijs Eporum, & pp hoc dicit, ꝙ Cardinales ſunt pferendi Epis. de quo etiã p Alex. plenè in rub. ff. de iuriſ. om. iud.

SEB. SAPIA.

b Totum orbem, Vide. Io. de Lig. in c. 2. de cle. non reſid. ubi dicit, ꝙ Cardinales dñr eſſe pars corporis Papę. & dixit Hoſti. in c. antiqua ſ. de priu. ꝙ ſunt in uiſcerati Papæ & iõ licet Epi teneãtur iurare Papæ fidelitatẽ. non ita Cardinales. & nũquid Cardinalis ſit maior dignitas, q̃ Epatus, uid latiſſimè p dominum Andr. Sic. in tract. de pſtaoria Cardinalium. q. 1. col. 7. cũ pluribus ſequentib. & Calde. in con. 1. 10 ti. de tranſla. præl.

teſtas eligẽdi eſſet deuoluta ad ſupiorẽ: b tũc poſſet gl. pcedere. Et intelligo ꝙ fiat deuolutio p lapsũ trimeſtre; Nã cũ trimeſtre deẽ electorib⁹, ut in c. ne p defectu. ſ. e. ſi intra illud ñ appareat aliq̃s electus à ma. & ſaniori pte, ptãs đuolui ad ſupiorẽ, q poterit puidere, cui vult: ut in d. c. ne p defectu.

14 † Sed q̃rit ex gl. nunqd ad ualiditatẽ electionis ſit neceſſe, ut oẽs de capl'o ſint pñtes. Sol. In. dixit, ꝙ ñ: reqrit tñ neceſſariò ſm eũ, ꝙ ſint duę ptes pñtes & ſcrutinãtes: al's ñ ualet electio, ſm eũ: Pro hoc. l. nulli. & l. planè. ff. qđ cuiuſque. uni. & in d. l. noiationũ. & qcqd fiet p maiorẽ ptẽ iſtarũ ptiũ duarũ, dicet factum à ma. pte uniuerſitatis. Et no. hoc dictũ, & originalr̃ fuit gl. in d. l. nulli. & l. planè. & de hoc uide qđ dixi in c. cum nobis. ſ. e. & in c. cũ oẽs de cõſt. Dicit ẽt Inn. ꝙ in nu. iſtarũ ptium, ñ debent ↄputari ñ uocãdi, uel uocati, q uenire contẽpſerunt. qđ no. & facit glo. in cle. qđ circa tit. eo. Q. l aũt debeant eſſe pñtes neceſſ. riò, ſi multi uocati nolint intereſſe? uide qđ dixi in c. in cauſis. ſ. e. Tractauit ẽt hic Inn. & Hoſ. de abbreuiatiõe termini iuris. & qd ſi in termino abbreuiato p capl'm maior pars nõ ↄparet in termĩo: nũqd poſſit minor pcedere. & qd ſi maior ps abſens vult reuocare terminũ pſixũ inuita minori pte? Sed de hac ma uide qđ dixi poſt do. in d. c. cũ nobis.

15 ubi pleni⁹ tradit hæc ma. † Vltimò hic q̃rit, an cardinalis poſſit eligi i epm, an uerò dẽat poſtulari. Hoſt. hic tenet, ꝙ eligi ñ pt, ſđ dẽt poſtulari. Mouet, qa Cardinalis immediatè ſubeſt Papę, & hẽt al's ligatas magis, q̃ Eps: cum ñ conſueuerint Cardinales exire curiã ſine licẽtia Papæ. ſed Eps ñ pt eligi, ſed poſtulari: ut in c. ſi. de poſt. pl. ergo nec Cardinalis. Præterea ſm eum Cardinalis eſt maior Epo in officio. facit qđ dixi in c. 2. de cle. ñ reſi. Sed qs dẽt eligi ad mai⁹ officiũ, ñ aũt ad min⁹ ut in c. legimus. in ſi. 93. di. ergo ñ pt eligi ad ep. tũ. & dicit hoc pbari. 1. q. 1. c. filiũ. Ad iſtũ tex. q uĩ pbare ↄ̃rium, rñdet ꝙ pt intelligi, ꝙ iſte erat ſimplex tpe electiõis; uel, ꝙ ſpãle eſt hic pp ius fraternitatis: qa erat canonicus iſtius ecclę. Vel tertiò ſm eum fuit elect⁹ in poſtulandum. & pfectò oẽs iſtæ ſolutiones diuinãt. Ab. hic diſtinguit inter Epm Cardinalem & pſbyterũ ſeu diaconũ: ut Eps cardinalis ñ poſſit eligi rõne epatus; ſecus aũt in pſbytero, ſeu diacono: ut hic. Et cum hac opi. uĩ hic trãſire Io. An. Sed d. Car. vr̃ uelle, ꝙ hæc opi. poterat pcedere ſm antiqua tpa, ſm quę Eps erat maior presbytero Cardinali: ut no. gl. 2. q. 7. in c. q̃q̃. hodiè uero ſecus, cũ

a quilibet Cardinalis ſit maior Epo. [a] Hæc dr̃ia inter antiqua tpa & moderniora, mihi non placet: qa iure nõ pbat, ꝙ de iure nouo fuit Cardinalat⁹ ſupra epatũ eleuatus. vñ & olim & hodie Eps eſt maior reſpũ ordinis epalis. non. n. reperit ordo maior epatu. Hinc eſt, ꝙ pp denominãdo ſe ad ordinẽ, appellat ſe Epm: ut no. in pœ. Sexti. Et hoc reſpũ intellige gl. ſi. in d. c. q̃q̃. q̃ dixit, ꝙ epat⁹ eſt maior cardinalatu. Sed cardinalis eſt maior in officio. Nã faciunt cardinales unũ corpus cum pp & iudicant totũ orbẽ: [b] ut in c. p venerabilẽ. q̃ fil. ſi. le. Et de officio & ptãte & ordine, uel origine Cardinaliũ: uide qđ plenè dixi i c. 2. de cle. ñ reſi. i. lec. Et pſuppoſito ſine veritatis piuditio, ꝙ eſſet ſimplr̃ maior Eps: nihilomin⁹ tñ ſequor dictũ Abb. ꝙ pſbyter Cardinalis, vel Diaconus poſſit eligi. Et alia rõ eſt i Epo, q̃ in pſbytero Cardinali. Nã eps eligi ñ pt ad aliũ epatũ: ñ ea rõne, qa dẽt eligi ad maiorẽ dignitatẽ: ſed qa cũ ſit mr̃imonialr̃ alligatus ecclię ſuę. 7. q. 1. ſicut. & i c. 1. ſ. de trãſ. pla. ñ pñt canonici in illũ ↄſentire tanq̃ in ſpõſum, niſi prius ſoluat à priori vinculo. Nã p electionẽ initiat matrimoniũ ſpũale: vt in c. licet. de trãſl. Epi. & electio acqrit ius i epatu: vt no. gl. I c. q̃to. 63. diſ. ſed durãte priori vinculo mr̃imoniali, nõ pt initiari ſm mr̃imoniũ. cũ nõ poſſit cõſentire, ſicut apparet in mr̃imõio carnali. & iſta iudicant à pari: vt i c. inter corporalia de trãſl. Epi. Sed hæc rõ ceſſat in pſbytero, vel diacono Cardinali: qa cũ iſti nõ liẽant epatũ. nõ ſunt pprie & ſtrictè ſpõſi eccleſiarũ; meritò põt i eis cõſentiri mr̃imonialr̃. Nec ob. qđ hẽt

16 alas ligatas. Nã hec rõ ñ ↄcludit. † Nã & Abbas ñ pt deſerere monaſteriũ ſine licẽtia ſupioris: vt i c. cũ venerabilis, de cõſue. & nihilomin⁹ pt eligi i epm, vt i c. ſi Abbate. ſ. e. li. 6. vñ qlibet plat⁹ ñ hñs epatũ, pt eligi, ex quo ñ patit aliquẽ defectũ: vt dixi i c. ſi. đ poſt. pla. vbi tetigi, q ſunt eligẽdi, & q poſtulãdi. Ad c. filiũ, qđ p ſe alle. Hoſ. dic, ꝙ ñ pbat: ſolũ. n. dicit, ꝙ ordinat⁹ p Papã i ecclia Romana ñ pt idẽ recedere ſine licẽtia Papę: nõ. n. phibet electionẽ. Nã fateor ꝙ pp poterit denegare licẽtiã, ſicut pt Abbas, ſi monachus eligit in epm: cũ ñ poſſit ↄſẽtire ſine licẽtia Abbatis, vt ĩ c: ſi religioſus. ſ. e. li. 6. Sđ p Hoſ. facit c. bonę el. j. ſ. đ poſt. pla. vbi Card. fuit poſtulat⁹, ſed ibi ñ negat qn poterit: Et p hoc iſte tex. q pbat đ electiõe. Itẽ pt intelligi iſte tex. ꝙ fuit poſtulat⁹ p electionẽ, & qcqd ibi dicat, iſte tex. optimè pbat iſtã ptẽ.

S V M M A R I V M.

1 *Electores non poſſunt variare publicato ſcrutinio. 4. 5. 7. 8.*

2 *Matrimonium non contrahitur nutu, & non compellitur quis contrahere matrimonium: niſi prius præceſſerint ſponſalia.*

3 *Beneficium collatum abſenti, nullum ius quærit ipſi abſenti: licet collator non poſſit amplius uariare.*

Electio facta de officiali abſente: an poſſit retractari.

6 *Argumentum a contrario ſenſu, an & quando procedat?*

Poſtulatio et electio nõ pcedũt a pari: nec arguitur de uno ad aliud

9 *Forma non ſeruata in una parte actus, uitiat totum actum.*

C A P. L V I I I.

PVblicato. † Breue eſt, & p alia uerba pt ſic ſũmari. Publicato ſcrutinio ñ pñt electores uariare, ſed cõpelli dẽnt ad collationẽ & electionẽ h. d. Priò ponit dictũ. Scđo rõnẽ, uel potius aliud dictũ, *cũ ſit.* Tertiò aliud dictũ ibi: *ad qđ.* Cas⁹ ſtalis. Canonici pcedũt ad electionẽ ſm formã ſcrutinii, in ipſo ſcrutinio uolũt uariar̃ & eligere aliũ, q̃rebat an poſſint. Rñdet, ꝙ nõ: cũ fieri dẽat collatio, & electio ſit faciẽda; & ſi hoc facere noluerint, p ſupiorẽ cõpellãt. Ber. No. priò iſtũ text. & tenebis mẽti: qa ẽ ſinglis ĩ ma ſua, ꝙ p⁹ publicationẽ ſcrutinii, ſeu uotorũ re ſ actorũ i ſcrutinio, ñ ẽ loc⁹ uariatiõi. Olĩ. n. aũ, q̃ emanaret hoc c. uariæ erũt opi. Nã q̃dã dicebant, ꝙ poterãt electores uariare uſq; ad ſubſcriptionẽ electiõis. Quidã donec elect⁹ ↄſentiret. i. uſq; ad cõfirmationẽ. alii, ꝙ uſq; ad electionẽ, ut no. i c. q̃to, 63. di. & p Hoſ. in ſũma. e. ti. §. utrũ mutari. Nemo. n. tenebat, qđ hic dr̃. Scđò no. ꝙ uarietas reprobat pſerti p⁹ electionẽ. Tertiò & ult. no. ꝙ electores pñt cõpelli ad eligẽdũ. Et ſic hẽs caſũ hic i quo ualet electio ſcã p cõpulſionẽ, qđ uĩ ſ. ubi periculũ, in §. cæterum.

j.e.li.6. vbi dr̃,ꝙ ceſſat electio vbi admittit̃ libertas eligen-
di. Sed dic,ꝙ pp principiũ volũtariũ in cõſentiẽdo in ſcru-
2 tinio,ñ vr̃ adimi libertas ꝑ cõpulſionẽ.† Sic e in mr̃imonio
carnali,qđ ꝯhi nõ põt intercedẽte metu,vt in c.cũ locũ,de
ſpon.& tñ ſi pceſſerunt ſpõſalia de futuro,cõpellit̃ qs ꝯhere
mr̃imoniũ;& ſic pficere illa ſpõſalia,vt in c.requiſiuit, & in
c.ex lr̃is.j.de ſpõſ.ita dicendũ in hoc mr̃imonio ſpũali. Sed
op.ꝯ tex. vr̃.n.ꝙ ex ſola publicatione ſcrutinii, nõ debeat eſ
ſe pcluſa via variãdi: cũ neceſſaria ſit ſubſequẽs electio ver-
balis; vt in c.qa pp,& c.eccl̃ia.j.ſ.e.ꝑtereà mr̃imoniũ illud
ſpũale initiat ꝑ electionẽ,vt in c.licet. j.de tranſla.epi,ergo
añ electionẽ dẽt eſſe locus variationi. Sol.difficile eſt inda
gare verã rõnẽ decidendi ad iſtũ tex.ĩõ, vt dixi nemo anti-
quorũ tenebat,qđ hic dr̃. Gl.2.hic reddit aliquas rõnes ſol
uendo ꝯriũ. Et primò ꝙ iõ nõ põt variare publicato ſcruti-
nio,qa res deſinit eſſe integra,vt in c.in cauſis.ſ.e.Et hæc rõ
eſt ſufficiens ſm Io. An.& bñ,quia eo ipſo, ꝙ ꝓcedit̃ ad tra
ctatũ electionis,res deſinit eſſe integra,vt in d.c.in cauſis,&
qđ ibi no.Vñ ſi rõ gl.eſſet vera,ſequeret̃,ꝙ ẽt añ publicatio
nẽ ſcrutinii nõ poſſent electores variare;cùm verũ ſit dicere
rẽ deſiiſſe eſſe integrã,ex quo vota electorũ fuerunt redacta
in ſcriptis; cuius ꝯriũ innuit tex.requirẽs publicationẽ ſcru
tinii;vt pcluſa ſit via variãdi.Scđò gl.reddit aliã rõnẽ:quia
nõ põt quis mutare cõſiliũ in alterius ꝑiudiciũ; vt in l.nemo
all.in gl.& in r̃la mutare de reg.iu.li.6.Hæc rõ ẽ nimis gñã
lis, nã militat ẽt añ publicationẽ ſcrutinii. Prætereà cũ ius
ñ ſit q̃ſitũ noĩato, qa abſenti nihil q̃rit̃,vt in l.abſenti, ff.de
don. nõ põt dici,ꝙ tractet̃ de ſuo ꝑiudicio.Tertiò dicit gl.ꝙ
iõ ꝓhibet̃ hæc mutatio & variatio; qa poſſet eſſe dãnoſa ec
cleſiæ,qa ꝓtraheret̃ electio,& mora eſt eccl̃iæ periculoſa,vt
in c.ne ꝓ defectu.ſ.e.Hæc rõ neceſſario nõ cõcludit.Nã mi-
litat pariter añ publicationẽ ſcrutinii.Itẽ canonici hñt tri-
meſtre ad eligẽdũ,vt in d.c.ne ꝓ defectu,ergo illud tp̃s dẽt
cedere eis ad lucrũ,vt poſſint qualitercũq; tractare & differ
re ꝑ totũ illud tp̃s; iõ nõ peccat quis differẽdo vſq; ad illud
tp̃s, ex quo vtit̃ legis authoritate 23.q.4. q.pecc.t,facit r̃la
indultũ,de reg.iu.lib.6.Quartò dicit gl.ꝙ ꝑ hmõi publica-
a tionẽ ſcrutinii electio vr̃ quodãmodo initiata[a],ſicut ꝑ cita
tionẽ negotiũ dr̃ quaſi cœptũ; vt in c.gratũ, de of.del. Sed ꝯ
hoc facit.d.c.licet,vbi dr̃,ꝙ ꝑ electionẽ initiat̃ iſtud mr̃imo
niũ;ergo nõ anteà. Sed gl.in fi.rñdet,ꝙ neq; ſolùm initiat̃
ꝑ electionẽ,ſed ꝑ publicationẽ ſcrutinii dr̃ initiari;qa ne-
queũt electores variare.Hęc rñſio nihil valet;qa repetit pri
mũ.Quare de hoc querimus,quare nõ pñt variare electores
poſt publicationẽ ſcrutinii, ex quo mr̃imoniũ ſpũale nõ eſt
verè initiatũ,Io.An.nitit̃ hic multũ in reddẽdo rõnẽ deci-
dendi:& cõiũgendo dicta ſua, q̃ in duobus locis hic poſuit;
& cõcludit,ꝙ hoc nouũ inducit hic hæc cõſtitutio,& ꝙ po-
tuiſſet Princeps de alio tp̃e ſtatuere; puta,ꝙ poſt ſcrutiniũ
nõ poſſint variare, conſiſtit tñ hoc in principis volũtate.q.
d.hoc eſſe đ arbitrariis,q̃ explicant̃ ſolùm ex ſola Principis
voluntate.Põt tñ reddi rõ ſm eũ. Nã mr̃imoniũ ſpũale hẽt
tres partes.Prima electio:ſecũda cõfirmatio:tertia conſecra
tio,vt in d.c.licet.Prima ãt pars.ſ.electio hẽt & multas par-
tes quo ad ſubalia formæ;ſed quo ad cõſenſum hẽt tres par
tes: vt eſt ſcrutiniũ & ipſius publicatio & electio ſubſequẽs.
Vñ ex quo deuentũ eſt ad mediũ,ſeu ad duas ꝑtes ipſius pri
mæ partis:videlicet ſcrutiniũ,& ad ipſius publicationẽ,non
dẽt eſſe locus variatiõi: cũ ſit verè initiatũ mr̃imoniũ,vt in
c.cũ inter canonicos.ſ.e.;Ita poſtq̃ deuẽtum eſt ad iſtas par
tes electiõis,quaſi ex quo eſt explicata maior ps iſti' actus:
dẽt eſſe pcluſus locus variãdi.Nec ob.ꝙ multa pcedant ſcru
tiniũ,ſeu publicationẽ:qa ea,q̃ pcedũt electionẽ ñ ſunt ſub- b
ſtãtialia cõſenſus:licet ſint ſubalia formæ,aliàs ſequeret̃ ab- c
ſurdũ,ꝙ cõſenſus nõdũ pſtitus hẽt ſubalia formæ.Ea verò,
q̃ ſequunt̃ ſcrutiniũ,ſunt ſubalia cõſenſus:& ſic reſpũ cõſen-
ſus ſolũ habemus illos tres actus.ſ.ſcrutiniũ publicationem,
& ipſius electionẽ,poſt ſcrutiniũ ñ eſt præcluſa via variãdi:

quia adhuc nõ eſt deuentũ ad mediũ. Sed
poſt publicationẽ ſecus: qa habem' duas
partes electionis Prætereà fuit æquũ hoc
ſtatuere poſt publicationẽ ad cõſeruãdã
famã noiati. Nã infamaret̃ noiat',ſi poſt
quã vota ſunt publicata liceret recedere
à ſcrutinio: ſed añ publicationẽ ceſſat rõ
infamiæ.Ex quo vota nõdũ ſunt notifica-
ta,hæc ſunt in effectu dicta Io.An.ſatis ꝑ
fectò perſuaſiua.Sed neceſſario nõ cõclu-
dunt, pſertim in eo,qđ dicit,ꝙ hoc nouũ
inducit Decr.Ex hoc.n.vult,ꝙ hic ſtatuat̃
ius nouũ:qđ mihi nõ placet:qa nullũ ver
bũ ponit̃ in tex.ſ.piẽs ius nouũ.Fateor.n. b
ꝙ hæc cõſtitutio eſt noua,ſed rõ fuit anti
qua.Vñ dico,ꝙ hęc ẽ iuris antiq declarato
ria.Pro hoc tex.q̃ dicit,variare nequeũt.
Nõ.n.ſtatuit de nouo,ſed potius declarat
illud, qđ erat de mero iure nõdũ redacto
in ſcriptis,qa ius eſt, qcqd rõne cõſiſtit.1.
di.c.ꝯſuetudo.Et reprobat hic Io. An.rõ-
nẽ,quã reddit tex.dũ dicit,ꝙ nequeũt ele
ctores variare, cũ ſit fiẽda collatio & cele
brãda electio. Nã hæc rõ ſm eũ,nõ cõclu-
dit neceſſario, qa & añ publicationẽ mi-
litat hæc rõ, cũ poſt ſcrutiniũ debeat ſeq
publicatio. Itẽ collatio & electio,vt in d.
c.qa pp,do.Ant.nitit̃ ſuſtinere deciſionẽ
tex.ꝑ rõnẽ lr̃ę,dicens ꝙ queãdmodũ alię
oblõnes oriunt̃ ex cõſenſu,vt in l.cõſenſu
ff.de act.& ob. ita & in electione oblõ ori
tur ex cõſenſu eligentiũ. Vñ hæc electio ẽ
valida & pfecta de iure nali,licet pro for
ma accidẽtaliter inducta fuerit inſtitutũ,
vt debeat ſubſeq collatio & cõis electio.
Cũ ergo inſpecto iure nali videat̃ iã pfe-
cta ex votis in ſcriptis redactis & publica
tis,nõ dẽt eſſe locus variationi,quaſi prin c
cipiũ finis neceſſitat iuũ ſit expletũ: iõ lr̃a
dicit,ꝙ fienda ſit collatio &c. quaſi iſte fi
nis neceſſario trahat̃ ad pricipiũ.Et ſi di-
cat̃ reqri publicatio,cũ iã conſenſus ſint
pſtiti in ſcrutinio.Rñdet ꝙ añ publicatio
nẽ nõ cẽſet̃ cõſenſus capitularis, nã prius
ſigillatim qlibet ꝑ ſe cõſenſit. Hæc rõ d.
Ant. vr̃ prima fronte vera,ſed certè ſi dili
gẽter cõſideret̃ de iure ñ cõcludit.Vñ in-
ſpecto mero iure nali,& ſingularibus con
ſenſibus pſtitis in ſcrutinio inducitur ele
ctio: quia publicatio ſcrutinii & collatio
cõis & electio ſubſequẽs,ſunt de iure poſi
tiuo inductæ,ꝑ c.qa ꝑ pp:ñ nõ eſt ſeruãda
illa forma, ex quo ex cõſenſibus ſingulari
bus inducit̃ electio:vt ibi dixi,& no.gl.in
c.ſicut cũ,e.ti.li.6. ergo ex rõne ſua ñ lice
ret variare, ẽt añ publicationẽ ſcrutinii.
Prętereà dico,ꝙ nulla oblõ eſt orta noĩa
to, vel electo ẽt poſt publicationẽ ſcruti-
nii añ,q̃ electus cõſentiat electioni:qa ab
ſenti nihil acqrit, vt in d.l.abſenti, & qđ
ibi no.Bar. † Et ꝓbat̃ in d.c.ſi tibi abſen-
ti,de præb.lib.6.vbi dr̃,ꝙ ſi bñficiũ cõferr̃
abſenti [b],nihil acquirit̃ abſenti añ,q̃ con
ſentiat[c] licet conferens nõ poſſit variare,
vt ibi dr̃.Et hoc ideo,quia per collationẽ
eſt functus offõ ſuo, & iſta eſt vera rõ,qua
re cõferens nõ põt variare, ex quo ius nõ
eſt quæſitum prouiſo, & hanc rõnem po-

ZACHARIAS.
a Quodammodo initiata. Et à qua non reſilitur niſi de nullitate primæ electionis ſit cognitum: vt per Inno.in c.conſideremus.ſ.eo. & in c. conſtitutis, & ibi doc.ſ.de app. & Bal. in ſua margа.in uer. electio. uer. 2.

SEB. SAPIA:
b Abſenti. Vide Alex. poſt Bar. in l.diem functo, colum:10.iuxta prædicta, ff. de offic: aſſeſ. ubi uult, ꝙ niſi in ſupremis dignitatibus temporalibus conferatur dignitas ꝑ electionẽ, & hoc ẽt uoluit Imo. in c. propter ſterilitatẽ, col.13.de loca. ſed contrariũ ſentit Bar. in l. 1. §.diuus, col. 5. ff. de ua. & extraor. cog. ubi dicit, ꝙ poteſtas & capitaneus conſequuntur dignitatem à die electionis. Vide pro ſolutione Feli. in c. eam te, col. 5. uer. quintò reſtringitur, ſ. de reſcrip.

ZACHARIAS.
c Antequã conſentiat. Addo latè de- ꝙ c.huius notabilis.ſ.quid ſola electio conferat, & an abſenti ius aliquod per illũ acquiratur,maximè ante ſcientiam & acceptationẽ? & an poſſint eligentes uariare ante cõfirmationẽ, & quando per la. Rebuf.in l.ſi qui s nu.1.& ibi remiſs in apoſ.ad ipſum C.de decu.lib.10. eundem in l. præcepit, nu. 7. & in apoſt. ibidẽ,C.de can.lar.ti.eo. lib.

ANT. FRAN.
Circa hoc,ꝙ ius tribuat electo per electionẽ, d.ca, ꝙ electio non tribuit dignitatẽ niſi ſubſequatur inueſtitura l. ex eo tp̃e, & ibi Bar.ff. đ teſ.mi.tñ Bar.in l.priuatorũ, C.de iur.om.iud. dicit electũ hr̃e iuriſdictionẽ,& ſi nõ in-

predíatur opini. Sed poteſt dici q habet iuriſdictio nem in habitu, & non in actu,& ita põt ſaluari Bart.a contrarietate.
Et adde, q electio decani facta p capitulum cũ cõſenſu Epi ad quẽ ptinet cõfirmatio tribuit ius ad rem,& nõ in re,ut uolunt dñ.de Ro.in deci. 394. quæ inci. cũ ad capitulũ in no. Et adde,q electio ita demũ acqrit ĩ electo ſi ſit canonica.Sed ñ exercitiũ adminiſtrationis, niſi ſequat cõfirmatio, ut i cle. in §. nos itaq;, & ibi p do.Car.i 20. nota.de iureiur. † Et adde,q electio nõ q̃rit aliqd ius electo, niſi poſt literarũ pñtationẽ. De quo per gl. in c.cũ Bertol. de re iudi.& per Io.An. in c.2.de poſt.præla. & habetur per Bar.in l.ſocimus C.de conſu.li. 12. ubi dicit,q añ talẽ pñtationẽ pt re nocare, l.abſenti, ibi per Bar. ff. de do. & habetur per Bal.in l. 2. in §.fi. C.cõia de le.& uide per do. Abb.in c.nobis,de iur.pa. & in c.accedens,& pb.uide Bart.in l. ſed reprobari, in prin.ff.de exc.tut. Et tene mẽti dictũ Inn.in c.ex pte,de arbi.ubi no.dicit q electo ñ tribuit electo dominium in prælatura niſi cõfirmet; ſed tãtũ ius ad petẽdũ confirmationẽ, & ad proſequẽdũ ſuam electionem.

SEB. SAPIA.
a Cõtrario ſenſu. uide,d. Iaſ.in l.1.co. 8.uer. quartò fallit, ff. de offi. eius cui man.eſt iuri.& etiã in ſeq.fallen.

nit Bar.in d.l.abſenti,& dixi in c.1.de poſtu.p̃la.Et p h.d.no.Bar.q ſi ciuitas hẽs electionẽ ptãtis iure ,pprio,eligit aliquẽ abſentẽ, q nihilominus ẽt poſt electionẽ factã pt uariare & aliũ eligere: ex quo nõdũ eſt pñtata electio.Et fuit hæc quæſtio olim diſputata Bononiæ,ut ẽt hic refert Io.An. ſecus dicit ibi Bar. qñ aliqui ciues haberẽt facultatẽ eligendi ptãtẽ a cõitate.Tũc.n.poſtq̃ elegerũt, etiã abſentẽ,non pñt uariare,qa licet abſenti nõ ſit ius q̃ſitũ;tñ electores ſunt functi per electionẽ officio ſuo,ar.in c.in literis,de of. de le.& optimè pbat̃ in d.c.ſi tibi abſenti,qd' ſic dẽt intelligi.Et ex iſtis ego infero ad uerã rõnẽ decidẽdi hnius text.Dico.n.q ideò publicato ſcrutinio,nequeũt uariare electores,qa ſunt functi eorũ officio.Nã electio cõis,q̃ debet ſubſequi nõ eſt ſingulorũ, ſed capituli; & requirit̃ ſolũ pro forma,ut appareat cõis electio, ut in d.c.in Geneſi. Publicatio autẽ requiritur de unanimi cõſenſu eligentium. Per hoc dico, q iſte tex.non hẽt locũ in his, q hẽnt eligere iure ,pprio, ut ſunt cõitates eligẽtes ſibi ptãtẽ,ut ſ̃.dixi.Et idẽ pt attentari ĩ quolibet collegio ſeculari, ut ſunt iſta collegia alicui° pfeſsiõis. Nõ.n. ipſi eligũt ex officio eis cõmiſſo a iure, ſed canonici eligũt ex officio eis delato
4 a iure,ut in c.q̃q̃,j̃.e.li.Et † p hoc põt decidi ,q̃ſtio,q̃ hic format Ioãn.Andr.nunqd eligẽtes aliquẽ in canonicũ, poſſint uariare publicato ſcrutinio.& vr̃ cõcludere,q ſic,qa iſte tex.,pcedit, ubi eſt fuãda forma,c.qa p p,ut colligit̃ ex lr̃a,dũ facit mentionẽ de collatione & elec.ſubſequẽti,ſed iudicio meo ↄ̃riũ poſſet attẽtari p ſupradicta.Nã p hũc actũ ſcrutinii & publicationis, functi ſunt electores officio eorũ, cùm neceſſariò nõ dẽat ſubſeq electio cõis.Sed dubitat̃ de patronis eccle-
5 ſiarũ.† nũqd poſsint uariare publico ſcrutinio,ſi proceſſerũt p uiã ſcrutinii?& concludit Io. ad hic,q ſic:qa patronorũ non eſt propriè eligere,ſed pñtare; ergo ante pñtationem pñt uariare tàm clerici patroni,q̃ laici.Et tene hoc dictum ſemper menti. Sed poſt pñtationem laici pñt uariare,clerici nõ,ut in c.cùm aũt,j̃. de iure pat.Et placet mihi hæc cõcluſio: qa non poſſunt dici functi officio eorũ ante pñtationẽ cùm eorũ officium conſiſtat in pñſentando,ut in c.ſi.de iure p.t.& per hoc habes apertũ intellm̃ huius cap. In gl. fi. ibi:*idem crede in poſtulatione*. Vult iſta glo. q ſicut electores nequeũt uariare publicato ſcrutinio;ita nec poſtulantes.& hãc opi.ſeqtur gl.in c.pe.& ul.ſ̃.de poſtu. p̃la. & facit ,p hoc,c.in cauſis,ſ̃.e.ti.ubi patet, q canonici cõpromittentes tenent recipere poſtulatũ a cõpromiſſariis,nec poſſint ab illa poſtulõe recedere, licet nõdũ ſit ſupiori pñtata. Ergo eodẽ mõ neq̃unt recedere a poſtulõe propria.Nã id,q fit per compromiſſarios cenſetur factũ compromittentibus,argum. in l. unam ex familia,ff.de legati ſecundo. Contrariam

opi.tenet gl.in c.de Siraculanæ 28. di. firmans q donec poſtulatio ſit pñtata ſuperiori, pñt poſtulãtes variare, p c.bonæ,in ver.nec ob.ſ̃.ti.proxi. & hanc opi.ſecutus eſt ibi Goſ.
6 & Inn.in c.ſi.e.ti. † Et poſt multa ſequit̃ Io. An.Mouet̃ principaliter,quia arg.à ↄ̃rio ſenſu,nõ ſemper procedit in iure, iuxta not. per gl. 1.q.1.c.ſi qui à ſimoniacis,& in c.2. de ſo.
a cõpe. Tñ ſm eũ hic arg.à ↄ̃rio ſenſu,ſemper eſt in iure validũ,& fortè niſi reperiatur in iure expreſſum ↄ̃riũ, quo caſu procedunt ↄ̃ria in iuribus prællc.ad hoc c.cum apoſtolica, de his,quæ fi.à præla. Vel ſm eũ vbicũq; verbũ canonis, vel legis ponit̃ cauſatiuè ſ p valeat arg.à ↄ̃rio ſenſu,intellige niſi ↄ̃rium in iure ſit expreſſum, ſecus vbi ponit̃ narratiuè, vel modaliter,quia tunc nõ capit̃ à ↄ̃rio ſenſu. Vñ in dic.c.bonæ,in ver.nec obſtabat, probat̃ à ↄ̃rio ſenſu:q anteq̃ ſit poſtulatio pñtanda,pñt poſtulantes recedere:nec reperit̃ in iure fui cũ ↄ̃riũ expreſſum:ideò debemus ſtare illi tex.cùm loquat̃ cauſatiuè: nõ aũt narratiuè,ſeu modalit .r. Nec ob.iſte tex.quia nõ loquit̃ in poſtulatione, vt patet tex.& ex titulo ſub quo iſtud ca.eſt collatũ: nec debemus arguere ab identitate rõnis: quia nõ eſt eadẽ rõ inter poſtulationẽ & electionẽ. Nã p electionẽ initiat̃ matrimoniũ ſpũale,& ius acquirit̃ electo,vt no.in c.q̃to 63.diſt.ſed per poſtulationẽ nullũ ius acquirit̃ poſtulato,vt in c.pe.ſ̃.ti.,pxi.Itẽ in poſtulatione non eſt ,pprie cõſenſus,quia nõ cõſentiunt in poſtulatũ, ſed deliberãt poſtulare illũ à ſuperiore,ergo nõ cadit in eo diſſenſus, qa ibi nõ eſt cõſenſus,vbi nõ eſt diſſenſus, arg. in c.ad diſſoluendũ,de deſpon.impu. Nõ ob.c.in cauſis,præal. quia vt ibi not. in gl. fi. illud cõtingit rõne cõpromiſſionis factæ illis cõpromiſſariis, qa ,pmiſerãt recipere eligẽdũ ab eis.Et cũ hac opi.trãſeunt cõiter. Et Moder.hic & in d.ver. nec obſtabat. Et hæc cõclõ vr̃ mihi veriſſima per.ſ̃.dicta, & not.theoricã Io.An.ſ̃.incidenter tactã, an.ſ.& qñ valeat argu.à ↄ̃rio ſenſu.Io. Cal.excipit hic aliũ caſum,dicens: q vbi ſurgit abſonus intellectus nõ valet arg. à ↄ̃rio ſenſu, ,p hoc qđ legi.& not.in c.quãto.j̃.de vſur.& l.cùm patrẽ,C.de cõdi.inſer.Et adde gl.quã ipſemet dicit ſingularem in cle.vna de vſur.ſanè. Sed mam huius arg. vide latius p Bal. ad in l. cõuenticula.C.de epi.& cle.& per Bar. in l.oẽs populi.ff.de iu.& iur.dico pleniſſimè in c.cùm apoſtolica,præal. vbi melius in mã cadit:ideò dic,vt ibi. In fi.gl.no.ſentit.n.bonã limitationẽ ad c.quia p p,& c.cùm poſt petitũ.ſ̃.eo. vbi hr̃,q poſt publicatũ ſcrutiniũ,dẽt ſequi incontinenti collatio,& poſtmodũ electio:alias electio protracta no valet,vt ibi habetur. Illud.n.procedit vbicunq; protrahit̃ electio ex negligentia eligentiũ,vel ex ignauia quadã, ſecus ſi eligentes diſferãt in fraudẽ electi.Tunc.n.mora nõ hẽt electionẽ vitiare arg.hic nã nõ põt adiri ſuperior, vt cõpellat iſtos publicato ſcrutinio ad eligẽdũ,quin interponat̃ mora. Et hãc opi.ſeu limitationẽ ponit hic ẽt Inn. ſequunt̃ ẽt doc. in d.c.cũ poſt petitã.Vel põt dici ſm Inn.q iſta cõpulſio dẽt fieri in cõtinẽti.Vel tertiò ſm Car. Aut cõpulſio fit incõtinẽti,& poterit ſubſeq electio ex eodẽ ſcrutinio,vel ex interuallo, & tũc fiet nouũ ſcrutiniũ, cùm hic ñ dicat̃ ↄ̃riũ, & iura dẽnt iurib° cõcordari. Mihi nõ placet hæc diſtinctio.qa raro cõtingere pt, vt electoribus reſiſtẽtib° fiat intercapedo.i.interuallũ in adeũdo ſupiorẽ,q hẽbat citare electores, & eorũ excuſationẽ audire.Et tñ tex.hic indiſtinctè dicit,q ẽ fiẽda collatio, & electio celebrãda,ad qđ p ſupiores cõpellant̃, & ſic vult, q ex eodẽ ſcrutinio.Prætereà ad quid fiet nouũ ſcrutiniũ,ſi nequeũt electores variare? Euitãdus ẽ.n.circuitus,vt in cle. auditor,de reſcri.& ſugiẽdus eſt intell̃s,q nullã vtilitatẽ af-
7 fert,arg.in l.1.ff.ad mu.† Ex gl.q̃ro,pone q publicato ſcrutinio vota eligẽtiũ reperiunt æqualia:nũquid poterũt illi electores variare?Doc.hic,q ſic.Nã ñ pt ex illo ſcrutinio quãtũcũq; publicato,ſeq electio:cũ ñ ↄ̃ſenſerit in aliquẽ maior ps,arg.in c.quia p p,& in c.eccl̃ia.ſ̃.e.& ibi gl.fi.Ergo ceſſat rõ hui° c.Prętereà nulla iſamia irrogat noĩato ex variatiõe cũ nemo habuerit maiorẽ ptẽ capl̃i, & ex hoc iſeri ſm do.

quod

ꝙ publicato ſcrutinio, pôt minor pars accedere ad maiorẽ
a ptẽ.qa ex votis minoris partis,nõ põt ſeq electio:[a] & nullũ
ius eſt acquiſitũ noĩato.ꝓ hoc facit not.gl.in c.cũ in iure.ſ.
8 eo.qđ no. †Vlterius q̃ro:pone ꝙ publicato ſcrutinio,appa-
reat noĩatũ eſſe ineligibilẽ: nũqd poſſint electores variare,
ſcrutiniũ de nouo faciẽdo,& aliũ eligẽdo? Doct.ꝙ ſic qa cũ
electio de ineligibili facta nõ teneat:vt in c.cũ in cunctis.ſ.
eo.nõ dẽnt electores vexare ſe,& eccleſiã ſuperfluis expẽſis:
& interponere morã inutilẽ.Pro hac op.facit.c.ꝑpetuo.j.e.
lib.6. Idẽ dicũt qualitercũq; appareat electionẽ futurã eſſe
nullã:ſecus ſi veniret caſſanda:puta,ſi ſcrutiniũ fuit publica-
tũ aliquo cõtẽpto.Nã tũc dẽt ſeq electio.Nec eſt locus varia
tioni:qa fortẽ ſupior diſpẽſabit, vel cõtẽptus acqeſcet ele-
9 ctioni.†Sed dubiũ eſt:pone,ꝙ publicato ſcrutinio legitimẽ
facto ſuperuenit defectus in forma:puta,qa fuit omiſſa col-
latio,vel cõis electio:nunqd poterũt electores variare? Inn.
hic refert cõtrarias & diuerſas opi.Nã qdã dixerunt,ꝙ pote
rũt variare:qa ſcrutinii publicatio & electio faciũt vnũ actũ:
ergo forma nõ ſeruata in uno dẽt in totũ cõcaſſari.& ꝑ ↄñs
cũ ſcrutiniũ vitiet̃ dicũt poſſe variare. Alii tenẽt ↄ̃riũ dicen
tes, ꝙ ex quo ſcrutiniũ ſemel validũ fuit publicatũ: licet ex
defectu ſupuenięti debeat caſſari: tñ electores tenent̃ de no
uo eligere noĩatũ:nõ obſtãte,ſi dicat̃,ꝙ electores veniãt pri
nandi ex trãſgreſſione formæ:vt in c.qa ꝓꝑ.ſ.eo. qa ante,ꝙ̃
priuent̃,poterũt eligere:vt ibi no Et dicit Cõpo.ꝙ Papa.ſ:
Inn.in publico cõciſtorio hãc opi.defendebat: & tenuit Ar
chi.in quadã ſua diſpu. & ſequit̃ Io.de Lig. & cõiter alii ſe-
quẽtes.Mouent̃,qa ex illis votis publicatis fuit orta obliga
tio,ſaltẽ naturalis noĩato:q̃ nõ debet tolli ex trãſgreſſione
formæ accidẽtaliter inductæ.Aduerte:hæc opi.eſſet vera,ſi
fundamentũ eſſet verũ : ſed ego nego, ꝙ ex illis uotis aliqđ
ius ſit q̃ſitũ noĩato:vt ſ.dixi. Nec dicunt̃ iſti functi offõ eo-
rũ,ex quo actus annullat̃ à iure ex trãſgreſſione formæ, ut i
l.diẽ.ff.de arbi.dixi in c.noſti.ſ.e. Vltimò hic q̃ritur q̃s erit
b iſte ſupior,q habebit cõpellere[b] electores.Io.An.cõcludit,
ꝙ ille ad quẽ ſpectat cõfirmatio ; licet aliàs ñ ſit ordinarius
iſtorũ eligẽtiũ:qa ex quo ↄcedit cõfirmato,videnť ↄceſſa oĩa
ꝑambula ꝓ q̃ puenit ad ipſã cõfirmationẽ. arg.in c.ꝑtereà.
de off.del.g.& in l.ad rẽ mobilẽ.& l.ad legatũ ff.de ꝓcu.Et
notabis diligẽter hoc:qa facit ad multa:vt is ad quẽ ſpectat
confirmatio,poſſit oĩa ꝑambula exercere,etiã iuriſdictionẽ
exercẽdo in alios nõ ſubiectos.Vide tñ qđ dixi in c.ſolicitẽ
j.de reſt.ſpo.Nã põt de hoc dicto dubitari.& facit optimẽ i
ↄ̃riũ qđ no.gl.in cle.1.de iure pa. Tene mẽti dictũ Io.And.
ꝓꝑ ei⁹ authoritatẽ:q ẽt voluit,ꝙ in caſu quo publicato ſcru
tinio fieret deuolutio ad ſupiorẽ ꝓꝑ reſiſtẽtiã,ſeu negligẽ-
tiã eligẽtiũ,ꝙ ſupior tenet̃ ꝓuidere, ſeu eliger̃ noĩatũ iſtũ
i ſcrutinio:ſicut tenebant̃ primi electores,arg.i cle.vnica,de
ſup.negli.ꝑla. Sed ego dubito,an hoc ſit verũ,qa electores
hñt trimeſtre ad eligẽdũ,vt i c.ne ꝓ defectu.ſ.e.ergo his ne
gligẽtib⁹ eligere deuoluit̃ ptãs itegra ad ſupiorẽ.Nec pt di
cere electus eſſe ius ſibi quæſitũ per ſupradicta: ut dicit tex.
in l.pen.C.ad ſilľ.nihil actum eſſe creditur quando aliquid
de ſubſtãtialibus ſuperit ad agendũ.vnde ex quo electio nõ
erat facta integra,ptãs fuit deuoluta ad ſuperiorẽ. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Electio ſimoniaca eſt nulla: & non poteſt electus per ſimoniam etiã ignoranter amplius eligi pro illa vice. 2. 3.*

4 *Epiſcopus, an poſſit diſpenſare ſuper ſimonia. 5. 6.*

Eṗs nõ põt diſpẽſare, niſi ſup his caſibus, qui à iure exprimuntur.

CAP. LIX.

1 SI alicuius. †Caſſata electione ꝓpter ſi-
moniã, etiã ſine culpa electi,ñ
diſpẽſat Eṗs ea vice cũ caſſato:ſecus, ſi electus li
bere reſignauit h.d. ſm intellectũ gl.2. in fi.ſed
inhærẽdo verbis lr̃æ ſumma ſic. Caſſata electione ꝑlati ꝓꝑ
ſimoniã ſine vitio electi cõmiſſam,ñ diſpẽſat eṗs ea vice cũ
caſſato ſup illa ꝑlatione. ſecus in ſimplici bñficio,ſup quo
diſpenſat: ſi liberè reſignauit.h.d. Et hẽt
duo dicta,ſm ibi:*quãuis*.Caſus lit. Aliqs
eſt electus in ꝑlatũ alicui⁹ eccleſiæ ꝑ ſimo
niã:eo tñ ignorante, nec ratũ hñte, talis
electio propterea reprobata eſt:q̃rit̃,vtrũ
Eṗs poſſit diſpẽſare cũ illo,ſi iterũ ad eã-
dẽ ꝑlaturã eligit̃:& rñdet̃ ꝙ Eṗs cũ illo il
la vice diſpẽſare ñ pt:ſed cũ illo, q igno-
rãter ſimplex bñficiũ ẽ adept⁹ ꝑ ſimoniã,
poſt liberã reſignationẽ,pt Eṗs diſpẽſat̃.
2 Ber. †No.1.ꝙ electio ſimoniacẽ facta, ẽt
ignorãte electo,ẽ nulla: qa vitioſẽ facta
extitit.ad hoc c.nobis j.de ſimo. Et idẽ
3 dic i collatione.1.q.1.c.qcũq;. †No.2.ꝙ
ꝓmotus ſeu elect⁹ ſimoniace licet igno-
c rãter,nõ pt ea vice obtinere illã ꝑlaturã[c]
ẽt ſi legitimẽ ſibi de nouo ↄferat̃. Nã ꝓꝑ
vitiũ ꝑcedẽs inhabilitat̃ ad illã ꝑlaturã i
tota vacatiõe.vñ exponũt doc.tex.ibi:*illa
vice*.i.i ea vacatiõe.qđ placet.Oportet.n.
ꝙ uitiũ ſimoniæ purget̃ ꝑ intermediã ꝑ-
ſonã. Nã ſi poſſet i ea vacatiõe ad illã ꝑla
turã eligi,vel ꝓmoueri: videret̃ ꝓmotio
vitioſa ex ꝓximitate vitii:qa ea,q̃ incõti
nẽti ſiũt,videnť ineſſe,vt i c.officii.ſ.e.& i
4 l.lecta.ff.ſi cer.pet.†Et no.ꝙ ẽt Eṗs nõ pt
i hoc caſu diſpẽſare,licet Hoſt.hic dicat,
ꝙ ex euidẽti vtilitate eccľiæ poterit Eṗs
diſpẽſare.ar.in c.pñtiũ.1.q.5.Et q̃q̃ doc.
cõiter trãſeãt cũ iſto dicto: tñ vr̃ hoc di-
ctũ ↄ̃ tex. cũ indiſtinctẽ tollat Eṗo facul-
tatẽ diſpẽſandi. Nec ob.c.pñtiũ, qa loq-
tur in alio caſu:vt dr̃ hic in glo.2.Et vide
alias rõnes vehemẽtiores, quas facio i c,
de ſimoniacẽ.j.de ſimo.vbi plenẽ exami
naui mam huius.c. Nã ſimonia qñq; cõ-
mittit̃ in ordine:qñq; in ꝑlatura:qñq; in
ſimplici bñficio:& qñq; ignorãte ordina
to,vel electo:qñq; eo ſciente,vel pecuniã
dante.& hæc tria mẽbra ꝓſequit̃ Cal.in
c.poſt trãſlationẽ.j.de renun.& ego ple-
nius dixi in d.c.ſimoniacẽ. vbi ẽt exami-
no intellm̃ huius c.Vñ dic,vt ibi dixi. In
gl.2.ibi:vel dic,ꝙ diuerſi ſunt caſus . hæc
tertia ſol.mihi placet qa ita pũctuat̃r lo
quit̃ tex.in d.c.pñtiũ.Et q̃q̃ Hoſt.hic a ſr
dixerit : vt ſ.dixi mihi indiſtinctẽ placet
5 hæc tertia ſol.gl. †Et in fi.gl.põdera glo.
vult.n.ꝙ etiã in ꝑlatura põt Eṗs ea vice
diſpẽſare,ſi electus libere reſignauit ꝑla-
turã.Hoſti.dicit,ꝙ hoc ꝓcedit ſuadente
vtilitate eccleſiæ. ar.d.c.pñtiũ.aliàs autẽ
requirit̃ in ꝑlatura itermedia ꝑſona: ſed
in ſimplici bñficio pt fieri diſpẽſatio poſt
liberã reſignationẽ : vt in ver.q̃uis. Sed
Boatinus dixit,ꝙ tria requirunt̃ ad hoc,vt
poſſit diſpẽſare. Primò,ꝙ ſimonia fuerit
cõmiſſa ignorãte electo , nec ratũ hñte.
Scđò ꝙ bñficiũ ſit ſimplex. Tertiò,ꝙ ꝑceſ
ſiſſet libera reſignatio.& hęc opi.mihi vr̃
verior:qa iſte tex.i ver.q̃uis.venit aduer-
ſatiuẽ ad ꝑcedẽtia: qa ſuprà fuerat dictũ
de ꝑlatura:hic aũt loquit̃ de ſimplici bñ-
ficio.& cõcedit diſpẽſatiõnẽ cõcurrẽte li
bera reſignatione:vñ nõ debet hoc extẽ-
di ad ꝑlaturã: qa materia diſpenſationis
eſt ſtricti iuris:& nunq̃ Eṗs diſpenſat,niſi
d in caſibus à iure expreſſis:[d] vt in prędicto

SEB. SAPIA.
a Sequi electio.ui
de Hoſti. in ſum.
iſtius ti.§. utrum
mutari poſſint.&
Cardi. in ca.quia
propter in princ.
q.44.ſ. eo.

ZACHARIAS.
b Cõpellere.Adde
de hoc Arch.Do.
& Car Alex.in c.
fi.75.di.Do.& do
cto.in ca.ſicut.ſ.
eo.ti. Bal.in c.ex
lr̃is.ſ. de cõſti.&
in l.1.co.ul. C.qñ
nõ pe.par. Idẽ in
l.manifeſtiſſimi.
in prin. C.de fur.
& ibi ꝑ eũ, qđ ſi
intra terminũ eis
ꝑ eũ ꝑfixũ elige-
rẽt : ꝙ poſt lapſũ
trimeſtre poſſit
ſupior eligere: &
quẽ teneat̃ elige-
re.uide Car. man
da.in ſuo trac.de
ele.1.parte.c.11.ſ
gl.in uer.faciẽda.

SEB. SAPIA.
c Illam prelaturã.
vide Bald. in l. ſi
quem.C.de epiſ.&
cle.vbi no. ꝙ ele-
ctio facta de Eṗo
per ſimoniã , non
valet. Nunqd an-
tẽ ꝑ preces indu-
cat̃ ſimonia adeò,
ꝙ tunc electio nõ
valeat vide tex in
c. Moyſes.8.q. cũ
alle. per Firma.in
trac.de Epi.lib.2.
in 1.parte.q.13.

ZACHARIAS.
d A iure expreſſis.
Adde ꝙ nõ poteſt
adhuc in caſib⁹ ſi
bi à iure ꝑmiſſis
diſpẽſare eṗs, niſi
cauſa cognita:vbi
poſui plenẽ i apo
ſti.ad illũ iũ can-
nocuit.1 ver. cau-
ſæ cognitionem.
nu.8.s.eo.& Rot.
deci.135.inci. vo
luerunt dñi.in no.
& aliquid per Ar
chi. in c.licet ca-
non.eo.ti.lib.6.&
Io.de Lig.i c.at ſi
cleri.j.de iudi.

ANT. FRAN.
An valeat diſpẽ
ſatio Epiſcopi ẽt
in caſibus a iure
permiſſis ſine cau
ſæ cognitione, di
cas quòd non . &
vltra hic alleg.vi
de Innoc.in c.ve-
niens.de fil. preſ-
byt. & habetur ꝑ
Bart. & doct. in l.
Barbarius. in 10.
col.ff.de offi.pto.

Et adde, ꝙ diſpenſatio permiſſa Epiſcopo in caſibus in iure expreſſis ab ipſo ſolo fieri poteſt ſine capitulo, vt ꝑ gl. in c. cùm ex eo. de elect. lib. 6. & quibus caſibus Epiſcopus valeat diſpenſare: vide ꝑ gl. in c. miror. 50. diſt. & per Specu. plenè in tit. de diſpẽſa. in §. nunc de Epiſcoporum. & per do. Card. in cle. 1. in §. 1. de reli. domi. pellationis & eius proſecutione, plenè habetur per doct. & notiſſimè per Phil. Fran. in c. ex ratione. in 7. col. de appel. & ꝑ Ro. & Alex. in l. de pupillo. in §. ſi quis ipſi prætori. ff. de no. ope. nunti.

Et adde, ꝙ imdedimentum debet eſſe tale, ꝙ nõ potuerit ꝑ impeditum remoueri: vt etiã dicit. & de hoc debet in ſcriptis proteſtari. Et

ZACHARIAS.

a A potẽte eorum. Adde breuiter, ꝙ tẽps currit impedito, ſi potuit obuiare impedimento, vel aliud tollere: aliàs ſecus. l. quibus diebus. & ibi doc. de condi. & demon. & Bal. in l. ſi. C. de adul.

ANT. FRAN.

Circa hoc de impedimento: dicas, ꝙ impeditus ex iuſta cauſa eſt tutus exceptione aduerſus petitioné pœnæ. l. ſi cũ dies. §. ſi quis ex litigatoribus. & ibi ꝑ Bar. ff. de arbi. l. 5. §. 1. ibi etiã per Bar. & Alex. ff. ſi q̃s cau. nec taliter impeditus patitur condemnationem expenſarũ, ſi iudex ſciuit impedimentũ: vt per Paul. de Caſt. in d. l. 2. ſi q̃s cau. & vide Innoc. in c. pe. de dila. quẽ etiam refert & ſequitur Bar. in d. l. 2. vbi dixit, ꝙ cautela eſt, ꝙ ſi quis notificet iudici impedimentũ, ut proceſſus poſtea factus, ſit nullus.

Et adde ꝙ impeditus etiam facto iudicis, ſemper debet proteſtari iudici de impedimẽto: alias non excuſatur: vt per gl. in c. cupientes. §. ꝙ ſi per viginti. de elec. lib. 6. & per Bar. in l. 1. §. dies. ff. quando ap. ſit. Et de impedimento in materia ap-

c. dilectus. & quod ibi no. de tẽpo. or. Sed iſte caſus quẽ ponit gl. nullibi eſt expreſ-
6 ſus: †nec ob. c. quicunq; 1. q. 5. vbi Eps diſpenſat cum ſimoniaco in beneficio, etiã ſcienter: quia nõ loquitur ille tex. de illo beneficio, in quo fuit commiſſa ſimonia: ſed de beneficio in eccleſia, quam voluit habere per ſimoniã. Vnde magna eſt differentia inter vnum caſum & reliquum. Et tene menti hoc dictum: quia communiter doct. & malè, tranſeunt cum dicto Hoſt. non ponderando illum tex. & vide de materia quòd latius dixi in d. c. de ſimoniacè. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Tempus currit impeditis, ſi poſſunt impedimentum tollere.*

2 *Poſſe dicitur ille, qui poteſt facere, vt poſſit.*

CAP. LX.

H*Is quibus.* †Breue eſt, & ꝑ alia verba ſic poteſt ſummari. Electoribus impeditis, currit tẽpus, ſi poſſunt impedimentum tollere h. d. Caſus literalis. Dum vacat eccleſia Papa, vel eius legatus interdicit canonicis, ut abſq; licentia eligere non præſumant: q̃rebatur vtrum tẽpus ſtatutum à canone ſcilicet trium, vel ſex menſium: currat illis. Reſpõdetur, ꝙ bene currit: ex quo in mora ſunt poſtulãdi licẽtiã eligẽdi. Ber. No. arg. à cõtrario, ꝙ electoribus ſimpliciter impeditis, non currit tempus ad eligẽdum. Et facit tex. ibi, *ex quo in mora fuerunt.* & idem dic in collatore: vt in c. quia diuerſitatem. de conce. præben. Quid aũt in patronis, eſt pulchra quæſtio: ſed vide quod dixi in c. q̃m. & in c. cùm ꝑpte. de iure pa. Oppo. cõtra tex. Nã iſti non poterant eligere ſine licentia. ergo erãt impediti eligere: & per conſequens non debet eis currere tempus: ut in d. c. quia diuerſitatem. & in l. 1. §. fin. C. de an. excep.

2 †Gl. 2. ꝓſequitur hoc contrariũ. & in effectu ſoluit, & bene: ꝙ iſti non erant ſimpliciter impediti: imò remotio impedimẽti dependebat à poteſtate eorum. [a] quia poterant petere licẽtiam à ſuperiore: vnde contra eos ſuccedit regula iuris, qui poteſt facere, ut poſſit, iam dicitur poſſe: ut in l. qui poteſt. ff. de reg. iur. Secus dic, ſi iſti ſimpliciter fuerint impediti, puta: q̃a Papa inhibuiſſet etiam ne eligerent. Sed quæro, quia tex. iſte loquitur de termino iuris: Quæro quid [b] in termino hominis: pone exemplum: Papa mandauit canonicis, vt eligerent Prælatum intra menſem cum conſilio cuiuſdam Epiſcopi: aliàs ipſe Epiſcopus prouideret. & demum Epiſcopus cuius conſilium debebat requiri occultauit ſe: vel latens impedimentum præbuit: ita ꝙ iſti non potuerunt habere conſiliũ intra menſem: nunquid tempus eis curret? Hoſt. dicit, ꝙ ſic: quia iſtud tempus fuit ſtatutum ab homine: ergo ſemper curret a die præſentationis literarum: vt in c. ſuper eo de appel. Aduerte, quia hoc dictum Hoſt. eſt uerum, ſi iſte terminus eſſet hominis: quia omne tempus regulariter eſt cõtinuum: vt dicit glo. no. ff. de di. & temp. præſcrip. ſuper rub. & facit quod no. Io. And. in d. c. ſuper eo. ſed iſte terminus, de quo. ſ. dixi ſuccedit loco termini iuris. Ad hoc quod not. Innoc. in c. ex inſinuatione. de app. ergo debet cenſeri eodem iure cum termino iuris: ut ibi no. Inno. & per conſequens non debet currere impeditis: ſicut nec terminus iuris. Et hanc opi. tenuit hic do. Card. quæ mihi ſatis placet. Sed aduerte, quia puto, ꝙ ex quo iſti non poterant habere conſilium, poterãt ſine illo eligere. argu. in c. cùm olim. de arb. & c. cùm in ueteri. ſ. eod. & quod ibi dixi. Facit quod no. Bar. in l. 1. §. ſi plures ff. de exer. & tex. no. in c. vnico. in fi. ne ſede vac. li. 6. vbi uidetur expreſsè probari. vide tamẽ omnino, quod dixi in c. ex parte. ſ. de conſtit. Et hæc ſufficiant.

ideo dicebat Bar. in l. præſes. C. de app. & in l. 2. §. ꝙ diximus. ꝑ alle. & ibi ꝑ Alex. & Pau. de Ca. ꝙ impeditus vi fluminis, excuſatur, ſi probet ſe iuiſſe ad flumẽ cauſa tranſeundi. & non potuiſſet trãſire cã inundationis. Et iõ oportet, ꝙ impeditus nedũ alleget impedimentũ. ſed ẽt probet, ꝙ tentauit remouere ipedimentũ: nec potuit remouere: & inſuper dẽt ꝓbare, ꝙ pfeciſſet id ꝙ int. debat facere: niſi fuiſſet impeditus tex. ẽ not. ꝑ Bar. in l. q̃tõmeat. ff. de re mil. & vide Bar. in d. §. ꝙ diximus. & in d. l. pſes. & Bal. i l. in pecuniariis. ff. de fer. & uide Alex. in cõſ. 49. in 2. pte cõſiliorũ. Et gñalr q̃d debeat ꝓbar, dicẽs ſe fuiſſe impeditũ. vide ꝑ Specu. in tit. de act. & pet. i §. 4. in verſi. ſed oportet. & in ver. ſequen.

SEB. SAPIA.

b Quære quid. Vide ad hæc gl. fin. in cle. 1. in verſ. inhibentes. de iure pat. de quo ꝑ Ro. in conſi. 203. quo ad primum. Abb. cõſ. 81. quo ad primũ. co. 6. cũ multis traditis ꝑ Feli. in d. c. ex parte. coli. 3. ver. ſecunda limitatio vide q̃ addidi in c. cũ in veteris. ſ. eo.

Commentariorum Abbatis Panorm. in Primam Libri primi Decreta. partem.
FINIS.